

1	תרומה
299	ספרא דצניעותא
317	תצוה
365	כי תשא
406	ויקהל
561	פקודי
718	היכלות
877	תוספות
926	מלואים

פרשת תרומה:	
<p>וידבר יהוה אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו' רבי חייא פתח¹ (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר² לו יה ישראל לסגולתו כמה חביבין ישראל קמי קודשא בריך הוא דאתרעי בהו³ ובעא לאתדבקא בהו⁴</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו'", רבי חייא פתח "כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו", כמה חביבים ישראל הם לפני הקדוש ברוך הוא, שהתרצה בהם, ורצה להדבק בהם, ולהתקשר עמם, ועשה אותם עם יחידי בעולם, שנאמר "ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ". והם התרצו בו,</p>

¹ הצינור של מעלה (הדרת מלך בראשית א ע"א).

² הכוונה ליישב כפל שתי התרומות הנזכרים בפסוק. ועוד כי קודם לויקחו לי תרומה היה לו להזכיר נדבת הלב, כי אם תחסר הנדבה לא תהיה לקיחה. ולפרש זה פתח בפסוק כי יעקב בחר, שגם בו קשה שיכון שיאמר כי את יעקב בחר יה. אך יובן בהקדמת כלל גדול אשר בידנו, הוא כי בכל זמן שיתכונן כל עלול לעלות ולהדבק בעילתו היא תקדים להשפיע עליו עוז ותעצומות כדי שיוכל להתעלות, וכידוע אצלנו בכוונת ברכת הנהנין ובשל שתי התיבות של שמע ישראל, ומדה זו קדמה מקדמי ארץ, כי כן טרם החל שום הווית כל נמצא הלא מרגלא בפומיה דרבנן כשעלה ברצונו ב"ה לברוא, וגם בזוהר אמרו, כד סליק ברעותיה. וסוד הענין הוא מה שאמרו רז"ל מחשבתן של ישראל קדמה לבריאת העולם, וירצה שציפוי העתיד להיות מצדק ויושר נשמתן של ישראל אל זה הציפוי ההווה, כי קודם הבריאה ניתן כח להתעלות בכעין סוד מ"ן לעורר רצון העליון להוות הויותיו, וזה נרמז בפסוק כי יעקב בחר לו יה, כי כבר ידעת שכל כללות האצילות נקרא בשם יעקב וכמו שאמר הרב זלה"ה בפסוק (בראשית לא י) עקודים נקודים וברודים וכו' וזה שאמר כי יעקב, שהוא ו"ה, בחר לו ו"ה, כי נשמות הצדיקים שבכל העולמות וכן כל העולמות בעצם עצמותן בחר בהם ו"ה, והשפיע עליהם רצונו להוותם ולבררם כנודע, כדי שאחר כך יוציאו לאור בפועל את הציפוי למעלה למעלה, וכך היא המדה בפרטות הצדיקים שניתן להם כח להתעלות בהיות בהן רק תחילת ההכנה וכו', וכן בכללות ישראל שהיו שקועים בטומאת מצרים וה' החל להחזיקם ולהאדירם, וז"ש דאתרעי בהו, פי' הוא יתברך העיר את רצונו להשפיע עליהם כח ואומץ מן הדעת העליון שהוא סוד הרצון המאיר במזל נוצר כידוע, ועוד חפץ למען חסדו ובעא לאתדבקא בהו, לרמוז למ"ש הרב זלה"ה בסוד (יחזקאל א יא) וכנפיהם פרודות, שאין דיבוק והשתרשות עצמי לכנסת ישראל אלא בקו האמצעי שהרי בו יש ג' שרשים לרחל, [וסוד] (אסתר ג ח) דת"י המלך, דעת ת"ת וי'סוד, ושם היא דבוקה עמו, וז"ש ולא תדבקא בהו. ויתר על כן הפליא לעשות ולא תקשרא עמהון, הוא סוד ביאת רחל בפנים בפנים שאז הוא הזוג שהוא הקשר האמיץ שמתקשרים החסדים והגבורות יחד, ומשם הוא שרשי נשמותיהן של עם ישראל, והוא הרמוז בפסוק כי יעקב בחר לו יה, שידוע שהדעת שבו נשתרשו ישראל ה"ס תרין עטרין דמקוריהו בתרין כתפין דאריך שסודם שם ו"ה כנודע וכו', והרי כמה וכמה מעלות טובות הקדים ה' לעמו במקוריהם המושרשים למעלה, והאחרון הכביד ועביד לון עמא יחידאה בעלמא, שאעפ"י שהם למטה בעוה"ז שהוא מוקף מן הקליפה מכל מקום הפליא להטיב להם במה שסידר והתקין שלא ישלטו החיצונים על ישראל בהיותם זוכים לשבת בארץ ישראל שאין רקיעי העשיה שולטים עלי (רמ"ז).

³ נשמה (רח"ו במ"מ).

⁴ רוח (רח"ו במ"מ).

<p>ולאתקשרא עמהון⁵ ועבד להון עמא⁶ יחידאי⁷ בעלמא דכתיב (ש"ב זכג) ומי כעמך וכו' ישראל גוי אחד בארץ⁸ ואינון אתרעו ביה⁹ ואתקשרו¹⁰ ביה¹¹ הדא הוא דכתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה¹² וכתיב</p>	<p>והתקשרו בו, זהו שנאמר "כי יעקב בחר לו יה", ונאמר</p>
<p>קבו/ב</p>	
<p>כי חלק יהו"ה עמו (דברים לב ט) ויהב לשאר עמין שולטנין רברבן ממנן עלייהו והוא נטיל לחולקיה ישראל:</p>	<p>"כי חלק ה' עמו". ונתן לשאר העמים [להיות] שליטים גדולים ממונים עליהם, והוא לקח את ישראל לחלקו.</p>
<p>רבי שמעון פתח (שיר ו י) מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה איזמה כנדגלות מי זאת רזא דתרין עלמין מתחברין כחדא ודא הוא עולם ועולם מ"י הא¹³ אוקימנא דרגא עלאה לעילא שירותא דקיימא בשאלתא ואקרי מ"י כמה דאת אמר (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה זא"ת דרגא תתאה לתתא עלמא תתאה ותרוייהו תרין עלמין בחבורא חדא בקשורא חדא כחדא:</p>	<p>רבי שמעון פתח "מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה אימה כנדגלות". "מי זאת" [הוא] סוד של שני עולמות [ש]מתחברים כאחד, וזה הוא עולם ועולם. "מ"י" הרי בארנוה, [היא] הדרגה העליונה למעלה, ראשית שעומדת לשאלה, ונקראת מ"י, כמו שנאמר "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "זא"ת" [היא] הדרגה התחתונה למטה, העולם התחתון. ושניהם, שני עולמות [הן] בחבור אחד, בקשר אחד, כאחד.</p>
<p>הנשקפה כד (כמו שחר) מתחברין תרוייהו כחדא כמו שחר כד בעייתא שחרותא</p>	<p>"הנשקפה", כשמתחברים שניהם כאחד. "כמו שחר", כשהשחר רוצה להאיר, ואחר כך מאיר בלבנה. כשמכה בו אור השמש, ואחר כך</p>

⁵ נפש (מ"מ).

⁶ חיה (רח"ו במ"מ).

⁷ יחידאה (דפ"ו). בסוד יחידה (רח"ו במ"מ).

⁸ בית המקדש מכוון ביושר כנגד היכל לבנת הספיר שבבריאה שהוא סוד היסוד, ונמצאו תמיד אחוזים ומושפעים מאורות קו האמצעי שהם אורות ממשיים ועצמיים, וז"ש גוי אחד בארץ, פי' בארץ ישראל שנקראת אר"ץ בסתם וכו', וגם ארץ מלשון רצון כמאמר רז"ל שרצתה לעשות רצון קונה. וכל זה היה להשפיע בם כח לשיוכלו להתעלות למעלה (רמ"ז).

⁹ ירצה שקבלו שפע הרצון והעלו מ"ן לעוררו (רמ"ז).

¹⁰ ואתקשר (דפ"ו).

¹¹ שנתעלו לסוד יסוד הנוק' וגרמו הקשר העליון שכל קשר הוא בסוד קו האמצעי כנודע (רמ"ז).

¹² פי' בזה יובן הפסוק דמשתמע לתרי אנפי, שר"ל כי את יעקב בחר יה לו לעצמו והיינו הבחינה הראשונה בסוד הורדת השפע מלמעלה למטה בלי שום קדימת התעוררות התחתונים, וכנגדו אמר ויקחו לי תרומה שהוא הורדת הקדושה מלמעלה למטה. והפירוש השני כי יעקב הוא אשר בחר לו את יה הנכבד בהתעוררו ממטה למעלה, וז"ש מאת כל איש וגו', שלהורדת השפע השני צריך שהם יתנדבו מאליהן. ודע שגם פסוק כי חלק ה' עמו, מתבאר בשני האופנים הנזכרים, האחד שר"ל כפשוטו שעמו הוא חלק ה' כמה שהוא משפיע בו שפעו כיחס הכל אל החלק, ועוד יפורש שהחלק המגיע לה' לשיגבר כחו להוסיף עוז בגבורתו הם עמו לאפוקי אומות העולם שדעתם להכחיש פמליא של מעלה, ולכן הזכיר פסוק זה משום דדמי בשתי הבנותיו אל השנים של פסוק כי יעקב בחר, ודוק [ועי"ל] מלבד הכתוב בגליון הנוכחי במה שנודע שרק נשמות ישראל הן מבחינת הדעת שהוא הקו האמצעי, וזהו ישראל יש"ר א"ל שהוא אור הבא ביושר בלי השתנות והוא כלול מחו"ג והיינו ש"ר משמאלא א"ל מימינא, וידוע שמוח הדעת הוא המגדל כל הפרצופים, והיינו ישראל לעולה כמנין ר"ת כל הספירות כח"ב גג"ת נה"ם וכו' (רמ"ז). פי' מביא ראייה דאינון אתרעו ביה מפסוק זה שיעקב בחר לעצמו י"ה ומ"ש כי חלק ה' עמו הוא ראייה דאתרעו בהו ולכך הביא ב' פסוקים אלו אבל הרח"ו כתב על פסוק בחר לו יה – מלכות, ועל כי חלק ה' עמו – ת"ת, ויראה לפי דבריו שמביא ראייה על מ"ש דאתרעו בהו ופי' כי יעקב בחר לו י"ה י"ה בחר ליעקב כמו פסוק כי חלק ה' עמו, והביא ב' פסוקים א' על מלכות וא' על ז"א ששניהם בחרו לישראל וכן כתב הזהר בפרשת ויצא י"ה בחר ליעקב והביא ראייה מפסוק כי חלק ה' עמו (מ"מ).

¹³ בראשית לא ע"א (הערת הזהר). ועי' שם י ע"א.

<p>[לאַתנהרא ולבּתּר אַתנהיר בּסיהרא כּד בּטש] ולאנהרא ולבּתּר אַתנהיר כּסיהרא כּד (כּניש) בּטש בה נהירו דשמשא ולבּתּר כּשמשא (לאנהרא ולבּתּר בּסיהרא כּד כּניש) בה נהירו דשמשא ולבּתּר וכשמשא (בּשמשא) כּד קיימא סיהרא בשלימו איומה תקיפא ולאננא על כלא (לאננא) דהא כּדין אית לה שלימו ותקיפו למעבד וחילא (חילין):</p>	<p>כּשמש. כּשעומדת הלבנה בשלמות איומה חזקה להגן על הכל, שהרי אז יש לה שלמות וחוזק לעשות חיל.</p>
<p>ונטלא חילא מעלמא עלאה על ידא דיעקב שלימא דחבר לון כּחדא חבר לון כּחדא לעילא וחבר לון כּחדא לתתא ומתמן נפקו תריסר שבטין קדישין כּגוונא דלעילא יעקב דהוה שלים אעיל רחימו¹⁴ בתרין עלמין כמה דאוקימנא שאר בני נשא (דעבדין) (דלא עבדין) כּדין מגלין עריין לעילא ותתא גרים דבבו בתרין עלמין וגרים פרודא דהא הוא דכתיב (ויקרא יח יח) ואשה אל אחותה לא (תקת) (תקרב) לצרו"ר דאתעבידו ומארי (מרי) דבבו דא לדא:</p>	<p>ולוקחת חיל מהעולם העליון, על ידי יעקב השלם, שחבר אותם כאחד. חבר אותם כאחד למעלה, וחבר אותם כאחד למטה, ומשם יצאו שנים עשר שבטים קדושים, כדוגמא שלמעלה. יעקב שהיה שלם, הכניס אהבה בשני עולמות, כמו שבארנו, שאר בני אדם שעושים כך, מגלים עריות למעלה ולמטה, גורמים מריבות בשני עולמות, וגורמים פירוד, זהו שנאמר "ואשה אל אחותה לא תיקח לצרור", שנעשות אויבות זו לזו.</p>
<p>ואי תימא (בראשית ל א) ותקנא רחל באחותה הכי הוא ודאי דהא עלמא תתאה כל ותיאובתה (תיאובתיה) לאו איהו אלא בגין למיהוי כּגוונא דעלמא עלאה ולמירת דוכתהא בדוכתא אחרא קנאת סופרים אסגיאת חכמתא והכא קנאת סופרין בגין דאית ספר¹⁵ וספר אסגיאו משיכו דחכמתא עלאה¹⁶ לגבייהו¹⁷:</p>	<p>ואם תאמר [הרי נאמר] "ותקנא רחל באחותה", כך הוא ודאי, שהרי כל תשוקת העולם התחתון, אינה אלא כדי להיות כמו העולם העליון, ולירש מקומו. במקום אחר, קנאת סופרים תרבה חכמה", וכאן קנאת סופרים, משום שיש ספר וספר, מגדילים משיכת החכמה העליונה אליהם.</p>
<p>ועם כל דא אפילו יעקב לא אשלים לגבייהו כּדקא חזי¹⁸ שאר בני עלמא גרמין דבבו</p>	<p>ועם כל זה, אפילו יעקב לא השלים אליהם כראוי. שאר בני העולם, גורמים מריבות,</p>

¹⁴ היה מוכרח יעקב אבינו ע"ה לישא את שתיהן דוקא, והיה בזה תיקון גדול, כי ע"ז נעשה ונתגלה היחוד דז"א למעלה ולמטה, שהוא מן העולם ועד העולם וכמ"ש בזוה"ק ויצא (קנג קנד) וכו' כי לאה ורחל שרשם הוא מבינה ומלכות, ויעקב הוא ז"א, ומוכרח הוא שיתייחד בשניהם, והוא יחוד הג"ר בהז"ת, ומתייחד עי"ז א"ס באצילות והאצילות בב"ע וכו' [ועי' תיקונים (תיקון נו קג ע"ב) דבספירן תשכח אב ואם ובן כחדא ולית תמן ערוה כו', אח ואחות תרויהו ביחודא כו' כו' האי עריין אינון ודאי לתתא אבל לעילא אתמר (תהלים ה ה) לא יגורך רע כו' לעילא לית ערוה וקיצוץ ופירוד ופרוץ ובג"ד לעילא אית יחודא באח ואחות ובבן ובבת באם עם בן, א"כ לית לך לידימה ליוצרך דאנת הוית גרים דלא תהא בדיוקנא דיליה לעילא כד"א כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם כו' (דע"ה ח"ב פב ע"א).

¹⁵ קלז ע"ב (הערת הזהר).

¹⁶ מוסגר בדפ"ק.

¹⁷ (נ"א ועל דא יעקב אשלים כו') נוסף בדפ"ו.

¹⁸ ע"פ התיקון האמיתי הנה היה צריך שיהיו כל הד' נשי יעקב, שהם רחל ולאה בלהה וזלפה, כולם לגוף אחת, כי בלהה וזלפה שרשם הוא מאחוריים דרחל ולאה, וכמ"ש הרב בשער הקליפות (פרק ב). והיה צריך ע"פ תיקון האמיתי שיהיו כולם לגוף אחת ואשה אחת ובשם רחל, כי היא העיקרית, אלא שהיתה נקראת לפעמים בשם לאה ג"כ, ועל דרך יעקב וישראל שלא נחלק לשני גופים ח"ו אלא רק בשני שמות, כן היה צריך שיהיו לאה ורחל ג"כ לאחד, ובתוכן היו נכללין בלהה וזלפה ג"כ כנז', והיו נולדו כל ה"ב שבטים מאם אחת, ואז היה התיקון האמיתי. ומה שנתחלקו לאה ורחל לשניים, וכן

<p>וגרמין פרודא ומגלין עריין דכלא עריין דעילא ותתא וברוא דא אית רוא דעריין עריין דאימא וברתא וכלא ברוא חדא מי זאת אתקרין אחתן בגין דאינון באחוא וברחימו ובחבורא דרעותא ואקרין אמא וברתא (וברתה) מאן דגלי ערייתהון לית ליה חולקא לעלמא דאתי ולית ליה חולקא במהימנותא:</p>	<p>וגורמים פירוד, ומגלים עריות של הכל, עריות שלמעלה ומטה. ובסוד זה יש את סוד העריות, עריות של אם ובתה, והכל בסוד אחד. "מי זאת" נקראו אחיות, משום שהן באחוא ואהבה ובחבור הרצון, ונקראות אם ובת. מי שמגלה את ערוותו, אין לו חלק לעולם הבא, ואין לו חלק באמונה.</p>
<p>תא חזי (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה רוא עלאה לעילא כיון דראשלים¹⁹ (ראשתלים) ואקרי ישראל כדין לסגלתו נטיל כלא בכל סטרין ונטיל לעילא ונטיל לתתא ואשתלים בכלא:</p>	<p>בא וראה "כי יעקב בחר לו יה", סוד עליון למעלה, כיון שהשלם ונקרא ישראל, אז "לסגולתו" נטל הכל בכל הצדדים, ונטל למעלה ונטל למטה ונטלם בכל.</p>
<p>אמר רבי שמעון הא תנינן דכד ברא קודשא בריך הוא עלמא גליף בגליפוי דרוי מהימנותא גו טהירין ברזין עלאין וגליף לעילא וגליף לתתא וכלא ברוא חדא וברוא דגלופי דשמא קדישא יהו"ה דשליט באתווי עילא ותתא וברוא דא אשתכללו עלמין עלמא עלאה ועלמא תתאה:</p>	<p>אמר רבי שמעון, הרי שנינו, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, חקק בחקיקותיו של סודות האמונה תוך קלפות בסודות עליונים, וחקק למעלה וחקק למטה והכל בסוד אחד, בסוד חקוקי השם הקדוש יהו"ה, ששולט באותיותיו מעלה ומטה, ובסוד זה נתקנו העולמות, העולם העליון והעולם התחתון.</p>
<p>עלמא עלאה אשתכלל ברוא דאת י נקודה עלאה קדמאה²⁰ דנפקא מגו דסתים²¹ וגניז²² דלא ידיע²³ ולא קיימא למנדע ולא אתידע כלל²⁴ סליקו דרוא דאין סוף ומגו סתימו דא²⁵ נהיר נהירו חד נהיר דקיק [נ"א נהירו דקיק]</p>	<p>העולם העליון נתקן בסוד של אות י, נקודה עליונה, ראשונה, שיצאה מתוך הסתום והגנוז, שלא ידוע ולא עומד להיודע ולא נודע כלל, עלִיה של סוד האין סוף. ומתוך סתר זה, מאיר אור אחד דקיק ונסתר, כולל בתוכו כלל כל האורות. ובאותו האור הנסתר, הכה בו מי</p>

נחלק מהן ממילא ומכל שכן זלפה ובלהה ג"כ כל א' בפנ"ע, כי בחסרון התיקון דהפנים מכל שכן שהוא חסר בהאחוריים ונחלקו לד', אך עיקרן הם שניים, לאה ורחל כנודע, כי אין קוראין אימהות אלא לד' (ברכות טז ע"ב), שרה רבקה רחל ולאה. והרי עכ"פ כי מה שנתחלקו רחל ולאה לשניים זה היה מחסרון התיקון (דע"ה ח"ב פב ע"ב).

¹⁹ כי ישראל הוא בחי' דעת המבריח מן הקצה אל הקצה, כמ"ש הרב באנ"ך (פרק ט) וע' בתיקונים (תיקון סט דף קיח ע"ב) שאמרו שם יעקב בגין דאיהו כליל תרווייהו או"א אתמר ביה ישראל עלה במחשבה בכתר עליון דאיהו מחשבה סתימה (כללים ח"א ע ע"א).

²⁰ בשביל שיש נקודה תתאה, ועי' לקמן ר ע"א. ואמר קדמאה לאפוקי השני שדבוק בה', ונהר יוצא (יהל אור).

²¹ רישא תתאה, וכמ"ש חכמה סתימאה דלא אתפסק (יהל אור).

²² הוא כתר שבא אחר הא"ס וז"ש סליק ברוא דא"ס ומגו סתימא דא שהיא הכתר כנזכר נהיר נהירו חד ודקיק הוא החכמה כליל בגויה כללא דכל נהורין כי הוא יו"ד וכלול במלואו ו"ד שהם צורת ה' בינה גם ו' שהוא הז"א וגם הד' שהיא הנוקבא והכל כלול ביו"ד במלואה ובהיא נהירו הנקרא חכמה בטש הא"ס כנודע בסוד (תהלים קד כד) כולם וכו' וכדין אפיק חד נהירו שהוא אמא ה' דשמא קדישא ואשתכללו ביה שית רשימין הם רשימין דז"א ונעשה ו' דשמא קדישא. ובהיות הז"א שהוא ו' תוך אמא שהיא ה' נק' יעקב הקטן עקב של הבינה וכשיצא נעשה לו ראש אל הו' זו ע"י א"ו שנתנו לו מוחין וז"ש וכיון דאפיק לון ואשתכללו ר"ל שנשתכללו במוחין ואז נק' ישראל אותיות ל"י רא"ש ואז נתאחד עם המלכות נוק' הנק' סגול"ה כי סגולה פי' אוצר להולדה. נמצא כי בהיותו יעקב ו' זעירא בחר לו י"ה א"ו והיה בתוכו פי' רמוז בו' דמילוי יוד ובו' שבתוך ואחר כך כשנעשה ישראל אז נתדבק עם הנוקבא דיליה סגולתו (זהר הרקיע). רישא תניינא, ועליהן אמרו במופלא ממך כו' ובמכוסה ממך וכו' (יהל אור).

²³ הוא עלאה על כולא (יהל אור).

²⁴ כנגד הב' רישין תתאין, אע"ג דגניז וסתים, נאמר ג' פעמים אה"ה, אנא זמין לאתגלייא, וכמ"ש באחרי מות (יהל אור).

²⁵ הוא תתאה הנ"ל, שממנו יוצא כמ"ש באד"ז (יהל אור).

<p>סתים²⁶ כליל בגויה כללא דכל נהורין ובההוא נהירו סתים בטש ביה מאן דלא בטש²⁷ נהיר ביה מאן דלא נהיר וכדין אפיק²⁸ חד נהירו דאיהו עדונא ולעדונא לאשתעשעא לאתגנזא נהירו דקיק וסתים בנו ההוא נהירו:</p>	<p>שלא הכה, האיר בו מי שלא האיר, ואז יצא אור אחד שהוא עידון לעידון, להשתעשע, לגנוז אור דקיק ונסתר בתוך אותו האור.</p>
<p>וההוא נהירו דאיהו עדונא לעדונא סתים אתקיימו (ס"א אתרקימו) ואשתכללו²⁹ ביה שית רשימין דלא ידיען בר לההוא נהורא דקיק כד עאל³⁰ לאתגנזא עדונא בעדונא נהיר בנהירו:</p>	<p>ואותו אור שהוא עידון לעידון, נסתר, התקיימו ונתקנו בו ששה רישומים שלא ידועים, חוץ מאותו אור דקיק, כשנכנס להגנז עידון בעידון אור באור.</p>
<p>והאי נהירו דנפק מגו נהירו דקיק איהו ורחילא (רחילו) ואמתני ותקיפא יתירא ואתפשט האי ואתעביד עלמא חדא דנהיר לכל עלמין עלמא סתימא דלא ידיע כלל ובגויה דיירין שית רבוא אלף דאינון דיירין ורחילין ומשיריין³¹ עלאין:</p>	<p>והאור הזה שיוצא מתוך האור הדקיק, הוא מפחיד ואימתני ותקיף יותר, וזה התפשט ונעשה עולם אחד שמאיר לכל העולמות. עולם נסתר שלא ידוע כלל, ובתוכו דרים שש רבוא אלף של אותם דיירים וחיילות ומחנות העליונות.</p>
<p>וכיון דאפיק³² לון ואשתכללו כחדא כדין קבז/א</p>	<p>וכיון שהוציא אותם ונתקנו כאחד אז</p>
<p>איהו חבורא חדא³³ ואינון רזא דאת וי"ו³⁴ דאתחבר³⁵ בההוא עלמא סתימא וכאן חסרו וכדין (איהו) כתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב³⁶ בחר לו יה כד נפיק³⁷ [וא"ו נ"א ו'] וי"ו ואשתכלל מגו י"ה כדין ישראל לסגלתו:</p>	<p>הוא חיבור אחד, והם סוד של אות וי"ו, שהתחברה באותו עולם נסתר, ואז נאמר "כי יעקב בחר לו יה". כשיוצא וי"ו, ונתקן מתוך י"ה, אז "ישראל לסגולתו".</p>
<p>שאר בני העולם לא נתנה רשות לעלות כד, אלא רק לסגולתו. מקום שלוקח וכוונס הכל, וזוהי דרגה למטה, ומתוך זה לוקחים למעלה בסתר הרצון אבל לא בגלוי, כמו שלקח יעקב, זהו שנאמר "ויקחו לי תרומה".</p>	<p>שאר בני העולם לא נתנה רשות לעלות כד, אלא רק לסגולתו. מקום שלוקח וכוונס הכל, וזוהי דרגה למטה, ומתוך זה לוקחים למעלה בסתר הרצון אבל לא בגלוי, כמו שלקח יעקב, זהו שנאמר "ויקחו לי תרומה".</p>

²⁶ שיר"ד קטנה, ואין לה חוורא בגווה, והיא שחורה, ובכלילו דכליל כולא נאוה, כו', וז"ש כליל כו' בג' קוצין לג"ר ובמילואו לזו"נ (יהל אור). חד דקיק וסתים (דפ"ק).

²⁷ ההוא רישא עלאה בההוא נהירו דפריסא (יהל אור).

²⁸ ה"א, שבתוכו הי"ד, והוא הגג, ונהר יוצא כו' (יהל אור).

²⁹ ונוטה שמים כיריעה כיריעות שלמה, ואינון חמש ואינון שית והוא דעת עליון דלא אתגלי כלל רק דבוק ליר"ד בלבד, קו ימין (יהל אור).

³⁰ ידוע שאותיות עליונים כאשר מתפשטים למטה נשאר העליון במקומו וזהו יר"ד הראשון (יהל אור).

³¹ ג' דרגין חב"ד, יר"ד וב' קוין (יהל אור).

³² ר"ל כאשר יוצאים ס' רבוא אלף הנ"ל לג' ה"א והוא קו שמאל (יהל אור).

³³ שאז מחוברין ביר"ד הנקודה בימין ונהר בשמאל (יהל אור).

³⁴ וכמ"ש בספד"צ (דף ל ע"א) ה' ד' הות בקדמיתא וכו' ומדאתעברת וכו' (יהל אור).

³⁵ כי הראשון בנקודה וזה בה' (יהל אור).

³⁶ שמחובר בי' וה' וזה עדין אינו שלם עד הלידה שנז' בסוד אה"ה (יהל אור).

³⁷ וזהו ו' של השם וזהו ישראל ו' שלם וכאן נתגלה השם ומ"מ ב' קוים הראשונים נשארים במקומם כנ"ל (יהל אור).

³⁸ ספר הבהיר השייך כאן עי' סוף הספר סימן ג' (הערת הזהר).

<p>ויקחו לי תרומה רבי יהודה פתח (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם האי קרא הא אוקמוה ואתמר אבל רוא דא הא אוקמיה בוצינא קדישא גו רוזין עלאיין:</p>	<p>"ויקחו לי תרומה". רבי יהודה פתח "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם". פסוק זה פרשוהו ונתבאר, אבל סוד זה, הרי בארו המנורה הקדושה בתוך סודות עליונים.</p>
<p>דרגא עלאה דאיהו רוא דעלמא עלאה אקרי מ"י דרגא תתאה דאיהו רוא דעלמא תתאה אקרי מ"ה³⁹ ותנינן אל תקרי מ"ה⁴⁰ אלא מאה בגין דכל דרגין עלאין באשלמותהון הכא אינון:</p>	<p>דרגה עליונה שהוא סוד של עולם עליון, נקראת מ"י. דרגה תחתונה שהוא סוד של עולם עליון נקראת מ"ה. ושנינו, אל תקרי מ"ה אלא מאה, כי כל הדרגות העליונות הם כאן בשלמותם.</p>
<p>תו אמאי אקרי מ"ה אלא אף על גב דמשיכו עלאה אתמשך לא אתגליא עד דאשתלים הכא דאיהו אתר סופא דכל דרגין סופא דאמשכותא דכלא וקיימא באתגליא וואף על גב דאתגליא יתיר מכלא קיימא ולשאלא (לשאלת) מ"ה מה המית מה ידעת⁴¹ כמה דאת אמר (דברים ד טז) כי לא ראיתם כל תמונה:</p>	<p>עוד, למה נקראת מ"ה, אלא אף על גב שמשיכות עליונה נמשכה, לא התגלתה עד שנשלם כאן, שהוא מקום סוף כל הדרגות, סוף של המשכת הכל, ועומד בהתגלות. ואף על גב שגלוי יותר מהכל, עומד לשאלה מ"ה, מה ראית מה ידעת, כמו שנאמר "כי לא ראיתם כל תמונה".</p>
<p>ובגין כך מה רב טובך⁴² דא איהו יסודא דעלמא דאקרי רב טוב כמה דאת אמר (ישעיה סג ז) ורב טוב לבית ישראל בגין דהאי איהו רב טוב אור קדמאה אקרי [טוב סתים] (אור סתם) והכא כלילין דכר ונוקבא כחדא⁴³ אשר צפנת⁴⁴ דהאי אתגניז וכנוונא (בנוונא) דאור קדמאה דאתגניז ואתטמר פעלת דהכא איהו אומנותא דכלא אומנותא דכל עלמא אומנותא דנשמתין ורוחין:</p>	<p>ולכן "מה רב טובך", זהו יסוד העולם שנקרא "רב טוב", כמו שנאמר "ורב טוב לבית ישראל" לפי שזהו רב טוב, אור הראשון, נקרא טוב סתם, וכאן כלולים זכר ונקבה כאחד. "אשר צפנת", שהרי נגנז, כמו שהאור הראשון שנגזר ונסתר. "פעלת" שכאן היא אומנות הכל, אומנות של כל העולם, אומנות של נשמות ורוחות.</p>
<p>ברוא דא עביד קודשא בריך הוא אומנותא דכל עלמא ורוא דא (בראשית א א) בראשית</p>	<p>בסוד זה עשה הקדוש ברוך הוא אומנות של כל העולם, וסוד זה "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ", בסוד זה נעשה ונבנה</p>

³⁹ הגם שכל הידיעה והשכלה בכל עניני האצילות הוא הכל רק ע"י המלכות, עכ"ז הנה עצמותה ומהותה אי אפשר להשיג מאומה, וכמו הט' הראשונים (ביאורים ח"א כ ע"ב). עי' ח"א א ע"ב.

⁴⁰ תנחומא קרח יב (לש"ו).

⁴¹ בראשית ב ע"ב (הערת הזהר). כוונת הזהר שם הוא רק להשיג את עצמותה ומהותה, ועל זה אמר מה פשפשת מה ידעת (ביאורים ח"א כא ע"א).

⁴² אמנם מציאות כל האצילות הנה הוא יוצא ונמשך מהזווג תחתון דא"ק שהוא יסוד ומלכות שבו, כי הרי כל עולם הנקודות שהם השרשים הראשונים, הנה הם רק מהמלכיות דהב"ן, ומלך הדר שהוא אור התיקון הרי הוא תולדות היסוד דא"ק כמ"ש בסדר אצילות בקיצור (פרק ב) ובשבירת הכלים (פרק ח) ובתיקון (פרק ג), והרי הוה יציאת והמשכת כל האצילות מהזווג תחתון שבו, שהוא מהיסוד ומלכות, והם מ"ה וב"ן שהם ביסוד ומלכות, וכמ"ש בזוה"ק תרומה (קכז ע"א) בסוד הכתוב (תהלים לא כ) מ"ה רב טובך, וע' בדברי הרב בשער הכוונות (דף מא ע"ד). ולכן הוא באצילות שליטת מ"ה וב"ן, כי כל האצילות הוא מהזווג תחתון דיסוד ומלכות שהם מ"ה וב"ן (כללים ח"א נו ע"ד).

⁴³ לכן נקרא הוא רב טוב (כללים ח"א קא ע"ד).

⁴⁴ גם אותו אור החסד שנתגלה בפום אמה דא"ק והוא אור המ"ה העיקרי כנז', הנה גילוי ממש לא היה ג"כ אלא רק ביום ראשון לבד, וגם הוא נגנז תיכף ביום ראשון גופה, וגניזתו הוא ביסוד עצמו ובסוד (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת, כי הנה הוא נגנז ג"כ ע"ד אור הראשון דהאורא עלאה עצמו וכמ"ש בזוה"ק תרומה (קכז ע"א) ע"ש, אלא שהאור הראשון דהאורא עלאה עצמו הוא נגנז בהקד"א, ואור החסד שנתגלה בפום אמה שהוא האור המ"ה העיקרי, הנה הוא נגנז בהיסוד עצמו (כללים ח"א נז ע"א).

<p>ברא אלהים את השמים ואת הארץ ברזא דא אתעביד משכנא ואתבני דאיהו בדיוקנא דעלמא דלעילא ובדיוקנא דעלמא תתאה הדא הוא דכתיב (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה לי תרומה תרין דרגין דאינון חד ודומתחרין כחדא⁴⁵:</p>	<p>המשכן, שהוא בדמות של העולם העליון ובדמות העולם התחתון, זהו שנאמר "ויקחו לי תרומה ל", תרומה שתי דרגות שהן אחת שמתחברות כאחד.</p>
<p>ויקחו לי תרומה וגו' רבי שמעון ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי הוו יתבי יומא חד תחות אילני בבקעתא גבי ימא דגנוסר אמר רבי שמעון כמה יאה צלא דא דחפיא עלן מגו אילני ואנן צריכין לאעטרא האי אתר במלי דאורייתא:</p>	<p>"ויקחו לי תרומה וגו'", רבי שמעון ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי היו יושבים יום אחד תחת האילנות בבקעה ליד ים גינוסר, אמר רבי שמעון כמה נאה צל זה שמכסה עלינו מתוך האילנות, ואנו צריכים לעטר מקום זה בדברי תורה.</p>
<p>פתח רבי שמעון ואמר (שיר ג ט) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון האי קרא הא אוקימנא ליה ואתמר אבל אפריון דא היכלא דלתתא דאיהו כגוונא דהיכלא עלאה וקודשא בריך הוא קרא ליה גנתא דעדן⁴⁶ דאיהו נטע ליה להנאתיה וכסופא דיליה לאשתעשעא ביה גו אינון נשמתין דצדיקיא דתמן כלהו קיימין ורשימין בגויה אינון נשמתין דלית לון גופא בהאי עלמא כלהו סלקין ומתעטרין תמן ואית לון דוכתין למחמי לאתענגא גו ענוגא עלאה דאקרי⁴⁷ נעם יהו⁴⁸ ותמן אתמליין⁴⁹ מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דביא:</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון", פסוק זה הרי בארנוהו ונתבאר. אבל אפריון זה היכל שלמטה, שהוא כמו ההיכל העליון, והקדוש ברוך הוא קרא לו גן עדן, שהוא נטע אותו להנאתו וכסופו הוא להשתעשע בו תוך אותן נשמות הצדיקים, ששם כולם עומדים ורשומים בתוכו אותן נשמות שאין להן גוף בעולם הזה, כולן עולות ומתעטרות שם. ויש להן מקומות לראות להתענג תוך העונג העליון, שנקרא "נועם ה'", ושם מתמלאים מכל הכסופים של נהרות אפרסמון זך.</p>
<p>אפרסמון דא היכלא עלאה⁵⁰ טמירא (עלאה) גניזא אפריון דא היכלא דלתתא⁵¹ דלית ביה סמך עד דאתסמך⁵² [נ"א דאתסמך] מגו היכלא עלאה ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטרוי⁵³ כגוונא דא [את ס' ואתגלים ס' (ס"א מ"ם)] סתימא:</p>	<p>אפרסמון, זהו היכל העליון, טמיר גנוז. אפריון, זהו היכל שלמטה שאין בו סמך עד שנסמך מתוך היכל העליון, ולכן אות סמ"ך נסתרת בכל צדידה כזה אות ס' ונתגלם ס' סתומה.</p>
<p>מה בין האי להאי אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה גו נקודאה [נ"א נהורא] עלאה עומדת בדמות זה סמ"ך נסתר בתוכו ונגזז בו</p>	<p>מה בין זה לזה, אלא בשעה שנסתר ונגזז בתוכו, תוך נקודה (אור) עליון למעלה, אז היא עומדת בדמות זה סמ"ך נסתר בתוכו ונגזז בו</p>

⁴⁵ יסוד מלכות (רח"ו).

⁴⁶ יסוד דנוק' (רח"ו).

⁴⁷ מקץ קצז ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁸ בינה (רח"ו).

⁴⁹ הוא ע"י המזל תחתון דאימא כלולה ביה כמ"ש בספד"צ פ"ב בתיקון י"ג מתיקו"ד (לש"ו).

⁵⁰ בינה היכל לאבא (בסוד אפר שדינין מתערין מינה ה"ג פ"ר דמנצפ"ך וס"מ בינה ותבונה כידוע כנ"ל) (יהל אור).

⁵¹ מלכות (ג"כ בסוד פ"ר הנ"ל וי' זעירא חכמה זעיר כנ"ל) אדנ"י היכל להו"ה (יהל אור).

⁵² דאסתמיך (דפ"ק).

⁵³ כבר הודעתיק כי כמו שלמטה הם לאה ורחל כן כנגדם למעלה הם בינה ותבונה בינה כנגד לאה ותבונה כנגד רחל והנה אות ס' היא בבינה. שהיא יותר סתומה ונעלמת אבל ס' סתומא היא בתבונה שאינה כל כך סתומה לפי שהיא יורדת למטה ומתלבשת תוך ז"א כנודע והיא נעשית בבחינת מ"ם סתומה מרובעת דרביעא על בנין. וזו התבונה היא הנקראת אם הבנים (שער מאמרי רשב"י).

<p>לעילא כדין אייהי קיימא בדיוקנא דא(ת) סמ"ך סתים בגויה ואתגניז ביה לסלקא⁵⁴ לעילא ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין (ד)לתתא לינקא לון כדין אייהי קיימא בדיוקנא דאת [ס'] (ס') רביעא סתימא לגו ארבע סטרין דעלמא⁵⁵:</p>	<p>לעלות למעלה. ובשעה שחזרת ויושבת רבוצה על הבנים למטה להיניק אותם, אז היא עומדת בדמות של אות ם רבוצה, נסתרת לתוך ארבעת צדדי העולם.</p>
<p>ועל דא דא איהו</p>	<p>ועל כך זהו</p>
<p>קכז/ב</p>	
<p>אפרסמון⁵⁶ ודא הוא אפריון ובאתר תרין אתוון ס"מ קיימא י' (אפרסמון ב) רזא דברית⁵⁷ אברוא דברית (ס"א רזא דברית דאתגניז בגויה) דאיהו זמין לנשלא כל⁵⁸ רזא דאינון מאה ברכאן⁵⁹ שתין וארבעין⁶⁰ שתין לקבל</p>	<p>אפרסמון, וזהו אפריון, ובמקום שתי אותיות ס"מ, עומדת י' סוד הברית (סוד הברית שנגזז בתוכו) שהוא עתיד לקחת הכל. סוד של אותן מאה ברכות, ששים וארבעים, ששים כנגד ששה צדדים שיוצאים מהאות ס', וארבעים כנגד ארבעת צדדי העולם, והכל משלימים למאה. ואות יו"ד משלימה לסוד של</p>

⁵⁴ עיין קפ ע"א (הערת הזהר).

⁵⁵ פ' תצוה (דף קפ ע"א) ובתיקונים (ריש תיקון ה דף כ ע"ב) וע' בהקדמת זוהר בראשית (דף ה סע"ב) ונבנה כל אות ממאה נקודות. ובשורש סוד מ' וס', ריבוע בגו עיגולא, שורש היושר ועגולים (הקדו"ש סד ע"ד), הם סוד מאה ברכאן כמ"ש בזהר שם, והוא המאה ברכות שמברך הקב"ה להנשמה קודם צאתו לאויר העולם, כמ"ש בסתרי תורה (פ' לך לך דף עו סע"ב) (דע"ה ח"ב נה ע"א ועיי"ש ע"ב), עיקר הוראת אות ס' הנה הוא על גדלות הזו"ן שעולים עד הבינה אימא עלאה, שהיא הס' משום שהיא תופסת הו' ספי' העליונים דהאבא, וכאשר נשלמו הזו"ן בו' שלם עם ראש אז הנה עולים ג"כ עד הבינה עלאה כמ"ש הרב בזווגים (פרקים ד ה) ע"ש. ואותו הס' הוא הס' דאפרסמון כמ"ש בזה"ק (תרומה קכז ע"א) וכאשר עולין הזו"ן שם עד אותו הס' הנה תמן אתמליין מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכיא (כללים ח"ב לה ע"ד). כללות העולם כולו הנה היא מסודר בבחי' עגולא וריבוע, היינו ריבוע דנפקא מגו עגולא [עי' ספר הבהיר אות קיד, ע' עוד יהל אור ח"ג י"ג ע"ב, ועי' גר"א תיקר"ז עז ע"א וקנח ע"ב], כי העגולא הוא מבחוץ וריבוע מבפנים, והם בסוד ס' ומ' סתומא, כי העטרת היסוד הוא בסוד ס', והו"ק הם בסוד מ' סתומא, והם ג"כ סוד ס' מ' דאפרסמון שאמרו בזה"ק (תרומה דף קכז ע"ב), וקאי שם על בינה ותבונה וכמ"ש הרב בזווגים (פרק ד ה) (ביאורים ח"א ס ע"א). ועי' ע"ח או"א ט (ביאורים ח"א מג ע"א).

⁵⁶ האפריון צריך ס' מן האפרסמון לכן הם שוים בשמותם, ואין חילוק ביניהם אלא במה שנמשך ואמר ובאתר תרין אתוון וכו', שה"ס בינה ותבונה כאמור, קיימא י' וכו', ה"ס יסוד הנוק' שהוא הוא עצם האפריון, וכל יסוד נוק' נקרא נקודה, וכמו כן של הזכר נקרא כן כמ"ש באוצרות חיים בדרוש תלת נקודין הנזכרים בפרשת תצוה דף קפד ע"ב (רמ"ז).

⁵⁷ רזא הוא יסוד, וברית הוא הוא יסוד, ולפי שיסוד הזכר נכנס בשל הנק' לכן אמר ברזא דברית. אי נמי ברזא דברית ירמוז למה שידוע שיסוד דאבא מברח מן הקצה אל הקצה, למעלה מאיר באמא דהיינו ו"ד כאמור ס' מ', ולמטה מאיר בברתא שהיא נקודה אחת לבד, ולכן י' פעמים א' הוא י' דאפריון, ואחר היותה בסוד פרצוף עשר ספירות אז מאיר בו י', וי' פעמים י' הם ק', וז"ש ואת יו"ד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא, שאז הבת כאימא בעלת עשר (רמ"ז).

⁵⁸ דייקא זמין והוא מבואר במה שאמרנו שסוד הס' נקרא לעתיד לבוא, וז"ש זמין מעותד לנטלא כולא, כלומר שהסדר ההווה הוא לקבל הארת התבונה שהיא אות מ' אבל לעתיד היא מזומנת לקבל הכל גם הס' (רמ"ז).

⁵⁹ הסוד הוא שבעת רצון אז בינה ותבונה נעשות פרצוף אחד, ואיתא בספר הכוונות שיסוד אבא נקרא ברוך ושל אמא נקרא ברכה, וגם בסוד י'חוד ב'רכה ק'דושה, הברכה היא בבינה, ובהיותה פרצוף אחד בזמנה אז כל המאה אורות שנקראים מאה ברכות הן מתקבצות ביסוד שלה הכולל, וז"ש רזא דאינון מאה ברכאן. האמנם צריך לדעת כי בהעשות בינה ותבונה פרצוף אחד אז התבונה עולה ומלבשת את הבינה עד החזה שלה ונשארו ו' מדות שלה העליונות מגולות והן סוד הס', והד' תחתונות שלה הן מוחין לתבונה. ולכן מפרש בכאן הברכות בשתי בחינות ס' ומ' (רמ"ז). עי' קכז ע"א והערה שם בשם הלש"ו. ועי' כללים ח"ב סד ע"ד סוף סעיף ה' וע"ש סעיף ו'.

⁶⁰ הנה כבר ידעת כי יש בינה ותבונה והבינה היא ו"ק העליונים של הפרצוף הכולל בינה ותבונה שהם חב"ד חג"ת וכל אחד כלול מ' הרי ס' ותבונה היא ד' תתאין מ' וזהו מ"ס דאפרסמון. והנה לפעמים יש בז"א מוחין דתבונה לבד ולפעמים מוחי שניהם דבינה ותבונה ביחד וז"ש ק' שתין בסוד הבינה וארבעין בסוד התבונה שהם ד' ספי' תחתונות של הפרצוף הנז' (זהר הרקיע).

<p>שית סטריין דנפקי מאת ס' 61 [נ"א מגו מ'] ארבעין לקבל⁶² ארבע סטרי עלמא וכלא (א) שלימו למאה⁶³ ואת יו"ד איהו אשלים⁶⁴ לרזא דמאה כנוונא דלעילא ועל דא דא אפרסמון ודא אפריון⁶⁵:</p>	<p>מאה כדוגמא שלמעלה, ולכן זה אפרסמון וזה אפריון.</p>
<p>אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא ונשמתיין עלאין דלית לון גופא בהאי עלמא ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון נהרי אפרסמונא דביא⁶⁶ ומתענגי בענונא דא עלאה ונשמתיין ודסלקין ונחתין [דאית] [דסלקין ואית] לון גופא בהאי עלמא סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון⁶⁷ דא ונחתין ואלין יהבי ונטלי יהבי ריחא מאינון עובדיין דכשראן דמשתדלי בהו בהאי עלמא ונטלי מההוא ריחא דאשתאר ביה (בגנתא) כמה דאת אמר (בראשית כז) כריח שדה אשר ברכו יהו"ה (ריחא דאשתאר ביה בההוא חקלא) וכלהו קיימי בההוא גנתא אלין מתענגי לעילא ואלין מתענגי לתתא:</p>	<p>אותם הנהרות יוצאים מהאפרסמון הזה, ונשמות עליונות שאין להן גוף בעולם הזה יונקות מאותו האור שיוצא מאותם נהרות אפרסמון זך, ומתענגות בענוג העליון הזה. ונשמות שיש להן גוף בעולם הזה עולות ויונקות מאותו האור של האפריון הזה ויורדות. ואלו נותנות ונוטלות, נותנות ריח מאותם מעשים כשרים שעוסקים בהם באותו העולם, ונוטלות מאותו הריח שנשאר בגן, כמו שנאמר "כריח שדה אשר ברכו ה'". הריח שנשאר בו באותו השדה, וכולם עומדים באותו הגן, אלו מתענגים למעלה ואלו מתענגים למטה.</p>
<p>עשה לו המלך שלמה עשה לו לגרמיה ואי תימא הא נשמתיין דצדיקיא משתעשעין ביה ואת אמרת עשה לו הכי הוא ודאי בגין דהאי אפריון וכל אינון נשמתיין דצדיקיא כללו קיימי לאשתעשעא [בהו] [קמי] קודשא בריך הוא המלך⁶⁸ שלמה מלכא דשלמא דיליה ודא איהו מלכא [נ"א עלמא] עלאה והא אוקמוה⁶⁹ המלך סתם דא מלכא משיחא דא עלמא</p>	<p>"עשה לו המלך שלמה", עשה לו לעצמו. ואם תאמר, הרי נשמות הצדיקים משתעשעות בו, ואתה אומר "עשה לו". כך זה ודאי, משום שהאפריון הזה וכל אותן נשמות הצדיקים, בכלם עומד הקדוש ברוך הוא להשתעשע בהן. המלך שלמה, המלך שהשלום שלו, וזהו מלך (העולם) העליון, והרי בארוה, המלך סתם זה מלך המשיח. זה עולם הזכר וזה עולם הנקבה. "מעצי הלבנון", אותם אילנות נטועים, שעקר אותם הקדוש ברוך הוא ושתל אותם במקום אחר, ואלו נקראים ארזי</p>

⁶¹ אמר דנפיק, מפני שנמשכים מאות הס' עד יסודה (רמ"ז).

⁶² היא המלכות שהיא כנגד תנה"י דבינה שהם ד' סטריין, וגם ד' מוחותיה הם ד' סטריין, ולפי שאלו של תבונה נעשים מוחין לזעיר לכן אמר ד' סטרי עלמא הוא הזעיר הנקרא עולם כנודע (רמ"ז).

⁶³ פ' ששתיהן נעשות אחד בינה ותבונה, ולכן בא הבנין שלם במאה (רמ"ז).

⁶⁴ פ' שהאורות האלה מאירות בזעיר ונמשכות עד יסודו, ובהכנסו בנקודת ציון מתרבות י' פעמים י' ונעשות מאה. וז"ש איהו אשלים, ר"ל הוא בעצמו משלים מיניה וביה (רמ"ז).

⁶⁵ ירצה בזה תבין ההפרש שיש בין אפרסמון ובין אפריון. ועתה אפרש מ"ש לעיל שהאפריון אין לו סמך עד דאסתמיך מגו היכלא עלאה, שכשאין בזעיר כי אם המ' לבד אז נקראו נופלים המ' וזו"ן, שגם באורות התבונה יש אחיזה לחיצונים שהרי היא יורדת עד החזה ומשם יש אחיזה לחיצונים וכל שכן בזו"ן, אבל בעת רצון מתעלים שלשתם למעלה נכללים זה עם זה, ואז הבינה שהיא הס' סומכתם ואין שום אחיזה לחיצונים בשום אחד מהם, וז"ס סמ"ך הס' בינה והמ' תבונה והך' זו"ן. וגם בזה נבין מה שאמרו רז"ל שדוד לא רצה להזכיר פסוק דנ' באשרי, אבל הזעיר סמיכתם בפסוק (תהלים קמה, יד) סומך ה' לכל הנופלים. והענין שבמה שלא הפסיק באות נ' אלא שייחד בפסוק המ' והס' זה לזה היינו היא סמיכת הנופלים. גם נפרש מה שאמרו רז"ל מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדים. ויובן בהקדים מ"ש הרב זלה"ה שלוחות הראשונות היו מבינה עליונה, שהנה אז נתייחדו ודאי בינה ותבונה והוא הוא זמן ההצלחה השלימה שאז הוא זמן הנסים, כי דרך הטבע הוא מבחינת תבונה שסודה שם אלקי"ם גי' הטב"ע (רמ"ז).

⁶⁶ פ' נשמתיין שהם בההוא עלמא ינקין מבינה עוה"ב (יהל אור).

⁶⁷ פ' צדיקיא שהם בגופא בעולם הזה הם יונקין ממלכות עולם הזה (עי' בהגר"א בתיקו"ז צה ע"א ד"ה ועוד ויבן) (יהל אור).

⁶⁸ בראשית כט ע"א (הערת הזהר).

⁶⁹ "והא אוקמוה" מוסגר בדפ"ק.

<p>דרכורא ודא עלמא דנוקבא מעצי הלבנון אינון אילנין נטיען דעקר לון קודשא בריך הוא ושתיל לון באתר אחרא⁷⁰ ואלין אקרין ארזי לבנון כד"א ארזי לבנון אשר נטע ולא אתבני האי אפריון ולא אשתכלל אלא בהו:</p>	<p>הלבנון, כמו שנאמר "ארזי לבנון אשר נטע", ולא נבנה האפריון הזה ולא נתקן, אלא בהם.</p>
<p>ותו מעצי הלבנון אלין שית יומין דבראשית ודוכל יומא ויומא מסדר בהאי אפריון סדורא דאתחזי ליה:</p>	<p>עוד "מעצי הלבנון", אלו ששת ימי בראשית, שכל יום ויום מסדר את האפריון הזה סדור שנראה לו.</p>
<p>סדורא קדמאה [אתנגיד]⁷¹ מסטרא דימינא אור קדמאה דאתנגיד [נ"א דאתנגיז] ואתנטיל מסטרא דימינא ועאל בהאי אפריון על ידא דיסודא חד ועביד ביה שמושא לבתר אפיק ההוא אפריון חד דיוקנא⁷² כגוונא דהאי אור ודא הוא רזא דכתיב (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור כיון דאמר יהי אור אמאי כתיב ויהי אור לא אצטריך קרא למכתב אלא יהי⁷³ מהו ויהי אור אלא דההוא אור אפיק אור אחרא⁷⁴ דאתחזי ליה ודא איהו יומא קדמאה מאינון עצי הלבנון:</p>	<p>הסדר הראשון שופע מצד ימין האור הראשון שנמשך (שנגנז) ונטל מצד ימין, ונכנס באפריון הזה על ידי יסוד אחד, ועושה בו שימוש. אחר כך, מוציא אותו האפריון דמות אחד כמו האור הזה, וזהו סוד הכתוב "יהי אור ויהי אור", כיון שאמר "יהי אור" למה כתוב "ויהי אור". לא הצטרך הפסוק לכתוב אלא "ויהי כן", מהו "ויהי אור". אלא שאותו אור, הוציא אור אחר שנראה לו, וזהו יום ראשון מאותם עצי הלבנון.</p>
<p>סדורא תניינא אתנגיד מסטרא דשמאלא פרישו דמיא בנגידו דאשא תקיפא ואתנטיל מסטרא דשמאלא ועאל בהאי אפריון ועביד ביה שמושא ואפריש בין מיין דבסטר ימינא ובין אינון מיין דבסטר שמאלא⁷⁵ לבתר אפיק ההוא אפריון חד דיוקנא כגוונא דיליה ודא איהו רזא דכתיב (שם ז) בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן ודא איהו יומא תניינא מאינון עצי הלבנון:</p>	<p>הסדר השני, שופע מצד שמאל פרישות המים בשפע של אש תקיפה, ונטל מצד שמאל ונכנס באפריון הזה ועושה בו שמוש, ומפריד בין מים שבצד ימין לבין מים שבצד שמאל. אחר כך מוציא אותו אפריון דמות אחד כמו שלו, וזהו סוד הכתוב "בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן", וזהו יום שני מאותם עצי הלבנון.</p>
<p>סדורא תליתאה אתנגיד [מסטרא דימינא ומסטרא דשמאלא] ומסטרא דאמצעיתא ומסטרא דימינא (ומסטרא דשמאלא) חד יומא תליתאה דעביד ושלמא (שלמה) בעלמא ומתמן אתמשיכו איבין לכלא ודא עביד שמושא בהאי אפריון ואפיק זינא לזיניה זינא לעובדין סגיאין זינא דאתחזי ליה וכל דשאין ועשביין ואילנין בכמה חילין ואשתאר דיוקניה תמן ואפיק זינא ההוא אפריון כההוא גוונא</p>	<p>הסדר השלישי, שופע מצד ימין ומצד שמאל, יום אחד, שלישי, שעושה שלום בעולם, ומשם נמשכים פירות לכל, וזה עושה שמוש באפריון הזה, ומוציא מין למינו, מין למעשים רבים, מין שנראה לו. וכל הדשאים והעשבים והאילנות בכמה חיילות, ונשאר דיוקנו שם. ואותו אפריון מוציא מין כאותו צבע ממש, וזהו יום השלישי שנכלל משני צדדים, מאותם עצי הלבנון.</p>

⁷⁰ עי' ח"א לה רע"ב.

⁷¹ כל זה מדבר בעולם הבריאה שנעשו ע"י הקצוות דאצילות ע"י יסוד דז"א בשימוש בנזק' (רח"ו).

⁷² כי התורה שלנו מדברת בעולם הבריאה (רח"ו).

⁷³ ויהי כן (דפ"ו).

⁷⁴ עי' ביאורים ח"ב יז ע"ד אות כג.

⁷⁵ "דבסטר שמאלא" מוסגר בדפ"ק.

<p>ממש ודא איהו יומא תליתאה דאתכליל מתרין סטרין מאינון עצי הלבנון:</p>	
<p>סדורא רביעאה אתנגיד ואנהיר⁷⁶ נהירו דשמשא לאנהרא להאי אפריון גו חשוך דיליה ועאל ביה לאנהרא ולא עביד ביה שמושא עד יומא חמשה דאפיק האי אפריון⁷⁷ ההוא שמושא דנהירו דעאל ביה יומא רביעאה ואפיק ההוא אפריון בההוא גוונא ממש דההוא נהירו ודא איהו יומא רביעאה חד מאינון עצי הלבנון:</p>	<p>הסדר הרביעי, שופע ומאיר אור השמש להאיר לאפריון הזה תוך החשך שלו, ונכנס בו להאיר ולא עושה בו שמוש עד יום חמישי, שמוציא אותו אפריון שמוש של אור שנכנס בו ביום רביעי, ומוציא אותו אפריון באותו צבע ממש של אותו אור, וזהו יום הרביעי, אחד מאותם עצי הלבנון.</p>
<p>סדורא חמישאה אתנגיד חד משיכו דרחישו</p>	<p>הסדר החמישי, שופעת משיכה אחת של רמש</p>
<p>קכה/א</p>	
<p>דמיא ועביד שמושא לאפקא ההוא נהירו דסדורא דיומא רביעאה ועביד בהאי אפריון שמושא ואפיק זנין לזיניה אינון דאתחזי כההוא גוונא ממש והאי יומא שמש [ההוא] שמושא יתיר מכל שאר יומין וכלא תליא עד יומא [שתיתאה] (שביעאה) דאפיק האי⁷⁸ אפריון כל מה דהוה גניז ביה דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו' ודא איהו יומא חמישאה חד מאינון עצי הלבנון:</p>	<p>המים, ועושה שמוש להוציא אותו אור של סדר יום הרביעי, ועושה באפריון הזה שמוש ומוציא מינים למינו, אותם הנראים באותו צבע ממש. ויום זה שמש אותו שמוש יותר מכל שאר הימים, והכל תלוי עד יום הששי, שהוציא האפריון כל מה שהיה גנוז בו, שנאמר "תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו'", וזהו היום החמישי, אחד מאותם עצי הלבנון.</p>
<p>סדורא שתיתאה דא איהו יומא דאתקין כל האי אפריון ולית ליה תקונא ולית ליה תקפא בר מהאי יומא כד אתא האי יומא אתתקין האי אפריון בכמה רוחין בכמה נשמתין בכמה עולימותן שפירן בחיזו אינון דאתחזון למיתב בהיכלא דמלכא אוף [הכי נ"א איהו אתתקין] ואיהו אתתקין (הכי אתקין) בשפירו כל שאר יומין דהוון בקדמיתא ואתקין לון בתיאובתא חדא ברעותא בחדוא תקונא דלעילא ותתא:</p>	<p>הסדר הששי, זהו יום שהתקין את כל האפריון הזה, ואין לו תקון ואין לו חוזק פרט ליום הזה. כשבא היום הזה נתקן האפריון הזה בכמה רוחות בכמה נשמות בכמה עולמות, יפות מראה, אותן שנראות לשבת בהיכל המלך, אף הוא נתקן ביופי כל שאר הימים שהיו בתחילה, ומתקין אותם בתשוקה אחת, ברצון בשמחה תיקון עליון ותחתון.</p>
<p>כדין אתקדש האי אפריון בקדושין עלאין ואתעטר בעטרוי עד דסליק בסליקו דעטרא דנייחא ואקרי שמא עלאה שמא קדישא דאיהו שבת נייחא דכלא⁷⁹ תיאובתא דכלא דבקתא דכלא דעילא ותתא כחדא וכדין כתיב (שיר ג ט) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון:</p>	<p>ואז מתקדש האפריון בקדשות עליונות, ומתעטר בעטרותיו, עד שעולה בעליה של עטרה של מנוחה, ונקרא שם עליון שם קדוש, שהוא שבת, מנוחת הכל, תשוקת הכל, דבקות הכל שלמעלה ולמטה כאחד. ואז נאמר "אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון".</p>

⁷⁶ ואתנהיר (דפ"ו).
⁷⁷ נו"ה ב' פלגא גופא (רח"ו).
⁷⁸ נמחק בדפ"ו.
⁷⁹ בינה (רח"ו).

<p>אמר רבי שמעון מאן דזכי בההוא אפריון זכי בכלא [הכי ולמיתב] וזכי למיתב [ולמיתב] בנייחא דצללא דקודשא בריך הוא כמה דאת אמר (שם ב ג) בצלו חמדתי וישבתי והשתא ודויתבנא בצלא דנייחא [דא] [ד] אית לן לאסתכלא דלא יתבינן אלא בצלא דקודשא בריך הוא גו ההוא אפריון ואית לן לא(ת)עטרא האי אתר בעטרין עלאין עד [דיתערון] (דאתערו) אילני דההוא אפריון למיתי עלן בצלא אהרא:</p>	<p>אמר רבי שמעון מי שזוכה לאותו אפריון, זוכה בכל, זוכה לשבת במנוחה בצל של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "בצלו חמדתי וישבתי". וכעת שישבנו בצל של המנוחה הזו, יש לנו להתבונן שלא ישבנו אלא בצל הקדוש ברוך הוא, בתוך אותו האפריון, ויש לנו לעטר את המקום הזה בעטרות עליונות, עד שיתעוררו האילנות של אותו האפריון לבא עלינו בצל אחר.</p>
<p>פתח רבי שמעון ברישא ואמר (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי ויקחו לי האי מאן דבעי⁸⁰ לאשתדלא במצוה ולאשתדלא ביה בקודשא בריך הוא אצטריך דלא ישתדל ביה בריקנייא ובמגנא אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה כדקא יאות כפום חיליה והא אוקימנא מלה דא בכמה אתרי יאות למיסב בר נש ההוא אשתדלותא דקודשא בריך הוא כמה דאת אמר (דברים טז יז) איש כמתנת ידו וגו':</p>	<p>פתח רבי שמעון בתחילה ואמר "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". "ויקחו לי", מי שרוצה להשתדל במצוה ולהשתדל בקדוש ברוך הוא, צריך שלא ישתדל בו בריקנות ובחנם, אלא צריך האדם להשתדל בו כראוי כפי כחו. והרי בארנו דבר זה בכמה מקומות, יאה לאדם לשאת אותה השתדלות של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "איש כמתנת ידו וגו'".</p>
<p>ואי תימא הא כתיב (ישעיה נה א) לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב דהא(י) איהו במגנא ואשתדלותא בלא כסף⁸¹ ואיהו אשתדלותא דקודשא בריך הוא אלא אשתדלותא דאורייתא⁸² כל מאן דבעי זכי בה אשתדלותא דקודשא בריך הוא למנדע ליה כל מאן דבעי זכי ביה בלא אנרא כלל אבל אשתדלותא ודקודשא בריך הוא דקיימא בעובדא אסיר לנמלא ליה למגנא ובריקנייא⁸³ בנין דלא זכי בההוא עובדא</p>	<p>ואם תאמר, הרי נאמר "לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב" שהרי הוא בחנם, והשתדלות בלא כסף, וזו השתדלות לקדוש ברוך הוא. אלא השתדלות של התורה. כל מי שרוצה לזכות בה השתדלות של הקב"ה, כדי לדעת אותו, כל מי שרוצה זוכה בו בלי שכר כלל. אבל השתדלות בקדוש ברוך הוא שעומדת במעשה, אסור לקחת אותה לחנם ובריקנות, כי איננו זוכה באותו מעשה כלל להמשיך עליו רוח הקודש, אלא רק בשכר שלם.</p>

⁸⁰ תחילה צריך להקדים בדרך פשט כי שלשה קניינים לאדם גוף ונפש וממון, ולמדנו רש"י שלא יחשוב האדם שיהיה די לו כשיקיים המצוות לעשותן בשני קנייניו, הגוף בעשייתן, והנפש בכוונתו לשמים, ושגם שלא יוציא בהן ממון לא יחסר כל טוב, וכגון איש המניח טלית ותפילין של אחרים שישאילוהו וכיוצא, לזה אמר שאינו כן, אלא מאן דבעי לאשתדלא במצוה, בעשייתה, ולאשתדלא ביה בקב"ה, בכוונתו לשמו, מכל מקום אצטריך דלא ישתדל ביה בריקנייא וכו', כי צריך להוציא גם ממון, וזש"ה (דברים ו ה) ואהבת את ה' אלקיך בכל וגו', לבבך זה הגוף שמקורו הלב ונפשך זו הכוונה, ולא תאמר שיספיק לך בזה אלא גם ובכל מאדך. ואמנם סוד הדבר נלע"ד להקדים כמה דברים, האחד שאמר הרב זלה"ה שבחטא האדם נפגמו כל ארבע חלקי העוה"ז שהם דצח"מ ונתפזרו בהם ניצוצי נשמות וכנזכר בספר הכוונות בענין האכילה, ומינה שיש ביד האדם לתקן כל הארבעה מינים וזה במצוות הנעשות בהן ואפילו בדומם, וכעין שאמרו רז"ל בפסוק (במדבר כג י) מי מנה עפר יעקב, מי מנה המצוות שעשה בעפר, והרי הקדמה אחת. המשך לשונו הובא במלואים אות (א) (רמ"ז).

⁸¹ "ואשתדלותא בלא כסף" מוסגר בדפ"ק.

⁸² הענין שלימוד התורה הוא שלימות הרוח, וההשכלה שהוא מה שאמר, אשתדלותא דקב"ה למנדע, הוא שלימות הנשמה, ואין להם שייכות עם הממון שהוא חיצוניות הנפש (רמ"ז).

⁸³ כאן הוסיף איסור מפני עניינים שמוסיף (רמ"ז).

<p>כלל⁸⁴ לאמשכא עליה רוחא דקודשא אלא באגר שלים:</p>	
<p>בספרא דחרשי⁸⁵ דאוליף אשמדאי לשלמה מלכ [כתוב], כל מי שרוצה להשתדל להעביר ממנו רוח הטומאה ולכפות רוח אחרת, אותו המעשה שרוצה להשתדל בו, צריך לקנות אותו בשכר משלם, בכל מה שירצו ממנו בין קטן בין גדול, משום שרוח הטומאה מזדמנת תמיד בחינם ובריקנות, ונמכרת בלי שכר, ואונסת בני אדם לשרות עליהם, ומפתה אותם לדור עמם בכמה פתויים, בכמה דרכים מסטה אותם לשים דיורה עמם.</p>	
<p>ורוח קודשא לאו הכי אלא באגר שלים⁸⁹ ובאשתדלותא רב [וואסגי⁹⁰ ובאתדכאותא] (סגי ובאתתקנותא) דגרמיה ובאתדכאותא (ובאתדכותא) דמשכניה⁹¹ וברעותא דלביה ונפשיה⁹² ולואי דיכיל למרווח ליה דישווי מדוריה עמיה ועם כל דא דיהך בארע מישר דלא יסטי לימינא ולשמאלא ואי לאו מיד אסתלק מניה ואתרחק מניה ולא יכיל למרווח ליה כדבקדמיתא ועל דא כתיב (שמות כה ב)</p>	<p>ורוח הקודש אינה כך, אלא בשכר שלם ובהשתדלות רבה וגדולה ובטהור עצמו ובטהור משכנו וברצון לבו ונפשו, והלואי שיכול להרויח אותו שישים מדורו עמו. ועם כל זה שילך בדרך ישר שלא יסטה ימינה ושמאלה. ואם לא, מיד מסתלק ממנו ומתרחק ממנו, ולא יוכל להרויח אותו כבתחילה. ועל זה נאמר "ויקחו לי תרומה מאת כל איש", מאותו שנקרא איש, שמתגבר על יצרו. וכל מי שמתגבר על יצרו נקרא איש.</p>

⁸⁴ כל הדברים התחתונים תלויים בעליונים ששל העוה"ז מושפעים מלמעלה, על דרך משל הזהב מושפע מן השמש בכל מה שמקבל כח אותה סגולה מלמעלה וכן עד למעלה, ואמרו רז"ל שלא נברא הזהב אלא לבנין בית המקדש, וכמ"ש חכמי קסטיליא פסוק (לח כד) כל הזהב העשוי בכל מלאכת הקדש, ואם כן בהכרח שיש לזהב איזו סגולה רוחנית יותר מן הכסף, וכן לכסף יותר מן הנחושת, ועל דרך סדרם התורה, ואין ספק שיש למעלה שורש מקודם. ואם כן אם יחבר התוספת שנוסף מכח הממון תחבר גם כן אותה הבחינה למעלה ולא ימשך השפע אלא באגר שלים (רמ"ז).

⁸⁵ ועוד טעם אחר בספרא דחרשי וכו' רוח מסאבא, הם שלש קליפות הגסות שהשלמות הוא להעבירם לגמרי, ורוח אחרא, הוא קליפת נוגה שהעיקר הוא לאכפייא ולהכלילו בקדושה. והענין שהרוצה להמלט מכל צדדי הטומאה יהא טוב עין במצוות ויוציא בעבורן כל אשר ישאלוהו, וכן היה דרכו של הרב זלה"ה, כי בזה נמצא שמוסיף אל הקדושה כל מה שיהיה אפשר לו מרוחניות הדומם, ומזדכך צד החומרי דהיינו העברת הקליפות האחוזות בנפש. ולכן הממון נקרא בשם דמים, להיות להם שייכות עם החומריות ששוכנת בו הנפש שהוא הדם. וי"מ מזה (תהלים עב יד) וייקר דמם בעיניו. ועל כן הרע עין הוא משכן לס"א משום שזה דרכו שאזדמן תדיר במגנא ובריקנייא, שכן הוא ריק בלי אור, והליכותיו בקרי בלי הכנה, ובכל מקום שרואה מגנא וריקנייא שורה שם, והוא אז מתחבר למבקשו הוא הכילי, בלי מחיר, שכן אין בו אור משלו, ולכן בעבדא דאזדבן בטולמי להחיות את עצמו כשל הכילי (משלי כט, כא) מפנק מנוער עבדו ואחריתו יהיה מנון, ששולט עליו ומפתהו להוציא ממנו בהבלים ובטיולים ובאיסורין, מה שאין כן המוציאו במעשה המצוות שגדול זכותו כנזכר, ולכן נאמר כאן ויקחו לי תרומה, לשון התרוממות שכן אותו הדומם מתרומם ומתעלה (רמ"ז).

⁸⁶ פי' באדם בטל שהבטלה מביאה לידי זימה ושעמום, וזה מפני רוח הרעה הנכנס בו (רמ"ז).

⁸⁷ ר"ל במי שהוא ריק מכל קדושה שאין לו שום מגן להצילו (רמ"ז).

⁸⁸ ומתמכר לכל הרוצה בלי מחיר מפני שהוא כהפקר שאין לו בעלים ואין לחייבו למלאכת ה' שהרי מעצמו נתהווה אל האדם מכח ביטולו מעבודת ה', ואחר כך שהאדם קונוהו גם הוא קונה כח לאנסו [ולהתגבר עליו, וע"ד אחריתו יהיה מנון ומפרש לנק וכו', בשטחיות מתקון העולם בהתפארות הלבושים ובמעדנים]. (רמ"ז).

⁸⁹ הרי ממון, באשתדלותא וכו' עד דמשכניה, הוא זריזות וטורח הגוף, וברעותא, הרי הנשמה (רמ"ז).

⁹⁰ כמש"ש וקשרתם וכו' (יהל אור).

⁹¹ כמש"ש וכתבתם כו', והן ד' דברים שצריך כמ"ש אז ראה כו' וכמ"ש במ"א (כ"ה בפירוש הגר"א

על אגדות ברכות סוף פרק הרואה [אות נד] המסדר) (יהל אור).

⁹² כמ"ש ואהבת את כו' (יהל אור).

ויקחו לי תרומה מאת כל איש מההוא דאקרי איש דאתגבר על יצריה ווכלו (דכל) מאן דאתגבר על יצריה אקרי איש:	
אשר ידבנו לבו מאי אשר ידבנו לבו אלא	"אשר ידבנו לבו" מה זה אשר ידבנו לבו, אלא
קכח/ב	
[דאתרעי] (דיתרעי) ביה (ב)קודשא בריך הוא כמה דאת אמר (תהלים כו ה) לך אמר לבי ⁹³ (שם עג כו) צור לבבי (משלי טו טו) ושוב לב (רות ג ז) וייטב לבו כלהו בקודשא בריך הוא קאמר אוף הכא אשר ידבנו לבו מניה תקחו את תרומתי דהא תמן אשתכח ולאן באתר אחרא:	שיתרצה בו הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "לך אמר לבי", "צור לבבי", "וטוב לב", "וייטב לבו", את כולם אמר בקדוש ברוך הוא. כמו כן כאן "אשר ידבנו לבו", ממנו תקחו את תרומתי, שהרי שם נמצא ולא במקום אחר.
ומנא ידעינן דהא קודשא בריך הוא אתרעי ביה ושוי מדוריה ביה כד חמינן דרעותא דההוא בר נש בחודא ⁹⁴ ברעותא דלבא ⁹⁵ למרדף ולאשתדלא אבתריה ודקודשא בריך הוא בלביה ובנפשיה וברעותיה ודאי תמן ידעינן דשריא ביה שכינתא כדין בעינן למקני ההוא בר נש בכסף שלים ולאשתדלא אבתריה ⁹⁶ (ו)לאתחברא בהדיה וולמילף (או למילף) מניה ועל דא קדמאי הוו אמרי וקנה לך חבר באגר שלים בעי למקני ליה בגין למזכי בשכינתא עד הכא בעי למרדף בתר זכאה ולמקני ליה:	ומנין יודעים שהקדוש ברוך הוא מתרצה בו ושם בו את מדורו, כשרואים שרצון אותו האיש אחד עם רצון לבו, לרדוף ולהשתדל אחר הקדוש ברוך הוא, בלבו ונפשו ורצונו, ודאי שם יודעים שהשכינה שורה בו. ואז צריכים לקנות את אותו האיש בכסף שלם ולהשתדל אחריו, להתחבר עמו וללמד ממנו. ועל זה הראשונים היו אומרים (אבות פ"א מ"ו) וקנה לך חבר, בשכר שלם יש לקנות אותו, כדי לזכות בשכינה, עד כאן צריך לרדוף אחר הצדיק ולקנות אותו.
ואוף הכין ההוא זכאה בעי למרדף בתר חייבא ⁹⁷ ולמקני ליה באגר שלים בגין דיעבר	כמו כן כן, אותו הצדיק צריך לרדוף אחר הרשע ולקנותו בשכר שלם, כדי שיעביר ממנו

⁹³ כתב הרב, טעם שהמלכות נקראת לב לפי שיוצאת כנגד הלב דז"א (מ"מ).

⁹⁴ כחדא (אור יקר).

⁹⁵ "בחדא ברעותא דלבא" מוסגר בדפ"ק.

⁹⁶ "ולאשתדלא אבתריה" מוסגר בדפ"ק.

⁹⁷ והנה הנשמות, מאחר שהם מטוב ורע, ולפעמים חלק הטוב שבאדם ניתן אל רשע אחד, ולכן תמצא לפעמים רשעים שעושים קצת מצוות כתיקונם כמו הצדיקים ובשאר עניינים הם רשעים גמורים, וכן לפעמים בהיפך שיהיה צדיק גמור ויהיו בו קצת עבירות שאינו יכול להפרד מהן וזה לסיבת חלק הרע שיש בו המתאוה לאותה בחינה שיש אל הטומאה ואל העבירה ההיא, וכל זה הוא כפי תערובת הנשמות שקצת טוב של צדיק מתערב ברשע וקצת הרע של הרשע נתערב בצדיק. ואם הצדיק מוכיח את הרשע והוא אינו שומע לדבריו אז הם נבררים שהטוב של הרשע יתחבר אל הטוב שבצדיק והרע שבצדיק יתחבר אל הרע שברשע, וזהו סוד ואתה כי הזהרת רשע ולא שב מדרכו הוא רשע בעונו ימות ואתה את נפשך הצלת, כלומר בעונו לבד שהוא הרע ולא עם הטוב שהיה בו כי הטוב חלף הלך לו, ואתה את נפשך הצלת שהיה בה חלק הרע הפרשת ממך מלשון ויצל אלהים (מ"מ – מהשעה"ג הק' כ). ועי' שעה"ג הק' כ: וזש"ה אם רעב שונאך האכילהו לחם. וכמ"ש ז"ל על פסוק כי תראה חמור שונאך, אין הכתוב מדבר אלא באדם רשע שמותר לשנאותו כמש"ה הלא משנאך ה' אשנא, ואמר אם רעב שונאך תאכילהו לחם, ר"ל מחמת נצוץ טוב שבו, ומתאוה ורעב לעשות טובה, האכילהו לחם לחמה של תורה ומצות, ותזכהו, כי עי"כ גחלים שהם נצוצי הרע שבך, אתה חותה על ראשו, ויתחברו עמו, ויוסרו ממך. וכמש"ה, ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזירה, ונצוצי הטוב שבו יסרו ממנו, וה' ישלימם לך, ונמצא שאתה שלם בטוב, והוא שלם ברע. וכמ"ש ז"ל, אל תקרי ישלם לך, אלא ישלימהו לך, ולפי שהש"ת טוב אינו מזכיר שמו על הרעה, כמש"ה כי

<p>מניה ההוא זוהמא ויתכפיא סטרא אחרא ויעביד לנפשיה בנין דיתחשב עליה כאילו הוא ברא ליה⁹⁸ ודא איהו שבחא דיסתלק ביה יקרא דקודשא בריך הוא יתיר משבחא אחרא⁹⁹ ואסתלקותא ודא יתיר מכלא מאי טעמא בנין דאיהו גרים לאכפיא סטרא אחרא ולאסתלקא יקרא דקודשא בריך הוא ועל דא כתיב באהרן (מלאכי ב ו) ורבים השיב מעון וכתיב (שם ה) בריתי היתה אתו:</p>	<p>אותה הזוהמא, וכפה את הצד האחר ויעשה לנפשו כדי שיחשב עליו כאלו הוא ברא אותו. וזהו השבח שיתעלה בו הקדוש ברוך הוא יותר מכל שבח אחר, ועליה זו יותר מהכל. למה, כי הוא גרם לכפות את הצד האחר ולהעלות כבוד הקדוש ברוך הוא, ועל זה נאמר באהרן "ורבים השיב מעון" ונאמר "בריתי היתה אתו".</p>
<p>תא חזי כל מאן דאחיד בידא דחייבא ותב לגביה¹⁰⁰ ואשתדל ביהו למשבק ארחא בישא איהו אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא גרים לאכפייא סטרא אחרא וגרים דאסתלק קודשא בריך הוא ביקריה וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה (ד) לעילא ותתא ועל האי בר נש כתיב (מלאכי ב ה) בריתי היתה אתו החיים והשלום¹⁰¹ וזכי למחמי בנין לבנוי וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי עאל ובתריסר¹⁰² (בתליסר) תרעי ולית מאן דימחי בידיה ועל דא כתיב (תהלים קיב ג) גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד זרח בחשך אור לישרים וגו':</p>	<p>בא וראה, כל מי שאוחז ביד הרשע ושב אליו ומשתדל בו לעזוב דרך רעה, הוא עולה בשלש עליות, מה שלא עולה כך שום איש אחר. גורם לכפות את הצד האחר, גורם שמתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, וגורם להעמיד כל העולם בקיומו למעלה ולמטה. ועל האיש הזה נאמר "בריתי היתה אתו החיים והשלום". וזוכה לראות בנים לבניו, וזוכה בעולם הזה וזוכה לעולם הבא. כל בעלי הדינים לא יכולים לדון אותו בעולם הזה ובעולם הבא. נכנס בשנים עשר שערים, ואין מי שימחה בידו, ועל זה נאמר "גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד זרח בחשך אור לישרים וגו'".</p>

גחלים אתה חותה על ראשו. אבל על הטוב הזכיר שמו, כמש"ה וה' ישלם לך כנזכר כי הוא עושה הטוב הזה.

⁹⁸ עי' לקמן קצח ע"א אותו ענין על נתינת צדקה. ועי' אפיקי ים (סנהדרין דף צט ע"ב): אמר ר"ל כל המלמד את בן חבירו תורה וכו' כל א' מישראל קיבל חלקו בתורה בהר סיני לפי חלקי ניצוצי נפשו, והוא עצמו בריאתו שע"י התורה נברא העולם, וכמו גרעין הפרי שבו נטוע בכח כל חלקי האילן שרשיו ונופו וענפיו ועליו ופירותיו, ואח"כ ע"י הזריעה ועבודת הקרקע יוצא ממנו מכח אל הפועל, וכמו כן כל מה שהאדם צריך לתקן בבריאה בכל ימי חייו הכל הוא בכח נשמתו, וכל מה שעושה מצות ומחדש בתורה הוא מוציא חלקי ניצוצי נפשו הכלולי' בכח מן הכח אל הפועל, והוא עצמו גידולו, כמו הגוף אשר הולך וגדל ע"י מזון גופני כמו כן הנפש ע"י מזון נפשי. ולכן המלמד בן חבירו תורה ומוציא חלקי נפשו אל הפועל הרי ממש הוא עושהו ומגדל נפשו ממש, וע"ז נאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן. והוא ג"כ מ"ש כאלו עשאו לדברי תורה שהוא המוציא חידושי תורה שהם שייכים לכל אדם מישראל לפי חלקו שקיבל בהר סיני מה שלא נתגלה עדיין, וע"י הרב שמלמד בן חבירו תורה שע"כ יהי' נבון להוציא דבר מדבר ולחדש מה שראוי לו, הרי הרב ממש גרם לחידוש תורה הזה שיצא ויתגלה בעולם.

⁹⁹ פי' משבח הראשון שאמר דבעי למרדף בתר זכאה (מ"מ).

¹⁰⁰ "ותב לגביה" מוסגר בדפ"ק.

¹⁰¹ עי' ז"ח מב ע"ב: החיים והשלום חיים דאימא עילאה ושלום דא שר שלום. ועי' זהר (ח"ג לא ע"א): שר שלום דא צדיק דאיהו שלמא דעלמא שלמא דביתא שלמא דמטרוניתא.

¹⁰² י"ב שערים יש ברקיע נגד י"ב שבטים (רח"ו).

<p>באדרא עלאה¹⁰³ קיימין תלת סטרי¹⁰⁴ גוונין ואינן להטיין גו שלהובא חדא¹⁰⁵ ווהוואן (דהווא) שלהובא נפקא מסטרא דדרום¹⁰⁶ דאיהו ימינא ואינן גוונין מתפרשן לתלת סטריין¹⁰⁷ חד סליק לעילא¹⁰⁸ וחד נחית לתתא¹⁰⁹ וחד דאתחוי וגניז¹¹⁰ בשעתא דשמשא נהיר:</p>	<p>בגורן העליון עומדים שלשה צדדי צבעים, והם לוחטים בתוך שלהבת אחת, ואותה השלהבת יוצאת מצד הדרום, שהוא ימין. ואותם צבעים נפרדים לשלשה צדדים, אחד עולה למעלה ואחד יורד למטה ואחד שנראה ונגזז בשעה שהשמש מאירה.</p>
<p>גוונא חדא הווא דסליק לעילא נפקא ווהווא גוונא איהו גוון חוור יתיר מחוורו אחרא ועאל בהווא שלהובא¹¹¹ ואצטבע זעיר ולא אצטבע וקיימא הווא גוון לעילא על רישא דהווא אדרא ובשעתא דישראל עאלין לבי וכנשתא (כנישתא) ומצלן צלותהון כד מטאן לגאל ישראל וסמכין גאולה לתפלה כדין האי גוון וחוור אסתלקן (אסתליק) על רישא דאדרא ואתעביד ליה כתרא דקיימא¹¹²:</p>	<p>צבע אחד, אותו שעולה למעלה יוצא, ואותו צבע הוא צבע לבן יותר מלבן אחר, ונכנס באותה השלהבת, ונצבע מעט ולא נצבע. ועומד אותו הצבע למעלה על ראש אותו הגורן, ובשעה שישראל נכנסים לבית הכנסת ומתפללים תפלותיהם, כשמגיעים לגאל ישראל, וסומכים גאולה לתפלה, אז אותו צבע הלבן עולה על ראש הגורן, ונעשה לו כתר הברית.</p>
<p>וכרוזא נפיק ואמר זכאין אתון עמא קדישא דעבדי טוב קמיה¹¹³ דקודשא בריך הוא ורזא דא (מלכים ב' כ ג) והטוב בעיניך עשית¹¹⁴ דסמיך גאולה לתפלה בגין דהא בההיא שעתא אדמטו לתהלות לאל עליון דסליק האי גוון על רישא דהווא¹¹⁵ אדרא אתער האי צדיק לאתחברא באתר דאצטריך ברחימו¹¹⁶ בחביבו¹¹⁷ בחדוא¹¹⁸ ברעותא¹¹⁹ וכל שייפין כלהו מתחברן בתיאובתא חדא אלין באלין עלאין בתתאין ובוצינין¹²⁰ כלהו נהריין¹²¹</p>	<p>והכרוז יוצא ואומר, אשריכם העם הקדוש שעושים טוב לפני הקדוש ברוך הוא. וסוד זה "והטוב בעיניך עשית", שסמך גאולה לתפלה (ברכות י ע"ב). משום שבשעה הזו שמגיעים לתהלות לאל עליון, שעולה הצבע הזה על ראש אותו הגורן, מתעורר הצדיק להתחבר במקום שצריך באהבה וחביבות בשמחה וברצון, וכל האיברים כולם מתחברים בתשוקה אחת, אלה באלה עליונים בתחתונים. וכל הנרות מאירות ולוהטות, וכולם עומדים בחבור אחד בצדיק הזה שנקרא טוב, כמו שנאמר "אמרו צדיק כי טוב". וזה מחבר את כולם בחבור אחד, אז הכל בלחש</p>

¹⁰³ יסוד דנוק' (רח"ו).

¹⁰⁴ "סטרי" מוסגר בדפ"ק.

¹⁰⁵ הוא רוחא דשבק בגווה שהוא שם ב"ן והם ה' גבורות הראשונות שביסוד דנוק' (מ"מ).

¹⁰⁶ פי' כי שרש ההוא רוחא הוא מן הדכורא שנק' ימינא (מ"מ).

¹⁰⁷ תלת טפין דסגו"ל (רח"ו). פי' נה"י דז"א (מ"מ).

¹⁰⁸ נצח (מ"מ).

¹⁰⁹ הוד, כנודע שנו"ה הם ב' הקרנים והא' גבוהה מן השנית (מ"מ).

¹¹⁰ פי' יסוד שהוא גנוז ביסוד דנוק' (מ"מ).

¹¹¹ פי' בתוך הכלי של מ"ן שהוא שם ב"ן (מ"מ).

¹¹² "דקיימא" מוסגר בדפ"ק.

¹¹³ יסוד (רח"ו).

¹¹⁴ ויחי רנח ע"ב (הערת הזהר). פי' יסוד הנק' טוב היה מחברו עם המלכות שנקרא עין וז"ש דסמיך

גאולה לתפילה שהם יסוד ומלכות (מ"מ).

¹¹⁵ קכז ע"ב (הערת הזהר).

¹¹⁶ הוא בסוד שמאלו תחת לראשי שחימום הגבורות מעוררים האהבה (מ"מ).

¹¹⁷ היינו וימינו תחבקני שהחסדים מוסיפים חיבה ביותר (מ"מ).

¹¹⁸ ה"ס הזווג וסימניך שמחת עונה (מ"מ).

¹¹⁹ הם נשיקין שבתוך הזווג כמ"ש לקמן בנשיקין דרעותא, א"נ נגד ד' שמות עסמ"ב שמתקבצים

כולם ביסוד בשעת הזווג (מ"מ).

¹²⁰ הנקבות (רח"ו).

¹²¹ במ"ן (רח"ו).

<p>ומתלהמין וכלהו קיימי¹²² בחבורא חדא בהאי צדיק דאקרי טוב כמה דאת אמר (שם ג י) אמרו צדיק כי טוב ודא מחבר לכלהו בחבורא חדא כדין כלא בלחישו עילא ותתא בנשיקין דרעותא וקיימא מלה ובחבורא (בחביבותא) דבי אדרא¹²³:</p>	<p>למעלה ולמטה, בנשיקות של רצון, והדבר עומד בחבור של בית הגורן.</p>
<p>כיון דמטו לשים שלום כדין עביד שמושא¹²⁴ ההוא נהר¹²⁵ דנפיק מעדן באדרא דא¹²⁶ וכדין בעיין כלא לנפקא מקמי מלכא ולא אצטריך בר נש ולא אהרא לאשתכחא תמן ולא למשאל שאלתין</p>	<p>כיון שמגיעים לשים שלום, אז אותו הנהר שיוצא מעדן עושה שימוש בגורן הזה, ואז צריכים כולם לצאת מלפני המלך, ולא צריך איש ולא אחר להמצא שם, ולא לבקש בקשות</p>
<p>קבט/א</p>	
<p>אלא אצטריך למנפל על אנפין¹²⁷ מאי טעמא בגין דההיא שעתא דשמושא¹²⁸ הוי ובעי כל בר נש למכסף¹²⁹ מקמי ומאריה ולחפיא (מריה ולכפיא) אנפוי בכסופא סני¹³⁰ ולאכללא נפשיה בההוא שמושא¹³¹ דנפשין דאתכליל ההוא אדרא¹³² מעילא ומתתא¹³³</p>	<p>אלא צריך לנפול על פניו. נפילת אפים למה. משום שאותה שעה היא שעה של תשמיש, וצריך כל איש להתבייש מלפני רבונו ולכסות פניו בבושה גדולה, ולהכליל את נפשו באותו התשמיש של הנפשות, שנכלל אותו הגורן מלמעלה ומלמטה בנפשות ורוחות. אז צבע אחר שיורד למטה עומד ואוחז בשפולי הגורן הזה.</p>

¹²² וכלהו קיימא (דפ"ו).

¹²³ "דבי אדרא" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "דבאידרא".

¹²⁴ הכנסת העטרה (רח"ו), והוא כוונת הזיווג של שים שלום, ונעשה ע"ז ההתעוררות להורדת הטי' ונשלם בנפילת אפיים ושניהם הם רק יחוד אחד (הקדו"ש קא ע"ב).

¹²⁵ פי' יסוד דז"א (מ"מ).

¹²⁶ ביסוד דנוק' (מ"מ).

¹²⁷ לקמן מסדר סדר המצות וקאמר שתחילה הוא ברכת כהנים ואח"כ נפילת אפים, לכך אני אומר דשים שלום דכל א' וא' תלוי ועומד עם שים שלום דשליח ציבור, ועכ"ז יקדים י"ג מדות לרצות על עוונותיו שהתודה בברכת שומע תפילה (אור יקר).

¹²⁸ ואז הענין תלוי בהעלם להמשיך נשמות, ואין לערבב אותו יחוד בשום שאלה אחרת שמבלבל יצועי אביו, ולזה יפול על פניו וענין נפילות אפים יש בו טעמים זה בתוך זה (אור יקר). גמר הזווג (רח"ו), {שמאי} כאן הורדת טיפה, עי' שעה"כ דף לג ע"ב ובדף לח בדרוש א' דחזרת עמידה, ודף מב ע"ג סוף דרוש ה, ובדרוש א דויעבור שם, וכן בדף לח ע"א סמוך לסופו, ובנפילת אפיים ריש דרוש ב.

¹²⁹ הא', עם היות שאין היחוד מושג אלינו, סוף סוף אמונתינו שעמדנו לפני הקב"ה ונתייחדו ב' שמות, והעומד על עמדו מעיז פניו נגד השכינה הרואה אותו אם הוא אינו רואה (אור יקר).

¹³⁰ והיינו את ה' אלהיך תירא שיהיה בוש מיוצרו אותה שעה, ויזכור כמה חטא לפניו, ונכלם מפשעיו ובוש מעוונותיו ונחפר מחטאתיו. הב' במה שפי' לקמן שהוא מוסר עצמו למיתה, ואם נתחייב מיתה על עוונותיו הרי נתכפר לו עווננו במה שנופל ארצה גוף מת, וזה כולל טעם ג' דשמעתין דקאמר ולאכללא נפשיה וכו' (אור יקר).

¹³¹ כמו שבעת פטירת האדם מיכאל עומד ומקריב נשמות, כך הוא מקריב נשמתו אח"כ שהחשיב עצמו כמת. הד' שצריך לתת חלק לחצוני שהוא הטמא מקום המיתה, ואחר שהודה בשומע תפלה מקבל עונשו שזהו התשובה השלמה להורות מיד על העונש וזהו סוד ואתה צדיק על כל הבא עלינו שאנו אומרים אחר הוידוי, כי הכוונה לטהר המדות העליונות ולקבל הפגם למטה, ולהיות מיד המדות טהורות ונקיות והייחוד נעשה, וכו' כי מיד שקבל אדם עונש נתקן הענין למעלה, והיינו אמרינו ואמת עשית, מתקן מדת אמת שהוא היחוד ומקבל העונש, ואף כאן כדי שלא יעכב חטאו ופגמו היחוד התודה בשומע תפלה, ומקבל המיתה, ואוסף רגליו למטה אל אילנא דמותא, ובעלי החוב מקבלים חלקם בגוף למטה שנפל מת ארצה, ונשמה טהורה והיחוד אין סבה מונעת (אור יקר).

¹³² היינו המלכות נכללת בנשמות התחתונים מייין נוקבין, והת"ת משפיעה נשמות חדשות מלמעלה מייין דכורין טיפי הזרע (אור יקר).

¹³³ ר ע"ב (הערת הזהר).

<p>בנפשי ורוחי¹³⁴ כדין גוון אהרא¹³⁵ דנחית לתתא קאם¹³⁶ וואהידו (ונחית) בשפולי דהאי אדרא¹³⁷:</p>	
<p>וכרוזא נפיק וקארי¹³⁸ ואמר עלאין ותתאין אסהידו סהדותא מאן איהו דעביד נפשאן וזכי לחייביא ההוא דעפרא וס"א דאתחזי לאעפרא ליה בעפרא דמלכותא על רישיה ההוא דאתחזי לאעלא השתא קמי מלכא ומטרוניתא דהא מלכא ומטרוניתא שאלי עליה:</p>	<p>והכרוז יוצא וקורא ואומר, עליונים ותחתונים העידו עדות, מי הוא שעושה נפשות ומזכה את הרשעים אותו שעטרת (שנראה לעטר אותו בעטרת) מלכות על ראשו. אותו שראוי להיכנס עתה לפני המלך והמלכה, שהרי המלך והמלכה שואלים עליו.</p>
<p>כדין ואזדמן (אזדמן) תרין סהדין מאינן עיני יהו"ה דמשפטי בכל עלמא וקיימין (וקיימן) בתר פרגודא וסהדן סהדותא דא ואמרי הא אנן סהדין על פלניא בר פלניא זכאה חולקיה דהא אבוי ידכר בגיניה לטב דא איהו עביד נפשן לתתא אנפשאן (נפשן) דחייביא דהוו מסטרא אהרא כדין אתיקר קודשא בריך הוא בחדוא שלימתא¹³⁹:</p>	<p>אז מזדמנים שני עדים מאותם עיני ה' שמשוטטות בכל העולם, ועומדים אחר הפרגוד ומעידים עדות זו, ואומרים הרינו מעידים על פלוני בן פלוני. אשרי חלקו, שהרי אביו יזכר בגללו לטוב. זהו עושה נפשות למטה, נפשות הרשעים שהיו מהצד האחר, אז מתכבד הקדוש ברוך הוא בשמחה שלמה.</p>
<p>ביה שעתא אזדמן¹⁴⁰ חד ממנא דאיהו גזברא על דיוקנין דצדיקיא ברזא דשמושא דאתוון ודאתקריין (דאקרין) ברזא ויהודיע"ם¹⁴¹ (יהודיעם) בכתרא דשמושא דשמא קדישא ורמיז קודשא בריך הוא ולהוא ממנא ואייתין (וההוא ממנא אייתי) דיוקניה דההוא בר נש</p>	<p>באותה השעה, מזדמן ממנה אחד שהוא גזבר על דיוקנאות הצדיקים, בסוד של שמוש האותיות, שנקרא בסוד יהודי"עם, בכתר של שמוש השם הקדוש. ורומז הקדוש ברוך הוא לאותו ממונה, ומביא את דמות אותו האיש שעושה נפשות הרשעים, ומעמיד אותו לפני המלך והמלכה.</p>

¹³⁴ ממ"ן ומ"ד (רח"ו).

¹³⁵ שהוא מצד ההוד, שאל ההוד יחס המטה כדפי' לעיל (אור יקר)

¹³⁶ קאים (דפ"ו). יש לה קימה, וענין הקימה הזאת היא היות התעוררותה מצד אימא עילאה, והטעם דאימא עילאה עד הוד אתפשטת, ומסטרא דידה קם, והטעם שעתה בטעמים הנזכרים, הנה היה עיקר הכל אל המתפלל סוד התשובה, משומע תפילה שהתודה ועד נפילת אפים, הנה התעורר ופתח שער התשובה, והיינו ברכת ההודאה, ששם האדם הוא מפקיד נשמתו כאומרו על נשמותינו הפקודות לך, ונודע שהיא נאחזת בימין שההוד נאחז בחסד, ולזה היא [סדנית] (סהדנית) על בעלי תשובה והיא מתפשטת למטה בשפולי אדרא בסוד וידי אדם מתחת כנפיהם ופי' רז"ל לקבל בתשובה לשבים, והנה המרכבה להם מסוד ההוד הזה הוא אותם שהם מתעסקין בהחזרת בני אדם לתשובה (אור יקר).

¹³⁷ "דהאי אדרא" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "יהודיע"ם". עי' בדף קמב ע"ב.

¹³⁸ עוד יש לו יחס כי כמו שהקב"ה עתה עושה נפשות, גם האיש הזה עושה נפשות, ולכך עתה הגיע עת דודים להזכיר לפני המלך, עוד אפשר שהקב"ה דואג בנשמות שלא יתקלקלו למטה, ונמצא שנוח להם שלא נבראו ואינו שמח במעשיו, אלא בזוכרו שיש למטה מתעסקין להשיב נשמות למוטב ולעשותם עשיה שניה ולזה נזכר לפניו, עוד י"ל שהנשמות אינם נמשכות מלמעלה אלא ע"י הצדיקים, זכה יהבין ליה נפש זכה יתיר וכו' ולזה נמצאו אותם הנשמות שנבראות אינם באות לבני אדם וזה כמעט לבטלה אלא ע"י האיש הזה שעושה ומתקן להם נפשותם כדי שיזכו לרוח ולנפש, ולזה נזכר עתה העושה נפשותם של רשעים, וכל הטעמים האלו עולין אל דרך א' ומן הטעמים האלו עם היות שאינו עת כניסת שום נברא בעת שמושם (אור יקר).

¹³⁹ בחדוה שלימותא (דפ"ו).

¹⁴⁰ קמב ע"ב (הערת הזהר).

¹⁴¹ אמר משה זכותא בכאן אמרתי להודיע שטעות נפל במדרש רות שנדפס עתה מחדש ושם תמצא בדף לז ע"ד שהכרעתי הגרסא הנכונה אבל במקום יהודיעם הדפיסו ידומיעם ומכאן תראה בבירור שהיא יהודיעם כי גם שם מיירי בפקודת ממונה זה ודוק (דרך אמת).

<p>דעביד נפשאן דחייביא וקאים ליה קמי¹⁴² מלכא ומטרוניתא:</p>	
<p>ואנא אסהדנא עלי שמיא וארעא דבההיא שעתא מסרין ליה ולההוא (ההוא) דיוקנא¹⁴³ דהא לית לך כל צדיקא בהאי עלמא דלא חקיק דיוקניה לעילא תחות ידא דההוא ממנא ומסרין בידיה שבעין מפתחין¹⁴⁴ דכל גנויא דמאריה בהו כרין מלכא בריך לההוא דיוקנא¹⁴⁵ בכל ברכאן דברין לאברהם כד עבד נפשאן דחייביא:</p>	<p>ואני מעיד עלי שמים וארץ, שבאותה שעה מוסרים לו אותו הדמות. שהרי אין לך כל צדיק בעולם הזה שלא חקוק דיוקנו למעלה תחת יד אותו הממונה, ומוסרים בידו שבעים מפתחות של כל גנזי רבונו בהם, אז המלך מברך את אותו הדמות, בכל הברכות שברך את אברהם כשעשה את נפשות הרשעים.</p>
<p>וקודשא בריך הוא רמזו לארבע משריין עלאין¹⁴⁶ ונטלין לההוא דיוקנא ואזלין עמיה ואיהו עאל לשבעין עלמין גניזין¹⁴⁷ דלא זכי בהו בר נש אחרא בר אינון גניזין לאינון דעבדי נפשיהון דחייביא ואלמלא¹⁴⁸ הוו ידעי בני נשא כמה תועלתא וזכו גרמי לצדיקיא¹⁴⁹ וזכאן בגינייהו וכד זכו להון הוו אזלי¹⁵⁰ אבתרייהו ורדפי לון כמאן דרדיף בתר היין:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא רומז לארבעה מחנות עליונים, ונוטלים את אותו הדמות והולכים עמו, והוא נכנס לשבעים עולמות גנוזים, שלא זכה בהם איש אחר, פרט לאותם גנזים, לאותם שעושים את נפשות הרשעים. ואלמלא היו יודעים בני אדם כמה תועלת וזכות גורמים לצדיקים, וזוכים בגללם כשמזכים אותם, היו הולכים אחריהם ורודפים אותם כמי שרודף אחר החיים.</p>
<p>מסכנא זכי לבני נשא בכמה טבאן בכמה גניזין עלאין לאו איהו כמאן דזכי בחייביא מה בין האי להאי אלא מאן דאשתדל בתר מסכנא איהו אשלים וחיין לנפשיה וגרים ליה לאתקיימא זכי בגיניה לכמה טבאן לההוא עלמא:</p>	<p>העני מזכה את בני האדם בכמה טובות בכמה גנוזים עליונים, ולא כמי שמזכה את הרשעים. מה בין זה לזה. אלא מי שמשתדל אחר העני, הוא משלים חיים לנפשו, וגורם לו להתקיים וזוכה בגללו לכמה טובות לאותו העולם.</p>
<p>ומאן דאשתדל בתר חייביא איהו אשלים יתיר עביד לסטרא אחרא דאלהים אחרים דאתכפיא ולא שלטא ואעבר ליה משלטנותיה עביד דאסתלק קודשא בריך הוא על כורסי יקריה עביד לההוא חייבא נפשא אחרא זכאה חולקיה:</p>	<p>ומי שמשתדל אחר הרשע, הוא משלים יותר. עושה לצד האחר של אלהים אחרים שיתכופף ולא ישלט, ומעביר אותו משלטונו, עושה שמתעלה הקדוש ברוך הוא על כסא כבודו, עושה לאותו הרשע נפש אחרת, אשרי חלקו.</p>
<p>גוונא אחרא דאתחזי ולא אתחזי בשעתא דמטאן ישראל לקדושה דסדרא¹⁵¹ כדין האי גוונא דגניז נפיק בגין דהאי איהו קדושתא דקא מקדשי ישראל יתיר על מלאכי עלאי דאינון חברים בהדיהו והאי גוונא נהיר</p>	<p>צבע אחר שנראה ולא נראה, בשעה שמגיעים ישראל לסדר הקדושה, אז הצבע הגנוז הזה יוצא, משום שהיא הקדושה שמקדשים ישראל יותר על מלאכים העליונים, שהם חברים עמם. והצבע הזה מאיר ונראה בשעה שישראל מקדשים הקדושה הזו עד שמסימים ישראל, כדי שלא</p>

¹⁴² קמיה (דפ"ו).

¹⁴³ פי' כדי לשומרו יותר מכל האדם ולנהוג בו כבוד (מ"מ).

¹⁴⁴ נגד המוחין ולבושיהם (מ"מ).

¹⁴⁵ מקבל שפע ממ"ד (רח"ו).

¹⁴⁶ פי' ארגמ"ן (מ"מ).

¹⁴⁷ פי' נגד ו"ק דאצילות שהם זר"ן הנק' עולם (מ"מ).

¹⁴⁸ ואלמלי (דפ"ו).

¹⁴⁹ "גרמי לצדיקיא" מוסגר בדפ"ק.

¹⁵⁰ אזלו (דפ"ו).

¹⁵¹ פי' קדושת ובא לציון (מ"מ).

<p>ואתחזי בשעתא דישראל ומקדשי קדושתא דא עד דמסיימי ישראל בגין דלא ישגהון (מתקדשי דהא מסיימי ישראל עד לא ישגהון)¹⁵² מלאכים עלאין ויענישו לון לעילא ולא יקטרגון עלייהו:</p>	<p>ישגחו המלאכים העליונים ויענישו אותם למעלה ולא יקטרגו עליהם.</p>
<p>כדין כרוזא נפיק ואמר עלאין ותתאין אציתו מאן איהו גס רוחא במלי דאורייתא מאן איהו דכל מלוי בגין למגבה במלי דאורייתא בגין דתנינן דבר נש בעי למהוי שפיל בהאי עלמא במלי דאורייתא דהא לית נבהו באורייתא אלא בעלמא דאתי:</p>	<p>אז הכרוז יוצא ואומר, עליונים ותחתונים הקשיבו, מי הוא גס רוח בדברי תורה, מי הוא שכל דבריו להיות גבוה בדברי תורה, משום ששינונו שהאדם צריך להיות שפל בעולם הזה בדברי תורה, שהרי אין גבהות בתורה אלא בעולם הבא.</p>
<p>בקדושתא דא בעינן לאסתמרא ולאגנזא לה ביננא בגין [דנתקדש] (דיתקדש) גו קדושה ברישא ובסופא יתיר מאינון קדושן דאמרי בהדן מלאכי עלאי קדושה דאנן ומקדשין (מתקדשין) בשבחה דאנן משבחן למלאכי עלאי ובגין שבחה דא שבקין לן למעאל גו תרעי עלאי ועל דא ואנן אמריין קדושה דא</p>	<p>בקדושה זו צריך להשמר ולגנוז אותה בינינו, כדי שנתקדש בתוך הקדושה בראש ובסוף, יותר מאותן קדושות שאומרים עמנו מלאכים עליונים. הקדושה שאנו מקדשים בשבח שאנו משבחים למלאכים העליונים, ומשום שבח זה מרשים לנו להיכנס לתוך השערים העליונים. ועל זה אנו אומרים קדושה זו</p>
<p>קכט/ב</p>	
<p>בלשון הקדש ושבקין לן ברחימו למיעל תרעין דלעילא מגו דאנן משבחין לון בסדורא דלהון וס"א דילון ובגין כך אנן נטלין קדושן יתיר ועאלין תרעין עלאין:</p>	<p>בלשון הקודש, ומשאירים אותנו באהבה להיכנס לשערים שלמעלה, בגלל שאנו משבחים אותם בסדור שלהם (שלנו), ולכן אנו נוטלים יותר קדושות ונכנסים לשערים העליונים.</p>
<p>ואי תימא רמאותא היא לאו הכי אלא מלאכי עלאי אינון קדישין יתיר מינן ואינון נטלין קדושתא יתיר ואלמלא (דאלמלא) דאנן נטלין ומשכין עלן קדושאן אלין לא ניכול למיהוי חברימם בהדיהו ויקרא דקודשא בריך הוא לא ישתלים עילא ותתא בזמנא חדא ועל דא אנן משתדלין למהוי עמהון חברימם ויסתלק יקרא דקודשא בריך הוא עילא ותתא בזמנא חדא:</p>	<p>ואם תאמר, זוהי רמאות. לא כך, אלא המלאכים העליונים הם יותר קדושים מאתנו, והם נוטלים יותר קדושה. ואלמלא שאנו נוטלים ומשכים עלינו הקדושות הללו, לא נוכל להיות חברים עמם, וכבוד הקדוש ברוך הוא לא ישתלם למעלה ולמטה בזמן אחד. ועל זה אנו עוסקים להיות עמם חברים, ויתעלה כבוד הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה בזמן אחד.</p>
<p>קדושה די בסופא איהי תרגום כמה דאוקימנא ודא אפילו¹⁵³ יחיד יכיל לומר לה אינון מלי דתרגום אבל מלין דלשון הקדש ודקדושהו (בקדושה) לאו אינון אלא בעשרה בגין דלשון הקדש שכינתא מתחברא בהדיה ובכל קדושה דשכינתא אתיא לאו איהו אלא</p>	<p>הקדושה שבסוף היא תרגום, כמו שבארנו. וזה אפילו יחיד יוכל לומר אותה, אותם דברי התרגום. אבל דברי לשון הקודש של הקדושה אינם אלא בעשרה, כי השכינה מתחברת עם לשון הקודש, ולכל קדושה שהשכינה באה אין זה אלא בעשרה, שנאמר "ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו'". בני ישראל הם לשון הקודש ודאי, ולא שאר עמים שיש להם לשון אחרת.</p>

¹⁵² פי' שאין אומרים הקדושה כמו של עמידה שאומרים ג' פסוקים זה אחר זה כולם בלשון הקודש אבל בקדושת ובה לציון אומרים וקרא זה אל זה ומתרגמין אותו וכן הפסוקים אחרים כדי שלא ישגחו בהם מלאכי השרת שאינם משגיחין בלשון תרגום לכן מפסיקים בכל פסוק בתרגומו א"נ שאין אומרים נקדישך וכו' באריכות כמו בעמידה רק הפסוקים לבדם בקיצור כדי שלא ישגחו מלאכי השרת (מ"מ).

¹⁵³ קלב ע"ב (הערת הזהר).

<p>בעשרה דכתיב (ויקרא כב לב) ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו' בני ישראל אינן לשון הקדש ודאי ולא שאר עמין דאית לון לישן אחרא:</p>	
<p>ואי תימא הא קדושתא דקדיש דאיהו תרגום אמאי לאו איהו ביחיד תא הזי קדושתא דא לאו ואיהו (איהי) כשאר קדושתאן אדאינון (דאנן) משלשין אבל קדושתא דא איהי סלקא בכל סטרין לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא ותברא מנעולין¹⁵⁴ וגושפנקן דפרזלא וקלפין בישין וס"א ודא איהו שבחא דאסתלק ביה יקרא דקודשא בריך הוא יתיר משבחה אחרא ואסתלקותא דא יתיר מכלא מאי טעמא בנין דאיהו גרים לאתכפייא סטרא אחרא ולאסתלקא לאסתלקא יקרא דקודשא בריך הוא על כלא ואנן בעינן למימר לה בלישנא דסטרא אחרא ולאנתבא בחילא תקיף אמן יהא שמיה רבא מברך בנין דיתבר חילא דסטרא אחרא ויסתלק קודשא בריך הוא ביקריה על כלא וכד אתבר בקדושתא דא חילא דסטרא אחרא קודשא בריך הוא אסתלק ביקריה ואדכר לבנוי ואדכר לשמיה ובנין דקודשא בריך הוא אסתלק ביקריה בקדושתא דא לאו איהי אלא בעשרה:</p>	<p>ואם תאמר, הרי הקדושה של הקדיש שהיא תרגום, למה אינה ביחיד. בא וראה קדושה זו אינה כשאר הקדושות, שהם משלשים. אבל קדושה זו היא עולה בכל הצדדים למעלה ולמטה ולכל צדדי האמונה, ושוברת מנעולים וחותרמות של ברזל וקליפות רעות (וזהו השבח שמתעלה בו כבוד הקדוש ברוך הוא יותר משבח אחר, והתעלות זו יתרה מהכל. למה, משום שהוא גורם לכפות את הצד האחר ולהעבירו.) להעלות את כבוד הקדוש ברוך הוא על הכל. ואנו רוצים לומר אותה בלשון של הצד האחר, ולהשיב בכח חזק, אמן יהא שמיה רבא מברך, כדי שישבר כחו של הצד האחר, ויתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו על הכל. וכשנשבר בקדושה זו כחו של הצד האחר, הקדוש ברוך הוא מתעלה בכבודו וזוכר את בניו, וזוכר את שמו. ולפי שהקדוש ברוך הוא מתעלה בכבודו בקדושה הזו, אינה אלא בעשרה.</p>
<p>ובלישנא דא על כרחיה דסטרא אחרא אתכפייא ואתתבר חיליה ואסתלק יקרא</p>	<p>ובלשון זו, על כרחו של הצד האחר הוא נכפה ונשבר כחו, ומתעלה כבוד הקדוש ברוך הוא ושובר מנעולים וחותרמות ושלשלאות</p>

¹⁵⁴ עי' שעה"כ טו ע"ג: הנה הקדיש נתקן בלשון תרגום וכנז' בזוהר פ' תרומה וז"ל דאיהו מתבר שלשלאין דפרזלא כו', והענין הוא במה שהודעתין בשער המצות בפרשת ואתחנן (לו ע"א) איך התרגום ה"ס אחוריים דקדושה, והוא קדושה) ג"כ, אלא שהחיצונים יונקים משם. וכבר נתבאר שהקדיש נתקן להעלות את העולמות למעלה ממדרגתם, כגון העשיה ביצירה וכיוצא. והנה אנו מתיירים פן ח"ו ע"י עליית העולמות יעלו גם (הקליפות) [החיצוניות] עמהם, (ויתאחזו בהם וינקו שפע מהם), ולכן נתקן בלשון תרגום, דאיהו לישנא דלא משתמע למלאכין עלאין, כנז' בזוהר פ' נח (דף עח ע"ב) ובפ' לך לך (דף פט ע"א). והטעם הוא לפי שהם מצד הפנים, והם מדברים בלשון הקדש שהוא בחינת הפנים. אך (הקליפות הם נאחזים באחוריים והם) [החיצונים שיונקין מן האחוריים לכן הם] מבינים בלשון תרגום שהוא אחוריים, ובהיותנו אומרים השבח הגדול והקדוש הזה של הקדיש בלשון תרגום שהם מבינים אותו, אז הם נכנעים ואינם עולים למעלה [עם העולמות]. והנה הקליפות הם [י"א בחי'] כולם נמשכים מסוד י"א סממני הקטרת, שהם סוד עשתי עשרה יריעות עזים, אשר סודם הם שני אותיות אחרונות דשם הויה, שהם ו"ה, שהם בגימ' י"א. והענין הוא במה שהודעתין, כי י"א סמנים הם אחוריים שלמעלה שירדו בעת מיתת המלכים וביטולם, וירדו אחוריים דאו"א במקום זר"ן, שהם ז"ס האחרונות, וגם הם בחינת שני אותיות ו"ה הנז' של שם הויה. ואלו האחוריים נכללין בכלל זר"ן, ולכן תמצא כי אין שום פגם תחתון מגיע אלא בזר"ן ולא באו"א, ולכן תקנו י"א אותיות בשני תיבות יתגדל ויתקדש כנגד ה"א הנז'. עוד ירצה, כי כבר ביארנו, כי יתגדל ויתקדש יש בהם אחת עשרה אותיות כנגד י"א סממני הקטרת וכו'. והנה כוונת הקדיש הוא לסלק ולהסיר אותו הרוחניות שהם ה"א סממונים משם, וזה נעשה ע"י (העלאת) [שאנחנו מעלים] ב' אותיות ו"ה עד או"א, שהם י"ה, ואז יתחברו עמהם, ועי"כ יתבטלו הקליפות. וזמ"ש יתגדל ויתקדש שמיה רבא, פי' כי השם של י"ה, הרמוז במלת שמיה, ר"ל שם י"ה, שהם או"א, יהיו שם י"ה רבא, וזה ע"י שנתחברו עם שני אותיות אחרונות ו"ה, ועי"כ יהיה השם גדול ושלם, כי בעוד שהאותיות אלו נפרדות זו מזו ח"ו, אין השם שלם וגדול, ע"כ. ובזה מובן לשון זה "מלין דכתרא וכו'" (מ"מ).

<p>דקודשא בריך הוא ותבר מגעולין וגושפנקן ושלשלאן תקיפין וקליפין בישין ואדכר קודשא בריך הוא לשמיה ולבני זכאין אינון עמא קדישא דקודשא בריך הוא יהב לן אורייתא קדישא למזכי בה לעלמא דאתי:</p>	<p>חזקות וקליפות רעות. וזוכר הקדוש ברוך הוא את שמו ואת בניו, אשריהם העם הקדוש שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה קדושה לזכות בה לעולם הבא.</p>
<p>אמר רבי שמעון לחברייא זכאין אתון לעלמא דאתי וכיון דשרינן מלין דכתרא¹⁵⁵ דמלכותא עלאה אימקא אנא בניניכו [נ"א בגווייכו] וקודשא בריך הוא יהיב לכוני אנרא בההוא עלמא וההוא הבל דפומייכו¹⁵⁶ יסתלק לעילא כאילו אתון מתערין מלין אלין:</p>	<p>אמר רבי שמעון לחברים אשריכם לעולם הבא, וכיון שהתחלנו בדברים של כתר דמלכות העליונה, אומר אני בשבילכם (בתוככם) והקדוש ברוך הוא יתן לכם שכר באותו העולם, ואותו הבל פיהם יתעלה למעלה, כאילו אתם המעוררים את הדברים הללו.</p>
<p>פתח ואמר וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת האי קרא איהו לסטרא עלאה¹⁵⁷ ואיהו לסטרא תתאה¹⁵⁸ איהו לסטרא עלאה בסטרא דקדושה ואיהו לסטרא תתאה בסטרא אהרא¹⁵⁹ תא הזי כד ברא קודשא בריך¹⁶⁰ הוא עלמא¹⁶¹ שארי למברי מסטרא דכספא¹⁶² דאיהו ימינא¹⁶³ בגין דההוא כספא הוה מלעילא ובעובדא דמשכנא¹⁶⁴ דאיהו כגוונא דיליה שארי מסטרא דשמאלא¹⁶⁵ ולבתר מסטרא דימינא בגין דמשכנא מסטרא דשמאלא הוה ועל דא שארי הכא מסטרא דשמאלא ולבתר [נ"א והתם] מסטרא דימינא וזאת התרומה וגו'¹⁶⁶:</p>	<p>פתח ואמר "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת", פסוק זה הוא לצד עליון והוא לצד תחתון הוא. לצד עליון בצד הקדושה, והוא לצד תחתון בצד האחר. בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, התחיל לברא מצד הכסף שהוא לימין, משום שאותו כסף היה מלמעלה, ובמעשה המשכן שהוא כדוגמא שלו התחיל מצד שמאל ואחר כך מצד ימין, משום שהמשכן היה מצד שמאל, ולכן התחיל כאן מצד משמאל, ואחר כך (ושם) מצד ימין "וזאת התרומה וגו'".</p>

¹⁵⁵ פי' מלין שעושים כתר למלכות דאצילות (מ"מ).

¹⁵⁶ דפומי (מ"מ).

¹⁵⁷ לפרש כל מתכות אלו בקדש, ויהיה זהב בגבורה וכסף בחסד כדמסיק (אור יקר). פי' כפי הסוד
(מ"מ).

¹⁵⁸ ויפרש זהב בחוץ וכסף בחוץ, ומצד עולם הרוחני הקודש הכסף יפה מן הזהב, שהזהב בגבורה
וכסף בחסד והכסף קודם, אמנם מצד עולם זה הגשמי החצון גובר בו דהיינו החמדה, ולכך הזהב
משובח מן הכסף ולזה יתבאר הכתוב בב' דרכים, אם נתחיל מלמעלה מחסד ודאי שהוא כסף עליון
(אור יקר). כפי הפשט (מ"מ).

¹⁵⁹ פי' בצד אחר, דהיינו הפשט, שהוא לבד מן הסוד (מ"מ).

¹⁶⁰ בינה (מ"מ).

¹⁶¹ ז"א (מ"מ).

¹⁶² פי' כי הז"א מתחיל מחסד (מ"מ).

¹⁶³ היינו אמרתי עולם חסד יבנה, וכסף זה הוא חסד העליון המשובח מן הזהב, ולכך יגביר הימין
על שמאל, וחסד גובר על הגבורה, אמנם המשכן נברא ממטה למעלה, א"כ נתחילה מעולם החמדה
שהוא עולם גשמי זה, ומשם אנו עולים למעלה, שממעשה העולם החומרי הזה אנו עושים מעשים
להלביש המצות הרוחניות כגון ציצית בצמרו הגשמי נאסוף ונעשה את תבואת מצותנו הרוחניות
הקדושות, וכן כל שאר מעשה המצות, ואף כאן במשכן התחלנו ממטה למעלה, כי הקב"ה שהוא
רוחני מתחיל העולם ממנו, והוא יורד לכך אין שם יצר הרע, ולא חמדה, ועולם חסד כסף יבנה
ויקדים אל הזהב, אמנם אנו התחתונים המשוקעים בחומר ובקלי' אנו מתחילין בניין עולם ממנו
ממטה למעלה, ובעולם זה שאנו בו, כח החמדה והחצוני הטמא גובר ומגביר שמאל על ימין, וזהב
חצוני גשמי גובר על כסף חצוני גשמי (אור יקר).

¹⁶⁴ פי' מלכות (מ"מ).

¹⁶⁵ פי' כי המלכות בניינה מהגבורות ואח"כ מקבלת החסדים והם סוד התכונותה בסוד והוכן
בחסד כסא (מ"מ).

¹⁶⁶ פי' מביא ראיה מפסוק זה שהתחיל מזהב ואח"כ כסף שהתרומה היה מלכות (מ"מ).

<p>וכתיב (תהלים נה יח) ערב ובקר וצהרים וגו' האי קרא אוקמוה ואתמר אבל הכא עדן עדנין הוא דצלותא דכל יומא וחברייא אתערו בהני תלת זמנין ערב דא היא אספקלריאה דלא נהרא ובקר דא היא אספקלריאה דנהרא וצהרים לאו האי אתר דאקרי חשך אלא אתר איהו דקיימא בין האי להאי אבל זמנא דצלותא דמנחה¹⁶⁷ אתר דאקרי¹⁶⁸ חשך איהו דאחיד בערב¹⁶⁹ וקיימא דא עם דא:</p>	<p>ונאמר "ערב ובקר וצהרים וגו'", פסוק זה פשוהו ונתבאר. אבל כאן עדן ועדנים הוא של תפלת כל היום, והחברים התעוררו בשלשת הזמנים הללו. ערב, זוהי אספקלריה שלא מאירה. ובקר, זוהי אספקלריה המאירה. וצהרים, אין זה מקום שנקרא חשך, אלא הוא מקום שעומד בין זה לזה, אבל הזמן של תפלת מנחה, מקום שהוא נקרא חשך שאחוז בערב ועומד זה עם זה.</p>
<p>ומה דאתמר צהרים דאיהו תוקפא דשמשא לישנא מעליא נקט והכי איהו ארחא לבר נש אוכם</p>	<p>ומה שנאמר צהרים, שהוא חוזק השמש, הוא נקט בלשון מעולה וכך היא הדרך לאיש שחור,</p>
<p>ק/א</p>	
<p>קראן ליה חוור ולישנא מעליא נקט ולזמנין לחוור קראן ליה אוכם דכתיב (במדבר יב א) כי אשה כושית לקח (עמוס ט ז) הלא כבני כושיים אתם לי וגו':</p>	<p>קוראים לו לבן, ונקט לשון מעולה. ולפעמים קוראים ללבן שחור, שנאמר "כי אשה כושית לקח" "הלא כבני כושיים אתם לי וגו'".</p>
<p>ערב דא צלותא דערבית¹⁷⁰ ובנין דבערב דא אתערב ביה סטרא אחרא¹⁷¹ דחשיך נהוריה ושלטא בליליא שוו ליה רשות¹⁷² ולית ליה זמן קבוע¹⁷³ אמורין ופדרין¹⁷⁴ מתאכלין בהאי זמנא ומכאן אתזנו כמה חבילי טהירין¹⁷⁵ דנפקין ושלטין בליליא:</p>	<p>ערב, זה תפלת ערבית, ומשום שבערב הזה מתערב הצד האחר, שמחשיך את אורו ושולט בלילה, שמו לו רשות ואין לו זמן קבוע. אמורים ופדרים מתאכלים בזמן הזה, ומכאן נזונים כמה קבוצות של שרים שיוצאים ושולטים בלילה.</p>
<p>ואי תימא אי הכי הא תנינן דכל אינון מארי סטרא אחרא דרוח מסאבא לא שלטי¹⁷⁶</p>	<p>ואם תאמר, אם כך הרי שנינו, שכל אותם בעלי הצד האחר של רוח הטומאה לא שולטים בארץ הקדושה. והרי מעוררים אותם</p>

¹⁶⁷ מ"לאו האי" עד כאן מוסגר בדפ"ק.

¹⁶⁸ דאתקרי (דפ"ו).

¹⁶⁹ ר"ל שהצהרים היא גבורה שאחוזה עם המלכות הנקרא ערב (מ"מ).

¹⁷⁰ היא המלכות והיא שולטת בלילה והנהגתה בחצונים וסוד ההנהגה היא מתלבשת למטה (אור יקר).

¹⁷¹ ונודע שכל מקום שהם מתדבקים אור זכר העליון מסתלק ואור הלבנה מתמעטת (אור יקר).
¹⁷² כי לא היה ראוי להתפלל ולייחד כדי שלא יהנו החצונים מהיחוד, לזה אנו עושים תחבולה שלא יהיה לה שעה קבועה ידועה, כדי שלא יהיו החצונים באים אל מקום הקבוע לינק אלא עראי, בטרם יבינו סירותיכם אטד נעשה מה שנעשה. ואין לפרש שוי ליה רשות כפשוטו, רצה מתפלל רצה אין מתפלל, שכיון שהחצונים שם, היה ראוי שלא יתפלל, ויהיה אסור להתפלל, ולמה רשות. אלא כדפי' ניחא לי, והיינו דמפרש "שוי ליה רשות ולית ליה זמן קבוע" שלא יבואו אל הקבוע כחמור אל האבוס, והיינו שזמנה כל הלילה, כדי שלא יהיה לחצוני שעה קבועה. ועוד אפשר לומר, שאם היה לו זמן קבוע, היו אוכלים ונהנים מקרבן קבוע יחוד גמור, אמנם עתה שאין לה זמן קבוע, אינם אוכלים מקרבן וייחוד קבוע, לכך הם נהנים מהמותר, שאין חק קבוע להם למזון מאת המלך, לכך מבחר היחוד נוטלים ישראל, ודחיית המותר נוטלים הם, שאין להם קביעות אלא נוטלין עראי מה שיזדמן (אור יקר).

¹⁷³ קמא ע"א וקסב ע"א (הערת הזהר).

¹⁷⁴ עי' לקמן רלט ע"ב ועי' ח"ג רכד סע"א ברע"מ (לש"ו).

¹⁷⁵ מאברין ופדרין דמתאכלין כל הלילה, הנה נהנין מהם החיצונים ג"כ, ועי' לקמן קמא ע"א, וכן בז"ח צו ע"ג, וכן הוא מבואר בכמה וכמה מקומות בזה"ק, כי מהקרבנות היו נהנים החיצונים ג"כ [ע' ח"א סד ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהרח"ו רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמח ע"ב]. (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).
¹⁷⁶ קמ ע"ב (הערת הזהר).

<p>בארעא קדישא והא מתערי לון ישראל בהאי ואסיר לאתערא לון לשריא על ארעא קדישא:</p>	<p>ישראל בזה, ואסור לעוררם לשרות על הארץ הקדושה.</p>
<p>אלא בליליא ההוא תננא סליק ולא סליק כגוונא דקרבנא אחרא דהוה סליק תנניה¹⁷⁷ בארעא מישר והכא הוה סליק ההוא תננא לחד נוקבא דצפון¹⁷⁸ דתמן כל מדורין דרוחין בישיין וכיון דההוא תננא סליק¹⁷⁹ ועקים ארעא¹⁸⁰ לההוא סטרא כלוהו הוה מתזניין¹⁸¹ וקיימין ועאלין בדוכתייהו ולא הוה נפקין ושלטין בעלמא:</p>	<p>אלא בלילה, אותו העשן עולה ולא עולה, כמו שבקרבן אחר, שהיה העשן עולה בדרך ישר, וכאן היה עולה אותו עשן לנקב אחד של הצפון, ששם כל מדורים של רוחות רעות. וכיון שאותו העשן עולה ומעקם דרך לאותו צד, כולם היו נזונים ועומדים ונכנסים למקומם ולא היו יוצאים ושולטים בעולם.</p>
<p>חד ממנא קיימא לההוא סטרא [על] (עאל) ההוא נוקבא דצפון¹⁸² בכל אינון חבילי טהירין וסנגירי"א (סניגוריא) שמיה¹⁸³ ובשעתא דההוא תננא עקים ארעיה וסליק האי ממנא ושתיין אלף רבוא¹⁸⁴ משריין אחרנין כלוהו מתעתדן לקבלא ליה ולא תזנא מניה וקיימין בההוא נוקבא ועאלין בחד פתחא דאקרי קרי ודא איהו רזא דכתיב (ויקרא כו כח) ואם תלכו עמי קרי ווגו' וכתיבו (שם) והלכתי (אף אני) עמכם בחמת קרי בההוא רוגזא דנפיק מפתחא דקרי¹⁸⁵:</p>	<p>ממונה אחד עומד לאותו הצד של אותו נקב שבצפון, בכל אותם קבוצות של שרים, ושמו סנגירי"א, ובשעה שאותו העשן מעקם דרכו, ועולה הממונה הזה, וששים אלף רבוא מחנות אחרות, כולם מתעתדים לקבלו ולזון ממנו, ועומדים באותו נקב ונכנסים בפתח אחד שנקרא קרי. וזהו סוד הכתוב "ואם תלכו עמי קרי וגו'", ונאמר "והלכתי עמכם בחמת קרי" באותו הרוגז היוצא מהפתח של קרי.</p>
<p>ואלין אינון דמשטמי בליליא¹⁸⁶ ובשעתא דנשמתין נפקין¹⁸⁷ לסלקא לאתחזאה לעילא</p>	<p>ואלו הם שמשוטטים בלילה. ובשעה שהנשמות יוצאות לעלות להראות למעלה, הם יוצאים ומקטרגים בהם, ולא יכולים</p>

¹⁷⁷ תננא (דפ"ו).

¹⁷⁸ המזבח היא מדת המלכות, מכוון למטה כנגד היכל לבנת הספיר אורח ישר, ונכנס ועולה ומוריד שפע לכל הקדושים דרך ישר, אמנם בלילה "ההוא תננא סליק לחד נוקבא" מורה על המלכות מזבח מלכות, שהיא משפעת לחצונים, ומטה השפעתה לצד הצפון, אמנם דווקא מהמותר, שאם לא תאמר כן, אלא שכל עצם ההשפעה אליהם, א"כ היה ראוי לאסור לנו תפלת ערבית שהוא יחוד, אלא שבלי ספק כהנים נכנסים לאכול בתרומתן, וחלק גדול נתן שם לחצונים (אור יקר).

¹⁷⁹ קמא ע"א ורמב ע"ב (הערת הזהר).

¹⁸⁰ וא"ת מי מכניסנו בתגר זה לפרנס החצונים, לזה אמר "וכיון דההוא תננא וכו'" א"כ ראוי לנו לעשותו לערב החצונים שלא יתפשטו בעולם, מפני שהם מתעסקין באכילת חלקם, ואינם פנויים להתפשט להשחית, והיינו נחת רוח לשכינה, למעט נעירת החמורים וצעקת הכלבים לפניה (אור יקר). עי' יומא סוף פרק א' ועי' זהר ח"ג לב ע"ב (לש"ו).

¹⁸¹ העשן של הקרבנות ניזון מהם קליפת נוגה, כי משם נפש הבהמית דישראל ובהמות טהורות (רח"ו).

¹⁸² היינו למטה מהיכל לבנת הספיר, שם לפתח לצד צפון חטאת רובע, והוא מדור החצונים והוא הנק' נוקבא דתהומא רבא (אור יקר).

¹⁸³ על שם שהוא מלמד סניגוריא על החצונים לתבוע מזונם, והוא ראש לכולם. ואפשר היה לומר שהוא מלמד סניגוריא על ישראל, כשנותנים לו מזון, כענין שיער לעזאזל (אור יקר).

¹⁸⁴ היינו גם את זה לעומת זה עשה האלהים הם עשר קליפין, דא שם סניגוריא תחת תשעה, דהיינו שתין ששה, אלף א' רבוא א', כדפי' בקדש שיוכללו בששים הם ובהם כנגד ו"ק, ויכללו באלף כנגד הבינה, ויוכללו ברבוא כנגד החכמה, ובאים למטה מדרגה העשירית אשר להם, היא פתחא דקרי ודאי, שהם נקבות המחטיאים זכרי בני אדם בקרי, שהם נהנים בו כאשר יתבאר, בענין שהכל כנגד הקדושה, גם את זה לעומת זה עשה האלהים (אור יקר).

¹⁸⁵ דהיינו ח"ו שיתפשטו אלו בעולם להזיק, ולא אמר בקרי אלא בחמת קרי, כי הפתח נקרא קרי, ודרך אותו פתח יוצאים בעלי חימה, והם נקראים חמת קרי (אור יקר).

¹⁸⁶ רסד ע"א ורסז ע"א (הערת הזהר).

¹⁸⁷ נפקין מבני אדם הישנים על מטתם (אור יקר).

<p>אינון נפקין ומקטרגין לון¹⁸⁸ וולא (דלא) יכלין לסלקא וולאתחזאה לעילא בר אינון חסידי קדישין עליונים דאינון בקעין רקיעים ואוירים וסלקין ואלין חבילי טהירין ונפקין (נפקין) ומודיעין מלין כדיבין לבני נשא ואתחזיין לון בדיוקנין אחרנין וחייכאן בהו עד דאושדין זרעא ואקרונ מאריהון דקרי בנין דאינון דנפקין מפתחא דקרי גרמי לון ובשעתא דמתאכלי אמורין ופדרין ההוא תנא הוה¹⁸⁹ רוי לון וזן לון כפום יקרא דילהון הכי מזונא דילהון מה דאתחזי לון ובהאי לא נפקן ולא משמטי בארעא קדישא:</p>	<p>לעלות ולהראות למעלה, פרט לאותם חסידיים קדושים עליונים, שהם בוקעים רקיעים ואוירים, ועולים וקבוצות השרים הללו יוצאים ומודיעים דברים כוזבים לבני אדם, ונראים להם בדמויות אחרות וצוחקים עליהם, עד ששופכים זרע, ונקראים בעלי קרי, משום שאותם שיוצאים מפתח הקרי גרמו להם. ובשעה שמתאכלים אמורים ופדרים, אותו העשן היה מרוה אותם וזן אותם כפי כבודם, כך מזונם מה שראוי להם. ובזה לא יצאו ולא משוטטים בארץ הקדושה.</p>
<p>ערב כמה דאת אמר (שמות יב לח) וגם ערב רב עלה אתם דכל אינון חבילי טהירין אינון מתערבי בשולטנו דליליא ועל דא לא שויהא חובא לצלותא דערבית דלית מאן דיכיל לאתקנא לה כיעקב דאיהו הוה ומארי מדכי¹⁹⁰ משכנא ומתקן ליה כדקא יאות:</p>	<p>ערב, כמו שנאמר "וגם ערב רב עלה אתם", שכל אותן קבוצות שרים מתערבים בשלטון הלילה, ולכן לא שמו את תפלת ערבית חובה, שאין מי שיכול לתקנה כמו יעקב, שהוא היה (בעל) מטהר המשכן ומתקן אותו כראוי.</p>
<p>ואף על גב דאיהו¹⁹¹ רשו צלותא דא איהו¹⁹² לאננא עלן מגו פחד בלילות¹⁹³ מגו פחד דכמה סטרין ודגהינמ¹⁹⁴ (פחד גהינמ) דהא בההיא שעתא מרדי לחייביא בנהינמ על חד תרין מביממא ובגין כך מקדמי ישראל למימר והוא רחום דאיהו בגין פחד דגהינמ ובשבת דלא אשתכח פחד דינא דגהינמ ולא דינא אחרא אסיר לאתערא ליה דאתחזי דהא לית רשו ולשבתו (בשבת) לאעברא דינא מעלמא:</p>	<p>ואף על גב שהיא רשות, תפלה זו היא כדי להגן עלינו מתוך פחד בלילות, מתוך פחד של כמה צדדים של גיהנם, שהרי באותה שעה טורדים את הרשעים בגיהנם, על כל אחד שנים מאשר ביום. ולכן מקדימים ישראל לומר "והוא רחום", שהוא משום פחד הגיהנם, ובשבת שלא נמצא פחד דין גיהנם ולא דין אחר, אסור לעוררו, שנראה שהרי אין לו רשות לשבת, להעביר את הדין מהעולם.</p>
<p>ופחד¹⁹⁵ דקטרוגא דנשמתינ כד בעאן לסלקא לעילא לאתחזאה קמי מאריהון ובגין כך אנן מקדימי¹⁹⁶ שומר את עמו ישראל לעד אמן פחד דכמה מזיקין וקטרוגין דמשתכחי בליליא ואית לון רשו לנזקא למאן דנפיק</p>	<p>ופחד של קטרוג הנשמות, כשרוצות לעלות למעלה, להראות לפני רבונם, ולכן אנו מקדימים "שומר את עמו ישראל לעד, אמן". פחד של כמה מזיקים וקטרוגים שנמצאים בלילה, ויש להם רשות להזיק למי שיוצא החוצה משער ביתו, ולכן אנו מקדימים "ושומר צאתינו ובואינו".</p>

¹⁸⁸ בעונותיהם ממש, שהם נעשים סרכא לנשמה שלא תעלה, ואפילו שלא יהיה אלא הרהור מחטיאים אותו בקרי, ומיד הנשמה נפגמת ואינה עולה למעלה, ונעשים מחיצות שלא תעלה (אור יקר).

¹⁸⁹ הוי (דפ"ו).

¹⁹⁰ מוסגר בדפ"ק.

¹⁹¹ דאיהו (דפ"ו).

¹⁹² איהו (דפ"ו).

¹⁹³ פי' כשעולים הנשמות בלילה, מקטרגים עליהם המלאכים, ולכך אנו מתפללים שומר את עמו ישראל לעד אמן, פחד דכמה סטרין המזיקין והמקטרגים המצוים בלילה להזיק היוצא חוץ לבית, לכך אנו אומרים ושומר צאתנו ובואנו (מ"מ).

¹⁹⁴ לכך אנו אומרים, והוא רחום, והשלשה פעמים פחד שהזכיר כאן הם הג' דלקמן (מ"מ).

¹⁹⁵ פחד (מ"מ).

¹⁹⁶ מקדימים (דפ"ו).

מתרע ביתיה לבר ובגין כך אנן מקדימים ושמור צאתנו ובאנו:	
ועל כל דא מגו דחילו דכל דא אנן מפקדינן גופין ורוחין ונשמתינן למלכותא עלאה די שולטנו דכלא בידהא ועל דא עלותא דערבית בכל ליליא וליליא השתא דקרבינן ומדבחן לא אשתכחו אנן עבדינן כל תקונינן דאנן עבדינן על רזא דנא:	ועל כל זה, מתוך פחד של כל זה, אנו מפקידים הגופות הרוחות והנשמות למלכות העליונה, ששלטון הכל בידיה. ועל זה תפלת ערבית בכל לילה ולילה, עתה שקרבנות ומזבחות לא נמצאו, אנו עושים כל התקונים שאנו עושים על הסוד הזה.
בפלגו ליליא כד רוח צפון אתער בטש בכל אינון מדורין דרוחין בישינ ותבר חד (טנרא תקיפא ¹⁹⁷) וסטרא אחרא ועאל ושאט לעילא ותתא וכל אינון	בחצות הלילה, כשמתעוררת רוח צפון, [היא] מכה בכל אותם מדורי הרוחות הרעות, ושובר אחד את הצד האחר, ונכנס ומשוטט למעלה ומטה וכל אותן
קל/ב	
חבילי טהירין עיילין לדוכתייהו ואתבר חילייהו ולא שלטין וכדין קודשא בריך הוא עאל לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן והא אתמר:	קבוצות של מחבלים נכנסות למקומן, ונשבר כחן ולא שולטות, ואז הקדוש ברוך הוא נכנס להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן, והרי נתבאר.
כד אתי צפרא נהורא דשרגא דשלטא בליליא אתגניזי מקמי נהורא דיממא וכדין ¹⁹⁸ בקר שלטא ¹⁹⁹ ואתער שולטנו דערב וכדין ²⁰⁰ האי בקר איהו בקר דאור קדמא ²⁰¹ האי בקר אשלים טיבו לעלמין כלהו מניה אתונו עלאין ותתאין האי אשקי לגנתא ²⁰² האי איהו נטירו דכל עלמא הכא רזא לידעי מדין מאן דבעי למיפק ²⁰³ לארחא יקום בנגהא ²⁰⁴ וישגח באסתכלותא לפום שעתא לסטר מזרח ²⁰⁵ ויחמי כחיזו דאתוון ²⁰⁶ דבטשי ברקיעא דא	כשבא הבוקר, אור הנר ששלט בלילה נגזז מלפני אור היום, ואז הבוקר שולט ומעבר שלטונו של הערב. (ואז) הבוקר הזה הוא בוקר של אור הראשון, הבוקר הזה משלים טוב לכל העולמים. ממנו נזונים עליונים ותחתונים, זה משקה את הגן, זוהי שמירה של כל העולם. כאן הסוד ליודעי מדות, מי שרוצה לצאת לדרך, יקום בנוגה וישגיח בהתבוננות לפי שעה לצד מזרח, ויראה כמראה אותיות שמכות ברקיע, זו עולה וזו יורדת, ואלה הם התנוצצות האותיות שנבראו בהם שמים וארץ.

¹⁹⁷ "טנרא תקיפא" מוסגר בדפ"ק. סטרא אחרא (רח"ו במ"מ). צז ע"א (הערת הזהר).

¹⁹⁸ כדין (דפ"ו).

¹⁹⁹ יסוד (מ"מ).

²⁰⁰ מוסגר בדפ"ק.

²⁰¹ פי' יסוד, שבו טיפת החסדים הנקרא אור (מ"מ).

²⁰² פי' מלכות (מ"מ).

²⁰³ נז ע"א (הערת הזהר). לפי הנראה מלעיל נז ע"א שהרב זלה"ה סימן אותו בכאן, לומר שאין
סגולת זה הסוד אלא למי שהשכים קודם לאור הבוקר וזכה ליהנות מזווג הלילה, וז"ל שם, בשעתא
דנהיר צפרא משכין עליה חד חוטא דחסד מסתכל ברקיעא שריא עליה נהירו דחכמתא וכו' (רמ"ז).

²⁰⁴ ר"ל יקום מתלמודו ויצא לחוץ להסתכל לסטר מזרח, שה"ס הזעיר בהאירו מאור המוחין (רמ"ז).

²⁰⁵ קיב ע"ב (הערת הזהר).

²⁰⁶ נראה שיובן במ"ש בשער התפילין שבלילה מסתלקים המוחין מראש זעיר ושל ראש רחל
מתעלמים בתוך זעיר בסוד (שיה"ש ח ו) שימני כחותם על לבך, ובתחילת אור הבקר שעולה כתר
רחל מן הבריאה המעוררת הרשימו של מוחיה ומושכו מתוכיות זעיר להיות לה לתפלין על ראשה,
ואז גם הוא מושך מלמעלה רשימו של מוחין, וזהו ענין חיזו דאתוון, פי' הרשימו שלהן (רמ"ז).

<p>סליק ודא נחית²⁰⁷ ואלין אינון נציצו דאתוון דאתברון בהו שמיא וארעא²⁰⁸:</p>	
<p>אי איהו ידע²⁰⁹ ברזא דאינון אתוון דאינון רזא דשמא קדישא דארבעין ותריין אתוון²¹⁰ וידכר לון כדקא הזי ברעותא דלבא יחמי גו נהירו דננהא דרקייעא שית יודיין תלת לסטר ימינא ותלת לסטר שמאלא ותלת וויין²¹¹ דסלקין ונחתין ונצצי ברקייעא ואינון אתוון דברכת כהנים²¹² וכדין יצלי צלותיה ויפוק לארחה ודאי שכינתא אקדימת עמיה זכאה חולקיה:</p>	<p>אם הוא יודע בסוד אותן האותיות, שהם סוד השם הקדוש של ארבעים ושתים אותיות, ויזכירן כראוי ברצון הלב, יראה תוך אור הנוגה של הרקיע שש יודי"ם, שלש לצד ימין ושלש לצד שמאל, ושלש ווי"ם שעולות ויורדות ונוצצות ברקיע, והן האותיות של ברכת כהנים, ואז יתפלל תפלתו ויצא לדרך, ודאי שכינה מקדימה עמו, אשרי חלקו.</p>
<p>כד אתי האי בקר²¹³ עמודא חד נעיין בסטר דרום²¹⁴ לגו מתיחו דרקייעא²¹⁵ דעל גבי גנתא בר ומההוא (ההוא) עמודא דאיהו²¹⁶ נעיין באמצעו דגנתא ועמודא דא איהו נהיר²¹⁷ בנהירו דתלת גוויין²¹⁸ מרקמא דארגוונא בההוא עמודא קיימא ענפא חדא²¹⁹ בההוא [ענפא] אתעתדו תלת צפריין²²⁰ (מתעריין) [מצפצפיין] צפצופא לשבהא:</p>	<p>כשבא הבוקר הזה, עמוד אחד נעוץ בצד דרום לתוך מתיחת הרקיע שעל גבי הגן, חוץ מאותו העמוד שנעוץ באמצע הגן, ועמוד זה מאיר באור של שלשה צבעים מרוקם בארגמן. באותו העמוד קיים ענף אחד, ובאותו ענף נזדמנו שלש צפרים מצפצפים צפצוף לשבח.</p>

²⁰⁷ פי' כי רושם של רחל נקרא סליק, מפני שהיא עולה וגם שכל אורותיה ה"ס אור חוזר. "ודא נחית", אורות זעיר היורדים מלמעלה לתוך ראשו שכולם אור ישר (רמ"ז).
²⁰⁸ כי סוד התפילין הוא אור המוחין שהם אותיות הפרשיות (נ"א השרשיות. נ"א הפרטיות) והשמות שבהם, והם חיי המלך שבהם תלוי מציאת המלכות והיינו שמים וארץ (רמ"ז).
²⁰⁹ ידוע ליודעים ששרש עיקר התפילין הוא שם אה"ה, ביו בסוד ארבעה בתים שלהם, בין בסוד כ"א אזכרות שבהם, ובין שתי התפלות, הו להו מ"ב. וגם נודע כי שם מ"ב הוא בראש כנזכר בכוונת ודברת ב"ם (רמ"ז).

²¹⁰ שהם שורשו, וקיימא לן שבכל בקר מתעורר ומאיר שם אבגית"ץ בסוד עולת תמיד, והוא מילוי יסר"ד יר"ד סמ"ך ו"ו דל"ת, שכן היסוד סודו בקר. וזהו לפי דעתי סוד חוט של חסד, ור"ל אור החסד הכלול ביסוד שה"ס חוט ו' זעירא, וגם הוא קצה חוט השדרה המסתעף בכל הגוף שבו מתחלק שם מ"ב בגל"ת נהי"ם, ולכן כשיזכרהו בכוונה יאיר אור הדעת בכל קו האמצעי. ונלע"ד שה"ס הארה מיסוד אבא המאיר בזעיר באמצעו, והוא אור השמש, ובו סוד ברכת כהנים. ולכן בהתחיל הבקר מתנוצצים זהרי אור אבא להאיר בקו האמצעי דזעיר, וה"ס היודין מאבא והוויין בז"א. וי"ל שה"ס ג' אלפין דמ"ה שבדעת ת"ת ויסוד דזעיר כידוע מדרוש הצרעת, והם בציור יר"י. שית יודין, לשני הצדדים, ותלת וויין, והם בגי' ג' הויות בסוד חב"ד המאירים בקו האמצעי. וי"ל על דרוש זה פסוק (משלי ד, יח) וארח צדיקים כאור נגה, שהוא אור הבקר מיסוד, הולך ואור וגו', שה"ס גדלות זעיר, וזהו נכון היום (רמ"ז).

²¹¹ כי הם מכריעים (רח"ו).

²¹² שית יודין של (במדבר ו כד-כו) י'ברכך ה' יאר ה' י'שא ה', תלת וויין וי'שמרך וי'חונך וי'שם, ואע"ג דיש עוד כמה וויין ויודין, י"ל דאלו הם מיוחדים שהם בראש התיבה. ועוד אלו הן אותיות העיקריות, כי ג' יודין דחסד ימין הן דג' הויות וג' אחרות. וגם ג' וויין הן דו' הטבות של עיקר הברכה, הלא הן ברכה של יברכך ושמירה של ישמרך הארה מן יאר וחנינה מן ויחונך נשיאות פנים מן ישא ושימת שלום מן וישם לך שלום (רמ"ז).

²¹³ הוא זווג קדרותא דצפרא א"נ עמוד ענן דחסד (רח"ו).

²¹⁴ הוא בחי' יסוד שבגן ויש בו טיפת החסדים, ולכן אמר בסטר דרום (מ"מ).

²¹⁵ פי' רקיע הוא ת"ת, והיסוד מחובר עם הת"ת (מ"מ).

²¹⁶ קפד ע"ב (הערת הזהר).

²¹⁷ ויחי ריט ע"א (הערת הזהר).

²¹⁸ פי' הארת חג"ת שמאירים ביסוד (מ"מ).

²¹⁹ פי' מלכות שבגן (מ"מ).

²²⁰ אכתריא"ל מטטרין סנדלפון כל א' נקרא עוף (רח"ו).

<p>פתח חד ואמר (תהלים קיג א) הללויה הללו עבדי יהוה הללו את שם יהוה פתח תניינא ואמר יהי שם יהוה מבורך מעתה ועד עולם פתח תליתאה ואמר ממזרח שמש עד מבוא מהולל שם יהוה כדין כרוזא קדים וקרי אתעתדו קדישי עליונין אינון דמשבתן למאריהון אתתקנו בשבחי²²¹ דיממא כדין אתפרשון יממא מן ליליא זכאה חולקיה מאן דקם ובצפראו מגו תושבתתא דאורייתא דלעי בליליא בההוא זמנא עלותא דצפרא:</p>	<p>פותח אחד ואמר "הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'". פותח השני ואומר "יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם". פותח השלישי ואומר "ממזרח שמש עד מבוא מהולל שם ה'". אז הכרוז מקדים וקורא, הזדמנו קדושים עליונים, אותם המשבחים את רבונם, התתקנו לשבח היום. ואז נפרדים היום מהלילה. אשרי חלקו של מי שקם בבוקר מתוך תשבחתה של תורה שלמד בלילה, באותו הזמן של תפלת הבוקר.</p>
<p>כתיב (ישעיה כא יב) אמר שומר אתא בקר וגם לילה אם תבעיון בעיו שובו אתיו האי קרא אוקמוה ליה על גלותא דישראל דיתבי גו בני שעיר וישראל אמרי לקודשא בריך הוא שומר מה מלילה מה תהא עלן מן גלותא ודא דדמי לחשוכא דליליא מה כתיב אמר שומר דא קודשא בריך הוא אתא בקר כבר נהירנא לכו ובגלותא דמצרים²²² ואסיקנא לכו וקריבת יתכוון לפולחני וואורייתא יהבית לכוון בגין דתזכוון לחיי עלמא שבקתון אורייתי וגם לילה אעילנא לכו בגלותא וס"א דבבל ואסיקנא לכו שבקתון אורייתי כמלקדמין אעילנא לכו בגלותא כמלקדמין אם תבעיון בעיו כמה דאת אמר (שם לד טז) דרשו מעל ספר יהוה וקראו ותמן תשכחון ובמהו (במא) תליא גלותא דלכוון וגאולה דלכוון וכד ותבעיון (תתבעון) בה היא תימא ותכריז קמייכו שובו אתיו שובו בתשובה שלימתא ומיד אתיו ואתקריבו לגבאי:</p>	<p>נאמר "אמר שומר אתא בוקר וגם לילה אם תבעיון בעיו שבו אתיו" פסוק זה פרשוהו על גלות ישראל, שיושבים בתוך בני שעיר וישראל אומרים לקדוש ברוך הוא, שומר מה מלילה מה יהיה עלינו מהגלות הזו, שדומה לחשכת הלילה. מה נאמר "אמר שומר", זה הקדוש ברוך הוא, "אתא בוקר", כבר הארתי לך בגלות מצרים והעליתי אתכם וקרבתו אתכם לעבודתי, ונתתי לכם תורה כדי שתזכו לחיי עולם. עזבתם תורתו "וגם לילה", הכנסתיכם לגלות (בבל והעליתיכם. עזבתם תורתו כמקדם, והכנסתי אתכם לגלות) כמקדם. "אם תבעיון בעיו", כמו שנאמר "דרשו מעל ספר ה' וקראו", ושם תמצאו במה תלויה גלותכם וגאולתכם. וכשתבעיון בה היא, תאמר ותכריז לפניכם "שבו אתיו", שובו בתשובה שלמה, ומיד אתיו ותתקרבו אלי.</p>
<p>ובהאי קראו (וברזא דהאי קרא) כתיב (ישעיה כא יא) משא (דומא²²³) וורוא דא בשית דרגין בהמשה (נ"א בשית) ארחין²²⁴ דנבואה אתמר לנביאי²²⁵ במחז"ה²²⁶</p>	<p>ובפסוק זה נאמר "משא" וסוד זה, בחמש דרכים של נבואה נאמר לנביאים: במחזה, בחזון, בחזיון, בחזות, בדבר, במשא. וכל החמש כולן, כמי שרואה דרך כותל, אותו האור שמאיר, ומהם כמי שרואה אור השמש מתוך עששית. אבל משא הוי כאשר מגיע אותו אור בטורח רב, ומטריח עליו דבריו שלא</p>

²²¹ בשבחה (דפ"ו).

²²² לפולחני במעמד הר סיני (מ"מ).

²²³ הטפות של הזווג השלישי [יעקב ולאח אחר חצות]. דע, כי אע"פ שכפי סדר מעלת הזווגים האלו, הטפות של הזווג השלישי, הם גדולים משל הרביעי וחמישי. אמנם לענין תולדותם וביאתם בעה"ז, הם אחרונים שבכל החמשה זווגים, ואלו הם עתידים לבא בדור אחרון, קודם ביאת משיחנו בעה"ת. ולפי שהם עתידים לבא בגלות זה האחרון, לכן נרמז ביאתם בנבואת ישעיה הנביא ע"ה, בפסוק משא דומה אלי קורא משעיר וגו' (שעה"ג הק' כו).

²²⁴ בחמשה ארחין (מוסגר בדפ"ק).

²²⁵ אולי הם ו' פרקים אשר בנו"ה אתר דנביאי מהימני ינקי מתמן (רח"ו), ונראה כי משא הוא פרק אחרון דהוד שהוא סוד העקב (מ"מ).

²²⁶ גבורה (אור יקר).

<p>בחוזו²²⁷ [בחזיון²²⁸] בחזו²²⁹ת²³⁰ בדב²³⁰ר²³¹ במש²³¹א²³² וכלהו חמשא כלהו כמאן דחמי בתר כותלא ההוא נהירו דנהורא ומנהון כמאן דחמי נהורא דשמשא מגו עשיתא אבל משא והוין (האי) כד מטי ההוא נהורא בטורח סגי ואיטרחו (ואתטרח) מלה עלוי דלא יכיל לאתגלייא ליה כמה דאת אמר (במדבר יא) לשום את משא כל העם הזה עלי ובגין כך משא:</p>	<p>יכול להתגלות לו, כמו שנאמר "לשום את משא כל העם הזה עלי" ולכן זה משא.</p>
<p>והכא משא דומה טורח סגיאה דלא יכיל לאתגלייא ואיהו נבואה בלחישו וקיימא בלחישו אלי קורא משעיר הכא לא אתגלייא מאן אמר אלי קורא משעיר אי קודשא בריך הוא אי נביאה מהימנא²³² אבל נביאה²³³ דא ודאי קיימא בלחישו גו רזא דמהימנותא עלאה ומגו רזא סתימאה נביאה מהימנא אמר דליה הוה קרי קלא דרזא דמהימנותא ואמר אלי קורא משעיר</p>	<p>וכאן "משא דומה", טורח רב שלא יכול להתגלות, והיא נבואה בלחש, ועומדת בלחש. "אלי קורא משעיר", כאן לא התגלה מי אמר "אלי קורא משעיר", אם הקדוש ברוך הוא, אם נביא נאמן, אבל נבואה זו ודאי עומדת בלחש תוך סוד האמונה העליונה, ומתוך סוד נסתר אמר הנביא הנאמן, שאליו היה קורא הקול בסוד האמונה, ואמר "אלי קורא משעיר",</p>
<p>קלא/א</p>	
<p>כמה דאת אמר (דברים לג ב) וזרח משעיר²³⁴ למו ולא כתיב וזרח לשעיר²³⁵ בגין דרזא דמהימנותא הכי²³⁶ איהו דרגין מגו דרגין אלין פנימאין מאלין קליפה גו קליפה ומוחא גו מוחא²³⁷:</p>	<p>כמו שנאמר "וזרח משעיר למו", ולא נאמר וזרח לשעיר, משום שסוד האמונה כך הוא דרגות מתוך דרגות, אלה פנימיים מאלה, קלפה בתוך קלפה, ומח בתוך מח.</p>

²²⁷ חסד (אור יקר).

²²⁸ נצח (אור יקר).

²²⁹ ת"ת (אור יקר).

²³⁰ הוד (אור יקר).

²³¹ יסוד (אור יקר).

²³² פי' כדמפרש במסקנא (מ"מ).

²³³ נבואה (דפ"ו).

²³⁴ היינו שאור הקדושה מתלבש בקלי' השעיר (אור יקר).

²³⁵ בפרשת בלק תירץ וזרח לישראל משעיר, שלא קבלו התורה, וכאן מתרץ ע"ד הסוד (מ"מ).

²³⁶ שאינו מתגלה להדיא אלא בסוד לבושו. וגם ישראל שנתנבאו ראו הכבוד מתלבש בסוד לבושו, מדרגות בתוך מדרגות, והעליונה מוח לתחתונה, והתחתונה קלי' לעליונה, ויתלבש אפילו בחצונים כמוח האגוז בתוך קליפתו (אור יקר).

²³⁷ עי' תיקונים (תיקון י"ח לה ע"א), ובספר זוהר הרקיע (דף נ"ו ע"ב – פירוש לדף צה ע"א) ועי' מבו"ש (שע"ב ח"ג פ"ח) ועי' עוד פ' בראשית (טז ע"א) ותרומה (קלא ע"א) ויקהל (ר"ג ע"א) ופקודי (רלג ע"ב) (דע"ה ח"א ג ע"א). ותוהו ובוהו וחושך ורוח הנאמר בתורה הם שורש הד' יסודות ארמ"ע, ושורש הד' קליפות, שהם צורך להבחירה ולשכר ועונש (דע"ה ח"א עו ע"ד), הג' קליפות דאצילות אש מתלקחת ענן גדול רוח סערה, (ע' פ' תרומה קלא רע"א ובזוהר הרקיע שם ופ' ויקהל רג ע"ב) אשר הם מסבבים להנגה דאצילות. וכבר כתב הרב (בפנימיות וחיצוניות דרוש ח) כי הקליפה דאצילות הגם שבאצילות נחשב זה לטומאה ורע, אך בערך עולם הבריאה הוה הקליפה דאצילות טהרה וטוב (דע"ה ח"ב נב ע"ב). ונודע הוא כי בהעולמות ב"ע ישנו שם מציאות הרע, ונאחז שם בכל עולם ועולם לפי ערכו, וכל העולה שם באיזה כוונות ויחודים להדבק את עצמו בקדושת אורו ית"ש אשר בפנימיות העולמות ב"ע בבחי' נשמה לנשמה, וכדי לעלות משם לשכינת עוזו ית"ש אשר בגבהי מרומים שהוא עולם האצילות, אשר שם הוא רק אורו ית"ש לבד ואפס זולתו, הנה בעלייתו ממדרגה למדרגה שהוא בהילוכו דרך העולמות ב"ע, מוכרח הוא לעבור דרך מציאות הרע, שהם הג' קליפות קשות, רוח סערה ענן גדול אש מתלקחת²³⁷, ואח"כ קליפת נוגה שהיא הרביעית, כי הם

<p>והא אוקימנא דכתיב (יחזקאל א ד) והנה רוח סערה באה מן הצפון הא דרגא חד²³⁸ ענן גדול הא דרגא אחרא²³⁹ ואש מתלקחת הא דרגא תליתאה²⁴⁰ ונגה לו סביב הא דרגא רביעאה²⁴¹ ולבתר ומתוכה כעין החשמל²⁴² ולבתר ומתוכה דמות ארבע חיות²⁴³ הא דרגין גו מדרגין²⁴⁴:</p>	<p>והרי בארנו, שנאמר "והנה רוח סערה באה מן הצפון" הרי דרגה אחת, "ענן גדול" הרי דרגה אחרת, "ואש מתלקחת" הרי דרגה שלישית, "ונגה לו סביב" דרגה רביעית, ואחר כך "ומתוכה כעין החשמל", ואחר כך "ומתוכה דמות ארבע חיות", הרי דרגות בתוך מדרגות.</p>
<p>אוף הכא כד אתגלייא קודשא בריך הוא²⁴⁵ אלישראל לא אתגלייא²⁴⁶ אלא מגו דרגין אלין מסיני בא דרגא דהוה טמירא יתיר²⁴⁷ ולבתר אצטריך לאתגלייא ואמר וזרח משעיר הא דרגא אחרא דאיהו באתגלייא יתיר קליפה דשריא על גב מוחא ולבתר הופיע מהר פארן הא דרגא אחרא ולבתר ואתה מרבבות קדש²⁴⁸ דא שבחא דכלא [דאף על גב] דאתגלייא מכל אלין דרגין מההוא אתר דהוא עקרא דכלא (ד)שרי לאתגלאה מניה מאן אתר איהו מרבבות קדש איהו אינון דרגין עלאין לעילא לעילא²⁴⁹ אוף הכא אלי קורא משעיר מההוא דרגא דקאמרן דאתדבק לעילא:</p>	<p>כמו כן כאן, כשהתגלה הקדוש ברוך הוא לישראל, לא התגלה אלא מתוך דרגות הללו. "מסיני בא", דרגה שהיתה יותר נסתרת, ואחר כך הצטרפה להתגלות, ואמר "וזרח משעיר", הרי דרגה אחרת שהיא יותר בגלוי, קליפה ששורה על גבי המח. ואחר כך "הופיע מהר פארן", הרי דרגה אחרת, ואחר כך "ואתה מרבבות קודש", זהו שבח של הכל, שאף על גב שהתגלה מכל הדרגות הללו, מאותו המקום שהוא עיקר הכל, התחיל להתגלות ממנו מאיזה מקום הוא, הוא "מרבבות קודש", אותן דרגות עליונות למעלה (למעלה), כמו כן כאן "אלי קורא משעיר", מאותה הדרגה שאמרנו שנדבקה למעלה.</p>
<p>שומר מה מלילה שומר מה מליל שומר דא מטטרו²⁵⁰ שומר ישראל²⁵¹ וכתיב (משלי כז</p>	<p>"שומר מה מלילה שומר מה מליל", שומר זה מטטרו²⁵⁰, ונאמר "ושומר אדוניו יכובד". וזה הסוד ששולט בלילה. "מה מלילה שמר מה</p>

כולם מסבבים להקדושה, ומשם הוא בא להחשמל, ומשם לעיקר מבוקשו אשר בהקודש פנימה, ע' פ' תרומה (קלא רע"א) (דע"ה ח"ב פז ע"ד).

²³⁸ שנברא בכח הגבורה, וזה מדרגה ראשונה (אור יקר). מלכות דקלי' (לש"ו).

²³⁹ נה"י דקלי' (לש"ו).

²⁴⁰ חג"ת דקלי' (לש"ו).

²⁴¹ זו בנונית, והיא כעין קלי' רביעית לאגוז שהיא נאכלת עם המוח, אמנם פנימה לה הקדושה הגמורה (אור יקר). כח"ב דקלי' כן הוא בזהר הרקיע נו ע"ב ועי' בפרשת בראשית טז ע"א ובמ"ש ועי' עוד תיקונים תיקון יח לה ע"א [שהוא איסור להסתכל בקשת] (לש"ו).

²⁴² והיינו בחי' תחתונה לחיות, ולכן פי' רז"ל חשמל שע"ח מיני אורות, ועוד פי' פעמים חשות פעמים ממללות, והיא בחינתם למטה שהם מתלבשות באופנים (אור יקר).

²⁴³ לבתר מוח לבחינה זו "דמות ד' חיות" ושם ראה נבואתו, וזה מדרך הנבואה להראות מדרגות פנימה אל מדרגות (אור יקר).

²⁴⁴ (דרגין) נוסף בדפ"ו.

²⁴⁵ השיגו ישראל כולם מדרגות הנבואה (אור יקר).

²⁴⁶ לא אתגליא לישראל להדיא אלא מגו דרגין אלין ממש, שהם חצונים, מהם פנימיים והיינו יהו"ה סוד המוח הפנימי (אור יקר).

²⁴⁷ זה לא מצדו אלא מצד ישראל, וז"ש ה' מצד עצמו מסיני בא להגלות להם לישראל, אמנם לבתר שלא הוכנו למדרגה זו, אצטריך לאתגליא מתוך קלי' שעיר (אור יקר). מלכות (מ"מ).

²⁴⁸ הם נר"ה דז"א שמשם הנבואה (מ"מ).

²⁴⁹ מוסגר בדפ"ק.

²⁵⁰ עי' לקמן קסד ע"א שהוא שומר למשכן. ועי' תיקר"ז קב ע"ב: כל הו"ה אית לה משמשא דרכיב עליה ואיהי מרכבה ליה וכו' כגון דכורא על נוקבא ולית רשו לנוקבא ולא לשליחא דילה למעבד מדעם בלא רשות בעלה דכל מאן דמקבל איהי נוקבא מאתר דאיהו מקבל ורזא דמלה כי גבוה מעל גבוה שומר וכגוונא דא שליחא לעילא מטטרו²⁵⁰ וכמה ממנן דתחות ידיה דאינון שליחן דשכינתא. ועי' רמב"ן שמות יב יב.

²⁵¹ "שומר ישראל" מוסגר בדפ"ק.

<p>יה) ושומר אדניו יכובד (ודא) ורזאו דשלטא בליליא ומה מלילה שומר מה מלילו (לילה לליל) מה בין האי להאי אלא בלא חד אבל בחולקא דא שלטא סטרא אחרא ובחולקא דא לא שלטא כלל ליל אצטריך לנטורא דכתיב (שמות יב מב) ליל שמורים²⁵² הוא ועל דא חסר ה' ודא איהו כד עאל ליליא עד דאתפלג מפלגו ליליא ולהלאה שלטא לילה בה' דכתיב (שם כט) ויהי בחצי הלילה (שם מב) הוא הלילה הזה (תהלים קל"ט יב) ולילה כיום יאיר וגו' ובגין כך שומר מה מלילה שומר מה מליל²⁵³:</p>	<p>מליל", מה בין זה לזה. אלא הכל אחד, אבל בחלק הזה שולט הצד האחר, ובחלק הזה לא שולט כלל. ליל צריך לשמירה, שכתוב "ליל שימורים הוא", ועל זה חסר ה', וזהו כשנכנס הלילה עד שנחלק. מחצות הלילה והלאה, שולט לילה בה', שנאמר "ויהי בחצי הלילה", "הוא הלילה הזה", "ולילה כיום יאיר וגו'" ולכן "שומר מה מלילה שומר מה מליל".</p>
<p>אמר שומר אשכחנא בספרא דאדם מה בין ויאמר ולאמרו (ואמר) ויאמר לעילא ואמר לתתא ואל משה אמר מאן²⁵⁴ אמר שומר דא מטטרוך אתא בקר דא צלותא דשחרית דאיהו שולטנו דיממא ההוא דשליט על ליליא ואי תימא דאיהו אתי בלחודוי ואתפרש דכר מנוקבא הא כתיב (ישעיה כא יב) וגם לילה תרוייהו ולא מתפרשי²⁵⁵ דא מן דא לעלמין וקלא דא קרי במלין אלין [אתא] (הא) בקר וגם לילה תרוייהו זמינין לגביכו:</p>	<p>"אמר השומר", מצאנו בספרו של אדם, מה בין ויאמר לאמר. ויאמר למעלה, ואמר למטה. "ואל משה אמר", מי אמר. "אמר השומר", זה מטטרוך. "אתא בוקר", זו תפלת שחרית, שהיא שלטונו של היום, אותו ששולט על הלילה. ואם תאמר שהוא בא לבדו, ונפרד הזכר מהנקבה, הרי נאמר "וגם לילה", שניהם כאחד, ולא נפרדים זה מזה לעולמים. וקול זה קורא במלים האלה "אתא בוקר וגם לילה", שניהם מזומנים אליכם.</p>
<p>מכאן ולהלאה אם תבעיון בעיו אם תבעיון בעותכון בצלו קמי מלכא קדישא בעיו צלו ובעו בעותכון ותובו לגבי מאריכון אתיו כמאן דזמין לקבלא לבנוי ולרחמא עלייהו אוף הכי קודשא בריך הוא²⁵⁶ בקר וגם לילה קרא ואמר אתיו זכאה עמא קדישא דמאריהון בעי עלון וקרא לון לקרבא לון לגביה:</p>	<p>מכאן והלאה "אם תבעיון בעיו", אם תבקשו בקשתכם בתפלה לפני המלך הקדוש, "בעיו", התפללו ובקשו בקשתכם ושובו לרבונכם. "אתיו", כמי שעתיד לקבל את בניו ולרחם עליהם. כמו כן הקדוש ברוך הוא, "בוקר וגם לילה" קרא ואמר "אתיו". אשרי העם הקדוש שרבונם מבקש עליהם וקורא להם לקרבם אליו.</p>
<p>כדין עמא קדישא בעאן לאתחברא וולאעלאו בני כנישתא וכל מאן דאקדים בקדמיתא אתחבר בשכינתא בחבורא חדא תא חזי ההוא קדמאה דאשתכח בני כנישתא ואוריך בני כנישתא²⁵⁷ זכאה חולקיה דאיהו</p>	<p>ואז העם הקדוש רוצים להתחבר ולהיכנס לבית הכנסת, וכל מי שמקדים בראשונה, מתחבר עם השכינה בחבור אחד. בא וראה אותו הראשון שנמצא בבית הכנסת ומאריך בבית הכנסת, אשרי חלקו, שהוא עומד בדרגת צדיק עם השכינה, וזהו סוד "ומשחרי ימצאנני", זה עולה במעלה עליונה.</p>

²⁵² לז ע"ב (הערת הזהר).

²⁵³ ושיעור הכתוב משא דומה, אמר הנביא שנבואה זו היא מפרק אחרון דהוד, שהוא משא, והיא בליחשו. נבואה זו באה ובקעה בקלי' הנק' שעיר, וזהו אלי קורא משעיר. ומה היא הנבואה, שומר מה מלילה, דהיינו שאומרים ישראל למט"ט הנק' שומר, ב' בחי' אלו של המלכות הנק' ליל ולילה, מתי יהיה תיקונם ויחודם, והשיב להם אמר שומר אתא בוקר, שהוא ז"א, וגם לילה, שהיא מלכות, שע"י תפלות ישראל מתייחדים ז"ן וכדמסיק (מ"מ).

²⁵⁴ קסד ע"א (הערת הזהר).

²⁵⁵ ז ע"א (הערת הזהר).

²⁵⁶ פי' כמו שהאב מקבל בניו ומרחם עליהם, כך בוקר וגם לילה, שהם ז"ן, אומרים ג"כ לישראל, אתיו"ו (מ"מ).

²⁵⁷ "ואוריך בני כנישתא" מוסגר בדפ"ק.

<p>קיימא בדרגא דצדיק [בהדי שכינתא] (בהדיה דשכינתא) ודא איהו רזא (משלי ה יז) ומשחרי ימצאנני דא סליק בסליקו עלאה:</p>	
<p>ואי תימא הא תנינן בשעתא דקודשא בריך הוא אתי לבי כנישתא ולא אשכח תמן עשרה מיד כועס ואת אמרת ההוא חד דאקדים אתחבר בשכינתא וקיימא בדרגא דצדיק אלא²⁵⁸ למלכא דשדר לכל בני מתא דישתכחון עמיה ביום פלן בדרך פלן עד דהוון מזמניו (מזדמני) גרמייהו אינון בני מתא אקדים חד ואתא להווא אתר בין כך ובין כך אתא מלכא אשכח להווא בר נש דאקדים תמן אמר ליה [פלן] בני מתא (פלונית) אן אינון אמר ליה מארי אנא אקדימנא מנייהו והא אינון אתאן אבתראי לפקודא דמלכא כדין טב בעיני מלכא ויתיב תמן בהדיה ואשתעי עמיה ואתעביד רחימא דמלכא בין כך</p>	<p>ואם תאמר, הרי שנינו, בשעה שהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ולא מוצא שם עשרה מיד כועס, ואתה אמרת שאותו אחד שמקדים מתחבר בשכינה ועומד בדרגת צדיק. אלא [משל] למלך ששלח לכל בני העיר, שימצאו עמו ביום פלוני במקום פלוני. עד שהיו מכינים את עצמם אותם בני העיר, הקדים אחד ובא אל אותו מקום. בינתים בא המלך ומצא את אותו איש שהקדים לבא לשם, אמר לו, איה הם פלונים בני העיר. אמר לו, מורי אני הקדמתי מהם והרי הם באים אחרי לפקודת המלך, ואז הוטב בעיני המלך ויושב שם עמו ומדבר עמו, ונעשה אהוב המלך. בינתים</p>
<p>קלא/ב</p>	
<p>ובין כך אתו כל עמא ואתפיים מלכא עמהון ושדר לון לשלם אבל אי אינון בני מתא לא אתיין²⁵⁹ וחד לא אקדים²⁶⁰ לאשתעי קמי מלכא לאתחזאה בניניהו דהא כלהו אתיין מיד כעים ורגיז מלכא:</p>	<p>באו כל העם והמלך התפייס עמם, ושלח אותם לשלום. אבל אם אותם בני העיר לא באים, ואחד לא מקדים לדבר לפני המלך, להראות בשבילם שהרי כולם יבאו, מיד כועס ורוגז המלך.</p>
<p>אוף הכא כיון דחד אקדים ואשתכח בבי כנישתא ושכינתא אתיא ואשכח ליה כדין אתחשיב כאילו כלהו אשתכחו תמן דהא דא אוריך לון תמן מיד אתחברת עמיה שכינתא ויתבי בזווגא חד ואשתמודע בהדיה ואותיב ליה בדרגא דצדיק²⁶¹ ואי חד לא אקדים ולא</p>	<p>כמו כן כאן, כיון שאחד הקדים ונמצא בבית הכנסת ושכינה באה ומוצאת אותו, אז נחשב כאלו כולם נמצאו שם, שהרי זה האריך להם שם, מיד מתחברת עמו שכינה ויושבים בזווג אחד ונודע עמה, ומושיבה אותו בדרגת צדיק. ואם אחד לא מקדים ולא נמצא שם, מה נאמר "מדוע באתי ואין איש", לא נאמר "ואין</p>

²⁵⁸ נשא קנו ע"א (הערת הזהר).

²⁵⁹ פי' שלא באו י' כאחד (מ"מ).

²⁶⁰ פי' לפחות היה להם להקדים א' לדבר עם המלך, והם לא באו כא' ואפילו אחד מהם לא הקדים

לדבר אל המלך, ואין עשרה (מ"מ).

²⁶¹ הורה שהיא המיישבת אותם כל א' וא' כפי הראוי לו, וזה שהיא באה באורה וזיוה ומתפשטת על ראשי העם, והיא שורה על עשרה הראשונים, עשרה ענפים ראשיים. והענף, שהיא משרה על האיש הזה, הוא ענף הנובע בה הברכות, והוא סוד, וברכות לראש צדיק, שהוא פי' האמה. והיינו "ואותיב ליה בדרגא דצדיק", שהוא כעין הכתר לכל המדרגות, והוא מקור ברכות לבריכה, ואח"כ משרה בו. ושתים הבאים אחריהם, סוד ג' ראשונות. ובג' הבאים אחריהם ג' אבות, ובד' הבאים אחריהם שאר המדות. ואח"כ הבאים אחריהם הם ענפים פרטיים במדות אלו, והם נכללים בסוד המדות הנכללות בעשר מדות אלו. והם בסוד האברים. עשרה אברים ראשיים לעשרה הראשונים, כגון ראש לג' ראשונים, זרועות לשתים הבאים אחריהם, גוף וצואר לשתים, שני שוקים לשנים, והראשון במדרגת אשד הנחלים, צדיק, ואם מרבים מעשרה הם פרטיים לאלו, כגון ראש בה כמה אברים, וזרועות בהם כמה אברים, וכולם נכללים, ואין א' מהם שלא יכנס ויכלל באברין ותיקונין דשכינתא, אמנם העשרה הם החשובים, והראשון חשוב בהם, בענין שהם ג' בחי' בבאי בית הכנסת, הראשון אור לעצמו, הט' הבאים אחריהם אור לעצמם, שאר העם בחי' לעצמם והכל יחוד א', אמנם צריך לדקדק שיהיה עומד שם מכניסתו לבית הכנסת ועד תשלום התפילה, שאם לא כן הוא נכשל

<p>אשתכח תמן מה כתיב (ישעיה נ ב) מדוע באתי ואין איש ואין עשרה לא כתיב אלא ואין איש²⁶² לאתחברא בהדאי למהוי נבאי כמה דאת אמר איש האלהים (דברים לג א) למהוי בדרגא דצדיק:</p>	<p>עשרה" אלא "ואין איש", להתחבר עמי להיות אלי, כמו שנאמר "איש האלהים" להיות בדרגת צדיק.</p>
<p>ולא עוד אלא דאשתמודע בהדיה ושאל עלוי אי יומא חד לא אתי כמה דאוקימנא²⁶³ דכתיב (ישעיה נ י) מי בכם ירא יהו"ה שומע בקול עבדו והא אתערנא בהאי דכתיב (ישעיה כא יא) אלי קורא משעיר דהא דרגא בתר דרגא [דרגא] גו דרגא ההוא שומר קורא²⁶⁴ בחילא בכל יומא ויומא ודא איהו שומע בקול עבדו עבדו דא מטטרון ובגין כך זכאה איהו מאן דאקדים לבי כנישתא לסלקא בההוא דרגא עלאה דקאמרן:</p>	<p>ולא עוד, אלא שנודע עמה ושואלת עליו אם יום אחד לא בא, כמו שבארנו, שנאמר "מי בכם ירא ה' שמע בקול עבדו". והרי התעוררנו בזה שנאמר "אלי קורא משעיר", שהרי דרגה אחר דרגה, ודרגה תוך דרגה, אותו שומר קורא בחיל בכל יום ויום, וזהו "שמע בקול עבדו", עבדו זה מטטרון. ולכן אשרי המקדים לבית הכנסת לעלות לאותה דרגה עליונה שאמרנו.</p>
<p>כד אתי צפרא²⁶⁵ ועבורא אשתכח²⁶⁶ בבי כנישתא בעו לאשתכחא²⁶⁷ בשירין ותושבחן²⁶⁸ [דדוד] והא אוקימנא דסדורא איהו לאתערא רחימו ולעילא [דעילא] ותתא²⁶⁹ לאתקנא תקונין²⁷⁰ ולאתערא חדוה²⁷¹ דהא בגין דא ליואי מתערי לאתערא רחימו וחדוה לעילא באינן שירין ותושבחן:</p>	<p>כשבא הבוקר והצבור נמצאים בבית הכנסת, צריכים לשבח בשירות ותשבחות של דוד. והרי בארנו שסדור הוא לעורר אהבה למעלה ולמטה, לתקן תיקונים ולעורר שמחה, שהרי בשביל זה הלויים מתעוררים, לעורר אהבה ושמחה למעלה באותם שירות ותשבחות.</p>

בעזבי ה' שאפילו שהוא הולך להתפלל בבית הכנסת אחר שאין זה התקון הזה אלא פנים חדשות באו לכאן, וכדומה לי שלענין סוד המרכבה הזאת ותיקוני השכינה אינו בכללם, ושכר יש לו, שכר מרכבת השכינה וקישוטי אבריה אין לו, שהרי עיקר שכינה אצלוא קפדא, והוא אינו עומד בצלותא, בר מאותם הנפנים דרך עראי ששכינה ממתנת בלי ספק, ועכ"ז הכל חטא גורם, שע"י חטא אדם נדחה ומצוה גוררת מצוה, ועבירה גוררת עבירה, וכ"ש שגורמת בטול מצוה, ואפילו בתפלתו אם רוק מזדמן לו או רוח מלמטה וכל כיוצא הכל ע"י החטא שטורפין לו תפלתו וגשמים בסוכה יוכיחו ולזה רמזו באמרם נכר שהוא עכרן (אור יקר).

²⁶² פי' ומש"ל תנינן בשעתא דקב"ה אתי ולא אשכח תמן עשרה מיד כועס היינו לבסוף (מ"מ).

²⁶³ בלק קצו ע"א (הערת הזהר).

²⁶⁴ פי' מט"ט קורא בכל יום ויום אתא בוקר וכו', ועובר קולו דרך הקלי' כמש"ל (מ"מ).

²⁶⁵ הרי תנאי א' (אור יקר).

²⁶⁶ הרי תנאי ב', והמקדים אינו להקדים התפלה אלא מתעסק במילים דאורייתא או בבקשות ותושבחות אחרות, אבל הסדר העיקר הוא בצבור (אור יקר).

²⁶⁷ לאשתכחא (דפ"ו).

²⁶⁸ הלל הזמירות, והם ב' בחי' הא' שירין דדוד, תושבחן דברוך שאמר וישתבח וכיוצא (אור יקר).

²⁶⁹ טעם הסדר הזה הוא לעורר אהבה שלמעלה ולמטה, שהשנאה הוא מחמת החצונים שבין עולם לעולם, והזמירות מבערים החצונים, ומיד העולמות מתקשרים באהבה, כל העולמות התחתונים והעליונים שמכאן ועד היכל לבנת הספיר, והיינו אומרו רחימו דעילא ותתא, וכן בהם תיקונים התחתונים כאומרו הללו את ה' מן השמים וכיוצא (אור יקר).

²⁷⁰ כי אחר שאין חצונים ויש אהבה מקבלין אלו מאלו ומתקנין עד שמושכין עליהם אור עליון והם שמחים (אור יקר).

²⁷¹ כיוצא הוא בספירות, ע"י הזמירות מתבערות הקלי' ונקשרות באהבה ומושכין שפע הבינה שהיא מקור השמחה, וזה היה מעשה זמר הלויים כאומרו (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא (אור יקר).

<p>ומאן דמשתעי בבי כנישתא [במילין דחול]²⁷² ווי ליה דאחזי פרודא²⁷³ ווי ליה דגרע מהימנותא²⁷⁴ ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל²⁷⁵ דאחזי דהא לית אליה אלהא²⁷⁶ ולא אשתכח תמן²⁷⁷ ולית ליה חולקא ביה²⁷⁸ ולא דחיל מניה ואנהיג קלנא²⁷⁹ בתקונא (ס"א בתקיפא) עלאה דלעילא:</p>	<p>ומי שמדבר בבית הכנסת בדברי חול, אוי לו שמראה פירוד, אוי לו שמחסר את האמונה, אוי לו שאין לו חלק באלהי ישראל, שמראה שהרי אין לו אלוה ואינו נמצא שם, ואין לו חלק בו ולא פוחד ממנו, ומנהיג קלון בתקון העליון שלמעלה.</p>
<p>דהא בשעתא דישראל מסדרי בבי כנישתא סדורא דשירין ותושבחן וסדורא דצלותא כדין מתכנשי תלת מישריין²⁸⁰ דמלאכי עלאי משרייתא חדא אינון מלאכין קדישין עלאין²⁸¹ דקא משבחן לקודשא בריך הוא ביממא בגין דאית אחרנין דקא משבחן לקודשא בריך הוא בליליא ואחרנין וס"א ואלין אינון דקא משבחן לקודשא בריך הוא ואמרין שירין ותושבחן בהדייהו דישראל ביממא:</p>	<p>שהרי בשעה שישראל מסדרים בבית הכנסת סדור של שירות ותשבחות וסדור התפלה, אז מתכנסים שלש מחנות של מלאכים עליונים. מחנה אחד הם מלאכים קדושים עליונים שמשבחים את הקדוש ברוך הוא ביום, משום שיש אחרים שמשבחים את הקדוש ברוך הוא בלילה. ואחרים (ואלה) הם שמשבחים את הקדוש ברוך הוא ואומרים שירות ותשבחות עם ישראל ביום.</p>
<p>משרייתא תניינא אינון מלאכין קדישין דמשתכחי בכל קדושה וקדושה דישראל מקדשי לתתא ובשלטנא²⁸² דלהון כל אינון דמתערין בכל ואינון רקיעין וס"א היכלין בההיא צלותא דישראל וס"א דמיושב:</p>	<p>מחנה שני, הם מלאכים קדושים שנמצאים בכל קדושה וקדושה של ישראל, ומקדשים למטה. ובשלטון שלהם, כל אותם שמתעוררים בכל אותם רקיעים (היכלות) באותה תפלה של ישראל (של מיושב).</p>
<p>משרייתא תליתאה אינון²⁸³ עולמתן עלאין²⁸⁴ דקא מתתקני עם מטרוניתא ומתקני לה לאעלא לה קמי מלכא ואלין אינון משריין עלאין על כלהו וכלהו מתתקני בסדורא דישראל דמתתקני לתתא באינון שירין ותושבחן ובההיא צלותא דקא מצלו ישראל כיון דאלין תלת משריין מזדמנן כדין ישראל</p>	<p>מחנה שלישי, הם נערות עליונות שנתקנות עם המלכה, ומתקנות אותה להכניסה לפני המלך. ואלה הם המחנות העליונים על כולם. וכולם נתקנים בסדור שישראל מתקנים למטה באותם שירות ותשבחות, ובאותה תפלה שמתפללים ישראל. כיון שמזדמנים שלשת המחנות הללו, אז ישראל פותחים בשירה ומזמרים לפני רבונם, ואותו המחנה האחד שממונה לשבח את רבונם ביום, מזדמנים עליהם ומזמרים עמם</p>

²⁷² פוגם ומכניס הערר"ה ומחזיק החצונים בין העולמות (אור יקר). היינו מברוך שאמר ואילך כדמוכח ממ"ש דהא בשעתא דישראל מסדרי בבי כנישתא סדורא דשירין ותושבחן וסדורא דצלותא (מ"מ).

²⁷³ וזה סבה שלא יהיה היחוד שלם (אור יקר).

²⁷⁴ והוא אינו בכלל אלו המייחדים (אור יקר).

²⁷⁵ הטעם לה' סבות כדלקמן (אור יקר).

²⁷⁶ כיון שאינו בוש ממנו מלהפסיק שבחו ואם ישנו אינו לדעתו בבית הכנסת (אור יקר).

²⁷⁷ ואם יש לו אמונה שישנו בבית הכנסת אינו אלוה שלו (אור יקר).

²⁷⁸ שאם לא כן היה עוסק בשבחו כשאר ישראל ואם יש לו בו חלק לפחות אינו ירא ממנו, וז"ש ולא דחיל מיניה (אור יקר). "ולית ליה חולקא ביה" מוסגר בדפ"ק.

²⁷⁹ ושמה יחשוב שאין השבחים כלום לזה אמר אנהיג קלנא (אור יקר).

²⁸⁰ משריין (דפ"ו).

²⁸¹ מוסגר בדפ"ק.

²⁸² ובשלטנא (דפ"ו).

²⁸³ רס ע"ב (הערת הזהר).

²⁸⁴ הם רוחות ז' היכלין דבריאה ז' נערות (רח"ו).

והיינו בשעה שאומרים היוצר ומשרייתא קדמאה הוא בשעה שאומרים ישראל הזמירות והשנית היא בשעה שאומרים קדוש (מ"מ).

<p>פתחי שירתא וזמרי קמי מאריהון וההיא משרייתא חדא די ממנא לשבחה למאריהון ביממא אודמנן עלייהו וזמרי עמהון כחדא באינון שבחי דדוד מלכא והא אוקימנא מלי:</p>	<p>כאחד, באותם השבחים של דוד המלך, והרי בארנו את הדברים.</p>
<p>בההוא זמנא דמסיימי ישראל שבחי דאינון תושבחן דדוד כדין תושבחתא דשירתא דימא כמה דאוקימנא ואי תימא האי תושבחתא אמאי איהי בתקונא בתרייתא בתר שבחי דדוד והא תורה שבכתב אקדימת לתורה שבעל פה ואקדימת לנביאים ואקדימת לכתובים וכמה דאקדימת הכי אצטריך לאקדמא [בשירתא]:</p>	<p>באותו זמן שמסיימים ישראל את השבחים של אותן תשבחות של דוד, אז [אומרים] השבח של שירת הים כמו שבארנו. ואם תאמר הרי למה נתקן השבח הזאת באחרונה אחר שבחי דוד, והרי תורה שבכתב קודמת לתורה שבעל פה, וקודמת לנביאים וקודמת לכתובים, וכמו שקודמת כך צריך להקדים בשירה.</p>
<p>אלא מגו דכנסת ישראל לא אתתקנת אלא מתורה שבכתב משום הכי אצטריך לומר [לה] בשירותא דתקונהא והאי תושבחתא מעליא מכל שאר תושבחן דעלמא ואיהי לא אתתקנת מכלהו כמה דאתתקנת</p>	<p>אלא מתוך שכנסת ישראל לא נתקנת אלא מתורה שבכתב, לכן צריך לומר אותה בתחילת תקוניה וזו השבח המעולה מכל שאר התשבחות שבעולם, והיא לא נתקנת מכולן כמו שנתקנה</p>
<p>קלב/א</p>	
<p>מתושבחתא²⁸⁵ דא ובגין דא איהי סמוך לצלותא דמיושב כמה דאוקימנא:</p>	<p>משבח זה, ולכן היא סמוכה לתפלת מיושב כמו שבארנו.</p>
<p>בה שעתא כד שירתא דימא אתמר²⁸⁶ מתעטרא כנסת ישראל בההוא כתרא דזמין²⁸⁷ קודשא בריך הוא לאעפרא למלכא משיחא וההוא כתרא גליפא²⁸⁸ ומחקקא בשמהן קדישין²⁸⁹ (מחקקא) כמה דאתעטר קודשא בריך הוא ההוא יומא דאעברו ישראל ית ימא ואטבע (קב"ה) לכל משריין דפרעה ופרשוהי בגין דא בעי בר נש לשוואה רעותיה והרי בארנו את הדברים.</p>	<p>באותה שעה כשנאמרת שירת הים, מתעטרת כנסת ישראל באותו הכתר שעתיד הקדוש ברוך הוא לעטר את מלך המשיח. ואותו כתר חקוק בשמות קדושים, כמו שהתעטר הקדוש ברוך הוא אותו יום שעברו ישראל את הים והטביע את כל מחנות פרעה ופרשיו. ולכן צריך אדם לשים רצונו בשירה הזו, וכל מי שזוכה לה בעולם הזה, זוכה לראות את מלך המשיח בתקוני אותו הכתר, ובחגירת כלי זינו, וזוכה לשבח שירה זו שם, והרי בארנו את הדברים.</p>

²⁸⁵ בזמירות - פסוקי דזמרה. ושירות, שירת הים. ותשבחות, "ג תשבחות דישתבח (בהגר"א בתיקו"ז כז ע"א).

²⁸⁶ אחר הזמירות יאמר שירת הים אשר הוא רומז אל היסוד שהוא מדרגה האחרונה שבו' קצוות המקנת במטטרו"ן, ונקרא תורה שבכתב. ואז מתחלת לתקן על ידי תורה שבכתב, ונכנסת לעולם המלאכים הרחמים, צבאות המלך, והוא בעולם מטטרו"ן, וכל זה בכח שלש עשרה מדות הרחמים הנזכר בישתבח, שהם: שיר ושבחה הלל וזמרה וכו' (פע"ח יד ע"א).

²⁸⁷ הנהגת העולם הזה התחתון היא בסוד שכינה למטה, ורבים נטלו הכבוד הזה ונתנוהו לתחתונים ולכוכבים וכיוצא, ורבים לע"ז ומהם פרעה וכל המונו, והקב"ה על זה הכה אותו הכה ופצוע, כאומר למען תדע כי לה' הארץ. ולא הוקבעה אמונה זו האמיתית שיכתר הקב"ה לעיני הנמצאים כולם, שהוא המשגיח ולה' הארץ ומלואה אלא בניסי הים וקריעתו והעברת ישראל בה, כאומר ויאמינו בה' ובמשה עבדו, וכדכתיב בה שמעו עמים ירגזון חיל אחז וכו', ואז נטל הקב"ה הנהגת העולם ונכתר בו, ונשתעבד כל המציאות הזה התחתון להשגחתו לעיני הכל, ואז נכתר הקב"ה בכל הנמצא בעולמו, בכח שמו הגדול שממנו נמצא, ובו נשתרש כל מצוי (אור יקר).

²⁸⁸ ח ע"ב (הערת הזהר).

²⁸⁹ הוא שם מ"ב ושם ע"ב שממנו נמצא כל מצוי למטה ומתחדש לכבודו, כי לה' ההשגחה בתחתונים והוא בראם, וכתר זה עתיד להכתר בו מלך המשיח, כאומר, כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקראו כולם בשם ה', ע"י מה שיתחדש הנסים לעיני הכל, ויעידון יגידון יעידון כולם כאחד כי ה' אחד ושמו אחד, המציא כל נמצא ולא עזבם, ואז מתחדש כתר הבריאה כולה ומתכתר בה הקב"ה (אור יקר). בפ' שמות דף ח כתב הרב שהם מ"ה ומ"ב דמ"ה (מ"מ).

<p>דלא יחמי גאותא דמלכא קדישא כמה דאת אמר (ישעיה כו י) ובל יראה גאות יהו"ה בגין דאלין תליסר אינון גאות יהו"ה:</p>	
<p>מכאן ולהלאה אל ההודאות כו' דא מלכא עלאה דשלמא כלא דיליה²⁹⁷ בגין דכל הני שבחן אינון לגבה דכנסת ישראל כד משתבחה במשרייתא דלתתא כמה דאת אמר שיר השירים אשר לשלמה למלכא דשלמא דיליה²⁹⁸ מתמן ולהלאה (שם מה ו) יוצר אור ובורא חשך עושה שלום ובורא את הכל והא אתערנא ביה ואתערו חברייה דהני אינון תקונין²⁹⁹ דעלמא עלאה (ס"א מצ' כאן אל אדון):</p>	<p>מכאן והלאה "אל ההודאות כו'", זה המלך העליון שהשלום שלו, כמו שנאמר "שיר השירים אשר לשלמה", למלך שהשלום שלו. משום שכל השבחים הללו הם אל כנסת ישראל, כשמשתבחת במחנה שלמטה, כמו שנאמר "שיר השירים אשר לשלמה", למלך שהשלום שלו. משם והלאה "יוצר אור ובורא חשך עושה שלום ובורא את הכל", והרי התעוררנו בזה והתעוררו החברים, שְׁאַלְהֵם תְּקוּנֵי הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.</p>
<p>א"ל [אדון] ברוך תקוני דעלמא תתאה דאינון כ"ב אתוון זעירין בגין דאית³⁰⁰ אתוון רברבן ואתוון זעירין אתוון זעירין מעלמא תתאה אתוון רברבן מההוא עלמא דאתי³⁰¹:</p>	<p>"אל ברוך" תקוני העולם התחתון, שהם כ"ב אותיות קטנות, משום שיש אותיות גדולות ואותיות קטנות. האותיות הקטנות מהעולם התחתון, ואותיות גדולות מאותו עולם הבא.</p>
<p>בכלא אינון רברבן אינון רברבן בגרמייהו כד גלא אתיין יחידאין³⁰² אינון רברבן דכר ונוקבא פשיטין דכד לא ופשיטין (פשיטין) יתיר אינון אתיין כל את ואת ברתיכא³⁰³ דחזי ליה כגון שבחא דשבת דאינון אתוון [דשבת³⁰⁴] אל אדון על כל המעשים ברוך ומבורך בפי כל נשמה אלין אתוון בחמש חמש תיבין דאינון חמשין תרעין [ס"א אינון שית יריען ואינון חמש לגון דעלמא דאתי:</p>	<p>בכל הן גדולות, הן גדולות בעצמן כאשר (לא) באות יחידות, הן גדולות (זכר ונקבה פשוטים) שכאשר הן לא פשוטות יותר, הן באות כל אות ואות במרכבה הראויה לה, כמו שבח של השבת, שהם אותיות של שבח "אל אדון על כל המעשים ברוך ומבורך בפי כל נשמה", אלו אותיות בחמש חמש תבות, שהן חמשים שערים של העולם הבא.</p>
<p>תרין אתוון אחרנין די בסופא ש"ת אינון בשית שית תיבין דאינון שית סטרין דעלמא דאתי ונפקי מתמן כגון שבח יתנו לו כל צבא מרום תפארת וגדולה שרפים ואופנים וחיות הקודש:</p>	<p>שתי אותיות אחרות שבסוף ש"ת, הן בשש שש תבות, שהם ששת צדדי העולם הבא, ויוצאות משם כמו "שבח יתנו לו כל צבא מרום תפארת וגדולה שרפים ואופנים וחיות הקודש".</p>
<p>אלין תרין אתוון בשית שית תרין אתוון קדמאי בחמש חמש כלהו שאר אתוון די באמצעיתא כלהו בארבע ארבע (ו) בגין דאינון ברזא דרתיכא עלאה [דאינון אתוון</p>	<p>אלו שתי אותיות בשש שש, שתי אותיות ראשונות בחמש חמש, כל שאר האותיות שבאמצע כולן בארבע ארבע, משום שהן בסוד המרכבה העליונה, שהן אותיות ראשונות. ואותן שבסוף הן שלמות, כ"ב האותיות משום שיש בהן כ"ב תיבות כנגד כ"ב האותיות</p>

²⁹⁷ פי' בינה (מ"מ).

²⁹⁸ פי' למלכות, שהשלום, שהוא היסוד, הוא שלה (מ"מ).

²⁹⁹ תיקוני (מ"מ).

³⁰⁰ בראשית ג ע"ב (הערת הזהר).

³⁰¹ אתוון רברבן עלאין ואתוון תתאין זעירין אלו מעולם העליון בינה ואלו מעולם התחתון מלכות (שער מאמרי רשב"י י ע"ד).

³⁰² הם אותיות גדולות, וז"ש דכד לא פשטן יתיר, שר"ל אפילו לא נתפשטו מהם תיבות מכל א' וא' (מ"מ).

³⁰³ עילאה (נוסף במ"מ). פי' חג"ת ששם הוא שם ע"ב (מ"מ).

³⁰⁴ דשבח (דפ"ו).

<p>קדמאי ואינן דבסופא אינן שלימו דכ"ב אתוון בגין דאית בהו כ"ב תיבין לקבל כ"ב אתוון עלאין אשתארו תמניסר אתוון אחרנין דקא סלקין ברתכייהו לארבע ארבע לשבעין ותרין תיבין דאינן רוא דשמא מפרש גליפא קדישא דע"ב אתוון דקודשא בריך הוא מתעטר בהו³⁰⁵ ושמא דא איהו מעטרא לכנסת ישראל וסליק [ברזא דא] [ברוהא] לאתעטרא בהו גו שליחותא דמאריה³⁰⁶ ודשכינתא:</p>	<p>העליונות, נשארו שמונה עשרה אותיות אחרות, שעולות במרכבותיהן לארבע ארבע, לשבעים ושתיים תיבות, שהן סוד השם המפרש חקיקה קדושה של שבעים ושתיים אותיות שהקדוש ברוך הוא מתעטר בהן. והשם הזה מעטר את כנסת ישראל ועולה בסוד זה להתעטר בהם תוך השליחות של אדונו (של השכינה).</p>
<p>וסימניך דאלין אתוון דקא מתעטרין בשבחה עלאה דא קדמאי וסופי דסלקין בעטרייהו אינן א"ת ב"ש אל"ף בחמש תי"ו בשית בי"ת בחמש שי"ן בשית בגין כך רוא דא"ת ב"ש</p>	<p>וסימנך של אלו האותיות שמתעטרות בשבח עליון זה, ראשונות וסופיות שעולות בעטרותיהן אותן א"ת ב"ש, אל"ף בחמש, תי"ו בשש, בי"ת בחמש, שי"ן בשש, ולכן הסוד של א"ת ב"ש [הוא]</p>
<p>קלב/ב</p>	
<p>כללא דכ"ב אתוון דאינן עטרה דתלתין ותרין שבילין³⁰⁷ וס"א דשמא קדישא:</p>	<p>כלל של כ"ב אותיות שהן עטרה של שלשים ושנים שבילים (של שם הקדוש).</p>
<p>וסימן דאינן אתוון אחרנין דסלקין ברתכייהו ג"ר שארי בגימ"ל וסיים ברי"ש וכלהו רוא דרתיכא קדישא א"ת ב"ש³⁰⁸ רוא דשמא קדישא³⁰⁹ ג"ר רוא דרתיכא קדישא דסלקא לע"ב ואתעביד מנייהו שמא קדישא לאתעטרא כנסת ישראל מגו רתיכא עלאה דכתיב (תהלים מח יא) כשמך אלהים כן תהלתך³¹⁰:</p>	<p>וסימן של אותן אותיות אחרות שעולות במרכבותיהן, ג"ר מתחיל בגימ"ל וסיים ברי"ש, וכולן סוד המרכבה הקדושה. א"ת ב"ש סוד השם הקדוש. ג"ר סוד המרכבה הקדושה, שעולה לשבעים ושתיים, ונעשה מהם שם קדוש לעטר את כנסת ישראל מתוך המרכבה העליונה, שנאמר כשמך אלהים כן תהלתך.</p>
<p>ובגין כך ההוא שמא ודע"ב³¹¹ כלילא ברזא דאבהן ימינא ושמאלא ואמצעיתא ואיהי מתעטרא בהו למהוי שמא קדישא ולא שמא עלאה כאינן שמהן עלאין דעלמא עלאה דאתאהדאון לעילא לעילא ואף על גב דהאי שמא עלאה איהו אבל רוא דיליה דוד מלכא דמתעטרא באבהן:</p>	<p>ולכן אותו שם של ע"ב כלול בסוד האבות, ימין ושמאל ואמצע, והיא מתעטרת בהם, להיות שם קדוש ולא שם עליון, כאותם שמות עליונים של העולם העליון שנאחזים למעלה למעלה. ואף על גב שזהו שם עליון, אבל הסוד שלו דוד המלך שמתעטר באבות.</p>
<p>שמא דמ"ב אתוון רוא דיליה אבהן דקא מתעטרין³¹² בעלמא עלאה ועלמא עלאה במה דלעילא וס"א וסלקא רוא לעילא לעילא עד דאתעטרא באין סוף ועל דא סליק ולא</p>	<p>השם של מ"ב אותיות, הסוד שלו, האבות שמתעטרים בעולם העליון, והעולם העליון במה שלמעלה (ועולה הסוד למעלה למעלה עד שמתעטר באין סוף) ולכן עולה ולא יורד, מתעטר בתוך המחשבה העליונה, אשרי חלקו של מי שמכיר אותו ונזהר בו.</p>

³⁰⁵ פי' ז"א (מ"מ).

³⁰⁶ מוסגר בדפ"ק.

³⁰⁷ פי' כ"ב אתוון עם עשרת הדברות הם ל"ב (מ"מ).

³⁰⁸ עי' הקדר"ש סז ע"א.

³⁰⁹ פי' כ"ב עם י' דברות, שהם נפש דאימא ועם עשרה מאמרות שהם רוח דאבא הם מ"ב (מ"מ).

³¹⁰ "דכתיב (תהלים מח יא) כשמך אלהים כן תהלתך" מוסגר בדפ"ק.

³¹¹ עי' בהגר"א בתיקו"ז כ ע"ב ליקוט בענין כללי השמות.

³¹² ויקרא עח ע"א קח רנו ע"ב (הערת הזהר).

38

<p>נחית³¹³ אתעטר גו מחשבה ועילאה זכאה חולקא (עלאה זכאה חולקיה) דמאן דידע ליה ואזדהר ביה:</p>	
<p>שמא דע"ב אתוון דוד דקא³¹⁴ מתעטרא באבהן ורזא דיליה סליק ונחית כנוונא דא מצפ"ן ומצפ"ן שמא דתליסר מכילן דרחמי³¹⁵ אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא עלייהו³¹⁶ ובנין כך סליק ונחית וכלהו סלקין ונחיתין בר האי דסליק ולא נחית ועל דא³¹⁷ שמא דע"ב סליק ונחית³¹⁸ סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא שמא דתליסר מכילן סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא וההוא דנחית בנין לאמשכא טיבו לתתא ועל דא א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם ח"ס ט"ן י"ם כ"ל אתוון קדמאי סלקין</p>	<p>השם של ע"ב אותיות, דוד המתעטר באבות, וסודו עולה ויורד, כמו זה מצפ"ן (מצפ"ץ), שם של שלש עשרה מדות הרחמים, הם שתיים עשרה, סוד המרכבה הקדושה שיוצאים מאחד ששורה עליהם. ולכן עולה ויורד, וכולם עולים ויורדים חוץ מזה שעולה ולא יורד, ולכן השם של שבעים ושתיים עולה ויורד, עולה מצד זה ויורד מצד זה. השם של שלש עשרה מדות עולה מצד זה ויורד מצד זה. ואותו שיורד כדי למשוך טוב למטה, ועל זה א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל, האותיות הראשונות עולות בחשבון ואותיות אחרות יורדות בחשבון, כדי למשך את הטוב שלמעלה למטה.</p>

³¹³ רוב אותיותיו מצורפות על סוד העליה, כיצד, אבגית"ץ הרי כל הו' אותיות עולות ולא יורדות כי י' פשוטה היא תשע מאות, ק"ר ע"ש ט"ן הרי ג' זוגות עולות ולא יורדות (גדיכ"ש הם אותיות עולות ולא יורדות), בט"ר הרי ג' עולות, צ"ת הם ג"כ עולות, ח"ק בטנ"ע הרי זוג עולה וד' עולות, גל"ף הרי ג' עולות, ז"ק הרי זוג עולה, קר"צ הרי ג' עולות, י"ת הרי זוג עולה נמצא כל השם עולה ואינו יורד אלא מעט מזער לכך עיקרו עולה, ושם ע"ב יקרא עולה ויורד בסוד היושר וההפוך כדפ"ל. ושם מצפ"ץ יקרא עולה ויורד על שם הא"ב, וענין העליה משובחת אלא שאין בה עונ"ג לתחתונים, דהיינו כעין יום שבת היא א"ת ב"ש, עולה להקשר ברוחניות העליון, ויורד במנוחה לישראל, ויש בו ענג ומותר באכילה ושתייה, ושאר ענג שבת, אמנם כעין שבת ויום הכפורים היא א"ל ב"ם, דהיינו מיותר בקדושה, אמנם עולה ונקשר והתחתונים אין להם שפע, דהיינו יוה"כ אסור בענ"ג (אור יקר). פי' כיון ששם מ"ב רמוז באלב"ם דהיינו ב"ם דאלב"ם כמ"ש לקמן לכ"א סליק (מ"מ). הנה אמרנו כי כל הבריור נעשה ע"י בחי' הגבורות, כי הגבורות הם דוחין ומכלין את הקליפות והחיצונים, והוא משום כי בחי' החסד הרי הוא סובל הכל וטוב ומטיב לרעים ולטובים. משא"כ הגבורות הם דינים, ובהם הוא כל ההבחנה בין רע לטוב, והוא דוחה את הרע ומברר את הטוב אליו. וכן בחי' החסד דרכו הוא להתפשט למטה, כי הוא עושה חסד עם כל כנז', והוא תכונת מים שהם מתפשטים ויורדים תמיד, משא"כ הגבורות הוא כתכונת אש שהוא תמיד עולה למעלה. והוא ענין שם מ"ב דהוא סליק ולא נחית כמ"ש בזה"ק (תרומה קלב ע"ב), ולכן הוא כי רק הגבורות הם המבררים ומעלים למעלה, ועל ידם נעשה כל העליות כולם (דע"ה ח"ב נד ע"ג). והנה יש שם מ"ב בכל עולם ועולם לבד בעשיה, כמ"ש הרב בסוף שער כסא הכבוד, והשם מ"ב אשר בעולם אצילות הנה הוא הו"ה פשוט ומלא ומלא דמלא, שהוא מ"ב אותיות. ובעולם הבריאה הוא ה' שמות אה"ה, דאה"ה אשר אה"ה (שמות ג יד), וכן אה"ה יו"ו. ובעולם היצירה הוא השם אבגית"ץ כו', וכמ"ש כ"ז בתיקונים (תיקון סט דף קיט ע"ב). ושורשו דכל שם מ"ב הוא בגבורה, כי הוא מסוד הצמצום, והוא סליק ולא נחית וכמ"ש בפ' תרומה (דף קלב ע"ב), וע' עוד בתיקונים (דף קכ ע"א) כל הענין שם. וזהו שאמר הספר יצירה בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקק כו', ואמר פליאות כי מרמז בזה על הרשימו שבהצמצום שהיא פלא, מופלא ומכוסא, גנוז ונעלם, והוא העשר פנימיות, כי כל רשימו הוא בסוד י', והוא הנקרא פליאות חכמה, וממנה יצא כל הל"ב נתיבות, ועם אותה הרשימו הוא מ"ב, והוא השם מ"ב שבו נבראו כל העולמות כולם כמ"ש בפ' פקודי (דף רלד ע"א) וכנ"ל (ביאורים ח"א נט ע"א).

³¹⁴ בראשית לג ע"ב רז ע"ב רלד ע"ב ויקרא קנ ע"ב (הערת הזהר).
³¹⁵ פי' כל השמות יוצאים בחילוף האלפא ביתות, והנה י"ג מדות של (שמות לד ו) ויעבור מתחלפים בא"ת ב"ש, וא"ת ב"ש סליק ונחית, וגם אלו השמות סלקין ונחיתין (זהר הרקיע). הוא מצפ"ן מצפ"ץ תע"ך גספ"י וכו' (רמ"ז). פי' כתב הרב ה' ה' הם ב' מצפ"ץ והם ב' פאות דא"א ומשפיעים לדיקנא שהם י"ג מכילן דרחמי (מ"מ).

³¹⁶ נוצר חסד הוא כולל כולם וכן מזל ונקה כולל כולם, נמצא שה"ב האחרים יוצאים ממזל הח' או ממזל ונקה (מ"מ).

³¹⁷ "סליק ונחית וכלהו סלקין ונחיתין בר האי שמא דמ"ב דסליק ולא נחית ועל דא" מוסגר בדפ"ק.
³¹⁸ ר"ת וס"ת הולך כסדר הפסוקים ואמצע הוא להיפך וכ"ה רוב השמות וכמעט כולם כידוע וז"ש (לעיל) שמא דמ"ב [כו'] סליק ולא נחית שהוא כסדר וכ"ה שמא דתליסר מכילן ג"כ סליק ונחית כנ"ל (יהא אור).

<p>בחושבנא ואתון אחרנין נחתי בחושבנא בגין לאמשכא טיבו ודלעילא לתתאן (לעילא ותתא):</p>	
<p>שמא דמ"ב איהו מתעטרא לרתיכא עלאה³¹⁹ שמא דע"ב איהו מתעטרא לרתיכא תתאה³²⁰ זכאה חולקיה מאן דמשתדל למנדע למאריה זכאה איהו בעלמא דיין ובעלמא דאתי:</p>	<p>השם של מ"ב הוא מתעטר למרכבה העליונה, השם של ע"ב מתעטר למרכבה התחתונה. אשרי חלקו של מי שמשתדל להכיר את רבונו, אשריו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>ובגין כך תושבתא דשבת דקא ומשבחא (משבח) למלכא דשלמא דיליה³²¹ משבח ליה בשמא דע"ב³²² ובכ"ב תיבין רזא דכ"ב אתון בגין דתתעטר ביה לסלקא לעילא³²³ בתושבתא דא ועל דא אל אדון תושבתא דעלמא דאתי איהו ופריחו וס"א ופריכו דרתיכא וקדישא עלאה דמתעטרא לסלקא לעילא ופריחו דכנסת ישראל דמתעטרא לסלקא גו רתיכא עלאה:</p>	<p>ולכן השבח של שבת, שמשבחת את המלך שהשלום שלו, משבחת אותו בשם של שבעים ושתיים ובעשרים ושתיים תיבות, הסוד של עשרים ושתיים אותיות, כדי שתעטר בו לעלות למעלה בשבח הזו, ולכן "אל אדון" הוא שבח של העולם הבא, ופריחת המרכבה הקדושה העליונה שמתעטרת לעלות למעלה, ופריחת כנסת ישראל שמתעטרת לעלות בתוך המרכבה העליונה.</p>
<p>א"ת ב"ש סלקין³²⁴ ונחתין כמה דאתמר א"ל ב"ם סלקין ולא נחתין וסימניך דא שב"ת בלחודוי ודא שב"ת ויום הכפורים ודסלקאן (סלקא) רזא לעילא לעילא עד דמתעטרא כלא באין סוף:</p>	<p>א"ת ב"ש עולים ויורדים כמו שנתבאר. א"ל ב"ם עולים ולא יורדים, וסימנך זו שב"ת לבדה, וזו שבת ויום הכפורים, שעולה הסוד למעלה למעלה עד שהכל מתעטר באין סוף.</p>
<p>אל ברוך דא סדורא דאתון זעירין ונתקוניו (בתקוני) כנסת ישראל בכל יומא בעלותא ובגין דאינון אתון זעירין לית רווחא ביניהו³²⁵ ואינון תקוני עולימתן דאתין עם מטרוניתא לגבי מלכא עלאה:</p>	<p>"אל ברוך", זה סדור של אותיות קטנות ותקוני כנסת ישראל בכל יום בתפלה. ומשום שאותן האותיות קטנות אין רווח ביניהן, והן תקוני העולמות שבאות עם המלכה למלך העליון.</p>
<p>קדושהו (קדושה) דא דקא מקדשי מלאכי עלאי לאו איהו ביחיד והא אוקימנא כל קדושה דאיהו בלשון הקודש יחיד אסיר ליה למימר תרגום לעולם ביחיד ולא בסגיאין ויחיד איהו תקונא דיליה ודאי ולא סגיאין וסימן לרזא דא שנים מקרא ואחד תרגום שנים מקרא ואחד תרגום אלא ביחיד לעולם אחד תרגום. שנינו ולא שנים ולא יותר. התרגום בא למעט, וכך צריך לשון הקדש בא לרבו, וכך צריך שמעלים בקודש</p>	<p>קדושה זו שמקדשים המלאכים העליונים אינה ביחיד, והרי בארנו כל קדושה שהיא בלשון הקודש אסור ליחיד לאמרה. תרגום, לעולם ביחיד ולא ברבים. והיחיד הוא תקון שלו ודאי ולא רבים. וסימן לסוד זה, שנים מקרא ואחד תרגום. שנים זה לשון רבים, שודאי קדושה של לשון הקודש אסורה ביחיד. קדושת תרגום אסורה ברבים אלא ביחיד לעולם אחד תרגום. שנינו ולא שנים ולא יותר. התרגום בא למעט, וכך צריך לשון הקדש בא לרבו, וכך צריך שמעלים בקודש</p>

³¹⁹ בכח"ב ד' אותיות הוי"ה בכתר וי' דמילוי בחכמה וכ"ח דמילוי המילוי בנינה, אדם ישר בדרוש השמות, וע"ב ו' פעמים י"ב בר"ק (רמ"ז), פי' חג"ת כמ"ש לעיל שע"י מ"ב חג"ת עולים לאימא, ואימא לאבא (מ"מ).

³²⁰ פי' כמ"ש דוד שהיא מלכות עולה עד לחג"ת (מ"מ).

³²¹ פי' בינה (מ"מ).

³²² כתב הרח"ו שא"ב מאל אדון יש בו י' אותיות כנגד י' דאה"ה מלא, וש"ת יש בו י"ב אותיות כ"ב דמילוי אדני ומג' עד ש' ע"ב אותיות כנגד שם ע"ב (רמ"ז).

³²³ פי' מלכות ע"י שבח זה תעלה למעלה כמ"ש לקמן ופריחו דכ"י שמתעטרא לסלקא וכו' (מ"מ).

³²⁴ רסא ע"א (הערת הזהר).

³²⁵ רה ע"ב (הערת הזהר).

<p>הקדש אסיר ואיהו³²⁶ (איהו) ביחיד קדושת תרגום אסיר איהו בסגיאין אלא ביחיד לעולם אחד תרגום תנינן ולא תריין ולא יתיר תרגום אתיא למיעוטא³²⁷ והכי אצטריך לשון הקדש אתיא לרבוויא והכי אצטריך דמעלין בקדש ולא מורדין ובתרגום מורדין ולא מעלין אחד תנינן ולא יתיר ולא מעלין כלל:</p>	<p>ולא מורידים. ובתרגום מורידים ולא מעלים. שנינו, אחד ולא יותר ולא מעלים כלל.</p>
<p>קדושה דא קדושתא דאתקדשת שכינתא וכל אינן רתיכין דילה לאתקנא לגבי מלכא עלאה ובגין דאיהי קדושת עלמא תתאה איהי מיושב ולא בעמידה</p>	<p>הקדושה הזו הקדושה שהתקדשה השכינה, וכל אותן מרכבותיה להתקן אל המלך העליון, ומשום שהיא קדושת העולם התחתון, היא במיושב ולא בעמידה.</p>
<p>קלג/א</p>	
<p>קדושה אחרא³²⁸ דאהדורי עלותא³²⁹ איהי קדושתא דעלמא עלאה³³⁰ ובגין כך איהי בעמידה בגין לאמשכא לה לתתא וכל מלוי דעלמא עלאה איהו בעמידה ולא מיושב³³¹:</p>	<p>קדושה אחרת של חזרת התפלה, היא קדושה של העולם העליון, ולכן היא בעמידה, כדי להמשיכה למטה, וכל דברי העולם העליון הם בעמידה ולא מיושב.</p>
<p>ובכל הני קדושתן³³² ישראל מתקדשי בהו לתתא ועל דא ישראל מתקדשי בקדושה דרתיכא תתאה מיושב ובקדושה דרתיכא עלאה מעומד קדושה אחרא³³³ איהו³³⁴ תוספת קדושה³³⁵ בגיני כך איהי בתר עלותא ובגין דאיהי [תוספת] [תוספת] קדושה על קדושן אחרנין³³⁶ איהי לבתר עלותא³³⁷ ובגין דכל חד וחד בעי לאמשכא עליה מההוא תוספת אתתקן לכל יחיד ויחיד קדושת תרגום:</p>	<p>ובכל הקדושות הללו, ישראל מתקדשים בהם למטה, ולכן ישראל מתקדשים בקדושת המרכבה התחתונה, [ב]מיושב, ובקדושת המרכבה העליונה [ב]מעומד. קדושה אחרת היא תוספת קדושה, ולכן היא אחר התפלה, ומשום שהיא תוספת קדושה על קדושות אחרות, היא אחר התפלה. ומשום שכל אחד ואחד צריך למשוך עליו מאותה התוספת, נתקן לכל יחיד ויחיד קדושת תרגום.</p>
<p>ואי תימא הא אית בה קדושת לשון הקדש ההוא לצבור לאתקדשא כלהו בכלל בההוא</p>	<p>ואם תאמר, הרי יש בה קדושת לשון הקדש, אותה לצבור להתקדש כולם בכלל</p>

³²⁶ קכט (הערת הזהר).

³²⁷ דתרגום היינו לשון לבן הארמי (רח"ו במ"מ).

³²⁸ שהיא תוספת קדושה שאין למלאכים בה חברה כלל, ולכך היא "בתר עלותא", שאנו נבדלין מההיכלות ויורדים למטה אל העולם התחתון, "מכד מסיימי סדרא" אין ראוי שתבא משם אלא בקדושה להתקדש, אפילו בשפל מצבינו (אור יקר).

³²⁹ חזרת העמידה (מ"מ).

³³⁰ ז"א (מ"מ).

³³¹ עי' שעה"כ יז ע"ג: בכל תיקון דא"א או דאבא או דאימא צריך לאומרם מעומד.

³³² קדושת (דפ"ו).

³³³ היא קדושת ובא לציון (רח"ו).

³³⁴ רסא ע"ב (הערת הזהר).

³³⁵ שהם ברדתם אל עולם התחתון אינם קדושים, ואנו קדושים בתחתונים, לזה אנו מוסיפים קדושה אחרת (אור יקר).

³³⁶ שאותם הקדושות מפתח היכל לבנת הספיר ולמעלה, וזו למטה ברדתנו חוץ מההיכלות (אור יקר).

³³⁷ שאנו יוצאים חוץ מההיכלות ולמטה בצאת השכינה לשכון בתחתונים היא כמים לים מכסים, ראשונה בחינה א' שוה לכולם כא', ואח"כ בחינה לכל א' וא' לפי מעשיו, ולזה תוספת קדושה זו היא בעשרה, כלשון הקדש שוה לכולם ביחד. ואח"כ בלשון תרגום כל א' וא' מושך לו קדושה ומשכין שכינה עליו כפי מעשיו, וכפי דבקותו בקונו, והיינו ראשונה דרך כלל שכינה בתחתונה והיא בעשרה, ואח"כ פרטית לכל א' תרגום ודאית (אור יקר).

<p>תוספת קדושה ובגין דיחיד לית ליה רשן³³⁸ לאומרה בלשון הקדש ולא תקדשא יחידאי אתקיננו לה בלשון תרגום ואיהו ביחיד לא תקדשא כל חד וחד בההוא תוספת לאמשכא עליה קדושה יתיר זכאה חולקיהון דישראל דקא מתקדשי בקדושי עלאי בגין דאינון דבקינ לעילא דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהויה אלהיכם חיים כלכם היום:</p>	<p>באותה תוספת הקדושה, ומשום שליחיד אין רשות לאמרה בלשון הקדש ולהתקדש יחיד, התקינה בלשון תרגום, והיא ביחיד להתקדש כל אחד ואחד באותה התוספת, להמשיך עליו יותר קדושה. אשרי חלקם של ישראל שמתקדשים בקדושות עליונות, משום שהם דבקים למעלה, שנאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום".</p>
<p>כתיב (מ"ב ד ט) הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר וגו' וכתיב (מלכים ב' ד י) נעשה נא עלית קיר קטנה וגו' בהאי קרא אית לן סמך בעלמא³³⁹ ולסדורא דצלוחא הנה נא ידעתי³⁴⁰ דא איהו רעותא³⁴¹ ודאצטרידן (ד) בר נש לשואה בגויה בצלותא כי איש אלהים קדוש הוא³⁴² דא איהו עלמא עלאה³⁴³ דאיהו יתיב על כורסי יקריה³⁴⁴ וכל קדושאן³⁴⁵ נפקין מניה³⁴⁶ ואיהו מקדש לכלהו עלמין עובר עלינו תמיד³⁴⁷ מההוא קדושה דאיהו מקדש לכל עלמין לעילא איהו מקדש לן בהאי עלמא³⁴⁸ דהא לית קדושה לעילא אלא אי אית קדושה לתתא כמה דאת אמר (ויקרא כב לב) ונקדשתי בתוך בני ישראל³⁴⁹:</p>	<p>נאמר "הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר וגו'", ונאמר "נעשה נא עלית קיר קטנה וגו'", בפסוק זה יש סמך בעלמא לסדור התפלה. "הנה נא ידעתי", זהו הרצון שצריך אדם לשים בתוכו בתפלה. "כי איש אלהים קדוש הוא", זהו העולם העליון, שיושב על כסא כבודו, וכל הקדושות יוצאות ממנו, והוא מקדש את כל העולמות. "עובר עלינו תמיד", מאותה קדושה שהוא מקדש את כל העולמות למעלה, הוא מקדש אותנו בעולם הזה, שהי אין קדושה למעלה אלא אם יש קדושה למטה, כמו שנאמר "ונקדשתי בתוך בני ישראל".</p>

³³⁸ רשות (דפ"ו).

³³⁹ שהוא מפרש הכתובים על דרך רמז, לא שהוא מוכרח (אור יקר).

³⁴⁰ ואינו נראה לזולתי, ולא אדע לכנותו (אור יקר).

³⁴¹ ענין הקדושה בעולם הזה אל העובדים אינה דבר הניכר לעין, ולא דבר שיכול אדם לאומרו בפיו, אלא דבר המושג בשכל וברצון האדם בהתבודדותו לעבוד קונו, פעם יציץ פעם יעלים, ובעת יציץ, יבין בעצמו רצון עליון מושג [אליו] (עליו) ושמחה בנפשו לא יושג לזולתו, וזה רצה באומרו "דא איהו" (אור יקר).

³⁴² היינו שהכסא מתכבד בסוד החכמה, ששם עליית הת"ת כדפי' לעיל, לכך אמר "כורסי יקריה", כי היקר והכבוד א' הוא, והיינו "קדוש הוא" היינו התעלמותו אל החכמה, ונעשה קדוש ויורד אל מקומו (אור יקר).

³⁴³ בינה היינו אלהים דקרא (אור יקר).

³⁴⁴ היינו ו"ק שהם כסא אליו, והיינו איש אלהים שוכן עליו, כענין שהבינה על כסאו, יקרא הכסא שהם ו"ק איש אלהים (אור יקר). מלכות (מ"מ).

³⁴⁵ בין קדושת מעומד בין קדושת מיושב (אור יקר).

³⁴⁶ ולא זו אלא אפילו קדושת השרפים שהוא מבינה דהיינו קדושה מעומד, בין קדושת החיות למטה שהוא קדושה מיושב, בין קדושת ישראל למטה שהוא סדרא דיומא הכל נשפע משם בסוד "קדוש הוא" וכו' (אור יקר).

³⁴⁷ מקדש לכולם יחד, ואנו מתקדשין בכללם, אלא שאנו יש לנו נשמה ורוח ונפש וגוף, נשמה משרפים עולים שם ומתקדשים, רוח מחיות עולים שם ומתקדשים, והיינו מיושב מצד החיות ומעומד מצד השרפים, כאומרו שרפים עומדים, נפש מאופן והיינו תוספת קדושה גוף חומר היינו קדושת תרגום, ולכך "עובר עלינו" אגב אורחיה בעולמות הוא מקדש אותנו (אור יקר).

³⁴⁸ בסוד נשמה רוח נפש כדפי' ולא עוד אלא שתלה קדושת העליונים בתחתונים וזה טעם בריאת האדם כאומרו נעשה אדם שכולנו תלויים בו (אור יקר).

³⁴⁹ דווקא, נמצא כל העולמות ממושכנים בידינו ע"י חלק אשר להם בנו בסוד נשמה רוח נפש גוף כדפי' בפרשת פנחס (אור יקר).

<p>והואיל וכך הוא נעשה נא³⁵⁰ עלית קיר קטנה³⁵¹ (מלכים ב' ד י) דא איהו סדורא דתקונא³⁵² דשכינתא דאיהי עלית קיר כמה דאת אמר (ישעיה לח ב) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר קטנה בגין דאיהי זעירא כמה דאת אמר (קהלת ט יד) עיר קטנה ונשים לו שם בתקונא דא דאנן מתקנין ובסדורא דילן בשיריין ותושבחן ובצלוחתא ובתקונא דא³⁵³ אנן מתקנין לגביה לנביחא דיליה מטה ושלחן וכסא ומנורה ארבע אלין כלהו בשכינתא אינון ואיהי (כלא) בכלא (כלא וכל) תקונין אלין מתתקנין לגבי עלמא עלאה בסדורא דאנן מסדריין בסדורא דצלוחתא דערבית:</p>	<p>והואיל וכך הוא "נעשה נא עלית קיר קטנה", זהו סדור של תקון השכינה, שהיא עלית קיר, כמו שנאמר "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר". קטנה, משום שהיא קטנה, כמו שנאמר "עיר קטנה". ונשים לו שם בתקון הזה שאנו מתקנים ובסדור שלנו בשירות ותשבחות ותפלה. ובתקון זה אנו מתקנים לו למנוחתו מטה ושלחן וכסא ומנורה, כל הארבעה הללו הם בשכינה. והיא בכל התקונים הללו מתקנים לעולם העליון בסדור שאנו מסדרים בסדור של תפלת ערבית.</p>
<p>ובתקונא דיליה הא מטה³⁵⁴ בסדורא דאינון קרבנין ועלוון דאנן מסדריין בצפרא ואינון שיריין ותושבחן הא שלחן³⁵⁵ ובהווא סדורא דצלוחתא דמיושב ובתקונא דקריאת שמע בהווא יהודא דאנן מתקנין הא כסא³⁵⁶ בהווא סדורא דצלוחתא דמעומד ובאינון קדושאן ותוספת קדושה וברכאן דאנן מסדריין³⁵⁷ הא מנורה³⁵⁸:</p>	<p>ובתקון שלו, הרי מטה בסדור של אותם קרבנות ועולות שאנו מסדרים בבוקר, ואותם שירות ותשבחות הרי השלחן. ובאותו סדור של תפלת מיושב ובתקון של קריאת שמע, באותו יחוד שאנו מתקנים, הרי כסא. באותו סדור של תפלת מעומד ובאותו קדושות ותוספת קדושה וברכות שאנו מסדרים הרי מנורה.</p>
<p>זכאה איהו בר נש דדא שוי ברעותיה לאשלמא לגבי מאריה בכל יומא ולא תקנא [לגביה הני] והאי עלית קיר קטנה מאריה בהני (האי לגבי מאריה) תקונין כדין ודאי קודשא בריך הוא יהא אושפיזיה בכל יומא זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי בגין דאלין ארבע אינון תקוני דשכינתא לאתתקנא לגבי בעלה בארבע תקונין אלין אתתקנת בשפירה³⁵⁹ בחדוהא³⁶⁰ בחוזהא³⁶¹ על ידא דעמא קדישא בכל יומא:</p>	<p>אשרי האיש ששם את זה ברצונו, להשלים לרבנו בכל יום ולתקן עלית קיר קטנה זו לרבנו בתקונים הללו. אז ודאי שהקדוש ברוך הוא יהיה אורחו בכל יום, אשריו בעולם הזה ואשריו בעולם הבא. משום שאלו הארבעה הם תקוני השכינה להתקן לבעלה, בארבעה התקונים הללו היא נתקנת ביופיה בשמחותיה במראיה על ידי העם הקדוש כל יום.</p>

³⁵⁰ תיקון כאומרו ויעש אלהים אל הרקיע, תיקנו (אור יקר).
³⁵¹ והיא עליית עולה, והיא קיר לשון אדון מושל ואדון בתחתונים ועולה אל העליונים כענין שבאמצעות ב' בחינות אלו אנו קשורים למעלה, ע"י היא קיר מושלת בנו, היא עליית מעלה אותנו למעלה עמה, והיא קטנה בסוד המיעוט, "כד"א עיר קטנה" וצריכה תיקונים להגדילה והעלותה, ויש לנו כח לתקנה (אור יקר).
³⁵² ויחי רכח ע"ב (הערת הזהר).
³⁵³ "ובתקונא דא" מוסגר בדפ"ק.
³⁵⁴ בהיכל ק"ק דבריאה (רח"ו).
³⁵⁵ נקודה תחת היסוד (רח"ו).
³⁵⁶ פרצוף (רח"ו).
³⁵⁷ (לה) נוסף בדפ"ו.
³⁵⁸ פב"פ (רח"ו).
³⁵⁹ הם חו"ב שהם מוחין דידה שמייפים אותה (מ"מ).
³⁶⁰ הם דעת דידה שאין בו אלא ה"ג בסוד דעת נשים קלה כמ"ש הרב והגבורות הם יין המשמח (מ"מ).
³⁶¹ הם המקיפים דידה שהם נראים (מ"מ).

<p>מטה אתיהיבת ליה ליעקב³⁶² לאתתקנא ועל דא יעקב אתקין צלותא דערבית שלחן אתקין דוד מלכא באינון שירין ותושבתן דאיהו אתקין כמה דאת אמר (תהלים כג ה) תערך לפני שלחן נגד צוררי כסא אתקין אברהם באתקשרותא דיליה³⁶³ ודעבידו מיבו ושליו דנשמתין לכל בני עלמא ולית תקונא דכסא אלא ובהסד דאברהם (חסד דאברהם)³⁶⁴ כמה דאת אמר (ישעיה טז ה) והוכן בהסד כסא³⁶⁵:</p>	<p>המטה נתנה ליעקב להתקן, ולכן יעקב תקן תפלת ערבית. שלחן תקן דוד המלך באותם שירות ותשבחות שתקן, כמו שנאמר "תערוך לפני שלחן נגד צוררי". כסא תקן אברהם, בהתקשרותו שעשה טוב ושלמות הנשמות לכל בני העולם. ואין תקון הכסא אלא בחסד של אברהם, כמו שנאמר "והוכן בהסד כסא".</p>
קלג/ב	
<p>מנורה אתקין יצחק דאקדיש שמא דקודשא בריך הוא לעיניהון דכל עלמא ונהיר נהירו דבוצינא עלאה בהחיא קדושה בניני כך צריכין עמא קדישא לומר תדיר ולשואה רעותהון לסדרא לגבי [עלמא] (מלכא) עלאה דאיהו מאריה דביתא איש האלהים מטה ושלחן וכסא ומנורה למהוי שלימו בכל יומא עילא ותתא [כאן חסר]:</p>	<p>המנורה תקן יצחק, שקידש שם הקדוש ברוך הוא לעיני כל העולם, והאיר את אור המנורה העליונה באותה הקדושה, לכן צריכים העם הקדוש לומר תמיד ולשים רצונם לסדר לגבי עולם העליון, שהוא בעל הבית איש האלהים, מטה ושלחן וכסא ומנורה, להיות שלמות בכל יום, מעלה ומטה.</p>
<p>בשעתא דקא מיחדי ישראל יחודא³⁶⁶ דרזא דשמע ישראל ברעותא שלים כדין נפקי מגו סתימו דעלמא עלאה³⁶⁷ חד נהירו³⁶⁸ וההוא נהירו בטש גו בוצינא דקרדינותא³⁶⁹</p>	<p>בשעה שישראל מייחדים את היחוד של סוד שמע ישראל ברצון שלם, אז יוצא מתוך סתר של העולם העליון אור אחד, ואותו האור מכה לתוך הניצוץ הקשה ומתחלק לשבעים</p>

³⁶² צ"ע יעקב שהוא בחור שבאבות למה לא תיקן רק מטה, שהיא בהיכל ק"ק דבריא. ויצחק תיקן מנורה שהיא פנים בפנים. וכן דוד שהוא האחרון, למה לא תיקן רק שלחן שהוא נקודה תחת היסוד. וכן אברהם תיקן כסא שהיא אב"א, ויעקב ודוד האחרונים לא תיקנו כמותו (מ"מ).

³⁶³ נמחק בדרך אמת.

³⁶⁴ נמחק בדרך אמת.

³⁶⁵ פי' מלכות התבוננותה על ידי החסד (מ"מ). אור התיקון דימות המשיח, שהוא בעטרת היסוד, מלך הדר, מלכות דז"א, ועל המלכות נאמר (שם ה) והוכן בהסד כסא (ביאורים ח"א כא ע"ד) ועי' פקודי רכ ע"ב. והוא קץ הימין עי' בפ' בראשית (נד סע"א) ובפ' בא (לד ע"א) (ביאורים ח"ב מב ע"ד), ועי' ע"ח שער ט"ל פרק א.

³⁶⁶ יובן מאמר זה במ"ש הרב בספר הכוונות דרוש ק"ש וזה כללות דבריו, הנה תחלה אנו עושים זווג דא"א עילאין שהוא זווג דפנימיות בק"ש, כדי שיבואו מוחין לזר"ן ויזדווגו גם הם בעמידה. והנה אי אפשר לעשות זווג בלא העלאת מ"ן דזר"ן, ולכן צריך להעלות שניהם בסוד מ"ן, זה מוערר מ"ד וזו מעוררת מ"ן. רק שאין בהם כח לעלות מכח הגלות. לכן אנו צריכים לתת להם הארה תחלה מזווג דיש"ס ותבונה, שהוא זיווג דחיצוניות, והוא נעשה מעצמו ולא פסיק האי זווגא תדיר, ואין צריך למ"ן דזר"ן, ומשם נותנים הארה לזר"ן. מלכות הנק' ש"ם מקבלת מע' שהם ז"ת דתבונה, וז"א הנק' ישראל מקבל מחסד וגבורה דיש"ס, ובכח הארה זו, יכולים זר"ן לעלות בסוד מ"ן לאו"א עילאין (מ"מ).

³⁶⁷ אבא (רח"ו). וכמ"ש מובן לשון זה דמ"ש "מגו סתימו דעלמא עילאה" הפי' הוא יש"ס (מ"מ).

³⁶⁸ יסוד דידיה [דיש"ס] (מ"מ).

³⁶⁹ בינה (רח"ו). הנה כבר ידעת כי החכמה נקר' סתימא, דעלמא עילאה בינה. והאי נהירו הוא הדעת, ויסוד החכמה בטש גו בוצינא דקרדוניתא, אמא, בינה. ומכח הז' תחתונות דאמא, נהירו ואתפליגו לע' נהורין ונהרין לז"א, שהוא אילנא דחיי, ואינון ע' להטין בע' אנפין דאילנא דחיי, שהם בז' קצוות שבו, כי עדיין אין לו מוחין, עד אחר גמר היחוד שמע ישראל כנודע. וכבר ידעת איך נרמז במלת ישראל, שי"ר א"ל, שהם חו"ג ומשם ואילך כל הז' שלו אשר מאיר מז"ת דבינה גם שמע ש"ם מקבלת מע' נהורין דילה והוא גן עדן וזה שאמר אילנא ג"ע (זהר הרקיע). פי' היסוד דידיה מזדווג עם אימא הנק' בוצד"ק (מ"מ).

<p>ואתפלג לשבעין נהורין³⁷⁰ ואינן שבעין ונהורין (להטין) בשבעין ענפין דאילנא דחיי³⁷¹;</p>	<p>אורות, ואותם שבעים אורות בשבעים ענפי עץ החיים.</p>
<p>כדין ההוא אילנא סליק ריחין ובוסמין³⁷² וכל אילני דגנתא דעדן כלהו סלקין ריחין ומשבחן למאריהון דהא כדין אתתקנת מטרוניתא לאעלא לחופה³⁷³ בהדי בעלה כל אינן שייפין עלאין³⁷⁴ כלהו מתחברן בתיאובתא חדא וברעותא חדא למהוי חד בלא פרודא כלל וכדין בעלה אתתקן לגבהא לאעלא לחופה ביחודא חד לאתיחדא במטרוניתא:</p>	<p>אז אותו האילן מעלה ריחות ובשמים, וכל אילנות גן עדן כולם מעלים ריחות ומשבחים את רבונם, שהרי אז מתקנת המלכה להיכנס לחופה עם בעלה, כל אותם איברים עליונים, כולם מתחברים בתשוקה אחת וברצון אחד, להיות אחד בלי פירוד כלל. ואז בעלה נתקן כלפיה להכניסה לחופה ביחוד אחד להתייחד עם המלכה.</p>
<p>ועל דא אנן מתערי לה ואמרינן (דברים ו ד) שמע ישראל אתקין גרמך הא בעליך ייתי לגביך³⁷⁵ בתקונוי זמין לקבלך יהוה אלהינו יהוה אחד ביחודא חדא³⁷⁶ ברעותא חדא בלא פרודא דכל אינן שייפין כלהו מתעבדן [נ"א אתעבידו] חד ועיילין בחד תיאובתא:</p>	<p>ולכן אנו מעוררים אותו ואומרים שמע ישראל, תקני עצמך, הרי בעלך יבא אליך בתקונוי מזומן כנגדך. ה' אלהינו ה' אחד, ביחוד אחד ברצון אחד בלי פירוד, שכל אותם האיברים נעשים אחד ונכנסים בתשוקה אחד.</p>
<p>כיון דאמרי ישראל ויהוה אחד באתערותא דשית סטרין כדין כל אינן שית סטרין אתעבידו חד ועאלין בחד תיאובתא ורוא דא ו' חד פשיטו בלחודוי בלא דבקותא אחרא לגביה אלא איהו בלחודוי פשיט מכלא ואיהו חד:</p>	<p>כיון שאומרים ישראל "ה' אחד" בהתעוררות ששה צדדים, אז כל אותם ששת הצדדים נעשים אחד ונכנסים בתשוקה אחת. וסוד זה ו' אחד, פשיטות בלבדו בלי דבקות אחרת אליו, אלא הוא לבדו פשוט מכל והוא אחד.</p>
<p>בההיא שעתא מטרוניתא מתתקנא ומתקשטא ועיילין לה שמשהא בלחישו סני לגבי בעלה ואמרי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דא איהו בלחישו³⁷⁷ דהכי אצטריך</p>	<p>באותה השעה, המלכה נתקנת ומתקשטת, ושמשיה מכניסים אותה בלחש רב אל בעלה, ואומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", זהו בלחש, שכך צריך להכניסה לבעלה, אשרי</p>

³⁷⁰ ז' תחתונות (רח"ו). פי' הם ז'ת דאימא האירו בז"ק דז"א (מ"מ).

³⁷¹ ז"א (רח"ו).

³⁷² כל ריח ובושם הוא מ"ן כטעם יזלו בשמיו דכתיב גבי הפיחי גני (רח"ו). פי' אחר שעשינו זוג דישסור"ת שנעשה מעצמו, ומשם נתנו הארה לזו"ן, כדי שיוכלו לעלות בסוד מ"ן, אזי עולים זו"ן בסוד מ"ן לאו"א עלאין, וז"ש "כדין ההיא אילנא", שהוא ז"א, סלקי ריחין ובוסמין, שר"ל שעולה בסוד מ"ן, ומ"ש "וכל אילנין דגנתא דעדן כולהו סלקי ריחין", פי' גם עשר ספי' דמלכות, כולהו סלקין בסוד מ"ן, ולכך הגיה הרח"ו "כל ריח ובושם וכו'", אע"פ שכתב הזהר בע' ענפין דאילנא דחיי, ש"מ שבאים לז"א. והאריז"ל כתב ע' דאימא למלכות אינה קושיא, שתחלה באים לז"א ואח"כ למלכות, שהמלכות מקבלת על ידי ז"א, וכמ"ש בסה"כ בדרוש ק"ש שעל המטה, וז"ל שמע, הכוונה להמשך ו"ק דבינה תתאים, שהם ע' שנים עילאין, ולהמשיכם מן הבינה למלכות ע"י ז"א, וזהו שמ"ע, ש"מ ע' (מ"מ).

³⁷³ פי' ע"י המוחין שקבלו בק"ש אנו מכינים אותה להזדווג בשים שלום דעמידה (מ"מ).

³⁷⁴ פי' ו"ק דז"א (מ"מ).

³⁷⁵ פי' שמע שהיא מלכות כי שם שהיא מלכות מקבלת מן ע' אומרים לה הא ישראל שהוא ז"א בעליך ייתי לגביך (מ"מ).

³⁷⁶ פי' הם ו"ק דז"א הרמוזים בו' תיבות דשמע ישראל (מ"מ).

³⁷⁷ כל זמן שהעולמות ב"ע הם פגומים ועומדים בעביותם וזוהמתם, הרי הם נפרדים מהאצילות, והם נבדלים מאלקות, והגם שבאמת הוה לעולם רק ה' הוא האלה"ים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (דברים ד לט), אך הוא עתה רק בפנימית ובהעלם גדול, וכמו שאמרו בזוה"ק (פ' תרומה קלד ע"א) בסוד הענין מה שאנו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בלחישו, שהוא

45

<p>לאעלא לה לגבי בעלה זכאה עמא דידיעי דא ומסדרי סדורא עלאה דמהימנותא:</p>	<p>העם שיודעים את זה ומסדרים סדור עליון של האמונה.</p>
<p>בההיא שעתא דאתחברו בעלה ומטרוניתא (ואתתא) כחדא כדין כרוזא נפיק מסטרא דדרום אתעדו [נ"א אתערון] חילין ומשריין דגלי רהימותא לגבי מאריכון כדין אתער חד ממנא עלאה³⁷⁸ בוא"ל ושמיחא רב משיריין³⁷⁹ ובידיה ארבע מפתחן דנטיל מד' סטרי עלמא³⁸⁰ וחד מפתחא אתרשים באת י' ומפתחא אחרא אתרשים באת ה' וחד מפתחא אתרשים באת ו' ומפתחא אחרא אתרשים באת ה'³⁸¹ וואנח להו (אנח לה) תחות אילנא דחיי אינון תלת מפתחן דאתרשימו בתלת אתוון אלין אתעבידו חד כיון דאתעבידו חד ההוא מפתחא אחרא סליק וקאים ואתחבר בההוא אחרא כללא דתלת וכל אינון משריין וחיילין עיילין לאינון תרין מפתחן גו גנתא וכלהו מיחדי כנוונא דלתתא:</p>	<p>באותה שעה שמתחברים הבעל והמלכה כאחד, אז הכרוז יוצא מצד הדרום, מתעוררים חיילות ומחנות שמגלים אהבה לרבונם. אז מתעורר ממנה אחד עליון ששמו בוא"ל, גדול המחנות, ובידו ארבעה מפתחות שנוטל מארבעת צדדי העולם. ומפתח אחד נרשם באות י', ומפתח אחר נרשם באות ה', ומפתח אחד נרשם באות ו', ומפתח אחר נרשם באות ה'. ומניחים אותו תחת עץ החיים, ואותם שלשה מפתחות שנרשמו בשלש האותיות הללו נעשים אחד, כיון שנעשים אחד, אותו המפתח האחר, עולה ועומד ומתחבר באותו אחר שהוא כלל השלש, וכל אותם מחנות וחיילות נכנסים לאותם שני המפתחות לתוך הגן, וכולם מייחדים כמו שלמטה.</p>
<p>יהו"ה דא רשימו דאת י' רישא עלאה דבשמא קדישא אלהינו דא איהו רזא דרשימו דאת ה' עלאה את תניינא דבשמא קדישא יהו"ה דא משיכו דאתמשך לתתא ברזא דרשימו דאת ו' דאינון תרין אתוון אתמשכו למהוי באתר דא ואיהו אחד כל הני תלתא אינון חד ביחודא חד:</p>	<p>יהו"ה זה רושם של האות י', הראש העליון שבשם הקדוש. אלהינו זהו סוד של רושם האות ה' העליונה, האות השניה שבשם הקדוש. יהו"ה זו משיכה שנמשכת למטה בסוד הרושם של האות ו', שהן שתיים. והאותיות נמשכות להיות במקום הזה, והוא אחד, כל השלש הללו הן אחד, ביחוד אחד.</p>
<p>כיון דכל דא אתעביד חד ביחודא חד ואשתאר כללא ברזא דאת ו' שלים מרישא דמבועא ומהיכלא פנימאה וירית לאבא ואימא כדין עיילין למטרוניתא בהדיה דהא השתא איהו שלים בכל טיבו עלאה ויכיל לאתזנא לה ולמיהב לה מזונא וספוקא כדקא יאות וכל אינון שייפין דיליה כלהו חד כדין</p>	<p>כיון שכל זה נעשה אחד ביחוד אחד, ונשאר הכל בסוד של אות ו' שלם, מראש המעיין ומההיכל הפנימי, ויורש את האבא והאמא, אז מכניסים את המלכה עמו, שהרי עכשיו הוא שלם בכל הטוב העליון, ויכול להזין אותה ולתת לה מזון וספוק כראוי. וכל אותם האיברים שלו, כולם אחד, ואז מכניסים אותה אליו בלחש. למה בלחש, כדי שלא יתערב זר באותה השמחה, כמו שנאמר "ובשמחתו לא יתערב זר".</p>

בגין דלא יתערב זר באותו היחוד ח"ו, כי הענין דשמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הוא על יחודו ית"ש לעילא ותתא, ומשום דהשתא עומד הזוהמא אחוז בכל המציאות אשר למטה, והוה יחודו לתתא רק בפנימית ובהעלם, לכן אנו אומרים יחודו אשר לתתא רק בלחישו, וע"ש (קלג ע"ב, וקלד ע"א) ואמרו שם בגין דהשתא דההוא סטרא אחרא אתדבק בהדה כו' (הקדו"ש נב ע"ב). לעת"ל יתוקנו כולם ע"י הגילוי דאור יחודו ית"ש, ויזדכך כל חומר לצורה, ויתייחדו כולם לאחד בגילוי אור קדושתו ית"ש, ויהיה אז ה' אחד לעילא, ושמו אחד לתתא בגילוי גמור, וכמו שהוא עתה בהעלם, ע' זוה"ק בראשית (יב ע"א) ופ' תרומה (קלג סע"ב וקלד ע"א ושם קסא ע"ב) ופ' ואתחנן (רסד ע"א) (דע"ה ח"א ח ע"א). אמנם כל היחודים עתה הוא בלחישו דוקא בגין דלא יתערב זר בההיא חדוה, כמ"ש בפ' תרומה (קלג ע"ב, וקלד ע"א) ור"ל שלא ינקו החיצונים ח"ו מהאורות דמ"ד ומ"ן, ולכן הם עתה כולם בלחישו (דע"ה ח"א פא ע"א).

³⁷⁸ קכז ע"א (הערת הזהר).

³⁷⁹ משריין (דפ"ו).

³⁸⁰ פי' ד' מפתחות אלו הם הארות מחגת"ם (מ"מ).

³⁸¹ "ומפתחא אחרא אתרשים באת ה'" מוסגר בדפ"ק.

<p>עיילין לה לגביה בלחישו אמאי בלחישו בנין דלא יתערב זר בההיא חדוה כמה דאת אמר (משלי יד י) ובשמחתו לא יתערב זר:</p>	
<p>כיון דאיהו אתיחד לעילא בשית סטרין אוף הכי איהי אתיחדת לתתא בשית סטרין אחרנין בנין למהוי</p>	<p>כיון שהוא מתייחד למעלה בששה צדדים כמו כן כאן היא מתייחדת למטה בששה צדדים אחרים, כדי להיות</p>
<p>קלד/א</p>	
<p>אחד לעילא ואחד לתתא כמה דאת אמר (זכריה יד ט) יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד אחד לעילא בשית סטרין דכתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד הא שית תיבין לקבל שית סטרין אחד לתתא בשית סטרין³⁸² הדא הוא דכתיב³⁸³ ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד³⁸⁴ הא שית סטרין³⁸⁵ אחרנין בשית תיבין יהו"ה אחד לעילא ושמו אחד לתתא:</p>	<p>אחד למעלה ואחד למטה, כמו שנאמר "יהיה ה' אחד ושמו אחד". אחד למעלה בששה צדדים, שנאמר "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", הרי שש תיבות כנגד ששה צדדים, אחד למטה בששה צדדים, זהו שנאמר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", הרי ששה צדדים אחרים בשש תיבות. ה' אחד למעלה, ושמו אחד למטה.</p>
<p>ואי תימא הא כתיב אחד לעילא ולתתא לא כתיב אחד ועד הוא אחד בחלופי אתוון³⁸⁶ אתוון דכורא לא מתחלפי אתוון דנוקבא מתחלפי ודהא (ודא) שבחא דכורא על נוקבא ובנין דלא תשלוט עין הרע אנן מחלפי אתוון דלא ואמרינן (אמרן) אחד באתגלייא³⁸⁷ ובזמנא דאתי דיתעבר עין הרע³⁸⁸ מעלמא ולא תשלוט בהדה³⁸⁹ כדין יתקרי אחד באתגלייא³⁹⁰ בנין דהשתא דההוא סטרא אחרא אתדבק בהדה לאו איהי אחד אלא דאנן מיחדין לה בלחישו ברזא דאתוון אחרנין ואמרי ועד:</p>	<p>ואם תאמר, הרי נאמר "אחד" למעלה, ולמטה לא נאמר "אחד". "ועד" הוא אחד בחלופי אותיות, אותיות הזכר לא מתחלפות, אותיות הנקבה מתחלפות, שהרי (וזה) שבח הזכר על הנקבה. וכדי שלא תשלוט עין הרע אנו מחליפים אותיות, שלא אומרים אחד בגלוי. ולעתיד לבא כשתעבור עין הרע מן העולם ולא תשלוט אצלה, אז יקרא אחד בגלוי, משום שעכשיו כשאותו הצד האחר נדבק עמה, אינה אחד, אלא שאנו מייחדים אותה בלחש, בסוד האותיות האחרות, ואומרים "ועד".</p>

³⁸² לקמן קלט ע"ב קסא ע"ב ואתחנן רסד ע"א (לש"ו)

³⁸³ "הדא הוא דכתיב" מוסגר בדפ"ק.

³⁸⁴ עי' מש"כ בהערה לעיל קלג ע"ב בשם הלש"ו. בקשת הצדיקים הנה הוא שיהא השגחתו והנהגתו ית"ש עמהם תמיד גם לעיניהם. אבל בהעלם הנה הוא ית"ש באמת תמיד המשגיח ומנהיג את כל, וכמ"ש (דברים ד לט) כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, אלא שהוא עתה בהעלם גדול נורא מאד, ע' זוה"ק (פ' תרומה קלד ע"א קסא ע"ב) (כללים ח"א יז ע"ב).

³⁸⁵ עיין פרשת בראשית דף יב ע"א (רמ"ז).

³⁸⁶ פי' א' מתחלפת בו' באותיות אהו"י, ח' מתחלפת בע' באותיות אהע"ה (מ"מ).

³⁸⁷ עתה כל זמן שמתקיים הסטרא אחרא בעולם, הנה נמשך ונעשה כל יחודו ית"ש רק בהסתר ובהעלם גדול, אבל לעתיד יתגלה, ויתגלה אז גם על כל הזמן של עתה איך שהוא הכל רק ממנו לבדו ומרצונו ית"ש, ואיך שהוא הכל רק בכוונה עמוקה ממנו על התיקון האחרון (ביאורים ח"א מב ע"ד). עכשיו הוה אחדותו ית"ש רק בהעלם, אבל לעתיד יתגלה, והוא היחוד דהויה אלהים, שיוכלו העולמות ב"ע באצילות ויהיה כולא עלמין אחד. ומבואר שם (קסא ע"ב) כי היחוד דהויה אלהים הוא כללא דכל רזא דמהימנותא, כי הוא גימט' יב"ק, כמספר אהיה הויה אדני, שהם השמות דכלל האצילות (דע"ה ח"ב מח ע"א).

³⁸⁸ עין הרע (נמחק במ"מ).

³⁸⁹ מוסגר בדפ"ק.

³⁹⁰ בהדיה (נוסף במ"מ). פי' שכתב הרב ז"ל במלת מלכותו שמביאים לה עשרה אה"ה בחשאי כמנין ציק"י קדרה, אבל כשתהיה בסוד אחד מביאים להם עשרה אה"ה ולא בלחישו אלא בהדיא (מ"מ).

<p>אבל בזמנא דאתי דיתפרש ההוא סטרא מינה ויתעבר ומעלמא (מינה) כדין יתקרי אחד ודאי דלא יהא בהדה שותפו ודביקו אחרא כמה דאת אמר (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד באתגליא בהדיא ולא בלחישו ולא ברזא:</p>	<p>אבל לעתיד לבא, שיפרד אותו הצד ממנה, ויעבר מהעולם, אז יקרא אחד ודאי, שלא יהיה עמה שותפות ודבקות אחרת, כמו שנאמר "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", בגלוי בפרוש, ולא בלחש ולא בסוד.</p>
<p>ועל דא אנן מיהדין לה מההוא סטרא אחרא³⁹¹ כמאן דזמין לאחרא למיהוי סהיד דיליה בגין דדא איהו סהיד דילן וסטרא אחרא לאו איהו סהיד לגבן וכודין (ובגין דא) איהי אתפרישת מההוא סטרא כיון דאתת אנן מעלין לה לחופה לגבי בעלה מלכא עלאה בכל רעותא וכוונא דלבא ועל דא איהו אחד:</p>	<p>ולכן אנו מייחדים אותה מאותו הצד האחר, כמי שמזמין אחר להיות עֵד שלו, משום שזהו העֵד שלנו. והצד האחר אינו עֵד אלינו, ואז היא נפרדת מאותו הצד. כיון שבאה, אנו מכניסים אותה לחופה אל בעלה, המלך העליון, בכל רצון וכוונת הלב, ולכן הוא אחד.</p>
<p>בשעתא דאיהי אתת בעולימתהא ובעאת לאתפרשא מסטרא אחרא [לא אתת אלא] (אתת) כמאן דאודמנת למחמי ביקרא דמלכא ולא יתיר והכי מכריזי דיזדמנון למחמי ביקרא דמלכא וכמה דאת אמר (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה³⁹² פוקו למחמי ביקרא דמלכא כדין סטרא אחרא לא ניחא ליה למחמי ואתפרש מינה (כמה דאת אמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה פוקו למחמי) כיון דאתת כל אינון שמשאה עיילין לה לחופה בהדי מלכא ועלאהו בלחישו ברזא דאלמלא לאו הכי לא יתפרש מינה ההוא</p>	<p>בשעה שהיא באה עם נערותיה ורוצה להפרד מהצד האחר, לא באה אלא כמי שמזדמנת לראות את כבוד המלך ולא יותר. וכך מכריזים, שיזדמנו לראות בכבוד המלך, כמו שנאמר "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה", צאו לראות בכבוד המלך, אז הצד האחר לא נוח לו לראות, ונפרד ממנה. כיון שבאה כל אותם שמשיה, מכניסים אותה לחופה עם המלך העליון בלחש, בסוד שאלמלא לא כך, לא יפרד ממנה אותו הצד האחר, ותתערב השמחה. אבל לעתיד לבא, כשיפרד ממנה אותו הצד האחר, אז "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>

³⁹¹ מה שאמרו בזוה"ק בכמה מקומות ג"כ שהקב"ה נותן חלק להחיצונים ג"כ, הנה הוא ג"כ רק מאותו הטעם עצמו, כי ע"י שמתתקן ע"י כל קרבן תיקונים רבים וגדולים למעלה ולמטה ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא הרבה מאד וכנז', הנה כדי שלא יסובב ע"ז קטרוג וצעקה מהחיצונים, ובסוד הכתוב (בראשית כז לד) כשמוע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה גדולה ומרה עד מאד, וכמ"ש ברע"מ פ' אמור (דף ק ע"א וע"ב) ע"ש, וע' עוד פ' תרומה (קלד ע"א) ובזו"ח שה"ש (בד"ה כתיב והמלך שלמה ברוך בדפוס ישן הוא נג ע"ב, ובדפוה"ח הוא דף עג ע"א וע"ב סז ע"א) וכנודע בדברי הרב בהארת המוחין (פרק ב). לכן הנה נותן הקב"ה להחיצונים ג"כ חלק מכל קרבן באיזה הנאה עכ"פ, וכדי שלא יחרץ כלב לשונו ויהא שלום על ישראל (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

³⁹² להבין אומרו בנות ציון ולא בנות ירושלים כמ"ש תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים, ויובן במה שידוע שכל מלאך וכל בריה מצבא השמים אי אפשר לילך ולעלות חוץ מגבולו המוגבל לו, וידוע כי כח המגביל גבולים לכל א' וא', הוא כח הדין היוצא מבוצד"ק, כי מחמת גדר הדין שנגבל כל א' וא' אינו יכול לצאץ חוץ מגדרו, פן ישרפנו אש הדין המגביל אותו. ולכן נאמר שרפים עומדים ממעל לו, כי כל החרב לצאת חוץ מגבולו ליהנות מזיו המרכבה, הם שורפים אותו, וזה מלא בזהר ובדברי המקובלים. ועוד תבין כי ע"י הגבורה המגביל את כל א' וא' אינו רואה בספירות עליונות אלא כפי ההגבלה והצמצום מהגבורה המקפת עליו, כי הדין סותם הראיה, בסוד והיה כי זקן יצחק ותכהן עיניו מראות, משא"כ כשהחסד מתפשט מחכמה עלאה, אז ממתיק את הגבולים, אשר גבלו ראשונים ועולים ויוצאים כל א' מגבולו במעלה גדולה, ורואה מראות אלהים בהארה נפלאה, כמו עליית העולמות בשבת שאז מתגלות חכמה עילאה, דשבת איקרי קודש, ומכח זה עולים כל העולמות חוץ מגבולם. הרי נתבאר ב' מלות צאנה וראנה, כי מהחסד והשמחה שיש למעלה כשהמלך חפץ ביקרו, להראות כתר ישועה שלו כמבואר בזהר תרומה, והכי מכריזין וכו' פוקו למחמי ביקרא דמלכא, כדין ס"א לא ניחא ליה למחמי ואתפרש. והוא כי מכח הרשות שיוצא ע"י הכרוז שיבואו לראות ביקרא דמלכא, זו ההכרזה נותנת כח וקיום להעלות העולמות, כמ"ש בפירושי זהר בראשית, ולכן אומר בנות ציון כי ידוע בכוונת ר"ה כי ציון הוא כלי אמצעי דיסוד דמלכות וכו' (מ"מ).

<p>סַטְרָא אַחְרָא וּיְתַעְרְבֵב³⁹³ חֲדוּתָהּ אַבְל בְּזִמְנָא דַּאֲתִי דִּיתְפְּרֵשׁ מִינָהּ הָהוּא סַטְרָא אַחְרָא כְּדִין בְּיוֹם הָהוּא יְהוּיָהּ יְהוּיָהּ אַחַד וְשִׁמוּ אַחַד:</p>	
<p>כִּיּוֹן דְּעֵאלֵת לַחֹפֶה וְאִיהִי בַּהֲדִי(ה) מַלְכָּא וְעֵלְאָהּ (בַּחֲדוּה) כְּדִין אֲנִן מַתְעֵרִי חֲדוּה דִּימִינָא³⁹⁴ וְשִׁמְאַלָּא כִּמְהָ דַּאֲת אֲמַר (דְּבֵרִים ו (ה) וְאַהֲבַת אֶת יְהוּיָהּ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבַבְךָ וְגו' וְהִיָּה אִם שְׁמוּעַ וְגו', בְּלִי פַּחַד כְּלָל, שְׁהִרִי הַצַּד הָאֲחֵר לֹא יִתְקַרֵּב לְשֵׁם, סַטְרָא אַחְרָא לֹא יִתְקַרֵּב תַּמָּן וְלִית לִיהִי רִשׁוּ:</p>	<p>כִּיּוֹן שְׁנַכְנַסַת לַחֹפֶה וְהִיא עִם הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, אִז אֲנִי מַעֲוֹרֵרִים שְׂמֵחָה שֶׁל יָמִין וְשִׁמְאַל, כִּמּו שְׁנֵאמַר "וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבַבְךָ וְגו'", "וְהִיָּה אִם שְׁמוּעַ וְגו'", בְּלִי פַּחַד כְּלָל, שְׁהִרִי הַצַּד הָאֲחֵר לֹא יִתְקַרֵּב לְשֵׁם, וְאִין לֹו רִשׁוּת.</p>
<p>כִּלְהָ כָּל זִמְנָא דְּבַעֲאֵן לְאַעְלָא לְהָ לְגַבִּי מַלְכָּא לַחֲדוּה דְּשִׁמוּשָׁא אֲצַטְרִיךְ בְּלַחֲשֵׁי בְּרֹזָא בְּנִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח וּבְרַגְלִין [בְּר נִשׁ דְּגַלִּי³⁹⁵ (נ"א בְּרַגְלִין)] (בְּר נִשׁ דְּגַלִּי) צַעֲדָהָ רִמּוּ וְדַסְטְרָא (לְסַטְרָא) בִּישָׂא וְלֹא יִתְדַבֵּק בַּהֲדָה וְלֹא [דְּלֹא] יִשְׁתַּכַּחֹן בְּבִנֵי רִמּוּ פַּסּוּל כְּלָל:</p>	<p>הַכְּלָה, כָּל זִמְן שְׂרוּצִים לְהַכְנִיסָה לְמַלְךְ לְשִׁמְחַת הַתְּשֻׁמִּישׁ, צְרִיךְ בְּלַחֲשׁ, בְּסוּד, כְּדִי שֶׁלֹא יִמְצָא אָדָם שְׂמֵגֵלָה צַעֲדִיָּה, רִמּוּ שֶׁל הַצַּד הָרַע, וְלֹא יִדְבֵּק עִמָּה וְלֹא יִמְצָאוּ בְּבָנִים רִמּוּ שֶׁל פַּסּוּל כְּלָל.</p>
<p>וְהַכִּי אֲמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו שְׂמֵא חֶסֶם וְשִׁלּוּם אִירַע פַּסּוּל (בְּזֵרְעִי אִו) בְּעַרְסִי כְּדִין אִינּוֹן אֲמַרוּ כִּמְהָ דְּלִית בְּלַבְךָ אֲלֹא אַחַד וְכַךְ וְכַו' [כְּד] לִית לְךָ דְּבִיקוּ בְּסַטְרָא אַחְרָא כְּלָל דְּהָא פְּרִישָׁא הוּהּ [מְ]עַרְסֶךָ וְאֲנִן בִּיחֻדָּא לְגַבִּי מַלְכָּא עֵלְאָה וְלִית לְךָ דְּבִיקוּ כְּלָל בְּסַטְרָא אַחְרָא דְּהָא בְּפִרִישׁוֹ [מְ]סַטְרָא אַחְרָא הוּיִנֵּן בְּרַעוּ [דְּסַטְרָא אַחְרָא] הוּהּ רַעוּתָא וּמַחֲשַׁבְתָּא דִּילָן:</p>	<p>וְכַךְ אֲמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו, שְׂמֵא חֶסֶם וְשִׁלּוּם אִירַע פַּסּוּל בְּמַטְתִּי, אִז הֵם אֲמַרוּ כִּמּו שְׂאִין בְּלַבְךָ אֲלֹא אַחַד כֶּךָ וְכַו' (פַּסְחִים נִו ע"א), אִין לְנוּ דְּבִיקוּת בְּצַד הָאֲחֵר כְּלָל, שְׁהִרִי פְּרוּשׁ הִיָּה מַמְטַתְךָ, וְאֲנִי בִּיחֻד לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן, וְאִין לְנוּ כְּלָל דְּבִיקוּת בְּצַד הָאֲחֵר, שְׁהִרִי בְּפִרְדָּה מֵהַצַּד הָאֲחֵר הִיָּנִי בְּרַצוֹן, הִיָּה הַרְצוֹן וְהַמַּחֲשָׁבָה שֶׁלְנוּ.</p>
<p>כִּיּוֹן דִּידַע דְּסַטְרָא אַחְרָא לֹא אֲתַדְבֵּק תַּמָּן כְּלָל כְּדִין עֵאלֵת אֲתַתָּא לְגַבִּי בַּעֲלָה בְּלַחֲשֵׁי בְּרֹזָא דִּיחֻדָּא דְּשִׁית סַטְרִין פִּתַּח וְאֲמַר בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד [וְעַד] דְּהָא אִיהִי בְּרֹזָא דְּאַחַד בְּעוֹלִימַתְהָא בְּלֹא עֲרַבּוּבָא כְּלָל וְלֹא שׁוּתַפּוּ דְּסַטְרָא אַחְרָא:</p>	<p>כִּיּוֹן שִׁידַע שֶׁהַצַּד הָאֲחֵר לֹא נִדְבֵּק שֵׁם כְּלָל, אִז נַכְנַסָה הָאִשָּׁה לְבַעֲלָה בְּלַחֲשׁ, בְּסוּד הַיַּחְדוּד שֶׁל שֵׁשׁ צַדִּים. פִּתַּח וְאֲמַר "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד", שְׁהִרִי הִיא בְּסוּד שֶׁל אַחַד בְּנַעֲרוּתֶיהָ בְּלִי עֲרַבּוּב כְּלָל, וְלֹא שׁוּתַפּוּת שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר.</p>
<p>וְתֵא חֲזִי בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא יַעֲקֹב וּבְנָיו הוּוּ בְּדִיּוּקְנָא עֵלְאָה לְתַתָּא בַּהֲדִי שְׂכִינַתָּא יַעֲקֹב הוּהּ בְּרֹזָא דְּשִׁית סַטְרִין דְּעֵלְמָא עֵלְאָה בְּרֹזָא חַד בְּנָיו הוּוּ בְּדִיּוּקְנָא דְּשִׁית סַטְרִין דְּעֵלְמָא תַּתָּא וְאִיהוּ בַּעַא לְגַלְאָה לֹון הָהוּא קִין כִּמְהָ דְּאֻקִּימָנָא דְּאִית קִין וְאִית קִין אִית קִין הִימִין וְאִית קִין הִימִים³⁹⁶ קִין הִימִין דָּא [מַלְכָּא וּמַלְכוּתוֹ] קְדִישָׁא רֹוא דְּמַהִימְנוּתָא [רֹוא דְּמַלְכוּ דְּשִׁמְיָא קִין</p>	<p>וּבֵא וְרָאָה, בְּאוּתָהּ שַׁעָה הִיּוּ יַעֲקֹב וּבְנָיו בְּדַמּוּת עֲלִיּוֹן לְמַטָּה עִם הַשְּׂכִינָה. יַעֲקֹב הִיָּה בְּסוּד שֶׁל שֵׁשׁ צַדִּים שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, בְּסוּד אַחַד, בְּנִיּוֹ הִיּוּ בְּדַמּוּת שֶׁל שֵׁשׁ צַדִּים שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְהוּא רִצָּה לְגַלוּת לְהֵם אוּתוֹ הַקֵּץ, כִּמּו שְׁבֵאֲרָנוּ שִׁישׁ קֵץ וִישׁ קֵץ, יִשׁ קֵץ הִימִין וִישׁ קֵץ הִימִים. קֵץ הִימִין זֹו הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה סוּד הָאֲמוּנָה סוּד מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. קֵץ</p>
<p>קְלָד/ב</p>	

³⁹³ "ויתערבב" דפ"ו.

³⁹⁴ סוד חיבוק (רח"ו).

³⁹⁵ "בר נש דגלי" מוסגר בדפ"ק.

³⁹⁶ קכא ע"א (הערת הזהר), עי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן א.

זהר:	
הימים דא [מלכו חייבא] רזא דמלכו אחרא רזא דסטרא אחרא ³⁹⁷ דאקרי קין כל בשר והא אוקימנא:	הימים זה סוד של מלכות הרשעה, סוד של הצד האחר שנקרא "קין כל בשר", והרי בארנו.
כיון דחמא דאסתלקת שכינתא מניה וכו' אינון אמרו כמה דלית בלבך אלא אחד דאנת ברזא דעלמא עלאה ואיהו אחד אוף אנן דאנן ברזא דעלמא תתאה איהו אחד ועל דא אדכרו תרי לבבות ³⁹⁸ רזא דעלמא עלאה דאיהו לבא דיעקב [ורזא] [ודא] דעלמא תתאה דאיהו לבא דבנוי כדין אעיל לה בלחישו:	כיון שראה שהסתלקה שכינה ממנו וכו', הם אמרו, כמו שאין בלבך אלא אחד, שאתה בסוד של העולם העליון, והוא אחד, אף אנו, שאנו בסוד של העולם התחתון, הוא אחד. ולכן נזכרו שני לבבות, סוד של העולם העליון שהוא הלב של יעקב, והסוד של העולם התחתון שהוא הלב של בניו, אז הכניס אותה בלחש.
וכמה דאינון אתייחדו רזא דעלמא עלאה באחד ורזא דעלמא תתאה באחד אוף הכי אנן צריכין ליחדא עלמא עלאה באחד וליחדא עלמא תתאה ברזא דאחד דא בשית סטריין ודא בשית סטריין ובגין כך שית תיבין הכא ברזא דשית סטריין ושית תיבין הכא ברזא דשית סטריין (זכריה יד ט) (ו) יהו"ה אחד ושמו אחד זכאה עדביה וחולקיה מאן דישוי רעותיה להאי בעלמא דין ובעלמא דאתי:	וכמו שהם התייחדו הסוד של העולם העליון באחד, והסוד של העולם התחתון באחד, כמו כן כאן אנו צריכים ליחד את העולם העליון באחד וליחד את העולם התחתון בסוד של אחד, זה בששה צדדים וזה בששה צדדים. ולכן שש תיבות כאן בסוד של ששה צדדים, ושש תיבות כאן בסוד של ששה צדדים, ה' אחד ושמו אחד. אשרי גורלו וחלקו של מי ששם רצונו לזה בעולם הזה ובעולם הבא.
רב המנונא סבא אמר והכי דא (ב)אתערותא דיחודא שפיר איהו ורזא ³⁹⁹ דברירא דמלתא הא אוקימנא ומלין אלין זמינין ולא תעתדא קמיו (לא תערא קמיה) עתיק יומין בלא כסופא כלל:	רב המנונא סבא אמר, כך התעוררות זו של היחוד יפה היא, שסוד בירור הדבר, הרי בארנו והדברים הללו עתידים להתעתד לפני עתיק הימים בלי בושה כלל.
פתח ואמר (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה הכא איהו יחודא בכללא חדא עילא ותתא ויקחו תרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה ⁴⁰⁰ עילא ותתא בכללא חדא בלא פרודא כלל:	פתח ואמר ויקחו לי תרומה כאן הוא יחוד בכלל אחד מעלה ומטה לא נאמר ויקחו תרומה אלא ויקחו לי תרומה מעלה ומטה בלי פירוד כלל.
מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי האי קרא הכי אצטריך ליה למימר כל איש אשר ידבנו לבו [יקח את תרומתי] מאי מאת כל איש אלא רזא הכא ⁴⁰¹ לאינון מרי	"מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי", פסוק זה כך צריך לומר אותו, כל איש אשר ידבנו לבו, מה זה "מאת כל איש", אלא סוד יש כאן לאותם בעלי מדות, אשריהם הצדיקים שיודעים לשים את רצון לבם למלך העליון הקדוש, וכל רצון לבם אינו לעולם הזה ולתאוה הבטלה שלו, אלא יודעים ועוסקים לשים רצונם ולהדבק למעלה, כדי למשוך רצון של רבונם אליהם ממעלה למטה.

³⁹⁷ "כו') רזא דמלכו חייבא רזא דסטרא אחרא" נוסף בדפ"ו.

³⁹⁸ פי' שאמרו לו השבטים כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא א' נמצא שהזכירו ב' לבבות (מ"מ).

³⁹⁹ דרזא (דפ"ו).

⁴⁰⁰ לי ת"ת, תרומה מלכות (רח"ו).

⁴⁰¹ הענין סוד יסוד אבא שפנימיותו הוא עיקר האצילות, ולשם תכלית כל כוונת כל מחשבתו להמשיך הפנימיות (נ"א השפע ממנו) מבחינה העליונה שלו הנקרא קדש עליון, לבחינתו התחתונה הנקרא קדש סתם, והיא המתגלה בחזה זעיר ששם ראש רחל שנקרא חכמה תתאה (רמ"ז).

<p>מדין⁴⁰² זכאין אינן צדיקיא דידעי⁴⁰³ לשואה רעותא דל[ב]הון לגבי מלכא עלאה קדישא וכל רעותא דל[ב]הון לאו איהו לגבי עלמא⁴⁰⁴ דא ובכסופא בטלה⁴⁰⁵ דיליה⁴⁰⁶ אלא ידעי ומשתדלי לשואה רעותהון ולא תדבקא לעילא⁴⁰⁷ בגין לאמשכא רעותא⁴⁰⁸ (דילהון במאריהון) [דמאריהון] לגביהו מעילא לתתא:</p>	
<p>ומאן אתר נטלי ההוא רעותא דמאריהון לאמשכא ליה לגביהו⁴⁰⁹ נטלין ליה⁴¹⁰ מאתר חד עלאה קדישא דמניה נפקין כל רעותין קדישין⁴¹¹ ומאן איהו כל איש דא צדיק דאתקרי כל⁴¹² כמה דאת אמר (קהלת ה ח) ויתרון ארץ בכל היא (תהלים קיט קכח) על כן כל פקודי כל [ישרתי] איש כמה דאת אמר⁴¹³</p>	<p>ומאיזה מקום נוטלים אותו רצון רבונם, למשך אותו אליהם, הם נוטלים ממקום אחד עליון וקדוש, שממנו יוצאים כל הרצונות הקדושים. ומי הוא "כל איש", זה צדיק שנקרא "כל" כמו שנאמר "ויתרון ארץ בכל היא", "על כן כל פקודי כל ישרתי". "איש" כמו שנאמר "איש צדיק" זהו צדיק בעל הבית, שרצונו תמיד למלכה, כמו בעל שאוהב את אשתו</p>

⁴⁰² החכמים שדורשין ענין המדות שהם הספירות (רח"ו).

⁴⁰³ שהם מושפעים מן הדעת, ויש בהם כח לשוואה רעותא דלבהון, ששרשו בקדש התחתון ששם הלב דזעיר, לגבי מלכא עילאה קדישא, הוא קדש העליון וכו' (רמ"ז).

⁴⁰⁴ והנה הצדיקים מעלים הלב לשורשו ועושים ייחוד מופלא, אבל רעותא דלבהון וכו', פי' שאין כל עצם רצונם אלא למקור הפנימיות ולא לחיצוניות העולמות ולהנאת גופם (רמ"ז).

⁴⁰⁵ ובכסופי בטילין (אור יקר).

⁴⁰⁶ היה נלע"ד להגיה דילהון, והכוונה שהם נהנים מהעוה"ז כמאן דאכיל דלאו דיליה, שכך היא דרכם של צדיקים להתפרנס ולשאול במתנת חנם. אלא ידעי, שהם בקיאים בסודות האמת שיסודה בדעת, ומשתדלי, היינו שמתחזקים בכל תוקפם, לשוואה רעותהון, לתקן ולהכין רצונם בהתבודדות וסילוק מכל הנאה, והעיקר בייחודים וכוונות עצומות (רמ"ז).

⁴⁰⁷ פי' שלפי זיכוך נשמתם שאין בהם שום סיג מתייחדים במקור הקדושה, ואעפ"י שסתם מ"נ העולים מלמטה אין בהם כח לגרום מיד הזווג למעלה, וכמ"ש בספר אדם ישר שכל מ"נ צריכים שתי פעמים להתקן וכו', אבל ייחודי הצדיקים עצמו מאד להדבק במקורם (רמ"ז).

⁴⁰⁸ ירצה שיתדבקו למעלה בשביל להמשיך מיד מ"נ שלהם מיוחדים במ"ד דמאריהון שתחזור נשמתם מלאה זיו ואורה (רמ"ז).

⁴⁰⁹ ירצה איזהו המקור העליון שבו מתעלים ומתדבקים כדי שיוכלו מיד להמשיכו עליהם (רמ"ז).

⁴¹⁰ נמחק בדפ"ו.

⁴¹¹ הוא יסוד אבא בסוד השביל, דהיינו קודש עליון הנז"ל שהוא כולל כל היסודות העליונים המושפעים בו ממזל נוצר חסד דביה אחיד אבא (רמ"ז).

⁴¹² מב ע"ב (הערת הזהר). דיבר בלשון שאלה לפי שהשביל האמור [יסוד אבא] לא אתידע וכו' ולכן תמה ושאל ומאן הוא, והשיב כל איש וכו', וירצה שהוא בחינתו התחתונה שהיא נודעת בתוך הזעיר דאתקרי כל, שהכל תלוי בו, וכמ"ש (תהלים קד, כד) כולם בחכמה עשית. ומפני שגם שאר היסודות נקראים כל אמר כמד"א (קהלת ה, ח) ויתרון וגו', ולא אמר כדכתיב מפני שלהבין ראיית הפסוק צריך לימוד, והוא מה שידוע ליודעים בפסוק (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ, ואמרינן אבא יסד ברתא, וזהו יתרון המלכות על זעיר, שהרי בכל חב"ד חג"ת דיליה שהם עצמו דזעיר כמבואר שהם ר"ק שלו, שמתעלים להיות חב"ד חג"ת דיליה, ואין יסוד אבא מתגלה בהם אלא במקום בנין רחל, ולפי שבהתגדל זעיר נה"י שלו מתעלים לחג"ת לכן יצדק שם ארץ ברחל שהיא ממש הדום רגליו. אמנם להודיע מעלת כ"ל זה הביא פסוק (תהלים קיט, קכח) על כן כל פקודי כל ישרתי, שכל התורה היא ביסוד החכמה וכו', ואע"ג שמצוות לא תעשה הן סוד גבורות ואבא כולו חסדים, הא תנן היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כשכר מצוה, דהיינו מצוות עשה, והרי שהגבורות הם חסדים, וז"ש ישרתי, שזהו היושר שלהם. ואמר פקודי, מפני שהנודע ונגלה מאבא היא בחינת פק"ד שנאמר (לג, כג) וראית את אחורי, ומש"ה רבינו גי' תרי"ג, ובבחינה זו נקראת התורה תורת חסד (רמ"ז).

⁴¹³ ידוע נח סודו ביסוד אבא, ונקרא בשם איש שנראה מיותר, שאם יאמר נח צדיק תמים היה די, אלא מפני שיסוד זעיר גם הוא נקרא צדיק וגם נקרא בבחינה שהוא זכר ומשפיע, מכל מקום הוא כולל חו"ג ממש, אבל יסוד אבא לו יצדק בעצם שם איש מפני שכולו חסדים, וזהו כל איש, פי' כולו איש, ולכן הוא מיסוד המלכות שיציאתה במקום גילוי החסדים וכמ"ש (ישעיה טז, ה) והוכן בחסד כסא (רמ"ז).

<p>(בראשית ו ט) איש צדיק דא איהו וצדיקן (כל איש) מאריה דביתא⁴¹⁴ דרעותיה תדיר⁴¹⁵ לגבי מטרונותא כבעלה דרחים לאתתיה (ו)תדיר⁴¹⁶ ידבנו לבו איהו רחים לה ולבו דאיהי מטרונותא דיליה ידבנו לאתדבקא ביה:</p>	<p>תמיד. "ידבנו לבו", הוא אוהב אותה, ולבו שהיא המלכה שלו, ידבנו להדבק בה.</p>
<p>ואף על גב ודרחימו (דברחימו) סגי דא בדא דלא מתפרשן לעלמין⁴¹⁷ מההוא כל איש מאריה דביתא מאריה דמטרונותא מניה תקחו את תרומתי ארחה דעלמא מאן</p>	<p>ואף על גב שאהבה רבה זה עם זה, שלא נפרדים לעולמים, מאותו "כל איש" בעל הבית בעל המלכה, "ממנו תקחו את תרומתי". דרך העולם, מי</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פקודא ללמוד תורה בכל יומא דאיהי רזא דמהימנותא עלאה⁴¹⁸ למנדע ארחה דקב"ה דכל מאן דאשתדל באורייתא זכי בהאי עלמא וזכי בעלמא דאתי ואשתזיב מכל קטרוגין בישין בגין דאורייתא רזא דמהימנותא איהי דמאן דאתעסק בה אתעסק במהימנותא עלאה וקב"ה אשרי שכינתיה בגויה דלא תעדי מניה:</p>	<p>מצוה ללמוד תורה בכל יום, שהיא סוד האמונה העליונה, לדעת דרכי הקדוש ברוך הוא, שכל מי שמשתדל בתורה, זוכה בעולם הזה וזוכה בעולם הבא, וניצול מכל המקטרגים הרעים, משום שהתורה היא סוד האמונה, שמי שמתעסק בה, מתעסק באמונה העליונה, והקדוש ברוך הוא משרה שכינתו בתוכו שלא תזוז ממנו.</p>
<p>מאן דידע מלה דאורייתא אצטריך למרדף אבתריה ולאולפא ההיא⁴¹⁹ מלה מניה לקימא רזא דכתיב (שמות כה ב) מאת כל איש אשר ידבנו⁴²⁰ לבו תקחו את תרומתי אורייתא אילנא דחיי איהו למיהב חיון לכלא מאן דאתתקף באורייתא אתתקף באילנא דחיי כמה דאת אמר (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה:</p>	<p>מי שידוע דבר תורה, צריך לרדוף אחריו וללמוד דבר זה ממנו, לקיים את סוד הנאמר "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". התורה היא עץ החיים, לתת חיים לכל מי שמתחזק בתורה, מתחזק בעץ החיים, כמו שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה".</p>
<p>וכמה רזין עלאין אוקימנא במאן דאשתדל באורייתא דזכי לאתקשרא באורייתא דלעילא בהאי עלמא לא שכיך ולא שכיך בעלמא דאתי ואפילו בקברא שפוטתיה מרחשן אורייתא כמה דאת אמר (שה"ש ז י) דובב שפתי ישנים ע"כ⁴²¹:</p>	<p>וכמה סודות עליונים בארנו במי שמשתדל בתורה, שזוכה להקשר בתורה שלמעלה בעולם הזה אינו שוקט, ואינו שוקט בעולם הבא, ואפילו בקבר שפתותיו מרחשות בתורה, כמו שנאמר "דובב שפתי ישנים", עד כאן.</p>
<p>קלה/א</p>	

⁴¹⁴ ירצה זה הנקרא איש צדיק או כל איש, הוא מאריה דביתא, שנאמר (משלי כד, ג) בחכמה יבנה בית, ובסוד כתר שלה שהוא בשני אורות העולים ב"ת (רמ"ז).
⁴¹⁵ יש בחינת רחל הפנימית הנקראת כלת משה והיא הנקראת מטרונותא בעצם (רמ"ז).
⁴¹⁶ ה"ס יעקב הפנימי הנבקע בתוך זעיר בסוד יעקב יבק"ע. ולפי שיעקב הוא מאבא לכן אמר שאבא שהוא יסודו הוא תמיד אצל המטרונותא כבעל (רמ"ז).
⁴¹⁷ בראשית ז ע"א (הערת הזהר).
⁴¹⁸ כל העשר ספירות (יהל אור).
⁴¹⁹ האי (דפ"ו).
⁴²⁰ ללמד לאחרים (יהל אור).
⁴²¹ והיה כעץ שתול וכו' עד כאלו קיים והגית בו יומם ולילה ומכאן תלך ויקרא רסג ע"א שמע ישראל (הערת הזהר).

<p>דבעי לנסבא אתתיה דבר נש מניה איהו קפיד ולא שביק לה אבל קודשא בריך הוא לאו הכי וכתוב (שמות כה ג) וזאת התרומה זו כנסת ישראל אף על גב דכל רחימו דילה לגביה ורחימו דיליה לגבה מניה נטלין לה לאשראה בנייהו מההוא אתר עלאה דכל רחימו דאתתא ובעלה שריא ומתמן (תמן) תקחו את תרומתי זכאה חולקיהון דישראל וזכאין בלהו דזכו להאי:</p>	<p>שרוצה לקחת אשתו של אדם ממנו, הוא מקפיד ולא עוזב אותה. אבל הקדוש ברוך הוא לא כך, נאמר "וזאת התרומה", זו כנסת ישראל, אף על גב, שכל אהבתה אליו ואהבתו אליה, ממנו נוטלים אותה, להשרותה ביניהם, מאותו מקום עליון שכל האהבה של אשה ובעלה שורה, משם "תקחו את תרומתי". אשרי חלקם של ישראל, ואשרי כולם שזכו לזה.</p>
<p>וזאת התרומה אשר תקחו מאתם ואי תימא אי הכי אשר תקחו מאתו מבעי ליה מאי מאתם ומאתו (מ) תריין שמהן ונ"א דרגין אליון (אליון) 422:</p>	<p>"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם", ואם תאמר, אם כן, היה צריך להיות [כתוב] "אשר תקחו מאתו", מה זה "מאתם", מאת שני השמות (המדרגות) הללו.</p>
<p>תו רב וייבאו (ייסא) סבא אמר מאתם מאת 423 דאיהו רזא דעלמא עלאה 424 אתר מדוריה 425 דהאי צדיק דאיהו אתער מאת ס' ומתמן נטילו (מתמן נטל) היין 426 לאתנא ולעלמין (עלמין) בלהו וכלא מלה חדא רזא להכימין אתיהיבת זכאה חולקיהון:</p>	<p>עוד אמר רב יבא סבא "מאתם", מאת ס', שהוא סוד העולם העליון, מקום מדורו של הצדיק הזה שמתער מהאות ס', ומשם נוטל חיים להזין את כל העולמות, והכל דבר אחד, הסוד שנתן לחכמים, אשרי חלקם.</p>
<p>דאף על גב דאינון נטלין לה הכא 427 לא יכלין ולנטלא להו אלא ברשו דבעלה וברעו דיליה ולמעבד פולחנא דרחימו לגביה וכדין ברחימו דיליה תקחו את תרומתי וכל דא באינון פולחני דצלותא ותקונא וסדורא דישראל מסדרין בכל יומא:</p>	<p>שאף על גב שהם נוטלים אותה כאן, לא יכולים ליטול אותה אלא רק ברשות בעלה וברצונו, ולעשות עבודה של אהבה אליו, ואז באהבתו "תקחו את תרומתי". וכל זה באותן העבודות של התפלה ותקון וסדור שישראל מסדרים בכל יום.</p>
<p>[דבר אחר] מאתם מכללא דשית סטריין עלאין וכלא חד 428 מאתם מאינון זמני 429 ושבתו וכלא רזא חדא זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני (ושש ועזים) זהב ברזא דיומא דראש השנה דאיהו יומא דזהב [יומא דדינא] ושלטא ההוא סטרא כמה דאת אמר (איוב לו כב) מצפון זהב יאתה:</p>	<p>דבר אחר "מאתם" מהכלל של ששה צדדים העליונים, והכל אחד. "מאתם" מאותם זמנים ושבתות, והכל סוד אחד. "זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני". זהב, בסוד של יום ראש השנה, שהוא יום של זהב, יום הדין, ושולט אותו הצד, כמו שנאמר "מצפון זהב יאתה".</p>
<p>וכסף דא יום הכפורים דמתלבנן חוביהון דישראל כתלנא כמה דאת אמר (ישעיה א יח)</p>	<p>"וכסף", זה יום הכפורים, שמתלבנים חטאיהם של ישראל כמו שלג, כמו שנאמר "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו",</p>

422 פי' הם כל איש הנזכר בפסוק שהיסוד נק' בשני שמות כל ואיש (מ"מ).
423 הענין כי ס' סתומה היא הבינה, והיסוד עולה ונשרש בה, והיינו סוד גנוז לצדיקים לעתיד לבא, דהיינו צדיקים היסוד בעולם הבא בינה (אור יקר). היינו דעת יסוד בינה (רח"ו).
424 סוד הבינה הסתומה, והיא עתידה להפתח שכבר היא ס' מרובעת (אור יקר).
425 מפני שכמו שהצדיקים בגן עדן מדורין על מדורין בהיכלות אשר שם, כך היסוד צדיק בחינותיו מתפשטות בבינה, ולא שיהיה ממש מדורו שם אלא הוא מושרש שם לשאוב משם בהעלם למטה בגלוי המזון לעולמות (אור יקר). מדורין (יהל אור).
426 קצו ע"א (הערת הזהר).
427 מוסגר בדפ"ק.
428 (דבר אחר) נוסף בדפ"ו.
429 והם רומזים לו"ק דז"א (מ"מ).

<p>אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וכתוב (ויקרא טז ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם:</p>	<p>ונאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם".</p>
<p>ונחשת יומי דקרבנין דחג דאינון רתיכי דעמין עכו"ם ואנון אקרון רוא דהרי נחשת ובגין כך מתמעטין בכל יומא ואזלין:</p>	<p>"ונחשת" ימי קרבנות החג, שהם מרכבות העמים עובדי כוכבים ומזלות, והם נקראים סוד של הרי נחשת, ולכן מתמעטים בכל יום והולכים.</p>
<p>ותכלת דא פסח שולטנו דרוא דמהימנותא רוא אדגוונא (דנהורא) תכלא ובגין דהיא תכלא לא שלטא עד דשציאת וקמילת [כל בוכרי דמצראי] כמה דאת אמר (שמות יב כג) ועבר יהו"ה לנגף את מצרים בגין כך כל⁴³⁰ גווינן טבין בחלמא בר מן תכלא:</p>	<p>ותכלת, זה פסח, השלטון של סוד האמונה, הסוד של צבע התכלת, ומשום שהיא תכלת, לא שולטת עד שמשמידה והורגת כל בכורות מצרים, כמו שנאמר "ועבר ה' לנגוף את מצרים", ולכן כל הצבעים טובים בחלום חוץ מתכלת.</p>
<p>וארגמן דא שבועות רוא דארגוונא דתורה שבכתב דאתיהיבת ביה כלילא ומתריין (מכל) סטרין מימינא ומשמאלא כמה דאת אמר (דברים לג ב) מימינו אש דת למו ודא איהו ארגמן:</p>	<p>"וארגמן", זה שבועות, סוד הארגמן, שתורה שבכתב שנתנה בו, כלולה משני צדדים, מימין ומשמאל, כמו שנאמר "מימינו אש דת למו" וזהו ארגמן.</p>
<p>ותולעת שני דא איהו ט"ו באב שבנות ישראל היו יוצאות בכלי מילת, כמו שנאמר "האמונים עלי תולע".⁴³¹</p>	<p>"ותולעת שני", זהו ט"ו באב, שבנות ישראל היו יוצאות בכלי מילת, כמו שנאמר "האמונים עלי תולע".</p>
<p>עד הכא שית [סטריין] (זמנין) מכאן ולהלאה רוא דעשרת ימי תשובה וש"ש ועזים ועורות אילים מאדמים ועורות תחשים ועצי שטים ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים ואבני שוהם ואבני מלואים, עד כאן תשעה, כנגד תשעה ימים, ויום הכפורים משלים לעשרה. ומכל אלה אנו נוטלים תרומת ה', בכל זמן וזמן, כדי להשרות עלינו. בראש השנה אנו נוטלים תרומת ה', והוא סוד של ראש השנה, שבא מצד הזהב. ביום הכפורים אנו נוטלים אותה, והיא יום הכפורים ששירשת הבת את האם. בסכות אנו נוטלים אותה, והיא סוכה סוככת ומגינה עלינו, ונאמר "ביום השמיני עצרת תהיה לכם", וזוהי "תרומת ה'".</p>	<p>עד כאן ששה צדדים, מכאן והלאה הסוד של עשרת ימי תשובה, "ושש ועזים ועורות אילים מאדמים ועורות תחשים ועצי שטים ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים ואבני שוהם ואבני מלואים, עד כאן תשעה, כנגד תשעה ימים, ויום הכפורים משלים לעשרה. ומכל אלה אנו נוטלים תרומת ה', בכל זמן וזמן, כדי להשרות עלינו. בראש השנה אנו נוטלים תרומת ה', והוא סוד של ראש השנה, שבא מצד הזהב. ביום הכפורים אנו נוטלים אותה, והיא יום הכפורים ששירשת הבת את האם. בסכות אנו נוטלים אותה, והיא סוכה סוככת ומגינה עלינו, ונאמר "ביום השמיני עצרת תהיה לכם", וזוהי "תרומת ה'".</p>

⁴³⁰ קלט ע"א (הערת הזהר).

⁴³¹ עי' פע"ח (שער מקרא קודש - פרק ד): ט"ו באב נצח, חנוכה הוד, פורים יסוד. ועי"ש שבועות א: כבר כתבנו סדר המועדות, בחג הפסח עד ט"ו בשבט, נצח. פורים, יסוד. חנוכה, הוד. ולפי שפרשנו במקום אחר, חנוכה בנצח, ופורים בהוד, יצדק מאוד ט"ו באב ביסוד, ויגיד עליו ריעו בט"ו בשבט, שהוא מלוי הלבנה, מלא כל הארץ, ודאי שמבין שניהם תתחנט עלים של פירות אילן כדלקמן. והנה ט"ו באב, בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים. כמבואר סוף תענית, וסוד הזיוגים יונקת מבינה, סוד ויה"כ, כמ"ש הנושא אשה לשם שמים, עונותיו נמחלין לו. ועי' עוד מאה קשיטה לרמ"ע מפאנו (סימן פא).

⁴³² פ' עורות אילים ועורות תחשים חשיב לשנים, וכן אבני שהם ואבני מלואים קא חשיב לשנים. אבל בשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים הם א', ט' עם ו' הנז', הם ט"ו מינים, וז"ש הזהר דף קלט ע"א י"ג זינין אינון בר אבנין יקירין, נמצא שעם האבנים הם ט"ו, וזה הפך מדברי רש"י שאמר י"ג מינים הם, וכתב הרא"ם שרש"י קחשיב תכלת וארגמן ותולעת שני כא' שכולם מין צמר (מ"מ).
⁴³³ אמור קב (הערת הזהר).

<p>(דכתיב) (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם ודא איהי תרומת יהו"ה:</p>	
<p>בפסח [נ"א אוף הכי אנן נטלין לה ו]איהי פסח והא אוקימנא רזא [דגוון] דנהורא תכלא בשבועות אנן נטלין לה ואיהי שתי הלחם וכתיבו (דכתיב) (שמות כ א) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר ואנן נטלין מתורה שבכתב תורה שבעל פה:</p>	<p>בפסח כמו כן אנו נוטלים אותה, והיא פסח. והרי בארנו סוד הצבע של אור התכלת. בשבועות אנו נוטלים אותה, והיא שתי הלחם, ונאמר "וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר", ואנו נוטלים מתורה שבכתב תורה שבעל פה.</p>
<p>ט"ו באב איהו קיימא בחדוה על בנות ישראל כל שאר יומין אינון לתקונא דילה ועל דא אשר תקחו מאתם כתיב כגוונא⁴³⁴ דאינון⁴³⁵ מתיחדין לעילא ובאחד אוף הכי (אוף הכא) איהי אתיחדת לתתא ברזא דאחד⁴³⁶ למהוי עמהון לעילא חד לקבל חד⁴³⁷ קודשא בריך הוא אחד⁴³⁸ לעילא לא יתיב על כורסייא דיקריה עד דאיהו (ד)אתעבידת ברזא דאחד כגוונא דילה למהוי אחד באחד והא אוקימנא⁴³⁹ ורזא דיהו"ה (דהוא) אחד ושמו אחד:</p>	<p>חמשה עשר באב הוא עומד בשמחה על בנות ישראל, כל שאר הימים הם לתקון שלה, ולכן נאמר "אשר תקחו מאתם". כמו שהם מתייחדים למעלה באחד, כמו כן היא מתייחדת למטה בסוד של אחד, להיות עמם למעלה אחד כנגד אחד. הקדוש ברוך הוא אחד למעלה לא יושב על כסא כבודו עד שנעשית בסוד של אחד כמו שלו להיות אחד באחד, והרי בארנו הסוד של ה' אחד ושמו אחד.</p>
<p>רזא דשבת⁴⁴⁰ איהי שבת⁴⁴¹ דאתאחד⁴⁴² ברזא</p>	<p>סוד השבת היא שבת שנאחזת בסוד</p>
<p>קלה/ב</p>	
<p>ודאחד⁴⁴³ (דאחד) למשרי עלה⁴⁴⁴ רזא דאחד צלותא דמעלי שבתא⁴⁴⁵ דהא</p>	<p>של אח"ד, להשרות עליה הסוד של אחד, תפלת ערב שבת, שהרי אז מתייחד כסא</p>

⁴³⁴ עי' אריכות בשביבי נוגה

⁴³⁵ עתה נבין בזה טעם למה אנו מתפללין מקדש ישראל והזמנים, למה לא נחתום הזמן הא', ולמה נכלול כל הזמנים יחד. אלא מפני שכולם כלולים יחד מכל א' וא', שעם היות שהם ו"ק, ו' זמנים, עכ"ז כולם כלולים בפסח, וכולם כלולים בר"ה וכולם בסוכות, ולכך אנו חותמין מקדש ישראל, ת"ת, בעל ו"ק, בסוד הדעת, והזמנים כל ו' זמנים. ואל תשיבני מר"ה ויוה"כ כי טעם אחר שם שהם ברכות ארוכות בסוד א"א, וחותרם הברכה ברוך כאשר אפרש בחלק תפלה למשה אמנם הכא בכל חג וחג (אור יקר). פי' ו"ק דז"א (מ"מ).

⁴³⁶ בסוד התעוררות הראויות לה כדפי' (אור יקר).

⁴³⁷ אם כן צריך שנכוון כשנקח אותה שהיא נקשרת בסוד אחד עם חייליה נערוותיה היכלותיה [עולמות ב"ע], ולזה עם ימצא שאנו נוטלים היחוד שאם אין אנו מקשטין אותה ומקשרין אותה עם נערוותיה אין אנו נוטלים כלל, מפני שהוא מקפיד שאינו יושב על הכסא אלא דווקא בהיות כסאו דהיינו מדת מלכותו אח"ד כמותו ואם אין אנו עושין ומתקנים אותה אחד כמותו לא יתקשרו יחד ונמצא שאין אנו נוטלים אותה משום ד"מאת כל איש" כתיב, צריך יחוד, ולזה אנו מתקנין אותה ומקשטין אותה (אור יקר).

⁴³⁸ ת"ת (רח"ו).

⁴³⁹ קלד ע"א (הערת הזהר).

⁴⁴⁰ כבר פי' הזמנים, השתא מפרש שבת דעדיף מכולהו, ואגב אורחיה נפרש תפילות דשבת והזמירות, ולהכי הקדים הזמנים, איידי דזוטר מילייהו (אור יקר). מלכות (רח"ו).

⁴⁴¹ מלכות כאומרו כי אות היא בני ובין בני ישראל אות היא לעולם (אור יקר).

⁴⁴² בנערוותיה (אור יקר).

⁴⁴³ כי בחול כל יום ויום בא' מו' נערוותיה, אמנם יום שבת היא היא קדש ממש נקשרת "ברזא דאחד" דהיינו נערוותיה ו' בו', והכח הקושרים אח"ד, והיינו "דאתקשרת ברזא דאחד" בנערוותיה (אור יקר).

⁴⁴⁴ ת"ת רזא דאחד כולל אח"ד ו"ק על הדרך שפי' (אור יקר).

⁴⁴⁵ היא סוד תיקוניה באחד (אור יקר).

<p>אתאחדת וכוורסייא⁴⁴⁶ (כרסא) יקירא⁴⁴⁷ קדישא ברזא דאחד ואתתקנת⁴⁴⁸ למשרי עלה מלכא קדישא עלאה⁴⁴⁹:</p>	<p>הכבוד הקדוש בסוד של אחד, ונתקנת שישרה עליה המלך הקדוש העליון.</p>
<p>כד עייל שבתא איהי אתיהדת⁴⁵⁰ ואתפרשת מסטרא אחרא וכל דינין⁴⁵¹ מתעברין מינה⁴⁵² ואיהי אשתארת ביחודא⁴⁵³ דנהירו קדישא ואתעטרת בכמה עטרין⁴⁵⁴ לגבי מלכא⁴⁵⁵ קדישא⁴⁵⁶ וכל שולטני רוגזין⁴⁵⁷ ומארי דינא כלהו ערקין⁴⁵⁸ [ואתעברו מינה] ולית שולטנו אחרא בכלהו עלמין⁴⁵⁹ ואנפאה⁴⁶⁰ נהירין בנהירו עלאה⁴⁶¹ ואתעטרת לתתא בעמא קדישא⁴⁶² וכלהו מתעטרין</p>	<p>כשנכנסת השבת היא מתייחדת, ונפרדת מהצד האחר, וכל הדינים עוברים ממנה, והיא נשארת ביחוד של אור קדוש, ומתעטרת בכמה עטרות למלך הקדוש. וכל שליטי הרוגז ובעלי הדין כולם בורחים (ועוברים ממנה), ואין שלטון אחר בכל העולמות, ופניה מאירים באור עליון, ומתעטרת למטה בעם הקדוש, וכולם מתעטרים בנשמות חדשות. אז ראשית התפלה, לברך אותה בשמחה, בפנים מאירות, ולומר ברכו את ה' המברך. "את ה'", דווקא כדי לפתוח לה בברכה.</p>

⁴⁴⁶ מלכות אתאחדת בסוד אחד (אור יקר).

⁴⁴⁷ מצד החכמה בסוד ודאי דהיינו ל"ב נתיבות (אור יקר).

⁴⁴⁸ אחר שהוא אח"ד, עושה עצמה כסא נכון לישיב עליו המלך, וז"ש "אתאחדת" ואח"כ "אתתקנת למשרי עלה מלכא", ת"ת המולך במלכות (אור יקר).

⁴⁴⁹ "קדישא" מצד הבינה קדש הקדשים, "עילאה" מ"ק עליונים, אלא כמונו אלא יקירא קדישא לבד (אור יקר). "קדישא" דהיינו מלך קדישא מצד החכמה והבינה, "עילאה" מצד הכתר דעדיף מינה, בזה הוא ב"ק עליונים והיא מו' תחתונים כדפי', והשתא מפרש הבחינות בפרט א' לא', תחלת הכל קודם שהיא תתקן ייחודה (אור יקר). "עילאה" מצד הכתר דעדיף מינה בזה, הוא ב"ק קצוות עליונים והיא מו' תחתונים כדפי' והשתא מפרש הבחינות בפרט א' לא' תחלת הכל קודם שהיא תתקן באח"ד (אור יקר).

⁴⁵⁰ אמנם קודם ייחודה אתפרשת מסטרא אחרא וכל דינים וכו' (אור יקר).

⁴⁵¹ המעכבים היחוד להיות כל כח דין רוצה לפעול לעצמו (אור יקר).

⁴⁵² בענין שיעשה שלום בהיכלותיה, כולם רחמים כולם מסכימין אל המנוחה, ובזה בהעברת החצונים הדינים מעצמה "איהי אשתארת ביחודא" שאין מונע (אור יקר).

⁴⁵³ והיינו "דנהירו קדישא" שמי היה מחשיך פניה שלא תאיר, החצונים או הדינים הקשים, בהעברתם מיד היא מאירה "נהירו קדישא" דיחודא כדפי' (אור יקר).

⁴⁵⁴ היינו כללותיה (אור יקר).

⁴⁵⁵ לגבי מלכא נמחק במ"מ ובמקום ואיתא למלכא.

⁴⁵⁶ כי בחול היתה מתייחדת עם הת"ת אמנם בסוד התלבשה בחול כנודע, אמנם עתה מלכא "קדישא" למעלה באצילות לא בסוד התלבשם בחול (אור יקר). בחמדת ימים דף סד: בעמידה דערבית דשבת אז עלתה הכלה ונתפרשה מהקל'י' כמ"ש בזהר תרומה ז"ל: צלותא דמעלי שבתא וכו' משם יתבאר תרתי לטיבותא דאתפרשת מסט"א ועוד דאתעטרת בכמה עטרין, ועל כן כדי להורות על שלימות זה הנמצא בה, יאמר ויכלו השמים וכו', והוא לשון שכלול וכו', כי הכלה היא עתה בערך שנשתכללה בזמן הבריאה, דכתיב ויביאה אל האדם, דקשיט לה בכ"ד קישוטין כמספר ויביאה וכו' ולעומת זה תקנו ז' ברכות כי לעולם הכלה מתברכת בז' ברכות בסוד ויבנהו ז' שנים, כמ"ש בזהר דכת"י [זו"ח] בז' סליקת, ורבינו הקדוש האריז"ל כתב טעם למה שתקנו ג' תפלות משונות בשבת, אתה קדשת, הם הקדושין של הכלה שנתן לה החתן בסוד ז' ברכות, ואז היתה נקנית לבעלה, ואסורה לחיצונים. ג"פ ויכלו הם ג' עדים. ישמח משה, הם סבלונות. תקנת שבת, סוד מאכל ומשתה. אתה אחד, הוא יחוד חתן וכלה. וע"כ בלילה אנו אומרים וינוחו בה, ככלה בבית אביה, שעיקר השמחה בה, ובשחרית אומרים בו ככלה בבית חמיה, שעיקר השמחה בו, ובמנחה אומרים בס, כי אז שניהם עיקר ביחודא שלים (מ"מ).

⁴⁵⁷ היינו כחות הדין בחזקה מצד הרוגז החצון (אור יקר).

⁴⁵⁸ ונחבאין בנוק' דתהומא רבא, ומה שבימות החול כביכול הם ב' רשויות רשות גבוה ורשות הטומאה הם עתה ברשות אחת (אור יקר).

⁴⁵⁹ אלא כולם שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' (אור יקר).

⁴⁶⁰ אותם הפנים המביטים אל בעלה שהן א"ל אלהים אדניי (אור יקר)

⁴⁶¹ קדושת שבת ומנוחתו שנתקשטה בו מקדש העליון ואל התעוררות הזווג העליון (אור יקר).

⁴⁶² כדי להזדווג בסוד התעוררותה, וכדי שיהיה להם יכולת לייחד בסוד מציאות האצילות, מנוחת שבת (אור יקר).

<p>בנשמתין חרתין⁴⁶³ כדין שירותא דצלותא⁴⁶⁴ לברכא לה⁴⁶⁵ בחדוה⁴⁶⁶ בנהירו דאנפין⁴⁶⁷ ולומר ברכו את יהו"ה המבורך⁴⁶⁹ את יהו"ה דייקא בגין למפתח⁴⁷⁰ לגבה בברכה⁴⁷¹:</p>	
<p>ואסיר לעמא קדישא למפתח לגבה בפסוקא דדינא כגון והוא רחום וגו' (תהלים עה לח) בגין דהא אתפרשת מרזא דסמרא אחרא וכל מארי דינין אתפרשו ואתעברו מינה ומאן דאתער האי לתתא גרים לאתערא הכי לעילא וכרסייא קדישא לא יכלא לאתעמרא בעמרא דקדושה דכל זמנא דמתערי לתתא אינון מאריהון דדינא דהון מתעברן והון אזלי כלהו לאתטמרא נו נוקבא דעפרא דתהומא רבא כלהו תייבין לאשראה בדוכתייהו ואתרחקת⁴⁷² בהו אתר קדישא דבעאת נייחא:</p>	<p>ואסור לעם הקדוש לפתוח אליה בפסוק של דין, כמו "והוא רחום וגו'", משום שהרי נפרדה מהצד האחר, וכל בעלי הדינים נפרדו ועברו ממנה. ומי שמעורר את זה למטה, גורם לעורר כך למעלה. ו[אז] הכסא הקדוש לא יכול להתעטר בעטרת קדושה. שכל זמן שמתעוררים למטה אותם בעלי הדין שהיו עוברים, והיו הולכים להתחבא בתוך הנקב של העפר של התהום הגדול, כולם שבים לשרות במקומם. והמקום הקדוש מתרחק על ידם, שרוצה במנוחה.</p>
<p>ולא תימא דדא איהו בלחודוי אלא לית אתערותא לעילא לאתערא עד דישראל מתערי לתתא כמה דאוקימנא דכתיב (תהלים פא ד) בכסה ליום חגנו ליום חג לא כתיב אלא ליום חגנו ועל דא אסיר לעמא קדישא דקא מתעמרין בעמרין קדישין דנשמתין בגין לאתערא נייחא דאינון יתערו דינא אלא כלהו ברעו ורחימו סגי דיתערו ברכאן עילא ותתא כחדא:</p>	<p>ואל תאמר שזה הוא בלבדו, אלא שאין התעוררות למעלה להתעורר עד שישראל מעוררים למטה כפי שבארנו, שנאמר "בכסה ליום חגנו". לא נאמר "ליום חג", אלא "ליום חגנו". ולכן אסור לעם הקדוש שמתעטרים בעטרות קדושות של נשמות, כדי לעורר מנוחה, שהם יעוררו דין, אלא כולם ברצון ואהבה רבה, שיעוררו ברכות מעלה ומטה כאחד.</p>
<p>ברכו את יהו"ה את דייקא כדקאמרן דא שבת⁴⁷³ דמעלי שבתא ברוך יהו"ה המבורך דא אפיקו דברכאן ממקורא דחיי ואתרו (מאתר) דנפיק מניה כל שקיו לאשקאה לכלא ובגין דאיהו מקורא ברזא דאת קיימא⁴⁷⁴ קרינן</p>	<p>ברכו את ה', דווקא "את", כמו שאמרנו, זו שבת של ערב שבת. ברוך ה' המבורך, זו יציאת הברכות ממקור החיים, ומקום שממנו יוצאת כל ההשקאה להשקות את הכל. ומשום שהוא המקור, בסוד של אות הברית, קוראים לו "המבורך". הוא נביעת הבאר. כיון שמגיעים</p>

⁴⁶³ שאינם כנשמת חול שהם אופן נפש חיה רוח כסא נשמה אלא נפש ממלכות רוח מת"ת נשמה מבינה (אור יקר).

⁴⁶⁴ דערבית (אור יקר).

⁴⁶⁵ כי ברכו הוא ברכת השכינה (אור יקר).

⁴⁶⁶ ויעביר כל יגון, ואנחה חלפו (אור יקר).

⁴⁶⁷ כדי להשפיעה מבינה בעלת השמהח ולהאיר פניה אל הספירות ומהם אל המלכות (אור יקר).

⁴⁶⁸ השכינה הנקראת א"ת [עי' ח"א טו ע"ב] (אור יקר).

⁴⁶⁹ והוא בחי' תוספת הרוח שסודו מחג"ת דצלם דאימא והמה נקראים נשמתין על שמה כנודע וב"פרוש סוכת שלום עלינו" תנוח תוספת הנשמה כמ"ש בזהר בראשית מח ע"א (מ"מ).

⁴⁷⁰ שנראה שמיד הברכות הם מזומנות כיון שהוא פותח מיד (אור יקר).

⁴⁷¹ ובחול איני פותח אלא בפסוק והוא רחום שהוא כדי לבטל ד' קלי' מורה שד' קליות שהם עון משחית אף וחימה הם כניסת הפתח אליה ואנו מכניעים אותם ונכנסים דרך בה ואח"כ מושכים לה ברכה ברכו אמנם ביום שבת תחלת פתיחת פינו מיד בברכה מורה שהיום גורם שכולו ברכה (אור יקר).

⁴⁷² "ס"א ואתדחקת" נוסף בדפ"ו.

⁴⁷³ בראשית ה ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁷⁴ ברוך יסוד דאימא ה' ת"ת שהוא ז"א המבורך יסוד ז"א לעולם מלכות ועד יסוד דידה (רח"ו).

<p>ליה המבורך איהו מבוּעא דבירא וכיון דמטו תמן הא ודאי בירא אתמליא דלא פסקין מימיו לעלמין:</p>	<p>לשם, הרי הבאר ודאי מתמלאת, שאין פוסקים מימיו לעולמים.</p>
<p>ועל דא לא אמרינן ברוך את יהו"ה המבורך אלא ברוך יהו"ה דאלמלא לא מטי התם נביעו ממקורא עלאה לא אתמליא בירא כלל ועל דא המבורך אמאי איהו המבורך בגין דאיהו אשלים ואשקי לעולם ועד עולם ועד דא איהו שבת דמעלי שבתא ואנן תקעין ברכאן באתר דאקרי מבורך וכיון דמטאן התם כלהו לעולם ועד ודא איהו ברוך יהו"ה המבורך עד הכא מטון ברכאן מעלמא עלאה וכלהו לעולם ועד לאתברכא ולא תשקאה ולמהוי שלים כדקא יאות מליא מכל סטרין:</p>	<p>ולכן לא אומרים ברוך את ה' המבורך, אלא ברוך ה', שאלמלא לא מגיעה לשם נביעה מהמקור העליון, לא מתמלאת הבאר כלל. ועל זה "המבורך". למה הוא המבורך, משום שהוא משלים ומשקה לעולם ועד. עולם ועד, זוהי שבת של ערב שבת. ואנו תוקעים ברכות במקום שנקרא מבורך, וכיון שמגיעים לשם, כולם לעולם ועד, וזהו "ברוך ה' המבורך". עד כאן הגיעו ברכות מהעולם העליון, וכולם לעולם ועד, להתברך ולהיות משקה, ולהיות שלם כראוי, מלא מכל הצדדים.</p>
<p>ברוך דא⁴⁷⁵ מקורא עלאה דכל ברכין נפקין מניה וכד סיהרא אשתלים קרינן לה הכי לגבי תתאי אבל ברוך מקורא עלאה כדקאמרן יהו"ה דא אמצעי דכל סטרין עלאין המבורך דא שלמא דביתא מבוּעא דבירא לאשלמא ולא שקאה כלא לעולם ועד דא עלמא תתאה דאצטריך לאתברכא ומשחא ורבו דברוך יהו"ה והמבורך כלא איהו לעולם ועד:</p>	<p>"ברוך", זהו המקור העליון שכל הברכות יוצאות ממנו, וכשהלבנה נשלמת, קוראים אותה כך לתחתונים. אבל ברוך, מקור העליון כפי שאמרנו. ה' זהו אמצעי של כל הצדדים העליונים. המבורך זה שלום הבית, נביעת הבאר להשלים ולהשקות הכל. לעולם ועד, זה העולם התחתון, שצריך להתברך, ושמן ומשחה של ברוך ה' והמבורך, הכל הוא לעולם ועד.</p>
<p>מבורך כמה דאת אמר (בראשית מט כב) בן פורת⁴⁷⁶ ועל דא ברכה דא אצטריכו כל עמא לברכא ובמעלי שבתא ברעו דלכא ובחדוה בעו למשרי בשרותא ובברכהו דא לאתברכא האי שבת דמעלי⁴⁷⁷ ליליא⁴⁷⁸ [שבתא] מעמא קדישא כדקא יאות בהאי ברכה וס"א ברכו:</p>	<p>מבורך כמו שנאמר "בן פורת", ולכן הברכה הזו צריכים כל העם לברך. ובערב שבת, ברצון הלב ובשמחה, צריך להתחיל בתחלה בברכה הזו, שתתברך השבת הזו של ערב שבת בליל שבת מהעם הקדוש כראוי, בברכה הזו (ברכו).</p>
<p>כד שראן ישראל לברכא קלא אזלא בכלהו רקיעין דמתקדשי בקדושה דמעלי שבתא זכאין אתון עמא קדישא אתון מברכי ומקדשי לתתא בגין דיתברכו ויתקדשו לעילא כמה משריין</p>	<p>כשמתחילים ישראל לברך, קול הולך בכל הרקיעים שמתקדשים בקדושת ערב השבת, אשריכם העם הקדוש, שאתם מברכים ומקדשים למטה, כדי שיתברכו ויתקדשו למעלה כמה מחנות</p>
<p>קלו/א</p>	
<p>עלאין קדישין זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי ולא מברכי ישראל ברכה דא עד דמתעטרן בעטרין דנשמתין</p>	<p>עליונים קדושים, אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא. ולא מברכים ישראל את הברכה הזו עד שמתעטרים בעטרות של נשמות קדושות כפי שאמרנו, אשרי העם שזוכים להם בעולם הזה לזכות להם לעולם הבא.</p>

⁴⁷⁵ קסב ע"א עקב רעא ע"א (הערת הזהר).

⁴⁷⁶ "מבורך כמה דאת אמר (בראשית מט כב) בן פורת" מוסגר בדפ"ק.

⁴⁷⁷ במעלי (דרך אמת אמנם אינו כן באמסטרדם).

⁴⁷⁸ מוסגר בדפ"ק.

<p>קדישין כדקאמרן⁴⁷⁹ זכאה עמא [דזכי] (דהכי) לון בעלמא דין למזכי לון לעלמא דאתי:</p>	
<p>בהאי ליליא שמושא דחכימין באלין נשמתין קדישין דמתערטין בהו⁴⁸⁰ ואף על גב דהא אוקימנא⁴⁸¹ וכלא הד⁴⁸² ובכל אתר דתשכח לחכימין בהאי מלה בסטרא דא ולזמנין בסטרא דא כלא איהו חד והני מילי הא אוקימנא אבל בזמנא דא דמתערטין כלהו בנשמתין ורוחין חדתי יתירין קדישין כדין איהו זמנא דשמושא דלהון בגין דליהוי נגידו לההוא שמושא בנגידו (דרוחין חדתי יתירין קדישין כדין איהו שמושא דלהון בגין דנגידו לההוא שמושא בנגידו) דקדושה בניחא עלאה ויפקון בנייהו קדישין כדקא חזי:</p>	<p>בלילה זה [זמן] תשיש של החכמים באלו הנשמות הקדושות שמתערטות בהם, ואף על גב שהרי בארנו והכל אחד. ובכל מקום שתמצא לחכמים בדבר הזה בצד זה ולפעמים בצד זה, הכל הוא אחד. ודברים הללו הרי כבר בארנו, אבל בפעם הזו שכולם מתערטים בנשמות ורוחות חדשות יתרות קדושות, אז הוא הזמן של תשיש שלהם, כדי שיהיה שפע לאותו התשיש, בשפע של קדושה במנוחה עליונה, ויצאו בניהם קדושים כראוי.</p>
<p>רזא דא לחכימין אתייהבת בשעתא דאתפליג ליליא⁴⁸³ בליליא דא וקודשא⁴⁸⁴ בריך הוא בעי לאעלא בגנתא דלעילא⁴⁸⁵ ורזא דא ביומי דחול⁴⁸⁶ קודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן דלתתא⁴⁸⁷ לאשתעשעא עם צדיקיא דשראן תמן ובשבת בההוא ליליא דשבתא קודשא בריך הוא (די ברזא דמקורא</p>	<p>סוד זה נתן לחכמים בשעה שנחלק הלילה, בלילה הזה הקדוש ברוך הוא רוצה להיכנס לגן שלמעלה, וסוד זה בימי החול, הקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן שלמטה להשתעשע עם הצדיקים ששורים שם. ובשבת באותו ליל שבת, הקדוש ברוך הוא נכנס לגן שלמעלה בסוד המקור העליון.</p>

⁴⁷⁹ דע כי ענין תוספת נשמה הבאה לאדם בערב שבת הם בכל החלקים. והנה מ"ש עתה, דבהאי ברכה דברכו מתערטין בתוספת עטראן דנשמתין, הוא בבחינת חלק הרוח בלבד, והוא כי ברכת ברכו הוא ברכת ז"א אל נוקביה. ואמנם תוספת הנשמה בעצמה, אינה נכנסת באדם עד ברכת הפורס סוכת שלום עלינו שאומרים בליל שבת, כי סוכת שלום היא הבינה, והיא פורשת גדפהא על ישראל, ונותנת להם תוספת נשמה ממש, כנז' אצלנו לעיל בפ' בראשית בדף מ"ח ע"ב, ובזה תבין דלא פליגי המאמר אשר שם עם המאמר אשר כאן (שער מאמרי רשב"י).

⁴⁸⁰ פי' כיון שיש להם נשמות יתרות שהם קדושות בליל שבת, לכך זיווגם של ת"ח בליל שבת, כדי להמשיך נשמות קדושות לבניהם מנשמות יתרות (מ"מ).

⁴⁸¹ פי' במקום אחר נתן טעם למה זווג של ת"ח בליל שבת דווקא, מפני שבחצות דליל שבת הוא זווג ישראל ורחל, שהוא זווג המעולה שכולם, ולכך מקשה דהכא אמרנו הטעם הוא בשביל שיש בליל שבת נשמות יתרות וכו', והתם אמרין טעמא מפני שאז יש זווג ישראל ורחל (מ"מ).

⁴⁸² פי' שכל הטעמים אמת, וז"ש ובכל אתר דתשכח לחכימין בהאי מלה בסטרא דא ולזמנין בסטרא דא כולא חד הוא (מ"מ).

⁴⁸³ פי' רצה לפרש הטעם השני שאמר במקום אחר, לפי שבחצות דליל שבת הוא זווג ישראל ורחל (מ"מ).

⁴⁸⁴ קודשא (דפ"ו).

⁴⁸⁵ יובן במ"ש הרב בסה"כ וז"ל: בחצות דחול הוא זווג יעקב ולאח מן החזה ולמטה, ובליל שבת בחצות הראשון זווג יעקב ולאח מהחזה ולמטה כמו אחר חצות דחול, ורחל עולה להיכל הבינה להתגדל שם ע"י הבינה, ובחצות השני יורדת רחל, ואז הוא זווג ישראל ורחל, עכ"ל. ובזה יובן מ"ש "וקב"ה בעי לאעלא בגנתא דלעילא", הוא ז"א המזדווג עם רחל, וקראה גנתא דלעילא, לפי שנגדלה מאימא הנק' גנתא דלעילא. א"נ קרא לרחל גנתא דלעילא, לפי שהיא מעשר נקודות דעולם הנקודים, אבל לאח היא מאחורים דמלכות דאימא (מ"מ).

⁴⁸⁶ ויקרא מט ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁸⁷ פי' בחצות של חול קב"ה שהוא יעקב מזדווג עם לאה, וקראה גנתא דעדן דלתתא, לפי שלא נגדלה מאימא כמו רחל. ובשבת קב"ה די ברזא דמקורא עילאה, פי' ז"א שיסוד דאימא הנק' מקורא עילאה ההוא בתוכו, ומ"ש "עאל בגנתא דלעילא", היא רחל שנגדלה מאימא, כמ"ש בגין דביומי דחול, פי' חוזר על מ"ש לעיל, שנשמות יתרות באים לישראל ומפרש הענין היטב (מ"מ).

<p>עלאה) עאל בגנתא דלעילא וברזא דמקורא עלאה:</p>	<p>משום שבימי החול כל נשמות הצדיקים כולן שורות בגן שבארץ, וכשמתקדש היום בערב השבת, כל אותם מחנות של מלאכים קדושים שממונים בתוך הגן שלמטה, כולם מעלים את אותן נשמות ששוכנות בתוך הגן שלמטה, להכניס לאותו הרקיע שעומד על הגן, ומשם מוכנים מרכבות קדושות שסובבות את כסא הכבוד של המלך, ומעלים את כל אותן נשמות לגן שלמעלה. כיון שהרוחות הללו עולות, אז רוחות קדושות אחרות יורדות להתעטר בהם העם הקדוש, אלו עולות ואלו יורדות.</p>
<p>ואי תימא הא גנתא דבארעא ביומא דשבתא יתבא בריקניא בלא נשמתין דצדיקיא לאו הכי אלא נשמתין אזלין⁴⁹² ונשמתין אתיין נשמתין סלקין ונשמתין נחתין נשמתין אזלין מגו גנתא ונשמתין אתיין לגו גנתא כל אינון נשמתין דצדיקיא דמתלבנן ביומי דחול⁴⁹³ ועד לא עאלו לגו גנתא בשעתא דאלין נפקין אלין ואעלין וננתאו (עאלין ואתר) לא אשתאר בריקניא⁴⁹⁴ ברזא דלחם הפנים ביום הלקחו (שמואל א' כא ז):</p>	<p>ואם תאמר, הרי הגן שבארץ, ביום השבת יושב בריקנות בלי נשמות צדיקים. לא כך, אלא נשמות הולכות ונשמות באות, נשמות עולות ונשמות יורדות, נשמות הולכות מתוך הגן ונשמות באות לתוך הגן. כל אותן נשמות הצדיקים שמתלבנות בימות החל, וטרם שנכנסו לתוך הגן, בשעה שאלו יוצאות אלו נכנסות, והגן לא נשאר ריק, בסוד לחם הפנים "ביום הלקחו".</p>
<p>ואי תימא כד אתהדרו ביומי דחול⁴⁹⁵ במה⁴⁹⁶ אתמשכן דוכתי לארכא ופותיא</p>	<p>ואם תאמר, כשחוזרים בימות החול, במה נמשכים המקומות לאורך ולרחב ולרום בגן, ולא נודע, כמו סוד ארץ הצבי, שהיתה נמשכת</p>

⁴⁸⁸ אזדמנו (דפ"ו).

⁴⁸⁹ פי' לפי שמלאכים שבגן עדן דלתתא העלו הנשמות עד הרקיע של הגן דווקא, לכך באים ארגמ"ן שסובבים המלכות ומעלים אותם לג"ע שלמעלה (מ"מ).

⁴⁹⁰ ועד"ז ישנם ג"כ לכל נשמות הצדיקים לבושין דיקר, כתנות אור, לכל נשמה ונשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן, והוא נעשה ממעשי התורה והמצוה, לבוש מלכות לכל נשמה ונשמה לפי זכותה, ובה יושב בגן עדן התחתון ומקבל על ידה כל הנועם זיו דגן עדן התחתון. וזהו בימי החול, אבל בשבת וי"ט ור"ח עולים לגן עדן העליון, כמ"ש בפי' תרומה (קלו ע"א קמא ע"ב), ומתלבשת בלבושין יותר יקירין כמ"ש בפי' ויקהל (רי ע"ב), והם נעשין מכוונות התורה והתפילה (ביאורים ח"ב מט ע"א).

⁴⁹¹ צח ע"ב שלח קעג ע"א (הערת הזהר).

⁴⁹² פי' אזלינן וסלקין קאי על הנשמות שבג"ע של מטה שעלו לג"ע שלמעלה, ומ"ש ונשמתין אתיין הם הנשמות שהיו בגנהם שבאו לג"ע של מטה, ומ"ש ונשמתין נחתין הם נשמות יתירות שבאות לישראל, וכפל הזהר אזלין וסלקין משום מ"ש נשמתין אתיין ונשמתין נחתין, שהם ב' בחינות (מ"מ).

⁴⁹³ כבר ידעת כי דין עונש גיהנם היותר גדול הוא י"ב חודש וביום השבת של סוף י"ב חודש אע"פ שנשארו עדיין קצת ימים עכ"ז לא נחתין מגן עדן הארץ ושם נשארו ואלו עומדים בגן עדן הארץ ביום השבת ואותן שהיו כבר שם עולין לגן עדן העליון ויש מהם שגם כן נשלם זמן תיקונים שלהם ונשארים למעלה בגן עדן העליון ושוב אינם חוזרים לירד וז"ש ואית כמה נשמתין דכיון דסלקין לא נחתין נשאר מקומם פנוי לאותן שהגיע זמנם לצאת מן הגיהנם ולכנוס לשם הרי ב' מיני נשמות ועוד סוג א' שהם אותן נשמות שיורדין בליל שבת בעולם הזה ואתעטרא בהו קדישא וכו' (זהר הריקע).

⁴⁹⁴ רנג ע"א (הערת הזהר).

⁴⁹⁵ פי' ואין מקום מספיק לקבלם, ותרץ "כמה אתמשכן" וכו' (מ"מ).

⁴⁹⁶ (נ"א כמה) נוסף במ"מ ודפ"ו.

<p>ורומא בגנתא ולא אתידע כגוונא דרזא דארין הצבי דהוה אתמשך לכל סטריין ולא אתידע כגוונא דצבי דכל מה דאתרבי משכיה אתרבי לכל סטר ולא אתידע ואית כמה נשמתין דכיון דסלקין תו לא נחתין:</p>	<p>לכל הצדדים ולא נודע, כמו הצבי שכל מה שגדל, עורו גדל לכל צד ולא נודע. ויש כמה נשמות, שכיון שעולות, שוב לא יורדות.</p>
<p>נשמתין סלקין ונשמתין נחתין לאתעטרא בהו עמא⁴⁹⁷ קדישא ובמעלי שבתא גלגולא דנשמתין איהו אלין אזלין ואלין אתיין אלין סלקין ואלין נחתין מאן חמי כמה רתיבין קדישין די משמטי לכאן ולכאן בלהו בחודה בלהו וברעו (ברבו) באלין נשמתין לאעטרא [למלכא (נ"א לעלמא)] ולעמא קדישא לאעטרא לכמה צדיקיא בגנתא דערן לתתא עד שעתא דכרוזא קאים וקארי מקודש מקודש כדין נייחא ושכיהו ושכיבו⁴⁹⁸ ולכלא (דכלא) וחייבי גהינם⁴⁹⁹ בלהו משתככי ובדוכתייהו ואית לון נייחא ונשמתין בלהו מתעטרן (בדוכתייהו) אלין לעילא ואלין לתתא זכאה עמא דחולקא דא להון:</p>	<p>נשמות עולות ונשמות יורדות להתעטר בהן העם הקדוש. ובערב שבת הוא גלגול הנשמות, אלו הולכות ואלו באות, אלו עולות ואלו יורדות. מי ראה כמה מרכבות קדושות שמשוטטות לכאן ולכאן, כולן בשמחה כולן ברצון. באלו הנשמות לעטר את העם הקדוש, לעטר לכמה צדיקים בגן העדן שלמטה, עד שעה שהכרוז עומד וקורא, מקודש מקודש. אז נמצאת מנוחה, ונשקט הכל. וכל רשעי הגיהנם נשקטים במקומם, ויש להם מנוחה. וכל הנשמות מתעטרות, אלו למעלה ואלו למטה, אשרי העם שזה חלקם.</p>
<p>בפלגות ליליא דמעלי שבתא דחכימין מתערין לשמושא דלהון ההוא ורוחא (רוח) עלאה דמתעטרן ביה כד יומא אתקדש בשעתא דאינון ניימי בערסייהו ונשמתין אחרנין דלהון בעאן לסלקא למחמי ביקרא דמלכא כדין ההוא רוח ועלאהו דנחית במעלי שבתא נטיל ההיא נשמתא⁵⁰⁰ וסלקין (וסקלא) לעילא ואתסחיא נשמתא אחרא בבוסמין דגנתא דערן ותמן חמי מה דחמי:</p>	<p>בחצות לילה של ערב שבת, כשהחכמים מתעוררים לתשמישם, אותה הרוח העליונה שמתעטרם בה, כשמתקדש היום, בשעה שהם ישנים במטותיהם, והנשמות האחרות שלהם רוצות לעלות לראות בכבוד המלך, אז אותה הרוח העליונה שיורדת בערב שבת, נוטלת אותה נשמה ועולים למעלה, ורוחצת נשמה אחרת בבשמים של גן העדן, ושם רואה מה שרואה.</p>
<p>וכד נחתא לאשראה בדוכתאה בפלגות ליליא ההיא נשמתא תבאת לדוכתאה ובעי לאינון</p>	<p>וכשיורדת לשרות במקומה בחצות הלילה, אותה הנשמה שְׁבָה למקומה, וצריך לאותם לאינון</p>
<p>קלו/ב</p>	
<p>חכימין לומר חד פסוקא דאתערוותא דההוא רוחא עלאה קדישא ודעטרא (דאתעטרא) דשבתא כגון (ישעיה סא א) רוח יהו"ה אלהים עלי יען משח יהו"ה אותי לבשר ענוים וגו' (יחזקאל א כא) בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל הארץ וגו' (שם</p>	<p>החכמים לומר פסוק אחד של התעוררות של אותה רוח עליונה קדושה של עטרת השבת, כמו "רוח ה' אלהים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים וגו'", "בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל הארץ וגו'", "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וגו'", משום שמתעטרות באותה הרוח בהתעוררותם</p>

⁴⁹⁷ "בהו עמא" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "לעמא".

⁴⁹⁸ שכבר סילק המסלק והטמין המטמין ונחה שקטה גלגולין דנשמות כדמסיק (אור יקר).

⁴⁹⁹ אותם שלא השלימו עונשם ויש להם עוד עיכוב הרבה, זה הכלל כל המשלים עיקר מנוחתו הוא בערב שבת, אגב אורחיה משלימין לו וכבר עולה שוב לא ירד, כי אין ראוי שיום שבת יעמדו בגיהנם יום ג' ויום ד' ינוחו, אלא כיון שבאה מנוחתם בחול משלימין להם ביום שבת מקודם (אור יקר).

⁵⁰⁰ נשמה של חול (מ"מ).

<p>לשמחת התשמיש, ויהיה שפע של אותה רוח עליונה של השבת באותו תשמיש של מצוה.</p>	<p>(יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וגו' בגין דמתערטין בההוא רוחא באתערותא דלהון בחרוה דשמושא ויהא נגידו דההוא רוח עלאה דשבתא בההוא שמושא דמצוה:</p>
<p>רב המנונא סבא⁵⁰¹ כד הוה⁵⁰² סליק מנהרא במעלי שבתא הוה יתיב רגעא חדא וזקיף עיניו והוה חדי והוה אמר דהוה יתיב למחמי חדוה דמלאכי עלאי אלין סלקין ואלין נחתין ובכל מעלי שבתא יתיב בר נש בעולם הנשמות זכאה איהו מאן דידע ברזין דמאריה:</p>	<p>רב המנונא סבא, כשהיה עולה מהנהר בערב שבת, היה יושב רגע אחד ומרים עיניו, והיה שמח והיה אומר שהיה יושב לראות את שמחת המלאכים העליונים, אלה עולים ואלה יורדים. ובכל ערב שבת יושב אדם בעולם הנשמות, אשרי מי שיודע בסוד רבונו.</p>
<p>כד נהיר יממא⁵⁰³ ביומא דשבתא סליקן דחרוה סליק⁵⁰⁴ בכלהו עלמינ⁵⁰⁵ בנייהא בחרוה כדין (תהלים יט ב) השמים⁵⁰⁶ מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע מאן שמים אלין שמים⁵⁰⁷ דשמא עלאה⁵⁰⁸ [יהו"ה] אתחזי בהו⁵⁰⁹ [ושמא] (דשמא) קדישא⁵¹⁰ ואתרשים (אתקרי) בהו⁵¹¹:</p>	<p>כשמאיר היום ביום שבת, עליית השמחה עולה בכל העולמות, במנוחה בשמחה, אז "השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע". מי השמים אלו, שמים שהשם העליון, הו"ה, נראה בהם, והשם הקדוש רשום בהם.</p>
<p>מספרים מאי מספרים אי תימא⁵¹² כמאן דמשתעי⁵¹³ ספור דברים לאו הכי אלא דנהרין⁵¹⁴ ונציצין⁵¹⁵ בנציצו ודנהוראו (דנקודה)⁵¹⁶ עלאה⁵¹⁷ וסלקין בשמא דכליל בנהירו דשלימו עלאה:</p>	<p>"מספרים", מה הם מספרים. אם תאמר, כמי שמדבר סיפור דברים, לא כך, אלא שמאירים ונוצצים בהתנוצצות של אור עליון, ועולים בשם שכלול באור של שלמות עליונה.</p>

⁵⁰¹ זה מקור לדברי האריז"ל שצריך טבילה בע"ש (שעה"כ סב ע"א).

⁵⁰² כד ע"א (הערת הזהר).

⁵⁰³ הענין הוא שכל יום חול בלילה הוא דין, ובמחצית הלילה לא כ"כ, וביום הוא חסד גמור ומנוחה לכל, לזה אמר כי ביום שבת לאותו ערך הוא עולה, מפני שבבוקר חסד גובר, וג' ראשונות מחוברות עמה, והעולמות כולם מאירות מאור הבינה (אור יקר).

⁵⁰⁴ בראשית ח ע"א (הערת הזהר).

⁵⁰⁵ ולא מאור שמחת הבינה לבד, אלא אור מנוחת החכמה מתלבש באותה שמחה (אור יקר).

⁵⁰⁶ כדמסיק, ולכך קורין ישראל מיד בבוקר מזמור זה (אור יקר).

⁵⁰⁷ השתא מפרש שמים בגזרת פעם פעמים, וכן שם א' שני שמות שמים (אור יקר).

⁵⁰⁸ דהיינו שם הו"ה (אור יקר).

⁵⁰⁹ כנודע ששם הו"ה בת"ת (אור יקר). הוא אימא (מ"מ).

⁵¹⁰ דהיינו אדנ"י (אור יקר).

⁵¹¹ שאין קורין שם הו"ה אלא בשם אדנ"י, והיינו יחוד ב' שמות ת"ת ומלכות שמים ודאי (אור יקר). הוא אבא, ולפי שהוא נעלם אמר בו אתרשים (מ"מ).

⁵¹² לא יעלה על הדעת ולא הוצרך הכתוב לשלול זה, שאין סכל סובר כך, אלא מספרים לשון ספירות (אור יקר).

⁵¹³ לא רצה לפרש כך בפסוק, אין אומר ואין דברים, מפני שרצה לפרש בו סוד נכמס (אור יקר).

⁵¹⁴ מצד החסדים (מ"מ).

⁵¹⁵ מצד הגבורות (מ"מ). אור היא הארה, אמנם נציצו הוא בהיקות האור לנצוצות רבות, ולזה אמר "נהר" בסוד אור מבינה, "ונציצו" בסוד תוספת בהיקות וכללות האור מהחכמה (אור יקר).

⁵¹⁶ דנקודה (אור יקר, וע"ח טנת"א ה).

⁵¹⁷ חכמה על בינה (אור יקר). הוא בסוד י' ספירות דבחינת רוח שהם י' הנקודות הבאות מחכמה שנקראת נקודה עלאה, ובה סוד הנקודות שהן מאירות לי' ספירות דבחינת נפש שה"ס האותיות (רמ"ז). [כל הספירות] מקבלים מהחכמה, כי שם הוא שורש הנקודות כנ"ל. והחכמה הוא נקרא נקודה עלאה, נקודה סתימא, וכמו שאמרו בפ' שמות (דף ד ע"א), ומזהירים ה"ס דז"א להמלכות מאותו האור שמקבלים הם משרשם שלמעלה, שהוא החכמה אבא. והרי לנו עכ"פ כי ז"א מקבל את כל זוהר אור ד"ס המספרים ומזהירים מהאבא שהוא נקודה עלאה, כי באבא הנה שם הוא השורש דה"ס שבז"א, וכמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, ולכן הוא היו"ד שבשם, ע"ש השורש

<p>ומאן איהו ספור⁵¹⁸ דנצצי בנהירו דשלימו דספר עלאה⁵¹⁹ ובגין כך סלקין בשמא שלים⁵²⁰ ונהרין בנהירו שלים⁵²¹ ונצצי בנצצו שלים⁵²² אינהו מנצצי ונהרי בגרמיהו מגו נהירו דנצצו דספר עלאה ונצצי ונהרי לכל סטר וסטר [נ"א לכל כבוד וכבוד] דמתדבקן ביה⁵²³ דהא מנייהו מההוא ספירו ונהירו נהיר כל עזקא⁵²⁴ ועזקא ונציי בנצצו בגין דבהאי יומא מתעטרן שמים וסלקין בשמא קדישא יתיר משאר יומין:</p>	<p>ומה הוא הספור, שנוצצים באור של שלמות הספר העליון, ולכן עולים בשם שלם ומאירים באור שלם, ונוצצים בהתנוצצות שלמה, הם נוצצים ומאירים בעצמם מתוך אור של התנוצצות הספר העליון. ונוצצים ומאירים לכל צד וצד (לכל כבוד וכבוד) שנדבקים בו, שהרי מהם מאותה ספירות והארה מאירה כל טבעת וטבעת, ונוצצת בהתנוצצות, משום שביום הזה מתעטרים השמים ועולים בשם הקדוש יותר מבשאר הימים.</p>
<p>ומעשה ידיו ההוא טלא עלאה דנהיר מכל סטרין גניזין⁵²⁵ דאיהו מעשה ידיו⁵²⁶ ותקנא דיליה דמתתקנא ביומא דא מכל שאר יומין:</p>	<p>"ומעשה ידיו", אותו הטל העליון שמאיר מכל הצדדים הגנוזים, שהוא מעשה ידיו. ותקונו שנתקן ביום הזה מכל שאר הימים.</p>
<p>מגיד הרקיע מאי מגיד משיך ונגיד לתתא מרישא דמלכא מליא מכל סטרוי הרקיע ההוא רקיע דאיהו מבועא דבירא⁵²⁷ ודא איהו ההוא נהר דנפיק מעדן ודא איהו דנגיד ומשיך לתתא נגידו דטלא עלאה ודנהירו (ונהיר) ונציי בנצצו מכל סטרין ודא רקיע אנגיד ליה במשיכו דרחימו ותיאובתא לאשקאה שקיו דחדוה למעלי שבתא⁵²⁸ וכד נגיד ומשיך ההוא טלא דבדולחא כלא נגיד⁵²⁹ מליא ושלים באתווי קדישין בכל אינון שבילין קדישין כיון דכלא אתחבר ביה אתעביד ביה ארחא לאשקאה ולברכא לתתא:</p>	<p>"מגיד הרקיע", מה מגיד, מושך ושופע למטה מראש המלך, מלא מכל צדדיו. "הרקיע", אותו הרקיע שהוא מבוע הבאר, וזהו אותו נהר שיוצא מעדן, וזהו ששופע ומושך למטה שפע של טל עליון שמאיר ונוצץ בהתנוצצות מכל הצדדים. והרקיע הזה משפיע לו במשיכה של אהבה ותשוקה להשקות השקאת השמחה לערב שבת. וכששופע ומושך אותו הטל של הבדולח הכל שופע מלא ושלם באותיותיו הקדושות, בכל אותם שבילים קדושים. כיון שהכל מתחבר בו, נעשה בו דרך להשקות ולברך למטה.</p>

דחי"ס שבו. וכן הוא השורש דהנקודות כנז', וכנ"ל רפ"ד. וזהו שמסיק הרב ואומר, הרי כי הספי' הם מחכמה נקודה עלאה, כי הרי ממנו הוא מקבל ז"א כנז'. והנה מביא הרב את כל זה לראייה לדבריו שעיקר היל"ס הם בהנקודות והרוח, וכמו שכתוב השמים מספרים, והרי נזכר בכתוב בפירוש מציאות הספי' על השמים שהוא ז"א והוא רוח, והוא מקבל אותם מחכמה נקודה עלאה, וכמ"ש בזוהר תרומה הנזכר. והרי לנו שעיקר הספי' הם בהנקודות והרוח (ביאורים ח"א סא ע"ד).

⁵¹⁸ ספר וספר וסיפור הם חב"ד, וכמ"ש בפ' משפטים בשם הרב בדף קה שהדעת נק' מספר, ובזה יובן מ"ש הכא דכליל בנהירו דשלימו דספר עילאה ומאן איהו ספור דהיינו או"א שנק' ספר ודעת הנק' ספור מקבל מהם הז"א (מ"מ).

⁵¹⁹ והנה מספרים הוא פועל יוצא לאחרים, ואין ספק דמכל שכן שהוא ספור בעצמו וז"ש לא ספור לבד שהוא שם בלתי שלם כיון שאינו יוצא לאחרים (אור יקר).

⁵²⁰ פי' שז"א נק' ספר כמו או"א (מ"מ).

⁵²¹ פי' מצד החסדים (מ"מ).

⁵²² מצד הגבורות (מ"מ).

⁵²³ ור"ל, שז"א מאיר לכל ספירה וספירה מספירות המלכות הנדבקים בו, וכתב בספר אור ישראל טעם שהמלכות נקרא כבוד, לפי שאבא יסד ברתא, ול"ב נתיבות חכמה יש באבא כמנין כבוד, לכך המלכות נקראת כבוד (מ"מ).

⁵²⁴ פי' ספי' המלכות נקראים עזקא (מ"מ).

⁵²⁵ פי' הטל ששורשו נמשך ממ"ס הנק' טלא דבדולחא, כמ"ש לקמן, וכד נגיד ומשיך ההוא טלא דבדולחא (מ"מ).

⁵²⁶ פי' לפי שהטל נמשך מהמוח והדעת יש בו חו"ג שנק' ב' ידים, לכך אמר דאיהו מעשה ידיו (מ"מ).

⁵²⁷ פי' יסוד דז"א (מ"מ).

⁵²⁸ מלכות (מ"מ).

⁵²⁹ מוסגר בדפ"ק.

<p>יום ליום יומא ליומא ועזקא לעזקא השתא משתעי קרא בארה פרט היך שמים מספרים ומתקנין (ומתקנין) בספירו ובנציעו עלאה להאי כבוד ווהיך נגיד ומשיך ההוא רקיעא נגידו דטלא עלאה ואמר יום ליום יביע אמר יומא ליומא ודרגא לדרגא ויחוי⁵³⁰ (אוחו) לאתכללא דא בדא ולאנתהרא דא מן דא מההוא ספירו דמנצעי ומנהרי שמים להאי כבוד יביע כמה דאת אמר מבע אתעביד (וגו' אוחי⁵³¹) לאנתהרא דא מן דא ולאנתנצא דא מן דא מההוא ספירו ונציעו:</p>	<p>"יום ליום", יום ליום וטבעת לטבעת. עכשיו מדבר הפסוק בדרך פרט, איך השמים מספרים ונתקנים בספירות ובהתנוצצות עליונה לכבוד הזה. ואיך שופע ומושך אותו הרקיע שפע של טל עליון, ואומר "יום ליום יביע אמר". יום ליום ודרגה לדרגה. יגיד להכלל זה בזה ולהאיר זה מזה, מאותה ספירות שנוצצים ומאירים השמים לכבוד הזה. "יביע", כמו שנאמר "מבע אתעבד וגו'", ממחרים להאיר זה מזה ולהתנוצץ זה מזה, מאותו ספירות והתנוצצות.</p>
<p>אמ"ר⁵³² כללא דאתוון ושבילין דנפקין מאבא ואימא וההוא רישא דנפיק מנייהו דאיהו ברא בוכרא אלף אבא וכד איהו סליקן (ודא איהו דסליק) ונחית אתחברת מ' בהדי א' ואיהו [ה"א] אם ר' רישא בוכרא⁵³³ כד מתחברן אתוון כלהו אמר דא נהירו דאבא ואימא וברא בוכרא [ונהרין דא בדא] (ונהירו דא) בחבורא דא שלטא ביומא דשבתא ועל דא כלא אתכליל דא בדא בגין למהוי חד ובגין כך אוחו⁵³⁴ דא בדא ההוא אמר שליטו עלאה למהוי בלא חד:</p>	<p>אמ"ר [הוא] כלל של האותיות והשבילים שיוצאים מאב ואם. ואותו הראש שיוצא מהם, שהוא בן בכור, אלף אבא, וכשהוא עולה ויורד, מתחברת מ' עם א', והוא ה"א אם. ר' ראש הבכור, כשמתחברות כל האותיות, אמר, זה אור של אב ואם והבן הבכור, ומאירים זה בזה בחבור אחד השולט ביום השבת. ולכן הכל נכלל זה בזה, כדי להיות אחד, ולכן ממחרים זה בזה, אותו אמר שליט עליון להיות הכל אחד.</p>
<p>וכד כל האי אתנגיד וואתמשך להאי רקיע כדין איהו אשקי ואנהיר לתתא ולהאי כבוד אלא למעבד תולדין בדיוקנא דאינון</p>	<p>וכשכל זה נשפע ונמשך לרקיע הזה, אז הוא משקה ומאיר למטה, לכבוד אל הזה, לעשות תולדות בדמות אותם</p>
<p>קל/א</p>	
<p>שמים דנהרין לההוא כבוד ואלו (תהלים יט ב) ודא הוא דכתיב⁵³⁵ (שם ג) ולילה ללילה יחיה דעת ורתיבין (רתיבא) דילה⁵³⁶ דא לדא⁵³⁷ דאינון גופא דכרסיא וכלהו אקרונ לילות כמה דאת אמר (תהלים טז ז) אף לילות</p>	<p>השמים שמאירים לאותו כבוד אל. וזהו שנאמר "ולילה ללילה יחיה דעת". מרכבותיה זו לזו, שהן גוף הכסא, וכולן נקראות לילות, כמו שנאמר "אף לילות יסרוני כליות". מרכבה עליונה נקראת ימים, "יום ליום", מרכבה תחתונה נקראת לילות "לילה ללילה".</p>

⁵³⁰ יחוי (דפ"ו).

⁵³¹ אוחו (דפ"ו).

⁵³² נבראו כל העולמות ב"ע על ידה [המלכות], ובסוד אמ"ר וק"ב [עי' שער מ"ד ומ"ן פרק ה' שזהו דרך המשכת הזרע וקליטתו אצל הנוק', והוא ראשי תיבות אור מים רקיע וק' ברכות], אשר אמרו בזוה"ק (פ' תרומה דף קסז ע"א, ודף קלו סע"ב, ובס"ת ריש פ' לך לך עו"ב) וכמבואר ענינם בדברי הרב בדרושי מ"ן (דרוש ה ו), והם התשע מאמרות דמע"ב שכתוב בכל א' מהם ויאמר אלה"ם (ביאורים ח"א נד ע"ג). לקמן קסז סע"א (לש"ו).

⁵³³ קעח ע"ב (הערת הזהר).

⁵³⁴ אוחי (אור יקר).

⁵³⁵ "ודא הוא דכתיב" מוסגר בדפ"ק.

⁵³⁶ פרקי אברי המלכות הנקראת לילה, וקשרם יחד אמר "ולילה ללילה". "יחיה דעת" ירצה מלת יחיה הוא כמו יחיה, וכמו שמוכיח ואזיל, וירצה יחיה לשון חיים, יחיים ויולידם וימציאם בה, ומי הוא המחיה, הרקיע. ולמי הם התולדות, לת"ת (אור יקר). פי' ספירותיה נק' לילות, וספירות ז"א נק' ימים (מ"מ).

⁵³⁷ "דא לדא" מוסגר בדפ"ק.

<p>יסרוני כליותי רתיבא עלאה אתקרי ימים יום ליום רתיבא תתאה אקרי לילות לילה ללילה:</p>	
<p>יחווה דעת יחווה יחיה יחיה תולדין [דאינון] (באינון) שמים⁵³⁸ ואי תימא יחווה לאו איהו⁵³⁹ יחיה תא חזי כתיב (בראשית ג ט) ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי חוה ווחיה במלהו (וחי במלא) חדא סלקין⁵⁴⁰ ועל דאסתלק⁵⁴¹ י' ועייל ו' ודאיהו (דא איהו) כדקא יאות דהא ו' איהו חייין⁵⁴² ודאי ועל דא חוה ווחיה ו' (ד) נטלא⁵⁴³ חייין מן ו' ⁵⁴⁴ אוקף הכא יחווה יחיה⁵⁴⁵:</p>	<p>"יחווה דעת", יחווה יחיה, יחיה תולדות שהם שמים. ואם תאמר יחווה אינון [לשון של] יחיה. בא וראה, נאמר "ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי". חוה ווחיה עולים במלה אחת. ועל שהסתלקה י' ונכנסה ו' שהוא כראוי, שהרי ו' הוא חיים ודאי. ועל זה, חוה ווחיה, י' נוטלת חיים מו', כמו כן כאן, יחווה יחיה.</p>
<p>דעת דא איהו רוזא דשמים⁵⁴⁶ מה שמים⁵⁴⁷ שית סמריין אוקף והכא (היא) שית סמריין⁵⁴⁸ באינון תולדין⁵⁴⁹ דקא יחיה כגוונא דיליה ועל דא יום ליום אתכליל בדרגא עלאה (ו) אמר⁵⁵⁰ ולילה ללילה ברוא דדכורא דקא נהיר לה דאיהו (שמיה) ושמים דעת:</p>	<p>דעת זהו סוד השמים. מה שמים, ששה צדדים, כמו כן כאן ששה צדדים. באותן תולדות שיחיה כמו שלו, ולכן יום ליום נכלל בדרגה עליונה. אמר ולילה ללילה, בסוד של הזכר שמאיר לה, שהוא שמים, דעת.</p>

⁵³⁸ ולזה לא אמר יוציא, שהיה מורה שהוא עצמו המוליד, או בידו כח ההולדה, ואינו, שהוא אבר פרטי למוליד, לזה אמר יחיה, החיותם על ידו. אמנם עיקרם בדעת שהוא הת"ת, וירצה יחיה ויוציא למציאות כל כחות הדעת. ואמר "יחיה", כי מציאותו א"ל ח", והוא יולידם ויצמיחם בסוד חי שבו, ויחיים בחיותו. וצריכים אנו לומר, כי מפני היות סוד יח"ה מהיסוד נמשך מהדעת, מיד הם נקשרות לילה ללילה, על דרך שפי' בענין יום ליום יביע אמר. כך "לילה ללילה", צריכים שנפרש, שהדעת שהוא שמים, גורם יחוד וקשר לילה ללילה. והשתא ניחא שפי' הכתוב "יחיה דעת", המקושר והמיוחד הכא על ידי יסוד, ולהתייחד ולהקשר גורם לילה ללילה, יתקשרו כמו שהוא מיוחד ומקושר, והיינו לילה ללילה, יקשר ויתייחד לתיקון היסוד, להוליד הדעת (אור יקר).

⁵³⁹ נמחק בדפ"ו.
⁵⁴⁰ "חי" הוא היסוד, "חיה" המלכות המקבלת מן היסוד, ונעשית ח"י ה', חיה, והיה ראוי, כי כשאמר אם כל חי, יאמר חיה שהוא המתייחס, ועכ"ז, מפני שלהיות שהמלכות, אם כל חי, רחל, ילדה את יוסף, אמר חו"ה, מפני שעל דאסתלק י' ועייל ו', דא איהו כדקא יאות, מפני שמקור החיים למלכות הוא מהת"ת הנק' עץ החיים (אור יקר).

⁵⁴¹ דא אסתלק (מ"מ).
⁵⁴² כשבא לומר שהיא אם כל חי, ונקראת חיה, אמר חוה, לרמוז אל יעקב, המוליד את יוסף ברחל, והוא עץ החיים, וז"ש "וע"ד חוה ווחיה", הא' על שם המשפיע, חיה משפעת חיים. חוה מקבלת החיים מן הת"ת (אור יקר).

⁵⁴³ "זעירא נטלא" (מ"מ).
⁵⁴⁴ המלכות נקראת י' זעירא, מקבלת מן ו' שהוא ז"א (מ"מ).

⁵⁴⁵ ופי' יחיה, היינו בחי' השפעת החיים. "יחווה" בחי' קבלתם מהת"ת, ובכלל קבלתם הוא השפעתם (אור יקר).

⁵⁴⁶ ירצה "שמים" ת"ת. אמנם דעת אינו הת"ת ממש, אלא "רוזא דשמים" דהיינו סוד הת"ת, בהיותו ו"ק נעלמות בבינה, ומבינה למעלה הרבה מציאויות יש לו, ודרך כלל הם ו"ק הנעלמות מבינה ולמעלה, ורצה באומרו יחיה דעת (אור יקר). פי' לפי שנשמת הו"ק דז"א הוא הדעת כנודע, לכך ז"א נקרא דעת (מ"מ).

⁵⁴⁷ שאמר "השמים מספרים" הם ו' סטריין, והכרח לזה שהוא דעת, ודעת היינו כללות ו"ק כדפי', כן המלכות עז"ה לילה ללילה (אור יקר).

⁵⁴⁸ פי' הם ו"ק דבריאה כמש"ל (מ"מ).

⁵⁴⁹ היינו שישפיע שפע לתולדות מבחי' ו"ק, כמו שהוא מקבלת ממנו מו' קצוותיו, ולזה פעמים משפיע בהם מחסד, פעמים מגבורה, וכן מכל הששה (אור יקר).

⁵⁵⁰ אמ"ר (דפ"ו).

<p>ובגין דהאי אמר רזא עלאה איהו ולא כשאר אמירין⁵⁵¹ ואהדרו (אזהיר) קרא עליה ואמר אין אמר ואין דברים כשאר אמירין דעלמא אלא האי אמר רזא עלאה איהו בדרגין עלאין דלית תמן אמירין ודברים ולא אשתמעו כשאר דרגין דאינון רזא דמהימנותא דאינון קלא דמשתמע⁵⁵² אבל הני לא אשתמעו⁵⁵³ לעלמין והיינו דכתיב (תהלים יט ד) בלי נשמע קולם:</p>	<p>ומשום ש"אמר" הזה הוא סוד עליון, ולא כשאר האמירות, חזר עליו הפסוק ואמר "אין אומר ואין דברים", כשאר אמירות העולם. אלא ה"אמר" הזה הוא סוד עליון, בדרגות עליונות שאין שם אמירות ודברים, ולא נשמעו כשאר הדרגות שהן סוד האמונה, שהן קול שנשמע. אבל אלה לא נשמעו לעולמים, וזהו שנאמר "בלי נשמע קולם".</p>
<p>אבל בכל הארץ יצא קום אף על גב דאינון טמירין עלאין דלא ואתיידעו (אתיידעי) לעלמין נגידו ומשיכו דלהון אתמשך ואתנגיד לתתא ובגין ההוא משיכו אית לן מהימנותא שלימתא בהאי עלמא וכל בני עלמא משתעו⁵⁵⁴ רזא דמהימנותא דקודשא בריך הוא באינון דרגין כאילו אתגליין ולא הוו טמירין וגניזין והיינו ובקצה תבל מליהם מרישא דעלמא עד סיפי עלמא משתעאן אינון חכימי לבא באינון דרגין גניזין אף על גב דלא אתיידעו:</p>	<p>אבל "בכל הארץ יצא קום", אף על גב שהם נסתרים עליונים שלא נודעו לעולמים, השפע והמשיכה שלהם נמשך ושופע למטה. ומשום אותה משיכה, יש לנו אמונה שלמה בעולם הזה. וכל בני העולם מדברים סוד אמונות הקדוש ברוך הוא באותן דרגות, כאלו נתגלו, ולא היו נסתרים וגנוזים. וזהו "ובקצה תבל מליהם", מראש העולם עד סוף העולם מדברים אותם חכמי הלב באותן דרגות גנוזות, אף על גב שלא נודעו.</p>
<p>אבל במה אשתמודען ובגין דלשמשו (לשמש) שם אהל בהם בגין שמשא קדישא דאיהו משכנא מאינון דרגין עלאין קדישין⁵⁵⁵ ואיהו נהורא דנטיל כל נהורין גניזין וההוא משיכו דלהון ובגיניה אתחזי מהימנותא בכל עלמא:</p>	<p>אבל במה הם נודעים, משום ש"לשמש שם אהל בהם", משום השמש הקדושה, שהיא משכן מאותן דרגות עליונות קדושות, והוא אור שנוטל כל האורות הגנוזים ואותה משיכה שלהם, ובגללו נראית האמונה בכל העולם.</p>
<p>מאן דנטיל לשמשא כמאן דנטיל לכלהו דרגין בגין דשמשא איהו אהל דאתכליל בהון ונטיל כלא ואיהו נהיר [ב]כל⁵⁵⁶ אינון גווני נהורין (ד)לתתא ועל דא והוא כחתן⁵⁵⁷ יוצא מחופתו בנהירו ונציצו דכל נהורין גניזין דכלהו בתיאובתא ברעותא שלים יהבי ליה רעותייהו ונהירו דלהון כמה דלחתן אית (ליה) רעו ותיאובתא דכלהו ונ"א דכלהו למיהב לה נבובין ומתנן ועל דא והוא כחתן יוצא מחפתו:</p>	<p>מי שנוטל את השמש, כמי שנוטל את כל הדרגות, משום שהשמש הוא אהל שנכלל בהם, ונוטל הכל, והוא מאיר לכל אותם הצבעים של האורות שלמטה. ולכן "והוא כחתן יוצא מחופתו", באור והתנוצצות של כל האורות הגנוזים, שכולם בתשוקה ברצון שלם, נותנים לו רצונם ואורם, כמו שלחתן יש רצון ותשוקה של הכלה (של כולם), לתת לה אוצרות ומתנות, ולכן "והוא כחתן יוצא מחופתו".</p>

⁵⁵¹ פי' אמר דהכא אינו בז"א ומלכות שנק' אומר ודברים (מ"מ).

⁵⁵² כתב הזהר בפ' בראשית דא"א נקרא קלא דלא אשתמע, וז"ו נק' קלא דמשתמע (מ"מ).

⁵⁵³ בראשית נ ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁵⁴ פי' שהחכמים שבכל דור ודור מספרים ועוסקים בדרושי א"א, וברא בוכרא (מ"מ).

⁵⁵⁵ פי' שהז"א הוא האהל שנכנסים בו נה"י דא"א, והז"א הוא אהל המקבלם, ושיעור הכתוב

"לשמש" שהוא ז"א, "שם" אותו המאציל העליון "אהל" שנכלל בהם ומתלבשים בו (מ"מ).

⁵⁵⁶ לכל (דפ"ו).

⁵⁵⁷ ז"א (מ"מ).

<p>מאן חפתו דא עדן⁵⁵⁸ ורוא דא (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן⁵⁵⁹ עדן דא איהו חפה⁵⁶⁰ דחפיא על כלא ישיש כגבור ישיש מסטרא דאור קדמאה⁵⁶¹ דלא אשתכח ביה דינא כלל כגבור מסטרא דגבורה ואף על גב דגבורה איהי דינא שלים כגבור כתיב ולא גבור בגין דאמתיק דינא בחסד⁵⁶² ונטיל כלא כחדא בתיאובתא ורעותא שלים וכלא (ועל) דא לרוין ארח⁵⁶³ כמה דאת אמר (ישעיהו מג טז) הנותן בים דרך⁵⁶⁴ (ו)לאשקאה ולאשלמא נהירו דסיהרא בכל סטריין⁵⁶⁵ ולמפתח בה ארח לאנהרא לתתא:</p>	<p>מיהו חופתו, זה עדן. וסוד זה "ונהר יוצא מעדן", עדן זוהי חופה שמכסה על הכל. "ישיש כגבור", ישיש מצד של אור ראשון, שלא נמצא בו דין כלל. "כגבור", מצד הגבורה, ואף על פי שגבורה היא דין שלם, נאמר "כגבור" ולא גבור, משום שממתיק דין בחסד ונוטל הכל כאחד, בתשוקה ורצון שלם. וכל זה "לרוין אורח", כמו שנאמר "הנותן בים דרך", להשקות ולהשלים את אור הלבנה בכל הצדדים, ולפתוח בה דרך להאיר למטה.</p>
<p>מקצה השמים ומוצאו מסייפי אלין שמים עלאיין⁵⁶⁶ דקאמרן איהו ואפיקן (נפיק) בגין אדבסוימא (דבסופא) דגופא איהו ואפיקן (נפיק) ובהוא אתר אשתמודע בין דכר לנוקבא ודא הוא דכתיב (דברים ד לב) ולמקצה השמים ועד קצה השמים קצה השמים דא עלמא עלאה⁵⁶⁷ ולמקצה השמים דא (מלכא ד)שלמא דיליה⁵⁶⁸ כמה דהאי נטיל כל נהוריין⁵⁶⁹ וכלהו ביה אוף הכי האי נטיל כל נהוריין⁵⁷⁰ וכלהו ביה ואיהו נפיק מקצה השמים:</p>	<p>"מקצה השמים מוצאו", מסוף אלו השמים העליונים שאמרנו, הוא מוציא, משום שבסיום הגוף הוא מוציא. ובאותו המקום ניכר בין הזכר לנקבה, וזה שנאמר "ולמקצה השמים ועד קצה השמים". "קצה השמים", זה העולם העליון, "ולמקצה השמים" זה השלום שלו. כמו שזה נוטל את כל האורות וכולם בו, כמו כן זה נוטל את כל האורות, והוא יוצא מקצה השמים.</p>
<p>ותקופתו דסחרא⁵⁷¹ בכל אינון [סטריין] אסטריין (נ"א ספריין) גופיין קדישיין דאתחזון⁵⁷² (ליה)</p>	<p>"ותקופתו", שסובב בכל אותם הצדדים (הספירות) הקדושים שראויים</p>
<p>קלז/ב</p>	
<p>ולאתנהרא (לאנהרא) ולאשתקאה ולנצצא מניה ואין נסתר לית מאן דאתחפיא מההוא</p>	<p>להאיר, ולהיות משקים ולהתנוצץ ממנו. "ואין נסתר", אין מי שמכסה מאותו האור, שהרי לכולם הוא מאיר בכלל אחד, לכל אחד ואחד כראוי לו.</p>

⁵⁵⁸ פי' בינה (מ"מ).
⁵⁵⁹ פי' ונהר, שהוא ז"א, יוצא מעדן שהיא בינה, להשקות את הגן, שהיא מלכות (מ"מ).
⁵⁶⁰ חופא (דפ"ו).
⁵⁶¹ ב' פעמים אל בכללותה עשרה הם ישיש (רח"ו).
⁵⁶² פי' שהגבורות נמתקו על ידי החסדים (מ"מ).
⁵⁶³ פי' יסוד דנוק' נק' אורח (מ"מ).
⁵⁶⁴ פי' יסוד דנוק' נקרא דרך (מ"מ).
⁵⁶⁵ רטו ע"א (הערת הזהר).
⁵⁶⁶ פי' יסוד דז"א מסוף ת"ת דז"א יצא, וז"ש ובהוא אתר אשתמודע בין דכר לנוק' (מ"מ).
⁵⁶⁷ ר ע"א (הערת הזהר). פי' שמים הוא ז"א, וקצה העליון בינה, וקצה התחתון הוא יסוד דז"א. והכתוב מתחיל ממטה למעלה, ולמקצה השמים, שהוא יסוד דז"א, עד קצה השמים, שהוא יסוד דאימא (מ"מ).
⁵⁶⁸ יסוד דז"א, ומביא ראייה מפסוק זה, שמה שאמר מקצה השמים מוצאו, דא יסוד דז"א (מ"מ).
⁵⁶⁹ פי' יסוד דאימא (מ"מ).
⁵⁷⁰ פי' יסוד דז"א (מ"מ).
⁵⁷¹ (ס"א דסיהרא) נוסף בדפ"ו.
⁵⁷² פי' הארת היסוד דז"א היא מקפת וסובבת על כל הקצוות של מלכות, ליתן להם הארה (מ"מ).

<p>נהירו⁵⁷³ דהא לכלהו אנהיר בכללא דהא⁵⁷⁴ לכל חד וחד כמה דאתחזי ליה⁵⁷⁵:</p>	
<p>וכד כלהו⁵⁷⁶ אשתלימו וואתנהירו (ואנהירו) מגו שמשא⁵⁷⁷ כדין סיהרא מתעטרא בגוונא דאימא עלאה⁵⁷⁸ שלימא בחמשין תרעין ודא איהו דכתיב (תהלים יט ח) תורת יהוה⁵⁷⁹ תמימה⁵⁸⁰ דהא כדין איהי שלימא⁵⁸¹ תמימה מכל סטריין⁵⁸² ברזא דחמש דרגין כגוונא דאימא עלאה⁵⁸³ דאינון חמש רזא דחמשיין⁵⁸⁴:</p>	<p>וכשכולם נשלמים ומאירים מתוך השמש, אז הלבנה מתעטרת כמו האם העליונה, שלימה בחמישים שערים, וזהו שנאמר "תורת ה' תמימה", שהרי אז היא שלימה תמימה מכל הצדדים, בסוד של חמש דרגות, כמו האם העליונה שהם חמש, סוד של חמישים.</p>
<p>ובגיני כך איהי אתיא בחמש חמש תיבין בגין לאשלמא לרזא דחמשיין תורת יהוה תמימה⁵⁸⁵ משיבת נפש הא חמש עדות יהוה נאמנה⁵⁸⁶ מחכימת פתי הא חמש פקודי יהוה ישרים⁵⁸⁷ משמחי לב הא חמש מצות יהוה ברה⁵⁸⁸ מאירת עינים הא חמש יראת יהוה טהורה⁵⁸⁹ עומדת לעד הא חמש משפטי יהוה אמת⁵⁹⁰ צדקו יחדיו הא חמש וכלהו אתיין בחמש חמש לאתכללא [בגוונא] (כגוונא) דאימא עלאה:</p>	<p>ולכן היא באה בחמש חמש תיבות, כדי להשלים לסוד של חמישים. "תורת ה' תמימה משיבת נפש", הרי חמש. "עדות ה' נאמנה מחכימת פתי", הרי חמש. "פקודי ה' ישרים משמחי לב", הרי חמש. "מצות ה' ברה מאירת עינים", הרי חמש. "יראת ה' טהורה עומדת לעד", הרי חמש. "משפטי ה' אמת צדקו יחדו", הרי חמש. וכולם באים בחמש חמש, להכליל כמו האם העליונה.</p>
<p>ועל דא [יהוה יהוה] (חמש חמש) שית זמנין לקבל שית סטריין עלאיין⁵⁹¹ דאינון רזא</p>	<p>ולכן יהוה יהוה שש פעמים כנגד ששת הצדדים העליונים, שהם סוד השם העליון (השמים העליונים), ועל זה הלבנה מתמלאת ונשלמת בסוד עליון כראוי. וזהו ביום</p>

⁵⁷³ וא"ת מה בא ללמדנו, הרי כתוב "ותקופתו על קצותם", שכל הקצוות יונקים ומאירים, לזה אמר
ענין חדש, הודיענו שאין הקף זה להשפיע לכל א' לעצמו ח"ו, שאין ראוי שתהיה בחי א' מאירה
ובחי א' אינה מאירה (אור יקר). ופי' הכתוב "ואין נסתר" מספירות המלכות, שלא לקבל הארה
מיסוד דז"א, אלא כולם מקבלים ממנו (מ"מ).

⁵⁷⁴ א"כ יאמר עתה הכתוב ב' עינים: הא', "ואין נסתר", דלכולהו אנהיר בכללא חדא, ושמא תאמר
שיהיה ההשפעה שוה לכולם יחד, כיון שמשפיעם דרך כלל ש"אין נסתר", שאין ראוי שתהיה חסד
מאירה וגבורה נסתרת וכיוצא, לזה אמר "ותקופתו על קצותם" (אור יקר).

⁵⁷⁵ בענין שחסד וגבורה יונקות בבת א', וכל א' כפי הנאות לה, וכן שאר מדות (אור יקר).

⁵⁷⁶ ו"ק שבמלכות (אור יקר).

⁵⁷⁷ שהם מאירים מת"ת, המלכות דרך כלל מתעטרא ומסתעפת (אור יקר).

⁵⁷⁸ שתהיה מאירה בחמשים שערי בינה (אור יקר).

⁵⁷⁹ ה' שהיא מלכות, תורה לת"ת (אור יקר).

⁵⁸⁰ ירצה שלימה, והיינו שלימות מכל וכל, בזה הוא שהיא כוללת ו"ק, וכל קצה וקצה כלול מחמש,
והחמש הם חמישים, דהיינו סוד יהוה, ו' ו"ק, ה' כלול מחמש, י' כל א' וא' מהחמש כלול מ', בענין
שהם ו' פעמים חמישים שערי בינה, כפי בחינתם בו"ק (אור יקר).

⁵⁸¹ מוסגר בדפ"ק.

⁵⁸² דהיינו ו' ברזא דחמש, דהיינו ה' בכל א' וא' מהששה (אור יקר).

⁵⁸³ דאינון חמש: חסד נצח גבורה הוד ת"ת, כל א' כלול מעשר (אור יקר).

⁵⁸⁴ והם ו' פסוקים, ו' קצוות שבה, ובכל א' חמש תיבות וכל א' כלול מעשר ובלי ספק (אור יקר).

⁵⁸⁵ מצד החסד אברהם והיה תמים (אור יקר).

⁵⁸⁶ מצד הגבורה, ושם צריך נאמנות, שלא יטעוהו הקלי' (אור יקר).

⁵⁸⁷ מצד הת"ת, יש"ר א"ל (אור יקר).

⁵⁸⁸ מצד הנצח שבימין (אור יקר).

⁵⁸⁹ מצד הוד בשמאל ששם יראה (אור יקר).

⁵⁹⁰ מצד היסוד חותם אמת (אור יקר).

⁵⁹¹ שהם ו"ק במקומן, ומשם נמשכות אליה השלימות (אור יקר). פי' ו"ק דאימא (מ"מ).

<p>דשמא עלאה⁵⁹² וג"א דשמיא עלאיין ועל דא סיהרא אתמליא ואשתלים בסדורא עלאה⁵⁹³ כדקא יאות ודא איהו ביומא דשבתא דכלא אשתלים כדקא יאות⁵⁹⁴ ברזא דשבתא ועילא⁵⁹⁵ ותתא⁵⁹⁶ (עלאה ותתאה) ועל דא ביומא דא אתוסף נהירו בכלא⁵⁹⁷ כדקאמרן שמים⁵⁹⁸ נטלי ממקורא דחיי⁵⁹⁹ בקדמיתא ואינון מנהרי ומתקני לכבוד עלאה⁶⁰⁰ מרזא דספר עלאה אבא דכלא ומרזא דספר אימא עלאה ואיהו מרזא דספור⁶⁰¹ ובגין כך מספרים כדקאמרן ברזא דתלת שמהן אלין⁶⁰² דשלטין ביומא דשבתא על כל שאר יומין:</p>	<p>השבת, שהכל נשלם כראוי, בסוד השבת, מעלה ומטה. ולכן ביום הזה נוסף אור בכל, כמו שאמרנו השמים נוטלים ממקור החיים בראשונה, והם מאירים ומתקנים את הכבוד העליון, מסוד הספר העליון, האב של הכל. ומסוד הספר האם העליונה, והוא מסוד הספור, ולכן מספרים כמו שאמרנו, בסוד שלשת השמות הללו ששולטים ביום השבת על כל שאר הימים.</p>
<p>ובגין כך תושבחתא דא קאמר דוד ברוח קדשא על נהירו ונציצו ושולטנו וס"א ושלימו דיומא דשבתא על כל שאר יומין וס"א ותיקונא דיליה דאתתקן ביומא דא מכל שאר יומין בגין רזא דשמא עלאה⁶⁰³ דקא נהיר בנהירו ונציץ בנציצו ואשתלים בשלימו עילא ותתא וכדין תורת יהו"ה תמימה שבת דמעלי שבתא וס"א רזא דשמור כבוד לילה דהא היא תורת יהו"ה תמימה תורה שבעל פה משה קבל תורה מסיני והא אתערעו על תורה שבעל פה דאלו תורה שבכתב הא כתיב (דברים לא כה) ויצו משה את הלויים וגו' לקוח את ספר התורה ודא ללואי אתחזי להאי דאחיד בשמשא ומלכא דאתיא מיניה משה נהיר לישראל ארבעין שנין שמשא ביומיו ותורת</p>	<p>ולכן השבח הזה אמר דוד ברוח הקודש על האור והתנוצצות ושלטון (ושלמות) של יום השבת על כל שאר הימים. (ותקונה שנתקנת ביום זה מכל שאר הימים.) בגלל סוד השם העליון שמאיר באור ונוצץ בהתנוצצות ונשלם בשלמות מעלה ומטה. ואז "תורת ה' תמימה", שבת של ערב שבת. (סוד של שמור כבוד לילה שהיא תורת ה' תמימה, תורה שבעל פה, משה קבל תורה מסיני, והרי התעוררו על התורה שבעל פה. שאילו תורה שבכתב, הרי נאמר "ויצו משה את הלויים וגו' לקוח את ספר התורה", וזה ראוי ללויים, לזה שאוחז בשמש, והמלך שבא ממנו. משה מאיר לישראל ארבעים שנה שמש ביום, ותורת ה' זה ערב שבת), בסוד אחד כמו שאמרנו.</p>

⁵⁹² בת"ת שם יהו"ה דהיינו סוד יהו"ה כדפי' לעיל (אור יקר).

⁵⁹³ היינו סוד אפריון שפי' לעיל דעבדין ביה שמושא, והנה בימי החול יש בה סוד ו'ק שהם ו' סדרין, אמנם שלימותם הוא ביום שבת, שכל סדרי השמושים משה ימים היו תלויים בלתי נשלמים עד שבא שבת מנוחה, שאז כולם יחד האירו בה מאור עליון (אור יקר).

⁵⁹⁴ ברזא דשבתא עילאה שהיא בינה, ותתאה שהיא מלכות, ואו' כולא אשתלים כל א' מו"ק (אור יקר).

⁵⁹⁵ דהיינו כל א' מהחמשים שערים מהבינה (אור יקר).

⁵⁹⁶ מלכות, שכולם האירו בה, והיא בהם ממש, כדפי' תורת ה' וכו' (אור יקר). פי' "עילא" ז"א, "ותתא" היא מלכות (מ"מ).

⁵⁹⁷ כדקאמרן, אפשר דאהדר לכל המדרגות הנזכרות במזמור, ואפשר דאהדר לענין הנשמות ומעלתן ומנוחת עליונים ותחתונים, ואמר "וע"ד", מפני סוד הייחוד הזה הנאמר במזמור, וקשר המדרגות כמבואר מטה למעלה, מיד התחתונים מאירים אורם (אור יקר).

⁵⁹⁸ ת"ת (אור יקר).

⁵⁹⁹ בסוד הדעת, שהם עולים עד החכמה והבינה והכתר, ולכן נטלי ממקורא דחיי, ואלו עולים למעלה, לכך נטלו ממש. ואינם מאירה, ששם דקות יותר מאור למטה נעשה, ולכך מהם אל המלכות אמר "ואינון מנהרי וכו'" (אור יקר).

⁶⁰⁰ בראשית לה ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁰¹ פי' שהז"א ג"כ מקבל מדעת הנק' ספור (מ"מ).

⁶⁰² פי' ספר וספור וספור [ס"י פ"א מ"א עיי"ש], שהוא או"א ודעת (מ"מ).

⁶⁰³ פי', ז"א שמקבל חו"ג, וז"ש "דקא נהיר בנהירו ונציץ בנציצו" (מ"מ).

<p>יהו"ה דא מעלי שבתא⁶⁰⁴ ברזא חדא כדקאמרן:</p>	
<p>ואתקיננו [אנשי כנסת הגדולה סידורא⁶⁰⁵] חברייא שירותא דתושבתתי מאינון ותושבתתן (תושבתן) דדוד מרזא דא השמים דאיהו נטיל ברישא ונהיר לכל שאר ולבתר ההוא נהר⁶⁰⁶ דנפיק מעדן ודא איהו רזא (תהלים לג א) רננו צדיקים ביהו"ה בגין דהאי נהר כניש ונטיל כלא מרזא דשמים ברזא עלאה⁶⁰⁷ ומקורא דחיי⁶⁰⁸ כלא כדקא יאות ביומא דא ושמשא אתקין לאנהרא כדקא יאות ביומא דא:</p>	<p>ותקנו (אנשי כנסת הגדולה הסדור של השבח) החברים ראשית התשבחות מאותן תשבחות של דוד מסוד זה השמים שנוטל בראש ומאיר לכל השאר, ואחר כך אותו נהר שיוצא מעדן. וזהו סוד "רננו צדיקים בה", משום שהנהר הזה כונס ונוטל הכל מסוד השמים בסוד עליון ומקור החיים, הכל כראוי ביום זה, והשמש מתקן להאיר כראוי ביום הזה.</p>
<p>ולבתר סיהרא דקא מתפרשת מסטרא אחרא ביומא דא בגין לאתנהרא מן שמשא ודא איהו (שם לד א) לדוד בשנותו⁶⁰⁹ את טעמו וגו' ולבתר דאתפרשת מיניה הא אתחברת בשמשא ותושבתתא דא בכ"ב אתוון⁶¹⁰ דאעיל בה שמשא בסיהרא ותושבתתא דא פרישו דסיהרא מסטרא אחרא ותושבתתא דכ"ב אתוון בנהירו דשמשא ולבתר אתחברותא וסליקן דמטרוניתא עם בעלה ודא איהו (שם צ א) תפלה למשה⁶¹¹ איש האלהים אתחברותא ואתדבקותא דאתתא בבעלה ולפרשא (לאפרשא) ימינא ושמאלא לקבלא לה ולמהוי כחדא בחבורא חדא למהוי חד ברזא חד (וכל) [ו]אלין שמים מספרים לון ומתקנין לון מכאן ולהלאה תושבתן אחרנין דחרוה ותיאובתא שלימתא אבל הני אינון תקווא שלימתא עלאה ברזא דשמא קדישא כדקא יאות ותושבתן אלין אתקיננו בתקווא דשבתא דאיהו סליק ואתעטר בעטרו⁶¹² כדקא יאות וסליקין ברזא דשמא קדישא⁶¹³ למהוי חד</p>	<p>ואחר כך הלבנה שנפרדת מהצד האחר ביום הזה, כדי להיות מאירה מן השמש, וזהו "לדוד בשנותו את טעמו וגו'". ואחר שנפרדת ממנו, הרי מתחברת בשמש, ושבח זו בעשרים ושתיים אותיות, שמכניס בה השמש בלבנה, ושבח זו פרידת הלבנה מן הצד האחר. ושבח של עשרים ושתיים אותיות באור השמש, ואחר כך התחברות ועליית המלכה לבעלה, וזוהי "תפלה למשה איש האלהים", התחברות והתדבקות אשה בבעלה, להפריד ימין ושמאל, לקבל אותה ולהיות כאחד בחבור אחד, להיות אחד בסוד אחד, ואלו שמים מספרים להם ומתקנים אותם. מכאן והלאה תישבחות אחרות של שמחה ותשוקה שלמה, אבל אלו אותם תקון השלמות העליונה, בסוד של השם הקדוש כראוי, ותשבחות אלו התקיננו בתקון של שבת, שהוא עולה ומתעטר בעטרותיו כראוי. ועולים בסוד השם הקדוש להיות אחד, בסוד של "כבוד אל" שהשמים מספרים לו, וזוהרים לו כמו שאמרנו.</p>

⁶⁰⁴ גליון (הערת הזהר).

⁶⁰⁵ דתשבחתא (נוסף בדפ"ו).

⁶⁰⁶ פי' יסוד דז"א (מ"מ).

⁶⁰⁷ פי' אבא (מ"מ).

⁶⁰⁸ פי' בינה, שיסוד דאימא נקרא מקורא דחיי (מ"מ).

⁶⁰⁹ ושיעור הכתוב, "לדוד" שהיא מלכות, "בשנותו את טעמו לפני אבימלך", "אבימלך" פי' שנתגדלה ונעשית פנים בפנים עם ז"א הנק' אבימלך, אזי "ויגרשהו" לס"מ "וילך" (מ"מ).

⁶¹⁰ פי' הם כ"ב אתוון שיש במזמור בשנותו את טעמו (מ"מ).

⁶¹¹ פי' תפלה שהיא מלכות שהתחברה עם משה (מ"מ).

⁶¹² פי' ז"א ביום השבת, נתעלה ויקבל העטרות מאבא (מ"מ).

⁶¹³ פי' שנקרא ספר כמו או"א כמש"ל (מ"מ).

ברזא דכבוד אל ⁶¹⁴ דשמים מספרים ליה וזהרין ליה כדקאמרין ⁶¹⁵ :	
מזמור שירו ליהוה שיר חדש תושבחתא דא הא ⁶¹⁷ אוקימנא אבל אף על גב דאתערנא ביה אתערו דחברייא דקא אתערו שפיר איהו ודאנהו (ודא) ⁶¹⁸	וזהו "מזמור שירו לה' שיר חדש", השבח הזו, הרי בארנוה, אף על גב שהתעוררנו בה, התעוררות החברים שהתעוררו יפה הוא
קלח/א	
פרות (עלות) כד הוו נטלי ארונא ואינון פרות אתערו בהאי תושבחתא כמה דאת אמר (ש"א ו יא) וישרנה הפרות בדרך ומה שירה הוו אמרי (תהלים צח א) מזמור שירו ליהוה ⁶¹⁹ שיר חדש ⁶²⁰ כי נפלאות עשה רזא דא איהו כגוונא דלעילא בשעתא דאינון חיות נטלי וארונה כרסייא ⁶²¹ לארמא ליה לעילא אינון אמרי תושבחתא דא:	כשהפרות שהיו נושאות את הארון, התעוררו בשבח הזו, כמו שנאמר "וישרנה הפרות בדרך", ואיזו שירה היו אומרות, "מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה", הסוד הזה הוא כדוגמא שלמעלה. בשעה שאותן חיות נושאות את הארון הכסא, להרים אותו למעלה, הן אומרות שבח זו.
ואי תימא אמאי כתיב הכא חדש והא תדיר קאמרי תושבחתא [דא] אלא ודאי חדש איהו ⁶²² וחדש לא אקרי אלא באתחדותא ⁶²³ דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא כדין איהו חדש ודא איהו שיר חדש הושיעה לו ימינו ⁶²⁴ וזרוע קדש ⁶²⁵ הא אתערותא ודימינא	ואם תאמר, למה נאמר כאן חדש, והרי תמיד אומרים שבח זו. אלא ודאי שהוא חדש, וחדש לא נקרא אלא בהתחדשות הלבנה כשנאורה מהשמש, אז הוא חדש, וזהו שיר חדש. "הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו", הרי התעוררות של ימין ושמאל לקבל אותה.

⁶¹⁴ פי' כדי להזדווג עם המלכות שנק' כבוד אל, כמ"ש הרב, שהמלכות ביום שבת, הפנימי שלה הוא ס"ג, גימ' כבוד א"ל, ולכך נק' ביום השבת כבוד אל (מ"מ).

⁶¹⁵ מ"למהוי חד ברזא" עד כאן מוסגר בדפ"ק.

⁶¹⁶ "ודא איהו" נוסף בדפ"ו.

⁶¹⁷ בראשית קכג ע"ב (הערת הזהר).

⁶¹⁸ דהנהו (דפ"ו).

⁶¹⁹ ירצה בלשון "וכל בנות השיר יוצאים בשיר", דהיינו לשון שלשלת, שמשלתשללת ועולה ע"י התעוררות תחתון, והיינו שירו לה' שיר, מלכות בעלייתה למעלה (אור יקר).

⁶²⁰ אז "שיר חדש" ודאי ירצה, שנתחדשה סוד חידושה של הלבנה ביום שבת כדפי' לעיל, ואז היא עולה הרמתה, והיינו אומרו "ואחד לא אקרי אלא וכו'" (אור יקר).

⁶²¹ הענין הזה תמוה, למה יצטרך הכסא אל החיות, וכי כסא נושאות, כסא נושא את נוזאיו, והענין נ"ל שהוא בסוד היחוד. והנה היחוד בימי החול הוא כמו גלות שכינה בקרוב וכו', ולכך אין יחוד בחול אלא בסוד ההיכלות וכו', ולזה אין כסא מתרומם בימי החול, אלא אדרבה השפע הוא נשפע ממנה למטה, אמנם ביום החול הזמירות וק"ש בברכותיה לרומם סוד ד' היכלות אל היכל אהבה, דהיינו היכל לבנת הספיר אל תוך היכל עצם השמים, ושניהם אל היכל נוגה, ושלשתם אל היכל זכות, וארבעתם סוד אהבה נכנסות אל היכל אהבה, וזה סוד תיקוני ק"ש. ואח"כ עולים אל היכל הרצון ששם סוד ד' חיות, ומשם נכנס כולו אל היכל קדש הקדשים. והרי לפי זה אין עליה לכסא בימות החול ואין זמיר המלאכים ושירת חיות גורם ייחוד אלא למטה, והכסא בלתי מתרומם. אמנם ביום השבת, אין זה למטה אלא למעלה, וכל שירת החיות לסלק סוד לבושין דשבת שהוא סוד הבריאה, לקשר פרקי כסא אל פרק, מעין קשר פרקי היכלות ביומין דחול, והיינו חיות משבחות "בשעתא דאינון נטלי כורסייא", דהיינו כסא מתרומם בזמנם ושבתם והתעוררותם, ואז הם אומרים שיר זה (אור יקר). ועי' עולת תמיד יא ע"א ענין עליית העולמות בחול. וכן שם דף ה ע"א.

⁶²² הענין שיר היא המלכות המתלבשת בכסא ביום שבת כאו' ראיתי את אדני יושב על כסא רם ונשא, והיא נקראת שיר כדפי' בשירי השירים (אור יקר).

⁶²³ באתחדותא (דפ"ו).

⁶²⁴ חסד (אור יקר).

⁶²⁵ גבורה המתקדשת ונטהרת מן החיצונים (אור יקר).

<p>ושמאלא לקבלא לה⁶²⁶ (בימינא ובשמאלא לקבלא ליה):</p>	
<p>ותושבחתא דא כד נטלי ארונא⁶²⁷ קא משבחתאן לה כד סלקין לבית שמש כגוונא דעגלות סלקין לבית שמש וכלא ברזא חד סלקין (ו)בגין דבשבת איהו סליקו דכורסייא⁶²⁸ לסלקא לעילא תקונא דתושבחתא דא בשבת אלין תושבחון כלהו אתקיננו בשבת לשבחה ליה עמא יחידא בעלמא:</p>	<p>ושבח זו, כשנושאות הארון, משבחות אותה, כשעולות לבית שמש, כמו שעגלות עולות לבית שמש, והכל עולים בסוד אחד, משום שבשבת היא עליית הכסא לעלות למעלה. התקון של השבח הזו בשבת, כל השבח הללו תקנו לשבת, לשבח אותו העם היחיד בעולם.</p>
<p>מזמור שיר ליום השבת (תהלים צב א) תושבחתא דא אדם הראשון קאמר לה בשעתא דאתתרך מגנתא דעדן ואתא שבת ואנין עליה ואוקמוה חברייא תושבחתא דא עלמא תתאה קא משבח לגבי עלמא עלאה יומא [דכלא ביה] ו[דכלא] דאיהו כולו (דכלא איהו) שבת מלכא דשלמא דיליה ודא איהו מזמור שיר ולא כתיב מאן קאמר ליה כמה דאוקימנא:</p>	<p>"מזמור שיר ליום השבת", השבח הזו, אדם הראשון אמר אותה בשעה שגורש מגן עדן, ובאה שבת והגינה עליו. ובארוה החברים, את השבח הזו משבח העולם התחתון את העולם העליון יום שהכל בו, שבת המלך שהשלום שלו, וזהו מזמור שיר, ולא נאמר מי אמר אותו כמו שבארנו.</p>
<p>ליום השבת יומא עלאה שבת עלאה דא שבת ודא שבת מה בין האי להאי אלא שבת סתם דא שבת דמעלי שבתא יום השבת דא שבת דלעילא דא יום ודא לילה (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת הא לילה⁶²⁹ רזא דנוקבא (שם כ ח) זכור את יום השבת הא יום רזא דדכורא ובגין כך מזמור שיר ליום השבת:</p>	<p>"ליום השבת", היום העליון, השבת העליונה, זו שבת וזו שבת, מה בין זה לזה. אלא שבת סתם, זו שבת של ערב שבת. יום השבת, זו שבת שלמעלה, זה יום וזה לילה. "ושמרו בני ישראל את השבת", הרי לילה, סוד של נקבה "זכור את יום השבת", הרי יום סוד של זכר, ולכן מזמור שיר ליום השבת.</p>
<p>ואשכחן בכמה אתר דעלמא תתאה⁶³⁰ לא סליק בשמא⁶³¹ ואתיא סתם⁶³² כגון האי וכגון (שם כד טז) ויקרא אל משה וכגון (שם א) ואל משה אמר⁶³³ עלה אל יהוה כלהו סתים שמא ולא סליק ביה אלא⁶³⁴ וס"א וכלא בגין דאית ביה דרגא עלאה ולגבי דרגא עלאה איהו לא</p>	<p>ומצאנו בכמה מקומות שהעולם התחתון לא עולה בשם, ובא סתם, כמו זה, וכגון "ויקרא אל משה" וכמו "ואל משה אמר עלה אל ה'", כולם שם נסתר, ולא עולה בו אלא (והכל) משום שיש בו דרגה עליונה, ואל הדרגה העליונה הוא לא עולה בשם. אור הנר לא עולה ביום באור השמש, ועל זה לא עולה בשם. וכל אלה תשבחות של כבוד יום השבת שהוא שבח עליון על כל שאר הימים. (וכל אלו</p>

⁶²⁶ הם ב' זרועות החתן, שמקבלת בהם הכלה בחסד החבוק, ולפרש דברי החברים שאמרו, שהפרות שוררו שיר זה עם הנז' (אור יקר).

⁶²⁷ היינו הכסא ששכינה עליו, העולה לבית שמש. ירצה אל הת"ת הנקרא שמש, ו"בית שמש" היינו בין ב' זרועותיו בתוך חופתו (אור יקר).

⁶²⁸ ולא בחול כדפי' לעיל, שאין זווג החול עולה אלא אל ימות החול, אמנם ביום שבת היחוד באצילות בסוד לבושין דבריאה, דהיינו "סליקו דכורסייא לסלקא לעילא" (אור יקר).

⁶²⁹ ליליא (דפ"ו).

⁶³⁰ פי' מלכות משבח לגבי עלמא עילאה, פי' ז"א (מ"מ).

⁶³¹ פי' לא הזכיר מי הוא המשבח, אלא אמר מזמור סתם (מ"מ).

⁶³² וירא קב (הערת הזהר).

⁶³³ קלא ע"א (הערת הזהר). עי' בזוה"ק פ' תרומה קלא ע"א שמט"ט נקרא בשם הוי"ה שמו כשם רבו, אמנם עי' בכ"מ בזוה"ק (ח"א ק"ב ע"ב, ובח"ב קכ"ה ע"ב) באופן אחר (דע"ה ח"א נג ע"א).

⁶³⁴ מוסגר בדפ"ק.

<p>סליק בשמא⁶³⁵ נהורא דשרגא לא סליק ביממא בנהורא דשמשא ועל דא לא סליק בשמא וכל אלין תושבחן (כבוד דיום) דשבת דאיהי וכבוד⁶³⁶ יום איהו תושבחתא עלאה על כל שאר יומין וס"א וכל אלין תושבחן אתקיננו בתיקונא דשבתא דאיהו סליק ואתעמר בעטרין עלאין עטרין קדישין על כל שאר יומין:</p>	<p>התשבחות נתקנו בתקון של שבת שהיא עולה להתעטר בעטרות עליונות, עטרות קדושות על כל שאר הימים).</p>
<p>נשמת כל חי הא חברייא אתערו ביה מלין דקשוט⁶³⁷ אבל אית לן לאדברא⁶³⁸ האי נשמתא דפרחא⁶³⁹ מההוא חי העולמים ובגין דאיהי דיליה⁶⁴⁰ דמניה נפקן כל ברכאן [דשריין] (ושריין) ביה והוא אשקי ומברך לתתא האי נשמתא דנפקא מניה אית לה רשו לברכא להאי אתר⁶⁴¹:</p>	<p>"נשמת כל חי", הרי החברים התעוררו בו דברי אמת, אבל יש לנו להזכיר הנשמה הזו שפורחת מאותו חי העולמים, ומשום שהיא שלו, שממנו יוצאות כל הברכות ששורות בו, והוא משקה ומברך למטה הנשמה הזו שיוצאת ממנו, יש רשות לברך את המקום הזה.</p>
<p>ועל דא פרחין נשמתין מההוא חי במעלי שבתא אינון נשמתין⁶⁴² דאינון [ברכאן נ"א פרחן] [פרחאן] (ברכאן) ממש מברכין להאי אתר דאק' שם מתתא וההוא אתר דנפקי מניה מברך ליה לעילא והאי שם מקבלא ברכאן מתתא ומעילא ואתכלילת מכל סטרין:</p>	<p>ולכן פורחות הנשמות מאותו חי בערב שבת, אותן הנשמות שפורחות ממש מברכות מקום זה שנקרא שם מלמטה, ואותו מקום שיוצאות ממנו מברך אותו למעלה, ושם זה מקבל ברכות מלמטה ומלמעלה, ונכללת מכל הצדדים.</p>
<p>ביומי דחול איהי מקבלא ברכאן משאר נשמתין דקא מברכין לה מתתא ביומא דשבת איהי מקבלא ברכאן מאינון נשמתין עלאין דקא מברכאן לה בארבעין וחמש תיבין כחושבן מ"ה⁶⁴³ וס"א וברוא דחמשין תיבין כחושבן מ"י כמה דאוקימנא⁶⁴⁴ ברוא מ"ה וברוא מ"י דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה</p>	<p>בימי החול היא מקבלת ברכות משאר הנשמות שמברכות אותה מלמטה. ביום השבת היא מקבלת ברכות מאותן נשמות עליונות שמברכות אותה בארבעים וחמש תיבות כחשבון מ"ה (ובסוד של חמישים תיבות כחשבון מ"י), כמו שבארנו בסוד מ"ה ובסוד מ"י, זה העולם העליון וזה העולם התחתון. נשמת כל חי, מ"ה. ומן "ואלו פיננו מלא שירה" עד "ומלפנים", עולה שבח אחר,</p>

⁶³⁵ פי' כיון שנזכר ז"א שהוא יום השבת, אין המלכות עולה בשם (מ"מ). במקום הדכורא אינה עולה הנוקבא בשם כלל, וכמ"ש בזוה"ק (תרומה קמז ע"ב ושם קלח ע"א) (דע"ה ח"א עה ע"ד), וה"ה כאשר נתגלה ב' אורות, רק מזכירים העליון בשם (דע"ה ח"א כד ע"ג), כאשר שהם שניהם ביחד, נקראת היא על שמו כמו"ש בזוה"ק בראשית (מט ע"א) (כללים ח"א קב ע"ב). לקמן קמז ע"ב (לש"ו) ⁶³⁶ (נ"א ביום השבת דאיהו תושבחתא) נוסף בדפ"ו.

⁶³⁷ רה ע"ב (הערת הזהר), וכן עי' תיקו"ז מט ע"א ובהגר"א שם.

⁶³⁸ בתפלתינו ביום שבת (אור יקר).

⁶³⁹ שאין עיקרה אלא מבינה, אמנם בהיותה שם עד בואה ליסוד נעלמת במשך הטיפה תוך הגוף, ובבואה לפי האמה, יורה כחץ. כן הנשמה פרחא מהיסוד למלכות, שנעתקת בחינת זכר אל בחינת נקבה, והוא נקרא חי העולמים, משום דעביד תולדות. א"כ הנשמה שהוא הולידה והצמיחה, אנו קוראים אותו חי (אור יקר).

⁶⁴⁰ כבר פי' בספר הפרדס יחס אשר לנשמה עם ההשפעה בשער נשמה ובשער הכוונה, ודרך כלל לא יוכל להמשיך רק כפי אחיזתו, ולזה מפני יחס אשר לנשמה ביסוד ומיסוד באה למלכות, יש כח להשפיע מהיסוד הברכות שיש בו ג' סגולות, המחייבות ענין זה: הא', דאיהי דיליה, הנשמה. הב', דמיני נפקן, שטבע הברכות לצאת, והקרוב אל הדבר קלה, שבסיבות יספיקהו. הג', והוא "אשקי ומברך" למקום שהנשמה רוצה להשפיע (אור יקר).

⁶⁴¹ פי' למלכות (מ"מ).

⁶⁴² פי' נשמות יתרות (מ"מ).

⁶⁴³ מנשמת כל חי עד והאחרונים (נוסף במ"מ ודפ"ו).

⁶⁴⁴ הקדמה ב ע"א (הערת הזהר).

<p>ונשמתי כל חי⁶⁴⁵ מ"הו (על דא) מן⁶⁴⁶ ואילו פיננו מלא שירה עד ומלפנים סלקא תושבחתא אחרא (עד) חמשין תיבין ואף על גב דלא קיימא תמן מלה בחושבנא⁶⁴⁷ (עד) סלקא חושבנא רזא מ"י ומתמן ולהלאה סלקא תושבחתא אחרא לחשבון (מ"ה) מאה תיבין תשלומא⁶⁴⁸ דכלא⁶⁴⁹ וחד רתיכא⁶⁵⁰ על מה דשריא דאיהו</p>	<p>חמשים תיבות. ואף על גב שלא עומד הדבר בחשבון, עולה החשבון סוד מ"י, ומשם והלאה עולה השבח האחר לחשבון מאה תבות, תשלומים של הכל, ומרכבה אחת על מה ששורה שהוא</p>
<p>קלח/ב</p>	<p>תשלום (אותו שלימות עליון).</p>
<p>תשלומא וס"א ההוא שלימא עלאהו:</p>	<p>תשלום (אותו שלימות עליון).</p>
<p>וכל שבחא דא וכל מלין אלין⁶⁵¹ בלהו שייפין ידיען בחושבנא לתשלומא דשבת ולאשתלמא מנייהו כדקא חזי⁶⁵² זכאה עמא דידיעי לסדרא שבחא דמריהון כדקא יאות מכאן ולהלאה סדורא דצלוחא כמה דאתתקנת:</p>	<p>וכל השבח הזה וכל הדברים הללו, כולם איברים ידועים בחשבון לתשלום שבת, ולהשתלם מהם כראוי. אשרי העם שיוודעים לסדר את שבח רבונם כראוי, מכאן והלאה סדור התפלה כמו שנתקן.</p>
<p>כתיב (תהלים כב כ) ואתה יהו"ה אל תרחק⁶⁵³ אילותי לעזרתי חושה דוד מלכא אמר דא בשעתא דהוה מתקן ומסדר תושבחתא דמלכא בגין לחברא שמשא בסיהרא כיון דהוה מתקן ומסדר שבחין דיליה⁶⁵⁴ לאתחברא אמר ואתה יהו"ה אל תרחק:</p>	<p>נאמר "ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה", דוד המלך אמר את זה בשעה שהיה מתקן ומסדר את שבח המלך, כדי לחבר את השמש ללבנה, כיון שהיה מתקן ומסדר את שבחיו להתחבר, אמר "ואתה ה' אל תרחק".</p>
<p>ואתה [יהו"ה] רזא דחברותא⁶⁵⁵ חדא בלא פרודא אל תרחק כיון דאיהו סלקא לאתעטרא</p>	<p>"ואתה ה'" סוד של התחברות אחת בלי פירוד. "אל תרחק", כיון שעלתה להתחבר עם</p>

⁶⁴⁵ (ס"א עד האחרונים) נוסף בדפ"ו.

⁶⁴⁶ ומן (דפ"ו).

⁶⁴⁷ פי' כי כל החשבונות בסיהרא אינון (מ"מ).

⁶⁴⁸ תשלומין (דפ"ו).

⁶⁴⁹ פי' מלכות (מ"מ).

⁶⁵⁰ פי' ארגמ"ן שהם כסא דידה, ואע"פ שכבר עשינו רמז למלכות, במ"ה תיבין הראשונים, מ"מ חוזרים ועושים תיקון פעם אחרת, שהם סוד המאה תיבין, א"נ י"ל "תשלומא דכולא" הוא ז"א, שכל ספי' כלולה מעשר הם מאה, ו"חד רתיכא" היא מלכות (מ"מ).

⁶⁵¹ גם התיבות בעצמם הם פרקים במרכבות העליונות, ששבת בסוד רוחניותו נשלם ונגמר מתוכו, ולכך אינו בחול אלא בשבת, ועם היות שהשבת בעצמו נתקן במרכבות האלו, עכ"ז "ולאשתלמא וכו'" (אור יקר).

⁶⁵² מלמטה ומלמעלה תקנום אנשי כנסת הגדולה בתפלינו (אור יקר).

⁶⁵³ ענין זה לומר לנו מה הכוונה בהיותינו עושים תיקונים אלו, אחר שהם עצמם מתוקנות, ולזה כלל ואמר, שכל מגמתינו הוא לכלול נפשותינו בכל היחוד הזה. והטעם שהרוחניות העליון כשנשלם ונגמר, מסתלק למעלה, והתחתונים נשארים ריקנים בלי טוב, שרוחניות הקדוש מסתלק. וכשיש בתחתונים מי שהוא יודע לתקן השבח הנאות אל מנוחת שבת, ולתקן למטה סוד המרכבה, נקשרים התחתונים ברוחניותה, ואז אינו מסתלק הרוחניות אלא מתעטר בראש המתקנים, ומנוחת שבת מתעטר בעולם התחתון כמו שהוא מעוטר בעולם העליון, והיינו דברי דוד המלך ע"ה "ואתה ה'" (אור יקר).

⁶⁵⁴ כיון דהוה מתקן, היה חושש שאחר שנעשה סוד "אתה" מלכות, "ואתה" שניהם יחד, הו"ה שהוא הגבורה ביחוד זכר עושה חיל, "אל תרחק" אם היות שהם עולים להקשר למעלה לא יתרחק מן התחתון, מפני שהיא עולה מדרגה אחר מדרגה ראשונה יתקן המלכות ויעלה אל הת"ת "לאתעטרא בבעלה" (אור יקר).

⁶⁵⁵ רנא ע"א קמ ע"א קעט ע"ב (הערת הזהר).

<p>בבעלה⁶⁵⁶ וכלא בעלמא עלאה⁶⁵⁷ ומתמן בעי לסלקא לאין סוף⁶⁵⁸ לאתקשרא כלא לעילא לעילא⁶⁵⁹ ובגין כך אל תרחק לאסתלקא מינן לשבקא לך⁶⁶⁰:</p>	<p>בעלה, והכל בעולם העליון. ומשם רוצה לעלות לאין סוף, להתקשר הכל למעלה למעלה, ולכן "אל תרחק", להסתלק מאתנו ולעזוב אותנו.</p>
<p>ובגין כך בנו סדורא דתושבחתא בעאן ישראל לאתכללא תמן⁶⁶¹ ולא תדבקא בהדיהו מתתא דאלמלא יבעי לאסתלקא⁶⁶² [האי] (ה)כבוד הא ישראל לתתא אחידן ביה ותקפין ביה דלא שבקי ליה לאתרחקא מנייהו ועל דא צלותא בלחש כמאן דמליל ברזא עם מלכא ובעוד דאיהו ברזא עמיה לא אתרחקא מניה כלל:</p>	<p>ולכן בתוך סדור התשבחות, צריכים ישראל להכלל שם ולהדבק עמם מלמטה, שאלמלא ירצה להעלות את הכבוד הזה, הרי ישראל למטה אחוזים בו ומחזיקים בו שלא יעזוב אותו להתרחק מהם, ולכן התפלה בלחש, כמי שמדבר בסוד עם המלך. ובעוד שהוא בסוד עמו, לא מתרחקת ממנו כלל.</p>
<p>אילותי מה איל וצבי⁶⁶³ בשעתא דאזלי ומרחקי מיד אהדרן לההוא אתר דשבקי אופ קודשא בריך הוא אף על גב דאסתלק לעילא לעילא באין סוף מיד אהדר לאתריה מאי טעמא בגין דישראל לתתא אתאחדן ביה ולא שבקוין ליה לאתנשיא מניה⁶⁶⁴ ולא תרחקא מנייהו ועל דא אילותי לעזרתי חושה:</p>	<p>"אילותי", מה איל וצבי בשעה שהולכים ומתרחקים מיד חוזרים לאותו מקום שעזבו, אף הקדוש ברוך הוא, אף על גב שהתעלה למעלה למעלה באין סוף, מיד חוזר למקומו. למה, משום שישראל למטה אחוזים בו ולא עוזבים אותו, להיות נשכח ולהתרחק מהם, ולכן "אילותי לעזרתי חושה".</p>
<p>ובגין כך בעינן לאתאחדא ביה בקודשא בריך הוא ולאחדא ביה כמאן דאמשיך מעילא לתתא דלא ישתבק בר נש מניה אפילו שעתא חדא ועל דא כך סמיך גאולה לתפלה בעי לאחדא ביה ולאשתעי בהדיה בלחישו⁶⁶⁵ ברזא דלא יתרחק מינן ולא [ישתבק מינן] (נשתבק מניה) ועל דא כתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום (תהלים קמד ט) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיהו"ה אלהיו:</p>	<p>ולכן צריכים להתאחד עם הקדוש ברוך הוא ולאחוז בו, כמי שממשיך מלמעלה למטה, שלא ישאר איש עזוב ממנו אפילו שעה אחת. ולכן כשסומך גאולה לתפלה, צריך לאחז בו ולדבר עמו בלחש, בסוד שלא יתרחק מעמנו ולא יעזב מעמנו. ולכן נאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום" "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>בההיא שעתא קם רבי שמעון וחבריא אופ הכי קמו ואזלו אמר רבי אלעזר לרבי שמעון</p>	<p>באותה שעה קם רבי שמעון והחברים גם קמו והלכו. אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו,</p>

⁶⁵⁶ פי' שהמלכות מתחברת עם הז"א (מ"מ).

⁶⁵⁷ אח"כ שניהם בבינה (אור יקר ומ"מ). ועד כאן עדיין יש כח בנו להאחז, משום שאנו כלולים בנשמה מבינה (אור יקר).

⁶⁵⁸ כדי שיהיה הכל מקושר ומיוחד ביחוד האמיתי, ויהיו שם המדות כולם שוות כעליון כתחתון (אור יקר).

⁶⁵⁹ כדי שנהיה אנחנו בנפשותינו אוחזים באלהות העליון, וביחוד הזה אנו מתחכמין בתיקון א' (אור יקר).

⁶⁶⁰ אלא לעולם אנו קשורים במדות, והם מסתלקות ואנו קשורים בהם ע"י מה שכללנו עצמינו בתיקונים אלו (אור יקר).

⁶⁶¹ והא כיצד בהיותם למעלה למעלה, אין אנו משיגים, אלא קודם שיתרחק נכלול עצמינו שם (אור יקר).

⁶⁶² בעוד מנוחת שבת נמצא שם (אור יקר).

⁶⁶³ עי' לעיל יד ע"א, ועקודים ח' (ביאורים ח"ב מה ע"א).

⁶⁶⁴ מוסגר בדפ"ק.

⁶⁶⁵ עי' בהגר"א בתיקו"ז מח ע"ד: ק"ש ותפלה, ולחברא בסמיכות גאולה לתפלה, דהוא חיבור ק"ש ותפלה, ואמר בפומייהו דהוא קול ודבור, קול דק"ש בקול רם, ודבור דתפלה בלחש.

<p>אבוי אבא עד הכא הוינא יתבי בצלא דאילנא דחיי (ד) בגנתא דעדן מכאן ולהלאה דאנן אזלין אצטריך לן למיהך בארחה⁶⁶⁶ דנטרן אילנא דא אמר ליה אנת תשרי בשירותא למפתח בארחה:</p>	<p>אבא עד כאן היינו יושבים בצל של עץ החיים בגן עדן, מכאן והלאה שאנו הולכים, צריך לנו ללכת בדרכי השומרים את העץ הזה, אתה תתחיל בראשית לפתוח בדרך.</p>
<p>פתח ואמר (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה כמה דאתמר⁶⁶⁷ במאי איהי תרומה⁶⁶⁸ ברזא דזהב⁶⁶⁹ (ואע"ג דאתיא מסטרא דזהב) דהא מתמן אתזנת בקדמיתא בגין דאיהי⁶⁷⁰ גבורה תתאה⁶⁷¹ דאתיא מסטרא דזהב ואף על גב דאתיא מסטרא דזהב⁶⁷² כל עקר לא אשתארת אלא בסטרא דכסף דאיהו ימינא⁶⁷³:</p>	<p>פתח ואמר "ויקחו לי תרומה", כמו שנאמר, במה היא תרומה, בסוד הזהב, שהרי משם נזונה בתחילה, משום שהיא גבורה תחתונה, שבאה מצד הזהב. ואף על גב שבאה מצד הזהב, כל עקר לא נשארת אלא בצד הכסף שהוא ימין.</p>
<p>ורזא דא כוס⁶⁷⁴ של ברכה⁶⁷⁵ דאצטריך לקבלא ליה בימינא ובשמאלא וכל עקר לא אשתאר אלא בימינא⁶⁷⁶ ושמאלא (אתעדי מניה)⁶⁷⁷ אתער ימינא ולא אתדבק ביה בגין דאיהו אתיהיב בין ימינא ושמאלא⁶⁷⁸ ושמאלא אתאחיד תחותיה⁶⁷⁹ וימינא אתאחיד ביה לעילא⁶⁸⁰ כמה דאת אמר (שיר ב ז) שמאלו תחת לראשי⁶⁸¹ וימינו תחבקני⁶⁸²</p>	<p>וסוד זה, כוס של ברכה, שצריך לקבלה בימין ובשמאל, וכל העיקר לא נשאר אלא בימין, והשמאל מעורר את הימין, ולא נדבק בו, משום שהוא ניתן בין ימין ושמאל, והשמאל נאחז תחתיו, וימין נאחז בו למעלה, כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני", זהב וכסף, כמו שנאמר "לי הכסף ולי הזהב", והרי נתבאר.</p>

⁶⁶⁶ בארחוי (דפ"ו).

⁶⁶⁷ היא המלכות המיוחדת עם הת"ת דהיינו "לי תרומה", ופי' תרומה היינו שהיא מסתלק ומתרוממת למעלה (אור יקר).

⁶⁶⁸ שמסתלק למעלה (אור יקר).

⁶⁶⁹ דהיינו שמאלו תחת לראשי, שהגבורה אוחזת בה ומסלקה, וטעם למה תקדם אליה הזהב והגבורה, מפני שעיקרה שמאלית (אור יקר). פי' שהמלכות בנינה מהגבורות (מ"מ).

⁶⁷⁰ ולכך הדין להגבר בא אליה, אלא שהחסד אינו מניחה, ומיד וימינו תחבקני, נמצאו אוחזים בה ב' זרועות, גבורה בדיניה, וחסד בחסדיה, והגובר משניהם, החסד (אור יקר).

⁶⁷¹ ולזה הקרוב אליה אל סילוקה היא הגבורה זרועה השמאלית, ובמקום אחר פי' כי הגבורה היא אוחזת בה, מפני ראותה שגברו הרחמים, ת"ת, בחסד, ואח"כ ת"ת בגבורה. כשגבורה רואה שהיא מתבטלת, משפעת הדין אל המלכות. וכיון שהחסד רואה שהמלכות מתעוררת בדין, מיד באה אליה, ומחברה בימין, והיינו טעם "שמאלו תחת וכו'" (אור יקר).

⁶⁷² והיה ראוי שיהיה הדין גובר בה (אור יקר).

⁶⁷³ והחסד גובר בה ונשארת בימין (אור יקר).

⁶⁷⁴ הקדמה א' ע"א (הערת הזהר). מלכות שעולה אלהים (אור יקר).

⁶⁷⁵ להשפיע מהת"ת, וקודם לזה החבוק ונוטלו בב' ידיו, דהיינו שמאלו תחת לראשי וימינו וכו', ועכ"ז אל היחוד ואל הברכה "לא אשתאר וכו'" (אור יקר).

⁶⁷⁶ החסד גובר, ולא תאמר א"כ ימצא בה החסד והגבורה, כיון שגם הגבורה התחילה בה, כדכתיב שמאלו וכו' (אור יקר).

⁶⁷⁷ דהיינו שגובר החסד כ"כ בה, עד שבטלה כל כח הדין מכל וכל, והא כיצד, כי מפני הקדמת השמאל הוא מתחלש, ומאן דאליים גבר, כי תחלה יקדם הגבורה, מפני שהיא יסודה מן הגבורה כדפי', ואח"כ באה החסד על דין הגבורה, והוא למטה והחסד למעלה וגובר על הדין (אור יקר).

⁶⁷⁸ כשנוטל הכוס המברך בין ב' ידיו, צריך שיכוון שתהיה יד שמאל למטה מהכוס, ויד ימין למעלה מן הכוס (אור יקר).

⁶⁷⁹ מפני שהגבורה דין ומקדמת ונוטלת בחינות אחרונות שבה, שהם דין (אור יקר).

⁶⁸⁰ בבחינות ראשונות שבה, שהם רחמים וחסד (אור יקר).

⁶⁸¹ דהיינו למטה בבחינות תתאה (אור יקר).

⁶⁸² בבחינות עליונות למעלה (אור יקר).

<p>זהב וכסף⁶⁸³ כמה דאת אמר (חגי ב ח) לי הכסף ולי הזהב והא אתמר:</p>	
<p>ונחשת דא איהו⁶⁸⁴ גוון כגוונא דזהב⁶⁸⁵ בגין דאצטבע מגוון זהב ומגוון דכסף⁶⁸⁶ ועל דא מזבח הנחשת קטן (ודוד הוא הקטן) אמאי איהו קטן כמה דאת אמר (מ"א ח סה) כי המזבח אשר לפני יהו"ה קטן מהכיל את העולה וגו' וכמה דאת אמר (ש"א יז יד) ודוד הוא הקטן ואף על גב דאיהו קטן כלא אתאחיד בגויה ואי תימא מזבח אחרא אקרי קטן לאו הכי דלאו קטן בר האי דכתיב (בראשית א טז) את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ודא איהו המאור הקטן המאור הגדול דא מזבח הפנימי דאיהו מזבח הזהב:</p>	<p>ונחשת, זהו צבע כצבע הזהב, משום שנצבע מצבע זהב ומצבע כסף, ולכן מזבח הנחשת קטן. למה הוא קטן, כמו שנאמר "כי מזבח הנחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל את העולה וגו'", כמו שנאמר "ודוד הוא הקטן". ואף על גב שהוא קטן, הכל נאחז בתוכו. ואם תאמר, מזבח אחר נקרא קטן. לא כן, שאין קטן פרט לזה, שנאמר "את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה", וזהו המאור הקטן. המאור הגדול, זה המזבח הפנימי, שהוא מזבח הזהב.</p>
<p>קלמ"א</p>	
<p>ותכלת דא איהו תכלת דציצית תכלת דא איהו כרסייא רזא דתפלה דיד תכלת דא איהו כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות בגין דאית כרסייא דדיינין ביה דיני ממונות ואית כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות ועל דא כל גווינין טבין לחלמא⁶⁸⁷ בר גוון תכלא בגין דינדע דהא נשמתיה סלקא בדינא וכד נשמתא סלקא בדינא גופא אתדן לאשתצאה וואצטריך (בר דאצטריך) ההוא חלמא לרחמין סגיאין:</p>	<p>ותכלת זוהי תכלת של ציצית, תכלת, זהו הכסא, סוד של תפלין של יד. תכלת, זהו הכסא שבו דנים דיני נפשות, משום שיש כסא שדנים בו דיני ממונות, ויש כסא שדנים בו דיני נפשות. ולכן כל הצבעים טובים לחלום, פרט לצבע תכלת, כדי שידע שהרי נשמתו עולה בדין. וכשנשמה עולה בדין, הגוף נדון להתכלות, ואותו החלום צריך לרחמים רבים.</p>
<p>תכלת דא איהו כרסייא דכתיב ביה (ויחזקאל א כו) כמראה אבן ספיר דמות כסא וכתיבו ואש מתלקחת⁶⁸⁸ ונגה לו סביב בגין דעבדין ביה כריכים לציצית וכד נגה לו אתהדר לגוון ירוק כגוון כרתי מההיא שעתא ואילך אשתרי זמנא דקריאת שמע דהא אשתני גוון תכלא מכמה דהוה ובגין כך אסיר למידן דיני נפשות בלילה בגין דשלטא ההוא גוון תכלא בההוא זמנא ואתייהב רשו למחטף נפשא בלא משפט דהא משפט לא שלטא בההוא זמנא כד אתי צפרא ואתער ימינא ודלעילא נפיק ההוא נהורא ומטי עד האי</p>	<p>תכלת, זהו כסא, שנאמר בו "כמראה אבן ספיר דמות כסא", ונאמר "ונגה לו סביב", משום שעושים בו כריכות לציצית. וכשנוגה לו, הופך לצבע ירוק כצבע כרתי. מאותה שעה ואילך מתחיל זמן קריאת שמע, שהרי השתנה צבע תכלת מכמו שהיה, ולכן אסור לדון דיני נפשות בלילה, משום ששולט אותו צבע תכלת באותו זמן. ונתנה רשות לחטוף נפש בלי משפט, שהרי משפט לא שולט באותו הזמן. כשבא הבוקר ומתעורר הימין שלמעלה, יוצא אותו האור ומגיע עד התכלת הזאת, ומשתנה מכמו שהיה, ואז שולט עליו ונדבק בו כסא קדוש אחר, מאותה השעה ואילך זמן קריאת שמע.</p>

⁶⁸³ היינו תרומה מלכות, תחלה זהב, ואח"כ תהיה כסף כנדרש (אור יקר).

⁶⁸⁴ היינו המלכות שבין ב' זרועות, והיינו הנחשת, הלבן שגוונו מעורב מגוון כסף וזהב, שמורה היות בה ב' גווינין, ואינו המלכות בבחינתה בסוד החבוק למעלה, ששם נשארת בימין בסוד כוס של ברכה, אלא דווקא בבחינת היותה בתחלת החיבוק וכו' (אור יקר).

⁶⁸⁵ פי' מלכות נקראת נחשת, והיא כגוונא דזהב שהם הגבורות (מ"מ).

⁶⁸⁶ פי' שיש בה הארת חו"ג שנקרא זהב וכסף (מ"מ).

⁶⁸⁷ קלה ע"א קנב ע"א בראשית נא ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁸⁸ "ואש מתלקחת" מוסגר בדפ"ק.

<p>תכלא ואשתני מכמה דהוה וכדין שלמא עליה ואתדבק ביה כרסייא אחרא קדישא מההיא שעתא ואילך זמנא דקריאת שמע:</p>	
<p>וארגמן⁶⁸⁹ דא כנופיא [דכלילא] (דכלא) כל גוונין כחדא ותולעת⁶⁹⁰ שני⁶⁹¹ כתיב שני וכתיב שנים⁶⁹² דכתיב (משלי לא כא) כי כל ביתה לבוש שנים אלא האי איהו גוון דאקרי⁶⁹³ שני דנטיל כל גוונין ביה וכלא איהו [חד] שני ושנים שנים כד כלהו כלילין ביה כחדא שני דנפיק מכרסייא עלאה דשלמא על תכלת מסטרא דימינא⁶⁹⁴ ודא איהו אפוטרופוסא דישראל דכתיב ביה (דניאל י כא) מיכאל שרכם תולעת דחיליה בפומיה כתולעת דמתבר כלא ועקר כלא⁶⁹⁵:</p>	<p>וארגמן, זה כינוס שכולל כל הצבעים כאחד. ותולעת שני, נאמר שני, ונאמר שנים, שנאמר "כי כל ביתה לבוש שנים". אלא זהו צבע שנקרא שני, שנוטל בו את כל הצבעים. והכל אחד, שני ושנים, שנים כשכולם כלולים בו כאחד, שני שיוצא מהכסא העליון ששולט על תכלת מצד הימין, וזהו האפוטרופוס של ישראל, שנאמר בו "מיכאל שרכם", תולעת שפחה בפייה, כתולעת שמשברת את הכל ומעקרת את הכל.</p>
<p>תולעת שני [ושש] תריין גוונין כחדא דימינא ושמאלא חיוור וסומק ושש בוצא איהו דשית חוטין מתחברין ודא איהו דכתיב (שם ו) וגויתו כתרשיש ובאלין תריין כלילין תריין אחרניין:</p>	<p>תולעת שני ושש, שני צבעים כאחד של ימין ושמאל, לבן ואדום, ושש הוא בוך, שששה חוטין מתחברים. וזהו שנאמר "וגויתו כתרשיש", ובשני אלה כלולים שני אחרים.</p>
<p>ועזים גבוראן תתאי דלבר לחפיא⁶⁹⁶ על פנימאי וכלא אצטריך ואצטריך למיהב</p>	<p>"ועזים", גבורות תחתונות שלחוף, לכסות על הפנימיים, והכל צריך. וצריך לתת מקום</p>

⁶⁸⁹ ת"ת (רח"ו).

⁶⁹⁰ מלכות (רח"ו).

⁶⁹¹ עיין מה שכתבתי פרשת בראשית (ו ע"ב) על פסוק (משלי לא, כא) כי כל ביתה לבוש שנים (רמ"ז). ז"ל: והנה תולעת שני הם חסדים כנז' בפרשת תרומה, ותולעת שני שהוא מיכאל שריכם, שהוא ירקיב ויכלה כל שרי אומות העולם, וידוע שמיכאל הוא בחסד, ואע"ג דתולעת שני הוא אדום שהוא גבורה, חסדים דאימא קאמר, שהיו גבורות דאבא שבאו ביסוד דאימא ונעשו כאן חסדים דאימא בסוד חכם בבינה.

⁶⁹² זה יתבאר לך ממה שיתבאר בפ' אמור (דף קנ ע"ב) וממה שביארנו לעיל בפ' יתרו (דף סח ע"ב) בתוספתא ההיא ושם נתבאר כי מציאות החסד נקרא יומם יומא דכליל לכולהו יומין כי הוא מתפשט בחמש הספירות אשר למטה ממנה. וכולן אינן מקבלות אור ושפע אלא על ידה ובאמצעותה כנז' שם. והנה היא לבדה נקראת שני בערך עצמה בלשון יחיד, כי היא נוטלת כל גוונין בה כי לכן נקראת יריעה מרקמה כנז' שם, אבל בבחינת כל שאר החסדים המתפשטים למטה ממנה נקראת שנים בלשון רבים (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁹³ אקרי (דפ"ו).

⁶⁹⁴ פירוש כי החסד העליון נק' תולעת והוא היוצא מכרסייא שהיא הבינה שבבריאה, והתולעת הוא החסד שביצירה, ושני הוא בחי' החסד החיצונה שביצירה (נ"ל שבעשיה שהיא לבוש אל התולעת שהוא החסד שביצירה) ואומר שני דנפק מכרסיא הוא כי כיון שהוא לבוש של החסד עצמו היוצא מן הכרסייא. לכן גם זה נאמר עליו שגם הוא יוצא מן הכרסייא, ולכן נקרא שני להורות כי התולעת הוא הראשון, וזה הוא שני לו. ומן זה השני נפק מיכאל אפוטרופוסא דישראל. ואמנם יש בזה קצת קושיא כי הרי החסד הוא לובן ואיך קראו תולעת שני שהוא אדום. וזה יתבאר ממ"ש תולעת שני תריין גוונין כחדא דימינא ושמאלא חיוור וסומק. והענין הוא במה שנודע גם כן. כי פני אריה הוא בימין שהוא בחסד והנה אריה הוא בגמטר' גבורה. אמנם הענין הוא להורות הכלל הנודע כי החסד כלול בגבורה והגבורה כלולה בחסד ונמצא כי בחסד עצמו יש גבורה ונמצא שהוא כלול מתריין גוונין ימינא ושמאלא. ונמצא כי מה שקראהו תולעת שני שהיא אל בחינת הגבורה הכלולה בו שהוא אריה בגמטריא גבורה כנז' (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁹⁵ והכל כאן, דכאן נטיל כל גוונין וכאן פומא, וכאן הוא מיכאל דכליל כל הד' חיות, ולכן אע"ג שהוא ימינא מ"מ הוא שני בכל גוונין (יהל אור ח"א יט ע"ד).

⁶⁹⁶ והנה סוד שעיר של ר"ח, הנה הוא על ב' ענינים שהם היפך זה מזה, כי השעיר עצמו הנה הוא מסטרא דדינא, והגם שהוא מהמינים טהורים, אך הוא מצד הגבורות והדינין שהם שורש הקליפות,

<p>דוכתא לכלא דהא מסטרא דדהבא קאתיין ועורות אלים מאדמים משיכו דתריין סטריין דימינא ושמאלא לחפייא בדוכתא אחרא:</p>	<p>לכל, שהרי מצד הזהב הם באים. "ועורות אילם מאדמים" משיכה של שני צדדים של ימין ושמאל, לכסות במקום אחר.</p>
<p>ועורות תחשים סטרא חדא אית דרבי גו סטרא אחרא בחורבא ולא בישובא אשתכח ודא איהו סטר דכיו ואקרי תחש:</p>	<p>ועורות תחשים, צד אחד יש שגדל בתוך הצד האחר, בחורבה, ולא נמצא בישוב, וזהו צד טהור ונקרא תחש.</p>
<p>בספרא דשלמה מלכא אית גו האי מזבח הנחשת דקאמרן רזין עלאין דהא מזבח אדמה כתיב (שמות כ כא) מזבח אדמה תעשה לי וגו' ודא איהו רזא כדקא יאות נחשת כד שלטין טורין אחרנין ואיהי צריכא למיזן לון אצטבע⁶⁹⁷ בהאי גוון למיזן לון ואינן אקרין הרי נחשת:</p>	<p>בספרו של שלמה המלך, יש בתוך מזבח הנחשת הזה, שאמרנו סודות עליונים, שהרי נאמר "מזבח אדמה תעשה לי וגו'", וזהו סוד כראוי. נחשת, כששולטים הרים אחרים, והיא צריכה לזון אותם, נצבעת בצבע הזה, לזון אותם, והם נקראים הרי נחושת.</p>
<p>ואינן הרי נחשת⁶⁹⁸ אתמשך [עליהו] (מנייהו) רוחא חדא מגו האי מזבח וכד האי מזבח אסתלק בסליקו אחרא כדין אסתלק את נ' דאיהו מזבח קדישא ואשתאר רוחא דאלין טורי נחשת וכד ההוא רוחא אסתליק בקיומיה אקרי תחש דהא אסתלק מניה את נ':</p>	<p>ואותם הרי נחשת, נמשך עליהם רוח אחת מתוך המזבח הזה. וכשמזבח זה מתעלה בעליה אחרת, אז מסתלקת אות נ', שהוא מזבח קדוש, ונשארת הרוח של הרי הנחשת הללו. וכשאותה רוח מתעלת, בקיומה היא נקראת תחש, שהרי הסתלקה ממנה אות נ'.</p>
<p>והאי אתפרש לכמה רוחין אחרנין ואקרין אוף הכי ועל דא אקרי ההוא [עמודא] (עמא חד) תחש כמה דאת אמר (בראשית כב כד) ואת תחש⁶⁹⁹ ואת מעכה ואינן⁷⁰⁰ הו ידעי בהאי חיה דמשכנא דאקרי על שמהון:</p>	<p>וזה נפרד לכמה רוחות אחרות, ונקראים כך. ולכן נקרא אותו העמוד תחש, כמו שנאמר "ואת תחש ואת מעכה", הם היו מכירים את החיה הזו של המשכן, שנקראת על שמם.</p>
<p>ועצי שטים אלין אינן רזין קדישין דאינן לוחי משכנא ואינן⁷⁰¹ ברא [נ"א ואקרין] דלהון כתיב (שמות כו טו) עצי שטים עומדים וכתוב (ישעיהו ב) שרפים עומדים:</p>	<p>"ועצי שטים", אלו אותם סודות קדושים, שהם לוחות המשכן, והם נקראים בסוד שלהם, נאמר "עצי שטים עומדים", ונאמר "שרפים עומדים".</p>

ומשם הוא יניקתם, וכמ"ש בזה"ק (פ' תרומה קלט ע"א) ועזים גבורן תתאי דלבר לחפייא כו', [וכן הוא שם (קמז ע"ב וקס ע"א ורלג ע"ב רסט ע"א וקפה סע"א) ובדברי הרב שער קליפת נוגה (פרק ט)]. והנה ע"י שמקריבים אותו להקב"ה, הנה אתכפייא ע"י הסטרא אחרא ונחלש כחו, כי נלקח בזה בלעו מפיו, וע"ד שאמרו בפ' פקודי (רלז ע"א) בענין הקרבן עגל שהקריב אהרן הנאמר ר"פ שמיני (דע"ה ח"ב קנו ע"א). קמז ע"ב קס ע"א קפה ע"א רלג ע"ב ח"ג כה ע"ב מא ע"ב (לש"ו).

⁶⁹⁷ הצלם דנבוכדנצר כנזכר בתקונים (דף קיב ע"ב) כי הרי זה הנוגה דמות הצלם ב"ס. כי מה שנקרא צלם הוא לפי שכבר ידעת כי הוא גוף ומלבוש אל הנשמה, בסוד צלם מוחין דקדושה והבן זה. כי הנוגה היה ראשו זהב טוב וכן החזה כסף טוב, אבל מהחזה ולמטה שהוא מקום המלכות שבחזה, נוקבא דדכורא דנוגה, שם הוא טו"ר בסוד נחושת כנזכר (פ' תרומה קלט ע"א). וזה שאמר שם כי כשהמלכות רוצה לזון החצונים, שהוא סוד (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה, היא מפרנסת ע"י קלי' נוגה, וז"ש דאצטבע' בהאי גוון למיזן לון. ואז בהזדווג דוכרא דנוגה עם נוקבא יוצאין משם נפשות גרים, בסוד (בראשית יב ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן והבן זה. וזהו (שמות כה ה) ועורות תחשים, כי תחש דנחושת הוא ח"ש, קול דממה דקה נוגה, ות' מלכות שבה, וזה נרמז פ' תרומה (קלט ע"א) ופקודי (רס ע"א) (ע"ח שער קלי נוגה ג).

⁶⁹⁸ רס ע"א (הערת הזהר).

⁶⁹⁹ קמז ע"ב (הערת הזהר).

⁷⁰⁰ אינן (דפ"ו).

⁷⁰¹ אקרין (נוסף בדפ"ו).

<p>מכאן ולהלאה ושמן למאורו משיכו⁷⁰² דמשה רבות קדשא⁷⁰³ לאמשכא עליהו אבני שהם ואבני מלואים אלין אבני קדשא יסודי דמקדשא ברתוכין קדישין⁷⁰⁴ אלין אזדמנן בלחודייהו ליקר ולשבח בלבוש יקר לעיינא [כהנא] בהו תמן ולברכא [ולאדכרא] תריסר שבטין ועל דא תריסר אבנין כמה דאתמר:</p>	<p>מכאן והלאה "שמן למאור", משיכה של שמן משחה קדוש, למשוך עליהם. "אבני שוהם ואבני מלואים", אלו אבני קודש, יסודות המקדש. במרכבות הקדושות הללו מוכנים לבדם, לכבד ולשבח בלבוש כבוד לעין הכהן, בהם שם, ולברך (ולהזכיר) שנים עשר שבטים, ולכן שתים עשרה אבנים כמו שנתבאר.</p>
<p>תליסר זינין אינון בר ותריסרו אבנין יקירין אלין וכלהו סלקין לכ"ה אתוון⁷⁰⁵</p>	<p>שלשה עשר מינים הם פרט לשתיים עשרה האבנים היקרות הללו, וכולם עולים לעשרים וחמש אותיות</p>
קלמ"ב	
<p>ברוא ועלאהו (עלאין) דיחודא ולקבל אלין גליף ואתקין משה⁷⁰⁶ כ"ה אתוון ברוא דפסוקא דיחודא דכתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה⁷⁰⁷ אלהינו יהו"ה אחד ואינון כ"ה אתוון גליפן מחקקן ברוא דלעילא:</p>	<p>בסוד העליון של היחוד. וכנגד אלה חקק ותיקן משה עשרים וחמש אותיות, בסוד הפסוק של היחוד, שנאמר "שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד". והם עשרים וחמש אותיות חקוקים בסוד שלמעלה.</p>
<p>יעקב בעא לאתקנא לתתא ברוא דיחודא ואתקין בכ"ד אתוון ואינון ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד⁷⁰⁸ ולא אשלים לכ"ה אתוון בגין דעד לא אתתקן משכנא כיון דאתתקן משכנא ואשתלים מלה אקדמאה דהוה נפיק</p>	<p>יעקב רצה לתקן למטה בסוד היחוד, ותיקן בעשרים וארבע אותיות, והן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ולא השלים לעשרים וחמש אותיות, משום שעדין לא נתקן המשכן, כיון שנתקן המשכן ונשלם הדיבור הראשון, שהיה יוצא ממנו, כשנשלם, לא דיבר אלא בעשרים וחמש אותיות, להראות שהרי נשלם זה כדוגמא שלמעלה, שנאמר "וידבר ה' אליו</p>

⁷⁰² שמן למאור (רח"ו).

⁷⁰³ קדישא (דפ"ו).

⁷⁰⁴ י"ב מלאכים נושאי הכסא (רח"ו).

⁷⁰⁵ ר"ל עם י"ב אבני חושן והן ביחודא דעמודי הכסא שהן כ"ד דיחודא תרין וחד דפקודי (דף רכח ע"א), רק שב' אותיות הן אותן עצמן דכ"ב דקדמו, והן נגד ב' אבני השוהם, שהם א' מאבני החושן, ושלא יוסף כלל כל השבטים, וכן אבנו שהוא שוהם, בו כתובים כל השבטים באפוד, וכ"ה הוא כ"ב וג' דיה"ו והוא כנגד תנ"ך וכ"ב אתוון כמש"ל (יהל אור).

⁷⁰⁶ משה תקן ברוה"ק בסוד היחוד באצילות כ"ה אותיות, ירצה לייחד כ"ה פרקים עליונים, יעקב הוא למטה ממשה ולזה תקן למטה בפרקי המרכבה הנז', שהם אלו שהם מתחילין מהנשמות התקועות באצילות ביסוד, והיינו "ברוך" (אור יקר). עי' ע"ח שער אח"ף פרק ה: כ"ה אלו מוכרח שיהיה בהם פנימיות וחיצוניות שהם נ', וז"ס ויפן כ"ה וכ"ה (שמות ב יב), והם ב' יחודים שמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד של ק"ש כנודע. ועיי"ש בביאורים (ח"א מב ע"ב): מזוה"ק ותיקונים הנז', משמע שחושב ה' אתוון רק ע"י ה' פעמים דק"ש ערב ובוקר, וכן מבואר בהדיא בתיקונים (דף נב ע"א) ע"ש. אבל מדברי הרב משמע שחושב ה' אתוון בשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אינן באמת אלא רק כ"ד אתוון, וכמ"ש בזוה"ק ואתחנן (דף רסד ע"ב), וכן הוא בזוה"ק תרומה (דף קלט ע"ב) ע"ש בארוכה, וחושב שם שמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אלא רק למ"ט. ואמר שם שהם מ"ט תרעין ברזא דיובלא, והם נגד המ"ט פנים דאורייתא. ומבואר שם כי בזה תלוי עיקר החסרון לשלימות התיקון דהמלכות, והוא מה שלא נשלמה לכ"ה, ולא היתה אלא רק בכ"ד לבד, ועומד עתה כל התיקון דהיחוד דשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אלא רק במ"ט תרעין, ואינה מגיע לשער החמישים, שהוא הבחי' דכ"ה וכ"ה וכ"ה וכ"ה הן נ' שערי בינה שמתפשטין בזו"ן, כ"ה בז"א וכ"ה במלכות. והוא נתקן ונעשה ע"י חמשין אתוון דק"ש, שהם לאגחא קרבא עם חויה נחש הקדמוני וכנ"ל מדברי התיקונים עש"ה. והנה עד שלא הוקם המשכן לא נשלמה המלכות אלא בכ"ד, והיה חסר ממנה שער הנר"ן, ולכן אמר יעקב אבינו ע"ה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ותיקן יחודה רק בכ"ד אתוון, כי לא היה אפשר עדיין להמשיך אליה שער העליון, שער החמישים, הנקרא כתר עליון, עד שנעשה המשכן.

⁷⁰⁷ עי' לעיל קלד ע"א ועי' יהל אור בראשית יד ע"ד ועי' לקמן פרשת ואתחנן רסד ע"ב (לש"ו)

⁷⁰⁸ ובנשמות שבמלכות והיינו "שם", ומשם בנשמות "כבוד מלכותו", ומשל בעולם הנפרדים וי"ג פרקים הנז' דהיינו "לעולם ועד", כי זהו סוד התפשטות ההיכלות וכחותם בקדושים (אור יקר).

<p>מניה⁷⁰⁹ כד אשתלים לא מליל אלא בכ"ה אתוון⁷¹⁰ לאחזאה דהא אשתלים דא כגוונא דלעילא דכתיב (ויקרא א א) וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר⁷¹¹ והא כ"ה אתוון:</p>	<p>מאהל מועד לאמר", הרי עשרים וחמש אותיות.</p>
<p>ועל דא כ"ה זינין⁷¹² לאשלמא תקונא דמקדשא וס"א דמשכנא וכל הני אתוון אוקימנא באינון אתוון גליפן דאוליפנא ממר ובנין דמשכנא אשתלים ברזין אלין אקרי כ"ה ביחודא דשלימו דמשכנא ועל⁷¹³ דא (תהלים קמה י) וחסידיך יברוכה כתיב רזא דשלימו דכל משכנא ותקונא דיליה כ"ה לקבל כ"ב אתוון⁷¹⁴ ואורייתא ונביאים וכתובים⁷¹⁵ דאינון כללא חדא ורזא חדא:</p>	<p>ולכן עשרים וחמשה מינים להשלים תקון המקדש (המשכן), וכל אלו האותיות בארנו באותן אותיות חקוקות שלמדנו מהאדון. ומשום שהמשכן נשלם בסודות הללו, נקרא כ"ה ביחוד של שלמות המשכן, ולכן "וחסידיך יברוכה". נאמר סוד של שלמות של כל המשכן, ותיקונו כ"ה כנגד עשרים ושתים אותיות ותורה ונביאים ונאמרים, שהם כלל אחד וסוד אחד.</p>
<p>בשעתא דישראל קא מיחדי יחודא בהאי קרא ברזא דכ"ה אתוון⁷¹⁶ דאינון שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דאינון כ"ד אתוון ויכוון כל חד בהו כלהו אתוון מתחברין כחדא וסלקין בחבורא חד וס"א כדין אתפתחו מ"ט תרעין ברזא דיובלא וכדין אצטריך לסלקא עד⁷¹⁷ ולא יתיר וכדין אתפתחו תרעין וחשיב קודשא בריך הוא לההוא בר נש כאילו קיים אורייתא כלה דאיהי אתיא במ"ט פנים בכלא⁷¹⁸:</p>	<p>בשעה שישראל מייחדים יחוד בפסוק הזה, בסוד של עשרים וחמש אותיות, שהן "שמע ישראל יי אלהינו יי אחד", וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שהם עשרים וארבע אותיות, ויכוין כל אחד בהן כל האותיות מתחברות כאחת, ועולות בחבור אחד (אז נפתחו) ארבעים ותשעה שערים בסוד היובל, ואז צריך לעלות עד ולא יותר, ואז נפתחים השערים, ומחשיב הקדוש ברוך הוא את אותו האדם כאילו קיים את כל התורה, שהיא בארבעים ותשע פנים, בכל.</p>
<p>ועל דא אצטריך לכוונא לבא ורעותא בכ"ה ובכ"ד ולסלקא לון ברעותא דלבא למ"ט תרעין דקאמרין כיון דאתכוון בהאי יתכוון בההוא יחודא דאמר מר שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כלל של כל התורה כולה, אשרי</p>	<p>ולכן צריך לכוון לב ורצון בעשרים וחמש ובעשרים וארבע, ולהעלותם ברצון הלב לארבעים ותשעה שערים שאמרנו. כיון שהתכוון בזה, יתכוון באותו יחוד שאמר האדון, שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כלל של כל התורה כולה, אשרי</p>

⁷⁰⁹ ר"ל הדיבור הראשון שהוא המילות הראשונות הנאמר שם (ביאורים ח"א מב ע"ב).

⁷¹⁰ הם כ"ה אתוון דפ' ויקרא אל משה שא' זעירא משלים (אפיקי ים סוטה לו ע"ב).

⁷¹¹ דע כי אלו הו' תיבין ובהן אית כ"ה אותיות דוגמת פסוק (דברים ו ד) שמע ישראל וגו' שהם ששה תיבות וכ"ה אותיות (אור יקר וזהו הרקיע).

⁷¹² עם היות שמינים אלו בתערובת, מהם בקרשים כענין הזהב, ומהם ביריעות למעלה כעין תכלת וארגמן, ומהם בעמודים כעין הכסף, ומהם בלבושים כעין זהב ותכלת וארגמן וכו', עכ"ז כלל המינים יורה אל סוד זה, עם היות הפרטים פרקים מנותחים נתחים על דרך אחרת (אור יקר).

⁷¹³ על (דפ"ו).

⁷¹⁴ פי' הם החו"ג ותורה ונביאים וכתובים הם תנה"י דז"א (מ"מ). וכ"ה בהיכלות כ"ב נהורין וגו' נהורין והן אל ברוך כו' מספרים כבוד אל קדוש וכן באשרי ג' אשרי וכ"ב אתוון ולפי שברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד לא אלשים רק לכ"ד לכן גם דוד בדרגא דנוק' לא אשלים רק לכ"ד שחסר נ' באשרי שאנו משלימים ואנחנו נברך כו' סוד הכ"ד הוא כלל הגוף שידוע שחו"ג ו' פרקין וכן נו"ה ו' פרקין וכן ת"ת הכולל ויסוד הכולל וכ"ה בנוק' וז"ס כ"ד כ"ד ואשלמות לכ"ה הוא מלכות של כל א' וא' נקודה האמצעית (יהל אור).

⁷¹⁵ עי' יהל אור ח"א יד ע"ד.

⁷¹⁶ טיפה דאבא הם ע"ב מיני מים, ויש באימא ע"ב גשרים לקבלם. ומפני שהטיפה היא ה' חסדים, יש בה ג"כ חמשים מיני מים, ויש באימא ג"כ חמשים גשרים, והחסדים מגדילים זו"ן, החצי לז"א וחצי למלכות, והם כ"ה וכ"ד דפרשת תרומה (מ"מ).

⁷¹⁷ וע"ד (אור יקר).

⁷¹⁸ מוסגר בדפ"ק.

<p>אורייתא כלה זכאה חולקיה מאן דיתכוון בהו דודאי כללא איהו דכל אורייתא דעילא ותתא ודא איהו רזא דאדם שלימא ודרכו (בדכר) ונוקבא ורזא דכל מהימנותא:</p>	<p>חלקו של מי שיתכוון בהם, שודאי כלל הוא של כל התורה שלמעלה ומטה, וזהו סוד של אדם שלם של זכר ונקבה, וסוד של כל האמונה.</p>
<p>מחלוקת דשמאי והלל בקימה ובשכיבה דכתיב (דברים ו ז) בשכבך ובקומך דשמאי סבר בערב דקא כלילא נוקבא בשלטנהא אצטריך לגבי נוקבא דקא יטו ויקראו ובבקר דקא שלטא דכורא בשולטנו⁷¹⁹ דעלמא עלאה אצטריך למיקם קמיה דדכורא כמה דאצטריך בתפלה מעומד ובכל אתר דדכורא אתיא:</p>	<p>מחלוקת של שמאי והלל בקימה ובשכיבה (ברכות י ע"ב), שנאמר "בשכבך ובקומך", ששמאי סובר בערב שכלולה הנקבה בשלטונה, צריך לנקבה שיטו ויקראו. ובבוקר כששולט הזכר בשלטון העולם העליון, צריך לעמוד לפני הזכר, כמו שצריך בתפלת מעמוד ובכל מקום שהזכר בא.</p>
<p>ובית הלל סבר אלמלא אשתכח דא לחוד ודא לחוד הכי אצטריך אבל כיון דאנן מחברין לון כחדא (וסלקין כחדא) בחבורא ובמ"ט פנים ומ"ט תרעין לא אצטריכנא לאפרשא דא לחוד ודא לחוד אלא לאשנחא דכלא איהו חד בלא פרודא וכמה דאודמן ליה לבר נש הכי יימא דהא תרוייהו בחבורא חדא כמה דניחא לון והכי אצטריך לאחזאה⁷²⁰:</p>	<p>ובית הלל סובר שאלמלא שנמצא זה לחוד וזה לחוד, כך צריך. אבל כיון שאנו מחברים אותם כאחד, בחבור בארבעים ותשע פנים וארבעים ותשעה שיערים, לא צריכים אנו להפריד זה לחוד וזה לחוד, אלא להשיג שהכל אחד בלי פירוד. וכמו שמזדמן לאדם כך, יאמר, שהרי שניהם בחבור אחד, כמו שנוח להם וכך צריך להראות.</p>
<p>ועל דא דכורא בשית סטרין בקרא דשמע ישראל דאינון שית תיבין ונוקבא בשית סטרין ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דאינון שית תיבין אחרנין וסלקין בחבורא חדא ברוזא דמ"ט תרעין והלכה כבית הלל בכל אתר:</p>	<p>ולכן הזכר בששה צדדים בפסוק של שמע ישראל, שהם שש תיבות. והנקבה בששה צדדים, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שהם שש תיבות אחרות, ועולים בחבור אחד, בסוד של ארבעים ותשעה שיערים, והלכה כמו בית הלל בכל מקום.</p>
<p>רבי שמעון ארים ידוי ובריך לרבי אלעזר בריה פתח ואמר (ישעיה מא ב) מי העיר ממזרח וגו' הא קרא אוקימנא ואתמר אבל רזא דחכמתא איהו מי⁷²¹ רזא דעלמא עלאה⁷²² איהו דהא מתמן נפקא שירותא לאתגליא רזא דמהימנותא והא אוקימנא⁷²³:</p>	<p>רבי שמעון הרים ידו ובריך את רבי אלעזר בנו, פתח ואמר "מי העיר ממזרח וגו'", פסוק זה בארנו ונתבאר, אבל סוד החכמה, הוא מ"י, הוא סוד של העולם העליון, שהרי משם יוצאת הראשית, לגלות סוד האמונה, והרי בארנו.</p>
<p>תו מו"י טמירא דכל טמירין⁷²⁴ דלא אתידע ולא אתגלייא כלל גלי יקריה לאשתמודעא מההוא אתר דאקרי מזרח⁷²⁵ דהא מתמן שירותא דכל רזא דמהימנותא ונהורא לאתגלייא ולבתר צדק יקראהו לרגלו (שם)</p>	<p>עוד מ"י הטמיר של כל הטמירים שלא נודע ולא התגלה כלל, גילה כבודו להיודע, מאותו מקום שנקרא מזרח, שהרי משם ראשית של כל סוד האמונה, והאור להיגלות. ואחר כך "צדק יקראהו לרגלו", שהרי צדק גילה הגבורה העליונה ושלטון של הקדוש ברוך הוא, ואת הצדק הזה השליט על כל העולמות, להנהיגם</p>

⁷¹⁹ בשולטנותא (דפ"ו).

⁷²⁰ לאתחזאה (דפ"ו).

⁷²¹ מ"י (דפ"ו).

⁷²² פי' בינה (מ"מ).

⁷²³ בהקדמה ב ע"א (הערת הזהר).

⁷²⁴ פי' בינה דא"ק כמ"ש הרב על מ"ש הזהר מי דקיימא לשאלה היא בינה דא"ק (מ"מ).

⁷²⁵ פי' הוא ז"א שנקרא מזרח והוא מגלה כל האורות שלמעלה, ושיעור הכתוב מי שהיא אימא או בינה דא"ק העיר הארתו וגילה אותה על ידי מזרח שהוא ז"א (מ"מ).

82

<p>ולתקנם כראוי, ולכן "יתן לפניו גוים ומלכים ירד",⁷²⁶ דהא צדק גלגלי⁷²⁷ גבורתא עלאה ושולטניה דקודשא בריך הוא⁷²⁸ ולהאי צדק [א]שלטניה על עלמין כלהו לדברא לון ולא תקנא לון כדקא יאות ועל דא (שם) יתן לפניו גוים ומלכים ירד</p>	
<p>קמ/א דהא כל ומלכין (עמין) דעלמא ברשותא דהאי צדק קיימין כמה דאת אמר (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל⁷²⁸ בצדק⁷²⁹:</p>	<p>שהרי כל מלכי העולם עומדים ברשות הצדק הזה, כמו שנאמר "והוא ישפוט תבל בצדק".</p>
<p>תו צדק יקראהו לרגלו מאן קארי⁷³⁰ למאן אלא צדק איהו קארי תדיר⁷³¹ לאספקלריאה דנהרא ולא שכיך לעלמין וצדק קאים תדיר לרגלוי⁷³² דלא אתעדי מתמן⁷³³ וקארי ולא שכיך הדא הוא דכתיב (שם פג ב) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל והשתיא קודשא בריך הוא אנהר לן ארחא דא בנינן ורבי⁷³⁴ אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי וס"א והשתיא אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך וקודשא בריך הוא אנהר לן ארחא דא בניניה זכאה חולקי וזכאה חולקיהון דצדיקייא:</p>	<p>עוד "צדק יקראהו לרגלו" מי קורא למי, אלא הצדק קורא תמיד למראה המאירה ולא שוכך לעולמים. וצדק עומד תמיד לרגלו, שלא זז משם, וקורא ולא שוכך, זהו שנאמר "אלהים אל דמי לך אל יחרש ואל תשקט אל". ועכשיו הקדוש ברוך הוא מאיר לנו הדרך הזו בשבילנו. ורבי אלעזר בני שקורא לאור העליון ולא שוכך, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. (ועתה אלעזר בני קורא לאור העליון ולא שוכך, והקדוש ברוך הוא מאיר לנו הדרך הזה בגללו, אשרי חלקו ואשרי חלקם של הצדיקים).</p>
<p>רבי אבא פתח קרא ואמר (שם סג א) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה מאי שנא בכל⁷³⁵ שאר תושבתן דלא קאמר באן אתר שבח לון דוד מלכא ומאי שנא הכא דקאמר בהיותו במדבר יהודה אלא לא דא בלהודוי דהא אוף הכי נמי (שם לד א) בשנותו את טעמו לפני אבימלך (שם נה א) בבא הזיפים</p>	<p>רבי אבא פתח, קרא ואמר "מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה", מה שונה מכל שאר התשבחות שלא אמר באיזה מקום דוד המלך שבח אותם, ומה שונה כאן שאמר "בהיותו במדבר יהודה". אלא לא זה לבדו, שהרי כמו כן גם "בשנותו את טעמו לפני אבימלך", "בבא הזיפים" וכן כולם, להראות לכל בני העולם שבחו של דוד, שאף על גב שהיה בצער והיו רודפים אחריו, היה משתדל לומר שירות ותשבחות לקדוש ברוך הוא.</p>

⁷²⁶ חכמתא סתים גבורה דע"י שבה מקור בוצינא דקרדינותא (רמ"ז).
⁷²⁷ פי' מלכות מגלה ממשלת הז"א הנז' שהוא מזרח וז"ש צדק יקראהו לרגלו, כי צדק היא מלכות קוראה ומכרזת ומגלה גבורת הז"א וכל זה להודיע גדולת הז"א וזהו לרגלו בשבילו (מ"מ).
⁷²⁸ עולם התחתון המתובל בשרים (אור יקר).
⁷²⁹ מלכות, והשגחתו העליונה מתנהגת על ידי המדה הזאת ודאי (אור יקר).
⁷³⁰ קרי (דפ"ו).
⁷³¹ היינו נר"ה ושם המלכות בין רגלוי (אור יקר). פי' מלכות קוראה לז"א שהוא מזרח הנזכר בסוד אלהים, אל דומי לך (מ"מ).
⁷³² ר"ל, והיכן היא עומדת, לרגלו, שהיא כנגד נה"י, וז"ש וצדיק קאים תדיר לרגלוי (מ"מ).
⁷³³ אפשר לומר במה שפירשנו הוי"ה צבאות ת"ת בנצח אספקלריא המאירה, ובהוד אדנ"י אספקלריא שאינה מאירה, א"כ צדק יקראהו אל הת"ת אספקלריא המאירה היושב בנצח, לרגלו שהיא נגדיית שמאלית יושבת בהוד, וכדפי' בספר פרדס רימונים בשער השמות, ואומרו "לא אתעדי" שהיא מדת אלהים בשמאל וא"ל בימין, בסוד "אל אלהים אדנ"י" נגדיי אל "אל אלהים יהו"ה" בזכר כדפי' בשיה"ש, והשתיא קאמר "לא אתעדי" לימינא "מתמן" מפני שהיא עמדה בימין מיום שנברא העולם, והיינו אל תחרש וגו' (אור יקר).
⁷³⁴ מוסגר בדפ"ו.
⁷³⁵ מכל (דפ"ו).

<p>וכן בלהו לאחזאה לכל בני עלמא⁷³⁶ שבחיה דדוד דאף על גב דבצערא הוה והווי רדפי אבתריה הוה משתדל לומר שירין ותושבחן לקודשא בריך הוא:</p>	
<p>ואף על גב דברוח קדשא הוה אמר⁷³⁷ רוח קדשא לא הוה שארי עלוי עד דאיהו אשתדל למשרי עלוי וכן בכל אתר לא שריא⁷³⁸ רוח קדשא דלעילא עד דיתער עליה בר נש מתתא ודוד אף על גב⁷³⁹ דקא רדפי אבתריה והוה בצעריה לא הוה שביק שירין ותושבחן מפומיה ולשבחא למאריה על כלא:</p>	<p>ואף על גב שברוח הקודש היה אומר, רוח הקודש לא היתה שורה עליו עד שהוא השתדל שתשרה עליו, וכך בכל מקום לא שורה רוח הקודש שלמעלה, עד שיתעורר עליו האדם מלמטה. ודוד, אף על גב שרדפו אחריו והיה בצערו, לא היה עוזב שירות ותשבחות מפיו ולשבח את רבונו על הכל.</p>
<p>ואי תימא הא דתנינן⁷⁴⁰ מזמור לדוד או לדוד מזמור⁷⁴¹ והכא שרת עליה רוח קדשא בקדמיתא בגין דאמר מזמור לדוד⁷⁴² אי איהו⁷⁴³ לא(ו) והוה⁷⁴⁴ מכוין גרמיה בקדמיתא לא שרת עליה רוח קדשא⁷⁴⁵ מזמור דא רוח קדשא אמאי אקרי הכי בגין דאיהי משבחת תדיר למלכא עלאה [דבכל זמנא⁷⁴⁶ משבח ומזמור] ודכל זמרא⁷⁴⁷ הוה קא משבח⁷⁴⁸ ומזמרתו (דכלא זמרא איהו דקא משבח</p>	<p>ואם תאמר, זה ששנינו מזמור לדוד או לדוד מזמור, וכאן שרתה עליו רוח הקודש בתחילה, משום שאמר מזמור לדוד, אלא אם הוא היה מכוון עצמו בתחילה, לא היתה שורה עליו רוח הקודש, מזמור זה רוח הקודש. למה נקרא כך. משום שהיא משבחת את המלך העליון תמיד שבכל זמן משבחת ומזמרת (שכל זמר הוא היה משבח ומזמר) ולא שוקטת, כיון שבא דוד, מצא גוף מתוקן כראוי, ושרתה עליו והיו מגלים בעולם הזה, לשבח ולזמר למלך, והכל כדי שיתקן העולם הזה כדוגמא שלמעלה.</p>

⁷³⁶ רוח"ק, מטה הקדוש שיאמר דברים אלו כדי שיהיה מוסר לרבים. וא"ת שקמתי דבורה שגם בה נימא רוח הקדש הכריע אותה, רוח הקדש תלוי בבחירת הנביא קצת, והיא היתה מתגאה וגרמה להוציא דברי גאווה מפיה, כי רוח הקדש והאדם הם שתים שזה וזה גורם, ולפי ההכנה הקודמת, כך יגרום להוציא הדברים מפיה בשתוף רוח הקודש (אור יקר).

⁷³⁷ ואינם דברי עיון אלא דברי רוח"ק, ונמצא שאין הטרדה גורם דבר, שכל מקום רוח הקדוש שורה עליו, ואומר שיר זה וכיוצא בו, עכ"ז יש לו שבח הכורע לקבל רוח"ק, שכל מקום שיש טרדה אין רוח"ק שורה שם, שרוה"ק צריך הרחבת לב כענין קחו לי מנגן (אור יקר).

⁷³⁸ עי' ח"א קסד ע"א.

⁷³⁹ כך דרכו של דוד היה משבח שירים ותושבחות הידועים לו מקודם, עד שמתוך היותו משורר ומשבח רוח"ק שורה עליו, ומוסיף לו שיר או מזמור על שיריו וזמרי (אור יקר).

⁷⁴⁰ בראשית לט ע"ב סה ע"א (הערת הזהר). מזמור היא השכינה, ופעמים אומר לדוד מזמור, היינו שדוד תקן עצמו והקדים עד שבא לו רוח"ק, וזמר וחבר המזמור ההוא. וכשאומר מזמור לדוד, היינו שלא היה אז דוד מקדים, אלא שכינה ורוה"ק הקדימו לדוד, ואח"כ נתעורר. וא"כ הכא קאמר, מזמור לדוד שכינה הקדימה, א"כ הדרא קושיא לדוכתה, מאי שבחא דדוד, דרוה"ק הקדים (אור יקר). עי' לעיל ח"א סז ע"א.

⁷⁴¹ לקמן קע ע"א (לש"ו).

⁷⁴² אלא (נוסף בדפ"ו).

⁷⁴³ והענין כי דוד היה עושה ב' הכנות, הכנה האחת טהרת הלב וכוונת המחשבות והדבקות בבורא, השנית נוספת והיינו לשורר ולנגן בכנור ונבל עד יעורר רוח"ק אליו, וכשהיה מספיק לו טהרת הלב, וכוונת המחשבה והיה רוח"ק שורה עליו, היה אמר מזמור לדוד שהקדימה שכינה ורוה"ק, כיון שהתעוררות זה המועט הספיק לו, אמנם כשלא הספיק זה והוצרך להוסיף עוד לנגן ולזמר, אז היה בטורח גדול ואמר לדוד מזמור (אור יקר).

⁷⁴⁴ ור"ל שאפילו קדמה השכינה כמ"ש מזמור לדוד, צריך דוד תחלה לקדש עצמו. וא"כ החילוק שביניהם כשאומר מזמור לדוד, מיד שכוין גרמי' באה לו השכינה הנקרא מזמור, ואח"כ התחיל לשורר. וכשאומר לדוד מזמור, אחר שהתחיל לשורר, אז באה לו השכינה הנק' מזמור (מ"מ).

⁷⁴⁵ נ ע"א רחל ע"ב (הערת הזהר).

⁷⁴⁶ "איהו קא משבח ומזמר ולא שכיך" נוסף בדפ"ו.

⁷⁴⁷ זמנא (דפ"ו).

⁷⁴⁸ משבחת (דפ"ו).

<p>מזמור) ולא שכיך כיון דאתא דוד אשבח⁷⁴⁹ גופא מתתקנא כדקא יאות ושרת עליה והוה⁷⁵⁰ מגלי בהאי עלמא לשבחה ולזמרא למלכא וכלא (דכלא) בגין דיתתקן האי עלמא כגוונא דלעילא:</p>	
<p>לדוד גבר שלים בתקונוי גבר מתקנא גבר זכאה דוד ודאי דלא אשתני לעלמין בהיותו במדבר יהודה דא שבחא דדוד אף על גב דבצעריה הוה אף על גב דהווי רדפי אבתריה ומאי תושבחתא קאמר תושבחתא דאיהו רב ויקרא:</p>	<p>"לדוד", איש שלם בתקונו, איש מתוקן איש צדיק, דוד ודאי שלא השתנה לעולמים. "בהיותו במדבר יהודה", זה שבח של דוד, אף על גב שהיה בצערו, אף על גב שהיו רודפים אחריו, ואיזו תשבחת אמר, תשבחת גדולה ונכבדה.</p>
<p>ושבחה דיליה מאי איהי (שם סג ב) אלהים אלי אתה אשחרך אלהים סתם כיון דאמר אלהים אמאי אלי אלא ההוא דרגא דיליה תלת דרגין הכא⁷⁵¹ אלהים אלי אתה ואף על גב דאינון תלת [שמהן]⁷⁵² חד דרגא איהו ברזא דאלהים חיים אלהים לעילא אלהים חיים אלי קצה השמים⁷⁵³ עד קצה השמים⁷⁵⁴ אתה דרגא דיליה ואף על גב דכלא חד ובשמא חד סליק⁷⁵⁵:</p>	<p>והשבח שלו מה הוא "אלהים אלי אתה אשחרך", אלהים סתם, כיון שאמר אלהים, למה אלי. אלא אותה דרגה שלו. שלש דרגות כאן: אלהים, אלי, אתה. ואף על גב שהם שלשה שמות, דרגה אחת היא, בסוד של אלהים חיים, אלהים למעלה, אלהים חיים. אלי קצה השמים עד קצה השמים. אתה הדרגה שלו. ואף על גב שהכל אחד ועולה בשם אחד.</p>
<p>אשחרך אי כמשמעו דיליה שפיר אבל אשחרך אתקין נהורא דנהיר בשחרותא דהא נהורא דקיימא בשחרותא לא נהיר עד דיתקנון⁷⁵⁶ ליה לתתא⁷⁵⁷ ומאן דאתקין נהורא שחרא דא אף על גב דאיהי אוכמא⁷⁵⁸ זכי⁷⁵⁹ לנהורא חורא דנהיר ודא איהי נהורא אספקלריא דנהורא ודא איהו בר נש דזכי לעלמא דאתי:</p>	<p>"אשחרך", אם כמשמעו שלו יפה, אבל אשחרך, התקין האור שמאיר בשחר, שהרי האור שעומד בשחר, לא מאיר עד שיתקנו אותו למטה, ומי שמתקן את אור השחר הזה, אף על גב שהוא שחר, זוכה לאור לבן שמאיר, וזהו מראה המאירה, וזהו האדם שזוכה לעולם הבא.</p>

⁷⁴⁹ קג ע"ב (הערת הזהר).

⁷⁵⁰ והווי (דפ"ו).

⁷⁵¹ הוא כמו ד"א, שתחלה היה מפרש אלהים שהיא מלכות "אלי אתה" ר"ל דרגא שלי, והשתא מפרש "אלהים" בינה "אלי" ז"א "אתה" מלכות (מ"מ).

⁷⁵² פי' אע"פ שהם ג' ספירות, שהם בינה וז"א ומלכות, עכ"ז כולם כלולים בבינה הנק' אלהים חיים, לפי שנה"י דאימא בתוך ז"א, ופרקין תתאין דנה"י שבנה"י דז"א בתוך המלכות, נמצא שכולם כלולים בבינה, וז"ש חד דרגא איהי ברזא דאלהים חיים (מ"מ).

⁷⁵³ בראשית א ע"ב (הערת הזהר).

⁷⁵⁴ קלח ע"ב (הערת הזהר).

⁷⁵⁵ פי' שכולם נקראים בשם אחד שהוא אלהים, שהז"א נק' אלהים, כמ"ש באדרא ומלכות נק' אלהים (מ"מ).

⁷⁵⁶ דיתתקנון (דפ"ו).

⁷⁵⁷ לעיל מו ע"א (לש"ו).

⁷⁵⁸ עי' ח"ב מו ע"א, הוא בעת הקטנות, ונעשה אז הלידה, ר"ל הקריעה ופתיחת הרחם, ע"י סוד הנחש, ובסוד ב' הנשיכין הנ"ל וכמ"ש בפ' בשלח (גב ע"ב) (דע"ה ח"ב קכו ע"א).

⁷⁵⁹ בראשית נא ע"ב (הערת הזהר).

<p>ורזא דא (משלי ח יז) ומשחרי ימצאנני ומשחרי דמתקני⁷⁶⁰ נהורא משחרא⁷⁶¹ אוכמא ימצאנני ימצאוני לא כתיב אלא ימצאנני דוכי לתרין נהורין לנהורא דשחרא אוכמא ולנהורא חוורא דנהרא זכי⁷⁶² לאספקלריאה דלא נהיר ולאספקלריאה דנהיר ודא איהו ימצאנני ועל דא אמר דוד אשחרך אתקין נהורא דשחרא אוכמא לנהרא עליה נהורא חוורא דנהרא:</p>	<p>וזה סוד "ומשחרי ימצאנני", "ומשחרי", שמתקנים האור של משחרי השחר "ימצאנני". לא נאמר "ימצאוני", אלא "ימצאנני", שזוכים לשני אורות, לאור השחר השחור, ולאור הלבן שמאיר, וזוכה למראה שאינה מאירה ולמראה שמאירה, וזהו "ימצאנני", ועל כן אמר דוד "אשחרך", התקין אור של השחר השחור להאיר עליו אור לבן שמאיר.</p>
<p>צמאה לך נפשי כמה לך בשרי (תהלים סג ב) כמאן דכפין למיכל וצחי למשתי בארץ ציה ועיף בלי מים בגין דאיהו מדבר ולא איהו אתר דישובא ולא איהו אתר דקדשא</p>	<p>"צמאה לך נפשי כמה לך בשרי", כמי שרעב לאכול וצמא לשתות. "בארץ ציה ועיף בלי מים", משום שהוא מדבר ואינו מקום של ישוב ולא מקום קדוש,</p>
<p>קמ/ב</p>	
<p>ובגין כך איהו אתר בלי מים וכמה דאנן כפין וצחאן לגבך באתר דא כן בקדש חזיתך⁷⁶³ וגו' ואנן כמה דאנן צחאן לגבי דמר למשתי בצחותא מלוי באתר דא אוף הכי צחינן⁷⁶⁴ למשתי בצחותא מלוי בכי מקדשא אתר דאקרי קדש אמר רבי שמעון לרבי אבא מאן דשארי מלה השתא יימא:</p>	<p>ולכן הוא מקום בלי מים. וכמו שאנו רעבים וצמאים אליך במקום הזה, "כן בקדש חזיתך וגו'", ואנו כמו שאנו צמאים אל האדון לשתות בצמאון את דבריו במקום הזה, כמו כן צמאים לשתות בצמא דבריו בבית המקדש, המקום שנקרא קדש. אמר רבי שמעון לרבי אבא, מי שהתחיל הדבר יאמר עכשיו.</p>
<p>פתח רבי אבא ואמר (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', משה, בשעה שהראה לו הקדוש ברוך הוא את מעשה המשכן, היה קשה לפניו, ולא יכל לעמוד בו, והרי פרשוה. ועכשיו יש לנו להקשות כאן, אם התרומה הזו הקדוש ברוך הוא נתנה למשה לבדו, איך נתנה לאחר, ואמר שלבני ישראל יקחו את התרומה הזו.</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר "ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו'", משה, בשעה שהראה לו הקדוש ברוך הוא את מעשה המשכן, היה קשה לפניו, ולא יכל לעמוד בו, והרי פרשוה. ועכשיו יש לנו להקשות כאן, אם התרומה הזו הקדוש ברוך הוא נתנה למשה לבדו, איך נתנה לאחר, ואמר שלבני ישראל יקחו את התרומה הזו.</p>

⁷⁶⁰ דמתקני (דפ"ו).

⁷⁶¹ משחרי (דפ"ו).

⁷⁶² זכי (דפ"ו).

⁷⁶³ עם היות שראיתך, אני צמא לראות עזך וכבודך מעלה ממעלה ממעלה (אור יקר).

⁷⁶⁴ לעתיד לבוא (אור יקר).

⁷⁶⁵ קשר הענין, שמשה רבינו ע"ה היתה השכינה חלקו כדמשמע כלת משה, ומשה בעלה דמטרוניתא הוה, ואפילו הכי כשהראהו הקב"ה מעשה המשכן, נתקשה לו היאך אפשר להאחז בה, מה דרך יקח לו לפרנס בת מלך. ואם למשה כך, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה. ואם כן היאך יאמר הכתוב מאת כל איש וכו' ויקחו לי תרומה וכו', אם היא חלקו של משה, וקשה לו שאינו מספיק לה, היאך יהיה לכל אדם. ומטעם זה יש להקשות, שאלמלא כך, מאי קושיא, וכי השכינה לא תהיה מרכבה לכמה אלף בני אדם יחד, ומה בכך, וכי הקצור קצרה יד בוראם לתת חלק לשבעה וגם לשמונה, אלא עיקר קושיא, שאם למשה נתקשה, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה, אם כן היאך יאמר תקחו ויקחו לי (אור יקר).

⁷⁶⁶ כאומרו כלת משה, וכאומרו אשר אתה הראת בהר (אור יקר).

<p>אלא ודאי למשה יהבה⁷⁶⁷ ולא יהבה לאחרא למלכא⁷⁶⁸ דהוה בנו עמיה ולא הות מטרוניתא עמיה דמלכא כל זמנא דמטרוניתא⁷⁶⁹ לא הות עמיה דמלכא לא מתיאשי⁷⁷⁰ עמא ביה⁷⁷¹ ואינון לא יתבין לרחצין⁷⁷² כיון דאתת מטרוניתא כל עמא חדאן ויתבי ברוחצנו כך בקדמיתא אף על גב דקודשא בריך הוא⁷⁷³ עבד לון נסין ואתין על ידא דמשה⁷⁷⁴ לא מתיאשי עמא⁷⁷⁵ כיון דאמר קודשא בריך הוא ויקחו לי תרומה ונתתי משכני⁷⁷⁶ (ויקרא כו יא) בתוככם מיד אתיאשו כלהו⁷⁷⁷ וחדו בפולחנא⁷⁷⁸ דקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (במדבר ז א) ויהי ביום כלת משה דנחתת כלת משה לארעא⁷⁷⁹:</p>	<p>אלא ודאי שלמשה נתנה ולא נתנה לאחר, [משל] למלך שהיה בתוך עמו ולא היתה המלכה עם המלך, כל זמן שהמלכה לא היתה עם המלך, העם לא סמכו עליו ואינם יושבים לבטח, כיון שבאה המלכה, כל העם שמחים ויושבים לבטח. כך בתחילה אף על גב שהקדוש ברוך הוא עשה להם נסים ואותות על ידי משה, לא סמכו העם, כיון שאמר הקדוש ברוך הוא "ויקחו לי תרומה", "ונתתי משכני בתוככם", מיד סמכו כולם ושמחו בעבודת הקדוש ברוך הוא, זה שנאמר "ויהי ביום כלת משה", שירדה כלת משה לארץ.</p>
<p>ואי תימא ויהי בכל אתר לאו איהו⁷⁸⁰ אלא לישנא דצערא והכא כתיב ויהי ביום אלא בההוא יומא דשכינתא נחתת לארעא אשתכח מקטרגא⁷⁸¹ לגבה וחפיא ההוא חשוך קבל⁷⁸² לגבה בנין דלא תיחות ותנין אלה</p>	<p>ואם תאמר "ויהי" בכל מקום אינו אלא לשון צער, וכאן נאמר "ויהי ביום", אלא באותו יום ששכינה ירדה לארץ, נמצא לה מקטרג, וכסה אותו החשך אפלה כנגדה, כדי שלא תרד. ושנינו, אלף וחמש מאות רבוא מלאכים נמצאו לפניו, כדי שלא תרד.</p>

⁷⁶⁷ וזה עיקר, ומאי דקשה לך ויקחו, אין הכוונה שיקחו הם, אלא תלך היא אצלך, ונמצא שרתה ביניהם עמך, והם מובטחים שהת"ת ג"כ עמם כיון ששכינה עמם, ולא שהם לוקחים ונעשים מרכבה, אלא בערך שהיא למטה עמהם אמר ויקחו וכדמסיק (אור יקר).

⁷⁶⁸ ת"ת, נבואת משה רבינו ע"ה ומרכבתו (אור יקר).

⁷⁶⁹ שכינה דרה בתחתונים, שעל ידה נקשר הת"ת עם ישראל (אור יקר).

⁷⁷⁰ עי' זהרי חמה שהוא מלשון (עזרא ד יב) וְאֶשְׁרָא יְחִיטוּ, פי' רס"ג - יסודות.

⁷⁷¹ שאפשר להשיג בה קצת מפני גלויה, השנית שהם מובטחים שלא תסתלק מישראל אפילו בגלותם, דהיינו משכן משכון לישראל (אור יקר). עי' תיקו"ז כב ע"ב כל הקובע מקום לתפילתו.

⁷⁷² שאינם מובטחים שבחטאם לא יסתלק, ולזה רצו המדרגה הנגלית, שהיא המלכות, שיש בה תיקון שניהם (אור יקר).

⁷⁷³ ת"ת (אור יקר).

⁷⁷⁴ מרכבה אליו ומושך פעולותיו לישראל (אור יקר).

⁷⁷⁵ שמתוך דקותו יסתלק, ואינם יכולים להאחז בו, שהם ב' ענינים: הא', בלתי נאחזים בו מפני דקותו, שאי אפשר להשיג במדרגות הנסתרות. וזו סבה לשנית "דלא יתבין לרוחצין", שאינם מובטחים שבחטאם לא יסתלק, ולזה רצו המדרגה הנגלית, שהיא המלכות, שיש בה תיקון שניהם (אור יקר).

⁷⁷⁶ משכונם ודאי שלא תסתלק מהם, וע"י הת"ת בא אליהם (אור יקר).

⁷⁷⁷ שהשיגו מדרגה נגלית (אור יקר).

⁷⁷⁸ שידוע בכל צרתם לו צר (אור יקר).

⁷⁷⁹ מה שאמרו רז"ל בתנחומא (נשא סי' י"ב, וכן הוא ברבה שם פ' י"ב סי' ז' ובזוה"ק תרומה ק"מ ע"ב וכן בכ"מ במדרשים) דעיקר שכינתו הוא למטה, הנה כוונתם שם הוא רק בערך אור שכינתו ית"ש אשר בהעולמות ב"ע, שהרי אמרו שם כ"ז על קטרוג המלאכים אשר הם בבריאה ויצירה, שהם רצו שיהיה עיקר שכינתו אשר בהעולמות ב"ע אצלם, וקבע הקב"ה עיקר שכינתו רק למטה בישראל ובבית קודש הקדשים (דע"ה ח"א נד ע"ב). עי' ח"ג רנד ע"א ברע"מ (לש"ו).

⁷⁸⁰ וכל שכן באומרו "ויהי ביום", שהוא צער על צער כדפי' במדרש, ויהי בימי, שמורה על צער בזמן נועד (אור יקר).

⁷⁸¹ החצוני ממש, והענין כי כל ענין שניטל מזה ינתן לזה קשה מב' צדדים, הא' שצריך חיובו של ראשון כאומרו כי אם ברשעת הגוים האלה. הב', טובות השני שראוי לאותו ענין, והנה המקטרג הוא מהצד הראשון שהיה אומר שאין התחתונים ראויים לשכינה ביניהם מפני רוע מעלליהם בעגל, וכמה טענות אחרות (אור יקר).

⁷⁸² שהוא החצוני מחבת ברזל בין הקדושה ועולם התחתון, שעד אותה שעה לא נעשה פתח מן הקדושים לתחתונים, אלא היה עובר בין הקל' תהו בהו חשך וכו' (אור יקר).

<p>וחמש מאה⁷⁸³ רבוא מלאכין מקטרגין אשתכחו לגבה בגין דלא תיחות:</p>	<p>ובאותו זמן נמצאו כל הכינוס של המלאכים העליונים לפני הקדוש ברוך הוא, ואמרו לפניו, רבונו של עולם, כל הזיו וכל האור שלנו בשכינת כבודך הוא, ועכשיו תרד לתחתונים. באותה השעה, התחזקה השכינה ושברה אותו החושך אפלה, כמי שמשבר חתיכות חזקות וירדה לארץ. כיון שכלם ראו כך, פתחו ואמרו "ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ". אדיר ודאי, ששברה כמה חתיכות וכחות חזקים, וירדה לארץ ושלטה בכל. ולכן נאמר "ויהי", הצער שקבלו כמה חיילות ומחנות ביום שכלת משה ירדה לארץ.</p>
<p>ובהוא זמנא אשתכחו כל כנופיא דמלאכי עלאי קמי קודשא בריך הוא אמרו קמיה מארי דעלמא כל זיוא וכל נהורא דילין בשכינת יקרך איהו והשתא תיחות לגבי תתאי בההיא שעתא אתתקפת שכינתא ותברת ההוא השוך קבל כמאן דמתבר גזיזין תקיפין ונחתת לארעא כיון דחמו כלהו כך פתחו ואמרו (תהלים ח י) יהו"ה אדוננו מה אדיר שמך⁷⁸⁴ בכל הארץ אדיר ודאי דתברת כמה גזיזין וחילין תקיפין ונחתת לארעא ושליתת בכלא ועל דא כתיב ויהי צערא דקבילו כמה חיילין ומשיריין ביומא דכלת משה נחתת לארעא:</p>	<p>ולכן "ויקחו לי תרומה וגו'", לא נאמר "ויקחו לי ותרומה", אלא "ויקחו לי תרומה", להראות שהכל אחד בלי פירוד. ומעשה המשכן כדוגמא שלמעלה, זה כנגד זה, להכליל השכינה מכל הצדדים, מעלה ומטה. כאן בעולם הזה המעשה שלו כמעשה הגוף, להכליל את הרוח בתוכו, וזוהי שכינה שנכללה מעלה ומטה, והיא רוח הקודש, ולעולם נמשכת ונכנסת לתוך סוד הגוף, להשרות מח בתוך הקליפה, הכל כראוי.</p>
<p>ובגין כך (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה וגו' ויקחו לי ותרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה לאחזאה דכלא חד בלא פרודא ועובדא דמשכנא כגוונא דלעילא דא לקבל דא לאתכללא שכינתא מכל סטריין עילא ותתא הכא בהאי עלמא עובדא דיליה כעובדא דנופא לאתכללא רוחא⁷⁸⁵ בגויה ודא איהי שכינתא דאתכלילת לעילא ותתא ואיהי רוח קודשא ולעולם אתמשכת ועאלת גו רזא דנופא לאשראה מוחא גו קליפה כולא כמה דאתחזי:</p>	<p>רוח הקודש הזו נעשית בגוף, להכליל בתוכו רוח אחרת עליונה דק ומאיר, והכל נאחז כך, ונכלל זה בזה ונכנס זה בזה, עד שנאחז בעולם הזה, שהוא קליפה אחרונה חיצונה.</p>
<p>האי רוחא דקדשא אתעביד בגופא לאתכללא בגויה רוח אחרא עלאה דקיק ונהיר וכלא הכי אתאחיד ואתכליל דא בדא ועאל דא בדא עד דאתאחיד בהאי עלמא דאיהו קליפה בתראה דלבר:</p>	<p>קליפה חזקה היא לפנים מקליפה של העולם הזה, כמו שהאגוז הזה, הקליפה החיצונה אינה קשה, הקליפה שהיא לפנים ממנה היא קליפה קשה, כמו כן למעלה, קליפה קשה היא רוח אחרת ששולטת בגוף לפנים ממנו, היא קליפה קלושה. לפנים ממנו המח.</p>

⁷⁸³ הוא בסוד ה' גבורות, ה"פ אלקים במילוי יודין עולה למכוון (רמ"ז). פי' נגד ט"ו גבורות (מ"מ).

⁷⁸⁴ מלכות (רח"ו).

⁷⁸⁵ ז"א (מ"מ).

⁷⁸⁶ קליפת נוגה היא משכא דחוייא כי הרי היא הקליפה החיצונה שבכולן בערך הנחש הדבוק עם הקדושה, וקליפת רוח סערה היא היותר פנימית בנחש, והעולם הזה נתון בתוך הנחש, ולכן מתתא לעילא מתחיל רוח סערה וכו', ע"כ. נמצא שהעוה"ז סמוך לקליפת האגוז הקשה, ושעליה היא הירוקה בעודה לחה ואינה כל כך קשה, וזו לגבי דידן נקראת חיצונה, אבל לגבי הקדושה המקפת היא פנימית, ודוק ועיין מה שכתבתי בפרשת ויקרא (כה ע"א) (רמ"ז).

<p>איהי רוחא אחרא דשלטא בגופא לגו מניה איהי קליפה קלישא⁷⁸⁷ לגו מניה מוחא:</p>	
<p>בארעא קדישא מתתקנא כלא בגוונא אחרא דהא קליפה תקיפא אתבר' מההוא אתר ולא שלטא ביה⁷⁸⁸ כלל קליפה תקיפא אתברת (תביר) [מההוא אתר תדיר] ואתפתחת מהאי סטרא וס"א עד דאתאחיד ברזא דמשכנא בהאי עלמא קליפה בתראה איהי לבר קליפה תקיפא איהי לגו כגוונא אופ הכי לעילא קליפה תקיפא איהי לבר לגו מיניה איהי קליפה קלישא ולא שלטא ביה כלל ואתפתחת מהאי סטרא⁷⁸⁹ ומהאי סטרא:</p>	<p>בארץ הקדושה נתקן הכל בצורה אחר, שהרי הקליפה הקשה נשברה מאותו מקום ולא שולטת בו כלל, הקליפה הקשה נשברת מאותו מקום תמיד, ונפתחת מצד זה (עד שנאחז בסוד של המשכן בעולם הזה, הקליפה האחרונה היא בחוץ, הקליפה החזקה היא בפנים. כדוגמא זו כמו כן למעלה, הקליפה החזקה היא בחוץ, לפנים ממנה היא קליפה קלושה, ולא שולטת בו כלל ונפתחת מצד זה) ומצד זה.</p>
<p>וההוא פתיחו הוה [בארעא] (ברעיא) קדישא בכל זמנא דפלהין פולחנא</p>	<p>ואותה הפתיחה היתה בארץ הקדושה בכל זמן שעובדים עבודה</p>
<p>קמא/א</p>	
<p>כדקא יאות כיון דגרמו חובין⁷⁹⁰ משיכו ההוא פתיחו להאי סטרא ולהאי סטרא עד דאתקרב קליפה כלא כחדא⁷⁹¹ כיון דאסתים קליפה למוחא כדין שלטא⁷⁹² ההיא קליפה עלייהו ודחה לון⁷⁹³ לבר מההוא דוכתא:</p>	<p>כראוי, כיון שגרמו החטאים, נמשכה אותה פתיחה לצד זה ולצד זה, עד שהתקרבה הקליפה הכל כאחד. כיון שהקליפה סתמה את המח, אז שולטת אותה קליפה עליהם, ודוחה אותם מחוץ לאותו המקום.</p>
<p>ועם כל דא אף על גב דדחה לון לבר לא יכיל ההיא קליפה תקיפא לשלטא בההוא דוכתא קדישא דלאו אתריה איהו⁷⁹⁴ ואי תימא אי הכי הואיל ולא יכיל ההיא קליפה תקיפא לשלטא בההוא דוכתא קדישא אמאי קיימא חרוב דהא חרבה⁷⁹⁵ לא הוי בעלמא אלא מסטרא דההיא קליפה תקיפא:</p>	<p>ועם כל זה, אף על גב שדחתה אותם החוצה, לא יכלה אותה הקליפה הקשה לשלוט באותו מקום קדוש שאינו מקומו. ואם תאמר, אם כן, הואיל ולא יכולה אותה קליפה קשה לשלוט באותו מקום קדוש, למה עומד חרוב, שהרי אין חרבן בעולם אלא רק מצד אותה קליפה קשה.</p>
<p>אלא ודאי כד אתחרב לא אתחרב אלא מההוא סטרא בשעתא דאסתים למוחא וקודשא בריך הוא עבד דלא תשלוט⁷⁹⁶ ההיא קליפה תקיפא על ההוא דוכתא וכד דחה לון לישראל מניה ההיא קליפה אתהדרת</p>	<p>אלא ודאי, כשנחרב לא נחרב אלא מאותו צד בשעה שסתם את המח, והקדוש ברוך הוא עושה שלא תשלט אותה קליפה קשה על אותו מקום. וכשדחתה את ישראל ממנו, אז הקליפה חזרה ונפתחה כמקדם, ומשום שהעם הקדוש לא היו שם, נכנסה על אותה פתיחה כסוי קדוש של פרוכת קלושה, לשמור את</p>

⁷⁸⁷ פי' היא קלי' שלישית, אבל הנוגה לא חשיב ליה דבכלל המוח הוא (מ"מ).

⁷⁸⁸ קעג ע"א (הערת הזהר).

⁷⁸⁹ נט ע"ב (הערת הזהר).

⁷⁹⁰ והיו ישראל עובדין ע"ז, היו האומות שולטות בארץ, ונכנסות ומשיגות גבולן של ישראל, וישראל נמסרים תחת ידם, מסנחריב וכיוצא עד שבא נבוכד נאצר (אור יקר).

⁷⁹¹ ואז היה השליטה אל החצונים על ישראל לכלה כנודע, עד שהחריב המקדש והגלה את ישראל (אור יקר).

⁷⁹² רג ע"א (הערת הזהר).

⁷⁹³ ואם היה הענין הזה סתם ח"ו, היינו אומרים שגם עתה בארץ ישראל הקלי' שולטת (אור יקר).
⁷⁹⁴ ולא הרגיעה שם לילת ולא מצאה לה מנוח, וחזר לו נבוכדנאצר ושאר המלכים אל מקומם, ועם היות שנתיישבו גוים בארץ ישראל, עכ"ז אין יישובם יישוב הגורם שתשלוט הקלי', אלא כעין טעם החרבן דמסיק לבד (אור יקר).

⁷⁹⁵ חרבא (דפ"ו).

⁷⁹⁶ שגרש הקלי' אחר שנתקמו מישראל וענשו אותם כדי רשעתם (אור יקר).

<p>ואתפתחת⁷⁹⁷ כמלקדמין ובגין דעמא קדישא⁷⁹⁸ לא הוו תמן חפיא על ההוא פתיחו חופאה [קלישא]⁷⁹⁹ דפרוכתא⁸⁰⁰ וקלישא (קדישא) לנטרא ההוא אתר דלא יסתום ליה ההיא קליפה תקיפא ואחיד בכל סטרוי⁸⁰¹:</p>	<p>אותו מקום שלא יסתם את אותה קליפה קשה ואוחז בכל צדדיו.</p>
<p>למהוי רבות קדישא על ארעא כמלקדמין⁸⁰² לא יכיל דהא ההוא חופאה קלישא⁸⁰³ אחיד דלא יחות לתתא דהא עמא קדישא לאו תמן ועל דא לא אתבני חרבן מיומא דאתחריבו לשלמאה ההיא קליפה תקיפא לא יכלא דהא ההוא חופאה קלישוהו אחיד ביה בכל סטרוי בההוא פתיחו דלא תשלוט תמן ולא תסתים מוחא בההוא חופאה דפרוכתא קלישא ודאיהו מגו משיכו דפרוכתא קדישא דלעילא ודנטירו (דנטיל) ההוא אתר⁸⁰⁴:</p>	<p>להיות משחת קודש על הארץ כמקודם לא יכול, שהרי אותו כסוי קלוש אחוז שלא ירד למטה, שהרי העם הקדוש אינו שם, ולכן לא נבנה החרבן מיום שנחרבו. שתשלט אותה קליפה קשה לא יכולה, שהרי אותו כסוי קלוש אוחז בו בכל צדדיו באותה פתיחה, שלא תשלט שם ולא תסתם את המח באותו כסוי של פרוכת קלושה, שהיא מתוך משיכת הפרוכת הקדושה שלמעלה ששומרת אותו המקום.</p>
<p>ובגין כך כל אינון נשמתינ דשאר עמין דדיירין בארעא כד נפקין מהאי עלמא לא מקבלא לון ודחי לון לבר ואזלין ושטאן ומתגלגלין בכמה גלגולין עד דנפקי מכל ארעא קדישא⁸⁰⁵ [ו]סחרן לסוחרנייהו</p>	<p>ולכן כל אותן הנשמות של שאר העמים שדרים בארץ, כשיוצאות מהעולם הזה, לא מקבלים אותן ודוחין אותן החוצה, והולכות ומשוטטות ומתגלגלות בכמה גלגולים עד שיוצאות מכל הארץ הקדושה וסובבות לצדם בטומאתן, וכל אותן נשמות ישראל שיוצאות, שם עולות. ואותו כסוי קלוש מקבל אותן,</p>

⁷⁹⁷ וחזרו גבולי ישראל אל גבולם העליון, ואילו עמדו ישראל על מקדשם כגלות יכניה וכיוצא, שלעולם נשאר ישראל על מכונם, לא היה צריך דבר שהיה ראוי שעל ידי העבודה ישאבו הרוח העליון, אמנם נחרב הבית וגלו ישראל (אור יקר).

⁷⁹⁸ נח עח ע"ב (הערת הזהר).

⁷⁹⁹ קדישא (דפ"ו).

⁸⁰⁰ והוא סוד "ופרוש עליו בגד כליל תכלת", ועניינו כי (למעלה) בסוד החיצונים על ראשם, להבדיל ביניהם ובין הקדש, יש שם בגד כליל תכלת, וקרא הכח הזה כך, והוא אמצעי בין הקדש והחצון, והוא בבחינה אחת נחשב קצת מהחיצונים ששם הוא, אמנם הוא אדרבה להבדיל בין החיצונים והקדושים, ואינו חצון ולא טמא, אלא הנותן גבול לחיצונים, שלא יגשו לראות כבלע את הקדש, והוא מצד המלכות, והדין תכלת כדפי' לעיל וכו', והוא מכלה החיצונים שלא יגשו אל הקדש, ולכן הוא עמד פרוש על ארץ ישראל, מחזיק הקצוות וגבולי החיצונים, שלא יכנסו פנימה מגבוליהם (אור יקר).

⁸⁰¹ ועתה מכלל זה למדנו, מה בין אויר ארץ ישראל בהיות המקדש על מכוננו, ובין היותו חרב וישראל גולין. והוא שבהיות ישראל גולין, אויר ארץ ישראל הוא ממה שמאיר הקדש דרך בגד כליל תכלת פרכת זה הפרוש. אמנם בהיות ישראל על מכונם, אין בין ישראל לאביהם שבשמים מפסיק כלל, ויושבי חוצה לארץ, הם שואבים דרך ארבעה קלי', שהם תהו בהו חשך תהום (אור יקר). קאי על הפרסא הנזכר דאחיד בכל סטרוי דפתיחו הנזכר, וזה שכתב בסמוך חופאה קלישא אחיד ביה בכל סטרוי (מ"מ).

⁸⁰² ושכינה דרך בה יורדת אל התחתונים כמאז, אי אפשר (אור יקר). לא יכיל, אבל התעוררות מה יש, ולזה בזמן ר' שמעון שהיה חרבן, אמר שאויר ארץ ישראל טהור ומחכים וכיוצא, ולא גרעו מעלת ארץ ישראל ח"ו לפי הדרך הנזכר, אמנם תגבורת האור ליבנות בית המקדש אי אפשר (אור יקר).

⁸⁰³ שהוא בגד כליל תכלת הוא חוצץ, שהרי סגולתו היה שאין קדושת כלי הקדש מתפשטת אלא מצטמצמת, כך הפרוכת הזה גורם שתצטמצם שכינתו למעלה ולא תאיר אל התחתונים, ולזה לא יושפע אליהם שפע ואור השכינה כאור הקודם, אבל ימצא בה כשיעור מה שעובר דרך הפרוכת, וגם עדיפא מחוצה לארץ, שאין אותו המעט המאיר עובר דרך החיצונים, וגם הנשמות מידי עלותם, לא יצטרכו מתי ישראל לשבר כח ארבעה קלי', אלא כבוד ה' המאיר דרך הפרוכת הזה, שאינו טמא יאספהו (אור יקר).

⁸⁰⁴ ור"ל שפרוכת זו, היא מן החשמ"ל דבינה, שדוחה החיצונים (מ"מ).

⁸⁰⁵ פי' שעשה הקב"ה נקב בצד צפון, ומשם יוצאים נשמות אר"ה שמתים בא"י לחו"ל, ומשם נכנסים ג"כ נשמות ישראל שמתים בחו"ל לא"י (מ"מ).

<p>(לסורחנייהו) [לסמרייהו] במסאבו דלהון וכל אינון נשמתין דישראל דנפקין תמן סלקין וההוא חופאה קלישא מקבלא לון ועאלין לקדושא עלאה בגין דכל זינא אזלא לזיניה:</p>	<p>ונכנסים לקדושה עליונה, משום שכל מין הולך למינו.</p>
<p>ונשמתיהון דישראל דנפקי לבר מארעא ברשותא דההיא קליפה תקיפא אזלא וסחרא ומתגלגלא עד דתבת לדוכתהא ועאלת לאתר דאתחזי לה זכאה חולקיה מאן דנשמתיה נפקא ברשו קדישא בההוא פתיחו דארעא קדישא:</p>	<p>ונשמות ישראל שיוצאות לחוץ לארץ, [הם] הולכות ברשותה של אותה קליפה קשה, וסובבות ומתגלגלות עד ששבות למקומן ונכנסות למקום שראוי להן. אשרי חלקו של מי שנשמתו יצאה ברשות הקדושה באותה פתיחה של הארץ הקדושה.</p>
<p>מאן דנשמתיה נפקת בארעא קדישא אי אתקבר בההוא יומא לא שלטא עליה רוחא מסאבא כלל ועל דא כתיב בצליבא (דברים כא כג) כי קבור תקברנו ביום ההוא ולא תטמא את אדמתך בגין דבליליא אתיהיב רשו ולרוח מסאבא למשטטא ואף על גב דאתיהיב לון רשו לא עאלין בארעא קדישא בר אי אשכחן תמן מנא לאעלא ביה:</p>	<p>מי שנשמתו יוצאת בארץ הקדושה, אם נקבר באותו יום, לא שולטת עליו רוח הטומאה כלל, ולכן נאמר בתלוי "כי קבור תקברנו ביום ההוא ולא תטמא את אדמתך", משום שבלילה נתנה רשות לרוח הטומאה לשוטט, ואף על גב שנתנה להם רשות, לא נכנסים לארץ הקדושה פרט אם מוצאים שם כלי להיכנס בו.</p>
<p>אברין ופדרין דמתאכלן בליליא⁸⁰⁶ לאתזנא זינין אחרנין⁸⁰⁷ לאו דעיילין בארעא ולא לאמשכא לון בארעא אלא בגין דלא תשלוט סטרא אחרא גו ארעא [ולא יתמשכא] (ולא תמשכא) לאעלא תמן ובגין כך תננא מנייהו הוה סליק עקימא⁸⁰⁸ ומתגלגלא לבר⁸⁰⁹ ואזיל תקיף⁸¹⁰ בבהילו עד דעאל לנוקבא דצפון דתמן מדורין דכל סטרין אחרנין ותמן עאל תננא וכלהו אתזנו תמן:</p>	<p>איברים ופדרים שנשרפים בלילה להזין מינים אחרים לא שנכנסים לארץ ולא להמשיכם לארץ, אלא כדי שלא ישלט הצד האחר בתוך הארץ ולא ימשך להיכנס לשם. ולכן העשן היה עולה מהם עקום ומתגלגל החוצה והולך (חזק) בחפזן עד שנכנס לנקב של הצפון, ששם מדורי כל הצדדים האחרים, ושם נכנס העשן וכולם נזונים שם.</p>
<p>תננא דיממא הוה סליק לדוכתיה בארח מישר⁸¹¹ ואתזן מה דאתזן ומההוא פתיחו⁸¹² אתזנו כל סטרי קליפה תקיפא⁸¹³ דאיהי לבר מארעא קדישא ומההיא תננא גסה כמה דאוקימנא:</p>	<p>העשן של היום היה עולה למקומו בדרך ישר ומזין מה שמזין, ומאותה פתיחה נזונים כל צדדי הקליפה הקשה, שהיא מחוץ לארץ הקדושה, ומאותו עשן גס, כמו שבארנו.</p>

⁸⁰⁶ קל ע"א (הערת הזהר). עי' לעיל קל ע"א, וכן הוא בזהר חדש (סוף פ' צו מו ע"ג) וכן הוא מבואר בכמה וכמה מקומות בזה"ק, כי מהקרבתו היו נהנים החיצונים ג"כ ע' ח"א סד ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהרח"ו רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמח ע"ב (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

⁸⁰⁷ עי' ח"ג רכד סע"א ברע"מ (לש"ו)

⁸⁰⁸ קל ע"א (הערת הזהר). פי' כי העשן של האברים ופדרים היה בלילה, ולכן הוה עקימא מה דלא הוה הכי בתננא דיממא (זהר הרקיע).

⁸⁰⁹ רמב ע"ב וח"ג לב ע"ב (לש"ו).

⁸¹⁰ מוסגר בדפ"ק.

⁸¹¹ עי' לעיל קל ע"א, ורח"ו ח"ג קפט ע"א (דע"ה ח"א פ ע"ב) ז"ל הרח"ו: נ"ל שהיה ניכר זה בעשן המערכה.

⁸¹² קט ע"א (הערת הזהר).

⁸¹³ פי' מפתח ארץ ישראל הנז' א"נ היינו נוק' דצפון (מ"מ).

<p>גופיהון דצדיקיא דלא אתמשכו בהאי עלמא בתר הנאין (ד)ההיא קליפה תקיפא [לא שלטא] (לשלטאה) עלייהו רוח מסאבו כלל דהא לא אשתתפו אבתריה כלום בהאי עלמא כמה ונ"א גופיהון דצדיקיא דלא אתמשכו בתר הנאין וכסופין דהאי עלמא ההיא קליפה תקיפא לא שלטא עלייהו דהא לא אתמשכו אבתריה בהאי עלמא דהא כמהו דגופא⁸¹⁴ אתמשך בהאי עלמא⁸¹⁵ בתר ההיא קליפה תקיפא והנאין וענוגין דיליה וותיקונין דיליהו (ומתקנין ליה) הכי אסתאב בתר דנפקת נשמתיה מניה:</p>	<p>גופות הצדיקים שלא נמשכו בעולם הזה אחר ההנאות של אותה קליפה קשה, לא שולטת עליהם רוח הטומאה כלל, שהרי לא השתתפו אחריו כלום בעולם הזה. כמו שגוף (גופות הצדיקים שלא נמשכו אחר הנאות וכסופים של העולם הזה, אותה קליפה קשה לא שולטת עליהם, שהרי לא נמשכו אחריה בעולם הזה, שהרי כמו שגוף הרשעים) נמשך בעולם הזה אחר אותה קליפה קשה והנאות והענוגים שלה והתקונים שלו, כך נטמא אחר שיוצאת נשמתו ממנו.</p>
<p>גופיהון דצדיקיא דלא מתענני בהאי</p>	<p>גופות הצדיקים שלא מתענגים בעולם הזה</p>
<p>קמא/ב</p>	
<p>עלמא אלא מתענוגי דמצוה וסעודתי שבתין וחגיגין וזמנין ההוא רוח מסאבא לא יכיל לשלטאה עלייהו דהא לא אתענוו מדיליה כלום והואיל ולא נטלו מדיליה לית ליה רשו עליהון כלל זכאה איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום:</p>	<p>אלא מתענוגי מצוה וסעודות שבתות וחגים וזמנים, אותה רוח הטומאה לא יכולה לשלוט עליהם, שהרי לא התענוו משלה כלום, והואיל ולא נטלו משלה, אין לה רשות עליהם כלל, אשרי מי שלא נהנה משלה כלום.</p>
<p>מאן דנשמתיה נפקא לבר מארעא קדישא וההוא גופא אסתאב בההוא רוח מסאבו ההוא רוח מסאבו אשתאיב בגויה עד (דתב ליה בעפרא⁸¹⁶) [דאתבלי גופא בעפרא] ואי ההוא גופא דאשתאיב ביה⁸¹⁷ ההוא רוח מסאבא סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא עליה כתיב (ירמיה ב ז) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה ארצי דלא שלטא עלה רוח מסאבו בההוא גופא דלכון דאשתאיב ביה רוח מסאבו דקא מייתין לקברא ליה בארצי אתון מסאבין לה לאסתאבא ביה אי לא דעביד קודשא בריך הוא אסוותא לארעא דהא כיון ודאתבלין (דאתכלי) ההוא גופא נשיב קודשא בריך הוא רוחא ומלעילאן ודחי ליה לההוא רוח מסאבא לבר דהא איהו חס על ארעיה:</p>	<p>מי שנשמתו יצאה מחוץ לארץ הקדושה, ואותו גוף נטמא באותה רוח הטומאה, אותה רוח הטומאה נשאבת לתוכו עד שמתבלה הגוף בעפר. ואם אותו גוף שנשאבה בו אותה רוח הטומאה, מעלים אותו להקבר בתוך הארץ הקדושה, עליו נאמר "ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה", ארצי שלא שלטה עליה רוח הטומאה, באותו גוף שלכם שנשאבה בו רוח הטומאה, שמביאים לקבר אותו בארצי, אתם מטמאים אותה להטמא בו. אם לא שעשה הקדוש ברוך הוא רפואה לארץ, שהרי שכיון שנבלה אותו גוף, משיב הקדוש ברוך הוא רוח מלמעלה ודוחה את אותה רוח הטומאה החוצה, שהרי הוא חס על ארצו.</p>
<p>יוסף לא שליט על גופיה רוח מסאבו לעלמין אף על גב דנשמתיה נפקת ברשו אחרא מאי טעמא בגין דלא אתמשך בחייו בתר רוח מסאבא ועם [כל] (ובגין) דא לא בעא</p>	<p>על יוסף, לא שלט גופו רוח הטומאה לעולמים, אף על גב שנשמתו יצאה ברשות אחרת. למה, כי לא נמשך בחייו אחר רוח הטומאה. ועם כל זה לא רצה שיעלו את גופו</p>

⁸¹⁴ דרשיעייא (נוסף בדפ"ו).

⁸¹⁵ "בהאי עלמא" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "בהא".

⁸¹⁶ עפרא (דפ"ק).

⁸¹⁷ ויקרא עב ע"ב (הערת הזהר).

<p>דגופיה יסלקון ליה לאתקברא בארעא קדישא אלא אמר (בראשית נ כה) והעליתם את עצמותי ולא גופי:</p>	<p>להקבר בארץ הקדושה, אלא אמר "והעליתם את עצמותי ולא גופי".</p>
<p>יעקב לא מית וגופיה אתקיים בקיומא תדיר ולא דחיל לסטרא אחרא דהא ערסיה הוה שלים בשלימו דנהורא עלאה⁸¹⁸ בנהירו דתריסר שבטין⁸¹⁹ ובשבעים נפש⁸²⁰ בגין כך לא דחיל לסטרא אחרא ולא יכיל לשלמא עליה ותו דאיהו גופא⁸²¹ דדיוקנא עלאה דשפירו דיליה אחיד לכל סטרין וכל אינון שייפין דאדם קדמא הוו אחידן ביה ועל דא כתיב ביה (שם מז ל) ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים גופא שלים ועל דא ויחנטו הרופאים את ישראל דגופיה יהא קאים בקיומא והכי אצטריך שאר בני עלמא דנפקת נשמתיהו בארעא קדישא נפשא וגופא אשתזיב מכלא:</p>	<p>יעקב לא מת וגופו התקיים בקיום תמידי ולא פחד מהצד האחר, שהרי מטתו היתה שלימה בשלמות האור העליון, באור של שנים עשר שבטים ובשבעים נפש, לכן לא פחד מהצד האחר ולא יכל לשלט עליו. ועוד שהוא גוף של דמות עליון, שיפיו אחוז לכל הצדדים, וכל אותם איברי אדם הראשון היו אחוזים בו, ולכן נאמר בו "ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים", גוף שלם, ולכן "ויחנטו הרופאים את ישראל", שגופו יהיה עומד בקיום. וכך צריך שאר בני העולם שנשמתם יצאה בארץ הקדושה הנפש והגוף נצולים מהכל.</p>
<p>תלת שמהן אקרי נשמתא דבר נש נפש רוחא ונשמתא וכלהו כלילין דא בדא ובתלת דוכתי⁸²² אשתכח חיליהו (ו)נפש דא אשתכחת גו קברא⁸²³ ועד דגופא אתבליו (כדגופא אתכלי) בעפרא ובדא מתגלגלת בהאי עלמא לאשתכחא גו אחיאו (חייה) ולמנדע בצערא דלהון ובשעתא די אצטריכו בעאת רחמי עליהו:</p>	<p>בשלשה שמות נקראת נשמת האדם, נפש רוח ונשמה, וכולם כלולים זה בזה. ובשלשה מקומות נמצא כחם. הנפש הזו נמצאת בתוך הקבר, עד שהגוף נרקב בעפר, ובזה היא מתגלגלת בעולם הזה להמצא בתוך החיים ולדעת בצער שלהם, ובשעה שהם צריכים, היא מבקשת עליהם רחמים.</p>
<p>רוחא דא איהו דעאל בגנתא די בארעא ואצטייר תמן בדיוקנא דגופא דהאי עלמא בחד מלבושא דמתלבשא תמן⁸²⁴ ודא אתהני</p>	<p>הרוח הזו היא נכנסת לגן שבארץ, ומצטיירת שם בדמות הגוף של העולם הזה, במלבוש אחד שמתלבשת שם, וזו נהנית שם</p>

⁸¹⁸ פי' ז"א (מ"מ).

⁸¹⁹ פי' י"ב בקר (מ"מ).

⁸²⁰ הם ב' חסדים וב' שלישים המגולים, שהם גימ' מ"ל, והם סוד ע' נפש כמ"ש הרב (מ"מ).

⁸²¹ פי' מלבד שערסיה יש בו הארת ז"א כנזכר, עוד שיעקב אבינו ע"ה הוא דיוקן ז"א (מ"מ).

⁸²² הם ג' מדורין הנזכרים באחרי מות דף ע"ב (רמ"ז).

⁸²³ פי' בחצר מות שהיא באויר בית הקברות ושם משכן הנפש (מ"מ).

⁸²⁴ ישנם ג' לבושים: אחד לנפש, ואחד לרוח, ואחד לנשמה, כמ"ש בזוה"ק פ' ויחי (רכד ע"ב). ונראה
כי הם מהג' מיני ניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, שהם מחב"ד כנודע בדברינו, כי מהש"כ שהם מחכמה
הנה מהם נמשך לבושי דהנשמה, ומהפ"ר שהם מבינה הנה מהם נמשך לבושי דהרוח, ומהרפ"ח שהם
מהדעת, הנה מהם נמשך לבושי דהנפש (כי הלבוש הוא לעולם ממדרגה יותר גבוה, ובסוד כנשר
יעיר קנו כו' יפרוש כנפיו כו' (דברים לב יא) כמ"ש בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ח), והנה הם מתבררים
ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש, וע"י
מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן
לבושי דהנשמה כן נראה לי, וה"י יכפר, וע' פ' ויחי (רכו ע"ב) ופ' ויקהל (ר"י ריש ע"ב). ואלו הלבושים
הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי
זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל וכמ"ש בפ' נח (סו ע"א), וע' פ' תרומה (קמא ע"ב וקמב ע"ב
וק"נ ע"א ועוד בכ"מ), וע' עוד בפ' תזריע (מג רע"ב) שאמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים
דהנר"נ (כללים ח"א קו ע"ד), (עי' לקמן קנ ע"א, רלא ע"א) דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את
אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול
דהעליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו דהעליון

<p>תמן בהנאיין וכסופין בזיוא דבגנתא ובשבתני וירחי זומני סלקא לעילא⁸²⁵ ואתהני תמן ותב לאתריה ועל דא כתיב (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה⁸²⁶ תשוב ודאי בהני זמניין דקאמרין:</p>	<p>בהנאות וכסופים בזיו שבגן ובשבתות וחדשים זמנים, היא עולה למעלה ונהנית שם ושבה למקומה, ולכן נאמר "והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה", תשוב ודאי, בזמנים הללו שאמרנו.</p>
<p>נשמה איהי סלקא מיד לאתרהא לההוא אתר דנפקת מתמן ודא איהי דבנינה אתנהירת⁸²⁷ בוצינא⁸²⁸ לאנהרא לעילא דא לא נחתת לתתא לעלמין בדא אתכלילת מאן דאתכלילת מכל סטריין מעילא ומתתא ועד דהאי ולא סלקא לאתקשרא (בדוכתהא) ובכורסייא לא מתעשרא רוח בגנתא די בארעא ונפש לא מתישבא בדוכתהא כיון דאיהי סלקא כלהו אית להו נייחא:</p>	<p>הנשמה עולה מיד למקומה, לאותו מקום שיצאה ממנו. וזוהי שבשבילה מאיר הנר להאיר, למעלה זו לא יורדת למטה לעולמים, בזה נכללת מי שנכללת מכל הצדדים ממעלה וממטה, ועד שזו לא עולה להתקשר בכסא, לא מתעטרת הרוח בגן שבארץ, והנפש לא מתישבת במקומה, כיון שהיא עולה, לכולן יש מנוחה.</p>
<p>וכד אצטריך לבני העולם כשהם בצער ואזלי לבי קברי⁸²⁹ האי נפש אתערת ואיהי אזלא ומשטטא ואתערת לרוח וההוא רוח אתער לגבי אבהין⁸³⁰ וסליק ואתער לגבי נשמה וכדין קדשא בריך הוא הייס על עלמא והא אוקימנא ואף על גב דהא אתערו מלין אלין דנשמתא בגווינין אחרנין כלהו סלקין</p>	<p>וכצריך לבני העולם כשהם בצער והולכים לבית הקברות, הנפש הזו מתעוררת והולכת ומשוטטת ומעוררת את הרוח, ואותה רוח מעוררת אצל האבות, ועולה ומעוררת את הנשמה, ואז הקדוש ברוך הוא חס על העולם. והרי בארנו. ואף על גב שהרי עוררו דברים אלו של הנשמה באופנים אחרים, כולם עולים במשקל זה, וזהו ברור הדבר והכל אחד.</p>

המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו דהעליון המגיע אליו (ביאורים ח"ב מט ע"א). ח"א רכד ע"ב וע"ש ע"א ורכו ע"ב וס"ו ע"א וע"י לקמן רי ע"א וע"ב רכט ע"ב וח"ג ריד ע"א ועוד לקמן קנ ע"א וע"י פרשת שלח קסט ע"ב (לש"ו).

⁸²⁵ קלו ע"א צט ע"ב (הערת הזהר). ישנם לכל נשמות הצדיקים לבושין דיקר, כתנות אור, לכל נשמה ונשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן, והוא נעשה ממעשי התורה והמצוה, לבוש מלכות לכל נשמה ונשמה לפי זכותה, ובה יושב בגן עדן התחתון ומקבל על ידה כל הנועם זיו עדן התחתון. וזהו בימי החול, אבל בשבת וי"ט ור"ח עולים לגן עדן העליון, כמ"ש בפ' תרומה (קלו ע"א קמא ע"ב), ומתלבשת בלבושין יותר יקירין כמ"ש בפ' ויקהל (רי ע"ב), והם נעשין מכוונות התורה והתפילה. ואלו הלבושין כולן הם מסוד עולם המלבוש הנארג מהרל"א שערים דאותיות התורה כמו שבארנו בספר הקדו"ש בשער הפונה קדים (ביאורים ח"ב מט ע"א).

⁸²⁶ פי' בשבת ובמועד, הרוח תשוב למקום הנשמה, שהיא במקום המלכות הנק' אלהים, כמ"ש בסמוך, שהנשמה היא בסוד מ"ן למלכות (מ"מ).

⁸²⁷ ע"י התעוררות מ"ן (רח"ו).

⁸²⁸ מלכות (רח"ו).

⁸²⁹ ע"י בהגר"א בתיקו"ז כב ע"ד: בזמן שאין הצדיקים בדור, ואין מוצאה מקום לנוח, אז היא שורה על הצדיקים ישני עפר.

⁸³⁰ בין בפרשת ויחי (דף רכה ע"א) ובין בפרשת אחרי מות (דף ע ע"ב) לא נזכר התעוררות הרוח לגבי אבהן. ונלע"ד דבפרשת ויחי איירי שמוציאים ספר תורה לבית הקברות ולכן די לעולם בכח קדושתו ולא צריך להם להעיר את האבות, ובפרשת אחרי מות עסקינן שיש איזה צדיק גמור שהולך עם המתחננים ולא גרע אולמיה מספר תורה, אבל בכאן מדבר בסוד הייחודים שעושים הצדיקים כמו שהיו עושים האר"י ותלמידיו ז"ל, ואז הולך הרוח ומעורר את האבות להתייחד עמהם ולקבל מהם כח הייחוד בשרש כל הנשמות שהם האבות. וכן תמצא בזה באחרי מות דף ע' ב' וראש ע"א א', ששם מדבר בייחוד שעושים צדיקים החיים עם המתים, וגם הזכירו הייחוד עם האבות. ועוד נראה לי שבזה מדויק עוד שבכאן אמר לשון אתער שהוא התעוררות, וכן אמר גם באחרי מות גבי הייחוד, מה שלא אמר כן לעיל מיניה וגם לא בפרשת ויחי אלא לשון הודעה. וסוד הענין שבכח הייחודים מורידים טל אורות על נר"ן של צדיקים וניעורים ממש שהוא כעין תחיה כמו שנזכר בסודות הייחודים, וכמ"ש בשער הנבואה פ"ג ג' מהרח"ו זלה"ה, שיש כח בייחודים לקשר נר"ן של הצדיק שמשטח עליו ולגרום זווג דזו"ן כמו בשבתות וימים טובים (רמ"ז).

במתקלא דא ודא איהו ברירו ⁸³¹ דמלה וכלא חד:	
וכד נשמתא אתעכבת מלסלקא לדוכתהא רוחא אזלא וקיימא ובפתחא (לפתחא) דגנתא דעדן ולא פתחין לה פתחא:	וכשהנשמה מתעכבת מלעלות למקומה, הרוח הולכת ועומדת בפתח הגן עדן, ולא פותחים לה פתח
קמב/א	
ואזלא ומשטטא ולית מאן די שגח בה נפש אזלא ומשטטא בעלמא חמאת לגופא דסלקא תולעין ובההוא דינא אדקברא ומתאבלתו (מתאבלא) עליה כמה דאוקמוה דכתיב (איוב יד כב) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל וכלא איהו בעונשא עד דנשמה אתקשרת בדוכתהא לעילא וכדין כלהו מתקשרין ⁸³² בדוכתייהו:	והולכת ומשוטטת, ואין מי שישגיח בה, הנפש הולכת ומשוטטת בעולם. רואה את הגוף שמעלה תולעים ובאותו דין של הקבר ומתאבלת עליו, כמו שבארוה, שנאמר "אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל", והכל הוא בעונש עד שהנשמה נקשרת במקומה למעלה, ואז כולם נקשרים במקומם.
בגין דכל הני תלת קשורא חדא אינון כגוונא דלעילא ברוא דנפש רוח ונשמה ⁸³³ אדכלא (וכלא) חד וקשורא חד נפש ⁸³⁴ לית לה נהורא מגרמה כלום ⁸³⁵ ודא איהו ⁸³⁶ דמשתתפא ברוא דגופא ⁸³⁷ חד לאענגא ולמיזין ⁸³⁸ ליה בכל מה דאצטריך כמה דאת אמר (משלי לא טו) ותתן טרף לביתה ⁸³⁹ וחק לנערותיה ⁸⁴⁰ ביתה דא איהו גופא ⁸⁴¹ דאיהי זנא (זן) ליה ⁸⁴² ונערותיה אלין אינון שייפין ודהאי גופא ⁸⁴³ (דגופא כלהו):	משום שכל שלשת אלו הם בקשר אחד, כדוגמא שלמעלה, בסוד של נפש רוח ונשמה, שהכל אחד וקשר אחד. לנפש אין לה אור מעצמה כלום, וזוהי שמשותפת בסוד של גוף אחד לענגו ולזון אותו בכל מה שצריך, כמו שנאמר "ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה". "ביתה", זהו גופה, שהיא זנה אותו. "ונערותיה" אלו הם האיברים של הגוף הזה.
רוח ⁸⁴⁴ דא איהו ⁸⁴⁵ דרכיב על האי נפש ⁸⁴⁶ ושליט עלה ⁸⁴⁷ ונהיר לה ⁸⁴⁸ בכל מה	הרוח זהו שרוכב על הנפש הזו ושולט עליה ומאיר לה בכל מה שצריך, והנפש היא כסא לרוח הזו, הנשמה היא מוציאה את הרוח הזו ושולטת עליו, ומאירה לו באותו אור

⁸³¹ ברירה (דפ"ו).

⁸³² מתקשרין (דפ"ו).

⁸³³ פי' נפש מלכות, רוח ז"א, נשמה בינה (מ"מ).

⁸³⁴ מלכות (אור יקר).

⁸³⁵ פי' מלכות (מ"מ).

⁸³⁶ איהו (דפ"ו).

⁸³⁷ היינו סוד כל ההתפשטות בכסא וחיה ואופן, דהיינו בריאה יצירה עשיה, הכל נקרא גוף אל המדה הזו שהיא נפש, ושכינה מתפשטת בכל הגוף ופירקיו עד למטה ומשתתפת עמו, כי סוד הגוף הזה ונפשו אנו קוראים לעיל סוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, והעיקר לייחד הכל והיינו "גופא חד" ובה סוד ההנהגה (אור יקר).

⁸³⁸ כל הכחות יונקים ממנה (אור יקר).

⁸³⁹ כלל השפע הכללי (אור יקר).

⁸⁴⁰ מזון פרטי לכל א' וא' מפרקי המרכבה כראוי לו מראש ועד סוף (אור יקר).

⁸⁴¹ פי' עולם הבריאה (מ"מ).

⁸⁴² עו ע"א (הערת הזהר).

⁸⁴³ פי' הם י"ב בקר (מ"מ).

⁸⁴⁴ היינו ת"ת (אור יקר).

⁸⁴⁵ פי' ז"א (מ"מ).

⁸⁴⁶ ולפי זה היינו כללות כל ששה קצוות מהחסד ועד היסוד (אור יקר).

⁸⁴⁷ להטותה לכל אשר יצוה, או דין או רחמים (אור יקר).

⁸⁴⁸ שהיא נר, והתפארת אור אל הנר, ואין לה שום אור ושפע כדי לפעול אלא ממנו (אור יקר).

<p>דאצטריך⁸⁴⁹ ונפש איהי כורסייא להאי רוח⁸⁵⁰ נשמה איהי [דאפקת]⁸⁵¹ (דפקת) להאי רוחא ושלטיט עליה⁸⁵² ונהירת ליה⁸⁵³ בההוא נהורא דחיי⁸⁵⁴ וההוא רוח תליא בהאי נשמה ואתנהיר מנה בההוא נהורא דנהיר ההוא נפש תליא בהאי רוח ואתנהיר מניה ואתנת מניה וכלא קשורא חד:</p>	<p>החיים, ואותה רוח תלויה בנשמה הזו ומוארת ממנה באותו האור שמאיר. אותה הנפש תלויה באותה רוח ומוארת ממנה ונזונית ממנה, והכל קשר אחד.</p>
<p>ועד דהאי נשמה עלאה לא סלקא גו נביעו דעתיקא דעתיקי⁸⁵⁵ סתימא דכל סתימין ואתמליא מניה בנין דלא פסיק רוח דא⁸⁵⁶ לא עאל בגנתא דעדן⁸⁵⁷ [דהיא] (איהו) נפש ולעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דעדן ונשמה לעילא נפש דא⁸⁵⁸ (לא) אתישבא⁸⁵⁹ בדוכתא גו גופא לתתא⁸⁶⁰ כנוונא דא כלא לתתא הכי מתפרשן בבר נש ואף על גב דכלהו קשורא חדא נשמה סלקא לעילא גו נביעו דבירא רוח עאל בגנתא דעדן⁸⁶¹ כנוונא דלעילא נפש אתישבא גו קברא:</p>	<p>ועד שנשמה עליונה זו לא עולה לתוך נביעת עתיק העתיקים נסתר כל הנסתרים ומתמלאת ממנו, משום שלא פוסק הרוח הזו, לא נכנסת לגן עדן שהיא נפש, ולעולם הרוח לא שורה אלא בגן עדן, ונשמה למעלה. נפש זו מתיישבת במקומה בתוך הגוף למטה, כדוגמת זה הכל למטה, כך מתחלקים באדם. ואף על גב שכולם קשר אחד, הנשמה עולה למעלה לתוך נביעת הבאר, הרוח נכנסת לגן עדן כדוגמא שלמעלה, הנפש מתיישבת בתוך הקבר.</p>
<p>ואי תימא נפש לעילא דאתישבת גו גופא בקברא אן הוא קברא אלא גו ההוא קליפה תקיפא⁸⁶² ועל דא נפש כנוונא דא לתתא וכלא דא כנוונא דא ובנין כך תלת דרגין מתפרשן ואינון קשורא חדא ורוזא חדא ובכל זמנא דגרמי אשתכחו גו קברא האי נפש אשתכחת תמן רזא הכא לאינון דידיעי ארח קשוט דחלי הטאה בשעתא דנשמתא מתעטרא לעילא גו עטרא קדישא ורוחא קאים בנהירו עלאה בשבתי וירחי וזמני האי נפש בשעתא דרוח</p>	<p>ואם תאמר הנפש למעלה שמתיישבת בתוך הגוף בקבר, איפה הוא הקבר. אלא בתוך אותה קליפה קשה, ולכן נפש כדוגמא זו שלמטה, והכל זה כמו זה. ולכן שלש דרגות נפרדות, והן קשר אחד וסוד אחד. ובכל זמן שהעצמות נמצאות בתוך הקבר, הנפש הזו נמצאת שם. כאן יש סוד ליודעי דרך האמת יראי חטא, בשעה שהנשמה מתעטרת למעלה בתוך העטרה הקדושה, והרוח עומדת באור עליון בשבתות וחדשים וזמנים, הנפש הזו בשעה שהרוח יורדת מתוך האור העליון לדור בגן עדן, מאיר ונוצץ, היא עומדת בתוך הקבר ומתגלמת בדמות שהיה בתוך הגוף בתחילה, וכל אותן עצמות עולות באותו דמות ומשבחות ומודות לקדוש ברוך הוא, זהו</p>

⁸⁴⁹ ולא תאמר שיש לו דרך לפעול בתחתונים זולתה, שאין לו דרך אחרת (אור יקר).

⁸⁵⁰ והוא פועל בכסאו שיושב עליו, להשפיע על ידו לזולתו (אור יקר).

⁸⁵¹ אין כן רוח לנפש דלא אפיקת לה, שאין אצילות המלכות מהתפארת, דד"ו פרצופין נבראו, אמנם ברוח הבינה ודאי אפיקת ליה, ולזה נדון הת"ת בן לבינה ודאי (אור יקר). דאפיקת (דפ"ו).

⁸⁵² להטותו כרצונה, ולכך דיני הגבורה להגביר ולהחליש באימא עילאה תליין (אור יקר).

⁸⁵³ שממנה אור החכמה, עם היות שגם הבינה מקבלת מהחכמה (אור יקר).

⁸⁵⁴ כאומרו והחכמה תחיה בעליה, וכל זה הוא במציאות השפע כדפי', ועוד נוסף, שלא יהיה הת"ת מאיר במלכות ולא מלכות בתחתונים, אם לא תהיה הארת הבינה באותו רגע במלכות ובת"ת, ולא תשפיע המלכות בתחתונים, אם באותו רגע לא יאיר הת"ת בה, ולא תאמר שיקבלו ואח"כ תשפיע זה כשירצה וזה כשירצה אלא משולבות אשה אל אחותה (אור יקר).

⁸⁵⁵ פי' שבינה עולה בסוד מ"ן לא"א, כמ"ש הרב שאו"א עולים בסוד מ"ן לא"א (מ"מ).

⁸⁵⁶ פי' ז"א (מ"מ).

⁸⁵⁷ פי' מלכות (מ"מ).

⁸⁵⁸ פי' מלכות (מ"מ).

⁸⁵⁹ אתישבת (דפ"ו).

⁸⁶⁰ פי' בריאה (מ"מ).

⁸⁶¹ ויקרא ע"ב (הערת הזהר).

⁸⁶² סוד מלכי אדום שמתו (רח"ו). ור"ל שהמלכות היא בתוך הניצוצות שבקלי' נוגה (מ"מ).

<p>נחתא⁸⁶³ מגו נהירו עלאה לדיירא בנתא דעדן נהיר ונציין איהו (כד) קיימא גו קברא ואתגלימת בדיוקנא דהות גו גופא בקדמיתא וכל אינון גרמי⁸⁶⁴ בהווא דיוקנא סלקן ומשבחאן ואודן לקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (תהלים לה י) כל עצמותי תאמרנה יהו"ה מי כמוכה⁸⁶⁵ אומרות לא כתיב אלא תאמרנה:</p>	<p>שנאמר "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך" לא נאמר "אומרות" אלא "תאמרנה".</p>
<p>ואלמלי אתיהיב רשו לעינא למחמי וחמי בליליא⁸⁶⁶ דעיילו (חמי בליליא דנפיק) שבתא⁸⁶⁷ (וב)לילי ירחי וזמני כדיוקנין על גבי קברי אודן ומשבחן לקודשא בריך הוא אבל טפשו דבני נשא קא מעכבא להו דלא ידעין ולא משגיחין על מה קיימין בהאי עלמא ולא חששין לאשגחא ביקרא דמלכא עלאה בהאי עלמא כל שכן לאשגחא ביקרא דהווא עלמא ועל מה קיימא ואיך (והיך) מתפרשן מלין:</p>	<p>ואלמלא נתנה רשות לעין לראות, היתה, ורואה בלילה כשנכנסת שבת ולילות חדשים וזמנים, כמו דמיות על גבי הקברים מודות ומשבחות את הקדוש ברוך הוא. אבל טפשות בני האדם מעכבת אותם, שלא יודעים ולא משגיחים על מה עומדים בעולם הזה, ולא חוששים להשגיח בכבוד המלך העליון בעולם הזה, כל שכן להשגיח בכבוד אותו העולם ועל מה עומד ואיך הדברים מתפרשים.</p>
<p>אביומא (בליליא) דראש השנה דעלמא אתרן וכרסיא דדינא וקיימא (קיימין) לגבי מלכא עלאה למידן עלמא כל נפש ונפש משטטן ובעאן רחמי על חיי בליליא דנפקא יומא דדינא⁸⁶⁸ אזלין וקא משטטין למשמע ולמנדע מאן הוא דינא דאתרן על עלמא</p>	<p>ביום ראש השנה, כשהעולם נדון, וכסא הדין עומד למלך העליון לדון את העולם, כל נפש ונפש משוטטות ומבקשות רחמים על החיים. בלילה שיוצא יום הדין הולכות ומשוטטות לשמוע ולדעת מהו הדין שנדון על העולם. ולפעמים שמודיעות במראה לחיים, כמו שנאמר "בחלוס חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים וגו', אז יגלה און אנשים ובמוסרם</p>

⁸⁶³ הלשון הזה אינו מדוקדק, דמשמע שהנפש לא עלתה עם הרוח למקום הנשמה בשבת ומועד. והאמת הוא שגם הנפש עולה עם הרוח וכמש"ל בעמוד ב' דף זה, בשעתא דנשמתא מתעטרא לעילא וכו' (מ"מ).

⁸⁶⁴ גודל עילוי הנשמות באורות עליונים ומתקשרת הנשמה ברוח, ורוח בפנש, עד שהם בקישור א' בצירור רוחני, כמו שהיו בצירור גופני בעולם הזה, כמ"ש בזהר, בשעתא וכו'. והענין הוא, כי בשעה שהרוח יורד מג"ע העליון לג"ע התחתון, אז מוליך עמו אור גדול שקיבל למעלה, ומאותו האור יורד ג"כ אור בהיר מאד לנפש אשר בקבר, ומתלבשת הנפש באור הזה כצורת הגוף ממש, ואז מתחברים העצמות יחדיו ידובקו, ומצטיירים בצורת הגוף שהיה בעולם הזה, ועולים מהקבר ואומרים שירה לפני הקב"ה. וזש"ה כל עצמותי תאמרנה, אומרות אין כתיב, אלא תאמרנה. ומבואר שם בזהר, דאילולי אתיהיב רשות לעין לראות היה רואה בלילי שבת ור"ח דמות צורות עומדות על הקברים (מ"מ).

⁸⁶⁵ כמוך (דפ"ו).

⁸⁶⁶ כן מצאתי בזוהר מוגה מארץ ישראל, אבל לא נראה כן משער הנבואה פ"ד ו' ב', ששם כתוב שבכל מוצאי שבת באות נפשות הצדיקים לקבריהם ומתלבשות בתוך העצמות ממש כאילו הם בחייהם לפי שעה לייחד את בוראם, וזה סוד (ישעיה נח, יא) ועצמותיך יחליץ. ולעד"נ שכן מוכרח ממה שקדם שביום השבת הרוח מתקשר למעלה ועומד בנהירו עילאה, ובשעתא דרוח נחתא מלא אור וזוהר אז מאיר בנפשו והיא מחלצת עצמות הגוף בהתלבשה במלבוש שלה הוא העומד על הקבר בסוד חלוקא דרבנו, וזה דוקא במוצאי שבת כי בשבת עומדות הנפשות בגן עדן התחתון ומתעדנות, ואפילו לעשות ייחוד עם צדיקים שהוא נוח להם לא יועיל בשבת כנזכר שם בשער הנבואה ז' א' (רמ"ז).

⁸⁶⁷ בתחילת ליל שבת עולה הנפש ורוח למקום הנשמה ויורדות מיד, ואזי הנפש אתגלימת בדיוקנא וכו' (מ"מ).

⁸⁶⁸ במסכת ברכות ממעשה דאותו חסיד עם ב' רוחות וכו', מוכח דבליל ר"ה עצמה משטטי לדעת מה נגזר, והכא אמר בליליא דנפקא יומא דדינא, וי"ל דבליל ב' דר"ה איירי בהם בגמרא, דאי בליל א', אין דין לישראל, כי אר"ה דינם בלילה וישראל דינם ביום, וא"כ מ"ש בליליא דנפקא היינו ליל ב' דר"ה (מ"מ).

<p>ולזמנין דקא מודיעין בחזווא לחייא כמה דאת אמר (איוב לג טו-טז) בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים וגו' אז יגלה און אנשים ובמוסרם (ובמסרם) יחתום מאי מוסרם דא נפש דאיהי קיימא וחתים לבני נשא מלין לקבלא מוסר:</p>	<p>יחתום". מה זה "מוסרם", זו הנפש שעומדת וחותמת לאנשים דברים לקבל מוסר.</p>
<p>בליליא ובתראה דחנא⁸⁶⁹ דקא נפקן פתקין מבי מלכא וההוא צל אעדיוא מבני גריעו דהאי עלמא ההוא נפש דקאמרן אזלא</p>	<p>בלילה האחרון של החג, שיוצאים הפתקים מבית המלך, ואותו צל מוסר מבני הנגרעים של העולם הזה, אותה הנפש שאמרנו הולכת</p>
<p>קמב/ב</p>	
<p>ומשטטא⁸⁷⁰ וחד ממנא⁸⁷¹ סרכא⁸⁷² ברזא גליפא בעזקא⁸⁷³ בכתב מפרש ידומיע"ם⁸⁷⁴ דפקיד בכתב דזיוא גליפא⁸⁷⁵ ובגו חזוון עלאיין⁸⁷⁶ בההוא ליליא נחית וכמה אלף אלפיין ורובא רבוון ועמיה ונטליין לההוא צל⁸⁷⁷ מכל חד וחדו וסלקין ליה לעילא:</p>	<p>ומשוטטת, וממונה אחד שוטר בסוד חקוק בטבעת בכתב מפורש ידומיע"ם, שפוקד בכתב של זיו החקוק, ובתוך מראות עליונים יורד באותו לילה, וכמה אלף אלפים ורובא רבבות עמו, ונוטלים אותו צל מכל אחד ואחד, ומעלים אותו למעלה.</p>
<p>וההיא נפש⁸⁷⁸ דקאמרן אזלא ומשטטא⁸⁷⁹ וחמאת לההוא צל⁸⁸⁰ ותב לאתריה גו קבריה וקא מכרוזא⁸⁸¹ לשאר מתייא פלוני אתי לגבן פלוני אתי לגבן אי זכאהו טבא איהו בלהו חדאן ואי לאו בלהו אמרי ווי כד סלקין ההוא צל⁸⁸² סלקין ליה לגבי ההוא עבר מהימן</p>	<p>ואותה הנפש שאמרנו, הולכת ומשוטטת ורואה את אותו צל, ושבה למקומה לתוך הקבר ומכריזה לשאר המתים, פלוני יבא אלינו פלוני יבא אלינו. אם צדיק טוב הוא, כולם שמחים. ואם לא, כולם אומרים אוי. כשמעלים אותו צל, מעלים אותו לאותו עבד נאמן ששמו מטטר"ן, ונוטל אליו אותו הצל,</p>

⁸⁶⁹ ויחי רכא (הערת הזהר).

⁸⁷⁰ קכט ע"א (הערת הזהר). לראות בצללים המסתלקים, ומשם ידע מי ימות כדלקמן (אור יקר).
⁸⁷¹ היינו לפרש מי הוא המסלק הצל, כדי שמתוכו יודע הנפש העתידים למות בשנה. ענין המלאך הזה שהוא ממונה על דיוקנאות החיים, ולזה כיון שנגזר עליו המות, מיד הדיוקן שם נשתנה צורתו והוא יודע, ומיד יורד באותו דיוקן למטה, וקושר לו הצלם הידוע, והכל עולה יחד אל תחת העבד כדמסיק, ונודע שהדיוקנאות הם חקוקות בסוד פרגוד, חותם מצוייר, פתוחי חותם, כאלו הם בחיים (אור יקר).

⁸⁷² לשון ממונה (אור יקר).

⁸⁷³ ירצה בסוד הנשמה המצויירת בפרגוד בכתב מפרש פתוחי חותם, דהיינו "גליפא בעזקא" או ירצה שהוא ממונה על חותם הנחתם, וזהו שאמר "ברזא גליפא בעזקא" והוא בעל החותם להחתים כתב מפרש, ואינו בעל הכתב אלא החותם שבו מחתימין כתבים, ולזה הוא יודע סוד החיתום ופירש ענין הכתב (אור יקר).

⁸⁷⁴ לעיל בדף קכט ע"א כתב הזהר שהוא יהודיעם ובהגהת דרך אמת הביא דברי הרמ"ז שנתעורר בזה ובודאי שיש טעות דאל"כ דבריו סותרים מ"ש בדף קכט למ"ש הכא (מ"מ).

⁸⁷⁵ הכתב אור זיו מתחקק, א"נ אור הדיוק שהוא מתנוצץ (אור יקר).
⁸⁷⁶ בסוד רוחניות עליון, א"נ אל דמות הנשמות. ושני הפירושים ענין א', שהכתב הוא הדיוקן בעצמו המצוייר בפרגוד, והחותם הוא מה ששקוע מורה על מיתה, או מה שבולט נראה אל חיים (אור יקר).
⁸⁷⁷ כדי להראותו למעלה, להכין לו מנוחה כראוי לו כדמסיק לקמיה, ולא שיטלהו אז העבד מכל וכל, שאינו מסתלק אלא שלשים יום קודם מיתה (אור יקר).

⁸⁷⁸ שיש לה רשות להתשוטט ולחקור כדפי' (אור יקר).

⁸⁷⁹ כדי לפגוע במלאך הזה בעת סילוק הדיוקנאות עם הצללים (אור יקר).

⁸⁸⁰ צל המסתלק ומכיר, ובשובו מודיע לשאר הנפשות שאינם רשאות להתשוטט (אור יקר).

⁸⁸¹ קברא וקא מכרזת (דפ"ו).

⁸⁸² מהדר השתא לפרש טעם לסילוק הצל, ולמאן סלקין ליה, והענין שהשר הממונה על גן עדן, הוא בעל כנפים הפוסק הלכות שם, ולזה אלו הנזכרים מעלים הצללים, מפני שהכתב והחותם אל הנשמות בדיוקנאות בידם, ויודיעם להכיר, ולא יחליפו איש באיש, ומוסרים הצל אל עולם מטטר"ן, דהיינו עבד ישאף הצל בעצמו, ויבדוק אותו כדי להכין לו מצד [אופן] [אנפין] משכן לנפש, ומצד חיה משכן לרוח, ומצד כסא משכן לנשמה, והיינו דמסיק תדע למה מעלים הצל (אור יקר).

<p>דשמייה מטטרו"ן ונטיל ההוא צל לגביה וסליק וליהו לאתריה כמה דאת אמר (איוב ז ב) כעבד ישאף צל ישאף צל ודאי⁸⁸³:</p>	<p>ומעלה אותו למקומו, כמו שנאמר "כעבד ישאף צל" ישאף צל ודאי.</p>
<p>מההיא שעתא ואילך מתתקנא דוכתא לההיא נשמה⁸⁸⁴ דההוא בר נש ודוכתא לרוח בגנתא דערן ודוכתא לנפש⁸⁸⁵ לנייהא ולאתהנאה בשעתא דמשטמא⁸⁸⁶ ואזלא בגין דאית⁸⁸⁷ נפש דלית לה נייהא ואית נפש דאשתציאת⁸⁸⁸ עם גופא:</p>	<p>מאותה השעה ואילך, מתקן מקום לאותה הנשמה של אותו האיש, ומקום לרוח בגן עדן, ומקום לנפש למנוחה ולהנאה. בשעה שמשוטטת והולכת, משום שיש נפש שאין לה מנוחה, ויש נפש שמתכלה עם הגוף.</p>
<p>והאי איהי⁸⁸⁹ דלית לה נייהא והאי איהי דכתיב בה (ש"א כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע דדא איהי אזלא ומשטמא ומתגלגלא בכל עלמא ולית לה נייהא כלל יממא ולילי ודא איהו עונשא יתיר מכלא והאי⁸⁹⁰ דתשתצי עם גופא ההיא דכתיב בה (ויקרא יז י) והכרתי אותה מקרב עמה ולהאי לית לה דוכרנו כלל ואית נפשא דלא תשתצי עם גופא⁸⁹¹ ותשתצי מאתר אחרא וס"א עלאהו ההיא דכתיב בה (שם כב ג) ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני יהו"ה מאי מלפני דלא שריא עלה רוחא וכד רוחא לא שריא עלה לית לה שותפו כלל במה דלעילא</p>	<p>זוהי שאין לה מנוחה, וזוהי שנאמר בה "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע". שזוהי שהולכת ומשוטטת ומתגלגלת בכל העולם, ואין לה מנוחה כלל יומם ולילה. וזהו עונש יותר מהכל. וזה שתכלה עם הגוף, ההיא שנאמר בה "והכרתי אותה מקרב עמה", ולזה אין לה זכרון כלל. ויש נפש שלא תכלה עם הגוף, ותכלה ממקום אחר (עליון), אותה שנאמר בה "ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני ה'". מה זה "מלפני", שלא שורה עליה רוח, וכשלא שורה עליה רוח, אין לה שותפות כלל במה שלמעלה, ולא יודעת מאותם דברים של אותו עולם כלל, וזוהי נפש כמו של הבהמות.</p>

⁸⁸³ וידע ויכיר מקומו ההגון לו אצל מי מצדיקי גן עדן, באיזו מדור לפי כבודו, ולתקן לו המדור,
ולחקור מי ירד להקבילו בשעת סילוקו, וכיוצא בכל אלו הענינים (אור יקר).

⁸⁸⁴ ולא שתעלה הנשמה או הרוח או הנפש אלא הצל, ויודע הוא להכיר בצל עצמו מקומות הראויים
לנשמה ורוח ונפש, מפני שהצל הוא אמצעי בין נפש לגוף, ובו מצטייר כל מעשה האדם, והוא
מתקשט גם כן במעשיו (אור יקר).

⁸⁸⁵ קשיא ליה, כי נפש אין לה מקום שמקומה בחצר מות על הקבר, לזה מפרש השתא ואזיל כי
ענין הנפש ומנוחתה, ענין רחב מהרוח והנשמה, משום דדוכתא דנפש הוא לנייהא, שיש שאינה נחה
(אור יקר).

⁸⁸⁶ ויש נפש שהיא נחה ואין לה הנאה כדמפרש ואזיל, וכל זה מזדמן לו מיד קודם סילוקו (אור
יקר).

⁸⁸⁷ ויקרא קעב ע"ב (הערת הזהר). השתא מפרש ג' חלקי נפשות, וקודם שנבאר שלשתם נאמר כי
נפש מציאותה מענין רוחניות המלכות המתלבש באופן, הם סוד ז' מדורין לז' היכלות, ונודע כי
אותם המדורין הם לבוש להיכלות, וכן ההיכלות לבוש לכסא הכבוד, הוא ממש כענין נשמה רוח
נפש, ונודע כי תחת אותם המדורין משכן לקלי', ולפעמים הרבה נכנסות במדור ראשון ושני ושלישי
כדפי' שם, ולכך המדורין האלו תופסין בסוד נפש על ידי יצר הרע, עד הגוף הזה עולם העשיה,
ששכינה מתלבשת באופן להנהיג העשיה ומשם נפש, ולזה הנפש בידה לזכך עצמה תכלית זכוך בסוד
טהרת המדורין והרחקתם מהחיצונים, (עוד) [או] לרדת ולטנף עצמה בטינוף המדור בהכנס אליו
החצוני, וכל זה תלוי ביצר הרע שהוא מהחיצונים, כמו שהחיצונים מטמאין המדורין בקורבתם
אליהם, כך הנפש תטמא בקורבתה אל היצר הרע, הכל לפי ענינה, הן קורבה מרובה או קורבה
מועטת, ומיני הנפשות במעשיהן שלשה, או הנפש הנכרתת מן העולם, שאינה אפילו בכלל נפשותם
של ישראל, אלא נכנסת אל בין הקלי', ועליה נאמר והכרתי אותה מקרב עמה, ר"ל אפילו במדור
הנפשות לא תעמוד ולא תכנס אלא היא נמסרת אל החיצונים ונעשית מזיק ושד בעולם, כאומרם
הרשעים הם הם המזיקים וזו היא מתגלגלת בכל העולם (אור יקר).

⁸⁸⁸ דאישתיצאת (מ"מ).

⁸⁸⁹ נמחק במ"מ.

⁸⁹⁰ וההיא (דפ"ו).

⁸⁹¹ ממש"כ "ההיא דכתיב בה" עד כאן מוסגר בדפ"ק.

<p>ולא ידעת מאינן מלין ודההוא (ד)עלמא כלל והאי איהי נפש [כדבעירין] וכבעירין (דבעירין):</p>	
<p>נפש (דלית) [דאית] לה נייחא האי איהי כד אזלא ומשטטא אערעת בהאי [ממנא] ידומיע"ם⁸⁹² ובאינן סרכין דיליה ונטלין לה ועאלין לה בכל פתחי גן עדן ואחזיין לה יקרא דצדיקיא ויקרא דההוא רוח דילה ואיהי מתדבקא ביה בניחא גו ההוא לבושא⁸⁹³ וכדין ידעת באינן מלין דעלמא [נפש דאית ליה נייחא]:</p>	<p>נפש שאין לה מנוחה, זוהי כשהולכת ומשוטטת פוגשת בממונה הזה ידומיע"ם ובאותם השוטרים שלו, ונוטלים אותה ומכניסים אותה בכל פתחי גן העדן, ומראים לה את כבוד הצדיקים וכבוד אותה הרוח שלה, והיא נדבקת בו במנוחה תוך אותו הלבוש, ואז יודעת באותם דברים של העולם.</p>
<p>וכד ההוא רוח סלקא לאתעטרא גו נשמה עלאה לעילא ההיא נפש מתקשרא בההוא רוח⁸⁹⁴ ואתנהירת מניה כסיהרא כד אתנהירת משמשא ורוח מתקשרא גו ההיא נשמתא וההיא נשמתא מתקשרא גו סוף מהשבה⁸⁹⁵ דאיהי רזא דנפש דלעילא:</p>	<p>וכשאותה הרוח עולה להתעטר לתוך הנשמה העליונה למעלה, אותה הנפש נקשרת באותה הרוח ומוארת ממנה כלבנה כשהיא מוארת מהשמש, והרוח נקשרת לתוך אותה הנשמה, ואותה הנשמה נקשרת לתוך סוף המחשבה, שהיא סוד הנפש שלמעלה.</p>
<p>וההיא נפש אתקשרת גו ההוא רוח עלאה וההוא רוח אתקשר גו ההיא נשמה עלאה וההיא נשמה אתקשרת באין סוף וכדין איהו נייחא דבלא וקשורא דבלא עילא ותתא כלא ברזא חדא וגוונא חדא וכדין דא איהו נייחא דנפש דלתתא ועל דא כתיב (ש"א כה כט) והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את יהו"ה אלהיך בגוונא חדא אוברזא חדא ד[ה]הוא את דא:</p>	<p>ואותה הנפש נקשרת תוך אותה רוח עליונה, ואותה הרוח נקשרת לתוך אותה נשמה עליונה, ואותה הנשמה נקשרת באין סוף, ואז הוא מנוחת הכל וקשר של הכל, למעלה ולמטה, הכל בסוד אחד וגוון אחד, ואז זוהי מנוחה לנפש שלמטה, ועל זה נאמר "והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך" בגוון אחד ובסוד אחד, של אותו "את" זה.</p>
<p>כגוונא דא כד נחתא סיהרא רזא דנפש עלאה ונהורא (נהרא) מכל סטריין⁸⁹⁶ איהי נהרא⁸⁹⁷ [לכל] (מכל) רתיכין⁸⁹⁸ ומשריין⁸⁹⁹ ועביד לון גופא חדא ושלומא (שלימו) דנהיר בנהירו [בזיוא] (וזיוא) עלאה אוף הכי כגוונא דא נחתא האי נפש תתא נהירא מכל סטריין מגו נהירו דנשמה ומגו נהירו דרוח ונחתא ונהרא לכל אינן רתיכין ומשריין דאינן שייפין וגרמין ועביד לון גופא שלימא דנהיר בנהירו:</p>	<p>כדוגמת זה, כשירדת הלבנה, סוד הנפש העליונה, האור מכל הצדדים, היא הנהר לכל המרכבות והמחנות, ועושה אותם לגוף אחד שלם, שמאיר באור, בזיו העליון. כמו כן כאן כדוגמת זה יורדת הנפש התחתונה הזו, מאירה מכל הצדדים מתוך אור הנשמה ומתוך אור הרוח, ויורדת ומאירה לכל אותם מרכבות ומחנות, שהם איברים ועצמות, ועושה אותם גוף שלם שמאיר באור.</p>

⁸⁹² זהו הממונה הנז' במדרש רות ולא כנז' לעיל בדף קכט ע"א כי שם נפל טעות (דרך אמת).
⁸⁹³ עי' קמא ע"ב והערה שלנו שם בשם ספר הכללים.
⁸⁹⁴ מכאן נראה שכשעולה הרוח במקום הנשמה, הנפש מתקשרת ועולה עמה (מ"מ).
⁸⁹⁵ מלכות (רח"ו במ"מ). ועי' שער מאמרי רשב"י ו ע"ד, וז"ל, סוף מחשבה העליונה שביל דקיק
דנחית מיוד עלאה.
⁸⁹⁶ שקבלה מהת"ת מו"ק שבו (אור יקר).
⁸⁹⁷ היינו שהיא יורדת מאצילות להאיר בבריאה יצירה ועשיה (אור יקר).
⁸⁹⁸ בכסא (אור יקר).
⁸⁹⁹ מחנות שכינה ביצירה ועשיה (אור יקר).

<p>הדא הוא דכתיב (ישעיה נח יא) והשביע בצחצחות נפשך נפשך נפשך נפשך נפשך ולבתר ועצמותיך יחליץ דעביד מנייהו גופא שלימא ונהיר בנהירו וקם ואודי ומשבח לקודשא בריך הוא כמה דאתמר דכתיב (תהלים לה י) כל עצמותי תאמרנה יהוה מי כמוך ודא איהו נייחא דנפש ודאי מכל סטריין:</p>	<p>זהו שנאמר "והשביע בצחצחות נפשך", נפשך ממש. ואחר כך "ועצמתך יחליץ", שעושה מהם גוף שלם ומאיר באור, וקם ומודה ומשבח את הקדוש ברוך הוא כמו שנתבאר, שנאמר "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך", וזוהי מנוחת הנפש, ודאי מכל הצדדים.</p>
<p>זכאין אינון צדיקייא דדחלין למאריהון בעלמא דיין למזכי בתלת נייחי לעלמא דאתי אתא רבי שמעון וברכיה לרבי אבא אמר רבי שמעון זכאין אתון בני זוכאה אנא דעיני חמו בכך כמה</p>	<p>אשרי הצדיקים שפוחדים מרבונם בעולם הזה לזכות בשלש מנוחות לעולם הבא. בא רבי שמעון וברכו את רבי אבא. אמר רבי שמעון אשריכם בני, ואשרי שעיני ראו בכך. כמה</p>
<p>קמנ/א</p>	
<p>דוכתיין עלאיין⁹⁰⁰ מתתקנן לן ונהירין לן לעלמא דאתי:</p>	<p>מקומות עליונים מתוקנים לנו ומאירים לנו לעולם הבא.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים קכה א) שיר המעלות הבטחים ביהוה⁹⁰¹ כהר ציון⁹⁰² לא ימוט⁹⁰³ לעולם ישב⁹⁰⁴ האי קרא אוקמוה אבל שיר המעלות תושבחתא דקאמרי אינון דרגין קדישין עלאיין⁹⁰⁵ מסטרא דגבורין⁹⁰⁶ עלאין</p>	<p>פתח ואמר "שיר המעלות הבטחים בה' כהר ציון לא ימוט לעולם ישב", פסוק זה פרשוהו, אבל שיר המעלות, שבח שאומרות אותן דרגות קדושות עליונות מצד של הגבורות העליונות, והם כמו הלויים שלמטה, והם מעלות, דרגות על דרגות, ועובדים בסוד של חמישים שנים, וזהו "שיר המעלות הבטחים בה' כהר ציון", אלו הם הצדיקים שבטחים בו במעשים שלהם, כמו שנאמר "וצדיקים ככפיר יבטח".</p>

⁹⁰⁰ כאומרו להנחיל אוהבי יש, לא עולם אחד אלא שלש מאות ועשר עולמות כדפי' רז"ל (אור יקר).
⁹⁰¹ הבוטח בה' שם מבטחו, שהיא השכינה, המפרנסת כל העולם. "בה" ודאי, בת"ת והבוטח באדם, הוא מפרידה מן הת"ת ומשכינה למטה, ונקרא נרגן מפריד אלוף. ולכך קאים בארור, כאומרו ארור הגבר אשר יבטח באדם, ומסיק ומן ה' יסור לבו, דהיינו השכינה ומפרידה, אמנם הבוטח בה' כדוד, ודאי מצד הצדיק. והנה השכינה תלויה לפי הדין, ולפי זה פעמים שהיא בדין, הבטחתו מתמוטטת, מפני שגרים העוון והפרידס, ונתחייב בדין. אמנם לעתיד תהיה המלכות קבועה במקומה בלתי מתמוטטת, שאין עון גורם פירוד, ואז תהיה ההבטחה שלימה (אור יקר). עי' שעה"כ יא ע"א, דרושי פסח יב, זהר ח"ב כב ע"א, לקוטי תורה ישעיה, פת"ש עקודים יט.
⁹⁰² לא יהיה כזמן זה שההבטחה בלתי קיימת אלא "כהר ציון" מלכות הנקראת הר, שהיא מיוחדת ביסוד, והיינו הר ציון ודאי (אור יקר).
⁹⁰³ שהיא אז מיוחדת שלא ימוט, והנה היחוד העתיד, יש לו ב' מעלות טובות על היחוד הנמצא בעולם הזה, אפילו בעת עלותה למעלה להתייחד, יש מקטרגין ומעוררים עד שהם מפרידים. ואין היחוד נגמר, ואז "לעתיד" לא ימצא מזה כלל, שאין שטן ואין פגע רע, וז"ש "לא ימוט" אלא יעלה בלי התמוטטות כלל. השנית, כי היחוד בעולם הזה אפילו לא ימצא לא מערער ולא משטין מצד עצמו, אינו אלא זמן מועט. ומיד שכינה באה אל מקומה למטה, לנהל התחתונים, מלאה מן השפע שקבלה באותו רגע היחוד, ולעתיד לא יהיה כך, אלא לעולם ישב השכינה למעלה בחיק בעלה, ולא תדר למטה, אלא מלמעלה ינהיג התחתונים בסוד השבת (אור יקר).
⁹⁰⁴ ואז יהיה ההבטחה בלי בושת, שאין עון גורם לו שום פירוד, ואין צדיקים יראים מההבטחה, ולזה אינה כאריה וכשחל שההבטחה במעשיהם אלא כהר ציון, שהם בטוחים בו מצד יחודו ואין צריך כח מעשים, שאז המעשה הטוב הוא מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת (אור יקר).
⁹⁰⁵ הנה מן הגבורה ודיניה נמשכין כחות הרבה, ראשונה ממטה למעלה הם החצונים, ואינם בעלי שיר ושבח, שניה הם אותם שהם קדושים וממונים על החצונים, והם משוררים בכלל הקדושים, שלישית הם הקדושים העליונים למעלה מכולם, ואין להם חלק בחוץ כלל, אלא מתקדשים ומתטהרים מכל וכל, ועל אלו כוון ואמר "דרגין קדישין" לאפוקי חצונים, "עילאין" לאפוקי אותם שהם קדושים למטה מופקדים על החצונים (אור יקר).
⁹⁰⁶ לא מהגבורה שהוא דין חזק לכללות, אלא מצד גבורות הבינה המתמתקות בשיר הלויים ונהפכת לשמחה (אור יקר).

<p>907 ואינן כגוונא דלואי לתתא⁹⁰⁷ ואינן מעלות⁹⁰⁸ דרגין על דרגין ופלחין ברזא דחמשין שנין⁹⁰⁹ והאי איהו שיר המעלות הבטחים ביהו"ה⁹¹⁰ כהר ציון ודא אינן צדיקייא דאינן מתרחצן ביה בעובדין דלהון כמה דאת אמר (משלי כח א) וצדיקים ככפיר יבטח:</p>	
<p>911 ואי תימא הא צדיקייא לא אתרחצן⁹¹¹ בעובדיהון כלל ותדיר דחלין כאברהם דכתיב ביה (בראשית יב יא) ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה וגו' כיצחק דכתיב ביה (שם כו ז) כי ירא לאמר אשתי יעקב מאד ויצר לו. ואם אלה לא בטחו במעשיהם, כל שכן שאר צדיקי העולם, ואתה אומר "וצדיקים ככפיר יבטח".</p>	
<p>אלא ודאי ככפיר כתיב דהא מכל אינן שמהן לא כתיב אלא כפיר ולא כתיב לא אריה ולא שחל ולא שחץ אלא כפיר דאיהו חלשא וזעירא מכלהו ולא אתרחיץ בחיליה אף על גב דאיהו תקיף כך צדיקייא לא אתרחיצו בעובדיהון והשתאו אלא ככפיר אף על גב דידעין דתקיף חילא דעובדיהון לא אתרחצן אלא ככפיר ולא יתיר:</p>	<p>אלא ודאי נאמר "ככפיר", שהרי מכל אותם שמות, לא נאמר אלא כפיר, ולא נאמר לא אריה ולא שחל ולא שחץ אלא כפיר, שהוא החלש והקטן מכולם, ולא בוטח בכחו אף על גב שהוא חזק. כך הצדיקים, לא בוטחים במעשיהם עכשיו אלא ככפיר, אף על גב שיודעים שחזק כח מעשיהם לא בוטחים, אלא ככפיר ולא יותר.</p>
<p>ובגניי כך הבטחים ביהו"ה כהר ציון וגו' לא ככפיר ולא כאריה ולא ככלהו שמהן אלא כהר ציון ואוקמוה מה הר ציון איהו תקיף ולא ימוט תדיר אוף הכי בההוא זמנא להו כהר ציון ולא כהשתא דלא אתרחיצו אלא ככפיר דדחיל ולא ואתרחיץ (מתגבר) בחיליה ואתון בני קדישי עליונין⁹¹² רחצנותא דלכו כהר ציון ודאי זכאין אתון (עמא קדישא) בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ולכן "הבוטחים בה" כהר ציון וגו", לא ככפיר ולא כאריה ולא כמו כל השמות, אלא כהר ציון. ופרשוה, מה הר ציון הוא חזק ולא ימוט תמיד כמו כן כאן, באותו זמן יהיו כמו הר ציון, ולא כמו עכשיו שלא בוטחים אלא ככפיר, שפוחד ולא בוטח בכחו. ואתם בני קדושים עליונים בטחונכם כהר ציון ודאי, אשריכם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>

⁹⁰⁷ משמרות משמרות ממש, כמשמרות הלויים הימן וידותין ואיתן כדפרשו בפרשת אחרי מות (אור יקר).

⁹⁰⁸ כל הנדרש נרמז באומרו המעלות בה' הידיעה, לשלול כל אותם האחרים, וטעם אומרו המעלות ה' מעלות, שהם בסוד ועבד הלוי הוא, שעבודתו בסוד הבינה "ברזא דחמשין שנין" (אור יקר).

⁹⁰⁹ אח"כ ישוב מצבא העבודה, ואפשר שהמעלות יהיו ג"כ חמשה מעלות או חמשים (אור יקר). בסוד ועבד הלוי הוא וידוע כי "הוא" היא בינה ובה נ' שערים ולכך מבין חמשים שנה ישוב מצבא העבודה (רח"ו).

⁹¹⁰ "הבוטחים בה" זה תחילת השיר, ואמר "הבוטחים בה" בזמן זה אין בטחונם חזק, מפני שהם יראים שמא גרם החטא, ונמצא בוטחים מצד א' ויראים מצד הב', והם אומרים ידוע ודאי שיש בו כח לזה, וליותר מזה, אמנם שמא עוונותינו גרם שאנו חייבין מן הדין, אמנם לעתיד לא יהיה בטחונם בה' כזה (אור יקר).

⁹¹¹ מתרחצן (דפ"ו).

⁹¹² שאין ר' שמעון וחבריו בעולם התחתון אלא אחוז בסוד האצילות, ואז דבקים ביחוד העליון, והם עולים ויורדים עם השכינה והם מובטחים בה', שהם המייחדים תדיר ודאי (אור יקר).

<p>אזלו כד מטו למתא אתחשך ליליא אמר רבי שמעון כמה דיומא דא⁹¹³ אנהיר לן בהאי וארהא (עלמא) למזכי ביה בעלמא דאתי אופי הכי והאי ליליא ינהר⁹¹⁴ לן למזכי לן לעלמא דאתי ולאעטרא מלין דיממא ובליליא דא (וליליא) קמי עתיק יומין דהא כיומא דא שלים לא ישתכח בכל דרין אחרנין זכאה חולקנא בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>הלכו, כשהגיעו לעיר, נחשך הלילה. אמר רבי שמעון, כמו שיום זה מאיר לנו בדרך הזו לזכות בו בעולם הבא, כמו כן הלילה הזה יאיר לנו לזכותנו לעולם הבא, ולעטר דברים של יום בלילה זה לפני עתיק הימים, שהרי כמו היום השלם הזה, לא ימצא בכל הדורות האחרים, אשרי חלקנו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>עאלו לביתיה דרבי שמעון ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי עמהון בתו עד דאתפלג ליליא כיון דאתפלג ליליא אמר רבי שמעון לחבריא עידן איהו לאעטרא רתיכא קדישא⁹¹⁵ לעילא באשתדלותא דילן אמר ליה ולרבי יוסי אנת דלא אשתמעו מילך בהאי יומא ביננא אנת הוי שירותא לאנהרא ליליא דהא השתא עדן⁹¹⁶ רעותא איהו לאנהרא עילא ותתא:</p>	<p>נכנסו לביתו של רבי שמעון, ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי עמם. לנו עד שנחלק הלילה, כיון שנחלק הלילה, אמר רבי שמעון לחברים, זמן הוא לעטר את המרכבה הקדושה למעלה בהשתדלותנו. אמר לרבי יוסי, אתה שלא נשמעו דבריך ביום הזה בינינו, אתה תהיה ראשית להאיר הלילה, שהרי עכשיו עת רצון היא להאיר מעלה ומטה.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר "שיר השירים אשר לשלמה שירתא דא אתער לה שלמה מלכא כד אתבני בי מקדשא ועלמין בלהו אשתלימו עילא ותתא באשלמותא חדא ואף על גב דחברייא פליגין בהאי⁹¹⁷ אבל שירתא דא לא אתמר אלא ובשלימו כד סיהרא אתמליא בשלימו וכי מקדשא אתבני כגוונא דלעילא בשעתא דאתבני בי מקדשא לתתא לא הוה חדוא קמי קודשא בריך הוא מיומא דאתברי עלמא כההוא יומא:</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר "שיר השירים אשר לשלמה", שיר זה מעורר את אותה שלמה המלך כשנבנה בית המקדש, וכל העולמות נשלמו מעלה ומטה בשלמות אחת. ואף על גב שהחברים חלקו בזה, אבל שירה זו לא נאמרה אלא בשלמות, כשהלבנה התמלאה בשלמות ובית המקדש נבנה כדוגמא שלמעלה. בשעה שנבנה בית המקדש למטה, לא היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא מיום שנברא העולם כמו אותו היום.</p>
<p>משכן דעבד משה במדברא לנחתא שכינתא לארעא בההוא יומא משכן אהרא אתוקם עמיה לעילא כמה דאוקמוה דכתיב (שמות מ' ז') הוקם המשכן המשכן משכן</p>	<p>המשכן שעשה משה במדבר, להוריד שכינה לארץ, באותו היום הוקם משכן אחר עמו למעלה כמו שבארוה, שנאמר "הוקם המשכן המשכן", משכן אחר שהוקם עמו, וזה משכן של הנער מטטרון ולא יותר. כשנבנה</p>

⁹¹³ הענין הוא כי התורה סודותיה גורמין הם לימשך מהיסוד או"ר הנק' ר"ז, דהיינו סו"ד למלכות, והמחדש סוד בתורה מושך מהת"ת למלכות אור רז, סודות התורה, הם נעלמים בכתר עתיק יומין, והמחדש מסלסל בשערי עתיק יומין, והוא מושך מלמטה אור התורה, והנה ר"ש וחבריו לא היו אומרים מה שמקובל להם מכבר, כי זה אין לו שכר בעמלו אלא עסק תורה לבד, ובמה יבדלו הם משאר החברים שבדור, אמנם הענין היה שהיו מתחילין בפסוק, ובחסידותם על ידי חכמתם היתה רוח קדושה שורה בהם, ובהיותם מסלסלין בתורה במה שכבר נאמר בענין מעט מעט, שואבין עד שמתחדש בשכלם חדושי תורה בפסוק, ובהקדמות ובראשי פרקים, היתה תורתם מתברכת ומתחדשים חדושים אלו הנדרשים בענין שהיו גורמין חידוש תורה, ועם היות שכינה בגלות וייחוד אין, חידושי סודות התורה, יש להם סגולה (אלא) שהם גורמין יחוד ומשך האור תמיד ואין חצוני מעכב, ולזה נתן להם רשות להחזיק בביאור הסודות כדי לעשות סעד לשכינה כדפי' בתיקו"ז, ולזה היו מאירים אור התורה בחידושי תורה וסודותיה, מייחדים למעלה ומושכים אור עתיק יומין עד למטה, בסוד ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן (אור יקר).

⁹¹⁴ ינהיר (דפ"ו).

⁹¹⁵ חגת"ם (מ"מ).

⁹¹⁶ עידן (דפ"ו).

⁹¹⁷ מתי אתמר (מ"מ, וכנ"א בדפ"ו).

<p>אחרא⁹¹⁸ דאתקם עמיה ודא משכן דנער מטטרו"ן ולא יתיר בית ראשון כד אתבני בית ראשון אחרא אתבני עמיה ואתקיים בעלמין כלהו ואנהיר וס"א בעלמא ואנהירו לכל עלמין ואתבסם עלמא ואתפתחו כל משקופי עלאין לאנהרא ולא הוה חדוה בכל עלמין כההוא יומא כדין פתחו עלאי ותתאי ואמרו שירתא והיינו שיר השירים שירתא דאינון מנגנין דמנגנן לקודשא בריך הוא:</p>	<p>בית ראשון, בית ראשון אחר נבנה עמו והתקיים בכל העולמות והאיר (בעולם והאיר) לכל העולמות, והתבשם העולם ונפתחו כל המשקופים העליונים להאיר, ולא היתה שמחה בכל העולמות כמו אותו היום. אז פתחו עליונים ותחתונים ואמרו שירה, וזהו "שיר השירים", שיר שאותם המנגנים שמנגנים לקדוש ברוך הוא.</p>
<p>קמג/ב</p>	
<p>דוד מלכא אמר שיר המעלות שלמה מלכא אמר שיר השירים שיר מאינון מנגנין מה בין האי להאי דהא אשתמע דכלא חד אלא ודאי כלא חד אבל ביומי דדוד מלכא לא הווי כל אינון מנגנין⁹¹⁹ מתתקנן בדוכתייהו⁹²⁰ לנגנא כדקא יאות ובי מקדשא לא אתבני ובגין כך לא אתתקנו לעילא בדוכתייהו⁹²¹ דהא כמה דאית תקוני ודומשמרות בארעא⁹²² אוף הכי ברקיעא וקיימין אלין לקבל אלין:</p>	<p>דוד המלך אמר שיר המעלות, שלמה המלך אמר שיר השירים. שיר מאותם מנגנים. מה בין זה לזה, שהרי נשמע שהכל אחד, אלא ודאי שהכל אחד. אבל בימי דוד המלך לא היו כל אותם מנגנים מתוקנים במקומם לנגן כראוי, ובית המקדש לא נבנה, ולכן לא נתקנו למעלה במקומם, שהרי כמו שיש תקוני משמרות בארץ כמו כן ברקיע, ועומדים אלה כנגד אלה.</p>
<p>וביומא דאתבני בי מקדשא אתתקנו כלהו בדוכתייהו ושרגא דלא נהרא⁹²³ שריאת לאנהרא⁹²⁴ ושירתא דא אתתקנת לגבי מלכא עלאה⁹²⁵ מלכא דשלמא דיליה⁹²⁶ ותושבחה דא איהי מעליא מכל תושבחן קדמאי יומא דאתגלי תושבחתא דא (בעלמא) ובארעא</p>	<p>וביום שנבנה בית המקדש נתקנו כולם במקומם, והנר שלא מאיר התחיל להאיר. ושירה זו נתקנה למלך העליון, המלך שהשלום שלו. והשבח הזו היא מעולה מכל התשבחות הראשונות. היום שהתגלתה שבח זו בארץ, באותו היום נמצאה שלמות בכל, ולכן הוא קדש קדשים.</p>

⁹¹⁸ קנט ע"א (הערת הזהר).

⁹¹⁹ שהם משמרות המשוררים הנמצאים מן הגבורות הטהורות העליונות (אור יקר).

⁹²⁰ כי יש להם משמר ובחי' ידועה בבינה שממנה נמצא כל משמר ומשמר, ובעוד שאין הבינה מאירה אין בחינת המוצא אותו המשמר יכול להאחז ולהכלל לתקן ולקשט בה, והיינו "דוכתייהו" דאינון משמרות בחינות הבינה שממנה נמצאו, והבינה מתעלמת, והנמצאים התחתונים אינם יכולים להקשר בבחינת אצילותם, ועם היות שהיו משמרות מסודרות על ידי דוד ונתן הנביא, לא עמדו על סוד משמרתם כראוי עד בנין המקדש (אור יקר).

⁹²¹ והטעם שהעליונים תלויים בתחתונים, מפני שהם נגדיים אליהם (אור יקר).

⁹²² ואם כן, כמו שהתחתונים אינם בדוכנם עד בנין המקדש, גם העליונים כך, אפילו בסוד עמידתם על סדרם סביב למכונם בכסא, לא עמדו עד שנבנה המקדש, ועמדו הלויים על מעלות הדוכן, ואז עמדו המשוררים האלו על מכונם ההגון לזה ברקיעי מכונם מפני שתלויים עליונים בתחתונים. ואם תאמר והיאך שוררו במשכן ומשכן שילה, יש לומר שהיו משוררים אבל לא על מכונם, שאין מכונם זה, כיון שישראל היו מטולטלים מאהל אל אהל, כך העליונים היו מטולטלים מדוכן אל דוכן, אמנם הדוכן האמיתי שהוא אותו הדוכן שהוקם מצד אור הבינה והרקיע שנתחדש להם, מעולם לא היה להם עד שנבנה המקדש ועמדו תחתונים על הדוכן התחתון, עמדו העליונים על הדוכן האמיתי ההגון להם (אור יקר).

⁹²³ מלכות, שעד עתה לא נהרא אפילו שהיא משכן אינה מאירה אלא באור מטטרו"ן דהיינו ימי החול (אור יקר). מלכות (רח"ו).

⁹²⁴ שנתפשטה מלבושי חול ועננים דמטטרו"ן, והאירה מאור הכסא, והנה השיר שהיו אז משוררים לא היה אל הבינה, אלא אל התפארת או אל המלכות, שהם מתלבשים בלבושי חול, אמנם שיר זה נאמר אל הבינה שהיא המתגלת בהעביר לבושי דעבד (אור יקר).

⁹²⁵ דהיינו בינה (אור יקר).

⁹²⁶ ת"ת (רח"ו).

<p>ההוא יומא אשתכח שלימו בכלא⁹²⁷ ועל דא איהו קדש קדשים⁹²⁸:</p>	
<p>בספרא דאדם קדמא⁹²⁹ הוה כתיב ביה [יומא דיתבנא בי מקדשא] וביומא דיתבני בי מקדשא [יומא דיתקם בי משכנא] יתערוך אבהן שירתא⁹³⁰ עילא ותתא ובגין כך אשכחנא שין מאתוון רברבין⁹³¹ ואלין אינון דקא אתערו לאו דאינון מנגנן⁹³² אלא דאינון מתערי לגבי עילא (כביכול) שיר⁹³³ דאינון שיריין⁹³⁴ רברבין⁹³⁵ דממנן על עלמין כלהו⁹³⁶:</p>	<p>בספר של אדם הראשון היה כתוב בו, יום שיבנה בית המקדש, יעוררו האבות שירה מעלה ומטה, ולכן מצאנו שין מאותיות הגדולות, ואלה הם שעוררו, לא שהם מנגנים, אלא שהם מעוררים אל מעלה, שיר של אותם שירים גדולים שממונים על כל העולמות.</p>
<p>ותנינן⁹³⁷ בההוא יומא קם יעקב⁹³⁸ שלימא⁹³⁹ ועאל בגנתא דעדן⁹⁴⁰ בחידו⁹⁴¹ על דוכתיה⁹⁴² כדין גנתא דעדן⁹⁴³ שארי לנגנא⁹⁴⁴ וכל אינון בוסמין⁹⁴⁵ דגנתא מאן גרים שירתא דא⁹⁴⁶ ומאן אמר לה הוי אימא דא יעקב דאלמלא איהו לא עאל בגנתא דעדן לא אמר גנתא שירתא:</p>	<p>ושנינו, באותו יום עמד יעקב השלם ונכנס לגן עדן בשמחה על מקומו. ואז גן העדן התחיל לנגן, וכל אותם בשמים של הגן, מי גרם שירה זו, ומי אמר אותה. הוה אומר זה יעקב, שאלמלא הוא לא נכנס לגן העדן, לא אמר הגן שירה.</p>
<p>שירתא דא שירתא דאיהו⁹⁴⁷ כללא דכל אורייתא⁹⁴⁸ שירתא דעלאי ותתאי מתעריין⁹⁴⁹</p>	<p>שירה זו שירה שהיא כלל של כל התורה, שירה שעליונים ותחתונים מתעוררים אליה, שירה שהיא כמו העולם שלמעלה, שהוא שבת</p>

⁹²⁷ ובהתעלות בעל השיר כך יתעלה השיר בעצמו, ולזה "אשתכח שלימו וכו'" מצד הבינה (אור יקר).

⁹²⁸ שכך נקראת הבינה כנודע (אור יקר).

⁹²⁹ הרי שלא ראה שלימות אלא דווקא (ביום) [בבית] המקדש לא המשכן (אור יקר).

⁹³⁰ כמו שדקדק הוא לקמיה (אור יקר).

⁹³¹ ג' ענפים (רח"ו). רברבא מהבינה, והש' עצמה רומז בבניה שרשא דעילנא כדפי' בתיקו"ז, אמנם פרטיה הם ג' אבות ג' ענפי השי"ן (אור יקר).

⁹³² שהמשוררים למטה במלכות והנפרדים בחברתה, אמנם התעוררות השיר מצד ג' אבות באור הבינה המאיר בהם (אור יקר).

⁹³³ והענין שהשכינה היא משוררת, והיא היא השיר בעצמו, והמקשטים אותה הם המשוררים התחתונים אלו כנגד אלו במשמרותם, וג' אבות מקבלים אותו שיר, דהיינו התעוררות זה, שהיא עולה למתק הבינה, ומסלקין אותו אל הבינה, בענין שהם מעוררים למטה, משפיעין לאלו שישוררו ומעלים שירם למעלה (אור יקר).

⁹³⁴ שרים (אור יקר).

⁹³⁵ היינו ג' אבות שהם שרי הנהגת העולם בחסד דין ורחמים, ולזה לגבי האבות אין מלת שרים לשון מנגנין אלא "רברבין" שהם מעוררים ולא מנגנין כדפי' (אור יקר).

⁹³⁶ פי' חג"ת (מ"מ).

⁹³⁷ לראיה לכל הנזכר (אור יקר).

⁹³⁸ ת"ת (אור יקר).

⁹³⁹ נכלל בימין ושמאל (אור יקר).

⁹⁴⁰ במלכות (אור יקר). יסוד דנוק' (רח"ו).

⁹⁴¹ מכח הבינה שהיא עיקר (אור יקר).

⁹⁴² בחי' יחודו (אור יקר).

⁹⁴³ מלכות וכל המשוררים המתלווים אליה כנודע (אור יקר).

⁹⁴⁴ פי' זה הפך מ"ש לעיל, שהמלאכים הם שאמרו שירה (מ"מ).

⁹⁴⁵ הם הצדיקים שבגן עדן, שהם המעלים בה ריח תורתם ומצותם, ויתייחס השיר לאבות דהיינו יעקב שלימא (אור יקר).

⁹⁴⁶ והיינו ממש כדברי ספרא דאדם קדמא (אור יקר).

⁹⁴⁷ ירצה פירוש שיר השירים דהיינו השרים (אור יקר).

⁹⁴⁸ שבה שירות הרבה, והיינו כנגד מתן תורה עוד שרים מנגנין (אור יקר).

⁹⁴⁹ מתערי (דפ"ו).

<p>לגבה⁹⁵⁰ שירתא דאיהי כגוונא דעלמא דלעילא⁹⁵¹ דאיהו שבת ועלאהו שירתא דשמא קדישא עלאה⁹⁵² אתעטר⁹⁵³ בגיניה ועל דא איהי קדש קדשים⁹⁵⁴ מאי טעמא בגין דכל מלוי ברחימו ובחדוה⁹⁵⁵ [ודא] וכלא (אלא) בגין דכוס של ברכה⁹⁵⁶ אתיהיב בימינא כיון דאתיהיב בימינא כדין כל חידו וכל רחימו אשתכח ובגין כך ברחימו ובחדוה כל מלוי:</p>	<p>העליונה. שירה שהשם הקדוש העליון מתעטר בשבילה, ולכן הוא קדש קדשים. למה, משום שכל דבריו באהבה ושמחה, וזה (הכל) משום שכוס של ברכה ניתנת בימין. כיון שניתנת בימין, אז כל השמחה וכל האהבה נמצאים, ולכן כל דבריו באהבה ושמחה.</p>
<p>בזמנא דהאי ימינא אתהדר לאחורא⁹⁵⁷ כמה דאת אמר (איכה ב ג) השיב אחור ימינו כדין כוס של ברכה (לא) אתיהיב (אלא) בשמאלא כיון דאתיהיב בשמאלא שריאו עלאי ותתאי למפתח עליה קינה ומאי קאמרי איכה אי כה אי כוס של ברכה דאתר עלאה דהוית יתבא בגויה אתמנע ואתגרע מינד בגיני כך שיר השירים דהוה מסטרא דימינא כל מלוי רחימו וחדוה איכה דחסיר ימינא ואשתכח שמאלא כל מלוי אינון קנטורין וקינין:</p>	<p>בזמן שהימין הזו חוזרת לאחור, כמו שנאמר "השיב אחור ימינו", אז כוס של ברכה ניתנת בשמאל, כיון שנתנה בשמאל מתחילים עליונים ותחתונים לפתח עליו קינה. ומה אומרים "איכה", אי כה, אי כוס של ברכה, שמקום עליון שהיתה יושבת בתוכו נמנע ונגרע ממנה, לכן שיר השירים שהיה מצד הימין, כל דבריו באהבה ושמחה. איכה שחסר הימין, ונמצא השמאל, כל דבריו קנטורים וקינות.</p>
<p>ואי תימא הא כל חידו⁹⁵⁸ וכל חדוה⁹⁵⁹ וכל שיר מסטרא דשמאלא איהו ועל דא לואי מסטרא דשמאלא מנגני שירתא אלא כל חידו דאשתכח מסטרא דשמאלא לא אשתכח אלא בזמנא דימינא אתדבק בהדיה ובזמנא דימינא אתער ואתדבק בהדיה כדין ההוא חדוה מימינא איהו דקא אוטיב לרתחא וכד רתחא אשתכך וחדו איהו מסטרא דימינא כדין חדוה שלימתא אתי מהאי סטרא וכד ימינא לא אשתכח רתחא דשמאלא נפיש ולא שכיך ולא</p>	<p>ואם תאמר, הרי כל שמחה וכל שמחה וכל שיר הוא מצד השמאל, ולכן הלויים מצד השמאל מנגנים שירה. אלא כל שמחה שנמצאת מצד השמאל, לא נמצא אלא בזמן שהימין נדבק עמו. ובזמן שהימין מתעורר ונדבק עמו, אז אותה שמחה מימין מטיבה את הכעס, וכשהכעס שוכך והשמחה היא מצד הימין, אז שמחה שלימה באה מהצד הזה, וכשימין לא נמצא, הכעס של השמאל רב ולא שוכך ולא מיטיב ולא משמח, ואז איכה אי כה, כוס של ברכה. מה תהא עליה, שהרי יושבת בשמאל והכעס רב ולא שוכך, ודאי מתעוררים קנטורים וקינות.</p>

⁹⁵⁰ לסייע למלכות המנגנת, כדפי' לעיל, והיינו כנגד המשכן (אור יקר).
⁹⁵¹ דהיינו הבינה, דהיינו בית המקדש. והטעם כמו שהבינה היא קדש קדשים כוללת כל הקדשים, כן שיר זה כולל השירים שנאמר עד עתה חו"ל בעולם דמטטרין, וזה קדש במקדש בית ראשון (אור יקר).
⁹⁵² ת"ת מצד הבינה והחכמה (אור יקר).
⁹⁵³ כאומרו צאנה וראנה בנות ציון (אור יקר).
⁹⁵⁴ כאומרו שעטרה לו אמו דהיינו הבינה מתעוררת על ידי השיר, ומתקשרת בחכמה ומעטרת לת"ת חתן וכלתו ודאי (אור יקר).
⁹⁵⁵ אהבה מחסד חדוה מגבורה, ולא מהם ממש אלא מחכמה ובינה שעליהם ועתה מבעיא ליה מ"ט הם ב' קצוות, היאך יתקבצו שניהם השמאל והימין כדי שימצא השמחה משמאל עם האהבה שמימין אלא בגין ד"כוס" מלכות הנקרא אלה"ם בחשבון כוס (אור יקר)
⁹⁵⁶ ודאי שמשפיעין לה שפע וברכה (אור יקר).
⁹⁵⁷ פי' שבחרבן הוא כמו חטא אדה"ר בסוד והמה כאדם עברו ברית ובחטא אדה"ר נתפשטו הגבורות תחילה ונמצא שהימין שהם החסדים אתהדר לאחורא, א"נ יובן במ"ש הרב שבמוחין דקטנות הגבורות קודמין לחסדים ונודע שמשחרב בית המקדש אין לז"א רק מוחין דקטנות ואע"פ שבשעת התפלה באים אליו מוחין דגדלות אחר התפילה מיד חוזר לבחי' היניקה (מ"מ).
⁹⁵⁸ מצד הזכר (אור יקר).
⁹⁵⁹ מצד הנקבה (אור יקר).

<p>אוטיב ולא חדי כדין איכה אי כה כוס של ברכה מה תהא עליה דקא יתבא בשמאלא ורתחא נפיש ולא שכיך ודאי קנטורין וקינין מתערין:</p>	
<p>אבל שיר השירים ודאי כוס של ברכה דאטיהיב בימינא ואתמסר בגויה ועל דא כל רחימו וכל חידו אשתכח ובגין כך כל מלוי ברחימו ובחדוה ולא אשתכח בשאר כל שירין דעלמא הכי ובגין דא מספרא דאבהן אתער שירתא דא:</p>	<p>אבל שיר השירים, ודאי כוס של ברכה שנתנת בימין ונמסר בתוכו, ולכן נמצאים כל האהבה וכל השמחה, ולכן כל דבריו באהבה ושמחה, ולא נמצא בשאר כל השירים של העולם כך, ולכן מצד האבות התעוררה שירה זו.</p>
<p>יומא דאתגלי שירתא דא ההוא יומא (ד) נחתת שכינתא לארעא דכתיב (מ"א ח יא) ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת וגו' מאי טעמא בגין כי מלא כבוד יהו"ה את בית יהו"ה בההוא יומא ממש אתגליאת תושבתא</p>	<p>היום שהתגלתה השירה הזו, באותו היום, ירדה שכינה לארץ, שנאמר "ולא יכלו הכהנים לעמד לשרת וגו'", למה משום "כי מלא כבוד ה' את בית ה'", באותו יום ממש התגלתה השבח</p>
<p>קמ/א</p>	
<p>דא ואמרה שלמה ברוח קדשא:</p>	<p>הזאת, ואמר אותה שלמה ברוח הקדש.</p>
<p>תושבתא דשירתא דא (ד) איהי כללא דכל אורייתא⁹⁶⁰ כללא דכל עובדא דבראשית כללא דרזא דאבהן כללא דגלותא דמצרים וכד נפקו ישראל ממצרים ותושבתא דימא כללא דעשר אמירין וקיומא דהר סיני וכד אולו ישראל במדברא עד דעאלו לארעא ואתבני בי מקדשא כללא דעטורא דשמא קדישא עלאה ברחימו ובחדוה כללא דגלותהון דישראל בני עממיא ופורקנא דלהון כללא דתחיית המתים עד יומא דאיהי שבת ליהו"ה מאי דהוה ומאי דהוה ומאי דומין למהו לבתר וביומא שביעאה כד יהא שבת ליהו"ה כללא איהו בשיר השירים:</p>	<p>השבח של השירה הזו, היא כלל של כל התורה, הכלל של כל מעשה בראשית. הכלל של סוד האבות, הכלל של גלות מצרים. וכשיצאו ישראל ממצרים, ושבח הים, הכלל של עשר אמירות וקיום של הר סיני, וכשהלכו ישראל במדבר, עד שנכנסו לארץ ונבנה בית המקדש, הכלל של עטור השם הקדוש העליון באהבה ושמחה, הכלל של גלות ישראל בין העמים. והגאולה שלהם הכלל של תחיית המתים, עד ליום שהוא שבת לה'. מה שהיה ומה שיהיה ומה שעתיד להיות אחר היום השביעי, כשתהיה שבת לה', הכל נמצא בשיר השירים.</p>
<p>ועל דא תנינן כל מאן ודאפיקן (דאמר) פסוקא דשיר השירים ואמר ליה בני ומשתיאן (משתאי) אורייתא איהי הנירת שק וסלקא לגבי קודשא בריך הוא ואמרה קמיה עבדו לי בניך מהוך בני משתיא ודאי אורייתא סלקת וקאמרת הכי בגין ודא (ד) אצטריך לנטרא</p>	<p>ועל זה שנינו, כל מי שמוציא פסוק של שיר השירים ואומר אותו בבית המשתה, התורה חוגרת שק ועולה לקדוש ברוך הוא ואומרת לפניו, עשו אותי בניך צחוק בבית המשתה. ודאי שתורה עולה ואומרת כך, ולכן צריך לשמור ולהעלות עטרה על ראש האדם, כל דבר ודבר של שיר השירים.</p>

⁹⁶⁰ היה גלוי לפניו [לפני שלמה] טבעי כל הנבראים כולם וכל כחותיהם ותכונתם בפרטות ופרטי פרטות, וכן שרשי כל אחד ואחד והמשכנתו ותולדתו מהד' יסודות ארמ"ע הכלליים, וכל ענייני ההרכבה שבכל א' מהם. וכן ידע בכל פרטי המציאויות כולם, יסודם למעלה למעלה עד ראשית עולם הבריאה, ויסודתם בקודש אשר בהמלכות דאצילות אחר שנתלבשה בבריאה כנז'. ובכל זה נתחכם שלמה וידע כ"ז בהשגתו ממש, והוא חכמה זעירא דירית שלמה, שהוא חכמת הבריאה כולה שהשיג אותה בהשגה ממש. וכן היה גלוי לפניו כל ידיעת האצילות ויחודם בא"ס ית"ש, וכמו שמבואר בפ' תרומה (קמ"ד ע"א) שהכל כלול בשיר השירים (דע"ה ח"ב פה ע"ב).

<p>ולסלקא עטרא על רישיה דבר נש כל מלה ומלה דשיר השירים:</p>	
<p>ואי תימא אמאי איהי בין הכתובים הכי הוא ודאי בגין דאיהו שיר תושבחתא דכנסת ישראל קא מתעטרא לעילא ובגין כך כל תושבחה דעלמא לא סלקא רעותא לגבי קודשא בריך הוא כתושבחתא דא:</p>	<p>ואם תאמר למה הוא בין הכתובים, כך זה ודאי, משום שהוא שיר שבח של כנסת ישראל שמתעטרת למעלה, ולכן כל התשבחות שבעולם לא מעלות רצון לקדוש ברוך הוא, כמו השבח הזה.</p>
<p>הכי אוליפנא שיר חד השירים תרין ואשרו (הא) תלת ורזא דא דאתיהיב כוס של ברכה ואתנטיל בין ימינא ושמאלא וכלא אתער לגבי מלכא דשלמא דיליה ובהאי אסתלק רעותא ולעילא לעילא ברזא דאין סוף (לעילא לעילא) רתיכא קדישא הכא ואשתכחו דהא אבהן אינון רתיכא דוד מלכא אתחבר עמהון ואינון ארבע רזא דרתיכא קדישא עלאה ובגין כך ארבע תיבין בהאי קרא קדמאה רזא דרתיכא קדישא שלימתא:</p>	<p>כך למדנו, שיר אחד, השירים שנים, אשר הרי שלשה. וסוד זה שנתנה כוס של ברכה ונטלת בין ימין ושמאל, והכל מתעורר למלך שהשלוש שלו, ובזה עולה רצון למעלה למעלה בסוד האין סוף. כאן נמצאת מרכבה קדושה, שהרי האבות הם המרכבה ודוד המלך מתחבר עמם, והם ארבעה סוד המרכבה הקדושה העליונה, ולכן ארבע תיבות בפסוק הראשון הזה, סוד המרכבה הקדושה השלמה.</p>
<p>תו רזא דא שיר דא⁹⁶¹ רזא דדוד מלכא דאיהו רזא לסלקא בשיר השירים⁹⁶² אלין</p>	<p>עוד סוד זה, שיר זה סוד של דוד המלך, שהוא סוד לעלות. בשיר השירים אלו האבות,</p>

⁹⁶¹ "דא שיר דא" נמחק במ"מ, ובמקומו גורס "דשיר".

⁹⁶² בספר ערוגת הבושם פי' על שיר השירים שנפדס בשנת תק"ה לפ"ק בדף ד' פירוש מאמר זה
וז"ל, פתח רבי יוסי וכו' להבינך מ"ש ועלמין כולהו אשתלימו עילא ותתא בשלימותא חדא וכו',
מבואר בע"ח שער מיעוט הירח, כי ת"ת ומלכות היו בזמן הבית מאירים פנים בפנים, בין בחול בין
בשבת בתכלית כל הגידול. וקומתה היתה מתחלת מחב"ד דז"א עד סוף האצילות שוים בקומתם.
והיו מאירים עליה גם ה' ראשונות דז"א, מקום שבינה מתלבשת בו, היתה במדרגת ה' עילאה,
וכמבואר בזהר שמות, שבית א' היה ה' ראשונה שבשם הו"ה, כי המלכות היתה מגעת להארת
הבינה. ולפיכך זו השירה מעולה מכל השירים בעולם, כי העליונים כשאומרים שירה עולים למעלה,
ושמש בגבעון דום יוכיח, שהשתיקה מלומר שירה, וכמ"ש בסוד אלהים אל דומי, שקאי על השכינה,
שתמיד אומרת שירה, כדי לעלות במעלה. וכאן שהיתה העליה גדולה, כי עלתה עד למעלה ראש,
לפיכך היתה השירה ג"כ גדולה מכל השירים שבעולם, כי היתה כאימא בתה, והיו בחול כמו בשבת
שאחר הגלות. ולפיכך השירה הזאת נקראת קודש קדשים, כי היתה מגעת עד הבינה, שהיא בסוד
היכל השביעי דעולם האצילות, שהוא ק"ק. וידוע כי מבינה מתעוררים הדינים, ובמלכות נגמרים
בפועל. ולפיכך הם ב' הה"ן כפולים כאימא בתה. משא"כ כשה' אחרונה מגעת לה' ראשונות, בסוד
ותלכנה שתיהן, ולא בגלות, אז סוף הדינים שבמלכות נבלעים ונמתקים בשרשם. ודבר זה שכתבתי
מעליות המלכות נרמז בזהר תרומה, תו רזא דשיר רזא דדוד מלכא דאיהו רזא לדלקא בשיר. ונמצא
שיעור הכתוב עד"ז, שיר השירים שהוא המעולה שבשירים. והטעם הוא אשר לשלמה, מפני
שעלייתה היתה בסוד הבינה, שהיא מלך שהשלוש שלו. כי הטעם הוא שבינה הוא רחמים גמורים,
אף שמסטרוא שהם הקצוות שלה שהם נה"י דינים מתערים מהם. הטעם הוא לגודל חבורה עם
היסוד דאבא, שהוא תכלית הרחמים. ותכף כשמתעוררים בה הדינים, נמתקים עם החסדים דיסוד
אבא, וזהו למלך, שהיא הבינה כמבואר בסוד, מלך העולם, שהשלוש שלו, שיסוד אבא תמיד בקביעות
עמה, והוא נתיב לא ידעו עיט, ולא אתידע אם הוא לעילא בחכמה או אם הוא לתתא בבינה לרוב
דיבוקו עמה, וכשהגיעה המלכות לגודל רחמי הבינה, שהיא הבית א', ה' ראשונה דהו"ה, אז אומרת
שיר המעולה מכל השירים ג"כ, כפי עלייתה, כך אומרת השירה. וז"ס אין אומרים שירה אלא על
היין, שהוא יין המשומר דבינה כשהיתה מגעת עד היין דבינה, כי גם היא היתה מקבלת משורשי
החסדים מיסוד אבא בסוד ה' בחכמה יסד ארץ, והחסדים הם הכספים שאין להם שמירה אלא
בקרקע, וזש"ה, ותרב חכמת שלמה מחכמת וכו', כנרמז בתיקון י', כי מתחלה היה
בדעת שלה שם ב"ן שם קד"ם שהוא ריבוע ב"ן וזהו בני קד"ם, משא"כ עתה שהיא מקבלת שמות
ע"ב וס"ג, ושם ס"ג עם ה"ה עולה חכמה, וכן ע"ב עם הכולל וזהו ותרב חכמת שלמה שהוא שמות
אלו דע"ב וס"ג, מחכמת כל בני קדם שהוא שמות ב"ן וקד"ם, שהם אחורים ודין, וכל המוחין נקראים

<p>אבהן רזא דממנן רברבן רתיכא שלימתא כדקא יאות אשר לשלמה⁹⁶³ רזא מאן דרכיב על רתיכא שלימתא דא:</p>	<p>סוד הממונים הגדולים מרכבה שלמה כראוי. "אשר לשלמה", סוד מי שרוכב על המרכבה השלמה הזו.</p>
<p>ובהאי קרא אשתכח שלימו דרזא מן העולם ועד העולם⁹⁶⁴ רזא דכל מהימנותא וכלא איהו רתיכא שלימתא למאן ידיע ולמאן דלא אתידע⁹⁶⁵ ולית מאן דקאים למנדע ביה⁹⁶⁶ ועל דא אתמר האי קרא בארבע תיבין רזא דרתיכא שלימתא מכל ספרין מכאן ולהלאה רזא לחכימין אתמסר:</p>	<p>ובפסוק הזה נמצאת שלמות של הסוד, מן העולם ועד העולם. הסוד של כל האמונה, והכל הוא מרכבה שלמה, למי שיודע ולמי שלא נודע, ואין מי שעומד לדעת בו, ולכן נאמר הפסוק הזה בארבע תיבות, סוד המרכבה השלמה מכל הצדדים, מכאן והלאה נמסר הסוד לחכמים.</p>
<p>ותו אית ביהו (שיר בהאי אית) רזא פנימאה דתנינן מאן דחמי ענבין בחלמיה אי חיורין אינון טבין אוכמין בזמנן טבין דלא בזמנן צריכין רחמי מאי שנא חיורי ומאי שנא אוכמי ומאי שנא בזמנן ומאי שנא דלא בזמנן ותו תנינן אכל(י)ן לאינון אוכמי מובטח ליה דהוא בן עלמא דאתי ואמאי:</p>	<p>ועוד יש בו סוד פנימי, ששינונו מי שרואה ענבים בחלום, אם לבנים הם טובים, אם שחורים בזמנם טובים, שלא בזמנם צריכים רחמים. מה שונה בלבנים ומה שונה שחורים, ומה שונה בזמנם ומה שונה שלא בזמנם. ועוד שינונו, אכל את אותם שחורים, מובטח לו שהוא בן העולם הבא. למה.</p>
<p>אלא תנינן אילנא דחב ביה אדם קדמאה ענבין הוו דכתיב (דברים לב לב) ענבמו ענבי רוש ואלין אינון ענבין אוכמין בגין דאית ענבין אוכמין⁹⁶⁷ ואית ענבין חוורין חוורין טבין דהא מסטר דחיי אינון אוכמין צריכין רחמי דהא מסטרא דמותא אינון בזמנן טבין מאי טעמא בגין דבזמנא דחוורי שלטן כלא אתבסס דהא בההוא זמנא כלא אצטריך לתקונא וכלא איהו שפיר וכלא תקונא חדא אוכמא וחורא ובזמנא דחוורי לא שלטאן ואוכמי אתחזון לינדע דהא בדינא דמותא סליק ואצטריך רחמי דהא אילנא דחב ביה אדם קדמאה וגרים מותא ליה ולכל עלמא חמא:</p>	<p>אלא שינונו, העץ שחטא בו אדם הראשון ענבים היה, שנאמר "ענבמו ענבי רוש", ואלה הם ענבים שחורים, משום שיש ענבים שחורים, ויש ענבים לבנים, הלבנים טובים, שהרי הם מצד החיים. שחורים צריכים רחמים, שהרי הם מצד המוות. בזמנם טובים, למה, משום שבזמן שהלבנים שולטים, הכל מתבשם, שהרי באותו זמן הכל צריך תקון, והכל הוא יפה, והכל תקון אחד, שחור ולבן. ובזמן שהלבנים לא שולטים ונראים שחורים, יש לדעת שהרי בדין המות עולה וצריך רחמים, שהרי העץ שבו חטא אדם הראשון וגרם מות לו ולכל העולם הוא ראה.</p>
<p>הכא אית לאסתכלא ואי לאו דמר הכא לא אימא תנינן דעלמא דא איהו כנוונא דעלמא דלעילא⁹⁶⁸ ועלמא דלעילא כל מה דהוה בהאי</p>	<p>כאן יש להתבונן, ואם לא שהרב כאן, לא אומר. שינונו שהעולם הזה הוא כצורה של העולם שלמעלה, והעולם שלמעלה כל מה</p>

על שם החכמה, כי היא שורש כולם וכולם מקבלים על ידה ולכן לא נזכר רק חכמת שלמה ועתה בבנין בית המקדש כי אז היתה מגעת וכו' (מ"מ).

⁹⁶³ בינה (רח"ו).

⁹⁶⁴ ויצא קנג ע"ב (הערת הזהר).

⁹⁶⁵ א"א (רח"ו).

⁹⁶⁶ א"ס ב"ה (רח"ו).

⁹⁶⁷ דע כי זרע אשה אדום כ"ן, וזרע הזכר לבן כמים, וזהו מזיגת הכוס למבין שיעורו (רח"ו).

⁹⁶⁸ אינו שוה האצילות להבי"ע אלא רק בשמם לבד, ר"ל בשמות המציאות הפרטיים שבהם, כי העולם האצילות הוא מסודר ג"כ בכל בחי' עולם מלא כמו העולמות בי"ע, וכל מה שישנם בזה ישנם בזה, וכמ"ש בזוה"ק תרומה (קמד סע"א), ושם (קמד ע"ב) ובפ' תצוה (קפ"ו ע"ב), וכן בפ' פקודי (רכא ע"א) (דע"ה ח"א נו ע"ג), כל הנאצלים כולן וכל גילויי שבהן, הנה הם רק לפי ערך שיעורי כל פרטי הנמצאיים שבהעולמות בי"ע וכל עניניהם, כי הרי רק לזה נתגלה כנז', ולכן הנה הם בדוגמא אחת, שכל מה שישנו בזה ישנו בזה, והם קשורים ותלויים זב"ז והבן כ"ז (ביאורים ח"א כז ע"ג).

<p>עלמא הכי איהו לעילא אי נחש גרים מותא לאדם לתתא לעילא אמאי</p>	<p>שישנו בעולם הזה, כך זה למעלה. אם הנחש גרם מות לאדם למטה, אז למה למעלה.</p>
<p>קמד/ב</p>	
<p>אי תימא ועודו לאתתא⁹⁶⁹ וס"א לתתא דבגין נחש⁹⁷⁰ אנרע נהורה⁹⁷¹ דהא סיהרא גרע נהורה לזמנין⁹⁷² ובהווא זמנא איהי מיתת⁹⁷³ דכורא אמאי⁹⁷⁴ ודאי (ואי) נימא דסיהרא⁹⁷⁵ בעטיו דהאי נחש מיתת בגרעו דנהורא הא תנינן דלא בגין נחש הוה אלא דאמרה סיהרא קמי קודשא בריך הוא וכו' הא לא הוה בגין נחש ואי תימא דבעלה הכי הוא⁹⁷⁶ חס ושלום דגרעו הוי לעילא⁹⁷⁷:</p>	<p>אם תאמר (עוד) לאשה (ס"א למטה) שבגלל הנחש נגרע האור, שהרי לפעמים הלבנה חסרה אורה, ובאותו הזמן היא מתה, [אז] למה הזכר. שאם נאמר שהלבנה מתה בעטיו של נחש בחסרון האור, הרי שנינו שזה לא היה משום הנחש, אלא שאמרה הלבנה לפני הקדוש ברוך הוא וכו', הרי זה לא היה בגלל הנחש. ואם תאמר שבעלה כך הוא, חס וחלילה שחסרון היה למעלה.</p>
<p>אלא כל דא סתרי אורייתא ונחש בכלא אתקין גרעו⁹⁷⁸ תא חזי והכי אוליפנא כל מה דעבד קודשא בריך הוא עילא ותתא כלא ברזא דדכר ונוקבא⁹⁷⁹ איהו וכמה דרגין אינון לעילא ומשניין (דשניין) אלין מאלין ומדרגא עד דרגא רזא דאדם ואינון דרגין דאינון זינא חדא עבד לון קודשא בריך הוא דיוקנא דחד גופא עד דסלקין ברזא דאדם:</p>	<p>אלא כל זה סתרי תורה, והנחש תיקן חסרון בכל. בא וראה, וכך למדנו, כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה, הכל הוא בסוד של זכר ונקבה. וכמה דרגות הן למעלה משונות אלו מאלו, ומדרגה עד דרגה סוד של אדם. ואותן דרגות שהן מין אחד, עשה אותן הקדוש ברוך הוא דמות של גוף אחד, עד שעולים בסוד של אדם.</p>
<p>ותנינן ביומא תניינא ודעובדא (לעובדא) דבראשית דאתברי ביה גיהנם אתעביד חד גופא ובורזא דאדם⁹⁸⁰ ואינון שייפין ממנן⁹⁸¹</p>	<p>ושנינו, ביום השני של מעשה בראשית, שבו נברא גיהנם, נעשה גוף אחד בסוד של אדם, והם האיברים הממונים שמתקרבים לאש ומתים וחוזרים כמקדם. וזה משום שהם התקרבו לנחש הזה, והוא אדם הראשון</p>

⁹⁶⁹ כלומר אם יעלה על דעתך לפרש בחוה תחתונה דומגא חוה עליונה מלכות (אור יקר).

⁹⁷⁰ דהיינו החצוני (אור יקר).

⁹⁷¹ נהורא (דפ"ו). מיעוט אור הלבנה העליונה כנודע (אור יקר).

⁹⁷² והיא משפעת לחיצונים ואינה אחוזה בעץ החיים ותרצה לייחס ענין זה בשם מיתה למעלה (אור יקר).

⁹⁷³ והיינו מיתת חוה למטה ודוגמתה למעלה, יצדק זה בנקבה, אבל בזכר אמאי לא היה ראוי המיתה לאדם תחתון כיון שאינו בעליון. ועוד קשה, כי אילו בנקבה לא יתיישב הענין, משום דאי נימא להאי פירושא דסיהרא מיעוט הירח בעטיו של נחש מיתת, והיה מיעוטה בגרעו דנהורא, שזה אנו מייחסים עתה מיתה למעלה (אור יקר).

⁹⁷⁴ מאי (מ"מ).

⁹⁷⁵ פי' תחלה הקשה דאפילו נאמר נחש דגרים מותא לעילא, היינו דגרע נהורא דסיהרא, קשה. הניחא אתתא, דכורא מאי. שלמטה גרם נחש מותא לאדם וחוה, וא"כ לעילא דכורא שהוא ז"א מאי. ולבסוף הקשה, ואי נימא וכו', שאפילו המלכות לא גרע נהורה בשביל הנחש אלא בשביל שאמרה וכו' (מ"מ).

⁹⁷⁶ כלומר מיעוט הנקבה היה ברביעי, אמנם הזכר מיעוטו בששי, וראויה היתה הנקבה להתמעט בששי אלא שקדם מיעוטה, ולזה אנו מייחסים אותה אל הנחש למטה (אור יקר).

⁹⁷⁷ אין שום מיעוט בזכר (אור יקר).

⁹⁷⁸ פי' בנה עולם הטמא דהיינו אבי"ע דסט"א (מ"מ).

⁹⁷⁹ עי' הערה עמוד א' בשם ספר הדע"ה.

⁹⁸⁰ פי' הם דכורא ונוק' דנוגה שנקראים אדם (מ"מ).

⁹⁸¹ סוד מלכים שמתו בבחי' (בינה) [נוגה] (רח"ו). ור"ל שהמלאכים הם ניצוצות הקדושה שנשארו מהז' מלכים תוך דכורא ונוק' דנוגה, ולפי זה מ"ש הזהר דמקרבין לאשא ומתין ומהדרן כמלמקדמין, ר"ל שנבררים הניצוצות ונעשים מלאכים ונבלעים בשכינה, וזהו מיתתן. ומתחדשים אחרים בכל יום, כמ"ש הרב ביוצר משתרים וכו', א"נ ל"ל מ"ש שייפין ממנן, הם הניצוצות שבנוגה, והוא הטוב שבנוגה (מ"מ).

110

<p>דמות קרבין לאשא⁹⁸² ומתין ומהדרין כמלקדמין⁹⁸³ ודא בגין דאינון אתקריבו לגבי האי חויא⁹⁸⁴ ואיהו אדם אקדמאה דאתפתא גו משכנא דהאי חויא⁹⁸⁵ ועל דא מית וחויא גרים ליה מותא דאיהו קריב ליה:</p>	<p>שהתפתה לתוך המשכן של הנחש הזה ולכן מת. והנחש גרם לו מות שהוא התקרב אליו.</p>
<p>ובכל אתר אדם דכר ונוקבא איהו⁹⁸⁶ אבל אדם⁹⁸⁷ דאיהו קדישא עלאה⁹⁸⁸ איהו שלטא על כלא דא יהיב מזונא וחיינ לכלא ועם כל דא בכלא מנע נהורא⁹⁸⁹ האי חויא תקיפא כד מסאיב משכנא נוקבא דההוא אדם כדקאמר מיתת⁹⁹⁰ ודכורא מית וסלקין כמלקדמין ועל דא כלא כנוונא דלעילא:</p>	<p>ובכל מקום אדם הוא זכר ונקבה. אבל אדם שהוא קדוש עליון הוא שולט על הכל. זה הנותן מזון וחיים לכל, ולכן בכל מנע אור הנחש הקשה. כשטמא את המשכן, נקבתו של אותו אדם מתה כמו שאמר, והזכר מת ועלו כמקדם, ולכן הכל כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>אכל אינון ענבין ואוכמין מובטח ליה דהוא בן עלמא דאתי בגין דשיעי ושלטי על ההוא אתר⁹⁹¹ (ואעבר) [ואתגבר] עליה וא(ה)דק ליה כמה דאת אמר (דניאל ז ז) אכלא ומדקא כיון דאעבר ההיא קליפה תקיפא הא אתקרב לגבי עלמא דאתי ולית מאן דמחי בידיה ועל דא (מאן ד)חמי בחלמיה דאינון ענבין אוכמין אכיל⁹⁹² ומהדק ומובטח ליה וכו':</p>	<p>אכל אותם ענבים שחורים, מובטח לו שהוא בן העולם הבא, משום שהשמיד ושלט על אותו מקום והתגבר עליו, ושיחק אותו כמו שנאמר "אכלא ומדקא [אכלה ושחקה]". כיון שהעביר אותה הקליפה הקשה, הרי התקרב לעולם הבא, ואין מי שימחה בידו, ולכן מי שרואה בחלומו אותם ענבים שחורים, אוכל ושוחק, מובטח לו וכו'.</p>
<p>כנוונא דא לא הוי שיר בביתא דדוד עד דאתעברו אינון ענבין אוכמין ושלטא עלייהו</p>	<p>כמו כן, לא היה שיר בבית דוד עד שעברו אותם ענבים שחורים ושלט עליהם, ואז נאמר</p>

⁹⁸² הם ג' קליפות החיצונות כשמתערב הטוב דנוגה בהם, אז נק' מת, וחוזרים ומבררים אותו, וזהו ומהדרין כמלקדמין, וכמ"ש בשם הרב בסמוך (מ"מ).

⁹⁸³ המלאכין שליטין לפום שעתא שאמרו בזה"ק (בראשית יז ע"ב יח ע"ב יט ע"א ובפ' תרומה קמד ע"ב ויקרא כה ע"ב פנחס ריז ע"א וכן בכ"מ), הענין הוא ע"פ מה שכתבנו לעיל ח"א דרוש ו', כי כל הניצוצין שירדו למטה במיתת המלכים, והוא בירידתן במקום העולמות ב"ע של עתה, אשר אז לא היו עדיין העולמות ב"ע כלל, הנה פעלו ועשו שם את השרשים העיקריים דכל המציאויות כולם דכל העולמות ב"ע בפרטות ופרטי פרטות כל אשר היו עתיד לצאת בכל משך זמן דששת אלפים שנה, והוציאו אז את כולם בבת אחת בלי סדר כלל, אלא כולם בפעם אחת (דע"ה ח"ב סד ע"ב).
⁹⁸⁴ פי' למה אנו צריכין לבררם בשביל דאתקריבו לגבי דהאי חויא, שהם ג' קלי' החיצונות שיונקים מהם ע"י הנוגה (מ"מ).

⁹⁸⁵ אדם קדמאה [המוזכר כאן] הוא הטוב שבנוגה, וכשמתערב ברע שהם ג' קלי' חיצוניות, נעשה רע ומת במיתת המלכים. והיינו כמ"ש הרח"ו, שהם המלכים שמתו בבחי' נוגה, שהטוב שבנוגה הם ניצוצות הקדושה שנשארו בנוגה מהז' מלכים. א"נ אדם קדמאה וכו' הם ג' חשמל"ם דבי"ע, שהיו מלבישים לנר"ן דאדה"ר ונפלו בקלי' נוגה, ור"ל שג' חשמל"ם הנז' נפלו בנוגה, ומהם יונקים ג' קלי' חיצוניות באמצעות הנוגה, וכמ"ש בספר א"י על מ"ש הזהר בפרשת ויקהל דף רג וז"ל בהאי נוגה מפתי נחש לאתתא לנטלא נהורא וכתב הרב שהם ג' חשמל"ם שבנוגה והם נק' נוגה עיי"ש באריכות, ולפי זה משכנא דהאי חויא לכל הפירושים הם ג' קלי' חיצוניות אלא במ"ש אדם קדמאה, הוא שיש ב' פירושים והכל אמת, כי ניצוצות הקדושה שנשארו בנוגה מהז' מלכים וג' חשמל"ם דאדה"ר שהפיל בנוגה, כולם אנו מבררים אותם, ומהם נעשים מלאכים וכו', כמ"ש באוצרות חיים (מ"מ).
⁹⁸⁶ פי' אפילו בנוגה יש בו זכר ונקבה שנק' אדם, כמו הקדושה שיש שם זכר ונקבה הנק' אדם (מ"מ).

⁹⁸⁷ תצא רמז ע"ב (הערת הזהר).

⁹⁸⁸ פי' זו"ן דאצילות שנק' אדם (מ"מ).

⁹⁸⁹ פי' אע"פ שבזו"ן דאצילות אין מיתה ח"ו, מ"מ מנע מהם האור, כמ"ש הרב שנסתלקו מז"א ג' ראשונות שהם חב"ד, ומהמלכות ט' ספירותיה, ונשאר בסוד נקודה (מ"מ).

⁹⁹⁰ פי' נוקבא דנוגה וכן מ"ש ודכורא מת הוא דכורא דנוגה (מ"מ).

⁹⁹¹ פי' ששבר הקלי' שיונקת מן המלכות שהם ענבין אוכמין (מ"מ).

⁹⁹² אכל (דפ"ו).

<p>וכדין אתמר שיר השירים כמה דאתמר ואפילו באתר דא אקרי ענבים⁹⁹³ כמה דאת אמר (הושע ט י) כענבים במדבר וגו' ואלין אינון ענבין חורין:</p>	<p>"שיר השירים", כמו שנתבאר. ואפילו במקום זה נקרא ענבים, כמו שנאמר "כענבים במדבר וגו'", ואלה הם ענבים לבנים.</p>
<p>שירתא דא איהי מעליא על כל שאר שירין דקדמאי כל שירין דקדמאי אמרו לא סליקו אלא גו שירין דמלאכי עלאי אמרי ואף על גב דהא אוקמוה אבל כתיב (תהלים קכב א) שיר המעלות לדוד ושיר המעלות (רוא דא אתמר אלא שיר המעלות) שיר דמלאכי עלאי אמרי דאינון מעלות ודרגין אמרי⁹⁹⁴ למאן לדוד לבקשא טרפא ומזונא מניה:</p>	<p>שירה זו היא מעולה על כל שאר השירים של הראשונים. כל השירים שהראשונים אמרו, לא עלו אלא תוך השירים שהמלאכים העליונים אמרו. ואף על גב שהרי פרשוה, אבל נאמר "שיר המעלות לדוד", שיר המעלות, שיר שהמלאכים העליונים אומרים, שהם מעלות ודרגות. למי אומרים, לדוד, לבקש טרף ומזון ממנו.</p>
<p>תו שיר⁹⁹⁵ המעלות כמה דאת אמר (תהלים מו א) על עלמות שיר (שיר א ג) על כן עלמות אהבוך לדוד בגין דוד מלכא עלאה דאיהו משבח תדיר למלכא עלאה⁹⁹⁶:</p>	<p>עוד שיר המעלות, כמו שנאמר "על עלמות שיר", "על כן עלמות אהבוך". לדוד, בשביל דוד המלך העליון, שמשבח תמיד את המלך העליון.</p>
<p>כיון דאתא שלמה מלכא אמר שיר דאיהו עלאה לעילא דרברבי עלמא עלאין קאמרי לגבי מלכא עלאה דשלמא כלא דיליה⁹⁹⁷ כלהו דאמרי שירתא לא סליקו בההיא שירתא לומר אלא ההוא שירתא דמלאכי עלאי קאמרי בר שלמה מלכא דסליק בההיא שירתא למה דרברבין עלאין עמודי עלמא קאמרי כל בני עלמא ברתיכין תתאין שלמה מלכא ברתיכין עלאין:</p>	<p>כיון שבא שלמה המלך, אמר שיר שהוא עליון למעלה, שגדולי עולם עליונים אומרים למלך העליון שהשלום כולו שלו. כל האומרים שירה, לא עולים בשירה זו לומר אלא אותה שירה שאומרים מלאכי השרת, פרט למלך שלמה שעלה בשירה ההיא למה שגדולים עליונים עמודי עולם אומרים. כל בני העולם במרכבות תחתונות, ושלמה המלך במרכבות עליונות.</p>
<p>ואי תימא משה דסליק בדרגא דנבואה ובחביבו לגבי קודשא בריך הוא על כל בני עלמא ההיא שירתא דקאמר ברתיכין תתאין הוה ולא סליק יתיר תא חזי שירתא דקאמר משה סליק לעילא ולא לתתא אבל לא אמר שירתא כשלמה מלכא ולא הוה בר נש דסליק בשירתא וכשלמהו (דשלמה):</p>	<p>ואם תאמר, משה שעלה בדרגת נבואה ובחביבות לקדוש ברוך הוא על כל בני העולם, אותה שירה שאמר במרכבות תחתונות היתה, ולא עלה יותר. בא וראה, השירה שאמר משה עלתה למעלה ולא למטה, אבל לא אמר שירה כשלמה המלך, ולא היה אדם שעלה בשירה כמו שלמה.</p>
<p>משה סליק בתושבחתיה לעילא ותושבחתא דיליה הוה למיהב תושבחתן והודאן למלכא עלאה דשויב לון לישראל ועבד לון נסין וגבוראן במצרים ועל ימא אבל דוד מלכא ושלמא בריה אמרו שירתא</p>	<p>משה עלה בתושבחתו למעלה, ותושבחתו היתה לתת תושבחות והודאות למלך העליון שהציל את ישראל, ועשה להם נסים וגבורות במצרים ועל הים, אבל דוד המלך ושלמה בנו אמרו שירה</p>

⁹⁹³ פי' שגם הז"א נק' ענבים, אע"פ שיעקר שם ענבים הם במלכות, והביא ראיה מפסוק כענבים במדבר מצאתי ישראל שהוא ז"א (מ"מ).

⁹⁹⁴ ור"ל שמעלות הם דרגין שהם מ"ה שמבקשים טרף מדוד שהוא מלכות (מ"מ).

⁹⁹⁵ פי' מפרש מעלות הם ב"ע כד"א על עלמות שיר, ופי' לדוד היינו שמשבחים לז"א, בשביל דוד שהיא מלכות (מ"מ).

⁹⁹⁶ ויחי רנא ע"א (הערת הזהר).

⁹⁹⁷ בינה (רח"ו).

קמח/א	
<p>בגוונא אחרא דוד אשתדל⁹⁹⁸ לאתקנא עולמתן⁹⁹⁹ ולקשטא לון במטרוניתא¹⁰⁰⁰ לאתחזאה מטרוניתא ועולמתהא בשפירו¹⁰⁰¹ ועל דא אשתדל באינון שירין ותושבתן לגבייהו¹⁰⁰² עד דאתקין וקשיט כלהו עולמתן ומטרוניתא:</p>	<p>בצורה אחרת. דוד השתדל לתקן את העלמות ולקשט אותם למלכה, שתראה המלכה ועלמותיה ביופי, ולכן השתדל באותם שירים ותשבחות שאצלם, עד שתקן וקשט את כל העלמות ואת המלכה.</p>
<p>כיון דאתא שלמה אשכח למטרוניתא מתקשטא ועולמתהא בשפירו אשתדל למיעל לה לגבי חתן ואעיל החתן לחופה במטרוניתא ואעיל מלין דרחימו ביניהו בנין לחברא לון כחדא ולמהוי תרוייהו בשלימו חדא בחביבו שלים ועל דא שלמה סליק בתושבתהא עלאה על כל בני עלמא:</p>	<p>כיון שבא שלמה, מצא מלכה מקושטת ונערותיה ביופיים, השתדל להכניסה לחתן והכניס את החתן לחופה עם המלכה, והכניס דברי אהבה ביניהם, כדי לחברם כאחד, ולהיות שניהם בשלמות אחת בחביבות שלימה, ולכן שלמה עלה בתשבחת עליונה על כל בני העולם.</p>
<p>משה זווג לה¹⁰⁰³ למטרוניתא בהאי עלמא לתתא למהוי בהאי עלמא בזווגא שלים בתתאי שלמה זווג לה למטרוניתא בזווגא שלימא לעילא ואעיל החתן לחופה</p>	<p>משה זווג את המלכה בעולם הזה למטה, להיות בעולם הזה בזווג שלם בתחתונים. שלמה זווג את המלכה בזווג שלם למעלה, והכניס את החתן לחופה בתחילה, ואחר כך הכניס את שניהם לעולם הזה, והכינם בשמחה בבית המקדש שהוא בנה.</p>

⁹⁹⁸ היינו שבח זה על זה, מפני שדוד אשתדל בשיריו (אור יקר).

⁹⁹⁹ מפני שאי אפשר לה להקשר בזכר אם לא בבא עמה סעד התחתונים, בסוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ולזה כל שיריו היו למטה בעולמות העלמות הנערות, ולא שהיו בנפרדים למטה, אלא בסוד קשרן בשכינה ושכינה מתקשטת עמהן, והיינו אומרו "לאתקנא עולמתן וכו'" (אור יקר).
¹⁰⁰⁰ כדרכנו בקריאת שמע וברכותיה, וכדפי' בפרשת פקודי, מפני שידע שאין יחוד לת"ת עם המלכות אלא בתיקון זה (אור יקר).

¹⁰⁰¹ אל הת"ת שיבא ליתייחד עמהם, דהיינו שמע ישראל, נקשר ונתאחד בברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כדפי' לעיל. והתחילה במלאכה וגמר עד דאתקין וקשיט כולהו עולימתן ומטטרון והזמינם אל היחוד, והיינו שהוא הכין כל צורכי המקדש, אמנם לא נבנה על ידו (אור יקר).

¹⁰⁰² דגבייהו (דפ"ו).

¹⁰⁰³ נמחק בדפ"ו.

<p>בקדמיתא¹⁰⁰⁴ ולבתר אעיל¹⁰⁰⁵ לתרווייהו בהאי עלמא זמין לון בחדוה בני מקדשא דאיהו בנה:</p>	
<p>ואי תימא היך עייל משה למטרוניתא בלחודהא בהאי עלמא דהא אתחזי פרודא תא חזי קודשא בריך הוא זווג לה במשה בקדמיתא ואיהי הוות כלת משה כמה דאתמר כיון דאזדווגת ביה במשה נחתת בהאי עלמא בזווגא דהאי עלמא ואתתקנת בהאי עלמא מה דלא הוות מקדמת דנא ולעולם לא הוות בפרודא:</p>	<p>ואם תאמר, איך הכניס משה את המלכה לבדה לעולם הזה, שהרי נראה בפירוד. בא וראה, הקדוש ברוך הוא זווג אותה עם משה בתחילה, והיא היתה כלת משה כמו שנתבאר. כיון שהזדווגה עם משה ירדה לעולם הזה בזווג של העולם הזה, ונתקנה בעולם הזה, מה שלא היתה מלפני כן, ולעולם לא היתה בפרוד.</p>
<p>אבל לא הוה בר נש בעלמא מיומא ודאתבריו (דאתיליד) אדם דיעיל רחימו וחביבו ומלין דזווגא לעילא בר שלמה מלכא¹⁰⁰⁶ דאיהו אתקין זווגא דלעילא בקדמיתא ולבתר זמין לון כחדא בביתא דאתקין לון זכאין אינון דוד ושלמה בריה דאינון אתקינו זווגא דלעילא מיומא דאמר לה קודשא בריך הוא לסיהרא זילי ואזעירי גרמיק לא אזדווגת בזווגא שלים בשמשא בר כד אתא שלמה מלכא¹⁰⁰⁷:</p>	<p>אבל לא היה אדם בעולם מיום שנברא אדם שיכניס אהבה וחביבות ודברי זווג למעלה, פרט לשלמה המלך, שתקן הזווג שלמעלה בתחילה, ואחר כך הכין אותם כאחד בבית שתקן להם. אשריהם דוד ושלמה בנו שתקנו את הזווג שלמעלה, מיום שאמר הקדוש ברוך הוא ללבנה "לכי ומעטי את עצמך" (חולין ס ע"ב), לא הזדווגה בזווג שלם עם השמש, פרט לכשבא המלך שלמה.</p>

¹⁰⁰⁴ שלמה זווג לה למטרוניתא בזיווגא שלימא לעילא ואעיל החתן לחופה בקדמיתא ולבתר אעיל תרווייהו בהאי עלמא זמין להו בחדוה דבי מקדש דבנה להו, ומבואר בשער מ"ן שהחופה דזר"ן היא בינה עילאה, ומלת חופה עם הכולל גימ' מא"ה, לרמוז כי חופה היא ס' מ' דאפרסמון, שהוא סוד בינה ותבונה, ונשאר אותיות אפריון, לרמוז כי אפריון כלול בתוך הס' מ', וכללות שניהם יחד נעשה מהם אפרסמון, כי ה' החסר מאפרסמון, לרמוז על אפריון הכלול בתוכו, הוא סוד המלכות שהוא י' דאדנ"י. והס' מ' נעשה בסוד החופה וחופים על זר"ן, וז"ש אפריון עשה לו לגרמיה, כי היא עצמה נעשית חופה לזר"ן, והיא המלך שהשלום שלו, ולפיכך קיבלו שם מוחין גדולים, כי כשהמוחין מתפשטים לז"א למטה ע"י נה"י דבינה, אינו מתפשט רק הארת המוחין ממוחי דאור"א עצמם, ומתפשטים למטה עד למוחי חו"ב דז"א, והוא דוגמת הענפים המתפשטים משרשים שלהם, כמ"ש בשער הנסירה ובשער התפלין, משא"כ כשעלו זר"ן בחופה עילאה, ושם קבלו הארת המוחין דחו"ב עצמם, לא הענפים בלבד, אלא אפילו השרשים עצמם דחו"ב שלהם, ולא הארה בעלמא כמו למטה, שהוא כמו ענפים. ובמלת "לבנון" נרמז ג"כ עליות זר"ן, כי ה"ל"ב הם פשוטים בלי מילוי. נר"ן שבאמצע הם זר"ן, כי נ' כפופה הוא בסוד מלכות. ו' הוא ז"א, ו' פשוטה בינה, ולכן נקרא לבנון מפני שמלבין עונותיהם של ישראל, בסוד בינה שהוא יוה"כ, ולכן לבנון גימ' חק"ל, לרמוז שהו"ה אדנ"י נתעלו בסוד הו"ה אה"ה, כי ד' שמות אלו גימ' לבנון, ומתוך דברים אלו תבין מ"ש הזהר, אפריון דא תקונא דעלמא תתאה מעלמא עילאה, ואפיק ארזי לבנון רברבין מהאי זיהרא עילאה, ושוי רתיכוני על כ"ב אתוון רשימין ואתגלפו בעשר אמירן ואתיישבו הה"ד מעצי הלבנון. פי' הדבר, כי ל"ב נתיבות חכמה מלבנון הוא כ"ב אתוון ועשר אמירן, וזה כמ"ש. גם אם תדייק במ"ש, ואפיק ארזי לבנון רברבין מהאי זיהרא עילאה, הוא רומז ג"כ למ"ש שמתחלה למטה, הם דוגמת ענפים שאין להם למטה רק הארת המוחין. משא"כ למעלה, שהם בסוד ארזי לבנון, מההוא זיהרא עילאה שהוא עצמות המוחין. ואיתא בספר מאורי אור שארזי ה"ס ספירות דאבא, והוא כמ"ש שארזי לבנון הוא בסוד זיהרא עילאה, שהוא מוחין דאבא במקומם. ונמצא שמוח דאור"א שהם חו"ב נרמזו במלת לבנון, ומלת עצי נרמזו בו סוד הדעת, כי שם אהר"ה שבדעת גימ' י"ז ובכללות עשר גימ' עצ"י (מ"מ). בקדמיתא – פי' לגבי מ"ש אח"כ ולבתר אעיל לתרווייהו בהאי עלמא, דהיינו שאחר שזווג זר"ן למעלה בקדמיתא אח"כ הביאם לעולם הזה (מ"מ).

¹⁰⁰⁵ עאל (דפ"ו).

¹⁰⁰⁶ והוא גופו גלגול ניצוץ מרע"ה (רח"ו).

¹⁰⁰⁷ עי' לקמן קצד ע"א, כי במתן תורה היו ג"כ בזווג שלם ע"ש (לש"ו).

<p>שיר השירים הא הכא חמש דרגין לאתדבקא ובעלמא (לעלמא) דאתי שיר חד השירים תרין הא תלת אשר הא ארבעה לשלמה הא חמשה בחמשה איהו דהא יומא דחמשין רזא דיובלא איהו:</p>	<p>שיר השירים, הרי כאן חמש דרגות לדבק בעולם הבא: שיר, אחת. השירים, שתיים, הרי שלש. אשר, הרי ארבע. לשלמה, הרי חמש, בחמישי הוא, שהרי יום החמשים הוא סוד היובל.</p>
<p>תא חזי זונגא דלעילא לא יכיל שלמה לאתקנא אלא בנין דאשתכח זונגא לתתא מקדמת דנא ומאן איהו זונגא דמשה דאי לא הוי זונגא דנא לא אתתקן זונגא דלעילא וכלא ברזא עלאה איהו לחכימי לבא:</p>	<p>בא וראה לא יכל שלמה לתקן את הזווג העליון, אלא משום שנמצא זווג למטה מלפניו, ומיהו הזווג של משה, שאם לא היה אז הזווג הזה, לא התקן הזווג של מעלה, והכל הוא בסוד עליון לחכמי הלב.</p>
<p>כתיב (מ"א ה יב) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף¹⁰⁰⁸ האי קרא אוקמוה חברייא¹⁰⁰⁹ אבל וידבר שלשת אלפים משל ודאי על כל מלה ומלה דאיהו הוה אמר הוה ביה תלת אלף משלי כגון ספרא דקהלת דאיהו ברזא עלאה ואיהו בארע משל דלית ביה קרא דלאו איהו בחכמתא עלאה ובארע משל אפילו קרא זעירא דביה:</p>	<p>נאמר "וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף", פסוק זה פרשוהו החברים, אבל "וידבר שלשת אלפים משל", ודאי שעל כל דבר ודבר שהוא היה אומר, היו בו שלשת אלפי משלים, כמו ספר של קהלת שהוא בסוד עליון, והוא בדרך משל, שאין בו פסוק שאינו בחכמה עליונה ובדרך משל, אפילו הפסוק הקטן שבו.</p>
<p>דכר הוה מטי רב המנוגא סבא קדמאה להאי קרא (קהלת יא ט) שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותך הוה בכי ואמר ודאי האי קרא יאות הוא ואיהו בארע משל ומאן יכיל למעבד דרשא במשל דא ואי איהו דרשא לית ביה דרשא [אלא] כמה דחמינן בעיינין ואי חכמתא איהו מאן יכיל למנדע לה:</p>	<p>שכשהיה מגיע רב המנוגא סבא הראשון לפסוק הזה "שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותך", היה בוכה ואמר, ודאי פסוק זה נאה הוא, והוא בדרך משל, ומי יכול לעשות דרש במשל זה, ואם הוא דרש אין בו דרש אלא כמו שראינו בעינים, ואם זו חכמה, מי יכול לדעת אותה.</p>
<p>מיד הוה תב ואמר כתיב (בראשית לו ב) אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו' האי קרא דקהלת איהו משל לחכמתא דקרא דא דאורייתא ודא משל לדא שמח בחור בילדותך והוא נער ויטיבך לבך היה</p>	<p>מיד היה שב ואומר, נאמר "אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו'", פסוק זה של קהלת הוא משל לחכמה של פסוק זה של התורה, וזה משל לזה. "שמח בחור בילדותך", "והוא נער". "ויטיבך לבך", "היה רועה את אחיו בצאן". "בימי בחורותך" "את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו". ודע, כי על כל אלה</p>

¹⁰⁰⁸ זה תבין מאדרת נשא דף קל"ב ע"ב בענין ההוא עלמא קדמאה דנפיק מההיא תקונא קדמאה דדיקנא דאיהו אלף אלפין מארי תריסין וע"ש ענין אותם האלף מה הם ואיך נמשכין עד הכתפים (שער מאמרי רשב"י). חמשה ואלף הם סוד ה' תרעין מחסד עד הוד ואלף הוא אילנא דחיי יסוד העולה עד אבא ואימא דרך חוט השדרה (זהר הרקיע).

¹⁰⁰⁹ דג' הספרים שחיבר הן בג' דרגין שכוללן כל (הכל ג' אני) [נדצ"ל הי"ס ג"ר ז"א כ"י - המסדר] מל"ך, הן ג' חדרי המזון, וכן בעולם שנה נפש, ובכל דבר והנה משלי (בג"י) [צ"ל בג"ר - המסדר] וז"ש שלשת אלפים משל, ופשטה דקרא הוא שלשת פעמים משלי דשם, שהן ג' חלקים. שיה"ש נגד ר"ק, וזהו חמשה ואלף, וכמ"ש ע"ב ויהי שירו חמשה ואלף [ע"ש], והוא ג"כ בדרגא דאלף דסליק לאו"א בסוד משכיל [פ' דלקמן עמוד ב' אמר כי חמשה הן תרעין, חמש מאות שנין דעץ החיים דנפקין מבינה מחסד עד הוד, ואלף הוא יסוד עץ החיים והוא נקרא משכיל, דסליק עד מוחא כידוע - המסדר]. והוא שיר ברזא דאלף יו"ד של שיר כמ"ש בזו"ח שיה"ש, והוא שיר, חד. השירים, ה' שירים. ואלף חוזר לא', וזהו סוד תתרו"ו כו' עם הכלה [פ' דלקמן ע"ב אמר ואיהו ירית אינון חמשה למיתי לגבי כלה או דצ"ל עם הכולל - המסדר], ועם נקודה האמצעיות סלקא תתרו"ז והוא כמנין שמהן דלעילא דשם מילוי אלפין (ר"ל כמ"ש הגר"א במ"א שהן אדנ"י במילוי תרע"א, אלה"ם במילוי אלפין רצ"א, הו"ה במילוי אלפין מ"ה, סך הכל תתרו"ז - המסדר), וז"ש תתרו"ו סימן. וקהלת נגד כ"י, דהיא כניס לכולא, ובה אתרמיזו דיוקנין דכולא, וכליל כולא, ולכן וידבר על כו' (עמ"ש הגר"א בזו"ח שיה"ש על תתרו"ו סימן - המסדר) (יהל אור).

<p>רעה את אחיו בצאן בימי בחורותיך את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ודע כי על כל אלה ויבא יוסף את דבתם רעה יביאך אלהים במשפט אלה תולדות יעקב יוסף יוסף אתכליל ביעקב ורויזן דסתרי תורה מאן יכול למנדע לון:</p>	<p>"ויבא יוסף את דבתם רעה", "יביאך אלהים במשפט". "אלה תולדות יעקב יוסף", יוסף נכלל ביעקב, והסודות של סתרי התורה מי יכול לדעת אותם.</p>
<p>והאי משל אתפשט לתלת אלף משלים וכלהו</p>	<p>והמשל הזה התפשט לשלשת אלפי משלים וכולם</p>
<p>קמה/ב</p>	
<p>בהאי משל¹⁰¹⁰ בשעתא דיוסף אתכליל ביעקב¹⁰¹¹ תלת אלף אינון באברהם יצחק ויעקב דכלהו בהאי משל ברזא דחכמתא¹⁰¹² וכאן כמה טייעין¹⁰¹³ אינון בטוענין דטמירו בהו¹⁰¹⁴ דיירי תריסין¹⁰¹⁵ דלית לון¹⁰¹⁶ חושבנא לטמירין דחכמתא¹⁰¹⁷:</p>	<p>במשל הזה. בשעה שיוסף נכלל ביעקב, שלשת אלפים, הם באברהם יצחק ויעקב, שכלם במשל הזה, בסוד החכמה. וכאן כמה סוחרים הם במשאות של הנסתר, ובהם דיירי המגנים שאין להם חשבון לסתרי החכמה.</p>
<p>ויהי שירו חמשה¹⁰¹⁸ ואלף הכי אוקימנא ויהי שירו של משל וכלא חד בין מאן דאמר ויהי שירו דשלמה בין מאן דאמר ויהי שירו של משל כלא איהו חד וכלא איהו קאמר ויהי שירו דא שיר השירים וכי חמשה ואלף איהו שיר השירים ודאי הכי הוא חמשה אינון תרעין¹⁰¹⁹ ופתחין דמתפתחי במלכא דשלמא</p>	<p>"ויהי שירו חמשה ואלף", כך בארנו, "ויהי שירו" של משל והכל אחד, בין מי שאמר "ויהי שירו" של שלמה, בין מי שאמר "ויהי שירו" של משל, הכל אחד הוא. ואת הכל הוא אמר. "ויהי שירו", זה שיר השירים. וכי חמשה ואלף הוא שיר השירים, ודאי כך זה. חמשה הם שערים נפתחים שנפתחים במלך שהשלום שלו, והם חמש מאות שנים של עץ החיים, חמשים שנות היובל.</p>

¹⁰¹⁰ נראה שהשכינה תקרא משל מפני שהוא המושל על הארץ ומלכותו בכל משלה, ואפשר היסוד יקרא משל כאומרו ויוסף הוא השליט וכו', והנה הוא או היא דבור א' ודאי משל אחד, אמנם מתפשט בשלשת אלפים משל והכל סוד המשל הזה (אור יקר). פי' משפיעים ביסוד (מ"מ).

¹⁰¹¹ שאז מתפשט היסוד או המלכות שבה ג' אלף בענין שהם אלף מצד החסד, ואלף מצד הגבורה ואלף מצד הת"ת. והא כיצד הם ג' אבות, מתחלק המשל בהם לג', והמשל בעצמו כלול מעשר, היינו עשרה עשרה עשרה, עוד כלול כל א' מעשר הם מאה מאה מאה, עוד יוכללו כל א' מעשר הם אלף, היינו ג' אלף, ואפשר כללותם למאה מצד הדעת מא"ה אמ"ה, ואלף מצד הבינה אלף בינה, ושם גנוזה החכמה (אור יקר).

¹⁰¹² דהיינו חכמה המתגלת שם ומתלבשת במשל (אור יקר).

¹⁰¹³ אינון סוד הצדיקים שבגן עדן שנראים בעולם הזה כדמות טייעא, והיו נראים להם חמורים, והיינו נושאים משאות סודותם, נרמזים ונמשלים בדמות ההוא וז"ש "בטוענין דטמיר" (אור יקר).

¹⁰¹⁴ בסודות (אור יקר).

¹⁰¹⁵ בעלי מגינין הלוחמים מלחמת הסודות (אור יקר).

¹⁰¹⁶ להון (דפ"ו).

¹⁰¹⁷ והם נמשלים בסוד המשלים מן הטעם הזה, ולזה המשל היא חכמה נפלאה נסתרת בו (אור יקר).

¹⁰¹⁸ הענין שהשיר היא השכינה העולה למעלה, דרך המשל יסוד, או שהיא היא המשל ועולה בשיר, ובין אם נפרש שירו של שלמה או שירו של משל הכל רמז לשכינה, ומשל ושלמה הכל ענין א' והוא אמר שיר והוא אמר משל, המשל הוא השיר והשיר הוא המשל הכל ענין א' (אור יקר).

¹⁰¹⁹ הם סוד ה' ספירות שהם חגתנ"ה הם שערי הבינה, והם הם חמשים כאשר כל א' כלול מעשר (אור יקר). פי' הם ה' חסדים המתפשטים בז"א שנק' מלכא דשלמא דיליה (מ"מ).

<p>דיליה¹⁰²⁰ ואינן חמש מאה שנין דאילנא דחיי¹⁰²¹ חמשין שנין דיובלא¹⁰²²:</p>	
<p>ואלף דא איהו אילנא דחיי חתן דנפיק מסטריה ואיהו ירית כל אינן חמשה¹⁰²³ למיתי לגבי כלה¹⁰²⁴ יומיה דקודשא בריך הוא¹⁰²⁵ אלף שנין¹⁰²⁶ איהו ודא איהו נהר דנגיד ונפיק מעדן יוסף זכאה¹⁰²⁷ דאקרי צדיק על ושמה¹⁰²⁸ (שמיה) דסיהרא כמה דאתני ובהו (ביה) קודשא בריך הוא ובגין כך שיר השירים¹⁰²⁹ קדש קדשים:</p>	<p>"ואלף" זהו עץ החיים, חתן שיוצא מצדו, והוא יורד כל אותם החמשה להביאם לבלה. יומו של הקדוש ברוך הוא, הוא אלף שנים, וזהו הנהר ששופע ויוצא מעדן. יוסף הצדיק שנקרא צדיק על שם הלבנה, כמו שהתנה בה הקדוש ברוך הוא, ולכן שיר השירים קדש קדשים.</p>
<p>ולית לך קרא בשיר השירים דלא אית ביה רזא דחמשה ואלף ודאי שיר השירים ודאי הכי הוא חמש דרגין אינן [ב]האי קרא כמה דאתמר ואי תימא האלף אמאי לא אדכר הכא ודאי ההוא אלף¹⁰³⁰ טמירא הוה וטמירא איהו עד דאתחברת אתתא בבעלה ועל דא אשתדל העליונה.</p>	<p>ואין לך פסוק בשיר השירים שאין בו סוד של חמשה ואלף ודאי, שיר השירים ודאי שכך הוא, חמש דרגות היו בפסוק הזה כמו שנאמר. ואם תאמר למה לא נזכר כאן האלף. ודאי שאותו אלף היה סתום, והוא סתום עד שהתחברה אשה בבעלה, ולכן השתדל שלמה להביא אותו אלף לבלה בסתר של החכמה העליונה.</p>

¹⁰²⁰ דהיינו אומרו שיר הכלול חמשה שירים, אשר אותם השירים והשערים פותח בשיר דשלמה, דהיינו מלכא דשלמא דיליה, דהיינו החכמה, כאומרו בחכמה פותח שערי הבינה, וכן הת"ת מלכא דשלמא דיליה פותח בחכמה תתאה השערים האלו, והיינו מלכא דשלמא דיליה, הת"ת לדרך אחרת, והנה אלו הם כלולים מחמשה לחמשים, ומחמשים לחמש מאות, והיינו שבשיר שהוא אחד נעשה השירים חמשה על ידי הת"ת כדפי', והם מצד הת"ת בחכמה מקור החיים, כל א' כלול ממאה (אור יקר).

¹⁰²¹ מצד החכמה (אור יקר). פי' חג"ת נו"ה דז"א, ומ"ש נ' שנין דיובלא, הם ה' חסדים דאימא המתפשטים בהם, וחמשה דקרא הם חג"ת נו"ה דז"א (מ"מ).

¹⁰²² הם מצד הבינה (אור יקר). חמשה בשיר במלכות, ואין ספק שהת"ת בעצמו אחד, והוא כלול מעשר, ועשר מעשר עד אלף, בסוד הכללות מדרגה אחר מדרגה, והיינו ויהי שירו מצד המלכות עצמה חמשה ונקשר ומתייחד עם הת"ת שהוא אלף, ופי' ואלף ונקשר עם אלף, בענין שיש לת"ת שתי בחי' הא' אלף דהיינו "ואלף דא איהו אילנא דחיי", שעם היות שהם חמש מאות כדפי' היינו בחינת עצמו דנפיק מסטרא דהחמשה (אור יקר).

¹⁰²³ מצד הבינה (אור יקר). ¹⁰²⁴ שהיא מלכות, שיר, חמשה, וב' בחינות אלו הם חמשה מצד הבינה, ואלף מצד החכמה שממש הוא ונהר יוצא מעדן, והיינו שהוא הת"ת יום מדת יום ודאי (אור יקר).

¹⁰²⁵ עולה ונכלל עשר מעשר אלף שנים ודאי, ולזה נמשך למטה להשקות את הגן, והיינו ואלף, אמנם נמשך משך הנהר מחמשה שהם חגתנ"ה ליסוד דהיינו ואלף משך הנהר משך הו' (אור יקר).

¹⁰²⁶ לפי שכולל ה' חסדים וה' גבורות (רח"ו). ¹⁰²⁷ שהוא נכלל ביעקב כדפי' לעיל, והיינו וצדיק יסוד עולם המקיים למלכות דהיינו שיר, ונקרא צדיק על שמיה דסיהרא דהיינו צדק מלכות, י' נעשה צדיק, דהיינו אות ברית היסוד בתוך צדק, שעם היות שהיא עולה אל הת"ת וישב הים לפנות בוקר לאיתנו, דהיינו לתנאו הראשון שהיא שבה אל היסוד, אחר עלייתה לאין תכלית (אור יקר).

¹⁰²⁸ שמא (דפ"ו). ¹⁰²⁹ שיר מחמש שירים כדפי' (אור יקר).

¹⁰³⁰ כבר פי' שסוד האלף הזה הוא סוד ונהר יוצא מעדן שהוא סוד קו האמצעי יחיד עולה עד החכמה, ויורד ונמשך ביסוד אל תוך המלכות והוא סוד קו משך הזרע העולה אל המוח ויורד אל פי האמה, וזה מתלבש בתוכיות החמשה, והוא נעלם בלתי תגלה אלא בסוד הזווג בתוכיות הרחם, ודאי שם נגלה משך הזרע, ונפתח עוד אלף זה שהוא מהחכמה עד היסוד כדפי' וז"ש "עד דאתחברא אתתא בבעלה" (אור יקר).

<p>שלמה¹⁰³¹ למיתי ההוא אלף¹⁰³² לגבי כלה¹⁰³³ בטמירו דגושפנקא דחכמתא עלאה:</p>	
<p>כיון דעבד קדש הקדשים לתתא גניזו וטמיר ואעיל¹⁰³⁴ רזא דקדש הקדשים לתמן למעבד גניזו דשמושא שלים עילא ותתא כדקא יאות קדש הקדשים¹⁰³⁵ איהו לעילא רזא דחכמתא עלאה (ויובלא) (דיובלא) כגוונא דא ירתין התן וכלא ירותא דאבא ואמא:</p>	<p>כיון שעשה קדש הקדשים למטה, גנוז וסתום, והכניס לשם את סוד קדש הקדשים, לעשות גניזת התשמיש השלם למעלה ולמטה כראוי, קדש הקדשים הוא. למעלה סוד החכמה העליונה והיובל, כדוגמא זה יורשים החתן והכלה ירושת האב והאם.</p>
<p>ואתהדרו אחסנת ירותא בגוונא אהרא ירותא דאבא ירתא ברתא¹⁰³⁶ בסליקו דשמא קדישא דא ואתקרי אוף הכי קדש חכמה ירותא דאמא ירית ברא ואקרי קדשים בגין דנטיל כל אינון קדשים עלאין וכניש לון לגביה ובתר יהיב לון ואעיל לון לגבי כלה:</p>	<p>וחזרו נחלת הירושה בצורה אחרת, ירושת האב ירשה הבת בעלייתו של השם הקדוש הזה, ונקרא גם כך קדש חכמה. ירושת האם ירש הבן ונקרא קדשים, משום שנטל את כל אותם הקדשים העליונים, וכנסם אליו, ואחר כך נותן אותם ומכניסם לכלה.</p>
<p>ועל דא אמר שיר השירים שיר לגבי קדש השירים לגבי קדשים למהוי כלא קדש קדשים ברזא חדא כמה דאתהזוי אשר לשלמה הא אתמר למלכא דשלמא דיליה:</p>	<p>ועל זה אמר שיר השירים, שיר לקדש, השירים לקדשים, להיות הכל קדש קדשים בסוד אחד כשראוי. "אשר לשלמה", הרי נתבאר למלך שהשלום שלו.</p>
<p>ואי תימא שבהא דא דיליה הוא לא תימא הכי [אלא] שבהא באתר עלאה איהו (ו)סלקא אבל אהכאו (הכי) הוא רזא כד מתתקנן דכר ונוקבא כחדא תחות מלכא עלאה כדין ההוא מלכא אסתלק לעילא ואתמליא מכל קדושי¹⁰³⁷ ומכל ברכא¹⁰³⁸ דנגדין לתתא ואתמלי ואריק לתתא ודא איהו תיאובתיה דמלכא עלאה כד אתמלי קדושן וברכאן ואריק לתתא:</p>	<p>ואם תאמר ששבח זה הוא שלו, אל תאמר כך, אלא השבח עולה למקום עליון. אבל כאן הוא סוד כאשר זכר ונקבה נתקנים כאחד תחת המלך העליון, אז אותו מלך מתעלה למעלה ומתמלא מכל הקדשות ומכל הברכות ששופעות למטה, ומתמלא ומריק למטה. זוהי תשוקת המלך העליון, כשמתמלא קדושות וברכות ומריק למטה.</p>
<p>ועל (ו)דא איהו צלותין ובעותין ודיתתקון (דאתתקון) ואתמליא ההוא מבוועא עלאה דכיון דאיהו מתתקן כדקא יאות מחיזו דיליה ומחיזו דההוא תקונא מתתקנא עלמא תתאה ועולמתהא ולא אצטריך עלמא תתאה לאאתתקנא אלא ומחיזו דעלמא עלאה סיהרא</p>	<p>ולכן התפלות והבקשות שיתקן וימלא את אותו המבווע העליון, שכיון שהוא מתתקן כראוי ממראהו וממראה של אותו התיקון, נתקן העולם התחתון ועלמותיה, ולא צריך העולם התחתון להתקן אלא מהמראה של העולם העליון. ללבנה אין מראה מעצמה כלל, פרט לכאשר נתקנת השמש ומאירה, וממראה השמש ותקונו נתקנת הלבנה ומאירה.</p>

¹⁰³¹ כל ענייני התעוררות השיר ודברי האהבה (אור יקר).

¹⁰³² שהוא משך ואשד נהר הנעלם המתפשט בתוך עמיק הספירות עד בואו שם (אור יקר).

¹⁰³³ כי החמשה כשהיא נקראת כלה יש לה, דהיינו סוד חמשים בבינה הם ג"כ חמשה מחסד עד הוד, הם כ"ל יסוד, והם כ"ל ה' כלה במלכות ואינם עיקר, סוד שיריה חמשה העיקר הם, אחר שהיא כלה מצד החמשה היותה, ואלף מצד החתן, מפני שסוד החמשה הם מהבינה סוד היובל, אמנם האלף הם מצד החכמה וכמו שהחכמה נעלמת בסוד ' בתוך ה' בתוך הבינה, כך היא רוצה שיהיה סוד ' דיסוד הנמשך מי' עילאה העולה בכללותה אלף בתוך כלה שהיא היא ה' מצד הבינה (אור יקר).

¹⁰³⁴ ועאל (דפ"ו).

¹⁰³⁵ קכא ע"א (הערת הזהר).

¹⁰³⁶ עי' ח"ג רנח ע"א אבא יסד ברתא.

¹⁰³⁷ מחכמה (רח"ו).

¹⁰³⁸ מבינה (רח"ו).

<p>לית לה חיזו מגרמא¹⁰³⁹ כלל בר כד אתתקן בשמשא¹⁰⁴⁰ ואנהיר ומחזו דשמשא ותקונא דיליה אתתקנת סיהרא ואתנהירת:</p>	
<p>מאן¹⁰⁴¹ (ד)אצטריך צלותין ובעותין וכי דאתנהיר ואתתקן¹⁰⁴² ההוא אתר דנפקא מניה נהורא דכיון דההוא אתר מתתקנא מחזו דיליה אתתקן כל מאן דלתתא ובגין כך תושבחתא דקאמר שלמה לא אשתדל אלא בגין מלכא דשלמא דיליה דיתתקן כיון דאיהו אתתקן מחזו דיליה כלל ויתתקן (אתתקן) ואי איהו לא אתתקן לית ליה¹⁰⁴³ תקונא לסיהרא לעלמין ובגין כך [אשר] לשלמה דיתתקן ויתמלי בדקא יאות בקדמיתא כמה דאתמר:</p>	<p>מי צריך את התפלות והבקשות, כדי שיואר ויתקן אותו מקום שיוצא ממנו אור, שכיון שאותו מקום נמתקן מן המראה שלו, [הוא] מתקן את כל מה שלמטה, ולכן השבח שאמר שלמה, לא עסק אלא בשביל המלך שהשלום שלו, שיתקן. כיון שנתקן ממראהו, הכל נתקן. ואם הוא לא נתקן, אין תיקון ללבנה לעולמים, ולכן "אשר לשלמה" שיתוקן ויתמלא כראוי בראשונה כמו שנתבאר.</p>
<p>קמו/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>וזאת התרומה הא אתמר דכד קודשא בריך הוא אתגלי על טורא דסיני כד אתיהיבת אורייתא לישראל בעשר אמירן כל אמירה ואמירה עביד קלא וההוא קלא אתפרש לשבעין קלין והוון כלהו נהירין ונצצין לעינייהו דישראל כלהו והוון חמאן עיינין בעיינין זיו יקרא דיליה הדא הוא דכתיב (שמות כ טו) וכל העם ראים את הקולת רואים ודאי:</p>	<p>"וזאת התרומה" הרי נאמר שכאשר התגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני, כשנתנה תורה לישראל בעשר אמירות, כל אמירה ואמירה עשתה קול, ואותו הקול נחלק לשבעים קולות, וכולם היו מאירים ונוצצים לעיני כל ישראל, והיו רואים עין בעין את זיו כבודו, זה שנאמר "וכל העם רואים את הקולות", רואים ודאי.</p>
<p>וההוא קלא הוה אתרי ביה בכל חד וחד מישראל ואמר לון תקבלני עלך בכך וכך פקודין דבאורייתא ואמרו הין אהדר ליה על רישיה ומתנגלא עליה והוה אתרי ביה ואמר ליה תקבלני עלך בכך עונשין דבאורייתא והוה אמר הין לבתר אהדר ההוא קלא ונשיק ליה בפומיה הדא הוא דכתיב (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו:</p>	<p>ואותו קול היה מתרה בכל אחד ואחד מישראל ואומר להם, תקבל אותי עליך בכך וכך מצוות שבתורה, ואמרו כן. חזר לו על ראשו והתנגלג עליו, והיה מתרה בו ואומר לו תקבל אותי עליך בכך עונשים שבתורה. והיה אומר כן. אחר כך חזר אותו הקול ונשק אותו בפיו, זהו שנאמר "ישקני מנשיקות פיהו".</p>
<p>וכדין כל מה דהוון חמאן ישראל בההוא זמנא הוון חמאן (ישראל) גו חד נהורא דקביל כל אינון נהורין אחרנין והוון תאבין למחמי אמר לון קודשא בריך הוא ההוא נהורא דחמיתו בטורא דסיני דקביל כל אינון גווני נהורין ותיאובתא דלכון עליה תקבלון לה</p>	<p>ואז כל מה שהיו רואים ישראל באותו זמן, היו רואים בתוך אור אחד שקבל את כל אותם האורות האחרים, והיו משתוקקים לראות. אמר להם הקדוש ברוך הוא, אותו האור שראיתם בהר סיני, שקבל כל אותם צבעי האורות ותשוקתכם עליו, תקבלו אותה ותקחו אותה אליכם, ואותם צבעים שהיא מקבלת, אלה הם "זהב וכסף ונחשת וגו".</p>

¹⁰³⁹ מגרמה (דפ"ו).

¹⁰⁴⁰ שהשמש עצמו יאיר ויתוקן מאור הבינה (אור יקר).

¹⁰⁴¹ מה (דפ"ק).

¹⁰⁴² דיתנהר ויתתקן (דפ"ק).

¹⁰⁴³ לה (דפ"ו).

<p>ותסבון לה לגבייכו ואינן גוונין דאיהי מקבלא אלין אינן זהב¹⁰⁴⁴ וכסף¹⁰⁴⁵ ונחשת¹⁰⁴⁶ וגוי:</p>	
<p>דבר אחר ישקני מנשיקות פיהו, מה ראה שלמה המלך שהכניס דברי אהבה בין העולם העליון לעולם התחתון, וראשית התשבחת של האהבה שהכניס ביניהם, הוא ישקני. אלא הרי פרשוה, וכך הוא, שאין אהבה של דבקות רוח</p>	
<p>סתרי תורה:</p>	
<p>ויקחו לי תרומה¹⁰⁵⁰ מאת כל איש וגוי (שמות כה ב) רוא דרזין לידעי¹⁰⁵¹ חכמתא כד אסתלק ברעותא¹⁰⁵² דסתרא דכל סתרי¹⁰⁵³ למעבד יקרא ליקריה¹⁰⁵⁴ אנשיב רוחא¹⁰⁵⁵ מנקודה עלאה¹⁰⁵⁶ דנגיד מלעילא לתתא¹⁰⁵⁷ ושוי תקוניה¹⁰⁵⁸ לאתישבא בהאי עלמא¹⁰⁵⁹</p>	<p>"ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגוי", סוד הסודות ליודעי החכמה, כשעלה ברצון סתר כל הסתרים לעשות כבוד לכבודו, השיב רוח מנקודה עליונה ששופעת מלמעלה למטה, ושם תיקונו להתיישב בעולם הזה. למה. לפי שאם לא יהיה עיקר ושורש בעולם הזה, לא יהיה כלי להוריק בעולם הזה כלל. ואם לא</p>

¹⁰⁴⁴ גבורה (מ"מ).

¹⁰⁴⁵ חסד (מ"מ).

¹⁰⁴⁶ ת"ת, שכולם נכללים במלכות הנק' תרומה (מ"מ).

¹⁰⁴⁷ ז"א (רח"ו).

¹⁰⁴⁸ נוק' (רח"ו).

¹⁰⁴⁹ קכד ע"ב (הערת הזהר).

¹⁰⁵⁰ הוא סיום הלשון של הזהר ואינו מסתרי תורה ותיבת ס"ת בטעות נכתבה (מ"מ).

¹⁰⁵¹ לידע (אור יקר).

¹⁰⁵² גלוי בחינות הכתר והכנתו אחר גלגולי בחינותיו כולם, אותם שאין האצילות מתפשט מהם,
אותה הבחינה שהיא מוכנת והגונה להאציל נאצלים יקרא "אסתלק ברעותא", בזה הוא עליית רצון
להמציא הנמצאים (אור יקר).

¹⁰⁵³ הוא הכתר שאין סוף מתלבש בתוכו כנודע, והוא סתר לכל הנסתרים שכל הספירות הם
מוסתרות ומושרשות בו כנודע (אור יקר). פי' א"א (מ"מ).

¹⁰⁵⁴ יקרא הוא חכמה, "יקריה" חכמתו, והיינו שכל הנמצאים והשרשים העליונים דהיינו תיקוני
א"א, כולם בסוד החכמה הקדומה הנעלמת, והיינו "יקריה" מציאות חכמה שבתוכו "ויקרא ליקריה"
היא החכמה ממש הנגלית במקומו, והיא לבוש לחכמה הקדומה היינו יקרא ליקריה (אור יקר). פי'
זר"ן שהם מלבישים לאו"א הנק' יקריה (מ"מ). ר"ל להמציא התלבשות לאור הגנוז כדי להתגלה על
ידו למטה בגילוי כבודו ית"ש (כללים ח"א קב ע"ב).

¹⁰⁵⁵ היינו סוד כח התפשטות קו המדה, דהיינו רוח המתנשב מהכח הנסתר (אור יקר). פי' מלכות
(מ"מ).

¹⁰⁵⁶ היא החכמה, שהיא נקראת נקודה, מפני שיש נקודה חכמה תחלת הישות, ואחריה "קו" בסוד
הדעת, ואחריה שטח בסוד הבינה, ואחריה גוף שש קצוות פרשתיים בארוכה במקום אחר (אור יקר).
פי' מאבא כי אבא יסד ברתא (מ"מ). הוא מלכות דהיא אתנטלית מחכמה (תיקו"ז יב ע"ב) אבא יסד
ברתא (זהר פנחס רנ"ו ע"ב) (דע"ה ח"ב קנה ע"ד). הוא חכמה אבא, היוצא מאוירא עלאה אור הגנוז,
כמ"ש בפ' בראשית (טז ע"ב) ונפח ממנו רוחא חדא, וע"ד שכתוב (בראשית ב ז) ויפח באפיו כו', והוא
כביכול משורש הרוח שבקרבו, והוא רוח אלהים חיים רוח הקודש, והוא אור הגנוז ע' ספר יצירה
פרק א משנה ט בהגר"א שם (כללים ח"א קב ע"ב).

¹⁰⁵⁷ דהיינו התפשטות החכמה בעשר ספירות עד המלכות מעילא לתתא, וקצר בדרך אצילותם שאין
זה מהמתייחס כעת (אור יקר). דהיא אתפשט ונמשך למטה (דע"ה ח"ב קנה ע"ד).

¹⁰⁵⁸ הענין כי התיקונים שבא"א הם מאירים מאין סוף, בלתי צריכים לתיקון העולם הזה כלל, אלא
מאירים ומתקשטין מצד עצמן, ואין להם צורך אל התחתונים, אמנם מחכמה ולמט הסוד הארתם
היא משועבדת אל מעשה ותיקון התחתונים (אור יקר).

¹⁰⁵⁹ והיינו סוד אומרו מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית, אם כן האצילה בדרך שתיקונה הוא
היותה היא מתיישבת בהאי עלמא, בסוד הנבראים מל"ב נתיבותיה, ולא האצילה כדרך שנאצל הכתר
שתיקונו מעצמו, אלא שיהיה תיקונו תדיר מצד התחתונים, נמצאו הספירות כולם מחכמה עד
המלכות הם תיקונם בישובו של עולם תחתון, בסוד התפשטות הנמצאים עד הנקודה תחתונה,
וכולם שואגים לטרף ושכינה עולה וצועקת למעלה, ותפארת עולה בחברתה אל הבינה והבינה

<p>אמאי בנין דאי לא יהא עקרא ושרשא ובהאי (דהאי) עלמא לא יהא ומאנא לארקא בהאי (מנא לארקא להאי) עלמא כלל ואי לא יריק להאי עלמא מיד אתאביד ולא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא אבל בנין דתקוניה איהו מהאי עלמא אתמלי מסטרא חדא¹⁰⁶⁰ לארקא להאי עלמא ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עלאי וכלא אתונו מניה כחדא:</p>	<p>יריק לעולם הזה, מיד נאבד ולא יכול לעמוד אפילו רגע אחד. אבל משום שתיקונו הוא מן העולם הזה מתמלא מצד אחד להוריק לעולם הזה ומצד אחר להוריק למלאכים העליונים, והכל נזונו ממנו כאחד.</p>
<p>שלימו דתקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקיא בהאי עלמא¹⁰⁶¹ רוחא דא אשתלים בזמנא דהנוך וירד ומהללאל הוּו בעלמא [וכד] (ו)אסגיאוי חייבי עלמא אעדו ההוא שלימו מניה לבתר דאתאבידו אתא נח ואשלים ליה אתא¹⁰⁶² דור הפלגה אעדו ההוא שלימו מניה (ו)אתא אברהם ואשלים ליה אתו אנשי סדום ואעדו ליה אתא יצחק ואשלים ליה אתו פלשתים וחייבי דרא ואעדו ליה מניה אתא יעקב ובנוי ערסא שלימא ואשלימו ליה:</p>	<p>שלימות התיקון של הרוח הזו, רוחות הצדיקים בעולם הזה, רוח זו נשלמה בזמן שחנוך וירד ומהלאל היו בעולם. וכשהתרבו הרשעים בעולם גורשה השלמות ההיא ממנו, אחר שאבדו, בא נח והשלים אותו. בא דור הפלגה וגירש אותה השלמות ממנו. בא אברהם והשלים אותו, באו אנשי סדום וגרשוהו. בא יצחק והשלים אותו. באו פלשתים ורשעי הדור וגרשוהו ממנו. בא יעקב ובניו, המיטה השלמה, והשלימו אותו.</p>
<p>נפקו מארעא קדישא ונחתו למצרים ובניייהו אתעכבת תמן ובנין דאהדרו¹⁰⁶³ תמן ישראל לעוובדין דמצראי אתכפיא ואתעדי ההוא שלימו עד דנפקו ממצרים ואתו למעבד משכנא אמר קודשא בריך הוא רעותי לדיירא ביניכו אבל לא יכילנא עד דתתקנון ההוא רוחא דילי ודישריו (דשריא) בגווייכו הדא הוא דכתיב (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם¹⁰⁶⁴ ודא איהו רוא דכתיב (שם ב) ויקחו לי תרומה אמר משה לקודשא בריך הוא מאן יכיל למיסב לה ולמעבד לה אמר ליה</p>	<p>יצאו מהארץ הקדושה וירדו למצרים, ובשבילם התעכבה שם, ומשום שישראל חזרו שם למעשי המצרים נכנעה וגרשו אותה השלמות ממנו, עד שיצאו ממצרים ובאו לעשות משכן. אמר הקדוש ברוך הוא, רצוני לדור ביניכם, אבל אינני יכול עד שתתקנו אותה הרוח שלי, שתשרה ביניכם, זהו שנאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". וזהו סוד הנאמר "ויקחו לי תרומה", אמר משה לקדוש ברוך הוא, מי יכול לקחת אותה ולעשות אותה, אמר לו משה, לא כמו שאתה חושב, אלא "מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו'", מאותו רצון ורוח שלהם תקחו אותה, ותשלימו אותה.</p>

בחכמה, ושם נשפע ונמשך מדרגה אחר מדרגה עד בואם אל המלכות, ומשם יפרד אל הנפרדים כולם (אור יקר). פי' שתיקון המלכות הוא על ידי מעשה התחתונים (מ"מ). שעשה תיקון להמלכות להתיישב בעוה"ז, והם הצדיקים שהם המשכן ומעון אליה, שבתוכם היא שוכן, וכמ"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם כמו שמפרש והולך (דע"ה ח"ב קנה ע"ד).

¹⁰⁶⁰ זהו פי' עיקר שכינה בתחתונים (רח"ו).

¹⁰⁶¹ עי' פ' ויקרא (ד ע"ב) ישראל שלימו דשמא קדישא אינון, וכן לעיל (דף פז רע"א) זכאין אינון ישראל קמיה דקוב"ה דאחדין באנפין עלאין דמלכא באינון פנים דהוא ושמיה אחידן בהו, ואינון ושמיה חד הוא, ובפ' תרומה (קמו ע"א) כו' וע' בהגר"א בתיקונים (תיקון לח דף פז ע"ד) שאמר שם דאנן איברים דהשכינה, וכן שם (דף מח ע"ג ע"ד) דהשכינה היא כלל ישראל [ז"ל ע"ג: דכל הבקשות דצלותא הוא הכל על כלל ישראל, דהוא בשכינתא שהיא כלל ישראל, וז"ש כמה דתיקנו הבוחר כו', והכל עלה. ז"ל ע"ד: ואני, מדבר בעדו, בשכינה, דהיא מדברת בעדנו, דהיא כלל ישראל]. (כללים ח"א סו ע"א).

¹⁰⁶² אתו (דפ"ו).

¹⁰⁶³ דאהדרי (דפ"ו).

¹⁰⁶⁴ ור"ל דושכנתי בתוכם, ר"ל בתוך בני ישראל, דעיקר בנין הוא רוחיהון דצדיקיא, וקיימא בהמ"ק בזה, וכל תיקון השכינה הוא נשמתין דצדיקיא בהאי עלמא, דהוא התפשטות רוחא דילה (בהגר"א בתיקו"ז קו ע"ג). התפשטות האצילות בהבי"ע ע"י השם הויה ב"ה אשר הוא הוראת כל האצילות כולו ביחוד אור א"ס שבו (דע"ה ח"א מג ע"ד).

<p>משה לא כמה דאת חשיב אלא מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו' מההוא רעותא ורוחא דלהון תסבון לה ותשלמון לה:</p>	
<p>כד אתא שלמה אתקין לההוא רוחא בשלימו דלעילא דהא מן יומא דאשתלים לתתא ביומוי דמשה לא אעדיאו ההוא שלימו מניה עד דאתא שלמה¹⁰⁶⁵ כיון דאתא שלמה אשתדל לאשלמא ליה לעילא ושאר ליתקנא חיזו דעלמא עלאה¹⁰⁶⁶ לאתקנא מההוא חיזו עלמא תתאה ודא איהו אשר לשלמה¹⁰⁶⁷ ע"כ¹⁰⁶⁸:</p>	<p>כשבא שלמה, תיקן אותה רוח בשלמות שלמעלה, שהרי מיום שנשלמה למטה בימי משה, לא הוסרה אותה השלמות ממנו, עד שבא שלמה. כיון שבא שלמה השתדל להשלימו למעלה, והתחיל לתקן את מראה העולם העליון להיתקן מאותו מראה של העולם התחתון, וזהו "אשר לשלמה".</p>
<p>קמו/ב</p>	
<p>ברוחא בר¹⁰⁶⁹ נשיקה ונשיקה בפומא¹⁰⁷⁰ דאיהי מבועא דרוחא ומפקנו דיליה וכד נשקין דא אלדא (בדא) מתדבקן רוחין אלין באלין¹⁰⁷¹ והו חד וכדין איהו רחימו חד:</p>	<p>ברוח, פרט לנשיקה, ונשיקה היא בפה, שהיא מבוע של הרוח והמוצא שלו. וכשנושקים זה לזה, נדבקות הרוחות אלה באלה, ונהיים אחד, ואז זוהי אהבה אחת.</p>
<p>בספרא דרב המנונא סבא קדמאה הוה אמר על האי קרא נשיקה דרחימו אתפשט לארבע רוחין וארבע רוחין ומתדבקן (אינון) כחדא ואינון גו רוא דמהימנותא וסלקין בארבע אתוון ואינון אתוון דשמא קדישא תלי בהו ועלאין ותתאין תליין בהו (ו)תושבחתא דשיר השירים תלי בהו ומאן איהו אהב¹⁰⁷² וה:</p>	<p>בספרו של רב המנונא סבא הראשון היה אומר על הפסוק הזה, נשיקה של אהבה מתפשטת לארבע רוחות, וארבע רוחות נדבקות כאחד, והן בתוך סוד האמונה, ועולות בארבע אותיות. ואותן האותיות של השם הקדוש תלויים בהם, ועליונים ותחתונים תלויים בהם, ושבח של שיר השירים תלויה בהם, ומה הוא, אהבה. והן מרכבה עליונה, והם חברות ודבקות ושלמות הכל.</p>

¹⁰⁶⁵ "עד דאתא שלמה" מוסגר בדפ"ק.

¹⁰⁶⁶ פי' ז"א (מ"מ).

¹⁰⁶⁷ פי' ז"א (מ"מ).

¹⁰⁶⁸ כאן שייך מה שבסוף זה החלק סימן ג' (הערת הזהר).

¹⁰⁶⁹ רנו ע"ב (הערת הזהר).

¹⁰⁷⁰ יובן בהקדים מ"ש בספר הליקוטנים וז"ל זווג גופא בגופא הוא ת"ת זווג דרוחא הוא ג"ר דז"ר, וחר"ב דז"א מזדווגים ע"י הדעת שלו שהוא הלשון וכן חו"ב דמלכות שהם חיק, וגרון דידה מזדווגים ע"י הדעת דידה שהוא הלשון וד' הם והם מה שנותן ז"א למלכות ושרש שלו נשאר בו, ומה שנותנת מלכות לז"א והשרש נשאר בה (מ"מ).

¹⁰⁷¹ בהיותם בפה עצמו הוה הדבור ג"כ רק בבחי' הבל, כי כל דבור הוא כלול מאמ"ש, שהם רוח מים אש, וכ"ז הרי הוא ג"כ רק בבחי' הבל, והוא סוד זווג דנשיקין שהוא בפה, שהוא רק זווג רוחני רוחא ברוחא (כמ"ש בזוה"ק תרומה קמו ע"ב, ובדברי הרב בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ד ודרוש ט), אבל זווג הגופני הוא רק ביסוד שהתחלתו הוא מהטבור (ביאורים ח"ב ה ע"ד).

¹⁰⁷² ענין ד' רוחין דאהבה הנעשין על ידי הנשיקין נתבאר בביאור אדרת האזינו וע"ש [נא ע"ד] (שער מאמרי רשב"י). שאלו ד' אותיות, הן סוד ד' פרצופין, אותיות הוי"ה. וז"ש ועלאין ותתאין תליין בהו כו' ואינון רתיכא עלאה, שהוא ד' אותיות השם. והענין, כי סוד שם הוי"ה (הוא) כי ז"א יורש ב' עטרין דא"א, ושל אבא הוא (עשר) עטרין, דכליל בחד, והוא יר"ד של הוי"ה, שכליל מעשר, והוא חד. [והוא יר"ד, לפי שכולל הע"ס וכל הפרצופים כמ"ש בפ' ויקרא (י ע"ב) וא"מ (סה ע"ב). ואמור (צב ע"א) ע"ש. אבל בסוד העטרין דירית, הוא בסוד אלף לבד כמ"ש]. ועטרא דאמא מתחלק לה"ג, שדרכן של גבורות להתחלק כידוע. ואף שבעטרא דאבא ג"כ ה"ח, כלולין כולם באחד. ואין מתחלקין כי אם כשנכללין עם הגבורות, שהגבורות גוונין, וה' חסדים הן אור דנהיר בגוונין, ומתחלק לפי הגוונין. ולכן נ' שערי בינה שהן ה"פ עשר, ובחכמה עשר לבד. ואח"כ ז"א יורש ב' עטרין, ה' של בינה, וא' של חכמה, והוא וא"ו. ומלכות עטרא דגבורה לבד, והוא ה"א אחרונה. והן ג"כ אותיות אהבה, א' עטרא דחכמה, ה' דבינה, ב' ז"א, ב' עטרין, ה' מלכות כנ"ל (יהל אור). כל ב' אורות אשר הם בבחי' זר"ן, הנה נוהג בהם הענין דסוד אהבה, והוא בסוד הנשיקין שאמרו בזוהר שם, כי ד' רוחין אינון בנשיקין, וכל חד כלול בחבריה, כי תרי ענין הנשיקין הוא, התדבקות רוחא ברוחא. ונמשך רוחא מזה

<p>ואינן רתיבא עלאה ואינן חברותא ודבקותא ושלימו דכלא:</p>	
<p>אלין אתוון ארבע רוחין אינן ואינן רוחין דרחימו וחדוה דכל שייפי גופא בלא עציבו כלל ארבע רוחין אינן בנשיקה¹⁰⁷³ כל חד וחד כליל בחבריה וכד האי רוחא כליל באחרא וההוא אחרא כליל בהאי אתעבידו תרין [רוחין] (תרין) כחדא וכדוין מתחברן בדביקו חד אינן ארבע בשלימו ונבעין דא בדא ואתכלילו דא בדא:</p>	<p>אלו האותיות הן ארבע רוחות, והן רוחות של אהבה ושמחה של כל איברי הגוף בלי עצב כלל. ארבע רוחות הן בנשיקה, כל אחת ואחת כלולה בחברתה. וכשהרוח הזו כלולה באחרת, ואותה אחרת כלולה בזה, נעשות שתי רוחות כאחת. ואז מתחברות בדבקות אחת, והן ארבע בשלמות, ונובעות זו מזו ונכללות זו בזו.</p>
<p>וכד [מתפשטן] (מתפרשן) אתעביד מאינן ארבע רוחין חד איבא ואיהו רוחא חדא דכליל מארבע רוחין ודא סליק ובקע רקיעין עד דסליק ויתיב¹⁰⁷⁴ לגבי חד היכלא דאתקרי היכלא דאהבה ואיהו היכלא דכל רחימו תליא ביה וההיא רוחא הכי אקרי אהבה וכד האי רוחא סליק¹⁰⁷⁵ אתער לההוא היכלא¹⁰⁷⁶ לאתחברא לעילא:</p>	<p>וכשמתפשטות (וכשנפרדות) נעשה מאותן ארבע רוחות, פרי אחד, והוא רוח אחת הכלולה מארבע רוחות. וזה עולה ובוקע רקיעים, עד שעולה ויושב אצל היכל אחד שנקרא היכל האהבה, והוא ההיכל שכל אהבה תלויה בו. ואותה רוח נקראת כך, אהבה. וכשרוח זו עולה מתעוררת לאותו היכל להתחבר למעלה.</p>
<p>ארבע אתוון אינן לגבי ארבע רוחין ואינן אהבה ואיבא דלהון אהבה כד מתחברן דא בדא מיד אתער דא בסטר דא ודא בסטר דא א' מיד נפיק ה' ואתחבר בא' מתדבק בדביקו [ברחימו] ואתעבידו ונ"א ואתערון תרין אתוון אחרנין ב' ה' ואתכלילו רוחין ברוחין בדביקו דרחימו ופרחין אלין אתוון מנייהו בההוא רוחא דסליק וומתעטרן ביה כדקא יאות:</p>	<p>ארבע אותיות הן אצל ארבע רוחות, והן אהבה. והפרי שלהן אהבה, כשמתחברות זו בזו, מיד מתעורר זה בצד זה וזה בצד זה, א' מיד יוצא ה' ומתחבר בא', נדבק בדבקות באהבה ונעשות (ומתעוררות) שתי אותיות אחרות, ב' ה', ונכללות רוחות ברוחות בדבקות של אהבה, ופורחות מהן האותיות הללו באותה הרוח שעולה, ומתעטרות בו כראוי.</p>
<p>כיון [דסליק] דאזיל וסליקו ההוא אהבה¹⁰⁷⁷ שלימא כלילא ובכלא (דכל) אינן ארבע רוחין פגע בחד ממנא עלאה רברבא די ממנא על אלף [ותשע] (ותלת) מאה ותשעין רקיעין ואיהו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דכיא דנגדא מרזא דטלא דלעילא וההוא נגידו אתקרי מים רבים כיון דפגע לגבי</p>	<p>כיון שהולכת ועולה אותה אהבה שלמה, הכלולה בכל אותן ארבע רוחות, פוגשת בממונה אחד עליון גדול, שממונה על אלף ותשע מאות ותשעים רקיעים. והוא ממונה על השפע של שלשה עשר נהרות אפרסמון זך, ששופע מסוד של הטל העליון, ואותו השפע נקרא מים רבים. כיון שפוגש לאותו גדול המחנות, עומד אצלו ולא יכול לעכב אותו, ועובר בהם עד שנכנס להיכל האהבה.</p>

לזה, ומזה לזה, ונעשים ע"ז לד' רוחין, כי תרי מנשיקות הזכר להנוק', הרי נמשך ההבל שבו שהוא זכר לתוך פיה שהיא נוק' ומתערב שם עם ההבל שלה, והרי יש כאן ב' רוחין, אחד עצמות ההבל שלו שהוא זכר, והשני מה שנתערב עם ההבל שלה שהיא נוק', ונתהפך בה מזכר לנוק', אלא ששורשו הוא זכר, והרי הם ב' רוחין הנעשים מנשיקות הזכר אליה. ועד"ז הוא ג"כ ב' רוחין אשר מנשיקות הנוק' להזכר, אחד עצמות ההבל שלה שהוא נוק', והשני מה שנתערב עם ההבל שבו ונתהפך בו מנוק' לזכר, אלא ששורשו הוא נוק' (ביאורים ח"ב עא ע"ג).

¹⁰⁷³ עי' מול"מ פ"ד ומ"ד ומ"ן דרוש ט' (לש"ו).

¹⁰⁷⁴ רכג ע"ב (הערת הזהר).

¹⁰⁷⁵ פי' אחר שבאה הרוח שהיא מנשיקין דז"ן לעולם הזה כשעולה למעלה מהעולם הזה (מ"מ).

¹⁰⁷⁶ דהיינו אחר שעבר על המלאך שהוא אכתריאל אח"כ מעורר היכל אהבה דאצילות כדמוכח ממ"ש בסמוך דפגע במלאך אכתריאל וכתב הרב שהוא בכתר דבריאה י"ה בחכמה ה' צבאות בבינה (מ"מ).

¹⁰⁷⁷ והיינו הרוח הנק' אהבה (מ"מ).

<p>ההוא רב משיריין¹⁰⁷⁸ קאים לגביה¹⁰⁷⁹ ולא יכיל לאעכבא ליה וואעברו (ולאעבר) בהו עד דאעיל לגבי היכל אהב¹⁰⁸⁰ (אהבה):</p>	
<p>(ו) על דא אמר שלמה בסיום שבחיה (שיר ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה מים רבים אלין מים עלאין דנגדין גו וס"א מגו טלא עלאה ונהרות לא ישטפוה אלין אינון נהרי אפרסמונא דכיא דאינון תליסר ההוא ממנא איהו מלאכא דשליח מן קדם יהו"ה ודא איהו רב משריין דקשיר כתרין למאריה¹⁰⁸¹ רזא ואכתריין אל¹⁰⁸² (אכתריאל) מעטר עטרין למאריה בשמא גליפא מחקקא יהו"ה י"ה צבאות¹⁰⁸³:</p>	<p>ועל זה אמר שלמה בסיום שבחו "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", "מים רבים", אלו מים עליון ששופעים תוך (מתוך) הטל העליון. "ונהרות לא ישטפוה", אלה הם נהרות אפרסמון זך, שהם שלשה עשר. אותו הממונה, הוא מלאך שליח מלפני ה', וזהו גדול המחנות שקושר כתרים לרבוננו, סוד של אכתריאל¹⁰⁸¹, מעטר העטרות לרבוננו בשם מגולף מחוקק, יהו"ה יה צבאות.</p>
<p>כיון דאעיל לגבי היכל¹⁰⁸⁴ אהבה אתער רחימו דנשיקין עלאין דכתיב (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל למהוי נשיקין דרחימו עלאה כדקא יאות ואינון נשיקין שירותא דאתערו דכל רחימו וואתדבקווא (דאתדבקווא) וקשורא דלעילא ובגין כך שירותא דתושבחתא דשירתא דא [איהו] ישקני:</p>	<p>כיון שנכנס להיכל האהבה, מתעוררת אהבה של נשיקות עליונות, שנאמר "וישק יעקב לרחל", להיות נשיקות של אהבה עליונה כראוי. ואותן נשיקות, ראשית ההתעוררות של כל אהבה, והתדבקות וקשר שלמעלה, ולכן ראשית השבח של שירה זו, הוא ישקני.</p>
<p>מאן ישקני ההוא דסתים¹⁰⁸⁵ גו סתימו עלאה ואי תימא סתימא דכל סתימין ביה תליין נשיקין¹⁰⁸⁶ ונשיק לתתא תא הזי סתימא דכל סתימין¹⁰⁸⁷ לית מאן דידיע ליה ואיהו גלי מניה נהירו חד דקי¹⁰⁸⁸ סתים דלא אתגלי בר</p>	<p>מי ישקני, אותו הנסתר תוך הסתר העליון. ואם תאמר שנסתר כל הנסתרים, בו תלויות הנשיקות ונושק למטה. בא וראה, נסתר כל הנסתרים, אין מי שמכיר אותו, והוא גילה ממנו אור אחד דקיק ונסתר, שלא התגלה רק בשביל אחד דקיק שהתפשט מתוכו, והוא אור שמאיר לכל. וזו התעוררות של כל הסודות העליונים, והוא נסתר, לפעמים נסתר</p>

¹⁰⁷⁸ משריין (דפ"ו).

¹⁰⁷⁹ פי' הרוח קאים לגביה דרב משריין ולא יכיל רב משריין לאעכבא ליה, ומ"ש "ולאעברא בהו" פי' ואזי הרוח עובר בתוכם (מ"מ).

¹⁰⁸⁰ פי' היכל אהבה דאצילות (מ"מ).

¹⁰⁸¹ עי' לעיל נח ע"א ובח"א קסז ע"ב (לש"ו).

¹⁰⁸² עי' מלואים אות (ב).

¹⁰⁸³ דע כי אהבה זו היא עולה מן עולם היצירה אל היכל אהבה אשר בבריאה שהוא אחד מאותם שבע' היכלות שנזכרו בפ' פקודי והנה ג' ראשונות דיצירה הם סוד שמות הנז' באופן הזה כי הכתר נקרא אכתריאל והחכמה נקרא יה והבינה נקראת ה' צבאות כי הוא סוד ועונתה עונה טמירא הנז' בפ' משפטים בדף צ"ז ע"ב וז"ל ועונתה מאן איהו דא משיכו דעלמא דאתי דביה כולא ה' צבאות איהו כו' והנה שם הנז' הוא נשמת ג' עליונות שביצירה ומטטרון הוא נשמת שש קצוות היצירה. והעשיה דיציר' שהיא המלכות היא למטה בהיכל קדש הקדשים דעשיה כנודע אצלינו והוא סנדלפון הנקרא כסא דין. ואמנם ממטרון נעשה גוף אל ששת קצוות הבריאה ולכן נקרא בס' הזוהר גופא דאמתא דמלכא ונודע כי הבריאה נקראת אימא בערך האצילות הנקרא מטרוניתא (שער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁸⁴ (נ"א דאזיל וסליק ההוא) נוסף בדפ"ו.

¹⁰⁸⁵ פי' א"א ולכך הקשה וכי אריך ביה תליין נשיקין ונשוק למלכות (מ"מ). עי' ביאור רבינו בהיכלות דפקודי רנ"ה ע"א [לב ע"ג] ד"ה דאינון דאתנסיבו דשקלי במתקלא ע"ש (יהל אור).

¹⁰⁸⁶ עי' מלואים אות (ג).

¹⁰⁸⁷ עי' ספד"צ להגר"א פ"א ד"ה אחתא (לש"ו).

¹⁰⁸⁸ פי' אבא (מ"מ).

<p>בחד שביל¹⁰⁸⁹ דקיק דאתפשט מגויה [ואיהו] נהירו דנהיר לכלא ודא אתערו דכל רזין עלאין ואיהו סתים לזמנין סתים לזמנין אתגליא¹⁰⁹⁰ ואף על גב דלא אתגליא כלל ואתערו דסליקו דנשיקין ביה תליין¹⁰⁹¹ ומגו דאיהו סתים שירותא דתושבתא בארח סתים איהו:</p>	<p>לפעמים גלוי. ואף על גב שלא התגלה כלל, והתעוררות העליה של הנשיקות תלויים בו, ומתוך שהוא נסתר, ראשית השבח היא בדרך נסתר.</p>
<p>ואי ביה תליין מה בעי יעקב¹⁰⁹² הכא דהא ביה תליין נשיקין אלא ודאי הכי הוא ישקני ההוא דסתים לעילא ובמה</p>	<p>ואם בו תלויים, מה רצה יעקב כאן, שהרי בו תלויות הנשיקות. אלא ודאי כך הוא, ישקני, אותו הנסתר למעלה. ובמה</p>
<p>קמז/א</p>	
<p>בההוא רתיכא ונ"א בוצינאן עלאה¹⁰⁹³ דכל נוונין תליין ומתחברין ביה והאי איהו יעקב כמה דאמרינן דביקותא לאתדבקא במלכא בברא דיליה הוא ועל דא כתיב (שיר א ב) מנשיקות פיהו:</p>	<p>באותה המרכבה (מנורה) העליונה, שכל הצבעים תלויים ומתחברים בה, וזהו יעקב כמו שאמרנו, דבקות להדבק במלך בבו שלו הוא, ועל זה נאמר "מנשיקות פיהו".</p>
<p>כי טובים דודיך (מיינן) אהדר לגבי שמשא דאנהיר לה לסיהרא מגו נהירו דאינון בוצינין ונ"א נשיקין עלאין ואיהו נטיל נהורא דכלהו ואנהיר לסיהרא ואינון בוצינין דמודווגין ביה מאן אתר נהרין הדר ואמר מיינן מההוא יין דמנטרא¹⁰⁹⁴ מההוא יין דאיהו חדוה דכל חדוון ומאן איהו ההוא יין דיהיב חיין וחדוה לכלא (ו) דא אלהים חיים¹⁰⁹⁵ יין דיהיב חיין וחדוה לכלא:</p>	<p>"כי טובים דודיך", חזר לשמש שמאיר ללבנה מתוך האור של אותן נרות (נשיקות) עליונות, והוא נוטל את האור של כולם ומאיר ללבנה, ואתם נרות שמזדווגים בו, מאיזה מקום מאירים. חזר ואמר "מיינן", מאותו יין המשומר, מאותו יין שהוא שמחת כל השמחות, ומיהו אותו היין שנותן חיים ושמחה לכל, זה אלהים חיים, יין שנותן חיים ושמחה לכל.</p>
<p>תו מיינן¹⁰⁹⁶ מההוא שמא דאקרי יהו"ה¹⁰⁹⁷ דא איהו יין דחדוה דרחימו דרחמי ומן דא</p>	<p>עוד "מיינן", מאותו שם שנקרא יהו"ה, זהו יין של שמחה של אהבה של רחמים, ומזה</p>

¹⁰⁸⁹ פי' יסוד אבא (מ"מ).

¹⁰⁹⁰ הרוחא דנביעו תדיר אשר לצורך חיות העולמות הוא סתים, כי השפע הזה הוא מיחודו ית"ש המתייחד בכל העולמות כולם בסוד נשמה לנשמה וכמ"ש (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כולם, והוא כל הנהגת הטבע וקיום העולמות. והרי אינו ניכר אורו ית"ש בזה מאומה, הגם שהכל הוא ממנו תמיד. אבל הפעולה הב' אשר לצורך נשמות, והם אורות וגילויים חדשים, ומזה הוא ג"כ הנהגה הנסיית והוא באתגליא, וזהו שאמר ואיהו סתים (והוא תדירי) לזמנין סתים לזמנין אתגליא (ביאורים ח"ב דף ע ע"א).

¹⁰⁹¹ פי' שא"א גו אבא (מ"מ).

¹⁰⁹² (סבא) נוסף בדפ"ו.

¹⁰⁹³ פי' הוא מסקנא דתירוצא וקאמרה המלכות ישקני אריך באמצעות ז"א וזהו מנשיקות פיהו (מ"מ).

¹⁰⁹⁴ פי' בינה (מ"מ).

¹⁰⁹⁵ פי' שם אכדט"ם שהוא ר"ת (שיה"ש א, ב) כ"י ט'ובים ד'ודיך מ'יין, ויין עם ג' אותיות ע"ה כמוהו (רמ"ז).

¹⁰⁹⁶ לפי' הראשון מיינן היא הבינה ולפי' זה מיינן הוא השם הקדוש הנז' (מ"מ).

¹⁰⁹⁷ ז' יודיין דע"ב ס"ג גימ' יי"ן (רח"ו). פי' ז' נקודותיו הן יי"ן, וגם יי"ן עם נקודותיו עולה אלקי"ם והיינו בניקוד יין ה'י' בפתח. ואם הוא בקמץ עולה צ"ו כשם הו"ה זו בנקודת אלקים (רמ"ז). היין הוא סוד הגבורות הניתנין אל המלכות כמ"ש בתיקון הירח (פרק ג). והם נמשכים מהיסוד דבינה שהיא הויה בנקודת אלהים, והם ז' נקודות גימט' יין, וכן הם מהד' יודיין דע"ב והג' יודיין דס"ג גימט' יין וכמ"ש בהגהות מהרח"ו בזה"ק תרומה (קמז ע"א). והוא יין המשמח יין המשומר הנמשך מרשפי אש שלהבת יה, שהם יר"ד ה"י דע"ב יר"ד ה"י דס"ג גימט' יין כמ"ש בפע"ח (שבת פ' ט"ז). והם גבורות נמתקין מאד, והוא שורף ומכלה את החיצונים (דע"ה ח"ב לז ע"ג), בבינה אין אחיזה להחיצונים כלל

<p>כלהו נהירין וחדאן אתו חברייא ונשיקו ליה ברישיה (כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרו מלין קמיה):</p>	<p>כולם מאירים ושמחים. באו החברים ונשקוהו בראשו.</p>
<p>בכה רבי שמעון אמר ידענא ודאי דרוחא קדישא עלאה קא (מכשכשא) [מנצצא] בכו זכאה דרא (דממא) דא דהא לא יהא כדרא דא עד זמנא דייתי מלכא משיחא דהא אורייתא אהדרת¹⁰⁹⁸ לעתיקותהא זכאין אינון צדיקיא בעלמא דינ ובעלמא דאתי:</p>	<p>בכה רבי שמעון ואמר, ידעתי ודאי שרוח קדושה עליונה מנצצת בכם, אשרי הדור הזה, שהרי לא יהיה כדור הזה עד שיבא מלך המשיח, שהרי התורה חוזרת ליושנה, אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>וזאת התרומה אשר תקחו מאתם רבי אלעזר אמר האי קרא [אוקמוה] (אוקימנא) ורוזין דיליה הא אתמר אבל (פשטא) [רוזא] דקרא¹⁰⁹⁹ הכי אוליפנא וקשיין קראי דאי אינון¹¹⁰⁰ ברזא דלתתא קשיין אהדדי ואי ברזא דלעילא¹¹⁰¹ לא אינון בנהירו (אלא הכי איהו) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (שמות כה ב) שפיר¹¹⁰² תקחו את תרומתי קשיא¹¹⁰³ וזאת התרומה אשר תקחו מאתם קשיא ודאנין] כלא עילא ותתא כחדא¹¹⁰⁴:</p>	<p>"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם", רבי אלעזר אמר פסוק זה פרשוהו, וסודות שלו הרי נאמרו, אבל סוד הנאמר, כך למדנו והפסוקים קשים, שאם הם בסוד שלמטה, קשים זה על זה. ואם הם בסוד שלמעלה, אינם באור. "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה", יפה. "תקחו את תרומתי", קשה. "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם", קשה. ודאי, הכל מעלה ומטה כאחד.</p>
<p>[אלא הכי איהו] ויקחו לי תרומה מאן בני ישראל מאת כל איש אליו מלאכין עלאין לעילא¹¹⁰⁵ בנין דעליהון איהי תרומה¹¹⁰⁶ ארמותא דאינון ארימו¹¹⁰⁷ תדיר לגבי מלכא עלאה דהא אינון סלקין לה תדיר לגבי מלכא עלאה וכד ישראל זכאין אינון נטלין לה מנייהו¹¹⁰⁸ ונחתין לה לתתא דהא הוא דכתיב</p>	<p>אלא כך הוא "ויקחו לי תרומה", מי בני ישראל, "מאת כל איש", אלה מלאכים עליונים למעלה, משום שעליהם היא תרומה הרמה, שהם מרימים אותה תמיד למלך העליון, שהרי הם מעלים אותה תמיד למלך העליון. וכשישראל צדיקים, הם לוקחים אותה מהם, ומורידים אותה למטה, זהו שנאמר "מאת כל איש אשר ידבנו לבו", ומי הם אותם הארבעה</p>

ח"ו, והיא יין המשומר בענביו, יין המשמח, הויה בניקוד אלהים, שהניקוד גימ' יין, וכמ"ש בפ' תרומה (קמז ע"א) וע' בפ' ויקרא (י סע"ב) ופ' אחרי (סה ע"א) ופ' בשלח (סד סע"א) (דע"ה ח"ב קג ע"ב).¹⁰⁹⁸ אתהדרת (דפ"ו).

¹⁰⁹⁹ פי' אם תרומה היא מלכות דבי"ע קשיא (מ"מ).

¹¹⁰⁰ "הכי אוליפנא וקשיין קראי דאי אינון" נמחק במ"מ.

¹¹⁰¹ פי' אם היא מלכות דאצילות ולכך אמר רזא ב' פעמים (מ"מ).

¹¹⁰² פי' דמשמע שמצוה לישראל שיקחו תרומה שהיא השכינה אצלם (מ"מ).

¹¹⁰³ פי' דמשמע מאת כל איש שהם ישראל מתמן תקחו את תרומתי ש"מ שהיא אצל ישראל ומהם אנו לוקחים אותה וכן מ"ש הזהר מאתם קשיא ה"נ פירושו (מ"מ).

¹¹⁰⁴ כלומר קושיא זו היא בין על דרך הפשט בין על דרך הקבלה (אור יקר). פי' פשט וסוד (מ"מ).

¹¹⁰⁵ הם ראשי ד' מחנות שכינה, שכל המלאכים תחתיהם, ונקראים איש, כגון והאיש גבריאל, והטעם כדפי' בשלהי האדרא (אור יקר).

¹¹⁰⁶ שכינה מתרוממת על גביהן ממש, שהם מתקנים, אותה להסתלק אל הייחוד, בענין שהיא ב' בחינות שכונת עליהם, והם מסלקין אותה למעלה בקישוטיהם, דהיינו שירם וזמרם לשבחא תדיר כדי שעל ידי אותו שבח יש לה עליה למעלה, והיא שם מתיחדת תובעת תנו לי שפע לפרנס ולזון ד' מחנות אלו, ומתחת ידם זנים כל הנמצאים התחתונים שד' מחנות הם כלל ההנהגה שבעולם ותחתונים הם מתפרנסים ישראל כשאינם ראויים והגונים (אור יקר).

¹¹⁰⁷ לה (נוסף בדפ"ו).

¹¹⁰⁸ כדי שיהיה מזונם ופרנסתם מתחת יד השכינה ולא מתחת יד מחנותיה, ולזה כמו שהיא שורה על גביהן, הם מורידים אותה לדור בתחתונים, ותהיה ההשפעה על ישראל ממנה ממש, והיו כל שאר הנמצאים מתפרנסים מתחת יד ישראל, ותיקוניה וסילוקה נעשים למטה, והיא מסתלקת על ידי מעשה התחתונים, ותובעת תנו לי בשביל ישראל העושים כך וכך, וזו נוח לה, מפני שהעולם

<p>(שמות כה ב) מאת כל איש אשר ידבנו לבו¹¹⁰⁹ ומאן אינון אינון ארבע¹¹¹⁰ דארימו [לה] [לון] לעילא דההוא לב¹¹¹¹ אתרעי בהו ודהיא תרומה איהי זקפא עלייהו:</p>	<p>שהרימו אותה למעלה, שאותו הלב רצה בהם, ואותה תרומה היא זקופה עליהם.</p>
<p>ואף על גב דאיהי קיימא עלייהו ומנחא על גבייהו¹¹¹² תקחו תסבון לה מנייהו לנחתהא [לה] לתתא ובמה בזמנא דא באינון עובדין דכשראן בצלותין ובבעותין למעבד פקודי אורייתא בההוא זמנא באינון גוויין דאתחזיין לתתא כגוונא דלעילא באינון פולחנין אחרנין¹¹¹³ ואינון גוויין א(ת)משכאן לתתא ההוא ארמותא ונצחן גוויין דלתתא לאינון גוויין דלעילא ומשכיין¹¹¹⁴ גוויין אלין לגוויין עלאין ועיילין אלין באלין ואתעבידו אלין גופא לאלין ועל דא תקחו מאתם כתיב:</p>	<p>ואף על גב שהיא עומדת עליהם ומונחת על גביהם, "תקחו", תקחו אותה מהם להורידה למטה, ובזמן הזה במה, באותם מעשים כשרים בתפלות ובבקשות, לעשות מצוות התורה באותו זמן, באותם צבעים הנראים למטה כדוגמא שלמעלה, באותן עבודות אחרות, ואותם צבעים מושכים למטה אותה התרומה, ומנצחים הצבעים שלמטה את אותם הצבעים שלמעלה, ומושכים אותם הצבעים הללו לצבעים עליונים, ונכנסים אלו באלו ונעשים, אלו גוף לאלו, ועל זה נאמר "תקחו מאתם".</p>
<p>זהב דאתכליל בגבריא¹¹¹⁵ זהב לעילא וגבריא"לן (גבריא"ל) נטיל ליה [לתתא] ושבעה זיני זהב¹¹¹⁶ אתפרשאן לתתא מן דא וכסף לעילא¹¹¹⁷ ואתכליל במיכאל לתתא ושריא דא על דא ונחשת לעילא¹¹¹⁸ ונפקא מן זהב¹¹¹⁹ בגין דזהב ואשא¹¹²⁰ ברוא חדא קיימין ואזלין אשא אפיק נחשת ומחילא ותקפא דא (אתבדרין) [אתערין¹¹²¹] ונחשים שרפים דנפקי מאשא ועל דא נחשת איהו סומקא כאשא ואתכליל [באוריא"ל נ"א נוריא"ל] [באוריא"ל] ואתעביד דא גופא לגבי דא:</p>	<p>"זהב", שנכלל בגבריא"ל, זהב למעלה, גבריא"ל נטל אותו למטה, ושבעה מיני זהב נפרדים למטה מזה. וכסף למעלה ונכלל במיכאל למטה, ושורה זה על זה. ונחשת למעלה, ויוצאה מזהב משום שזהב ואש עומדים והולכים בסוד אחד, אש מוציאה נחשת, ומהכח והתוקף הזה, מתפזרים נחשים שרפים שיוצאים מאש, ולכן נחשת אדמה כאש, ונכללת באוריא"ל, ונעשה זה גוף לזה.</p>

מתפרנס בזכות, וכאשר היא שכינה במלאכים ומשם מסתלקת מתפרנס העולם מתחת הבריאה וטבע ההנהגה (אור יקר).

¹¹⁰⁹ תקחו את תרומתי, שזה נוח לי שתהיה שכינה בתחתונים (אור יקר). הם י"ב מלאכים שנושאים הכסא והם ארגמ"ן וכן מאתם מאת ארגמ"ן ולפי זה לא קשה מידי (מ"מ).

¹¹¹⁰ מיכאל שר מחנה הדרום, גבריא"ל שר מחנה הצפון, אוריא"ל שר מחנה המזרח, רפאל שר מחנה המערב (אור יקר).

¹¹¹¹ לבו היא השכינה שהיא נקראת לב, וידבנו דהיינו לב שהיא שכינה "אתרעי בהו" ואפילו שהיא חפצה בהם שאין בהם עון ולא חטא והם משרתים טהורים וקדושים והיא תרומה על גביהן שהיא מתייחדת (אור יקר).

¹¹¹² שהם ג' בחי': האחת, עלייתה להתייחד. הב', רדתה אליהם דהיינו קיימא. הג', מנוחתה עליהם דהיינו מנחא אחר רדתה אפילו עכ"ז תקחו את תרומתי (אור יקר).

¹¹¹³ מוסגר בדפ"ק.

¹¹¹⁴ לון (דפ"ו).

¹¹¹⁵ פי' זהב היא בינה וגבריא"ל יונק מהגבורות דידה (מ"מ).

¹¹¹⁶ פי' הם ז' גבורות כנודע (מ"מ).

¹¹¹⁷ פי' חסד (מ"מ).

¹¹¹⁸ פי' גבורה (מ"מ).

¹¹¹⁹ פי' מן בינה הנק' זהב (מ"מ).

¹¹²⁰ פי' זהב שהיא הבינה ואשא שהם הגבורות הנמשכים מבינה לגבורה וז"ש אשא אפיק נחשת שר"ל אשא שהם הגבורות דבינה אפיק נחשבת שהם הגבורות דז"א (מ"מ).

¹¹²¹ אתערון (דפ"ו).

<p>ותכלת¹¹²² שריא בדא ובדא¹¹²³ בנחשת ובזהב ובגין דאתתקף בתרין סטריין תכלת איהו תקיפא ולית מאן דשלטא עליה¹¹²⁴ להיין¹¹²⁵ דאיהו¹¹²⁶ כרסייא דדינא לשריא ביה דינא תקיפא ודא איהו בוא"ל¹¹²⁷ ב"ו א"ל דכתיב (תהלים ז יב) ואל זועם בכל יום וכד אתהדרן בני נשא בתיובתא שלימתא¹¹²⁸ אתהדר שמיה רפא"ל דהא אסוותא אזדמן להו מההוא דינא קשיא:</p>	<p>"ותכלת", שורה בזה ובזה, בנחשת ובזהב, ומשום שמחזיק בשני צדדים, התכלת הוא חזק, ואין מי ששולט עליה לחיים, שהוא כסא הדין, לשרות בו הדין הקשה, וזהו בוא"ל, ב"ו א"ל, שנאמר "ואל זועם בכל יום", וכשחוזרים בני אדם בתשובה שלמה, הופך את שמו לרפא"ל, שזו רפואה שמזדמנת להם מאותו הדין הקשה.</p>
קמז/ב	
<p>וארגמן דא זהב וכסף דאתהדרן לאכללא כחדא מיכאל וגבריאל אתכלילו דא עם דא משלבאן דא בדא ועל דא כתיב (איוב כה ב) עושה שלום במרומו ובגין דאינון משלבאן דא בדא אתעבידו גופא חד:</p>	<p>"וארגמן" זה זהב וכסף שחוזרים להכלל כאחד, מיכאל וגבריאל נכללו זה עם זה, משולבים זה בזה, ועל זה נאמר "עושה שלום במרומו". ולפי שהם משולבים זה בזה, נעשים גוף אחד.</p>
<p>ותולעת שני לעילא ואתכליל באוריאל כמלקדמין למהוי אחידו גו תכלת ובגו ארגמן ושש איהו לעילא ואתכליל כמלקדמין ברזא דרפאל לאתאחדא בכסף ובזהב:</p>	<p>"ותולעת שני" למעלה ונכלל באוריאל כמקדם, להיות אחוז בתוך התכלת ובתוך הארגמן ושש. הוא למעלה ונכלל כמקדם בסוד של רפאל, להאחז בכסף ובזהב.</p>
<p>עד הכא רזא דשבע עמודין לעילא גו שבע עמודים דלתתא קליפה גו קליפה לנטורא:</p>	<p>עד כאן הסוד של שבעת העמודים שלמעלה תוך שבעת העמודים שלמטה, קליפה בתוך קליפה לשמירה.</p>
<p>ועזים¹¹²⁹ ודא אוקימנא דהא אלין שבע מוחא למוחא ודא איהו קליפה למוחא¹¹³⁰:</p>	<p>"ועזים", והרי בארנו, שהרי אלה שבעה מח למח, וזהו קליפה למח.</p>
<p>ועורות אלים מאדמים אלין אינון מארי תריסין עיינין מלהטין בטיסין דנורא כמה</p>	<p>"ועורות אילים מאדמים", אלה הם בעלי מגנים, עיניים לזהטות בלהבות אש, כמו</p>

¹¹²² הוד (מ"מ).

¹¹²³ פי' בגבורה שהיא נחשת ובבינה שהיא זהב כי קו שמאל הם בג"ה וכן פירשם ר"א עצמו לקמן (מ"מ).

¹¹²⁴ קנה ע"א (הערת הזהר).

¹¹²⁵ אם ראה אותו בחלום, וכחו לכלות רעים וטובים, שהרי גזר מיתה אפילו על מרע"ה, נורא עלילה על בני אדם (אור יקר).

¹¹²⁶ בגין דאיהו (אור יקר).

¹¹²⁷ מצד ימין הוא רפאל ומצד השמאל נקרא בוא"ל, וכמ"ש פ' תרומה (קמז סע"א) ויקהל (רט סע"ב) (דע"ה ח"ב צ ע"א). ב"ו א"ל (דפ"ו).

¹¹²⁸ רס ע"ב רי ע"א (הערת הזהר).

¹¹²⁹ והנה ההנהגה הזאת (תתלבש למטה) תתפשט למטה, אמנם לא תושפע אל התחתונים מהם ממש, מפני שאין השרים יונקים מאלו להדיא שיטמאו המשכן חס ושלום, אלא עוד לבוש כולל בו בחינות לכל ההנהגות, וסוד הלבוש הזה מצד אחד טהור, ומצד שני קשה בדין, ומסתבך שם בו החצונים, והיינו ועזים (אור יקר).

¹¹³⁰ בקלי' יש חד אוכם בלא רגלין, הוא קלי' נגה, כמה גלגלין סחרין ליה, הם רקיעים דעשיה ט"ו ר כנזכר בתיק"ז (דף קנה ע"א), כולו מליין עיינין כגומריין דנורא, הם מלאכים נפשות הכוכבים והגלגלים הנ"ל, ולהיותן רקיעין הם עורות אלים מאדמים כנזכר פרשת תרומה (קמ"ז ע"ב) ובתקונים (דף קלב ע"ב קי ע"ב) אית נפשא דמרכיבין ליה בכלבא (ע"ח שער קלי' נוגה ז). השעיר עצמו הנה הוא מסטרא דדינא, והגם שהוא מהמינים טהורים, אך הוא מצד הגבורות והדינין שהם שורש הקליפות, ומשם הוא יניקתם, וכמ"ש בזה"ק (פ' תרומה קלט ע"א) ועזים גבורן תתאי דלבר לחפיא כו', וכן הוא שם (קמז ע"ב וקס ע"א ורלג ע"ב רסט ע"א וקפה סע"א) ובדברי הרב שער קליפת נוגה (פרק ט) [נקרא ז'ין דנוגה דאצילות עזים כנזכר בפרשת תרומה (דף קמז ע"ב), לכן ז'ין בקליפת נוגה דבי"ע בנים שלהם נקרא עזא ועזאל לשון עזים. וכללות שניהן נקרא עזאל] (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

<p>דאת אמר (דניאל י ו) וועיניו כלפידי אש ואקרונ רקיעין לבר בגו קליפה:</p>	<p>שנאמר "ועיניו כלפידי אש", ונקראים רקיעים בחוש, בתוך קליפה.</p>
<p>ועורות תחשים אלין אינון לגו (ב)סטרטא קדישא ואתאחדן בקדושה ולא אתאחדן כמה דאמרן¹¹³¹ דאברהם הא אוליד באינתו אחרא תחש¹¹³² [כמה דאת אמר] (בראשית כב כד) ואת תחש ואלין אינון באימא דישמעאל אחוהון דישמעאל כמה דאית דרגא בעשו הכי נמי אית דרגא בישמעאל אימא דישמעאל אולידת לתחש ומסטרטא דאברהם קאתא דהא נהורא קדמאה¹¹³³ מנפיץ¹¹³⁴ בשעתא דנפק נהורין לכל סטרין כיון דאתבסם ההוא נהורא קדמאה גניז ליה קודשא בריך הוא ולמאן גניז ליה¹¹³⁵ לצדיקיא ומאן אינון צדיק וצדק¹¹³⁶ בגין למעבר בההוא נהורא קדמאה איבין לעלמא ואינון איבין דזמינין למיתי לעלמא דהא אברהם ושרה עבדו וס"א ואברהם ושרה מההוא נהורא עבדו איבין ונפשיין דכתיב (שם יב ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן אוכמה דעבדו נפשון בסטרטא דקדושה הכי נמי¹¹³⁷ עבדו נפש בסטרטא אחרא דאלמלא ההוא אתערו דאתער אברהם¹¹³⁸ בסטרטא אחרא לא אשתכחו גיורין בעלמא כלל:</p>	<p>"ועורות תחשים", אלה הם לפנים, בצד הקדושה, ונאחזים בקדושה ולא נאחזים, כמו שאמרנו שאברהם הרי הוליד באשה אחרת את תחש, כמו שנאמר "ואת תחש". ואלו הם באמא של ישמעאל, אחיהם של ישמעאל, שכמו שיש מדרגות בעשו, כך גם יש מדרגות בישמעאל. אמו של ישמעאל הולידה לתחש, ומצדו של אברהם באה, שהרי אור הראשון, מצפ"ץ, בשעה שהוציא אורות לכל הצדדים, כיון שנמתק האור ההוא הראשון, גזז אותו הקדוש ברוך הוא, ולמי גזזו, לצדיקים. ומי אלו, צדיק וצדק, כדי לעשות באור הראשון ההוא פירות לעולם. ואלו הפירות שמוכנים לבא לעולם, שהרי אברהם ושרה עשו (ואברהם ושרה מאותו האור עשו) פירות ונפשות, שנאמר "ואת הנפש אשר עשו בחרן". וכמו שעשו נפשות בצד הקדושה, כך גם עשו נפשות בצד האחר, שאם לא מאותה התעוררות שהתעורר אברהם בצד האחר, לא נמצאו גרים בעולם כלל.</p>

¹¹³¹ קלט ע"א (הערת הזהר).

¹¹³² (נ"א רזא דתחש) נוסף בדפ"ו.

¹¹³³ ויקרא רצב ע"ב (הערת הזהר). ומפסולת המים דהיינו חסד אור קדמאה (רח"ו).

¹¹³⁴ (נ"א מצפ"ץ) נוסף בדפ"ו.

¹¹³⁵ שם צא ע"ב (הערת הזהר).

¹¹³⁶ יסוד ומלכות (רח"ו)

¹¹³⁷ שלח קסח ע"א (הערת הזהר).

¹¹³⁸ ונלע"ד דמשום הכי קרי ליה לאברהם קדמאה לגיורין פרשת משפטים צה ע"א, מפני שהוא פתח להם הפתח. אבל תוכיות הענין נראה שהוא מ"ש בליקוטים חדשים דף פ"ג וז"ל, נשמת הגרים היא ממלכות אי' ורוחם ממלכות ת"ת ונפשם ממלכות רחל. ודע כי נשמות הגרים באות בהיות המלכות מתלבשת בחיצונים כשיש לו אז זווג, כי אז הוא זווג מלכות מצד הנקביות, פי' ממלכות ת"ת ושל בינה, ומפני שאז מקבלת מזווג נקביות לכן כל בחינה מצד מלכות. ומ"ש פרשת שלח לך קסח ע"א, שנפשות הגרים באות מזווג נשמות הצדיקים בגן עדן, ר"ל שכשהזווג הוא מצד התעוררות התחתונים שאז נכללים שש שבו בשש שבה, ואז הם נשמות חשובות מזווג פנים בפנים, אבל כשהוא אחר מיתתם אינו כי אם שעשוע שכינה לבד, ולכן אינו אלא בסוד מלכות לבד השוכנת עליהם, ולכן ממלכות נשמות הגרים, עכ"ל. ובודאי שבהיות אברהם בחרן היתה השכינה מתלבשת בחיצונים, והן הם הנפש שעשו בסטרטא אחרא, לאפוקי נפש יצחק שנמשכה בסטרטא דקדושה. והנה בחילוק הנזכר במדרגות נפשות הגרים יתיישב לענ"ד מ"ש בפרשת שלח לך הנ"ל שהשכינה נושקת ושמחה בנפשות הגרים, ובפרשת משפטים צ"ה ב' אמר עלובתא איהי נשמתא קדישא (ויקרא כב, יב) כי תהיה לאיש זר, דקא אתמשכת על גיורא דאתגייר ופרחת עליה מג"ע באורח סתים על בניינא דאתבני מערלה מסאבא דא הוות לאיש זר. אבל החילוק הוא כשהשכינה מתלבשת בחיצונים ואין כח בתחתונים לעורר הזווג שאז היא באה באורח סתים שאז דרכי ציון אבלות. אי נמי יש ליישבו במ"ש בספר אדם ישר במרכבת יחזקאל וז"ל, כשהמלכות רוצה לזון את החיצונים שהוא בסוד (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה, היא מפרנסתם על ידי קליפת נוגה וכו', ואז בהזדווג דכורא דנוגה עם נוקביה יוצאות משם נפשות גרים בסוד (בראשית יב, ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן, כנזכר בזוהר פרשת תרומה קמז ע"ב גם שלח לך קסח ע"א והבן זה, עכ"ל. ואין ספק שענין זה הוא אפילו בזמן שבית המקדש

<p>ועצי שטים הא אוקימנא דאינון שרפים עמדים כמה דאת אמר (ישעיה ו ב) שרפים עמדים ממעל לו מאי ממעל לו ממעל לההיא קליפה ואי תימא האי קרא בקודשא בריך הוא אתמר והא אתמר (שם א) וארא[ה] את (יהו"ה) [אדנ"י] את דייקא כגוונא דא דכתיב בהאי קרא דכתיב (שם) ושוליו מלאים את ההיכל את דייקא לאסגאה ההיא קליפה כיון דאמר רזא דההיא קליפה כתיב שרפים עומדים ממעל לו ממעל לההיא קליפה:</p>	<p>"ועצי שטים" הרי בארנו שהם שרפים עומדים, כמו שנאמר "שרפים עומדים ממעל לו". מה זה "ממעל לו". ממעל לאותה הקליפה. ואם תאמר שפסוק זה נאמר על הקדוש ברוך הוא, והרי נאמר "ואראה את ה'", "את" דווקא. כדוגמא זה שנאמר בפסוק הזה, שנאמר "ושוליו מלאים את ההיכל", "את" דווקא, לרבות אותה הקליפה. כיון שאמר את סוד אותה הקליפה, נאמר "שרפים עומדים ממעל לו", ממעל לאותה קליפה.</p>
<p>(ו) שמן למאור דא [משח] רבות עלאה דאתיא מלעילא תרין שמן אינון ואינון [חד] (תרי) חד לעילא דאקרי שמן המאור וחד לתתא דאקרי שמן למאור שמן המאור איהו עלאה¹¹³⁹ דקיימא בודאי ולא פסיק לעלמין ותדיר מליא רבות קדשא וכל ברכאן וכל נהורין וכל בוצינין כלא אתברכאן ואתנהרין מתמן שמן למאור לזמנין אתמליא ולזמנין לא:</p>	<p>"שמן למאור", זה שמן משחה עליון שבא מלמעלה. שני [סוגי] שמנים הם, והם אחד למעלה שנקרא "שמן המאור", ואחד למטה שנקרא "שמן למאור". שמן המאור, הוא עליון שעומד בודאי ולא פוסק לעולמים, ותמיד מלא משחת קדש וכל הברכות וכל האורות וכל הנרות כולם מתברכים ונאורים משם. "שמן למאור" לפעמים מתמלא ולפעמים לא.</p>
<p>תו הא תנינן כתיב (בראשית א טז) ויעש אלהים את שני המארת הגדולים¹¹⁴⁰ וגו' ואף על גב דהא אוקמוה חברייא והכי איהו אבל שני המארת הגדולים אלין שמן המאור ושמן למאור עלמא עלאה ועלמא תתאה חד דכר וחד נוקבא וכל זמנא דדכורא ונוקבא אתיין כחדא¹¹⁴¹ תרווייהו קריין בלישנא דדכורא ובגין דעלמא עלאה אקרי (עלאה אקרי) גדול בגיניה עלמא תתאה דאתחבר בהדיה בכללא אקרי גדול:</p>	<p>עוד, הרי שנינו, נאמר "ויעש אלהים את שני המארת הגדלים וגו'" ואף על גב שהרי פרשוהו החברים וכך הוא. אבל שני המאורות הגדולים האלה, שמן המאור ושמן למאור, עולם עליון ועולם תחתון, אחד זכר ואחד נקבה. וכל זמן שהזכר והנקבה באים כאחד, שניהם קרויים בלשון זכר, ומשום שהעולם העליון נקרא גדול, בשבילו העולם התחתון שמתחבר עמו בכלל נקרא גדול.</p>
<p>כיון דאתפרש דא מן דא אדכרו בפרט כל חד וחד כדקא חזי ליה דא אקרי גדול ודא אקרי קטן ובגין כך אמרו קדמאי דליהוי בר</p>	<p>כיון שנפרדים זה מזה, הם נזכרים בפרט, כל אחד ואחד כראוי לו, זה נקרא גדול וזה נקרא קטן, ולכן אמרו הראשונים (אבות פ"ד מט"ו) שיהיה אדם זנב לאריות ולא ראש</p>

קיים, שהרי כל עוד שיהיו חיצונים בעולם צריכים הם להתפרנס, אבל מ"ש פרשת משפטים הוא כשהשכינה בגלות מחמת העוונות שאז עלובתא נשמתא וכו' (רמ"ז).

¹¹³⁹ נ"ל שהם חכמה ומלכות (רח"ו).

¹¹⁴⁰ מה שנודע כי מיעוט הירח היה ביום ד', הנה הוא רק על ירידתה למטה בעולמות ב"ע, אבל מה שהיא במיעוט מהז"א הנה זה היה גם מתחילה. וכן אמרו בזוה"ק (פ' תרומה דף קמז וקמח) כי מ"ש את שני המאורות הגדולים (בראשית א טז), הוא משום כי כל זמן שהיתה היא באצילות עם ז"א ביחד נקרא היא ג"כ גדול על שמו, כי זנבא דאריא אריא איהו בלא פירודא, ולכן אע"ג דדא זנבא לדא אתקרון שניהם גדולים. אבל מאחר שנגזר עליה לירד למטה למיהוי רישא לשועלים, כדן אקרי קטן ע"ש. אמנם כל מה שנתייסד גם למעלה למעלה שהנקבה היא לעולם במיעוט מהזכר וכנז', הנה כ"ז הוא הכל מהכוונה והכנה לעיקר מיעוט הירח הנעשה בהנוק' דאצילות, במה שנעשית ראש לשועלים בירידתה לעולמות ב"ע, כי הנה כ"ז הוא באמת מעיקר עומק הכוונה דתכלית כל הבריאה כולה (דע"ה ח"ב קנח ע"א).

¹¹⁴¹ עי' קלח ע"א, עיקר התיקון והבירור דהב"ן היה רק ע"י המ"ה כנודע, ולכן אינו עולה בחשבון וכו' אלא רק המ"ה לבד (דע"ה ח"א עה ע"ד, ביאורים ח"ב פד ע"ג), עי' ח"א מט ע"א (כללים ח"א קב ע"ב).

בראשית מט ע"א (הערת הזהר).

<p>נש זנבא לאריוותא ולא רישא לשועליא¹¹⁴² ודכד איהו (דעד דאיהו) קיימא גו אריוותא (לא) אקרי כלא (אלא) בכללא דאריוותא זנבא דאריא אריא איהו בלא פירודא ואין בנו שועלים אפילו איהו:</p>	<p>לשועלים, שכשהוא עומד בתוך האריות, נקרא הכל בכלל של אריות. זנב האריה הוא אריה, בלי הפרדה. ואם [הוא] בתוך שועלים, אפילו שהוא</p>
<p>קמח/א</p>	
<p>רישא רישא דשועל שועל איהו בלא פרודא ושועל אקרי:</p>	<p>ראש, ראש השועל הוא שועל, בלי הפרדה, ונקרא שועל.</p>
<p>ורזא דא האי קרא דהא בקדמיתא כד יתבין כחדא שני המאורות הגדולים¹¹⁴³ אתקרין אף על גב דדא זנבא לגבי דעלאה כיון דדא אתפרש מעלאה כביכול למהוי רישא לשועלים כדין אקרי קמן ועל רזא דא שמן המאור דלא פסיק לעלמין וקיימא בסליקו עלאה למשלט ביממא שמן למאור פסיק ואקרי קמן ושלטא בליליא:</p>	<p>וזה סוד הפסוק הזה, שהרי בתחילה, כשיושבים כאחד, נקראו שני המאורות הגדולים, אף על גב שזה זנב אל העליון. כיון שזה נפרד מהעליון, כביכול להיות ראש לשועלים, אז נקרא קטן. ועל סוד זה "שמן המאור", שלא פוסק לעולמים, ועומד בעלייה עליונה, לשלוט ביום. "שמן למאור" פוסק, ונקרא קטן ושולט בלילה.</p>
<p>וחמש בוסמין אינון לגו שמן וקטרת¹¹⁴⁴ ואף על גב דאיהי חד אינון תריז וכלא חד אבני שוהם וגו' כל הני תליסר¹¹⁴⁵ אינון ואינון תקונא דמשכנא:</p>	<p>וחמשה בשמים הם לתוך שמן וקטורת, ואף על גב שהיא אחד, הם שנים, והכל אחד. "אבני שוהם וגו'", כל אלה שלשה עשר הם, והם תיקון המשכן.</p>
<p>ואהדרנא למלי קדמאי זהב הא אתמר דשבעה זיני זהב אינון ואי תימא ודוזהב (ד)איהו דינא וכסף [איהו רחמי ו]אסתלק [זהב] לעילא מניה¹¹⁴⁶ לאו הכי דודאי זהב סליק יתירא¹¹⁴⁷ איהו על כלא אבל זהב בארץ סתם איהו ודא זהב עלאה דאיהו שביעאה מכל אינון זיני זהב ודא איהו זהב דנהיר ונציין לעיינין ודא איהו דכד נפיק לעלמא (נפיק) מאן דא(ת)דבק ליה טמיר ליה בגויה ומתמן נפקי ואתמשכן כל זיני זהב:</p>	<p>וחזרנו לדברים הראשונים. זהב, הרי נאמר ששבעה מיני זהב הם, ואם תאמר שזהב הוא דין, וכסף הוא רחמים, ועולה הזהב למעלה ממנו, לא כך. שודאי זהב עולה יותר הוא על הכל, אבל זהב הוא בדרך סתום, וזה הזהב העליון שהוא שביעי מכל מיני הזהב. וזהו הזהב שמאיר ונוצץ לעיניים, וזהו שכשיוצא לעולם, מי שמשיג אותו, טומן אותו בתוכו, ומשם יוצאים ונמשכים כל מיני זהב.</p>
<p>אימתי אקרי זהב מאן דאקרי זהב¹¹⁴⁸ כד איהו בנהירו ואסתלק ביקר דחילו ואיהו בחדוה עלאה למחדי ולתתאיו (בתתא) וכד איהו בדינא כד¹¹⁴⁹ אשתני מההוא גוון לגוון</p>	<p>מתי נקרא זהב, מי שנקרא זהב, כשהוא באור, ומתעלה בכבוד הפחד, והוא בשמחה עליונה, לשמח את התחתונים. וכשהוא בדין כשמשנתנה מאותו צבע לצבע תכלת שחור ואדום, אז הוא בדין הקשה. אבל זהב הוא</p>

¹¹⁴² עי' בהגר"א בספד"צ כ ע"ג: שם אדנ"י במלכות הוא על הנהגתו בתחתונים, ולכן היא ראש לשועלים, ועל ידה מנהיג בתחתונים. ועיי"ש כו ע"א: את המאור הגדול, שמשא, ואת המאור הקטן, סיהרא, במיעוטה שנעשית ראש לשועלים ונקראת שם אלקים, דבאצילות נקראת ה"א אחרונה של הו"ה זנב לאריות, ובירדה בבריאה נעשית ראש לשועלים לעולמות ב"ע.

¹¹⁴³ כל זמן שהיא באצילות הנה נקרא היא ג"כ גדולה כמוהו על שמו (דע"ה ח"ב קנח ע"ב). ועי' קמז ע"ב והערה שם בשם הדע"ה ח"ב.

¹¹⁴⁴ פי' שה' סמים שהיו בשמן המשחה היו נכנסים ג"כ במנין סימני הקטרת (רח"ו במ"מ).

¹¹⁴⁵ זה הפך מ"ש בדף קלה, ודבריו כאן הם כדברי רש"י ז"ל דחשיב י"ג מינים (מ"מ).

¹¹⁴⁶ פי' קס"ד שזהב היא גבורה דז"א ולכך מקשה למה הקדים קרא זהב לכסף (מ"מ).

¹¹⁴⁷ פי' בינה (מ"מ).

¹¹⁴⁸ פי' מלכות אימתי נק' זהב (מ"מ).

¹¹⁴⁹ כדין (מ"מ).

<p>תכלא אוכם וסומק כדין איהו בדינא תקיפא אבל זהב בחדוה איהו ובסליקו (דדחילו) (דחדוה) דההוא קיימא ובאתערותא דחדוה:</p>	<p>בשמחה ובעליית הפחד של שמחה עומד, ובהתעוררות השמחה.</p>
<p>וכסף לתתא רזא דרועא ימינא דהא רישא עלאה זהב איהו דכתיב (דניאל ב לח) אנת הוא רישא דדהבא (שם לב) חדוהי ודרעוהי די כסף לתתא [ואימתי אישתלים כסף כד] (וכד אשתלים כסף כדין) אתכליל בזהב ורזא דא (משלי כה יא) תפוחי זהב במשכיות כסף אשתכח דכסף אתהדר לזהב וכדין (אשתלים אתריה) [אלים אריה] ועל דא שבע זיני זהב אינון:</p>	<p>וכסף למטה, הסוד של זרוע ימין, שהרי הראש העליון הוא זהב, שנאמר "אנת הוא רישא דדהבא [אתה הוא ראש הזהב]" "חדוהי ודרעוהי די כסף לתתא [חזה שלו וזרועותיו של כסף למטה]". ואימתי נשלם הכסף כאשר הוא נכלל בזהב, וסוד זה "תפוחי זהב במשכיות כסף", נמצא שכסף הופך לזהב, ואז האריה חזק, ולכן שבעה מיני זהב הם.</p>
<p>ונחשת נפקא מזהב ואשתני לגרעונא (ד)דרועא שמאלא ותכלת ירכא שמאלא ותולעת שני ירכא ימינא ואתכליל בשמאלא ושש דא נהר¹¹⁵⁰ דנגיד ונפיק דאיהו נטיל כל שית ספרינ אוכנוונא דא לתתא¹¹⁵¹ והא אוקמוה ואתמר:</p>	<p>ונחשת יוצאת מזהב ומשתנה לגרעון. זרוע שמאל, ותכלת ירך שמאל, ותולעת שני ירך ימין, ונכללת בשמאל. ושש, זה נהר ששופע ויוצא, שנוטל את כל ששת הצדדים, וכדוגמא זה למטה, והרי פרשוה ונתבאר.</p>
<p>הא הכא שבע דיובל¹¹⁵² ואינון שבע דשמיטה¹¹⁵³ ואף על גב דאינון שית¹¹⁵⁴ אינון [תריסר] (תליסר) ושביעאה¹¹⁵⁵ דאיהו רישא עלייהו הא תליסר רישא דקיימא על כל גופא לתתא רישא דקיימא על כל שייפי גופא איהו זהב מה בין האי להאי זהב עלאה איהו ברזא סתימא ושמא דיליה איהו זהב סגור סגור וסתום מכלא ועל כן אקרי סגור דאיהו סגור מעינא דלא שלטא ביה זהב תתאה איהו באתגליא יתיר¹¹⁵⁶:</p>	<p>הנה כאן שבע של יובל, והם שבע של שמיטה. ואף על גב שהם שש, הם שתיים עשרה ושביעי, שהוא ראש עליהם, הרי שלש עשרה. הראש שעומד על כל הגוף למטה, הראש שעומד על כל איברי הגוף הוא זהב. מה בין זה לזה, הזהב העליון הוא בסוד נסתר ושמו הוא זהב סגור, סגור וסתום מן הכל, ולכן נקרא סגור, שהוא סגור מהעין, שאינה שולטת בו. הזהב התחתון הוא יותר גלוי.</p>
<p>אמרו המגיהים כך מצאנו בכל ההעתקות אשר היו לפנינו ומהלשון נראה שחסר כאן וזכעת מצאנו בספר הזוהר של הרב ישראל בנימין ז"ל וז"ל והנה זימן ה' יתברך לידי מה שחסר כאן והנה הוא לפניך וכדי שלא לסור ממנין הדפיין שמנום בסוף הספר עיין שם¹¹⁵⁷:</p>	
<p>(ו) לשעתא הוה דכתיב (דה"ב כד כ) ורוח אלהים לבשה את זכריה ואם תאמר הא ירמיהו דכתיב ביה (ירמיה א ה) בטרם אצרך</p>	<p>לשעתו הוא היה, שנאמר "רוח אלהים לבשה את זכריה". ואם תאמר, הרי ירמיהו, שבו נאמר "בטרם אצרך בבטן ידעתיך". והרי אחרים. אלא כולם לא זכו לנבואה ולכהונה</p>

¹¹⁵⁰ וסי' ביוסף וילביש אותו בגדי שש (רח"ו במ"מ).

¹¹⁵¹ פי' גם במלוכת יש בה ו"ק (מ"מ).

¹¹⁵² פי' ז"ק דז"א שיצאו מבינה (מ"מ).

¹¹⁵³ פי' והם נגד ז' דמלכות (מ"מ).

¹¹⁵⁴ פי' אין בז"א רק ו"ק וכן במלכות אין בה רק ו"ק ואמאי אמרינן ז' בז"א וז' במלכות (מ"מ).

¹¹⁵⁵ תליסר בשביעאה (דפ"ק).

¹¹⁵⁶ (ושמא דיליה איקרי זהב ירקרק וכו') נוסף בדפ"ו.

¹¹⁵⁷ בסימן י' ומועתק מז"ח דף ס"ח א' (נוסף בדפ"ו).

<p>בבטן ידעתוך והא אחרנין אלא כלהו לא זכו לנבואה [ולכהונה] עלאה כאהרן דהא אהרן זכה בנבואה עלאה על כל שאר כהני זכה בכהונה על כלהו:</p>	<p>עליונה כמו אהרן, שהרי אהרן זכה בנבואה עליונה על כל שאר הכהנים, זכה בכהונה על כולם.</p>
<p>משה זכה בנבואה ושמש בכהונה עלאה שמואל זכה בתרווייהו מה משה הוה קרי וקודשא בריך הוא אתיב ליה מיד אופ שמואל כתיב ביה (ש"א יב יז) הלא קציר חטים היום אקרא אל יהו"ה ויתן קולות וגו' אבל לא סליק לדרגא עלאה כמשה¹¹⁵⁸ מה אהרן הוה משמש בכהונה גבי קודשא בריך הוא אופ שמואל הוה משמש קמיה קודשא בריך הוא אבל לא סליק בשמושא עלאה כאהרן:</p>	<p>משה זכה בנבואה ושמש בכהונה עליונה. שמואל זכה בשתייהן. מה משה היה קורא והקדוש ברוך הוא משיב לו מיד, אף בשמואל נאמר "הלא קציר חטים היום אקרא אל ה' ויתן קולות וגו'", אבל לא עלה לדרגה עליונה כמשה. מה אהרן היה משמש בכהונה אצל הקדוש ברוך הוא, אף שמואל היה משמש לפני הקדוש ברוך הוא, אבל לא עלה בשימוש עליון כמו אהרן.</p>
<p>ומלה הכי הוא תלתא אינון דהוו נביאי מהימני ושימשו בכהונה¹¹⁵⁹ חד משה וחד אהרן וחד שמואל ואי תימא שמואל לא משיך¹¹⁶⁰ בכהונה אלא אחרא הוה דשמש בכהונה ומנו</p>	<p>והדבר כך הוא, שלשה הם שהיו נביאים נאמנים ושימשו בכהונה: אחד משה, ואחד אהרן, ואחד שמואל. ואם תאמר ששמואל לא המשיך בכהונה אלא אחר היה שמש בכהונה, ומיהו</p>

¹¹⁵⁸ מפני שעיקרו של משה מנ"ה דאבא שה"ס הזכר שהוא העליון. ועוד שעיקר אחיזת משה הוא בנצח דאבא שהוא בנצח דאריך ושמואל בסוד הוד דאריך ששם אחיזת בינה, וידוע שנ"ה הם בסוד מעלה ומטה, ולפי הנזכר בכאן נלע"ד שמה שנז"ל משער הנבואה שנבואת שמואל מפרק ראשון דנצח, הוא בסוד נצח דאי' שבתוך זעיר מפנימיותו, אבל משה סודו פק"ד קס"א אחוז באר"א, וידוע שאהרן סודו ע"ב פק"ד שהם שני מיני אחורי דיסוד אבא כנזכר באוצרות חיים, ולכן אמר בו הוה משמש בכהונה גבי קב"ה, מפני שאין אבא מתגלה בזעיר אלא בסוד האחוריים, אך בשמואל אמר קמי קב"ה, מפני שהוא בסוד אורות אימא הפנימים שהם המתגלים בתוך זעיר ומראים פניהם שם ממש, וז"ס (שמו"א ב, יח) ושמואל משרת את פני ה', דייקא. אבל לא סליק בשמושא עילאה כאהרן, ר"ל שאעפ"י שאהרן הוא כולו מבחינת אחוריים ושמואל משל הפנים, מכל מקום הוא חשוב יותר בשימוש הכהונה יותר משמואל, שידוע שגדולים אחורי העליון יותר מפנימיות התחתון, ולכן כהונת אהרן היתה לו ולזרעו ולא של שמואל, כי הנה משפחתו היא של לוי"ם העולה בגי' אלקי"ם שהם מגבורות הבינה, אבל שמואל לבדו היה מסוד חסדים שלה. ועוד יוכלו הדברים להתבאר כידוע שמה נאחז שרשו בשני מזלות נוצר חסד ונקה שהם תיקוני כתר שבכתר, ושמואל מתיקון אל עד נוצר, כי נוצר וא"ל גי' שמואל"ל והם מתיקוני חכמה שבכתר (רמ"ז).

¹¹⁵⁹ קשה דשמואל לוי היה מבני בניו של קרח. ותירץ הרמ"ק דשימוש זה בעבודות המותרות בזר ושעל כן נאמר (שמו"א ג, א) והנער שמואל משרת וגו'. וכתב עוד דאפשר ששימש בבמה למאן דאמר זר מותר בבמה, ע"כ. והדבר תמוה שמשנה שלימה שנינו, באו לשילה נאסרו הבמות. ויש לומר דהכא עסקינן אחרי מיתת עלי שחרבה שילה ובאו לנוב שאז חזרו הבמות להיות מותרות וכדאמרין בפרק בתרא דזבחים דף קי"ט א'. מיהו דוחק לאוקמי כסברת יחיד המתיר זר בבמה. ועוד שהזוהר אמר כאן בפירוש ושמואל ביומוי דעלי שמש. ולעד"ן שיותר נכון לתרץ דהוראת שעה היתה לו על פי הדיבור מפני גודל חשיבותו, לפי שהוא היה רוחו של קין ונתקן בו, ולגבי דידיה היה במדרגת לעתיד לבוא כנודע אצלנו סוד (יחזקאל מד, טו) והכהנים הלויים. אי נמי מצד מדרגת נבואתו שניקתו למעלה שאמר הרב זלה"ה בשער הנבואה פרק א', שעיקר נבואתו היה מפרקא קדמאה דנצח דז"א מהפנים שלו והיה גם ההוד נכלל בו, וכיון שעיקרו מהנצח שהוא הימין הותרה לו הכהונה, ועיין מה שכתבתי עוד ריש פרשת קרח קע"ו א'. אחר כך מצאתי משם הרח"ו זלה"ה והוא אצלי בליקוטי תורה דשמואל פסוק (שמו"א ג, א) ודבר ה' היה יקר בימים, וכתב על זה וז"ל, משה היה מבחי' אור של חכמה וגם כן אהרן וז"ש (תהלים צט, ו) משה ואהרן בכהניו, אבל שמואל בקוראי שמו, ממקום שמתקנת שמו מלכות והוא נ"ה בינה, ושניהם בחי' חסדים אעפ"י שזה ימין וזה שמאל, [ומזל"ן שז"ס שם שמואל קרי ביה שמאל שהוא מאי'] הכל הוא אור חכמה שהיא התורה ועל זה שמשו בכהונה, ע"כ. ומ"ש שהכל הוא אור חכמה הוא במה שנודע אצלנו בסוד התכללות אבא באי', שגבורות אבא הם חסדים דאי' שסודם מים כמ"ש ביודעי בינה שלי. ולכן שמואל נענה במים ומיד (נ"א תמיד) שכן סגולת החסד (רמ"ז).

¹¹⁶⁰ משיק (ס"א שמש) (דפ"ו).

קמח/ב	
<p>ירמיהו לאו הכי דהא כתיב (ירמיה א א) מן הכהנים אשר¹¹⁶¹ בענתות מן הכהנים הוה אבל לא שמש ושמואל ביומי דעלי שמש ומשה זמנא חדא כל אינון שבעה ימי מלואים:</p>	<p>ירמיהו. לא כך, שהרי נאמר "מן הכהנים אשר בענתות", מן הכהנים היה, אבל לא שמש. ושמואל שמש בימי עלי, ומשה פעם אחת, כל אותם שבעת ימי המלואים.</p>
<p>שמואל זכה לנער, שנאמר "והנער נער", והנער ונער (שם ב יח) וושמואל משרת ובגין דקיימא בהאי דרגא ודאי איהו כמשה ואהרן מאן דנטיל להאי נער וזכי ביה זכי באינון דרגין עלאין דקיימן בהו משה ואהרן¹¹⁶²:</p>	<p>שמואל זכה לנער, שנאמר "והנער נער", ו"ושמואל משרת" ולפי שעמד בדרגה הזו, ודאי שהוא כמו משה ואהרן. מי שנוטל את הנער הזה וזוכה בו, זוכה באותן דרגות עליונות שעמדו בהם משה ואהרן.</p>
<p>כרובים אינון זהב¹¹⁶³ כמה דאוקמוה בגין דנפקי מסטרא דזהב ולא אתערב בהו כסף ולא גוון אחרא ודא איהו גוון זהב ירקרק במשכן מתערבין גוונין זהב וכסף למיהך כחדא למהוי רזא דלעילא בחד תו נחשת¹¹⁶⁴ למהוי בהדיהו ולמיזל ביניהו כל סטרין לאשתכחא שלימו בכלא כחדא דכתיב (שמות כה ג) זהב וכסף ונחשת¹¹⁶⁵:</p>	<p>הכרובים הם זהב, כמו שבארוה, משום שיוצאים מצד הזהב, ולא מעורב בהם כסף ולא צבע אחר, וזהו צבע זהב ירקרק. במשכן מתערבים הצבעים, זהב וכסף ללכת כאחד, להיות סוד שלמעלה באחד. עוד נחשת להיות עמם וללכת בין כל הצדדים, שתמצא שלמות בכל כאחד, שנאמר "זהב וכסף ונחשת".</p>
<p>דבר אחר זהב וכסף זהב דאתהדר לכסף¹¹⁶⁶ וכסף לזהב וכלא אתכליל כחדא ובדוכתא חדא¹¹⁶⁷ בתלת גוונין אתהדר¹¹⁶⁸ כד אצטריך לחדוותא וולאו (גו) דינא זהב כד אצטריך לרחמי כסף כד אצטריך תקפא דדינא נחשת:</p>	<p>דבר אחר "זהב וכסף", זה שחוזר לכסף וכסף לזהב, והכל כלול יחד. ובמקום אחד בשלש צורות חוזר. כאשר צריך לשמחה ולא לדין, זהב. כאשר צריך לרחמים, כסף. כאשר צריך תוקף הדין נחשת.</p>
<p>ועל דא אסתכל משה בעובדא דנחש הנחשת דכתיב (במדבר כא ט) ויעש משה נחש נחשת¹¹⁶⁹ והוה ידע אתר דהתוכא דזהב בההוא נחשת¹¹⁷⁰ בגין דנחש כלישנא דיליה הוא ואתריה הוה ידע¹¹⁷¹ דהא קודשא בריך הוא לא אמר ליה אלא עשה לך שרף ואיהו אתא ועבד נחש נחשת דכתיב (במדבר כא ט) ויעש משה נחש נחשת מאי טעמא:</p>	<p>ועל זה הסתכל משה במעשה של נחש הנחשת, שנאמר "ויעש משה נחש נחשת", והיה יודע המקום של התוך הזהב, באותה נחשת, משום שנחש הוא כלשונו, ומקומו היה יודע, שהרי הקדוש ברוך הוא לא אמר לו אלא "עשה לך שרף", והוא בא ועשה נחש נחשת, שנאמר "ויעש משה נחש נחשת". למה.</p>

¹¹⁶¹ ויחי רמט ע"ב (הערת הזהר).

¹¹⁶² פי' אהרן בחסד ומשה בגבורה (מ"מ).

¹¹⁶³ פי' כרובים הם נר"ה והם מבינה שנק' זהב בסוד ומבינה נביאים (מ"מ).

¹¹⁶⁴ פי' ת"ת כי זהב גבורה וכסף חסד (מ"מ).

¹¹⁶⁵ פי' הם חג"ת (מ"מ).

¹¹⁶⁶ פי' גבורה נתחברה עם חסד ונכללו זה בזה (מ"מ).

¹¹⁶⁷ פי' במלכות נכלל הכל (מ"מ).

¹¹⁶⁸ פי' ג' גוונים יש במלכות כשמקבלת מבינה היא גוון זהב וז"ש כד איצטריך לחדוותא ולא דינא זהב שהיא בינה לפי שזהב יש בו ב' פירושים או בגבורה או בבינה וכשמקבלת מחסד הוא גוון כסף וכשמקבלת מגבורה הוא גוון נחשת וז"ש כד איצטריך תוקפא דדינא נחשת, שנחשת ג"כ יש בו ב' פירושים או גבורה או ת"ת (מ"מ).

¹¹⁶⁹ הם דר"נ דנוגה, ועי' מ"ש דף קלט (מ"מ).

¹¹⁷⁰ פי' שבינה משפעת לגבורה (מ"מ).

¹¹⁷¹ פי' נחש שהם זר"ן דנוגה מקבלים מגבורה שנקרא נחשת (מ"מ).

134

<p>אלא אתר הוה ידע ועקרא דמלתא הוה דהא בקדמיתא כתיב (שם ו) וישלח יהוה בעם את הנחשים השרפים וכתיב (דברים ח טו) נחש שרף עקרא דלהון נחש איהו ובגין דמשה הוה ידע עקרא ושרשא ויסודא מההוא אתר עבד נחש ואסתמיך עליה מאי טעמא בגין דישראל חטאו בלישנהון דכתיב (במדבר כא ה) וידבר העם באלהים ובמשה ועל דא וישלח יהוה בעם את הנחשים השרפים:</p>	<p>אלא מקום היה יודע, ועיקר הדבר היה, שהרי בראשונה נאמר "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים", ונאמר "נחש שרף" עיקרם [הוא] נחש, ומשום שמשה היה יודע את העיקר והשורש והיסוד, מאותו המקום עשה נחש והסתמך עליו. למה, כי ישראל חטאו בלשונם, שנאמר "וידבר העם באלהים ובמשה", ועל זה "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים".</p>
<p>ומשה לא אול אלא בתר עקרא ועבד נחש נחשת בההוא גוונא דאצטריך ליה דהא אתריה נחשת איהו וקודשא בריך הוא לא אמר ליה ממה יתעביד ומשה אסתכל ועבד ליה מנחשת כמה דאצטריך לאתריה מנלן דכתיב ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס מאי על הנס על ההוא רשימו דאיהו לעילא¹¹⁷²:</p>	<p>ומשה לא הלך אלא אחר העיקר ועשה נחש נחשת, באותו צבע שצריך לו. שהרי מקומו הוא נחשת. והקדוש ברוך הוא לא אמר לו ממה יעשה, ומשה התבונן ועשה אותו מנחשת, כפי שצריך למקומו. מנין לנו, שנאמר "ויעש משה נחש נחשת וישמהו על הנס". מה זה "על הנס". על אותו רושם שהוא למעלה.</p>
<p>והא תנינן בכל אתר האי נחש אולא בתר רזא דאשת חיל (ובעיא) (ובעת) אשת זנונים לאתתקנא גרמ(י)ה כגוונא דיל(י)ה ולא יכילת אשת חיל ההוא רשימו ואת דילה איהו את ה' והכי אתחזי לה אשת זנונים ההוא רשימא ואת דילה איהו כההוא גוונא [דאצטריך] ולא אתתקן למהוי הכי ואת דילה ק¹¹⁷³ את דילה¹¹⁷⁴ אתתקנא בתקונא דאת ה' וס"א את ק' בההוא גוונא דה' ולא אתתקנא למהוי הכי את דילה אתתקנא בתקונא דאת ה' כגוונא דקופא אצל בני נשא דאולא בתר בני נשא ולא אתתקן למעבד הכי כגוונא דא עבד משה ההוא נחש על ההוא רשימו דאתחזי ליה ותדיר אתתקן לאבאשא ועליה חב אדם ואתתרך מגנתא דעדן דהוה אתר דיוריה¹¹⁷⁵ כגוונא דדיורא דלעילא:</p>	<p>והרי שנינו, בכל מקום הנחש הזה הולך אחר סוד של אשת חיל, וצריכה אשת זנונים לתקן עצמה כצורה שלה ולא יכולה. אשת חיל, הרושם והאות שלה, הוא האות ה', וכך ראוי לה. הרושם ההוא של אשת זנונים והאות שלה, הוא כמו אותו צבע שצריך, ולא נתקן להיות כך. והאות שלה ק', האות שלה נתקנה בתקון של האות ה' (אות ק' באותו צורה של ה', ולא נתקנה להיות כך. האות שלה נתקנה בתקון של האות ה') כמו קוף אצל בני האדם, שהולך אחר בני אדם ולא נתקן לעשות כך. כמו כן עשה משה את אותו הנחש על אותו רושם שראוי לו. ותמיד מתקן להרע. ועליו חטא אדם, וגורש מגן עדן, שיהיה מקום דיורו כמו הדיור שלמעלה.</p>
<p>אמרו המגיהים בהרבה העתקות נמצאות כתובות כאן השבעה היכלות ושבעה מדורות וכבר נדפסו בפרשת בראשית דף לח כי שם ביתם:</p>	

¹¹⁷² פי' הוא עטרת היסוד שהוא בחינת מלכות ומשם יניקת ז'ין דנוגה (מ"מ).

¹¹⁷³ קנב ע"א (הערת הזהר). בולטת יותר הערלה ע"ג ברית קדש (רח"ו במ"מ).

¹¹⁷⁴ דלא (מ"מ).

¹¹⁷⁵ פי' אדה"ר היה בגן עדן של מטה (מ"מ).

נאמר "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור". אמר רבי יוסי, אותו האור נגנז והזדמן לצדיקים לעולם הבא כמו שבארוה, שנאמר "אור זרוע לצדיק", לצדיק ודאי סתם, ואותו האור לא שמש בעולם פרט ליום הראשון ואחר כך נגנז, ולא שמש יותר.	כתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ¹¹⁷⁶ אמר רבי יוסי] (שמעון) ההוא אור אתגנזו ואיהו אודמן לגבי צדיקיא לעלמא דאתי כמה דאוקמוה דכתיב (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק ודאי סתם וההוא אור לא שמש בעלמא בר יומא קדמאה ¹¹⁷⁷ ולבתר אתגנזו ולא שמש יתיר:
רבי יהודה אומר, אלמלא נגנז מכל	רבי יהודה אומר אלמלא אתגנזו מכל
קמט/א	קמט/א
וכל העולם לא היה עומד אפילו רגע אחד. אלא נגנז ונזרע כזרע הזה שעושה תולדות	וכל לא קאים עלמא אפילו רגעא חדא אלא אתגנזו ואזדרע ¹¹⁷⁸ כהאי זרעא דעביד תולדין

¹¹⁷⁶ ע"י אותו האור [המ"ה] הרי היה כל התיקון דמעשה בראשית וכו"ל אות ד'. ומאחר שחזר ונגנז, הרי חזרו שליטת הדינין כמו בעולם התוהו. אמנם הנה לא נסתלק ח"ו, כי א"כ היה מתחרב העולם לגמרי, ולכן לא נסתלק אלא נתעלם ונגנז. ועכ"ז הנה הוא משלח את הארתו תמיד, ובו מתקיים העולם, וכמ"ש בזוה"ק פ' תרומה (קמח סע"ב וקמט רע"א וכן שם קסו ע"ב) (דע"ה ח"א ג ע"ד), מבואר בדברי הרח"ו ז"ל בכ"מ, בלקוטי תורה (פ' בראשית) וכן בשער הפסוקים (שם ופ' פקודי ופ' תצא), ושורש הענין בזה הוא ע"פ מה שאמר בע"ח בשער עקודים (פרק ח) ובדרושי מ"ן ומ"ד (דרוש א) וכן בשער מאמרי רשב"י (פ' פקודי) בארוכה, כי בעת מעשה בראשית, אחר שנגנז האור הראשון שהיה תיכף ביום א', ע' זוה"ק פ' תרומה (קמח סע"ב), היו הז' רק אחר באחור, וכן הוא בזוה"ק בראשית (לה רע"א). וענין עמידתם אחר באחור הוא כאשר שהם חסרים מהמוחין דאבא, שהוא האור דהחיה (דע"ה ח"ב צד ע"ד), כי אחר שנגנז אור הראשון שהוא ביום א' דמע"ב, ע' זוה"ק תרומה (קמח סע"ב), היו ז' במקומם רק אחר באחור, וזה עצמו הוא ענין גניזת האור כמ"ש במאמרי רשב"י (דף ט סע"ד), והיה מוטל על אדה"ר לתקנם ולהביאם פב"פ במקומם ג"כ בזווג תדירי דלא פסיק לעלמין, ולהחזיר להאיר את האור הגנוז כמו לעתיד לבוא (דע"ה ח"ב צה ע"ד), בב"ר (פ' יא סי' ב ופ' יב סי' ו) מבואר שאדה"ר היה משמש בה ג"כ, ושימשה לפניו ל"ו שעות, י"ב דערב שבת וכ"ד דשבת, וכן הוא בפסיקתא רבתי (פיסקא כג), אך שם (פיסקא מו) מבואר כי שימשה ל"ו שעות בתחילה, שהם הג' ימים הראשונים, ואח"כ חזרה לאדה"ר ושימשה לפניו ג"כ ל"ו שעות, שהוא עד סוף שבת בראשית. אמנם בזוה"ק (פ' תרומה קמח סע"ב) אמרו ההוא אור לא שימש בעלמא בר יומא קדמאה, ולבתר אתגנזו ולא שמש יתיר (דע"ה ח"ב קט ע"ד), אותו האור עצמו שהוא הגילוי דהשם מ"ה העיקרי, הנה הוא חזר ונתעלם ונגנז ג"כ תיכף בהיסוד עצמו, וכמ"ש בפ' פקודי (דף רכ ע"ב) וההוא נהורא דאברהם גניז ליה קוב"ה כו' ע"ש, ונגנז בהיסוד עצמו, בסוד (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק, כמ"ש שם (רכ ע"ב וע"ש קמח סע"ב וקסו סע"ב ולה ע"א). ואינו מאיר מאז ולהלאה אלא דרך דופני העטרה, והוא החסד שמנהיג בו כל הדורות. אמנם בכל הששת ימי בראשית, הנה אזיל יומא קדמאה בגילוי החסד שבו עם כלהו יומין כנ"ל, ונתקן על ידו כל מע"ב כולם (כללים ח"א נז ע"א), עיקר האור הזה הוא חזר ונסתם תיכף ע"י הקד"א ביום הראשון גופה, ונגנז בהקד"א, והוא אור הראשון שנגנז ביום הראשון עצמו כמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קמ"ח סע"ב ובכ"מ), ואינו מאיר מאז ולהלאה אלא רק דרך הקד"א, אך ביום הראשון הנה נתגלה הוא עצמו ע"י בקיעת הקד"א כנז' (כללים ח"א קא ע"ב), אור הגנוז שנתגלה ביום ראשון. אבל תיכף הנה חזר ונגנז גם הוא ונשאר בהיסוד עצמו, ובסוד אור זרוע לצדיק, ואינו מאיר מעתה להנוק' שהוא המלכות הנעלמת בו אלא רק דרך דופני העטרה, ע' הארת המוחין (פרק ט) [וכמ"ש בזוה"ק פ' בא לה ע"א, ע"ש בהגהות מהרח"ו אות ג' ד' ¹¹⁷⁶, ובזוה"ק פ' תרומה קמח סע"ב וקמט רע"א, ושם קסו ע"ב וקסז ע"א כל הענין, ופ' פקודי רכ ע"ב ופ' אמור פח ע"א]. ועכ"פ הוא, כי אור המ"ה העיקרי הנה הוא עצמו לא נתגלה ג"כ אלא רק ביום הראשון, והוא החסד שנתגלה אז בפומא דאמה, אבל הוא חזר ונגנז תיכף ג"כ ביסוד עצמו, ונשאר שם ובסוד אור זרוע לצדיק (כללים ח"א קא ע"ג).

¹¹⁷⁷ ע"י ב"ר פ"ג סי' ו ופי"א סי' ב, ופי"ב סי' ו' וע"י לעיל ח"א לא ע"ב ומו ע"א וקלא ע"א ורג ע"ב (לש"ו).

¹¹⁷⁸ לעיל לה ע"א ולקמן קסו ע"ב רכ ע"ב ח"ג פח ע"א (לש"ו). ע"י הערה לעיל קמח ע"ב אריכות בשם הלש"ו. התיקון דהאור דשם מ"ה, וכו' החסד שיתגלה בפומא דאמה. ותמצית הארה מזה מוכרח להיות תמיד, כי בלא זה לא היה אפשר שיתקיים העולם אפ"י רגע אחת וכמ"ש בזוה"ק (תרומה קמט רע"א ושם עוד קסו ע"ב) (דע"ה ח"ב עה ע"ד), גם אחר החטא לא חזר אותו האור למקורו ח"ו, אלא רק שנגנז ונתעלם גילויו מלמטה, אבל בהעלם הנה הוא משמש לעולם וכמ"ש בזוה"ק תרומה (קמט רע"א קסו ע"ב) ופ' פקודי (רכ ע"ב) (דע"ה ח"ב קח ע"ב), באשר שלא יחפוץ הקב"ה בהשחתת העולם, הנה לא לקח את האור הראשון ולא ביטל אותו מכל וכל ח"ו, אלא הוא שולט בהעלם תמיד ובו

<p>וזרעים ופירות, וממנו התקיים העולם. ואין לך יום שלא יוצא ממנו בעולם ומקיים הכל, שבו הקדוש ברוך הוא זן את העולם. ובכל מקום שעוסקים בתורה בלילה, חוט אחד יוצא מאותו אור גנוז ונמשך על אותם שעוסקים בה, זהו שנאמר "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי". והרי בארנו, ביום שהוקם המשכן למטה, מה נאמר "ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן". מה זה "הענן". חוט אחד היה (עמוד הענן) מאותו צד של האור הראשון שיצא בשמחה של הכל (בכל) כשנכנס למשכן שלמטה. ומאותו יום הראשון, לא נגלה, אבל שמוש משמש בעולם, והוא מחדש בכל יום מעשה בראשית.</p>	<p>וזרעים ופירות, וממנו התקיים העולם. ואין לך יום שלא יוצא ממנו בעולם ומקיים הכל, שבו הקדוש ברוך הוא זן את העולם. ובכל מקום שעוסקים בתורה בלילה, חוט אחד יוצא מאותו אור גנוז ונמשך על אותם שעוסקים בה, זהו שנאמר "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי". והרי בארנו, ביום שהוקם המשכן למטה, מה נאמר "ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן". מה זה "הענן". חוט אחד היה (עמוד הענן) מאותו צד של האור הראשון שיצא בשמחה של הכל (בכל) כשנכנס למשכן שלמטה. ומאותו יום הראשון, לא נגלה, אבל שמוש משמש בעולם, והוא מחדש בכל יום מעשה בראשית.</p>
<p>וזרעין ואיבין ומניה אתקיים עלמא ולית לך יומא דלא נפיק מניה בעלמא ומקיים כלא [וביה] דרביהו (ועליה) זן קודשא בריך הוא עלמא ובכל אתר דלעאן (תמן) באורייתא בלילא חד חוטא נפיק מההוא אור גניז ואתמשיך על אינון דלעאן בה הדא הוא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהוה חסדו ובלילה שירה עמי והא אוקימנא יומא [דאתקם משכנא לתתא] (דאתעביד משכנא) מה כתיב (שמות מ לה) ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן מאי הענן¹¹⁷⁹ חד וחוטא הוה (נ"א עמודא דעננא) (הוה) מההוא סטרא דאור קדמאה דנפק בחדוה [דכלא כד] ובכולא (דכלה) כדו (דכלה עד) עאלת למשכנא דלתתא ומההוא יומא קדמאה¹¹⁸⁰ לא אתגלי¹¹⁸¹ אבל שמוש קא משמש בעלמא ואיהו מחדש בכל יומא עובדא דבראשית:</p>	<p>רבי יוסי היה עוסק בתורה, והיו עמו רבי יצחק ורבי חזקיה. אמר רבי יצחק, הרי ראינו שמעשה המשכן הוא כמו מעשה שמים וארץ, והרי התעוררו החברים בסודות שלהם מעט שלא יכול איש לאכול בפיו, ולהושיט ידו לתוך פיו ולבלוע.</p>
<p>(ותכלת) רבי יוסי הוה לעי באורייתא והוה עמיה רבי יצחק ורבי חזקיה אמר רבי יצחק הא חמינן דעובדא דמשכנא כגוונא דעובדא דשמים וארץ¹¹⁸² והא אתערו חברייא ברוזין דלהון זעירו דלא יכיל בר נש למיכל בפומיה ולמישט ידיה לגו פומיה ולמבלע:</p>	<p>רבי יוסי היה עוסק בתורה, והיו עמו רבי יצחק ורבי חזקיה. אמר רבי יצחק, הרי ראינו שמעשה המשכן הוא כמו מעשה שמים וארץ, והרי התעוררו החברים בסודות שלהם מעט שלא יכול איש לאכול בפיו, ולהושיט ידו לתוך פיו ולבלוע.</p>

מתקיים העולם וכמ"ש בפ' תרומה (קמט רע"א ושם קסו ע"ב). אך קיומה, הנה הוא רק כדי שתתוקן לבסוף (דע"ה ח"ב קיא ע"ד), אור הראשון שנגנז. והרי נתגלה מתחילה ואח"כ גנזו, ועכ"ז הנה נשאר רושם ממנו בהבריאה לעולם, והוא לעולם יסוד כל הבריאה כולו וכמ"ש בפ' תרומה (קמט רע"א) ובכ"מ, והנה הוא סוד התגין אשר על האותיות (דע"ה ח"ב קכז ע"ג), לא אמר על הנסים דמצרים "כבר היה", כי הרי הם אינם מהגילוי העיקרי אשר היה בעת הבריאה, אלא אמר עליהם "כבר הוא", ור"ל כי הרי הוא יסוד העולם תמיד, ע' זוה"ק (תרומה קמט רע"א ושם קסו ע"ב ופ' פקודי רכ ע"ב) כי מזוהר ניצוצי אורו הנה נעשו כל הנסים דיציאת מצרים, וזהו שאמר מה שהיה כבר הוא, כי הרי הם היו מאותו אור הגנוז אשר הוא יסוד העולם תמיד, ובו נברא העולם, ולכן אמר ואין כל חדש תחת השמש (כללים ח"א יז ע"א), האור הראשון אשר בו נתקן כל מעשה בראשית, הרי הוא נגנז ואינו משמש עתה אלא בהעלם גדול, כמ"ש בפ' תרומה (קמט רע"א) ומתנהג עתה ע"פ סדר דעולם התווה כמ"ש בתז"ח (דף כז ע"א) (כללים ח"א עח ע"ב), אור הנקבה נתבטל הכל עד לע"ל, ולכן הנקבה היא עתה גבורה, אבל חסד הזכר אינו נפסק אפי' רגע אחת (כמ"ש פ' תרומה קמ"ט רע"א ופ' פקודי ר"כ ע"ב) (כללים ח"א פא ע"ג), לא האיר האור דשורש התיקון שבהיסוד בהמ"ה עצמו שבו אלא רק ע"י הב"ן שבו (כללים ח"ב עו ע"ב).

¹¹⁷⁹ הענין (מ"מ).

¹¹⁸⁰ מוסגר בדפ"ק ונמחק במ"מ.

¹¹⁸¹ ור"ל משנתגלה כשהוקם המשכן מההוא יומא לא אתגלי (מ"מ).

¹¹⁸² היריעות דומות לרקיעים, הקרסים לככבים, ובמעשה שמים וארץ נאמר ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות, וכאן נאמר ואמלא אותו וכו' בחכמה ובתבונה ובדעת וכו', על מה אדניה הוטבעו, וכאן מאת אדנים, לאהל על המשכן לשמש שם אהל בהם, ויכלו השמים והארץ ותכל כל עבודת הקדש, ויברך אותם משה, ויברך אותם אלהים, וירא משה את כל המלאכה, וירא אלהים את כל אשר עשה ויקהל משה וכו' ששת ימים תעשה וכו' וכן כי ששת ימים עשה ה' וכו' (אור יקר).

<p>אמר רבי יוסי מלין אלין ונסלקן (סליק) לון לגו [נ"א לגבי] בוצינא קדישא דאיהו מתקן תבשילין מתיקין כמה דאתקין לון עתיקא קדישא¹¹⁸³ סתימא דכל סתימין ואיהו אתקין תבשילין דלית בהו אתר למיתי אחרא למשדי בהו מלחא ותו דיכיל¹¹⁸⁴ בר נש למיכל ולמשתי ולאשלמא כרסוי מכל עדונין דעלמא ולאשתארא וביה יתקיים (מ"ב ד מג) ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר יהו"ה:</p>	<p>אמר רבי יוסי, דברים אלו נעלה אותם לתוך (אצל) המנורה הקדושה, שהוא מתקן תבשילים מתוקים, כמו שהתקנים העתיק הקדוש, נסתר כל הנסתרים. והוא מתקן תבשילים שאין בה מקום שיבא אחר וישפך בהם מלח, ועוד שיכול אדם לאכול ולשתות ולהשלים כרסו מכל עדוני העולם ולהשאר, ובו יתקיים "ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר ה'".</p>
<p>פתח ואמר (מלכים א' ה כו) ויהו"ה נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם האי קרא הא אתמר בכמה דוכתי אבל ויהו"ה אסתכמותא¹¹⁸⁵ דלעילא ונתתא כחדא ויהו"ה (כחדא) איהו ובי דיניה נתן חכמה נתן כמא¹¹⁸⁶ דיהיב נבזבזא ומתנה לרחימיה כאשר דבר לו שלימו דחכמתא בעותרא ובשלם ובשלטנו הדא הוא דכתיב (שם) כאשר דבר לו:</p>	<p>פתח ואמר "וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם". פסוק זה הרי נאמר בכמה מקומות, אבל "וה'", הסכמה שלמעלה ומטה כאחד. "וה'", הוא ובית דינו. "נתן חכמה", נתן כמו שנותן דורון ומתנות לאהובו. "כאשר דבר לו", שלמות החכמה בעשר ובשלום ובשלטון, זהו שנאמר "כאשר דבר לו".</p>
<p>ויהי שלום בין חירם ובין שלמה (שם) מאי טעמא בנין דהוו ידעי דא לדא סתימו דמלין דהוו אמרי ובני נשא אחרנין לא הוו ידעי לאסתכלא ולמנדע בהו כלל ובגינייהו אתהדר חירם [לאודאה] [לאודעא] לשלמה בכל מלוי:</p>	<p>"ויהי שלום בין חירם ובין שלמה", למה, לפי שהיו מכירים זה עם זה את סתר הדברים שהיו אומרים. ובני אדם אחרים לא היו יודעים להתבונן ולדעת בהם כלל, ובשבילם חזר חירם להודות לשלמה בכל דבריו.</p>
<p>שלמה מלכא אסתכל ויהוה חמי דהא אפילו בההוא דרא דהוה שלים מכל דרין אחרנין לא הוה רעותא דמלכא עלאה דיתגלי חכמה כל כך (כ) על ידיה [ולא אתגלי] (ראתגלי)</p>	<p>שלמה המלך התבונן, והיה רואה שהרי אפילו באותו דור שהיה שלם מכל הדורות האחרים, לא היה רצון המלך העליון שתתגלה חכמה כל כך על ידו, ולא התגלתה התורה, שהיתה נסתרת בראשונה. פתח לה פתחים, ואף על גב שפתח, הם נסתרים, פרט לאותם חכמים שזכו ומגמגמים בהם, ולא יודעים</p>

¹¹⁸³ היינו שסודו התורה הם מתלבשים במשלים וחדות בתורה מטעם התפשטות התורה וירידתם מרום המעלות עד העולם הגשמי הזה, והנה סוד התורה המתגלה הוא שהשכל דולה מים עמוקים מלמעלה למעלה, ופעמים יאמר המשכיל סוד ויש לסודו נסתר, והוא אומר בלי היותו מעמיק בסודו וזה מפני שהוא מפרש התורה בבחינת ז"א, ויש לו סתר בא"א ור' שמעון היה דולה מעמקי המחשבה העליונה בכל סודו, מפני שהיה שואב הסוד מהכתר (אור יקר).

¹¹⁸⁴ שהיה דולה ומשקה יותר ממה שהיו שואלים לו, והיו דרשותיו רחבות כענפים כדי צורך הדרוש המבוקש ויותר ממנו (אור יקר).

¹¹⁸⁵ בענין שכל איזה סוד שהיה נסמר תחת איזה שר מבית דין עליון היה מוסרו לו, מפני שכולם הסכימו לגלות לו סתרי התורה, וכך כל איזה ענין שהיה תלוי באיזו ספירה היתה משפעת לו, מפני שכל הספירות הסכימו לגלות לו רזי חכמה, והסודות נחלקים בספירות ובמלאכים והמגלה אותם שואב אותם משם (אור יקר).

¹¹⁸⁶ הענין כי מחברי ספרי החכמות יתחלקו לחלקים, יש מי שידע החכמה כולה ואחר כך יחבר ספר חכמתו, ויש מי שהוא מבין מעט מעט והולך ומחבר עד שגומר ספר חבורו ושנים אלו הם ב' דעות, אם תורה מגלה מגלה נתנה או חתומה נתנה וכן שניהם בין דוד ושלמה דוד היה מחדש מזמור אחר ממזור ושלמה קבל החכמה כולה יחד פתאום כמקבל מתנה, ושאר החכמים המתחכמין מעט מעט הם כנוטלי פרס ולא מקבלי מתנה ואפשר היה לפרש ענין זה במלת כאשר דיבר לו, מיד כשדבר לו בבת אחת באה לו חכמתו, אלא שהוא פיר שבמלת "נתן" כנזכר לכך הוצרך לפרש "כאשר דבר לו" על ענין מה שדבר לו יען אשר לא שאלת וגו' (אור יקר).

<p>אורייתא¹¹⁸⁷ דהוה סתימא בקדמיתא (ו)פתח לה פתחין ואף על גב דפתח סתימין אינון בר לאינון חכימין דיכו ומתגמגמי בהו ולא ידעי למפתח בהו פומא ודרא דא דרבי שמעון שריא בגויה רעותא דקודשא בריך הוא בגיניה דרבי שמעון דיתגליין מלין סתימין על ידוי:</p>	<p>לפתוח בהם פה. והדור הזה שרבי שמעון שרוי בתוכו, רצונו של הקדוש ברוך הוא, בשביל רבי שמעון שיתגלו דברים נסתרים על ידו.</p>
<p>אבל תוהנא על חכימי דרא היך שבקין אפילו רגעא חדא אלמיקם קמי דרבי שמעון למלעי באורייתא בעוד דרבי שמעון קאים בעלמא אבל בדרא דא לא יתנשי חכמתא מעלמא ווי לדרא כד יסתלק איהו וחכימין יתמעטון וחכמתא יתנשי מעלמא:</p>	<p>אבל תמהני על חכמי הדור, איך עוזבים אפילו רגע אחד מלעמוד לפני רבי שמעון לעסוק בתורה, בעוד שרבי שמעון עומד בעולם. אבל בדור הזה לא תשכח החכמה מן העולם. אוי לדור כשהוא יסתלק, והחכמים יתמעטו, והחכמה תשתכח מהעולם.</p>
<p>אמר רבי יצחק ודאי הכי איהו דהא יומא חד הוינא אזיל עמיה בארחא ופתח פומיה באורייתא וחמינא עמודא דעננא נעיין מעילא לתתא וחד זיהרא זיהר גו עמודא דחילנא דחילו סני אמינא זכאה איהו בר נש דהכי אזדמן ליה בהאי עלמא:</p>	<p>אמר רבי יצחק, ודאי כך הוא, שהרי יום אחד הייתי הולך עמו בדרך, ופתח פיו בתורה, וראיתי עמוד ענן נעוץ ממעלה למטה, וזהר אחד זוהר תוך העמוד. פחדתי פחד רב, ואמרתי, אשרי האיש שכך קרה לו בעולם הזה.</p>
<p>מה נאמר במשה "וראה כל העם את עמוד הענן עומד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו יאות הוא למשה דאיהו נביאה מהימנא ועלאה על כל נביאין (על כל בני) עלמא ודרא ההוא דקבילו אורייתא על טורא דסיני וחמו כמה נסין וכמה גבוראן במצרים ועל ימא אבל הכא בדרא דא זכותא עלאה דרבי שמעון קא עביד לאתחזאה נסין על ידוי:</p>	<p>מה נאמר במשה "וראה כל העם את עמוד הענן עומד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו". נאה הוא למשה, שהוא נביא נאמן עליון על כל נביאי העולם, ואותו הדור שקבלו תורה על הר סיני, וראו כמה נסים וכמה גבורות במצרים ועל הים, אבל כאן בדור הזה, הזכות העליונה שרבי שמעון עשה להראות נסים על ידו.</p>
<p>קמט/ב</p>	
<p>ותכלת אמר רבי יצחק תכלת מההוא נונא¹¹⁸⁸ דימא דגינוסר¹¹⁸⁹ דאיהו בעדביה דזבולן ואצטריך גוונא דא לעובדא דמשכנא לאתחזאה האי גוון:</p>	<p>"ותכלת", אמר רבי יצחק, תכלת מאותו דג של ים גינוסר, שהוא בגורלו של זבולון, והצטרך הצבע הזה למעשה המשכן, שיראה הצבע הזה.</p>

¹¹⁸⁷ פי' שלא גילה שלמה סודות התורה אבל עכ"ז פתח לה פתחין דהיינו שפתח בתורה פתיחות קטנות גילוי מועט (מ"מ).

¹¹⁸⁸ פי' חלזון שבדמו צובעים תכלת והוא עולה לע' שנה וסוד הוא מבירורי ז' מלכים ולכך גם הוא אינו עולה אלא לע' שנה, ולכך תכלת מרחיק החיצונים ועי' בפרשת בא דף לד (מ"מ).

¹¹⁸⁹ לראשונים הוקשה דימה של גינוסר הוא בחלקו של נפתלי והחילזון היה גדל בים הגדול שבחלק זבולון. והרמ"ק ז"ל תירץ דלאו בים הגשמי איירי אלא בשל מעלה והוא המלכות, ע"כ. ולא ידעתי למה קראו ים גינוסר. ולענ"ד לא דייקו היטב דחילזון לא היה גדל בים הגדול אלא בים כנרת והוא ים גינוסר כמ"ש המתרגם ביהושע יב, ג. ואע"ג דבקעת גינוסר לא היתה של זבולון ימה של גינוסר היה שלו. וכן נראה דכתיב (בראשית מט, יג) לחוף ימים ישכון, ימים טובא משמע. וכך אמרו בפ"ק דמגילה (ל ע"א) שאמר זבולון לי נתת ימים ונהרות ולאחי נתת ארצות, הרי שממשלתו היתה בימים, וים זה של כנרת גדול היה שהרי עד מזרחו מגיע חלקו של גד שהוא בחוץ לארץ כמו שכתוב ביהושע (יג, כז), וכן כתב האר"י זלה"ה בפירוש ספרא דצניעותא שחילזון גדל בים כנרת והוא בחלקו של זבולון בסוד ירך שמאל הוד (רמ"ז).

<p>פתח ואמר (בראשית א ו) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים האי רקיע אתברי בשני¹¹⁹⁰ דעובדא דא מסטרא דשמאלא איהו וביומא תניינא דאיהו סטר שמאלא¹¹⁹¹ אתברי ביה גיהנם דאיהו נפיק מגו התוכא¹¹⁹² דנורא דשמאלא ובימא אצטבע בהו (ובהווא יומא אצטבע ביה) גוון תכלא דאיהו כורסייא דדינא:</p>	<p>פתח ואמר "ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים", הרקיע הזה נברא בשני, שהמעשה הזה הוא מצד השמאל, וביום השני שהוא צד השמאל, בו נברא גיהנם שיוצא מתוך התוך האש של השמאל, ובים נצבע בו צבע תכלת, שהוא כסא הדין.</p>
<p>ונטיל האי ויומא (ימא) מים דהוו מסטרא דימינא ואינון מים דהוו מסטרא דימינא לא אתגלו אלא ביום שני ביומא דיליה לא אתגלי מים אלא אתחלף בגין דאתכליל דא בדא ואתבסס דא בדא אור דיומא קדמא נהירו קדמא מכל שיתא נהורין איהו והאי אור בסטרא דאשא הוה דכתיב (ישעיה י יז) והיה אור ישראל לאש וההוא אור דישראל מסטרא דימינא הוה ואתכליל באשא:</p>	<p>ונוטל היום את המים שהיו מצד הימין, ואותם המים שהיו מצד הימין לא התגלו, אלא ביום שני, ביום שלו לא התגלה מים, אלא התחלף, משום שנכלל זה בזה והתבסס זה בזה. האור של היום הראשון, האור הראשון מכל ששת האורות הוא, והאור הזה היה בצד האש, שנאמר "והיה אור ישראל לאש", ואותו אור של ישראל היה מצד הימין נכלל באש.</p>
<p>ויומא קדמא מאינון שיתא יומין מים איהו ולא שמש עובדא דמים אלא עובדא דאור דאיהו מסטרא דאש דאיהו יום שני לאחזאה דקודשא בריך הוא לא ברא עלמא אלא על שלום ובארח שלום הוה כלא יומא קדמא כל מה דעבד¹¹⁹³ מסטרא דחבריה עבד יומא תניינא בסטרא דיומא קדמא עבד ההוא אומנא ושמש בה דכל חד שמש בעובדא דחבריה¹¹⁹⁴ לאחזאה דהא אתכלילו דא בדא</p>	<p>והיום הראשון מאותם ששת הימים, הוא מים, ולא שמש מעשה המים אלא מעשה האור, שהוא מצד האש, שהוא יום שני, להראות שהקדוש ברוך הוא לא ברא את העולם אלא על שלום והכל היה בדרך שלום. היום הראשון, כל מה שעשה מצד חבריו עשה, היום השני בצד יום הראשון עשה אותו אומן ושימש בה, שכל אחד שמש במעשה חבריו, להראות שהכל נכללו זה בזה. היום השלישי היה בצד של שניהם, ובו היה ארגמן, ועל זה נאמר "כי טוב" "כי טוב", פעמיים ביום השלישי.</p>

¹¹⁹⁰ פי' יסוד הנק' רקיע נתקן מגבורה שהוא יום ב' ונודע שהיסוד נוטה לצד הגבורה הפך הת"ת שנוטה לצד החסד (אור יקר). יסד המאציל ית"ש עוד תקנה לביטול כל הזוהמא והרע כולו, והוא כל הדינים והעונשים אשר בעוה"ז וכן לאחר מיתה כנ"ל, הנה עי"ז מתצרף ומתלבן האדם מכל זוהמתו וצחנתו, ומתבטל וכלה הטומאה והרע וכמו שיתבאר בעה"י בדברינו לקמן, ועי"ז יתבררו כל הניצוצין כולם ויתוקן עי"ז ג"כ כל העולם כולו. והרי עכ"פ הוא כי מציאות היצר הרע אשר בהאדם וכן כל העונשים כולן הנמשך ממנו, הנה הגם שהם עצמן הם קלקולים גדולים, אך לעתיד כאשר יתבטל הרע כולו ויתבטלו כל העונשים כולם, יסובב מל"ז תיקונים גדולים וכמו שיתבאר כ"ז לקמן בארוכה בעה"י. והרי הוה כל הרע וכל העונשים בבחי' מקלקל על מנת לתקן. והנה כ"ז יצא ונעשה עי"י שליטת ספי' הגבורה אשר ביום שני דמעשה בראשית (דע"ה ח"ב סז ע"ב).

¹¹⁹¹ עי' בפ' בראשית יז ע"א ע"ב, וכן לג ע"א ודף מו ע"א ע"ב, ובפ' תרומה קמט ע"ב (דע"ה ח"ב סא ע"ד).

¹¹⁹² כל אותו האש של גיהנם, הנה הוא מאותו הטומאה והזוהמא דעולם התוהו, כי נתהפך הוא עצמו לאש משפט כנ"ל, וכמ"ש בזה"ק תרומה (דף קמט ע"ב) דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא, והוא מ"ש בזה"ק (צו לד ע"ב) שהוא נברא קודם בריאת העולם, ור"ל על האש היסודי שבו שהוא נעשה בעת עולם התוהו, אבל אשו ושריפתו לא התחיל אלא רק ביום שני דמע"ב ונשלם ביום ג' (דע"ה ח"ב יב ע"ג).

¹¹⁹³ יובן במ"ש הרב שאור הגבורה בכלי החסד ואור החסד בכלי הגבורה ולכך יום א' שהוא בחי' חסד היה בו אור שהוא אש שהוא בחינת גבורה ויום ב' שהוא בחינת הגבור' שמש מים שהוא חסד לרמוז שאור החסד בכלי הגבורה (מ"מ).

¹¹⁹⁴ היה הגילוי דכל ספי' בבחי' פעולה, ותיקון הפעולה הוא מה שהוציא את המציאויות המתייחס אליו, והתיקון הוא מה שהשתתף בעובדא דחבריה להיות לו לתועלת וליתן בו מכחו ג"כ כי כל א' הוא כלול מכולם (דע"ה ח"ב סה ע"ג).

<p>יומא תליתאה¹¹⁹⁵ הוה בסטרא דתרוייהו וביה הוה ארגמן ועל דא כתיב (ביה) (בראשית א י, יב) כי טוב כי טוב תרי זמני¹¹⁹⁶ ביומא תליתאה:</p>	
<p>תכלת¹¹⁹⁷ דא (ב) יומא תניינא אצטבע ובתריין (בשאר) גוויין סומק ואוכם¹¹⁹⁸ ותכלת סומק איהו דיליה מיומא תניינא ממש¹¹⁹⁹ כעין גוון אשא ודא איהו אלהים¹²⁰⁰ וירית גוון דרהבא¹²⁰¹ דכלא גוונא חדא¹²⁰² תכלתא נפיק מגו ההוא גוון סומק וכד נחית לתתא אתרחק גוון סומק וועאלו גו¹²⁰³ ההוא אתר¹²⁰⁴ דאיהו ימא¹²⁰⁵ ואצטבע גוון תכלא¹²⁰⁶ ההוא סומקא עייל גו ימא ואתחלש גוון דיליה ואתהדר תכלא ודא איהו אלהים אבל לאו איהו תקיפא כקדמאה¹²⁰⁷:</p>	<p>תכלת, זה היום השני, נצבע בשני צבעים, אדום ושחור. ותכלת אדום הוא שלו, מהיום השני ממש, כעין צבע האש, וזהו אלהים. וירש צבע הזהב, שהכל צבע אחד. תכלת יוצאת מתוך אותו צבע אדום, וכשיורד למטה התרחק צבע אדום ונכנס לתוך אותו מקום שהוא הים, ונצבע בצבע תכלת. אותו האדום נכנס לתוך הים ונחלש צבע שלו, והופך לתכלת, וזהו אלהים, אבל אינו חזק כמו הראשון.</p>
<p>אוכם גוון דא¹²⁰⁸ נפיק מהתוכא דסומקא כד אתהתך ואתחלש לתתא בהתוכא דזוהמא ונחית לתתא ונפיק מההוא זוהמא גוון סומק מזוהמא תקיפא ומגו זוהמא תקיפא אתהדר לאוכם וכלא מההוא סומקא קדמאה וס"א עלאהו אתהתך וכל דא אתברי בשני והאי אקרי אלהים אחרים:</p>	<p>שחור, צבע זה יוצא מהתוך האדום, כשמתהתך ונחלש למטה בהתוך הזוהמא, ויורד למטה ויוצא מאותה זוהמא צבע אדום מהזוהמא הקשה, ומתוך הזוהמא הקשה הופך לשחור, והכל התהתך מאותו האדום הראשון (העליון), וכל זה נברא בשני, וזה נקרא אלהים אחרים.</p>
<p>האי אוכם איהו חשוך יתיר דלא אתחזי גוון דיליה מגו חשוכא בוצינא קדישא הכי אמר דהאי גוון אוכם חשוך באן אתר אצטבע אלא כד ההוא¹²⁰⁹ סומקא אתהתך בגו תכלא</p>	<p>השחור הוא יותר חשוך, שלא נראה הצבע שלו מתוך החושך. כך אמר המנורה הקדושה, שהצבע השחור הזה החשוך, באיזה מקום נצבע. אלא כשאותו האדום מתהתך בתוך התכלת, ומתערבים הצבעים, מתהתך התוך הזוהמא לתוך התהומות, ונעשה משם רפש</p>

¹¹⁹⁵ הכריח מכאן לתכלת, שהרי כתוב ותכלת וארגמן ונודע היות ארגמן בתפארת וזה פשוט, מפני שהוא כולל כל הגוונים אוריאל רפאל גבריאל מיכאל סוד שם יהו"ה (אור יקר).

¹¹⁹⁶ כנגד ב' צדדים, צד ימין כי טוב, צד שמאל כי טוב, אם כן מהכא נפקא לן תכלת ביומא תניינא ולא שיהיה בעצם הגבורה, אלא שמוציא גוון זה מבין שנים אחרים (אור יקר).

¹¹⁹⁷ עי' ח"א נא ע"ב וח"ג קסג ע"ב (לש"ו).

¹¹⁹⁸ אינו סומק ולא אוכם גמור, אלא מהרכבת שניהם, והשתא קשה לייחס תכלת וארגמן ונשאר זהב וכסף ונחושת ועוד דנטיל גוון תכלת ושביק גוון עצם הגבורה (אור יקר).

¹¹⁹⁹ בעי עירוב כחות (אור יקר).

¹²⁰⁰ פי' גבורה (מ"מ).

¹²⁰¹ מצד הבינה, שהיא ג"כ נקראת אלהים (אור יקר). פי' בינה שתכלת שהיא מלכות מקבלת מגבורה ומבינה (מ"מ).

¹²⁰² קרוב זה לזה אם כן אומרו זהב הוא אודם הגבורה וכסף החסד עצמה (אור יקר).

¹²⁰³ לגו (מ"מ).

¹²⁰⁴ פי' שאורות גבורה דז"א ירדו למלכות ואז נעשו גוון תכלא ומ"ש "ודא הוא אלהים" פי' מלכות אבל אינה תקיפא כגבורה (מ"מ).

¹²⁰⁵ דהיינו מלכות ים בחסד מים (אור יקר).

¹²⁰⁶ שמשנה האדום להיות דינו יפה, אמנם הוא סוף המדרגות שמכלה, ושמו יעיד עליו מפני שהוא במלכות המוציא הדין בפועל ומכלה (אור יקר).

¹²⁰⁷ שהם שלשה פעמים, אלהים זהב בינה, אלהים סומק גבורה, אלהים תכלת מלכות, והיא מדת הדין הרפה (אור יקר).

¹²⁰⁸ פי' היא קליפ' שמסיגי הגבורה כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

¹²⁰⁹ ההוא (דפ"ו).

<p>ואתערבו גוונין אתהתך התוכא דוזהמא לגו תהומי ואתעביד מתמן רפש ופיט כמה דאת אמר (שם נז כ) ויגרשו מימיו רפש ופיט ומנו ההוא טינא דתהומי נפק ההוא חשוך דאיהו אוכם ולא אוכם אלא חשוך יתיר הדא הוא דכתיב (בראשית א ב) וחשך על פני תהום אמאי אקרי חשך בגין דגוון דיליה חשוך ואחשיך אנפי בריין ודא איהו סומק ואוכם בגין¹²¹⁰ (דא) [ד]לא כתיב בשני כי טוב:</p>	<p>וטיט, כמו שנאמר "ויגרשו מימיו רפש ופיט". ומתוך אותו טיט של התהומות, יוצא אותו חושך שהוא שחור ולא שחר אלא יותר חשוך, זהו שנאמר "וחושך על פני תהום". למה נקרא חושך, משום שהצבע שלו חשוך ומחשיך את פני הבריות, וזהו אדום ושחור ולכן לא נאמר בשני "כי טוב".</p>
<p>ואי תימא והא כתיב (שם לא) והנה טוב מאד דא מלאך המות והכא אמרת דלא אתמר בגיניה כי טוב אלא רזא דרזין הכא דהא ודאי מלאך המות איהו טוב מאד מאי טעמא בגין דהא כל בני עלמא ידעי דימותון ויתהדרון לעפרא וסגיאיין אינון דמהדרי¹²¹¹ בתיובתא למאריהון בגין דחילו דא ודחלי למחטי קמיה סגיאיין דחלי מן מלכא מגו דתליא רצועה לקמיהו כמה טבא ההיא רצועה לגבי בני נשא¹²¹² דעברת לון טבין וקשיטיין ומתקניין בארחהו כדקא יאות ועל דא והנה טוב מאד מאד ודאי:</p>	<p>ואם תאמר, והרי נאמר "והנה טוב מאד", זה מלאך המות, וכאן אמרת שלא נאמר בגללו כי טוב. אלא סוד הסודות כאן, שהרי מלאך המות ודאי הוא טוב מאד, למה, משום שהרי כל בני העולם יודעים שימותו ויחזרו לעפר, ורבים הם שחוזרים בתשובה לרבונם משום פחד זה, ופוחדים לחטוא לפניו. רבים פוחדים מהמלך מתוך שתלויה רצועה לפניהם. כמה טובה אותה רצועה אל האדם, שעושה להם טובות ואמיתות ומתוקנים בדרכיהם כראוי, ועל זה "והנה טוב מאד", מאד ודאי.</p>
<p>קנ/א</p>	
<p>רזא דרזין דאוליפנא מגו בוצינא קדישא והנה טוב דא מלאך חיים מאד דא מלאך המות דאיהו יתיר אמאי ומלאך המות איהו טוב מאדו אלא כד ברא קודשא בריך הוא עלמא כלא הוה מתתקן¹²¹³ עד לא ייתי אדם דאיהו מלכא דהאי עלמא כיון דאתברי אדם עבד ליה מתתקן¹²¹⁴ בארחה קשוט¹²¹⁵ הדא הוא דכתיב (קהלת ז כט) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים עבד ליה ישר ולבתר סרחה¹²¹⁶ ואטריד מגנתא דעדן:</p>	<p>סוד הסודות, שלמדנו מתוך המנורה הקדושה, "והנה טוב", זה מלאך החיים, "מאד", זה מלאך המות, שהוא יותר. למה מלאך המות הוא "טוב מאד". אלא כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, הכל היה מתוקן טרם שבא אדם, שהוא המלך של העולם הזה. כיון שנברא אדם, עשה אותו מתוקן בדרך אמת, זהו שנאמר "אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים". עשה אותו ישר, ואחר כך סרח ונטרד מגן עדן.</p>

¹²¹⁰ ובגין (דפ"ו).

¹²¹¹ דמהדרי (דפ"ו).

¹²¹² בר נש (דפ"ו).

¹²¹³ ירצה שלא היה העולם מקולקל ומקולל כמו שהוא עתה אלא היה מתוקן (אור יקר).

¹²¹⁴ לא היו מדות גשמיות אלו אלא היה ניצול מכל גרעון הגוף ומיניו (אור יקר).

¹²¹⁵ שלא היה משקר כמו שהוא עתה משקר בסוד היותו מתלבש בקלי' שהוא הלביש עצמו בחטא,

אלא "באורח קשוט" היה אמת במעשה אמת קיים מסתלק מן החיצונים (אור יקר).

¹²¹⁶ היינו בקש כל אלו הדברים הגשמיים אשר לו, והלביש עצמו בוגף זה החצוני (אור יקר).

<p>גן עדן איהו בארעא¹²¹⁷ נטע באינון נטיען דנטע ליה¹²¹⁸ קודשא בריך הוא כמה דאת אמר (בראשית ב ח) ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם איהו נטע ליה בשמא שלים¹²¹⁹ כגוונא עלאה¹²²⁰ לעילא וכל דיוקנין עלאין כלהו מרקמן ומתציירן בהאי גן עדן דלתתא ותמן אינון כרובים לאו אינון גליפון בגליפוי דבני נשא מדהבא או ממלה אחרא אלא כלהו נהורין דלעילא גליפין ומתציירין בצירא מרקמא עובדי ידי אומנא דשמא שלים דקודשא בריך הוא וכלהו מחקקן תמן וכל דיוקנין וצירין דהאי עלמא כלהו מתציירין תמן וגליפין ומתחקקן תמן כלהו כגוונא דהאי עלמא:</p>	<p>גן העדן הוא נטוע בארץ, באותן נטיעות שנטע אותו הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם". הוא נטע אותו בשם שלם כדוגמת עליון שלמעלה, וכל הדיוקנאות העליונים, כולם מרוקמים ומצוירים בגן העדן הזה שלמטה, ושם אותם הכרובים אינם חקוקים בחקיקות של בני אדם מזהב או מדבר אחר, אלא כולם אורות שלמעלה, חקוקים ומצוירים בצויר מרוקם, מעשה ידי אומן של השם השלם של הקדוש ברוך הוא, וכולם חקוקים שם. וכל הדיוקנאות והצוירים של העולם הזה, כולם מצוירים שם, וחקוקים ומתחקקים שם כולם כמו העולם הזה.</p>
<p>ואתר דא איהו מדורא לרוחין קדישין בין אינון דאתו להאי עלמא בין אינון דלא אתו להאי עלמא ואינון דזמינין¹²²¹ למיתי להאי עלמא¹²²² (ו) כלהו רוחין מתלבשין בלבושין¹²²³ וגופין ופרצופין כגוונא דהאי עלמא ומסתכלן תמן בזיו יקרא דמאריהון עד דאתיין להאי עלמא:</p>	<p>ומקום זה הוא מדור לרוחות קדושות, בין אותן שבאו לעולם הזה, בין אותן שלא באו לעולם הזה והם עתידים לבא לעולם הזה, כולן רוחות מלובשות בלבושים וגופים ופרצופים כדוגמא של העולם הזה, ומסתכלות שם בזיו כבוד רבונם עד שבאות לעולם הזה.</p>
<p>בשעתא דנפקי מתמן למיתי להאי עלמא מתפשטין אינון רוחין מההוא גופא ולבושא דתמן ומתלבשין בגופא ובלבושא דהאי עלמא ועבדין דיוריהון בהאי עלמא בלבושא וגופא דא איהו מטפה סרוחה:</p>	<p>בשעה שיוצאות משם לבא לעולם הזה, מתפשטות אותן רוחות מאותו גוף ולבוש של שם, ומתלבשות בגוף ולבוש של העולם הזה, ועושות מדורם בעולם הזה בלבוש וגוף הזה, שהוא מטפה סרוחה.</p>
<p>וכד מטי זמניה למיהך ולנפקא מהאי עלמא לא נפיק עד דהאי מלאך המות אפשיט ליה לבושא דגופא דא כיון דאתפשט האי גופא מההוא רוחא על ידי¹²²⁴ דההוא מלאך המות אזלא ומתלבשא בההוא גופא אחרא¹²²⁵</p>	<p>וכשמגיע זמנו ללכת ולצאת מהעולם הזה, לא יוצא עד שמלאך המות הזה מפשיטו [מ]הלבוש של הגוף הזה, כיון שנפשט הגוף מאותה רוח, על ידי אותו מלאך המות, הולך ומתלבש באותו גוף האחר שבגן עדן, שממנו התפשט כשבא לעולם הזה. ואין שמחה לרוח</p>

¹²¹⁷ כלומר תדע מה אבד וממה נתגרש, שזהו עיקר המבוקש בדרוש זה "איהו בארעא" הן אמת המאמין שהגן יהיה ענינו מהגשם טועה "בארעא ודאי איהו" אמנם אינו גשם זה ודבריו כולם רוחניים, ויש חלק בארץ מזדככת וחלק בגן עדן מתעבה, עד שדבק זה בזה בקצוות המזרח, אמנם מציאות בגן דק רוחני נמצא אל הצדיקים בכל מקומות ארץ ישראל בהגלות ה' את עיני בשר כענין גילוי מראת המלכים לבני אדם כדפי' בפרשת וירא (אור יקר).

¹²¹⁸ ממש לקח הקב"ה חלק רוחני וקשרו בגשם העולם הזה, ובו נטע והשריש כל הרוחניים בסוד ייחוד קב"ה ושכינתיה לא בסוד שם זה כל זה (אור יקר).

¹²¹⁹ פי' הוי"ה אלהי"ם (מ"מ).

¹²²⁰ פי' כמו ג"ע שלמעלה (מ"מ).

¹²²¹ זמינין (מ"מ).

¹²²² ור"ל שבג"ע יש שם ג"כ נשמות שעדין לא באו לעולם הזה והם מזומנים לבוא (מ"מ).

¹²²³ פרשת אחרי מות סא ע"ב ועי' זו"ח שיה"ש נד ע"ג (לש"ו).

¹²²⁴ ידא (דפ"ו).

¹²²⁵ מהש"כ [ניצוצין] שהם מחכמה הנה מהם נמשך לבושי דהנשמה, ומהפ"ר שהם מבינה הנה מהם נמשך לבושי דהרוח, ומהרפ"ח שהם מהדעת, הנה מהם נמשך לבושי דהנפש (כי הלבוש הוא לעולם ממדרגה יותר גבוה, ובסוד כנשר יעיר קנו כו' יפרוש כנפיו כו' (דברים לב יא) כמ"ש בדרושי מ"ן ומ"ד

<p>דבגנתא דערין דאתפשיט כד אתי להאי עלמא ולית חדו לרוחא בר בההוא גופא דתמן וחדו על דאתפשיט מהאי גופא דהאי עלמא ואתלבש בלבושא אחרא שלים¹²²⁶ כגוונא (דהאי) [דההוא] עלמא וביה יתיב ואזיל ואסתכל למנדע ברזין עלאין מה דלא יכיל למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא בגופא דא:</p>	<p>פרט לאותו הגוף של שם, ושמח על שהתפשט מהגוף הזה של העולם הזה, והתלבש בגוף אחר שלם, כדוגמא של אותו העולם, ובו יושב והולך ומתבונן בסודות העליונים, מה שלא יכל לדעת ולהתבונן בעולם הזה, בגוף הזה.</p>
<p>וכד אתלבשת הנשמה באותו לבוש של אותו עולם, כמה עידונים וכמה כסופים שלה שם. מה גרם לגוף הזה להתלבש בו הרוח, הוה אומר אותו מעשה שהפשיטו מהלבושים הללו. והקדוש ברוך הוא עושה טוב עם הבריות שלא מפשיט מהאדם הלבושים הללו, עד שמתקין לו לבושים אחרים נכבדים וטובים מאלה.</p>	<p>וכד אתלבשת הנשמה באותו לבוש של אותו עולם, כמה עידונים וכמה כסופים שלה שם. מה גרם לגוף הזה להתלבש בו הרוח, הוה אומר אותו מעשה שהפשיטו מהלבושים הללו. והקדוש ברוך הוא עושה טוב עם הבריות שלא מפשיט מהאדם הלבושים הללו, עד שמתקין לו לבושים אחרים נכבדים וטובים מאלה.</p>
<p>בר לאינון חייבי עלמא דלא אהדרו בתיובתא שלימתא למאריהון דערטילאין אתו להאי עלמא וערטילאין יתובון תמן ונשמתא אזלא [בכסופיא¹²²⁷] (בכסופין) לגבי אחרנין דלית לה לבושיין כלל ואתדנת בההוא גיהנם דבארעא מגו ההוא אשא דלעילא ואית מנהון דמצפצפי וסלקי ואלאין (ומאן) אינון חייבי עלמא דחשבי בלביהו תשובה ומיתו ולא יכילו למעבד לה אלן אתדנו תמן בגיהנם ולבתר מצפצפי וסלקין:</p>	<p>פרט לאותם רשעי העולם שלא חזרו בתשובה שלמה לרבונם, שבאו לעולם הזה ערומים וישבו לשם ערומים. והנשמה הולכת בבושה כלפי אחרות, כי אין לה כלל לבושים. ונדונית באותו גיהנם שבארץ, מתוך אותה האש שלמעלה. ויש מהן שמצפצפות ועולות, ואלו הם רשעי העולם שחשבו בלבם תשובה, ומתו ולא יכלו לעשות אותה. אלה נדונים שם בגיהנם, ואחר כך מצפצפים ועולים.</p>
<p>חמי כמה רחמנותא דקודשא בריך הוא עם בריוהי דאפילו דאיהו חייבא יתיר והרהר תשובה ולא¹²²⁸ יכיל אלמעבד תשובה ומית האיו (ומית) בודאי מקבל עונשא על דאזיל</p>	<p>ראה כמה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא עם בריותיו, שאפילו שהוא רשע גדול והרהר תשובה, ולא יכל לעשות תשובה ומת, הרי ודאי מקבל עונש, עד שהולך בלי תשובה. אחר כך אותו הרצון ששם לעשות תשובה, לא אז</p>

דרוש ח), והנה הם מתבררים ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש, וע"י מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן לבושי דהנשמה כן נראה לי, וה"י יכפר, וע' פ' ויחי (רכו ע"ב) ופ' ויקהל (ר"י ריש ע"ב). ואלו הלבושים הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל וכמ"ש בפ' נח (סו ע"א), וע' פ' תרומה (קמא ע"ב וקמב ע"ב וק"נ ע"א ועוד בכ"מ), וע' עוד בפ' תזריע (מג רע"ב) שאמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים דהנר"ג, ובההוא צלם אשתתפו יומין דבר נש ותליין ביה, ועל זה נאמר (תהלים טל ז) אך בצלם יתהלך איש, ובפ' אמור (קד רע"ב) אמרו שם עוד כי באותו הצלם הנה נברא כל א' ומתגדל בו ומתקיים בו, והוא נמשך עמו מעת ריקומו בטיפת הזווג דמ"ד ומ"ן דאביו ואימו, ובו הוא יוצא לעולם, ובו הוא מתקיים עד סוף כל ימי חייו, ע"ש ובפ' ויחי (רכז ע"א ושם ריז ע"ב) ובפ' שמות (יג ע"ב), כי באותו הצלם הנה בו נמשך עיקר כל מציאותו דכל א' (כללים ח"א קו ע"ד). פ' נח סו ע"א ויחי רכז ע"א ע"ב, רכו ע"ב, תרומה קמא ע"ב קנ ע"א, ויקהל רי ע"א ע"ב, פקודי רכט ע"ב רלא ע"א, פ' שלח קסט ע"ב, פנחס ריד סע"א], כי דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול דהעליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו דהעליון המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו דהעליון המגיע אליו (ביאורים ח"ב מט ע"א).

¹²²⁶ שלים (דפ"ו), לקמן רי ע"א וע"ב, רכט ע"ב, שלח קסט ע"ב (לש"ו).

¹²²⁷ בכסופא (דפ"ו).

¹²²⁸ ויקרא רכ ע"ב (הערת הזהר).

<p>בלא תשובה לבתר ההוא רעותא דשוי למעבד תשובה לא אעדיאת מקמי מלכא עלאה וקודשא בריך הוא אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורא דשאל ותמן מצפצפא תשובה דהא ההוא רעותא נחית [מ]קמי קודשא בריך הוא ותבר כל גזיזין וס"א לבתר דקבל עונשיה ההוא רעותא טבא דשוי ההוא חייבא למעבד תשובה סלקא קמי מלכא עלאה ולא אעדיאת מתמן עד דקודשא בריך הוא אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורת שאול וכדין ההוא רעותא נחתא מקמי קודשא בריך הוא ותברת כל גזיזין דתרעי מדורי גיהנם ומטי לההוא אתר דההוא חייבא תמן ובטש ביה ואתער ליה ההוא רעותא כמלקדמין וכדין מצפצפא:</p>	<p>מלפני המלך העליון, והקדוש ברוך הוא מתקן לאותו רשע מקום במדור השאול, ושם מצפצף תשובה. שהרי אותו רצון יורד מלפני הקדוש ברוך הוא, ושובר כל כלי זיין (לאחר שקבל עונשו, אותו רצון טוב שהניח אותו, רשע לעשות תשובה, עולה לפני המלך העליון, ולא אז משם עד שהקדוש ברוך הוא מתקן לאותו רשע מקום במדור השאול. ואז אותו רצון יורד מלפני הקדוש ברוך הוא, ושובר את כל כלי זיין.) של שערי מדורי הגיהנם ומגיע לאותו מקום שאותו הרשע שם, ומכה בו ומעורר את אותו רצון כמקדם, ואז מצפצפת</p>
<p>קנ"ב</p>	<p>אותה נשמה לעלות מתוך מדור השאול.</p>
<p>ההיא נשמתא לסלקא מגו מדורא דשאל:</p>	<p>ואין רצון טוב שנאבד מלפני המלך הקדוש, ולכן אשרי אותו מי שמהרהר הרהורים טובים לרבוננו, שאף על גב שלא יכל לעשות אותם, הקדוש ברוך הוא מעלה את רצונו כאילו עשה, וזה לטוב. אבל רצון לרע, לא, פרט להרהור של עובדי כוכבים ומזלות, והרי פרשוה החברים.</p>
<p>ולית רעותא טבא דיתאביד מקמי מלכא קדישא ובגין כך זכאה איהו מאן דמהרהר הרהורין טבין¹²²⁹ לגבי מאריה דאף על גב דלא יכיל אלמעבד לון קודשא בריך הוא סליק ליה רעותיה כאילו עביד דא לטב אבל רעותיה לביש לא בר הרהורא דע"ז והא אוקמוה חבריאי:</p>	<p>אותם שלא הרהרו תשובה, יורדים לשאול ולא עולים משם לדורי דורות, עליהם נאמר "כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה", על הראשונים נאמר "ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל".</p>
<p>אינון דלא הרהרו תשובה¹²³⁰ נחתי לשאול¹²³¹ ולא סלקי מתמן לדרי דרין עלייהו כתיב (איוב ז טז) כלה ענן וילך כן יורד שאול</p>	<p>אין רצון טוב שנאבד מלפני המלך הקדוש, ולכן אשרי אותו מי שמהרהר הרהורים טובים לרבוננו, שאף על גב שלא יכל לעשות אותם, הקדוש ברוך הוא מעלה את רצונו כאילו עשה, וזה לטוב. אבל רצון לרע, לא, פרט להרהור של עובדי כוכבים ומזלות, והרי פרשוה החברים.</p>

¹²²⁹ הענין כי הרהור בנשמה והשכל, והקב"ה מחשבות מסודרות לפניו, לכך נוטל מחשבה ומחשיבה, אמנם הרהור רע מקומו בחיצונים, ואין מחשבה בחיצונים אלא מעשה לכך אין בהרהור כדי להדבק החיצונים בו, זולתי מחשבת עבודה זרה מפני שכופר בה, מפני שמודה בע"ז אם כן נשמתו יורדת אל החיצונים, ובנשמתו מתדבקות כל המחשבות ויורדות עמו, כיון שהם מחשבת עבודה זרה שמוסר נשמתו הדקה לחיצונים, והמחשבות הם דבקות בה (אור יקר).

¹²³⁰ היינו נפשות נכרות מכל וכל, ואף אם הנשמה והרוח תתגלגל ותטיב אין להם יחס בנפש היא, והנפש נכרתת והם זוכין על ידי נפש אב ואם גשמיים שעשו לה, וענין כי הנפ שמהאופן בסוד ונוגה לו סביב כדפי' פעמים רבות, והרוח מהיצירה מחיה, והנשמה מכסא, והנה בין אלו המדרגות אין ראוי שיכנס חיצוני, ואם ח"ו יכנס יבדיל ויפריד כאומרו ונרגן מפריד אלוף, ולזה אם ח"ו יכנס בין רוח ונפש חיצוני, לעולם אין לנפש יניקה אלא מלמעלה, והיינו כריתתה שהבדילה בינה ובין הקדש כמה קליפות, כמה מדורי גיהנם, והרוח אין לו מנוחה, והנשמה ערומה, אלא יתגלגלו רוח ונשמה חזר וחטא והכרית הרי הרוח ג"כ נכרתת, והבדיל בין הכסא והחיה שהקליפות יכנסו בין הכסא לחיה, שהם נכנסות לעולם מטטרין ויכנסו בין חיה לאופן, ולזה יכולים שנים אלו ליכרת במעשה הרע, ואז נשארה נשמה שכולה גולה וסורה והיא מתגלגלת בסוד ההרכבה שמרכיבין אותה באילן קדוש כדפי' בתיקו"ז, ושם תעמוד אם תטיב, ואם לאו משנין אותה מבחי' אל בחינה עד שהיא יורדת מדרגה אחר מדרגה, מפני אריה אל פני שור, מפני שור אל פני נשר, לראות אם תטיב בזו או בזו, והיינו משנה פניו, ותשלחהו, כדפי' בתיקו"ז (אור יקר).

¹²³¹ בכמה מקומות בזה"ק (בזהר חדש לך לך ובזה"ח רות ובזהר תרומה ק"נ ע"ב) מבואר כי מי שיורד למדור השביעי שנקרא אבדון, והם כל אלו שאמרו בראש השנה (י"ז ע"א) שהם נידונין לדורי דורות, הנה הם אינם יוצאים משם לעולם (הקדו"ש כג ע"ג).

<p>לא יעלה על קדמאי כתיב (ש"א ב ו) יהו"ה ממית ומחיה¹²³² מוריד שאול ויעל:</p>	
<p>אמר רבי יהודה דינא דעונשי דגיהנם הא אוליפנא דאיהו למידן תמן לחייביא על מה אתדנו¹²³³ בנורא דגיהנם אלא גיהנם איהו נור דליק יממי ולילי כגוונא דחייביא¹²³⁴ מתחממן בנורא דיצר הרע למעבר על פתגמי אורייתא בכל חמומא וחמומא דאינון מתחממן ביצר הרע הכי אתוקד (ב)נורא דגיהנם:</p>	<p>אמר רבי יהודה דין של עונשי הגיהנם, הרי למדנו שהוא לדון שם את הרשעים. על מה נדונים, באש הגיהנם. אלא גיהנם היא אש דולקת ימים ולילות, כמו שהרשעים מתחממים באש של יצר הרע, לעבור על דברי התורה בכל חמום וחמום שהם מתחממים ביצר הרע, כך בוערת אש הגיהנם.</p>
<p>זמנא חדא לא אשתכח יצר הרע בעלמא דאעילו ליה גו גושפנקא דפרזלא בנוקבא דתחומא רבא וכל ההוא זמנא כבה נורא דגיהנם ולא אתוקד כלל אהדר יצר הרע לאתריה שארו חייבי עלמא לאתחממא ביה שארי נורא דגיהנם לאתוקדא דהא גיהנם לא אתוקד אלא בחמימו דתווקפא דיצה"ר דחייביא ובההוא חמימו ונורא דגיהנם אתוקד יממי ולילי ולא שכיך:</p>	<p>פעם אחת לא נמצא יצר הרע בעולם, שהכניסו אותו לתוך חותם ברזל בנקב תהום רבה, וכל אותו הזמן, כבתה אש הגיהנם ולא בערה כלל. חזר יצר הרע למקומו, התחילו רשעי העולם להתחמם בו, והתחילה אש הגיהנם לבער, שהרי הגיהנם לא בוער אלא בחום של תוקף היצר הרע של הרשעים, ובאותו החום אש הגיהנם בוערת ימים ולילות ולא שוככת.</p>
<p>שבעה פתחין אינון לגיהנם ושבעה מדורין אינון תמן¹²³⁵ שבעה זיני חייבין אינון רע בליעל חוטא רשע משחית לץ יהיר ובלהו לקבליהו אית מדורין לגיהנם כל חד וחד כדקא חזי ליה וכפום ההוא דרגא דחטא ביה ההוא חייבא הכי יהבין ליה מדורא בגיהנם:</p>	<p>שבעה פתחים הם לגיהנם, ויש שם שבעה מדורים. שבעה מיני רשעים הם: רע, בליעל, חוטא, רשע, משחית, לץ, יהיר. וכנגד כולם יש מדורים לגיהנם, כל אחד ואחד כראוי לו. וכפי אותה מעלה שחטא בה אותו הרשע, כך נותנים לו מדור בגיהנם.</p>
<p>ובכל מדורא ומדורא אית מלאך ממנא על ההוא אתר תחות ידא דדומה וכמה אלף ורבוא עמיה דדיינין לון לחייביא כל חד וחד כמה דאתחזי ליה בההוא מדורא דאיהו תמן:</p>	<p>ובכל מדור ומדור יש מלאך ממונה על אותו מקום, תחת ידו של דומה. וכמה אלף ורבוא עמו שדנים את הרשעים, כל אחד ואחד כראוי לו, באותו מדור שהוא שם.</p>

¹²³² בסוד הגלגול, ועל ידי כך "מוריד שאול ויעל" ע"י נשמה ורוח שהטיבו כדפי' (אור יקר).
¹²³³ ירצה מה יחס לגהנם בדינם כדי שיהיה דינם בו, ולזה תריץ יחס אשר לגיהנם בעבירות כדמפרש ואזיל (אור יקר).

¹²³⁴ הענין שהיצר הרע הוא עצם הקלי', ומזונה מהדין העליון מה שישפיע דינם וכוח לדון, ומזון הקלי' הוא נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי, ומכאן נמשך בחינה אחר בחינה עד למטה ראש רשעים יחול, ובזה אש גיהנם מתלהב ושורף אחר שנשפע לו כח מהגבורה, והגבורה מתלהבת בדין ממה שהפגם עולה מהתחנות, והיא כועסת על בני אדם, ומושך הדין למעלה, ודרך אותו הדין להלהיב נהר די נור ולהחזיק כח הקלי', והאדם חוטא מחמת יצר הרע המחטיא, ויצר הרע מתגבר מצד החיצונים המתחזקים כדי שיחטא האדם ולא יתבטלו, והרי זה גלגל המתגלגל זה אחר זה, קליפות מגבירות היצר הרע, יצר הרע מחטיא אדם, אדם בחטאו מגביר דין הגבורה, הגבורה מגברת אש גיהנם, נמצא כל א' וא' נותן לחבירו וחבירו לחבירו וראש לכולם יצר הרע, אם היה יצר הרע בטל אין הגלגל הזה מתגלגל כלל (אור יקר).

¹²³⁵ בעולמות ב"ע בכל הקליפות אשר שם, בהם הוא הדינין והעונשים ממש, כמ"ש בפ' פקודי (רמג ורמד, וכן שם מדף רסג עד סופו בהיכלות דהס"א שבבריאה, ובפ' בראשית דף מ בהמדורין דס"א שביצירה, ובפ' נח סב ע"ב, ופ' ויחי רלז ע"ב, ובפ' תרומה קנ ע"ב בהז' מדורין דגיהנם דהעשיה, ובפרט בזוהר חדש רות דף סב ע"א וע"ב עט ע"ב ובהנדפס ע"פ נוסח הגר"א הוא בדף י ודף יא) בארוכה שם, אך בהקליפין דאצילות הוא רק שרשם (דע"ה ח"ב נב ע"ב), ע' ענין הז' מדורי גיהנם בפרטות במדרש הנעלם רות (עט ע"ב) בארוכה ובמדרש תהלים (מזמור יא) ובמדרש כונן ובזוה"ק (פ' תרומה קנ ע"ב) ובכ"מ, ובגמרא עירובין (יט ע"א) ועוד באיזה ברייתות הובא בראשית חכמה שער היראה פ' י"ג ובכמה ספרים (דע"ה ח"ב סז ע"א).

<p>1236 אשא דגיהנם מטי¹²³⁷ (לתתא ומטי) מגו אשא דגיהנם דלעילא ומטי) להאי גיהנם דלתתא ואתוקד בההוא אתערו דחמימו דחייביא דקא מחממי גרמייהו גו יצר הרע וכל אינון מדורינ דליקין תמן:</p>	<p>אש הגיהנם מגיעה לגיהנם הזה שלמטה, ובוערת באותה התעוררות החם של הרשעים, שמחממים את עצמם תוך יצר הרע, וכל אותם מדורים דולקים שם.</p>
<p>אתר אית בגיהנם ודרגין תמן דאקרוין¹²³⁸ צואה רותחת ותמן איהו זוהמא דנשמתין אינון [דמתלכלכן] (דמתלבנן) מכל זוהמא דהאי עלמא ומתלבנן וסלקין ואשתארת ההוא זוהמא תמן ואינון דרגין בישין דאתקרוין (הכי) צואה רותחת אתמנן על ההוא זוהמא ונורא דגיהנם שלטא בההוא זוהמא דאשתארת:</p>	<p>מקום יש בגיהנם, ויש שם מדרגות שנקראו צואה רותחת, ושם היא זוהמת הנשמות, אותן שמתלככות מכל הזוהמא של העולם הזה, ומתלבנות ועולות ונשארת שם אותה הזוהמא. ואותן מדרגות רעות שנקראות צואה רותחת התמנו על אותה זוהמא, ואש הגיהנם שולטת באותה זוהמא שנשארה.</p>
<p>ואית חייבין אינון [דמתלכלכן] (דמתלבנן) בחובייהו תדיר ולא אתלבנן מנייהו ומיתו בלא תשובה וחטו (דחטו) והחטיאו אחרנין והוו קשי קדל תדיד ולא אתברו קמי מאריהון בהאי עלמא אלין¹²³⁹ אתדנו תמן בההוא זוהמא ובההיא צואה רותחת דלא נפקין מתמן לעלמין¹²⁴⁰ אינון דמחבלין ארחייהו על ארעא¹²⁴¹ ולא חישו ליקרא דמאריהון בהאי עלמא כל אינון אתדנו תמן לדרי דרין ולא נפקי מתמן:</p>	<p>ויש רשעים, אותם שמתלכלכים בחטאיהם תמיד, ולא מתלבנים מהם, ומתו בלי תשובה, וחטאו והחטיאו אחרים, והיו תמיד קשי עורף, ולא נשברו לפני רבונם בעולם הזה. אלו נדונים שם באותה זוהמא ובאותה צואה רותחת שלא יוצאים משם לעולמים. אותם שמשחיתים דרכם על הארץ, ולא חישו לכבוד רבונם בעולם הזה, כל אלה נדונים שם לדורי דורות ולא יוצאים משם.</p>
<p>בשבתו ובירחי ובזמני ובחגי [ההוא] (בההוא אתר) נורא אשתכך ולא אתדנו אבל לא נפקי מתמן כשאר חייבין דאית להו נייחא כל אינון דמחללי שבתות וזמני ולא חיישי ליקרא דמאריהון כלל בגין למטר לון אלא מחללי בפרהסיא כמה דאנון לא נטרי שבתו</p>	<p>בשבתות ובחדשים ובזמנים ובחגים, באותו המקום, האש שוככת ולא נדונים, אבל לא יוצאים משם, כשאר הרשעים שיש להם מנוחה. כל אותם שמחללים שבתות וזמנים ולא חוששים לכבוד רבונם כלל כדי לשמור אותם, אלא מחללים בפרהסיה, כמו שהם לא שמרו שבתות וזמנים בעולם הזה, כך גם לא שומרים אותו בעולם הבא ואין להם מנוחה.</p>

¹²³⁶ (ס"א אשא דגיהנם דלעילא מטי להאי גיהנם דלתתא) (נוסף בדפ"ו).

¹²³⁷ נמחק בדפ"ק.

¹²³⁸ רנב ע"א רסה ע"ב פנחס רנח ע"א (הערת הזהר).

¹²³⁹ וישב קץ ע"ב (הערת הזהר).

¹²⁴⁰ הלשון הזה אינו מדוקדק שהרי לקמן אמר כיון דגופא אתאכל דינא דרוחא אשתכך, ואם כן
מ"ש הכא דלא נפקי מתמן לעלמין וכן מ"ש בסמוך כל אינון אתדנו תמן לדרי דרין היינו בעוד שהגוף
קיים אבל כיון שנתעכל הגוף ונעשה עפר דינא אשתכך מכולא ואפשר שיש שכפי רשעתם נידונים
לדרי דרין וכמרז"ל גיהנם כלה והם אינם כלים (מ"מ).

¹²⁴¹ רבים דמו לומר שעון זה [שז"ל] אין לו תשובה, אמנם לא צדקו בגזרתם, שאין דבר שעומד
בפני התשובה, הן אמת תשובתו קשה מפני החמרת החטא, שמזומן אליו כל עת וכל רגע, השנית
שפוגם פגם גדול כשאר כל העריות ויותר, מפני שכל טיפה וטיפה ששחת נחשב לו כאילו בא על
לילית שחמומה גרמה לו ודאי, ומאותו חום העבירה הוליד בן פריץ, ואלו הם זרעו אשר על הארץ
לחבלו בעת מיתתו, השלישית שמקלקל זרעו, ואינו כהורג נפשות שמקלקל זרע אחרים, הרביעית
שכל הבא על הערוה (השלימה) [שלימות] העבירה היא בינו ובין הערוה דלית ערוה פחות משנים,
ומכת ה' תהיה בין שניהם, וזה פוגם בזכר ובנקבה, וחטאתו כפלים, הוא הזכר והוא הנקבה,
החמישית שהקליפה המקבלת הזרע לבטלה, היא קשה מכל הקליפות המקבלות הזרע, כי אם יבא
על נדה או על הנכרית או על הערוה, הוא משפיע לקליפות ידועות, והמשחית זרעו הוא משפיע
לקליפה היותר קשה מכל הקליפות, אמנם לא מפני זה לא יספיקו תשובה חס ושלום, אלא
שתשובתו קשה תחלתו וסופו, אמנם אם ישוב יתתקן (אור יקר).

<p>וזמני בהאי עלמא הכי נמי לא נטריין ליה בההוא עלמא ולית לון נייחא:</p>	
<p>אמר רבי יוסי לא תימא הכי אלא נטרי שבת וזמני תמן בגיהנם בעל כרחייהו אמר רבי יהודה אלין אינון [גוים¹²⁴²] דלא אתפקדו דלא נטרי שבת בהאי עלמא נטרי ליה תמן בעל כרחייהו:</p>	<p>אמר רבי יוסי אל תאמר כך אלא הם שומרים שבתות וזמנים שם בגיהנם בעל כרחם. אמר רבי יהודה, אלה אותם עובדי כוכבים ומזלות שלא הצטוו, שלא שמרו שבת בעולם הזה שומרים אותה שם בעל כרחם.</p>
<p>בכל מעלי שבתא וכד יומא אתקדשו כרוזין</p>	<p>בכל ערב שבת כשמתקדש היום, כרוזים</p>
<p>קנא/א</p>	
<p>אזלין בכל אינון מדורין דגיהנם סליקו דיני¹²⁴³ דחייביא דהא מלכא קדישא אתיא¹²⁴⁴ ויומא אתקדשו¹²⁴⁵ ואיהו אינון על כלא¹²⁴⁶ ומיד דינין אסתלקו¹²⁴⁷ וחייביא אית לון נייחא¹²⁴⁸ וכל אינון מחללי שבתות וזמני בפרהסיא דינין סלקין מנייהו¹²⁴⁹ ונ"א ואפילו גוים דלא אתפקדו למיטר שבת וזמני תמן נטריין בעל כרחייהו אבל נורא דגיהנם לא אשתכך מעלייהו ודלא נטרי שבת לעלמין וכל חייבי גיהנם שאלי עלייהו מאי שנא אלין דלית לון נייחא מכל חייבין דהכא אינון מאריהון דדינא תייבין לון אלין אינון חייבין דכפרו ביה בקודשא בריך הוא ועברו על אורייתא כלה¹²⁵⁰ בגין דלא נטרו שבת תמן בגין כך לית להו נייחא¹²⁵¹ לעלמין:</p>	<p>הולכים בכל אותם מדורי הגיהנם, הסתלקו דיני הרשעים, שהרי המלך הקדוש בא והיום מתקדש, והוא מגן על הכל. ומיד מסתלקים הדינים, ויש לרשעים מנוחה, וכל אותם מחללי שבתות ומועדים בפרהסיא, דינים מסתלקים מעליהם (ואפילו עובדי כוכבים ומזלות שלא נצטוו לשמור שבתות ומועדים, שם שומרים בעל כרחם). אבל אש הגיהנם לא שוככת מעל אלה שלא שמרו שבת לעולמים. וכל רשעי הגיהנם שואלים עליהם מה שונים אלה שאין להם מנוחה מכל הרשעים של כאן, ואותם בעלי הדין משיבים להם, אלה הם הרשעים שכפרו בקדוש ברוך הוא ועברו על כל התורה, משום שלא שמרו שבת שם, לכן אין להם מנוחה לעולמים.</p>
<p>ואינון חייבין כלהון נפקין מדוכתייהו¹²⁵² ואתייהיב לון רשו למהך למחמי בהו ומלאך חד די שמיא סנטריא"ל אזיל ואפיק לההוא</p>	<p>וכל אותם הרשעים יוצאים ממקומם, וניתנת להם רשות ללכת ולראות אותם, ומלאך אחד ששמו סנטריא"ל, הולך ומוציא את אותו הגוף שלהם ומכניסו לגיהנם לעיני</p>

¹²⁴² עכ"ם (דפ"ו).

¹²⁴³ דינא (דפ"ו).

¹²⁴⁴ היינו גילוי קדושת השבת בסוד מלכות תפארת בינה, והיינו "מלכא" מלך במלכותו, "קדישא" מג' ראשונות, "אתיא" ומתגלה אורות בכל העולמות כולם, ומפחדו קליפות מתכנסות לנוק' דתהומא רבא, ולכך ראוי שגם בגיהנם יסלקו דינם, ואתיא לאו לגיהנם קאמר ח"ו (אור יקר).

¹²⁴⁵ מקדושתו שאויר יום שבת בכל העולמות אינו מעין שאר יומין מפני גילוי שכינה בכל העולמות, נמצא יום בעצמו דהיינו גלגול בד' שניות הם מקודשות, והם זמן קדוש שאין זמן החול (אור יקר).

¹²⁴⁶ אפילו בחוץ מגין על הרעים שלא ידונו אותם והכרוזין האלו אינם קדושים שאין קדוש נכנס לגיהנם ומדורותיו, אלא הם כחות חצונים מתחת ממשלת הקדושים, משתלשלים ממדרגה אל מדרגה, לכך הם עושים כמאמר הממונים העליונים ומזהירים על השבת (אור יקר).

¹²⁴⁷ שאין דנים אותם וגהנם נח מזעפו (אור יקר).

¹²⁴⁸ ומתרפאין ממחלתם (אור יקר).

¹²⁴⁹ מ"וכן אינון" עד כאן מוסגר בדפ"ק. הם ב' ענינים, הא' דינים ומכות שמצערין אותם מלאכי חבלה, וזה מסתלק מהם, אבל השנית שהוא צער אש גהנם עצמו אינו נח, והטעם מפני שמלאכי חבלה מצד עצמם שובתים אמנם אש גהנם שהוא הבעיר בחמימות יצרו בשבתות שחלל אינו שובת בשבת (אור יקר).

¹²⁵⁰ כלא (דפ"ו).

¹²⁵¹ נייחין (דפ"ו).

¹²⁵² ממדורות שהם בהם וגהנם שובת, ואינו קשה להם לצאת משם אל מקום יותר תחתון, מפני שגהנם נח ואין בו אש אליהם כלל, ואורך המדורות וגבהם גוזמא האיך יוכלו להתפשט ממדור אל מדור אלא שמחליפין כח (אור יקר).

<p>גופא דלהון ועייל ליה לגיהנם לעיניהון דחייביא וחמ(א)ן ליה דסלקא תולעיין¹²⁵³ ונשמתא לית לה נייחא בגורא דגיהנם:</p>	<p>הרשעים, ורואים אותו שמעלה תולעים, ולנשמה אין מנוחה באש הגיהנם.</p>
<p>וכל אינון חייביא דתמן סחרין לההוא גופא ומכריזי עליה דא איהו פלניא חייבא דלא חייש ליקרא דמאריה כפר ביה בקודשא בריך הוא וכפר בכל אורייתא כלה¹²⁵⁴ ווי ליה טב ליה דלא יתברי ולא ייתי לדינא דא ולכסופא דא הדא הוא דכתיב¹²⁵⁵ (ישעיה סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר כי תולעתם לא תמות מן גופא ואשם לא תכבה מן נשמתא והיו דראון לכל בשר והיו די ראון עד דכל חייבין דגיהנם דתמן יימרון די ראיא דא¹²⁵⁶:</p>	<p>וכל אותם הרשעים ששם, סובבים את אותו הגוף ומכריזים עליו, זהו פלוני הרשע שלא חשש לכבוד רבונו וכפר בקדוש ברוך הוא וכפר בכל התורה כולה, אוי לו, טוב שלא נברא ולא יבא לדין הזה ולבושה הזו, זהו שנאמר "ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר". "כי תולעתם לא תמות", מן הגוף. "ואשם לא תכבה", מן הנשמה. "והיו דראון לכל בשר", והיו די ראון, עד שכל רשעי העולם של שם יאמרו, די לראיה הזו.</p>
<p>רבי יוסי אמר ודאי הכי הוא בגין דשבת איהו לקבל אורייתא כלה¹²⁵⁷ ואורייתא איהי אש בגין דעברו על אש דאורייתא הא אש דגיהנם דליק דלא שכיך מעליהו לעלמין:</p>	<p>רבי יוסי אמר, ודאי כך זה, משום ששבת היא כנגד כל התורה, והתורה היא אש, משום שעברו על אש התורה, הרי אש הגיהנם דולק, שלא שוכך מעליהם לעולמים.</p>
<p>אמר רבי יהודה לבתר כד נפיק שבתא אתי ההוא מלאך ומהדר ההוא גופא לקבריה ואתדנו תרווייהו דא לסטריה ודא לסטריה וכל דא בעוד דגופא קיימא על בורייה דהא כיון דגופא אתאכל לית [ליה] לגופא כל אלין דינין וקודשא בריך הוא (תהלים עח לח) לא יעיר כל חמתו כתיב ביה:</p>	<p>אמר רבי יהודה, לאחר [מכן] כשיוצאת שבת, בא אותו מלאך, ומחזיר אותו גוף לקברו, ונדונים שניהם זה לצדו וזה לצדו, וכל זה בעוד שהגוף קיים על בוריו, שהרי כיון שהגוף נתעכל, אין לגוף את כל הדינים הללו, והקדוש ברוך הוא נאמר בו "לא יעיר כל חמתו".</p>
<p>כל חייבין דעלמא בעוד דגופא שלים בכל שייפוי גו קברא אתדנו גופא ורוחא כל חד דינא כדקא חזי ליה כיון דגופא אתאכל¹²⁵⁸ דינא דרוחא אשתכך מאן דאצטריך לנפקא נפיק ומאן דאצטריך למהוי עליהו נייחא אית לון נייחא ומאן דאצטריך למהוי קטמא ועפרא תחות רגלי דצדיקייא כל חד וחד כדקא חזי ליה אתעביד ליה:</p>	<p>כל רשעי העולם, בעוד שהגוף שלם בכל איבריו בתוך הקבר, נדונים גוף ורוח, לכל אחד דין כראוי לו. כיון שהגוף נתעכל, דין הרוח שוכך. מי שצריך לצאת יוצא, ומי שצריך להיות עליהם מנוחה, יש להם מנוחה, ומי שצריך להיות עפר ואפר תחת רגלי הצדיקים (ר"ה יז ע"א), כל אחד ואחד כראוי לו נעשה לו.</p>

¹²⁵³ שם מ"ב דיצירה, נעוץ סופן בתחילתן, אביגתץ גימטריא "תולע" "שקוצית" גימטריא תולעת. וזהו סוד "אל תראי תולעת יעקב" ואצל הרשעים נאמר "כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה", ובבוקר בכל יום מתעורר התולע הזה, שנאמר "עולת תמיד" הפוך עולת ותמצא תולע, כי הוא המעלה הקרבנות בכל יום, עם ניצוצי טהרה ונשמות בני ישראל (עמק המלך ש"י פ"ו).

¹²⁵⁴ כלא (דפ"ו).

¹²⁵⁵ ריב ע"א (הערת הזהר).

¹²⁵⁶ ירצה דיי לנו לראות זה, ונלך אל מקומנו ויניחהו וילכו להם, או אפשר, ומי יתן ויחזירו הגוף אל מקומו (אור יקר).

¹²⁵⁷ כלא (דפ"ו).

¹²⁵⁸ אתעכל (דפ"ו).

<p>ועל דא כמה טב לון בין לצדיקי בין לחייבי למהוי גופא דלהון¹²⁵⁹ דביק בארעא ולא תעכלא גו עפרא לזמן קריב ולא למהוי (להו) אבוקימא כל ההוא זמנא סגי בגין לאתדנא גופא אונפשא ורוחא תדיר בכל יומא¹²⁶⁰ דהא לית לך כל צדיק וצדיק בעלמא דלית ליה דינא דקברא¹²⁶¹ בגין דההוא מלאך דממנא על קברי קאים על גופא ודן ליה בכל יומא ויומא אם לצדיקי כך לחייבא¹²⁶² על אחת כמה וכמה:</p>	<p>ולכן כמה טוב להם, בין לצדיקים בין לרשעים, להיות גופם דבוק בארץ ולהרקב בתוך העפר לזמן קרוב, ולא להיות בקיום כל אותו זמן רב, כדי לדון גוף ונפש ורוח תמיד בכל יום, שהרי אין לך כל צדיק וצדיק בעולם שאין לו דין הקבר, משום שאותו מלאך הממונה על הקברים עומד על הגוף ודן אותו בכל יום ויום, אם לצדיקים כך, על אחת כמה וכמה לרשעים.</p>
<p>אובזמנא (בגין כך כל זמנא) דגופא אתעכל ואתבלי בעפרא הא דינא אשתכך מכלא בר מאינזן חסידי קיימין דעלמא דאינזן אתחזון [לסלקא נשמתהון] (לסלקא למאריהון בנשמתיהון) לההוא אתר עלאה דאתחזי לון וועירין אינזן בעלמא:</p>	<p>ובזמן שהגוף נרקב ונבלה בעפר, הרי הדין שוכן מהכל, פרט לאותם חסידים, העמודים של העולם, שהם ראויים להעלות נשמתם לאותו מקום עליון שראוי להם, ומעטים הם בעולם.</p>
<p>כל אינזן מתין דעלמא וכלהו מתין על ידא דמלאכא מחבלא בר אינזן [דמתין] (מתין די)¹²⁶³ בארעא קדישא כלהו¹²⁶⁴ מתין ע"י דמלאכא מחבלא דאיהו מלאך המות כל אינזן מתין די בארעא קדישא¹²⁶⁵ לא מתין על ידוי אלא על ידי דמלאכא דרחמי דשליט בארעא</p>	<p>כל אותם המתים של העולם, כולם מתים על ידי המלאך המשחית, פרט לאותם שמתים בארץ הקדושה, כולם מתים על ידי המלאך המשחית, שהוא מלאך המות, וכל אותם המתים שבארץ הקדושה, לא מתים על ידו אלא על ידי מלאך הרחמים ששולט בארץ. אמר רבי יצחק אם כן, מה השבח של משה ואהרן ומרים, שנאמר בהם "על פי ה'", שאלה</p>

¹²⁵⁹ ריד ע"ב (הערת הזהר).

¹²⁶⁰ "בכל יומא" מוסגר בדפ"ק.

¹²⁶¹ לא די לו לאדם בכל התלאות הנוראות שעוברים עליו בכל ימי צבאו אשר בעוה"ז, אלא שגם בעולם הנפשות עלול הוא לכמה צירופים וליבונים עד בואו למנוחתו, וכנודע מחרדת ר' יוחנן בן זכאי (ברכות כח ע"ב) ובזוה"ק (ויקהל ריא ע"ב וריב ע"א). ובפרט דינא דקיברא שאמרו בזוה"ק (תרומה קנא ע"א) דהא לית לך כל צדיק וצדיק בעלמא דלית ליה דינא דקברא ע"ש. ובזוה"ק (ויקהל קצט ע"ב) וכן בפ' נשא (קכו ע"ב) הז' דינן שעוברין על כל אדם ע"ש. וע' עוד בספר הגלגולים (דפוס פרעמישלא פ' נט ופ' סט ושם פ' לח ופ' נה ובכ"מ שם), מענין הדינן של האדם אחר פטירתו. וכ"ז הוא מסבת הזוהמא והרע רח"ל (דע"ה ח"ב יג ע"ב).

ע' ספר הכונות הישן (דפוס שנת ת"פ): ענין חיבוט הקבר מה עניינו, וענין הרשעים שאינם יודעים שם. דע כי כל הנשמות היו כלולות באדם הראשון קודם שחטא, וכמו שביארנו בדרושים כמה פעמים, והנה כשחטא - נשרו איבריו ממנו, והם אותם הנשמות שהיו תלויות בו, ונפלו לקליפות, ולא נשארו באדם הראשון רק בחינת מאה אמה, כמבואר אצלינו במקומו (שעה"פ פר' בראשית דרוש ב). הנה לא כל הנשמות שוות, כי אין הפגמים שווין, כי האיברים שנמצאו יותר באותו החטא שחטא אדם הראשון, הם נפלו יותר בתוך הקליפות מן האיברים האחרים שלא היתה ידם במעל כל כך כמו אחרים, כי ודאי שאין כל הנשמות שוות, כי יש נשמה שחפצה ורצתה יותר באותו החטא מהאחרת. ונמצא כי כפי פגם הנשמות, במדרגה ההיא עצמה נפלו אל הקליפות. והנה גם כן צריך שתדע שהוא קרוב אל הנזכר, והענין, כי יש אדם בליעל בחיצונים ויש בו גם כן איברים רבים, וכפי מציאות שיש באדם הראשון בחטאו, כנגדם אותם האיברים של סטרא אחרא, הם לקחו אותם הנשמות והלבישום מן הקליפות ההם, כי בודאי אין הדבר על צד המקרה וההזדמן, כי הכל בהשגחה פרטית ובשיקול גדול במאזני צדק. ולא כל הקליפות יכולות ליגע באדם, רק אותם שהם מבחינת מקום הפגם ההוא שפגם אדם הראשון על ידי חטאו. והמבין יוכל להבין זה מדעתו על נקלה, ולכן אין להאריך בזה וכו'.

¹²⁶² לצדיקים כך לחייבים (דפ"ו).

¹²⁶³ דמיתו (דפ"ו).

¹²⁶⁴ וכלהו (דפ"ו).

¹²⁶⁵ מ"כלהו מתין" עד כאן מוסגר בדפ"ו.

<p>אמר רבי יצחק אי הכי מאי שבחא איהו למשה ולא אהרן [ומרים] דכתיב בהו (במדבר לג לה דברים לד ה) על פי יהוה דאלין לא מיתו על ידא דההוא מלאך מחבלא ואת אמרת דכלי עלמא אינון דמיתו¹²⁶⁶ בארעא דישראל לא מתין על ידוי דדא אמר</p>	<p>לא מתו על ידי אותו המלאך המשחית, ואתה אומר שכל העולם אותם שמתו בארץ ישראל לא מתים על ידי זה. אמר</p>
<p>קנא/ב</p>	
<p>ליה הכי הוא ודאי ושבחא דמשה אהרן ומרים הוה יתיר מכל בני עלמא¹²⁶⁷ דאינון מיתו לבר מארעא קדישא דמשה אהרן ומרים לבר מארעא קדישא מיתו וכלהו מיתו על ידא דההוא מחבלא בר אינון משה ואהרן ומרים דלא מיתו אלא על ידא דקודשא בריך הוא אבל אינון דמתין בארעא קדישא לא מתין על ידא דההוא מחבלא דהא ארעא קדישא לא קיימא ברשו אחרא אלא ברשו דקודשא בריך הוא בלחודוי:</p>	<p>לו, כך הוא ודאי, והשבח של משה אהרן ומרים היה יותר מכל בני העולם, שהם מתו מחוץ לארץ הקדושה, שמשה אהרן ומרים מתו מחוץ לארץ הקדושה, וכולם מתו על ידי אותו המשחית, פרט למשה אהרן ומרים, שלא מתו אלא על ידי הקדוש ברוך הוא. אבל אותם שמתים בארץ הקדושה, לא מתים על ידי אותו המשחית, שהרי הארץ הקדושה אינה עומדת ברשות אחרת, אלא ברשות הקדוש ברוך הוא לבדו.</p>
<p>ועל דא כתיב (ישעיה כו יט) יחיו מתוך נבלתי יקומו הקיצו ורננו שוכני עפר וגו' יחיו מתוך אלין ודומתין (ד) בארעא קדישא דאינון מתין דיליה ולא מאחרא דלא שלטא תמן סטרא אחרא¹²⁶⁸ כלל ועל דא כתיב מתוך</p>	<p>ולכן נאמר "יחיו מתוך נבלתי יקומו הקיצו ורננו שוכני עפר וגו'". "יחיו מתוך", אלו שמתים בארץ הקדושה, שהם מתים שלו, ולא מאחר שלא שולט שם הצד האחר כלל, ולכן נאמר "מתוך נבלתי יקומו", אותם שמתו בארץ נכריה אחרת, על ידי אותו המשחית.</p>

¹²⁶⁶ דמתין (דפ"ו).

¹²⁶⁷ הוה מצי לתרוצי דהם מתו על פי ה' בנשיקה ועדיפי ממתי ארץ ישראל שמתים על ידי מלאכא דרחמי אלא לסברת רבי יצחק דמדמי להו אהדדי קא מתרץ, ומ"ש דלא מתו אלא ע"י דקב"ה פי' מלאכא דרחמי קרי ליה הכי וכן בסמוך אמר אלין מתין דבארעא קדישא דאינון מתין דיליה הרי שגם מתי א"י קרי להו מתים דיליה (מ"מ).

¹²⁶⁸ היינו נוספת על חטא קליפת אדם הראשון מה שירדו המדרגות אל ל"ט קללות כנודע שהם שולטות אפילו בארץ ישראל ומה שנאמר בחוצה לארץ דשלטא סטרא אחרא היינו הקלי' והשרים הטמאים נוסף על טומאת אדם הראשון וזה פשוט ועתה ראוי שנדבר במעלות שבין מיתת ארץ ישראל לחו"ל, ונאמר שהם ד' מדרגות דרך כלל, בזולת שהם רבות מאד מאד כפי שנויי מדרגות וכשרון המעשה ועתה דרך כלל אחר שלא יהיה לשום א' מד' מדרגות אלו חשבון במעשה הרע כלל, כי זה ישכר ויענש כל א' וא' כמעשהו, בתוספת יושבי חו"ל על יושבי הארץ מפני שארץ ישראל מכפרת יתחלקו לד' מעלות: הא' משובחי ארץ ישראל. הב', שאר יושבי א"י. הג', משובחי חו"ל. הד', שאר יושבי חו"ל. וזה הכל בעם ה' הקדוש, המעלה הראשונה משובחי ארץ ישראל אלו לא יצדק בהם לשון המות כלל אלא דרך שתוף השם, אמנם עליהם נאמר גויעה והם משל לאיש השוכב על ערשו כלוא בבית לא יצא ולא יבוא, כך האיש המשובח אף בשרו ישכון לבטח כענין ר' אלעזר שעמד כך שנה בלי קבורה קיים כדאיתא במסכת ב"מ, וכענין אחא בר יאשיה דגשיה וכמה יחידים בדורות ומכללם בתוספת מעלה האבות, וזה מפני שקדשו עצמו במותר להם אפילו הרהור, וכמו שאמר וקרוב עצמות קנאה וכו', והכל דרך א' ואלו אינם מתים, וקרובים למעלה זו היא מעלת הקדושים המתים בחו"ל כענין יעקב, ולזה לא מנע עליית גופו לא"י שהיה יודע שאין תביעה לחיצוני עליו שלא נהנה ממנו, וכזה היה קדושת רבי בשעת פטירתו כשזקף עשר אצבעותיו, כל קדוש וקדוש כפי מעלתו, אלא שנלמוד מאלו לאלו כפי כח העיון ומעלתם, וכמעלתם מעלה מרע"ה שנתעסק הקב"ה בקבורתו, וכמעלת מיתת אהרן ומרים, הכל מעלה א' מפני קדושתם אלא שכבר הקדמתי שבכל מעלה כמה מעלות טובות, ואלו אינם חייבים כליון הגוף בעפר מפני שברחו להם מעון אדה"ר, טהרו עצמן ממנו כל האפשר ונעשו מרכבה עליונה, וגופם קיים ולא מתו אלא גוועו כדפי', והם ישני עפר כדמפרש בשמעתין. המעלה השלישית היא מעלת מתי ארץ ישראל שהם אינם חייבים לקליפה מה שנזונו ממעדני עולם, מפני שלא אכלו מדילה, שהרי אר"י מזונויה ופרנסתה תחת יד ורשות הבורא לכך כשתבוא לדרוש מה אכלו וכי מדילכון אכל ושתה מדילי אכל ושתה (אור יקר).

<p>נבלתי יקומוז אינון דמיתו בארעא נוכראה אחרא על ידא דההוא מחבלא:</p>	
<p>ועל דא אקרונ נבלה מה נבלה מטמאה במשא אוף אינון ודומתין (ד) לבר מארעא קדישא מטמאין [במשא] (במגע) ועל דא אינון נבלה כל שחיטה דאפסיל [אקרי נבילה] בגין שחיטה הא איהי מסטרא אחרא ומיד דאיפסיל שריא עלה סטרא אחרא ובגין דאיהי דיליה ושריא עלה אקרי נבלה ורוא דא (ש"א כה כה) ¹²⁶⁹ ונבל הוא ונבל שמו ונבלה עמו:</p>	<p>ולכן נקראו נבלה. מה נבלה מטמאה במשא, אף אותם שמתים מחוץ לארץ הקדושה, מטמאים במשא, ולכן הם נבלה. כל שחיטה שנפסלה, נקראת נבלה, משום ששחיטה זו היא מצד האחר, ומיד כשנפסל, שורה עליו הצד האחר. ומשום שהיא שלו, ושורה עליה, נקרא נבלה. וסוד זה, נבל הוא ו"נבל שמו, ונבלה עמו".</p>
<p>ועל דא בכל אתר דאיהו שריא אקרי נבלה מנוול דא לא שריא אלא באתר פסילו ועל דא שחיטה דאפסיל הא דיליה הוא ואקרי על שמה ובגין כך מתין דאינון לבר מארעא קדישא תחות רשו אחרא ושריא עליהו סטרא אחרא אקרונ נבלה:</p>	<p>ולכן בכל מקום שהוא שורה נקרא נבלה. המנוול הזה לא שורה אלא במקום פסול, ולכן שחיטה שנפסלה היא שלו ונקראת על שמו. ולכן המתים מחוץ לארץ הקדושה, תחת רשות אחרת, ושורה עליהם הצד האחר, נקראים נבלה.</p>
<p>הקיצו ורננו שוכני עפר שוכני דיירין דמיכין ולא מתין ומאן אינון דמיכין דחברון דאינון לא מתין אלא דמיכין ועל דא כתיב בהו גויעה כמאן דגווע ואית ביה קיומא לאנערא אוף הכי אינון ארבע זוגי דחברון דמיכין אינון ולא מתין וכלהו קיימי ¹²⁷⁰ בקיומיהו באינון גופין דלהון וידעי סתרין נגיזין יתיר משאר בני נשא נגיזין הוו תמן גו פתחא דגן ערן אינון גופין דלהון ואלין אינון שוכני עפר ועל דא כל אינון דנפקי נשמתיהו בארעא קדישא לא נפיק על ידי דההוא מחבלא ולא שלטא תמן אלא על ידי דמלאכא דרחמי דארעא קדישא קיימא בעדביה:</p>	<p>"הקיצו ורננו שוכני עפר", שוכני דיירים ישנים ולא מתים. ומי הם ישני חברון, שהם לא מתים, אלא ישנים. ולכן נאמר בהם "גויעה", כמי שגווע ויש בו קיום להתעורר. כמו כן אותם ארבע זוגות של חברון, ישנים הם ולא מתים, וכולם עומדים בקיומם, באותם הגופות שלהם, ויודעים סתרים גנוזים יותר משאר בני אדם. גנוזים היו שם תוך פתח הגן עדן, אותם הגופים שלהם, ואלה הם שוכני עפר. ולכן כל אותם שיצאה נשמתם בארץ הקדושה, אינה יוצאת על ידי אותו המשחית, ולא שולט שם אלא על ידי מלאך הרחמים, שהארץ הקדושה עומדת בגורלו.</p>
<p>אתר אית בישובא דלא שלטא ביה ההוא מחבלא ולא אתייהיב ליה רשו ולא עלא תמן וכל אינון דדיירי תמן לא מתין עד דנפקין לבר מקרתא ולית לך בר נש מכל דדיירין תמן דלא מתין וכלהו מתין כשאר בני נשא אבל לאו במתא מאי טעמא בגין דלא יכלין למיתב תדיר במתא אלא אלין נפקין ואלין עאלין ועל דא כלהו מתין:</p>	<p>יש מקום בישוב שלא שולט בו אותו משחית, ולא ניתנת לו רשות להיכנס לשם, וכל אותם שדרים שם לא מתים עד שיוצאים מחוץ לעיר. ואין לך אדם מכל הדיירים שם שלא מתים, וכולם מתים כמו שאר בני אדם, אבל לא בעיר. למה, משום שלא יכולים תמיד לשבת בעיר, אלא אלה יוצאים ואלה נכנסים, ולכן כולם מתים.</p>
<p>מאי טעמא לא שלטא תמן ההוא מלאך מחבלא אי תימא דלא קיימא ברשותיה הא</p>	<p>למה אין שולט שם אותו מלאך המשחית, אם תאמר שלא עומדת ברשותו, הרי ארץ הקדש שלא עומדת ברשות אחרת ומתים, באותו מקום למה לא מתים. אם תאמר משום קדושה, אין מקום בקדושה בכל הישוב כמו</p>

¹²⁶⁹ (ס"א כשמו כן הוא) (נוסף בדפ"ו). לשון הפסוק: איש הבליעל הזה על נבל כי כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו.
¹²⁷⁰ קיימו (דפ"ו).

<p>ארעא קדישא¹²⁷¹ דלא קיימא ברשו אחרא ומתיין [בההוא] (באיהו) אתר אמאי לא מתין אי תימא בגין קדושה לית אתר בקדושה בכל ישובא כגוונא דארץ ישראל ואי תימא בגין ההוא גברא¹²⁷² דבני לה כמה בני נשא הוו דזכותיהון יתיר מדיליה אמר רבי יצחק אנא לא שמענא ולא אימא¹²⁷³:</p>	<p>ארץ ישראל. ואם תאמר משום אותו איש שבנה אותו, כמה בני אדם היו שזכותם יתרה משלו. אמר רבי יצחק אני לא שמעתי, ולא אגיד.</p>
<p>אתו שאילו ליה לרבי שמעון אמר לון ודאי ההוא אתר לא שלמא עליה מלאך המות וקודשא בריך הוא לא בעי דבההוא אתר ימות בר נש לעלמין¹²⁷⁴ ואי תימא דקדם לכן¹²⁷⁵ בההוא דוכתא עד לא אתבני מיתו [ביה] בני נשא לאו הכי אלא מיומא דאתברי עלמא אתתקן ההוא אתר לקיומא ורזא דרוזין הכא לאינון דמסתכלי [ברזא] [בעקרא] דחכמתא:</p>	<p>באו ושאלו את רבי שמעון, אמר להם, ודאי שאותו מקום לא שולט בו מלאך המות, והקדוש ברוך הוא לא רוצה שבאותו מקום ימות אדם לעולמים. ואם תאמר שקודם לכן באותו מקום, טרם שנבנה, מתו בו בני אדם, לא כך, אלא מיום שנברא העולם, נתקן אותו מקום לקיום. וסוד הסודות כאן לאותם המתבוננים בסוד החכמה.</p>
<p>כד ברא קודשא בריך הוא עלמא ברא ליה ברזא (דאתון)¹²⁷⁶ ואתגלגלו אתון וברו¹²⁷⁷ עלמא בגלופי דשמא קדישא אתגלגלו אתון ואס[ת]הרו עלמא בגלופי וכד [אתגלי] (מתגלגלין) ואתפשט עלמא ואתברי והוון אתון סחרן למברי אמר קודשא בריך הוא [דיסתיים באת יו"ד¹²⁷⁸] [יסתיים בא"ד] אשתארת את ט'¹²⁷⁹ וס"א יתגלגלו אתון ואסחרו עלמא בגלופי דשמא קדישא וכד אתגלגלו אתון והוון סחרן למברי אמר קודשא בריך הוא די אסתיים ביו"ד אשתארת את ט' בלהודהא בההוא דוכתא</p>	<p>כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו בסוד האותיות, והתגלגלו האותיות וברא את העולם בחקיקות השם הקדוש. התגלגלו האותיות וסובבו את העולם בחקיקות, וכשהתגלה והתפשט העולם ונברא, היו האותיות סובבות כדי לברא. אמר הקדוש ברוך הוא יסתיים באות יו"ד, נשאר האות ט' (יתגלגלו האותיות וסבבו את העולם בחקיקת השם הקדוש, וכאשר התגלגלו האותיות, והיו מסובבות לברא, אמר הקדוש ברוך הוא די שאסיים ביו"ד נשאר א אות ט' לבדה), באותו מקום</p>

¹²⁷¹ והמוות אינה נמנעת מפני זה, שכבר נכנס העולם בקליפת חטא אדם הראשון ועדיין לא נתקן (אור יקר).

¹²⁷² והרי הם צדיקים ולא זכו להסתלק מהם לבדם המוות כ"ש לאחרים, וזה ע"י זכות מעט שהראם את מבואר העור, זכה שידחה המוות מן המקום ההוא מכל וכל, זהו אי אפשר. ודאי אתר דא לא שליט עליה מלאך המות החיצוני שאלמלא היה שולט היה ממית, א"כ הוא ביתרון מכל חו"ל. וא"ת ימותו על ידי מלאך קדוש כבני ארץ ישראל, ז"א "וקב"ה וכו'" (אור יקר).

¹²⁷³ ירצה לא שמעתי בו, וגם אין לי הקדמה שאוכל לפרשו בה ולזה לא אימא (אור יקר).

¹²⁷⁴ ולזה אינו שולח שם מלאך קדוש להמית ואינו מקדושת ישובי הארץ אלא ממעלת המקום, וז"ש "לא בעי דבההוא אתר" מצד המקום "ימות ברנש" אפילו שאינו קדוש מצד עצמו, ולא יספיק לו אריכות הימים אלא "לעלמין" אלו היה אפשר לו בתוך המקום המוגבל ההוא, אלא שגורם להם צאתם מן המקום כדפי' לעיל (אור יקר).

¹²⁷⁵ תחלה הענין בבונה העיר ויקשה לך כמו שהקשה לעיל כמה בני נשא דזכותיהון וכו', ואם תאמר והרי זכות גרם לאדם ואין אנו יכולים להכחיש שמפני שהראם את מבוא העיר גרם לו, אפשר לומר שהמקום סגולתו היה מו' ימי בראשית, אמנם שיגרום לו שלא יבנה במקום אחר, ויבא לבנות תחת רשות אותו האות כדמסיק, וזה גרם זכות ויראם, אבל לא שהיו קודם מתים ועל ידו זכה שלא ימותו עוד שזה אינו, וזהו שאמר "לאו הכי אלא מיומא דאתברי עלמא" סגולה זו אל המקום הזה וזכותו הביאו לבנות תחת (אות) מבט האות המחייבת החיים כדפי' (אור יקר).

¹²⁷⁶ מקץ רד ע"א (הערת הזהר).

¹²⁷⁷ וברא (דפ"ו).

¹²⁷⁸ היא נקודה אמצעית ל"ב [אותיות פשוטות הו"ז חט"י לנ"ס עצ"ק - עי' ס"י פ"ה מ"ג] (אור יקר).

¹²⁷⁹ ק' (דפ"ק).

קנב/א	
<p>תלייא באוירא¹²⁸⁰ כיון דאמר קודשא בריך הוא די ויסתיים (אסתיים) ביו"ד אשתארת את טי"ת בלחודהא תליא באוירא על גבי ההוא דוכתא טי"ת איהו ואת דנהירו חיין בגין כך מאן דחמי טי"ת בחלמיה סימנא טבא הוא ליה¹²⁸¹ וחיין אתתקנו ליה ועל דא בגין דהוה ופ"ו תליא על גב ההוא אתר לא שלטא ביה מותא:</p>	<p>תלויה באויר. כיון שאמר הקדוש ברוך הוא די שיסתיים באות יו"ד, נשארה אות טי"ת בלבדה תלויה באויר על גבי אותו מקום. טי"ת היא אות של אור החיים, ולכן מי שרואה טי"ת בחלומו, סימן טוב הוא לו (ב"ק נה ע"א), וחיים נתקנו לו. ולכן משום שהיתה ט' תלויה על אותו מקום, לא שולט בו המות.</p>
<p>כד בעא קודשא בריך הוא לקיימא עלמא זריק חד צרורא¹²⁸² גו מיא גליף ברזא דע"ב¹²⁸³ ונ"א דכ"ב אתוון ומתמן שארי למיהך ההוא צרורא ולא אשכח אתר לאתקיימא ביה בר ארעא קדישא ונ"א בבי מקדשא ומיא הוו אזלין אבתריה עד דמטא ההוא צרורא תחת המזבח, ושם נשקע והתקיים כל העולם.</p>	<p>כשרצה הקדוש ברוך הוא להעמיד עולם, זרק צרור אחד לתוך המים, חקוק בסוד של ע"ב (של כ"ב) אותיות, ומשם התחיל ללכת אותו צרור. ולא מצא מקום לעמוד בו, פרט [מ]הארץ הקדושה (בבית המקדש), והמים היו הולכים אחריו, עד שהגיע אותו צרור תחת המזבח, ושם נשקע והתקיים כל העולם.</p>
<p>ואי תימא אי הכי דבההוא אתר שריין חיים אמאי לא אתבני תמן בי מקדשא למיהב חיין ליתבהא אלא הכא בהאי אתר אתקיים בגין את חד דשריא עליה בבי מקדשא כל אתוון כלהו שארן ביה ובהו אתברי איהו בלחודוי כגוונא דכל עלמא:</p>	<p>ואם תאמר, אם כן, שבאותו מקום שורים חיים, למה לא נבנה שם בית המקדש, לתת חיים ליושביה. אלא כאן, במקום הזה התקיים, משום אות אחת ששורה עליו. בבית המקדש כל האותיות כולן שורות בו, ובהם נברא הוא לבדו כמו שכל העולם.</p>
<p>ותו דארעא קדישא ונ"א בי מקדשא יהיב חיין וכפרה ליתבהא בההוא עלמא ואתר דא לאו הכי יהיב חיין לההוא אתר בהאי עלמא¹²⁸⁴ ולא בעלמא דאתי ובי מקדשא בהפוכא מתמן בגין דאית חולקא לישראל בההוא עלמא ולא בעלמא דא ועל דא קיימא בי מקדשא לכפרא חובין ולמזכי לון לישראל לעלמא דאתי:</p>	<p>ועוד שהארץ הקדושה (בית המקדש) נותנת חיים וכפרה ליושביה באותו העולם, ומקום זה לא כן, נותן חיים לאותו מקום בעולם הזה ולא בעולם הבא. ובית המקדש בהפך משם, משום שיש חלק לישראל באותו עולם ולא בעולם הבא, ולכן עומד בית המקדש לכפר חטאים, ולזכות את ישראל לעולם הבא.</p>
<p>תא חזי טי"ת נהירו דחיין בכל אתר ועל דא פתח ובהו קרא כי טוב דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב מהאי את ונ"א אתר¹²⁸⁵ עריק מלאכא מחבלא לא תימא</p>	<p>בא וראה, טי"ת, אור של חיים בכל מקום, ולכן פתח בה הנאמר "כי טוב", שנאמר "וירא אלהים את האור כי טוב". מאות זו (ממקום זה) בורח מלאך המשחית. אל תאמר בורח, אלא שלא ניתנה לו רשות להיכנס לשם.</p>

¹²⁸⁰ הוא התפארת אויר אור י ודאי, בסוד קשר החכמה ובינה (אור יקר).

¹²⁸¹ עי' לקמן רל ע"א. ועי' עמק המלך (ש"י פ"א): הטי"ת הוא יסוד שהוא מדה תשיעית. וגם אמרו חז"ל הרואה "טי"ת" בחלום חיים מזומנים לו, כי הוא [יסוד] נקרא חי העולמים, כנודע טעמו, בשער עולם התווה, וטי"ת הוא גם כן אותיות טוב, וטוב וחיים הכל אחד הוא, כנדרש במדרש בראשית רבה (פ"ט ס"ה). והנה טוב זה מלאך חיים, וגם עיר לוז היא נבנה על מקום אות טית השולטת על אותו המקום, לכן אין בה מיתה להדרים בתוכה.

¹²⁸² סוד צרור מלכות, שאין צרור פחות משלשה, והיא צרורא בשלשה אבות (אור יקר).

¹²⁸³ היינו חסד ודאי דסליק ע"ב, וכבר נברא העולם בע"ב שבגבורה, עתה יתקיים בע"ב שבחסד, והנה המקום שאותו צרור ינוח בו בעולם הוא יהיה מקום נורא, אין זה כי אם בית אלהים, ושער השמים (נגדי) נגד שער היכל לבנת הספיר (אור יקר).

¹²⁸⁴ בראשית נ ע"א לקמן רל ע"א (הערת הזהר).

¹²⁸⁵ (נ"א מאתר דא) (דפ"ו).

<p>עריק אלא דלא אתייהיב ליה רשו ולאעלא תמן:</p>	
<p>את דא משניא¹²⁸⁶ מאת ק' ק' לא¹²⁸⁷ מתיישבא ונ"א מאת ח' ח' לא מתיישבא כלל בדוכתא בעלמא וסימניך (תהלים קמ"ב) איש לשון בל יכון בארץ את טי"ת אתי ישבא בכל דוכתא ואתתקנת לאתיישבא כדקא יאות ובגין כך בכל דוכתא דאת ט' תמן לית ישובא לאת ק' תמן לאתיישבא ביה ועל דא אתר דא לא שלטא ביה כלל סטרא אחרא ויהיב היים דהאי עלמא ליתבי [תחותיה דאת דא] (אתרהא) ולא יפוק לבר וכד נפיק לבר אית רשו לסטרא אחרא לשלטאה ביה כמה דאת דא שלטא באתר דא הכי נמי שלטא את אחרא באתר דגיהנם ומאן איהי את ק'¹²⁸⁸:</p>	<p>האות הזו משונה מהאות ק', ק' לא מתיישבת (מאות ח', ח' לא מתיישבת) כלל במקום בעולם. וסימנך "איש לשון בל יכון בארץ". האות טי"ת מתיישבת בכל מקום, ונתקנת לשבת כראוי. ולכן בכל מקום ששם אות ט', אין ישוב שם לאות ק' להתיישב בו. ולכן במקום הזה, לא שולט כלל הצד האחר, ונותן חיים של העולם הזה ליושבים תחת האות הזו, ולא יצא החוצה. וכשיוצא החוצה, יש רשות לצד האחר לשלוט בו. כמו שאות זו שולטת במקום זה, כך גם שולטת אות אחרת במקום הגיהנם, ומי היא, האות ק'.</p>
<p>ובספרא דרב המנונא סבא הכא אינון תרין אתוון ח' ט'¹²⁸⁹ ועל דא לא הוו כתיבין גו אבני בורלא¹²⁹⁰ אבנין דאשלמותא ושבתין דישראל תרין אתוון אלין אתמנעו מנייהו בגין דלא יהא רשים בגוייהו ח"ט:</p>	<p>ובספרו של רב המנונא סבא, כאן הן שתי אותיות, ח' ט'. ולכן לא היו נאמרות בתוך אבני שוהם ואבני מילואים, ומשבטי ישראל נמנעו שתי האותיות הללו, כדי שלא יהיה רשום בתוכם ח"ט.</p>
<p>באתר דבי מקדשא תליין כל אתוון דאלפא ביתא ברוין גליפן דשמהן קדישין קשירין מרקמן עליה וכל עלמא דלעילא ותתא</p>	<p>במקום בית המקדש תלויים כל אותיות האלף ב"ת, בסודות חקוקים של שמות קדושים קשורים רקומים עליו, וכל העולם שלמעלה ומטה, הכל בסוד של אותיות מתחמות (חקוקות) וחקיקה וסודות הקדושה (השם הקדוש) העליונה נחקק עליהם.</p>

¹²⁸⁶ והטי"ת באדם הוא הלז והוא אחות לבן הארמי שהוא ח"ת בסוף בנות ח"ת, וכן למטה קליפת השום מפסיק ביניהם וכשנתגלגל באלב"ם אתיהיבו ט"ר ביחד (עי' ח"א דף רד ע"א - נראה מהרד"ל) ברזא דטוב עם מאד. וכ"ה ברזא דאליהו נחשא דחיים לכן ויקנא לאלהיו קנא כו' וזהו קנא לאדם וכן באדם ב' נחשים כו' וח"ק ג"כ ביחד והוא שכינו של טי"ת שם והוא בהיפוכא וע"ל דף קפ ע"ב (עי' בליקוטים שבסוף הספר) (יהל אור).

¹²⁸⁷ והוא בעל מחלוקות ועליו אמרו שקר אין לו רגלים בשביל רגל הק' משא"כ טי"ת שהוא מיושב תחתיו מלבן רחב והוא איש טוב רודף שלום שהקוף פושט לשונו [ולשונום תהלך בארץ. הרמ"ש] וזנבו לתהומא משא"כ ט' שכופף לשונו לתוכו וז"ס והיה פי' ראשו בתוכו כו' לא יקרע דלא שליט ב' מחלוקת והבדל ובהבדלה אתברי גיהנם וט' וק' אינן בענין עה"ב אלא בחיי עוה"ז ולכן שם לא שליט מ"ה. והלז של אדם לא טעים מעץ הדעת טוב ורע ולכן נשאר בסט' דטוב וכן בארץ וכן בעופות החול לפי שכולן כלולין באדם וכן אליהו ונק' בתואל אל שם בית אל ושהוא לוז (יהל אור). ¹²⁸⁸ קפ ע"ב (הערת הזהר). וזהו קרח דנחית לשאול ובהיפוכו מרע"ה ותרא כי טוב הוא (יהל אור). ¹²⁸⁹ הקשה המד"ל שהיה די שתחסר ח' ולא ט' שהיא אות טובה, ולא תירץ. וי"ל דכיון דאי אפשר לומר ח"ט בלי ט' והיא סמוכה לו לכן נחשבת כח', וז"ש באותיות דבראשית דף ג ע"א, ותו דח' לקבלך וכו', ועיין על דרך הסוד מ"ש בספר זוהר הרקיע דף יג ע"א. ועוד ודאי אשתמיטתיה להמד"ל מ"ש לקמן דף רל ע"א, כי שם הוקשה קושייתו ותירצה כמו שאני תירצתי, ועוד יש תירוץ אחר נזכר שם (רמ"ז). פי' בגיהנם (מ"מ).

¹²⁹⁰ פי' באבני האפוד אבל באבני החשן היו כתובים כמ"זל אברהם יצחק יעקב שבטי ישורון כתוב שם (מ"מ).

<p>כלא ברזא דאתון¹²⁹¹ מתחממן¹²⁹² ונ"א מתחקקן וגליפא ורוין דקודשא וס"א דשמא קדישא עלאה עליהו אתגליף:</p>	
<p>במשכנא אתגליפו ואתציירו אתון כדקא חזי ודהא בצלאל הוה ידע וחכמתא לצרפא אתון¹²⁹³ דאתבריאו בהו שמיא וארעא ועל חכמתא (דיליה) [דא] אתבני משכנא על ידיה ואתבריר מכל עמא [דישראל] וכמה דאיהו אתבריר לעילא הכי בעא קודשא בריך הוא דיתבריר לתתא:</p>	<p>במשכן נחקקו והצטיירו האותיות כראוי, שהרי בצלאל היה יודע את החכמה, לצרף אותיות שבהן נבראו שמים וארץ. ועל חכמה זו, נבנה המשכן על ידו, ונבחר מכל עם ישראל. וכמו שהוא נבחר למעלה, כך רצה הקדוש ברוך הוא שיבחר למטה.</p>
<p>לעילא כתיב (שמות לא ב) ראה קראתי בשם בצלאל לתתא (שם לה ל) ראו קרא יהו"ה בשם בצלאל ושמיה ברזא עלאה אקרי הכי בצלאל בעל אל ומאן איהו דא צדיק דאיהו יתיב בעל אל¹²⁹⁴ ההוא דאקרי אל עליון¹²⁹⁵ ואיהו יתיב כגוונא דההוא אל ההוא אל נטיל שית סטרין¹²⁹⁶ ההוא צדיק נטיל לון¹²⁹⁷ אוף הכי ההוא אל אנהיר לעילא האי צדיק אנהיר לתתא ההוא אל כללא דכלהו שית סטרין¹²⁹⁸ ההוא צדיק כללא דכלהו שית סטרין:</p>	<p>למעלה נאמר "ראה קראתי בשם בצלאל" למטה "ראו קרא ה' בשם בצלאל", ושמו בסוד עליון נקרא כך, בצלאל, בצל אל. ומיהו זה, צדיק, שהוא יושב בצל אל, אותו שנקרא אל עליון, והוא יושב. כמו שאותו אל אותו אל נטיל ששה צדדים, אותו צדיק נטיל אותם. כמו כן כאן, אותו אל מאיר למעלה, והצדיק הזה מאיר למטה. אותו האל כלל של כל ששת הצדדים, ואותו צדיק הוא כלל של כל ששת הצדדים.</p>
<p>בן אורי (בן חור) בן אור קדמאה דברא קודשא בריך הוא בעובדא דבראשית בן חור בן הירו דכלא¹²⁹⁹ דבר אחר בן חור בן חור מכל גוונין¹³⁰⁰ ודא אתמני למטה יהודה¹³⁰¹ כלא כדקא יאות:</p>	<p>"בן אורי" בן האור הראשון שברא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. "בן חור", הבן של חירות הכל. דבר אחר "בן חור", בן לבן מכל הצבעים, וזה התמנה למטה יהודה, הכל כראוי.</p>

¹²⁹¹ "ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי וגו' ואתו אהליאב בן אחיסמך וגו'", כי הם יכוונו בעשייתן היטיב ע"פ דוגמתן בתבניתם של מעלה שהראה הקב"ה למשה בהר, כי בתבנית הזה דוקא הנה הוא נרשם בזה הצרופי אותיות אשר בהם נבראו שמים וארץ, והם תלויים במעשה המשכן. והרי תלוי קיום כל העולם כולו ע"י אורו וקדושתו ית"ש הנמשך ושורה בהם ע"י הכוונה הזה דוקא. וכמ"ש בזוה"ק פ' תרומה (קנב ע"א) ופ' פקודי (רלה ע"ב), וע' עוד פ' פקודי (ר"כ ע"ב ורכ' ע"א ובדף רל"ד ע"ב) (כללים ח"ב ז ע"א).

¹²⁹² מתתחמא (אור יקר). כפי מה שיתחמו האותיות כן הוא מתפשט, שהאותיות היות דקות מהויות רוחניות, תלויות בספירות בסוד ל"ב נתיבות חכמה (אור יקר).

¹²⁹³ מסכים עם מ"ש בפ' בשלח [צ"ל ח"ג קסד ע"א – לש"ן] בצלאל רביעאה איהו לנהורין יע"ש (רח"ו), אבל משמע מדברי הרב כי בצלאל הי' מיסוד ומשמע שהיה מאריך ולכך הולידו אבותיו לבן ח' ויובן מאמר זה בו קצת (מ"מ).

¹²⁹⁴ פי' ביסוד יש בו טיפת החסד הנק' אל עליון (מ"מ).

¹²⁹⁵ לך לך עז [פז] ע"א (הערת הזהר). יסוד דבינה (שעה"כ כח ע"ג).

¹²⁹⁶ פי' שחסד כולל ו"ק שתחתיו (מ"מ).

¹²⁹⁷ פי' שגם היסוד כולל הו"ק (מ"מ).

¹²⁹⁸ פי' שנשרשים בו הארת הו"ק מלבד שכולל ו"ק שתחתיו ג"כ נשרשים בתוכו הארת הו"ק וכמ"ש הרב ז"ל בהיכל הרצון וכתבנו לשונו בהיכלות ספר' בראשית (מ"מ).

¹²⁹⁹ פי' בינה והיסוד הוא מהארות הבינה ולכך נק' היסוד בן חורי (מ"מ).

¹³⁰⁰ פי' אריך ששם רחמים פשוטים וכמ"ש בהגהות הר"חו דלעיל (מ"מ).

¹³⁰¹ פירוש יהודה במלכות, ובצלאל הוא היסוד (מ"מ).

<p>כל גוונין טבין לחלמא בר תכלא¹³⁰² כמה דאתמר בגין דאיהו כרסייא למידן דינין דנשמתיין והאי¹³⁰³ דרגא [חדא] חוורא איהו [אלא] (בר) בשעתא דקיימא בדיני דנפשאן כדין איהו גוון תכלא והא אוקימנא:</p>	<p>כל הצבעים טובים לחלום פרט לתכלת (ברכות נז ע"ב), כמו שנאמר, משום שהוא כסא לדון את דיני הנשמות. ודרגה הזו, אחת לבנה היא, אלא בשעה שעומדת בדיני נפשות, אז היא צבע תכלת והרי בארנוה.</p>
קנב/ב	
<p>בשעתא דחמי בר נש להאי גוון אדכר בר נש למעבד פקודין דמאריה כגוונא דנחש הנחשת בשעתא דהוון חמאן ליה הוון דחלי מקמי דקודשא בריך הוא ומנטרן גרמייהו ומכל חובין ובשעתא דההוא דחילו דקודשא בריך הוא סלקא עלייהו מיד אתסיין מאן גרים לון ולדחלא מקמי קודשא בריך הוא והוא נחש ההיא רצועה דמסתכלן בה אופי הכי תכלת (במדבר טו לט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יהו"ה מההוא דחילו דיליה ועל דא תכלת ובמשכנא:</p>	<p>בשעה שרואה אדם את הצבע הזה, נזכר האדם לעשות מצוות רבונו, כמו שנחש הנחשת, בשעה שהיו רואים אותו, היו פוחדים מלפני הקדוש ברוך הוא, ושומרים את עצמם מכל החטאים. ובשעה שאותו הפחד של הקדוש ברוך הוא עולה עליהם, מיד נרפאים. מי גרם להם לפחד מלפני הקדוש ברוך הוא, אותו הנחש, אותה רצועה שמסתכלים בה, כמו כן כאן התכלת "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'", מאותו הפחד שלו, ועל זה תכלת במשכן.</p>
<p>אמר רבי יצחק האי דאמר מר תכלת כרסייא דדינא איהי וכד איהי קיימא ובגוונא (כגוונא) דא כדין איהי כרסייא למידן דיני נפשאן אימתי איהי ברחמי אמר ליה בשעתא דכרובים מהדרן אנפייהו¹³⁰⁴ דא עם דא ומסתכלן אנפין באנפין כיון דאינון כרובים מסתכלן אנפין באנפין כדין כל גוונין מתתקנן ואתהפך גוון תכלא לגוון אחרא מתהפך גוון ירוק לגוון זהב¹³⁰⁵:</p>	<p>אמר רבי יצחק, זה שאמר האדון, שתכלת היא כסא דין, וכשהיא עומדת בצבע זה, אזי היא כסא לדון דיני נפשות. מתי היא ברחמים. אמר לו, בשעה שהכרובים מחזירים פניהם זה עם זה, ומסתכלים פנים בפנים, כיון שאותם כרובים מסתכלים פנים בפנים, אז כל הצבעים נתקנים, ומתהפך צבע תכלת לצבע אחר, מתהפך צבע ירוק לגוון זהב.</p>
<p>ועל דא בהפוכא דגוונין אתהפך מדינא לרחמי וכן מרחמי לדינא וכלא בהפוכא דגוונין כמה דמסדרין ישראל תקונייהו לגבי קודשא בריך הוא הכי קיימא כלא והכי אתסדר ועל דא כתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר באינון גוונין דכלילן דא בדא שפירו דכלהו [חסר כאן]:</p>	<p>ולכן בהפוך הצבעים, מתהפך מדין לרחמים וכן מרחמים לדין. והכל בהפוך הצבעים, כמו שמסדרים ישראל תקונייהם לקדוש ברוך הוא, כך הכל עומד וכך מסתדר, ולכן נאמר "ישראל אשר בך אתפאר", באותם הצבעים שכלולים זה בזה היופי של כולם.</p>
<p>ועשית שלחן עצי שטים¹³⁰⁶ וגו' רבי יצחק¹³⁰⁷ פתח (דברים ח י) ואכלת ושבעת וברכת את יהו"ה אלהיך וגו' כמה זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהו¹³⁰⁸</p>	<p>"ועשית שלחן עצי שטים וגו'", רבי יצחק פתח "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו'", כמה צדיקים הם ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם, וקרבים אליו מכל העמים, ובשביל ישראל נתן מזון ושובע לכל העולם.</p>

¹³⁰² קלט ע"א (הערת הזהר).

¹³⁰³ והא האי (דפ"ו).

¹³⁰⁴ פי' מט"ט וסנדל מזדווגים ועולים בסוף מ"ן למלכות (מ"מ).

¹³⁰⁵ חוור (מ"מ).

¹³⁰⁶ זהב טהור (נוסף באור יקר).

¹³⁰⁷ חזקיה (אור יקר).

¹³⁰⁸ דקב"ה אתרעי בהו היינו קודם מעשיהם הטובים אתרעי ורצה בלי טעם בהם יותר מבשאר אומות, ודיינו אם רצון זה לא היה אלא להיותם מיותרים משאר האומות בקצת, אבל [לא] עשה כן

<p>וקריב לון לגביה מכל עמין ובגיניהון דישראל יהיב מזונא¹³⁰⁹ ושבעא¹³¹⁰ לכל עלמא¹³¹¹ ואלמלא ישראל¹³¹² לא יהיב קודשא בריך הוא מזונא לעלמא והשתא דישראל אינון בגלותא על אחת כמה וכמה דנטלי מזונא¹³¹³ על חד תריין¹³¹⁴:</p>	<p>ואלמלא ישראל לא נתן הקדוש ברוך הוא מזון לעולם. ועכשיו שישראל בגלות, על אחת כמה וכמה, שנוטלים מזון על אחד פי שנים.</p>
<p>בזמנא דהווי ישראל בארעא קדישא והוה נחית לון מזונא מאתר עלאה ואינון יהיבי חולק תמצית¹³¹⁵ לעמין ועובדי כוכבים וצדיקים (ו)לא אתזנו אלא מתמצית והשתא דישראל אינון בגלותא אתהפך בנוונא אהרא¹³¹⁶:</p>	<p>בזמן שהיו ישראל בארץ הקדושה, היה יורד להם מזון ממקום עליון, והם נותנים חלק תמצית לעמים עובדי כוכבים, וכל העמים לא נזונו אלא מהתמצית, ועכשיו שישראל הם בגלות התהפך לצבע אחר.</p>

אלא ויתרם יותר ויותר, היינו "וקריב לון לגביה" שיהיו ישראל מתקרבין מכל שאר המין האנושי אל הקב"ה, בענין שהם בין הקב"ה ובין שאר האומות, כי כאשר ירצו שרי האומות לקבל שפע לפרנס אומתם יקבלו מתחת ידי ישראל והמשכתם, ולא עוד אלא שנדחו העמין בשיעור שאינם חשובים לפניו להתפרנס לא בהרבה ולא במעט (אור יקר).

¹³⁰⁹ מעט (אור יקר).

¹³¹⁰ בריבוי (אור יקר).

¹³¹¹ ולא לאומות לבד אלא כולם כאחד המתפרנסים למטה (אור יקר).

¹³¹² ולא תאמר בגיניהון דישראל יהיב אבל אם לא היה הם היה נותן בדרך אחרת וכו' והיה העולם כלה ואבד ואינו חושש (אור יקר).

¹³¹³ פי' או"ה (מ"מ).

¹³¹⁴ תינח בזמן שישראל על אדמתם אמנם בזמן שישראל דחופים ודחויים בגלות מאי איכא למימר (אור יקר). שהיה להם לאכול גרמין ומותר השפע והתמצית, ובעונותינו הם אוכלים הבשר ואנו המותר, זהו המשל והנמשל כדפירשנו לעיל מענין הפשע, ושכינה גולה ביניהם מתלבשת בשר, ושם היא משפעת ועל ידם נותנת לישראל חלקם (אור יקר).

¹³¹⁵ היינו שהיו ישראל ראשונה במלכות נוטלים שפע, והעיקר נשפע לישראל תרומת הקדשים וקדשים סתם למלאכים, וחולין לשרים, בענין שהם נוטלים תמציתן ומשם מתפרנסין, עתה בעונותינו גלתה שכינה לבין השרים והיא משפעת לשאר כדי שעל ידו תהיה שפע וברכה להתפרנס ישראל, והשר מפרנס אומתו קודם לכל, ומהתמצית אנו מתפרנסין, בעניין שהם נוטלים יותר עתה מקודם זמן הגלות, והשתא קשה כיון שהם לא היו נזונים אלא על ידינו, עתה שאנו חוטאים שהיה ראוי להם שלא יתרפנסו כל עיקר הם מתפרנסים ביתרון, לזה אמר משל למלך דאתקין סעודה היינו שפע הנשפע, והנה המלך אינו מונע מלסדר סעודתו וסעודת בני ביתו מידי יום ביום, אלא שאם יטיבו יאכילם מסעודת שולחנו, ואם יריעו לייסרם יאכיל הסעודה לכלבים, ולא ימנע שולחנו תמיד אלא ישליכו אותו (אור יקר).

¹³¹⁶ בעת החורבן רח"ל נסתלקה שכינה למעלה, וכמ"ש ראש השנה (לא ע"א) עלתה וישבה במקומה כמו שנאמר אך אשובה אל מקומי, ונמשך עתה השפע דרך דרכים עקלקלות מאד, ע' זוהר (פ' תרומה קנב ע"ב), וזהו שאמר רב שמואל בר יצחק מפני גאוותן של ישראל שניטלה מהם וניתנה כו' (הקדו"ש כו ע"ד), מאין נמצא כמה טובות והנאות בדברים האסורים והטמאים, ונמצא בהם גם יותר תענוג הרבה מהמותרים והטהורים. אך דע כי הוא באמת רק ע"י עונותינו המרובים, וכידוע בסוד מ"ש (משלי ל כב) תחת עבד כי ימלוך כו', וכן בירמיה (יג יז) במסתרים תבכה נפשי מפני גוה, ואמרו רז"ל (חגיגה ה ע"ב) מפני גאוותן של ישראל שניטלה מהם ונתנה לאו"ה, וכן במגילה (ו ע"א) אם מליאה זו חרבה זו, ויורד השפע דרך הם, ולכך נמצא עתה עיקר התענוגים רק בהם. אבל עכ"פ הוא כי הרי הוא רק מאור הקדושה ושם הוא כל הטעם והעונג, וכמ"ש בשבת (קט ע"א) תבלין אחד יש לנו שבת שמו כו'. ואמרו בזוה"ק (תרומה קנב ע"ב) וכו' אמנם עכ"ז הנה לא נמשך להם כל מחמודיהם ותענוגיהם רק דרך צינורות המכוערים ודרך כל חומריות וזוהמת העשיה. אך עכ"ז הרי אנו רואין כמה גדלו ורבו טובתם עתה, א"כ הרי אין ערך ודמיון למעלת גדולת תענוגים הללו אם היינו זכינו להם אנחנו, שהרי היו באים לנו בדרך טהרה וקדושה ישר ומכוון. וגם כ"ז הוא רק לפי מה שהם מלובש בהגשם והחומר דהעשיה, ואחר שנתרחקו משורשם העליון ונתפשטו ונשתלשלו עד סוף העשיה של עתה (דע"ה ח"ב נב ע"ד), נמשך ע"ז השפע העליונה למטה מעורב ומלובש בהחיצונים והקליפה, והם הע' שרים שנוטלים הם השפע בתחילה וכמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קנב ע"ב), כי בא האור והשפע מלובש בהם, והוא גלות השכינה וגלות התורה וגלות ישראל רח"ל (דע"ה ח"ב קנג ע"ב), ועי' ביאורים ח"ב ע ע"ג.

<p>ומתלו למלכא דאתקין סעודתא לבני ביתיה כל זמנא דאינון עבדי רעותיה אכלי סעודתא עם מלכא ויהבי לכלבי חולק גרמין למגרר בשעתא דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמלכא מלכא יהיב כל סעודתא לכלבי וסליק לון גרמי:</p>	<p>משל למלך שתיקן סעודה לבני ביתו, כל זמן שהם עושים את רצונו, אוכלים סעודה עם המלך ונותנים לכלבים חלק העצמות לגרר. בשעה שבני ביתו לא עושים את רצון המלך, המלך נותן את כל הסעודה לכלבים, ומעלה להם את העצמות.</p>
<p>כגוונא דא כל זמנא דישראל עבדי רעותא דמאריהון הא על פתורא דמלכא¹³¹⁷ אינון אכלי¹³¹⁸ וכל סעודתא אתתקן להון¹³¹⁹ ואינון מההוא חדוה דלהון¹³²⁰ יהבי גרמי דאיהו תמצית לעובדי כוכבים וכל זמנא דישראל לא עבדי רעותא דמאריהון¹³²¹ ואזלי בגלותא והא סעודתא¹³²² לכלבי¹³²³ ואסתלק לון תמצית (יחזקאל ד יג) ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים דהא תמצית דגעוליהון אכלי ווי לברא דמלכא דיתיב ומצפה לפתורא דעבדא מה דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל:</p>	<p>כדוגמא זה, כל זמן שישראל עושים רצון רבונם, הם אוכלים על השלחן הזה של המלך, וכל הסעודות מתוקנות להם, והם, מאותה שמחה שלהם, נותנים העצמות, שהן תמצית, לעובדי כוכבים. וכל זמן שישראל לא עושים רצון רבונם, הם הולכים לגלות. והסעודה הולכת לכלבים, ועולה להם התמצית. ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, שהרי תמצית הגועל שלהם הם אוכלים, או לבן המלך שיושב ומצפה לשלחן העבד, ומה שנשאר מתוך השלחן הוא אוכל.</p>
<p>דוד מלכא אמר (תהלים כג ה) תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה תערוך לפני שלחן דא סעודתא דמלכא נגד צוררי אינון כלבי דיתבי קמי פתורא מצפאן לחולק וגרמין (גרמייהו) ואיהו יתיב עם מלכא בענונא דסעודתא בפתורא:</p>	<p>דוד המלך אמר "תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה". תערוך לפני שלחן, זו סעודת המלך. "נגד צוררי", אותם הכלבים שיושבים לפני השלחן ומצפים לחלקת עצמות, והוא יושב עם המלך בעונג של הסעודה בשלחן.</p>
<p>דשנת בשמן ראשי דא רישא דסעודתא¹³²⁴ דכל משחא ושמןונא ותקון סעודתא אתייהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא מה דאשתאר לבתר אתייהיב לכלבי ולאינון פלחי פתורא כוסי רויה מליא כסא קמי רחימא דמלכא תדיר דלא יצטריך למשאל ועל רזא דא הוו ישראל תדיר עם שאר ע"ל) מין:</p>	<p>"דשנת בשמן ראשי", זה ראש הסעודה, שכל שמן ושמןונית ותיקון הסעודה, נותנים בראשונה לאהוב המלך, מה שנשאר, ניתן אחר כך לכלבים, ולאותם עובדי השלחן. "כוסי רויה", מלאה הכוס לפני אהוב המלך תמיד, שלא יצטרך לבקש. ועל סוד זה, היו ישראל תמיד עם שאר העמים.</p>
<p>רבי חייא הוה אזיל לגביה דרבי שמעון לטבריה והווי עמו רבי יעקב בר אידי ורבי ייסא הקטן. בעוד שהיו הולכים, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תמוה מה שנאמר "ולבני ברזילי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שלחנך וגו'", אם כן,</p>	<p>רבי חייא היה הולך לרבי שמעון לטבריה, והיו עמו רבי יעקב בר אידי ורבי ייסא הקטן. בעוד שהיו הולכים, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תמוה מה שנאמר "ולבני ברזילי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שלחנך וגו'", אם כן,</p>

¹³¹⁷ היא המלכות שולחן ודאי, המלך תפארת (אור יקר).

¹³¹⁸ שהם יושבין ראשונה במלכות לקבלת השפע (אור יקר).

¹³¹⁹ שעל ידם הזווג ועל ידם כפי שיעור התעוררותם השפע בא והם נוטלים חלק בראש, וכל אור אלהי ושפע (ו)מאיר עליהם, ואחר כך מהם יתנוצץ לכל התחתונים (אור יקר).

¹³²⁰ דהיינו בחג הסוכות זמן שמחתינו מצד הבינה ששם הגבורה, ששם מושרשים השרים וכל החיצונים "יהבי גרמי" דאיהו תמצית לשאר עמין, והיינו שבעים פרי החג, והיינו מתמעטין והולכין להראות שמה נוטלין למטה בסוד המיעוט (אור יקר).

¹³²¹ שאינם זכאין לייחוד הייחוד העליון למעלה על ידם (אור יקר).

¹³²² כל השפע הנשפע לפרנסת העולמות (אור יקר).

¹³²³ והיו השרים ראשונים לקבלת השפע (אור יקר).

¹³²⁴ הבן כי השמן ששון עיקרו אליה והמותר יוצא עם מי רגלים בסוד טפין דברכאן (רח"ו) ועיין בפרשת בא דף ל"ה (מ"מ).

<p>הגלעדי תעשה חסד והיו באוכלי שלחנך וגו' אי הכי כל מיבו וקשוט למיכל על פתוריה ולא יתיר מדקאמר הכא והיו באוכלי שלחנך ותו לאו יקרא דמלכא איהו למיכל בר נש אחרא</p>	<p>כל טובו ואמת לאכול על שלחנו, ולא יותר משאמר כאן, "והיו באוכלי שלחנך", ועוד לא כבוד המלך הוא שיאכל איש אחר</p>
<p>קננ/א</p>	
<p>על פתוריה דמלכא ולא אצטריך דא אלא מלכא בלחודוי וכלהו רברבנוהי סחרניה לתתא מניה:</p>	<p>על שלחן המלך, ולא צריך זה אלא המלך לבדו, וכל הגדולים שלו סביבו למטה ממנו.</p>
<p>אמר רבי חייא לא שמענא בהאי מידי ולא אימא¹³²⁵ אמר ליה לרבי יעקב בר אידי ואת שמעת בהאי מידי אמר ליה אתון דינקין בכל יומא מדבשא דמשחא עלאה לא שמעתון כל שכן אנא אמר ליה לרבי ייסא ואת שמעת מידי בהאי אמר ליה אף על גב דאנא רביא ומיומין זעירין אתינא לגבייכו ולא זכינא מקדמת דנא אנא שמענא:</p>	<p>אמר רבי חייא, לא שמעתי בזה דבר ולא אמר. אמר לו לרבי יעקב בר אידי, ואתה שמעת בזה הדבר. אמר לו, אתם שיונקים בכל יום מדבש שמן העליון, לא שמעתם, כל שכן אני. אמר לו לרבי ייסא, ואתה שמעת בזה דבר. אמר לו, אף על גב שאני תינוק, ומלפני מספר ימים באתי אליכם, ולא זכיתי מקודם לזה, אני [כן] שמעתי.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים קלו כט) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו מאי קא חמא דוד דסיוס הללא רבא¹³²⁶ סיים הכי בהאי קרא אלא תלת שליטין אינון לעילא¹³²⁷ דקודשא בריך הוא אשתמודעא בהו¹³²⁸ ואינון רזא יקירא דיליה ואלין אינון מוחא¹³²⁹ ולבא¹³³⁰ וכבדא¹³³¹ ואינון בהפוכא דהאי עלמא¹³³² לעילא¹³³³</p>	<p>פתח ואמר "נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו", מה ראה דוד שבסיוס ההלל הגדול סיים כך בפסוק הזה. אלא שלשה שליטים הם למעלה, שהקדוש ברוך הוא נודע בהם, והם סוד נכבד שלו, ואלה הם: מח ולב וכבד. והם בהפך של העולם הזה, למעלה המח נוטל בראש, ואחר כך נותן ללב, והלב נוטל ונותן לכבד. ואחר כך הכבד נותן חלק לכל אותם מקורות שלמטה, כל אחד ואחד כראוי לו.</p>

¹³²⁵ ירצה לא שמעתי בו, וגם אין לי הקדמה שאוכל לפרשו בה ולזה "לא אימא" (אור יקר).
¹³²⁶ עם היות דכתיב הודו לאל השמים זה אינו סיוס הלל אלא כחזרת פתיחתו, וסיוס הללו הוא סיוס המקום שמסיים להלל על חסדו והיינו נותן לחם (אור יקר).

¹³²⁷ ג' ספירות (אור יקר).
¹³²⁸ השגחת אלהינו ומציאותו נכרת על ידם, ועם היות שהם עשר ספירות "אינון רזא יקירא דיליה" כי סוד הנהגת הספי' מתבחנת בספירות ידועות יותר מבספירות אחרות, כגון מדת המלכות היא המפורסמת ומיוחדת ומסויימת בספירות מפני עניינים פרטיים לה כאשר נבאר, וכן התפארת מסויים בהם מפני שהוא נקודה אמצעית לששה ספירות, והוא כולל שש קצוות, וכיוצא החכמה עם הבינה הם מסויימות ומצויינות בספירות, שמהם יוצאות המקורות לספירות, ובהם סוד שם יהו"ה, י"ה מוחא, ו ליבא ה כבדא, וזהו שאמר "ואינון רזא יקירא", והענין שעם היות שהחכמה היא המוח, עם כל זה הגולגולת שהמוח נתון בו וקרום החופה על המוח מלמטה ומלמעלה הכל סוד הבינה כדפירשנו באדרא, ולכך דרך כלל הראש חכמה ובינה, וענפיה הם המסתעפים שתי מדות אלו (אור יקר).

¹³²⁹ חכמה (רח"ו).

¹³³⁰ ת"ת (רח"ו).

¹³³¹ מלכות (רח"ו). סי' מל"ך והוא בסוד תשר"ק כי כן יוצאות האותיות מבי' (רמ"ז), בהאדם שמתקנים חלקי הדצח"מ ע"י האכילה להיות חלק מחלקי האדם, כי נתברר בקרבו כל תמצית הטוב מהמאכל ונתהפך בו לכח הדם והבשר ונשתלח לכל האברים החיצונים שבו, ור"ל לכל חלקי החיצוניות שבכל גופו, ונעשה כ"ז בפעולת הכבד וע"י וורידי הדם הנמשכים מהכבד. ואח"כ מברר הכבד עוד היותר זך שבו ומשלח אותו ללב, וע"י הלב מתפשט לכל העורקים הדופקים, ומהם לכל חלקי האמצעית שבגוף. וכן מברר הלב ג"כ את היותר זך שבו ומעלה אותו להמוח, וע"י המוח מתפשט בכל הגידין הבלתי חלולים, ומהם למוח שבעצמות, שהוא כל חלקי הפנימיים שבהגוף, וכמ"ש הרב בשער המוחין (פרק ה) ובקליפת נוגה (פרק א) וע' זה"ק (תרומה קנ"ג ע"א) (דע"ה ח"ב לד ע"א).

¹³³² כדמפרש שהדרך בגוף ממטה למעלה ובספירות ממעלה למטה (אור יקר).

¹³³³ חו"ב (אור יקר).

<p>מוחא נטיל ברישא¹³³⁴ ובתר יהיב ללבא ולבא נטיל ויהיב לכבדא¹³³⁵ ולבתר כבדא יהיב חולק לכל אינון מקוריין דלתתא¹³³⁶ כל חד וחד כדקא חזי ליה לתתא כבדא נטיל ברישא¹³³⁷ ולבתר איהו מקרב כלא ללבא ונטיל לבא [שפירו דמיכלא] כיון דנטיל ואתתקף מההוא תקפא ורעו דקא נטיל יהיב ואתער לגבי מוחא¹³³⁸ ולבתר אהדר כבדא ופליג מזונא לכל מקוריין דגופא ביומא דבר נש אתער בתעניתא וואתער לעילא [גוונא בהוא]¹³³⁹ (כגוונא ההוא) ממש¹³⁴⁰ וביומא דשבעא לאו הכי¹³⁴¹:</p>	<p>למטה, הכבד נוטל בראש, ואחר כך הוא מקרב את הכל ללב, והלב נוטל את היפה של המאכל, כיון שנוטל ומתחזק, מאותו הכח ורצון שנוטל, נותן ומעורר אל המח. ואחר כך חוזר לכבד, ומחלק מזון לכל מקורות הגוף. ביום שהאדם מתעורר בתענית ומתעורר למעלה דוגמא בו ממש וביום של שבע, לא כך.</p>
<p>ביומא דתעניתא¹³⁴² בר נש מקרב מיכלא ומשתיא לגבי כבדא עלאה ומאי איהו מקרב חלביה ודמיה ורעותיה ההוא כבדא נטיל כלא ברעותא כיון דכלא איהו לגביה נטיל ומקרב כלא לקמי לבא דאיהו רב ושליט עליה כיון דלבא נטיל ואתתקף ברעוא מקרב כלא לגבי מוחא דאיהו שליטא עלאה על כל גופא לבתר</p>	<p>ביום של תענית אדם, מקריב מאכל ומשתה לכבד העליון, ומה הוא מקריב, חלבו ודמו ורצונו. אותו הכבד נוטל הכל ברצון, כיון שהכל הוא אליו, נוטל ומקריב הכל לפני הלב, שהוא גדול ושולט עליו. כיון שהלב נוטל ומתחזק הרצון, מקריב את הכל למח שהוא שליט עליון על כל הגוף. אחר כך חוזר הכבד ומחלק חלקים לכל אותם מקורות ואיברים שלמטה.</p>

¹³³⁴ השפע מהכתר ומכינים אותו שיתעבה ויהיה ראוי לספירות תחתונות וזהו שאמר "ולבתר" שאינו מקור נפתח דרך המוח ללב, ודרך החכמה והבינה לספירות, אלא עושה לו מציאות ובחינה במוח, "ולבתר יהיב ללבא" שהוא התפארת, אמנם התפארת עיקר קבלתו אינו לעצמו אלא להשפיע למלכות, ואם חס ושלוש אין המלכות מקבלת אין השפע בא לתפארת (אור יקר).

¹³³⁵ היא המלכות, ונודע שעד המלכות הכל אחדות גמורה, אמנם משם יפרד והיה לארבעה ראשים (אור יקר).

¹³³⁶ הם בחינות הבריאה והיצירה והעשיה, ופרטיהם ארבעה עמודי כסא, ארבע חיות, וכיוצא מקורות לטובים ולחיצונים, לכל היא נותנת כאומרו ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערתי (אור יקר).

¹³³⁷ שלשה אברים אלו בגוף האדם התחתון "כבדא נטיל ברישא" המאכל ממקורי ורידי המעי לכבד, שהכבד טבעו אדום וכולו דם, ולזה הכבד מבשל המאכל ומהפכו לדם, מפני שאינו נמשך מהאיסטומ' לכבד אלא לבן מרק מי סחיטת כל המאכל, והכבד יש לו קנה רחב שבו הקדרה לבשל ומהפכו לדם (אור יקר).

¹³³⁸ בכל עליית המלכות למ"ן היא מעלה בירורים למעלה, ועולים הבירורים להמוח שהוא אבא המוח הכללי דאצילות, ומקבלים משם תוספת אור וברכה מרזא דאור א"ס. כי המוח הוא מצרף ומלבן כאש מצרף, וזיקק אותם כזהב וככסף, ובסוד (זהר פקודי רנד ע"ב) במחשבה אתברירו, כי שם היה הבירור של כל המלכים בעת התיקון, שעלו במ"ס ונתבררו, כמ"ש בפ' פקודי (דף רכו ע"א ורנד ע"ב) וכן בהמוח של כל פרצוף, שם הוא הבירור האחרון, כמ"ש הרב בשער המוחין (פרק ה') והוא בזוה"ק (תרומה קנג ע"א) (דע"ה ח"א פ ע"ג).

¹³³⁹ בההוא גוונא (אור יקר).

¹³⁴⁰ פי' כשם שבעו"ה מתחילים מהכבד ואח"כ הלב כך ביום התענית גם למעלה הכבד שהיא המלכות נוטלת חלב ודם ואח"כ מקריב ללב שהוא זעיר וכמ"ש בסמוך (מ"מ).

¹³⁴¹ מ"ביומא דבר נש" עד כאן מוסגר בדפ"ק. פי' מלמעלה ביומא דשבעא מוחא נטיל ברישא וכו' וכמ"ש בסמוך בסמנא אחרא מוחא נטיל בקדמיתא (מ"מ).

¹³⁴² סוד האכילה העליונה, וכן אכילת אדה"ר קודם החטא, הנה היה לב' תיקונים, אחד מלמטה למעלה ואחד מלמעלה למטה וכו' אשר היא נמשך מלמעלה למטה מכל פרצוף עליון להתחתון, ובחי' האכילה הזה הוא יותר גבוה ויותר נעלה, והוא בסוד הכתוב (שיה"ש ה א) אכלו ריעים שתו ושכרו דודים, וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא דף ד ע"א) ובדברי הרב בכוונת יום הכיפורים (דרוש ב) כי אכלו ריעים הוא האכילה דאור"א המקבלים אכילתם מעתיק יומין וא"א וכו', ובאמת הנה נמצא באדם ג"כ בחי' האכילה הזה, והוא ביום התענית, כמ"ש בזוה"ק (תרומה קנג ע"א) ובדברי הרב בשער רוח הקודש (בכוונת תענית דף ז סע"ב ושם ע"א), כי אז נמשך המזון מעילא לתתא מן המוח אל הלב ומהלב לכל האברים, והוא מזון רוחני (דע"ה ח"ב לד ע"א).

<p>אהדר כבדא ומפלא חולקין לכל אינון מקורין ושייפין דלתתא:</p>	
<p>בזמנא אחרא (כד) [כלא] מוחא נטיל בקדמיתא ולבתר יהיב ללבא ולבא יהיב לכבדא וכבדא יהיב לכלהו מקורין ושייפין דלתתא ולבתר כד בעי לפלא מזונא להאי עלמא ברישא יהיב ללבא דאיהו מלכא די בארעא ופתורא דמלכא אתער בקדמיתא מכל שאר בני עלמא:</p>	<p>בזמן אחר, כל המח נוטל הכל בתחלה, ואחר כך נותן ללב, והלב נותן לכבד, והכבד נותן לכל המקורות והאיברים שלמטה. ואחר כך כשרוצה לחלק מזון לעולם הזה, בראשונה נותן ללב, שהוא המלך שבארץ. ושלחן המלך מתעורר בראשונה מכל שאר בני העולם.</p>
<p>זכאה איהו ומאן דהוי בחושבנא¹³⁴³ דפתורא דמלכא דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בההוא טיבו דלעילא ובגיני כך¹³⁴⁴ ודא איהו טיבו וקשוט דעבד דוד לבני ברזילי דכתיב (מלכים א' ב ז) והיו באכלי שלחנך ואי תימא ודשלחנא¹³⁴⁵ (לשלחנא) דמלכא אכיל בר נש אחרא בר מניה לא אלא מלכא אכיל ברישא ובתר כל עמא ואינון דאכלי עם מלכא בשעתא דאיהו אכיל¹³⁴⁶ אינון דחביבין עליה מכלהו ואינון אתמנון משלחנא דמלכא:</p>	<p>אשריו מי שהיה בחשבון של שלחן המלך, שהרי ידוע הוא להיטיב לו, באותו הטוב שלמעלה, וזהו טוב ואמת שעשה דוד לבני ברזילי, שנאמר "והיו באכלי שלחנך". ואם תאמר שבשלחן המלך, אוכל אדם אחר חוץ ממנו, לא אלא המלך אוכל בראשונה, ואחר כך כל העם. ואותם שאוכלים עם המלך, בשעה שהוא אוכל, אותם שחביבים עליו מכולם, והם נמנים משלחן המלך.</p>
<p>ואי תימא הא כתיב (ש"ב ט יג) על שלחן המלך תמיד הוא אוכל בגין דכל מזונא דיליה לא עביד חושבנא אחרא אלא על שלחן המלך דמתמן הוה אתי מזונא ומיכלא דיליה ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל אתא רבי חייא ונשקיה על רישיה אמר ליה רביא אנת וחכמתא עלאה שריא בלבך אדהכי חמו ליה לרבי חזקיה דהוה אתי אמר ליה רבי חייא ודאי בחברותא דא קודשא בריך הוא יתחבר עלנא דהא מלין חדתינ דאורייתא יתחדתון הכא:</p>	<p>ואם תאמר, הרי נאמר "על שלחן המלך תמיד הוא אוכל", משום שכל מזונו לא עושה חשבון אחר, אלא על שלחן המלך, שמשם היה בא מזונו ומאכלו, וזהו "על שלחן המלך תמיד הוא אוכל". בא רבי חייא ונשקו על ראשו. אמר לו, תינוק אתה וחכמה עליונה שורה בלבך. בינתים ראו את רבי חזקיה שהיה בא. אמר לו רבי חייא, ודאי בחברותא זו, הקדוש ברוך הוא יתחבר עלינו, שהרי דברים חדשים של תורה, יתחדשו כאן.</p>
<p>יתבו למיכל אמרו כל חד וחד לימא מלי דאורייתא בהאי סעודתא אמר רבי ייסא סעודת עראי איהי ועם כל דא סעודה אקרי ולא עוד אלא דהאי אקרי סעודתא דקודשא בריך הוא אתהני מינה ועל דא כתיב (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהוה דהא מלין דאורייתא יסחרון להאי אתר:</p>	<p>ישבו לאכול, אמרו, כל אחד ואחד יאמר דברי תורה בסעודה הזו. אמר רבי ייסא, סעודת עראי היא, ולכן נקראת סעודה. ולא עוד, אלא שזו נקראת סעודה שנהנה ממנה הקדוש ברוך הוא, ועל זה נאמר זה "השלחן אשר לפני ה'", שהרי דברי תורה יקיפו את המקום הזה.</p>
<p>פתח רבי חייא ואמר (דברים ח י) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו', וכי עד שבעת</p>	<p>פתח רבי חייא ואמר "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו'", וכי עד שלא אוכל</p>

¹³⁴³ עי' ביאורים ח"ב ע ע"ג.

¹³⁴⁴ ובגיני כך (מוסגר בדפ"ק).

¹³⁴⁵ דבשלחנא (דפ"ו).

¹³⁴⁶ פי' שאר בני אדם אוכלים אחר המלך. אבל אלו שאוכלים בשעה שהמלך אוכל אע"פ שאוכלים לבדם חביבין יתיר ובזה יתורצו קושיות דלעיל (מ"מ).

לא אכיל בר נש לשבעא ויתמלי כריסיה לא יברך ליה לקודשא בריך הוא ¹³⁴⁷ (אי הכי)	אדם לשבעה ותתמלא כרסו, לא יברך את הקדוש ברוך הוא (אם כך)
קנ"ג/ב	
במאי נוקים ואכלת ושבעת ובתר וברכת אלא אפילו לא ייכול בר נש אלא כזית ¹³⁴⁸ ורעותיה איהו עליה ¹³⁴⁹ וישוי ליה לההוא מיכלא עקרא דמיכליה שבעא אקרי דכתיב (תהלים קמה טז) פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון לכל חי אכילה לא כתיב אלא רצון ההוא רעותא דשוי על ההוא מיכלא שבעא אקרי ואפילו דלית קמי דבר נש אלא ההוא זעיר בכזית ולא יתיר הא (רעותא) דשבעא שוי עליה ובגין כך ומשביע לכל חי רצון רצון כתיב ולא אכילה ועל דא וברכת ודאי ואתחייב בר נש לברכא ליה לקודשא בריך הוא בגין למיהב הדוה לעילא ¹³⁵⁰ :	במה נעמיד "ואכלת ושבעת", ואחר כך "וברכת". אלא אפילו לא יאכל אדם אלא כזית ורצונו עליו, וישים את אותו המאכל עיקר מאכלו, נקרא שביעה, שנאמר "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון". לא נאמר "לכל חי אכילה", אלא "רצון". אותו הרצון ששם על אותו המאכל נקרא שביעה. ואפילו שאין לפני האדם אלא אותו מעט בכזית ולא יותר, הרי רצון השביעה שם עליו. ולכן "ומשביע לכל חי רצון", נאמר "רצון" ולא "אכילה". ועל זה "וברכת" ודאי, ומתחייב האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, כדי לתת שמחה למעלה.
פתח רבי חזקיה בהאי קרא אבתריה ואמר ואכלת ושבעת מהכא דשכור ¹³⁵¹ שרי ליה לברכא ברכתא דמזונא ¹³⁵² מה דלית הכי בצלותא ודצלותא (בצלותא) לאו הכי דהא צלותא מעליא בלא אכילה איהי ¹³⁵³ מאי טעמא בגין דצלותא סלקא ¹³⁵⁴ לעילא לעילא אתר דלית ביה לא אכילה ולא שתיה ועל דא	פתח רבי חזקיה בפסוק הזה אחריו ואמר "ואכלת ושבעת", מכאן שלשיכור מותר לברך ברכת המזון, מה שאין כן בתפלה, שתפלה לא כן, שהרי תפלה מעולה היא בלי אכילה. למה, משום שתפלה עולה למעלה למעלה, [למקום שאין בו לא אכילה ולא שתיה, ועל זה שנינו (ברכות יז ע"א) העולם הבא אין בו אכילה ושתייה וכו'.

¹³⁴⁷ פי' ואינו כן שאפילו לא שבע צריך לברך ולהכי מקשה במאי נוקים ואכלת ושבעת. דמשמע דוקא ע דשישבע ותרץ ושבעת היינו רצון וכדמסיק. ורבי חזקיה דבסמוך מתרץ תירוץ אחר על קושיא זו דפי' ושבעת היינו אפילו יהיה שכור מברך. והיינו אסמכתא בעלמא אבל מן התורה אינו חייב עד שיהיה שבע (מ"מ).

¹³⁴⁸ דהיינו ואכלת שיעור אכילה (אור יקר).

¹³⁴⁹ דהיינו ושבעת, והיינו כגון שיקבע סעודתו עלה, וכל עוד שהוא כזית והחשיבו שאכלו סעד לבו ושבע בו נתחייב לברך (אור יקר). עי' תז"ח טז ע"ג: רזא דתלת שמהן יה"ו משלשים ומתמן בני חיי ומזוני חיי והחכמה תחיה בעליה מזוני פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון ואיהו אמא עלאה.

¹³⁵⁰ במלות קצרת כאלו כלל טעם הברכה, ואמר שענין הברכה היא מדה נגד מדה, הוא ישב לו על כזית והשיב לבו בו, ואין ספק שהיה לו שמחת לבב אם כן ראוי שישמח למעלה דהיינו ברכה לבניה להמשיך דרך המדרגות למלכות, והנה כשנתברך במרובה הנגדי לברך למעלה, אבל זה לא נתברך שמזוני כזית אמנם שבע ושמח, אם כן מדה כנגד מדה ישמח למעלה (אור יקר).

¹³⁵¹ הם שתי בחינות האחד אכילה סתם בלי שכרות וזו ברכת המזון כתקנה, השנית אכילה בשכרות (אור יקר).

¹³⁵² ויגש רז ע"ב (הערת הזהר).

¹³⁵³ ובתפלה שניהם גם כן, תפלת השחר אסור בה כל איזו אכילה אלא כדי להקשות מכלל שלשה תפלות לא הקשה מתפלת השחר, אלא כל איזו תפילה אם אכל תפלתו תפלה אמנם "מעליא היא צלותא בלא אכילה", ובשכרות אין להתפלל כלל, אם כן קשה השתא בתרת, אכילה סתם ברכה מעליא ותפלה מעליא בלי אכילה, ושכור שרי לברכא ואסור להתפלל (אור יקר).

¹³⁵⁴ אין ספק שהתפלה היא מלכות, והיא עולה למעלה עד הבינה כדפירשו בפרשת וארא, והיינו סוד התעוררות העולה עד הבינה בסוד הזווג שבין חכמה לבינה, ששם אין אכילה ולא שתיה, והענין שעם היות שנאמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים, ופירשו בפרשת ויקרא שהחכמה והבינה שיש בהם שתיה בעו מיכלא, והתפארת והמלכות שיש בהם אכילה בעו שתיה, בענין שנמצא ברעים שהם חכמה ובינה אכילה ושתייה, כבר פירשנו שם בארוכה שאותה אכילה ושתייה היא למטה בזווג תחתון שהוא עב וגלוי, אמנם בעולם העליון מצד עצמו אין בו לא אכילה ולא שתיה, ולכן ההתעוררות העולה אליה ראוי שיהיה (אור יקר).

<p>תנינן עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה וכי¹³⁵⁵:</p>	
<p>אבל שאר דרגין דלתתא¹³⁵⁶ אית בברכת מזונא אשתכח גוונא אחרא¹³⁵⁷ ומעליא וההיא ברכתא (ההיא) דאשתכח בשבעא בגין דברכת מזונא ואיהו באתר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפיק מזונא אושבעא לתתא ועל דא אצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה ובגין כך האי איהו אתר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפיק מזונא לתתא ואצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה¹³⁵⁸ באתר דצלותא לאו הכי דהא סלקא יתיר לעילא לעילא ועל דא שכור לא יצלי צלותא:</p>	<p>אבל שאר הדרגות שלמטה, יש בברכת המזון. נמצא צורה אחר ומעולה, אותה הברכה שנמצאת בשביעה, משום שברכת המזון היא במקום שיש בו אכילה ושתיה, וממנו יוצאת מזון ושובע למטה. ועל זה צריך להראות לפניו שובע ושמחה, ולכן זהו מקום שיש בו אכילה ושתיה, וממנו יוצא מזון למטה, וצריך להראות לפניו שובע ושמחה. [אבל] במקום של תפלה לא כן, שהרי עולה יותר למעלה למעלה, ועל זה שיכור לא יתפלל תפלה.</p>
<p>בברכת מזונא שכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא משמע מהאי קרא דכתיב (דברים ח י) ואכלת ושבעת וברכת ואכלת זו אכילה ושבעת זו שתיה דהא שבעא בחמרא איהו¹³⁵⁹ רוי חמרא שבעא ודאי ודא איהו שכור דכתיב וברכת את דייקא¹³⁶⁰ דמשמע דברכת מזונא אצטריך חדוה ושבעא על הארץ הטובה מאי טובה שבעא כמה דאת אמר (ירמיה מד יז) ונשבע לחם ונהיה טובים בגין כך אצטריך חדוה ושבעא:</p>	<p>בברכת המזון שיכור מותר לו לברך ברכת המזון, משמע מהפסוק הזה, שנאמר "ואכלת ושבעת וברכת". "ואכלת", זו אכילה. "ושבעת", זו שתיה, שהרי שובע בין הוא מתרווה יין, שובע ודאי. וזהו שיכור, שנאמר "וברכת את" דווקא, שמשמע שברכת המזון צריך שמחה ושובע. "על הארץ הטובה", מה זה "טובה", "שובע" כמו שנאמר "ונשבע לחם ונהיה טובים", לכן צריך שמחה ושובע.</p>
<p>פתח רבי ייסא ואמר (שמות כה כג) ועשית שלחן עצי שטים וגו' שלחן דא איהו קיימא לנו במשכנא וברכתא דלעילא שריא עליה ומניה (מ"ט בגין דמניה) נפיק מזונא לכל עלמא ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא אפילו רגעא חדא אלא למהוי עליה מזונא דהא ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא¹³⁶¹ ובגין</p>	<p>פתח רבי ייסא ואמר "ועשית שלחן עצי שטים וגו'", השלחן הזה הוא עומד בתוך המשכן, והברכה שלמעלה שורה עליו, וממנו יוצא מזון לכל העולם. ושלחן זה, לא צריך להיות בריקנות אפילו רגע אחד, אלא שיהיה עליו מזון, שהרי הברכה לא נמצאת במקום ריק, ולכן צריך להיות עליו תמיד לחם, שתהיה נמצאת בו תמיד ברכה עליונה. ומתוך אותו</p>

¹³⁵⁵ עי' זהר חדש (כב ע"ב): אמר רבי, תרי ענייני אינון דלא מתייבשי כחדא, יינא ופולחן שמיא דתנינן תמן, שתוי אל יתפלל. וכן שכור, אל יתפלל. ואם התפלל, תפלתו תועבה. ואמר רבי יוסי, שכור המתפלל כאלו עובד ע"ז.

¹³⁵⁶ ממלכות ועד חסד "אית", וילפינן מדבריו באומרו העולם הבא אין בו אכילה ושתיה חיוב ושליה, חיוב העולם הבא, ושליה הא משם ולמטה אית ביה, אם כן מכאן נפקא לן (אור יקר).
¹³⁵⁷ שאין בתפלה, והענין כי לא שיהיה בחירי אלא "מעליא ברכתא ההוא דאשתכח בשבעא", שעם היות שיאכל כזית ויברך אין אותה ברכה שלימה והמובחרת שיש בה שביעה, בענין שהם עתה שלשה בחינות, האחת ברכה לכזית והיא ברכה אבל לא מעליא, השנית ברכה לשביעה והיא ברכה מעליא, השלישית ברכה בשכרות והיא מותרת אבל לא מעליא (אור יקר).

¹³⁵⁸ מ"ובג"כ היא" ע"כ מוסגר בדפ"ק.

¹³⁵⁹ איהי (דפ"ו).

¹³⁶⁰ בפ' וברכת את ה' אלהיך וגו' יכוין כי ה' אלהיך חסד ודין ימין ושמאל ואת ריבה קו אמצעי, על הארץ הטובה הארה מתמן מתפשטית במלכות (טעמי המצות פרשת עקב).

¹³⁶¹ בסוד ההתעוררות שצריך מהתחוננים ובית קבול לברכה, וכל מקום ריק הוא החצונים כדאמרין, שהם משתחווים להבל וריק, וזהו סוד לחם הפנים, שלא היה חסר אפילו רגע (אור יקר ח"ג לד ע"א). ברכה דלעילא לא שרי' באתר דריקניא, וכמ"ש באלישע הגידי לי מה יש לך בבית וכו',

<p>כך אצטריך למהוי עליה נהמא תדיר דלהוי תדיר ברכתא עלאה משתכחא ביה ומגו ההוא שלחן נפקי ברכאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא דאתברכאן בניניה¹³⁶²:</p>	<p>השלחן יוצאות ברכות ומזונות לכל שאר שלחנות העולם שמתברכים בגללו.</p>
<p>שלחן דכל בר נש אצטריך למהוי הכין (תדיר) קמיה בשעתא דקא מברך ליה לקודשא בריך הוא בגין דתשרי עליה ברכתא מלעילא ולא יתחזי בריקניא דהא ברכאן דלעילא לא שריין באתר ריקניא דכתיב (מ"ב ד ב) הגידי לי מה יש לכי בבית והא אוקמוה חברייא שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא ולא בריך על ההוא מזונא לקודשא בריך הוא עליה כתיב (ישעיה כח ה) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום ואסור לברכא על ההוא שלחן:</p>	<p>השלחן של כל אדם צריך להיות כך לפניו בשעה שמברך את הקדוש ברוך הוא, כדי שתשרה עליו ברכה מלמעלה, ולא יראה בריקנות. שהרי הברכות שלמעלה לא שורות במקום ריק, שנאמר "הגידי לי מה יש לך בבית". והרי פרשוהו החברים, שלחן שלא נאמרו עליו דברי תורה, ולא ברך על אותו מזון לקדוש ברוך הוא, עליו נאמר "כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום", ואסור לברך על אותו שלחן.</p>
<p>מאי טעמא בגין דאית שלחן ואית שלחן¹³⁶³ שלחן איהו דקא מסדרא קמיה דקודשא בריך הוא לעילא ואיהו¹³⁶⁴ קיימא תדיר לסדרא ביה פתגמי אורייתא ולאכללא ביה אתון דמלי דאורייתא ודא הוא ברכתא דמזוני דאית פסוקי ומילי דאורייתא ואינון אתון דמלי אורייתא אתכלילן ביה בההוא שלחן ואיהו לקיט לון ולגביהו (בגביה) וכליל כלהו בגויה ובהו אשתלים וחדי ואית ליה חדוה ועל שלחן דא כתיב (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהוה¹³⁶⁵ לפני יהוה ולא מלפני יהוה¹³⁶⁶ שלחן אחרא אית דלא אית ביה חולקא באורייתא¹³⁶⁷ ולית ליה חולקא</p>	<p>למה, משום שיש שלחן ויש שלחן. שלחן שהוא מסודר לפני הקדוש ברוך הוא למעלה, ועומד תמיד לסדר בו דברי תורה, ולהכליל בו אותיות של דברי תורה, זהו ברכת המזון שיש פסוקים ודברי תורה, ואותן אותיות של דברי תורה נכללים בו באותו שלחן, והוא לוקט אותם אליו וכולל את כולם לתוכו, ובהם משתלם ושמח ויש לו שמחה. ועל שלחן זה נאמר "זה השלחן אשר לפני ה'". "לפני ה'" ולא "מלפני ה'". יש שלחן אחר שאין בו חלק של תורה, ואין לו חלק בקדושת התורה, ואותו שלחן נקרא "קיא צואה" וזהו "בלי</p>

כי הסט"א שרי' באתר דריקניא שכל עניינם מתוהו כמ"ש (ישעיה מ יז) כל הגוים כאין נגדו מאפס ותוהו וכו', במקום שהקדושה מסתלק (אפיקי ים סנהדרין צב ע"א).¹³⁶² סוד לחם הפנים י"ב חלות, ותמיד היה חם. הענין הוא, כי כבר ידעת כי יש למעלה כמה זווגים, שהם בסוד האכילה, והם סוד (שיר ה' א') אכלו רעים. והנה סוד זווג אר"א היא נעשה ע"י מזל"א דדיקנא דעתיקא, ולח"ם בגי' מזלא. ואמנם הוא בסוד הו"ו שהיא כפולה ו"ו, והם י"ב חלות ששה וששה, והם הם עצמם סוד ה"א ה"א שהם י"ב. ואמנם י"ב אלו נמשכים מסוד שלשה שמות הו"ה אשר במזלא, אשר בהם י"ב אותיות. וג"פ הו"ה, הם בגי' לחם ומזל"א. ואמנם לפי שזווג אר"א אינו נפסק תדיר, לכן היה הלחם הזה, שהוא המזל שמעוררם אל הזווג, היה תמיד על השלחן לחם פנים לפני תמיד. וגם לטענה זו היה חם תמיד, שנאמר (ש"א כ"א ז') לשום לחם חם ביום הלקחו, לרמוז כי תמיד הוא חם, ומעורר הזווג העליון בלתי הפסק. ואמנם לחם זה היו אוכלים אותו הכהנים, וסוד הענין תבין, כי הלא סוד הכהנים העליונים הם בחכמה, ושם הוא התחלת כהנא רבא שבכל י"ס (ספר הליקוטים, תרומה כה).

¹³⁶³ עי' ח"ג קצב ע"א.

¹³⁶⁴ איהו (דפ"ו).

¹³⁶⁵ יש חילוק כשאומר מלפניך או לפניך כי בינה נקרא מלפני ה' שהוא יותר פנימי מן הו"ה אבל המלכות נקרא לפני ה' שהוא לפניו של הת"ת (ע"ח שער הזווגים פרק ג).

¹³⁶⁶ קב ע"ב (הערת הזהר). קע ע"ב (לש"ו).

¹³⁶⁷ דאורייתא (דפ"ו).

בקדושה דאורייתא וההוא שלחן אקרי קיא צואה (ישעיה כח ה) ודא איהו בלי	
קנר/א	
מקום דלית ליה חולקא בסטרא דקדושה כלום:	מקום", שאין לו חלק בצד הקדושה כלום.
בגין כך שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא איהו שלחן דקיא צואה ¹³⁶⁸ איהו שלחן דטעוא אחרא לית בההוא שלחן חולקא ברזא דאלהא עלאה שלחן דמלי אורייתא אתמרו עליה קודשא בריך הוא נטיל ההוא שלחן ושוי ליה לחולקיה ולא עוד אלא ¹³⁶⁹ סוריא רב ממנא נטיל כל אינון מלין ושוי דיוקנא דההוא שלחן קמיה קודשא בריך הוא וכל אינון מלין דאורייתא דאתמרו עליה סלקין על ההוא פתורא ואתער (ס"א ואתעתד) קמי מלכא קדישא ¹³⁷⁰ משמע ¹³⁷¹ דכתיב (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהוה דאתער (ס"א דאתעתד) קמי קודשא בריך הוא שלחן דבר נש קיימא לדכאה ליה לבר נש מכל חובוי זכאה איהו מאן דאלין תרין קיימין על פתוריה מלי דאורייתא וחולקא למסכנין ¹³⁷² מההוא שלחן:	לכן שלחן שלא נאמר עליו דברי תורה, הוא שלחן של קיא צואה, הוא שלחן של אליל אחר. אין באותו שלחן חלק בסוד האלוה העליון. שלחן דברי תורה נאמרים עליו, הקדוש ברוך הוא נוטל אותו שלחן, ושם אותו לחלקו. ולא עוד אלא סור"א הממונה הגדול, נוטל כל הדברים הללו, ושם דמות אותו השלחן לפני הקדוש ברוך הוא. וכל אותם דברי התורה שנאמרו עליו, עולים על אותו שלחן, ומתער (ומזדמן) לפני המלך הקדוש, משמע שנאמר "זה השלחן אשר לפני ה'", שמתער (שמזדמן) לפני הקדוש ברוך הוא, שלחנו של אדם עומד לטהר את האדם מכל חטאיו. אשרי הוא מי שאלה השנים עומדים על שלחנו דברי תורה, וחלק לעניים מאותו שלחן.
כד סלקין ההוא פתורא מקמיה דבר נש תרין מלאכין קדישין אזדמנן תמן חד מימינא וחד משמאלא חד אמר דא איהו שלחן דמלכא קדישא דפלניא קא מסדר קמיה מסדר יהא תדיר פתורא דא בברכאן עלאין ¹³⁷³ ומשחא ורבו עלאה ¹³⁷⁴ קודשא בריך הוא ישרי עלוי וחד אמר דא איהו שלחן דמלכא קדישא דפלניא קא מסדר קמיה דא פתורא די עלאי ותתאי יברכון ליה מסדר יהא האי פתורא קמי עתיק יומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי:	כשמעלים אותו שלחן מלפני אותו אדם, שני מלאכים קדושים מזדמנים לשם, אחד מימין ואחד משמאל. אחד אומר זה שלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, מסודר יהיה תמיד השלחן הזה בברכות עליונות ושמן ומשחה עליונה, הקדוש ברוך הוא ישרה עליו. ואחד אומר, זהו השלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, זה שלחן שעליונים ותחתונים יברכו אותו, מסודר יהיה שלחן זה לפני עתיק הימים בעולם הזה ובעולם הבא.

¹³⁶⁸ שלחן אותיות לנחש (רח"ו).

¹³⁶⁹ רג ע"ב רכג ע"א (הערת הזהר).

¹³⁷⁰ בסוד מ"ן (רח"ו).

¹³⁷¹ ממשמע (דפ"ו).

¹³⁷² השלחן הוא מלכות וצריך לכוללה בג' דברים נגד ג' שלמעלה שמקבלת מהם ואמרו (ברכות נה ע"א וש"מ) בזמן שבהמ"ק קיים מזבח מכפר עכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו כי האכילה דומה לעבודה בבירית הניצוצין וכמ"ש קרבני לחמי ואמרו (פסחים נט ע"ב וש"מ) שהכהנים אוכלין ובעלים מתכפרין לכך כתבו הראשונים שצריך לזבוח יצרו על השלחן כמ"ש ושחט כו' צפונה כו' והנה התורה וג"ח משלימין לג' דברים ומאיר בה ח"י עולמים בג' גוונים הקשת. וא"ל כאלו אכלו כו' שהם נאחזים מסט' דשמאל וע"כ צריך לכללה בכל הג' קוין בסוד אבהן וז"ש (אבות פ"ג) שלשה שאכלו כו' (יהל אור).

¹³⁷³ מבינה (אור יקר).

¹³⁷⁴ מחכמה (אור יקר).

<p>[רבי] אבא כד הוּו סלקין פתורא מקמיה הוה חפי ליה והוה אמר סליקו האי פתורא בצניעו דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלכא שלחן דבר נש זכי ליה לעלמא דאתי וזכי ליה למזונא דהאי עלמא וזכי ליה לאשתמודעא לטב קמיה עתיק יומין וזכי ליה לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטריך זכאה איהו חולקיה דהווא בר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>רבי אבא, כשהיו מעלים את השלחן מלפניו, היה מכסה אותו, והיה אומר סלקו שלחן זה בצניעות, שלא יהיה בבושה לפני שלוחי המלך. השלחן שאדם זוכה לו לעולם הבא, וזוכה לו למזון של העולם הזה, ומזכה אותו להודיע לטוב לפני עתיק הימים, ומזכה אותו להתווסף כח וגדולה במקום שצריך. אשריו חלקו של אותו אדם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>רבי יעקב אמר, נאמר "ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו' הגם שאול בנביאים". וכי שאול היה בחר ה' מקודם לכן, שנאמר "הראיתם אשר בחר בו ה'", לא נאמר "אשר בוחר בו" אלא "אשר בחר בו", מלפני כן, ובשעה שבא ונכנס בין הנביאים והתנבא ביניהם, למה תמהו.</p>	<p>רבי יעקב אמר, נאמר "ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו' הגם שאול בנביאים". וכי שאול היה בחר ה' מקודם לכן, שנאמר "הראיתם אשר בחר בו ה'", לא נאמר "אשר בוחר בו" אלא "אשר בחר בו", מלפני כן, ובשעה שבא ונכנס בין הנביאים והתנבא ביניהם, למה תמהו.</p>
<p>אלא כד קודשא בריך הוא אתרעי ביה לא אתרעי ביה אלא למלכו אבל לנבואה לא¹³⁷⁵ דהא תרין אלין לא אתמסרו כחדא כבר נש בעלמא¹³⁷⁶ בר ממשא מהימנא עלאה דזכה לנבואה ומלכו כחדא ולא אתייהוב לבר נש אחרא תרווייהו כחדא:</p>	<p>אלא כשהקדוש ברוך הוא רצה בו, לא רצה בו אלא למלכות אבל לא לנבואה, שהרי שנים אלה לא נמסרו כאחד באדם בעולם, פרט למשה הנאמן העליון, שזכה לנבואה ומלכות כאחד. ולא ניתן לשום אדם אחר שניהם כאחד.</p>
<p>ואי תימא הא שמואל דזכה לתרווייהו לנבואה ומלכו [לאו הכי] לנבואה זכה דכתיב (שם ג כ) וידע כל ישראל מרן עד¹³⁷⁷ באר שבע כי נאמן שמואל לנביא ולא למלך</p>	<p>ואם תאמר, הרי שמואל שזכה לשניהם, לנבואה ומלכות. לא כך, לנבואה זכה, שנאמר "וידע כל ישראל מרן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא", לנביא ולא למלך. נביא ודיין היה, שאם מלך היה, ישראל לא [היו] מבקשים מלך. אבל הוא לא היה אלא נביא נאמן, והיה דן את דיני ישראל, שנאמר "ושפט את</p>

¹³⁷⁵ ועי' לקוטי תורה לאריז"ל שמואל פרק א' וז"ל, שאול היה בו רוח הקדש ולא נבואה. רק כשמשחוהו למלך נאמר הגם שאול בנביאים, כי אחר שהוא מנקודת ציון מיסוד אין לו אלא רוח הקודש, לכן תמהו כי הנבואה מנ"ה. ועי' בהגר"א על ספד"צ (ט ע"ד): זכה שאול לנבואה מה שלא זכה שום מלך, שנו"ה הן נביאים, וצוה לו להרוג את עמלק, שאחיזתו בנצח כנ"ל, ויתוקן נצח ויתקיים המלוכה.

¹³⁷⁶ הנבואה לנביאים היא סוד עליית המלכות למעלה, ולזה יקרא נבואה, שנצח והוד נביאים, ומלכות נבואה בהם, וכן פי' בתיקו"ז, ויש חוזים נביאים בתחילה היו קוראים רואה כאומרו לנביא יקרא הרואה, והטעם כי הם שני מדרגות, הא' חוזה רואה, השני נביא, ולזה תקרא נבואה המלכות או חזון או חזון, ובתחילה היו רואים ומשיגים למעלה במעלה גדולה, מפני שישראל לא טעו אחר עבודה זרה, ומעט ממנו היה צריך להישיר את העם, אמנם אחר כך ירדו ממעלה נקראו נביאים, שהיתה נבואה באה ומדברת אליהם, הנבואה לשון ניב שפתים, או לשון הבאה, וסוף סוף מעלתם למעלה בנו"ה, מצד א' חוזה מצד הב' נביא, כגון חוזה המלך, ולכך לנביא (לא היו) יקרא הרואה מפני שבבחי' ראשונה רואה, ואח"כ נביא ומביא הנבואה אליו, ולזה אפשר לפרש בבחינה עליונה רואה, ואח"כ בא אליו בבחינה שניה, והיינו נו"ה חוזה נביא, ואין ספק שהם שני מדרגות, וכן פי' ר' שמעון חוזים נביאים בנו"ה, ולעולם הנבואה במלכות שהיא מתקשרת בנו"ה ונקראת נבואה, ומשם הנבואה באה לנביא, ושם אינה נקראת מלכות, מפני שאינה נקראת מלכות אלא למטה בהיותה יושבת על חייליה להישיר ולהנהיג המדרגות כולם, וכמעט כל פמליא של מטה יחד יקרא מלכות, מפני שאין מלכות אלא אסופת עם יחד, ולזה אין נבואה ומלכות יחד, שתי מעלות אלו אינם נמסרות לאדם א', שנביא אינו מלך ומלך אינו נביא, שאם המדה הזו תעלה ותקשר בנו"ה היא נבואה ולא מלכות ואם תרד למטה היא מלכות ולא נבואה (אור יקר).
¹³⁷⁷ ועד (דפ"ו).

<p>1378 נביא ודיין הוה דאי מלך הוה לא שאל¹³⁷⁸ ישראל מלך אבל איהו לא הוה אלא נביאה מהימנא והוה דאין דיניהון דישראל דכתיב (שם ז טז) ושפט את ישראל ועל דא כד הוה שאול בנבואה תוהו עליה:</p>	<p>ישראל, ולכן כשהיה שאול בנבואה, תמהו עליו.</p>
<p>ואי תימא אמאי שרא עליה נבואה הואיל וזכה למלכו אלא תרווייהו לא זכה בהו כחדא ובגין דמלכו¹³⁷⁹ יהב ליה קודשא בריך הוא¹³⁸⁰ ואודי ליה [עליה] עד לא הוה מלכא¹³⁸¹ ובגין דמלכו אתישב על אתערותא דרוח קדשא הוה באתערו דנבואה קדם לכן אבל כד סליק למלכו לא הוה ביה נבואה [אלא] אתערו דרוח סכלתנו למידן קשוט אתער עליה דהכי אתחזי למלכא ובעוד דהוה גו אינון נביאי שרא עליה נבואה לבתר דאתפרש מניהו לא הוה ביה נבואה:</p>	<p>ואם תאמר, למה שרתה עליו נבואה, הואיל וזכה למלכות. אלא שניהם לא זכה בהם כאחד, ולפי שהמלכות נתן לו הקדוש ברוך הוא, והודה לו עליו, בטרם שהיה מלך, ומשום שמלכות התישבה על התעוררות של רוח הקודש, היה בהתעוררות הנבואה קודם לכן. אבל כשעלה למלכות, לא היתה בו נבואה, אלא התעוררות של רוח הבינה לדון אמת התעוררה עליו, שכך ראוי למלך. ובעוד שהיה בתוך אותם נביאים, שרתה עליו נבואה, ולאחר שנפרד מהם, לא היתה בו נבואה.</p>
<p>ואנא מאן יהיב לי אתערותא דרוח קדשא למהוי בגו נביאי מהימני תלמידי דרבי שמעון בן יוחאי דעלאין ותתאין זעין מניה כל שכן אנא למהוי בנייכו:</p>	<p>ואני, מי נתן לי התעוררות של רוח הקודש, להיות בתוך נביאים נאמנים, תלמידי רבי שמעון בן יוחאי, שעליונים ותחתונים חרדים מפניו, כל שכן אני להיות בניכם.</p>
<p>פתח ואמר ועשית שלחן וגו', שלחן זה הוא למטה, לשים עליו לחם האפיה. מי עדיף זה מזה, לחם או שלחן. אם תאמר שהכל</p>	<p>פתח ואמר "ועשית שלחן וגו'", שלחן זה הוא למטה, לשים עליו לחם האפיה. מי עדיף זה מזה, לחם או שלחן. אם תאמר שהכל</p>
<p>קנר/ב</p>	
<p>איהו חד הא וס"א אי תימא לחם עדיף דהאן שלחן מתסדרא לגבי ההוא לחם¹³⁸³ ותו שלחן</p>	<p>הוא אחד, הרי (אם תאמר לחם עדיף, שהרי) שלחן מסודר לאותו לחם. ועוד שלחן</p>

¹³⁷⁸ שאלו (דפ"ו).

¹³⁷⁹ דנבואה (מ"מ ונוסף דפ"ו כנ"א).

¹³⁸⁰ ור"ל שאחר שנתבשר במלכות א"ל שמואל ומצאת חבל נביאים וכו' ונתנבא עמהם ואותה שעה עדיין לא היה מלך וכשהיה מלך לא היה נביא. והנביאים שתמהו הגם שאול בנביאים סלקא דעתייהו דכיון שנתבשר שיהיה מלך כאלו היה מלך לכך תמהו. והאמת אינו כן. ואף על פי שמצינו שנתנבא שאול פעם אחרת כמ"ש בקרא. "ל שכבר נגזר עליו ואמר לו קרע ה' את וכו' ונתנה לריעך וכאלו ואינו מלך (מ"מ).

¹³⁸¹ מ"ובגין דמלכו" עד כאן מוסגר בדפ"ק.

¹³⁸² סוד לחם הפנים שעל השלחן, ואומר שלשון לחם מורה כעין ענין מלחמה, חדא שמציאות האכילה הוא סוד חתיכת האוכל בשיניים שהם בשני הלחיים שסודם או"א הבוטשים תמיד זה בזה דהיינו התנצחות אבא על אי, ועל כן תמצא שהנקבה קרויה שלחן כדאמרינן בגמרא בסוף פ"ב דנדרים (כ, ב) שלחן ערכתני לפניו והפכו, וכן נקראת בלשון מאכל כמד"א (משלי ל, כ) אכלה ומחתה פיה, וגם נקראת לחם כמש"ה (בראשית לט, ו) הלחם אשר הוא אוכל. ואל תתמה על שייחד האכילה לזכר אעפ"י שהוא המשפיע והמאכיל, דשני טעמים בדבר, חדא שגם הוא נהנה מהעלאת מ"ן, ועוד שגדול כח אבא בפעולת הבירורים דניצוצין במחשבה אתברירו, ולכן אכילה הוא מגזרת (דברים ז, טז) ואכלת את כל העמים, שהוא ענין כליון. וכן באכילת הצדיק שהיא לשובע נפשו היא השכינה, וזה במה שמכלה הסיגים מן הקדושה המתבררת מתוך האוכל, והוא הוא עצם המלחמה בחרבות השיניים, ועיקר הנצחון הוא באבא. ואם כן יפה אמר אשר הוא אוכל וכו' ודע כי המזון הנמשך למטה הוא מסודר ו"ק דאור"א כי דשל ג' ראשונות שלהם הוא המזון השייך להם, אבל מו"ק שלהם הוא המושפע לזו"ן. ולכן לחם הפנים היה שתי מערכות של ששה כסדר ו"ק דאור"א (רמ"ז).

¹³⁸³ הנה כל תיקוני השולחן וסודו אינו אלא הכנ' ללחם שיבוא עליו, אם כן יורה שולחן לתת לחם עליה, ולכאורה יגזור השכל שהלחם במעלה מן השולחן וטעות הוא, אלא האמת "שולחן איהו

<p>לתתא ולחם עליה ולא הכין אלא שלחן איהו עקרא בסדורא דיליה לקבלא ברכאן דלעילא¹³⁸⁴ ומזונא לעלמא¹³⁸⁵ ומרזא דהאי שלחן נפיק מזונא לעלמא כמה דאתיהיב ביה מלעילא:</p>	<p>למטה ולחם עליו, לא כן, אלא השלחן הוא העיקר בסדור שלו, לקבל ברכות שלמעלה ומזון לעולם, ומחסוד של השלחן הזה יוצא מזון לעולם, כמו שניתן בו מלמעלה.</p>
<p>וההוא לחם איהו איבא ומזונא דקא נפיק מהאי שלחן לאחזאה דהא משלחן דא נפקי פריין ואיבין¹³⁸⁶ ומזונא¹³⁸⁷ לעלמא אי לא אשתכח כרם ענבין דאינון איבא דנפקי מניה לא יהון משתכחין אי אילנא לא יהא איבא לא ישתכח בעלמא בנין כך שלחן איהו עקרא מזונא דנפיק מניה איהו ההוא לחם והפנים:</p>	<p>ואותו לחם הוא פרי ומזון שיוצא מהשלחן הזה, להראות שהרי מהשלחן הזה יוצאים פירות ומזונות לעולם. אם לא נמצא כרם הענבים, שהם הפרי היוצא ממנו, לא יהיו נמצאים. אם האילן לא יהיה, לא ימצא פרי בעולם, לכן השלחן הוא העיקר, המזון שיוצא ממנו הוא אותו לחם הפנים.</p>
<p>וכהני הוו לקטי איבא דשלחן (מערב שבת לערב שבת)¹³⁸⁸ [משבת לשבת] לאחזאה דהא מזונא עלאה נפיק מגו ההוא שלחן¹³⁸⁹ בנין ההוא לחם¹³⁹⁰ (מזונא) דהוו לקטי כהני אתברכא כל מזונא ומזונא דאכלי ושתאן דלא לקטרגא בהו יצר הרע¹³⁹¹ דהא יצר הרע לא אשתכח אלא מגו מיכלא ומשתיא דהא הוא דכתיב (משלי ל ט) פן אשבע וכחשתי וגו' (ותפשתי שם אלהי) דמגו מיכלא ומשתיא יצר הרע מתרבי במעוי דבר נש:</p>	<p>והכהנים היו לוקטים פרי השלחן משבת לשבת, להראות שהרי מזון עליון יוצא מתוך אותו שלחן, משום אותו לחם שהיו לוקטים הכהנים, התברך כל מזון ומזון שאוכלים ושותים, שלא יקטרג בהם יצר הרע. שהרי יצר הרע לא נמצא אלא מתוך מאכל ומשתה, זהו שנאמר "פן אשבע וכחשתי וגו'", שמתוך מאכל ומשתה יצר הרע מתגדל במעי האדם.</p>
<p>לחם דא¹³⁹² מזונא דקא נפיק מגו שלחן מברך מזונא דכהני דלא ישתכח בהו מקטרגא לקטרגא לון למפלא בלבא שלים לקודשא</p>	<p>לחם זה מזון שיוצא מתוך השלחן, מברך את מזון הכהנים, שלא ימצא בהם מקטרג, לקטרג להם, לעבוד בלב שלם לקדוש ברוך הוא. וזה צריך לכהנים יותר מכל העולם. ולכן</p>

עיקרא" וכו', הנה יוכרח הענין ממה שאנו רואים ענין השולחן כלי בית קבול לברכות, והיא כנגד המלכות (אור יקר).

¹³⁸⁴ [ובבחינות] ובהתהפכן ממנה ולמטה להשפיעם לתחתונים (אור יקר).

¹³⁸⁵ אם היינו אומרים שהשולחן תעכב השפע, ולא תרד למטה אלא ביום הלקח ממנה, היינו אומרים שהמעלה הזאת גם כן אל הלחם שהוא אמצעי במעלת הברכות, לזה אמר חס ושלוש שהברכות יתעכבו שם עד הלקח הלחם, אלא "מרזא דהאי שולחן נפקא מזונא לעלמא" מיד "כמא דאתיהיב ביה מלעילא", לא יתעכב שם השפע אפילו כרגע קטן, אם כן אין ברכות תלויות בלחם, ואם תאמר אם כן לחם למה ומה הוא (אור יקר).

¹³⁸⁶ נשמות והויות (אור יקר).

¹³⁸⁷ שפע ומזון, ואם תאמר והרי השפע אור עליון גבוה נשפע ומאיר, והיא נחשיב המדה יותר מעצם האור והשפע, לזה אמר כי לא ישפט ענין זה במלכות אלא במלכות ובתפארת, שנאמר איזהו חשוב המדה או השפע שבה, ודאי שאם נכלול כל השפע שבכל מציאות המדה מיום הוסדה ועד עתה נדין כך, אבל עתה אין הראוי אלא שנדין האילן תפארת והפרי שבו לפי שעה, או הכרם והפרי שבה שהוא מלכות לפי שעה, אז בלי ספק יעלה הגזרה שהמדה חשובה, וכך הדין בין לחם לשולחן, והשולחן קבוע לברכה תדיר, והלחם ענין עובר לשעה קלה (אור יקר).

¹³⁸⁸ ועם היות שלא היו נוטלים אותו אלא ביום שבת, מערב שבת היו מפרקים הקנים דהיינו קצירת הפרי (אור יקר).

¹³⁸⁹ דשלחן (דפ"ו).

¹³⁹⁰ הנה השולחן גורם ברכות לכל השולחנות, ולקייטת הלחם הגשמי גורם גם כן לכהנים האוכלים ממנו אפילו כעדשה שיתברך מזון מעיהם ולא ישלוט בו הקליפה והרעבנות, ומכאן יבוא שלא ישלוט יצר הרע באכילתם שאר מזונם, ואם תאמר כיון שהברכה (הזקה) [היתה] נמשכת לכל העולם אם כן גם כן מלחם זה יאכלו כל העולם שכולם צריכים לברכה זו (אור יקר).

¹³⁹¹ כי אין אחיזה בבינה וכ"ש שזה השפעת המזלות לאכפייא לדינא (רח"ו).

¹³⁹² גשמי (אור יקר).

<p>ברוך הוא ודא אצטריך¹³⁹³ לכהני יתיר מכל עלמא ובגין כך שלחן איהו עקר¹³⁹⁴ ואיבא ומזונא דקא נפיק מניה איהו ההוא לחם:</p>	<p>שלחן הוא עיקר והפרי והמזון שיוצא ממנו הוא אותו לחם.</p>
<p>שלחן דא¹³⁹⁵ אצטריך סדורא דליה¹³⁹⁶ לאתתקנא בסטרא דצפון¹³⁹⁷ דכתיב (שמות כו לה) והשלחן תתן על צלע צפון מאי טעמא בגין דמתמן שירותא דחדוה¹³⁹⁸ שמאלא נטיל מימינא תדיר בקדמיתא¹³⁹⁹ ולובתר¹⁴⁰⁰ איהו אתער לגבי נוקבא¹⁴⁰¹ ובתר קריבת¹⁴⁰² ליה ימינא לגביה¹⁴⁰³ ואתדבקת ביה:</p>	<p>השלחן הזה צריך הסדור שלו להיתקן בצד הצפון, שנאמר "והשלחן תתן על צלע צפון". למה, משום שמשם ראשית השמחה. השמאל נוטל תמיד מהימין בראשונה, ואחר כך הוא מתעורר לנקבה, אחר כך הימין מקרב אותו אליו ונדבק בו.</p>
<p>מים אינון מימינא ואיהו חדוה מיד יהיב לשמאלא ואתדבקו ביה אינון מים וחדאן ליה ובתר אתכליל איהו ולימינא (בימינא) ואתער לנוקבא בהווא חדוה וסימניך מאן דנטיל מיא בידיה ימינא¹⁴⁰⁴ במאנא קדמאה לארקא מיא בשמאלא איהו ולא משמאלא לימינא¹⁴⁰⁵ דהא מיא מימינא נטיל לון שמאלא:</p>	<p>המים הם מימין, והם שמחה. מיד נותן לשמאל, ונדבקים בו אותם המים, ומשמחים אותו. ואחר כך הוא נכלל בימין, ומעורר את הנקבה באותה שמחה. וסימנך מי שנוטל מים ביד ימינו בכלי, בתחילה לרוקן מים הוא בשמאל, ולא משמאל לימין, שהרי מים מימין לוקח אותם השמאל.</p>
<p>ובגין כך מיא לא אשתכחו אלא מסטרא דשמאלא כיון דנטילו מיא לגביה הא אתערו לגבי נוקבא באינון מים ועל דא גבורות</p>	<p>ולכן מים לא נמצאים אלא מצד השמאל. כיון שנלקחו המים אליו, הרי התעוררו לנקבה באותם מים, ולכן גבורות גשמים שנינו, ולכן "והשלחן תתן על צלע צפון", שמאותו הצד, הפרות נמצאים בו, יותר מהצד האחר. בהתעוררות השמחה שלו בראשונה, כמו</p>

¹³⁹³ ולהכי נאכל לכהנים דווקא "ובגין כך" פירוש שולחן גשמי ולחם גשמי ושולחן רוחני ולחם רוחני, ובכל הצדדים "השולחן עיקר" שהוא גורם ללחם שיבא מידי רגע ברגע ושניה בשניה ולא יחסר תמיד, בין שולחן גשמי לברכות העליונות, ושולחן עליון עיקר לשפע כדפירשנו (אור יקר). עקרא (דפ"ו).

¹³⁹⁵ מלכות (אור יקר).

¹³⁹⁶ לא לחם הפנים אלא מציאות סדר השולחן (אור יקר).

¹³⁹⁷ דהיינו צד הגבורה, ואחר שידענו שהברכות סתם אינם למדה זו (אור יקר).

¹³⁹⁸ שהשמחה מהבינה, ומציאותה בגבורה בהמתקת הדין, והמלכות משם מקבלת תחלת השמחה, וקשה לו ג"כ משם תחלת הדין וסופו, והיה ראוי שנחוש שמא תתהפך לדין הגבורה וקושיה (אור יקר).

¹³⁹⁹ הענין כשתבוא הגבורה זרוע שמאל במלכות כאומרו שמאלו תחת לראשי, לא תבוא לחבקה אם לא נמתק דינה קודם, כיצד כדתנן דרומית מזרחית מזרחית צפונית, ובזה נמתק דינה שתחלה הדרום והמזרח באו אליה והמתקוה, ואחר שהיא מתוקה ודינה נחלש היא באה אל המלכות וז"ש "נטיל בימינא תדיר בקדמיתא" שאין החיבוק דהיינו שמאלו תחת לראשי וימינו תחבוקני, דהיינו צפונית מערבית מערבית דרומית, אם לא יקדם אליה תחלה דרומית מזרחית מזרחית צפונית (אור יקר).

¹⁴⁰⁰ שהוא נמתקת מקשר שלשה אבות יחד (אור יקר).

¹⁴⁰¹ אין ענין צפונית מערבית כענין מערבית דרומית, כי צפונית מערבית אינו שמעלה אותה למעלה אל הגבורה, אלא הגבורה היא מתעוררת למטה ובאה אל המלכות וז"ש "איהו אתער לגבי נוק" ואח"כ מערבית דרומית "קריב ליה" וכו' (אור יקר).

¹⁴⁰² קריב (מ"מ).

¹⁴⁰³ לא אמר אתער אלא קריב ממש, החסד אוחזת במלכות וקושרה בחסד, בענין שהיא בחסד ולא בגבורה, והיינו מערבית דרומית, ולפי זה אין השלחן בחינת מערבית דרומית אלא בחינת צפונית מערבית לבד שהוא חצי דבר, ולתקן זה הוא רוצה לפרש שיהיה דבר שלם (אור יקר). ור"ל אחר שנתעורר השמאל תחלה אח"כ הימין מקרב השכינה אצלו (מ"מ).

¹⁴⁰⁴ פי' שהשמאל מריק תחלה המים על הימין (מ"מ).

¹⁴⁰⁵ פי' שאינו נוטל הכלי בשמאל כדי להריק על הימין עד שיקבלו מהימין ועיין בפרשת מקץ דף קצ"ח עמוד ב' (מ"מ).

<p>גשמים¹⁴⁰⁶ תנינן ובנינן כך והשלחן תתן על צלע צפון (שמות כו לה) דמהווא סטר איבין אשתכחו ביה יתיר מסטרא אחרא באתערו ודחדוהו (בחדוה) דיליה בקדמיתא כמה דאת אמר (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי לבתר וימינו תחבקני:</p>	<p>שנאמר "שמאלו תחת לראשי", ואחר כך "וימינו תחבקני".</p>
<p>שלחן דבר נש אצטריך לאשתכחא בנקיותא דגופא דלא יתקרב למיכל מזונא דיליה אלא בנקיותא דגרמיה ועל דא אצטריך בר נש לפנאה גרמיה בקדמיתא עד לא ייכול מזונא דשלחנא דכיז דהווא מזונא דאתקין ליה ביה אתרעי קודשא בריך הוא בנין דלא יתקרב על ההוא שלחן קיא צואה דאיהו מרזא דסטרא אחרא וסטרא אחרא לא יקבל מההוא מזונא דשלחן דא כלום:</p>	<p>שלחנו של אדם צריך להימצא בנקיות הגוף, שלא יקרב לאכול את מזונו אלא בנקיון עצמו. ולכן צריך האדם לפנות עצמו בתחילה טרם שיאכל מזון של שלחן טהור, כי אותו מזון שהכין לו, בו רוצה הקדוש ברוך הוא, כדי שלא יקרב על אותו שלחן קיא צואה, שהוא מסוד הצד האחר. והצד האחר לא יקבל כלום מאותו מזון של השלחן הזה.</p>
<p>לבתר דאכיל בר נש ואתענג אצטריך למיהב חולקא דתמצית לההוא סטרא ומאן איהו מים אחרונים ההוא זוהמא דידין דאצטריך למיהב לההוא סטרא חולקא דאצטריך ליה ועל דא ודאי אינון חובה חובה אינון ובאתר דחובה שריין ואיהו חיובא על בר נש למיהב ליה חולקא דא ועל דא לא איצטריך לברכא כלל דהא ברכה לאו איהי¹⁴⁰⁷ בההוא סטרא:</p>	<p>אחר שאכל אדם והתענג, צריך לתת חלק של תמצית לאותו הצד, ומהו מים אחרונים. אותה זוהמת הידים שצריך לתת לאותו צד, החלק שצריך לו, ולכן ודאי שהם חובה. חובה הם, ובמקום של חובה שורים, והוא חיוב על אדם לתת לו חלק זה. ולכן לא צריך לברך כלל, שהרי אין הברכה באותו הצד.</p>
<p>ובנין כך אצטריך בר נש דלא יהיב מזונא דעל גבי פתוריה לההוא קיא צואה וכל שכן במעוי וכל שכן דאיהו ודכיוו (טב) לבר נש ובריא ותקונא דגופיה ועל דא שלחן איהו למיכל ביה בדכיו כמה דאתמר:</p>	<p>ולכן צריך אדם שלא יתן מזון שעל גבי שלחנו לאותו קיא צואה, וכל שכן במעיו, וכל שכן שהוא טהור לאדם ובריאות ותקון הגוף שלו, ולכן השלחן הוא לאכול בו בטהרה, כמו שנתבאר.</p>
<p>שלחן דא דקיימא בני מקדשא בנין לאשתכחא ביה מזונא ולאפקא מניה מזונא ועל דא אפילו</p>	<p>שלחן זה שעומד בבית המקדש, כדי להמצא בו מזון, ולהוציא ממנו מזון, ולכן אפילו</p>
<p>קנה/א</p>	
<p>רגעא חדא לא¹⁴⁰⁸ אצטריך לקיימא בריקניא שלחן אחרא איהו שלחן דריקניא ולא אצטריך למיהב ליה דוכתא באתר קדישא ועל דא [שלחן דמקדשא] אפילו רגעא</p>	<p>רגע אחד, לא צריך לעמוד בריקנות. שלחן אחר הוא שלחן הריקנות, ולא צריך לתת לו מקום במקום קדוש, ולכן שלחן המקדש, אפילו רגע אחד לא ישב בלי מזון. ויצטרך שלא ימצא במקום גרוע, שהרי הברכה שלמעלה לא נמצאת במקום גרוע. זה שלחן שלפני הקדוש ברוך הוא, שלחן שאדם מברך</p>

¹⁴⁰⁶ עי' שעה"כ ג ע"א ועי' בהגר"א בתיקו"ז (פט ע"ג), בדכורא הוא אור מים, חו"ג, והוה המים גבורות דידיה [כי גם המ"ד הם מעטרה דגבורות כנודע], אבל בנוק' הוא מים ואש, חו"ג והוה המים שהוא גבורות דידיה נעשה בה לחסד דידיה, והאש הוא גבורות דידיה והוא גבורה שבגבורות.

¹⁴⁰⁷ איהו (דפ"ו).

¹⁴⁰⁸ קלו ע"א (הערת הזהר).

<p>חדא לא יתיב בלא מזונא¹⁴⁰⁹ ויצטריך דלא ישתכח אתר גריע דהא ברכתא דלעילא לא משתכחא באתר גריע דא שלחן דקמיה דקודשא בריך הוא שלחן דבר נש ודקא מברך עליה לקודשא בריך הוא אוף הכי לא אצטריך למהוי בריקניא דהא לית ברכתא באתר ריקניא:</p>	<p>עליו את הקדוש ברוך הוא, גם כן לא צריך להיות בריקנות, שהרי אין הברכה במקום ריק.</p>
<p>נהמי דעל גבי שלחן דקודשא בריך הוא אינון תריסר והא אוקימנא רזא דנהמי דאינון רזא דפנים¹⁴¹⁰ ועל דא אקרי לחם הפנים דהא מזונא וספוקא דעלמא מאינון פנים עלאין קאתיין ובגין כך לחם דא איהו פנימאה דכלא איהו ברזא עלאה כדקא יאות¹⁴¹¹:</p>	<p>הלחמים שעל גבי השלחן של הקדוש ברוך הוא, הם שנים עשר. והרי בארנו סוד הלחמים, שהם סוד הפנים, ולכן נקרא לחם הפנים. שהרי מזון וסיפוק של העולם, באים מאותם הפנים העליונים, ולכן לחם זה הוא פנימי של הכל, הוא בסוד עליון כראוי.</p>
<p>לחם הפנים מיכלא דאינון פנים מזונא וספוקא דנפיק לעלמא מנייהו אתי ושריא על ההוא פתורא¹⁴¹² וחבגין דשלחן דא מקבלא מזונא וספוקא מאינון פנים דלעילא ואיהי אפיקת מזונין וספוקין מאינון פנים פנימאין ומזונא דאפיקת איהו ההוא לחם כדקאמרן חום הוה מתקרב וחום הוה מתעדי מתמן והא אוקמוה דכתיב (ש"א כא ז) ביום הלקחו ובגין שלחן דא אית לבר נש לנטרא רזין דשלחן דיליה בכל אינון גווינין כדקאמרן:</p>	<p>לחם הפנים, מאכל של אותם פנים, מזון וסיפוק שיוצא לעולם מהם, בא ושורה על אותו שלחן. ומשום ששלחן זה מקבל מזון וסיפוק מאותם פנים של מעלה. והיא מוציאה מזונות וסיפוקים מאותם פנים פנימיים. והמזון שמוציאה הוא אותו לחם, כפי שאמרנו, חם היה מוקרב וחם היה מוסר משם, והרי פרשוהו, שנאמר "ביום הלקחו". ומחמת שלחן זה יש לאדם לשמור סודות שלחנו בכל אותם אופנים שאמרנו.</p>
<p>רבי אלעזר פתח ואמר (קהלת ט ח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. פסוק זה פרשוהו ונתבאר. אבל בא וראה, הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בסוד החכמה, ועשה אותו</p>	<p>רבי אלעזר פתח ואמר "בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר". פסוק זה פרשוהו ונתבאר. אבל בא וראה, הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בסוד החכמה, ועשה אותו</p>

¹⁴⁰⁹ להבין טעם הדבר ולהבין ג"כ מ"ש בסמוך אינון תריסא נקדים מ"ש בליקוטים וז"ל סוד לחם הפנים י"ב חלות ותמיד היה חם הענין הוא כי יש זוג א"ו והנעשה ע"י מזל דדיקנא דאריך ולחם ג' מז"לא ואמנם הוא בסוד ו' שהיא כפולה ו' והם י"ב חלות. והנה י"ב אלו נמשכו מסוד ג' שמות הו"ה אשר במז"לא אשר בהם י"ב אותיות וג"פ הו"ה הם בגי' לח"ם שעולה גי' מז"לא. ואמנם לפי שזוג א"ו לא פסיק תדיר לכן היה המזל הזה שהוא הלחם שעל השולחן תמיד מעוררן אל הזוג העליון בלי הפסק ולכן היה חם וג"כ לכן היה תמיד על השלחן עכ"ל ובזה מובן לשון זה (מ"מ).

¹⁴¹⁰ פי' הם ג' הו"ות אשר במזל הנק' פנים (מ"מ).

¹⁴¹¹ פי' שה"ס מז"לא דאריך (מ"מ).

¹⁴¹² פי' שנמשכת הארת המזל עד המלכות הנק' שלחן (מ"מ).

¹⁴¹³ נראה דר"ל שתיקון אבי"ע הוא בסוד חנר"ן כידוע, ולנגד נר"ן יש שלשה לבושים פנימי תיכון חיצון שהם נשמה לבי"ע, ושל אצילות הוא דוקא חיה כמ"ש על איהו וחיוהי חד בהון. נמצא שג' עולמות בי"ע תוכיותם הוא לבושי דנר"ן של אצילות, וזהו (ישעיה מג, ז) ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, שהלבושים נקראים כבוד, כי הא דרבי יוחנן דקרי למאניה מכבודותיה. וכנגדן באדם אמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים. אבל כנגד החיה התחיל ואמר (ישעיה שם) כל הנקרא בשמי, שהוא האצילות שם י' דאיהו אבא, וגם שם יר"ד ה"י שבו י' פעמים יר"ד ה"י הוא שמ"י, ונגדו באדם (קהלת שם) ושמן על ראשך וגו', שהרי שמן הוא סוד מוחי אבא כמ"ש הרב זלה"ה בפסוק (משלי כז, ט) שמן וקטורת ישמח לב, והכוונה שייחד העולמות דבי"ע ויעלם למעלה לאצילות, שאז יהיו בסוד בגדים דוקא, כי למטה בבי"ע אינם לבושים רק תוכיות, וז"ש יהיו בגדיך לבנים, שתייחד אותם למעלה באצילות שבו שם ע"ב שעם י' אותיות לב"ן, בסוד אבא המלביש חס"ד דאריך ואיהו מקנן באצילות, אבל הזהיר מאד שלא יחסר השמן מעל הראש שכן חיה הוא סוד מקיף, ואם זה יחסר ח"ו תבוא הצרעת כנודע מסודה. ועוד דוקא עולם האצילות יש לו בעצם שם הו"ה שכן כולל בו כל ג' עולמות תחתונים, וז"ש הנקרא בשמי, שהוא סוד שמו הגדול, וכן י"ה פעמים הו"ה עולה שמ"ן (רמ"ז).

<p>קודשא בריך הוא ברא ליה לבר נש ברזא דחכמתא ועבד ליה באומנות(א) סגי ונפח בא(נ)פוי נשמתא דחיי למנדע ולאסתכלא ברזין דחכמתא למנדע ביקרא דמאריה כמה דאת אמר (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו:</p>	<p>באמנות רבה, ונפח באפיו נשמת חיים, כדי לדעת ולהתבונן בסודות החכמה ולדעת בכבוד רבונו, כמו שנאמר "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו".</p>
<p>ולכבודי בראתיו דייקא¹⁴¹⁴ ורזא דא¹⁴¹⁵ ולכבודי בראתיו אוליפנא דהא כבוד דלתתא רזא דכורסייא קדישא לא אתתקן לעילא¹⁴¹⁶ אלא מגו תקונא דבני עלמא כד אינון בני נשא זכאין וחסידין וידעי לתקנא תקוני הדא הוא דכתיב (ישעיה מג ז) ולכבודי בראתיו בגין דהוא¹⁴¹⁷ כבודי לתקנא ליה בעמודין תקיפין¹⁴¹⁸ ולקשטא ליה¹⁴¹⁹ בתקונא וקשומא דלתתא בגין דהאי כבודי יסתלק (ביקרא) [בזכונ] דצדיקיא די בארעא:</p>	<p>"ולכבודי בראתיו", דווקא, וסוד זה "ולכבודי בראתיו", למדנו, שהרי הכבוד שלמטה, סוד הכסא הקדוש, לא נתקן למעלה אלא מתוך תיקון בני העולם. כשאותם בני אדם צדיקים וחסידיים ויודעים לתקן תיקונים, זהו שנאמר "ולכבודי בראתיו". משום שכבודי הזה, לתקן אותו בעמודים חזקים, ולקשטו בתקון וקשוט שלמטה, בשביל שכבודי הזה יתעלה בזכות הצדיקים שבארץ.</p>
<p>בגין כך בראתיו [בגין ההוא כבוד] כגוונא דכבוד עלאה¹⁴²⁰ דתקונין אלין ביה¹⁴²¹ בריאה לסטר שמאלא ויצירה בימינא¹⁴²² כמה דאת אמר (ישעיה מה ז) יוצר אור ובורא חשך עשיה באמצעיתא כמה דאת אמר אני יהו"ה עושה כל וכתוב (ישעיה מה ז) עושה שלום ובורא רע וכתוב (איוב כה ב) עושה שלום במרומיו ועל דא בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כתקונא עלאהו ועל דא הואיל ואדם איהו בארעא ואית ליה לתקנא ההוא כבודי [עבדית ביה] (עביד ביי) תקונין דכבוד עלאה דאית ביה אוף הכי בריאה ועל דא בראתיו¹⁴²³:</p>	<p>לכן "בראתיו", כמו הכבוד העליון, שבו התיקונים הללו. בריאה לצד שמאל, יצירה בימין, כמו שנאמר "יוצר אור ובורא חשך". עשיה באמצע" כמו שנאמר "אני ה' עושה כל", ונאמר "עושה שלום ובורא רע", ונאמר "עושה שלום במרומיו". ועל זה "בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" כתקון עליון, ולכן הואיל ואדם הוא בארץ, ויש לו לתקן אותו כבוד, עשיתי בו תיקונים של כבוד עליון שגם בו יש בו בריאה, ולכן "בראתיו".</p>
<p>בההוא כבוד עלאה אית ביה יצירה ועל דא יצרתיו תקונא דא יהבית ביה באדם למהוי בארץ, כצורת אותו כבוד עליון, באותו כבוד</p>	<p>באותו כבוד עליון יש בו יצירה, ולכן יצרתיו. תיקון זה נתתי בו באדם, להיות הוא בארץ, כצורת אותו כבוד עליון, באותו כבוד</p>

¹⁴¹⁴ פי' שידע סודות התורה (מ"מ).

¹⁴¹⁵ הוא פי' אחר (מ"מ).

¹⁴¹⁶ נח נח ע"ב (הערת הזהר).

¹⁴¹⁷ דהאי (דפ"ו).

¹⁴¹⁸ פי' ו"ק דזעיר (מ"מ).

¹⁴¹⁹ היינו מ"ן (מ"מ).

¹⁴²⁰ פי' זעיר וטעם שנק' זעיר כבוד לפי שמקבל מן ל"ב נתיבות דאבא שהם גימ' כב"ד (מ"מ).

¹⁴²¹ צ"ע ועי' רח ע"א קצב ע"ב (הערת הזהר).

¹⁴²² יש לשים לב כי עד כמה שידי משגת העמודים היחידים בזוה"ק בהם זכרים העולמות בריאה יצירה ועשיה הינם כאן, לקמן קצב ע"ב וז"ח לד ע"ב.

¹⁴²³ פירוש שכתב הרב שעיבור א' דזעיר נקר' עשייה והיניקה בחי' יצירה. והגדלות דמוחין דאימא נק' בריאה וגדלות דאבא הק' אצילות נמצא שבזעיר יש בו כללות אבי"ע עכ"ל ובזה מובן לשון זה. וטעם שלא הזכיר הזוהר בחינת אצילות לפי שמוחין דאבא נעלמין בגו אימא. דכתיב יוצר אור ובורא חשך טעם שהיצירה אמר בה אור ובריאה חושך כתב הרב בליקוטים וז"ל סוד יוצר אור ובורא חשך כי הבריאה להיותה סתומה נקר' חושך והיא גרועה מן היצירה המגולה הנק' אור עכ"ל. א"נ לפי שהבריאה בחינת נוקב' והיצירה בחינת דכורא לכך אמר בבריאה חשך וביצירה אור. ומ"ש לעיל בריאה שמאלא יצירה ימינא הוא מטעם זה (מ"מ).

<p>איהו בארעא כגוונא דההוא כבוד עלאה [בההוא] (באיהו) כבוד עלאה אית ביה עשייה ועל דא אופ הכי כבר נש כתיב (ישעיה מג ז) עשיתיו למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה דמתקן וברוך לכבוד תתאה מנלן דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין דכתיב ביה יוצר אור ובורא חשך עושה שלום יוצר אור הא יצירה¹⁴²⁴ ובורא חשך הא בריאה עושה שלום הא עשיה ודא איהו כבוד עלאה דקא מתקן וברוך וספיק בכל צרכיו לכבוד תתאה:</p>	<p>עליון יש בו עשיה, ולכן גם כאן באדם נאמר "עשיתיו", שהוא יהיה כמו אותו כבוד עליון, שמתקן ומברך את הכבוד התחתון. מנין לנו שבאותו כבוד עליון יש שלשת אלה, שנאמר בו "יוצר אור ובורא חושך עושה שלום". "יוצר אור", הרי יצירה. "ובורא חשך", הרי בריאה. "עושה שלום", הרי עשיה. וזהו כבוד עליון, שהרי מתקן ומברך ומספק בכל צרכיו את הכבוד התחתון.</p>
<p>וכגוונא דא ברא אדם בארעא דאיהו כגוונא דההוא כבוד עלאה לתקנא להאי כבוד ולאנת[כללא מכל סטרין כבוד עלאה (ד)אית ביה תלת אלין אדם לתתא אית ביה תלת אלין¹⁴²⁵ ולא תכללא ההוא כבוד ותתאה מעילא ומתתא למהוי שלום בכל סטרין זכאה איהו בר נש דזכי בעובדוי למהוי כגוונא דא ועל דא כתיב (קהלת ט יח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר:</p>	<p>כמו כן ברא אדם בארץ, שהוא כמו אותו כבוד עליון, לתקן את הכבוד הזה, ולהיכלל מכל הצדדים. בכבוד העליון יש את שלשת אלה, באדם למטה יש את שלשת אלה. ולהכלל אותו כבוד תחתון ממעלה וממטה, להיות שלם בכל הצדדים, אשרי האיש שזוכה במעשיו להיות כצורה זה, ולכן נאמר "בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר".</p>
<p>מה לכבוד עלאה ההוא משחא רבות קדשא¹⁴²⁶ לא אתמנע מניה מרזא דעלמא דאתי¹⁴²⁷ אופ הכי לבר נש דעובדוי מתלבנן תדיר ההוא</p>	<p>מה לכבוד העליון, לא נמנע אותו השמן משחת קודש מסוד העולם הבא, כמו כן כאן, לאדם, שמעשיו מתלבנים תמיד, אותו</p>
<p>קנה/ב</p>	
<p>משה רבות קדשא לא יתמנע מניה תדיר במאי זכי בר נש לאתעדנא בההוא עדונא עלאה בשלחן דיליה כמה דאיהו מעדן על פתוריה נפשאן דמסכני דכתיב (ישעיה נה י) ונפש נענה תשביע מה כתיב בתריה (שם יד) אז תתענג על יהוה וגו' דאופ הכי קודשא בריך הוא רוי ליה בכל אינון עדונין דמשח רבות קודשא עלאה דנגיד ואתמשך תדיר</p>	<p>שמן משחת קודש לא ימנע ממנו תמיד. במה זוכה אדם להתעדן באותו עדון עליון, בשולחנו, כמו שהוא מעדן על שלחנו נפשות העניים, שנאמר "ונפש נענה תשביע". מה נאמר אחריו "אז תתענג על ה' וגו'", שאף כאן הקדוש ברוך הוא מרוה אותו בכל אותם עדונים של שמן משחת קודש העליון, שנשפע ונמשך תמיד. לאותו כבוד עליון נאמר "ונפש נענה תשביע", מה נאמר אחריו "אז תתענג על ה'".</p>

¹⁴²⁴ והנה ג' קליפין דאגוז הן נגד ב"ע, תהו קו ירוק בעשי' מקרא. והשניה בהו, סלע כנ"ל ביצירה משנה. וחשך חללא על פני תהום, הוא בבינה, בורא חשך (ישעיה מה ז), כתיב בורא וכמ"ש (זהר ח"ב קכה ע"א) ע"ש יוצר אור ביצירה, דשם חוורא דאגוזא, ובורא חשך בבריאה, ישת חושך סתרו (תהלים יח יב), והוא חושך שאינו יכול להשיגה שאבן דיצירה מסכך בעדה, ושם הוא תהום כמ"ש (זהר ח"ג ל ע"א) במדבחה אית כבש חד בדרגין ידיעאן, ודרגא תתאה מטי ונחית לתהומא עליאה מגו שית חד כו' ובההוא אתר אית חיילין דאמרי קדוש כו'. והוא בבריאה ששם השרפים כידוע, וכמ"ש בתז"ח (עג ע"א ב ע"ג) (בהגר"א על תיקר"ז מד ע"א).

¹⁴²⁵ יובן במ"ש בליקוטים שהצדיקים בעו"הז יש בהם ג"כ עיבור ויניקה ומוחין דוגמת זעיר כי הולכים וגדלים ויש להם נפש מעיבור שהוא עשייה. ורוח מיצירה שהוא יניקה ונשמה מבריאה שהיא גדלות נמצא שהם מקבלת מכבוד דלעילא שהוא זעיר מ"ד ומקבלת מאדם התחתון מ"ן (מ"מ).

¹⁴²⁶ שפע אבא (רח"ו).

¹⁴²⁷ פי' שאבא נמשך לזעיר באמצעות הבינה וז"ש מרזא דעלמא דאתי (מ"מ).

<p>לההוא כבוד עלאה וכתוב (שם י) ונפש נענה תשביע מה כתיב בתריה אז תתענג על יהו"ה:</p>	
<p>רבי יוסי ורבי חייא הוה אזלי בארחה והוה חד טייעא טעין אבתריהו אמר רבי יוסי לרבי חייא אית לן לאתעסקא ולאשתדלא במלי דאורייתא דהא קודשא בריך הוא אזיל לקמן¹⁴²⁸ ונ"א דהא שכינתא אזלא קמן דכתיב (תהלים פה יג) צדק לפניו יהלך ועל דא עוידן הוא למעבד ליה¹⁴²⁹ תקונא בהדן בהאי ארחה:</p>	<p>רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, והיה סוחר אחד מחמר אחריהם. אמר רבי יוסי לרבי חייא, יש לנו להתעסק ולהשתדל בדברי תורה, שהרי הקדוש ברוך הוא הולך לפנינו (שהרי השכינה הולכת לפנינו, שנאמר "צדק לפניו יהלך"), ולכן זמן הוא לעשות לו, תיקון עמנו, בדרך זו.</p>
<p>פתח רבי חייא ואמר (שם קיט קבו)¹⁴³⁰ עת לעשות ליהו"ה הפרו תורתך האי קרא אתמר ואוקמוה חברייא אבל עת לעשות ליהו"ה בכל זמנא דאורייתא מתקיימא בעלמא¹⁴³¹ ובני נשא משתדלן בה¹⁴³² כביכול קודשא בריך הוא חדי בעובדי ידוי¹⁴³³ וחדי בעלמין כלהו¹⁴³⁴ ושמיא וארעא קיימי בקיומיהו:</p>	<p>פתח רבי חייא ואמר "עת לעשות לה' הפרו תורתך". פסוק זה נתבאר ופרשוהו החברים, אבל "עת לעשות לה'", בכל זמן שהתורה מתקיימת בעולם, ובני אדם עוסקים בה, כביכול הקדוש ברוך הוא שמח במעשי ידיו, ושמו בכל העולמות, ושמים וארץ עומדים בקיומם.</p>
<p>ולא עוד אלא קודשא בריך הוא כניש כל פמליא דיליה¹⁴³⁵ ואמר לון חמו¹⁴³⁶ עמא קדישא דאית לי בארעא דאורייתא מתעטרא בגיניהון חמו עובדי ידי דאתון אמרתון¹⁴³⁷ (שם ה ה) מה אנוש כי תזכרנו ואינון כד חמאן חדוה דמאריהון¹⁴³⁸ בעמיה מיד פתחי ואמרי (ש"ב ז כג) ומי כעמך וכו' ישראל גוי אחד¹⁴³⁹ בארץ¹⁴⁴⁰ ובשעתא דישאל מתבטלי מאורייתא¹⁴⁴¹ כביכול תשש חיליה ודכתיב (דברים לב יח) צור ילדך תשי וכדין כתיב (דה"ב יח יח) וכל צבא השמים עומדים עליו</p>	<p>ולא עוד, אלא הקדוש ברוך הוא מקבץ את כל הפמליה שלו, ואומר להם, ראו את העם הקדוש שיש לי בארץ, שתורת מתעטרת בשבילם, ראו מעשי ידי, שאתם אמרתם "מה אנוש כי תזכרנו", וכשהם רואים את שמחת רבונם בעמו, מיד פותחים ואומרים "ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ". ובשעה שישראל מתבטלים מהתורה, כביכול תשש כחו, שנאמר "צור ילדך תשי", ואז נאמר "וכל צבא השמים עומדים עליו". ועל זה "עת לעשות לה'", אותם בני העולם, הצדיקים שנשארו, יש להם לחגור מתנים ולעשות מעשים כשרים, כדי שהקדוש ברוך הוא יתחזק בהם, בצדיקים ובמחנות ובהמונים שלו. למה, משום שהפרו תורתך, ולא עוסקים בה בני העולם כראוי.</p>

¹⁴²⁸ קב"ה אזיל לקמן שהוא שמירת הדרך, וכתוב צדק לפניו יהלך, וכל עוד שהצדיק הולך שכינה מקדמת עמו כדי שתהיה מתייחדת עם הצדיק בדברי תורה, וזה טעם כל עסקם בתורה רובו הולכי דרכים, והיינו אומרו "עידן" וכו' שממש העת הראויה להתקן הוא על ידי הליכת הדרך ואפשר שהם היו מתגרשים כגרושי השכינה, והיו הם מכתתים רגליהם בדרכים לא לשום תכלית רק להתגרש בגלות המכפרת עון, ולזה תורתם בדרך הזה להם לעיקר (אור יקר).

¹⁴²⁹ (נ"א לה) (נוסף בדפ"ו).

¹⁴³⁰ בראשית קנו ע"ב (הערת הזהר).

¹⁴³¹ היינו קיום מצוותי' (אור יקר).

¹⁴³² היינו העסק בתורה (אור יקר).

¹⁴³³ שכולם לא נבראו אלא בשביל האדם, והאדם מתכשר וראוי והגון לכל (אור יקר).

¹⁴³⁴ שמתייחדים כולם בתורה, והשפע נשפע בענין שיש קיום לשמים וארץ (אור יקר).

¹⁴³⁵ בסוד קשר וייחוד הנערות בעסק התורה כדפירשנו לעיל כמה פעמים (אור יקר).

¹⁴³⁶ שהוא משפיעם ומאירם בזכות התורה הנאמרת למטה (אור יקר).

¹⁴³⁷ ועכשיו הם גורמין לה רב טוב (אור יקר).

¹⁴³⁸ שנקשר כל הייחוד על ידי התורה, הם משפיעים עיקר השפע לישראל, והם מייחדים אותם

בנפשותם (אור יקר).

¹⁴³⁹ מלמטה (אור יקר).

¹⁴⁴⁰ גוי אחד בסוד הייחוד (אור יקר).

¹⁴⁴¹ אין אחד מכל אלו, צא ולמד כמה תשות כח בכמה בחינות (אור יקר).

<p>ועל דא (וכדין) עת לעשות ליהו"ה¹⁴⁴² אינון בני עלמא¹⁴⁴³ צדיקא דאשתארין¹⁴⁴⁴ אית לון לחגרא חרצין¹⁴⁴⁵ ולמעבר עוברין דכשראן בגין דקודשא בריך הוא יתתקף¹⁴⁴⁶ בהו בצדיקא ומשריין ואוכלסין דיליה מאי טעמא בגין דהפרו תורתך ולא משתדלי בה בני עלמא כדקא יאות:</p>	
<p>ההוא טייעא דהוה טעין אבתריהו אמר לון במטו מנייכו שאלתא חדא בעינא למנדע אמר רבי יוסי ודאי ארחא מתתקנא קמן שאיל שאלתך אמר האי קרא אי כתיב יש לעשות¹⁴⁴⁷ או נעשה¹⁴⁴⁸ הוה אמינא הכי מאי עת ותו לעשות ליהו"ה לפני יהו"ה אצטריך מאי לעשות ליהו"ה אמר רבי יוסי בכמה גוונין ארחא מתתקנא קמן חד דהוינן תרין והשתא הא אנן תלתא ושכינתא אתכלילת בהדן וחד דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא יבשתא ואנת רעננא כזיתא וחד דיאות שאלת והואיל ושרית מלה אימא:</p>	<p>אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם אמר להם, בבקשה מכם שאלה אחת ברצוני לדעת. אמר רבי יוסי, ודאי שהדרך מתוקנת לפנינו, שאל את שאלתך. אמר, הפסוק הזה, אם נאמר יש לעשות או נעשה, הייתי אומר כך, מה זה "עת", ועוד "לעשות לה" היה צריך להיות "לפני ה" מה זה "לעשות לה". אמר רבי יוסי, בכמה צורות הדרך מתוקנת לפנינו, אחד שהיינו שנים, ועכשיו הרי אנו שלשה, והשכינה כלולה עמנו. ואחד שחשבתי שלא היית אלא כמו עץ יבש, ואתה רענן כמו זית. ואחד שיפה שאלת, והואיל והתחלת את הדבר, אמור.</p>
<p>פתח ואמר עת לעשות ליהו"ה הפרו תורתך עת לעשות ליהו"ה אית עת ואית עת (קהלת ג ח) עת לאהב ועת לשנא עת איהו לעילא¹⁴⁴⁹ דההוא עת רזא דמהימנותא¹⁴⁵⁰ איהו ודא אקרי עת רצון והאי איהו דאתחייב בר נש</p>	<p>פתח ואמר "עת לעשות לה' הפרו תורתך", "עת לעשות לה", יש עת ויש עת. "עת לאהוב ועת לשנא". עת היא למעלה, שאותה העת היא סוד האמונה, וזו נקראת עת רצון, וזהו שהתחייב אדם לאהוב את ה' תמיד, כמו שנאמר "ואהבת את ה' אלהיך", ולכן עת לאהוב, זהו עת שמחייב את האדם לאהוב.</p>

¹⁴⁴² "הפרו תורתך" שאר בני עולם, הצדיקים המיוחדים "עת לעשות לה" (אור יקר).
¹⁴⁴³ "בני עלמא" מוסגר בדפ"ק. שכל העולם כולו לא נברא אלא לאלו צדיקיא (אור יקר).

¹⁴⁴⁴ יש להם לעשות יותר מן הראוי שיספיק אחד לאלף (אור יקר).
¹⁴⁴⁵ לעשות יותר מדאי (אור יקר).

¹⁴⁴⁶ הענין כי הייחוד העליון כשיתקבצו הרבים בו בקל מהרה יתייחד ויתקבל למעלה, משום הן כביר לא ימאס, וכן לא בזה את תפלתם, וכאשר חס ושלוש הרבים ימנעו הטוב לא יספיק שיאמר אדם מצדני חלקי אני עושה ומה יכולתי עוד, אלא שיעשה באופן שהייחוד לא יתבטל לעולם, אם רבים עמו בקל יוכל לקיימו, ואם הוא לבדו יעשה יותר מדאי בענין שהוא לבדו יספיק בזכותו ולא יצטרך אל הרבים עמו, והיינו "לחגרא חרצין" דקאמר שיטיב את מעשהו עד שהוא לבדו יהיה גורם מה שכולם יחד היו עושים, והיינו "גו חילין ומשריין" כדפירשנו לעיל שהוא קשר קיים (אור יקר).

¹⁴⁴⁷ אין ר' חייא קטיל קני באגמא, אלא שאין דוחקים אלו דוחקים, דהכי קאמר קרא עת זמן לעשות ולהחזיק לה' ממש, לת כח לה' לפני חייליו, והעשייה הזאת היא יותר מדאי משום דשאר העם הפרו ועם היות שבשאר זמן נאמר אל תהא צדיק הרבה, ואין ראוי לאדם להעמיס החמור החומר אלא כאשר יוכל שאת, בזמן שאין עושים ראוי להמית עצמו על העבודה, והיינו עת זמן הוא לעשות יותר מן הראוי להחזיק ולעשות לה', אלא שדרך החסידות כשהיו שומעין איזה אדם מדבר דברי תורה לא היו נועלים לפניו דלת אלא מחזיקין אותו, והשומע יבין שאין הקושיא קושיא, שאם נדחו דברי ר' חייא למה להם לכותבם (אור יקר).

¹⁴⁴⁸ פי' כיון שעת היא כפשטה ליכתוב נעשה לה' בלא מלת עת (מ"מ).

¹⁴⁴⁹ זה לשון הרב בס"ה על פ' ואני תפלתי לך ה' עת רצון. ג' בחי' הדעת שבמלכות שהם ע"ב ק"ל. וע"ב קד"ם וב"ן גי' ע"ת עכ"ל ועיין בס' בראשית שכתבנו שם טעם אחר לפי שעשרה פעמים מ"ו מילוי ע"ב עם י' אותיותיו גי' מש"קל והמ' מקבלת מ"ם דחסר שיש עשרה מ"ו בהם עם עשר אותיות דע"ב גי' ע"ת (מ"מ).

¹⁴⁵⁰ המלכות הנה היא נקראת עת, וכמ"ש בזוה"ק (וירא קט"ז ע"ב, מקץ קצ"ח ע"א, ופ' תרומה קנ"ה ע"ב), כי בה ועל ידה יוצא ונעשה כל דבר בעתו ובזמנו, (וע' זוהר ויצא קנ"ג ע"א) (הקדור"ש כח ע"א).

<p>למרחם ליהוה¹⁴⁵¹ תדיר כמה דאת אמר (דברים ו ה) ואהבת את יהוה אלהיך ועל דא עת לאהב דא איהו עת דאתחייב בר נש לאהב ואית עת אחרא דאיהו¹⁴⁵² רזא דאלהים אחרים¹⁴⁵³ ואתחייב בר נש למשנא ליה ולא יתמשך לביה אבתריה ועל דא עת לשנא ובגין כך כתיב (ויקרא טו ב) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש:</p>	<p>ויש עת אחרת, שהיא סוד של אלהים אחרים, ומחייב את האדם לשנוא אותה, ולא ימשך לבו אחריה. ועל זה "עת לשנוא", ולכן נאמר "דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש".</p>
<p>והכא¹⁴⁵⁴ בזמנא דישראל משתדלי באורייתא ופקודי אורייתא ההוא עת רזא דמהימנותא קדישא (ההוא עת מהימנותא) מתתקנא בתקונהא ומתקשטא בשלימותא כדקא יאות ובזמנא דישראל מתבטלי מאורייתא כביכול ההוא עת לאו איהו בתקונהא ולא אשתכחת בשלימו ולא בנהורא וכדין (הה"ד) עת לעשות ליהוה מאי לעשות כמה דאת אמר (בראשית ב ג) אשר ברא אלהים לעשות מאי לעשות דאשתארו גופי דשידי דאתקדש יומא ולא אתעבידו ואשתארו לעשות רוחין בלא גופי אוף הכא עת לעשות אשתאר בלא תקנא ובלא שלימו מאי טעמא משום דהפרו תורתך בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי אורייתא בגין דההוא עת הכי קיימא או סלקא או נחתא בגיניהון דישראל:</p>	<p>וכאן, בזמן שישראל עוסקים בתורה ובמצוות, התורה אותה עת, סוד האמונה הקדושה, נתקנת בתקונה ומתקשטת בשלמות כראוי. ובזמן שישראל מתבטלים מהתורה, כביכול אותה העת אינה בתיקונה, ולא נמצאת בשלמות ולא באור. ואז "עת לעשות לה". מה זה "לעשות". כמו שנאמר "אשר ברא אלהים לעשות", מה זה "לעשות", שנשארו גופות השדים כשהתקדש היום, ולא נעשו, ונשארו לעשות רוחות ללא גופים. כמו כן כאן "עת לעשות", נשאר בלי תקון וכלי שלמות. למה, משום ש"הפרו תורתך", משום שהתבטלו ישראל למטה מדברי התורה, משום שאותה העת עומדת כך, או עולה או יורדת בגלל ישראל.</p>
<p>אתו רבי יוסי ורבי</p>	<p>באו רבי יוסי ורבי</p>
<p>קנו/א</p>	
<p>חייא ונשקוהו בראשו. אמר רבי יוסי, ודאי אינך כדאי לחמר אחרינו, אשרי הדרך הזו שזכינו לשמוע את זה. אשרי הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו, שאפילו בין ההרים נמצאת שם החכמה. ירדו רבי יוסי ורבי חייא והלכו שלשתם בדרך.</p>	<p>חייא ונשקוהו בראשו. אמר רבי יוסי, ודאי אינך כדאי לחמר אחרינו, אשרי הדרך הזו שזכינו לשמוע את זה. אשרי הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו, שאפילו בין ההרים נמצאת שם החכמה. ירדו רבי יוסי ורבי חייא והלכו שלשתם בדרך.</p>
<p>פתח אותו הסוחר ואמר "ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך". שנינו, אימתי נקראת עת רצון, בשעה שהצבור מתפללים. יפה הוא, וכך הוא ודאי, שהרי אז הצבור מסדרים ומתקנים את תקונה של העת הזאת, ואז הוא עת רצון. וצריך לבקש בקשה, שנאמר "אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך", שהרי אז יש לבקש את הבקשה.</p>	<p>פתח אותו הסוחר ואמר "ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך". שנינו, אימתי נקראת עת רצון, בשעה שהצבור מתפללים. יפה הוא, וכך הוא ודאי, שהרי אז הצבור מסדרים ומתקנים את תקונה של העת הזאת, ואז הוא עת רצון. וצריך לבקש בקשה, שנאמר "אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך", שהרי אז יש לבקש את הבקשה.</p>

¹⁴⁵¹ פי' לחבבה עם בעלה ונל"עד דגרסי' למרחם ליה. דומיא דסיפא למסנא ליה וכמ"ש עת לאהוב וכן ואהבת את שמלווה האדם על אהבת השכינה (מ"מ).

¹⁴⁵² דאיהי (דפ"ו).

¹⁴⁵³ ס"מ נקרא אל אחר ולילית נקראת אלהים אחרים כנגד השכינה שנקרא אלהים (רח"ו).

¹⁴⁵⁴ מוסגר בדפ"ק.

<p>ומתקני תקונא דהאי עת¹⁴⁵⁵ וכדין איהו עת רצון ואצטריך למשאל שאלתא דכתיב אלהים ברב הסדר ענני באמת ישעך דהא כדין אצטריך למשאל שאלתא:</p>	
<p>ואני תפלתי לך יהו"ה הא הכא רזא דיהודא ואני דא דוד מלכא¹⁴⁵⁶ אתר דאקרי גאולה תפלתי דא תפלה¹⁴⁵⁷ והכא איהו סמיכא לגאולה דאיהו חד כד איהו סמך גאולה לתפלה כדין איהו עת רצון¹⁴⁵⁸ עת רצון אופ הכי כללא איהו כחדא¹⁴⁵⁹ עת חד רצון חד אתכלילו דא בדא והווי חד ודוד מלכא בעא ליחדא בהאי קרא יחודא חדא¹⁴⁶⁰:</p>	<p>"ואני תפלתי לך ה'", הרי כאן סוד היחוד. "ואני", זה דוד המלך, המקום שנקרא גאולה. "תפלת" זו תפלה. וכאן הוא סמיכה לגאולה, שהוא אחד. כשהוא סומך גאולה לתפלה, אזי הוא עת רצון. עת רצון כמו כן כלל הוא, כאחד, עת אחד רצון אחד, נכללו זה בזה ונהיו אחד. ודוד המלך רצה לייחד בפסוק הזה יחוד אחד.</p>
<p>ואי תימא אמאי אתמני האי קרא בצלותא דמנחה דשבת¹⁴⁶¹ יאות איהו למהוי בשבת</p>	<p>ואם תאמר, למה נמנה הפסוק הזה בתפלת מנחה של שבת, נאה הוא להיות בשבת</p>

¹⁴⁵⁵ עי' זהר וירא קטז ע"ב, מקץ קצח ע"א, ולעיל קנה ע"ב) שמלכות נקראת עת, ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ב, שזיווג נקרא עת.

¹⁴⁵⁶ אמור צה ע"ב (הערת הזהר). ח"א ו ע"א רכא ע"א (לש"ו). עי' ח"א רד ע"ב (הקדו"ש יג ע"ב), הטעם שנקרא אני מבואר הוא בשער מאמרי רשב"י (פ' תרומה דף ד ע"א) שהוא מצד היסוד שבה, כי במקום הזה יכירוה שהיא הנקבה (ביאורים ח"א עב ע"א).

¹⁴⁵⁷ פירוש כי המלכות בהשפיע בה יסוד תקרא גאולה כמ"ש בפ' אמור בדף צה ע"ב בסוד ד' גאולות ד' כוסות וזהו "ואני" לרמוז לו' זעירא עם אני שהיא המלכות וזהו סוד היחוד תפלתי דא תפלה והכא איהו סמיכא לגאולה דאיהו חד. ירצה כי יש לה שתי שמות ציון וירושלים ועיר דוד היא ציון והוא מקום כניסת היסוד הקדו' בה ונקראת גאולה על שמו דאיהו בתוכה. ונקראת גואל כד"א אם יגאלך טוב יגאל זמ"ש בפ' אמור ולא איקרי גואל אלא ע"י דרגא אחרא עלאה דקיימא עלה ונהיר לה. ירצה דקיימא עלה למזון. ואנהיר לה בסוד הזווג להיות נשמות. וזמ"ש כאן אחר דאקרי גאולה. ולהיות שמקום זה בו יוכר הזכר מן הנק' ולהיות שמקום אחיזת דוד הוא מקום כיסוי היסוד בו אמר דוד אליך כסיתי וכו', ותפלה הוא המקום הנקרא ירושלים והוא כללות המדה ומדרגותיה והוא דין. וציון ורחמים כמבואר באדרא וצריך לסמוך זה בזה לבסם הדין. וזמ"ש והכא איהו סמיכא לגאולה דאיהו חד. ירצה שהכל במלכות עצמה. ואנו מסמיכים זה בזה לבסמם (שער מאמרי רשב"י). ועי' אריכות בזהר הרקיע.

¹⁴⁵⁸ רה (הערת הזהר).

¹⁴⁵⁹ ירצה כי עת יורה על כללות המדה ורצון על נקודת ציון כאשר יתגלה בה הרצון שהוא חסד עלאה דרך פי האמה שהוא פי היסוד כנז' באדרא רבא וזוטא, ונמצא כי עת רצון ענינו כמו גאולה ותפילה המורה על מדת המלכות עצמה בשני חלקיה כשנכללים זה בזה וזמ"ש עת רצון אופ הכי כללא איהו כחדא אלא שאינן דומין לגמרי כי גאולה ותפלה שניהן הם במלכות עצמם שני מקומות שיש בה מש"כ בעת רצון. כי עת אמת הוא שהוא במלכות אבל רצון אינו במלכות כי הוא חסד עלאה המתגלה במצחא דעתיקא ויורד דרך פי האמה כדפירשתי ונכנס בנקודת ציון. אך אינו ציון עצמה וזמ"ש ע"ת חד רצון חד. כי הם ב' ענינים וכאשר יוכללו זה בזה הם אחד כי בקבל ציון הרצון תקרא רצון ותכלל עם ירושלים ויכלל זה בזה ויהיה הכל אחד. או נאמר עת חד היינו ירושלי' רצון חד היינו ציון בקבלה הרצון המתגלה מהיסוד אתכלילו דא בדא ציון בירושלים והווי חד. ונמצא שייחד דוד בפסוק זה שני חלקי המלכות לבד (שער מאמרי רשב"י).

¹⁴⁶⁰ ומן הראוי היה שייחד הת"ת גם כן כמו שאנו אומרים שמע ישראל והוא יחוד הת"ת בקצוותיו, ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, והוא יחוד המלכות. ולפיכך השיב ואמר דוד מלכא בעא לייחדא בהאי קרא יחודא חדא לבד. להיותו דוד מלכא נאחז במלכות השתדל לתקנה והקשה כי לפי זה שהכל במלכות לבד למה אנו אומרים אותו במנחת שבת ומנחת שבת הוא במקום גבוה ועליון כמ"ש בס' הזהר על עולת התמיד כנודע ויותר שייך במנחת חול לבסם הדינין. ועוד שהיה ראוי שנאמר פסוק זה בתפלת שחרית ואף בימי החול שאנו סומכים גאולה לתפלה מש"כ במנחת שבת. ולזה השיב שאין עת רצון דומה לסמיכת גאולה לתפילה. כי בסמיכת גאולה לתפלה מתמזג הדין והרחמים ומתנהג העולם על ידי שניהם יחד (שער מאמרי רשב"י).

¹⁴⁶¹ מש"כ במנחת שבת שהדין תתבסם לגמרי ומתבטל והכל רחמים. וזהו עת רצון האמיתי. וזמ"ש ואי תימא אמאי אתמני האי קרא בצלותא דמנחה דשבת. ירצה צלותא דמנחה ולא בשחרית אמאי ודשבת ולא דחול אמאי. והשיב יאות הוא למהוי בשבת בההוא צלותא דמנחה ולא בצלותא דחול

<p>בההוא צלותא דמנחה ולא בצלותא דחול דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול בגין דהא כחול בשעתא דמנחה תליא¹⁴⁶² דינא בעלמא ולא איהו עת רצון אבל בשבת דכל רוגזא אתעדי וכלא אתכליל כחדא ואף על גב דדינא אתער אתבסמותא איהו ועל דא אצטריך קרא דיהודא ליחדא כל דרגין דכד הוי יהודא דינא אתחבר ואתכליל ברהמי ואתבסם כלא וכדין עת רצון כתיב עת רצון כליל כלא כחדא ודינא אתבסם בההוא זמנא והוי חדוה בכלא:</p>	<p>באותה תפלת מנחה ולא בתפלת חול, שודאי אין תפלת מנחה של שבת כמו חול, משום שהרי בחול, בשעת המנחה תלוי הדין בעולם, ואינו עת רצון. אבל בשבת, כשכל הרוגז הוסר והכל נכלל כאחד. ואף על גב שמתעורר דין, מבוסס הוא ולכן צריך פסוק של יחוד ליחד את כל הדרגות, שכשיש יחוד, הדין מתחבר ונכלל ברחמים, והכל מתבסם. ואז נאמר "עת רצון". עת רצון כולל הכל כאחד, והדין מתבסם באותו זמן, ויש שמחה בכל.</p>
<p>משה אסתלק מעלמא בההוא שעתא דצלותא דמנחה דשבת¹⁴⁶³ בשעתא דעת רצון אשתכח ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא וצערא לתתא ועל דא ננעלו תרעין בשבת משעתא דמנחה ולעילא מאן תרעין ננעלו תרעין דבי מדרשא בגין לאדכרא למשה רעיא מהימנא דאורייתא אתבטלא בגיניה:</p>	<p>משה הסתלק מן העולם באותה השעה של תפלת מנחה של שבת, בשעה שנמצאת עת רצון. ובאותה השעה, רצון היה למעלה וצער למטה, ועל זה ננעלו השערים בשבת, משעת המנחה ומעלה. איזו שערים ננעלו, שערי בית המדרש, כדי להזכיר את משה הרועה הנאמן, שהתורה התבטלה בגללו.</p>
<p>בההוא זמנא בי מדרשא דמשה אתבטיל כל שכן אחרנין מאן חמי תרעין דבי מדרשא דמשה דננעלו דלא ננעלו אחרנין כלהו אורייתא דמשה עציבא עליה בההוא זמנא מאן לא עציב בגין כך כל תרעי דבי מדרשי ננעלו ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקודשא בריך הוא בארע שבתא והיינו (שם לו ז) צדקתך כהררי אל:</p>	<p>באותו הזמן, בית מדרשו של משה בטל, כל שכן האחרים. מי רואה את שערי בית מדרשו של משה שננעלו, ושלא ינעלו כל האחרים. כשהתורה של משה עצובה עליו, באותו הזמן מי לא עצוב. לכן כל שערי בית המדרש ננעלו, והצטרכו כולם לצדק את הקדוש ברוך הוא בדרך שבת, והיינו "צדקתך כהררי אל".</p>
<p>תלתא אינון דאסתלקו מעלמא בהאי זמנא וכלהו כלילין במשה חד משה נביאה מהימנא עלאה וחד יוסף צדיקא וחד דוד מלכא בגיני כך תלת צדוקי דיני הכא חד איהו דיוסף וכאה קדים לכל הני ודא איהו צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו' דא יוסף דאיהו</p>	<p>שלשה הם שהסתלקו מן העולם בזמן הזה, וכולם כלולים במשה. אחד משה הנביא הנאמן העליון, ואחד יוסף הצדיק, ואחד דוד המלך. לכן יש כאן שלשה צדוקי דין, אחד הוא של יוסף הצדיק, קודם לכל אלה, וזהו "צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'", זה יוסף, שהוא לבדו כהררי אל, כמו כל ההרים העליונים. ואחד משה הנביא הנאמן, וזהו שנאמר "וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית</p>

כלומר אפי' בתפלת שחרית. דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול ירצה אפילו בשחרית דחול בגין דהא כחול בשעתא דמנחה תליא דינא בעלמא ולא איהו עת רצון כי הדינין הולכין ומתגברין אבל בשבת דכל רוגזא אתערי וכלא אתכליל כחדא. בין ז"א בין נוקבא דז"א היא המלכות. ואע"ג דדינא אתער לפי שאז שולט גבורה בשעת מנחה אתבסמותא איהו. כי הזווג אי אפשר לו כי אם על ידי התעוררות וגם התלהבות הגבורה בסוד היין המשמח והמבסם ולא משכר ואינו דין וזהו סוד שמאלו תחת לראשי ובשעת המנחה מתעוררת הגבורה לטוב ולרצון ולזה ראוי לקראתה עת רצון באמיתות והנה בשאר ימים בבוקר זמן רחמי' והדין הולך ומתגבר לעת ערב. ובשבת הוא רחמים בבוקר והולכים ומתגברים הרחמים ומתבטלים הדינין לגמרי. ונמצא שאין שום זמן שוה לשעת מנחה של שבת ועל דא אצטריך קרא דיהודא ליחדא כל דרגין דכד הוי יהודא דינא אתחבר ואתכליל ברהמי ואתבסם כלא גם המלכות בשני בחינותיה (שער מאמרי רשב"י). עי' עוד אריכות בשער מאמרי רשב"י.

¹⁴⁶² פח ע"ב (הערת הזהר).

¹⁴⁶³ לעיל פח ע"ב ועי' סוטה יג ע"ב (לש"ו).

<p>בלחודו¹⁴⁶⁴ כהררי אל¹⁴⁶⁵ ככלהו שורין על אין וחד משה נביאה מהימנא ודא איהו דכתיב (שם עא יט) וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות בגין דאיהו נטיל לכל סטרין ימינא ושמאלא וחד איהו דוד מלכא ודא איהו דכתיב (שם קיט קמב) צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת [לעולם] דא דוד מלכא:</p>	<p>גדלות", משום שהוא נוטל לכל הצדדים ימין ושמאל. ואחד הוא דוד המלך, וזהו שנאמר "צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת לעולם", זה דוד המלך.</p>
<p>כדין אתכנייש כלא בהאי זמנא תורה שבכתב ותורה שבעל פה ועל דא בהאי זמנא ננעלו תרעי דאורייתא וננעלו תרעי דכל עלמא בהאי זמנא:</p>	<p>אז נכנס הכל בזמן הזה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ועל זה בזמן הזה ננעלו שיערי תורה, וננעלו שיערי כל העולם בזמן הזה.</p>
<p>בשעתא דמית יוסף צדיקא יבשו מקורין ומבויעין וכלהו שבטין נפלו בגלותא פתחו עלאי ואמרו צדקתך כהררי אל משפטין תהום רבה וגו':</p>	<p>בשעה שמת יוסף הצדיק, יבשו המקורות והמעיינות, וכל השבטים נפלו בגלות. פתחו העליונים ואמרו "צדקתך כהררי אל משפטין תהום רבה וגו'".</p>
<p>בשעתא דמית משה אתחשך שמשא בטיהרא ואנעלת תורה שבכתב נהוראה דאספקלריאה דנהרא:</p>	<p>בשעה שמת משה, נחשך השמש בצהרים, וננעלה תורה שבכתב, האור של האספקלריה המאירה.</p>
<p>בשעתא דמית דוד מלכא כנישת סיהרא נהוראה</p>	<p>בשעה שמת דוד המלך, כנסה הלבנה את אורה</p>
<p>קנו/ב</p>	
<p>ואורייתא דבעל פה כנישת (נמי) נהוראה ומההוא זמנא [אתגניזו נהורין דאורייתא ו]אסגיאו מחלוקת¹⁴⁶⁶ על משנה וחכימא במחלוקת וכלהו תקיפי לבא בערבוביא ועל דא חדוה דאורייתא לאו איהו בההוא זמנא בכל דרין דעלמא:</p>	<p>ותורה שבעל פה כנסה את אורה, ומאותו הזמן נגנזו אורות התורה, והתרבתה המחלוקת על המשנה והחכמים במחלוקת, וכל חזקי הלב בערבוביה, ועל זה אין שמחת התורה באותו זמן בכל דורות העולם.</p>
<p>[ומה] [ומאן] אינון חומרי דתעניות דגזרו רבנן כד מית פלוני גזרו תענית כד הוה [כך] [כן] גזרו כך [דא דהוה] וכד הוה [והוה] כנישו יתיר דחדוה דתורה דבכתב ותורה דבעל פה</p>	<p>ומהן חומרות התעניות שגזרו רבנן. כשמת פלוני גזרו תענית, כשהיה כך גזרו כך. זה שהיה כנוס יתר של שמחת התורה שבכתב ותורה שבעל פה, באותו זמן, על אחת כמה וכמה שצריך לנעל שיערי התורה באותו זמן.</p>

¹⁴⁶⁴ כללות החסדים (רח"ו).

¹⁴⁶⁵ ה' חסדים (רח"ו)

¹⁴⁶⁶ קשה אומרו "ומההוא זמנא אסגיאו מחלוקת" והא קיימא לן שלא רבתא מחלוקת אלא מתלמידי שמאי והלל וכו', ואפשר לומר שמחלוקת שנפל במות דוד אינו בהלכות הפסוקות עד הלכה למשה מסיני אלא בהוראות שקודם היה [ב]מחלוקת, כגון הוראת עמוני ולא עמונית נחלקו, וכן מלוה ופרוטה ודעתיה אפרוטה או המלוה נחלקו, אמנם אחר שמלך דוד עמדה תורה שבעל פה בהארה, שהיו מסכימין לחכמי ישראל אל ההוראה אמתית, אמנם אחר שמת דוד חזר הדבר על פי הרוב, ולא היה המחלוקת רק בהוראה חדשה שלא קבלו, אמנם בקבלה כולם מסכימין לאמת הלכה המוסכמת, אחר תלמידי שמאי והלל נחלקו בקבלה עצמה עד היום, והנה אם נפל מחלוקת ראשונה לא נפל שניה, שאם בהוראה הם מסכימין לדעת אחת היאך יחלקו בקבלה, ולכן "מההוא זמנא" גרם המחלוקת שיש עתה במשנה, והם שלשה מיני פגם: האחד, "המשנה" בעצמה שנויה במחלוקת. השנית, "חכימא" עצמם במחלוקת זה אומר בכה וזה אמר בכה. השלישית, "תקיפי ליבא" הגיבורים במלחמת התורה כל אחד ואחד במחלוקת בעצמו, מצד אחד נראה להם סברה זו ומצד אחד נראה להם סברה זו, בענין שהם בעצמן בערבוביא עד שישכים דעתם לדעת אחת, וכל זה מפני שנסתמו מקורי התורה תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ואין אורם מתגלה אלא מבין כמה קליפות הם קושיות כדפירשו בתיקונים (אור יקר).

<p>בההוא זמנא על אחת כמה וכמה דאצטריך למנעל תרעי דאורייתא בההוא זמנא:</p>	
<p>ובגין כך אמרינן הני צדוקי דינא כמה דאתמר חדו רבי יוסי ורבי חייא ונשקוהו ברישיה כמלקדמין אמרו זכאה הולקנא בהאי ארחא:</p>	<p>ולכן אומרים את אלו צדוקי הדין כמו שנתבאר. שמחו רבי יוסי ורבי חייא, ונשקוהו בראשו כמקדם, ואמרו אשרי חלקנו בדרך הזו.</p>
<p>תו פתח ואמר (קהלת ז יט) החכמה¹⁴⁶⁷ תעוז להכם¹⁴⁶⁸ מעשרה שליטים אשר היו בעיר החכמה תעוז להכם דא משה בד סליק לטורא דסיני לקבלא אורייתא אודעונו כל אינון רקיעין וכל אינון משריין עלאין אמרו קמיה מארי דעלמא ומה כל טובא וכל חדוה דילן לאו איהו אלא באורייתא ואת בעי לנחתא לה בארעא אתכנישו על משה לאוקדיה בנורא אתתקף משה¹⁴⁶⁹ וכו' כמה דאוקמוה חברייתא דקודשא בריך הוא אמר ליה למשה וכולי:</p>	<p>עוד פתח ואמר "החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר". "החכמה תעוז לחכם", זה משה כשעלה להר סיני לקבל תורה, הזדעזעו כל אותם רקיעים וכל אותם מחנות עליונים, ואמרו לפניו רבון העולם, ומה כל טוב וכל שמחה שלנו אינה אלא בתורה, ואתה רוצה להורידה לארץ. התקבצו על משה לשרפו באש, התחזק משה וכו', כמו שבארוה החברים, שאמר הקדוש ברוך הוא למשה וכו'.</p>
<p>אבל החכמה תעוז להכם כל מאן דאתעסק באורייתא ואשתדל בה ולשמהו אתתקף בה באורייתא בשעתא דאצטריך למהוי ליה תקפא וחילא לאגנא עליה בשעתא דאצטריך וההוא תקפא וחילא מאן אתר אתתקף הדר ואמר מעשרה שליטים אינון¹⁴⁷⁰ עשר אמירן¹⁴⁷¹ דכתיבין בה באורייתא דאינון שליטין עלאין¹⁴⁷² דבר נש אתתקף בהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי¹⁴⁷³ כל רזין¹⁴⁷⁴</p>	<p>אבל "החכמה תעוז לחכם", כל מי שמתעסק בתורה ומשתדל בה לשמה, מתחזק בתורה, בשעה שצריך לו, תקף וחזק להגן עליו. בשעה שצריך, ואותו תוקף וחוזק, מאיזה מקום מתחזק, חזר ואמר "מעשרה שליטים", מאותן עשר אמירות שנאמרות בתורה, שהם שליטים עליונים שאדם מתחזק בהם בעולם הזה ובעולם הבא. כל סודות העולם וכל המצוות וכל החכמה שלמעלה ומטה, תלויים בהם ובהם הכל נכלל, והכל הוא בתורה. אשרי חלקו של מי שמתחזק בתורה, להיות מתחזק בחוזק לעולם הבא.</p>

¹⁴⁶⁷ היא התורה נובלת חכמה של מעלה תורה (אור יקר).

¹⁴⁶⁸ העוסק בה מתלבש במה שהיא מאירה בו אור החכמה ונקרא חכם, אמנם סגולתה על ידי שני עניינים, האחד "דיתעסק באורייתא" דהיינו עסק התורה ושנון בה תדיר. השנית "ואשתדל בה" לקיים מצותיה, שלא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. או ירצה "אתעסיק באורייתא" בשקידת הלימוד, שעיסקו התורה. "ואשתדל בה" להוסיף תמיד בפלפולו בה, ופירש כי העז הזה בשני דרכים כפי הצורך, אם להתחזק כנגד האחרים והיינו "ואתתקף באורייתא וכו' למהוי ליה תוקפא וחילא וכו'", והיינו ללכת הוא על אחרים, ואם להגין עליו מאחרים באים עליו וזהו שאמר "לאגנא עליה" (אור יקר).

¹⁴⁶⁹ ושיעור הכתוב החכמה שהיא התורה תעוז לחכם שהוא משה מעשרה וכו'. הם עשרה ממונים של מ"ה שהם שליטים על צבאות מעלה והם עשרה נגד י"ס. ופי' אשר היו בעיר היא מ' שמשם חיותם (מ"מ).

¹⁴⁷⁰ מט ע"א (הערת הזהר).

¹⁴⁷¹ הם מהחכמה, ולהכי נקט עשר אמירן שהם מהחכמה כנודע, אשר היו בעיר קרא התורה וסדורה עיר, ואותם עשר אמירן "כתיבין ביה באורייתא" (אור יקר). פי' י"ס דזעיר שנודע שעשרה מאמרות הם י"ס דמ"ה שבתוך זעיר, והם מאבא, ופי' אשר היו בעיר שמשפיעים למ' הנק' עיר (מ"מ).

¹⁴⁷² שכל הנהגה העליונה היא על ידם, שכל הספירות בעצמם אינם מתנהגות למטה אלא בהשפעת עשרה שליטין אלו, ואם תאמר וכי אם יעז החכם מעשרה תחתונות לא יספיק (אור יקר).

¹⁴⁷³ מה טעם עלה העליה הזאת אל עשר אמירן, לזה אמר "דברנש אתתקף בהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי", ועשר סתם שליטי בהאי עלמא נגדי למלכות, אמנם עשרה שליטין מצד החכמה הם שולטים אפילו על הבינה, ולבזה יתחזק בהם לעלמא דאתי (אור יקר).

¹⁴⁷⁴ בא לפרש היאך יתחזק האדם בתורה (אור יקר).

<p>דעלמא¹⁴⁷⁵ וכל פקודי¹⁴⁷⁶ וכל חכמתא¹⁴⁷⁷ דעילא ותתא¹⁴⁷⁸ ובהו תליא ובהו אתכליל כלא וכלא איהו באורייתא זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא למהוי מתתקף בתקפא לעלמא דאתי:</p>	
<p>עשרה שליטין עשר זיני חכמתא¹⁴⁷⁹ אינון בה באורייתא בעשר שמהן גליפין¹⁴⁸⁰ ואתכלילו בשמא חד דעשרין ותריין אתוון [אתוון] (שמהן) גליפין¹⁴⁸¹ רזין דעלמא דאתי באינון זיהרין דלא שלטא עינא למחמי ואפילו בסכלתנו למנדע ולאסתכלא בההוא עדונא וכסופא דקודשא בריך הוא אחסין לון לצדיקיא לעלמא דאתי כמה דאת אמר (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו:</p>	<p>"עשרה שליטים", עשרה מיני חכמה הם בתורה, בעשרה שמות חקוקים, ונכללו בשם אחד של עשרים ושתיים אותיות, חקוקות סודות העולם הבא, באותם זהרים שאין העין שולטת לראות ואפילו בשכל לדעת ולהסתכל באותו עדון ותשוקה, שהקדוש ברוך הוא הוריש לצדיקים לעולם הבא, כמו שנאמר "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו".</p>
<p>פתורא דבר נש (ד) זכי¹⁴⁸² ליה למיכל על פתורא אחרא בעדונא ודההוא עלמא (ההוא דעלמא) כמה דאת אמר (ש"ב ט יג) כי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל ודוד מלכא הוה אמר (תהלים כג ה) תערך לפני שלחן נגד צוררי ודא איהו אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא (הוי) דהא כדין איהו עדונא וכסופא דנשמתא אתהני בהו ובעלמא (לעלמא) דאתי:</p>	<p>שלחנו של אדם מזכה אותו לאכול על שלחן אחר, בעידון של אותו העולם, כמו שנאמר "כי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל". ודוד המלך היה אומר, "תערוך לפני שלחן נגד צוררי", וזוהי עריכת השלחן באותו עולם, שהרי אז הוא עידון ותשוקה שהנשמה נהנית בהם בעולם הבא.</p>
<p>וכי פתורא אית לון לנשמתין בההוא עלמא אין דהא מזונא וספוקא דעדונא אכלי בההוא עלמא כגוונא דמלאכי עלאי אכלי וכי מלאכי עלאי אכלי אין כגוונא דלהון אכלו ישראל במדברא ודההוא מזונא רזא איהו דטלא¹⁴⁸³</p>	<p>וכי שלחן יש להם לנשמות באותו עולם. כן, שהרי מזון וספוק ועדון אוכלים באותו עולם כמו שאוכלים מלאכים עליונים. וכי מלאכים עליונים אוכלים. כן. כמותם אכלו ישראל במדבר, ואותו המזון סוד הוא של טל ששופע ונמשך ממעלה, מסוד העולם הבא, והוא מזון של אור, שמן משחת קודש, ונשמות</p>

¹⁴⁷⁵ כדי שיהיה על דרך הפשט עז לו בתורה, מפני שכמה סודות נסתרים מועילים לו, הם נסתרים בתורה, וזה העוסק בה משיגם ונהנה לו מהם לרפואתו להשמר מהנזק וכמה ענינים (אור יקר).

¹⁴⁷⁶ כדי שידע לקנות לו חיי עולם הבא על ידי קיום המצות (אור יקר).

¹⁴⁷⁷ דעלמא (נוסף באור יקר).

¹⁴⁷⁸ שזה טוב לו בזה ובבא, שאין טובה בעולם כידיעת החכמה, ויש כח "דעילא ותתאה" בעוד שהוא בעולם הזה מתחזק בה, "ועילא" כשהוא בעולם הבא מתחזק בה, ועל"ז אין ראוי לאדם להיות עסקו בה ליהנות בעולם הזה ח"ו אלא לעולם הבא, ומה שימשך לו בעולם הזה מעצמו (אור יקר).

¹⁴⁷⁹ הם עשר ספירות מהחכמה, הם עשר חכמות, והענין שמה שמאירה החכמה בחסד שבה אינו דומה למה שמאיר בגבורה שבה, וכו' בענין שעשר ספירות מיארות עשר מיני חכמות בתורה, והמשכיל בה ישתמש בכולם, פעמים יונק מחכמה בספירה פלונית ומפרש סוד זה בבחינה זו, פעמים יונק מחכמה בספירה אחרת, ומפרש סוד זה בענין אחר, והיינו שהם "בעשר שמהן" וכו' (אור יקר).

¹⁴⁸⁰ יהיה עשרה שמות שאינם נמחקים: אה"ה, י"ה, אל, יְהוָה אלהים יהו"ה, צבאות שדי או אל חי אדני, הם י' שמות המחלקים עשר ספירות ודוגמתם בחכמה, ואפשר היותם י, יה, הי, יהו היו יוה הוי ויה והי, יהו"ה הם עשר (אור יקר).

¹⁴⁸¹ שם בן כ"ב אנקת"ם וכו' ונודע ששם בן כ"ב בזעיר כמ"ש בפ' שמות וז"ש רזין דעלמא דאתי שזעיר יונק מבינה (רח"ו במ"מ). עי' תפילת ר' נחוניא בן הקנה ולש"ו שם.

¹⁴⁸² מזכי (דפ"ו).

¹⁴⁸³ טלא (דפ"ו).

<p>דנגיד ואתמשך ומעילאן מרזא דעלמא דאתי¹⁴⁸⁴ ואי(נ)הו מזונא דנהירו משח רבות¹⁴⁸⁵ קדשא ונשמתהון דצדיקיא אתונו מתמן בננתא דעדן ואתהנון תמן דהא (מ)תמן נשמתהון דצדיקיא מתלבשן בננתא דעדן דלתתא כגוונא דהאי עלמא:</p>	<p>הצדיקים נזונות משם בגן עדן, ונהנות שם, שהרי שם נשמות הצדיקים מתלבשות בגן עדן של מטה כמו שהעולם הזה.</p>
<p>ובשבתוי ובזמני מתפשטאן וסלקין למחמי ביקרא דמאריהון ולא תעדנא בעדונא עלאה כדקא יאות דכתיב (ישעיה סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יהוה וכי כל בשר ייתי לאו הכי הוה ליה למכתב אלא כל רוח או וכלן נשמה מהו¹⁴⁸⁶ כל בשר:</p>	<p>ובשבתות ובזמנים, מתפשטים ועולים לראות בכבוד רבונם ולהתעדן בעדון עליון כראוי, שנאמר "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'". וכי כל בשר יבוא, לא כך היה לו לכתוב, אלא כל רוח או כל נשמה, מהו כל בשר.</p>
<p>אלא קודשא בריך הוא עבד ליה לבר נש בהאי עלמא כגוונא דיקרא דכבוד עלאה לעילא¹⁴⁸⁷ ההוא כבוד עלאה איהו רוח לרוח ונשמתא לנשמתא¹⁴⁸⁸</p>	<p>אלא הקדוש ברוך הוא עשה את האדם בעולם הבא כמו יקר הכבוד העליון למעלה. אותו כבוד עליון, הוא רוח לרוח ונשמה לנשמה,</p>
<p>קנז/א</p>	
<p>עד דמטי לחד אתר לתתא דאקרי גוף ובהאי¹⁴⁸⁹ עייל חד רוח¹⁴⁹⁰ דמקורא דחיים דאקרי כל¹⁴⁹¹ בדא איהו כל טובא וכל מזונא וכל ספוקא¹⁴⁹² דההוא גוף:</p>	<p>עד שמגיע למקום אחד למטה שנקרא גוף, ובזה נכנסת רוח אחת של מקור החיים, שנקראת "כל". בזה הוא כל הטוב וכל המזון וכל ספוק אותו הגוף.</p>
<p>ורזא דא (קהלת ה ח) ויתרון ארץ¹⁴⁹³ בכל היא¹⁴⁹⁴ [מאי בכל היא] (האי) כל¹⁴⁹⁵ איהו¹⁴⁹⁶ בר (אל ואיהו) רוח¹⁴⁹⁷ לההוא גוף כגוונא דא בר</p>	<p>וסוד זה "ויתרון ארץ בכל הוא", מהו בכל היא, הכל הזה הוא רוח לאותו גוף, כצורת זה האדם בעולם הזה, הוא גוף ורוח ששולטת בו, כמו אותה רוח עליונה שנקראת "כל", ששולטת על הגוף למעלה. וזהו שנקרא "כל"</p>

¹⁴⁸⁴ עיין מ"ש בפרשת משפטים דף צ"ז בענין שארה ותבין לשון זה שהמן הוא ממוח בינה שהוא אה"ה השני (מ"מ).

¹⁴⁸⁵ פי' אבא שגם מאבא באה הארה לאימא (מ"מ).

¹⁴⁸⁶ מה (דפ"ו).

¹⁴⁸⁷ פי' אבא כי ל"ב נתיבות חכמה גי' כב"ד וז"ש איהו רוח לרוח ונשמתא לנשמתא שר"ל שאבא מתלבש באימא שהיא נשמה ובזעיר הנקר' רוח עד שמגיע הארתו למלכות (מ"מ).

¹⁴⁸⁸ לנשמה (דפ"ו).

¹⁴⁸⁹ שהיא המלכות (אור יקר).

¹⁴⁹⁰ הוא היסוד, והעיקר הוא היותו נמשך להשפיע אור העליונות, וזהו שאמר "מקורא דחיינ", והיינו ששאר הספירות משפיעות החיים למלכות על ידו (אור יקר).

¹⁴⁹¹ לכלול הענינים בשתי בחינות האחד "בדא איהו" וכו', ירצה שאין המלכות מקבלת משום מדה שום קבלה אלא על ידו, ולא תאמר שהיא מקבלת קצת טוב מזה וקצת הענין מזולתו, אלא "כל טובא" וכו', ולא זו בלבד אלא עם היות שהיא מקבלת ענינים פרטיים בספירות הכל מידו, כיצד "כל טובא" שהוא מצד החסד (אור יקר).

¹⁴⁹² הם שלשה בחינות, או הטוב החסד המיותר מדאי, או מזונא שהוא החסד הבנוני, או ספוקא שהוא החסד המצומצם הכל מהיסוד במלכות (אור יקר).

¹⁴⁹³ כל שארץ מותרה, כל מציאותה, כל איזה יתרון שיהיה (אור יקר).

¹⁴⁹⁴ אינה בשום מדה (אור יקר).

¹⁴⁹⁵ יסוד לעצמו (אור יקר).

¹⁴⁹⁶ איהו כל - בעצמו עומד, עם היות שהכל בו (אור יקר).

¹⁴⁹⁷ שמתלבש בגוף במלכות, בענין שיש בו שתי בחינות במלכות, או קשרו במלכות, בענין שיש בו שתי בחינות במלכות, או קשרו במלכות, או עומדו בעצמו (אור יקר).

<p>נש בהאי עלמא איהו גוף¹⁴⁹⁸ ורוח דשלטא ביה¹⁴⁹⁹ כגוונא דההוא רוח ועלאה דאקרי כל דשלט על גופא לעילא ודא הוא דאקרי (דשלטא על גופא דאקרי כל והאי אקרי) כל בשר¹⁵⁰⁰ ועל דא כתיב (ישעיה סו כג) יבא כל בשר¹⁵⁰¹ להשתחוות לפני אמר יהו"ה על ההוא עדונא כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו:</p>	<p>בשר". ועל זה נאמר "יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'". על אותו עדון נאמר "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו".</p>
<p>חדו חברייא בארחא כד מטו לגו טורא חד אמר רבי חייא לההוא טייעא מה שמך אמר ליה חנן אמר ליה קודשא בריך הוא יחנך וישמע לקולך בשעתא דתצטריך ליה אמר (ליה) רבי יוסי ודאי הא נטי שמשא והכא בתר טורא דא אית כפר חד על שמך דאקרי כפר חנן נבית תמן בגין יקרא דשמך כד מטו להתם עאלו לבית אושפיזיהו וסדרו קמייהו פתורא בכמה זינין למיכל אמר רבי חייא ודאי פתורא דא כגוונא דעלמא דאתי ואית לן לסלקא האי פתורא ולאעטרא (א) ליה במלין דאורייתא:</p>	<p>שמחו החברים בדרך. כשהגיעו לתוך הר אחד. אמר רבי חייא לאותו סוחר, מה שמך. אמר לו חנן. אמר לו הקדוש ברוך הוא יחנך וישמע לקולך בשעה שתצטרך לו. אמר רבי יוסי, ודאי הרי נוטה השמש, וכן אחר ההר הזה יש כפר אחד על שמך, שנקרא כפר חנן, גלון שם, בשביל כבוד שמך. כשהגיעו לשם, נכנסו לבית מארחהם וסדרו לפניהם שלחן בכמה מינים לאכול. אמר רבי חייא, ודאי שלחן זה כמו העולם הבא, ויש לנו להעלות שלחן זה ולעטרו בדברי תורה.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר (דברים ח י) ואכלת ושבעת וברכת את יהו"ה אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך אי בארעא דישראל מברכינן לבר מארעא מנלן דהא כגוונא דא לא אצטריך אלא קודשא בריך הוא כד ברא עלמא פליג ארעא¹⁵⁰² ישובא איהו לסטר חד וחרבא¹⁵⁰³ איהו לסטר אחרא פליג ישובא ואסחר עלמא סחרניה דנקודה חדא ומאן איהו</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך". אם בארץ ישראל מברכים, בחוץ לארץ מנין לנו. שהרי בצורה זה לא צריך. אלא כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, חלק את הארץ, הישוב הוא לצד אחד, והחורבה היא לצד אחר. חילק את הישוב והקיף את העולם סביב נקודה אחת, ומי היא, הארץ הקדושה. הארץ הקדושה היא מרכז העולם, ובאמצע הארץ הקדושה היא ירושלים, אמצע ירושלים הוא בית קדש הקדשים. וכל הטוב וכל המזון</p>

¹⁴⁹⁸ שבו סוד נפש מהמלכות (אור יקר).

¹⁴⁹⁹ מצד הזכר תפארת דהיינו ביסוד הכל ענין אחד (אור יקר).

¹⁵⁰⁰ יסוד ומלכות יחד, רוח ונפש (אור יקר).

¹⁵⁰¹ דהיינו רוח ונפש המתדבקות יחד ונקשרות עם הנשמה לקיים מה שנאמר והשביע בצחצחות נפשך, וכדפי' בפרשת ויחי, והיינו שעולם בגן עדן של מעלה והם נהנים מעדן הנשמה (אור יקר).
¹⁵⁰² מפני שהעולם התחתון הזה בו משכן שתי בחינות עליונות קדושים וטמאים לזה "פליג ארעא" כדי שיהיה הבדל בין חצונים לקדושים ויהיה הישוב לקדושים והחורבן לטמאים לחצונים ואחר שחלקו לחצאין היה נמצא נקודה אמצעית שהיא קדושה חמורה נגדיי להיכל לבנת הספיר בין ישוב וחרבן ואין זו הכוונה לזה עשה "פליג ישובא" לחלקים וסבב הנקודה האמצעי' בחלקי הישוב כנקודה בתוך המרכז (אור יקר). כתב הרח"ו זלה"ה שחילוק זה הוא העוה"ז שהוא מוכן להתיישב בו הבריות לצד אחד (רמ"ז).

¹⁵⁰³ הוא גהינם התחתון לצד אחר, דהיינו לצפון שאין בו חלק ליישוב. ומ"ש לקמן ממדבר שהלכו בו ישראל, אין הכוונה שהוא אותה החורבה, שהרי סביבותיו יישובים הרבה, וגם יש בו יישובים כנראה מפרשת מסעי. אלא הכוונה שבכל מקום שהוא חרב וקשה ליישוב בני אדם יש בו שליטה לאותה החורבה הכוללת שהוא גהינם וס"א. ולכן דייק שביישוב אמר אסחר עלמא סחרניה דנקודא חדא, שהיא הקדש קדשים, אבל בחרבא לא אמר כן, משום דמובן הוא שהוא מצב החיצונים, אלא דמשמעו שאעפ"י שהוא בצפון מכל מקום יש לו שליטה גם במקומות הארץ השוממים כמדברות, ומכל מקומות שליטותיו לא נמצא לו יותר כח וממשלה כי אם באותו המדבר הגדול נחש שרף ועקרב, וישראל שלטו בו כל עוד שלא גרם החטא. זה הוא תמצית דבריו, וכן מוכח ממ"ש בשליחות השעיר אל ארץ גזרה, שמשם נראה אמיתות הענין שהרי הוא בארץ ישראל, אלא שלפי שאין בו הכנה ליישוב אדם לכן שולט עליו הס"א. והכי משמע גם כן מפרשת תצוה קפד ע"ב, ע"ש (רמ"ז).

<p>דא ארעא קדישא ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא ובאמצעיתא דארעא קדישא איהו ירושלם אמצעיתא דירושלם איהו בית קדש הקדשים¹⁵⁰⁴ וכל טיבו וכל מזונא דכל ישובא תמן¹⁵⁰⁵ נחית מלעילא¹⁵⁰⁶ ולית לך אתר¹⁵⁰⁷ בכל ישובא דלא אתון מתמן¹⁵⁰⁸:</p>	<p>של כל הישוב יורד לשם מלמעלה, ואין לך מקום בכל הישוב שלא נזון משם.</p>
<p>פליג חרבה¹⁵⁰⁹ ולא אשתכח חרבה¹⁵¹⁰ תקיפא בכל עלמא בר ההוא מדבר דתברו חיליה¹⁵¹¹ ותקפיה ישראל ארבעים שנה כמה דאת אמר (שם ה טו) המוליכך במדבר הגדול והנורא בההוא מדברא שלטא סטרא אחרא¹⁵¹² ובעל כרחיה אזלו ישראל עליה ותברו חיליה ארבעין שנין ואי ישראל ישתכחו זכאין באינון ארבעין שנין הוה מתעברא ההוא סטרא אחרא מעלמא ומדקא ארגיזו ליה לקודשא בריך הוא כל אינון זמנין אתתקף ההוא סטרא אחרא ונפלו כללו תמן תחות רשותיה:</p>	<p>חילק את החורבה ולא נמצא מקום חרב קשה בכל העולם, פרט לאותו מדבר ששברו ישראל כחו ותקפו ארבעים שנה, כמו שנאמר "המוליכך במדבר הגדול והנורא". באותו המדבר שולט הצד האחר, ובעל כרחו הלכו עליו ישראל, ושברו כחו ארבעים שנים. ואם ישראל נמצאו צדיקים באותם ארבעים שנים, היה עובר אותו הצד האחר מן העולם, ומשהרגיזו את הקדוש ברוך הוא כל אותן פעמים, התחזק אותו הצד האחר, ונפלו כולם תחת רשותו.</p>

¹⁵⁰⁴ יש עוד מייחד מן המייחד דהיינו "ירושלים וקדש הקדשים" (אור יקר).
¹⁵⁰⁵ והנה שפע החרבן והשממה שהם החצונים יש להם דרך וצנור לעצמן אמנם "כל טיבו וכל מזונא וכל ישובא" שהם יוניקם מן הקדש "תמן" בקדש הקדשים (אור יקר).
¹⁵⁰⁶ ואחר כך יתפשט בירושלם ואחר כך "בארעא קדישא" ואחר כך "בכל ישובא" (אור יקר).
¹⁵⁰⁷ אפילו השרים כעין ע' פרי החג (אור יקר).
¹⁵⁰⁸ על ידי צנור מיוחד לו לשפעו כל א' וא' לפי עניינו (אור יקר).
¹⁵⁰⁹ חרבה (דפ"ו).
¹⁵¹⁰ חרבה (דפ"ו).
¹⁵¹¹ קפד (הערת הזהר).

¹⁵¹² התיקון דמעשה בראשית, והוא כל התיקונים כולם אשר נעשה מאחר החטא דעץ הדעת עד ימות המשיח, הנה הוא מה שעולים ונבררים הניצוצי קדושה והשברי כלים מנפילתם וטביעותם בעמקי הקליפות דעולם התוהו, ועולים ומתתקנים ונעשים לכל חלקי המציאויות דהדצח"מ שבהעוה"ז, והנה הם עולים מתחילה מן האדמה אשר אררה ה' (בראשית ה כט), שהוא כל חלקי המדבריות והשממון שבהעולם אשר לא עבר בהם איש ולא ישב אדם שם (ירמיה ב ו), שהוא חלקי הקליפות והחיצונים, וכמ"ש בזה"ק (תרומה קנז ע"א, ופ' תצוה קפד ע"א). ובפרט בחלקי הצפון שבהעולם, ששם הוא מדור למזיקין ולזועות לרוחות ולשדים וכמ"ש בפדר"א (פרק ג) (דע"ה ח"ב כד ע"א). בהנסיון הנורא הזה הכניס הקב"ה את כל דור המדבר ג"כ, כי כל המדבר כולו הוא מקום הס"מ וחיילותיו, ושם הוא עומד בכל כחו ותוקפו, וכמ"ש בפ' תרומה (קנז ע"א) ולא אשתכח חרבה תקיפא (מדבר עצום) בכל עלמא בר ההוא מדבר (דע"ה ח"ב פב ע"ד). כל ענין הליכתם במדבר, כי שם הוא עיקר ממשלת הס"מ ושם הוא מקומו, ולכך הלכו שם. ושם ניתן להם התורה כדי לתברא תוקפיה וחיליה ולכתתא רישיה, וע"י הליכתם ועיכובם שם מ' שנה אתבר תוקפיה, וכמ"ש בפ' תצוה (קפד ע"א) וכן בפ' תרומה (קנז ע"ב) (דע"ה ח"ב קכח ע"א). היה אפשר מאז ולהלאה לטהר את הארץ מכל זיהמתה כולה, ולהסיר את כל תערובות הרע שבה אשר מעץ הדעת טו"ר, ולהעלותה ולקדשה בקדושת עץ החיים, שתהיה כולה קודש לה', וזה היה ג"כ ענין הליכת ישראל במדבר, וכמ"ש בזה"ק (פ' תרומה קנז, ופ' תצוה קפג סע"ב) ובמדבר אשר ראית כו' קודשא בריך הוא דבר לון לישראל במדברא (דע"ה ח"ב קל ע"ג). והנה בחי' עץ הדעת אשר היה בכל הי' ספ' דהעשיה שאמרנו, הנה היה בכל חלקי הדצח"מ שבהם, היינו בהדומם הוא מקום המדבריות, ששם הוא מקום מוכשר להשראת החיצונים, וכמ"ש בזה"ק (בשלח דף ס ע"א, ופ' תרומה קנז, ופ' תצוה קפד רע"א), וזהו מ"ש בגמרא (ברכות לא ע"א) מאי דכתיב בארץ אשר לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם כו', כל ארץ שגזר עליה אדם הראשון לישוב נתישבה, וכל ארץ שלא גזר עליה אדם הראשון לישוב לא נתישבה, והוא מקום המדבריות, שהוא מקום החיצונים (דע"ה ח"ב קמט ע"ב).

<p>ואי תימא והא משה דסליק על כל בני עלמא היך ומיתו (נפל) תמן לאו הכי דהא משה מהימנא לא הוה ברשותיה אלא ובהר העברים מאי העברים פלוגתא דאתפלגו עליה שליטין עלאין דלעילא ולא אתמסר בידא דממנא ושלטימא (וסטרא) אחרא ואשתאר הכי עד דאתא משה עבדא מהימנא ושליט עליה ואתקבר תמן ולא אתעסק ביה בקבורתיה בר קודשא בריך הוא בלחודוי (דכתיב) [שם לד ו] ויקבר אותו בני:</p>	<p>ואם תאמר, והרי משה שעלה על כל בני העולם, איך מת שם. לא כך, שהרי משה הנאמן, לא היה ברשותו אלא בהר העברים. מה זה "העברים". מחלוקת שנחלקו עליו שליטים עליונים שלמעלה, ולא נמסר בידי ממונה ושליט אחר, ונשאר כך עד שבא משה העבד הנאמן ושלט עליו, ונקבר שם, ולא התעסק בקבורתו רק הקדוש ברוך הוא לבדו, שנאמר "ויקבר אותו בני".</p>
<p>ויקבר אותו מאן ההוא דכתיב ביה בארז סתים (שמות כד א) ואל משה¹⁵¹³ אמר ולא כתיב מאן איהו ויקרא אל משה ולא כתיב מאן איהו אופי הכא ויקבור אותו ולא כתיב מאן איהו אלא ודאי האי אתר ידיעא איהו לגבי חברייה ועל דא בההוא טורא לא שליט עליה בר משה בלחודוי וואיהו אתקברו (דאיהו) תמן ובגין למנדע לכל דרין אחרנין דעלמא דאינון מתי מדבר יקומון ההוא רעיא דלהון אשרי ליה בגווייהו למהוי בלהו באתערותא דקיומא לעלמא דאתי:</p>	<p>"ויקבר אותו", מי אותו שנאמר בו בדרכ נסתר "ואל משה אמר", ולא נאמר מי הוא. "ויקרא אל משה" ולא נאמר מי הוא. כמו כן כאן "ויקבר אותו", ולא נאמר מי הוא. אלא ודאי מקום זה ידוע הוא לחברים, ולכן באותו ההר, לא שלט עליו רק משה לבדו, והוא נקבר שם. וכדי להודיע לכל הדורות האחרים של העולם, שאותם מתי מדבר יקומו, אותו הרועה שלהם השרה בתוכם, להיות כולם בהתעוררות העמידה לעולם הבא.</p>
<p>ואי תימא אי הכי דההוא מדברא איהו תקפא דסטרא אחרא היך פקיד קודשא בריך הוא על ההוא שעיר לשדרא ליה לטורא אחרא [דאקרי עזאזל] הוה לון</p>	<p>ואם תאמר, אם כך, שאותו מדבר הוא תוקף וכח הצד האחר. איך צוה הקדוש ברוך הוא על אותו שעיר לשלחו להר אחר, שנקרא עזאזל. היה להם</p>
<p>קנז/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>לשדרא ליה לההוא טורא דאזלי ישראל במדברא ביה אלא כיון דהא אזלו ביה ישראל ארבעין שנין¹⁵¹⁴ הא אתבר תקפיה ותקפיה אתתקף באתר דלא עבר ביה גבר תמן לעלמין ובההוא טורא הא הוה דיוריהון דישראל תמן ארבעין שנין;</p>	<p>לשלחו לאותו הר שהלכו בו ישראל במדבר. אלא כיון שהרי הלכו בו ישראל ארבעים שנים, הרי נשבר תקפו ותקפו התחזק במקום שלא עבר בו איש שם לעולמים. ובאותו הר, הרי היה דיוורם של ישראל שם ארבעים שנה.</p>
<p>אבל בהאי שעיר ההוא אתר איהו טנרא¹⁵¹⁵ תקיפא עלאה ותחות עמקא דההוא טנרא¹⁵¹⁶ דבר נש לא [יכיל למיעל] (עייל) תמן איהו שליט יתיר למיכל טרפיה בגין</p>	<p>אבל בשעיר הזה, אותו המקום הוא סלע חזק עליון, ותחת עומק אותו סלע, שאיש לא יכול להיכנס לשם הוא שולט יותר לאכול טרפו, כדי שיעבר מעל ישראל, ולא ימצא להם מקטרג עליהם בישוב.</p>

¹⁵¹³ וירא קג ע"ב (הערת הזהר).

¹⁵¹⁴ ואי אפשר לשולחו אלא למדברות הרחוקים מאד מאד, וזה אי אפשר להגיע שם ביום הכפורים, או אפשר שכיון שנשבר כחם במדבר הזה, שוב לא נשאר להם כח חזק בשום מדבר, ואם תאמר וכי אנו לבטל כחו אנו באים או להחזיקו אנו באים, ודאי לבטל כחו הוא כוונתינו, ואם כן יותר טוב להוליכו אל המדבר שנחלש כחו (אור יקר).

¹⁵¹⁵ טינרא (דפ"ו).

¹⁵¹⁶ טינרא (דפ"ו).

<p>דיתעבר¹⁵¹⁷ מעליהו דישראל ולא ישתבח בהו מקטרגא עליהו בישובא:</p>	
<p>שולטנותיה דרזא דמהימנותא גו אמצעיתא דנקודה דכל עלמא¹⁵¹⁸ ארעא קדישא בבי קדש והוקדשים ואף על גב דהשתא¹⁵¹⁹ לאו איהו בקיומא בזכותיה כל עלמא אתון ומזונא וספוקא ומתמן נפקא לכלא בכל אתר וסטרוא דישובא ובגין כך אף על גב דישראל והשתא לבר מארעא קדישא¹⁵²⁰ ועם כל דא מחילא (על כל חילא) וזכותא דארעא¹⁵²¹ אשתבח מזונא וספוקא לכל עלמא ועל דא כתיב (דברים ח י) וברכת את יהו"ה אלהיך¹⁵²² על הארץ הטובה¹⁵²³ אשר נתן לך¹⁵²⁴ על הארץ הטובה ודאי דהא בגינה מזונא וספוקא אשתבח בעלמא¹⁵²⁵:</p>	<p>שלטונו של סוד האמונה תוך מרכז הנקודה של כל העולם, הארץ הקדושה בבית קדש הקדשים, ואף על גב שעכשיו אינו בקיום בזכותו, כל העולם ניזון, ומזון וספוק יוצאים משם לכל בכל מקום, צד הישוב. ולכן אף על גב שישראל עכשיו מחוץ לארץ הקדושה, עם כל זה מכח זכות הארץ, נמצא מזון וספוק לכל העולם. ועל זה נאמר "וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך". על הארץ הטובה ודאי, שהרי בשבילה נמצא מזון וספוק לעולם.</p>
<p>מאן דאתעדן על פתוריה¹⁵²⁶ ומתענג באינון מיכלין אית ליה לאדכרא ולדאנא על קדושה דארעא קדישא ועל היכלא דמלכא דקא אתחריב ובגין ההוא עציבו דאיהו קא מתעצב על פתוריה בההוא חדוה ומשתיא דתמן קודשא בריך הוא חשיב עליה כאלו בנה ביתיה ובנה כל אינון חרבי דבי מקדשא זכאה חולקיה:</p>	<p>מי שמתעדין על שלחנו ומתענג באותם מאכלים, יש לו להזכיר ולדאוג על קדושת הארץ הקדושה, ועל היכל המלך שחרב. ובשביל אותו עצב שהוא מתעצב על שלחנו, באותה שמחה ומשתה של שם, הקדוש ברוך הוא חושב עליו, כאלו בנה את ביתו ובנה את כל חרבות בית המקדש, אשרי חלקו.</p>
<p>כוס¹⁵²⁷ של ברכה¹⁵²⁸ לא הוי אלא בתלתא בגין דהא מרזא דתלת אבהן קא מתברכא ועל</p>	<p>כוס של ברכה אינו אלא בשלשה, משום שהרי מסוד של שלשת האבות מתברך, ועל זה לא צריך כוס אלא בשלשה כוס של ברכה,</p>

¹⁵¹⁷ ירצה כל מגמתנו להאכיל לו השעיר כדי שיתעסק בו, ובין זה לזה ישראל מתכפרין לפני הקדוש ברוך הוא, ואנו מבקשים מקום מוכן שיתרצה לאכול בו לחמו, וכל עוד שהוא מקום שאינו חפץ בו כגון מדבר שאין דעתו עליו מפני חלישות חילו לא יבא, ואנו מחזרים אחריו, לזה ארץ גזרה עדיפא (אור יקר).

¹⁵¹⁸ מוסגר בדפ"ק.

¹⁵¹⁹ סוף סוף אשד מזון ושפע העולם אינו אלא דרך שם (אור יקר).

¹⁵²⁰ (ו)ה]שכינה גולה אחריהם ונותן שפע מזונם של ישראל ביד השרים כדפירשנו, היינו דווקא שתחלה יבא אל המקום הנועד, היינו מהיכל לבנת הספיר אל נקודת קדש הקדשים, ומשם אתפשט לסוד גלות ישראל בין השרים כדפירשנו (אור יקר).

¹⁵²¹ כלומר שם נשפע, ומשם מתחלק לשרים ולישראל שהם תחת רשות השרים (אור יקר).

¹⁵²² אפילו בחוצה לארץ (אור יקר).

¹⁵²³ ירצה על סבת ארץ הטובה שהיא ארץ ישראל (אור יקר).

¹⁵²⁴ המזון בחוצה לארץ, שהארץ הקדושה היא נותן מזון בחוץ, כלומר בשביל ארץ הטובה, אשר אותה הארץ הטובה נתן לך המזון והשפע בחוץ תחת יד השרים (אור יקר).

¹⁵²⁵ שאר יד השרים (אור יקר).

¹⁵²⁶ הרי הוא נהנה משפע הארץ ואם חס ושלום אינו מזכירה, הוא מתעדין מטוב שפעה ואינה מזכירה, אין לך כפוי טובה שהוא מתעדין בשלה והיא אינה בשלוה, אמנם כאשר האדם בא להתעדין אדכר ודואג על קדושת הארץ וחרבן המקדש, כיון שהיה מזומן לאכול, והוא מצר ודואג על חרבנה מתוך תענוג ושמחת לבו, הוא בונה אותה ממש, מפני שהוא עומד בשמחת המאכל (והמשה) [והמשתה] והענג הרומז למעלה בבניה, ומזכיר שם חרבן (הם) הוא] גורם שתזכר המלכות לגאולה בעדין ושמחה שהם חכמה ובינה, והיינו "כאלו בנה" וכו' מזכירתו אותו שם כדפירשנו (אור יקר).

¹⁵²⁷ עולה אלה"ם (אור יקר).

¹⁵²⁸ שמשפיעין בו מהחסד ברכה ודאי (אור יקר).

<p>דא לא אצטריך כוס אלא בתלתא כוס של ברכה אצטריך למיהב ליה בימינא ובשמאלא ולקבלא ליה בין תרווייהו בגין דאתיהיב בין ימינא ושמאלא ולבתר [ישתביק ליה] (דישתביק) בימינא דהא מתמן אתברכא:</p>	<p>צריך לתת אותה בימין ובשמאל ולקבלה בין שניהם, משום שניתנת בין ימין ושמאל. אחר כך ישאיר אותה בימין, שהרי משם מתברך.</p>
<p>עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה וכלהו הוו כדקא יאות בגין דתקוני דכוס של ברכה עשרה אינון והא אוקמוה חבריא כוס של ברכה אצטריך לאשגחא ביה בעינא¹⁵²⁹ בגין דכתיב (שם יא יב) עיני יהו"ה אלהיך בה ולא אצטריך לאתנשי מעינא אלא לאשגחא ביה:</p>	<p>עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכולם הם כראוי, משום שתקוני כוס של ברכה, הם עשרה. והרי פרשוה החברים, כוס של ברכה צריך להשגיח בו בעין, משום שנאמר "עיני ה' אלהיך בה", ולא צריך לשכוח מהעין, אלא להשגיח בו.</p>
<p>כוס של ברכה אתברך בהיאי¹⁵³⁰ ברכתא דקא מברך בר נש עליה לקודשא בריך הוא בגין [דאיהו] (כך איהו) רזא דמהימנותא ואצטריך לנטרא ליה בנטירו עלאה כמאן דאיהו חשיבותא דמלכא דהא בניניה אתברך פתוריה בשעתא דברכת מזונא דההוא בר נש מברך:</p>	<p>כוס של ברכה מתברך באותה ברכה שמברך האדם את הקדוש ברוך הוא, משום שהוא סוד האמונה, וצריך לשמרו בשמירה עליונה, כמי שהוא חשיבות המלך, שהרי בשבילו נתברך שלחנו בשעת ברכת המזון שאותו אדם מברך.</p>
<p>פתוריה אצטריך דלא יהא בריקניא דהא לית ברכתא משתכחא על פתורא ריקניא כמה דאוקמוה דכתיב (מ"ב ד ב) הגידי לי מה יש לבי בבית וגו' ועל דא פתורא לא אצטריך לאתחזאה בריקניא דהא ברכאן עלאין לא שריין אלא באתר שלים ורזא דא (שמות לא ו) ובלב כל חכם לב נתתי חכמה וכתיב (דניאל ב כא) יהב חכמתא לחכימין ועל רזא דנא שלחן דלחם הפנים דכתיב (שמות כה ל) ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד:</p>	<p>צריך ששלחנו לא יהיה ריקם, שהרי אין ברכה מצויה על שלחן ריק כמו שבארוה, שנאמר "הגידי לי מה יש לך בבית וגו'", ולכן שלחן צריך לא להראות ריקם, שהרי הברכות העליונות לא שורות אלא במקום שלם. וסוד זה "ובלב כל חכם לב נתתי חכמה", ונאמר "יהב חכמתא לחכימין [נותן חכמה לחכמים]" ועל סוד זה שלחן של לחם הפנים, שנאמר "ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד".</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>תנאין ואמוראין [ומארי מתניתין] אתכנשו כלכו דהא קא [מטא] (מטי¹⁵³¹) שעתא לתקנא¹⁵³² ביה¹⁵³³ מאני מלכא [לאזהרא¹⁵³⁴] ולאנהרא לאתקנא [לאתקנא] קמיה דאינון</p>	<p>תנאים ואמוראים התכנסו כולכם, שהרי הגיעה השעה לתקן בה כלי המלך להזהיר, להאיר להתתקן לפניו, שהן משכן מנורה שלחן מזבח כיוור וכנו ארון וכפרת וכרובים, והכל בשקל, ולכן צוה את ישראל "זה יתנו".</p>

¹⁵²⁹ עי' בפרשת משפטים דף צה עולימתא שפירתא וכו' ומ"ש האר"י שם (מ"מ).

¹⁵³⁰ בההוא (דפ"ו).

¹⁵³¹ מטו (דפ"ו).

¹⁵³² כיון שאין גשמיות בעולם הגשמי ראוי לתקן בסודות העולם הרוחני (אור יקר).

¹⁵³³ נמחק ביהל אור.

¹⁵³⁴ לאתסדרא (יהל אור).

<p>משכנא¹⁵³⁵ מנרתא¹⁵³⁶ פתורא¹⁵³⁷ מדבחא¹⁵³⁸ כיוור וכנו¹⁵³⁹ ארון וכפורת¹⁵⁴⁰ וכרובים¹⁵⁴¹ וכלא בשקל¹⁵⁴² ובגין דא מני (ליה) לישראל זה יתנו¹⁵⁴³ (שמות ל יג):</p>	
<p>קם תנא הדא ואמר [רעיא מהימנא ודאי] (וראי בוצינא קדישא) הכי הוא ולך מני¹⁵⁴⁴ למעבד כלהו הדא הוא דכתיב (שמות כה לא) ועשית מנורת (שם כג) ועשית שלחן והכי בכלא וראה ועשה ומכלא לא אתקשי לך למעבד אלא תלת מלין דרשימין באתוון דשמך מינורה¹⁵⁴⁵ שקלים¹⁵⁴⁶ ה'חדש¹⁵⁴⁷ אמאי אתקשי לך:</p>	<p>עמד תנא אחד ואמר, רועה הנאמן ודאי כך הוא, ואותך צוה לעשות את כולם, זהו שנאמר "ועשית מנורת" "ועשית שלחן", וכך בהכל. וראה ועשה, ומהכל לא התקשה לך לעשות אלא שלשה דברים רשומים באותיות שמך, מ"נורה ש"קלים ה"חדש, למה התקשו לך.</p>
<p>אמר ליה סבא סבא אתון מפיקין¹⁵⁴⁸</p>	<p>אמר לו זקן זקן אתם מוציאים</p>

¹⁵³⁵ מצד המלכות בעצמה (אור יקר). חשיב כאן י' דברים. דמזבחות ב' הם והם נגד ע"ס. ארון בינה היכלא פנימאה כמ"ש בת"ז ארון נור דליק בינה ע"ש. כפרת חכמה וכן באדם קרום של מוח. כרובים כתר ושם ודברתי אתך כו' שם השכינה. וכן באדם על הקרום משכן הנשמה באוירא דגלגלתא קד"א. וכן גלגלת באדם בינה כנגד ארון. וג' הראשונות באדם בראש ק"ק וכן בספירות הן ק"ק סתומין וכן במשכן בק"ק. משכנא מלכות כידוע. מנרתא חסד בדרום. שולחן גבורה בצפון. מזבח תפארת באמצע כ"ז ידוע וא"צ להאריך. ע"כ ותעמוד מלדת ד' סמכין דכרסייא כי מקום מלכות אצל ת"ת כידוע. ע"כ סיומא דגוף מסיים ג"כ המשכן מכאן ואילך לבר מגופא. כיוור וכנו נ"ה כמ"ש בת"ז שהן יוצקין מים ליסוד כיוור למעלה וכנו למטה שהן מעלה ומטה דו"ק. מזבח החיצון יסוד זיו איקונין של יוסף דומה לשל יעקב שניהם מזבח נקר' גוף וברית חד והן הכל כסדר. וכו"ז בשכינה בע"ס דילה. וז"ש "וכלא בשקל". שהוא מלכות כמ"ש לקמן (יהל אור).

¹⁵³⁶ מצד החסד (אור יקר).

¹⁵³⁷ מצד הגבורה (אור יקר).

¹⁵³⁸ מצד הקו האמצעי (אור יקר).

¹⁵³⁹ מצד נ"ה ארון המלכות בעצמה (אור יקר).

¹⁵⁴⁰ יסוד (אור יקר).

¹⁵⁴¹ נו"ה דהיינו ארון מלכות כפורת יסוד וכרובים תרין בייעין בבחינתם הפנימית (אור יקר).

¹⁵⁴² בסוד השם הנקרא שקל באצילות (אור יקר).

¹⁵⁴³ ר"ל זה השער כו' שהוא מלכות (יהל אור).

¹⁵⁴⁴ שהוא כולל כל הע"ם שהוא אילנא רבא כמ"ש בת"ז וע"י מתייחדת השכינה בכל הע"ס (יהל אור).

¹⁵⁴⁵ המנורה הוא נ' שערי בינה, ולכן היה במנורה כ"ב גביעים וי"א כפתורים וט' פרחים הרי מ"ב כנגד שם מ"ב, וז' קנים הרי מ"ט שערי בינה, והגוף של מנורה הוא שער נ' וזה שנתקשה בה משה. ועוד יש בו י"ז והוא שם של בינה (אדרת אליהו דברים א א).

¹⁵⁴⁶ ובגמרא (מנחות כ"ט א) איתא שרצים. ותוס' שם הקשו אמאי לא תני שקלים (יהל אור). ונראה דטעם קשיו הוא דאם ישראל מושרשים בחכמה ואינון קדש וכו' וכמו שאמר רבי אבא, איך יעלו למנין ואיך ישלוט בהם נגף אם ימנו לגלגלתם, וה' הוציא לו מטבע של אש מתחת כסא הכבוד, היא רחל היוצאת תחת יסוד אי' שהיא כסא הכבוד, ומטבע מפני שבה טבועים ומצויירים כל האורות העליונים, והיא של אש שנבנית מן הגבורות. ואמר לו זה יתנו, כלומר אין הכוונה על שרשם הצפון בעץ החיים אלא על הנגלה שהוא נקרא זה, ולפי שהיא נקראת קדש תחתון על שם אור אבא המאיר בה לכן אמר זה בלשון זכר (רמ"ז ח"ב רכה ע"ב).

¹⁵⁴⁷ עי' ספר הקנה (&): במה נתקשה משה, ועוד יכתוב חודש זה לכם ראש חדשים מאי החדש הזה עם הה"ן וכו'. כי אמר לו הקב"ה חדוש העטרה המתחדשת מת"ת זהו החודש ה' עם זה הוא ה' אחרון המתחדשת מהמדה הנקראת זה אות החדשה ונתקשה משה למה לא תהיה העטרה באור עצמו, וא"ל כזה ראה וקדש, הכוונה העטרה נקראת אשה בדגש כי עיקר קבלתה מפחד יצחק האש הגדולה ואז כל המקטרגים תובעים דין ממנה, ובזמן ההוא שהיא נתכסית לגמרי והיא כסויה בדין אז נותנים חלק למדת הדין שעיר ושעירים יקדו שם, ואותה מקדשים לת"ת ישראל ואז דוחה כל המקטרגים בחוץ ונותן להם השעיר הזה שלא יהיה להם רשות להכנס ולתבוע דין כי אין רצון המלך וכו'.

¹⁵⁴⁸ ר"ל אתם מוציאים הלימוד מן מקשה כו' (יהל אור).

קנח/א	
רעיא מהימנא:	
<p>קושיא דא [דאתקשה לי] [דאתקשי] מן (שמות כה לא) מקשה תיעשה המנורה ודאי מאנא דקודשא בריך הוא איהי שכינתא דאיהי מאנא לשמשא לבעלה איהי מנרתא דיליה דאתמר ביה (תהלים קיט קסד) שבע ביום הללתיך דאינון הגדולה והגבורה והתפארת והנצח (וכו' לך ה' הממלכה) ויסוד ומלכותו (עד מלכות) שבע¹⁵⁴⁹ [כלילא] (כלילן משבע) דרגין אלין שלשה¹⁵⁵⁰ קני מנורה מצדה האחד גופא ותרין דרועי דמלכא איהו¹⁵⁵¹ נר מצוה לאנהרא בהון ושלשה קני מנורה מצדה השני אינון תרין שוקין וברית ואיהו¹⁵⁵² נר מערבית¹⁵⁵³ לאנהרא בהון מנרתא דמלכא אתקריאת ואיהי נר לאנהרא ביה נר מצוה דאתמר ביה (שם יט ט) מצות יהו"ה ברה מאירת עינים:</p>	<p>קושיא זו שהתקשה לי, מן "מקשה תיעשה המנורה", ודאי שהכלי של הקדוש ברוך הוא היא שכינה, שהיא כלי לשמש את בעלה, היא המנורה שלו, שנאמר בה "שבע ביום הללתיך", שהם הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההודו יסוד ומלכות, בשבע כלולה משבע הדרגות הללו. שלשת קני המנורה מצדה האחד, גוף ושתי זרועות המלך, הוא נר מצוה להאיר בהם, ושלשת קני המנורה מצדה השני, הם שתי שוקים וברית, והוא נר מערבי, להאיר בהם מנורת המלך נקראת, והיא נר להאיר בו נר מצוה, שנאמר בו "מצות ה' ברה מאירת עינים".</p>
<p>ומאן רישא דמנרתא בינה ה עלאה דאית לה¹⁵⁵⁴ תלת קנין [בדיוקנא דא ה] [דדייקנא דא ו' ו' ו'] תלת ווי"ן דאינון תלת אבהן ה תנינא ג' קנים תניינין בדיוקנא דא [ה תלת ווי"ן] [ו' ו' ו'] דאינון נצח הוד יסוד הו [ומנרתא ודאמצעיתא] (באמצעיתא) בן י"ה¹⁵⁵⁵ על שמיה א(ת)קרי בינה איהו כליל ו' קנין לתתא בחושבן ו' בו' קנין דיליה:</p>	<p>ומי ראש המנורה, בינה, ה' העליונה, שיש לה שלשה קנים בדמות זה ה', שלש ווי"ם, שהם שלשת האבות. ה' השניה, שלשה קנים בדמות זה ה' שלש ווי"ם, שהם נצח הוד יסוד ה'. המנורה באמצע בן י"ה, על שמו נקראת בינה, הוא כולל ו' קנים למטה, בחשבון ו', בששת הקנים שלו.</p>
<p>ו' (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה תגא דספר תורה כצורת ז'¹⁵⁵⁶ מסטרא דעלמא דאתי לאו איהי מאנא לגביה ולא משמשא לגביה אלא עטרה על רישיה¹⁵⁵⁷ [אבל בעלמא</p>	<p>י "אשת חיל עטרת בעלה", כתר של ספר תורה, כצורת ז', מצד של העולם הבא. אינה כלי אליו ולא משמשת לו, אלא עטרה על ראשו. אבל בעולם הזה, הוא כמו זה, הוה"י,</p>

¹⁵⁴⁹ דהיא בת שבע כלילא מז"ס כמש"ו (יהל אור).

¹⁵⁵⁰ שלשת (דפ"ו).

¹⁵⁵¹ איהי (יהל אור).

¹⁵⁵² ואיהי (יהל אור).

¹⁵⁵³ ור"ל כי שני בחי' במלכות א' אצל ת"ת וא' תחת יסוד כמש"ו ולכך היא באמצע אצל ג"ס חג"ת נקראת נר מצוה ואצל נה"י נקראת נר מערבי. וז"ש (שבת כב ע"ב) שני מערבי עדות שהשכינה שורשה כו' (יהל אור).

¹⁵⁵⁴ ר"ל כל שם הוי"ה ב' ההי"ן בששה קנים י' ו' בקנה אמצעי כמש"ו (יהל אור).

¹⁵⁵⁵ ר"ל עד"א ת"ת שכולל כל הו"ק שלכך בישראל י"ב שבטים ו' דו"ק ו' דכללות בת"ת ולכך הן בקנה האמצעי ל' בקנה א' בבחי' כללותם (יהל אור).

¹⁵⁵⁶ ר"ל י' מלכות חכמה זעירא י' זעירא והיא כאן על המנורה תגא דס"ת כמש"ל לעיל י' על ו' צורת ז' (יהל אור).

¹⁵⁵⁷ מצד הבינה אינה צריכה לקבל שפע ממש ממנו כלל לא שפע זווג ולא שפע מזון ולמזון אמר לאו איהי מאנא. ולזווגא לא משמשא לשון תשמיש. או ירצה כי המלכות צריכה לקבל שפע זווג ממנו וצריכה התעוררות מצידה לשיבא השפע כי אם אין התעוררו' מלמטה אין שפע מלמעלה ולקבלת השפע אמר לאו איהי מאנא ולהתעוררות אמר ולא משמשא וזהו ענין יום הכפורים שאסור בתשמיש המיטה להיותה מקבלת מבינה ולא מחכמה כנודע. ולפיכך תמצא ביוד של שם הויה

<p>דין איהי כגוונא דא] הוה"י איהו מאנא תחותיה(ו) שמושא דיליה בכל ספירה דיליה בכל [אבר]1558 (עבר) דיליה בכל מדה דיליה:</p>	<p>הוא כלי תחתיו, השמוש שלו בכל ספירה שלו, בכל איבר שלו, בכל מדה שלו.</p>
<p>ובגין דא י' דא לזמנין איהו תחותיה לזמנין על רישיה (לזמנין באמצעיתא על רישיה יהו"ה) [יהו"ה] (תהלים קיה כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה ודא (שמות כז כ) להעלות נר תמיד דאיהו י' על הו"ה מסטרא דמנרתא באמצעיתא מחצית השקל1559 [הדא הוא] דכתיב (שמות ל יג) זה יתנו1560 כגוונא דא הו"ה בסופא במשכנא כגוונא דא הוה"י חמש אמות ארך מסטרא דה' עלאה וה' אמות רחב15611562 מסטרא דה' תתאה ואמה ו' וחצי1563 האמה י' ובלא אתרמיז באת ו'1564:</p>	<p>ולכן י' זו לפעמים היא תחתיו, לפעמים על ראשו, לפעמים באמצע. על ראשו, יהו"ה" "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", וזהו "להעלות נר תמיד", שהוא י' על הו"ה, מצד המנורה. באמצע, מחצית השקל, זהו שנאמר "זה יתנו" כזה "הו"ה". בסוף במשכן כמו זה הוה"י חמש אמות ארך מצד הה' העליונה וחמש אמות רחב מצד הה' התחתונה ואמה ו' וחצי האמה י' והכל נרמז באות ו'.</p>
<p>ודא איהו רזא (ישעיה מד ו) אני1565 ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים1566 דאתרמיז1567 בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י וכל שם1568 דשליש [הי] על י' נוקבא איהו מסטרא</p>	<p>וזהו סוד "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים", שנרמז בשם הזה, יו"ד ה"י ו"ו ה"י. וכל שם ששולט ה' על י' הוא נקבה, מצד השמאל. ואף על גב שמצדה של האות י' היא בראש, אחר שבשני הה"י היא בסוף, כמו זה</p>

הנרמזת בחכמה מילואו ו"ד ו' על ד' שהיא מאנא ומשמשא לגביה אבל בצורת ה' הנרמזת בבינה תמצאנה ה' ד' על ו' ולכן הוא עטרה על רישיה (שער מאמרי רשב"י וזהו הרקיע). בתיקון המלכות דלעתיד, שתהיה עטרת בעלה (משלי יב ד) ע"י שתעלה אז בבינה כמ"ש בספד"צ בסופו (דף לו ע"א) קרן ביובלא אתעטר, ור"ל כי עתה הנה היא בעטרה דז"א, ואיהי מאנא תחותיה (ע' רע"מ תרומה קנח ע"א ובמאמרי רשב"י שם), אבל לעתיד תעלה בעטרה דאימא ותהיה עטרה על רישיה, והוא באלף השביעי דאתחרב כלא וחד חרוב (ר"ה לא ע"א), ואז לבדו הוא ימלוך נורא, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב יא) (כללים ח"ב לד ע"ג).

1558 כמ"ש לקמן מבית ומחוץ תצפנו בשכינתא (יהל אור).

1559 מחצית הוא ו' ושקל הוא י' כדאיתא לקמן ר"פ תשא בפקודא (יהל אור).

1560 ראייה דהיא נקר' שקל ונקר' מחצית השקל דזו"ן להן כותל א' כידוע בסוד הנסירה וכותל היא כ"ו ת"ל. כ"ו עד"א הו"ה ונוקבא ת"ל שהכל פונים בו תלים של הלכות כמ"ש. וזהו שקל גי' ת"ל ולכן נקר' מחצית חצי לז"א וחצי לנוקבא ויתבאר לקמן יותר (יהל אור).

1561 אורך (יהל אור).

1562 ור"ל הקרש ארכו עשר אמות ב' הה"י ורחבו אמה וחצי ו' י' (יהל אור).

1563 מצה פרוסה כמ"ש בת"ז (יהל אור).

1564 ר"ל כמ"ש ל' חולם תגא. ו שורק אמצעי. ו חירק שימושא. ובג' מקומות הנ"ל משלמת אותו לע"ס. תגא ג"ר שימושא מלכות ולכן רמוזים בז' ג' כמ"ש בת"ז תגא ז' שימושא ג' שורק שוה אצלו ו"ק ושם ו'. וענין הו"ה שבעד"א הו"ה שלימה כידוע וגלוי ההו"ה הוא מבינה כמ"ש ברע"מ פ' בא ועטרת היסוד הוא ה' אחרונה שבשם כידוע והן הו"ה ומל' יו"ד משלמת השם. וכ"ז בבחינת השם שבת"ת אבל בכל ע"ס מתחיל מחכמה ומשלים במלכות כסדר וכן כד סלקת חכמה זעירא לחכמה שם הוא תגא ג"כ השם כסדר בת"ת כנ"ל (יהל אור).

1565 ר"ל מלכות. ראשון תגא בחכמה שנקר' ראשית (יהל אור). בבחי' שהיא כלל כל האצילות כולו וכולל את כולם, הנה אפשר לה עי"ז לעלות למעלה להיות שוה בשוה אליו, ומשתמשים שניהם בכתר אחד, כמ"ש הרב במיעוט הירח (פרק ב ושם סוף פרק א) בבחי' הז', וכן היא עולה ג"כ עוד למעלה למעלה, כמ"ש ברע"מ פ' תרומה (קנח ע"א), וע' פ' בראשית (כד ע"א) ופ' פינחס (רנו ע"ב) (כללים ח"א נג ע"ג), אמנם בפנימיותה שהוא עתה נעלם בה הנה היא באחדותה לעולם למעלה למעלה, ובסוד (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון, והיא סליקת על כל דרגין דלעילא כמ"ש (משלי לא כט) ואת עלית על כולנה (זהו"ק ח"ג כח ע"א), כי בהעלם הנה היא שורש הכל, כי היא עולה עד המלכות דא"ס וכמ"ש ברע"מ פינחס (רנו ע"ב) וע' פ' תרומה (קנח ע"א) ופ' בראשית (כד ע"א ע"ב), ותלוי עלייתה למעלה וגילוי אחדותה בהמלכות דא"ס כאשר יושלם תיקונהא (כללים ח"ב נ ע"ב).

1566 דשם נקר' שם מלא ה' אלקים (יהל אור).

1567 ג' יוד"י יו"ד בתחלה יו"ד אצל וא"ו יו"ד אחר ה' אחרונה (יהל אור).

1568 ר"ל שמלוי הזה רומז על מלכות שהשם זה נוקבא הוא שבו הה"י על יוד"י כמ"ש (יהל אור).

<p>דשמאלא [ו]אף על גב דמסמרא דאת י' איהי ברישא בתר דבתרין ההיין איהי בסופא כגוונא דא היי היי אתרן לרוב ונוקבא איהי אללא¹⁵⁶⁹ י' על והין (וי¹⁵⁷⁰) תנא תחות ה' שמוש כל שכן¹⁵⁷¹ תחות ו':</p>	<p>ה"י ה"י, נדון לרוב, והיא נקבה. אלא י' על ה', הוא כתר תחת ה', שימוש, כל שכן תחת ו'.</p>
<p>ובגין דלא¹⁵⁷² עבידנא קצוץ ופרוד ביחוד דלעילא דכלא יחודא חד נתקשה ליה (ה) למעבד [או תנאי¹⁵⁷³ או אמצעי או שמושא] וקודשא בריך הוא דידע כל מחשבתין אמר בתר דדא לטוב אתכוון דלא למעבד קצוץ ופרוד תיעשה המנורה תיעשה מעצמה¹⁵⁷⁴ כגוונא דשכינתא תיעשה מעצמו דקודשא בריך הוא בלא פרודא שאר מאנין¹⁵⁷⁵ (דבהון) [איהי] שכינתא שמוש (שם לו א) ויעש בצלאל:</p>	<p>ומשום שלא עשינו קצוץ ופרוד ביחוד העליון, שהכל יחוד אחד, התקשה לי לעשות או תנאי או אמצעי או שמוש. והקדוש ברוך הוא שיודע כל המחשבות אמר, מאחר וזה התכוון לטוב, שלא לעשות קבוץ ופרוד, תיעשה המנורה, תעשה מעצמה, כמו השכינה, תעשה מעצמו של הקדוש ברוך הוא, בלי פירוד. שאר הכלים שבהם היא שכינה, שימוש, ויעש בצלאל.</p>
<p>ובכל אתר דשכינתא תתאה¹⁵⁷⁶ איהי עטרה ודועמודא [דאמצעיתא] כד נשילת מן בינה דאיהו עלמא דאתי ודאי¹⁵⁷⁷ לית ידיעא לבר נש ובקודשא (מקודשא) בריך הוא ולא בכל מדות דיליה עד דיעול בהאי תרעאנה] דאתמר [על זה] ועלהו (ביה) (תהלים קיח ב) זה השער ליהו"ה¹⁵⁷⁸:</p>	<p>ובכל מקום ששכינה תחתונה היא עטרה של העמוד האמצעי, כשניטלת מבינה שהיא העולם הבא, ודאי אין הכרה לאדם בקדוש ברוך הוא, ולא בכל מידותיו, עד שיכנס לשער הזה, שנאמר עליו "זה השער לה".</p>
<p>באות ליה¹⁵⁷⁹ דאיהי¹⁵⁸⁰ כלילא מכל ספירה ומכל אתוון דשמהן מפורשים ונסתרים איהי [נקודה בכל] (נקודא לכל) את ואת שמושא תחות בעלה ואיהי עטרה על רישיה מסמרא דילה¹⁵⁸¹ דטעמי כגון סגו"ל נקודה תחות ירכי מלכא (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי ואיהי</p>	<p>באות ל' שהיא כלולה מכל ספירה ומכל האותיות של השמות מפורשים ונסתרים, היא נקודה בכל אות ואות, שימוש תחת בעלה, והיא עטרה על ראשו. מהצד שלה של הטעמים, כמו סגול, נקודה תחת ברכי המלך. "והארץ הדום רגלי". והיא באמצע עמו, מחצית השקל, בשורק, והיא עטרה על ראשו מצד הסגולתא.</p>

¹⁵⁶⁹ נמחק ביהל אור.

¹⁵⁷⁰ ר"ל בשם הנ"ל (יהל אור).

¹⁵⁷¹ ר"ל כנ"ל (יהל אור).

¹⁵⁷² ר"ל לפי שדרגא דמרע"ה כולל כל הע"ס וע"י מתייחד בכל הע"ס (יהל אור).

¹⁵⁷³ תגא (דפ"ו).

¹⁵⁷⁴ מעצמו (יהל אור). ר"ל מעצמו דקב"ה כמ"ש עצם מעצמי (יהל אור).

¹⁵⁷⁵ ר"ל לכך עשה בצלאל שהוא סיומא דגופא וע"י שכינה שימוש לכן לא עשה המנורה (יהל אור).

¹⁵⁷⁶ "דשכינתא תתאה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "בשכינה".

¹⁵⁷⁷ ר"ל דבעלמא דאתי עטרת תפארת כידוע (יהל אור).

¹⁵⁷⁸ ד' הוא לשון דלת ופתח ושער, כי היא השער לה¹⁵⁷⁸, כי אין לאדם שום התדבקות והתקרבות להקב"ה רק על ידה ע"י קבלת מלכות שמים. וכן כל הידיעה והתבוננות באלהותו ית"ש הוא לעולם רק על ידה דהיא מתפשטת ושורה בכל אחד ואחד מישראל, ועל ידה הוא כל השגה וידיעה בהקב"ה, וכמ"ש בזוה"ק תרומה (דף קנ"ח) ובתז"ח (דף ל"ב) (דע"ה ח"א ד ע"ג), כל תיקונם ובנינם הרי הוא רק מהמלכות דאצילות הנוק' דז"א (וכמ"ש בזוה"ק בראשית כב ע"א וכת ע"ב וכנודע), כי בה הוא עליית כל המ"ן וכל תיקונם אשר לכל העולמות בי"ע לעולם, כי רק היא השער לה' (כללים ח"א קד ע"ד).

¹⁵⁷⁹ ר"ל ז"ש לה' שהן ג' יודי"ן הנ"ל כולל כל הע"ס גי' למ"ד כנ"ל (יהל אור).

¹⁵⁸⁰ י"י איהי (נוסף בדפ"ו).

¹⁵⁸¹ נמחק ביהל אור.

192

<p>באמצעיתא עמיה מחצית השקל בשורק ואיהי עטרה על רישיה¹⁵⁸² מסטרא דסגולתא:</p>	
<p>זרקא¹⁵⁸³ מקף שופר הולך סגולתא בההוא [זמנא] (איהי) כתר על רישא דמלכא כתר יתנו לך יהו"ה אלהינו (איהו ידוועת) ההוא דאתמר ביה במופלא ממך¹⁵⁸⁴ אל [תדרוש ובמכוסה ממך אל] תחקור דב(י)ה אשתמודע דאיהו ראשון לעילא בתגא דהיינו סגולתא¹⁵⁸⁵ ואיהו (דאיהו) אחרון בסגול ומבלעדיו אין אלהים (ישעיה מד ו) בשורק וכלא בה אשתמודע¹⁵⁸⁶ (לתתא):</p>	<p>זרקא מקף שופר הולך סגולתא, באותו זמן היא כתר על ראש המלך, "כתר יתנו לך ה' אלהינו", היא ידועה באותו שנאמר בו "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור". שבה הוא נודע, שהוא ראשון למעלה בכתר, היינו סגולתא, והוא אחרון בסגול "ומבלעדיו אין אלהים" בשורק, והכל בה נודע (למטה).</p>
<p>מאן דאתדבק בה לתתא איהי מסלקא ליה לעילא ומאן דבעי לאסתלקא עלה לאדבקא לעילא מינה איהי משפילתו לתתא מינה ולית ליה חולקא בה ובגין דיעקב ואשתמודעו בה (אשתמודע) אוליפת</p>	<p>מי שנדבק בה למטה, היא מעלה אותו למעלה. ומי שרוצה לעלות עליה, להשיג למעלה ממנה, היא משפילה אותו למטה ממנה, ואין לו חלק בה, ומשום שיעקב נודע בה לימד</p>
<p>קנח/ב</p>	
<p>ולאו (ליה) לבנוי ומני דלא יבקשון לסלקא לדרגא לעילא מינה דאיהי כלא עילא ותתא ואמצעיתא הדא הוא דכתיב (בראשית מט כח) וזאת אשר דבר להם אביהם:</p>	<p>אותה לבניו, וציוה שלא יבקשו לעלות לדרגה למעלה ממנה, שהיא הכל, מעלה ומטה ואמצע, זהו שנאמר "וזאת אשר דבר להם אביהם".</p>
<p>נביא דהוה אשתמודע בה צווח ואמר למארי תורה¹⁵⁸⁷ חכמים באורייתא ועתירין בה ושמחים בחלקם צווח לגביהו ואמר (ירמיה ט כד) כה אמר יהו"ה אל יתהלל וגו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי דוד דהוה ידע בה אמר (תהלים כז ג) אם תחנה עלי מחנה וגו' בזאת אני בוטח¹⁵⁸⁸:</p>	<p>נביא שהיה מכיר אותה, צוח ואמר לבעלי תורה, חכמים בתורה ועשירים בה ושמחים בחלקם, צוח אליהם ואמר "כה אמר ה' אל יתהלל וגו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי". דוד שהיה מכיר אותה, אמר "אם תחנה עלי מחנה וגו' בזאת אני בוטח"</p>

¹⁵⁸² ה' אחרונה הנה הוא רק הגילוי דה' ראשונה וכו' ולכן הנה אין בהשם ב"ן (ושהוא הו"ה כפולה הכולל ז"ן, ע' מ"ן ומ"ד דרוש ח) רק ט' אותיות, כי שורשה נשאר בעטרה דאימא (כללים ח"ב ד ע"ד).

¹⁵⁸³ דאתזרקת לעילא כמ"ש בת"ז (יהל אור).

¹⁵⁸⁴ ח"א כד ע"א וח"ג רנו ע"ב (לש"ו), עי' תיקו"ז ריש תיקון ע'.

¹⁵⁸⁵ על האות בכתר על חו"ג צר"י כעין סגולתא שם היא ביר"ד. בה' בסגול תחות תרין ירכין ג"כ צר"י (יהל אור).

¹⁵⁸⁶ ר"ל בעד"א (יהל אור).

¹⁵⁸⁷ ר"ל זהו גבור גבורים בתורה [מצאתי כתוב על הגליון כמ"ש (יומא עא ע"א) אליכם אישים אקרא כו' אלו ת"ח כו' ועושים גבורה כאנשין] (יהל אור).

¹⁵⁸⁸ עי' תיקו"ז יג ע"א: ובגין דלית השגה [רשו – שם יז ע"א] לנביא וחוזו וחכם פחות מינה אמר הנביא כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו וכו' כי אם בזאת יתהלל וכו' וידוע אותי (ירמיה ט כב) ובגין דא יעקב אוליף לה לבנוי ויהיב לון קבלה מינה הדא הוא דכתיב וזאת אשר דבר להם אביהם (בראשית מט כח) ודוד דהוה ליה קבלה מינה אמר לגבה אם תחנה עלי מחנה וכו' (תהלים כז ג) רמיז לה בהאי תגא וסליק מחשבתיה לגבה ואמר לא יירא לבי וכו'.

<p>וירמיה חזא גלותא אריך וסמאל"ל [נ"א אתא] ונחש¹⁵⁸⁹ וכל ממנן [על] (ד)שבעין אומין¹⁵⁹⁰ [רבבי רבבן דנחית] (ברבו רבוון ודנחית¹⁵⁹¹ נחתיין) על ישראל וחזא האי קרא דאמר קודשא בריך הוא (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'¹⁵⁹² אמר נביא (איכה ג כא) זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל ואשר לא שת לבו גם לזאת¹⁵⁹³ עליה אתמר (תהלים צב ז) וכסיל לא יבין את זאת וזאת ליהודה ויאמר שמע יהו"ה קול יהודה (דברים לג ז) בגין דנטיר מאי דמני ליה אבוי זכה למלכו ודוד בגינה אסתלק למלכו דטרח כל יומיו עליה:</p>	<p>וירמיה ראה את אורך הגלות וסמאל"ל (בא) והנחש וכל הממונים של שבעים האומות בריבוא רבבות שיורדים על ישראל, וראה את הפסוק הזה שאמר הקדוש ברוך הוא "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'", אמר הנביא "זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל", ואשר "לא שת לבו גם לזאת", עליו נאמר "וכסיל לא יבין את זאת". "וזאת ליהודה ויאמר שמע ה' קול יהודה" לפי ששמר מה שצוהו אביו זכה למלכות. ודוד בשבילה עלה למלכות, שטרח עליה כל ימיו.</p>
<p>אמר בוצינא קדישא¹⁵⁹⁴ עליה אתמר (שם ד מד) וזאת התורה אשר שם משה וגו' (לפני בני ישראל) בה אזהרת לישראל בשעת מיתתך בה ברכת לישראל בכל שבט ושבט הדא הוא דכתיב (שם לג א) וזאת הברכה אשר ברך משה וגו' ובגין [דא אוקמוה] חברייא מארי מתניתין ודכתיב (במדבר יט יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל ואמרו עליה מאי כי ימות באהל אלא אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ולית מיתה אלא עוני דעני השוב כמת¹⁵⁹⁵:</p>	<p>אמר המנורה הקדושה, עליה נאמר "וזאת התורה אשר שם משה וגו'", בה הזהרת את ישראל בשעת מיתתך, בה ברכת את ישראל בכל שבט ושבט. זהו שנאמר "וזאת הברכה אשר ברך משה וגו'", ולכן פרשוה החברים בעלי המשנה, שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל", ואמרו עליה, מה זה כי ימות. אלא אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עני, שעני חשוב כמת.</p>

¹⁵⁸⁹ עי' בהגר"א על תיקו"ז סה ע"א: ב' יצירין תאווני וכעסני, שהן דר"ג, כמ"ש בז"ח רות (עח ע"ב), והן שור וחמור, טוב ורע, שבאין מעץ הדעת טוב ורע, והן שניהן רעין בסוד ח"ק דגיהנ"ם, חושבן חק, עשו וישמעאל, ס"ם ונחש שהוא רהב, מאדים ונגה.

¹⁵⁹⁰ עי' תיקו"ז כה ע"א: פתח אליהו ואמר כד נפיק שבתא ויומין טבין וישראל אינון תחות ממשלה דסמאל"ל ושבועין ממנן ודחקין לישראל קלא נפיק מן שמיא לגביה ויימא הכי יר"א בש"ת ודא בראשית יהא לך כסופא מן שמיא.

¹⁵⁹¹ דנחתי (דפ"ו).

¹⁵⁹² עי' תיקו"ז יג ע"א: וישראל דהוה לון קבלה מינה לא בעו מקודשא בריך הוא משכונא אחרא דיפדון לון בגינה מן גלותא אלא זאת הדא הוא דכתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וכו' (ויקרא כו מד) ונביא אמר בגינה כד חזא בנבואתא דחוקא דישראל תקיפא אמר זאת אשיב אל לבי וכו' (איכה ג כא) וזאת ליהודה ויאמר (דברים לג ז). ועי' בהגר"א על תיקו"ז עג ע"א: ואף גם זאת כו' (ויקרא כו מד), נסים נסתרים עביד עמנו בהסתר.

¹⁵⁹³ מלה"פ (שמת ז כג): ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת.

¹⁵⁹⁴ 'ולא הוה כדרא דא אלא דרא דמדברא', ולכן קראוהו בוצינא קדישא או בוצינא דנהורא, רצה לומר ניצוץ מנשמת משה רבנו ע"ה, שהיתה ממדריגת 'אבא' המאירה בזעיר ונוקביה, וניצוץ אבא הוא נקרא קדוש בכל מקום, כנודע (הקדמת עמק המלך). ועי' שער מאמרי רשב"י ז ע"א.

¹⁵⁹⁵ עי' בהגר"א על תיקו"ז סה ע"ב: וכן עניה אורייתא דבע"פ - דל"ל אלא מתורה שבכתב. ועי' יהל אור ח"ב ט ע"ג: כלל ישראל יעלה בת"ת מה שכעת הם עם עני דרגא דצדיק, ועיי"ש י ע"א: ישראל שהם עני וכו' אבל לע"ל וכו' בדרגא דת"ת ישראל. ועי' בהגר"א על תז"ח לו ע"ד: ז' דברים שהן בז"ת שהן חכמה ועושר כו' כמ"ש בספר יצירה פ"ד חכמה בימין ועושר בשמאל לכן כל חכם עני. ועי' ע"ח שער המוחין פרק ג: אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה כי התורה הוא ז"א כנ"ל שהוא תורה שבכתב והקיום שלו הם המוחין ואין התורה יכול להתקיים להיות לו מוחין המקיים אותו אלא ע"י בינה הנקראת מי כנודע אשר היא ממיתה עצמה בשביל התורה כי נה"י שלה מסתלקין האורות שלה ונשארין כמתים כלים בלי עצמות וגוף בלי נשמה ועושה כן בשביל התורה שהוא ז"א כדי שיתלבשו בתוכה המוחין שהם הקיום שלו. ועיי"ש שער מוחין דצלם א: בעת לידתו עלו אלו

<p>דאיהו קרבן (ו)עולה [ויורד¹⁵⁹⁶ ועולה] מסטרא דעשיר¹⁵⁹⁷ עולה ודאי דאסתלק עליה דכל עתירין כל טיבו¹⁵⁹⁸ דעבדין (כלהון) [רובא דלהון] לזכאה להון לעלמא דאתי ותמן איהי תנא על רישייהו בינוני דפלה ולמוכו (לזכאה) בתרין עלמין איהו מחצית השקל עמיה בעלמא דאתי כגון מצה דאתפליג הציה תחת המפה לאפיקומן בתר סעודה וחציה למצוה קדם סעודה¹⁵⁹⁹ ומסטרא דא [אתמר] (נאמר) באסתר¹⁶⁰⁰ (אסתר ה ו) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש:</p>	<p>שהוא קרבן עולה ויורד, מצד של עשיר עולה ודאי, שמתעלה עליו, שכל העשירים כל טוב שהם עושים רובם לזכותם לעולם הבא, ושם היא כתר על ראשם. הבינוני שעובד כדי לזכות בשני עולמות, הוא מחצית השקל, עימו בעולם הבא. כמו המצב שנחלקת חציה תחת המפה לאפיקומן אחר הסעודה, וחציה למצוה קודם הסעודה, ומצד זה נאמר באסתר "מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש".</p>
<p>אבל מאן דאיהו עני דממית גרמיה בנינה (כגון אנת) בגוונא¹⁶⁰¹ דילך רעיא מהימנא איהו קרבן יורד תחותך ואמאי בגין דמאן [דאשפיל] (דאשתדל) גרמיה בגין שכינתיה דקודשא בריך הוא איהו נחית עליה והאי הוא דאמר ודודו (הנביא) (תהלים קלח ו) כי רם יהו"ה ושפל יראה והנביא אמרו (ועוד) (ישעיה נז טו) כי כה אמר (י"י) רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו וגו' ואת דכא ושפל רוח [דאף] (ואף) על גב דאנא מרום וקדוש אשכון בגין ההוא דאתעביד דכא ושפל רוח בגין שכינתיה לסלקא לה משפלותא [דילה עטרא לרישיה] (עטרא לבישתיה) אנא נחית לדירא עמיה ובתר דבעלה דשכינתא נחית על בר נש איהי נחיתת מעל רישיה ויהיבת אתרא דרישא לבעלה ונחיתת לרגלוי דמלכא ורוא דמלה (שם סו א) השמים כסאי והארץ הדום רגלי:</p>	<p>אבל מי שהוא עני, שממית את עצמו בשבילה, בצורה שלך, הרועה הנאמן, היא קרבן עולה ויורד תחתך. ולמה, כי מי שמשפיל את עצמו בשביל שכינתו, הקדוש ברוך הוא יורד עליו. וזהו שאמר דוד "כי רם ה' ושפל יראה". והנביא אמר "כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו וגו' ואת דכא ושפל רוח", שאף על גב שאני מרום וקדוש, אשכון בשביל אותו שנעשה דכא ושפל רוח בעבור שכינתו, להעלותה משפלותה, עטרה לראשו, אני ארד לדור עמו. ואחר שבעל השכינה יורד על האדם, היא יורדת מעל ראשו ונותנת המקום של הראש לבעלה, ויורדת לרגלי המלך. וסוד הדבר "השמים כסאי והארץ הדום רגלי".</p>
<p>דמיומא דירית ובר נש נשמטא כלילא (נשמטא) מקודשא בריך הוא ושכינתיה מההיא שעתא¹⁶⁰² יתקר¹⁶⁰³ בן¹⁶⁰⁴ ואמר חד</p>	<p>שמיים שיורש אדם נשמה שכלולה מהקדוש ברוך הוא ושכינתו, מאותה שעה נקרא בן. אמר תנא אחד, וכי מאותו יום שיורש אדם נשמה כלולה מהקדוש ברוך הוא</p>

האורות של הכלים של נה"י דתבונה למעלה בחצי תחתון של הת"ת שלה ונתרוקנו אלו הכלים מן האורות שלהם עצמן ולא נשאר בהם שום חיות כלל ועיקר בסוד אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ואז בהיותן כלים ריקים נכנסו לתוכן המוחין דז"א.

¹⁵⁹⁶ עי' בהגר"א על תיקו"ז יא ע"ג: קרבן עולה ויורד - דאימא עילאה היא נקראת עולה כמ"ש בר"מ (צו דף כז ע"א), ומלכות נקראת חטאת כמ"ש (דף כח ע"א), ואצל העולה כתיב היא העולה, דסלקא. ואצל חטאת, כתיב וירד, כמו שמפרש והולך, דנחיתא, וזה עולה ויורד.

¹⁵⁹⁷ צדיק (אור יקר).

¹⁵⁹⁸ שהם א"צ לבקש העוה"ז (יהל אור).

¹⁵⁹⁹ היא סעודה הידוע (יהל אור).

¹⁶⁰⁰ היא שכינה ומבקש' בעד כל א' מישראל כמ"ש בת"ז (יהל אור).

¹⁶⁰¹ כגוונא (דפ"ו).

¹⁶⁰² צא ע"א (הערת הזהר). ר"ל כמ"ש ב'פ' משפטים כבא דקוב"ה ושכינתיה נטרין אותו בעצמן (יהל אור).

¹⁶⁰³ אתקרי (דפ"ו).

¹⁶⁰⁴ עי' ח"ג קיב ע"א, שמחלק בין לומדי נסתרות התורה שמכונים בנים, ללומדי החלק הנגלה שמכונים עבדים.

<p>תנא וכי מההוא יומא דירית בר נש נשמתא כלילא מקודשא בריך הוא ושכינתיה יתקרי בריהו מנא לן מהאי קרא דאמר דוד בספר תלים¹⁶⁰⁵ (תהלים ב ז) אספרה אל חק יהוה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך¹⁶⁰⁶:</p>	<p>ושכינתו יקרא בן. מנין לנו. מהפסוק הזה שאמר דוד בספר תהלים "אספרה אל חק ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך".</p>
<p>אמר ליה בוצינא קדישא רעיא מהימנא מאי היום ילדתיך אלא בנינך אמר דוד ברוח קדשא אני היום ילדתיך (בראשית כט ז) הן עוד¹⁶⁰⁷ היום גדול בההוא דאתמר ביה (דברים לד י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אנת קיימת בשכינתא (דברים ו ה) ואהבת את יהוה אלהיך¹⁶⁰⁸ בכל לבבך דהיינו גופא ובכל נפשך דהיינו נשמתא דחמש¹⁶⁰⁹ שמהן אית לה נשמה רוח נפש חיה יחידה ובכל מארך בכל ממונא דילך:</p>	<p>אמר לו המנורה הקדושה, רועה הנאמן, מה זה "היום ילדתיך". אלא בשבילך אמר דוד ברוח הקודש "אני היום ילדתיך", הן עוד היום גדול, באותו שנאמר בו "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה". אתה קיימת בשכינה "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך", היינו הגוף. "ובכל נפשך" היינו הנשמה, שחמשה שמות יש לה: נשמה, רוח, נפש, חיה, יחידה. "ובכל מארך", בכל ממונך.</p>
<p>קודשא בריך הוא ושכינתיה לא יזוז מינך בכל אלין אנת חשבת דאפילו הווי כל עלמיין תחות רשותך הוית יהיב לון לאקמא לשכינתא בקודשא בריך הוא ולאמלכא ליה בשכינתיה על כל ממנן דאומין דעלמא ולבתר לסלקא ליה ושכינתיה בדיוקנא דילך כלילא מכל מרות שבין [כל עלמיין] (ובכל עמין) ובמשריין עלאיין ותתאיין ועל כל ישראל:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא ושכינתו לא יזוז ממך בכל אלו. אתה חשבת שאפילו היו כל העולמות תחת רשותך, היית נותן להם להקים את השכינה עם הקדוש ברוך הוא, ולהמליכו עם שכינתו על כל הממונים של אומות העולם, ואחר כך להעלותו ושכינתו בדמותך הכלולה מכל המדות הטובות, בכל העולמות ובמחנות העליונים והתחתונים ועל כל ישראל.</p>
<p>קנט/א</p>	
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה בתר דאנת בריה על כל דחשבת למרך יקיוום על ידך ולא תזוז מניה לעלמיין אלא תהא ובדיוקניה בכלא (בדיוקנא לכלא) ואנת בגלותא גניז מבני נשא ואנא מעלמא דא שליחא דקודשא בריך הוא למימר מלין אלין קדמך ואנא מצווה מניה דלא למזוז¹⁶¹⁰ מינך בכל עת ושעתא דאננת בעי אנא וכל תנאיין ואמוראיין דמתיבתאן קום אשלים פקודין דמרך:</p>	<p>מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, מאחר שאתה בנו, על כל מה שחשבת לאדון שלך, יקים על ידך, ולא תזוז ממנו לעולמים, אלא תהיה בדמותו בכל. ואתה בגלות גנוז מבני אדם, ואני מהעולם הזה שליחו של הקדוש ברוך הוא לומר דברים אלו לפניך, ואני מצווה ממנו שלא לזוז ממך. בכל עת ושעה שאתה רוצה, אני וכל התנאים והאמוראים של הישיבות קום השלם מצוות רבונך.</p>
<p>פתח ואמר ועשו ארון עצי שטים (שמות כה י) ספר תורה עמודא דאמצעייתא ארון [דיליה]</p>	<p>פתח ואמר "ועשו ארון עצי שטים", ספר תורה, עמוד האמצעי, ארונו, השכינה. "מבית ומחוץ תצפנו", את הקדוש ברוך הוא בשכינתו</p>

¹⁶⁰⁵ תהלים (דפ"ו).

¹⁶⁰⁶ דירית נשמתא (יהל אור).

¹⁶⁰⁷ ר"ל אותו שנאמר בו עוד נביא כו' הוא בדרגא דהיום גדול דהוא עד"א גדול ה' כו' שהוא אילנא

רבא (יהל אור).

¹⁶⁰⁸ הו"ה - תפארת, אלקיך - מלכות (אור יקר).

¹⁶⁰⁹ ר"ל לכן כתיב נפשך (יהל אור).

¹⁶¹⁰ למיזז (דפ"ו).

<p>שכינתא מבית ומחוץ¹⁶¹¹ תצפנו (שם יא) לקודשא בריך הוא בשכינתיה מלבר ומלגו¹⁶¹² (דיליה) וכלא חד מה דלאו הכי בארון דהאי עלמא דאורייתא מלגו מין אחד וארון מין אחרא דא בכתיבת דיו ודא עין מצופה זהב דודאי אורייתא¹⁶¹³ חביבא מכלא הדא הוא דכתיב (איוב כח יז) לא יערכנה זהב וזכוכית:</p>	<p>מבחוץ ומבפנים, והכל אחד. מה שאין כן בארון של העולם הזה, שתורה מבפנים מין אחד והארון מין אחר. זה בכתיבת דיו, וזה עין מצופה זהב, שודאי התורה חביבה מהכל, זהו שנאמר "לא יערכנה זהב וזכוכית".</p>
<p>ומסמרא אחרא אפילו בהאי עלמא אחזי דכלא חד דיו ועין דדיו¹⁶¹⁴ מתפוחים¹⁶¹⁵ דאתעבידו בעין אינון וכל מלין דהוו מין¹⁶¹⁶ עין אינון¹⁶¹⁷ ועוד דיו אוכם מלבר וחזור מלגו הכי אינון [חכמים מארי תורה] (מארי אנדה) וחכמים אוכמים בהאי עלמא דאיהו לבר שפירין בההוא עלמא [דאתי] דאיהו ומולגו ובגין דא דיו לישנא דיו¹⁶¹⁸ לעבד להיות כרב¹⁶¹⁹ דיו יו"ד¹⁶²⁰ ידו חכמה¹⁶²¹ ותבונה ודעת דכתב בר נש בידו בדיו (ע"כ רעיא מהימנא)¹⁶²²:</p>	<p>ומצד אחר, אפילו בעולם הזה מראה שהכל אחד, דיו ועין, שהדיו מתפוחים, שהם נעשו בעץ, הם וכל הדברים של דיו מעץ הם. ועוד דיו שחור מבחוץ ולבן מבפנים, כך הם, חכמים בעלי תורה, וחכמים שחורים בעולם הזה שהוא מבחוץ, ויפים באותו העולם הבא שהוא מבפנים. ולכן דיו לשון של "דיו לעבד להיות כרב", דיו יו"ד, ידו חכמה ותבונה ודעת, שכתב אדם בידו בדיו.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>פתח רבי יוסי¹⁶²³ ואמר באינון רוזין עלאין דמשכנא כתיב (שמות כה מ) וראה ועשה בתבניתם ונגו' וכתיב (שמות כו ל) והקמת את המשכן כמשפטו ונגו' אוליפנא דאמר ליה קודשא בריך הוא למשה כל תקונין וכל דיוקנין¹⁶²⁴ דמשכנא כל חד וחד בדקא חזי</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר באותם הסודות העליונים של המשכן, נאמר "וראה ועשה בתבניתם ונגו'", ונאמר "והקימות את המשכן כמשפטו ונגו'". למדנו שאמר הקדוש ברוך הוא למשה, כל התקונים וכל הדמויות של המשכן, כל אחד ואחד כראוי לו, שהראה לו את מטטרון שמשמש כהן גדול לפנים. ואם תאמר, הרי לא הוקם המשכן למעלה עד היום שהוקם המשכן למטה. ולא שמש אותו נער</p>

¹⁶¹¹ ומבחוץ (דפ"ו).
¹⁶¹² בסוד נשיקין רוחא ברוחא (יהל אור).
¹⁶¹³ ר"ל אע"ג דאורייתא דיו וארונא זהב. וז"ש הה"ד לא כו' (יהל אור).
¹⁶¹⁴ מוסגר בדפ"ק.
¹⁶¹⁵ צ"ל מעפצים (יהל אור).
¹⁶¹⁶ וכל מלין דהוו כו'. צ"ל דדיו ור"ל כמ"ש (שבת כ"ג א) כל השרפים יפים לדיו כו' (יהל אור).
¹⁶¹⁷ "וכל מלין דדיו מן עין אינון" מוסגר בדפ"ק.
¹⁶¹⁸ ר"ל אע"ג דהת"ח דרע לו בעוה"ז דיו להיות כרב שג"כ בעוה"ז מל' גוון אוכמא כמ"ש שחורה אני ונאווה מלגאו (יהל אור).
¹⁶¹⁹ עי' תיקו"ז ב ע"א.
¹⁶²⁰ ר"ל חכמה זעירא יו"ד והיא דיו כנ"ל (יהל אור).
¹⁶²¹ כמש"ו דכתב ב"נ בידו בדיו ואותיות ידו י' חכמה ד' תבונה שהיא ד' שבבינה כידוע ו' דעת ידו ועם דיו מל' נשלם השם בס"ת עד"א. וז"ש בידו בדיו ועם ארון הכל א' כנ"ל (יהל אור).
¹⁶²² פנחס רמב ע"א פקודא דא להקריב מנחה (הערת הזהר).
¹⁶²³ ממרא זו, אינה בכל הספרים ואינה נסחא מדאי מדוייקת, ועם כל זה נפרש אותה בחזקת היד בע"ה (אור יקר).
¹⁶²⁴ ירצה לא תאמר שאמר הקב"ה למשה מציאות המשכן והוא נתחכם להבין סודותיו כדרכנו, אלא כל "תקונים" פירש למטה, דע שכלי זה רומז כך וכך, ולמעלה צורתו, והשכינה מתקנת בכך, וצריך להיות כך וכך, ולא תאמר שאמר לו דרך כלל ואחר כך נתחכם מעצמו על פרטי הדברים (אור יקר).

<p>ליה¹⁶²⁵ ורחמא (וחמא) ליה למטטרו¹⁶²⁶ דקא משמש לכהנא רבא לגו ואי תימא והא לא אתקם משכנא לעילא עד יומא דאתקם משכנא לתתא ולא¹⁶²⁷ שמש ההוא נער דלעילא עד יומא דשמשו לתתא בהאי משכנא אחרא:</p>	<p>שלמעלה עד היום ששמשו למטה במשכן הזה האחר.</p>
<p>אלא ודאי הכי הוא דהא משכנא לא אתקם לעילא עד דאתקם משכנא לתתא אבל חמא משה חיזו דכל משכנא ולא הוה מתסדר בקיומיה עד דאתקם משכנא לתתא וחמא ליה למטטרו¹⁶²⁷ משמש לבתר לאו דהוה איהו משמש אלא דהוה משמש לבתר ולא בהווא זמנא אמר ליה קודשא בריך הוא למשה חמי משכנא וחמי נער כלא מתעכב עד דיתקם הבא לתתא:</p>	<p>אלא ודאי כך זה, שהרי המשכן לא הוקם למעלה עד שהוקם המשכן למטה. אבל משה ראה את כל מראה המשכן, ולא היה מסתדר בקיומו עד שהוקם המשכן למטה וראה את מטטרו¹⁶²⁷ משמש אחר כך. לא שהוא היה משמש, אלא שהיה משמש אחר כך, ולא באותו זמן. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, ראה את המשכן וראה את הנער, הכל מתעכב עד שיוקם כאן למטה.</p>
<p>ואי תימא אי הכי מטטרו¹⁶²⁸ איהו דקא משמש אלא ודאי משכנא דיליה איהו¹⁶²⁸ ומיכאל כהנא רבא איהו דקא משמש גו ההוא משכנא דמטטרו¹⁶²⁸ כגוונא דמשמש כהנא רבא</p>	<p>ואם תאמר, אם כן מטטרו¹⁶²⁸ שהוא המשמש, אלא ודאי שהמשכן הוא שלו, ומיכאל הכהן הגדול הוא שמשמש בתוך אותו משכן של מטטרו¹⁶²⁸, כמו שמשמש הכהן הגדול העליון למעלה בתוך משכן אחר הנסתר שלא התגלה, בסוד העולם הבא. שני משכנות הם,</p>

¹⁶²⁵ כל קדש וקדש, רומז לשרף פלוני ולכך מדתו כך וכך, וכלי פלוני רומז לכך ומדתו כך וכך (אור יקר).

¹⁶²⁶ הענין שהמשכן עם שנפרש סוד פרטי כליו בספירות, לא היה בספירות בסוד אצילות, אלא היה עניינו בסוד נער מטטרו¹⁶²⁶ דהיינו בהיכלות, ואין מטטרו¹⁶²⁶ פרטי אחד אלא הוא כולל כמה עולמות דיצירה כדפירשנו לעיל, ולזה כל בחינת עולמו נרמז במשכן שלם כלול ומתוקן, ופרטי פרקיו נתחיו ואבריו, הם קרשיו קרסיו בריחיו עמודיו ואדניו הם רומזים כחות פרטיים שבו, כענין קרשים שהם רומזים בשרפים, כאומרו עצי שטים עומדים וכתוב שרפים עומדים, וכעין יתדות המשכן שהם רומזים לכחות שהם חוץ להיכלות נקראים יתדות המשכן, וכיוצא כל עניינו הם רומזים לפרטיים בהיכלות, ולזה ידרש בספירות ברמזיו, והם כחות למטה במטטרו¹⁶²⁶ נגדיים לספירות העליונות, שכך ההיכלות בית קיבול לספירות, וחותרם הנחתם מהן, וכן בתיקונים קראם חותמין דשעוה וכיוצא וסוד העבודה הנעשית פנימה בקדש הוא סוד קרבן לה', דהיינו ייחוד שם יהו"ה 'ו' בה' ו' בה', וכן ייחוד שם אדני' כל פרקיה, ואחר כך קשר שני שמות יחד יאהדונה"י בסוד האין סוף המייחדם ומקשרם. וענין זה נעשה בסוד קשר ההיכלות שפירשנו לעיל סימן י"ד, והיינו סוד מטטרו¹⁶²⁶ שהוא שר ההיכלות, והם הנקראים עולם היצירה עולם מטטרו¹⁶²⁶, וסוד אהב"ה העולה למעלה למעלה הוא הנקרא כהן עולה מצד ימין, והאהבה הזאת לא תעשה אלא בנשמתן של ישראל או בתפלתן, ולזה נאמר מיכאל שהוא בהיכל הרצון ששם עיקר סדר האברים וקשר ההיכלות מקריב נשמתן של ישראל, ומכניסן להיכל קדש הקדשים, ומשם ולמעלה נאמר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, (ולזה יקשה אומרו מיכאל עומד ומקריב והכא קאמר מטטרו¹⁶²⁶ משמש וכו') ולזה יקשה אומרו מיכאל עומד ומקריב, והכא קאמר "מטטרו¹⁶²⁶ משמש לכהנא רבא" ואינו, ונקט הכי משום דכל עיקר הייחוד הזה נעשה בעולם מטטרו¹⁶²⁶, [והיינו דקאמר הכא מטטרו¹⁶²⁶ משמש לכהנא רבא כי הוא ע"ד הכללי כנזכר], ופרק מפרקיו מיכאל, (ועל דרך הכלל) ועל דרך הפרט מיכאל הוא חלק הכהן שבו הוא סוד הקרבן, עם היות שהכל יחד נעשה קרבן יחד בקשר כל ההיכלות, והכל נעשה אחד בהיכל הרצון, ומשם נקשר בהיכל קדש הקדשים וכו' ומשום הכי קאמר הכא בריש דבריו "וחמא ליה למטטרו¹⁶²⁶" ומסיק "משכנא דיליה איהו ומיכאל כהנא רבא איהו דקא משמש, ועיי"ש. ובעולם העליון כל המשכן ואבריו ופרקיו נקשרים בקרבן כענין ירידת שכינה על ידי קרבן במשכן התחתון, ונקשר הגשמי ברוחני, כך על ידי הקרבן המשכן הרוחני נקשר ברוחני, דהיינו משכן מלכות עם חייליה, רוחני ט' ספירות עד ההוא יחיד נעלם הקושר הכל, וייחוד זה לא נעשה למעלה עד שהוא נעשה למטה (אור יקר).

¹⁶²⁷ קמג ע"א (הערת הזהר).

¹⁶²⁸ מצאתי כתוב שר"ת ועשו ל"י מ'קדש ו'שכנתי ב'תוכם ר"ת בגי' חנו"ך, ומזל"ן שבזה אתי שפיר אומרו ועשו בלשון נסתר דקאי אמלאכים שיתקנו המקדש העליון, ואחר כך אמר וכן תעשו, לישראל (רמ"ז).

<p>עלאה לעילא גו משכנא אחרא סתימא דלא אתגלייא ברזא דעלמא דאתי תרין משכנין אינון חד איהו סתימא עלאה וחד האי משכנא דמטטרון תרי כהני אינון חד אור קדמאה וחד מיכאל כהנא רבא לתתא:</p>	<p>אחד הוא נסתר למעלה, ואחד המשכן הזה של מטטרון. שני כהנים הם, אחד אור ראשון, ואחד מיכאל הכהן הגדול למטה.</p>
<p>מכאן רזין סתימין דבי משכנא מפומא דבוצינא משכנא עלאה¹⁶²⁹ אתבני על תריסר¹⁶³⁰ מרגליטין שייפין עלאין ימינא ושמאלא שמאלא וימינא:</p>	<p>מכאן סודות נסתרים של בית המשכן, מפי המנורה, המשכן העליון נבנה על שתיים עשרה מרגליות איברים עליונים, ימין ושמאל שמאל וימין.</p>
<p>תלת שמהן¹⁶³¹ אינון כלילן כחדא ודא עייל בדא ודא עייל בדא א"ל קדמאה ואתסדר בימינא א איהו קדמאה¹⁶³² דאיהו¹⁶³³ ימינא ואגלים ואתצייר ברזא דימינא וכד עייל וקא משמש לגו¹⁶³⁴ אתאחד בהדיה ל¹⁶³⁵ ואקרי ברזא דיליה א"ל דהא ל מרזא דלעילא גו קדש הקדשים נפק¹⁶³⁶:</p>	<p>שלשה שמות הם כלולים כאחד, וזה נכנס בזה וזה נכנס בזה. א"ל הראשון, ומסתר בימין א, היא ראשונה שהיא ימין, ומתגשם ומצטייר בסוד הימין. וכשנכנס ומשמש בפנים, נאחז עם ל, ונקרא בסודו א"ל. שהרי ל מסוד שלמעלה בתוך קדש הקדשים יצא.</p>
<p>לאו דתמן אנגלים¹⁶³⁷ אלא ודאי כד נפק אנגלים כשאר אתוון דכד נפקו מרזא דעלמא דאתי אנגלימו ואתציירו¹⁶³⁸ אופ הכי האי ל' אף על גב דאיהו רזא דלעילא לא אנגלים עד דנפק לבר וכדין א"ל ודא רזא דימינא:</p>	<p>לא ששם התגשם, אלא ודאי כשיצא, התגשם כשאר האותיות. שכשיצאו מסוד העולם הבא, התגשמו והצטיירו כמו כן כאן, הל' הזו, אף על גב שהיא סוד שלמעלה, לא התגשמה עד שיצאה החוצה, ואז א"ל, וזהו סוד הימין.</p>
<p>שמאלא כליל בנויה לימינא ונטיל האי שמא לגביה¹⁶³⁹ ואתכליל בהדיה וכד אתכליל</p>	<p>השמאל כולל בתוכו את הימין ונוטל את השם הזה אליו ונכלל עמו וכשנכלל</p>
<p>קנט/ב</p>	
<p>בהדיה אקרי איהו אלהים ואי תימא הא אקדים שמאלא ברזא דעלמא דאתי¹⁶⁴⁰ ודאי הכי הוא אלא כד נפקו דרגין¹⁶⁴¹ ברזא דאתוון מגו עלמא דאתי בעא שמא דא¹⁶⁴² לאתחזאה</p>	<p>עמו הוא נקרא אלהים. ואם תאמר, הרי הקדים השמאל בסוד העולם הבא, ודאי זה כך. אלא כשיצאו הדרגות בסוד האותיות מתוך העולם הבא, רצה השם הזה להראות ולהבנות. להראות על אותו מקום שיצאו משם, ונבנה שם זה כדוגמא זה, א"ל בתחילה</p>

¹⁶²⁹ בינה (רח"ו במ"מ).

¹⁶³⁰ פי' הם ו'ק דזעיר כל אחד כלול מחבירו. ונ"ב נסחא אחרין' תליסר והם י"ג אתוון אל אלהים אלהינו שהם נגד חג"ת והם כסף זהב נחשת עכ"ל (מ"מ).

¹⁶³¹ פירוש חג"ת (מ"מ).

¹⁶³² חסד ראשון אור (רח"ו במ"מ). עי' ביאורים ח"א עט ע"א.

¹⁶³³ ויקרא ג ע"א (הערת הזהר).

¹⁶³⁴ פי' בתוך הבינה (רח"ו במ"מ).

¹⁶³⁵ בינה (רח"ו במ"מ).

¹⁶³⁶ עי' ע"ח שער דרושי הצלם דרוש ד' ודרוש ה'.

¹⁶³⁷ פי' לא שבבינה נגלמו האותיות אלא אחר שיצאו ממנה (מ"מ).

¹⁶³⁸ חומר האותיות וצורתם הוא רק אחר שיצאו מהבינה, והוא בהזו"ן שהם הז"ת (ביאורים ח"א עט ע"א, ועיי"ש סב ע"ג).

¹⁶³⁹ פי' אל שהוא בימיו (מ"מ).

¹⁶⁴⁰ פי' השמאל צריך להקדים שהוא אלהים מפני שאלהים רומז לבינה שהיא עלמא דאתי ואמאי הקדמנו אל לשם אלהים. ותירץ ודאי הכי הוא שבינה קודמת (מ"מ).

¹⁶⁴¹ אחר גלויים והתפשטותם לחוץ (אור יקר). דהיינו שאנו אומרים אחר שיצאו מאימא (מ"מ).

¹⁶⁴² וכיון שענין הוראה זו הוא חוץ, מורה ממטה למעלה כמציאות שם החסד תחלה מורה יוצא מחסד ואח"כ מורה שקודם לחסד יצא מבינה דהיינו א"ל כשם החסד ממש (אור יקר). פי' אלהים שהוא בגבורה (מ"מ).

<p>ולאתבני לאחזאה על ההוא אתר¹⁶⁴³ דנפק¹⁶⁴⁴ מתמן ואתבני שמא דא¹⁶⁴⁵ כגוונא דא א"ל¹⁶⁴⁶ בקדמיתא בסטרא דימינא אתכליל גו שמאלא¹⁶⁴⁷ ונטיל ליה שמאלא ואקרי אלהים ודא איהו רוא דימינא¹⁶⁴⁸ ובשמא [א"ל] דאלהים¹⁶⁴⁹ ועל רוא דא בכל אתר דאיהו דינא תמן איהו רחמי¹⁶⁵⁰ דהא כליל איהו דינא¹⁶⁵¹ והא אתבני ואתחזי¹⁶⁵²:</p>	<p>בצד הימין נכלל בתוך השמאל, ונוטל אותו השמאל ונקרא אלהים, וזהו סוד הימין בשם (אל) של אלהים. ועל סוד זה, בכל מקום שהוא דין, שם הוא רחמים, שהרי הוא כולל דין, וזה נבנה ונראה.</p>
<p>ההוא דנפק מתמן אמצעיתא¹⁶⁵³ נטיל לתרווייהו¹⁶⁵⁴ ואשתלים ואקרי אלהינו¹⁶⁵⁵ הא הכא שלימו דאתחזי מרוא דעלמא עלאה וכלא אתכליל דא בדא כיון דהאי אמצעיתא אשתלים שרא עליה שמא קדישא¹⁶⁵⁶ מפתחא</p>	<p>אותו שיצא משם, האמצעי, נוטל את שניהם ומשתלם ונקרא אלהינו, הרי כאן השלמות שנראית מסוד העולם העליון, והכל נכלל זה בזה. כיון שהאמצע הזה השתלם, שורה עליו השם הקדוש, המפתח של הכל שנקרא יהו"ה, ואז נוטל את כל הצדדים מעלה ומטה ימין ושמאל ולכל הצדדים האחרים, ולכן כשנשתלם מסוד שני הצדדים מימין ושמאל, נקרא אלהינו, הרי כאן ימין ושמאל ואמצע בכלל השם הזה, וזה נראה ונבנה, הסוד שהאותיות יצאו משם, כך נבנה ונראה כל אחד ואחד.</p>

¹⁶⁴³ פי' בינה שנק' ג"כ אלהים א"נ ה"ק היה לנו להקדים אותיות ה"ם לשל אל לפי שהוא שמאל קו הבינה שהיא עלמא דאתי ותירץ כדי שיהיה בגבורה שהיא ענף מן הבינה שם אלהים כמו בינה הנק' אלהים (מ"מ).

¹⁶⁴⁴ דנפיק (דפ"ו).

¹⁶⁴⁵ בגבורה (אור יקר).

¹⁶⁴⁶ היינו א"ל שבחסד דהיינו א' חסד ל' בינה ולא ששם א"ל שבשם אלהי"ם ענין אחר וז"ש "א"ל בקדמיתא בסטרא דימינא" והוא עצמו "אתכליל גו שמאלא ונטיל ליה שמאלא" ורצה בו ולא נעשה זר להכלל בו מן הטעם שפירשנו שיצא מחסד וקודם מבינה והור העל ב' מקומות אלו ממטה למעלה (אור יקר).

¹⁶⁴⁷ פי' ה"ם דאלהים הוא בשריאל ואל שהוא הימין נכלל בו ונעשית אלהים (מ"מ). כשהוא לטובה הנה מתבסמין הגבורות בחסדים ונמתקין ונעשים לרשפי אש שלהבת י"ה, שלהובין דרחימו, ובסוד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, וכמ"ש בזוה"ק ויחי (רמה ע"א) ופ' קדושים (פד ע"א), ואז הוה מציאות הגבורות וגילויים בטובה שאין למעלה מהם, כי אז הוה התכללות שמאלא בימינא וימינא בשמאלא (ע' רע"מ פ' עקב רעא ע"א וע"ב ופ' תרומה קנט ע"ב) בבחי' התהפכות דינא לרחמי, ע"ד שאמרו (ב"ר פל"ג סי' ג, וברע"מ פינחס רמח ע"א) כי הגבורות בעצמם נעשו לטובה שאין למעלה מהם כנז', כי מהם הוא כל טוב הצפון (כללים ח"א עז ע"ג), ועי' ביאורים ח"א עז ע"ד.

¹⁶⁴⁸ (נ"א א"ל בשמא וכו') נוסף בדפ"ו.

¹⁶⁴⁹ נראה דהכי קאמר כי שם אלהים כולו רמז בימין וכדמסיק לקמן (אור יקר).

¹⁶⁵⁰ ח"ג סה ע"א (לש"ו). ויש מבא אל החסד בפעולה ההיא לא חסד שבגבורה דהיינו א"ל שבשם אלהי"ם אל חסד ממש (אור יקר).

¹⁶⁵¹ ששם א"ל שבחסד עצמו הוא כלול מהגבורה וזה כמו שיתבאר לקמן (אור יקר).

¹⁶⁵² ירצה כיון שהגבורה כלולה בחסד וכן חסד כלול בגבורה ממילא נבנה ונראה שם אחד שלישי המורה על זה וז"ש "והא אתבני ואתחזי" אין צריך עניינים אלא כבר נבנה ונראה "ההוא דנפק מתמן" היינו יעקב שהוא יוצא מכללות חסד וגבורה, ולזה לא נטה אל הימין מפני הגבורה ולא נטה אל השמאל מפני החסד (אור יקר).

¹⁶⁵³ ת"ת (אור יקר ורח"ו במ"מ).

¹⁶⁵⁴ ב' אותיות מכל א' וא' והם ששה אותיות בו א"ל שתיים מימין, ה"י שתיים משמאל נ"ו שתיים מעצמו יוצא מבינה והיינו "אמצעיתא" נ"ו "נטיל לתרווייהו" אלהי" ו"אשתלים" בסוד המזגת הרחמים (אור יקר).

¹⁶⁵⁵ פי' אל הוא חסד ה"י דאלהינו הוא גבורה כמ"ש לקמן שמאלא נטיל תרין ואינון ה"י נ"ו דאלהינו הם מ' ות"ת כי ו' הוא בחינת הת"ת. והנ"ו כפופה היא בחינת המלכות שהיא דבוקה תמיד באחורי הת"ת (מ"מ).

¹⁶⁵⁶ פי' שעיקר שם הוי"ה הוא בת"ת (מ"מ).

<p>דבלא¹⁶⁵⁷ דאקרי יהו"ה¹⁶⁵⁸ וכדין נטיל לכל סטרין עילא ותתא¹⁶⁵⁹ ימינא ושמאלא¹⁶⁶⁰ ולכל סטרין אחרנין¹⁶⁶¹ ועל דא כד אשתלים מרזא דתרין סטרין מימינא ושמאלא אקרי אלהינו הא הכא ימינא ושמאלא ואמצעיתא נכללא דשמא דא ודא אתחזי ואתבני רזא דאתוון נפקו מתמן כגוונא דא אתבני ואתחזי כל חד וחד:</p>	
<p>הא אתכליל ימינא בשמאלא ונטיל שמאלא שמא דימינא ימינא אן כליל בגויה¹⁶⁶² שמאלא למהוי נטיל ימינא רזא דשמאלא אלא כד אתכליל ימינא בשמאלא ונטיל שמאלא שמא רזא דימינא ימינא כליל בגויה שמאלא שמ"א א"ל¹⁶⁶³ ואיהו הי"ם¹⁶⁶⁴:</p>	<p>הרי נכלל ימין בשמאל, ונוטל השמאל את שם הימין. איפה כלול בתוכו השמאל, שהימין יטול את סוד השמאל, אלא כשנכלל ימין בשמאל, ונוטל השמאל את שם סוד הימין, הימין כולל בתוכו את השמאל, השם א"ל והוא הי"ם.</p>
<p>אמאי הכי¹⁶⁶⁵ אלא בשעתא דאתבני ההוא אתר דנפקו מתמן נטיל לשמאלא¹⁶⁶⁶ תריין¹⁶⁶⁷ אתוון¹⁶⁶⁸ ימינא נטיל חד¹⁶⁶⁹ מרזא דעלמא דאתי שמאלא תריין ואיהו והי"ם¹⁶⁷⁰ (הים) כדין ימינא כליל בגויה לשמאלא ונטיל לאת בתראה¹⁶⁷¹ ונטיל י' דהוה בשמאלא¹⁶⁷² ם איהו בשלימו¹⁶⁷³ ומ"ם ואתבני הכי מים בההוא י' דנטיל יתיר כדין ימינא כליל ליה לשמאלא בגויה:</p>	<p>למה כך, אלא בשעה שנבנה אותו המקום שיצאו משם, נוטל השמאל שתי אותיות, הימין נוטל אחת מסוד העולם הבא, השמאל שתיים, והוא הי"ם. אז הימין כולל בתוכו את השמאל, ונוטל האות האחרונה ם, ונוטל י' שהיתה בשמאל, ם היא בשלמות מ"ם, וכך נבנה מ"ם. באותו י' שנוטל יותר, ואז הימין כולל את השמאל בתוכו.</p>

¹⁶⁵⁷ ודע כי מה שאמרנו כי השמות דאלהי"ם ואדנ"י הם בבי"ע, הנה האמת הוא כי עיקרם הוא ג"כ רק באצילות עצמו, וכמ"ש הרב (בשער הירח פ"א ובכ"מ), כי המלכות דהאצילות כאשר נשלמת להיות פב"פ עם ז"א, הנה עומדת אז בהגילוי דשם אלהי"ם ודשם אדנ"י, וע' עוד בזוה"ק (ויקרא יא ע"ב ופ' תרומה קנט ע"ב) והוא נודע ופשוט, אך מה שאמרנו כי הם בבי"ע, ר"ל כי השמות דאלהי"ם ואדנ"י הם מתפשטים ומתגלים בבי"ע, משא"כ השם הוי"ה ב"ה הוא רק בפנימיותם, והוא נעלם, וכל המציאות דהבי"ע והנהגתם הוא רק בהגילוי דשמות אלהי"ם ואדנ"י, וכמו שנאמר בכל מעשה בראשית רק השם אלהי"ם, כי בו נתגלה בהעלמות בי"ע (הקדו"ש נא ע"ב).

- ¹⁶⁵⁸ הוא היחוד (דע"ה ח"א פא ע"א).
- ¹⁶⁵⁹ פירוש נ"ה שנק' מעלה מטה (מ"מ).
- ¹⁶⁶⁰ חר"ג (מ"מ).
- ¹⁶⁶¹ פירוש ספירות קו האמצעי (מ"מ).
- ¹⁶⁶² פי' הימין נכלל בתוך השמאל דהיינו אל שהוא הימין הוא אל דאלהים (מ"מ).
- ¹⁶⁶³ פי' לרמוז שבשמאל נכלל אל שהוא החסד (מ"מ).
- ¹⁶⁶⁴ פי' השמאל הוא הי"ם דאלהים (מ"מ).
- ¹⁶⁶⁵ פי' למה השמאל נק' הי"ם (מ"מ).
- ¹⁶⁶⁶ שמאלא (דפ"ו).
- ¹⁶⁶⁷ אתריין (מ"מ).
- ¹⁶⁶⁸ ור"ל הי" (מ"מ).
- ¹⁶⁶⁹ מלכות (מ"מ).
- ¹⁶⁷⁰ נל"עד דגרסינן ואיהו הי" (מ"מ).
- ¹⁶⁷¹ פי' מהבינה לקח החסד מלכות (מ"מ).
- ¹⁶⁷² פי' משני אותיות הי" שהיו בשמאל לקח הימין י' (מ"מ).
- ¹⁶⁷³ פי' מ"ם במילואה כזה עם היר"ד שלקח מהשמאל הם מים. נמצא שהשמאל שהוא הי" נכלל בימין שהוא מ"ם (מ"מ).

<p>לבתר אתבנון אתוון¹⁶⁷⁴ א דהוה בקדמיתא בסטרא דימינא אוליד ואפיק את ש כליל בתלת סטרין ואשתתף באת א ואתעביד אש תו אעדו אתוון אלין גו בטישו דתרין סטרין אלין ואתקריבו כחדא במחלוקת ומגו ומחלוקת דא דמיסו (דא מחלוקת מים) באש ואש במים אולידו אתוון ואפיקו את ר ואת ו ואת ה ואתעבידו רוה ועאל בין תרין סטרין וכדין אתיישבו אתוון קדמאי בדוכתייהו כל חד וחד בשלימו:</p>	<p>אחר כך נבנות האותיות. א' שהיה בהתחלה בצד הימין הולידה והוציאה את האות ש', כלולה בשלשה צדדים, ומשתתפת עם האות א', ונעשות אש. עוד זזות האותיות הללו תוך הכאת שני הצדדים הללו ומתקרבים כאחד במחלוקת, ומתוך מחלוקת זו של מים באש ואש במים, מולידים אותיות ומוציאים אות ר' ואת ו' ואת ח', ונעשים רוה, ונכנס בין שני צדדים, ואז מתיישבות האותיות הראשונות במקומן, כל אחת ואחת בשלמות.</p>
<p>תו אתוון אעדו ואתנגלגלו כחדא א אפיק מ דאיהו מסטרא דיליה בימינא דהא בימינא אתיישב מ אפיק ש בגין דהא מ כלילא איהי בקדמיתא הות משמאלא ואתכליל לבתר בימינא ואשתלים בתרין סטרין כיון דאשתלים אעדו ואולידו כחדא ואתכללו בתרין סטרין:</p>	<p>עוד זזות האותיות ומתגלגלות כאחד, א' מוציאה מ' שהיא מצדו בימין, שהרי בימין מתיישבת מ', מוציאה ש', משום שהרי מ' היא כלולה, בראשונה היתה משמאל ונכללת אחר כך בימין ומשתלמת בשני צדדים. כיון שהשתלמה זו והולידו כאחד ונכללו בשני צדדים.</p>
<p>אתתקפו אתוון אמ"ש תלת אלין ואעדו ואולידו תלת אחרנין גו גלגולא מ אתתקפו¹⁶⁷⁵ ואעדי ואוליד ר א אעדי ואוליד ו ש אעדי ואוליד ח ואשתכלל כלא תו אעדו אתוון אלין רזא אמ"ש ואתנגלגלו כמלקדמין א אעדי ואוליד ואפיק את ב בסטרא דמערב כדין אתיישב איהו בסטר דרום מ אעדי ואוליד ואפיק את ד בסטרא דצפון כדין אסתלק איהו בין צפון ודרום ותליא באוירא ש אעדי ואוליד ואפיק את ג ואתיישב בסטרא דמזרח ואיהו אסתלק בין מערב ומזרח ותליא באוירא אשתכחו תרין אתוון מ"ש תליין באוירא:</p>	<p>התחזקו האותיות אמ"ש, שלש אלה, והתעברו והולידו שלש אחרות תוך הגלגול מ', התתקנה והתעברה והולידה ר'. א' התעברה והולידה ו'. ש' התעברה והולידה ח'. והכל נתקן, עוד התעברו האותיות הללו סוד אמ"ש והתגלגלו כמקדם, א' התעברה והולידה והוציאה את האות ב' בצד מערב, ואז היא מתיישבת בצד הדרום. מ' התעברה והולידה והוציאה את האות ד' בצד הצפון, ואז היא מתעלה בין צפון ודרום ותלויה באויר. ש' התעברה והולידה והוציאה אות ג' ומתיישבת בצד המזרח, ומתעלה בין מערב ומזרח ותלויה באויר, נמצאו שתי אותיות מ"ש תלויות באויר.</p>
<p>א דאשתאר אסתלק בדוכתיה וסליק לעילא ואתעטר ביה י"ה באלין אתתקפו ואעדי ואוליד ה"ו וקאים בדוכתיה כדין אתעטר ואנהיר ופשיט נהירו ואוליד נהירו ואפיק את ט בטישו דקא בטיש ונהיר רזא דעלמא עלאה</p>	<p>א' שנשארה התעלתה במקומה, ועלתה למעלה והתעטר בה י"ה, באלה התחזקה והתעברה והולידה ה"ו ועמדה במקומה, אז מתעטרת ומאירה ופושטת אור ומולידה אור, והוציאה את האות ט' המכה שהכה והאיר סוד העולם העליון</p>
<p>קס/א בנהירו:</p>	<p>באור.</p>

¹⁶⁷⁴ מכאן ואילך במאמר זה אין לנו שום הקדמה לצירופי אותיות אלו (מ"מ).
¹⁶⁷⁵ אתתקן (דפ"ו).

<p>כדין אסתלק א¹⁶⁷⁶ ונטיל מגו אורא¹⁶⁷⁷ מ"ש ואתחברו בהדיה והו¹⁶⁷⁸ אמ"ש כמלקדמין ואתיישב א בסטרא דדרום¹⁶⁷⁹ ש בסטרא דמזרח¹⁶⁸⁰ מ בסטרא דצפון¹⁶⁸¹ סלקא ג דהוה בסטרא דמזרח¹⁶⁸² ואעדי ואוליד צ"ת¹⁶⁸³ אתא ג דהוה בסטר מערב וסליק ואתחבר בין צ"ת סליקו א¹⁶⁸⁴ דא מסטר מערב [נ"א דרום] ודא מסטר מזרח ואתחברו תרווייהו בהדי ב¹⁶⁸⁵ בין צ"ת ואנהיר שמא צבאות כד אתנהיר שמא דא¹⁶⁸⁶ גו משכנא אעדו אתוון ואולידו ז ב¹⁶⁸⁷ נ סליקו אמ"ש כמלקדמין ואעדו ואולידו ס ע פ¹⁶⁸⁸:</p>	<p>אז מתעלה א' ונוטלת מתוך האור את מ"ש, והתחברו עמה ונהיו אמ"ש כמקדם, ומתייבת א' בצד דרום, ש' בצד מזרח, מ' בצד צפון, עולה ג', שהיתה בצד מזרח ומתעברת ומולידה צ"ת. באה ב' שהיתה בצד מערב, ועולה ומתחברת בין צ"ת. עולות א' ו' זו מצד מערב (דרום) וזו מצד מזרח, ומתחברות שתיהן עם ב', בין צ"ת ומאיר השם צבאות. כשמאיר השם הזה בתוך המשכן, מתעברות האותיות ומולידות ז' ב' נ' עולות אמ"ש כמקדם ומתעברות ומולידות ס' ע' פ'.</p>
---	---

¹⁶⁷⁶ היינו לחבר ולסדר סוד האמות אמ"ש אל מקומם כדי להאציל שתי מדות הנשארות שהם נצ"ח והר"ד, ומציאותם משלשתם (אור יקר).

¹⁶⁷⁷ סוד או"ר הוא או"ר י' אור שפירשנו עניינם בארוכה בתיקונים, וכשאנו אומרים תליא באורא היינו העלותם שם, דהיינו יה"י אור י"ה או"ר, דהיינו חכמה י' בתוך או"ר בינה נעשה או"ר י' אסתלק א"י בסוד החסד בסוד הדעת כדפירשנו, "ונטיל מתוך אורא" שורש ודאי למ"ש חסד גבורה כדפירשנו (אור יקר).

¹⁶⁷⁸ "בהדיה והו" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "ביה". כסדר (אור יקר לפי גרסתו).

¹⁶⁷⁹ חסד (אור יקר).

¹⁶⁸⁰ תפארת הכולל שלשה אבות (אור יקר).

¹⁶⁸¹ ששם היא כדפירשנו לעיל, והיינו שלש ראשונות באות על השלשה אבות כזה [א'], דעת בימין, מ"ם חסד בשמאל[ל], ש' גבורה באמצע יורדות מדרגה אחר מדרגה כדי להוציא ולהאציל ולתת כח, ולזה אמר "ואתיישב א"י וכו' מפני שאין אלו מקומם האמתי אלא בסוד ההמזגה (אור יקר).

¹⁶⁸² היינו גומל חסדים טובים, והוא התפארת הגומל לדלים שהם למלכות בכח החסד שהיא גמילות חסדים, ועתה בכח שלשה אלו הוא עולה ונקשר להאציל הנצח וההוד שהם שתי מדות, והיינו שהתפארת מאצילים, ולכך נקראו בני ישראל בנים וענפים לתפארת (אור יקר).

¹⁶⁸³ והיינו צ' נצח שהיא ימינית יותר מתי"ו, ות' הוד שהיא שמאלית, ועם היות שפעמים הרבה מתייחסים שתי אותיות אלו לצדיק ומלכות צ"ת, סוף סוף כך נטייתם יסוד לימין ומלכות לשמאל בשתי מדות אלו, [אתא] ב' שהוא המלכות "דהוה בסטר מערב" והיא עולה אל בין נצח והוד, ששם לה נחת רוח (אור יקר).

¹⁶⁸⁴ דהיינו תפארת ויסוד כנודע, כי א' היא שמולידה ט' כדפירשנו, ואו התפארת כמשמעו, ולכן "סליקו או דא מסטר מזרח ודא מסטר מערב" שכך מקומם תפארת מזרח, יסוד מערב (אור יקר).

¹⁶⁸⁵ מלכות בין נצח והוד ששם קשר שלשה מדות אלו כנודע, וחמשה מדות יחד עושים "שם צבאו"ת" המיוחס לשני מדות וזהו שאמר "ואנהיר שמא צבאות", והגיע ההתפשטות עד סוף האצילות ועדין האותיות אינם שלימות כל האלפא ביתא, מפני שיש אמ"ש ר"ח בג"ד יה"ה ל' מ' צ' ת' ט' נ' (אור יקר).

¹⁶⁸⁶ המדות האלו במלכות דהיינו "משכנא" (אור יקר).

¹⁶⁸⁷ (נ"א ג) נוסף בדפ"ו.

¹⁶⁸⁸ כנגד שלשה מדות אלו נצח הוד יסוד, והם בפרקי הנקבה למטה ענין, שבזה נשלמו כל האותיות שבאלפא ביתא, וסוד ס' הוא היסוד והוא פשוט שעניינו שש קצוות נכללים עולים ששים, ונצח שבעים שהיא מדה שביעית על השמינית שהיא למנצח על השמינית נצח על הוד דהיינו ע' על פ"ה כסדרן ברחמים, וישראל פגמו בשתי מדות אלו והקדימו פ' לע"ן, ולא נצחה הנצח רחמים על הוד דין, אלא הוד דו"ה דין על נצח, ונהפך להם לדין (אור יקר).

<p>אשתאר ק יחידא¹⁶⁸⁹ וסלקא¹⁶⁹⁰ ונחתא¹⁶⁹¹ קיימא גו נוקבא דתהומא רבא¹⁶⁹² חמא ליה¹⁶⁹³ קודשא בריך הוא¹⁶⁹⁴ דקא מתערבבא¹⁶⁹⁵ בלא גופא ולא ציורא ולא עייל למשכנא¹⁶⁹⁶ עבד ליה¹⁶⁹⁷ חופאה למשכנא¹⁶⁹⁸ ומאי ניהו יריעות עזים לאהל על המשכן כמה דאת אמר (שמות כו ז) ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן לאהל ולא אהל קו"ף ולא אדם:</p>	<p>נשארה ק' יחידה ועולה ויורדת ועומדת בתוך נקב תהום רבה, רואה אותה הקדוש ברוך הוא שמתערבבת בלי גוף ולא ציור, ולא נכנסת למשכן. עשה לה חופה למשכן, ומהם יריעות עזים לאהל על המשכן, כמו שנאמר "ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן", לאהל ולא אהל, קוף ולא אדם.</p>
<p>תו אתגלגלו אתוון כמלקדמין גו עובדא דמשכנא אמ"ש ש אתגלגלא ואתיישבא בסטר מזרח ואשתאר ג תלייא באוירא מ אתגלגלא ואתיישבא בסטר צפון ונפק ד ואתחבר גו ש בהווא סטרא א אתגלגל ואתיישב וסליק לגבי י וסלקא ואתתקפא בהדיה ונטיל ליה ואתחבר גו בחבורא חדא שד"י כד שמא דא אתתקן גו משכנא כדין קיומא וקימא איהו מגו משכנא דלתתא:</p>	<p>עוד התגלגלו האותיות כמקדם בתוך מעשה המשכן, אמ"ש, ש' התגלגלה והתישבה בצד מזרח ונשארה ג' תלויה באויר. מ' התגלגלה והתישבה בצד צפון ויצאה ד' והתחברה בתוך ש' באותו צד. א' התגלגלה והתישבה ועלתה ל' ועלתה והחזיקה עמו ונטלה אותו והתחברה בתוכו בחבור אחד, שד"י, כשהשם הזה נתתקן בתוך המשכן, אז קיום ועמידה הוא מתוך המשכן שלמטה.</p>
<p>תו אתוון אתגלגלו כמלקדמין לאתיישבא משכנא סליקן אתוון א ברישא ת לבתר א"ת ב ברישא ש לבתר אתחלפו אתוון אב"ג ית"ץ אתגלגלו בגלופי קדשא א ק א אפיק ק לנטרא משכנא ק אפיק ר ר אפיק ע קר"ע:</p>	<p>עוד התגלגלו האותיות כמקדם להתישב במשכן, ועלו האותיות א' בראש, ת' אחר כך, א"ת. ב' בראש, ש' אחר כך, התחלפו האותיות אב"ג ית"ץ התגלגלו בחקיקות קדש, א' ק', א' הוציאה ק', לשמר את המשכן. ק' הוציאה ר', ר' הוציאה ע' קר"ע.</p>
<p>רזא דא (בראשית כז טז) ואת עורות גדיי העזים הלבשיה על ידיו ועל חלקת צואריו</p>	<p>הסוד הזה "ואת עורות גדיי העזים הלבשיה על ידיו ועל חלקת צואריו", כדגומא זה "ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן",</p>

¹⁶⁸⁹ שכל האותיות פעלו בסוד גילוי אורם באצילות והמציאו באורם מציאות, ולזה בסוד המשכם כולם הם פועלות, שהמשכן בחינות הספירות הוא בכל רמיזותיו כדפירשנו לעיל ריש דברי ר' יוסי, והנה קוף היא בחינה אחרונה באצילות [שמדה] מ(ת)קיימת החצונים ומעמדת שק"ר במה שהיא נק'שרת בק' ש' ר' ומתהפכת לשק"ר, אמנם היא כקוף לפני בני אדם כנודע (אור יקר).
¹⁶⁹⁰ ונוטלת כח (אור יקר).

¹⁶⁹¹ ומשפעת המותר לחצונים, ואין לך אות ארוכה כקוף שהוא הנחש הכרוך על עקב ואל תשיבני מן [הפשוטות] שאלו הם בקדש ואין כן קוף שהיא מתפשטת כנחש ולכך תליא כרעיה נחש יונק (אור יקר).

¹⁶⁹² כדי לינוק (אור יקר).

¹⁶⁹³ לה (דפ"ו).

¹⁶⁹⁴ בינה (אור יקר).

¹⁶⁹⁵ היינו אותה הבחינה המתפשטת מסדר הקדושה, ויורדת בערב שבת בין השמשות בנוק' דתהומא רבא ומוליד רוח דשדים "בלא גופא ובלא ציור" שהם תולדות תהו ובהו (אור יקר).

¹⁶⁹⁶ שאלו הם בסוד זרע לבטלה בלא נקבה טיפות בלי נקבה לעשות להם גוף וכדפי' באדרא, ולזה "לא עייל למשכנא" להוליד שם, הקדים יום שבת ופוסק ונעשה הקלי' נחה, שביום שבת גיהנם פוסק (אור יקר).

¹⁶⁹⁷ לה (דפ"ו). מכל התפשטות שנפשט המציאות הזה (אור יקר).

¹⁶⁹⁸ שיש תועלת בחצונים שהם שומרי הקדש, שכמה אינם מתקדשים אלא מחמת אימת הרצועה המחלקה, וכתוב יתרון לחכמה מן הסכלות ודאי לחכמה נמשך יתרון מעלה מן הסכלות שהיא מייסרת הסכלים והם יראים מן היסורים ומן המות, והיינו יריעות עזים לאהל על המשכן ועם היות שכך הוא אינם נכללים בצורה העליונה ח"ו, שכל מה שיתפשט הקדוש מן הנקודה העליונה עד היכל לבנת הספיר הכל סוד אח"ד ומשם ולמטה סוד אח"ר אינם באחד ח"ו ולזה הם עזים ודאי קשים ועזים לאהל על המשכן אינם מכלל המשכן וזהו שאמר לאהל ולא אהל (אור יקר).

<p>כגוונא דא ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן דהא חולקא דא אצטריך¹⁶⁹⁹ לאחזאה לבר לנטורא ההיא דלגאו ועל רזא דא אלבישת ליה ליעקב לבר שט"ן קר"ע אתון אינון רשימן לבר בנין נטורא דמשכנא דאיהו רזא דברית קדישא ואתפרעא ערלה לבתר בחופאה דא:</p>	<p>שהרי החלק הזה הצטרך להראות בחוץ, לשמור את אותו הפנים, ועל סוד זה הלבשה את יעקב בחוץ. שט"ן קר"ע אתון אותיות רשומות בחוץ בשביל שמירת המשכן, שהוא סוד הברית הקדושה, ונפרעה הערלה אחר כך על ידי הכסוי הזה.</p>
<p>תו אתגלגלו אתון ואפיק א"ת ב"ש שקוצי"ת בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וגו' (בראשית א א-ב) בגלגולא דא והארץ היתה תהו ובהו באתון קר"ע שט"ן וחשך על פני תהום ג אפיק ר ודו (ר) ק עד הכא אתון אתגלגלו ובטישו דא בדא לתקונא גו משכנא אינון אמ"ש ואפיקו תולדין וה ע ו פו (ת ו צ פ) אתון דתליין גו אורא ובטישו באינון אחרנין ואפיקו ציורא דמשכנא ז ע עד הכא קיזמא וחשך על פני תהום ח כלהו בסטרוי אתא ס ואתחבר בהדיה כדין יהי אור ויהי אור (שם ג):</p>	<p>עוד התגלגלו האותיות והוציאו א"ת ב"ש, שקוצי"ת, "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וגו'" בגלגול זה "והארץ היתה תהו ובהו", באותיות קר"ע שט"ן. "וחשך על פני תהום". ג' הוציאה ר' ד' ק', עד כאן התגלגלו האותיות והכו זו בזו לתקון בתוך המשכן. אותן אמ"ש הוציאו תולדות ה' צ' ו' פ', אותיות התלויות בתוך האויר, והכו באותן אחרות, והוציאו את ציור המשכן ז' ע'. עד כאן עומד "וחשך על פני תהום" כולם בצדו ח' באה ס', והתחברה עמו, אז "יהי אור ויהי אור".</p>
<p>אתגלגלו אתון כמלקדמין אב"ג ית"ץ אעדו ואולידו ואפיקו ציורא גו רזין דמשכנא (בכללא)¹⁷⁰⁰ חדא ברזא א ל ובו (י) ס דהא את א אעדי ואוליד ברזא דחילא ותוקפא את ל אתגבר בתוקפיה ואסתלק ביקריה ואוליד את ב כדין אעדיאו ואולידו אתון ואתחברו אחרנין אלין א אתחבר בגלופיה באת ב כדין (י) ט"ר בחבורא ט"ת למהוי אתון סלקין באתריהו גו צרופא דרזא דמשכנא (שמות לה טז) את הכיור ואת כנו:</p>	<p>התגלגלו האותיות כמקדם, אב"ג ית"ץ התעברו והולידו והוציאו ציור תוך סודות המשכן, אחד בסוד א' ל' ב' ס', שהרי האות א' התעברה והולידה בסוד של כח ותוקף, את האות ל' התגבר בתקפו והתעלה בכבודו והוליד את האות ב'. אז התעברו והולידו האותיות והתחברו אחרות אלו, א' התחברה בחקיקתה באות ב', אז ט"ר בחבור ט"ת, להיות האותיות עולות למקומן תוך צרוף של סוד המשכן "את הכיור ואת כנו".</p>
<p>יהי רקיע בתוך המים (בראשית א ו) דהא מיין סליקו ונחתו ברזא דאתון א"ל א אפיקו ו אפיק ק את ל סליק אתגליפו אתון בגלופיהו בחבורא חדא (תהלים כט ג) קול יהו"ה על המים וא"ל וגו' (אל) אלין אתון א"ל דהא אלין אעדו ואולידו ואפיקו אתון גו ציורין דמשכנא אמ"ש אעדו ואולידו ואתגליפו בגלופי רזין דאתון לאפקא ציורין דמשכנא א אפיק ג ש</p>	<p>"יהי רקיע בתוך המים", שהרי המים עלו וירדו בסוד של האותיות א"ל, א' הוציאה ו', ו' הוציאה ק'. האות ל' עולה ונחקקו האותיות בחקיקותיהן בחבור אחד. "קול ה' על המים א"ל וכו'", אלו אותיות א"ל, שהרי אלה התעברו והולידו והוציאו אותיות תוך ציורי המשכן. אמ"ש התעברו והולידו ונחקקו בחקיקות של סודות האותיות, להוציא את ציורי המשכן, א' הוציאה ג', ש'</p>
<p>קס/ב</p>	

¹⁶⁹⁹ השעיר עצמו הנה הוא מסטרא דדינא, והגם שהוא מהמינים טהורים, אך הוא מצד הגבורות והדינין שהם שורש הקליפות, ומשם הוא יניקתם, וכמ"ש בזה"ק (פ' תרומה קלט ע"א) ועזים גבורן תתאי דלבר לחפאי כו', וכן הוא שם (קמז ע"ב וקס ע"א ורלג ע"ב רסט ע"א וקפה סע"א) ובדברי הרב שער קליפת נוגה (פרק ט) (דע"ה ח"ב קנו ע"א).
¹⁷⁰⁰ "אתגלגלו" נוסף בדפ"ו.

<p>אפי'ן לחברא גו את ג ברזא גן תדשא הארץ דשא עשב וגו' (בראשית א יא) אתגלגלו אתוון כמלקדמין¹⁷⁰¹ אמ"ש ברזא ב"ם באלין כנישו מיא לאתר חד דכתיב (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד (עד כאן מצאתי בהעתק):</p>	<p>הוציאה ו', לחבר תוך האות ג' בסוד גן "תדשא הארץ דשא עשב וגו'", התגלגלו האותיות כמקדם, אמ"ש בסוד ב"ם, באלה נכנסו המים למקום אחד, שנאמר "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד".</p>
<p>(ואת המשכן תעשה עשר יריעת וגו') רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארעה עד דהוו אזלי אמר רבי יוסי נפתח [בעידונין] (בעירין¹⁷⁰²) ונימא מלי דאורייתא פתח רבי יוסי במלי דקרית שמע ואמר כתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יהוה יהוה אלהינו יהוה אחד וכתיב (שם כז ט) שמע ישראל היום הזה נהיית לעם וכתיב (שם ט א) שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן כל הני שמע שמע דקאמר משה אמאי דהא שמע ישראל דיחודא יאות דהאי לדרשא קאתי¹⁷⁰³ הני אחרנין אמאי:</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, בעוד שהיו הולכים, אמר רבי יוסי נפתח בעדונים ונאמר דברי תורה. פתח רבי יוסי בדברי קריאת שמע ואמר, נאמר "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" ונאמר "שמע ישראל היום הזה נהיית לעם", ונאמר "שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן". כל שמע שמע הללו שאמר משה, לשם מה, שהרי שמע ישראל של היחוד הוא נאה, שהרי לדרשה הוא בא, והאחרים הללו למה.</p>
<p>אלא בלהו לדרשא קאתו שמע ישראל דיחודא ודאי האי לדרשא קא אתיא והכא רמיז ואתחזי יחודא דחכמתא עלאה שמע ע' מאתוון רברבן איהי אמאי אלא רמז קא רמיז¹⁷⁰⁴ בכללא חדא לאכללא עילא¹⁷⁰⁵ ותתא¹⁷⁰⁶ כחדא ביחודא חדא¹⁷⁰⁷ שמע¹⁷⁰⁸</p>	<p>אלא כולם באים לדרשה. שמע ישראל של היחוד, ודאי שזה בא לדרוש, וכאן רמוז ונראה היחוד של החכמה העליונה. שמע, ע' היא מהאותיות הגדולות. למה, אלא רמז הוא רומז בכלל אחד, לכלל מעלה ומטה כאחד ביחוד אחד. שמע, שם ע'. כאן נכלל השם הזה באותם שבעים שמות עליונים, להכלילם, שהרי השם מתברך מהם ונכלל בהם, וצריך להכלילם כאחד ביחוד אחד, ולשים רצונו בהם.</p>

¹⁷⁰¹ שיתבחנו מבחי' אל בחי', שהבחינה הקודמת היתה להוציא גן דהיינו הרחמים וצמיחות הגן ורטיבתו, עתה יהיה גלגולים לענין הדין בצד מה, דהיינו מאמר יקוו כנודע, או יהיה בחינת כנישו להתבשל הזרע בהם בסוד נר"ה ולכך "אתגלגלו אתוון" להוציא בחינה אחרת דהיינו ב"ם, קיבוץ המים בם בנר"ה לבא אל היסוד דהיינו מאמר יקוו המים שהם בכיור וכנו, מתחת השמים ודאי שהם נר"ה תחת הת"ת אל מקום אחד היסוד אל המלכות או יהיה כדי להשפיע ולהמשיך, והיינו ותראה היבשה, המלכות היבשה יהיה לה ראייה טובה או יהיה לעכב השפע, ותראה יבשה בלי לחות (אור יקר).

¹⁷⁰² פי' מלשון ויפתח הגמלים ואית דגרסי' נפתח בעידנין ור"ל בעת הראוי לעסוק בתורה (מ"מ).

¹⁷⁰³ "דהאי לדרשא קאתי" מוסגר בדפ"ק.

¹⁷⁰⁴ הענין שבהיות ע' מאותיות גדולות הורה עניינים רבים, האחד הורה ש"מ לעצמם ע' לעצמם לדרוש ש"ם ע' שתי תיבות, עוד הורה ממה שהיה אפשר להיות ש"מ גדולות וע' קטנה והיה מרובה, כי אותיות ש"מ הם במעלה מאות ע', אמנם עתה שאות ע' גדולה הורה שאות ע' במעלה יותר מאותיו ש"מ, אם כן לזה פירש כי ע' הם שבעים שמות יעלאין במע' גבוה, וש"ם למטה אתברכא מנייהו (אור יקר).

¹⁷⁰⁵ בינה (מ"מ).

¹⁷⁰⁶ היינו ש"ם שאינם גדולות (אור יקר). מלכות כי שמע שם מקבלת מן ע' וז"ש שמע שם ע' (מ"מ).

¹⁷⁰⁷ ממה שבאו שני מדרגות אלו במלה אחד שמע, ועוד הורה על ייחוד שני במלת אחד ולזה הם כחדא בייחודא חדא, ואלו היה קשר וייחוד לבד היה ראוי שיהיו עש"ם, דהיינו ע' למעלה קשורים בש"ם שהיא למטה מהם, אמנם אמר שמ"ע דהיינו השבעים כלולים בש"ם (אור יקר).

¹⁷⁰⁸ רטז ע"א (הערת הזהר).

206

<p>שם ע'1709 הכא אתכליל האי שם באינן ע'1710 שמהן עלאיין1711 [לאכללא לון] דהא שם1712 אתברכא מנייהו1713 ואתכליל בהו1714 ואצטריך לאכללא לון כחדא ביחודא חד1715 ולשואה רעותיה בהו1716:</p>	
<p>דהא ודאי ע' שמהן אינן ברזא דרתיכא עלאה1717 ומהאי רתיכא עלאה אתברכא האי שם ואתכליל בגווייהו1718 ולבתר ישראל בכלל1719 אבל הא תנינן דא ישראל סבא1720 למהוי ישראל בכללא חדא1721 ההוא אתר דבקוטא דכלא ועל דא שמע ישראל השתא אתדבקת אתתא בבעלה והוי כלא בכללא חדא ודא שמע ישראל דיחודא ישראל1722 ולבתרו קא מיחד תלת סטריין1723 יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד למהוי כלא חד:</p>	<p>שהרי ודאי שבעים שמות הם בסוד המרכבה העליונה, ומהמרכבה העליונה הזו מתברך השם הזה ונכלל בתוכם, ואחר כך ישראל בכלל. אבל הרי שנינו, זה ישראל סבא, להיות ישראל בכלל אחד, אותו מקום של דבקות הכל. ועל זה שמע ישראל, עכשיו נדבקה האשה בבעלה, ונהיה הכל בכלל אחד, וזה שמע ישראל של היחוד ישראל. אחר כך מיחד שלשה צדדים, ה' אלהינו ה' אחד, להיות הכל אחד.</p>
<p>שמע ישראל דכלהו שאר לאו אינן כהאי נונא אבל כלהו [אחרנין] (אינן) לדרשא</p>	<p>שמע ישראל של כל השאר אינם כמו זה, אבל כל האחרים באו לדרוש, וכולם במקום אחר נדבקו. "שמע ישראל אתה עובר היום", "שמע ישראל היום הזה נהיית לעם", וכולם בדרגה תחתונה נדבקו.</p>

1709 שמע היא שם ע', פי' כי המלכות הנקראת "שם", היא המקבלת עתה הארה מן השבע תחתונות
דאימא, אשר כל א' מז' כלולה מי', ונמצא שהם ע', ולכן ע' זו של שמע הוא ע' רבתי, לרמוז שהיא
רומזת באימא, כנודע שאלפא ביתא רבתי באימא, ובינונית בת"ת, וזעירין ביסוד כנז' בתיקונים (קכא
ע"א) וע"ש. וביאור הענין הוא כי הנה המל' נק' "שם", והטעם הוא במה שהודעתך כי כל האחוריים
העליונים שנפלו בימי המלכים שמתו, הנה אותם הביטולים שנתבטלו הם בחי' המ"ן שאנו מעלים
תמיד לתקנם כמבואר אצלינו (שעה"כ כג ע"ב).

1710 קח ע"א (הערת הזהר).

1711 והיאך יוכללו בו (אור יקר).

1712 שהיא מלכות (אור יקר).

1713 ובהכרח יש בה בחינה כנגד כולם (אור יקר).

1714 והיה ראוי לפי זה שיאמר שמ"ע אות ע' דומה לשם אחד שהם כלולים בה, אמנם באה אות ע'
גדולה לרמוז על שהם למעלה, וצריך אל המייחד לקושרם למטה (אור יקר).

1715 ואם תאמר ולמה לא נרמזו בפירוש כשאר מדרגות הייחוד ה' אלהינו ה' (אור יקר).

1716 אינו בפירוש המלות אלא התעוררות אל הכוונה שיכוון בהם בלבד, והטעם שאלו מעצמם הם
(אור יקר).

1717 אלו הם באצילות שבעים שמות נגד ז' ספירות כלולות מעשר, והמלכות בחינה אחרונה ש"ם
ודאי מקבלת מכולם, וכנגדם יש לה בהיכלות שבעים כחות שכל פרקי נתחי ההיכלות ואיבריהם הם
נכללים בהם, ראשם ארבעה שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל שבהיכל הרצון, ומשם ולמטה הם
משתלשלים עד שבעים בענין שהיא מתברכם מהם מאותם הזכרים העליונים (אור יקר). פי' בינה
שהיא כסא לאריך (מ"מ).

1718 ויש להם כנגדם והיא כלולה ביניהם כשפי' בזהר וירא והיא נקודה אמצעית ואפשר דהיינו
אומרו "ואתכליל בגווייהו" והיינו ש"ם גובר, ואח"כ ע' (אור יקר).

1719 כי כבר נאמרו בפרט סוד שבעים מדרגות הם פרקי אברי הת"ת אלא חזר ואמר ישראל דרך
כללותם יחד (אור יקר). פירוש זעיר הנק' ישראל (מ"מ).

1720 הפסוק שמע ישראל שיש בו כ"ה אתון, ותלויים אלו הכ"ה אתון בהכ"ה הנז', שהם בהתבונה
דשם ס"ג, וכמ"ש בזוה"ק (פ' בא דף מג ע"א, תרומה דף קס ע"ב, ויקהל דף רטז ע"א, ואתחנן דף רסב
ע"ב) שמע ישראל, ישראל סבא. והרי כי הוא תלוי בישסו"ת, וכמ"ש בפע"ח (שער הק"ש פרק י'
ביאורים ח"א מב ע"א). ועי' בהגר"א בתיקו"ז לג ע"ד ד"ה וליה אמרינן.

1721 פי' ישראל זוטא שהוא הזעיר מקבל מ"שם שהוא אבא כמ"ש הרב בכוונת ק"ש (מ"מ).

1722 מוסגר בדפ"ק.

1723 פירוש הם א"ו שהוא ה' אלהינו ודעת המזווג א"ו שהוא מזלא דדיקנא דעתיקא הוא הו"ה
השנית וע"י הזעיר שעולה בסוד מ"ן הם מתייחדים ומזווגים (מ"מ).

<p>קאתו וכלהו באתר אחרא אתדבן¹⁷²⁴ שמע ישראל אתה עבר היום שמע ישראל היום הזה נהיית לעם וכלהו בדרגא תתאה אתדבן:</p>	
<p>שמע ישראל היום הזה נהיית לעם שמע ישראל יאות היום הזה נהיית לעם מהו (אלא נהית לעם) היית מבעי ליה מאי נהיית אלא בכל אתר עם כד אתברו לבייהו לפולחנא כמה דאת אמר (דניאל ח כז) נהייתי ונחליתי ודא הוא דכתיב (דה"א כח ב) שמעוני אחי ועמי אי אחי למה עמי ואי עמי למה אחי אלא אמר דוד אי ברעותא אתון אחי ואי לאו אתון עמי לתברא לבייכו לפולחני כך היום הזה נהיית לעם תברת לבך לפולחנא דקודשא בריך הוא:</p>	<p>"שמע ישראל היום הזה נהיית לעם", "שמע ישראל" נאה הוא, אבל "היום הזה נהיית לעם", מהו. היה צריך להיות "היית", מה זה "נהיית". אלא בכל מקום, עם כשנשברו לבותיהם לעבודה, כמו שנאמר "נהייתי ונחליתי", וזהו שנאמר "שמעוני אחי ועמי", אם אחי למה עמי, ואם עמי למה אחי. אלא אמר דוד, אם ברצון אתם אחי, ואם לא אתם עמי, לשבור ליבכם לעבודתי. כך "היום הזה נהיית לעם", שברת לבך לעבודת הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן כלא בדרגא תתאה איהו [ושמע ישראל דיהודא הוא דרגא עלאה] מה בין האי להאי אלא ההוא שמע ישראל דיהודא לא הוי בכלהו כהאי גוונא דהא איהו הוי רוא דעילא ותתא כדקא יאות¹⁷²⁵ (ובכל אתר רוא לקבל) וואיהו רוא לקבלא עליהו עול מלכות שמים¹⁷²⁶ בכל סטרא בגין דיצטרך ליה לבר נש למהוי זמין בההוא שמע¹⁷²⁷ בההיא שעתא ליחדא שמא דקודשא בריך הוא ולקבלא עליה עול מלכות שמים:</p>	<p>"שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן", הכל הוא בדרגה תחתונה. ושמע ישראל של היחוד הוא בדרגה עליונה. מה בין זה לזה, אלא אותו שמע ישראל של היחוד, לא היה בכולם כדוגמא זה. שהרי הוא היה סוד של מעלה ומטה כראוי, והוא סוד לקבל עליהם עול מלכות שמים, בכל צד, כדי שיצטרך לאדם להיות מזומן באותו שמע. באותה שעה ליחד את שם הקדוש ברוך הוא, ולקבל עליו עול מלכות שמים.</p>
<p>ובשעתא דאתי בר נש לקבלא עליה עול מלכות שמים כדין שכנתא אתיא ושריא על רישיה וקאים עליה כסהיד לסהדא סהדותא קמי מלכא קדישא דהאי איהו דקא מיחד שמיא [תרי זמני ביומא] ושמיא אתיחד עילא ותתא כדקא יאות ועל דא ע' משמע ישראל מאתוון רברבן וד' נמי מאתוון רברבן למהוי עד קמי מלכא קדישא והא אוקמוה יהו"ה אלהינו יהו"ה ודא הוא (דא) רוא דיהודא בתלת סטרין כמה דאוקמיה בוצינא קדישא ואתער ביה בכמה דוכתי ולית לן רשו לאתערא ביה יתיר:</p>	<p>ובשעה שבא אדם לקבל עליו עול מלכות שמים, אז השכינה באה ושורה על ראשו, ועומדת עליו כעד להעיד עדות לפני המלך הקדוש, שזהו מי שמייחד שמו פעמים ביום, ושמו מתייחד מעלה ומטה כראוי, ולכן ע' משמע ישראל היא מהאותיות הגדולות. וגם ד' מהאותיות הגדולות, להיות עד לפני המלך הקדוש. והרי פרשוה יהו"ה אלהינו יהו"ה, וזהו סוד היחוד בשלשה צדדים, כמו שבארו המנורה הקדושה, והתעורר בו בכמה מקומות, ואין לנו רשות להעיר בו יותר.</p>
<p>ודאי האי בר נש דקא מיחד שמא</p>	<p>ודאי האיש הזה שמייחד את שם</p>
<p>קסא/א</p>	

¹⁷²⁴ פירוש במלכות הנק' שמע ושיעור הכתוב ישראל שלמטה שהם אחוזים במלכות הנק' שמע אתה עובר היום. וכן נמי צריך לפרש שמע ישראל היום הזה נהיית לעם (מ"מ).

¹⁷²⁵ "כדקא יאות" מוסגר בדפ"ק.

¹⁷²⁶ פירוש בין בקריאת שמע דשחרית ובין דערבית (מ"מ).

¹⁷²⁷ "בההוא שמע" מוסגר בדפ"ק.

<p>דקודשא בריך הוא עילא ותתא כדקא יאות שכינתא אתיא ושריא על רישיה ומברך ליה בשבע ברכאן וקרי עליה (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה כראוי, ששכינה באה ושורה על ראשו, ומברכת אותו בשבע ברכות, וקוראת עליו "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".</p>
<p>רבי חייא פתח אבתריה ואמר (דברים ד לה) אתה הראת לדעת כי יהוה הוא האלהים וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה אתה הראת מאי הראת אלא כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי ברזא דמהימנותא דקודשא בריך הוא כלום בגין דכלהו הוו פלחי פולחנא נוכראה (בארעא אחרא בגין גלותא) ובגלותא¹⁷²⁸ ואנשו כל עקרא דמהימנותא דהוה בהו בקדמיתא דיריתו כל אינון תריסר שבטין מאבוהון יעקב:</p>	<p>רבי חייא פתח אחריו ואמר "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים וגו'", בפסוק זה יש להתבונן. "אתה הראת", מה הראת, אלא כשיצאו ישראל ממצרים, לא היו מכירים את סוד האמונה של הקדוש ברוך הוא כלום, משום שכולם היו עובדים עבודה זרה בגלות, ושכחו את כל עיקר האמונה שהיה בהם בראשונה, שירשו כל אותם שנים עשר שבטים מאביהם יעקב.</p>
<p>וכד אתא משה אוליף לון דאית אלוה עלאה בעלמא כמה דאוקמוה לבתר חמו כל אינון נסין וגבורין דעל ימא וכל נסין וגבורין דעבד להו במצרים לבתר חמו כמה גבורין במנא ובמיא ואתיהיבת לון אורייתא ואוליפון (ואולפון) ארחי דקודשא בריך הוא עד דמטו לעדנא דא:</p>	<p>וכשבא משה ולימד אותם שיש אלוה עליון בעולם כמו שבארוה, ואחר כך ראו כל אותם נסים וגבורות על הים וכל הנסים והגבורות שעשה להם במצרים. ואחר כך ראו כמה גבורות במן ובמים, ונתנה להם תורה, ולמדו את דרכי הקדוש ברוך הוא, עד שהגיעו לזמן הזה.</p>
<p>אמר לון משה עד השתאו (הכא) אצטריכנא למילף לכו כמה דילפינ לרביא מכאן ולהלאה¹⁷²⁹ וודא הוא אתה הראת לדעת ואוליפת עד הכא לדעת למנדע ולאסתכלא ולמיעל ברזא דמהימנותא ומאי איהי כי יהוה הוא האלהים:</p>	<p>אמר להם משה, עד כאן הצטרכתי ללמדכם כמו שמלמדים תינוק, מכאן ולהלאה, וזהו "אתה הראת לדעת", ולמדת עד כאן לדעת ולהתבונן ולהיכנס לסוד האמונה. ומהי "כי ה' הוא האלהים".</p>
<p>אי תימא מלה זעירא היא למנדע הא כתיב (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהוה הוא האלהים (אי תימא מלה זעירא איהי הא כתיב) בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד¹⁷³⁰ הכא תליא כל רזא</p>	<p>אם תאמר, דבר קטן הוא לדעת, הרי נאמר "וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד". כאן תלוי כל סוד האמונה, לדעת מתוך זה סוד כל הסודות, לדעת סתר כל הנסתרים, יהוה אלהים, שם מלא והכל אחד. "אתה הראת לדעת", כאן סוד הסודות ליודעי מידות.</p>

¹⁷²⁸ עי' ח"ג פד ע"ב (לש"ו).

¹⁷²⁹ "מכאן ולהלאה" מוסגר בדפ"ק.

¹⁷³⁰ עיקר הבורא והממציא הכל היה רק השם הו"ה ב"ה, אלא שהיה גנוז ומלוּבש בהשם אלהי"ם, ומהטעם שאמרנו לעיל אות נ"ה, ועומד לעולם בפנימיותם האור דהו"ה, וחיצוניותם הוא בהאור דאלהי"ם, והם אחד, כי רק יהו"ה הוא האלהי"ם בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (דברים ד לט), וכמו שאמרנו בזה בזה"ק (תרומה דף קסא ע"א) (ביאורים ח"א ע ע"ד), כשיש זכות גדול, הנה נכלל הבריאה עם האצילות באחדות גמור, כי כל עולמות ב"ע הם חילול המלכות וצבאיה וכמ"ש הרב בשער השמות (פרק א), וכשיש זכות הם נכללים זב"ז, וזה עיקר שמא שלים, כי מתפשטת המלכות בבריאה ואז נקראת אלהי"ם, וכמ"ש בזה"ק (בראשית כ ע"א). ונקרא אז האצילות עם הבריאה בשם שמא שלים שהוא הו"ה אלהי"ם, וזהו עיקר שמא שלים כשנעשה האצילות עם הבריאה לאחד, כי אז מתראה ומתגלה כי ה' הוא האלהי"ם בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (דברים ד לט) וכמ"ש בזה"ק (תרומה קס"א ע"א) (ביאורים ח"א עט ע"ד).

209

<p>דמהימנותא¹⁷³¹ למנדע ומנו דא רזא דכל רזין (מנו דא) למנדע סתימו (רזא) דכל סתימין יהו"ה [אלהים] שם מלא וכלא חד¹⁷³² אתה הראת לדעת הכא רזא דרזין לאינן ידעי מדין:</p>	
<p>(בגין ד) זכאין אינן כל אינן דמשתדלי באורייתא ובגין¹⁷³³ דכד ברא קודשא בריך הוא עלמא¹⁷³⁴ אסתכל בה באורייתא¹⁷³⁵ וברא עלמא ובאורייתא אתברי עלמא כמה דאוקמוה דכתיב (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון אל תקרי אמון אלא אמון¹⁷³⁶:</p>	<p>אשריהם כל אלו שעוסקים בתורה, ובגלל שכשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, התבונן בתורה וברא את העולם, ובתורה נברא העולם, כמו שבארוה, שנאמר "ואהיה אצלו אמון", אל תקרי אמון אלא אמון.</p>
<p>וכי אורייתא אומנא הוה אין למלכא דבעי למעבד פלטרין אי לא שוי לגביה אומנא לא יכיל למעבד פלטרין כיון דפלטרין אתעבידו לא סליק שמא אלא דמלכא אלן פלטרין דעבד מלכא מלכא שוי באינן פלטרין מחשבה:</p>	<p>וכי התורה היתה אמון, כן [משל] למלך שרצה לעשות פלטרין, אם לא שם אליו אמון לא יכול לעשות הפלטרין. כיון שנעשה הארמון, לא עולה אלא בשמו של המלך, באותם ארמונות שעשה המלך, משקיע המלך מחשבה באותם ארמונות.</p>
<p>כך קודשא בריך הוא בעי למברי עלמא אסתכל באומנא ואף על גב דאומנא עבד פלטרין לא סליק שמא אלא דמלכא אלן פלטרין דעבד מלכא ודאי מלכא בנה פלטרין אורייתא צווחת ואהיה אצלו אמון בי ברא</p>	<p>כך הקדוש ברוך הוא רצה לברא את העולם, התבונן באומן, ואף על גב שהאומן עשה את הארמון, לא עולה אלא בשמו של המלך. אלו הארמונות שעשה המלך, ודאי המלך בנה הארמונות, התורה צווחת "ואהיה אצלו אמון", בי ברא הקדוש ברוך הוא את</p>

¹⁷³¹ פי' בה' אלהים שהם ז'ון תלייא כל רזא מהימנותא שהם פרצופים העליונים הנעלמים וז"ש למנדע רזא דכל רזין מנו דא וכו' (מ"מ). כל תיקוני היחודים הנעשה מעתה ע"י אמונת ישראל, הרי אפשר מעתה להיות בגילוי גמור. והנה הוא התיקון דה' אחד ושמו אחד, ור"ל שיהיה שמו אחד באתגליא, שיתגלה גם בעוה"ז כי לה' המלוכה, ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלהי ישראל מלך כו' (תפילת ימים נוראים), כי עתה הוא רק בהעלם, אבל לעתיד יהא בגילוי גמור, וכמ"ש ב"זוה"ק תרומה (קלד ע"א) ע"ש. והוא ג"כ היחוד דהויה אלהים שהוא נקרא רזא דמהימנותא, כמ"ש בפ' תרומה (קסא ע"א וע"ב) אשר יתגלה לעתיד (דע"ה ח"א פא ע"א), השם הויה אלהים, הנה קורא אותו בזוה"ק בשם שם מלא (וכן הוא בבראשית רבה פ"ג סי' ג) ובשם שמא שלים וכמ"ש בפ' בראשית (דף כ ע"א) ובפ' פקודי (רסב ע"א) שם מלא הויה אלהים שם דא איהו שלם בכל אינן היכלין בכל אינן נהורין עלאין למהוי כלהו חד. ר"ל שהוראת השם הזה הוא לכלול היכלות הבריאה זב"ז, ולייחד את הבריאה באצילות, וכמו שהיה קודם החטא וכמבואר בהגר"א בספד"צ (רפ"ד כט ע"ג). ובפ' תרומה (קסא ע"א) אמרו בענין שם זה הכא תליא כל רזא דמהימנותא למנדע מגו דא רזא דכל רזין למנדע סתימו דכל סתימין הויה אלהים שם מלא וכולא חד. ובאד"ר (קמא ע"ב) כי השם הזה הוא רזא דעתיקא קדישא ורזא דזעיר אפין ולהורות שכולם חד. וכן השם אלהים הוא כולל את כל העולמות בי"ע, כי כולם נבראו בל"ב אלהים דמע"ב (דע"ה ח"ב מז ע"ד), היחוד הזה הוא מורה ג"כ על יחוד ז'ון בכללות העולמות כולם, שנכללו כולם זב"ז וכו' עי' בדברי הרב בכוונת שים שלום (כללים ח"א קז ע"ד).

¹⁷³² ר"ל שהוא יחוד ד'ון כמ"ש בח"א כ ע"א וח"ג קמא ע"ב (לש"ו).

¹⁷³³ ובגין (דפ"ו).

¹⁷³⁴ פי' כשרצה אבא לברוא אצילות ובי"ע (מ"מ).

¹⁷³⁵ פי' בינה כמ"ש הרב בס"הכ כי בינה נקרא תורה שבע"פ וז"ש לקמן מלכא שוי באינן פלטרין מחשבה כך קב"ה בעא למברי עלמא אסתכל באומנא וכתב בס' בראשית שמלכא הוא אבא ואומנא היא אימא וכמ"ש הרב ז"ל כולם בחכמה עשית חכמה אומר ובינה עושה (מ"מ).

¹⁷³⁶ וזהו שאמרה התורה (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון כי היא מאצלו ממש ית"ש, והיא אצילותו הראשונה, שהיא מתפשט מהאותיות דהשם הויה ממש, מהד' אותיות להד' שמות עסמ"ב, הנעשים כ"ז מעצמות דכל שעשוע ושעשוע כנ"ל, ומהד' שמות עסמ"ב שהם ט"ל אותיות על הוראות אחדותם הויה אחד כנז'. והם נכללים במאמר יהי אור, שהוא במספר רל"ב דהד' שמות עסמ"ב, אשר ראה המאציל ית"ש שיהא כל גילוי רק בהם ועל ידיהם. ע' לעיל שער א' פ"ב. הנה נתפשט מהם להגילוי דכל התורה כולו שהיא ג"כ כלולה ברל"ב, והם הרל"א שערים הנעשים בכלל הכ"ב אותיות וזהו שאמרה ואהיה אצלו אמון (הקדו"ש ס ע"ד, ועיי"ש סא ע"א).

<p>קודשא בריך הוא עלמא אלא עד¹⁷³⁷ אתברי¹⁷³⁸ עלמא אקדימת אורייתא תרין אלפא שנין¹⁷³⁹ לעלמא וכד בעא קודשא בריך הוא למברי עלמא הוה מסתכל בה באורייתא בכל מלה ומלה ועבד לקבלא¹⁷⁴⁰ אומנותא דעלמא בנין דכל מלין ועובדין דכל עלמין באורייתא אינון ועל דא קודשא בריך הוא הוה מסתכל בה וברא עלמא:</p>	<p>העולם. אלא עד שנברא העולם הקדימתו התורה אלפים שנים לעולם, וכשרצה הקדוש ברוך הוא לברא את העולם, היה מתבונן בתורה בכל דבר ודבר, ועשה כנגדה אומנותו של עולם, משום שכל הדברים והמעשים של כל העולמות הם בתורה, ולכן הקדוש ברוך הוא היה מתבונן בה ובורא את העולם.</p>
<p>לאו דאורייתא ברא עלמא אלא קודשא בריך הוא באסתכלותא דאורייתא ברא עלמא אשתכח דקודשא בריך הוא איהו אומנא ואורייתא לקבליה [ולגבי אורייתא כתיב] ולגביה אומנא שנאמר [ולגבי אומנא] (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון¹⁷⁴¹ ואהיה אמון לא כתיב אלא אצלו הואיל וקודשא בריך הוא אסתכל בה אצלו הוה אומנא:</p>	<p>[זה] לא שהתורה בראה את העולם, אלא הקדוש ברוך הוא, בהתבוננות של התורה, ברא את העולם. נמצא שהקדוש ברוך הוא, הוא אומן והתורה כנגדו, וכנגד התורה נאמר "ואהיה אצלו אמון", ואהיה אמון לא נאמר, אלא "אצלו", הואיל והקדוש ברוך הוא התבונן בה, אצלו היתה אמון.</p>
<p>ואי תימא מאן יכיל למהוי אומנא לגביה אלא אסתכלותא דקודשא בריך הוא בגוונא דא [אתעביד כלא בלא עמל ויגיעה דכתיב] (תהלים לג ו) בדבר יהוה שמים נעשו וגו' בגוונא דא באסתכלותא דילי¹⁷⁴² היא אומנא [באורייתא כתיב בה] (בראשית א א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ אסתכל בהאי [מלה] וברא את השמים ובאורייתא כתיב בה (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור אסתכל בהאי מלה וברא את האור וכן בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא אסתכל קודשא בריך הוא ועבד ההיא מלה ועל דא כתיב (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון בגוונא דא כל עלמא אתברי:</p>	<p>ואם תאמר מי יכול להיות אומן אליו, אלא התבוננות הקדוש ברוך הוא בצורה זה, נעשה הכל בלא עמל ויגיעה, שנאמר "בדבר ה' שמים נעשו וגו'" בצורה זו בהתבוננות שלי הוא האומן, בתורה נאמר בה "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". הסתכן בדבר זה וברא את השמים, בתורה, נאמר בה "ויאמר אלהים יהי אור". בדבר הזה התבונן וברא את האור. וכן בכל דבר ודבר, שנאמר בתורה התבונן הקדוש ברוך הוא ועשה אותו הדבר, ולכן נאמר "ואהיה אצלו אמון", כצורה כן נברא כל העולם.</p>
<p>כיון דאתברי עלמא כל מלה ומלה לא הוה מתקיים עד דסליק ברעותא למברי אדם דיהוי משתדל באורייתא ובגיניה¹⁷⁴³ אתקיים עלמא השתא</p>	<p>כיון שנברא העולם בכל דבר ודבר, לא התקיים עד שעלה ברצון לברא אדם, שיהיה עוסק בתורה ובגללה התקיים העולם. כעת</p>
<p>קסא/ב</p>	
<p>כל מאן דאסתכל בה באורייתא ואשתדל בה כביכול הוא מקיים כל עלמא קודשא בריך</p>	<p>כל מי שמתבונן בתורה ועוסק בה, כביכול הוא מקיים את העולם. הקדוש ברוך הוא התבונן בתורה וברא את העולם, אדם מתבונן</p>

¹⁷³⁷ "אלא עד" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "דעד".

¹⁷³⁸ (ס"א לא אתברי) אתברי (דפ"ו).

¹⁷³⁹ בהקדמת זהר בראשית ב רע"ב, ויקרא רבה פי"ט סי' א, ובזו"ח רות רפ"ד (לש"ו).

¹⁷⁴⁰ לקבלה (דפ"ו).

¹⁷⁴¹ שהתורה היא כמו כלי אומנות (מ"מ).

¹⁷⁴² דיליה (דפ"ו).

¹⁷⁴³ ובגינה (דפ"ו).

<p>הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא אורייתא איהי בגין כך זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא דהא איהו מקיים עלמא:</p>	<p>בתורה ומקיים את העולם. נמצא שמעשה וקיומו של כל העולם היא התורה, לכן אשרי הוא האיש שעוסק בתורה שהרי הוא מקיים את העולם.</p>
<p>בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם קאים קמיה אבדוקניה וקיומיה כמה דאיהו בהאי עלמא ואפילו כל אינון בני עלמא עד לא ייתון בהאי עלמא כלהו קיימין בקיומיהו ובתקונייהו כגוונא דקיימין בהאי עלמא בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשין בדיוקנייהו:</p>	<p>בשעה שעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את האדם, עמד לפניו בדמותו וקיומו כמו שהוא בעולם הזה. ואפילו כל אותם בני העולם, טרם בואם לעולם הזה, כולם עומדים בתיקונם וקיומם, כמו שעומדים בעולם הזה באוצר אחד, ששם כל נשמות העולם מתלבשות בדמותם.</p>
<p>ובשעתא דזמינין לנחתא בהאי עלמא קרי קודשא בריך הוא לחד ממנא די מני קודשא בריך הוא ברשותיה כל נשמתין דזמינין לנחתא להאי עלמא ואמר ליה זיל אייתי לי רוח פלוני בההיא שעתא אתיא ההיא נשמתא מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא וההוא ממנא אחזי לה קמי מלכא קדישא:</p>	<p>ובשעה שמוכנים לרדת לעולם הזה, קורא הקדוש ברוך הוא לממונה אחד שמנה הקדוש ברוך הוא ברשותו את כל הנשמות העתידות לרדת לעולם הזה, ואומר לו לך תביא לי רוחו של פלוני. באותה השעה באה אותה הנשמה מלובשת בדמות של העולם הזה, ואותו ממונה מראה אותה לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>קודשא בריך הוא אמר לה ואומי לה דכד תיחות להאי עלמא דתשתדל ובאורייתא למנדע ליה ולמנדע ברזא דמהימנותא דכל מאן דהוי בהאי עלמא ולא אשתדל למנדע ליה¹⁷⁴⁴ טב ליה דלא יתברי בגין כך אתחזי קמי מלכא קדישא למנדע בהאי עלמא ולאשתדלא ביה בקודשא בריך הוא ברזא דמהימנותא:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא אומר לו ומשביע אותה, שכשתרד לעולם הזה שתעסוק בתורה לדעת אותו ולדעת את סוד האמונה, שכל מי שהיה בעולם הזה ולא עסק לדעת אותו, טוב לו שלא יברא. לכן נראה לפני המלך הקדוש, לדעת את העולם הזה, ולעסוק בקדוש ברוך הוא בסוד האמונה.</p>
<p>הדא הוא דכתיב (דברים ד לה) אתה הראת לדעת אתחזיאת על ידא דההוא ממנא קמיה קודשא בריך הוא לדעת למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא ברזא דמהימנותא ברזא דאורייתא וכל מאן דהוה בהאי עלמא ולא אשתדל באורייתא למנדע ליה טב ליה דלא אתברין דהא בגין דא אייתי ליה קודשא בריך הוא לבר נש בהאי עלמא¹⁷⁴⁵:</p>	<p>זהו שנאמר "אתה הראת לדעת", הראית על ידי אותו הממונה לפני הקדוש ברוך הוא. "לדעת" לדעת ולהתבונן בעולם הזה בסוד האמונה ובסוד התורה. וכל מי שהיה בעולם הזה ולא עסק בתורה להכירו, טוב לו שלא נברא, שהרי בשביל זה הביאו הקדוש ברוך הוא את האדם לעולם הזה.</p>
<p>ולדעתו (מהו למנדע) כי יהויה הוא האלהים דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא¹⁷⁴⁶ [דכל</p>	<p>"לדעת כי ה' הוא האלהים", זהו הכלל של כל סוד האמונה שכל התורה כלל שלמעלה</p>

¹⁷⁴⁴ פי' שידע סודות התורה שעל ידם יכיר האדם שיעור קומה וכל פרצופים העליונים (מ"מ).
¹⁷⁴⁵ עי' מלואים אות (ד), עי' עוד ח"ג רסד ע"א (כללים ח"א סו ע"א), ועי' ביאורים ח"א מב סע"ד.
¹⁷⁴⁶ היינו כל ענין האלהות וייחוד הספירות נכלל בב' מלות אלו כאשר יבאר (אור יקר). פי' שז"ן שהם ה' אלהים נקראים אמת ואמונה (מ"מ), עי' לעיל עמוד א' הערה בשם ספר הדעה, כי הוא גימט' יב"ק, כמספר אהיה הויה אדני, שהם השמות דכלל האצילות, אהיה הוא בהג"ר (שהוא שם הכתר ושם הבינה וחכמה בינתיים), והויה הוא בז"א, ואדני במלכות. וכן ג' יחודים הם הויה אהיה, הויה אלהים, הויה אדני, שהם גימ' נ"ר כנודע. והויה אלהים הוא כוללם, כי אלהים הוא גימט' אהיה

<p>1747 אורייתא¹⁷⁴⁷ כללא דעילא ותתא¹⁷⁴⁸ ברזא¹⁷⁴⁹ (כללא דעילא ותתא כללא דכל אורייתא) דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא והכי הוא ודא¹⁷⁵⁰ כללא דכל אורייתא¹⁷⁵¹ דא איהו רזא דתורה שבכתב ודא איהו רזא דתורה דבעל פה¹⁷⁵² וכלא חד כללא דרזא דמהימנותא בנין דאיהו שם מלא (דא) ודא איהו רזא דמהימנותא ומאן¹⁷⁵³ איהו יהו"ה אחד ושמו אחד¹⁷⁵⁴ יהו"ה אחד שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד דא איהו יחודא חד ושמו אחד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הא יחודא אחרא למהוי שמיה חד ורזא דא (מ"א יח לט) יהו"ה הוא האלהים [דא כתיב] כד אינון ביחודא חדא:</p>	<p>ומטה בסוד זה, הוא הכלל של כל סוד האמונה, וכך זה ודאי. הכלל של כל התורה, זהו סוד התורה שבכתב, וזהו סוד התורה שבעל פה, והכל אחד. הכלל של סוד האמונה, בשביל שהוא שם מלא, שהוא סוד האמונה, ומיהו ה' אחד ושמו אחד. ה' אחד, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, זהו יחוד אחד. ושמו אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. הרי יחוד אחר, להיות שמו אחד. וסוד זה "ה' הוא האלהים", זה נאמר כשהם ביחוד אחד.</p>
<p>ואי תימא אי הכי כגוונא דכתיב (זכריה יד ט) יהו"ה אחד ושמו אחד¹⁷⁵⁵ לאו איהו יהו"ה הוא האלהים דאי כתיב יהו"ה אחד ושמו הוא</p>	<p>ואם תאמר, אם כן כדוגמא שנאמר "ה' אחד ושמו אחד", לא הוא "ה' הוא האלהים" שאם היה נאמר "ה' אחד ושמו הוא אחד", הייתי אומר כך. אבל לא נאמר אלא "ה' אחד</p>

אדני, וכן כשתעמוד הג' שמות כזה ^{יהו"ה אלהים אדני} הרי תראה שחציים הימיני הוא גימטריא הויה, וחציים השמאלי הוא גימ' אלהים, כמ"ש הגר"א בליקוטיו בסוף הספד"צ מדפוס ראשון (ליקוט ד). וכן הויה אלהים הוא גימ' כמספר הנקודות דג' הויות דמלך מלך ימלוך, כמ"ש ברע"מ (פינחס ריז ע"א) (דע"ה ח"ב מח ע"ב), באשר שכל יניקתם הנה הוא רק משם אלה"ם, לכן כאשר שמתייחד הו"ה באלה"ם, שרק הו"ה לבדו ב"ה הוא האלה"ם, הנה עי"ז מוציא בלעם מפייהם, ומתבטל יניקתם וחיותם ונכרתו משורשם ונעשו כלא היו (כללים ח"א טל ע"ד).

¹⁷⁴⁷ פי' ז'ון נקרא תורה שבכתב ותורה שבע"פ וכדמפרש (מ"מ).

¹⁷⁴⁸ כי שם הו"ה יכלול כל עילא כל האצילות האלה"ם יכלול כל מה שממדת המלכות ולמטה עד כל המציאות הטהור והקדוש (אור יקר) פירוש שזעיר הוא עילא ומלכות היא תתא (מ"מ).

¹⁷⁴⁹ ורזא (דפ"ק).

¹⁷⁵⁰ פירוש חוזר לפרש מ"ש לעיל כללא דכל אורייתא וכן מ"ש בסמוך כללא דעילא ותתא חוזר לפרש ענין ראשון (מ"מ).

¹⁷⁵¹ היינו ממש תורה שבכתב ה' ותורה שבעל פה הוא האלהים, ועם היות שיש בעבודה אלהית פרטים ועניינים רבים כל סוד מציאותם נרמז בזה כגון דרכי העבודה וז"ש "כללא דכל רזא דמהימנותא" (אור יקר).

¹⁷⁵² היא סוד יהו"ה היינו תורה שבכתב יסודה בת"ת וכוללת כל עשר ספירות יחד כענין שם יהו"ה שאנו מייחסים אותו בת"ת ויסודו עשר ספירות יחד ונדע ששם יהו"ה אין מציאותו מתגלה אלא על ידי שם אלהים שבמלכות שהיא תורה שבעל פה כך תורה שבכתב נעלמת ואין עניינה מתבארת אלא על ידי תורה שבעל פה, והאוחז בתורה שכתב בלי תורה שבעל פה הוא נרגן מפריד אוף ואינו אוחז בשום דבר, מפני שאין אחיזת הת"ת אלא על ידי המלכות, והרוצה לאחוז בו חוץ מהיכלו נמצא נרגן מפריד אוף ואינו אוחז כלל וז"ש "וכלא חד" כל ב' תורות הם אחת ואין להפרידם (אור יקר).

¹⁷⁵³ ר"ל ומאי (ביאורים ח"א מב ע"ד).

¹⁷⁵⁴ כמ"ש קלד ע"א עיי"ש, ועי' ספר הדע"ה ח"א דרוש ו' סי' ד' אות יג אות קטן ה' (לש"ו).

¹⁷⁵⁵ לעת"ל יתוקנו כולם ע"י הגילוי דאור יחודו ית"ש, ויזדכך כל חומר לצורה, ויתייחדו כולם לאחד בגילוי אור קדושתו ית"ש, ויהיה אז ה' אחד לעילא, ושמו אחד לתתא בגילוי גמור, וכמו שהוא עתה בהעלם, ע' זוה"ק בראשית (יב ע"א) ופ' תרומה (קלג סע"ב וקלד ע"א ושם קסא ע"ב) ופ' ואתחנן (רסד ע"א) (דע"ה ח"א ח ע"א), קודם החטא דעץ הדעת, הנה היה גילוי ית"ש תמיד בכל המציאות כולה, שרק הוא לבד המקיים אותה ומנהיג אותה, ע"ד גילוי הנשמה בתוך הגוף (כללים ח"א יז ע"ב), לבסוף יתוקנו ויתייחדו גם כל העולמות ב"ע הגם שהם נפרדים ע"י הג' סדרי התיקונים שבארנו לעיל כלל ט"ו ענף י', אשר כ"ז הוא ע"י האור דשם מ"ה שיצא בעת התיקון דמעשה בראשית, ועל ידו יחזרו ויתוקנו כולם, ר"ל גם כל העולמות ב"ע להאחדות השלימה בעת תיקון האחרון, וכמ"ש (קהלת א ט) מ"ה שהיה הוא שיהיה ומ"ה שנעשה הוא שיעשה, כי ממנו יבוא הט"ל של תחיה כמ"ש בתיקונים (סוף הקדמה שניה יט ע"ב) (כללים ח"א עג ע"א).

<p>אחד¹⁷⁵⁶ הוה אמינא הכי אבל לא כתיב אלא יהו"ה אחד ושמו אחד ואצטריך למימר כגוונא דא יהו"ה הוא האלהים הוא ואתחזי יהו"ה אחד ושמו אחד:</p>	<p>ושמו אחד". וצריך לומר כצורה זה "ה' הוא האלהים", הוא ונראה "ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>אלא כלא חד דכד מתייחדן תרין שמהן אלין דא ביחודא חד ודא ביחודא חד כדין תרין שמהן אלין אתעבידו חד ואתכלילו דא בדא והוי כלא שמא שלים ביחודא חדא ובכין יהו"ה הוא האלהים דהא כדין אתכליל כלא דא בדא למהוי חד ועד דאתיחדו כל חד דא בלחודוי ודא בלחודוי לא אתכלילו דא בדא למהוי כלא חד:</p>	<p>אלא הכל אחד, כשמתייחדים שני השמות הללו, זה ביחוד אחד וזה ביחוד אחד, אז שני השמות הללו נעשים אחד ונכללים זה בזה, ונהיה הכל שם שלם ביחוד אחד, ובכך "ה' הוא האלהים", שהרי אז הכל נכלל זה בזה להיות אחד, וטרם שמתייחדים כל אחד, זה לבדו וזה לבדו, לא נכללים זה בזה להיות הכל אחד.</p>
<p>כללא דכל אורייתא הכי איהו ודאי דהא אורייתא איהי תורה שבכתב ואיהי¹⁷⁵⁷ תורה שבעל פה תורה שבכתב דא איהו דכתיב יהו"ה תורה דבעל פה דא הוא דכתיב האלהים ובגין דאורייתא איהו רזא דשמא קדישא אקרי הכי תורה שבכתב ותורה דבעל פה דא כלל ודא פרט כלל אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל ואתיחדו דא בדא למהוי כלא חד:</p>	<p>הכלל של כל התורה כך הוא ודאי, שהרי התורה היא תורה שבכתב והוא תורה שבעל פה. תורה שבכתב זהו שנאמר "הוי"ה", תורה שבעל פה זהו שנאמר "האלהים". ומשום שהתורה היא סוד של השם הקדוש נקראת, כך תורה שבכתב ותורה שבעל פה. זה כלל וזה פרט. הכלל צריך את הפרט והפרט צריך את הכלל, ומתייחדים זה עם זה, להיות הכל אחד.</p>
<p>ועל דא כללא דאורייתא איהו כללא דעילא ותתא בגין דשמא דא לעילא ושמא דא לתתא דא רזא דעלמא עלאה¹⁷⁵⁸ ודא רזא דעלמא תתאה¹⁷⁵⁹ ועל דא כתיב (דברים ד לה) אתה הראת לדעת כי יהו"ה הוא:</p>	<p>ועל זה הכלל של התורה הוא הכלל של מעלה ומטה, משום ששם זה למעלה ושם זה למטה, זה סוד של העולם העליון וזה סוד של העולם התחתון. ועל זה נאמר "אתה הראת לדעת כי ה' הוא</p>
<p>קסבא</p>	
<p>האלהים דא איהו כללא דכלא ודא אצטריך בר נש למנדע בהאי עלמא:</p>	<p>האלהים", זהו הכלל של הכל, ואת זה האדם צריך לדעת בעולם הזה.</p>
<p>ואי תימא פקודי אורייתא אן אינון [הכא] בכללא דא אלא דא איהו זכור ודא איהו שמור וכל פקודי אורייתא בהני כלילין ברזא דזכור וברזא דשמור וכלא איהו חד:</p>	<p>ואם תאמר, איפה הן מצוות התורה כאן בכלל הזה. אלא זהו זכור, וזהו שמור, וכל מצוות התורה כלולים באלה, בסוד של זכור ושמור, והכל הוא אחד.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר הא דתנינן דעלותא דערבית חובה¹⁷⁶⁰ חובה איהי ודאי בגין</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר, זה ששינוי שתפלת ערבית חובה, חובה היא ודאי, משום שקריאת</p>

¹⁷⁵⁶ "יהו"ה אחד ושמו הוא אחד" נמחק במ"מ, ובמקומו גורס "יהו"ה ושמו הוא אחד". ור"ל דהו"לל פעם אחת אחד בפ' ה' הוא האלהים שאין בו רק פעם אחת הוא. או כדי שיהיו שני פסוקים שוים הו"לל ה' הוא וכו' יהיו ב"פ הוא דומיא דב"פ אחד. ותירץ תחלה בפ' ה' אחד ושמו אחד עשינו תיקון לזעיר לבדו ולמלכות לבדה. ואחר כך בפסוק ה' הוא האלהים אנו מייחדים כולם כאחד (מ"מ).

¹⁷⁵⁷ ואיהו (דפ"ו).

¹⁷⁵⁸ ז"א (מ"מ).

¹⁷⁵⁹ מלכות (מ"מ).

¹⁷⁶⁰ ומאן דסברא ליה הכי לאו משום תפלת ערבית בעצמה, אלא ודאי העיקר הוא משום קריאת שמע שהיא מצות עשה והיא חובה, ותפלה בתר קריאת שמע גריר, כי סוד קריאת שמע הוא ה' אחד ושמו אחד, כדפי' ר' חייא ואח"כ בסוד התפלה הוא ה' האלהים, אם כן כיון שיש קריאת שמע בלילה

<p>דקריית שמע דערבית חובה וקודשא בריך הוא אתיחד (א) בליליא¹⁷⁶¹ כמה דאתיחד ביממא¹⁷⁶² ומדת ליליא אתכליל ביממא ומדת יממא אתכליל בליליא ואתעביד יחודא חדא ומאן דאמר רשות¹⁷⁶³ בגין אמורין ופדריין¹⁷⁶⁴ דמתאכלי בליליא¹⁷⁶⁵ והא אוקימנא:</p>	<p>שמע של ערבית חובה, והקדוש ברוך הוא מתייחד בלילה כמו שמתייחד ביום, ומדת לילה נכללת ביום, ומדת יום נכללת בלילה, ונעשה יחוד אחד. ומי שאמר רשות, משום אמורים ופדרים שמתאכלים בלילה, והרי בארנו.</p>
<p>כתיב (דברים ו ה) ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו' האי קרא אוקימנא ליה ואוקמוה חברייא אבל אית לשאלא אי בהאי יחודא דשמע ישראל אתכליל כלא ימינא¹⁷⁶⁶ ושמאלא אמאי כתיב¹⁷⁶⁷ לבתר ואהבת (שם יא יג) והיה אם שמוע דהא ביחודא אתכלילו אבל התם בכלל והכא בפרט והכי אצטריך:</p>	<p>נאמר "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו'", פסוק זה בארנוהו ופרשוהו החברים, אבל יש לשאול, אם ביחוד הזה של שמע ישראל נכלל הכל, ימין ושמאל. למה נאמר אחר כך "ואהבת" "והיה אם שמוע", שהרי ביחוד נכללו, אבל שם בכלל וכאן בפרט, וכך צריך.</p>
<p>וברזא דיחודא דא אתערנא ביה יחודא דא איהו כגוונא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא בתפלין דרישא ארבע פרשיין והא אתמר והכא תלת שמהן אינון התם ובתפלין דרישא ארבע פרשיין כל חד וחד בלחודוי והכא תלת שמהן מה בין האי להאי:</p>	<p>ובסוד היחוד הזה הערנו בו היחוד הזה, הוא כדוגמא של התפלין של ראש ותפלין של זרוע, בתפלין של ראש ארבע פרשיות. והרי נתבאר. וכאן שלשה שמות הם, שם בתפלין של ראש ארבע פרשיות, כל אחת ואחת לבדה, וכאן שלשה שמות. מה בין זה לזה.</p>
<p>אלא אינון ארבע פרשיין הא אתערו בהו חד נקודה קדמאה עלאה¹⁷⁶⁸ וחד רזא דעלמא דאתי וחד ימינא וחד שמאלא אלן רזא דתפלין דרישא והכא ברזא דיחודא דא תלת שמהן ואינון כגוונא דאינון ארבע פרשיות</p>	<p>אלא אותן ארבע פרשיות, הרי העירו בהן, אחת נקודה ראשונה עליונה, ואחת סוד העולם הבא, ואחת ימין, ואחת שמאל. אלו סוד תפלין של ראש. וכאן בסוד היחוד הזה שלשה שמות, והם כדוגמא שאותן ארבע פרשיות הו"ה הראשונה, זו נקודה עליונה, ראשית הכל. אלהינו סוד העולם הבא. הו"ה האחרונה כלל של ימין ושמאל כאחד בכלל</p>

יש תפלת ערבית והיא חובה ולא תאמר שייחוד היום שלם וייחוד הלילה בלתי שלם מצד הדין אינו (אור יקר). פי' וכיון דק"ש היא חובה גם התפלה היא חובה (מ"מ).

¹⁷⁶¹ פירוש מלכות (מ"מ).

¹⁷⁶² אלא שמה שבין ייחוד היום לייחוד הלילה הוא, זה שיחוד היום העלה המלכות אליו למעלה, דהיינו מדת לילה למעלה ביום, ויחוד הלילה למטה אדרבה הת"ת תרד למטה וייתייחד עם המלכות, והיינו מדת יום בלילה, וז"ש "ואתעביד ייחודא" כאן וכאן כל א' כפי בחינתו (אור יקר). פירוש זעיר, א"נ קב"ה הם ז"ן שמתייחדים בלילה כמו ביום (מ"מ).

¹⁷⁶³ אינו מכחיש ב' יחודים אלו, אלא יאמר שאין ראוי לקובעה חובה שלא ירגישו החצונים ויתפסו בה, כעין חלק אברים ופדרין המתאכלין בלילה נתן אליהם, אלא יהיה רשות, ואז לא ידעו ולא ירגישו בדבר, ולא יהיה להם חלק ביחוד עם היות למטה במדה שהם אחוזים בה (אור יקר).

¹⁷⁶⁴ פירוש בשלמא שחרית ומנחה יש כנגדם שני תמידין ולכך הם חובה אבל ערבית שאין שם אלא אימורין ופדרין לכך היא רשות (מ"מ).

¹⁷⁶⁵ קל ע"א (הערת הזהר).

¹⁷⁶⁶ פירוש שנכנסו בזעיר חו"ב וחו"ג אבל התם בכלל והכא בפרט זה הלשון כפול בפר' ואתחנן ופי' בו הר"ח ז"ל שם שיובן על מ"ש האר"י ז"ל כי בשמע חו"ג היו כלולים בח"וב ובואהבת והיה מורידים אותם לדעת (מ"מ).

¹⁷⁶⁷ מוסגר בדפ"ק.

¹⁷⁶⁸ פירוש פרשה אחת שהיא קדש לי היא כנגד מוח חכמה דזעיר ומ"ש וחד רזא דעלמא דאתי. פירוש והיה כי יביאך היא מוח בינה. ומ"ש וחד ימינא וחד שמאלא ר"ל שמע והיה אם שמוע הם חו"ג ותפלין אלו הם של אימא שהם דרש"י אבל של ר"ת שהם מוחין דאבא הם יהו"ו (מ"מ).

<p>יהו"ה¹⁷⁶⁹ קדמאה¹⁷⁷⁰ דא נקודא עלאה ראשיתא דכלא אלהינו¹⁷⁷¹ רזא דעלמא דאתי יהו"ה בתראה¹⁷⁷² כללא דימינא ושמאלא כחדא בכללא חדא ואלין אינון תפלין דרישא ודא איהו יחודא קדמאה:</p>	<p>אחד. ואלה הן תפלין של ראש, וזהו היחוד הראשון.</p>
<p>תפלין דדרועא כללא דכל הני כחדא¹⁷⁷³ ודא איהו רזא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הכא כללא דאינון תפלין דרישא דאתכלילו גו תפלין דדרועא:</p>	<p>תפלין של זרוע הכלל של כל אלה כאחד, וזהו סוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כאן הכלל של אותן תפלין של ראש שנכללו בתוך תפלין של זרוע.</p>
<p>ורזא דא¹⁷⁷⁴ ברוך דא רזא דנקודא עלאה¹⁷⁷⁵ דאיהו ברוך דכל ברכאן נבעין מתמן¹⁷⁷⁶ ואי תימא עלמא דאתי¹⁷⁷⁷ אקרי ברוך לאו הכי דהא נקודה עלאה איהו דכר עלמא דאתי נוקבא איהו ברוך ואיהי ברכה ברוך דכר ברכה נוקבא ועל דא ברוך איהו נקודא עלאה¹⁷⁷⁸ שם דא עלמא דאתי¹⁷⁷⁹ דאיהו שם גדול כמה דאת אמר (יהושע ז ט) ומה תעשה לשמך הגדול כבוד דא כבוד עלאה¹⁷⁸⁰ דאיהו ימינא ושמאלא¹⁷⁸¹:</p>	<p>וסוד זה ברוך, זה סוד הנקודה העליונה, שהוא ברוך, שכל הברכות נובעות משם. ואם תאמר העולם הבא הוא שנקרא ברוך. לא כך, שהרי הנקודה העליונה, היא זכר, העולם הבא, נקבה. הוא ברוך, והיא ברכה. ברוך זכר ברכה נקבה, ולכן ברוך הוא נקודה עליונה, שם זה העולם הבא, שהוא שם גדול, כמו שנאמר "ומה תעשה לשמך הגדול". כבוד זה הכבוד העליון, שהוא ימין ושמאל.</p>
<p>וכלהו כלילין בהאי תפלה של יד דאיהו מלכותו¹⁷⁸² ונטיל כלא בנויה ובהאי מלכותו</p>	<p>וכלם כלולים בתפלה זו של יד, שהיא "מלכותו", ונוטלת הכל לתוכה. ובמלכותו הזו,</p>

¹⁷⁶⁹ ט ע"א (הערת הזהר).

¹⁷⁷⁰ פי' אבא (מ"מ).

¹⁷⁷¹ בינה (מ"מ).

¹⁷⁷² דעת המזווגם ומ"ש לעיל ואינון כגוונא דאינון ד' פרשיות היינו לומר כשם שד' פרשיות הם חב"ד כן ה' אלהינו ה' הם חב"ד. אבל אינם דומים לגמרי דהתם חב"ד דאימא הבאים לזעיר. והכא או"א בעצמם ודעת המזווגם שהוא דעת דאריך (מ"מ).

¹⁷⁷³ פי' ד' מוחין שהם בתחלה של ראש שבאים לזעיר נכללו ג"כ ברחל הנק' תפלה של יד כנודע שהמלכו' מקבלת מהארת המוחין דזעיר וז"ש הכא כללא דאינון תפלין דרישא דאתכללו גו תפלין דרועא (מ"מ).

¹⁷⁷⁴ קלה ע"ב (הערת הזהר).

¹⁷⁷⁵ כי ברוך רומז אל החכמה, ושם אל הבינה, וכבוד לחו"ג, והוא עצמו הד' מוחין עצמם שאמרנו, יען כי דעת כלול מחו"ג (שעה"כ כה ע"ב). כתב הר"ח זל"ה היא חכמה דלאה (מ"מ). עי' ביאורים ח"א מג ע"א.

¹⁷⁷⁶ הבינה גופה הנה היא הבריכה העליונה אשר כל ברכאן נפקין מתמן (כמ"ש בפ' נח סד ע"ב ופ' תרומה קס"ב ע"א ופ' אחרי ס"ה ע"א ופ' ואתחנן רס"ד ע"ב וע' פע"ח שער הברכות רפ"א) (הקדו"ש כז ע"ד).

¹⁷⁷⁷ בינה (ביאורים ח"א מג ע"א).

¹⁷⁷⁸ ר ע"א (הערת הזהר).

¹⁷⁷⁹ פירוש בינה דלאה (מ"מ).

¹⁷⁸⁰ הם חו"ג דלאה (מ"מ).

¹⁷⁸¹ כשבאו האבות, והעלו הנקודה כתר על ראשיהם בג' כתרים, כתר כהונה וכתר כו', תגא בריש אבהן, כמש"ל (נה ע"ב), והן ג' אבנין הנ"ל, ולכן אמר יעקב ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דהן ג' אבנין הנ"ל, וכמ"ש בפ' תרומה (קסב ע"א) תפלין דדרועא כללא כו' ורזא דא ברוך כו' שם דא עלמא דאתי כו' כבוד דא כבוד עילאה דאיהו ימינא ושמאלא, ר"ל דעת, והן חב"ד, והן תלת אבהן, כמ"ש בפ' שמות (יד ע"ב) עבד לאברהם ברזא דחכמה כו' ויעקב כליל תלת אבהן דעמודא דאמצעיתא כליל ימינא ושמאלא, ולכן אמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (בהגר"א על תיקו"ז סט ע"ג).

¹⁷⁸² פירוש כמו שלא מקבלת מד' מוחין דזעיר כן המלכות שהיא רחל הנק' תפלה של יד מקבלת מהם (מ"מ).

<p>אתכלילין ביה עלמין כלהו למיזן לון ולספקא לון בכל מה דאצטריכו ועל דא לעולם ועד:</p>	<p>נכללים כל העולמות, לזון אותם, ולספק להם בכל מה שצריכים, ועל זה "לעולם ועד".</p>
<p>ודא איהו יחודא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא וזכגוונא דרזא דיחודא דתפלין הכי איהו יחודא דכלא ודא איהו ברירא דמלה והא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא ואמר לי דהא בארבע גוונין אתסדר יחודא ודא ברירא מכלהו והכי איהו ודאי וכלהו רזא ודמהימנותא (דיחודא) אבל סדורא דתפלין דא איהו¹⁷⁸³ יחודא עלאה בדקא יאות:</p>	<p>וזהו היחוד של תפלין של ראש ותפלין של זרוע, וכמו שסוד היחוד של התפלין, כך הוא היחוד של הכל, וזהו בירור הדבר. והרי סדרנו היחוד הזה לפני המנורה הקדושה, ואמר לי, שהרי בארבעה צורות הסתדר היחוד, וזהו המבחר מכולם, וכך הוא ודאי, וכולם סוד האמונה, אבל סדור התפלין, זהו היחוד העליון כראוי.</p>
<p>ומגו ודאתכלילו (דאתכלילי) ימינא ושמאלא ברזא דשמא קדישא (חד) בארחה כלל אצטריך לבתר לאפקא לון בארחה פרט אבל לאו בארחה יחודא דהא יחודא בקרא קדמאה איהו למהוי יהויה אחד בתפלין דרישא ושמו אחד בתפלין דדרועא והוי כלל חד כיון דיחודא אסתדר¹⁷⁸⁴ כלל כלל מרישא דנקודא עלאה וס"א דאיהו ראשיתא דכללא אצטריך לבתר לאתערא מרישא וס"א מרזא דנהורא קדמאה דאיהו רישא דכלל:</p>	<p>ומתוך שנכללו ימין ושמאל בסוד השם הקדוש בדרך כלל, צריך אחר כך להוציאם בדרך פרט אבל לא בדרך יחוד, שהרי היחוד בפסוק הוא ראשון להיות יהו"ה אחד בתפלין של ראש, ושמו אחד בתפלין של זרוע, ונהיה הכל אחד. כיון שהיחוד הזה מסתדר, הכל בכלל מהראש של הנקודה העליונה, שהוא ראשית הכל, צריך אחר כך להעיר מהראש (מהסוד) של האור הראשון, שהוא ראש הכל.</p>
<p>ואהבת דא ראשיתא דימינא למרחם ליה לקודשא בריך הוא ברחימו דאתרבקותא דיליה ומאן איהו ימינא ודאיהו אתער רחימו¹⁷⁸⁵ מאן דרחים ליה לקודשא בריך הוא איהו אתער ימינא דיליה לגביה ומקבל ליה</p>	<p>"ואהבת", זו ראשית הימין, לאהוב את הקדוש ברוך הוא באהבה של הדבקות שלו, ומיהו, הימין, שהוא מעורר האהבה. מי שאהב את הקדוש ברוך הוא, הוא מעיר את ימינו אליו ומקבלו</p>
<p>קסב/ב</p>	
<p>ברחימו כל מלין דעלמא לא תליין אלא ברעותא רוח אמשיך רוח ואיתי רוח וסימנך דא (איוב לד יד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף:</p>	<p>באהבה. כל דברי העולם אינם תלויים אלא ברצון רוח, ממשיכה רוח ומביאה רוח, וסימנך זה "אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף".</p>
<p>כד אתער בר נש רחימו לגבי קודשא בריך הוא אתערותא דימינא לא אתער אלא בתלת גוונין¹⁷⁸⁶ כמה דאת אמר (דברים ו ה) בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך הא תלת גוונין הכא דלא תימא או האי דהא לא כתיב או בכל לבבך או בכל נפשך או בכל מאדך אלא כולהו אצטריך לבא ונפשא וממונא</p>	<p>כשמעורר האדם אהבה לקדוש ברוך הוא, התעוררות הימין לא מתעורר אלא בשלשה צבעים, כמו שנאמר "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך". הרי כאן שלשה צורות, שלא תאמר או זה או זה, שהרי לא נאמר, או בכל לבבך, או בכל נפשך, או בכל מאדך, אלא צריך את כולם, לב ונפש וממון. ואז הקדוש ברוך הוא מעיר את ימינו אליו, ופושט אותה כנגדו ומקבל אותה.</p>

¹⁷⁸³ אין כוונת הזוהר לומר שסוד התפלין הוא גדול מייחוד ק"ש שהרי כתב הרב שהתפלין הם רשימו של המוחין של אתמול. וק"ש הם מוחין חדשים ממש. אלא הכונה לפי שאמר דהא בד' גווני אתסדר יחודא וכו' וכלהו רזא דיחודא שר"ל שכולם אמת. לכן אמר שהיחוד הזה שאמרנו שק"ש היא כמו תפלין של יד ושל ראש הוא יחוד העקרי (מ"מ).

¹⁷⁸⁴ דא אתסדר (דפ"ו).

¹⁷⁸⁵ "ימינא דאיהו אתער רחימו" נמחק במ"מ, ובמקומו גורס "רחימו דאתער ימינא".

¹⁷⁸⁶ כנגד ג' פרקי הזרוע (רח"ו).

217

<p>וכדין קודשא בריך הוא אתער ימיניה לגביה ופשיט ליה לקבליה ומקבלא ליה:</p>	<p>ועל זה נאמר "נאם ה' לאדני שב לימיני", וסוד הפסוק הזה, הרי הערנו בו, שדוד המלך על דרגתו אמר, כשנקשר בימין שלש עשרה מצוות כאן בימין, "ואהבת את ה' אלהיך", הרי אחת. "בכל לבבך", שתים. "ובכל נפשך", שלש. "ובכל מאדך", ארבע. "ושננתם לבניך", חמש. "ודברת בם", הרי שש. "בשבתך בביתך", הרי שבע. "ובלכתך בדרך", שמונה. "ובשכבך", הרי תשע. "ובקומך", הרי עשר. "וקשרתם לאות על ידך", הרי אחת עשרה. "והיו לטוטפות בין עיניך", הרי שתים עשרה. "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך", הרי שלש עשרה.</p>
<p>ועל דא כתיב (תהלים קי א) נאם יהוה לאדני שב לימיני ורזא (דא) דהאי קרא הא אתערנא ביה דדוד מלכא על דרגא דיליה¹⁷⁸⁷ קאמר כד אתקשר בימינא תליסר¹⁷⁸⁸ פקודין הכא¹⁷⁸⁹ בימינא ואהבת את יהוה אלהיך הא חדא בכל לבבך תרין ובכל נפשך תלת ובכל מאדך ארבע ושננתם לבניך חמשה ודברת בם הא שיתא בשבתך בביתך הא שבעה ובלכתך בדרך הא תמניא ובשכבך הא תשעה ובקומך הא עשרה וקשרתם לאות על ידך הא חד סר והיו לטטפת בין עיניך הא תריסר וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך הא תליסר:</p>	<p>שלש עשרה המצוות הללו תלויות בימין, והשמאל נכלל בימין, וכך צריך. ובכל זמן שמתעורר השמאל, הימין מתחיל בראש, ולכן אם יזכו השמאל נכלל בימין. ואם לא, הימין נכלל בשמאל, ושולט השמאל. וסימן לזה "אם" בראש, כמו "אם בחוקותי תלכו". ובכל מקום, השמאל מתעורר באהבה בסוד הימין, אחר כך מתחזק דינו כמו שצריך. וכך צריך בכל מקום, וזה העירו החברים בדברים הללו, בא רבי חייא ונשקו.</p>
<p>תליסר פקודין אלין תליין בימינא [ושמאלא] (בשמאלא) אתכליל אבומינא והכי אצטריך¹⁷⁹⁰ ובכל זמנא דשמאלא אתער ימינא שארי ביה ברישא ובגין דא¹⁷⁹¹ אם יזכון שמאלא אתכליל בימינא ואי לאו ימינא אתכליל בשמאלא ושלטא שמאלא¹⁷⁹²</p>	

¹⁷⁸⁷ פירוש מלכות שהיא לאדר"ני דקרא (מ"מ).

¹⁷⁸⁸ גי' אהבה היכל חסד (רח"ו).

¹⁷⁸⁹ אינם מצות אלא ענפי מצוה, לרמוז שיעורר שלש עשרה מקורות עליונים, המקור הכולל ואהבת שהוא סוד האהבה כדפירשנו, ושלשה פונים תימנה שהם לימין עצמו בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך וכדפירשנו, ושלש פונים צפונה שיראה האהבה גם בדברים אלו במה שינהיג את בניו לעבודה הזו, ולא יפנה לבו לדברים בטלים, והיינו בם ולא בדברים בטלים, וגם טרדת הבית לא יטרדהו והיינו בשבתך בביתך, וכל אלו העניינים מורים גודל האהבה, ושלשה פונים מזרחה ובלכתך בדרך יסוד, בשכבך מלכות, ובקומך תפארת, יראה האבה בשלשה פעולות אלו, לכת, שכיבה, קימה לא יטריד, ושלשה פונים ימה הם מעשיות כמוה שהיא מצוה מעשית, וקשרתם, והיו, וכתבתם, שזה מורה אהבה שעושה מזכרת שלא ישכח ממנו, ולזה אמר "תליסר פקודין אלין תליין בימינא", ופרשה שנית והיה אם שמוע והיא מצד שמאל, וקצת הדברים שבפרשה ראשונה חזרו ונשנו בפרשה שניה לאהבה את ה' וכו', וכן קשירה וטוטפות וכתובה (אור יקר).

¹⁷⁹⁰ כדי להמזג המדות, ולא יטשטש הדין העולם וכדמסיק "ובכל זמנא דשמאלא אתער ימינא שארי ביה ברישא", ולכן עם היות הפרשה בגבורה ראשיתה חסד (אור יקר).

¹⁷⁹¹ תחלת הפרשה לטוב ואמר אם שמוע, כלומר אם תזכו וכו' "שמאלא יתכליל בימינא" והכל לטובה, ואם לאו שכל א"ם שבפרשה מושך אם שמוע ואם לא תשמעו, וכיון שאם שמוע תשמעו שמאלא יסכים אל ימינא לטובה, גם אם יתהפך כגון אם לא ישמעו, הדין מתגבר והימין יסכים, וזהו שאמר "ואם לאו ימינא יתכליל בשמאלא ושלטא שמאלא" והימין מסכמת, וזה הוראה על ייחוד המדות ולא יתפרדו, אם לטוב השמאל מסכים עם הימין, ואם רע חס ושלום הימין מסכים עם השמאל, והיינו ה' הוא האלהים האלהים הוא ה', וזה יורה כניסת הפרשה בכם כדפירשנו (אור יקר).

¹⁷⁹² עי' רמ"ז לעיל מג ע"ב: פי' הרמ"ז: כל אורחוי כנוקבא, פי' מדותיו כשל הנקבה דדעתו קלה וכחו תשוש ונוטה לכילות ולעצלות וכיוצא, ולזה רמזו רז"ל באומרם אוי לו למי שבניו נקבות, פי' שהזכרים שלו הם מצד הנוק' וכו' ונלע"ד שיצחק אבינו ע"ה בתחילה נקרא (בראשית יח י') בן שרה, שהיה מבחינה זו קודם העקידה, ולזה לא צוהו ה' שישאנו אשה, פי' שלא נתן כן על לבו, אבל בעקידה פרח ממנו בחי' הנקבה וניתנה לו של זכר, וזה שאמרו רז"ל וה' ברך את אברהם בכל, שנתן לו בן, ור"ל שאז היה בן מצד גבורות שלו והיתה בו בחינת זכרות ב"ן דמ"ה, שלגבי רבקה היה זכר, ולכן השתדל להשיאו אשה.

<p>וסימנא דא אם ברישא¹⁷⁹³ כגון (ויקרא כו ג) אם בחוקותי¹⁷⁹⁴ תלכו ובכל אתר שמאלא אתער ברחימו ברזא דימינא ולבתר אתתקף דיניה¹⁷⁹⁵ [כמה דאצטריך] וכך אצטריך בכל אתר והא אתערו חברייא בהני מלין אתא רבי חייא ונשקיה:</p>	
<p>פתח ואמר ואת המשכן תעשה עשר יריעות¹⁷⁹⁶ וגו' הא הכא רזא דיחודא¹⁷⁹⁷ דהא תקונא דמשכנא בכמה¹⁷⁹⁸ דרגין איהו¹⁷⁹⁹ דכתיב ביה והיה המשכן אחד¹⁸⁰⁰ לאתחזאה דכל שייפין דגופא כלהו רזא דגופא חד בבר נש אית ביה כמה שייפין עלאין ותתאין אלין פנימאין לגו ואלין באתגליא לבר וכלהו אקרין גופא [חדא] ואקרי בר נש חד בחבורא חדא אוף הכי משכנא כלהו שייפין כגוונא דלעילא וכד אתחברו כלא כחדא כדין כתיב (שמות כו ו) והיה המשכן אחד ונ"א כגוונא דאדם:</p>	<p>פתח ואמר "ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו'", הרי כאן סוד היחוד, שהרי תיקונו של המשכן הוא מכמה דרגות, שנאמר בו "והיה המשכן אחד", להראות שכל האיברים של הגוף, כולם בסוד של גוף אחד. יש באדם כמה איברים עליונים ותחתונים, אלה פנימיים לפנים ואלה בגלוי לחוץ, וכולם נקראים גוף אחד, ונקרא אדם אחד בחבור אחד. כמו כן כאן, המשכן, כל האיברים כדוגמא שלמעלה, וכשכולם מתחברים כאחד, אז נאמר "והיה המשכן אחד" (כדוגמת האדם).</p>
<p>פקודי אורייתא וכלא (כלה) שייפין ואברין ברזא דלעילא וכד מתחברן כלהו כחד כדין כולהו סלקן לרזא חד (ב)רזא דמשכנא דאיהו אברין ושייפין כלהו סלקין לרזא דאדם כגוונא דפקודי אורייתא דהא פקודי אורייתא כלהו ברזא דאדם דכר ונוקבא דכד מתחברן כחדא</p>	<p>מצוות התורה כולם איברים בסוד של מעלה, וכשכולם מתחברים כאחד, אז כולם עולים לסוד אחד, סוד המשכן, שהוא פרקים ואיברים, כולם עולים לסוד של אדם, כדוגמת מצוות התורה. שהרי מצוות התורה כולם בסוד של אדם, זכר ונקבה, שכאשר מתחברים כאחד, הם אחד בסוד של אדם. מי שפוגם, אפילו מצוה אחת של התורה, כאילו פגם</p>

¹⁷⁹³ והעד (אור יקר). פירוש לעיל דף קל"ו ע"ב אמר א' הא אבא. מ' היא אימא ונודע שאבא אחיד בחסד ואימא בגבורה ולכך הפרשה מתחלת בתיבת אם לומר הרי הימין והשמאל לפנינו אם יזכו ישראל השמאל נכלל בימין. ואם להפך הימין נכלל בשמאל. א"נ י"ל אם ברישא כאלו אמר אם בחוקותי ברישא כלומר שהתחיל הכתוב בברכות אח"כ בקללות לומר שאם יזכו השמאל נכלל בימין והרי הברכות. ואם לא יזכו הימין נכלל בשמאל והרי קללות ח"ו (מ"מ).

¹⁷⁹⁴ וסמך ליה ואם כדפירשנו, ואם תאמר ולמה פרשת הימין שהיא ואהבת לא נכלל בה השמאל, אם היות שבלי ספק אין ימין בלא שמאל, לזה אמר שאין צורך בימין להיות השמאל נראה שם, שהרי אם יתחזק הימין בעולם אין ממנו נזק כלל, אמנם אם יתגבר השמאל יחריב העולם, לכך "בכל אתר שמאלא אתער ברחימו" להיותה נקשרת בסוד האהבה להמזג בחסד (אור יקר).

¹⁷⁹⁵ מפני שכאשר יקדם החסד לא יתחזק הגבורה בהתחזקה אלא כפי הצורך, לא יותר מן הראוי, וזהו שאמר "ולבתר אתתקף דיניה כמו דאצטריך בכל אתר", אמנם אם לא יקדים בחסד יתעורר הגבורה לבלי חק, ולא יבחין בין צדיק לרשע, ולא יהיה התעוררותו כפי הצריך אל ההנהגה (אור יקר).

¹⁷⁹⁶ עי' לקמן קסד ע"ב.

¹⁷⁹⁷ כי עשר יריעות הם עשר ספירות וכל ספירה תקרא יריעה על שם התפשטותה כאומרו נוטה שמים כיריעה וקשה השתא דמשמע דעשר יריעות עשר ספירות, וכל אשר למטה מעשר יריעות יהיה ענין לעצמו אינו בכלל עשר ספירות וזה אינו (אור יקר). קלט ע"ב (הערת הזהר).

¹⁷⁹⁸ מכמה (דפ"ו).

¹⁷⁹⁹ ביריעות נראה יחוד א' ובקישו ייחוד, ובאדניו, יחוד, וכן בכל פרטיו וכליו, והמנורה לעצמה, והשלחן לעצמו, והמזבח בקרנותיו לעצמו, והחצר לעצמו בקלעיו, והכל סוד יחוד, אמנם כולו יחד צורה שלימה וז"ש "דהא תיקונא דמשכנא בכמה דרגין איהו", ולא מפני זה יהיה כל תיקון ותיקון או כל יחוד ויחוד אחדות לעצמו ח"ו אלא הכל משכן אחד (אור יקר).

¹⁸⁰⁰ ופרטות הענין יובן במה שנדע שהם ג' מיני אדם עניינם אחד: הא', האדם הגשמי, שהרי אבריו כל אבר ואבר פרטי יורה יחוד עשר ספירות, כגון הראש בעצמו יש בו עשר ספירות הרי גולגלת בכתר, ומוח חכמה, וקרומא דחפי היא הבינה, וב' עינים וב' אזנים וב' נחירים הם חסד גבורה ונ"ה ות"ת ויסוד, ופה מלכות הרי יחוד א' וכו' (אור יקר).

<p>אינון חד רזא דאדם מאן דגרע אפילו פקודא הדא דאורייתא כאלו גרע דיוקנא דמהימנותא דהא כלהו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם ובגין כך כלא סלקא ברזא דיחודא ועל [דא] (ד) ישראל אינון גוי אחד ודוכתיב (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם וכתיב (ש"ב ז כג) ומי כעמך וכישראל וגו':</p>	<p>בדמות האמונה, שהרי כל הפרקים והאיברים בדמות אדם, ולכן הכל עולה בסוד היחוד. ועל זה ישראל הם גוי אחד, שנאמר "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם", ונאמר "מי כעמך כישראל וגו'".</p>
<p>רבי יצחק הוה שכיח קמיה דרבי אלעזר אמר ליה ודאי רחימו דקודשא בריך הוא דבר נש רחים ליה לא אתער אלא מלבא בגין דלבא איהו אתערותא לאתערא לגביה רחימו ורחמנא לבא בעי¹⁸⁰¹ אי הכי אמאי כתיב (דברים ו ה) בכל לבבך ולבותר ובכל נפשך דמשמע דתרין וגונונין (גופין) אינון חד לבא וחד נפשא אי לבא הוא עקרא מאי בעי נפשא אמר ליה ודאי לבא ונפשא תרין אינון¹⁸⁰² ואתאחדן לחד דהא לבא ונפשא וממונא כלהו אתאחדן דא בדא ולבא איהו ועקרא וויסודא דכלא:</p>	<p>רבי יצחק היה מצוי לפני רבי אלעזר, אמר לו, ודאי שאהבת הקדוש ברוך הוא שאדם אוהב אותו, לא מתעוררת אלא מהלב, משום שלב הוא התעוררות להעיר אליו אהבה, (והרחמן רוצה את הלב, אם כן למה נאמר בכל לבבך ואחר כך ובכל נפשך, שמשמע שהם שני צורות, אחד הלב ואחד הנפש. אם הלב העיקר, למה צריך את הנפש. אמר לו ודאי שלב ונפש הם שנים, ומתאחדים לאחד, שהרי לב ונפש וממון, כולם אחוזים זה בזה, והלב הוא עיקר ויסוד הכל.</p>
<p>והא דאתמר בכל לבבך בתרין לבין איהו דאינהו תרין יצרין חד יצרא טבא וחד יצרא בישא ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב דא</p>	<p>וזה שנאמר "בכל לבבך", בשני לבבות, הוא שהם שני יצרים, אחד יצר טוב ואחד יצר רע, ושנים אלה, כל אחד ואחד נקרא לב. זה</p>
<p>קסג/א</p>	
<p>אקרי לב טוב ודא אקרי לב רע ובגין כך איהו לבבך דאינון תרין יצר הטוב ויצר הרע:</p>	<p>נקרא לב טוב וזה נקרא לב רע, ולכן הוא "לבבך", שהם שנים, יצר הטוב ויצר הרע.</p>
<p>ובכל נפשך ובנפשך מבעי ליה מאי ובכל נפשך האי בכל אמאי¹⁸⁰³ אלא לאכללא נפ"ש ורו"ח ונשמו"ה דא איהו ובכל נפשך ובכל מה דאחיד האי נפש ובכל מאדך אוף הכי כמה זינין אינון דממונא (וע"ד) כלהו משניין אלין מאלין ועל דא כתיבו (ואקרי) בכל רחימו</p>	<p>"ובכל נפשך" היה צריך להיות "ובנפשך", מה זה "ובכל נפשך", ה"בכל" הזה לשם מה. אלא להכליל נפש ורוח ונשמה, זהו "ובכל נפשך", בכל מה שאוחזת הנפש הזו. "ובכל מאדך" כמו כן כאן, כמה מינים הם של ממון, כולם משנוים אלה מאלה, ועל זה נאמר "בכל". אהבת הקדוש ברוך הוא למסור לו כל זה, לאהוב אותו בכל אחד ואחד.</p>

¹⁸⁰¹ "ורחמנא לבא בעי" מוסגר בדפ"ק.

¹⁸⁰² פירוש לבא הוא זעיר ונפשא היא המלכות (מ"מ).

¹⁸⁰³ וי"ל שיובן במ"ש הזוהר בפ' בראשית אית ס"מ ואית ס"מ וכתב הרב ז"ל שר"ל שיש ס"מ של רוח סערה ויש של ענין גדול ושל אש מתלקחת ושל נוגה. לכך אמר בכל לבבך אפילו ביצ"הר הקשה שהוא של רוח סערה. תהיה אוהב לה' (מ"מ).

<p>דקודשא בריך הוא לממסר ליה כל דא¹⁸⁰⁴ למרחם ליה בכל חד וחד¹⁸⁰⁵:</p>	
<p>ואי תימא ביצר הרע¹⁸⁰⁶ היך יכול בר נש למרחם ליה דהא יצר הרע מקטרגא איהו דלא יקרב בר נש לפולחנא דקודשא בריך הוא ווהיך ירחים ליה ביה ואלא דא איהו פולחנא דקודשא בריך הוא יתיר¹⁸⁰⁷ בד האי יצר הרע אתכפיא ליה בגין רחימו דקא מרחם ליה לקודשא בריך הוא דכד האי יצר הרע אתכפיא ותבר ליה ההוא בר נש דא איהו רחימו דקודשא בריך הוא בגין דידע לקרבא לההוא יצר הרע לפולחנא דקודשא בריך הוא:</p>	<p>ואם תאמר, ביצר הרע איך אדם יכול לאהוב אותו, שהרי היצר הרע הוא מקטרג, שלא יקרב אדם לעבודת הקדוש ברוך הוא, ואיך יאהב אותו בו. אלא זוהי עבודת הקדוש ברוך הוא יותר, כשהיצר הזה נכנע לו, משום האהבה שאוהב את הקדוש ברוך הוא. שכשהיצר הרע הזה נכנע, והאדם הזה שובר אותו, זוהי אהבת הקדוש ברוך הוא, משום שיודע לקרב את אותו היצר הרע לעבודת הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>הכא איהו רוא¹⁸⁰⁸ למארי מדין כל מה דעבר¹⁸⁰⁹ קודשא בריך הוא עילא ותתא כלא איהו בגין לאחזאה יקרא דיליה וכלא איהו¹⁸¹⁰</p>	<p>כאן הוא סוד לבעלי המידות, כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה, הכל הוא כדי להראות כבודו והכל הוא לעבודתו.</p>

¹⁸⁰⁴ ירצה כי [י]דבוק לבבו אליו, וידביק נפשו רוחו ונשמתו, וכן ממונו, הכל מסור באהבתו אותו, וענין מסירה זו הוא הדבקות בו ולאהבו, בהיותו עובד בכל אחד ואחד מהם אליו, עובד בנפשו ובנשמתו ורוחו, במה שכל אחד ואחד מהם יקשר במקורו בעבודה אשר יעבוד, ולא יגרע חק הנפש במקורה במלכות, וחק הרוח במקורה בתפארת, וחק הנשמה במקורה בבניה, והקניינים הגשמיים משועבדים באהבתו לאל אשר יצטרך אל העבודה, שבזה קניינו מסורים לו, וכן שני יצריו מסורים לו וקשורים בעבודת, הנה ישלים הצורה העליונה, שישעבד ענייני העולם שהם גוף ונפש רוח ונשמה ויצר הטוב ויצר הרע, ואל תשיבני מיצר הטוב שהוא הוא הנשמה, שאינו אלא כח לעצמו שמשכנו בלב, ולכן נקרא לב, וכבר פירשתיו בספ"ר בשער נשמה, אלא נגדי ליצר הרע הוא יצר הטוב, ובזולת שניהם יש נפש רוח ונשמה שהם הנוטים אחר יצר הטוב או יצר הרע, וזהו שאמר "לממסר וכו', למרחם ליה" בלב בשר שממנו תוצאות אהבה (אור יקר).

¹⁸⁰⁵ ירצה הלב הבשרי החושק כדפירשנו יחשוק להדבק בהקדוש ברוך הוא, וימסור אליו יצרו הטוב והרע ונפשו ורוחו ונשמתו וקנייניו הגשמיים (אור יקר).

¹⁸⁰⁶ הכוונה בשלמא שהלב יעבוד להקדוש ברוך הוא ויאהבהו ימסור יצר הטוב ודאי שחלק זה נמסר בעבודה, אמנם חלק רע צריך שיברח ממנו וירחיקנו שלא יתקרב אליו, שאם יתקרב יטמאני, אם כן היותו אוהב ועובד ביצר הרע הם הפכיים (אור יקר).

¹⁸⁰⁷ ודרך כלל כי האהבה בלב בעזרת דבקותו ביצר הטוב, אמנם אין ספק שיצרו יפתנו בכל מיני פיתויים שבעולם לבטל עבודתו ואהבתו, והוא כופהו בעת התגברו עליו ויתדבק ביצר הטוב וישוב אל העבודה, ולא יחשיב שום טענה מטענותיו לכלום, ומכריעו לכף העבודה, שהרי יצר הרע הולך עמו אל העבודה משועבד ליצר הטוב, כיון שאינו שומע אל טענותיו, והרי אוהב ועובד הבורא ממש ביצר הרע, ולא שיצר הרע יאהוב, אלא הוא אוהב ומכריע יצר הרע אל העבודה כעול לשור ומתג לחמור (אור יקר). צורך מציאות כל הטומאה והרע וכל הקליפות כולם, הנה נודע הוא כי הוא כדי לייסד את כל כח הבחירה והאפשרות שיהא האפשרות להאדם להטות לכאן ולכאן, כי מזה הוא כל עיקר השכר והעונש. וכמ"ש בתנא דבי אליהו זוטא (פרק יב) מפני מה ברא הקב"ה את היצר הרע כו' ע"ש, וכן הוא ג"כ בזוה"ק (תרומה קסג ע"א), וכן אמר האריז"ל בשער הכללים (פרק ב), כי כוונת המאציל העליון היתה כדי שיהיה בחירה ורצון ביד האדם כאשר שתהיה טוב ורע בעולם מפני ששורש הרע בא ממאנין תבירין, והטוב בא מהאור הגדול, ואם לא היה כן לא היה רק טוב בעולם, ואז לא היה שכר ועונש (דע"ה ח"ב יג ע"ב).

¹⁸⁰⁸ שבהיותנו ממשיכים הדברים למעלה נדע איך ממש יצר הרע עובד ודבק על ידי האדם, בתשובת הקושיא הזאת כדמסי' לקמיה משכר הזונה כאשר נבאר (אור יקר).

¹⁸⁰⁹ הענין כי בהיות גדולתו נסתרת, רצה והאציל וגלה גדולתו, וברא ויצר וגלה יותר, ועשה וגלה יותר, והכל לגלות גדולתו לזולתו, וכולם יעבדוהו ויודוהו, ולא האציל וברא ויצר ועשה אלא להשתעשע בנאציליו ונראיו ונוצריו ונעשיו בעבודתם אליו, והוא משפיעם ומקיימם, והם מכירים פעולותיו ומשבחים תמיד, זהו היסוד הידוע לכל משכיל (אור יקר).

¹⁸¹⁰ ועתה בזה יקשה, שאין ספק שלא נמצאו הקליפות בלי כוונה, אלא רצה הבורא וברא עבד זה כשאר עבדיו הברואים לעבודותו, אם כן למה ברא העבד הזה שהוא ממש (מסיר) [מסית] ומורד, והייתה בריאת העבד הזה להפך כוונת הנבראים שבעולם, ואלו לאחד או שנים החרשנו שנאמר כמו

<p>לפולחניה וכי מאן חמי עבדא דלהוי מקטרגא דמאריה ובכל מה דרעותיה דמאריה אתעביד¹⁸¹¹ איהו מקטרגא רעותיה דקודשא בריך הוא דיהון בני נשא תדיר בפולחניה¹⁸¹² ויהכון בארע קשוט בגין למזכי לון בכמה טבין הואיל ורעותיה דקודשא בריך הוא בהאי היך אתיא עבדא בישא¹⁸¹⁴ ואשתכח מקטרגא מגו רעותיה דמאריה ואסמי לבני נשא לארע ביש ואדחי לון מארע טב ועבידו (וארחיק לון מארע טב ועבי) לון דלא יעבדון רעותא דמאריהון ואסמי לבני נשא לארע ביש:</p>	<p>וכי מי ראה עבד שיהיה מקטרג על אדונו, ובכל מה שרצון אדונו, נעשה הוא מקטרג. רצון הקדוש ברוך הוא הוא שיהיו האנשים תמיד בעבודתו וילכו בדרך אמת, כדי לזכותם בכמה טובות. הואיל ורצונו של הקדוש ברוך הוא בזה, איך בא עבד רע ונמצא מקטרג מתוך רצון אדונו, ומסתה את בני האדם לדרך רעה ודוחה אותם מדרך טובה, ועושה להם שלא יעשו את רצון אדונם, ומסתה את בני האדם לדרך רעה.</p>
<p>אלא ודאי רעותא דמאריה עביד למלכא דהוה ליה בר יחידי והוה רחים ליה יתיר ופקיד עליה ברחימו דלא יקרב גרמיה לאתתא בישא בגין דכל מאן דיקרב לגבה לאו כדאי איהו לאעלא גו פלטרין דמלכא אודי ליה ההוא ברא למעבד רעותיה דאבוי ברחימו:</p>	<p>אלא ודאי שרצון אדונו הוא עושה, [משל] למלך שהיה לו בן יחידי והיה אוהב אותו ביותר, וצוה עליו באהבה שלא יקריב את עצמו לאשה רעה, משום שכל מי שקרב אליה אינו כדאי להיכנס להיכל המלך. הודה לו אותו הבן לעשות רצון אביו באהבה.</p>
<p>בביתא דמלכא לבר הוה¹⁸¹⁵ חדא זונה יאה בחיזו ושפירא בריוא ליומין אמר מלכא בעינא למחמי רעותא דברי ולגבאי קרא לה לההיא זונה ואמר לה וזילין (תהך) ותפתי לברי למחמי רעותא דברי [לגבאי] (לגבה) ההיא זונה מאי עבדת אזלת אבתריה דבריה דמלכא שראת לחבקא ליה ולנשקא ליה ולפתי ליה בכמה פתויין אי ההוא ברא יאות [ואצית] (ויצית) לפקודא דאבוי גער לה¹⁸¹⁶ ולא אצית לה ודחי לה מניה כדין אבוי חדי בבריה ואעיל ליה לגו פרנודא דהיכליה ויהיב ליה מתנן ונבזבזא ויקר סניא מאן גרים כל האי יקר להאי ברא הוי אימא ההיא זונה:</p>	<p>בבית המלך בחוץ היה זונה אחת נאה למראה ויפת תואר, לימים אמר המלך, אני רוצה לראות את רצונו של בני אלי, קרא לאותה הזונה ואמר לה, לכי ותפתי את בני, כדי לראות את רצון בני אלי. מה עשתה אותה הזונה, הלכה אחר בן המלך, והתחילה לחבק ולנשק אותו ולפתותו בכמה פיתויים, אם אותו בן יאה ומצית למצות אביו, גוער בה ולא מצית לה ודוחה אותה ממנו, ואז אביו שמח בבנו ומכניסו לתוך הפרגוד של היכלו, ונותן לו מתנות ואוצרות וכבוד רב. מי גרם את כל הכבוד הזה לבן הזה, הוה אומר אותה הזונה.</p>
<p>וההיא זונה אית לה שבחא בהאי או לא ודאי שבחא אית לה מכל הצדדים. אחד, שעשתה את רצון המלך. ואחד, שגרמה לאותו הבן כל אותו הטוב ולכל האהבה הזו של המלך אליו. ועל</p>	<p>ואותה הזונה יש לה בזה שבח או לא, ודאי שיש לה שבח מכל הצדדים. אחד, שעשתה את רצון המלך. ואחד, שגרמה לאותו הבן כל אותו הטוב ולכל האהבה הזו של המלך אליו. ועל</p>

שהאדם חוטא ומתכפר לו למאה ואחד טובות, יסבול הקדוש ברוך הוא מאה לשעשוע מאה ואחד (אור יקר).

¹⁸¹¹ אפילו על ידי אחרים, הוא מקטרג בענין שאין שום תועלת, ומקלקל אחרים כמה, בזולת זה עוד מבטל כוונת הבורא בשאר הנבראים, שאין ספק שרצונו שיעבדהו האדם וזה העבד מטהו מעבודתו, ומהפך רצון הבורא בהיותו פועל בזולתו (אור יקר).

¹⁸¹² בהאי עלמא (נוסף באור יקר).

¹⁸¹³ כי במתים חפשי, והוא אינו מסטיין להעבירם אלא בעולם (אור יקר).

¹⁸¹⁴ שהוא רע מצד עצמו שאינו עובד (אור יקר).

¹⁸¹⁵ הות (דפ"ו).

¹⁸¹⁶ בה (דפ"ו).

<p>לכל ההוא טיבו לכל האי רחימו דמלכא לגביה ועל דא כתיב (בראשית א לא) והנה טוב מאד והנה טוב דא מלאך היים¹⁸¹⁷ מאד דא מלאך המות דאיהו ודאי טוב מאד למאן דאצית פקודין דמאריה ותא חזי אי לא יהא האי מקטרגא לא ירתון צדיקיא הני גנויזא עלאין דזמינין לירתא לעלמא דאתי:</p>	<p>זה נאמר "והנה טוב מאד". "והנה טוב", זה מלאך החיים. "מאד", זה מלאך המות, שהוא ודאי טוב מאד למי שמציית למצוות רבונו. ובא וראה, אם לא יהיה המקטרג הזה, לא היו יורשים הצדיקים את הגנזים העליונים הללו שעתידים לרשת לעולם הבא.</p>
<p>זכאין אינון דאערעו בהאי מקטרגא וזכאין אינון דלא אערעו ביה זכאין אינון דאערעו ביה וואשתזיבו מיניה דבגיניה ירתין כל אינון טבין וכל אינון עדונין וכל אינון כסופין דעלמא דאתי דעליה כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך:</p>	<p>אשריהם שנפגשו במקטרג הזה ואשריהם שלא פגשו בו. אשריהם שפגשו בו ונצלו ממנו, שבשבילו יורשים כל אותן טובות וכל אותם עדונים וכל אותן תשוקות של העולם הבא, שעליו נאמר "עין לא ראתה אלהים זולתך".</p>
<p>וזכאין אינון דלא אערעו ביה דבגיניה ירתין גיהנם ואטרדו מארץ החיים דהא אינון חייביא ודאערעו ביה הווי צייתין ליהו (דלא צייתין למאריהון) ואתמשכו אבתריה ועל דא אית לצדיקיא למחזק ליה טבין דהא בגיניה ירתין כל אינון טבאין ועדונין וכסופין לעלמא דאתי:</p>	<p>ואשרי אותם שלא פגשו בו, שבגללו יורשים גיהנם ונטרדו מארץ החיים. שהרי אותם הרשעים שפגשו אותו, היו מציתים לו ונמשכו אחריו, ועל זה יש לצדיקים להחזיק לו טובה, שהרי בגללו יורשים כל אותן הטובות ועדונים ותשוקות לעולם הבא.</p>
<p>תועלתא דהאי מקטרגא כד חייביא צייתין ליה</p>	<p>מהי תועלתו של המקטרג הזה כאשר הרשעים מציייתים לו</p>
<p>קסג/ב</p>	
<p>מאי איהי אלא אף על גב דלית ליה תועלתא פקודא דמאריה איהו עביד ותו דהא אתתקף בגין האי הואיל ואיהו רע אתתקף כד עביד ביש חייבא לא אתתקף עד דקטיל בר נש כיון דקטיל בני נשא כדין אתתקף ואתגבר בחיליה ואית ליה נייחא כך [איהו] וההוא (איהו) מקטרגא [דאתקרי מלאך המות] לא אתגבר בחיליה¹⁸¹⁸ עד דאסמי לבני נשא ומקטרג לון וקטיל לון כדין אית ליה נייחא ואתתקף ואתגבר בחיליה:</p>	<p>אלא אף על גב שאין בו תועלת, [עכ"ז] מצות אדונו הוא עושה. ועוד שהרי מתחזק בשביל זה, הואיל והוא רע הוא מתחזק כשהוא עושה רע. הרשע אינו מתחזק עד שהורג אדם, כיון שהרג בני אדם, אז מתחזק ומתגבר בכחו, ויש לו נחת. כך אותו המקטרג שנקרא מלאך המות, לא מתגבר בכחו עד שמסתה את בני האדם ומקטרג להם והורג אותם, ואז יש לו נחת ומתחזק ומתגבר בכחו.</p>

¹⁸¹⁷ סח ע"ב (הערת הזהר).

¹⁸¹⁸ הענין מדסתם לה סתומי ואני אפרש, דע כי כמו שיש מטעמים שיעקב עשה לאביו שבשמים, דהיינו מעשה העבודה התורה והמצוות, והם נעשים סוד התעוררות ומ"ן כדי שהשכינה תראה למעלה, והיא מתחזקת ומביאה שפע ואור אל התחתונים, ואל העושה המצוה כדי שיתגבר ויתחזק במצוה יותר גדולה והגונה, כאומרו שכר מצוה מצוה, כך יש אדם בליעל, איש און ואשה זונה, שהם מזדווגין זה לזה כדי להתחזק ולהסתלק למעלה, וזהו סוד טפלנו שקר ומרמה, הזכר נקרא שקר והנקבה מרמה, והיחוד נקרא טפלות, ובמעשינו הרעים טפלנו שקר ומרמה, וכאשר החוטא חוטא ופוגם, הזווג הזה הרע נעשה למטה, ומסתלק למעלה, ונכנס אל מקום שנכנס כמו שכבר פירשנו ומעורר דין ממקום שמעורר ומשפיעים לו, והיינו הדין החזק המתעורר, והיינו הפגם שמהפך במעשינו אשר לא טובים שיתהפכו המדות מרחמים לדין ממש כמו שהצדיקים גורם היחוד והזווג בקדש ומהפך הדין לרחמים וממתק אותו (אור יקר). ועי' לעיל קד ע"ב שזהו לשון של גדלות והתגברות.

<p>כמה דאתתקף סטרא דחיים כד בני נשא טבין ויהכון בארץ מישר אוף הכי האי מקפרגא אתתקף ואתגבר כד חייביא צייתין ליה ושליט עלייהו רחמנא לישזבן וזכאין אינון דזכאין לנצחא ליה ולאכפיא ליה למזכי בגיניה לעלמא דאתי ואתתקף בר נש במלכא קדישא תדיר על דא ודאי אתמר (תהלים פד ו) אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם זכאין אינון בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>כמו שמתחזק צד החיים כשבני אדם הם טובים וילכו בדרך ישר, כמו כן כאן המקטרג הזה מתחזק ומתגבר כשהרשעים מציתים לו והוא שולט עליהם, הרחמן יצילנו. ואשרי אותם שזוכים לנצחו ולהכניעו ולזכות בשבילו לעולם הבא, ומתחזק אדם במלך הקדוש תמיד. על זה ודאי נאמר "אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם", אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא היו הולכים בדרך, פגש בהם רבי אלעזר, טרם שראו אותו, ירדו כולם מן החמורים. אמר רבי אלעזר ודאי פני השכינה ראיתי, שהרי כשרואה אדם צדיקים או זכאים שבדור ופוגש אותם, ודאי הם פני השכינה. ולמה נקראו פני השכינה, משום ששכינה מסתתרת בתוכם, היא בסתר והם בגלוי, משום שהם קרובים של השכינה, הם נקראים פנים שלה. ומי הם אותם שהיא נתקנה עמם להראות אצל המלך העליון, והואיל ואתם כאן ודאי ששכינה נתקנה עליכם ואתם פניה. (ס"א ופגש בהם ודאי רואה פני השכינה, משום שהשכינה מסתתרת בתוכם היא בסתר והם בגלוי, והיא נתקנת עמם להראות לפני המלך, והואיל ואתם כאן שלשה, ודאי שהשכינה נתקנה עליכם ושורה בתוכם).</p>	<p>רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא היו הולכים בדרך, פגש בהם רבי אלעזר, טרם שראו אותו, ירדו כולם מן החמורים. אמר רבי אלעזר ודאי פני השכינה ראיתי, שהרי כשרואה אדם צדיקים או זכאים שבדור ופוגש אותם, ודאי הם פני השכינה. ולמה נקראו פני השכינה, משום ששכינה מסתתרת בתוכם, היא בסתר והם בגלוי, משום שהם קרובים של השכינה, הם נקראים פנים שלה. ומי הם אותם שהיא נתקנה עמם להראות אצל המלך העליון, והואיל ואתם כאן ודאי ששכינה נתקנה עליכם ואתם פניה. (ס"א ופגש בהם ודאי רואה פני השכינה, משום שהשכינה מסתתרת בתוכם היא בסתר והם בגלוי, והיא נתקנת עמם להראות לפני המלך, והואיל ואתם כאן שלשה, ודאי שהשכינה נתקנה עליכם ושורה בתוכם).</p>

¹⁸¹⁹ כיון (אור יקר)

¹⁸²⁰ ירצה אם הם צדיקים גמורים בכולם שכינה נמצאת, ואם אינם צדיקים גמורים והם "זכאין
דדרא" יספיק משום דיפתח בדורו כשמואל בדורו, וכיון ששכינה אין לה זולתם מתדבקת בהם כפי
הדור (אור יקר).

¹⁸²¹ ירצה השכינה שורה בתחתונים, ומשכנה בזכאי הדור, וממש הם כסא לשכינה, שנשמתם נעשית
כסא אליה, ואינה נגלית לכל אלא נסתרת בהם, ואם תאמר אם כן מה לנו הרי אין שכינה נראית
כלל, אינו שכל ענייני הרוחניות יש בהם נגלה ונסתר, כענין ביהמ"ק נגלה יראתו ונסתרת בתוכו
קדושתו, וכן בית הכנסת נגלה יראת המקום ליושבים בו כאלו הם רואים גשם בית הכנסת, והנשמה
הנעלמת רואה השכי' המסתרת שם, ועל דרך זה צדיקים שכינה שורה בהם הפנים הנגלים הם פני
הצדיקי', ונסתר שם שכי', ולכך כשאדם פוגע בהם רואה השכינה נעלמת בסוד הנשמה (אור יקר).
ע"י הדרשה למטה נעשה ונתקן ונהיר אותו האור למעלה. והרי לנו כי גם כל גילויי ית"ש אשר
באצילות הנה הוא ג"כ רק ע"י הצדיקים אשר למטה. וכ"ז הוא משום שהם לבושיין דשכינתא, וכמ"ש
בפ' תרומה (קסג ע"ב) דשכינתא אסתתרת בגווייהו איהי בסתימו ואינון באתגלייא. והמסתכל בהם
כאלו מסתכל בשכינתא, כי הם אנפי שכינתא (דע"ה ח"ב קנה ע"ד).

¹⁸²² שהם המשכינים שכינה בתחתונים, והטעם שאי אפשר לשום רוחני בעולם להגלות עצמותו
ממש בתחתו' אם לא על ידי לבוש, ואותו הלבוש נגלה, ועל ידי הלבוש הנגלה נראה הרוחני הנסתר,
ולא זה אלא כל אחד ואחד כפי רוחניותו, שהרי כל נעלם אינו מתגלה אלא על ידי נגלה, הרי האין
סוף נעלם ונסתר וספירותיו בערכו נגלים, ושלוש ראשונות נעלמות ובינה מגלה אותם ומשכינם,
ובינה נעלמת ושש קצוות נגלים, ושם בן ארבע נעלם ושם אדנ"י נגלה, ושכינה נסתרת ומרכבתה
נגלים, והכל נסתר והצדיקים מגלים אותה, בענין שכל רוחני צריך מרכבה נגלית (אור יקר).

¹⁸²³ פירוש הוא כמו דבר אחר, שתחלה פי' למה נקראים אנפי שכינתא, לפי שהם פנים הנגלים
והשכינה מסתתרת בתוכם, ועכשיו מפרש לפי שמקשטים אותה וכמ"ש "ומאן אינון אינון דאיהי
אתתקנת וכו'" (מ"מ).

¹⁸²⁴ כתב הר"מ כי המ"ן הם תכשיטים בפני הכלה וצבעים נאים להתנאות לבעלה ונמצא
שהצדיקים פני הכלה ומייפים אותה וכן כתב הר"ח בביאור הזוהר דף קמ"ו ובזה יובן מאמר זה
עכ"ל. ומורינו פירש טעם שנקר' אנפי שכינתא לפי שמחזירים אותה פנים בפנים עם בעלה (מ"מ).

<p>בגווייהו איהי בסתימו ואינון באתגליא ואיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה קמי מלכא והואיל ואתון הכא תלתא ודאי שכינתא אתתקנת עליכו ושריית בגווייכו:</p>	
<p>פתח ואמר (בראשית לג יא) קח נא את ברכתי אשר הובאת לך וגו' כד חמא יעקב לסמאל מקטרגא בההוא ליליא חמא ליה בההוא דיוקנא דעשו ולא אשתמודע ביה עד דסליק צפרא כיון דסליק צפרא ואשגח ביה חמא ליה באנפין סתימין ואתגליין אסתכל בההוא דיוקנא דהוה כדיוקנא דעשו מיד אשגח וידע דהוה ממנא דעשו אתקף ביה מה כתיב (שם לב כז) ויאמר שלחני כי עלה השחר וחברייא אתערו דבגין דמטא זמניה לזמרא ולשבחא ליה לקודשא בריך הוא ועל דא כי עלה השחר:</p>	<p>פתח ואמר "קח נא את ברכתי אשר הבאת לך וגו'", כשראה יעקב את סמאל מקטרג באותו הלילה, ראה אותו בדמות עשו ולא הכיר בו, עד שעלה הבוקר, כיון שעלה הבוקר והשגיח בו, ראה אותו בפנים נסתרים וגלויים, התבונן באותה דמות שהיתה כדמות עשו, מיד השגיח וידע שהיה ממונה של עשו והחזיק בו. מה נאמר "ויאמר שלחני כי עלה השחר", והחברים העירו שבשביל שהגיע זמנו לזמר ולשבח את הקדוש ברוך הוא, ועל זה "כי עלה השחר".</p>
<p>והכא אית לאסתכלא¹⁸²⁵ דודאי שלטנותא דיליה לאו איהו אלא בליליא גו השוכא ורזא דא (שיר ג ח) מפחד בלילות דא פחדא דגיהנם ומה דאמר בלילות, רצה לומר הוא ונקבתו, ולכן לא שולט אלא בלילה.</p>	<p>וכאן יש להסתכל, שודאי שלטונו אינו אלא בלילה בתוך החשכה. וסוד זה "מפחד בלילות", זה פחד הגיהנם, ומה שנאמר "בלילות", רצה לומר הוא ונקבתו, ולכן לא שולט אלא בלילה.</p>
<p>ודא דאמר ויאמר שלחני כי עלה השחר מאי כי עלה השחר בגין דכד אתי צפרא ואתעבר שלטנו דחשוכא דליליא כדן עאל איהו ואוכלוסיה בנוקבא דתהומא רבא דלסטר צפון עד דעאל ליליא ואשתרו כלבי ושלטי ומשטטי (בליליא) [בעלמא] עד דאתי צפרא ועל דא הוה דחיק לומר ושלחני כי עלה השחר דהא לא שליט ביממא:</p>	<p>וזה שאמר "ויאמר שלחני כי עלה השחר", מה זה "כי עלה השחר", משום שכשמגיע הבוקר ועובר שלטונו של החשך של הלילה, אז נכנס הוא ואוכלוסיו בנקב תהום רבה שלצד צפון, עד שנכנס הלילה ונשארים הכלבים ושולטים ומשוטטים בעולם, עד שבא הבוקר, ולכן היה דוחק לומר "שלחני כי עלה השחר", שהרי לא שלט ביום.</p>
<p>כגוונא דא גלותא דישראל דאיהו בליליא ואקרי לילה [מלכא אדום] ואדום חייבא (מלכא אחרא)¹⁸²⁶ שלטא עלייהו דישראל עד דייתי צפרא וינהיר לון קודשא בריך הוא ויתעבר שלטניהון ועל דא כי עלה השחר דחיק הוה בידיה ותשש חיליה דהא אתעבר ליליא ועל דא אתתקף יעקב ביה וחמא דיוקניה כדיוקנא דעשו אבל לא באתגליא כל כך וכדן אודי ליה על ברכאן:</p>	<p>כדוגמא זה, גלותם של ישראל שהיא בלילה, ונקראת לילה. מלך אדום שלט על ישראל עד שיבא הבוקר, ויאיר להם הקדוש ברוך הוא, ויעבור שלטונו. ועל זה "כי עלה השחר", דחוק היה בידו ותשש כחו שהרי עבר הלילה, ועל זה יעקב החזיק בו, וראה דיוקנו כדיוקנו של עשו, אבל לא כל כך בגלוי, ואז הודה לו על הברכות.</p>
<p>מה כתיב לבתר (בראשית לג י) כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני דחמא באינון אנפין אדעשוו כדיוקנא דאתחזי ליה</p>	<p>מה נאמר אחרי זה "כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני", שראה באותם הפנים של עשו, כדמות שנראה לו סמאל</p>

¹⁸²⁵ פי' יש להתבונן ולפרש פי' אחר דהיינו כי עלה השחר היינו השחרות של לילה נסתלקה ואתי צפרא ואין לי שליטה (מ"מ).
¹⁸²⁶ מלכא עכו"ם חייבא (דפ"ו).

<p>סמא"ל ממש דהא בכל אתר דבר נש אתקשר¹⁸²⁷ הכי אתחזי באנפוי ואתון וקדישי עליונין שכינתא בהדייכו ואנפין דלכון כאינון אנפין דילה זכאין אתון אמר אי ארחא חדא הוינא אזלי בהדייכו הוינא יתבי עמכון השתא דאתון לארחייכו ואנא לארחי אתפרש מנייכו במילי דאורייתא:</p>	<p>ממש, שהרי בכל מקום שאדם נקשר, כך נראים פניו. ואתם קדושים עליונים, שכינה עמכם, ופניכם כאותם הפנים שלה, אשריכם. אמר, אם בדרך הזו הייתי הולך עמכם, הייתי יושב עמכם, כעת שאתם לדרככם, ואני לדרכי אפרד מכם בדברי תורה.</p>
<p>קסד/א</p>	
<p>פתח ואמר (תהלים קכז א) שיר המעלות¹⁸²⁸ לשלמה אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם יהו"ה לא ישמר עיר שוא שקד שומר וכי שלמה¹⁸²⁹ אמר תושבחתא דא כד בנה בי מקדשא לאו הכי דהא דוד מלכא אמר ליה בגין שלמה מלכא בריה¹⁸³⁰ כד אתא נתן לגביה ואמר ליה על שלמה ודאיהו יבני בי מקדשא ולבתר דוד מלכא אחזי לשלמה בריה דיוקנא דבי מקדשא כיון דחמא דוד דיוקנא דבי מקדשא וכל תקונוי אמר שירתא על שלמה בריה ואמר אם יהו"ה לא יבנה בית וגו':</p>	<p>פתח ואמר "שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר". וכי שלמה אמר השבח הזו כשבנה את בית המקדש. לא כך, שהרי דוד המלך אמר לו בשביל שלמה בנו, כשבא נתן אצלו, ואמר לו על שלמה, שהוא יבנה את בית המקדש. ואחר כך דוד המלך הראה לשלמה בנו את דמות בית המקדש, כיון שראה דוד את דמות בית המקדש וכל תקונוי, אמר שירה על שלמה בנו, ואמר "אם ה' לא יבנה בית וגו'".</p>
<p>דבר אחר שיר המעלות לשלמה למלכא דשלמא דיליה [והאי] (ומה) שירתא איהו שירתא ותושבחתא על כל שאר [שירתא]¹⁸³¹ ושירתא הדא סלקא על כלהו¹⁸³² אם יהו"ה¹⁸³³ לא יבנה בית דחמא דוד מלכא כל אינון עמודין שבעה¹⁸³⁴ דהאי בית קאים עלייהו</p>	<p>דבר אחר "שיר המעלות לשלמה", למלך שהשלום שלו. ושירה זו היא שירה ושבח [מ]על כל שאר השירה. ושירה זו עולה על כולן. "אם ה' לא יבנה בית", שראה דוד המלך את כל אותם שבעת העמודים שהבית הזה עומד עליהם, שעומדים שורות שורות לבנות את הבית הזה, מעל כולם עומד בעל הבית</p>

¹⁸²⁷ פי' מי ששרשו מצורת נשר שבמרכבה דומה פניו לנשר וכן מי שהוא מצורת שור וכו'. וכמ"ש בתיקונים י', ואנפין דלכון דאינון אנפין דילה. זה פירוש אחר באנפי שכינתא שפניכם כפנים דילה (מ"מ).

¹⁸²⁸ וישלח קעב ע"א (הערת הזהר).

¹⁸²⁹ מלכא (נוסף באור יקר). דקאמר לשלמה, לאו הכי שהרי כל ספר תהילים דוד תקנו, אלא שיש לנו לומר שדוד חברו כשנתבשר על ידי נתן הנביא בבנין הבית על ידי שלמה, ומלת לשלמה אינו כעין לדוד או לידותון שהוא שם המחבר, אלא לשלמה שחברו על שלמה, ומה טעם כשנאמר לו ששלמה יבנה הבית התחיל לסדר צורתו ועניינו כולם למוסרו לשלמה (לבית) [בעת] צואתו, ובראותו כל צורתו וענינו, וראה אבודו וקיומו, התחיל לסדר השיר הזה, וכוון להראותו לשלמה בעת צוואתו כדי להודיעו שהכל תלוי בעבודה וכו', וזהו שאמר "ולבתר דוד אחזי וכו'. לשלמה למלכא וכו'", היינו ממש כעין שיר השירים אשר לשלמה, מפני שמלת שיר השירי' הוא כעין שיר המעלות (אור יקר).
¹⁸³⁰ עיין בפר' פקודי דף רכ"ו ע"א שאמר ר"א בעצמו שם שמזמור אם ה' וכו' האי קרא שלמה מלכא אמר ליה למלכא דשלמא דיליה. פי' בינה (מ"מ).

¹⁸³¹ ואמר המעלות מפני שיש מילות רבות לשירים, יש מזמור, למנצח, שיר, ברכו, הודו, הללויה וכו', עשרה מיני תילים עשר מעלות (אור יקר).

¹⁸³² ששיר השירים ירצה על כל השירים ירצה על כל השירים וזה בכלל, וזה "שיר סלקא על כולהו" מעלת השיר מפני שהוא "לשלמה למלכא דשלמא דיליה", יש בו פירושים רבים או בינה, או חכמה, או תפארת, וזה תלוי באומרו דשלמא כולא דיליה, או דשלמא דיליה לבד, והכא קאמר דשלמא דיליה היינו תפארת, שהשלום יסוד שלו כנודע (אור יקר).

¹⁸³³ תפארת בסוד הדעת לא יתהלך בקרב הבונים (אור יקר).

¹⁸³⁴ הענין דרך כלל להבין שיש על המלכות שני בחינות, האחד שבעה עמודים, השני עמוד אחד, ויש למלכות שני בחינות, האחד בית, השני עיר, והענין כי הספירות שעל המלכות הם שבעה אז

<p>דאינן קיימי שורין שורין למבני האי בית לעילא מכלהו קיימא מאריה דביתא דאזיל על גבייהו ויהיב לון הילא ותוקפא לכל חר וחר כדקא יאות:</p>	<p>שהולך על גביהם, ונותן להם כח ותוקף לכל אחד ואחד כראוי.</p>
<p>ועל דא ואמר דודו אי האי מלכא דשלמא וכלא דיליה דאיהו מאריה דביתא לא בני להאי ביתא שוא עמלו בוניו בוי¹⁸³⁵ אינן קיימין¹⁸³⁶ דקיימין למבניו (דקיימין) על האי ביתא¹⁸³⁷ אם יהו¹⁸³⁸ לא ישמר עיר דא מלכא דשלמא וכלא דיליה שוא שקד שומר¹⁸³⁹ דא איהו חר קיימא דעלמא אתתקן עליה ומנו צדיק¹⁸⁴⁰ דהא איהו נטיר לה להאי עיר:</p>	<p>ועל זה אמר דוד, אם המלך הזה, שכל השלום שלו, שהוא בעל הבית, לא בונה את הבית הזה "שוא עמלו בוניו בו", אותם עמודים שעומדים לבנות על הבית הזה. "אם ה' לא ישמר עיר", זה המלך שכל השלום שלו, "שוא שקד שומר", זהו עמוד אחד שהעולם נתקן עליו, ומיהו צדיק, שהרי הוא שומר את אותה העיר.</p>
<p>משכנא דעבד משה¹⁸⁴¹ יהושע הוה קאים תדיר ונטיר ליה דהא לית נטירו דיליה בר ביה דאקרי נער דכתיב (שמות לג יא)¹⁸⁴² ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל לבתר האי משכנא לאו הוה נטיר אלא בגין נער ואחרא דכתיב (ש"א ג א) והנער שמואל משרת והוה משרת תמן¹⁸⁴³ בגין דלית נטירו דמשכנא אלא בנער אבל בי מקדשא לאו הכי דלאו נטירו דיליה אלא בקודשא בריך הוא דכתיב</p>	<p>המשכן שעשה משה, תמיד היה יהושע עומד ושומר אותו, שהרי אין שמירתו רק בזה שנקרא נער, שנאמר "ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל". אחר כך, משכן זה לא היה שמור, אלא בשביל נער אחר, שנאמר "והנער שמואל משרת" והיה משרת שם, משום שאין שמירת המשכן אלא בנער (אבל בית המקדש אינו כך, שאין שמירתו אלא בקדוש ברוך הוא, שנאמר "אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר", ומיהו השומר הזה, אותו שומר המשכן שנקרא כך, נער מטטר¹⁸⁴⁴ן.</p>

נאמר עליה חצבה עמודיה שבעה, והם מתקנים הבית מלכות ובוניו אותה, ובניינה בהם בסוד ה שהיא נקראת בית מיוחדת לתפארת, כאומרו כתפארת אדם לשבת בית, ובנין הבית הוא על ידי העמודים האלו, שהם מסודרין חסד נצח בונים כל כתף הימנית, גבורה הוד בונים כל כתף השמאלית, תפארת ויסוד בונים כל כתף מזרחית, והבית נבנה ה בית בנוי ומיושר, וסוד הבנין הוא על ידי הדעת שהוא סוד התפארת שהוא המתהלך בקרב הששה קצוות והוא עיקר (אור יקר).

¹⁸³⁵ כיון שאין הייחוד נמצא שם הכל אינו מועיל, והיו נאחזים שם החצונים והקליפות הנקראות שוא, שאינם בונים כלל אלא דווקא בשתוף התפארת כדפירשנו, ואם אינם בונים מאי בוניו בו (אור יקר).

¹⁸³⁶ פי' עמודים (גליון דפ"ק).

¹⁸³⁷ והרי זו היא בחינת בית ובחינת שבעה עמודים, בחינת עיר ושומר היא בחינת המלכות שהיא כוללת כל הישוב הקדוש כולו, והיא נקראת עיר מפני שבה ישוב כל הנמצאים ממנה ולמטה, והיא צריכה שמירה מפני שהיא עיר ויורדת וכוללת עד למטה בקרוב לחצונים, ושמירתה היא לפרנסה ולזונה, ולתת לכל אחד ואחד די מחסורו אשר יחסר לו, ולהפקיד עליה שומרים שיהיו מחיצה וגדר שלא יכנסו האויבים הם החצונים לה כלל, והנה שתים אלו מהיסוד שהוא נקרא צדיק יסוד עולם, ופירשו העולם עומד על עמוד אחד, ופירוש הענין הזה שקיום העולם התחתון היא מלכות עיר כדפירשנו הוא היסוד, והקיום הוא אחד משני עניינים המזון, [השני] הוא השמירה שלא תתקלקל והכל נקראת שמירה (אור יקר).

¹⁸³⁸ תפארת בעלה דמטרוניתא (אור יקר).

¹⁸³⁹ מפני שעיקר השפע משם ואם ח"ו אין שפע משם מיד כתיב ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני ומיד שוא קופץ שם ומשחית ומכלה כנודע (אור יקר).

¹⁸⁴⁰ פי' והוא שומר הנזכר בפ' ושיעור הכתוב אם ה' שהיא הבינה לא יבנה בית שהיא המלכות שוא עמלו בוניו בו שהם ז"ק דזעיר. אם ה' שהיא הבינה לא ישמר עיר שהיא המ' שוא שקד שומר שהוא היסוד (מ"מ).

¹⁸⁴¹ אינו לא בית ולא עיר מפני שהיא משכן במדבר ואלו היה עיר כירושלים ובית כמקדש שהיה באלו המדרגות קדושות ידועות היה לו קדושה עליונה (אור יקר).

¹⁸⁴² ומשרתו (נוסף בדפ"ו).

¹⁸⁴³ והוה מסדר תמן (מוסגר בדפ"ק).

<p>(תהלים קכז א) אם יהו"ה לא ישמר עיר שוא שקד שומר¹⁸⁴⁴ ומאן איהו שומר דא¹⁸⁴⁵ ההוא (ומה שומר דא איהו) דנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרו"ן;</p>	
<p>אבל אתון קדישי עליונין לאו נטירו דלכון כנטירו דמשכנא אלא נטירו דלכון וכנטירו דבי מקדשא קודשא בריך הוא בלחודוי דכתיב ואם לא ישמר עיר שוא שקד שומר (תהלים קכא ח) יהו"ה ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם) דהא [בכל] זמנא דצדיקיא אזלי בארשא קודשא בריך הוא נטיר לון תדיר דכתיב יהו"ה ישמר צאתך ובואך;</p>	<p>אבל אתם קדושים עליונים, אין שמירתכם כמו שמירת המשכן, אלא שמירתכם כשמירת בית המקדש הקדוש ברוך הוא לבדו, שנאמר "אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר", שהרי בכל זמן שצדיקים הולכים בדרך, הקדוש ברוך הוא שומר אותם תמיד, שנאמר "ה' ישמר צאתך ובואך".</p>
<p>אזלו אבתריה ואזפוהו תלת מילין ואהדרו לארחהו [קרו עליה] (עלייהו) כתיב (שם צא יא-יב) כי מלאכיו¹⁸⁴⁶ יצוה לך לשמרך בכל דרכיך על כפים ישאונך וגו' (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך;</p>	<p>הלכו אחריו ולוו אותו שלשה מילים וחזרו לדרכם, קראו עליו "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך על כפים ישאונך וגו'", "ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך".</p>
<p>ואת המשכן תעשה עשר יריעת וגו' רבי יהודה פתח (שם יד כח) ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רוזן ברב עם הדרת מלך אלין אינון ישראל דכתיב בהו (דברים ז ז) כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהיך ואינון עמא דסלקין לכמה אלפיין ולכמה ארבוזין (רשב"ן) וכד אינון סגיאין בחושבניהון יקרא דקודשא בריך הוא איהו דהא עלאין ותתאין משבחן שמיה דמלכא עלאה ומשבחן ליה בגין עמא קדישא דא דהא הוא דכתיב (שם ד ז) רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה;</p>	<p>"ואת המשכן תעשה עשר יריעת וגו'", רבי יהודה פתח "ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רוזן". "ברב עם הדרת מלך", אלה הם ישראל שנאמר בהם "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך", והם עם שעולים לכמה אלפים ולכמה רבבות, וכשהם רבים בחשבונם, זהו כבודו של הקדוש ברוך הוא, שהרי עליונים ותחתונים משבחים את שמו של המלך העליון, ומשבחים אותו בשביל העם הקדוש הזה, זהו שנאמר "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה".</p>
<p>ואי תימא הא כתיב (שם ז ז) כי אתם המעט מכל העמים אלא מכל העמים ודאי אבל מעמא חד יתיר סגיאין אינון דהא לית עמא בכל עלמא רב וסגיי כישראל ואי תימא הא בני ישמעאל והא בני אדום הא כמה אינון ודאי הכי סגיאין אינון אבל כל שאר עמין כלהו מתערבי אלין באלין בנין אית לעם דא בעם דא ואלין בנין בעם אחרא ואלין¹⁸⁴⁷ באחרא ובנין כך לית עמא בכל עלמא רב וסגיי¹⁸⁴⁸ כישראל עמא ברירא וזוהי דאחא אלין באלין בלא ערבוביא אחרא כלל דכתיב (דברים יד</p>	<p>ואם תאמר, הרי נאמר "כי אתם המעט מכל העמים". אלא מכל העמים ודאי, אבל מעם אחד, הם יותר רבים, שהרי אין עם בכל העולם גדול ורב כישראל. ואם תאמר, הרי בני ישמעאל והרי בני אדום, הרי כמה הם. ודאי כך רבים הם, אבל כל שאר העמים כולם מערבים אלה באלה. בנין יש לעם זה בעם זה. ולא לה בנין בעם אחר, ולא לה באחר, ולכן אין עם בכל העולם גדול ורב כישראל, עם נבחר ויחידי אלה באלה בלי ערבוביה אחרת כלל, שנאמר "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך ובך בחר ה'", ועל זה "ברב עם הדרת מלך". הדור הוא למלך העליון בקדוש ברוך הוא.</p>

¹⁸⁴⁴ מ"אבל בי מקדשא" ע"כ מוסגר בדפ"ק.

¹⁸⁴⁵ נער מט"ט פי' זה כמו דבר אחר ששומר הנזכר בפסוק הוא מט"ט (מ"מ). קא ע"א (הערת הזהר).

¹⁸⁴⁶ ויקרא רסד ע"א (הערת הזהר).

¹⁸⁴⁷ ולאלין (דפ"ו).

¹⁸⁴⁸ סגי (דפ"ו).

<p>(ב) כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהיך ובך בחר יהו"ה ועל דא ברב עם הדרת מלך הדורא איהו דמלכא עלאה קודשא בריך הוא:</p>	
<p>קסד/ב</p>	
<p>תו בזמנא דקודשא בריך הוא אתי לבי כנישתא דאיהו מקדש מעט¹⁸⁴⁹ וכל עמא אתיין¹⁸⁵⁰ כחדא ומצלאן ואודן ומשבחן ליה לקודשא בריך הוא כדין הדורא דמלך איהו דמלך סתם דא מלכא (קדישא) [משיחא] דאתתקן בשפירו ובתקונא לסלקא לעילא:</p>	<p>עוד בזמן שהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת, שהוא מקדש מעט וכל העם הולכים כאחד ומתפללים ומודים ומשבחים את הקדוש ברוך הוא, אזי הוא הדורו של מלך, שמלך סתם זה מלך המשיח, שנתקן ביופי ותיקון לעלות למעלה.</p>
<p>ובאפס לאם מחתת רוזן (משלי יד כח) וכד איהו אקדים לבי כנישתא ועמא לא אתיין¹⁸⁵¹ לצלאה ולשבחא ליה לקודשא בריך הוא כדין כל ההוא שלטנותא דלעילא וכל אינון ממנן ומשריין עלאין כלהו אתברו וס"א אתעברו מההוא עלויא דמתתקני בתקוני ההוא מלך:</p>	<p>"ובאפס לאם מחתת רוזן", וכשהוא מקדים לבית הכנסת, והעם לא באים להתפלל ולשבח את הקדוש ברוך הוא, אז כל אותו שלטון שלמעלה וכל אותם ממונים ומחנות עליונים, כולם נשברים (עוברים) מאותו עלוי שנתקנים בתקוני אותו המלך.</p>
<p>מאי טעמא בנין דבההיא שעתא דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון ומשבחן למלכא עלאה כל אינון משריין עלאין מסדרין שבחין ומתתקנן בההוא תקונא קדישא בנין דמשריין עלאין כלהו חברין אינון בישראל לתתא לשבחא לקודשא בריך הוא כחדא</p>	<p>למה, משום שבאותה שעה שישראל למטה מסדרים תפלותם ובקשותם ומשבחים את המלך העליון, כל אותם מחנות עליונים מסדרים שבחים ונתקנים באותו תקון קדוש, משום שכל המחנות העליונים כולם מתחברים עם ישראל למטה לשבח את הקדוש ברוך הוא כאחד להיות עלייתו של הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה כאחד.</p>

¹⁸⁴⁹ דאיהו מקדש מעט (מוסגר בדפ"ק).

¹⁸⁵⁰ הענין כי שכינה שורה על ישראל בבית הכנסת, והיא מתתקנת ומתקשטת עליהם והקישוט הראשון הוא העברת הכעס והעברה, כי כשאין שום אחד בבית הכנסת הקב"ה כועס עליהם, ולזה אחד שיקדים לבית הכנסת בשעת התפלה מעביר הכעס ההוא, והיינו מדוע באתי ואין איש וכו', והיינו כשהגיע זמן תפלה וכדפירשנו. השנית הוא עשרה הראשונים הבאים בהשכמת השחר, אלו בזולת שמעבירים כעס הם מרכבה שלימה, מפני שהמדות העליונות שהם פרקי שכינה אינם בפחות מעשרה, כאומרו לית קדושה בפחות מעשרה, ועשרה המקדימין הם מרכבה לעשר ספירות, השלישית המותרים על עשרה, אין ספק שגם הם נכללים באברי הקדושה ששכינה שורה עליהם, אומנם אינם במדרגת העשרה, מפני שפרקי שכינה הם עשר ראשיים, ויש עוד פרטיים אל האברים, כגון ראש כמה פרטי פרטים בה, עינים, אזנים, שפתים, שיניים, לשון, וכיוצא, וכן בכל פרק ופרק, והנה אלו הקודמין הם אברים ראשיים, והבאים אחריהם כבנים להם שהם ענפים אליהם, ולזה פירשו שאפילו מאה באים אחריהם נוטלים שכר כנגד כולם, והטעם שלפחות אלו העשרה יש בהם מרכבה אחת שהם סוד הכללות, כל אחת מעשר, ועשר מעשר הם מאה, וכל אחד מהעשר יש לו שכר מאה, מפני שכל אחד מהעשרה נוטל שכר כנגד העשרה מפני כללותם זה בזה וזה בזה, שאין אחד משלים המרכבה העליונה מבלעדי חברו, ולזה הם כלולים משולבים איש באחיו ככללות המדות העליונות, ולזה כל אחד נוטל ככל העשרה שהוא כלול מעשרה, נמצא כל אחד נוטל כמאה, והם מאה באים אחריו הרי נטל הוא חלק מאה, והענין הזה הבנתי מתוך דברי ר' אליעזר הגדול בצואתו לבנו, ועתה בזה נמצא שהם ראשים לאברים הבאים אחריהם, והבאים אחריהם הם נכללים באלו, וכן פירשו בפרשת נשא, ולזה הבא לבית הכנסת אחר העשרה עדין הוא נכלל בקדושה בפרטי האברים, וכמו שהעשרה הראשון בכתר השני בחכמה השלישי בבנינה וכו', כך הבאים אחריהם נכללים בענפים, הראשון ראשון קודם עד תשלום כל הבאים, ומי שאינו מתפלל בציבור אינו נכלל בזה, וגם טוב לרדוף אחר בית הכנסת שהעם בו רב, ששכינה היא מתתקנת יותר, שכל מה שיתרבה העם יתרבו הבחינות והכללות, ויש במספר בחינותיה לאסוף כל ישראל כולם לתוך בית הכנסת אחד, כענין כל ישראל בבית הכנסת בהר הבית או בעזרה ממש, והיינו הדרת מלך ודאי (אור יקר).

¹⁸⁵¹ היינו שהגיע עונת התפלה ולא נמצא שם אפילו אחד שהקדים לבא שהוא מעביר כעסו כאומר ו אין איש (אור יקר).

<p>למהוי סלוקא דקודשא בריך הוא עילא ותתא כחדא:</p>	<p>וכשהם מזדמנים להיות חברים עם ישראל, וישראל למטה לא באים לסדר תפלתם ובקשתם ולשבח את אדונם. כל המחנות הקדושים של השלטון העליון מועברים מתיקונם, שהרי לא עולים בעליה ולא יכולים לשבח את רבונם כראוי, משום ששבחי הקדוש ברוך הוא צריכים להיות כאחד, מעלה ומטה עליונים ותחתונים בשעה אחת, ועל זה "מחתת רזון ולא מחתת מלך".</p>
<p>וכד אינון מזדמנן למהוי חברים בהו בישראל וישראל לתתא לא אתיין לסדרא צלותהון ובעותהון ולשבחא למאריהון כלהו משריין קדישין שלטנותא עלאה אתברו וס"א אתעברו מתקוניהון דהא לא סלקין בסלוקא ולא יכלין לשבחא למאריהון כדקא יאות בגין דשבחי דקודשא בריך הוא אצטריך למהוי כחדא עילא ותתא עלאין ותתאין בשעתא חדא ועל דא מחתת רזון ולא מחתת מלך 1852:</p>	<p>ואפילו שלא התרבו בבית הכנסת אלא עשרה, באותם העשרה מזדמנים המחנות העליונים להיות עמהם חברים. למה, משום שכל תקוני אותו המלך הם בעשרה, ולכן די בעשרה אם אינם יותר.</p>
<p>תא 1853 חזי במשכנן [מה] כתיב (שמות כו א) ואת המשכן תעשה עשר יריעות 1854 עשר בגין דתקונא דמשכנא ונ"א דשכינתא בעשרה איהו 1855 למהוי כדקא יאות עשר מאי טעמא עשר ולא עשרה אלא עשר בכל אתר איהו בלא שכינתא דלאו איהו בחושבנא וכגוונא דא [כגון] (מ"ב ז כח) עומד על שני עשר בקר שכינתא לאו איהו בחושבנא דהא (י) איהו קיימא לעילא דכתיב (שם) והים עליהם מלמעלה ובאלין דוכתי דרמיזי לרזא דלעילא דחסר מנהון 1856 הא שכינתא יתיר על ההוא חושבנא דלאו איהו בחושבנא 1857:</p>	<p>ובא וראה במשכן מה נאמר "ואת המשכן תעשה עשר יריעות", עשר משום שתקון המשכן (השכינה) הוא בעשרה להיות כראוי. "עשר", למה עשר ולא עשרה, אלא עשר בכל מקום הוא בלי שכינה, שאינה בחשבון כגון זה "עומד על שני עשר בקר", השכינה אינה בחשבון, שהרי היא עומדת למעלה, שנאמר "והים עליהם מלמעלה", ובמקומות הללו של שרומזים לסוד שלמעלה שחסר מהם, הרי שכינה יתרה על אותו החשבון שאינה בחשבון.</p>
<p>לסטרא אחרא יהבי חושבנא יתיר 1858 ואיהו במניינא בגרעו [לא תימא חושבנא</p>	<p>לצד האחר נותנים חשבון יותר, והיא במנין בגרעו (אל תאמר חשבון יותר, אלא תוספת אות והחשבון בגרעו) כמו עשתי.</p>

1852 פירוש רזון הם שרים של מעלה מלשון ורזני יחוקקו צדק, ומלך דקרא היא מלכות שנק' מלכא משיחא (אור יקר).

1853 ותא (דפ"ו).

1854 הענין הוא כי הנה בסוד פטום הקטורת ביארנו ענין אחד עשר סמנין אשר בו שהם בחינת הקליפה אשר יש בה עשר ספירות בקליפ' ובתוכן יש כח אחד של קדושה המחיה אותם אמנם איננה מצטרפת עמהם ולכן נקראים עשתי עשר כי איננה מחוברת בהם. ונמצא שהיותם נמנין בחשבון יתר אדרבה גרעון הוא להם כי אינם מצטרפים עמהם אבל בקדושה אינו כן כי הנקודה אשר מחיה אותם בין בעשר ספיר' דעשיה ובין ב"ס דבריאה כו' הנה היא נכללת ודבוקה עמהם ולכן היא והם נכנסין במנין עשרה בלבד ונמצא כי גרעויות מספרם הוא עילוי ושבח להם (שער מאמרי רשב"י).

1855 פירוש תיקון של המלכות הנק' משכן ע"י עשר ספירות דבריאה שהם היכלותיה וכסא דילה וכמ"ש בסמוך ושיעור הכתוב ואת המשכן וכו' שהיא מלכות. תיקונה ע"י י"ס דבריאה (מ"מ).

1856 ה' (נוסף במ"מ והוא ס"א בדפ"ו), פי' כגון הכא דכתיב עשר יריעות וחסר ה' דלא כתיב עשרה (מ"מ).

1857 ריג ע"א רלג ע"ב פנחס רכט ע"א (הערת הזהר).

1858 כל אותו הארת הקדושה אשר עליו הוא תלוי ובו הוא מתקיים הנה אינו ניכר בו כלל, והוא עומד עליו רק מלמעלה ומסביב ובסוד (יחזקאל א ד) ונוגה לו סביב, כמ"ש בפ' יתרו (סט ע"א) וע' פ' תרומה (קסד ע"ב) ובע"ח (שער המלכים פ"י) (דע"ה ח"ב מט ע"ג ועיי"ש צב ע"ד).

<p>יתיר אלא תוספת את וחושבנא בגרעון כגון עשתי והא אוקמוה ובכל אתר דאתוון אתוספן כגוונא דא איהו לגרעווא כגון (ש"ב יג כ) האמינן אחיך דסגיא אמנון ובסטרט דקדושא גרע את ואיהו תוספת:</p>	<p>והרי פרשוה, ובכל מקום שנוספות אותיות כגון זה, זה לגרעווא כמו "האמינן אחיך", שמספיק אמנון ובצד הקדושה גורע אות והיא תוספת.</p>
<p>רבי חייא פתח ואמר (תהלים קד ג) עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה". פסוק זה פרשוהו, שכשברא הקדוש ברוך הוא את העולם התעטף באותו אור קדמון וברא בו שמים. עלמא¹⁸⁶⁰ אתעטף בהוא אור קדמא וברא ביה שמים¹⁸⁶¹:</p>	<p>רבי חייא פתח ואמר "עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה". פסוק זה פרשוהו, שכשברא הקדוש ברוך הוא את העולם התעטף באותו אור קדמון וברא בו שמים.</p>
<p>ותא חזי אור וחשך [לאו] כחדא הוו אור מסטרט דימינא וחשך מסטרט דשמאלא מאי עבד קודשא בריך הוא שתף לון כחדא וברא מנהון שמים מאי שמים אש ומים שיתפן כחדא ועביד שלם ביניהו וכד אתכלילו כחדא וזומתה לון כיריעה מתח לון ועביד מנהון את ו' ודא אקרי יריעה יריעות¹⁸⁶² דהא את דא [את] פשיט מניה נהירו ואתעבידו יריעות [הדא הוא דכתיב (שמות כו א) ואת המשכן תעשה עשר יריעות]:</p>	<p>ובא וראה אור וחשך לא היו כאחד, אור מצד הימין וחשך מצד השמאל. מה עשה הקדוש ברוך הוא, שתפם כאחד וברא מהם שמים, מה זה שמים, אש ומים, שתפם כאחד, ועשה שלום ביניהם. וכשנתקנו כאחד ומתח אותם. מתח אותם כיריעה, ועשה מהם אות ו', וזו נקראת יריעה, יריעות שהרי מאות זו התפשט אור, ונעשו יריעות, זהו שנאמר "ואת המשכן תעשה עשר יריעות".</p>
<p>ושבע רקיעין¹⁸⁶³ אינון מתיחין גניזין בגניזו עלאה כמה דאוקמוה וחד רקיעא דקיימא עלייהו¹⁸⁶⁴ והוא רקיע לית ביה גוון ולית ליה אתר באתגליא ולא קיימא לאסתכלא ביה [אלא בסוכלתנו] והאי רקיע איהו גניז ונהיר לכלהו ונטיל לון במטלניהון כל חד וחד כדקא חזי ליה ואלא קיימא בסוכלתנו:</p>	<p>ושבעה רקיעים הם מתוחים גנוזים בגניזה עליונה כמו שבארוה ורקיע אחד שעומד עליהם, ולאותו רקיע אין צבע ואין לו מקום בגלוי, ולא עומד להתבונן בו (אלא בתבונה), והרקיע הזה גנוז ומאיר לכולם ומסיע אותם למסעיהם, כל אחד ואחד כראוי לו אלא עומד בתבונה.</p>
<p>מהאי רקיע ולהלאה לית מאן דידע וישגה¹⁸⁶⁵ ואית ליה לבר נש למסתם פומיה ודלא למללא ולאסתכלא [בסוכלתנו] (בסוכלותנו) מאן דיסתכל אהדר לאחורא דלית מאן דיכיל למנדע:</p>	<p>מהרקיע הזה והלאה אין מי שידע וישגיה, ויש לאדם לסתום פיו ולא לדבר ולהתבונן בתבונה, מי שיסתכל חוזר לאחור שאין מי שיכול לדעת.</p>
<p>עשר יריעות אינון¹⁸⁶⁶ דאינון עשרה רקיעין ומאן אינון [יריעות] (רקיעין) דמשכנא דאינון</p>	<p>עשר יריעות הן, שהם עשרה רקיעים. ומי הם יריעות המשכן שהן עשר ועומדות להודיע</p>

¹⁸⁵⁹ בינה (מ"מ).

¹⁸⁶⁰ עולם האצילות (מ"מ). פנחס רמה ע"ב (הערת הזהר).

¹⁸⁶¹ פירוש בינה נתעטפה בחסד ראשון והוציאה ה"ק כדי שיהיו כולם נוטים אל החסד וכמ"ש הרב בליקוטים (מ"מ).

¹⁸⁶² פי' שהזעיר נק' יריעה על שהוא ו'. ונק' יריעות ע"ש י"ס דידיה שנתפשטו הה"ד ואת המשכן וכו'. פירוש זאת המשכן שהיא מלכות תיקונה ע"י י"ס דזעיר הנק' עשר יריעות וזה פי' אחר הפך מ"ש לעיל (מ"מ).

¹⁸⁶³ פירוש ז"ק דזעיר (מ"מ).

¹⁸⁶⁴ בינה (מ"מ).

¹⁸⁶⁵ פירוש למעלה מהבינה אין שם ידיעה והשגה (מ"מ).

¹⁸⁶⁶ פי' י"ס דזעיר ופירוש יריעות דמשכנא שמתקנים המלכות (מ"מ).

לחכמי הלב, מי שידע בהן מסתכל בחכמה רבה ובסודות של העולם ומסתכל ואסתכל	עשר וקיימן למנדע לחכמי לבא מאן דינדע בהו אסתכל בחכמתא סגיא וברוין דעלמא ואסתכל
קסה/א	
למעלה באותו מקום, שכל אחד ואחד נדבק בו. פרט לשנים אלה שעומדים בימין ובשמאל, והם גנוזים עם השכינה.	לעילא בההוא אתר דכל חד וחד אתדבק ביה בר תרין אינון דקיימן בימינא ובשמאלא ואינון גניזין בהדי שכינתא:
רבי יוסי אמר תשעה רקיעים הם, ושכינה היא עשירית. שאם תאמר בשביל שכתוב עשר חוץ מהשכינה, אם כן, השכינה היא אחת עשרה שעומדת על עשר. אלא ודאי שתשע הן, והם תשעה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, והיא העשירית כמו זה המשכן הוא עשר יריעות.	רבי יוסי אמר תשע רקיעין אינון ושכינתא איהי עשיראה דאי תימא בגין דכתיב עשר בר משכינתא איהו אי הכי שכינתא חד סרי איהי דקיימא על עשר ¹⁸⁶⁷ אלא ודאי תשע אינון ואינון תשע יומין שבין ראש השנה ליום הכפורים ואיהי עשיראה כגוונא דא משכן איהו עשר יריעות:
אותם עשרה הרקיעים, סוד הסודות שלא נמסר רק ליודעי החכמה, והכל הוא בסודות של המנורה הקדושה, שהוא גילה סוד כל רקיע ורקיע, והם שמיים שמשמשים בכל אחד ואחד. שבעה רקיעים הם למעלה ושבעה רקיעים הם למטה כדוגמא שלמעלה, שבעה רקיעים הם שבהם כוכבים ומזלות להנהיג העולם הזה כפי דרכו וכמו שצריך לו.	[אינון] עשר (יריעות עשר) רקיעין ¹⁸⁶⁸ רזא דרוין דלא אתמסר בר לאינון ידעי ¹⁸⁶⁹ חכמתא וכלא איהו ברוין דבוצינא קדישא דאיהו גלי רזא דכל רקיעא ורקיעא ואינון שמישין דמשמשי בכל חד וחד שבע רקיעין אינון לעילא שבע רקיעין אינון לתתא ¹⁸⁷⁰ כגוונא דלעילא שבע רקיעין אינון ¹⁸⁷¹ דבהו ככביא ומזלי לאנהגא עלמא דא כפום ארחיה כמה דאצטריך ליה:
בכולם השביעי עדיף חוץ מן השמיני שמנהיג את כולם ועומד על כולם, נאמר "סולו לרוכב בערבות", מי רוכב בערבות, ומי הן הערבות. אלא ערבות זה הרקיע השביעי, ולמה נקרא ערבות, על שהוא כלול מאש ומים	בכלהו שביעאה עדיף ¹⁸⁷² בר תמינאה ¹⁸⁷³ דקא מדבר לכלהו וקיימא על כלהו כתיב (תהלים סח ה) סלו לרוכב בערבות מאן רוכב בערבות ומאן אינון ערבות ¹⁸⁷⁴ אלא ערבות

¹⁸⁶⁷ פי' שקיומה והעמדתה על י"ס דז"א (מ"מ).

¹⁸⁶⁸ פירוש לפי שלמעלה אמר ר' יהודה דמדכתיב עשר ולא עשרה לומר שאין השכינה במנין וז"ל שם בדף קס"ד ע"ב, עשר מ"ט עשר ולא עשרה אלא בכל אתר איהו בלא שכינתא דלאו איהי בחשבנא. בא עתה ר' יוסי לומר שאינם כי אם ט' והשכינה היא עשירית דאי תימא בגין דכתיב עשר בר משכינתא איהו פירוש כיון שלא נאמר עשרה וכדברי ר' יהודה אי אפשר שאם כן נמצאות השכינה לחד סרי דקיימא על עשר. וזה א"א דהא לא קיימת אלא על י"ב והיא ה"ג. כמ"ש ר' יהודה עצמו לעיל דעומד על י"ב בקר שכינתא לאו איהי בחשבנא דהא איהי קיימא לעילא כדכתיב והים עליהם מלמעלה. וזמ"ש דקיימא על עשר. אלא ודאי תשע אינון ואינון תקוניה שהיא עומדת עליהם כדפריש ר' יהוד'. אלא הספירו' עצמן שהם במלכות והם הם התשעה יומין שבין ר"ה ל"ה העולים לקבל אורה מבינה כל יום ויום והיא העשירית בעלותה לקבל אורה מבינה ותאיר אל עבר פניה ותהיה כאמה בתה בסוד יום הכפורים ונז' בזוהר בכמה מקומות בגוונא דא משכן איהו עשר יריעות כלול מ"ס וגם זה שלא כדברי מורי הרמ"ק ז"ל (שער מאמרי רשב"י), ועי' זהר הרקיע.

¹⁸⁶⁹ דידיעי (דפ"ו).

¹⁸⁷⁰ פי' ז"ק של מלכות (מ"מ).

¹⁸⁷¹ פי' ז' רקיעים שבעולם הזה (מ"מ).

¹⁸⁷² חסד (רח"ו).

¹⁸⁷³ בינה (רח"ו).

¹⁸⁷⁴ אמר ג"כ הגר"א בספד"צ (פרק א בד"ה בראשית ברא שית עלייהו ח ע"א) כי זהו הענין מה שהבינה נחשב מכלל הז' היכלות, והיא היכל הז' כמ"ש בתיקונים (ריש תיקון יא כז ע"א) כי ה"ק הם שית היכלין ואימא עלאה איהו היכלא שביעאה, וכן בשבע רקיעין שהם: וילון, רקיע, שחקים,

<p>דא רקייעא שביעאה¹⁸⁷⁵ אמאי אתקרי ערבות על דאיהו כליל מאשא ומיא כחדא מסטרא דדרום ומסטרא דצפון ואיהו מעוורב מתרין סטריין:</p>	<p>כאחד, ומצד הדרום ומצד הצפון, והוא מעורב משני צדדים.</p>
<p>ואי תימא אי הכי שתי ערבות דקא מתחברן בלולב ותנינן ערבות הדא הוא דכתיב (תהלים סח ה) סלו לרכב בערבות אי הכי מאן יהיב ירכין בגופא או גופא בירכין דהא דא עביד פריין ואיבין ודא לא עביד¹⁸⁷⁶ פריין ואיבין:</p>	<p>ואם תאמר, אם כן, שתי הערבות שמתחברות בלולב, ושנינו ערבות זהו שנאמר "סולו לרכב בערבות", אם כן מי נותן ירכים בגוף או גוף בירכים, שהרי זה עושה פרות וזה לא עושה פרות.</p>
<p>אלא ודאי כלא איהו¹⁸⁷⁷ רוא דערבות דבלולב אינון ערבות דבלולב חד אש וחד מים ברוא דא [דכלהו ואיהו שביעאה איהו אש ומים כליל כחדא ברוא הדא ובגין דערבות איהו [רוא] כללא דכלהו שית¹⁸⁷⁸ אחרנין איהו רוא דרתיכא עלאה¹⁸⁷⁹ וקודשא בריך הוא אתרעי בהאי רקייעא¹⁸⁸⁰ יתיר מכלהו רקייעין ותיאובתיה תדיר לאתקנא לההוא רקייעא בשפירו עלאה ועל דא סלו לרכב בערבות [לההוא דרכב בערבות] ומאן איהו ההוא רקייע טמיר וגניז דקיימא על גבי חיותא דאיהו רכב [בערבות]:</p>	<p>אלא ודאי שהכל הוא סוד של ערבות שבלולב, אותם ערבות שבלולב, אחד אש ואחד מים. בסוד הזה של כולם, והוא שביעי, הוא אש ומים כלולים כאחד בסוד אחד. ומשום שערבות הוא סוד הכלל של כל ששת האחרונים, הוא סוד המרכבה העליונה. והקדוש ברוך הוא רוצה ברקיע הזה יותר מכל הרקיעים, ותשוקתו תמיד לתקן אותו הרקיע ביופי עליון, ועל זה "סולו לרכב בערבות", לאותו שרוכב בערבות, ומיהו אותו הרקיע נסתר ונגזז שעומד על גב החיות שהוא רוכב בערבות.</p>
<p>ועלזו לפניו¹⁸⁸¹ מלפניו לא כתיב אלא לפניו¹⁸⁸² דהא לית מאן¹⁸⁸³ דינדע ביה כלום אבל לפניו מאן דעייל לקמיה דהאי רקייע אצטריך למיעל בחדוה¹⁸⁸⁴ ולא בעציבו כלל בגין דהאי רקייעא גרים¹⁸⁸⁵ דתמן לא שריא¹⁸⁸⁶</p>	<p>"ועלזו לפניו", לא נאמר מלפניו אלא לפניו, שהרי אין מי שידע בו כלום. אבל לפניו מי שנכנס אצל הרקיע הזה, צריך להיכנס בשמחה ולא בעצב כלל, משום שהרקיע הזה גורם, ששם לא שורה עצב ורוגז כלל, שהרי שם הכל בשמחה.</p>

זבול, מעון, מכון, ערבות¹⁸⁷⁴, הוה ערבות בינה וכמ"ש ג"כ בהגהות מהרח"ו בזוה"ק (שמות י ע"ב), וע' דרושי אבי"ע (פרק א מהד' פרקים אחרונים) וזוה"ק תרומה (קסה ע"א) (כללים ח"ב נב ע"ב).

¹⁸⁷⁵ כי הז"א מתחיל מחסד ואימא רוכבת בו בסוד רוכב שמים (רח"ו).

¹⁸⁷⁶ קסט ע"ב (הערת הזהר).

¹⁸⁷⁷ הוא (דפ"ו).

¹⁸⁷⁸ ז"א בכללו קרוי כן (רח"ו).

¹⁸⁷⁹ פי' ז"א כסא לבינה (מ"מ).

¹⁸⁸⁰ פי' בינה חפצה ותאוותה לתקן ז"א (מ"מ).

¹⁸⁸¹ קע ע"ב (הערת הזהר).

¹⁸⁸² עי' ע"ח שער טו פרק ג: בינה נקרא מלפני ה' שהוא יותר פנימי מן הוי"ה, אבל המלכות נקרא לפני ה' שהוא לפניו של הת"ת, ועי' עוד זהר תרומה קע ע"ב.

¹⁸⁸³ פי' אבא שהוא מלפני הבינה (מ"מ).

¹⁸⁸⁴ מפני שהיא הבינה בעלת השמחה ודאי, והיא רחמים ממתקת הדינים ומהפכן לשמחה, וזהו סוד ועבד הלוי הוא ואם ח"ו יעורר עציבות שהעצבות הוא ענין הדין, ואם ח"ו יכנס כאן בעצבות יעורר הדין במקום שאין ראוי (אור יקר).

¹⁸⁸⁵ שהעבודה אליו תהיה בשמחה (אור יקר).

¹⁸⁸⁶ הן אמת שעיקר התעוררות הדין משם, אבל אין הענין בו מצד עצמו אלא מצד מקור הגבורה שבו, אבל בו בעצמו לא שריא אלא מתעורר ממנה (אור יקר).

<p>עציבו¹⁸⁸⁷ ורוגזא כלל¹⁸⁸⁸ דהא תמן כלא איהו בחדוה:</p>	
<p>ועל דא כהן גדול¹⁸⁸⁹ דקיימא לקמיה¹⁸⁹⁰ לא הוה עאל לבי קודשא בר בחדוה¹⁸⁹¹ ולאחזאה חדוה דהא אתרא גרים ועל דא כתיב¹⁸⁹² (שם ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה באו לפניו ברננה דהא אצטריך דלא לאחזאה בה עציבו¹⁸⁹³:</p>	<p>ועל זה, כהן גדול שעומד לפניו לא היה נכנס לבית הקדש רק בשמחה ולהראות שמחה, שהרי המקום גורם, ועל זה נאמר "עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה", שהרי צריך שלא להראות בו עצב.</p>
<p>ואי תימא¹⁸⁹⁴ אי הכי האי מאן דאיהו בצערא ובדוחקא דלא יכיל למחדי לביה ומגו דוחקיה אית ליה למתבע רחמי¹⁸⁹⁵ קמי מלכא עלאה¹⁸⁹⁶ אי הכי לא יצלי צלותא כלל¹⁸⁹⁷ ולא יעול בעציבו כלל דהא לא יכיל למחדי לביה ולאעלא קמיה בחדוה מאי תקונא אית ליה להאי בר נש:</p>	<p>ואם תאמר אם כן, מי שהוא בצער ודחוק, שלא יכול לשמח את לבו, ומתוך דחקו יש לו לבקש רחמים לפני המלך העליון. אם כן, לא יתפלל תפלה כלל ולא יכנס בעצב כלל, שהרי לא יכול לשמח את לבו ולהיכנס לפניו בשמחה, מה התקון שיש לאדם הזה.</p>
<p>אלא ודאי הא תנינן כל תרעין ננעלו ואסגירו ותרעין דדמעין¹⁸⁹⁸ לא אסגירו ולית דמעה אלא מגו צערא ועציבו וכל אינון דממנן על אינון תרעין כלהו מתברין גזיון ומנעולין¹⁸⁹⁹ ועיילין אינון דמעין וההיא צלותא עאלת קמי מלכא קדישא¹⁹⁰⁰:</p>	<p>אלא ודאי, הרי שנינו כל השערים ננעלו ונסגרו, ושערי דמעות לא נסגרו, ואין דמעה אלא מתוך צער ועצב. וכל אותם הממונים על אותם השערים, כולם משברים חתיכות קשות ומנעולים ומכניסים אותן דמעות, ואותה התפלה נכנסת לפני המלך הקדוש.</p>

¹⁸⁸⁷ בכל המדות למטה נאחז הדין, מפני שאברהם יצא ממנו קליפת ישמעאל וכו', אמנם מהבינה ולמעלה אין דין ולא קליפה ולא רוגז נאחז, וזה הנכנס שם בעציבות ח"ו פוגם המדה הזו (אור יקר).
¹⁸⁸⁸ וא"ת והא אמרינן האי נהרא אע"ג דאיהי רחמי דינן מתערין מינה וכו' (אור יקר).
¹⁸⁸⁹ הענין שהבינה הוא היכל קדש הקדשים כדפי' וכהן גדול הוא מיכאל שר החסד שהוא עומד בהיכל הרצון (אור יקר).
¹⁸⁹⁰ במדות חסד לפני הבינה (אור יקר).
¹⁸⁹¹ ולכך לא היה מתודה אלא בחוץ ובהכנסו פנימה ברחמים בשמחה, ולכך שם תפלתו קצרה (אור יקר).
¹⁸⁹² עם היות שאמר עבדו את ה' עם היות שמורה שם זה על ת"ת, אינו אלא ע"ד כתיב על הבינה, שגם בה יצדק שם ה' בשמחה שתעוררו כנגד הבינה שמחה (אור יקר).
¹⁸⁹³ ח"ו שהוא פוגם ומעורר הדינים משורשם (אור יקר).
¹⁸⁹⁴ הענין שהבקשות מלמעלה הם כל ענין וענין בספירה ידועה, וכענין חנה דכתיב ותתפלל חנה על ה' ופי' על ה' אל מדת הבנים משום דלאו בזכותא תליא אלא במזלא ולפעמים יהיה חשוק בנים כחנה דכתיב ובכה תבכה והנה מתוך צערו מתפלל, שאם תאמר ישמח ואח"כ יתפלל אי אפשר (אור יקר).
¹⁸⁹⁵ וענין בקשתו אפשר שיהיה בני חיי ומזוני שהוא למעלה (אור יקר).
¹⁸⁹⁶ אם כן מה יעשה (אור יקר).
¹⁸⁹⁷ מפני שבהזכירו צערו בתפלתו לא יעמוד לבו שלא יצטער (אור יקר).
¹⁸⁹⁸ עי' זהר ח"א רכג ע"א בענין לאה.
¹⁸⁹⁹ ובכח הבינה כולהו מתברין מנעולין משאר השערים, כדי שיכנס עד שערי דמעה, שאין שערי דמעה השערים הראשונים, שהרי שערי דמעה פנימיים הם, וכל מה שבין האדם ועד שערי דמעה הם נעולין אלא שבהיות האדם שופך דמעה, מיד כח שערי דמעה שהם למעלה, יורד ופותח כל השערים כדי שיכנסו דמעותיו דרך השערים עד למעלה, וכן בהיכלות יש שערים ידועים לשערי דמעה (אור יקר).
¹⁹⁰⁰ היינו הת"ת מצד הבינה, מלכא, ומצד החכמה קדישא (אור יקר). פי' בינה (מ"מ).

<p>כדין ההוא אתר¹⁹⁰¹ אית ליה דוחקא מההוא עציבו¹⁹⁰² ודוחקא דההוא בר נש כמה דאת אמר (ישעיה סג ט) בכל צרתם לא¹⁹⁰³ צר¹⁹⁰⁴ תיאובתיה דההוא עלמא עלאה¹⁹⁰⁵ לגבי האי אתר¹⁹⁰⁶ כדכורא דתיאובתיה תדיר לגביה¹⁹⁰⁷ דנוקבא¹⁹⁰⁸ כדו (כ) מלכא¹⁹⁰⁹ לגבי מטרוניתא¹⁹¹⁰ אשכח לה בעציבו כדין כל מה דאיהי בעאת¹⁹¹¹ בידהא אתמסר¹⁹¹² וההוא בר נש¹⁹¹³ וההיא צלותא לא אהדר בריקניא¹⁹¹⁴ וקודשא בריך הוא הייס:</p>	<p>ואז לאותו מקום יש דחק מאותו העצב, ודחק של אותו אדם, כמו שנאמר "בכל צרתם לא צר", תשוקת אותו העולם העליון למקום הזה, כמו זכר שתשוקתו תמיד אל הנקבה, כשנכנס המלך למלכה ומוצא אותה בעצב, אז כל מה שהיא רוצה, נמסר בידיה. ואותו האדם ואותה התפלה לא חוזרת ריקם, והקדוש ברוך הוא חס</p>
<p>קסה/ב</p>	
<p>עליה¹⁹¹⁵ זכאה חולקיה דההוא בר נש דאושיד דמעין קמי קודשא בריך הוא בצלותיה¹⁹¹⁶:</p>	<p>עליו, אשרי חלקו של אותו אדם ששופך דמעות לפני הקדוש ברוך הוא בתפלתו.</p>
<p>כנונא דא בשבת מאן דיתיב בתעניתא בשבת¹⁹¹⁷ מגו צעריה אחוי עציבו ובשבת שלמא ההוא רקיעא עלאה¹⁹¹⁸ ההוא דאתחוי</p>	<p>כדוגמת זה, בשבת מי שיושב בתענית בשבת מתוך צערו, מראה עצב. ובשבת שולט אותו רקיע עליון, אותו שנראה בשמחה שהוא</p>

¹⁹⁰¹ מלכות שהיא בוכה תמיד והיא בעלת הדמעה (אור יקר). מלכות (מ"מ).
¹⁹⁰² מפני שכל איזה עוני שבאדם וחסרון מצדה ואם האדם מתגבר ואינו בוכה ואינו נכנע אינו בה ואינה משתתפת בצרתו ואם האדם בוכה ומצטער מיד היא מצטערת עמו ומצר בצרתו (אור יקר).
¹⁹⁰³ לו (אור יקר).
¹⁹⁰⁴ תימא מאי ראיא, דאלו התם לו צר לוא"ו צר, או לא צר לאלף צר, ועוד צרתם כתיב לא בכייתם ועוד בכל צרתם בכל אי זו צרה לזה נראה לי דלא מייתי ראיא אלא סתם שיש צער גבוה בצער הדיוט ומרבים לאיזה צער ליחיד בבכיה קא מייתי ראיא, אמנם התם ברבים ולמעלה בלא בכיה והכא ביחיד בבכיה צרה המגעת למלכות (אור יקר).
¹⁹⁰⁵ פי' בינה (אור יקר, מ"מ).
¹⁹⁰⁶ מלכות המתמרמת בצרת השופך דמעה בתפלה (אור יקר). מלכות (מ"מ).
¹⁹⁰⁷ לגבה (דפ"ו).
¹⁹⁰⁸ דחלק הזכר היא הבינה שהרי לענין הזווג תפארת גופא, ג"ר רישא, ואין זווג פחות מכל הספירות יחד (אור יקר).
¹⁹⁰⁹ והיינו טעם השמעת תפלה, שעם היות שאינו ראוי כיון שהשכינה מצירה עמו מיד יענוהו (אור יקר). עאל (נוסף בדפ"ו).
¹⁹¹⁰ ור"ל כשהבינה נכנסת אצל המלכות לתקנה, מוצאה אותה עצבה ואזי הבינה חייס על ההוא בר נש א"נ י"ל כד מלכא וכו' היינו כשנכנס הז"א אצל המלכות ונה"י דאימא בתוכו, נמצא כאלו הבינה היא שנכנסה (מ"מ).
¹⁹¹¹ אפילו לזה שאינו הגון (אור יקר).
¹⁹¹² והיינו בערכה שהיא עולה בתפלת הדמעות ומתייחדת למעלה (אור יקר).
¹⁹¹³ לענותו מיד אפשר שלא יענוהו מפני שאין ראוי אותו ענין וכיוצא (אור יקר).
¹⁹¹⁴ אמנם אפשר שיתעכב הכל לפי מה שהוא הענין (אור יקר).
¹⁹¹⁵ ובוחר לו צד הטוב ברחמי הקב"ה עליו, שלפעמים שואל מה שאין הגון לו שיזיקוהו ולא יועילו (אור יקר).
¹⁹¹⁶ שעתה שאינה תפלה פרטית לו אלא דרך כלל הוא מזדווג עם השכינה ונזכר בתפלתו עמה זהו מעלה אחרת שהיא צורכי שמים לא צורך עצמו, וזהו מעלתו גדולה שהוא אדרבה מצד בצרת השכינה לא השכינה מצרתו זה מעלה נפלאה (אור יקר).
¹⁹¹⁷ עי' לקמן רז ע"א, וח"ג פט ע"ב קה ע"א.
¹⁹¹⁸ בינה (מ"מ). דהם עצבון ומחלוקת, ושבת הוא דרגא דשלמא יום השביעי (בהגר"א על תיקר"ז סד ע"ג). עי' שער הכוונות - דרושי ראש חדש: ברכת ה' היא תעשיר. הנה בפסוק הזה נרמז מעלת יום השבת אפי' על היר"ט והוא כי אפי' ביר"ט יש קצת אחיזה אל החיצונים הנק' עצ"ב בסוד בעצב תלדי בנים כנודע והטעם הוא לפי שכל המועדים הם בחג"ת בלבד ולכן ביר"ט אינו עולה רק עד חג"ת ושם יש אחיזה אל החיצונים כנודע אבל בשבת עולה עד חו"ב אשר אין שם אחיזה אל

<p>בחדרה ואיהו חדרה וחדו לכלא ההוא דיתיב בעציבו בנין דאיהו שלטא אפיק לההוא בר נש מההוא ענשא דאתגור עליה והא אתמר סלו הבו יקר ורוממו לההוא דרוכב בערבות דאיהו חדרה וחדו כלא רקיעא על גבי חיותא ב"ה שמו ודאי דהא בההוא אתר¹⁹¹⁹ שמא דא אתכליל¹⁹²⁰ ועלוזו לפניו בנין דלא אצטריך לאחזאה קמיה עציבו כמה דאתמר:</p>	<p>שמחה ומשמח לכל אותו שיושב בעצב, משום שהוא שולט. מוציא את אותו האדם מאותו העונש שנגזר עליו, והרי נאמר סלו הבו כבוד ורוממות לאותו שרוכב בערבות, שהוא שמחה ומשמח לכל הרקיע שעל גבי החיות, ב"ה שמו ודאי, שהרי באותו מקום השם הזה נכלל. "ועלזו לפניו", משום שלא צריך להראות לפניו עצב, כמו שנתבאר.</p>
<p>רבי אלעזר אמר האי קרא הכי אצטריך למימר סלו לרוכב על ערבות¹⁹²¹ מאי בערבות ביה שמו ביה הוא מבעי ליה מאי שמו אלא האי קרא על סתימא דכל סתימין עתיקא דכל עתיקין אתמר ההוא דלא אתגליא ולא אתידע כלל דאיהו רוכב ובערבות ואי תימא דאיהו אתיא ורכיב ביה אי הכי אף על גב דסתים הוא באתר ודא קיימא לאתגליא:</p>	<p>רבי אלעזר אמר פסוק זה כן צריך לומר "סלו לרוכב על ערבות", מה זה בערבות, "ביה שמו". היה צריך להיות "ביה הוא" מה זה "שמו", אלא פסוק זה על נסתר כל הנסתרים עתיק כל העתיקים נאמר, אותו שלא התגלה ולא נודע כלל, שהוא רוכב בערבות. ואם תאמר שהוא בא ורוכב בו אם כן, אף על גב שהוא נסתר במקום הזה, [הוא] עומד להתגלות.</p>
<p>אלא סולו לרוכב בערבות¹⁹²² דא (ד)איהו עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין דלא ידיע ובמה איהו רוכב בערבות ב"ה¹⁹²³ דאיהו רזא קדמאה דנפיק (קמיה) [מניה] ודא איהו שמיה מההוא סתימא דלא ידיע ושמא (שמיה) דיליה¹⁹²⁴ הוא י"ה לאו דאיהו הוא אלא איהו הוא בנין ההוא פרוכתא דאתפרסא¹⁹²⁵ ונפיק מקמיה אבל האי</p>	<p>אלא "סלו לרכב בערבות", זהו עתיק של כל העתיקים נסתר כל הנסתרים שלא ידוע, ובמה הוא רוכב בערבות, ב"ה שהוא סוד קדמון שיצא ממנו, וזהו שמו, מאותו נסתר שלא ידוע שמו, הוא י"ה. לא שהוא הוא, אלא הוא הוא, בשביל שאותה פרוכת שנפרסה ויצאה מלפניו, אבל הפרוכת הזו היא שמו, וזוהי מרכבתו ולא נודע כלל.</p>

החיצונים ונמצא כי בעליית' שם אין החיצונים עולים עמה והיא לבדה היא העולה וזהו ברכת ה' היא תעשיר היא למעט החיצונים שאינם לוקחים מן העושר והשפע הזה אשר בשבת וביאר למי מיעט מלת היא ואמר שמיעט את החיצו' הנק' עצ"ב שאין להם תוס' קדוש' ביום השבת כמוה וזהו לא יוסיף עצב עמה כי אין אל העצ"ב חלק עמה בתוס' קדושת שבת ונודע כי פסוק זה נדרש במדרשי רז"ל על יום השבת. ועי' עולת תמיד - שער השבת: מ"ש בין קדש לחול לפי שהשיל"ת הבדיל יום אחד משמחה ותענוג כמ"ש וקראת לשבת עונג, לפי שבו ביום יכולים להשיג החכמה שעם העצבון תמנע ההשגה, וזה היום הוא בין יום הז' לששת ימי המעשה.
¹⁹¹⁹ בינה (מ"מ).

¹⁹²⁰ שמא דא אתכליל פי' שם י"ה לפי שאבא טמיר וגניז בגו אימא ולכך אימא נק' י"ה (מ"מ).
¹⁹²¹ מלת על מורה על הבינה שהיא רוכבת על ז"א אבל בערבות מורה על פרצוף שאינו רוכב על הז"א ממש אלא סמוך לו, ועוד ביה הוא מבין מאי שמו שמורה על א"א שאו"א הנק' י"ה הם שמו (מ"מ).

¹⁹²² סוד מאמר זה הוא על דעת דעתיק המתלבש בתוך רישא דאריך בסוד ההוא אוירא, ועליו כתוב (בראשית א, ג) יהי אור, י"ה אוי"ר, כנזכר בליקוטים ובאוצרות חיים. ולכן נקרא רכב בסוד תלת רישין, כנזכר ברעיא מהימנא בפרשת פנחס דף רמ"ז א' על נהר כב"ר, ונקרא ערבות על שם חו"ג המעורבים בו כנזכר למעלה (קס"ה א'), דערבות אינון אש ומים. ולפי שאינו דעת דעתיק בעצם רק הארה ממנו כנודע, לכן תמה ואמר דאיך יתגלה (רמ"ז).

¹⁹²³ פי' סולו לרוכב בערבות שהוא אריך הרוכב על זעיר ומפרש הכתוב האך אריך רוכב על זעיר והלא הוא בגו א"ו ותירץ הכתוב ביה שמו דהיינו באמצעות א"ו אש שהם שם לאריך הוא רוכב על זעיר (מ"מ).

¹⁹²⁴ ויקרא כט (הערת הזהר).

¹⁹²⁵ ויקרא קכח (הערת הזהר). דהיינו הקרומא המפסיק שם והוא שמו, וכן קרר"ם בגי' שמ"ו. ועוד שסוד תיקון קרומא נתקן מן ת"ת דעתיק שהוא ממש סוד הרקיע, והוא ממש רוכב על (ע"ב) [נ"ה] שה"ס ערבות דלולב. גם נקרא ערבות על שם שמתערב ומתחבר בין למעלה בכתרא עילאה ובין למטה במוחא סתימאה כנזכר באוצרות חיים הנ"ל. ועל שם שתרי"ג מצוות הם סוד חו"ג לכן אמר

<p>פרוכתא איהו שמו ודא איהו רתיכא דיליה¹⁹²⁶ ולא אתידע כלל:</p>	
<p>ודא איהו שמו [הוא] הגדול בנין דאית [שמיה] (שמא) דלאו איהו כל כך גדול¹⁹²⁷ כהאי אף על גב דאית ביה תוספת אתון דא איהו שמא רבא¹⁹²⁸ ועל דא בהאי שמא אנן מפיקין אמן דאיהו מניה בהאי אזלא אמן בכל זמנא ובשמא אחרא לאו הכי:</p>	<p>וזהו שמו הגדול, משום שיש שמו שאינו כל כך גדול, כמו זה, אף על גב שיש בו תוספת אותיות, זהו השם הגדול, ולכן בשם הזה אנו מוציאים אמן, שהוא ממנו, בזה הולך אמן בכל הזמן, ובשם אחר לא כך.</p>
<p>אמן יהא שמיה רבא מברך דכד האי שמא אתתקן כלא איהו בשלימו וכל עלמין חדאן בחדו בהאי שמא כלילן עלאין ותתאין בהאי שמא כלילן שית מאה ותליסר פקודי אורייתא דאינון כללא דכל רוזין עלאין ותתאין כללא דעלמא דדכורא לעילא וכללא דעלמא דנוקבא לתתא:</p>	<p>אמן יהא שמיה רבא מברך, שכאשר השם הזה נתקן הכל בשלמות, וכל העולמות שמחים בשמחה. בשם הזה כלולים עליונים ותחתונים, בשם הזה כלולים שש מאות ושלוש עשרה מצוות של התורה, שהן הכלל של כל הסודות העליונים והתחתונים. הכלל של עולם הזכר למעלה, והכלל של עולם הנקבה למטה.</p>
<p>וכלהו פקודין כלהו שייפין ואברין לאתהזאה בהו רזא דמהימנותא מאן דלא ישגה ולא אסתכל ברזין דפקודי אורייתא לא ידע ולא אסתכל היך מתתקנן שייפין ברזא עלאה שייפין דגופא כלהו מתתקנן על רזא דפקודי אורייתא ואף על גב דאית שייפין דאינון רברבין ועלאין כלהו זעירין ורברבין אי אתנטיל חד מנייהו אפילו זעירא דבר נש אקרי מאריה דמומא כל שכן וכל שכן ההוא דגרע אפילו חד פקודא מאינון פקודי אורייתא דאטיל מומא באתר דלא אצטריך:</p>	<p>וכל המצוות כולן פרקים ואיברים להראות בהן את סוד האמונה, מי שלא ישגיח ולא יתבונן בסודות של מצוות התורה, לא ידע ולא יתבונן איך מתקנים האיברים בסוד עליון. כל איברי הגוף מתקנים על הסוד של מצוות התורה. ואף על גב שיש איברים שהם גדולים ועליונים, כולם קטנים וגדולים, אם נטל מהם אחד, אפילו הקטן ביותר של האדם, הוא נקרא בעל מום. כל שכן וכל שכן אותו שפוגם אפילו מצוה אחת מאותן מצוות התורה, שמטיל מום במקום שלא צריך.</p>
<p>תא חזי מה כתיב (בראשית ב טז) ויקח יהו"ה אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה¹⁹²⁹ ותנינן לעבדה ולשמרה אלין קרבנין וכלא חד אבל דא רזא דפקודי אורייתא לעבדה אלין רמ"ח שייפין עלאין</p>	<p>בא וראה מה נאמר "ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה", ושנינו לעבדה ולשמרה" אלו קרבנות והכל אחד. אבל הסוד הזה של מצוות התורה, "לעבדה" אלו רמ"ח איברים עליונים, "ולשמרה" אלו שלש מאות וששים וחמשה</p>

שכאן סוד כל התרי"ג, והוא שידוע כי י"ה בג' מילואין נדרש לכתר שהם תר"ך אותיות שבדברות
שה"ס תרי"ג מצוות וז' דרבנן, ולכן הזכיר סוד אמ"ן שידוע שהוא גי' ג' מילואין, ואולי שהוא כנגד
תלת רישין, וידוע שהם ג' פעמים אר"ר בגי' כת"ר ע"ה, ועיין היטב בדרוש תלת רישין עם הגהותיו
ומובטחני שתבין דברי בעצם. גם נוכל להוסיף שג' ספירות כח"ב הם בסוד י"ה וכל מלכות הוא בסוד
י"ה ועתיק הוא מלכות דא"ק, וגם כל חכמה סוד י"ה והוא אורא יתיב על חכמתא סתימאה (כנזכר)
[כנודע]. ועוד דהאי דעת הוא סוד נשמה כנזכר באוצרות חיים הנ"ל (רמ"ז). בינה ואבא גניז בתוכה
(מ"מ).

¹⁹²⁶ פי' שאר"א הם כסא לא"א (מ"מ).

¹⁹²⁷ מלכות הנקרא אדנ"י (מ"מ)

¹⁹²⁸ פי' שם י"ה הוא הגדול (מ"מ)

¹⁹²⁹ הגילוי דכל התורה כולה רק באורה אשר באצילות, אשר עליה אמרו (עבר"ז ג' ע"ב) שהקב"ה
יושב ועוסק בתורה, והוא היה ג"כ עבודת אדה"ר קודם החטא, כי אלולא החטא היה ניתן התורה
כולה לאדה"ר, וזהו שנאמר (בראשית ב טו) ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, והתורה דאצילות היא
כולה על סוד היחוד לייחד הנאצלים זה בזה, וכולם בא"ס ביחודא שלים (ע' זוה"ק מקץ קצט ע"ב
ותרומה קסה ע"ב ואתחנן רסג ע"א ברע"מ שם). וזהו ג"כ סוד עבודת הספי' שאמר הראב"ד בספר
יצירה פ"ב משנה א' (הקדו"ש לב ע"ב).

<p>ולשמרה אלין תלת מאה ושתין וחמש שייפין תתאין אלין עלאין דזכור ואלין תתאין דשמור וכלא חד:</p>	<p>איברים תחתונים. אלה העליונים של זכור, ואלה התחתונים של שמור, והכל אחד.</p>
<p>זכאה איהו מאן דזכי לאשלמא לון פקודין דאורייתא גרים לבר נש לאשלמא רוחיה ונשמתייה בהאי עלמא ובעלמא דאתי אורייתא מזכה לבר נש לאחסנא תרין עלמין עלמא דא ועלמא דאתי כל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בחיים חיים בהאי עלמא וחיים בעלמא דאתי אשתזיב מכל עונשין בישין דלא יכלין לשלמאה עליה אי באשתדלותיה הכי כל שכן מאן דעביד עובדא:</p>	<p>אשרי מי שזוכה להשלים אותם מצוות התורה [ה]גורמות לאדם להשלים רוחו ונשמתו בעולם הזה ובעולם הבא. התורה מזכה את האדם לרשת שני עולמות, עולם הזה ועולם הבא. כל מי שמשתדל בתורה משתדל בחיים, חיים בעולם הזה וחיים בעולם הבא. ניצול מכל העונשים הרעים, שלא יכולים לשלוט עליו. אם בהשתדלות כן, כל שכן מי שעושה מעשה.</p>
<p>רבי חייא ורבי אבא שרו בבי אושפזייהו קמו בפלגות ליליא</p>	<p>רבי חייא ורבי אבא היו שרויים בבית מארחהם, וקמו בחצות הלילה</p>
<p>קס/א</p>	
<p>לאשתדלא באורייתא ברתייה דאושפזיא קמת ואנהירת לון שרגא ולבתר קיימת אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא:</p>	<p>להשתדל בתורה. בת המארח קמה והאירה להם נר, ואחר כך עמדה אחריהם לשמוע דברי תורה.</p>
<p>פתח רבי אבא [נ"א יוסין] ואמר (משליו כג) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר כי נר מצוה כל מאן דאשתדל בהאי עלמא באינן פקודין דאורייתא אתסדר קמיה בכל פקודא ופקודא חד שרגא לאנהרא ליה¹⁹³⁰ בהוא עלמא ותורה אור מאן דאתעסק באורייתא זכו לההוא נהורא ועלאהו דאדליקתו שרגא מניה דהא שרגא בלא נהורא לא כלום נהורא בלא שרגא אוף הכי לא יכיל לאנהרא אשתכח דכלא דא לדא אצטריך¹⁹³¹ אצטריך עובדא לאתקנא שרגא ואצטריך למלעי באורייתא לאנהרא שרגא זכאה איהו מאן דאתעסק בה בנהורא ובשרגא:</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר "כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר". "כי נר מצוה", כל מי שמשתדל בעולם הזה באותן מצוות התורה, מסתדר לפניו בכל מצוה ומצוה נר אחד להאיר לו באותו העולם. "ותורה אור", מי שמתעסק בתורה זוכה לאותו אור עליון שנדלק ממנו הנר, שהרי נר בלי אור אינו כלום, אור בלי נר גם כן לא יכול להאיר. נמצא שכולם צריכים זה את זה. צריך מעשה לתקן הנר, וצריך ללמוד תורה להאיר את הנר, אשרי מי שמתעסק בה, באור ובנר.</p>
<p>ודרך חיים תוכחות מוסר¹⁹³² ארח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי¹⁹³³ אינן</p>	<p>"ודרך חיים תוכחות מוסר", דרך חיים להיכנס בה לעולם הבא, אותן תוכחות שמקבל אדם להסיר את עצמו מדרך רעה וללכת בדרך טובה. עוד "ודרך חיים", אותם תוכחות מוסר שמביא הקדוש ברוך הוא על</p>

¹⁹³⁰ פירוש ע"י המצוה מתקן בחינה א' מהמלכות הנקרא נר ושיעור הפסוק כי נר מצוה על ידי המצוה מתקן הנר שהי' המלכות. ותורה אור ע"י התורה מושך אור לנר הנזכר (מ"מ).
¹⁹³¹ העושה יתגלגל ללמוד, והלמד יתגלגל לעשות, ויצטרכו זה לזה אמנם העושה והלמד יחד שלם. והנה שני החלקים האלו הם עשה טוב (אור יקר).
¹⁹³² וחלק סור מרע אמר "ודרך חיים תוכחת מוסר", הנה חלק המעשה הוא מה שצריך האדם להסתתר שם בעולם הבא, וחלק סור מרע הא צדה לדרך ושמירה כדי ללכת שם בשלום, להצילו מכף כף אויב ואורב בדרך, וזהו שאמר "אורח חיים" שיהיה לפניו דרך סלולה (אור יקר).
¹⁹³³ ואחר כך יהנה שם מהתורה והמצוה (אור יקר).

<p>תוכחות¹⁹³⁴ דמקבל בר נש לאעדאה גרמיה מארה ביש¹⁹³⁵ ולמיהך בארהא טבא תו¹⁹³⁶ ודרך חיים אינון תוכחות מוסר דאייתי קודשא בריך הוא עליה דבר נש¹⁹³⁷ לדכאה ליה מחובוי באינון תוכחות זכאה איהו מאן דקביל להו ברעו דלבא:</p>	<p>האדם לטהרו מחטאיו באותן תוכחות, אשרי מי שמקבל אותן ברצון הלב.</p>
<p>דבר אחר כי נר מצוה תקונא דשרגא¹⁹³⁸ דא שרגא בוצינא דדוד¹⁹³⁹ דאיהו נר ומצוהו (תקונא ד)אורייתא דבעל פה דאצטריך לאתתקנא תדיר ואיהי לא נהרא אלא מגו תורה שבכתב דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו אלא מגו תורה שבכתב דאיהי אור לאנהרא:</p>	<p>דבר אחר "כי נר מצוה", תקון הנר, זה נר המנורה של דוד, שהוא נר מצוה, תורה שבעל פה שצריכה להיתקן תמיד ואינה מאירה אלא מתוך תורה שבכתב, שהרי אין לתורה שבעל פה אור אלא מתוך תורה שבכתב, שהיא האור להאיר.</p>
<p>אשגה אבתריה וחמא [דביתהו] (ברתיה) דאושפיזא וקיימת אבתריהו אמר כי נר מצוה מאי נר דא נר דאיהי מצוה דנשין זכאן¹⁹⁴⁰ ביה ואיהי נר דשבת¹⁹⁴¹ דאף על גב דנשין לא זכאן באורייתא הא גוברין זכין באורייתא¹⁹⁴² ונהרין להאי שרגא דנשין מתתקנן בהאי מצוה נשין בתקונא דהאי נר גוברין באורייתא</p>	<p>הסתכל לאחוריו וראה את בת המארח עומדת מאחריהם. אמר "כי נר מצוה", מה זה נר, זה הנר שהיא מצוה שנשים זוכות בה, והיא נר שבת, שאף על גב שנשים לא זוכות בתורה, הרי הגברים זוכים בתורה ומאירים את הנר הזה שהנשים מתקנות במצוה הזו. הנשים בתקון של הנר הזה, והגברים בתורה להאיר לנר הזה, תקון המצוה שהנשים התחייבו בהם.</p>

¹⁹³⁴ שהאדם מוכיח את עצמו ומייסר עצמו להבדל מכל טומאה ומדה רעה מדרך רע, ולהתנהג בטוב, אלו הם המגינים להגן עליו. הנה הדרך הזה למי שנזהר ולא חטא, ומי שלא נזהר וחסא תקנתו (אור יקר).

¹⁹³⁵ פירוש התעניות והסיגופים שאדם מקבל על עצמו כדי להתרחק מדרך רע (מ"מ).
¹⁹³⁶ עכשיו מפרש תוכחות מוסר הם היסורין שמביא הקב"ה על האדם. א"נ י"ל אינון תוכחות דמקבל בר נש היינו כשמוכיחו שום אדם במלי דשמיא מקבל אותם בשמחה ובס"פי (מ"מ).
¹⁹³⁷ מפני שתשובה תולה וייסורין ממרקין, ואם תאמר וייסורין מדעתיה איהו דאזהר בהו קרא, לזה אמר תוכחות מוסר ודאי אורח חיים, ובא הכתוב להזהיר האדם שיקבלם בשמחה, וזהו שאמר "זכאה איהו" וכו' (אור יקר).

¹⁹³⁸ לדרך זה תיקונה הוא מן התחתונים, והיא מתתקנת בכל בתורה ומצוה ובכל מעשה טוב שאדם עוסק בעולם הזה (אור יקר). ורוצה לומר באומרו כי נר מצוה, דע שמצוה עליך לתקן הנר הזה שהיא נקראת "נר", כי כמו שהנר ענין הצריך תיקון גדול ליפותה דהיינו (בטורי מרני) [באור תורני] להבדילה מכל טינוף, ואחר כך לתת בה פתילה הם מעשה המצות המעשיות הגשמיות, ואחר כך לתת בה שמן שהם עסק התורה שמן תורק שמך, ואחר שהאדם עושה כל זה התיקון מלמטה לנר זה מושך עליה התפארת כדמסיק, וזהו שאמר "תקונא דאורייתא דבעל פה" שהיא כלולה סור מרע ועשה טוב, ועסק תורה, שכל זה הוא בתורה שבעל פה, ואין ייחוד מלמעלה אם יחסר לה התיקון כרגע (אור יקר). פירוש לפי ד"א שיעור הכתוב כך הוא כי נר שהיא מצוה שהיא מ' תיקונה ע"י הזעיר הנק' תורה שבכתב ואיהו אור (מ"מ).

¹⁹³⁹ שהיא המלכות "מצוה", היינו שמצוה עלינו לתקנה ולקשטה תדיר (אור יקר).

¹⁹⁴⁰ זכין (דפ"ו).

¹⁹⁴¹ "תקונא דשרגא" מוסגר בדפ"ק. היא מדת המלכות ממש, והאשה מרכבה אל השכינה, ולכך היא מתקנת הנר במה שהם מתקנות הנר ליל שבת, שהיא נר מלכות, להראות שכל השבוע נר זו עמה, והן מצפות לבעליהן מבית המדרש להכינה על ליל שבת שהיא מאירה מתורתן, ולזה היא נר בליל שבת, ותורת בעליהם שהם עוסקים כל הימים מאירה לנר זה, ולזה תיקונא דנר ליל שבת בלבד (אור יקר).

¹⁹⁴² אינו ליל שבת, אלא כל מה שעסקו בתורה כל הששה ימים (אור יקר).

<p>לאנהרא¹⁹⁴³ להאי נר תקונא דמצוה¹⁹⁴⁴ דנשינ אתהייבו בהו:</p>	
<p>שמעת ההיא אתתא ובכאת אדהכי קם אבוהא דאתתא דהות תמן ועאל בנייהו וחמא ברתיא קיימת אבתרייהו ובכאת שאיל לה אבוהא [סח ליה] וסתת ליהו (סח ליה רבי אבא) עובדא שארי אבוה דאתתא אוף איהו ובכה אמר ליה רבי ווסין (אבא) דילמא חתנך ובעלהו (בעלא) דברתיך לא זכה באורייתא אמר ליה ודאי הכי הוא ועל דא ודאי בכינן אנא וברתי תדיר:</p>	<p>שמעה אותה אשה ובכתה, בין כך קם אבי האשה שהיתה שם, ונכנס ביניהם וראה את בתו עומדת מאחריהם ובוכה. שאל אותה אביה, והיא סחה לו את המעשה. התחיל אבי האשה, גם הוא, לבכות. אמר לו רבי יוסי. אולי חתנך בעלה של בתך לא זכה בתורה. אמר לו ודאי כך זה, ועל זה ודאי אנו בוכים, אני ובתי תמיד.</p>
<p>ובגין דחמינא ליה יומא חד דדליג מאגרא דא למשמע קדיש בהדי צבורא סליק ברעותא דילי למיהב ליה ברתי ותכף דנפקי צבורא מבי כנישתא יהיבנא ליה ברתי דאמינא בדלונא דא¹⁹⁴⁵ דאתא למשמע קדיש גברא רבא ליהוי באורייתא ואף על גב דאיהו רביא ולא ידענא ביה מקדמת דנא והשתא אפילו ברכת מזונא לא ידע ולא יכילנא בהדיה למלעי בין חברייה דיוליף קריאת שמע או ברכת מזונא:</p>	<p>ובשביל שראיתי אותו יום אחד שמדלג מהעליה הזו לשמוע קדיש עם הצבור, עלה ברצוני לתת לו את בתי. ותכף שהצבור יצא מבית הכנסת, נתתי לו את בתי, שאמרתי שבדלוג הזה שבא לשמוע קדיש, הוא יהיה אדם גדול בתורה. ואף על גב שהוא תינוק ולא הכרתי אותו מקדם לכן. ועכשיו אפילו ברכת המזון אינו יודע, ולא יכולתי ללמד עמו בין החברים, שילמד קריאת שמע או ברכת המזון.</p>
<p>אמר ליה אעבר ליה באחרא או דלמא ברא יוליד דלהוי גברא רבא אדהכי קם איהו ודלג עלייהו ויתיב לקמייהו אסתכל ביה רבי ווסין (אבא) אמר ודאי אנא חמינא בהאי רביא דנהורא דאורייתא יפוק לעלמא מניה או ברא דיוקים מניה חיך וההוא רביא ואמרו (אמר ההוא רביא) רבותי אימא קמיכו חד מלה:</p>	<p>אמר לו, העבירנו באחר או אולי יוליד בן שיהיה איש גדול. בינתיים הוא קם ודלג עליהם, וישב לפנייהם. הסתכל בו רבי יוסי אמר, ודאי אני רואה בילד הזה שאור התורה יצא ממנו לעולם, או בן שיקום ממנו. צחק אותו ילד ואמר רבותי, אמור לפניכם דבר אחד.</p>
<p>פתח ואמר (איוב לב ו) צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם האי קרא אתערו ביה עמודי עלמא אבל אליהו דכתיב ביה ממשפחת רם אתערו דהא מזרעא דאברהם קאתא ושפיר¹⁹⁴⁶ אבל אליהו כהנא הוה¹⁹⁴⁷ ומזרעא דיחזקאל</p>	<p>פתח ואמר "צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם", בפסוק זה העירו עמודי עולם, אבל אליהו שנאמר בו ממשפחת רם העירו, שהרי מזרע אברהם הוא בא, ויפה. אבל אליהו היה כהן ומזרעו של יחזקאל הנביא היה. נאמר כאן</p>

¹⁹⁴³ הלואי שיהיה תיקון בה מיד הוא קופץ כאומר וראייה לזכור ברית עולם, כיון שהתפארת רואה את השכינה מקושטת מיד לזכור ולהתייחד וכן פי' בתיקו"ז (אור יקר).
¹⁹⁴⁴ ולזה יושלם היחוד על ידי שניהם והכוונה בזה שכיון שהם מצפות לבעליהן עד ליל שבת, שהם מתקנות הנר הזה במעשה במה שהם עושות כל השבוע בצפיה לבד, מעשה זה המעט מועיל לתיקון נר (לכל התורה) [ולהאירה בתורת בעליהן שהם עוסקים כל הימים] (אור יקר).
¹⁹⁴⁵ ז"ל הרב בס"ה החכם הזה פגם בחיבוק ולכן נפל מן הגג לענות אמן לתקן החיבוק כי על ידי עניית אמן הוא החיבוק. אחר כך ע"י סודות התורה שאמר תיקון הנשיקין. אח"כ עשה הזווג (מ"מ).
¹⁹⁴⁶ כלומר לא יחלוק על דברי, שלא נכחיש היותו ממשפחת אברהם אם יהיה כהן ממשפחת אהרן אבל כשנדקדק עוד מייחד מן המייחד (אור יקר).
¹⁹⁴⁷ משפחה מיוחדת פרטית ואם כן למה ניחד לו משפחת אברהם כיון שהוא מיוחד כהן, והעד "בוזי" וכו' ולפי דרכו אין איוב בזמן פרעה כלל, אלא כדברי ר' יוחנן דאמר ובית מדרשו בטבריה, והיה אחר החרבן, ותימה דהא יחזקאל קאמר נח דניאל ואיוב, דכבר הוה איוב בימי יחזקאל, ודוחק

<p>נביאה¹⁹⁴⁸ הוה כתיב הכא (שם ב) בן ברכאל הבווי וכתוב התם (יחזקאל א ג) יחזקאל בן בווי הכהן;</p>	<p>"בן ברכאל הבווי", ונאמר שם "יחזקאל בן בווי הכהן".</p>
<p>ואי תימא בגין דכתיב בווי בוז משפחות הוה לאו הכי הדר ואמר ממשפחת רם עלאה על כלא אמאי אקרי בווי על דמבזה¹⁹⁴⁹ גרמיה לגבי מאן;</p>	<p>ואם תאמר, משום שנאמר בווי, בוז משפחות היה. לא כך. חזר ואמר "ממשפחת רם", עליון על הכל. למה נקרא בווי, על שמבזה עצמו למי</p>
<p>קס/ב</p>	
<p>דגדול מניה ועל דא סליק בשמא עלאה בווי דא דאקרי אדם שלימא בכלא [נ"א שלימו דכלא] מה דלא אקרי הכי בר נש אחרא הדא הוא דכתיב (יחזקאל ב ו) ואתה בן אדם ועל דסליק בשמא דא אקרי רם עלאה על כלא;</p>	<p>שגדול ממנו, ולכן עלה בשם עליון. בווי זה שנקרא אדם שלם בכל, מה שלא נקרא כך אדם אחר, זהו שנאמר "ואתה בן אדם". ועל שעלה בשם הזה, נקרא רם, עליון על הכל.</p>
<p>ועל דא אמר צעיר אני לימים (איוב לב ו) לימים מימים מבעי ליה מאן¹⁹⁵⁰ לימים אלא אמר צעיר אני ואזעירנא גרמי לימים לגבי בר נש דאית ליה יומין סגיאין מאי טעמא בגין דאמרתי דימים ידברו (שם ז) ועל דא צעיר אני ואזעירנא גרמי לגבי ימים ואתם ישישים חמינא לכו ישישים על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם [אוף אנא] אמרתי ימים ידברו ורב שנים יודיעו חכמה ודאי אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם (שם ח) ועל דא בגין דאנא רביא שוינא ברעותי דלא למללא עד [יומא דא דאשלימת תרין ירחין] ותרין ירחין ועד יומא דא אשתלימו [יומא דא] והשתא דאתון הכא אית למפתח באורייתא קמייכו;</p>	<p>ועל זה אמר, "צעיר אני לימים". "לימים" היה צריך להיות "מימים" מה זה "לימים". אלא אמר "צעיר אני", והקטנתי את עצמי לימים, [פי'] לגבי אדם שיש לו ימים רבים. למה, משום שאמרתי ש"ימים ידברו", ועל זה אני צעיר והקטנתי את עצמי אל ימים. "ואתם ישישים", ראיתי אתכם ישישים, "על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם", אף אני אמרתי "ימים ימים ידברו ורב שנים יודיעו חכמה" ודאי. "אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם" ולכן משום שאני ילד, שמת ברצוני שלא לדבר עד שני חדשים, ועד היום הזה הם נשלמו, ועכשיו שאתם כאן יש לפתוח בתורה לפניכם.</p>
<p>פתח ואמר (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. "כי נר מצוה", זוהי משנה, כמו שנאמר "והתורה והמצוה", והתורה זו תורה שבכתב, והמצוה זו משנה, שהיא נר שעומד להדלקה.</p>	<p>פתח ואמר "כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר". "כי נר מצוה", זוהי משנה, כמו שנאמר "והתורה והמצוה", והתורה זו תורה שבכתב, והמצוה זו משנה, שהיא נר שעומד להדלקה.</p>

לומר שברכאל בנו של יחזקאל דקאמר ברכאל הבווי וכתוב יחזקאל בן בווי אם כן ברכאל יהיה אחיו של יחזקאל (אור יקר)

¹⁹⁴⁸ ולפרש שברכאל היינו יחזקאל עצמו שברכו אל בנבואה ומעלה וכיוצא, ויהיה בנו ממש דחיקא לי מלתא מזרעיה דלימא ממש בריה, אמנם אתי שפיר דלא אדכר איוב אלא ביחזקאל, כאומרו נח דניאל ואיוב, ואליהו בנו נזקק לאיוב, ושמא שגרו אביו בנבואה לעוץ להוכיחו, מפני שירא שמים היה וישראלי היה ומחשובי ארץ ישראל, ואתיא הא כמאן דאמר שהיה בזמן שנאמר ובהקבץ נערות וכו', ולזה לא נמצאו נשים יפות כבנות איוב שזמן טובתו, אח"כ הגיע לזמן אחשוורוש, ולדרך זה בווי אביו של יחזקאל הוא ברכאל אביו של אליהו משפחת כהנים (אור יקר). עי' בירושלמי סוטה ספ"ה (לש"ו).

¹⁹⁴⁹ דהוה מבזה (דפ"ו).

¹⁹⁵⁰ מאי (דפ"ו).

241

<p>נר אמאי אקרי נר אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ"ח שייפין עלאין וואיהי פתחת (דאיהי פתחא) לגבייהו תרין דרועין דילה¹⁹⁵¹ כדין אתכלילו אלין תרין דרועין בהו ואקרי נר¹⁹⁵² ותורה אור דקא נהיר להווא נר ואדליקתא מניה מסטרא דאור קדמאה דאיהו ימינא דהא אורייתא מהווא סטרא דימינא דאור קדמאה אתיהיבת דכתיב (דברים לג ה) מימינו אש דת למו מסטרא דימינא אתיהיבת¹⁹⁵³ אף על גב דאתכליל ביה שמאלא דהא כדין איהו שלימו דכלא:</p>	<p>נר. למה נקרא נר, אלא כשמקבל מבין שתי זרועות רמ"ח איברים עליונים, היא פותחת אליהם שתי זרועות שלה, ואז נכללות שתי הזרועות הללו בהם, ונקראים נר. ותורה אור שמאיר לאותו נר ונדלקת ממנו מצד האור הראשון, שהוא ימין, שהרי התורה נתנה מאותו צד הימין של האור הראשון, שנאמר "מימינו אש דת למו", שנתנה מצד הימין. ואף על גב שנכלל בה שמאל, שהרי אז היא שלמות הכל.</p>
<p>אור דא אתכליל במאתן ושבעה עלמין דאינון גניזין בסטרא דהווא אור ואתפשט בכלהו תחות כורסייא עלאה טמירא שריין אינון עולמות ומסטרא (דסטרא) דהווא ימינא תלת מאה ועשר אינון מאתן ושבע אינון בסטרא דימינא מאה ותלת אינון בסטרא דשמאלא¹⁹⁵⁴ ואינון תלת מאה ועשר ואלין אינון דקודשא בריך הוא מתקן תדיר [לצדיקיא] ומאלין מתפשטן כמה וכמה אוצרי חמדה וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא דאתי ועל אלין כתיב (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא ועל אלין כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו':</p>	<p>האור הזה נכלל במאתים ושבעה עולמות, שגנוזים בצד של אותו האור, ומתפשט בכולם. תחת הכסא הנסתר העליון שורים אותם עולמות מצד אותו הימין, שלש מאות ועשרה, הם מאתים ושבעה הם בצד הימין, ומאה ושלושה הם בצד השמאל. והם שלש מאות ועשרה, ואלו הם שמתקן הקדוש ברוך הוא תמיד לצדיקים. ומאלה מתפשטים כמה וכמה אוצרות החמדה, וכולם גנוזים כדי להתעדן מהם הצדיקים בעולם הבא. ועל אלה נאמר "להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא", ועל אלה נאמר "עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'".</p>

¹⁹⁵¹ ה"ס אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני כי היא חובקתו ומנהיגתו מאחוריו אליה (רח"ו).
¹⁹⁵² ז"א מתחיל קומתו מן חצי הת"ת של א"א הנקרא כתר והוא ממש ממחצית גופו דאריך ולמטה והנה כתר הוא תר"ך ומחציתם הם י"ש וכיון שכל פרצוף אריך נקרא כתר"ר. אם כן מה שלוקח ז"א ממנו שהיא מחציתו ממש כנז' הוא י"ש ואלו הם סוד י"ש עולמות הנז' כאן ולוקחם ז"א העומד תחות בינה כנודע והנה היא נקראת כורסייא טמירא ואלו הי"ש עולמות הם בחכמה דז"א העומד תחות כרסיא טמירא שהיא אימא עלאה. וכבר ידעת כי החכמה נקראת יש מאין. רוצה לומר יש הנמשך מכתר הנקרא אין והם בחכמה מוח ימין דז"א. והנה הם מתחלקין בג' ספירות שהם חג"ת דז"א העומדים תחות כרסיא דבינה עלאה ונמצא שהם מתחלקין ק"ג עולמות בכל ספירה מהם ושלושה פעמים ק"ג הם יש ונודע כי הת"ת רובו חסד ועם היותו מכריע בין חסד לגבורה הוא מטה כלפי חסד. ולכן הם מתחברים יחד ק"ג עולמות הת"ת עם ק"ג של החסד. ונעשין ר"ו עולמות ונשארין ק"ג לבדם לספירת הגבורה. וכיון שאלו שנתחברו הם הרוב של הי"ש לכן לוקחים גם העולם האחר הנשאר ועודף על חשבון שלש פעמים ק"ג ואז נעשין אר"ר עולמות כמנין ר"ז בחיבור הת"ת והחסד והק"ג לבדם הם בספירת הגבורה וכבר ידעת כי החסד נקרא אור ועוד טעם אחר לפי שהת"ת מטה כלפי חסד ולכן היטה את העולם היתר והכריעו לכף החסד ונעשו אור עולמות אבל בעת תפלת מנחה מתעוררים ק"ג עולמות של ספירת הגבורה כנודע כי שמאלא שלטא בעידן מנחה ולכן מנחה בגמטריא ק"ג (שער מאמרי רשב"י וזהו הרקיע).
¹⁹⁵³ מד ע"א (הערת הזהר).
¹⁹⁵⁴ ז"ה"ס ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו מנחה גימ' ק"ג הביא לו מנחה מצד שמאל והשיב לו עשו יש לי ר"ב שאפילו אותם ר"ז שהם מצד ימין עם ק"ג של שמאל הכל יש לי מכח הקטרוג השיב שלמה בשמו ית' להנחיל אוהבי יש אפילו אותם ק"ג שהם מצד שמאל וימתקו עם ר"ז שהם מצד הימין וינחלו אותם אוהבי ית' ומכח ק"ג של שמאל יצא עגל שעולה ק"ג ולכן אמר משה לאהרן קח לך עגל וכו' למתק אותם בצד הימין (רח"ו). עי' שעה"כ מנחה ב, ספר הליקוטים ויצא לב

<p>י"ש אל"ן תלת מאה ועשר עולמות¹⁹⁵⁵ גניזין תחות עלמא דאתי ועל¹⁹⁵⁶ אינון מאתן ושבע דאינון מסמרא דימינא אקרון אור קדמאה בגין דאפילו אור שמאלא אקרי אור אבל אור קדמאה איהו זמין למעבר תולדין לעלמא דאתי ואי תימא לעלמא דאתי ולא יתיר אלא אפילו בכל יומא ויומא¹⁹⁵⁷ דאי לא הוה האי אור עלמא לא יכיל למיקם דכתיב (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה¹⁹⁵⁸:</p>	<p>י"ש, אלה שלש מאות ועשרה עולמות שגנוזים תחת העולם הבא, ועל אותם מאתים ושבעה שהם מצד הימין נקראים אור ראשון, משום שאפילו אור השמאל נקרא אור, אבל האור הראשון עתיד לעשות תולדות לעולם הבא. ואם תאמר לעולם הבא ולא יותר, אלא אפילו בכל יום ויום, שאם האור הזה לא היה, העולם לא יוכל להתקיים, שנאמר "אמרתי עולם חסד יבנה".</p>
<p>האי אור זרע ליה קודשא בריך הוא כגנתא דעדנוי¹⁹⁵⁹ ועבר ליה שורין שורין ע"י דהאי צדיק דאיהו גננא דגנתא ונטיל להאי אור זרע ליה זרועא דקשומ¹⁹⁶⁰ ועבר ליה שורין שורין כגנתא ואוליד ואצמח ועביד פרין ומנייהו אתון עלמא הדא הוא דכתיב (שם צז יא) אור זרע לצדיק¹⁹⁶¹ וגו':</p>	<p>האור הזה, זרע אותו הקדוש ברוך הוא בגן עדנו, ועשה אותו שורות שורות על ידי הצדיק הזה, שהוא הגנן של הגן. ונטל את האור הזה וזרע אותו זרע אמת, ועשה אותו שורות שורות בגן, והוליד והצמיח ועשה פירות, ומהם נזון העולם, זהו שנאמר "אור זרע לצדיק וגו'".</p>
<p>וכתיב (ישעיה סא יא) וכגנה זרועיה תצמיח מאן זרועיה אל"ן זרועי דאור קדמאה דאיהו</p>	<p>ונאמר "וכגנה זרועיה תצמיח". מי הם "זרועיה", אלה הם הזרעים של האור הראשון,</p>

¹⁹⁵⁵ דע כי י"ש עולמות הם בבינה והם כ"ב אותיות המתחלקים בחג"ת דז"א כמ"ש בפ' בראשית [טז ע"ב וע"י זהר הרקיע יא ע"א ושער הכוונות כט ע"ב (לש"ו)]. וכבר הודעתך כי עלמא דאתי הוא תבונה שתמיד בא השפע ממנה תוך ז"א ואמנם עיקרם בג"ר דז"א אך הארתם יוצאת לחוץ אחר כלות יסוד הבינה אשר בחזה דז"א ואז מתחילים הג' קוים ונמצא כי עיקר הארתה בחג"ת דז"א וז"ש בזהר שהם תחות עלמא דאתי שהוא בסיום יסוד הבינה בחזה דז"א גם פירושו שהם אחר הבינה דז"א עצמו (רח"ו).

¹⁹⁵⁶ מוסגר בדפ"ק.
¹⁹⁵⁷ קמט רע"א (לש"ו). תמצית הארה [תיקון המ"ה] מזה מוכרח להיות תמיד, כי בלא זה לא היה אפשר שיתקיים העולם אפי' רגע אחת וכמ"ש בזוה"ק (תרומה קמט רע"א ושם עוד קסו ע"ב) (דע"ה ח"ב עה ע"ד), באשר שכל גילוי הנה נעשה מאחר הפרסא ולמטה, והרי היה גילוי ע"י הפסק, לכן היה גילוי רק כרגע, וחזר ונגזז ואינו משתמש העולם בו אלא בתמצית הארה ממנו. ובזה מתקיים העולם ונוהג בחסדו כל דור (ע' זוה"ק פ' בא לה ע"א תרומה קמט רע"א קסו ע"ב ופ' אמור פח ע"א) (כללים ח"ב עז ע"ג).

¹⁹⁵⁸ מ"ש אמרתי עולם חסד יבנה הכוונה הוא רק על מה ששיתף מדת החסד למדת הדין, אבל עיקר הבריאה היתה במדת הדין, בראשית ברא אלהים (בראשית א א), וכנ"ל אות א' שבשם מ"ב נברא העולם שהוא גבורה (ביאורים ח"א נט ע"ב).

¹⁹⁵⁹ שמ"ר פל"ה סי' א (לש"ו). בנקודת יסוד דהמלכות ששם נגזז האור (דע"ה ח"א ג ע"ד), ע"י דע"ה ח"ב סה ע"ב, הוא היסוד דהנוק' כמ"ש בשעה"כ (דף נד ע"ב), והוא הי' דאדנ"י¹⁹⁵⁹, י' זעירא¹⁹⁵⁹, שהוא מהי' דהו"ה, כי כמו שהוא בז"א י' אתגלי בפומה דאמה (אד"ר קמב ע"א) והוא מאור הגנוז, כן הוא בה, ע' הגר"א ספד"צ (פרק ג ד"ה ו"ה כז ע"א, ובפ"א ד"ה כמה דה' יג ע"ג). ועכ"פ הוא כי האור שנגזז הוא בהיסוד דהנוק', ומשם הוא ג"כ כל שורש נשמת ישראל וכמו שאמרו בפ' בראשית (י"ג סע"א) (כללים ח"א פא ע"א).

¹⁹⁶⁰ שור"ק כולו זרע אמת ניקוד שהיסוד שורק (רח"ו).
¹⁹⁶¹ הוא סוד עץ החיים שבתוך הגן (ביאורים ח"ב פא ע"ג). שם נפל וירד אור הדעת ונתעלם שם, והוא סוד אור זרוע לצדיק וכמ"ש בספד"צ (פרק א יא ע"ב) אעבר זעיר נטיל וגניז, ע"ש בהגר"א, וכן בתיקונים להגר"א (תיקון מ דף פט ע"ג), ובדברי הרב שער הארת המוחין (פרק ט), ודרושי מ"ן ומ"ד (דרוש ה), וע' עוד בזוה"ק (פ' בא דף לה ע"א) (דע"ה ח"ב קח ע"ב), בזוה"ק בראשית בתחילתו (דף א ע"א) אור דאתברי ואתגניז ואתכלל בברית כו', והוא זרע קיימא באות ברית ממש, וע"ש בדברי הרב במאמרי רשב"י, וכן בדברי הרב בשער הכוונות (בדף לב ע"א) ע"ש. והרי לנו מכ"ז כי נשאר גנוז ביסוד הזכר והוא בסוד סירס את הזכר כנז' (כללים ח"א פא ע"א), אינו מאיר מעתה להנוק' שהוא המלכות הנעלמת בו אלא רק דרך דופני העטרה, ע' הארת המוחין (פרק ט) [וכמ"ש בזוה"ק פ' בא לה ע"א, ע"ש בהגהות מהרח"ו אות ג' ד', ובזוה"ק פ' תרומה קמח סע"ב וקמט רע"א, ושם קסו ע"ב וקסז ע"א כל הענין, ופ' פקודי רכ ע"ב ופ' אמור פח ע"א] (כללים ח"א קא ע"ג).

<p>זרוע תדיר¹⁹⁶² השתא אוליד ועביד איבין והשתא זרוע איהו בקדמיתא עד לא ייכול עלמא איבא דא אוליד זרועא דא ויהיב איבא ולא שכיך ועל דא [כל] עלמין אתזנו בספוקא [בההוא גננה] ודההוא גננא [בההוא גוונא] דאקרי צדיק [ד]לא שכיך ולא פסיק לעלמין בר בזמנא [דישראל בגלותא]¹⁹⁶³ [דגלותא]:</p>	<p>שהוא תמיד זרוע, ועכשיו מוליד ועושה פרות. ועכשיו הוא זרוע בראשונה, בטרם שיאכל העולם את הפרי הזה, הוליד הזרוע הזה, ונותן פרי ולא שוכך, ולכן כל העולמות נזונו בספוקו של אותו הגנן שנקרא צדיק, שאינו שוכך ולא פוסק לעולמים, פרט לזמן שישראל בגלות.</p>
<p>ואי תימא בזמנא דגלותא כתיב (איוב יד יא) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש היך עביד תולדין אלא כתיב (תהלים צז יא) זרוע זרוע איהו תדיר ומיומא [ההוא נהיר דאפסיק (נ"א דגלותא)] [דאפסיק ההוא נהר גנתא] וס"א בגנתא לא עאל</p>	<p>ואם תאמר בזמן הגלות נאמר "אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש", ואיך עושה תולדות. אלא נאמר "זרע", והוא תמיד זרוע. ומיום שנפסק אותו הנהר, לא נכנס</p>
קסז/א	
<p>ביה ההוא גננא וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומניה ומגרמיה אודרע כקדמיתא ולא שכיך תדיר כגנתא דעביד תולדין ומההוא זרועא נפיל ביה באתריה וומגרמיה (ו)עביד תולדין כדבקדמיתא ואי תימא דאינון תולדין ואיבין [הוון] כמה דהוה בזמנא דגננא תמן לאו הכי אבל לא אתמנע זרוע דא לעלמין:</p>	<p>אותו הגנן [לגן], ואותו האור שהוא תמיד זרוע עושה פרות, וממנו ומעצמו נזרע כבראשונה, ולא שוכך תמיד, כמו גן שעושה תולדות, ומאותו הזרוע נופל בו במקומו, ומעצמו עושה תולדות כבראשונה. ואם תאמר, שאותם תולדות ופרות היו כמו שהיה בזמן שהגנן שם, לא כן אבל לא נמנע הזרוע הזה לעולמים.</p>
<p>כגוונא דא ותורה אור אורייתא ודאיתיהבת מסטרא דההוא אור קדמאהו הכי אודרע תדיר בעלמא ועביד תולדין ואיבין ולא שכיך לעלמין ומההוא איבא דיליה אתזן עלמא:</p>	<p>כדוגמא זה "ותורה אור", התורה שנתנה מצד אותו האור הראשון, כך נזרע תמיד בעולם, ועושה תולדות ופרות, ולא שוכך לעולמים. ומאותו הפרי שלו נזון העולם.</p>
<p>ודרך חיים תוכחות מוסר תריין ארחין אינון חד ארח חיים וחד בהפוכא מניה סימנא דארח חיים מאן איהו תוכחות מוסר דכד בעא קודשא בריך הוא לנטרא להאי ארח חיים שוי עליה ההוא דאלקי ועביד תוכחות מוסר לבני עלמא ומאן איהו האי דכתיב (בראשית ג כד) ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים ועל דא דרך חיים איהו תוכחות מוסר ומאן דאית ביה תוכחות ודאי דמתערי ליה למהך בההוא ארח חיים דשארי תמן תוכחות מוסר:</p>	<p>"ודרך חיים תוכחות מוסר", שני דרכים הם, אחד דרך החיים, ואחד בהפך ממנו. מהו הסימן של דרך חיים, תוכחות מוסר, שכאשר רצה הקדוש ברוך הוא לשמור את דרך החיים הזו, הוא שם עליו אותו המלקה, ועושה תוכחות מוסר לבני אדם. ומיהו, זה שנאמר "ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך החיים", ולכן דרך חיים היא תוכחות מוסר. ומי שיש בו תוכחות, ודאי שמעירים אותו ללכת באותה דרך חיים, ששם מתחיל תוכחות מוסר.</p>
<p>האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה אלא כלא רוא דמהימנותא בהאי קרא</p>	<p>הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, אלא הכל הוא סוד האמונה בפסוק הזה "כי נר מצוה", זה סוד של שמור. "ותורה אור"</p>

¹⁹⁶² עי' לעיל דף לה ע"א (לש"ו).

¹⁹⁶³ בעת שהז"ן הם בגדלות ובמוחין שלימים, הנה אז נמשך בהנוק' מהאור שבו ג"כ, ע' זוה"ק (פ') בא לה ע"א, ופ' תרומה קסו ע"ב) ובדברי הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (דרוש ה), אמנם הוא רק בסוד נהיר לנוק' דרך דופן כמ"ש בהארת המוחין (פרק ט), אבל הוא נמשך בה עכ"פ והוא החסד שבחסד כנז' דע"ה ח"ב קלד ע"א).

<p>כי נר מצוה דא רוא דשמור ותורה אור דא רוא דזכור ודרך חיים תוכחות מוסר אלין גזרין ועונשין דאורייתא וכלא רוא דמהימנותא ואצטריך דא לדא למהוי רוא דכלא כדקא יאות:</p>	<p>זה סוד של זכור. "ודרך חיים תוכחות מוסר" אלה גזרות ועונשים של התורה, והכל סוד האמונה, וזה צריך לזה, ולהיות סוד של הכל כראוי.</p>
<p>ועל רוא [דא] דהאי אור דדליק ונהיר להאי נר כתיב ביה באהרן (במדבר ח ב) בהעלותך את הנרות בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור אור דא כתיב ביה (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור כיון דאמר יהי אור אמאי כתיב (בראשית א ג) ויהי אור דהא אבויהו (ביהו) 1964 סגיאל אלא יהי אור דא אור קדמאה דאיהו ימינא [ואיהו לקין הימין] ויהי אור דמימינא נפיק שמאלא ומרוא דימינא נפק שמאלא ועל דא ויהי אור דא שמאלא 1965:</p>	<p>ועל הסוד הזה של האור הזה שדולק ומאיר, לנר הזה נאמר בו באהרן "בהעלותך את הנרות", משום שהוא בא מצד האור הזה. באור הזה נאמר "יהי אור ויהי אור". כיון שאמר "יהי אור", למה נאמר "ויהי אור". שהרי ב"ויהי" מספיק. אלא "יהי אור", זה האור הראשון שהוא ימין, והוא לקין הימין. "ויהי אור" שמימין יוצא שמאל, ומסוד הימין יוצא שמאל, ועל זה "ויהי אור", זה שמאל.</p>
<p>מכאן דויהי קדמאה דאורייתא בסטרא דשמאלא הוה ובגין כך לאו איהו סימן ברכה מאי טעמא בגין דביה [נ"א דמניה] נפק ההוא השך דאחשיך אנפי עלמא וסימנא דא כד אתגלי רוא דעשו ועובדוי בהאי [ויהי דכתיב] ויהי הוה דכתיבו (הוה) (שם כה כז) ויהי עשו איש יודע ציד אתקיים בויהי איש יודע ציד לפתאה בני עלמא דלא ידעון בארע מישר:</p>	<p>מכאן ש"ויהי" הראשון של התורה היה בצד השמאל, ולכן אינו סימן ברכה. למה, משום שבו (שממנו) יוצא אותו חושך שהחשיך את פני העולם. וסימן זה, כאשר התגלה הסוד של עשו ומעשיו, זה היה ב"ויהי" הזה שנאמר "ויהי עשו איש יודע ציד", התקיים ב"ויהי איש יודע ציד", לפתות את בני העולם, שלא ילכו בדרך ישרה.</p>
<p>וירא אלהים את האור כי טוב דא איהו עמודא דקאים באמצעיתא וקאים ואחיד בסטרא דא ובסטרא דא כד הוה שלימו דתלת סטרין כתיב ביה כי טוב מה דלא הוה בהני אחרנין בגין דלא הוה שלימו עד אור תליתאה דאשלים לכל סטרין וכיון דאתא תליתאה דא כדין אפריש מחלקת דימינא ושמאלא דכתיב (בראשית א ד) ויבדל אלהים בין האור ובין החשך:</p>	<p>"וירא אלהים את האור כי טוב", זהו העמוד שעומד באמצע, ועומד ואוחז בצד זה ובצד זה. כשהיתה שלמות של שלשת הצדדים, נאמר בו "כי טוב", מה שלא היה באחרים הללו, משום שלא היתה שלמות עד האור השלישי, שהשלים את כל הצדדים. וכיון שבא השלישי הזה, אז הפריד מחלוקת של ימין ושמאל, שנאמר "ויבדל אלהים בין האור ובין החשך".</p>
<p>ועל דאינון חמש דרגין דאתפרשו ואתמשכו מהאי אור קדמאה כתיב 1966 אור חמש זמנין וכלהו הוה מסטרא דימינא ואתכלילו ביה וכד אתכלילו בסטר שמאלא אתכלילו ברוא דמים דנטיל בימינא וס"א מימינא ובגין כך כתיב מים חמש זמנין וכד</p>	<p>ועל שהן חמש דרגות שנפרדו ונמשכו מהאור הראשון הזה, נאמר חמש פעמים אור, וכולם היו מצד הימין ונכללו בו. וכשנכללו בצד שמאל, נכללו בסוד של מים, שנוטל בימין (מימין), ולכן נאמר מים חמש פעמים. וכשנשלמו בסוד האמצע, נאמר רקיע חמש פעמים, ועל זה שלשה הם אור מים רקיע, כנגד שלש הדרגות הללו, שכולן חמש דרגות</p>

1964 כן (נוסף בדפ"ו).

1965 הנה עיקר הכוונה מ"ש יהי אור, הנה הוא על הגילוי אור דהאורא עלאה עצמו שהוא העיקר דאור הגנוז, אבל מ"ש ויהי אור, הנה הוא על האור דשם מ"ה שהוא אינו האור הגנוז העיקרי אלא תולדתו (וכן מחלק ג"כ הספד"צ את הכתוב לשני בחי' אור ע"ש פ"א (יג ע"א) ובהגר"א שם (יג ע"ב ד"ה ומתחיל ומפרש), וכן בפ' תרומה (קסז ע"א) ע"ש) (ביאורים ח"ב פא ע"ג).

1966 תצא רפ ע"א (הערת הזהר).

<p>אשתלימו ברזא דאמצעייתא כתיב רקיע חמש זמנין¹⁹⁶⁷ ועל דא תלת אינון אור מים רקיע¹⁹⁶⁸ לקבל תלת דרגין אלין דכלהו חמש דרגין אתכלילו בהו ועל דא בכלהו כתיב חמש זמנין בכל חד וחד:</p>	<p>נכללו בהם, ועל זה בכולם נאמר חמש פעמים בכל אחד ואחד.</p>
<p>הכא רזא דרוזין באלין תלתא אתצייר ואתגליף בגלופי רזא (ד)דיוקנא דאדם דאיהו אור בקדמיתא לבתר מים לבתר אתפשט בגווייהו רקיע דאיהו גליפא דגלופי¹⁹⁶⁹ דיוקנא דאדם:</p>	<p>כאן סוד הסודות באלו השלשה, הצטייר ונחקק בחקוקי הסוד דמות האדם, שהוא אור בראשונה ואחר כך מים, ואחר כך מתפשט בתוכם רקיע, שהוא חקוק של חקיקת, דמות האדם.</p>
<p>כגוונא דגליפו ציורא דדיוקנא דאדם בתולדתיה דהא בתולדתא דבר נש בקדמיתא זרע דאיהו אור דהא נהירו דכל שיפי גופא איהו ההוא זרע ובגין כך איהו אור וההוא אור אקרי זרע דכתיב (תהלים צז יא)</p>	<p>כמו שחקוק ציור של דמות אדם בתולדתו, שהרי בתולדת האדם, בהתחלה זרע שהוא אור, שהרי האור של כל איברי הגוף, הוא אותו הזרע, ולכן הוא אור. ואותו האור נקרא זרע, שנאמר "אור זרוע", אותו זרע ממש. אחר כך אותו הזרע, שהוא אור מתפשט ונעשה</p>

¹⁹⁶⁷ והה' פעמים מים הם הה' גבורות, מים עזים, מים אדירים היוצאים מהה' גבורות מנצפ"ך שבבינה, כמ"ש בדרושי הצלם (דרוש א) וע' שער מ"ן ומ"ד (דרוש ו) ובשער רוח הקודש (ביחוד שם שדי בסופו דף נ ע"א) וכו' ונזכר ה' פעמים רקיע להבדיל בהה' פעמים מים, שהוא בהה' גבורות דמנצפ"ך, להבדיל בהם בין טמא לטהור כדי להכרית אותן משרשן (דע"ה ח"ב סה ע"ד).

¹⁹⁶⁸ הנה הדרוש הזה במדה במשקל ובמשורה וכו' המדה הוא בחינת האמה המודדת באורך וברוחב וכו' ומשקל הוא נודע בענין שתי כפות המאזנים ולפעמים מכריע כף זו ולפעמים כף זו ומשורה היא ענין האיפה או הסאה שמוודדין בה היין או השמן או המים וכיוצא בהם כדי לתת קצבה ושיעור אל הדבר ההוא וכו' והנה המעולה מכולם הוא המשקל וכמ"ש במשנה במסכת תרומות והשוקל משובח משלשתן והנה הוא סוד אהיה שהוא הדעת העליון אשר במזלא קדישא דדיקנא דעתיקא וכו' ודע כי ג' מדרגות הנז' שהם משקל ומשורה ומדה הם סוד מ"ש בפ' תרומ' כנז' הנקראים אור ומים ורקיע כמו שנבאר בע"ה. ונמצא כי המשקל הוא בחינת מדידת טיפת האור הנמשכת מן החכמה אל הדעת שבו נשקל גודלו וקוטנו. ועתה נבאר בחינה השנית הנקראת מים והיא בבינה וזו נמדדת על ידי המדידה השני' הנק' משורה. וביאור הענין הוא כי אחר שטיפת האור הנז' הנמשך דרך הדעת ושם נשקל במשקל הדעת. אז ניתנת הטיפה ההיא בבינה אימא עלאה. ושם גו מעהא מתהפכת למים. ואז צרי' אופן מדידת המשורה שבה מודדין מיני המשקין כנ"ל וכו', כל בחינת מים הם בחסד וכו' בחינה השלישית הנקראת רקיע והיא בז"א אחר שיצא ממעי אמו לחוץ הוא ונוקבא כשנולד. ואז מדידתו היא בבחינת השלישית הנקראת מדה שהיא האמה המודדת באורך וברוחב לכאן ולכאן כפי מה שצריך להתפשט. והנה בחינת הרקיע היא בסוד השמים בסוד ושמים בזרת תכן והענין הוא כי אחר שיצאו ז"א ונוקביה לחוץ. אז נתעבה ונקרש ואיתגליד ונעשה רקיע ואז נמדד על ידי מדידת מדת האמה הנקרא "קו" המדה המתפשט והולך וגוזר וקוצב שער וע"כ יהיה מציאות אורה וכו' והנה זו המדידה נעשית על ידי הדעת והבינה שהם סוד יהו"ה ואהי"ה שהם בגמטריא אמה עם הכולל. והענין הוא כי שתי המדידות הראשונות היו משקל ומשורה שהם דעת ובינה ובהם עצמן נעשי' זו המדיד' השלישית הנקראת אמה וכו', ועתה נעשו בסוד רקיע אחר שנתייבשו ונתפזרו לכאן ולכאן (שער מאמרי רשב"י). ועי' שער מ"ד ומ"ן פרק ה שאמ"ר וק"ב הם עסמ"ב. סוד טפת הזרע הנמשך מן המוח, הנה המשכתו מן המוח הנה הוא רק אור וכח לבד, והוא האור דאמ"ר, ע' הגר"א בתיקונים (תיקון מ דף פט ע"ג) (כללים ח"א לד ע"ד), כל זווג הנה הוא באמ"ר וק"ב שהם בחי' אור וכלי, כי האור מתלבש במים רקיע שהוא הכלי (כללים ח"א צה ע"ד), נותנים אר"א ג"כ מתמצית גופם ונפשם חלק בכל טיפת זרע ומשתתפים בבנין הולד, והוא נמשך מכל קומתם כולו, ובסוד אור מים רקיע שאמרו בזוה"ק תרומה (כללים ח"ב סג ע"א), עי' זהר פ' תרומה דף קסז ע"א, ודף קלו סע"ב, ובס"ת ריש פ' לך לך עו ע"ב, וכמבואר ענינם בדברי הרב בדרושי מ"ן (דרוש ה ו) (ביאורים ח"א נד ע"ג), בתחילה כשיוצא מן המוח היא רק בסוד אור לבד, ואח"כ בהגוף שהוא בהחג"ת היא נתעבה ונתעכר ונעשית בבחי' מים, ואח"כ בהנה"י היא נקפה ונגלד ונעשית בבחי' רקיע, וכ"ז הנה הוא סוד אמ"ר (ביאורים ח"א סג ע"ב), הם האורות המוחין דהגדלות היותר מעולה הנמשך מהדעת עלאה אשר לעילא לעילא עד רזא דאור א"ס (ביאורים ח"א סט ע"א), עי' בפרקי הצלם (פרק א) ובשער המוחין (פרק ה) (ביאורים ח"ב פט ע"ד).

¹⁹⁶⁹ דגליפו (דפ"ו).

<p>אור זרוע¹⁹⁷⁰ ההוא זרע ממש לבתר ההוא זרע דאיהו אור אתפשט ואתעביד:</p>	
<p>קסז/ב</p>	
<p>מים בלחותא דיליה אנליף יתיר ואתפשט פשיטו גו אינון מים פשיטו דגופא לכל סטרין כיון דאתצייר וואנליף ציורא ודיוקנא (ואתנליף צורה דיוקנא) דגופא¹⁹⁷¹ אקריש ההוא פשיטו וואקרי רקיע¹⁹⁷² ודא איהו רקיע בתוך המים ולבתר דאקריש כתיב (בראשית א ח) ויקרא אלהים לרקיע שמים דהא אקריש ההוא לחותא [דאנגיד ואשתאר ההוא פסולת] דגופא דהוה גו אינון מים:</p>	<p>מים. בלחות שלו נחקק יותר ומתפשט התפשטות בתוך אותם המים התפשטות הגוף לכל הצדדים, כיון שמצטייר ונחקק ציור ודמות הגוף, נקרשה אותה התפשטות ונקראת רקיע, וזהו "רקיע בתוך המים". ואחר שהקריש, נאמר "ויקרא אלהים לרקיע שמים", שהרי הקרישה אותה הלחות (שהשפיע ונשארה אותה הפסולת) של הגוף, שהיה בתוך אותם המים.</p>
<p>כיון דאבריר גופא ואנקי בנקיו ההוא לחותא דאתנגיד ואשתאר הוה פסולת דקא אתעבר גו התוכא ואינון מים הרעים עכורין ומנהון אתעביד פסולת מקטרגא¹⁹⁷³ לכל עלמא דכר ונוקבא¹⁹⁷⁴ לבתר כד נחתו אינון מים עכורין ואתהתכו לתתא¹⁹⁷⁵ בסטר שמאלא נפקו וס"א דאתנגיד ואשתאר אתעביד פסולת מקטרגא לכל עלמא דכר ונוקבא ואינון מים הרעים עכורין לבתר כד נחתו אינון מים עכורין ואתהתכו לתתא בסטר שמאלא ונפקו לקטרגא כל עלמא זכאה איהו מאן דאשתויב מנהון:</p>	<p>כיון שנברר הגוף והתנקה בנקיון, אותה הלחות ששפעה ונשארה היתה פסולת שנעשתה תוך ההתוך, והם מים הרעים העכורים, ומהם נעשה פסולת מקטרג לכל העולם, זכר ונקבה, אחר כך כשירדו אותם מים עכורים והתהתכו למטה בצד שמאל, יצאו (ששפע ונשארו נעשה פסולת מקטרג לכל העולם, זכר ונקבה והם המים הרעים העכורים. ואחר כך כאשר ירדו אותם מים עכורים, והתהתכו למטה בצד שמאל ויצאו) לקטרג לכל העולם, אשרי מי שנצל מהם.</p>
<p>כיון דנפיק מקטרגא כתיב (בראשית א יד) יהי מארת חסר ו' ואתמשכא אסכרה ברביי וחסר נהורא דסיהרא לבתר והיו [למאורות] (למארת) בשלימו¹⁹⁷⁶ תרוייהו כחדא במאן בההוא רקיע השמים¹⁹⁷⁷ דהא כד סלקא ואתחבראו בההוא רקיע השמים כדין והיו למאורות (למארת) נהורין שלימין תרוייהו כחדא דלא פגימי כלל:</p>	<p>כיון שיוצא המקטרג, נאמר "יהי מארת" חסר ו', ונמשכה אסכרה לתינוקות וחסר אור הלבנה, אחר כך "והיו למאורות" בשלמות של שניהם כאחד במי, באותו רקיע השמים, שהרי כשעולה ומתחברת באותו רקיע השמים, אזי "והיו למאורת", אורות שלמים, שניהם כאחד שלא פגומים כלל.</p>

¹⁹⁷⁰ זה תבין במה שביארתי בענין ארבע כנפות הציצית מה ענינם ושם ביארתי שהם ד' בחי' שמוריש היסוד אל המלכות והאחד מהם הוא בחינת נשמות הצדיקים אשר הם עושים הזווג עם המלכות בזמן הגלות רוב הפעמים וזהו ענין האור הנזרע בקדמיתא וזש"ה אור זרוע לצדיק (שער מאמרי רשב"י). עי' לעיל קסו ע"ב והערה שם.

¹⁹⁷¹ פי' עכשו חוזר על זעיר לפרש אחר שנקרש שנק' רקיע (מ"מ).

¹⁹⁷² עי' ענין אור מים רקיע בעמוד א', והערה שם.

¹⁹⁷³ כתב הרב באו"צ פ"ח כי אחר שנתברר ז'ו"ן מטיפת אימא מה שנאמר נקרא פסולת לגבי ז'ו"ן שאינו ראוי לעשות ממנה ז'ו"ן. ומשם ממה שנשארו נעשה עתיק דבריא. ומעתיק דבריא נעשה אריך דבריא וכעז"ה עד המלכות דעשייה. וממה שנשארו ממנה נעשה מהם הקליפות. וז"ש הזוהר "ומנהון אתעביד פסולת מקטרגא" דהיינו בתכלית הבירור בסוף מלכות דעשייה (מ"מ).

¹⁹⁷⁴ פי' ז'ו"ן דס"א (מ"מ).

¹⁹⁷⁵ פי' כמ"ש שלא יצאו הקליפות רק ממה שנשארו בסוף מ' דעשייה (מ"מ).

¹⁹⁷⁶ פי' ז'ו"ן דקדושה הם שלמים כל א' מ"ס (מ"מ).

¹⁹⁷⁷ פי' יסוד דזעיר (מ"מ).

<p>שארי הייך האי רביא וחדי אמר לון האי דאמינא דאותובריר הכא רוא דאדם¹⁹⁷⁸ באור (דההוא) [דאיהו] זרע¹⁹⁷⁹ ולבתר אתעביד מים ומגו אינון מים אתפשט רקיע דיוקנא דאדם כמה דאתערנא תינה כד אתעביד דא לנו מעוי דאתתא¹⁹⁸⁰ דהא לא אתצייר זרעא אלא בנו מעוי דנוקבא לאתפשטא בה דיוקנא דאדם והכא אי אלין המש דרגין אינון דיוקנא דאדם [בהאי] (באן) אתר¹⁹⁸¹ אתצייר ואתפשט האי דיוקנא בנו אינון מים:</p>	<p>התחיל הילד הזה לצחק ושמה, אמר להם, זה שאמרת, שנברר כאן סוד של אדם באור שהוא הזרע, ואחר כך נעשה מים. ומתוך אותם המים, מתפשט רקיע דמות של אדם, כמו שעוררנו, מילא, כשזה נעשה בתוך מעי האשה, שהרי לא מצטייר הזרע אלא בתוך מעי הנקבה, להתפשט בה דמות של אדם. וכאן אם אלה חמש דרגות הם דמות של אדם, באיזה מקום מצטייר ומתפשט הדמות הזה בתוך המים הללו.</p>
<p>אי תימא גו נוקבא הו דא עלמא דאת¹⁹⁸² לאו הכי דהא לא אתצייר ציורא ודיוקנא עד דנפקו אתוון לבר ולבתר אתגלימו ותו דהא¹⁹⁸³ עלמא דאתי הוה אומנא דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור¹⁹⁸⁴ ויאמר אלהים יהי רקיע הא אומנא הוה:</p>	<p>אם תאמר, בתוך הנקבה הם היו, זה העולם הבא. לא כך, שהרי לא הצטייר ציור ודמות, עד שיוצאות האותיות לחוץ, ואחר כך נגלמו. ועוד שהרי העולם הבא היה האומן, שנאמר "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", "ויאמר אלהים יהי רקיע", הרי אומן היה.</p>
<p>אי תימא בנוקבא דלתתא¹⁹⁸⁵ לאו הכי דהא עד לא הוות וכד נפק האי דיוקנא דאדם נוקביה נפקת בהדיה הא לא אתצייר דיוקנא דאדם בה אי הכי באן אתר אתצייר ואתגליף האי זרע למהוי גליפו דיוקנא דאדם אלא דא רוא ועלאהו אדם קדמאה אתצייר ואתגליף בלא נוקבא ואדם תניינא מחילא וזרעא דהאי אנגליף ואתצייר גו נוקבא:</p>	<p>אם תאמר, בנקבה שלמטה לא כך, שהרי טרם היתה, וכשיצאה דמות אדם, נקבתו יצאה עמו, הרי לא הצטייר דמות של אדם בה. אם כן באיזה מקום הצטייר ונחקק הזרע הזה להיות חקיקתו של דמות אדם. אלא זה סוד עליון. אדם הראשון הצטייר ונחקק בלי נקבה, האדם השני מכת, וזרע של זה נחקק והצטייר בתוך הנקבה.</p>
<p>אדם קדמאה גליפו דציורא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא ובלא ציורא כלל הוה ואתצייר ואתגליף לתתא מעלמא דאתי בלא דכורא ובלא נוקבא¹⁹⁸⁶ אינון אתוון אנגלימו גו</p>	<p>אדם הראשון, חקיקה של ציור ודמות הגוף לא היה בנקבה, ובלי ציור כלל היה, והצטייר ונחקק למטה מהעולם הבא בלי זכר ובלי נקבה. אותן אותיות נגלמו בתוך המדה והצטייר ונחקק בהן סוד של אדם והאותיות</p>

¹⁹⁷⁸ פי' זעיר (מ"מ).

¹⁹⁷⁹ פי' כשהיתה הטיפה באבא נק' אור כמש"ל (מ"מ).

¹⁹⁸⁰ פי' בינה שזר"ן היו בתוך בטן אימא ושם היה תיקונם (מ"מ).

¹⁹⁸¹ הקושיא על אר"א (רח"ו), ור"ל שמ"ש אלין ה' דרגין וכו' פירושו הוא שאבא הוא מה' חסדים דאריך. ואימא מה' גבורות דאריך כמ"ש באר"צח פ"ה דעולם התיקון ולכך מקשי הזוהר אי אלין ה' דרגין שהם ה' חסדים וה' גבורות דיסוד דאריך שמהם נעשו אר"א שהם דיוקנא דאדם היכן נצטיירו אר"א באיזו נוקבא היה עיבורם (מ"מ).

¹⁹⁸² פי' בינה דאריך ונאמר ששם היה העיבור של אר"א לאו הכי כי שם לא היה שום הגלמה לאותיות עד אחר שיצאו (מ"מ).

¹⁹⁸³ פי' וכיון שהוא אומנא ש"מ שהעיבור היה במקום אחר לא בה (מ"מ).

¹⁹⁸⁴ פי' לגבי אר"א נפרש אלהים דקרא היה בינה דאריך (מ"מ).

¹⁹⁸⁵ פי' בינה דאצילות ולכאורה נאמר שבתוך אימא היה תיקון אבא. ולכך מקשה לאו הכי דכד נפק האי דיוקנא דאדם שהוא אבא נוקביה נפקת בהדיה שהיא אימא שבבת אחת היה תיקונם. והחכם הזה שרצה לומר שבאימא היה תיקון אבא. הוא בדרך המקשה ששולל אפי' דבר פשוט שלא יעלה על הדעת כדי לחזק קושייתו (מ"מ).

¹⁹⁸⁶ כבר ביארתי בביאור אדרת האזינו כי אדם קדמאה הוא בחינת חכמה ובינה ואדם תנינא הוא ז"א ונוקביה וביאור הענין הוא כי גופא דאבא ואימא נעשה על ידי הארה דיקנא קדישא דעתיקא והיא בחינת משחתא הנז' כאן כי היא מידת אריך אנפין האוחז כל שיעור קומת האצילות כנודע.

<p>משחתא¹⁹⁸⁷ ואתצייר ואגליף בהו רזא דאדם¹⁹⁸⁸ ואתוון בארה מישר בסדורא דלהון מרזא דאור קדמאה¹⁹⁸⁹ שריאו לאתגלפא ולאצטירא אתוון¹⁹⁹⁰ ואזדרע האי אור בגויה גו משחתא כד מטא גו משחתא אתהדר מיא גו מיא אתפשט רקיע ציורא דאדם דיוקנא כדקא חזי:</p>	<p>בדרך ישרה, בסדר שלהן מסוד של האור הראשון, התחילו להחקק ולהצטייר אותיות ונזרע האור הזה בתוכו, תוך המדה. כשהגיע לתוך המדה והפך למים בתוך מים, התפשט הרקיע בצירור של אדם, דמות כראוי.</p>
<p>לבתר דאתקשטת נוקבא לגביה ואתהדרו אנפין באנפין האי דיוקנא דאדם עאל בתיאובתא לגבי נוקבא ותמן אנליף ואתצייר כגוונא דיליה ועליה כתיב (בראשית ה) ויולד בדמותו כצלמו וגו' האי אתצייר גו נוקבא מה דלא הוה ההוא קדמאה דאתצייר (גו) ההוא קדמאה בגויה במדידו גו משחתא כמה דאתמר:</p>	<p>לאחר שהתקשטה הנקבה אליו, וחזרו להיות פנים בפנים, הדמות הזו של אדם נכנסה בתשוקה אצל הנקבה, ושם נחקק והצטייר כמו הצורה שלו. ועליו נאמר "ויולד בדמותו כצלמו וגו'", זה הצטייר בתוך הנקבה מה שלא היה אותו הראשון, שהצטייר אותו ראשון בתוכו, במדידה בתוך המדה כמו שנתבאר.</p>
<p>כגוונא דא לתתא לתתא מה כתיב (שם ד א) והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין¹⁹⁹¹ שריאת קוף לאולדא במעהא בחילא</p>	<p>כדוגמא זה למטה, מה נאמר למטה "והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין", התחילה להוליד קוף במעיה בכח וסיוע של אדם, אחר שקבלה זוהמא מהקוף הזה,</p>

וכמדתו של אריך ממש נצטיירו ונבנו עליו כל שאר הספירות להיותם מלבישים עליו ונמצא כי הוא המדה שעליו נעשים הכל. ולסיבה זו נקרא א"א משחתא ואז אתוון דילהון דאבא ואימא אתגלימו גו משחתא רוצה לומר בין שערות הזקן והראש דא"א ובאמצען כנודע. כי שערות ראשו מושכבין על אחורי אבא ואימא ומכסין אותם ושערות הזקן נמשכין ומתפשטין דרך פנים של א"א ונמצא כי א"א הם נתוני' בין שערות רישא ודיקנא דא"א וזמ"ש אתגלימו גו משחתא רוצה לומר בתוכה ובאמצעיתא ממש הם עומדים ושם באמצע אתגלים ציורא דא"א. וכבר ביארנו שם כי אבא נמשך מתיקון השמיני דדיקנא דעתיקא הנקרא מזלא. ואימא מתיקון שלשה עשר שגם הוא נקרא מזלא אמנם עדין אין שם גילוי זכר ונקבה. אמנם ז"א ונוקביה שיש בהם גילוי גמור של זכר ונקבו' והם הנקראים אדם תתאה יצאו מכח זווג אר"א שנזדווגו באמצע' נה"י דא"א כנז' שם בביאור אדרת האזינו. איך עלו ונכללו נה"י דאריך לגו מאר"א ומכח הזווג ההוא באופן ההוא יצאו בחי' ז"א ונוקביה וע"ש היטב (שער מאמרי רשב"י). אלא דא רזא אדם קדמאה וכו' יובן בהקדים מ"ש הרב בפ"י אידרא זוטא וכו' ובזה מובן לשון זה. "אדם קדמאה" הם אר"א שנצטיירו בלא נקבא וכדמפרש היכן נצטיירו. "אדם תניינא" הוא זעיר שנצטייר גו נוקבא שהיא אימא. ומ"ש "אדם קדמאה גליפר" וכו', הם אר"א. "ואצטייר ואגליף לתתא מעלמא דאתי", פי' תחת בינה דאריך כמ"ש הרב באר"צח שמגרין דאריך שהיא בינה שלו נעשו ב' הכתרים דא"א בסוד קנה חכמה קנה בינה, וגופם נעשה מחג"ת דאריך שהם תחת מהגרין שהיא בינה דאריך וז"ש "לתתא מעלמא דאתי" (מ"מ).

¹⁹⁸⁷ פי' האותיות שמהם נעשה פרצוף אר"א והם אוכל מספרת הם פנים דא"א. בדק חיה הם אחוריים דאר"א כמ"ש באר"צח "נגלמו גו משחתא" דהיינו תוך השערות דאריך של רישא ודיקנא החופפים על אר"א שהדיקנא חופפת עליהם מצד פנים דאריך. ושערות דרישא חופפים עליהם מצד אחור (מ"מ).

¹⁹⁸⁸ אר"א (מ"מ).

¹⁹⁸⁹ כתב הרב על מ"ש הזוהר אבא אחיד ותלי בחסד הוא חסד דאריך שממנו נעשה אבא וז"ש מרזא דאור קדמאה שהוא חסד דאריך משם היו אתוון שמהם נעשה אבא (מ"מ).

¹⁹⁹⁰ מוסגר בדפ"ק.

¹⁹⁹¹ והנה כאשר נתפתה חוה מהנחש ע"י הס"מ שנתלבש בו ואכלה מעץ הדעת, אז נתפתה ממנו אח"כ עוד, כי בא עליה ג"כ וקבלה אותו, והטיל בה עי"ז זוהמא יתירה, וכמ"ש בפדר"א (פרק כא) וכן הוא בזוה"ק (פ' פקודי דף רלא ע"א) אתא נחש על חוה ואטיל בה זוהמא כו', וכן באד"ר (קמג ע"א) וחויא תקיפא אטיל בה זוהמא דדינא קשיא ואח"כ בא עליה אדם ג"כ, וחטא בזה הרבה במה שהתייחד עמה בעוד שטומאתה עליה, שהוא הזוהמא הנז', ונתערב זווגו בהזווג דס"מ ונחש, ונולדו עי"ז קין והבל וכמ"ש בזוה"ק (בראשית נה ע"א), כי לידת קין והבל היה באתדבקותא דזוהמא דנחש וההוא דרכיב ביה דאיהו ס"מ, וכן הוא שם (לז ע"א) דהא כד אתא ס"מ על חוה אטיל בה זוהמא ואתעברת ואולידת לקין כו', וכן בפ' אחרי מות (עו ע"ב) בתר דאתא חויא על חוה ואטיל בה זוהמא לבתר אלידת קין, וכן הוא ג"כ בפ' תרומה (קסז סע"ב) (דע"ה ח"ב קמו ע"ד).

<p>1993 וסיועא 1992 דאדם לבתר דהא קבילת 1993 זוהמא מגו האי קוף ועל דא לא כתיב הכא ויולד אלא (ו)ידע ותהר ותלד ונפק פסולת ג1994 נוקבא ותוסף ללדת את אחיו את הבל ובהאי נמיו לא כתיב ויולד ואף על גב דמסטר דדכורא הוה אבל מקטרגא תשש ותבר חיליה דהא באת קוף שריאו אתוון לאולדא 1995:</p>	<p>ולכן לא נאמר כאן "ויולד", אלא "ידע ותהר ותלד", ויצאה הפסולת בתוך הנקבה. "ותוסף ללדת את אחיו את הבל" ובה גם לא נאמר "ויולד", ואף על גב שמצד הזכר הוא היה, אבל המקטרג תשש ושבר את כחו, שהרי באות קוף, התחילו האותיות להוליד.</p>
<p>קסח/א</p>	
<p>כיון דאתבריר פסולת 1996 שריאו אתוון לאולדא מרזא [דא ת"ש 1997] [דאת ש"ת 1998] תקונא דכר ונוקבא באסתכמותא כחדא 1999 וכדין כתיב (בראשית ה ג) ויולד בדמותו כצלמו ויקרא ואת שמו שתו ולא כתיב ותקרא 2000 ויקרא איהו ולא איהו קרא שמייה שת תקונא דכר ונוקבא כחדא דהוו באסתכמותא חדא:</p>	<p>כיון שנבררה הפסולת, התחילו האותיות להוליד מסוד האות ש"ת, תקון של זכר ונקבה בהסכמה כאחד, ואז נאמר "ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת", ולא נאמר "ותקרא", "ויקרא", הוא ולא היא. הוא קרא שמו שת, תקון זכר ונקבה כאחד, שהיו בהסכמה אחת.</p>
<p>תו אתגלגלו אתוון ואהדרו לאולדא 2001 אלף דאדם ואינון אתוון ובואתר דאיהו סיום שמייה 2002 ומאן איהו נ' ולבתר ו' לא ה' דהא אתעדיאת אנ"א אתיילידתו בהבל בגין כך נטיל</p>	<p>עוד התגלגלו האותיות וחזרו להוליד אלף של אדם, והם אותיות במקום שהוא הסיום של שמו, ומיהו נ', ואחר כך ו' ולא ה', שהרי התעברה (הולידה) בהבל, ולכן נטל אות אחרת אחריו, ו' וסיים בתחילה של שת, ש' ונקרא אנוש.</p>

1992 רלא ע"א (הערת הזהר).

1993 קמח ע"ב (הערת הזהר).

1994 מגו (דפ"ו).

1995 ואלמלא זכה אדם והמתין עד שת, ויכנס ביניהם ב' של הבל והיה שבת לה' ודאי, אמנם הולידו
(קין) בין ק' לשת בחוץ (אור יקר).

1996 דהיינו החצוני ממש ק"ן, ותערובת דהיינו הבל משובר ומרוצץ ומעונה מקין (אור יקר).

1997 בדרך אמת איתא "תשין", והבאנו מש"כ בדפוס אמסטרדם.

1998 דהיינו תיקונא דדכר ש' סוד שלשה אבות, ות' היינו נקבה המתתקנת בהתחברה עם הש' (אור
יקר).

1999 זכר ונקבה עליונים, בהפרד משם החצוני, וזכר ונקבה התחתונים שכבר נתקנה חוה מזוהמת
הנחש (אור יקר). פי' "ש" יש בה ג' ענפים שהם חג"ת ונק' זכר וה"ת" מורה על הנקבה (מ"מ).

2000 עד כאן קין והבל שהיו מצד הנחש וזוהמתו, ולא היה שם אדם מוליד, לא היה קורא להם שם
אלא היה השם מיד חוה עם הנחש, אמנם עתה שהיה אדם עיקר ויקרא הוא לומר שזה חלקו מצדו
ולא מצד הנחש, ושם שת מורה על תיקון עליון שני מדות (אור יקר).

2001 ולהמשיך נשמות קדושות לעולם, והיה סדר האלפא ביתא בתיקון הקליפה הקודמת א' אדם
היינו סוד עליון, והחסד בסוף בחינת אור מתפרטת (אור יקר).

2002 דהיינו ד' מ' הם אותיות שיש בהם דין וחוזק וצריכות תיקון כי הד' מלכו' דלה ועני' והמם
סתומה מורה סתימת הבינה, לכך נתקנו כיצד החליף מ' בנ' [שאחריה] והיא השכינה אבל היא נופלת
ודאי תקן באות ו שהוא התפארת, ומה שלא נטלה ה' שהי' אחר הדלת, כמו שנטל נון שהיא אחר
מם, מפני שכבר נמשכה בהבל ולא נתקנה עד לעתיד, ונתקן סוד אנ"ו. ועדיין כל התיקון הזה תלוי
בשלשה אבות שהם ש' ולכך נטל ש' משת שהוא זכר המתוקן, והם שתי בחינות הזכר ו"ש או הוא
לבדו או הוא מצטרף בשלשה אבות, הענין שנטל ארבעה אותיות בריאות וטובות א' מן הימין
המעוררת הייחוד בסוד כהן השושבין, והנקבה מלכות קשורה עמה והיינו א"נ, והיא הולכת אל קו
האמצעי שהוא ו', והזכר בא כנגדה בשתי זרועות ימין ושמאל, והוא גוף באמצע ומקבלה והיינו
אנוש. ומחכמה גדולה שהיתה בשת וחסידות גדולה הוליד בן כזה שהוא קרוב ודומה לאביו בחזותו
כצלמו אדם אנוש (אור יקר). פי' נו"ן של אנוש היא אחר מ"ם באל"ף ב"ת. ומ"ם היא סיום אדם
(מ"מ).

<p>את אחרא אבתריה ו' וסיים²⁰⁰³ בשירותא דשת ש' ואקרי אנוש:</p>	<p>אנוש. מה בין השם הזה לשם של אדם. אלא אנוש לא היה בתוקף, [שהוא] היה בתיקונם של הראשונים. "מה אנוש כי תזכרנו", ונאמר "מה אנוש כי תגדלנו וגו' ותפקדנו לבוקרים לרגעים תבחננו", ועל זה נאמר "וה' חפץ דכאו החולי", שבר הגוף וכח הנפש. הוריש שת לאנוש ירושה שהיתה לו לקבל, ואף הוא הוריש לבנו כך.</p>
<p>תו אתגלגלו אתוון לאתקנא עקימא²⁰⁰⁷ ואתהדרו לאולדא קינן²⁰⁰⁸ האי תקונא דקין ואתתקן תחותיה ואתהדרו אתוון לבסמא עלמא מעקימו דהוה מהללאל מ' סופא דאתוון דאדם ה' וול²⁰⁰⁹ תקונא דאתוון דהבל ובגין דלא הוה חייבא כקין לא אתחלפו אתוון משמיה²⁰¹⁰ בר חד ודובאתר ב' הוה א' למהוי תקונא יתיר:</p>	<p>עוד התגלגלו האותיות לתקן את העקום, וחזרו להוליד את קינן. זה התקון של קין, ונתקן תחתיו, וחזרו האותיות לתקן את העולמות מהעקמימות שהיתה. מהללאל, מ' סוף של אותיות אדם, ה' ול' תקון של האותיות של הבל. ומשום שלא הרשיע כמו קין, לא התחלפו האותיות משמו, פרט לאחת שבמקום ב' היתה א', להיות תיקון יותר.</p>
<p>עד הכא אתבסם עלמא ואתתקן עקימא משירותא דאנוש בר חובא דאדם דלא אתבסם עד דקיימו ישראל בטורא דסיני אבל תקונא דעקימו דקין והבל אתתקן ואתבסם אבל עלמא הוה בצערא ועצבונא עד דאתא נח דכתיב (בראשית ה כט) זה ינחמנו ממעשנו</p>	<p>עד כאן נתקן העולם והתתקן העקום, מהראשית של אנוש, פרט לחטאו של אדם, שלא נתקן עד שעמדו ישראל בהר סיני. אבל התיקון של העקמימות של קין והבל נתקן ונתקן אבל העולם היה בצער ועצבון עד שבא נח, שנאמר "זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה ה'". וחטאו של אדם לא נתקן עד שעמדו ישראל על הר סיני וקבלו</p>

²⁰⁰³ סיים (דפ"ו).

²⁰⁰⁴ הוא מלשון אנושה מכתו, והטעם שאינו יסוד הענין אלא תיקון לדבר קודם והיינו אדם שנתקן ונעשה אנוש (אור יקר).

²⁰⁰⁵ ולכך כשראו המלאכים סוף האדם שיהא נקרא אנוש אמרו מה אנוש כי תזכרנו, ולא אמרו מה אדם, וכן איוב אמר מה אנוש כשבא לדבר על הייסורין וחלישות חיל אשר לו אמר מה אנוש, מורה שמה זה נקרא האדם מצד הייסורין הממרקין עונו כאומרו ותקפדנו לבקרים

²⁰⁰⁶ החומר והנפש הם הפכים אם יתגבר החומר יחלש הנפש שאינה יוצאה ידי חובתה, וכשיחלש הגוף יתחזק הנפש ויגבר ויוסיף בגבורה, והיינו ירושת הצדיקים בעולם הזה להתיישר להתחזק הנפש ולהחליש החומר וז"ש "ירותא דהוה ליה לקבלא וכו'" והנה עד עתה עמד הענין על היות תיקון צדיקים בעולם (אור יקר).

²⁰⁰⁷ ב' בחינות שהם קיל והבל שנתקלקלו קלקולם במקומם עומד, לזה "אתגלגלו אתוון לאתתקנא עקימו" ממש יתוקנו קין והבל ואל תשיביני מענין הבל דהיינו שת שאין הכוונה לתקן הנפש אלא לתקן פגם הנמצא בעולם וחרבנו בנפילתו אלו (אור יקר).

²⁰⁰⁸ הנה קין היה תולדה דנחש, וטעם ג' אותיות אלו מורה: ק' היא בחינה הממציאה החצונים לחוץ כדפי', ונתחברה עם אדם וחווה, אדם דא ו' וחווה דא י' ובשיתוף שלשתם יצא קין לעולם, והיינו שהבינה היא ו' פשוטה, משם יתעוררו הדינים על ידי השפעתם למטה בי' זעירא ונעשה קין, פירוש קינא דמסאבותא, ועתה הם קינן דהיינו תיקוני הקלי' לידבק בהם במועיל ויהיו תועלת לעולם להשתמש המלכות שהיא נ' כפופה ולכך נתפשטה נ' כפופה בהם להראות ומלכותו בכל משלה, כדפי' בתיקו"ז עשר אתוון יו"ד ה,א וא"ו ה"א מתפשטות בעשר קליפין לאכפיא לון (אור יקר).

²⁰⁰⁹ ה' ול" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "הל".

²⁰¹⁰ קשה דמשמע דאי הוה חייבא כקין היו מתחלפים אותיות שמו. והרי קין שנתגלגל בקינן לא נתחלף ממנו שום אות. וי"ל שהבל ניתקן במהלאל לגמרי וכלך אי זה חייבא בקין היו מתחלפים וכו'. אבל קין אע"פ שנתקן קצת בקינן לא נתקן לגמרי ולכך לא נתחלפו אותיות שמו (מ"מ).

<p>ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהו"ה וחובא דאדם לא אתבסם עד דקיימו ישראל על טורא דסיני וקבילו אורייתא וכד ישראל קבילו אורייתא כדון (עד הכא) נר ואור אתתקן כחדא:</p>	<p>תורה, וכשישראל קבלו תורה אזי הנר והאור נתקנו כאחד.</p>
<p>והשתא רבותי אנא מבבל וברא דרב ספרא [אנא] (הוינא) ולא זכינא לאשתמודעא לאבא ואטרידנא הכא ודחילנא דהא יתבי ארעא דא אינון אריוון באורייתא ושוניא עלי דלא אימא מלי דאורייתא קמי בר נש עד תרין ירחין ויומא דא אשתלימו זכאה חולקי דאתערעטון הכא ארים רבי יוסי קליה ובכה וקמו כלהו ונשקוהו ברישיה אמר רבי יוסי זכאה חולקנא דזכינא בהאי ארחא למשמע מלי דעתיק יומין מפומך מה דלא זכינן למשמע עד השתא:</p>	<p>ועכשיו רבותי, אני מבבל ובנו של רב ספרא אני, ולא זכיתי להיוודע לאבי, ונטרדתי לכאן ופחדתי, שהרי יושבי הארץ הזו הם אריות בתורה, וקבלתי עלי שלא לאמר דברי תורה לפני איש עד שני חדשים. והיום הזה הם נשלמו. אשרי חלקי שנפגשנו פה. הרים רבי יוסי את קולו ובכה, וקמו כולם ונשקוהו בראשו. אמר רבי יוסי אשרי חלקנו שזכינו בדרך הזו לשמוע דברי עתיק הימים מפיק, מה שלא זכינו לשמוע עד עכשיו.</p>
<p>יתיבו כלהו אמר לון רבותי מרחמינא צערא דהאי חמי וברתיה דדחקי ומצטערי בנפשיהו דלא ידענא ברכת מזונא אמינא לון דעד דאנדע ברכת מזונא לא אתחבר באנתתי כארחה כל בני עלמא ואף על גב דיכילנא לשמשא בה בלא חובה²⁰¹¹ לא בעינא למעבר על דעתייהו הואיל ולא הוינא יכיל למימר מידי עד תרין ירחין חדו רבי יוסי ורבי חייא [ורבי אבא] וחמוי וברתיה ובכו מסגיאו חדוה אמר רבי יוסי במטו מינדך כיון דשריאת אנהיר לן יממא זכאה חולקנא בארחה דא:</p>	<p>ישבו כולם, אמר להם רבותי, מאז שראיתי את הצער של חמי ובתו, שדחוקים ומצטערים בנפשם שלא ידעתי את ברכת המזון. אמרתי להם, שעד שאדע את ברכת המזון, לא אתחבר עם אשתי כדרך כל העולם. ואף על גב שיכלתי לשמש בה בלי חטא, איני רוצה לעבור על דעתם, הואיל ולא יכולתי לומר דבר עד שני חדשים. שמחו רבי חייא ורבי יוסי וחמיו ובתו ובכו מרוב שמחה. אמר רבי יוסי, בבקשה ממך, כיון שהתחלת, האר לנו את היום, אשרי חלקנו בדרך הזו.</p>
<p>פתח [ההוא רביא] (איחו) בברכת מזונא ואמר כתוב אחד אומר (דברים יד כג) ואכלת לפני יהו"ה אלהיך וכתוב אחד אומר (שם כז ז) ושמחת לפני יהו"ה אלהיך הני קראי כד ישראל והווי שראן בארעא קדישא ואתחזון קמיה קודשא בריך הוא ובני מקדשא הווי מתקיימי השתא היך מתקיימי מאן יכיל למיכל לפני יהו"ה ולמחדי לפני יהו"ה:</p>	<p>פתח אותו ילד בברכת המזון ואמר, כתוב אחד אומר "ואכלת לפני ה' אלהיך" וכתוב אחד אומר "ושמחת לפני ה' אלהיך", הפסוקים הללו, כשישראל היו שרויים בארץ הקדושה, ונראו לפני הקדוש ברוך הוא. בבית המקדש היו מתקיימים עכשיו, איך מתקיימים, מי יכול לאכול לפני ה', ולשמח לפני ה'.</p>
<p>אלא ודאי הכי הוא בקדמיתא כד יתיב בר נש על פתוריה למיכל מברך על נהמא המוציא מאי טעמא המוציא ולא מוציא דהא כתיב (ישעיה מב ה) בורא השמים ולא כתיב הבורא (ירמיה י ב) עושה ארץ ולא כתיב העושה ארץ מאי טעמא הכא המוציא:</p>	<p>אלא ודאי כך הוא, בראשונה כשישב אדם על שלחנו לאכול, מברך על הלחם המוציא. למה המוציא, ולא מוציא. שהרי נאמר "בורא השמים", ולא נאמר "הבורא". "עושה ארץ" ולא נאמר העושה ארץ. למה כאן "המוציא".</p>

²⁰¹¹ שאין לו עון בדבר כי הוא חכם באמת (מ"מ).

אלא כל מלין דאינון מרזא דעלמא עלאה סתירא אסתתרא ה' מתמן לאתחזאה דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו	אלא כל הדברים שהם מסוד העולם העליון הנסתר, מסתתרת ה' משם, להראות שהרי מעולם גנוז ונסתר הוא.
קסח/ב	
וכל מלין דאינון מעלמא ותתאהו דאתגליא ²⁰¹² יתיר כתיב בה' דכתיב (ישעיה מ כו) המוציא במספר צבאם (עמוס ה ח) הקורא למי הים ²⁰¹³ כלהו מרזא דעלמא תתאה איהו ואי ²⁰¹⁴ אכתיב בשמא איהו בה' כגון האל הגדול ²⁰¹⁵ והכא דאיהו בארע סתים ²⁰¹⁶ (ג'ל ²⁰¹⁷ באתגליא) מרזא דעלמא תתאה איהו כיון דמברך בר נש שכינתא אתיא קמיה:	וכל הדברים שהם מהעולם התחתון שנתגלה יותר, נאמר בה', שנאמר "המוציא במספר צבאם" "הקורא למי הים", כולם הם מסוד העולם התחתון. ואם נכתב בשם הוא בה', כמו "האל הגדול", וכאן שהוא בדרך נסתר (בגלוי) מסוד העולם התחתון הוא, כיון שמברך אדם, שכינה באה לפניו.
ומה דאמר ואכלת לפני יהו"ה אלהיך הכא אתכליל למללא במלי דאורייתא דהכי אצטריך הואיל וקודשא בריך הוא קמיה לקיימא דכתיב (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהו"ה וכתוב (דברים יד כג) ואכלת שם לפני יהו"ה אלהיך:	ומה שאמר "ואכלת לפני ה' אלהיך", כאן נכלל לדבר בדברי תורה, שכך צריך. הואיל והקדוש ברוך הוא לפניו, לקיים את הנאמר "זה השלחן אשר לפני ה'", ונאמר "ואכלת שם לפני ה' אלהיך".
הואיל וקאים בר נש קמי מאריה אצטריך [נמין] למיחן למסכני למיתן לון כמה דאיהו יהיב ליה למיכל ²⁰¹⁸ [ומאן] [כמאן] דאכיל קמי מלכא קדישא ואצטריך דלא ישתכח בלען על פתוריה ²⁰¹⁹ דהא בלענו מסטרא אחרא הוי ורזא דא (בראשית כה ל) הלעיטני נא ארע בלענו והכי אצטריך לסטרא אחרא וכתוב	הואיל ועומד אדם לפני רבונו, צריך גם לרחם על העניים, לתת להם כמו שהוא נתן לו לאכול. ומי שאוכל לפני המלך הקדוש, וצריך וצריך שלא ימצא בלען על שלחנו, שהרי בלענות היא מהצד האחר. וסוד זה "הלעיטני נא", דרך בלענות. וכך צריך לצד האחר, ונאמר "ובטן רשעים תחסר", ועל זה נאמר "ואכלת לפני ה' אלהיך", ולא לפני הצד האחר. וצריך שלא יתעסק בדברים בטלים ובצרכי סעודה,

²⁰¹² מלכות (מ"מ).

²⁰¹³ צ"ע בפ' ברא' בדף ב' ע"א דהתם קאמר דהוי המוציא במספר מעלמא עלאה ההוא דלית דכוותיה (שער מאמרי רשב"י).

²⁰¹⁴ רלא ע"ב (הערת הזהר).

²⁰¹⁵ פירוש כי יש הפרש בין כשמזכיר הפעולה ולא נזכר שם פועלה ובין כשמזכיר שם פועלה. כי כשמזכיר את הפעולה לבד וכתוב בה' מורה על הפועל הנגלה שהוא עולם התחתון. אבל כשמזכיר שם ופועל כגון האל הגדול שהוא בחסד. וכן גבור בגבורה וכתוב בה' מורה על חסד או גבורה שמשפיע בעולם התחתון שהוא מלכות וזמ"ש איהו בה' אבל כשלא נזכר על ידי מי נעשית פעולה זו וזהו באורח סתים הוא מרזא דעלמא תתאה עצמו לבד. א"נ אורח לצדיק יקרא אורח סתים וכשמשיע בה ופועלת על ידו אינו נזכר ההוא כי הכ"ל בכ"ל. וזהו רזא דעלמא תתאה נכנס בה דרך נקודת ציון והוא המוציא לחם כד"א מאשר שמנה לחמו כנ"ל ובפ' בראשית בדף י"ח ע"א אמר וביה אתכסיין כולהו באורח סתים (שער מאמרי רשב"י). פי' אע"פ שאמרנו כל מלין דאינון מרזא דעלמא עילאה אין שם ה' ודוקא במלין דעלמא דאתגלית יש שם ה' היינו דוקא בתיבות שאינם שמות אבל אי אכתיב בשמא כגון האל הגדול. אעפ"י שהאל רומז ללאה שהיא בחי' אימא וכמ"ש הרב בכוונת האל וכן הגדול הוא בחסד ואינם במ'. כיון שהם שמות יש בהם ה' ה"ג (מ"מ).

²⁰¹⁶ "בארע סתים" נמחק במ"מ, ובמקומו גורס את המוסגר.

²⁰¹⁷ נ"א (דפ"ו).

²⁰¹⁸ (וס"א ומאן דאכיל קמי מלכא קדישא אצטריך וכו') (נוסף בדפ"ו).

²⁰¹⁹ עי' אור יקר פרק עקב סימן ב: שלא יראה אדם עצמו כבלען וכו' כדי שיהיה האדם מורה היות אכילתו לגבוה והנאתו מן השלחן סוד המזבח וסוד אכילתו עליו סוד הקרבן, והא כיצד כי כאשר יהיה סוד ברכה ראשונה כניסת הפתח והרי הוא עומד בין שם אדנ"י ברכה ראשונה ובין שם יהו"ה ברכה אחרונה ועומד ומקריב קרבן, ובלי ספק מחשבה פוסלת בקרבן והאכילה הזאת נעשית פגול אם מחשבתו ליהנות ליצר הרע, אלא עיקר הכוונה לגבוה לקיים הגוף הזה להיותו דבק בנפש ונפש ברוח ורוח בנשמה להתקיים בעבודת בוראו.

<p>(משלי יג כה) ובטן רשעים תחסר ועל דא ואכלת לפני יהו"ה אלהיך (דברים יד כג) כתיב ולא לפני סטרא אחרא ואצטריך דלא יתעסק במלין בטלין ובצרכי סעודה [ואצטריך לאתעסקא במלין דאורייתא כד מלין דאורייתא אתמרו] (שפיר בר מלין דאורייתא דהא כד אתמרו מלין דאורייתא) על פתורא יהיב ההוא בר נש תקפא למאריה:</p>	<p>וצריך להתעסק בדברי תורה, שהרי כשדברי תורה נאמרים על שלחן, נותן אותו האדם כח לרבנו.</p>
<p>ושמחת לפני יהו"ה אלהיך דא איהו בכוס של ברכה כד בריך בר נש בכוס של ברכה אצטריך למחדי ולאחזאה חדוה ולא עציבו כלל כיון דנטיל בר נש כוס של ברכה קודשא בריך הוא קאים על גביה ואיהו אצטריך לאעטפא רישיה בחדוה ולברכא על הכוס במותב תלתא נברך שאכלנו משלו:</p>	<p>"ושמחת לפני ה' אלהיך" זוהי כוס של ברכה, כשמברך אדם בכוס של ברכה, צריך לשמוח ולהראות שמחה ולא עצוב כלל. כיון שנוטל אדם כוס של ברכה, הקדוש ברוך הוא עומד על גבו, והוא צריך לעטוף ראשו בשמחה, ולברך על הכוס במושב שלשה, נברך שאכלנו משלו.</p>
<p>ובטובו חיינו²⁰²⁰ דא אצטריך רעותא לעילא לגבי עתיקא דעתיקין²⁰²¹ ועל דא איהו²⁰²² בארע סתים²⁰²³ ובטובו ולא מטובו ובטובו דא (ימינא)²⁰²⁴ [זינא] עלאה ומטובו דא דרגא אחרא²⁰²⁵ דאתי מסטרא דימינא ואיהו דרגא לתתא ומניהו בגין דבההוא טוב אתבני עלמא וביה אתון:</p>	<p>"ובטובו חיינו", זה צריך רצון למעלה אל זקן הזקנים, ועל זה היא בדרך נסתר. "ובטובו", ולא "מטובו". "ובטובו", זה מינו העליון. "ומטובו", זו דרגה אחרת, שבאה מצד הימין, והיא דרגה למטה ממנו, משום שבאותו הטוב נבנה העולם ובו נזון.</p>
<p>אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד טוב איהו כד כליל כלא בגויה²⁰²⁶ ולא אתפשט לנחתא לתתא חסד כד נחתא לתתא ועביד טיבו בכל בריין בצדיקי וברשיעי ולא חייש ואף על גב דדרגא חד הוא מנלן דכתיב (תהלים כג ו) אך טוב וחסד ירדפוני אי טוב למה חסד ואי חסד למה טוב דהא בחד סגיא אלא טוב כליל כלא בגויה ולא אתפשט</p>	<p>למה נקרא טוב ולמה נקרא חסד. טוב הוא כשכולל הכל בתוכו ולא מתפשט לרדת למטה. חסד כשיורד למטה ועושה טוב בכל הבריות בצדיקים וברשעים ולא חושש. ואף על גב שדרגה אחת היא, מנין לנו, שנאמר "אך טוב וחסד ירדפוני". אם טוב למה חסד ואם חסד למה טוב, שהרי באחד מספיק. אלא טוב כולל הכל בתוכו ולא התפשט למטה, חסד יורד ומתפשט למטה וזן לכל הצדיקים והרשעים כאחד.</p>

²⁰²⁰ עי' ברכות נ ע"א: ובטובו הרי זה תלמיד חכם, ומטובו הרי זה בור.

²⁰²¹ בינה (מ"מ).

²⁰²² איהי (דפ"ו).

²⁰²³ פי' שאנו אומרים שאכלנו משלו. וכמ"ש הרב בכוונת נברך שאכלנו משלו נברך את המ' מהבינה שאכלנו משלה ולכך הוא בלשון נסתר (מ"מ).

²⁰²⁴ פי' חסד (מ"מ).

²⁰²⁵ פי' נצח שהוא ענף החסד (מ"מ).

²⁰²⁶ ז"ל הרב בס"ה כ דע כי אבא הוא הו"ה דיו"קין ויסוד דאבא מסתיים ביסוד דזעיר ושם ביסוד דזעיר ע"ב דיו"קין של אבא והוא גי' חס"ד ובמנין הכל יוצא מיסוד דזעיר ליעקב והשאר שהוא גי' טו"ב נגזר ביסוד דזעיר ואינו מתפשט וז"ש בזוהר אך טוב וחסד ירדפוני טוב כד לא אתפשט וחסד כד אתפשט עכ"ל. ואע"פי שאמרנו לעיל טו"ב הוא חסד אינה קושייא שחסד גם הוא בחינת ע"ב וכן חסד גי' ע"ב. ובמ"א כתב הרב שהחסדים כמשמטפשיים למטה נק' חסד וכשאינם מתפשטים נק' טוב וז"ש הזוהר טוב כד לא אתפשט וחסד כד נתת לתתא עכ"ל. בא"י אמ"ה הזן את העולם כולו בטובו כך היא הגרסא האמתית בב"ה. ברית ותורה פי' יסוד נק' ברית ות"ת נק' תורה והמ' מהם תיקונה. דבההוא טוב אתון ברית ותורה. פי' שיסוד ות"ת ניזונים ממה שנשאר משם ע"ב שהא גי' טו"ב כמש"ל בשם הרב (מ"מ).

<p>לתתא חסד נחית²⁰²⁷ ואתפשט לתתא וזן כלא צדיקי ורשיעי כחדא:</p>	<p>וכאן, כיון שאמר "ובטובו חיינו", חזר ואמר "הזן את העולם כלו בטובו בחסד", זהו שנאמר "נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו". ועל זה "הזן את הכל", לצדיקים ולרשעים. "לכל", זה נקרא ברכת ימין, השמאל אינו בברכת המזון, ולכן שמאל לא תסייע לימין.</p>
<p>והכא כיון דאמר ובטובו חיינו הדר ואמר הזן את העולם כלו בטובו בחסד הדא הוא דכתיב (שם קלו כה) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו ועל דא הזן את הכל לצדיקי ולרשיעי לכלא דא אקרי ברכת ימין שמאל לאו איהו בברכת מזונא ובנין כד שמאלא לא תסייע לימין²⁰²⁸:</p>	<p>שכיון שברך ברכה, ימין (היין) צריך לדבק את ארץ החיים בימין להיות ניזון משם, ולפרנס ולתת מזון לכל, ולכן השניה ברכת הארץ. וצריך להזכיר בה ברית ותורה "ועל בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדנתנו", להראות שמאותו הטוב ניזון ברית ותורה, שהוא התיקון של הטוב הזה. מכאן למדנו שנשים פטורות מברכת המזון לצאת ידי חובה, שהרי אין בהן תורה וברית.</p>
<p>דכיון דברך ברכת ימין [נ"א היין] אצטריך לדבק ארץ החיים בימין לאתזנא מתמן ולפרנסא ולמיהב מזונא לכלא ועל דא תניינא ברכת הארץ וואצטריך לאדכרא בה ברית ותורה על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדנתנו לאחזאה דבההוא טוב אתון ברית ותורה דאיהו תקונא (ד)האי טוב²⁰²⁹ מכאן אוליפנא דנשים פטורות מברכת מזונא לאפקא (להון) ידי חובה דהא לית בהו תורה וברית:</p>	<p>ולחתום "על הארץ ועל המזון", זה שדבקות כאחד בחסד על הארץ, זוהי ארץ החיים. "ועל המזון", זהו חסד, הרי כלולים זה בזה בדבקות אחת. התפשטות הטוב היא הודאה שנקראת חס"ד, ועל זה הוא אומר נודה לך על זה ועל זה, נסים ואותות שנעשו מצד הטוב. ואם תאמר, והרי נאמר "נעימות בימינך נצח", זהו מצד הימין. לא כן, אלא כל אחד ואחד מראה על אותו המקום שיצא ממנו.</p>
<p>ולחתום על הארץ ועל המזון הא אודבקותא כחדא בחסד על הארץ דא איהי ארץ החיים ועל המזון דא איהו חסד הא כלילו דא בדא בדביקותא חדא אתפשטותא דטוב איהו הודאה²⁰³⁰ דאקרי חסד ועל דא איהו [אומר] נודה לך על כך ועל כך נסין ואתין דאתעבידו מסטרא דטוב ואי תימא והא כתיב (תהלים מז יא) נעימות בימינך נצח²⁰³¹ הא איהו מסטרא דימין לאו הכי אלא כל חד וחד אחזי על ההוא אתר דנפיק מניה:</p>	

²⁰²⁷ קט ע"א (הערת הזהר).

²⁰²⁸ ע"י ברכות נא ע"א: שמאל מהו שתסייע לימין [בכוס של ברכה].

²⁰²⁹ ור"ל שיסוד ות"ת הם מכסים ומלבישים לאותו האור של ע"ב הנ"ק טוב כי נודה כי סוד התיקון הוא הלבוש (מ"מ).

²⁰³⁰ מודים כו', הנה ברכה זו היא בהוד דאימא, וזהו לשון הודאה הרמוז בתיבת מודים, מלשון הוד (שעה"כ לז ע"ב). איתא בפרדס שער ירך יעקב פ"ד. פי' זה המאמר וז"ל בקיצור את פשטותא דטוב. פי' מה שנתפשט מהחסד הנק' טוב הוא הוד דזעיר כי ברכה שניה נגד הוד שהיא הודאה והוא התפשטות החסד ולכך מקשי הא כתיב נעימות בימינך נצח דמשמע נצח הוא קו ימין אבל לא הוד ואיך אמרת שהתפשטות החסד הוא הוד ותירץ לאו הכי לא כמו שסברת שהוא נמשך מחסד אלא אחזי על וכו'. ור"ל ששרש ההוד הוא בחסד ע"ד המים הרו וילדו אפילה. ומ"ש ואית תימא נצח בימין ר"ל שהכתוב אמר דוקא נצח בימין. אבל הוד אפי' שורש בחסד אין לו ותירץ הא כתיב נעימות בימינך שהוא שנים וראייה שההוד קרוי נעים כתיב נעים זמירות שהוא דוד שאחוז בהוד ע"ד איהו בנצח ואיהי בהוד. ומ"ש ודא שמאלא לעולם ההוד הוא השמאל ממש שהוא קו הגבורה אבל נכלל בימין והודאה היא על שרש הימין שמשם שרשו ע"ד המים הרו וכו' (מ"מ).

²⁰³¹ נעשה פגם בהוד ג"כ, כמ"ש בזה"ק בראשית (דף כא ע"ב ודף כו ע"ב) (וע' משפטים קיא ע"ב תרומה קס"ח סע"ב פינחס רמא ע"א רמג ע"א רמד ע"א) (כללים ח"א עא ע"א).

<p>ואי תימא נצח בימין הא כתיב נעימות וכתוב (ש"ב כג א) נעים²⁰³² זמירות ישראל²⁰³³ [בימין נצח] ודא שמאלא</p>	<p>ואם תאמר נצח בימין, הרי נאמר "נעימות", ונאמר "ונעים זמרות ישראל". בימין נצח, וזה שמאל,</p>
<p>קס"א</p>	
<p>וכל שמאלא אתכליל ברוזא דימינא אבל הודאה אודי על ימינא לאחזאה דהא מניה נפק²⁰³⁴ ודא פשיטו דטוב דאתפשט ובארץ החיים [בארץ חיים]:</p>	<p>וכל שמאל נכלל בסוד הימין. אבל הודאה מודה על הימין, להראות שהרי ממנו יצא, וזו התפשטות הטוב שהתפשט בארץ החיים.</p>
<p>מאי טעמא לית הכא שמאלא בגין דלית חולקא לסטרא אחרא במזונא דישראל ואי אתער שמאלא סטרא אחרא יתער עמיה והא איהו זבין בכרותיה וחולקיה ליעקב [אבונא²⁰³⁵] (אבוהון) והא אנן יהיבנא ליה חולקיה להווא מקטרגא בזהמא דמיין בתראין ואי לית זוהמא²⁰³⁶ הא חולקא²⁰³⁷ דהווא מיכלא דקריבו [ביה] ידיו:</p>	<p>למה אין כאן שמאל, משום שאין לו חלק לצד האחר במזונם של ישראל. ואם מתעורר שמאל, יתעורר עמו הצד האחר, והרי הוא מכר בכורתו וחלקו ליעקב אבינו, והרינו נותנים לו חלקו לאותו מקטרג, בזהמא של מים אחרונים. ואם אין זוהמא, הרי חלקו באותו מאכל שקרבו בו ידים.</p>
<p>ועל דא לית ליה חולקא בהדן והואיל ולית ליה חולקא בהדן דהא נטל חולקיה לית לן לאתערא שמאלא כלל דלא יתער מקטרגא ויטול תרין חולקין חד לתתא וחד לעילא כבכור דהא זבין בכרותיה ליעקב אבונא חולקיה איהו לתתא ולית ליה לעילא כלום ישראל נטלי לעילא ועשו נטיל לתתא ועל דא לא יתקרב שמאלא כלל בברכת מזונא:</p>	<p>ולכן אין לו חלק עמנו, והואיל ואין לו חלק עמנו, שהרי נטל חלקו, אין לנו להעיר השמאל כלל, שלא יתעורר המקטרג ליטול שני חלקים, אחד למטה ואחד למעלה, כמו בכור, שהרי מכר את בכורתו ליעקב אבינו חלקו למטה, ואין לו למעלה כלום. ישראל נוטלים למעלה ועשו נוטל למטה, ועל זה לא יקרב השמאל כלל בברכת המזון.</p>
<p>כיון דמתברכא האי ארץ החיים מסטרא דימינא ומקבל מזונא כדין בעינן רחמין על כלא²⁰³⁸ רחם יהו"ה אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו' דהא מההוא מזונא וספוקא דארץ החיים נזכי בה אנן ובי מקדשא ודיתבניו (ויתבני) בי מקדשא לתתא באינון רחמים²⁰³⁹:</p>	<p>כיון שמתברכת ארץ החיים הזו מצד הימין ומקבלת מזון, אזי מבקשים רחמים על הכל, רחם ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו', שהרי מאותו מזון וספוק של ארץ החיים, נזכה בה אנחנו ובית המקדש שיבנה בית המקדש למטה באותם הרחמים.</p>

²⁰³² ונעים (דפ"ו).

²⁰³³ בראשית כא ע"ב (הערת הזהר).

²⁰³⁴ נפקא (דפ"ו).

²⁰³⁵ ויקרא כא ע"א (הערת הזהר).

²⁰³⁶ פי' אם לא היה אוכל התבשיל שמוליד הזהמא בידיים אלא ההי אוכל פת חריבה אפ"ה צריך מים אחרוני ליתן חלק לס"א מההוא מאכל שנגעו בו ידיו (מ"מ).

²⁰³⁷ חולקיה (דפ"ו).

²⁰³⁸ והשתא כפי דבריו קשה שהרי בב' ברכות נכלל מהאצילות כל מה שראוי להכלל, דהיינו חסד ומלכות על ידי הוד בחסד, והשמאל אין ראוי להזכירה, אם כן קשה מה היא ברכה שלישית ורביעית, לזה אמר שברכת רחם ה' אלהינו להמשיך אל התחתונים וז"ש "כיון דיתברכ' וכו' כדין בעינן רחמי' על כולא" כדי שבאותו השפע "נזכה אנן ויתבני בי מקדשא" (אור יקר).

²⁰³⁹ ולא תאמר שהרמז במלכות אלא "לתתא באינון רחמי דלעילא" שהמלכות משומרת בערך העליונים, אמנם בערך התחתונים היא גולה ובית המקדש חרב ובשבת שהדין בטל וחצונים בלתי מתעוררים אזי אנו מזכירים הנצח ענף הגבורה, דהיינו רצה כברכת רצה שבתפלת העמידה שהיא בנצח כנודע (אור יקר).

<p>ובשבת דלא אשתכח דינא למהוי²⁰⁴⁰ נצח והוד כלל חסדים²⁰⁴¹ אומר רצה והחליצנו²⁰⁴² למהוי תרווייהו (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים ועל דא אל תהי צרה ויגון וכו' דהא רצה ומודים אינון חסדי דוד²⁰⁴³ [וישים] (וגם) שלום דקאמרן בצלותא בברכת עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו:</p>	<p>ובשבת כשהדין לא נמצא להיות נצח והוד כלל החסדים, אומר רצה והחליצנו, להיות שניהם, "חסדי דוד הנאמנים", ועל זה, אל תהי צרה ויגון וכו', שהרי רצה ומודים הם חסדי דוד, ושים שלום שאמרנו בתפלה בברכת עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו.</p>
<p>הטוב והמטיב²⁰⁴⁴ דכלא אתי מסטרא דימינא ולא מסטר שמאלא כלום מאן דמברך ברכת מזונא איהו נטיל ברכאן בקדמיתא מכלהו ואתברך בכלל ברכת מזונא ועל דא אית ליה ארכא דחיין מאן דנטיל כוס של ברכה וקא מברך עליה כתיב (תהלים קטז יג) כוס²⁰⁴⁵ ישועות אשא מאן ישועות דא ימינא דאיהו מושיע מכל מקטרגין דעלמא דכתיב [הושיעה לו ימינו (תהלים צח א) נ"א] ותושע לו ימינו²⁰⁴⁶ (ישעיה נט טז) וכתוב (שם ס ז) הושיעה ימינך וענני:</p>	<p>הטוב והמטיב, שהכל בא מצד הימין ולא מצד השמאל כלום. מי שמברך ברכת המזון הוא נוטל ברכות בראשונה מכולם ומתברך בכלל של ברכת המזון, ועל זה יש לו אורך חיים. מי שללוקח כוס של ברכה ומברך עליו, נאמר "כוס ישועות אשא", מי הישועות, זה הימין שהוא מושיע מכל המקטרגים של העולם, שנאמר ("הושיעה לו ימינו") "ותושע לו ימינו", ונאמר "הושיעה ימינך וענני".</p>

²⁰⁴⁰ ויחי ריט ע"א (הערת הזהר).

²⁰⁴¹ ואם תאמר למה לא נזכר הגבורה ממש, לזה אמר "למהוי נצח והודאה כלל חסדים" הענין שב' מדות אלו הם נהפכים לחסדים, אמנם הגבורה נמתקת אבל חסד ממש אינה, והטעם שהיא שמאלית גמורה, ונצח נקשרת בימין כדפי', והיינו אומר "למהוי תרווייהו חסדי דוד הנאמנים" בחסד אבל גבורה אינה נאמנת בחסד שפעמים הרבה אחר שהיא נמתקת היא מתעוררת בדיניה, ועל דא אנו יראים ואנו אומרים ואל תהא צרה ויגון מצד הדין מצד החצונים, ובימות החול, אין אנו מזכירים רצה כלל, וביום שבת אין אנו מזכירים גבורה כלל אלא ביום שבת הודאה ורצה, שאנו מובטחים שהם חסדי דוד, והיינו דו"ד מלכות בין שתיהם בין הוד לנצח, ולכך הארץ בין הוד לנצח. הברכה הרביעית היא יסוד, ואם תאמר שם הוא ייחודא, וכאן אנו אומרים הטוב והמטיב לנו, היינו בגמרא הברכה שאנו אומרים הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו, והיינו לשטנו דקאמר דרחם עלינו למטה ג"כ הטוב והמטיב למטה להמשיך מהיסוד עלינו ואנו מייחדים היסוד בשם הטוב מפני שאין אנו רוצים ממנו אלא מצד הימין שבו ולא מצד השמאל שבו (אור יקר).

²⁰⁴² רצה נצח והחליצנו הוד (רח"ו).

²⁰⁴³ בח"י דף פ"ח כתב ר' מנחם עזריה זל"ה דניצוצות הקדושה נפלו בחטא אדה"ר אל תוך דומם צומח חי מדבר. ומזון הרוחני מאותן הנשמות ניצוצות הקדושה נפלו בחטא אדה"ר אל תוך דומם צומח חי מדבר. ומזון הרוחני מאותן הנשמות ניצוצות הקדושה הוא מזון לנשמה. והגשמי לגוף. ובימות החול אין לנשמה יתירה שום הנאה. ונשמה דחול נהנית מניצוצי הקדושה אשר בתוך המאכל. אבל אינו יכול לתקן נשמת שבת בזה. אמנם בשבת יורדת הנשמה יתירה ממקום עליון עולם האצילות ונהנית מעונג שבת ועם זה יש לה תוספת אור ונהנית מהמאכל מניצוצי הקדושה אשר בקרבו ומעלה אותם הניצוצות למעלה לעולם העליון ואלה הניצוצות עולות ע"י ברכת המזון שמברכים על המאכל בכוונה. וכתב עוד שבב"ה דשבת יש תוספת טובה עוד מביתר הימים שבשאר הימים אמרו בזוהר שע"י בה"מ אתהני שכינת' מגו אילין מילין דסלקין מגו שובעה. דגרמין לעורר שפע על השכינה שבתחוננים ובב"מ דשבת ע"י הנשמה יתירה אשר בתוכנו שמברכת עמנו בה"ח יש לנשמה יתירה זו כח בברכותיה להוריד שפע מע"ק דכל עתיקין. להמשיך השפע משם על השכינה וז"ס עונג שבת שהוא לעדן הנשמה יתירה שתעשה בעצמה מצוה רבה לכבוד השכינה דהיינו מצות בה"מ מצוה שאינה נוהגת בעליונים כלל. והעולם בכללו מתברך בזכותיה כל ו' ימי המעשה. לכן יתאמץ האדם בכוונתו להזכיר קדושת היום ברצה והחליצנו כי רבה היא מאד לעתור ולרצות שישלפנו ויחלצנו מהנהגת מטטר"ון השולט בימי החול ויהא עתה בשבת הנהגתנו ע"י הק"בה כמ"ש בזוהר בפ' נח דף ע"ה בסוף וביום השבת יפתח. ובזוהר תרומה ביאר עוד בסודו ז"ל ובשבת דלא אשתכח דינא וכו' (מ"מ).

²⁰⁴⁴ פ"י הטוב והמטיב היא כנגד שים שלום שהוא יסוד (מ"מ).

²⁰⁴⁵ בראשית א ע"א, רכג ע"א (הערת הזהר).

²⁰⁴⁶ לשון הפסוק "זרעו".

<p>אדהכי הוה נהיר יממא קמו כלהו ונשקוהו. אמר רבי יוסי ודאי הלולא איהו יומא דא ולא נפוק²⁰⁴⁷ מהכא עד דיתעביד הלולא בכל אנשי מתא דא הוא הלולא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה נטלו לה לאנתתיה ובריכו לה בכמה ברכאן עבדו דאבוה יתקן ביתא אחרא לחדוה כנישו כל אנשי מתא לההיא חדותא וקראו לה כלה וחדו עמהון כל ההוא יומא ואיהו חדי עמהון במלי דאורייתא:</p>	<p>בינתיים, האיר היום. קמו כולם ונשקוהו. אמר רבי יוסי, ודאי יום משתה הוא היום הזה, ולא נצא מכאן עד שיעשה משתה לכל העיר. זהו משתה שהקדוש ברוך הוא רוצה בו. לקחו את אשתו וברכו אותה בכמה ברכות, עשו שאביה יתקן בית אחר לשמחה. כנסו את כל אנשי העיר לאותה שמחה, וקראו לה כלה, ושמחו עמם כל אותו היום, והוא שמח עמם בדברי תורה.</p>
<p>פתח איהו על פתורא ואמר ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים כתיב הכא עומדים וכתוב התם (ישעיה ו ב) שרפים עומדים מה להלן שרפים אוף הכא נמי שרפים אלין וקרשים קיימן בתקוני דכלה וסחרן סחרנא דחופה למשרי בההיא חופה רוח עלאה²⁰⁴⁸ ונ"א רוא עלאהו כגוונא ודא (ד)כלה לתתא (ד)אצטריך לתקנא חופה לחופא[ה בתקיננו שפירו ליקרא דכלה אחרא דאתיא למשרי תמן בחדוה דכלה תתאה:</p>	<p>פתח הוא על השלחן ואמר "ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים". נאמר כאן עומדים ונאמר שם "שרפים עומדים", מה להלן שרפים אף כאן גם שרפים. אלו הקרשים עומדים בתקוני כלה וסובבים סביב החופה להשרות באותה חופה רוח עליונה (סוד עליון). כדוגמא זה הכלה למטה צריך לתקן חופה לכסותה בתקוני יופי, לכבוד כלה אחרת שבאה לשרות שם בשמחה לכלה התחתונה.</p>
<p>ובנין יקרא דההיא כלה עלאה אצטריך למעבד חופאה דשפירו בכל תקוני דשפירו לזמנא לכלה עלאה לההיא חדוה כגוונא דא בכל גזירו דברית לתתא אצטריך לאתקנא כסא אחרא בשפירו²⁰⁴⁹ למאריה) וקנאהו דברית קיימא דאתי תמן אוף הכא בכל חופה אצטריך תקוני שפירו ולחופאהו לחופה ליקרא דכלה סתם:</p>	<p>ומשום כבוד אותה הכלה העליונה, צריך לעשות כסוי של יופי בכל תקוני יופי, לזמן את הכלה העליונה לאותה שמחה. כדוגמא זה, בכל מילה של הברית למטה, צריך לתקן כסא אחר ביופי לבעל הקנאה של אות הברית שבא לשם. כמו כן כאן, בכל חופה צריך תקוני יופי לכסות את החופה לכבוד הכלה סתם.</p>
<p>דהא דא כגוונא דדא קיימא דא סלקא בשבע ברכאן²⁰⁵⁰ ודא סלקא בשבע ברכאן²⁰⁵¹ וכד סלקא בשבע ברכאן כדין אקרי כלה ועל דא אסיר לשמשא בה עד דאתכלילת באינון שבע ברכאן כגוונא עלאה:</p>	<p>שהרי זו עומדת כדוגמא של זו. זו עולה בשבע ברכות וזו עולה בשבע ברכות. וכשעולה בשבע ברכות, אז נקראת כלה. ולכן אסור לשמש בה עד שנכללת באותן שבע ברכות, כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>אינון שבע ברכאן ירתא כלה מרוהא ונ"א מרזאו עלאה²⁰⁵²</p>	<p>אותן שבע ברכות יורשת הכלה מרוח (מסוד) עליונה</p>
<p>קסט/ב</p>	

²⁰⁴⁷ ניפוק (דפ"ו).

²⁰⁴⁸ פי' זעיר שבא אצל הכלה לתוך חופתה כדי להזדווג עמה (מ"מ).

²⁰⁴⁹ הקדמה יג ע"א (הערת הזהר).

²⁰⁵⁰ פי' מלכות מקבלת מו"ק דזעיר (מ"מ).

²⁰⁵¹ פי' כלה התחתונה מברכים לה ז' ברכות (מ"מ).

²⁰⁵² פי' מלכות מקבלת מבינה ולכך אמר אתר דכל ברכאן נגדין מתמן והיא בינה שממנה כל הברכות (מ"מ).

<p>אתר דכל ברכאן נגדין מתמז²⁰⁵³ שית ברכאן אינון דכלה אתברכא מנייהו ואת אמרת דאינון שבע²⁰⁵⁴ אלא שביעאה איהו דקא מקיים כלא²⁰⁵⁵:</p>	<p>מקום שכל הברכות שופעות משם, שש ברכות הן שהכלה מתברכת מהן, ואתה אמרת שהן שבע, אלא השביעית היא שמקיימת את כולן.</p>
<p>רובא דברכאן (רוב ברכאן) על היין ואמאי אלא דאיהו סטרא ודחדי לכללא (למחדי כלא) על ההוא יין דאתנטיר בענבוי תדיר ובגין כך ברכה קדמאה דאינון שבע איהו רזא דיין יין²⁰⁵⁶ עביד פרי וס"א חידו בין לעילא בין לתתא נפון²⁰⁵⁷ נטיל כלא ואפיק איבא לעלמא²⁰⁵⁸ ואתערו דחדה שמאלא איהו דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי ולבתר וימינו תחבקני²⁰⁵⁹ וההוא אילנא דחיי²⁰⁶⁰ עביד פירין ואיבין וס"א בההוא נפון²⁰⁶¹</p>	<p>רוב הברכות על היין, למה. אלא שהוא הצד שמשמח את הכל, על אותו יין שמשומר בענבוי תמיד, ולכן הברכה הראשונה של אותן השבע, היא סוד של היין. יין עושה פרי (שמחה), בין למעלה בין למטה. גפן נוטלת הכל, ומוציאה פרי לעולם. והתעוררות של שמחה היא משמאל, שנאמר "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". ואותו עץ החיים עושה פירות (באותה הגפן) בהתעוררות הזו, וזוהי הברכה הראשונה של הכל, (בורא פרי הגפן).</p>

²⁰⁵³ ר"ל מבינה שממנה יוצאין כל הברכות והיא רוחא עלאה כידוע וכמ"ש שם למעלה למשרי בההוא חופה רוח עלאה כו' (יהל אור).

²⁰⁵⁴ שהן ו"ק דדכורא דמתברכא מינייהו וכידוע בסוד תפלת י"ח ג"ר וג' אחרונות וכמ"ש בפ' פקודי לקמן ובפ' ויקרא בר"מ (מ"מ).

²⁰⁵⁵ ר"ל בינה שממנה כל הברכות והוא בתפלה סוד ברוך הראשון שמתחיל בברוך ובה נכלל הכל כמ"ש בפ' פקודי שם. ועכשיו מפ"ו סדר הז' ברכות "רוב ברכאן על היין דאיהו כו' עד רזא דיין" ר"ל הגבורות שהוא יין המשומר בענבוי שהוא גבורות דבינה שהן משומרין והן שכר העוה"ב עין לא ראתה והן יורדין לגבורה מדת יצחק לשמח אותו כמ"ש ויבא לו יין וישת ואז ויברכהו מכאן שהברכה על היין וכמ"ש בפ' בלק דף קפ"ט תנינן שבע רקיעין אינון ואינון ז' היכלין ושית אינון וחמש אינון וכלהו נפקי מגו ע"ק עלאה ההוא יין דמשיך לי' יעקב מרחיק וסחיט ליה מענבים דההוא גפן כדן יעקב אמשיך ליה ההוא יין דקא אתחזי ליה וחדו ושתה הה"ד ויבא לו יין וישת הכא אכל עילא ותתא וע"ד ארחיק מלה ומשיך לה במשיכו דתרי תנועי והיינו לו לי' לתתא לי' לעילא בתרין סטרין. ר"ל לו למדתו פחד יצחק ליה לעילא במדתו שהוא נאחז בה בינה כידוע. וז"ש כאן "יין עביד פרי בין לעילא בין לתתא" ר"ל בינה וגבורה (יהל אור).

²⁰⁵⁶ בינה (רח"ו).

²⁰⁵⁷ מלכות (רח"ו).

²⁰⁵⁸ ר"ל מלכות נקרא גפן והיא מוציא הפרי והכל בסוד הגבורות שג' מדריגות אלו נקראין אלקים כמ"ש בפ' א"מ דף ס"ה ת"ח רזא דמלה ג' דרגין אינון וכל דרגא ודרגא בלחודו' ואע"ג דכלא חד ומתקשרי בחד ולא מתפרש דא מן דא ת"ח כלהו נטיען וכל אינון בוצינן דמתלהטין כלהו נהירין ומתלהטין ומשתקיין ומתברכאן מההוא נהרא דנגיד ונפיק דכלא כליל ביה וכללא דכלא בי' והאי נהרא אקרי אם כו' ובגין דקרנן לה אם נוק' גבורה כו' דרגא תניינא מסט' דהאי קדמאה נפיק ואתער דרגא אחרא דאקרי גבורה והאי אקרי אלקי' כו' דרגא תליתאה צדק כתרא בתראה האי בי דינא דמלכא כו' ואלין אינון ג' דרגין דאקרון בשמהן דדינא וכולהו מתקשרין חד בחד בלא פרודא כו' וכן אמר בפ' פקודי דף רנ"ז ע"א בגין דאית אלקים חיים לעילא ואלקים דאיהו בי דינא דלתתא הה"ד אך יש אלקים שופטים בארץ לעילא סתים מכלא (ר"ל בינה ומלכות) ואית אלקי' דאיהו בי דינא דלעילא (והוא מדת יצחק) ואלקי' עלאה כליל לאלין דלתתא וכלא איהו חד (יהל אור).

²⁰⁵⁹ ר"ל התעוררות הזיווג ותיאובתא הוא בשמאלא ששם החדוה (יהל אור).

²⁰⁶⁰ המ"ד יורדים (רח"ו).

²⁰⁶¹ נמחק ביהל אור.

<p>באתערותא דא²⁰⁶² ודא איהי ברכה קדמאה דכלא²⁰⁶³ בורא פרי הגפן²⁰⁶⁴:</p>	
<p>תניינא שהכל ברא לכבודו רזא דברית קדישא²⁰⁶⁵ חדוה דחבורא דנטיל כל ברכאן ומרזא דימינא למעבד איבין בההוא גפן²⁰⁶⁶ דהא בקדמיתא ההוא פרי ונ"א חידו נהית מלעילא ארח שייפין ונגיד לברית קדישא לנגדא ליה בההוא גפן²⁰⁶⁷ ודא מסטרא דימינא דהא לית איבא משתכחא אלא בימינא²⁰⁶⁸ שמאלא אתער וימינא עביד:</p>	<p>השניה, שהכל ברא לכבודו. הסוד של הברית הקדושה, שמחת החבור שנוטל את כל הברכות מסוד הימין לעשות פחות באותה הגפן, שהרי בראשונה אותו הפרי (שמחה) יורד מלמעלה דרך האיברים, ושופע לברית הקדושה, להשפיעה באותה הגפן. וזה מצד הימין, שהרי אין פרי נמצא אלא בימין, השמאל מתעורר והימין עושה.</p>
<p>לבתר כליל שמאלא בימינא וימינא בשמאלא למהוי רזא דאדם ובגין כך תליתאה איהו יוצר האדם ועל דא יעקב דאיהו (יעקב ודאי איהו) עמודא דאמצעיתא דיוקנא דאדם הוי²⁰⁶⁹:</p>	<p>אחר כך נכלל השמאל בימין והימין בשמאל, להיות סוד של אדם. ולכן השלישית היא יוצר האדם. ועל זה יעקב, שהוא עמוד האמצעי, הוא היה דמותו של אדם.</p>
<p>רביעאה איהו עמודא חדא דירכא ימינא חמישאה שוש תשיש ותגל עקרה דביתא בחדוה בקבוץ וכנישו דבנהא מארבע סטרי עלמא ודא רזא דירכא אחרא ודאתחברו (דיתחבר) בירכא שמאלא למיזל ולמיכנש לכל סטריין וכנישו דבגין ורחימו למיעל לון בין ברכין:</p>	<p>הרביעית היא עמוד אחד של ירך ימין. החמישית, שוש תשיש ותגל עקרת הבית בשמחה בקבוץ וכנוס בניה, מארבעת צדדי העולם, וזה סוד של ירך אחרת שמתחברת בירך שמאל, ללכת ולכנוס את כל הצדדים, וכנוס הבנים ואהבה להכניסם בין הברכים.</p>

²⁰⁶² במלכות (רח"ו). ר"ל יסוד וכמ"ש שם בפ' בלק וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא עד דיוסף חסידא טעים ליה כו' ואמר שם ובגפן דא איהו גפן דאשתמודע בקודשא כו' (ר"ל דכתיב ובגפן בפתח הבי"ת להורות על סימן ידיעא כמ"ש"ו) ואמר שם ולית ברכתא אלא ביין באתר דחדוה שארי והיא כפורחת ככלה דאתקשטת ועאלת ברחימו בחדוה דההוא יין כו' כדין עלתה נצה סליקת רחימו דילה לגבי דודה ושריאת לנגנא ולאעלא ברחימו כו' (יהל אור).

²⁰⁶³ ר"ל בורא פרי הגפן. והוא בגבורה רישא דמלכא ולפי שהתחלת הזיווג ואתערותא בשמאל לכן מתחיל בשמאל ושם פרי דגפן וההוא סתימא בורא שלכן לא אמר אלא בלשון סתים בורא ולא הבורא שהוא מלכות בסוד המוציא כידוע (יהל אור).

²⁰⁶⁴ נמחק ביהל אור.

²⁰⁶⁵ יסוד דז"א כבודו היא מלכות (רח"ו).

²⁰⁶⁶ ר"ל שהכל הוא יסוד שנקרא כל כמ"ש דנטיל כל ברכאן וברא הכל ביסוד כל ברכאן לכבודו בשביל כבוד מלכות שנוטל כל ברכאן לתת לה (יהל אור).

²⁰⁶⁷ ר"ל שמתחלה אמר ברכה ראשונה לאחית ההוא פרי מלעילא ארח שייפין ועכשיו ברכה זו נגיד לברית קדישא לנגדא בההוא גפן כנ"ל (יהל אור).

²⁰⁶⁸ שטפה הוא טפת החסדים מחסד כמ"ש בא"ר חסד דמתגלי בפום אמה והוא חסד דכליל ה' כמ"ש שם והוא רזא דברית כמ"ש בא"ר דף קמ"ב וכיון דאתגלי יו"ד פומי' דאמה אתגלי חסד עלאה והאי אמה חסד הוא דאתקרי ותלי בהאי פום אמה ולא אקרי חסד עד דאתגליא יו"ד דפוס אמה ות"ח דלא אתקרי אברהם שלים בהאי חסד עד דאתגליא יו"ד דאמה כו' וכל החיבור וזיווג ואמשכת ברכאין הכל בחסד כמ"ש למעלה בהיכל החמשי ע"ש. ושמאלא הוא לאתערות הזיווג ותיאובתא וחמימות דזיווג ואח"כ נגדא הטיפה מחסד. וז"ש "שמאל אתער וימינא עביד". ולכן מברכין שהכל על המים וזה הברכה הוא בחסד וז"ש שמאלו תחת לראשי ואח"כ וימינה תחבקני והתמשכות היין לעשות פרי הוא התעוררות הזיווג כנ"ל והוא סוד טפת הגבורות והתמשכות הטיפה הוא טפת החסדים כמ"ש אביו מזריע לובן והוא חסד בפום אמה כנ"ל וז"ס מזיגת המים ביין וכמ"ש בפ' בלק שם חנוך מטטרין אמר ויבא לו יין דארמי מים בההוא יין ואי לאו דארמי מים לא יכול למסבל כו' מהו כיון הטוב דאתא יעקב וארמי ביה מיא. וז"ס ברכה שלישית שנכללו מים ביין (יהל אור). עי' עוד אריכות ביהל אור.

²⁰⁶⁹ הוה (דפ"ו).

<p>ובאינון תרין דנביאים שריין בגוייהו חדוה דעיקרא דביתא מאי טעמא בגין דהא שתי ערבות לא עבדין איבא ופירין וכנישו דבגין לגבייהו אינון פירין ואיבין דלהון ולא אתערו כנישו דבנהא לגבהא בר ובנביאים:</p>	<p>ובאותם השנים שהנביאים שורים בתוכם, שמחת עקרת הבית למה. משום שהרי שתי ערבות לא עושות פירות, וכנוס הבנים אליהם הם פירות שלהם ולא מעירים כנוס של בניה אליה רק בנביאים.</p>
<p>שתיאתא שמה תשמח רעים האהובים אתר דרעותא וחדוה ואחוה אשתכח עמודא דכל עלמא דאקרי צדיק וצדיק וצדק רעים ואהובים אינון דלא אתעדון דא מן דא עד הכא שית ברכאן דכלה אתברכת מנייהו:</p>	<p>ברכה ששית, שמח תשמח רעים האהובים, מקום של רצון ושמחה ואחוה נמצאים העמוד של כל העולם שנקרא צדיק, וצדיק וצדק הם רעים ואהובים, שלא זזים זה מזה. עד כאן שש ברכות שכלה מתברכת מהן.</p>
<p>שביעאה איהו מקיים כלא ומהאי שביעאה מתברכאן כלא ודאי כללא דעשר אמירן בגין דדא כליל עילא ותתא ועל דא כליל בהאי עשר זיני ודוחדוה ששון שמחה התן²⁰⁷⁰ וכלה אהבה אחוה גילה ורנהו דיצה וחדוהו שלום וריעות למהו כלה שלימו דכלא:</p>	<p>[הברכה] השביעית מקיימת הכל, ומהשביעית הזו הכל מתברכים ודאי. כלל של עשר אמירות, משום שזו כוללת מעלה ומטה, ולכן כלולים בזו עשרה מיני שמחה, ששון שמחה חתן וכלה אהבה אחוה גילה רנה דיצה חדוה שלום וריעות, להיות הכלה שלמות הכל.</p>
<p>זכאין אינון ישראל דאינון זכו לתתא כגוונא דלעילא עלייהו כתיב (ש"ב ז כג) ומי כעמך וכישראל גוי אחד בארץ חדו כלהו כל ההוא יומא במלין דאורייתא וכל בני מתא עבדו ליה רישא עלייהו ליומא אחרא קמו רבי יוסי ורבי חייא וברכו לון ואזלו לארחהיהו:</p>	<p>אשריהם ישראל שהם זכו למטה כדוגמא שלמעלה, עליהם נאמר "ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ". שמחו כולם, כל אותו היום בדברי תורה. וכל בני העיר עשו אותו ראש עליהם. ליום אחר קמו רבי יוסי ורבי חייא וברכו אותם והלכו לדרכם.</p>
<p>כד מטו לגביה דרבי שמעון זקף עיניו וחמא לון אמר לון מסתכל הוינא בכו יומא דא וחמינא לכו תרין יומין וחד ליליא דהויתון לגבי משכנא דההוא נער מטטרו"ן וההוא נער הוה אוליף לכו רזין עלאין בחדוה דאורייתא זכאה חולקבון בני:</p>	<p>כשהגיעו לרבי שמעון, הרים עיניו וראה אותם. אמר מסתכל הייתי בכם היום הזה, וראיתי אתכם שני ימים ולילה, שהייתם במשכנו של אותו נער מטטרו"ן, ואותו נער היה מלמד אתכם סודות עליונים בשמחת התורה, אשרי חלקכם בני.</p>
<p>סדרו מלין כלהו קמיה וסחו ליה עובדא אמר לון זכאין ואתון (אתין) וזכאה חולקי דהא אדכרנא יומא חד דהוה אזיל עמי בארשא רב ספרא אבוי ובריכית ליה כד אתפרש מני דיהא ליה בר אריא באורייתא ולא בריכית ליה דאיהו יזכי ביה זכאה חולקיבון בני עלייכו כתיב (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי יהו"ה:</p>	<p>סדרו כולם את הדברים לפניו וסחו לו את המעשה. אמר להם אשריכם ואשרי חלקי, שהריני נזכר יום אחד שהיה הולך עמי בדרך רב ספרא אביו, וברכתי אותו כאשר נפרד ממני, שיהיה לו בן אריה בתורה, ולא ברכתי אותו שהוא יזכה בו. אשרי חלקכם בני, עליכם נאמר "וכל בניך למודי ה'".</p>
<p>דבר אחר וכל בניך למודי יהו"ה וכי כל בני דאינון דישראל כלהו אוליף לון קודשא בריך הוא אורייתא אין דהא בשעתא דאינון ינוקי לעאן באורייתא שכינתא אתיא ויהיב לון חילא ותקפא למלעי באורייתא דאלמלא סיועא דקודשא בריך הוא לא יכלין אינון ינוקי למסבל:</p>	<p>דבר אחר "וכל בניך למודי ה'", וכי כל הבנים שהם של ישראל, את כולם מלמד הקדוש ברוך הוא תורה. כן, שהרי בשעה שאותם תינוקות לומדים תורה, השכינה באה ונותנת להם כח וחוזק לעסוק בתורה שאלמלא סיועו של הקדוש ברוך הוא, אין אותם התינוקות יכולים לסבול.</p>

²⁰⁷⁰ (ס"א וכלה גילה דיצה אהבה ואחוה שלום) נוסף בדפ"ו.

<p>רבי שמעון הוה שכיח יומא חד גבי פתחא דלוד ורבי חייא בהדיה פגע ביה חד ינוקא אמר רבי שמעון ודאי דקודשא בריך הוא אתרעי [נ"א אתער] בעלמא השתא ליומין זעירין גלגולא רבא למלכי ארעא אלין באלין</p>	<p>רבי שמעון היה מצוי יום אחד ליד הפתח של לוד ורבי חייא עמו. פגש בו תינוק אחד. אמר רבי שמעון ודאי, שהקדוש ברוך הוא מתרצה (יעורר) בעולם עכשיו. לימים מעטים גלגול גדול למלכי הארץ אלה באלה</p>
<p>קע/א ודאי בעוד דאינון מקטרגין אלין על אלין ישראל יהון גו רווחא:</p>	<p>ודאי שבעוד שהם מציקים אלה לאלה, ישראל יהיו בתוך רווחה.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא והא ביומא דא שארי אתערותא דא דהא בהאי יומא דמין סגיאין אושדין בעלמא אמר ליה רבי חייא מנא ליה להאי ינוקא אמר רבי שמעון לזמנין נבואה נפיל בפום ינוקן ומתנבאי יתיר מחד נביאה:</p>	<p>אמר אותו תינוק, והרי ביום זה התחילה התעוררות זו, שהרי ביום זה דמים רבים נשפכים בעולם. אמר לו רבי חייא, מנין לו לזה התינוק. אמר רבי שמעון לפעמים נבואה נופלת בפי התינוקות, ומתנבאים יותר מאחד הנביאים.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא [וכי] תוהא איהו בינוקי למחוי לון נבואה והא(י) קרא שלים איהו מנלן דכתיב (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי יהוה²⁰⁷¹ אינון ודאי למודי יהוה ונבואה מנהון נפקא מה דלית הכי לכל עלמא אלא לישראל בלחודוי דכתיב בהו וכל בניך למודי יהוה ובגיני כך מנהון נפקא נבואה אתא רבי שמעון ונשקיה אמר מיומאי לא שמענא דא בר השתא:</p>	<p>אמר אותו התינוק. וכי תמיהה היא שתהיה לתינוקות נבואה, והרי הוא פסוק שלם. מנין לנו, שנאמר "וכל בניך למודי ה'", הם ודאי למודי ה', ונבואה יוצאת מהם. מה שאין כן לכל העולם. אלא לישראל לבדם, שנאמר בהם "וכל בניך למודי ה'". ולכן יוצאת מהם נבואה. בא רבי שמעון ונשקו, אמר מימי לא שמעתי את זה רק עכשיו.</p>
<p>[דא] פקודא דקודשא בריך הוא למשה ועשית את הקרשים²⁰⁷² למשכן עצי שטים עומדים כלא כגוונא עלאה²⁰⁷³ ס"א²⁰⁷⁴ ל"ג פתח רבי יצחק וכתוב (רבי יצחק פתח) (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו' עובדא דמשכנא באינון קרשים כגוונא דאינון שרפים²⁰⁷⁵ בהאי אתר²⁰⁷⁶ אלין עומדים ואלין עומדים:</p>	<p>זו מצות הקדוש ברוך הוא למשה "ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים" הכל כדוגמא העליונה. פתח רבי יצחק "שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו'". מעשה המשכן באותם קרשים, כמו אותם השרפים במקום זה, אלה עומדים ואלה עומדים.</p>

²⁰⁷¹ הם ב' נביאי קשוט שהם נר"ה ולא שיהיו ממש למעלה שהרי אפילו נער הוא במט"ט, כל שכן כבר שית כבר שבע אלא מפני שהם מוכנים מפני טהרתם, ועוד שבחירתם קלה להתהפך, ואין נבואה שורה אלא בביטול הבחירה, כדי שאותו רוח נבואה תדבר דבריו, ולזה השוטים ג"כ הם מוכנים אמנם הגדול המיושב בשכלו הבחירה בו, ואין רוח נבואה שוה בו מפני חוזק כח הבחירה, שאינו מדבר אלא מה ששכלו מחייבו, ויש עתה ג' בחינות, הא', שוטים, והם מתנבאים מבחוץ בהגיע הנבואה אל המדרגות התחתונים כדפי'. הב', תינוקות והם מצד הטהרה, מה שהם כרובים תחתונות משפיעים מאותם לימודי ה'. הג', נביאים ממש, והם שואבים מהמדרגות האלו, ויש עוד מדרגות ואינם עיקרם כאן (אור יקר).

²⁰⁷² דעומדים כעין דוגמא עליונה לא היה אפשר אלא על ידי משה, וזהו שאמר עומדים כגוונא עילא, וזה על ידי משה שישאב להם כח חיותם העליון (אור יקר), פירוש שמצווה הקדוש ברוך הוא למשה על הקרשים שהם דוגמת השרפים של מעלה וז"ש כולא כגוונא עילאה. כגוונא דאינון שרפים בהאי אתר ר"ל כאלו עשינו שרפים בהאי אחר שהוא במשכן (מ"מ).

²⁰⁷³ "כלא כגוונא עלאה" מוסגר בדפ"ק.

²⁰⁷⁴ ד"א (דפ"ו).

²⁰⁷⁵ לפי מסקנתו לאו דווקא שרפים אלא כל הכחות כולם הם עומדים, וכולם רמזם בקרשים (אור

יקר).

²⁰⁷⁶ "בהאי אתר" מוסגר בדפ"ק.

<p>ואי תימא והא כל חיילי שמיא אינון עומדים כלהו כמה דאת אמר (זכריה ג ז) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה וכתוב (מ"א כב יט) וכל צבא השמים עומדים עליו וגו' דהא כלהו משריין עלאין לית להו קפיצין וכלהו קיימי בקימה אלא ודאי כלהו קיימין²⁰⁷⁷ ולזמנין אלין אקרין שרפים²⁰⁷⁸ ולזמנין סלקין בשמא אחרא²⁰⁷⁹ אבל אלין כלהו בחד שמא (בלהו) קיימי:</p>	<p>ואם תאמר, והרי כל חיילות השמים כולם עומדים, כמו שנאמר "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה", ונאמר "וכל צבא השמים עומדים עליו וגו'", שהרי כל המחנות העליונים, אין להם כרעים, וכולם עומדים בקימה. אלא ודאי כולם עומדים, ולפעמים אלה נקראים שרפים, ולפעמים עולים בשם אחר, אבל אלה כולם עומדים בשם אחד.</p>
<p>והאי קרא אוקמוה ונ"א רבי יצחק פתחו (כד"א וכל צבא השמים עומדים עליו וגו') כתיב (תהלים כג א) מזמור לדוד יהו"ה רעי²⁰⁸⁰ לא אחסר הא²⁰⁸¹ אתמר מה בין מזמור לדוד ובין לדוד מזמור והכא שכינתא קדמא ואתיא ושראת עליה בקדמיתא יהו"ה רעי וכי אמאי שכינתא קדמא הכא והא דוד אצטריך לאקדמא וס"א לאתעראו איהו בקדמיתא הואיל ובעי מזוניה מעם קודשא בריך הוא:</p>	<p>ופסוק זה פרשוהו (רבי יצחק פתח) נאמר "מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר". הרי נתבאר, מה בין מזמור לדוד ובין לדוד מזמור. וכאן שכינה קדמה ובאה ושרתה עליו בראשונה. "ה' רעי", וכי למה שכינה קדמה לכאן, והרי דוד צריך להקדים (לעורר) בראשונה, הואיל ומבקש מזונו מעם הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>אלא ודאי שכינתא קדמא ואתיא ושראת עליה ואתערות ליה לשבחא למלכא שבהא דא ולמבעי מזוני מקמי מלכא (בקדמיתא) דהא הכי אצטריך על מלה דמזונא דבעיא איהי²⁰⁸² ורעותא דילה דכל בני עלמא יבעין מזוני בגין דכד קודשא בריך הוא בעי לנחתא מזוני (לתתא) לעלמא²⁰⁸³ איהי ונטלאו (אקדימת) בקדמיתא ועלה נחתי מזוני לעלמין²⁰⁸⁴ כלהו ובניני כך איהי אקדימת למלה דא דמזוני ושראת עליה דדוד:</p>	<p>אלא ודאי שכינה קדמה ובאה ושרתה עליו, והעירה אותו לשבח למלך את השבח הזה, ולבקש מזונות מלפני המלך. שהרי כך צריך על דבר של מזון, שהיא רוצה, והרצון שלה, שכל בני העולם יבקשו מזונות, משום שכאשר הקדוש ברוך הוא רוצה להוריד מזונות לעולם, היא נוטלת בראשונה, ועליה יורדים מזונות לכל העולמות. ולכן היא הקדימה לדבר זה של מזונות, ושרתה על דוד.</p>

²⁰⁷⁷ ולא כדקא סלקא דעתך דשרפים עומדים שמים, אלא שמים שרפים לבד, ואי קשיא לך נחשים שרפים הם חצונים לא קשה מידי (אור יקר)

²⁰⁷⁸ ונכללו כל חיילי מעלה בשם שרפים, ולפעמים יוכלו בשם אחר, והכל כלל המרכבה, ולא שיקראו הם שרפים עומדים אלא שרפים סתם ופעולתם עומדים, וכן שאר החיילים נקראים עומדים (אור יקר).

²⁰⁷⁹ ויש להם דרך אחרת ליבדל מהנחשים (אור יקר). פי' קס"ד תחלה ששרפים הם מין א' של מלאכים הנק' שרפים ולכך הקשה וכי אותו המין דשרפים הם שעומדים והלא כל חיילי דשמיא אינון עומדים ותיירץ דשרפים אינו מין של מלאכים לבדו אלא כל מלאך ומלאך נק' שרף וכשעושה שום פעולה שעליה ראוי להקרא שרפים נק' שרפים ולפעמים נק' בשם אחר (מ"מ).

²⁰⁸⁰ פירוש ה' שהוא זעיר הוא רועה אותי כי המלכות אין בידה כלום כדמסיק (מ"מ).

²⁰⁸¹ נ ע"א (הערת הזהר).

²⁰⁸² הענין כשהדבר מתבקש ממנה ממש, אז אין ריוח באותה בקשה, ואינה רוצה שישאלו, אמנם שאר בקשות שהם מהספירות העליונות, כל תאוותה על התפילה ובקשה כזו, מטעם שאי אפשר שיכנס תפלה זו למעלה אם לא בייחודה, ואי אפשר שינתן בקשת האדם אלא בשפע דרך בה, ולזה הכל ייחודה, ומטעם זה מזוני שהם למעלה (אור יקר).

²⁰⁸³ לפרנסו לזונו, והכל דרך בה, ולכך נחתא איהו בקדמיתא לקבלא (אור יקר).

²⁰⁸⁴ דרך אצילות בריאה יצירה עשיה, שאור שכינה מתפשטת, ובתוך אור שכינה אור תפארת להתלבש בה לפרנס התחתונים באור שפעו, והיינו הייחוד למזון (אור יקר).

<p>יהו"ה רעי יהו"ה רעי דילי כהאי רעיא דמדבר עאנא דיליה באתר דדשאין ועשבין דלא מחסר ביה כל מדעם אוף הכי קודשא בריך הוא איהו רעיא דילי למיזן לי בכל מה דאנא אצטריך דבר אחר יהו"ה רעי תנינן דקשין מזונותיו דבר נש קמיה קודשא בריך הוא כקריעת ים סוף הכא תרינ גווינן אינון ותררוייהו בארחה קשוט:</p>	<p>"ה' רעי", ה' הרועה שלי, כרועה הזה שמנהיג צאנו במקום של דשאים ועשבים שלא חסרו דבר. כמו כן כאן הקדוש ברוך הוא, הוא הרועה שלי, לזון אותי בכל מה שאני צריך. דבר אחר "ה' רעי", שנינו שקשים מזונות של אדם לפני הקדוש ברוך הוא כמו קריעת ים סוף, כאן הם שני צורות ושניהם בדרך אמת.</p>
<p>חד בגין דקודשא בריך הוא כל עובדוי בדינא²⁰⁸⁵ וקשוט ועל דינא²⁰⁸⁶ וקשוט²⁰⁸⁷ אתקיים כל עלמא²⁰⁸⁸ ובכל יומא ויומא ובכל זמנא וזמנא דן כל עלמא בדינא לצדיקי ולרשיעי ולכל בני עלמא כמה דאת אמר (שם יא ז) כי צדיק יהו"ה²⁰⁸⁹ צדקות²⁰⁹⁰ אהב²⁰⁹¹ וכד איהו דן בני נשא וחמי בני נשא כמה חייבין וכמה חטאין²⁰⁹² קמיה כדין קשה בעיננו למיהב לון מזונא בכל זמנא בגין דאית ליה למיזן²⁰⁹³ חייביא ולאינון דחטאין:</p>	<p>אחד, בשביל שכל מעשיו של הקדוש ברוך הוא בדין ואמת, ועל הדין והאמת מתקיים כל העולם. ובכל יום ויום ובכל זמן וזמן, דן את כל העולם בדין, את הצדיקים ואת הרשעים ואת כל בני העולם, כמו שנאמר "כי צדיק ה' צדקות אהב". וכשהוא דן בני אדם ורואה בני אדם, כמה רשעים וכמה חטאים לפניו, אז קשה בעיניו לתת להם מזון בכל זמן, כי יש לו לזון את הרשעים ואת אותם שחוטאים.</p>
<p>ואיהו עביד עמהון לגו משורת הדין²⁰⁹⁴ וזן ומפרנס לון כפום חסד עלאה דאתמשך²⁰⁹⁵ ואתנגיד²⁰⁹⁶ על כל [עמיין²⁰⁹⁷] (בני עלמא) וביה איהו זן ומפרנס לכלא לצדיקי ולחסידי ולרשיעין ולכל אינון בני עלמא ולכל חיון ובעירי הקלא ועופי שמיא מקרני ראמים עד ביצי כלמי ולא אשתאר בעלמא דאיהו לא זן ומפרנס לכלא אף על גב דקשה קמיה ולפום עובדין (בפום עובדוי) דבני עלמא כקריעת ים סוף:</p>	<p>והוא עושה עמהם לפני משורת הדין, וזן ומפרנס אותה כפי החסד העליון שנמשך ונשפע על כל העמים, ובו הוא זן ומפרנס את הכל, את הצדיקים ואת החסידים ואת הרשעים ואת כל אותם בני העולם ואת כל החיות ובהמות השדה ועופות השמים, מקרני ראמים ועד ביצי כנים, ולא נשאר בעולם מי שאינו זן ומפרנס את הכל. אף על גב שקשה לפניו, לפי מעשי בני העולם כקריעת ים סוף.</p>

²⁰⁸⁵ שכל הנעשה במעשה בראשית יצרם בדין, וכל מה שהוא עושה מהדברים המתחדשי' בעולם כולם בדין, מפני שהדין גמר המדות וחתימתן, והרחמים ראש לכל האצילות, וכאשר הרחמים יעוררו אי זה ענין, יעבור דרך הדין וידונו אותו אם ראוי אם לאו (אור יקר).

²⁰⁸⁶ מלכות, דינא דמלכותא דינא (אור יקר).

²⁰⁸⁷ ת"ת (אור יקר).

²⁰⁸⁸ וכאשר התפארת מרחם המלכות דנה אם ראוי אם לאו, ואם היה הדין פעם בשנה או פעם בחדש ידחה פעם, אבל "בכל יומא" וכו', ואי אפשר לדחות הדין בכל רגע וכל שעה, שאם פעם אחת ידחה אין ראוי לדחותו שנית, והם שלושה בחינות צדיקים בנוניים ורשעים, והם כל בני עלמא שרוב העולם בבנוני (אור יקר).

²⁰⁸⁹ תפארת ויסוד בעל רחמים (אור יקר)

²⁰⁹⁰ צדק עליון בינה, וצדק תחתון מלכות (אור יקר)

²⁰⁹¹ בדינם, וקשים מזונותיו אהדר אפילו לצדיקים גמורים (אור יקר)

²⁰⁹² פי' בני אדם שעושים במזיד או בשוגג (מ"מ).

²⁰⁹³ ואין להשפיע לאחד, כיון שנפתח המקור נפתח לכל (אור יקר).

²⁰⁹⁴ למעלה מהגבורה הנשרשת בבניה דהיינו חסד שבבניה, שמשם ולמעלה אין דין כלל (אור יקר)

²⁰⁹⁵ קסח ע"ב (הערת הזהר).

²⁰⁹⁶ מבינה (אור יקר)

²⁰⁹⁷ עלמין - בסוד אצילות בריאה יצירה עשיה (אור יקר). עמיין ובני (דפ"ו).

<p>וכי קריעת ים סוף קשה קמיה והכתיב (נחום א ד) (ה)גוער בים ויבשהו (עמוס ה ח) הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ והא כיון דסליק</p>	<p>וכי קריעת ים סוף קשה לפניו, והרי נאמר "גוער בים ויבשהו", "הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ", והרי כיון שעלה</p>
<p>קע/ב</p>	
<p>רעותא קמיה כלא קמיה [כאין הוא השיב] ואת אמרת דקריעת ים סוף קשה קמיה:</p>	<p>רצון לפניו, הכל לפניו, כאין הוא חשוב, ואתה אמרת שקריעת ים סוף קשה לפניו.</p>
<p>אלא בזמנא דישראל אעברו לגבי ימא ובעא קודשא בריך הוא למקרע לון ימא דסוף אתא רהב ההוא ממנא דעל מצרים ובעא דינא מקמי קודשא בריך הוא אמר קמיה מאריה דעלמא אמאי את בעי למעבד דינא על מצרים ולמקרע ימא לישראל הא כלהו חייבין קמך וכל ארחד בדינא וקשוט אלין פלחי כו"ם²⁰⁹⁸ ואלין פלחי כו"ם אלין בגלוי עריות²⁰⁹⁹ ואלין בגלוי עריות אלין אושדי דמין ואלין אושדי דמין:</p>	<p>אלא בזמן שישראל עברו לים, ורצה הקדוש ברוך הוא לקרוע להם את ים סוף, בא רהב אותו הממונה על מצרים, ובקש דין מלפני הקדוש ברוך הוא. אמר לפניו, רבונו של העולם, למה אתה רוצה לעשות דין על מצרים ולקרוע את הים לישראל, הרי כולם רשעים לפניך. וכל דרכך בדין ואמת, אלה עובדי כוכבים ומזלות ואלה עובדי כוכבים ומזלות, אלו בגלוי עריות ואלו בגלוי עריות, אלו שופכי דמים ואלו שופכי דמים.</p>
<p>בההיא שעתא והוה קשה קמיה ולמעברו על ארה דינא והא ישראל הו נטלי על ימא דכתיב (שמות יד טו) ויאמר יהו"ה אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו והוה קשה קמיה למעבר על דינא ולמקרע לון ימא דסוף ואלמלא דאשגח קודשא בריך הוא בזכות אברהם דאקדים בצפרא למעבד פקודא דמאריה ורעותא דיליה כדכתיב (בראשית כב ג) וישכם אברהם בבקר כלהו אתאבידו בימא בנין דבכל ההוא ליליא בדינא הוה קודשא בריך הוא עליהו דישראל:</p>	<p>באותה שעה, היה קשה לפניו לעבור על דרך הדין. והרי ישראל היו נוסעים על הים, שנאמר "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו". והיה קשה לפניו לעבור על הדין ולקרוע להם את ים סוף, ואלמלא שהשגיח הקדוש ברוך הוא בזכות אברהם, שהקדים בבוקר לעשות מצות רבונו ורצונו, כנאמר "וישכם אברהם בבוקר", כולם היו אובדים בים, משום שבכל אותו הלילה, היה הקדוש ברוך הוא בדין על ישראל.</p>
<p>דתנינן מאי דכתיב (שמות יד כ) ולא קרב זה אל זה כל הלילה מלמד דאתו מלאכי עלאי לשבחא בההוא ליליא קמי קודשא בריך הוא אמר לון וכי וס"א בניו עובדי ידי טבעין בימא ואתון משבחן קמאי מיד ולא קרב זה אל זה כל הלילה מה כתיב (שם כד) ויהי באשמרת</p>	<p>ששנינו, מה שנאמר "ולא קרב זה אל זה כל הלילה", מלמד שבאו מלאכים עליונים לשבח באותו לילה לפני הקדוש ברוך הוא, ואמר להם, וכי (בני) מעשי ידי טובעים בים ואתם משבחים לפני, מיד "ולא קרב זה אל זה כל הלילה". מה נאמר "ויהי באשמורת הבוקר", השגיח הקדוש ברוך הוא בזכות אברהם שהקדים בבוקר לעשות רצון רבונו,</p>

²⁰⁹⁸ יציאת ישראל ממצרים וכל הנסים שנעשה במצרים ובים ובמדבר, הנה היה הכל בגילוי אור דעתיקא קדישא שהוא א"א, וכמ"ש הרב בפע"ח (בשער חג המצות פ"ו) בכוונת הגדה, ואלו לא הוציא הקב"ה, שהוא א"א וכו', וכן בקריעת ים סוף, הרי אמרו בזוה"ק (בשלח נב ע"ב) ביה שעתא אתגלי עתיקא קדישא כו' ע"ש, וכן בספד"צ (סוף פרק ד לב ע"ב) ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי כו' במזלא תלי כו' ע"ש וכו', והיה כ"ז שלא באתערותא דלתתא כלל, כי לא היו אז ישראל כדאי לזה, וכמ"ש (יחזקאל טז ז) ואת עירום ועריה, הללו עובדי עבר"ז והללו כו' וכמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קע ע"ב), אלא שהיה כ"ז רק מסוד ברית אבות, וכמ"ש (שמות ו ה) ואזכור את בריתי (דע"ה ח"ב קלד ע"ד).

²⁰⁹⁹ כתב הרמ"ק ז"ל באשגרות לישנא נקט ליה דהא כתיב גן נעול ואחת היתה ופרסמה הכתוב. א"נ י"ל דבגויה לא חטאו אבל שאר עריות חטאו בהם. וכמז"ל בוכה למשפחותיו שהיה קשה להם לפרוש מהעריות עכ"ל. ובמסכת יומא פרק יו"ה תירץ הש"ס גן נעול היינו באשת איש ובוכה למשפחותי ובפנוייה (מ"מ).

<p>הבקר אשנה קודשא בריך הוא בזכותא דאברהם דאקדים בצפרא למעבד רעותיה דמאריה כדכתיב (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר כדין אהדר ימא וערקו מיין קמייהו דישראל דכתיב (שמות יד כז) וישב הים²¹⁰⁰ לפנות בקר לאיתנו ותנינן לאיתנו לתנאו לההוא תנאי ודהתנהו (דהתנא) עמיה קודשא בריך הוא כד ברא עלמא לאיתנו כתיב הכא לאיתנו וכתיב התם (תהלים פט א) משכיל לאיתן האזרחי ועל דא לפנות בקר בההוא זמנא דאקדים אברהם למעבד רעותא דמאריה כדין אתקרע ימא הכא ויהם את מחנה מצרים²¹⁰¹ ועל דא קשה הוה קמיה (ב) קריעת ים סוף:</p>	<p>כנאמר "וישכם אברהם בבוקר", אז חזר הים וברחו המים מלפני ישראל, שנאמר "וישב הים לפנות בוקר לאיתנו", ושנינו לאיתנו, לתנאו, לאותו תנאי שהתנה עמו הקדוש ברוך הוא כשברא את העולם. "לאיתנו", נאמר כאן "לאיתנו", ונאמר שם "משכיל לאיתן האזרחי", ועל זה "לפנות בוקר", באותו זמן שהקדים אברהם לעשות רצון רבונו, אז נקרע הים. כאן [נאמר] "ויהם את מחנה מצרים", ולכן קשה היה לפניו קריעת ים סוף.</p>
<p>כגוונא דא קשיין זווגין קמי קודשא בריך הוא כקריעת ים סוף מה קריעת ים סוף קמיל לאלין בהאי סטרא ומקיים לאלין בהאי סטרא אופ הכי בזווגין כתיב (שם סח ז) מוציא אסירים בכושרות ותנינן בכי ושירות מיית האי ויהיב אתתיה להאי ולזמנין לחייבא מזדמנא²¹⁰² (דא איהו חייבא ואזדמנת) ליה אתתא מעליא מעליא (ולאו איהו בדינא) אבל רזין סתימיין²¹⁰³ אינון בכלא וכלא הוא בדינא ומה דאתערו²¹⁰⁴ חברייא ובהא ודאי הכי הוא:</p>	<p>כמו כן קשים הזווגים לפני הקדוש ברוך הוא כקריעת ים סוף, מה קריעת ים סוף הרג את אלה בצד הזה וקיים את אלה בצד ההוא, אף כאן בזווגים, נאמר "מוציא אסירים בכושרות", ושנינו בכי ושירות, ממית את זה ונותן את אשתו לזה. ולפעמים לרשע מזדמנת אשה מעולה, אבל סודות נסתרים הם בכל, והכל הוא בדין. ומה שהעירו החברים בזה, ודאי כך הוא.</p>

²¹⁰⁰ פי' וישב הים היינו ששב לאחוריו וערק מפני ישראל ושיעור הכתוב למה וישב הים וערק ונקרע בשביל לאיתנו שהוא התנאי ובשביל אברהם הנק' איתן. ובה תורץ קושית המפרשים הראב"ח והר"ש יפה שהקשו למה לא כתב לאיתנו בקריעה אלא בישב הים דהיינו ששב על המצריים ותירצו לפי דרכם ולדברי הזוהר הכא ל"ק מידי ה"ג כדין אתקרע ימא וע"ד קשה הוה קמיה קריעת ים סוף (מ"מ).

²¹⁰¹ "הכא ויהם את מחנה מצרים" מוסגר בדפ"ק.

²¹⁰² וראוי למות ולא לקחה אלא שנזדמנת לו וזהו שאמר "ואזדמנת ליה", ואם תאמר וכי דרך מקרה הוא הזמנה זו, לזה אמר "ולאו איהו בדינא" ולזה אמר "אזדמנת" שאם היה בדין היו מזמנים ממש (אור יקר).

²¹⁰³ יש היאך נוטלה ולמה נוטלה כיון שנדחה אחר כך בעונו (אור יקר).

²¹⁰⁴ הענין שיש לקב"ה או לכך וכך והיינו ממש אליו, אמנם יש לפני או מלפני, היינו מה שהוא לפנינו למטה ממנו, מלפני רוצה לומר ממה שהוא קודם לו, והטעם שמ' מהפך המלה ומורה על בחינה קודמת, ולזה יאמר קשין מזונותיו של אדם לפני הקב"ה ודאי, דהיינו במלכות הם קשים מפני שאין המזונות מצדה, אלא המזונות מלמעלה, וכן הזווגין הם קשים לפני, בשכינה עצמה הם קשין והטעם כי גזרת אלו העניינים מלמעלה בסוד ההנהגה העליונה שבתפארת ואינו במלכות, לכך קשין, והיינו כקריעת ים סוף, שענין ים סוף לא היה קשה אלא בבית דין תחתון, אבל בבית דין עליון ששם אברהם איש החסד עומד, הנס קל לעשותו, והטבע אינו חזק אלא מצד המלכות, ולזה קשה לפניו להעביר הדין, ורוצה בקיומן של שרים והאומות שכולן צורך המדה הזאת, ולזה אמר מעשה ידי טובעים בים, ולכך קשה לזווג למדה זו כקריעת ים סוף, והטעם שאין הזווגין בה ממש אלא הם מלמעלה, והיא משמשת מה שגזור מלמעלה (אור יקר).

266

<p>ומה דאתערן לפני²¹⁰⁵ ולא מלפני²¹⁰⁶ לפני ההוא דקאים לפני קמיה דקודשא בריך הוא²¹⁰⁷ ושמש קמיה ועל דא לא אמרו דקשין זווגין לקודשא בריך הוא [וכן] קשין מזונותיו של אדם לקודשא בריך הוא אלא לפני ולהאי קשיין כל הני דהא לאו ברשותיה קיימי אף על גב דאיהו עביד (אבל אף על גב דאיהו עביד) ברשותא אחרא עביד:</p>	<p>ומה שהעירו "לפני", ולא "מלפני". לפני אותו שעומד לפני, לפניו של הקדוש ברוך הוא, ושמש לפניו, ועל כך לא אמרו שקשים הזווגים לקדוש ברוך הוא, וכן קשים מזונותיו של אדם לקדוש ברוך הוא, אלא "לפני". ולזה קשים כל אלה, שהרי לא ברשותם הם עומדים, אף על גב שהוא עושה (אבל אף על גב שהוא עושה) ברשות אחרת הוא עושה.</p>
<p>כתיב (ויקרא כב ג) ונכרתה הנפש ההיא מלפני מאי מלפני אלא דא עלמא דאתי ההוא דכל חיין קיימין תמן.:</p>	<p>נאמר "ונכרתה הנפש ההיא מלפני", מה זה "מלפני" אלא זה העולם הבא ההוא, שכל החיים עומדים שם.</p>
<p>דבר אחר דא [צנורא] [צנורא] עלאה נהר דלא פסקין²¹⁰⁸ מימיו לעלמין וכלא חד ודא איהו דנטיל כל עדונין דעלמא דאתי ומאינון עדונין עלאין דתשתצי²¹⁰⁹ [האי נפש מאתר דההוא נעם יהו"ה תמן²¹¹⁰ ודא איהו מלפני²¹¹¹].:</p>	<p>דבר אחר, זה צנור עליון, נהר שאין מימיו פוסקים לעולמים, והכל אחד. וזהו שנטול את כל העדונים של העולם הבא, ומאותם עדונים עליונים תתכלה (הנפש הזו), ממקום ששם אותו נעם ה', וזהו מלפני</p>
<p>ואי תימא אי הכי הא כתיב (יונה א ג) ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני יהו"ה כי ידעו האנשים כי מלפני יהו"ה הוא בורח ותנינן מאי טעמא אזל יונה וברח וכי מאן ייכול למברח מקמיה קודשא בריך הוא אלא הוה אזיל וברח לנפקא מארעא קדישא דהא שכינתא לא שריא לבר מארעא דישאל ובגין דלא תשרי עלוי שכינתא הוה ברח מארעא קדישא דהא שכינתא איהי שריא תמן כמה דאת אמר (תהלים קכח ג) אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך גפן פוריה [דא שכינתא²¹¹² מה שכינתא הוה סתימא לגו בבית קדש הקדשים]</p>	<p>ואם תאמר, אם כך, הרי נאמר "ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני ה'". כי ידעו האנשים כי מלפני ה' הוא ברח". ושנינו, למה הלך יונה וברח, וכי מי יכול לברוח מלפני הקדוש ברוך הוא. אלא היה הולך ובורח לצאת מהארץ הקדושה, שהרי השכינה אינה שורה מחוץ לארץ ישראל, ומשום שלא תשרה עליו השכינה, היה בורח מארץ הקדש, שהרי השכינה שורה שם, כמו שנאמר "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך". "גפן פוריה" זו שכינה. מה שכינה היתה נסתרת בתוך בית קדשי הקדשים,</p>
<p>קעא/א</p>	

²¹⁰⁵ מלכות (רח"ו). לעיל קסה ע"א (לש"ו). מ"ש הקב"ה כך עלה במחשבה לפני, שהוא א"ק, אשר
הוא לפני האצילות, ומקודם אליו, ועלה שם מלמטה למעלה כנז'. וע' זוה"ק (ח"ב ק"ע ע"ב). ומשום
שהם ממחשבה סתימא דא"ק הנעלם גם מאצילות, הלוא לא נופל שם הדיבור וההתבוננות כלל,
וזהו שאמר לו שתוק כך עלה כו' (דע"ה ח"א א ע"ד).

²¹⁰⁶ בינה (רח"ו). קנג ע"ב (הערת הזהר).

²¹⁰⁷ פי' ה' הוא זעיר, לפני ה', היא מלכות. מלפני ה', היא הבינה. ואע"פי דלעיל דף קס"ח כתב
הזהר מלפניו לא כתיב אלא לפניו היא אימא ומלפניו הוא אבא. אינה קושייא דהתם מדבר על
הבינה כדכתיב סולו לרוכב בערבות שהיא הבינה ולכך מלפניו הוא אבא. אבל הכא מדבר במ"ש לפני
ה' ולכך לפני היא מלכות ומלפני היא בינה שהיא למעלה מזעיר (מ"מ).

²¹⁰⁸ יסוד דז"א (רח"ו).

²¹⁰⁹ תשתצי (דפ"ק).

²¹¹⁰ כי החסדים שריין בפום אמה (רח"ו)

²¹¹¹ ואע"ג דלעיל אמרנו מלפני היא בינה. ועכשו אנו אומרים על היסוד אינה קושיא שלכך הוסיף
הזהר ודא איהו דנטיל כל עדונין דעלמא דאתי וכו' דההוא נועם ה' תמן וכו' נמצא כאלו היא הבינה
(מ"מ).

²¹¹² גפן גימ' חק"ל (רח"ו).

<p>אוף הכי אתתא צניעאה לא נפקא מתרעא דביתה לבר ובגיני כך הוה ברח יונה לבר מארעא קדישא²¹¹³ והא הכא כתיב מלפני ולא כתיב לפני:</p>	<p>אף כך אשה צנועה לא יוצאת משער ביתה החוצה, ולכן היה בורח יונה מחוץ לארץ הקדושה, והרי כאן נאמר "מלפני" ולא נאמר "לפני".</p>
<p>אלא ודאי הכי הוא מלפני דהא רוח נבואה לא אתיא²¹¹⁴ מנו שכינתא אלא מלפני אינון תרין דרגין דנביאים²¹¹⁵ דקא שריין על שכינתא ומהווא אתר דחיל למחוי תמן בארעא קדישא ועל דא מלפני כי מלפני יהו"ה הוא בורה ולא לפני יהו"ה דהא הוה ידע דנבואה לא הוה אתי אלא מלפני:</p>	<p>אלא ודאי כך הוא "מלפני", שהרי רוח נבואה לא באה מתוך שכונה, אלא מלפני אותן שתי דרגות שהנביאים שורים על השכינה, ומאותו מקום פחד, להיות שם בארץ הקדושה, ועל זה "מלפני", כי מלפני ה' הוא ברוח, ולא לפני ה', שהרי היה יודע שנבואה לא היתה באה אלא מלפני.</p>
<p>ובגיני כך קשיין זווגין קשיין מזונותיו של אדם לפני הקדוש ברוך הוא ועל דא דוד מלכא תלי מזונותיו לעילא בנין דלעילא לא פסיק²¹¹⁶ לעלמין אבל הכא פסיק דהא לא תליין ביה מזונות לעילא אינון ועל דא כתיב (תהלים כג א) יהו"ה רעי לא אחסר לא יפסקון מזונות מני לעלמין²¹¹⁷ בגין דההוא נהר²¹¹⁸ דנגיד ונפיק מעדן לא פסיק לעלמין ובגין דא קדמא שכינתא²¹¹⁹ על דא:</p>	<p>ולכן קשים זווגים קשים מזונותיו של אדם לפני הקדוש ברוך הוא, ולכן דוד המלך תלה מזונותיו למעלה, משום שלמעלה לא פוסק לעולמים. אבל כאן פוסק, שהרי לא תלויים בו, מזונות למעלה הם, ועל זה נאמר "ה' רעי לא אחסר". לא יפסקו מזונות ממני לעולמים, משום שאותו הנהר ששופע ויוצא מעדן לא פוסק לעולמים, ולכן קודמת שכינה על זה.</p>
<p>תא חזי בשעתא²¹²⁰ דהאי אתר מקבלא מזונא²¹²¹ מלעילא כלהו דמקדשי²¹²² למאריהון כלהו [מתעדנין ו]מתערין וסלקין</p>	<p>בא וראה, בשעה שאותו מקום מקבל מזונות מלמעלה, כל המקדשים את רבונם, כולם מתעדנים ומתעוררים ומעלים כנפים. כשבאה שכינה עם אותו מזון, כדי שלא יסתכלו בה.</p>

²¹¹³ מלכות ושכינה, ולא כתיב לפני, שהיה לו לומר בדרך שלא יאמר מלפני ה', אלא הנבואה (תאת) [תהיה] הראתם יונה שקם לברוח תרשישה לפני ה', או יאמר ויקם יונה לברוח תרשישה ויצא לפני ה' וכיוצא, שיורה כדאמרן, ולא השתא דקאמר מלפני ה' (אור יקר).

²¹¹⁴ עם היות שאי אפשר להמשיך הנבואה אלא על ידי השכינה, סוף סוף אינה יוצאה ממש מגו שכינתא, אלא היא מראה לנבואה, ועיקרה נובעת מתרי נביאי קשוט, ויונה ברח בענין שלא יבא לו הנבואה משם, ואי אפשר לברוח אלא במקום שלא תצא שם השכינה, שהיא כלי למעבר הנבואה, והבריחה עצמה אינה [אלא] מלפני ה' ממה שהיא קודמת לה דהיינו תרי נביאי (אור יקר).

²¹¹⁵ פי' והם בבינה בסוף ומבינה נביאים נמצא שמלפני ה' שפירשנו על נ"ה כאלו היא הבינה (מ"מ).

²¹¹⁶ לא מפני עון ולא מפני חסרון על ידי פגם עון, לכך תלה למעלה שיהיו המזונות נמשכים בלי תנאי כדי שלא יפסקו, ואם היו מהשכינה היו בתנאי על פי הדין כדפירשנו שהנהגה בה בדין (אור יקר).

²¹¹⁷ והיה לו לומר לא יחסר, אלא לא אחסר בשום מעשה רע בעולם כדפירשנו (אור יקר).

²¹¹⁸ אין לומר על היסוד שהרי כתיב ונהר יחרב ויבש, אלא על הבינה בצד החסד מהחכמה כדפירשנו לעיל, שעל ידי הנהר בינה נפיק מעדן חכמה, בבחינת חסד שבה, דהיינו לפני משורת הדין המזונות נשפעים כולל לכל המציאות בלי הקפדה כדפירשנו (אור יקר).

²¹¹⁹ להעשות כלי בית קיבול לברכות הנזכרות כדפירשנו לעיל (אור יקר).

²¹²⁰ מלכות (אור יקר).

²¹²¹ שנסתלקה ועולה למעלה עד בין אבא ואימא כדפי' ואח"כ היא יורדת למטה מליאה אור ושפע מזון לכל העולמות (אור יקר).

²¹²² שלש מחנות שהם יש להם רושת לקדש ואפשר היותם ג' בחינות בשרפים זו למעלה מזו, כדאמרין שרפים עומדים וכו' וקרא זה אל זה וכו' וחיות ואפנים אומרים ברוך כדאמרין בתפלה, וכן מוכח קראי, ישעיה ראה שרפים שמע קדוש, יחזקאל ראה חיות ואופנים ושמע ברוך, ואפשר שהחיות והאופנים בהיותם נכללים עם השרפים הם כולם אומרים קדוש, והיינו שכל המרכבה ראה ישעיה ונכללה בשרפים וכולם אמרו יחד קדושה, וג' מחנות דקאמר היינו שרפים חיות ואופנים (אור יקר).

<p>גדפיין²¹²³ כד אתיא שכינתא בההוא מזונא²¹²⁴ בגין דלא יסתכלון בה:</p>	
<p>ואינן תלת משריין בסליקו חד²¹²⁵ קראן ואמרי (ישעיה ו ג) קדוש²¹²⁶ קראן אלין למשרייתא תניינא וסלקין גדפיין אלין קדמאי ואלין תנייני ואמריין אלין תנייני קדוש קראן אלין ולמשרייתא (למשרייתא) תליתאה וסלקין גדפיין תלת משריין כחדא וכלהו אמרי קדוש יהו"ה צבאות מלא כל הארץ כבודו ועל דא כלהו משלבן דא בדא אלין עאלין לגו אלין ואלין עאלין לגו אלין משלבן דא בדא כמה דאת אמר משלבת אשה אל אחתה כן תעשה לכל קרשי המשכן:</p>	<p>ואותן שלש מחנות בעלייה. אחת, קוראים ואומרים קדוש. אלה קוראים למחנה שני, ומעלים כנפים אלה הראשונים ואלה השניים, ואומרים השניים הללו קדוש. אלה קוראים למחנה שלישי, ומעלים כנפים שלש המחנות כאחד, וכולם אומרים "קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו". ועל זה, כולם משולבים זה בזה, אלה נכנסים לתוך אלה, ואלה נכנסים לתוך אלה, משולבים זה בזה, כמו שנאמר "משולבות אשה אל אחותה, כן תעשה לכל קרשי המשכן".</p>
<p>קרשים קיימי תדיר בקיומיהו ולא מתכפפי כגוונא דאינן עומדים דלא מתכפפי דלית לון קפיצי וקיימי תדיר בלא ישיבה ועל דא כתיב בקרשים עומדים:</p>	<p>הקרשים עומדים תמיד בקיומם, ולא מתכופפים, כמו שהם עומדים שלא מתכופפים, שאין להם כרעים, ועומדים תמיד בלי ישיבה, ועל זה נאמר בקרשים עומדים.</p>
<p>מה כתיב (שמות כו יז) שתי ידות²¹²⁷ לקרש האחד אוף הכי בתרי גווני אינן כלילין כל חד וחד מגייהו ההוא דיליה ודחבריה וחבריה אוף הכי ביה ועל דא משלבן דא עם דא נדא נטיל דיליה ודחבריה ודא נטיל דיליה ודחבריה]:</p>	<p>מה נאמר "שתי ידות לקרש האחד", כמו כן כאן, בשני צורות הם כלולים כל אחד ואחד מהם, אותו שלו ושל חברו, וחברו כמו כן כאן, יש בו ועל זה משולבים זה עם זה (זה לוקח שלו ושל חברו וזה לוקח שלו ושל חברו).</p>
<p>כגוונא דא כתיב באורייתא (משלי ג יד) כי טוב סחרה מסחר כסף ומחרוץ תבואתה דא אוליף לדא ודא אוליף לדא אתעברו משלבן דא עם דא דא נטיל דיליה ודחבריה ודא נטיל דיליה ודחבריה ומשלבן דא ודא:</p>	<p>כדוגמה זה, נאמר בתורה "כי טוב סחורה מסחר כסף ומחרוץ תבואתה". זה מלמד לזה, וזה מלמד לזה. נעשו משולבים זה עם זה, זה נוטל שלו ושל חברו וזה נוטל שלו ושל חברו, ומשולבים זה בזה.</p>
<p>כתיב (תהלים כג ב) בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני נאות דשא אלין אינן מקורין עלאין²¹²⁸ דכל מזונא וספוקא אתיא</p>	<p>נאמר "בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני". "נאות דשא", אלה הם המקורות העליונים שכל המזון וההספקה באים מהם. הנאות הללו נקראים נאות יעקב, נאות דשא,</p>

²¹²³ היינו בב' יכסה פניו והענין שהכנפים הם לשון כנופא, מחנות משתלשלים מהם, והם מעלים מחנות אלו, ונעלמין ראשונים, ושריהם העלולים עולים אל העלות, והמסתתר העלה בתוך עלוליו והיינו בשתיים יכסה פניו ושתיים מורידים למטה לכסות העלולים הגרועים שלא יעלו עמהם, והיינו בב' יכסה רגליו, ובב' נעשה מרכבה להסתלק למעלה וז"ש הכא "מתערי וסלקין גדפיין" (אור יקר).
²¹²⁴ שהיא מאירה מאור השפע (אור יקר).

²¹²⁵ נראה שהם אומרים ראשונים קדוש לקבל כח השפע להכלל תחתונים במדרגת עליונים מהם, וליכנס במחיצתם, ואח"כ ב' כתות קדוש, לקבל שפע ואור להכלל למעלה בראשונה ואומרים קדוש, ואחר שכולם כלולות יחד אלו ואלו אומרים קדוש קדוש קדוש ה' צבאות להביא השפע מן השכינה, כל ג' מחנות יחד שהם קשורות ונכללות זה בזה וזה בזה, והיינו קשור פרקי המרכבה וכללותה יחד, כדרך שפי' בהיכלות, והנה כדי להכלל התחתונים בעליונים צריך שיהיה בחינת עליונים כלולה מן התחתונים ושם באותה בחי' יש להם מבא ליכנס אליהם ולהכלל בהם, וכן עליונים נאחזים ונכללים וז"ה "כולהו משלבן וכו'" (אור יקר).

²¹²⁶ הנה עשר כתות מלאכים הם נכללים בסוד הספירות ג"ר ג' אמצעיות ג' אחרונות (רח"ו). (א"ב) [א"כ] כוונת קק"ק בסוד חב"ד חג"ת נה"י וקרוב לזה כתב הרב קדוש חכמה קדוש ת"ת קדוש יסוד הרי ספירה אחת בכל קדוש א' מג"ר ואחת מג' אמצעיות ואחת מג' תחתונות (מ"מ).

²¹²⁷ פירוש לרמוז שכל א' יש בו שלו ושל חברו לכך הם שתי ידות לקרש (מ"מ).

²¹²⁸ פירוש נ"ה דזעיר (מ"מ).

<p>מנייהו נאות אלין אקרונ (איכה ב ב) נאות יעקב נאות דשא בגין דאית נאות לבר דאקרונ (יואל ב כב) נאות מדבר²¹²⁹ ועל דא בנאות דשא ואי תימא הא כתיב (בראשית א יא) תדשא הארץ דשא דהא איהו לתתא אלא דשא מאינן נאות²¹³⁰ אתיא דאתיליד ואצמח מנייהו²¹³¹ ועל דא בנאות דשא ירביצני:</p>	<p>משום שיש נאות בחוץ שנקראים נאות מדבר, ועל זה בנאות דשא. ואם תאמר, הרי נאמר "תדשא הארץ דשא", שהרי הוא למטה, אלא דשא מאותן נאות בא, שנולד וצומח מהם, ועל זה "בנאות דשא ירביצני".</p>
<p>על מי מנוחות [ינהלני] אלין מיין ודנייהא (דהנחה²¹³²) דקא נגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק מעדן ואינן מיין אקרונ מי מנוחות נפשי ישובב דא הוא נפש דוד ולא בעא דוד לאתקנא אלא לההוא דרגא דיליה כדקא יאות באלין ומיו מנוחות זמינין צדיקיא לנייהא לעלמא דאתי דכתיב (ישעיה נח יא) ונחך יהוה תמיד וגו':</p>	<p>"על מי מנוחות ינהלני", אלו המים של מנוחה ששופעים מאותו מקום ששופע ויוצא מעדן, ואותם המים נקראים מי מנוחות. "נפשי ישובב", זוהי נפש דוד, ולא רצה דוד לתקן אלא את אותה הדרגה שלו כראוי במי המנוחות הללו, עתידים הצדיקים לנוח לעולם הבא, שנאמר "ונחך ה' תמיד וגו'".</p>
<p>ועשית קרסי נחשת חמשים וגו' רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי ליליא חד כד רמש ליליא עאלו גו גנג(ג)א דעל ימא דטבריא אדהכי חמו תרין ככביא דנטלי דא מהכא ודא מהכא ואערעו דא בדא ואטמרו:</p>	<p>"ועשית קרסי נחשת חמשים וגו'", רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים לילה אחד, כשירד הלילה נכנסו לתוך גן שעל ים טבריה, ובינתיים ראו שני כוכבים שנוסעים זה מכאן וזה מכאן, ונפגשו זה בזה והסתתרו.</p>
<p>אמר רבי אבא כמה רברבן עובדי דקודשא בריך הוא בשמיא מלעילא ובארעא מלרע מאן יכיל למנדע באלין תרין ככביא דנפקו חד מהכא וחד מהכא ואערעו דא בדא ואטמרו אמר ליה רבי אלעזר וכי לא חמינא לון הא אשגחנא בהו ואשגחנא בכמה עובדין אחרנין</p>	<p>אמר רבי אבא כמה גדולים מעשיו של הקדוש ברוך הוא בשמים מלמעלה ובארץ מלמטה, מי יכול לדעת בשני הכוכבים הללו שיצאו, אחד מכאן ואחד מכאן, ונפגשו זה בזה והסתתרו. אמר לו רבי אלעזר, וכי לא ראינו אותם, הרי השגחנו בהם והשגחנו בכמה מעשים אחרים</p>
<p>קעא/ב</p>	
<p>דקודשא בריך הוא עביד תדיר:</p>	<p>שהקדוש ברוך הוא עושה תמיד.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים קמו ה) גדול אדונינו ורב כח וגו' גדול ורב ועלאה איהו קודשא בריך הוא וכי לא ידענא דקודשא בריך הוא גדול איהו ורב כח מאי שבחא דדוד הכא:</p>	<p>פתח ואמר "גדול אדונינו ורב כח וגו'", גדול ורב ועליון הוא הקדוש ברוך הוא, וכי לא ידענו שהקדוש ברוך הוא הוא גדול ורב כח, מהו שבחו של דוד כאן.</p>
<p>אלא בכל אתר איהו אמר (שם קמה ג) גדול יהוה והכא אמר גדול אדונינו מאי טעמא [אלא] התם דאיהו אמר (&) גדול יהוה ומהלל מאד בדרגא עלאה קאמר והכא דכתיב (תהלים קמו ה) גדול אדונינו בדרגא תתאה</p>	<p>אלא בכל מקום הוא אומר "גדול ה'", וכאן אמר "גדול אדונינו", למה. אלא שם שהוא אומר "גדול ה' ומהולל מאד", בדרגה עליונה הוא אומר. וכאן שנאמר "גדול אדונינו", בדרגה תחתונה הוא אומר, שהוא אדון כל הארץ. מה נאמר למעלה מפסוק זה "מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא". אם כל בני העולם מיום שנברא אדם יתכנסו למנות את הכוכבים לא יוכלו, כמו שנאמר "וספור</p>

²¹²⁹ פירוש נ"ה דנוקבא הנק' מדבר כמ"ש באידרא רבא והנה על פני המדבר היא המלכות (מ"מ).
²¹³⁰ פירוש כאלו אמר הכתוב בנאות שהם נ"ה משפיעים לדשא שהיא מלכות. וא"ש קרא אחרנא דכתיב תדשא הארץ דשא כי דשא הוא במלכות (מ"מ).
²¹³¹ הם נ"ה דדכורא בחינות ביעין שבילי הזרע (רח"ו).
²¹³² פירוש ה' חסדים הנק' מים שהם באים מיסוד למלכות (מ"מ).

<p>קאמר²¹³³ דאיהו אדון כל הארץ²¹³⁴ מה כתיב לעילא מהאי קרא (שם ד) מונה מספר לככבים לכלם שמות יקרא אי כל בני עלמא מיומא דאתברי אדם יתכנשו²¹³⁵ לממני ככביא לא יכלין לממני כמה דאת אמר (בראשית טו ה) וספור (את) הככבים אם תוכל לספור אותם וקודשא בריך הוא מה כתיב ביה מונה מספר²¹³⁶ לככבים לכלם שמות יקרא מאי טעמא בנין דכתיב גדול אדונינו ורב כח²¹³⁷ וגו' כמה דלית מספר לככבי שמיא בר מניה אוף הכי איהו כתיב ביה ולתבונתו אין מספר²¹³⁸:</p>	<p>הכוכבים אם תוכל לספור אותם". והקדוש ברוך הוא מה נאמר בו "מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא". למה. משום שנאמר "גדול אדונינו ורב כח וגו'", כמו שאין מספר לכוכבי השמים, פרט אליו, כמו כן כאן הוא, נאמר בו "ולתבונתו אין מספר".</p>
<p>תא חזי כתיב (ישעיה מ כו) המוציא במספר צבאם וגו'²¹³⁹ בלהו חיילין ומשריין וככביא קודשא בריך הוא אפיק לון בשמא²¹⁴⁰ כל חד וחד ולא גרע אפילו חד בכל ככביא ומזלי²¹⁴¹ דורקיעין בלהו אתמנון נגידין ופקידין²¹⁴² לשמשא עלמא כל חד וחד כדקא</p>	<p>בא וראה, נאמר "המוציא במספר צבאם וגו'", את כל החיילות והמחנות והכוכבים, הוציא הקדוש ברוך הוא בשם כל אחד ואחד, ולא גרע אפילו אחד בכל הכוכבים והמזלות של כל הרקיעים. נתמנו שרים ופקידים לשמש את העולם, כל אחד ואחד כראוי לו, ואין לך עשב קטן בכל העולם שלא שולט עליו מזל וכוכב ברקיע, ועל אותו כוכב ממונה אחד</p>

²¹³³ פירוש וא"כ לא יקשה וכי לא ידענא דקב"ה גדול דכיון דקאי על המלכות אשמעינן רבותא שאע"פי שנקרא עיר קטנה אפ"ה גדול אדונינו (מ"מ).

²¹³⁴ מתנהגים כל העולמות ב"ע על ידה, ע"י יחודה ב"א, שהוא היחוד דהו"ה אדנ"י ונכלל בה עי"ז כל האצילות כולו ביחוד אור א"ס שבו, ונעשית עי"ז אדון כל הארץ, ואלה"י כל הארץ יקרא (וכמ"ש בפרשת בראשית נ ע"ב ופ' וירא צט ע"ב בסתרי תורה שם וכן שם ק' ע"ב ע"ש, ופ' משפטים קו ע"א ופ' תרומה קעא ע"ב ופ' תצוה קפו ע"א) (הקדו"ש מה ע"א), ע' פ' בשלח (נא ע"א) ופ' אחרי (עד סע"א) (דע"ה ח"ב קטו ע"א), אור שכינתו ית"ש השוכן בהמציאות תמיד בבחי' נשמה לנשמה, ומשום שרק היא עצמה המסבב את הכל ואין בלתה, לכן היא נקראת בשם אלה"י כל הארץ (ישעיה נד ה) כמ"ש בזוה"ק (פ' תצוה קפו ע"א ע"ב), וכן היא נקרא אדון כל הארץ (יהושע ג יג) כמ"ש בפ' תרומה (קעא ע"ב) (כללים ח"ב מד ע"ג), בעולמות ב"ע הוה עיקר השליטה מהמלכות שהיא הב"ן, כי היא אדון כל הארץ וכו' ובעולם האצילות שניהם שולטים והמ"ה הוא העיקר שם והב"ן טפלה לו (ביאורים ח"ב כז ע"ג).

²¹³⁵ דחיקא לי טובא, וכי שבחא דקב"ה איהו לומר שמונה הככבים שאין בני אדם יכולים למנותם, מה בני אדם יכולים שנתן לו הדר ממה שאין בני אדם יכולים, ואומר אני כי אם יספור אדם כוכבי מרום לא יגרע ולא יוסף מעלתם, והקב"ה כשופרם היינו שמשפיעם ונותן בהם כחם (אור יקר).

²¹³⁶ ירצה מחשבם וסופרם להשפיע לכל אחד ואחד די מחסורו אשר יחסר לו, אם כן יאמר עתה הרי בני אדם אינם יכולים אפילו לסופרם מרבוים עד אין תכלית, וכולם הקב"ה סופרם לפרנסם כל אחד ואחד כפי בחינתו, אינו משפיעם דרך כלל, אלא מונה מספרם להשפיע לכל אחד ואחד לעצמו שפע הראוי לו (אור יקר).

²¹³⁷ שהרי כחו משפיע לכל ככב וככב כדי צרכו כל אחד ואחד בפני עצמו (אור יקר).

²¹³⁸ ירצה בחינות התבונה שמהם שופע הכח, אין מספר לריבוים וכללותם, כי מבחינות המקבל נדע בחינות המשפיע, והיינו דמסיק תא חזי וכו' (אור יקר).

²¹³⁹ לכולם בשם יקרא - כענין וקרא זה אל זה שהוא השפעה והארה, (ו)[כ]דין ויקרא אל משה, וזהו גדולה שיהיה שם נודע לכל כוכב וכוכב, שיושפע ויאיר השם ההוא (אור יקר).

²¹⁴⁰ ירצה אין שם המכונה למעלה כשם המכונה למטה, שם המכונה למטה הוא הסכמי, לחלק בין איש לאיש הסכימו שיקרא פלוני כך ופלוני כך, ואין כן שם הדברים בלשון הקדש, מפני שכל שם ושם נדרש למעלה ברוחניות הספירות, ונדע שורשו ועניינו משם, וכיוצא בזה בספ"ר כנויי הספירות כדפירשנו בספ"ר בשער ערכי הכנויים, ואף כאן שמות הכוכבים השם מורה על עצמות כחו וגבולו ופעולתו וקבלתו מלמעלה (אור יקר).

²¹⁴¹ הלשון אינו מדוקדק וכאלו אמר כל ככביא ומזלי כולהו אתמנון נגידין (מ"מ).

²¹⁴² והם המדרגות, המקבל התחתון העשב, המשפיעו הכוכב, והמשפיע לכוכב המלאך, והמלאך מקבל מזיו השכינה (אור יקר).

<p>חזי ליה²¹⁴³ ולית לך עשבא זעירא²¹⁴⁴ בכל עלמא דלא שלמא עליה ככבא ומזלא ברקיעא ועל ההוא ככבא ממנא חד²¹⁴⁵ דקא משמש קמיה דקודשא בריך הוא כל חד וחד כדקא חזי ליה:</p>	<p>משמש לפני הקדוש ברוך הוא, כל אחד ואחד כראוי לו.</p>
<p>כל ככביא דברקיעין כלהו משמשי על האי עלמא וכלהו פקידן לשמשא כל מלה ומלה לאינן דבהאי עלמא ולא צמחין ולא מגדלין עשבין ואילנין ודשאין ועשבי ברא בר בחיזו דככביא דקא קיימי עלייהו ואתחזון עלייהו אנפין באנפין כל חד וחד כמה דאתחזי ליה:</p>	<p>כל הכוכבים שברקיעים, כולם משמשים על העולם הזה, וכולם מופקדים לשמש כל דבר ודבר, לאותם שבעולם הזה. ולא צומחים ולא מגדלים עשבים ואילנות ודשאים ועשבי השדה, רק למראה הכוכבים שעומדים עליהם, ונראים עליהם פנים בפנים, כל אחד ואחד כמו שראוי לו.</p>
<p>רוב משרייין²¹⁴⁶ דככביא ומזלי כלהו נפקין בראשיתא דליליא עד תלת שעתא חסר רביעא ומתמן ולהלאה לא נפקין בר זעירין ואינן ככביא כלהו לא משמשי לבטלה ולא אתחזון לבטלה ואית ככביא דקא משמשי כל ליליא²¹⁴⁷ בגין לאצמחא ולגדלא כל אינן מלין דאתפקדו עלייהו ואית ככביא דקא משמשי עד פלגות ליליא וצמחין ומגדלין מראשיתא דליליא עד ההיא שעתא כל אינן מלין דאתפקדו עלייהו ואית ככביא דקא משמשי זעיר מליליא דכיון דאתחזי בהדי ההוא עשבא או ההוא דשאה מיד אשלים שמושיה ולא אצטריך יתיר בההוא ליליא והא אינן לא קיימין לבטלה כיון דאשלימו שמושייהו לא אתחזון יתיר בהאי עלמא ועיילין לאתרייהו:</p>	<p>רב המחנות של הכוכבים והמזלות, כולם יוצאים בתחלת הלילה עד שלש שעות חסר רבע, משם והלאה לא יוצאים רק מעטים. וכל אותם הכוכבים לא משמשים לבטלה ולא נראים לבטלה, ויש כוכבים שמשמשים כל לילה כדי להצמיח ולגדל את כל אותם דברים שהצטוו עליהם, ויש כוכבים שמשמשים עד חצות הלילה וצומחים ומגדלים מראשית הלילה עד אותה שעה. כל אותם דברים שהופקדו עליהם, ויש כוכבים שמשמשים מעט מהלילה, שכיון שנראה עם אותו העשב או אותו הדשא, מיד השלים שמושיו, ולא צריך יותר באותו לילה. והרי הם אינם עומדים לבטלה, כיון שהשלימו את שמושם, אינם נראים יותר בעולם הזה, ונכנסים למקומם.</p>

²¹⁴³ כך יניקתו וכך פעולתו, וכך צורת הכוכב תשתנה בניתוח עליה פרחיה זרועותיה, כפי בחינת כח השופע עליה המורה על אותו הניתוח ואותו הענין (אור יקר).

²¹⁴⁴ יש מהם [מלאכים] שאינם שלוחים כלל אלא הם שרי מעלה הממונים על כחות כל הבריאה כולה בפרטות ופרטי פרטות, וע"ד שאמרו (ב"ר פ"י סימן ו) אין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל כו', וע' זוה"ק שמות (טו סע"ב) ופ' תרומה (קעא ע"ב) ופ' קדושים (פו סע"א) (דע"ה ח"ב כט ע"ב).

²¹⁴⁵ וכפי קבלת המלאך כך פעולת העשב, אם חס מן הגבורה, אם לח מן החסד, אם חס ולח מן התפארת, אם קר ויבש מן המלכות, ויתחלקו הבחינות לאין חכלית (אור יקר).

²¹⁴⁶ לא על הכוכבים עצמן קאמר אלא על כחות המלאכים הממונים עליהם, ולזה כח העשבים חזק בתחילת הלילה, שאז השוטר מכה בו ואמר לו גדל, ועם היות שהכוכב יעמוד כל הלילה כגון זריחתו מתחילת הלילה ושקיעתו סוף הלילה, המלאך אינו שופע בו אלא תלת שעתא פחות רביע, ושאר הזמן הוא מאיר אורו אמנם אין לו כח לגדל צמח הארץ מפני שנסתלק כחו, ויש מלאך קיים כל הלילה, ויש מלאך משפיע אורו מקצת שעה או רגע ומיד מסתלק, ודע כי שבעה כוכבי לכת, ואלף וכ"ב כוכבים [הקבועים בגלגל הח'] הם מאותם הקבועים כל הלילה, ודברי ר' אלעזר הם בכוכבים הנוספים שהם לאין מספר ותכלית, ואלו גם הכוכבים מסתלקים, והיינו הכוכבים הנראים ורצים מרוצת מה ונסתרים, והטעם שאילו אין זמן יניקת המלאך מלמעלה אלא רגע או יותר מעט, וצריכים לפעול פעולתם להאיר באותו הענין שהם ממונים בעולם התחתון (אור יקר).

²¹⁴⁷ כל הלילה כולה (מ"מ).

<p>בספר דחכמתא עלאה דבני קדם אמרי על כל אינון ככביא²¹⁴⁸ דשרביטא דקא משדרי שרביטא ברקיעא אמרי דעשבין אינון בארעא מאינון דאקרון סמי דחיי ואבנין יקירן אית בארעא וזהב שחוט דמגדלא גו טורי רמאי בועיר מיינ דחפיא עליה ולא חפיא אלא דנגיד עליה²¹⁴⁹ ושלטאן על כל אלין אינון ככביא דשרביטא ומגדלי אלין בגנייהו:</p>	<p>בספר החכמה העליונה של בני קדם, אומרים על כל אותם כוכבי השרביט, שמשלחים שרביט ברקיע, אומרים שהעשבים הם בארץ מאותם שנקראים סמי החיים, ואבני יקר יש בארץ וזהב שחוט של המגדל בתוך הרים רמים, במעט המים שמכסים עליהם, ולא מכסה אלא ששופע עליו ושולטים על כל אלה אותם כוכבי השרביט, ומגדלים הללו בשבילם.</p>
<p>וכל תקונא וגדולא דלהון לאו איהו אלא בחיזו ונגהא דההוא שרביטא דקא משדר ההוא ככבא גו רקיעא וכדין אתתקנן ומתגדלן כל אינון מלין:</p>	<p>וכל תקונם וגדלותם אינו אלא במראה ונוגה של אותו שרביט, ששולח אותו הכוכב לתוך הרקיע, ואז מתקנים ומתגדלים כל אותם דברים.</p>
<p>מרעין אית בבני נשא כגון ירוקין וקסטירין דאסוותא דלהון לא תלי אלא בחד מראה דפרזלא וקלילו (כליל) נציץ לעיינין ואית ליה למאריה דמרע לאסתכלא ביה ולא²¹⁵⁰ שייך וס"א אתסין בהאי עד דאעבר²¹⁵¹ ההוא מראה לסטרא דא ולסטרא דא כגוונא דשרביטא דיושיט נציצו דברק לאנפוי ובההוא אושיטו דברק דקא נציץ לעיינין אתי ליה אסוותא אופ הכי כל אינון דשלטי עליהו אינון ככביא לית לון תקונא וגדולא במה דאתחזי בר בההוא פשיטו דשרביטא ובהאי מתתקני בחיזו</p>	<p>יש בבני אדם מחלות כמו ירוקים וחולי רוח, שהרפואה שלהם לא תלויה כי אם במראה אחד של ברזל קליל, הנוצץ לעינים. והחולה צריך להסתכל בו, ולא מספיק בזה עד שיעשה אותו מראה לצד זה ולצד זה, כמו השרביט שיושיט התנוצצות של ברק לפניו, ובאותה הושטה של ברק שנוצץ לעינים, באה לו הרפואה. כמו כן כל אלה ששולטים עליהם אותם כוכבים, אין להם תקון וגדולה במה שנראה, פרט לאותה התפשטות השרביט, ובזה מתתקנים במראה</p>
<p>קעב/א</p>	
<p>בגוון בחילא כמה דאתחזי:</p>	<p>בצבע בכח כמו שנראה.</p>
<p>ושפיר איהו דהא כגוונא דא רמיו בספרא דשלמה מלכא בחכמתא דאבנין יקירן דאי חסר מנהון נגהא דנציצו ולהיטו דככביא ידיען לא מגדלין ולא²¹⁵² מתקני (לון) לעלמין וכלא אתקין קודשא בריך הוא לתקונא דעלמא כמה דאת אמר (בראשית א יז) להאיר על הארץ בכל מה דאצטריך בהאי עלמא לתקנא ליה:</p>	<p>ויפה הוא, שהרי כמו זה רמוז בספרו של שלמה המלך, בחכמת האבנים היקרות, שאם חסר מהם נוגה של התנוצצות ולהט הכוכבים הידועים, לא מגדלים ולא מתקנים אותם לעולמים. והכל תקן הקדוש ברוך הוא לתקון העולם, כמו שנאמר "להאיר על הארץ", בכל מה שצריך בעולם הזה לתקן אותו.</p>
<p>כתיב (שמות כו יא) ועשית²¹⁵³ קרסי נחושת חמשים וכתוב (שם ו) ועשית חמשים</p>	<p>נאמר "ועשית קרסי נחושת חמשים", ונאמר "ועשית חמשים קרסי זהב", ושנינו מי</p>

²¹⁴⁸ ויחי רכג ע"א ויקרא רלא ע"ב (הערת הזהר).

²¹⁴⁹ פי' אין המים חופה עליהם תמיד אלא נמשך המים עליהם ומיד מתגלים (מ"מ).

²¹⁵⁰ (נ"א שכיך) נוסף בדפ"ו.

²¹⁵¹ ולא שייך (ס"א אתסי) בהאי עד דאעבר" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "ולא סגי בהאי עד דאעבד".

²¹⁵² (ס"א מתתקנין לעלמין) נוסף בדפ"ו.

²¹⁵³ כתיב ועשית וכו' לפי דבריו נראה שהיו קרסי המשכן לדמות לאלו הכוכבים, וזה דוחק לא יוכל להאמין השכל והרי פירוש סוד הקרסים בכמה רמזים נעלמים, היאך נאמר שיהיו הכוכבים רמז הקרסים, וזה אינו שיותר מעולה היריעות מכל המשכן, ועוד הרי פירוש עשר יריעות עשר ספירות, לזה נראה שלא פירש ר' אלעזר ענין הכוכבים האלו אלא שיוכל המעיין להתחכם משם אל סוד רמיזתם, והיינו שהשמש הוא התפארת, ורקיע הכוכבים היא הבינה, והיא נקראת חמשים שערים, ויש חמישים קרסי זהב מצד הבינה, וחמשים קרסי נחושת המלכות, והחמה תפארת מאיר אלו ואלו

<p>קרסי זהב ותנינן מאן דלא חמא אינון קרסים במשכנא לא חמא נהירו דככביא ברקיעא²¹⁵⁴ בגין דבההוא חיוו ובההוא גוונא דמיין לכל מאן דאסתכל בהו:</p>	<p>שלא ראה אותם הקרסים במשכן, לא ראה אור של כוכבים ברקיע, משום שבאותו מראה ובאותו צבע, דומים לכל מי שמסתכל בהם.</p>
<p>ככביא אית ברקיעא דאלין נפקי מההוא רקיעא דכל ככביא אדוקין תמן בההוא רקיעא אית מאה חלוני משקופין מנהון לסטר מזרח ומנהון לסטר דרום ובכל חלונא וחלונא ככבא חד:</p>	<p>יש כוכבים ברקיע, שאלה יוצאים מאותו הרקיע שכל הכוכבים הדוקים שם. באותו הרקיע, יש מאה חלונות שקופים, מהם לצד מזרח ומהם לצד דרום, ובכל חלון וחלון יש כוכב אחד.</p>
<p>וכד שמשא אזיל באינון חלונין ומשקופין די ברקיעא נציין בנציצו ואלין ככביא נפקי לאתנצצא מההוא נציצו דשמשא ואצטבעו [מנהון סומקין כגוונא] [כגוונא] דנחשת ומנהון ירוקין כגוונא דיהב ועל דא אלין סומקין ואלין ירוקין חמישים אינון באינון חמישים חלונין²¹⁵⁵ אחרנין דלסטר מזרח אינון ירוקין²¹⁵⁶ דלסטר דרום אינון סומקין²¹⁵⁷ בהו אתאחד סיומא דמשכנא²¹⁵⁸:</p>	<p>וכשהשמש הולכת באותם חלונות ושקופים שברקיע, הוא נוצץ בהתנוצצות והכוכבים. הללו יוצאים להתנוצץ מאותה התנוצצות של השמש ונצבעים, מהם אדומים, כגון הנחשת, מהם ירוקים כגון הזהב. ולכן אלה אדומים ואלה ירוקים, חמישים הם באותם חלונות האחרים של צד מזרח, הם ירוקים של צד דרום הם אדומים, בהם אחוז סיום המשכן.</p>
<p>בכל אינון ככביא דנפקי מההוא רקיע מתערבי אינון ככביא בליליא ונציצו ומלהטי ושלטי בהאי עלמא מנהון על נחשת מנהון על זהב ירקרק ואתתקנן ומגדלן על חילא דלהון:</p>	<p>בכל אותם הכוכבים שיוצאים מאותו רקיע, מתערבים אותם כוכבים בלילה ונוצצים ולוהטים ושולטים בעולם הזה, מהם על נחשת מהם על זהב ירקרק, ומתתקנים וגדלים על הכח שלהם.</p>
<p>אלין ככביא שלטי בכ"ה ופלגא נקודין דליליא דאינון רגעי שעתא ואינון דמגדלי נחשת אינון סומקי ולהטי ונציצו וכד אושימו תלת זימנין נציצו לסטרא דמזרח או חמש או שבע מלכי עמין ייתון על ההוא סטרא וכל עותרא ודהבא יסתלק מההוא סטרא ואי נציצו [חד] תרין ארבע שית דא בתר דא אימתא ופחדא יפול וישרי על ההוא סטרא בטיש נציצו ושכיך בטיש נציצו ושכיך יתערו קרבי</p>	<p>אלה הכוכבים שולטים בכ"ה וחצי הנקודות של הלילה, שהם רגעים של שעה, והם שמגדלים נחשת, שהם אדומים ולוהטים ונוצצים. וכשמושיטים שלש פעמים, התנוצצות לצד המזרח או חמש או שבע, מלכי העמים יבאו על אותו צד, וכל העשר והזהב יסתלק מאותו מקום, ואם התנוצצות אחת שתים ארבע שש, זו אחר זו. אימה ופחד יפול וישרה על אותו הצד. מכה ההתנוצצות ושוככת, מכה ההתנוצצות ושוככת. יתעוררו קרבות ולא יעשו (בעולם באותו צד) שהרי באותו זמן, התעוררות למעלה היא לפני הקדוש ברוך הוא באותם הממונים של</p>

שהוא סוד יעקב המתייחד בלאה ורחל, ונודע שהבינה על התפארת, והמלכות בחד, לכך אלו לסטר מזרח ואלו לסטר דרום, וכמו שבלילה מתערבי אלו ואלו, כך הם אותם החמישים העליונים שבבינה הם מתערבים באותם החמישים שבמלכות, והמלכות מדת הלילה כלולה ממאה שערים כנודע, ואומרו שהם שולטים על עשרים וחמש וכו', הם עשרין וחמשה אותיות דייחודא דקריית שמע, דהיינו כל אחת מחמש כלולה מחמש, ופלגא הוא סוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דהיינו פלגא מלכות חצי דבר ודאי, ולכך זהב דין יפה, ואלו נחת דין חזק, וענין הוראתם קל לייחסם במדות (אור יקר).

²¹⁵⁴ ערבות דידיה שהוא היכל ק"ק ששם חיבורא דצדיק בארון שם חמישים לולאות וחמישים לולאות שהן נ' שערי בינה שהן ביסוד הנק' כ"ל וכן ביסוד דידיה כ"ה וי"ם כידוע והכוכבים שברקיע שקשורין בתלי שהוא המחבר הכל הן החמישים קרסים שמחברן וז"ס שהקרסים בלולאות כמו כוכבים ברקיע וכ"ז הן ה"ג שהן מה' עילאה נ' תרעין (אד"א ויקרא כג כד).

²¹⁵⁵ (נ"א וחמישים אינון באינון חלונין) (נוסף במ"מ ודפ"ו).

²¹⁵⁶ פי' לפי שהת"ת שהוא מזרח הוא קו ירוק (מ"מ).

²¹⁵⁷ פירוש לפי שהגבורה כלולה בחדסד שהוא דרום (מ"מ).

²¹⁵⁸ פירוש שהמשכן הוא בחינות מט"ט ביצירה והארת היצירה מאירה להם שהם בעשייה (מ"מ).

<p>ולא יתעבדו [בעלמא בההוא סמרא] דהא בההוא זמנא אתערותא הוא לעילא קמי קודשא בריך הוא באינון ממנן דעלמא דשלטין על שאר עמין וכן כגוונא דא בסמרא אחרא²¹⁵⁹:</p>	<p>העולם, ששולטים על שאר העמים, וכן כדוגמא זה בצד אחר.</p>
<p>פתח ואמר (דניאל ב ב) להוי²¹⁶⁰ שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא אדיליהו (די ליה) היא והוא מהשנא עדניא זומניא וכלא איהו ברשותיה ואפיק לעמיה קדישא²¹⁶¹ מחילא ורשותא דככביא ומזלי בגין דאינון טעוון אחרן ולא באלין חולקא דיעקב כי אם ביוצר הכל הוא (ירמיה י טז):</p>	<p>פתח ואמר "יהי שם האלוה מברך מן העולם ועד העולם", שהחכמה והגבורה שלו היא, והוא משנה עדנים וזמנים, והכל הוא ברשותו, והוציא את עמו הקדוש מהכח והרשות של כוכבים ומזלות, משום שהם אלילים אחרים, ולא באלה חלקו של יעקב, כי אם ב"יוצר הכל הוא".</p>
<p>רקיע אית לעילא²¹⁶² על כל אלין רקיעין ואיהו טמיר וגניז וחותרא דגושפנקא דמשכנא²¹⁶³ שלטא על האי רקיע²¹⁶⁴ והאי רקיע אקרי אידרא דמשכנא²¹⁶⁵ ובהאי רקיע כל אינון חלונין²¹⁶⁶ מסטרא דא ומסטרא דא ואחיד כל אינון סדורין דמשכנא שית חלונין אינון רברבין²¹⁶⁷ על כלהו וחד סתים²¹⁶⁸ דשלטא²¹⁶⁹ עליהו:</p>	<p>רקיע יש למעלה על כל הרקיעים הללו, והוא סתום וגנוז וחותר טבעת המשכן, שולט על הרקיע הזה, והרקיע הזה נקרא החדר של המשכן. וברקיע הזה, כל אותם חלונות מצד זה ומצד זה, ואוחז את כל אותם הסדורים של המשכן, ששה חלונות הם גדולים מכולם, ואחד נסתר ששולט עליהם.</p>

²¹⁵⁹ פירוש כד אושיטו לצד אחד כגון למערב או לצפון אבל בדרום שם הם (מ"מ).

²¹⁶⁰ להוא (דפ"ו).

²¹⁶¹ הרקיע הזה אינו מהרקיעים האלו שהכוכבים האלו בהם, שאלו הוא ממשלת החיצונים, ולזה וממנו ולמטה גם כן ממשלת החצונים, ולזה אפיק לעמיה, שאין ישראל תחת ממשלת החצונים ולזה אפיק לעמיה, שאין ישראל תחת ממשלת החצונים, ולזה אינם תחת המזלות ולא כוכבי השמים, ולא שלטו התוכנים על הרקיע הזה לידע מהו, ולזה אמר ואיהו טמירא וגניזא, שזה הרקיע נמסר בקבלה, ולא שישגיגוהו העין, מפני שלא עמדו על מנין הרקיעים אלא מחמת שינויי המהלכים (אור יקר).

²¹⁶² פירוש רקיע העליון שהוא רומז לג"ר שיש שם בעשייה (מ"מ).

²¹⁶³ וזה ענינו בדרך אחרת, וחותרא דגושפנקא דמשכנא, נודע כי סוד המשכן הוא שבעה היכלות, חותרא דגושפנקא הם חותרים מתחתמין שנית מהם, שהם חותרים ודמות העליונים, והם אמצעיים יונקים מההיכלות, והם משפיעים לכוכבים, ואל הכוכבים הם במדרגת החצונים, מפני שהחצונים שולטים בהם ושפעם, שאלו הם שליטת השרים, והיינו כשיתלבש עולם מטטרון שהם שבעה היכלות המלובשים בשבע מדורין, יתלבש וישלוט ברקיע זה, לזה יקרא אדרא דמשכנא ודאי, שהוא חדר ושכינת המשכן כדפירשנו (אור יקר).

²¹⁶⁴ פירוש המשכן שהוא ביצירה משם הוא שולט על הרקיע העליון שבעשייה (מ"מ).

²¹⁶⁵ פירוש שמלכות דיצירה מתלבשת שם והיצירה נקרא משכן כמ"ש הרב שמלכות דיצירה בהיכל ק"ק דעשייה (מ"מ).

²¹⁶⁶ פירוש ז' חלונין דלקמן שהם ברקיע זה שהוא ג"כ דעשייה. אבל מאה חלונין דלעיל הם ברקיע שני ששם כל הכוכבים כמ"ש הזוהר לעיל (מ"מ).

²¹⁶⁷ בלק קפג ע"ב (הערת הזהר). מפני שיש הרבה, והשאר נטפלין בפעולתם לאלו, והם כנגד שבעה היכלות ושבעה מדורין, וכמו שכל ענין עליון הם ששה ואחד סתום ונעלם כנגד שלש ראשונות, כך אלו הקליפות שולטות בששה והשביעי סתום כדמסיק יחסונו מלכותא קדישי עליונין כאשר יתבאר (אור יקר). פירוש כנגד ו"ק (מ"מ).

²¹⁶⁸ פירוש כנגד בינה (מ"מ).

²¹⁶⁹ לשלטא (דפ"ו).

275

<p>חלונא אחד נקרא חלון הזהר, ובו יוצא כוכב אחד שנקרא לחכמים "יד". וזהו היתוך שמהתך למטה בשלטון של יהודה. לא שאין לו חלק בו, שהרי אין לשבטי ישראל חלק ונחלה בהם, אלא ששבט יהודה שולט על זה, והוא אינו [שולט] עליו.</p>	<p>חלונא חדא אקרי חלון זהרא²¹⁷⁰ וביה נפקא ככבא חדא דאקרי לחכימי י"ד²¹⁷¹ ודא איהו התוכא²¹⁷² דקא מהתך לתתא בשלטנותא דיהודה לאו דאית ליה חולקא ביה דהא לית לשבטין דישראל חולקא ואחסנא בהו אלא שבטא דיהודה שלטא על האי ולא איהו עליה:</p>
<p>וכד אסטו בני יהודה ארחייהו מבתר קודשא בריך הוא אזלו למנדע בתר חלונא דא והאי ככבא ואמרו²¹⁷³ [דהאי ידא] [דהא דא] דקא מנצח לשאר עמין דכתיב ביה (בראשית מט ח) ידך בערף אויביך ואזלו אבתריה ועבדו ליה שמושא ופלחנא ועל דא כתיב (מ"א יד כב) ויעש יהודה הרע בעיני יהו"ה:</p>	<p>וכשהסיטו בני יהודה את דרכם מאחרי הקדוש ברוך הוא, הלכו לדעת, אחר החלון הזה והכוכב הזה, ואמרו שזו היד המנצחת את שאר העמים, שנאמר בו "ידך בעורף אויביך", והלכו אחריו ועושים לו שמוש ועבודה, ועל זה נאמר "ויעש יהודה הרע בעיני ה'".</p>
<p>האי ככבא כד נפיק פשיט חד יד בחמש אצבעות נהיר ונציץ בהוא חלון</p>	<p>כשהכוכב הזה יוצא, פושט יד אחת בחמש אצבעות, מאיר ונוצץ באותו החלון.</p>
<p>קעב/ב</p>	
<p>מאריהון דקוסמין וחרשין דחלי מהאי אתר בגין דבשעתא דהאי שלטא כלהו קסמין וחרשין מתבלבלי ולא אצלח בידיהו:</p>	<p>בעלי הקסמים והכשפים פוחדים מהמקום הזה, משום שבשעה שזה שולט, כל הקסמים והכשפים מתבלבלים ולא מצליחים בידיהם.</p>
<p>ואי תימא הואיל ואיהו (ואיהי) האי רקיע טמירא היך ידעי ליה אלא סימנא אית לון לבר וידעי דהא שלטא ככבא דא ודחלי תדיר מניה ולא אצלח בידיהו אינון קסמין וחרשין ועל דא אית זמנין דאצלחו ביה בני נשא ואית זמנין דלא אצלחו ביה ובגין דא אינון מארי קוסמין וחרשין מתמעטי מעלמא בגין דלא ידעין עקרא כד חמאן דלא אצלח בידיהו ועל דא אינון קדמאי הוו ידעי ומסתכלן לבר בהוא סימנא דקא ידעי:</p>	<p>ואם תאמר, הואיל והרקיע הזה נסתם, איך יודעים אותו. אלא סימן חיצון יש להם, ויודעים שהרי שולט הכוכב הזה ופוחדים תמיד ממנו, ולא מצליחים בידיהם אותם קסמים וכשפים ולכן יש פעמים שמצליחים בו בני אדם, ויש פעמים שלא מצליחים בו. ולכן אותם בעלי קסמים וכשפים מתמעטים מהעולם, כי הם לא יודעים את העיקר למה לא מצליח בידיהם. ועל זה, אותם הראשונים היו יודעים ומסתכלים בחוץ, באותו הסימן שיודעים.</p>
<p>חלונא תניינא אקרי חלון שופרא²¹⁷⁴ בגין דאיהו כגוונא דשופרא וביה נפקא ככבא חד דאקרי לחכימין צפעון דהא דא שלטא</p>	<p>חלון שני נקרא חלון הצפורן, משום שהוא כעין הצפורן, ובו יוצא כוכב אחד שנקרא לחכמים צפעון, שהרי זה שולט בשלטון חזק,</p>

²¹⁷⁰ כי הוא נגד אריה סוד החסד וסי' אריה יהודה פני אריה אל הימין ולכך מבטל כח כשפים וס"א וממנו יונק כוכב צדק (רח"ו במ"מ).

²¹⁷¹ היינו שהוא נגדיי למלכות שהיא מדת יהודה, ולכך החליפוהו והיינו עבודה זרה (אור יקר).

²¹⁷² סיגים, והן אמת שעל ידה שולט באומות, שאין שליטה בקלי' אלא על ידי מה שנשפע למטה כח לכבוש הכתות, והיינו שהם שולטים עליו, והם חשבו להפך ועבדו עבודה זרה בו (אור יקר).

²¹⁷³ (ס"א דהא ידע) נוסף בדפ"ו.

²¹⁷⁴ היא הקליפה השנית נגד היכל עצם השמים והיא מדת הוד, והוא מדור שני כדפירשנו, וזה שואב משם תמצית, ובו שליטת אלו החצונים מחנה שנית, ושליטתם על הצפרנים שהם המותר, והחצונים הם דומה למותר הצפורן שהוא מן הגוף לחוץ דומה לערלה, וזה מעשה בני אדם בצפרנים מצליח, וצריך לזהר האדם בצפרניו תמיד כדי שלא יתן כח לאלו, אלא שבזמן שליטתם יתוסף כחם כל כך עד שגורמין מיתה במה שהקליפה היא מתחזקת, ועל דרך זה גם כן הפוגמין במעשה כשפים, עם היות שיש להם הצלחה הם גורמין שליטת החצונים והתפשטותם בעולם (אור יקר). הוא נגד גבורה וז"ס וכצפעוני יפריש וממנו יונק מאדים (רח"ו).

<p>בשולמנו תקיף בדינא ברישא וזנבא אית ליה כצפעון כמין לקט[ל]א:</p>	<p>בדין בראש וזנב, יש לו כמו צפעון אורב להרוג.</p>
<p>מההוא חלון נפקי שית מאה אלף רבוא רוחין דשלמין על אינון טופרי דבני נשא כד אזדרקן באתנגליא בהאי עבדי חרשין וקסמין כל אינון דידעי לון בההיא שעתא דהאי ככבא שלמא כל אינון דזרקי טופרי [אי עבדי] ואו עבדי (או עבדי) ²¹⁷⁵ חרשין [בהון] גרים מותא לכל עלמא וסליק חרשין בידיהו דאינון דעבדי לון:</p>	<p>מאותו החלון יוצאים שש מאות אלף רבוא של רוחות ששולטות על אותן הצפורנים של בני אדם כשהן נזרקות בגלוי. ובזה עושים כשפים וקסמים, כל אותם שמכירים אותם. באותה שעה שהכוכב הזה שולט, כל אותם שזורקים צפורנים אם עושים בהם כשפים, גורמים מות לכל העולם. והכשפים עולים בידי אותם שעושים אותם.</p>
<p>חלונא תליתאה אקרי חלון הושנא ²¹⁷⁶ וביה נפקא ככבא חדא דאקרי ²¹⁷⁷ נגה"א דבוסינ"א [נ"א דבוסינ"א] האי איהו נציצו דנציץ וקימא על כל רוחא ונייהא ושיזבותא [נ"א ושיבותא] ביה לית ביה קטרוגא כלל כד איהו שלמא כל נייהא וכל נהירו שלמא בעלמא שלוח שבעא וכלא שליט בעלמא:</p>	<p>החלון השלישי נקרא חלון החושן, ובו יוצא כוכב אחד שנקרא נגה"א דבוסינ"א (אור הנר), זוהי התנוצצות שנוצצת ועומדת על כל רוח ומנוחה והצלה (וטוב) בה. אין בה כלל קטרוג, כשהוא שולט כל המנוחה וכל האור שולט בעולם שלוח ושובע והכל שולט בעולם.</p>
<p>חלונא רביעאה איהו חלון דאקרי גביע ²¹⁷⁸ וביה נפקא ככבא חד דאקרי לחכימין אשכול הכפר בגין דהכי נפיק כאשכול נציץ נציץ כענבין בכופרא בהאי אתערו דרחמי אתער בעלמא מרחיק ומקריב תולדין סגיאין אסגיאן בעלמא בני עלמא לא קפדי כד אצטריכו [דא] לדא שלמא וחדוה אתער בעלמא:</p>	<p>חלון רביעי, הוא חלון שנקרא גביע, ובו יוצא כוכב אחד שנקרא לחכמים אשכול הכפר, משום שכך יוצא, כמו אשכול. נוצץ נצנוצים כמו ענבים בכפר, ובזה התעוררות הרחמים מתעוררים בעולם, מרחיק ומקרב, תולדות רבות מתרבות בעולם, ובני העולם לא מקפידים כשצריכים זה את זה, שלום ושמחה מתעוררים בעולם.</p>
<p>חלונא חמישאה איהו חלון דאקרי באר על ²¹⁷⁹ די ככבא דנפיק ביה עאל ונפיק שאיב כדלי לא שכיך לעלמין בהאי חכימי לבא לא יכלין למיקם בארח קשוט בגין דלא קאים בקיומא ולא שכיך לעלמין ועל דא אתדחקן גרמייהו לעינא בהאי אתר ולמידן דינא:</p>	<p>חלון חמישי, הוא חלון שנקרא באר, על שם הכוכב שיוצא בו, נכנס ויוצא ושואב כדלי, לא שוקט לעולמים. בזה חכמי הלב לא יכולים לעמוד בדרך אמת, משום שאינו עומד בקיום ולא שוקט לעולמים. ועל כך דוחקים את עצמם לעיין במקום הזה ולדון דין.</p>

²¹⁷⁵ אי עביד (מ"מ).

²¹⁷⁶ הוא נגדיי להיכל נוגה שהוא ממדת הנצח, ולכך הנהגת הכוכב הזה הנהגה יפה, וכשהעולם מתנהג על ידי הנהגת הכוכב הזה יש בעולם כל טוב, ולא מפני זה מותר לישראל שאין לו שליטה על ישראל, שהרי ישראל הם יונקים מההיכלות ממש בימות החול, ואלו למטה מטה, ובימות שבת ישראל יונקים מלמעלה, ולזה אין ראוי להם להשתעבד תחת אלו הכחות שהם כחות לחצונים (אור יקר). נגד ת"ת חושן על הלב ולכן הוא טוב גמור וממנו יונק חמה (רח"ו).

²¹⁷⁷ ואקרי (דפ"ו).

²¹⁷⁸ היינו נגדיי להיכל הרצון ונגדיי לתפארת, וכמו שבקדש תלו הכל במדה זו כאשכל, ולזה בו מדות רחמים ותולדות ובני עולם רחבי לב, וכל אלו העניינים מורים על שפע התפארת, שהוא נשפע לחוץ על ידי שמרי השמרים כראוי לחצונים, ולא לישראל בארץ ישראל שאין להם שליטה שם (אור יקר). נגד יסוד גביע כסף של יוסף והיינו אשכול איש שהכל בו ולכן מרבה שלום בסוד היסוד המרבה שלום וממנו יונק כוכב (רח"ו).

²¹⁷⁹ היא נגד היכל אהבה שהיא היכל החסד, ובו מים, ולא גזרו בו גזרה מפני שהוא כדלי שואב ומשפיע, ולא יכלו לדעת מה תהא דינו, ולא כנו שם לכוכבו מפני שלא ידעו מה הוא, והחלון כבאר, והכוכב כדלי השואב מן הבאר מימיו לא השיגו יותר (אור יקר). נגד נצח סרטן גדל במים ולפי שלפעמים צולע על ירכו לא יכלין למיקם בארח קשוט וממנו יונק נוגה (רח"ו).

<p>חלונא שתיתא²¹⁸⁰ איהו חלון דאקרי נגהא ונפקא ביה ככבא חד דאקרי²¹⁸¹ גזרון בגין דכד האי שלמא עלמא קאים בדינא בכמה גזרין וזכמה עונשין ובכל יומא ויומא מתחדשין גזרין על עלמא ועד לא יסיימון אלין הא אחרנין מתחדשין והאי לא שלמא כל כך בעלמא:</p>	<p>חלון ששי הוא החלון שנקרא נוגה, ויוצא בו כוכב אחד שנקרא גזרון, משום שכאשר זה שולט, העולם עומד בדין בכמה גזרות ובכמה עונשים. ובכל יום ויום מתחדשות גזרות על העולם. וטרם שאלה מסתיימות, מתחדשות אחרות, וזה לא כל כך שולט בעולם.</p>
<p>אבל סמוך ליומי משיחא ישלוט האי חלונא בהאי ככבא על עלמא ועל דא ישלמון [חיון] וזמרעין בישין על עלמא ויתחדתון זינין בישין דא בתר דא וישראל יהון בעק²¹⁸² וכד יתדחקון גו חשוכא [דגלותא] כדין ינהר לון קודשא בריך הוא נהירו דיממא ויקבלון מלכותא קדישי עליונין [ויתבטל מלכותא מימא דעממין²¹⁸³ וישלמון עליהון] ישראל ויתקיים [ישעיה ל כו] והיה אור הלבנה וגו':</p>	<p>אבל סמוך לימות המשיח, ישלוט החלון הזה בכוכב הזה על העולם. ועל כן ישלטו חיות רעות על העולם, ויתחדשו מינים רבים זה אחר זה, וישראל יהיו בצרה. וכשידחקו בתוך חשכת הגלות, אז הקדוש ברוך הוא יאיר להם את אור היום ויקבלו המלכות קדושים עליונים, ויתבטל המלכות מידם של העמים עובדי כוכבים, וישלטו עליהם ישראל, ויתקיים "והיה אור הלבנה וגו'".</p>
<p>וכדין חלונא שביעאה²¹⁸⁴ יתפתח בכל עלמא וככבא דיליה [איהי ככבא דיעקב והאי איהו דקאמר בלעם (במדבר כד יז) דרך ככב מיעקב²¹⁸⁵ וככבא דא] יהא נהיר²¹⁸⁶ ארבעין יומין²¹⁸⁷ [ד' יומין וד' לילין] וכד יתגלי מלכא משיחא ויתכנשון לגבי מלכא משיחא כל עמין דעלמא כדין יתקיים קרא דכתיב [ישעיה יא ז] שרש ישי אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה מנחתו כבוד:</p>	<p>ואז יפתח החלון השביעי בכל העולם, וכוכבו הוא הכוכב של יעקב, וזהו שאמר בלעם "דרך כוכב מיעקב". והכוכב הזה יאיר ארבעים יום, ארבע ימים וארבע לילות, וכשיתגלה מלך המשיח, ויתכנסו למלך המשיח כל העמים של העולם, אז יתקיים הפסוק שנאמר "שרש ישי אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה מנחתו כבוד".</p>
<p>פתח [רבי שמעון] ואמר (איוב לה ז) ולא אמר איה אלוה עשי נותן זמירות בלילה האי עושי, מה זה עושי. אלא שם האלוה, הוא שם</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה". הפסוק הזה פרשוהו ונתבאר. אבל עושי, היה צריך להיות עושי, מה זה עושי. אלא שם האלוה, הוא שם</p>

²¹⁸⁰ הוא נגד הגבורה המעורר מדנים וגזירות, כענין היכל הזכות שבו דינים מתחדשים (אור יקר). נגד הוד גז'ר דין והודי נהפך עלי למשחית וממנו יונק שבת (רח"ו).

²¹⁸¹ דאקרין (דפ"ו).

²¹⁸² תימה דהא אמרן שאין ישראל תחת ממשלת הכוכבים ואם כן למה ימשך להם מתחת ידי הכוכב הזה נזק וצער, ויש לומר שאלו הם ישראל שהם תחת יד השרים בגלות, שבהכרח גמור הם קצת תחת ממשלת הכוכבים, ומתנהגים בהנהגת האומה שהם גולים בה, כדפירש דוד ואמר אשר גרשוני היום מהסתפח וכו' לאמור לך עבוד אלהים אחרים, ועוד נוכל לומר שישראל אינם תחת ידי השר, אלא שהפעם הזו היא הנהגה עליונה שישלוט הכוכב הזה ויעורר מכות ותחלואים בעולם, לכלות ולהתם האומות אלו באלו, וגם כן להצר לישראל כדי שישובו בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא, כדי שיהיו זוכים לגאולה. עוד אפשר לומר שצרת ישראל אינה כצרת האומות, שצרת האומות יהיו במלחמות וגזירות, וישראל בעאקו מצרת האומות שיהיו מצירין לישראל, ויכבד עול הגלות עליהם, שהגלות ודאי מיד הקב"ה הוא להם לישראל כדי לעורר להם הגאולה, ואז כל העולם יתנהגו הנהגת הקודש דהיינו הנהגת הכוכב השביעי שהוא נגד היכל קדש הקדשים, שאין החצונים שולטים, ולזה יתנהג העולם כולו אפילו האומות והשרים על ידי הקדושה (אור יקר).

²¹⁸³ "עובדי כוכבים" נוסף בדפ"ו.

²¹⁸⁴ נגד מלכות בסוד בינה מלך משיחנו ישי בן לאה וממנו יונק לבנה (רח"ו).

²¹⁸⁵ שיהיה יניקתו מיעקב, דהיינו ישראל יונקים מלמעלה ומשפיעים לכוכב זה, והאומות יונקים מהכוכב (אור יקר).

²¹⁸⁶ (נ"א ד' יומין וד' לילין) נוסף בדפ"ו.

²¹⁸⁷ ח ע"א (הערת הזהר). (וארבעין לילין) נוסף בדפ"ו.

278

<p>קרא אוקמוה ואתמר אבל עושי עושי²¹⁸⁸ מבעי ליה מאן עושי אלא שמא²¹⁸⁹ דאלוה שמא כליל איהו דאתחזי הוא ובי דיניה דא שמא שלים איהו דכליל דכר ונוקבא א"ל ו"ה ובגיני כך עושי:</p>	<p>כלול, שנראה הוא ובית דינו, זהו שם שלם, שכולל זכר ונקבה, א"ל ו"ה, ולכן עושי.</p>
<p>נותן זמירות בלילה בגין [דא איהי] (דדא הוא) דקא²¹⁹⁰ משבחת תדיר²¹⁹¹ לגבי מלכא דשלמא דיליה כגוונא דבוצינא דלא שכך תדיר בגין לקבלא נהורא חדוה עלאה מסגיאות</p>	<p>"נותן זמירות בלילה", משום שזהו משבחה תמיד אל המלך שהשלום שלו, כמו שהמנורה לא שוקטת תמיד כדי לקבל אור השמחה העליונה מרוב</p>
<p>קעג/א</p>	
<p>חדוה [דיליה] ועל דא נותן זמירות [בלילה]²¹⁹²:</p>	<p>השמחה שלו, ולכן נותן זמירות בלילה.</p>
<p>כל אינון ככביא דקא מנהרין ברקיעא כלהו אודאן ומשבחין לקודשא בריך הוא בכל ההוא זמנא דאתחזון ברקיעא²¹⁹³ בגין²¹⁹⁴ דמלאכי עלאי כלהו אודאן ומשבחין אשמורות אשמורות בתלת פלגי דהוי ליליא:</p>	<p>כל אותם הכוכבים שמאירים ברקיע, כולם מודים ומשבחים לקדוש ברוך הוא, בכל אותו הזמן שנראים ברקיע, משום שהמלאכים העליונים, כולם מודים ומשבחים אשמורות, אשמורות בשלשת חלקי הלילה.</p>
<p>בליליא אתפלגן כמה סטרין בראשיתא דליליא כד רמש ליליא (והא) [ו]אתחשך כל אינון רוחין בישין [ווינין] [ודינין] בישין כלהו מתבררין ומשטמי בכל עלמא ואתפרשא</p>	<p>בלילה נחלקים כמה צדדים, בראשית הלילה כשיורד הלילה ומחשיך כל אותן רוחות רעות ומינים רעים, כולם מתפזרים ומשוטטים בכל העולם, ונפרד הצד האחר ותובעים דרכי בית המלך מכל אותם הצדדים הקדושים.</p>

²¹⁸⁸ עושי עושי (הערת הזהר).

²¹⁸⁹ צו ע"ב (הערת הזהר).

²¹⁹⁰ קע ע"א (הערת הזהר).

²¹⁹¹ ושיעור הכתוב ולא אמר איה אלוה עושי כדי להיות ועסק בתורה כמו המלכות שניתן זמירות בלילה (מ"מ).

²¹⁹² נותן זמירות ממה שקבלה והיא רוצה לקבל, והשתא מפרש כתיב מזמרים כמה הם, האחד הכוכבים ואלו הם מזמרים כל זמן שליטתם בעולם, והיינו חציו מים וחציו יבשה, ולא יקרא שליטה אל הכוכבים אלא כל זמן שיהיו עולם מן המזרח תחלת היבשה ועד המערב סוף היבשה, ומה שהם זורחים בים מחצית העולם זה יקרא להם שקיעה וביטול כח, ועתה נאמר כי שליטת הכוכבים הוא כפי התרחקם מן השמש, שכל זמן שיהיו עם השמש בחלק במחצית גלגל זריחתו לא יהיה להם שליטה והודאה מפני שהם שרופים במאור השמש, וכשיצאו מתחת אור השמש למזרח או למערב יתרבה זמן הארתם, או קודם עלות השמש או אחר שקיעת השמש כשיעור הרחקם (אור יקר).

²¹⁹³ זמן הארתם הודאתם הוא "ההוא ממנא דאתחזון ברקיע" ולא ישרפם אור החמה, יש שעה חצי מזל, יש ב' שעות מזל שלם, יש ג' שעות מזל וחצי וכיוצא, ויש כל הלילה ששה מזלות, אמנם המלאכים הם נחלקים למשמרות לא כמשמרות הכוכבים, שאלו מסיימין אלו מתחילין, כל זמן שאלו שוקעים ואלו זורחים, ואלו מתמידים אותם שהם זורחין בשקיעת החמה מזמרות כל הלילה, אלא המלאכים נחלקים כתות לתות למשמרות שהם ג' משמרות הוי הלילה והכוכבים מזמרים עם כולם כל זמן זריחתם, נמצא כוכב יש שאינו מזמר אפילו כדי כת אחת, ויש כנגד כת וחצי או ב' כתות, ויש כנגד ג' כתות, הזורח ששית לילה חצי כת לבד, רוצה לומר אינה מזמרת הכוכב אלא בחצי זמן משמרה אחת, והזורחת שליש הלילה מזמרת עם כת אחת בשלימות, והזורחת חצי הלילה משתתפת עם כת אחת ומשלימן לזמן חצי הכת השניה, ויש מזמרת עם ב' כתות בשלימות והיינו הזורחת ב' שלישי הלילה, או ראשונים או אחרונים, ויש מזמרת עם שלש כתות כולם יחד הזורחת כל הלילה (אור יקר).

²¹⁹⁴ ירצה ימצא לכוכבים חברה עם המלאכים לזמר ולשבח (אור יקר).

<p>ספרא אחרא²¹⁹⁵ ותבעי²¹⁹⁶ ארחי דבי מלכא מכל אינון סטרין קדישיין:</p>	
<p>כיון דההוא ספרא אחרא אתער כל בני עלמא טעמי טעמא דמותא²¹⁹⁷ חד משתיין במותא²¹⁹⁸ ושלטא עלייהו כדין כיון דמסאבו אתפרשא ומולעילא ושלטא ונחתא לתתא כדין אתפרשן תלת משריין לשבחה ליה לקודשא בריך הוא בתלת סטריין ונ"א מטריין דליליא כמה דאתערו בהאי [חבריא]:</p>	<p>כיון שמתעורר אותו הצד האחר, כל בני העולם טועמים טעם המות, אחת מששים במות, ושולט עליהם. אז כיון שהטומאה נפרדה מלמעלה ושולטת ויורדת למטה, אז נפרדים שלשה מחנות לשבח את הקדוש ברוך הוא בשלשה צדדים (משמרות) של הלילה, כמו שהעירו בזה החברים.</p>
<p>בעוד דאינון משבחיין לקודשא בריך הוא ספרא אחרא אזלא ומשטטא לתתא בכל סטרי עלמא ועד דספרא אחרא לא אתעבר מתמן לא יכלין אינון לאתיחדא במאריהון:</p>	<p>בעוד שהם משבחים את הקדוש ברוך הוא, הצד האחר הולך ומשוטט למטה בכל צדדי העולם. ועד שהצד האחר אינו עובר משם, הם לא יכולים להתייחד עם ריבונם.</p>
<p>רוא להכימין מלאכי עליונין וישראל לתתא כלהו דחקי בההוא ספרא אחרא מלאכין²¹⁹⁹ עלאין כד בעאן לאתאחדא²²⁰⁰ במאריהון לא יכלין עד דדחיין לה²²⁰¹ לבר מה עבדין נחתין שיתין רבוא דמלאכי קדישי ואפילו שינתא על כל בני עלמא [כיון דאיהין] (וכד איהי) נחתא דקא דחיין לה לבר ויהבי לה כל עלמא דא בההיא שינתא כדין איהי שלטא עלייהו ומקבלין מסאבו מינה²²⁰² בר בארעא דישראל בלחודהא דלא שלטא²²⁰³ תמן כיון</p>	<p>סוד לחכמים, מלאכים עליונים וישראל למטה, כולם דוחקים באותו הצד האחר. כשרוצים המלאכים העליונים להתייחד עם ריבונם, לא יכולים עד שדוחים אותו החוצה. מה עושים, יורדים ששים רבוא של מלאכים קדושים, ומפילים שינה על כל בני העולם. כיון שהיא יורדת, שדוחים אותה החוצה, ונותנים לה כל העולם הזה, באותה שנה, אז היא שולטת עליהם ומקבלים ממנו טומאה. פרט לארץ ישראל לבדה, ששם אינה שולטת. כיון שנפרדה מהם, הם נכנסים לרבונם ומשבחים ומודים לפניו.</p>

²¹⁹⁵ ר"ל מתפשטת בעולם לפי שביום היו בנוקבא דתהומא רבא (מ"מ).
²¹⁹⁶ פירוש רצונם לינק ממלכות ולכך הק"ב מה מפיל שינה על ישראל כדי שיהיו נפרשים ממדת
המלכות ויורדים למטה וז"ש כיון דההוא ס"א אתער וכו' (מ"מ).

²¹⁹⁷ דשינה (מ"מ).

²¹⁹⁸ דמותא (מ"מ).

²¹⁹⁹ דמלאכין (מ"מ).

²²⁰⁰ לאתיחדא (דפ"ו).

²²⁰¹ לסט"א (מ"מ).

²²⁰² רבים חכמים בעיניהם התירו לעצמם ליטול ידיהם בשחרית יוה"ך כדרך שעושים בימי החול
באומרם שאם באמת צריך נטילה כדרך שעושים בימי החול. שצריך להיות עד הפרק מאחר שלא
אסרו אלא רחיצה של תענוג. ומדוע ירחצו עד קשרי אצבעותיהן. ואם אין צורך בנטילה בהיום הזה
לא ירחצו ולא כלום. ולא ידעו כי טעם הדבר ברור כי כבר נודע כי נטילת ידים שחרית הוא מטעם
הס"א השולטת בלילה ומקבלי מסאבותא מינה. והנה בודאי א"א לומר כי ליל כפור אינה נמצאת
ס"א למטה בארץ. שהרי טעם עיקר שליטתה בלילה אינו אלא מטעם שאמרו בזוהר בפ' תרומה
דקע"ג דמלאכין עילאין וכו'. הרי כי לא יתכן למלאכי השרת להתייחד עם הק"ב עד שדוחים אותה
למטה. ולפ"ז הטעם ודאי גם בליל יוה"ך יהי כן בלי ספק. אמנם ההפרש הנמצא בזה הוא כי הנה
בכל השנה היא שולטת. בתגבורת על בני אדם ומקבלים מסאבו מינה. אמנם ליל יוה"ך לא כן הוא
כי אין לה לשלוט בתגבורת על האדם מפני רוב הקדושה המתפשטת בתחתונים. כי בערך העליה
שעולה הקדושה מלכות שמים למעלה כך הוא שיעור הקדושה המתפשטת למניה לא כן בכל הלילות
כי אדרבה מלכות שמים יורדת בעולמות שלמטה ולכן מתגברת הס"א בכל היד כולה אמנם ביו"הך
כי אפס כח הס"א כי אם מלאה זו חריבה זו. ולכן בלילה הזה שמלכות שמים מתגברת ועולה לבית
אמה. לכן בערך העליה של הקדושה כך הס"א יורדת פלאים ואין לה כח להתפשטת ולהדבק רק
בסוף הידים לפי כי שם הם הצפרנים ומשם יונקים ולכן צריך לרחוץ במים מקום זה עד קשרי
אצבעותיו בלבד. וכל המשנה ידו על התחתונה כי ביו"הך לא תעמוד הרשעה בגבורתה כשאר הימים
(מ"מ).

²²⁰³ קמ ע"ב (הערת הזהר).

<p>דאיהי אתפרשא מנייהו עאלין לקמי מאריהון ומשבחן ואודאן קמיה:</p>	
<p>כגוונא דא ישראל לתתא לא יכלין לאתיחדא במאריהון עד דדחיין לההוא סטרא אחרא מנייהו ויהבי לה חולקא במה דאתעסקת ולבתר אינון מתקרבי לגבי מאריהון ולא אשתכח מקטרגא עילא ותתא:</p>	<p>כדוגמא זה, ישראל למטה לא יכולים להתייחד עם רבונם עד שדוחים אותו הצד האחר מהם, ונותנים לו חלק במה שיתעסק. ואחר כך הם מתקרבים לרבונם, ולא נמצא מקטרג למעלה ולמטה.</p>
<p>ואי תימא תינח לתתא אבל לעילא מאי קטרוגא תמן אלא לעילא בגין דאיהו רוח מסאבא ואינון רוחין קדישין עד דמשדרי רוחא מסאבא מבינייהו לא יכלין לקרבא לגבי מאריהון דהא קודשא (ברוך הוא) גו מסאבא לא מתעריב לעלמין וכן כגוונא דא ישראל לתתא [לא מתערבין באומין²²⁰⁴ דעלמא] ותרין סטריין עלאין ותתאין כד בעיין לקרבא לגבי מלכא קדישא דחיין לה לבר:</p>	<p>ואם תאמר, מילא למטה, אבל למעלה מהו הקטרוג שם. אלא למעלה, משום שהיא רוח הטומאה והם רוחות קדושות, עד שמשלחים רוח הטומאה מביניהם, לא יכולים לקרב אל רבונם, שהרי קדושה בתוך טומאה לא מתערבות לעולמים. וכן כמו זה, ישראל למטה לא מתערבים באומות עובדי כוכבים ומזלות של העולם, ושני צדדים עליונים ותחתונים, כשרוצים לקרב למלך הקדוש, דוחים אותה החוצה.</p>
<p>ועל דא כד עייל ליליא ומלאכין קדישין עלאין כד מסתדרן שורין שורין לקרבא ונ"א לשבחהו לגבי מאריהון דחיין ליה לההוא סטרא לבר בקדמיתא ולבתר (עאלין לקודשא בריך הוא) [עלין בקודשא] ועל דא כד עייל ליליא כל רוחין בישין וזינין בישין ורוחי מסאבי אתדחיין לבר ושמשי מלכא עיילין לגו קדשא²²⁰⁵:</p>	<p>ולכן כשנכנס הלילה ומלאכים קדושים עליונים כשמשדדים שורות שורות לקרב (לשבח) לרבונם, דוחים את אותו צד החוצה בתחילה, ואחר כך נכנסים לקודש, ועל זה כשנכנס הלילה, כל רוחות רעות ומינים רעים ורוחות הטומאה נדחות לחוץ, ושמשי המלך נכנסים לתוך הקדושה.</p>
<p>למלכא דהוו ליה אבנין יקירן בחד תיבותא מתגלפא בקוסטרוי וההוא מלכא הוה חכים בגין דלא יתקרב כל מאן דבעי לגבי ההוא תיבותא דאבנין יקירן ומרגלן דתמן נטל בחכמתיה חד הווי תקיפא²²⁰⁶ וכריך ליה סחרניה דההוא תיבותא כל מאן דבעי לאושטא ידיה לגבי תיבותא הא הווי דליג עליה וקטיל ליה:</p>	<p>[משל] למלך שהיו לו אבנים יקרות בתיבה אחת חקוקה בהיכלו, ואותו המלך היה חכם, וכדי שלא יתקרב, כל מי שרוצה לאותה התיבה של אבנים יקרות ומרגליות של שם, נטל בחכמתו נחש חזק אחד וכרך אותו סביב אותה התיבה. כל מי שרוצה להושיט ידו לתיבה, הרי הנחש קופץ עליו והורגו.</p>
<p>חד רחימא הוה ליה למלכא אמר ליה מלכא כל זמנא דאת בעי לאעלא ולאשתמשא בתיבותא תעביד כך וכך לגבי ההוא ותפתח תיבותא ותשמש בגניזין דילי כך קודשא בריך הוא כריך הווי סחרניה דקדשא אתאן מלאכין עלאין לאעלא גו קדשא הא הווי תמן ודחלי לאסתאבא ביה:</p>	<p>אהוב אחד היה למלך, אמר לו המלך, כל פעם שאתה רוצה להיכנס ולהשתמש בתיבה תעשה כך וכך לאותו נחש ותפתח את התיבה ותשתמש בגניזים שלי. כך הקדוש ברוך הוא כרך נחש סביב הקדושה, באים מלאכים עליונים לתוך הקדושה, הרי הנחש שם ופוחדים להיטמא בו.</p>

²²⁰⁴ עכ"ם (נוסף בדפ"ו).

²²⁰⁵ כל פיסקא זו מוסגרת במהדורת וילנא ומצויינת כ"נוסח אחר".

²²⁰⁶ הם זכר ונקבה דנוגה (מ"מ).

<p>ואי תימא דהא²²⁰⁷ כלהו אשא ואשא לא מקבלא מסאבו²²⁰⁸ תא חזי כתיב (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט עושה מלאכיו רוחות אלין מלאכין דקיימין לבר²²⁰⁹ משרתיו אש לוחט אלין מלאכין דקיימין לגו²²¹⁰ איהו רוחא מסאבו ואינון רוח רוח ברוח לא עייל דא בדא²²¹¹ רוח מסאבו ברוח קדשא ולא (לו)</p>	<p>ואם תאמר הרי כולם אש, ואש לא מקבלת טמאה. בא וראה נאמר "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט". "עושה מלאכיו רוחות" אלו המלאכים שעומדים בחוץ. "משרתיו אש לוחט", אלו מלאכים שעומדים בפנים. הוא רוח הטומאה והם רוח. רוח עם רוח לא נכנסות זו בזו. רוח הטומאה ברוח קדושה לא</p>
<p>קעג/ב</p>	
<p>אתערבי דא בדא ובגין כך אינון דקרוין²²¹² רוח לא יכלין לאעלא לגו²²¹³ בגין ההוא רוח מסאבו אינון דלגו אינון אש וההוא אש דחי לההוא מסאבו דלא עייל לגו ובגין כך כלא דחיין ליה לבר [למסאבו] דלא יתערב בהדייהו ועל דא מלאכי עלאי קא משבתן ליה לקודשא בריך הוא בתר דדחיין ליה למסאבו לבר:</p>	<p>מתערבות זו בזו. ולכן אותם שנקראו רוח, לא יכולים להיכנס לפנים, משום אותה רוח הטומאה. אותם שבפנים הם אש, ואותה אש דוחה את אותה רוח הטומאה שלא נכנסת לפנים. ובגלל זה הכל דוחים את הטומאה החוצה שלא תתערב עמם, ולכן המלאכים העליונים משבחים את הקדוש ברוך הוא אחר שדוחים את הטומאה החוצה.</p>
<p>תלת אשמורות אינון בליליא²²¹⁴ לקבליהון תלת משריין דקא מתפלגי ולשבחא לקודשא בריך הוא כמה דאתמר ועל דא [האי] (איהו) רבון דכלהו איהו נר ונ"א כנורו דדוד דלא שכיך לעלמין אלא תדיר אודי ומשבח ליה למלכא עלאה ועל דא (איוב לה י) נותן זמירות בלילה²²¹⁵:</p>	<p>שלוש אשמורות הן בלילה כנגד שלש מחנות שנחלקים לשבח את הקדוש ברוך הוא כמו שנתבאר. ועל זה, זה הרבון של כולם, הוא נר (כינור) דוד שלא שוקט לעולמים, אלא תמיד מודה ומשבח את המלך העליון. ועל זה "נותן זמירות בלילה."</p>

²²⁰⁷ דהא (דפ"ו).

²²⁰⁸ "ואי תימא דהא כלהו אשא ואשא לא מקבלא מסאבא" מוסגר בדפ"ק.

²²⁰⁹ דיצירה (רח"ו).

²²¹⁰ דבריאה (רח"ו).

²²¹¹ פירוש רוח מסאבו ברוח הקדש שהם יצירה אינו נאות ליכנס זה בזה וכדמפרש אבל של בריאה שהם אש אינם יראים מס"א ואדרבה הם דוחים אותה (מ"מ).

²²¹² דאקרון (דפ"ו).

²²¹³ מפני פחדם שלא יתדבקו בהם וינקו מהם, ולא יוכלו להדבק בשורשם מפני חברה רעה, לזה הם עושין תקנה זו שהיא להערים עליהם, שילכו אחר שינה למטה ודחיין להו, וכן אותם שהם אש מעצמן דחיין שלא ינקו אלא ישרפון באשם, וזהו שאמר כולא דחיין וכו' (אור יקר).

²²¹⁴ תחלת הלילה דין חזק גבורה שבמלכות שולטת עד שליש הלילה, שהמלכות נקרא לילה, ושליש ראשון היא יונקת מהגבורה, שליש שני משמרה שניה אמצעית מצד התפארת, חציו גבורה עם צד הקודם משמרה ראשונה גבורה, ולזה היא גבורה עם גבורה עד חצות לילה שהיא מחצית משמרה שניה, ומחצות לילה עד תחלת משמרה שלישית תפארת מצד החסד, ולכך אז תחלת התעוררות ליכנס הקב"ה עם הצדיקים בגן עדן כנודע, והוא משתוה עם שליש הלילה השלישית שהיא משמרה שלישית חסד, ועם כל זה כל שלש משמרות הם בלילה דין הגבורה, והיא יונקת מן הגבורה העליונה, אלא שהגבורה נחלקת לשלשה בחינות אלו, שהם צפון גבורה שבגבורה משמרה ראשונה, וגבורה דין ולילה הכל ענין אחד, משמרה שניה תפארת שבגבורה, ויש בו שתי בחינות בחינת הגבורה ובחינת החסד, וזה טעם לחצות לילה, ולעולם עד חצות דין חזק, ומחצות ואילך נתמתקו הדינים מפני שהיא חצי משמרה שניה חסד שבתפארת, ומשמרה שלישית חסד כדפירשנו, ושלשה משמרות מלאכים הם משמרות נמצאות משלשה מדות הללו כדפירשנו (אור יקר).

²²¹⁵ אשרי המשתתף במשמרות אלו, ונותן זמירות בחברת המלכות הנקראת לילה כדפירשנו, והיינו נר רבון דכולהו (אור יקר).

<p>דבר אחר (שם) ולא אמר²²¹⁶ איה אלוה²²¹⁷ עושי²²¹⁸ כמה דאתמר בגין דהא מעילא ומתתא²²¹⁹ אתכליל בר נש²²²⁰ ואתעביד כמה דאיהו גופא מתרין סטרין מגו דכר ונוקבא אוף הכי רוחא רוח איהו כליל מגו דכר ונוקבא ועל רזא דנא אתתקן בר נש בגליפוי²²²¹ בגופא²²²² ורוחא ובגין דאיהו כליל ברזא דא²²²³ ובעובדא דא²²²⁴ כמה דאתמר על דא (ודאי) כתיב (בראשית א כו) ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו והא אתמר:</p>	<p>דבר אחר "ולא אמר איה אלוה עושי", כמו שנאמר משום שהרי האדם נכלל ממעלה וממטה, ונעשה כמו שהוא גוף משני צדדים מתוך זכר ונקבה, כמו כן הרוח, כלולה מתוך זכר ונקבה. ועל הסוד הזה נתקן אדם בחקיקותיו בגוף וברוח, ומשום שהוא כלול בסוד זה ובמעשה זה כמו שנתבאר, לכן נאמר "ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", והרי נתבאר.</p>
<p>בליליא הא אמרתו דהא בראשיתא דליליא²²²⁵ כל אינון זינין ורוחין בישיין מתערי בעלמא היך איהו יכיל למהו²²²⁶ דאי הכי הא תנינן דמסטרא דצפון נפקי כל הני זינין בישיין²²²⁷ (ואת אמרת) [ואתמר] דכד אתער רוח צפון בפלגות ליליא דהא כדין כל אינון רוחין בישיין וסטריין בישיין אתכנשו מעלמא ועאלין גו נוקבא דתהומא רבא אי הכי הא בסטרא דדרום²²²⁸ דאיהו ימינא אמאי משטטי אינון זינין בישיין בריש ליליא דקא שלטא רוח דרום:</p>	<p>בלילה, הרי אמרת, שהרי בראשית הלילה, כל אותם מינים ורוחות רעות מתעוררים בעולם, איך הוא יכול להיות. שאם כך, הרי שנינו שמצד הצפון יוצאים כל אותם מינים רעים, ונתבאר, שכאשר מתעוררת רוח צפון בחצות הלילה, שהרי אז כל אותן רוחות רעות וצדדים רעים מתכנסים מהעולם, ונכנסים לתוך נקב תהום רבה. אם כך, הרי בצד הדרום שהיא ימין, למה הם משוטטים, אותם המינים הרעים בראשית הלילה, שהרי שולטת רוח דרום.</p>
<p>אלא ודאי אלמלא ההוא סטרא דדרום דקא מעכב ודחייא לההוא סטרא בישא הוה מטשטש כולי עלמא ולא יכיל עלמא למסבל</p>	<p>אלא ודאי, אלמלא אותו צד הדרום שמעכב ודוחה צד הרע, היה מטשטש את כל העולם, ולא יכול העולם לסבול. אבל כשמתעורר אותו הצד האחר, לא מתעורר</p>

²²¹⁶ פירוש לעיל פירש אלוה אל ו"ה מהם ז'ו"ן שבניינם מחסד שגם המלכות כתיב בה והכין בחסד כסא. אבל השתא מפרש אלוה העושים אותי שהם ז'ו"ן ואינו מחלק התיבה לשנים אל וה' (מ"מ).
²²¹⁷ א"ל ו' ה' ת"ת ומלכות (אור יקר).
²²¹⁸ שעשו נפשי, בייחודה נעשה אדם ז'ו"ן יחד בזווגנו נעשה אדם כדפי' (אור יקר).
²²¹⁹ מת"ת ומלכות (אור יקר).
²²²⁰ שנעשה הנשמה מייחוד קב"ה ושכינתיה והיינו נמי ענין הגוף מורכב מזכר ונקבה אב ואם, וכן הנשמה כדפי' (אור יקר).
²²²¹ בגלופוי (אור יקר). ירצה יש באדם ברמז נתחי אבריו דברים ועניינים רומזים למדת הזכר ולמדת הנקבה כדפי' חז"ל ג' שותפין באדם אביו אמו והקב"ה וחלק האב והאם בו (אור יקר).
²²²² הגוף ז'ו"ן והרוח ז'ו"ן (אור יקר).
²²²³ ברוח (אור יקר).
²²²⁴ בגוף, נעשה אדם נדרש בסוד הנשמה ונדרש בסוד הגוף (אור יקר).
²²²⁵ מקיף ג' שמועות יחד, ורמי להו אהדדי: הא', שמעתין דאמרן "בראשיתא דלילא" וכו', והנה בשמוע זו לא נגזר אם מצפון אם מדרום והשתא קשה שזה אי אפשר (אור יקר).
²²²⁶ מכח הב' (אור יקר).
²²²⁷ אם כן אם היה ראוי שיהיה להם כח לצאת לא היה אלא מצד הגבורה, אם כן בשנים אלו הנזכרות קיימא לן שאם אמת שיתפשטו כאשר הגזרה הראשונה יהיה מכח הגבורה כאשר גזרה השנית, ואתמר בשלישי הפך הכל "דכד אתער רוח צפון" אם כן במה הם מתפשטין, שהרי ברוח צפון שהיה להם להתפשט אדרבה בו (אור יקר).
²²²⁸ פירוש כ"ש שדרום שהוא חסד שידחה אותם ואמאי משטטי בסטרא דדרום ואדרבה היה ראוי להיות בהפך שלא יהיו משוטטים רק בחצות השני שאז אתער רוח צפון שהוא בחינתם. ותירץ אלא ודאי וכו' ור"ל אלו ניתן להם שליטה בחצות השני שיש רוח צפון בעולם יחריבוהו ח"ו. לכך משטטי כשיש רוח דרום שגוברים החסדים ואינם יונקים אלא די חיותם. ומ"ש שבחצות ראשון יש רוח דרום הוא הפך ממש במסכת ברכות פרק א' חצי היום רוח מזרחית חצי השני דרומית. חצות לילה הראשון מערבית חצות השני צפונית (מ"מ).

<p>אבל כד אתער ההוא ספרא אחרא לא אתער אלא בסטר רוח מערב²²²⁹ דקא שלטא בריש ליליא ועלמא איהו [כלא] כניש ועל דא קודשא בריך הוא אקדים אסוותא לעלמא בגוונא דא כמה דאתמר זכאין אינון ישראל בהאי עלמא ובעלמא דאתי דקודשא בריך הוא אתרעי בהו מכל שאר עמין דעלמא:</p>	<p>אלא בצד רוח מערב ששולט בראשית הלילה, והעולם כונס את הכל. ולכן הקדוש ברוך הוא מקדים רפואה לעולם בצורה זה כמו שנתבאר. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהקדוש ברוך הוא מרוצה בהם מכל שאר עמי העולם.</p>
<p>עאלו לביתא רבי אלעזר ורבי אבא כד אתפלג ליליא קמו למלעי באורייתא אמר רבי אבא השתא ודאי איהו עדן²²³⁰ רעותא לקודשא בריך הוא והא זמנין סגיאין אתערנא האי דקודשא בריך הוא²²³¹ בשעתא דאתפלג ליליא עאל גו אינון עדיקיא²²³² בגנתא דעדן ואשתעשע בהו זכאה איהו מאן דאשתדל באורייתא (דאשתעשעא בעלותא (ס"א דאשתדל באורייתא)) בההיא זמנא:</p>	<p>נכנסו לבית רבי אלעזר ורבי אבא, כשנחלק הלילה בחצות קמו לעסוק בתורה. אמר רבי אבא, עכשיו ודאי היא עת רצון לקדוש ברוך הוא, והרי פעמים רבות הערנו את זה, שהקדוש ברוך הוא, בשעה שנחלק הלילה, נכנס לתוך אותם הצדיקים בגן עדן ומשתעשע בהם, אשרי מי שמשתדל בתורה באותו זמן.</p>
<p>אמר רבי אלעזר הא דאשתעשע קודשא בריך הוא גו עדיקיא בגנתא דעדן היך אשתעשע אלא בההוא זמנא דאתפלג ליליא קודשא בריך הוא אתער ברחימו דשמאלא לגבי כנסת ישראל דהא לית רחימו אלא מספרא דשמאלא וכנסת ישראל לית לה דורונא ולמקרב לגבי מלכא או חשיבו מעליא (אלא) באינון רוחין דעדיקיא דקודשא בריך הוא חמי לון מתעטרין בכמה עובדין טבין ובכמה זכייין ודעבדו בההוא יומא וקודשא בריך הוא ניחא ליה מכל קרבנין ועלוון דקודשא בריך הוא ארה בהו ריח ניחח דקא עבדי ישראל:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, זה שמשתעשע הקדוש ברוך הוא בתוך הצדיקים בגן עדן, איך משתעשע. אלא באותו הזמן שנחלק הלילה, הקדוש ברוך הוא מתעורר באהבה של השמאל אל כנסת ישראל, שהרי אין אהבה אלא מצד השמאל. ולכנסת ישראל אין דורון לקרב אל המלך או חשיבות מעלה, אלא באותן רוחות הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רואה אותן מעטרות בכמה מעשים טובים ובכמה זכויות שעשו באותו יום. ולקדוש ברוך הוא נוח מכל הקרבנות והעולות, שהקדוש ברוך הוא מריח בהם ריח ניחוח שעושים ישראל.</p>
<p>כדין נהירו אתנהיר וכל אילנין דגנתא דעדן אמרי שירתא ועדיקיא מתעטרין תמן באינון עדונין דעלמא דאתי כד אתער בר נש בההיא שעתא [למלעי באורייתא] נטיל חולקיה עמהון דעדיקיא די בגו גנתא חד שמא גליפא דתלתין ותרין אתוון²²³³ אתעטר [בהו] תמן ואיהו גו רזין דעדיקיא:</p>	<p>אז מאיר אור, וכל עצי הגן עדן אומרים שירה, והצדיקים מתעדנים שם באותם עדונים של העולם הבא. כשמתעורר אדם באותה שעה לעסוק בתורה, נוטל חלקו עם הצדיקים שבגן עדן, שם אחד של שלשים ושתיים אותיות חקוק מתעטר בהם שם, והוא בתוך סודות הצדיקים.</p>
<p>פתח [רבי אלעזר] ואמר (תהלים קיא א) הללויה אודה יהוה בכל לבב וגו' והללויהו הא</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "הללויה אודה ה' בכל לבב וגו'". הללויה, הרי נתבאר והתעוררו בו החברים, וכך הוא, שזהו שבח שעולה על</p>

²²²⁹ דרום (מ"מ).

²²³⁰ עידן (דפ"ו).

²²³¹ יעקב (מ"מ).

²²³² פירוש מזדווג עם לאה והצדיקים הם שם בסוד מ"ן וכמ"ש בסמוך (מ"מ).

²²³³ יו"ד ה"א וא"ו ה"א אל"ף ה"א יו"ד ה"א אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד שיש בהם ל"ב אתוון (רח"ו). (ס"א

אתער) נוסף בדפ"ו.

<p>אתמר ואתערו ביה חברייא והכי איהו דדא איהו שבחא דקא סלקא על כל אינון שירין ותושבתן דאמר דוד בעשר וזינא תושבתן דאיהו אמר ובנין דאיהו כליל שמא²²³⁴ (דכליל שם) ושבתא בחד ואיהו כללא דשמא קדישא עלאה²²³⁵:</p>	<p>כל אותן השירות והתשבחות שאמר דוד, בעשרה מיני תשבחות שאמר, משום שהוא כולל שבח ושם באחד, והוא כלל של השם הקדוש העליון.</p>
<p>אודה יהו"ה בכל לבב בכל אתר דאמר דוד מלכא רזא דאלפא</p>	<p>"אודה ה' בכל לבב", בכל מקום שאמר דוד המלך סוד של אלף</p>
<p>קעד/א</p>	
<p>ביתא איהו רזא דאתוון גליפן²²³⁶ דנפקין בגלופי דתלתין ותרין שבילין ואית אתוון עלאין מרזא דעלמא עלאה²²³⁷ ואית אתוון אחרנין²²³⁸ דאינון אתוון זעירין²²³⁹ והכא איהו רזא דאלפא ביתא דעלמא וס"א עלאה יהיב לעלמא תתאה:</p>	<p>בית, הוא סוד האותיות החקוקות, שיוצאות בחקיקות של שלשים ושנים שבילים. ויש אותיות עליונות מסוד העולם העליון, ויש אותיות אחרות שהן אותיות קטנות, וכאן הוא סוד של אלף בית של העולם (העליון נותן לעולם) התחתון.</p>
<p>אודה יהו"ה בכל לבב ביצרא טבא וביצרא בישא²²⁴⁰ דאיהו שרי בגויה דהא על כלא אית לאודאה ליה לקודשא בריך הוא ביצרא טבא וביצרא בישא דהא מסטרא דיצרא טבא אתי טוב לבר נש ואית לברכא ליה לקודשא בריך הוא הטוב והמטיב ובסטרא דיצרא בישא אתי קטרוגא לבר נש ואית לאודאה לקודשא בריך</p>	<p>"אודה ה' בכל לבב", ביצר הטוב וביצר הרע, שהוא שורה בתוכו, שהרי על הכל יש להודות לקדוש ברוך הוא, ביצר הטוב וביצר הרע, שהרי מצד של יצר הטוב בא טוב לאדם, ויש לברך את הקדוש ברוך הוא הטוב והמטיב. ובצד של יצר הרע בא קטרוג לאדם, ויש להודות לקדוש ברוך הוא ביצר הטוב וביצר הרע, בכל מה שבא על האדם, מצד זה ומצד זה.</p>

²²³⁴ וישלח קעח ע"ב (הערת הזהר).

²²³⁵ פירוש הלל היא המלכות שגיי' אד"ני והיא ה' אחרונה. וי"הו הוא שאר אותיות הו"ה הרי שם הו"ה בתיבת הללויה (מ"מ).

²²³⁶ דהיינו הנמדדות ראשונה מחכמה ובינה, שהוא גלופי וחקיקת ל"ב שבילין, והם שתי בחינות או חקיקת ל"ב נתיבות בינה, או מציאותם למטה במלכות (אור יקר).

²²³⁷ והם אותיות גדולות, אשרי תמימי דרך שהם פסוקים שלימים ופסוקים רבים, וכן תהלה לדוד, וכן אברכה את ה' בכל עת (אור יקר).

²²³⁸ שהם במלכות (אור יקר).

²²³⁹ הקדמה ג ע"א (הערת הזהר). ואלו שהם במזמור זה הם מעלמא תתאה ולכך הם חצי פסוק לבד, ואם תאמר והרי אלפא ביתא דשבת אל אדון וכו' שאין בל אות ואות אלא ארבעה או חמישה או ששה [תבות] וקרי להו לעיל אלפא ביתא דאתוון רברבן, והכא אית בכל אות ואות כמה תיבות ואמרת שהיא מעלמא תתאה, לא קשיא דהתם כל אחד ואחד כפי תיקונא דיליה, אורחא דצלותא כל אות ואות תיבה אחת, כשבאו אותיות בתיבות הרבה הורו על אותיות גדולות, הכא אורחא דקראי אות בכל פסוק ופסוק, כשגרע ובאו שנים אותיות בכל פסוק הורה על עלמא תתאה, ועם כל זה שאני לן בין תורה לצלותא, שכל עצמה של תפלה במלכות, וכל עצמה של תורה הם דברים שבכתב למעלה מתפלה ודאי כנודע, ולזה הקטנים הם גדולים מגדולים של תפלה (אור יקר).

²²⁴⁰ ואת תאמר אם יודה ביצר הרע מכניס צלם בהיכל, לזה אמר שאינו פגם ענין יצר הרע בעבודה האלהית, וזהו שאמר "דאיהו שוי בגואי", ולא הטביעו באדם אלא מטעם שעבודתו רצויה עמו, והענין שעל ידי יצר הטוב האדם עובד והקב"ה משכירו טוב יודה על הטוב, וביצר הרע אדם עובד והקב"ה מענישו רע ויש לו להודות לו על הכל בכל הבא עליו, אלא שצריך לכל אחד כפי דרכו, ליצר הטוב לברך, וליצר הרע להודות, ויש בין זה לזה הרבה, כי ביצר הטוב לברך שנתן לו יותר מן הראוי לו מצד טובו, והיינו הטוב והמטיב טוב לטובים ומטיב לרעים, וביצר הרע להודות צדיק אתה על הבא עלי, ודרך זה רוצה הקדוש ברוך הוא בעבודת היצר הרע. הן אמת ישרים ועדה היינו כדפירשו בגמרא וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו, אמנם קשה לו מלת בסוד, שהיה לו לומר בישרים ועדה, לזה פירש בסוד סוד לשני דרכין, או שהם יודעים סודו של הקב"ה דהיינו היודעים סוד תורתו, ולא שיש ישרים שיודעים ויש שאינם יודעים, אלא ישרים יש להם סוד (אור יקר).

<p>הוא ביצרא טבא וביצרא בישא²²⁴¹ בכל מה דאתי על בר נש מסטרא דא ומסטרא דא:</p>	<p>"בסוד ישרים ועדה", בסוד ישרים, באותם (מלאכים עליונים קדושים) שאת סוד הקדוש ברוך הוא הם יודעים, שהרי את כל סודות הקדוש ברוך הוא הם יודעים והם הסוד שלו. ולכן בסוד ישרים ועדה, אלה הם ישראל, כשמתכנסים בעשרה להודות לקדוש ברוך הוא. ולכן יש להודות לקדוש ברוך הוא על טוב ועל רע, ולפרסם לפני הכל, שאם תאמר הרי הוא יודע, אז למה צריך לפרסם. אלא בזה מתכבד הקדוש ברוך הוא בעולם לפרסם את הנס, ועל זה נאמר בקדוש ברוך הוא "והתגדלתי והתקדשתי וגו'".</p>
<p>בסוד ישרים ועדה בסוד ישרים²²⁴² באינן וס"א מלאכין עלאין קדישין דרזא דקודשא בריך הוא ואינן (הו) ידעי דהא כל רזין דקודשא בריך הוא אינן ידעי ואינן רזא דיליה²²⁴³ ועל דא בסוד ישרים ועדה אלן אינן ישראל כד מתכנשי בעשרה לאודאה ליה לקודשא בריך הוא ובגין כך אית לאודאה ליה לקודשא בריך הוא על טב ועל ביש ולפרסמא וקמין כלא דאי תימא הא איהו ידע אמאי אצטריך לפרסמא אלא בדא אתייקר קודשא בריך הוא בעלמא לפרסמא נסא ועל דא קודשא בריך הוא כתיב ביה (יחזקאל לח כג) והתגדלתי והתקדשתי וגו':</p>	<p>רבי יהודה פתח ואמר "כל הנשמה תהלל יה", שנינו כל הנשמות באו מהגוף הקדוש הזה, ומתעוררות בבני אדם. ומאיזה מקום מאותו מקום שנקרא יד ("ה). מאיזה מקום זה. אמר רבי יהודה, שנאמר "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית". שנינו מהחכמה הזו, שמבועיה יוצאים לשלשים ושנים שבילים הכל נתקן, וכל מה שיש למעלה ולמטה, והיא נקראת רוח קדושה, שכל הרוחות נתקנו בה.</p>
<p>ורבי יהודה פתח ואמר (אמר רבי יהודה מאי דכתיב) (תהלים קנ ו) כל הנשמה תהלל יה ותנא (משום הא דתניא) כל נשמתין אתו מהאי גופא קדישא²²⁴⁴ ואתערו בבני נשא ומאן אתר²²⁴⁵ מההוא אתר דאקרי יד וס"א י"הו מאן אתר דא אמר רבי יהודה דכתיב (שם קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה כלם בחכמה עשית תנא מהאי חכמתא דמבועוי נפקין לתלתין ותריין שבילין אשתכלל כלא וכל מה דאית לעילא ותתא והוא אתקרי רוחא קדישא דכל רוחין אשתכללו ביה:</p>	<p>אמר רבי יצחק ביום שהיה רבי שמעון מפרש דבר זה, היו עיניו נובעות מים, והיה אומר כל גנזי המלך העליון נמסרו במפתח אחד, ומתגלה בהיכלות המצירים העליונים החקוקים.</p>
<p>אמר רבי יצחק ביום שהיה רבי שמעון מפרש דבר זה, היו עיניו נובעות מים, והיה אומר כל גנזי המלך העליון נמסרו במפתח אחד, ומתגלה בהיכלות המצירים העליונים החקוקים.</p>	<p>אלא כך שנינו, מי יכול לדעת ולהכלל מה שגנוז במבוע הזה. שהרי משה לא גילה את זה בימיו, כשהיה מגלה סוד העמוק לישראל. ואף על גב שהכל היה מתגלה על ידו, אלא באותה</p>

²²⁴¹ "ביצרא טבא וביצרא בישא" מוסגר בדפ"ק.

²²⁴² הם בעלי הסוד וז"ש באינן דרזא דקב"ה הוי ידעי (מ"מ).

²²⁴³ וקשה לשון בסוד ישרים היה לו לומר בישרי הסוד ועדה, לזה אמר שרמז רמז שני "ואינן רזא דיליה", שהישרים הם סודו עצמו של הקב"ה, שכל הייחוד העליון נעשה על ידם, ולזה לא אמר ישרי סוד אלא סוד ישרים, שיורה גם כן על הקב"ה שהם סודו, וזהו שאמר "ועל דא בסוד ישרים" (ואלו) כדי שעל ידי ההודאה לפניהם יתייחד שמו על ידם, [והיינו שפי' ובמושב זקנים יהללוהו] ועדה היינו פרסום בסוד עשרה מישראל שאז הא סוד עדה, [והיינו אומרם וירוממהו בקהל עם וגו'] (אור יקר).
²²⁴⁴ מלכות (מ"מ).

²²⁴⁵ פירוש מהיכן הוא השרש שלהם שבאים אח"כ למלכות (מ"מ).

²²⁴⁶ פירוש ענין אבא (מ"מ).

²²⁴⁷ פירוש יסוד אבא וכן מבועא (מ"מ).

²²⁴⁸ בדא (דפ"ו).

<p>עמיקתא לישראל ואף על גב דכלא הוה מתגלייא על ידוי אלא בההיא שעתא דבעא קודשא בריך הוא לסלקא ליה למתיבתא קדישא עלאה ולטמרא ליה מבני נשא דכתיב (דברים לא ב) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום היום ממש דההוא יומא אשתלימו יומוי לאתקרבא לאתר דא²²⁴⁹ דכתיב (שם יד) הן קרבו ימך קרבו ממש:</p>	<p>שעה שרצה הקדוש ברוך הוא להעלותו לישיבה הקדושה העליונה ולהטמינו מבני אדם, שנאמר "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", היום ממש, שאותו יום נשלמו ימיו להתקרב למקום הזה, שנאמר "הן קרבו ימך", קרבו ממש.</p>
<p>דתניא אמר רבי שמעון משה לא מית ואי תימא והא כתיב (שם לד ה) וימת שם משה כך בכל אתר לצדיקיא קרי בהו מיתה מאי מיתה מסטרא דילן אקרי הכי דתניא אמר רבי שמעון וכן תנא דמאן דאיהו בשלימותא דמהימנותא קדישא תליא ביה לא תליא ביה מיתה ולא מית²²⁵⁰ כמה דהוה ביעקב דמהימנותא שלימתא הוה ביה:</p>	<p>ששנינו, אמר רבי שמעון, משה לא מת. ואם תאמר, הרי נאמר "וימת שם משה", כך בכל מקום לצדיקים קורא בהם מיתה. מה המיתה מהצד שלנו, זה נקרא כך, ששנינו אמר רבי שמעון וכן שנה, שמי שהוא בשלמות שהאמונה הקדושה תלויה בו, לא תלויה בו מיתה ולא מת, כמו שהיה ביעקב, שהאמונה השלמה היתה בו.</p>
<p>דאמר רבי שמעון (בראשית לה י) לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל מאי ישראל שלימותא דכלא דכתיב (ירמיה ל י) ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים וגו':²²⁵¹</p>	<p>שאמר רבי שמעון "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל". מה זה ישראל, שלמות הכל, שנאמר "ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים וגו'".</p>
<p>אמר רבי יהודה מהכא (ירמיה ל יא) כי אתך אני דייקא זכאה חולקיה דמאריה אמר ליה כן כי אתי אתה לא כתיב אלא כי אתך אני דמאריה אתי לאתחברא דיוריה עמיה:</p>	<p>אמר רבי יהודה, מכאן "כי אתך אני", דווקא. אשרי חלקו שרבנונו אמר לו כן, לא נאמר כי אתי אתה, אלא "כי אתך אני", שרבנונו בא לחבר את דיורו עמו.</p>
<p>אמר רבי שמעון שפיר קאמר רבי אבא דאמר (שם י) ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד ושב יעקב לאתקרי בשמא אחרא דכתיב (בראשית לה י) לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל:</p>	<p>אמר רבי שמעון, יפה אמר רבי אבא שאמר "ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד". "ושב יעקב", להקרא בשם אחר שנאמר "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל".</p>

²²⁴⁹ פירוש שמשה הוא יסוד אבא וכשמת חזר לשרשו (מ"מ).

²²⁵⁰ ע"י מדרש תהלים (מזמור ל ס' ג) אין בין הצדיקים החיים לצדיקים המתים אלא הדיבור בלבד. וע' זוה"ק תרומה (קעד ע"א), וכן הוא בברכות (יח סע"א) צדיקים במיתתן נקראו חיים (הקדו"ש סא ע"ב), הגופות אשר מציאותם הוא מהעוה"ז, ועליהם נאמר (בראשית ג יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, ומוכרח הוא המיתה בהם מצד עצמם. אך כאשר כל פעולתו הוא בהיותו בהעוה"ז להיות דבוק בקונו ולהשלים את חובתו בעולמו, והרי מוציא הנשמה את כל חובתה אשר לזה שולחה בעוה"ז רק ע"י הגוף. הנה נעשה ע"ז הנשמה עם הגוף לתרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין²²⁵⁰, והם דבוקים זה בזה לעולם. ונשאר הגוף ג"כ תמיד בחיים, והוא חי לעולם, ואין בהם מיתה ממש כלום וכמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קעד ע"א) (דע"ה ח"ב צב ע"ד). וכן הוא במדרש תהלים מזמור ל' ס' ג (לש"ו).

²²⁵¹ פירוש שיעקב מורה שלא השיג רק פיצוץ יעקב או על זעיר בקטנותו. אבל ישראל מורה על זעיר בגדלותו (מ"מ).

<p>דבר אחר ושב יעקב לאתר דאתנסיב מתמן²²⁵² ושקט בעולם הזה ושאנן בעולם הבא ואין מחריד ממלאך המות דמשמע דכלא הוה ביה רבי יצחק אמר חברייא הא אוקמוה דכתיב (ירמיה ל י) ואת זרעך מארץ שבים מה זרעו בחיים אף הוא בחיים:</p>	<p>דבר אחר "ושב יעקב", למקום שנלקח משם, ושקט בעולם הזה, ושאנן בעולם הבא, ואין מחריד ממלאך המות, שמשמע שהכל היה בו. רבי יצחק אמר הרי פרשוה החברים, שנאמר "ואת זרעך מארץ שבים", מה זרעו בחיים אף הוא בחיים.</p>
<p>קעד/ב</p>	
<p>והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה (שמות כו כח) רבי יהודה פתח²²⁵³ (קהלת י יז) אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו וכתוב (שם) אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו במאי אוקימנא הני קראי²²⁵⁴ (אמר רבי יהודה) ווי לעלמא²²⁵⁵ דלא משגחן בפולחנא דמאריהון דהא מאריהון אשגח בגיניהון²²⁵⁶ לאוטבא להו ודאנחו (ואנח) קמיהו פתגמי אורייתא²²⁵⁷ ולא משגחן:</p>	<p>"והבריה התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה", רבי יהודה פתח "אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו". ונאמר "אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבוקר יאכלו". במה בארנו את הפסוקים הללו. או לעולם שלא משגיחים בעבודת רבונם, שהרי רבונם משגיח בגללם להיטיב להם, שהניח לפניהם דברי תורה ולא משגיחים.</p>
<p>דתנינן (אמר רבי יהודה) תלת מלין בעי בר נש למעבד לבריה מילה²²⁵⁸ ופדין²²⁵⁹ ולנסבא ליה אנתו²²⁶⁰ וכלא עביד קודשא בריך הוא לישראל מילה דכתיב (יהושע ה ב) ושוב מול את בני ישראל שנית וכתוב (בראשית יז יב) ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר פדין²²⁶¹ דכתיב ((דברים טו טו) ויפדך יהו"ה אלהיך) וס"א (דברים ז ח) ויפדך מבית עבדים מיד</p>	<p>ששנינו, שלשה דברים צריך אדם לעשות לבנו, מילה ופדיון ולהשיאו אשה (קידושין כט ע"א). והכל עשה הקדוש ברוך הוא לישראל. מילה שנאמר "ושוב מל את בני ישראל שנית". ונאמר "ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר". פדיון שנאמר "ויפדך מבית עבדים, מיד פרעה מלך מצרים". להשיאו אשה, שנאמר "זכר ונקבה ברא אותם" ונאמר "ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו". עוד נשא אותם</p>

²²⁵² פי' ושב יעקב אחר המיתה לשרשו שהוא זעיר. אבל לפירוש הראשון הכתוב מדבר בחיים חייתו שהיה יעקב ועלה למדריגת ישראל ופסוק זה נאמר באותה שעה (מ"מ).
²²⁵³ צה ע"ב (הערת הזהר).

²²⁵⁴ "במאי אוקימנא הני קראי" מוסגר בדפ"ק.

²²⁵⁵ הנה קודם שנתנה התורה היה עונש גדול לבני העולם על שאינם משגיחים בשכלם על מציאותם, ויתנו לשום עבודה ויעבוד לשר, ועתה שנתנה תורה ונתגלה העבודה לכל יש להם עונש על עונש (אור יקר).

²²⁵⁶ יראה שאפס כח הדעת לדעת העבודה מעצמן כמו שידעו האבות, לזה "לאוטבא להון" לזכותם הקל מעליהם הטורח ההוא (אור יקר).

²²⁵⁷ המגלה להם סוד העבודה ואין נותנים לבם לדעת (אור יקר).

²²⁵⁸ בהיותו בן ח' ימים כדי שיתעלה מהערה והקלי' שעד שמונה הוא רך בימים, אין בהוייתו קיום מלא, כחו בעמקי החצונים (אור יקר).

²²⁵⁹ אחר ל' יום ששלמו לו הקף שלם מהשכינה שכך הם ימיה, עולה אל היסוד שהוא הגואל ומאותם הל' יום הם שבעה אל החצונים התחתונים למטה, שהם ז' מדרגות שהשכינה מנהגת בחוץ, ומהם ולמעלה היא מתקדשת ומאירה למעלה במילה ופריעה, ואח"כ כשיתקרב אל הכ' "להשיאו אשה" (אור יקר).

²²⁶⁰ להעלות את סוד הת"ת, נושא השכינה לאשה, ומשם הוא עולה לעצמו כפי מעשהו, כך עשה הקב"ה לישראל זכרים למילה אם במצות התורה אם לישראל ממש בצאתם מהמדבר השמים ליכנס לארץ למלכות (אור יקר)

²²⁶¹ שאחר שנימולו במצרים כדי ליכנס במלכות והיו הם והיא בשעבוד מצרים גאלם ממצרים מצדיק היסוד שהוא הגואל, אמנם ישראל היו בב' מדרגות מתגלגלים, עד שזכו ועלו בסוד שהם ז"נ כל א' וא' זכה שהוא בת"ת, ועלה על ידי העבודה לסוד מדרגה זו על ידי מה שברא המציאות ז"נ. מה שאם לא יהיה נקבה לאדם לא היה מעולם בזכר, ואח"כ העלה אותם אל מדרגת הביני העולם הבא (אור יקר).

<p>פרעה מלך מצרים לנסבא ליה אנתו דכתיב (בראשית א כו) זכר ונקבה ברא אותם וכתוב (שם כח) ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו תו אמיל להו כהאי נשרא דאמיל לבנוי על גדפוי דכתיב (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים²²⁶²:</p>	<p>כמו הנשר הזה שמטיל את בנו על כתפיו, שנאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים".</p>
<p>(תנא) אמר רבי יוסי כלא הוא יאות אבל אורייתא דאהדר קמייהו דישראל ואוליף לון יתיר מכלא²²⁶³ תא חזי לית שבחא דבר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי כשבחא דאורייתא דכתיב בה (משלי ח יד) בי מלכים ימלכו²²⁶⁴:</p>	<p>אמר רבי יוסי הכל הוא נאה, אבל התורה חזרה לפני ישראל ולמדה אותם יותר מהכל. בא וראה, אין שבח של אדם בעולם הזה ובעולם הבא כמו השבח של התורה, שנאמר בה "בי מלכים ימלכו".</p>
<p>דהא²²⁶⁵ תנינן כד סליק רב הונא להתם אשכח רבנן דהוו עסקי בהאי קרא דכתיב (ירמיה נא מד) ופקדתי על כל בבל והוצאתי את בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים ורב הונא לא היו משגיחים בו, שהרי לא הכירו אותו בראשונה, משום שהיה קטן נכנס לבית המדרש, ומצא את החכמים שהיו אומרים שבפסוק הזה, יש להתבונן, אם יראתו ואלילו של נבוכדנצר היה שמו בל, הרי נאמר בו "ועד אחרין על קדמי דניאל דישמה בלטשאצר כשם אלהי [ועד אחרים נכנס דניאל ששמו בלטשאצר כשם אלהי]", ועוד מה זה "והוצאתי את בלעז מפיו".</p>	<p>שהרי שנינו, כשעלה רב הונא לשם, מצא את החכמים שעוסקים בפסוק הזה, שנאמר "ופקדתי על כל בבל והוצאתי את בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים". ורב הונא, לא היו משגיחים בו, שהרי לא הכירו אותו בראשונה, משום שהיה קטן נכנס לבית המדרש, ומצא את החכמים שהיו אומרים שבפסוק הזה, יש להתבונן, אם יראתו ואלילו של נבוכדנצר היה שמו בל, הרי נאמר בו "ועד אחרין על קדמי דניאל דישמה בלטשאצר כשם אלהי [ועד אחרים נכנס דניאל ששמו בלטשאצר כשם אלהי]", ועוד מה זה "והוצאתי את בלעז מפיו".</p>
<p>קם רב הונא ביני קיימי דעמודי ואמר אילו הוינא באתרי דרישנא ליה להאי פסוקא לא אשגחו ביה קם תניינות ואמר מלה דא אתא רבי יודאי בר רב ואותביה קמיה אמר ליה אימא ברי אימא דמלי אורייתא כתיב בהו (משלי א כא) בראש הומיות תקרא וגו':</p>	<p>עמד רב הונא בין היסודות של העמודים ואמר, אלו הייתי במקומי, הייתי דורש את הפסוק הזה. לא התבוננו בו. קם שנית ואמר דבר זה. בא רבי יודאי בר רב והושיבו לפניו, אמר לו אמר בני אמר שבדברי תורה נאמר בהם "בראש המיות תקרא וגו'".</p>
<p>פתח ואמר הכי תנינן ביומי קדמאי עד לא אתא יעקב הוה בר נש שלו בביתיה²²⁶⁷ מטא</p>	<p>פתח ואמר, כך שנינו, בימים הראשונים טרם בא יעקב, היה אדם שלו בביתו, הגיע</p>

²²⁶² דהיינו סוד כנפי הבינה, הספירות המתפשטות ממנה, ומושכות לישראל אל הבינה עולם הבא, ור' יוסי אמר שיותר מעלה מזו טבע התורה שמחזרת אחר האדם ומלמדו להועיל לעלות המדרגות האלה ויותר מהם, שהתורה יורד למטה למטה ומעלה האדם למעלה למעלה (אור יקר).

²²⁶³ והיינו כדמסיק שהיא עיקר אפילו בעולם הבא מפני שהאדם מתעלה בעולם הבא עוד יותר מזה על ידי התורה (אור יקר).

²²⁶⁴ היינו הנקראים מלכים מפני שנאחזים במלכות על ידי [עליה] מהמלכות כל הספירות עד שאמר להנחיל אוהבי יש מן החכמה, ואוצרותיהם אמלא מן הכתר, ודוק ותשכח הפסוקים אם כי כל המעלות מן התורה (אור יקר).

²²⁶⁵ (מדרש הנעלם הוא) (דפ"ו והוא גליון דפ"ק).

²²⁶⁶ ירצה וכבר נפל הצלם על ידי חנניה מישאל ועזריה, ועליו נאמר והוצאתי את בלעז מפיו, ואם כן היאך אמר די שמייה, ב"ל כשום אלהי וכבר נפל ונתבטל אם ב"ל הוא שם ע"ז שלו לפי דברי האומרים כן (אור יקר).

²²⁶⁷ וזו רעה חולה שלא היו בני אדם מתייסרים כלל אלא במיתת בנים או בממון, אבל יסורי גופם לא היה להם, ומתוך כך בני אדם אינם שבים בתשובה, וגם היו מתים פתאום לא ידעו עת פקודתם,

<p>זמניה מית בלא מרעין כיון דאתא יעקב בעא קמיה דקודשא בריך הוא אמר ליה מאר²²⁶⁸ דעלמא אי ניהא קמך דלנפול בר נש בבי מרעיה תרין או תלת יומין ולבתר יתכנש לעמיה ויפק(י)ד לביתיה ויתוב מחובוי אמר ליה שפיר את הוא סימנא בעלמא תא חזי מה כתיב ביה (בראשית מה א) ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה חלה כתיב מה דלא הוה לבר נש מן קדמת דנא:</p>	<p>זמנו, מת בלי מחלות. כיון שבא יעקב, בקש לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לו, רבון העולם, אם נוח לפניך שיפול אדם בבית חליו שנים או שלשה ימים ואחר כך יתכנס לעמו, ויצוה את ביתו וישוב מחטאיו. אמר לו יפה, ואתה תהיה סימן בעולם. בא וראה מה נאמר בו "ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חלה", נאמר חלה, מה שלא היה לאדם מקודם לכן.</p>
<p>בתר דשכיב לא הוה בר נש דהוה ליה מרעין דלא מית עד דאתא חזקיה מה כתיב ביה (ישעיה לח א) בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו' תא חזי מה כתיב (ישעיה לח ב) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה' אמר לו, אם נוח לפניך שיתרפאו בני אדם מבית חלים, ויודו לשמך ויכירו וישובו אחר כך בתשובה שלימה, וימצאו בני העולם צדיקים לפניך. אמר לו הקדוש ברוך הוא, נאה הוא, ואתה תהיה סימן לזה בעולם, וכך הוא, מה שלא היה מקודם לכן. זהו שנאמר "מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלתו ויחי מחליו", ושנינו אותו יום חזרה השמש עשר דרגות.</p>	<p>אחר שנפטר, לא היה אדם שהיו לו מחלות שלא מת, עד שבא חזקיה. מה נאמר בו "בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו'". בא וראה, מה נאמר "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'". אמר לו, אם נוח לפניך שיתרפאו בני אדם מבית חלים, ויודו לשמך ויכירו וישובו אחר כך בתשובה שלימה, וימצאו בני העולם צדיקים לפניך. אמר לו הקדוש ברוך הוא, נאה הוא, ואתה תהיה סימן לזה בעולם, וכך הוא, מה שלא היה מקודם לכן. זהו שנאמר "מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלתו ויחי מחליו", ושנינו אותו יום חזרה השמש עשר דרגות.</p>
<p>ותאנא מרודך בלאדן (ישעיה לפ א) הוה אכיל כל יומא בארבע שעת²²⁷⁰ ונאים עד [תשע] (ד') שעת²²⁶⁹ וההוא יומא נאים עד תשע שעת²²⁶⁹ כד אתער חמא שמשא דקאים בארבע</p>	<p>ושנינו "מרודך בלאדן" היה אוכל כל יום בארבע שעות וישן עד תשע שעות, ואותו יום ישן עד תשע שעות. כשהתעורר ראה שמש עומדת בארבע שעות, אמר מה זה בהריגת הכעס קנטור קשרתם עלי. אמרו</p>

ויעקב תבע האחת לבד, דהיינו שיחלו כדי שיהיו מתחרטים על מעשיהם ולא ימותו פתאום, ובזה כיון יעקב לתקן בני אדם בתשובה שלימה, דהיינו הבינה שעל הת"ת כדי לידבק בעולם הבא. אמנם תשובה תחתונה לא שאל, מפני שמדתו ת"ת אינה מתדבקת אלא מתוך עולם הבא, וכשהאדם יסתלק מן העולם אזי יתדבק בעץ החיים על ידי תשובה עליונה, ולזה ענין זה היה תלוי ביעקב לפי מדתו ולא בשאר האבות אמנם ענין זה הוגד ליוסף שהרי יעקב יסתלק ממנו ומתפרד ומתעלה אות ו' עליונה מעליו אל סוד הבינה, ולזה ויאמר ליוסף וכו' והיה יעקב פתח כניסה לכל זרעו לעלות אל התשובה אמנם תיקון תשובה תחתונה שהיא חיי העולם הזה לא היו תלויים ביעקב מפני שהוא עולה מת"ת לעולם הבא בינה, אמנם חזקיה היה מלך נאחז במלכות ותבע על תיקוני המלכות כשמה שמדה זו נפגמת על ידי החטאים אמר שיתייסרו בני אדם בחולאים כדי שיחטאו יתקנו על ידי תשובה תחתונה לתיקון העולם הזה וא"ת והרי איוב חלה בהשחין וחיה ממנו והיה קודם חזקיה לדעת הרוב, ויש לומר שחד בדרא או תרי בדרא הכי הוה וכו' (אור יקר).

²²⁶⁸ מרי (דפ"ו).
²²⁶⁹ בפ' חלק אמרו שאותו היום שנתרפא חזקיה היה בו כ"ב שעות נמצא שנתוספו עשרה שעות והיינו עשר דרגין (מ"מ).

²²⁷⁰ פירוש מסיים האכילה בסוף ד' שעות וישן עד סוף ט' נמצא שישן ה' שעות. ואותו היום כשניעור מצא השמש בסוף ד' שעות נמצא שישן באותו היום עשרה שעות שניתוספו דהיינו מה שהלכה השמש מסוף ד' עד סוף ט' הם חמש ומה שחזרה השמש מסוף ט' לסוף ד' הם חמש אחרים הרי עשר. אבל ההליכה השנית מד' עד סוף ט' מוכרח להיות כדרך כל הימים. ולפ"ז א"ש מ"ש הזוהר וההוא יומא נאים עד ד' שעות דהיינו שמצא השמש בד' שעותי כדמפרש. ואי גרסינן עד ט' שעותי הכי פירושו לפי דעתו היה סבור שישן עד ט' כדרך כל הימים. והאמת לא היה כן (מ"מ).

<p>שעתי אמר מאי האי בקטולא דקונטירא קונטריו אנקטרתון אמרו:</p>	
<p>קעה/א</p>	
<p>ליה למה אמר דנאימנא יומא חד ותלתות יומא²²⁷¹ אמרו ליה לאו הכי אלא אלהא דחזקיהו עבד יומא דין תרין ניסין אסי לחזקיהו מבי מרעיה ואחזר שמשא לעדנא דא אמר וכי אית בעלמא אלהא רבא בר מאלהי אמרו אלהא דחזקיהו:</p>	<p>לו. למה אמר שישנתי יום אחד ושליש יום. אמרו לו, לא כך, אלא אלהי חזקיהו עשה היום הזה שני ניסים, ריפא את חזקיהו מבית חליו, והחזיר את השמש לזמן הזה. אמר, וכי יש בעולם אלוה גדול יותר חוץ מאלהי, אמרו, אלהי חזקיהו.</p>
<p>קם וכתב כתבוי שלם לחזקיהו מלכא דיהודה ושלם לאלהיה ושלם לירושלם קרתא קדישא לבתר אמליך וקם מכרסיה²²⁷² ופסע תלת פסיען וכתב אחרנין שלם לאלהא רבא דבירושלם ושלם לחזקיהו מלכא דיהודה ושלם לירושלם קרתא קדישא אמר ליה קודשא בריך הוא אנת פסעת בגין יקרי תלת פסיען חייד מינד יפקון תלת מלכין²²⁷³ שליטין קסטירין רופינין²²⁷⁴ דשליטין בכל עלמא וקדמאה מנייהו נבוכדנצר הוה:</p>	<p>עמד וכתב, כתבו שלום לחזקיהו מלך יהודה ושלום לאלהיו ושלום לירושלים עיר הקדש. אחר כך נמלך, וקם מכסאו ופסע שלש פסיעות, וכתב אחרים שלום לאלוה הגדול שבירושלים ושלום לחזקיהו מלך יהודה ושלום לירושלים עיר הקדש. אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה פסעת בשביל כבודי שלש פסיעות, חייד ממך יצאו שלשה מלכים שליטים שרים חיל ומזיקים ששולטים בכל העולם וראשון מהם היה נבוכדנצר.</p>
<p>תא חזי מאי אמר ליה דניאל (דניאל ב לח) אנת הוא ראשה די דהבא ובתרך תקום מלכו אחרי ארעא מינד ומלכו תליתאה אחרי וגו' מה כתיב (שם ג א) נבוכדנצר מלכא עבד צלם די דהב רומיה אמין שתין פתיה אמין שית אמר נבוכדנצר צלמא דחמינא הוה רישא די דהבא מעוי דכסף אנא אעביד כלא דדהבא דלהוי [גספורה] [גופירה] (קספירה²²⁷⁵) דרהבא ברישא²²⁷⁶:</p>	<p>בא וראה מה אמר לו דניאל " אנת הוא ראשה די דהבא ובתרך תקום מלכו אחרי ארעא מינד ומלכו תליתאה אחרי וגו' [אתה הוא ראש הזהב. ואחריך תקום מלכות אחרת רעה ממך ומלכות שלישית אחרת וכו']". מה נאמר "נְבוֹכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ אֲשֶׁר עָבַד צֶלֶם דֵּי דְהַב רֹמְיָה אֲמִין שְׁתִּין פְּתִיָּה אֲמִין שֵׁת [המלך נבוכדנצר עשה צלם של זהב גבהו ששים אמות ורחבו שש אמות]" אמר נבוכדנצר, הצלם שראיתי היה ראשו של זהב מעיו של כסף, אני אעשה הכל של זהב, ושתהיה עטרת זהב בראשו.</p>
<p>ותאנא ההוא יומא כנש כל אומיא ועממא ולישנייא למפלח לההוא צלמא ונטל מאנא ממאני מקדשא דהוה גליף ביה שמא קדישא ועייל ליה בפומיה דההוא צלמא ובההיא שעתא הוה ממלל רברבן²²⁷⁷ עד דאתא דניאל</p>	<p>ושנינו, אותו יום כינס את כל האומות והעמים והלשונות לעבוד לאותו הצלם, ולקח כלי מכלי המקדש שבו היה חקוק השם הקדוש, והכניסו בפי אותו הצלם. ובאותה שעה היה מדבר גדולות, עד שבא דניאל, והתקרב לאותו הצלם, ואמר אני שליח של</p>

²²⁷¹ וכדי שאחלש ברעב ואמות נתכוונתם (רח"ו במ"מ).

²²⁷² זה הלשון הוא ג"כ בפ' מקץ (רב ע"א) שם תעיין מ"ש (מ"מ).

²²⁷³ נ"ב נבוכדנצאר אויל מרוך בלשצאר (מ"מ).

²²⁷⁴ אדצ"ל רופילין, עי' תרגום אסתר ט ו, ט יב.

²²⁷⁵ קזפירה (דפ"ו).

²²⁷⁶ פירוש כדי שיהיו כל האומות שהם כלולים בצלם נכנעים תחתיו (מ"מ).

²²⁷⁷ והנה האש המתלקחת שהיא הקל"ה הג' כשמתחברת עם נוגה, שהיא רביעית, אז נעשית [הנוגה] רע, וכשמסתלקת מן נגה אז נגה מתחברת עם החשמ"ל ונעשית טוב, כנזכר פ' ויקהל (דף רטז ע"א). ודע כי כל הני כשפים המכחישין פמליא של מעלה הם שם, יען כי הטוב שבתוכם משפיע בחיצוניות שהוא הרע ששם ועושה נפלאות והבן זה. לכן מחויבים סנהדרין לידע כשפים כנזכר בתקונים (דף קמד ע"א). וז"ס שם המפורש שבפה הצלם דנ"נ בסוד (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה, כי כשהשביע שיקשור הטוב עם הרע, השפיע בו חיות, ואז היה אומר אנכי ה' אלהיך בכישוף גמור שבתוכו כנזכר בתקונים (ס"ו דף קיג ע"א) [וברי ודאי כל מאן דנפיק מרשות הרבים ואעיל ברשות

<p>וקריב גבי דההוא צלמא ואמר אנא שליחא דמארא עלאה גוזרני עלך למפק מהכא אדכר שמא קדישא²²⁷⁸ ונפק ההוא מאנא ונפל צלמא ואתבר היינו דכתיב (ירמיה נא מד) והוצאתי²²⁷⁹ את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים קם רבי יהודה ונשקיה על רישיה אמר אי לא [דקריבנא] (דא דאקרבך) בקוטפיא הכא לא אשתמודענא בך והו דחלין קמיה מההוא יומא:</p>	<p>הרבון העליון, גוזר אני עליך לצאת מכאן. הזכיר את השם הקדוש, ויצא אותו כלי ונפל הצלם ונשבר. היינו מה שנאמר "והוצאתי את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים". קם רבי יהודה ונשקו על ראשו, אמר אם לא שקרבתי אותך לחבורה כאן, לא הכרנו אותך, ומאותו יום היו פוחדים מפניו.</p>
<p>תאנא (קהלת י יז) אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו רבי יוסי אוקים להאי קרא במשה בשעתא דאפיק להו לישראל ממצרים ועבד לון בני חורין ושריך בעת יאכלו דכתיב (שמות יב יא) ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא ליהו"ה:</p>	<p>שנינו "אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו". רבי יוסי באר את הפסוק הזה במשה, בשעה שהוציא את ישראל ממצרים ועשה אותם בני חורין ושריך בעת יאכלו, שנאמר "ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לה".</p>
<p>אמר רבי שמעון בן יוחאי וכי לא אמינא דמלוי דשלמה מלכא דכלהו בגו לגו היכלא קדישא הוו והאי דאמריתו כלא שפיר הוה</p>	<p>אמר רבי שמעון בן יוחאי, וכי לא אמרתי שדברי שלמה המלך שכולם בפנים לתוך ההיכל הקדוש היו, וזה שאמרתם הכל יפה היה, ולדרשה הוא בא, אבל פסוק זה למעלה בהיכל הקדוש הוא.</p>

היחיד או מרשות היחיד ואעיל ברשות הרבים כאלו ערב שמא דקודשא בריך הוא בעבודה זרה ועביד אילנא דטוב ורע ודא הוא רזא דהוה נפיק בלעו מפיו דביה הוה אמר צלמא דנבוכדנצר אנכי ה' אלקיך ובגין דא לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא ועתיד הקדוש ברוך הוא לאעקרא האי אילנא מעלמא ולאוקדא ליה בגיהנם הה"ד (שם א') והיה החסן לנעורת וגו'. ולפעמים בהיפך, שמשביעים את הקליפות בהיות דתמן כנזכר בתקונים (דף לו קכו ע"ב) (ע"ח שער קלי' נגה ד ועי' רמ"ז בראשית קב ע"א). חילוק זה הוא בין מעשה כשפים שחייב מיתה ובין מעשה שדים שהוא להשביען ע"י שמות השולטים בהם וזה מותר שמגיע (נ"א שמכניע) הס"א אל הקדושה, אבל הכשפים הוא להבליע הקדושה להחזיק כח החצונים. ואמנם מה שקורא בכאן שקרא, הוא לחלקי הרע שבקליפות שאלה סופם (רמ"ז שמות קפח ע"א). עי' ספד"צ יד ע"ב ולג ע"א. ובצלם הזה תלוי כל הבחירה, והם היצ"ט ויצה"ר שבאדם שהם נבראים ממש כל א' לפי שורשו, ולפי ערך הניצוצין שלו כך הם הב' יצרים, והיינו שכמו שיש צלם בסט' דקדושה כולל קומה שלמה מסוד שם אה"ה דבינה, כך יש צלם דסט"א, והוא ג"כ קומה שלמה בסוד צל"ם של נבוכדנצר והם תרי"ג מלאכים בסט' דקדושה, ונכללים כולם תחת יצה"ט שלו ותרי"ג מלאכים רעים ונכללים ביצה"ר מסוד צלם דסט"א, והם מ"ש (שמות רבה פרשה לב פסקה ו) שבכל מצוה נברא ממנו מלאך א' והוא תיקון ניצוץ א' מצלם דקדושה, וכן לעומתו להיפוך ע"י עבירה וביטול מ"ע, והוא המלחמה שבאדם כל ימי חייו בג' חלקי העבודה במעשה ובדבור ובמחשבה שהם סוד ראש בטן גויה שלו חב"ד חג"ת נה"י, והם ג' אותיות של צל"ם כמש"ל (פתח כ') ובכל מצוה יש בו גוף ונפש, שהדבר הגופני שנעשה בו המצוה הוא הכלי, ומה שעושה בו רצון ה' הוא סוד אור הפנימי שנכנס בצלם הזה, ורצון הטוב של האדם שעושה המצוה הוא הניצוץ מן הצלם שמתקדש, וע"י רצון הטוב של האדם העושה המצוה מתלבש בו רצון ה' של המצוה ומתקדש אבר א' מסוד גופו הקדוש שבג"ע, ונתקן שם ונשאר שם בג"ע עד שנשלם בו כל המצות וכל התיקונים הצריכים לפי מספר ניצוצי נפשו וצלם שלו שהם ימים הקצובים לו בימי חייו, אז נשלם כל הגוף הקדוש הזה ויושב שם בג"ע והוא חייו העקרי כמ"ש (ויקרא יח ה) אלה המצות וגו' אשר יעשה אותם האדם וחי בהם וגו', כמ"ש שע"י הניצוץ עלו הכלים מן המיתה והשבירה אל התיקון, והם ה' צלמים לנרנח"י, שכל א' יש לו מקום מיוחד ושורש מיוחד בעלמין דלעילא, והוא מ"ש רז"ל (בראשית רבה פרשה מד פסקה א) לא נתנו המצות אלא לצרף בהם את הבריות (פתחי שערים נתיב גדלות דז"א פרק מב). ועי' תיקו"ז קיג ע"א.

²²⁷⁸ ז"ל האר"י ז"ל ויהי כל הארץ שפ"ה אח"ת גי' לשו"ן הקד"ש. ודברים אחדים הם שמותיו יתברך שהם אחדותו ית' ורצו לילך בשרירות לבם הרע להתעדת בתאות העו"הז בכח שמותיו ית'. והגדול שבהם היה נמרוד והיה חכם גדול. ונ"נ היה גלגול נמרוד וצלם שעשה בכח שמות הקדושים שהוא ציץ של כ"ג להטעות בני אדם כמו כוונת נמרוד עכ"ל וזוה מובן לשון זה (מ"מ).

²²⁷⁹ פירוש וזוה תורצו ב' קושיות בלעו הוא הציץ. וקשיא קמייתא ב"ל הוא הצלם ואינו ע"ז שלו שעליה נאמר די שמיה בלטשצאר בשום אלהי (מ"מ).

<p>ולדרשא הוא דאתא אבל האי קרא לעילא בהיכלא קדישא הוא:</p>	
<p>תאנא אשריך ארץ שמלכך בן חורין מאי ארץ ארץ סתם דתניא מאי דכתיב (איכה ב א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל אלא האי ארץ היא רזא בנזו כתיב מלכא קדישא דכתיב ביה (בראשית ב ד) ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים והאי ארץ כל מה דיניק ואתון מההוא אתר דאקרי שמים²²⁸⁰ הוא ולא אתונת ארעא דא אלא משלימותא קדישא דאקרי שמים:</p>	<p>שנינו, "אשריך ארץ שמלכך בן חורים", מה זה ארץ, ארץ סתם, שלמדנו מהו שנאמר "השליך משמים ארץ תפארת ישראל". אלא הארץ הזו, היא סוד בתוך כתרי המלך הקדוש, שנאמר בו "ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים". והארץ הזו וכל מה שיונק ונזון, הוא מאותו המקום שנקרא שמים. ולא נזונית הארץ הזו אלא משלמות הקדושה שנקראת שמים.</p>
<p>ובשעתא דבעא קודשא בריך הוא לאחרבא ביתיה דלתתא וארעא קדישא ודלתתא אעבר להאי ארעא קדישא דלעילא בקדמיתא ונחית ליה מההוא דרגא דהוה ינקא משמים קדישא ולבתר חריב להאי דלתתא הדא הוא דכתיב (איכה ב א) השליך משמים ארץ בקדמיתא ולבתר ולא זכר הדום רגליו דתניא כך ארחוי דקודשא בריך הוא כד בעי למידן עלמא בקדמיתא עביד דינא לעילא ולבתר אתקיים לתתא דכתיב (ישעיה כד כא) יפקוד יהו"ה על צבא המרום במרום בקדמיתא ולבתר ועל מלכי האדמה ועל האדמהו (באדמה):</p>	<p>ובשעה שרצה הקדוש ברוך הוא להחריב את ביתו שלמטה והארץ הקדושה שלמטה, העביר בראשונה את הארץ הקדושה שלמעלה, והורידה מאותה דרגה שהיתה יונקת מהשמים הקדושים, ואחר כך החריב את זו שלמטה. זהו שנאמר "השליך משמים ארץ", בראשונה, ואחר כך "ולא זכר הדום רגליו". ששנינו, כך דרכו של הקדוש ברוך הוא, כשרוצה לדון את העולם, בראשונה עושה דין למעלה, ואחר כך מתקיים למטה, שנאמר "יפקוד ה' על צבא המרום במרום", בראשונה ואחר כך "ועל מלכי האדמה על האדמה".</p>
<p>אמר רבי שמעון אשריך ארץ שמלכך בן חורין דזן לך בסניאותא [כלא] בלא דחילו דאחרא ומההוא מלכא עלאה אתון כלא ושריך בעת יאכלו כמה דאת אמר (במדבר כג כג) כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל אי לך ארץ שמלכך נער (קהלת י טז) כמה דאת אמר (ישעיה ג ד) ונתתי נערים שריהם ודוויו (דמי) לארעא כד ינקא משמאלא ושריך בבקר יאכלו בההוא</p>	<p>אמר רבי שמעון, "אשריך ארץ שמלכך בן חורים", שזן אותך ברוב כל בלי פחד של אחר. ומאותו המלך העליון נזון הכל. "ושריך בעת יאכלו", כמו שנאמר "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל". "אי לך ארץ שמלכך נער", כמו שנאמר "ונתתי נערים שריהם", שאוי לארץ כשיונקת משמאל "ושריך בבוקר יאכלו", באותה</p>
<p>קעה/ב</p>	
<p>קדרותא²²⁸¹ ועד לא²²⁸² נהיר ולא שלטא מה דשלטא:</p>	<p>קדרות, ועד שלא מאיר ולא שולט מה ששולט.</p>
<p>תנא אמר רבי שמעון והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה (שמות כו ויעקב איש תם ישב אהלים". לא נאמר יושב</p>	<p>שנינו, אמר רבי שמעון "והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה, זהו יעקב הקדוש השלם, כמו שבארנו, שנאמר "ויעקב איש תם ישב אהלים". לא נאמר יושב</p>

²²⁸⁰ האי ש מעלה מזונות לאשה. כד"א כעת יאמר בימי המשיח אז יהיו ניזונים מזעיר והיינו כעת יאכלו (רח"ו במ"מ).

²²⁸¹ פירוש שעדיין לא האיר היום כ"כ ועדין יש קצת חושך דהיינו שאין להם אלא מזון כל שהוא (מ"מ).

²²⁸² דלא (דפ"ו).

<p>כה) דא הוא יעקב קדישא שלימא²²⁸³ כמה דאוקימנא דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם ישב אהלים יושב אהל לא כתיב אלא ישב אהלים תרי דאחיד להאי ואחיד להאי²²⁸⁴ אופי הכא כתיב והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה דאחיד להאי ואחיד להאי:</p>	<p>אהל, אלא ישב אהלים, שנים, שאוחז את זה ואוחז את זה. כמו כן כאן, נאמר "והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה", שאוחז את זה ואוחז את זה.</p>
<p>דתנינן מאי איש תם כתרנומו שלים שלים מכלא שלים לתריין סטריין לעתיקא קדישא ולזעיר אפיין²²⁸⁵ שלים לחסד עלאה²²⁸⁶ ולגבורה עלאה ואשלים להאי ולהאי:</p>	<p>שנינו מהו "איש תם". כתרנומו "שלם". שלם מהכל, שלם לשני צדדים, לזקן הקדוש, ולקטן הפנים, שלם לחסד עליון ולגבורה עליונה, ומשלים לזה ולזה.</p>
<p>אמר רבי שמעון ראייתך שהרי החכמה הכלל של הכל. וחסד עליון יוצא מחכמה. גבורה שהיא דין הקשה יוצאת מבינה. יעקב משלים לשני הצדדים, והאבות כלל הכל, ויעקב כלל של האבות.</p>	<p>אמר רבי שמעון ראייתך שהרי החכמה הכלל של הכל. וחסד עליון יוצא מחכמה. גבורה שהיא דין הקשה יוצאת מבינה. יעקב משלים לשני הצדדים, והאבות כלל הכל, ויעקב כלל של האבות.</p>
<p>תאנא בטש חכמה בשבילוי וכניף ברוחא (למיא²²⁸⁷) ולימא ואתכנפו מיא לאתר חד ואתפתחו חמשיין תרעין דבינה מאלין שבילין נפקי עשרה כתרין²²⁸⁸ בקרניטי זהירין ואשתארו עשרין ותריין²²⁸⁹ שבילין בטש ההוא רוחא באינון שבילין ואתפתחו חמשיין תרעין דבינה²²⁹⁰ ואתגליפו עשרין ותריין בחמשיין תרעין²²⁹¹ דיובלא ואתעטרו בשבעין ותריין אתוון²²⁹² דשמא קדישא אלין אתפתחו לסטרוי:</p>	<p>שנינו, הכה החכמה בשביל שלו, וכינס ברוח לים, והתכנסו המים למקום אחד, ונפתחו חמשיים שערי בינה. מהשבילים הללו יוצאים עשרה כתרים בקרנים זוהרות, ונשארו עשרים ושנים שבילים. הכתה אותה רוח באותם שבילים ונפתחו חמשים שערי בינה, ונחקקו עשרים ושנים בחמשים שערי היובל, ונתעטרו בשבעים ושנים אותיות של השם הקדוש, אלו נפתחו לצדדיו.</p>

²²⁸³ לאה ורחל שרשם הוא מבינה ומלכות, ויעקב הוא ז"א, ומוכרח הוא שיתייחד בשניהם, והוא יחוד הג"ר בהז"ת, ומתייחד עי"ז א"ס באצילות והאצילות בבי"ע, והיה ה' למלך על כל הארץ (דע"ה ח"ב פב ע"א).

²²⁸⁴ פי' שהת"ת מכריע בין חר"ג (מ"מ).

²²⁸⁵ פי' מפני שהחיצונית ז"א אף בגדולתו נק' ז"א שמחסד נעשה חכמה ובמחשב' אתבריר כולהו משא"כ הפנימיות שהוא המוחין הנמשכין מע"ק שאף המוחין דא"ו באים מהארת המזלות נמצא הכל הוא מע"ק וחיצונית הוא מבחינת הז"א זה פשוט (זהר הרקיע). פירוש כי כתב הרב שיסוד דאימא כלה ומסתיים בת"ת דזעיר ויוצאים ה' חסדים או ה' גבורות ומתחלקים בה' קצוות דזעיר וז"ש כאן כי הת"ת שהוא יעקב מכריע בין בינה ובין זעיר כי ע"י הת"ת הם מתחלקים (מ"מ).

²²⁸⁶ פי' שמכריע בין חר"ג דזעיר. א"נ שמקבל הארות אבא שנק' חסדים. והארות אימא שנק' גבורות. ומ"ש "ואשלים להאי ולהאי" פירוש שנתמזגו זה בזה חסד עילאה כלול מגבורה עילאה וגבורה כלולה בחסד עילאה (מ"מ).

²²⁸⁷ פירוש כתב הרב שטיפת זר"ן כשהיתה באבא היא ה' חסדים דאבא והיא נ' מיני מים וכשנתנה לאימא יש באימא נ' גשרים כנגדם וז"ש וכניף ברוחא דהיינו בכח שם מ"ה שבאבא ומ"ה נק' רוח קבץ הג' מיני מים שהם ה' חסדים דאבא. ומ"ש "ואתכנפו לאתר חד". פירוש כשנתנה באימא. ומ"ש "ואתפתחו נ' תרעין דבינה" הם נ' שערים שבאימא לקבל אותה הטיפה (מ"מ).

²²⁸⁸ הם י"ס פנימיות דמ"ה (רח"ו במ"מ) ור"ל שבאים מאבא לזעיר (מ"מ).

²²⁸⁹ פירוש כשתסיר עשרה מן ל"ב נשארים כ"ב (מ"מ).

²²⁹⁰ אותיות מנצפ"ך (רח"ו במ"מ). ולפ"ז א"ש מה שכפל הזוהר שחמשיין תרעין דבינה הראשונים הם נ' גשרים. ואלו הם ה' אותיות מנצפ"ך (מ"מ).

²²⁹¹ פירוש כ"ב הנז' עם נ' תרעין הם ע"ב וז"ש "ואתעטרו בע"ב אתוון" (מ"מ).

²²⁹² מאבא אליה (רח"ו במ"מ). עי' שער מאמרי רשב"י כב ע"ג: שם בן ע"ב לחסד ושם בן מ"ב לגבו' ושם בן כ"ב לת"ת.

<p>ואתעטרו (אלין) עשרין ותריין כתרין דרחמי²²⁹³ דכלילין בעתיק יומין²²⁹⁴ דנהיר לון כל חד בסטרוי אתעטרו חמשיין גליפין במ"ב אתון²²⁹⁵ (קדישין) ודשמא קדישא דבהון אתברי שמיא וארעא ואתגלפו בגלופיהון תמניא תרעין דאינון תמניא אתון דרחמי דכתיב (שמות לד ו) יהו"ה יהו"ה²²⁹⁶ אל רחום וחנון דנפקא מעתיקא וקדישא לזעירא²²⁹⁷ ומתחברן באלין כתרין קדישין²²⁹⁸ חכמה ובינה עלאין דסלקין נפקא חסד עלאה²²⁹⁹ מהאי סטרא ודינא דגבורה מהאי סטרא אתא זכותיה דיעקב ואשלים אתרווייהו ואחיד לון דהא הוא שלימותא עלאה:</p>	<p>והתעטרו עשרים ושנים כתרי הרחמים שכלולים בעתיק הימים, שמאיר להם כל אחד בצדו. התעטרו חמשים חקיקות במ"ב אותיות קדושות של השם הקדוש, שבהן נבראו שמים וארץ. ונחקקו בחקיקותיהם שמונה שערים, שהן שמונה אותיות הרחמים, שנאמר "ה' ה' אל רחום וחנון", שיוצא מהעתיק הקדוש לצעיר, ומתחברים בכתרים הקדושים הללו, חכמה ובינה העליונים שעולים. יוצא חסד עליון מצד זה ודין הגבורה מצד זה. באה זכות של יעקב, ומשלימה את שניהם ואוחזת אותם, שהרי היא השלמות העליונה.</p>
<p>תאנא אמר רבי שמעון בנין כך ישראל אתקרי דתאנא יעקב תתאה ישראל עלאה יעקב לאו שלימותא²³⁰⁰ ישראל שלימותא דכלא וכן תאנא (ש"ב כג א) נאם דוד בן ישי דוד לאו שלימותא דהא בתראה הוא ישי [יסוד] עלאה²³⁰¹ הוא ושלימותא והיינו דתנינן לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקודשא בריך הוא ובמלכותא דבית דוד דכתיב (ש"ב כ א) אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי איש לאהליו ישראל מאי איש לאהליו אתר דעכו"ם שריא בגווייהו היינו לאלהיו:</p>	<p>שנינו, אמר רבי שמעון, לכן נקרא ישראל, ששנינו יעקב התחתון ישראל העליון. יעקב אינו שלמות ישראל שלמות הכל. וכן שנינו "נאום דוד בן ישי", דוד אינו שלמות, שהרי אחרון הוא, ישי יסוד עליון הוא ושלמות. והיינו מה ששנינו, לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקדוש ברוך הוא ובמלכות בית דוד, שנאמר "אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי איש לאהליו ישראל". מה זה "איש לאהליו", מקום שעובדי כוכבים ומזלות שורה בתוכם, היינו לאלהיו.</p>
<p>אמר רבי יהודה כד שריא חכמתא לגלפא גליפין בכלהו כתרין מאן כתרא שארי</p>	<p>אמר רבי יהודה כשמתחילה חכמה לחקק חקיקות בכל הכתרים, מאיזה כתר מתחילה, מאותה שנקראת בינה. בבינה הכל נכלל, ולכן</p>

²²⁹³ פירוש י"ג דאריך וט' דזעיר הם כ"ב (מ"מ).

²²⁹⁴ פירוש שגם הט' דזעיר הם מאריך שנק' עתיק יומין (מ"מ).

²²⁹⁵ מבינה לגבורה (רח"ו במ"מ), ור"ל חמשים כשתסיר מהם ח' הם מ"ב ונודע כי מ"ב הוא גבורה וח' היתירים הם ח' אתון דרחמי שהם נגד ב' הויר"ת של ה' ה' אל רחום וכו' (מ"מ). עיי' קפז ע"א.
²²⁹⁶ עיי' אד"ר קלח ע"א: והיינו רזא דתנינן, יי' פסיק טעמא בגווייהו בכלהו אתר דשמא אדכר תרי זמני פסיק טעמא בגווייהו כגון אברהם אברהם, יעקב יעקב, שמואל שמואל, כלהו פסיק טעמא בגווייהו חוץ ממה משה דלא פסיק טעמא בגווייהו, מ"ט אברהם אברהם, בתראה שלים קדמאה לא שלים, ע"כ. שני השמות הללו הם כנגד ע"ק וז"א, הויר"ה א' על ז"א, וא' על ע"ק, ויש פסיק טעמא בגווייהו, לרמוז על סוד הפרסה המפסקת בין ע"ק לז"א באמצע פרצוף ע"ק. והעניין, שאלו י"ג התיקונים שהזכיר משה רבע"ה עניינם ההורדה של האור מע"ק לז"א ולכן הזכיר תחלה אלו ב' השמות, שכן המה עיקר העניין ושרשו (ב"ע קצ ע"ב).

²²⁹⁷ הנה כבר ידעת שיש י"ג ת"ד בא"א וט' תקונים בז"א הרי הם כ"ב ודע כי י"ג ת"ד דא"א הם סוד ג' היות ב' בב' צדדי הפנים ואחד מאחוריו שהם י"ב אותיות ואחד הכולל הרי י"ג ובז"א אחוריו דין ובב' פנים ב' שמות הויה והכולל הרי ט' וז"ש שאחר שיצאו מב' לגבורה נשארו שמונה לז"א והבן זה מאוד (זהר הרקיע). פירוש אל רחום הם הארות הדיקנא דאריך היורדת לזעיר. משא"כ במי אל כמוך שהם בחי' אריך שלא ירדו לזעיר. ונודע כי ב' הויר"ת הם ב' פאות דאריך המשפיעים באל רחום שהם הארות הדיקנא שיוורדת לזעיר וז"ש דנפקא מעתיקא לזעיר (מ"מ).

²²⁹⁸ פירוש בדיקנא דאריך הנז' מתחברים או"א עילאין שיונקים משם (מ"מ).

²²⁹⁹ פירוש חסד דזעיר וכן גבורה דזעיר. ויעקב שהוא ת"ת מכריע (מ"מ).

²³⁰⁰ פירוש יעקב בסוד הקטנות, וישראל בסוד הגדלות (מ"מ).

²³⁰¹ פירש בינה ששם יש עולמות ומ"ש אין לנו חלק בדוד ר"ל מלכות. ובן ישי הוא זעיר נמצא שהם זרין (מ"מ).

<p>ומההוא (א"ל בהוא) דאתקרי בינה בבינה אתכליל כלא ובגין כך אתפתחו בה חמשיין תרעין ואשתכח דכלא בחכמה אתגלפו הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית:</p>	<p>נפתחו בה חמשים שערים, ונמצא שהכל נחקקו בחכמה, זהו שנאמר "כולם בחכמה עשית".</p>
<p>תאנא כתיב (ישעיה מ"ב) מי מדד בשעלו מים וגו' (מי מדד) בשעלו מים מאן מים דא הוא בינה רבי אלעזר מתני הכי דא חסד²³⁰² אמר ליה רבי שמעון כלא בחד מתקלא סלקא וס"א מתתקן ושמים בזרת תכן²³⁰³ מאן שמים תפארת דכתיב (איכה ב א) תפארת ישראל וכל בשליש עפר הארץ דא הוא גבורה²³⁰⁴ ושקל בפלס הרים אלין אינון שאר כתרין דאקרון טורי אפרסמונא דכיא²³⁰⁵ וגבעות במאזנים אלין שאר רתיכין תתאין מנייהו²³⁰⁶:</p>	<p>שנינו נאמר "מי מדד בשעלו מים וגו'", בשעלו מים, מה המים, זהו בינה. רבי אלעזר שונה כך, זה חסד. אמר לו רבי שמעון, הכל עולה (נתקן) במשקל אחד. "ושמים בזרת תכן". מי השמים, תפארת, שנאמר "תפארת ישראל". "וכל בשלש עפר הארץ", זוהי גבורה. "ושקל בפלס הרים", אלה הם שאר הכתרים שנקראים הרי אפרסמון זך. וגבעות במאזנים אלו שאר המרכבות התחתונות מהם.</p>
<p>תא חזי בשעלו מאי שעלו דא רוח חכמתא דהכי תנינן שעלא דקיסרי בקיזפא שקיען ושמים בזרת תכן מאן זרת אלין אינון חמשיין²³⁰⁷ תרעין דאתפתחו ואתפזרו לכל סטרין כמה דאת אמר (מלאכי ב ג) וזריתי פרש על פניכם וגו' וכל בשליש מאן שלישי רחמי²³⁰⁸ (ד) שלימותא דכלא ושקל בפלס מאי פלס אמר רבי שמעון דכתיב (ויקרא יט לו) מאזני צדק אבני צדק תו אמר רבי שמעון הני מלי בשיעורא</p>	<p>בא וראה "בשעלו", מה זה בשעלו, זו רוח חכמה. שכך שנינו, שעל הסבך באפריון שקועים. "ושמים בזרת תכן", מי הזרת, אלו אותם חמשים שערים שנפתחו והתפזרו לכל הצדדים, כמו שנאמר "וזריתי פרש על פניכם וגו'". "וכל בשלש", מי השליש, רחמים, שלמות הכל. "ושקל בפלס", מה זה "פלס". אמר רבי שמעון, שנאמר "מאזני צדק אבני צדק". עוד אמר רבי שמעון הדברים הללו בשעור של</p>
<p>קעו/א</p>	
<p>דיוצר כלא אוקימנא:</p>	<p>יוצר הכל בארנו.</p>
<p>אמר רבי אלעזר שמע מינה דיעקב מגו דינא קשיא נפק²³⁰⁹ דהא יצחק דינא קשיא אחיד לחולקיה אמר ליה רבי שמעון ודא הוא בלחודוי והא יצחק מגו חסד נפקא והכי בלהו דינא מגו רחמי נפקא ורחמי מדינא אברהם</p>	<p>אמר רבי אלעזר לומדים מזה שיעקב יצא מתוך דין קשה, שהרי יצחק דין קשה אחז לחלקו. אמר לו רבי שמעון, וזה הוא לבדו, והרי יצחק יצא מתוך חסד, וכך כולם, דין יוצא מתוך רחמים ורחמים מדין. אברהם ירש ירושת חסד, ויצא יצחק בדין מתוך חסד. יעקב יצא ברחמים מתוך הדין הקשה, וכך הוא</p>

²³⁰² ז"ל הרב באר"צ הטיפה היתה באבא אור ובבינה נעשית מים. ואימא מדדה אותם, עכ"ל. ולפ"ז מ"ש דא היא בינה קאי על אימא המודדת. ומ"ש ר"א דא חסד קאי על המים שהוא הנמדד, וז"ש ר"ש כולא בחד מתקלא סלקא (מ"מ).

²³⁰³ פירוש שה' חסדים שהם זרת מתפשטים בה' קצוות דזעיר (מ"מ).

²³⁰⁴ פירוש מלכות שנק' ג"כ גבורה. ושיעור הכתוב וכל בשליש שהיא ספי' שלישית שהוא הת"ת עפר הארץ שהיא מלכות שדבוקה באחורי הת"ת (מ"מ).

²³⁰⁵ פירוש נ"ה שהם מבינה הנקרא אפרסמונא דכיא (מ"מ).

²³⁰⁶ פירוש מלכות ובי"ע (מ"מ).

²³⁰⁷ מוסגר בדפ"ק.

²³⁰⁸ ספירה שלישית (מ"מ).

²³⁰⁹ עי' ח"ג פ ע"ב: אלא אמר ר' יצחק בשעתא דקב"ה ברא עלמא ובעא לגלאה עמיקתא מגו מסתרתא ונהורא מגו חשוכא הוו כלילן דא בדא ובגין כך מגו חשוכא נפק נהורא ומגו מסתרתא נפק ואתגליא עמיקא ודא נפקא מן דא דמגו טב נפיק ביש ומגו רחמי נפיק דינא וכלא אתכליל דא בדא יצר טוב ויצר רע ימינא ושמאלא ישראל ושאר עמין חוור ואוכם וכלא חד בחד תלייא.

<p>ירית אחסנא דחסד נפק יצחק בדינא מגו חסד יעקב נפק ברחמי מגו דינא קשיא וכך הוא לעילא דא מן דא וינקא דא מן דא עד דאשתמודע כלא דהוא חד ומחד תליין כלהו וכלא אשתכח חד בריך שמיה²³¹⁰ לעלם ולעלמי עלמיין²³¹¹:</p>	<p>למעלה, זה מזה, ויונק זה מזה, עד שנודע שהכל הוא אחד, ומאחד תלויים כולם, והכל נמצא אחד, ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.</p>
<p>אמר רבי אלעזר אשתמודע דלית שלימותא אלא כד אחיד(ן) דא מן דא (וחד) ודא אחיד בתרווייהו לשכללא כלא כגון יעקב והיינו דכתיב (שמות כו כח) מבריה מן הקצה אל הקצה²³¹²:</p>	<p>אמר רבי אלעזר נודע שאין שלמות אלא כשאוחז זה מזה, וזה אוחז בשניהם לשכלל את הכל כמו יעקב, והיינו שנאמר "מבריה מן הקצה אל הקצה".</p>
<p>תאנא כווליי האי לא אתקרי אלא מסטרא דילין²³¹³ ומסטרא דילין אשתמודע כלא²³¹⁴ (2315) בהאי לעילא) והוא לעילא כלא בחד מתקלא סלקא לא שני ולא ישתני כמה דכתיב (מלאכי ג ו) אני יהוה לא שנית²³¹⁶ אמר רבי יהודה כלהון בוצינין נהירין מחד ומחד תליין ובוציני²³¹⁷ אינהו חד כלא [דהא] (ו)לא בעו לאתפרשא ומאן דפריש לון כאילו אתפרש מן חיי עלמא:</p>	<p>שינונו כל זה לא נקרא אלא מצד שלנו, ומצד שלנו הכל נודע הוא למעלה הכל עולה במשקל אחד, לא שונה ולא ישתנה, כמו שנאמר "אני ה' לא שנית". אמר רבי יהודה, כל הנרות מאירות מאחד ותלויות מאחד, והנרות הן הכל אחד, שהרי לא רצו להיפרד, ומי שמפרידם כאילו נפרד מחיי העולם.</p>
<p>אמר רבי יצחק כתיב (ישעיה ג ד) ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בם היינו דכתיב (שמות כה יח) ועשית שנים כרובים זהב וכתיב (שמואל א' ד ד) יושב הכרובים וכתיב (שם ב' כב יא) וירכב על כרוב ויעף יושב הכרובים כד שריא לאתשישבא</p>	<p>אמר רבי יצחק נאמר "ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בם", היינו שנאמר "ועשית שנים כרובים זהב", נאמר "יושב הכרובים", ונאמר "וירכב על כרוב ויעף". יושב הכרובים, כששורה להתיישב בשלמות נאמר "יושב הכרובים". וכשלא שורה ולא מתיישב המלך בכסא, נאמר "וירכב על כרוב אחד",</p>

²³¹⁰ שמיא (דפ"ו).

²³¹¹ עי' לעיל ב ע"א בהגהות הרח"ו ש"לעלם ולעלמי עלמיא" הם כינויים לבחינות עיבור יניקה ומוחין, וכן הוא בשעה"כ טז ע"ג.

²³¹² יעקב הוא עקר האבות כי מטתו שלימה ובו שלמות הייחוד, כי הוא המתיים את הכל הבריח התיכון מבריה מן הקצה אל הקצה מדתו מדת האמת שבה קיום הכל, ויעקב מקיים הכל מעלה ומטה, לזה הכתיב בו ויי' נצב עליו מה שלא הכתיב באבותיו והוא עקר המרכבה ושלמותה (עבה"ק ח"ד פ"ז).

²³¹³ עי' אד"ר קלד ע"ב: ההוא זמנא זמן יהא דיקרא דדיקנא, והוא בלחודוי ישתכח, לא אתקרי לא יום ולא לילה דלית יום אקרי אלא מסטרא דילין, ולית לילה אקרי אלא מסטרא דילין, ע"כ. הנהגת בינה שבמוחין אינה לפי הנהגת התחתונים. לכן אין שייך שם לא בחינת יום ולא בחינת לילה, שכן הללו מצד ר"ק דז"א בהם מתנהג העולם הזה. משא"כ לעתיד לבא, אז "זמין לאוקיר דיקנא", שזמן זה אינו לפי הנהגת בני האדם והוא בלחודוי ישתכח (ב"ע קמ ע"א). הדינין נעלמים בא"א מאד וגילוי הדין נעשה רק בז"א, וא"כ הרי כשגורם מעשה התחתונים להתגלות הדין, הרי נראה כעין שינוי מא"א לז"א, הגם שבאמת הם אחד (דע"ה ח"ב קלח ע"ב).

²³¹⁴ וכ"ה באד"ר קמא ע"ב (לש"ו).

²³¹⁵ ס"א דהא" נוסף בדפ"ו.

²³¹⁶ עי' תיקו"ז קיז ע"ב: כמה דאוקמוהו מארי מתניתין לא כשאני נכתב אני נקרא בעולם הבא דאיהו אתריה נכתב ביה"ה ונקרא ביה"ה בעולם הזה נכתב ביה"ה ונקרא באדנ"י דא שנוי מקום לבר מאתריה דאיהו עלמא דאתי עלמא דאתי לית ביה שנויא הה"ד (מלאכי ג ו) אני ה' לא שנית נכתב בשם יהוה ונקרא בשם יהוה אתקרי יהוה רחמי לבר מאתריה אשתני ואתקרי אדנ"י ואתקרי דין ודא רזא עומד מכסא רחמים ויושב על כסא דין.

²³¹⁷ ובוצינין (דפ"ו).

<p>בשלימותא כתיב יושב הכרובים (ס"א כד אשתכח בשלימותא)²³¹⁸ נוכד לא שריא ולא אתיישבא מלכא בכרסיא כתיב] (שמואל ב' כב יא) וירכב על כרוב חד דלא אתיישבא מלכא ובכרסיא (בכרסיה) יושב הכרובים תרי²³¹⁹:</p>	<p>שלא מתיישב המלך בכסא. יושב הכרובים, שנים.</p>
<p>אמר רבי יוסי ווי לעלמא כד חד כרוב אהדר אנפיה מחבריה דהא כתיב (שמות כה כ) ופניהם איש אל אחיו כד הוי שלמא בעלמא אמר רבי יצחק הא תנינן (ויקרא יח ז) ערות אביך וערות אמך לא תגלה ווי למאן דגלי ערייתהון כגוונא דא כתיב ביעקב מבריה מן הקצה אל הקצה (שמות כו כח) זכאה חולקהון דישראל דקודשא בריך הוא משתבח בתשבחתייהו כגוונא דלעילא דכתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר:</p>	<p>אמר רבי יוסי אוי לעולם כשכרוב אחד מחזיר פניו מחברו, שהרי נאמר "ופניהם איש אל אחיו", כשהיה שלום בעולם. אמר רבי יצחק, הרי שנינו "ערות אביך וערות אמך לא תגלה". אוי למי שמגלה ערותם, כדוגמא זה נאמר ביעקב "מבריה מן הקצה אל הקצה". אשרי חלקם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא משתבח בשבחם כדוגמא שלמעלה, שנאמר "ישראל אשר בך אתפאר".</p>
<p>תאנא אמר רבי יצחק ביומי קדמאי²³²⁰ הוה בר נש אמר לחבריה אימא לי מלה חדא [דאורייתא] וטול מנה כסף השתא אמר בר נש לחבריה טול מנה כסף ואשתדל באורייתא ולית מאן דישגח ולית מאן דירכין אודניה בר אינון זעירין ונ"א זריעין קדישי עליונין דקודשא בריך הוא משתבח בהו דכתיב (שם ס כא) ועמד כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר:</p>	<p>שנינו, אמר רבי יצחק, בימים הראשונים היה אדם אומר לחברו, אמור לי דבר אחד מהתורה וקח מנה כסף. עכשיו אומר אדם לחברו, קח מנה כסף ותעסוק בתורה, ואין מי שישגיח ואין מי שירכין אזנו, פרט לאותם מעטים (זרעים) קדושים עליונים שהקדוש ברוך הוא משתבח בהם, שנאמר "ועמד כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר".</p>
<p>ווי העמודים²³²¹ וחשקיהם כסף (שמות כז י) רבי יצחק אמר ווי העמודים הא אמינא כל</p>	<p>"ווי העמודים וחשוקיהם כסף", רבי יצחק אמר ווי העמודים הרי אמרנו, כל אותם</p>

²³¹⁸ מוסגר בדפ"מ.

²³¹⁹ בבית ראשון - ר"ל, בינה, שחרב מינה, דאסתלק ת"ת כרוב א' לבינה, ונשאר כרוב השני בגלות מלכות. וכן נ"ה שהן שני כרובים, שבהן הקב"ה, ת"ת, שט בח"י עולמות צדיק, שט בים מלכות, אסתלק בגלות נצח עם ת"ת, דאיהו בנצח ואיהי בהוד, ונשאר כרוב השני הוד עם מלכות, שעליו נאמר (איכה א יג) כל היום דו"ה, בדרגא דיליה ביום החמישי כידוע, ולכן נקרא היכל העניים (בהגר"א על תיקו"ז כז ע"ג). ועי' בהגר"א על תז"ח לד ע"ג: ויסוד נקרא כרוב כמ"ש רוכב על כרוב ושט בח"י עולמות ח"י עלמין וכן נ"ה נקראו כרובים.

²³²⁰ ביומי קדמאי היו החברים רודפים אחר הידיעה, ובמקום שהיו רואים חידוש תורה כמה היו מחבבים אותו ואת האומרו, וכך היה בתחלת הסוד, אמנם אחר כך נתקלקל ולא נשארה מדה זו זולתי אל החברים, וקשר הענין לומר שהכל תלוי בישראל, והם מתרפין מדברי תורה ומדלדלין והולכין, ואפשר דלאו על סוד התורה קאמר אלא על כללות העוסקים (שהיו) [שהיום] כל העוסקים יתמי דיתמי בערך הזמן הקדמון (אור יקר).

²³²¹ הנה נודע כי העמודים הם נ"ה דז"א והווי המתפשטים בתוכם הם מאמ' כי הנה שם מ"ב הוא באמ' והם ז' שמות ובכל שם ו' אותיות ואלו הם הווי המתפשטים מאמא לחיות ז"א הנוגע אל נ"ה הם ווי העמודים. ונמצא בכ"י תקונים החסר בפסוק (דניאל יב ג) והמשכילים יזהירו וגו' כי תרי טעמים הם ב' ירכים דיעקב סמיך עלייהו וזהו (בראשית כז כה) ויבא לו יין וישת וגו' והכוונה כי משכילים הם נצח הוד והם ב' ירכין דזעיר אנפין ששם מקומו של יעקב כנודע וכיון שראה יעקב שהוא במקום הזה שהוא עקב שהוא ב' אלקים וי' אותיות הרי יעקב ויש בכאן מקום אחיזה לחיצונים מה עשה יעקב המשיך ה"ג משרשם מיסוד אמא עלאה יין המשמח ובזה הבריח החיצונים משם ונטל הברכה והבכורה ששם מקום הברכיים. זהו בכרה ברכה זה סוד (בראשית כז כה) ויבא לו יין וישת כי יצחק הוא סוד ה"ג שמשם יצאו למטה בנ"ה וחשש יעקב שלא יתאחזו החיצונים שם באלו הגבו'

<p>אינון דמתאחדן מקטרי קיימין עלאיין אקרוון ווי העמודים וכל אינון דלתתא תליין מאינון וויים מאן וויים שיתא בגו שיתא ומתאחדן ומתשקין מחוטא דשדרה דקאים עלייהו ובספרא דצניעותא תאנא וויים לעילא וויים לתתא וכלהו במתקלא חד סלקין:</p>	<p>שנאחזים מקשרים קיימים עליונים נקראים ווי העמודים. וכל אותם שלמטה, תלויים מאותם וויים. מה זה וויים, שש בתוך שש, ונאחזים ומושקים מחוט השדרה שעומד עליהם. ובספר הצניעות למדנו וויים למעלה וויים למטה, וכולם עולים במשקל אחד.</p>
<p>מאן צניעותא דספרא אמר רבי שמעון²³²² חמשה פרקין אינון דכלילין בהיכל רב ומליין כל ארעא אמר רבי יהודה אי כלילין והניו (הכי) מכלהו עדיפי אמר רבי שמעון הכי הוא למאן דעאל ונפק ולמאן דלא עאל ונפק לאו הכי מתלא לבר נש דהוה דיוריה ביני וטורין (טנרין) ולא ידע בדיורי מתא זרע חטין ואכיל חטין בגופייהו יומא חד עאל למתא אקריבו(הו) [ליה] נהמא טבא אמר ההוא בר נש דנא למה אמרו נהמא הוא למיכל אכל וטעם לחדא לחכיה אמר וממה אתעביד דא אמרו מחטין לבתר אקריבו(הו) וליה גריצין דלישין במשחא טעם מנייהו אמר ואלין ממה אתעבידו אמרו מחטין לבתר אקריבו(הו) [ליה] טריקי מלכין בדובשא ומשחא אמר ואלין ממה אתעבידו אמרו מחטין אמר ודאי אנא מארי דכל אלין דאנא אכיל עקרא דכל אלין דאיהו הטה ובגין</p>	<p>מהו צניעות הספר. אמר ר"ש ה' פרקים הם שכלולים בכל גדול ומלאים כל הארץ. אמר רבי יהודה, אם אלה כלולים מכולם, עדיפים. אמר ר"ש כך הוא למי שנכנס ויוצא. ומי שלא נכנס ויוצא אינו כך. משל לאדם שהיה דיוור בין ההרים, ולא ידע בדיורי עיר. זרע חטים ואכל חטים בגופם. יום א' נכנס לעיר והקריבו לפניו לחם טוב, אמר אותו אדם, למה אמרו לחם הוא. לאכול אוכל וטעם טוב לחיכו. אמר וממה נעשה זה. אמרו מחטים. אחר כך הקריבו לפניו גריצים שנלושים בשמן. טעם מהם. אמר ואלה ממה נעשו. אמרו מחטים. לאחר כך הקריבו לפניו עוגות מלכים שלושים בדבש ושמן. אמר, ואלה ממה נעשו. אמרו מחטים. אמר ודאי אני בעל של כל אלה, שאני אוכל עיקר הכל. אלה שהוא חטה, ולכן</p>
<p>קעו/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>ההוא דעתא מעדוני עלמא לא ידע ואתאבידו מניה כך מאן דנקיט כללא ולא ידע בכלהו עדונין דמהניין דנפקין מההוא כללא:</p>	<p>אותו שהוא מעדני העולם לא ידע ונאבדו ממנו. כך מי שלוקח הכלל ולא יודע בכל העידונים שנהנים שיוצאים מאותו הכלל.</p>
<p>ספרא דצניעותא:</p>	
<p>פרקא קדמאה</p>	

לכן המשיך מלמעלה משרשם שביסוד אמא אל ווי העמודים שאמרנו. וזה שאמר ב' טעמים על מלת לו והנה אחר שיצא יעקב לחוץ לארץ והלכו רגליו שם במלכות היתה אחיזה אל הנוקבא דסטרא אחרא דהיינו ארץ החיצונה בירכין דיעקב וכו' כי נדב ואביהו היו מבחינת נצח הוד שהם ב' פלגי גופא לכן שניהם היו אחר כך אחד משום שהם ב' פלגי גופא. ולפי שהיה לנוקבא הנזכר כבר אחיזה שם לכן הקריבו אש זרה כי אשה ריח ניחוח הוא אש שבקדושה אש ה' לא כן כאשר אין מיתוק בגבורה שאז יש אחיזה בנ"ה לאש זרה וזהו (ויקרא י א) אשר לא צוה אותם שיש ב' טעמים במלת ל"א כלומר שלא היה שם ב' טעמים שהם התפשטות שורש ה"ג דאמא שהם מבסמים ה"ג שבנ"ה ומבריהו החיצונים יין המשמח והיה שם יין המשכר ואחר כך בא שמואל שהיה מבחי' זו עצמה של נדב ואביהו ותיקן להמשיך השורש הנזכר וזה שאמר שמואל (שמואל א' טו כט) וגם נצח ישראל לא ישקר שהוא תיקון הנצח שלא יהיה שם אחיזה לחיצונים (זהר הרקיע).²³²² עי' ספר הגליונות ללש"ו בסופו לב ע"ב ליקוט.

<p>תאנא ספרא דצניעותא²³²³ ספרא דשקיל במתקלא²³²⁴:</p>	<p>למדנו, ספר הצניעות, ספר שנלקח במשקולות</p>
<p>[תנא] דער לא הוה מתקלא לא הווי²³²⁵ משגיחין אפין באפין²³²⁶ ומלכין קדמאין מיתו²³²⁷ וזיוניהון לא אשתכחו²³²⁸ וארעא אתבטלת²³²⁹ עד ודרישא דכסופא דכל כסופין²³³⁰ לבושין²³³¹ דיקר²³³² אתקין ואחסין האי מתקלא תלי באתר דלא הוה אתקלו ביה</p>	<p>למדנו, עד שלא היה משקולת לא היו מסתכלים פנים בפנים, ומלכים הראשונים מתו ותגיהם (מוחין) לא נמצאו, והארץ נתבטלה, עד שהראש של הנרצה מכל הנרצים, הבגדי כבוד נתקנו, והורשו. המשקולת הזו תלוי במקום שאינו, ונשקלו בו אלה שלא נמצאו, משקולת נמצא בגופו, ולא מתאחד ולא נראה, בו עלו ובו עולים אלה שלא היו</p>

²³²³ משום דכתיב "כבוד אלהים הסתר דבר" וכתיב "ואת צנועים חכמה" (שער מאמרי רשב"י במאמר שתחילתו מצויין כ"כתיבת ידי הרב" – וכן הוא בכל ההערות שהובאו בספר זה על ספד"צ משער מאמרי רשב"י).

²³²⁴ מתקלא קרי דכר ונוקבא וכדאמרין בפ' פקודי בדף רנ"ה ע"א וז"ל דאינון דאתנסיבו דשקלי במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא ואלין אקרון מאזנים וכו' כי הוצרך המאציל העליון להתתקן בדכר ונוקבא כדי שישתלשל כדרך זה כל האצילות ויתבסמו הדינין ברחמים. דהיינו דכר רחמים נוקבא דין כנודע. ולפיכך כל המלכים שמלכו באדום אתר דכל דינין מתקיימים תמן נתבטלו עד שבא המלך האחרון עם אשתו דכר ונוקבא דין ורחמים ונתבסמו יחד. וכדבעינן למימר קמן בס"ד דעד לא הוה מתקלא (שער מאמרי רשב"י), רלה ע"א (הערת הזהר).

²³²⁵ הוה (דפ"ו).
²³²⁶ דע דבווג העליון דהיינו אבא ואימא קודם דאתתקן עתיקא קדישא הוה מהדר אנפוי אבא מאימא כי היכי דאהדר אנפין ז"א מן נוקביה זמ"ש בפ' בראשית בדף ב וז"ל אמר לה צדי צדי אנת וצדיק אנת אבל אנת צריך למהוי טמירא כו' ובגין כך אנפוי דיוד מהדר לאחורא כגוונא דא כו' ע"כ והיינו שהצד' היא נ' והיוד רוכב עליה ונעשית צדי ויוד זו הפוכה וחוזרת פניה מן הנ' דלא הוה משגיחין אפין באפין ויוד היינו אבא והנ' היינו אימא חמשים שערי בינה והיינו דקאמר הכא אנת צריך למהוי טמירא לית אנת צריך לאתגלייא כי אינה מעולם הנגלה כי אם מהעולם הנעלם עלמא דאתכסייא. ואדם הראשון היינו אדם קדמא חכמה והיינו דקאמר דעד לא הוה מתקלא לא הוה משגיחין אפין באפין דכי היכי דז"א נוקביה נפקא מאחוריו ולא משגיחין אפין באפין אע"ג דנפקא מתדבקא בסטרוי כחדא הכי נמי לעילא מקמי דאתתקן עתיקא קדישא כעין דכר ונוקב' ולא הוה מתקלא. לא הוה אבא ואימא משגיחין אפין באפין כי אבא רחמים גמורים ואימא דינין גמורים ונמצא זה הופך פניו לכאן וזה הופך פניו לכאן ומכל מקום עיקר השגחת אפין באפין היינו עתיקא בז"א כדבעי' למימר קמן (שער מאמרי רשב"י).

²³²⁷ ואפשר עוד לומר דמלכין היינו הז' מלכים וזיונין הם הנצוצו' אי נמי זיוניהון היינו העטרות ועדי שיש לכל אחד משבעה ספירות שם בן ע"ב לחסד ושם בן מ"ב לגבו' ושם בן כ"ב לת"ת וכאלה רבות ואלו לא אשתכחו כלל מרוב הדינים שהיו אז כנ"ל (שער מאמרי רשב"י).

²³²⁸ והנה מלכים אלו עד לא הוה מתקלא ולא הוה מתתקן ע"ק כעין דכר ונוקבא לא היה להם אחיזה למעלה ומתו. וסיבת מיתתם היה כי לא היה להם שרש בעתיקא וגם החכמה שיצאה מעתיקא לא היה להם שרש ואחיזה בה כי כולה רחמים פשוטים והם דינים ולא הוה משגיחין אפין באפין לא אבא באימא שממנה יצאו הדינין ולא א"א בהם שהם ז"א כי השגחת אפין הוא להאיר בהם ולהשפיע בהם וכאשר לא היה שרשם נמצא בו לא השגיח בהם אפין באפין וזמ"ש וזיוניהון לא אשתכחו כי זיוניהם ועדייהם והוא שרשיהם וגזעיהם העליונים לא נמצאו עדין בע"ק (שער מאמרי רשב"י).

²³²⁹ היא מלכות שהיתה תוהו כי אם אין נחלים אין ים דהא לית לה מדילה כלום ולפיכך אמר אתבטלת כי לא היה לה מציאות להכלל מהם וכמאן דליתא דמיא גם כי הנה פעולתה היא לקבל מהזכר רחמים והיא דין ולבסם זה בזה ולהוציא פריה וחילותיה העליו' ותחתונים כי לשבת יצרה וכאשר גברו הדינין ישבה בטיל' לא יכלה לפעול פעולת' (שער מאמרי רשב"י).

²³³⁰ הוא רישא דלא אתידע ולא אתדבק והוא א"ס דכתבינן לעיל והוא חמדת כל החמודות אשר הכל נכספין להשיגו (שער מאמרי רשב"י).
²³³¹ לבושי (דפ"ו).

²³³² הנה לבושים אלו התקינן להתלבש בהם וההעלם הוא סיבת הגילוי כי לא ישיגוהו ולא יהנו מאורו כי אם על ידי לבושים אלו משל לאור השמש אשר לא יוכל איש להביט בו מרוב בהיקותו אם לא יתרחק ממנו וישים מסך מבדיל בינו לבינו ואז יוכל ליהנות מאורו ואם יהיה האור גדול ומבהיק מאד יצטרך כמה וכמה מסכים לשיוכל ליהנות מאור ההוא. וזהו ענין לבושין דיקר אתקין וכמ"ש בזהר שבכמה מקומות אתלבש דא בדא. ומלבושים אלו הם גלגלת' וטלא דבדולחא בתוך הגלגלת וקרומא דאורא דאזדכך וסתים ושער רישיה כעמר נקי דתליין בשיקולא ורעוא דרעוין שהוא המצח ואשגחא פקיחא שהוא העין ותרין נוקבין דפרדשקא שהוא החוטם. הרי שבע' דגלגלתא והם כנגד שבעה תיבות שבבראשית (שער מאמרי רשב"י).

<p>אינון דלא אשתכחו מתקלא קאים בגופיה לא אתאחד ולא אתהוי ביה סליקו וביה סלקין דלא הוו והוו ויהויין סתרא גו סתרא אתתקן ואזדמן וא²³³³ בחד גולגולתוא וב²³³⁴ מלייא טלא דבדולחא וג²³³⁵ קרומא דאורא אזדכך וסתים ודו אינון עמר נקי תליין בשקולא וה²³³⁶ רעוא דרעוין [אתגליא] [אתגליין] בעלותא דתתאי וזו אשגחא פקיהא דלא נאים ונטיר תדירא אשגחוא דתתא באשגחוא דנהירו דעלאה דביה²³³⁷ וזו תרין נוקבין דפרדשקא ואתער²³³⁸ רוחא לכלא:</p>	<p>והוו ויהיו, נסתר בתוך הנסתר נתקן, והוכן בגולגולת א' מלא טל של בדולחא, קרום של האויר נזדכך ונסתם צמר נקי תלוי במשקולת רצון של הרצונות נתגלה בתפילת תחתונים השגחה פתוחה שלא יושן ושומר תמיד, השגחת התחתון תלוי בהשגחה עליונה בהארה שבו שני נקבים של הקיר המפסיק (בתוך החוטם) ומתעורר רוח לכולם.</p>
<p>בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ שיתא בראשית [ברא שית] עליהו כולהו לתתא ותליין משבעה דגולגלתא עד יקירו דיקירותא והארץ תניינא לאו בחושבן והא אתמר ומההיא דאתלטייא נפקא דכתיב (בראשית ה כט) מן האדמה אשר אררה יהו"ה (היתה תהו ובהו וכו') [וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים] תליסר תליין בתליסר ויקירו (דיקרו) דיקירותא:</p>	<p>"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ". שש, בראשית, ברא שש (שתא) עליהם כולם מתחת ותלויים משבע של הגולגלת, עד שכבוד של המכובדים, והארץ השני לא בחשבון. והא נאמר ומאותו של קללה יצא שנאמר "מן האדמה אשר אררה ה'". "היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים", שלש עשר תלויים בשלש עשר של מכובד של המכובדים.</p>
<p>שיתא אלפי שנין תליין בשיתא קדמאי שביעאה עליהו דאתתקף בלחודוי ואתתריב כלא בתריסר שעתו דכתיב (בראשית א ב) היתה תהו ובהו וגו' תליסר יקים לון ברחמי ומתחדשן ובקדמיתא וקמו (ס"י קמו) כל אינון שיתא (כקדמיתא וקמו כל אינון שתא) בגין דכתיב ברא ולבחר כתיב היתה דהא הות ודאי ולבסוף תהו ובהו וחשך (ישעיה ב יא) ונשגב יהו"ה לבדו ביום ההוא:</p>	<p>שש אלף שנים תלויים בשש הראשונים, שביעי התחזק עליהם לבד ונחרב כולם בשתיים עשרה שעות שנאמר "היתה תהו וגו'". שלש עשר יקום לן ברחמים ומתחדשים כבתחילה ונתקיימו כל אלה השש, משום שנאמר ברא, ואחר נאמר היתה שהרי ודאי היה ובסוף תהו ובהו וחשך "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא".</p>
<p>גלופי דגליפין וכחיוזו (בחיוזו) דהויא אריך ומתפשט לכאן ולכאן זנבא ברישא רישא [אחורא (נ"א אחור) אכתפין] [אחורא] אחיד אכתפין [אחורא כתפין] אעבר וזעים נטיר וגניז חד לאלף יומין זעירין אתגלייא [נ"א אתמלייא] קולטרא בקטרוי סנפירא בעדבוי אתבר רישיה במיין דימא רבא דכתיב (תהלים עד יג) שברת ראשי תנינים על המים תרין הוו חד אתהוורו²³³⁹ תנינם כתיב חסר</p>	<p>חקיקה של החקיקות, בצורת נחש ארוך ומתפשטים לב' צדדים, הזנב בראש, והראש חוזר על הכתפיים, עובר וכועס, ושמור וגנוז. פעם לאלף ימים זעירים מתגלה, חלקו (מקומו) של הגולגלתא הוא בקשר של הסנפיר, נשבר ראשו במי הים רבה, שנאמר "שברת ראשי תנינים על המים, שנים היו וחזרו לא", ולכן נאמר תנינם חסר, וראשי בלשון רבים כמש"כ "ודמות על ראשי החיה רקיע".</p>

²³³³ אד"ר קכח ע"ב ואד"ז רפז רפח ע"א (הערת הזהר).

²³³⁴ שם (הערת הזהר).

²³³⁵ שם אד"ר קכט (הערת הזהר).

²³³⁶ אד"ז שם (הערת הזהר).

²³³⁷ מוסגר בדפ"ק.

²³³⁸ דאתער (דפ"ו).

²³³⁹ לד ע"ב (הערת הזהר). אתחזרי (דפ"ו).

<p>חוטא חוורא²³⁴⁴ בתליסר מתפרש ביקרא ודוביקורותא²³⁴⁵ ההיא כתיב (ירמיה ב ו) לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם אדם לבר²³⁴⁶ הוא²³⁴⁷ אדם לא כליל הכא כל שכן איש:</p>	<p>איש ולא ישב אדם שם, אדם בחוץ הוא אדם שלא נכלל כאן וכל שכן איש.</p>
<p>בתליסר נביעין מבויעין מתפרשן ארבע בלחודוי ואסתמרו (אסתמכו) תשעה אשקיון (לגופא) [לגנתא]²³⁴⁸:</p>	<p>בשלש עשר מעיינות נובעים נחלקים, ארבע לבד נסמכו וט' משקים לגינה.</p>
<p>(תיקונא קדמאה) מקמי (מקפי) פתחא דאדנין שרי ושארין שדי יקירו לאתתקין²³⁴⁹ תניינא נחית בשפירי ברישא דשפון 2350 מהאי רישא להאי רישא קאים²³⁵¹ תליתאה ארחא דנפיק תחות תרין נוקבין דפרדשקא לאעברא חובה דכתיב (משלי יט יא) ותפארתו עבור על פשע רביעאה תחות שפון אסחר שער ארישא אחרא חמישאה ארחא אחרא נפיק תחותוי שתיתאה חפי תקרובתא דבוסמא לרישא דלעילא שביעאה תרין תפוחין אתחון לאנהרא בוצינין תמינאה מזלא דכלא תלייא עד לבא ביה תליין עלאין ותתאין תשיעאה אינון דתליין לא נפקין דא מן דא עשיראה חפיין זעיריון על גרונא חד סר דיקירו רברבין מתשעריין בשיעורא שלים תריסר וכד שפון אתפנון מכל סטריין זכאה למאן דנשיק מאינון נשיקין תליסר בהוא²³⁵² מזלא דכלא נגדין תליסר משיחין דאפרסמונא דכיא²³⁵³ כלא בהאי מזלא²³⁵⁴ שביח וסתים:</p>	<p>לפני פתח האזניים שורה כבוד לתקן ויורד ביופי. בראש השפתיים מצד זה לצד השני. קיים אורח שיוצא מתחת שני נחירים של החוטם לעבור חטא, שנאמר "ותפארתו עבור על פשע". תחת השפתיים סביב שער לראש השני. אורח אחר שיוצא מתחתיו. מחפה חלק החלק של הפנים למעלה. שני תפוחים נראה לנהר ניצוצין. מזל של הכל תלוי עד הלב, שבו נתלוי עליונים ותחתונים. אלה שתלויים לא יוצאים זה מזה. מתחפה קטנים על גרון של הכבוד. גדולים מתשערים בשיעור שלם. שפתיים פנים מכל הצדדים, אשר מי שמנושק מנשיקים האלה. באותו מזל של כולם יורדים י"ג שמנים של אפרסמון הטהור כולה. הכל נמצאים וסתום במזל הזה.</p>

²³⁴⁴ פירוש זהו חד חוטא דשערי סחרני דיקנא אי נמי חוט בשר סביב חוץ לזקן בלי שיער וזה צריך
 עיון (שער מאמרי רשב"י).
²³⁴⁵ פירוש יש בדיקנא דאריך אפין י"ג תיקונין (שער מאמרי רשב"י).
²³⁴⁶ ויקרא מח ע"א (הערת הזהר).
²³⁴⁷ פירוש אדם הוא בז"א ולא באריך אפין ואף בז"א אינו נקרא אדם אלא מהחוטם ואילך דף קל"ו
 ע"ב (שער מאמרי רשב"י).
²³⁴⁸ פירוש כי י"ג תיקוני דיקנא אינם מתפשטים כולם כי אם תשעה מהם לז"א ומשם הם מתפשטין
 בגוף כדאמר באדרא זוטא בדף רצ"ה ע"א (שער מאמרי רשב"י).
²³⁴⁹ עתה מפרש דיקנא דא"א תיקוניו אחד לאחד ואלו הם מספרם אחד מקמי פתחא דאודנין (שער
 מאמרי רשב"י).
²³⁵⁰ תיקון ג' (שער מאמרי רשב"י).
²³⁵¹ ופירוש נקבי דפרדשקא הם נקבי החוטם (שער מאמרי רשב"י).
²³⁵² בההיא (דפ"ו).
²³⁵³ בינה (שער מאמרי רשב"י).
²³⁵⁴ דע שיש שני תקונין ונקראים מזל האחד חוטא דשערי סחרני דיקנא ומגיע עד הטיבור והוא
 התיקון השמיני והשני שיער שתחת הזקן המגיע עד הטיבור והוא התיקון השלשה עשר והנה התיקון
 הח' אינו מגיע לטיבור כי אם לפעמים וז"ש באדרא זוטא וכד האי מזלא תליא בשיקולא עד טיבורא
 כו' אבל עיקרו עד ליבא לבד כדאמר הכא לעיל מיהו באדרא רבא קתני דתרוייהו עד טיבורא וקאמ'
 נמי עד טיבורא דלבה ולא ידעתי מהו וצ"ע (שער מאמרי רשב"י).

<p>בזמנא דמטא [ירחא] ותשרי ירחאן שביעאה משתכחי ירחי²³⁵⁵ אלין (תריסר) (ס"א תליסר)) בעלמא עלאה ומתפתחי (תריסר (ס"א תליסר)) תרעי דרחמי בהוא זמנא (ישעיה נה ו) דרשו יהו"ה בהמצאו²³⁵⁶ כתיב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא²³⁵⁷ עשב מזריע זרע ועץ פרי וגו' (בראשית א יא) היינו דכתיב (ויקרא טז לא) ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב (בהאי זמנא) (דברים ג כד) אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך את גדלך יהו"ה שלים בסטרו²³⁵⁸ והכא ברחישותא דא דארעא לא שלים יה"י לא כתיב²³⁵⁹:</p>	<p>כאשר הגיע זמן החודש השביעי נמצא חדשים אלה שלש עשר בעולם העליון, ונפתח ל"ג שערי הרחמים באותו זמן שנאמר "דרשו ה' בהמצאו". כתיב "ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע וגו'", היינו דכתיב "ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב", באותו זמן שנאמר "אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך את גדלך", יהו"ה שלם מצדו, וכאן בשקט הוא, שארץ לא שלם, לכן לא נאמר יהי.</p>
<p>קרינן יו"ד עלאה יו"ד תתאה²³⁶⁰ וייצר י' עלאה י' תתאה (ניהי) י' עלאה י' תתאה (יהי עלאה ותתאה) ה' בגווייהו כללא דשלימו שלים ולא לכל סטר:</p>	<p>קוראים ל' העליון וי' התחתון וייצר ל' העליון וי' התחתון, יהי ל' עליון וי' תחתון, ה' באמצע, כללות של שלמות השלם, ולא לכל צד.</p>
<p>אתעקר מהאי אתר²³⁶¹ שמא דא ואשתיל באחרא כתיב (בראשית ב ח) ויטע יהו"ה אלהים ה' בין יו"ד ליו"ד דיה"י נשבא דפרדשקא דעתיקא לעירא דאנפין בלא רוחא לא אתקיים בה"א אשתכלל ה"א עלאה ה"א תתאה דכתיב (ירמיה א ו) אהה אדני אלהים:</p>	<p>נעקר ממקום זה שם זה ונשתל במקום אחר, שנאמר "ויטע ה' אלקים", ה' בין ל' ל' דיהי, נשיבת החוטם דעתיק, לפנים נמוכות, ללא רוח לא מתקיימים, בה' נשתכלל, ה' עליון וה' תחתון, שנאמר "אהה אדני יהו"ה".</p>

²³⁵⁵ מוסגר בדפ"ק.

²³⁵⁶ פירוש בחדש תשרי שהוא שביעי בעשרה ימים שבין ר"ה ל"ה (שער מאמרי רשב"י).

²³⁵⁷ פירוש מדלא כתיב תוצא הארץ כדאמר בתר הכי נראה דתדשא בתוכה הבינה ד'ו פרצופין וכן
מדקתני ברישא עץ פרי נוקבא ובתר עושה פרי דכר וכן מדלא כתיב יהי עשב מזריע כו' (שער מאמרי
רשב"י).

²³⁵⁸ כי בכל מקום שנזכר שם ה' הוא שלם בבת זוגו שיצא קו"ל ובת זוגו עמו בצידו חוץ לבינה
והכא ברחישותא דא לא שלים כי היו הנטיעות עדין דקים בתוך הבינה והיתה ד' על ו' כדפרישית
ולפיכך לא נזכר יהי שזה מורה על חכמה ובינה ל"ה שהולידו ל' אחרת שהוא ז"א שהוא חכמה שניה
שממנה מתפרשין ל"ב נתיבות והיא קול ובת זוגו נוקבא דז"א (שער מאמרי רשב"י).

²³⁵⁹ וזה יורה כי לא היה מתהווה עשב זה על ידי זוגו כי עדין לא היה זוגו כי היתה הארץ למעלה
בבינה שאסור בתשמיש המיטה כיום הכפורים וזמ"ש בהאי זמנא אדני יהו"ה אתה החילות כי ה'
תתאה אדני ה' עלאה יהו"ה בניקוד אלהים כי מתחילה היתה ה' תתאה בתוך ה' עלאה שאין שם
זוגו וזהו אתה החילות כי מתחילה היו שניהם יחד אדני אלהים ואע"פ שגם הת"ת היה שם מכל
מקום היתה מלכות ד' על ו' וזהו סוד ה' שהוא ד'ו ואין זוגו ולפיכך אמר עץ פרי ברישא שהיא
הנקבה ובתר הכי עושה פרי שהוא הזכר (שער מאמרי רשב"י).

²³⁶⁰ קורא יו"ד עלאה לחכמה קדומה שבכתר ולא למוח עצמו יקרא יוד אלא לקרום הזך הסותם
אותו וכדקתני בתר הכי יוד עלאה דאתעטר בקטרא דעתיקא היא קרומה עלאה דאזדכך וסתים וי"ד
תתאה ז"א. ואפשר לומר דלעולם יו"ד המוח והכי פירושו יו"ד עלאה שהוא המוח שנתעטר והוקף
בקטרא דעתיקא וקטרא דעתיקא היא קרומא כו' ולפי פירוש הראשון זהו ענין ויצר יוד עלאה יוד
תתאה עתיקא קדישא וז"א וכמ"ש באדרא רבא בדף קמ"ה ע"ב וה' שבין ל' ל' רומז לרוח חיים היוצא
מהחוטם א"א לז"א וזהו נשבא דפרדשקא דקתני לקמן ויוצא מבינה שבכתר כי היא רוח חיים חיי
המלך ונקרא תהילה ותהלתי אחטם לך וכמבואר באדרא בדף קל"ב ונמצא שיהי הוא כללא דשלימו
חכמה קדומה ובינה שבכתר וז"א ולפי שאינו מזכיר נוקבא דז"א אינו שלם לגמרי וזמ"ש שלים ולא
לכל סטר וכשנאמר תדשא עדין לא נתגלה ז"א כלל ולפיכך לא נאמר יהי (שער מאמרי רשב"י).

²³⁶¹ אח"ך נעקר ויצא לחוץ ז"א עם נקבתו שהיו בתוך הבינה נעלמים (שער מאמרי רשב"י).

<p>בקיטפוי דקטפין [ברוחא צרירא] (צרירא) ברוחא (צרירא) דמתקלין יהו"י עלאה דאתעטר בקטרא (ס"א בעטרא) דעתיקא היא קרומא עלאה דאודכך וסתים ה"א עלאה דאתעטר ברוחא דנוקבין דפרדשקא דנפיק לאחייא ו' עלאה בוצינא דקרדינותא דאתעטר בסטרוי (ס"א בעטרוי):</p>	<p>בדביקות שמתדבקים ברוח נצרר שנשקלו יה"ו, ו' עליון שנכתר בקשר של עתיק, והיא קרום העליון שנזדכך ונסתם, ה' עליון שנכתר ברוח דנקבי החוטם שיוצא להחיות, ו' עליון הנר החשוק, שנכתר בצידו.</p>
<p>מתפשטין אתוון לבתר ואתכללו בזעירא דאפין כמה דשריא בגולגולתא אשתכחו מתפשטין בכל גופא לשכללא כלא בעמר נקא כד תלי תליין אלין אתוון כד אתגלי לזעירא מתיישבן ביה אלין אתוון ואתקרי בהון:</p>	<p>מתפשטים האותיות לחוץ ונכללו בפנים קנטות, כמו ששורה בגולגולת נמצאו, מתפשטים בכל הגוף, לשכללה כולו בצמר נקי, כאשר נתלו תלויים אלה אותיות כאשר נתגלו לקנים, מתיישבים בו אל האותיות ונקרא בהם</p>
<p>יו"ד דעתיקא סתים בעטרוי בגין שמא לא²³⁶² אשתכח ה"א אתפתח באחרא ואינקיב בתרין נוקבין ואשתכח בתקונין ו'ו אתפתח באחרא דכתיב (שיר ז י) הולך לדודי למישרים בבוצינא דקרדינותא למכסיא פתחא ו' לעילא ו' לתתא ה' לעילא ה' לתתא ו' לעילא ובה לא אשתתף אחרא ולא סליק בהדה בר רמיזא דרמיז:</p>	<p>אות ו' דעתיק סתום בצדו, בגלל שמו לא נמצא, ה' נפתח באחר, ונקב בשני נקבים ונמצא בתיקונים, ו' נפתח באחר שנאמר "הולך לדודי למישרים" בנר נחשוק, לכסות פתחה, ו' עליון ו' תחתון ה' עליון וה' תחתון, ו' עליון ובה לא השתתף אחר ולא עלה יחד אתה, חוץ מרמז שהרמיזו</p>
<p>כד אתגליין תרין (ס"א באורייתא)²³⁶³ ומתחברן בחד דרנא חד רגשא בגין לאתפרשא ו"ד כלילין ביו"ד ווי כד אסתלק האי ואתגליין אינון [בוסמין] (פוטמין) דטיפסא שריקין לא עברי וס"א עבדו לא מתעכבין בדוכתא והחיות רצוא ושוב ברח לך אל מקומך אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך ותוצא הארץ</p>	<p>כאשר נתגלו שנים ומתחבר בדרגה א', חד רעש, כדי להפריש ו' ד' כלולים ב' אוי כאשר נסתלק הזה, ומתגלים אלה בסמים שעולים, לא עולים מעל הגבות, ולא מתעכבים במקומם "והחיות רצוא ושוב" ברח לך אל מקומך "אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך", "ותוצא הארץ</p>
<p>קעז/ב</p>	
<p>ספרא דצניעותא:</p>	

²³⁶² שמאלא (דפ"ו).

²³⁶³ מוסגר בדפ"ק ובדפ"ק, ובדפ"ק ה"ס"א" נמחק.

<p>דשא אימתי כד שמא אתנטע וכדין אורא נפיק²³⁶⁴ ונ(י) צוצא²³⁶⁵ אודמן²³⁶⁶:</p>	<p>דשא" מתאי, כאשר שמו נטועה. וכך אור יצא וניצוצים הוכנים.</p>
<p>(תיקונא קדמאה דרישא) חד גולגלתא אתפשט בסטרוי²³⁶⁷ מלא מלי עלה דתרי גוונ²³⁶⁸ (תניינא) תלת חללין דאתוון רשימין אתגליין ביה (תליתאה) אוכמין²³⁶⁹ כערבאה²³⁷⁰ תליין על נוקבין ועמיקין²³⁷¹ (עקימין) דלא יכיל למשמע ימינא ושמאלא הכא²³⁷² חד ארהא לעילא²³⁷³ דיק²³⁷⁴ (רביעאה) מצהא דלא נהיר²³⁷⁵ קטמותא דעלמא (בר) (כד) רעוא אשגה וביה (בה) (חמישאה) עינין (ד) תלת גוונ²³⁷⁶ (למכתב) (למרתת) קמיהו²³⁷⁷ אתסחן בחלבא דנהיר כתיב (ישעיה לג ב) עניך תראינה ירושלם²³⁷⁸</p>	<p>גולגלת א' מתפשט בצדו, טל מלא ועולה בב' צבעים, שלש חללים של אותיות רשומים ומתגלים בו, שחורים כעורב תלויים על נקבים עקומים שלא יכול לשמוע ימין ושמאל כאן, אורח אחד לעיל דקיק, מצח לא מאיר מחלוקת בעולם חוץ מכאשר קצון משגיח בו, עיניים של שלשה צבעים לפחד מהם, ניקו בחלב שמאיר שנאמר "עיניך תראנה ירושלים נוח שאנן", וכתוב "צדק ילין בה נוח שאנן", עתיק הסתום עיניך נאמר, חוטם הוא פרצוף דקטן להודיע שלש שלהבות נשרפים בנקבים, דרגה עקום לשמוע טוב ורע.</p>

²³⁶⁴ קאי אדלעיל שאמר בגין שמא לא אשתכח בעתיק כי אם בזו"ן וכמ"ש כאן אימתי כד שמא אתנטע בז"א ושלם עם אות ה' אחרונה במלכות כמ"ש בפרשת בהר קי ע"א וז"ל דקב"ה בן י"ה ו' כליל יה"ו ושליו דיליה ה', והשתא מפרש איך אתעביד גלגלת שניה דז"א מהארית ז' ת"ג דא"א, ואקדים מ"ש הרב בדף רח ע"ב על מאמר אד"ז וז"ל בדף רצב ע"ב מבוצד"ק נפק ניצוצא פטישא וכו' ופי' בו הרב דהשתא אתי לפרושי היכי אתעביד גלגלתא שניה דז"א וקאמר דנפיק מבוצד"ק שהוא שורש הדינים כדפי' ניצוצא תקיפא כפטיש חזק ובטש והוציא ניצוצות העולמות הראשונים ונתערבו באוריא דכיא ונתבסמו הניצוצות אלו עם אלו וזה הביסוס היה כשנתחברו או"א להוציא ז"א ואב זה הוא רוחא דגניז בעתיק יומין והיה גנוז בו בתוך אב זה אוריא דכיא וכאשר נתבחרו או"א ונכללו הניצוצות והאוריא דכיא זה בזה אז יצאה גלגלתא תקיפא דז"א ואמנם ענין רוחא דגניז ואוריא דכיא הוא וכו' וכו' וז"ש כאן שמא אתנטע בז"א ונוקביה (הדרת מלך).

²³⁶⁵ בוצד"ק (שער מאמרי רשב"י).

²³⁶⁶ כאן נגלו הדינים מה שהיו בא"א נחים בהעלם ושקטים כחמר טב על דורדיה ולכן יש שינוי בין ז' אלו לז' דא"א כאשר נבאר בע"ה (הדרת מלך).

²³⁶⁷ מה שלא כן בא"א אלא גלגלתא מלייא (הדרת מלך).

²³⁶⁸ פירוש חיזור וסומק עוד ירצה פי' שני כי הטל אשר בגו גלגלתא דעתיקא קדישא הוא חוור מצד תכלית לובן הרחמים שבו אבל הטל שבגלל' דז"א הוא כלול מתרי גווני חיזור וסומק רחמים ודין כנז' באדרת נשא בדף קל"ה ע"ב תלת חללין דאתוון כו' פירוש היינו יה"ו חכמה ובינה ודעת (שער מאמרי רשב"י). ודא"א דבדולחא כולו לבן ובז"א גם גוון אדמימות כמ"ש רט ע"ב כד אתיישב ברישא דז"א אתחזי בין סומקא ובו ג' חללין חב"ד מוחא האמצעי אחורי הראש והם יה"ו אתוון רשימין ביה כי מח דעת הוא ו' הרומז לז"א הוא דעת המזווג חו"ב (הדרך מלך).

²³⁶⁹ (ס"א כעורבא) נוסף בדפ"ו.

²³⁷⁰ פירוש שחורות כעורב תלויין על הנקבים העקומים שבאוזן ומעכבים מלשמוע עוד פירוש שני וזהו סוד קווצותיו תלתלים שחורות כעורב כי שערות רישא דז"א הם שחורות ונמשכות ותלויין על נוקבין דאודנין דיליה ועל זה הוצרך לומר הפסוק הטה אזנך ושמע לבערא שערא מעל אודנין (שער מאמרי רשב"י). ובא"א עמר נקי כי אם חטאת מה תפעל בו כי אין מגיע פגם עונות בני אדם אלא דווקא לזו"ן כמ"ש צור ילדך תשי ילדך דייקא ולכן אוכמין כעורבא אם ח"ו גברו העונות ובעת רצון מתלבנים שערותיו מהשגחת א"א בפניו (הדרת מלך).

²³⁷¹ הם האזנים דלא יכיל למשמע אז ובשעת רצון לפנאה שערא מעל אודנין (הדרת מלך).

²³⁷² פירוש בז"א יש ימינא ושמאלא ולא בעתיקא (שער מאמרי רשב"י).

²³⁷³ באמצע הראש (הדרת מלך).

²³⁷⁴ פלגותא דשערי (שער מאמרי רשב"י). ודא"א רחב הרבה (הדרת מלך).

²³⁷⁵ פירוש מצח שבז"א משם הדינין יוצאין והקטטות, לבד כשמצח א"א הנקרא רצון משגיח בו (שער מאמרי רשב"י). כמ"ש דף קלו סע"א כד אתגליא וכו' וכל עלמא בדינא אתמסר בר ההיא שעתא וכו' וכן בדף רצג ע"א ע"ש (הדרת מלך).

²³⁷⁶ הם סומקא אוכמא ירוקא ומפורשים בדף קלז ע"א ע"ש באורך ובדף רצג ע"ב (הדרת מלך).

²³⁷⁷ פירוש עינים שיש בהם שלשה גוונים אוכם ירוק וסומק וראוי לאדם להיות נרתת מהם והם רוחצות בחלב של חיזור א"א (שער מאמרי רשב"י).

²³⁷⁸ פירוש דמשמע דירושלים נוח שאנן בלא דין וכתוב צדק ילין בה שהוא דין (שער מאמרי רשב"י).

<p>נוה שאנן וכתיב (שם א כב) צדק ילין בה נוח שאנן²³⁷⁹ עתיקא דסתים עינך²³⁸⁰ כתיב (שתיאה) חוטמא פרצופא דזעירא לאשתמודעא²³⁸¹ תלת שלהובין מתוקדין בנוקבוי²³⁸² (שביעה) דרגא עמיקא²³⁸³ למשמע טב וביש²³⁸⁴:</p>	
<p>כתיב (שם מב ח) אני יהוה הוא שמי וכתיב (דברים לב לט) אני אמית ואחיה (וכתיב) (ישעיהו מו ד) ואני אשא ואני אסבול²³⁸⁵ הוא עשנו ולו אנחנו (תהלים ק ג) והוא באחד ומי ישיבנו (איוב כג יג) הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח הוא מאן דלא אזדמן לעינא הוא מאן דלא אקרי בשמא:</p>	<p>נאמר "אני ה' הוא שמי", ונאמר "אני אמית ואחיה", ונאמר "ואני אשא ואני אסבול", "הוא עשנו ולו אנחנו", "והוא באחד ומי ישיבנו", הוא נקרא, מי שסתום ולא נמצא, הוא מי שלא נזדמן לעיניים הוא מי שלא נקרא בשמו</p>
<p>ה"א ה"י²³⁸⁶ א' כליל והו"א ו' ו' כליל א' ולא כליל ה"ו (ס"א ה"י)²³⁸⁷ א' אזיל לאלף אלף אזיל ליו"ד יו"ד אזיל ליו"ד דסתים מכל סתימין דלא מתחברין ביה ו"ד ווי כד לא נהיר י' בו"ד כד אסתלק י' מן ו"ד בחובי עלמא ערייתא דכלא אשתכח על דא כתיב (ויקרא יח ז) ערות אביך לא תגלה וכו' (י"ה וויכד) אסתליק יו"ד מן ה"א על דא כתיב (ויקרא יח ז) וערות אמך לא תגלה אמך היא לא תגלה ערותה אמך היא ודאי (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא וגו':</p>	<p>הוא, ה"א כולל ו', ו' כולל א' ולא כולל ה', ה"י הולך לאלף, אלף הולך ליו"ד, יו"ד הולך ליו"ד, שסתום מכל סתומים, שלא מתחברים בו ו"ד, אוי כאשר לא מאיר י' בו"ד, כאשר רמסתלק י' מן ו"ד בעבירות העולם, ערוה של הכל נמצא, על זה נאמר "ערות אביך לא תגלה", י"ה, אוי כשמסתלק י' מן ה', על זה נאמר "וערות אמך לא תגלה אמך היא לא תגלה ערותה", אמך היא ודאי "כי אם לבינה תקרא וגו'".</p>
<p>פרקא תליתאה</p>	
<p>תשעה תקונין יקירין אתמסרו לדיקנא כל מה דאתממר ולא אתגלייא עלאה ויקרא אשתכח והוא²³⁸⁸ והוא (ס"א דיקנא)²³⁸⁹ גנוזיה [יקירא] (קרא):</p>	<p>תשעה תקונים מכובדים נמסרו לזקן, כל מה שסתום ולא מתגלה עליון ומכובד נמצא, והוא גנוז ומכובד.</p>
<p>אתיקונא קדמאה דדקנא נימין על נימין מקמי פתחא דאדנין עד רישא דפומא (תניינא) מרישא האי עד רישא אחרא אשתכח (תליתאה) מתחות תרין נוקבין</p>	<p>שערות על שערות לפני פתח האזניים עד ראש הפה, מראש זה עד ראש האחר נמצא, מתחת לשני נקבי אורח מלא ולא נראה, צלעות מחופים מצד זה לצד זה, בו נראה תפוחים אדומים כשושנה, בחוט א' תלויים שחורים חזקים עד החזה, שפתיים אדומים</p>

²³⁷⁹ פי' אתה עתיקא שאתה נוח שאנן עינך הגם שהם ב' חד אתחורו דכלא רחמי אפילו שמאלא לית בעתיקא כולא ימינא (הדרת מלך).

²³⁸⁰ פירוש א"א ואין שם אלא עין אחד רחמים (שער מאמרי רשב"י). ולפנינו מלא ואין זה חדש (הערת הזהר).

²³⁸¹ פירוש פרצוף ז"א ניכר בחוטם (שער מאמרי רשב"י).

²³⁸² פירוש הם תננא ואשא וגחלי דנורא (שער מאמרי רשב"י). מפורשים בדף קלז ע"ב תננא ואשא וגחלי דנור ע"ש ובדף רצד ע"א באורך (הדרך מלך).

²³⁸³ עקימא (דפ"ו).

²³⁸⁴ פירוש האוזן שיש בה נקב עקום (שער מאמרי רשב"י).

²³⁸⁵ קלד ע"ב (הערת הזהר).

²³⁸⁶ ה"א ה"י מוסגר בדפ"ק.

²³⁸⁷ מוסגר בדפ"מ.

²³⁸⁸ מוסגר בדפ"ק.

²³⁸⁹ מוסגר בדפ"מ.

<p>ארחא מלייא דלא אתחזייא (רביעאה) עלאיין (עלעין) אתחפיין מהאי גיסא ומהאי גיסא (חמישאה) בהו אתחזיין תפוחין סומקין כוורדא (שתיתאה) בחד חוטא תליין אוכמין תקיפין עד חדוי (שביעאה) שפון סומקין כוורדא אתפנון (תמינאה) זעירין נחתין בגרונא ומחפיין קדלא (תשיעאה) רברבין וזעירין [נחתין] וכגידין (ס"א נגדין) [נחתין ס"א נגדין] בשקולא:</p>	<p>כשושנה פנויים, קטנים יורדים בגרון ומכסים על העורף, גדולים וקטנים יורדים במשקולת.</p>
<p>באלין אשתכח גיבר ותקיף מאן דאשתכח כתיב (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי יה תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבוני לאסחרא ולאנא עלוי:</p>	<p>באלה נמצא גבור וחזק, מי שמצאו. נאמר "מן המצר קראתי י"ה" תשעה אמר דוד עד "כל גוים סבבוני", לסבב ולהגן עליו.</p>
<p>ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו²³⁹⁰ תשעה אלין אתעקרו משמא שלים ואשתילו לבתר בשמא שלים דכתיב (בראשית ב ח) ויטע יהו"ה אלהים:</p>	<p>"ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו", תשעה אלה נעקרו משם שלים והושתלו אחר כך בשם שלם שנאמר ויטע ה' אלקים.</p>
<p>תקונין דדיקנא בתליסר אשתכחן איהי דהיא עלאה תתאה [בתתאה] בתשעה אתחזון כ"ב אתון אתגליפו בגוניהון וס"א בניניהון על האי (ס"א על והאיו מאן דחזי בחלמיה דיקנא) חלמא דאחיד דיקנא דבר נש עלאה בידיה²³⁹¹ שלים במאריה שנאין תחותוי יכנעון כל שכן דיקנא עלאה דנהירא²³⁹² ובתתאה דעלאה ורב חסדו (דבחסד) אקריה בזעירא חס"ד סתם כד אצטריך נהירו אנהר ואקרי רב חסד:</p>	<p>תיקונים דזקן בשלש עשר נמצא שהיא עליון, בתחתון נראה בט', כ"ב אותיות נתלבו בצבעיהם על חלום זה שמתחבר זקן בן אדם עליון בידו, שלם באדונו שונאיו יכנעו תחתיו, כ"ש זקן העליון שמאיר בתחתון, שעליון נקרא רב חסד, וקטן נקרא חסד סתם, וכאשר תצטרך הארה מאיר ונקרא רב חסד.</p>
<p>(ס"א בידיה הא מתרחין דהא בשלם עם מאריה ושנאוי יכנעון תחותוי ודין הוא בדיל דחזא בחלמיה כל שכן אם זכה לאודעא מה היא דיקנא עלאה דהוא נהיר לתתאה ארי עלאה ורב²³⁹³ (ו) בחסד אקרי (ו) בזעירא חסד סתם:</p>	<p>(ס"א בידיו, הרי בטוח, שהרי בשלם עם אדונו ושונאיו יכנעו תחתיו, וזהו בגלל שראה בחלום כל שכן אם זכה לדעת מה היא הזקן העליון, שהוא מאיר למטה אריה העליון רב (חסד) בחסד נקרא בקטן חסד סתם).</p>
<p>כתיב (בראשית א כ) ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה כלומר²³⁹⁴ [חיי] (יה) אתפשט נהירו דדא כלא אתרחשון בזמנא דדא מים טבאן מים בישן בנין דאמר</p>	<p>נאמר "ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה", כלומר ח"י מתפשט הארתו זה בזה, כולם מרעשים בעת אחת, מים טובים מים רעים, בגלל שנאמר ישרצו שנכללו זה בזה חיה עליון בחיה תחתון חיה.</p>

²³⁹⁰ נשא קלט ע"ב (הערת הזהר).

²³⁹¹ (נ"א או דאושיט ידיה ליה ינדע דשלים במאריה) (נוסף בדפ"ו).

²³⁹² (ס"א לתתאה) (נוסף בדפ"ו).

²³⁹³ (ס"א חסד) (נוסף בדפ"ו).

²³⁹⁴ (נ"א ח"י י"ה) (נוסף בדפ"ו).

308

ישרצו אתכללו דא בדא חיה עלאה חיה תתאה חיה:	
ד"א ישרצו המים תרגום ירחשון כלומר כד ומרחשין (מרחשון) בשפוותיה פתגמי צלותא בזכותא ובנקיות דעתא ובומיא הוה רחיש נפשא חיתא וכד בעי בר נש לסדרא צלותיה למאריה:	דבר אחר "ישרצו המים" תרגום ירחשון, כלומר כאשר מרעישים בשפתיו בדברי תפילה בזכות ובנקיות הדעת, ובמים היה מרחיש נפש החיות, וכשאדם צריך לסדר תפילת אדונו
קעה/א	
ספרא דצניעותא:	
טבא חיה בישא:	טוב בחיה רעה.
ויאמר אלהים נעשה אדם האדם לא כתיב אלא אדם סתם ²³⁹⁵ לאפקא ואדם דלעילא ²³⁹⁶ דאתעביד בשמא שלים ²³⁹⁷ כד אשתלים ²³⁹⁸ דא אשתלים דא אשתלים דכר ונוקבא לאשלמא כלא יהו"ה סטרא דדכר אלהים סטרא דנוקבא:	"ויאמר אלקים נעשה אדם", האדם לא נאמר אלא אדם סתם, להוציא שלמעלה שנעשה בשם שלם, וכאשר נשלם זה נשלם זה, נשלם זכר ונקבה להשלים הכל, הו"ה מצד דזכר, ואלקים מצד דנקבה.
אתפשט דכורא ואתתקן ²³⁹⁹ בתקונוי וכאמא (כאמה) בפומיה דאמה מלכין דאתבטלו הכא אתקיימו דינין ²⁴⁰⁰ דדכורא תקיפין ברישא בסופא נייחין דנוקבא באיפכא ²⁴⁰¹ :	נתפשט זכר ונתקן בתיקונוי, כאמה ובפה דאמה, מלכים שנתבטלו כאן נתקיימו, דדינים דזכר חזקים בתחילה ובסוף נחים, ודנקבה הפוך.

²³⁹⁵ שאז ה' הידיעה מורה על אר"א אלא אדם סתם הם זר"ן (הדרת מלך).

²³⁹⁶ שהם אר"א (הדרת מלך).

²³⁹⁷ כמ"ש באד"ר קמא ע"ב תרין שמהן דאיתקרי שם מלא הו"ה אלקים וכו' וייצר ה' אלקים את האדם רזא דעתיקא ורזא דז"א וכו' תיקונא בשמא שלים הו"ה אלקים את האדם הידוע כי עתיקא יצר אר"א בשם מלא ואח"כ נעשה אדם נאמר על זר"ן ולכן לא אמר האדם (הדרת מלך).

²³⁹⁸ כד אח"כ אתשלים דא אז הו"ה סטרא דדכר כי גם ז"א נקרא הו"ה ומלכות אלקים נק' סטרא דנוק' (הדרת מלך).

²³⁹⁹ דהיינו שזדווג ואתקליא טיפת חסד בפומא דאמה וכמ"ש באד"ר קמב ע"א: ולא אתקיימו עד דנחית חסד עילאה וכו' בהאי אמה דאיקרי חסד הה"ד ואל ההמלכים וכו' (הדרת מלך).

²⁴⁰⁰ קמב ע"ב (הערת הזהר).

²⁴⁰¹ וכן באדרת נשא בדף קמ"ב ע"ב וז"ל ותאנא בצניעותא דספרא דכל דינין דמשתכחין מדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופא וכל דינין דמשתכחין מנוקבא נייחין ברישא ותקיפין בסופא כו' ובפ' תצוה בדף קפ"ז ע"א וז"ל כתיב יהי שם ה' מבורך מאי מבורך כו' שירותא קשה וסופה רך מ"ב קשה ודינא איהו ודאי ולבתר רך כו' נראה בהפך דדינין דנוקבא תקיפין ובלתר חלישין. אבל הענין הוא כי כאן בפ' תרומה בספרא דצניעותא איירי בענין תיקוני האצילות עצמו ומהותם ולכן כל יותר שהדינין מתפשטי' הם יותר חזקים ובסוד סיגי הזהב ושמרי היין כי שם הם דינין יותר חזקים. אבל בפ' תצוה בפעולת הדינין בעצמן כי הנקבה להיותה משועבדת תחת בעלה. לכן כאשר תבא לפעול פעולות דינין יתגברו רחמי הזכר עליה ותחליש דינין שלה. אבל כאשר הזכר ירצה לפעול פעולות הדין בעולם אין מי שימחה בידו להחליש דיניו. ואמנם ביאור הדברים הנז' הוא כי בערך הדינין בעצמותם ומהותם דינין דדכורא תקיפין ברישא כו' כנז' כאן בפ' תרומה והטעם הוא כי הנה הדינין נתפשטו תחילה בז"א בחמשה מקומות והם בחוטמא בפומא ובדרועין ואצבעין וגידין אבל אח"כ ירדו מן הז"א והלכו להם אל הנקבה כנז' באדרת נשא ואותם הדינין והגבורות שהם חמשה גבורות נשארו בסיומא דיליה שהוא היסוד שבו כדי לתת משם אל נוקביה לתת לתתם בחג"ת שלה כנודע ולהיות כי שם ביסוד שלו הוא מקום קבוץ החמשה חסדים לכן הגבורות נייחין תמן בסופא שהוא ביסוד שלו אבל דיני הנקבה הם להפך כי בהיותם עדין למעלה ברישא דילה הם נייחין לפי שהראש שלה מכוון כנגד היסוד שבזכר אשר שם החמש חסדים וממתקות הגבורות שלה. וכו' עוד נבאר פירוש שני והוא כי הנה הגבורות והדינין דז"א הם נמשכים מראשו כנז' בפ' תזריע בדף מ"ח ע"ב וז"ל ות"ח ברישא דהאי איש בוצינא דקרדינותא ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי סומקא בלא בורדא כו'. אמנם סיום התפשטות גופו שהם בחינת נה"י שבו אשר שם הוא מקום סיום קבוץ הגבורות

<p>וי"ה קונטורין²⁴⁰² דקיטורא בעטפוי שקיעין י' זעירא בנוונ(נ)הא אשתכח אי אתבסמו דינין בעא עתיקא אתא חוויא על נוקבא וקינא דזוהמא (אתתקן) [אתקנון] בנווה למעבד מדורא בישא דכתיב (בראשית ד א) ותהר ותלד את קין קינא דמדורא דרוחין בישין ועלעולין וקטפורין:</p>	<p>וי"ה שבטי ברזל שקשור בחיקה נשקעים, י' קטן נמצא בתוכה (בצבעיו), אם בהמתקת דינים רוצה העתיק בא נחש על הנקבה, וקן דזוהמא נתקן בתוכו לעשות מדור רעה, שנאמר "ותהר ותלד את קין", קן של מדור רוחות רעות, ועלעולין וקטפורין [שדים].</p>
<p>אתקין ביה בהאי אדם בתרין בכלל ופרט אתכללו בפרט וכלל שוקין ודרועין ימינא ושמאלא דא אתפלגו בסטרוי:</p>	<p>נתקן באדם זה כתרים בכלל ובפרט, ונכללו בפרט וכלל, שוקיים וזרועות, ימין ושמאל זה נחלק בצידי.</p>
<p>אתתקן דכר ונוקבא (בנוקבא) יה"ו י' דכר ה' נוקבא ו' כתיב (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם דיוקנא ופרצופא דאדם יתיב על כרסיא וכתיב (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה:</p>	<p>נתקן זכר בנקבה יה"ו י' זכר ה' נקבה, ו' נאמר "זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם", צורה ופרצוף של אדם יושר על כסא ונאמר "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה".</p>
<p>פרקא רביעאה</p>	
<p>עתיקא טמיר וסתים זעירא דאנפין אתגלייא ולא אתגלייא (דאתגליף) (ס"א דאתגלייא) (באתיו) ודאתגלייא באתוון כתיב דאתכסייא סתים באתוון דלא מתיישבן (באתווי נ"א) באתרוי בגין דאיהו לא אתיישבו ביה עלאין ותתאין:</p>	<p>זקן טמון וסתום, פנים צעירים נתגלה ולא נתגלה, מה שנתגלה נאמר באותיות והמכוסה סתום באותיות שאל מתיישבים במקומם בגלל שהוא לא מתיישב בו עליונים ותחתונים</p>
<p>ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו' היינו דכתיב (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה חד בכללא דאחרא משתכחא בהמה בכללא דאדם (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה מן הבהמה משום דאתכלל בכללא דאדם:</p>	<p>"ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו'", היינו שנאמר "אדם ובהמה תושיע ה'", אם אחד נמצא משמע שהשני גם כן נמצא, הבהמה נכלל באדם, "אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה", משום שנכלל בכלל האדם.</p>
<p>כד נחת אדם דלתתא</p>	
<p>ד"א ושפוותיה מרחשן בהאי גוונא מתתא לעילא לסלקא יקרא דמאריה לאתר דשקיו דעמיקו דבירא נגיד ונפיק לבתר ינגיד לאמשכא מלעילא לתתא מההוא שקיא דנחלא לכל דרגא ודרגא עד דרגא בתראה לאמשכא נדבה לכלא מעילא לתתא לבתר</p>	<p>כאשר ירד האדם למטה דבר אחר, ושפתותיו מרחשן בציוור זו מלמטה למעלה לעלות כבוד אדונו למקום של משקה עומק הבאר, נמשך ויוצא לאחר כך ימשך להמשיך למעלה למטה מאותו משקה של הנחל של כל מדרגה ומדרגה, עד הדרגה האחרון להמשיך נדבה לכל מלמעלה למטה. אחר כך צריך לקשר קשה בכל קשר של כוונת האמונה ויעשו כל משאלות בין שאלה של ציבור ובין שאלת יחיד, ושאלה שיש לאדם</p>

והדינין אשר בו כי לכן נקראים ערבו' כנז' בפ' צו בדף ל"ב ע"א שורה ג' וז"ל וערבי נחל מסטרא דנחל נפקי גבוראן כו' עכ"ל ואלו הנצח הוד יסוד שבו נעשין מוחין אל הנקבה והרי איך מקום סיום הדינין של הזכר הם נייחין. לפי שהם בחי' מוחין פנימים ממש נעשים מהם אל הנקבה. אבל בערך הנקבה הם להפך כי הנה הדינין שהם הנצח הוד יסוד של ז"א הם נייחין ברישא דיליה. כי נעשו אצלה בבחינת מוחין כנז' אבל בסופה מתפשטין ואינן נייחין לפי שהנצח הוד יסוד שלה. אינן נעשין מוחין בזולתה כדוגמת נה"י דדכורא שנעשין מוחין בנוקבא. עוד עיין בפ' תצוה פירוש שלישי במאמר הזה של יהי שם ה' מבורך כו' (שער מאמרי רשב"י).

²⁴⁰² קונטירין (דפ"ו).

<p>בעי לקשרא קשרא בכלא²⁴⁰³ קשרא דכונה דמהימנותא ויעבדון כל משאלוהי בין שאלתא דצבורא בין שאלתא דיחידא ושאלתא דאית לבר נש לשאלא ממאריה הן מסודרות בתשע גווני אית באלפא ביתא ואית באדכר מכילוהי דקודשא בריך הוא רחום וחנן וגו' אית בשמהן יקירן דקודשא בריך הוא כגון אהיה יה יהו אל אלהים יהוה צבאות שדי אדני ואיתו (בין) בעשר ספירות כגון מלכות יסוד הוד נצח ת"ת גבורה חסד בינה חכמה כתר. יש במזכיר צדיקים כגון האבות והנביאים והמלכים. יש בשירות ותשבחות, שיש בהם קבלה אמיתית ולמעלה מהם מי שיודע לתקן תיקונים לאדונו כראוי ויש בידיעה עולה מלמטה למעלה ויש מי שיודע להמשיך שפע מלמעלה למטה, ובכל תשע צורות אלה צריך כוונה, גדולה ואי לא, עליו קרא שנאמר "ובוזי יקלו".</p>	<p>לשאלו מאדונו הן מסודרות בט' צורות. יש באלף בית ויש במזכיר מידותיו של הקב"ה רחם וחנן וגו' יש בשמות הכבוד של הקב"ה כמו: אהיה יה יהו אל אלהים יהוה צבאות שדי אדני. יש בעשר ספירות, כגון: מלכות יסוד הוד נצח ת"ת גבורה חסד בינה חכמה כתר. יש במזכיר צדיקים כגון האבות והנביאים והמלכים. יש בשירות ותשבחות, שיש בהם קבלה אמיתית ולמעלה מהם מי שיודע לתקן תיקונים לאדונו כראוי ויש בידיעה עולה מלמטה למעלה ויש מי שיודע להמשיך שפע מלמעלה למטה, ובכל תשע צורות אלה צריך כוונה, גדולה ואי לא, עליו קרא שנאמר "ובוזי יקלו".</p>
<p>ובכוונת אמן דהוא כליל תרין שמהן יהוה אדני והאחד גניז טוביה וברכוהי באוצר הנקרא היכל והוא רמוז בפסוק (הבקוק ב כ) ויהוה בהיכל קדשו הס מפניו ולדא רמוז רבותינו ז"ל כל טוב האדם בביתו שנאמר (במדבר יב ז) בכל ביתי נאמן הוא ומתרגמינן בכל דעמי:</p>	<p>ובכוונת אמן, שהוא כולל ב' שמות יהוה אדני. והאחד גנוז טובו וברכותיו באוצר הנקרא היכל, והוא רמוז בפסוק "ויהוה בהיכל קדשו הס מפניו". ולזה רמוז רבותינו ז"ל, כל טוב האדם בביתו, שנאמר "בכל ביתי נאמן הוא", ומתרגמינן בכל דעמי.</p>
<p>ואי מכוון בכל חד וחד מתשע גווני כדקיאות דא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה לשמא קדישא ועל דא כתיב (ש"א ב ל) כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו אכבד בעלמא דין לקיים ולמעבד כל צרכוי ויחזון כל עממי ארעא ארי שמא דה' אתקרי עליה וידחלון מניה ובעלמא דאתי יזכי למיקם במחיצת חסידים אף על פי דלא קרי כל צורכיה כיון ודזכהו (דזכא) לאשגחא ידיעת מאריה ואיכוון ביה כדקיאות מאי ובוזי יקלו דא הוא מאן דלא ידע לאחדא²⁴⁰⁶ שמא קדישא ולקשרא קשרא דמהימנותא ולאמשכא:</p>	<p>ואי מכוון בכל חד וחד מתשע צורות כראוי זהו אדם שמכבד לשמו של אדונו לשם הקדוש, ועל זה נאמר "כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו". אכבד בעולם הזה לקיים ולעשות כל צרכיו, ויראו כל עמי הארץ כי שם ה' שנקרא עליו ויראו מפניו. ובעולם הבא יזכה לעמוד במחיצת חסידים אף על פי שלא למד כל צרכו, כיון שזכה להשגיח ידיעת אדונו והתכוון בו כראוי. מהו "ובוזי יקלו". זהו מי שלא ידוע ליחד שם הקדוש ולקשר קשר האמונה ולהמשיך.</p>
<p>קעח/ב ספרא דצניעותא:</p>	

²⁴⁰³ ר"ל לייחד את כולם על ידי אור א"ס המיוחדם (לש"ו).

²⁴⁰⁴ נראה שלכן לא היה חפץ האר"י זלה"ה כי אם בשירי הקדמונים שנתיסדו על דרך הסוד (רמ"ז).

²⁴⁰⁵ ר"ל בכל הכוונות שכוונו בהם אנשי כנה"ג (לש"ו).

²⁴⁰⁶ ליחדא (דפ"ו).

<p>בדיוקנא עלאה אשתכחו תרין רוחין²⁴⁰⁷ מתרין סטרין דימינא ושמאלא כליל אדם דימינא נשמטא קדישא דשמאלא נפש חיה חב אדם²⁴⁰⁸ אתפשט שמאלא ואתפשטו אינון בלא גופא כד מתדבקין דא בדא אתיילדן כהאי חיה דאולידת [סגיאין בקטרא] (רוחין סגיאין בכריסא) חדא:</p>	<p>בצורה עליונה נמצא ב' רוחים ומשני צדדים של ימין ושמאל שנכללים באדם, ימינה היא נשמה קדושה, ושמאלה נפש חיה, וכאשר האדם עבר עבירה נתפשט השמאל ונתפשטו אלה ללא גוף, וכאשר מתדבקים זה בזה נולדה כזאת חיה שמולידה הרבה רוחים בפעם אחת</p>
<p>כ"ב אתוון סתימן²⁴⁰⁹ כ"ב אתוון אתגליין י' סתים²⁴¹⁰ י' גלייא²⁴¹¹ סתים וגלייא במתקלא²⁴¹² דטפסין אתקלו י' נפקין מניה דכר ונוקבא ו"ד²⁴¹³ בהאי אתר ו' דכר ד' נוקבא בנין דא ד"ו תרין²⁴¹⁴ ד"ו דכר ונוקבא ד"ו תרין קפלין תרין י' בלחודוי דכר²⁴¹⁵ ה' נוקבא²⁴¹⁶ ה' ד' הות בקדמיתא²⁴¹⁷ ומדאתעברת בי' בגוה (אולידת) [אפיקת] ו' הרי כי בה' אית ד"ו ובי' אית ה"ה הרי יה"י²⁴¹⁸ אתהזי יו"ד²⁴¹⁹ בחזויה כללא דיה"ו מדאפיקת יו"ד דהוא דכר ונוקבא²⁴²⁰ אתיישבת לבתר ומכסייא לאמא:</p>	<p>כ"ב אותיות סתומות, וכ"ב מגולות, י' סתום וי' מגולה סתום וגלוי במשקל שוה נשקלו, י' יוצא ממנו זכר ונקבה והם אותיות ו' ד', במקום זה ו' זכר וד' נקבה, בגלל זה 'דו' היא לשון של שנים, דו מרמז לזכר ונקבה, דו שני עמודים, י' לבד זכר וה' לבד נקבה ה' היה בתחילה ד' ומשנתעברה ביה הוציאה ו' הרי כי באות ה' נמצא ד' ו', וביו"ד יש ה' הרי יה"ו נראה יו"ד במליואו הויה יה"ו, וכאשר י' מוציא ו"ד שהוא זכר ונקבה נתייב אחר כך ומכסה לאמא</p>

²⁴⁰⁷ תזריע מח ע"ב (הערת הזהר). פי' כשירד לג"ע הארץ ירדו עמו ג' רוחות כמ"ש בפרשת תזריע
מח ע"ב וכו' ע"ש המאמר הזה אורך, וכו' ופי' רוח החסדים מימין ורוח הגבורות משמאל נשמה
מימין ונפש משמאל (הדרת מלך).

²⁴⁰⁸ שם בתזריע ביאור הדברים ולא אתיישבא אותו רוח השמאלי בהדי אחרא הימיני כי לא נמתקו
הגבורות בחסדים וז"ש אתפשט שמאלא שגברו הגבורות ואתפשטו מהם בירות בלא גוף בערב שבת
כמ"ש שם בתזריע (הדרת מלך).

²⁴⁰⁹ קאי אדלעיל "ויאמר ה' תוצא הארץ" שהיא מלכות נפש אדה"ר שקבלה אותה מחיה עילאה,
וכשיפורש בעליונים אדם ובהמה זר"ן כנז"ל ועל ז"א קאמר כ"ב אתוון סתימן ויובן במ"ש באד"ר
קלט ע"א דיקנא קדישא דז"א בט' תיקונין וכו' ונגדין י"ג מבויעין דמשחא בהאי דיקנא ומשתכחין
ביה כ"ב תיקונין ומניה נגדין כ"ב אתוון דאורייתא עכ"ל. וז"ש כאן כ"ב אתגליין הם כ"ב שבז"א הנז'
וכ"ב אתוון סתימן כמ"ש הרב שבדיקנא דא"א יש ג' הויות דיודין שבם י"ב יוד"ן והכולל י"ג וט'
ווי"ן הם כ"ב אתוון סתימן (הדרת מלך).

²⁴¹⁰ בא"א (הדרת מלך).

²⁴¹¹ בחכמה ובז"א (הדרת מלך).

²⁴¹² משקל המוצנע בארגז וכיס ואבני המאזנים נשקלו ורומזו למ"ש בדף רצ סע"א אר"ש כל מה
דאמינא דעתיקא וכו' וז"ש יו"ד סתים וגליא הכל סוד א' כי אבא מלביש לעתיק, וכשמתאריך אבא
עד סוף האצילות כי אז כל הרגלים בקרקע המציאות מסתיימים בהשוואה אחת כמ"ש הרב ואז ז"א
מלביש לאבא והכל אור א' (הדרת מלך).

²⁴¹³ זר"ן הרמוזים בו"ד של מילוי יו"ד ומבואר בדף רצ הנז' רע"ב (הדרת מלך).

²⁴¹⁴ כמרז"ל טב למיתב טן ד"ו דהיינו שנים מלמיתב ארמלו (הדרת מלך).

²⁴¹⁵ הוא אבא (הדרת מלך).

²⁴¹⁶ בינה וכן יפורש על זר"ן אלא שכבר רמז זר"ן במילוי ו"ד ועוד דקאמר ומדאעברת שהיא בינה
שנתעברה מן יו"ד שהוא אבא בז"א שהוא ו' שברגל ה' הרומז לו"ק שבעיבור אין לו חב"ד ואז ד'
נעשית ה' כי אפיקת ו' ומקודם היתה בינה ד' כמ"ש הרב יו"ד הם חכמה ובינה שבמילוי נרמזה,
ואות ה' של שם תבונה ויש"ס נרמז בעוקץ שלה וא"כ בינה ד' הויות של מילוי יו"ד הרי כי בו"ד
אות ד' הם ו"ד שבמילוי (הדרת מלך).

²⁴¹⁷ קפ ע"ב (הערת הזהר).

²⁴¹⁸ מ"הרי כ"י עד כאן מוסגר בדפ"ק.

²⁴¹⁹ אם תהיה בחזויה במילואה היא כללא דיה"ו שהם חו"ב וז"א ומלכות כלולה עמו, וכתר בקוצו
של י' א"כ כל י"ס נכללים באות י' (הדרת מלך).

²⁴²⁰ דכר, ו', ונוק', ד' אז ז"א מלביש ומכסה לאימא והגם דבסמוך אמר אפיקת ו' שהוא ז"א ודאי
שגם מלכות כלולה עמו ברגל ה' בסוד פסיעה לבר ילדה בן ובת ואז אתיישבת (הדרת מלך).

<p>ויראו בני האלהים את בנות האדם (בראשית ו ב) היינו דכתיב (יהושע ב א) שנים אנשים מרגלים הרש²⁴²¹ לאמר מאי בנות האדם דכתיב (מ"א ג טז) אז תבאנה שנים נשים זונות אל המלך בניניהון כתיב (שם כח) כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו וגו' אז תבאנה ולא ובקדמיתא (מקדמייתא) בקיסטרא דקיטורי דפיגאן תרין מתחבקן הוו לעילא לתתא נחתו ירתו עפרא אבדו חולקא טבא דהוה בהו עטרא ודבומלא (ס"א דחמלא) (דכומלא ס"א דחמלא) ואתער בקוסטא דענבא:</p>	<p>"ויראו בני האלקים את בנות האדם", היינו שנאמר "שנים אנשים מרגלים חרש לאמר", מהו בנות האדם שנאמר "אז תבאנה שנים נשים זונות אל המלך", בגללם נאמר "כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו וגו'", אז תבאנה ולא לפני כן, בהיכל של קשר של קטירוג שנים מתחבקים היו למעלה ולתת ירדו וירשו עפר, ואבדו חלקם הטוב שהיה בה כתר שמירה ונכתרו במדה של ענבים.</p>
<p>ויאמר יהו"ה אל משה מה תצעק אלי (שמות יד טו) אלי דייקא דבר אל בני ישראל ויסעו ויסעו דייקא במזלא הוה תלי דבעא לאוקיר דקניה (שם טז כו) והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו עד כאן כי אני יהו"ה רפאך להאי דוקא:</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי", אלי בדווקא, "דבר אל בני ישראל ויסעו", ויסעו בדווקא, זה תלוי במזל, שצריכים לכבד הזקן, "והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו עד כאן כי אני ה' רפאך", לזה מדויק.</p>
<p>פרקא חמישאה:</p>	
<p>הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים וגו' (ישעיה א ד) שבעה דרגין יו"ד ה"ה ו"ה ה"י ו"ו אפיק ד' ה"ה הו"י ה"ה אפיק ו"ו ד"ו לבר אסתיר אדם דכר ונוקבא דאינון ד"ו דכתיב (ישעיה א ד) בנים משחיתים:</p>	<p>"הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים משחיתים", שבעה מדרגות יו"ד ה"ה ו"ה, ה' הוציא ו' ה', ה"ר"י ה' מוציא ו', ד"ו בחוץ (נ"י יו"ד ה"ה ו"ה ה"י ו"ו אפיק ד' ה"ה הו"י ה"ה אפיק ו"ו ד"ו לבר) נגמר האדם זכר ונקבה, שהם ד"ו ולכן נאמר "בנים משחיתים".</p>
<p>בראשית ברא בראשית מאמר ברא חצי מאמר אב ובן סתים וגליא עדן עלאה דסתים וגניז עדן תתאה נפיק למטלטלי (ס"א למטלנוי) ואתגלייא יהוה יה אלהים את אדני אהיה ימינא ושמאלא כחדא אשתתפו השמים ואת דכתיב (ד"ה א כט יא) והתפארת והנצח אינון כחדא אשתתפו הארץ דכתיב (תהלים ח ב) מה אדיר שמך בכל הארץ (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו:</p>	<p>"בראשית ברא", בראשית מאמר, ברא חצי מאמר, אב ובן סתום וגלוי, עדן עליון סתום וגנוז, עדן תחתון מוציא נתיבותיו ומתגלה יהו"ה י"ה אלהים את אדני"י אה"יה ימין ושמאל משתתפים יחד השמים ואת הנאמר "והתפארת והנצח" אינון כחדא אשתתפו, הארץ שנאמר "מה אדיר שמך בכל הארץ", "מלא כל הארץ כבודו".</p>
<p>יהי רקיע בתוך המים להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים עתיקא לזעירא אתפרש ואתדבק לא אתפרש ממש פומא ממלל רברבן אנתיק ואתער בכתרין זעירין</p>	<p>"יהי רקיע בתוך המים להבדיל" בין הקדש ובין קדש הקדשים, זקן לקטן מתפרשים והתדבק, לא נפרש ממש, פה מדבר גדולות ניתק והתערב בכתרים קטנים, בחמשה סוגי מים, שנאמר "ונתן עליו מים חיים אל כלי",</p>

²⁴²¹ זה נתבאר לעיל בפרשת ויחי במאמר הנהו תרין צפרין כו' בס' הזוהר בדף ר"ז ע"ב ונתבאר בשער הזה בדף מ"ט ע"א גם יתבאר בפ' אחרי מות בדף ס' ע"ב בענין הנהו תרי בנין דתחות דגלהא (שער מאמרי רשב"י). דע, כל אלו הבחי' של הקל' הם נזכרים למקומותם בשמותם והוא כי תרין מוחין דז"א דקל' שבאצילות נק' ב' אנשים מרגלים הנז' בפ"ד דספד"צ על פסוק ויראו בני האלהים אל בנות האדם, ונז' בפ' אחרי מות דף ס' ענין ב' בנין דינקין בכל יומא דאיקרין מאללי ארעא, ולהיותם ב' מוחין דקל' דז"א דאצילות נק' ב' אנשים וב' מוחין דנוק' דקל' דאצילות נקראים ב' ציפרין ולהם קרא הזהר כאן בפ' ויחי ב' ציפרין וז"מ בזהר ויצא קסב אשר שם צפרנים יקננו ובסוד וללבן ב' בנות וכנגדם יש ג"כ בקל' ב' בנות שהם נק' ב' צפרין כנ"ל וכו' (הדרת מלך סי' יב).

<p>בחמשה זינין מים וכתיבו (דכתיב) (במדבר יט יז) ונתן עליו מים חיים (אל כלי) (ירמיה י י) הוא אלהים חיים ומלך עולם (תהלים קמז ט) אתהלך לפני יהוה בארצות החיים (ש"א כה כט) והיתה נפש אדני צרורה וגו' (בראשית ב ט) ועץ החיים בתוך הגן י"ה יו"ד ה"א אה"י בין מים למים מים שלימין ומים דלא שלימין רחמין שלימין רחמין דלא שלימין:</p>	<p>"הוא אלקים חיים ומלך עולם", "אתהלך לפני ה' בארצות החיים", "והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים", "ועץ החיים בתוך הגן" י"ה יו"ד ה"א, אה"י בין מים למים, מים שלימין ומים לא שלימין, רחמים שלימין רחמין שלא שלימין.</p>
<p>ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר ויאמר ה' כאשר התישב בקצר, מכאן שכאשר אמר בשם אמרו של זקן סתום קאמר. לא ידון רוחי באדם למעלה משום שבאותו רוח שמתנשב משני נקבים דחוטם נמשך למטה ובגלל זה והיו ימיו מאה ועשרים שנה יו"ד שלם ולא שלם י' לבד מאה, שתי אותיות שתי זמנים מאה ועשרים שנה, י' לבד כאשר</p>	<p>"ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר", ויאמר ה' כאשר התישב בקצר, מכאן שכאשר אמר בשם אמרו של זקן סתום קאמר. לא ידון רוחי באדם למעלה משום שבאותו רוח שמתנשב משני נקבים דחוטם נמשך למטה ובגלל זה והיו ימיו מאה ועשרים שנה יו"ד שלם ולא שלם י' לבד מאה, שתי אותיות שתי זמנים מאה ועשרים שנה, י' לבד כאשר</p>
<p>ד"א:</p>	
<p>לאתר דיצטריך²⁴²⁴ ולאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אתברי וכל שכן מאן דלא אתכוון באמן ועל דא כל מאן דמרחיש בשפוותיה בנקיותא דלבא במיא דמנקי מאי כתיב בהדיה ויאמר אלהים נעשה אדם כלומר בשביל אדם דידע לאחדא צלם ודמות כדקא יאות וירדו בדגת הים:</p>	<p>למקום שצריך ולכבד שמו של אדוננו, טוב לו שלא נברא וכל שכן מי שלא מתכוון באמן, ועל זה כל מי שמרחיש בשפותיו בנקיות הלב במים שמנוקים, מה נאמר בו "ויאמר אלקים נעשה אדם" כלומר בשביל אדם שיש לאחד צלם ודמות כראוי "וירדו בדגם הים".</p>
<p>קעט/א</p>	
<p>ספרא דצניעותא:</p>	
<p>אתגליא בזעירא אתמשך בעשר אלפין שנין מכאן כתיב (תהלים קלט ה) ותשת עלי כפכה:</p>	<p>מתגלה בקצר נמשך בעשר אלפי שנה, מכאן נאמר "ותשת עלי כפכה".</p>
<p>הנפילים²⁴²⁵ היו בארץ היינו דכתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה</p>	<p>"הנפילים היו בארץ", היינו שנאמר "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים", ממקום שנפרד</p>

²⁴²² לומר (נוסף בדפ"ו).

²⁴²³ אלו הם סוד מאה ועשרים צרופים שיש בשם אלהים אשר מקומם הם מן ז"א של הבריאה עד סיום כל פרצופי היצירה והעשיה עשרה עשרה בכל פרצוף ככתוב אצלנו בדרוש שמות הספירות (שער מאמרי רשב"י).

²⁴²⁴ דאצטריך (דפ"ו).

²⁴²⁵ שער הכוונות (הקד' לדרושי סוכות): לפעמים יש למעל' ג"כ נפלים בסוד הנפילים היו בארץ כי הפילתם המלכות בסוד נפלים. ועי' שעה"פ לך לך: הקליפה דינין תקיפין, וכמו שמלכין קדמאין מיתון, לפי שלא נתבסמו, והיו בסוד הרע, בסוד קין. כן שרה הכניסה עין רע בעיבורה של הגר והפילה, כי היה מצד הרע לבד, ולפיכך הפילתו, ולפיכך נתרעמה שרה, ומסרה עליו דין ממש, כי ראתה תגבורת הדין, והפילתו בסוד הנפילים היו בארץ. ועי' שער הפסוקים בלק: עזא ועזאל, הם שקטרגו על בריאת אדה"ר, והפילם הקב"ה ממקום קדושתם. ועליהם נאמר, (בראש' ו' ד') הנפילים היו בארץ. ופשוט הוא, כי לא לחנם היו אלו מקטרגים על בריאתו, יותר משאר המלאכים. והטעם הוא, כי ז"ן היו בתחלה אב"א, ואז הם לאה ורחל זו למעלה מזו, באופן הנז"ל, כי שתי עקבי לאה, מתעלמים תוך

<p>ראשים²⁴²⁶ מאתר דאתפרש [גנתא²⁴²⁷ אקרי] (גופא אקרו) הנפילים דכתיב ומשם יפרד היו בארץ בימים ההם ולא לבתר זמנא עד דאתא יהושע²⁴²⁸ ובני האלהים אסטמרו²⁴²⁹:</p>	<p>הגן נקרא הנפילים שנאמר "ומשם יפרד", "היו בארץ בימים ההם" ולא לאחר זמן עד שבא יהושע ובני האלהים התחבאו.</p>
<p>עד דאתא שלמה ובנות האדם אתכללא הדא הוא דכתיב (קהלת ב ח) ותענוגות תענוגות²⁴³⁰ קארי [תענוגים לא קארי] בני האדם (דאתרמיוז) ודאתרמיוז מהאי רוחין אחרנין דלא אתכללו בחכמה עלאה דכתיב (מ"א ה יב) ויהו"ה נתן חכמה לשלמה²⁴³¹ וכתיב (שם ד לא) ויחכם (מכל האדם) מכל האדם משום דהני לא אתכללו באדם (מ"א ה יב) ויהו"ה נתן חכמה ה' עלאה (שם ד לא) ויחכם דמינה אתחכם לתתא המה הגבורים אשר מעולם עולם דלעילא אנשי השם דאתנהגן בשמא מאי שמא קדישא דאתנהגן ביה דלא קדישין לתתא ולא אתנהגן</p>	<p>עד ששלמה הגיע ובנות האדם נכללו, זהו שנאמר "ותענוגות" וקוראים תענוגות ולא קוראים תענוגים. בני האדם שנזרקו מאותן רוחות אחרות שלא נכללו בחכמה העליונה, שנאמר "ויהו"ה נתן חכמה לשלמה" ונאמר "ויחכם מכל האדם" משום שאלה לא נכללו באדם. "ויהו"ה נתן חכמה", ה' עליון. "ויחכם", שהתחכם ממנה למטה "המה הגבורים אשר מעולם" עולם שלמעלה. "אנשי השם" שמתנהגים בשם. מהו שם. שם קדוש, שמתנהגים בו שלא מקדישים למטה ולא מתנהגים אלא בשם אנשי השם סתם ולא אנשי הו"ה. לא נסתם סתימה אלא חסרון ולא חסרון. אנשי השם סתם מכלל שאדם יצאו, שנאמר "אדם ביקר בל ילין" אדם ביקר ביקרו של המלך "בל ילין" ללא רוח.</p>

כתר דרחל. ואז עזה ועזאל יונקים משם כנזכר. וכשעלה ברצונו לברא אדם וחוה, היה, כדי שע"י מעשיו, יתקן את הנקבה, באופן שיחזרו פב"פ, ויזדווגו יחד, בסוד (שם ב' ה') ואדם אין לעבוד את האדמה. והנה בהיות זר"ן פב"פ, אין עקבי לאה תוך כתר דרחל, וכל אותם ההארות, שהיו יוצאות מעקבי לאה אל כתר דרחל, אשר משם היו נאחזים עזה ועזאל, היו עתה מתבטלות משם, ויוצאות דרך צד פנים, כי שם עומדת רחל, ושם אין מקום אחיזה אל החיצונים, כנודע שאין אחיזתם אלא באחור. ועזה ועזאל היו הארותיהם מתבטלות, בבריאת אדם. ולכן היו מקטרגים בבריאתו, מפני הנזק המגיע להם בבריאתו, ע"כ. עץ הדעת טו"ר הוא הנוק' דנוגה שהוא ממראה מתניו ולמטה, ושם הוא קין גבורות נוק' ואותם השדים אשר שם מצד הרע הם רעים ומזיקים ומזו הנוק' דנוגה עזא ועזאל מלאכים מצד הטוב ושדים מצד הרע והם ב' עקבים דלאה הנוק' כנודע אצלנו, וזהו הנפילים היו בארץ הארץ נוק' דנוגה (הדרת מלך ס' קס). עזא ועזאל מנוק' דנוגה ומשם נפלו כי גבר בהם יצר הרע ונעשו שדים אך בני האלהים הם מצד הטוב ג' ראושנות שבה וכו' ופ' בני האלהים הם ב' מוחין דחכמה דנוגה (הדרת מלך).

²⁴²⁶ עי' זהר ח"א כו ע"ב: דבר אחר ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אלין אינון ארבעה דנכנסו לפרדס. ועי' יהל אור ח"א כ ע"ג: שכאן מתחיל עולם הפירוד.

²⁴²⁷ שהיא מלכות דאצילות כי משם יפרד לבי"ע עולם הפירוד וכתב הרב נוק' דתהומא רבא היא בינה דקלי' דבריאה וזו נק' רבא ודיצירה ועשיה נקראים תהומא סתם, וכן הנפילים נקראו כן על נפילתם מאצילות למטה בארץ הלזו (הדרת מלך).

²⁴²⁸ ואז נשמדו ילידי הענק אחימן ששי תלמי ר"ת נפל אש"ת ובני האלהים היו עד שבא שלמה ונכנעו לו עם בנות אדם, שתיים נשים זונות אז תבאנה להכנע ולא מקדמת דנא כנפילים שנשמדו בימי יהושע (הדרת מלך). ועי' רמ"ז ח"ג ס ע"ב: שתיים נשים זונות, תרין מוחין דקלי' דבי"ע בין דזכרים בין דנקבות כי כל בי"ע נקראים עלמא דנוק'.

²⁴²⁹ עי' ספר הליקוטים (יהושע ב): דיניה דדכורא דקים ותכף נמתקים, ולכן לא קמה עוד רוח, אבל הדינים דנוקבא הם קשים, ולא נמתקו עד זמן שלמה ע"ה, דכתיב אז תבאנה שתיים נשים זונות, ר"ל אז נמתקו, ולא מקדמת דנא. ובהיות שעדיין לא הגיע זמנו לימתק לגמרי, לכן לעת זקנתו נשיו הטו את לבבו והיה מה שהיה.

²⁴³⁰ הוא [התגלות המשיח] משכך תאות נשים [עי' לעיל קפה ע"ב], לפי שיחידה אין לו נקבה, כדפירשנו, וכולו מיתוק ואין לו יצר הרע למי ששותה ממנו, ולעתיד יומתקו כל נקיבות הטומאה למעלה ולמטה. ובזה טעה שלמה המלך ע"ה שנשא נשים נכריות, בסוד, 'אז תבואנה שתיים נשים זונות' [מלכים א' ג' ט"ז] ולא מקודם לכן, כי באותו זמן היה קצת מיתוק ולא בשלימות, עד שהטו את לבבו, ולעתיד יומתקו מכל וכל (עמק המלך ש"ה פע"ב).

²⁴³¹ עי' ספר הבהיר (אות סה): ומה חכמה נתן הקב"ה לשלמה, שלמה נושא שמו של הקב"ה כדאמרין כל שלמה האמור בשה"ש קודש לבד מאחד, אמר הקב"ה הואיל ושמן כשם כבודי אשיא לך בתי, והא נשואה היא, אימא במתנה נתונה לו, דכתיב (מ"א ה' כו) וה' נתן חכמה לשלמה, ולא פירש, והיכן פירש, להלן שנאמר (שם ג' כח) כי ראו חכמת אלהים בקרבנו.

<p>אלא בשמא אנשי השם סתים²⁴³² ולא אנשי יהוה לאו מסתים סתימ(ות)א אלא גריעותא ולא גריעותא אנשי השם סתם מכללא דארם נפקו כתיב (תהלים מט יג) אדם ביקר כל ילין אדם ביקר ביקרו דמלכא כל ילין בלא רוחא:</p>	
<p>תליסר מלכי קרבא בשבעה שבעה מלכין בארעא אתחזיאו נצחי קרבא תשעה דסלקין בדרגין דרהטין ברעותהון ולית דימחי בידיהון חמשה מלכין קיימין בבהילו לקמי ארבע לא יכלין למיקם ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע בהון תליין כענבין באתכלא צרירן בהו שבעה רהיטין סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו:</p>	<p>"ג מלכי קרב בז' ז' מלכים בארץ נראו נצחי קרב. ט' עולים במדרגות של רהיטים ברצונם ואין מי שימחה בידם. חמשה מלכים עומדים בבהילו לפני ד' שלא יכולים לעמוד. ארבע מלכים יוצאים לפני ארבע. בהם תלויים כענבים באשקולת צרורים בהם, שבע רהיטים עדים עדות ולא עומדים במקומם.</p>
<p>אילנא דמבסם יתיב בנו בענפוי אחידן ומקננן צפרין תחותי תמלל חיותא דשליטא [ב]הוא²⁴³³ אילנא בתרי(סר) כבישנין למהך בשבעה סמכין סחרניה בארבע אחיוון (זיוין) מתנגלגלין בארבע סטרין חויה דרהיט בש"ע דלוגין דליג על טורין מקפץ על גבעתא דכתיב (שיר ב ח) מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות זנביה בפומיה בשנוי נקיב [בתרין] (לתרין) גיסין כד נטיל גיסטרא אתעביד לתלת רוחין:</p>	<p>אילן שנמתק, יושב בתוך ענפים אחודים ומקננים צפורים תחתיו בצלו. חיות ששולטים באותו האילן, בשני דרכים ללכת, בז' עמודים סביבו, בד' חיות מתגלגלים בד' צדדים. נחש רץ בשלש מאות ושבעים דילוקים מדלק על ההרים מקפץ על הגבעות, שנאמר "מדלג על ההרים מקפץ על הגבות" זנבו בפיו בשנוי נוקב בב' צדדים. כאשר לוקח גוף נעשה לג' רוחות.</p>
<p>כתיב (בראשית ה כב) ויתהלך חנוך את האלהים וכתיב (משלי כב ו) חנוך לנער על פי דרכו לנער הידוע את האלהים ולא את יהוה ואיננו בשם זה כי לקח אותו אלהים להקרא בשמו:</p>	<p>כתיב "ויתהלך חנוך את האלהים", וכתיב "חנוך לנער על פי דרכו" לנער הידוע. "את האלהים" ולא את יהוה. "ואיננו", בשם זה, "כי לקח אותו אלהים" להקרא בשמו.</p>
<p>תלת בתי דינין ארבע אינון ארבע בתי דינין דלעילא ארבע לתתא דכתיב (ויקרא יט לה) לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה דינא קשיא דינא דלא קשיא דינא בשקולא דינא דלא בשקולא דינא רפיא (דינא) דאפילו לא האי ולא האי:</p>	<p>שלשה בתי דינין הם ד'. ד' בתי דינים למעלה וד' למטה, שנאמר "לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה". הדין הקשה הדין שלא קשה. הדין במשקל, הדין שלא במשקל, הדין החלש, שאפילו לא זה ולא זה.</p>
<p>ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה החל האדם לרב (בראשית ו א) היינו דכתיב (בראשית ו ג) בשגם (הוא בשר)²⁴³⁴ האדם דלעילא וכתיב על פני האדמה ומשה לא ידע כי קרן עור פניו (שמות לד כט) היינו דכתיב (בראשית ג כא) כתנות עור קרן דכתיב (ש"א טז יג) ויקח שמואל את קרן השמן לית משיחה אלא בקרן (תהלים פט יח) ובשמן תרום קרננו</p>	<p>"ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה". "החל האדם לרב", היינו שנאמר "בשגם וגו'". "האדם" שלמעלה. וכתיב "על פני האדמה". "ומשה לא ידע כי קרן עור פניו", היינו שנאמר "כתנות עור קרן" שנאמר "ויקח שמואל את קרן השמן". אין משיחה אלא בקרן "ובשמן תרום קרננו" "שם אצמיח קרן לדוד", היינו העשירי למלך, ובא מן היובל שהיא אימא שנאמר "והיה במשוך בקרן היובל".</p>

²⁴³² סתם (דפ"ו).

²⁴³³ בההוא (דפ"ו).

²⁴³⁴ וגו' (נוסף בדפ"ו).

<p>(שם קלב טז) שם אצמיה קרן לדוד היינו עשיראה דמלכא ואתיא מן יובלא דהיא אימא דכתיב (יהושע ו ה) והיה במשוך בקרן היובל:</p>	
<p>קרן ביובלא אתעטר עשיראה באימא קרן דנטיל קרן וריוח לאתבא רוחיה ליה והאי קרן דיובלא הוא ויובל ה' וה' נשיבא דרוחא לכלא וכלא תייבין לאתרייהו דכתיב (ירמיה א ו) אהה יהו"ה אלהים כד אתחזי ה' לה' יהו"ה אלהים אתקרי שם מלא וכתוב (ישעיה ב יא) ונשגב יהו"ה לבדו ביום ההוא (ס"א כד אתחזר ה' לה' ואסתלק י' פורענותא אתי לעלמא ואם לא בשביל אדנ"י יהו"ה לא אתקיים עלמא וכלא אתחרב ועל דא כתיב (ישעיה ב יא) ונשגב וגו') עד כאן סתים ואתעטר צניעותא דמלכא דהיינו ספרא דצניעותא זכאה למאן [דעאל] (ונפק) ודנפקן וידע²⁴³⁵ שבילוי וארחוי:</p>	<p>קרן מתעטר ביובל, העשירי באימא, קרן שלקח קרן, ורוות להושיב רוחו לו, וקרן זה של היובל הוא ויובל ה' וה' נשיבא של הרוח להכל. וכל שבים למקומם, שנאמר "אהה יהו"ה אלהים". כאשר נראה ה' לה' יהו"ה אלהים נקרא שם מלא ונאמר "ונשגב יהו"ה לבדו ביום ההוא" (ס"א כש ה' חוזר לה' ומסתלק י' פורענות בא לעולם, ואם לא בשביל אדנ"י יהו"ה לא מתקיים העולם והכל נחרב ועל זה נאמר "ונשגב וגו") עד כאן סתום והתעטר צניעות המלך היינו ספר הצניעות אשר למי שנכנס ויודע שביליו ודרכיו.</p>
<p>קעמ/ב</p>	
<p>פרשת תצוה:</p>	
<p>ואתה תצוה את בני ישראל וגו' (שמות כז כ) ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו' (שם כח א) אמר רבי חייא²⁴³⁶ מאי שנא הכא וובכל²⁴³⁷ אתר דכתיב ואתה הקרב אליך ואתה תדבר אל כל חכמי לב (שם ג) ואתה תצוה את בני ישראל ואתה קח לך בשמים ראש מר דרוור (שמות ל כג) אלא כלא ברזא עלאה איהו לאכללא שכינתא בהדיה²⁴³⁸:</p>	<p>"ואתה תצוה את בני ישראל וגו'", "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו'". אמר רבי חייא מה שונה כאן מבכל מקום שנאמר "ואתה הקרב אליך", "ואתה תדבר אל כל חכמי לב", "ואתה תצוה את בני ישראל", "ואתה קח לך בשמים ראש מר דרוור". אלא הכל בסוד עליון הוא לכלל השכינה עמו.</p>
<p>אמר רבי יצחק נהורא עלאה ונהורא תתאה כליל כחדא אקרי²⁴³⁹ ואתה²⁴⁴⁰ כמה</p>	<p>אמר רבי יצחק אור עליון ואור תחתון כלולים כאחד, נקראים ואתה, כמו שנאמר</p>

²⁴³⁵ למאן דעאל ונפק וידע (נוסף בדפ"ו).

²⁴³⁶ רבי חייא מפרש מלת ואתה על משה עצמו והוא לרבות השכינה להכלילה עמו, וכלומר אחד נסתר ואתה תצוה. והקדים פסוק הקרב אליך, משום דפסוקי תצוה ותדבר יוכלו להתבאר לנקבה הנסתרת, ואתה יוסב לשכינה, על דרך שאמר אל בלק וכה תדבר כמבואר בפרשת בלק (כג ה), אבל הקרב הוא ציווי או מקור (נ"א ומקור), ולא יצדק לפרשו אלא על משה, ומינה שכן כל שאר הפסוקים (רמ"ז).

²⁴³⁷ מבכל (דפ"ו).

²⁴³⁸ פי' השכינה נקר' בכל מקום את או אתה כי הנה נודע שבנין השכינה הוא מהה"ג שהם ה' אותיות מנצפ"ך גימ' פ"ר וכ"א כלולה מכולם הרי ה"פ פ"ר שהם אלף ות' הרי א"ת אלף ת' והה"ג שהם השרשים הרי את"ה (זהר הרקיע). והנה יסודו של רבי חייא במה שנודע שכל זמן המדבר היה זעיר ורחל אחר באחור והזווג היה דיעקב ודור המדבר כנזכר בכמה מקומות, וכל אותו הדור היה מהארץ יסוד אבא ששם חלקו של משה רבנו ע"ה, ובת זוגו היא כנסת ישראל הפנימית הנקראת (במדבר ז א) כלת משה, ולכן נכללת עמו כאשר הנטפלת לבעלה. ולפי שאין הכוונה על רחל הגלויה אלא על אותה הנסתרת הנקראת שכינתא עילאה על כן אמר כולא ברזא עילאה (רמ"ז). הפי' שמשה רבינו ע"ה הוא בחי' זעיר ואתה היא מלכות שנקרא אתה, ולכך א"ל הקב"ה לכלול עמו השכינה (מ"מ).

²⁴³⁹ קלח ע"ב (הערת הזהר).

²⁴⁴⁰ רבי יצחק סבר, דאם כן היה לו לומר והקרבת וצוית ודברת, ואז היינו מדייקים דמדלא כתיב הקרב צו ודבר אלא בחיבור הוויין, שהיתה הכוונה לכלול עמו הנטפלת לו, אך מדטרח וכתב מלת ואתה שמע מינה דלסוד אחר קא רמיז, והוא ז'ו'ן ממש הנרמזים במלת ואתה וכנזכר בפרשת

<p>דאת אמר (נחמיה טו) ואתה מחיה את כלם ועל דא לא כתיב והקרבת את אהרן אחיך וצוית את בני ישראל ודברת אל כל חכמי לב בגין דההוא זמנא שריא שמשא בסיהרא ואשתתף כלא כהדא לשריא על אומנותא דעובדא אמר רבי אלעזר מהכא (שמות לו א) אשר נתן יהוה חכמה ותבונה בהמה²⁴⁴¹:</p>	<p>"ואתה מחיה את כולם". ועל כן לא נאמר "והקרבת את אהרן אחיך וצוית את בני ישראל ודברת אל כל חכמי לב", משום שבזמן ההוא, שורה השמש בירח ומשתתף הכל כאחד, לשרות על אומנות מעשה המשכן. אמר רבי אלעזר מכאן "אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה".</p>
<p>רבי שמעון אמר מהכא ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח חכמה אשר מלאותים מבעי ליה אלא אשר מלאותיו לההוא לבא מלאותיו רוח חכמה²⁴⁴² כמה דאת אמר (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יהוה רוח חכמה וגו' ועל דא [אצטריך] אשר מלאותיו רוח חכמה דשריא שמשא בסיהרא באשלמותא דכלא ועל דא אתרשים וכלא (הכל) בכל אתר²⁴⁴³ אמר רבי אלעזר אי הכי [הני האי] והניו (האי) ואתה ואתה היך²⁴⁴⁴ מתיישבן בקראי:</p>	<p>רבי שמעון אמר מכאן "ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח חכמה". היה צריך להיות כתוב אשר מלאותים, אלא אשר מלאותיו ללב ההוא מלאותיו רוח חכמה, כמו שנאמר "ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה וגו'". ועל זה צריך אשר מלאותיו רוח חכמה, ששורה השמש בירח בשלמות של הכל, ועל כן נרשמו הכל בכל מקום. אמר רבי אלעזר, אם כן אלו "ואתה" "ואתה" איך מתיישבים בפסוקים.</p>
<p>אמר ליה כלהו מתיישבן נינהו ואתה הקרב אליך ליחדא בהדיה ולקרבא בהדיה רזא דשמא קדישא כדקא יאות ואתה תדבר אל כל חכמי לב בגין דכלהו לא אתיין למעבד עבידתא עד דרוח קדשא ממלא בגווייהו ולחש לון בלחישו וכדין עבדי עבידתא ואתה תצוה את בני ישראל רוח קדשא פקדא</p>	<p>אמר לו כולם מתיישבים הם "ואתה הקרב אליך", לייחד עמו ולקרב אצלו סוד השם הקדוש כמו שצריך. "ואתה תדבר אל כל חכמי לב" לפי שכולם לא באו לעשות מעשה עד שרוח הקודש מדברת בתוכם ולוחשת להם בלחש, ואז עושים עבודתם. "ואתה תצוה את בני ישראל", רוח הקודש מצוה עליהם ומאירה עליהם לעשות מעשה ברצון שלם. "ואתה קח</p>

בראשית (טו ע"ב), ואתה כליל דכר ונוק', ולמאי דסבר רבי חייא דזווג זמן המדבר לא היה דזו"ן אלא דיעקב ודור המדבר כנ"ל, לזה אמר דכן האמת אבל שזה היה בזמן החול אבל בשבתות וימים טובים היה גם זווג דזו"ן, וכן כתב בדרוש תיקון המלכות, ואם כן גם אז בעת עשיית המשכן שהיתה עת רצון היה זווג דזו"ן, וז"ש בגין דההוא זמנא, פ' דמלאכת המשכן שהיא שמשא בסיהרא. ונתן טעמו לשריא על אומנותא דעובדא, שהרי המשכן רומז לכל האצילות, והיה צריך שכל המאורות העליונים ישפיעו אורם (רמ"ז). פ' רבי יצחק פליג את"ק וס"ל שמלת ואתה רומזת על זו"ן שהוא ו'אתה (מ"מ).²⁴⁴¹ ואולם רבי אלעזר הוא כמכריע בין רבי חייא ורבי יצחק, כי במשמעות מלת ואתה מודה לרבי חייא מפני שבכך מתיישבים הפסוקים כפשוטם שמשא הוא המצוה והמדבר וכמו שהקשה אחר כך לרבי שמעון אביו, אבל בעצם הענין שהיה זווג גם לזו"ן מודה לרבי יצחק, ועל זה אמר דלעולם ואתה כרבי חייא, מיהו להודיע זווג דזו"ן לא ילפינן ליה מהתם אלא מהכא (שמות לו א) אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה, דזה מורה ודאי שנתחברו זו"ן דכתיב בהו (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, דאילו ליעקב ודור המדבר אין להם חלק עיקרי בתבונה, שהעיקר הוא אבא כידוע, דבאותו הדור אמרו רז"ל ואילו נבונים לא אשכח (רמ"ז). פ' חכמה ותבונה שהם או"א בזו"ן וזהו בהמה (מ"מ).

²⁴⁴² פ' למלכות הנקרא לב, יש בה הארת הז"א הנקרא רוח חכמה שנה"י דאבא בתוכו וז"ש דשרא שמשא בסיהרא (מ"מ).

²⁴⁴³ רבי שמעון גם הוא מודה בענין הזווג דזו"ן, אבל לא ניחא ליה בראיית בנו, משום דאמת דנבונים לא הוו בעצם, אכן מכל מקום נקרא אותו הדור מסטרא דיובלא, כמ"ש (בראשית כא ע"ב ויתרו פג ע"ב), ומפרש באוצרות חיים שאי אפשר שלא יתערבו אורות אבא עם אורות אי' בצאתם לחוץ אלא (נ"א אבל) שעיקר ועצמיות הדור ההוא היה מצד אבא, באופן שבזו הבחינה יצדק אומרו נתן חכמה ותבונה, דהיינו מסטרא דיובלא, ולעולם דאין משם ראייה לזווג דזו"ן. הלכך מייתי ליה ממלאותיו, דקאי אלב, שלעולם הוא סוד שורש רחל דנפקא מטיבורא דלבא, ומשם ראייה גמורה דנתקנה רחל במילוי הארת אבא דיסד ברתא (רמ"ז).

²⁴⁴⁴ היאך (דפ"ו).

<p>עלייהו²⁴⁴⁵ ואנהיר עלייהו למעבד עובדא ברעותא שלים ואתה קח לך כמה דאוקימנא (שמות כח א)²⁴⁴⁶ (ואתה הקרב אליך) והני כלהו הכא בעובדא דמשכנא דכלא אתעביד ברזא דא:</p>	<p>לך" כמו שפרשנו. ואלה כולם כאן במעשה של המשכן, שהכל נעשה בסוד זה.</p>
<p>פתח רבי שמעון ואמר "ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה". "ואתה ה'", הכל אחד. "אל תרחק", להתרחק מאתנו להיות עולה האור העליון מלמטה, שהרי כאשר מתעלה האור העליון מלמטה, אזי נחשך כל האור ולא נמצא כלל בעולם.</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה". "ואתה ה'", הכל אחד. "אל תרחק", להתרחק מאתנו להיות עולה האור העליון מלמטה, שהרי כאשר מתעלה האור העליון מלמטה, אזי נחשך כל האור ולא נמצא כלל בעולם.</p>
<p>ועל דא אתחרב בי מקדשא ביזמוי דירמיהו ואף על גב דאתבני לבתר לאו (גרים) אהדר נהורא לאתריה כדקא יאות²⁴⁴⁹ ועל רזא דא שמא דההוא נביאה דאתנבי על דא ירמיהו אסתלקותא דנהורא עלאה דאסתלק לעילא לעילא ולא אהדר לאנהרא לבתר כדקא יאות ירמיהו אסתלק ולא אהדר לאתריה ואתחרב בי מקדשא ואתחשכו נהורין:</p>	<p>ועל זה נחרב בית המקדש בימי ירמיהו, ואף על גב שנבנה לבסוף, לא חזר האור למקומו כמו שצריך, ועל סוד זה השם של הנביא הוא שהתנבא על כך ירמיהו, העלם של האור העליון, שעלה למעלה למעלה ולא חזר להאיר לבסוף כמו שצריך. ירמיהו התעלה ולא חזר למקומו, ונחרב בית המקדש ונחשכו המאורות.</p>
<p>אבל ישעיהו שמא גרים לפורקנא ולא אהדרא נהורא עלאה לאתריה ישעיהו לאנהרא ההוא נהורא עלאה ולמעבד פורקנא²⁴⁵⁰ ולמבני בי מקדשא וכל טבין וכל נהורין יהדרון כדבקדמיתא ועל דא אשמהן דתרין נביאין אלין קיימין (קיימין תרין נביאי אלין) דא לקבל דא בגין דשמא גרים וצרופא דאתוון דא בדא גרמין עובדא הן לטב הן לביש ועל רזא דא צרופא דאתוון דשמהן קדישין וכן אתוון בגרמייהו גרמין לאתחזאה רזין עלאין כגוונא דשמא קדישא דאתוון בגרמייהו גרמין רזין [עלאין] קדישין לאתחזאה בהו:</p>	<p>אבל ישעיהו, השם גורם הגאולה ולהחזיר האור העליון למקומו. ישעיהו להאיר האור העליון ולעשות גאולה, ולבנות בית המקדש וכל הטובות וכל האורות יחזרו כבראשונה. ועל זה שמותם של שני הנביאים האלו עומדים זה לעומת זה בסבת השם שגורם. וצרוף האותיות זו בזו גורמות מעשה, הן לטוב והן לרע, ועל סוד זה צרוף האותיות של השמות הקדושים. וכן האותיות בעצמן גורמות להראות סודות עליונים, כדוגמת השם הקדוש, שהאותיות בעצמן גורמות סודות עליונים קדושים להראות בהם.</p>
<p>קפ/א</p>	

²⁴⁴⁵ ת' תצוה כינוי לנקבה ואתה (רח"ו במ"מ). וה"ק מי שקרוי אתה היא תצוה (מ"מ).

²⁴⁴⁶ דכתיב (נוסף בדפ"ו).

²⁴⁴⁷ זר"ן (רח"ו במ"מ). ור"ל ואתה היא מלכות ה' הוא זעיר (מ"מ).

²⁴⁴⁸ נהורא (דפ"ו).

²⁴⁴⁹ עי' שמ"ר פ"ב סי' ב (לש"ו) ז"ל: עד שלא חרב ביהמ"ק, היתה שכינה שורה בתוכו וכו' ומשחרב ביהמ"ק נסתלקה השכינה לשמים וכו' ר"א אומר לא זזה השכינה מתוך ההיכל וכו' לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי. ועי' כללים ח"א טו ע"ג: והגם כי לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי, אך הוא רק בהסתר והעלם.

²⁴⁵⁰ "ישעיהו לאנהרא ההוא נהורא עלאה ולמעבד פורקנא" מוסגר בדפ"ק.

<p>רזא קדמאה יו"ד נקודה קדמאה²⁴⁵¹ דקיימא על תשע סמכין דסמכין להו²⁴⁵² ואינון קיימין לארבע סטרי עלמא כמה דסופא דמחשבה נקודה בתראה קיימא לארבע סטרי עלמא בר דהאי דכר ואיהו²⁴⁵³ נוקבא:</p>	<p>סוד הראשון, יו"ד נקודה ראשונה שעומדת על תשעה עמודים המעמידים אותה, והם עומדים לארבעת צדדי העולם. כמו שהסוף של המחשבה, נקודה אחרונה, עומדת לארבעת צדדי העולם, חוץ מזה, שזה זכר וזוהי נקבה.</p>
<p>והאי קיימא בלא גופא²⁴⁵⁴ וכד קיימא בלבושא דאתלבש בהו איהי קיימא על תשע סמכין ברזא דאת ם בלא עגולא ואף על גב דאת ם איהי בעגולא וקיימא בעגולא אבל ברזא דאתוון חקיקן גו נקודי טהירין²⁴⁵⁵ לעילא אינון ברבועא²⁴⁵⁶ דלתתא איהי²⁴⁵⁷ בעגולא²⁴⁵⁸:</p>	<p>וזו עומדת בלי גוף, וכאשר עומדת בלבושים שמתלבשת בהם, היא עומדת על תשעה עמודים בסוד של האות ם בלי עגול, ואף על גב שאות ם היא בעגול ועומדת בעגול, אבל בסוד של אותיות החקוקות תוך נקודות של אורות של מעלה הם ברבוע, ושל מטה הוא בעגול.</p>
<p>האי ברבוע איהי קיימא בשיעורא דתשע נקודין תלת תלת לכל סטר ואינון בשיעורא דחושבנא תמניא נקודין²⁴⁵⁹ ואינון תשע ואלין אינון דקיימין מרזא דבוצינא ברבועא בסמכין תשעה לאת יו"ד נקודה דא אינון תשעה אינון תמניא²⁴⁶⁰ ברזא דאת ם ברבועא כגוונא</p>	<p>זה הרבוע הוא עומד בשיעור של תשע נקודות, שלש שלש לכל צד, והם בשיעור של חשבון שמנה נקודות, והם תשע. ואלו הם שעומדים מסוד של הנר ברבוע, בתשעה עמודים לאות יו"ד, נקודה אחת. ואלו התשעה הם שמונה, בסוד של אות ם ברבוע, כמו זה</p> <p>, שלש שלש לכל צד. וזהו סוד האות</p>

²⁴⁵¹ היינו חכמה דנוק' שהיא י' של הוי"ה דנוק' (מ"מ). עי' במקדש מלך מ"ש בשם האריז"ל ולא
ביאר המאמר בביאור מספיק, והנלע"ד כי כאן מדבר ברזא דאתוון ונקודין ונקדים תחלה מש"כ
הגר"א כי שורש כל האצילות הוא אוירא ובוצינא, ובהם מתלבשים ב' יסודות דח"ב דרדל"א, ולכן
מאורא הוא שורש ה"ח שורש לאבא דאצילות י' דנפיק מאויר, ואשתאר אור ובוצינא הוא שורש
לאימא לכן בוצד"ק גניז גו מעוי דאימא, ולזה אמר כאן רזא קדמאה ר"ל יסוד הראשון, וידוע כי כל
רזא הוא ביסוד, וכאן מדבר ביסוד חכמה דרדל"א, שהוא פרצוף הראשון שמדברים בו שלמעלה ממנו
אין אנו מדברים בבחי' פרצוף כלל. והטעם כי בחי' פרצוף מורה על סידור עולם שלם והנהגה שלימה
וזה לא שייך רק באצילות לבד, וגם ברדל"א אין שייך פרצוף רק לפי מה שמתלבש באצילות. ואמר
עוד י' נקודה קדמאה, הוא י' דבאורא י' דנפיק מאויר ואשתאר אור, וכאן שורש לכל התורה שהם
כ"ב אתוון והם מתחלקים לג' חלקים ג' אותיות אמ"ש ז' כפולות וי"ב פשוטות וכו' (ברית יצחק).
²⁴⁵² לה (דפ"ו). עי' מלואים אות (ה).
²⁴⁵³ ואיהו (דפ"ו).

²⁴⁵⁴ היינו יוד בלתי מלוי כזה י', וכשהיא במילוי לבוש בגופא דהיינו מלואיו הוא כמו סגול כזה וד
(זהר הרקיע).

²⁴⁵⁵ שהנקודות הוא מאורא בהיר הוא בשחקים וזהו טהירין. ואותיות מבוצינא גליפין. אותיות
ונקודות הן גופא ורוחא כמ"ש בז"ח שה"ש, וכל ענין רוחא הוא טהירו וגופא חקיקא בסוד גליף
קליפו בטהירו כו' ולכן נקראו הרוחות ושידין טהירין שהן רוחות בלא גופות (יהל אור).
²⁴⁵⁶ ובפ' תרומה כתב להיפך בסוד אפרסמון וצ"ל כאן לעילא בחכמה בסוד הבן בחכמה לתתא
בנינה עצמה (א"ה עי' תיקו"ז קנח ע"א בד"ה מבוועא דמיא) (יהל אור).
²⁴⁵⁷ איהו (דפ"ו).

²⁴⁵⁸ עי' ספר הבהיר אות קיד: ומאי לישנא דשבט, דבר פשוט הוא שאינו מרובע, מ"ט, דלית אפשר
מרובע בגו מרובע אחר, אלא עיגולה בגו ריבועא רהטי, ואי מרובע בגו ריבועא לא רהטי. ועי' ליקוטי
הגר"א בסוף ס"י כג ע"א. ועי' יהל אור ח"א יב ע"א, ז"ל, וסוד האופנים והגלגלים הן סוד עיגולא
ורבוא שהאופנים הם מרובעין כמ"ש בתיקונים והן בד' פנים, ע"כ. עי' עוד יהל אור ח"ג י"ג ע"ב
וז"ל, ס' ומ' הוא בינה ותבונה, וכן הם שמים וארץ, ז"ל, שלכן בבנינה רומז בן בלבד ובתבונה בן ובת,
והן עגולא וריבוע, כי שמים הוא בעיגול ולכן הוא ו"ק ו' וארץ הוא בריבוע כידוע והן ו"ד. ועי'
הקדו"ש סד ע"ד: ובשורש סוד מ' וס', ריבוע בגו עיגולא, שורש היושר ועגולים, אשר כל העולמות
נתיסדו בסדר זה כנודע, ונעשה כאן השורש בהעלם להיות יסוד נעלם להסדר דיושר ועגולים.

²⁴⁵⁹ היינו כזה וי"ה ובעת הזיווג שניתוסף בה א' הרי ט' הרי ג' לכל סטר כזה וי"ה (זהר הרקיע).
²⁴⁶⁰ שהן ג' לכל צד בצורת ם' והם ח' והם ט' בצירוף נקודה האמצעית (יהל אור).

<p style="text-align: center;">● ● ● ● ● ● ● ● ●²⁴⁶¹</p> <p>דא 2461 תלת תלת לכל סטר ודא איהו רזא דאת יו"ד [נקודה חדא] ואף על גב דאיהי נקודה חדא דיוקנא דילה²⁴⁶² רישא לעילא וקוצא לתתא ושיעורא דילה תלת נקודין כגוונא דא ● ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין תלת תלת לכל סטר²⁴⁶³ איהי תשע ואיהי תמניא ואלין אינון סמכין דנפקין מרזא דבוצינא למהוי סמכין לאת יו"ד ואלין אקרון רתיכא דילה ולא קיימי²⁴⁶⁴ בשמא בר ברזא דתשע נקודין דאורייתא²⁴⁶⁵:</p>	<p>יו"ד, נקודה אחת. ואף על גב שהיא נקודה אחת, הצורה שלה, ראש למעלה וקוץ למטה, והשעור שלה שלש נקודות, כדוגמא זו ● ● ● ועל כן התפשטותה לארבעה צדדים, שלש שלש לכל צד, היא תשע והיא שמונה. ואלו הם העמודים שיוצאים מסוד הנר, להיות עמודים לאות יו"ד. ואלו נקראים מרכבה שלה, ולא עומדים בשם, רק בסוד תשע נקודות של התורה.</p>
<p>וברזא דספרא דאדם²⁴⁶⁶ אתפלגו אלין תשע דאינון תמניא בצרופא דאתוון דשמא קדישא²⁴⁶⁷ לצרפא לון וליחדא לון בכל אינון גוונין כד נטלין אלין תמניא דאינון תשע(י) נהרין בנהירו דאת ם ברבועא ואפיק נהורין [תמני ואינון] תמניא²⁴⁶⁸ אתהוון [ואתוון] תשעה ואתפלגן לתתא לנטלא כל משכנא:</p>	<p>ובסוד של ספרו של אדם, נחלקו אלו התשע שהן שמונה בצירוף האותיות של השם הקדוש, כדי לצרף אותן ולייחד אותן, בכל אלו הצורות. כאשר נוסעות אלו השמונה שהן תשע, מאירות באור של אות ם סתומה ברבוע, ומוציא אורות שמונה והם שמונה שנראים ואותיות תשע, ומתחלקות למטה, להסיע את כל המשכן.</p>
<p>ואינון צרופא דשמא קדישא ברזא²⁴⁶⁹ דשבעין ותריין אתוון מהקקן דנפקי מרזא דתלת גוונין²⁴⁷⁰ ימינא ושמאלא ואמצעיתא וכלא מרזא דתלת נקודין שיעורא דאת יו"ד</p> <p style="text-align: center;">● ● ● ● ● ● ● ● ●</p> <p>דאיהי לארבע סטרין ● ואינון תמניא נקודין ואינון תשע נקודין ואינון תריסר</p>	<p>ואלו הם צרוף של השם הקדוש, בסוד של שבעים ושתיים אותיות חקוקות, שיוצאות מסוד של שלש צורות, ימין ושמאל ואמצע. והכל מסוד של שלש נקודות, שעור של אות</p> <p style="text-align: center;">● ● ● ● ● ● ● ● ●</p> <p>יו"ד, שהיא לארבע צדדים ●. והן שמונה נקודות והם תשע נקודות, והם שתיים עשרה נקודות עליונות, שלש שלש לכל צד</p>

²⁴⁶¹ הי', ט' סמכין ברבוע בצורת ם סתומה, והם ג' נקודין לכל צד. והן ח' נקודין, ועם נקודה האמצעית, גוף הי', הם ט'. וז"ש הן ח' והן ט'. ואלין סמכין דנפקין מגו בוצינא, והן סמכין תחת הי'. ותמניא אחרנין מגו י', והן קיימין די', שהן ט' עם הי' ג"כ. והן שנק' א"ס. והראשונים הן רתיכין לאלו הט', ואלו הח' נצטרפו עם ט' אותיות ונכללין בכל א', והן ח"פ ט', שהן ע"ב, וגוף הי' הוא בג' נקודין, ונכלל בכל ע"ב, והוא שם ע"ב בג' אותיות כל שם, וכן הם י"ב נקודין, ג' לכל סטר, כמו שמצוייר סביב הם' בפרשת פנחס, אלא ששם מצוייר ג' פעמים ג', והן מתפשטין ברו"ק הן ג"כ ע"ב (יהל אור).
²⁴⁶² היינו כזה ויו, והיינו שאמר בצרופא דאתוון דשמא קדישא (זהר הרקיע).
²⁴⁶³ ששרשן הן מתלת נקודין של היר"ד (יהל אור).
²⁴⁶⁴ עי' בסתרי אותיות (זו"ח ה ע"ב) (יהל אור). הובא לשונו במלואים אות (ו).
²⁴⁶⁵ שהן מתפשטין מאלו ובהון אקרון בשמן כמ"ש שם ובסוף המאמר דשם ט ע"ב בסופו (יהל אור).
²⁴⁶⁶ עי' אריכות בברית יצחק לד ע"א. עי' תז"ח ה ע"ד: בספר רזיאל בשעור קומה דאיהו הוה ספרא דאדם קדמאה. ועי' הק' לעמק המלך.
²⁴⁶⁷ יאהלוהי"ם (רח"ו).
²⁴⁶⁸ והן תמניא קיימין מאת י', כמ"ש בס"א שם וכדין נהרין מגווה תמניא אחרנין וכולהו קיימין ברזא דאת י' כו' (יהל אור).
²⁴⁶⁹ שהן תמניא נהורין פעמים ט' אתוון, ח' פעמים ט' הוא ע"ב. בצירופא דאתוון דשמא קדישא הוא ט' אותיות בצירוף ב' שמות אדני"ם אלהי"ם כמ"ש בפרשת פקודי רס ע"ב ושמא דא כליל כל שמהן אאלדהני"ם כו' מצטרפים אתוון כו' וז"ש למטה ואתוון תשעה כו' (יהל אור).
²⁴⁷⁰ ר"ל מחג"ת ג"פ [נדצ"ל ג' חלקי - המסדר] ע"ב, והכל מרזא דאת י' שהוא תלת נקודין שלכן כל צירופו בתלת אתוון כל שם ושם כמ"ש למטה וע"ד אתוון בצירופיהו תלת תלת כו' כמה דאתמר (יהל אור).

<p>נקודין²⁴⁷¹ עלאין תלת תלת לכל סטר [וסטר] ומהכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטריין²⁴⁷² וכד אתחקקן תריסר אלין בשית סטריין אינון שבעין ותריין שמהן רזא דשמא קדישא דשבעין ותריין דאינון שמא דא קדישא:</p>	<p>וצד. ומכאן יורדות למטה בשתים עשרה לששה קצוות. וכאשר נחקקות שתיים עשרה אלו בשש קצוות, הם שבעים ושנים שמות, סוד השם הקדוש של שבעים ושנים, שהם השם הזה הקדוש.</p>
<p>וכלא איהו סליק ברעותא [דטמירו] ודסמיכוו דמחשבה באינון סמכין ודאתו [דאית] יו"ד ועל דא אתוון בצרופיהו תלת תלת בכל צרופא דיליה בגין לסלקא ברעותא דאת י' דתלת נקודין כמה דאתמר ועל דא לא אסתליק בסליקו²⁴⁷³ דצרופא אלא מעקרא ושרשא דרזא דאלין סמכין דסמכין לאת י' רזא דאת ס ברבועא תשע נקודין תמניא נקודין תריסר נקודין שבעין ותריין נקודין אשתכח דכל רזא דשמא קדישא קיימא באת י' וכלא רזא חדא וקיימא ברזא דבוצינא כמה דאתמר למעבד סמיכו לכל את ואת ואינון סמכין אינון רתיכא דלהון דכל את ואת כמה דאתמר:</p>	<p>והכל הוא עולה ברצון של סיתום המחשבה, באלו הסומכים את האות יו"ד, ועל זה האותיות בצרופיהן שלש שלש בכל צרוף שלו, כדי לעלות ברצון של האות י' של שלש נקודות כמו שאמרנו. ועל זה לא עולה בעלית הצרוף, אלא מעיקר ושורש של סוד של אלו הסומכים, שסומכים לאות י', סוד של אות ס ברבוע, תשע נקודות שמונה נקודות י"ב נקודות שבעים ושתיים נקודות. נמצא שכל סוד של השם הקדוש נמצא באות י', והכל סוד אחד. ועומד בסוד הנר, כמו שאמרנו, לעשות סומך לכל אות ואות, ואלו העמודים הם מרכבה שלהם של כל אות ואות, כמו שאמרנו.</p>
<p>רזא תניינא את ה' דקיימא על המשה סמכין דסמכין לה דנפקין מרזא דבוצינא כד אתכנש לאסתלקא לעילא מרזא דמשחתא²⁴⁷⁴ את [דא היכלא קדישא] (ר' היכלא) אקרי לגו נקודה דקאמרן וכלא איהו ברזא דקאמרן דאת ס ברבועא אבל הכא לא אתרשים בר את ה' ורתיכא דילה המשה סמכין דקאמרן:</p>	<p>הסוד השני אות חמישית, שעומדת על חמשה עמודים שסומכים אותה, שיוצאים מסוד הנר כאשר נאסף לעלות למעלה מסוד המדה. אות זו נקראת ההיכל הקדוש, ובתוכה הנקודה שאמרנו, והכל הוא בסוד שאמרנו של אות ס ברבוע, אבל כאן לא נרשמת רק אות ה', והמרכבה שלה חמשה עמודים שאמרנו.</p>
<p>דכד במש נהירו דבוצינא באת י' אתנהיר ומההוא בטישותא אתעבידו אינון תשע סמכין²⁴⁷⁵ דקאמרן ומגו נהירו דאתנהר את י' אתפשטו תלת נקודין די' תריין לעילא דאינון רישא וחד לתתא ודאיהו (דאינון) קוצא די' כגוונא דא • דקאמרן²⁴⁷⁶ כד אתפשטו תריין</p>	<p>וכאשר מכה אור הנר באות י', מאירה. ומההכאה ההיא נעשו אותם תשעה עמודים שאמרנו, ומתוך האור שמאיר אות י', נתפשטו שלשת הנקודות של י', שתיים למעלה שהן הראש, ואחד למטה שהוא קוץ ה', כמו זה • שאמרנו. כאשר התפשטו שתיים נעשו שלש, אחת נעשתה שתיים, ונתפשטו ונעשה היכל</p>

²⁴⁷¹ היינו כזה יוד יוד ואו דלת הרי י"ב פשוט ומילוי עמהם. א"נ ה' גופא עמהם כזה י' יו"ד יו"ד ר"ו דלת ואלו ה"ב נחלקים לר"ק ר"פ י"ב הרי ע"ב וז"ש וכד אתחקקן תריסר אילין בו' סטריין אינון ע"ב שמהן (זהר הרקיע).

שהן תלת לכל סטר שאינון מתחברים התלת עם התלת והם ד' פעמים תלת (יהל אור).
²⁴⁷² לכל הר"ק י"ב שכל א' וא' י"ב בוסמין עלאין וכמ"ש לקמן ע"ב רזא תליתאה את ו' כו' דהאי את קיימא על י"ב רתיכין (יהל אור).

²⁴⁷³ ר"ל לכך הוא בצירוף הכל תלת הכל בתלת תלת והסילוק בשם ע"ב הוא מלכות דסליקו באבהן עשר בכ"א כמ"ש בפרשת תרומה וסליקו דילה ברזא דחכמה ולכן הוא בתלת כמ"ש כאן וזהו המלכות בשלשים מעלות שיר למעלה ל' מעלות שהוא באבהן עשר בכל א' כמ"ש לקמן ובס"א וכל נקודה קיימא ברזא דעשר גוון כו' (יהל אור).
²⁴⁷⁴ רד ע"א (הערת הזהר).

²⁴⁷⁵ פנחס רפג ע"ב, תצא רח ע"א (הערת הזהר).

²⁴⁷⁶ הצירור הוא כך נמצא ששנים הם למעלה וא' למטה (רח"ו).

<p>אתעבידו תלת²⁴⁷⁷ חד אתעבידו²⁴⁷⁸ תריין²⁴⁷⁹ ותפשו ואתעביד חד היכלא דא היכלא לבתר דאתעביד היכלא לחד נקודה²⁴⁷⁹ קדמאה</p>	<p>אחד. זה ההיכל לאחר שנעשה היכל לנקודה אחת ראשונה,</p>
<p>קפ/ב</p>	
<p>אתעביד בנגיוו טמיר²⁴⁸⁰ רזא דאת דא וקיימא על חמש אחרניין:</p>	<p>נעשה בגניזה מוסתרת, סוד של אות זו ועומדת על חמש אחרות.</p>
<p>ארבעה גניזין אינון²⁴⁸¹ חד²⁴⁸² נקודה דקיימא לנו באמצעיתא [דאינון חמש ואיהי ה' [כמה] דהו"א ודלתתא קיימא על ארבע ואיהי נקודה על ארבע דקיימא בנו אמצעיתא אופי הכא נמי האי וזמה²⁴⁸³ דקיימא על ה' סמכין²⁴⁸⁴ הכי הוא ודאי [בגנין] דהאי נקודה עלאה איהי על תריין גווינין חד בלחודוי וחד בטמיר²⁴⁸⁵:</p>	<p>ארבע גניזות הן בנקודה אחת שעומדת בתוך באמצע, והן חמש, והיא אות ה'. כמו שאות ה' שלמטה עומדת על ארבע, והיא נקודה על ארבע ועומדת בתוך האמצע, כמו כן הוא כאן, ומה שעומדת על חמשה עמודים, כך הוא ודאי. לפי שזו הנקודה העליונה, היא בשתי בחינות, אחת בעצמה ואחת בהעלם.</p>
<p>ובספרא דרזין דהנוך ה' ודאי קיימא על חמש סמכין דנפקין מגו בוצינא וכדין אפיק חמש קיימין אחרניין²⁴⁸⁶ ואשתכחת²⁴⁸⁷ האי ה' ברזא דעשרה וכד אתפרשת קיימא ה' דא על סמכין [חמשיין] ואינון הוו תליסר מכילין דרחמי²⁴⁸⁸ בחד דרגא דאתוסף עלייהו:</p>	<p>ובספר הסודות של חנוך, אות ה' ודאי עומדת על חמשה עמודים שיוצאים מתוך הנר, ואז מוציא חמשה עמודים אחרים, ונמצאת אות ה' הזו בסוד עשרה. וכאשר נפרדת, עומדת אות ה' הזו על עמודים, ואלו הן י"ג מדות הרחמים בדרגה אחת שנוספת עליהן.</p>
<p>ואלין אינון²⁴⁸⁹ תריסר דקיימין בשית [סטרין זמנין שבעין] [זמנין אינון ארבעין] ותריין זמנין שבעין ותריין הוו אבל²⁴⁹⁰ נחתין לתתא והכא אתפרשו שבילין לכל סטר דאינון תלתין ותריין ואשתארו [אשתכחו] ארבעין ותריין אודנין ימינא ושמאלא הא ארבעין ותריין [ואלין מ"ב] אתוון עלאין דאינון אתוון רברבין²⁴⁹¹ דאורייתא:</p>	<p>ואלו הם י"ב שנמצאים בשש, לפעמים הם ארבעים ושתיים, לפעמים שבעים ושתיים הן. אבל יורדות למטה, וכאן נפרדים שבילים לכל צד, והם שלשים ושנים. נשאר ארבעים, ושתי אזנים ימין ושמאל, הרי ארבעים ושתיים. אלו ארבעים ושתיים אותיות עליונות, שהן אותיות גדולות של התורה.</p>
<p>בגין²⁴⁹² דאית אתוון רברבין ואית אתוון זעירין אתוון רברבין אינון לעילא אתוון זעירין</p>	<p>לפי שיש אותיות גדולות ויש אותיות קטנות, אותיות גדולות הן למעלה, אותיות</p>

²⁴⁷⁷ ר"ל אתפשו ו"ד ונעשו יוד (זהר הרקיע).

²⁴⁷⁸ פי' י' בלי מילוי אתעביד תריין ו"ד (זהר הרקיע).

²⁴⁷⁹ ר"ל ה' נעשה היכל לי' ונעשה י"ה (זהר הרקיע).

²⁴⁸⁰ פי' שאינה נראית ה"ה (זהר הרקיע).

²⁴⁸¹ הם י' בלי מילוי ויוד במילוי כזה י' יו"ד הרי הם ד' (זהר הרקיע).

²⁴⁸² בחד (דפ"ו).

²⁴⁸³ ה' (זהר הרקיע).

²⁴⁸⁴ הם חג"ת נ"ה והם ה' אותיות הפשוט ומילוי המילוי כזה ה', ה"ה ה"ה (זהר הרקיע).

²⁴⁸⁵ ר"ל ה"ה ברזא דעשרה (זהר הרקיע).

²⁴⁸⁶ היינו ה' אחרונה שבמל' ה' ה"ה ה"ה (זהר הרקיע).

²⁴⁸⁷ ואשתכח (דפ"ו).

²⁴⁸⁸ היינו ו"ו דשם ב"ן בתוספות הא' שמתמלאת וז"ש בחד דרגא דאיתוסף וכו' (זהר הרקיע).

²⁴⁸⁹ קפ (הערת הזהר).

²⁴⁹⁰ קלב (הערת הזהר).

²⁴⁹¹ עי' לעיל קלב ע"א והערה שלנו שם.

²⁴⁹² הקדמה ג ע"ב (הערת הזהר).

<p>לתתא וכלא לתתא כגוונא דלעילא בגין דאית שמהן קדישין עלאין דקיימין ברעו דרוחא ולבא בלא כלל²⁴⁹³ ואת שמהן קדישין תתאין דקיימין במלה ובמשיכו דמחשבה ורעו עלייהו²⁴⁹⁴ ואית שמהן אחרנין לתתא²⁴⁹⁵ דאינון מההוא סטרא אחרא²⁴⁹⁶ דאיהו מסטרא דמסאבא ואלין לא קיימין²⁴⁹⁷ אלא ברעו דעובדא לתתא לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לנביה בגין דאיהו סטרא אחרא לאו איהו אלא בעובדין דהאי עלמא לאסתאבא בהון כגוונא דבלעם ואינון בני קדם וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אחרא:</p>	<p>קטנות למטה, והכל למטה כדוגמת למעלה, לפי שיש שמות קדושים עליונים שקיימים ברצון הרוח והלב ובלי דיבור כלל, ויש שמות קדושים תחתונים שעומדים בדבור ובהמשכת המחשבה והרצון עליהם, ויש שמות אחרים למטה שהם מאותו הצד האחר, שהוא מהצד הטמא. ואלה לא קיימים אלא ברצון של מעשה למטה, להעלות רצון של המעשה ההוא שלמטה אליו, לפי שאותו הצד האחר אינו אלא במעשים של זה העולם, להטמא בהם, כמו בלעם ואותם בני קדם, וכל אותם שמתעסקים באותו הצד האחר.</p>
<p>ואלין לא קיימי באתוון רשימין מן כ"ב דאורייתא בר תרין ואלין [ח'] (ר') וק²⁴⁹⁸</p>	<p>ואלה לא עומדים באותיות הרשומות מעשרים ושתיים של התורה, חוץ משתיים והן</p>

²⁴⁹³ הם שמות התלויים דווקא במחשבה, כנודע אצלנו מכמה ייחודים שמסר הרב זלה"ה, שאין להזכירם בפה כלל, ולאפוקי אותם המתחכמים ומחברים לשונות של תפילה בייחודי הווין והיודין וכיוצא (רמ"ז).

²⁴⁹⁴ אלו בסוד היצירה דתמן רוח ממלא, אבל צריך לחבר אליהם משיכו דמחשבה, שאין הרוח נפרד מהנשמה. ואמנם גם יש שמות שהם בעובדא, דהיינו הנכתבים בקמיעין, אך אין כוונתו אלא בשמות הצריכים לשלמות האדם שהם של כוונות התפילות והדיבור בתורה (רמ"ז).

²⁴⁹⁵ אלו הם בקליפת נגה שמשם באו אומות העולם (רמ"ז).

²⁴⁹⁶ הוא נוגה שהוא המנגד לקדושה, אבל ידוע שיש בנוגה ערבוב טוב ורע, דהיינו שהצד הפנימי מצד הקדושה הוא טוב ושל צד החיצון הוא רע, ועליו אמר דאיהו מסטרא דמסאבא, שהוא מצד הג' קליפות הטמאות (רמ"ז).

²⁴⁹⁷ בין בקדושה ובין בסט"א אית ימינא ושמאלא, דר"נ. והן בג' עולמות ב"ע למעלה שניהם טובים, ובעשיה מדור הקלי' שניהם רעים, כי ימינא הוא חנף ומרע שמראה טוב לבני אדם ושמאלא בעל מחלוקת (תהלים קמ יב) איש לשון בל כו' [יכון בארץ איש חמס רע יצודנו למדחפת], והן אותיות ח"ק ומספרם גיהנם והן דר"נ דגיהנם. וביצירה עץ הדעת טו"ר מטה ונחש ושם ב' אתוון טו"ר, אבל בבריאה כולו טוב והוא בנשמתא כי אין בה חטא לעולם, כי היא מסתלקת קודם החטא, ושם ב' אתוון י"ש אור ומנחה. וח"ק הוא סיומא דיצח"ק סוספיתא כו' [דדהבא – זהר ח"א רכח ע"א], מ"מ ח' הוא שכינו של ט', כי שניהם בימינא וז"ס ח"ט (שמחשיך הקדושה אצלה בצדיקים) [שממשך הקדושה אצלה בצירוף], כי טוב העץ להשכיל כו', וכן רי"ש שכינו של קו"ף, אבל הן ק"ר, אין בהם הולדה, כי שניהם רע. לכן צריכין לשי"ן דלעילא, כל שקר שאין אמת בתחילתו כו', והן שקרא דמרגלים ומחלוקת בשמאלא, כי אף שאין אחיזה שם, מ"מ למטה יש להם קצת אחיזה בשמאלא שהוא השי"ן, ואינו יכול להפוך אותה לרע, רק שממנה נבנית השקרא שלהן אח"כ. ולכן הזהיר ה' ית' על עץ הדעת טו"ר. ואלו המתין עד שבת, היה מתברר הטוב, שאז בפרוח רשעים כו' להשמידם כו', והנה קרח לקח כל הג' אותיות, ומשה רבינו ע"ה לקח הטי', וטרא אותו כי טוב. ולכן לא אתיישב בהדיה ורצה הטוב להמתיק הרע, כמו שניתן באדם טו"ר יצר טוב ויצר הרע להמתיקו וילך משה אל כו'. אבל לא היה יכול מפני ח"ק עד שפערה שאול פיה לבלי ח"ק, וירד שאול למקומו ונתברר הטוב. וכן התורה כי לחק טוב כו' משה אמת כו'. וכ"ה באדם בסוד מלך ג' דרגין אמ"ש, שהן נגד ג' עולמות למטה תחת היותרת הכבד והטחול דר"נ רעים, שניהם כעס ושחוק הכסיל, ובלב ב' בתי לבא טו"ר ב' יצרין, ובמוחא ב' מוחין שניהם טובים וכ"ה בנר"ג, נפש כי תחטא כי תאוה נפשך, ורוח ב' דרגין מי יודע כו' ונשמת חיים. וחיבורן באלב"ם ח"ק טו"ר י"ש וט"ר הוא חיים ומות, וכמ"ש את החיים ואת הטוב כו', ולכן ביום אכלך כו' וט' אתרא דחיים לוז, והוא בסט' דרוח וח"ק הוא בגיהנם, שניהם רעים תלגא ואשא ששה חדשים כו', כנגד ימות החמה והגשמים, כל א' בדרגיה, והוא בסטרא דנפש והנשמה עולה למעלה להנחיל אוהבי י"ש (יהל אור).

²⁴⁹⁸ קשה כי כפי זה יש טעות בספרי תהלים שלנו בפ' רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם וצ"ל את שועתם בלא ו' כפי דברי הזהר ופסוק של חנון ורחום ה' אך אפים וגדול חסד הרי כתוב ורחום בו' וגדול בו' ואולי ע"ד הנז' בפ' פנחס ברע"מ דף רנד ע"א על פי' ויהי ביום כלות משה כלת כתיב ושם עצמו הקשו שהרי כלות כתיב בו' ותירצו דהכי כתיב חסר בתורה למעלה בשמים ולא בתורה שנתנה לנו דנעו מעלותיה ואולי גם זה שאמר בקרא דרצון יראיו יעשה דלא כתיב ו' הוי

<p>וסמכין לון בסמיכו²⁴⁹⁹ אתוון דשקר אבל אלין אינון אשתמודעאן לגבייהו יתיר ועל דא בתהלה לדוד בכלהו כתיב ו' בכל את ואת בר מאלין תרין דלא כתיב ו' דהא ו' שמא דקודשא בריך הוא איהו:</p>	<p>אות ח' ואות ק', וסמוכים להם בסמיכות אותיות של שקר, אבל אלו הן נודעות אצלן יותר. ועל זה בתהלה לדוד, בכולם נאמר אות ו' בכל אות ואות, חוץ מאלו השתיים, שלא נאמרה אות ו', שהרי אות ו' היא שמו של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ובגין כך אינון ארבעין ותריין אתוון דעלמא דא אתברי בהו אשתכח האי ה' עלאה לסלקא לתשעין ותריין תשעין הוו בר תרין אודנין ימינא ושמאלא ורזא דא (ס"א וסימנך) (בראשית יז יז) ואם שרה הבת תשעים שנה תלד אבל [הא] (איהו) בחשבנא תשעין ותריין וכד אתוסף דרגא דרזא דברית דאיהו רקיעא תמינאה וקיימא לתמינא יומין הא מאה ואלין ודאי מאה ברכאן בכל יומא דאצטריכא כנסת ישראל לאתעטרא בהו וכלא ברזא [יהו] (דה):</p>	<p>ולכן אלו הארבעים ושתיים אותיות שהעולם הזה נברא בהן, נמצא שאות ה' העליונה הזאת להעלות לתשעים ושתיים, תשעים הם חוץ משתי אזנים ימין ושמאל, וסוד זה "ואם שרה הבת תשעים שנה תלד", אבל הוא בחשבון תשעים ושתיים. וכאשר נוספת דרגה של סוד הברית, שהוא רקיע שמיני, ועומד לשמונה ימים, הרי מאה. ואלה ודאי מאה ברכות בכל יום, שצריכה כנסת ישראל להתקטט בהן, והכל בסוד אות ה'.</p>
<p>האי ה'²⁵⁰⁰ איהי דיוקנא דילה בתרין נונין²⁵⁰¹ רזא דמאה ואינון חמש סמכין רתיכין²⁵⁰² דנפקי מגו בוצינא ואינון חמש אחרנין דנפקין מינה ועל דא דיוקנאה כגונא דא ה'²⁵⁰³ תרין נונין ונקודה דקיימא באמצעיתא ועל דא ו' קיימא בניניהו תדיר כגוונא דא נון²⁵⁰⁴ בגין דהכא איהו אתריה לאתעטרא ואף על גב דרזין אחרנין אינון ברזא דה' אבל דא איהו ברזין דספרא דחנוך והכי הוא ודאי:</p>	<p>אות ה' זו היא, ציור שלה בשתי [אותיות] נ', סוד של מאה, והם חמשה עמודים, ומרכבות היוצאים מתוך הנר, והם חמשה אחרים שיוצאים ממנה. ועל זה ציורה כמו זה ה', שתי נונין ונקודה שעומדת באמצע. ועל זה אות ו' עומדת ביניהן תמיד, כדוגמא זה, נון, לפי שכאן הוא מקומה להתקטט. ואף על גב שסודות אחרים הם בסוד אות ה', אבל זה הוא בסודות ספרו של חנוך, וכך הוא באמת.</p>
<p>וכד אתתקנא באינון חמשין בלחודייהו איהי נקודה [חדא] דקיימא ברזא דנ' כגוונא</p>	<p>וכאשר נתקנת באלו החמשים לבדם, היא נקודה אחת שעומדת בסוד האות נ', כמו זה ה' ונקודה אחת באמצע, שהיא שולטת עליהם, והכל בסוד אחד. אשרי הם שיודעים דרכי התורה, ללכת בדרכים אמתיות, אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא.</p>

בהתלים שלמעלה בשמים אמר שמואל ק"ל בדברי מורי ז"ל פ' של חנון ורחום מאן דכר שמיה וצ"ע (רח"ו). וע"ד (תהילים קמה) בתהלה לדוד בכלהו כתיב ו' בכל את ואת בר מאילין תרין דלא כתיב ו' וכו' וקשה שהרי בפסוק רצון יריאיו יעשה כתיב ואת שועתם כו'. והכוונה שדברי הזוהר אין בהם נפתל ועקש ח"ו ואין חולק עם גרסתינו שאין הכוונה אלא על פסוק קרוב ה' לכל קוראיו שהב' אותיות ק"ר אלו הם סמוכים ומשותפים וקרובים ובפ' זה לא נזכר ו' ואין הזהר חולק על הספרים שלנו (זהר הרקיע).

²⁴⁹⁹ בראשית ב ע"א (הערת הזהר).

²⁵⁰⁰ כלומר עם היות ששאר ההין אין בהם אלא חמש והיינו נון אחת, האי ה"א שבבינה דיוקנא דילה בתרין נונין כאשר נבאר (אור יקר).

²⁵⁰¹ צורתם כך [] (רח"ו במ"מ).

²⁵⁰² הם מאה ברכות שפירשנו, וטעם היאך היא תרין נונין במה שפירשנו לעיל ברישא שהם חמש סמכין רתיכין, הם שני בחינות, סמכין כל אחד לעצמה, (רתיכין שכל אחד לעצמה) רתיכין שכל אחד כלול מעשר כדי שיעלו חמש חמישים (אור יקר).

²⁵⁰³ ו-ן (דפ"ו).

²⁵⁰⁴ רלה ע"ב (הערת הזהר).

<p>דא [ה ר] (ה'2505 נוי'ן)2506 וחד נקודה באמצעיתא דאיהי שלטא עליהו וכלא רזא חדא זכאין אינון דידעי ארהוי דאורייתא למהך בארחי קשוט זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי:</p>	
<p>רזא תליתאה [את] ו' האי את דיוקנא דרזא דאדם כמה דאתמר והא אוקימנא דהאי את קיימא על י"ב רתיכין וכד מתפרשאן אינון כ"ד רתיכין דכלילן בהאי את פשיטו דיוקנא דבר נש לקבל דרועין וירכין וגופא</p>	<p>סוד שלישי, אות ו', אות זו ציור של סוד אדם כמו שבארנו. והרי בארנו שאות זו עומדת על י"ב מרכבות, וכאשר נפרדות, הן ארבע ועשרים מרכבות שכלולות באות הזו. התפשטות דמות של אדם כנגד זרועות וירכים וגוף.</p>
<p>קפא/א</p>	
<p>שייפין דלהון כ"ד אינון דדרועין וירכין וגופא הא אתמר אבל כלהו סתימין בגופא וגופא קיימא בכלהו כ"ד2507 וכלהו רתיכין כלילן ביה בגופא ובגין דכלילן כלהו2508 ביה2509 קיימא ו' פשיטו חד:</p>	<p>איברים שלהם ארבעה ועשרים, הם של זרועות וירכים וגוף. הרי למדנו, אבל כולם סתומים בגוף, והגוף עומד בכל הארבעה ועשרים, וכל המרכבות כלולות בגוף זה, ומשום שכלולות כולן בו, עומדת ו' בהתפשטות אחת.</p>
<p>גופא חד2510 כליל בכ"ד רתיכין ואלין אינון רישא בשית2511 גופא ב"ח ואף על גב דכל רתיכין אינון ו' י' לכל סטר וסטר] י"ב2512 לכל סטר2513 בכלא קיימא גופא2514 אבל עשרים וארבע אינון2515 שית דרישא דאינון שייפין לאעלאה רישא תמני סרי חוליין דקיימא רישא2516 וסמכא גופא עליהו וכלהו פשיטו חד ברישא וגופא:</p>	<p>גוף אחד כלול בארבע ועשרים מרכבות, ואלה הן, הראש בשש, הגוף בשמונה עשרה. ואף על גב שכל המרכבות הן (י' י') (י"ח) שתיים עשרה לכל צד, בכל עומד הגוף אבל עשרים וארבע הן שש של הראש שהם איברים להעלות לראש שמונה עשרה חוליות שמעמידות את הראש ועמידת הגוף עליהן, וכולם הם התפשטות אחת בראש ובגוף.</p>
<p>ואינון שיתין כלהו כליל לון דאיהו רזא דשית ועל דא שיעורא דאת ו' רישא [שיעורא]</p>	<p>ואלו הששים כולם כולל אותם שהוא סוד של שש, ועל זה שעור של האות ו' הראש שעורו בשש נקודות ממש, הגוף בשמונה עשרה. כעין זה כל אלו הסודות מתפרשים</p>

2505 בדפ"מ איתא ח, וכנראה שזה טעות, לכן כתבנו כמש"כ בדפ"א. ובדפ"ק איתא □.

2506 ה' נ' נוי'ן (דפ"ו). דהיינו הא לבדה שהוא היא נ' ונקודה ביניהם דאיהי שלטא עליהו ולזה לא תבא בתורה אלא הא לבד (אור יקר).

2507 פי' כדמפרש הראש יש בה ב' אזניים ב' עינים וחוטם ופה, הרי ו'. והגוף יש בו י"ח חוליות השדרה, הכל כ"ד (מ"מ).

2508 קשיא ליה כי בשלמא במדות אשכחן לפרושי הכי משום דת"ת בעצמו כליל יהו"ה כנודע, אמנם הגוף הוא ו' לעצמה, ויריכיו וזרועיו הם רמז אל הספירות חסד וגבורה ממש, ות"ת ענין לעצמו, ונו"ה לעצמם, לזה אמר שהגוף שהוא אדם בגוף עצמו מלבד מה שהוא נכלל ב"ב וכ"ד בזרועות ושוקין, כאן בעצמו גופו כ"ד, לרמזו כעין שם יהו"ה שהוא בת"ת לעצמו כ"ד כדפי' (אור יקר).

2509 בת"ת (אור יקר).

2510 הוא בעצמו במציאות א' כליל כ"ד רתיכין (אור יקר).

2511 שהם ו' חלקי עצמות גדולים בגולגולת, וח"י עצמות חוליות שבשדרה (אור יקר).

2512 זרוע ושוק ימינית וזרוע ושוק שמאלית או ירצה שהם י"ב צלעות לכל צד (אור יקר). י"ח (מ"מ).

2513 ר"ל ששם ע"ב שהוא בגוף מתחלק לד' פעמים י"ח שהם גימ' ע"ב, וז"ש ואע"ג דכל רתיכין, דהיינו שם ע"ב הנק' רתיכא, אינון י"ח לכל סטר וסטר. וא"כ איך אמרנו שאין בגוף רק י"ח. ותירץ בכלא קיימא גופא, שר"ל כל הי"ח כלולים בגוף ונק' י"ח אחד, כן פי' מוריננו (מ"מ).

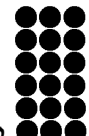
2514 ובאו הרמזים והבחינות בפרטות ויש בו אלו ואלו הכל נרמז בו' (אור יקר).

2515 הוצרך לזה לפרש צורת אות ו' ממש בכ"ד, וזה כי הראש באדם, היינו ראש אות ו' שאין ראש אות ו' קו פשוט, שיש לו ראש משוך קצת, והיינו בראש וימשך אור כך מהראש גוף משך פשוט שהם י"ח (אור יקר).

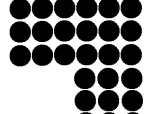
2516 פי' י"ח חוליות השדרה עליהם עומד הראש (מ"מ).

<p>בשית נקודין ממש²⁵¹⁷ גופא בתמני סרי כגוונא דא כל אלין רוזין מתפרשן [לאכללא לון בגופא בגין] דדרועין וירכין כלהו בגניזו ועל דא כלא אתכליל ברזא [דדיוקנא] דאת ו' (ודיוקנא דילה):</p>	<p>לכלול אותם בגוף, לפי שהזרועות והירכיים כולם בהעלם, ועל זה כולם נכללים בסוד האות ו' וציור שלה.</p>
<p>וכד שלימו דאת דא אתהו(יז) כדין כל סטרין בישין אסתתמו ואתפרשן מסיהרא ולא אתחפיין בגין דאיהו מבקע כל משקופין דרקיעין ואנהיר לה ולא יכלא מקטרנא לאבאשא כלל וכד האי אסתלק כדין סליק ואסטי ומפתי ויכיל לקטרנא על כל בני עלמא בגין דאיהו מלך זקן וכסיל והא אוקימנא:</p>	<p>וכאשר שלמות של אות זו נראית, אז כל הצדדים הרעים נסתמים ונפרדים מהלבנה ולא מכסים, לפי שהיא בוקעת כל חלונות של הרקיעים ומאירה לה, ולא יכול המקטרג להרע כלל. וכאשר זה מסתלק, אז עולה ומסטיין ומפתה ויכול לקטרג על כל בני העולם, לפי שהוא מלך זקן וכסיל, והרי בארנו.</p>
<p>ו' איהו נהורא דנהיר לסיהרא ואף על גב דנהורין סגיאין אתכלילין ביה נהורא דנהיר לסיהרא איהו חד פשיטו למליא לה²⁵¹⁸ ואיהו רזא דאלף²⁵¹⁹ רשימא בכל אינון רוזין וכד נהיר לסיהרא ברזא דו' נהיר לה:</p>	<p>אות ו' היא אור שמאיר ללבנה, ואף על גב שאורות רבים נכללים בו, אור שמאיר לשכינה הוא אחד פשוט למלאת אותה, והוא סוד האלף, רשום בכל אלו הסודות, וכאשר מאיר לשכינה בסוד אות ו' מאיר לה.</p>
<p>ובספרא דאדם קדמאה בדיוקנין דאתוון ו' חד נקודה לעילא וחמש נקודין דלתתא וכן ⋮ שיעורא דילה²⁵²⁰ כגוונא דא²⁵²¹ ו²⁵²² וכל נקודה קיימא ברזא דעשר בגין דלית לך נקודה דלא אשלים לעשר דכל נקודה אית</p>	<p>ובספרו של אדם הראשון, בציור האותיות אות ו' נקודה אחת למעלה, וחמש נקודות ⋮ שלמטה, וכן שעור שלה כעין זה ⋮ וכל נקודה עומדת בסוד עשר, לפי שאין לך נקודה שלא נשלמת לעשר, שכל נקודה יש בה תשעה עמודי מרכבות, והנקודה ההיא משלימה</p>

²⁵¹⁷ כזה ⋮ הם כללות נקודות אלו בראש ו' או אפשר כזה ⋮ ואחר כך ימשכו י"ח בגוף אות ו' כזה

שהם ח"י, וכל צורתה כ"ד וזהו שאמרן רישא בשית נקודין ממש גופא בח"י, היינו ראש גוף

אות ו' כזה ⋮ , והיינו ת"ת כולל ו' קצוות בראש הכל, ולמטה מהם מסתעפים ח"י שהם לחסד גבורה ומלכות, אמנם ו' שבת"ת הם ראש לכל ו' שבעולם, וכמו שהם כ"ד בגוף עצמו כך הוא מתפשט בדרועין וירכין בו' לכל א' הם כ"ד (אור יקר).

²⁵¹⁸ פי' הוא יסוד שמאיר למלכות (מ"מ).

²⁵¹⁹ פי' כמ"ש בפ' תרומה חמשה ואלף אלף הוא היסוד שיש בו ה"ח וה"ג העולים אלף, וז"ש וכד נהיר לסיהרא ברזא דו' נהיר לה פי' בכח הארת הת"ת שבו מאיר למלכות (מ"מ)

²⁵²⁰ עי' בהגר"א בתיקו"ז מ ע"ג ד"ה ג"ט: ג' יודין דכלילין ביו"ד: קוצא, וגזעא, ושבילא, והן ג' נקודין דאיהי כליל לון וכמש"ל, והוא"ו וא"ו כמ"ש, ושיעורא דיו"ד הוא בארכו חצי דוא"ו, וז"ש דתריין יודין כו', ור"ל אם תמתח יו"ד השני ג' הנ"ל, קוצא כו', ותעמיד תחת היו"ד הא', יהיה שעורא דוא"ו, וכמ"ש בפ' תצוה (קפא ע"א) ובספרא דאדם קדמאה בדיוקנא דאתוון כו' וכן שעורא דיליה כג"ד כו', וזהו וחצי האמה. ואמר כאן באורך וברוחב, יו"ד וא"ו, באורך הוא מסטרא דיו"ד עילאה, דביה סליק לעשר. וברוחב מסטרא דאת יו"ד תתאה כנ"ל. וה"ה הן שתי כתפות כנ"ל.

⋮
²⁵²¹ צורתה כן הוא (רח"ו).
²⁵²² ו (דפ"ו).

<p>ביה תשע סמכין רתיכין וההיא נקודה אשלים לעשר נקודה דימינא תשע סמכין רתיכין לה ואיהו עשרה וכן לשמאלא וכן לכל סטריין ועל דא כלהו נקודין אינון כל חד וחד כללא דעשר איהו ורתיכווי וכלהו כלילין בההוא פשיטו דאת ו' [ובגין כך כללא וכללא איהו בדיוקנא ברוזא דאותו ו']:</p>	<p>לעשר. נקודה ימנית תשעה עמודים ומרכבות יש לה, והיא עשרה. וכן לשמאל, וכן לכל הצדדים. ועל זה כל נקודות אלו, כל אחת ואחת כלולה מעשר, היא ומרכבותיה. וכולם כלולים בהתפשטות ההיא של האות ו', ועל כן הכל הוא בצירור בסוד האות ו'.</p>
<p>וכד עייל שמשא בסיהרא [סיהרא] נפק(י) מהאי ו' חד פשיטו רזא דברית²⁵²³ כגוונא דא ג' ודא איהו לאעלא בנוקבא וכד אתכליל כללא בהאי פשיטו דאת ו' כדין קיימא לשמשא בנוקבא ורזא דא דכתיב ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך [את] לאתכללא²⁵²⁴ דרועא בגופא²⁵²⁵ ואת בניו אתו אלין כל אינון רתיכין²⁵²⁶ וסמכין דיליה דרועא שמאלא לגביה דכתיב (במדבר ג מה) קח את הלויים לאשתכחא ו' דכליל כללא בחד פשיטו למהוי תך²⁵²⁷:</p>	<p>וכאשר נכנס השמש בלבנה, (הלבנה) יוצאת מאות ו' הזו התפשטות אחת סוד הברית, כעין אות ג', וזהו להיכנס בנקבה. וכאשר נכלל הכל בהתפשטות זו של אות ו', אז עומד לשמש בנקבה. וסוד זה שנאמר "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך". את, לכלל הזרועות בגוף, "ואת בניו אתו", אלה כל אלו המרכבות והעמודים שלו. זרוע שמאל אצלו, שנאמר "קח את הלויים", שתמצא אות ו' שכוללת הכל בהתפשטות אחת להיות אחד.</p>
<p>ועל דא אשתכח יחודא בהאי ימינא ושמאלא ואמצעיתא כללא איהו חד ועל דא אתעביד חד פשיטו ואקרי אחד ולא תשכח בר פשיטו חד בלחודוי ודא הוא חד:</p>	<p>ועל זה נמצא היחוד בזה, ימין ושמאל ואמצע. הכל הוא כאחד. ועל זה נעשית התפשטות אחת, ונקרא אחד, ולא תמצא חוץ מהתפשטות אחת בלבד, וזהו אחד.</p>
<p>ה' בתראה²⁵²⁸ אתעביד חד גופא בהאי נקודה דאמצעיתא ואעיל בה ו' ואשתכח ו' בין ב' נקודין²⁵²⁹ חד לעילא וחד לתתא וכדין אתאחיד עלמא עלאה בעלמא תתאה²⁵³⁰ ואיהו חד ואוקימנא אתא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי בכה רבי אבא ואמר ווי לעלמא כד יתכניש שמשא ויתחשך עלמא:</p>	<p>אות ה' אחרונה נעשית גוף אחד בזו הנקודה האמצעית, ונכנסת בה אות ו', ונמצאת אות ו' בין שתי נקודות, אחת למעלה ואחת למטה, ואז מתאחד העולם העליון בעולם התחתון, והוא אחד, ובארנוה. בא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידיו. בכה רבי אבא ואמר, אוי לעולם כאשר יאסף השמש ויחשך העולם.</p>
<p>אמר רבי אלעזר ירכין לתתא ברוזא דאותו ו' מנא לן דאתכלילו בהאי את אמר ליה דכתיב (מלאכי ג כב) זכרו תורת משה עבדי ולא כתיב נביאי²⁵³¹ לאתחזאה דכללא אתכליל אחת, והרי נתבאר.</p>	<p>אמר רבי אלעזר, הירכים שלמטה בסוד אות ו'. מנין לנו שנכללו באות זו, אמר לו, שנאמר "זכרו תורת משה עבדי", ולא נאמר נביאי, להראות שהכל נכלל בסוד אות ו', ואות ו' נקראת אחד, והיא אחת לבדה והתפשטות אחת, והרי נתבאר.</p>

²⁵²³ הוא היסוד (רח"ו).

²⁵²⁴ וילך רמג ע"ב קצא ע"ב (הערת הזהר).

²⁵²⁵ פי' זרוע ימין שהוא אהרן נכלל במשה שהוא גופא (מ"מ).

²⁵²⁶ פי' המרכבות שתחת החסד (מ"מ).

²⁵²⁷ פי' חסד שהוא אהרן וגבורה שהם הלויים כלולים בת"ת שהוא ו', וז"ש בחד פשיטו שהוא ת"ת הנק' ו' וז"ש וע"ד אשתכח יחודא בהאי ימינא ושמאלא ואמצעיתא שהם חג"ת שנעשו א' בת"ת (מ"מ).

²⁵²⁸ פי' מלכות דנוק' שהיא בה' אחרונה דהוי"ה דידה (מ"מ).

²⁵²⁹ פי' ו' של הוי"ה הנז' היא בין נקודה שבה' ראשונה ובין נקודה שבה' אחרונה (מ"מ).

²⁵³⁰ פי' ב' ההי"ן דהוי"ה הנזכר שהם בינה ומלכות דידה (מ"מ).

²⁵³¹ פי' ומדלא כתיב נביאי ש"מ שנו"ה שהם בחינת נביאים נכללו בת"ת ואינם עולים בשם (מ"מ).

328

<p>ברזא דו' ואת ו' אקרי חד ואיהו חד בלחודהא ופשיטו חד והא אתמר:</p>	
<p>ואתה הקרב אליך וגו' אמר רבי שמעון לא שמש משה ונ"א שמשא²⁵³² בסיהרא עד דאתכליל בכל סטרין ברזא דו' כמה דאוקימנא תא חזי מה כתיב (שמות כה א) מתוך בני ישראל לכהנו לי לכהן לי לא כתיב אלא לכהנו לי לשמושא דיליה לשמושא [דאת] ודאת דא (דאתרא) לשמושא דיליה ודא²⁵³³ לי דא את ה' לאעלא ולשמשא ו' בה' למהוי כלא חד זכאין אינון ישראל</p>	<p>"ואתה הקרב אליך וגו'", אמר רבי שמעון, לא שמש משה (השמש) (שהוא שמש) בלבנה עד שנכלל בכל הצדדים בסוד אות ו', כמו שבארנו. בא וראה מה נאמר "מתוך בני ישראל לכהנו לי", "לכהן לי" לא נאמר, אלא "לכהנו לי", לשמוש שלו, לשמוש של אות זו, לשמוש שלו ודאי. "לי" זו אות ה', להעלות ולשמש ו' בה', להיות הכל אחד. אשריהם ישראל</p>
<p>קפא/ב</p>	
<p>דעאלו ונפקו וידעי ברזי דארה²⁵³⁴ דאורייתא למהך בארה קשוט:</p>	<p>שנכנסו ויצאו ויודעים בסוד הדרכים של התורה ללכת בדרך אמת.</p>
<p>מתוך בני ישראל אמאי מתוך בני ישראל אלא כלא לא אתקריב²⁵³⁵ למהוי חד כדקא יאות אלא מתוך בני ישראל דהא בני ישראל קיימי(י) לתתא לא(ת)פתחא ארחין ולאנהרא שבילין ולאדלקא בוצינין ולקרבא כלא מתתא לעילא למהוי כלא חד ובגיני כך כתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה וגו' (ואתה הקרב אליך וגו'):</p>	<p>"מתוך בני ישראל", למה מתוך בני ישראל, אלא הכל לא נקרא להיות אחד כמו שצריך, אלא מתוך בני ישראל, שהרי בני ישראל קיימים למטה, לפתוח דרכים ולהאיר שבילים ולהדליק נרות, ולקרב הכל ממטה למעלה להיות הכל אחד, ולכן נאמר "אתם הדבקים בה' וגו'".</p>
<p>אמר רבי שמעון²⁵³⁶ כלא איהו קריבה למאן דידע ליחדא יחודא ולמפלה למאריה דהא בזמנא דאשתכח קרבנא כדקא יאות כדין אתקריב כלא כחדא²⁵³⁷ [דבגיני²⁵³⁸ כלהו כחד] ונהירו דאנפין אשתכח [בעלמא בבי מקדשא] ובעלמא בבי מקדשא ואתכפיא ואתכסיא סטרא אחרא ושליט סטרא דקדושה בנהירו וחידו וכד קרבנא לא אשתכח כדקא יאות או יחודא לא הוי כדקא יאות כדין אנפין עציבין²⁵³⁹ ונהירו לא אשתכח ואתכסיא סיהרא ושליטא סטרא אחרא [בעלמא דלא תחרב²⁵⁴⁰ בי מקדשא בגין דלא אית מאן דידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות] ובעלמא</p>	<p>אמר רבי שמעון, הכל הוא קרוב למי שיודע ליחד היחוד ולעבוד לאדונו, שהרי בזמן שנמצא קרבן כמו שצריך, אז מתקרב הכל כאחד, (הדרגות כולן כאחת) והארת הפנים נמצאת בעולם בבית המקדש, ונכנע ונסתר הצד האחר, ושולט הצד של הקדושה באור ושמחה. וכאשר הקרבן לא נמצא כמו שצריך, או שהיחוד לא היה כמו שצריך, אז הפנים עצובות, ואור לא נמצא, ומתכסה הלבנה, ושולט הצד האחר בעולם (שלא נחרב בית המקדש אלא מפני וכו'), מפני שאין מי שיודע ליחד השם הקדוש כמו שצריך.</p>

²⁵³² (נ"א דאיהו שמשא) (נוסף בדפ"ו).

²⁵³³ ושיעור הכתוב לכהן ו' שהוא זעיר ליו"ד זעירא שהיא המלכות וזהו לכהנו לי (מ"מ).

²⁵³⁴ ברזא דארחוי (דפ"ו).

²⁵³⁵ אתקרי (דפ"ו).

²⁵³⁶ פרשת בא לד ע"א (הערת הזהר).

²⁵³⁷ חדא (דפ"ו).

²⁵³⁸ דרגין (דפ"ו).

²⁵³⁹ עציבו (דפ"ו).

²⁵⁴⁰ אתחריב (דפ"ו).

<p>בגין דלא אית מאן דידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות:</p>	
<p>אמר רבי שמעון קודשא בריך הוא לא נסי לאיוב ולא אתא עמיה בנסינא כנסינא דשאר עדיקיא דהא לא כתיב ביה והאלהים נסה את איוב כמה דכתיב באברהם (בראשית כב א) והאלהים נסה את אברהם ודאיהו (ואיהו) בידיה אקריב לבריה יחידאי לגביה ואיוב לא ירב ליה ולא מסר ליה כלום ולא אתמ(ס)ר ליה אבל אתמסר בידא דמקטרגא בדינא דקודשא בריך הוא דאיהו אתער לההוא מקטרגא לגביה מה דאיהו לא בעא דהא בכל זמנא אתי²⁵⁴¹ ההוא מקטרגא לאתערא על בני נשא והכא קודשא בריך הוא אתער לגביה דכתיב (איוב א ח) השמת לבך על עבדי איוב אבל רזא עמיקא איהו:</p>	<p>אמר רבי שמעון, הקדוש ברוך הוא לא ניסה את איוב ולא בא עמו בנסיון כנסיון של שאר הצדיקים, שהרי לא נאמר בו והאלהים ניסה את איוב, כמו שנאמר באברהם "והאלהים ניסה את אברהם", שהוא בידיו הקריב את בנו יחידו אליו, ואיוב לא נתן לו ולא מסר לו כלום, ולא נאמר לו, אבל נמסר ביד המקטרג בדין של הקדוש ברוך הוא, שהוא עורר את המקטרג עליו מה שהוא לא ביקש, שהרי בכל זמן בא המקטרג ההוא לעורר על בני אדם, וכאן הקדוש ברוך הוא עורר אותו עליו, שנאמר "השמת לבך על עבדי איוב", אבל סוד עמוק הוא.</p>
<p>פתח ואמר (בראשית ד ג) ויהי מקץ²⁵⁴² ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה' "ויהי מקץ ימים", סוד הוא, "מקץ ימים" ולא מקץ ימין, דחה לקץ הימין, וקרב לקץ הימים. וכבר פרשנו, שנאמר "ואתה לך לקץ", אמר הקדוש ברוך הוא לדניאל, "ואתה לך לקץ", אמר לו, לאיזה קץ, לקץ הימים או לקץ הימין, עד שאמר לו, לקץ הימין.</p>	<p>פתח ואמר, "ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה'". "ויהי מקץ ימים", סוד הוא, "מקץ ימים" ולא מקץ ימין, דחה לקץ הימין, וקרב לקץ הימים. וכבר פרשנו, שנאמר "ואתה לך לקץ", אמר הקדוש ברוך הוא לדניאל, "ואתה לך לקץ", אמר לו, לאיזה קץ, לקץ הימים או לקץ הימין, עד שאמר לו, לקץ הימין.</p>

²⁵⁴¹ אתא (דפ"ו).

²⁵⁴² יובן מאמר זה בהקדים מ"ש הרב זלה"ה בענין חטא קין, והוא כי קין והבל העלו מ"ן מנוקבא לדכורא, אלא שקין בהיותו נוטה לצד הרע עקר אותו הרוח שבתוך הנוקבא שהוא שם ב"ן כנודע וכיון להחזירו לשרשו אל הז"א המשפיעו בנוקבא כנודע, ובזה תהיה היא חסרה ולא ראויה לקבל מ"ד וממילא תתגבר הקליפה לקבל השפע. וז"ש דחה לקץ ימין, ה"ס אותו הרוח דשביק בה שהוא מסוד החסד הנקרא בנימין, וגם כי שרשו ממזל נוצר חסד כידוע מכוונת קריאת שמע שעל המטה להרוג המזיקים, והיינו ממש קץ ימין, שהיא המדרגה אחרונה שאליה תגיע השורש הראשון של החסדים שהוא מזל עילאה, ובדחייתו זו הקריב לקץ הימים, היא הקליפה (בראשית ו יג) קץ כל בשר וכןזכר בריש פרשת נח (נד ע"א). ודניאל להיותו מושרש במלכות שה"ס העשיה בסוד א"ל אדנ"י דהיינו דניאל, וכן דוד ששרשו בנוקבא, נתייראו שתגבר עליהם ח"ו כח המנגדו, והוצרך דניאל שיפרש לו ה' לקץ הימין, באופן שכל כוונת קין היתה לקרב הקליפה ולדחות הקדושה. אבל הבל תקן מעוותו בקרבנו שהקריב צמר הכבשים שהוא סוד הארת היסודות כנזכר בדברי הרב, והעלה מ"ן כהוגן שיתעוררו מ"ד וישתלם החיבור הקדוש, שאז נעשה הביורר והקדושה נוטלת הסולת והס"א מסתפק בפסולת. ולהיות שענין שניהם שוים בכוונת העלאת מ"ן לכך נאמר (בראשית ד ד) והבל הביא גם הוא, אלא שקין חטא במחשבתו לעקרם מן המלכות והבל עשה כהוגן וכתורה להעלותם לעורר מ"ד ושישאר אותו הרוח במקומו כדי שתלד ותשפיע, והבן. ועונשו אפרש המאמר בפרטות (רמ"ז).

²⁵⁴³ כל רזא ביסוד, וגם קץ ימין הוא ביסוד הנוק' הקדושה, וקץ הימים הוא של הטמאה, וקין דחה את המלכות מאת פני הקדושה, הפך סגולת הקרבן שהיא להקריב את המלכות, וקין כיון לדחותה ולקרב חלילה הנכריה שהיא קץ הימים. ובזה מתיישב מש"ה ויהי מקץ ימים, חדא דלא פירש אחר כמה ימים, ועוד דכל ימיו של הבל לא היו כי אם חמשים יום כמ"ש במדרש, ואם כן לא יצדק לומר מקץ ימים על זמן כל כך מועט (רמ"ז).

²⁵⁴⁴ קלד ע"א (הערת הזהר).

²⁵⁴⁵ בחי' רגלים, ושם הוא סיום הקדושה, שהוא המלכות הנקרא קץ הימין, וכנגדו בקליפה אשר שם, נקרא קץ הימים (ע"ח מ"ד ומ"ן א'). נוק' דז"א (רח"ו).

²⁵⁴⁶ נוק' דס"ם (רח"ו).

<p>לקץ אמר ליה לאן קיץ²⁵⁴⁷ לקץ הימים או לקץ הימין עד דאמר ליה לקץ הימין:</p>	
<p>ועל דא דחיל דוד דכתיב (תהלים לט ה) הודיעני יהוה קצי או לקץ הימים או לקץ הימין והכא מה כתיב (בראשית ד ג) ויהי מקץ ימים ולא מקץ ימין ובניני כך לא אתקבל קרבניה דהא מסטרא²⁵⁴⁸ אחרא הוה כלא:</p>	<p>ועל זה פחד דוד, שנאמר "הודיעני ה' קצי", או לקץ הימים או לקץ הימין. וכאן מה נאמר "ויהי מקץ ימים", ולא מקץ ימין, ומפני כן לא התקבל קרבנו, שהרי מהצד האחר היה הכל.</p>
<p>תא חזי מה כתיב (בראשית ד ד) והבל הביא גם הוא מאי גם הוא לאסנאה כלא דא אבדא (ודא) קרבנא כלא ועקרא דיליה הוה לקודשא בריך הוא ויהי²⁵⁴⁹ חולקיה לסטרא אחרא כמה דאת אמר ומחלביהן וקין עקרא עבד מקץ ימים (ולא) אויהב חולקא לקודשא בריך הוא ועל דא אתדחא איהו וקרבניה:</p>	<p>בא וראה מה נאמר "והבל הביא גם הוא" מהו גם הוא, לרבות הכל זה בזה. הקרבן כולו והעיקר שלו היה לקדוש ברוך הוא, ונתן מחלקו לצד האחר, כמו שנאמר "ומחלביהן". וקין, העקר עשה "מקץ ימים", ונתן חלק לקדוש ברוך הוא, ועל זה נדחה הוא וקרבנו.</p>
<p>באיוב²⁵⁵⁰ מה כתיב (איוב א ד) והלכו בניו ועשו משתה וגו' וכתיב (איוב א ה) ויהי כי הקיפו ימי המשתה וכתיב (שם ד) ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות עמהם דא איהו עקרא לסטרא אחרא ולבתר אקריב עולות ועולה איהו דבר ולא נוקבא וסלקא לעילא וקרבנא לא קריב לאכללא [כלא כדקא חזין] (ליה כדקא יאות):</p>	<p>באיוב מה נאמר "והלכו בניו ועשו משתה וגו'", ונאמר "ויהי כי הקיפו ימי המשתה", ונאמר "ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות עמהם", שזהו העיקר לצד האחר. ואחר כך הקריב עולות, ועולה הוא זכר, ולא נקבה, ועולה למעלה, והקרבן לא הקריב לכלול הכל כמו שצריך.</p>
<p>ותא חזי אלמלא חולקא ייהב²⁵⁵¹ לכלא מקטרגא לא יכיל ליה לבתר ואי תימא אמאי אבאיש ליה קודשא בריך הוא אלא בגין דגרים לכסיא נהורא [ולאתחפאי] (ולאתכסיא) ואיהו לא קריב קרבנא אחרא לאתזנא ביה אחרנין אלא עולה דסלקא</p>	<p>ובא וראה, אם היה נותן חלק לכולם, המקטרג לא היה יכול לו לבסוף. ואם תאמר, מדוע הרע לו הקדוש ברוך הוא, אלא מפני שגרם לכסות האור ולהעלימו, והוא לא הקריב קרבן אחר לזון בו אחרים, אלא עולה, שעולה למעלה, ועל זה נאמר "ככה יעשה איוב כל הימים", שאלו הצד האחר היה נזון בחלקו, היה עובר מעל המקדש ומסתלק ממנו, וצד הקדושה היה עולה למעלה למעלה.</p>

²⁵⁴⁷ נראה לפי הנמצא בדברי הרב זלה"ה נשמת דניאל שהיתה ודאי גדולה נפלה בחטא אדה"ר למדרגה עמוקה בקליפה וכמו כן דוד כנודע, ולכן נתיראו שמא לא העלו כל בחינת נשמתם ושיצטרכו לחזור אל יסוד הנוק' הטמאה לקבלם, ועל כן כשאמר לו ה' לך לקץ שאל לאן קץ, וה' הבטיחו ותנוח (רמ"ז).

²⁵⁴⁸ שהרי כל כוונתו היתה לחזק כח הס"א בעקרו כח הקדושה, וידוע מספר הגלגולים שקין והבל היה להם נפש דאצילות שהורישם אביהם, ולכן היה כח בקין לפגום הפגם הגדול, דהיינו שחשב להעלות ההוא רוחא שהוא שם של ב"ן אל מקורו הוא זעיר ולהחליש כח המלכות, ולכן העלה פשתן הנקרא פרי האדמה (רמ"ז).

²⁵⁴⁹ ויהיב (דפ"ו).

²⁵⁵⁰ הכוונה שאיוב מידה אחרת היתה בו שלא היה רוצה לתת שום חלק לס"א והיה לו צורך לעשותו יותר משאר בני עולם מכמה טעמים. האחד שהוא היה משורש הבל כמ"ש בליקוטי תורה פרשת וירא בפסוק (כב כג) ילדה מלכה גם היא בנינם לנחור ר"ת הב"ל. השני שהיה מגלגול תרח דרתח לקב"ה להכעיס, והיה צריך שלא יקנטר את השטן וכו' (רמ"ז).

²⁵⁵¹ מאברין ופדרין דמתאכלין כל הלילה, הנה נהנין מהם החיצונים ג"כ, וכן אמרו בפ' תרומה (קל ע"א) ומכאן אתזנו כמה חבילי טהירין דנפקין ושלטין בלילה כו' ע"ש²⁵⁵¹, וכן שם (קמא ע"א) אמרו ג"כ אברין ופדרין דמתאכלין בלילה לאתזנא זינין אחרנין כו'²⁵⁵¹, וכן הוא בזהר חדש (סוף פ' צו מו ע"ג) וכן הוא מבואר בכמה וכמה מקומות בזה"ק, כי מהקרבנות היו נהנים החיצונים ג"כ [ע' ח"א א סד ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהרח"ו רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמח ע"ב] (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

<p>לעילא ועל דא כתיב (איוב א ה) ככה יעשה איוב כל הימים דאלמלא סטרא אחרא אתזנת בחולקא אתעבר מעל מקדשא ואסתלק מניה וסטרא דקדושה [הוה] סליק לעילא לעילא:</p>	
<p>אבל איהו לא בעא [דאתהני אחרא מקרבניה] (דאתזני אחרא במקרבניה) ואעדי גרמיה מניה מנא לן דכתיב (שם א) וסר מרע ועל דא קריב תדיר עולה דהא עולה לא אתהני מניה סטרא אחרא לעלמין ובגין כך כל מה דנטיל לבתר מדידיה נטיל ועל דא איוב גרים לחפיא ערלה על ברית קיימא דלא הוה אעדי מניה ובגין כך קודשא בריך הוא אתער לההוא מקטרגא דכתיב (איוב א ה) השמת לבך אל²⁵⁵² עבדי איוב:</p>	<p>אבל הוא לא רצה שיהנו אחרים מקרבנו, והסיר עצמו ממנו. מנין לנו, שנאמר "וסר מרע". ועל זה הקריב תמיד עולה, שהרי עולה לא נהנה ממנה הצד האחר לעולם. ומפני כן, כל מה שנטל לבסוף, ממנו נטל. ועל זה איוב גרם לכסות בערלה על ברית הקיום, שלא היה מסתלק ממנו. ומפני כן הקדוש ברוך הוא עורר את המקטרג ההוא, שנאמר השמת לבך על עבדי איוב.</p>
<p>תא חזי כד בעא</p>	<p>בא וראה, כאשר רצה</p>
<p>קפב/א</p>	
<p>קודשא בריך הוא²⁵⁵³ לאתאחדא בהו בישראל [במצרים] לא קיימא שעתא בגין דערלה הפיא נהורא עד זמנא דההוא מקטרגא הוה נטיל דיליה מאיוב²⁵⁵⁴ ועל דא פקיד ליה קודשא בריך הוא למיכליה ולההוא פסח בבהילו עד דההוא (בבהילו דאיהו) סטרא אחרא אשתדל ביה באיוב ופקיד לאתעברא ערלה מנייהו וכדין אתאחד קודשא בריך הוא בישראל וההוא סטרא אחרא אתפרש מן קדשא ואשתדל ביה באיוב ונטיל מדיליה וכדין (שמות יב יא) פסח²⁵⁵⁵ הוא ליהו"ה ודאי דעד השתא לא הוה פסח ליהו"ה זכאין אינון דידעי ומויחדי יחודא דמאריהון כדקא יאות:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא להתאחד בהם בישראל במצרים, לא עמדה להם השעה, מפני שהערלה מכסה האור עד זמן שהמקטרג ההוא היה לוקח את שלו מאיוב, ועל זה צוה לו הקדוש ברוך הוא לאכול את אותו פסח בחפזון, עד שהצד האחר ההוא התעסק בו באיוב, וצוה להעביר ערלה מהם, ואז התאחד הקדוש ברוך הוא בישראל, והצד האחר נפרד מן הקדושה, והתעסק בו באיוב ולקח משלו. ואז "פסח הוא לה", ודאי, שעד כאן לא היה פסח לה. אשרי אלה שיודעים ומיחדים יחוד קונם כמו שצריך.</p>

²⁵⁵² על (דפ"ו).

²⁵⁵³ כוונתו ליישב מה שכבר הקדמנו לתרץ איך עווון איש אחד גרם כל כך כח לקליפה. והשיב שאז היה עת דודים לגאול את ישראל בכח בריתו עם האבות. אבל לא קיימא שעתא, היא המלכות, מפני שהערלה היתה חופפת על האור ומחפה ערלת ישראל ושהיתה דבוקה לקודש, ועיין היטב בפרשת אמור (דף קא ע"ב), ותשכיל הדברים שעיקר הקטרוג היה בזמן קריעת ים סוף. ונראה ששל פסח היה לפי שעה כדי להפריד הקליפה למען ירד האור בכל העולמות. ואפשר שהיה יום א' לשבוע האחרון של שמחת בני איוב למשתה שלהם ואז התחיל הקטרוג על איוב. ואחר כך בשבעת ימי הפסח שחזר אור המוחין ונסתלק כנודע מסוד העומר, וביום שביעי של פסח היתה קריעת ים סוף בסוד הקטנות וחזר המקטרג לקטרג על ישראל, וה' סיים וגירה את השטן על איוב וכו'. ומ"ש בפרשת פנחס (דף רלא ע"א) שהקטרוג על איוב היה בראש השנה, ואין לומר דתנאי נינהו, דהכא רשב"י גופיה והתם רשב"י גופיה. ונלע"ד שבראש השנה שהוא זמן דין כולל של כל השנה אז צפה הקב"ה שישראל עתידים להגאל אותה השנה ושיהיו עיכובים עליהם, ומאז הסכימה דעת העליון לתת את איוב בידם של ישראל כשיגיע זמן הצורך לזה. אי נמי התחיל הקטרוג ולא אתמסר פתקא ביד השטן, ואחר כך בשעת המעשה חזר וניעור הקטרוג. וגם י"ל כאן בבית דין של אמא וזה בראש השנה, וכאן בבית דין התחתון בברתא, והיא מעשה (רמ"ז).

²⁵⁵⁴ איוב לא היה מזרע אברהם יצחק ויעקב כלל, ולכן לא הגיע מעשיו למעלה מאומה, ועי' זהר לעיל לג ע"א, ור"ג ח ע"א (דע"ה ח"ב ב ע"ד).

²⁵⁵⁵ פסח נקרא המלכות והיא לה, ור"ל אין לנחש חלק בה (רח"ו).

<p>כתוב (שם לד יז) (ו)אלהי מסכה לא [תעשה לך וכתוב בתריה] (תעשו לכם וכתוב) (שם יח) את חג המצות תשמר מאי עביד²⁵⁵⁶ האי לגבי האי אלא הכי אוקמוה מאן דאכיל חמץ בפסח [דפלה לע"ז לגרמיה] כאלו עביד ע"ז²⁵⁵⁷ למפלה לגרמיה דהא רזא הכי הוא דחמץ בפסח²⁵⁵⁸ כמאן דפלה לע"ז²⁵⁵⁹ (דע"ז) איהו:</p>	<p>נאמר "אלהי מסכה לא תעשה לך", ונאמר אחריו "את חג המצות תשמור". מה (עושה) זה אצל זה, אלא כך פרשוה, מי שאוכל חמץ בפסח (כאלו עובד כוכבים ומזלות לעבד להם, שכן הסוד כך הוא, שחמץ בפסח) כמי שעובד לכוכבים ומזלות הוא.</p>
<p>אתא חזיו (ו)כד נפקו ישראל ממצרים נפקו מרשו דלהון מרשו אתרא מההוא רשו דאקרי חמץ נהמא בישא ועל דא אקרי ע"ז²⁵⁶⁰ והכין ודא איהו רזא דיצר הרע פולחנא נוכראה ודאקרי (ואקרי) אוף הכי שאור ודא איהו יצר רע²⁵⁶¹ דהכי איהו יצר הרע וברו (לבר) נש כחמיר בעיסה עאל במעוי דבר נש זעיר זעיר ולבתר אסגי ביה עד דכל גופא אתערב בהדיה ודא איהו ע"ז²⁵⁶² ועל דא כתיב (תהלים פא י) לא יהיה בך אל זר ואל זרו ודאי:</p>	<p>בא וראה, כאשר יצאו ישראל ממצרים, יצאו מרשות שלהם, מרשות אחרת, מהרשות ההיא שנקראת חמץ, לחם רע. ועל זה נקראים כוכבים ומזלות כך, וזהו סוד של יצר הרע, עבודה זרה, שנקראת גם כך, שאור. וזהו יצר הרע, שכך הוא יצר הרע בבן אדם כשאור שבעיסה, שנכנס במעיו של אדם מעט מעט, ולבסוף מתרבה בו עד שכל הגוף מעורב איתו. וזהו כוכבים ומזלות. ועל זה נאמר "לא יהיה בך אל זר", אל זר ודאי.</p>
<p>את חג המצות תשמר רבי יהודה פתח (ישעיה ב כב) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא (חדלו לכם מן האדם וגו') האי קרא אוקמוה²⁵⁶³ אבל מאי חדלו לכם מן האדם²⁵⁶⁴ וכי ואזהרו (אי אסיר) ליה לבר נש לאתמנעא משאר בני נשא²⁵⁶⁵ אוף אינון נמי לגביה²⁵⁶⁶ ישתכחון²⁵⁶⁷ בני נשא דלא יקרבו אליו באלין לעלמין אלא והא אוקמוה²⁵⁶⁸</p>	<p>"את חג המצות תשמור. רבי יהודה פתח "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא". פסוק זה פרשוהו, אבל מה זה "חדלו לכם מן האדם", וכי מזהיר לו לאדם להמנע משאר בני אדם אפילו הם גם כן אצלו, ימצאו בני אדם שלא יתקרבו אלו באלו לעולמים. אלא זה פרשוהו במי שמשכים לפתח חבירו להביא לו שלום. ואנחנו בארנו אותו בפסוק אחר, שנאמר "מברך רעהו בקול גדול בבוקר השכים קללה תחשב לו". ואף על פי שהכל טוב, אבל מה זה "חדלו לכם מן</p>

²⁵⁵⁶ מוסגר בדפ"ק.

²⁵⁵⁷ כ"ם (דפ"ו).

²⁵⁵⁸ "כאלו עביד ע"ז למפלה לגרמיה דהא רזא הכי הוא דחמץ בפסח" מוסגר בדפ"ק.

²⁵⁵⁹ לכ"ם (דפ"ו).

²⁵⁶⁰ כ"ם (דפ"ו).

²⁵⁶¹ הרע (דפ"ו).

²⁵⁶² כ"ם (דפ"ו).

²⁵⁶³ נראה שכוונתו על מה שאמרו רז"ל בבראשית רבה פ"ח ס"י, שמלאכי השרת טעו באדה"ר ובקשו לומר לפניו קדוש עד שהפיל עליו תרדמה, והה"ד חדלו לכם וגו' (רמ"ז).

²⁵⁶⁴ קשיא ליה שאם זוהי הבנת הפסוק, יקשה למה לא אמר למלאכי השרת חדלו לכם ממנו. ועוד, מה צריך להזהירם על ככה, שהרי ממילא יחדלו ממנו, כיון שראוהו ישן. ועוד מאי נפקא מינה מאי דהוה הוה, אלא ודאי שמדבר עם בני דורו ואם כן קשה מאי קאמר (רמ"ז).

²⁵⁶⁵ ירצה וכי סלקא דעתך לכל אחד מבני אדם שיחדל מיתר אנשי העולם, דהיינו מן האדם, פי' מן המין האנושי, מפני שנשמה באפו וחיותו כאין וכמ"ש המפרשים (רמ"ז).

²⁵⁶⁶ הם גם יעשו כן לו (רמ"ז).

²⁵⁶⁷ ואין זו רצון, שאדרבא גדול השלום והייחוד לפניו יתברך כדי שיהיו רבים מיוחדים להמשך השפע בכלילות כל המדות העליונות (רמ"ז).

²⁵⁶⁸ והענין מובן במ"ש בכמה מקומות שהנשמה החוזרת בשחרית אל האדם אינה מתיישבת במקומה עד אחר התפללו, וכן כתוב לקמן (דף רטו ע"ב). וזש"ה חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, פי' שעדיין הנשמה באפו ולא נכנסת להתיישב במקום. וטעם הדבר נראה לי כמ"ש הרב זלה"ה בטעם קדימת תפלה של יד לשל ראש, כי ה"ס הרשימו של אור המוחין שנסתלקו בלילה אין חוזרים להאיר עד שיתפללו שאז באים מוחין שלימים, באופן שקודם התפילה הוא אור מועט מאד לערך אחר התפילה, וזהו כי במה נחשב הוא, אינו כלום (רמ"ז).

<p>במאן (אוקמוה במה) דאשכים לפתחא דחבריה למיהב ליה שלם ואנא אוקימנא ליה בקרא אחרא²⁵⁶⁹ דכתיב (משלי כז יד) מברך רעהו בקול גדול²⁵⁷⁰ בבקר השכם קללה תחשב לו ואף על גב דכלא שפיר²⁵⁷¹ אבל מאי חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו²⁵⁷² הכא פקיד קודשא בריך הוא לבר נש ואזהיר ליה לאסתמרא מאינון בני נשא דאסטו²⁵⁷³ ארחיהו מארה טב לארה ביש ומסאבי נפשיהו בההוא מסאבו אחרא:</p>	<p>האדם אשר נשמה באפו, כאן צוה הקדוש ברוך הוא לאדם ומזהיר אותו להשמר מאלו בני אדם שנטו דרכם מדרך טוב לדרך רע, ומטמאים נפשם באותה טומאה האחרת.</p>
<p>[דהא] (אבל) כד ברא קודשא בריך הוא לבר נש עבד ליה בדיוקנא עלאה ונפח וביהו (ליה) רוחא²⁵⁷⁴ קדישא דכליל בתלת כמה דאוקימנא דאית ביה נפש רוח ונשמה ועילא מכלא נשמה דאיהי חילא עלאה למנדע ולמ(ג)טר פקודוי דקודשא בריך הוא ואי היא נשמתא קדישא עאיל לה בפולחנא אחרא האי איהו מסאיב לה ונפיק מפולחנא דמאריה בגין דתלת חילין אלין כלהו חד נפש רוח ונשמה משתתפי כחד, והיו אחד, והכל כדוגמת הסוד העליון. (ועל זה נאמר " הולך את חכמים וגו'").</p>	<p>שהרי, כשברא הקדוש ברוך הוא לאדם, עשה אותו בדמות עליונה, ונפח בו רוח (נשמה) קדושה, שכלולה בשלש, כמו שפרשנו, שיש בו נפש רוח ונשמה, ועליון מהכל היא הנשמה, שהיא כח עליון לדעת ולשמר צווי הקדוש ברוך הוא. ואם הנשמה היא הקדושה מכניס אותה בעבודה אחרת, זה הוא שמטמא אותה, ויוצא מעבודת קונו. מפני ששלשה כוחות אלו, כולם אחד, נפש רוח ונשמה משתתפים כאחד, והיו אחד, והכל כדוגמת הסוד העליון. (ועל זה נאמר " הולך את חכמים וגו'").</p>
<p>ואי חזינון להאי בר נש דהוו ביה אלין דרגין כלהו עד לא קיימא בקיומיה למנדע מאן איהו במאי אתידע ודלא לקרבא בר נש בהדיה אי²⁵⁷⁶ (בגין) לאתמנעא מניה וס"א בר נש דאית ביה דרגין אלין כלהו וקיימא בקיומיה דא איהו גבר שלים עבדא מהימנא דמאריה ובעי לאשתתפא ביה ולאשתחברא בהדיה למילף אורחוי מניה ובמאי אתידע בר נש למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או לאתמנעא מניה ברוגזיה ממש ידע ליה ובר נש</p>	<p>ואם ראינו לזה האדם שהיו בו אלה המדרגות כולן עד שלא עומדים בקביעות לדעת מי שהוא, במה יתודע (שלא) להתקרב האדם אליו או להתרחק ממנו. (בן אדם שיש בו מדרגות אלו כולם, ועומדים קיימים, זהו אדם שלם, עבד נאמן לאדונו, וצריך להשתתף בו ולהתחבר בו ללמד דרכים ממנו. ובמה יודע בן אדם לדעת מי הוא להתקרב אליו או להתרחק ממנו.) ברגזו ממש ידע לו האדם ויודע מי הוא. אם הנשמה היא הקדושה שומר בשעת רגזו (בא עליה) שלא יעקור אותה ממקומה, שאז יבא תחתיה אותו אל זה, זהו בן אדם כמו שצריך, זהו עבד של אדונו, זהו גבר שלם.</p>

²⁵⁶⁹ ירצה ענין זה של המשכים לפתחו של חבירו, אני מפרשו בפסוק מברך רעהו וגו', וכן הוא לקמן (דף רכו ע"ב) ומסיים שם וז"ל, ולאן איהו אסור עד דמברך ליה ברזא דקול גדול דאיהו עיקרא דשמא קדישא, ע"כ. וקול גדול הוא יסוד אמא שבדעת זעיר הנקרא מלכא דשלמא דיליה, וכנזכר לעיל (דף קכז ע"ב) וכמו שכתבתי שם, וה"ס ו' עילאה כמ"ש (דף רכו ע"ב), והוא הוא יסוד אמא שבדעת זעיר, והיינו עיקרא דשמא קדישא, כי דוקא קו האמצעי הוא עיקר השפע, ולכן אסור להמשיך שלום לחבירו קודם שימשך בעליונים ע"י התפילה (רמ"ז).

²⁵⁷⁰ רכו ע"ב (הערת הזהר).

²⁵⁷¹ ששני הטעמים אמיתיים (רמ"ז).

²⁵⁷² ירצה שתיבת חדלו מורה ההמנע מהמשך דבר הנמשך כמו (בראשית יא ח) ויחדלו לבנות העיר, ולא יכון לפרשה על מקרה של פעם אחת ושל איש אחד וכל שכן להזהירו בלשון רבים (רמ"ז).

²⁵⁷³ דסטו (דפ"ו).

²⁵⁷⁴ (נ"א נשמתא) (נוסף בדפ"ו).

²⁵⁷⁵ "על דא נאמר הולך את חכמים וגו'" מוסגר בדפ"ק.

²⁵⁷⁶ או (דפ"ו).

<p>וישתמודע מאן איהו אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא [דרוגזי דלא] ודרוגזי אתי עליה ולא (דרוגזיה לא) יעקר לה מאתרהא בגין למשרי תחותה ההוא אל זר דא איהו בר נש כדקא יאות דא איהו עכדא דמאריה דא איהו גבר שלים:</p>	
<p>ואי ההוא בר נש לא נטיר לה ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה למשרי באתרהו²⁵⁷⁷ (ד) בתריה סטרא אחרא ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה ואסיר לקרבא בהדיה ולא תחברא עמיה ודא ואיהו (אקרי) (איוב יח ד) טורף נפשו באפו איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה ואשריה בגויה אל זר ועל דא כתיב (ישעיה ב כב) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דההיא נשמתא קדישא טריף לה וסאיב לה בגין אפו אשר נשמה</p>	<p>ואם האדם ההוא לא שומר אותה והוא עקר הקדושה הזו העליונה ממקומה לשכן בתוכה הצד האחר, ודאי זהו אדם שמורד ברבו, ואסור להתקרב אליו ולהתחבר עמו, וזהו "טורף נפשו באפו", הוא טורף ועוקר נפשו בסבת רגזו, ומושיב בתוכה אל זר. ועל זה נאמר "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", שהנשמה הקדושה היא טורף אותה ומטמא אותה משום אפו. "אשר נשמה"</p>
<p>קפכ/ב</p>	
<p>אחלף באפו כי במה נחשב הוא ע"י²⁵⁷⁸ אתחשיב ההוא בר נש:</p>	<p>החליף "באפו". כי במה נחשב הוא, עבודה זרה נחשב אותו בן אדם.</p>
<p>ומאן דאתחבר עמיה ומאן דאשתעי א"א דאשתתף בהדיה כמאן דאתחבר בע"י²⁵⁷⁹ ממש מאי טעמא בגין דע"י²⁵⁸⁰ ממש שארי בגויה ולא עוד אלא דעקר קדושה עלאה מאתריה²⁵⁸¹ ושארי באתריה ע"י²⁵⁸² אל זר מה אל זר כתיב ביה (ויקרא יט ד) אל תפנו אל האלילים כגוונא דא אסיר לאסתכלא באנפוי:</p>	<p>ומי שמתחבר עמו ומי שמדבר עמו, כמי שמתחבר בכוכבים ומזלות ממש. למה, משום שכוכבים ומזלות ממש שורים בתוכו. ולא עוד, אלא שעוקר קדושה עליונה ממקומה, ומשכין במקומה עבודה זרה אל זר. מה אל זר נאמר בו "אל תפנו אל האלילים", כדוגמת זה אסור להסתכל בפניו.</p>
<p>ואי תימא הא רוגזא דרבנן רוגזא דרבנן טב איהו²⁵⁸³ לכל סטרין דהא תנינן דאורייתא אשא איהי ואורייתא קא מרתחא ליה²⁵⁸⁴ דכתיב (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש</p>	<p>ואם תאמר, הרי רוגז של חכמים, רוגז של החכמים טוב הוא לכל הצדדים, שהרי למדנו שהתורה היא אש, והתורה היא מרתיחה אותו, שנאמר "הלא כה דברי כאש נאם ה'", רוגז של חכמים בדברי תורה, רוגז של חכמים לתת כבוד לתורה, והכל לעבודת הקדוש ברוך</p>

²⁵⁷⁷ בתריה (דפ"ו)

²⁵⁷⁸ כ"ם (דפ"ו).

²⁵⁷⁹ בכ"ם (דפ"ו).

²⁵⁸⁰ דכ"ם (דפ"ו).

²⁵⁸¹ שאין מלכות מתייחדת עם הת"ת אלא בגוף עם הנפש, וכמו שהוא פוגם הגוף ומשליט החיצון כדפי', כך גורם למעלה בין ת"ת למלכות (אור יקר).

²⁵⁸² כ"ם (דפ"ו).

²⁵⁸³ ירצה אינו מתעורר מצד החצוני, ואינו פעולת החצון (אור יקר). שלפעמים כשיכעוס האדם מסלק ממנו חלק הרע שבו וישאר בו זולתי הטוב, והיינו כשיהיה הרוגז לש"ש, כמ"ש הזהר הכא, רוגזא דרבנן טב איהי וכו' (מ"מ).

²⁵⁸⁴ הוא כענין שיש למעלה דין פנימי קדוש, ודין חצוני טמא, כך יש כעס חצוני המתעורר באדם בגאותו וגאונו וסכלותו, ויש כעס פנימי קדוש המתעורר מחמת קנאת ה' ותורתו, המעוררו לכעס מחמת התורה שהיא אש, והרי יסודו טוב ואינו פועל פעולה רעה, כענין הדין העליון, שאם יפעול דין במקום קלקול, יהיה מקולקל, ואם אותו הדין יהיה יסורים לעולם להחזיקם בעבודה, אינו דין אלא רחמים, כאומרו לעשות משפט עבדו ומשפט עמו וכיוצא, ולזה אם אותו כעס יהיה להוסיף עבודה בעבודתו ית', אינו פועל בדין ובכעס כעס, אלא רחמים ונחת רוח (אור יקר).

<p>נאם יהו"ה רוגזיה²⁵⁸⁵ דרבנן במלי דאורייתא רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא וכלא לפולחנא דקודשא בריך הוא [היא והווי לכך נאמר (דברים ד כד) כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא]:</p>	<p>הוא הוא היה, לכך נאמר "כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא".</p>
<p>אבל אי במלין אחרנין לאו פולחנא דקודשא בריך הוא האי בגין דבכל חטאים דקא עביד בר נש לאו איהו ע"י²⁵⁸⁶ ממש וכהאי ואסיר לקרבא בהדיה דהאי ואי תימא הא לשעתא הוה דעבר והדר אהדר לאו הכי דכיון דאעקר קדושה דנפשיה מניה ומאתריה וההוא אל זר מקפח ההוא אתר אתתקף ביה ולא שביק ליה בר כד את[דכי] בר נש מכל וכל ועקר ליה לעלמין ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדושה עליה כדין [כהן ולוין] (ולואי) דאתקדש אמר ליה רבי יוסי אתקדש ממש וס"א אמאי והא אתדכי ואתקדש:</p>	<p>אבל אם בדברים אחרים, לא עבודת הקדוש ברוך הוא זה, לפי שבכל החטאים שעושה האדם, היא לא עבודה זרה ממש כמו זה, ואסור להתקרב בקרבתו של זה. ואם תאמר, זה לפי שעה היה, שעבר ואחר כך חזר, לא כך. שכיון שעקר הקדשה של נפשו ממנו וממקומו, ואותו אל זר מקפח המקום ההוא, מתחזק בו ולא עוזב אותו, חוץ מכאשר נטהר האדם מכל וכל ועוקר אותו לעולמים, ואחר כך משתדל להתקדש ולהמשיך קדושה עליו, ואז הלואי ויתקדש. אמר לו רבי יוסי, מתקדש ממש. (למה. והרי נדחה והתקדש).</p>
<p>אמר ליה תא הוי בשעתא דאיהו עקר קדושה דנפשיה ושריא באתריה ההוא אל זר²⁵⁸⁷ ודאקרי טמא אסתאב בר נש (ואקרי טמא) וסאיב למאן דקריב בהדיה וההיא קדושה ערקת מניה וכיון דערקתו (דערקא) מניה זמנא חדא כמה דויעביד בר נש ועודו (עד) לא תיתוב לאתרהא:</p>	<p>אמר לו, בא וראה, בשעה שהוא עוקר קדושה של נפשו, ושוכן במקומו האל זר ההוא שנקרא טמא, נטמא האדם ומטמא למי שקרב עמו, והקדושה ההיא בורחת ממנו. וכיון שבורחת ממנו פעם אחת, כל מה שיעשה האדם עוד, לא תשוב למקומה.</p>
<p>אמר ליה אי הכי כמה מסאבין אינון דמתדכאן אמר ליה שאני מסאבו אחרא דלא יכיל למעבד יתיר²⁵⁸⁸ אבל דא שניא מכלא ודכלו (וכל) גופא סאיב מגו ומבר ונפשא וכלא מסאיב ושאר מסאבו דעלמא לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי ובגין כך כתיב (ישעיה ב כב) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דאחלף קדושה דמאריה בגין אפו דדא איהו מסאבו דמסאיב כלא כי במה נחשב הוא במה ע"י²⁵⁸⁹ ודאי נחשב איהו:</p>	<p>אמר לו, אם כן, כמה טמאים יש שמטהרים. אמר לו, שונה טמאה אחרת שלא יכולה לעשות יותר. אבל זו משונה מכולם, שכל גופו נטמא מבפנים ומבחוץ, ונפשו וכולו נטמא. ושאר טומאות שבעולם לא נטמא אלא גופו מבחוץ בלבד, ולכן נאמר "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", שמחליף קדושת רבו משום אפו, שזוהי טומאה שמטמאה הכל. "כי במה נחשב הוא", "במה" של עבודה זרה ודאי "נחשב הוא".</p>
<p>תא חזי האי איהו רוגזא דאיהו ע"י²⁵⁹⁰ סטרא אחרא כמה דאמרן דבעי בר נש</p>	<p>בא וראה, זהו רוגז של עבודה זרה, הצד האחר, כמו שאמרנו, שצריך האדם להשמר ממנו ולהפרד מעליו, ועל זה נאמר "אלהי</p>

²⁵⁸⁵ רוגזא (דפ"ו).

²⁵⁸⁶ כ"ם (דפ"ו).

²⁵⁸⁷ שמעתי כי אל זר גימ' רחל, והיא הקלי' שכנגד רחל (רח"ו)

²⁵⁸⁸ פי' שאין אותה הטומאה יכולה לטמא האדם יותר דהיינו גם נפשו אלא גופו לבד כדמפרש (מ"מ).

²⁵⁸⁹ כ"ם (דפ"ו).

²⁵⁹⁰ כ"ם (דפ"ו).

<p>לאסתמרא מניה ולא תפרשא מעלוי ועל דא כתיב (שמות לד יז) אלהי מסכה לא תעשה לך לך בגין לאבאשא גרמך וכתיב בתריה את חג המצות תשמר תשמר דא סטרא דקדושה דבעי בר נש לנטרא ליה ולא יחלף ליה בגין סטרא אחרא [ואי] (ו) יחלף ליה האני) איהו מסאיב וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה:</p>	<p>מסכה לא תעשה לך", "לך" כדי להרע לך. ונאמר אחריו, "את חג המצות תשמור", "תשמור" זה צד הקדושה שצריך האדם לשמור אותו ולא יחליף אותו בגלל הצד האחר. ואם יחליף אותו, הרי הוא טמא, ומטמא לכל מי שמתקרב אליו.</p>
<p>את חג המצות תשמר האי איהו אתר דאקרי שמור ובגין כך כתיב (שמות כג טו) את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך שבעת ימים ואלין לאו (אלין) אינון כשבעת הימים דסכות דאינון עלאין²⁵⁹¹ ואלין תתאין²⁵⁹² ועל דא [באינון] (בהני) הלל גמור ובהני לאו הלל גמור²⁵⁹³ ועל [דא] (ד) אינון לתתא (כתיב) שבעת ימים תאכל מצות מצת כתיב חסר בלא ו' דעד לא שראן אינון יומין עלאין רזא דו':</p>	<p>"את חג המצות תשמור", זהו מקום שנקרא שמור. ומפני כן נאמר "את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך". שבעת ימים אלו אינם כשבעת הימים של סוכות, שהם עליונים, ואלו תחתונים. ועל זה, באלו הלל גמור, ובאלו אין הלל גמור. ועל שהם למטה, "שבעת ימים תאכל מצות", "מצת" כתוב חסר בלי אות ו', שטרם שורים אלו הימים העליונים, סוד אות ו'.</p>
<p>ואי תימא כיון דהאי רזא²⁵⁹⁴ דחג המצות אתקדש אמאי נחתא²⁵⁹⁵ דהא תנינן מעלין בקדש ולא מורידין אמאי נחתא לתתא באינון יומין תתאין:</p>	<p>ואם תאמר, כיון שסוד זה של חג המצות התקדש, מדוע יורד, שהרי למדנו, מעלים בקדש ולא מורידין, ומדוע יורדת למטה באלו הימים התחתונים.</p>
<p>תא הזי כתיב²⁵⁹⁶ (ויקרא טז ו) וכפר בעדו ובעד ביתו וגו' מאן [וכפר בעדו] ודיכפרו [וכפר</p>	<p>בא וראה, נאמר "וכפר בעדו ובעד ביתו וגו'", מי שיכפר צריך (לכפר) על עצמו תחלה,</p>

²⁵⁹¹ מצד הבינה (רח"ו). בשלש בחינות קורא עילאין לימי הסוכות, מפני שבהם נכנסים ז' המקיפים דז' תחתונות דאמא, וז' מקיפים וז' פנימים דחסדים דז"א, בהתפשטות משרשיהם שבדעת, ובכל יום ויום נכנסת בחינה שלימה מכל השלש הנזכרים, ולכן הוא הלל גמור. אבל בפסח הם למטה מפני שחסרו כל בחינות עלמא דדכורא דהיינו ו' כדמפרש ואזיל. ומתחיל בשאלה גדולה לאמר כיון דחג המצות אתקדש אמאי נחתא, ור"ל שידוע שבליל פסח יש כל בחינות המוחין עד גדלות השני שהוא בחג"ת דאו"א, שאין כמוהו בשאר המועדים, עד שלכן אומרים הלל גמור בלילה, ואם כן איך ירדה אחר כך כל כך שאתה קוראם בשם יומי תתאי (רמ"ז).

²⁵⁹² מצד המלכות (רח"ו).

²⁵⁹³ עי' לקמן רעז ע"ב (לש"ו).

²⁵⁹⁴ דהאי רזא (נמחק במ"מ).

²⁵⁹⁵ פי' שבליל פסח נכנסו כל המוחין בז"א ומשם למלכות, וא"כ אמאי אח"כ אנו עושים חשבון העומר להתחיל ממטה למעלה (מ"מ).

²⁵⁹⁶ וסוד הענין מובן במ"ש בספר הכוונות בסודות העומר והמצות (נ"א ותמצית) הסוד הוא שבהיות ישראל במצרים היה ז"א בסוד העיבור והחסדים היו נעלמים בדעת, ולא היו מאירים אלא י' לבושים חיצונים בסוד י' אחורי שם אה"ה בריבוע העולים ד"ם, והם ה' מיני דם טוהר וה' מיני דם טומאה כנגד ה' חסדים וה' גבורות, והיו החיצונים נאחזים בדמי הטומאה, אכן ברצון ה' לגאול את עמו הופיע והשפיע ברגע אחד כל מעלות המוחין דזעיר ואז האיר האור המופלא בפתע ונכנעו כל החיצונים וגברה יד הקדושה, אבל זה היה בחסד עליון בלי הקדמת מעשינו והכל לפי צורך אותה השעה עד שיצאו ממסגר אסירי ה'. ואחר גאולתם חזר הדבר לכמו שהיה בתחילה ונסתלקו המוחין וחזרו החיצונים להאחז באותם הדמים, עד שע"י מעשינו וכוונתנו יחזרו המוחין לאט לאט מידי יום ביומו עד חג השבועות. ונמצא שכל מה שנעשה ברגע בליל פסח חזר להעשות במ"ט ימי הספירה, שבכל יום ויום נכנסה בחינה אחת פרטית, דהיינו חלק אחד בין במוחין בין בחסדים, כגון גדלות ראשון דאבא וחסד שבחסד וכן על זה הדרך ככתוב אצלנו. וגם בענין זה נתעלו ימי סוכות על ימי פסח, להיות שבכל יום מימי החג נכנסה בחינה שלימה ובפסח חלק אחד פרטי. ואם תאמר אם כן מה נשתנו שבעת ימי הפסח שהם מועד משאר הימים עד חג השבועות, כבר נתיישב זה בספר הכוונות באומרו שהטעם הוא מפני שבשבעת ימים הראשונים נכנסים ז' בחינות של המח הגדול

<p>עליה) אצטריך [לכפרא] עליה בקדמיתא ובתר על ביתיה כגוונא דא האי דרגא שארי לאתקדשא ולנפקא בקדושה לכפרא עליה וכיון דאיהו אתקדש בעי לכפרא על ביתיה²⁵⁹⁷ ול(את)קדשא לון ועל דא ונחתאו (נחית) לתתא לקדשא ביתיה²⁵⁹⁸ ובמה מקדש לון ובישראל דלתתאו (לישראל לתתא)²⁵⁹⁹ וכיון דאלין מתקדשאן בעינן לסלקא ולהו לעילא דהא כד ביתא דמטרוניתא אתקדשת כדין סלקת לעילא לאתקשרא באינון יומין עלאיין²⁶⁰⁰:</p>	<p>ואחר כך על ביתו, כדוגמת זה, מדרגה זו מתחילה להתקדש ולצאת בקדושה לכפר עליו, וכיון שהוא התקדש, צריך לכפר על ביתו ולקדש אותם, ועל זה יורד למטה לקדש ביתו. ובמה מקדש להם. בישראל שלמטה. וכיון שאלו מתקדשים, צריכים להעלות אותה למעלה. שהרי כאשר בית המלכה מתקדש, אז עולה למעלה, להתקשר באלו הימים העליונים למעלה.</p>
<p>קפנ/א</p>	
<p>לעילא ועל דא אנן עבדין חושבנא בקיומא²⁶⁰¹ על אקיומנא²⁶⁰² קיימין בגין דאינון יומין יומין עלאיין אינון [וכן בכל זמנא דעייל ודעאלו בר נש לאינון יומין עלאיין] בין בצלותא בין בשבחה אצטריך לקיימא על רגלוי ירכין וגופא כחדא (ד)תמן ירכין וגופא לקיימא כדכורא דקיימא בחיליה ולא כנוקבא דארחא למיתב²⁶⁰³ ועוד בגין שבחא דעלמא עלאה²⁶⁰⁴:</p>	<p>ועל זה אנו עושים חשבון בעמידה על הרגלים, לפי שאלו הימים, ימים עליונים הם. וכן בכל זמן שנכנס אדם לאלו הימים העליונים, בין בתפלה בין בשבח, צריך לעמוד על רגליו, הירכים והגוף כאחד שם. ירכים וגוף לעמידה כזכר שעומד בכחו, ולא כנקבה שדרכה לשבת. ועוד, משום שבח של העולם העליון.</p>

הוא סוד ע"ב וגם החסד הגדול שהוא החסד הראשון הנקרא יומם וכו', וגם שאחרי שנכנסו כל המוחין בזעיר בליל פסח גם שחזרו להסתלק נשאר בו רושם גדול, ואל כל זה נראה שמכוין בכאן במ"ש האי דרגא שארי וכו', פי' שז"א כבר התחיל להתקדש באור המוחין, וגם התחילו החסדים להתפשט בו ולצאת ממקום התעלמותם בגרון מפני פחד הטמאים (נ"א כמה טעמים), ועתה התחילו לצאת בקדושה ונבלעו בו דמי הטוהר והיינו לכפרה עליה, וכל העיקר הוא לדחות משם אחיזת החיצונים בדמי הטומאה, וזה בסוד הבירור ובהארת החסדים להמשיך מיתוקם לגבורות הנקבה (רמ"ז).

²⁵⁹⁷ פי' היכלות המלכות (מ"מ).

²⁵⁹⁸ היא השכינה, אבל זה ע"י ישראל דוקא, ר"ל שאינו כשל ליל פסח שהיה ברחמי שמים רק עכשיו הוא על ידינו בסודות מצות הספירה, שבהם תטהר האשה לבעלה ומקבלת אור החסדים ואור המוחין עד כי בשבועות הם תאומים ושונים, ולפי שזה כל תכלית הספירה (רמ"ז).

²⁵⁹⁹ בחושבנא דעומר (מ"מ). ור"ל ע"י מי מתקדשים היכלותיה, ואמר ע"י ישראל שסופרים העומר (מ"מ).

²⁶⁰⁰ פי' הארות ז"א (מ"מ).

²⁶⁰¹ לטעם שתי הבחינות, האחת מפני שאז הולכים ומאירים החסדים המתפשטים בחג"ת נה"י דידיה והיינו ירכין וגופא כחדא, לאפוקי בחינות הנוק' שהם כנגד נה"י דווקא שהם כלי הישיבה, והיינו כנוקבא דארחא למיתב. והטעם השני בגין שבחא דעלמא עלאה, הם סוד בחינות המוחין דאו"א (נ"א הנמשכים מאו"א) (רמ"ז).

²⁶⁰² כל מעשה מצות הנקבה מיושב, כגון ברכות וקריאת שמע מיושב, עמידה מעומד שהיא בזכר, וכל ענייני עלמא דכורא מעומד, והטעם כדפי', כי העמידה הוא מקשר הגוף עם הירכים, דהיינו הת"ת על נר"ה על קיומו, אמנם מיושב יורד למטה, והוא משפיל הגוף ופיזור הירכים אילך ואילך, אין הגוף מתיישר ומתיישב על ירכיו הוא בנקבה, והעד, לא אוכל לעמוד מפניך כי דרך נשים לי (אור יקר). קיומא (מ"מ).

²⁶⁰³ ואם כן ספירה מעומד מורה היותו בזכר, והא כיצד כדפי' שהיא מסתלקת למעלה, להתקדש מן הזכר כאשר יתבאר (אור יקר).

²⁶⁰⁴ כלומר בזולת מה שירמוז מציאות העמידה אל הזכר בדמיון ורמז הגוף על ירכיו, וירמוז הישיבה אל הנקבה, יש סתם טעם נאות "בגין שבחא דעלמא עלאה" והיינו שעומדין בפני תלמיד חכם ובפני ספר תורה, ותלמיד חכם וספר תורה הוא הת"ת וראוי לעמוד מפני כבודו. למטה, סוד האשה והנער, ואין קמין לפניהם, ולמעלה סוד תלמיד חכם וזקנה שעומדין לפניהם, ואם תאמר אשת חבר הרי

<p>ובגין ודאיהו רזא דדכורא נשים פטורות מחושבנא דא²⁶⁰⁵ ולא מתחייבן למימני בר דכורין לאתקשרא כל חד כדקא יאות כגוונא דא (שמות כג טז) יראה כל זכורך דכורין ולא נשיין²⁶⁰⁶ בגין דרזא דברית בדכורא איהו ולא בנוקבא ובגין דקיימא רזא לעילא נשיין לא מתחייבין:</p>	<p>ומשום שהוא סוד הזכר, נשים פטורות מחשבון זה, ולא מחיבים למנות, רק הזכרים, להתקשר כל אחד כמו שצריך. כעין זה, "יראה כל זכורך". זכרים ולא נשים. משום שסוד הברית בזכר הוא, ולא בנקבה, ומשום שקיימת סוד למעלה, נשים לא מתחייבות.</p>
<p>ורזא אוליפנא הכא דבכל שבעת יומין מאלין יומין עלאין נטלא [קדושתא יומא חד ומתאחד²⁶⁰⁷ דאלין] (קדושא ומתאחד באלין) תתא²⁶⁰⁸ והאי תתאה אקרי שבוע דאתקדש בשבעה יומין עלאין וכן בכל שבעה ושבעה מאינון חמשיין יומין עד ולא עד [בכלל] וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין אשתכחו לתתא שבע יומין²⁶⁰⁹ דאתקדשו בהו [וכל] (דכל) חד אקרי שבוע דעאל באינון שבע ועל דא כתיב (ויקרא כג טז) שבע שבתות תמימות תהיינה בגין דאינון נוקבין נקט קרא לישנא דנוקבין:</p>	<p>וסוד למדנו כאן, שבכל שבעת הימים מאלו הימים העליונים נוטלת הקדושה יום אחד (ומתאחד) של אלו התחתונים, וזו התחתונה נקראת שבוע, שמתקדש בשבעה ימים עליונים. וכן בכל שבעה ושבעה מאלו חמשים ימים, עד ולא עד בכלל. וכאשר נמצאים ארבעים ותשעה ימים עליונים, נמצאו למטה שבע ימים שמתקדשים בהם, וכל אחד נקרא שבוע שעולה באלו השבע. ועל זה נאמר "שבע שבתות תמימת תהיינה". משום שאלו נקבות, תפס הכתוב לשון של נקבות.</p>
<p>וכד אתקדשו בהו וביתא מתקנא לאתחברא אתתא בבעלה כדין אקרי חג שבועות מאינון נוקבי דשאריו עליהו אינון יומין עלאין דאתקדשו בהו ובגין כך כתיב (במדבר כח כו) בשבועותיכם אינון ד(י) לכוון ולא כתיב בשבועות בגין דהכי נמי מתקדשוין ישראל לתתא עמהון:</p>	<p>וכאשר התקדשו בהם והבית נתקן להתחבר אשה בבעלה, אז נקרא חג השבועות, מאותן נקבות ששורים עליהן אותם ימים עליונים שנתקדשו בהם. ולכן כתוב "בשבועותיכם", הם שלכם, ולא כתוב בשבועות, לפי שכך גם מתקדשים ישראל למטה עמהם.</p>
<p>ועל דא כד מטון לתשע וארבעין יומין ההוא יומא עלאה דעלייהו ודאיהו (אקרי) יומא דחמשיין²⁶¹⁰ דשליט על תשעה וארבעין יומין רזא דכללא דאורייתא בתשעה וארבעין</p>	<p>ועל זה כאשר מגיעים לתשעה וארבעים ימים, היום ההוא העליון שעליהם, שהוא יום החמשים ששולט על תשעה וארבעים ימים, סוד כללות התורה, בתשע וארבעים פנים, ואז היום העליון ההוא, היום החמשים,</p>

היא כחבר, היינו דווקא בהיותה מיוחדת עם בעלה, כגון תפלה מעומד, שהיא תפלה במלכות, ומפני שהיא מתייחדת עם בעלה, הרי היא כחבר ועומדים לפניו (אור יקר).

²⁶⁰⁵ שאינם יכולים להכלל בזכר בעלמא דדכורא ועם היות שהם שבועות במלכות, אין המלכות מסתלקת למעלה מסטרא דנוקבי, אלא מסטרא דדכורי (אור יקר).

²⁶⁰⁶ מזה ג"כ כי ההתראות והסתכלות בקודש בעת הראוי וממי שראוי לזה הוא גורם תיקון גדול למעלה ביחוד העליון, וזהו שנאמר במשה רבינו ע"ה (במדבר יב ח) ותמונת ה' יביט, כי היה מתקן בזה תמיד היחוד למעלה, משא"כ כשהוא להיפך ח"ו וכנז' (דע"ה ח"ב פח ע"ג).
²⁶⁰⁷ נמחק במ"מ.

²⁶⁰⁸ ור"ל שהספירות דנוק' שהם יומין תתאי כל ספירות מקבלות משבוע א', לפי שכתב הרב שהגבורות כל א' הם ז', והם ז' שבועות, ושהם ז' גבורות וכן החסדים. ונודע שבשבוע ראשון מכניסים חסד א' שיש בו ז' לחסד דז"א, וכן גבורה א' שיש בה ז' לחסד דז"א, ומשם לחסד דנוק', משום שמאירים מז"א שהוא זכר לנוק'. נמצא שבכל שבוע נתקנת ספירה א' מחג"ת נה"י דמלכות, וז"ש כאן דבכל ז' יומין מאלין יומין עלאין שהם ה' חסדים וה' גבורות דאימא, שהם ז' שבועות, שהם מ"ט ימים, נטלא קדושה יומא חד דאלין תתאי דהיינו ספירה אחת מספי' המלכות (מ"מ).

²⁶⁰⁹ פי' ז"ק דמלכות, שכל א' נתקנה בז' ימים, שהם מהארת חסד א' ומהארת גבורה א', וז"ש וכל חד איקרי שבוע דעאל באינון שבע (מ"מ).

²⁶¹⁰ פי' בינה שממנה יצאו ז' שבועות שהם ז' חסדים וז' גבורות (מ"מ).

<p>ענפיין²⁶¹¹ וכדין ההוא יומא עלאה יומא דחמשיין באתערותא דלתתא אפיק אורייתא²⁶¹² כללא בתשעה וארבעין אנפיין:</p>	<p>בהתעוררות של מטה, מוציא תורה כלולה בתשע וארבעים פנים.</p>
<p>רבי אלעזר פתח ואמר (תהלים פד ד) גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך וגו' גם צפור מצאה בית אלין צפרי שמיא דמנהון שויין מדוריהון לבר ומנהון שויין מדוריהון בביתא כגון דרור דאיהו עופא דשוי דיוריה בביתא דכל בר נש ולא דחיל אמאי בנין דכלא קראן ליה דרור מאי דרור חירו כמה דאת אמר (ויקרא כה י) וקראתם דרור ותרנמו חירו ודא איהו צפור דרור דהא מיומא דעביד קנא בביתא ואפיק בנין מדוריה בביתא חמשיין יומין (בהו) ולבתר מתפרשן אלין מאלין ודא איהו עופא דאקרי דרור חירו:</p>	<p>רבי אלעזר פתח ואמר "גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך וגו'". "גם צפור מצאה בית", אלו ציפורי שמים שמהם שמים מדוריהם בחוץ, ומהם שמים מדוריהם בבית, כמו הדרור, שהוא עוף שעושה דירתו בבית של כל אדם ולא מפחד. מדוע. מפני שכולם קוראים לו דרור. מהו דרור. חרות, כמו שנאמר "וקראתם דרור", ותרנמו חרות. וזהו צפור דרור. שהרי מיום שעושה קן בבית, מוציא בנים, מגוריו בבית חמשים ימים, ואחר כך נפרדים אלו מאלו, וזהו עוף שנקרא דרור, חרות.</p>
<p>תא חזי מה כתיב²⁶¹³ (ויקרא כה י) וקדשתם את שנת החמישים שנה וקראתם דרור בארץ מהכא נפקא חירו לכלא ובנין דנפקא מניה חירו אורייתא דנפקת מניה [אקרי] (נמי) חירו ועל דא [כתיב] (שמות לב י) חרות על הלחת אל תקרי חרות אלא חירות ודא אורייתא דאתקרי חירות דהא מה דאפיק יומא דא עלאה אקרי חירו ואיהו חירו דכלא [ו]האי יומא [איהו] חירו עלאה בנין דאית חירו תתאה וחירו עלאה [ה"א עלאה ה"א תתאה] (הא עלאה הא בתראה) חירו עלאה חירו תתאה שמטה ויובל כחדא אינון:</p>	<p>בא וראה מה זה שכתוב "וקידשתם את שנת החמישים שנה וקראתם דרור בארץ". מכאן יוצאת חרות לכולם. ומפני שיוצאת ממנו חרות, תורה שיוצאת ממנו נקראת חרות. ועל זה נאמר "חרות על הלוחות", אל תקרא חרות אלא חרות, וזו התורה שנקראת חרות, שהרי מה שמוציא יום זה העליון נקרא חרות, והוא חרות של הכל. וזה היום הוא חרות עליונה, משום שיש חרות תחתונה וחרות עליונה. ה"א עליונה, ה"א תחתונה. חרות עליונה וחרות תחתונה, שמטה ויובל כאחד הם.</p>
<p>תרין נהמי אכלו ישראל חד כד נפקו ממצרים ואכלו מצה לחם עוניו וחד במדברא ולחם מן השמים²⁶¹⁴ חד בפסח וחד</p>	<p>שני מיני לחם אכלו ישראל, אחד כאשר יצאו ממצרים, אכלו מצה, לחם עוניו. ואחד במדבר, לחם מן השמים, אחד בפסח ואחד</p>

²⁶¹¹ אנפיין (דפ"ו).

²⁶¹² פי' ז"א שנקרא תורה שבכתב שיש בה מ"ט פנים (מ"מ).

²⁶¹³ מלבד הנזכר בעמוד הנכחי עוד י"ל שידוע שבסוד הספירה נכנסים בז"א אורות עליונים בחב"ד חג"ת שלו ובשבוע השביעי הוא סוד המלכות שהיא דבוקה בת"ת זעיר, באופן שהימים של הזעיר הם ו' לבד. ועוד י"ל לפי שבכל יום נכנסת בחינה אחת במוחין, ונמצא שבששת ימי הפסח נכנסו ו' בחינות כי שביעי של פסח הוא סוד רשימו דגדלות שני דאבא ולכן אין בו הלל גמור, ובפרשת אמור (צה ע"ב) יש עוד טעם אחר, אי נמי י"ל במ"ש בשער תיקון הנוק', שמשא רבנו ע"ה מצא את השכינה בתוך הקליפה ודבר גדול עשה שהוציאה משם אע"ג שלא יוכל להעלותה כי אם עד החזה וחסרו ממנה ששה ימים העליונים, וזהו מצת חסר ו' כתיב, ונמצא שמה שעלתה בפסח יום אחד היה בכח עליון לפי אותה שעה (רמ"ז).

²⁶¹⁴ אמנם המן הנה הוא היה מאור הדעת והת"ת, דעת מלגאו ת"ת מלבר, וכמ"ש (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, והוא מז"א דאקרי שמים (כמ"ש בזוה"ק ח"א בהשמטות סי' כח דף רסב ע"ב, ופ' משפטים קטז ע"א, ובח"ג בסופו סי' יב דף שו רע"ב), ומשם היה המן, וכמ"ש בח"א (קנז ע"ב רמו ע"א) ובח"ב (מ ע"א) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים לא מן סיהרא (שהיא מצה לחם עוני) אלא מן השמים ממש שהוא לחם פנו, כמ"ש בפ' ויחי (רמו ע"א) (וכן הוא בפ' בשלח סא ע"ב, ופ' תצוה קפג ע"א, וכן הוא בפ' אמור צה רע"ב, קג רע"א, ובהעלותך קנו ע"א) ובאד"ז (רצב ע"ב),

<p>בשבועות²⁶¹⁵ דכתיב (שם טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ועל דא קרבנא דיומא דא נהמא איהו ועל נהמא אתקריבוו כל שאר קרבנין דנהמא²⁶¹⁶ איהו עקר דכתיב (ויקרא כג יח) והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו' וכתיב (שם יז) ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו' דדא איהו נהמא דאחכימו ביה ישראל חכמתא עלאה דאורייתא ועאלו בארחהא:</p>	<p>בשבועות, שנאמר "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים". ועל זה קרבן של יום זה הוא לחם. ועל לחם מקריבים כל שאר קרבנות, שהלחם הוא העיקר, שנאמר "והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו'", ונאמר "ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו'". שזהו לחם שהתחכמו בו ישראל, חכמה עליונה של התורה, ונכנסו בדרכיה.</p>
<p>השתא אית לן לאסתכלא בפסח נפקו ישראל מנהמא דאתקרי חמץ (ד)כתיב (שמות יג ז) ולא יראה לך חמץ²⁶¹⁷ וכתיב (שם יב יט) כי כל אוכל מחמצת²⁶¹⁸</p>	<p>עתה יש לנו להתבונן, בפסח יצאו ישראל מלחם שנקרא חמץ. נאמר "ולא יראה לך חמץ", ונאמר "כי כל אוכל מחמצת".</p>
<p>קפנ/ב</p>	
<p>מאי טעמא בגין יקרא דההוא נהמא דאתקרי מצה²⁶¹⁹ השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה²⁶²⁰ יתיר לא יאות הוה לאתבטלא חמץ ולא אתחזי כלל וואמאין (ותו ד)קרבנא דא חמץ הוה דכתיב (ויקרא כג יז) סלת תהיינה חמץ תאפינה ותו דהשתא ביומא דא²⁶²¹ אתבטל יצר הרע ואורייתא דאתקרי חירו אשתכחת:</p>	<p>למה משום כבוד של הלחם ההוא הנקרא מצה. ועכשיו שזכו ישראל ללחם עליון יותר, לא ראוי היה שיתבטל החמץ ולא יראה כלל. ומדוע קרבן זה היה חמץ. שנאמר "סולת תהיינה חמץ תאפינה". ועוד, שעתה ביום זה מתבטל יצר הרע, והתורה, שנקראת חרות, נמצאת.</p>
<p>[אלא] למלכא²⁶²² דהוה ליה בר יחידאי וחלש יומא חד הוה תאיב למיכל אמרו ייכול בריה דמלכא [מיכלא ד]אסוותא דא ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא עבדו הכי כיון דאכל ההוא אסוותא אמר מכאן ולהלאה ייכול כל מה דאיהו תאיב ולא יכיל לנזקא ליה:</p>	<p>אלא [משל], למלך שהיה לו בן יחידאי, ונחלה. יום אחד היה מתאוה לאכול. אמרו, יאכל בן המלך מאכל של רפואה זו, ועד שיאכל אותה, לא ימצא מאכל ומזון אחר בבית. עשו כן. כיון שאכל הרפואה ההיא, אמר, מכאן והלאה, יאכל כל מה שהוא מתאוה, ולא יוכל להזיק לו.</p>
<p>כך כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי עקרא ורזא דמהימנותא אמר קודשא בריך</p>	<p>כך כאשר יצאו ישראל ממצרים, לא היו יודעים עיקר וסוד של האמונה. אמר הקדוש ברוך הוא, יטעמו ישראל רפואה, ועד שיאכלו</p>

וכן בפ' בשלח (סא ע"ב) אמרו שם כי המן היה מהאי טלא דעתיקא קדישא דנטיף לזעיר אפין (דע"ה ח"ב קלג ע"ד). עי' לעיל מ ע"א ח"ג צה ע"ב (לש"ו).

²⁶¹⁵ "חד בפסח וחד בשבועות" מוסגר בדפ"ק.

²⁶¹⁶ נהמא (מ"מ).

²⁶¹⁷ סמאל (אור יקר).

²⁶¹⁸ לילית (אור יקר).

²⁶¹⁹ מדת המלכות, ואינו כבוד המלכות, שיתראו הקלי' ויתפשטו אף אם ישראל אינם נאחזים בהם, שאינם אוכלים אותו סוף סוף לא יראה (אור יקר).

²⁶²⁰ דיום שבועות שהיה ראוי שיהיה בטול החמץ וכו', ולא עוד אלא שעתה הוא מבוטל, והממליך אותו עושה רעה יותר ויותר (אור יקר).

²⁶²¹ אם כן מעצמו מבוטל ואנו מועררים אותו באכילתו וקורבנותו (אור יקר).

²⁶²² דרך כלל שלחם חמץ אינו תלוי אסורו אלא בזמן שהוא מחזיק ומעורר החצונים, ובפסח שיש חולי יעורר חלאים וצריך ליבדל, אמנם בשאר הימים אינו מזיק אכילתו למה יאסר, ואם אחר הפסח מפני שאכל המצה מותר ואינו מזיק, אם כן כל שכן ביום שבועות שאינו מזיק כל עיקר מפני שהם ב' רפואות, אמנם טעם קרבנו הוא ממש לבטולו כדמפרש ואזיל (אור יקר).

341

<p>הוא יטעמון ישראל אסוותא ועד דייכלון אסוותא דא לא אתחזי להון מיכלא אחרא כיון דאכלו (ההיא אסוותא דאיהי) מצה דאיהי אסוותא למיעל ולמנדע ברוא דמהימנותא אמר קודשא בריך הוא מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ וייכלון ליה דהא לא יכיל לנזקא לון וכל שכן דביומא דשבועות אודמן נהמא עלאה דאיהו אסוותא בכלא:</p>	<p>רפואה זו, לא יראה להם מאכל אחר. כיון שאכלו מצה, שהיא רפואה לעלות ולדעת בסוד האמונה, אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן והלאה ראוי להם חמץ ויאכלו אותו, שהרי אינו יכול להזיק להם. וכל שכן שביום השבועות שנמצא לחם עליון, שהוא רפואה לכל.</p>
<p>ועל דא מקרבין חמץ²⁶²³ לאתוקדא על מדבחה ומקרבין תרין נהמין אחרנין²⁶²⁴ כחדא וחמץ אתוקדא (בינייהו) בגורא דמדבחה וולא (דלא) יכיל לשלמאה ולנזקא לון לישראל ובגיני כך ישראל קדישין אתדבקו ביה בקודשא בריך הוא באסוותא דאורייתא ביומא דא ואלמלא הוון נטרי ישראל תרין סטריין²⁶²⁵ דנהמי אלין לא הוון עיילין בדינא לעלמין:</p>	<p>ועל זה מקריבים חמץ להשרף על המזבח. ומקריבים שתי לחם אחרים כאחד. וחמץ נשרף באש המזבח, ולא יכול לשלוט ולהזיק להם לישראל. ולכן ישראל קדושים נדבקים בו בהקדוש ברוך הוא, ברפואה של התורה ביום זה. ולולא היו שומרים ישראל שני צדדים של לחם אלו, לא היו עולים בדין לעולם.</p>
<p>ביומא דראש השנה דאיהו יומא דדינא [ודא יומא לאון] (וכל יומא דלאון) איהו אלא לאינן דלא נטלו מיכלא דאסוותא ושבקו לאסוותא²⁶²⁶ ודאורייתא בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ דהא ביומא [דא] דראש השנה</p>	<p>ביום של ראש השנה, שהוא יום הדין, ויום זה אינו אלא לאלו שלא לקחו מאכל של הרפואה, ועזבו את רפואה של התורה משום מאכל אחר שהוא חמץ. שהרי ביום זה של ראש השנה, החמץ הוא עולה, ומקטרג על האדם ומלשין עליו, והוא עומד ביום זה</p>

²⁶²³ הענין שעל ידי יחוד תורה ומצוה, שהם ב' לחמים, והיינו ב' הלחם, ייחוד ת"ת ומלכות, מצה ומן, והיו חמץ לומר לך נתבטל חמצו ומתקרב, שישרף קושיו, ויהיה כולו מצה, ולא שנשרף ממש שאין קרב על גבי המזבח, אלא ברמז רומז בטולו, וכאן אינו מחזיק אלא עונה בעל כרחו אמן והוא נזהר (אור יקר). זה מובן, כי לחם מצה דפסח היא מלכות, אבל לחם דשבועות היה חמץ. והוא כנגד נהמא עילאה, ת"ת, תורה שבכתב, אסותא דכלא, כמ"ש ולכל בשרו מרפא. אמנם מ"ש אח"כ, וע"ד מקריבין חמץ לאתוקדא ע"ג מדבחה, אין לזה הבנה, כנודע דשתי הלחם דעצרת היו חמץ, אבל אינם נקריבים ע"ג המזבח. אף לא היו נשרפות, אבל נאכלות לכהנים, וכמ"ש הרמב"ם ז"ל בהלכות מעשה הקרבנות בפ"ב ובהל' תמידים ומוספים פ"ח. והרי אלו ב' טעויות שכתב שנשרפות, וגם שהם על המזבח, גם אומרו ומקריבין תרי נהמי אחרים כחדא, יש טעות, כי שתי הלחם עצמם הם החמץ, דאלו מנחת נסכים הבאה בכל יום עם קרבן התמיד, מצה היא, כנז' בהל' מעשה הקרבנות פ"ב, והיכי קאמר תרי נהמין אחרנין וחמץ אתוקדא בינייהו, משמע דחמץ אינו תרין נהמין, ובפרט באמרו דאתוקדא בינייהו, משמע כי שלשה הם: אחד חמץ, ושנים מצה, ושלשתם נשרפות, וזה שקר מפורסם ורע, שיש נוסחא אחרת דלא כתיב מלת אחרנין, אף לא מלת בינייהו, וכפי נוסחא זו אינם אלא תרין נהמין בלבד, אבל עדיין קשה כי אינם נשרפות, אלא נאכלות לכהנים. וא"ת דעל הקומץ הקרב ע"ג המזבח איירי, א"א, דאין קומץ בב' הלחם כנז' בהלכות מעשה הקרבנות בפ"ב, והיינו יכולים לומר, דבשתי הלחם שלא נמצאו כשרים איירי, דאז נשרפות כנז' בהלכות תמידים ומוספין פ"ח, ועכ"ז דוחק הוא להעמיד דברי הזהר באבדו ב' הכבשים כנז' בדבריו, דבדברי הפסוק עצמו מדבר וצ"ע (שמנה שערים – רח"ו), י"ל שמ"ש לאתוקדא על מדבחה הכוונה על יצר הרע הנק' חמץ, שע"י הנפת שתי הלחם והקרבת הכבשים, ו' שעליו היה נשרף חמץ, יצר הרע, כ"ח ס"מ ע"ג המזבח, ר"ל בכח הארת המלכות הנק' מזבח, וז"ש ומקריבים תרין נהין אחרנין כחדא, וחמץ אתוקדא בינייהו, ש"מ שהחמץ דאתוקדא וכו' לא קאי על שתי הלחם (מ"מ).

²⁶²⁴ נמחק ברח"ו.

²⁶²⁵ ת"ת ומלכות מייחדים תורה ומצוה, אין מקום לבעל הדין לחלוק ודאי, ולזה אלו הם הקדמות ליום ראש השנה (אור יקר).

²⁶²⁶ ברוחניות, ורמז המצה והמן ת"ת ומלכות שבקו, ורמז החמץ שהוא יצר הרע נדבקו והגבירו כח המלשין, הוא חמץ הוא שטן הוא מלאך המות הוא יצר הרע, והיינו אכלם לחם חמץ נהנים מיצר הרע ותאוותיו. ואם תאמר, היה ראוי שיאסר החמץ בראש השנה, לזה אמר שאין דוחין אותו משום דקונו קרב ליה (אור יקר).

<p>ההוא חמין [איהו] סלקא ומקמרגא עליה דבר נש ואלשין [ע]ליה ואיהו קיימא אבוימא דא מקמרגא על עלמא וקודשא בריך הוא יתיב בדינא²⁶²⁷ על כלא ודאין עלמא:</p>	<p>מקטרג על העולם, והקדוש ברוך הוא יושב בדין על כולם, ודן את העולם.</p>
<p>ובגיני כך כד יהב קודשא בריך הוא אורייתא לישראל אטעים להו מההוא נהמא עלאה דההוא אתר ומגו ההוא נהמא הוו ידעין²⁶²⁸ ומסתכלין ברזי דאורייתא למהך בארה מישר והא אוקמוה מלה אינון חבריא ברזין וכדקאמרן (אלין דקאמרן):</p>	<p>ומסיבה זו, כאשר נתן הקדוש ברוך הוא את התורה לישראל, הטעים להם מהלחם העליון שהוא של המקום ההוא, ומתוך הלחם ההוא היו יודעים ומסתכלים בסודות התורה, ללכת בדרך ישר, והרי בארו הדבר, אלו החברים בסודות כמו שאמרנו.</p>
<p>רבי שמעון ורבי אלעזר בריה הוו אזלי בארחה והוו אזלין עמהון רבי אבא ורבי יוסי עד דהוו אזלי אערעו בחד סבא והוה אחיד בידיה חד ינוקא וקף עינוי רבי שמעון וחמא ליה אמר ליה לרבי אבא ודאי מלין חדתינן אית גבן בהאי סבא:</p>	<p>רבי שמעון ורבי אלעזר בנו היו הולכים בדרך, והיו הולכים עמהם רבי אבא ורבי יוסי. בעוד שהיו הולכים, פגשו בזקן אחד, והיה אוחז בידו תינוק אחד. רבי שמעון הרים עינוי וראה אותו. אמר לרבי אבא, ודאי דברים חדשים יש לנו אצל הזקן הזה.</p>
<p>כד מטו לגביה אמר רבי שמעון במטול דקופטרך ובגבך (דגבך) קא אתית מאן אונת אמר ליה יודאי אנא אמר מלין חדתינן ודאי יומא דא ולגבך (לגבן) אמר ליה לאן הוא וארעך²⁶²⁹ (ארחק) אמר ליה דיורי הוה באינון פרישי מדברא דהוינא משתדל באורייתא והשתא אתינא לישובא למיתב בצלא דקודשא בריך הוא באלין יומי דירחא [דא] שביעאה דא[יהו]:</p>	<p>כאשר הגיעו אליו, אמר רבי שמעון, במשא הקשור בגבך אתה בא. מי אתה. אמר לו, יהודי אני. אמר, דברים חדשים ודאי ביום זה אצלך. אמר לו, להיכן הוא דרכך. אמר לו, דירתי היתה באלו פורשי המדבר, שהייתי עוסק בתורה, ועתה באתי לישוב לשבת בצל הקדוש ברוך הוא, בימים אלו של החדש זה, שהוא השביעי.</p>
<p>חדי רבי שמעון אמר נתיב דודאי קודשא בריך הוא שדרך לגבן אמר ליה חייך דנשמע מלה מפומך [מאינון] (מאלין) מלין חדתינן עתיקין דנטעתון²⁶³⁰ תמן במדברא מהאי ירחא שביעאה ואמאי אתפרשתון השתא ממדברא למיתי לישובא אמר ליה ההוא סבא בשאלתא דא ידענא דחכמתא גבך ומילך מטו לרקיעי דחכמתא [ס"א נמו לתקיעו דחכמתא]:</p>	<p>שמח רבי שמעון, אמר, נשב, בודאי הקדוש ברוך הוא שלח אותך אלינו. אמר לו, חייך שנשמע דבר מפך, מאלו הדברים החדשים עתיקים שנטעתם שם במדבר מחדש השביעי הזה, ומדוע נפרדתם עתה מהמדבר לבא לישוב. אמר לו אותו הזקן, בשאלה זו ידעתי שחכמה אצלך ודברך מגיעים לרקיעי החכמה (נוטים לתקיעת החכמה).</p>

²⁶²⁷ ואין לאוסרו כעת, אלא מי שנשמר בזמנו לכל השנה, נשמר עתה בעת שחותם [שחוסם] פי שטן ולא ישטין אפילו יגבר ויעלה ויקטרג אין לו מקום (אור יקר).

²⁶²⁸ אין תימה שאחר שהמאכל היה נשפע מן הת"ת ותורה מן הת"ת היה רוחניות נקנה בשכל להשכיל סתרי תורה (אור יקר).

²⁶²⁹ היכן היית יושב (מ"מ).

²⁶³⁰ בכאן רמז עתיקין לומר שסודות התורה הם מעתיק יומין כמ"ש הזהר בפ' בראשית וכל מלין דעתיק יומין כולוהו רזין עילאין דנטעתון לרמוז שע"י חדושי התורה עביד אילנא דחיי סחרני' דגנתא כמ"ש בפרשת קדושים ולכך אמ"ל הסבא בשאלתא דא ידענא דחכמתא גבך (מ"מ).

<p>פתח ההוא סבא²⁶³¹ ואמר (דברים א לא) ובמדבר אשר ראית אשר נשאך יהוה אלהיך כאשר ישא איש את בנו וגו' האי קרא הכי מבעי ליה ובמדבר (הזה) אשר נשאך מהו ראית אלא קודשא בריך הוא דבר לון לישראל במדברא מדברא תקיפא כמה דכתיב (שם ה טו) נחש שרף ועקרב וגו' ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין דעלמא²⁶³² מאי טעמא:</p>	<p>פתח הזקן ההוא ואמר, "ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלהיך כאשר ישא איש את בנו וגו'". פסוק זה כך היה צריך לומר, "ובמדבר אשר נשאך". מהו "ראית". אלא הקדוש ברוך הוא הנהיג את ישראל במדבר, מדבר חזק, כמו שנאמר "נחש שרף ועקרב וגו'". והמדבר שהוא חזק משאר מדבריות בעולם. למה.</p>
<p>בגין דההיא שעתא דנפקו</p>	<p>משום שבשעה ההיא שיצאו</p>
<p>קפדא</p>	
<p>ישראל ממצרים ונשלמו לששים רבוא, התחזקה המלכות הקדושה ועלתה על הכל, ואז נכנעה מלכות הרשעה, והאירה הלבנה, והוציא אותם הקדוש ברוך הוא ללכת במדבר חזק, שהוא מקום ושלטון סמא"ל הרשע, שהוא שלו ממש, כדי לשבר חזקו וכחו ולכתת ראשו (ולהוריד אותו) ולהכניע אותו שלא ישלט. ולולא שחטאו ישראל, רצה הקדוש ברוך הוא להעבירו מן העולם, ועל זה העביר אותם בנחלתו וגורלו וחלקו ממש.</p>	<p>ישראל ממצרים ונשלמו לששים רבוא, התחזקה המלכות הקדושה ועלתה על הכל, ואז נכנעה מלכות הרשעה, והאירה הלבנה, והוציא אותם הקדוש ברוך הוא ללכת במדבר חזק, שהוא מקום ושלטון סמא"ל הרשע, שהוא שלו ממש, כדי לשבר חזקו וכחו ולכתת ראשו (ולהוריד אותו) ולהכניע אותו שלא ישלט. ולולא שחטאו ישראל, רצה הקדוש ברוך הוא להעבירו מן העולם, ועל זה העביר אותם בנחלתו וגורלו וחלקו ממש.</p>
<p>כיון דהאבו בכמה זמנין נשיך לון הויא וכדין אתקיים (בראשית ג טו) הוא ישופך ראש וגו' ישראל מחו רישיה בקדמיתא ולא ידעי לאסתמרא מיניה ולבתר ואיהו מחא (איהו) בבתרייתא ונפלו כלהו במדברא ואתקיים ואתה תשופנו עקב וארבעין שנין לקו</p>	<p>בגלל שחטאו בכמה פעמים, נשך אותם הנחש, ואז התקיים "הוא ישופך ראש וגו'". ישראל הכו ראשו בתחילה ולא ידעו להשמר ממנו, ולבסוף הוא הכה באחרונה, ונפלו כולם במדבר, והתקיים "ואתה תשופנו עקב". וארבעים שנה לקו ממנו, כנגד ארבעים מלקות של בית דין.</p>

²⁶³¹ היה אפשר מאז ולהלאה לטהר את הארץ מכל זוהמתה כולה, ולהסיר את כל תערובות הרע שבה אשר מעץ הדעת טו"ר, ולהעלותה ולקדשה בקדושת עץ החיים, שתהיה כולה קודש לה, וזה היה ג"כ ענין הליכת ישראל במדבר (דע"ה ח"ב קל ע"ג).

²⁶³² בעלמא (דפ"ו).

²⁶³³ "וסיהרא אתנהירת וכדין אתכפיא מלכו חייבא סטרא אחרא" דפ"ק.

²⁶³⁴ הו' תחתונות דהעשיה הנה היה בהם סוד עץ הדעת טו"ר אשר בחלק הדומם כל המדבריות והשממון שבהעולם, והוא סוד מ"ש רז"ל (ברכות לא ע"א) כל ארץ שגזר עליה אדה"ר להתישב נתיישרה, וכל ארץ שלא גזר עליה אדה"ר לישוב לא נתיישרה, כי הם בסוד עץ הדעת טו"ר. אמנם לאחר החטא נעשה שם מקום ומשכן להקליפות והחיצונים שהם רע גמור ממש, וכמ"ש בזוה"ק (פ' תצוה קפד ע"א), וכן הוא סוד הר שעיר וכמ"ש הרב בשער קיצור אבי"ע (פרק א) (דע"ה ח"ב מ ע"ב). והנה בחי' עץ הדעת אשר היה בכל הי' ספי' דהעשיה שאמרנו, הנה היה בכל חלקי הדצח"מ שבהם, היינו בהדומם הוא מקום המדבריות, ששם הוא מקום מוכשר להשראת החיצונים, וכמ"ש בזוה"ק (בשלח דף ס סע"א, ופ' תרומה קנז, ופ' תצוה קפד רע"א) (דע"ה ח"ב קמט ע"ב).

²⁶³⁵ וכ"ה בפרשת תרומה קנז עיי"ש (לש"ו).

<p>מנייה²⁶³⁶ לקבל [ארבעין] מלקותו (ארבעין) דבי דינא:</p>	
<p>ועל דא כתיב אשר ראית בעיניו הווי המאן להווי מארי דמדברא אזיל כפית קמייהו ונטלי אחסנתיה ועדביה מנלן [ממה] ומדכתיב (שמות טו טו) אז נבהלו²⁶³⁷ אלופי אדום וואלין אינון (דברים ח טו) נחש שרף ועקרב ואנן ואוף הכיו אתפרשנא מישובא למדברא תקיפא ולעינא תמן באורייתא בגין לאכפיא להווי סטרא:</p>	<p>ועל זה נאמר "אשר ראית", בעיניהם היו רואים את אדון המדבר הולך קשור לפניו, ולקחו נחלתו וגורלו. מנין לנו, ממה שנאמר "אז נבהלו אלופי אדום", ואלה הם "נחש שרף ועקרב". ואנחנו גם כן נפרדנו מהישוב למדבר החזק לעיני שם בתורה, כדי להכניע את הצד האחר.</p>
<p>ותו דלא מתישבן מלי דאורייתא אלא תמן²⁶³⁸ דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו השוכא דכד אתכפיא סטרא דא אסתלק קודשא בריך הוא לעילא ואתייקר ביקריה וולית פולחנא דקודשא בריך הוא אלא מגו השוכא²⁶³⁹ ולית טובא אלא מגו בישא וכד עאל בר נש באורח בישא ושביק ליה כדין אסתלק קודשא בריך הוא ביקריהו ועל דא שלימו דכלא טוב ורע כחדא²⁶⁴⁰ ולאסתלקא לבתר ובטוב²⁶⁴¹ ולית טוב אלא ההוא דנפיק מגו בישא²⁶⁴² ובהאי טוב אסתלק יקריה ודא איהו פולחנא שלים:</p>	<p>ועוד, שלא מתיישים דברי תורה אלא שם, שאין אור אלא אותו היוצא מתוך החושך. שכאשר נכנע צד זה, מתעלה הקדוש ברוך הוא למעלה ומתכבד בכבודו, ואין עבודת הקדוש ברוך הוא אלא מתוך החושך, ואין הטוב אלא מתוך הרע. וכאשר נכנס בן אדם בדרך רעה ועוזב אותה, אז מתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, ועל זה שלמות הכל, טוב ורע כאחד, ולעלות אחר כך בטוב, ואין טוב אלא ההוא שיצא מתוך הרע. ובטוב זה מתעלה כבודו, וזוהי עבודה שלמה.</p>

²⁶³⁶ תוקפיה וחיליה דהס"מ אשר יש לו אחיזה בזה, והוא בהידין ורגלין ויונק מכללות החגת"מ הכלול כל א' מעשר, והם ארבעים, ולכן הלכו במדבר ארבעים שנה לשבור תוקפיה וחיליה (דע"ה ח"ב פג ע"א).

²⁶³⁷ אמנם הנה באותו העת עצמו לא היה ח"ו שום שליטה להחיצונים ע"י היניקה שניתן להם, אלא אדרבא כי אז גופה הנה אוכפו ונכפפו ונלחצו והיו אסורות בחרצובות ונחושתיים והושם בסד רגליהם וכמ"ש (שמות טו טו) אז נבהלו אלופי אדום כו' וכמ"ש בזה"ק (פ' תצוה דף קפד ע"א) ובפע"ח (שער עולם היצירה פ"ו [ז"ל: שמעו עמים ירגזון וכו' הם כוחות הטומאה מצד ישמעאל ואז נבהלו אלופי אדום אילי מואב הם שאר כל השרים שהם נכנעין תחתיהן]), כי אז נכנעו כל כחות הטומאה כולם (דע"ה ח"ב קכה ע"ב).

²⁶³⁸ מי שעומד בהנסיון הזה ויוצא ממנו לשלום, הוא זוכה לעומקי פנימיות התורה, ואין הפרגוד ננעלת לפניו (דע"ה ח"ב פג ע"ב).

²⁶³⁹ העבודה היותר עליון והתיקון שאין למעלה מזה, כאשר שהאדם עומד במצולות ים ובתוך החיצונים, כמו יעקב בבית לבן, להשתדל תמיד לתברא שם גופה תוקפיה וחיליה דס"מ חייבא, ולכתתא רישיה ולאכפיא ליה, וכמו שאמרו בזה"ק (פרשת תצוה קפד ע"א). אמנם הוא עבודה קשה מאד מאד, כי צריך להתבונן תמיד ולהבחין בין ימין לשמאל, ולברר ולהפריש בין טוב לרע, ולקשר ולהתייחד את עצמו בקודש תמיד. ואי אפשר לעמוד בזה ולצאת בשלום אלא רק מי שעושה כל מעשיו לשם שמים, ויהיה טהור ונקי משום פניה ורצון עצמית, ולהסתכל בזהירות יתירה שלא יטעה את עצמו (ביאורים ח"ב ב ע"ד).

²⁶⁴⁰ ר"ל למנדע טוב ולמנדע רע (דע"ה ח"ב פג ע"ב).
²⁶⁴¹ ר"ל שיידע בטוב ויידע ברע ויכנס ויעלה בהטוב וכנ"ל בפ' בא ופ' ויחי, והזהר בזה ואל תטעה ח"ו, וכבר טעה בזה חכם אחד כמ"ש בספר בן דוד דף מה מו במה שהתרעם שם על גדול אחד שטעה בזה (דע"ה ח"ב פא ע"ב), ר"ל למינדע טוב ורע כמ"ש בפרשת בא לד ע"א ועי' פרשת ויחי רכג ע"ב (לש"ו).

²⁶⁴² ר"ל שמשתכל ומתבונן בכל כחות הטומאה והרע ויוצא משם בשלום שאינו נהנה משם כלום ואינו חפץ בהם מאומה (דע"ה ח"ב פא ע"ב), ר"ל שיודע מהרע ואינו נהנה ממנו, וכמ"ש בפ' בא לד ע"א (דע"ה ח"ב פג ע"ב).

<p>ואנן עד השתא יתיבנא תמן כל יומי שתא בגין לאכפיא במדברא להווא סטרא השתא דמטא זמנא דפולחנא קדישא דסטרא דקדושה אהדרנא לישובא דתמן איהו פולחנא דיליה ותו דהשתא [בראש השנה] מטא זמנא דהווא חווא למתבע דינא מקמי קודשא בריך הוא ותמן איהו ושליט ובגין כן (שלטא ואנן) נפקנא מתמן ואתינא לישובא:</p>	<p>ואנחנו עד עכשיו יושבים שם כל ימי השנה, בכדי להכניע במדבר לאותו הצד. עכשיו שהגיע זמן עבודת הקודש של צד הקדושה, חזרנו לישוב, ששם היא עבודתו. ועוד, שעתה בראש השנה הגיע זמן של הנחש ההוא, לתבוע דין מלפני הקדוש ברוך הוא, ושם הוא שולט, ולכן יצאנו משם ובאנו לישוב.</p>
<p>פתח ההוא סבא ואמר (תהלים פא ד) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו השתא איהו זמנא לאתערא דינא עלאה תקיפא²⁶⁴³ וכד איהו אתער²⁶⁴⁴ סטרא אחרא אתתקף בהדיה וכיון דאיהו אתתקף סליק וחפיא לסיהרא דלא נהיר נהורא ואתמליא מסטרא דדינא כדין כל עלמא איהו בדינא עלאין ותתאין וכרוזא כריו בכלהו רקיעין אתקיננו כורסיא דדינא למאריה דכלא דאיהו בעי למידן:</p>	<p>פתח הזקן ההוא ואמר "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו". עכשיו הוא הזמן להתעורר הדין העליון החזק, וכאשר הוא מתעורר, הצד האחר מתחזק כנגדו. ומכיון שהוא מתחזק, עולה ומכסה ללבנה, שלא מאירה אור, ומתמלאת מצד הדין. אז כל העולם הוא בדין, עליונים ותחתונים, וכרוז קורא בכל הרקיעים, התקיננו כסא של דין לאדון הכל, שהוא רוצה לדון.</p>
<p>ורזא הכא ואתנהיר לון במדברא אמאי אתער דינא עלאה ביומא דא אלא כל רוזין וכל קדושין יקירין כלהו תליין בשביעאה וההיא שביעאה עלאה עלמא עלאה דאקרי עלמא דאתי מניה נהרין כל בוצינין וכל קדושין וכל ברכאן וכד מטי זמנא לחדתותי ברכאן וקדושין לאנהרא בעא לאשגחא [בכלל] תקונא דעלמין כלהו וכל אינון תקונין לאתקיימא וכלהוין [כלא] סלקין מגו ותתאין (ותתאה) אי אינון כשראן ואי לא(ו) כשראן וכדין²⁶⁴⁵ קיימא [מלה] דלא נהיר עד דאתפרשן חייבין מגו זכאין כדין אתער דינא:</p>	<p>וסוד כאן, והאיר לנו במדבר, מדוע מתעורר דין עליון ביום זה. אלא כל סודות וכל הקדושות הנכבדות, כולם תלויים בשביעי. והשביעי ההוא העליון, עולם העליון, שנקרא עולם הבא. ממנו מאירים כל הנרות וכל הקדושות וכל הברכות. וכאשר מגיע הזמן לחדש הברכות והקדושות להאיר, צריך להשגיח בכל תקון של העולמות כולם, וכל התקונים ההם לקיים, כולם עולים מתוך התחתונים, אם הם כשרים. ואם אינם כשרים, אז עומדת דבר שלא מאירה, עד שנפרדים הרשעים מתוך הצדיקים, אז מתעורר הדין.</p>
<p>ומההוא דינא אתתקף סטרא אחרא ואשתכח מקטרגא [בעלמא] בגין דינתנון ליה אינון חייביא [בידיה] בגין דעליה כתיב (איוב כח ג) וולכל תכלית הוא חוקר וחפיא לסיהרא אמאי [לאמסרא]²⁶⁴⁶ לון בידא דמקטרגא בגין דלית תיאובתיה דקודשא בריך הוא לאובדא לעובדי ידוי:</p>	<p>ומהדין ההוא מתחזק הצד האחר, ונמצא המקטרג בעולם, כדי שינתנו לו אלו הרשעים, מפני שנאמר "ולכל תכלית הוא חוקר". ומכסה ללבנה. מדוע, למסור אותם ביד המקטרג, מפני שאין רצונו של הקדוש ברוך הוא לאבד את מעשי ידיו.</p>

²⁶⁴³ בראש השנה אז הוא בחינת הדורמיטא שמסתלקין המוחין דזעיר שהם חו"ב חו"ג, אמנם חכמה וחסדים נשארים מקיפין על ראש זעיר ובינה וגבורה הולכים דרך אחוריו לתת מציאות דינן לנוק' דזעיר שלא על ידו, והם עליונים שבאים מאמא בלי אמצעי, ולכן הם תקיפין, כי הניתנים לה ע"י זעיר נמתקים בחכמה וחסדים שבו, אבל עכשיו הם דינן גמורים בלי מיתוק, ונתינת דינן אלו בנוק' נקרא התעוררות כי זעיר ישן אז והיא ניעורה (רמ"ז).

²⁶⁴⁴ פי' באותו הזמן שיש זה התעוררות אז מתחזק ס"מ שאז שולטות הגבורות החזקות, ובאותו הזמן סליק וחפיא לסיהרא (רמ"ז).

²⁶⁴⁵ כדין (דפ"ק).

²⁶⁴⁶ לא מסרא (דפ"ו).

<p>וההוא סטרא אחרא קיימא (ב)קליפא תקיפא דלא יכיל לאתברא בר בההוא עיטא דקודשא בריך הוא יהיב לישראל דכתיב (תהלים פא ד) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו בנין לתברא ההוא כסה דאתחפיא סיהרא ולא נהיר:</p>	<p>והצד האחר ההוא עומד קליפה חזקה, שאינה יכולה להשבר חוץ באותה עצה שהקדוש ברוך הוא נתן לישראל, שנאמר "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו". כדי לשבור הכסוי ההוא שמכסה את הלבנה, ולא מאירה.</p>
<p>וכד מתערי ישראל לתתא בשופר ההוא קלא דנפיק משופר בטש באוירא ובקע רקיעין עד דסלקא לגבי ההוא שגרא תקיפא ונ"א סטרא אחרא דחפיא (א) לסיהרא אשגח ואשכח אתערותא דרחמי וכדין ההוא</p>	<p>וכאשר מתעוררים ישראל למטה בשופר, הקול ההוא שיוצא מהשופר מכה באויר, ובוקע את הרקיעים, עד שעולה לגבי הסלע ההוא החזק, (הצד האחר) שמכסה ללבנה, משגיח ומוצא התעוררות הרחמים, אז ההוא</p>
<p>קפד/ב</p>	
<p>דסליק וקיימא לעילא אתערבב כדין ההוא קלא קיימא ואעבר ההוא דינא וכיון דלתתא אתערו רחמי הכי נמי לעילא אתער שופרא אחרא עלאה²⁶⁴⁷ ואפיק קלא²⁶⁴⁸ דאיהו רחמי ואתוערעו קלא בקלא²⁶⁴⁹ רחמי ברחמי ובאתערותא דלתתא אתער הכי נמי לעילא:</p>	<p>שעולה ועומד למעלה, מתערבב. אז הקול ההוא עומד ומעביר הדין ההוא, וכיון שלמטה מתעוררים הרחמים, כך גם למעלה מתעורר שופר אחר עליון ומוציא קול שהוא רחמים, ומתערבבים קול בקול, רחמים ברחמים, ובהתעוררות של למטה מתעורר כך גם למעלה.</p>
<p>ואי תימא היך יכיל לקלא²⁶⁵⁰ דלתתא²⁶⁵¹ או אתערותא דלתתא לאתערא הכי נמי תא חזי עלמא תתאה²⁶⁵² קיימא לקבלא תדיר והוא אקרי אבן טבא ועלמא עלאה²⁶⁵³ לא יהיב ליה אלא כגוונא דאיהו קיימא אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא כדין הכי נהרין ליה מלעילא²⁶⁵⁴ ואי איהו קיימא בעעיבו יחבין ליה [האי דינא] בקבליה:</p>	<p>ואם תאמר, איך יכול קול של למטה או התעוררות של למטה להתעורר, כמו כן. בא וראה, עולם התחתון עומד לקבל תמיד, והוא נקרא אבן טובה, ועולם העליון לא נותן לו, אלא כמו שהוא עומד. אם הוא עומד בהארת פנים מלמטה, כמו כן מאירים לו מלמעלה. ואם הוא עומד בעצבות, נותנים לו דין זה כנגדו.</p>
<p>כגוונא דא (תהלים ק ב) עבדו את יהוה בשמחה חדוה דבר נש²⁶⁵⁵ משיך לגביה חדוה אחרא עלאה הכי נמי האי עלמא תתאה כגוונא דאיהו אתערת הכי אמשיך ומלעילא (דלעילא) בנין כך מקדמי ישראל ואתערי בשופר קלא דאיהו רוא דרחמי²⁶⁵⁶ כליל באשא ומיא ורוחא ואתעביד חד וסלקא לעילא ובטש בהאי אבן טבא ואצטבע באינון</p>	<p>כדוגמא זה "עבדו את ה' בשמחה". שמחה של בן אדם מושך אליו שמחה אחרת עליונה. כך גם זה העולם התחתון, כמו שהיא מתעוררת, כך מושך מלמעלה. לכן מקדמים ישראל ומעוררים בשופר קול שהוא סוד של רחמים, כלול באש ומים ורוח, ונעשה אחד, ועולה למעלה, ומכה באבן הטובה הזו, ונצטבע בצבעים אלו של הקול הזה, ואז כמו שמתראה, כך מושך מלמעלה.</p>

²⁶⁴⁷ יסוד דאימא (רח"ו).

²⁶⁴⁸ פי' ז"א (רח"ו).

²⁶⁴⁹ פי' קול שעולה מעולם הזה עם ז"א (מ"מ).

²⁶⁵⁰ קלא (דפ"ו).

²⁶⁵¹ ר"ל, היאך אפשר דע"י קול שופר תחתון מעורר קול שופר עליון שהוא ז"א, היוצא מהבינה הנקרא שופר (מ"מ).

²⁶⁵² מלכות (מ"מ).

²⁶⁵³ בינה (מ"מ).

²⁶⁵⁴ מעילא (דפ"ו).

²⁶⁵⁵ מכאן שהעצבות מדה מגונה מאד (רח"ו).

²⁶⁵⁶ רזא דרחמי מוסגר בדפ"ק.

<p>גוונין דהאי קלא וכדין כמה דאתחזיאת הכי משיך מלעילא:</p>	
<p>וכיון דאתקנת בהאי קלא רחמי נפקי מלעילא ושריין עלה ואתכלילת וברחמיו מתתא ומלעילא וכדין אתערבב סטרא אחרא אסתכל וחמי בנהירו דאנפיין²⁶⁵⁷ ואתחלש תקפיה ולא יכיל לקטרגא והאי אבן טבא קיימא בנהירו ודאנפיין מכלו (דכל) סטריין בנהירו דלתתא ובנהירו דלעילא:</p>	<p>וכיון שנתקנה בקול זה, רחמים יוצאים מלמעלה ושורים עליה, ונכללת ברחמים מלמטה ומלמעלה. ואז מתערבב הצד האחר, מסתכל ורואה בהארות הפנים, ונחלש כחו ולא יכול לקטרג. והאבן הטובה הזו קיימת בהארות הפנים מכל הצדדים, בהארה שלמטה ובהארה שלמעלה.</p>
<p>אימתי קיימא בנהירו דלעילא הוי אומר ביומא דכפורי וביומא דכפורי אתנהיר ההוא אבן טבא בנהירו דלעילא מגו נהירו ודעלמא דאתי (דלתתא) ואתערבב ההוא דלטורא²⁶⁵⁸ ווכדין מתקנין ישראל לתתא חד שעיר ומשדריין להאי מדברא תקיפא דאיהו שלטא עליה:</p>	<p>מתי עומדת בהארה של למעלה. הוי אומר ביום הכפורים. וביום הכפורים מאירה האבן הטובה ההיא בהארה שלמעלה, מתוך האור של העולם הבא, ומתערבב המקטרג ההוא, ואז נתקנים ישראל למטה שעיר אחד, ושולחים למדבר הזה החזק, שהוא שולט עליו.</p>
<p>וההוא סטרא אחרא איהו²⁶⁵⁹ נקודה אמצעיתא דחריבו דעלמא בגין דכל חריבו [ושממון מיניה הוא מההוא] אושממון מינה ההוא [מההוא] סטרא אחרא שליט עלוי ונקודה אמצעיתא דכל ישובא סטרא דקדושה איהו ועל דא קיימא ירושלם באמצעיתא דכל ישובא דעלמא:</p>	<p>והצד האחר ההוא, הוא נקודה אמצעית של חרבן העולם, משום שכל חרבן ושממה הוא ממנו, מהצד האחר ההוא השולט עליו, ונקודה האמצעית של כל הישוב, צד הקדושה הוא. ועל זה עומדת ירושלים באמצע כל הישוב של העולם.</p>
<p>בתריין נקודין אתפרשת מלכו שמיא סטרא דקדושה חד דילה וחד דעלמא דאתי נקודה עלאה טמיראה ועל דא קיימא בתריין נקודין נקודה דילה [קיימא] תחותה ירושלם אמצעיתא דכל ישובא נקודה דנטלא מאימא עלאה טמירא²⁶⁶⁰ איהי גן עדן דארעא²⁶⁶¹ דקיימא באמצעיתא דכל עלמא לכל סטריין דחריבו [עלמא] וישובא (וכל סטריין דעלמא):</p>	<p>בשתי נקודות נבדלת מלכות שמים, צד הקדושה, אחת שלה, ואחת של העולם הבא. הנקודה העליונה נעלמת, ועל זה קיימת בשתי נקודות. הנקודה שלה עומדת תחתיה, ירושלים, אמצע של כל הישוב. נקודה שלוקחת מאמא עליונה וסתומה, היא גן עדן של הארץ, שעומדת באמצע של כל העולם לכל הצדדים, של החורבה והישוב וכל צדדי העולם.</p>
<p>ועל דא באמצעיתא²⁶⁶² דגן עדן קיימא נקודה (חדא) ועלאהו טמירא וגניזא דלא ידיע וחד עמודא נעיין מתתא לעילא גו ההיא נקודה ומתמן נבעי מיא דאתפרישו לארבע סטרי עלמא אשתכחו תלת נקודין בעלמא דקיימאון דא על דא כגוונא דתלת נקודין דאורייתא²⁶⁶³:</p>	<p>ועל זה, באמצע גן עדן עומדת נקודה עליונה, נעלמת וסתומה שלא נודעת. ועמוד אחד נעוץ מלמטה למעלה תוך הנקודה ההיא, ומשם נובעים מים שנפרדים לארבעת צדדי העולם. נמצאו שלש נקודות בעולם שעומדות זו על זו, כדוגמת שלש נקודות של התורה.</p>

²⁶⁵⁷ "אסתכל וחמי בנהירו דאנפיין" מוסגר בדפ"ק.

²⁶⁵⁸ "ואתערבב ההוא דלטורא" מוסגר בדפ"ק.

²⁶⁵⁹ יג ע"ב (הערת הזהר).

²⁶⁶⁰ ריט ע"ב רפא ע"ב (הערת הזהר).

²⁶⁶¹ עי' אריכות בהגר"א על תיקו"ז מד ע"ב.

²⁶⁶² קלב ע"ב (הערת הזהר).

²⁶⁶³ עי' ע"ח שער הארת המוחין פרק ה: קיצור הדברים הוא, כי ג' נקודות הם: א', נקודה עלאה טמירא בג"ע. וא', נקודה בירושלים אמצעית דישובא לחוד, ולא לכולי עלמא כמו נקודת ג"ע. ג',

<p>תא חזי ההוא שעיר דמשדרין ישראל ולעזאזלו לההוא מדברא בגין למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא²⁶⁶⁴ לאתעסקא בהדיה ואי תימא תרין שעירין אמאי הכא חד ליהוה וחד לההוא סטרא אחרא תינת ההוא שעיר דסטרא אחרא ליהוה אמאי:</p>	<p>בא וראה, השעיר ההוא ששולחים ישראל לעזאזל, למדבר ההוא, כדי לתת חלק לההוא צד האחר, להתעסק איתו. ואם תאמר, למה [ישנם] כאן שני שעירים. אחד לה', ואחד לצד האחר ההוא. ניחא השעיר ההוא של הצד האחר, אך לה', מדוע.</p>
<p>אלא למלכא דהוה ארגיו על בריה קרא לסנטירא ההוא דעביד דינא בבני נשא תדיר בגין דיזדמן למעבד דינא בבריה ההוא</p>	<p>לא, [משל] למלך שהיה כועס על בנו, קרא לשוטר הזה, שעושה דין בבני אדם תמיד, כדי שיתכונן לעשות דין בבנו. השוטר ההוא שמת, ונכנס לבית המלך לאכול שם. כיון שבנו ראה</p>

נקודה דסטרא אחרא דחרובא וכו', בראש יש כמה מיני נקבים וחלונות באותן הכלים לצאת מתוכן (הבלים) [הארות] להאיר בחוץ, והם אזנים עינים נחירים ופה, ז' חלונות. אבל הגוף הוא סתום ומוכרח הוא שיהיה בו חלונות לצאת לחוץ האור הגנוז תוך הכלים ולהאיר אל העומדין שם הם הנבראין כולם. והנה מצינו ראינו ג' נקבים בגוף, ב' מהם דרך פנים, והם נקודת פי הטבור ונקודת פי האמה, ונקב א' באחור שדרך בו יוצאין השמרים אל החצונים, ואלו הם ג' נקודות הנזכר כאן. ואע"פ שנקודת הטבור סתומה, בהכרח הוא שמשם יוצא קצת [אור ו]הבל, כי בהיותו התינוק בסוד העיבור טבורו פתוח כנודע (נדה ל ע"ב).

והנה תחלה צריך שתדע, כי לא יצדק לשון נקודה רק אל בחי' היסוד, בין שיהיה יסוד דכורא בין שיהיה יסוד נוקבא, אבל עיקרו הוא ביסוד נוקבא, וזכור כלל זה להבין לשון הזוהר בענין הנקודה ההיא. והיא הנקרא נקודה אמצעית, כי בחי' נקודת היסוד הוא באמצעית הגוף, וא"כ צריך עתה להודיע איך ג' נקבים הנ"ל כולם הם בחי' נקודת היסוד דכורא או נוקבא.

ואמנם ב' נקודות בדרך הפנים שהם הטבור והיסוד. והנה הטבור הוא גם כן נקודת היסוד, כנודע שיסוד דאמא המתלבש תוך ז"א מסתיים בחזה דז"א, ותכף תחתיו הוא הטבור שהוא ענין יציאת האורות מיסוד דאמא המסתיים בחזה, ומרוב הארתן בוקעים ויוצאין לחוץ במקום הטבור. לכן פי הטבור סתום בסוד אמא עלאה הנקרא עלמא דאתכסיא (זהר ח"א קנב ע"א), וזה הוא נקודה דנטלה מאמא עלאה טמירא כו' (זהר ח"ב ריא ע"ב), כי היא נקודת היסוד דאמא אשר בטבורא דז"א, ונקודה תתאה (זז) היא פי היסוד דז"א ממש. ואע"פ שעיקר (פי) הנקודה אינו אלא יסוד דנוקבא, כי הנה נתבאר אצלינו בענין שיעור קומת פרצוף רחל מהחזה ולמטה באחור ז"א, איך ת"ת דרחל שהיא גופא דילה מכוון נגד יסוד דז"א, ושניהן מסתיימין כאחד, נמצא כי פי היסוד של הזכר הארה היוצאת משם הוא ממש כנגד יסוד רחל שבאחוריו. נמצא, כי זו הנקודה תתאה שהוא ביסוד דרחל, אינה באתכסיא כמו היסוד דאמא, שהיא מלובשת תוך ת"ת ז"א ממש, אשר זהו סבת קריאתה עלמא דאתכסיא, כי ז"א מכסה ומלבישה כמבואר אצלינו ע"פ ספד"צ סוף פ"ק (טז ע"ב) באומר, אתא מפתחא דכליל בשית ומכסה פתחהא, והבן זה. ואמנם [כנגד] נקודה תתאה זו, שהוא פי היסוד דז"א, אשר ג"כ שם הוא יסוד דרחל מכוון כנגדו כנ"ל, הנה כנגדן יש נקודה ג' באחור דז"א, שדרך בו יוצאין השמרים אל החצונים כנ"ל. ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה, כי גם בזה שייך בחי' היסוד, כי שם בחי' יסוד של הנוקבא של הקליפות המכוון ממש נגד נקודת האחור הזה שבקדושה, והוא נקרא נקודה דחרובא כמ"ש.

ועתה נבאר מאמר הנ"ל, בתרין נקודין אתפרשת מלכו דשמיא. הנה נתבאר אצלינו כי בחי' עולם הוא ז"א, כמ"ש (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה, שהוא הראשון מן הו"ק דז"א. ונודע, כי הז"א הוא עץ חיים מהלך ת"ק שנה (פסחים צד ע"ב), בסוד ה"ח המתפשטין בו, וכל א' כלול עד ק', הרי ת"ק. וכן העולם כולו מהלך ת"ק שנה, נמצא כי כל העולם כולו הוא בחי' ז"א. ואמנם צד פנים שלו הוא קדושה גמורה, וצד האחוריים שלו יש שם אחיזה (אל) [של] החצונים כמ"ש. והנה צד הפנים מתחלק לב' בחי', כי מחציו ולמטה אשר שם האורות של החסדים דאמא מגולים, שם הוא בחי' הישוב שבו שוכנים ועומדים שם בני אדם, וכנגד המקום הזה עצמו מן האחור הוא מקום עמידת רחל נוקבא דז"א, וזה סוד שנקרא רחל ארץ כנ"ל, בסוד א"י, ארץ ז"א הנקרא ישראל, לפי שבשיעורה יש שיעור הישוב הנקרא ארץ, על שם שהיא מריצה את פירותיה, כמארז"ל (תנחומא ראה ח). אע"פ שהיא עומדת באחור שהוא מקום חורבה, סופה לחזור בפנים בעת הזווג, ושם לא יש אחיזה אל החצונים כנודע, לכן נקרא רחל ישובא לא חורבא ח"ו, כי חוזרת פב"פ בעת הזווג. אמנם מחציו של ז"א ולמעלה מצד הפנים שהוא מהחזה ולמעלה, אין כנגדו ישוב כי (הארותיו) [האורות] הם סתומים ואין האורות נמשכין לחוץ כדי שישבו בו בני אדם, לכן נקרא (זהר ח"א קנב ע"א) עלמא (דאתכסיא) סתימא, ושם מקום לאה כנגד האחור אשר איננה נקרא ארץ, ואינה בחי' ישוב, כי גם היא נקראת עלמא סתימא כמ"ש אצלינו. אמנם שם מחציו ולמעלה מצד הפנים הוא מדור אל הנשמות (העליונות) [הנעלמות] הנקרא ג"ע הארץ, אשר עליה נאמר (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו, עלמא סתימא. ע"י המשך במלואים אות (ז).

²⁶⁶⁴ ע"י מלואים אות (ח).

<p>סנטירא חדי ועאל בני מלכא ולמיכלא (ואכיל) תמן כיון דאשגה וביהו ברין אמר ודאי לא עאל סנטירא דא בני אבא אלא בגין דארגיו מלכא עלי מה עבד אזל ואתפייס בהדיה כיון דאתפייס בהדיה פקיד מלכא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה ופקיד דלא ינדע²⁶⁶⁵ ביה ההוא סנטירא:</p>	<p>אותו, אמר, ודאי לא נכנס השוטר הזה בבית אבי אלא משום שהמלך כעס עלי. מה עשה. הלך והתפייס עמו. וכיון שהתפייס עמו, צוה המלך לעשות סעודה עליונה לו ולבנו, וצוה שלא ידע בו השוטר ההוא.</p>
<p>לבתר עאל ההוא סנטירא אמר מלכא השתא אי ינדע דא מסעודתא עלאה</p>	<p>לבסוף נכנס השוטר ההוא. אמר המלך, עתה אם ידע זה מהסעודה העליונה</p>
<p>קפה/א</p>	
<p>דאתקינית לי ולברי²⁶⁶⁸ יתערבב פתורא²⁶⁶⁹ מה עבד קרא לממנא²⁶⁷⁰ ועל סעודתא אמר ליה אתקיין מדי²⁶⁷¹ ותשוי קמאי ותשוי קמיה דההוא וסנטירא (סנטורא) בגין דיחשיב דסעיד קמאי מדילי ולא ינדע בהדיה סעודתא יקרא²⁶⁷² דחדוה דילי ודברי ויטול ההוא חולקא ויזיל ליה ויתפרש מחדוה דסעודתא דילן ואי לאו דמלכא עביד הכי לא יתפרש ההוא סנטירא מבי מלכא:</p>	<p>שהכנתי לי ולבני, יתבלבל השלחן. מה עשה. קרא לממונה על הסעודה, אמר לו, תכין משהו ותשים לפני, ותשים לפני השוטר ההוא, כדי שיחשב שסועד לפני משלי, ולא ידע מהסעודה החשובה היא של שמחה שלי ושל בני, ויקח החלק ההוא וילך לו, ויפרד²⁶⁶⁶ מהשמחה של הסעודה שלנו. ולולא שעשה המלך כך, השוטר ההוא נפרד²⁶⁶⁷ מבית המלך.</p>
<p>(ובגין) כך אמר קודשא בריך הוא לישראל אזמינו תרין שעירין חד לי וחד לההוא דלטורא בגין דיחשיב דמסעודתא דילי קאכיל ולא ינדע בסעודתא דחדוה אחרא דילן ויסב ההוא חולקא ויזיל לארחיה ויתפרש מבית²⁶⁷⁴ כיון דאמא עלאה²⁶⁷⁵ עלמא דאתי אתי למשרי²⁶⁷⁶ גו היכלא דעלמא תתאה²⁶⁷⁷ לאשכחא נהירו</p>	<p>כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, תזמינו שני שעירים, אחד לי ואחד למקטרג ההוא, כדי שיחשב שמסעודה שלי הוא אוכל, ולא ידע בסעודת השמחה האחרת שלנו, ויקח החלק ההוא וילך לדרכו ונפרד²⁶⁷³ מביתי. כיון שאמא העליונה, עולם הבא, באה לשרות תוך ההיכל של העולם התחתון למצא אור (להשיג עליה בהארה) של הפנים, דין הוא שלא ימצא המקטרג ההוא, ולא בעלי הדין</p>

²⁶⁶⁵ ידע (דפ"ו).

²⁶⁶⁶

²⁶⁶⁷

²⁶⁶⁸ היחוד הנעשה בשותפות ישראל, כאומרו ישראל אשר בך אתפאר (אור יקר).

²⁶⁶⁹ שיתבע הדין, הללו רשעים והללו רשעים וכו', ונמצא פוגם היחוד (אור יקר).

²⁶⁷⁰ כה"ג (אור יקר).

²⁶⁷¹ היינו שפע השמאלי, המתחלק חציו לה' וחציו לעזאזל (אור יקר).

²⁶⁷² כולה ימינית מאור עליון חכמה, ולכך נקרא "יקירא". והיא באמצעות הבינה, ולכך נקראת "חדוה", והיינו שהבינה היא בעלת הדינים והשפע השמאלי, והנשפע משם ימשך חלק אל כל הקלי', ולכך תשפיע חלק שם לשעירים שהם דינים, והדינים אינם קשים אלא בקשר החצוני שם, על ידי הגורל הוא נבדל מבין הקדושים, ונוטלים הקדושים חלק השפע הטוב, והיינו גורל אחד לה' וגורל א' לעזאזל (אור יקר).

²⁶⁷³

²⁶⁷⁴ מההיכלות, ונכנס דרך נוקבא דתהומא רבא לברך את הזבח וישראל שמחים חג השמחה (אור יקר).

²⁶⁷⁵ היא עיקר יוה"כ כנודע (אור יקר).

²⁶⁷⁶ ק ע"ב (הערת הזהר).

²⁶⁷⁷ כל סוד יוה"כ לקשר הבינה עם המלכות וכו', ואמר "גו היכלא", שאין ספק שאור הבינה תתפשט בכל העולמות ואפילו בהיכלות ממש, ואם חס ושלום אותו שטן בתוך הקדושים הוא פגם, ואינו נאות שיהנה מברכות העליונות, שהם מג' ראשונות, והיינו דמסיק "כד אפיק וכו'" (אור יקר).

<p>וג'א לאשגהא עלה בנהירו דאנפין דין הוא דלא ישתכח ההוא דלטורא ולא מארי דינין לקמיה כד אפיק כל ברכאן²⁶⁷⁸ ואנהיר לכלא²⁶⁷⁹ וכל ההוא חירו²⁶⁸⁰ ישתכח וישראל נטלי מאינון ברכאן²⁶⁸¹:</p>	<p>לפניו, כאשר מוציא כל הברכות ומאיר לכלם. וכל החרות ההוא נמצא, וישראל נוטלים מאלו הברכות.</p>
<p>דהא כד עלמא דאתי²⁶⁸² עאל²⁶⁸³ להיכלא דעלמא תתאה²⁶⁸⁴ ואשכח דחדי עלמא תתאה²⁶⁸⁵ עם בנוי²⁶⁸⁶ בההיא סעודתא עלאה כדין איהו בריך פתורא²⁶⁸⁷ ועלמין בלהו מתברכין וכל חידו וכל נהירו דאנפין²⁶⁸⁸ אשתכחו תמן הדא הוא דכתיב (ויקרא טז ל) לפני יהוה תטהרו²⁶⁸⁹:</p>	<p>שהרי כאשר העולם הבא נכנס להיכל של העולם התחתון ומוצא ששמח העולם התחתון עם בניו בסעודה העליונה ההיא, אז הוא מברך השלחן, והעולמות כולם מתברכים, וכל שמחה וכל הארת הפנים נמצאות שם. זהו שנאמר "לפני ה' תטהרו".</p>
<p>(ו) כתיב (שם ח) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליהוה וגורל אחד לעזאזל דא איהו ההוא חרוה דההוא דלטורא בגין דקודשא בריך הוא יטיל עמיה גורל²⁶⁹⁰ וזמין ליה ולא ידע דנור דליק אטיל על רישיה ועל עמא דיליה כמה דאת אמר (משלי כה כב) כי גחלים אתה חותה על ראשו²⁶⁹¹:</p>	<p>נאמר "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל". זוהי השמחה ההיא של המקטרג ההוא, כדי שהקדוש ברוך הוא יפיל עמו גורל, ומזמין אותו, ולא יודע שאש דולק שם על ראשו ועל העם שלו, כמו שנאמר "כי גחלים אתה חותה על ראשו".</p>
<p>וסימנך (אסתר ה יב) אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי ונאמר "ויצא המן ביום שמח וטוב לב". בחלק ההוא שנוטל, והולך לו. ובסוף, כאשר בא המלך העליון לבית המלכה, המלכה מבקשת עליה ועל בניה ועל עמה מן המלך.</p>	<p>וסימנך, "אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי". ונאמר "ויצא המן ביום שמח וטוב לב". בחלק ההוא שנוטל, והולך לו. ובסוף, כאשר בא המלך העליון לבית המלכה, המלכה מבקשת עליה ועל בניה ועל עמה מן המלך.</p>

²⁶⁷⁸ כל מיני ברכה מכל הבחינות (אור יקר).
²⁶⁷⁹ כל בחינות הקדושים (אור יקר).
²⁶⁸⁰ כל בחינות הברכה מצד הבינה שהיא חירות ודאי (אור יקר), ומ"ש "כל ההוא" מורה על ריבוי הבחינות מלמעלה ועושות חירו בבינה (אור יקר).
²⁶⁸¹ כל איזו ברכה שיגרמו התחתונים יש חלק לגורם הברכה, וכיון שישראל הם גורמים היחוד במעשה תיקונם, יש להם חלק בו (אור יקר).
²⁶⁸² בינה (אור יקר).
²⁶⁸³ ע"י הת"ת (אור יקר).
²⁶⁸⁴ לברך השכינה וכל הקדושים התלויים ממנה (אור יקר).
²⁶⁸⁵ היא המלכות (אור יקר).
²⁶⁸⁶ ששבו בתשובה וקשטוה ותקנו בה כל תיקוני סדר יוה"כ (אור יקר).
²⁶⁸⁷ מלכות הנקראת שלחן בבחינה שהיא שלחן שכל העולמות אוכלים בה ונשפעים ממנה (אור יקר).
²⁶⁸⁸ חג"ת, א"ל אלהים הו"ה בא"ל אלהים אדנ"י שבה (אור יקר).
²⁶⁸⁹ קעב (הערת הזהר). ממש עם השכינה, "לפני ה'" ת"ת שהוא מתייח' עמה, שעל ידי כך הבינה באה שם (אור יקר). פי' בינה כמ"ש בפרשת אחרי מות, כד אתי מלכא עילאה, פי' בינה, כמ"ש לעיל, כד עלמא דאתי עאל להיכלא דעלמא תתאה (מ"מ).
²⁶⁹⁰ אינו נראה לו שחלק הראוי עליו משפיעים עליו, אלא חושב שחלקו בחלק גבוה שוה בשוה, וזה אינו שהגורל מפריד חלק ה' לה' וחלק עזאזל לעזאזל (אור יקר).
²⁶⁹¹ "גחלים" הם גזרות העונות. "אתה חותה על ראשו" הקב"ה גוזר יסורין על ישראל, ונתן לו רשות למחוק עונותם על ידי יסורין כך וכך, והיינו ויסרתיך למשפט, ולזה הם גחלים עליו, כאומר הוי אור שבט אפי, שאחר שישראל נטהרים, כשקבלו עליהם את הדין, והם שמחים עם ה'. והמן זה סמא"ל, נגזר עליו ביטולו וכל גזרות קשות, וכך הוא המן בצערו כפרתן של ישראל, תקנו ישראל ושבו בתשובה ונתכפרו, נמצא כל מה שנשפע דין ויכולת, נח ויחולו על המן, גחלים על ראשו, אחר טהרת ישראל (אור יקר).

<p>מטרוניתא תבעת עלהא ועל בנהא ועל עמא מן מלכא:</p>	
<p>ואפילו בזמן שישראל בגלות ומתפללים תפלות בכל יום, היא עולה ביום זה לפני המלך העליון ומבקשת על בניה, ואז נגזרות כל אותן נקמות שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות עם אדום, ונגזר איך עתיד המקטרג הזה לעבור מן העולם, כמו שנאמר "בלע המות לנצח".</p>	
<p>וסימנך בזמן הגלות "כי נמכרנו אני וגו', כי אין הצר שוה בנזק המלך". מה זה בנזק המלך. כמו שנאמר "והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול". שהרי השם העליון לא מתקיים בקיומו, וזהו בנזק המלך.</p>	
<p>וסימנך בזמנא דגלותא (אסתר ז ד) כי נמכרנו אני (להשמיד) וגו' כי אין הצר שוה בנזק המלך מאי בנזק המלך כמה דאת אמר (יהושע ז ט) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול דהא שמא עלאה לא אתקיים בקיומיה²⁶⁹² ודא איהו בנזק המלך:</p>	<p>ואז, והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. אז אור הפנים וכל שמחה נמצאת, וישראל יוצאים לחרות ביום ההוא. ואז, מהיום ההוא והלאה, חרות ושמחה בגלוי לשלוט עליהם, ואז צריך לשמח עמהם. מכאן והלאה, כמו שנתנו לו חלק להפריד²⁶⁹³ מהם, כך גם נותנים לשאר העמים להפריד²⁶⁹⁴ מהם למטה.</p>
<p>וכדין והמן נבעת מלפני המלך והמלכה וכדין נהירו דאנפין (כד נהירו אנפין) וכל הידו אשתכח ווישראל נפקי לחירו בההוא יומא כדין מההוא יומא ולהלאה חירו וחודה באתגליא לשלטאה עליהו כדין בעי למחדי עמהון מכאן ולהלאה כמה דיהבו [ליה] (לון) חולקא לאתפרשא מנהון הכי נמי יהבין לשאר עמין לאתפרשא מנהון לתתא:</p>	<p>בא וראה, מה הוא סוד הקרבנות, להקריב שעיר כנגד שעיר ולא דבר אחר. ומדוע שעיר בראש חדש, וכאן גם כן שעיר. אלא, אם תאמר משום שהוא צד שלו, טוב. מדוע לא היה עז.</p>
<p>תא חזי ומה הוא (מההוא) רוא דקרנא לקרבא שעיר לקבל שעיר²⁶⁹⁵ ולא מלה אחר²⁶⁹⁶ ואמאי שעיר בראש חדש והכא נמי שעיר אלא אי תימא בגין דאיהו סטרא דיליה²⁶⁹⁷ יאות אמאי לא אהו²⁶⁹⁸ עז²⁶⁹⁹:</p>	<p>אלא דבר זה צריך, והוא נמצא לבעלי כשופים, שכל מעשיהם במה שלא מתחבר יהיה בנקבה. ועל זה שעיר, שלא התחבר בנקבה בכל הצדדים שלו. עז, כאשר התחבר בנקבה. ומשום שהוא מלך, נותנים לו משום הכבוד שלו, זה שלא התחבר בנקבה ולא נתן</p>

²⁶⁹² פי' שאלהים אלה הם ו"ק דז"א ששם אחוזים ישראל, ומי דאלהים הם נה"י דבינה שבתוך ז"א,
ואם יאבדו ישראל ח"ו, אזי אלה מאלהים נפגמת, ולא נשאר רק מי, וזהו ומה תעשה לשמך הגדול,
וכמ"ש בסבא דמשפטים (מ"מ).

²⁶⁹³

²⁶⁹⁴

²⁶⁹⁵ "לקבל שעיר" מוסגר בדפ"ק.

²⁶⁹⁶ ור"ל שהיה לנו להקריב פר או כשב (מ"מ).

²⁶⁹⁷ לקמן רסט ע"א (לש"ו). ע"י מלואים אות (ח).

²⁶⁹⁸ הוי (דפ"ו).

²⁶⁹⁹ עז הוא גדול ולא שעיר שהוא קטן (מ"מ).

²⁷⁰⁰ מוסגר בדפ"ק.

²⁷⁰¹ דאל אחר אסתרס ולא עביד פירין (רח"ו). ע"י לעיל קג ע"א.

<p>בנוקבא²⁷⁰² בסטרין דיליה כלהו²⁷⁰³ עז כד אתחברו בנוקבא ובגין דאיהו מלכא יהבין ליה בגין יקרא דיליה האי דלא אתחבר בנוקבא ולא יהיב חיליה לאחרא²⁷⁰⁴ ודא אשתמודע לאינון חרשין דמשתמשין בהני עובדי ובגיני כך שריין²⁷⁰⁵ על ההוא שער כל אינון הטאיהון:</p>	<p>כחו לאחר. וזה ידוע לאותם המכשפים שמשתמשים במעשים אלה. ולכן שורים על השעיר ההוא כל אותם החטאים.</p>
<p>ותא הזי אף על גב²⁷⁰⁶ דאיהו חולקא לההוא סטרא ואחרא רזא הכא כל הני סטרין אחרנין דלתתא וס"א דאקרון מצולות יסו כלהו מסאבין יתיר וכל מה דנחתין דרגין תתאין²⁷⁰⁷ הכי מסאבו דלהון יתיר ובגין כך בעז יתיר חולקיהון²⁷⁰⁸ בגין דשערא</p>	<p>ובא וראה, אף על גב שהוא חלק לצד האחר ההוא, סוד כאן. כל אלו צדדים אחרים שלמטה (שנקראים מצולות ים), כולם טמאים יותר. וכל מה שיורדים מדרגות תחתונות, כך הטומאה שלהם יותר. ולכן בעז, חלקם יותר, משום שהשערות</p>
<p>קפה/ב</p>	
<p>דיליה תליא יתיר מבעירא אחרא כמה דדינא דלהון תלי לתתא במסאבו אבל האי מלכו [חייבא²⁷¹⁰] אחרא מלכא דכלא בההוא סטרא ברור איהו יתיר מסאבו דיליה ולא מסאבו שלים²⁷¹¹ כהני תתאי ועל דא שער דשערא דיליה לא תליא ולא שעיע לא שעיע בגין דההוא מסאבו דיליה ולא תליא בגין [דלא] (ד)יתתקף ביה מסאבו כהני תתאי ועל דא ודאי שער ולא אחרא:</p>	<p>שלו תלויות יותר מבהמה אחרת, כמו שדין שלהם תלוי למטה בטומאה. אבל מלכות הרשעה הזו האחרת, מלך של הכל בצד ההוא, הטמאה שלו היא יותר מבורר²⁷⁰⁹, ולא טמאה שלמה כאלה התחתונים. ועל זה שער, שהשער שלו לא תלוי ולא חלק. לא חלק, מפני הטומאה ההיא שלו. ולא תלוי, כדי שלא תתחזק בו טומאה כאלה התחתונים, ועל זה ודאי שער, ולא אחר.</p>
<p>כפור אמאי אקרי כפור אלא בגין דנקי כל מסאבו²⁷¹² ואעבר ליה מקמיה בההוא יומא ועל דא יום כפור יומא דנקיותא והכי קרינא ליה כתיב (ויקרא טז ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם כי היום הזה מבעי ליה מאי כי ביום הזה אלא בגין דאתדכי</p>	<p>כיפור, מדוע נקרא כפור. אלא מפני שמנקה כל טומאה ומעביר אותה מלפניו ביום ההוא. ועל זה יום כפור יום של נקיין, וכך קוראים לו, שנאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם". היה צריך לכתוב "כי היום הזה". מהו "כי ביום הזה". אלא משום שמטהר מקדש למעלה ומתנקה (ומאיר), נאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם". יכפר וינקה בתחילה ביום הזה, כדי שיטהר, ולבסוף עליכם.</p>

²⁷⁰² עם נוק' (מ"מ).

²⁷⁰³ דהיינו כל הסט"א רוצים בסטרין דיליה (מ"מ).

²⁷⁰⁴ הוא טעם אחר שהטעם הא' הוא שהשעיר עדיין לא עביד פירין, ואל אחר לא עביד פירין.

והטעם הב' הוא, כיון דאיהו מלכא, יהבין ליה האי דלא יהיב חיליה לאחרא (מ"מ).

²⁷⁰⁵ שדיין (דפ"ו).

²⁷⁰⁶ פי' הוא טעם ג', כי עז שערא דיליה תלייא ולא שעיע שהם דינים קשים אבל השעיר שערא

דיליה לא תלייא ולא שעיע, ולכך יהבין ליה האי שער, שאין בו טומאה כל כך (מ"מ)

²⁷⁰⁷ דהקליפה עליונה הוא אינו טמא ומזוהם כ"כ, והיא גדולה יותר במעלה מהתחתונה (דע"ה ח"ב

קכה ע"ב)

²⁷⁰⁸ עי' לעיל קלט ע"א (לש"ו).

²⁷⁰⁹

²⁷¹⁰ חייבתא (דפ"ו).

²⁷¹¹ הקליפה עליונה הוא אינו טמא ומזוהם כ"כ, והיא גדולה יותר במעלה מהתחתונה (דע"ה ח"ב

קכה ע"ב).

²⁷¹² לשון "וכפרתם את הבית", לשון נקיות, היינו טומאות ישראל ועונותיהם, מתכפר כל עון ועון

כפי שיעורו, מי שהוא מתכפר מיד, מי שהוא מתכפר ביסורין, מי שהוא מתכפר במיתה (אור יקר).

353

<p>מקדשא²⁷¹³ לעילא ואתנקי ונ"א ואתנהירו כתוב כי ביום הזה יכפר עליכם יכפר וינקי בקדמיתא²⁷¹⁴ ביום הזה בגין דיתדכי ולבתר עליכם²⁷¹⁵:</p>	
<p>תו יכפר ביום הזה וינקי ליה בקדמיתא ווכל (ועל) דא עליכם בגיניכון אצטריך לנקאה ליה ולדכאה ליה בקדמיתא יכפר מאן [יכפר] ויכפר אלא דא הוא עלמא עלאה דנהיר ונקי לכלא [יכפר] על דאיהו עלאה דנהיר ונקי לכלא (ס"א אלא הוא דא עלמא עלאה דנקי ונקי לכלא) ועל דא בלהו סטרינ בישין (אתעברו) דאקרוון מצולות ים²⁷¹⁶ ואתעברו וכמה דאינון מצולות [ים] תליין הכי נמי תלייא שערא²⁷¹⁷ דיליה וכל ההוא סטרא דלהו²⁷¹⁸ ושערא דההוא סטרא לא שעיע:</p>	<p>עוד, יכפר ביום הזה, וינקה לו בתחלה. וכל זה עליכם, בסבתכם צריך לנקות אותה, ולטהר אותה תחלה. "יכפר", מי יכפר. אלא זהו עולם העליון שמאיר ומנקה לכולם. ועל זה כל צדדים הרעים, שנקראים מצולות ים, עוברים. וכמו שאותן מצולות ים תלויות, כך גם תלויות שערות שלו, כל אותה הצד שלו, ושער של הצד ההוא לא חלק.</p>
<p>כגוונא דא כתיב (ויקרא טז טז) וכפר על הקדש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל הטאתם וכל הטאתם מבעי ליה אלא להנאה להון מכאן ולהלאה לכל הטאתם דלא יכיל מקטרגא לשלטאה עלייהו ועל דא²⁷¹⁹ ביומא דכפור דאיהו קנוחא דכל חובין ונקיו דלהון ובעאן [בעון] ישראל לנקאה גרמייהו ולמהך יחפיו [למהך מקרסי] רגלין כמלאכי עלאין חמש ענויין בגין לאסתיעא מחמש סטרינ עלאין²⁷²⁰ דיומא דכפורי אפיק לון ואינון תרעין דיליה:</p>	<p>כמו זה, נאמר "וכפר על הקודש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטואתם". היה צריך לכתוב "וכל חטאתם". אלא להנאה שלהם. מכאן והלאה לכל חטואתם, שלא יכול המקטרג לשלוט עליהם, ועל זה, ביום כפור, שהוא העברת כל החובות ונקוי שלהם. צריכים ישראל לנקות עצמם וללכת יחפי רגלים כמלאכי עליון. חמשה ענויים כדי להעזר בחמשה צדדים עליונים שיום הכפורים מוציא אותם, והם שערים שלו.</p>
<p>ואי שתיה קא חשיב דאיהו מסטרא דיצחק הא שית²⁷²¹ ואף על גב דבכלל אכילה איהו</p>	<p>ואם מחשיב שתיה, שהיא מצד של יצחק, הרי ששה. ואף על גב שבכלל אכילה היא, ואז</p>

²⁷¹³ היינו המלכות, והכוונה שהספירות בעצמם הם נפגמות בעונות התחתונים, והאי סבא סבירא ליה דכולא תליא במלכות, כדפי' לעיל, שכפי שהיא נתקנת מלמטה, כך משפיע לה הבינה מלמעלה, והיינו שהפגם בה ובספירותיה, ולכך התיקון האמיתי בה, שירד האור העליון וילבן השחרות, ויאיר החושך, ויטהר הפגם, והיינו ביום הזה יכפר ודאי שהיום בעצמו נטהר מפגם ראשונה (אור יקר).
²⁷¹⁴ פי', תחלה אנו מתקנים מדת המלכות שנקרא יום הזה, ואח"כ ישראל, ולפיכך שני מלת עליכם, ר"ל למה צריכים המלכות כפרה בגיניכון (מ"מ).
²⁷¹⁵ שתחלה יושפע הטהרה ונקיון הפגם למעלה, ואחר כך ירד למטה ויטהר את ישראל, בסוד נשמתם רוחם ונפשם וגופם, והטהרה ירד מלמעלה למטה, ופירש עוד עליכם, בשבילכם, משום דקרא יתירא הוא וכו' (אור יקר).
²⁷¹⁶ פי' שהם מסיגי הגבורות שבמלכות (מ"מ).
²⁷¹⁷ (ס"א דיליה דהוא סטרא וכו') נוסף בדפ"ו.
²⁷¹⁸ דלהון (דפ"ו).
²⁷¹⁹ "ועל דא" מוסגר בדפ"ק.
²⁷²⁰ פי' ה' גבורות באימא שבאים למלכות ביה"כ (מ"מ).
²⁷²¹ פי' נגד ו"ק דאימא (מ"מ). יכוין לכל א' מה' עינוין למדתו העליונה, שעל ידי התעוררות הה' עינויים אלה פה עמנו היום, מתעוררת התשועה לישראל לכפר עליהם מה' מדות עליונות, אשר בהם התפשטות, אם לבינה אם הבנים, דבה חירו דכולא, והיא מוציאתם אל הגלוי למטה, ומעשה ידינו כוננה עלינו. וע"י עינוי האכילה ושתייה, מתעוררים חסד לאברהם ופחד יצחק, וע"כ שתיה בכלל אכילה, כי שתיה מסטרא דיצחק, וצריך לכלול אותו בימין לעולם, כי זהו סוד העקידה, אברהם הוא איש החסד, ויצחק ה"ס הגבורה, אש ממים. וכדי להמתיק אותו שלא יחריב העולם, בא ענין

<p>וכדין אינזן שית וענויא בתראה תשמיש המטה איהו ובדרגא שתיתאה שכיה²⁷²² ולקבליה אנן עבדין ענויא דא²⁷²³:</p>	<p>הם ששה, ועינוי אחרון, תשמיש המטה הוא, ובדרגה ששית נמצא, וכנגדה אנו עושים עינוי זה.</p>
<p>כתיב (במדבר כט ז) ובעשור לחדש השביעי הזה וכתוב (ויקרא כג כז) אך בעשור לחדש בעשור בעשירי מבעי ליה מאי בעשור אלא בגין דהשתא ביומא דא כל דרגין עלאין²⁷²⁴ אתיין אלין על אלין למשרי על סיהרא ולאנהרא לה וכלהו ברזא דעשר עד דסלקא למאה וכד קיימא ברזא דמאה כדין כלא חד ואקרי יום הכפורים ועל דא בעשור²⁷²⁵ כמה דאת אמר זכור שמור²⁷²⁶ ודכלהו²⁷²⁷ אתיין בגין לעשרא ולאנהרא ברזא דעשר:</p>	<p>נאמר "ובעשור לחדש השביעי הזה", ונאמר "אך בעשור לחדש". בעשור, היה צריך לכתוב "בעשירי". מה זה בעשור. אלא משום שעתה ביום זה, כל מדרגות עליונות באות אלו על אלו, לשרות על הלבנה ולהאיר אותה, וכולן בסוד של עשר, עד שעולה למאה. וכאשר עומדת בסוד של מאה, אז הכל אחד, ונקרא יום הכפורים. ולכן "בעשור", כמו שאתה אומר זכור, שמור, שכלם באים כדי לעשר ולהאיר בסוד של עשר.</p>
<p>אהדר האי סבא רישיה לקבליה דרבי שמעון ואמר ליה רבי²⁷²⁸ שמעון²⁷²⁹ הא ידענא דוואאלתא תבעי בהאי בעשור לחדש השביעי ואמר ליה רבי שמעון ודא²⁷³⁰ בעשירי יאות²⁷³¹ הוא והכי הוא²⁷³² [אבל בעשור] אמאי סליק למאה והא מקרא לא אתהזי אלא דסליק לשבעין משמע דכתיב (ויקרא כג כז) בעשור לחדש השביעי וכד מעשרי לשביעאה עשר זמנין²⁷³³ הא ודאי</p>	<p>החזיר הזקן הזה ראשו כנגד רבי שמעון, ואמר לו, הרי ידעתי ששאלה תקשה, ב"עשור לחדש השביעי" הזה. אמר לו רבי שמעון, ודאי, בעשירי ראוי הוא וכן הוא, אבל בעשור מדוע עולה למאה. והרי מהפסוק לא נראה, אלא שעולה לשבעים, ממשמע שנאמר "בעשור לחדש השביעי". וכאשר מעשרים לשביעי עשר פעמים, הרי ודאי עולה לשבעים. אמר לו, על זה החזרתי ראשי כלפיך, שהרי ידעתי שחכם אתה.</p>

העקידה, כדי שיהיה לעולם נכנע ונקשר אל החסד, ולכן אמרו שתיה בכלל אכילה, והם א'. והרחיצה ליעקב. והסיכה לנצח, ונעילת הסנדר להוד, ותשמיש המטה לצדיק יסוד עולם. והדברים אלו מבוארים בזהר תצוה ה' עינויין בגין וכו' וענוייתא בתריתא תשמיש המטה איהו ובדרגא שתיתאה שכיה (מ"מ).

²⁷²² פי' ביסוד שמאימא אנו מושכים ליסוד דז"א כמ"ש בפרשת משפטים בסוד עונ' טמירא (מ"מ).
²⁷²³ ובכל עינוי מאלו הה' יכוין לתקן את אשר עיוותו וכו', ואף גם זאת בתתו אל לבו מעשה ידי אדם אשר בעפר יסודו, כי ידמה לעליון. כי הנה, ה' דברים אלו, אכילה ושתיה ורחיצה וכו', הם למעלה בשאר ימות השנה הארות עליונים, שמקבלת שכינת עוזינו במספר שמות קדושים, אשר עולה מספר השמות ההם כמספר כל א' מאלו הה' אכיל' וכו'. אך ביום הזה, ותעליה אמה ונאדרת בתאומת' יחד אימא ובתה ותעני' אימא, ואינה מקבלת ה' דברים אלו ממנה. וכנגדה אנו אסורים ג"כ בה' דברים גשמיים אלו למטה, ואולם היא מקבלת ביוה"כ הארותי' גבורות פחדה מאימא לפני מ"ה א' גבור' גשמיים פנימיים שממדת חסד אימא עד הודה, בקול ה' תפלות שאנו מתפללים היום, בערבית גבורת חסד דאימא, ובשחרית גבורת גבורתה ובמוסף גבורה שבת"ת ובמנחה גבורה שבנצח, ובנעילה גבורה שבהוד (מ"מ).

²⁷²⁴ פי' י"ס דאימא משפיעים למלכות, וז"ש כדין כולא חד ואיקרי יוה"כ (מ"מ).

²⁷²⁵ ר"ל מספר עשירות (מ"מ).

²⁷²⁶ שהוא מקור (רח"ו).

²⁷²⁷ דכלה (דפ"ו).

²⁷²⁸ לרבי (מ"מ).

²⁷²⁹ רבי שמעון מוסגר בדפ"ק.

²⁷³⁰ דא (נוסף בדפ"ו), דאי (נוסף במ"מ).

²⁷³¹ ור"ל אלו כתיב בעשירי יאות דקרא כפשטיה, אבל כיון דכתיב בעשור, דרשינן מספר עשירות שהם מאה (מ"מ).

²⁷³² בעשור יאות הוא אי הכי הוא (דפ"ק).

²⁷³³ דהיינו עשר פעמים ז' הם ע' ואמאי הם מאה (מ"מ).

<p>סליק לשבעין אמר ליה על דא אהדרנא רישא לגנב דהא ידענא דחכימא אנת:</p>	
<p>תא חזי תרין רוזין הכא²⁷³⁴ חד דהא סיהרא חדש השביעי אקרי ובגין כך אקרי חדש השביעי עשור ובגין דקא מנהרין לה עשר זמנין הא מאה ותו האי מלה דקאמרת ודאי לשבעין סליקאן בהאי יומא ובדרגא דשבעין²⁷³⁵ איהו ובדרגא דמאה איהו לדרגא דמאה לאשלמא ולאנהרא²⁷³⁶ ובהאי (ב)דרגא דשבעין דהא ביומא דא נטיל לכל עמא דישראל למידן וכלהו קיימין בנשמתא יתיר מגופא דהא ביומא דא ענויא דנפשא איהו ולא מגופא כמה דאת אמר ועניתם את נפשותיכם כי כל הנפש אשר לא תעונה (&) והאי יומא נטיל לכל נפשאן והווי ברשותיה ואי לא קיימא ברוא [נ"א ברשותא] דשבעין לית [רשו לה לנפשאן לקיימא תמן] אליה רשו בנפשאן (רשו לנפשאן) דקיימא דנפשאן ברוא</p>	<p>בא וראה, שני סודות כאן. אחד, שהרי הלבנה נקראת חדש השביעי, ולכן נקרא חודש השביעי "עשור", מפני שכשמאירים לה עשר פעמים, הרי מאה. ועוד, דבר זה שאמרת, ודאי לשבעים עולה ביום זה, ובמדרגה של שבעים היא, ובמדרגה של מאה היא, למדרגה של מאה להשלים ולהאיר. ובדרגה זו של שבעים, שהרי ביום זה נוטל לכל עם ישראל לדון, וכולם עומדים בנשמה יותר מהגוף, שהרי ביום זה, עינוי של הנפש הוא, ולא מגוף, כמו שנאמר "ועיניתם את נפשותיכם". "כי כל הנפש אשר לא תעונה". ויום זה לוקח לכל הנפשות ונמצאות ברשותו. ואם לא עומדת בסוד (ברשות) של שבעים, אין לה רשות בנפשות לעמוד שם, שעמידת הנפשות בסוד</p>
<p>קפ/א</p>	
<p>דשבעין כמה דאת אמר (תהלים צ י) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו':</p>	<p>של שבעים, כמו שנאמר "ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'".</p>
<p>ואי תימא²⁷³⁷ (ל)נפשאן דרביי דלא אשלימו לשבעין שנין לא שלמא בהו²⁷³⁸ ודאי שלמא בהו²⁷³⁹ אבל לא בשלימו כמאן דוכי יומין סגיאין לפקודי אורייתא²⁷⁴⁰ ועם כל (ועל) דא בכלהו שבעין שנין אזלא²⁷⁴¹ ועל דא תנינן אחד המרבה ואחד הממעיט מאן אחד</p>	<p>ואם תאמר, נפשות הילדים, שלא השלימו לשבעים שנה, לא שולטת בהם, ודאי ששולטת בהם, אבל לא בשלמות, כמי שזכה לימים הרבה למצוות התורה, ועם כל זה, בכל שבעים שנה היא הולכת. ועל זה למדנו, אחד המרבה ואחד הממעיט. מה זה אחד. זה יחוד של שבעים שנה, מי שמרבה ומי שממעיט.</p>

²⁷³⁴ פי' הכל אמת, אנו דורשים עשור מספר עשירות, דהיינו מאה. ועוד אנו עושים עשר פעמים ז', שהם ע', והיא בינ' שנק' ע' (מ"מ).

²⁷³⁵ בינה (רח"ו). וביאור הענין היטב, שדורשים עשור לשון מקור, שהם מאה שמשפיעים בה י"ס דאימא. ודורשים ג"כ ע', לרמוז שעלתה המלכות וקיבלה ו"ק דז"א, ואח"כ עלתה עד הבינה שנק' ע'. ולפי זה סדר העליה הוא, ע' תחלה לרמוז שאחזה בז"א שהוא ו"ק, ועלתה עד הבינה, וז"ס ע'. ואח"כ סוד עשור, שהיא מאה לרמוז שמקבלת מ"ס דבינה (מ"מ).

²⁷³⁶ "ובדרגא דשבעין איהו ובדרגא דמאה איהו לדרגא דמאה לאשלמא ולאנהרא" מוסגר בדפ"ק.

²⁷³⁷ לדידך דאמרת שהיא כוללת הנפשות, מטעם היותם בסוד השבעים והזקנה, אם כן הבחורים לא תכלול, שאינם בעלי שבעים, וא"א להם להכלל בבחינת השבעים כתות [כחות] (אור יקר).

²⁷³⁸ פי', כיון שאנו אומרים שהיא בדרגא דע' שרומז לבינה, א"כ התינוקות שהם פחות מע', אינה שולטת בהם. ותירץ, שכל הנשמות מתחלת לידתם עד סוף ע' הם ברשותה, לפי שכל הו"ק עד הבינה שנק' ע', מקבלת מהם הארה ונותנת לישראל (מ"מ).

²⁷³⁹ והיו לעולם המדרגות בה שבעים, והולכת וקולטת מבין עשרה במדרגה האחת, ומבין עשרים במדרגה השנית, ומבין שלשים בשלשה מדרגות, וכן יוסיפו וילכו עד שבעים, שאז היא קולטת בן שבעים בשלימות בכל שבע מדרגות (אור יקר).

²⁷⁴⁰ שנשלם בכל השבע מדרגות, אמנם לעולם המלכות בעלת שבעים, וכוללת כל בחינת השבעים אפילו צעיר לימים (אור יקר).

²⁷⁴¹ המלכות, אפילו על בן עשר או על בן עשרים, וכיוצא, שהיא לא תחסר משבעים, אמנם אין האדם משלים עד שתמלא הע' (אור יקר).

<p>[דא יחודא] (ביחודא) דשבעין שנין מאן דאסני ומאן דאמעטי:</p>	
<p>ועל דא ביומא דכפורי אעבר בכלהו ושבעין ואשתלים האי דרגא בכלהו (שבעין) וכל נשמתין סלקין קמיה ודאין להון בדינא וקודשא בריך הוא חיים עליהו דישראל ביומא דא מאן דלא אעבר טינא מרוחיה לכפרא עליה ביומא דא²⁷⁴² כד סליק צלותיה בהאי יומא טבע בההוא אתר דאקרי רפש וטיט ואיהו מצולות ים²⁷⁴³ ולא סליק לאתעטרא ברישא דמלכא:</p>	<p>ועל זה ביום הכפורים עוברת בכל השבעים, ונשלמת דרגה זו בכלום, וכל הנשמות עולות לפניו, ודן את כולן בדין, והקדוש ברוך הוא מרחם על ישראל ביום זה. מי שלא העביר טנוף מרוחו לכפר עליו, ביום זה, כאשר עולה תפלתו ביום זה, טובע במקום ההוא שנקרא רפש וטיט, והוא מצולות ים, ולא עולה להתעטר בראש המלך.</p>
<p>ביומא דא לא אצטריך בר נש²⁷⁴⁴ לפרשא חטאוי²⁷⁴⁵ קמי אחרא בגין דכמה אינון דנטלי ההיא מלה וסלקי לה לעילא ואית סהדין בההיא מלה ומה (מיכה ז ה) משוכבת חיקך שמור פתחי פוך כל שכן אינון דאזלי ועייני (לון) לקטרגא ולון וסהדי עליה וכל שכן דחציפו איהו לקמי [מלכא] כלא וחלול שמא דקודשא בריך הוא ועל דא כתיב (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך מכאן ולהלאה רזא בגוון²⁷⁴⁶ [אחרא]:</p>	<p>ביום זה, לא צריך בן אדם לפרש חטאיו בפני אחר, משום שכמה הם שלוקחים הדיבור ההוא ומעלים אותו למעלה, ויש עדים בדבור ההוא. ומה "משוכבת חיקך שמור פתחי פוך", כל שכן אלו שהולכים ומעינייים לקטרג עליהם ומעידים עליהם, וכל שכן שעזות הוא לפני מלך הכל, וחלול שמו של הקדוש ברוך הוא. ועל זה נאמר "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך". מכאן והלאה סוד באופן אחר.</p>
<p>פתח ואמר (שמות יב ב) החדש הזה לכם ראש חדשים וגו'. וכי וכלהו זמנין וחדשין לאו אינון דקודשא בריך הוא אלא חדשיכם לא כתיב²⁷⁴⁷ אלא החדש הזה לכם דילי איהו אבל אנא מסרית ליה לכון דלכון איהו באתגליא²⁷⁴⁸ אבל שביעאה דילי²⁷⁴⁹ איהו ועל דא איהו בכסה ולא באתגליא ירחא דלכון איהו ובסדורא כסדרא דאתון אביב דאיהו ואב"ג²⁷⁵⁰ י"ב ואיהו רזא דג' ²⁷⁵¹ (ואיהו אב"ג</p>	<p>פתח ואמר, "החודש הזה לכם ראש חדשים וגו'". וכי כל הזמנים והחדשים אינם של הקדוש ברוך הוא. אלא "חדשיכם" לא נאמר אלא "החדש הזה לכם", שלי הוא, אבל אני מסרתי אותו לכם, שלכם הוא בנגלה, אבל שביעי שלי הוא, ועל זה הוא "בכסה" ולא בגלוי. חדש שלכם הוא בסדור כסדר אותיות אביב, שהוא א' ב' ג'. י"ב הוא סוד אות ג'. אבל החודש השביעי, שלי הוא מסוף האותיות. למה אתם ממטה למעלה, ואני ממעלה למטה.</p>

²⁷⁴² "ביומא דא" מוסגר בדפ"ק.

²⁷⁴³ שלח קסג ע"ב (הערת הזהר).

²⁷⁴⁴ ויקרא רלא ע"א (הערת הזהר).

²⁷⁴⁵ בפרשת תצוה דף קפו נראה שאסור להתודות בר"ה, ובפ' פנחס דף רלא אמר דבעי לפרשא חטאוי, והנה הכא שאוסר הוא בקול רם, ומקום המתיר הוא בלחש בעת תקיעת שופר, וקשה דהכא ביוה"כ מדבר. ונראה שהרב ז"ל מפרש מ"ש ביומא דא וכו' קאי אדסמיק ליה, פתח ואמר עד שביעאה דילי איהו, וע"ד איהו בכסה ולא באתגליא. ונודע שר"ה עליה כתיב בכסה ליום חגנו, והכריחו לזה ממ"ש נטלי ההוא מלה ועייני לקטרגא, ואי ביוה"כ אין לשטן שליטה. ועוד אי ביוה"כ איירי, אתי דלא כמאן, דאפילו לרע"ק אין צריך לפרט, ואם רצה לפרט הרשות בידו אפילו בקול רם, והכא אוסר. אלא ודאי בר"ה איירי. ותירוץ הרב דהכא מיירי בקול רם דייק מלשון הזהר ממ"ש דחציפא איהו קמי כולא משמע בקול רם (מ"מ).

²⁷⁴⁶ "מכאן ולהלאה רזא בגוון" מוסגר בדפ"ק.

²⁷⁴⁷ "אלא חדשיכם לא כתיב" מוסגר בדפ"ק.

²⁷⁴⁸ מלכות (מ"מ).

²⁷⁴⁹ בינה (מ"מ).

²⁷⁵⁰ פי' כיון ד"ב דאביב הם ג' א"כ ג' עם א"ב דאביב הם אב"ג (מ"מ).

²⁷⁵¹ י"ב בחשבון קטן ג' (רח"ו)

<p>כסדרא דאתון) אבל ירחא שביעאה דילי איהו מסופא דאתון²⁷⁵² מאי טעמא אתון מתתא לעילא²⁷⁵³ ואנא מעילא לתתא:</p>	
<p>האי דילי ברישא דירחא אנא איהו [באתכסייא] (באתפיסא) בעשרה דירחא אנא איהו בגין דאנא בחמש קדמאי²⁷⁵⁴ ובחמש אחרנין ובחמש תליתאי בקדמיתא דירחא אנא איהו בגין חמשה יומין בעשרה דירחא אנא איהו בגין חמש יומין אחרנין בחמשה עשר דירחא אנא [בגין חמש תליתאי] (איהו):</p>	<p>זה שלי. בראש החדש אני הוא בכסוי, ובעשרה לחדש אני הוא, משום שאני בחמש ראשונות, ובחמש אחרונות, ובחמש שלישיות. בתחלת החדש, אני הוא, משום חמשה ימים. בעשרה לחדש, אני הוא, משום חמשה ימים אחרים. בחמשה עשר לחדש, אני הוא, משום חמש שלישיים.</p>
<p>מאי טעמא כולי האי בגין דכל ירחא דא מעלמא עלאה איהו ועלמא עלאה ברזא דחמש איהו בכל זמנא וזמנא ובגיני כך ירחא דא איהו בכסה ולא באתגליא בגין דעלמא עלאה בכסה איהו וכל מלוי באתכסייא וירחא דא דקודשא בריך הוא איהו (הוי) בלחודוי כיון דמטא יומא דחמיסר כדין [גלייא] כלא איהו מטא²⁷⁵⁵ בחדתותא דסיהרא וסיהרא אשתלימת ואתנהירת מאימא עלאה וקימא לאנהרא לתתאי מגו נהורא דלעילא ועל דא אקרי ראשון כמה דאת אמר (ויקרא כג מ) ולקחתם לכם ביום הראשון עד השתא קיימי כלהו יומין ברזא עלאה מכאן ונחתין] (נחתא) לרזא תתאה:</p>	<p>למה כל זה. משום שכל חדש זה, הוא מעולם העליון, ועולם העליון בסוד חמש הוא, בכל זמן זמן, ולכן חדש זה הוא בכסוי ולא בגלוי, משום שעולם העליון בכסוי הוא, וכל דבריו בהסתור. וחדש זה הוא של הקדוש ברוך הוא לבדו. כיון שמגיע יום ה"ט לחדש, אז מתגלה. הכל הוא מגיע בהתחדשות הלבנה, ונשלמת הלבנה ומאירה מאמא העליונה, ועומדת להאיר לתחתונים מתוך האור העליון, ועל זה נקרא ראשון, כמו שנאמר "ולקחתם לכם ביום הראשון". עד עכשיו עומדים כל הימים בסוד עליון, מכאן יורדים לסוד תחתון.</p>
<p>תא חזי (אי) מיומא עלאה הווי אלין יומין קדמאין רזא דעלמא עלאה מאן דאין דינא דעלמא דהא דינא לא אשתכח בהאי עלמא אלא מדינא תתאה [רזא] ודראו [רזא] (ישעיה נד ה) [ד]אלהי כל הארץ יקרא²⁷⁵⁶ דאי תימא</p>	<p>בא וראה, מיום העליון היו ימים אלו הראשונים, סוד של העולם העליון, מי דן דין של העולם, שהרי דין לא נמצא בזה העולם אלא מדין התחתון. סוד של "אלהי כל הארץ יקרא". שאם תאמר דין העולם דן למעלה, אם כן, לא היה נקרא עולם החרות, עולם שהוא</p>

²⁷⁵² תשרי (נוסף במ"מ).

²⁷⁵³ פי' שישראל הם במלכות שהוא ניסן שרמוז באב"ג והם עולים ממטה למעלה מא' לב' מב' לג' וכו' אבל בינה היא בסוד תשרי שהם מעילא לתתא (מ"מ).

²⁷⁵⁴ יובן במ"ש האריז"ל כי בר"ה ננסרים הדינים שהם הגבורות הראשונות שבז"א למלכות, וביורה"כ מקבלת הג' אחרים מאימא, ובט"ו לחדש מקבלת תשלום ה' חסדים דאימא, לפי שנכנסו בד' ימים שבין יוה"כ לסוכות ד' חסדים של הוד ונצח ות"ת וגבורה, וחסד דחסד הגדול שבהם נכנס בט"ו לחדש, ולכך הוא יו"ט, ונכנסים ג"כ של ז"א, ומתחילים להיכנס מיום א' שהוא יו"ט ה' חסדים דז"א ע"י הלולב, וע"י ההקפות נכנסים המקיפים דז"א, ושל אימא נכנסים בהמקיפים ע"י הסוכה עכ"ל, נמצא שבר"ה נכנסים הה' גבורות הראשונות שהיו בז"א למלכות, וביורה"כ מקבלת ה' גבורות דאימא, ובט"ו לחדש נכנסים ה' חסדים, ונשלמים ומתחילים ג"כ דז"א, ולכן אמר כאן בחמש קדמאי ובה' אחרנין ובה' תליתאי, ומפרש בקדמיתא וכו' הם הג' הראשונות ומ"ש בעשרה דירחא וכו', הם ה"ג דאימא ביורה"כ, ומ"ש בט"ו דירחא וכו' הם ה' חסדים דאימא וחמש חסדים דז"א (מ"מ).

²⁷⁵⁵ נמחק בדפ"ו.

²⁷⁵⁶ מתנהגים כל העולמות ב"ע על ידה, ע"י יחודה בז"א, שהוא היחוד דהו"ה אדנ"י ונכלל בה עי"ז כל האצילות כולו ביחוד אור א"ס שבו, ונעשית עי"ז אדון כל הארץ, ואלהי כל הארץ יקרא (וכמ"ש בפרשת בראשית נ ע"ב ופ' וירא צט ע"ב בסתרי תורה שם וכן שם ק' ע"ב ע"ש, ופ' משפטים קו ע"א ופ' תרומה קעא ע"ב ופ' תצוה קפו ע"א) (הקדו"ש מה ע"א), אותו הגילוי גופה הוא אשר המציא את כל העולמות ב"ע, בכל מציאותם בכלל ובפרט, ומשגיח בהם ומנהיג אותם תמיד בכל

<p>דינא דעלמא דאין לעילא אי הכי לא אתקרי עלמא דחירו עלמא דנהירו דכל עלמין עלמא דכל חיין עלמא דכל חירו ואי תימא מדינא דיצחק אי איהו אתער דינא לגבי האי עלמא לא יכלין כל עלמא למסבל ודההוא (וההוא) אשא תקיפא עלאה לא אית מאן דסביל ליה אלא אשא דלתתא ודאיהו (דאית) אשא דסביל אשא:</p>	<p>אור של כל העולמות, עולם של כל החיים, עולם של כל החרות. ואם תאמר, מדין של יצחק, אם הוא מעורר דין לגבי העולם הזה, לא יכולים כל העולם לסבול, שהאש העליון התקיף ההוא, אין מי שסובל אותו, אלא אש שלמטה, שהוא אש שסובל אש.</p>
<p>אלא כמה דעלמא דא עלמא תתאה דכלהו עלמין הכי נמי כל דינוי מעלמא תתאה דאלהים שופט ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא ובגין דאיהו דרגא שביעאה לא גזיר גזרה על בר נש אלא מעשרין שנין ולעילא:</p>	<p>אלא, כמו שהעולם הזה עולם התחתון של כל העולמות, כך גם כל דינוי מעולם התחתון, של אלהים שופט. וזה נקרא דין עליון על העולם הזה, ומשום שהוא דרגה שביעית, לא גוזרים גזרה על בן אדם אלא מעשרים שנה ולמעלה.</p>
<p>אשגח האי סבא ברבי שמעון וחמא ליה דזלגין עינוי דמעין אמר רבי שמעון אי [הכי הוא] והוא (הכי) שביעאה אמאי</p>	<p>הסתכל הזקן הזה ברבי שמעון, וראה אותו שזולגות עינוי דמעות. אמר רבי שמעון, אם כך היא שביעית, מדוע</p>
<p>קפ"ב</p>	
<p>מעשרין שנין ולעילא²⁷⁵⁷ אמר ליה זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין:</p>	<p>מעשרים שנה ומעלה. אמר לו, אשרי מי שמדבר על אזנים שומעות.</p>
<p>תא הזי בי דינא דלתתא בארעא²⁷⁵⁸ לא גזרין דינא על בר נש עד תליסר שנין מאי טעמא²⁷⁵⁹ בגין דשבקיין²⁷⁶⁰ שבע שנין לשביעאה אלהי כל הארץ יקרא²⁷⁶¹ ולית רשו לבר נש²⁷⁶² באינון שבע ואינון שבע לא שראן אלא על תליסר דלתתא בארעא²⁷⁶³ דאינון כורסייא לגביה²⁷⁶⁴ ובגין כך כל גזרין וכל דינן</p>	<p>בא וראה, בית דין שלמטה בארץ לא גוזרים דין על בן אדם עד שלש עשרה שנה. למה, משום שעוזבים שבע שנים לשביעית, יקרא אלהי כל הארץ. ואין רשות לאדם באלו השבע. ואלו השבע לא נמצאות אלא על שלש עשרה שלמטה בארץ, שאלו כסא לגביו, ולכן כל גזרות וכל הדינים שלמטה, מאלו השבע שנים שלמטה, הם כללות של עשרים שנה.</p>

עניניהם מעולם ועד עולם, ולכן נקרא הוא ית"ש ע"י גילויו בהמלכות הכללי דאצילות בשם אדני,
שהוא אדון כל הארץ, וכן בשם אלהי כל הארץ (הקדו"ש נ ע"ג), כל גילויה של השכינה הוא בהעולמות
בי"ע (דע"ה ח"ב קנה ע"ב).

²⁷⁵⁷ שהם ז' על י"ג שגוזרים ב"ד תחתון (אור יקר).

²⁷⁵⁸ סנהדרין (אור יקר).

²⁷⁵⁹ לא ידונו בבית דין העליון אלא מעשרים ומעלה, שאז השכל משתלם באדם (אור יקר).
²⁷⁶⁰ אינם דנים ממש, כמו שהיא עולה על התחתונים שבעה מדרגות, שהם שבעה שנים על י"ג,
דהיינו עשרים, ועל זה היה הכוונה כשאמר "ובגין דאיהו דרגא שביעאה" על מדרגה אשר בין בית
דין תחתון לבית דין עליון (אור יקר).

²⁷⁶¹ עי' קפו ע"א והערה שלנו שם בשם הלש"ו.

²⁷⁶² כלומר אי אפשר לדון בפחות משלש עשרה, שירדו התחתונים למטה, ויפרידו בין בית דין עליון
לבית דין תחתון כדמסיק (אור יקר).

²⁷⁶³ מוסגר בדפ"ק. כאשר נבאר ולכך לא יפחתו מ"ג ולהוסיף שידונו מ"ד ומט"ו וכיוצא, נמצא
שהם מתקרביין אליה וגורעין מדרגותיה משבע, וזה אי אפשר (אור יקר). כדי שיסתלקו בית דין
מדרגה אחת או שנים, וידונו מחמשה עשרה וששה עשר וכיוצא, לכך דינם מ"ג ומעלה, וטעם גוף
המספר עשרים ולא היו שנים ועשרים ויהיו שבע על ט"ו ועתה אינם גורעים מספר הז', היה משום
"דאינון שבע" שהם מדרגות השכינה בעצמה כדפי' שאי אפשר להוסיף או לגרוע (אור יקר).

²⁷⁶⁴ היינו סוד הים העומד על שנים עשר בקר, ג' פונים וכו', הם י"ב, ורקיע שעל ראשי החיות הם
י"ג, וכך ישראל למטה הם י"ב דגלים, ומחנה שכינה בתוך מחנה לוייה שהוא שבט לוי י"ג, נמצאת
שכינה לא שרייא אלא על י"ג, אם כן אי אפשר להוסיף על עשרים או לגרוע, שהם י"ג מרכבתה, וז'
מדרגות שהיא שוכנת עליהם כדפי' ו' מעלות לכסא. ואם תאמר היה ראוי שיהיו דנים התחתונים
בשנת י"ד שהיא י"ג לבד, הא לא קשיא שדנים משם ועד סוף שנות האדם, כדי שלא יהיה דין למעלה,

<p>דלתתא מאינזן שבע שנין דלתתא²⁷⁶⁵ כללא דעשרין שנין איהו:</p>	
<p>ודינא דעלמא בראש השנה על ידא דהאי דרגא איהו דאיהו ממש קיימא בדינא על בני בהאי עלמא בנין לאתדכאה לגבי עלמא עלאה ובנין דלית ליה סיוע לסלקא ולאתדכאה אלא מגו תתאי:</p>	<p>ודין העולם בראש השנה, הוא על ידי זו המדרגה, שהוא ממש עומד בדין על בניו, בעולם הזה, כדי להטהר לגבי העולם העליון, משום שאין לו סיוע לעלות ולהטהר אלא מתוך התחתונים.</p>
<p>וכד ישראל אינזן בחמיסר יומין כדין נטיל לבנוי לפרשא גרפוי עלייהו ולמחדי עמהון ועל דא כתיב (ויקרא כג מ) ולקחתם לכם ביום הראשון²⁷⁶⁶ פרי²⁷⁶⁷ דא איהו אילנא דאקרי עץ פרי ואשתכח ביה פרי עץ הדר²⁷⁶⁸ כמה דאת אמר (תהלים צו ו) הוד והדר לפניו מאי טעמא אקרי הדר ומאן איהו הדר [אלא] דא צדיק:</p>	<p>וכאשר ישראל הם בחמשה עשר יום, אז נטל לבניו לפרוש כנפיו עליהם ולשמח עמהם. ועל זה נאמר "ולקחתם לכם ביום הראשון". פרי זה הוא אילן שנקרא עץ פרי, ונמצא בו פרי. עץ הדר, כמו שנאמר "הוד והדר לפניו". למה נקרא הדר, ומי הוא הדר. אלא זה צדיק.</p>
<p>אמאי אקרי הדר והא אתר טמירא איהו דלית ליה גלויא ועריכא לאתכסייא תדיר ולית הדר אלא מאן דאתגלייא ואתחזי אלא אף על גב דאיהו דרגא טמירא הדורא איהו דכל גופא ולא אשתכח הדורא לגופא אלא ביה מאי טעמא מאן דלית עמיה האי דרגא לית ביה הדורא למיעל בבני נשא קלא לאו עמיה בדבורא²⁷⁷⁰ והדורא (ס"א ודבורא)²⁷⁷¹ דקלא אתפסאת²⁷⁷² מניה דיקנא²⁷⁷³ והדורא דדיקנא לאו עמיה ואף על גב דאתכסייא ההוא דרגא כל הדורא דגופא ביה תליא ואתכסי ואתגלייא ובנין כך עץ הדר איהו עץ דכל הדורא דגופא ביה תליא ודא איהו (בראשית א יב) עץ עושה פרי:</p>	<p>מדוע נקרא הדר, והרי מקום נסתר הוא, שאינו לו גלוי, וצריך להתכסות תמיד, ואין הדר אלא מי שמתגלה ומתראה. אלא, אף על גב שהוא מדרגה נסתרת, הדור הוא של כל הגוף, ולא נמצא הדור לגוף אלא בו. למה. מי שאין עמו מדרגה זו, אין בו הדור לבא בבני אדם. קולו אין עמו בדבורו, והדור (ודבור) של קול נפסק²⁷⁶⁹ ממנו. זקן והדר הזקן לא עמו, ואף על גב שמתכסית הדרגה ההיא, כל הדור הגוף תלוי בו, ומתכסה ומתגלה. ולכן הוא עץ הדר, עץ שכל הידור הגוף תלוי בו, וזהו "עץ עושה פרי".</p>

ומתחילים קודם כדי לתקן הכסא אליה, ולטהר לה הז' שתהיה שוכנת, וקודם זה אין לדון שאין
האדם נכלל בכסא אשר לה שהם י"ג, והוא בחוץ שפטור וחפשי מהעבודה (אור יקר). י"ג אלו הם
נגד י"ב בקר שהם כסא למלכות עם הכללות הם י"ג ושבע של המלכות הרי עשרים, וז"ש בגין דשבקין
ז' שנין לשיעאה שהיא המלכות שהיא שביעית לחסד (מ"מ).

²⁷⁶⁵ פי' ו"ק דז"א שהם חגתנה"י ומלכות שביעית להם, וכולם נכללים בה (מ"מ).

²⁷⁶⁶ נח סב ע"א (הערת הזהר).

²⁷⁶⁷ פי' מלכות, וז"ש דאיקרי עץ פרי, כי עץ עושה פרי ביסוד, ועץ פרי במלכות (מ"מ).

²⁷⁶⁸ שהאשה יולדת (רח"ו).

²⁷⁶⁹

²⁷⁷⁰ כדכורא (מ"מ).

²⁷⁷¹ נמחק במ"מ.

²⁷⁷² אתפסק (דפ"ו).

²⁷⁷³ כי הסריס קולו משונה (רח"ו).

כפות תמרים, כאן נכללת אשה בבעלה, בלי פירוד, כפות תמרים כאחד.	כפת תמרים הכא אתכלילת ²⁷⁷⁴ אתתא בבעלה בלא פרודא כפות תמרים ²⁷⁷⁵ כחדא:
"וענף עץ עבות", שלשה. ועלים שלו, זה בצד זה, וזה בצד זה, ואחד ששולט עליהם.	וענף עץ עבות תלתא ²⁷⁷⁶ ועלין דיליה דא בסטרא דא ודא בסטרא דא וחד דשליט עלייהו:
"וערבי נחל", שנים, שאין להם ריח וטעם, כשוקים בבן אדם. ולכן לולב נוטל כולם, כחוט השדרה מעמיד את הגוף. ומה שיוצא החוצה טפת, כך הוא, כדי להשלים ולהוציא הכל, ולשמש כראוי.	וערבי נחל תריין ²⁷⁷⁷ דלית להו ריחא וטעמא כשוקין בבני נשא ובגין כך ²⁷⁷⁸ לולב נטיל כלהו כחוטא דשדרה וקיימא דגופא (דקיימא בגופא) ²⁷⁷⁹ ומה דנפיק לבר טפח הכי הוא בגין לאשלמא ולאפקא כלא ולשמשא כדקא חזי:
ולכן במינים אלו צריך בן אדם להראות לפני הקדוש ברוך הוא. עלים של אלו התמרים, הם כל שאר חיילות שמתאחים באלו הכנויים שהקדוש ברוך הוא נקרא בהם, מפני שצריכים (להתאחז) למטה כדוגמת למעלה. שאין לך דבר בעולם שאין לו דוגמא למעלה. כדוגמא של למעלה כך יש למטה. וצריכים ישראל להתאחז בסוד זה של האמונה לפני הקדוש ברוך הוא.	ובגין כך ²⁷⁸⁰ בהני זינין בעי בר נש לאתהזאה קמי קודשא בריך הוא עלין וטרפין דהני תמרים אינון כל שאר חילין ²⁷⁸¹ דאתאחדן באינון כנויין דקודשא בריך הוא אקרי בהון בגין דבעינן וס"א לאתחדתא לתתא כנוונא דלעילא דלית לך מלה בעלמא דלא אית לה דוגמא לעילא ²⁷⁸² כנוונא דלעילא הכי אית לתתא ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דא דמהימנותא קמי קודשא בריך הוא:
נאמר "בסוכות תשבו שבעת ימים". זהו סוד האמונה, ופסוק זה נאמר על העולם העליון. וכך למדנו, כאשר נברא העולם נאמר פסוק זה.	כתיב (ויקרא כג מב) בסכת תשבו שבעת ימים דא הוא רזא דמהימנותא והאי קרא על עלמא עלאה ²⁷⁸³ אתמר וזה הכי תנינן כד אתברי עלמא אתמר האי קרא:
כאשר התחילה חכמה לצאת ממקום שלא ידוע ולא נראה, אז יוצאת מדה אחת ומכה, והחכמה היא העליונה נוצצת ומתפשטת לכל הצדדים בסוד המשכן העליון. והמשכן העליון הוא מוציא ששה צדדים, ואז הניצוץ ההוא של המדה מאיר לכלם, ואמר "בסכת תשבו שבעת ימים".	כד שרא חכמה (עלאה) לנפקא מאתר דלא ידיע ²⁷⁸⁴ ולא אתחזי כדין נפיק חד משחתא ²⁷⁸⁵ ובטש וההיא חכמתא עלאה ²⁷⁸⁶ נציין ואתפשט לכל סטריין ברזא דמשכנא עלאה ²⁷⁸⁷ וההוא משכנא עלאה אפיק שית

²⁷⁷⁴ פי' מדלא כתיב פרי עץ הדר וכפות תמרים אלא כפות, ש"מ שהם אחדות אחד, ושיעור הכתוב פרי עץ של הדר שהיא המלכות, שניקתה מיסוד הנק' עץ הדר, מחוברת תמיד עם כפות תמרים, שהוא היסוד הנזכר (מ"מ).

²⁷⁷⁵ ויחי רכ (הערת הזהר).

²⁷⁷⁶ חג"ת (מ"מ).

²⁷⁷⁷ נו"ה (מ"מ).

²⁷⁷⁸ "ובגין כך" מוסגר בדפ"ק.

²⁷⁷⁹ הלולב רומז אל היסוד, והוא הממשיך הטיפה מן הדעת דרך חוט השדרה, ולכן צריך שיהיה אורך הלולב טפח על הדס וערבה, כי כן הדעת הוא טפח למעלה מן החג"ת, וז"ש כאן ומה דנפיק לבר טפח הכי הוא, בגין לאשלמא ולאפקא כולא (מ"מ).

²⁷⁸⁰ "ובגין כך" מוסגר בדפ"ק.

²⁷⁸¹ פי' העלין של הלולב הם כנגד החיילות שתחת היסוד (מ"מ).

²⁷⁸² העולם האצילות הוא מסודר ג"כ בכל בחי' עולם מלא כמו העולמות ב"ע, וכל מה שישנם בזה ישנם בזה (דע"ה ח"א נו ע"ג), עי' לעיל קמד סע"א ולקמן רכא ע"א (ביאורים ח"א כז ע"ג).

²⁷⁸³ בינה (מ"מ).

²⁷⁸⁴ מזלא (רח"ו).

²⁷⁸⁵ בוציא דקרדינותא דאימא (רח"ו). ר"ל שמאבא נעשית אימא (מ"מ).

²⁷⁸⁶ אבא (רח"ו). ר"ל שאבא הוא ממזל הח' דדיקנא דא"א (מ"מ).

²⁷⁸⁷ בינה (רח"ו).

<p>ספריין²⁷⁸⁸ וכדין ההוא נציצו דמשחתא נהיר לכלא ואמר בסכת תשבו שבעת ימים:</p>	
<p>מאן סכת חסר ו' דא משכנא תתא²⁷⁸⁹ דאיהו וכעשייתא (כעשייתא) לאחזאה לכל נהורין וכדין אמר בסכת תשבו שבעת ימים מאן שבעת ימים מעלמא עלאה לתתא²⁷⁹⁰ דכלהו קיימי בקיומא לאנהרא להאי סכת ומאן איהי דא (עמוס ט יא) סכת דוד הנופלת סכת שלום ובעי עמא קדישא למיתב תחות צלחא ברוא דמהימנותא ומאן דיתיב בצלא דא יתיב באינן יומין עלאין:</p>	<p>מי הוא סלכת חסר ו'. זה משכן תחתון, שהוא כעשית, להראות את כל האורות. ואז אמר "בסלכת תשבו שבעת ימים". מי הם שבעת ימים. מעולם העליון לתחתון, שכלם עומדים בקיום להאיר לסלכת הזה. ומי היא. זו "סוכת דויד הנופלת", "סכת שלום". וצריך העם הקדוש לשבת תחת הצל, בסוד האמונה. ומי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים.</p>
<p>ועל דא כלהו [בסוכות חד שלים] [בסכת ובסכת וחד בסוכות שלים] חד שלים²⁷⁹¹ לאחזאה דמאן דיתיב בצלא דא יתיב באינן יומין עלאין לעילא ודקימין על האי תתא לאנהרא ליהו לחפיא עליה ולאנא ליה בשעתא דאצטריך:</p>	<p>ולכן בסוכות אחד שלם, להראות שמי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים למעלה, שעומדים על זה התחתון להאיר לו, לכסות עליו ולהגן עליו בשעה שצריך.</p>
<p>ותו כלהו אקרון סכות בשלימו²⁷⁹² (וכד איהו חסר) וכתיב סכת וחסר²⁷⁹³ דא עלמא תתא דבעא בהני שבע יומין</p>	<p>ועוד, כולם נקראים סכות בשלמות, וכתוב סכת חסר, זה העולם התחתון שצריך באלו השבעה ימים</p>
<p>קפז/א</p>	
<p>קדישין²⁷⁹⁴ למיזן לשאר ממנן רברבן דעמין בעוד דאיהי נטלא חדוה בבעלה ולא יקטרגון חדוותא ובגין דיתערבובון²⁷⁹⁵ בההוא מזונא קרבנין דלהון סגיאין יתיר משאר יומין בגין דיתעסקון בהו ולא יתערבון לבתר בחדוה דישראל ומאן חדוה דישראל דא יומא אתמינאה דעצרת:</p>	<p>קדושים, לזון לשאר הממונים הגדולים של העמים, בשעה שהיא לוקחת שמחה בבעלה, ולא יקטרגו שמחתה, כדי שיתבלבלו במזון ההוא, הקרבנות שלהם רבים יותר משאר ימים, כדי שיתעסקו בהם ולא יתערבו אחר כך בשמחה של ישראל. ומי היא שמחה של ישראל, זה יום שמיני עצרת.</p>
<p>ותא חזי בעוד דאינן שאר ממנן חדאן ואכלין בההוא מזונא דמתקני לון ישראל אינן מתקני כורסייא לקודשא בריך הוא מתתא ולסלקא ליה לעילא באינן זינין ובהדוה</p>	<p>ובא וראה, בעוד שאלו שאר הממונים שמחים ואוכלים במזון ההוא שמתקנים להם ישראל, הם מתקנים כסא לקב"ה מלמטה, ולהעלות אותו למעלה באלו המינים, ובשמחה, ובהלל, ולהקיף המזבח. אז היא עולה ולוקחת ברכות ושמחה בבעלה.</p>

²⁷⁸⁸ ר"ק דז"א (רח"ו). והיינו שאבא האיר באימא ובכח הארת אבא הוציאה ה"ק כמ"ש כולם בחכמה עשית (מ"מ).

²⁷⁸⁹ היינו מלכות (מ"מ).

²⁷⁹⁰ פי' ז"ק דז"א, שהם מהבינה עד המלכות, ושיעור הכתוב שמדברת הבינה עם הז"ק, ואמרה להם בסוכות תשבו, וכאלו אמר ז' ימים שהם ז"ק דז"א תשבו בסוכות שהיא המלכות (מ"מ).

²⁷⁹¹ פי' כפי המסורת כלם סכת כתיב חסר ו', חוץ מאחת שהיא מלאה ו', לרמוז על ה"ק דז"א (מ"מ).

²⁷⁹² פי' עכשיו דריש המקרא שנקראים כולם מלאים לרמוז על הקצוות דז"א (מ"מ).

²⁷⁹³ כפי המסורת (מ"מ).

²⁷⁹⁴ סוד הסוכה שהיא מן אם לבינה, והם סוכה עליונה הנק' סוכת שלום סוד הבינה, וסוכה תחתונה רמז על מלכות שמים עלמא תתא סכת שלם חסר, וז"ס דין סוכה שתחת סוכה תחתונה פסולה והעליונה כשרה, לפי שישראל צריכין לישב תחת עלמא עלאה בצל סוכה העליונה ולא בסוכה התחתונה, מלכות, שהרי הז' ימים של סוכה הם ז' ימים הנרמזים בפסוק לך ה' הגדולה וכו' (מ"מ).

²⁷⁹⁵ (ס"א דיתעדנון) נוסף בדפ"ו.

<p>ובהלולא ולאקפא מדבחה כדין איהי סלקא ונטלא ברכאן וחדוה בבעלה:</p>	<p>ושאר חיות גדולות, ממונות העמים, אוכלות ושוחקות ורומסות ונזונות. והיא נוטלת נפשות בעינוגים למעלה, כמו שאמרנו. כיון שיורדת, והיא לוקחת כל הברכות וכל הקדושות וכל הענוגים, וישראל כל אלו השבעה ימים היו מושכים אותה באלו המעשים שהם עושים ומקריבים, אז יורדת להתקרב בבניה ולשמח אותם יום אחד. והיום ההוא הוא יום שמיני, משום שכל שבעה ימים אחרים אתה. ולכן הוא השמיני, ושמונה ימים כאחד. ולכן נקרא עצרת, כנוסים. מתכנסים כולם ביום זה. ונקרא שמיני, ואין שמיני אלא מתוך שבעה.</p>
<p>כתוב (איוב א כא) יהי שם יהוה מבורך מאי מבורך אלא כלא ידעי²⁷⁹⁹ אבל רזא חדא ידע חד מחברנא במדברא אחזיאו ליה בחלמא ורבי יצחק כפתורא שמיה מאי מבורך שירותא קשה וסופיה רך²⁸⁰⁰ מ"ב קשה</p>	<p>נאמר "יהי שם ה' מבורך". מהו מבורך. אלא הכל ידוע, אבל סוד אחד ידע אחד מחברנו, במדבר הראו לו בחלום, ושמו רבי יצחק מכפתור. מהו "מבורך". תחילתו קשה וסופו רך. מ"ב קשה, ודין הוא ודאי. ואחר כך, כדוגמא זה יום של ראש השנה מ"ב, שהרי</p>

²⁷⁹⁶ ויקרא רצד ע"ב (הערת הזהר).

²⁷⁹⁷ פי' מלכות שהיא ח' עם ז"ק דז"א (מ"מ).

²⁷⁹⁸ ר"ל המלכות שהיא שמינית מקבלת מז"ק דז"א (מ"מ).

²⁷⁹⁹ "אלא כלא ידעי" מוסגר בדפ"ק.

²⁸⁰⁰ הנה יש לדקדק כי בספד"צ אמר להיפך, שדינין דדכורא קשין ברישא ונייחין בסיפא, ודנוקבא קשין בסיפא ונייחין ברישא. אלא יש לפרש שמדבר כאן בענין יומא דר"ה, שהוא יומא דדינא, וחזר העולם לכמו שהיה, ונכנסים ה"ח בו, וכל ה"ג בה בראשו, ולא נכנסו ה"ח בה אלא עד יום ש"ע. אך שם בספד"צ מדבר בכל השנה. והוא כי נודע כי בזכר אין חסדיו מגולה רק מנר"ה ולמטה, והם נכנסים ברישא דנוקבא ומתמתקין ה"ג בסוד הדעת שלה, לכן נייחין הדינין ברישא. אך בסיפא, שאין שם חסדים הדינין קשים, גם בראש שלה מלובשים נר"ה שלו, לכן נייחין ברישא, כי יש להם לבוש. אך הוא אין מי שילבישנו, לכן סיפא קשיא. והנה אופן וישוב הדברים אלו עפ"ז הוא כך, והוא כי (יג"ל) (יהי) בז"א ושם ה' בנוק', והנה הוא שם ב"ן דהה"ן. וסוד רפ"ח ניצוצים העולים למלכות בשביל כך נקרא שם, כי רפ"ח וב"ן גימ' שם. מברך מ"ב הוא ברישא, ובסופא רך (זהר הרקיע). בספר הכוונות (פע"ח שער ר"ה פ"ד) מיישב מה שנראה דחולק בכאן על מ"ש בספרא דצניעותא דף קעח ע"א, דדינין דנוק' נייחין ברישא ותקיפין בסיפא, והכא אמר שירותא קשה וסופיה רך. ותירץ דהכא איירי בבחינת הכח שיש לה בפעולתה, שבתחילה פועלת דינים באומץ מפני שהיא מלאה מן הכח שנתן לה הז"א, אבל אחר הסתיים מדת הכח שניתן לה הולכת ומתחלשת בפעולתה, אבל התם מייירי בבחינת הדינים עצמם שמקבלת מנה"י דז"א והם מוחין (נ"א נוחים) בראשה, אבל בסופא דילה דהיינו נה"י שלה הם תקיפין שאינם נעשים מוחין, עכ"ה. ולעד"ן דמעיקרא קושיא ליתא, דהכא מפרש בפירוש שהקושי הוא בראש השנה והרכות הוא בעצרת בחדוה, שאז הוא זווג גמור כנודע, אך בספרא דצניעותא מייירי בדיני רחל בשאר הזמנים דנייחין ברישא מפני ששם גילוי החסדים, ותקיפין בסיפא שאין הארת החסדים מגעת לנה"י שלה ודיניה קשים. כנלע"ד אם לא שנאמר שהרב מפרש הא דראש השנה ועצרת ענין שני לפי מ"ב רך, ושם"ש בתחילה יומא דראש השנה מ"ב וכו' לבתר רך ועל דא תנינן וכו', הוא ענין בפני עצמו ודלא הוי כתני והדר מפרש בהא דראש השנה ועצרת, אלא שמה שסתם בתחילה הוא מ"ש אחר כך ת"ח מה בין דינא וכו' עד אבל דינא אחרא דתתא שירותא קשה וכל מה דאזיל אתחלש עד דנהיר אנפין, שנראה שהוא החילוק הנ"ל מספר הכוונות. ואמנם בספר אוצרות חיים בדרוש עקבי לאה המובלעים בכתר רחל, אמר שזה סוד הנזכר בכאן דשירותא קשה משום שעקבי לאה הם תוקף הדינין כי עק"ב גי' ב' פעמים אלקי"ם, ע"כ. וסוד הענין הוא כי ביום ראש השנה דקיימין ביה ננסר כתר רחל והיינו ראש השנה, ואתי שפיר החילוק שאמר שיש בין דינא עילאה להאי דינא, ור"ל שגם בראש השנה ננסר כל פרצוף לאה והיא כולה דינים ויותר קשים

<p>ודינא איהו ודאי ולבתר רך²⁸⁰¹ כגוונא דא יומא דראש השנה מ"ב דהא במ"ב וברזא דמ"ב²⁸⁰² אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא לבתר רך ועל דא תנינן כל שירותין קשין וסופא דלהון רכין וס"א דהא במ"ב וברזא דמ"ב אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא לבתר רך כגוונא דא ביומא דראש השנה מ"ב קשה בדינא ביומא דעצרת רך בחדוה:</p>	<p>בארבעים ושנים, ובסוד של מ"ב אותיות נברא העולם, ועל זה נברא בדין. לבסוף רך. ועל זה למדנו, כל ההתחלות קשות, וסוף שלהם רכים. (זה במ"ב ובסוד של ארבעים ושנים אותיות נברא העולם, ועל זה נברא בדין לבסוף כדוגמא זה) ביום של ראש השנה מ"ב קשה, בדין. ביום של עצרת רך, בשמחה.</p>
<p>תא חזי מה בין דינא עלאה²⁸⁰⁴ להאי דינא דינא עלאה שירותא וסופא קשה ולית מאן דיקום ביה וכל מה דאזיל אתתקף ובתר דשארין לא סליק מניה עד דאכיל ושצי כלא דלא אשתאר כלום אבל דינא אחרא דתתא²⁸⁰⁵ שירותא קשה וכל מה דאזיל אתחלש עד דנהיר אנפין כגוונא דא [דינא]²⁸⁰⁶ דנוקבא דחלש חילהא:</p>	<p>בא וראה, מה בין דין עליון לדין זה. דין עליון תחלתו וסופו קשה, ואין מי שיעמוד בו, וכל מה שהולך מתחזק, ולבסוף שורה, לא זו משם עד שמכלה ומכרית²⁸⁰³ הכל שלא נשאר כלום. אבל דין אחר שלמטה, ראשית קשה, וכל מה שהולך, נחלש, עד שמאיר פנים, כדוגמא זה דין של הנקבה שנחלש כחה.</p>
<p>אימתי אתער דינא דלעילא למשרי על עלמא ביומא דטופנא ועל דא לא אשתאר כלום בעלמא בר ההוא תבותא²⁸⁰⁷ דנח דאיהי כגוונא עלאה דסביל לההוא תוקפא ואי לאו דזמין²⁸⁰⁸ קודשא בריך הוא ואשתכח ברחמי על עלמא כל עלמא אתאביד דכתיב (תהלים כט ז) יהו"ה למבול ישב²⁸⁰⁹ ועל דא לא שריא דינא דלעילא על עלמא דלא יכיל עלמא למסבל ליה אפילו רגעא חדא:</p>	<p>ממתי התעורר דין שלמעלה לשרות על העולם. ביום המבול. ולכן לא נשאר כלום בעולם חוץ מהתיבה ההיא של נח, שהיא כדוגמא העליון שסבלה לחוזק ההוא. ואולולי שהזמין הקדוש ברוך הוא ונמצא ברחמים על העולם, כל העולם היה נאבד, שנאמר "ה' למבול ישב". ועל זה לא שורה דין שלמעלה על העולם, שלא יכול העולם לסבול אותו אפילו רגע אחד.</p>
<p>אדהכי הוה רבי שמעון בכי וחדוי זקפו עיינין וחמו חמשה מאינן פרושים דהוו אזלי אבתריה למתבע ליה קמו אמר רבי שמעון מכאן ולהלאה מה שמך אמר נהוראי סבא בגין דנהוראי אחרא אית גבן אזלו רבי שמעון ואינן חברייה עמיה תלת מילין אמר רבי</p>	<p>בינתיים רבי שמעון בכה ושמח. נשאו עיניים וראו חמשה מאלה האנשים הפרושים שהיו הולכים אחריו לבקש אותו. עמדו. אמר רבי שמעון, מכאן והלאה, מה שמך. אמר, נהוראי סבא, משום שיש נהוראי אחר אצלנו. הלכו רבי שמעון והחברים האלה עמו שלשה מילין. אמר רבי שמעון לאחרים הללו ומה דרך זו אצלכם. אמרו, לבקש את הזקן הזה, שאנו שותים את מימיו במדבר. בא רבי שמעון</p>

הם בסופה מבראשה, שהרי כולה במקום סיתום ונה"י דידה בסוף, וסתם נה"י יותר קשים דיניהם (רמ"ז).

²⁸⁰¹ "ולבתר רך" מוסגר בדפ"ק.

²⁸⁰² "וברזא דמ"ב" מוסגר בדפ"ק.

²⁸⁰³

²⁸⁰⁴ גבורה (מ"מ).

²⁸⁰⁵ מלכות (מ"מ).

²⁸⁰⁶ "דא דינא" נמחק בדפ"ק.

²⁸⁰⁷ פי' היא מלכות שיכולה לסבול דיני הגבורה (מ"מ).

²⁸⁰⁸ היינו ויעבר אלהים בינה קב"ה רוח רחמי הת"ת הממתקין הדין ומכריעין הגבורה וקושיה לרחמים ולימין על הארץ למטה, וישוכו המים כאומרו וחמת המלך שככה (אור יקר).

²⁸⁰⁹ פי' שם הרחמים שהוא ה' נתעורר כשהיה המבול כדי שיהיה לעולם קצת קיום ע"י נח ובניו וזה הפך ממ"ש בפ' בראשית ה' למבול ישב כביכול ישב בלחודוי (מ"מ)

<p>שמעון לאינן אחרנין ומה²⁸¹⁰ ארחא דא גבייכו ואמרו (אמרו) למתבע ליה להאי סבא דמימיו אנן שתאן [במדברא] אתא רבי שמעון ונשקיה אמר ליה נהוראי שמך ונהורא [אנת] (אנא) ונהורא עמך שרי:</p>	<p>ונשקו. אמר לו, שמך נהוראי, ואור אתה, ואור נמצא עמך.</p>
<p>פתח רבי שמעון ואמר, "הוא גלה עמיקתא ומסתרתיא [הוא מגלה עמוקות ונסתרות]", יודע מה בחשך, והאור שורה עמו. הוא "גלה עמיקתא ומסתרתיא", הקדוש ברוך הוא מגלה עמוקות ונסתרות, שכל [הדברים] העמוקים והסתומים העליונים הוא מגלה אותם. ולמה מגלה להם. משום שידע מה בחושך. שלולא היה החשך, לא נודע האור. והוא ידע מה בחשך, ולכן מגלה עמוקות ונסתרות. שאם לא החשך, לא יתגלו הדברים העמוקים והנסתרים. "ונהורא עמה שרא [ואור שורה איתו]", מיהו האור זה. אור</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר (דניאל ב כב) הוא גלה עמיקתא ומסתרתיא ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא הוא גלה עמיקתא ומסתרתיא קודשא בריך הוא גלי עמיקתא ומסתרתיא דכל עמיקין סתימין עלאין איהו גלי לון ומאי טעמא גלי לון בנין דידע מה בחשוכא דאלמלא חשוכא לא אתידע נהורא²⁸¹¹ ואיהו ידע מה בחשוכא ובנין כך גלי עמיקתא ומסתרתיא דאי לאו חשוכא לא יתגליין עמיקין ומסתרתיא ונהורא עמה שרא מאן נהורא דא נהורא</p>
<p>קפז/ב</p>	<p>שמתגלה מתוך החשך.</p>
<p>דאתגלייא מגו חשוכא:</p>	<p>ואנו, מתוך החשך שהיה במדבר, מתגלה לנו אור זה. [ש]הרחמן ישרה עמך אור בעולם הזה ובעולם הבא. הלכו רבי שמעון והחברים שלשה מילין אלו אחרינו. אמר לו, מדוע לא הולכים אלו עמך כבראשונה. אמר לו, לא רציתי להטריח לבן אדם עמי. עכשיו שבאו נלך יחד. הלכו, ורבי שמעון הלך לדרכו. אמר רבי אבא, הרי אנו יודעים את שמו, והוא לא יודע את שמו של מר. אמר לו, ממנו ידעתי שלא להתראות.</p>
<p>[ואנן מגו חשוכא דהוה] במדברא אתגלי לן נהורא דא רחמנא ישרי עמך נהורא בעלמא דין ובעלמא דאתי אזלו רבי שמעון וחברייא אלין תלת מילין אבתריה אמר ליה אמאי לא אזלו אלין עמך בקדמיתא²⁸¹² אמר ליה לא בעינא לאטרחא לבר נש עמי השתא דאתו נזיל כהדא אזלו ורבי שמעון אזל לארחיה אמר רבי אבא הא אנן ידענא שמיה ואיהו לא ידע שמיה דמר אמר ליה מניה ידענא דלא לאחזאה²⁸¹³:</p>	<p>פרשת כי תשא:</p>
<p>זהר:</p>	<p>וידבר ה' אל משה לאמר. "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו' רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי היו הולכים מטבריה לצפורי. בעוד שהיו הולכים, ראו את רבי אלעזר שהיה בא, ורבי חייא עמו. אמר רבי אבא, ודאי שנשתתף עם השכינה. חכו להם עד שהגיעו אליהם. כיון שהגיעו אליהם, אמר רבי אלעזר, ודאי נאמר "עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם". פסוק זה קשה וכו'.</p>

²⁸¹⁰ מה (דפ"ו).

²⁸¹¹ פי' שמקלי' שהם חשך נבררים הברורים שנקראים נהורא (מ"מ).

²⁸¹² כקדמיתא (דפ"ו).

²⁸¹³ פי' שהוא לא אמר לי שמו עד ששאלתי אותו מה שמך וא"כ ממנו למדתי שאין לאדם לגלות שמו מעצמו עד שישאלוהו וטעם שהביא מעשה זה של ר' נהוראי בפ' זו משום ענין יוה"כ שבו וכתב בסוף הפרשה וכפר אהרן וכו' מדם חטאת הכפורים לזה סמך לו מעשה זה בסוף הפרשה (מ"מ).

<p>(תהלים לד טז) עיני יהו"ה אל צדיקים ואזניו אל שועתם האי קרא קשיא וכו' 2814:</p>	
<p>תא חזי הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שרייא על מלה דאתמני ואי תימא ישראל היך אתמנון אלא כופרא נטיל מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דאתכניש כל ההוא כופרא 2815 וסליק לחושבנא ובקדמיתא מברכין להו לישראל ולבתר מגין ההוא כופרא ולבתר אהדרן ומברכין לון לישראל אשתכחו ישראל מתברכאן בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהון מותנא:</p>	<p>בא וראה, הרי פרשוה, אין הברכה שלמעלה שורה על דבר שנמנה. ואם תאמר, איך ישראל נמנו. אלא כופר נטל מהם, והרי פרשוה, והחשבון לא היה עד שכנסו את כל אותו הכופר ועלה לחשבון. ובראשונה היו מברכים את ישראל, ואחר כך את המנין של אותו הכופר, ואחר כך חוזרים ומברכים את ישראל. נמצאו ישראל מברכים בראשונה ובסוף, ולא עולה בהם המות [המגפה].</p>
<p>מותנא אמאי סליק במניינא אלא בגין דברכתא לא שרייא במניינא כיון דאסתלק ברכתא סטרא אחרא שריא עליה ויכיל לאנזקא בגין כך נטלין כופרא ופדיונא לסלקא 2816 עליה מניינא והא אוקמוה ואתמר:</p>	<p>למה המות [המגפה] עולה במנין. אלא בשביל שהברכה לא שורה במנין. כיון שהסתלקה ברכה, הצד האחר שורה עליו ויכול להנזק. לכן נוטלים כופר ופדיון לעלות עליו מנין, והרי פרשוה ונתבאר.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פקודא ליתן 2817 מחצית השקל בשקל הקדש רעיא מהימנא מאן מחצית השקל (שמות ל יג) איהו כגון חצי 2818 ההין ודא ו' ממוצע בין שני ההין 2819 אבנא למשקל</p>	<p>מצוה לתת מחצית השקל בשקל הקודש. רועה הנאמן, מיהו מחצית השקל. זהו כמו "חצי ההין", וזו ו', ממוצע בין שתי ההין. אבן לשקול בה, י'. "עשרים גרה השקל", זו יו"ד. "העשיר לא ירבה", זה העמוד האמצעי, לא</p>

2814 (זה המאמר תמצאנו בפרשת פקודי דף רכה עיין שם כי שם מקומו) (הערת הזוהר).

2815 פי' מקבצים כל השקלים בארגז אחד, ומברכים ישראל קודם המנין, ואחר שמונין השקלים חוזרים ומברכים (מ"מ).

2816 ס"א מעלייהו (נוסף בדפ"ו).

2817 שייך לעיל בתר שפי' מנורה מג' דברים שנתקשה משה, ועכשיו מפרש פקודין דשקלים וחדש שנתקשה בהן, כנ"ל ששקלים אמצעי, וחדש שימושא (יהל אור).

2818 והענין מחצית ו' השקל י' כמש"ו (יהל אור).

2819 דע כי הז"א נאצל מצד ה"ח דא"וא ונקרא עשרה גרה ויש בו ג"כ כללות ה"ג דא"וא שהם י' אחרים הרי עשרים גרה אבל הנוקבא נאצלה מצד ה"ג לבד וזהו (שמות ל יג) מחצית השקל דהיינו עשרה לבד והיא (שמות ל יג) תרומת ה' גם כבר ידעת שנוק' יצאה מאחורי הז"א מבין חדוהי באמצע הת"ת שלו וז"ס מחצית השקל כי הת"ת הוא קנה המאזני' וב' כפות המשקל מכאן ומכאן הם סוד ח"ו ומחצית השקל דהיינו קנה השקל שהוא חצי הת"ת שם תרומה לה' יציאת הנוקבא כנזכר באד"ר וזהו שאמר כאן ודא ו' ממוצע בין ב' ההין היינו ת"ת דז"א ממוצע בין ב' ההין דהיינו לאה ורחל שזו לוקחת מחצית הת"ת וזו לוקחת מחציתו (זהר הרקיע). יש לדקדק מה ענין ו' למחצית השקל שהוא י'. ועוד שכך אמר לקמן ממחצית השקל דאיהו י'. ועוד דאמר שאבן המשקל היא י' ואם מחצית השקל הוא ו' איך ישקל ו' עם י'. אבל נראה שבא ליישב שתי קושיות שבפסוק, אחת שהקדים החצי קודם שהודיע השקל השלם, וכך היה לו לומר זה יתנו עשר גרה בשקל הקדש, והשניה שאחר כך חזר ואמר מחצית השקל תרומה לה' שנראה מיותר. לכן בא ולמדנו שיש שתי בחינות של מחצית השקל, האחת כוללת וסתמית מבלי נדע סך השקל והוא הו' שחוצה ומתמצע בין שני ההין, והשניה חצי העשרים גרה שהוא עשר, ודוגמתו חצי ההין שחוצה בין שני ההין, וגם במידתו הוא ו' שהרי ההין י"ב לוגין וחציו הוא ו', כן הוא מחצית השקל שסתמו על הו' מפני שחוצה בין ב' ההין, ובבחינה זו יצדק לקראו בשם מחצית סתם. ועל זה התחיל ואמר מאן מחצית השקל, כלומר למי יכון לקראו בשם מחצית קודם הודעת כמות השקל, ותירץ שהוא כמו חצי ההין כאמור, והוא הו' הממוצע, ואחר כך פירש מחצית השניה כפשוטה ואמר שהאבן היא י' והשקל הוא יו"ד, שהוא כפל ה', ואם כן שים האבן שהיא י' בכף אחת ותשקול לנגדה יו"ד והוא י'. ועל כן אחרי הודיע הכתוב שהשקל הוא יו"ד חזר ואמר מחצית השקל תרומה לה', וירצה המחצה מעשרים גרה זה יהיה תרומה לה'. האמנם סוד הענין נלע"ד דס"ל דלא היו צריכים ישראל לברכה לפניה ולאחריה כמ"ש לעיל, דאם כן התינח בעשיית המשכן שהוצרכו לכפרה אבל בשאר כל הזמנים יכתבו שמותם בפנקס וימנו

<p>בהדרה²⁸²⁰ עשרים²⁸²¹ עשרים²⁸²² גרה השקל דא יו"ד העשיר²⁸²³ לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא לא ירבה על י' והכי אתמר בספר יצירה עשר ספירות בלימה עשר ולא אחד עשר והדל לא ימעט דא צדיק לא ימעט מעשר כמה דאת אמר עשר ולא תשע ממחצית השקל²⁸²⁴ דאיהו י' [נ"א מחצית השקל עשר הוא]:</p>	<p>ירבה על י'. וכך נאמר בספר יצירה, עשר ספירות בלימה, עשר ולא אחד עשר. "והדל לא ימעט", זה צדיק, לא ימעט מעשר, כמו שנאמר עשר ולא תשע. ממחצית השקל, שהוא י'. (מחצית השקל עשר הוא).</p>
<p>אמר ליה רעיא מהימנא ומלאך אנת בשמים רחים אנת ממארך לית תוהא בכל אינון מלין יקירין דיפקון מפומך דהא מאן דאיהו מלכא או ברא דמלכא לית תוהא דיפקון מרגלאין בפתוריה מליין סגולות מליין נהורין לבר נש אחרא איהו תוהא אמר ליה בריך אנת רעיא מהימנא מתמן ואילך אימא אנת דעלאין ותתאין נחתו למשמע מינך אמר ליה אשלים מלולך אמר ליה [לא אית] [יאות] כען למימר יתיר אימא אנת עד זמנא אחרא:</p>	<p>אמר לו רועה הנאמן, (מלאך) אתה בשמים, אהוב אתה מרבונך, אין תמיהה בכל אותם דברים נכבדים שיצאו מפיו, שהרי מי שהוא מלך או בן המלך, אין תמיהה שיעלו מרגליות בשלחנו, מלאות סגולות, מלאות אורות. לאדם אחר זוהי תמיהה. אמר לו, ברוך אתה הרועה הנאמן, משם ואילך אמור אתה, שהרי עליונים ותחתונים ירדו לשמוע ממך. אמר לו, השלם דבורך. אמר לו, אין כעת לומר יותר, אמור אתה עד פעם אחרת.</p>

אותם בשתי ברכות, ולמה לא עשה כן יואב כששלחו דוד למנות את ישראל שבזה לא ישלוט בהם המות. לכן פירש דלעולם יש כח בעין הרע לשלוט במנין אם לא יהיה על ידי השקלים, ושבזה לא הוצרכו לברכות אלא די להם בכוונת סוד הדבר. ויובן בהקדים שתי הקדמות מהרב זלה"ה, האחת מ"ש בפסוק (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו, ששם נתן כלל גדול שלעולם משקל הוא בסוד אור החכמה הנשקל על ידי הדעת שהוא מלשון המשקל העומד באמצע, ופירש משקל על סוד שם ע"ב דמילוי יודין וכן פירש שם שקל כנודע, וגם קדש הוא ד' יודין בכללות עשר דהיינו ת' וד' כוללים הרי קד"ש. וההקדמה השניה היא שבהאיר אור אבא נדחה כל כח החיצונים כידוע. והנה ביסוד אבא יש ה' חסדים וה' גבורות, ובהיותם תוך יסודו יש בחינת דעת בנתים שמחברם והוא ה' הממוצע בין ב' ההין, וקאמר שבו יוכר שיווי השקל אם נוטה לאיזה צד, ובודאי שכיון שו' זו שהוא הדעת המכריע ומחבר ב' ההין הוא כלול משתיהן ויש בו בחינת י', ה' חסדים וה' גבורות, ונמצא שהוא ו' והוא י' (רמ"ז).

²⁸²⁰ בה דא (דפ"ו).

²⁸²¹ השוקל משובח משלשתן [מדה משקל ומשורה] והנה הוא סוד אהיה שהוא הדעת העליון אשר במזלא קדישא דדיקנא דעתיקא, ובתוכו מתלבש שם ההויה דיודין, שהוא בגמטריא ע"ב, וזהו ענין משקל כי המ' רומזת לארבעה יודין שבשם זה, העולים בגימ' מ'. ואותיות שקל כבר ביארנו בסוד הש"ק, ובסוד פסוק ארבע מאות שקל כסף הנז' בריש אדרא רבא, והוא כי אחר שמנינו הארבעה יודין בחשבונן הפשוט, שהם מ' של משקל, עוד הם נמנין כל יוד מהם כלולה מעשר שהם ארבע מאות, כמנין ש"ק מן משקל, ואות ל' היא חשבון ההו"ה כ"ו עם ד' האותיות עצמן שהם ל' של משקל. עוד לסיבה אחרת נקרא הדעת בשם משקל. והוא כי היכר המשקל אם הוא שוה או פחות או יותר איננו ניכר אלא בלשון המשקל אשר למעלה באמצעיתו זקוף ועומד כפי נטייתו והכרעתו לכאן או לכאן. וכבר ידעת כי בחינת הלשון הוא בדעת עליון ונודע כי המשקל נשקל על ידי אבנא חדא למשקל בה כנז' פ' תשא ברעיא מהימנא דף קפ"ז ע"ב. והנה כל אבן היא בחי' אות יוד והיא סוד המוח שהיא החכמ' והאבן הזו היא סתומה שאין האור שבתוכה יוצא לחוץ אבל יש אבנין נקיבן אשר אור האבן ההיא יורד דרך הנקב ההוא למט' וגם אור אחר עולה דרך הנקב ההוא מתתא לעילא כמו שנבאר בע"ה (שער מאמרי רשב"י כא ע"ב).

²⁸²² שהיא אבן שתיה, רועה אבן ישראל, ו' י', קוב"ה וכנ"י כנ"ל. וענין חצי ההי"ן, דהין י"ב לוגין, ו"ק דעד"א, ו"ק דנוק', חצי ההין עד"א. וזה בבחי' ו"ק ובבחי' ע"ס שקל כ' גרה עד"א וכנ"י כמ"ש עשרה עשרה הכף בשקל הקדש, ור"ל הכ"ף, כ', דב"פ עשרה כ' גרה, וכ"ה בת"ת ויסוד, ו"ו שבשם, לכך נקרא מחצית ו' אחד, דא' שבאמצע הוא' הוא בינה, אלף בינה, כידוע. ו"ו הנ"ל הן י"ב מזלות של הרקיע, והא' שבאמצע הוא התנין המלך כמ"ש בס"י (כ סע"א), והן לעולם ו' מזלות למעלה מהארץ ו' למטה שהארץ באמצע בין ת"ת ויסוד כנ"ל (יהל אור).

²⁸²³ דת"ת תמיד עשיר, ואף בגלות אסתלק בבינה, ויסוד נקרא דל בגלות כידוע (יהל אור).

²⁸²⁴ עשרה גרה (יהל אור).

פתח רעיא מהימנא פקודא בתר דא לקדש את החדש בגין דסיהרא קדישא איהי כלה ²⁸²⁵ דמתקדשת	פתח הרועה הנאמן, מצוה אחר זו לקדש את החדש, משום שהלבנה הקדושה היא כלה שמתקדשת
קפח/א	רע"מ
רע"מ:	רע"מ
על פי בית דין דאיהו גבורה בגין דתמן ליואי דאתמר בהו וקדשת את הלויים ²⁸²⁶ ולבתר דאתחזיא סיהרא דיאותו לאורה ²⁸²⁷ מברך עליה ברוך אתה יהו"ה אלהינו מלך העולם אשר במאמרו ברא שחקים, וברוח פיו כל צבאם". ובמי מתקדשת ומתברכת. בתפארת, משום שהוא "עטרת תפארת לעמוסי בטן".	על פי בית דין, שהוא גבורה, משום ששם לויים, שנאמר בהם "וקדשת את הלויים". ואחר שנראית הלבנה שיהנו מאורה, מברך עליה "ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר במאמרו ברא שחקים, וברוח פיו כל צבאם". ובמי מתקדשת ומתברכת. בתפארת, משום שהוא "עטרת תפארת לעמוסי בטן".
זהר:	זהר
רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי בארחא עד דהוו אזלין רמש ליליא יתבו אדהוו יתבין ושריאת צפרא לאנהרא קמו ואזלו (נהיר יממא אמרו קום וניהך קמו ואזלו שריאת צפרא לאנהרא) אמר רבי חייא חמי אנפוי דמזרח דקא מנהרין השתא כל אינון בני מדינחא ²⁸³⁰ דטורי נהורא ²⁸³¹ סגדין לגבי האי נהורא ודנהיר באתר דשמשא עד לא יפוק ופלחין ליה (ופלחין ליה שמשא עד לא יפוק) דהא כיון דנפיק שמשא כמה אינון ²⁸³² דפלחין לשמשא ואלין אינון דקא פלחין לנהורא ודא וקראין (דקא קראין) להאי נהורא (דנהיר באתר דשמשא עד לא יפוק) אלהוא דמרגלא דנהיר ואומאה דלהון באלו"ה דמרגלא דנהיר ²⁸³³ :	רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך. בעוד שהיו הולכים הגיע לילה. ישבו. בעוד שהיו יושבים, התחיל הבוקר להאיר. קמו והלכו. אמר רבי חייא, ראה את פני המזרח שמאירים. עכשיו כל אותם בני המזרח של "הרי האור" משתחווים כלפי האור הזה שמאיר במקום השמש, טרם שיצא, ועובדים אותו, שהרי כיון שיוצא השמש, כמה הם שעובדים לשמש. ואלה הם שעובדים לאור הזה, וקוראים לאור הזה, אלוה המרגלית המאירה. ושבעתם היא באל"ה המרגלית המאירה.

²⁸²⁵ ר"ל כמו כלה דצריכה קידושין, וזה ע"פ ב"ד, שאומרין מקודש (יהל אור).
²⁸²⁶ לכאורה אין כזה פסוק בנמצא, אמנם אעפ"כ הוא מופיע כמה וכמה פעמים בדברי רשב"י: עי' ח"ג קט ע"ב, קמו ע"ב, תיקו"ז לג ע"ב, סג ע"א, פח ע"ב, צה ע"א, קסה ע"א. ואולי צ"ל שכוונתו לפסוק (במדבר ח ט) והקרבת את הלויים. או פסוק יג: והעמדת את הלויים, או פסוק יד: והבדלת את הלויים. ועי' רמ"ז ח"ג מ ע"ב: פעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות.
²⁸²⁷ אור הוא בחסד, דתמן ברכה, דברכת כהנים כידוע. לפיכך מברך עליה, שתחלה שמאלו תחת לראשי ואח"כ וימינו תחבקני (יהל אור).
²⁸²⁸ ר"ל ואח"כ יחוד בת"ת, ולכך אומר עטרת תפארת (יהל אור).
²⁸²⁹ תצא דף רפ ע"ב כי ישבו אחים יחדיו (הערת הזהר). ועי' שער מאמרי רז"ל (ז ע"ג): והנה כתר דידה מקומו בת"ת שלו וז"ש עטרת ת"ת לעמוסי בטן. כי עטרת דידה היא בת"ת דידה מחציו ולמטה שהיא סוד הבטן אשר שם המעין אשר היו הנשמות של בני ישראל גנוזות קודם נתינתם ברחם הנוק' וזמ"ש לעמוסי בטן הם ישראל הנק' עמוסים מני בטן.
²⁸³⁰ הן בני קדם (הגרמ"מ).
²⁸³¹ הם הרים גבוהים שבמזרח שלרוב גובהם מאיר בהם אור השחר, ולכן היושבים שם משתחווים לאותו האור להיותם נבדלים משאר האומות (רמ"ז). משום דשם גם הרי חושך, כמ"ש מן ארם ינחני בלק מהררי קדם, והן הרי חושך כמש"ש בזוהר, כן אמר כאן דטורא נהורא (הגרמ"מ).
²⁸³² לה ע"א (הערת הזהר).
²⁸³³ הוא סוד שם מ"ב דמרגלה, שמשם אחיזת שבעה כוכבי לכת, וחמה היא באמצע הז' כוכבים, והכל תלוי בגלגל חמה, ותמיד בכל יום מאיר אות א' מזה השם כידוע, והן סוד אתון קדישין שכתוב בסמוך, והן מוציאין חמה ממקומה, וע"כ בא האור קודם בוא השמש, אך אלו השוטים עובדים לזה

<p>ואי תימא ופולחנא דא למגנא הוא (דדא פולחנא למגנא הוה) מיומין עתיקין קדמאין חכמתא ידעו ביה בזמנא דשמשא נהיר עד לא יפוק²⁸³⁴ ההוא ממנא דפקיד על שמשא נפיק²⁸³⁵ ואתוון קדישין דשמא עלאה קדישא רשימן על רישיה²⁸³⁶ דשמשא²⁸³⁷ ובחילא דאינון אתוון פתח לכל כוי שמיא ובטש בהו ועבר וההוא ממנא עאל גו ההוא זהרא דנהיר סחרניה דשמשא ותמן שכיה עד דנפק שמשא ואתפשט בעלמא:</p>	<p>ואם תאמר, שעבודה זו היא לחנם, מימים קדמונים ראשונים ידעו בה חכמה. בזמן שהשמש מאיר, טרם שיצא, אותו הממונה הממונה על השמש יוצא, ואותיות הקדושות של השם העליון הקדוש רשומות על ראשו של השמש, ובכח אותן האותיות, פותח את כל חלונות השמים, ומכה בהם ועובר. ואותו הממונה נכנס לתוך אותו הזהר שמאיר סביב השמש, ושם נמצא, עד שיוצא השמש ומתפשט בעולם.</p>
<p>וההוא ממנא איהו פקידא על דהבא ועל מרגלן סומקן ואינון פלחין לההוא דיוקנא דתמן ובנקודין וסימנין דירתו מקדמאי מיומין עתיקין אזלי וידעי נקודין דשמשא למשכח אתרין דדהבא ומרגלן אמר רבי יוסי עד כמה יהון פולחנין סגיאין אלין בעלמא דהא שקרא לית ליה קיימין לקיימא:</p>	<p>ואותו הממונה [הוא] הממונה על הזהב ועל מרגליות האדומות, והם עובדים לאותו הדמות של שם, ובנקודות וסימנים שירשו מהראשונים מימים קדמונים, הולכים ויודעים נקודות השמש למצא מקומות של זהב ומרגליות. אמר רבי יוסי, עד כמה יהיו עבודות רבות אלו בעולם, שהרי שקר אין לו עמודים לתמיכה.</p>
<p>פתח אידך וס"א רבי הייא ואמר (משלי יב יט) שפת אמת תכון לעד ועד ארניעה²⁸³⁸ לשון שקר תא חזי אלו כל בני עלמא²⁸³⁹ הוו פלחין לשקרא²⁸⁴⁰ הוה הכי אבל והאי נהורא וזהרא דנהיר²⁸⁴¹ ודאי קשוט איהו ככבי רומא²⁸⁴²</p>	<p>פתח אחר (רבי חייא) ואמר "שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר". בא וראה, אלו כל בני העולם היו עובדים לשקר, היה כך, אבל האור הזה והזהר שמאיר ודאי הוא אמת. כוכבי רום הרקיע הם אמת. אם בטפשותם וחסרון דעתם הם אומרים וקוראים להם</p>

האור עצמו [חושבין] שזהו אלה דמרגלה, ואינו יודעים שהכל בכחו ית', אך ע"ז השם שמאיר עכשיו בעת הזאת נגדלן המרגלאין, וזה השם מושל ע"ז ובעת הזאת והכל מאתו ית' (הגרמ"מ). אלוה שעושה המרגליות המאירים (מ"מ).

²⁸³⁴ פי' כשהתחיל להאיר השמש בעובי הרקיע ועדיין לא יצא גוף השמש לאויר העולם, אותו ממונה שעל השמש הוא קודם לצאת עד שלא תצא השמש, והוא עומד בזהרורית שיש סביבות השמש ועובדים אותו בני אדם, ואזי מוצאים אבנים טובות, וזה כי הוא ממונה עליו (מ"מ).
²⁸³⁵ נמחק בדפ"ו. קל ע"ב (הערת הזהר).

²⁸³⁶ היינו שם מ"ב, והכי מפרש לקמן, והטעם מפני ששם זה הוא פועל בגבורה לפתוח חלונות הרקיע, והענין ששם מ"ב הוא שם ל"ב נתיבות ועשרה מאמרות שבו, כל מעשה בראשית כנודע, לכך בו נבקעות חלוני רקיע כמתחלת מעשהו, והטעם ששביל מהלך השמש שהוא סוד הדעת היוצא מחכמה נסתם אחר פעולותיו להיות הבינה נעלמת, ורקיע מגין וסותם בעד השמש שבתוכה, ולכך פותח בכל יום שערי מזרח, דהיינו חכמה דמתמן אור נפיק לעלמא ובוקע חלוני רקיע דהיינו קרומא דחפי על מוחא וסתים מוחא, ולהיות סתום צריך שיסתתמו אותם החלונות מיד ופתיחתם בבקיעה בכח שם זה שהוא ל"ב נתיבות וכו' כדפי', וכן ברקיע התחתון שביל מהלכו נסתם עד שהוא חוזר ונבקע, והיינו בוקע חלוני מה שהוא חלון נבקע, וטעם זה להעלים מה שהוא מן הרקיע ולמעלה כדפי' בנסתר (אור יקר).

²⁸³⁷ מוסגר בדפ"ק.

²⁸³⁸ מלשון מרגוע ונחת דהיינו בגאולה (אור יקר).

²⁸³⁹ פי' אם כולם היו עובדים לע"ז של עץ ואבן היו נרקבין מיד, אבל יש שעובדים ג"כ לכוכבים יאבד של עץ ואבן יאמרו האחרים שלא נאבדו יש בהם ממש, ואם יאבד הכל נמצא מאבד עולמות מפני השוטים (מ"מ).

²⁸⁴⁰ שהיה מבטלה, אמנם פלחין לנהורא וכיוצא שהם שמשי מרום וכי יאבד עולמו מפני השוטים (אור יקר).

²⁸⁴¹ האור והזהר, הזוהר הוא הלבוש של האור שהאור מתלבש בה, והוא מאיר ג"כ אך אינו כמו האור, לכן הוא ר"ק זוהר, והן ב' בחי' משם מ"ב, ז' אתוון מז' שמות, והז' שמות הן כמו לבוש להז' אתוון, שהן ביצירה והן בבריאה, ובודאי הן קשוט שהן שמהן קדישין (הגרמ"מ).

²⁸⁴² ז' כוכבי לכת שהן בעשיה שאינון כ"כ כמו השמות, מ"מ גם הם אמת, והן לבוש להז' שמות, והב' בחי' אלו אמת, שהן מושלים על המרגלה, אך הכל על יד כח א"ס ית"ש (הגרמ"מ).

<p>דרכי קיעא קשומ אינון אי בטפשו וחסרונא ורדעתא דלהון אינון אמרי וקראן להו²⁸⁴³ אלהא לא בעי קודשא בריך הוא לשיצאה עובדוי מעלמא אבל לזמנא דאתי לא ישתצון ככביא ונהורין דעלמא אבל מאן ישתצי אינון דפלאו לון:</p>	<p>אלוה, לא צריך הקדוש ברוך הוא לכלות את מעשי ידיו מהעולם. אבל לעתיד לבא לא יכלו הכוכבים והאורות של העולם. אבל מי יתכלה. אותם שעובדים להם.</p>
<p>וקרא דא הכי הוא שפת אמת תכון לעד אלין ישראל דאינון שפת אמת²⁸⁴⁴ (דברים ו ד) יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד וכלא איהו אמת²⁸⁴⁵ ורזא דאמת²⁸⁴⁶ ומסיימי יהו"ה אלהיכם אמת ודא איהו שפת אמת תכון לעד:</p>	<p>והפסוק הזה הוא כך. "שפת אמת תכון לעד", אלו ישראל, שהם שפת אמת, "ה' אלהינו ה' אחד". והכל הוא אמת וסוד האמת. ומסיימים "ה' אלהיכם אמת". וזוהי "שפת אמת תכון לעד".</p>
<p>ועד ארגיעה ועד רגע מבעי ליה מאי ארגיעה אלא עד כמה יהא קיומא דלהון בעלמא עד זמנא [דייטין] [דיתן] ויהא לי נייחא מפולחנא קשיא דעלי²⁸⁴⁷ ובזמנא דארגיעה ישתצי לשון שקר (ה)לשון [מה] ישתצי מאינון²⁸⁴⁸ דקראן אלהא למאן דלאו הוא אלהא אבל ישראל דאינון שפת אמת כתיב בהו (ישעיה מג כא) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו:</p>	<p>"ועד ארגיעה", היה צריך [להיות] ועד רגע. מה זה "ארגיעה". אלא עד כמה יהיה קיומם בעולם. עד לעתיד לבא, ותהיה לי מנוחה מהעבודה הקשה שעלי. ובזמן שארגיעה, תתכלה לשון שקר, איזה לשון יכלה, מאותם שקוראים אלוה למי שאינו אלוה. אבל ישראל, שהם שפת אמת, נאמר בהם "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו".</p>
<p>אדכרנא חדא זמנא דהוינא אזיל בהדי רבי אלעזר פגע [בגברא חדא (נ"א בהגמון חד)] וביה הגמונא (בגברא חדא) אמר ליה לרבי אלעזר אנת ידעת מאורייתא דיהודאי אמר ליה ידענא אמר ליה לית אתון אמרין דמהימנותא דלכון קשוט ואורייתכון קשוט ואנן דמהימנותא דילן שקר ואורייתא דילן שקר והא כתיב שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר אנן מיומין דעלמא קיימין במלכותא ולא אעדי מינן לעלמין דרא בתר דרא תכון לעד ודאי ואתון זעיר הוה לכו</p>	<p>נזכרתי פעם אחת שהייתי הולך עם רבי אלעזר, פגש אדם אחד (הגמון אחד). אמר לרבי אלעזר, אתה יודע מתורת היהודים. אמר לו, אני יודע. אמר לו, האינכם אומרים שאמונתכם אמת ותורתכם אמת, ואנו שאמונתנו שקר ותורתנו שקר. והרי נאמר "שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר". אנו מימות העולם עומדים במלכות ולא סרה מאתנו לעולמים דור אחר דור, "תכון לעד", ודאי. ואתם מעט היה לכם מלכות, ומיד סרה מכם, והפסוק התקיים בכם, שנאמר "ועד ארגיעה לשון שקר".</p>

²⁸⁴³ לאלו הכוכבים (הגרמ"מ).

²⁸⁴⁴ פי' אמת הוא ז"א ושפה דיליה היא מלכות (מ"מ).

²⁸⁴⁵ כלומר הכל הוא סוד האמת, כמ"ש חותמא דגושפנקא הוא אמת, שהוא כלל הכל'ב אותיות של התורה, ראש, תוך, סוף, והן רמוזי בר"ת של ה' אלקינו ה' אחד גי' כ"ב, וכן ה' אלקינו ה', הן ג' כ' ג' בחי' של ראש, תוך, סוף, אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים, וז"ש וכלא איהו אמת (הגרמ"מ).

²⁸⁴⁶ כלומר שכשם שהשם הוא סוד אמת כו', אלקינו בפשוט ובגלופי גי' אמת, ולכן גם ישראל נכלל באמת, ואלקינו הוא כלומר המשגיח עלינו, כי אלקים הוא משגיח, ונמצא משגיח עלינו בחותם אמת, ולכן נקראו ישראל שפת אמת מלשון שפת הים, וזהו ומסיימי ה' אלקיכם אמת, כלומר ה' המשגיח אליכם בסוד אמת, ודא איהו שפת אמת והבן, וסוד אמת ז' פעמים ס"ג, שמשם אחיזת ויניקת הכל, ואמר ג' פעמים אמת נגד ג' בחי' שבאמת סת"ר והבן (הגרמ"מ).

²⁸⁴⁷ דעלוי (דפ"ו). כי מה שהקב"ה נותן טובה לעוברי רצונו הוא כמשא כבד עליו כביכול, וזהו סוד גלות השכינה, וזהו שהוצרך להיות שמש לעובדי ע"ז מחמת עוונותינו, וכשיבא משיח ב"ב אז יטלו מלכותא קדישא עליונן ויהיה ליה נייחא (הגרמ"מ).

²⁸⁴⁸ "הלשון מה ישתצי מאינון" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "אינון".

מלכותא ומיד אעדי מנכון וקרא אתקיים בכו דכתיב ועד ארגיעה לשון שקר:	
אמר ליה חמינא בכך דאנת חכים באורייתא תפח רוחיה	אמר לו, אני רואה בכך שאתה חכם בתורה. תפח רוחו
קפח/ב	
דההוא גברא אלו אמר קרא שפת אמת ²⁸⁴⁹ כוננת לעד הוה כדקאמרן אבל לא כתיב אלא תכון זמינא שפת אמת דתכון מה דלאו הכי הישתא דהשתא שפת שקר קיימא ²⁸⁵⁰ ושפת אמת שכיב לעפרא ²⁸⁵¹ ובההוא זמנא דאמת יקום על קיומיה ²⁸⁵² ומגו ארץ תצמח כרין שפת אמת תכון לעד ונאמר ליה ההוא [הגמון] (גברא) זכאה אנת וזכאה עמא דאוריתא דקשוט ירתין בתר יומין שמענא דאתגנייר:	של אותו האיש. אלו אמר הנאמר "שפת אמת כוננת לעד", היה כמו שאמרנו. אבל לא נאמר אלא "תכון", עתידה שפת אמת שתכון, מה שאין כך עכשיו, שעכשיו שפת שקר עומדת, ושפת אמת שוכבת לעפר, ובאותו זמן שאמת תעמד על קיומה, ומתוך ארץ תצמח, אז "שפת אמת תכון לעד וגו'". אמר לו אותו הגמון, אשריך, ואשרי העם שירשים תורת אמת. אחר ימים שמעתי שהתגיייר.
אזלו מטו חד בי חקל וצלו צלותהון כיון דצלו צלתהון אמרו מכאן ולהלאה נתחבר בשכינתא ונוזיל ונתעסק באורייתא פתח רבי יוסי ואמר (ישעיה מא יא) הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בכך וגו' ונתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לישראל כל אותן הטובות שאמר על ידי נביאי האמת, וישראל סבלו עליהם כמה רעות בגלותם. ואלמלא כל אותן טובות שמחכים	הלכו, הגיעו לשדה אחת והתפללו תפלתם. כיון שהתפללו תפלתם, אמרו, מכאן והלאה נתחבר בשכינה, ונלך ונתעסק בתורה. פתח רבי יוסי ואמר "הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בכך וגו'". עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לישראל כל אותן הטובות שאמר על ידי נביאי האמת, וישראל סבלו עליהם כמה רעות בגלותם. ואלמלא כל אותן טובות שמחכים

²⁸⁴⁹ הנוני"ן בסגול (הערת הזהר). בשלמא אי הוה כתיב כוננת בלשון הוה אז יהיה כמשמעו שמיד מזמן הוויתה היא מתכוננת וקיימת, והוה קשה מה שהקשית, אבל כיון דלא כתיב אלא תכון דמשמע לעתיד מוכח דאפילו בימי שלמה שהיה מלך גדול לא התכוננה אלא שעתידי להתכונן. ועוד נראה דר"ל עוד ענין אחר והוא שהגמון הקשה לו מכח היות להם ההצלחות והמלכות זמן רב, ולזה השיבו רבי אלעזר שאם כן היל"ל כוננת שהוא פועל יוצא וכמש"ה (טז י) כוננו ידיך, (תהלים ט ח) וכונן למשפט כסאו, אז היתה הכוונה שהאמת כוננת את מחזיקיה, אבל לא כתיב אלא תכון שהוא מהנפעל שר"ל שהיא תתכונן ולעתידי, באופן שהשיבו מכח הבנין ומכח הזמן. ובהכי ניחא מאי דהוה מצי להשיבו ממה שהאמת בעצמה לא גרעה ממה שהיתה, שהרי תמיד החזיקה ישראל שהם אותם שקבלוה, שאפילו בכל צרתם לא סר לבבם ממנה, אלא שרצה להודיעו שאין ראייה מההצלחה דאם כן היל"ל כוננת לאחרים (רמ"ז). עי' תיקור"ז תיקון סג [קי ע"א] (לש"ו). ז"ל: אמת א' ברישא דאלפא ביתא מ' באמצעיתא ת' בסופיה עשורא דיליה יר"ד ה"א וא"ו ה"א וכו' בגלותא אתמר ותהי האמת נעדרת ושקרא שלטא בעלמא (ובזמנא דאתתקן אמת ואסתלק לאתריה אתמחי שקרא מעלמא הה"ד (משלי י"ב) שפת אמת תכון לעד כוננת לא כתיב אלא תכון לעד (אמת) ועד ארגיעה לשון שקר מאי אמת עמודא דאמצעיתא שכינתא דיליה (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו).

²⁸⁵⁰ היא נוק' דסט"א (מ"מ).

²⁸⁵¹ פי' שהמלכות בגלותא ירדה לבריאה שנק' עפר המשכן (מ"מ).

²⁸⁵² פי' שבאים מוחין לז"א, ונעשה בסוד הגדלות על ידי אימא, וז"ש ומגו ארץ תמצח, מכח ארץ העליונה שהיא בינה (מ"מ).

²⁸⁵³ להורותינו על דרך הסוד הסיבות העצמיות לקיום ישראל בגלות הארוך שלנו. הסיבה הראשונה היא זמין קב"ה, ותמצית הדבר הוא על דרך שאמרו המפרשים שדבר ה' הוא פועל גמור, וכמש"ה (תהלים לג יא) עצת ה' לעולם תעמוד וגו', (שם לג ט) כי הוא אמר ויהי, ירצה שהרי ראינו שהכל נהיה במאמרו. והענין על פי הסוד הוא כי הנה בזמן המשיח יבוא השפע מפנימיות עתיק, כמש"ה (ישעיה ל כו) כאור שבעת הימים, שהם ז' מדות של העתיק, ולפי גדולת אותו השפע כך נתנבאו הנבואות, ואותו האור הוא שם אצור ומסוגל עד בוא זמן השפעתו, וזהו מ"ש זמין קב"ה, ולא אמר עתידי, להורות שכבר הוא מזומן ומוכן ולא יחסר כי אם הכנת העולמות לזכות אליו. ואולי שגם מלת זמין תרמוז מה שאמרו רז"ל היו סדר זמנים קודם לכן, ושורש סדר זה הוא בעתיק שהוא ז"ק בחינת זעיר ונוק' שלו, שהם מ"ה וב"ן גי' זמ"ן. וזש"ה (שם) והיה אור הלבנה וגו', דהיינו ששני מלכים יחזרו להיות מאורות גדולים ושויים (רמ"ז).

<p>בגלותהו²⁸⁵⁴ ואלמלא כל אינון טבא²⁸⁵⁵ דקא מחכאון וחמאן כתיבין באורייתא לא הוו יכלין למיקם ולמסבל גלותא:</p>	<p>ורואים שכתובים בתורה, לא היו יכולים לעמוד ולסבול את הגלות.</p>
<p>אבל אזלין לבי מדרשות פתחין ספרין וחמאן כל אינון טבאן דקא מחכאן וחמאן כתיבין באורייתא דאבטח לון קודשא בריך הוא עלייהו ומתנחמין בגלותהון ושאר עמין מחרפין ומגדפין לון ואמרי אן הוא אלהכון אן אינון טבאן דאתון אמרין דזמינין לכון וכי כל עמין דעלמא יכספון מנייכו:</p>	<p>אבל הולכים לבית מדרשות, פותחים ספרים, ורואים כל אותן טובות שמחכים, ורואים שכתובים בתורה שהבטיח להם הקדוש ברוך הוא עליהם, ומתנחמים בגלותם, ושאר העמים מחרפים ומגדפים אותם ואומרים, איפה הוא אלהיכם. איה אותן טובות שאתם אומרים שמעתדות לכם, וכי כל אומות העולם יתביישו מכם.</p>
<p>הדא הוא דכתיב (שם סו ה) שמעו דבר יהוה החרדים אל דברו אמרו אחיכם שונאיכם וגו' מאי החרדים אל דברו אינון דסבלו כמה בישין כמה שמועות שמעי אלין על אלין אלין²⁸⁵⁶ בתר אלין וחרידו²⁸⁵⁷ עליהון כמה דאת אמר (ירמיה ל ה) כי וגו' קול חרדה שמענו פחד אינן²⁸⁵⁸ שלום וגו' אינון חרדים תדיר אל דברו²⁸⁵⁹ כד אתעביד דינא:</p>	<p>זהו שנאמר "שמעו דבר ה' החרדים אל דברו אמרו אחיכם שונאיכם וגו'". מה זה "החרדים אל דברו". אלו שסבלו כמה רעות, כמה שמועות שמעו, אלה על אלה, ואלה אחר אלה, וחרדו עליהן, כמו שנאמר "כי וגו' קול חרדה שמענו פחד ואין שלום וגו'". אותם חרדים תמיד אל דברו, כשנעשה הדין.</p>
<p>אמרו אחיכם שונאיכם אלין אינון אחוכון בני עשו מנדכם כמה דאת אמר (איכה ד טו) סורו טמא קראו למו דלית עמא דקא מבוזין לון באנפי ומרקקין באנפייהו לישראל כבני אדום ואמרי וכלהו (כלכו) מסאבין כנדה ודא איהו מנדכם למען שמי יכבד יהוה (ישעיה סו ה) אנן ודאמרין בנוי דאל חי די בן יתיקר שמיה אנן שלטנין על עלמא בגין ההוא דאקרי גדול (בראשית כז א) עשו בנו הגדול²⁸⁶⁰ ובשמא דא אקרי קודשא בריך הוא גדול (תהלים קמה ג)</p>	<p>אמרו "אחיכם שונאיכם", אלה הם אחיכם בני עשו. "מנדיכם", כמו שנאמר "סורו טמא קראו למר". שאין עם שמבזים אותם בפנים ורוקקים בפני ישראל כמו בני אדום, וכולם אומרים שטמאים כמו נדה, וזהו "מנדיכם". "למען שמי יכבד ה'", אנו (שואמרים) בני "אל חי", שבן יתכבד שמו, אנו שולטים על העולם, בשביל אותנו שנקרא גדול, "עשו בנו הגדול". ובשם הזה, נקרא הקדוש ברוך הוא, גדול, "גדול ה' ומהולל מאד". אנו בני הגדול, והוא גדול. ודאי "למען שמי יכבד ה'".</p>

²⁸⁵⁴ לכן מצוה לקרות נחמות הנביאים (רח"ו במ"מ). כל עצם הגלות היה להכנס בין החיצונים ולהכנע להם, והוא על דרך (קהלת ח ט) שלט האדם באדם לרע לו, כי בזה מעלים מ"נ בהעלאת הניצוצות, ומידי עלות נשמותינו בהם כשהם מקבלים התיקון והמיתוק מחדש ה' את נשמותינו להתחזק בתיקון העולמות, כי בהתקנם יבוא המשיח. ובדין הוא (משלי כז, יח) שנוצר תאנה יאכל פריה, ובודאי שהכח המתקן הניצוצות הוא מושרש בעתיק שהוא מקור השפע המתקן לימות המשיח (רמ"ז).

²⁸⁵⁵ הרבה עוד דברים אלו להודיע כמה גדול פלא ההתקוממות של ישראל בגלות זה, וזה כי נשתנה מאד הגלות הלזה מגלויות שקדמו לו, כי של מצרים גם שהיה חמור לא היה בעוון ישראל אלא לתיקון עוון אדה"ר ולא היתה הירידה כל כך עצומה, וגם לא בגלות בבל כנודע אצלנו, ולכן היו בשניהם נביאים, מה שאין כן עתה שנסתם כל חזון והגאולה לא תבוא עד דמטו רגלין ברגלין, ולכן אין כח בכל האורות שנתגלו בשאר הגאולות להקים את השכינה מעומק נפילתה, וגם בניה לא יוכלו להתקומם וגם לסבול הגלות אם לא בעזר וסיוע השפע של פנימיות עתיק, וזה שאמר ואלמלא כל אותן טבאן דקא מחכאן, ר"ל שכולם צריכים להתקבץ להמציא הגאולה (רמ"ז).

²⁸⁵⁶ ואלין (דפ"ק).

²⁸⁵⁷ וחרידן (דפ"ו).

²⁸⁵⁸ ואין (דפ"ו).

²⁸⁵⁹ פי' חרידים תמיד מדיני המלכות הנקרא דבר (מ"מ).

²⁸⁶⁰ ובאותו השם יכבד ה', דכתיב גדול ה', נמצא שהוא שם המורה על הכבוד, כיון שהקב"ה מתכבד בו (אור יקר).

<p>גדול יהו"ה ומהולל מאד אנן בני והגדול ואיהו גדול ודאי למען שמי²⁸⁶¹ יכבד יהו"ה:</p>	
<p>אבל אתון זעירין מכלא (בראשית כז ו) יעקב בנה הקטן כתיב אן הוא אלהכון אן הוא אינון טבאן דיכספון כל עממיא מחדוה דלכון מאן יתן ונראה בשמחתכם כמה דאתון אמרין והם יבושו רוח הקדש אומר והם יבושו²⁸⁶² וכמאן (כמה) דתלי קללתא באחרא בגין דאתון (דאינון) אמרין דכדין יבושו ויכלמו ובגין דא רוח קדשא הוה אמר מלה הכי ועל דא הן יבושו ויכלמו כל הנחרים כך מאי כל הנחרים כך דאתקפו נחיריהון ברוגזא עלך בגלותא דא בהווא זמנא יבושו ויכלמו מכל טבין דיחמון להון לישראל:</p>	<p>אבל אתם קטנים מהכל, נאמר "יעקב בנה הקטן", איפה הוא אלהיכם. איפה אותן הטובות שיתביישו כל העמים משמחתכם. מי יתן ונראה בשמחתכם, כמו שאתם אומרים, והם יבושו, רוח הקודש אומר, והם יבושו, כמי שתולה קללתו באחר, משום שאתם אומרים שאז "יבושו ויכלמו", ולכן רוח הקודש היתה אומרת הדבר כך, ועל זה, הן "יבושו ויכלמו, כל הנחרים כך". מה [הוא] "כל הנחרים כך". אלה שחזקו את נחיריהם ברוגז עלך בגלות הזו. באותו זמן "יבושו ויכלמו", מכל הטובות שייראו אצל ישראל.</p>
<p>אמר רבי חייא הכי הוא ודאי אבל חמינין והכי חמו תקיפי עלמא דהא גלותא אתמשך ועדיין בריה דדוד לא אתי אמר רבי יוסי וכל דא הכי הוא אבל מאן עביד דיסבלון ישראל גלותא דא כל אינון הבטחות דאבטח לון קודשא בריך הוא והא אתמר דעאלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וחמאן כל אינון נחמות וחדאן בלבייהו למסבל כל מה דייתי עלייהו ואלמלא דא לא יכלין למסבל:</p>	<p>אמר רבי חייא, כך זה ודאי, אבל ראינו וכך ראו גבורי העולם, שהרי הגלות נמשכת, ועדיין בן דוד לא בא. אמר רבי יוסי, וכל זה כך הוא, אבל מי עשה שיסבלו ישראל את הגלות הזו. כל אותן הבטחות שהבטיח להם הקדוש ברוך הוא. והרי זה נתבאר, שנכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ורואים כל אותן נחמות, ושמחים בליבם לסבול את כל מה שיבא עליהם, ולולא זה לא יכלו לסבול.</p>
<p>אמר רבי חייא ודאי הכי איהו וכלא בתשובה תליא ואי תימא ודיכלין (ניכלון) השתא לאתערא תשובה כלהו כחדא לא יכלין מאי טעמא לא יכלין בגין דכתיב (דברים ל א) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה וכתיב (דברים ד לט) והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו' וכתיב (שם ל ב) ושבת עד יהו"ה אלהיך וגו' וכדין (שם ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' (וכתיב והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו') ועד דכל אינון ומלין לאו (דברים) יתקיימו לא יכלין לאתערא תשובה מנייהו:</p>	<p>אמר רבי חייא, ודאי כך הוא, והכל תלוי בתשובה. ואם תאמר שיכולים עכשיו לעורר תשובה כולם כאחד, לא יכולים. למה לא יכולים. משום, שנאמר "והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה". ונאמר "והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו'". ונאמר "ושבת עד ה' אלהיך וגו'". ואז "אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו'". ועד שכל אותם דברים לא יתקיימו, לא יכולים לעורר תשובה מהם.</p>
<p>קפמ"א</p>	
<p>אמר רבי יוסי (חייא) כמה²⁸⁶³ סתמת כל ארחין ושבילין מכל בני גלותא ולא שבקת לון פתחון פה אי הכי ולהו כמה דהוון (להוי כמה הוון) בכל דרא ודרא דלא יסבלון גלותא ולא אגרא ויפקון וס"א אי הכי להו כמה דלהו בכל</p>	<p>אמר רבי יוסי, כמה הסתרת כל הדרכים והשבילים מכל בני הגלות ולא השארת להם פתחון פה. אם כך, שיהיו כמו שהיו בכל דור ודור, שלא יסבלו גלות ולא שכו, ויצאו (אם כך, יהיו כמו שיהיו בכל דור ודור, יסבלו את</p>

²⁸⁶¹ בלשון יחיד, על כללות האומה (אור יקר).

²⁸⁶² "רוח הקדש אומר והם יבושו" מוסגר בדפ"ק. (ס"א תו כמאן) נוסף בדפ"ו.

²⁸⁶³ במה (מ"מ).

<p>דרא ודרא יסבלון גלותא ולא יפקון מדינא דאורייתא ויתערבון בשאר עמין:</p>	<p>הגלות ולא יצאו) מדין של התורה, ויתערבו בשאר העמים.</p>
<p>פתח ואמר (ישעיה כו יז) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וגו' מאי כמו הרה²⁸⁶⁴ ארה איהו²⁸⁶⁵ לעוברתא לאעברא עלה תשע ירחין שלמין ואית בעלמא כמה וכמה²⁸⁶⁶ דלא עבר עלה אלא יומא חד או תרין ויומין מתשיעאה וכל צירין וחבלין דעוברתא בתשיעאה²⁸⁶⁷ אינון ואף על גב דלא אעבר עלייהו²⁸⁶⁸ אלא יומא חדא²⁸⁶⁹ אתחשיב עלייהו²⁸⁷⁰ כאילו אותעברו כל תשיעאה שלים</p>	<p>פתח ואמר, "כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וגו'". מה זה "כמו הרה". דרך הוא למעוברת, שיעברו עליה תשעה חדשים שלמים. ויש בעולם כמה וכמה שלא עובר עליה אלא יום אחד או יומיים מהתשע, וכל הצירים והחבלים של המעוברת הם בתשיעי. ואף על גב שלא עבר עליהם אלא רק יום אחד, נחשב עליהם כאלו עברו כל התשע שלם. אף כך ישראל, כיון שטעמו טעם גלות, אם יחזרו בתשובה, יחשב עליהם כאלו עברו עליהם כל אותם דברים שכתובים בתורה. כל שכן וכל שכן שכמה וכמה יסורים עברו עליהם מיום שהתחילה הגלות.</p>

²⁸⁶⁴ כי מה צורך למשל זה, ומה שייכות יש להרה עם הארות של ישראל (רמ"ז).

²⁸⁶⁵ וירצה שכוונת הנביא להביא דוגמא למה שיאמר, שאין לתמוה על מה שאמרו רז"ל (תהלים זה ז) היום אם בקולי תשמעו, שאעפ"י שיש קץ קצוב לגאולה מכל מקום יכולה להקרב בכל יום, דוגמת האשה ההרה, שידוע שסתם הלידה היא בהשלמת ט' חדשים שהם ע"ר ימים בסוד ו' פעמים אד"ם דהיינו ו"ק דזעיר, ואחר כך בבוא יום רע"א כמנין הרי"ן יצא הולד, שאז נתקנו כל הניצוצות הצריכות להתקן בבטן המלאה, אבל יש שאינם צריכים לשהות כל כך בתיקון ונולדים אפילו ביום א' לחדש התשיעי. והענין מובן במ"ש שלפי זכות האב והאם כך מבררים בירורים מקליפת נוגה שמהם נעשה לבוש לנפש הבן. ואין ספק שיש ניצוצות יותר קלות להברר זו מזו הכל לפי תגבורת הרע שעליהם, והוא פשוט (רמ"ז).

²⁸⁶⁶ ובזה מדויק שלא אמר כהרה אלא שהוסיף מלת כמו, מפני שאין הכוונה על הרה אחת אלא על סתם הרה בעלמא (רמ"ז).

²⁸⁶⁷ כי אז הולד נגמר והדמים והסיגים מתעוררים לצאת שהוא זמן דין, ולפי ערך זה יחיש זמן הלידה או יאחר, כי אותו הולד שכבר נתבררו ניצוציו ונגמר להולד נוסף עליו עוז וכח לצאת מבטן אמו. וטעם היותו מן הסתם בט' חדשים הוא בסוד ג' מוחין מבחינת הניצוצות דהיינו חב"ד שלהם וכל מוח כלול מג' הרי ט', שהנה הם מתפשטים מוח חכמה בחח"ן ושל בינה בבג"ה, ולפי ששני קוים אלו סתומים ברגלים אין שם בחינת לידה, אבל בהתפשט האמצעי בדת"י נמצא חדש תשיעי ביסוד שהוא המוליד והיולד (רמ"ז).

²⁸⁶⁸ עלה (דפ"ו).

²⁸⁶⁹ כי בהכנס החודש התשיעי שהוא ביסוד יש בו הולד המתקון ומיד יוצא ביום הראשון של התשיעי, שכיון שכבר נתברר אין לו לשהות עוד בבטן האם (רמ"ז).

²⁸⁷⁰ עלה (דפ"ו).

<p>אוף הכי ישראל²⁸⁷¹ כיון דאטעמי²⁸⁷² טעם (ממש) גלותא אי יהדרון בתשובה²⁸⁷³ יתחשב עלייהו כאלו אעברו עלייהו כל אינון מלין דכתיבין באורייתא²⁸⁷⁴ כל שכן וכל שכן דכמה וכמה יסורין אעברו עלייהו מן יומא דגלותא שרי:</p>	
<p>אבל מאי דכתיב (דברים ד ל) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ותא חזיו כמה רחמנותא רחים קודשא בריך הוא ולישראל (עלייהו דישראל) במלה דא למלכא דהוה ליה ברא יחידאה ורחים ליה רחיו דנפשא ומגו רחיו דיליה יהב ליה לאמיה מטרוניתא דתרבי ליה ותולף ליה ארחין מתתקנן זמנא חדא חב לגבי אבוה אתא אבוה²⁸⁷⁵ ואלקי ליה ולבתר אעבר על חוביה תב כמלקדמין וחב לאבוה ואפקיה אבוה מביתיה וארגזו עליה נפק ההוא ברא מביתיה:</p>	<p>אבל מהו שנאמר "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים". בא וראה כמה אהבה, הקדוש ברוך הוא אוהב את ישראל בדבר הזה. [משל] למלך שהיה לו בן יחיד, ואהב אותו אהבת נפש, ומתוך אהבתו, נתן אותו לאמו המלכה, שתגדל אותו ותלמד אותו דרכים מתוקנות. פעם אחת חטא לאביו, בא אביו והכה אותו, ואחר כך [המלך] עבר על חטאו. שב כמקדם ושוב חטא לאביו, והוציא אותו אביו מביתו ורגז עליו. יצא אותו בן מביתו.</p>

²⁸⁷¹ פי' הענין שידוע שבחטא אדה"ר כל הנשמות שהיו כלולות בו אלו באוזנו ואלו בעינו וכו' וכדברי רז"ל, נפלו תוך הקליפות, והוצרכו ישראל לגלות למצרים לברר את כולן, ונשלם הביורור והתיקון במתן תורה חרות על הלוחות. ואמנם בחטא העגל חזר פעם אחר להתערב טוב ברע, אבל לפי שחטא העגל היה עיקרו בערב רב ולא ישראל, שלא חטאו רובם ככולם אלא בשלא מיחו בערב רב, לפיכך לא נגזר עליהם לגלות מיד, אך נאמר (לב לד) וביום פקדי ופקדתי, וכשחטאו אחר כך חזרה ונפגמה קומת הפרצוף של אדם שכן כתוב (יחזקאל לד לא) אדם אתם, והוצרכו לגלות לתקן הנשמות שבתוך האדם בליעל, ועל זה אמרו רז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא של גוף אדה"ר שנפלו בגוף אדם רע, וטעמם שיכלה כל התיקון. ואם תאמר שהוא אוצר עליון ששם הנשמות שעדיין לא באו לעולם למה תתעב הגאולה עד בואנה לעוה"ז והלא יותר נכון שתבאנה אחר הגאולה. אלא הענין כאמור שהוא גוף האדם הבליעל שנפלו בו ניצוצות גוף של אדה"ר. ואומרו כל הנשמות, ירצה לא מבעיא היות מעולות אלא אפילו התחונות בדיוטה התחונות, וכדאמר בזוהר דמטו רגלין ברגלין. ולא מבעיא כולם אלא אפילו אחת מהן וכמשה (דברים ל, ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים, דוק שלא אמר אם יהיה דחך או מדחך שהוא שם הדיחוי אלא נדחך שהוא תואר, ופי' הנדח שלך דהיינו הניצוץ שלך שנדחה שמה. וגם בזה נשכיל טעם יישוב יהודים יחידים בכפרים או בעיירות שההשגחה העליונה מנהלם שמה, וככתוב (שם ד, כז) אשר ינהג ה' אתכם שמה, כדי שכל אחד ואחד יתקן את ניצוציו במקום שנדחו שמה, ולכן הוצרך הגלות לברר הניצוצות שבתוך הקליפות. אבל הוא ממש כמו הרה תקריב ללדת, שמתקרב זמנה ואפילו הכי לא יחסרו ציריה, פי' ע' קלין דיולדה, והיינו חבליה: אי נמי אפשר לומר שהיולדת לתשעה חדשים שלמים לא יש לה כל כך חבלים בעת לידתה מפני שבהמשך החדש התשיעי יש לה צירים שונים שבהם הולכים וניתרים ומתפתחים קשרי האם שלה וצירי דלתותיה מתרווחים, אבל הממהרת לילד ביום א' או ב' לחודש התשיעי באים לה כל הצירים ביחד נמצא שיש לה צד טוב וצד רע (רמ"ז).

²⁸⁷² שירדו לתוך הקליפות דהיינו הגלות (רמ"ז).

²⁸⁷³ דהיינו חרטות וידויים וסיגופין, שהם לעומת חבלי היולדה, אז יהיו דוגמת רבי אלעזר בן דורדיא שבתוקף כח תשובתו קנה עולמו בשעה אחת, כי העלה במהירות עצום כל הניצוצות שנפגמו בעוונותיו, ונתעלו עד יסוד המלכות ונתקנו בבטן שלה שהרתה מהם, והאירו על נשמתו ונתקנו כראוי. כך יהיו ישראל בתשובה אם היתה שלימה בתחילה (רמ"ז).

²⁸⁷⁴ שהרי כל התוכחות שבתורה הן הן לתיקון מכוון לבירורי נשמותם אלא שהוא במשך זמנים שונים, אבל אם היו מקדימים בתשובה שלימה היו נערכים סיגופיהם וצערם לערך משך הקללות בזמן ארוך, ובכח הבינה נמתקים הדינים בשעה קלה ומתקבץ השפע ביסוד שה"ס החדש התשיעי כנ"ל, והיסוד הוא בחינת הגואל, באופן שבכל זמן וזמן הוי כמו הרה תקריב ללדת (רמ"ז).

²⁸⁷⁵ אבוהי (דפ"ו).

<p>ובאתר דיהך בארה קשוט ויהא זכאה כדקא יאות בגין דישמע מלכא אבוה ויהא תיאובתיה עליה מה עבד אמר הואיל ונפקנא מהיכלא דאבא אעביד מכאן ולהלאה כל מה דאנא בעי מה עבד אזל ואתחבר בזונות ואתלכלך בלכלוכא ודמנופא בהדיהו ולא הוה משתכח אלא בהדיהו בחבורא דלהון מטרוניתא אמיה אפקדתו (מבקרית) בכל יומא על ההוא ברא וידעת דברה בהדי זונות אתחבר וכל חברותא דידיה בהדיהו הוות שריאת למבכי ולא תמררא על ברה:</p>	<p>ובמקום שילך בדרך אמת ויהיה צדיק כראוי, כדי שישמע אביו המלך ותהיה עליו תשוקתו, מה עשה. אמר, הואיל ויצאתי מהיכל אבי, אעשה מכאן והלאה כל מה שאני רוצה. מה עשה. הלך להתחבר לזונות, והתלכלך בכללך של טינופת עמהם, ולא היה נמצא אלא עמהם בחבור שלהן. המלכה אמו פוקדת²⁸⁷⁶ בכל יום על אותו הבן, ויודעת שבנה התחבר עם הזונות, וכל חברותו היתה עמהם, התחילה לבכות ולמרר על בנה.</p>
<p>יומא חד עאל מלכא לגבה חמא לה דאיהי מבכה שאיל לה על מה את בכאת אמרה ולא אבכה דהא ברנא לבר מהיכלא דמלכא ולא די דהוא לא יתיב בהיכלא דמלכא אלא דהוא יתיב בהדי זונות מה ימרון כל בני עלמא בריה דמלכא איהו דיתיב בבי זונות שריאת למבכי ולא תחננא למלכא:</p>	<p>יום אחד, נכנס אליה המלך ורואה אותה בוכה. שואל אותה, על מה את בוכה. אמרה, ולא אבכה, שהרי בננו מחוץ להיכל המלך. ולא די שאינו יושב בהיכל המלך, אלא שהוא יושב עם הזונות. מה יאמרו כל בני העולם, שבן המלך יושב בבית זונות. התחילה לבכות ולהתחנן למלך.</p>
<p>אמר מלכא בגינך אהדר ליה ואנת ערבא דיליה אמרת הא ודאי אמר מלכא הואיל וכך הוא לא אצטריך לאהדרא ליה ביממא באתגליא דכסופא דילן איהו למהך בגיניה לבי זונות ואי לא הוי כגוונא דא דמנף גרמיה הכי וחלל יקרי הוינא אנא וכל חיילין דילי אזלין בגיניה בכמה יקר בכמה בוקינס קמיה בכמה מאני קרבא מימיניה ומשמאליה עד דכל בני עלמא יודעזעון וינדעון כלא דברא דמלכא איהו השתא כיון דאיהו טנף גרמיה וחלל יקרי איהו יהדר בטמירו דלא ינדעון ביה אהדר לגבי מלכא יהביה לגבי אמיה:</p>	<p>אמר המלך, בשבילך אחזיר אותי, ואת הערב שלו. אמרה, הרי ודאי. אמר המלך, הואיל וכך הוא, לא צריך להחזירו ביום בגלוי, שבושה עבורנו ללכת בשבילו לבית זונות. ואם לא היה כמו זה, שטינף את עצמו כך וחלל כבודי, הייתי אני וכל חיילות שלי הולכים בשבילו בכמה כבוד ובכמה חצוצרות לפניו, בכמה כלי קרב מימינו ומשמאלו, עד שכל בני העולם יזדעזעו, וידעו כולם שהוא בן המלך. עכשיו כיון שהוא טנף את עצמו וחלל את כבודי, הוא יחזור בסתר, שלא יכירו בו. חזר למלך, ונתן אותו לאימו.</p>
<p>ליומין סרח כמלקדמין מה עבד מלכא אפיק ליה ולאמיה בהדיה מגו היכלא אמר תרווייכו תהכון ותרווייכו תסבלון גלותא ומלקיותא תמן כיון דתרווייכו תסבלון כחדא כדין ידענא דברי יתוב כדקא חזי:</p>	<p>ליומים, סרח כמקדם. מה עשה המלך. הוציא אותו ואת אמו מתוך ההיכל. אמר, תלכו שניכם, ושניכם תסבלו את הגלות והמלקות שם. כיון ששניכם תסבלו כאחד, אז אדע שבני ישוב כראוי.</p>
<p>כך ישראל בנוי דמלכא קדישא אינון ואחית לון למצרים (אפיק לון מצרים) ואי תימא בההוא זמנא דלא²⁸⁷⁷ האבו²⁸⁷⁸ גזרה דגזר קודשא בריך הוא בין הבתרים הוה אתחזי למהוי קיים וקודשא בריך הוא אשגח</p>	<p>כך ישראל, בני המלך הקדוש הם, הוריד אותם למצרים. ואם תאמר שבאותו זמן לא חטאו, הגזרה שגזר הקדוש ברוך הוא [בברית] בין הבתרים היתה ראויה להתקיים, והקדוש ברוך הוא השגיח על שני דברים, אחד על אותו דיבור שאמר אברהם "במה אדע כי אירשנה", וזה</p>

2876

²⁸⁷⁷ לא (דפ"ו).

²⁸⁷⁸ ר"ל וא"כ אין המשל דומה לנשמל (מ"מ).

<p>לתריז מליז חד בגיז ההוא מלה דאמר אברהם (בראשית טו ח) במה אדע כי אירשנה דא הוא</p>	
<p>קפ"ט/ב</p>	
<p>סבה ועילה אבל עד דנפקו ממצרים לא והויו (הויו) גוי ולא אתחזון²⁸⁷⁹ כדקא יאות:</p>	<p>סבה ועילה. אבל עד שיצאו ממצרים, לא היו גוי ולא היו ראויים כראוי.</p>
<p>פתח ואמר "כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות". רצה הקדוש ברוך הוא לעשות את ישראל כדוגמא שלמעלה, ולהיות שושנה אחת בארץ, כדוגמא שלמעלה. והשושנה שמעלה ריח ונבחרה מכל שאר הורדים שבעולם, אינה אלא אותה שעולה בין החוחים. וזו דרך כראוי. ולכן זרע שבעים זוגות, שהיו שבעים נפש, והכניסם לבין החוחים, ואותם חוחים, מיד שהיו הם שם זוגות, העלו ענפים ועלים ושלטו על העולם, ואז פרחו ביניהם השושנה.</p>	
<p>[כיון דבעא] (כדין בעא) קודשא בריך הוא לאפקא שושנה ולקייט לה מבינייהו כדין יבשו חוחים ואודריקו ואשתציאו ולא אתחשבו לכלום בשעתא דאזיל למלקט שושנה דא לאפקא בריה בוכריה בההוא זמנא אזל מלכא גו כמה חיילין רברבנין ושליטין עם דגלין פרישן ואפיק לבריה בוכריה בכמה גבורין ואייתי ליה להיכליה ויתיב סגי בני מלכא:</p>	<p>כיון שרצה הקדוש ברוך הוא להוציא שושנה וללקט אותה מביניהם, אז יבשו החוחים ונזרקו והתכלו ולא נחשבו לכלום. בשעה שהולך ללקט את השושנה הזו ולהוציא בנו בכורו, באותו זמן הלך המלך בתוך כמה חיילות גדולים ושליטים עם דגלים פרושים, והוציא את בנו בכורו בכמה גבורות, והביא אותו להיכלו, וישב הרבה בבית המלך.</p>
<p>וכיון דחב לגבי אבוה אוכה ליה ואלקי ליה דכתיב (שופטים ב יד) ויחר אף²⁸⁸⁰ יהוה בישראל ויתנם ביד שוסים וגו' סרח כמלקדמין ומרד באבוה (ו)אפקיה מביתיה מה עברו ישראל חמו דהא אתברדו לבבל אתערבו בעממיא נסיבו נשין נכריות ואולידו בנין מנהון עם כל דא אימא קדישא²⁸⁸¹ הות אפטרופוסא עלייהו:</p>	<p>כיון שחטא לאביו, הוכיח אותו והלקה אותו, שנאמר "ויחר אף ה' בישראל ויתנם ביד שוסים וגו'". סרח כמקדם ומרד באביו, הוציא אותו מביתו. מה עשו ישראל. ראו שהרי התפזרו לבבל והתערבו בעמים, לקחו נשים נכריות והולידו מהם בנים. עם כל זה, האם הקדושה היתה אפטרופוס עליהם.</p>
<p>ועל דעבד הכי קודשא בריך הוא אמר הואיל וכסופא איהו ליתי ברי איהו מגרמיה הואיל וחלל יקרי לא אתחזי דאנא איזיל תמן לאפקא ליה ולמעבד ליה נסין וגבורין כמלקדמין תבו אינון בלא סיועא דאתחזי²⁸⁸² לון בלא פליאן ונסין אלא כלהו מתברדן כלהו</p>	<p>ועל שעשה כך, הקדוש ברוך הוא אמר, הואיל וזו בושה, אז שיבא בני מעצמו. הואיל וחלל כבודי, לא ראוי שאני אלך לשם להוציא אותו ולעשות לו נסים וגבורות כמקדם. שבו הם בלי סיוע שהיו ראויים לו, בלי נסים ונפלאות, אלא כולם מפוזרים, כולם עייפים בעוני, ושבו להיכל המלך בבושה, והאם הקדושה ערבה להם.</p>

²⁸⁷⁹ אתחזו (דפ"ו).

²⁸⁸⁰ "אף" נמחק בדפ"ק ומופיע בפסוק.

²⁸⁸¹ כנסת ישראל, עי' לעיל קכה ע"א.

²⁸⁸² דאתחזו (דפ"ו).

<p>לאן במסכנו ותבו להיכלא דמלכא בכסופא ואימא קדישא ערבת לון:</p>	<p>חטאו כמקדם. מה עשה הקדוש ברוך הוא. הוציא את הבן הזה כמקדם מהיכלו עם אמו. אמר, מכאן והלאה, האם ובנה יסבלו כמה רעות כאחד. זהו שנאמר "ובפשעיכם שלחה אמכם". ועל זה נאמר "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים". מה זה "באחרית הימים". אלא זו האם הקדושה, שהיא אחרית הימים, ועמה סבלו כל מה שסבלו בגלות.</p>
<p>ואילו יהדרון בתיובתא אפילו חד ביש או חד צערא ודיעבר עליהו אתחשבא (יתחשב) עלייהו כאלו סבלו כלא²⁸⁸³ ואי לא כד יסתים קיצא (בישא) ואי יסתים קצא (בישא) וכל דרין דיליה כמה דאמר בוצינא קדישא דכתיב (ויקרא כה ל) לצמיתות לקונה אותו לדורותיו וכל דא בתיובתא תליא מילתא אמר רבי חייא ודאי הכי הוא ועל דא גלותא אתמשך:</p>	<p>ואלו יחזרו בתשובה, אפילו רעה אחת או צער אחד שיעבור עליהם, יחשב עליהם כאילו סבלו הכל. (ואם לא יסתם הקץ) ואם לא, כשיסתים הקץ (הרע) וכל הדורות שלו, כמו שאמר המנורה הקדושה, שנאמר "לצמיתות", לקונה אותו לדורותיו. וכל זה, הדבר תלוי בתשובה. אמר רבי חייא, ודאי כך זה, ועל כן נמשכת הגלות.</p>
<p>אבל קודשא בריך הוא כל מה דחמי²⁸⁸⁴ ונ"א דלקא לון לישראל בהאי אחרית הימים ובהאי אחרית הימים יעביד לון²⁸⁸⁵ (יעביד) נסין ונוקמין דכתיב (ישעיה ב ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהו"ה בראש ההרים מאן ראש ההרים דא אברהם סבא²⁸⁸⁶ כהנא רבא ראש דכלא²⁸⁸⁷ ובגין דאיהו ראש כוס דברכה יהיה נכון בראש ההרים דא אברהם סבא קדמאה לשאר ההרים כוס דברכה אצטריך למהוי מתקנא בימינא²⁸⁸⁸:</p>	<p>אבל הקדוש ברוך הוא, כל מה שראה (שהכה) (שהלקה) לישראל, באחרית הימים הזו. ובאחרית הימים הזו יעשה לה נסים ונקמות, שנאמר "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים". מי זה "ראש ההרים". זה אברהם הזקן, הכהן הגדול, הראש של הכל. ומשום שהוא ראש, כוס של ברכה, יהיה נכון בראש ההרים, זה אברהם הזקן, ראשון לשאר ההרים, כוס של ברכה, צריכה להיות מתוקנת בימין.</p>

²⁸⁸³ (ס"א ואי לאו סתים קיצא) נוסף בדפ"ו.

²⁸⁸⁴ (ס"א דמחא) נוסף בדפ"ו.

²⁸⁸⁵ לון (דפ"ו).

²⁸⁸⁶ רנב ע"ב (הערת זהר).

²⁸⁸⁷ הרים הן האבות, וראש ההרים הוא אברהם, וזהו שמפ' קדמאה לשאר ההרים (הגרמ"מ).

²⁸⁸⁸ הר בית ה' הוא כוס המקבל השפע והברכה, ואיצטריך שיהא בימין, כלומר שיהא נכון בחסד, ויהיה היין שבתוך הכוס והכוס הכל בימין, והיינו השמאל נכלל בימין, והענין שכוס ג' אלקים שהוא ההשגחה, ובתוכה היכולת והרצון, והוא סוד היין, שייך עצמו הוא דין, אך הוא מזוג במים, וצריך שיהיה הכוס והיין הכל בימין, כלומר בידי ישראל, הרצון להם, והדין לאויביהם. וכן לעבודות השם, כוס הוא הלב, ובתוכה היין מזוג במים, יצ"ט ויצה"ר, וצריך שיהיה הכל נתונה בימין דהיינו להתורה, דהיינו לעבוד את ה' באהבה ויראה, יצה"ט ויצה"ר, כמ"ש ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך. וכן ציון וירושלים הן סוד הכוס של ברכה, ואצטריך שיהא בימין, דהיינו לישראל שהן נקראין ימין, ובתוכה היין מזוג במים, כלומר חו"ג, ב' מיני השגחות, פנימיות וחיצוניות, ויהא השמאל שהוא החיצוניות נכלל בימין להצטרפות הפנימיות סוד התורה, והן סוד נשמה וגוף, והגוף יהיה להצטרפות הנשמה שהן המצות, שאי אפשר לעשות בלי הגוף ועה"ז, והן עה"ז ועה"ב והבן (הגרמ"מ).

<p>ונשא מגבעות²⁸⁹⁰ אצטריך למהוי זקיף ומן פתורא שיעורא דאקרי זרת²⁸⁹¹ (שיעורא דאיהו זרת זקיף מן פתורא) לברכא לקודשא בריך הוא ודא הוא ונשא מגבעות:</p>	<p>"ונשא מגבעות". צריך להיות נשא²⁸⁸⁹ מן השלחן שעור שנקרא זרת לברך את הקדוש ברוך הוא, וזהו "ונשא מגבעות".</p>
<p>[זרת] ומגבעות מאי הוא²⁸⁹² אלא בינה ובין בתולות²⁸⁹³ אחריה רעותיה שיעורא דזרת²⁸⁹⁴ איהו נשא כוס דברכה מגבעות ודאי ועל דא טבא דיהא ליה להאי ברא בוכרא באחרית הימים איהו²⁸⁹⁵:</p>	<p>מה זה זרת. אלא בינה ובין בתולות אחריה רעותיה, שעור הזרת הוא. נשא כוס של ברכה מגבעות ודאי, ועל כן הטוב שיהיה לבן הבכור הזה הוא באחרית הימים.</p>
<p>אמר ליה שפיר קאמרת האי קרא ודאי הכי הוא בראש ההרים דא ימינא אברהם סבא דאיהו ראש ההרים ודאי ונשא מגבעות משיעורא דגבעות ודאינן רעותיה²⁸⁹⁶ ושפיר קאמרת (ישעיה ב ב) ונהרו אליו כל הגוים מאי הוא אמר ליה ואפילו נשים וקטנים ושמשן (לשמש) דפלח על פתורא אף על גב דאיהו לא אכ(י)ל אצטריך למשמע ולמימר אמן [להריק</p>	<p>אמר לו, יפה אמרת, שפסוק זה ודאי כך הוא. "בראש ההרים", זה ימין, אברהם הזקן, שהוא ודאי ראש ההרים. "ונשא מגבעות", משעור הגבעות, שהם רצוננו. ויפה אמרת. "ונהרו אליו כל הגוים", מי הוא. אמר לו, ואפילו נשים וקטנים והשמש שעובד על השלחן, אף על גב שאינו אוכל, צריך לשמוע ולומר אמן. להריק ברכה לכוס, שלא יאמר אדם, אני לא אכלתי, והואיל</p>

2889

²⁸⁹⁰ קיב ע"ב (הערת הזהר). פי' שיהיה הכוס של ברכה נשא מהגבעות, שהגבעות הן סוד נו"ה כמ"ש ובעות במאזנים שהן תרין פלגי דגופא, והן ג' עדרי צאן הרובצין על הבאר, והשגחה בעה"ז בא על דם תמיד, לפי שאי אפשר עה"ז לקבל לא החסד הגמור ולא הדין הגמור, אבל לע"ל שלצדיקים יעשה הקב"ה חסד גמור, ולרשעים דין גמור, ויהיה השגחת עה"ז דוגמת עה"ב ממש, לפי שאז עת הגמול, ולכן יהיה הר בית ה' בראש ההרים, שהשגחתה יהיה בחסד הגדול מדת אברהם, וזהו ונשא מגבעות, שעתה יהיה ההשגחה מלמעלה מן הגבעות (הגרמ"מ).

²⁸⁹¹ אצטריך למהוי זקיף מן פתורא שיעורא דאיהו זרת. זקיף כו'. כמ"ש חז"ל וצריך להגביה מן הקרקע טפח, ומ"ש כאן זרת ובגמרא אמרו טפח, כי זרת הוא סוד נ' שערי בינה כמ"ש בפ' תרומה קעב ע"ב, והן סוד ה' אצבעות דיד בסוד כוס ישועות אשא, והן ה"ג מחסד עד הוד, ועכשיו הוא בראש ההרים, הוא שיעורא דזרת ממש, וז"ש דאיהו זרת ולא אמר שיעורא דזרת, אלא שיעורא דאיהו סוד זרת מסוף הגבעות, והוא עצמו סוד טפח והבן (הגרמ"מ).

²⁸⁹² כלומר האיך הוא נישא שיעורא דזרת, ומפ' בינה שבין בתולות אחריה רעותיה כו', בתולות הן סוד ארגמ"ן ד' עולמתין דילה, והן סוד הג', ואוריאל ונוריאל הן אחד בסוד נצח והוד, איהו בנצח ואיהו בהוד, ורעותה הן הצדיקים והגרים, שע"י ב' אלו היא מתתקנת לאתחברא בבעלה, כלומר שיהא שוה עמו תורה ויראה, עה"ז ועה"ב, ויהיה השגחת הרעים דילה שהן הצדיקי' מהוד, ולכן הן מעונין ביסורין, ואז יהיה בחסד עילאה דוגמת עה"ב ממש, ולכן נושא הכוס של ברכה מן הקרקע, סוד השגחת עה"ז, זרת, והוא טפח, וזהו נישא כוס דברכה מגבעות ודאי (הגרמ"מ).

²⁸⁹³ השכינה הקדושה אשר היא נקרא אז בעת תגבורות הדינין, והוא כל זמן הגלות בשם אילת השחר, על שם שהיא אילת אהבים ויעלת חן, כי תרעין דילה סתימין משום שפתחה סתום ורחמה צר, כמ"ש בפ' ויקרא (כא ע"ב). הנה היא מצווחת ועורגת להקב"ה לרחם עליה ועל כל צבאיה, והם כל ההיכלות שבבריאה שהם בתולות אחריה רעותיה (כמ"ש בזוה"ק ח"ב קה ע"ב, קיב רע"ב, קפט ע"ב, קצז ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).

²⁸⁹⁴ הנה כבר הודעתך מ"ש מורינו זלה"ה בנוסחא הג' במאמר ר' חזקיה פתח וכו' שהכוונה להעלות כוס של ברכה שהם ו"ק דבריאה עד ג"ר שלהם שהיא אימא יין המשמח והנה מן המל' עד הבינה שהיא הכוס יש ח' מדות והנה כוס גימ' אלה"ם תמנה ח' מדות ז"פ אלה"ם גימ' זרת עם ה' אותיות אלה"ם שהוא הכוס (זהר הרקיע).

²⁸⁹⁵ כלומר לפי שיתנשא כ"כ דוגמת עה"ב, לכן אי אפשר שינתן לישראל שהם ברא בוכרא כמ"ש בני בכורי ישראל [שמות ד] הטוב הזה, אלא באחרית הימי' שהוא שילום שכר טוב, לפי שהוא תכלית הכל, אחר קיבול יסורי' על מעט עוונות שיש להם דוגמת עה"ב (הגרמ"מ).

²⁸⁹⁶ כלומר דגבעות לאו על נו"ה קאמר, אלא על רעותיה שהן יונקין מן הגבעות שהן נו"ה, ועליהן אמר ונשא מגבעות (הגרמ"מ).

ברכה לכוס] דלא יימא בר נש אנא לא אכלית והואיל	
קצ/א	@@@@@@@@
דלא אצטריפנא לזמון לא אשמע ולא אימא אמן הכל הייבין ביה ²⁸⁹⁷ :	ולא הצטרפתי לזימון, לא אשמע ולא אגיד אמן. הכל חייבים בו.
דבר אחר ונהרו אליו כל הגוים אף על גב דנשים וקטנים פטורין מן המצות בכוס דברכה ²⁸⁹⁸ הכל הייבין בלבד דינדעון למאן מברכין ודא הוא ונהרו אליו כל הגוים ²⁸⁹⁹ אתא רבי יוסי ונשקיה אמר כמה שפיר מלה דא ומתיקא לחכא:	דבר אחר, "ונהרו אליו כל הגוים", אף על גב שנשים וקטנים פטורים מן המצוות, בכוס של ברכה הכל חייבים, ובלבד שידעו את מי מברכים, וזהו "ונהרו אליו כל הגוים". בא רבי יוסי ונשקו. אמר, כמה יפה דבר זה ומתוק לחך.
השתא אית לדייקא אי האי אחרית הימים איהי וכוס דברכהו ממש מהו הר בית יהוה הוה ליה למכתב הכי והיה אחרית הימים נכון יהיה (יהוה) בראש ההרים ²⁹⁰⁰ מהו באחרית הימים ונכון יהיה הר בית יהוה אמר ליה אחרית הימים איהו אילנא כלא מרישיה ועד סיפיה דהוא אילנא דטוב ורע ואתא קרא לבררא באחרית הימים ואפיק הר בית יהוה דא טוב ובלא רע ²⁹⁰¹ הר ביתו (ולא רע הר) ההרים".	עכשיו יש לדייק, אם אחרית הימים הזו היא כוס של ברכה ממש, מה זה "הר בית ה'", היה לו לכתב כך, והיה אחרית הימים נכון יהיה בראש ההרים, מהו "באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה'". אמר לו, אחרית הימים הוא עץ הכל, מראשו ועד סופו, שהוא עץ טוב ורע. ובא הפסוק לברר "באחרית הימים", והוציא "הר בית ה'", זה טוב בלי רע. "הר בית ה'" ודאי שאין שם חלק לקצת האחר, שהרי נבחר "הר בית ה'" מתוך העץ, שהוא "אחרית הימים". וזהו כוס של ברכה, שהוא "נכון בראש ההרים".

²⁸⁹⁷ מה שאינו מפ' כפשוטו דקאי על כל הגוים, הענין שיניקת ישראל הוא מנצח, ויניקת האומות הוא מהוד, כמ"ש ונצח ישראל לא ישקר [שמ"א טו], כידוע בסוד ה' צבאות אלקי צבאות, וישראל נקראו צבאות ה', שר צבא ה'. ואלו הד' הנ"ל הן נקראין בתולת, וכשהיא מתחברת עמו נקראת ג"כ בתולת ישראל, והן סוד ד' קרנות, כי קרן הוא ו' כמ"ש בר"מ פ' ויקרא, ואיהו בנצח, וז"ס קרן ישראל, והוד הוא סוד חומש, ה' מלכותא קדישא, והיא סוד קרן דוד, לפי שלישאל היא סוד תוספת קדושה, דלית לה מגרמא כלום, רק הם ממשיכין אליה קדושה בסוד נשמות הגרים, ולכן לדוד היא סוד קרן שהוא גר מהאומות, ולכן זכה למלכות, לפי שהוא מהאומות, והתחבר עצמו לישראל, והתדבק עצמו בימין, עד שנעשה ראש להם, בסוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה, ולכן הוא יברך ולו נאה לברך, וז"ס כהניך ילבוש צדק, שהגירי צדק הם לבושים להצדיקים כמ"ש בסבא בפ' משפטים (צח ע"ב), ולפי שעלה עד כהנא רבא כמ"ש שב לימיני, לכן עלה למלכות והוא יברך, שאורח מברך כדי שיברך לבעה"ב. ונמצא כיון שאמר ונשא מגבעות, כלומר שיתנשא על ידי הצדיקים והגירי צדק שהן סוד הגבעות, ויתנשא מן רעותיה שהן הגרים, ומן הבתולות שהן הצדיקי' כנ"ל, א"כ מאי ונהרו אליו כל הגוים, לזה אומר נשים וקטני', ואע"פ (שהן) [שאינן] מחוייבין בזימון הן, א"כ אי אפשר שיתברך הכוס של ברכה על ידיהן, מ"מ בעניית אמן הן מחוייבין, ועל ידי עניית אמן ג"כ מתברך (הגרמ"מ).

²⁸⁹⁸ ונ"ל שכצ"ל מאי הוא א"ל לשמש כו', ול"ג ואפי' נשים וקטנים, כי באמת נשים וקטני' חייבים כמ"ש הוא לקמן, ומצאתי בזהר אחרים [הנוסח בפנים הוא מדפוס ווילנא ומהנראה, שלפני רבנו היתה גירסא אחרת] שכתוב בהן ואפי' נשים וקטני' ושמש ג"כ, זה אינו מובן לי מאי איירי נשים וקטנים, אך נ"ל כמ"ש, והן סוד אותן שיתגיירו לימות המשיח ואז לא יקבלו גרים [על יבמות כד ע"ב], אך יהיו עבדי' לישראל כמ"ש בני נכר יהיו איכריכם כו' [ישעיה סא], והם לא יאכלו מטוב ישראל, גם הם ינהרו אליו דוגמת עניית אמן, וזהו כל הגוים שאר הגוים (הגרמ"מ).

²⁸⁹⁹ כלומר שינהרו להכוס כל הגוים כולם אפי' נשים וקטני' של ישראל והגירי צדק (הגרמ"מ).

²⁹⁰⁰ פי' כיון שאחרית הימים הוא סוד מלכות והיא מקבל הכל מראש ההרים, וא"כ ה"ל למכתב אחרית נכון יהיה ה' בראש ההרים, כלומר כאשר יהיה אחרית הימים מלכותא קדישא נכון, אז יהיה ה' בראש ההרים, ומשם תקבל מלכותא קדישא, מהו באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה', וגם הר בית הוא מיותר, ואחרית עצמו הוא סוד מלכות (הגרמ"מ).

²⁹⁰¹ פי' שהימים הוא לשון רבים, והן הששת ימים, שית אלפי שנין, ואם היה כתוב אחרית הימים היה משמע אחרית של הימים, והיינו אחרית של כל יום ויום, וידוע שהוא אילנא דטו"ר, ויש בין אותן הימים אחרית רע, לכן כתיב באחרית הימים, כלומר בסוף של כל הימים, והוא יום השבת סוד מלכות, והוא סוד הר בית ה', והוא שהקרא מברר מן כל האחרית זה הסוף של הכל, והוא הר בית ה' (הגרמ"מ).

<p>יהו"ה ודאי דלית תמן חולקא לסטרא אחרא²⁹⁰² דהא אתבריר הר בית יהו"ה מגו אילנא ודאיהו אחרית הימים ודא(י) איהו כוס דברכה דאיהו נכון בראש ההרים²⁹⁰³:</p>	
<p>אמר רבי יוסי זכאה ארחא דא דזכינא להאי מלה אמר ליה ממאן שמעת לה אמר ליה יומא חדא הוינא אזיל בארחא ושמענא וחמינא ליה לרב המנונא סבא ונ"א לרבי שמעון דהוה דריש להאי קרא לרבי אחא וכיון דשמענא חדינא ביה ונטירנא ליה צריר בכנפא דלבושאי דלא יתעדי מנאי לעלמין אמר ליה ודאי מלה קדישא דא מנהירו דבוצינא קדישא אתנהיר זכאה דרא דקיימי עלמא וסמכוי²⁹⁰⁴ שריין בגויה ואי אנת צרירת להאי²⁹⁰⁵ מלה בקשרא חדא דלא יתעדי מינד אנא אצרוור לה בתלתין או בארבעין קשרין בכיסאי דלא יתעדי מינאי לעלמין וכאן חסרו:</p>	<p>אמר רבי יוסי, אשרי הדרך הזו שזכינו לדבר הזה. אמר לו, ממי שמעת אותו. אמר לו, יום אחד הייתי הולך בדרך ושמעתי וראיתי את רב המנונא סבא (לרבי שמעון) שהיה דורש את הפסוק הזה לרב אחא. וכיון ששמעתי, שמחתי בו, ושמרתי אותו צרור בכנף לבושי שלא יסור ממני לעולמים. אמר לו, ודאי שדבר קדוש זה מאיר מהמנוורה הקדושה. אשרי הדור שעמודי העולם ותומכיו שורים בתוכו, ואם אתה צורר את הדבר הזה בקשר אחד שלא יסור ממך, אני אצרוור אותו בשלושים או בארבעים קשרים בכיסי שלא יסור ממני לעולמים.</p>
<p>על ההיא מלה דאחמי קודשא בריך הוא למשה²⁹⁰⁶ בגין דאף על גב דישראל חבין קמיה בכל דרא ודרא [לאו בעי מאן] (לא בעי) דיימא עליהו דלטורין מנלן מהושע דכתיב (הושע א ב) תחלת דבר יהו"ה בהושע הא אוקמוה מלה ועל דא (שם ב א) והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו' ובגין דא בריך לון בכמה ברכאן לאהדרא (לון) בתיובתא ולאבתא לון לגבי אבוהון דבשמיא ולא אעדי מתמן עד דקודשא בריך הוא מחל על חובייהו ואתנקיאו קמיה:</p>	<p>על אותו דבר שהראה הקדוש ברוך הוא למשה, משום שאף על גב שישראל חטאו לפניו בכל דור ודור, לא רצה מי שיאמר עליהם לשון הרע. מנין לנו. מהושע, שנאמר "תחלת דבר ה' בהושע". הרי בארו את הדבר. ועל כן "היה מספר בני ישראל כחול הים וגו'". ולכן ברך אותם בכמה ברכות, להחזיר בתשובה ולהשיבם לאביהם שבשמים, ולא אז משם הקדוש ברוך הוא עד שמחל על חטאייהם והתנקו לפניו.</p>
<p>אליהו מה כתיב ביה (מ"א יט ד) ויבא וישב תחת רתם אחד וגו' אמר מאריה דעלמא אתתא חדא שדרת לון לישראל ודבורה שמה דכתיב (שופטים ד ה) והיא יושבת תחת תמר דבורה דא הוא רתם ואהדרת לון למוטב</p>	<p>מה נאמר באליהו "ויבא וישב תחת רותם אחד וגו'", אמר, רבון העולם, אשה אחת שלחת לישראל ודבורה שמה, שנאמר "והיא יושבת תחת תמר דבורה". זהו רותם, והחזירתם למוטב, שנאמר "עד שקמתי דבורה", ואני נכנסתי ביניהם, והכרזתי לפנייהם ולא יכלתי.</p>

²⁹⁰² הענין כי ג' בחי' יש, הר בית שדה, הר עדין אינו ראוי לזריעה, ושדה הוא לזריעה, ובית הוא בית דירה ממש, כן יש ג' בחי', בת וכלה ואשה, בת כשהיא קטנה, וכלה כאשר היא מאורשה, ואשה כאשר נשאת, וסוד אלו הג' בחי' כבר כתבתי בנש"ב שלי, וזהו שהר עדין מעורב טוב ורע, ואז יהיה הר לבית ה', ויהיה הר ה' (הגרמ"מ).

²⁹⁰³ וסוד שיהיה הר בית ה', שהר הוא אחוריים דאלקים עם ה' אותיות, והיא בחי' אחור באחור, ובחי' אלמנה, שבאלקים הוא מילוי יוד"ן גי' מצפץ א"ת ב"ש של הו"ה, ואלקים הו"ה מצפץ גי' ב"ת, וזהו שיהיה מן הר בית ה', שיתחבר עם הויה עצמו פנים בפנים (הגרמ"מ).

²⁹⁰⁴ כלומר הצדיקים שהן העמודין דעלמא (הגרמ"מ).

²⁹⁰⁵ להא (דפ"ו).

²⁹⁰⁶ הוא ענין בפ"ע, כלומר אודות הענין מה שאמר קב"ה למשה ועתה הניחה לי, הוא בגין דאע"ג כו', ואפשר דקאי אלעיל דאמר כמה רחימותא דקב"ה כו', והפסיק בענין אחר, ועכשיו אומר על ההיא מלה כו', שגם בזה נראה רחימותא דקב"ה דאחמי למשה והוא בגין דאע"ג כו' (הגרמ"מ).

<p>דכתיב (שם ה ז) עד שקמתי דבורה ואנא עאלית בנייהו ואכרזית קמיהו ולא יכילנא:</p>	
<p>עד דהוה יתיב אתגלי עליה קודשא בריך הוא אמר ליה מה לך פה אליהו (א"ל קב"ה אליהו) בקדמיתא קא הוית מקטרגא ומקני על ברית ומדהמינא בך דקנית עלי בההוא ברית נטלית [ליה] (לך) ברעו דמשה ויהיבנא לך עד דמשה²⁹⁰⁷ הוה אמר (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום השתא דאיהו דילך לא אתחזי לך לקטרגא עלוי הוה לך למשבק קנויך לי כמה בקדמיתא דהוה דילי שבקנא ליה לידא אחרא ולא קטרינגא עלוי:</p>	<p>עד שהיה יושב, התגלה עליו הקדוש ברוך הוא. אמר לו "מה לך פה אליהו", בראשונה היית מקטרג ומקנא על הברית, ומשראיתי בך שקנאת עלי באותה ברית, נטלתי אותה ברצונו של משה ונתתי לך, עד שמשה היה אומר, "הנני נותן לו את בריתי שלום". עכשיו שהוא שלך, לא ראוי לך לקטרג עליה, היה לך להשאיר את קנאתך לי, כמו בראשונה שהיתה שלי, נתתי אותה לידי אחר ולא קטרגתי עליו.</p>
<p>מה לך פה מאי פה ברית קיימא פה יהו"ה איהו כיון דלא בעאת לשבקא לי פימך יתברי²⁹⁰⁸ באתר דההוא פימא²⁹⁰⁹ תנן בההיא שעתא אתעבר מניה ההוא נבזבזא דיהב ליה משה דתנן מאי דכתיב (מ"א יט ח) וילך בכח האכילה ההיא וגו' עד הר האלהים הרבה למתבע מתמן וכי מתמן הוה בעי אלא למתבע כמלקדמין מההוא דירית בהר האלהים ברית דא פנחס הוא אליהו ודאי בדרגא חדא אמר ליה משה לית אנת יכיל לקבלא מנאי אלא זיל לינוקיהו דישראל ומאינן תרוח ואינן יהבי לך וכך הוא ועביד (חסר) (עבד):</p>	<p>"מה לך פה", מה זה "פה". ברית, פה ה' היא. כיון שלא רצית להניח לי את פיך, יברא במקום של אותו הפה. שנינו, באותה שעה העברה ממנו אותה מתנה שנתן לו משה. ששנינו, מה שנאמר "וילך בכח האכילה ההיא וגו' עד הר האלהים חרבה", לבקש משם. וכי משם היה מבקש. אלא לבקש כמקדם מאותו שירש בהר האלהים את הברית הזו. פנחס הוא אליהו, ודאי בדרגה אחת. אמר לו משה, אין אתה יכול לקבל ממני, אלא לך לתינוקות של ישראל ומהם תרויח והם יתנו לך. וכך הוא עשה.</p>
<p>כמה טיבו עביד קודשא בריך הוא בכל דרא ודרא לישראל תא חזי מה כתיב (מיכה ו ד) ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים ויהא (וכי) כמה נביאי הוו לבתר משה:</p>	<p>כמה טוב עשה הקדוש ברוך הוא בכל דור ודור לישראל. בא וראה, מה נאמר "ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים", והרי כמה נביאים היו אחרי משה,</p>
<p>קצ/ב</p>	
<p>ואשלח לפניך את משה אהרן ואלעזר ופנחס יהושע ואליהו ואלישע וכמה שאר צדיקי וחסידי מבעי ליה אלין תלתא אמאי אלא אמר קודשא בריך הוא עמי בני [אמאי] לא תדכרון לכל טבין דעבדית לכו דשדרית לכו למשה אהרן ומרים:</p>	<p>ואשלח לפניך את משה אהרן ואלעזר ופנחס יהושע ואליהו ואלישע וכמה שאר צדיקים וחסידים היה צריך לומר, אז למה שלשת אלה. אלא אמר הקדוש ברוך הוא, עמי בני, למה לא תזכרו את כל הטובות שעשיתי לכם, ששלחתי לכם את משה אהרן ומרים.</p>
<p>למלך בשר ודם דאית ליה מדינתא ושדר לגבה גוברין אפרכין רברבנין דיהון מנהלי עמא ומעיינין בהו ובדיניהו מאן אצטרך למהוי זקוק במזוניהו במלין דיצטרכון לאו</p>	<p>[משל] למלך בשר ודם שיש לו מדינה, ושלח אליה אנשים גדולים, שרים ושליטים, שינהיגו את העם ויעיינו בהם ובדיניהם. מי צריך להיות זקוק במזונם ובדברים שיצטרכו, האם לא עם המדינה, הרי בעל כרחם יצטרכו לעיין בהם ולתת להם כבוד.</p>

²⁹⁰⁷ ריב ע"א (הערת זהר).

²⁹⁰⁸ פומך אתברי (דפ"ו).

²⁹⁰⁹ פומא (דפ"ו).

<p>עמא דמדינתא בעל כרחייהו יצטרכו לעיינא בהו ולמיהב להו יקרא:</p>	
<p>שדרית למשה איהו אתי²⁹¹⁰ קמייכו [מן למיכל] ונהיל לכו ולבנייכו ולבעירייכו ואשתדל בדינייכו וס"א במזונייכו ובכל מה דאצטריך לכו²⁹¹¹:</p>	<p>שלחתי את משה, הוא הביא לפניכם מן לאכול, והנהיג אתכם ואת בניכם ואת בהמתכם, והשתדל בדיניכם (במזונותיכם) ובכל מה שהצטרקתם.</p>
<p>שדרית לאהרן אייתי [לכו ענני] והיכלין דענניו (היכלין לענני לכו ענני) יקר לחפאה עלייכו כמלכין אסחי לכו בטלי יקר דלא אתרקבו לבושיכון ומנעלכון והוו מתחדשי בכל יומא:</p>	<p>שלחתי את אהרן, הביא (לכם ענני) היכלות של ענני כבוד לכסות עליכם כמו מלכים. רחץ אתכם בטל כבוד שלא ירקבו לבושכם ומנעליכם, שהיו מתחדשים בכל יום.</p>
<p>שדרית למרים אייתיאת בירא לאשקאה לכו ושתיתון אתון ובעירכון אינון יהבו לכון ומדלהון אכלתון ושתיתון ויתיבתון בחופאה דיקר דלהון ומדלכון לא יהבתון לון ולא עוד אלא דאשתדלו עליכון ונטלו על צואריהון מטול(י)כון והויתון מחרפין ומגדפין לון:</p>	<p>שלחתי למרים, הביאה באר להשקות אתכם, ושתיתם אתם ובהמתכם. הם נתנו לכם, ומשלהם אכלתם ושתיתם וישבתם בחופת הכבוד שלהם, ומשלכם לא נתתם להם. ולא עוד, אלא שהשתדלו עליכם ולקחו על צוארם את משאכם, והייתם מחרפים ומגדפים אותם.</p>
<p>אמר רבי יוסי לאו הוה אבא רחמן על בניו כקודשא בריך הוא וקרא הוא דכתיב (מ"א ח נו) לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב וגו' תא הזי רחמנו דיליה אלו אמר לא נפל דבר אחד מכל דברו ולא יתיר נח לעלמא דלא אתברי אבל מדאמר מכל דברו הטוב אפיק²⁹¹² ביש לאחורא דהא מלה דביש לא בעי למעבד:</p>	<p>אמר רבי יוסי, לא היה אב רחמן על בניו כמו הקדוש ברוך הוא, ופסוק הוא שנאמר "לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב וגו'". בא וראה רחמנותו, אלו אמר לא נפל דבר אחד מכל דברו ולא יתיר, נוח לעולם שלא נברא, אבל משאמר "מכל דברו הטוב", והוציא הרע לאחור, שהרי דבר של רע לא רצה לעשות.</p>
<p>ואף על גב דאנזים וארים רצועה אתאת אימא ואתקפת בדרועיה ימינא וקם רצועה בקיומיה ולא נחית לתתא ולא אתעביד בגין</p>	<p>ואף על גב שהגזים והרים רצועה, באה האם והחזיקה בזרוע ימינו, ועמדה הרצועה על עמדה במקומה ולא ירדה למטה, ולא נעשה (הדין), משום שבעצה אחת היו שניהם, אותו שהגזים, ואותו שאחז בימינו.</p>

²⁹¹⁰ אייתי (דפ"ו).

²⁹¹¹ עי' ח"ג קב ע"ב, קפא ע"א, ז"ח יד ע"ב. ועי' ע"ח שער הארת המוחין פרק ו: ועתה צריך לבאר איך תחילה יוצאין [ג' המתנות באר מן וענני הכבוד] ע"י משה ואהרן ומרים, ואח"כ חזרו שלשתן בזכות משה לבדו כמארז"ל (תענית ט ע"א). והענין, כי נתבאר אצלנו איך משה ואהרן שניהם הם מבחינת יסוד אבא, כי משה גימטריא קפ"ד קס"א, שהם אחוריים דיסוד אבא ממולאים הוי"ה דיוד"ן, ואה"ה דיוד"ן בבחי' פנים דיסוד אמא, אבל אהרן הוא ע"ב וקפ"ד שהם אחוריים פשוטין ואחוריים מלאים ביוד"ן דיסוד אבא. והנה אנו מוצאין קושיא אחת בדברי רז"ל כי פ"א מצינו בדבריהם כי משה בנצח ואהרן בהוד (תז"ח כח ע"א), וכמו שסידר בעל ההושענות של יום הושענה רבה, והרי אנו רואין שמשה הוא לוי שהוא בשמאל שהוא קו ההוד, ואהרן שהוא כהן בימין שהוא קו הנצח. אבל ספק זה נת"ל כי אורות הימינים דיסוד אבא יוצאין לצד שמאלי ואורות השמאל יוצאין לצד ימין, נמצא כי משה כלול בימין ובשמאל, וכן אהרן כלול משניהן. וז"ס שאמרו בזוהר פרשת וארא (כז ע"א) הוא משה ואהרן הוא אהרן ומשה, לומר ששניהם שקולים לאכללא אשא במיא באשא, והבן זה. אמנם אני מסופק איך שמעתי ממורי זלה"ה איזה משניהם הוא עיקרו בימין ואיזה משניהם עיקרו בשמאל, ונלע"ד ששמעתי ממנו כי הנה משה גדול מאהרן ועיקרו הוא בימין היסוד ממש, לכן הוא חתום במדת הנצח העומד בימין היסוד אבא שבתוך הז"א, ומצד הימין הזה נמשך המן שהיה בזכות משה כנודע, אבל יצא וניתן בצד שמאל כנודע, כי המזונות בצד שמאל, בסוד (פסחים ק"ח ע"א) קשין מזונותיו של אדם כק"ס, שהם מצד הדין והגבורה. אמנם אהרן הוא בשמאל היסוד דאבא.

²⁹¹² ואפיק (דפ"ו).

<p>דבעיטא חדא הוו תרווייהו²⁹¹³ איהו דאגזים ואיהי דאחידת בימיניה²⁹¹⁴:</p>	
<p>ואי תימא מנלן ממלה דאיהי באתגליא דכתיב (שמות לב ז) לך רד כי שחת עמך שרי לארמא רצועה ומשה דלא הוה ידע ארחא דאמא שתיק כיון דחמא קודשא בריך הוא כך אנקיד ליה ובטש ביה ואמר ועתה הניחה לי מיד ארגיש משה ואחיד בדרועיה דקודשא בריך הוא דכתיב (שם יג) זכור לאברהם דא דרועיה ימינא ובגין כך לא נחית רצועה:</p>	<p>ואם תאמר, מנין לנו. זה מדבר שהוא בגלוי, שנאמר "לך רד כי שחת עמך". התחיל להרים רצועה, ומשה, שלא היה יודע דרכה של אם, שתק. כיון שראה הקדוש ברוך הוא כך, רמז לו, והכה בו ואמר ועתה הניחה לי. מיד הרגיש משה ואחז בזרועו של הקדוש ברוך הוא, שנאמר "זכור לאברהם", זו זרוע ימין, ולכן לא ירדה הרצועה.</p>
<p>ואי תימא אמא דאיהי רגילה לאחדא ברצועה דמלכא אן הות דשבקת מלה למשה שאילנא ואמינא והא לא ידענא ברירא דמלה עד דנהוי קמיה דבוצינא קדישא כד אתו לקמיה דרבי שמעון חמא באנפייהו סימן אמר עולו בני קדישין עולו רחימין דמלכא עולו רחימין דילי עולו רחימין אלין באלין:</p>	<p>ואם תאמר, האם שהיא רגילה לאחוז ברצועת המלך, היכן היתה שהשאירה את הדבר למשה. שאלתי ואמרתי, והרי לא ידעתי את ברור הדבר, עד שנהיה לפני המנורה הקדושה. כשבאו לפני רבי שמעון, ראה בפניהם סימן. אמר, הכנסו בנים קדושים, הכנסו אהובי המלך, הכנסו אהובים שלי, הכנסו אהובים אלה לאלה.</p>
<p>דאמר רבי אבא כל אלין חברייא דלא רחימין אלין לאלין אסתלקו מעלמא עד לא מטא זמנייהו כל חברייא ביומוי דרבי שמעון רחימו דנפשא ורוחא הוה בינייהו ובגין כך בדרא דרבי שמעון באתגלייא הוה דהוה אמר רבי שמעון כל חברייא דלא רחימין אלין לאלין גרמין דלא ליהך בארע מישר²⁹¹⁵ ועוד דעבדין</p>	<p>שאמר רבי אבא, כל החברים הללו שאין אהבים זה את זה, מסתלקים מהעולם טרם שהגיע זמנם. כל החברים בימיו של רבי שמעון, אהבת נפש ורוח היתה ביניהם, ולכן בדורו של רבי שמעון היה בגלוי. שהיה רבי שמעון אומר, כל החברים שאין אהבים אלה לאלה, גורמים שלא ללכת בדרך ישרה. ועוד, שעושים בה פגם, שהרי בתורה אהבה ואחוה ואמת יש בה. אברהם אהב את יצחק, ויצחק את אברהם, היו מתחבקים זה בזה. ביעקב שניהם אחוזים באהבה ובאחוה, נותנים רוחם</p>

²⁹¹³ הדין הוא מתעורר בגבורה מצד הבינה, ובהיות הדין מתעורר על ידי הפגם, כוונת הת"ת והמלכות בתיקונו, וכיצד בהיות הת"ת מתעורר בשמאל, דהיינו שהוא מחבק הנקבה כדין צפונית מערבית, מקדמת המלכות ואוחזת בימין, דהיינו מערבית דרומית, והדין מתבטל על ידי רחמי החסד, שמימיה מכבין אש הגבורה. וענין זה עושה המלכות מאליה, כשאין הפגם בה אלא בספירות העליונות והיא מתוקנת, היא עולה ותובעת שפע לכל העולם, ואי אפשר לדחותה שהרי היא אינה נפגמת, ועל ידה מביאה שפע ואור לכל הספירות, ואותו הפגם שומרת אותו והיא מייסרת אחר כך בניה מעט, עד שמטהרת אותם מכל וכל, כענין ויסרתיך למשפט ונקא לא אנקך (אור יקר).

²⁹¹⁴ דבר זה קשה למאד להולמו, שהרי הנהגת המדות הפך זה, הת"ת נקרא אב לנשמותינו הוא רחמים, והמלכות הנקראת אם לנו, היא מדת הדין, עם היות שהיא רפה, אם כן היאך אפשר לומר שהוא "מגזים ברצועה, והיא אחידת וכו'", האמנם הנראה בזה הוא, כי ענין זה אינו בהיות העולם מתנהג בדין, כי אז היא דין, והוא פעמים מסתלק, כדי שיהיה הדין נפעל בחזקה כמו שהיה בדור המבול, כדפי' בזהר פרשת נח בפסוק ה' למבול ישב, ופעמים משתתף עמה, והיינו בסדום כדפי' שם בפסוק וה' המטיר בפרשת ויראה, האמנם עתה הוא בהיות הגזמה לבד, וז"ש "ותרווייהו בעיטא חדא" (אור יקר).

²⁹¹⁵ המלכות, והענין כי בהיות האהבה בין עוסקי התורה, דהיינו אלו מטהרים מצד הימין, ואלו מטמאין מצד השמאל, דהיינו את והב בסופה, אהבה בסופה, דהיינו סוד האהבה המתעוררת מן השמאל ומן הימין כדפי' בזהר, והוא סוד ויאהב יצחק את רבקה אשתו, וכן אהבת עולם אהבתך על כן משכתך חסד, כי בהיות האהבה בסוף כל המדרגות, שהיא המלכות לחבקה למעלה, כיצד, שהם חפצים בהכרה, דהיינו קו האמצעי, אז היא אזלא באורח מישור דהיינו סוד קו האמצעי, אמנם כאשר אין אהבה בסופה ואין חפץ בהם בהכרעה ח"ו, איהי לא אזלא באורח מישר ואינה עולה בקו האמצעי, ושמא תאמר אם כן תעלה בא' הצדדים, לזה אמר "ועוד דעבדי בה וכו'" (אור יקר). פי' כיון שאינם אהבים זה לזה מקטנרים זה את זה ואינם יורדים לאמתה של תורה (מ"מ).

<p>פגינו ב²⁹¹⁶ דהא אורייתא רחימו ואחוה וקשוט אית בה אברהם רחים ליצחק יצחק לאברהם מתחבנקן דא בדא יעקב תרווייהו אחידן ביה ברחימו ובאחוה יהבין (ליה) רוחייהו דא בדא חברייה כההוא דוגמא אצטריכו ולא למעבד פגינו:</p>	<p>זה בזה. גם החברים באותה דוגמא הם צריכים, ולא לעשות פגם.</p>
<p>כיון דחמא סימן באנפייהו ואמר לון הכי אמרו ליה ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא²⁹¹⁷ והכי אצטריך לן למנדע בכה רבי שמעון וואמר חד מלה מאינון מלין דלחישו לי (ה)מגו ריש מתיבתא דגנתא דעדן²⁹¹⁸ דלא אמרו באתגליא ומלה דא (דא היא) סתרא איהי ואימא לכו בני רחימאי בני רחימין דנפשאי מה אעביד אמרו לי בלחישא ואנא אימא באתגלייא ולזמנא דנחמי אנפין באנפין</p>	<p>כיון שראה סימן בפניהם ואמר להם כך, אמרו לו, ודאי רוח נבואה שורה על המנורה הקדושה, וכך אנו צריכים לדעת. בכה רבי שמעון, ואמר דבר אחד מאותם דברים שלחשו לי מתוך ראש הישיבה של גן עדן, שלא אמרו בגלוי דבר זה, סתר הוא. ואמר לכם, בני אהובי, בני אהובי נפשי, מה אעשה. אמרו לי בלחש, ואני אמר בגלוי, ולזמן שנראה פנים בפנים,</p>
<p>קצא/א</p>	
<p>כל אנפין יסתכמון (דא) בדא:</p>	<p>כל הפנים יסמיכו בזה.</p>
<p>בני חובא דעבדו²⁹¹⁹ עמא דלבר²⁹²⁰ ואשתתפו ביה עמא קדישא באמא האבו דכתיב (שמות לב א) קום עשה לנו אלהים²⁹²¹</p>	<p>בני, החטא שעשו העם שבחוץ, והשתתפו בו העם הקדוש, באם הם חטאו, שנאמר "קום עשה לנו אלהים", אלהים ודאי. כבוד ישראל</p>

²⁹¹⁶ שהיא נפגמת על ידם ואינה מיוחדת למעלה, והיינו מחלוקת שאינה לשם שמים שהוא מחלוקת קרח ועדתו שלא רצו בהכרעה ובשלום, אמנם מחלוקת הלל ושמאי היה לשם שמים, דהיינו אש ומים, אברהם ויצחק, והם חצפים בהכרעה דהיינו יעקב מטה כלפי חסד הלכה כבית הלל (אור יקר).
²⁹¹⁷ קשה במה ידעו החברים שרוח נבואה שריא עליה, ותירץ מוריננו כשא"ל דהא אורייתא רחימו ואחוה וקשוט אית בה, ש"מ שהבין ר"ש בקושייתם ורמז להם התירוץ בדברים אלו, שצריכים ישראל להיות אוהבים לשכינה, והם לא עשו כך, ולכך לא תפסה הרצועה כנהוג (מ"מ).

²⁹¹⁸ פי' מט"ט, וכמ"ש הרח"ו בפ' שלח לך (מ"מ).
²⁹¹⁹ (ערב רב) נוסף בדפ"ו. ידוע מה שאמר הרב זלה"ה על מאמר יתיב על כרסייא דשביבין דנורא, שה"ס אורות מקיפין חיצונים שמקיפים על אורות המקיפים הידועים שיש לכל ספירה וספירה, ואלו סוד שם אלקים, והם מתפשטים עד למטה בעשיה עד הקליפה שנקראת אלהים אחרים, וכמ"ש הסבא דמשפטים צו ע"א בפסוק (תהלים מז, ט) מלך אלקים על גוים, שר"ל שמשם זה נמשך השפע לגוים, אבל כשישראל חוטאים ח"ו אז מתעלים ונכללים דרגין בדרגין, ולפי בחינת החטא כך הוא הפגם, עיי"ש. אבל מה שצריך לדעת לענייננו הוא מה שנודע שבחטא העגל חזר ונעור חטא אדה"ר שבא נחש על חוה, ועניינו שבהתעלות הדינין ממטה למעלה בהתכללותם זה בזה מחמת העוון אז יש כללות אלהים אחרים בסוד ה' גבורות הקדושות שביסוד המלכות, ואעפ"י שאינם הם בעצמם חלילה עם כל זה להיותם נכללים שם נחשב ממש כאילו הם עצמם שם ואז ח"ו יוצא השפע לחוץ (רמ"ז). אמרו בתיקונים (תיקון נ' צו ע"ב) כי נתערב בישראל ה' מינים אשר סימנם הוא נגע רע, והם נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים, וכל אלו הה' מינים בכלל נקראו בשם ערב רב, והוא סוד הכתוב (שמות יב לח) וגם ערב רב עלה אתם. (וע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה) (הקדו"ש כג ע"ד).

²⁹²⁰ אלו הערב רב (לב כב) כי ברע הוא, שהיו אדוקים באלהים אחרים שהוא חוץ מהקדושה. אבל הצרה היתה "ואשתתפו ביה עמא קדישא", המושרשים בקדש, שאלמלא כן אין חטא אומות העולם נקרא חטא, כמו שאמרו רז"ל פסוק (איכה א ח) חטא חטאה ירושלים, אמנם אחרי שגם רבים מהם נשתתפו עמהם כנזכר בעבר הדף לכן אמר "חאבו באימא" היא מלכות, שבעוון מחשבתם הכלילו שורש הקליפות ביסוד שלה (רמ"ז).

²⁹²¹ פי' אתה שאתה בעל החסד שהוא הממשיך כל מין שפע מלמעלה המשך עד עשיה לנו כח אלהים הם הגבורות, ואהרן שהיה דעתו להפרידם מעל ישראל כנזכר בעבר הדף הסכים עמהם כי חשב שכוונתם להתנהג במדת אומות העולם, וגם לא עלה בדעתו ששום ישראל ישתתף עמהם,

<p>אלהים ודאי²⁹²² כבוד ישראל דא איהו דשריא עלייהו כאמא על בנין ודא הוא רוא²⁹²³ דכתיב (תהלים קו כ) וימירו את כבודם בתבנית שור דא כבודם דישראל²⁹²⁴ אמא דלהון ודא הוא דכתיב (ש"א ד כב) גלה כבוד דגרמו לשכינתא דאתגלי בגלותא עמהון ועל דא וימירו את כבודם במה בתבנית שור:</p>	<p>הזה, הוא ששורה עליה כאם על בנים, וזהו סוד הנאמר "וימירו את כבודם בתבנית שור". זה כבודם של ישראל, האמא שלהם. וזהו שנאמר "גלה כבוד". שגרמו לשכינה לגלות בגלות עמהם. ועל זה וימירו את כבודם. במה. בתבנית שור.</p>
<p>הכא איהו רוא דמלה תא חזי לתתא גו שמרים דחמרא דורדיין בישין נפק חד ערעורא מקטרגא מזיקא קדמאה ואיהו וברואן (ברוחא) דיוקנא דאדם כד קריב לגו קדשא כיון דאתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא בעי לאתלבשא בלבושא לנזיקא עלמא ונחית הוא ורתיכו ובלבושא²⁹²⁵ קדמאה דקא נקיט תבנית שור דיוקנא דשור וקדמאה לנזיקין מאינן ארבע שור איהו ואינן ארבע אבות²⁹²⁶ לנזיקא עלמא וכלהו תלתא דאבות נזיקין בר שור כלהו דיליה ועל דא כתיב (תהלים קו כ) וימירו את כבודם בתבנית שור:</p>	<p>כאן הוא סוד הדבר. בא וראה, למטה בתוך שמרי היין השמרים הרעים, יצא מפגיע אחד, מקטרג, מזיק קדמון, והוא בסוד דמות אדם. כשקרב לתוך הקודש, כיון שהועבר משם ורוצה לרדת למטה, רוצה להתלבש בלבוש להזיק את העולם. ויורד הוא ומרכבותיו. והלבוש הראשון שהוא לוקח, תבנית שור, דמות שור, וראשון לנזיקין מאותם ארבעה הוא שור. והם ארבעה אבות להזיק לעולם, וכל שלשת אבות הנזיקין חוץ משור, כולם שלו, ועל זה נאמר "וימירו את כבודם בתבנית שור".</p>
<p>מהו אוכל עשב הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה מתמצית דלחם ושבעה זיני דגן לית אליהו בהו חולקא ובגיני כך אימא לא הות תמן ולא יאות לה למהוי תמן ובגיני דאבא הוה ידע רחמנו דאמא וארחא דילה אמר למשה בני רחימאי עיטא בתרווייהו בדא תדיר ודא הוא דלחישו לי בלחישו דלא חזי לגלאה דברא לא ינדע ויחמיו דהא רצועה אתקנת וידחל תדיר אבל תרווייהו בעיטא דא ובעיטא חדא:</p>	<p>מה זה "אוכל עשב". הרי דרשנו בו, אבל עיקר הדבר מתמצית של לחם ושבעה מיני דגן אין לו בהם חלק. ולכן האם לא היתה שם, ולא נאה לה להיות שם. ומשום שהאב היה יודע את רחמנות האם ודרכה, אמר למשה, בני אהובי, העצה בזה תמיד בשניהם. וזהו שלחשו לי בלחש, שלא ראוי לגלות, שהבן לא ידע, ויראה שהרי רצועה מוכנה, ותמיד יפחד. אבל שניהם בעצה זו ובעצה אחת.</p>
<p>תא חזי כתיב (שמות לב א) וירא העם כי בשש משה מאן העם²⁹²⁷ אינן ערב רב מאן</p>	<p>בא וראה, נאמר "וירא העם כי בושש משה", מי זה העם. הם הערב רב. מי הערב רב, וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים היו,</p>

אבל המה רימוהו שדעתם המרשעת היתה לעורר הדינין התחתונים של הקליפות ולטמא את מקדש ה', ועוד שעזרם שיתוף מחשבות ישראל (רמ"ז).

²⁹²² פי' שלא אמרו אלהים אחרים אלא אלקים, וכווננו לגבורות שביסוד שלה שנקרא (מיכה א טו) כבוד ישראל, שמשם נמשך האור החופף עליהם, ונקרא מקום זה המקודש כבוד והפכו ערוה. וגם כבוד הוא לבוש יסודה הקדוש הנקרא חיפוי וכיסוי ליסוד דזעיר וכמד"א (תהלים קמג, ט) אליך כסיתי (רמ"ז).

²⁹²³ רזא ודאי הוא יסוד אימא קדישתא (רמ"ז).

²⁹²⁴ כי (משלי כו א) לא נאווה לכסיל כבוד, ואין לייחס כבודם לערב רב שעל כרחך צריך לפרש כך, שהרי שרשם של הערב רב היה כתבנית שור כדלקמן, אלא ודאי כבודם ה"ס המלכות שעליה נאמר בשמואל גלה כבוד, פי' האור המוצנע והמכובד גלה ונגלה, ופסוק זה נאמר על ארון הקדש שאחד מסודותיו הוא יסוד, המלכות כדאיתא בליקוטי תורה פרשת תרומה, וזהו שנתן הטעם כי נלקח ארון האלקים (רמ"ז).

²⁹²⁵ קצג ע"ב (הערת הזהר).

²⁹²⁶ קיח ע"א (הערת הזהר).

²⁹²⁷ טעם שאלה זו הוא מפני שבפרשת בשלח מה ע"ב אמר שכשישראל היו יחד עם ערב רב היו נקראים העם, אבל בכאן לא יכון לומר כן מפני שאלו לא היו אלא ערב רב לבדם, וכנראה ממה שאמר (לב, ז) שחת עמך, וכנזכר שם בבשלח מו ע"א (רמ"ז).

<p>ערב רב וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים הוּו דקראן לון ערב רב²⁹²⁸ והלא מצריים הוּו וממצרים נמלו ואלו הוּו ערבוביא דעמין סגיאין²⁹²⁹ והכי הוּוה ליהו (הוּוה) למכתב ערב רב עלו אתם לפי ערבוביא דלהון:</p>	<p>שקראו להם ערב רב, והלא מצריים היו, וממצרים נסעו. ואלו היו ערבוביה של עמים רבים, כך היה לו לכתוב, ערב רב עלו אתם לפי הערבוביה שלהם.</p>
<p>אלא (שמות יב לח) ערב רב עלה אתם עמא חד הוּוה ולישן חד אבל כל חרשי מצרים וכל חרטומי דלהון והוּו²⁹³⁰ דכתיב בהו (שם ז כג) ויעשו גם הם חרטומי מצרים דבעו למיקם לקבל פליאן דקודשא בריך הוא כיון דחמו נסין ופליאן דעבד משה במצרים אהדרו לגבי משה אמר ליה קודשא בריך הוא למשה לא תקבל לון אמר משה מאריה דעלמא כיון דחמו גבורתא דילך בעאן לאתגירא יחמון גבורתך בכל יומא וינדעון דלית אלהא בר מנך וקביל לון משה:</p>	<p>אלא "ערב רב עלה אתם", עם אחד היה ולשון אחת, אבל כל מכשפי מצרים וכל חרטמיהם היו אלה, שנאמר בהם "ויעשו גם הם חרטומי מצרים", שרצו לעמוד כנגד נפלאות הקדוש ברוך הוא. כיון שראו הנסים והנפלאות שעשה משה במצרים, חזרו למשה. אמר הקדוש ברוך הוא למשה, אל תקבל אותם. אמר משה, רבונו של העולם, כיון שראו גבורתך הם רוצים להתגייר. יראו גבורתך בכל יום, וידעו שאין אלוה מבלעדך, וקבל אותם משה.</p>
<p>אמאי קרא לון ערב רב אלא כל חרשין דמצרים הוּו וברישיהון²⁹³¹ יונס וימברוס²⁹³² ובשעת דיומא הוּו עבדי תדיר חרשייהו (ו) כל אלין חרשין עלאין הוּו מסתכלי מכי נמי שמשא משירותא ודשית שעות ומחצהו (דשבע שעות) עד שירותא דתשע ומחצהו דהיינו ערב רברבא כל אינון חרשין זעירין משירותא דתשע ומחצהו עד פלגות ליליא:</p>	<p>למה קרא להם ערב רב. אלא כל מכשפי מצרים היו, ובראשם יונס וימברוס, ובשעות היום היו עושים כשפיהם תמיד. וכל אלו המכשפים העליונים היו מסתכלים מכאשר נוטה השמש, מתחילת שש שעות וחצי עד תחילת תשע וחצי, שהינו ערב הגדול. כל אותם מכשפים קטנים, מתחילת תשע וחצי עד חצות הלילה.</p>
<p>אינון עלאין דבהו הוּו מסתכלי מכי נמי שמשא דהא כדין שראן תשע מאה ותשעין</p>	<p>אותם עליונים שבהם היו מסתכלים מכשנוטה השמש, שהרי אז מתחילים תשע מאות ותשעים וחמש דרגות לשוטט על הרי</p>

²⁹²⁸ פי' שהם אומות פחותות ושלכן ערבם בשם ערב רב. והלא מצריים הוּו, זהו גם כן דעת רז"ל בשמות רבה פרשה י"ח (סי' י) וז"ל, הכשרים שבמצרים באו ועשו פסח עם ישראל ועלו עמהם שנאמר (יב, לח) וגם ערב רב עלה אתם. ועוד מוסיף להקשות וממצרים נטלו, ור"ל שאפילו שהיו מאומה אחרת היה ראוי לקראם מצרים, כמו שמצינו (שמו"א כב, כב) דואג האדומי, (דבה"א ב, יז) יתר הישמעאלי, שלפי הפשט נקראו כן על שם שהיו דרים שמה, וכמו שעוד נהוג בעולם שיושבי עיר אחת נקראים על שם עירם (רמ"ז).

²⁹²⁹ פי' אפילו היו מצרים דלמא שגם ביניהם היו מעורבים שאר אומות שהיו אז במצרים דרך ארעי כמו סוחרים וזולתם מעוברים ושבים, לזה מוסיף שאם כן היל"ל עלו אתם שגם ששם ערב רב הוא לשון יחיד מכל מקום הרי הוא בשם העם, שכאשר כולל ישראל וערב רב מדבר בלשון רבים, ואם על הערב רב מדבר בלשון יחיד וכגון (יג, יז) ויהי בשלח פרעה את העם, שהם ישראל וערב רב, אומר ולא נחם אלהים, וכן ונחם העם שהוא ערב רב אומר בלשון יחיד נחם. ולישן חד, הענין במה שידוע שמדרגת מצרים היתה מאחורי הדע"ת כגי' של ער"ב ר"ב, ודעת גניז בפומא דמלכא, ומשם הדיבור (רמ"ז).

²⁹³⁰ בא ליתן טעם למה עלו עם ישראל, וגם מי ומי העולים שאם היו מדלת העם אין להחשיב עלייתם, לכן אמר שהיו המעולים שבהם בחכמה אותם שהיו רוצים להתקומם נגד ה' ונגד עבדו, אמנם כשראו ששלנו נצחו חזרו למשה להשתלם עמו וה' אמר לו לא תקבל לון, כך אמר לו סתם מבלי הודיע לו הטעם, ומשה חשב שהיה הטעם על דרך שאמרו לא קבלו גרים (לעתיד לבא) [לא בימי דוד וכו'] וכן אין מקבלים גרים לימות המשיח, כדי שלא יתהנו מהנאות ישראל כיון שלא נשתתפו עמם בצרתם, וזהו פיוס גדול לישראל, וכו' (רמ"ז).

²⁹³¹ בלק קצד ע"א (הערת הזהר).
²⁹³² עי' שעה"פ הובא לקמן קצב ע"ב. אמרו המגיהים אולי אלו הם יוחני וממרא שנזכר בשמות רבה פ"ט [ובמנחות דף פה – דפ"ו] אמרו יוחני וממרא אל משה תבן אתה מכניס לעפריים.

<p>וחמש דרגין למשטמא על פורי חשוך ורוחא דלהון²⁹³³ הוה משטמא על כל אינון חרשין ונ"א דרגין בחרשייהו ואלין הו עבדי כל מה דאינון בעאן עד דכל מצראי רחצנו דלהון באלין הוה וקראן לון ערב רב בגין דאית ערב זעירא מתשע שעות</p>	<p>החשך, ורוחם היתה משוטטת על כל אותם מכשפים (דרגות) בכשפיהם. ואלה היו עושים כל מה שהם רוצים, עד שכל המצרים באלה היה מבטחם. וקראו להם ערב רב, משום שיש להם ערב קטן, מתשע שעות</p>
<p>קצא/ב</p>	
<p>ומחצה ולתתא דא ערב זעירא ותרי ערבי אינון ועל דא וגם ערב רב עלה אתם:</p>	<p>וחצי ומטה, זה ערב קטן. ושני ערבים הם, ועל כך "וגם ערב רב עלה אתם".</p>
<p>וחכמתא דלהון הוה סגני ואינון אסתכלו ובשעתיו (בשעתא) דיומא ואסתכלו בדרגא דמשה וחמו דהא בכל סטרין בשש משה בשש שעתו קדמאין דיומא דאינון לא יכלין לשלמא בהו וס"א בגין שיתו בשית דרגין עלאין דאחידן ביה ונ"א דאחיד בהו ובכל סטרין בשית הוה²⁹³⁴ ובעטרין²⁹³⁵ דאלין שית הוה זמין לרדת מן ההר דכתיב (שמות לב א) כי בשש משה לרדת מן ההר:</p>	<p>וחכמתם היתה רבה, והם הסתכלו בשעות היום, והסתכלו בדרגת משה, וראו שהרי בכל הצדדים בשש משה, בשש שעות ראשונות של היום, שהם לא יכולים לשלוט בהם, (בגלל שש) בשש דרגות עליונות שאחוזים בו (שאוחו בהם). ובכל הצדדים היה בשש, ובעטרות השש הללו היה עתיד לרדת מן ההר, שנאמר "כי בשש משה לרדת מן ההר".</p>
<p>מיד ויקהל העם על אהרן (שם) דהכי תנינן דבההיא שעתא דנחית משה וקביל אורייתא בלחודוי כללא דכל ישראל ואיהו קביל אורייתא בעלמא ואפילו מגלת אסתר דכתיב (אסתר ט כז) וקבל היהודים וקבלו היהודים מבעי ליה מאי וקבל אלא דא משה דאיהו היהודים כללא דיהודאי ויקהל העם על אהרן²⁹³⁶ אמאי על אהרן²⁹³⁷ בגין לאתכללא בסטרא דימינא²⁹³⁸ דהא אינון שמאלא בעו מניה²⁹³⁹ ובגין דלהוי כליל בימינא אתכנשו</p>	<p>מיד "ויקהל העם על אהרן", שכך למדנו, שבאותה שעה שירד משה וקבל התורה לבדו כללות כל ישראל, והוא קבל התורה בעולם, ואפילו מגלת אסתר שנאמר "וקבל היהודים", וקבלו היהודים היה צריך להיות, מהו וקבל, אלא זה משה שהוא היהודים, כללות כל היהודים. "ויקהל העם על אהרן", למה על אהרן, כדי להכליל בצד הימין, שהרי הם השמאל רצו ממנו, וכדי שיהיה כלול בימין, התכנסו על אהרן. "ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים", ("אלהים" ודאי רצו צד השמאל. "אשר ילכו", אשר ילך היה צריך להיות. מהו "אשר ילכו", אלא "אלהים" שש מדרגות הן, (ששת ימי המעשה), כולם בצד השמאל של אלהים, שש הן. שאם תאמר שהרי הן שבע, אותו האלהים העליון לא נכנס בכלל).</p>

²⁹³³ בלק קצא ע"א (הערת הזהר). זרין של קלי' היו משוטטים (רח"ו).

²⁹³⁴ פי' בשש שעות הראשונות של יום אינם יכולים לעשות שום דבר מפני שהם רחמים ועוד שרומזים לר"ק דז"א שהם בחי' משה (מ"מ).

²⁹³⁵ ירצה שכשהיה משה למעלה היה גנוז בדעת שהוא ביסוד אמא והוא בבחינת היניקה שכל אחד מהו"ק כלול בו, וז"ש (שמות לב א) לא ידענו מה היה ל"ו, ובסוד ל"ו קצותיו, שהם היו יודעים שכשהאור מתרבה אז מאירים (נ"א משפיעים) ו"ק הדעת העליונים בכל הו"ק התחתונים. וכן אמרו שם שהנה משה חשבו שהיה מזומן להתחבר בעטרין של הו"ק שהם משל הדעת ויהיו כולם מ"ב, ועתה ראו כי בשש מ'שה ר"ת מ"ב, לרדת מן ההר הוא יסוד אמא. ובזה מדוייק גם ייתור אחר כי מה לו לומר לרדת מן ההר וכי לא ידעו הכל שהיה בהר, דיו שיאמר בושש משה לרדת. אלא שהם חשבו שבו ביום עד חצות ירד משה מעוטר בו"ק העליונים וכשראו שלא ירד חשבו שתשש כח משה וכח החסדים שבהם נבנה זעיר דקדושה, ולכן נתעוררו לתקן את שכנגדו (רמ"ז).

²⁹³⁶ מ"דהכי תנינן" עד כאן מוסגר בדפ"ק.

²⁹³⁷ כי כיון שכל דעתם לחזק כח הקליפה מה להם אצל אהרן (רמ"ז).

²⁹³⁸ נראה שידוע ששם מ"ב הוא בגבורה ושם אבגית"ץ הוא חסד שבגבורה, וכל בחינת חסד הוא לאהרן, וזהו סטרא דימינא, שאבגית"ץ הוא לצד ימין של הגבורות, ושו"ר גי' אבגית"ץ שהוא ראש הגבורות (רמ"ז).

²⁹³⁹ וכלומר דאם כן אין לומר שהיו רוצים חסד ממש מן החסד אלא הכל מן הגבורות (רמ"ז).

<p>על אהרן²⁹⁴⁰ ויאמרו²⁹⁴¹ קום עשה לנו אלהים²⁹⁴² אלהים ודאי²⁹⁴³ בעו סטר שמאלא אשר ילכו אשר ילך מבעי ליה מאי אשר ילכו²⁹⁴⁴ אלא אלהים שית דרגא אינון [ששת ימי המעשה] כלהו בסטר שמאלא דאלהים שית אינון דאי תימא²⁹⁴⁵ דהא שבע אינון ההוא אלהים עלאה²⁹⁴⁶ לא עאל בכללא²⁹⁴⁷:</p>	
<p>תא חזי כל זמנא דהוה משה במצרים שמא דאלהים לא דכיר ואלא שמא דיהוה^{הו} ועל דא קשיא ליה לפרעה (ומתמן ולהלאה שמא דיהוה^ה) בגין דלא יהא תוקפא לההוא סטרא אחרא ולא יתתוקף בעלמא השתא בעו ההיא מלה והיינו קום עשה לנו אלהים לנו דייקא דאנן צריכין להאי מלה לתקפא סטרא דילן דהוה אתדחיא עד השתא:</p>	<p>בא וראה, כל זמן שהיה משה במצרים, לא הזכיר השם של אלהים, אלא שם הו"ה, ועל זה קשה לו לפרעה, כדי שלא יהיה תקף לאותו הצד האחר ולא יתחזק בעולם. עכשיו רצו את אותו הדבר, וזהו "קום עשה לנו אלהים", "לנו" דווקא, שאנו צריכים את הדבר הזה לחזק את הצד שלנו, שהיה דחוי עד עכשיו.</p>
<p>אשר ילכו לפנינו מאי אמרו אלא הכי אמרו חמינין דאתון ישראל כל טוב וכל יקר דעלמא לכו ואנן דחיין לבר דלכו²⁹⁴⁸ (שמות יג בא) ויהוה הולך לפניהם יומם אוף הכי ואלהים אשר ילכו לפנינו כמה דאזיל קמייכו יהוה</p>	<p>"אשר ילכו לפנינו", מה אמרו. אלא כך אמרו, אנו רואים שאתם ישראל, כל טוב וכל הכבוד של העולם לכם, ואנו דחויים בחוץ. שלכם, "וה' הולך לפניהם יומם", אף כך אלהים אשר ילכו לפנינו, כמו שהו"ה הולך לפניכם. שהרי יש לנו רשות לצד שלנו ללכת אף כך לפנינו, אם נזמן לו מעשה.</p>

²⁹⁴⁰ ידוע שסתם חסד נקרא יומא דכליל כולהו יומי, והם רצו שכל השמאל יהא כלול בימין דהיינו שחסד שבגבורה יתכלל ויתפשט בכל השמאל, ולכן כולם שהיו מושרשים בכל מדות הגבורות נאספו ונקהלו על אהרן לקבל כולם ממנו איזה כח, ולכן ויקהל העם. וז"ש אתכנישו על אהרן וכו' קום עשה וגו', נראה שכיון שאז היתה השעה הראשונה על הערב שאז הוא שליטת החסד של הגבורות לכן הבהילוהו שיקום מיד שלא יעבור הזמן המוכן להם (רמ"ז).
²⁹⁴¹ אליו (נוסף בדפ"ו).

²⁹⁴² ה' אותיות השרשיים [של שם אלה"ם] עם הק"כ הרי הם קכ"ה והם כולם דינין, ומהם היו השמונה מלכים. והיה כל מלך ומלך כלול מקכ"ה דינין, וח' פעמים קכ"ה הרי הם אלף, והם ג"כ סוד אלף יומין דחול שאמרו בזוה"ק (פ' פקודי דף רכז ע"א), ומשם הוא ג"כ סוד הקכ"ה זיני מסאבותא שאמרו בפ' אחרי (דף עט ע"א), וכן עשו את העגל מקכ"ה קנטרין של זהב כמ"ש בשמות רבה (פ' מ"ב סוף סי' ח') וכן בזוה"ק (פ' תשא קצ"ב סע"ב), כי עשו במנין זה להמשיך שם הקכ"ה זיני מסאבותא כדי להגביר את רוח הטומאה להוציא את מחשבתם לפועל. והוא משום כי במנין זה נכלל שורש כל הדינין אשר בשם אלהים וזהו שאמרו (שמות לב א) קום עשה לנו אלהים (דע"ה ח"א ב ע"ב)

²⁹⁴³ פי' כי היו רוצים שיתקן להם מדת אלקים למעלה בצד שמאל של הקדושה, ולכן לא אמרו עשה לנו פסל וכיוצא אלא שרצו להיות מושפעים מצד השמאל של הקדושה (רמ"ז).

²⁹⁴⁴ זו קושיא שניה כי מלבד קושיא דילך, אשר ילך מבעי ליה, עוד הרגיש מהו ענין הליכה זו כי היה די שיאמר עשה לנו אלהים, ולזו השנית מתרץ לקמן אוף הכי אלהים אשר ילכו לפנינו כמה דאזיל קמייכו ה'. אבל הקושיא הראשונה מתרץ אלהים שית דרגא אינון, דהיינו חג"ת נה"י מצד הגבורות דאלהים. שית אינון, מלמד מהו מספר זה של שש כי אלהים לשון רבים ומיעוטו שנים, ואמר כי בשם אלהים רמוזים שש, והיינו כי א' דאלהים נקודה בשבא סגול דהיינו גבורה וחסד שבגבורה והל' ת"ת והה' נצח והי"ם [הוד] יסוד (מלכות). וטעם שאין נקודות כי אם עד ה' שהן עד נצח, מפני שעד נצח הוא לזעיר ומהוד ולמטה לנוק' וכנזכר בדרוש אורך היריעות (רמ"ז).

²⁹⁴⁵ היינו משום הנז"ל שערב רב הוא מהדעת וערב קטן הוא מהיסוד, ואם כן שבע, הם דעת חג"ת ונה"י (רמ"ז).

²⁹⁴⁶ נראה שר"ל כי לא היה להם כח בדעת בשרשו כי אם מהתפשטותו בחג"ת נה"י קשיא ליה לפרעה, דכיון שלא הזכיר שם אלהים חסר ונמנע הכח דפרעה ואדרבה היה מזכיר שם הו"ה להכניע שלטון הדינים (רמ"ז).

²⁹⁴⁷ מ"אלהים ודאי" עד כאן מוסגר בדפ"ק ונמחק במ"מ.
²⁹⁴⁸ דילכון (דפ"ו).

<p>דהא רשו אית לסטרא דילן למהך אוף הכי לקמנא אי נזמין ליה עובדא:</p>	
<p>תא הזי כל ענני יקר דאזלו במדברא לא הוו הפיין אלא לבני ישראל לחודייהו וההוא עננא דיקר דכתיב (שמות יג כא) ויהו"ה הולך לפניהם יומם, הולך לפניהם. והערב רב הללו, וכל אותן בהמות, צאן ושוורים, היו הולכים מחוץ למחנה באחרונה. ובא וראה, כל אותם ארבעים שנים שהלכו ישראל במדבר, שום לכלוך וטנוף לא היה בתוך העננים בפנים. ועל זה צאן ובקר שהיו אוכלים עשב היו בחוץ, וכל אותם ששומרים אותם.</p>	<p>בא וראה, כל ענני הכבוד שהלכו במדבר, לא היו מכסים אלא רק את בני ישראל לבדם, ואותו ענן כבוד שנאמר "וה' הולך לפניהם יומם", הולך לפניהם. והערב רב הללו, וכל אותן בהמות, צאן ושוורים, היו הולכים מחוץ למחנה באחרונה. ובא וראה, כל אותם ארבעים שנים שהלכו ישראל במדבר, שום לכלוך וטנוף לא היה בתוך העננים בפנים. ועל זה צאן ובקר שהיו אוכלים עשב היו בחוץ, וכל אותם ששומרים אותם.</p>
<p>אמר רבי אלעזר [אבא] אי הכי אינון ערב רב לא הוו אכלי מן מנא אמר ליה ודאי הכי הוא אלא מה דיהבין לון ישראל כמאן דיהיב לעבדיה וממה הוו אכלי מתמצית מה דאשתאר מבתר ריחיא פסולת וקרא אכריז ואמר ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה (שם טז לה) בני ישראל ולא אחרא ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא (שם טז) ולא שאר ערב רב עאני ותורי דהוו בינייהו:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אבא, אם כך, אותם ערב רב לא היו אוכלים מן המן. אמר לו, ודאי כך הוא, אלא רק מה שנותנים להם ישראל, כמי שנותן לעבדו. וממה היו אוכלים. מתמצית, מה שנשאר אחר הרחיים, פסולת. והפסוק מכריז ואומר "ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה", "בני ישראל" ולא אחרים. "ויראו בני ישראל ויאמרו ... מן הוא", ולא שאר הערב רב, צאן ובקר שהיו ביניהם.</p>
<p>עד השתא הוו אתכפיין אינון ערב רב והשתא קמו ובעו עובדא לאתקפא לסטרא אחרא אמרו או נהא כלנא עמא חדא ונהוי בכללא עמכון או יהא לן מאן דיהך קמנא כמה דיהך אלהכון קמיכון אמר אהרן חס ושלום דאלין וישתתפון בעמא (יכשילו לעמא) קדישא למהוי כלא (ב)כללא חדא ולא יתערבון עמא קדישא בעמא דא כללא חדא אלא טב איהו לאפרשא לון מגו עמא קדישא עד דייתי משה:</p>	<p>עד עכשיו היו כפופים אותם ערב רב, ועכשיו עמדו ורצו מעשה לחזק את הצד האחר, ואמרו, או נהיה כולנו עם אחד ונהיה בכלל עמכם, או שיהיה לנו מי שילך לפנינו כמו שהולך אלהיכם לפניכם. אמר אהרן, חס ושלום שאלה ישתתפו בעם הקדוש להיות הכל כלל אחד, ולא יתערבו העם הקדוש בעם הזה בכלל אחד, אלא טוב להפרידם מתוך העם הקדוש עד שיבא משה.</p>
<p>ואהרן לטב אתכוון אלא סגי אין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו²⁹⁵⁰ בלבא ובנין כך כד אתא משה אצטריך לבררא וללבנא לעמא קדישא מההוא חובה ואשקי לון</p>	<p>ואהרן התכוון לטוב, אלא שהיו רבים מישראל שהשתתפו עמהם בלב, ולכן כשבא משה, הוצרך לברר וללבן את העם הקדוש מאותו חטא, והשקה אותם השקיה, עד שכולם נבררו ולא נשארה בהם פסולת כלל.</p>

²⁹⁴⁹ אזלו (דפ"ו).

²⁹⁵⁰ בחטא העגל הנה אמרו בילקוט (פ' עקב רמז תתנ"ב) דכל חטא העגל היו רק הערב רב לבד, וכן הוא בזה"ק פנחס (רלז ע"א ע"ב) ע"ש. ואמרו שם, כי מה שנאמר בפ' תשא (לב כח) ויפול מן העם כו' כשלושת אלפי איש, היו כולם מן הערב רב (ע' יומא סו ע"ב) וכו' גם בעיקר חטא העגל היו רק הערב רב, ולא נכשלו בזה מישראל רק מקצת לבד ובמחשבה לבד, וגם הם הרי קבלו עונשם ומיתו ע"י השקאת המים (דע"ה ח"ב קלח ע"ג).

שקין ²⁹⁵¹ עד דאתברירו כלהו ולא אשתאר בהו פסולת כלל:	
קצב/א	
אמר לון אהרן פרקו נזמי הזהב (שמות לב ב) וכי לא הוה לון דהבא אחרא אלא אמר אהרן ²⁹⁵² בעוד דאית לון קטטה בבנייהו ובנשייהו יתעכבון ובין כך ייתי משה תא חזי תנינן (ד)קשין גרים לישראל כספחת בבשר החי כל שכנ אלה שלא היו גרים כראוי. מה עשו, "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם", כמה אלפים ורבבות היו מנזמיהם שם.	
מה כתיב (שמות לב ד) ויקח מידם ויצר אותו בחרט וגו' אהרן לא נשמר מאותם שני חכמים שהיו בראשיהם של אותו ערב רב, אחד מהם היה לפניו, והאחר היה עושה בכשפיו. כיון ששניהם התייעצו כאחד, לקחו את אותו זהב, (אחד) שני שלישי ביד אחת, ושליש ביד האחרת. משום שכך צריך באותו מין של כשוף.	

²⁹⁵¹ לאפוקי השלשת אלפים, דדוקא אותם שהשקה היו מעמא קדישא שחטאו במחשבה, אבל השלשת אלפים שמתו ע"י בני לוי היו מבני ערב רב שנשאו נשים משבט שמעון כנזכר בפרשת פנחס רלז ע"א (רמ"ז).

²⁹⁵² אין הכוונה שיהיה ריב ביניהם שלא ירצו לתת להם נזמיהם, אלא פי' כמ"ש בפרשת פנחס רלז ע"א שהרבה מערב רב נשאו נשים משבט שמעון ולכן התקוטטו עם בעליהן ותמאינה לתת זהב לבעל, ועל כן אמר בסמוך לא בעו מנשיהון, כי יהיה להם חשש שלא תחול טומאה על אותו זהב שלא ניתן מתחילה לשמה, וכל שכנ דלעשות חרשין צריך נדיבות כדבסמוך ונשים קמצניות הן כספחת בבשר החי. ומובן במ"ש הרב זל"ה בדרוש הצרעת ששלש הנגעים הם בסוד חסרון אור אבא מזעיר בכל שלש בחינות קו האמצעי שלו שהם דת"י, ושאת כנגד החסרון המגיע ללאה שכנגד הדעת, ספחת ובהרת כנגד שני מקומות של אחיזת רחל ת"ת ויסוד, וספחת הוא בסוד אור הת"ת ששם יש שייכות ללאה ורחל בסוד עקב ענוה, והיינו ספחת שפעמים נספח ללאה ופעמים לרחל, ועיין מה שכתבתי בפרשת תזריע מט ע"ב. וידוע כי משם יוצאים אורות לחיצונים בסוד סחטה ענבים כנודע אצלנו, והנה כל הגרים הם מסטרא דנוק', ולהיות שאינם בקיאים בתורה כדאמרינן ביבמות, לכן קשים לישראל, שהם מחו"ג דאו"א, כספחת, שגורמים העלם אור אבא דמתמן התורה, וח"ו אבא לא יסד ברתא. כל שכנ אלין דלא הוו גרים כדקא יאות, שהיו מבחינת סיגי הדעת בני בלע זה בלעם שהיה יונק מהדעת, והיו קשים כמו שאת שהוא כנגד לאה, ושאת עם הכולל עולה בלע"ם במ' דא"ק, ולכן עיקר כוונתם היה להמשיך כוחות דינים קשים מדיני לאה בסוד אל"ה אלהיך, כי ידוע שאחיזת מצרים בעורף ומלכם פרע"ה שבהיפוכו הוא הער"ף ולכן נקראים עם קשה ערף, ולהיות שלא היה מלכות תבונה על כן פרקו נזמי הזהב אשר באזניהם, להמשיך הדין שה"ס זה"ב גי' מילוי שם אלה"ם שיש בו י"ג אותיות ועם הכולל גי' זה"ב, ולהיותו דמילוי ההין לזאת כתיב הזהב, ה' זהב, כי דעתם היה לצרור צרה לגברת הקדושה כנז"ל, אשר ילכו לפנינו (רמ"ז).

²⁹⁵³ כוונתם היתה להמשיך ב' אלה"ם דסוד עק"ב, וז"ס נעשה לנו אלה"ם גי' עק"ב, והיינו אשר ילכו, בכח העקב. והם הם תרין חכימין דהוו ברישיהון וכו', שהם בני בלעם האחוז באותו העקב ככתוב אצלנו. וגם מכח זה נעשה העגל דכר ונוק', שהרי אותם הב' אלה"ם הם סוד נו"ה, וידוע דאיהו בנצח ואיהו בהוד, ועיין דרך אחרת בעבר הדף (רמ"ז).

²⁹⁵⁴ הוא כנגד נצח, "ואחרא הוה עביד בחרשוי", הוא שכנגד הוד, ששם כח הדין יותר חזק, ולכן היה מצליח יותר בכשפיו (רמ"ז).

²⁹⁵⁵ היינו שנתייחדו שניהם להתחזק זה בזה (רמ"ז).

²⁹⁵⁶ המוכן כבר בקסמיהם ולחשיהם להוריד עליו כח דיני לאה שהיא סוד מלכות בינה שממש הזהב (רמ"ז).

²⁹⁵⁷ מוסגר בדפ"ק.

<p>2958 ושלישין בידא דחד ושליש בידא דאחרא בגין דהכי אצטריך בההוא זינא דחרשא:</p>	
<p>בכה רבי שמעון אמר אי חסידא קדישא אהרן משיחא דאלהא רבא בחסידותך נפלו כמה מעמא קדישא ואנת לא הוית ידע ולאסתמראו מהו עבדו כד מטו שית שעתינ ויומא הוה במתקלא נטלו ההוא דהבא דפריקו מאודניהון מאי טעמא בגין דמאן דאצטריך למעבד חרשא לא בעי אלמיחסא (למיחז) עינוי על ממונא ואינון ואמרו (אמרו) שעתא קיימא לן אי אנן לא מעכבין לאו שעתא למיחס על דהבא מיד ויתפרקו כל העם מאי ויתפרקו כמה דאת אמר (מ"א יט יא) מפרק הרים ומשבר סלעים דחבילו ותברו אודנייהו בכה כמלקדמין ואמר אי עמא קדישא אי עמא קדישא דקודשא בריך הוא:</p>	<p>בכה רבי שמעון, אמר, אי חסיד קדוש, אהרן משוח של האל הגדול, בחסידותך נפלו כמה מהעם הקדוש, ואתה לא היית יודע להשמר. מה עשו. כשהגיעו שש שעות והיום היה במשקל, לקחו את אותו זה שפרקו מאזניהם. למה, משום שמי שצריך לעשות כשוף, לא מתבקש לחוס עינו על ממון. והם אומרים, השעה עומדת לנו, אם איננו מעכבים, זו אינה שעה לחוס על הזהב. מיד, ויתפרקו כל העם. מה זה ויתפרקו. כמו שאתה אומר "מפרק הרים ומשבר סלעים", שהשחיתו ושברו את אזניהם. בכה כמקדם ואמר, אי עם קדוש אי עם קדוש של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>פתח רבי שמעון בבכיה ואמר (שמות כא ו) והנישו אדניו אל האלהים וגו' הא אוקמוה חברייא און דשמע בסני (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים וגו' ואיהו פריק עול מלכות שמים מעליה וזבין גרמיה לאחר תרצע ואלין (תעקר אלין) חייביא רשיעין וגוברין בישין בתיאובתא ודלהון למהדר לסרחנייהו לא בעו מנשיהון ובניהון אלא חבילו ואורחיהו (ס"א אודנייהו) ואתפרקו מעול שמיא דפקיד להו משה ותברו ואונייהו (אדנייהו) דלית לון חולקא ובשמא קדישא ועמא קדישא (כעמא רבא):</p>	<p>פתח רבי שמעון בבכיה ואמר "והגישו אדניו אל האלהים וגו'". הרי פרשוה החברים, האזן ששמעה בסני "כי לי בני ישראל עבדים וגו'", והוא פרק על מלכות שמים מעליו ומכר עצמו לאחר, תרצע. ואלו הרשעים החייבים, אנשים רעים, בתשוקתם לחזר לסרחונם לא רצו מנשיהם ובניהם אלא השחתת דרכם (אזניהם), והתפרקו מעול שמים שצוה אותם משה ושברו אזניהם, שאין להם חלק בשם הקדוש והעם הקדוש.</p>

2958 חלקו הזהב, תרין שלישי בידא דחד ושליש בידא דאחרא, להבין סוד זה צריך להקדים כמה הקדמות. [בגליון. עוד י"ל שכוונתם היתה לעשות דבר ונוק' שור וחמור כמ"ש לקמן בעבר הדף. וידוע שהזכר הוא שני שלישי חב"ד חג"ת והנוק' שלישי אחד נה"י ושור קרוב לב"פ חמור.] ההקדמה האחת על מ"ש לעיל דף קסו ע"ב בסוד י"ש עולמות דתחות עלמא דאתי, פירש הרב זלה"ה בריש שמואל על פסוק (א ח) מעשרה בנים, ש"ש עולמות אלה הם בלאה ובגי' י' פעמים א"ל. הקדמה שניה שעל מה שאמר הזוהר קמב) שאלו ה"ש עולמות נחלקים לשני חלקים, דהיינו שני שלישים לחלק אחד שסודם או"ר גי' ר"ז והם לצד ימין, והחלק השני הוא ק"ג לשמאל, פירש הרב זלה"ה שעיקרם בחב"ד דז"א אלא שנמשכים עד חג"ת דיליה שעד שם התפשטות לאה. ושני חלקים העולים או"ר ה"ס מילוי אחוריים דמ"ה, שאם תקח ממנו השרש שהוא מ"ה נשאר פ"ה וממילוי קמ"ג תקח השרש שהוא כ"א וישאר קכ"ב, ופ"ה וקכ"ב גי' או"ר, וק"ג נשארים בגבורה כמנין עג"ל. אך לא מצאתי בשום מקום קמד) סוד ק"ג מהו. ונלע"ד שהם מסוד אחורי ס"ג דהיינו קס"ו, הסר משם השרש שהוא ס"ג ישאר ק"ג, ולפי שהם מס"ג הם בשמאל. ההקדמה השלישית מ"ש בליקוטי תורה פרשת וישלח, כי זה סוד מנחה ששלח יעקב לעשו שאחיתו מצד שמאל, אבל עשו אמר לו (בראשית לג ט) י"ש לי רב, ורמז לו שבעוונות ישראל ח"ו יש לו כח לינק גם מן האו"ר ויהיו לו כל ה"ש, אלו דברי הרב זלה"ה. ונראה לי שלכן גם המנחה נקראת ש"י שהוא כשמתייחדים האו"ר והק"ג, ואולי שזה סוד מנחה גדולה וקטנה, כי הגדולה להיותה קרובה לבקר אור יש שם הארה מצד האור שהוא ממדת הגדולה, וזהו מנחה גדולה, אבל מנחה קטנה שהיא קרובה ללילה אז מסתלקת הארת האור והנה במה שהקדמנו תבין היטב כוונת אותם הרשעים במה שחלקו הזהב לשני חלקים הנזכרים, ביד האחת שכנגד נצח היו שני שלישים וביד האחרת שהיא כנגד הווד חלק אחר דשמאל (רמ"ז).

<p>מה עבדו פליגו תרווייהו ההוא דהבא חד נטיל תרין ושלישין וחד שלישי²⁹⁵⁹ קמו לקבל שמשא בשית שעתין עבדו חרשייהו ובלטו בלטיהון בחרשא דפומא כיון דמטא שירותא דשבע ארימו תרווייהו ידייהו על ידוי דאהרן ומנלן דמידא דתרווייהו²⁹⁶⁰ נטל ולא יתיר²⁹⁶¹ דכתיב (שמות לב ד) ויקח מידם תרווייהו הווי ולא יתיר כיון דאיהו קביל מידם תרי ולא ידיהם²⁹⁶² קלא נפק ואמר (משלי יא כא) יד ליד לא ינקה רע דכתיב (שמות לב כב) כי ברע הוא אייתי רע לעלמא:</p>	<p>מה עשו. חלקו שניהם אותו הזהב, אחד נטל שני שלישים, ואחד שלישי. עמדו כנגד השמש בשש שעות. עשו כשפיהם ובלטו בלהטיהם בכשוף של הפה. כיון שהגיעה ראשית השעה השביעית, שניהם הרימו ידיהם על ידי אהרן, ומנין שמהיד של שניהם נטל יד אחת ולא יותר. שנאמר "ויקח מידם". שניהם היו ולא יותר. כיון שהוא קבל מידם שתיים, ולא ידיהם, יצא קול ואמר "יד ליד לא ינקה רע", שנאמר "כי ברע הוא". הביא רע לעולם.</p>
<p>רזא דמלה אינון רשעים חייבין חרשין בנוי דבלעם חייבא בני בנוי דלבן רשיעא חמו דכוס של ברכה בימין איהו ומן ימינא אתקף תדיר (ס"א יתיר) אמרו אי יהא בסטר דא ההוא רישא דימינא²⁹⁶³ הא תוקפא דילין כדקא יאות:</p>	<p>סוד הדבר, אותם החוטאים הרשעים מכשפים בני בלעם החוטא, בני בנוי של לבן הרשע, ראו שכוס של ברכה היא בימין, ומהימין מתחזקת תמיד (יותר), אמרו, אם יהיה בצד הזה אותו ראש של הימין, הרי החוזק שלנו כראוי.</p>
<p>כיון דמטא שבע שעתין דיומא יהבו ליה לאהרן מיד אי איהו הוה אמר לון שוו ליה בארעא בקדמיתא ואנא אטול לא הווי יכלין בחרשייהו כלום אלא מידם נטל וקרא מתרעם ואמר ויקח מידם חמו מה (ד) עבד אהרן גבר נביאה גבר חכים לא ידע לאסתמרא דאלו נטיל מארעא כל חרשין דעלמא לא הווי יכלין לאצלחא אבל במה אצלחו בעובדא דא בגין דויקה מידם ולא מארעא:</p>	<p>כיון שהגיע שבע שעות של היום, נתנו לו לאהרן מיד. אם הוא היה אומר להם שימו אותו בארץ בתחלה ואני אטול, לא היו יכולים בכשפיהם לעשות כלום, אלא נטל מידם. והפסוק מתרעם ואומר, "ויקח מידם". ראו מה עשה אהרן איש נביא, איש חכם, שלא ידע להשמר, שאלו נטל מן הארץ, כל כשפים שבעולם לא היו יכולים להצליח. אבל במה הצליחו במעשה הזה. משום ש"ויקח מידם" ולא מן הארץ.</p>
<p>ויצר אותו בחרט לאו כמה דחשבין בני נשא דעבד ציורין במחוגה או במלה אחרא אלא אתא קרא לאוכחא מלה דאהרן (ד) לא ידע לאסתמרא אילו כד נטל מידיהון הוה שדי לארעא ואף על גב דיטול ליה לבתר לא הוה</p>	<p>"ויצר אתו בחרט". לא כמו שחושבים בני אדם שעשה ציורים במחוגה או בדבר אחר, אלא בא הכתוב להוכיח את הדבר, שאהרן לא ידע להשמר. אלו כשנטל מידיהם היה זורק לארץ, ואף על גב שאחר כך יטול אותו, אז לא היה</p>
<p>קצב/ב</p>	
<p>אצלח עובדא בישא דא אבל בכלא סיועא בישא הוה דנקיט דהבא וטמריה מעינא²⁹⁶⁴ בישא באתר ביש מאי ויצר אותו בחרט דשוי כל דהבא בכיסא חדא ואסתמר ומעינא כדין סליק כלא לעובדא:</p>	<p>מצליח המעשה הרע הזה. אבל בכל היה סיוע רע, שלקח זהב וטמנו מעין רעה במקום רע, מה זה "ויצר אתו בחרט". ששם את כל הזהב בכיס אחד ונשמר מהעין, ואז הכל עלה למעשה.</p>

²⁹⁵⁹ יונוס ויומברוס נגד ב' זרועות, שהם אהרן ומשה, והחסד לוקח ב' שלישית סוד ר"ז, והגבורה בסוד ק"ג עלמין שהוא גימ' עג"ל ור"ז גימ' אור (רח"ו).
²⁹⁶⁰ (ס"א יד מכל חד נטל) נוסף בדפ"ו.
²⁹⁶¹ "ומנלן דמידא דתרווייהו נטל ולא יתיר" מוסגר בדפ"ק.
²⁹⁶² "תרי ולא ידיהם" מוסגר בדפ"ק.
²⁹⁶³ כי תאוותם לינק מהחסדים (רח"ו).
²⁹⁶⁴ (ס"א ביש בתר ביש) נוסף בדפ"ו.

<p>בספרא דחנוך אשכחנא דהוה אמר הכי ברא יחידאה²⁹⁶⁵ ויתיילידו (אתייליד) להווא רישא חוורא²⁹⁶⁶ וכד ייתון²⁹⁶⁷ מבשרא דחמרי²⁹⁶⁸ יטעון ליה²⁹⁶⁹ בהווא²⁹⁷⁰ דעייל²⁹⁷¹ ונ"א דנטילן מרגלן²⁹⁷² בוגין דדהבא²⁹⁷³ בלא דעתא²⁹⁷⁴ דיליה ודיוקנא ויציר בציורא בחרט ומאי בחרט בחרט אנוש דא קלמוסא דאנוש²⁹⁷⁵ חייבא דאטעי לבני נשא:</p>	<p>בספרו של חנוך מצאנו שכך היה אומר, בן יחיד יולד לאותו ראש לבן, וכשיביאו מבשר החמורים, יטעו אותו באותו שנכנס (שנטל) מרגליות בפעמוני זהב ללא דעתו, ודמות יצייר בציור בחרט. מה זה בחרט. בחרט אנוש, זהו קולמוס של אנוש הרשע שהטעה בני אדם.</p>
<p>ודאי דא ברירא דמלה דאנוש כד אטעי עלמא בקלמוסא הוה רשים רשימין דכל דיוקנין ופלהנין נכראין בהווא קלמוסא (רשים רשימו) ועל דא וכתיבו (הוא) בחרט ההווא דאשתמודע למעבד הכי ודא הוא ברירו ודמלה:</p>	<p>ודאי זהו ברור הדבר, שאנוש כשהטעה את העולם, בקולמוס היה רושם רשומים של כל הדמויות ועבודות זרות באותו קולמוס (רשם רישום), ולכן נאמר בחרט, אותו שנודע לעשות כך. וזהו ברור הדבר.</p>
<p>וכלא הוה²⁹⁷⁶ דודאי בכיסא ארמי דהבא וכסי ליה מעינא כמה דאמרו אינון חרשין והכי אצטריך בזיני דחרשין אלן ודא הוא עובדא דחרשין אלן מלה והוא אצטריך באתגליא לאתגלאה לבתר אצטריך טמירו וכסויא</p>	<p>והכל היה, שודאי בכיס השליך הזהב וכסה אותו מן העין, כמו שאמרו אותם מכשפים, וכך צריך במיני הכשפים הללו. וזהו מעשיהם של הכשפים הללו, דבר שצריך בגלוי להתגלות אחר כך, צריך הטמנה וכסוי בראשונה, שיתכסה מן העין, ואחר כך יצא האמן</p>

²⁹⁶⁵ אהרן (אור יקר). הענין הוא ברא יחידא הוא ישראל רישא חיוור' הוא אברהם סוד החסד וכד ייתון מבשרא דחמרי הם המצריים וערב רב יטעון ליה להווא בן ע"י העגל (זהר הרקיע). אהרן הכהן נולד להווא רישא חוורא שהוא כהן של מעלה (רח"ו). הם ישראל כמ"ש בני בכורי ישראל (מ"מ).

²⁹⁶⁶ חסד (אור יקר). הוא ז"א שבנינו מהחסדים כנודע (מ"מ).
²⁹⁶⁷ הם ערב רב שיצאו ממצרים שנאמר עליהם אשר בשר חמורים כו' (רח"ו).

²⁹⁶⁸ יונוס ויומברוס אשר בשר חמורים בשרם (אור יקר). הם ערב רב (מ"מ). ענין העגל, צריך לדעת כונת הערב רב מה היתה, בעשותם עתה זה העגל. כבר הודעתין בפסוק ויקם מלך חדש על מצרים, ענין בלעם, וענין הערב רב, איך הם מן הסיגים והזוהמא של מרע"ה, אשר נשמתו היתה מן הדעת עצמו דז"א, מבחי' מוחין דאבא. אבל עדיין היה בהם תערובת ניצוצות קדושה, ולכן נזדרז משה בכל כחו, להכניס הערב רב תחת כנפי השכינה. וכן מצינו בבלעם, שארז"ל עליו ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם, ובאומות העולם קם, ומנו בלעם. גם הודעתין בפסוק ותגנוב רחל את התרפים אשר לאביה, כי לבן הארמי נתגלגל בבלעם בן בעור, כי בעור הוא בנו של לבן, ואביו של בלעם. והנה כל אותה המשפחה, הם משורש אחד הנזכר, שהם סיגי נשמת מרע"ה. והם, לבן, ובעור, ובלעם, ובניו יונוס ויומברוס, הנז' בסוף בפרשת תשא. ולכן כלם היו קוסמים ומנחשים גדולים, לא היו כמותם בעולם (שעה"פ כי תשא).

²⁹⁶⁹ הטעו את אהרן במעשה העגל ולא הרגיש בטעותם (רח"ו). פ' הטעו אותו בהווא דעייל מרגלן (מ"מ).

²⁹⁷⁰ ר"ל הטעו ערב רב לישראל ע"י אהרן שהיה נכנס להיכל בפעמוני זהב ומרגליות בתוכם, והוא ח"ו לא נתכוון לכך וז"ש בלא דעתא דיליה. ולפי פירוש זה לא א"ש מ"ש הזהר דעייל מרגלן בזגין דדהבה דהול"ל בהווא דעיילא במרגלן ובזגין וכו', ומפני דקדוק זה בחר הרח"ו בדרך הראשון (מ"מ).
²⁹⁷¹ כמו שמתעסק בלא דעת ומכניס המרגלים בפעמונים של זהב (רח"ו)

²⁹⁷² אהרן נושא אבני החשן (אור יקר). פ' שיתכפר להם עון זה ע"י אבני החושן בזגין דדהבא שהם פעמוני המעיל (זהר הרקיע).
²⁹⁷³ במעיל פעמון זהב ורמון וכו' (אור יקר).

²⁹⁷⁴ כך אהרן עשה את העגל, והיה דעתו לצייר בו ציורים בחרט ולעכב אותם, וביני ביני יבא משה, והם הטעו אותו ועשו כשפים בקולמס אנוש חייבא, ויצא העגל בכח הכשפוף (רח"ו).

²⁹⁷⁵ היינו הכישוף שלא מדעתו (אור יקר). בסדר כתיבת התפילין כתב הרב זלה"ה שקולמוס ה"ס יסוד אמא. וגם ידוע שענין הכתיבה הוא בסוד חג"ת שהם סוד הידים הכותבות כמ"ש בכוונות ראש השנה. ולפי זה יכון שיסוד תבונה שמתגלה שם הוא הקולמוס (רמ"ז).

²⁹⁷⁶ פ' דרשינן ויצר אותו בחרט שהיה צייר ציורין בחרט אנוש שנתנו לו ערב רב, ועוד דרשינן בחרט היינו הכיסא שהוא הכניס הזהב וכסיליה מעינא (מ"מ).

<p>בקדמיתא²⁹⁷⁷ דיתכסי מעינא ובתר יפוק אומנא לאומנותיה ומלה דאצטריך בכסויא לבתר²⁹⁷⁸ אצטריך באתגליא כקדמיתא:</p>	<p>לאומנותו. ודבר שצריך אחר כך כסוי, צריך בראשונה בגלוי.</p>
<p>השתא בני רחימאי רחימין דנפשאין מה אעביד ודאי אצטריכנא לגלאה אציתו ואטמירו מלין בסטר קדושה ההוא אלהים דקשוט מלך על עלמא בתלת מלין²⁹⁷⁹ ועלמין²⁹⁸⁰ אתתקף²⁹⁸¹ בבריאה ביצירה בעשיה²⁹⁸² והא אתמר רוא דכל חדא וחדא הכא לקבל בריאה ויקח מידם מלה דלא הוה ביה עד כען כלום לקבל יצירה ויצר אותו בחרט לקבל עשיה ויעשהו עגל מסכה מאן חמא חרשין בכל עלמא כאלין:</p>	<p>עכשיו, בני אהובי, אהובי נפשי, מה אעשה. ודאי שצריך לגלות. הקשיבו והטמינו את הדברים. בצד הקדושה ההוא, אלהים אמת, מלך על העולם, בשלשה (דברים) עולמות התחזק, בבריאה, ביצירה, בעשיה. והרי נאמר הסוד של כל אחד ואחד כאן. כנגד בריאה, "ויקח מידם", דבר שלא היה בו עד עכשיו כלום. כנגד יצירה, "ויצר אתו בחרט". כנגד עשיה, "ויעשהו עגל מסכה". מי ראה כשפים כאלה בכל העולם.</p>
<p>השתא אית למימר וכי לא כתיב ואשליכהו באש (שמות לב כד) ולא יתיר²⁹⁸³ וכדין ויצא העגל הזה והשתא את אמרת ויעשהו עגל מסכה אלא חס ושלום דאהרן עב(י)ד וקרא אוכה דכתיב (שם כ) ויקח את העגל אשר עשו אבל ממה דכתיב (שם ד) ויקח מידם וכתיב (שם) ויצר אותו מחילא דתריין אלין אתעביד²⁹⁸⁴ כלא כביכול הוא עביד ליה דאי תריין אלין לא הוו לא ואתעביד ולא נפקן (יתעביד ולא נפיק) לאומנותא אבל מאן אגרסו דאתעביד²⁹⁸⁵ (ב)אינון תריין כביכול ויעשהו איהו ודאי עשהו²⁹⁸⁶:</p>	<p>עכשיו יש לומר, וכי לא נאמר "ואשליכהו באש", ולא יותר, ואז ויצא העגל הזה, ועכשיו אתה אומר ויעשהו עגל מסכה. אלא חס ושלום שאהרן עשה, והכתוב מוכיח, שנאמר "ויקח את העגל אשר עשו". אבל ממה שנאמר "ויקח מידם" ונאמר "ויצר אותו", מכח שני אלה נעשה הכל. כביכול הוא עשה אותו, שאם שני אלה לא היו, לא היה נעשה ולא יוצא לאמנות. אבל מי גרם שנעשה. שני אלה (כביכול ויעשהו, הוא ודאי עשהו).</p>
<p>בעוד דאיהו לקח מידם אינהו הוו עבדי חרשיהו ומלחשי בפומייהו ומשכי (זעיר) רוחא לתתא מן ספרא אחרא ומשכו תריין</p>	<p>בעוד שהוא לוקח מידם, הם עשו כשפיהם ולוחשים בפיהם, ומושכים רוח למטה מהצד האחר, ומשכו שתי רוחות כאחת, אחת מהזכר ואחת מהנקבה, שכשמתלבש הזכר בדמות השור, הנקבה בדמות החמור, ושניהם היו כלולים כאחת. למה שני אלה. אלא שור הרי נאמר, וחמור למה. משום שבמכשפים</p>

²⁹⁷⁷ ור"ל, דבר שרצינו שיתגלה לבסוף צריך תחלה לכסותו מעיני כל חי שלא תשלוט בו עין הרע, ולכן כשיתגלה לבתר יהיה בקיום חזק (מ"מ).
²⁹⁷⁸ פי' ודבר שרצינו לכסותו לבסוף יהיה נגלה תחלה, כיון שרצינו לכסות לבסוף אפילו יתגלה תחלה אין לו היזק (מ"מ).
²⁹⁷⁹ מוסגר בדפ"ק.
²⁹⁸⁰ (אלין) נוסף בדפ"ו.
²⁹⁸¹ בראשית קעז ע"ב רח ע"א (הערת הזהר).
²⁹⁸² עם היות שאין לקלי' אחיזה באצילות כלל, ולא בבריאה וביצירה אחיזתם בזרות ועיקרם בעשיה, כבר פירשנו שעניינם היות הדברים בדקות, ואחר כך בגילוי יותר, ואח"כ בגילוי יותר, וכן יורדים מדרגה לדרגה, והוא ענין (זה) [זהב] מרכבה לכל דבר דק, ולזה עשו אלו ג"כ מרכבה לקלי' בריאה יצירה עשיה להמשכיה למטה בצורת העגל (אור יקר).
²⁹⁸³ חשיב עליה קרא כאלו עשאו אהרן ומ"ש כביכול הוא עביד ליה מפני כבודו של אהרן אר"ש כ"ב אותיות התורה הם שיכולים לומר דאהרן עביד ליה (מ"מ).
²⁹⁸⁴ פי' מכח ב' דברים אלו שעשה א' שויקח מידם ויצר אותו בחרט דכסי ליה מעינא נעשה העגל ולכן אע"פ דכתיב ואשליכהו באש ויצא וכו' (מ"מ).
²⁹⁸⁵ דיתעביד (מ"מ).
²⁹⁸⁶ "כביכול ויעשהו איהו ודאי עשהו" מוסגר בדפ"ק.

<p>רוחני כחדא חד מן דכר וחד מן נוקבא²⁹⁸⁷ דכר אתלבש בדיוקנא דשור נוקבא בדיוקנא דחמור²⁹⁸⁸ תרווייהו הוו כלילין כחדא אמאי תרין אלין אלא שור הא אתמר חמור אמאי בגין דחרשין אלין דמצראי כתיב בהו (יחזקאל כג ב) אשר בשר חמורים בשרם:</p>	<p>המצריים הללו נאמר בהם "אשר בשר חמורים בשרם".</p>
<p>ועל דא כל אינון דישראל דמיתו אתחברו בהדייהו בלבחון ובגין דהוו תרין דיוקנין כתיב (שמות לב ד) אלה אלהיך ישראל²⁹⁸⁹ ולא כתיב זה אלא אלה תרין הוו (דהוו) כחדא אשר העלוך מארץ מצרים העלוך ולא העלך:</p>	<p>ולכן כל אלו מישראל שמתו התחברו עמהם בלבם. ומשום שהיו שתי דמויות, נאמר "אלה אלהיך ישראל", ולא נאמר זה, אלא "אלה", שנים היו כאחד. "אשר העלוך מארץ מצרים", "העלוך" ולא העלך.</p>
<p>כתיב (שם) ויעשהו עגל מסכה ויאמרו ויאמר לא כתיב אלא ויאמרו דאהרן לא אמר מדי תנינן²⁹⁹⁰ מאה ועשרים [וחמש] קנטריין²⁹⁹¹ הוו ביה היך כתיב (שם) ויקח מידם וכי בידם הוו כל אלין קנטריין אלא מכללא דאינון קנטריין נטלו מלי ידייהו²⁹⁹² וההוא זעיר אסתלק על כלא כאילו הוה כלא בידיהו:</p>	<p>נאמר "ויעשהו עגל מסכה ויאמרו", לא נאמר ויאמר אלא "ויאמרו", שאהרן לא אמר דבר. שנינו, מאה ועשרים וחמש קנטרים היו בו, איך נאמר "ויקח מידם", וכי בידם היו כל הקנטרים הללו. אלא מכלל של אותם קנטרים לקח מלא ידיהם, ואותו מעט התעלה על הכל כאלו הכל היה בידיהם.</p>
<p>תא חזי מה כתיב (שמות לב ה) וירא אהרן ויבן מזבח לפניו אי חסידא קדישא כמה רעותך הוה לטב ולא ידעת לאסתמרא כיון דארמי ליה בנורא אתקף²⁹⁹³ חילא דסמרא אחרא תמן בנורא ונפק:</p>	<p>בא וראה מה נאמר "וירא אהרן ויבן מזבח לפניו". אי חסיד קדוש, כמה רצונך היה לטוב ולא ידעת להשמר. כיון שזרקו לאש, התחזק כח הצד האחר שם באש, ויצאה</p>
<p>קצנ/א</p>	
<p>דיוקנא דשור כמה דאתמר בתרין משיכין²⁹⁹⁴ דסמרא אחרא מיד וירא אהרן מהו וירא אהרן חמא דסמרא אחרא ואתקף מיד ויבן מזבח לפניו דאלמלא (אתקף ואלמלא) דאקדים ובנה מזבח דא עלמא אתהדר להרבנא:</p>	<p>דמות שור, כמו שנאמר בשתי המשכות של הצד האחר. מיד, וירא אהרן. מה זה וירא אהרן. ראה שהצד האחר התחזק. מיד, ויבן מזבח לפניו. שאלמלא הקדים ובנה המזבח הזה, העולם היה חוזר לחרבנו.</p>
<p>ללסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא חמא לגיונא דמלכא דההוא לסטים נפק</p>	<p>[משל] ללסטים שהיה יוצא לאבד ולהרוג בני אדם, ראה לגיון המלך שאותו הלסטים יוצא בכח חזק, מה עשה אותו לגיון. שדל את</p>

²⁹⁸⁷ סמא"ל ולילית" (אור יקר). הם ד"נ דנוגה, כמ"ש הכתוב עשו להם עגל מסכה עגל נגד דכר דנוגה (מ"מ). עי' בהגר"א בספד"צ לב ע"א שהם בחי' עשו וישמעאל.

²⁹⁸⁸ לפי זה ראשונה הוא אדם והוא סוד דבקותה למעלה, ואז נקרא אדם בליעל איש און, וברדתה למטה נקראו עשר כחות שהם נגדיות לעשר ספירות שור, וז' היכלות שהם נקבה לעשר כחות הנזכרים נקראים חומרים, והיינו עשר החמורים ועשר אתונות דיוסף שלמד במצרים והאריכו בהם בזהר בפרשת פקודי (אור יקר).

²⁹⁸⁹ כנגד אותם שנדבקו עמהם בהרהור הלב (אור יקר).

²⁹⁹⁰ ויקרא עט ע"א (הערת הזהר).

²⁹⁹¹ פי' ק"כ צירופי אלהים עם ה' אותיות אלהים גי' קכ"ה (מ"מ). עי' הערה בעמוד קצא ע"ב בשם ספר הדע"ה ח"א דף ב ע"ב.

²⁹⁹² שלישי הא' וב' שלישים השניים שכן היה צורך המעשה כדפי' לעיל (אור יקר).

²⁹⁹³ אתתקף (דפ"ו).

²⁹⁹⁴ הזהב הגשמי היה סומק "דיוקנא דשור", אמנם הרוח הפנימי היו "תרין משיכין" שור וחמור כדפי' (אור יקר).

<p>בחילא תקיף ומה עבד ההוא לגיונא אשתדל בהדי מלכא לנפקא בארחה וומשיך ליה ההוא לגיונא בההוא ארחה ועד דאזיל ההוא לסטים בההוא ארחה חמא דיוקנא דמלכא קאים קמיה כיון דחמא ליה למלכא דהוה אזיל קמיה בארחה מיד נרתע ואהדר לאחורא:</p>	<p>המלך לצאת לדרך, ומשך אותו הלגיון לאותה הדרך. כשעדין הלסטים הולך באותה הדרך, ראה דמות המלך עומדת לפניו. כיון שראה את המלך שהיה הולך לפניו בדרך, מיד נרתע וחזר לאחור.</p>
<p>כך וירא אהרן דסטר אחרא אתקף אחיד באסוותא ואתקיף בסטר קדושה ושוי ליה קמיה כיון דחמא סטרא בישא דיוקנא דמלכא דקאים קמיה מיד אהדר לאחורא ואתחלש תקפיה וחיליה דהא אתתוקף מיד ויבן מזבח לפניו²⁹⁹⁵ ומזבח דא אתגבר ואתחלש סטרא אחרא:</p>	<p>כך "וירא אהרן" שהצד האחר מתגבר, אחז ברפואה והחזיק בצד הקדושה ושם אותו לפניו. כיון שראה הצד הרע את דמות המלך שעומד לפניו, מיד חזר לאחור ונחלש כחו וחילו, שהרי התחזק, מיד "ויבן מזבח לפניו" והמזבח הזה התגבר, ונחלש הצד האחר.</p>
<p>תא הזי מה כתיב²⁹⁹⁶ (שמות לב ה) ויקרא אהרן ויאמר חג ליהו"ה מחר חג ליהו"ה ולא לעגל²⁹⁹⁷ ולסטר קדושה עבד ולסטר קדושה²⁹⁹⁸ קרא ואמר ודא אסוותא אקדים דאלמלא ודעבדו דא לא קאים עלמא על קיומיה ועם כל דא לא שכיך²⁹⁹⁹ רוגזיה מאהרן אף על גב דלא אתכוון לביש:</p>	<p>בא וראה מה נאמר "ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר". חג לה', ולא לעגל. ולצד הקדושה עשה, ולצד הקדושה קרא ואמר. וזו הרפואה שהקדים, שאלמלא עשה את זה, לא עמד העולם על מקומו, ועם כל זה לא שכך רגזו מאהרן, אף על גב שלא התכוון לרע.</p>
<p>אמר ליה קודשא בריך הוא אהרן תרין חרשין אלין משכו לך למה דבעו חייך תרין בנדך יפלוך³⁰⁰⁰ ועל חובא דא יתפסקון³⁰⁰¹ וס"א ובחובא דא יתפסון הדא הוא דכתיב (דברים ט ב) ובאהרן התאנף יהו"ה מאד להשמידו מאי להשמידו אלין בנוי כמה דאת אמר (עמוס ב ט) ואשמיד פרוי ממעל דפרי דבר נש בנוי אינון:</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא, אהרן, שני המכשפים הללו משכו אותך למה שרצו, חייך ששני בניך יפלו, ועל החטא הזה ימותו (ובחטא הזה הם יתפסו). זה שנאמר "ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו". מה זה להשמידו. אלו בניו, כמו שנאמר "ואשמיד פרוי ממעל", שפריו של אדם אלו הם בניו.</p>
<p>תא הזי אהרן שוי ליה לההוא מזבח לפניו ועגלא תב לאחורא בנוי שוו לסטר אחרא</p>	<p>בא וראה, אהרן שם את אותו מזבח לפניו, והעגל שב לאחוריו. בניו שמו את הצד האחר לפניו, וצד הקדושה חזר לאחור, שנאמר</p>

²⁹⁹⁵ "מיד ויבן מזבח לפניו" מוסגר בדפ"ק.

²⁹⁹⁶ זו ראייה שאין בנין המזבח לצורך העגל, דסלקא דעתך אמינא הואיל ודעתו להפרידם מישראל בנה גם את המזבח לערב רב קמל"ן (רמ"ז).

²⁹⁹⁷ פי' שלכן פירט את ה' כדי להכניע את כח העגל שכחו משם אלקי"ם וכנז"ל קצא ע"ב, כי משה במצרים שמא דאלהים לא דכיר וכו', אלא שם המיוחד שאין בו שום אחיזה לחיצונים, מה שאין כן שם אלהים כי על כן הוא לשון רבים להורות שיתוף כביכול שהרי ממנו ההשתלשלות עד שמגיע לכח החיצונים, ועיין לקמן דף רטז ע"א דבר גדול בסוד (ויקרא יט יד) ויראת מאלהיך, שפי' אות המ"ם הוא מ"ם מקצתית לפי מ"ש הרב זלה"ה (רמ"ז).

²⁹⁹⁸ פי' כמו שבעגל נצטרפו דיבור ומעשה כן רצה אהרן לתקן המעוות במעשה ודיבור (רמ"ז).

²⁹⁹⁹ כי כבר נפגמה המלכות וחזרו רגליה לרדת מות (רמ"ז).

³⁰⁰⁰ פשוטו הוא שיפלו בטעות, וגם ר"ל יפלו למטה לשיוכלו החיצונים להאחז בנפשם (רמ"ז).

³⁰⁰¹ שחטאם היה מעין שגגת אהרן כנזכר בגליון הנכחי. ולכן "ובחובא דא יתפסון", כי כך המדה (לד ז) פוקד עוון אבות על בנים, ובפרט בהתעורר אותו המעשה כי אז שולח אש קדוש ממרום על המזבח ואז התקוטטה אש זרה והסכילה דעת נדב ואביהוא כי נעור האש שהושלך בו העגל, ורצתה הנוק' להנקות מאותו הפגם, וזה בהמסר בני אהרן ביד החיצונים, כי בזה נקדש משכן קדש. ואם תעמיק בענין תמצא שתקנת הקדושה נמשכה מאותו קלקול שעשו בחשבם לתקן (רמ"ז).

<p>לפניו וסמך³⁰⁰² קדושה אהדר לאחורא דכתיב (ויקרא י א) ויקריבו לפני יהוה לפני יהוה שוו אתפסו בחובה דא:</p>	<p>"ויקריבו לפני ה'". לפני ה' שמו. נתפסו בחטא הזה.</p>
<p>אהרן חשב דבין כך ייתי משה³⁰⁰³ ועל דא ההוא מזבח לא סתיר ליה משה דאילו הוה כמה דחשבין בני נשא מלה קדמא דאבעי ולמשה לנתצא לההוא מזבח אצטריך כמה דנבי עדו על מזבח דבית אל ונבואתיה על ההוא מזבח הוה אבל הכא מלה אחרא הוה כמה דאתמר וכתוב (שמות לב כ) ויקח את העגל אשר עשו ולא כתיב וינתץ את המזבח:</p>	<p>אהרן חשב, שבינתיים יבא משה, ולכן את אותו מזבח לא הרס משה, שאלו היה כמו שחושבים בני אדם, הדבר הראשון שהיה צריך משה, לנתץ את אותו מזבח, כמו שהתנבא הנביא עדו על המזבח בבית אל, ונבואתו על אותו מזבח היתה, אבל כאן היה דבר אחר כמו שנתבאר, ונאמר "ויקח את העגל אשר עשו", ולא נאמר וינתץ את המזבח.</p>
<p>תא חזי ויקרא אהרן³⁰⁰⁴ (שמות לב ה) אכריז איהו בקלא ואמר כתיב הכא ויקרא ויאמר וכתוב ביונה (יונה ג ד) ויקרא ויאמר מה להלן כריז לדינא אוף הכא כריז לדינא חג ליהוה מחר נבי נבואה בההוא רוח דמזבח דזמין דינא לשריא עליהו חג³⁰⁰⁵ ליהוה למעבד בכו דינא:</p>	<p>בא וראה, "ויקרא אהרן", הוא הכריז בקול ואמר. נאמר כאן ויקרא ויאמר, ונאמר ביונה "ויקרא ויאמר". מה שם הכריז לדין, אף כאן הכריז לדין. "חג לה' מחר", התנבא נבואה באותה רוח של מזבח, שעתיד הדין לשרות עליהם, "חג לה'", לעשות בכם דין.</p>
<p>ותלת דינין הוו חד ויגוף יהוה את העם וחד בבני לוי וחד דאשקי לבני ישראל והיינו חג דבני לוי ליהוה דויגוף יהוה מחר דאשקי לון משה³⁰⁰⁶ וביתו בההוא ליליא ולמחר אשתכחו נפיהין ומתין ואינן מייז הוו מכשכשין</p>	<p>ושלשה דינים היו, אחד "ויגוף ה' את העם", ואחד בבני לוי, ואחד שהשקה את בני ישראל. והיינו "חג" של בני לוי. "לה" שויגף ה'. "מחר" שהשקה אותם משה ולנו באותו לילה, ולמחר נמצאו נפוחים ומתים. ואותם המים היו מכשכשים במעיהם כל הלילה, ובבוקר נמצאו מתים, ולכן "חג לה' מחר".</p>

³⁰⁰² ר"ל שנתאחזו החיצונים באורות המתגלים בזעיר מן החזה ולמטה ששם עץ הדעת טוב ורע, והיינו לפני ה', שרצו לתקן את הנוק' ולהביאה לפניו בהיות כח לחיצונים להאחז שם, והיינו אש זרה. אבל אהרן תקן מעוות שגגתו כי שוו ליה לההוא מזבח לפניו, שלהיותו מסוד אבא הגין על השכינה והבריח החיצונים, ונמצא שמעשה האב בתחילה עשו הבנים לכתחילה, כי הוא עשה מבלי דעת להשתתף עם מחשבת הזרים להמשיך דינים קשים לנוק', וכוונתו היתה לשם שמים, כי לא מבעיא שלא כיון לכך אלא אדרבה חשב להפריד הרע מן הטוב, ובניו עשו מדעת במחשבה טובה שחשבו שהיה די בכוחם לבנות הנוק' (רמ"ז).

³⁰⁰³ נראה שירצה לתרץ קושיה אחת שיש בענין זה, והוא שגם בתיקון שעשה אהרן בבנין המזבח נראה שהיה פגם כעין דבניו, שהם ע"ה חטאו במה שעשו מה שעשו לבדם ולא שתפו עמהם את משה ואהרן וכמ"ש הרב זלה"ה ונזכר בגליון האחר, ואם כן מה תיקון יוכל אהרן לעשות לבדו, ולזה השיב שאהרן נשתתף עם משה במחשבתו ונתייחד עמו בדעתו והיינו דיוק מלת חשב, דאילו כפשוטו לא תכון כי לא יצדק לומר טעם חשב אלא במה שלא היה בו אלא טעם זה וכמו שפי' רש"י בחומש, אבל לפי מה שהקדים רש"י שהקדים רפואה לעולם בבנין המזבח למה ליה טעם אחר, אלא ודאי שהוא נמשך למ"ש כי נתייחד אהרן במחשבתו עם משה ומתרווייהו תסתיים מלתא לתקן המלכות. כמה דחשבין, שעשה כן לפייסם, ואפילו לפי' רש"י שפירש שבנה מזבח לדחותם, מכל מקום הרואים חשבו שנעשה לשם העגל והו"ל תקרובת עבודה זרה החמורה מע"ז, ואם כן היה לו למשה לנותצו בתחילת הכל ולא מצינו שניתצו כל עיקר. וז"ש ולא כתיב וינתץ, פי' לא בתחילה ולא בסוף מפני שנעשה לשם שמים (רמ"ז).

³⁰⁰⁴ זו ראייה על צדקתו של אהרן ששרתה עליו רוח הקדש שסודו במלכות כידוע, שה"ס המזבח שבנה, ובמצותה עשה דבר זה. ולכן מביא מענין יונה שקריאתו היתה להתראת דין במצות ה'. ותלת דינין הוו וכו', השכל שסידרם בשני סדרים, סדר אחד למאי דסליק קרא ואמר בפ"ה הפסוק, הסדר השני לפי מדרגתם, כי דין הראשון עשאו ה', והשני עשה [משה] בציווי כה אמר ה', והשלישי מדעתו של משה, ובפ"ה הפסוק הקדים החמור תחילה כי הנהרגים ע"י בני לוי היו החוטאים בעדים והתראה, וע"י ה' בעדים ולא התראה, ודמשה בלא עדים ובלא התראה וכפי' רש"י (רמ"ז).

³⁰⁰⁵ לשון שברון כמו ויהתה אדמת יהודה לחגא לשון שבירה (רח"ו).

³⁰⁰⁶ ע"י הערה לעיל קצא ע"ב מספר הדע"ה ח"ב קלח ע"ג.

<p>במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מתין ועל דא חג ליהו"ה מחר:</p>	
<p>וכל אסותא דעבד אהרן בגין דכתיב (שמות לב ה) ויבן מזבח לפניו תא חזי ההוא מזבח³⁰⁰⁷ דכתיב (שם יט) וירא את העגל ומחלת ואילו מזבח לא כתיב דהא אהרן מנדע הוה ידע דכתיב (שמות כב יט) זבח לאלהים יחרם בלתי ליהו"ה לבדו ודאי אשתזיב אהרן בעיטא טבא דדבר לנפשיה וכלא ברעותא שלים טב דלא אתכוין לבייש:</p>	<p>וכל הרפואה שעשה אהרן, משום שנאמר "ויבן מזבח לפניו". בא וראה אותו מזבח, שנאמר "וירא את העגל ומחלות", ואלו מזבח לא נאמר. שהרי אהרן ידיעה היה יודע שנאמר "זבח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו", ודאי נצל אהרן בעצה טובה שהנהיג לנפשו, והכל ברצון שלם טוב, שלא התכוון לרע.</p>
<p>אמר ליה רבי אלעזר אבא, ודאי הכי הוא וישראל לא הוון אבל ירבעם דעבד עגלין הא ישראל הוון ועגל עבדו אמר ליה ודאי ואוקמוה אבל ירבעם חטא והחטיא ולא כמו שאמרו, שודאי חטא רע עשה, ובמלכות חטא.</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, אבא, ודאי כך הוא, וישראל לא היו, אבל ירבעם שעשה עגלים, הרי ישראל היו, ועגל עשו. אמר לו, ודאי, ופרשוה, אבל ירבעם חטא והחטיא, ולא כמו שאמרו, שודאי חטא רע עשה, ובמלכות חטא.</p>
<p>אמר ירבעם ודאי ידענא דהא סטר קדושה לא שריא אלא בלבא דכל עלמא ודא ירושלם אנא לא יכילנא לאמשכא לההוא סטר והכא מה אעבידו (הכי מה עביד) מיד (מ"א יב כח) ויועץ המלך ויעש וגו' נטל עיטא בישא אמר הא</p>	<p>אמר ירבעם, אני יודע ודאי שהרי צד הקדושה לא שורה אלא בלב כל העולם, וזו ירושלים. אני לא יכול למשך את אותו הצד לכאן, מה אעשה. מיד, "ויועץ המלך ויעש וגו'". נטל עצה רעה. אמר, הרי</p>
<p>קצנ"ב</p>	
<p>ספרא אחראי דאדתמשכא (דיתמשכא) מיד לכל אתר³⁰⁰⁹ וכל שכן בארעא דא דתיאובתיה לאשראה בגוה³⁰¹⁰ אבל לא יכלא לאתלבשא אלא בדיוקנא דשור:</p>	<p>הצד האחר שנמשך מיד לכל מקום, וכל שכן בארץ הזו, שתשוקתו לשרות בתוכה, אבל לא יכול להתלבש אלא רק בדמות של שור.</p>
<p>תרין ועגלין אמאי³⁰¹¹ אלא ואמר ירבעם במדברא (במצרים³⁰¹²) הוון אינון חרשין דכתיב (יחזקאל כג כ) בשר חמורים בשרם [לאו אינון מצרים אלא] והכא אינון (הכא לאו אינון) תרין רוחין בישיין ויתלבשו (אתלבשו) כדקא חזי לון דכר ונוקבא אינון³⁰¹³ ודכר הוה</p>	<p>שני עגלים למה. אלא אמר ירבעם, במדבר (במצרים) היו אותם מכשפים, שנאמר "בשר חמורים בשרם". (לא אותם מצרים, אלא) כאן אותן שתי רוחות רעות יתלבשו כראוי, זכר ונקבה הם, שהרי הזכר היה בבית אל, והנקבה היתה בדרך. ומתוך שנאמר "נופת תטופנה שפתי זרה", נמשכו ישראל אחריו יותר,</p>

³⁰⁰⁷ "ההוא מזבח" מוסגר בדפ"ק. "דקדושה הוה" (נוסף בדפ"ו).

³⁰⁰⁸ ובמלכות חטא (רח"ו).

³⁰⁰⁹ מפני שהיא חושקת לעשות לה משכן בבני אדם ומה גם להחטיאם, ובלי הכנות מרובות היא נמצאת, כל שכן על ידי הכנה (אור יקר).

³⁰¹⁰ בגויה (דפ"ו).

³⁰¹¹ דלא שייך בישראל טעמא דאמרן לעיל אשר בשר וכו' (אור יקר).

³⁰¹² ובמדברא (נוסף בדפ"ו).

³⁰¹³ פסל ומסכה הם ז'ין דגה, וכנגדן ב' עגלי ירבעם, ועגל המדבר כולל שניהן, כמ"ש בפסוק (שמות לב ח) עשו להם עגל מסכה. ועגל גימטריא ק"ב, נגד ק"ב חרובין אשר שם [ע' שער אנ"כ ג' וז"ל, ג' מלויין אלו] [מילוי דעס"מ כלומר ללא הו"ה] חסרים מ"א היה נקרא קב חרובין שהם בחי' מלכים דאתחרבו עלמין קדמאין כנזכר באדרא ובספ"ד וכאשר נכנס בו זה הקב שהוא ג' מלויין הנ"ל אז הוא מתוקן ושלם, עכ"ל, וע' שער מאמרי רשב"י מג ע"ג, ועי' זהר ח"ג רטז ע"ב, שהוא כאשר חסר יחוד, מברכה וקדושה, וע' בשער מאמרי רשב"י מז ע"ד], ומסכה נגד פסל שם אדנ"י. וגם פסל נקרא ע"ש פסולת כנ"ל (פרק ג'), ונרמז בתיקונים (מז מג ע"א) ובתיקונים (קל"ב קנה ע"ב) איך קורא אל

399

<p>בבית אל ונוקבא (נוקבא) הות בדין ומנו דכתיב (משלי ה ג) נפת תטפנה³⁰¹⁴ שפתי זרה אתמשכו ישראל אבתריה יתיר דכתיב (מ"א יב ל) וילכו העם לפני האחד עד דן ובגין כך תרין עגלין הוו ומשיך לון ירבעם בארעא קדישא והוה חובא עליה ועל ישראל ומנע ברכאן מן עלמא ועליה כתיב (שם כח כד) גוזל אביו ואמו וגו':</p>	<p>שנאמר "וילכו העם לפני האחד עד דן", ולכן היו שני עגלים. ומשך אותם ירבעם לארץ הקדושה, והיה חטא עליו ועל כל ישראל, ומנע ברכות מן העולם, ועליו נאמר "גוזל אביו ואמו וגו'".</p>
<p>ועל דא הוו עגלין דהא לבושא קדמאה דמתלבש סטרא אחרא שור איהו כמה³⁰¹⁵ דאתמר ואי תימא אמאי (לא שור) איהו עגל ולא שורו אלא ודאי כך אתחזי וכן בכל סטרין שירותא דלבושא זוטא איהו³⁰¹⁶ והא אוקימנא:</p>	<p>ועל כן היו העגלים, שהרי הלבוש הראשון שמתלבש הצד האחר הוא שור, כמו שנתבאר. ואם תאמר, למה הוא עגל ולא שור. אלא ודאי כך ראוי, וכן בכל הצדדים, ראשית הלבוש הוא קטן, והרי בארנו.</p>
<p>ועל דא בני רחימאי כיון דאלהים בעו ובסטרא דאלהים אתבני עובד(ת)א אלהים קדישא אימא דאחידת תדיר בדרועא דמלכא וסליקת רצועא לא הות תמן³⁰¹⁷ ואצטריך ליה למשה למהוי תמן באתרהא כיון דאנקיד ליה קודשא בריך הוא אסתכל:</p>	<p>ולכן, בני אהובי, כיון שרצו אלהים, ובצד של אלהים נבנה המעשה, האלהים הקדוש, האם, שאוחזת תמיד בזרוע המלך ומעלה את הרצועה, לא היתה שם, והצטרך משה להיות שם במקומה. כיון שרמז לו הקדוש ברוך הוא, הסתכל.</p>
<p>תלת זמנין³⁰¹⁸ אנקיד ליה אי משה רעיא מהימנא כמה הילך תקיף כמה גבורתך רב תלת זמנין אנקיד ליה דכתיב (שמות לב י) ועתה הניחה לי הא חר ויחר אפי בהם³⁰¹⁹ ואכלם הא תרין ואעשה אותך³⁰²⁰ לגוי גדול הא תלת חכמתא דמשה בתלת נקודין אלין אחיד בדרועיה ימינא לקבל הניחה לי אחיד בדרועיה שמאלא לקבל ויחר אפי בהם ואכלם אתחבק בגופא דמלכא לקבל ואעשה אותך</p>	<p>שלש פעמים רמז לו, אי משה הרועה הנאמן, כמה חזק כחך, כמה גבורתך גדולה. שלש פעמים רמז לו, שנאמר "ועתה הניחה לי", הרי אחת. "ויחר אפי בהם ואכלם", הרי שתיים. "ואעשה אותך לגוי גדול", הרי שלש. חכמתו של משה בשלשת הרמזים הללו. אחז בזרוע ימינו, כנגד "הניחה לי". אחז בזרוע שמאלו, כנגד "ויחר אפי בהם ואכלם". התחבק בגוף המלך, כנגד "ואעשה אותך לגוי גדול". וכשהתחבק בגוף, ושתי זרועות מצד זה ומצד זה, לא יכול להתנענע לצד בעולם. זו היתה חכמתו של משה, (שבדברי) שמיני רמזים של</p>

היצה"ר עץ הדעת טו"ר גופא וסוסיא. גם בריש מתניתא (תיקו"ז קנד ע"ב) קורא ללהט החרב המתהפכת שהוא עץ הדעת אוכמא בלא רגלין. והנה שבתאי טחול אוכם בלא רגלין, כי הנה הם בירורי המלכים הנקרא קב חרובין, בסוד (שבת סה ע"ב) הקיטע יוצא בקב שלו, וע"ש בתקונים (סט דף קיט) כי כולם חגרין בעלי קבין, ע"ש היטב (ע"ח שער מט פרק ז).

³⁰¹⁴ שמצליח האדם כדי להמשיכו והיינו נופת בעולם הזה, ואחריה מרה בעולם הבא וגם בזה לסוף (אור יקר).

³⁰¹⁵ קצא ע"א (הערת הזהר).

³⁰¹⁶ כלומר תחלת היותו מתלבש אינו אלא כמו תחלת הולד, השור דהיינו עגל, ואחר שנתלבש זמן הרבה נעשה שור, ולהתחלת המשכה עשה להורות שבכל פעם מתלבש מחדש ומושך המשכה (אור יקר).

³⁰¹⁷ מפני שהפגם היה בה, והיא בעצמה התובעת הדין (אור יקר).

³⁰¹⁸ קץ ע"ב (הערת הזהר).

³⁰¹⁹ מצד הגבורה, שכאשר הת"ת יונק הדין, אז האף, שהוא החוטם יח"ר ודאי, וידלק באש והיינו ויחר אפי, על ידי דין הגבורה (אור יקר).

³⁰²⁰ מצד הת"ת לחזור ולבנות העולם על ידי חסד שבו אמרתי עולם חסד יבנה, וכשתקן תקן באומרו זכור לאברהם ליצחק וליעקב שאחז בג' אבות, וראשונה אחז לתקן המדות אלו באלו ולמזוג אותם, ואמר למה ה' יחרה אפך בעמך וכו', בכח גדול מצד החסד, וביד חזקה מצד הגבורה, למה יאמרו וכו' מצד הת"ת, ואחר כך שלשתם יחד זכור לאברהם וכו' (אור יקר).

<p>לגוי גדול וכד אתחבק בגופא תרין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא לא ויכיל לאתנענעא (מתנענען) לסטרא בעלמא דא הוי חכמתא דמשה (דבמילי) ודמיניו נקודין דמלכא ידע בכל חד מנייהו באן אתר ויתתקף³⁰²¹ (אתקף) ובחכמתא עבד:</p>	<p>המלך הכיר בכל אחד מהם מאיזה מקום יחזיק, ובחכמה הוא עשה.</p>
<p>אתו רבי אלעזר וחבריא ונשקו ידוי הוה תמן רבי אבא אמר אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די לן בכה ואמר ווי רבי כד תסתלק מעלמא מאן ינהר ויגלי נהורין דאורייתא מלה דא בחשוכא³⁰²² אתמטר עד השתא דנפק מתמן והא נהיר עד רום רקיעא ובכרסיא דמלכא רשים³⁰²³ וקודשא בריך הוא חדי השתא בהאי מלה וכמה חדו על חדו אתוסף מקמי מלכא קדישא מאן יתער מלי דחכמתא בעלמא דין כוותיך:</p>	<p>באו רבי אלעזר והחברים ונשקו ידיו. היה שם רבי אבא. אמר, אלמלא לא באתי לעולם אלא לשמע את זה, די לנו. בכה ואמר, וי רבי, כשתסתלק מן העולם, מי יאיר ויגלה אורות התורה. דבר זה בחשכה נסתר עד עכשיו, שיצא משם, והרי מאיר עד רום הרקיע, ובכסא המלך הוא רשום, והקדוש ברוך הוא שמח עכשיו בדבר הזה. וכמה שמחה על שמחה נוספה מלפני המלך הקדוש. מי יעיר דברי חכמה בעולם הזה כמותך.</p>
<p>תא חזי עד לא חטא אדם³⁰²⁴ הוה סליק וקאים³⁰²⁵ בחכמה ודנהירו (בנהירו) עלאה ולא הוה מתפרש מאילנא דחיי כיון דאסני תיאובתא למנדע ולנחתא לתתא אתמשיך אבתרייהו עד דאתפרש מאילנא דחיי וידע רע ושבק טוב ועל דא כתיב (תהלים ה ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע מאן דאתמשיך ברע לית וליהו (להו) דיורא עם אילנא דחיי ועד לא חטאו הוו שמעיין קלא מלעילא וידעיין חכמתא עלאה ולא דחלי כיון דחטאו ואפילו קלא דלתתא לאו (אפיק קלא מתתא ולא) הוו יכליין למיקם ביה:</p>	<p>בא וראה, טרם חטא אדם, היה עולה ועומד בחכמת האור העליון, ולא היה נפרד מעץ החיים. כיון שהגדיל תשוקתו לדעת ולרדת למטה, נמשך אחריהם, עד שנפרד מעץ החיים, וידע רע ועזב הטוב. ולכן נאמר "כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע". מי שנמשך ברע, אין לו דיור עם עץ החיים. וטרם שחטאו, היו שומעים קול מלמעלה ויודעים את החכמה העליונה ולא פוחדים. כיון שחטאו, אפילו קול שלמטה לא יכלו לעמוד בו.</p>
<p>כגוונא דא עד לא האבו ישראל בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתעבר מנייהו וזהמא דהאי חויא ודהא כדין בטול יצר הרע הוה מעלמא ודחו ליה מנייהו וכדין אתאחידו באילנא דחיי וסליקו לעילא ולא נחתו לתתא כדין הוו ידעיין והוו חמאן אספקלריאן עלאין ואתנהרין עינייהו וחדאן למנדע ולמשמע וכדין חגר לון קודשא בריך הוא הגירין דאתוון דשמא קדישא דלא יכיל לשלמאה עלייהו האי חויא ולא יסאב לון כדבקרמיתא:</p>	<p>כמו זה, טרם שחטאו ישראל, בשעה שעמדו ישראל על הר סיני, העברה מהם זהמתו של הנחש הזה, שהרי אז בטול של יצר הרע היה בעולם, ודחו אותו מהם, ואז נאחזו בעץ החיים ועלו למעלה, ולא ירדו למטה. אז היו מכירים והיו רואים אספקלריות העליונות, ועיניהם הוארו, ושמחו להכיר ולשמע. ואז חגר אותם הקדוש ברוך הוא בחגורות של אותיות השם הקדוש שלא יוכל לשלט עליהם הנחש הזה, ולא יטמא אותם כבראשונה.</p>

³⁰²¹ פי' בכח חכמתו בכל תיבה שא"ל הקב"ה ידע על מי רומזת, ועתה הניחה לי, רמז גימ' אברה"ם ששם הרחמים ונחת רוח, ויחר אפי רומז על יצחק שהוא גבורה, לגוי גדול על יעקב שהוא מכריע בין חר"ג וכוללם ולכך נקרא גוי גדול (מ"מ).

³⁰²² כלומר סוד נעלם למעלה למעלה ישת חשך סתרו (אור יקר).

³⁰²³ פי' שעולים למלכות בסוד מ"ן (מ"מ).

³⁰²⁴ לשון זה הוא ג"כ בסוף פרשת בראשית [נב ע"א] ושם פירשנו (מ"מ).

³⁰²⁵ בראשית נב ע"ב (הערת זהר).

<p>כיון דחטו בעגלא אתעברו מנייהו כל אינון דרגין³⁰²⁶ ונהורין עלאין ואתעבר מנייהו חגירו מזינין ודאתעטרו משמא קדישא (דעטרי שמיה) עלאה³⁰²⁷ ואמשיכו עליהו חויה בישא³⁰²⁸ כמלקדמין וגרימו מותא לכל עלמא ולבתר מה כתיב (שמות לד ל) וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו³⁰²⁹ (שם לה) (ויראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה ויראו מגשת אליו):</p>	<p>כיון שחטאו בעגל, הועברו מהם כל אותם הדרגות והאורות העליונים, והועברה מהם חגורת כלי הזין שהתעטרו מהשם הקדוש העליון, והמשיכו עליהם הנחש הרע כמקדם, וגרמו מות לכל העולם. ואחר כך מה נאמר "וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו".</p>
קצד/א	

³⁰²⁶ במתן תורה אם שהיו זוכים להלוחות הראשונות היה נקנה בהם אותו האור לקנין עולם, והיה נעשה עצמותם זך ומצוחצח בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא וכמ"ש בזה"ק (משפטים קיד רע"א), כי היה נעשה גופם מאז כמו לאחר התחייה דלעתיד, וכן היה מתתקן על ידיהם העולם כולו מתיקון לתיקון ומעילוי לעילוי, וכמו התיקון דלעתיד. אבל מאחר שלא זכו לכ"ז ולא עמדו בנסיונם, וניסו להקב"ה פעם אחר פעם עד עשרה פעמים, והגיע הפגם עד המחשבה שהיא י', כי כל חטא האדם הוא מגיע לפי מדרגתו ושורשו, ולכן לפי מדרגתם הגיע החטא עד המ"ס, וכמו החטא דאדה"ר, ועי"ז הנה נסתלק ונסתם מהם האור דא"י, ור"ל שנתמעט ונצטמצם והיה עומד עליהם מאז ולהלאה רק בהעלם גדול (דע"ה ח"ב קלט ע"ד).

³⁰²⁷ כמ"ש (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים כו', ואמרו (שבת פח ע"א) בשעה שהקדימו נעשה לנשמע באו ס' ריבוא מלאכי השרת וקשרו לכל א' מישראל שני כתרים כו' ועתיד הקב"ה להחזיר לנו שנאמר ושמתח עולם על ראשם, שעל ראשם, והן המוחין שהן עטרות דא"א, שלכן היו חייין לעולם בסוד חיי המלך כו', ואלו הכתרים זכו בלוחות כמ"ש בשעה כו', והלוחות הן ב' ספרים בסוד חו"ב, ודבור העשרת דברות בסוד סיפור, והן ב' עטרין ב' כתרים כנ"ל (א ע"א בהגה"ה) (ליקוט) כי כתרין ועטרין הן אחד, ונאמר את עדים, ואמר בת"א וזיוניהון, ובתנא דבי אליהו פ"ד ח"ב אמר שאלו ב' כתרים הן מ"ש (שמות יט ו) ואתם כו' ממלכת כהנים וגוי קדוש, והן חו"ב, ברכה נחית בימינא דכהנא וקדושה נחית בשמאלא דלויה כו', ורמיז ג"כ לכתר הג' דא"א, כמ"ש (שמות יט ה) והייתם לי סגולה וכמ"ש בתז"ח, ועמש"ש שהשלשה שנים הן, והן שלשה, שאמרו (אבות פ"ד מ"ג) ג' כתרים הן, והן ג"כ ד' כידוע בסוד התפלין, וז"ש וכתר שם טוב כו', והענין כמ"ש בא"ר שג' מוחין הן בז"א ומתחבר עמהן מ"ס דא"א ונעשין ד', וזהו כתר שם טוב העולה על גביהן (בהגר"א על ספד"צ ג ע"א).

³⁰²⁸ עי' ח"ג קסב ע"ב (לש"ו).

³⁰²⁹ יסוד אבא שבתוך ז"א יש לו ה' בחינות. א' בדעת, וא' בין הזרועות, וא' כשמתגלה, וא' העטרה, וא' ההבל היוצא. ואלו הג' בחינות שהם בגילוי והעטרה נק' יסוד. אמנם מה שבין הזרועות ובדעת, הם מקום התפוח שיש באשה כמו שיש באיש. ואלו ג' בחינות הגלויים השיג יעקב, וזהו יעקב מלבר, שיצא ובקע האור של יסוד הגלוי לחוץ ליעקב כנז' בדרושים, אמנם משה השיג ליסוד הסתום בתוך אימא, וז"ס משה מלגאו וכו' [יעקב] במותו השיג אותו שבין הזרועות, וזה השיג משה בחייו וכו' האור שלו סתום, וזהו ויסתר משה פניו, הפנים שלו לא רצה לגלותם, אלא סתם אותם בתוך יסוד דאימא וכו', וכשעלה זה האור, קרן עור פניו, וזהו קרני ההוד (ספר הליקוטים - פרשת כי תשא - פרק לד). ומשה לא ידע כי קרן עור פניו היינו דכתיב כו' - ר"ל שאחר שחטא חזר לגוף דעשייה כתנות עור משכא דחוויא, ומשה זכה לאספקלריא דנהרא*, שגופו נזדכך כידוע, וקרן עור שלו, ונעשה כלו אצילות, שעור שלו נעשה מלכות דאצילות, וזהו קרן עור כו'. וז"ש קרן דכתיב כו' - ור"ל קרן הוא מלכות. (בהגר"א על ספד"צ לו ע"ד). * עי' בהגר"א על תז"ח יח ע"א, ז"ל, דלא אנהיר סיהרא אספקלריא כו' - כי אין השגה לשום בריה רק בשכינה כידוע רק שמרע"ה אנהיר לה בדרגיה ועביד לה אספקלריא דנהרא, עכ"ל. דהיינו שכל הבריאה כולה אינה יכולה להשיג מאומה אלא ממידת המלכות בלבד. אמנם אם ישנם חילוקי מדרגות בין הברואים הדבר תלוי באם המלכות מאירה אם לאו, כלומר אם המלכות עומדת בזיווג עם ז"א אם לאו. ועי' בתז"ח לד ע"ג, תנא דמסייע ליסוד זה: כרובי עינא דפתחין וסגרין דבהון נהיר עמודא דאמצעייתא בבת עינא ואתקריאת מסטרה אספקלריא דנהרא וכד סתים עינא אתקריאת אספקלריא דלא נהרא, ע"כ. למימרא, שההבדל בין "נהרא" לבין "לא נהרא" הוא אם הנוק' בזיווג עם ז"א אם לאו. ועי' ת"ז פט ע"ב: מסטרא דיהו"ה אתקריאת אספקלריא דנהרא, וכד איהי אדנ"י בלא בעלה, אתקריאת אספקלריא דלא נהרא [תרגום: מצידו של הו"ה נקרא מראה המאירה, וכאשר היא אדנ"י בלא בעלה, נקראת מראה שאינה מאירה].

<p>תא חזי מה כתיב בקדמיתא (שמות יד לא) וירא ישראל את היד הגדולה וכלהו חמאן זהרין עלאין ואתנהרין³⁰³⁰ באספקלריאה דנהרא³⁰³¹ דכתיב (שם כ טז) וכל העם רואים את הקולות ועל ימא הוו חמאן ולא דחלין דכתיב (שמות טו ב) זה אלי ואנוהו לבתר דחטו לפני הסרסור³⁰³² לא הוו יכלי למחמיו מה כתיב (שם לד ל) וייראו מגשת אליו:</p>	<p>בא וראה, מה נאמר בראשונה "וירא ישראל את היד הגדולה". וכולם ראו את הזהרים העליונים נאורים באספקלריה המאירה, שנאמר "וכל העם רואים את הקולות". ועל הים היו רואים ולא פוחדים, שנאמר "זה אלי ואנוהו". אחר שחטאו, פני הסרסור לא היו יכולים לראות. מה נאמר "וייראו מגשת אליו".</p>
<p>ותא חזי מה כתיב בהו (שם לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, שהועברו מהם אותם כלי זין שהתחברו בהם בהר סיני, כדי שלא ישלוט אותו הנחש הרע. כיון שהועברו מהם, מה נאמר "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה". אמר רבי אלעזר, מה הפסוק הזה לגבי זה. אלא כיון שידע משה שהועברו מישראל אותם כלי זין עליונים, אמר, הרי ודאי מכאן והלאה הנחש הרע יבא לדור ביניהם. ואם יעמוד המקדש כאן ביניהם, יטמא.</p>	<p>ובא וראה, מה נאמר בהם "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב", שהועברו מהם אותם כלי זין שהתחברו בהם בהר סיני, כדי שלא ישלוט אותו הנחש הרע. כיון שהועברו מהם, מה נאמר "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה". אמר רבי אלעזר, מה הפסוק הזה לגבי זה. אלא כיון שידע משה שהועברו מישראל אותם כלי זין עליונים, אמר, הרי ודאי מכאן והלאה הנחש הרע יבא לדור ביניהם. ואם יעמוד המקדש כאן ביניהם, יטמא.</p>
<p>מיד ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה בגין דחמא משה דהא כדין ישלוט חויה בישא מה דלא הוה מקדמת דנא:</p>	<p>מיד "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה". משום שמשה ראה שהרי אז ישלט הנחש הרע מה שלא היה מקדם לכן.</p>
<p>וקרא לו אהל מועד וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד אלא בקדמיתא אהל סתם השתא אהל מועד מאי מועד רבי אלעזר אמר לטב רבי אבא אמר לבישר רבי אלעזר אמר לטב מה מועד ודאיהו יום חדוה דסיהרא דאיתוספא ביה קדושה לא שלטא ב(י)ה פנימותא אופ הכא קרי ל(י)ה בשמא דא לאחזאה דהא</p>	<p>"וקרא לו אהל מועד" וכי לא בראשונה אהל מועד. אלא בראשונה אהל סתם, וכעת אהל מועד. מה זה מועד. רבי אלעזר אמר לטוב. רבי אבא אמר לרע. רבי אלעזר אמר לטוב, מה מועד הוא יום שמחת הלבנה, שנוספה בו קדושה, לא שולט בה פגם, אף כאן קורא לה בשם הזה, להראות שהרי התרחק מביניהם ולא נפגמה, ולכן נאמר "וקרא לו אהל מועד".</p>

³⁰³⁰ אתנהרין (דפ"ו).

³⁰³¹ ח"א נב ע"ב ועי' לעיל פב ע"א פו ע"א (לש"ו). עי' כללים ח"ב ח רע"ב.

³⁰³² כמו שהתורה בה נברא העולם, וכל הבריאה עליונים ותחתונים מראש המדרגות עד סופם בכל הפרטים נבראו באותיות' וצירופי' ע"י רל"א שערים פנים ואחור. שכל נברא הרכבת כוחות שבו הם בסוד צירוף האותיות שבשמו. וכמו כן נשמת האדם כולל בה כל כוחות הבריאה, וכמו שגופו מורכב מכל כחות דצח"ם וכל בע"ח כולם מדותיהם ועניניהם נשרשים באדם, כמו כן שנשמתו הרוחני נכללי' כל כחות שבצבא מעלה מה"ש, וכל צבא השמים וכל מה שבהם. ולכן ניתנה התורה לאדם שע"י הרכבת כחות שבנשמתו הכולל כל הבריאה ויקיים מצות התורה ויעסוק בה כראוי, יתן תוקף ועוז וקיום לכל הבריאה, מה שא"א כן לכל א' מצבא מעלה, שכל א' מהם אין בו אלא כח פרטי לבד. וכל זה מבואר במאמר הלז, והוא שבשעה שעלה משה למרום שהוא הנבחר להיות סרסור בנתינתה לישראל, כי לו יש שייכות וחיבור לשניהם, שנשמת משה הי' כולל בו כל ס"ר נשמות וכל מה שעתידיים להיות מושרשים בו כידוע לחכמי אמת (אפיקי ים שבת פח ע"ב).

³⁰³³ עג ע"ב (הערת הזהר).

³⁰³⁴ עי' בעמוד הקודם מש"כ בשם הלש"ו דע"ה ח"ב קלט ע"ד.

³⁰³⁵ רלו (הערת הזהר).

<p>אתרחיק מבינייהו ולא אתפנים ועל דא וקרא לו אהל מועד כתיב:</p>	<p>ורבי אבא אמר לרע, שהרי בראשונה היה אהל סתם, כמו שנאמר "אהל כל יצען בל יסע יתדותיו לנצח", ועכשיו אהל מועד. בראשונה לתת רפואות לעולם שלא ישלט בהם המות, מכאן והלאה אהל מועד, כמו שנאמר "ובית מועד לכל חי". כאן נתן בו זמן וחיים קצובין לעולם. בתחילה לא נפגם, ועכשיו נפגם. בראשונה חברות וזווג ללבנה עם השמש שלא יוסרו, עכשיו אהל מועד, זווגם מזמן לזמן. ולכן "וקרא לו אהל מועד", מה שלא היה קודם.</p>
<p>רבי שמעון הוה יתיב ליליא חדא ולעי באורייתא והווי יתבי קמיה רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי אמר רבי יהודה הא כתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר הרב וקאמרינן דגרמו מותא עליהו³⁰³⁶ מההוא זמנא ולעילא ושליט בהו ההוא חויא בישא³⁰³⁷ דאעדי ליה מנייהו בקדמיתא ישראל תינת יהושע דלא חטא אתעדי מניה ההוא זיינא עלאה דקביל עמהון בטורא דסיני או לא:</p>	<p>רבי שמעון היה יושב לילה אחד ויגע בתורה, והיו יושבים לפניו רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי. אמר רבי יהודה, הרי נאמר "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב", ואמרנו שגרמו מות עליהם מאותו זמן ומעלה ושלט בהם אותו הנחש הרע שהוסר מהם בראשונה. ישראל מילא, אבל יהושע שלא חטא, האם הוסר ממנו אותו כלי זין עליון שקבל עמהם בהר סיני או לא.</p>
<p>אי תימא דלא אתעדי מניה אי הכי אמאי מית כשאר כל בני נשא ואי תימא דאתעדי מניה אמאי והא לא חטא דהא איהו עם משה הוה בשעתא דחבו ישראל ואי תימא דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל אמאי:</p>	<p>אם תאמר שלא הוסר ממנו, אם כך, אז למה מת כשאר כל בני האדם, ואם תאמר שהוסר ממנו, למה. והרי לא חטא, שהרי הוא היה עם משה בשעה שחטאו ישראל, ואם תאמר שלא קבל אותה העטרה בהר סיני כמו שקבלו ישראל, למה.</p>
<p>פתח רבי שמעון ואמר, "כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו". פסוק זה אמרו בו החברים מה שאמרו. אבל "כי צדיק ה'", צדיק הוא ושמך צדיק, ולכן "צדקות אהב". "ישר" והוא ישר, כמו שנאמר "צדיק וישר". ועל זה</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר, "כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו". פסוק זה אמרו בו החברים מה שאמרו. אבל "כי צדיק ה'", צדיק הוא ושמך צדיק, ולכן "צדקות אהב". "ישר" והוא ישר, כמו שנאמר "צדיק וישר". ועל זה</p>

³⁰³⁶ ע"י שעלו אז באו"א עלאין, ומהם ירתו עטרין דחור"ג שהם אוירא ובוצינא, ונולדו ונתגלו אלו האורות לחוץ להמשיכם בישראל, והוא עדיים וזיונם אשר זכו לזה במתן תורה, ובהן היו חיינ לעולם, בסוד חיי המלך, שהם המוחין אהיה הויה אהיה גימ' חיים וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א ג ע"א [המוחין הן חיי האדם בסוד חור"ב שנקראו חיים, כמ"ש (קהלת ז יב) והחכמה תחיה בעליה, ובינה נקראת חיים כמ"ש בזוהר (אחרי מות נח ע"א) ומה שמיה דההוא נהר, חיים שמיה, ונקראת אלקים חיים, וכן המוחין נקראין חיי המלך כידוע, כמ"ש בר"מ (יתרו דף צא ע"ב) ואינון חיי המלך]), וכן הוא בזוה"ק פקודי (רכז ע"א) ופ' שלח (קסב ע"א ע"ב) (דע"ה ח"ב קכה ע"א).

³⁰³⁷ הגם כי במתן תורה פסקה זוהמתן והיו כולם אז ג"כ בסוד עץ החיים וכמ"ש בזוה"ק (ס"פ יתרו צד ע"א), אך עכ"ז הנה אח"כ ע"י חטא העגל חזר הרע להתערב בהם וכמ"ש בפ' תשא (דף קצד ע"א ע"ב), ע"ש³⁰³⁷ ופ' שלח (דף קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו כו' ע"ש, והרי חזרו ונעשו בסוד עץ הדעת (דע"ה ח"ב קלא ע"ד).

<p>צדקות אהב ישר ואיהו ישר כמה דאת אמר (דברים לב ד) צדיק וישר ועל דא יחזו פנימו כל בני עלמא ויתקנון ארחייהו (כל בני עלמא) למהך בארח ומוישר כדקא יאות:</p>	<p>"יחזו פנימו" כל בני העולם, ויתקנו דרכיהם ללכת בדרך ישר כראוי.</p>
<p>ותא חזי כד דאין קודשא בריך הוא עלמא לא דן ליה אלא לפום רובן דבני נשא ותא חזי כד חב אדם באילנא דאכל מניה גרם לההוא אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא וגרם פנימו לאפרשא אתתא מבעלה וקאים חובה דפנימו דא בסיהרא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני כיון דקיימו ישראל בטורא:</p>	<p>ובא וראה, כשדן הקדוש ברוך הוא את העולם, לא דן אותו אלא לפי רוב בני האדם. ובא וראה, כשחטא אדם בעץ שאכל ממנו, גרם לאותו עץ ששורה בו המות לכל העולם, וגרם פגם להפריד אשה מבעלה, ועמד החטא של הפגם הזה בלבנה עד שעמדו ישראל בהר סיני. כיון שעמדו ישראל בהר</p>
<p>קצד/ב</p>	
<p>דסיני אתעבר ההוא פנימו דסיהרא וקיימא לאנהרא תדיר כיון דחבו ישראל בעגלא תבת סיהרא³⁰³⁸ כמלקדמין לאתפנמא ושלטא חויא בישא³⁰³⁹ ואחיד בה ומשיך לה לגביה ואתפנימת:</p>	<p>סיני, הועבר אותו הפגם של הלבנה ועמדה להאיר תמיד. כיון שחטאו ישראל בעגל, שבה הלבנה כמקדם לפגמה, ושלט הנחש הרע, ואחז בה ומשך אותה אליו ונפגמה.</p>
<p>וכד ידע משה דחבו ישראל ואתעברו מנייהו אינון זיינין קדישין ידע ודאי דהא חויא אחיד בה בסיהרא לאמשכא לה לגביה ואתפנימת כדין אפיק ליה לבר וכיון דקיימא לאתפנמא אף על גב דיהושע קאים בעטרא דזיינין דילה כיון דפנימו שריא בה ואתהדרת כמה דאתפנימת בחובא דאדם לא יכיל בר נש לאתקיימא ובר משה דהוה שליט בהו ומותיה הוה בסטר אחרא³⁰⁴⁰ (בר משה דהוה שליט בה) ועל דא [נ"א לא] ולא הוה רשו³⁰⁴¹</p>	<p>וכשידע משה שחטאו ישראל והועברו מהם אותם כלי זין הקדושים, ידע ודאי שהרי הנחש אחז בלבנה למשך אותה אליו ונפגמה. אז הוציא אותה בחוץ. וכיון שעמדה להפגם, אף על גב שיהושע עומד בעטרת כלי הזין שלה, כיון שהפגם שורה בה וחזרה לכמו שנפגמה בחטאו של אדם, לא יכול אדם להתקיים, פרט למשה ששלט בה, ומותו היה בצד אחר. ועל זה לא היה בה רשות לקיים את יהושע תמיד ולא מישהו אחר. ועל כן קורא לה אהל מועד, שהרי שורה בה זמן קצוב לכל העולם.</p>

³⁰³⁸ עי' [זהר אחרי מות] (עט ע"א) ופ' נח (סד ע"א) ופ' בשלח (ס סע"ב) ופ' תשא (קצד ע"ב) ויקהל (דף קצה רע"ב ודף רג ע"ב) בלק (קצז ע"א) אד"ז (רצ ע"ב) (דע"ה ח"ב קנה ע"א), ענין כפרה עניינו הוא העברה וניקוי, והוא להעביר את הסטרא אחרא מאור קדושת השכינה שלא תפגם ח"ו ע"י ירידתה בהם, ותשאר נקיה לעולם בכל אור קדושתה בכל מקום, וכמ"ש בזה"ק (אחרי מות עט ע"ב) אמר ר' שמעון אמר קב"ה הביאו עלי כפרה עלי ודאי (כי הן אחידן ומתקשרן בה, כמ"ש פ' בשלח דף ס סוף ע"א, וע' פ' נח דף סד ע"א, ופ' תשא קצד ע"ב, ופ' אחרי שם עט ע"א, ולכן הוא השעיר כדי להעבירם מעליה), בגין דיתעבר ההוא חויא ויתבסס מאן דבעיא (שיתבסס מאן דצריך להתבסס, והוא השכינה הקדושה, ולא יטעמו הם מהביסוסם מאומה), עלי כמה דכתיב שרפים עומדים ממעל לו (והרי הוה שם הכוונה רק על הדביקות וההתקרבות ועיניהם צופיות עליו. כן הוא הכוונה כאן במה שאמר "עלי", אלא ששם הוא עמידתם כדי להפק רצונו במה שיצוה עליהם. וכאן הוא כדי להאחז ולהניק ח"ו, ואמרו הביאו כפרה עלי, ר"ל להסיר ולהדחיק את הס"א העומד עליו להאחז ח"ו) (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³⁰³⁹ עי' בעמוד הקודם מש"כ בשם הלש"ו דע"ה ח"ב קלא ע"ד.
³⁰⁴⁰ נ"א ומותיה הוה בסטרא אחרא כדמשה דהוה שליט בה גרסינן. ומותיה קאי ליהושע כמו למשה ובסטרא אחרא ר"ל באופן אחר ר"ל שמיתתו וכו'. ולפי גרסה זו דקדים בר משה אל ומותיה, צריך לומר כי ומותיה קאי אמשה ובסטרא אחרא ר"ל באופן אחר, וירצה שמיתתו של משה לא היתה כשאר בני אדם אלא באופן אחר, כי גם שכל מיתה היא מצד המלכות היינו משום דאין מיתה בלא חטא, ולכן יונק ממנה מלאך המות ומקבל כח להמית, אבל משה הוה שליט בה, ומונע כח החיצונים מלקבל ממנה (רמ"ז).

³⁰⁴¹ כיון שנפגמה בעוון לא יכלה לקיים את יהושע ולא לשום צדיק אחר, כי לכן נקרא אהל מועד, ועל דא אהל מועד, ובית מועד לכל חי, ומוע"ד גי' ק"כ כנגד צירופי אלקים (רמ"ז).

<p>ובהו לקיימא ליהושע תדיר ולא לאחרא ועל דא אהל מועד קרי ליה (אהל) דהא שריא ביה זמן קציב ולכלו (ל)עלמא:</p>	
<p>ועל דא רזא דמלה אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא אית שמאלא לעילא ואית שמאלא לתתא אית ימינא לעילא בקדושה עלאה ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה לאתערא רחימותא לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לעילא לאתנהרא:</p>	<p>ולכן סוד הדבר, יש ימין למעלה ויש ימין למטה. יש שמאל למעלה ויש שמאל למטה. יש ימין למעלה בקדושה עליונה. ויש ימין למטה שהוא בצד האחר. יש שמאל למעלה בקדושה עליונה, לעורר אהבה, להתקשר ללבנה, במקום קדוש למעלה להאיר.</p>
<p>ואית שמאלא לתתא דאפריש רחימותא דלעילא³⁰⁴² ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולא תקרבא בהדיה ודא הוא סטרא דהויא בישא דכד שמאלא דא דלתתא אתערא כדין משיך לה לסיהרא ואפריש לה מלעילא ואתחשכת³⁰⁴³ נהורא ואתדבקת בחויא וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא דאתדבקת בחויא ואתרחקת מאילנא דהיי ועל דא גרים מותא לכל עלמא ודא הוא כד(ין) אסתאב מקדשא עד זמנא קציב דאתתקנת סיהרא ותבת לאנהרא ודא הוא אהל מועד:</p>	<p>ויש שמאל למטה שמפריד אהבה שלמעלה, ומפריד אותה מלהאיר בשמש ולהתקרב עמה, וזהו הצד של הנחש הרע. שכאשר השמאל הזה שלמטה מתעורר, אז הוא מושך את הלבנה ומפרידה מלמעלה, ואורה נחשך, ונדבקת בנחש, ואז שואבת מות למטה לכל, כי נדבקת בנחש ומתרחקת מעץ החיים, ולכן גורמת מות לכל העולם. וזהו כאשר נטמא המקדש עד זמן קצוב שנתקנת הלבנה ושבה להאיר, וזהו אהל מועד.</p>
<p>ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא דנחש דא דקריב ופגים משכנא כדקדמיתא ודא הוא רזא דכתיב (שמות לג יא) (ו)יהושע בן נון נער ודאף (ואף) על גב דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא לא ימיש מתוך האהל כמה דאתפגים דא הכי נמי אתפגים דא אף על גב דזינא קדישא הוה ליה כיון דאתפגים וסיהראו הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה מההוא נוונא ממש והא אתמר:</p>	<p>ועל זה יהושע לא מת, אלא בעטיו של הנחש הזה שקרב ופגם את המשכן כבראשונה. וזהו סוד הנאמר "יהושע בן נון נער". שאף על גב שהוא נער למטה לקבל אור, "לא ימיש מתוך האהל". כמו שזה נפגם, כך גם זה נפגם, אף על גב שכלי קדוש היה לו, כיון שנפגמה הלבנה, כך הוא ודאי לא נצול לבדו ממנו מאותו צבע ממש, והרי נתבאר.</p>
<p>זכאין אינון צדיקיא דידעין רוין דאורייתא ומתדבקין בה באורייתא ומקיימין קרא דכתיב (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה וגו' ובנינה יזכון לחיי עלמא דאתי דכתיב (דברים ל ב) כי הוא חיך ואורך ימיו וגו':</p>	<p>אשרי הצדיקים שיודעים סודות התורה ונדבקים בתורה, ומקיימים הפסוק שנאמר "והגית בו יומם ולילה וגו'". ובשבילה יזכו לחיי העולם הבא, שנאמר "כי הוא חיך ואורך ימיו וגו'".</p>
<p>פרשת ויקהל:</p>	

³⁰⁴² סוד בתולה שעיברה הוא בעת שהיא אינה ראויה לזווג, ואתמלי מן דינין, ואז הוא פתחה סתום, ובסוד בתולה ואסור לגרום לה אז זווג כלל, וכמ"ש בפ' נח (סד ע"א) ופ' תשא (קצד ע"ב) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב קד ע"א), בעת שאין זכות ומעשים טובים בתחתונים, אסור אז לדחוק את עצמו לגרום היחוד דהזר"ן למעלה, כי הוא אז סכנה גדולה עצומה למאד, ובסוד (משלי ל כב) עבד כי ימלוך, שהוא סוד ביאת נחש על חוה (שבת קמו ע"א), ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) רח"ל (ע' זזה"ק בראשית נג ע"א, אחרי עד ע"א עט ע"א, בלק קצז ע"א, תשא קצד ע"ב, ויקהל קצה ע"ב, וע' מאמרי רשב"י בדפוה"ח דף מ ע"ש בארוכה). ולכן כל הזווגים אז הוא רק בבחי' אחור באחור כנודע (דע"ה ח"ב קה ע"ד).

³⁰⁴³ לקמן קצה ע"ב ופר' נח סד ע"א בלק קצז ע"א אחרי עד ע"א עט ע"א (לש"ו).

<p>ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' (שמות לה א) רבי חייא פתח (ש"א טו ו) ויאמר שאול אל הקני לכו סורו רדו וגו' תא חזי³⁰⁴⁴ מה כתיב בעמלק (שם ב) פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל וגו' וקודשא בריך הוא בכלהו קרבין³⁰⁴⁵ דעבדו שאר עממין לגבייהו דישראל מאי טעמא לא אקשי קמיה כהאי קרבא דעבד עמלק לגבייהו אלא ודאי קרבא דעמלק³⁰⁴⁶ הוה בכל סטרין לעילא ותתא דהא בההוא זמנא אתתקף³⁰⁴⁷ חויא בישא לעילא ואתתקף לתתא:</p>	<p>"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'". רבי חייא פתח "ויאמר שאול אל הקני לכו סרו רדו וגו'". בא וראה מה נאמר בעמלק "פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל וגו'". והקדוש ברוך הוא, בכל המלחמות שעשו שאר העמים לגבי ישראל, למה לא היה קשה לפניו כמו המלחמה שעשה עמלק אתם. אלא ודאי המלחמה של עמלק היתה בכל הצדדים, למעלה ולמטה, שהרי באותו זמן התחזק הנחש הרע למעלה, והתחזק למטה.</p>
<p>מה חויא בישא כמין על פרשת ארחין אופ הכא נמי עמלק חויא בישא הוה לגבייהו דישראל דכמין לון:</p>	<p>מה הנחש הרע אורב על פרשת דרכים, אף כאן גם עמלק נחש רע היה לישראל, שארב להם</p>
<p>קצה/א</p>	
<p>על פרשת ארחין דכתיב (ש"א טו ב) אשר שם לו בדרך ובעלותו (בעלותם) ממצרים כמין הוה לעילא לסאבא מקדשא וכמין הוה לתתא לסאבא לישראל מנלן דכתיב (דברים כה יז) אשר קרך בדרך כתיב הכא אשר קרך וכתיב התם (שם כג יא) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה:</p>	<p>על פרשת דרכים, שנאמר "אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים". אורב היה לו למעלה לטמא את המקדש, ואורב היה למטה לטמא את ישראל. מנין לנו. שנאמר "אשר קרך בדרך". נאמר כאן "אשר קרך", ונאמר שם "כי יהיה בך איש אשר לא טהור מקרה לילה".</p>

³⁰⁴⁴ לא ייסד קושיתו על מצות (דברים כה יז) זכור את אשר עשה לך עמלק, מפני שגם נגד אומות אחרות יש מצוות בתורה להזכירנו זה שהרעו לנו כגון (שם כג ד) לא יבא עמוני. אבל עיקר הקושיא הוא על פקדתי וגו' מפני שתי סבות, האחת מה שלא עשה כן לכל אומה מצרינו לחזור ולהזהיר על המעשה בקיום המצוה, והשנית מה שייחד הדבר לעצמו (רמ"ז).

³⁰⁴⁵ ירצה למה הכניס ה' יתברך עצמו לתגר זה [לומר פקדתי ומייחד הדבר לעצמו], היל"ל בלשון מצות תורתו זכור את אשר עשה וגו', ולא לומר פקדתי כאילו היה הוא יתברך נוגע בדבר (רמ"ז).

³⁰⁴⁶ ותירץ "אלא ודאי קרבא וכו'" בתחילה אציע בקיצור תכלית מגמת עמלק ימח שמו [ומחשבתו] יען נשתנה מאד מיתר הגוים אויבי ישראל, שכולם היו רוצים בקיומם של ישראל אבל השתדלו לשעבדם ולהכניעם תחתיהם להגדיל ממשלתם בשעבוד הבירורים ביניהם, ולא מלאם לבם לחשוב מחשבות להרוס בנין הקדושה העליונה, רק הצר הגדול עמלק הוא היושב במארב לעשות קרבא וכו' בכל סטרין לעילא ולתתא. צריך להשכיל ששורש עמלק היה מראשית עולמות הטומאה המתחילים מכנגד אחורי היכל הרצון דבריאה, וטעם הדבר כי שם היה המקום הראשון שנפלו בו מלכין קדמאין, כי כן כל דעת דאצילות שם היתה נפילתו, ולכן שם התחיל כח לתחילת השתלשלות עולמות הקליפה. וגם ידעת שאחר כך ירד הדעת עד סוף הבריאה ששם היכל לבנת הספיר שהוא יסוד דבריאה ומלכות בסוד העטרה. ועוד נודע מ"ש בזהר שעמלק מחובר מבלעם ובלק דהיינו ע"מ מבלעם ול"ק מבלק, שהם מסיגי הבל וקין מן הימין והשמאל, והוא הנזכר לעיל סה ע"א, שור וחמור כלבא בישא נפיק מתרווייהו, שה"ס ו' מ"ו מתוך שור וחמור העולה כל"ב, וקראו כלבא בישא מפני שבלעם ובלק שהיו מסיגי הדעת היה בהם קצת לחלוחית ניצוצי טוב, אבל עמלק הוא חלק הרע הגמור שלהם כמ"ש הרב בפרשת בלק, וזש"ה (במדבר כד כ) ראשית גוים עמלק, וראה אמת הוא שעמלק הוא ראשית גוים, שכן שרשו מראש עולם הקליפות, אבל אין בו שום חלק טוב כי אחריתו, פי' הוא שמו שיוצא מאחרית בלעם ובלק, עדי אובד (רמ"ז).

³⁰⁴⁷ והנה נתן טעם איך ולא יזו סיבה נתעורר אותו הרשע, ואמר דהא בההוא זמנא אתתקף וכו', וירצה מה שאמרו רז"ל שרפו ידיהם מן התורה, שה"ס יסוד אבא שהוא הבריה התיכון היותר פנימי המבריח מן הקצה דלעילא בדעת עד הקצה דלתתא יסוד ומלכות, שזה עצם תיקונן של זעיר ונוק', שהרי הוא במוח חוט השדרה שמעמיד כל בנין האדם, ואם יפגם בעוונות אז שדרתו נהפכת לנחש. ולכן כשנתרפו ישראל מן התורה אז אתתקף חויא בישא לעילא, מכנגד הדעת. וקראו בישא, מפני שיש מיני נחשים שאינם כל כך רעים, שהרי גם קליפת נוגה נקרא נחש ויש בה טוב ורע, אבל עמלק כולו רע וכנז"ל (רמ"ז).

<p>ועל דא בבלעם כתיב (במדבר כג ד) ויקר אלהים אל בלעם [ויקר לישנא דמסאבא נקט ואי תימא הא כתיב³⁰⁴⁸ אלהים] אלא קודשא בריך הוא אזמין ליה ההוא אתר דמסאבא לאסתאבא ביה בההוא דרגא דאיהו אתדבק לאסתאבא ביה מה עבד בלעם איהו השיב באינון קרבנין לסלקא לעילא מיד זמין ליה קודשא בריך הוא ההוא אתר אמר ליה הא מסאבו לגבך כמה דאתחזי לך ועל דא ויקר אלהים אל בלעם:</p>	<p>ועל זה נאמר בבלעם "ויקר אלהים אל בלעם", "ויקר" לשון טמאה נקט. ואם תאמר, הרי כתוב אלהים, אלא הקדוש ברוך הוא הזמין לו אותו מקום של טמאה להטמא בו באותה דרגה שהוא נדבק להטמא בה. מה עשה בלעם. הוא חשב באותם קרבנות לעלות למעלה. מיד הזמין לו הקדוש ברוך הוא אותו מקום. אמר לו, הנה טמאה אצלך כמו שראוי לך, ועל זה "ויקר אלהים אל בלעם".</p>
<p>כגוונא דא אשר קרך בדרך וגו' אזמין לגבך ההוא חויא בישא לעילא לסאבא לך בכל סטרין ואלמלא דאתתקף משה לעילא ויהושע לתתא לא יכילו ישראל ליה ובגין כך נסיר קודשא בריך הוא ההוא דבבו לדרי דריין מאי טעמא בגין דהשיב לאעקרא את קיימא³⁰⁴⁹ מאתריה³⁰⁵⁰ ובגין כך פקדתי בפקידה³⁰⁵¹ דהא תמן אתרמיז רזא דאת קיימא קדישא³⁰⁵²:</p>	<p>כגון זה "אשר קרך בדרך וגו'", הזמין לך אותו הנחש הרע למעלה לטמא אותך בכל הצדדים. ואלמלא שהתחזק משה למעלה ויהושע למטה, לא יכלו לו ישראל. ולכן שמר הקדוש ברוך הוא אותה שנאה לדורי דורות. למה, משום שחשב לעקור אות הברית ממקומה, ולכן "פקדתי", בפקידה, שהרי שם נרמז סוד האות הברית הקדושה.</p>
<p>תא חזי מה כתיב (שמואל א' טו ו) ויאמר שאול אל הקני מאן קני דא יתרו וכי מאן יהיב בני יתרו הכא למהוי דיוריהון בעמלק והא ביריחו הוו שריין [אלא הא] (דהא) כתיב (שופטים א טז) ובני קני חתן משה [עלון] (נסעו) מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה³⁰⁵³ [אלא ומתמן] וכד עלו מתמן [ומתמן] שרו בתחומא דעמלק עד ההוא זמנא דאתא שאול מלכא דכתיב (שמואל א' טו ו) ויסר קני מתוך עמלק:</p>	<p>בא וראה מה כתוב "ויאמר שאול אל הקיני". מי זה הקיני. זה יתרו. וכי מי נתן כאן את בני יתרו להיות דיורם בעמלק, והרי היו שרויים ביריחו. אלא הרי נאמר "ובני קיני חותן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה וגו'". וכשעלו משם, שרויים היו בתחומו של עמלק עד לאותו זמן שבא שאול המלך, שנאמר "ויסר קיני מתוך עמלק".</p>
<p>בגין דהא בזמנא דחייביא אשתכחו ונ"א אתענשו אינון חסידי זוכאי דמשתכחין בינייהו מתפסן בחוביהון והא אוקמוה כגוונא דא אלמלא ההוא ערבוביא דאתחברו בהו בישראל לא אתענשו ישראל על עובדא דעגלא:</p>	<p>משום שהרי בזמן שנמצאים רשעים, (נענשו) אותם חסידים וצדיקים שנמצאים ביניהם נתפסים בחטאיהם, והרי פרשוה. כמו זה, אלמלא אותה ערבוביה שהתחברו בהם בישראל, לא נענשו ישראל על מעשה העגל.</p>
<p>ותא חזי מה כתיב³⁰⁵⁴ בקדמיתא (שמות כה ב) מאת כל איש אשר ידבנו לבו לאכללא</p>	<p>ובא וראה מה כתוב בראשונה "מאת כל איש אשר ידבנו לבו", להכליל את כולם,</p>

³⁰⁴⁸ פי' דמשמע שאלהים ממש הוא שדבר עמו ולא ס"א, ותירץ אלא קב"ה אזמין ליה וכו', כלומר שאלהים הנז' בפ' הוא הקב"ה, והקב"ה שלח לו ס"מ, שהוא קרי וטומאה, וזהו ויקר אלהים (מ"מ).

³⁰⁴⁹ יסוד (מ"מ).

³⁰⁵⁰ מלכות (מ"מ).

³⁰⁵¹ כי פקידה בנוק' (רח"ו).

³⁰⁵² פי' שבמלכות כלול היסוד שנקרא את קיימא (מ"מ).

³⁰⁵³ וגו' (נוסף בדפ"ו).

³⁰⁵⁴ קצז רכז ע"א (הערת הזהר).

<p>כלא בגין דבעא קודשא בריך הוא למעבד עובדא דמשכנא מכל סטרין במוחא וקליפה ובגין דהווי אינון ערב רב בגווייהו אתמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו לאכללא לון בנייהו דישראל דאינון מוחא וכלהו אתפקדו:</p>	<p>משום שרצה הקדוש ברוך הוא לעשות את מעשה המשכן מכל הצדדים, במוח וקליפה. ומשום שהיו אותם ערב רב עמהם, נאמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו, להכלילם בין ישראל, שהם מוח, וכולם הצטוו.</p>
<p>לבתר סטא זינא לזיניה³⁰⁵⁵ ואתו אינון ערב רב ועבדו ית עגלא וסטו אבתרייהו אינון דמיתו וגרמו לון לישראל מותא וקטולא (לבתר) אמר קודשא בריך הוא מכאן ולהלאה עובדא דמשכנא לא יהא אלא³⁰⁵⁶ מסטרא דישראל בלהודייהו מיד ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' (שמות לה א). וכתוב בתריה קחו מאתכם תרומה ליהו"ה (שם ה) מאתכם ודאי ולא כקדמיתא דכתיב (שמות כה ב) מאת כל איש אשר ידבנו לבו ויקהל משה וגו' מאן אתר כניש לון אלא בגין דהווי אינון ערב רב בנייהו אצטריך משה לאכנשא לון וליהרא לון מבינייהו:</p>	<p>אחר כך סטה מין למינו, ובאו אותם ערב רב ועשו את העגל, וסטו אחריהם אותם שמתו וגרמו לישראל מות והרג. אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן והלאה מעשה המשכן לא יהיה אלא רק מצדם של ישראל לבדם. מיד "ויקהל משה את כל עדת ישראל וגו'", ונאמר אחריו "קחו מאתכם תרומה לה'", "מאתכם" ודאי, ולא כראשונה שנאמר "מאת כל איש אשר ידבנו לבו". "ויקהל משה וגו'", מאיזה מקום הקהיל אותם. אלא משום שהיו אותם ערב רב ביניהם, היה צריך משה לכנסם וליחדם מביניהם.</p>
<p>ויקהל משה רבי אבא פתח³⁰⁵⁷ (דברים לא יב) הקהל את העם האנשים והנשים והטף מה להלן כללא דכלהו ישראל³⁰⁵⁸ אוף הכא כללא דכלהו ישראל ומאן אינון שתין רבוא³⁰⁵⁹:</p>	<p>"ויקהל משה", רבי אבא פתח "הקהל את העם האנשים והנשים והטף", מה להלן כלל של כל ישראל, אף כאן כלל של כל ישראל. ומי הם, ששים רבוא.</p>
<p>רבי אלעזר פתח³⁰⁶⁰ קרא בישראל כד נחית משה מן טורא דסיני דכתיב (שמות לב</p>	<p>רבי אלעזר פתח את הפסוק בישראל, כשירד משה מהר סיני, שנאמר "וישמע יהושע</p>

³⁰⁵⁵ עי' פרשת פקודי רכד שר' אבא חולק על ר"ח (מ"מ). עי' ח"ג רלז ע"ב בניצ"א ועי' לקמן קצו ע"א ורכד ע"א (לש"ו), ז"ל הנ"א: משמע מתחילה, כשצוה הקב"ה על מלאכת המשכן עדיין לא עשו העגל. וצ"ע, הא ארז"ל שכל עיקר משכן אתי לכפרת עון העגל שכן אמרו יבא זה המשכן וכו' עי' במדרש תנחומא פרשת תרומה דף מ (א"מ) ניצוצי אורות.
³⁰⁵⁶ קצו ע"א (הערת הזהר).

³⁰⁵⁷ הוקשה לו במה שהובא במדרש, רבותינו בעלי האגדה אומרים בכל התורה כולה לא מצינו פרשה שיש בראשה ויקהל וכו'. וטעם הקושיה הוא שהיה די שיאמר וידבר משה אל כל עדת בני ישראל כענין שנאמר בפרשת קדושים, ולמה לו לומר ויקהל, לכן אמר שבא להורות על שורש ישראל (רמ"ז).

³⁰⁵⁸ הוא בהיותם כולם מיוחדים כמו שהם במקורם שהוא בדעת זעיר בסוד ר"ק שבו וכמו שיתבאר בסמוך. ובזה יתורץ גם מ"ש שם הקהל שהוא מיותר, שהרי קודם לו כתוב (לא יא) בבוא כל ישראל וגו' תקרא וגו', שכיון שכבר הם שם כולם מה צורך לצוות שיקהילם. ואם ירצה על שיבואו גם הטף והנשים, יאמר צו אותם שיביאו עמהם הנשים והטף, אלא הכוונה שיכוין להמשיך עליהם כח ייחודם שבדעת, וזהו ענין כללא דכולהו, כי שם הם נכללים ומיוחדים [בסוד ר"ק שבדעת דזעיר] (רמ"ז).

³⁰⁵⁹ הזכיר זה לרמז ששם בדעת זעיר נקבצים אורות כל הדעות העליונות עד דעת אריך שבו סוד הרבואות כנודע, ובו הוא המקום הא', ולכן קל"ה סודו ה' הויות שבחגתנ"ה שעולים ק"ל, וה' כוללים ביסוד הרי קה"ל. ותמצית הענין הוא לפי שנפגמו ישראל בחברת ער"ב ר"ב שעולה דע"ת, אבל לא היו מיוחדים שעדיין הרע גבר עליהם וכדכתיב (לב, כה) כי בר"ע הוא, אותיות ער"ב הוא, ולכן המשיך משה משלו כח ייחוד על כל עד"ת צירופו דע"ת וכנז"ל (רמ"ז).

³⁰⁶⁰ הוא מאי דמסיק (בעמוד הבא) כיון דמחל קב"ה חוביהון וכו', והענין שבעוון העגל נפגמו זר"ן וכמו שיבוא בסמוך, וגרמו הסתלקות או"א מזר"ן, ואחר כך כשנמחל להם עוונם ביום הכפורים וחזרו או"א לתוך זר"ן, אז הקהיל משה שהוא מיסודות או"א שהם ע"ב ס"ג העולים קה"ל שחזר להכנס בזר"ן. וזהו ויקהל משה, כלומר ישראל שהם בני זר"ן היו נפוצים ופרודים משרשם או"א, ואחר כך חזר משה והקהילם אליו יחד לשרשו העליון שהוא או"א דלא מתפרשין לעלמין, כי בעוון העגל ירדו מאצילות עד יצירה ועשיה, פי' ישראל ירדו עד העשיה (תהלים פב, ז) אכן כאדם תמותון, ומשה ירד

<p>יז) וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה. "וישמע יהושע", וכי יהושע שמע ומשה לא שמע. אלא ודאי, עד עכשיו יהושע לא היה יודע, ומשה היה יודע. אם כן, מה זה "ברעה", אלא ברעה כתוב בה, שאותו קול היה בצד האחר. ויהושע, שהיה פני הלבנה, התבונן באותו קול שהיה של צד הרעה, מיד, "ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה".</p>	<p>את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה. "וישמע יהושע", וכי יהושע שמע ומשה לא שמע. אלא ודאי, עד עכשיו יהושע לא היה יודע, ומשה היה יודע. אם כן, מה זה "ברעה", אלא ברעה כתוב בה, שאותו קול היה בצד האחר. ויהושע, שהיה פני הלבנה, התבונן באותו קול שהיה של צד הרעה, מיד, "ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה".</p>
<p>בההיא שעתא אתברו תרין לוחי אבנא דהוו בקדמיתא והא אוקימנא דאינון אתייקרו על ידוי:</p>	<p>באותה שעה נשברו שני לוחות האבן שהיו בראשונה. והרי בארנו, שהם כבדו על ידו,</p>
<p>קצה/ב</p>	
<p>ונפלו ואתברו מאי טעמא בנין דפרחו אתון מגו לוחי אבנין³⁰⁶³:</p>	<p>ונפלו ונשברו. למה, משום שפרחו האותיות מתוך לוחות האבנים.</p>
<p>תא חוי (בד' סטרין דעלמא) בארבע תקופין ודשתא קלא אתער³⁰⁶⁴ [ההוא אתערותא וההוא] ובארבע סטרין דעלמא בההוא קלא אתערותא דסטרא אחרא אתער ביה וההוא אתערותא דסטרא אחרא עאל בין קלא לקלא³⁰⁶⁵ ואתחשך נהורא בקלא דלתתא ובנין דלא מטא נהורא דקלא דלעילא³⁰⁶⁶</p>	<p>בא וראה, בארבע תקופות בשנה מתעורר קול בארבעת צדדי העולם, באותו קול התעוררות הצד האחר מתעורר בו, ואותה התעוררות הצד האחר נכנסת בין קול לקול, ונחשך האור בקול שלמטה. ומשום שלא הגיע האור של הקול שלמעלה לקול שלמטה, אז מקדימה אותה התעוררות, ונכנס בין זה לזה הנחש שמפתה את האשה ונוטל אור, ואותו קול הוא קול מלחמה, קול רעה, וזהו "ברעה".</p>

למדרגת מט"ט. וזהו שרמז כאן כד נחית משה וכו', כי ירידה גדולה היתה לו בעוה"ר, ועיין מ"ש בליקוטי תורה פרשת כי תשא דף ק"ב זוהי תכלית כוונת רבי אלעזר, ואמנם פרטות הענין הוא דכתיב וישמע וגו', וכי יהושע וכו', מפני שאם גם משה שמע היה די שיאמר ויאמר יהושע אל משה קול מלחמה במחנה. אלא ודאי וכו', ולכן כתוב וישמע, שלגבי דיהושע היה חידוש כי לא ידע מאומה קודם לכן. אי הכי מהו ברעה, ירצה אם כן שכוונת התורה להודיענו שמיעת יהושע מהו לשון ברעה, למה לא אמר קול העם מריע או בתרועה וכל שכן דהוה סגי שיאמר את קול העם. ותירץ אלא ברעה בה' כתיב, כלומר אינו כדסברת שרצה הכתוב להודיע שמיעת יהושע דמאי נפקא מינה, אלא סוד גדול למדתנו תורה וזהו בכתבו ברעה בה', שבה רמזה מדרגת הפגם שפגמו בעגל. ויובן במ"ש באוצרות חיים, והוא שאמת שפגמו בז"ן אבל שמתחילה לא ידע משה רק שפגמו בזעיר, ושעל כן כתוב בפרשת עקב שאמר ה' (ט יב) עשו להם מסכה, שהוא כנגד קכ"ה כחות הטומאה כחות זכרים וכנזכר בפרשת אחרי מות עט ע"א, ואחר כך כשירד כתוב (ט טז) עשיתם לכם עגל מסכה, כי עגל רומז לנוק' וכו', עיי"ש. וקשה לי דאפילו לסברת משה שפגמו בזעיר בודאי שמזה ימשך פגם לנוק', דאם כשל עוזר יפול עוזר. ונראה לי שכן הוא האמת אבל יש חילוק בין פגם עצמי למיקרי, כי אם ח"ו הפגם בנוק' היא יורדת למטה נקודה תחת היסוד בלי פרצוף, ומזה נמשכה עוד פגימה שנוק' דקליפה מתתקנת בעצם על דרך (יחזקאל כו, ב) אמלאה החרבה, אבל כשהפגם הוא בזעיר אז אין כח של נוק' דקליפה מתגדל אלא זכר דקליפה, ורחל חוזרת אחור באחור ואין לה זווג אלא בר מינן זרין דקליפה מזדווגים, דהיינו שזכר שלה נותן לנוק' משלו ואינה אז יתירה עליו וכו' (רמ"ז).

³⁰⁶¹ ופירש וישמע לשון הבנה, אי הכי מאי ברעה, דמשמע ששמע קול תרועה, ואין פירושו וישמע הבנה (רח"ו).

³⁰⁶² פי' וישמע הבן שהקול זה ברעה (מ"מ).

³⁰⁶³ פא ע"א ויקרא עו (הערת הזהר).

³⁰⁶⁴ זה תבין ממה שביארתי בדרוש תיקון עון הגאווה והליצנות בסוד שם אלהים המקיף וע"ש [שער רוה"ק יב ע"ב]. גם תעיין באדרת נשא דף קכ"ח ע"ב איך הקליפין נכללין זה בזה ומתעלין עד שהם מפסיקין בין היסוד דדכורא אל היסוד דנוקבא הנק' נקודת ציון שבה ולוקחין השפע ההוא אבל לא שנאמר כי ח"ו נכנסין בתוך היסוד שלה והזהר אל תטעה בזה ח"ו (שער מאמרי רשב"י). מלכות (מ"מ).

³⁰⁶⁵ בין מלכות לז"א (מ"מ).

³⁰⁶⁶ ז"א (מ"מ).

<p>לקלא דלתתא³⁰⁶⁷ כדין אקדים ההוא אתערותא ועאל בין דא לדא נחש³⁰⁶⁸ דמפתי לאתתא ונטיל נהורא וההוא קלא הוא קול מלחמה קול רעה ודא איהו ברעה:</p>	
<p>ועל דא שמע יהושע ולא משה³⁰⁶⁹ בגין דנטל ההוא רעה נהורא דסיהרא דהוה אחיד בה יהושע ומשה דהוה אחיד בשמשא לא שמע וישראל כלהו אתחשך נהורא דילהון בגין ההוא רעה דאתדבקת בהו כיון דמחל קודשא בריך הוא חוביהון כדין ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים וגו' דהא ההוא ערב רב אתעבר מנייהו:</p>	<p>ועל זה שמע יהושע ולא משה, משום שנטלה אותה רעה את אור הלבנה שאחז בה יהושע, ומשה שהיה אחוז בשמש לא שמע, וכל האור של ישראל כולם נחשך משום אותה רעה שנדבקה בהם. כיון שמחל הקדוש ברוך הוא על חטאייהם, אז "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים וגו'", שהרי אותו ערב רב הועבר מהם.</p>
<p>רבי אלעזר ורבי יוסי היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה טרם שנחלק הלילה. בין כך קרא הגבר. ברכו ברכה. אמר לו רבי אלעזר, כעת הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא נכנס בגן עדן להשתעשע עם הצדיקים. אמר לו רבי יוסי, למה משתעשע הקדוש ברוך הוא. בכה רבי אלעזר ואמר, בא וראה, עד עכשיו זעזע הקדוש ברוך הוא שלש מאות ותשעים רקיעים והכה בהם, ובכה על חרבן בית</p>	<p>רבי אלעזר ורבי יוסי היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה טרם שנחלק הלילה. בין כך קרא הגבר. ברכו ברכה. אמר לו רבי אלעזר, כעת הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא נכנס בגן עדן להשתעשע עם הצדיקים. אמר לו רבי יוסי, למה משתעשע הקדוש ברוך הוא. בכה רבי אלעזר ואמר, בא וראה, עד עכשיו זעזע הקדוש ברוך הוא שלש מאות ותשעים רקיעים והכה בהם, ובכה על חרבן בית</p>

³⁰⁶⁷ מלכות (מ"מ).

³⁰⁶⁸ לקמן רג ע"ב אחרי מות עט ע"א ועי' שער מאמרי רשב"י לא ע"ג [הובא דבריו במלואים אות (ט)] (לש"ו). כאשר הגוונים דעיינין הם מלוּבש בקליפין, וכן הגוונים דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"ג). בעת שאין זכות ומעשים טובים בתחתונים, אסור אז לדחוק את עצמו לגרום היחוד דהזר"ן למעלה, כי הוא אז סכנה גדולה עצומה למאד, ובסוד (משלי ל כב) עבד כי ימלוך, שהוא סוד ביאת נחש על חוה (שבת קמו ע"א), ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) רח"ל (ע' זוה"ק בראשית נג ע"א, אחרי עד ע"א עט ע"א, בלק קצז ע"א, תשא קצד ע"ב, ויקהל קצה ע"ב, וע' מאמרי רשב"י בדפוה"ח דף מ ע"ש בארוכה) (דע"ה ח"ב קה ע"ד). אמנם הנה סוד ביאת נחש על חוה הנה הוא סוד עמוק נורא מאד, והוא בספד"צ (פ"ג כז ע"א) שאמר שם אי אתבסמו דינין בעא עתיקא, אתא חויה על נוקבא, וקינא דזוהמא אתקנין בגווה למעבד מדורא בישא דכתיב ותהר ותלד את קין קינא דמדורא דרוחין בישין ועלעולין וקטפורין. והם הג' קליפין: אף, וחמה, ומשחית, כמ"ש הגר"א שם (כז ע"ב ד"ה ואמר ותהר). ואמרו על זה באד"ר (קמג ע"א) תאנא בצניעותא דספרא, בעא עתיקא קדישא למחזי אי אתבסמו דינין ואתדבקו תרין אלין דא בדא (ר"ל שהתחבר את הזר"ן להזדווג יחד), ונפק מסטרא דנוקבא דינא תקיפא דכתיב והאדם ידע את חוה אשתו, (ומזה נעשה ג"כ זווג בהזר"ן למעלה) ותהר ותלד את קין ולא הוה יכיל עלמא למסבל משום דלא אתבסמת, וחויא תקיפא אטיל בה זוהמא דדינא קשיא, ובג"כ לא הוה יכיל לאתבסמו, וכד נפיק דא קין מסטרא דנוקבא, נפק תקיף קשיא תקיף בדינוי קשיא בדינוי, כיון דנפק אתחלשת ואתבסמת. בתר דא אפיקת אחרא בסימא יתיר כו'. וע' עוד בזה בפ' בראשית (נד ע"א) ובפ' ויקהל (דף קצה ע"ב, ודף רג ע"ב) ופ' אחרי (עט ע"א). והענין בזה הוא כי נודע הוא שכל שורש הקליפות והחיצונים הוא באורות הגבורות, ושם הם נאחזים ויונקים. אמנם כשהגבורות הם נמתקים ומתבסמים בחסדים, אז אדרבה הוא שהם שורפים ומכלים את הקליפות כולם. אבל כשהם לא נמתקו בחסדים, אז נאחזים הקליפות בהם ויונקים מהם, ומתגברים לעשות רע בכל כחם (דע"ה ח"ב קמו ע"ד). ע' עוד (אחרי מות עט ע"א) ופ' נח (סד ע"א) ופ' בשלח (ס סע"ב) ופ' תשא (קצד ע"ב) ויקהל (דף קצה רע"ב ודף רג ע"ב) בלק (קצז ע"א) אד"ז (רצ ע"ב) (דע"ה ח"ב קנה ע"א).

³⁰⁶⁹ משה הוא למעלה בז"א, ולא הגיע לו שום פגם, לכך לא שמע (מ"מ).

³⁰⁷⁰ הנותן לשכוי בינה (מ"מ).

³⁰⁷¹ פי' זווג יעקב ולאה (מ"מ).

³⁰⁷² מ"אמר ליה רבי אלעזר" עד כאן מוסגר בדפ"ק.

<p>תא חזי עד השתא קודשא בריך הוא אזדעזע תלת מאה ותשעין רקיעין³⁰⁷³ ובטש בהו ובכה על חרבן בי מקדשא ואוריד תרין דמעין³⁰⁷⁴ לגו ימא רבא ואדכר לבנוהי מגו בכיה:</p>	<p>המקדש, והוריד שתי דמעות לתוך הים הגדול ונזכר בבניו מתוך בכיה.</p>
<p>בגין דלתלת סטריין אתפלגו ליליא בתריסר שעתי דהוו רשימין ביה ואי אתוספן שעתי בליליא אינון שעתי דמתוספאן דיממא אינון ולא אתחשיבו מליליא בר תריסר דאינון דילה³⁰⁷⁵ ואינון תריסר אתפלגו לתלת סטריין³⁰⁷⁶ ותלת משיריין דמלאכין קדישיין אתפלגו וס"א אתמנון באינון תלת סטריין:</p>	<p>משום שהלילה נחלק לשלשה צדדים בשתיים עשרה שעות שהיו רשומים בו, ואם נוספות שעות הלילה, אותן שעות שנוספו הן של היום, ולא נחשבות מהלילה, פרט לשתיים עשרה שהן שלו. ואותן שתיים עשרה נחלקות לשלשה צדדים, ושלשה מחנות של מלאכים קדושים נחלקו (התמנו) באותם שלשה צדדים.</p>
<p>משריית קדמאה אתמנא בארבע שעתי קמייתא דשירותא דליליא לשבחה למאריהון ומה קאמרי (תהלים כד א) ליהו"ה הארץ ומלאה וגו' כי הוא על ימים יסדה וגו' מי יעלה בהר יהו"ה וגו' נקי כפים ובר לבב וגו' מאי טעמא דא בגין דכד ליליא פריש גדפוי על עלמא כדין כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ונפקי נשמתיהו לסלקא לעילא ואינון מלאכין קיימין וקא אמרי מי יעלה בהר יהו"ה הר יהו"ה דא הר הבית³⁰⁷⁷ מקום קדשו דא עזרת ישראל³⁰⁷⁸ כנוונא דלעילא הכי נמי לתתא:</p>	<p>מחנה ראשון ממונה בארבע שעות ראשונות של ראשית הלילה לשבח את אדונם. ומה הם אומרים "לה' הארץ ומלואה וגו", כי הוא על ימים יסדה וגו', מי יעלה בהר ה' וגו', נקי כפים ובר לבב וגו'. מה הטעם של זה. משום שכאשר הלילה פורש כנפיו על העולם, אז כל בני העולם טועמים טעם המות ויוצאת נשמתם לעלות למעלה, ואותם מלאכים עומדים ואומרים, "מי יעלה בהר ה'". "הר ה'" זה הר הבית, "מקום קדשו" זה עזרת ישראל. כדוגמא שלמעלה, כך גם למטה.</p>
<p>בגין דבכל רקיעא ורקיעא כמה ממנן וכמה סרכין קיימין תמן וכד נשמתין נפקין בעאן לסלקא לעילא ואי לא זכייין אינון דחיין לון לבר ואזלין ושאיין בעלמא ונטלין לון כמה הבילי טהירין ואודעיין לון מלין כדיבן ולזמנין מלין דקשוט כמה דאתי לזמן³⁰⁷⁹ קריב כמה דאוקמוה:</p>	<p>משום שבכל רקיע ורקיע כמה ממונים וכמה שרים עומדים שם, וכשהנשמות יוצאות, רוצות לעלות למעלה, ואם אינן זוכות דוחים אותן החוצה, והולכות ומשוטטות בעולם, ולוקחים אותן כמה מלאכי חבלה ומודיעים להם דברים כוזבים, ולפעמים דברי אמת ממה שעתיד לבא בזמן הקרוב, כמו שבארוה.</p>
<p>ואינון נשמתין דצדיקייא אזלין ושאיין לעילא ופתחיין לון פתחיין וסלקין לון לגו ההוא אתר דאקרי הר יהו"ה כנוונא דרוא דהר הבית לתתא ומתמן עאלין לגו ההוא אתר דאקרי מקום קדשו דתמן אתחזיין כל נשמתין לקמי מאריהון כנוונא דא ההוא אתר דאתחזון ישראל קמי קודשא בריך הוא אתר דאקרי עזרת ישראל בשעתא דנשמתין קיימין תמן</p>	<p>ואותן נשמות הצדיקים הולכות ומשוטטות למעלה, ופותחים להם פתחים, ומעלים אותן לתוך אותו מקום שנקרא "הר ה'", כמו הסוד של הר הבית למטה, ומשם נכנסים לתוך אותו מקום שנקרא "מקום קדשו", ששם נראות כל הנשמות לפני אדונם. כמו כן אותו מקום שנראו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, מקום שנקרא עזרת ישראל. בשעה שהנשמות עומדות שם, אזי שמחת רבונם היא, לתקן בהן את המקום שנקרא קודש</p>

³⁰⁷³ כמנין שמי"ם וכמנין שכינה (מ"מ).

³⁰⁷⁴ יט ע"ב (הערת הזהר). הם ש"ך ופ"ר בים החכמה דהיינו מלכות החכמה (רח"ו). לקמן קצו ע"א

(לש"ו). עי' מלואים אות (י).

³⁰⁷⁵ י"ב אותיות אדנ"י (רח"ו).

³⁰⁷⁶ זהר רות כו ע"א (הערת הזהר).

³⁰⁷⁷ בריאה (רח"ו).

³⁰⁷⁸ מלכות כנגד נהי"ם (רח"ו).

³⁰⁷⁹ רנב ע"ב (הערת הזהר).

הקדשים, ושם רושמים את כל מעשיהם וזכויותיהם.	כדין הדוה דמאריהון לאתתקנא בהו אתר דאקרי קדש הקדשים ³⁰⁸⁰ ותמן רשימין כל עובדיהון וזכוון דלהון ³⁰⁸¹ :
מחנה שני ממונה בארבע שעות אחרות, ואינם אומרים שירה, חוץ משעתים עד שנחלק הלילה ונכנס הקדוש ברוך הוא לגן עדן.	משריית תניינא אתמנא ³⁰⁸² בארבע שעות אחרנין ולא אמרי שירתא בר תרי שעותי עד דאתפלג ליליא ועאל קודשא בריך הוא בגנתא דעדן:
ואלה הם אבלי ציון ואותם שבוכים על חורבן בית המקדש. ובתחלת ארבע השעות האמצעיות פותחים ואומרים, "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו וגו'", ואלה הם שבוכים על נהרות בבל עם ישראל,	ואלין אינון אבלי ציון ³⁰⁸³ ואינון דבכו על חרבן בי מקדשא ובשירותא דארבע שעותי אמצעיין ³⁰⁸⁴ פתחי ואמרי (תהלים קלז א) על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו וגו' וואלין אינון דבכו על נהרות בבל עמהון דישראל:
	קצו/א
ממשמע שנאמר "גם בכינו". ומנין לנו שבוכים שם. שנאמר "הן אראלם צעקו חוצה". מה זה "חוצה", זו בבל, משום שכלם לוו את השכינה עד בבל, ושם הם בכו עם ישראל. ועל זה פותחים בזה, ומסיימים "זכור ה' לבני אדם וגו'".	אמומשמע דכתיב ³⁰⁸⁵ גם בכינו ומנלן דבכו תמן דכתיב (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה ³⁰⁸⁶ מהו חוצה דא בבל בגין דכלהו אוזפוה ולשכינהו עד בבל ותמן בכו עמהון ודישראל ועל דא פתחי בהאי ומסיימי ³⁰⁸⁷ זכור יהוה לבני אדם וגו' (תהלים קלז ז):
ואז מתעורר הקדוש ברוך הוא במעלותיו ומכה ברקיעים, כמו שאמרנו, ומזדעזעים שנים עשר אלפי עולמות וגועים ובוכים, שנאמר "ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן	כדין אתער קודשא בריך הוא בדרגוי ³⁰⁸⁸ ובטש ברקיעין ³⁰⁸⁹ וכדאמרן ואזדעזעו תריסר אלפי עלמין ³⁰⁹⁰ וגעי ובכי דכתיב (ירמיה כה

³⁰⁸⁰ רנח ע"ב (הערת הזהר). יסוד דנוק' (רח"ו).

³⁰⁸¹ בסוד מ"ן (רח"ו).

³⁰⁸² הנה י' כתות מלאכים הם ביצירה והם יונקים מ"ס דבריא' ואראלים הם ממל' דבריאה ולכן הם צועקים על חורבן ב"המק שנאמר (ישעיה לוג ז) הן אראלים צעקו חוצה והם נק' אבלי ציון האומר' בכל לילה (תהלים קלז א) על נהרות בבל וכו' ומיכאל בראש כולם ובזה תבין מאמר זה. כת ב' הנקר' אישי"ם ויונקים מיסוד דבריא' ובראשם צפניא"ל כת ג' הם בני אלה"ם ויונקים מנצח דבריאה ובראשם עזיא"ל כת ה' הם חשמל"ם ויונקי' מת"ת דבריאה כי כבר ידעת כי שם חשמל הוא בת"ת כנזכר בפ' יתרו ובראשם חשמל כת ו' הם תרשישי"ם ויונקים מגבורה דבריא' ובראשם תרשיש כת הז' הם שנאני"ם ויונק' מחסד דבריאה (ישעיה יז יג) ושאוונם כקול מים רבים ובראשם צדקיא"ל כת ח' הם כרובי"ם והם יונקים מבינה דבריאה ובראשם כרוביא"ל הכת הט' הם אופני"ם והם יונקים מחכמה דבריאה ובראשם רפאל כת הי' הם שרפי"ם והם יונקים מכתר דבריאה ובראשם המלאך קדו' יהוא"ל (זהר הרקיע).

³⁰⁸³ עי' דע"ה ח"ב מג ע"ב.

³⁰⁸⁴ צמח – נלע"ד דגרסינן דתרי שעותי הפך דברי הרמ"ל שכתב שיש לומר התיקון תמיד קודם חצות (רח"ו).

³⁰⁸⁵ כלומר משמעות הכתוב נראה שם בנהרות בבל ישבנו עם ישראל, גם נוסף על הישיבה עמהם בכינו עמהם, אמנם אפשר לדחות גם בכינו בחורבן ישבנו גם בכינו קודם בשעת החרבן, לבד בירושלים ממש אמנם מנלן ראייה מוכרחת, אומרנו "צעקו וכו'" (אור יקר).

³⁰⁸⁶ דהיינו חוצה לארץ ישראל (אור יקר).
³⁰⁸⁷ ומסיימי בגלות בית שני שהוא גלות אדם, להזכיר לפני הקב"ה ב' גלויות חרבן ב' בתים (אור יקר).

³⁰⁸⁸ מדרגות בבינה, והיא ודאי בעלת הגאולה כאומרנו וגאלתיך אנכי, וכתוב אנכי הוא מנחמכם, וכתוב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות נ' פלאות הם חמשים שערי בינה (אור יקר).

³⁰⁸⁹ הם מדרגות הת"ת רקיעים ודאי, וענין בטש שהיא מעוררת אותו גם אל הגאולה וזכירת החרבן (אור יקר).

³⁰⁹⁰ הם מחנות שכינה שהיא עומדת על י"ב בקר, ואז בהקבץ כל הענין הזה יחד שהוא סוד היחוד הנהגה מן המקדש ושלשתם מן הכתוב "ה' ממרום ישאג" (אור יקר). "ב הוי"ת (רח"ו).

<p>ל) יהו"ה ממרום ישאג³⁰⁹¹ וממעון³⁰⁹² קדש³⁰⁹³ יתן קולו שאג ישאג על נוהו ואדכר לון לישראל³⁰⁹⁴ ואחית³⁰⁹⁵ תרין דמעין³⁰⁹⁶ לגו ימא רבא³⁰⁹⁷ וכדין אתער שלהוביתא חד³⁰⁹⁸ דבסטר צפון³⁰⁹⁹ ובטש רוחא³¹⁰⁰ חד דבסטר צפון בההוא שלהוביתא ואזלא ושאט בעלמא³¹⁰¹ וההיא שעתא אתפלג ליליא³¹⁰² ושלהוביתאן אזלא ובטש בגדפוי דתרנגולא³¹⁰³ וקארי וכדין קודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן:</p>	<p>קולו שאוג ישאג על נוהו". ונזכר בישראל, ומוריד שתי דמעות לתוך הים הגדול, ואז מתעוררת שלהבת אחת שבצד צפון, ומכה רוח אחד שבצד צפון באותה השלהבת, והולכת ומשוטטת בעולם. ובאותה שעה נחלק הלילה, והשלהבת הולכת ומכה בכנפי התרנגול וקורא, אז הקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן.</p>
<p>וקודשא בריך הוא לית ליה נייחא עד דעאל לגנתא דעדן³¹⁰⁴ לאשתעשעא בנשמתהון דצדיקיא³¹⁰⁵ וסימן (אסתר ז ד) כי נמכרנו אני ועמי וגו' ויאמר המלך מי הוא זה וגו' והמלך קם בחמתו ממשחה היין אל גנת הביתן וגו'.</p>	<p>ולקדוש ברוך הוא אין מנוחה עד שנכנס לגן עדן להשתעשע עם נשמות הצדיקים. והסימן, "כי נמכרנו אני ועמי וגו', ויאמר המלך מי הוא זה וגו', והמלך קם בחמתו ממשחה היין אל גנת הביתן וגו'.</p>
<p>בשעתא דקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן כדין כל אינון אילנין דגנתא³¹⁰⁶ וכל אינון נשמתין דצדיקיא פתחי ואמרי (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם³¹⁰⁷ מי זה מלך</p>	<p>בשעה שנכנס הקדוש ברוך הוא לגן עדן, אז כל אותם עצי הגן וכל אותן נשמות הצדיקים פותחים ואומרים "שאו שערים ראשיכם וגו', מי זה מלך הכבוד וגו', שאו שערים ראשיכם גו'". ובשעה שנשמות הצדיקים שבארץ חוזרות לגופן, אז מחזיקים</p>

³⁰⁹¹ היינו מהבינה מרום ודאי, והרי שאגה אחת כאומרו אתער קב"ה בדרגוי (אור יקר).
³⁰⁹² מלכות (אור יקר).

³⁰⁹³ הוא הת"ת קדש ו' קדוש ודאי, או אפשר "מעון קודשו" מלכות, "יתן קולו" הת"ת (אור יקר).
³⁰⁹⁴ היאך הם בחברת השכינה מוכנעים בגלות, וכדי שלא יתעורר הדין על ישראל שהם גורמין זה למעלה ולמטה (אור יקר).

³⁰⁹⁵ היינו כענין יורדי המרכבה, ועוד להורות שהם נכנסים בעמקי החכמה, שהיא מיוחסת בעמקים. וענין ירידתם הוא, שהם מים מרותחין בעינים העליונים, שהם מקורות הדינים, כאומרו וירא ה' וינאץ. ועינים צהובות באדמימות, הם גורמים השקפה לרעה, כאומרו ארדה נא ואראה, לזה צריך שאותם הדמעות יצטנן חמומן. וכמו שטיפת צונן שחרית, בסוד אברהם בבקר, טובה לעינים מכל קלורין שבעולם, מפני שאותה טיפת צונן, היא טיפת הזרע היורדת מלמעלה למטה, לצנן העינים האדומים, ולתקן ראותם והשגחתם לרחמים, כך עתה שהם טיפות מרותחות צריך לצנן דינם בים הגדול, ים הרחמים, ים החכמה כדפי' (אור יקר).

³⁰⁹⁶ ב' מדות הדין גבורה הוד (אור יקר). עי' דע"ה ח"ב צג ע"ב הובא במלואים אות (י).

³⁰⁹⁷ בסוד החכמה, ונקראת ימא י"ם ודאי בינה מ"י על י' חכמה י"ם י' על מ', והיא "רבא" דהיינו רב בחכמה גדול בחסד (אור יקר). עי' לעיל קצה ע"ב בראשית ד רע"ב שמות יח ע"א יט סע"א אד"ר קלז ע"ב ושם קמג ע"א (לש"ו).

³⁰⁹⁸ היינו מדת המלכות שהיא מדת הלילה הנקשרת בגבורה, והיא נעשת שלהבת קשורה בגחלת הדין החזק הגבורה (אור יקר).

³⁰⁹⁹ גבורה שביסוד דנוק' (רח"ו במ"מ).

³¹⁰⁰ רוחא דשבק בה בעלה (רח"ו).

³¹⁰¹ מתפשט בעולמות (רח"ו).

³¹⁰² מכאן מוכח כדברי הרמ"ל שהבכייה והבעיטה ברקיעין, היא קודם חצות, ואח"כ איתער שלהוביתא וכו', ואזי הוא חצות לילה אבל לדברי ר' צמח, הרי לא פתחי על נהרות עד שירותא דתרי שעת, דהיינו אחר חצות ויש לדחוק לפי דעתו, מ"ש וההיא שעתא אתפלג ליליא, אבל הנזכר לעיל קאי, ובא לגלות שהאמת הוא שאפילו פתיחת על נהרות הוא בשירותא דתרי שעת (מ"מ).

³¹⁰³ גבריא (רח"ו).

³¹⁰⁴ יסוד דנוק' דלאה (רח"ו).

³¹⁰⁵ בסוד מ"ן (רח"ו), וכפי זה קב"ה הוא יעקב (מ"מ).

³¹⁰⁶ פי' הספירות דלאה (מ"מ).

³¹⁰⁷ וגו' (נוסף בדפ"ו), שערי ציון (רח"ו), והיינו ציון וירושלים שהם יסוד ומלכות דידה (מ"מ).

<p>הכבוד וגו' 3108 שאו שערים ראשיכם גו' ובשעתא דנשמתהון דצדיקייא די בארעא אהדרו לגופייהו כדין אתקיפו בהו כל אינון מלאכין ואמרי (שם קלד א) הנה ברכו את יהו"ה כל עבדי יהו"ה:</p>	<p>בהם כל אותם מלאכים, ואומרים "הנה ברכו את ה' כל עבדי ה'".</p>
<p>ואוליפנא [דא נ"א דקא] ורדא (דא) משרייתא תליתאה קא אמרי דא בארבע שעתא בתרייתא וקאמרי שירתא עד דסליק נהורא דצפרא ודכדין (וכדין) משבחין למאריהון כל אינון ככביא ומזלי וכל אינון מלאכין עלאין די שלטניהון ביממא בלהו משבחין למאריהון ואמרי שירתא הדא הוא דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים 3109:</p>	<p>ולמדנו שזה המחנה השלישי שאומר את זה בארבע השעות האחרונות ואומרים שירה עד שעולה אור הבוקר. ואז משבחים את אדונם כל אותם כוכבים ומזלות, וכל אותם המלאכים העליונים ששלטונם ביום, כולם משבחים את אדונם ואומרים שירה. זהו שנאמר "ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים".</p>
<p>בשעתא דשמשא נפיק ביממא ישראל נטלי שירתא לתתא ושמשא לעילא ודכתיב (תהלים עב ה) ייראוך עם שמשא ובשעתא 3110 דנטיל שמשא בנגלגלוי פתח קל נעימותא ואמר שירתא ומאי שירתא קאמרי (שם קה א) הודו ליהו"ה קראו בשמו וגו' (שם ב) ושירו לה' זמרו לו שיחו] ושירו לו זמרו לו (שירו לה' שיר חדש) וגו' וישראל משבחין לקודשא בריך הוא ביממא עם שמשא הדא הוא דכתיב (תהלים עב ה) ייראוך עם שמשא ואף על גב דהא אוקימנא להאי קרא 3111 אמר רבי אלעזר אלמלא דבני עלמא אטימין לבא וסתמין עיינין לא יכלין למיקם מקל נעימותא דנגלגלא דשמשא [כדנטיל ומשבח קמי קודשא בריך הוא] וכד נטיל (ונפיק) (כד נטיל):</p>	<p>בשעה שיוצאת השמש ביום, ישראל נוטלים שירה למטה, והשמש למעלה, שנאמר "ייראוך עם שמש". בשעה שנוסע השמש בגלגליו, פותח בקול נעימה ואומר שירה. ואיזו שירה אומרים. "הודו לה' קראו בשמו וגו', שירו לו זמרו לו וגו'". וישראל משבחים את הקדוש ברוך הוא ביום עם השמש. זהו שנאמר "ייראוך עם שמש". ואף על גב שהרי בארנו את הפסוק הזה, אמר רבי אלעזר, אלמלא שבני העולם הם אטומי לב וסתומי עיניים, לא יכולים לעמוד מקול הנעימה של גלגל השמש כשנוסע (ויוצא) ומשבח לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>אדהכי דאתעסקו באורייתא נהר יממא 3112 קמו ואתו לקמיה דרבי שמעון כיון דחמא לון אמר רבי שמעון אלעזר ברי אנת וחברייא אסתמו גרמיכו אלין תלת יומין דלא תפקון לבר בגין דמלאך המות אשתכח במתא ואית ליה רשו לחבלא וכיון (בגין דכיון) דאתייהיב ליה רשו לחבלא יכיל לחבלא ולכל מאן דאתחזי קמיה:</p>	<p>בינתיים שהתעסקו בתורה, האיר היום. קמו והלכו לפני רבי שמעון. כיון שראה אותם, אמר רבי שמעון, אלעזר בני, אתה והחברים, הסתירו עצמכם שלשת הימים הללו שלא תצאו החוצה, כי מלאך המות נמצא בעיר, ויש לו רשות להשחית, וכיון שנתנה לו רשות להשחית, יכול להשחית את כל מי שנראה לפניו.</p>

3108 מיראת מלך זקן וכסיל (רח"ו).

3109 הכא דריש ליה לשון שירה הפך מ"ש במ"א (מ"מ).

3110 בשעתא (דפ"ו).

3111 פי' שמצוה להתפלל עם הנץ החמה וזהו יראוך עם שמש אבל ר' אלעזר מפרש שישראל משבחים עם השמש היא למעלה והם למטה (מ"מ).

3112 הגם שכפי הנראה דברים מועטים כאלו יספיק להם זמן מועט, ודאי שהיו מפרשים כל ענין וענין על פי הקדמותיו ונמשך הזמן עד דנהר יממא (מ"מ).

<p>ותו דבר נש דאתחזי קמיה סליק ואסמי עליה ואדכר חובוי ובעי דינא מקמי קודשא בריך הוא ולא אתעדרי מתמן עד דאתדן ההוא בר נש ואתייהב ליה רשו וקטיל ליה:</p>	<p>ועוד, שאדם שנראה לפניו, הוא עולה ומסטיין עליו ומזכיר חטאיו, ומבקש דין מלפני הקדוש ברוך הוא, ולא זז משם עד שנדון אותו האדם וניתנת לו רשות והורג אותו.</p>
<p>אמר רבי שמעון האלהים רובא דעלמא לא מיתו עד לא מטא זמנייהו בר דלא ידעי לאסתמרא גרמייהו דהא בשעתא דמיתא אפקי ליה מביתיה לבי קברי מלאך המות אשתכח ביני נשי אמאי ביני נשי דהכי הוא אורחוי³¹¹³ מיומא דפתי לחוה ובגינה גרים מותא לכל עלמא ועל דא (כד) קטיל בר נש וגוברי אשתכחו עם מיתא עאל ביני נשי בארחא ואית ליה רשו למקטל בני נשא ואסתכל באנפיהו בארחא ודאתחזאו קמיה משעתא דמפקי ליה מביתיה לבי קברי עד דאהדרו לביתיהו ובגיניהו גרים מותא לכמה גוברין בעלמא עד לא מטא זמנייהו ועל דא כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט בגין דסליק ואסטיין ואדכר חובוי דבר נש קמיה קודשא בריך הוא ואתדן על אינון חובין ואסתלק עד לא מטא זמניה:</p>	<p>אמר רבי שמעון, האלהים, רוב העולם לא מתים טרם מגיע זמנם, רק כשלא ידעו לשמר עצמם, שהרי בשעה שמוציאים את המת מביתו לבית הקברות, מלאך המות נמצא בין הנשים. ולמה בין הנשים. שכך היא דרכו מיום שפתה את חוה, ובגללה גרם מות לכל העולם, ועל זה (כאשר) הורג בן אדם, והאנשים נמצאים עם המת, ונכנס בין הנשים בדרך. ויש לו רשות להרוג בני אדם, ומסתכל בפניהם בדרך שנראים לפניו, משעה שמוציאים אותו מביתו לבית הקברות עד שחוזרים לביתם, ובגללם גורם מות לכמה גברים בעולם טרם שמוגיע זמנם. ועל זה נאמר "ויש נספה בלא משפט". משום שעולה ומסטיין ומזכיר חטאי האדם לפני הקדוש ברוך הוא, ונדון על אותם חטאים ומסתלק טרם הגיע זמנו.</p>
<p>מאי תקנתיה בשעתא דנטלי מיתא לבי קברי יהדר בר נש:</p>	<p>ומה תקנתו, בשעה שנוטלים את המת לבית הקברות, יחזיר בן אדם</p>
<p>קצו/ב</p>	
<p>אנפוי וישבוק לנשי בתר כתפוי ואי אינון מקדמי יהך לאחורא בגין דלא יתחזי עמהון אנפין באנפין ולבתר דמהדרי מבי קברי לא יהדר בההוא ארחא דנשי קיימן ולא יסתכל בהו כלל אלא יסטי בארחא אחרא ובגין דבני נשא לא ידעין ולא מסתכלין דא רובא דעלמא [איתדן] ואתדנו (אהדרו) בדינא ואסתלקו עד לא מטא זמנייהו:</p>	<p>פניו ויעזוב את הנשים אחר כתפיו. ואם הן מקדימות, ילך לאחור, כדי שלא יתראה עמהן פנים בפנים. ואחר שחוזרים מבית הקברות, לא יחזור באותה דרך שעומדות הנשים ולא יסתכל בהן כלל, אלא יסטה לדרך אחרת. ומשום שבני אדם לא יודעים ולא מתבוננים בזה, רוב העולם נדונים בדין ומסתלקים טרם הגיע זמנם.</p>
<p>אמר רבי אלעזר אי הכי טב ליה לבר נש דלא יוזיף למיתא אמר ליה לא דהא בר נש דאסתמר כהאי גוונא אתחזי לארכא דיומין וכל שכין לעלמא דאתי:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אם כך, טוב לו לאדם שלא ילוח את המת. אמר לו, לא, שהרי אדם שנשמר כמו זה, ראוי לאריכות ימים, וכל שכין לעולם הבא.</p>
<p>תא חזי לאו למגנא אתקיננו קדמאי שופר לאמשכא מיתא מן ביתא לבי קברי אי תימא דעל מיתא [ויקרא דילה] ויקרא דיליה לחודו איהו לא³¹¹⁴ אלא בגין לאגנא על חייא דלא</p>	<p>בא וראה, לא לחנם תקנו הראשונים שופר למשוך מת מהבית לבית הקברות. ואם תאמר שעל המת וכבודו לבד זה, לא, אלא כדי להגן על החיים שלא ישלט עליהם מלאך המות להסטיין למעלה וישמרו ממנו.</p>

³¹¹³ רכז ע"א (הערת הזהר).

³¹¹⁴ אי תימא דעל מיתא ויקרא דילי' איהו לא. במועד קטן אמרינן למאן דתני שית מאה שופרי משמע דלכבוד המת הוא השופר ואיפשר דהא והא איתא. כי לדחות ס"מ די בשופר א' (מ"מ).

<p>ישלום עלייהו מלאך המות לאסטאה לעילא ויסתמרון מניה:</p>	
<p>פתח ואמר³¹¹⁵ (במדבר י ט) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם וגו' ודייקנא על הצר דא מלאך המות³¹¹⁶ הצורר אתכם תדיר וקטיל לבני נשא (ואעיק לון לחייה) ובעי לקטלא אחרנין מאי תקנתיה והרעותם [אם] בראש השנה דהוא יומא דינא לעילא³¹¹⁷ האי מלאך המות נחית לתתא בגין לאשנהא ובעובדין דבניו (בבני) נשא ולסלקא לעילא לאסטאה לון וישראל³¹¹⁸ דידעי דהא מלאך המות נחית לתתא וסליק לעילא בגין למהוי קטיגוריא עלייהו מקדמי בשופר ליבבא עליה³¹¹⁹ דלא יכיל לון ולאנגא עלייהו:</p>	<p>פתח ואמר "וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם וגו'", ודייקנו "על הצר" זה מלאך המות, "הצורר אתכם" תמיד והורג בני אדם, (ומציק לחיים) ורוצה להרוג אחרים. מהי תקנתו. "והרעותם". אם בראש השנה, שהוא יום הדין למעלה, מלאך המות הזה יורד למטה כדי להשיג על מעשי בני האדם ולעלות למעלה להסטין עליהם. וישראל שיודעים שהרי מלאך המות יורד למטה ועולה למעלה כדי להיות קטגור עליהם, מקדמים בשופר ליבב עליו שלא יוכל להם, ולהגן עליהם.</p>
<p>וכל שכן בשעתא דעביד דינא וקטיל בני נשא ואשתכח לתתא וכל שכן בשעתא דאזלי³¹²⁰ לבי קברי ואהדרו מבי קברי דהא בשעתא דנשי נטלי רגלייהו³¹²¹ עם מיתא³¹²² איהו נחית ואשתכח קמיייהו³¹²³ דכתיב (משלי ה ה) רגליה יורדות מות יורדות למאן לההוא אתר דאקרי מות ועל דא חוה גרמת מותא לכל עלמא רחמנא לשובינן:</p>	<p>וכל שכן בשעה שעושה דין והורג בני אדם ונמצא למטה, וכל שכן בשעה שהולכים לבית הקברות וחוזרים מבית הקברות, שהרי בשעה שנשים נוטלות רגליהן עם המת, הוא יורד ונמצא לפנייהם, שנאמר "רגליה יורדות מות". יורדות לאן. לאותו מקום שנקרא מות. ועל זה חוה גרמה מות לכל העולם, הרחמן יצילנו.</p>

³¹¹⁵ אלא שקשה לזה בשלמא שופר בעת מצותו יש לו סגולות אלו, אמנם סתם שופר שלא בזמנו היאך ימצא בו סגולה זו, לזה פתח ואמר וכי תבואו וכו', שבכלל מצותו הוא שופר על המת זהו שאמר "ודייקנא על הצר" וכו', ועוד דמכל שכן אתיא (אור יקר).

³¹¹⁶ השכינה נקרא מלאך הגואל ונקבה דסט"א נקרא שליח של המות (רח"ו).
³¹¹⁷ שאין פעולתו בעצם אלא "נחית לתתא" וכו', וירידתו אינה לפעולה אלא להשיג (אור יקר).
³¹¹⁸ צוה קודש אבריק הוא שבשביל סבה זו הקלה דהיינו שירד למטה להשיג בבני אדם כדי להשטין (אור יקר).

³¹¹⁹ כדי שלא יוכל להם וכדפירשנו סודו, כל שכן שראוי לעשות "בשעתא דעביד דינא וקטין בני נשא ואשתכח לתתא", שאין ספק שראוי להריע בשופר שלא ישלום על ישראל, והיינו (בערך) [שתי תיבות ממושטשות] כשנתן רשות למשחית שראוי להריעו בתפלה כמו שפירשו במסכת תענית (אור יקר).

³¹²⁰ שאז אין כחו כל כך ובקל יכולים לדחותו שלא נתן לו רשות והוא הרשה את עצמו כדפירשנו (אור יקר).

³¹²¹ הענין כי כל דברי העולם הזה פרטם וכללם רמז לעולם העליון, וכמו שמעשה הטוב יעורר הטוב, כך מעשה שאינו הגון יעורר שאינו הגון, והנה הזכרים הם מרכבה לתפארת, והנקבות מרכבה למלכות, ואברי האשה הם מרכבה לאשה העליונה, ורמז רגליה הם רומזים לסוד הרגלים העליונים המתפשטים בגלות (עליהם) [נעליהם] וסנדליהם אל רגליה יורדות מות, והיינו שיתפשטו ממנעל וסנדל כחות למטה שהם מתלבשים בחצונים, והנה בהתעורר בנקבות התחתונות אלו הרגלים, הם מעוררים סוד הרגלים העליונים, ומה גם היות התעוררותם בעסקי המות הזה שהם גרמו לעולם, שמיד בבואם אל המות ועוקרים רגליהם הרי שתי פעולות לעורר החצוני הזה ולהשליטו, לזה "בשעתא" וכו' (אור יקר).

³¹²² שהם שני סבות, האחד "רגליהו" השני "עם מיתא" (אור יקר).
³¹²³ ועל זה כווננו בגמרא למה נשים מקדימין אל המת מפני שהם גרמו מותא לעולם, רצו בזה שהם קרובות אל המיתה, והמיתה היא קרובה אליהם, לכך הם מתכנסות אל מקום המת שטבע הענין בדומין, ולא ירד שם על חנם, מפני קשר אשר לו שם שהיא גרמה מיתה, גם עתה אפשר שתגרום מיתה על ידי שיחטא אדם עמה, והכל דרך אחד שזה היה ממש חטא אדם הראשון (אור יקר).

<p>תא חזי כתיב (שם ל ב) כן דרך אשה מנאפת³¹²⁴ וגו' והא אוקימנא אבל כן דרך אשה מנאפת דא הוא מלאך המות והכי הוא³¹²⁵ ואקרי³¹²⁶ אכלה ומחתה פיה אוקידת³¹²⁷ עלמא בשלהובוי וקטלת בני נשא עד לא מטא זמנייהו ואמרה לא פעלתי און דהא דינא בעא עליהו ואשתכחו בחובין ובדינא קשוט מיתו:</p>	<p>בא וראה, נאמר "כן דרך אשה מנאפת וגו'". והרי בארנו. אבל כן דרך אשה מנאפת, זה מלאך המות, וכך הוא, וכך נקרא. "אכלה ומחתה פיה", שורפת את העולם בשלהבותיה והורגת בני אדם טרם שהגיע זמנם. "ואמרה לא פעלתי און", שהרי דין צריך עליהם, ונמצאו בחטאים, ובדין אמת הם מתו.</p>
<p>בשעתא דעבדו ישראל ית עגלא ומיתו כל אינון אוכלוסין הוה מלאך המות אשתכח ביני נשי בגו משרייתא דישראל כיון דאסתכל משה דהא מלאך המות אשתכח ביני נשי ומשרייתא דישראל בינייהו מיד כניש לכל גוברין לחודייהו הדא הוא דכתיב (שמות לה א) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל אלין גוברין דכניש לון³¹²⁸ ואפריש לון לחודייהו:</p>	<p>בשעה שעשו ישראל את העגל ומתו כל אותם המונים, היה מלאך המות נמצא בין הנשים בתוך מחנה ישראל. כיון שהסתכל משה שהרי מלאך המות נמצא בין הנשים ומחנה ישראל ביניהם, מיד כנס את כל הגברים לבדם. זהו שנאמר "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", אלו הגברים, שכנס אותם והפרידם לבדם.</p>
<p>ומלאך המות לא הוה מתפרש מגו נשין עד דאתוקם משכנא דכתיב (שמות מ יח) ויקם משה את המשכן ואפילו בשעתא דנשין הוו מייתין נדבה למשכנא לא הוה מתעדי מבינייהו עד דחמא משה ויהב לגוברין עיטא דלא ייתון בחבורא הדא עמהון ולא יתחון אנפין באנפין אלא לבתר כתפייהו³¹²⁹ הדא הוא דכתיב (שמות לה כב) ויבאו האנשים על הנשים [ויבואו האנשים עם הנשים לא כתיב] (ויבואו) לא כתיב אלא ויבאו³¹³⁰ בארחה וחדא לא הוו אזלין (לא הוו עאלין) אלא לבתר כתפייהו בגין דמלאך המות לא אתפרש מבינייהו עד דאתוקם משכנא:</p>	<p>ומלאך המות לא היה נפרד מתוך הנשים עד שהוקם המשכן, שנאמר "ויקם משה את המשכן". ואפילו בשעה שהנשים היו נותנות נדבה למשכן, לא היה סר מביניהם, עד שראה משה ונתן לגברים עצה שלא יבאו בחבור אחד עמהם ולא יתראו פנים בפנים, אלא אחר כתפיהם. וזהו שנאמר "ויבואו האנשים על הנשים", (ויבאו האנשים על הנשים לא כתוב, אלא ויבאו על) ויבאו לא כתוב אלא "ויבאו", לא היו הולכים בדרך אחת, אלא אחר כתפיהן, משום שמלאך המות לא נפרד מביניהן עד שהמשכן הוקם.</p>

³¹²⁴ אשה אחת לכמה בני אדם כל שכן נשים הרבה לאיש אחד, "כן דרך אשה מנאפת", סוד גדול יש בו שנרמז בדברינו למעלה, ועליו קאמר "והא אוקימנא", אבל מה שראוי להזכירו בלי פחד דא הוא מלאך המות שבאמת הוא אשה מנאפת לילית הרשעה, הנה באמת נואף עם בני אדם ומחטיאם, והיא הזונה (אור יקר).

³¹²⁵ נואף (אור יקר).
³¹²⁶ אשה זונה, ואותו הפי' האחר לא איקרי הכי ולא היה הכי אלא על דרך משל (אור יקר).

³¹²⁷ הענין שעם היות שאינה הורגת אלא בדין גבוה יש חלוק בין דין לדין, הקב"ה דן את האדם לזכות, אפילו יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף, וכדפי' בגמ' שאפילו ימצא חלק א' מכמה חלקים לזכות ראוי שלא ימות, מפני שיצטרך פלוני הצדיק ואינו בן עונש או בן יסורים ויאמר פדעוהו, וכן אם ראוי שיחיה מפני שעל ידו ימשך זכות ללוני הצדיק יצילהו, וכן אם ראוי להוליד בן צדיק או בת צדקת נשוי לצדיק, וכל זה הם סוד משפט, שמשפט רחמים גורם כל זה, אמנם יש דין אחר כך בשעת רוגז שמשפט הוא מסתלק ואז דנים האדם כפי מציאות עצמו בפרטי מעשיו אם כן נמצא שהוא שורף העולם (אור יקר).

³¹²⁸ פי' ג' למה ויקהל היינו מן הנשים (מ"מ).

³¹²⁹ פי' הנשים היו אחורי האנשים ופי' הכתוב ויבואו האנשים קודם הנשים (מ"מ).
³¹³⁰ שאז היה פי' כמ"ש אונקלוס, (ויבאו, לה, כב) ומייתן גברייא על נשייא, שפי' שעל מה שהקדימו הנשים להביא הוסיפו האנשים, אבל אם הוא ביאה ולא הבאה מה אכפת לן בהקדמות הביאה לנשים (רמ"ז).

<p>תא חזי לא אשתכח ביני נשי פחות משבע [נשים³¹³¹] ולא פחות מעשר ובארחא באתגליא³¹³² בשבע אשתכח ובעי דינא בעשר אסמי לקטלא ובגין דאשתכח בינייהו בארחא באתגליא כתיב ויבאו האנשים על הנשים אסתמרו³¹³³ כל ההוא יומא כלהו חבריא ואשתדלו באורייתא:</p>	<p>בא וראה, אינו נמצא בין הנשים פחות משבע נשים, ולא פחות מעשר. ובדרך בגלוי בשבע הוא נמצא, ומבקש דין. בעשר הוא מסטין להרוג. ומשום שנמצא ביניהן בדרך בגלוי, נאמר "ויבאו האנשים על הנשים". ונשמרו כל אותו יום החברים ועסקו בתורה.</p>
<p>פתח רבי שמעון ואמר (בראשית ז א) ויאמר יהו"ה אל נח בא אתה וכל ביתך אל התבה האי קרא אוקימנא אבל תא חזי וכי לא יכיל קודשא בריך הוא לנטרא ליה לנח באתר חד בעלמא דיהא:</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר, "ויאמר ה' אל נח בא אתה וכל ביתך אל התבה". הרי בארנו הפסוק, אבל בא וראה, וכי לא יכול הקדוש ברוך הוא לשמור את נח במקום אחד בעולם, שיהיה</p>
<p>קצו/א</p>	
<p>מבול בכל עלמא ולא יהא בההוא אתר כמה דכתיב בגדעון (שופטים ו א) ויהי חורב אל הגוזה לבדה או לנטרא ליה בארעא דישראל דכתיב בה (יחזקאל כב כד) (ו)לא גשמה ביום זעם דלא נחתו עלה מי טופנא³¹³⁴:</p>	<p>המבול בכל העולם ולא יהיה באותו מקום, כמו שנאמר בגדעון "ויהי חרב אל הגוזה לבדה", או לשמור אותו בארץ ישראל שנאמר בה "לא גושמה ביום זעם", שלא ירדו עליה מי המבול.</p>
<p>אלא כיון דמחבלא נחת לעלמא מאן דלא סגיר גרמיה ואשתכח קמיה באתגליא אתחייב בנפשיה דאיהו קטיל גרמיה מנלן מלוט דכתיב (בראשית יט ז) המלט על נפשך אל תביט אחריו מאי טעמא אל תביט אחריו בגין דמחבלא אזיל בתר כתפוי ואי אהדר רישיה ואסתכל ביה אנפין באנפין יכיל לנזקא ליה³¹³⁵:</p>	<p>אלא, כיון שהמשחית ירד לעולם, מי שאינו סוגר את עצמו ונמצא לפניו בגלוי, מתחייב בנפשו, שהוא הרג את עצמו. מנין לנו, מלוט, שנאמר "המלט על נפשך אל תביט אחריו". למה "אל תביט אחריו", משום שהמשחית הולך אחר כתפו, ואם מחזיר ראשו ומתבונן בו פנים בפנים, יכול להזיק לו.</p>
<p>ועל דא כתיב (שם ז טז) ויסגור יהו"ה בעדו דלא ויתחזי קמי מחבלא ולא ישלוט עליו מלאך המות. ועד שהיו טמונים, מתו שלשה עשר אנשים בעיר. אמר רבי שמעון, ברוך הרחמן שלא הסתכל בדיוקניכם מלאך המות.</p>	<p>ועל זה, נאמר "ויסגור ה' בעדו", שלא יתראה לפני המשחית ולא ישלוט עליו מלאך המות. ועד שהיו טמונים, מתו שלשה עשר אנשים בעיר. אמר רבי שמעון, ברוך הרחמן שלא הסתכל בדיוקניכם מלאך המות.</p>

³¹³¹ היינו כנגד היכלות הטומאה שהם ז"ת ואז הוא קטרוג אך אם אין הסכמת ג"ר אין מיתה וז"ש ואין פחות מעשר שהוא הסכמת היכל הז' ג"כ שכולל ג"ר (רח"ו).

³¹³² פי' שס"מ נגלה בדרך עם הנשים וז"ש בסמוך ובגין דאשתכח בינייהו באורחא וכו' (מ"מ).
³¹³³ ואסתמרו (דפ"ו).

³¹³⁴ דע שהרמ"בן ז"ל בפ"י התור' כתב וז"ל שאפילו למ"ד לא ירד מבול לארץ ישראל אפ"ה המים נכנסו לה מן הצדדים ולכך כתיב ויכוסו כל ההרים הגבוהים אשר תחת כל השמים ואפילו דא"י וכתב עליו הרב יפה ז"ל ואישתמטתי' להרב סוגיית פ' פרת חטאת שאמר שם לרבי יוחנן דס"ל שלא ירד מבול לא"י מהבלא מתו ש"מ שלא היה בה מים אפילו מהצדדים ע"ש באורך ולשון זה של הזוהר מוכח כדברי הרב יפה (מ"מ).

³¹³⁵ בכל אדם רשומים העוונות על מצחו, ויש להם רשות למזיקים, הרואים העוונות על מצחו של אדם, לכן צוה המלאך ללוט ולאשתו ולבנותיו "אל תביט אחריו" (בראשית יט ז), שיש להם רשות להזיק, וכן אירע לאשתו של לוט שהביטה מאחוריה, וראה העוונות על מצחה, והעניש אותה (עמק המלך שט"ז פמ"ד).

<p>ויקהל משה וגו' 3136 (שמות לה א) אהדר לון 3137 כמלקדמין עובדא דמשכנא אמר רבי חייא כלא כמה דאתמר 3138 ועובדא דמשכנא לא אתעביד 3139 אלא מישראל בלחודייהו ולא מאינון ערב רב בנין דאינון ערב רב אמישיכו ליה 3140 למלאך המות לנחתא לעלמא כיון דאסתכל משה ביה אשדי 3141 לאינון ערב רב לבר וכניש לון לישראל בלחודייהו הדא הוא דכתיב ויקהל משה וגו':</p>	<p>"ויקהל משה וגו'", החזיר להם כמקדם מעשה המשכן. אמר רבי חייא, הכל כמו שנתבאר. ומעשה המשכן לא נעשה כי אם מישראל לבדם, ולא מאותם ערב רב, משום שאותם ערב רב משכו את מלאך המות לרדת לעולם. כיון שהסתכל בו משה, זרק החוצה את אותם ערב רב, וכנס את ישראל לבדם, זהו שנאמר "ויקהל משה וגו'".</p>
<p>רבי שמעון פתח (משלי ל ד) מי עלה שמים וירד מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה מי הקים כל אפסי ארץ מה שמו ומה שם בנו 3142 כי תדע האי קרא הא אוקימנא וכמה סמכין אית ביה וכלא בקודשא בריך הוא אתמר דאיהו כלא 3143 ואתמר מה שמו ומה שם בנו כי תדע דא קודשא בריך הוא מה שמו יהו"ה 3144 ומה שם בנו ישראל 3145 דכתיב (שמות ד כב) בני בכרי ישראל והא אוקימנא דא מי עלה שמים [הא אוקמוה] (אוקימנא) דא</p>	<p>רבי שמעון פתח, "מי עלה שמים וירד מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה מי הקים כל אפסי ארץ מה שמו ומה שם בנו כי תדע". פסוק זה הרי בארנו, וכמה אדנים יש בו. והכל נאמר על הקדוש ברוך הוא, שהוא הכל. ונאמר, "מה שמו ומה שם בנו כי תדע" זה הקדוש ברוך הוא. "מה שמו", יהו"ה. "ומה שם בנו", ישראל, שנאמר "בני בכורי ישראל", והרי בארנו. "מי עלה שמים", הרי פרשוהו, זה משה, שנאמר "ואל משה אמר עלה את ה'".</p>

3136 קצה ע"א (הערת הזהר).

3137 סברתו שמעשה המשכן שנצטווה בפרשת תרומה היה קודם שנעשה מעשה העגל, ועכשיו בפרשתנו שהיה אחר שירד בפעם האחרונה מן ההר ואז חזר לצוותם כבתחילה, וכדקיימא לן מזהירים קודם המעשה ובשעת מעשה (רמ"ז).

3138 ירצה הכל אמת מה שנאמר על פ' זה, בין מ"ש לעיל קצה ע"א דבעא קב"ה למעבד עובדא דמשכנא מכל סטרין במוחא וקליפה וכו', ועיין מה שכתבתי עליו, ובין הנזכר למעלה קצו ע"ב, שמפני העגל חזרה מיתה לעולם ושנתערבה עם הנשים ולכן משה כניש לכל גוברין לחודייהו. ובזה יכון הכל מה שחזר וצוה על מעשה המשכן בשעת מעשה, וגם שנתפרשו בני ישראל לעשותו לאפוקי הערב רב, וגם מ"ש בפ' שמשה הקהילים שהיה יכול לומר ויאמר משה אל כל עדת, אלא שהכוונה בעצם וראשונה היתה האנשים מן הנשים, והם עשו כך כמש"ה (לה כב) ויבאו האנשים על הנשים, וכנז"ל (רמ"ז).

3139 ר"ל שלא מבעיא שבנדבת הזהב ושאר הדברים לא נצטרפו ערב רב, אלא אפילו במלאכת המשכן וכל מעשהו לא נתעסקו כלל ואעפ"י שהיו בהם חכמים, ולכן אמר מאינון ערב רב, פי' שכבר נודע טבעם וחכמתם וכנז"ל קצא ע"א שהיו חכמים גדולים, ואפילו הכי כתוב (לה י) וכל חכם לב בכס, בכס דווקא ולא ערב רב (רמ"ז).

3140 הענין הוא כי כוונת החרשין שלהם בעגל היתה לחזק כח זעיר דקליפה שהוא ממש נגדי למקור משה רבינו ע"ה שהוא זעיר הקדוש שבו סוד החיים והטוב, ואלו הרשעים רצו לסתור בניינו ולכן המשיכו מלאך המות, שהוא מושרש בזעיר דקליפה והמשיכו לו כח מלמעלה למטה, ולכן כיון דאסתכל משה ביה, שהוא מנגדו (רמ"ז).

3141 שערב רב היו אז מעורבים עם ישראל, והבדיל אוכל מתוך פסולת כדי שלא יהיה מונע אל השכינה מלשרות עליהם, ועל כן פתח רבי שמעון מי עלה שמים וגו', שסודו בזעיר דקדושה שבו נכללו ד' יסודות עליונים וכמ"ש לקמן בעבר הדף, והכא איהו רזא דרתיכא עלאה ארבע סטרין דעלמא דאינון יסודי קדמאי דכלא, ועניינם שמים יסוד האש רוח ומים וארץ, ואם תעמיק תמצא שהוא בסדר נקודות ההו"ה, כי השבא הוא בגבורה והוא האש, וחולם רוח ת"ת, וקמץ חסד וכנזכר בזוהר (ויקרא ה יב, במדבר ה כו) וקמץ הכהן, והארץ אין לה נקודה היא ה' אחרונה. ולכן אמר וכלא בקודשא בריך הוא, הוא זעיר, ועיין פרשת יתרו עט ע"ב כי שם כתוב (משלי ל ד) מה שמו, חכמה, ומה שם בנו, ת"ת (רמ"ז).

3142

3143 עט ע"ב (הערת הזהר).

3144 פי' אבא (מ"מ).

3145 פי' זעיר (מ"מ).

<p>משה דכתיב (שם כד יב) ואל משה אמר עלה אל יהוה:</p>	
<p>ודבר אחרו (אבל) מי עלה שמים דא אליהו דכתיב ביה (מ"ב ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים וכי היך יכיל אליהו לסלקא לשמים והא בלהו שמים לא יכלין למסבל אפילו גרעינא כחרדל מגופא דהאי עלמא ואת אמרת ויעל אליהו בסערה השמים:</p>	<p>דבר אחר "מי עלה שמים" זה אליהו, שנאמר בו "ויעל אליהו בסערה השמים". וכי איך יכל אליהו לעלות לשמים, והרי כל השמים לא יכולים לסבול אפילו גרעין כחרדל מגוף העולם הזה, ואתה אומר "ויעל אליהו בסערה השמים".</p>
<p>אלא וכמה דאת אמרו (כגוונא דא) (שמות יט ב) וירד יהוה על הר סיני וכתיב (שם כד יח) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר וכי קודשא בריך הוא ודוהוה בטורא דסיני וכתיב (שם יז) ומראה כבוד יהוה כאש אוכלת בראש ההר איך יכיל משה לסלקא לגביה אלא במשה כתיב (שמות כד יח) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר דעאל גו עננא³¹⁴⁶ כמאן דאתלבש בלבושא הכי נמי אתלבש בעננא ועאל בגויה ובעננא אתקריב לגבי אשא ויכיל למקרב [באליהו] ואוף הכי אליהו דכתיב (מלכים ב' ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים דעאל בההיא סערה³¹⁴⁷ ואתלבש ביה בההיא סערה [וסליק] לעילא:</p>	<p>אלא כמו שנאמר "וירד ה' על הר סיני". ונאמר "ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר". וכי הקדוש ברוך הוא שהיה בהר סיני, ונאמר "ומראה כבוד ה' כאש אכלת בראש ההר", איך יכל משה לעלות אליו. אלא נאמר במשה "ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר". שנכנס לתוך הענן כמי שמתלבש בלבוש, כך גם התלבש בענן ונכנס לתוכו, ובענן התקרב לאש ויכל להתקרב. אף כך אליהו, שנאמר "ויעל אליהו בסערה השמים", שנכנס באותה סערה והתלבש באותה סערה ועלה למעלה.</p>
<p>ורזא אישכחנא בספרא דאדם וקדמאה³¹⁴⁸ דאמר באיננו תולדות דעלמא רוחא וחדאן יהא דיהות לעלמא בארעא ויתלבש בגופא ואליהו שמייה³¹⁴⁹ ובההוא גופא יסתלק [ואשתליל מגופיה]³¹⁵⁰ (וישתכלל גופיה) וישתאר בסערה וגופא דנהורא אחרא³¹⁵¹ יזדמן ליה למהוי גו מלאכי וכד יהות יתלבש בההוא גופא דישתאר בההוא [עלמא]³¹⁵² (סערה) ובההוא גופא יתחזי לתתא ובגופא אחרא יתחזי לעילא ודא איהו רזא דמי עלה שמים וירד לא הוה בר נש דסליק לשמיא רוחא דיליה ונחית</p>	<p>וסוד מצאנו בספרו של אדם הראשון, שאמר באותן תולדות העולם, שתהיה רוח אחת שתרד לעולם לארץ ותתלבש בגוף ושמו אליהו, ובאותו גוף יעלה, וישלל מגופו, וישאר בסערה, וגוף של אור אחר יזדמן לו להיות בתוך המלאכים. וכשירד, יתלבש באותו גוף שישאר באותו העולם, ובאותו גוף יתראה למטה, ובגוף אחר יתראה למעלה. וזהו סוד של "מי עלה שמים וירד". לא היה אדם שעלתה לשמים הרוח שלו וירדה אחר כך למטה, פרט לאליהו, שהוא עלה למעלה וירד למטה.</p>

³¹⁴⁶ פי' היינו סוד החשמל ועיין בפ' משפטים דף צ"ט ע"א (מ"מ).
³¹⁴⁷ פי' שהפשיט גופו החומרי ונתלבש בלבוש סערה כדי שבאמצעות סערה יכול לעלות לשמים וז"ש בסמוך ואשתלל מגופי' ואשתאר בסערה (מ"מ).
³¹⁴⁸ באליהו הנה נשאר גופו בסערה ואתפשט רוחיה מן גופיה, וכמ"ש בזוה"ק (ויגש רט ע"א) ע"ש, וגופו נשאר בסערה, וכשירד בעוה"ז הנה חוזר ומתלבש בההוא גופא (דע"ה ח"א נג ע"ב).
³¹⁴⁹ עי' בהגר"א בהיכלות פקודי היכל ו' בספר יהל אור דף ל ע"ד ובפרדס שער היכלות פרק יד, ועי' עוד בפרשת אחרי מות סח סע"א ורע"ב ובזו"ח רות כא ע"א ועי' עוד פרשת בראשית מו ע"ב ופרשת יגש רט ע"א (לש"ו).
³¹⁵⁰ ויתכלל גופיה ההוא דאתלבש וישתאר כו' כן הוא בפרדס שער היכלות פרק יג (לש"ו).
³¹⁵¹ פי' הוא חלוקא דרבנן נמצא שג' לבושים היו לו גוף החומר א' ואח"כ הפשיטו ונתלבש בסערה כדי שיוכל לעלות לשמים. שלישי הוא מלבוש העיקרי שהוא חלוקא דרבנן (מ"מ).
³¹⁵² פי' גוף החומרי הניח רוחא דבר נש ולפי זה בחפניו היינו בתפילה שנשא כפיו לשמים (מ"מ).

לבתר לתתא בר אליהו דאיהו סליק לעילא ³¹⁵³ ונחית לתתא ³¹⁵⁴ :	
דבר אחר מי עלה שמים דא אליהו וירד דא יונה נחת ליה נונא גו תהומי לעמקי ימא יונה מחילא דאליהו קא אתא ³¹⁵⁵ אליהו סליק יונה נחית דא שאיל נפשיה למימת ודא שאיל נפשיה למימת ובגין כך אקרי (יונה א א) בן אמת וכתוב (מ"א יז ב) ודבר יהו"ה בפוך אמת:	דבר אחר "מי עלה שמים" זה אליהו. "וירד" זה יונה, שהוריד אותו הדג לתוך התהומות לעמקי הים. יונה בא מכחו של אליהו. אליהו עלה, ויונה ירד. זה שאל נפשו למות, וזה שאל נפשו למות. ולכן נקרא "בן אמת", ונאמר "ודבר ה' בפוך אמת".
מי צרר מים דא אליהו דצריר צרורא דמיא בעלמא ולא נחתו טלא ומטרא דשמיא בשמלה דא אליהו דהוה [מחי באדרתיה]	"מי צרר מים" זה אליהו, שצרר את צרור המים בעולם, ולא ירדו טל ומטר השמים. "בשמלה" זה אליהו, שהיה מכה באדרתו
קצו/ב	
(מייתי אדרתיה) למעבד נסין מי אסף רוח בחפניו דא אליהו דאהדר רוחא דבר נש לגו מעוי אסף כמה דאתמר (מ"ב ה יא) ואסף המצורע ³¹⁵⁶ :	לעשות נסים. "מי אסף רוח בחפניו" זה אליהו, שהחזיר רוחו של אדם לתוך מעיו. (אסף כמו שנאמר "ואסף המצורע").
מי הקים כל אפסי ארץ דא אליהו דלבתר דצרר מים ואומי על (מטרא) ושמיא לבתר אהדר בצלותיה ואוקים כל עלמא ונחית מטרא ואתיהיב מזונא לכלא מה שמו דא אליהו ומה שם בנו דא אליהו מה שמו כד סליק לעילא אליהו ומה שם בנו ³¹⁵⁷ כד נחית לתתא ואתעביד שליחא למעבד נסין אליהו שמיא:	"מי הקים כל אפסי ארץ" זה אליהו, שלאחר שצרר מים ונשבע על (מטר) השמים, אחר כך חזר בתפלתו והעמיד את כל העולם והוריד מטר ונתן מזון לכל. "מה שמו" זה אליהו. "ומה שם בנו" זה אליהו. "מה שמו", כשעלה למעלה, אליהו. "ומה שם בנו", כשירד למטה ונעשה שליח לעשות נסים, אליהו שמו.

³¹⁵³ פי' נשמה שהיתה בו מגד (מ"מ).

³¹⁵⁴ פי' נשמת בנימין שהית' בו שהיא יורדת לעשות נס לצדיקים (מ"מ). א"נ כד סליק קאי ג"כ על בנימן ונקרא שמו. וכד נחית שמתחלק לכמה ניצוצות נק' בנו (מ"מ).

³¹⁵⁵ עי' פדר"א פרק לג ובשוחר טוב סוף מזמור כו ובשער הגלגולים לד סע"ב (לש"ו). עי' דע"ה ח"ב ס ע"ב.

³¹⁵⁶ "אסף כמה דאתמר ואסף המצורע" מוסגר בדפ"ק.

³¹⁵⁷ הענין כי המלאך אינו איש שלם אלא חלק איש, כאלו תאמר כאשר יתקבצו כל ששים רבוא מלאכי השרת יעשו צורה שלימה, והקב"ה לא ברא שהמלאכים יהיו פרים ורבים אלא האצילים הספירות כולם יחד אדם והיינו אדם דאצילות וברא הכסא בה נכללו כמה עולמות כדאיתא בפרקי מרכבה, והכל אדם אחד והיינו אדם דבריאה, וכן יצר המלאכים כולם לאין תכלית למספרם וכולם יחד אדם דיצירה, ועשה העולם הזה והגלגלים וכל מעשה בראשית ונק' אדם אחד והיינו אדם דעשיה והאדם הזה יש בו דקות ורוחניות כולם, ועל זה נאמר אדם בצלמינו כדמותינו, בו אצילות כולם יחד בו בריאה כולם יחד, בו יצירה כולה יחד, בו עשיה כולה יחד והנה המלאך חלק א' מפרקי אדם דיצירה, ורבע(י) אדם הוא מיכאל, ורבע(י) אדם הוא גבריאל בכל כחות אשר תחת ידו לאין תכלית, ואדם למטה אדם שלם לזה יש בו כח לתת ביסודות כל כח שירצה כמו מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וכן שמש בגבעון דום וכו', וכן כל ניסי אלישע ואליהו ומרע"ה וכל הצדיקים, מהו שאין כן במלאכים אלא יפעלו בפעולה ההיא הנשפעת אליהם, ואם יפעלו פעולה שניה ישתנה שמם מפני שיצטרכו לחזור לקבל, וכפי קבלתם כך פעולתם, כך שמם, מפני שהשם נוטה כפי הקבלה שמקבל מאור עליון לפעול למטה, ולזה אין מלאך א' עושה ב' שליחיות, מפני שיצטרך לעלות אל מדורו ולקבל שפע שני לפעול, ולפעמים לא יתייחס הפעולה ההיא אל האבר ההוא ואל המלאך ההוא לא יכול לפעול, כי לא יקבל מלאך א' כל השמות אלא כפי מה שהוא צדו וכחו ומדת מציאותו וכו' (אור יקר).

<p>דבר אחר מי עלה שמים דא קודשא בריך הוא³¹⁵⁸ כמה דאוקימנא ורזא דמלה מי³¹⁵⁹ והא אוקימנא והכא איהו רזא דרתיכא עלאה³¹⁶⁰ (ב)ארבע סטריין ודעלמא דאינון יסודי קדמאי דכלא וכלהו תליין בהווא אתר עלאה³¹⁶¹ דאקרי מי³¹⁶² כמה דאתמר:</p>	<p>דבר אחר "מי עלה שמים" זה הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנו. וסוד הדבר, מ"י, והרי בארנו. וכאן הוא סוד המרכבה העליונה, ארבעה צדדי העולם שהם יסודות ראשונים של הכל, וכולם תלויים באותו מקום עליון שנקרא מ"י, כמו שנתבאר.</p>
<p>תא הזי כד קיימא שעתא דרעותא קמי קודשא בריך הוא ליחדא רתיכא עלאה וס"א ברתיקא תתאהו למהוי כלא חד³¹⁶³ כדין קלא³¹⁶⁴ נפיק מההוא אתר עלאה קדישא דאקרי שמים³¹⁶⁵ וכניש כל אלין קדישין דלתתא וכל אינון רברבן קדישין ומשריין עלאין למהוי כלהו זמינין כחדא הדא הוא דכתיב (שמות לה א) ויקהל משה דא רזא דשמים את כל עדת בני ישראל אלין אינון תריסר משריין עלאין קדישין³¹⁶⁶:</p>	<p>בא וראה, כשעמדה שעת רצון לפני הקדוש ברוך הוא ליחד המרכבה העליונה (במרכבה התחתונה) להיות הכל אחד, אז יצא קול מאותו מקום עליון קדוש שנקרא שמים, וכנס את כל אותם קדושים שלמטה, וכל אותם גדולים קדושים ומחנות העליונים, להיות כולם מזומנים כאחד. זהו שנאמר "ויקהל משה", זה סוד של שמים. "את כל עדת בני ישראל", אלה הם שנים עשר מחנות עליונים קדושים.</p>
<p>ויאמר אליהם (שמות לה א) ומאי קאמר (שם ד-ה) זה הדבר וגו' קחו מאתכם תרומה (שמות לה ה) אתתקנו כלכון לסלקא עלייכו ולמיטל עלייכו יקרא דכרסייא קדישא³¹⁶⁷ לסלקא לעילא³¹⁶⁸:</p>	<p>"ויאמר אליהם", ומה אמר, "זה הדבר וגו', קחו מאתכם תרומה. התקנו כולכם להעלות עליכם ולשאת עליכם כבוד הכסא הקדוש לעלות למעלה.</p>
<p>אפרישו מנייכו אינון יקרין אינון רברבין עלאין³¹⁶⁹ לסלקא לההיא תרומה רזא דכרסייא קדישא לאתחברא באבהן ונ"א בבעלה דהא מטרוניתא לא אתחזיא למיתני לבעלה אלא באינון בתולתן עולמתהא³¹⁷⁰ דייתון עמה³¹⁷¹ ומדברין לה עד דמטת לבעלה כמה דאת אמר (תהלים מה טו) בתולות</p>	<p>הפרידו מכם אותם נכבדים, אותם גדולים עליונים להעלות את אותה תרומה, סוד הכסא הקדוש, להתחבר באבות (בבעלה), שהרי המלכה אינה ראויה לבא לבעלה אלא באותן בתולות עלמותיה, שיבואו עמה ומנהיגות אותה, עד שמגיעה לבעלה, כמו שנאמר "בתולות אחריה רעותיה וגו'". וכל כך למה, כדי לבוא להתחבר עם בעלה.</p>

³¹⁵⁸ פי' זעיר שעלה לבינה הנקרא מי וז"ש וכלהו תליין דהיינו חג"תם (מ"מ).
³¹⁵⁹ מ"י (דפ"ו).
³¹⁶⁰ כג ע"ב (הערת הזהר).
³¹⁶¹ פי' חג"תם הנזכר (מ"מ).
³¹⁶² מ"י (דפ"ו).
³¹⁶³ פי' לזווג ז"ון יחד שהם חג"תם הנזכר (מ"מ).
³¹⁶⁴ פי' בינה רומזת לזעיר שרצונה לעשות זווג ז"ון יחד ואז זעיר אומר קחו מאתכם וכו' והוא משה שהוא זעיר (מ"מ).
³¹⁶⁵ פי' זעיר (מ"מ).
³¹⁶⁶ י"ב נושא הכסא (רח"ו). ר"ל דהן בני ישראל, י"ב שבטים בני ישראל דלעילא (בהגר"א על תיקו"ז צה ע"ב).
³¹⁶⁷ פי' מלכות שהיא כסא עליהם (מ"מ).
³¹⁶⁸ פי' ליחדה עם בעלה וז"ש תחלה כד קיימא שעתא דרעותא קמי קב"ה לייחדא רתיכא עילאה שהם חג"תם שהכוונה היא לייחד מ' עם בעלה (מ"מ).
³¹⁶⁹ כי אע"פ שיש כמה שרים תחיהם עכ"ז הם הנושאים ולא אחרים (רח"ו).
³¹⁷⁰ עי' לעיל קפט ע"ב (לש"ו). פי' י"ב הנזכר (מ"מ).
³¹⁷¹ והיא משלמת לי"ג (בהגר"א על תיקו"ז צה ע"ג).

<p>אחריה רעותיה³¹⁷² וגו' וכל כך למה למיתו לאתחברא בבעלה:</p>	
<p>כל נדיב לבו (שמות לה ה) אלין אינון ארבע משריין עלאיין³¹⁷³ דבכללא דלהון כלילין כל אינון שאר משריין³¹⁷⁴ ואלין אינון דנפקן מאבהן³¹⁷⁵ עלאין דאקרון נדיבים כמה דאוקמוה³¹⁷⁶ דכתיב (במדבר כא יח) כרוה נדיבי העם³¹⁷⁷ אלין אבהן:</p>	<p>"כל נדיב לבו", אלו אותם ארבעה מחנות עליונים שבכללם כלולים כל אותם שאר המחנות, ואלה הם שיוצאים מהאבות העליונים שנקראים נדיבים, כמו שבארוה, שנאמר "כרוה נדיבי העם", אלו האבות.</p>
<p>יביאה (שם) יביאוה לא כתיב אלא יביאה³¹⁷⁸ ליחדא כלהו³¹⁷⁹ כחדא וכן יביא לא כתיב אלא יביאה לסלקא לה לגבי בעלה ביקרא כמה דאצטריך:</p>	<p>"יביאה", לא נאמר יביאוה, אלא יביאה, ליחד הכל כאחד. וכן לא נאמר יביא, אלא "יביאה", להעלותה לבעלה בכבוד כמו שצריך.</p>
<p>את תרומת יהו"ה את לאסגאה כל אינון משריין עלאין אחרנין³¹⁸⁰ לאתחברא כלא כחדא ואינון תריסר בכללא חדא זהב וכסף ונחושת ותכלת³¹⁸¹ וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים ושמן למאר ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים אלין אינון תריסר משריין עלאין דכלילין כלהו כחדא בכללא דארבע³¹⁸² דאקרון חיות הקדש כמה דאתמר:</p>	<p>"את תרומת ה'", "את" לרבות כל אותם המחנות העליונים האחרים, לחבר הכל כאחד, והם שנים עשר בכלל אחד. "זהב וכסף ונחושת, ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים, ועורות אילים מאדמים ועורות תחשים. ועצי שטים, ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים". אלו הם שנים עשר מחנות עליונים, שכלם כלולים כאחד בכלל של ארבעה שנקראו חיות הקדש, כמו שנתבאר.</p>
<p>וכלהו אלין סלקין לכרסייא³¹⁸³ קדישא³¹⁸⁴ לאעלא³¹⁸⁵ לה לעילא לאתחברא בבעלה³¹⁸⁶ בגין למהוי כלא חד³¹⁸⁷ בגין דישתכח עמה</p>	<p>וכל אלה עולים לכסא הקדוש להעלותו למעלה להתחבר עם בעלה כדי להיות הכל אחד, וכדי שימצא עמה בכבוד עליון. ואז יושב המלך העליון על הכסא הקדוש, ומתחברת</p>

³¹⁷² כל צבאיה, והם כל ההיכלות שבבריאה שהם בתולות אחריה רעותיה (כמ"ש בזוה"ק ח"ב קה
ע"ב, קיב רע"ב, קפט ע"ב, קצז ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).

³¹⁷³ ארגמן (רח"ו). ושיעור הכתוב ויקהל משה שהוא זעיר את כל עדת בני ישראל שהם י"ב נושאי
הכסא ויאמר אליהם קחו מאתכם תרומ' שהיא מ' שאע"פי שיש כמה משריין תחתייהם י"ב הם
העיקר ומש"ה כל נדיב לב ר"ל ב"ב עצמם ארבעה הם העיקר שהם ארג"מן שנקראים נדיבים כמו
חג"ת שנקראים נדיבים (מ"מ).

³¹⁷⁴ פי' הם שארית הי"ב שנכללים עם ארג"מן (מ"מ).

³¹⁷⁵ באבהן (דפ"ו).

³¹⁷⁶ ויקרא יט ע"ב כז ע"א קנ ע"א (הערת הזהר).

³¹⁷⁷ עם (דפ"ו).

³¹⁷⁸ פי' לשון יחיד לומר שכולם אחדות אחת וכן יביא לא כתיב אלא יביאה. פי' ה' יתירה לרמוז
שמעלים אותה לגבי בעלה מעלה אחר מעלה כדי להתזדווג. וי"מ דמדכתיב יביאה דרשינן לשון ביאה
לומר שכוונתינו היא לצורך הזווג שנקרא ביאה (מ"מ).

³¹⁷⁹ כלא (דפ"ו).

³¹⁸⁰ פי' אע"פי שאמר הכתוב כל נדיב לב שהם ארג"מן לא יעלה על דעתך ששארית הי"ב אינם
נכללים עמהם לכן אמר קרא את לרבות שארית הי"ב שנכללים בד' שהם ארג"מן וז"ש בסמוך אלין
תריסר משריין עילאין דכלילין כולהו בחדא (מ"מ).

³¹⁸¹ תכלת (דפ"ו).

³¹⁸² כי מיכאל כלול מג' וכן כולם (רח"ו).

³¹⁸³ מלכות (רח"ו).

³¹⁸⁴ בבריאה (רח"ו).

³¹⁸⁵ לאצילות (רח"ו).

³¹⁸⁶ יחוד (רח"ו).

³¹⁸⁷ זווג (רח"ו).

<p>ביקרא עלאה³¹⁸⁸ כדין יתיב מלכא עלאה³¹⁸⁹ על כורסייא קדישא³¹⁹⁰ ואתחברא אתתא בבעלה למהוי כלא חד³¹⁹¹ וכדין איהו חדוותא דכלא³¹⁹²:</p>	<p>אשה עם בעלה להיות הכל אחד, ואז היא שמחת הכל.</p>
<p>תא הזי הכא שארי לממני³¹⁹³ זהב בקדמיתא³¹⁹⁴ וכסף לבתר בגין דהאי השבנא מתתא אבל כד אתי לממני מחושבנא דרתיכא דלעילא שארי לממני מימינא בקדמיתא ולבתר מן שמאלא מנלן דכתיב (חגי ב ח) לי הכסף ולי הזהב כסף בקדמיתא ולבתר הזהב וברתיכא דלתתא שארי משמאלא ולבתר מימינא דכתיב (שמות כה ג) זהב וכסף³¹⁹⁵ ונחשת זהב בקדמיתא ולבתר כסף:</p>	<p>בא וראה, כאן מתחיל למנות זהב בראשונה, ואחר כך כסף, משום שהחשבון הזה מלמטה, אבל כשבא למנות מחשבון המרכבה העליונה, מתחיל למנות מימין בראשונה, ואחר כך משמאל. מנין לנו, שנאמר "לי הכסף ולי הזהב", כסף בתחילה ואחר כך הזהב. ובמרכבה שלמטה מתחילים משמאל ואחר כך מימין, שנאמר "זהב וכסף ונחשת", זהב בתחילה ואחר כך כסף.</p>
<p>וכל אינון רתיכין אקרין נדיב לב (שמות לה ה) כל לאכללא כל שאר רתיכין³¹⁹⁶ לב מאי לב היינו רזא דכתיב (משלי טו טו) טוב³¹⁹⁷ לב משתה תמיד ודא איהו לבא³¹⁹⁸ דכלא ודא כרסייא קדישא ועל דא אקרין</p>	<p>וכל אותן מרכבות נקראות "נדיב לב". "כל" לכלול את כל שאר המרכבות. "לב", מה זה לב. היינו סוד הנאמר "וטוב לב משתה תמיד". וזהו הלב של הכל, וזהו הכסא הקדוש, ועל זה נקראים</p>
קצח/א	
<p>לב כל נדיב לב (שמות לה ה) כמה דאוקימנא דארבע משריין אלין כללא דכלהו אקרין ברזא חדא נדיב לב תרומת יהו"ה דא כרסייא קדישא ובגין דארימו לה לעילא³¹⁹⁹ וסלקין לה לעילא³²⁰⁰ אקרי תרומת יהו"ה³²⁰¹:</p>	<p>לב. "כל נדיב לב", כמו שבארנו, שארבעת המחנות הללו הכלל של כולם נקראים בסוד אחד, "נדיב לב". "תרומת ה'" זה הכסא הקדוש. ומשום שהרימו אותה למעלה ומעלים אותה למעלה, נקראת "תרומת ה'".</p>
<p>ועל דא כד חמא יחזקאל רזא דחיות דהו סלקין לא חמא מהו דסלקין בגין דאיהי סלקא לנבי מלכא עלאה בגניזון³²⁰² בטמיר³²⁰³ ביקרא עלאה:</p>	<p>ועל זה, כשראה יחזקאל סוד החיות שהיו עולות, לא ראה מה זה שעולות, משום שהיא עולה למלך העליון בגניזה ובסתר בכבוד עליון.</p>

³¹⁸⁸ סוד הטיפה הנק' יקר שקיבל גם הוא מלמעלה (רח"ו).

³¹⁸⁹ ז"א (מ"מ).

³¹⁹⁰ מלכות (מ"מ).

³¹⁹¹ יאהדונה"י (רח"ו).

³¹⁹² גם באריך (רח"ו).

³¹⁹³ פי' במלכות שהיא המשכן (מ"מ).

³¹⁹⁴ פי' לפי שהחסדים מתפשטים תחלה בזעיר ואח"כ הגבורות (מ"מ).

³¹⁹⁵ זה הפך ממ"ש בפי' תרומה והכא חשיב מין עורות לחד ונמצא ג' מחלוקות בדבר מ"ש רש"י.

ודברי הזוהר דפי' תרומה דפי' קל"ה. ומ"ש הכא. ועיין מ"ש שם בתרומה דפי' קל"ה וקמ"ח ע"א אמר כל

הני י"ג אינון כפי' רש"י ז"ל והכא חשיב י"ד מינים (מ"מ).

³¹⁹⁶ פי' כל המחנות שתחת הי"ב שכולם נכללים עמהם (מ"מ).

³¹⁹⁷ וטוב (דפי'ו).

³¹⁹⁸ מלכות יוצאה כנגד הלב (רח"ו).

³¹⁹⁹ בבריאה (רח"ו).

³²⁰⁰ באצילות (רח"ו).

³²⁰¹ אשת המלך (רח"ו).

³²⁰² כנגד חב"ד (רח"ו).

³²⁰³ בטמירא (דפי'ו)

<p>וכל חכם לב בכס (שם י) אלץ אינון שתין מקורין³²⁰⁴ דאשקייא עלמא ומנהון אתשקי יבאו אמאי יבאו אלא דייתון למנקט מעם גנזא³²⁰⁵ דחיין יבאו ולבתר ויעשו מה דקודשא בריך הוא פקיד לון לאהנאה עלמא³²⁰⁶:</p>	<p>"וכל חכם לב בכס", אלה הם ששים מקורות שמשקים את העולם, ומהם הוא משקה. יבאו, למה יבאו. אלא שיבאו לקחת מעם גנזי החיים. יבאו ואחר כך ויעשו, מה שהקדוש ברוך הוא צוה אותם להנות את העולם.</p>
<p>קחו מאתכם תרומה ליהו"ה (שמות לה ה) רבי יהודה פתח (ישעיה נח ז) הלא פרום לרעב להמך וגו' תא חזי זכאה חולקיה³²⁰⁷ דבר [נש] (שנ) כד מסכנא אערע לגביה³²⁰⁸ דההוא מסכנא דורונא דקודשא בריך הוא הוי דשדר ליה³²⁰⁹ מאן דמקבל ליה³²¹⁰ לההוא דורונא בסבר אנפינ זכאה חולקיה:</p>	<p>"קחו מאתכם תרומה לה". רבי יהודה פתח "הלא פרום לרעב לחמך וגו'". בא וראה, אשרי חלקו של אדם כשעני פוגש אותו. שאותו העני הוא דורון של הקדוש ברוך הוא ששלח אליו. מי שמקבל את אותו דורון בסבר פנים, אשרי חלקו.</p>
<p>תא חזי מאן דחיים³²¹¹ למסכנא ואתיב ליה נפשיה³²¹² קודשא בריך הוא סליק עליה כאילו הוא ברא לנפשיה ועל דא אברהם דהוה חיים לכל בני עלמא סליק עליה קודשא בריך הוא כאילו הוא ברא לון דכתיב (בראשית יב ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן:</p>	<p>בא וראה, מי שחס על העני ומשיב את נפשו, הקדוש ברוך הוא מעלה עליו כאלו הוא ברא את נפשו. ועל זה, אברהם שהיה חס על כל בני העולם, העלה עליו הקדוש ברוך הוא כאלו הוא ברא אותם, שנאמר "ואת הנפש אשר עשו בחרן".</p>

³²⁰⁴ ר"ק דז"א (רח"ו).

³²⁰⁵ יסוד הבינה (רח"ו).

³²⁰⁶ מלכות (רח"ו). ושיעור הכתוב וכל חכם לב בכס שהם ו"ק דזעיר המשפיעים למ' הנקרא לב יבואו דהיינו יקבלו הארה מיסוד דאימא ולבתר ויעשו יתקנו המ' ואע"ג דהא אוקימנא פי' שאז"ל ואת הנפש הם הגרים שהיה מגייר אבל רבי יהודה מפר' ואת הנפש הם העניים שהיה מחזיר נפשם במזונות שנותן להם וכאלו ברא אותם (מ"מ).

³²⁰⁷ הנה היה נראה שהרודף אחר העני היה חשוב מאד יותר מהן הכל, לזה אמר שיותר חשוב הוא (אור יקר).

³²⁰⁸ מפני שכשהוא צריך לרדוף אחריו אין נראה שיהיו מן השמים חפצים במצותו אלא שהוא רודף אחר המצוה ומשיג, אמנם שהקדוש ברוך הוא מזמין לו העני, אז נראה שהקדוש ברוך הוא משגר לו דורון (אור יקר).

³²⁰⁹ והנה העני הזה שהוא בא מאליו ולא רדף אחריו, אפשר שלא יסביר לו פנים כיון שלא בעת התעוררותו אל המצוה נמצא אליו (אור יקר).

³²¹⁰ מפני שאין הענין מגיע עתה לעני בלבד, אלא גם הוא מגיע למשלח הדורון, וטרפו לו באפו, או קבלוהו בפנים עצבות, זה ודאי נוגע בכבוד המשלח (אור יקר).

³²¹¹ והנה אחר שהקדוש ברוך הוא מביא לידו אותו נפש שהוא ברא והולך להפסד בריאתו, והוא מרחם עליו (אור יקר).

³²¹² והעמידו, קיום זה מעלה עליו הכתוב כאלו בראו, והבריאה עיקרה שיהיה בפנים מאירות, ואם זה אינו מאיר פניו אל העני, פניו העצבות פוגמות בריאת הנפש הזאת שנבראת בפנים זעומות ואינה בריאה שלימה, ועתה אני אפרש הענין, שהעני מרכבתו במלכות בסוד פגם הלבנה וחסרונה ועניוּתה, ואין ספק שלבנה גרמה לו שנולד במיעוט כדפירשו, והעשיר הוא במדרגת התפארת, והחונן על העני מורה על השפעת התפארת במלכות ואלו הן סתמן של דברים, האמנם בהשתתף שם הרצון וסבר פנים יפות, יסתלק האדם הזה יותר, שהוא משתף באותה האכילה ובאותו השפע שהשפיע התפארת לעני מלכות, הכתר שהוא הרצון והארת הפנים, הם מחכמה אל הבינה, ולזה נמצא שאינו במדרגת התפארת למלכות לבד שאין אצילותה ממנו, אלא גם למעלה בשרשים העליונים מקום אצילות המלכות, ולזה ראוי להעלות עליו כאלו בראו דהיינו שהוא שתף כאן מקום אצילות המלכות הנקראת נפש ענ"י, וזהו שאמר "מאן דחיים למסכנא ואתיב" וכו', דהיינו שעל ידי שרחם עליו נתעורר לבבו להשיב נפשו בסבר פנים יפות (אור יקר).

<p>ואף על גב דהא אוקימנא³²¹³ הלא פרום מאי פרום למפרס³²¹⁴ ליה מפה בנהמא ומזונא למיכל³²¹⁵ דבר אחר הלא פרום כמה דאת אמר (דניאל ה כח) פרים פריסת [מלכותך וגו'] דבעי למפרס פריסין דנהמא קמיה³²¹⁶ בגין דלא לכסיף ויפרוס קמיה בעינא טבא:</p>	<p>ואף על גב שהרי בארנו, "הלא פרוס", מה זה פרוס, לפרוס לו מפה בלחם ומזון לאכול. דבר אחר "הלא פרוס", כמו שנאמר "פרס פריסת מלכותך וגו'". שצריך לפרוס פרוסות לחם לפניו כדי שלא יתבייש, ויפרוס לפניו בעין טובה.</p>
<p>לחמך לחם לא כתיב אלא לחמך ההוא דילך מממונך ולא דגזילו ולא דעשק ולא דגנבה דאי הכי לאו זכותא הוא אלא ווי ליה דאתי לאדכרא חובוי³²¹⁷ כגוונא דא קחו מאתכם תרומה (שמות לה ה) לארמא ממה דלכון ולא מעשק ולא מגזל ולא מגנבה והא אוקמוה:</p>	<p>"לחמך", לא כתוב לחם אלא לחמך, אותו שהוא שלך, מממונך ולא של גזל, ולא של עושק, ולא של גנבה. שאם כך, זו אינה זכות, אלא אוי לו שבא להזכיר את חטאיו. כמו כן "קחו מאתכם תרומה", להרים ממה שהוא שלכם, ולא מעושק, ולא מגזל, ולא מגנבה, וכך פרשוהו.</p>
<p>רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי היו הולכים בדרך. עד שהיו הולכים, פגש בהם רבי אבא. אמר רבי חייא, ודאי שכינה עמנו. כשהגיע אליהם, אמר רבי אבא, נאמר "מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל ואבחר בדוד וגו' לבנות בית להיות שמי שם". פסוק זה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו שנאמר "לא בחרתי בעיר" "ואבחר בדוד" מה זה עם זה, ואבחר בירושלים היה צריך להיות.</p>	<p>רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי היו הולכים בדרך. עד שהיו הולכים, פגש בהם רבי אבא. אמר רבי חייא, ודאי שכינה עמנו. כשהגיע אליהם, אמר רבי אבא, נאמר "מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל ואבחר בדוד וגו' לבנות בית להיות שמי שם" פסוק זה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו שנאמר "לא בחרתי בעיר" "ואבחר בדוד" מה זה עם זה, ואבחר בירושלים היה צריך להיות.</p>
<p>אלא כד קודשא בריך הוא אית רעותא קמיה למבני קרתא אסתכל בקדמיתא בההוא רישא דנהיג עמא דקרתא ולבתר בני קרתא ואייתי לעמא ביה הדא הוא דכתיב (מ"א ח טז) לא בחרתי בעיר עד דאסתכלנא בדוד למהוי רעיא על ישראל בגין דמתא וכל בני מתא כלהו קיימין ברעיא דנהיג לעמא אי רעיא</p>	<p>אלא כשיש רצון לפני הקדוש ברוך הוא לבנות עיר, מסתכל בראשונה באותו הראש שמנהיג את העם של העיר, ואחר כך את בני העיר, ומביא את העם בה. זהו שנאמר "לא בחרתי בעיר", עד שהתבוננתי בדוד להיות רועה על ישראל, משום שהעיר וכל בני העיר כולם עומדים בזכות הרועה שמנהיג את העם. אם הרועה הוא טוב, טוב לו, טוב לעיר, טוב לעם, ואם הרועה הוא רע, אוי לו, אוי לעיר</p>

³²¹³ בגרים ופליג אהא דהכא (אור יקר).

³²¹⁴ אינו להשיג המעלה הזאת בתת לו פרוסה, שאין נפש מתיישבת בפרוסה לבד, אלא פריס היינו למפרס ליה מפה, ולחמך אינו לחם לבד אלא מאכלך כל מיני מאכל סעודה שלימה למשיב נפש (אור יקר).

³²¹⁵ ואז ישיג המעלה, ועדין לא נזכר בכתוב סבר פנים יפות אלא דווקא (בשבת) [השבת] נפש, לענין סבר פנים יפות אמר האחד (אור יקר).

³²¹⁶ מפני שהעני יתבייש לפרוס לעצמו, ועתה ודאי שהכוונה שיבצע בעין יפה, שאם לא כן טוב שיבצע העני לעצמו, שבושתו גדול בהיות בעל הבית בוצע בפנים זועפים (אור יקר).

³²¹⁷ הענין שהגזל וכיוצא הוא צועק חמס על האדם כאומרו כי אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ וכו', והיינו סוד סמאל והקליפה המתלבשת בעבירה היא, וצועקים פלוני עשה כך וכך, ולפעמים מעבירים העון שלא יקטרג לפני הקדוש ברוך מפני איזה זכות כשר לאדם זה, ואין העון יכול ליכנס ועומד בחוץ מפני שהחצוני נדחה, וכשהאיש הזה עושה צדקה בגזילה וגנבה, הנה הצדקה והמצוה עושה דרך לעצמו ליכנס, מה עושה סמאל והעבירה העשויה באותו ממון שותק, עד שהוא מתלבש בלבוש מצוה, עד שהוא נכנס באותו הלבוש מסתתר להיכל מלך, כיון שהוא פנימה בהיכל מתחיל צועק פלוני גזלני, פלוני עשה בי עבירה, נמצא ממש המצוה שדמה לעשות היו סבה שהזכירוהו לרעה למזכיר עון, ולזה גם כן בכל איזו נדבת ממון לעבודת שמים צריך לעשות משלו, שאלמלא כן מכניס צלם בהיכל ומזכיר עון חס ושלו (אור יקר).

<p>ואיך טבא טב ליה טב למתא טב לעמא ואי רעיא איך בישא ווי ליה ווי למתא ווי לעמא והשתא אסתכל קודשא בריך הוא בעלמא וסליק ברעותיה למבני ליה ואוקים ברישא ולדוד הדא הוא דכתיב (שם) ואבחר בדוד עבדיו (3218) דדרא לרבי שמעון³²¹⁹ וחברייא למיקם קמיה):</p>	<p>ואוי לעם. ועכשיו הסתכל הקדוש ברוך הוא בעולם, ועלה ברצונו לבנות אותה, והעמיד בראש את דוד. זהו שנאמר "ואבחר בדוד עבדי". (הדור את רבי שמעון וחבריו לעמוד לפניו).</p>
<p>מלתא חדתא שמענא פתח ואמר (תהלים קמו ה) אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על יהוה אלהיו וכי אל יעקב ולא אל אברהם ולא אל יצחק אלא אל יעקב [בגין] דיעקב לא אתרחיץ באבוהי ולא באמיה כד ערק קמי אחוי ואזל יחידאי בלא ממונא כמה דאת אמר (בראשית לב יא) כי במקלי עברתי את הירדן הזה ואיך אתרחיץ ביה בקודשא בריך הוא דכתיב (שם כח כ) אם יהיה אלהים עמדי ושמרני וגו' וכלא שאיל מקמיה דקודשא בריך הוא ויהב ליה:</p>	<p>דבר חדש שמענו. פתח ואמר "אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלהיו". וכי אל יעקב, ולא אל אברהם, ולא אל יצחק. אלא אל יעקב, משום שיעקב לא בטח באביו ולא באמו כשברח מלפני אחיו והלך יחידי בלי ממון, כמו שנאמר "כי במקלי עברתי את הירדן הזה", והוא בטח בקדוש ברוך הוא, שנאמר "אם יהיה אלהים עמדי ושמרני וגו'". והכל שאל מלפני הקדוש ברוך הוא ונתן לו.</p>
<p>שברו על יהוה אלהיו שברו ולא אמר תקותו ולא בטחונו אלא שברו אל תקרי שברו³²²⁰ אלא שברו³²²¹ דניחא להו לצדיקייא לתברא גרמייהו ולא תברא תבירו על תבירו וכלא על יהוה אלהיו כמה דאת אמר (תהלים מד כג) כי עליך הורגנו כל</p>	<p>"שברו על ה' אלהיו". "שברו", ולא אמר תקותו ולא בטחונו, אלא "שברו", אל תקרי שברו אלא שברו, שנוח להם לצדיקים לשבור את עצמם ולהשבר שבר על שבר, והכל על ה' אלהיו, כמו שנאמר "כי עליך הורגנו כל</p>
<p>קצח/ב</p>	
<p>היום (תהלים סט ה) כי עליך נשאנו חרפה³²²²:</p>	<p>היום. כי עליך נשאנו חרפה".</p>
<p>כגוונא דיעקב דכתיב (בראשית מב א) וירא יעקב כי יש שבר במצרים דהא תבירו דגלותא חמא דהוה ליה במצרים ושוי תוקפיה בקודשא בריך הוא ובנוי דיעקב סבלו תבירו דגלותא ולא אשתנו מגו רזא דמהימנותא דאבהתהון ושמא דקודשא בריך הוא הוה בגלותא רגילא בפומייהו ועל דא כתיב [במשה] (שמות ג יג) ואמרו לי מה שמו מה³²²³:</p>	<p>כמו שיעקב, שנאמר "וירא יעקב כי יש שבר במצרים", שהרי שברון הגלות ראה שהיה לו במצרים, ושם חזקו בקדוש ברוך הוא. ובני יעקב סבלו את שבר הגלות ולא השתנו מתוך סוד האמונה של אבותיהם, ושמו של הקדוש ברוך הוא היה רגיל בגלות בפיהם. ועל זה נאמר במשה, "ואמרו לי מה שמו".</p>
<p>בגין דהוו ידעי ליה ולא אנשו ליה לעלמין וסבלו תבירו דגלותא על קודשא בריך הוא</p>	<p>מה משום שהיו מכירים אותו ולא שכחוהו לעולמים וסבלו את שבר הגלות על הקדוש ברוך הוא, ולכן זכו לגאולות ולנסים ולאותות</p>

³²¹⁸ ואוקים ברישא (נוסף בדפ"ו).

³²¹⁹ לכן פתח רבי אבא בפ' לא בחרתי בעיר וכו'. כדי להודיע שכח רשב"י. ובזוהר מוגה הגיה וכדין אסתכל קב"ה בעלמא וכו' ואוקים ברישא לדוד הה"ד ואבחר בדוד עבדי מלתא חדתא וכו' על"ל. ור"ל שרבי אבא מסיים בענין דוד שהתחיל. ומה שנל"ע עד הוא מה שכתבנו ואין צריך הג"ה (מ"מ).

³²²⁰ בשין שמאלית אלא בשין ימנית (הערת הזהר).

³²²¹ כתב בס' א"י שר"ל אל תקרי שברו לשון בטחון שהוא בשין שמאלית אלא שברו לשון שברון בשין ימנית (מ"מ).

³²²² ע"ד לשון המקרא (הערת הזהר).

³²²³ ס"ת הוי"ה (רח"ו).

<p>ובגין כך זכו³²²⁴ לפורקנין ולנסין ולא תוון סגיאין [ואתון] קדישין עליונין דסבלין תבירו דגופא מאתר לאתר על קודשא בריך הוא על אחת כמה וכמה דזכאין אתון למעבד לכו נסין ופורקנין ותזכון לחייא³²²⁵ עלמא דאתי אזלו כלהו כחדא:</p>	<p>רבים, ואתם קדושים עליונים, שסובלים את שבר הגוף ממקום למקום על הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה שזכאים אתם לעשות לכם נסים וגאולות ושתזכו לחיי העולם הבא. הלכו כולם כאחד.</p>
<p>פתח ואמר קחו מאתכם תרומה ליהו"ה כל נדיב לבו יביאה וגו' (שמות לה ה) תא חזי בשעתא דבר נש שוי רעותיה לגבי פולחנא דמאריה ההוא רעותא סליק בקדמיתא על לבא דאיהו קיומא ויסודא דכל גופא לבתר סליק ההוא רעותא טבא על כל שייפי גופא ורעותא דכל שייפי גופא ורעותא דלבא מתחבראן כחדא ואינון משכין עליהו זיהרא דשכינתא לדיירא עמהון וההוא בר נש איהו חולקא דקודשא בריך הוא הוי הדא הוא דכתיב קחו מאתכם תרומה מאתכם הוה אמשכותא לקבלא עלייכו ההיא תרומה למהוי חולקא ליהו"ה:</p>	<p>פתח ואמר "קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה וגו'". בא וראה, בשעה שאדם שם רצונו לעבודת רבונו, אותו רצון עולה בראשונה על הלב, שהוא קיום ויסוד של כל הגוף. אחר כך עולה אותו רצון טוב על כל אברי הגוף, ורצונם של כל אברי הגוף ורצון הלב מתחברים כאחד, והם מושכים עליהם את זהר השכינה לדור עמהם, ואותו אדם הנו חלקו של הקדוש ברוך הוא. זהו שנאמר "קחו מאתכם תרומה", "מאתכם" היתה המשכה לקבל עליכם אותה תרומה להיות חלק לה'.</p>
<p>ואי תימא דלאו ברשותיה דבר נש קיימא מלה תא חזי מה כתיב (שמות לה ה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהו"ה כל נדיב לבו ודאי מאן דיתרעי לביה ימשיך לה לשכינתא לגביה הדא הוא דכתיב יביאה אף על גב דאיהי באסתלקותא לעילא יביאה מאתר עלאה לאמשכא לדיירא עמיה:</p>	<p>ואם תאמר שלא ברשות האדם עומד הדבר, בא וראה מה נאמר "כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'". "כל נדיב לבו" ודאי, מי שיתרצה לבו ימשיך את השכינה אליו. זהו שנאמר "יביאה", אף על גב שהיא נעלית למעלה, יביאה ממקום עליון למשוך אותה לדור עמו.</p>
<p>וכד תיתי לאשראה עמיה כמה ברכאן וכמה עתרא תיתי עמה הדא הוא דכתיב (שם) זהב וכסף ונחשת לא יחסר ליה כל עתרא דעלמא דא לשאר בני עלמא אבל אתון קדישין עליונין קחו מאתכם³²²⁶ תרומה ליהו"ה אמר רבי חייא מאן דשרי לארמא הוא ירים³²²⁷:</p>	<p>וכשתבא לשרות עמו, כמה ברכות וכמה עשר תביא עמה. זהו שנאמר "זהב וכסף ונחשת". לא חסר לו כל עשר העולם. זה לשאר בני העולם. אבל אתם קדושים עליונים, קחו מאתכם תרומה לה'. אמר רבי חייא, מי שהתחיל להרים הוא שירים.</p>
<p>פתח [רבי אבא] ואמר (יונה ב יא) ויאמר יהו"ה לדג וגו'³²²⁸ וכי באן אתר³²²⁹ אמר ליה</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר "ויאמר ה' לדג וגו'". וכי באיזה מקום אמר לו. אלא בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם במעשה בראשית, ביום החמישי ברא את דגי הים, ואז צוה ואמר שיהיה מזומן דג אחד לבלוע את</p>

³²²⁴ זכי (דפ"ו).

³²²⁵ לחיי (דפ"ו).

³²²⁶ כבר היא שורה עמכם וצריך שתקחנה מאתכם ותרימו לה' (רח"ו).

³²²⁷ ר' אבא שפתח בתורה תחלה יאמר (אור יקר). כי ע"י עסק התורה מעורר מ"ן (רח"ו).

³²²⁸ פי' דמדלא כתיב ויאמר ה' לדג הקא את יונה נראה דכבר קדמה האמירה, ולכן שואל באן אתר. ותירץ דהוא דקדמה האמירה בששת ימי בראשית (רמ"ז).

³²²⁹ דקדק כן ממה שלא אמר ויאמר ה' לדג תקא את יונה אלא ויאמר ה' לדג ויקא, משמע שאמירה זו היתה מקודם (אור יקר).

<p>אלא בשעתא³²³⁰ דברא קודשא בריך הוא עלמא³²³¹ בעובדא דבראשית ביומא חמישאה ברא נוני ימא כדין פקיד ואמר³²³² דיהא זמין חד נונא למבלע ליונה ויהא במעוי תלתא יומין ותלת לילוון ולבתר דירמי ליה לבר:</p>	<p>יונה, ויהיה במעיו שלשה ימים ושלשה לילות, ואחר כך ישליכנו בחוץ.</p>
<p>ולא דא בלחודוי אלא כל מה דעבד קודשא ברוך הוא בעובדא דבראשית בכלא אתני עמיה ביומא קדמאה ברא שמיא אתני עמהון דיסליק לאליהו³²³³ השמימה בנו סערה וכן הוה דכתיב (מ"ב ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים בההוא יומא וברא נהורא³²³⁴ ואתניו (אתני) עמיה (דיחשיך) [דחשיך] לשמשא במצרים תלתא יומין דכתיב (שמות י כב) ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים:</p>	<p>ולא זה לבדו, אלא כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, בכל התנה עמו. ביום הראשון ברא שמים, התנה עמם שיעלו את אליהו השמימה בתוך סערה, וכך היה, שנאמר "ויעל אליהו בסערה השמים". באותו יום ברא את האור, והתנה עמו שיחשיך לשמש במצרים שלשה ימים, שנאמר "ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים".</p>
<p>ביומא תניינא ברא רקיעא דיהא מפריש בין מיא למיא כדכתיב (בראשית א ו) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים³²³⁵ ויהי מבדיל</p>	<p>ביום השני ברא את הרקיע, שיהיה מפרד בין מים למים, כנאמר "ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים",</p>

³²³⁰ נצטרך לפרש ענין זה, מפני שבריאית עולם דהיינו סוד הטבע עולה בשם אלהים, דהיינו ל"ב
נתיבות חכמה שהם חותמין בשש טבעות, שהם שש קצוות נעלמות בסוד בראשית ברא שית,
דהיינו בסוד נתיב לא ידעו עיט, הוא נתיב ראש לכל הנתיבות כדפירשנו בספ"ר בסוד הדעת שער
מהות והנהגה, והנה נ"ס הוא ביסוד, פלא בתפארת, כאומרו נורא תהלות עולה פלא, והנה עתה
יקשה היאך הטבע שהוא חתום וטבוע מסוד החכמה בל"ב נתיבותיה, יוכל הצדיק שהוא היסוד, או
הנביא שהוא מנצח והוד, או החסיד שהוא בחסד, או הגבור שהוא כובש את יצרו מצד הגבורה, או
מארי תורה שהוא מתפארת, לשנות הטבע שהוא מהמדות העליונות ייחוד חכמה ובינה (אור יקר).
³²³¹ חכמה כשהמציא ההיות בבינה בעובדא דבראשית, שהוא סוד ל"ב נתיבות חכמה אל הבינה,
דהיינו "בראשית" חכמה, "עובדא" בינה, התנה הקדוש ברוך הוא בכל מעשה בראשית, היינו שהטביע
בטבע כח לדבר ותמורתו, והטבע הוא הקיים תמיד, ותמורתו בשם לפלוני ולפלוני ישתנה כך וכך,
וכמו שבא הטבע בשיעור ומדה, בא שינוי הטבע בשיעור ומדה, והכל בסוד השש קצוות עצמם,
שאין יום משנה טבע יום חבירו, המשל בה יום ראשון חסד, אין גבורה משנה טבעה וטבועה, וכן
גבורה אין חסד משנה טבועה, בענין שביום ויום ביומו ממש משנה מצד עצמו לא מצד חבירו, אפילו
ששני הימים הם ימי בראשית שש טבעות החכמה, אין טבעת אחד משנה מה שחתם חבירו, וזהו
שדקדק בכל שמועה זו ביומא כך וכך וביומא כך וכך כלומר דבר יום ביומו, ולא עוד אלא נתיב
בנתיבו (אור יקר).

³²³² ממש בנתיב בריאתם היתה שינוי מציאותם, מצד היות בנתיב כח השוה לדבר ותמורתו, ובפנים
האחדים ברא הבריאה, ובפנים השניים נתן בו כח להשתנות (אור יקר).

³²³³ וכיוצא לכל נתיב ונתיב יום ביומו, והיינו טעם הנסים, והנה ב' פני הנתיב הם שיש לנתיבות
פנים מצד הת"ת הנקרא ל"ב ומצד המלכות הנקרא כב"ד ומצד פני החכמה הנקראים יהו"ה ומצד
הבינה נקראים אלהים, וחוזרים ומתפשטין ומצד הת"ת נקראים יהו"ה, ומצד המלכות נקראים
אלהים דהיינו הטבע כדפי', ופנים הנגלים המשתמשים בהם כל אדם הם פני הנתיבות הנקראות
בשם אלהים הנגלים בשם אדנ"י אמנם פנים הנסתרים לנתיבות שהם שם יהו"ה בהם יעשה נס מצד
היסוד, ופלא מצד הת"ת, וזה אינו מושג אלא לקדושים אשר בארץ שהם רשאים להשתמש בזכר
העליון (אור יקר). פי' מדלא קאמר ויעל ה' את אליהו אלא ייחסו לו כדבר טבעי, וזה היה מכח התנאי
(רמ"ז).

³²³⁴ אין להקשות עם השמש שהרי אור של יום א' נגזז. וקשה שגם אור השמש מושפע בכל יום
מהאור שלמעלה כדאיתא במדרש רבא בהעלותך (טו, ט) עיי"ש. ובזה אין צריך להגיה ברא חשוכא
כיש גורסים (רמ"ז).

³²³⁵ ע' תרומה (קמט ע"ב) וויקהל (קצח ע"ב), וכן הוא בתיקונים בכ"מ, בסוף תיקון ל' (פג ע"ב) ויהי
מבדיל בין מים למים, בין מים דדכיו דטהרה כו' ובין מים דמסאבו כו', ועליהו אתמר לא יהיה לך
אלהים אחרים כו', וכן בתיקון מ' (צ ע"א) בין מיין מתיקין לבין מיין מרירן כו' ע"ש, וכן בסוף תיקון

<p>בין מים למים ואתני עמהון קודשא בריך הוא דמיא יהון מפרישין לישראל בין טומאה לטהרה לאתדכאה בהו וכך הוה:</p>	<p>והתנה עמהם הקדוש ברוך הוא שהמים יהיו מפרידים לישראל בין טומאה וטהרה להטהרה בהם, וכך היה.</p>
<p>ביומא תליתאה אפיק ארעא מגו מיא ואכניש למיא ועבד³²³⁶ (כנישו) מההוא כנישו דאתכנישו לאתר חד ימא וואתני בימא למעבר לישראל³²³⁷ בנויה ביבשתא ולמטבע למצראי וכך הוה דכתיב (שמות יד כז) וישב הים לפנות בקר לאיתנו אל תקרי לאיתנו אלא לתנאו למה דאתני עמיה קודשא בריך הוא בעובדא דבראשית תו אתני בארעא דתפתח ית פומהא במחלוקתא דקרח ותבלע לקרח ולכל כנישתיה וכך הוה דכתיב (במדבר טז לב) ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת קרח:</p>	<p>ביום השלישי הוציא ארץ מתוך הים וכנס את המים, ועשה מאותו קבוץ שהתכנסו למקום אחד את הים, והתנה עם הים להעביר את ישראל בתוכו ביבשה ולהטביע את המצרים, וכך היה, שנאמר "וישב הים לפנות בוקר לאיתנו". אל תקרי לאיתנו אלא לתנאו, למה שהתנה עמו הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. עוד התנה עם הארץ, שתפתח את פיה במחלוקתו של קרח ותבלע את קרח ואת כל עדתו, וכך היה, שנאמר "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת קרח".</p>
<p>ביומא רביעאה ברא שמשא וסיהרא דכתיב (בראשית א יד) יהי מארת ברקיע השמים ואתני עם שמשא למהוי קאים בפלגו שמיא ביומי דיהושע</p>	<p>ביום הרביעי ברא שמש ולבנה, שנאמר "יהי מאורת ברקיע השמים", והתנה עם השמש להיות עומדת בחצי השמים בימי יהושע,</p>
קצטא	
<p>דכתיב (יהושע י יג) ויעמוד השמש בחצי השמים אתני בככביא למעבד קרבא בסיסרא דכתיב (שופטים ה ב) הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא:</p>	<p>שנאמר "ויעמוד השמש בחצי השמים". התנה עם הכוכבים לעשות קרב עם סיסרא, שנאמר "הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא".</p>
<p>ביומא חמישאה ברא נוני ימא ועופי דשמיא אתני בעופי למיזן עורבים לאליהו בזמנא דעצר לשמיא דכתיב (מ"א יז ד) ואת העורבים צויתי לכלכלך שם צויתי דייקא ואתני בנונא (אתני בנוני) ימא לאזדמנא נונא חד למבלע ליה ליונה ולאשדאה ליה לבר:</p>	<p>ביום החמישי ברא את דגי הים ועופות השמים, התנה עם העופות שהעורבים יזונו את אליהו בזמן שעצר את השמים, שנאמר "ואת העורבים צויתי לכלכלך שם". "צויתי" דווקא. והתנה עם דגי הים להזמין דג אחד שיבלע את יונה ולזרוק אותו החוצה.</p>
<p>ביומא שתיתאה ברא לאדם ואתני עמיה דתפוק מניה אתתא דתיזון לאליהו דכתיב (שם ט) הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך הנה צויתי מיומא דאתברי עלמא וכן בכל עובדא ועובדא דאתחדש בעלמא³²³⁸ קודשא בריך הוא פקיד ההוא עובדא מיומא דאתברי עלמא אוף הכא ויאמר יהוה לדג ויאמר משית יומין דבראשית קאמר ליה הכא (נמי)</p>	<p>ביום הששי ברא את האדם, והתנה עמו שתצא ממנו אשה שתזון את אליהו, שנאמר "הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך". "הנה צויתי", מיום שנברא העולם. וכך בכל מעשה ומעשה שהתחדש בעולם, הקדוש ברוך הוא צוה את אותו מעשה מיום שנברא האדם. אף כאן "ויאמר ה' לדג", "ויאמר", מששת ימי בראשית אמר לו. כאן יש לנו סמך העולם על מעשי בני אדם בעולם הזה.</p>

ס"ז (קיד ע"א) בין מי דכיא למי נדה ע"ש, וכן בתיקון ע' (קמ ע"א) סמוך לתחילתו היכלא תניינא כו', ע"ש ובהגר"א (דע"ה ח"ב סה ע"ד).

³²³⁶ ועבר (מ"מ).

³²³⁷ פי' שמיד אחר עבור ישראל יותכו המים שהיו מתעלים ויטביעו את המצרים. ובהכי אמר שם שבמהירות שוב הים לאיתנו שב אל קיום תנאו (רמ"ז).

³²³⁸ עי' כללים ח"א ענף ג' אות א'.

<p>אית לן סמך בעלמא על עובדין דבני נשא בהאי עלמא:</p>	
<p>יונה דנחת(א) לספינה דא איהי נשמתא³²³⁹ דבר נש דנחתא להאי עלמא למהוי בגופא דבר נש אמאי אתקרי יונה בגין דכיון דאשתתפת בגופא כדין איהי יונה בהאי עלמא כמה דאתמר (ויקרא כה יז) ולא תונו איש את עמיתו וכדין בר נש אזיל בהאי עלמא כספינה בגו ימא רבא דחשיבת לאתברא כמה דאת אמר (יונה א ד) והאניה חשבה להשבר:</p>	<p>יונה שירד לספינה, זוהי נשמת האדם שיורדת לעולם הזה להיות בגוף האדם. למה נקראת יונה. משום שכיון שמשתתפת בגוף, אזי היא יונה בעולם הזה, כמו שנאמר "ולא תונו איש את עמיתו". ואז האדם הולך בעולם הזה כמו ספינה בתוך הים הגדול שמחשבת להשבר, כמו שנאמר "והאניה חשבה להשבר".</p>
<p>ובר נש כד איהו בהאי עלמא חמי וחשיב דערק מקמיה מאריה ולא אשגח ובהווא (בהאי) עלמא וכדין אמיל קודשא בריך הוא רוח סערה תקיפא דא איהי גזירת דינא דקיימא תדיר קמי קודשא בריך הוא ובעאת דינא דבר נש מקמיה³²⁴⁰ ודא איהו דקא [מטי] (מסער) לספינה³²⁴¹ ואדכר חובוי דבר נש לאתפסא ליה:</p>	<p>ואדם, כשהוא חוטא בעולם הזה וחושב שבורח מלפני אדונו ולא שם לב לאותו העולם, ואז מטיל הקדוש ברוך הוא רוח סערה חזקה, זוהי גזרת הדין שעומדת תמיד לפני הקדוש ברוך הוא ומבקשת את דין האדם מלפניו, וזוהי שמטה את הספינה ומזכירה את חטאי האדם לתפוס אותו.</p>
<p>כיון דאתפס בר נש על ידא דההיא סערה בבי מרעיה³²⁴² מה כתיב (יונה א ה) ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם אף על גב דבר נש בבי מרעיה נשמתא לא אתערת לאתבא קמי מאריה למפרק חובוי מה כתיב (שם ו) ויקרב אליו רב החובל מאן רב החובל דא יצר טוב³²⁴³ דאיהו מנהיג כלא ויאמר לו</p>	<p>כיון שנתפס אדם על ידי אותה סערה בבית חליו, מה נאמר "ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם". אף על גב שאדם בבית חליו, הנשמה לא מתעוררת לשוב לפני אדונו ולפדות את חטאיו. מה נאמר "ויקרב אליו רב החובל", מי זה רב החובל. זה יצר טוב שמנהיג את הכל. "ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו'". אין השעה לישן, שהרי מעלים</p>

³²³⁹ פי' יונה היא הנשמה כדמפ' והספינה היא הגוף והים הוא עו"הז (מ"מ).

³²⁴⁰ ואז הקדוש ברוך הוא גוזר עליו יסורין על ידו (אור יקר).

³²⁴¹ כלומר גורם דין לאדם למעלה להלשין ולמטה לקיים הדין, עד שהגיע האדם בחוליו ויסוריו והאניה חשבה להשבר כדפירשנו לעיל (אור יקר).

³²⁴² והנה הנשמה היא שקועה בחומר, והנה בהיות הנשמה גוברת, לצדיקים היא על ראשו אחוזה לשכינה, לבנוניים ירדה מראשו בין שתי זרועותיו, ולזה החכם עיניו בראשו, והבינוני לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו, לרשע שוכב מרגלותיו שהשכיבה לעפר במעשיו הרעים, והיינו יונה ירד אל ירכתי הספינה, ועלתה חלודת טינופי מעשיה על חודי נצוצי שכלה, ולזה וישכב וירדם בשכרות יין החומר (אור יקר).

³²⁴³ כבר פירשנו בספ"ר בשער נשמה שאין הנשמה יצר הטוב אלא ענין לעצמו, וכאן מוכח בפירוש, אמנם לא ביררתי עניינו וכאן אבאר, ותחלה נפרש מהו יצר הרע ומשם נבין מהו יצר הטוב, והענין כי ר"ע וט"ב פירשו בתיקונים שהוא עץ הדעת טוב ורע ורבו בו הפירושים, יש מי שפירשו חסד טוב גבורה רע, ויש שפירשו דרך כלל במלכות שבה טוב ורע, ויש שפירשו במטטרון וסמאל זה טוב וזה רע, וכבר נמצאו פירושים אלו כולם או רובן בדברי הרשב"י ע"ה, וכבר תיקנתי הכל בסבא [משפטים] סימן ו', ודרך כלל היותר צודק הוא יצר הרע התעוררות סמאל וניצוצו המתפשט ונוגע בחומר הזה ומלהיבו עד שרוצה להחטיאו, והיינו משל הזונה שפירשו בפרשת תרומה, ויש כח ביד האדם לבחור בטוב ולמאוס ברע, וכמו שהרע הוא מתעוררות סמאל, ויש לו בחינה באדם וכניסה בו, ואותה בחינה המגעת אליו ממנו יקרא יצרו הרע, חציו קשור בחומר וחציו קשור בסמאל בין קרניו, כך יצרו הטוב הוא התעוררות אלהי חוט של טהרה נמשך מהבורא על האדם, חציו קשור למעלה בקרני הוד יוצרו, וחציו קשור בשכל האדם ונשמתו, והיינו שיש באדם להגביר בו יצר הטוב או יצר הרע, אם ימשיך דבקו בבורא יגבר יצר הטוב ויתעבה החוט הזה כעבות העגלה, ויתרבה בו התעוררות בוראו, אמנם יוסיף סמאל אומץ שם כי כאיש גבורתו, וכל הגדול מחבירו יצרו גדול

<p>מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך³²⁴⁴ וגוי לאו שעתא הוא למדמך דהא סלקין לך לדינא על כל מה דעברת בהאי עלמא טוב מחובך אסתכל במלין אלין ותוב למארך:</p>	<p>אותך לדין על כל מה שעשית בעולם הזה, שוב מחטאך, התבונן בדברים הללו ושוב לאדונך.</p>
<p>מה מלאכתך דאת עסקת בה בהאי עלמא ואודי עלה קמיה מארך ומאין תבא אסתכל מאין באת מטפה סרוחה ולא תתגאי קמיה מה ארצך אסתכל דהא מארעא אתבריאת ולארעא תיתוב ואי מזה עם אתה אסתכל אי אית לך זכו דאבהן דיגין עלך:</p>	<p>"מה מלאכתך", שאתה עסקת בה בעולם הזה, והודה עליה לפני רבונך. "ומאין תבוא", הסתכל מאין באת, מטפה סרוחה, ואל תתגאה לפניו. "מה ארצך", הסתכל שהי מהארץ נבראת ולארץ תשוב. "ואי מזה עם אתה", הסתכל אם יש לך זכות אבות שתגן עליך.</p>
<p>כיון דסלקין לה לדינא ובבי דינא דלעילא ההיא סערה³²⁴⁵ דאיהי גזרת דינא³²⁴⁶ דסעיר עליה דבר נש תבעת מן מלכא למידן אינון תפיסין דמלכא וכלהו אתיין חד חד קמיה ביה שעתא ואתקריבו בי דינא אית מנהון דפתחי בזכות ואית מנהון דפתחי בחובה וגזרת דינא תבעת דינא:</p>	<p>כיון שמעלים אותו לדין בבית דין של מעלה, אותה סערה, שהיא גזרת הדין שסוערת על האדם, מבקשת מהמלך לדון אותם התפוסים של המלך, וכולם באים אחד אחד לפניו. באותה שעה מתקרבים בית הדין. יש מהם שפותחים בזכות, ויש מהם שפותחים בחובה, וגזרת הדין תובעת דין.</p>
<p>ואי ההוא בר נש לא זכי ובדינא מה כתיב (יונה א יג) ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו משתדלין אינון דאורו זכותיה לאתבא ליה להאי עלמא ולא יכלו מאי טעמא כי הים הולך וסוער³²⁴⁷ עליהם גזרה דדינא אזיל וסעיר³²⁴⁸ בחובי דבר נש ואתגבר עלייהו:</p>	<p>ואם אותו אדם לא זוכה בדין, מה נאמר "ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו". עוסקים אותם שמורים זכותו להשיבו אל העולם הזה ולא יכלו. למה, "כי הים הולך וסוער עליהם", גזרת הדין הולכת וסוערת בחטאי האדם ומתגברת עליהם.</p>

ממנו, והרשע הפסיק חוט חסד רחמי יוצרו עליו, ונאחז בסבך בקרניו של סמאל קרני רשעים, ועם כל זה נשאר לו עצת יצר הטוב, פעם ביום או פעמיים יתעוררו לבבו ניצוצי תשובה כדפירשו בסבא, ואם יש בו דעת אז לאחוז בתקות חוט התשובה ישיב יצר הטוב אל קדמותו ולזה נקרא רב החובל, שעם היות שהנשמה מנהגת הספינה בעצתה, עם כל זה רב החובל שהוא יצר הטוב עיקר מפני שהוא מאת הבורא, ובבואו אליו התעוררות זה יבא בסוד אור אצילות מתפשט מבריאה אל יצירה, והיינו שפירשו ברע"מ שיצר הטוב מרכבתו לימין האדם ארגמ"ן ויצר הרע לשמאלו עון משחית אף חימה, מפני שעל ידי אלו יתפשט ג"כ כח השמאלי להשטינו, ובזה נתבאר ענין יצר הטוב ויצר הרע אל שורשו (אור יקר).

³²⁴⁴ לשוב, והתשובה צריך ג' ענינים: וידוי כניעה חרטה. הוידוי "מה מלאכתך", הכניעה "מאין תבא", והחרטה "מה ארצך" ומשום דאומרים לו הבא זכות והפטר, אל יתלה בזכות עצמו כמו שעשה חזקיה שאמר אשר התהלכתי, אלא אי מזה עם אתה זכות אבות כאומר וגנותי וכו' ולמען דוד עבדי, אם כן זכות אבות עיקר (אור יקר).

³²⁴⁵ הנה קודם תובעת להתיישר לבד ואז אין לו כח להמית, כדפי' רז"ל לעולם יתפלל אדם שלא יחהל שתפלתו נשמעת מפני שאין כח לגזרת הדין להשטין כל כך, אמנם אח"כ שתפוס אותו במשכבו מקום אשר אסירי המלך אסורים שם ס"מ מקטרט מיתתם הוא תובע, והוא כח יותר גדל ואז כולם עוברים לפניו ית' כבני מרון ממש כיום הדין וכו' (אור יקר).

³²⁴⁶ נקרא גוף הנחש קלי' קדמאה והנחש בסדר הקליפות נקרא עון רוח סערה (רח"ו). וז"ס אין מיתה בלא עון וכנגד אף שהוא ענן גדול אמר הכתוב סכות באף וכו' סכות בענן. ועון הוא א' בפסוק והוא רחום יכפר עון וכו' (מ"מ).

³²⁴⁷ והסערה היא [כחות] [כתות] חצונים סופה וסערה ודאי השולטים בעולם במאמר בוראם, והוא עולה ומשטיין יורד ומקטרט (אור יקר).

³²⁴⁸ של מלכות הנקרא ים (רח"ו במ"מ) ואע"פי שלעיל אמרנו שהים הוא ער"הז ירמוז ג"כ דיני המלכות (מ"מ).

<p>כדין נחתין עליה תלת שליחן ממנן חד דכתיב כל זכוון וכל חובין דעבד בר נש בהאי עלמא וחד דעביד חושבן יומוי וחד דהוה אויל עמיה כד הוה במעי אמיה והא אוקימנא דגזרת דינא לא שכיך עד ההוא זמנא דכתיב (יונה א טו) וישאו את יונה וישאו כד ונטליו (נטיל) ליה מביתיה לבי קברי:</p>	<p>אז מורידים עליו שלשה שליחים ממונים: אחד, שכותב כל הזכויות וכל החטאים שעשה האדם בעולם הזה. ואחד, שעושה חשבון ימיו. ואחד, שהיה הולך עמו כשהיה במעי אמו, והרי בארנו שגזרת הדין לא שוככת עד לאותו זמן שנאמר "וישאו את יונה", "וישאו", כשנוטלים אותו מביתו לבית הקברות.</p>
<p>כדין מכרזין) עלוי אי איהו זכאה מכרזי עליה ואמרי הבו יקר לדיוקנא דמלכא (ישעיה נז ב) יבא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו מנא לן דכתיב (שם נח ח) והלך לפניך צדקך</p>	<p>ואז מכרזים עליו. אם הוא צדיק, מכרזים עליו ואומרים, תנו כבוד לדמות המלך, "יבוא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכחו". מנין לנו. שנאמר "והלך לפניך צדקך</p>
<p>קצט/ב</p>	
<p>כבוד יהו"ה יאספך ואי חייבא איהו מכרזי עליה ואמרו ווי ליה לפלניא טב ליה דלא יתברי כדין מה כתיב (יונה א טו) וישלחו אל הים ויעמוד הים מזעפו" כד עאלין ליה לבי קברי דאיהו אתר דדינא³²⁴⁹ כדין גזרת דינא דהוה סעיר שכיך מזעפיה ונונא דבלע ליה דא איהו קברא:</p>	<p>כבוד ה' יאספך". ואם הוא רשע, מכרזים עליו ואומרים אוי לו לפלוני, טוב לו שלא היה נברא. ואז מה נאמר "ויטלוהו אל הים ויעמוד הים מזעפו". כשמכניסים אותו לבית הקברות, שהוא מקום הדין, אז גזרת הדין שהיתה סוערת, שוככת מזעפה. והדג שבלע אותו זהו הקבר.</p>
<p>מה כתיב (שם ב א) ויהי יונה במעי הדג מעוי דדג דא ואיהו במן שאול מנלן דכתיב (שם ג) בבטן³²⁵⁰ שאול שועתי ואיהו במעי דנונא הוה וקארי ליה במן שאול שלשה ימים ושלשה לילות אלן תלת יומין דבר נש בקברא ואתבקעו מעוי:</p>	<p>מה נאמר "ויהי יונה במעי הדג". מעי הדג זהו בטן שאול. מנין לנו, שנאמר "מבטן שאול שועתי". והוא היה במעי הדג, וקורא לו בטן שאול. "שלשה ימים ושלשה לילות" אלו שלשה ימים שאדם בקבר ונבקעים מעיו.</p>
<p>לבתר תלתא יומין ההוא טנופא אתהפך על אנפוי ואומר לו טול מה דיהבית בי אכלת ושתיית כל יומא ולא יהבת למסכני וכל יומך הוה כחגין וכמועדין ומסכני הוה כפנין דלא אכלו בהדך טול מה דיהבת בי הדא הוא דכתיב (מלאכי ב ג) וזריתי פרש על פניכם וגו' והא אוקימנא:</p>	<p>לאחר שלשה ימים אותה טנופת נהפכת על פניו, ואומרת לו, קח מה שנתת בי. אכלת ושתיית כל יום ולא נתת לעניים, וכל ימיך היו כמו חגים ומועדים, והעניים היו רעבים, שלא אכלו עמך. קח מה שנתת בי. זהו שנאמר "וזריתי פרש על פניכם וגו'", והרי בארנו.</p>
<p>לבתר דא מתלתא יומין ולהלאה³²⁵¹ כדין אתדן בר נש מעיניו מידי ומרגליו ואוקמוה עד תלתין יומין כל אינון תלתין יומין אתדנו נפשא וגופא כהדא ובגיני כך אשתכח</p>	<p>לאחר זה, משלשה ימים והלאה, אז נדון האדם מעיניו, מידי, מרגליו, ופרשוה עד שלשים ימים. כל אותם שלשים ימים נדונים הנפש והגוף כאחד, ולכן הנשמה נמצאת בארץ למטה, שאינה עולה למקומה, כאשר שיושבת בחוץ כל ימי הטומאה. אחר כך הנשמה עולה,</p>

³²⁴⁹ ופי' הכתוב ויטלוהו ביד גזר דין של המלכות הנקראים (מ"מ).

³²⁵⁰ מבטן (דפ"ו, וכן הוא בפסוק).

³²⁵¹ מספקא לי אם עדין דין חבוט הקבר, או דין חמישי שהוא תולעת, והיותר נראה שהוא דין (תועלת) [תולעת], שדין חבוט הקבר הגוף שלם כל שלשה ימים, והוא נדון בכל גופו שלם כדפירשו בפרק חיבוט הקבר, ועתה דין זה כל אחד לעצמו, "מעינו" אם הסתכלו בערוה וכיוצא, "מידו" אם משמשו בעריות והוצאת זרע לבטלה גזל והרמת יד וכיוצא, "מרגליו" לרע ירוצו והיינו שכולם נדונים בצער (תועלת) [תולעת] ובאשה וצחנה, והיינו "נפשא וגופא כחדא" כאומרו ונפשו עליו תאבל (אור יקר).

<p>נשמתא³²⁵² לתתא בארעא דלא סלקת לאתרה כאתתא דיתבת לבר כל יומי מסאבותא³²⁵³ לבתר נשמתא סלקא וגופא אתבל³²⁵⁴ בארעא עד ההוא זמנא דיתער קודשא בריך הוא למיתייא:</p>	<p>והגוף נרקב בארץ, עד אותו זמן שיעיר הקדוש ברוך הוא את המתים.</p>
<p>וזמינא קלא חדא לאתערא בבי קברי ויימא (ישעיה כו יט) הקיצו ורננו שוכני עפר³²⁵⁵ כי טל אורות טלך³²⁵⁶ וארץ רפאים תפיל³²⁵⁷ אימתי יהא דא בזמנא דיתעבר מלאך המות מעלמא דכתיב (שם כה ח) בלע המות לנצח וגו' כיון דבלע המות לנצח לבתר ומחה יהו"ה [אלהים] דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כדין כתיב (יונה ב יא) ויאמר יהו"ה לדג ויקא את יונה אל היבשה:</p>	<p>ועתיד קול אחד להעיר בבית הקברות ויאמר, "הקיצו ורננו שכני עפר כי טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל". אימתי זה יהיה, בזמן שיעבור מלאך המות מן העולם, שנאמר "בלע המות לנצח וגו'". כיון שבלע המות לנצח, אחר כך, "ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ". אז נאמר "ויאמר ה' לדג ויקא את יונה אל היבשה".</p>
<p>כיון דאתער ההוא קלא ביני קברי כדין כל קברייא יקיאו לאינון מתייא דבהון לבר הדא הוא דכתיב (ישעיה כו יט) וארץ רפאים תפיל מאי תפיל דיקיא לון לבר רפאים מהו רפאים דקבילו אסוותא כמלקדמין ואתסיו גרמין בגרמין ואלין אקרונ רפאים:</p>	<p>כיון שהתעורר אותו קול בין הקברים, אזי כל הקברים יקיאו את אותם המתים שבהם החוצה. זהו שנאמר "וארץ רפאים תפיל". מהו "תפיל", שתקיא אותם החוצה. "רפאים", מהו רפאים. שקבלו רפואה כמקדם, ונרפאו עצמות בעצמות, ואלה נקראים "רפאים".</p>
<p>ואי תימא הא כתיב בשאר עמים³²⁵⁸ (שם כו יד) רפאים בל יקומו אלא ודאי כל עלמא יתסון גרמין בבי קברי³²⁵⁹ אבל מנהון יקומון</p>	<p>ואם תאמר, הרי נאמר (בשאר עובדי כוכבים ומזלות) "רפאים בל יקומו". אלא ודאי כל העולם יתרפאו עצמותם בבית הקברות, אבל מהם יקומו ומהם לא יקומו. ועל זה</p>

³²⁵² שצער זה הוא דין נשמה בזולת מה שידונו אותה אחר כך בעלותה לטהרה בטבילות בנהר די נור ונשאבת שם, אמנם עתה נפש ונשמה בצער גוף (אור יקר).

³²⁵³ היינו ימי נדוטה שאינם ימי ליבון אפילו, לכך היא עומדת שומה בעולם הזה ואינה עולה להתלבן, לבתר נשמתא סלקא להתלבן כפי מה שהיא נדונית ליטהר על ימי טהריאל המלאך בפתח היכל לבנת הספ"ר (אור יקר).

³²⁵⁴ אינו דין (תועלת) [תולעת] אלא עיכול שאר בשר וגידים וכיוצא שאינם בדין (תועלת) [תולעת] ולא סרחון אלא דין עפר, ואז הוא דין ששי דין גיהנם אל הרוח ואל הנפש ואל הנשמה, כל ימי דין הגוף בעפר, שקט הגוף מעפר שנשארו עצמות יבשות טהורות ונקיות שקטו הדינים כולם, ואין דין ששי שהוא דין גיהנם כדלקמן. וכל זה הוא במעי הדגה (אור יקר).

³²⁵⁵ והיינו שהקדוש ברוך הוא מרפאם שם בתוך העפר, והם כישנים אחר ששם נתקנו כל אבריהם ונתרפאו, וזהו שאמר הקיצו להכניס בהם הרוח (אשר) [אחר] שנתקברו עצם אל עצמו ועלה עליהם בשר וגידים ועור, והיינו אומרו הקיצו ורננו שם בתוך קבריהם (אור יקר).

³²⁵⁶ כבר נכנסו טל אורות שם אליהם בתוך קברם, ואחר שצוים שיחיו שם וירננו בתוך משכבותם שוכני עפר, יצוה לארץ שאלו הרפאים שנתרפאו מחוליים תפיל והיינו בפתחי את קברותיכם עמי, והשתא קשיא ליה דכתיב באומות רפאים בל יקומו (אור יקר).

³²⁵⁷ והקול הזה המתעורר הוא אומרו "ו(ה)ארץ רפאים תפיל" דהיינו שיקא אותם אל היבשה, והנה הים הוא העולם הזה, אם כן אינו אל היבשה אלא אל הים, אבל היבשה הוא סוד הרחמים ויטול הדין, ולזה אימתי יהא דא "בזמנא דיתעבר מלאך המות" שעל ידי סערת דינו עושה העולם הזה ים סוער, אמנם כשבלע המות לנצח אז אין העולם הזה ים סוער אלא יבשה נחה ושוקטת, וזהו שאמר "כדין כתיב" וכו' (אור יקר).

³²⁵⁸ בשאר עמים (מוסגר בדפ"ק). עכו"ם (דפ"ו)

³²⁵⁹ ולכך בין של ישראל בין של אומות נקראים רפאים, לשון רפואה, אך ישראל יקומו ואומות העולם לא יקומו, ואם תאמר כיון שלא יקומו למה יתרפאו, וי"ל שלא ירגישו הרשעים צער שאין להם תחיה אלא במה ששייבם הקב"ה לקדמותם ברפואת אבריהם והם אינם קמין, חוזרים מתחלה לדין קבר, והיינו יצאו וראו בפגרי האנשים וכו' והיינו אלה לחיי עולם, ואלה לחרפות לדראון עולם דראון לכל בשר ויש אפילו שלא יקיצו בכלל וכו' (אור יקר).

<p>ומנהוין לא יקומו ועל דא כתיב רפאים בל יקומו זכאה חולקהוין דישראל דכתיב בהו (שם יט) נבלתי יקומו:</p>	<p>נאמר "רפאים בל יקומו". אשרי חלקם של ישראל, שנאמר בהם "נבלתי יקומו".</p>
<p>ובהאי נונא אשכחנא מלין לאסוותא דכל עלמא³²⁶⁰ האי נונא כיון דבלע ליונה מת וביה הוה יונה תלתא יומין לבתר אתקיים כמלקדמין ואקי ליונה לבר והא אוקמוה דכתיב (יונה ב ב) ויתפלל יונה אל יהוה אלהיו ממעי הדגה כתב הכא הדגה וכתב התם (שמות ז כא) והדגה אשר ביאור מתה והא אוקמוה כגוונא דא זמינת ארעא דישראל לאתערא בקדמיתא³²⁶¹ ולבתר וארץ רפאים תפיל:</p>	<p>ובדג הזה מצאנו דברים לרפואה של כל העולם. הדג הזה, כיון שבלע את יונה, הוא מת, ובו היה יונה שלשה ימים, ואחר כך חזר לחיים כמקדם והקיא את יונה החוצה, והרי פרשוה, שנאמר "ויתפלל יונה אל ה' אלהיו ממעי הדגה", נאמר כאן "הדגה" ונאמר שם "והדגה אשר ביאור מתה", והרי פרשוה. כמו זה עתידה ארץ ישראל להתעורר בראשונה, ואחר כך, "וארץ רפאים תפיל".</p>
<p>והא אוקימנא דשבעה דינין³²⁶² יחלפון עליה דבר נש כד נפיק מהאי עלמא חד ההוא דינא עלאה כד נפיק רוחא מן גופא ב' כד עובדוי ומלוי אזלין קמיה ומכרוי עלוי ג' כד עייל לקברא ד' דינא דקברא ה' דינא דתולעתא ו' דינא דגיהנם ז' דינא דרוחא דאזלא ושאתת בעלמא ולא אשכחת אתר נייחא עד דישתלים עובדוי בגין דא בעי בר נש לאסתכלא תדיר בעובדוי ויתוב קמי מריה:</p>	<p>והרי בארנו, ששבעה דינים יעברו על האדם כשיוצא מן העולם הזה. אחד, אותו דין עליון כשיוצאת הרוח מן הגוף. ב', כשמעשיו ודבריו הולכים לפניו ומכריזים עליו. ג', כשנכנס לקבר. ד', דין הקבר. ה', דין התולעת. ו', דין הגיהנם. ז', דין הרוח שהולכת ומשוטטת בעולם ולא מוצאת מקום מנוחה עד שישלמו מעשיו. משום זה צריך אדם להתבונן תמיד במעשיו וישוב לפני אדונו.</p>
<p>וכד אסתכל דוד מלכא בדינין אלין דבר נש אקדים ואמר (תהלים קד א) ברכי נפשי את יהוה עד לא תפוק מן עלמא בעוד דאנת אשתכח³²⁶³ עם גופא וכל קרבי את שם קדשו אינון שייפי³²⁶⁴ גופא דמשתתפי כחדא ברוח השתא דתשתכחון עמה אקדימו לברכא שמא קדישא עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא ולא תבא בתיובתא ועל דא אמר (שם לה)</p>	<p>וכשהתבונן דוד המלך בדיני האדם הללו, הקדים ואמר, "ברכי נפשי את ה'" בטרם תצא מן העולם, בעוד שאת נמצאת עם הגוף. "וכל קרבי את שם קדשו" הם אברי הגוף שמשתתפים כאחד עם הרוח. עכשיו כשתמצאו עמה, הקדימו לברך את השם הקדוש טרם שיבא זמן שלא תוכלו לברך ולחזר בתשובה. ועל זה אמר "ברכי נפשי את ה' הללויה". באו אותם החברים ונשקו את ראשו.</p>

³²⁶⁰ פי' כמו שהדג הזה היה חי ואח"כ מת ואח"כ חיה. כן האדם היה חי ומת ואח"כ בתחייה חי (מ"מ).

³²⁶¹ פי' שמתי ארץ ישראל הם חיים תחלה ומ"ש ולבתר וארץ רפאים תפיל היינו אחר שמתעוררת א"י ע"י הקול הנזכר לעיל. כמ"ש וזמינא קלא חדא וכו' ואח"כ וארץ רפאים תפיל והיינו תחיית המתים וכמ"ש לעיל. כיון דאיתער ההוא קלא ביני קברי כדון כל קברייא יקיאו לאינון מיתתיא דבהון הה"ד וארץ רפאים תפיל. א"נ י"ל לאתערא בקדמיתא היינו מתי ארץ ישראל. ולבתר ארץ רפאים תפיל היינו מתי חוצה לארץ (מ"מ).

³²⁶² גם בעולם הנפשות עלול הוא לכמה צירופים וליבונים עד בואו למנוחתו, וכנודע מחרדת ר' יוחנן בן זכאי (ברכות כח ע"ב) ובזוה"ק (ויקהל ריא ע"ב וריב ע"א). ובפרט דינא דקיברא שאמרו בזוה"ק (תרומה קנא ע"א) דהא לית לך כל צדיק וצדיק בעלמא דלית ליה דינא דקברא ע"ש. ובזוה"ק (ויקהל קצט ע"ב) וכן בפ' נשא (קכו ע"ב) הז' דינין שעוברין על כל אדם ע"ש. וע' עוד בספר הגלגולים (דפוס פרעמישלא פ' נט ופ' סט ושם פ' לח ופ' נה ובכ"מ שם), מענין הדינין של האדם אחר פטירתו. וכ"ז הוא מסבת הזוהמא והרע רח"ל (דע"ה ח"ב יג ע"ב).

³²⁶³ אשתכחת (דפ"ו).

³²⁶⁴ שייפא (דפ"ו).

ברכי נפשי את יהו"ה הללויה אתו אינן חברייה ונשקו רישיה:	
רבי חייא פתח ואמר	
ר/א	
קחו מאתכם ³²⁶⁵ תרומה ליהו"ה (שמות לה ה) תא חזי קודשא בריך הוא כד ברא עלמא לא ברא ליה אלא בגין דייתון ³²⁶⁶ ישראל ויקבלון אורייתא באורייתא אתברי עלמא ועל אורייתא ³²⁶⁷ קיימא הדא הוא דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי אורייתא איהי ארכא דחיי ³²⁶⁸ בהאי עלמא ³²⁶⁹ וארכא דחיי בעלמא דאתי ³²⁷⁰ :	"קחו מאתכם תרומה לה". בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא בראו אלא כדי שיבאו ישראל ויקבלו את התורה. בתורה נברא העולם, ועל התורה הוא עומד. זהו שנאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי". התורה היא אורך חיים בעולם הזה, ואורך החיים בעולם הבא.
וכל מאן דאשתדל באורייתא ³²⁷¹ כאילו אשתדל בהיכליה דקודשא בריך הוא דהיכליה עלאה דקודשא בריך הוא ³²⁷² אורייתא איהי ³²⁷³ וכדו (בגין דכד) בר נש עסיק באורייתא קודשא בריך הוא קאים תמן ואצית לקליה כמה דכתיב (מלאכי ג טז) ויקשב יהו"ה וישמע וגו' ואשתזיב בר נש מתלת דינין מדינא דהאי עלמא ומדינא	וכל מי שעוסק בתורה, כאלו עוסק בהיכלו של הקדוש ברוך הוא, שהיכלו העליון של הקדוש ברוך הוא היא התורה. וכשאדם עוסק בתורה, הקדוש ברוך הוא עומד שם ומקשיב לקולו, כנאמר "ויקשב ה' וישמע וגו'". ונצול האדם משלשה דינים, מדין העולם הזה, ומדין מלאך המות שלא יכול לשלוט עליו, ומדין הגיהנם.

³²⁶⁵ נלע"ד שדורש פסוק הקודם (לה, ד) זה הדבר אשר צוה ה' לאמר, שרש"י פירש צוה ה', לי לאמר לכם, אבל בפסוק לא נזכר לא לי ולא לכם. אמנם באמור כאן יכון שמה שהוא אומר להם קחו מאתכם וגו', הוא מה שה' צוה בכלל שיאמר תמיד בסתם בני אדם דהיינו הכרוז האומר כך תמיד, ועניינו שכל אחד יקח משלו מה שיהיה תרומה לה', פי' דבר ראוי להתרומם ולהתקבל לפניו. והענין שידוע שטעם ביאת הנשמה לעולם הוא לברר ניצוציה ולתקנם ולהרימם למקורם בקדושה, וזהו קחו מאתכם משלכם תרומה לה' (רמ"ז).

³²⁶⁶ כלומר העולם הזה הוא כלי מחזיק ישראל שהם הנשמות הבאות אליו לקיים את התורה, והנה עיקר המציאות הוא ישראל שומרים תורה, וכדי שיבואו ויקבלו תורה עשה העולם כלי תשמיש לנשמות לקיים בו התורה, בענין שישראל שומרים תורה עיקר, אמר הקדוש ברוך הוא צורך לנשמות לזכותן הוא שיקיימו התורה, והיאך יהיה זה, נעשה עולם שיהיה נמצא בו כל צורך התורה, מה כתוב בה ואם מן הצאן קרבנו נעשה צאן, מה כתוב בה ועשית בגדי קדש אם כן נעשה זהב תכלת וארגמן, ועל דרך זה היה כל המציאות נברא בתורה לקיומה על ידי הנשמות כדפי' (אור יקר).

³²⁶⁷ עסקה וקיומה (אור יקר).

³²⁶⁸ כי יש חיים קצרים והם מצד המלכות זעירא, ויש אריכות חיים והם מצד ו' ארוכה (אור יקר).

³²⁶⁹ דהיינו תפארת במלכות מאריך חיים (אור יקר).

³²⁷⁰ שהיא בינה וגם שם נמצא התפארת בסוד הדעת מושך החיים (אור יקר).

³²⁷¹ בעסקה כאלו אשתדל לבנות היכל להקדוש ברוך הוא, כי ממש העוסק בה מבאר את התורה ובונה אותה ומרחיבה ומחדש בה, והרי הוא ממש אותו ההיכל העליון, הוא מחדשו ומאריכו ומרחיבו, וכל איזה חידוש שמחדש בתורה הוא מציאות ענין חדש שמחדש בה למעלה, ואור נוסף שהיה נסתר ונעלם ונתחדש ונתפשט, ואם הוא עוסק במה שכבר חדשו זקנים הוא מצחצח אורו במה שעוסק בה תמיד (אור יקר).

³²⁷² יש היכל ויש היכל, היכל תתאה הוא המלכות וחייליה לתפארת והיינו תורה שבעל פה כדמסיק לקמיה, ויש היכל עלאה שהוא התפארת שהתפארת היכל לבינה וחכמה בשש קצוות, ונמצא הקדוש ברוך הוא ממש אלהותו מתלבש בתורה, והטעם שהיתה גזרת חכמתו שתנתן תורה לישראל מבחינת היכלו היה כדי שימצא הבורא קרוב לעוסקי תורה (אור יקר).

³²⁷³ פי' שהמלכות הנקרא תורה שבע"פ היא היכל לזעיר וכן הבינה הנקרא ג"כ תורה שבע"פ היא היכל לאבא (מ"מ).

<p>דמלאך המות דלא יכול לשלטאה עליה ומדינא דגיהנם:</p>	
<p>וויכתבו ספר זכרון³²⁷⁴ מאי איהו אלא אית ספר לעילא³²⁷⁵ ואית ספר לתתא³²⁷⁶ זכרון אתר ונ"א אתו קיימא קדישא³²⁷⁷ דנטיל וכניש לגביה כל חיין דלעילא³²⁷⁸ ספר זכרון תרין דרגין³²⁷⁹ דאינון חד ורזא דא שם יהו"ה שם חד יהו"ה חד וכלא מלה חדא³²⁸⁰:</p>	<p>"ויכתב ספר זכרון" מי הוא. אלא יש ספר למעלה ויש ספר למטה. זכרון, (אות) הברית הקדוש שנוטל וכונס אליו את כל החיים שלמעלה. "ספר זכרון" שתי דרגות שהן אחת, וסוד זה שם יהו"ה שם אחד, יהו"ה אחד, והכל דבר אחד.</p>
<p>בגין דאית שם ואית שם שם לעילא³²⁸¹ דאיהו אתרשים (ס"א אקרי שם) ממה דלא ידיע³²⁸² ולא אתרמיו בידיעה כלל³²⁸³ ודא אקרי נקודה עלאה³²⁸⁴ שם לתתא דאקרי שם (דברים ד לב) מקצה השמים³²⁸⁵ ועד קצה השמים בגין דקצה השמים אקרי זכרון והאי שם איהו נקודה דלתתא דאיהו שם מההוא זכרון³²⁸⁶ דאיהו קצה השמים דנטיל כל חיין³²⁸⁷ דלעילא ודא איהו קצה השמים דלתתא ושם דיליה איהי נקודה דלתתא נקודה דא³²⁸⁸ איהו ספר דקיימא בחושבנא וודא הוא ולחושבי שמו³²⁸⁹ ספר דקאמרן ושם חד מלה הוא בכל סטריין³²⁹⁰:</p>	<p>משום שיש שם ויש שם. שם למעלה, שהוא נרשם (נקרא שם) ממה שלא ידוע ולא נרמז בידיעה כלל, וזו נקראת נקודה עליונה. שם למטה, שנקרא שם, "מקצה השמים ועד קצה השמים", משום שקצה השמים נקרא זכרון. והשם הזה הוא נקודה שלמטה, שהוא שם מאותו זכרון, שהוא קצה השמים, שנוטל את כל החיים שלמעלה. וזהו קצה השמים שלמטה. והשם שלו היא הנקודה שלמטה. נקודה זו היא ספר שעומד בחשבון, וזהו "ולחושבי שמו", הספר שאמרנו. ושם דבר אחד הוא בכל הצדדים.</p>
<p>נקודה דא³²⁹¹ בגין דקיימא באמצעיתא³²⁹² איהי עלאה על כל דאתאחדן בה שית סטריין³²⁹³ אתאחדן בספר עלאה³²⁹⁴ ואיהו</p>	<p>הנקודה הזו, משום שהיא עומדת באמצע, היא עליונה על כל הנאחזים בה. ששה צדדים אחוזים בספר העליון, והוא עליון עליהם. ששה צדדים נאחזים בספר התחתון, והוא</p>

³²⁷⁴ ע ע"א (הערת הזהר). אמר לזכור ברית, דע"י שרואה אדם את אשתו מקושטת, מתעורר בריתו, והוא הזכרון שזוכר בריתו, דהתעוררות הוא ע"י זכרון הברית, וביה הזכרון ספר זכרון, כמ"ש בפ' ויקהל (ר ע"א), והוא כל זכורך, דבגיניה אשתמודע דכורא דכר (בהגר"א על תיקו"ז מח ע"א).

³²⁷⁵ אבא (מ"מ).

³²⁷⁶ מלכות (מ"מ).

³²⁷⁷ יסוד (מ"מ).

³²⁷⁸ פי' כל המוחין נכללים בו (מ"מ).

³²⁷⁹ מלכות ויסוד (רח"ו).

³²⁸⁰ פי' ספר זכרון כמו שם ה' שהם יסוד ומלכות (מ"מ).

³²⁸¹ קסב ע"א (הערת הזהר). חכמה (רח"ו).

³²⁸² מא"א (מ"מ).

³²⁸³ מעתיק יומין (מ"מ).

³²⁸⁴ צג ע"א (הערת הזהר). חכמה (רח"ו).

³²⁸⁵ פי' שמים הוא זעיר וקצה העליון הוא יסוד דאימא וקצה התחתון הוא יסוד דזעיר. והביא פסוק זה לומר שקצה השמים שהוא יסוד הוא זכרון (מ"מ).

³²⁸⁶ פי' שמלכות מקבלת מיסוד (מ"מ).

³²⁸⁷ מוחין דקיימא בחושבנא (רח"ו). פי' שכל החשבונות בסיהרא אינון (מ"מ).

³²⁸⁸ מלכות (רח"ו).

³²⁸⁹ פי' שכשמו שהיא מלכות יש בה חשבון (מ"מ).

³²⁹⁰ פירוש כי בין בהבנת המלות ובין בחשבנם הוא אחד. כי שם עולה בחשבון ספר. ועיין במה שנתבאר אצלנו בכונת העולה לס"ת לקרות מה יכוין במילת ספר (שער מאמרי רשב"י).

³²⁹¹ מלכות (רח"ו במ"מ).

³²⁹² ע"ג היכלות (רח"ו).

³²⁹³ ו' היכלות (רח"ו).

³²⁹⁴ קלז ע"ב (הערת הזהר).

<p>עלאה עלייהו שית סטרין אתאחדן בספר תתאה³²⁹⁵ ואיהו עלאה עלייהו ועל דא ספר עלאה ספר תתאה ווכלא אקרי תורה:</p>	<p>עליון עליהם. ועל זה ספר עליון וספר תחתון, והכל נקרא תורה.</p>
<p>מה בין האי להאי אלא ספר עלאה איהו תורה שבכתב בגין דאיהי סתימא³²⁹⁶ ולא קיימא אלא בכתב³²⁹⁷ דתמן איהו אתר לאתגלאה לתתא ומאן איהו עלמא דאתי³²⁹⁸ ספר תתאה דא תורה דאקרי תורה שבעל פה ומאן איהו על פה³²⁹⁹ אלן רתיכין דלתתא דאיהי קיימא עלייהו ובגין דלאו אינון בכללא דכתיבה דלעילא³³⁰⁰ אקרין על פה:</p>	<p>מה בין זה לזה. אלא, ספר עליון הוא תורה שבכתב, משום שהיא סתומה ולא עומדת, אלא רק בכתב, ששם הוא המקום להתגלות למטה. ומי הוא העולם הבא, ספר התחתון, זו תורה שנקראת תורה שבעל פה. ומי הוא על פה. אלו המרכבות של מטה, שהיא עומדת עליהן. ומשום שאינן בכלל של כתיבה שלמעלה, נקראים על פה.</p>
<p>ותורה דא³³⁰¹ קיימא על פה³³⁰² בגין דכתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים ותורה עלאה³³⁰³ אף על גב דאיהי קיימא לעילא ולא אקרי על הכתב אלא שבכתבו (על הכתב לא אקרי אלא) דקיימא בכתב וההוא כתב אתעביד היכלא לגביה³³⁰⁴ ואיהי קיימא גו ההוא היכלא ואתטמרת תמן ובגין כך אקרי תורה שבכתב ולא על כתב:</p>	<p>ותורה זו עומדת על פה, משום שנאמר "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים". ותורה העליונה, אף על גב שהיא עומדת למעלה, לא נקראת על הכתב, אלא שבכתב, שעומדת בכתב, ואותו הכתב נעשה היכל אליה, והיא עומדת בתוך אותו ההיכל ונשמרת שם. ולכן נקראת תורה שבכתב ולא על כתב.</p>
<p>אבל תורה דלתתא איהי קיימא על רתיכהא ואקרי על פה³³⁰⁵ דקיימא עלייהו ובגין דלא [אתחשיבת] (אתייהיבת³³⁰⁶) מלגו מכללא דכתיבה לא אתעבידו היכלא ולהאי (כהאי) נקודה כהיא נקודה עלאה ובגין דקיימא עלייהו³³⁰⁷ אקרי תרומה:</p>	<p>אבל התורה שלמטה היא עומדת על מרכבותיה, ונקראת על פה, שעומדת עליהן. ומשום שלא נחשבת (נתנה) מבפנים מכלל של כתיבה, לא נעשו היכל לנקודה הזו כמו אותה נקודה עליונה. ומשום שעומדת עליהן נקראת תרומה.</p>
<p>תו שמענא מבוצינא קדישא תרומה מהו תרומה כמה דאוקימנא תרי ממאה תא חזי כל אינון דרגין קדישין די ברוז דמהימנותא דקודשא בריך הוא אתגלי ובהון (מנהון) אינון</p>	<p>עוד שמעתי מן המנורה הקדושה. תרומה, מה זה תרומה. כמו שבארנו, שנים ממאה. בא וראה, כל הדרגות הללו הקדושות שבסוד האמונה שנגלה בהן הקדוש ברוך הוא, הן עשר דרגות, והן עשר אמירות, כמו שבארוה. ואלו העשר עולים למאה. וכשאנו צריכים הנקודה התחתונה הזו להרים אותה, אסור לנו לקחתה</p>

³²⁹⁵ מלכות (רח"ו). ור"ל היכלות הבריאה חיותם מהמ' (מ"מ).
³²⁹⁶ ריד ע"א שמיני מ ע"ב (הערת הזהר).
³²⁹⁷ בינה (רח"ו). ולפ"ז תורה שבכתב הוא אבא הגנוז בכתב שהיא בינה (מ"מ).
³²⁹⁸ פי' קאי על כתב (מ"מ).
³²⁹⁹ פ"ה ע"ה גימ' הכסא הם ההיכלות שהנוק' רוכבת עליהם (רח"ו).
³³⁰⁰ פי' בי"ע אינם בכלל זר"ן דאצילות שתיקונם הוא מאימא הנקרא כתב וז"ש דלאו אינון בכללא דכתיבה (מ"מ).
³³⁰¹ מלכות (רח"ו).
³³⁰² פי' הם ההיכלות כדלעיל (מ"מ).
³³⁰³ חכמה (רח"ו).
³³⁰⁴ פי' בינה הנקרא כתב נעשית היכל לאבא (מ"מ).
³³⁰⁵ פירוש בא"וא שהם אחדות א' אנו אומרים תורה שבכתב דהיינו אבא בגו אימא אבל היכלות הבריאה שנודע שב"יע כולם נקרא עלמא דפירודא. אנו אומרים תורה שבע"פ ולא תורה שבפה (מ"מ).
³³⁰⁶ פי' קא על רתיכהא הנזכר שהם היכלות המלכות שאינם בכלל אצילות שיונקים מהבינה הנקרא כתב (מ"מ).
³³⁰⁷ על י"ב בקר (רח"ו).

<p>עשר דרגין³³⁰⁸ ואינון עשר אמירן כמה דאוקמוה ואלין עשר סלקין למאה³³⁰⁹ וכד אצטריך לן להאי נקודה תתאה לארמא לה אסיר לן לנטלא לה בלחודהא אלא לה ולבעלה ואינון תרי מאינון מאה³³¹⁰ דקאמרן בגין דלא אצטריך לאפרשא לון כלל אלא ליחדא לה ולבעלה ועל דא אתקרי תרומה בכללא חדא:</p>	<p>לבדה, אלא אותה עם בעלה, והם השנים מהמאה שאמרנו, משום שאין צריך להפרידם כלל, אלא ליחדה עם בעלה. ולכן נקראת תרומה בכלל אחד.</p>
<p>ותא הזי בכל יומא כרוזא קארי כל בני עלמא בכו קיימא מלה דא [רחו מאתכם] וודא הוא</p>	<p>ובא וראה, בכל יום הכרוז קורא, כל בני העולם, בכם עומד הדבר הזה. וזהו</p>
<p>ר/ב</p>	
<p>קחו מאתכם תרומה ליהו"ה (שמות לה ה) ואי תימא³³¹¹ דקשיא מלה עליכו כל נדיב לבו יביאה:</p>	<p>"קחו מאתכם תרומה לה". ואם תאמרו שהדבר קשה עליכם, "כל נדיב לבו יביאה".</p>
<p>מהו יביאה אלא מהכא אוליפנא³³¹² רזא לצלותא³³¹³ דבר נש (צלותא דבר נש) דדחיל למאריה ומכוין לביה ורעותיה בצלותא (ו)אתקין תקונא דלעילא כמה דאוקימנא בקדמיתא בשירין ותושבחין³³¹⁴ דקאמרין</p>	<p>מהו "יביאה", אלא מכאן למדנו את סוד התפלה, שאדם שמפחד מרבונו ומכון לבו ורצונו בתפלה, מתקן תקון העליון, כמו שבארנו. בראשונה בשירות ותשבחות שאומרים המלאכים העליונים למעלה. ובאותה עריכת התשבחות שאומרים ישראל</p>

³³⁰⁸ פי' ט' ספירות דז"א ומלכות המשלימתו הם עשר (מ"מ).
³³⁰⁹ כל ספירה כלולה מעשר (מ"מ).

³³¹⁰ יסוד דז"א ויסוד נוק' אחדות א' (רח"ו). ור"ל יסוד שביסוד ז"א ויסוד דמלכות הם תרי ממאה א"נ אינון עשר דרגין הם עשרה נקודות שיצאו מעיני א"ק והם י"ס דאצילות כי ג' נקודות ראשונות הם אר"א וא"א, ור' נקודות הם ר"ק ונקודה עשירית היא מלכות הם מאה בכללות גדול, ותרי הם יסוד דיסוד ויסוד דמלכות כי ביסוד עצמו יש י"ס וכן במלכות כפירוש הראשון (מ"מ).
³³¹¹ ירצה שדבר זה קשה כי איך יוכל אדם חומרי להתעסק בעניינים רוחניים אלה אם היה אפשר לעשותו תכבד העבודה מאד, לכן אמר כל נדיב לבו, וכלומר הלא יש בכם שתי סגולות עליונות רצון ושכלי, שכן הן כוחות השכלים הפשוטים, וזהו נדיב דהיינו החפץ, ולבו הוא השכל, וגם מזה תשכילו שהדבר קל ולא קשה. מהו יביאה, מרגיש כמה דברים, אחד שמלה זו נראית מיותרת שהיה די שיאמר קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו זהב וכסף ונחשת, ואם משום שר"ל את תרומת ה' ועליה מושכת מלת יביאה יקשה ייתור הכינוי כי היל"ל יביא את תרומת ה'. ועוד שהיה לו לפרש למי או אנה יביאה (רמ"ז).

³³¹² הלא התפילה נקראת נדבה כמש"ה (תהלים קיט, קח) נדבות פי רצה נא ה', שהיא היא עבודה שבלב והיינו נדיב לבו, וכן שנינו אל תעש תפילתך קבע, פי' שלא תדמה בעינינו כחובה המוטלת עליו אלא יעשה בנדבת הלב, וידוע שהתפילה היא היותר מסוגלת ותמידית לתיקון העולמות כולם, ולכן בפסוק זה שבו מזהיר הכרוז שיזהרו לתקן נשמותיהם בהעלות בירוריהם, כאן נסתר סוד התפילה שהוא היותר כוללת ענין זה מכל שאר המצוות, ובה יתבאר הפסוק כולו, כי בתיקון העולמות ועלייתם היינו תרומה לה' התרוממות של הניצוצות הפרישה מהקליפות, ויביאה, פי' הכניסה בפנימיות וזו תעשה עם תרומת ה' (רמ"ז).

³³¹³ סתם רזא סודו הוא השכינה המתרוממת עד למעלה כדמפרש ואזיל. רזא הוא יסוד, וידוע שיש עמוד בין כל עולם ועולם שבפנימיותו עולים העולמות, והיינו יביאה, בתוכי תוכות (רמ"ז).
³³¹⁴ קצו ע"א (הערת הזהר). שבהם השכינה מתוקנת לעלות, וה"ס הקב"ה שבא לבית המקדש (נ"א לבית הכנסת) לעלות העולמות, והיינו להעלות העליות שיפרש. אבל תחילה צריך למצוא טעם לשבח למה מתחיל מעולם היצירה ולא הזכיר תקון העשייה שהוא בקרבנות וכמו שהובא סוף פרשת במדבר. וי"ל דלא חשיב הכא אלא הבחינות והמדרגות שבעולמות שיש בהן מצוה בתיקונם, רצוני לומר שכבר ידעת מסוד הכוונות שיש ד' בחינות תיקון לד' העולמות, תחילה בפועל ומעשה ואחר כך בדיבור, דהיינו טהרת גופו לתיקון העשייה וטלית גדול וקטן לשל היצירה ותפילה דיד לבריאה ושל ראש לאצילות, וכנגדם בסוד הדיבור דעד ברוך שאמר הוא בעשייה ומשם ועד יוצר ביצירה. והרי שלא יש מצוה חיובית מן התורה בתיקון המעשה לעשייה אלא משל יצירה ואילך, ולכן התחיל

<p>מלאכין עלאיין³³¹⁵ לעילא ובההוא סדורא דתושבחין³³¹⁶ דקא אמרי וישראלו לתתא איהי קשיטת גרמאה ואתתקנת בתקונהא כאתתא דאתקשטת לבעלה:</p>	<p>למטה, היא מקשטת את עצמה ונתקנת בתקונה כמו אשה שמתקשטת לבעלה.</p>
<p>ובסדורא דצלותא³³¹⁷ בההוא תקונא דצלותא דמיושב אתקינו עולמתהא³³¹⁸ וכל אינון דילה ומתקשטן כל אינון בהדה לבתר דאתתקן כלא³³¹⁹ ואתסדרו³³²⁰ כד מטו לאמת ויציב כדין כלא מתתקנא איהי ועולמתהא³³²¹ עד דמטו לגאל ישראל כדין אצטריך למיקם כלא על קיומייהו:</p>	<p>ובסדור התפלה, באותו התקון של תפלת מיושב, נתקנות נערותיה וכל אותם שלה. ומתקשטות כל אלו איתה. לאחר שנתקן הכל והסתדרו אז כשמגיעים לאמת ויציב, אז הכל נתקן, היא ונערותיה, עד שמגיעים לגאל ישראל, ואז צריך לעמוד הכל על מקומם.</p>
<p>בגין דכד בר נש מטי לאמת ויציב וכלא אתתקן עולמתהא נטלי לה ואיהי נטילת גרמה לגבי מלכא עלאה³³²² כיון דמטו לגאל ישראל³³²³ כדין מלכא קדישא עלאה³³²⁴ נטיל בדרגווי ונפיק לקבלא לה³³²⁵:</p>	<p>משום שכאשר מגיע אדם לאמת ויציב והכל מתוקן, נערותיה נוטלות אותה, והיא נוטלת את עצמה למלך העליון. כיון שמגיעים לגאל ישראל, אזי המלך הקדוש העליון נוסע בדרגותיו ויוצא לקבל אותה.</p>
<p>ואנן מקמי מלכא עלאה בעינן לקיימא על קיומנא באימתא ברעדה דהא כדין אושיט ימיניה לגבה ולבתר שמאליה דשוי לה תחות רישה ולבתר אתחבקו תרווייהו כחדא בנשיקו ואלין אינון תלת קדמייתא ובעי בר נש לשוואה לביה ורעותיה ולכוונא בכל הני</p>	<p>ואנו מלפני המלך העליון צריכים לעמוד על מקומנו באימה ברעדה, שהרי אז הוא מושיט ימינו אליה, ואחר כך את שמאלו ששם לה תחת ראשה, ואחר כך מתחבקים שניהם כאחד בנשיקה. ואלה הן השלש הראשונות. וצריך אדם לשים לבו ורצונו ולכוון בכל</p>

מחלק הדיבור שכנגדו יש מצוה בחלק המעשה. ועוד י"ל דאינו מזכיר אלא מה שצריך להתאמץ ככוונת הלב שלא להפסיק כלל והוא מברוך שאמר ואילך כידוע (רמ"ז).

³³¹⁵ סגולתם לתקן פנימיות העולמות, וגם הם נרמזים בתואר נדיב לב כנז"ל קצח ע"א (רמ"ז).
³³¹⁶ הוא מברוך שאמר עד ישתבח שהוא מסודר על כל פרצופי היצירה, וסודו לתיקון הנשמות של היצירה ופנימיותם. וכנגד בחינות של המלאכים והתחתונים אמר קשיטת גרמאה וכו', והם אורות מקיפים ופנימים המושפעים על השכינה להתעלות עוד לעולמות העליונים. אי נמי כעין כ"ד תכשיטי כלה שאמר בשער אריך, שלהיות הקליפות הנקראים חשך סמוכות למלכות ומחשיכות אותה לכן מאירים בה התכשיטים דוגמת הסרק שמעבירות הנשים על פניהן, וז"ש כאתתא דאתקשטת לבעלה (רמ"ז).

³³¹⁷ זהו מיוצר עד העמידה. וקורהו צלותא, מפני שיש סדר קדושה כמו עמידה, וגם יש בו קצת תפילות כגון רחם עלינו אדון עוזינו, וכן באהבת עולם רובה תחנונים. עולמתהא, הם ז' היכלות דזעיר דבריאה, שכל היכלות הבריאה הם בבחינת נקבות לגבי מלכות דאצילות. וכל אינון דילה, הם היכלות מלכות הנכללים ביום עם היכלות זעיר דבריאה, וזהו וכל, פי' בהתכוללות (רמ"ז).

³³¹⁸ היכלותיה (רח"ו)
³³¹⁹ אמר כך בדרך קצרה לרמוז לכמה תיקונים שנעשים בקריאת שמע בין באצילות בין בב"ע כנזכר בפירוש חותמא דגושפנקא דפרשת שלח לך קסב ע"א (רמ"ז).

³³²⁰ נראה שר"ל תיקון רמ"ח איברים דקריאת שמע המסודרים מלמעלה למטה ויורדים אל היכל אהבה שהוא שמו של אברה"ם העולה רמ"ח (רמ"ז).

³³²¹ חזר לומר זה לרמוז להיכלות הכלולים בהיכל הרצון שהם אמת ויציב (רמ"ז).
³³²² יסוד אבא (שעה"כ כח ע"ג – עיי"ש אריכות), ה"ס פרצוף הארה לישראל היורד להיכל הרצון שעליה אמרו בזהר ישראל נחית לקבלה (רמ"ז).

³³²³ פי' לתחילתו דהיינו תהלות לאל עליון וגואלם, ולכן אנו עומדים אז מפני שאותה ההארה היא מן האצילות, וידוע שכל ענייני האצילות הם בעמידה (רמ"ז).

³³²⁴ פי' יסוד אבא שאז מתחיל לירד במסעיו תוך ז"א, ובגאל ישראל כבר התחיל להכנס תוך רישא דז"א ונמשכת הארתו עד יסוד ז"א ומשם מאיר למלכות שבבריאה, ועיין בספר הכוונות בסוד תהלות לאל עליון (רמ"ז).

³³²⁵ פי' נפיק אורו היוצא לבריאה חדוה דטמירו, מזל"ן שהם נה"י דאי' שבג' אחרונות מקבלת מהם ועיין בסה"כ (רמ"ז).

<p>תקונין וסדורין דצלותא פומיה ולביה ורעותיה כחדא:</p>	<p>התיקונים והסדרים הללו של התפלה, פיו ולבו ורצונו כאחד.</p>
<p>השתא דמלכא עלאה ומטרוניתא אינון בחבורא בחדוה באינון נשיקין מאן דאצטריך למשאל שאלתין ישאל דהא כדין שעתא דרעותא איהו כיון דשאל בר נש שאלתו מקמי מלכא ומטרוניתא כדין יתקין גרמיה ברעותיה ולביה לתלתא אחרנין לאתערא חדוה דטמירו דהא מאלין תלת אתברכא בדבקותא אחרא ויתקין בר נש גרמיה למיפק מקמיהו ולאנחא לון בחדוה³³²⁶ גניזא דאלין תלת ועם כל דא דיהא רעותיה דיתברכון תתאי מאינון ברכאן ודחדוהו (בחדוה) טמירא:</p>	<p>עכשיו שהמלך העליון והמלכה הם בחבור אחד בשמחה באותן נשיקות, מי שצריך לבקש בקשות, יבקש, שהרי אז שעת רצון היא. כיון ששאל אדם שאלותיו מלפני המלך והמלכה, אז יתקין עצמו ברצונו ולבו לשלש אחרות לעורר שמחה שבסתר, שהרי מאלו השלש הוא מתברך בדבקות אחרת. ויתקין אדם את עצמו לצאת מפניהם, ולהניחם בשמחה טמונה של אלו השלש. ועם כל זה, שיהיה רצונו שיתברכו התחתונים מאותן ברכות של שמחה טמונה.</p>
<p>וכדין אצטריך למנפל על אנפוי ולממסר נפשיה בשעתא דאיהי נקטא נפשיין ורוחין כדין איהי שעתא לממסר נפשיה בגו אינון נפשיין דאיהי נקטא דהא כדין צרורא דחיי³³²⁷ איהו בדקא יאות:</p>	<p>ואז צריך ליפול על פניו ולמסור את נפשו בשעה שהיא לוקחת את הנפשות והרוחות. אז זו השעה למסור נפשו בתוך אותן נפשות שהיא לוקחת, שהרי אז צרור החיים הוא כראוי.</p>
<p>מלה דא שמענא ברזין דבוצינא קדישא ולא אתייהיב לי רישו לגלאה בר לבו חסידי עליונין [ואי] ודאין [ואי] בההיא שעתא [אשתדל לאכללא בההוא רעותא דאינון רוחין ונפשיין ונשמתין] דאיהי נקטא נפשיין ורוחין ברעו דדביקותא חדא איהו ישוי לביה ורעותיה לדא ויהיב נפשיה בדבקותא בההוא רעותא לאכללא לה בההוא דבקותא אי אתקבלת בההיא שעתא בההוא רעותא דאינון נפשיין (ו)רוחין ונשמתין דאיהי נקטא האי איהו בר נש דאתצריר בצרורא דחיי בהאי עלמא ובעלמא דאתי ותו דבעיא לאתכללא מכל סטרין מלכא ומטרוניתא מלעילא ומתתא³³²⁸ ולא תעטרא בנשמתין בכל סטרין אתעטרת בנשמתין מלעילא ואתעטרת בנשמתין מתתא:</p>	<p>דבר זה שמעתי בסודות של המנורה הקדושה, ולא נתנה לי רשות לגלות, פרט לכם חסידים עליונים. שאם באותה שעה שהיא לוקחת נפשות ורוחות ברצון של דבקות אחת, הוא ישים לבו ורצונו לזה, ונותן נפשו בדבקות באותו הרצון להכלילה באותה הדבקות, אם מתקבלת באותה שעה באותו הרצון של אותן נפשות ורוחות ונשמות שהיא לוקחת, זהו אדם שנצרר בצרור החיים בעולם הזה ובעולם הבא. ועוד, שצריך להכלל מכל הצדדים, המלך והמלכה, מלמעלה ומלמטה, ולהתעטר בנשמות בכל הצדדים, מתעטרת בנשמות מלמעלה, ומתעטרת בנשמות מלמטה.</p>
<p>ואי בר נש יכוין לביה ורעותיה לכל דא וימסר נפשיה מתתא בדביקותא ברעותא כמה דאתמר כדין קודשא בריך הוא קארי ליה שלום לתתא כגוונא דההוא שלום דלעילא ההוא דברוך לה למטרוניתא ואכליל לה ואעטר לה בכל אעטריין (סטריין) אוף הכי האי</p>	<p>ואם אדם יכון לבו ורצונו לכל זה וימסור נפשו מלמטה בדבקות וברצון כמו שנאמר, אזי הקדוש ברוך הוא קורא לו שלום למטה, כמו שאותו השלום שלמעלה, לאותו שמברך את המלכה ומכליל אותה ומעטר אותה בכל העטרות. כמו כן כאן, לאיש הזה הקדוש ברוך הוא קורא לו שלום למטה, כמו שנאמר "ויקרא לו ה' שלום". וכל ימיו כך קוראים לו</p>

³³²⁶ כי ג"ר סוד החיבוק והאמצעיות סוד הנשיקין והאחרונות סוד הזווג (רח"ו). עי' ע"ח שער הפרצופים פרק ב שחיבוק היא חג"ת ונשיקין הם בחב"ד.
³³²⁷ צוררת אל חי שהוא היסוד בתוכה (רח"ו).
³³²⁸ קפט ע"א (הערת הזהר).

<p>בר נש קודשא בריך הוא קרי ליה שלום לתתא כמה דאת אמר (שופטים י כד) ויקרא לו יהו"ה שלום וכל יומיו הכי קראן ליה לעילא שלום בגין דאכליל ואעטר למטרוניתא לתתא כגוונא דהווא שלום לעילא:</p>	<p>למעלה, שלום, משום שהכליל ועטר את המלכה למטה כמו שאותו שלום למעלה.</p>
<p>וכד אסתלק ההוא בר נש מהאי עלמא נשמתי סלקא ובקעא בכל אינון רקיעין ולית מאן דימחי בידה וקודשא בריך הוא קרי לה ואמר (ישעיה נז ב) יבא שלום ושכינתא אמרה ינוחו על משכבותם וגו' ויפתחו לה</p>	<p>וכאשר אותו האדם מסתלק מן העולם הזה, נשמתו עולה ובוקעת את כל אותם הרקיעים ואין מוחה בידה. והקדוש ברוך הוא קורא לה ואומר, "יבוא שלום". והשכינה אומרת "ינוחו על משכבותם וגו'". ויפתחו לה</p>
<p>ר/א</p>	
<p>ותליסרו (תריסר) טורי דאפרסמונא דכיא ולא יהא מאן דימחי בידה³³²⁹ ועל דא זכאה איהו מאן דישווי לביה ורעותיה לדא ועל דא כתיב (שמות לה ה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהו"ה לגבי מלכא עלאה כמה דאתמר:</p>	<p>שלשה עשר נהרות אפרסמון טהור, ולא יהיה מי שימחה בידה. ועל כך, אשרי מי שישים לבו ורצונו לזה, ועל זה נאמר "כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'", למלך העליון, כמו שנתבאר.</p>
<p>ארים רבי אבא קליה ואמר ווי רבי שמעון אנת בחיין ואנא בכינא עלך לא עלך בכינא אלא בכינא על חברייא ובכינא על עלמא רבי שמעון כבוצינא דשרגא דאדליק לעילא ואדליק לתתא ובנהורא דאדליק לתתא נהירין כל בני עלמא ונ"א נהיר לעילא ווי לעלמא כד יסתלק נהורא דלתתא בנהורא דלעילא מאן ינהיר נהורא דאורייתא לעלמא קם רבי אבא ונשיק לרבי חייא אמר ליה מלין אלין הוו תחות ידך ועל דא קודשא בריך הוא שדרני עד הכא לאתחברא עמכון זכאה חולקי:</p>	<p>הרים רבי אבא את קולו ואמר, אוי, רבי שמעון, אתה בחיים, ואני בוכה עליך. לא עליך אני בוכה, אלא אני בוכה על החברים ובוכה על העולם. רבי שמעון הוא כמו מנורה של נר שדולק למעלה ודולק למטה, ובאור שדולק למטה מאירים כל בני העולם. (מאיר למעלה) אוי לעולם כשיסתלק האור שלמטה לאור שלמעלה, מי יאיר לנו את אור התורה לעולם. קם רבי אבא ונשק את רבי חייא. אמר לו, הדברים הללו היו תחת ידך, ועל כך הקדוש ברוך הוא שלחני עד לכאן להתחבר עמכם. אשרי חלקי.</p>
<p>רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר (שמות לה י) וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו וגו' האי קרא אוקמוה אבל תא הזי בשעתא דאמר קודשא בריך הוא למשה (דברים א יג) הבו לכם אנשים חכמים ונבונים אשגה בכל ישראל ולא אשכח נבונים הדא הוא דכתיב (דברים א טו) ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים ואלו נבונים לא כתיב ואי תימא דנבון³³³⁰ איהו דרגא עלאה מחכם³³³¹ הכי איהו ודאי:</p>	<p>רבי יוסי פתח פסוק אחריו ואמר "וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו וגו'". פסוק זה פרשוהו, אבל בא וראה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה, "הבו לכם אנשים חכמים ונבונים", בחן את כל ישראל ולא מצא נבונים. זהו שנאמר "ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים", ואלו נבונים לא כתוב. ואם תאמר שנבון היא דרגה יותר עליונה מחכם, כך זה ודאי.</p>

³³²⁹ בידה (דפ"ו)

³³³⁰

³³³¹ ולכך חכמים מצא נבונים לא מצא, "הכי הוא ודאי" בלי ספק על דרך הפשט לא יקשה עליך, אמנם יקשה "מה בין האי להאי", כי לפי הנסתר נראה להיפך, כי נבון מצד הבינה וחכם מצד החכמה, והיאך ימצאו אנשים חכמים מצד החכמה ולא נבונים מצד הבינה, ומתוך פשטן של דברים נכנס לנסתרון (אור יקר).

<p>מה בין האי להאי חכם הא³³³² אוקמוה דאפילו תלמיד המחכים לרביה אקרי חכם חכם דידע לגרמיה כל מה דאצטריך נבון כמה דרגין אית ביה³³³³ דאסתכל בכלא וידע בדיליה ובאחרנין³³³⁴ וסימנך (משלי יב י) יודע צדיק³³³⁵ נפש בהמתו³³³⁶ (ש"ב כג ג) צדיק³³³⁷ מושל יראת אלהים³³³⁸ והכא חכם לב דייקא³³³⁹ בלב חכם ולא באתרא אחרא בגין דקיימא בלב ונבון לעילא ותתא אסתכל בדיליה ובאחרנין:</p>	<p>מה בין זה לזה. חכם, הרי פרשוה, שאפילו תלמיד המחכים את רבו נקרא חכם. חכם, שיוודע לעצמו כל מה שצריך. נבון יש כמה דרגות, שמתכל בכל, ויודע בשלו ובאחרים, וסימנך, "יודע צדיק נפש בהמתו". "צדיק מושל יראת אלהים". וכאן "חכם לב" דווקא, בלב חכם, ולא במקום אחר, משום שעומד בלב, ונבון למעלה ולמטה, מסתכל בעצמו ובשל אחרים.</p>
<p>פתח ואמר (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה וגו' הכא בצלותא דבעי בר נש לצלאה קמיה דקודשא בריך הוא³³⁴⁰ דאיהו פולחנא חדא רבא ויקרא מאינן פולחנין דמאריה ותא חזין אית פולחנא דקודשא בריך הוא דקיימא בעובדא [דאיהו פולחנא דקיימא בעובדא] דגופא³³⁴¹ ואיהו פולחנא ואית פולחנא דקודשא בריך הוא דאיהו פולחנא פנימאה</p>	<p>פתח ואמר "ויאמר לי עבדי אתה וגו'". כאן בתפלה שצריך אדם להתפלל לפני הקדוש ברוך הוא, שהיא עבודה אחת גדולה ונכבדה מאותן העבודות של רבונו. בא וראה, יש עבודה של הקדוש ברוך הוא שעומדת במעשה, שהיא עבודה שעומדת במעשה הגוף והיא עבודה' ויש עבודה של הקדוש ברוך הוא שהיא עבודה יותר פנימית, שהיא עיקר הכל, ועומדת באותה עבודה פנימית שהיא עיקר הכל.</p>

³³³² דאפילו תלמיד המחכים לרביה איקרי חכם, רוצה לומר יש (לו) [בן] גבול ממטה למעלה, תחלת שם חכם הוא כשמושיבין תלמיד בפני רבו, ואינו טפש שיהיה רבו אומר לו כל מה שירצה, ואפילו על ימין שמאל שומע ונכנס בו, ואינו מבחין להחכים את רבו ולומר לו אמש אמרת לי היפך זה ועתה אמרת לי כזה קשה לדידך אדידך זהו טפש, אמנם המחכים את רבו שיתחכם בשמועותיו שלא יתנגדו ולא יהיה פליגא דידיה אדידיה הוא תחלת חכם, ועולה עד שהוא מגיע למדרגה שאינו צריך לגרמיה דרביה, וזהו שאמר "חכם דידע לגרמיה כל מה דאצטריך", כבר יודע כל המשנה והברייתא וכל מה שמקובל ביד אחרים מקובל בידו, אמנם להוליד במה שתחת ידו להוסיף מדידה אדידה תשובות ועניינים חידושי תורה אינו משיג כלל, אלא מה שנמסר בידו שמור לו (אור יקר).

³³³³ שעניינו הוא להבין דבר מתוך דבר, ועולה עתה הבחינות עד אין מספר, כי יש מבין במדרגה קלה, ויש מי שיעמיק וישכיל בעומקו של דבר, ויעלו המדרגות זה על זה עד אין תכלית עד כאן פשטן של דברים, ובנסתרון כי נבון הוא מיסוד ולמעלה, וחכם במלכות לבד חכמת שלמה היא נקראת דהיינו חכמה תתאה, והיינו שנקרא חכם לב מהשכינה הנקראת לב, שיוודע ענייני המלכות מה שהיא מראה לפני המתגלים ממנה ומשיג שם השגתו לבד, והיינו מה שנמסר בידו נתון בו, והיינו תיקונין דשכינתא בכל מה דהיא מינה ובה, אף הוא יודע מינה וביה "כל מה דאצטריך" כמבואר, וזהו שאמר "בלב חכם ולא באתר אחרא בגין דקיימא בלב", אינו יודע לעלות מהלב ולמעלה, וחכמה שהיא עקרה שאינה מולידה ומוסיפה חתומה וחקוקה בלב, וכן הוא קבוע בלב היינו המלכות ואינו עולה ממנה ולמעלה, אמנם נבון עולה אל היסוד, והרי מדרגה אחת שמוציא ממנו ולחוץ, ומכאן ואילך עולה במעלות, ומבין דבר מתוך דבר, ממדה למדה, עולה עד המקום האפשר לעלות (אור יקר).

³³³⁴ לעצמו ולאחרים (אור יקר).

³³³⁵ יסוד (אור יקר).

³³³⁶ למטה במלכות, שהיא נפש אל החיות שהם למטה ממנה, שחיה בכלל בהמה אריה שור ודאי (אור יקר).

³³³⁷ האיש שעולה בעולם הזכר (אור יקר).

³³³⁸ שהיא מלכות (אור יקר).

³³³⁹ פי' בחכמת שלמה (רמ"ז).

³³⁴⁰ והנה על פי הקדמה זו הוא מפרש ואזיל שמיני העבודה הם שתים, האחד פנימית שאינה אלא

בחובת הלב דהיינו תפלה, ועל עבודה זו נאמר עבדי אתה ישראל אשר בך אתפא'ר סודה בסוד נבון, וזהו שאמר "הכא בצלותא דבעי ברנש לצלאה קמי קודשא בריך הוא", שעם היות שנקרא תפלה

המורה על המלכות היא עולה בסוד הזכר "דאיהו פולחנא רבא ויקרא", עם היות שנראה שהוא מצוה אחת מן המצות ואין אדם יודע מתן שכרן של מצות, עם כל זה ודאי התפלה היא העבודה

החשובה מכל העבודות, ובכלל החשובות, ותחשב יותר מאותם שהם באברים הנגלים המצות המעשיות (אור יקר).

³³⁴¹ כגון סוכה לולב תפילין ציצית מזוזה וכיוצא (אור יקר).

<p>יתיר³³⁴² דאיהו עיקרא דכלא קיימא בההוא פולחנא פנימאה דאיהו עיקרא דכלא³³⁴³:</p>	
<p>בגוף יש שנים עשר איברים שעומדים במעשה הגוף, כמו שבארנו, ואלו הם אברי הגוף ועבודת הקדוש ברוך הוא שהמעשה עומד בהם. משום שעבודת הקדוש ברוך הוא היא בשני צדדים, באברי הגוף החיצוניים, ויש שנים עשר איברים אחרים פנימיים לפנים מהגוף. והם תקונים פנימיים לפנים מהגוף לתקן בהם התקון של הרוח, שהיא עבודה נכבדה פנימית של הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנו בתוך הסודות הפנימיים שאמר רבי שמעון, והם סוד החכמה העליונה, ונודעו בין החברים, אשרי חלקם.</p>	
<p>בגופא³³⁴⁴ אית תריסר שייפין דקיימין בעובדא דגופא³³⁴⁵ כמה דאוקימנא ואינון שייפין דגופא ופולחנא דקודשא בריך הוא דעובדא קיימא בהו בגין דפולחנא דקודשא בריך הוא בתרין סטרין בשייפין דגופא לבר ואית תריסר שייפין אחרנין פנימאין³³⁴⁶ לגו מן גופא³³⁴⁷ ואינון ותקונין פנימאין לגו מן גופא לאתתקנא בהו תקונא דרוחא³³⁴⁸ דאיהו פולחנא יקרא פנימאה דקודשא בריך הוא כמה דאוקימנא גו רוזין פנימאין³³⁴⁹ דקאמר רבי שמעון ואינון רזא דחכמתא עלאה ואתידיעו בני חבריא זכאה חולקהון (ואינון תקונין פנימאין לגו מן גופא לאתתקנא בהו תקונא דרוחא דאיהו פולחנא יקרא פנימאה דקודשא בריך הוא כמה דאוקימנא גו רוזין פנימאין דקאמר רבי שמעון):</p>	<p>תפלת האדם היא עבודת הרוח, והיא עומדת בסודות עליונים, ואנשים לא יודעים, שהרי תפלת האדם בוקעת אורים בוקעת רקיעים, פותחת פתחים ועולה למעלה.</p>
<p>צלותא דבר נש³³⁵⁰ איהו פולחנא דרוחא ואיהו קיימא ברוזין עלאין ובני נשא לא ידעין דהא צלותא דבר נש בקעת אורין בקעת רקיעין פתחת פתחין וסלקא לעילא:</p>	<p>בשעה שמאיר האור ונפרד האור מן החשכה, אזי הכרוז הולך בכל הרקיעים, התקנו בעלי הפתחים, בעלי ההיכלות, כל</p>

³³⁴² שהיא פנימית באברים הפנימיים חובת הלב, והנה העבודות האלו יורו מקומם ורמיזתם כפי ענינם, אותה העבודה שהיא מעשית נגלית היא בשם אדנ"י, דהיינו שיקרא העושה אותה חכם, אמנם העבודה הנסתרת היא בשם יהו"ה הנסתר והעשה אותה יקרא נבון (אור יקר).
³³⁴³ בסוד יהו"ה העולה עד אין תכלית (אור יקר).

³³⁴⁴ שהיא נגד המלכות גוף ודאי אל הרוח העליון תפארת (אור יקר). בראשית טז ע"א (הערת הזהר).
³³⁴⁵ כשהמצוה נעשית בגוף אותם האברים הם ראשיים ועיקריים למעשה המצוה, כגון ידים זרועות רגלים ושוקיים וכיוצא, ומורים על סוד הים העומד עליהם על שנים עשר בקר, שתיקוני השכינה בגלוי הם שנים עשר אלו, והיינו שהגוף הוא נקודה אמצעית, רוכב על שנים עשר פרקים אלו שהם זרוע ימין שלשה היד ושתי פרקי הזרוע, וזרוע שמאל שלשה, וכן ברגל ימין וכן ברגל שמאל, והגוף רוכב על שנים עשר אלו וכן המעשים הגשמיים נעשים באלו האברים שהם מרכבת השכינה כדפירשו בפרשת ויצא (אור יקר).

³³⁴⁶ עי' בפרשת פנחס דף רכב עד דף רל ביאור ע"ז (רח"ו).

³³⁴⁷ כגון שתי אזנים ושתי עינים ופה ולשון ולב ומוח וכבד וריאה ושתי כליות, שפעולתם שמיעה או דבור או ראייה או מחשבה או כוונה, וכיוצא מאותם הדברים הנסתרים, ואלו הם סוד מרכבת הרוח הפנימי אשר בגוף דהיינו שם יהו"ה שבו סוד שנים עשר היות, שהם שש קצוות ממעלה למטה ושושה ממטה למעלה, ומעלת המצוה ידוע מצד פעולתה, אם פעולתה באברים הפנימיים כגון תפלה מורה שהיא בסוד נבון שיודע לעצמו ולאחרים, שגם כן משלים האברים הגשמיים, ומייחד התפארת עם המלכות, דהיינו יודע צדיק נפש בהמתו שהם אלו האברים הגשמיים, ואם פעולתם באברים הנגלים כגון לווית המת חפירת קבר ביקור חולים קשירת תפילין עטיפת ציצית, הנה אלו במעלת המלכות מקשטין אותה לבד, והם מתקנים אותה לכשיבא התפארת, והיינו חכם לב לבד כדפירשו (אור יקר).

³³⁴⁸ פי' ע"י הדיבור שהם התפלות ועסק התורה נתקנו י"ס הפנימיות דזעיר. שהם רוח דזעיר כמ"ש לעיל בשם הרב. וז"ש נמי בסמוך צלותא דבר נר איהו פולחנא דרוחא (מ"מ).

³³⁴⁹ שהוא בסוד האברים וההיות העליונות, לזה יהיה סגולתא בפלא כדמסיק (אור יקר).

³³⁵⁰ כשנשקול אותה בשקל הקדש הנזכר נמצא אותה (אור יקר).

<p>אתתקנו מארי דפתחין מאריהון דהיכלין כל חד וחד על מטריה בנין דאינון דשלטניהון ביממא³³⁵¹ לאו אינון דשלטניהון בליליא³³⁵² וכד עאל ליליא אתעברו שולטנין דיממא ואתמנון שלטנין אחרנין דשליטין בליליא ואתחלפן אלין באלין:</p>	<p>אחד ואחד על משמרתו, משום שאותם ששולטים ביום אינם שולטים בלילה. וכשנכנס הלילה, מועברים שליטי היום, ומתמנים שליטים אחרים ששולטים בלילה, ומתחלפים אלה באלה.</p>
<p>ורזא דא (בראשית א טז) את המאור הגדול לממשלת היום וגו' וממשלת היום וממשלת הלילה שולטנין אינון די ממנן ביממא ושולטנין אינון די ממנן בליליא ואלין אקרונ ממשלת היום ואלין אקרונ ממשלת הלילה:</p>	<p>וסוד זה, "את המאור הגדול לממשלת היום וגו'". וממשלת היום וממשלת הלילה, יש שליטים שממונים ביום, ויש שליטים שממונים בלילה. ואלו נקראו ממשלת היום, ואלו נקראים ממשלת הלילה.</p>
<p>כד עאל ליליא כרוזא נפקא אתתקנו שלטנין דליליא כל</p>	<p>כשנכנס הלילה, יוצא כרוז התקנו שליטי הלילה כל</p>
<p>ר/א/ב</p>	
<p>חד וחד לאתריה וכד נהיר יממא כרוזא נפקא אתתקנו שולטנין דיממא כל חד וחד לאתריה כדין מתעברין שלטנין דליליא ואתפקדן שלטנין דיממא³³⁵³ וכד כרוזא אכריז כדין כלהו כל חד וחד אתפקד על ההוא אתר דאתחזי ליה כדין שכינתא³³⁵⁴ קדמא ונחתא וישראל עאלין לבי כנישתא לשבחא למאריהון פתחין בשירין ותושבחן:</p>	<p>אחד ואחד למקומו. וכשמאיר היום, כרוז יוצא, התקנו שליטי היום כל אחד ואחד למקומו. אז מועברים שליטי הלילה ומתמנים שליטי היום וכשהכרוז מכריז, אז כולם, כל אחד ואחד מופקד על אותו מקום שראוי לו. אז השכינה מקדימה ויורדת, וישראל נכנסים לבית הכנסת לשבח את רבונם ופותחים בשירות ותשבחות.</p>
<p>דבעי ליה לבר נש³³⁵⁵ כיון דאתקין גרמיה ובפולחנא דעובדא בתקוני דמצוה וקדושה³³⁵⁶ ליחדא לביה בתקונא דפולחנא ופנימאה דמאריה ולשוואה לביה ורעותיה בההוא פולחנא דאינון מלין [דקאמר] (דקשוט) דהא מלה סלקא:</p>	<p>שצריך לו לאדם, שכיון שהתקין עצמו לעבודת המעשה בתקוני מצוה וקדושה, ליחד לבו בתקון של העבודה הפנימית של אדונו, ולשים את לבו ורצונו באותה עבודה של אותם דברים (שאומר), שהרי הדיבור עולה.</p>
<p>ואינון ממנן דקיימין באוירא אתמנון לארבע סטרי עלמא לסטר מזרח אתמנא ממנא חד ודקיימא באוירא לההוא סטרא גזרדי"א (בכמה ממנן וסרכן עמיה דקיימין באוירא גזרדיא) שמיה³³⁵⁷ ועמיה סרכין ממנן אחרנין דאינון מחכאן לההיא מלה</p>	<p>ואותם הממונים שעומדים באויר, התמנו לארבעת צדדי העולם. לצד מזרח התמנה ממונה אחד שעומד באויר לאותו צד, ושמו גזרדי"א, ועמו שרים ממונים אחרים, שהם מחכים לאותו דיבור של תפלה, ועולה באויר באותו צד, ונוטל אותו הממונה הזה.</p>

³³⁵¹ פי' מלאכי זעיר (מ"מ).

³³⁵² פי' מלאכים מהמלכות (מ"מ).

³³⁵³ "כדין מתעברין שלטנין דליליא ואתפקדן שלטנין דיממא" מוסגר בדרך אמת.

³³⁵⁴ ט' נקודות יורדות בבריאה (רח"ו). ור"ל כמ"ש הרב זל"ה שבתחילת הלילה לוקחת לאה מרחל ט' ספי' שלה בהלוואה וכתר של רחל יורד לבריאה. ובחצות השני ע"י עסק התורה בעו"הז מעלים הכתב מעט מעט עד אור הבוקר שנקשר בזרוע שמאלי דזעיר וט' נקודות דילה יורדות לבריאה ואח"כ אנו מעלים אותם ע"י התפלה לאצילות ע"כ קיצור לשונו. ובה תבין מ"ש הר"ח ז"ל ט' נקודות יורדות לבריאה (מ"מ).

³³⁵⁵ ויקרא קכ ע"ב (הערת הזהר).

³³⁵⁶ ציצית ותפילין (רח"ו).

³³⁵⁷ עם האותיות המלה גימ' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והת"ת כולל כולם מזרח (רח"ו).

<p>דצלותא³³⁵⁸ וסלקא באוירא ובהווא סמרא ונטיל לה האי ממנא:</p>	<p>אם הדיבור הזה כראוי, הוא, וכל אותם שרים מנשקים את אותו דיבור ועולים עמו עד לאותו אויר של הרקיע למעלה, ששם ממונים שרים אחרים. בשעה שנושקים את אותו דיבור, פותחים ואומרים, אשריכם ישראל שאתם יודעים לעטר את אדונכם בעטרות קדושות. אשרי הפה שדבור של העטרה הזו יצא ממנו.</p>
<p>כדין פרחין אתוון דקיימין באוירא דבשמא קדישא³³⁶⁰ דתריסר אתוון³³⁶¹ דהווא שמא שליט באוירא³³⁶² והאי איהו שמא דהוה טאם ביה אליהו עד (לא) ודאסתלק לשמיא והיינו דקאמר עובדיה לאליהו (מ"א יח יב) ורוח יהו"ה ישאך בנין דבשמא דא הוה אליהו טאם ביה באוירא והאי איהו שמא דשליט באוירא:</p>	<p>ואז פורחות האותיות שעומדות באויר שבשם הקדוש של שתיים עשרה אותיות, שאותו שם שולט באויר, וזהו שם שהיה טס בו אליהו עד שעלה לשמים, וזהו מה שאמר עובדיה לאליהו, "ורוח ה' ישאך", משום שבשם הזה היה טס בו אליהו באויר, וזהו השם ששולט באויר.</p>
<p>ואינון אתוון פרחין וסלקין בההיא מלה³³⁶³ וההוא ממנא דמפתחן (דמאריה) דאוירא בידיה וכל אינון ממנן אחרנין כלהו סלקין ביה עד רקיעא ואתמסר בידא דממנא אחרא לסלקא לעילא:</p>	<p>ואותן האותיות פורחות ועולות באותו דיבור, ואותו הממונה שמפתחות האויר בידו, וכל אותם הממונים האחרים, כולם עולים בו עד לרקיע, ונמסר ביד ממונה אחר להעלותו למעלה.</p>
<p>לסטר דרום אית ממנא אחרא דשלטא באוירא לההוא סטר וכמה ממנן אחרנין</p>	<p>לצד דרום יש ממונה אחר ששולט באויר לאותו הצד, וכמה ממונים ושרים אחרים עמו, ושמו פסגני"ה, ובו נאחזים (ולו נמסרו) מפתחות האויר של אותו צד. וכל אותם בעלי</p>

³³⁵⁸ פי' התפללות שמתפללים כל ישראל. אבל המתפלל על שונא שיש לו או אם יש לו שום צרה עניינה לקמן (מ"מ).

³³⁵⁹ פי' המלאך הזה הממונה לסטר מזרח מעלה אותה עד אויר הסמוך לרקיע ומשם באים ממונים אחרים ליטלה כמ"ש בסמוך (מ"מ).

³³⁶⁰ נראה לי שהוא הנזכר בבראשית טז ע"א ועיי"ש (רמ"ז).

³³⁶¹ כתב הרב הוא שם אה"ה הו"ה אד"ני משולבים הם י"ב אותיות (מ"מ). עי' בהגר"א בסד"צ ב ע"א ד"ה הספירות הן הולכין בתלת תלת, חב"ד חג"ת נה"י, ומלכות היא רביעית שכוללת את כולן, וכמ"ש בתז"ח (עג ע"ג) דתשע ספירות אינון משולשין בעד"א כג"ד, ח"ח"נ"י ב"ג"ה" כ"ת"י, ומלכות עשירין לון ורביעין לון, וז"ס שם של י"ב, שמלכות היא כלולה בכל קו האמצעי, שהוא המכריע וצריך להיות כלול משניהם, ביסוד היא עטרת היסוד, ובת"ת שם שני מלכים - הערה שלי עי' תיקו"ז ה ע"א, שנוק' היא רביעא לכל תלת, ועי' פת"ש נקודות טז וז"ל, נוקבא יש לה ג' שרשים ומקומות אשר היא דבוקה בז"א, הא' בעטרת היסוד, הב' בטבור, הג' בפה, והענין, כי עיקר יציאתה הוא במקום שיש נקב, שלכך נקראת נקבה כנודע, שבהיותה נקודה לבד היא בעטרת היסוד, וכשהיא פרצוף עד החזה למטה, כתרה במקום פה הטבור, ובהתגדלה לגמרי כתרה נגד הפה יסוד אימא שבדעת דז"א, בסוד כלת משה, עכ"ל, ועי' לעיל ג ע"ד, שם י"ב היא בדעת ששרשו בכתר, ועי' בלש"ו ביאורים ח"א נה ע"ג, שמקשה מתפילת ר' נחוניא בן הקנה ששם י"ב ביסוד, וכאן כתוב שהיא תופס כל הקומה, ומתרץ שכל העד"א אחד, ועי' לש"ו כללים ח"א סט ע"א שמצד עצמם אין הבדל בין ת"ת ליסוד אלא רק מצד הקו ימין ושמאל יש הבדל, (עי' בהגר"א בתיקו"ז פא ע"א ד"ה ביה איהו וז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח ודעת ויסוד הוא א'), ולכן מובן לנו שהרי עיקר כוונת הגר"א לא לדעת בפרט (כמ"ש בביאורים שם) אלא לכללות כל העמוד האמצעי מכתר דעת ת"ת יסוד, ועי' לש"ו כללים ח"א סח ע"ב שמקום הנוק' בטבור הוא הכתוב באד"ר קמא ע"ב שזה מאחוריו.

³³⁶² בראשית טז ע"א (הערת הזהר). שם בן י"ב בת"ת שליט באויר כי אויר רוח ת"ת (רח"ו).

³³⁶³ אע"פ שאמר לעיל שמלאך הממונה בסטר מזרח הוא שמעלה התפלה. וכאן אמר שהאותיו' הם המעלים אותה. י"ל שהמלאך בכח י"ב אותיות הנזכרו' הוא מעלה אותה נמצא שהכל אמת וז"ש וההוא ממנא (מ"מ).

<p>וסרכין עמיה פסגני"ה³³⁶⁴ שמייה וביה מתאחדן ונ"א וליה אתמסראן מפתחן דאורא לההוא סטר וכל אינון מארי דעקו דצלואן צלותא למאריהון מגו עקתא מגו תבירו דלכא אי ההיא מלה כדקא יאות סלקא לאורא ובההוא סטרא ונטיל לה האי ממנא ונשיק לה (בגין דסלקא בההוא סטרא) כד נשיק לה פתח ואמר קודשא בריך הוא יחוס לקבלך (ועלך) ובגיןך יתמלי רחמיך:</p>	<p>צרה שמתפללים תפלה לאדונם מתוך צרה, מתוך שברון הלב, אם אותו הדיבור כראוי, הוא עולה לאויר באותו צד, והממונה הזה נוטל אותו ומנשק אותו (משום שעלה באותו צד). וכשמנשק אותו, פותח ואומר הקדוש ברוך הוא יחוס כנגדך (ועליך), ובגללך יתמלא ברחמים.</p>
<p>סלקין עמה כל אינון ממנן קדישין וכל אינון סרכין דההוא סטרא ופרחין אתוון דשמא קדישא דאינון ארבע אתוון³³⁶⁵ ודמתעטרין ושלטין בההוא סטרא ודאורא (באורא) וסלקין בההוא סטרא דאורא עד רקיעא עד ההוא ממנא ודרקיעא דשליט בההוא סטרא:</p>	<p>עולים עמה כל אותם ממונים קדושים וכל אותם שרים של אותו הצד, ופורחות האותיות של השם הקדוש, שהן ארבע אותיות שמתעטרות ושולטות באותו צד של האויר, ועולים באותו הצד של האויר עד לרקיע, עד לאותו הממונה של הרקיע ששולט באותו הצד.</p>
<p>לסטר צפון אית ממנא אהרא ועמיה כמה סרכין ממנן דשלטין באורא וההוא ממנא פתחי"ה³³⁶⁶ שמייה והאי אתמנא באורא לההוא סטרא וכל אינון דמצלאן צלותין על בעלי דבבו דעקין לון וכד מלה דההיא צלותא סלקא לאורא בההוא סטרא אי זכאה הוא נטיל לה האי ממנא ונשיק לה:</p>	<p>לצד צפון יש ממונה אחר, ועמו כמה שרים ממונים ששולטים באויר, ושמו של אותו ממונה פתחי"ה, וזהו שהתמנה באויר של אותו צד, וכל אותם שמתפללים תפלות על שונאים שמציקים להם, וכשדבור של אותה תפלה עולה לאויר באותו צד, אם הוא צדיק, נוטל אותו הממונה הזה ומנשק אותו.</p>
<p>כדין אתער רוחא חדא דנפקא מגו תהומא בסטרא דצפון וההוא רוחא קארי בכל אינון אורין ונטלי בלהו ההיא מלה³³⁶⁷ וסלקין לה עד רקיעא ונשיקין לה פתחי ואמרי מרך ירמי שנאך לקמך:</p>	<p>אזי מתעוררת רוח אחת שיוצאת מתוך התהום שבצד צפון, ואותה רוח קוראת בכל אותם האוירים, וכולם נוטלים אותו דיבור ומעלים אותו עד לרקיע ומנשקים אותו, ופותחים ואומרים רבונך יפיל שונאך לפניך.</p>
<p>ואזלא וסלקא ובקעא רקיעין וס"א ואורין עד דסלקין עמה לגבי רקיעא קדמאה³³⁶⁸ סלקא צלותא ומטאת לגבי חד ממנא דאתמנא לסטר מערב³³⁶⁹ ותמן קיימין תשעה פתחי³³⁷⁰ ובהו קיימין כמה סרכין וכמה ממנן ועליהו ממנא³³⁷¹ חד די שמייה ובוליא³³⁷²:</p>	<p>והולכת ועולה ובוקעת רקיעים (אוירים) עד שעולים עמה לרקיע הראשון. עולה התפלה ומגיעה לממונה אחד שהתמנה לצד מערב, ושם עומדים תשעה פתחים, שבהם עומדים כמה שרים וכמה ממונים, ועליהם ממונה אחד ששמו זבוליא"ל.</p>

³³⁶⁴ עם האותיות והמלה גימ' א"ל אל"ף למ"ד חותם דרו' חסד אל (רח"ו).
³³⁶⁵ הם ד' אותיות הו"ה ובכחם הממונה הזה שהוא לסטר דרום מעלה התפלה הזאת שמתפלל האדם על איזו צרה שיש לו (מ"מ).
³³⁶⁶ עם האותיות והמלה והכולל גימ' תק"י אל"ף למ"ד ה"י יר"ד מ"ם א' א"ל אלהי אלהי"ם וכולל של ב' אלהי"ם והיינו חותם צפון וז"ש מצפון תפתח הרעה פת"חיה (רח"ו).
³³⁶⁷ בכאן לא הזכיר הזוהר שם המעלה אותה (מ"מ).
³³⁶⁸ פי' מלכות דעשייה (מ"מ).
³³⁶⁹ נל"עד שכל התפלות הללו הם עולים לסטר מערב לפי שמערב היא המ' שכוללת כולם (מ"מ).
³³⁷⁰ פי' נגד ט' אותיות דב"ן וכן כתב הר"ח לקמן (מ"מ).
³³⁷¹ איתא בספר אוצרות חיים בדרוש השמות, וז"ל, נשמת ז"א דעשיה הם י' ספירות החיצוניות של ז"א דאצילות (רמ"ז).
³³⁷² עם האותיות והמלה והכולל גימ' א"ל אדנ"י דעשיה בחינת מערב (רח"ו).

<p>ודא איהו דבעי לשמשא בהאי רקיעא ביממא ולא אתיהיב ליה רשו עד דסליק נהורא דסיהרא וכדין אפיק כל אינון חילין וכל אינון ממנן וכד נהיר יממא עאלין כלהו בפתחא חדא דאינון תשעה פתחין דאיהו פתחא עלאה על כלהו וכד צלותא סלקא</p>	<p>וזהו שרוצה לשמש ברקיע הזה ביום, ולא ניתנת לו רשות, עד שעולה אור הלבנה, ואז הוא מוציא כל אותם חילות וכל אותם ממונים. וכשמאיר היום, נכנסים כולם לפתח אחד, שהם תשעה פתחים, שהוא פתח עליון על כולם. וכשהתפלה עולה,</p>
<p>רב/א</p>	
<p>עאלת בההוא פתחא וכלהו סרכין וכלהו ממנן נפקין מההוא פתחא ועליהון זבוליא"ל ההוא רב ממנא ונפקי כלהו ונשקי לה ומטאן עמה עד רקיעא תניינא³³⁷³:</p>	<p>היא נכנסת באותו פתח, וכל השוטרים וכל הממונים יוצאים מאותו פתח. ועליהם זבוליא"ל, אותו גדול הממונים, ויוצאים כולם ונושקים אותו, ומגיעים עמו עד לרקיע השני.</p>
<p>(ברקיעא תניינא סלקא צלותא עד ההוא רקיעא ואתפתחו) וכד סלקא צלותא³³⁷⁴ עד ההוא רקיעא אתפתחו תריסר תרעין³³⁷⁵ דההוא רקיעא ובההוא תרעא דתריסר קאים ממנא חד דשמיה ענא"ל³³⁷⁶ והאי ממנא על כמה חיילין על כמה משריין³³⁷⁷ וכד צלותא סלקא קאים האי ממנא וכריין³³⁷⁸ על כל אינון פתחין ואמר (ישעיה כו ב) פתחו שערים וגו' וכלהו תרעין³³⁷⁹ פתיחין ועאלת צלותא בכל אינון פתחין:</p>	<p>(ברקיע השני עולה התפלה עד אותו רקיע, ונפתחים) וכשעולה התפלה עד לאותו רקיע, נפתחים שנים עשר שערי אותו הרקיע, ובאותו השער השנים עשר עומד ממונה אחד ששמו ענא"ל, וזה ממונה על כמה חיילות על כמה מחנות, וכשתפלה עולה, עומד הממונה הזה ומכריז על כל אותם פתחים ואומר "פתחו שערים וגו'", וכל השערים נפתחים, ונכנסת התפלה לכל אותם הפתחים.</p>

³³⁷³ נגד יסוד (רח"ו).

³³⁷⁴ מרקיע ראשון לשני קודם הגיעה אל השני (אור יקר).

³³⁷⁵ נגד יסוד וזה שער השמים י"ב מזלות דיסוד י"ב הויר"ת (רח"ו). עי' לקמן רנא ע"א (לש"ו). לעולם הוא שהנוק' היא המתפשטת למטה, שאין אשה אלא לבנים (תענית לא ע"א), וכן היא המתחלקת ל"ב ובסוד י"ב שבטים, שהם כולם תיקוני הנוק', ר"ל גילויה שבהם נתגלית למטה. והוא ג"כ סוד י"ב בקר והים עליהם שעשה שלמה, וכן סוד י"ב גבולי אלכסון, והם ג"כ סוד ה"ב גבולים דארץ ישראל, והי"ב שערים דירושלים, והי"ב שערים שברקיע אשר דרך שם מתקבלים תפילות כל ישראל, וכן הי"ב חלונות דבית הכנסת דלעילא. ושרשם הוא הי"ב אותיות דמילוי אדני, והי"ב אותיות דג' הויות, דמלך מלך ימלוך. ונמשכים בה מהי"ב צרופי הויה שבהיסוד (הקדו"ש צז ע"ג).

³³⁷⁶ עם האותיות גימ' יוסף שהוא רקיע זה (רח"ו).

³³⁷⁷ שיסוד נק' צבאות (רח"ו).

³³⁷⁸ היינו שנותן כח לבעל השערים והשרים המופקדים עליהם לפתוח שעריהם (אור יקר).
³³⁷⁹ ואפשר שיש תפלה שתעלה דרך זה, ויש תפלה שסגולתה ליכנס בשער אחרת הכל לפי ענינם, ולזה הם שנים עשר שערים, ולכך עאלת צלותא (בכולהו) [בכל] אינון פתחין, שאם לא תאמר כך שנים עשר שערים למה (אור יקר).

<p>כדין אתער חד ממנא סבא דיומין דקאים לסטר דרום³³⁸⁰ דשמה עזריאל³³⁸¹ סבא³³⁸² ולומנין אתקרי מחניא"ל בגין דאתמנא על שתין רבוא משריין וכלהו מארי דגדפיין³³⁸³ מארי דמשריין³³⁸⁴ מליין עייניין³³⁸⁵ ולגבייהו קיימיין³³⁸⁶ אינון משריין מאריהון דאודניין³³⁸⁷ ואקרונ אודנין בגין דאינון צייתין כל אינון דמצלאן צלותהון בלחישו ברעותא דלבא דלא אשתמע ההוא צלותא לאחרא האי צלותא סלקא וצייתין לה כל אינון דאקרונ מארי דאודניין:</p>	<p>ואז מתעורר ממונה אחד זקן לימים שעומד לצד דרום, ששמו עזריאל"ל הזקן, ולפעמים הוא נקרא מחניא"ל, משום שהתמנה על ששים רבוא מחנות, וכולם בעלי כנפים, בעלי מחנות, מלאים עיניים. ואצלם עומדים אותם מחנות בעלי אזנים. ונקראים אזנים, משום שהם מקשיבים לכל אותם שמתפללים תפלתם בלחש וברצון הלב, שלא נשמעת אותה תפלה לאחר, התפלה הזו עולה, ומקשיבים לה כל אותם שנקראים בעלי אזנים.</p>
<p>ואי ההיא צלותא אשתמע לאודנין דבר נש לית מאן דציית לה לעילא ולא צייתין לה אחרנין בר מאן דשמע בקדמיתא בגין כך בעי לאסתמרא דלא ישמעון לההיא צלותא בני נשא ותו דמלה דצלותא אתאחדא בעלמא עלאה³³⁸⁸ ומלה דעלמא עלאה לא אצטריך למשמע:</p>	<p>ואם אותה תפלה נשמעת לאזני אדם, אין מי שמקשיב לה למעלה, ולא מקשיבים לה אחרים, חוץ ממי ששמע בראשונה. לכן צריך להשמר שלא ישמעו את אותה תפלה בני אדם. ועוד, שדבור של תפלה נאחז בעולם העליון, ודבר של העולם העליון אין צריך לשמע.</p>

³³⁸⁰ תימא טעם בחינה זו אל התפלה, אינה באויר העולם הזה, וגם לא ברקיע ראשון אלא ברקיע שני. ואפשר לומר שאם היו המבחינים האלו באויר העולם היתה התפלה הזאת שהיא בקול רם וכיוצא נדחת, והיתה אבודה לעולם, ואין זאת כוונת הבורא אלא שתהיה צרורה ושמור שתקובל בשתוף תפלות אחרות, ולזה יהיו המבחינים ברקיע זה השני, שאם תדחה מפני איזו סבה יהיה שם בשמירה עד בא יום פקודתה כדפירשו בזוהר פרשת תרומה. והוא הדין והטעם שלא תבחן ברקיע ראשון שעדיין שם תתגלגל ותדחה, אמנם ברקיע שני יש לה ידים ליגנו וליסתר שם, ומטעם זה אין ענאל המבחין, ולא המופקדים תחת ידו, שאם כן חס ושלוש לא יפתח להשערים, לזה הוא אינו מבחין, ומחזיק כל תפלה בכשרות כדי שיפתח שעריו, ואח"כ המבחין הוא בוחן אותה ואינה נדחת מרקיע שני אלא שאין מעלים אותה (אור יקר). [והוא לסטר דרום] כדי שיהי' מלאך החסד (אור יקר).

³³⁸¹ גימ' שד"י עם ג' אותיות והכולל והו' חסד דשרי בפום אמה (רח"ו).
³³⁸² לא ידעתי טעם למלת סבא, אם לא שיהיה עזריאל אחר והוא למטה ממנו במעל', וגדול ממנו יש בהיכלו', ואפשר שנק' סבא מפני מלאכתו להבחין התפלה שהוא סוד עיני' ואזני' מאברי הראש, ועוד האזני' מתיקוני הזקן הם, ועוד אני אומר כי כשהוא מסתלק מהמחננו' יקרא סבא שנסתל' אל בחי' ג' ראשונו', והוא בסוד הזקנה שאינו משתתף עם הקטנים האלו, וכאשר יבא ויתקשר עם חייליו יקרא מחניאל שחנה במחנותיו, והיינו שהמחנות הם שתין בסוד שש קצוות, וסילוקו עליהם כראש על הגוף, שהגוף הם שש קצוות, והראש שלש ראשונות (אור יקר).

³³⁸³ כבר פירשנו שהכנפיים הם לשון כנופיא, שכל אחד ואחד מחנות אחרות תחתיו שהם אליו ככנפיים לגוף כדפירשנו בפרשת נח, ושאר מחנות הנזכרות על כרחין הם מחנות סתם, ואלו מחנות שיש להם כנפים ומחנות למחנותם כדפירשנו (אור יקר). כנף גימ' קנ"א דיסוד (רח"ו).
³³⁸⁴ כל אחד מהמחנות ששים יש לו עוד מחנות תחת ממשלתו מרוב הכללות אשר להם (אור יקר).
צבאות (רח"ו).

³³⁸⁵ אין העניינים כפשוטן אלא הם בעלי ההשגחה להשיגח במעשה בני אדם אם ראוי תפלת להתקבל מצד מעשיהם, ומפני שהמעשים הם משתנים לכמה פרטים, יש בהם כח ההשגחה אל המציאות, ולזה הם "מליין", ועד כאן עלתה תפלה בלי בחינה, אמנם מכאן ואילך לא תדחה, עוד ראוי לבדוקה קודם עלותה אם ראויה להתקבל ואם לאו (אור יקר). אור עיינין תלוי ביסוד (רח"ו).
³³⁸⁶ שגם הם בודקין השמיעה אם היא הגונה, בענין שהבדיקה על ידי שתי בחינות, השגחה במעשים ושמיעה באזנים, ועד כאן לא נבדקה אלא אם מסודרת או שלימה וכיוצא, אבל כאן בודקים יותר (אור יקר).

³³⁸⁷ ב' ביעין בחינת אזנים (רח"ו).
³³⁸⁸ בראשית ג ע"ב (הערת הזהר). פי' בינה ולכך אמר דלא איצטריך למשמע שא"ו נקרא קלא דלא אשתמע. וז"ו קלא דאשתמע (מ"מ).

<p>כגוונא דא מאן דקרי בספרא דאורייתא חד קרי וחד לשתוק ואי תרי קראן באורייתא גרעי מהימנותא דלעילא בגין דחד קלא ודיבור כלא חד כדין³³⁸⁹ תריין קלין ותריין דבורין איהו גריעותא דמהימנותא אלא דיהא קלא ודיבור חד³³⁹⁰ כמה דאצטריך בגין דיהא ההוא קלא וההוא דיבור חד:</p>	<p>כמו זה מי שקורא בספר תורה, אחד קורא ואחד לשתוק. ואם שנים קוראים בתורה, הם גורעים באמונה שלמעלה, משום שאחד קול ודיבור הכל אחד, אז שני קולות ושני דיבורים זו גריעות האמונה. אלא שיהיה קול ודיבור אחד כמו שצריך, כדי שיהיה אותו קול ואותו דיבור, אחד.</p>
<p>וההוא ממנא שמיה עזריאל סבא כד ההיא צלותא סלקא בלחישו כל אינון שתין רבוא משריין וכל אינון (דצייתין) מארי דעיינין וכל אינון מארי דאודנין כלהו נפקי ונשקי לההיא מלה דצלותא דסלקא הדא הוא דכתיב (תהלים לד טז) עיני יהוה אל צדיקים ואזניו אל שועתם עיני יהוה אל צדיקים אלין מארי דעיינין דלתתא בגין דאית [ג"א דלית] מארי דעיינין לעילא ואזניו אל שועתם אלין מאריהון דאודנין:</p>	<p>ואותו הממונה ששמו עזריאל הזקן, כשאותה תפלה עולה בלחש, כל אותן ששים רבוא מחנות, וכל אותם בעלי עיניים וכל אותם בעלי אזנים, כולם יוצאים ומנשקים אותו דיבור של תפלה שעולה. זהו שנאמר "עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם". "עיני ה' אל צדיקים" אלו בעלי העינים שלמטה, משום שיש (שאינן) בעלי עיניים שלמעלה. "ואזניו אל שועתם" אלו בעלי האזנים.</p>
<p>רקיעא תליתאה³³⁹¹ ההיא צלותא סלקא ומטי לההוא רקיעא ותמן ההוא ממנא דאקרי גרדייה ועמיה כמה סרכין וכמה ממנן ואיהו משמש תלת זמנין ביומא לקבל חד שרביטא³³⁹² דזיהרא דנפיק (ואתגניז) סליק ונחית ולא קיימא באתר חד והאי איהו שרביטא דנטיל ותלת זמנין ואתגניזו וכד צלותא סלקא נחית ההוא שרביטא וסגיד קמי ההיא³³⁹³ צלותא ואקרי האי רקיעא רקיעא דשרביטא:</p>	<p>הרקיע השלישי, אותה תפלה עולה ומגיעה לאותו רקיע, ושם אותו הממונה שנקרא גרדייה, ועמו כמה שרים וכמה ממונים, והוא משמש שלש פעמים ביום כנגד שרביט אחד של זה שיוצא, עולה ויורד, ולא עומד במקום אחד, וזהו שרביט שנוסע שלש פעמים ונגזז. וכשתפלה עולה, יורד אותו שרביט ומשתחוה לפני אותה תפלה, והרקיע הזה נקרא רקיע השרביט.</p>
<p>וכד סלקא ההיא צלותא ההוא ממנא ובתר דסגידו בטש בההוא שרביטא³³⁹⁴ (בתר דסגיד) בטינרא תקיפא דזהיר דאיהו קאים באמצעיתא דההוא רקיעא ונפקי³³⁹⁵ (דנפקי) מגו ההוא טינרא תלת מאה ושבעין וחמש חיילין³³⁹⁶ דאינון גניזין תמן מן יומא דאורייתא נחתת לארעא בגין דאתתקפו (לחברא כלא) [לסרבא דלא] תחות לארעא ואניזף בהו</p>	<p>וכשעולה אותה תפלה, אותו הממונה לאחר שהשתחוה, מכה באותו השרביט בסלע החזק שמאיר ועומד באמצע הרקיע, ויוצאים מתוך אותו סלע שלש מאות ושבעים וחמשה חיילות שגנוזים שם מיום שירדה תורה לארץ, משום שהתחזקו (להתחבר) לסרב שלא תרד לארץ, ונזף בהם הקדוש ברוך הוא, ונכנסו לתוך אותו סלע, ואינם יוצאים, פרט לאותו זמן שהתפלה עולה, פותחים ואומרים "ה' אדנינו מה אדיר שמך וגו'". זוהי תפלה שעולה על כל אותם רקיעים. אז משתחווים אליה.</p>

³³⁸⁹ בר (נוסף במ"מ).

³³⁹⁰ פי' נגד ז'ון (מ"מ).

³³⁹¹ רקיע זה נגד נר"ה (רח"ו).

³³⁹² הוא בחינת היסוד הנקרא שרביט (מ"מ).

³³⁹³ ההוא (דפ"ו)

³³⁹⁴ פי' אחר שמשתחוה השרביט לתפלה אזי מכה הממונה באותו שריט בטינרא תקיפא דזהיר. וטינרא זו היא קדושה ולכך אמר הזוהר דזהיר ולא אמר טינרא תקיפא סתם כמ"ש בפ' תצוה. דהתם קליפה והכא קדושה (מ"מ).

³³⁹⁵ ונפקו (דפ"ו).

³³⁹⁶ הם נגד משה עשה חסד שע"ה חסד (מ"מ).

<p>קודשא בריך הוא ועאלו גו ההוא מינרא ולא נפקין בר ההוא זמנא³³⁹⁷ דצלותא סלקא פתחי ואמרי (שם ה י) יהוה אדונינו מה אדיר שמך (בכל הארץ) וגו' דא היא צלותא דסלקא על כל אינון רקיעין כדין סגדין לגבה:</p>	
<p>מכאן ולהלאה צלותא מתעטרא בעטריין עלאין וסלקא לגו רקיעא רביעאה³³⁹⁸ וכדין שמשא נפיק בדרגוי ושמישא"ל רב ממנא נפיק ותלת מאה ושתין וחמש³³⁹⁹ משריין סלקין עמיה לגו ההוא רקיעא ואקרין ימות החמה וכלהו מעטרין לההיא צלותא בעטריין דבוסמין דגנתא דעדן³⁴⁰⁰:</p>	<p>מכאן והלאה, התפלה מתעטרת בעטרות עליונות, ועולה לתוך הרקיע הרביעי, ואז השמש יוצא בדרגותיו, ושמישא"ל גדול הממונים יוצא, ושלוש מאות וששים וחמשה מחנות עמו, לתוך אותו רקיע, והם נקראים ימות החמה, וכולם מעטרים את אותה תפלה בעטרות של בשמים של גן עדן.</p>
<p>ותמן אתעכבת צלותא עד דכלהו משריין סלקין עמה לגו ההוא רקיעא חמישאה³⁴⁰¹ ותמן איהו ממנא חד גדריא"ל שמיה והוא מארי קרבין דשאר עמין וכד צלותא סלקא כדין אודעזע הוא וכל משריין דיליה ואתבר רב/ב</p>	<p>ושם מתעכבת התפלה, עד שכל המחנות עולים עמו לתוך אותו הרקיע החמישי, ושם נמצא ממונה אחד ששמו גדריא"ל, והוא בעל המלחמות של שאר העמים. וכשתפלה עולה, אז הוא מזדעזע עם כל מחנותיו, ונשבר</p>
<p>רב/ב</p>	
<p>חילייהו ונפקי וסגדי ומעטריין לההיא צלותא:</p>	<p>כוחם, ויוצאים ומשתחווים ומעטרים את אותה התפלה.</p>
<p>וסלקין עמה עד דמטו לגבי רקיעא שתיתאה³⁴⁰² וכדין נפקין כמה חיילין וכמה משריין ומקבלין לההוא צלותא וסלקין בהדה עד דמטו לשבעין³⁴⁰³ תרעין דתמן קאים חד ממנא די שמיה ענפיא"ל רב ממנא ואיהו מעטר לההיא צלותא בשבעין עטריין:</p>	<p>ועולים עמה עד שמגיעים לרקיע הששי, ואז יוצאים כמה חיילות וכמה מחנות ומקבלים את אותה תפלה, ועולים עמה עד שמגיעים לשבעים שערים, ששם עומד ממנה אחד ששמו ענפיא"ל, גדול הממונים, והוא מעטר את אותה תפלה בשבעים עטרות.</p>
<p>וכיון דמתעטרא צלותא בכל הני עטריין כדין מתחברין כל אינון חיילין דכלהו רקיעין וסלקין לההיא צלותא דמתעטרא בכל ועטריין (סטריין) לגבי רקיעא שביעאה³⁴⁰⁴ וכדין עאלת צלותא וסנדלפון³⁴⁰⁵ רב יקירא עלאה דכל מפתחן דמאריה בידיה אעיל לההיא צלותא לגו שבעה היכלין³⁴⁰⁶:</p>	<p>וכיון שהתפלה מתעטרת בכל העטרות הללו, אזי מתחברים כל אותם החיילות של כל הרקיעים, ומעלים את אותה התפלה שמתעטרת בכל העטרות לרקיע השביעי, ואז נכנסת התפלה, וסנדלפון נכבד גדול עליון, שכל מפתחות אדוניו בידו, מכניס את אותה תפלה לתוך שבעה היכלות.</p>

³³⁹⁷ פי' כדי לראות מעלת ישראל ותפילתם (מ"מ).

³³⁹⁸ ת"ת (רח"ו).

³³⁹⁹ גימ' ה"פ חסד עם ה' כוללים (רח"ו).

³⁴⁰⁰ השפעת יסוד הבינה (רח"ו). ונל"עד לפי שיסוד הבינה הוא בת"ת זעיר ורקיע זה הוא בחינת הת"ת (מ"מ).

³⁴⁰¹ כנגד גבורה (רח"ו).

³⁴⁰² נגד חסד (רח"ו).

³⁴⁰³ הם נגד ע' שמות דע"ב כי הב' הם כוללים (רח"ו).

³⁴⁰⁴ היכל ק"ק רקיע שביעי (רח"ו).

³⁴⁰⁵ פי' הוא שר העשייה (מ"מ).

³⁴⁰⁶ ואם תאמר והרי יש כל עולם היצירה בינו לבין ההיכלין. ונלע"ד שיובן במה שכתב באוצרות חיים שסנדלפון משתלשל בג' עולמות ב"ע, דהיינו שבעולם העשיה הוא בסוד א"א ובעולם היצירה

<p>תא חזי אמר רבי שמעון שבעה מדורין אינון וכו' 3407 שבעה היכלין אלין אינון היכלין דמלכא והאי צלותא כד מתעטרא בכל הני עטרין כד עאלת מחבר לון כחדא לאתעטרא לעילא למהוי כלא חד כדקא יאות ושמא דקודשא בריך הוא מתעטרא בכל סטרין עילא ותתא למהוי חד וכדין (משלי י ו) (ו) ברכות לראש צדיק 3408 כתיב:</p>	<p>בא וראה אמר רבי שמעון שבעה מדורים הם וכו', שבעת ההיכלות הללו הם היכלות המלך, וכשהתפלה הזו מתעטרת בכל העטרות הללו כשנכנסת, מחבר אותם כאחד, להתעטר למעלה להיות הכל אחד כראוי. ושמו של הקדוש ברוך הוא מתעטר בכל העטרות, מעלה ומטה, להיות אחד, ואז נאמר "ברכות לראש צדיק".</p>
<p>זכאה חולקיה דבר נש דידע לסדרא צלותיה כדקא יאות בהאי צלותא דמתעטרא ביה קודשא בריך הוא איהו מחכה עד דיסתיימון כל צלותהון דישראל 3409 וכדין כלא איהו בשלימו כדקא יאות עילא ותתא עד הכא מלין ודצלותא למנדע רזין עלאין מכאן ולהלאה אית פקודי אורייתא דאינון קיימין במלה כמה דקיימין בעובדא 3410:</p>	<p>אשרי חלקו של אדם שיודע לסדר תפלתו כראוי. בתפלה הזו שמתעטר בה הקדוש ברוך הוא, הוא מחכה עד שיסתיימו כל תפלותיהם של ישראל, ואז הכל הוא בשלמות כראוי מעלה ומטה. עד כאן דברי התפלה לדעת סודות עליונים. מכאן והלאה יש את מצוות התורה, שהן עומדות בדבור כמו שעומדות במעשה.</p>
<p>ואינון שית פקודין וקיימין (דקיימין) אופ הכי בצלותא חד (דברים כח נח) ליראה 3411 את השם הנכבד והנורא תניינא לאהבה אותו 3412 תליתאה לברכו רביעאה ליחדו חמישאה לברך כהנא ית עמא שתיתאה למסור נשמתיה ליה ואלין שית פקודין</p>	<p>והן שש מצוות, ועומדות אף כאן בתפלה. אחת, "ליראה את השם הנכבד והנורא". שתיים, לאהבה אותו. שלישית, לברכו. רביעית, ליחדו. חמישית, שיברך הכהן את העם. ששית, למסור לו את נשמתו. ואלו שש מצוות שעומדות בתפלה של דיבור, פרט לאותן מצוות שעומדות במעשה, כמו ציצית ותפלין.</p>

בסוד נפש דנוק' דיצירה ובעולם הבריאה בסוד גופא דנוק' דבריאה. ולפי זה הוא בסוד פתח ההיכלין דבריאה, פי' שמגיע עד שם. ולכן אעיל להיא צלותא, לגו שבעה היכלין (רמ"ז). פי' דיצירה (מ"מ).

3407 אמרו המגיהים כבר נדפסו בפרשת בראשית דף מא ע"ש (הערת הזהר).

3408 בראשית כו ע"א (הערת הזהר). השפעת היסוד (רח"ו).

3409 מכל המציאות, ואז הקדוש ברוך הוא מתייחד בהערת כל ישראל יחד, ואם תאמר אם כן היאך אמר לעיל שיכוון לכלול נשמתו שם, ומה יועילנו אם תפלה זו יש לה עדיין להתעכב עד זמן קבלת כל התפלות, ויש לומר שאין הכוונה שממש באותו פרק ובאותו רגע יהיה הזווג, אלא כל תקון שאדם מכוון בתפלתו, כך תפלתו נעשית רוחנית, ומתתקנת ברוחניות צורת הויה דקה רוחנית שהיא מסתלקת, ואם התיקון כהלכתו, אף אותה הויה הדקה המתהווה מתתקנת ומקשטת ממש באותה מציאות, ובעלות אותה הויה הדקה אחר כך מייחד ומקשט בטוב כוונתו, ולא שתהיה ממש הזווג באותו רגע, אלא מקשט בענין ובתיקון כאלו אותו רגע היה הייחוד, להיות אותה הויה העולה מורה על המציאות הנעלם, ומייחד ממש בכוונת ותיקון המתפלל בעלות אותה הויה אחר כך למעלה מסודרת יחד, ואם יכוון לכלול נשמתו באותו סדר, הנה בעלות התיקון דיוקן נשמתו נכנסת שם בייחוד, וגורם לעצמו כל מה שנרמז שגורם (אור יקר).

3410 עיקר שש מצות אלו במעשה (ואר יקר).

3411 (שמיראה) [שמעורר] יראת ה' על פניו במעשהו בנגלה ובנסתר, וכן אהבתו במשאו ובמתנו, וכן לברכו בכל מעשה ומעשה אכילתו והנאתו, וכיצא לייחדו שכל מה שהוא עושה מורה על [האמנות] [האחדות] שאין לו שני, ואינו עובד זולתו, לברך כהנא בעבודה במקדש, באמצע עבודה ברכת כהנים, למסור נשמתיה ממש בפועל בעת הנכון ובסוד התפלה קיימין במלה כמו שהם בעובדא, (אור יקר).

3412 ואחר שכלל תפלתו בשתיים יראה וברכה, ימין ושמאל, עושה שלום ביניהם בסוד האהבה, שהאהבה מורה שתחלתה מן השמאל ומסיים בימין, ולזה "לאהבה אותו כד מטי לאהבת עולם", והאהבה הזאת היא נמשכת אחר הייחוד גם כן ואהבת את ה' אלהיך, ואין חשש אם ימשך מצות האהבה והייחוד קבוע באמצע האהבה. ואם תאמר והרי נוסח הברכה אהבתנו ה' אלהינו, אלא מתוך שאדם זוכר אהבת הקדוש ברוך הוא אלינו, מעורר בלבו לאהוב אותו, וזהו שאמר "דדא איהי רזא דרחימו דקודשא בריך הוא" (אור יקר).

<p>דקיימין בעלותא³⁴¹³ דמלה בר אינון פקודין דקיימין בעובדא³⁴¹⁴ כגוונא דציצית ותפלין:</p>	
<p>ליראה את השם פקודא דא קיימא באלין תושבחן דקאמר דוד מלכא ובאינון קרבנין דאורייתא דתמן בעי בר נש³⁴¹⁵ לדחלא מקמי מאריה בגין דאינון שירין קיימין בההוא אתר דאקרי יראה³⁴¹⁶ וכל אינון הללויה³⁴¹⁷ דאינון רזא דיראה דקודשא בריך הוא ובעי בר נש לשואה³⁴¹⁸ רעותיה באינון שירין ביראה ואוקמוה חברייה (ו) כל אינון רזין דשירין ותושבחן וכל אינון רזין דהללויה:</p>	<p>"ליראה את ה'", מצוה זו עומדת בתשבחות הללו שאמר דוד המלך ובאותם קרבנות של התורה, ששם צריך אדם לפחד מלפני אדונו, משום שאותן שירות עומדות באותו מקום שנקרא יראה, וכל אותם הללויה שהם סוד של יראת הקדוש ברוך הוא, וצריך אדם לשים רצונו באותן שירות ביראה. ופרשוה החברים, כל אותם הסודות של שירות ותשבחות וכל אותם סודות של הללויה.</p>
<p>כיון דמטי בר נש לישתבח ישוי רעותיה לברכא ליה לקודשא בריך הוא כגון יוצר אור יוצר המאורות לאהבה אותו כד מטי לאהבת עולם ואהבת את יהו"ה אלהיך (דברים ו ה) דדא איהו רזא דרחימו דקודשא בריך הוא והא אוקמוה ליחדא ליה³⁴¹⁹ שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד (שם ד) דהכא קיימא רזא דיחודא דקודשא בריך הוא ליחדא שמיה³⁴²⁰ ברעותא דלבא כדקא חזי ומתמן ולהלאה אדכרותא³⁴²¹ דיציאת מצרים דאיהו</p>	<p>כיון שמגיע אדם לישתבח, ישים רצונו לברך את הקדוש ברוך הוא, כמו יוצר אור, יוצר המאורות. לאהבה אותו, כשמגיע לאהבת עולם, "ואהבת את ה' אלהיך", שזהו סוד של אהבת הקדוש ברוך הוא, והרי פרשוה. ליחדו, "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", שכאן עומד סוד היחוד של הקדוש ברוך הוא, ליחד את שמו ברצון הלב כראוי, ומשם והלאה אזכרת יציאת מצרים, שהיא מצוה להזכיר את יציאת מצרים, שנאמר "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים".</p>

³⁴¹³ שהם ו' ספירות במלכות וכל אחד כלולה מעשר, ועשר מעשר עד שעולים למאה, בענין שהם ת"ר מצוות כלולות בשם, והם תיקוני נוקבא, והם באברים הדקים העליונים הפנימיים (אור יקר) ³⁴¹⁴ ריו ע"א (הערת הזהר).

³⁴¹⁵ ירצה יעורר יראת ה' על פניו כל זמן שעוסק באותם השירים (אור יקר).

³⁴¹⁶ המלכות שהיא המשוררת תדיר מצד בחינת דינה ששם סוד השיר בסוד הלוי (אור יקר).

³⁴¹⁷ הללויה דאינון עשר - כדפירשנו בחלק תפלה למשה והם עשר מדרגות שבהם נחתם ספר תילים שכולו הוא בסוד היראה, ועוד בהזכיר נוראותיו ומעשיו ושבחי הנבראים אליו הוא נכנס ליראה אותו (אור יקר).

³⁴¹⁸ דהיינו סוד הגבורה, ומן הגבורה יכנס אל החסד, שנמצא כולל אותה הגבורה שהוא מעורר בחסד, ונכנס מהשמאל אל הימין (אור יקר).

³⁴¹⁹ והנה שלשה אלו הנזכרות הם שמאל וימין, וקשר שניהם על ידי האמצע שהם שלשה מדות, אחר כך "לייחדא ליה" וסוד הייחוד הוא קשר שלשתם יחד "ה' אלהינו ה'", והנה הייחוד הוא בקו האמצעי שעל ידו הייחוד בסוד היסוד, וקושר המלכות ומייחד אותה עם התפארת (אור יקר).

³⁴²⁰ דהיינו מלכות, בענין שהם ארבעה מצוות, יראה גבורה, ברכה חסד, אהבה קשר שניהם מצד התפארת הקושרם, והייחוד מצד היסוד הקושר ומייחד התפארת עם המלכות, וצריך לשום כוונתו בעניינים (אור יקר).

³⁴²¹ הנה לעילא לא חשיב להו אלא שית פקודין ועם יציאת מצרים הם שבע, אם כן למה מונה שש ופרט אותם בשבע, וכמו שששה אלו תליין בעובדא ובמלה הכי נמי יציאת מצרים תליא בעובדא בענין חג הפסח, ובמלה עתה בברכת אמת, וי"ל כי יציאת מצרים עניינה בבינה כנודע, והוא למעלה מהששה, שהבינה על שש קצוות, ולזה הזכיר עתה אלא ששה קצוות שהם ת"ר מצוות כדמסיק, אמנם זו שהיא מהבינה למעלה משש קצוות היא סוד שלש עשרה מתר"ג דקאמר בתר הכי, שהיא שקולה כנגד כולם, מפני שכל המצוות תלויות בה, אלו לא הוציא לא נתן את התורה, לכך לא מני אלא שית דכלילן בצלותא לתתא שהיא מלכות תפלה, ולא נזכרה הנה אלא כדי לסמוך גאולה לתפלה. לברכא כהנא היינו הכהן הימין בנצח, והיינו שאחר שנתייחד השם והוא שעת הזווג בתפלה, צריך שגם בקבלת הברכה יוכלו כמו שנכללו נשמתם בסוד הייחוד אחר כך, ולזה בברכת שים שלום ששם סוד הזווג נכללים ישראל בברכה, ואין זה הזווג אלא ברכות ושפע מתנות מהחתן לכלה, וטעם הברכות כאן הוא מפני שהיא עת רצון לברכות (אור יקר).

<p>פקודא לאדכרא יציאת מצרים דכתיב (שם ה טז) וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים:</p>	
<p>לברכא כהנא ית עמא בגין לאכללא ישראל כחדא בשעתא דנשלין ברכאן לעילא דהא בההיא שעתא³⁴²² נטלא (ברכאן) כנסת ישראל וברכאן³⁴²³ ושעתא דרעותא היא למסור נפשיה לגביה ולמיהב ליה נשמתיה³⁴²⁴ ברעותא דלכא כד נפלין על אנפין ואמרין (תהלים כה א) אליך יהוה נפשי אשא דיכוין לביה ורעותיה לגביה לממסר ליה נפשיה ברעותא שלים ואלין אינון שית פקודין דקיימין בצלותא דסלקין לגבי שית מאה פקודין דאורייתא:</p>	<p>שהכהן יברך את העם, כדי להכליל את ישראל כאחד בשעה שנוטלים ברכות מלמעלה, שהרי באותה שעה נוטלת כנסת ישראל ברכות. ושעת רצון היא למסור נפשו אליו ולתת לו את הנשמה ברצון הלב כשנופלים אפים ואומרים "אליך ה' נפשי אשא", שיכון לבו ורצונו אליו למסור לו הנפש ברצון שלם. ואלו הן שש מצוות שעומדות בתפלה, שעולות לשש מאות מצוות של התורה.</p>
<p>ואי תימא תליסר אחרנין יתיר אינון קיימין לאמשכא תליסר מכילן דרחמי דכלא כלילן בהו³⁴²⁵ שית פקודין אלין דצלותא מתעטרא בהו:</p>	<p>ואם תאמר, שלש עשרה אחרות יותר. אלו עומדים להמשיך שלש עשרה מדות הרחמים, שהכל כלול בהן. (באלו) שש המצוות הללו שהתפלה מתעטרת בהן.</p>
<p>זכאה חולקיה מאן דישוי לביה ורעותיה לדא ולאשלמא</p>	<p>אשרי חלקו של מי ששם לבו ורצונו לזה ולהשלים</p>
<p>רנא</p>	
<p>לון בכל יומא ובאלין תליין אחרנין סגיאין אבל כד מטי בר נש לאתרין אלין אצטריך ליה לכוונא לביה ורעותיה לאשלמא ההוא פקודא דקיימא בההיא מלה וכדין אכריזו עליה ואמרי (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר אתא רבי ואבא (שמעון) ונשקיה:</p>	<p>אותם בכל יום. ובאלו תלויות אחרות רבות. אבל כשמגיע אדם למקומות הללו, צריך לכוון לבו ורצונו להשלים אותה מצוה שעומדת באותו דיבור, ואז מכריזים עליו ואומרים "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר". בא רבי אבא ונשקו.</p>
<p>פתח רבי יצחק אבתריה ואמר ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' אמאי כניש לון³⁴²⁶ בגין לממסר³⁴²⁷ לון שבת כמלקדמין דהא בקדמיתא עד לא עבדו בני ישראל ית עגלא מסר לון את השבת ודא איהו דלא נטרו³⁴²⁹ אינון ערב רב כיון דשמעו (שמות לא</p>	<p>פתח רבי יצחק אחריו ואמר, "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'", למה כנס אותם. כדי למסור להם את השבת כמקדם. שהרי בראשונה טרם שעשו ישראל את העגל, מסר להם את השבת, וזהו שלא שמרו אותם הערב רב. כיון ששמעו "ביני ובין בני ישראל", אמרו, ואנו, הדבר הזה נמנע מאיתנו. מיד, "ויקהל העם על אהרן וגו'", ונמשכו רבים אחריהם. אחר שמתו אותם שמתו, כנס משה את בני</p>

³⁴²² למסור נפשיה היינו המצוה ששית מצד הוד שמשם המיתה, ויגמור לגמרי מסירת נשמתו בסוד המיתה, וסילוקה בסוד הייחוד (אור יקר).

³⁴²³ עת הזווג (רח"ו).

³⁴²⁴ נשמתא (דפ"ו).

³⁴²⁵ (ס"א בהני) (נוסף בדפ"ו).

³⁴²⁶ מה שלא נצטווה כן משה רבנו ע"ה שצווהו בפרשת קדושים (יט, ב) דבר אל כל עדת בני ישראל, מה שלא עשה כן בצווי השבת בפרשת כי תשא (לא, יג) דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתותי (רמ"ז).

³⁴²⁷ כדבסמוך (רמ"ז).

³⁴²⁸ נמחק בדפ"ו.

³⁴²⁹ ירצה בענין המן כמ"ש (טז, כז) יצאו מן העם, שהם ערב רב, אבל לא פקרו בפומבי (רמ"ז).

<p>יז) ביני³⁴³⁰ וביני ישראל אמרו ואנן³⁴³¹ מלה דא אתמנע מינן מיד (שמות לב א) ויקהל העם³⁴³² על אהרן וגו' ואתמשכו סגיאין אבתרייהו³⁴³³ לבתר דמיתו אינון דמיתו כניש משה לבני ישראל בלחודייהו ויהב לון שבת כמלקדמין הדא הוא דכתיב (שמות לה ב) ששת ימים תעשה מלאכה וגו'³⁴³⁴:</p>	<p>ישראל לבדם, ונתן להם שבת כמקדם. זהו שנאמר "ששת ימים תעשה מלאכה וגו'".</p>
<p>לא תבערו אש בכל מושבותיכם (שם ג) הכא אית רזא דרזין³⁴³⁵ לאינון דידעי חכמתא עלאה רזא דשבת הא אוקמוה חבריאי אבל רזא דא³⁴³⁶ אתמסר לחכימי עליונין דהא שבת רזא עלאה הוא:</p>	<p>"לא תבערו אש בכל מושבותיכם", כאן יש סוד הסודות לאותם שיודעים החכמה העליונה. את סוד השבת הרי בארו החברים, אבל סוד זה נמסר לחכמים עליונים, שהרי שבת היא סוד עליון.</p>
<p>תא הזי³⁴³⁷ בשעתא דיומא שתיתאה³⁴³⁸ מטי זמנא דערב כדין ככבא³⁴³⁹ חד מסטרא</p>	<p>בא וראה, בשעה שביום ששי מגיע זמן הערב, אז כוכב אחד מצד צפון מאיר, ועמו שבעים כוכבים אחרים, ואותו כוכב מכה באותם הכוכבים האחרים, וכולם נכללים</p>

³⁴³⁰ שלא אמר ביני וביניכם (רמ"ז).

³⁴³¹ ר"ל אין לנו חלק בשבת שה"ס כנסת ישראל (רמ"ז).

³⁴³² שידוע שאהרן נקרא שושבינא דמטרוניתא, ושמו עולה תתק"ו בן' דאי"ק בכ"ר, וה"ס שם שקוצי"ת (ב"ה) שסודו בעצם בשבת כנודע משלש תפילות דשבת שנחלק זה השם לשלש חלקים (רמ"ז).

³⁴³³ הכוונה כמ"ש בפרשת פנחס רלז ע"א, שכל המתים בעגל היו מן הערב רב מבני בנות שמעון שנישאו לערב רב (רמ"ז).

³⁴³⁴ פ"י שהוא הלשון שבה נמסרה להם השבת בפרשת כי תשא, ששם נאמר גם כן (לא, טו) ששת ימים יעשה מלאכה. והענין שעיקר מצות שבת שנצטוו אז ישראל היה להזהירם שלא תדחה שבת מפני מלאכת המשכן, ואעפ"י שאותה מלאכה היתה נעשית מעצמה שזהו פירוש תעשה מלאכה מן הנפעל או התפעל, מכל מקום לא תדחה את השבת, והיינו דקאמר כמלקדמין, שר"ל כפעם הראשונה שנצטוו על שמירת שבת במעשה המשכן (רמ"ז).

³⁴³⁵ תואר זה עצמי לסוד השבת שסודו קדש שהוא [פני] אבא, שהוא פנימיות של כל הפנימיות דהיינו עצמות האצילות, והיינו חכמתא עלאה, שאליו מתעלה חכמה תתאה היא המלכות. והוא הרזא דאוקמוה חבריאי, והוא כבר ידוע ביניהם (רמ"ז).

³⁴³⁶ הוא הסוד שר"ל אחר כך, וזה אינו עדיין גלוי לכולם רק אתמסר לחכימי עליונין המופלאים (רמ"ז).

³⁴³⁷ (ס"א ביומא שתיתאה בשעתא דמטי) (נוסף בדפ"ו).

³⁴³⁸ מוסף על מה שנזכר משם הרח"ו בגליון איתא בספר הכוונות שקליפת נוגה יודעת שבשבת העולמות מתעלים ומקבלים שפע מן הקדושה ולכן היא רוצה להתעלות גם היא ולקבל ממנו. והנה יום הששי סודו ביסוד, ולכן לעת ערב שקרובה קדושת שבת לבוא אז מתעורר אותו הכוכב הצפוני, שהוא יסוד הקליפה יום הששי שלהן שבו נכללים ז' מלכין דמיתו שהם השבעין כוכבין, וכיון שהקליפה רואה שהעולמות מעותדים להכלל זה בזה גם היא מתקוממת לעשות כן. ועל כן בטש באינון כוכבין, ליתן בהם כח להתייחד עמה כדי שתוכל לעלות אל הקדושה ולקבל שפע בר מינון, ובהתכללם מתרבה אש להבתם ונעשה הכל כמדורה. וכל זה ירצה לומר שמתחזק כח גבורותיהם, שחרנייהו דאלף טורין, בזוהר הרקיע אמר שאלף טורין הם בבריאה ששם מאיר שם א"ל שד"י שבמילואו עולה אל"ף, ולעד"ן שכאן ירמוז להיכל לבנת הספיר שהוא יסוד הבריאה וגם בו יש שם א"ל שד"י בפרטות. והענין שכל מגמת הקליפה להדבק בהיכל זה וכנזכר לקמן בסוד החשמל. ולפי שכל עצם הקליפה כאין לגבי הקדושה, לכן בכל כח ההתכללות האמור היא כחד חוטא דסחרא, וכמשה"ה (יחזקאל א, ד) ונגה לו סביב. ועוד נלע"ד שגם נוכל לומר שאלף טורין ה"ס ה' גבורות ובכל אחת שם אלה"ם מרובע העולה ר' ועם ה' חלקי הרבוע הרי ה"ר, וגם עם ט"ו אותיות של הרבוע הוא טו"ר, והיינו אלף טורין. גווינין אחרנין, פ"י מלבד גווינון שהוא גוון האש. וענין אלו הגוונים נוכל לומר שהם כעין אורות מקיפים סביב יסוד הבריאה, וזו המדורה מתגברת ונכנסת לתוכן כמ"ש בדף האחר לקמן ק). וסלקא לעילא לאעלא גו גווינין, עד שמתקרבת קרוב ליסוד עצמו. למיטל נהורא, ואז יורדת שלהבת יה ומשפילה עד מטה מטה וכנזכר בספר הכוונות, ועל ענין זה נאמר לא תבערו אש וגו', פ"י לא תגרמו ח"ו שאותה המדורה תבער ותשלוט וזה בחילול שבת חלילה (רמ"ז).

³⁴³⁹ ס"מ של אש מתלקחת (רח"ו).

<p>דצפון נהיר ועמיה שבעין ככבין³⁴⁴⁰ אחרנין וההוא ככבא בטש באינן ככבין אחרנין ואתכלילו כלוהו בההוא ככבא ואתעביד חד כללא דשבעין וההוא ככבא אתפשט ואתעביד כמדורא חדא להיטא בכל סטרין כדין אתפשט ההוא מדורא סחרנייהו³⁴⁴¹ דאלף טורין וקיימא כחד חוטא דסחרא:</p>	<p>באותו כוכב, ונעשה כלל אחד של שבעים. ואתו כוכב מתפשט ונעשית כמדורה אחת לוחטת בכל הצדדים, אזי מתפשטת אותה מדורה סביב אלף הרים, ועומדת כחוט אחד שמקיף.</p>
<p>והאי מדורא דאשא משיך לגביה גוונין אחרנין³⁴⁴² ודולגו מניה גוון קדמאה ירוקא כיון דקיימא האי גוונא סלקא ההוא מדורא דאשא ודליג לעילא על ההוא גוון ירוקא ועאל לגו מניה ושדי לההוא גוון ירוקא לבר וקיימא ירוקא לבר וההוא מדורא דאשא דככבא כלילא לגו:</p>	<p>ומדורת האש הזו מושכת אליה צבעים אחרים שהם לתוך ממנה. צבע ראשון ירוק. כיון שעומד צבע זה, עולה אותה מדורת אש ומדלגת למעלה על אותו צבע ירוק, ונכנסת לפניו ממנו, וזורקת אותו צבע ירוק החוצה, ועומד הירוק בחוץ, ואתה מדורת אש של הכוכב הכלול לפניו.</p>
<p>לכתר אמשיך אבתריה גוון אחרא תניינא חוורא וההוא חוורא עאל לגו כיון דקיימא האי גוון סלקא ההוא מדורא דאשא דההוא ככבא ושדי לההוא חוורא לבר ועאל איהו לגו וכן כל אינן גוונין עד דשדי לון לבר ועייל איהו לגו וקריב³⁴⁴³ לגבי ההוא נקודה טמירא למיטל נהורא:</p>	<p>אחר כך ממשיכה אחריה צבע שני לבן, ואתו לבן נכנס פנימה. כיון שעומד הצבע הזה, עולה אותה מדורת אש של אותו כוכב, וזורקת את אותו לבן החוצה, והיא נכנסת פנימה. וכך כל אותם הצבעים, עד שזורקת אותם החוצה, והיא נכנסת פנימה וקרבה לאותה נקודה טמונה ליטול אור.</p>
<p>פתח ואמר "יחזקאל א ד) וארא³⁴⁴⁴ והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו' יחזקאל חמא להאי חיזו בתקונא דלא קיימא בר בשעתא דשליט ההוא ככבא כדקאמרן אבל האי קרא אוקמוה והנה רוח סערה אוקמוה דהוה אתי למכבש כל עלמא לקמיה דנבוכדנצר חייבא אבל רוח סערה דא איהו ההוא ככבא דקאמרן דבלע שבעין ככבין אחרנין ודא איהו רוח סערה דחמא אליהו (מ"א יט יא) מפרק הרים ומשבר סלעים ודא דקיימא תדיר קדם כללא למיטר ההוא דלגו כקליפה למוחא ואמאי אקרי סערה דסעיר כללא עילא ותתא:</p>	<p>פתח ואמר "וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו'". יחזקאל ראה את המראה הזה בתקון שלא עומד חוץ משעה שעומד אותו כוכב שאמרנו. אבל הפסוק הזה פרשוהו. "והנה רוח סערה", פרשוהו שהיה בא לכבוש את כל העולם לפני נבוכדנצר הרשע. אבל רוח הסערה הזו היא הכוכב שאמרנו, שבלוע שבעים כוכבים, וזו רוח הסערה שראה אליהו, "מפרק הרים ומשבר סלעים", וזה שעומד תמיד לפני הכל לשמר את אותו שבפנים כמו קליפה למח. ולמה נקראת סערה, שמסעירה הכל, מעלה ומטה.</p>

³⁴⁴⁰ ע' שרים (רח"ו). דע כי השבעה ספירות שהם חסד גבורה ת"ת נצח הוד יסוד מלכות הם משפיעין בעולם ושולטין בשבעת ימי השבוע כסדרן חסד ביום ראשון גבורה ביום שני כו' מלכות ביום השבת. ולכן בהתקרב זמן השבת בין הערבים של יום ששי רואים הקליפות כי מתקרב זמן שליטת מלכות שהיא סיום וסוף הקדושה והנה הם קרובים אליה ואז הם רוצים לעלות כדי להתאחז במלכות כדי להתעלות עמה. ואז הוא יתברך זורקן ומשליכן למטה אל נוקבא דתהומא רבא המבואר אצלנו בפ' ויחי בדף ר"ז (שער מאמרי רשב"י).

³⁴⁴¹ והיינו נוגה ועי' ענין אלף טורין בפ' בראשית (יח ע"ב) שהם נגד אל שד"י במילואו (רח"ו).

³⁴⁴² אלו הגוונין דנוגה (רח"ו).

³⁴⁴³ יסוד דנוק' (רח"ו).

³⁴⁴⁴ רוח סערה הוא מלכות דקליפה הגרוע מכולם, ענן גדול הוא נה"י דקליפה, אש מתלקחת חג"ת דקליפה, ונוגה הוא כח"ב דקליפה, וכמ"ש בספר זוהר הרקיע (דף נ"ו ע"ב) ועי' מבר"ש (שע"ב ח"ג פ"ח) ועי' עוד פ' בראשית (טז ע"א) ותרומה (קלא ע"א) ויקהל (ר"ג ע"א) ופקודי (רלג ע"ב) (דע"ה ח"א ב ע"ד).

<p>באה מן הצפון דהא מן ההוא סטרא קא אתיא וסימנך (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה דהא כמה סטרין אחרנין אתאחדן בההוא רוח סערה ובגין כך נפקא מן הצפון [ענן] בגין דאיהי סוספיתא³⁴⁴⁵ דדהבא ומסטרא דצפון אתאחדא דא והאי איהי נקודה³⁴⁴⁶ אמצעיתא דקיימא בחורבא ובגין דידע למפתי שליט³⁴⁴⁷ בנו נקודא דישובא וכל מלין דישובא בר ארעא דישראל כד שראן ישראל בגוה [איהו לא] [איהי] שלטא עלייהו ולבית³⁴⁴⁸ דחבו ישראל [לא] שלטא על ארעא קדישא בגין דכתיב (איכה ב ג) השיב אחור ימינו מפני אויב:</p>	<p>"באה מן הצפון", שהרי מאותו צד היא באה, וסימנך, "מצפון תפתח הרעה", שהרי כמה צדדים אחרים נאחזים באותה רוח סערה, ולכן יוצאת מן הצפון (ענן) משום שהיא פסולת הזהב ומצד הצפון זה נאחז. וזוהי הנקודה האמצעית שעומדת בחרבה. ומשום שיודע לפתות, שולט בתוך אותה נקודה של ישוב וכל דברי הישוב, חוץ מארץ ישראל כשישראל שורים בתוכה הוא לא שולט עליהם. ואחר שחטאו ישראל, (לא) שולט על הארץ הקדושה, משום שנאמר "השיב אחור ימינו מפני אויב".</p>
<p>ענן גדול דא איהו עננא דחשוכא דאחשיך כל עלמא תא חזי מה בין עננא לעננא ההוא עננא</p>	<p>"ענן גדול" זה הוא ענן של חשכה שמחשיך את כל העולם. בא וראה מה בין ענן לענן, אותו ענן</p>
<p>ר/ג/ב</p>	
<p>דכתיב (במדבר י לד) ווענן (כי ענן) יהוה עליהם יומם (שם יד יד) ועננך עומד עליהם האי³⁴⁴⁹ איהו עננא דנהיר³⁴⁵⁰ וזהיר וכל נהורין אתחזון גו ההוא עננא אבל עננא דא עננא חשוך דלא נהיר כלל אבל מנע כל נהורין דלא יכלין לאתחזאה קמיה:</p>	<p>שנאמר "וענן ה' עליהם יומם". "ועננך עומד עליהם". זהו ענן שמאיר וזוהר, וכל האורות נראים בתוך אותו ענן. אבל הענן הזה הוא ענן חשוך שלא מאיר כלל, אבל מונע את כל האורות שלא יכולים להראות לפניו.</p>
<p>גדול אמאי אקרי גדול והא זעיר איהו אלא גדול איהו כיון דשליט³⁴⁵¹ דבר אחר גדול ההוא חשוכא גדול כיון דכסי כל נהורין ולא אתחזון קמיה ואיהו גדול ונ"א שליטא על כל עובדין דעלמא:</p>	<p>"גדול", למה נקרא גדול, והרי הוא קטן, אלא הוא גדול כיון ששולט. דבר אחר, "גדול", אותו חשך גדול, כיון שמכסה את כל האורות ואינם נראים לפניו, והוא גדול (שולט) על כל מעשי העולם.</p>
<p>ואש מתלקחת דהא אשא דדינא קשיא לא אעדי מניה לעלמין³⁴⁵²:</p>	<p>"ואש מתלקחת", שהרי האש של הדין הקשה לא זזה ממנו לעולמים.</p>
<p>ונגה לו סביב³⁴⁵³ אף על גב דכל האי קיימא ביה³⁴⁵⁴ נגה לו סביב מהכא אוליפנא דאף על</p>	<p>"ונגה לו סביב", אף על גב שכל זה עומד בו, נגה לו סביב. מכאן למדנו, שאף על גב שאינן זה צד, אלא צד של טמאה, נגה לו סביב,</p>

³⁴⁴⁵ נתבאר בפ' תצוה כי שם שליטתם (רח"ו).

³⁴⁴⁶ קפד ע"ב (הערת הזהר).

³⁴⁴⁷ ח"ו בעת שליטתו על השרים (רח"ו).

³⁴⁴⁸ קמא ע"א (הערת הזהר).

³⁴⁴⁹ ויקרא קג ע"א ג ע"ב (הערת הזהר).

³⁴⁵⁰ פי' חסד ראשון שנקרא ענן יומם דכליל כולהו יומי וז"ש וכל נהורין איתחזון גו ההוא עננא (מ"מ).

³⁴⁵¹ פי' מפני ששולט על ע' כוכבים שהם ע' שרים לכך נקרא גדול (מ"מ).

³⁴⁵² פירוש שהדינים הקשים תמיד הם בו (מ"מ).

³⁴⁵³ כל קיומו וחיותו גופה הוא יודע בעצמו היטיב שהוא ג"כ רק ע"י מה שנמשך לו מאור קדושה
שלמעלה תמיד, ובסוד (יחזקאל א ד) ונוגה לו סביב (דע"ה ח"א עט ע"א). עי' ע"ח שער מ"ב פרק ד,
ושעה"כ ב ע"ג.

³⁴⁵⁴ פי' אע"פ שיש בו דינים קשי' הנזכרי' עכ"ז ונוגה לו סביב דהיינו ניצוצות הקדוש' שבתוך הנוגה
שממש חיותו (מ"מ).

<p>גב דלית סטרא [דא] אלא סטרא דמסאבנ³⁴⁵⁵ נגה לו סביב ולא אצטריך ליה לבר נש לדחייא ליה לבר מאי טעמא בגין דנגה לו סביב סטרא דקדושה דמהימנותא אית ליה ולא אצטריך לאנהגא ביה קלנא ועל דא אצטריך למיהב ליה חולקא בסטרא דקדושה דמהימנותא:</p>	<p>ולא צריך לאדם לדחותו החוצה . למה משום שנגה לו סביב, וצד של קדושה של אמונה יש לו, ולא צריך לנהג בו קלון, ולכן צריך לתת לו חלק בצד הקדושה של האמונה.</p>
<p>רב המנונא סבא הכי אמר וכי נגה לו סביב ואצטריך לאנהגא ביה קלנא האי נגה לו לנו איהו ולא קיימא לבר ובגין דקיימא ההוא נגה לו מנו³⁴⁵⁶ כתיב (יחזקאל א ד) ומתוכה³⁴⁵⁷ כעין החשמל³⁴⁵⁸ מתוך האש מתוכה דמאן מתוכה דההוא נגה כעין החשמל חש מל הא אוקמוה היוון דאשא ממללא³⁴⁵⁹:</p>	<p>רב המנונא סבא כך אמר, וכי נגה לו סביב, וצריך לנהג בו קלון, ה"נגה לו" הזה הוא בפנים, ולא עומד בחוץ. ומשום שהנגה לו הזה עומד בפנים, נאמר "ומתוכה כעין החשמל מתוך האש". מתוכה של מי מתוכה של אותו נגה. כ"עין החשמל", חש מל, הרי פרשוה, חיות של אש ממללות.</p>
<p>אבל מבוצינא קדישא שמענא עלה רזא דרזין כד ערלה שרי על קיימא קדישא לסאבא מקדשא³⁴⁶⁰ כדין ההוא מקדשא אתעכב מלגלאה רזא דאת קיימא מנו ערלה וכד האי נגה עאל לנו ואפריש בין ערלה ובין מקדשא כדין אקרי חשמל חש ואתגליא מל מהו מל כמה דאת אמר (יהושע ח ד) מל יהושע רזא דאת קיימא דלא אתעכב מלאתגלאה מנו ערלה:</p>	<p>אבל מהמנורה הקדושה שמעתי עליה סוד הסודות. כשערלה שורה על הברית הקדושה לטמא את המקדש, אז אותו מקדש מתעכב מלגלות את סוד אות הברית מתוך הערלה, וכשהנגה הזה נכנס פנימה ומפריד בין הערלה לבין המקדש, אז נקרא חשמל, חש ונגלה, מל. מה זה מל. כמו שנאמר "מל יהושע". סוד של אות ברית מתעכב מלהתגלות מתוך ערלה.</p>
<p>ואית רזא אחרא³⁴⁶¹ דהא נהורא דיליה אתחזי ולא אתחזי וכד אתגליא חשמל</p>	<p>ויש סוד אחר, שהרי אורו נראה ולא נראה, וכשמתגלה חשמל, הועבר אורו. אבל הסוד</p>

³⁴⁵⁵ סט ע"א (הערת הזהר).

³⁴⁵⁶ פי' שנוגה הוא לפנים מג' קליפות אחרים (מ"מ).

³⁴⁵⁷ דההוא נוגה (מ"מ).

³⁴⁵⁸ כתב הרב בספר ק"י כי ג' קליפות רוח ענן ואש הם מילה ופריעה ואטיפו דדמא ובתוכם הבשר עטרת הגיד והוא החשמל ונקרא בשר כי אלהים דיר'דין ש' ובריבוע ר' וב' כוללים הרי בשר. וזה החשמל הוא חיות אש כי היא אלהים דיר'דין ש' עם הכולל. ועל זה החשמל סובב הנוגה קליפה ד' והוא העור הדק שעל עטרת הגיד עכ"ל. וז"ש הזוהר חיון דאשא ממללא כד ערלה שארי על קיומא קדישא. ז"ל הרב באוצ"ח דרוש המילה הנה נתבאר בזוהר בפ' ויקהל ענין הקליפות ואיך יש קליפה דקה הנקרא קליפת נוגה בסוד כעין החשמל מתוך האש כדין איקרי חשמל חש ואיתגלייא מל כד"א מל יהושע ואע"פי שאין כאן ביאורו נאמר בקיצור עניינו. הנה בתחלה טרם שיתפשטו החסדים הנה אז הערלה שהיא קליפת נוגה חופפת ונאחזת שם ביסוד שלו סביב ובהיות ערלה זו חופפת על היסוד אין החסדים יורדים עד היסוד שלא יינקו הקליפות מהם. ולא די שאינם יורדים עד היסוד אלא אפילו במקום המגולה למעלה שהוא בשני שלישים התחתונים דת"ת דזעיר ובנ"ה ולכן נשארים למעלה בשרשם בדעת דזעיר ואח"כ כשנימול וכורתים הערלה היא ומסתלקת משם קליפת נוגה הנזכר ואז יורדים החסדים ומתפשטים במקומם בשני שלישי הת"ת ובנ"ה דזעיר. והנה ב' הוי"ות דנ"ה הם גי' ב"ן וי"ח שבת"ת הם גי' מ"ל מן חשמל כנזכר בזוהר בפר' ויקהל דכד איתעבר קליפת נוגה איקרי מ"ל עכ"ל. ובזה נבין דברי הזוהר מ"ש כד ערלה שארי על קיימא קדישא היא קליפת נוגה הסובבת על היסוד (מ"מ).

³⁴⁵⁹ פא ע"ב (הערת הזהר).

³⁴⁶⁰ פי' שיונקת מהמלכות הנקרא מקדש (מ"מ).

³⁴⁶¹ כאשר הגוונין דעיינין הם מלוּבש בקליפין, וכן הגוונין דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל³⁴⁶¹, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"ג, ועי' עוד קמו ע"ד), עי' זהר אח"מ (עט ע"א) ופ' נח (סד ע"א) ופ' בשלח (ס סע"ב)

<p>אתעבר נהוריה אבל רוא קדמאה איהו ברוא דקרא כדקא יאות וכלא שפיר איהו ויאות הוא:</p>	<p>הראשון הוא בסוד הכתוב כראוי, והכל הוא יפה, ונאה הוא.</p>
<p>בהאי נגה מפתא לאתתא³⁴⁶² לנטלא נהורא³⁴⁶³ ועל דא כתיב (משלי ה ג) וחלק משמן חכה שוי ההוא נהורא לקבליה דברית ובניני כך מפתא ליה ונטלא נהוריה ודא איהו פתויא דמפתא לאתתא דכתיב (שם) נפת תמפנה שפתי זרה וגו':</p>	<p>בנגה הזה מפתה את האשה ליטול את אורה, ועל כן נאמר "וחלק משמן חכה". שם את אותו האור כנגד הברית, ולכן מפתה אותה ונוטלת את אורו. וזהו הפתוי שמפתה את האשה, שנאמר "נופת תמפנה שפתי זרה וגו'".</p>
<p>תא חזי ביומא שתיתאה כד מטא זמנא דערב דליג [מגו³⁴⁶⁴ ההוא נהורא] (ההוא מדורא) דאשא וסלקא לעילא לאעלא גו גוונין כדין מתתקנין ישראל לתתא ומסדרין סעודתין ומתקנין פתורין כל חד וחד פתוריה כדין חד שלהובא נפיק ובטש בההוא מדורא כיון דבטש ביה מתגלגלן ההוא שלהובא וההוא מדורא ועאלין בנוקבא דתהומא רבא ואתטמרן [ויתבת] תמן:</p>	<p>בא וראה, ביום הששי כשמגיע זמן הערב, קופץ מתוך אותו (מדורת) אור האש, ועולה למעלה להיכנס לתוך הצבעים. אז מתקנים ישראל למטה, ומסדרים סעודות ומתקנים שלחנות, כל אחד ואחד את שלחנו. אז שלהבת אחת יוצאת ומכה באותה מדורה. כיון שמכה בה, מתגלגלות אותה שלהבת ואותה מדורה, ונכנסות לנקב תהום רבה, ונטמנות שם ויושבות שם.</p>
<p>וההוא שלהובא איהו מסטרא [דכלא] דימינא ובנין דהוא מסטרא דימינא אעבר לההוא מדורא ואעיל ליה לנוקבא דתהומא רבא ויתב תמן עד דנפיק שבתא כיון דנפק שבתא אצטריך להו לעמא דישראל לברכא על אשא ונפקא ההוא שלהובא בברכתא דלתתא ושליט על ההוא מדורא כל ההוא ליליא ואתכפיא ההוא מדורא:</p>	<p>ואותה שלהבת היא מצד הימין, ומשום שהיא מצד הימין, מעבירה את אותה מדורה, ומכניסה אותה לנקב תהום רבה, ויושבת שם עד צאת השבת. כיון שיוצאת השבת, צריך לעם ישראל לברך על האש, ויוצאת אותה שלהבת בברכה שלמטה, ושולטת על אותה מדורה כל אותו הלילה, ונכנעת אותה מדורה.</p>
<p>תא חזי כיון דעאל שבתא ואתטמר ההוא מדורא כל אשין [דאשא] (דדינא) קשיא אתטמרו ואתכפיין ואפילו אשא דגיהנם וחייבין דגיהנם אית לון נייחא וכלא תתא ועילא אית להו נייחא כד נפק שבתא ומברכין</p>	<p>בא וראה, כיון שנכנסת שבת ונטמנת אותה מדורה, כל האשים של האש הקשה נטמנות ונכנעות, ואפילו אש הגיהנם והרשעים שבגיהנם יש להם מנוחה, וכולם מעלה ומטה יש להם מנוחה. כשיוצאת שבת וישראל מברכים על האש, אז יוצאים כל האשים שטמונים, כל אחד ואחד למקומו.</p>

ופ' תשא (קצד ע"ב) ויקהל (דף קצה רע"ב ודף רג ע"ב) בלק (קצז ע"א) אד"ז (רצ ע"ב) (דע"ה ח"ב קנה ע"א).

³⁴⁶² לעיל קצה ע"ב ח"ג עט ע"א ובח"א נג ע"א ועי' שער מאמרי רשב"י באד"ר לא ע"ג ובדפ"ח הוא מ ע"ג (לש"ו).

³⁴⁶³ ודע כי בחינת קליפה זו הנקרא נוגה רמזו אותה רז"ל בפ"ב דמס' מציעא וז"ל וכן ירדן שנטל מזה ונתן לזה כו'. והענין הוא כי הירדן הוא סוד קליפת הנוגה הסובב לארץ ישראל שהוא סוד הקדושה ולפעמים קליפת הנוגה חוזרת ומתהוות קצת בקדושה ופעמים מתהפכת ויוצאת אל הקליפה והיא כדמיון הירדן אשר בעת שמיימו מתרבין לוקח קצת חלק מקרקע ארץ ישראל וכאשר מימיו חסרים מתמעט ואדרבה ארץ ישראל ניתוספת ונוטלת חלק ממנו ונכנס קצתו בתחום קרקע ארץ ישראל. וזה עצמו הוא בחינת תוספת שבת בסוד מיעוט וחסרון הירדן כי אז ניתוספה קדושת השבת. דע כי בכל מקום דביקות עולם בעולם יש בו תוספת שבת פירוש כי היכל קדש הקדשים העליון של העשייה חוזר להיות בחינת יצירה בערב שבת והיכל קדש הקדשים דיצירה מתהפך להיות בריאה וכיוצא בזה בכולם ואותה הבחינה אשר מתהפכת אל עילוי בדמיון מה שלמעלה ממנו הוא סוד תוספת שבת בעצמו. (שער מאמרי רשב"י).

³⁴⁶⁴ לגו (דפ"ו).

<p>ישראל על נורא כדין נפקין כל אשין דמתמרין כל חד וחד לאתריה ובגין דלא לאתערא ואשא (אתרא) אחרא כתיב (שמות לה ג) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת והא אוקמוה אשא דמדבחה אמאי:</p>	<p>וכדי שלא לעורר אש אחרת, נאמר "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת". והרי פרשוה ואש המזבח למה.</p>
<p>אלא כד עאל שבתא כרוזא קרי בכולהו רקיעין אתתקנו רתיכין אתתקנו משריין לקדמות מאריכון כדין נפיק חד רוחא מסטרא דדרום וההוא רוחא אתפרש</p>	<p>אלא כשנכנסת שבת, כרוז קורא בכל הרקיעים, התקנו מרכבות, התקנו מחנות כנגד רבונם. אז יוצאת רוח אחת מצד הדרום, ואותה רוח נפרשת</p>
<p>רד/א</p>	
<p>על כל אינון חילין ומשריין דלסטר ימינא ואתלבשין ביה³⁴⁶⁵ וההוא רוחא אקרי לבושא דיקר דשבתא³⁴⁶⁶ כדין פתורי דהאי עלמא³⁴⁶⁷ מתתקנן בחד היכלא זכאה חולקיה דההוא בר נש דסדורא דפתוריה אתחזי תמן כדקא יאות וקיימא כלא מתתקנא בלא כסופא אניש³⁴⁶⁸ כפום חיליה:</p>	<p>על כל אותם חילות ומחנות של צד ימין, ומתלבשות בו, ואותה רוח נקראת לבוש כבוד של שבת. אז השלחנות של העולם הזה נתקנים בהיכל אחד. אשרי חלקו של אותו אדם שסדור שלחנו נראה שם כראוי, והכל עומד מתוקן בלי בושה, איש כפי כחו.</p>
<p>כד עאל שבתא אצטריכו אינון עמא קדישא לאסחאה גרמייהו³⁴⁶⁹ משמושא דחול³⁴⁷⁰ מאי טעמא בגין דבחול רוחא אחרא אזלא ושטיא ושרא על עמא³⁴⁷¹ וכד בעי בר נש לנפקא מן ההוא רוחא ולאעלא ברוחא אחרא קדישא עלאה³⁴⁷² בעי לאסחאה גרמיה למשרי עליה ההוא רוחא עלאה קדישא:</p>	<p>כשנכנסת שבת, צריכים אותו עם קדוש לרחוץ עצמם משמוש החול. למה, משום שבחול רוח אחרת הולכת ומשוטטת ושורה על העם, וכשרוצה אדם לצאת מאותה רוח ולהיכנס ברוח אחרת קדושה עליונה, צריך לרחוץ עצמו כדי להשרות עליו אותה רוח עליונה קדושה.</p>

³⁴⁶⁵ הוא שם אלוה שבחסד ולכן הוא דימינא כי זהו לבוש הנשמה ולכן גווננו לבן סוד חסד (רח"ו).
³⁴⁶⁶ שאוירין דעלמין כולהו מתקדשים באור וזיו זוהר הלבוש הזה, ובסוד הלבוש קשרם וייחודם כדפירשנו (אור יקר).

³⁴⁶⁷ היינו כדפירשו בפרשת פקודי, והיינו סוד דיוקן כל אחד ואחד מישראל ותיקון שולחנו מצטייר שם, מפני שהוא מורה על סוד תיקון השלחן העליון שהיא המלכות, ובהיותו נתקן כראוי מברכין אותו וכו' מבואר שם, ופירש שני עניינים, האחד סדר התיקון הנאות וזהו שאמר דסדורא דפתוריה וכו', השנית העניינים מצד עצמן מתוקנים, תבשילים מבוסמין וכיוצא (אור יקר).
³⁴⁶⁸ אינש (דפ"ו).

³⁴⁶⁹ לא פירש כאן אם הרחיצה בכל הגוף או פניו ורגליו, ומשמעות הגמרא נראה דדוקא פניו ידיו ורגליו שהם העניינים המגולים, הפנים לאויר העולם, וכן ידים עסקניות, ורגלים אפילו שהם מכוסים ראוי לרחצם מפני שברגלים נאחזים החצוני כאומרו רחצתי את רגלי איככה אטנפם, והיינו כעין רגליה יורדות מות, והם מתרחצים מאותו טינוף שהוא החצוני השולט בחול, ואויר העולם מתמלא ממנו, ועם היות דקיימא לן אוירא דארץ ישראל מחכים, ובימות החול אויר ארץ ישראל קדוש, עם כל זה אין קדושת שבת כקדושת החול, וסוף סוף אמרינן המבדיל בין קדש לחול (אור יקר). קלו ע"ב (הערת הזהר).

³⁴⁷⁰ כתב הרב שצריך לטבול בע"ש ב' טבילות א' לפשוט בגדי חול מעליו והשנית להמשיך תוספת שבת עליו עכ"ל וז"ש כאן בגין דבחול רוחא אחרא אזלא דהיינו לבושין דחול (מ"מ).

³⁴⁷¹ שאין ספק שאור ההנהגה שהוא בחול היא מתפשטת למטה בכל העולם, ובני אדם מתלבשין באותם האוירין המתפשטין ושולטין, אם כן עתה שביום השבת יתפשט אותו האויר הקדוש ההנהגה הכשרה והטובה כדמסיק, ראוי להתפשט מאותו האויר התחתון, ולהתלבש באויר הקדוש, אם כן יתרחץ ויכין עצמו לזה (אור יקר).

³⁴⁷² היינו נשמה יתירה שמקבל ע"י טבילה השנית (מ"מ).

<p>תא חזי רזא עלאה דמלה כל אינון שית יומין³⁴⁷³ קיימא מלה דכלא³⁴⁷⁴ ואתאחדון (אתאחדא) ברזא דחד נקודה קדישא וכלהו יומין אתאחדון ביה ואית יומין אחרנין³⁴⁷⁵ דקיימין לבר בסטרא אחרא ואית יומין אחרנין³⁴⁷⁶ דקיימין לגו³⁴⁷⁷ מעגולא קדישא³⁴⁷⁸ ואתאחדון בנקודה קדישא:</p>	<p>בא וראה הסוד העליון של הדבר. כל אותם ששה ימים (עומד הדבר של הכל) נאחזים בסוד של נקודה קדושה אחת, וכל הימים אחוזים בו. ויש ימים אחרים שעומדים מבחוץ בצד האחר, ויש ימים אחרים שעומדים בפנים מעגול קדוש, ואחוזים בנקודה קדושה.</p>
<p>וישראל קדישין וכל אינון דמתעסקין בקדושה³⁴⁷⁹ כל ויזמא (יומין) דשבתא³⁴⁸⁰ אתאחדון כל אינון שית יומין³⁴⁸¹ באינון שית יומין דלגו דאתאחדון בההיא נקודה³⁴⁸² אתאחדון בהאי בגין לנטרא לון³⁴⁸³ וכל אינון שית יומין [באינון שית יומין דלגאו] דשבתא ההיא נקודה טמירא איהי כיון דעאל שבתא כדין סלקא ההיא נקודה ואתעטרא ואתאחדא לעילא וכלהו טמירין בגוה³⁴⁸⁴:</p>	<p>וישראל קדושים, וכל אלו שמתעסקים בקדושה, כל ימי השבוע, נאחזים כל אלו הששה ימים, באלו הששה ימים שבפנים שמתאחדים בנקודה ההיא, נאחזים בזו כדי לשמור אותם. וכל אותם ששת ימי (ואותם ששה ימים שבפנים) השבת אותה נקודה היא טמונה. כיון שנכנסת שבת, אז עולה אותה נקודה ומתעטרת ונאחזת למעלה, וכולם טמונים בתוכה.</p>
<p>תא חזי אית ימים³⁴⁸⁵ ואית ימים ימי חול כמה דאתמר ואלין קיימין לבר לעמין ימי השבת דאינון ימי השבוע קיימין לישראל וכד סלקא האי נקודה בלא אתגניז ואיהי סלקא כיון דאיהי סלקא אקרי שבת:</p>	<p>בא וראה, יש ימים ויש ימים. ימי חול כמו שנאמר, ואלה עומדים מחוץ לעמים. ימי השבת, שהם ימי השבוע, עומדים לישראל. וכשעולה הנקודה הזו, הכל נגנז, והיא עולה. כיון שהיא עולה, אז נקראת שבת.</p>
<p>מהו שבת אי תימא בגין שביתה דכתיב (בראשית ב ג) כי בו שבת יאות הוא אבל רזא דמלה כיון דסלקא האי נקודה ונהורא נהיר</p>	<p>מה זה שבת. אם תאמר בשביל שביתה, שנאמר "כי בו שבת", יפה הוא. אבל סוד הדבר, כיון שעולה הנקודה הזו והאור מאיר, אז היא מתעטרת באבות. כיון שהיא מתעטרת</p>

³⁴⁷³ כתב הרב שששת ימי המעשה בא"י מאירים בה ו"ק דיצירה ובח"ל מאירים בה ו"ק דעשייה וכולם יונקים מהמ' עכ"ל וז"ש כאן כל אינון שית יומין שהם ו' ימי המעשה שמקבלים בני א"י מיצירה ובני ח"ל מעשיה קיימא מלה דכולא איתאחדא ברזא דחד נקודה קדישה שר"ל שכולם יונקים מהמ' הנקרא נקודה קדישא וז"ש וכולהו יומין איתאחדון בה (מ"מ).

³⁴⁷⁴ "קיימא מלה דכלא" מוסגר בדפ"ק.

³⁴⁷⁵ פי' שו' ימי המעשה או"ה יונקים מו"ק דס"א וז"ש דקיימין לבר בסטרא אחרא (מ"מ).

³⁴⁷⁶ ו' היכלות נאחזים בנוק' (רח"ו).

³⁴⁷⁷ הקדמה ה ע"ב (הערת הזהר).

³⁴⁷⁸ העיגול הסובב האצילות הוא החשמל כמ"ש הרב ז"ל ו' היכלות דבריאה נכללים במ' דאצילות והם לפנים מהעיגול וז"ש ואתאחדון בנוקבא קדישא (מ"מ).

³⁴⁷⁹ פי' חיילות של מעלה. בספר חמדת ימים חלק ב' דף א' כתב וז"ל בזוהר בפרשת ויקהל דף ר"ד ע"א כתב וז"ל ישראל קדישין וכל אינון דמתעסקין בקדושה כל יומין דשבתא (מ"מ).

³⁴⁸⁰ פי' שאר ימי השבוע (מ"מ).

³⁴⁸¹ פי' ע"י ישראל וע"י החיילות של מעלה שעוסקים בקדושה שכל ימי השבוע מאחזים כל אינון שית יומין שהם ו"ק דיצירה שמאירים בא"י ושש קצוות דעשייה שמאירים בח"ל באינון שית יומין דלגו דהיינו ו"ק דבריאה שאחוזים גם הם במ' כמ"ש לעיל וז"ש דאיתאחדון בהאי נקודה (מ"מ).

³⁴⁸² פי' שבת הוא נקודת המרכז שעליו תסוב עגולת הו' ימים והיא נקראת נקודה אמצעית כי כל נקודה יש לה ו"ק והנקודה קו האמצעי ועל כן מצוה לממני יומי ע"ש השבת יום א' בשבת יום ב' בשבת כמ"ש בזוהר ב' פינחס דף ע"ה וכולהו יומין כולהו אתדבקן ביומא דשבתא ואחזנו מתמן. ובפ' ויקהל ישראל קדישין וכו' (מ"מ).

³⁴⁸³ פי' טעם שאחוזים זה בזה וזה בזה בגין לנטרא לון המלכות (מ"מ).

³⁴⁸⁴ כמ"ש לעיל שאחוזים ו"ק דיצירה ועשייה בו"ק דבריאה. ובריאה במ' דאצילות נמצא דכולהו טמירין בגווה (מ"מ).

³⁴⁸⁵ בא לפרש הענין הטיב של או"ה ימי חול הם של ס"א. ולישראל הם של קדושה כמ"ש לעיל (מ"מ).

<p>כדין מתעטרא איהי באבהן כיון דמתעטרא איהי באבהן כדין אתחברת ואתאחדא³⁴⁸⁶ בהו למהוי חד ואקרי כלא שבת שבת ש' בת³⁴⁸⁷ ש' הא אוקמוה רוא דתלת אבהן דמתאחדן כבת יחידה ואיהי מתעטרא בהו ואינון בעלמא דאתי³⁴⁸⁸ וכלא איהו חד ודא איהו ש' בת למהוי כלא חד:</p>	<p>באבות, אז מתחברת ונאחזת בהם להיות אחד, והכל נקרא שבת. שבת, ש' בת. ש' הרי פרשוה, הסוד של שלשה אבות שנאחזים בבת יחידה, והיא מתעטרת בהם, והם בעולם הבא, והכל אחד הוא. וזהו ש' בת, להיות הכל אחד.</p>
<p>ואי תימא שבת הגדול ואיהו לעילא³⁴⁸⁹ אמאי אקרי שבת אלא ודאי הכי הוא ורוא דמלה בכל אתר נקודה דאיהי עיקרא דכל עינא אקרי בת כמה דאת אמר (תהלים יז ח) שמרני כאישון בת עין בגין דאיהי נקודה³⁴⁹⁰ עיקרא דכל עינא אקרי בת:</p>	<p>ואם תאמר, שבת הגדול, והוא למעלה, למה נקרא שבת. אלא ודאי כך הוא. וסוד הדבר בכל מקום, הנקודה שהיא עיקר של כל עין, נקראת בת, כמו שנאמר "שמרני כאישון בת עין", משום שהיא (נקודה) העיקר של כל עין, והיא נקראת בת.</p>
<p>עלמא דאתי איהו³⁴⁹¹ היכלא לההיא נקודה עלאה וכד איהי קיימא ונטלא בגדפוחא לאבהן לאתעטרא לעילא אקרי כלא שבת וכד אבהן מתעטרין לעילא בנו נקודה עלאה אקרי שבת נקודה תתאה³⁴⁹² כד מתעטרא באבהן אקרי שבת:</p>	<p>העולם הבא הוא היכל לאותה נקודה עליונה, וכשהיא עומדת ונוטלת בכנפיה את האבות להתעטר למעלה, הכל נקרא שבת. וכשהאבות מתעטרים למעלה בתוך הנקודה העליונה, נקרא שבת. וכשנקודה תחתונה מתעטרת באבות, נקרא שבת.</p>
<p>האי נקודה תתאה כד סלקא ואתחזיא ואתקשיטת וס"א האי נקודה תתאה כד סלקא לאתעטרא באבהן כדין כל חדוה אשתכח לעילא ותתא ועלמין כלהו בחדוה ובהאי ליליא האי נקודה אתפשט נהורוהו³⁴⁹³ ופריש גדפוי על עלמא וכל שלמונין אחרנין מתעברין ונטירו אשתכח על עלמא:</p>	<p>כשהנקודה התחתונה הזו עולה, ונראית ומתקשטת, (אותה נקודה תחתונה כאשר עולה להתעטר באבות) אז כל השמחה נמצאת למעלה ולמטה, וכל העולמות בשמחה. ובליילה הזה הנקודה הזו אורה מתפשט, ופורש כנפיו על העולם, וכל השליטים האחרים מועברים, ונמצאת שמירה על העולם.</p>
<p>וכדין אתוסף רוח נשמתא בישראל³⁴⁹⁴ על כל חד וחד ובההיא נשמתא יתירא נשיין כל עצבא וחימתא ולא אשתכח בר חדוה לעילא</p>	<p>ואז נוספת רוח נשמה בישראל לכל אחד ואחד, ובאותה נשמה יתרה שוכחים כל העצב והחימה, וכלום לא נמצא חוץ משמחה למעלה ולמטה. אותה רוח שיורדת ונוספת בבני</p>

³⁴⁸⁶ ואתאחדת (דפ"ו).

³⁴⁸⁷ פי' בת שהיא המ' עלתה לח"גת הנק' ש' (מ"מ).

³⁴⁸⁸ פי' שגם חג"ת עולים ומקבלים שפע מהבינה ביום השבת ובס' אור ישראל פי' כי המ' היא בין תרין דרועין בשליש דת"ת נמצא שהמ' מתעטרת מחג"ת ונודע שיסוד דאימא מסתיים בחזה דזעיר ונמצא שחג"ת הם מתעטרים בעלמא דאתי שהיא בינה עכ"ל. ולפירושו קשה שא"כ גם בחול כך הוא ואיפשר דבשבת מקבלת הארה גדולה יותר מהחול. ופי' ראשון נראה עיקר (מ"מ).

³⁴⁸⁹ בינה (רח"ו).

³⁴⁹⁰ מוסגר בדפ"ק.

³⁴⁹¹ קפ ע"א (הערת הזהר).

³⁴⁹² ע ע"ב (הערת הזהר).

³⁴⁹³ נהוראה (דפ"ו).

³⁴⁹⁴ הנה מכאן משמע שבע"ש בא תוספות הרוח ובדף קל"ו אמר שבברכו נכנס תוספת רוח ובפ' בראשית אמר כי בפורס סוכת שלום נכנס תוספות נשמה והנה הם מאמרים חלוקים והכל הוא אמת כי כמה בחי' הם הנכנסים בליל שבת בסוד תוספות והם באופן זה כי ע"ש במנחה נכנסים ג"פ תתאין דל' דצלם דאימא ואלו הם תוספ' הנפש ובקבלת שבת נכנסים ג"פ תתאין דל' דצלם דאבא ובברכו נכנסים ג"פ אמצעים דל' דצלם דאמא ומהם בא תוספ' הרוח ובפורס עלינו וכו' נכנסים ג"פ אמצעים דל' דצלם דאבא ומהם בא תוספת הנשמה סוכת שלום היא הבריאה מטתו שלשלמה ובזה צדקו כל דברי הזהר (זהר הרקיע).

<p>ותתא ההוא רוחא דנחית ואתוסף בבני עלמא כד נחית אתסחי בבוסמין דגנתא דעדן ונחית ושרא על עמא קדישא וזכאין אינון כד האי רוחא אתערה:</p>	<p>העולם, כשירודת, רוחצת בבשמים של גן עדן, ויורדת ושורה על העם הקדוש. אשריהם כשהרוח הזו מתעוררת.</p>
<p>בההיא שעתא דההוא רוחא (ד)נחית נחתינ עמה לגו גנתא דעדן שתינ רתיכין³⁴⁹⁵ מתעטרין לישית סטרין וכד מטי לגנתא דעדן כדין כל אינון רוחין ונשמתינ³⁴⁹⁶ דגנתא דעדן כלהו מתערי לההוא ונ"א מתעמרי בההוא רוחא וכרוזי קרי ואמרו (פתחי ואמרי) זכאין אתון ישראל עמא קדישא דרעותא דמאריכון אתער</p>	<p>באותה שעה שאותה רוח יורדת, יורדים עמה לתוך גן העדן ששים מרכבות מעוטרות לשה צדדים. וכשמגיעים לגן עדן, אזי כל אותן הרוחות והנשמות שבגן עדן, כולן מתעוררות לאותה (מתעטרות באותה) רוח. הכרוזים קוראים ואמרים, אשריכם ישראל, העם הקדוש, שרצון רבונכם התעורר</p>
<p>רד/ב</p>	
<p>לגביכו:</p>	<p>אליכם.</p>
<p>רזא דרזין³⁴⁹⁷ לידיעי חכמתא³⁴⁹⁸ זכאין אינון כד האי רוחא אתער האי רוחא איהו אתפשטותא דהאי נקודה ונפקא מינה ואתפשטא בעלמא וההוא הוי רזא דשבת³⁴⁹⁹ דשרא לתתא ועל דא כתיב ביה שמירה (שמות לא יז) ושמרו בני ישראל את השבת והא אוקמוה שבת לא כתיב אלא את השבת לאסגאה ההוא רוחא דשרי על כלא³⁵⁰⁰ ואצטריך לנשרא ליה הואיל וקיימא עמיה דבר נש ועל דא כתיב (ישעיה נו ב) שומר שבת מחלל³⁵⁰²:</p>	<p>סוד הסודות ליודעי החכמה. אשריהם כשרוח זו מתעוררת. הרוח הזו היא התפשטות הנקודה הזו, ויוצאת ממנה ומתפשטת בעולם, ואותה היא סוד השבת ששרוי למטה, ועל כך כתוב בו שמירה, "ושמרו בני ישראל את השבת", והרי פרשוה, לא כתוב שבת, אלא את השבת, לרבות אותה רוח ששורה על הכל, וצריך לשמור אותה הואיל ועומדת עם האדם. ועל זה נאמר "כל שומר שבת מחללו".</p>

³⁴⁹⁵ נגד ר"ק (רח"ו).

³⁴⁹⁶ נלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה שהם בז' רקיעין הנזכרים בפרשת ויקהל ר"א ור"ב (רמ"ז).
³⁴⁹⁷ רזא הוא תמיד ביסוד וכו', ורזא דרזין הוא יסוד העליון דרדל"א, שהוא מתלבש בכל האצילות וכו', ויסוד דבינה דרדל"א מתלבש יסוד דחכמה דרדל"א, ולזה אמר רזא דרזין שכולל ב' רזין ב' יסודות (ב"י לעיל קכב ע"ב).

³⁴⁹⁸ והטעם שהנשמות הם חשובות ביום זה (אור יקר).

³⁴⁹⁹ עי' ח"א כג ע"ב: ובשבת נחית קב"ה בג' אבהן [לקבלא בת יחידא דיליה בהון ודא רזא] דשבת ש' ב"ת יחידא דיליה, ע"כ. קב"ה היא הבינה מתלבשת בחג"ת להאיר למלכות (מ"מ). ועי' עוד תיקור"ז קמז ע"א.

³⁵⁰⁰ עי' זר"ח יז ע"א: ואמר רב נחמן נפש יתירה נתוספת באדם ביום השבת אמר ליה רבי מאי נפש יתירה זו א"ל רוח הקדש ששורה עליו ומכתיר לאדם בכתר קדוש בכתרי המלאכים והוא מאותו רוח שעתיד לשרות על הצדיקים לעתיד לבא וע"כ חייב אדם לכבד את יום השבת על האי אושפיזא קדישא דשריא עמיה. ועי' זהר ח"ג כט ע"א, ועי' תיקור"ז מט ע"ב: אבל נשמתא יתירה בשבת וביומין טבין ובכל מוספין איהו אימא עלאה. עי' תיקור"ז נ ע"א: ובההוא זמנא אתקריאת איהי תוספתא מסטרא דיום השבת כמה תוספות נחתינ עמה לתלמידי חכמים דאתקריאו נשמות יתירות הה"ד נשמת כל חי תברך את שמך ה' אלהינו וכו' ואלין (אינון) דמתוספאן לעמא קדישא בערב שבת ירתין לון תלמידי חכמים ביומין דחול ובהון אתעביד חול קדש ואלין אינון תוספות דקא נחתינ מתוספתא. בהגר"א: ואלין דמתוספ' לעמא כו' ירתין כו' - וירותא דלהון מצד התורה ולכן נק' תוספתא, וכ"ז מצד שכינתא תתאה וכנ"ל, דתוספת דידיה בגין שכינתא, אבל תוספת דת"ח ביום שבת הוא משכינה עלאה, וע"ל (נז ע"א מט ע"ב) אבל נשמתא יתירה בשבת כו'.

³⁵⁰¹ כל (נוסף בדפ"ו).

³⁵⁰² דריש מלת "כל" כמו "את השבת" שהם לרבות (מ"מ).

<p>בהאי רוזא אית רוזא אחרא האי רוזא אתהני³⁵⁰³ בהאי יומא מהנאותן דישראל ומענוגא דלהון ובנין דא בעי למיהב (ולמיהב) ליה ענוגא במיכלא³⁵⁰⁴ ובמשתיא תלת זמנין בתלת סעודתין דתלת דרגי מהימנותא³⁵⁰⁵ כמה דאוקמוה³⁵⁰⁶ והאי נטיל חדוה³⁵⁰⁷ וענוגא³⁵⁰⁸ באינון סעודתי דישראל זכאה חולקיה מאן דאהני ליה³⁵⁰⁹ ומענג ליה בהאי יומא:</p>	<p>בסוד הזה יש סוד אחר. הרוח הזו נהנית ביום הזה מהנאתם של ישראל ומהעונג שלהם, ולכן צריך לתת לה עונג במאכל ובמשתה שלש פעמים בשלש סעודות של שלש דרגות האמונה, כמו שבארוה, וזו נוטלת שמחה ועונג באותן סעודות של ישראל. אשרי חלקו מי שמהנה אותה ומענג אותה ביום הזה.</p>
<p>האי רוזא³⁵¹⁰ אתהניא כל שיתא יומין מרוזא עלאה דעתיקא³⁵¹¹ דכל עתיקין וביומא דשבתא כיון³⁵¹² דנחית ואתסחי בגנתא דעדן בליליא אתענג³⁵¹³ מענוגא דגופא בסעודתי דמהימנותא ואתעטר ונ"א ואתענגו האי רוזא מעילא³⁵¹⁴ ותתא³⁵¹⁵ ואתרוי בכל סטרין בעטרא ונ"א בענוגא דלעילא ותתא:</p>	<p>הרוח הזו נהנית כל ששת הימים מהרוח העליונה של עתיק כל העתיקים, וכיון שיורדת ביום השבת ורוחצת בגן עדן בלילה, מתענגת מעונג הגוף בסעודות של האמונה, ומתעטרת (ומתענגת) הרוח הזו מלמעלה ומלמטה, ורוויה בכל הצדדים בעטרה (בעונג) שלמעלה ולמטה.</p>
<p>והואיל וקיימא עמיה דבר נש אצטריך ליה לנטרא ליה וועל דא כתיב (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת שבת דא הוא ההיא נקודה תתאה את השבת דא הוא האי רוזא אתפשטותא דההיא נקודה וההוא (ההיא) אתפשטותא כד אתוסף קדושן וברכאן³⁵¹⁶ מלעילא על ההיא נקודה אתנהיר</p>	<p>והואיל ועומדת עם האדם, צריך לו לשמור אותו, ועל זה נאמר "ושמרו בני ישראל את השבת". את השבת, "שבת" זו היא נקודה תחתונה. "את השבת", זוהי אותה רוח, התפשטותה של אותה נקודה. אותה ההתפשטות, כשנוספות קדושות וברכות מלמעלה על אותה נקודה, הכל מואר, ונעשית רוח מאירה בכל הצדדים, מתחלקת למעלה ומאירה, ונחלקת למטה ומאירה. וזהו שנאמר</p>

³⁵⁰³ הנה המצטרף אל הגוף יהפך טבע הרוחני ההוא אל הגוף, כגון הנפש שהיא מסתגפת בלי מאכל, ואין ענין המאכל רוחני, אמנם מפני הצטרפה אל הגוף נהנת מענין גשמי, והיא קיימת בכלל הגשמי, גם ההתפשטות הזו כיון שמצטרף אל הגוף נהנה ממה שנהנה הגוף, בתנאי שיהיה ענין המורה דקות גבוה ורוחניות, כעין ענ"ג שמורה על סוד ע'דן נ'הר ג'ן, והיאך יעשה בגשמי דבר יורה על רוחניות (אור יקר).

³⁵⁰⁴ ועוד ירמוז תלת זמנין שהם לילה מלכות, בקר חסד ששם הכתר חסד עילאה, ערב ששם התפארת בגילוי מצח הרצון כדפירשו בפרשת יתרו (אור יקר).

³⁵⁰⁵ שלש ראשונות ושש קצוות ומלכות, וכיון שהאדם מתענג בזה גורם לה לסוד ההתפש' הזה שיהיה נהנה (אור יקר). פי' שהם נגד עתיקא וזעיר ומ' (מ"מ).

³⁵⁰⁶ פח ע"א (הערת הזהר).

³⁵⁰⁷ מהבינה (אור יקר).

³⁵⁰⁸ הבינה נקשרת בחכמה וכתר, דהיינו ענ"ג עדן כתר, נהר חכמה, גן בינה, כדפירשו בתיקונים אין למעלה מענג (אור יקר).

³⁵⁰⁹ לסוד תוספת נשמה, סוד המלכות דאצילות השורה על ישראל נקשרת בתפארת ובינה כדפירשו לעיל, מפני שכל שאר מעשה המצוות שאדם עושה עד שיעלו ויהנו כמה יתעכב, ועתה היא קרובה אלינו מאד מאד (אור יקר).

³⁵¹⁰ שהיא מבינה עד המלכות כל השבוע ומזדווגין בליל שבת (אור יקר).

³⁵¹¹ פי' כיון שהוא מאריך כל ששת ימי החול יונק משם (מ"מ).

³⁵¹² פי' בתחלת הלילה שירד נתענג מסעודה ראשונה של ליל שבת והאי דאמר וביומא וכו'. ליל ויומו חד הוא (מ"מ).

³⁵¹³ רח ע"א צח ע"ב (הערת הזהר).

³⁵¹⁴ מא"א (מ"מ).

³⁵¹⁵ מישראל (מ"מ).

³⁵¹⁶ מחו"ב (רח"ו). וכוונת הזוהר כשבאים מוחין למ'. אזי נהנית רוח יתירה מהמוחין בין החלק שנשאר במל' בין החלק שיורד לישראל וז"ש איתפלג לעילא ונהיר דהיינו חלק הנשאר במ' ומ"ש ואיתפלג לתתא ונהיר היינו חלק שיורד לישראל (מ"מ).

<p>כלא ואתעביד רוחא נהירא בכל סטריין אתפלג לעילא ונהיר ואתפלג לתתא ונהיר ודא הוא דכתיב (שמות לא יז) ביני ובין בני ישראל³⁵¹⁷ חולק אחסנא אית לן כחדא:</p>	<p>"ביני ובין בני ישראל", חלק ירושה יש לנו כאחד.</p>
<p>חולקא דלעילא אתעטר בהאי יומא מענוגא עלאה קדישא³⁵¹⁸ ואתהני מזיוא עלאה³⁵¹⁹ ודעתיקא דכל עתיקין חולקא תתאה אתעטר בהאי יומא מענוגא דלתתא ודאתהני (ואתהני) בהני סעודתי ועל דא בעי לענוגא ליה במיכלא ובמשתיא ובלבושי יקרא ובחדוה דכלא (בלבושי יקר):</p>	<p>החלק שלמעלה מתעטר ביום הזה מהעונג העליון הקדוש, ונהנה מהזיו העליון של עתיק כל העתיקים. החלק התחתון מתעטר ביום הזה מהעונג שלמטה שנהנה בסעודות הללו, ועל כן צריך לענוג במאכל ובמשתה, בלבושי כבוד ובשמחת הכל.</p>
<p>וכד מתעטרא האי חולקא לתתא ואתנשיר כמה דאצטריך סלקא לעילא ואתחברא בההוא חולקא אחרא והאי נקודה נטיל כלא מעילא ותתא ואתכלילא מכל סטריין ובגין דמתעטרא בשבת מעילא ומתתא כל שאר יומין [יהיב חילא לכלא]³⁵²⁰ (יהיב חילא) ואתיהיב ליה שולטנו מעילא ומתתא וברזין דספרא דשלמה מלכא אשתכח ורוא דא ואוקמיה בוצינא קדישא זכאה חולקיהון דישראל:</p>	<p>וכשמתעטר החלק הזה למטה ונשמר כמו שצריך, עולה למעלה, ומתחבר באותו חלק אחר. והנקודה הזו נוטלת הכל ממעלה וממטה, ונכללת מכל הצדדים. ומשום שמתעטרת בשבת מלמעלה ומלמטה, כל שאר הימים נותנים כח לכל, ונותנים לה שלטון מלמעלה ומלמטה. ובסודות ספרו של שלמה המלך נמצא הסוד הזה, ובאר אותו המנורה הקדושה. אשרי חלקם של ישראל.</p>
<p>כתיב (שם) וינפש ואוקמוה ווי נפש³⁵²¹ דאבדת ושפיר איהו אבל אי הכי ווי גופא אצטריך למימר דמניה אבדת נפש אבל רוא דמלה בבר נש אית נפש דנטלא ומשיך לגביה להאי רוחא מערב שבת וההוא רוחא שריא בגווה דההיא נפש ודיירא בה כל יומא דשבתא וכדין ההוא נפש³⁵²² יתירה ברבויא³⁵²³ ותועלתא יתיר ממה דהוה:</p>	<p>נאמר "וינפש", ופרשוה, וי נפש שאבדה, ויפה הוא. אבל אם כך, וי לגוף היה צריך לומר, שממנו אבדה נפש. אבל סוד הדבר, באדם יש נפש שנוטלת ומושכת אליה את הרוח הזו מערב שבת, ואותה הרוח שרויה בתוך אותה הנפש ודרה בה כל יום השבת, ואז אותה נפש יתרה היא בגדולה ותועלת יותר ממה שהיתה.</p>
<p>ועל דא תנינן כל נפשאן דישראל מתעטרין ביומא דשבתא ועטרא דלהון דשריא האי רוחא בגויהו כיון דנפק שבתא ויהוה רוחא סלקא לעילא כדין ווי לנפשו (ווי נפש) דאבדת</p>	<p>ועל זה שנינו, כל נפשות ישראל מתעטרות ביום השבת, והעטרה שלהם, ששורה הרוח הזו בתוכם. כיון שיוצאת שבת ואותה רוח עולה למעלה, אזי וי לנפש שאבדה מה שאבדה. אבדה אותה עטרה עליונה ואותו כח</p>

³⁵¹⁷ פי' המ' אומרת שהרוח הזה הוא ביני ובין בני ישראל חציו לי וחציו להם (מ"מ).

³⁵¹⁸ פי' א"ו א (מ"מ).

³⁵¹⁹ פי' א"א (מ"מ).

³⁵²⁰ פי' בששת ימי המעשה המ' מחלקת שפע לכל העולמות ולישראל (מ"מ).

³⁵²¹ קשה דהול"ל שבת ונפש כנודע מן הדקדוק. אבל סוד הדבר יובן במ"ש באוצרות חיים כי דעת הנוק' בשבת הוא שם ס"ג, וידוע שס"ג הוא בז' תחתונות דבינה שה"ס רוח. והנה ו' הקצוות הם ס' והעטרה סוד שליש כמד"א (ישעיה מ יב) וכל בשליש, והרי ס"ג. והנה רוח זה בא לנפש, וז"ש שבת, שבו סוד הרוח, ואז וינפש, כמו ויתנפש, פי' שאז נתגדל כח הנפש, וממילא שאחר כך בבוא ימי החול שמסתלק הרוח אז תאבד הנפש. וזה שאמרו רז"ל כיון ששבת ווי וכו', כלומר אם לא היה החטא אז היתה הקדושה של שבת גם בחול, אבל כיון שהוצרך להיות שובת דווקא ביום השבת זהו סימן שבבוא החול ישתנה ויתמעט האור ועיין עוד לקמן (רמ"ז).

³⁵²² פי' נפש של חול (מ"מ).

³⁵²³ פי' יש לה יתרון (מ"מ).

<p>מה דאבדת אבדת ההוא עמרא עלאה וההוא חילא קדישא דהוה בה ודא והוא וינפשו (איהו שבת כיון דהאי שבת אסתלק לעילא לבתר) ווי נפש דאבדת מה דאבדת:</p>	<p>קדוש שהיה בה, וזהו "וינפש", וי נפש, שאבדה מה שאבדה.</p>
<p>ועונתן (עונתה) דחכימין דידעי רזין עלאין מליליא דשבתא לליליא דשבתא ואוקמוה אבל מלה דא שאילנא לבוצינא קדישא דהא חזינן דהאי כתרא תתאה נקטא מה דנקטא ביממא ובליליא יהיב ומזונא לכלא (לכלא) חיליה כמה דאוקמוה דכתיב (משלי לא טז) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה נקטא ביממא ויהבא בליליא והשתא אמר מר דזווגא אשתכח בהאי ליליא:</p>	<p>עונת החכמים שיודעים הסודות העליונים, מליל שבת לליל שבת, ופרשוה. אבל סוד זה שאלתי את המנורה הקדושה, שהרי ראינו שהכתר התחתון הזה לוקח מה שלוקח ביום, ובלילה נותן מזון לכל צבאו, כמו שבארוה, שנאמר "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה". לוקחת ביום ונותנת בלילה. ועכשיו אמר מר, שהזווג נמצא בלילה הזה.</p>
<p>אמר ודאי זווגא אשתכח בליליא דא³⁵²⁴ מאי טעמא בגין דהאי ליליא אפרישת נשמתין לכל אינון</p>	<p>אמר, ודאי שהזווג נמצא בלילה הזה. למה, משום שבלילה הזה מפרישה נשמות לכל אותם</p>
<p>רה/א</p>	
<p>חכימין דידעין רזין דחכמתא וחבורא וזווגא לא אשתכח ביומא אחרא³⁵²⁵ בכל חדוה בלא ערבוביא (אלא בגין דא) ואחרא כגון דא בגין דאינון נשמתין³⁵²⁶ דפליגת ופליגתו לון בחכימין בצדיקים בחסידין³⁵²⁷ כדקא יאות (ותו בכל) ובכלל ליליא ולייליא זווגא אשתכח ודאי³⁵²⁸ אימתי בפלגות ליליא³⁵²⁹ והא אוקימנא אבל ולא בכל סטריין³⁵³⁰ כהאי זווגא (בכל סטריין):</p>	<p>החכמים שיודעים את סודות החכמה, והחבור והזווג לא נמצא ביום אחר בכל השמחה בלי ערבוביה (אלא בשביל זה) אחרת כמו זה. משום שאותן נשמות שמחלקת, מחלקת אותן לחכמים, לצדיקים ולחסידים כראוי. (ועוד, בכל) ובכל לילה ולילה נמצא זווג ודאי מתי, בחצות הלילה. והרי בארנו. אבל לא בכל הצדדים כמו בזווג הזה.</p>

³⁵²⁴ פי' בליל שבת הוא זווג ישראל ורחל משא"כ בלילות החול שאין בהם זווג ישראל ורחל (מ"מ).
³⁵²⁵ מימי החול בכל חדוה מפני תגבורת הקדושה ותוספת והעברת החצונים "בלא ערבוביא" והם יודעים שאותם הנשמות הנמשכות אז לעולם אינם נמשכות אלא לאותם שיש להם נשמה דאצילות, וזהו שאמר "אינון נשמתין דפליגת פליגת" וכו', ואי אפשר להורידם אם לא בזווג שני כדפירשנו, ואין ראוי שלנשמות שהיא אוספת אותם ביום שבת ביום יחלק אותם בשתי לילות אלא דווקא בליל שבת, ולזה לוקטת ביום שבת ושמורות עד ליל שבת לתתם לאותם שהם מזדווגין בשבת, וכיוצא בזה לאותם שהם מולידים בחול (אור יקר). פי' בימי החול אין זווג לישראל ורחל אלא בליל שבת וז"ש בכל חדוה בלא ערבוביא אלא בגין דא דהיינו בליל שבת שאז זווג ישראל ורחל (מ"מ).

³⁵²⁶ פי' למה בליל שבת יש זווג ישראל ורחל כדי ליתן אותם הנשמות שהם מזווג עליון לת"ח ובזה נתרצה הקושיא דלעיל שפעם אומרים ותקם בעוד לילה וכו'. נקטא ביממא ויהבא בליליא ומשמע שאין זווג. והשתא אמר מר דזווגא אישתכח באי ליליא. והכל אמת שלגבי זווג ישראל ורחל אינו בחול דוקא בליל שבת. ומ"ש ותו בכל ליליא ולייליא זווגא אשתכח. פי' שם בחול אע"פי שאין שם זווג ישראל ורחל. יש שם זווג יעקב ולאה וז"ש זוזגא אשתכח ודאי כמ"ש בספר הכוונות (מ"מ).
³⁵²⁷ בחסידי (דפ"ו).

³⁵²⁸ לחלק נשמות לתחתונים על ידי נפש הנעשה בגן עדן של מטה (אור יקר).
³⁵²⁹ אינה בתפלת ערבית כעין הבוקר שהוא בתפלת שחרית אלא בפלגות ליליא, שהקדוש ברוך הוא משתעשע עם הצדיקים בגן עדן (אור יקר).

³⁵³⁰ כלומר עם היות שיש שעת רצון אל הזווג בחצות לילה, עם כל זה ראוי שלא ישמשו מטותיהם אלא בחצות לילה מליל שבת לליל שבת שעת הזווג הנאות, והטעם מפני שאז משליפין נפש קדושה יותר ויותר, והטעם שימי החול קרובים להשליף נפש לבניהם חצונית, או גרועה, או לפחות בתגבורת

<p>ובגין דא חכימין דידיעין רזין בעיין לסדרא שמושא דלהון בהאי ליליא מאי טעמא בגין דכל יומי דשבתא אית לון רוחא אחרא דשרא על עלמא³⁵³¹ ובהאי ליליא אית לון רוחא אחרא קדישא עלאה דנחתא לבני קדישין³⁵³² וההוא רוחא נשיב מעתיקא³⁵³³ קדישא³⁵³⁴ דכל עתיקין ונחתא לגו נקודה תתאה למיהב בה נייחא לכלא³⁵³⁵ ודא אתפליג³⁵³⁶ לכל סטרין לעילא ותתא כמה דאת אמר (שמות לא יז) ביני ובין בני ישראל:</p>	<p>ולכן החכמים שיודעים הסודות, צריכים לסדר תשמישם בלילה הזה. מה הטעם, משום שכל ימות השבת יש להם רוח אחרת ששורה על העולם, ובלילה הזה יש להם רוח אחרת קדושה עליונה שיורדת לבנים קדושים, ואותה רוח נושבת מעתיק הקדוש של כל העתיקים, ויורדת לתוך הנקודה התחתונה לתת לה מנוחה לכל. וזה מתחלק לכל הצדדים, למעלה ולמטה, כמו שנאמר "ביני ובין בני ישראל".</p>
<p>וכד אינון חכימין יתבין בההוא רוחא קדישא רוחא עלאה³⁵³⁷ בעאן לשמשא ערסייהו דהאי רוחא אמשיך אבתריה לתתא כל אינון נשמתין קדישין וירתין קדישי עליונין בהאי רוחא נשמתין קדישין ולבניהון (עליונין) כדקא יאות:</p>	<p>וכשאותם חכמים יושבים באותה רוח קדושה, הרוח העליונה, צריכים לשמש את מטתם, שהרוח הזו ממשיכה אחריה למטה את כל אותן נשמות קדושות, ויורשים קדושים עליונים ברוח הזו נשמות קדושות לבניהם כראוי.</p>
<p>כיון דהאי רוחא שרא על עלמא כל רוחין בישיין וכל מקטרגין בישיין אסתלקו מעלמא ולא בעינן לצלאה על נטורא בגין דישראל אינון נטירין בההוא רוחא וסכת שלום³⁵³⁸ פריסת גדפהא עלייהו ואינון נטירין מכלא:</p>	<p>כיון שהרוח הזו שורה על העולם, כל הרוחות הרעות וכל המקטרגים הרעים הסתלקו מן העולם, ולא צריכים להתפלל על שמירה, משום שישראל שמורים באותה רוח, וסוכת שלום פורסת כנפיה עליהם, והם שמורים מהכל.</p>
<p>ואי תימא הא תנינן דלא יפוק בר נש יחידאי לא בליליא רביעאה דשבתא ולא בליליא דשבתא ובעי בר נש לאסתמרא והא העולם ולא צריכים להתפלל על שמירה.</p>	<p>ואם תאמר, הרי שנינו שלא יצא אדם יחידי, לא בליל רביעי של שבת ולא בליל שבת, וצריך אדם להשמר, והרי אמרנו, שבליל השבת שמורים אנשים מכל המקטרגים של העולם ולא צריכים להתפלל על שמירה.</p>

יצר הרע (אור יקר). פי' מכל צד צריכין ת"ח לשמש בליל שבת דוקא. א' מטעם הנז' שאז זווג ישראל ורחל. ב' מפני שאז יש באדם נשמה יתירה וז"ש מ"ט בגין דכל יומי דשבתא אית לון וכו' (מ"מ).³⁵³¹ והרי יש בו שתי בחינות, או ימי חול לישראל, או ימים טמאים, והטמא נאחז בטהור, דהיינו ששולט עץ הדעת טוב דא מטטרין ורע דא סמאל, וכשהנשמה יוצאת משיעור עבד מצד מטטרין ואפשר היות עבד רע מצד סמאל, ואפשר שינטל בו יצר הרע מצד דבקותו סמאל במטטרין שקשור על עקבו ודאי (אור יקר).

³⁵³² דהיינו סוד השבת שפירשנו שהוא יורד מהכתר שאין חצוני נדבק ונראה כלל לפניו, אפילו הדין הוא מעביר (אור יקר).

³⁵³³ מזל"ן שהוא מסוד רישא תניינא הנקרא אורא וסודו מדעת דעתיק כנזכר באוצרות חיים, וכל דעת סוד רוח, ובו גם שם ס"ג, וממנו סוד י"ג נימין, וכל נימה סודה ו' דהיינו בחינת הרוח, וידוע כי י"ב לחם דשבת בלילה הם בסוד י"ג נימין (רמ"ז).

³⁵³⁴ מוסגר בדפ"ק. פי' כמ"ש לעיל ששורש הרוח הוא מאריך (מ"מ).

³⁵³⁵ "ונחתא" מהכתר העליון עד המלכות "נקודה תתאה", וממנה אל התחתונים "למיהב בה נייחא לכולא" לכל בחינות עם ישראל (אור יקר).

³⁵³⁶ "אתפליג" הנקודה הזו "לכל סטרין" בששה קצוות כדפירשנו לעיל (אור יקר).

³⁵³⁷ שהיא תוספת נשמה אליהם, ראוי ונרות אז לשמש מטתם, נוסף על כל הנדרש מפני שהאדם בהזדווג עם אשתו מוליד ממש בדמותו כצלמו, ולזה צריך לתשובה שלימה קודם הזווג, שאם לא עשה תשובה ויש בו עבירה מטביע בנוולד טבע העבירה, והיינו סוד אוחזים מעשהאבותיהם בדיהם. ואם תאמר דהיינו סוד הגלגול אבותיהם הראשונים לא קשיא, דהא והא אי[ת]נהו, על ידי שזה חוטא בחטא זה מגלגל בולד נפש שחטא כמוהו, והולד חוטא כמוהו, ועתה יצדק אבל חטאנו אנחנו ואבותינו, אבל לנפש אב לגוף, ואם כן מטעם זה ביום שבת שיש לו תוספת נשמה דאצילות וטהורה ישליף אל הולד נפש טהורה שיגבר בו האצילות וימשיך מלמעלה, כי אין אדם שואב מי הבור אלא השיעור חבל הדלי (אור יקר).

³⁵³⁸ פי' מלכות א"נ בינה (מ"מ).

<p>אמרן ודובליליא דשבתא נסירין בני נשא מכל מקטרגין דעלמא ולא בעינן לצלאה על נטורא:</p>	
<p>תא חזי הכי הוא ודאי ליליא רביעאה דשבתא בעינן לאסתמרא מנייהו מאי טעמא בגין דכתיב (בראשית א יד) יהי מארת מארת כתיב חסר והא אוקמוה דבגין דהיא חסרה כמה חבילי טהירין אתכלילין בהאי מארת לווטין ומארת אינון בגריעותא דסיהרא וכלהו שליטין בההוא ליליא:</p>	<p>בא וראה, כך זה ודאי, ליל רביעי של שבת צריכים להשמר מהם, מה הטעם, משום שנאמר "יהי מארת". מארת כתוב חסר, והרי פרשוה, שבגלל שהיא חסרה, כמה מלאכי חבלה נכללו במארות הזה. קללות ומארות הן בפגימת הלבנה, וכולם שולטים באותו הלילה.</p>
<p>בליליא דשבתא כיון דכלהו מתבדרין³⁵³⁹ לאעלא בנוקבא דעפרא דלא יכלין לשלמא בעי בר נש יחידאי לאסתמרא ותו אף על גב דלא יכלין לשלמא אתחזיין לזמנין ובר נש יחידאי בעי לאסתמרא:</p>	<p>בליל שבת, כיון שכולם מתפזרים להיכנס בנקב של העפר, שלא יכולים לשלוט, צריך אדם יחידי להשמר. ועוד, אף על גב שלא יכולים לשלוט, נראים לפעמים, ובן אדם יחידי צריך להשמר.</p>
<p>מלה דא הכי תנינן ואי הכי גריעותא³⁵⁴⁰ דנטורא איהו אבל בשבתא נטירו אשתכח לעמא קדישא וקודשא בריך הוא כד עאל שבתא מעטר לכל חד וחד מישראל ובעי דינטרון ליה לההוא עטרא³⁵⁴¹ קדישא דאתעטרו ביה³⁵⁴² ואף על גב דאינון לא אשתכחו בישובא לזמנין לבר נש יחידאי אתחזון ואתרע מזליה ואצטריך ליה לבר נש לאתעטרא בעטרא קדישא ולנטרא ליה:</p>	<p>דבר זה כך שנינו, ואם כך, זה חסרון של השמירה. אבל בשבת השמירה מצויה לעם הקדוש, וכשנכנסת שבת, הקדוש ברוך הוא מעטר כל אחד ואחד מישראל, ורוצה שישמרו את העטרה הקדושה הזו שהתעטרו בה. ואף על גב שהם אינם נמצאים בישוב, לפעמים הם נראים לאדם יחידי ומורע מזלו. וצריך לאדם להתעטר בעטרה קדושה ולשמר אותה.</p>
<p>סוף סוף נטירו אשתכח בההוא ליליא לעמא קדישא הואיל וסכת שלום³⁵⁴³ פריסא על עמא דהא תנינן בכל אתר דסכת שלום אשתכח סטרא אחרא לא אשתכח תמן ועל דא נטורא איהו ונטורא שכיח:</p>	<p>סוף סוף, שמירה נמצאת באותו לילה לעם הקדוש, הואיל וסוכת שלום פרוסה על העם, שהרי שנינו, בכל מקום שנמצאת סוכת שלום, הצד האחר לא נמצא שם, ולכן שמירה היא ושמירה מצויה.</p>
<p>יומא דשבתא חדוה איהו לכללא³⁵⁴⁴ וכלא אתנטר לעילא ותתא ונהורא (ונקודה) תתאה³⁵⁴⁵ נהרא לסלקא לעילא בשפירו מתעורר.</p>	<p>יום השבת שמחה היא לכל, והכל נשמר למעלה ולמטה. והאור (והנקודה) התחתון מאיר לעלות למעלה ביפי של שבעים העטרות שהן החלקים היתרים, והזקן של כל הזקנים מתעורר.</p>

³⁵³⁹ פי' אגב הליכתם מזיקים לאדם יחידי (מ"מ).

³⁵⁴⁰ פי' כיון שמזיקים לאדם יחידי א"כ גריעותא הוא לשבת ח"ו (מ"מ).

³⁵⁴¹ פי' שצונו הקב"ה לשמור נשמה יתירה שלא יצא החוצה בשביל שיש לה פגם ואדם זה שיצא בליל שבת הוא פשע בעצמו שלא שמר ההיא עטרה קדישא ולכן יתחזון ליה ויתרע מזליה (מ"מ).

³⁵⁴² בח"י דף ס"ב פי' כי בשבת יתוסף הרוח ונשמה מבחי' הלילה כל א' במקומו הראוי לו כי בהכנסת כלה הנפש לו תמלא כמ"ש בפ' ויקהל כד עאל שבתא וכו'. והוא תוספת הנפש יתירה שסודה מג' פרקין תתאין דצלם דאבא שהם בינת נפש כנודע ובברכו תנוח עליהם הרוח (מ"מ).

³⁵⁴³ פי' מלכות א"נ בינה (מ"מ).

³⁵⁴⁴

³⁵⁴⁵ פי' המלכות שהיא בסוד נקודה (מ"מ).

<p>דעטריין שבעיין³⁵⁴⁶ חולקין יתיר וסבא דכל סבין³⁵⁴⁷ אתער³⁵⁴⁸:</p>	
<p>כדין כד סליק נהורא עמא קדישא מקדמי לבי כנישתא אבלבוש יקרו בחדוה מתערין בעטרא קדישא דלעילא ובהווא רוחא דקיימא עליהו לתתא (בלבושי יקר) משבחין בשירין ותושבחין (בהווא רוחא דקיימא לתתא) וסלקין תושבחין לעילא ועלאין ותתאין כלהו בחדוה ומתערין כלהו כחדא פתחי עלאי ואמרי זכאין [אתון] [אינון] עמא קדישא בארעא דמאריכון אתער עליכון (דמאריהון אתער עליהו) וכל חילין קדישין מתערין ובגיניכון (בגיניהון):</p>	<p>אז כשעולה האור, העם הקדוש מקדימים לבית הכנסת בלבוש כבוד בשמחה, מתעטרים בעטרה קדושה שלמעלה באותה רוח שעומדת עליהם למטה, משבחים בשירות ותשבחות, והתשבחות עולות למעלה, וכל העליונים והתחתונים בשמחה, וכולם מתעטרים כאחד. פותחים העליונים ואומרים, אשריכם העם הקדוש בארץ, שרבוניכם התעטרו עליכם, וכל החילות הקדושים מתעטרים בשבילכם.</p>
<p>האי יומא יומא דנשמתין איהו³⁵⁴⁹ ולא יומא דגופא בגין דשלטנו דצורא דנשמתין איהו³⁵⁵⁰ וקיימן עלאין ותתאין כלהו בזווגא</p>	<p>היום הזה הוא יום הנשמות, ולא יום הגוף, משום ששלטון צרור הנשמות הוא, וכל העליונים והתחתונים עומדים בזווג</p>
<p>רה/ב</p>	
<p>חדא³⁵⁵¹ ובעטרא דרוחא (ורוחא) יתירא³⁵⁵² עלאה קדישא³⁵⁵³:</p>	<p>אחד, בעטרה של רוח יתרה עליונה קדושה.</p>
<p>צלותא דשבתא דעמא קדישא תלת צלותין אשתכחו בהאי יומא לקבל תלת שבת³⁵⁵⁴ ואוקמוה וכלהו חד³⁵⁵⁵ כיון דעאלו עמא קדישא לבי כנישתא אסיר לאשתדלא אפילו בצורך בי כנישתא אלא במלי</p>	<p>תפלת השבת של העם הקדוש. שלש תפלות נמצאות ביום הזה כנגד שלש שבתות, ופרשה, והכל אחד. כיון שנכנסו העם הקדוש לבית הכנסת, אסור להשתדל אפילו בצורך בית הכנסת, אלא בדברי תשבחות ותפלה ותורה וכראוי להם.</p>

³⁵⁴⁶ פי' המוחין ולבושיהם שהם ד' הויות וג' אהיה הם ע' אותיות כמ"ש הרב בכוונת הקדיש (מ"מ).

³⁵⁴⁷ פי' ע"ק (מ"מ).

³⁵⁴⁸ בח"י דף ע' ועטרין שבעין לה. כן הוא לשון הזוהר בפ' פנחס יומא דשבתא וכו'. וסוד ע' עטרין הם נמשכים מסוד ז' תתאין דעתיק יומין המתלבשים בז' תיקוני רישא דאריך. וכלפי זה אמר ועטרין ע' לה כמ"ש במאמר ונקודה תתאה נהרא לסלקא בשפירא דעטרין ע' וזה בא לה ממלא דלעילא רישא דאריך שעכשיו יתעטר כולא בקדיש קדישין כמ"ש וסבא דכל סבין אתער (מ"מ).

³⁵⁴⁹ פי' שהנשמות מקבלים הארה מלמעלה (מ"מ).

³⁵⁵⁰ פי' בינה (מ"מ).

³⁵⁵¹ כעין היות עת הזווג בחול, שבהזדווג אין התחתונים מקבלים כלל, ונוסף על אותו ענין שקשרם עתה בסוד האצילות (אור יקר).

³⁵⁵² אם כן אין משגיח שאין האמצעיים שבין הבורא לגשמיים מתפשטין, וכמעט מגיע ענין זה אל סוד וחד חרוב שנחרבה העשיה, אלא שהם מתעניין כ"ד שעות, ויש בהם כח להתפרנס ממה שקבלו לחם משנה בערב שבת, אמנם בחד חרוב אין להם לחם משנה ובלתי מתקיימין כלל (אור יקר).

³⁵⁵³ פי' גם הרוח יתירה יש לה עונג מלמעלה (מ"מ).

³⁵⁵⁴ מלכות תפלת ערבית, בינה תפלת שחרית, תפארת תפלת מנחה, והם שלשה שבתות (אור יקר). בינה יסוד ומלכות (רח"ו). בח"י דף ס"ה הביאור שג' שבתות מפורסמות בעולם שבת בראשית, שבת מתן תורה, שבת העתיד לבוא. ולעומתן יסוד ג' תפלות. אתה קדשת רמז לשבת בראשית וכן משמעות ענינה תכלית מעשה שמים וארץ וכו'. ישמח משה בשחרית והוא כנגד מתן תורה וכמ"ש כליל תפארת בראשו נתת בעומדו לפניך על הר סיני וכו'. ובשחרית שבת ניתנה שתורה כמ"ש פי' דע"ק. אתה אחד במנחה של שבת העתיד להיות ה' אחד ושמו אחד אברהם יגל וכו' כולם לעתיד לבוא ונתקן במנחה לעת ערב כי כן אנו מצפים והיה לעת ערב יהיה אור. וכן נתקנו ג' סעודות בג' זמנים אלו לעומת אלין ג' שבתות (מ"מ).

³⁵⁵⁵ שמלת שב"ת כולל שלשתם, האמנם הבחינה שכל אחד יקרא שבת מפני שכל חלק השבת יקרא שבת שלום, והם ב' בינה, ש' שלשה אבות, ת' מלכות, ושלשה בכל אחד ואחד (אור יקר).

<p>תושבתחן³⁵⁵⁶ וצלוחתא³⁵⁵⁷ ואורייתא³⁵⁵⁸ וכדקא חזי לון:</p>	
<p>ומאן³⁵⁵⁹ דאשתדל במלין אחרנין³⁵⁶⁰ ובמלין דעלמא דא איהו בר נש דקא מחלל שבתא לית ליה חולקא בעמא דישראל תרין מלאכין ממנן על דא ביומא דשבתא ואינון שוו ידיהון על רישיה ואמרי ווי לפלניא דלית ליה חולקא בקודשא בריך הוא ועל דא בעי לאשתדלא בצלותא ובשירין ובתושבתחן דמאריהון ולאשתדלא באורייתא:</p>	<p>ומי שעוסק בדברים אחרים ובדברי העולם, זהו אדם שמחלל שבת, ואין לו חלק בעם ישראל. שני מלאכים ממונים על זה ביום השבת, והם שמים ידיהם על ראשו ואומרים, אוי לפלוני שאין לו חלק בקדוש ברוך הוא. ועל זה צריך לעסוק בתפלה ובשירים ובתשבחות של אדונם, ולעסוק בתורה.</p>
<p>האי יומא³⁵⁶¹ איהו יומא דנשמתין דאתעטרא ההוא צרורא דנשמתין³⁵⁶² [בתושבתחן דמאריהון] בגין כך משבחי בתושבתחן³⁵⁶³ תשבחתא דנשמתא והיינו נשמת כל חי³⁵⁶⁴ תברך את שמך³⁵⁶⁵ יהוה³⁵⁶⁶ אלהינו³⁵⁶⁷ ורוח³⁵⁶⁸ כל בשר וכו' ולית תושבתחא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא³⁵⁶⁹ והאי יומא [קיימא ברוחא ונשמתא] (דרוחא ונשמתא איהו) ולא דגופא³⁵⁷⁰:</p>	<p>היום הזה הוא יום הנשמות שמתעטר אותו צרור הנשמות (בתשבחות של אדונם). לכן משבחים בתשבחות תשבחת הנשמה, והיינו "נשמת כל חי תברך את שמך ה' אלהינו ורוח כל בשר וכו'". ואין התשבחת אלא בצד של נשמה ורוח, והיום הזה עומד ברוח ונשמה, ולא של גוף.</p>

³⁵⁵⁶ זמירות (אור יקר).

³⁵⁵⁷ תפלה מיושב ותפלה מעומד (אור יקר).

³⁵⁵⁸ קריאת ספר תורה (אור יקר).

³⁵⁵⁹ רו ע"א אמור קה ע"א (הערת הזהר).

³⁵⁶⁰ לא בצרכי מצוה שהן אמת אסורים כדפירשנו, אמנם אין חומר זה הנזכר אלא דווקא "במילין דעלמא דקא מחלל שבתא" כדפירשנו שאין השכינה מתתקנת עתה בעשיה או בדבר גשמי כלל אלא דווקא ברוחני, ולכך אפילו צורכי רבים כגון צורכי רבים דמצוה דבי כנישתא אסירי, עם היום שבימות החול מבטלין תפלה עליהם, ומן הטעם שפירשנו שהוא יומא דנשמתין (אור יקר).

³⁵⁶¹ הנה שבח זמירות יום שבת הם כחול וכן התפלה, אלא שמוסיפין בפרקים תוספות ידועים, ובענין סוף הזמירות יש תוספת נשמת כל חי, ומכאן ואילך מפרש סוד התוספות הזה והולך, אמנם תוספות המזמורים רננו צדיקים וכו' פירש הרשב"י ע"ה בפרשת תרומה (אור יקר).

³⁵⁶² היינו קשר שב"ת, שהנשמה כל חשקה בזה להקשר ליהנות מן הבינה מקורה ושורשה, והיינו תוספת נשמה ונשמה יתירה כנודע, ולזה משבחי וכו' (אור יקר). פי' בינה (מ"מ).

³⁵⁶³ כי תושבתחא דנשמתא היינו שבת שאומרת הנשמה והיינו נשמת כל חי תברך את שמך ה' שאנו אומרים שהנשמה מברכת להק"ב (מ"מ).

³⁵⁶⁴ שהם הנשמות הנהנות ממנוחת שבת בינה תפארת מלכות (אור יקר). קלח ע"א (הערת הזהר).

³⁵⁶⁵ מלכות (אור יקר).

³⁵⁶⁶ ת"ת (אור יקר).

³⁵⁶⁷ בינה (אור יקר).

³⁵⁶⁸ היינו סוד רוחין דגן עדן של מטה שנקשרים בנשמות ביום שבת, ולכך אין בשבח זה אלא נשמה ורוח, אמנם נפש לא נזכרה לא בחיוב ולא בשלילה, הגוף בשלילה ממש, כיצד מפני שאמר ורוח כל בשר כלומר רוח ולא בשר תפאר ותרום (אור יקר).

³⁵⁶⁹ פי' שהנשמה ורוח הם משבחים ולא הזכיר נפש לפי שהיא בכלל הרוח (מ"מ).

³⁵⁷⁰ והאי יומא דרוחא ונשמתא איהו ודאי" אלו בחיוב, והשלילה "ולא דגופא" שאין לגוף תועלת ולזה נזון מלחם משנה מזון דחול ולא דשבת, שאין שפע השבת מתגשם (במזון הגשמי) [במין הגשמי] והנפש אמצעית, מצד אחד דומה לגוף ומצד אחד דומה לרוח, תהיה אמצעית הכל לפי מה שהוא האדם ויגיעו (בג') בעבודת ה' (אור יקר).

<p>תושבתתא דדרגא³⁵⁷¹ ואחרא עלאהו (ד)רזא דיומא שמשא קדישא³⁵⁷² דאיהו נהורא דיממא³⁵⁷³ היינו יוצר אור רזא דנהורא דנהיר³⁵⁷⁴ דמניה אתזנן ונהרין כל אינון היילין³⁵⁷⁵ רתיכין וככביא ומזלי וכל אינון דשלטין על עלמא:</p>	<p>התשבחת של דרגה אחרת עליונה, סוד היום, שמש קדושה שהיא אור היום, היינו יוצר אור. סוד האור המאיר, שממנו נזונים ומאירים כל אותן הצבאות, המרכבות, והכוכבים והמזלות, וכל אותם ששולטים על העולם.</p>
<p>תושבתתא דעלמא דאתי³⁵⁷⁶ ביומא דא היינו אל אדון ותושבתתא דא איהו ברזא דעשרין ותרין אתוון עלאין קדישין דמתעטרן באבהן³⁵⁷⁷ וברתיכא עלאה קדישא³⁵⁷⁸:</p>	<p>תשבחתו של העולם הבא ביום הזה, היינו אל אדון. והתשבחת הזו היא בסוד עשרים ושתיים אותיות עליונות קדושות שמתעטרות באבות ובמרכבה העליונה הקדושה.</p>
<p>אתוון זעירין³⁵⁷⁹ (אלין) אינון עשרין ותרין אתוון ודאינון (והני אינון) בעלמא תתאה דאינון אל ברוך גדול דעה וכו' ולא אית בין תיבה לתיבה רווחא אחרא אלא את רשימא בכל תיבה ותיבה³⁵⁸⁰ ובעלמא עלאה אית רווחא וסטרין קדישין בין את לאת ודא איהו תושבתתא על תושבתתא דאתוון עלאין דיומא שביעאה³⁵⁸¹ קא משבח ואמר למלכא עלאה יוצר בראשית³⁵⁸²:</p>	<p>האותיות הקטנות הן עשרים ושתיים אותיות, שהן העולם התחתון, שהן "אל ברוך גדול דעה וכו'", ואין בין תיבה לתיבה רווח אחר, אלא אות רשומה בכל תיבה ותיבה. ובעולם העליון יש רווח וצדדים קדושים בין אות לאות. וזוהי תשבחת על תשבחת, שהאותיות העליונות של היום השביעי משבחות ואומרות למלך העליון יוצר בראשית.</p>
<p>כד תושבתתא דא סלקא לעילא שתין רתיכין עלאין³⁵⁸³ ודקאמרן מזדמנין ונטלי להאי תושבתתא מעמא קדישא וסלקי לה לאתעטרא בה בכמה רתיכין עלאין די ממנן וכלו (בכל) אינון צדיקיא דבגנתא דעדן כלהו מתעטרן בתושבתתא דא וכל אינון רתיכין</p>	<p>כשהתשבחת הזו עולה למעלה, ששים מרכבות עליונות שאמרנו, מזדמנות ולוקחות את התשבחת הזו מהעם הקדוש, ומעלים אותה להתעטר בה בכמה מרכבות עליונות שממונות. וכל אותם הצדיקים שבגן עדן, כולם מתעטרים בתשבחת הזאת, וכל אותן</p>

³⁵⁷¹ פי' אנו אומרים שבח זעיר שבניינו מהחסדים וממנו נהנים וניזונים הכל וז"ש רזא דנהורא דנהיר דמניה אתזנן וכו' (מ"מ).

³⁵⁷² תפארת מדת יום, ויום שבת הוא בתוספת אור מצד החכמה וזהו שאמר "שמשא קדישא" בסוד קדושת החכמה, והטעם כמו שאנו מפליגין בקדושת הלילה וענייני המלכות כך ראוי שנפליג בתוספת מעלת התפארת (אור יקר).

³⁵⁷³ ולכך איהו שמש ומגן ה' צבאות המאיר במדת יום בשבת כמו בחול, לכך שנו פרק זה בתפלה (אור יקר).

³⁵⁷⁴ ביום שבת מלמעלה, ומה שאנו משבחין בו המחדש בכל יום תמיד וכו', משום שבכל יום מאירים כל מעשה בראשית מהתפארת, ועתה הוא מתעלה והם מתעלים, וזהו שאמר "רזא", לא נהורא דנהיר בכל יום "אלא רזא" דהיינו בסוד הדעת המתעלם בחכמה מתגלה ביום שבת (אור יקר). ³⁵⁷⁵ שהם כלולים בכל יום בסוד היכל לבנת הספיר, ועתה אינו בהיכלות ברכה זו אלא בסוד אור נעלם המאיר בהם, עוד נוסף היכל שני היכל עצם השמים אל ברוך וכו' בימות החול, ועתה אינו בהיכלות אלא בסוד הבינה, בענין שההיכל הראשון היכל לבנת הספיר יוצר אור ובורא חושך בכל יום, שממנו ולמטה כל העולמות מאירים עד אפילו בכוכבים ומזלות, עתה הוא בסוד אור הדעת הנעלם המאיר בתפארת, שהתפארת בימות החול מאיר בהם (אור יקר).

³⁵⁷⁶ פי' שאנו משבחים לבינה הנקרא עלמא דאתי (מ"מ). ³⁵⁷⁷ פי' חג"ת (מ"מ).

³⁵⁷⁸ פי' בינה. שהיא כסא לא"ו שאותיות גדולות הם בבינה. וחג"ת עלו לבינה כמ"ש לעיל. ונטלא בגדפהא לאבהן (מ"מ).

³⁵⁷⁹ הקדמה ג ע"ב (הערת הזהר).

³⁵⁸⁰ קלב ע"ב (הערת הזהר).

³⁵⁸¹ רד ע"א (הערת הזהר). פי' זעיר (מ"מ).

³⁵⁸² פי' אבא (מ"מ).

³⁵⁸³ כי אותיות אמצעיות ע"ב והם בחי' ר"ק והיינו ג"ר ועי' בפרשת תרומה (רח"ו).

<p>וכל אינן נשמתין דצדיקיא כלהו סלקין בתושבתא דא עד רזא דכורסייא³⁵⁸⁴:</p>	<p>מרכבות וכל אותן נשמות הצדיקים, כולם עולים בתשבחת הזו עד סוד הכסא.</p>
<p>כד מטא לכורסייא קדישא תושבתא דא דכל ישראל וקיימא (קיימין) תמן עד זמנא דקאמרי קדושה עלאה דמוסף וכדין סלוקא דלתתא לעילא³⁵⁸⁵ לאתחדא כלא לעילא לעילא למהוי כלא חד דא איהי תושבתא דסלקא על כלהו תושבחין:</p>	<p>וכשמגיעה לכסא הקדוש התשבחת הזו של כל ישראל, עומדת שם עד הזמן שאומרים את הקדושה העליונה של מוסף, ואז העליה של הלמטה למעלה, להאחז הכל למעלה למעלה להיות הכל אחד. זוהי התשבחת שעולה על כל התשבחות.</p>
<p>מכאן ולהלאה סדורא דצלותא דשאר יומי עד ישמח משה וכו' חדוותא דדרגא ועלאהו (ד)עקרא דאבהין³⁵⁸⁶ דחדי בהווא עדבא דיליה³⁵⁸⁷ כד סליק כורסייא לגביה ונטיל לה ומתחבראן כחדא ודא איהו חדוה דאורייתא ועלאה³⁵⁸⁸ תורה שבכתבו דחדי באורייתא דלתתא³⁵⁸⁹ ותורה שבעל פהו ואתחברו דא בדא:</p>	<p>מכאן והלאה סדור התפלה של שאר הימים, עד ישמח משה וכו', השמחה של הדרגה העליונה, עיקר האבות, ששמח באותו גורל שלו כשהכסא עולה אליו ונוטל אותה, ומתחברים כאחד. וזוהי שמחת התורה העליונה שלמעלה, תורה שבכתב, ששמחה בתורה שלמטה, תורה שבעל פה, ומתחברים זו עם זו.</p>
<p>כיון דאתחברו כחדא בעי בר נש לאכללא בהווא חדוה לעמא (דישראל) קדישא וישמחו במלכותך שומרי שבת וכו' אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתנו:</p>	<p>כיון שהתחברו כאחד, צריך אדם להכליל באותה שמחה את העם הקדוש, "ישמחו במלכותך שומרי שבת וכו'", "אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתנו".</p>
<p>רזא דספר תורה ביומא דא הא אוקמוה תנינן כתיב (נחמיה ח ח) ויקראו בספר תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא והא אוקמוה רזא דאינן פסוקי טעמי ומסורת וכל אינן דיוק(נ)ין ונ"א תקונין ורזין עלאין כלא אתמסר למשה מסיני אי בכל הני דיוק(נ)ין אתמסר אורייתא למשה ספר תורה דאיהו בכל אינן קדושאן אמאי איהו חסר מכל הני תקונין ורזין (ד)אתמסרו ליה למשה באורייתא:</p>	<p>סוד ספר התורה ביום הזה הרי פרשוהו, ששינו נאמר "ויקראו בספר בתורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא", והרי בארו את הסוד, שהם פסוקים, טעמים ומסורת, וכל אותם דמויות (תקונים) וסודות עליונים, הכל נמסר למשה מסיני. אם בכל הדמויות הללו נמסרה תורה למשה, אז ספר תורה שהוא בכל אותן קדושות, למה הוא חסר מכל התקונים האלו והסודות שנמסרו לו למשה בתורה.</p>
<p>אלא רזא דא כד כורסייא קדישא מתעטרא ואתכלילת בתורה שבכתב כל אינן דיוקנין וכל אינן טעמין ומסורות כלהו ועאלין (עלאין) בגניזו ואתרשימו</p>	<p>אלא סוד זה, כשהכסא הקדוש מתעטר, ונכללת בתורה שבכתב כל אותן דמויות, וכל אותם טעמים ומסורות, כולם נכנסים בגניזה ונרשמים</p>
<p>ר/א</p>	
<p>בגו כורסייא קדישא ואינן דיוקנין דאעיל אורייתא דבכתב באורייתא דבעל פה</p>	<p>בתוך הכסא הקדוש. ואותן דמויות שהכניסה תורה שבכתב בתורה שבעל פה, ובהם התעברה כמו אשה שהתעברה מזכר, ונשארו האותיות העליונות לבדן בקדושתן</p>

³⁵⁸⁴ פי' מלכות (מ"מ).

³⁵⁸⁵ סילוקא דתתא ועילא. פי' שבמוסף מ' עולה לאימא וזעיר לאבא (מ"מ).

³⁵⁸⁶ פי' ת"ת (מ"מ).

³⁵⁸⁷ פי' מלכות וז"ש כד סליק כרסייא לגביה (מ"מ).

³⁵⁸⁸ דלעילא - ז"א (מ"מ).

³⁵⁸⁹ מלכות (מ"מ).

<p>ובהו³⁵⁹⁰ אתעברת כאתתא דאתעברת מן דכורא ואשתארו אתוון עלאין לחודייהו בקרושייהו כדקא חזי ולאחזאה בני כנישתא דהא אתברכת ואתעטרת כורסייא מרזא דתורה שבכתב ותמן אעיל כל אינון דיוקנין ואיהי אתקדשת מניה בעי לאתחזאה באתוון לחודייהו כדקא יאות וכדין כלא אתקדש בקרושה עלאה כדקא חזי כל שכן וכל שכן בהאי יומא:</p>	<p>כראוי. ולהראות בבית הכנסת, שהרי מתברך ומתעטר הכסא מסוד תורה שבכתב, ושם מכניסה כל אותן דמויות ומתקדשת ממנו, צריך להראות באותיות לבדן כראוי. ואז הכל מתקדש בקדושה עליונה כראוי, כל שכן וכל שכן ביום הזה.</p>
<p>בהאי יומא בעי לסלקא שבעא גוברין ולקבל שבעא קלין דאינון רזא דאורייתא ולקבל שבעא קלין ובזמנין] (לקבל שבעא קלין וכן בזמנין) ובמועדין חמש (על) גו רזא דא ביומא דכפורי שית גו רזא עלאה דא וכלא רזא חדא חמש דאינון חמש דרגין לתתא מדרגא דאו(י)ר קדמאה לתתא ואינון רזא דאורייתא שית דאינון שית סמרין וכלא רזא חדא (באינון חמש) שבע אינון שבע קלין וכלהו רזא חדא אלין ואלין:</p>	<p>ביום הזה צריך להעלות שבעה אנשים כנגד שבעה קולות, שהם סוד התורה, ובזמנים ובמועדים חמש תוך סוד זה. ביום הכפורים שש תוך הסוד העליון הזה. והכל סוד אחד, חמש, שהם חמש דרגות למטה מדרגת האור הראשון למטה, והם סוד התורה. שש, שהם ששה צדדים, והכל סוד אחד. שבע, הם שבעה קולות, וכולם סוד אחד אלה ואלה.</p>
<p>בראש חדש (ד)אתוסף חד על תלתא בנין שמשא³⁵⁹¹ דנהיר בההוא זמנא לסיהרא ואתוסף נהורא על סיהרא והיינו רזא דמוסף³⁵⁹² בספר תורה בעי לשתמע חד קלא ודבור:</p>	<p>בראש חדש נוסף אחד על שלשה בגלל השמש שמאירה באותו זמן ללבנה, ונוסף אור על הלבנה, וזהו סוד מוסף. בספר תורה צריך להשמע קול ודבור אחד.</p>
<p>סדורא לסדרא עמא קדישא ביומא דא ובשאר יומין דספר תורה בעי לסדרא ולתקנא תקונא בחד כרסייא דאקרי תיבה וההוא כרסייא דלהוי בשית דרגין³⁵⁹³ לסלקא בהו ולא יתיר דכתיב (ד"ה ב ט יח) ושש מעלות לכסא ודרגא חד לעילא לשואה עליה ספר תורה ולאחזאה ליה³⁵⁹⁴ לכלא:</p>	<p>הסדור לסדר העם הקדוש ביום הזה ובשאר הימים של ספר תורה צריך לסדר ולתקן תקון בכסא אחד שנקרא תיבה, ואותו כסא שיהיה בשש דרגות לעלות בהם, ולא יותר, שנאמר "ושש מעלות לכסא". ודרגה אחת למעלה לשים עליו ספר תורה ולהראותו לכל.</p>
<p>כד סליק ספר תורה לתמן כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמייהו ולתתא באימתא בדחילו ברתת בזיע (כלא לתתא) ולכוונא לבייהו כמה דהשתא קיימין על טורא דסיני לקבלא אורייתא ויהון צייתין וירכון אודנייהו ולית רשו לעמא (ולא לאחרא) למפתח</p>	<p>כשעולה לשם ספר תורה, אז צריכים כל העם לסדר עצמם למטה באימה ופחד, ברתת ובזיע ולכוון לבם, כאלו כעת עומדים על הר סיני לקבל תורה, ויהיו מקשיבים ומטים אזניהם. ואין רשות לעם לפתוח פיהם אפילו בדברי תורה, כל שכן בדבר אחר, אלא כולם באימה, כמי שאין לו פה, והרי פרשוה, שנאמר "וכפתחו עמדו כל העם", "ואזני כל העם אל ספר התורה".</p>

³⁵⁹⁰ פ"י כי הטעמים והנקודות הם בע"ב וס"ג והתגין שהם מ"ה וב"ן שהם אותיות אחים ולא יתפרדו אך ע"ב וס"ג אין גופם בו רק מוחין מהם ובכל זווג מושך מחדש ע"ב וס"ג א"כ הטיפה כבר ניתנה לנוק' והם שמורים שם לא בו (רח"ו).

³⁵⁹¹ א"כ יהי הרביעי מלכות המקבלת הגבורות (רח"ו).

³⁵⁹² בראשית יז ע"א (הערת הזהר).

³⁵⁹³ יד ע"ב מג ע"א שלח קסד ע"ב (הערת הזהר).

³⁵⁹⁴ לית (דפ"ו).

<p>פומיהון אפילו במילי דאורייתא (פומיה באורייתא) וכל שכן במלה אחרא אלא כלהו באימתא כמאן דלית ליה פומא והא אוקמוה דכתיב (נחמיה ח ה) וכפתחו עמדו כל העם (שם ג) ואזני כל העם אל ספר התורה:</p>	
<p>³⁵⁹⁵ אמר רבי שמעון כד מפקין ספר תורה בצבורא למקרא ביה³⁵⁹⁶ מתפתחין תרעי שמיא דרחמי³⁵⁹⁷ ומעוררין את האהבה לעילא ואבעי ליה לבר נש למימר הכי:</p>	<p>אמר רבי שמעון, כשמוציאים ספר תורה בצבור לקרוא בו, נפתחים שערי רחמים בשמים, ומעוררים את האהבה למעלה, וצריך אדם לומר כך.</p>
<p>בריך שמיא דמארי עלמא³⁵⁹⁸ בריך³⁵⁹⁹ כתרך ואתרך³⁶⁰⁰ יהא רעותך³⁶⁰¹ עם עמך ישראל³⁶⁰² לעלם ופורקן ימינך³⁶⁰³ אחזי³⁶⁰⁴ לעמך בבית מקדשך³⁶⁰⁵ [ולאמטויי לנא מטוב נהורך]³⁶⁰⁶ ולקבלא צלותנא ברחמי³⁶⁰⁷ יהא</p>	<p>ברוך שמו של רבון העולם, ברוך כתרך ומקומך, יהא רצונך עם עמך ישראל לעולם, וגאולת ימינך הראה לעמך בבית מקדשך, ולהגיע לנו מטוב אורך, ולקבל תפלותינו ברחמים. יהי רצון מלפניך, שתאריך לנו חיים בטוב, ושאני עבדך אהיה נפקד בין הצדיקים, לרחם עלי ולשמור אותי, ואת כל אשר לי,</p>

³⁵⁹⁵ ויש גורסין כאן ממרא זו ואינה מן הענין (אור יקר). וכשתדקדק בה תמצא שאינה מן הענין, וברוב הספרים אינה אלא שנעתקה ממקום אחר, שאין דרך ר' יצחק בכל דבריו לקרוא לרבי שמעון שמעון אלא בוצינא קדישא, וכן הזכירו שני פעמים לעיל והיאך יאמר כאן אמר ר' שמעון אלא ודאי הפסיקו הענין והעתיקוהו ואין ראוי, ועניינה אבאר בחלק תפלה למשה בע"ה (אור יקר).

³⁵⁹⁶ עי' פע"ח (קריאת התורה א): בעת פתיחת ההיכל להוציא ס"ת ביום שבת, היה נוהג מורי זלה"ה, לומר בריך שמיא וכו'. ובקונטרס אומר ג"כ, גם מורי זלה"ה היה אומר הסדר הכתוב בזוהר, שצריך לומר בעת הוצאת ס"ת בריך שמיא, ולא הזכיר יום שבת, אלא סתם בריך שמיא.

³⁵⁹⁷ עי' עמק המלך (ש"א פנ"ט): היה מתקן תפילת "ברוך שמיא דמאריה דעלמא וכו'" לפי שהוא עת רצון.

³⁵⁹⁸ עי' שעה"פ איכה שמארי עלמא היא כינוי לו"ק, ואם כן שמו היא בחי' המלכות.

³⁵⁹⁹ עי' בהגר"א בתיק"ז (קלט ע"ג) שברוך הוא בחכמה. ועיי"ש (קלט ע"ד) שזה כולל כל הי' ספירות, ועי' הערה הבאה בשם חמדת ימים, ואם כוונתו בתיבת ברוך ליסוד אבא הדבר פשוט יותר, שכן ברוך הוא כינוי ליסוד.

³⁶⁰⁰ יסוד אבא המלוּבש ביסוד אמא (חמדת הימים שבת יב). ועי' שעה"ק י ע"ד וז"ל: המקום בעצמו הוא יותר זך וגדול ומעולה מן העולם עצמו כי לכן נקרא הקב"ה מקומו של עולם עכ"ל. ועי' לש"ו הביאורים ח"א ח ע"ב, והוא מכיוון שהמקום נושא וסובל הכל, ושרשו הוא באור הרשימו [ועי' הקדו"ש סא ע"ד שזוהי בחי' נשמה דנשמה שבעולמות]. ועוד עי' כללים ח"א כו ע"ב, ועי' שם מא ע"ג. לפי זה נראה שכתרך היינו כתר, ואתרך היינו עתי. אמנם עי' אד"ר קמג ע"א: אתר דעטרין וכתרין קדישין מתחבראן תמן בצרורא דאתקלא, ועיי"ש בב"ע (רמז ע"ב) היינו ת"ת, שם כל

האורות מתחברים יחד. אם כן אתרך היא ת"ת, וצ"ע.

³⁶⁰¹ עי' שעה"כ ג ע"ד: לך ה' עת רצון, כי עי' עליית ז"א בדיקנא דא"א, יש בו כח לקבל שפע מן מצחא דיליה הנק' מצח הרצון. ונראה שהוא הרעותך המוזכר כאן.

³⁶⁰² ישראל עמך (חמדת ימים).

³⁶⁰³ עי' תיק"ז כט ע"א: רביעאה במזמור ודא הוא דרועא ימינא הה"ד מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו (תהלים צח א) ועלה אתמר הושיעה ימינך ואיהו בגלותא עם שכינתא ואיהו תמיך לה ורזא דמלה וזרוע ה' על מי נגלתה (ישעיה נג א) וביה אומאה דפורקנא הה"ד נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו (ישעיה סב ח) ועוד חי ה' שכבי עד הבקר (רות ג יג).

³⁶⁰⁴ עי' זהר ח"ג נב ע"א: רבי אבא פתח (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות זמין קודשא בריך הוא לאחזאה פורקנא לבנוי כאינון יומין דשלח קודשא בריך הוא לאפקא לישראל ואחזי אינון מכתשין במצראי ואלקי לון בגיניהון דישראל.

³⁶⁰⁵ עי' ח"ג רכא ע"א: קרתא דירושלם לא ליהוי אומנותא דבר נש.

³⁶⁰⁶ עי' ח"א ל ע"ב ש"טוב" הוא אור א"ס. ועי' לקמן רל ע"א: וירא אלהי"ם את האור כי טוב והוא נהירו דהוא נהורא דגניז וטמיר.

³⁶⁰⁷ עי' לעיל קסב ע"א: מאן איהו (נ"א רחימו דאתער ימינא) ימינא דאיהו אתער רחימו מאן דרחים ליה לקודשא בריך הוא איהו אתער ימינא דיליה לגביה ומקבל ליה ברחימו כל מלין דעלמא לא תליין אלא ברעותא רוח אמשיך רוח ואייתי רוח וסימנך דא (איוב לד יד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף.

<p>רעוא קדמך דתורידך לן חיין³⁶⁰⁸ בטיבו ולי³⁶⁰⁹ אנא ועבדך פקידא בנו צדיקיא³⁶¹⁰ למרחם עלי ולמטרי³⁶¹¹ יתי³⁶¹² וית כל דילי ודי לעמך ישראל את הוא זן לכלא ומפרנס לכלא³⁶¹³ את הוא שליט על כלא³⁶¹⁴ את הוא דשליט על מלכיא ומלכותא דילך הוא:</p>	<p>ואת של כל עמך ישראל. אתה הוא הזן לכל ומפרנס לכל, אתה הוא השולט על הכל, אתה הוא השולט על המלכים והמלכות שלך היא.</p>
<p>אנא עבדא דקודשא בריך הוא³⁶¹⁵ דסגידנא קמיה [מקמי³⁶¹⁶ דיקר אורייתיה³⁶¹⁷ בכל עידן ועידן] לא על אינ(י) ש רחיצנא ולא על בר אלהין [סמיכנא] אלא באלהא דשמיא³⁶¹⁸ דהוא אלה(א) קשוט³⁶¹⁹ [ואורייתיה קשוט³⁶²⁰ ונביאוהי קשוט³⁶²¹] ומסגי למעבד טבוון וקשוט:</p>	<p>אני עבד של הקדוש ברוך הוא, שמשתחוה לפניו ומלפני כבוד תורתו בכל עת ועת. לא על איש אני בוטח ולא על בן אלהים אני סומך, אלא באלהי השמים, שהוא אל אמת ותורתו אמת ונביאיו אמת, ומרבה לעשות טובות ואמת.</p>

³⁶⁰⁸ עי' תיקו"ז קסג ע"ב: רבוי שנין ואריכו דיומין אינון מאריך אנפין ומעוטא דיומין ושנין מזעיר אנפין. עי' עמק המלך שט"ז פ"ח: סוד אריכות הימים הוא תלוי באריך, שהוא עצמו לשון אריכות השנים, בסוד, ביום אכלך ממנו מות תמות. ועי' לקמן רלה ע"א.
³⁶⁰⁹ ולהוי (דפ"ו).

³⁶¹⁰ עי' ח"א קיג ע"ב: רבי פנחס אמר הנשמה נטלה מכסא הכבוד שהוא הראש כדקאמר (שיר ז ו) ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן זו היא הנשמה שהיא דלת הראש מלך אסור ברהטים (שיה"ש ז ו) הוא הגוף שהוא אסור בקברים זהו הגוף וזהו שרה וזהו מלך וקודשא בריך הוא פוקד[ן] למועד אשר דבר אליו.
³⁶¹¹ ולמנטר (דפ"ו).

³⁶¹² עי' ח"א קיב ע"ב: בשעתא דבר נש רחים ליה לקב"ה קב"ה רחים ליה בכל מה דאיהו עביד ונטיר ארחוי כמה דאת אמר (תהלים קכא ח) יהו"ה ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם. ועי' זהר ח"ג לו ע"ב.

³⁶¹³ עי' לעיל קע ע"א: זן ומפרנס לון כפום חסד עלאה דאתמשך ואתנגיד על כל (ס"א עמין ובני) בני עלמא וביה איהו זן ומפרנס לכלא לצדיקי ולחסידי ולרשיעי ולכל אינון בני עלמא ולכל חיון ובעירי חקלא וכו'.

³⁶¹⁴ עי' זהר ח"א כא ע"א: י"ה אתוון שליטין על ר"ה אלין רתיכא לאלין וההוא טמירא לכל טמירין [אריך – מ"מ] דלא אתידע כלל שליט על כלא ורכיב על כלא.

³⁶¹⁵ עי' ח"ג קיא ע"ב: חד רזא דעבד וחד רזא דבן והאי עבד אקרי אדון כל הארץ בן כמה דאוקימנא בני בכורי ישראל וכו'.
³⁶¹⁶ ומקמי (דפ"ו).

³⁶¹⁷ עי' מסכת סופרים (פי"ד מ"ד): גולל ספר תורה עד שלשה דפין ומגביהו ומראה פני כתיבתו לעם העומדים לימינו ולשמאלו ומחזירו לפניו ולאחריו שמצוה לכל האנשים ולנשים לראות הכתב ולכרוע ולומר (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. ועי' לעיל יד ע"ב: כד מסיים רבי שמעון למלעי באורייתא מאן חמי שירין מאן חמי חדותא דמשבחין למריהון מאן חמי קלין דאזלין בכלהו רקיעין אתיין כלהו בגיניה דרבי שמעון וקרעין וסגדין קמי דמריהון סלקין ריחין דבוסמין דעדן עד עתיק יומין וכל האי בגיניה דרבי שמעון. עי' לעיל קטז ע"א: אתו כלהו מארי [מתניתין] (מתיבתאן) ואשתטחו קמיה ואמרו ודאי קודשא בריך הוא מליל בפומך וליה אנן סגדין.
³⁶¹⁸ עי' ח"א נו ע"א: אמרי (איוב כא טו) מה שדי כי נעבדנו וכי האי טפשותא הו קא אמרי אלא בגין דהו ידעי כל אינון חכמתן וכלהו ממנן דעלמא [ד]אתפקדן עלייהו והו מרחצן בהו. ועי' עוד שם עג ע"ב, ועי"ש קפד ע"ב.

³⁶¹⁹ עי' ח"ג פב ע"ב: מצוה מדאורייתא דאיהו תפארת והכא לית תמן פרודא קודשא בריך הוא אמת תורתו תורת אמת איהו תורתו ומצותו. ועי' שעה"פ שופטים: הקליפה הנקראת שקר היא הפך מפסוק וה' אלהים אמת. עי' תיקו"ז קסא ע"ב: אנשי אמת מזרעא דיעקב דאתמר ביה תתן אמת ליעקב, וביה ו' דאיהו תפארת.

³⁶²⁰ עי' לעיל קיד ע"ב: דרגא דילך עמודא דאמצעייתא וביה אשתדלת בכל יומין דילך בקשוט קודשא בריך הוא יהביה לך לסלקא לך ביה בתורת אמת כלילא מכל מדות ואתוון דשמא מפרש בד' אתוון. עי' תיקו"ז ה ע"ב: שם יהו"ה איהו עמודא דאמצעייתא אמת ושכינתא תורת אמת.

³⁶²¹ עי' תיקו"ז יג ע"א: בתרי לוחי אבנין נצח והוד הה"ד כתובים משני עבריהם (שמות לב טו) ואינון תרין נביאי קשוט ומסטרא דעמודא דאמצעייתא אתקריאו נביאי האמת.

<p>ביה אנא רחיץ ולשמיא קדישא יקירא אנא אימר תושבחן יהא רעוא קדמך [דתפתח לבי³⁶²² באורייתך³⁶²³ ותשלם ותיבה לי בנין דכריין דעבדיין רעותך ותשלם] (דתשלם) משאלין דלבאי ולבא דכל עמך ישראל לטב ולחיין ולשלם ואמן:</p>	<p>בו אני בוטח, ולשמו הקדוש והנכבד אני אומר תשבחות. יהי רצון מלפניך, שתפתח לבי בתורתך, ותתן לי בניים זכרים שעושים רצונך, ותשלם משאלות לבי ולב כל עמך ישראל לטוב ולחיים ולשלום, אמן.</p>
<p>ואסיר למקרי בספרא דאורייתא בר חד בלחודוי וכלא צייתין ושתקין בגין דישמעון מלין מפומיה כאילו קבילו לה ההיא שעתא מטורא דסיני ומאן ד(א)קרי ובאורייתא להוי חד קאים עליה ושתיק דלא [ישתמע כל] (אשתכח בר) דבור חד בלחודוי לא תריין דבורין לשון קדש חד וחד הוא ולא תריין דבורין (ולא תריין) ואי תריין משתכחין בספר תורה גריעותא דרזא דמהימנותא (איהו וגריעותא דיקרא דאורייתא) [אשתכח בספר תורה ובעי חד קלא] מתרגם חד ורזא דא קליפה ומוחא רזא דעלמא דא ורזא דעלמא דאתי³⁶²⁴ כלא שתקין וחד קארי דכתיב (שמות כ א) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר איהו לעילא וכל עמא לתתא דכתיב</p>	<p>ואסור לקרוא בספר תורה, רק אחד לבדו, וכולם מקשיבים ושותקים, כדי שישמעו הדברים מפיו כאלו קבלו אותה באותה שעה מהר סיני. ומי שקורא בתורה, שיהיה אחד עומד עליו ושותק, שלא ישמע, רק דיבור אחד לבדו ולא שני דבורים. לשון קדש אחת, ואחד הוא, ולא שני דבורים. ואם נמצאים שנים בספר תורה, זהו חסרון של סוד האמונה, וחסרון כבוד התורה נמצא בספר תורה. וצריך קול אחד, מתרגם אחד, וסוד זה, קליפה ומח. סוד העולם הזה וסוד העולם הבא. כולם שותקים ואחד קורא, שנאמר "וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר". הוא למעלה, וכל העם למטה, שנאמר</p>
<p>ר/ב</p>	
<p>(שמות יט יז) ויתיצבו בתחתית ההר וכתוב (שם ג) ומשה עלה אל האלהים:</p>	<p>"ויתיצבו בתחתית ההר", ונאמר "ומשה עלה אל האלהים".</p>
<p>וההוא דקארי באורייתא ישוי לביה ורעותיה לאינן מלין וכי איהו שליחא דמאריה בסדורא דהני מלין למשמע לכל עמא דהא איהו קאים כדוגמא עלאה בגין כך מאן דסליק למקרי באורייתא יסדר אינן מלין בקדמיתא בביתיה ואי לאו לא יקרי באורייתא מנלן מההוא דבור³⁶²⁵ עד לא ישמע אורייתא לעמא קדישא מה כתיב (איוב כח כז) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ולבתר ויאמר לאדם הן יראת ויהו"ה (אדם) היא חכמה וגו':</p>	<p>ואותו שקורא בתורה, ישים לבו ורצונו לאותם דברים, וכי הוא שליח רבונו בסדור הדברים הללו להשמיע לכל העם, שהרי הוא עומד כדוגמא עליונה. לכן, מי שעולה לקרוא בתורה, יסדר אותם דברים בראשונה בביתו, ואם לא, לא יקרא בתורה. מנין לנו, מאותו דיבור, שטרם ישמיע תורה לעם הקדוש, מה נאמר "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה". ואחר כך, "ויאמר לאדם הן יראת אדני היא חכמה וגו'".</p>
<p>אסיר ליה למאן דקארי באורייתא למפסק פרשתא או אפילו מלה וחדא (חדה) אלא באתר דפסק משה פרשתא לעמא קדישא (לאשלמא) יפסיק ולא יפסיק מלין דפרשתא</p>	<p>אסור לו למי שקורא בתורה להפסיק בפרשה או אפילו דבר אחד, אלא רק במקום שהפסיק משה את הפרשה לעם הקדוש יפסיק, ולא יפסיק דברים של פרשת שבת זו בפרשת שבת אחרת.</p>

³⁶²² לבאי (דפ"ו).

³⁶²³ עי' הקדמת עמק המלך: בדורות הראשונים היה לבם כפתחו של אולם, והיה להם הבנה וזכירה גדולה בנגלה ונסתר.

³⁶²⁴ "רזא דעלמא דא ורזא דעלמא דאתי" מוסגר בדפ"ק.

³⁶²⁵ פי' מלכות נקרא דבור שהיא דברה בהר סיני כמ"שה וידבר אלהים (מ"מ).

<p>דשבתא ודא בפרשתא דשבתא אחרא (בשבתא דא):</p>	
<p>רוא דא בשעתא דאויפסקו פרשיין וכל חד וחד אתעטרא וקיימא קמי קודשא בריך הוא (כל חד וחד אתעטרא וקאי קמיה) כיון דאשלימו (הני) למפסק³⁶²⁶ והניו פרשיין דכל שתא (ו)אתעטרו קמי קודשא בריך הוא ואמרוי אנא משבת פלוני וס"א מצבורא פלוני ואנא (ואנת) משבת פלוני ומצבורא פלוני:</p>	<p>הסוד הזה, בשעה שהופסקו פרשיות, כל אחת ואחת מתעטרת ועומדת לפני הקדוש ברוך הוא. כיון שהשלימו להפסיק את אותם הפרשיות לכל השנה, התעטרו לפני הקדוש ברוך הוא ואומרות, אני משבת פלוני (מצבור פלוני), ואני משבת פלוני (מצבור פלוני).</p>
<p>בההיא שעתא קרא ליופיא"ל רב ממנא ולחמשיין ותלת³⁶²⁷ רתיבין קדישיין דתחות ידיה ודאתמנון (ומני לון) בשמושא דאורייתא וכל רתיבא ורתיבא מני ליה להאי רתיבא על פרשתא פלוני³⁶²⁸ דבשבת פלוני ורתיבא פלוני על פרשתא³⁶²⁹ דשבת פלוני וכל חד וחד משמשא לאורייתא ודההוא שבת דיליה ואסיר לן לערבא אלין באלין ולא לאעלא רתיבא ברתיבא דחבריה אפילו כמלא נימא ואפילו בחד תיבה³⁶³⁰ או אפילו באת חד אלא כל חד וחד כמה דפסיק לון קודשא בריך הוא וכמה דמני לון באינון פרשיין כל חד וחד על מטריה:</p>	<p>באותה שעה קורא ליופיא"ל גדול הממונים, ולחמשים ושלוש מרכבות קדושות שתחת ידו שהתמנו לשמושה של תורה, וכל מרכבה ומרכבה מנה את אותה המרכבה על פרשה פלונית שבשבת פלונית, ומרכבה פלונית על פרשה פלונית של שבת פלונית. וכל אחת ואחת משמשת את התורה של אותה שבת שלה, ואסור לנו לערב אלה באלה, ולא להכניס מרכבה למרכבת חברתה אפילו כמלא נימה, ואפילו בתיבה אחת או אפילו באות אחת. אלא כל אחת ואחת כפי שפסק להן הקדוש ברוך הוא, וכמו שמהן אותן באותן פרשיות, כל אחת ואחת על משמרתה.</p>
<p>ועל דא כד מתעטרא פרשתא דא סלקן אינון מלין דההיא פרשתא דאשתלים בצבורא ונטיל לון ההוא רתיבא דממנא בההיא פרשתא וסליק לון קמי קודשא בריך הוא ואינון³⁶³¹ מלין ממש קיימיין קמיה ואמרוי אנא פרשתא פלניא דאשלימו לי צבורא פלוני הכי והכי:</p>	<p>ולכן כשמתעטרת פרשה זו, עולות אותן המלים של אותה הפרשה שנשלמה בצבור, ואותה מרכבה לוקחת אותם, זו שממנה על אותה פרשה, ומעלה אותם לפני הקדוש ברוך הוא, ואותם מלים ממש עומדות לפניו ואומרות, אני פרשה פלונית שהשלימוני צבור פלוני כך וכך.</p>

³⁶²⁶ פי' כיון שנשלמו הפרשיות של כל השנה ונפסקו לפני הקב"ה בשמים אז בההיא שעתא קרא ליופיא"ל וכו' ולנ"ג רתיבין וכו'. צ"ע שחשבון זה של ג"ן אינו לא בשנה פשוטה ולא במעוברת כמ"ש בעל ש"י בחרוזו היה שובת בג"ן זה נ"א בפשוט. בעיבוד ה"ן ובב"ח ד"ן שמורים (מ"מ).

³⁶²⁷ בסוד ג"ן פרשיות שבתורה. ואע"ג שהם נ"ד נראה דוילך ונצבים חשיבי כאחת משום שהן סמוכות ונקראות ביחד יתר משאר פרשיות שאינון נקראות כאחת אלא בשנה פשוטה, מה שאין כן נצבים וילך. ומוהר"ש אבוהב נר"ו תירץ שזאת הברכה אינה בכלל משום דאין שבת בפני עצמה. ויפה כיוון שבפירושו אמר כאן פרשתא בשבת. וגם יוכל להיות כפירוש ראשון שנצבים וילך קרואים אחד, והראיה שכאשר נפרדים נקרא חצי נצבים. וסוד מספר ג"ן הוא כנגד כ"ז אותיות ושם ההו"ה בסוד אורות וכלים, ובסוד י"ד ה"ה וא"ו ה"ה שהעיקר הוא של הזכר והמילוי לנקבה (רמ"ז).
³⁶²⁸ פלניא (דפ"ו).

³⁶²⁹ פלניא (נוסף בדפ"ו).

³⁶³⁰ נראה דערבוב תיבה הוא כגון מלה שהיא בפסוק אחת מלעיל ובאחרת מלרע, כגון ומן הבתים שהוא בוארא (ח, ט), ועל הבתים בפרשת בא (יב, ז) שהיא מלעיל. ובאת חד, כגון לחטאת שהוא בא' בכל מקום, ולחטת דפרשת שלח (טו, כד) שהיא חסירה, וכיוצא בזה שצריך להעמיד כל תיבה באורותיו ובחינותיו שהן סוד התיבות והפסוקים והאותיות כל אחד בשלו (רמ"ז).
³⁶³¹ ואלין (דפ"ו).

<p>אי אשתלים כדקא חזי ליה סלקין אינון מלין ומתעטרין על כורסייא קדישא³⁶³² וההוא רתיכא משמשא קמיה כל רתיכא ורתיכא פרשתא דכל שבתא ושבתא וכלהו מתעטרין בגו כורסייא קדישא ובהו איהי סלקא לאתיחדא לעילא לעילא ואתעביד כלא כללא חדא בנין כך זכאה חולקיה מאן דאשלים פרשתא דכל שבתא ושבתא כדקא יאות וכמה דאפסיקו (כמאן דאפסיק) לעילא:</p>	<p>אם השתלמה כראוי לה, מעלים את אותן מלים, ומתעטרות על הכסא הקדוש, ואותה מרכבה משמשת לפניו, כל מרכבה ומרכבה, הפרשה של כל שבת ושבת, וכולן מתעטרות בתוך הכסא הקדוש, ובהן היא עולה להתיחד למעלה למעלה, והכל נעשה כלל אחד. לכן, אשרי חלקו מי שמשלים פרשת כל שבת ושבת כראוי כמו שפסקו אותה למעלה.</p>
<p>תרי זמני (בשבתא) קרינן בספר תורה ובשבתא³⁶³³ במנחה בשעתא דדינא תליא לעידן ערב צריכין לאכללא שמאלא בימינא דהא אורייתא מתרין סטרין³⁶³⁴ אתייהיבת דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו ימינא ושמאלא בנין כך ספר תורה במנחה די בעשרה פסוקין או יותר, אבל לא שלמות הפרשה, שהרי שלמות הפרשה אינה אלא בימין, והימין תלוי עד שעת המנחה, והרי פרשוה.</p>	<p>שתי פעמים קוראים בספר תורה בשבת במנחה, בשעה שהדין תלוי לעת ערב, צריכים להכליל שמאל בימין, שהרי תורה נתנה משני צדדים, שנאמר "מימינו אש דת למר", מימין ושמאל. לכן לספר התורה במנחה די בעשרה פסוקים או יותר, אבל לא שלמות הפרשה, שהרי שלמות הפרשה אינה אלא בימין, והימין תלוי עד שעת המנחה, והרי פרשוה.</p>
<p>בשני בשבתא ובחמישי בשבתא בנין דקא נחתין (ב) דרגין לתתא³⁶³⁵ דאינון כללא דאורייתא ואי תימא הא נביאין מתפרשן לתתא אלא הכי הוא ודאי אבל הני דלתתא כלהו כללא דאורייתא וכל חד וחד כליל לכלל חד וחד³⁶³⁶:</p>	<p>בשני בשבת ובחמישי בשבת, משום שיוודות הדרגות למטה, שהם כלל התורה. ואם תאמר, הרי נביאים התפרשו למטה, אלא כך זה ודאי, אבל אלה שלמטה, כולם כלל של התורה, וכל אחד ואחד כולל כל אחד ואחד.</p>
<p>ורזא דמלה אלין דרגין עלאיין³⁶³⁷ אינון אקרין פרשתא חדא ולבתר נפקין מנייהו תשע</p>	<p>וסוד הדבר, הדרגות העליונות הללו הן נקראות פרשה אחת, ואחר כך יוצאות מהן תשע דרגות שנאחזות כאחד, ולכן תשעה אנשים, שלשה במנחה בשבת, ושלשה ביום שני, ושלשה ביום חמישי, הרי תשעה.</p>

³⁶³² פי' מלכות שעולים בה בסוד מ"ן כדבסמוך ובהו איהי סלקא לאתיחדא לעילא (מ"מ).

³⁶³³ שחרית ומנחה של שבת (מ"מ).

³⁶³⁴ פד ע"א (הערת הזהר).

³⁶³⁵ כתב מורינו שיובן במ"ש בס"הכ וז"ל בשחרית דשבת ז' עולים הם לגלות חג"ת נה"ם דאבא שעלה להם זעיר כי ספר תורה הוא אחר תפלת שחרית שהיה הזעיר חב"ד שלו בח"גת דאבא והשיג ז' תחתונות דאבא וע"י הס"ת מגלים אותם הרבה ובמנחה של שבת מגלים פרקים ראשונים דנ"הי דאבא שבח"בד דזעיר ומדרגה זו היא קטנה מן הראשונה ובשני וחמישי מגלים פרקים תתאין דנ"הי דאבא שבנ"הי דזעיר שהם כנגד יעקב ורחל עכ"ל. וז"ש כאן בב' ו' ובו' נחתין דרגין לתתא ר"ל ג' עולים כנגד נה"י דזעיר שבהם פרקין תתאין דנ"הי דאבא וז"ש דאינון כללא דאורייתא ואבא נקרא תורה שבכתב ולכן הקשה ואי תימא הא נביאין מתפרשן לתתא שר"ל שהנביאים הם בנ"הי דזעיר וא"כ למה אנו קורים התורה שהוא אבא בב' ו' וה' היה לנו לקרות נביאים שהם בנ"הי דזעיר. ותירץ אלא הכי הוא ודאי. פי' לעולם ב' ו' וה' הם בנ"הי דזעיר ומפני שפרקין תתאין דנ"הי דאבא כלולים בנ"הי דזעיר כל פרק בספירה אחת כנודע. לכן אנו קורים תורה שהיא אבא. וז"ש אבל הני דלתתא דהיינו נה"י כולהו כללא דאורייתא. דהיינו שאבא הנק' תורה כלול בהם (מ"מ). עי' נקודות ו' שספר תורה הוא יסוד אבא.

³⁶³⁶ הוא כמ"ש שכל ספירה מנ"הי דזעיר כוללת פרק אחד (מ"מ).

³⁶³⁷ פי' חג"ת נה"ם דאבא שהם קורים פרשה שלימה. וזה שאמר אינון אקרין פרשתא חדא (מ"מ).

<p>דרגין³⁶³⁸ דאתאחדן כחדא ובגין כך תשעה גוברין³⁶³⁹ תלת בשבתא במנחה ותלת ביומא תניינא ותלת ביומא המשאה הא תשעה:</p>	
<p>ובספרא דרב ייבא סבא במנחה בשבתא הא אתער רזא דשמאלא³⁶⁴⁰ ונקודה תתאה³⁶⁴¹ בההוא סטרא דשמאלא מקבלא רזא דאורייתא כדין בההיא שעתא נמלא מסטרא דשמאלא ומדיליה קרינן</p>	<p>ובספר של רב ייבא סבא, במנחה בשבת הרי התעוררות של שמאל, והנקודה התחתונה באותו צד של שמאל מקבלת סוד התורה. אז באותה שעה נוסעת מצד שמאל, ומשלו אנו קוראים.</p>
<p>ר/ז א</p>	
<p>דהא איהי קיימא ברזא דתשע³⁶⁴² [נ"א ספין] וקרינן תשע ואינון שית דחול³⁶⁴³ ותלת בשעתא³⁶⁴⁴ דאתער שמאלא בשבת³⁶⁴⁵ ולא תכללא כלא כחדא ואיהי מתעטרא בהו³⁶⁴⁶ בתלת סטריין³⁶⁴⁷ כנוונא דתלת סטריין עלאין³⁶⁴⁸ דאינון כללא דפרשתא דשבתא³⁶⁴⁹</p>	<p>שהרי היא עומדת בסוד של תשע (ספירות), וקוראים תשעה, והם ששה של חול ושלושה בשעה שהשמאל מתעורר בשבת, ולהכליל הכל כאחד. והיא מתעטרת בהם בשלושה צדדים, כמו שלשת הצדדים העליונים שהם כלל של פרשת השבת. אשרי חלקו של מי שזוכה לכבוד השבת. אשריו בשני העולמות, בעולם הזה ובעולם הבא.</p>

³⁶³⁸ פי' הם ג' עולים שבמנחת שבת הם כנגד חב"ד דז"א וששה עולים שבב' וה' הם כנגד נה"י דז"א כי בשני אנו מגלים הארת נה"י וכן בחמישי נמצא שנחשבים לו' אע"פ שב' וה' הם נה"י אין תפלת יום זה דומה לחברתה עם ג' דמנחה דשבת הרי ט' כדמפרש הזהר (מ"מ).

³⁶³⁹ בח"י דף קמג: ובעוז הדר תפלתי לך ה' עת רצון תהל אור חביון עוז מצח רצון דא"א אשר בו מתגלה יסוד דעתיק ושם חביון עוזו דחסד דעתיק וירד בגולגלתא ואוירא ומוחא סתימאה דא"א ותתגלה ותזריח במצחו ומשם תרד לדיקנא עד מזל העליון נוצ"ר, ואור המופלא הוא תבריק ותבהיק במצח הדר בלי הז"א בעלותו שמה וממנה תהיינה פורחות האורה אל מצח הדר עצמותו וממנו תהיינה קרנות"יו קרניים מידו כבוד הדר המלכות כצנה רצון תעטרנה. ובכן יתבקע יסוד אר"א שבתוך מצח הז"א עם חסדים וגבורות שלהם ותתגלה אורותם החוצה בחב"ד דז"א להאיר בעולם הבריאה העומדת שמה, והרב ז"ל פירש מה ענין אלה העולים שבהבקע יסוד דא"א שבתוך מצח דז"א עם החר"ג שלהם יתגלה אורן לחוץ בחב"ד דז"א ויאירו לעולם הבריאה אשר שם בג' העולים לס"ת שהם חב"ד דעצמו ז"א, הכהן חכמה דז"א שבו פרק עליון דנצח דאבא, הלוי בינה דז"א שבו פרק עליון דהוד דאבא, ישראל דעת דז"א שבו פרק ראשון דיסוד דאבא (מ"מ)

³⁶⁴⁰ פי' שבעת המנחה הדינים מתעוררים אבל במנחת שבת נמתקים ע"י הארת אבא הנק' תורה וז"ש ונקודה תתאה בההוא סטרא דשמאלא מקבלא רזא דאורייתא (מ"מ).
³⁶⁴¹ כד ע"א (הערת הזהר).

³⁶⁴² מדרגות מהזכר בה (אור יקר).

³⁶⁴³ חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד, שהם כהן לוי ישראל בשני, חסד גבורה תפארת, ויום שני דין גבורה, וכהן לוי ישראל בחמישי נצח הוד יסוד, ויום חמישי דין הוד (אור יקר). פי' כמ"ש הרב שהם נה"י דזעיר בב' וכן בה' (מ"מ).

³⁶⁴⁴ פי' הם חב"ד דזעיר שבהם פרקים עליונים דנ"הי דאבא (מ"מ).

³⁶⁴⁵ בשבתא (דפ"ו). שאז הרצון (שתגלה) [מתגלה] בסוד הבינה שבכתר, ולזה הם בינה חכמה בינה דעת כהן לוי ישראל (אור יקר).

³⁶⁴⁶ פי' בנ"הי דזעיר שבשני וחמישי ובח"בד דזעיר שבמנחת שבת (מ"מ).

³⁶⁴⁷ שהם כהן לוי ישראל, שהסוד בינה גבורה הוד בכל אחד ואחד ממדות אלו שהם מדות הדין (אור יקר).

³⁶⁴⁸ דהיינו בתפלת שחרית תפארת עצמו כהן לוי ישראל, אלא שהישראל תפארת כולל שש קצוות, ולכך המפטיר הוא היסוד שהוא מפטיר בביאים שהוא מחובר עם נצח ועוד (אור יקר). פי' חג"ת דאבא שמגלים אותם בשחרית דשבת ונה"ים דאבא כלולים עמהם. והזכיר הזוהר אל יצא איש זה הלשון כפול בפ' בשלח שף ס"ג ע"ב וכמ"ש שם (מ"מ).

³⁶⁴⁹ ואפשר היות כהן דשחרית חכמה, ולוי בינה, וישראל תפארת כלול שש קצוות שלישי רביעי חמישי חסד גבורה תפארת, ששי שביעי מפטיר נצח הוד יסוד כדפי', אמנם בזוהר בפרשת בינוקא פירש שהששי יסוד, נוכל לומר שלישי רביעי חמישי ששי חסד גבורה תפארת יסוד, שביעי, המפטיר, השביעי מלכות, המפטיר נצח הוד נביאים, או נצח שביעי שהוא שביעי למדות, ויסוד שמיני נביא ודאי (אור יקר).

<p>זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא זכאה איהו בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	
<p>כתיב (שמות טז כט) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי מהו ממקומו תנינן [ממקומו] (מההוא) אתר דאתחזי למיהך³⁶⁵⁰ ורזא דמלה דכתיב (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהוה ממקומו³⁶⁵¹ ודא איהו מקום³⁶⁵² ודא איהו רזא דכתיב (שמות ג ה) כי המקום אשר אתה עומד עליו אתר ידיעא איהו לעילא וקרנין ליה מקום³⁶⁵³ דאשתמודע ביה יקרא עלאה³⁶⁵⁴ [דלעילא] ובנין כך אזהרותא לבר נש דהא מתעטרא בעטרא קדישא דלעילא³⁶⁵⁵ דלא יפוק [מינה בג"כ מאן דיפוק] ומיניה דאי יפוק (מפומיה מלולא³⁶⁵⁶ דחול דאי יפוק) מניה קא מחלל שבתא בידי בעבדתא כמה דאוקימנא ברגלוי למיהך לבר מתרי אלפין אמין כל אלין חלולא דשבתא איהו³⁶⁵⁷:</p>	<p>נאמר "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי". מה זה "ממקומו", שנינו, "ממקומו" מאותו מקום שראוי ללכת. וסוד הדבר, שנאמר "ברוך כבוד ה' ממקומו". וזה הוא מקום. וזהו סוד הנאמר "כי המקום אשר אתה עומד עליו". מקום ידוע הוא למעלה, וקוראים לו מקום, שנודע בו הכבוד העליון שלמעלה. ולכן אזהרה לאדם, שהרי מתעטר בעטרה קדושה של מעלה, שלא יצא ממנו בגלל זה מה שיצא, שאם יצא (מפיו דיבור של חול שאם יצא) ממנו, הוא מחלל שבת. בידו, במעשה, כמו שבארנו. ברגלו, ללכת מחוץ לאלפים אמה. כל אלה הם חלול שבת.</p>
<p>אל יצא איש ממקומו דא איהו אתר יקרא דקדושה דא דהא מניה לבר אתר דאלהים</p>	<p>"אל יצא איש ממקומו" זהו מקום כבוד הקדושה הזו, שהרי ממנו לחוץ הוא מקום של אלהים אחרים. "ברוך כבוד ה' ממקומו", "כבוד ה'" שלמעלה, "ממקומו" זה כבוד</p>

³⁶⁵⁰ הנה סוד הקדושה נגבלת בסוד גבול הנוגה כדפירשנו לעיל ונוגה לו סביב, ואותה הקליפה מצד פנימיותה כתיב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש, ובתוך סוד הנוגה כל סוד הקדושה מתפשטת על ישראל והיינו מקום שכינה, וחוץ למקום זה הוא מקום הקליפות, ולזה אל יצא איש ממקומו מההוא מקום קדוש אשר לו שהוא תפוס בקדושה, ואם יצא מהקדש מיד נכנס אל הקליפות, ועם היות שהקליפות נכנסו בתהומא רבא, היא היא ממש שמדרך החול הוא שהקליפות שולטות בעולם לעומות כדפירשנו לעיל, ובתוכיותם הנוגה סביב, ובתוך הנוגה ישראל, אמנם ישראל בחול יוצאים אל החצונים במשאם ובמתנם ואין חשש, מפני שימות החול אינם חוששים שמשתמשי' הם בחוץ למקום כנודע שיש קליפות משתרשות בהיכלות, ושרים ממונים בהיכלות לחוץ, ולזה לא נזהרנו בחול בבל יצא איש ממקומו, אבל ביום שבת כל אחד ואחד מעוטר בסוד הקדושה העליון' שהוא סוד התפשטות האצילות, וחושש שאינו משתמש בקליפות כלל לא יגורך רע, ולזה קליפות מתעברות בחוץ [למקום, והקדושה נגבלת בקדושה בסוד נוגה, והיוצא מנוגה ולחוץ הוא חוץ למקום והוא נכנס בנוקבא דתהומא רבא אל החצונים, ולזה אמר ברוך כבוד ה' ממקומו כדמסיק לקמיה, ולזה כשנתקדש המקום ששכינה בו נאמר למשה כי המקום אשר אתה עומד עליו, נכנסת כל המחיצות תהו בהו חשך דהיינו סוד סערה ענן גדול ואש מתלקחת, ונוגה לו ומשה נכנס אל תוכיות הנוגה, והיינו אדמת קודש (אור יקר). פי' אלפים אמה. וצ"ל דאסמכתא בעלמא הוא דע"כ לא פליגי רע"ק ורבנן אלא בי"ב מיל אי הוי דאורייתא או דרבנן. אבל אלפים אמה דכ"ע דרבנן (מ"מ).

³⁶⁵¹ בראשית כה ע"א (הערת הזהר).

³⁶⁵² פי' מלכות (מ"מ).

³⁶⁵³ עם היות שהוא בהפך, כי עד כאן תלוי במקום ובגשמות, ומשם ומעלה באין מקום אפיסת הגשמות והחומר והכליון וההפסד, עם כל זה אנן "קרנין ליה מקום", והטעם מפני ששם השגת הכבוד, עם היות שאינו בעל מקום, כיון שבמדרגה זו אנו משיגים הכבוד (אור יקר)

³⁶⁵⁴ פי' שע"י המ' נכרת ונודעת מעלת הזעיר ושיעור הכתוב ברוך כבוד ה' ע"י מי נודע כבוד ה' שהוא מקור הברכות ע"י מקומו שהיא מלכות (מ"מ).

³⁶⁵⁵ סודה במקום, ואינה יוצאה חוץ למקום חס ושלוש, שאינה משתמשת בקליפות כדפירשנו אל יצא, וענין אל יצא זה לאו דווקא תחומין, שבמלאכה גם כן יוצא מעצמו חוץ למקום, אלא הכוונה על דרך נסתר שלא יצא בחלול שבת חוץ מקדושת שבת (אור יקר).

³⁶⁵⁶ כל אילין חלולא דשבתא איהו, דהיינו שעושה עצמו חלל, שנסתלק מלואו של עולם ונשאר חלל אל חוץ מקום אל הקליפות כדפירשנו (אור יקר).

³⁶⁵⁷ ויוצא משבת אתר דקדושה וכו', ולא שהמקום יוגבל בתחומין ממש, אלא החלול הוא הגבלת השבת, וטעם למה אלפים הוא תחום שבת יתבאר לקמן בע"ה (אור יקר).

<p>אחרים³⁶⁵⁸ איהו ברוך כבוד יהו"ה ממקומו³⁶⁵⁹ כבוד יהו"ה דלעילא³⁶⁶⁰ ממקומו דא כבוד דלתתא³⁶⁶¹ ודא איהו רזא דעטרא דשבתא בגין כך אל יצא איש ממקומו בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין:</p>	<p>שלמטה, וזהו סוד של עטרת שבת. ולכן "אל יצא איש ממקומו". ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים.</p>
<p>כתיב (שם לג כא) הנה מקום אתי מקום אתי ודאי דא איהו מקום טמון וגנוז שלא נודע כלל. ממשמע שנאמר "אתי", מקום שלא התגלה ועומד טמון, וזהו מקום עליון למעלה למעלה, היכל עליון טמון וגנוז. אבל זהו מקום למטה, כפי שאמרנו. וזהו מקום שמופרש למעלה ומופרש למטה, ולכן "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי".</p>	<p>נאמר "הנה מקום אתי". "מקום אתי", ודאי זהו מקום טמון וגנוז שלא נודע כלל. ממשמע שנאמר "אתי", מקום שלא התגלה ועומד טמון, וזהו מקום עליון למעלה למעלה, היכל עליון טמון וגנוז. אבל זהו מקום למטה, כפי שאמרנו. וזהו מקום שמופרש למעלה ומופרש למטה, ולכן "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי".</p>
<p>ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו' (במדבר לה ה)³⁶⁶⁶ הא אוקמוה באינן רזין עלאין אבל אלפים באמה [דירתא] ומדידתא תרין סטרין³⁶⁶⁷ לכל סטר ואיהי מתעטרא תדיר בתרין סטרין בין לעילא בין לתתא וסימניך שכינה לא שריא לבר מתחומא דאתחזי לה:</p>	<p>"ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו'", הרי פרשוה באותם סודות עליונים. אבל "אלפים באמה" שירשה שני צדדים לכל צד, והיא מתעטרת תמיד בשני צדדים, בין למעלה בין למטה. וסימנך, שכינה לא שורה מחוץ לתחום הראוי לה.</p>
<p>כד נפק שבתא צריכין ישראל דלתתא לאתעכבא דהא יומא רבא עלאה איהו ואצטריך לאתעכבא עליה³⁶⁶⁸ ובהאי (דבהאי) יומא אושפיזא רבא ויקרא קא שריא</p>	<p>כשיוצאת שבת, צריכים ישראל שלמטה להתעכב, שהרי הוא יום גדול עליון, (צריך להתעכב עליו) וביום הזה שורה עליו אורח גדול ונכבד, ולכן צריך להתעכב, להראות שלא דוחקים באורח הקדוש. אז פותחים ישראל ואומרים "והוא רחום יכפר עון וגו'". שתקון</p>

³⁶⁵⁸ שהם החצונים, ואין לפרש שיוגבלו ישראל באלפים אמה וחוש לאלפים אמה הקליפות שאם כן שאר בעלי תחומין בתוך הקליפות, אלא הכוונה ראוי לאדם שלא יחלל שבת, וההולך יותר מאלפים מחלל, וכמו שהוא מחלל שבת העושה מלאכה כך מחלל היוצא מאלפים ונכנס אל החצונים, כמו שהעושה מלאכה נכנס אל החצונים (אור יקר).

³⁶⁵⁹ הנה זה דרך שני אל יצא איש ממקומו, דעד השתא אמרינן מקומו הגבלת הקדושה וכו' כדפירשנו, והשתא אמרינן כבוד ה' ממקומו, מכיון שאמר ברוך כבוד ה' ודאי דהיינו "כבוד דלעילא" שהוא התפארת הנקרא ה', "ממקומו" היינו המלכות שהוא מקום לתפארת, יהו"ה, במקומו והיכלו אדני, "דא כבוד דלתתא", ומלת כבוד מבורך ממקומו, שמצד יחודו עמה מתברך מלמעלה, כענין ברוך ה' מציון (אור יקר).

³⁶⁶⁰ פי' זעיר (מ"מ).

³⁶⁶¹ פי' מלכות (מ"מ).

³⁶⁶² פי' יסוד דאימא. וכפי זה זעיר הוא המדבר ואמר הנה מקום אתי שיסוד דאימא הוא עמי בתוך ת"ת דידי (מ"מ).

³⁶⁶³ יסוד דאימא (רח"ו במ"מ).

³⁶⁶⁴ כי שם השיג משה הנבואה והוא נקרת הצור (רח"ו במ"מ).

³⁶⁶⁵ פי' מלכות ר"ל שאע"פ שהנה מקום אתי יסוד דאימא. עכ"ז ממקומו דקרא דא היא המ' וז"ש ודק איהו מקום דאיתפרש לעילא ואיתפרש לתתא שר"ל שמקום אנו מפרשים אותו ביסוד דאימא ומפרשים אותו במ' (מ"מ).

³⁶⁶⁶ רט (הערת הזהר).

³⁶⁶⁷ הקדמה ה' ע"ב (הערת הזהר). ור"ל שהמלכות תמיד היא בין תרין סטרין פעמים במקום נ"ה אחורי היסוד פעמים אחורי הת"ת בין ח"ג פעמים אחורי הדעת בין חו"ב וז"ש ואיהי מתעטרא תדיר כתרין סטרין בין לעילא בין לתתא (מ"מ).

³⁶⁶⁸ "ואצטריך לאתעכבא עליה" מוסגר בדפ"ק.

<p>עליה בגין כך בעי לאתעכבא לאתחזאה דלא דחקין באושפיזא קדישא כדין פתחי ישראל ואמרי (תהלים עח לח) והוא רחום יכפר עון וגו' דתקונא שפירא איהו בהאי ליליא כיון דדינא אתהדר לאתריה מה דלא אתחזי כד עייל שבתא דדינא אסתלק ולא אשתכח:</p>	<p>יפה הוא בלילה הזה, כיון שהדין חוזר למקומו, מה שלא ראוי כשנכנסת שבת, כשהדין מסתלק ולא נמצא.</p>
<p>בשעתא דפתחי ישראל ויהי נועם וקדושתא דסדרא כל אינון חייבין דגיהנם פתחין ואמרי זכאין אתון ישראל עמא קדישא זכאין אתון צדיקיא דנטרי פקודי אורייתא ווי לון [להייביא] דלא זכו למיטר אורייתא כדין דומ"ה קדים וכרוזא אתער ואמר (שם ט יח) ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים וכל אינון חבילי טהירין מרדין לון בגיהנם ולית מאן דמרחם עליהון זכאין אינון כל נט(ו)רי שבתא בהאי עלמא וקא מענגי להווא ענג דשריא מלעילא כדקאמרן:</p>	<p>בשעה שפותחים ישראל "ויהי נועם" וקדושה דסדרא, כל אותם רשעי הגיהנם פותחים ואומרים, אשריכם ישראל, העם הקדוש, אשריכם הצדיקים השומרים את מצוות התורה. אוי לרשעים שלא זכו לשמור את התורה. אז דומ"ה מקדים, ומתעורר כרוז ואומר "ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים". וכל מלאכי חבלה הללו טורדות אותם בגיהנם, ואין מי שמרחם עליהם. אשריהם אותם כל שומרי השבת בעולם הזה, ומענגים את אותו העונג ששורה מלמעלה, כפי שאמרנו.</p>
<p>האי מאן דשרי בתעניתא בשבתא תרי מתערי עליה³⁶⁶⁹ קמי מלכא קדישא חד ההוא רוחא עלאה קדישא דאצטריך לאתענגא ולא אתענג וחד ההוא ממנא דקיימא על מאן דשרי בתעניתא וסנגריה³⁶⁷⁰ שמיה וסלקין קמי מלכא קדישא ומתערי עליה:</p>	<p>אותו מי ששורה בתענית בשבת, שנים מתעוררים עליו לפני המלך הקדוש. אחד, אותה רוח עליונה קדושה שצריכה להתענג ולא התענגה. ואחד, אותו ממונה שעומד על מי ששרוי בתענית, ושמו סנגרי"ה. ועולים לפני המלך הקדוש ומתעוררים עליו.</p>
<p>וההוא רוחא אסתלק גריע מההוא אתהנותא דלתתא וכד האי [רוחא] לא אשתלים לתתא רוחא אחרא דלעילא³⁶⁷¹ לא אשתלים כיון דלא אשתלים לתתא ולעילא [כדין] אתחזי ההוא בר נש לאתלטיא ולא תענשא [אלא] כיון דאשתלים זמנא אחרא³⁶⁷² וההוא ממנא [דאתמנא] (דאשתכח) על ענוי</p>	<p>ואותה רוח מסתלקת חסרה מאותה הנאה שלמטה. וכשהרוח הזו לא נשלמה למטה, רוח אחרת שלמעלה לא נשלמה. כיון שלא נשלמו למטה ולמעלה, אז ראוי אותו אדם להתקלל ולהענש. אלא כיון שנשלם בזמן אחר, ואותו ממונה שהתמנה על עינוי</p>
<p>רז"ב</p>	
<p>ותעניתא אשתלים גו אינון ממנן אחרנין³⁶⁷³ בענוגא דלעילא³⁶⁷⁴ קורעין ליה כל</p>	<p>ותענית נשלם בתוך אותם ממונים אחרים בעונג שלמעלה, קורעים לו כל גזר דינו שנגזר מאותם שבעים שנים עליונים.</p>

³⁶⁶⁹ פי' שמליצים עליו זכות (מ"מ).

³⁶⁷⁰ וסנגרי"ה (דפ"ו).

³⁶⁷¹ פי' חלק הרוח שנשאר במ' כמ"ש לעיל (מ"מ).

³⁶⁷² פי' כיון שנשלם זה הרוח בשבתות אחרות ע"י האדם הזה לכך אף על פי שבשבת זה לא נשלם אין לו עונש (מ"מ).

³⁶⁷³ פי' ע"י עונג שעשו כל ישראל נשלם מעונג של מעלה אע"פ שזה התענה מפני החלום ולא התענג בשבת. מ"מ הממונה נשלם ע"י עונג שעשו אחרים (מ"מ).

³⁶⁷⁴ אם כן גרם שיוכלו מדרגות העוני והדין במדרגות הענג והעושר והרחמים והשבת, ובזה סוד הענ"ג דהיינו רחמי הכתר ע'דן נ'הר ג'ן שלש ראשונות נשתתפו ונתייחדו עם שבע מדות תחתונות שבהם הדין, והם סוד שבעים שנה המתלבשות בדין ועתה נהפכו לרחמים, וקרעו לו גזר דינו, ונתקן

<p>גזר דינא דאתגזר מאינזן שבעין שנין עלאין³⁶⁷⁵:</p>	
<p>[למלכא דחרי בהלולא דיליה וכל בני נשא חדואן עמיה חמא חד בר נש יהיב בקולר פקיד עלוי ושרייוהוון בנין דישתכחון כולא בחדוה:]:</p>	<p>[משל] למלך ששמח בהלולא שלו, וכל בני האדם שמחים עמו. ראה איש אחד נתון בקולר, צוה עליו והתירוהו, כדי שכולם ימצאו בשמחה.</p>
<p>ולבתר מתהדרין אלין ממנן דענשיין לבני נשא³⁶⁷⁶ ואתפרעין מניה דבר נש על דאשתכח בגיניה גריעותא עילא ותתא מאי תקנתיה ליתיב תעניתא על תעניתא מאי טעמא דא בטיל ענוגא דשבתא יבטל ענוגא דחול:</p>	<p>ואחר כך חוזרים הממונים הללו שמענישים בני אדם, ונפרעים מן האדם על שנמצא בגללו חסרון למעלה ומטה. מה תקנתו. לישיב תענית על תענית. למה, זה בטל עונג שבת, יבטל עונג של חול.</p>
<p>ואי איהו מבטל ענוגא דשבתא וקא מתענג בחול דמי כמאן דחשב [למלה] [לאלהא] אחרא יתיר ממה דחשיב ליה לקודשא בריך הוא רוחא עלאה קדישא דקודשין דשריא עליה לא עניג ובטיל ליה מניה רוחא אחרא דחול דשריא לבתר על עלמא חשיב וקא מענגא ליה כדין מהדרין ומתפרעין מניה בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>ואם הוא מבטל עונג שבת ומתענג בחול, דומה כמו שמחשיב לדבר אחר יותר ממה שמחשיב את הקדוש ברוך הוא. את הרוח העליונה קדש הקדשים ששורה עליו לא עינג, ובטלה ממנו. רוח אחרת של חול ששורה אחר כך על העולם מחשיב ומענג אותו, אז חוזרים ונפרעים ממנו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>בגין כך אצטריך תעניתא אחרנא ביומא קדמא דחול³⁶⁷⁷ בזמנא דשריא על עלמא ההוא רוחא דחול ובהאי אית ליה אסוותא כיון דלא חשיב לרוחא דחול וסימניך (ויקרא ה כג) והשיב את הגזלה אשר גזל וגו' וגזלון לא חשיב לקודשא בריך הוא לא חשיב לבני נשא³⁶⁷⁸ בגין כך לית ליה עונשא וכנגב נגב דחשיב לבני נשא יתיר מקודשא בריך הוא אית ליה עונשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי זכאה איהו מאן דאשלים³⁶⁷⁹ לתתא לההוא עונג עלאה כדקא חזי:</p>	<p>לכן צריך תענית אחרת ביום ראשון של חול, בזמן ששורה על העולם אותה רוח של חול, ובזה יש לו רפואה, כיון שלא החשיב את רוח החול. וסימנך, "והשיב את הגזלה אשר גזל וגו'", גזלן אינו מחשיב את הקדוש ברוך הוא, אינו מחשיב בני אדם, לכן אין לא עונש כגנב. גנב שמחשיב בני אדם יותר מהקדוש ברוך הוא, יש לו עונש בעולם הזה ובעולם הבא. אשרי מי שמשלים למטה את אותו עונג עליון כראוי.</p>

סוד העוני שהיו משפיעין עליו ונתקן הכל, ולא נשאר שום תביעה עליו אלא דווקא לבעלי העונש
התחתונים וצריך לפדות עצמו מהם (ארו יקר).

³⁶⁷⁵ פי' ז"ק דזעיר (מ"מ). עיין דברי האר"י ז"ל שהבאתי סוף פ' אמור כי שם הארכת (מ"מ).

³⁶⁷⁶ שהם השולטים בימות החול ביום ראשון גם להענישו, ולזה צריך לשוב בתשובה בחול כנגדם
ולתקן שהם יתרוצו ממנו, ולזה תענית זה בחול זמן שליטתו אלו התובעים לרצותם, ואלולי חטא
באצילות, ועולם האצילות לא היה מתרצה, לא יספיק בתשובתו בחול, אלא מפני שהאצילות מרוצה,
והתובע הוא דינים השולטים בחול במה שיתענה בחול יתרוצו, ועתה בזה יתוקן היאך הם שני הפכים,
מתבטל דין של שבעים שנה ומתמצים, ומעוררים עליו הדין, אלא למעלה בסוד שבעים שנה מתרצי
מפני הייחוד ההוא שהעני נכלל בעשיר כדפירשנו, ולמטה אותם הממונים הם תובעים כדפירשנו,
ותשובה זו דווקא בתענית משום כדאמר וכו' (אור יקר).

³⁶⁷⁷ פי' אם יכול להתענות ואם אינו יכול יתענה למחר כמ"ש השר"ע (מ"מ).

³⁶⁷⁸ פי' כיון שגזל בפרהסא לא החשיב להק"ב ח"ו ולא לבני אדם לכך אינו משלם כפל. אבל הגנב
מחשיב לב"א יותר מהק"ב ח"ו לכך משלם כפל (מ"מ).

³⁶⁷⁹ דאשתלים (דפ"ו).

<p>יומא דא³⁶⁸⁰ מתעמרא בשבעין עמריין³⁶⁸¹ ושמא עלאה קדישא³⁶⁸² אשתלים בכל סמריין³⁶⁸³ ואתנהירו כלוהו דרגין³⁶⁸⁴ וכלא³⁶⁸⁵ בחדוה דברכאן³⁶⁸⁶ ובקדושה על קדושה ותוספת דקדושה³⁶⁸⁷:</p>	<p>היום הזה מתעטר בשבעים עטרות, והשם העליון הקדוש נשלם בכל הצדדים, וכל הדרגות מוארות, והכל בשמחת הברכות ובקדושה על קדושה ותוספת של קדושה.</p>
<p>קדושה דמעלי שבתא³⁶⁸⁸ דא איהי קדושה דשבת בראשית דהא אתקדש מתלתין ותרין שבילין³⁶⁸⁹ ותלת דרגין דתפוחין קדישין³⁶⁹⁰ ובעינן לאדכרא על האי קדושא כללא דעובדא דבראשית ונייחא ברזא דתלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דאתכלילין בהו (והיינו) רזא דסהדותא דעובדא דבראשית דהיינו (בראשית ב א) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו' ויכל אלהים וחמש תבות, שלשים ושנים שבילים עם שלש הדרגות של התפוחים הקדושים.</p>	<p>קדושה של ערב שבת זוהי קדושה של שבת בראשית. שהרי מתקדש משלשים ושנים שבילים, ושלש דרגות של תפוחים הקדושים. וצריכים להזכיר על הקדושה הזו את כלל מעשה בראשית, ומנוחה בסוד של שלשים ושנים השבילים ושלש הדרגות שנכללות בהם, סוד העדות של מעשה בראשית, דהיינו "ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו', ויכל אלהים", שיש בעדות הזו שלשים וחמש תבות, שלשים ושנים שבילים עם שלש הדרגות של התפוחים הקדושים.</p>
<p>תלת דרגין דאינון שביעי שביעי שביעי³⁶⁹² ואית ביה רזא דעלמא עלאה³⁶⁹³ ורזא דעלמא</p>	<p>שלש דרגות, שהן, שביעי. שביעי. שביעי. ויש בו סוד של העולם העליון, וסוד של העולם התחתון, וסוד כל האמונה. שלש פעמים אלהים, אחד העולם התחתון. אחד</p>

³⁶⁸⁰ נשאר לבאר חלק זכרהו על היין (אור יקר).

³⁶⁸¹ מפני שהוא שביעי, וכל שבעה ספירות מאירות בעשר בסוד האור העליון, והטעם שהספירות כלולות מעשר, אמנם דרך כלל מצד הבינה דהיינו יהו"ה עשר ספירן י' חכמה, ה' בינה, ו' שית ספירן, ה' מלכות דרך כלל, אמנם מצד החכמה מאירות בעשר ממש דרך פרט דהיינו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וכן שם זה בחכמה אמנם אינו מתפשט למטה בספירות, וכאשר שבע הספירות עולות שבעים מורה התפשטות החכמה בהם (אור יקר). פי' מלכות מתעטרת מהמוחין לבושיהם שהם ע' אותיות כמ"ש (מ"מ).

³⁶⁸² שהוא בחכמה מלא עשר (אור יקר). פח ע"ב (הערת הזהר). פי' זעיר (מ"מ).

³⁶⁸³ שגם הספירות התחתונות מאירות כל אחד ואחד מהן בעשר, ולא לבד השש קצוות דינו ששים אלא שבעין שגם המלכות תקרא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (אור יקר). פי' קבל הארה מא"ו וגם מאריך (מ"מ).

³⁶⁸⁴ שבנקבה גם כן, והיינו שיש בה גם כן יהו"ה, ובאור החכמה נפשט אורה והאיר סוד מילאהכדפירשנו יו"ד ה"א וא"ו ה"א (אור יקר).

³⁶⁸⁵ כל המדרגות אפילו בתחתונים (אור יקר).

³⁶⁸⁶ דהיינו מצד הבינה שממנו סוד ברכ"ה ושמח"ה (אור יקר).

³⁶⁸⁷ הם שלשה קדושות, האחת קדושת עצמה [מלכות] מצד החכמה ב"ת מלך ודאי שניה לחכמה כדפירשו בתיקונים, השנית וכן קדושת התפארת עמה ומקדשה עמו והיינו "קדושה על קדושה, ותוספת קדושה" היינו על ידי החכמה עצמה המקדשה בסוד מוסף שבת מוסיף קדושתה היסוד מהייחוד העליון (אור יקר).

³⁶⁸⁸ נוק' (רח"ו במ"מ).

³⁶⁸⁹ ז"ל הרב בס"ה תכין בויכולו כי יש בו ל"ה תיבין כנגד ל"ב נתיבות חכמה וג' היתרים הם שלשה שביעי שהם נה"י דזעיר שנעשו לה מוחין וזה בויכולו דעמידה. אחר כך בויכולו שלאחר העמידה תכין ג' שביעי הם חג"ת דזעיר שהאירו בנ"הי מקבלת הארה מח"גת ואינה עולה להם. ובוכלו דקדוש תכין שמאירים בה חב"ד דזעיר והם ג' שביעי כי אז מאירים בנ"הי כי לעולם כל ז' הוא בנ"הי. ודע כי חג"ת נקראים תפוחין וחב"ד נקראים קדישין עכ"ל הרב וז"ש הזוהר דהא אתקדש מל"ב שבילין. פי' הם נה"י דזעיר שנעשו לה מוחין והאירו בהם חג"ת וחב"ד הנק' תפוחין קדישין כמ"ש לעיל בשם הרב: ותלת דרגין דאיתכלילן בהו. פי' הם נה"י הנזכר (מ"מ).

³⁶⁹⁰ ויחי רמט ע"ב (הערת הזהר).

³⁶⁹¹ הקדמה ה ע"ב (הערת הזהר).

³⁶⁹² הם נה"י שאמרנו בשם הרב שיש בהם הארת חג"ת וחב"ד הנק' תפוחין קדישין (מ"מ).

³⁶⁹³ פי' בינה (מ"מ).

<p>תתאה³⁶⁹⁴ ורוא דכל מהימנותא³⁶⁹⁵ תלת זמנין אלהים חד עלמא תתאה וחד פחד יצחק וחד עלמא עלאה קדישא קדש קודשין בעי בר נש למסדה סהדותא דא בחדוה ברעותא דלבא לאסדהא קמי מאריה דמהימנותא וכל מאן דיסהיד דא וישוי לביה ורעותיה לדא מכפר על כל חובוי:</p>	<p>פחד יצחק. ואחד העולם העליון הקדוש, קדש קדשים. צריך אדם להעיר את העדות הזו בשמחה ורצון הלב, להעיד לפני אדון האמונה. וכל מי שמעיד את זה וישים לבו ורצונו לזה, מכפר על כל חטאיו.</p>
<p>ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וכו' האי קידושא איהו בחד מתקלא לקבל סהדותא דמהימנותא ואינון תלתינ וחמש תיבין אחרנין כמה דאית בוכלו כלא סלקין לשבעין תיבין³⁶⁹⁶ לאתעמרא ובהו (בהאי) שבת דמעלי שבתא³⁶⁹⁷ זכאה חולקיה דבר נש דיכוון רעותיה למלין אלין ליקרא דמאריה:</p>	<p>ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וכו', קדוש זה הוא במשקל אחד כנגד עדות האמונה, והם שלשים וחמש תבות אחרות, כמו שיש בוכלו. הכל עולה לשבעים תבות להתעטר בהם שבת של ערב שבת. אשרי חלקו של אדם שיכוון רצונו לדברים הללו לכבוד רבונו.</p>
<p>אקידושא (קדושה) דיומא הא אוקמוה בורא פרי הגפן ולא יתיר דהא(י) יומא קאים לקדשא ליה³⁶⁹⁸ מה דלית הכי בליליא דאנן צריכין לקדשא ליה בהני מלין³⁶⁹⁹ כמה דאוקימנא ולא אתקדש (ב)האי ליליא אלא בעמא קדישא לתתא כד שריא עלייהו ההוא רוחא עלאה ואנן בעינן לקדשא ליה ברעותא דלבא ולכוונא דעתא (ולכוונא דעתי) להאי ויומא איהו קא מקדשא ליה³⁷⁰⁰ וישראל ומתקדשין³⁷⁰¹ בצלותין ובעותין³⁷⁰² ומתקדשין (וישראל מתקדשין) בקדושתיה בהאי יומא זכאין ישראל עמא קדישא דאחסינו יומא דא אחסנת ירותא לעלמין:</p>	<p>קידוש היום, הרי פרשוהו בורא פרי הגפן, ולא יותר. שהרי היום עומד לקדש אותו. מה שאין כן בלילה, שאנו צריכים לקדש אותו בדברים הללו, כמו שבארנו. ולא מתקדש הלילה הזה, אלא רק בעם הקדוש למטה, כששורה עליהם אותה רוח עליונה. ואנו צריכים לקדשו ברצון הלב, ולכוון הדעת לזה. והיום הוא מקדש אותו, וישראל מתקדשים בתפלות ובקשות ומתקדשים בקדושתו ביום הזה. אשרי ישראל העם הקדוש שירשו יום הזה נחלת ירשה לעולמים.</p>
<p>לבתר דנפיק שבתא בעי בר נש לאפרשא בין קדש לחול³⁷⁰³ אמאי דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא³⁷⁰⁴ לשלטאה על עלמא ובכל</p>	<p>אחרי שיוצאת שבת, צריך אדם להבדיל בין קדש לחול. למה. שהרי נתנה רשות לממונים שלמטה לשלוט על העולם, ובכל מעשי העולם להראות יחוד במקום קדוש, בקדושה עליונה,</p>

³⁶⁹⁴ פי' מלכות (מ"מ).

³⁶⁹⁵ פי' גבורה וכדמפרש הזוהר חד עלמא תתאה שהיא מלכות וחד פחד יצחק שהיא גבורה וחד עלמא עלאה שהיא בינה. וטעם שקרא לגבורה מהימנותא לפי שעל ידי הרצועה של הגבורה מאמין האדם באלהותו וגדולתו יתברך (מ"מ).

³⁶⁹⁶ קלב ע"ב (הערת הזהר). פי' והם כנגד המוחין ולבושיהם שהם ע' אותיות (מ"מ).

³⁶⁹⁷ נוק' (רח"ו).

³⁶⁹⁸ פי' יומא שהוא זעיר מקדש למ' שהיא הכוס (מ"מ).

³⁶⁹⁹ פי' שבלילה אנו מקדישין לכוס שהיא מלכות ע"י הע' תיבין הנזכר (מ"מ).

³⁷⁰⁰ פי' אבל ביום השבת שהוא דכורא נגד הזעיר הוא מקדש למ' ולכך אין אנו אומרים אלא בפ"ג ולא יתיר (מ"מ).

³⁷⁰¹ מקדשי (מ"מ ודפ"ו).

³⁷⁰² פי' גם ישראל מקדשים למלכות ע"י תפילתם (מ"מ).

³⁷⁰³ פי' כשאנו מברכים המבדיל בין קודש לחול (מ"מ).

³⁷⁰⁴ פי' הע' שרים והקליפות ששולטים בימי החול על העולם וכמעשה העולם וז"ש לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא (מ"מ).

<p>עובדין דעלמא לאחזאה יחודא³⁷⁰⁵ באתר קדישא בקדושה עלאה ולאפרשא לתתאי מיחודא עלאה ולברכא על נהורא דאשא:</p>	<p>ולהפריד למטה מיחוד העליון, ולברך על מאורי האש.</p>
<p>רח/א</p>	
<p>בגין דכל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבתא בר אשא חד דקדושא עלאה דאתגליא³⁷⁰⁶ ואתכליל³⁷⁰⁷ בקדושא דשבתא וכד האי אשא³⁷⁰⁸ אתגלייא כל אשין אחרנין³⁷⁰⁹ אתטמרו ואתגניזו קמיה³⁷¹⁰ והאי אשא³⁷¹¹ ואיהו דעקידה דיצחק³⁷¹² דאתלהטא על גבי מדבחה³⁷¹³ בגין כך בעי לברכא על נהורא דאשא והאי אשא לא בעי אשא דחול אלא אשא דשבת והאי אשא איהו אשא דנפיק מההוא אשא דלעילא³⁷¹⁴:</p>	<p>משום שכל האשים האחרות נטמנו ונגנזו ביום השבת, חוץ מאש אחת של קדושה עליונה שנגלתה ונכללה בקדשת השבת. וכשהאש הזו מתגלה, כל האשים האחרות נטמנות ונגנזות לפנייה. והאש הזו היא של עקדת יצחק, שלוהטת על גבי המזבח. לכן צריך לברך על מאורי האש. והאש הזו לא צריכה אש של חול, אלא אש של שבת, והאש הזו היא אש שיוצאת מאותה האש שלמעלה.</p>
<p>ודא איהו אשא דסביל אשא³⁷¹⁵ וכיון דהאי אשא דנפיק מאשא דלעילא אתברכא בברכה דנהורא כדין כל שאר אשין אחרנין נפקין³⁷¹⁶ ואתמנן בדוכתייהו ואתייהיב לון רשותא לאנהרא:</p>	<p>וזוהי אש שסובלת אש. וכיון שהאש הזו שיוצאת מהאש שלמעלה מתברכת בברכת האור, אז כל שאר האשים האחרות יוצאות ומתמנות במקומן, וניתנת להן רשות להאיר.</p>
<p>בההיא שעתא דקא מברכין על אשא אזדמנן ארבע רתיכין³⁷¹⁷ ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא³⁷¹⁸ ואינון אקרון מאורי האש בגין כך בעינן לאכפיא וארבע אצבעאן דידאן (אצבעאן ידא ארבע) דימינא ולאנהרא לון ומגו (בגו) ההוא נהורא דשרגא³⁷¹⁹ דמתברכא³⁷²⁰:</p>	<p>באותה שעה שמברכים על האש, מזדמנות ארבע מרכבות, ארבע מחנות למטה, להאיר מאותה אש מבורכת, והם נקראים מאורי האש. לכן צריך לכפוף ארבע אצבעות של יד ימין, ולהאיר להם מתוך אותו אור הנר שמתברך.</p>

³⁷⁰⁵ פי' כשאנו אומרים המבדיל מיחדים הקדושה לבדה ומפרישים הע' שרים והקליפות לבדם שלא ינקו ממנה (מ"מ).

³⁷⁰⁶ זהו מסקנא דתירוצא אקושיא שהקשה הזוהר לעיל אשא דמדבחה אמאי (מ"מ).

³⁷⁰⁷ ואתכלילא (דפ"ו).

³⁷⁰⁸ פי' מלכות (מ"מ).

³⁷⁰⁹ שהם כחות תחתונים בידן החצונים (אור יקר).

³⁷¹⁰ כגון היכל זכות ודיניו נעלמים נכללים בקדושה ואינם פועלים והחצונים בנוק' דתהומא רבא וקדושת שבת מתפשטת בכל העולמות כולם ממעלה למטה (אור יקר).

³⁷¹¹ מלכות (אור יקר).

³⁷¹² שהיא נקשרת בגבורה ונמתקת (אור יקר).

³⁷¹³ פירוש הגבורות שבאו מהגבורה למ' וז"ש דאיתלהטא על גבי מדבחה שהיא מ' (מ"מ).

³⁷¹⁴ שהיא מדת המלכות, ואש זה הוא פתח כניסת הקרבנות וכניסת תפלתן של ישראל ותורתם ומעשיהם והיא המלכות (אור יקר).

³⁷¹⁵ פי' גבורה (מ"מ).

³⁷¹⁶ פירוש מלכות סובלת הגבורות כמ"ש בפ' תצוה (מ"מ).

³⁷¹⁷ פי' הע' שרים וכל הקליפות שכל א' ממונה בעו"הז (מ"מ).

³⁷¹⁸ נרג"ם (רח"ו) נוריאל רפאל גבריאל מיכאל.

³⁷¹⁹ פי' מלכות (מ"מ).

³⁷²⁰ נוק' (רח"ו).

³⁷²⁰ "בההיא שעתא דקא מברכין על אשא אזדמנן ארבע רתיכין ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא ואינון אקרון מאורי האש בגין כך בעינן לאכפיא ארבע אצבעאן דידא דימינא ולאנהרא לון מגו ההוא נהורא דשרגא דמתברכא" נמחק במ"מ.

<p>ואינן אצבעאן רמז³⁷²¹ לאינן מאורי האש דנהירי ושלטי מההוא נהורא דשרגא³⁷²² דמתברכא ובגין דאינן ודרגין (שרגין) לתתא³⁷²³ כד אחזי בר נש אצבעאן קמי ההוא נהורא דשרגא בעי לאכפייא לון קמיה בגין דההוא נהורא³⁷²⁴ שלטא עלייהו ואינן נהרין מניה³⁷²⁵:</p>	<p>ואותן אצבעות רמז לאותם מאורי האש שמאירים ושולטים מאותו האור של הנר שמתברך. ומשום שהן דרגות שלמטה, כשמראה אדם האצבעות לפני אותו אור הנר, צריך לכופפם לפניו, משום שאותו אור שולט עליהם, והם מאירים ממנו.</p>
<p>ובשאר ברכאן (וכל אצבעאן) בעינן לזקפא לון ולאצבעאן (בשאר ברכאן) בגין לאחזאה קדושה עלאה דדרגין עלאי³⁷²⁶ דשלטין על כלא דשמא קדישא אתעטר בהו ואתקדש בהו³⁷²⁷ ואתברכן כלהו דרגין כחדא ונהרין מגו בוצינא עלאה³⁷²⁸ דכלא ובגין כך בעינן לזקפא לון לעילא והכא בעינן לאכפייא אצבעאן קמי שרגא בגין לאחזאה דרגין דלתתא³⁷²⁹ דנהרין מגו בוצינא דלעילא³⁷³⁰ ומהכא שלטין ונהרין מינה ואינן מאורי האש:</p>	<p>בשאר הברכות צריך לזקוף את האצבעות כדי להראות קדושה עליונה של הדרגות העליונות ששולטות על הכל, שהשם הקדוש התעטר בהן והתקדש בהן, וכל הדרגות מתברכות כאחד, ומאירים מתוך המנורה העליונה של הכל, ולכן צריכים לזקפם למעלה. וכאן צריך לכופף את האצבעות לפני הנר כדי להראות את הדרגות שלמטה שמאירים מתוך המאור העליון, ומכאן שולטים ומאירים ממנה, והם מאורי האש.</p>
<p>בכל יומא אנן מברכין מאורי אור דאינן נהרין עלאי³⁷³¹ דקיימן בההוא אור קדמאה³⁷³² ואתברכן כלהו דרגין ונהרין כלהו כחדא ומגו בוצינא עלאה והני אקרין מאורי האש ובגיני [רזא דא קא] ורזא דא (כך) מברכין בורא מאורי האש:</p>	<p>בכל יום אנו מברכים מאורי אור, שהם אורות עליונים שעומדים באותו אור ראשון, וכל הדרגות מתברכות ומאירות כולן כאחת מתוך המאור העליון, ואלה נקראים מאורי האש, ומשום הסוד הזה מברכים בורא מאורי האש.</p>
<p>ואי תימא אמאי בורא ולא אמרי³⁷³³ מאיר (או נהיר) מאורי האש הואיל וקא נהרין מההוא אש³⁷³⁴ מההוא בוצינא מברכא אלא</p>	<p>ואם תאמר, למה בורא, ולא אומרים מאיר מאורי האש, הואיל ומאירים מאותה האש, מאותה מנורה מבורכת. אלא, כיון שנכנסת שבת, כל אותן הדרגות שלמטה וכל אותם שמאירים ושולטים, כולם נכנסים ונכללים</p>

³⁷²¹ נרג"ם (רח"ו).

³⁷²² נוק' (רח"ו במ"מ).

³⁷²³ והיינו ארג"מן (מ"מ).

³⁷²⁴ מלכות (מ"מ).

³⁷²⁵ עי' שעה"כ ס ע"ב: ובענין ברכת בורא מאורי האש, היה נוהג לכפוף ראשי אצבעותיו הימנים אל תוך כפו הימנית והגודל מכוסה תחתיהם ויהיו נכפפים כנגד פניו של האדם המברך וגם יהיו נכפפים לפני הנר והיותם ד' אצבעותיו הוא בלא אצבע הגדול הנק' גודל ונק' בוהן וסוד כל זה נתבאר בספר הזהר פרשת ויקהל (רח ע"א) וע"ש. ועי' פע"ח שער שבת פרק כד, וזהר בראשית כ ע"ב.

³⁷²⁶ פי' חג"תם דזעיר (מ"מ).

³⁷²⁷ פי' שהמ' שהיא שמא קדישא מתעטרת ומתקדשת מהם (מ"מ).

³⁷²⁸ פי' בינה (מ"מ).

³⁷²⁹ פי' נר"גם (מ"מ).

³⁷³⁰ פי' מלכות דאצילות שהיא עליונה על ב"ע (מ"מ).

³⁷³¹ חגת"ם דז"א (רח"ו). אור הוא בבינה, מאורי האש, ה' פעמים אור של מעשה בראשית, ה' ראשונה של השם (וכמ"ש בזוה"ק ויקהל רח ע"א ובהקדמת תיקו"ז דף ה סע"א ויב ע"א ובכ"מ) (ביאורים ח"א עד ע"א).

³⁷³² חסד עילאה (רח"ו). ור"ל שהחסד הוא כולל כולם וממנו נשפעים (מ"מ).

³⁷³³ אמרו (דפ"ו).

³⁷³⁴ פי' כיון שנרג"ם הארתם מהמ' הנקר' אש היה לנו לברך מאיר מאורי האש או נהיר מאורי האש שהכוונה שמאיר הקב"ה מאורי שהם נר"גם מהמלכות הנק' אש. ואמאי אמרין בורא דמשמע דהשתא איתבריא (מ"מ).

488

<p>כיון³⁷³⁵ דעאל שבתא כל אינון דרגין דלתתא וכל אינון דנהרין ושלטין כלהו עאלין ואתכלילו בהאי שרגא ואתטמרו ואתגניזו ואתנטרו ביה ולא ויתחזון (אתחזון) ביה אלא ההוא³⁷³⁶ נקודא בלחודהא וכלהו אתטמרין³⁷³⁷ בגווה כל יומא דשבתא:</p>	<p>בנר הזה, ונטמנים ונגנזים ונשמרים בו ולא נראים בו, אלא רק אותה נקודה לבדה, וכולם נטמנו בתוכה בכל יום השבת.</p>
<p>כיון דנפק שבתא אפיק לון לכל חד וחד כאילו ההיא שעתא אתבריא ונפקו כלהו ואתבריא כמלקדמין [ואתמניא] (ואשתויא) על דוכתייהו לשלטאה כדין אתברכא האי שרגא³⁷³⁸ ואתכפיין קמיה לאנהרא כיון דנהרין כדין אתמנון כל חד וחד על דוכתייהו:</p>	<p>כיון שיוצאת השבת, הוא מוציא אותם כל אחד ואחד כאלו נבראו באותה שעה, וכולם יצאו ונבראו כמקדם והתמנו על מקומם לשלוט, ואז הנר הזה מתברך, ונכנעים לפניו להאיר. כיון שמאירים, אז הם מתמנים כל אחד ואחד על מקומו.</p>
<p>כגוונא דא אינון דרגין עלאין דאקרין מאורי אור שלטין ביממא ונהרין מגו בוצינא עלאה בשעתא דרמש ליליא ההוא בוצינא עלאה בניש לון ואעיל לון בגווה עד דנהיר יממא כיון דמברכין ישראל על נהורא ביממא כדין אפיק לון בשלימו דנהורא וועל דא (ודא איהו דקא) מברכין יוצר המאורות³⁷³⁹ ולא אמרי בורא (אלא יוצר)³⁷⁴⁰ והכא בורא מאורי האש בנין דאינון דרגין לתתא:</p>	<p>כגון זה אותן דרגות עליונות שנקראות מאורי אור, שולטות ביום ומאירות מתוך המאור העליון. בשעה שיורד הלילה, אותו מאור עליון כונס אותם ומכניס אותם לתוכו עד שמאיר היום. כיון שישראל מברכים על האור ביום, אז מוציא אותם בשלמות האור, ולכן מברכים יוצר המאורות ולא אומרים בורא (אלא יוצר). וכאן בורא מאורי האש, משום אותן הדרגות שלמטה.</p>
<p>וכלא איהו רזא ודאצבעאן (ברמו אצבעאן דהא) בהו רמיז דרגין עלאין ודרגין תתאין³⁷⁴¹ דרגין עלאין אשתמודעאן בזקיפו דאצבעאן לעילא ובזקיפו דאצבעאן אתברכין דרגין</p>	<p>והכל הוא סוד האצבעות, בהן רמוזות הדרגות העליונות והדרגות התחתונות. הדרגות העליונות נודעות בזקיפת האצבעות למעלה, ובזקיפת האצבעות מתברכות הדרגות העליונות והדרגות התחתונות כאחד,</p>

³⁷³⁵ ור"ל שנר"גם בכל ליל שבת נכללים במ' ומוצאי שבת מוציאתם בריה חדשה ולכך אמרינן בורא (מ"מ).

³⁷³⁶ כי ההיכלות הפנימיות נכללות בגווה (רח"ו).

³⁷³⁷ אתטמרו (דפ"ו).

³⁷³⁸ בח"י דף קנ"א יתבונן לברך על הנר העליון בסוד ערכתי נר למשיחי כמ"ש בזוהר בפ' בלק דף ר"ד כי צריך תיקון לענין נר זה ומהו התקון לעשות אותו בסוד נ"ר הוא מ"ש בזוהר בפ' תרומה נר מצוה מה נר אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ"ח שייפין עילאין והיא פתחא תרין דרועין דילה לגבייהו כמנין נ"ר ובהתברך על הנר יומשך עליה אור מלמעלה כמ"ש ראיתי והנה מנורת ז' וז' מוצקות וכו' ולכן מברך בורא מאורי האש להמשיך עליה מ"ה מיני אש עליונים כמ"ש בזוהר בפ' צו דף כ"ז ממש אשים הוו נחתים על קרבנא וכו' ודא בינה ה' מראות דילה מלכות בת יחידה. ומראה כבוד ה' כאש אוכלת. ולכן מברך בורא מאורי האש היינו אש עליון ה' מיני אש שהם מאירים על נר זה של הכלה. ולכן נמי נמשך ממנה אור להאיר לתחתונים כמ"ש שם בפ' ויקהל. והכא בעינן לאכפייא אצבען קמי שרגא בגין לאחזאה דרגין דלתתא דנהרין מגו דרגא דלעילא ומהכא שלמין ונהרין מינה ואיקרון מאורי האש וכו' ולא אמרי מאיר וכו' כיון דנפק שבתא אפיק לון וכו'. אשר משם למדנו כי מה שמברכים בורא מאורי האש ואין אומרים מאיר להיות כי כן כל אותם הבחי' שהם בעולמות בכל מוצאי שבת כאלו הם נבראים מתחלה והם מאירים מאש של השכינה. ולכן צריך להמשיך אליה מתחלה מאותם מאורי האש העליונה דאימא. ועל"כ בורא אותם דרגין דלתתא אש דשכינתא ומאיר עליהם. וממ"ש אדדמנין ד' רתיכין ד' משריין וכו' בנ"ד בעיין לאכפייא ד' אצבען ידא דימינא וכו'. תשכיל שאין לכפות רק ד' אצבעות שהם רמז למרכבה עליונה. ושם נאמר אצבען לגו וכו'. ולא יראה בי אם אחורי האצבעות דוקא כמ"ש וראית את אחורי וכו' (מ"מ).

³⁷³⁹ דיצירה דכר (רח"ו).

³⁷⁴⁰ קנה ע"א (הערת הזהר).

³⁷⁴¹ קצב ע"ב תיקון יח סז ע"א (הערת הזהר).

<p>עלאין ודרגין תתאין כחדא ובמאיכו דאצבעאן אתברכן לאנהרא דרגין תתאין לחודייהו:</p>	<p>ובהנמכת האצבעות מתברכים להאיר הדרגות התחתונות לבדן.</p>
<p>ורזא דא טופרי ודאחורין (דלבתר אחורי) אצבעאן ואצבעאן לחודייהו לנו טופרי דאחורי אצבעאן אינון אנפין אחרנין ודאצטריכוו (דצריכוו) לאנהרא מגו ההוא שרגא ואינון אנפין דאקרין</p>	<p>והסוד הזה, הצפרנים של אחורי האצבעות, והאצבעות לבדן לפנים. הצפרנים של אחורי האצבעות הם פנים אחרות שצריכות להאיר מתוך אותו נר, ואותם פנים שנקראים</p>
<p>ר/ב</p>	
<p>אחוריים אצבעאן לנו בלא טופריין אלין אינון אנפין פנימאין אתכסיין ורזא דא (שמות לג כג) וראית את אחורי אלין אחורי אצבעאן³⁷⁴² לאחורא בטופריהון ופני לא יראו אלין אצבעאן לנו בלא טופריין דאינון אנפין פנימאין:</p>	<p>אחוריים. האצבעות לפנים בלי צפרנים, אלו הן פנים פנימיות מכוסות. וסוד זה, "וראית את אחורי", אלה אחורי האצבעות לאחור בצפרניהן. "ופני לא יראו", אלה האצבעות לפנים בלי צפרנים, שהן הפנים הפנימיות.</p>
<p>וכד מברכינן על שרגא בעי לאחזאה אחורי אצבעאן בטופריין³⁷⁴³ לאתנהרא מגו ההוא שרגא³⁷⁴⁴ ופנימאי דאצבעאן לא אצטריכוו לאכפיא ונ"א לאחזאהו לון³⁷⁴⁵ לאתנהרא מגו ההוא שרגא דהא אינון לא נהרין אלא מגו שרגא עלאה דלעילא לעילא³⁷⁴⁶ דאיהי טמירא</p>	<p>וכשמברכים על הנר, צריך להראות את אחורי האצבעות בצפרנים, לקבל אור מתוך אותו הנר, ואת פנים האצבעות לא צריך לכפות (להראות) אותן שיאירו מתוך אותו נר, שהרי אינון מאירות אלא מתוך הנר העליון שלמעלה למעלה, שהוא טמיר וגנוז ושלא נגלה כלל. ואינון מאירות מתוך נר שגלוי כלל.</p>

³⁷⁴² בראשית כא ע"א (הערת הזהר).

³⁷⁴³ ואלו צריכים כפיה להראות שהם כפויים תחת התפשטות האצילות והאחוריים שהם מתפשטין בהם ומנהיגין אותם, אמנם הפנים שהם סוד יר"ד ה"א וא"ו ה"א (אור יקר).

³⁷⁴⁴ שאינם מאירים משם (אור יקר).

³⁷⁴⁵ פי' אינו צריך לפשוט אצבעות ידיו כדי להראות הפנים שלהם נגד הנר רק אחורי האצבעות דוקא (מ"מ).

³⁷⁴⁶ דהיינו מצד אור שם יהו"ה המאיר מגבוה מעל גבוה עד רום הספירות כולם, ולכך נאמר אפילו למשה ופני לא יראו מצד שאין השגה ממש בפנים העליונים, ועם היות שאנו אומרים שנכואת משה רבינו ע"ה באספקלריא המאירה כדפי' בכמה דוכתי, ופירש שלשה מעלות אשר להם האחד "טמירין" השנית "פנימאין" השלישית "עילאין", והענין כי האחוריים הם בהפך מאלו השלשה מעלות, האחד שאינם טמירין שהרי כל הנביאים לא נתנבאו אלא בסוד החיות והם ההנהגה התחתונה שמהם שואבים כל ימי החול כל השרים המופקדים לעולם, השנית אינם "פנימאין" אלא הם מתפשטין אל החוץ עד שישתלשלו מדרגה אחר מדרגה עד הגיעם אל החצונים, והיינו סוד הצפרנים המתגדלין וצואה מתקבצת בהם עד שהיא חוצצת בנטילה וטבילה, השלישית אינם "עילאין" שאינם מתעלין עד המדרגה העליונה, שאינם שואבין שפע ואור מאין סוף ולא משום מדרגה אלא בסוד האחוריים כאומרו ומשם יפרד, אינם בחיבור עם הספירות אלא בפירוד מהם, ובאצילות שהם פני האצבעות בהפך מהם בשלשתם הם "טמירין" שאין השגה כלל בהם, ומי יוכל להשיג בסתר מה שאינו בהשגה כלל, ואפילו למשה רבינו ע"ה נאמר. וראית את אחורי ופני לא יראו, שאין השגה באצילות לשום נמצא בעולם, והם "פנימאין" שאינם מתפשטין אל החוץ אלא לעולם לא יתפשט אצילות אל שום מקום, שלא יתלבש בסוד הבריאה שהיא כסא הכבוד, ועוד הפנים אינם מתראים אלא בסוד התלבש שם יהו"ה בשם אדנ"י ולעולם פנימי, והם "עילאין" נקשרים ומיוחדים ודבקים במאצילם, ואין האצילות ענין מתפרד שירד למטה ממדרגתו עוד כל ימי עולם, ולזה ראוי שהשפעתם ממש מאותה בחינה "בטמירו אתנהרין" ממה שאינו נכר ונודע, "מפנימאה" שהוא נשמה אליהם, כעין הנשמה בגוף כך פועל אין סוף בספירותיו, וכעין הנשמה שהיא מאירה בגוף כך אין סוף מאיר בהם, "ומלעילא" ממה שיתעלה עליהם, והם שלשה בחינות "טמיר", "פנימאה", "לעילא" כדרך שואבם ההשפעה ממקור ברכה אליהם: האחד "בטמיר" שאין נכר ונודע דרך השפעתם, מפני שפה יניקתם הוא בחינת דבקותם במאצילם, וכמו שהמאציל נסתר כך דרך דבקותם בו נסתר ונעלם, השנית "פנימאה" בכל אחד ואחד יש בתוכיותו בחינה הדבקה במאצילו, כמו שיש אל הגוף בחינה הדבקה בחיות שהוא

<p>וגניזא דלא אתגלייא כלל ואינזן לא נהריז מנו שרגא דאתגליא כלל בגיזן כך בעי לאחזאה אחורי אצבעאן בטופריז ופנימאי דאצבען לא בעי לאחזאה קמי האי שרגא טמיריז אינזן ובטמיריז³⁷⁴⁷ אתנהריז פנימאי אינזן³⁷⁴⁸ ומפנימאה³⁷⁴⁹ אתנהריז עלאיז אינזן [ומעלאה] (ומלעילא) אתנהריז³⁷⁵⁰ זכאיז אינזן ישראל בעלמא דיז ובעלמא דאתי:</p>	<p>לכן צריך להראות את אחורי האצבעות בצפרנים, ואת פנים האצבעות לא צריך להראות לפני הנר הזה. טמונות הן, ובסתר הן מאירות. פנימיות הן, ומפנימי מאירות. עליונות הן, ומהעליון הן מאירות. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>ובעי לארחא בבוסמיז כד נפיק שבתא על דאסתלק ההוא רוחא³⁷⁵¹ ונפשא³⁷⁵² דבר נש אשתארת [בערטולא]³⁷⁵³ (בקטורא) (ס"א אשתנית בקרטופא) בגיזן ההוא סליקן דאסתלק רוחא מניה והא אוקמוה כתיב וירח את ריח בגדיז ויברכהו וגו' האי קרא אוקמוה ואתמר אבל תא חזי ריחא איהו קיומא דנפשא בגיזן דאיהו מלה דאעיל³⁷⁵⁴ לנפשא ולא לגופא ותא חזי כתיב (בראשית כז כז) וירח את ריח בגדיז הא אוקמוה אינזן לבושיז דאדם קדמאה הו דיהב ליה קודשא בריך הוא לאלבשא לון:</p>	<p>וצריך להריח בבשמים כשיוצאת שבת, על שהסתלקה אותה רוח, ונפש האדם נשארת ערומה (משתנית בבקעים) משום אותו סלוק שהסתלקה הרוח ממנו, והרי פרשוה. נאמר "וירח את ריח בגדיז ויברכהו וגו'", פסוק זה פרשוהו ונתבאר. אבל בא וראה, הריח הוא קיום הנפש, משום שהוא דבר שנכנס לנפש ולא לגוף. בא וראה, נאמר "וירח את ריח בגדיז", הרי פרשוהו שאלו היו אותם לבושי אדם הראשון שנתן לו הקדוש ברוך הוא ללבושם.</p>
<p>בגיז דהא כד חב אדם³⁷⁵⁵ אתעדי מניה ההוא לבושא יקרא³⁷⁵⁶ דאתלבש ביה</p>	<p>משום שהרי כשחטא אדם, הוסר ממנו אותו לבוש נכבד שהתלבש בו בראשונה כשהכניסו לגן עדן, ואחר שחטא הלביש אותו בלבוש אחר. הלבוש הראשון שהתלבש בו</p>

מתפשט בו, השלישית "מלעילא" שגם בערכם אינו מושג, ויש עליו גדול אל המאציל על הנאצל,
ולזה מצד המאציל דבק בנאצל, ומצד הנאצל לא ידע ולא יכיר ויתעלה (אור יקר).
³⁷⁴⁷ ומטמירו (מ"מ).

³⁷⁴⁸ טעם ג' לשונות אלו נגד ג' כלים דזעיר שמקבלים מהבינה מג' כלים דידיה כמ"ש הרב שבעיבור
נתקנו כלים חיצונים דזעיר מכלים חיצונים דבינה. וביניקה אמצעיים דזעיר מאמצעיים דבינה.
ובגדלות פנימיים דזעיר מפנימיים דבינה (מ"מ).
³⁷⁴⁹ ומפנימאין (דפ"ו).

³⁷⁵⁰ ועיניז "אתנהריז אתנהריז" דקאמר היינו שהשפע העליון והכח אל הצורות העליונות הכל תלוי
בסוד אור, כי בהאיר מדה במדה או אין סוף במדות יקרא שפע וכח, והארתם בתחתונים יקרא
השפעתם כדפירשנו בספ"ר בשער מהות והנהגה (אור יקר).
³⁷⁵¹ התפשטות האצילות סוד שבת (אור יקר).

³⁷⁵² שהיתה דבוקה במנוחה ההיא עצבה מפני שנפרדה מזיו וזוהר עליון (אור יקר).
³⁷⁵³ מלשון ערטילאי, ויש גורסין קטור"א ואפשר מלשון קשר, כלומר נקשרת בגוף שאי(ן) אפשר
להסתלק אחר האור העליון, וקטורא ג"כ הוא עשן והיינו עשן וחשך העוה"ז, ויש גורסין קרטופ"א
(אור יקר).
³⁷⁵⁴ דאטיל (דפ"ו).

³⁷⁵⁵ ענין לבושי אדם הם שלשה מינים, האחד הלבוש הקודם שהיה לו קודם חטאו, חשני לבוש
שעשה לעצמו כאומרו וידעו כי ערומים הם ויתפרו להם עלי תאנה ויעשו להם חגורות, והשלישי
לבוש שעשה להם הקדוש ברוך הוא כאומרו ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם,
והנה השלשה לבושים יסתלקו אלו על אלו, ראשון הוא גבוה מעל גבוה, שני שעשו להם הם בעצמם
יהיה למטה מכולם גרוע, השלישי הוא משובח משני מפני שהוא מעשה ה' ומה גם שנתייחדו שני
שמות להלבישו כאומרו ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו, והנה לבוש ראשון נעשה לו כשנכנס לגן
(אור יקר).

³⁷⁵⁶ כתב הרב בספר א"י כי ג' חשמלים דאד"הר שהם בב"יע הם צפרנים העליונים שהיו על אד"הר
ולא נשאר מהם רק ראש אצבעות שמהם יונק קליפת נוגה כמ"ש בפ' ויקהל ונקרא כתנות אור ואחר
החטא חזר הקב"ה ועשה לו מלבוש מחשמל הסובב ג"ע דעשייה ואח"כ עשה לו מלבוש אחר מקליפת
נוגה והם כתנות עור. וכנגד הלבוש דכתנות אור דג"ע הארץ היה כתוב בספרו של ר"מ כתנות אור
עכ"ל וז"ש הזהיר כדחב אדם איתעדי מניה ההוא לבושא וכו' דהיינו לבוש החשמל שהיה לו (מ"מ).

<p>בקדמיתא כד אעיל ליה בגנתא דעדן³⁷⁵⁷ ולבתר דחב אלביש ליה בלבושא אחרא³⁷⁵⁸ לבושא קדמאה דאתלבש ביה אדם בגנתא דעדן איהו הוה מאינון מלבושין³⁷⁵⁹ מאינון רתיכין דאקרון אחוריים³⁷⁶⁰ ואינון לבושין דאקרון לבושי טופרא³⁷⁶¹:</p>	<p>אדם בגן עדן, הוא היה מאותם מלבושים מאותן מרכבות שנקראו אחורים, ואותם לבושים שנקראו לבושי צפורן.</p>
<p>וכד הוה בגנתא דעדן כל אינון רתיכין וכל אינון משריין קדישין כלהו סחרין ליה לאדם ואתנטיר מכלא ולא הוה יכיל מלה בישא לאתקרבא בהדיה כיון דחב ואתעדו³⁷⁶² מניה אינון לבושין³⁷⁶³ דחיל ממלין בישין³⁷⁶⁴ ורוחין בישין ואסתלקו מניה אינון משריין קדישין ולא אשתארו ביה אלא אינון [ראשי] טופרי דאצבעאן דסחרין לון לטופרין סחרנו דוהמא אחרא:</p>	<p>וכשהיה בגן עדן, כל אותן מרכבות וכל אותם מחנות קדושים, כולם הקיפו את אדם, ונשמר מהכל, ולא היה יכול דבר רע להתקרב אליו. וכיון שחטא והוסרו ממנו אותם לבושים, פחד מדברים רעים ורוחות רעות, והסתלקו ממנו אותם מחנות קדושים, ולא נשארו בו אלא אותם ראשי צפרני האצבעות שסובבים את הצפרנים סביב זוהמא אחרת.</p>
<p>ובגין כך לא ליבעי ליה לבר נש לרבאה אינון טופרין דוהמא דהא כמה דאסניאו הכי נמי אסני עליה קסטורא וידאג בכל יומא ובעי לספרא לון ולא ירמי לון דלא יעביד קלנא</p>	<p>ולכן לא צריך לאדם לגדל אותן צפרנים של זוהמא, שהרי כמה שמתרבות, כך גם מרבה עליו זוהמא, וידאג בכל יום וצריך לגזור אותן, ולא יזרוק אותן, שלא יעשה קלון באותו מקום, שיכול אותו אדם להנזק. והכל כדוגמא</p>

³⁷⁵⁷ והענין שהאדם נברא חוץ לגן עד ובהיותו חוץ לא היה צריך לבוש, אמנם בהכנסו לגן הוצרך אל לבוש כדי שעל ידי אותו הלבוש יוכל גוף עפר לסבול כח אוירי גן עדן, ולכך נתלבש משה בענין כאומרו ויבא משה בתוך הענין וכדפי' בזוחר, וכן אליהו בסערה כדפי' בפר' תצוה, ונודע כי סוד אויר גן עדן תחתון הוא מסוד היצירה, ששם הרוח בסוד מטטרון עשר ספירן דיצירה, ולכך הכח לסובלו הוא סוד מאינון לבושין מאינון רתיכין דאיקרון אחוריים, דהיינו מארבע חיות שהם סוד עשר מדרגות שהם נכללות בארבע כדפירשנו, ואור זה הוא אור שמתלבש הרוח כאשר הוא נכנס לגן עדן, ובו יתנוצץ סוד אור עליון מהכסא, כנודע שהחיות מאירות מארבעה עמודי אור שהכסא מתנהגת בהם כדפירשנו בשיר השירים, והיינו שנקראים אחוריים לאור הכסא שהוא מתלבש בהם, ואינון לבושין שבהגלמם לחוץ אם היה אדם יוצא מגן עדן בלבוש ההוא יקרא לבושי טופרא, דהיינו קליפה ולבוש אל הגוף הערום, ואם תאמר אם כן מהו אדם, אם הבשר הזה דוחק הוא שיהיה הבשר הזה משובח מלבוש האור העליון, לזה אמר כי האדם הוא סוד בריה זו שברא הקדוש ברוך הוא עפר מן האדמה, ומפני שפלותו מעותד למקרים ולפגעים עם היותו משובח מצד בריאתו לכך צריך אל לבוש ושמירה (אור יקר).

³⁷⁵⁸ פי' מהחשמל הסובב ג"ע דעשייה ולבוש אחר מקליפת נוגה כמ"ש הרב (מ"מ).

³⁷⁵⁹ "מאינון מלבושין" מוסגר בדפ"ק.

³⁷⁶⁰ פי' משלשה חשמלים דב"יע והם מקיפים וסובבים על ב"ע ולכך קראם אחוריים (מ"מ).

³⁷⁶¹

³⁷⁶² ואתערו (מ"מ).

³⁷⁶³ (ס"א ואתלבש בלבושין דחול ממלין כו') נוסף בדפ"ו.

³⁷⁶⁴ והיינו כמ"ש הרב ז"ל אלה אינון ראשי טופרין דאצבען. פי' שלא נשאר מהלבוש הא' אלא הצפרנים של האצבעות שהם מהחשמל הראשון וקראם ראשי טופרין לפי שהלבוש האחד כולו נקרא צרפנים העליונים כמ"ש הרב וצרפני האצבעות שנשארו הם ראשי טופרין דטופרין הוא מה דאשתאר מאינון לבושין דנהורא קדמאה וכתב רבינו האר"י ז"ל שלא תטעה ח"ו שהצפרנים הם מצד הטומאה דא"כ מאי רבותיה דאדה"ר שהיה לבוש בצפורין. אלא שהם דינים קדושים ומצד שהם דין יש אחיזה לחיצונים לינק ומה שהוא על הבשר הוא קדושה גמורה ומה שיוצא חוץ לבשר משם יונקים החיצונים ולפיכך איסור גדול יש בהנחתם כי גורם לקליפה לינק מהקדושה של הבשר ע"י שורשם שהיא קליפה זכה של הצפורן הדבוקה בבשר עצמו. ומהר"ח ז"ל היה נוטל צפרניו כסדר ולא חש לדברי האבודרהם וכו' אכן אני נזהר שלא ליטול דיד ורגל ביום אחד כי כן אמרו במסכת נידה אמר רשב"י ה' דברים העושה אות דמו בראשו וכו' גם יהא נזהר שלא לקוץ אותן על בגדיו ולקולטן שם כי הוא גורם רעה לעצמו. ואם אשה נדה תעשה ככה ביום טהרתה לקוץ אותן על בגדיה מעולם לא תצא מידי דופנה של טומאתה ותגרום להפיל ולדותיה ושומר נפשו יקצץ קציצה על הארץ ואחר שישרפם או יקברם יטול ידיו נטילה גמורה ואז ושאנן מפחד רעה (מ"מ).

<p>בההוא אתר דיכיל ההוא בר נש לאתזקא וכלא כגוונא עלאה דהא לכלהו אחוריים סתרא סטרא אחרא ולא אצטריך ליה באתר דעלמא:</p>	<p>שלמעלה. שהרי לכל אחורים מקיף הצד האחר, ולא צריכים אותו במקום של העולם.</p>
<p>לבתר עבד ליה לאדם לבושין אחרנין מטרפי אילנין דגנתא דעדן דארעא דהא בקדמיתא הוו אינון לבושין מאינון אחוריים דגנתא דלעילא והשתא מגנתא דארעא ונפקי מגנתא ואינון לבושין הוו סלקין ריחין ובוסמין דגנתא דנפשא מתיישבא בהו וחדו בהו הדא הוא דכתיב (בראשית כז כז) וירח את ריח בגדיו ויברכהו דהא ואתיישבא (מתיישבא) נפשיה ורוחיה ודיצחקן בההוא ריחא:</p>	<p>אחר כך עשה לאדם לבושים אחרים מהעלים של עצי גן העדן שבארץ. שהרי בראשונה היו אותם לבושים מאותם אחוריים של הגן שלמעלה, ועכשיו מהגן של הארץ, ויצאו מהגן. ואותם לבושים היו מעלים ריחות ובשמים של הגן שהנפש מתיישבת בהם ושמחה בהם. זהו שנאמר "וירח את ריח בגדיו ויברכהו", שהרי התיישבה נפשו ורוחו של יצחק באותו ריח.</p>
<p>ובנין דא כד נפק שבתא בעי לארחה בבוסמין לאתישבא נפשיה בההוא ריחא על ההוא ריחא עלאה קדישא דאסתלק מינהו וההוא ריחא מעליא דבוסמין איהו הדס דהא קיומא דאתר קדישא דנשמתין נפקין מניה הדס איהו ודא איהו קיומא דנפשא כגוונא דלעילא לאתקיימא מההוא [ערטולא] (קטורא) דאשתארת:</p>	<p>לכן, כשיוצאת שבת, צריך להריח בבשמים ליישב את נפשו באותו ריח על אותו ריח עליון קדוש שהסתלק ממנו. ואותו ריח המעולה שבבשמים הוא הדס, שהרי קיום המקום הקדוש שממנו יוצאות הנשמות הוא הדס. וזהו קיום הנפש כדוגמא שלמעלה, כדי להתקיים מאותה התערטלות שנשארה.</p>
<p>כד נפק שבתא אתלבש אדם באינון לבושין דגנתא דעדן דארעא דסלקין ריחין ובוסמין לקיימא נפשיה על ההוא רוחא קדישא עלאה יקירא דאסתלק מניה והדס איהו קיומא דנפשא ודאי [כגוונא עלאה דאתקיימא קיומא דנפשא] (בכל סטריין):</p>	<p>כשיצאה שבת, התלבש אדם באותם לבושי גן עדן של הארץ שמעלים ריח ובשמים, לקיים את הנפש על אותה רוח קדושה עליונה נכבדה שהסתלקה ממנו. והדס הוא ודאי קיום הנפש, כדוגמא עליונה, שהתקיימה קיום הנפש.</p>
<p>ההוא רוחא עלאה דנחית עליה דבר נש בתרו וחדו לנפשיה כדין קיימא נפשא דבר נש כגוונא דעלמא דאתי דומין</p>	<p>אותה רוח עליונה שיורדת על אדם בשמחה ומשמחת את נפשו, אז עומדת נפש האדם כמו העולם הבא, שמוכן</p>
<p>רמ/א</p>	
<p>לאתהנאה מניה כמה דבר נש אהני להאי רוחא בעלמא דא הכי וההוא רוחא אהני ליה לבר נש לעלמא דאתי דכתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהוה וגו' וכתוב (שם יא) והשביע בצחצחות נפשך כמה דבר נש רוי לההוא ענוגא ואהני ליה הכי נמי איהו רוי ליה לעלמא דאתי כדין כד בר נש זכי ואשלים שלימו דיקרא דשבתא כדקאמרן קודשא בריך הוא קארי עליה ואמר (שם מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר:</p>	<p>להנות ממנו. כמו שאדם מהנה את הרוח הזו בעולם הזה, כך אותה רוח מהנה אותו לעולם הבא, שנאמר "אז תתענג על ה' וגו'". ונאמר "והשביע בצחצחות נפשך". כמו שאדם מרווה את אותו עונג ומהנה אותו, כך גם הוא מרווה אותו לעולם הבא. אז כשהאדם זוכה ומשלים את שלמות כבוד שבת כפי שאמרנו, הקדוש ברוך הוא קורא עליו ואומר, "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".</p>
<p>קם רבי אבא ושאר חברייא ונשקו רישיה בכו ואמרו זכאה חולקנא דארחה דא זמין קודשא בריך הוא לקבלן אמר רבי אבא לי</p>	<p>קם רבי אבא ושאר החברים ונשקו ראשו. בכו ואמרו, אשרי חלקנו שהדרך הזו זמן הקדוש ברוך הוא לפנינו. אמר רבי אבא, לי</p>

<p>זמן הקדוש ברוך הוא הדרך הזו כדי להתחבר עמכם. אשרי חלקי שזכיתי לדרך הזאת.</p>	<p>זמן הקדוש ברוך הוא הדרך הזו כדי להתחבר עמכם. אשרי חלקי שזכיתי לדרך הזאת.</p>
<p>אמר רבי אבא לכו מה דחמינא יומא דא נפקנא לארחה וחמינא נהורא חדא ואתפלג לתלת נהורין ואזלו קמאי ואתטמרו ואמינא ודאי שכינתא חמינא זכאה חולקי והשתא אינון תלת נהורין³⁷⁶⁵ דחמינא אתון אינון ודאי אתון נהורין ובוצינין עלאין לאנהרא בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>אמר להם, אומר לכם מה שראיתי. היום הזה יצאתי לדרך, וראיתי אור אחד שנחלק לשלשה אורות, והלכו לפני ונטמנו. ואמרת, ודאי שכינה ראיתי, אשרי חלקי. ועכשיו אותם שלשת האורות שראיתי, אתם הם, ודאי שאתם אורות ונרות עליונות להאיר בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>אמר רבי אבא עד הכא³⁷⁶⁶ לא ידענא דכל אלין מרגלן סתימין הוו תחות ידייכו כיון דחמינא דהא ברעותא דפקודא דמאריכו אתאמרו מלין אלין ידענא דכלהו מלין סלקין יומא דא לגו כורסייא עלאה³⁷⁶⁷ ונטיל לון ההוא מאריה³⁷⁶⁸ דאנפיין³⁷⁶⁹ ועביד מינייהו עטרין למאריה ויומא דא מתעטרין שתיין ג"א שבעין³⁷⁷⁰ רתיכין³⁷⁷¹ קדישין ליקרא דכרסייא³⁷⁷² באלין מלין דאתאמרו הכא יומא דא:</p>	<p>אמר רבי אבא, עד כאן לא ידעתי שכל המרגליות הנסתרות הללו היו תחת ידיכם, כיון שראיתי שהרי ברצון מצות רבונכם נאמרו הדברים הללו, ידעתי שכל הדברים עולים ביום זה לתוך הכסא העליון ולוקח אותם אותו אדון הפנים ועושה מהם עטרות לאדונו. והיום הזה מתעטרים (שבעים) ששים מרכבות קדושות לכבוד הכסא באותם דברים שנאמרו כאן ביום הזה.</p>
<p>אדהכי זקף עיניו וחמא דאערב שמשא אמר רבי אבא נהך לגבי האי כפר דאיהו קריב לגבן במדברא אזלו וביתו תמן בפלגות ליליא קם רבי אבא ושאר חברייה לאשתדלא באורייתא אמר רבי אבא מכאן ולהלאה נימא מלין לאתעטרא בהו צדיקיא דבגנתא דעדן דהשתא איהו זמנא דקודשא בריך הוא וכל צדיקיא³⁷⁷³ דבגנתא דעדן צייתין לקליהון דצדיקיא די בארעא:</p>	<p>בין כך זקף את עיניו וראה שהעריב השמש. אמר רבי אבא, נלך לכפר הזה שהוא קרוב לנו במדבר. הלכו ולנו שם. בחצות הלילה קם רבי אבא ושאר החברים לעסוק בתורה. אמר רבי אבא, מכאן והלאה נאמר דברים לעטר בהם את הצדיקים שבגן עדן, שעכשיו הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא וכל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולות הצדיקים שבארץ.</p>
<p>פתח רבי אבא ואמר³⁷⁷⁴ (ויעשו כל חכם לב בעשי המלאכה וגו' (שמות לו ח)) כתיב (תהלים קטו יז) השמים שמים ליהו"ה והארץ וגו' האי קרא ואית לאסתכלא ביה והכין (הכין) אצטריך למימר השמים ליהו"ה והארץ נתן</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר, נאמר "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם". בפסוק הזה יש להתבונן, וכך צריך לומר, השמים לה', והארץ נתן לבני אדם. מה זה "השמים שמים". אלא כאן יש להתבונן, משום שיש שמים ויש</p>

³⁷⁶⁵ פי' שהיו ר' יצחק ור' חייא ור' יוסי (מ"מ), עי' הקדמת המאיר האדרא לאד"ר.

³⁷⁶⁶ הכי (דפ"ו).

³⁷⁶⁷ פי' בינה וכן מוכח לקמן מהגהות הרח"ו א"נ י"ל כרסייא עילאה מ' (מ"מ).

³⁷⁶⁸ מארי (דפ"ו).

³⁷⁶⁹ מט"ט (רח"ו).

³⁷⁷⁰ נמחק במ"מ.

³⁷⁷¹ ר"ק (רח"ו).

³⁷⁷² לאימא (רח"ו).

³⁷⁷³ פי' רחל וכל הצדיקים שבג"ע של מעלה שהיא בריאה צייתין לקליהון וכו' כמ"ש האר"י ז"ל (מ"מ).

³⁷⁷⁴ בזהר דפוס מנטובא קרימונא לובלין זולצבאך, הגרסא ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה עשר יריעות וגו' כתיב (הערת הזהר).

<p>לבני אדם מאי השמים שמים אלא הכא אית לאסתכלא בנין דאית שמים ואית שמים שמים לתתא³⁷⁷⁵ וארץ לתתא³⁷⁷⁶ מנייהו שמים לעילא³⁷⁷⁷ וארץ לתתא מנייהו:</p>	<p>שמים, שמים למטה וארץ למטה מהם, שמים למעלה וארץ למטה מהם.</p>
<p>וכל דרגין עלאין ותתאין כלהו כגוונא דא אלין באלין שמים לתתא אינון עשר יריעות³⁷⁷⁸ כמה דאת אמר (שם קד ב) נוטה שמים כיריעה וקודשא בריך הוא עבד לון ומשריין די בגווייהו לאנהגא ארעא תתאה (משריין די בגווייהו) תשיעאה³⁷⁷⁹ אנהג לתתאי דסחרן כקופטרא דקולטא עשיראה³⁷⁸⁰ איהו עקרא:</p>	<p>וכל הדרגות העליונות והתחתונות כולן כמו זה, אלה באלה. שמים למטה, הם עשר יריעות, כמו שנאמר "נוטה שמים כיריעה". והקדוש ברוך הוא עשה אותם ואת המחנות שבתוכם להנהיג את הארץ התחתונה. התשיעי מנהיג את התחתונים, שסובבים כעבותות העגלה. העשירי הוא העיקר.</p>
<p>ובכלהו משיריין ממנן עד שביעאה³⁷⁸¹ משביעאה ולהלאה³⁷⁸² אית נהורא דאתפשט לתתא מגו כורסייא עלאה ונהיר לעשיראה</p>	<p>ובכל המחנות ממונים יש עד לשביעי. ומשביעי והלאה יש אור שהתפשט למטה מתוך הכסא העליון, ומאיר לעשירי, והעשירי, מאותו האור שהוא לוקח, נותן לתשיעי, והוא לשמיני ולמטה.</p>

³⁷⁷⁵ פי' דעשייה כמ"ש לקמן (מ"מ).

³⁷⁷⁶ פי' הארץ הלזו (מ"מ).

³⁷⁷⁷ לפי הסוד שמים דלעילא וכו' הוא ז"ל כנודע, ושמים דלתתא וכו' הם השמים שעל העוה"ז, ולכן כפל ב' פעמים שמים ולא כן הארץ, מפני שהארץ העליונה שהיא המלכות היא גבוהה לאין חקר מן השמים שעלינו והיא בחינת רקיע לגבי עולמות ב"ע, ועוד דלא שייך לומר בה נתן לבני אדם. האמנם על פי הענין הנמשך שיש שני מיני עצמיות רקיעים, של העוה"ז ושל גן עדן כדאמר לקמן, ושרקיעי גן עדן דבוקים עם של העוה"ז כמו שיבוא לפנינו, לכן כפל השמים שמים לה', ירצה אם אתה רואה את השמים האלה הנראים לנו דע שיש תוכם שמים עליונים וקדושים מאד שהם לה', אבל שטחיות הארץ אפילו קרקע של גן עדן אין בו חילוק עצמי לבין קרקע העוה"ז אעפ"י שהוא יותר זך מאד. ואת כל הארץ נתן לבני אדם, שהרי גם בקרקע הגן עדן היה רשות לאדם לשכון. ואולם סוד עשר רקיעים אלה ה"ס ט' ספירן עלאין דמלכות דעשייה שהרי כל שטח הארץ ה"ס מלכות דמלכות, ובית המקדש וירושלים סוד יסוד דמלכות שבמלכות זו בסוד פנימיותו, ושם כל עשר ספירות של יסוד זה, דהיינו קדש הקדשים סוד חב"ד דיסוד, והגוף הוא ההיכל שבו שלחן ומנורה ומזבח הזהב שהם חג"ת דרום צפון ומזרח, ואולם סוד נה"י שני עמודים יכין ובעז נצח הוד גפן זהב יסוד היסוד, והעזרות סוד המלכות. וכל זה בסוד פנימיות וחושף להם בחינת חיצוניות, ועל דרך זה תקיש בכל בחינה ובחינה לאין חקר. וכמו כן בינה של כוללות מלכות העשייה ה"ס גן עדן כמו שיבוא לקמן, שהרי בכל שטחיות הארץ כולה מתפשט פרצוף מלכות שבמלכות העשייה, אבל ט' ספירותיה חב"ד גג"ת נה"י של מלכות דעשייה הם סוד עשר רקיעין הנזכרים כאן, והאחרון הוא העשירי הוא סוד וילון שאינו משמש אלא כניסה ויציאה וה"ס עטרה, ורקיע הוא היסוד ובו כל התשעה גלגלים שהזכירו התוכנים דהיינו שבע גלגלים דשצ"ם חנכ"ל והשמיני של המזלות והתשיעי הוא גלגל היומי, וכולם יחד בחינת יסוד ולכן נחלק ונתפשט לכל כך בחינות, שהרי סוד רקיע עיקרו היסוד, שחקים נ"ה, זבול ת"ת, מעון גבורה, מכון חסד, ערבות שלש ראשונות, על דרך היכל קדש הקדשים שידוע שכולל השלש ראשונות (רמ"ז). פי' הם זר"ן שבכל עולם ועולם וז"ש וכל דרגין דעילאין ותתין וכו' (מ"מ).

³⁷⁷⁸ כתב הרב בספר ק"י וז"ל דע כי ז' רקיעים שבעו"הז הם ט' ספירות דעשייה כי רקיע א' כולל ג' רקיעים והם י' רקיעים הנזכרי' בפ' ויקהל דף ר"ט שהם ט"ס דעשייה ונוסף בהם וילון הוא עטרת היסוד עכ"ל. ובזה מובן לשון זה (מ"מ).

³⁷⁷⁹ פי' חכמה דעשייה (מ"מ).

³⁷⁸⁰ גלגל השכל (רח"ו).

³⁷⁸¹ פי' בכל הרקיעים ממטה למעלה עד החסד שנקרא שביעאה יש בכל א' משריין ממנו (מ"מ).
³⁷⁸² פי' מחסד ולמעלה דהיינו ג"ר מתפשט אור מהמלכות דאצילות ומאיר לכתר דעשייה ומשם לחכמה דעשייה וז"ש מגו כרסייא עילאה דהיינו מ' דאצילות נהיר לעשיראה שהוא כתר דעשייה (מ"מ).

ועשיראה מההוא נהירו דנקטא יהיב לתשיעא ³⁷⁸³ ואיהו לתמינאה ³⁷⁸⁴ ולתתא:	
האי תמינאה כד אתפקדון חילי דכוכביא ואפיק לון ההוא נהירו קיימא ³⁷⁸⁵ ויהיב חיליה לכל חד וחד לאתמנאה בההוא אתר דאצטריך דכתיב (ישעיה מ כו) המוציא במספר צבאם ³⁷⁸⁶ וגו' מרב אונים דא איהו זהרא ³⁷⁸⁷ דלעילא דאקרי רוב אונים:	השמיני הזה, כשנפקדים כוחות הכוכבים ומוציא אותם, אותו האור עומד ונותן כוחו לכל אחד ואחד להתמנות באותו מקום שצריך, שנאמר "המוציא במספר צבאם וגו'". "מרב אונים" זהו הזוהר שלמעלה שנקרא רוב אונים.
וכל ³⁷⁸⁸ רקיעא ורקיעא [אית] ממנא ואתפקד על עלמא ועל ארעא לאנהנא כלא בר ארעא דישראל דלא אנהיג לה רקיעא ולא חילא אחרא ³⁷⁸⁹ אלא קודשא בריך הוא בלחודו ³⁷⁹⁰ והא אוקמוה ואי תימא היך שריא ³⁷⁹¹ למננא רקיעא על ארעא דישראל ³⁷⁹² והא מטרא וטלא ³⁷⁹³ מרקיעא נחית עלה כשאר כל ארעא [אחרא]:	וכל רקיע ורקיע יש ממונה, ומופקד על העולם ועל הארץ להנהיג את הכל, חוץ מארץ ישראל, שלא מנהיג אותה לא רקיע ולא כח אחר, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, והרי פרשוה. ואם תאמר, איך שרוי לחנם רקיע על ארץ ישראל, והרי טל ומטר יורד עליה מהרקיע כשאר כל ארץ אחרת.
אלא בכל רקיע ורקיעא ³⁷⁹⁴ אית ממנן שלטין על עלמא	אלא בכל רקיע ורקיע יש ממונים ששולטים על העולם,
רט/ב	
וההוא ממנא דשלטא על ההוא רקיעא יהיב מחילא דאית ליה ולההוא (מההוא) רקיעא בגין למיהב לתתא ³⁷⁹⁵ וההוא רקיעא נקיט מההוא ממנא ויהיב לתתא לארעא וההוא ממנא לא נקיט אלא מתמצית דלעילא ואבל ארעא קדישא לא שליט על ההוא רקיעא	ואותו ממונה ששולט על אותו רקיע נותן מן הכח שיש לו לאותו רקיע כדי לתת למטה, ואותו רקיע לוקח מאותו ממונה, ונותן למטה לארץ, ואותו הממונה אינו לוקח אלא מהתמצית שלמעלה. אבל הארץ הקדושה אין שולט על אותו הרקיע שעליה ממונה אחר, ולא כח אחר, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, והוא פוקד את הארץ הקדושה באותו רקיע.

³⁷⁸³ חכמה (רח"ו).

³⁷⁸⁴ בינה גלגל המזלות (רח"ו).

³⁷⁸⁵ פי' בינה (מ"מ).

³⁷⁸⁶ בינה (רח"ו), והיינו דעשיה (מ"מ).

³⁷⁸⁷ חכמה (רח"ו), היינו דעשיה כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

³⁷⁸⁸ ובכל (דפ"ו).

³⁷⁸⁹ שהוא המלאך הממונה על הרקיע (אור יקר).

³⁷⁹⁰ וענין זה הוא מהיכל לבנת הספיר ולמעלה, כי משם ולמעלה נכלל בכללא דאח"ד כדפירשנו לעיל ובפרשת תרומה. כי שמ"ע וברו"ך כוללים מנקודה ראשונה ועד היכל לבנת הספיר, ומשם ולמטה אח"ר ולא אח"ד (אור יקר).

³⁷⁹¹ כלומר היאך אפשר לומר שהם עומדים למגנא אחר שאני רואה שהם פועלים פעולתם בארץ ישראל, שהרי מטרא וטלא שנעשה מאדי הארץ העולים כנגד הרקיע, והרקיע מהפכם למטה למים, וטללים המקיימין הארץ ומולידים ומצמיחין אותה, וכן השמש וכן הלבנה להצמיח ולבשל הפירות הכל בארץ ישראל על ידם, אם כן היאך יעלה בדעת שהם למגנא אחר שהם פועלים (אור יקר).

³⁷⁹² זה יובן במה שנתבאר בפ' קדושים בדפ"ג ע"א בס"ת וז"ל אדם קדמאה לא הווה ליה מהאי עלמא כלום כו' ושם ביארנו כי קודם שחטא אדם הראשון היו העולמות מתעלין באופן אחר ואז ארץ ישראל היה כנגד היצירה ונמצא כי רקיעין דעשיה קיימי למגנא בארעא דישראל (שער מאמרי רשב"י).

³⁷⁹³ פי' לחזק הקושיא שאדרבה אנו רואים שהמטר יורד מן הרקיע כמו ח"ל (מ"מ).

³⁷⁹⁴ דרך כלל, כי הרקיע והככב שבו הוא בית קבול לכח השופע עליו, וישתנה בכל מחוז ומחוז שהוא טוב, ולזה נמצא בחלק מן הארצות שהככב פועל בחזקה ובחלק מן הארצות אינם פועלים, ולזה אין הככב פועל אלא כפי הנשפע, וזה כלל ראשון לתשובת קושייתנו (אור יקר).

³⁷⁹⁵ "בגין למיהב לתתא" מוסגר בדפ"ק.

<p>דעליה ממנא אחרא ולא חילא אחרא אלא קודשא בריך הוא בלחודוי ואיהו פקיד לארעא קדישא בההוא רקיעא:</p>	
<p>בכל רקיעא ורקיעא אית פתחין ידיעין³⁷⁹⁶ וישולטנו דכלו (דשולטנו בכל) ממנן מפתחא לפתחא רשימא ומההוא פתחא ולהלן לא שלטא אפילו כמלא נימא ולא עאל דא [אפילו] בתחומא דפתחא דחבריה בר כד אתיהיב ליה רשו לשלטאה חד על חבריה כדין שלטין מלכין די בארעא חד על חבריה:</p>	<p>בכל רקיע ורקיע יש פתחים ידועים ושלטון של כל הממונים מפתח לפתח רשום, ומאותו פתח והלאה אינו שולט אפילו כמלא נימה, ולא נכנס זה (אפילו) לתחום פתח חברו חוץ מכאשר ניתנת לו רשות לשלוט אחד על חברו, ואז שולטים המלכים שבארץ אחד על חברו.</p>
<p>באמצעיתא דכלהו רקיעין אית פתחא חדא דאקרי גבילו"ן ותחות האי פתחא אית שבעין פתחין אחרנין לתתא ושבעין ממנן נטרין מרחיק תרי אלפין אמין דלא קרבין לגביה ומההוא פתחא ארחא (וההוא פתחא) סליק לעילא לעילא עד די מטא לגו כורסייא עלאה ומההוא פתחא לכל סטרין דרקיעא עד תרעא דפתחא דאקרי מגדו"ן (ס"א מגדו"ן) דתמן איהו סיומא דרקיעא דתחומא דארעא דישראל:</p>	<p>באמצע כל הרקיעים יש פתח אחד שנקרא גבילו"ן, ותחת הפתח הזה יש שבעים פתחים אחרים למטה, ושבעים ממונים שומרים מרחוק של אלפים אמה שלא יתקרבו אליו. ומאותו פתח עולה דרך למעלה למעלה, עד שמגיעה לכסא העליון, ומאותו הפתח לכל הצדדים שברקיע, עד שער הפתח שנקרא מגדו"ן (מגדו"ן), ששם הוא סיום הרקיע של תחומה של ארץ ישראל.</p>
<p>וכל אינון ושבעין פתחין דרשימין גו ההוא פתחא דאקרי גבילו"ן בלהו רשימין בכורסייא קדישא וכלהו קרינן לון שערי צדק דלא שליט אחרא עליהו וקודשא בריך הוא פקיד לארעא דישראל בההוא רקיעא מפתחא לפתחא בפקידו כמה דאצטרין³⁷⁹⁷ ומתמציתא דההוא פקידו³⁷⁹⁸ נטלין אינון שבעין ממנן ויהבין לכלהו ממנן אחרנין³⁷⁹⁹:</p>	<p>וכל אותם שבעים פתחים שרשומים בתוך אותו פתח שנקרא גבילו"ן, כולם רשומים בכסא הקדוש, ולכולם קוראים שערי צדק, שלא שולט אחר עליהם. והקדוש ברוך הוא פוקד את הארץ הקדושה באותו רקיע, מפתח לפתח בפקידה כמו שצריך. ומתמצית אותה פקידה מקבלים אותם שבעים הממונים, ונותנים לכל הממונים האחרים.</p>
<p>בגנתא דערן ודלתתא (אית רזין עלאין גו רקיעא דקיימא עליה) רקיעא דקיימא עליה³⁸⁰⁰ אית ביה רזין עלאין כד עבד קודשא</p>	<p>בגן עדן שלמטה, ברקיע שעומד עליו, יש בו סוד עליונים. כשעשה הקדוש ברוך הוא את הרקיע, הביא אש ומים מתוך כסא כבודו ושתפם כאחד, ועשה מהם רקיע למטה,</p>

³⁷⁹⁶ פי' כל שר ושר יש לו פתח הידוע לו ואינו שולט על פתח חברו. וז"ש אית פתחין ידיעין דשולטנו דכל ממנן דה"ג. ומ"ש מפתחא לפתחא רשימא הוא כמ"ש שכל שר הוא שולט מפתח שלו עד פתח של חברו ומשם ואילך אינו שולט וז"ש ומההוא פתחא וכו' (מ"מ).

³⁷⁹⁷ קמא ע"א (הערת הזהר).

³⁷⁹⁸ פקידא (דפ"ו).

³⁷⁹⁹ עי' בסוף הספר סי' ד' (הערת הזהר).

³⁸⁰⁰ ענין ג"ע הארץ בקיצור נמרץ הנה הארץ כולה היא מל' דעשי' ונקודה פנימית שלה הוא ג"ע הארץ האמנם הוא בחי' היסוד דבינה דהאי מל' דעשיה כנזכר בפ' תצוה והרקיע שע"ג שאר ארעא בחי' החיצונית דבחי' העולמו' ביסוד דבינה דעשיה ולגו מינ' הרקיע דע"ג גנתא והוא יסוד דדכורא דקדושה בחי' פנימיות של נשמות ולכן נעשה מאש וממים דשמים עלאין שהם ח"ו שורש נשמה פנימיות הנמשכים מפנימיות ז"א דאצילות. אך שאר הרקיעין נעשו מכסא הכבוד שהוא חיצוניות העולמות לכן מתחברים כחדא רקיע דארעא ורקיע דגנת' שהוא פנימיות שלו ונשמה אליו בחי' מוחין דעשיה וזה הרקיע מתחלה על גנתא יסוד המל' דעשיה בפנימיותה ואית בה חד פתח' באמצעיתא הנקרא (בראשית ב' י) נהר היוצא מעדן שהו' צינור הזרע ונחלק לד' פתחים כי הם ד' יסודות ארמ"ע של הנשמה ובהם ד' נהרין מיכאל רפאל גבריאל נוריאל שהם פנימיו' יסוד דדכורא וסביבותיו ד' מחנות מיכאל גבריאל הם חיצוניות כנודע והם ד' מחנות רגמ"ן מזרח ת"ת דרום חסד

<p>ברוך הוא רקיעא אייתי אש ומים³⁸⁰¹ מנו כורסי יקריה ושתף לון כחדא ועבד מנהון ורקיעא (שמים) לתתא ואתפשטו³⁸⁰² עד דמטו לההוא אתר דגנתא דעדן ויתבו מה עבד קודשא בריך הוא נטל משמים עלאין קדישין אש ומים אחרנין דמשתכחין ולא משתכחין דאתגליין ולא אתגליין ומואינון אש ומים דאתנטלו משמים עלאין עבד מנייהו מתיחו דרקיעא (ומתחבר גו רקיעא אחרא) ומתח ליה על האי גנתא דלתתא ומתחבר גו רקיעא אחרא:</p>	<p>והתפשטו עד שהגיעו לאותו מקום של גן עדן וישבו. מה עשה הקדוש ברוך הוא. לקח מהשמים העליונים הקדושים אש ומים אחרים שנמצאים ולא נמצאים, שנגלים ולא נגלים, ומאותם אש ומים שניטלו מהשמים העליונים, עשה מהם מתיחת הרקיע, ומתח אותו על הגן הזה שלמטה, ומתחבר לתוך רקיע אחר.</p>
<p>ארבע³⁸⁰³ גונוין בההוא מתיחו דרקיעא דעל גנתא חיוור וסומק ירוק ואוכם לגבי הני גונוין אית ארבע פתחין [לתתא מההוא מתיחו דרקיעא ואינון פתחין] לארבע סטרין דרקיעא דעל גבי גנתא ומאינון (דאינון) אש ומים דאתעביד מנהון ההוא רקיעא וומתפתחין בארבע פתחין ארבע נהורין לסטר ימינא בההוא פתחא מגו מתיחו דסטר [מיא] (ימינא)</p>	<p>ארבעה צבעים באותה מתיחת הרקיע שעל הגן, לבן אדום ירוק ושחור. לצבעים הללו יש ארבעה פתחים מתחת לאותה מתיחת הרקיע, ואותם הפתחים לארבעת צדדי הרקיע שעל גבי הגן. ומאותם אש מים שנעשה מהם אותו רקיע, נפתחים בארבעה פתחים ארבעה אורות. לצד ימין באותו פתח מתוך מתיחת צד (המים) הימין מאירים שני אורות באותם שני פתחים, בפתח הימין,</p>

צפון גבורה מערב יסוד עצמו וכשאלו מאירים מהנשמה הפנימיות אז אותן מחנות שהם חיצוניות הם לבושים חיצונים לנשמה ג"כ והבן זה והם "ב שבטים כנז" (זהר הרקיע). מיירי ברקיע הגדול הסובב את העוה"ז ואת הגן, ואמר שבתוך חלק הרקיע שעומד על גבי גן עדן יש רזין עלאין שאינו כשאר הרקיע החופף על העוה"ז שאין תוכו ותחתיו שום דבר חוצץ בינו לבין הארץ, ואחר כך ביאר הענין דרך כלל ואמר רקיעא דקיימא עליה וכו', פי' אותו הרקיע שהעליון הנזכר עומד עליו והוא תחתיו, אית ביה, בעצמותו, רזין עלאין. אי נמי רקיעא דקיימא עליה, שאינו נוטה מעל הגן אלא עומד עליו תמיד (רמ"ז).

³⁸⁰¹ ולהיות רקיע הגן הנ"ל בחי' הדעת, ונקודת אמצעי חכמה עדן, והוא בסוד זרוע ימין שאין בו קליפה, לכן רקיע זה יותר מעולה מרקיע עולם הזה כנזכר פרשת ויקהל (דף רט ע"ב) שנעשה מאש ומים עלאין. והנה זה הרקיע הוא תוך הרקיע דעולם הזה דעשיה, והוא רקיע החופף נגד הגן ולא יותר, והוא תחת הרקיע דעשיה דבוק עמו בתוכו, וז"ש שם עביד מינייהו מתיחו דרקיעא חדא ומתחבר גו רקיע אחרא, ולא אמר "ברקיע אחר" אלא "גו רקיע", ר"ל הוא בתוכו ממש ומחובר עמו וז"ש (שם) כד עביד קב"ה רקיע אייתי אש ומים כו' עד דמטי להאי אתר דגנתא דעדן ויתבי. פי' כי נטיל אש ומים מבחי' כסא דבריאה ומשם בלבד הוא השתלשלותו, ועשה מהם שמים דעולם הזה עשר יריעות (ע"ח שער מ"ג פרק ג).

³⁸⁰² ר"ל זה לתוך זה עד דמטי להאי אתר, ולא ירדה יותר. ואח"כ הביא אש ומים עלאין מושפעים מחו"ג דאצילות, ומהם עשה הרקיע דעל גנתא גו האי רקיע אחרא הנ"ל בתוכו (ע"ח שמ"ג פ"ג).
³⁸⁰³ יש בכאן ארבעת דברים, ארבע גונוין, הוא סוד הארת ד' מדות שהם חגת"ם, וארבע נהורין, בארבע פתחין, הם סוד ד' אותיות אדנ"י וכמ"ש לקמן דף ר"ב א', ולפי שתרע"א הוא אדנות מלא לכן הם ארבע פתחין. ועוד יש ד' אותיות מרג"נ שה"ס חיות המרכבה, ומפני שהן חיות דסטרא דנוק' לכן רפא"ל הוא בצד הפנים, וכתב בציוור העולמות שהן שרשי ארבע חיות הנאחזות בדעת שהוא סוד הרקיע, ולכן נראה לי שלא מאירות אלא ארבע ראשי שמותם (מ"כאל ב'זאל ג'בריאל נ'וראל), להורות שהן ארבע שרשים הנעלמים (נ"א העליונים), אבל בבא נשמת הצדיק לשם אז מתפשטים ארבע הענפים ונגלים להדיא הם וחייליהם. ומפני שרפאל אוהז בימין ובשמאל כנזכר בפרשת תרומה קמ"ז א' שמצד החסד נקרא רפא"ל ומצד הדין נקרא בוא"ל, ולפיכך נראה לפעמים ר' ולפעמים ב', וגם מפני זה נקרא סטרא דלקבל אנפין, שיש לו שני פנים. ועוד שהוא המודיע בחינת אותה המרכבה. ועוד שרפאל כשהוא בסוד מרכבת הזכר הוא במערב והוא ממש אל מול פני הנוק', שהרי רפאל הוא בסוד זעיר כנודע, ולכן הוא סוד (מלאכי ג, כ) שמש צדקה ומרפא, שהנה היסוד דז"א הוא סוד השמש כנודע, וכשגובר החסד אז נכלל בוא"ל ברפא"ל ומסכים עמו. וז"ש לנשמה שלום, ור"ל אין שום מחלוקת בדין אלא הכל שלום, ורפא"ל ובוא"ל גי' ש"נ ובהאיר בהם שם הוי"ה שעיקרו בת"ת ששם רפא"ל ובוא"ל אז יעלו שלו"ם. וגם בפסוק נרמז (שם) וזרחה לכם יראי שמי וגו', שמ"י גי' רפא"ל בוא"ל (רמ"ז).

<p>נהרין תרין נהורין באינן אתרין פתחין בפתח דימינא ובפתחא דאיהו [לנו נפקא נהורא ואיהו] ולקבלא [לנו] אנפין;</p>	<p>ובפתח שהוא (בפנים יוצא אור, והוא פנים) כנגד הפנים.</p>
<p>גו נהורא דנהיר לסטר ימינא אתרשים את חד נהיר ובלית אנ"א ולהיטו ונציין בנציצו מגו ההוא נהורא ואיהי את מ³⁸⁰⁴ וקיימא באמצעיתא דההוא נהורא דפתחא את דא סלקא ונחתא ולא קאים באתר חד ההוא נהורא נשיל לההוא את ואפיק לה בגין כך לא קיימא באתר חד:</p>	<p>בתוך האור המאיר לצד ימין רשומה אות אחת מאירה ובולטת (ולוהטת) ונוצצת בהתנוצצות מתוך אותו האור, והיא האות מ', ועומדת באמצע אותו האור של הפתח. האות הזו עולה ויורדת, ולא עומדת במקום אחד. אותו האור לוקח אותה את ומוציא אותה, ולכן אינה עומדת במקום אחד.</p>
<p>אנו נהורא דנהיר בסטרא דאיהו לקבל אנפין אתרשים את חד דנהיר ובלית ונציין בנציצו גו ההוא נהורא ואיהי את ר ולזמנין אתהוי ב³⁸⁰⁵ וקיימא באמצעיתא דההוא נהורא דפתחא וסלקא ונחתא לזמנין אתגליא ולזמנין לא אתגליא ולא קיימא באתר חד אלין תרין אתוון קיימין וכד נשמתא דצדיקיא עאלת בגנתא דעדן אלין תרין אתוון נפקין מגו ההוא נהורא וקיימין על ההוא נשמתא וסלקי ונחתין:</p>	<p>בתוך האור המאיר בצד שהוא כנגד הפנים, רשומה אות אחת שמאירה ובולטת ונוצצת בהתנוצצות בתוך אותו האור, והיא האות ר', ולפעמים נראית ב' (ד'), ועומדת באמצע אותו האור שבפתח, ועולה ויורדת, לפעמים גלויה ולפעמים לא גלויה, ולא עומדת במקום אחד. שתי האותיות הללו עומדות, וכשנשמות הצדיקים נכנסות לגן עדן, שתי האותיות הללו יוצאות מתוך אותו האור, ועומדות על אותה נשמה, ועולים ויורדים.</p>
<p>כדין מאינן תרין פתחין מקדמי ונחתין מעילא תרין רתיכין רתיכא חדא עלאה דאיהי רתיכא דמיכאל"ל רב סגנין רתיכא תניינא דאיהי רתיכא מההוא רב ממנא דאקרי בוא"ל³⁸⁰⁶ ודא איהו שמשא יקירא</p>	<p>אז, מאותם שני הפתחים, מקדמים ויורדים מלמעלה שתי מרכבות. מרכבה עליונה אחת, שהיא מרכבתו של מיכאל, גדול הסגנים. המרכבה השניה, שהיא מרכבתו של אותו גדול הממונים שנקרא בוא"ל. וזה שמש נכבד</p>
<p>ר"א</p>	
<p>דאקרי רפא"ל ואלין נחתין וקיימין על נשמתא³⁸⁰⁷ ואמרין לה שלום [בואך] (ישעיה נז ב) יבא שלום יבא שלום כדין אינן תרין אתוון סלקין וקיימין באתריהו ואתגניזו גו ההוא נהורא דאינן פתחין:</p>	<p>שנקרא רפא"ל. והם יורדים ועומדים על הנשמה, אומרים לה, שלום בואך, "יבא שלום" "יבא שלום". ואז אותן שתי האותיות עולות ועומדות במקומן, ונגזזות לתוך אותו האור של אותם פתחים.</p>
<p>(תרין פתחין אחרנין) תרין נהורין אחרנין קא מלהטין מנהירו דאשא באינן פתחין חד לסטר שמאלא³⁸⁰⁸ וחד לאחורא תרין אתוון</p>	<p>שני פתחים אחרים, שני אורות אחרים לוהטים מאור האש באותם פתחים, אחד לצד שמאל ואחד לאחור. שתי אותיות אחרות</p>

³⁸⁰⁴ כי שם מיכאל והוא אות מ' ראשונה שבשמו ובסטרא דאיהו לקביל אנפא דאיהו מזרח אתרשים את ר' דאיהו רפאל ולזמנין אתחזי אות ב' דאיהו בוא"ל ולזמנין איקרי כך ודא איהו שמשא יקירא כענין (מלאכי ג כ) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא כענין (בראשית לב לב) וזרח לו השמש (זהר הרקיע).

³⁸⁰⁵ (נ"א ד) (נוסף בדפ"ו).

³⁸⁰⁶ לעיל קמו ע"א (לש"ו), המזרח והמערב נודע הוא שהם כלולים בימין ובשמאל, ולכן ישנם לאוריאל ורפאל ב' שמות לכל א', כי מצד הימין נקרא אוריאל ומצד השמאל נקרא נוריאל בנ', וכמ"ש בפ' בראשית (כג ע"ב). וכן ברפאל, כי מצד ימין הוא רפאל ומצד השמאל נקרא בוא"ל, וכמ"ש פ' תרומה (קמז סע"א) ויקהל (רט סע"ב) (דע"ה ח"ב צ ע"א).

³⁸⁰⁷ מז ע"א (הערת הזהר).

³⁸⁰⁸ צפון וחד לאחור מערב אית תרין אתוון אחרנין אות חד ג' גבריאל ואות חד נ' נוריאל ואלו הם הד' חיות הנזכר לקמן דף ר"א שהם החיות שבנוק' כי שם נאמר (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי

<p>אחרנין מלהמין באינזן נהורין ונציצין בגווייהו את חד ג ואת חד נ וכד אתוון קדמאי מתהדרין לאתרייהו אלין תרין אחרנין נצוצין סלקין ונחתין נפקין מאינזן נהורין וקיימין על נשמתא:</p>	<p>לוהטות באותם אורות ונוצצים בתוכם. אות אחת ג' ואות אחת נ'. וכשהאורות הראשונות חוזרות למקומן, שתי האחרות הללו נוצצות, עולות ויורדות, יוצאות מאותם אורות ועומדות על הנשמה.</p>
<p>כדין נחתין תרין רתיכין מאינזן תרין פתחין רתיכא חדא איהי רתיכא דגבריאל רב ממנא ויקרא רתיכא תניינא איהי רתיכא אחרא קדישא דנוריא"ל רב ממנא ונחתין מאינזן פתחין וקיימין על נשמתא ואתוון מתהדרין לאתרייהו:</p>	<p>אז יורדות שתי מרכבות מאותם שני פתחים. מרכבה אחת היא מרכבתו של גבריאל, גדול ממונים ונכבד. מרכבה שניה היא מרכבה אחרת קדושה של נוריא"ל גדול הממונים, ויורדות מאותם פתחים ועומדות על הנשמה, והאורות חוזרות למקומן.</p>
<p>כדין אלין תרין רתיכין עאלין לגו היכלא חדא טמירא דגנתא דאקרי אהלז"ת ותמן³⁸⁰⁹ תריסר זיני בוסמין גניזין דכתיב (שיר השירים ד יד) נרד וכרכם קנה וקנמוז וגו' ואינזן תריסר זיני דבוסמין דלתתא:</p>	<p>אז, שתי המרכבות הללו נכנסות לתוך היכל אחד טמון שבגן שנקרא אהלז"ת, ושם שנים עשר מיני בשמים גנוזים, שנאמר "נרד וכרכם קנה וקנמוז וגו'", ואלו שנים עשר מיני בשמים שלמטה.</p>
<p>ותמן כל אינזן לבושינ דנשמתין³⁸¹⁰ דאתחזון לאתלבשא בהו כל חד וחד כדקא חזי³⁸¹¹ בההוא לבושא³⁸¹² אתרשימו כל אינזן עובדין טבין דעבד בהאי עלמא (וכלהו רשימין ביה ומכריזין) (ואתרשים ביה האי) איהו לבושא דפלניא ונטלין לההוא לבושא ואתלבשת ביה ההיא נשמתא דצדיקיא³⁸¹³ דבגנתא כגוונא דדיוקנא דהאי עלמא:</p>	<p>ושם כל אותם לבושי הנשמות שראויים להתלבש בהם כל אחד ואחד כראוי. באותו לבוש נרשמו כל אותם מעשים טובים שעשה בעולם הזה, וכולם רשומים בו ומכריזים, זהו לבושו של פלוני. ונוטלים את אותו לבוש, ומתלבשת בו אותה נשמת הצדיק שבגן כמו בדמות שבעולם הזה.</p>

החיה רקיע אית רקיע ואית רקיע והנה רקיע לעולם הוא יסוד והנה יש ד' חיות בז"א והם ח"וב ת"ת מל' שד' נקודות הללו הם היו עיקר כשהיו בסוד ג' כלול בג' שהם חג"ת לבד והפסיעה לבר היתה המל' שהיא רביעית והנה הרקיע שע"ג הד' חיות שבז"א הוא יסוד אימא שסיוס יסוד זה הוא בגרון דז"א כי מה שנתפשט עד הת"ת הוא העטרה שבה והרי יסוד שבגרון הוא ראשי החיות שהם חג"ת שלו וכן יש ד' חיות במל' עצמה והם ג"כ חג"ת ומל' שבה והרקיע אשר על ראשי החיות שלה הוא יסוד דז"א כי הנה רישא דנוקב' יצאה בשליש הת"ת שלו וחג"ת דילה הם נגד ג"פ אמצעים דנה"י שלו והיסוד שלו אינו מגיע אלא עד הפרקי' הראשונים ומה שנמשך עוד הוא בסוד העטרה שלו. נמצא שהיסוד שלו שהוא נגד פרקין ראשונים הוא על חג"ת שלה שהוא נגד פרקין אמצעין של נה"י שלו (זהר הרקיע).

³⁸⁰⁹ קלב ע"א (הערת הזהר).

³⁸¹⁰ לקמן רמז ע"א (לש"ו).

³⁸¹¹ וזהו חלק הנשמה כי הנפש תשאר בקבר והרוח בג"ע הארץ והנש' לג"ע העליון בתר ל' יום אי אשתלימת ויש ששוהין עד י"ב ח' (זהר הרקיע).

³⁸¹² ישנם ב' בחי' כלי לכל אור [הגהה ע' כעין זה במבו"ש דף נו ע"א מדפוה"ח ירושלים ע"ה ת"ו דשנת תרס"ד] ופרצוף, אחד לצורך עצמו, ואחד לצורך זולתו. ואותו אשר לצורך עצמו הוא כי על ידה הוא מקבל אור העליון, וע"ד לבוש הנשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן המוזכר בזוהר בהרבה מקומות (פ' נח סו ע"א ויחי רכד ע"א ע"ב, רכו ע"ב, תרומה קמא ע"ב קנ ע"א, ויקהל רי ע"א ע"ב, פקודי רכט ע"ב רלא ע"א, פ' שלח קסט ע"ב, פנחס ריד סע"א), כי דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול דהעליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו דהעליון המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו דהעליון המגיע אליו. והנה נמשך ונעשה הלבוש הזה מבח' הגבורות דהעליון המתנוצץ ומזהיר על התחתון, ומתנוצץ וחוזר ומתנוצץ עד שנארג ונעשה לבוש שלם אליו, ועל ידו משיג ונהנה את נועם זיו העליון המאיר עליו תמיד, ומשיג את הנועם והזיו רק ע"י לבוש הזה (ביאורים ח"ב מט ע"א).

³⁸¹³ ויחי רכד ע"ב (הערת הזהר).

<p>והני מילי מתלתין יומין ואילך דהא כל תלתין יומין לית לך נשמתא דלא תקבל עונשא עד לא תיעול לגנתא דעדן כיון דקבילת עונשא עאלת לגנתא דעדן כמה דאוקמוה לבתר דאתלבנת [אתלבשת] כיון דאתלבשת בהאי לבושא יהבין לה אתר כמה דאתחזי לה כדין כל אינון אתוון נחתין וסלקין אינון רתיכין:</p>	<p>והדברים הללו משלשים יום ואילך, שהרי כל שלשים הימים אין לך נשמה שלא תקבל עונש טרם שתכנס לגן עדן. כיון שקבלה עונש, נכנסת לגן עדן, כמו שבארוה. לאחר שהתלבנה, מתלבשת. כיון שהתלבשה בלבוש הזה, נותנים לה מקום כראוי לה. אז כל אותן האותיות יורדות, ועולות אותן מרכבות.</p>
<p>ההוא רקיעא אהדר תרין זמנין בכל יומא בההוא נטילו דהאי רקיעא אחרא³⁸¹⁴ דמתדבק ביה³⁸¹⁵ והאי רקיעא לא נפיק לבר מגנתא רקיעא דא ומרקמא (מוקמא) בכל זיני גווינין:</p>	<p>אותו רקיע חוזר פעמיים בכל יום באותה נטילת הרקיע האחר הזה שנדבק בו. והרקיע הזה אינו יוצא מחוץ לגן. הרקיע הזה רקום בכל מיני צבעים.</p>
<p>תרין ועשרין אתוון³⁸¹⁶ רשימין מחקקן בההוא רקיעא כל את ואת נטיף טלא³⁸¹⁷ ממנא וס"א מטלא דלעילא על גנתא ומההוא טלא דאתוון ואתסחיין (אסתחיין) אינון נשמתין ומתסיין בתר דטבלו בנהר דינורו לאתדכאה וטלא לא נחית אלא מגו אתוון דרשימין ומחקקן בההוא רקיעא בגין דאינון אתוון כללא דאורייתא וההוא רקיעא רזא דאורייתא דהא מאש ומים דאורייתא אתעביד:</p>	<p>עשרים ושתיים אותיות רשומות חקוקות באותו רקיע, כל אות ואות נוטפת מהמן (מהטל) שלמעלה על הגן, ומאותו הטל של האותיות רוחצות אותן נשמות ונרפאות, אחר שטבלו בנהר דינור להטהר. והטל אינו יורד אלא מתוך אותיות שרשומות וחקוקות באותו רקיע, משום שאותן אותיות הן כלל התורה, ואותו הרקיע הסוד של התורה, שהרי מאש ומים של התורה נעשה.</p>
<p>ועל דא אינון נגדין טלא³⁸¹⁸ על כל אינון דאשתדלו באורייתא לשמה [בהאי עלמא] וואינון³⁸¹⁹ מלין רשימין בגנתא דעדן וסלקין</p>	<p>ועל כן הם שופעים טל על כל אותם שעסקו בתורה לשמה בעולם הזה. והדברים הללו רשומים בגן עדן ועולים עד אותו רקיע, ונוטלים מאותן אותיות אותו הטל להזין את</p>

³⁸¹⁴ לפי מה שכתבתי בדף שעבר ובדף זה בראשו תבין דרקיעא אחרא דקאמר הכא הוא רקיע הגדול הכולל כל העולם שהוא סוד חיצוניות, ושעל גן עדן הוא סוד פנימיות והוא מתנועע מכח תנועת הרקיע החיצון אבל סיבובו פעמיים בכל יום, וכתב הרח"ו ז"ל שהוא סוד זיווג מנחה ושחרית, ורצה לומר שבכל זיווג יש חידוש אורות, ולכן הגן מאיר פעמיים מהארת אורות הרקיע שעליו, כי בודאי אור היום שלנו אינו נחשב שם לכלום ומכל שכן שבעת החשך לא יחשך אלא נהורא ביה שרי, והגווינין מאירים שם ולא (הד') [הר'] הנ"ל בלבד, אלא יש התנוצצות אורות גוונים הרבה מזוהר פגישת גוון בגוון. וז"ש רקיעא דא מרקמא בכל זיני גווינין, שכיון שיש בו ארבע הגווינין השרשים מהם יתנוצצו כל שאר הגווינין המעורבים, וה"ס התמזגות המדות, כי יש כמה מיני חסד וכמה מיני דין וכו' הכל לפי התערבות חלקי הגווינין הן רב מזה ומעט מזה הן מזיגת שני חלקים שוים וכו' (רמ"ז).

³⁸¹⁵ הנה רקיע זה ביארנו כי הוא סוד היסוד וב' זמנין סוד זיווג מנחה ובוקר בכל יום ע"י החיצוניות שהוא הרקיע האחרת אך הקליפה עצמה נק' יריעות עזים חוץ לכולם כנגד י"א סממני הקטורת כנז' דף ריו והבן זה כי הרקיע פנימיותה הג"ן וחיצוניותה הרקיע העולם א"י מבחי' הטוב וסביבו הקליפה וכ"ז נקר' רקיע אחרא הרי כי ג"ע הוא פנימיות הקדושה שבהאי ארעא (נ"א: אתרא) ופנימי' הרקיע. ונמצא כי ל' אתר לג"ע בפ"ע אלא ג"ע היא הנשמה שבתוך הארץ והשמים ועליו נאמר (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו והבן זה היטב. והנה אינו מזדווג בגנתא אלא ע"י חיצוניות סוד דכללות חיצוניות העולמות רקיע המשכן וידעת כי ביסוד הזכר כ"ב אתוון וכן בזה הרקיע ומשם יורד מזון לנשמה בהיותה למטה בסוד זיווג חיות העולמות הנק' ט"ל להחיות מתים הם הכלים (זהר הרקיע).

³⁸¹⁶ כ"ב אתוון דיסוד (רח"ו).

³⁸¹⁷ יה"ו דחב"ד (רח"ו).

³⁸¹⁸ ז"ש כל העוסק בתורה טל תורה מחייהו (רח"ו).

³⁸¹⁹ ואלין (דפ"ו).

<p>עד ההוא רקיעא ונמלין מאינן אתוון ההוא טלא לאתזנא ההיא נשמתא הדא הוא דכתיב (דברים לב ב) יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי:</p>	<p>הנשמה הזו. זהו שנאמר "יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי".</p>
<p>באמצעיתא דהאי רקיעא קיימא פתחא חדא (דא איהו פתחא חדא דקאים) לקבל פתחא דהיכלא דלעילא דבההוא פתחא פרחין נשמתין מגנתא דלתתא לעילא בחד עמודא דנעיין³⁸²⁰ בגנתא עד ההוא פתחא³⁸²¹:</p>	<p>באמצע הרקיע הזה עומד פתח אחד כנגד הפתח שאמרנו של ההיכל של מעלה, שבאותו פתח הנשמות פורחות מהגן של מטה למעלה בעמוד אחד הנעוץ בגן עד לאותו פתח.</p>
<p>גו ההוא רקיעא ו(נ"א עמודא) בההוא (דההוא) פתחא דאיהו באמצעיתא דרקיעא³⁸²² דבגנתא עאלין בגווה תלת גוונין דנהורא כלילין כחדא ונהרין לגוונין דההוא עמודא וכדין רקיעא ונ"א עמודא דא נציין ואתלהיט (ואתלהטת) בכמה (גוונין) [נהורין] דמתלהטין בכל שעתא נהרין צדיקיא מההוא זיוא עלאה אבל בכל שבתא ושבתא ובכל ריש ירחא אתגלייא שכינתא יתיר משאר זמני בהאי רקיעא ואתיין כלהו צדיקיא וסגדין לגביה זכאה חולקיה מאן דזכי להני לבושין דקאמרין דמתלבשין בהו צדיקיא בגנתא דעדן (לתתא) אלין מעובדין טבין דעביד</p>	<p>בתוך אותו רקיע (עמוד) באותו פתח, שהוא באמצע הרקיע שבגן, נכנסים לתוכה שלשה צבעים של אור כלולים כאחד, ומאירים לצורות של אותו העמוד. ואז הרקיע (העמוד) הזה נוצץ ומתלהט בכמה צבעים (אורות) שמתלהטים. בכל שעה מאירים הצדיקים מאותו זיו עליון. אבל בכל שבת ושבת ובכל ראש חדש מתגלה השכינה יותר משאר הזמנים באותו רקיע, וכל הצדיקים באים ומשתחווים לה. אשרי חלקו של מי שזוכה ללבושים הללו שאמרנו, שמתלבשים בהם הצדיקים בגן עדן (למטה). אלה ממעשים טובים שעשה</p>
<p>ר"ב</p>	
<p>בר נש בהאי עלמא בפקודי אורייתא³⁸²³ [ובהוין] (ובאלין) קיימא נשמתא בגנתא דעדן ולתתא ואתלבשא בהני לבושין (אחרנין) יקירין:</p>	<p>אדם בעולם הזה במצוות התורה, ובהם עומדת הנשמה בגן עדן שלמטה, ומתלבשת בלבושים הנכבדים הללו.</p>
<p>כד סלקא נשמתא³⁸²⁴ בההוא פתחא דרקיעא לעילא אזדמנן לה לבושין אחרנין יקירין עלאין דאינן מרעותא וכונה דלבא באורייתא ובצלוחתא ודוכד סלקא וההוא</p>	<p>כשעולה הנשמה באותו פתח הרקיע למעלה, מזדמנים לה לבושים אחרים נכבדים עליונים, שהם מרצון וכונת הלב בתורה ובתפלה, שכשעולה אותו רצון למעלה, מתעטר בה מי שמתעטר, ונשאר חלק לאותו אדם, ונעשה ממנו לבושים של אור להליש</p>

³⁸²⁰ יוחי ריט ע"א (הערת הזהר).

³⁸²¹ הוא חוט השדרה הנמשך מיסוד שבדעת שהוא פתחא דאמצעיתא וזהו העמוד יורד עד עץ החיים שהוא ת"ת ומשם לנהר שהוא יסוד ומשם לקרקע הגן שהוא מלכות (רח"ו).

³⁸²² והנה בפתחא דאמצעיתא בהאי יסוד צינור הזה הנמשך מהראש שהוא הבריאה (ש"ה ש ז ו) ראשך עליך ככרמל כי היצירה הוא הגוף וכנגד ג' עורות שיש ביסוד חיצון ואמצעי ופנימי וחוצה לו הקליפה יש בו ענן ועשן ואש מתלקחת ואש נגה והצדיקי' שהם בחי' הרוח יתבין תדיר גו גנת' ומתמן חזיין שכינתא עלאה הנק' עדן שהיא הבריאה דאתגליא בפומא דאמה שהוא רקיע הגן. וכן הנשמה שעדיין לא עלתה ואז מתלבשת בלבוש עשיית המצות שהם בעשיה ובעלותם למעלה בבריאה כי שם מקומה אתלבשת בלבושין הכוונה כי שם בחי' מחשב' כי הדיבור ביצירה לבד וטפת האור היוצא מזה היסוד הנקרא רקיע נקר' נהר שהוא לשון נהורא (דף קס"ד ע"ב) ויוצא מעדן שבבריאה אשר אותו עדן שם יושב' נקודת מלכות דאצי' והיא בחי' גן עליון לגבי עדן עליון אחר שהיא בינה דאצילות וממנו יוצא נהר אחר שהוא יסוד דאצילות להשקות הגן העליון הנזכר וזהו (ישעיה סד ג) אלהי"ם זולתך (זהר הרקיע).

³⁸²³ ח"א רכו ע"ב, רכד ע"א וע"ב, סו ע"א, ח"ג רכב ע"ב (לש"ו).

³⁸²⁴ רכט ע"ב (הערת הזהר).

<p>רעותא לעילא מתעפר בהו (מתעטרא מההוא עטרא) מאן דמתעטרא ואשתאר וחולקאן (חולקיה) לההוא בר נש ואתעבד מניה לבושין דנהורא לאתלבשא בהו נשמתא לסלקא לעילא ואף על גב דאוקמוה דאינון לבושין בעובדין תליין אלין לא תליין אלא ברעותא דרוחא כמה דאתמר לקיימא גו מלאכין רוהין קדישין ודא איהו ברירו דמלה ובוצינא קדישא אוליף הכי מאליהו לבושין דלתתא בגנתא דארעא בעובדין לבושין דלעילא (ברוחא ורעותא וכוונה דלבא)³⁸²⁵ וכוונה דרוחא דלבא³⁸²⁶:</p>	<p>בהם הנשמה לעלות למעלה. ואף על גב שבארוה שאותם לבושים תלויים במעשים, אלה לא תלויים אלא ברצון הרוח, כמו שנתבאר, לעמוד בתוך מלאכים ורוחות קדושות, וזהו ברור הדבר. והמנורה הקדושה למד כך מאליהו, הלבושים של מטה בגן שבארץ במעשים, והלבושים של מעלה, (ברוח ורצון וכוונה הלב) ברצון וכוונה הרוח בלב.</p>
<p>ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' (בראשית ב י) והא (ו)אוקמוה אבל בהאי גנתא ודלתתא נהר יוצא מעדן ודאי ואצטריך למנדע (ד)האי נהר דנפיק בגנתא דלתתא באן אתר עקרא ושרשא דיליה באן אתר בעדן עדן דא רזא עלאה איהו ולא אתייהיב רשו לשלמאה ביה עינא דסכלתנו ורזא דמלה אלמלי אתר דא אתמסר לתתא לאתגלאה אתר דעדן עלאה קדישא אתמסר אוף הכי למנדע [אלא] (אבל) בגין טמירו דיקרא דעדן עלאה קדישא אתמסר ואתגניז עדן תתאה דההוא נהר דנגיד ונפיק מניה ועל דא לא אתמסר ולא תגלאהו אפילו לאינון נשמתין דבגנתא דעדן:</p>	<p>"ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו'", הרי פרשוה, אבל בגן הזה שלמטה, נהר יוצא מעדן ודאי. וצריך לדעת, הנהר הזה שיוצא בגן שלמטה, באיזה מקום הוא עיקרו ושרשו. באיזה מקום, בעדן. העדן הזה הוא סוד עליון, ולא נתנה רשות לעין השכל לשלוט בו. וסוד הדבר, אלמלא המקום הזה נמסר למטה להתגלות, המקום של העדן העליון הקדוש נמסר גם כן לדעת. אלא (אבל) משום ההסתרה של כבוד העדן העליון הקדוש, נטמן ונגנז העדן התחתון שאותו נהר שופע ויוצא ממנו, ולכן לא נמסר להתגלות אפילו לאותן הנשמות שבגן עדן.</p>
<p>כמה דהאי נהר אתפרש ונפיק מגו עדן לאשקאה לגנתא ודלעילא הכי נמי מגו ההוא הפתח של האמצע יוצא אור אחד שנפרד</p>	<p>כמו שהנהר הזה נפרד ויוצא מתוך עדן להשקות את הגן שלמעלה, כך גם מתוך אותו הפתח של האמצע יוצא אור אחד שנפרד</p>

³⁸²⁵ ברעותא (נוסף בדפ"ו).

³⁸²⁶ ויקרא יא ע"א (הערת הזהר). הש"כ שהם מחכמה הנה מהם נמשך לבושי דהנשמה, ומהפ"ר שהם מבינה הנה מהם נמשך לבושי דהרוח, ומהרפ"ח שהם מהדעת, הנה מהם נמשך לבושי דהנפש (כי הלבוש הוא לעולם ממדרגה יותר גבוה, ובסוד כנשר יעיר קנו כו' יפרוש כנפיו כו' (דברים לב יא) כמ"ש בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ח), והנה הם מתבררים ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש, וע"י מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן לבושי דהנשמה כן נראה לי, וה"י יכפר, וע' פ' ויחי (רכו ע"ב) ופ' ויקהל (ר"י ריש ע"ב). ואלו הלבושים הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל וכמ"ש בפ' נח (סו ע"א), וע' פ' תרומה (קמא ע"ב וקמב ע"ב וק"נ ע"א ועוד בכ"מ), וע' עוד בפ' תזריע (מג רע"ב) שאמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים דהנר"נ, ובההוא צלם אשתתפו יומין דבר נש ותליין ביה, ועל זה נאמר (תהלים טל ז) אך בצלם יתהלך איש (כללים ח"א קו ע"ד), ישנם ג"כ לכל נשמות הצדיקים לבושין דיקר, כתנות אור, לכל נשמה ונשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן, והוא נעשה ממעשי התורה והמצוה, לבוש מלכות לכל נשמה ונשמה לפי זכותה, ובה יושב בגן עדן התחתון ומקבל על ידה כל הנועם זיו דגן עדן התחתון. וזהו בימי החול, אבל בשבת ויר"ט ור"ח עולים לגן עדן העליון, כמ"ש בפ' תרומה (קלו ע"א קמא ע"ב), ומתלבשת בלבושין יותר יקירין כמ"ש בפ' ויקהל (רי ע"ב), והם נעשיין מכוונות התורה והתפילה. ואלו הלבושין כולן הם מסוד עולם המלבוש הנארג מהרל"א שערים דאותיות התורה כמו שבארנו בספר הקדו"ש בשער הפונה קדים, וכל הגילויים כולם דאור א"ס הוא הכל ע"י עולם המלבוש (ביאורים ח"ב מט ע"א).

<p>פתחא דאמצעייתא דגנתא נפיק חד נהורא דאתפרש לארבע סטרין בארבע פתחין דקאמרן אתר דקיימין אינון אתוון רשימן וההוא נהורא דאתפרש לארבע נהורין בארבע אתוון [דניצויצין נפיק] [נציצין ונפקין] מעדן אתר דוהרא נקודה תתאה (ו) לעילא:</p>	<p>לארבעה צדדים, בארבעה פתחים שאמרנו. המקום שעומדות אותן האותיות הרשומות. ואותו האור שנפרד לארבעה אורות, בארבע אותיות שנוצצות (ויוצאות) יוצא מעדן, מקום שזוהרת הנקודה שלמעלה.</p>
<p>וההוא נקודה אתנהיר ואתעביד עדן לאנהרא ולא אית מאן דשליט למחמי ולמנדע להאי נקודה בר ההוא נהירו דאתפשט מניה דסגדין לקמיה אינון צדיקיא דבגנתא דעדן כמה דאתמר והאי נקודה תתאה איהי גנתא לגבי עדן עלאה אתר דלא אתייהיב למנדע ולאסתכלא:</p>	<p>ואותה נקודה מאירה, ונעשית עדן להאיר, ואין מי ששולט לראות ולדעת את הנקודה הזו פרט לאותו אור שמתפשט ממנה, שמשתחיים לפניו אותם הצדיקים שבגן עדן, כמו שנתבאר. והנקודה התחתונה הזו היא גן אל העדן העליון, המקום שלא ניתן לדעת ולהתבונן.</p>
<p>על כל דא כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך שמא דא אתפרש³⁸²⁷ אלהים זולתך דא נקודה תתאה³⁸²⁸ קדישא</p>	<p>על כל זה נאמר "עין לא ראתה אלהים זולתך". השם הזה התפרש. "אלהים זולתך", זו הנקודה התחתונה הקדושה, שהוא יודע את</p>

³⁸²⁷ ר"ל יש בו ב' הבנות א' לעילא וא' לתתא ופי' אותם (זהר הרקיע).

³⁸²⁸ ר"ל מלכות דאצילות דאיהו ידע לההוא עדן דלתתא שהוא בריאה דטמיר בגנת' דארעא מל' דעשיה גם פי' ב' אלהים זולתך עדן עלאה בינה עלאה דאצילות וידע לנקודה תתאה מל' דאצילות אשר טמירא בעדן תתאה בריאה ע"י נהר עליון צדיק וכמו שנהר עליון דאצילות אפיק נשמתין מן ה"ח שהם מים כן נהר תתאה רקיע הגן מתתקני בהו נשמתין למשתי בצחותא מאינון מיא כי הם תאבים לשתותם (נ"א: לשרשם) ובאותו ההארה הנמשכת משם יש להם כח לעלות כשיגיע זמן עלייתם דרך ההוא עמודא צינור היסוד הנק' רקיע הגן ובו עננא ואשא ותננא שהם ב' בחי' הגוף ונגה מלגאו הוא בחי' הנשמה של היסוד ואז עולין בסוד מ"נ כנז' אצלינו במ"א כי במיתת הצדיק עושה זווג עליון וזהו כשיגיע זמן תקונו והבן זה. ואז עולה דרך זה היסוד עד בריא' הנק' עגול' דסחר' בההוא נקודה שהיא נקודת מל' דאצי' המתלבשת בבריאה ועולין שם בסוד מ"נ ואז צדיק עליון דאצילות אלביש קנאה ומזדווג בה אחר שנתקשטה באותו מ"נ נשמת הצדיקי' הנק' קשוטהא והבן זה כי יען הם פנימיות העולמות מתקשטת בהם אל הזיווג דפנימיות ואחר ששניהם יסוד ומל' דאצילות מזדווגים אח"כ ממשיך (נ"א: מחלקים) שפע לכל הנשמות ההם שגרמו להעלות מ"נ כנז' ואז משתעשעים בהם ומתקנים להם לגמרי. ועתה חוזר להודיענו כי קודם שתעלה הנשמה לבריאה צריכה להתלבן שנית והתחיל לבאר באיז' מקום מתלבנות ואמר (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החי' רקיע וכו' רקיע עליון יסוד דאמא דאצילות הנשלים בהתלבשותו בחזה ת"ת דז"א נמצא כי הוא רקיע על ד' חיות חג"ת יסוד (נ"א: תנה"י) שהם ד' רוחות כנודע או יהיה ד' דגלים ב' זרועות וב' שוקיים רקיע הב' יסוד הז"א דאצילות אשר תחתיו המל' הנקר' חיה ויש בה ד' חיות. והוקשה לו כי הד' חיות אמרנו לעיל שהם בג"ע דעשיה ולכן תירץ ואמר כי נקודה עלאה מל' דאצילות חלקה הוא ג"ע דעשיה כי יצירה ז"א ועשיה מל' כנודע ונמצא כי הכל הוא בחי' אחד כי ד' חיות ביצירה נושאי הכסא שהוא בריא' ונהר דינור יוצא מהיכל זכות שהוא גבורה דיצירה והוא גיהנם העליון ושם מתלבנת הנשמה שהיא מבריאה קודם עלותה שם וקודם שנכנסת בג"ע הארץ מתלבנת תחלה בגיהנם דעשיה שהוא יוצא מגבורה דעשי' הנקר' צפון נגד היכל זכות דיצירה כי גיהנם מגבורה וג"ע מחסד הנקר' צפון וימין בכ"מ ונקר' גיהנם מלשון (יהושע טו ח) ג"י הנ"ם כי הוא ג"י עמוק אשר שם הנם. פי' כי ב' מלאכים יושבים בשערי ג"ע בפתח החיצון וכשאד' מת והנשמה הולכת לג"ע וכשהמלאכים רואים אותה צועקים משם לממוני' שבפתח הגיהנם החיצון שיקחו הנשמה היא ומקלעי' אותה להם ואומרים להם הנם הרי הם בידכם אך המלאכים הם אינם הולכי' שם כי הם קדושים אלא הם צועקים ממקומם ואז מקבל אותם הממונה של גיהנ' ומקלעי' אותה לגיהנם ואחר השתלם זמן ליבונה אז מוציא' אותה והם צועקים ג"כ למלאכי' שבג"ע ואומרים להם הנם כי כבר הן טהורין ומקבלין אותה ונכנסין בג"ע ומלבישין אותה שם לבושי הנשמה שהם מן מעשה המצות שהם תיקון עשיה. ופחות מל' יום א"א כנז' אמנם יותר מיב"ח ג"כ א"א להיות שם וכל יב"ח עולה לבריאה ויורדת לבדה ולא הרוח וזהו בשבתות וי"ט לבד וכשנשל' זמנה עולה למעלה ושוב אינה יורדת ואז מתלבנת שנית בנהר דינור כנז' ואז עולה בבריאה בסוד מ"נ כנז' ונשאר שם תמיד במלבושים אחרים מכוונת המצות ושאר נשמות שלא הגיע זמן ליבונם אינם עולין רק בשבתות וי"ט לבד אך עכ"ז אינם נכנסין תוך הברי' עצמה רק בחי' בחוץ ואחר שעובר השבת חוזרים לג"ע הארץ

<p>דאיהו ידע האי עדן דלתתא דטמיר בגנתא ולית אחרא מאן דידע ליה³⁸²⁹ אלהים זולתך דא עדן עלאה על כלא דאיהו רוא דעלמא דאתי דאיהו ידע לנקודה תתאה בחד צדיק דנפיק מניה נהר דרוי ליה ולית מאן דידע ליה בר איהו דכתיב אלהים זולתך דאיהו אחיד לעילא לעילא עד אין סוף:</p>	<p>העדן הזה שלמטה שטמון בגן, ואין אחר שמכיר אותו. "אלהים זולתך", זהו העדן העליון על הכל, שהוא סוד העולם הבא, שהוא מכיר את הנקודה התחתונה בצדיק אחד שיוצא ממנו, נהר שמרוה אותה, ואין מי שמכיר אותה פרט לו, שנאמר "אלהים זולתך", שהוא אחוז למעלה למעלה עד אין סוף.</p>
<p>והאי נהר דנפיק מעדן לתתא רוא איהו לחכימין ברזא דכתיב (ישעיה נח יא) והשביע בצחצחות נפשך ומלה דא אתפרש לעילא ותתא נשמתא דנפקת מהאי עלמא דחשוכא איהי תאיבת למחמי [בנהירו דעלמא עלאה] כהאי בר נש דתאיב למשתי בתאיבו למיא הכי כל חד וחד איהו צחצחות כמה דאת אמר (שם ה יג) צחא צמא צמא מאינון צחות דנהורין דגנתא ורקיעא והיכלין דגנתא:</p>	<p>והנהר הזה שיוצא מעדן למטה הוא סוד לחכמים בסוד הנאמר "והשביע בצחצחות נפשך". והדבר הזה התפרש למעלה ומטה. הנשמה שיוצאת מעולם החשך הזה, היא תאבה לראות באור העולם העליון כאדם הזה שתאב לשתות מים בתאוה. כך כל אחד ואחד הוא צחצחות, כמו שנאמר "צחה צמא", צמא מאותם צחות של אורות של הגן והרקיע וההיכלות של הגן.</p>
<p>(ואלמלא ההוא לבושא לא יכלין למסבל) וההוא נהר דנפיק מעדן כל אינון נשמתין בלבושי יקר³⁸³⁰ יתבין על ההוא נהר ואלמלא ההוא לבושא לא יכלין למסבל וכודין מתיישבן ורוון באינון צחות ויכלין) למסבל וההוא נהר איהו תקונא דנשמתין לאתיישבא ולא תזנא ולא תהנאה מאינון צחות ונשמתין אתהנן ונ"א אתתקנן על ההוא נהר ומתיישבן ביה:</p>	<p>ואותו נהר שיוצא מעדן, כל אותן נשמות בלבושי כבוד יושבות על אותו נהר, ואלמלא אותו לבוש, לא יכולים לסבול, ואז מתישבות ורוות באותם צחות ויכולות לסבול. ואותו נהר הוא תקון הנשמות להתיישב וליזון ולהנות מאותן צחות, והנשמות נהנות (מתקנות) על אותו נהר ומתיישבות בו.</p>
<p>ההוא נהר [עלאה] דלעילא אפיק נשמתין ופרחין מניה לגו גנתא ודוהאי נהר דלתתא בגנתא דארעא [אתקין] (מתתקני) נשמתין לאתתקנא לאתיישבא באינון</p>	<p>אותו נהר עליון שלמעלה מוציא נשמות, והן פורחות ממנו לתוך הגן, שהנהר הזה של מטה בגן שבארץ מתקן נשמות להתקן ולהתיישב באותן</p>
<p>ריא/א</p>	
<p>צחות כגוונא דא בהאי עלמא לבר [כגוונא] ובריא [ריחא] דמיא מתיישבא נפשא לאתנהרא דהא מעקרא [דגופא ס"א כגוונא דא] ודא [דגופא] נפקא ובגין דמתתקנין [דמתהנין] נשמתין על ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן יכלין לאתיישבא באינון צחות עלאין ולסלקא לעילא בההוא פתחא דאמצעיתא דרקיעא³⁸³¹ ווחד עמודא דקאים באמצעות גנתא ודקאמרין:</p>	<p>צחות. כמו כן בעולם הזה בחוץ, בריח המים מתיישבת הנפש להאיר, שהרי מהעיקר כמו זה יוצא. ומשום שהנשמות מתקנות על אותו נהר ששופע ויוצא מעדן, יכולות להתיישב באותן צחות עליונות ולעלות למעלה באותן פתח שבאמצע הרקיע, ועמוד אחד שעומד באמצע הגן, כפי שאמרנו.</p>

ויוצאין ומשוטטים בעולם הזה הנזכר אך הרוח לעולם נשארה שם בג'ע הארץ עד תח"ה (זהר הרקיע).

³⁸²⁹ בראשית כו ע"א (הערת הזהר).

³⁸³⁰ ועי' הערה עמוד א' מש"כ בשם הביאורים.

³⁸³¹ ויחי ריט ע"א (הערת הזהר).

<p>בההוא עמודא³⁸³² סלקין לעילא בנו ההוא פתחא דרקיעא וביה סחרניה אית ביה (ישעיה ד ה) ענן ועשן ונגה ואף על גב דאוקמוה להאי קרא אבל ענן ועשן אלין מלבר ונגה מלגו ודא איהו לחפיא על אינון דסלקין לעילא דלא יתחזון מקמי אינון דיתבין לתתא:</p>	<p>באותו עמוד עולים למעלה בתוך אותו פתח של הרקיע, ובו סביבו יש בו "ענן (יומם) ועשן נגה". ואף על גב שבארוהו לזה הפסוק, אבל ענן ועשן אלו מבחוץ, ונגה מבפנים. וזה הוא לחפות על אלו שעולים למעלה, שלא יראו מלפני אלו שיושבים למטה.</p>
<p>והא הכא רזא דרוזין כד (בעי קודשא בריך הוא לאתקנא) והאי נקודה בעא לאתקנא³⁸³³ בתקונוי ולא תקשטא בשבתאי ובזמני ובחגי משדר ארבע אנפין דנשר וקימיין על היכלא דאקרי דרור והיינו (שמות ל כג) מר דרור ובגין דא בשתא דיובלא בעינן לאכרוז דרור כמה דאת אמר (ויקרא כה י) וקראתם דרור ואינון ארבע אנפין יהבין קלא ולית מאן דישמע ליה בר אינון נשמתין דאתחזון לסלקא ואינון מתכנשין תמן ונטלי לון אלין ארבע אנפין ואעלין לון לנו בההוא עמודא דקיימא באמצעיתא:</p>	<p>והרי כאן סוד הסודות. כאשר (רוצה הקדוש ברוך הוא לתקן הנקודה הזו) הנקודה הזו רוצה להתקן בתקוניה ולהתקשט בשבתות ובזמנים ובחגים, שולחת ארבע פני נשר, ועומדים על ההיכל שנקרא דרור, והיינו "מר דרור". ובגלל כך בשנת היובל צריכים להכריז דרור, כמו שנאמר "וקראתם דרור". ואותם ארבע פנים נותנים קול, ואין מי שישמע אותו חוץ מאותן הנשמות הראויות לעלות, והן מתכנסות שם, ולוקחים את אותן ארבע הפנים הללו, ומכניסים אותם פנימה באותו עמוד שעומד באמצע.</p>
<p>ובההיא שעתא סלקא ההוא עמודא דעננא ואשא ותננא ונגה מלגו ואלין תריין אקרונן (ישעיה ד ה) מכון הר ציון ומקראיה מכון הר ציון דא איהו תקונא דלעילא כד נקודה תתאה מתקשטא ואינון מקראיה דההיא נקודה לאתקשטא:</p>	<p>ובאותה שעה עולה אותו עמוד, ענן ואש ועשן, ונגה מבפנים. ושני אלה נקראים "מכון הר ציון" ו"מקראה". "מכון הר ציון", זהו התקון של מעלה כשהנקודה התחתונה מתקשטת, והן "מקראה" של אותה נקודה להתקשט.</p>
<p>כיון דסלקין אלין נשמתין עד ההוא פתחא דרקיעא כדין ההוא רקיעא סחרא סחרני דגנתא תלת זמנין ומקל נעימו ודסחרא ההוא (דסחרניה דההוא) רקיעא נפקין כל אינון נשמתין [ההוא] ושמעין ההוא (וחמאן) נעימו דההוא רקיעא וחמאן ההוא עמודא דסלקא אשא ועננא ותננא ונגה דלהיט וסגדין כלהו כדין נשמתין סלקין בההוא פתחא עד דסלקין לנו עגולא דסחרא בההיא ונ"א לההוא נקודה כדין חמאן מה דחמאן ומגו נהירו וחדוותא מההוא דחמאן סלקין ונחתין קרבין ורחקין:</p>	<p>כיון שעולות הנשמות הללו עד לאותו פתח הרקיע, אזי אותו רקיע טובב סביב הגן שלש פעמים, ומקול נעימות של סבוב אותו רקיע יוצאות כל אותן נשמות ושומעות אותו נועם של אותו רקיע, ורואים אותו העמוד שמעלה אש וענן ועשן ונגה שלוהט, וכולם משתחויים. ואז הנשמות עולות באותו הפתח, עד שעולים לתוך העגול שסובב באותה נקודה, ואז רואים מה שרואים. ומתוך האור והשמחה ממה שראו, עולים ויורדים, מתקרבים ומתרחקים.</p>

³⁸³² חוט השדרה (רח"ו).

³⁸³³ יסוד דמלכות (לש"ו).

<p>ואיהי תאיבא לגבייהו ומתקשטא בנהירו כדין אלביש קנאה³⁸³⁴ מנהורא³⁸³⁵ (ד)חד צדיק עלאה ואסתכל ובנהורא ושפירו (בשפירו) דהאי נקודה ובתקונה ואחיד בה וסליק לה לגביה ונהיר נהורא בנהורא והווי חד כל חילא דשמיא פתחי בההיא שעתא ואמרי זכאין אתון צדיקיא נטרי אורייתא זכאין אינון דמשתדלין באורייתא דהא הדוותא דמאריכון הוי בכו דהא עטרא דמאריכון מתעטרא בכון:</p>	<p>והיא משתוקקת אליהם ומתקשטת באור. ואז לובש קנאה (מאור) צדיק עליון אחד, ומסתכל באור ויפי של הנקודה הזו ובתקונה, ואוחז בה ומעלה אותה אליו, ומאיר אור באור ונהיים אחד. וכל צבא השמים פותחים באותה שעה ואומרים, אשריכם הצדיקים שומרי התורה, אשריהם העוסקים בתורה, שהרי שמחת אדונכם היא בכם, שהרי עטרת רבונכם מתעטרת בכם.</p>
<p>כדין כיון דנהרין נהורא בנהורא תרין נהורין מתחברין כחדא ונהרין לבתר אינון [גווינין] נחתין ואסתכלין לאשתעשעא באינון נשמתין דצדיקיא ומתקני לון לעטרא לעילא ועל דא אתמר (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו:</p>	<p>ואז, כיון שמאירים אור באור, שני אורות מתחברים כאחד ומאירים. אחר כך יורדים אותם צבעים ומתבוננים להשתעשע באותן נשמות הצדיקים, ומתקנים אותם לעטר למעלה. ועל זה נאמר "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו".</p>
<p>[פתח רבי שמעון ואמר] כתיב (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא³⁸³⁶ נטוי על ראשיהם מלמעלה האי קרא אוקמוה אבל אית רקיע ואית רקיע רקיע דלתתא³⁸³⁷ איהו קיימא על גבי [חיון ארבע שבמלכות³⁸³⁸] ארבע חיון [חיון ארבע] ומתמן</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר, נאמר "ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה". פסוק זה פרשוהו. אבל יש רקיע ויש רקיע. הרקיע של מטה הוא עומד על גבי ארבע חיות, ומשם מתפשט ומתחיל דמות של נקבה אחת שאחורי הזכר, וזהו סוד הנאמר "וראית את אחורי", כמו שנאמר</p>

³⁸³⁴ חד צדיק קנאה (בהגר"א בתז"ח יח ע"א ד"ה אשתעשע). ר"ל על ידי עליית נשמות של הצדיקים במיתתן שעולין למ"ן בהנקודה הנז' כמ"ש בשעה"כ (לש"ו). עי' זהר ח"א נה ע"א. היסוד בעצמו הוא הו"ה אחת, כי כל ספירה יש בה הו"ה א', וה' הו"ה דה' חסדים הנכללים בו, ויורדים שם, להנתן דרך בו ביסוד הנקבה, הרי הם ששה הו"ה'ת, כמנין יוסף. [עי' זהר] ויקהל ריא ע"א וז"ל, כדין חד צדיק אלביש קנאה וכו'. והענין הוא, כי הנה יוסף בגימטריא קנאה, והוא הצדיק דאלביש קנאה, וכו' וז"ס מ"ש רז"ל (סוטה ג ע"א) אין אדם מקנא לאשתו א"כ נכנס בו רוח טהרה [טהרה מאמא (עמק המלך ש"ד פס"א)]. כי אז הוא מסטרא דיוסף, צדיק עליון, שהוא בגימטריא קנאה כנז' (שעה"פ ויצא). האדם שהוא אוהב את אשתו גורם לו קנאה. ואין הקנאה באה אלא מן אהבה רבה שיש ביניהם, נמצא, כי הקנאה היא מעלה ושלימות היא, ואינה פחיתות (ספר הליקוט'ים - פרשת לך לך - פרק יג). ודע, כי כל מי שיש לו קנאה במילי דשמיא, עליו ארז"ל אין אדם מקנא לאשתו, א"כ נכנסה בו רוח טהרה. אבל מי שיש לו קנאה במילי דעלמא, הוא מהם, לפי שהיא קנאה הנמשכת מן החיצונים (שער הגלגולים הק' כג).

³⁸³⁵ מוסגר בדפ"ק.
³⁸³⁶ מה שאמר לעיל פב ע"א דיחזקאל חזא שכינתא ברתיו ולא יתיר, כתב הרח"ו ז"ל שמדרגת יחזקאל היתה שראה מראה דמות הכבוד בנ"ה דיצירה. ובזה נבין היטב דברי מאמר זה, והוא שירצה לפרש מש"ה רקיע כעין הקרח הנורא, דמשמע דקטן נתלה בגדול, וכן הוא שהרי חיה זו היא סוד המלכות כידוע, וטעמו שעיקרם מיסוד חי העולמים, וח"ה סוד כ"ג אותיות דמילוי מילוי שם ב"ן, והנה יחזקאל שראה ביצירה שהוא דוגמת ז"א באצילות, ראה יסוד היצירה [החופף על דעת הכולל דעשיה, שהיא מעין רחל באצילות היוצאת מאחורי נה"י דזעיר, ויסודו] חופף על דעת שלה שם, [ומשם] מתפשט בחגת"ם דידה שהם ד' חיות דנוק', והוא סוד התפשטות דיוקנא דנוק' וכו', משום דעיקר עצמות הנוק' הוא הגבורות והן שרשן בדעתה שכנגד היסוד החופף, ומתפשטות בגופא בחגת"ם שהם ראשי החיה כמ"ש לקמן. ונמצא שרקיע דלתתא, הוא סוד יסוד זעיר המתרקע ומתפשט בדעת רחל ומשם על ד' חיותיה (רמ"ז).

³⁸³⁷ יסוד דז"א (רח"ו).
³⁸³⁸ שהוא רקיע יסוד דז"א על ד' חיות דנוקבא ומשם ולמטה הוא התפשטות גופא דנוק' ורקיע דלעילא שהוא יסוד דאימא דקיימא על ד' חיוון עילאין שהם ח"ג ת"מ שבז"א ומשם ולמטה הוא התפשטות גופא דדכורא והם ב' רקיעין חד נק' קצה השמים וכו' ולעולם שמים הם ר"ק שבו והנה

<p>אתפשט ושרי דיוקנא דחד נוקבא דאחורי דכורא ודא איהו רזא דכתיב (שמות לג כג) וראית את אחורי כמה דאת אמר (תהלים קלט ה) אחור וקדם צרתני³⁸³⁹ וכתיב (בראשית ב כא) [ויקח] אחת מצלעותיו:</p>	<p>"אחור וקדם צרתני". ונאמר "ויקח אחת מצלעותיו".</p>
<p>רקיע דלעילא³⁸⁴⁰ איהו קיימא על גבי חיון עלאין ומתמן אתפשט ושרי דיוקנא דחד דכורא דאיהו רזא עלאה והני תריין רקיעין חד אקרי קצה השמים וחד אקרי מקצה השמים דכתיב (דברים ד לב) ולמקצה השמים ועד קצה השמים ראשי החיה דלתתא אינון ארבע חיון³⁸⁴¹ דאינון רשימין ונ"א נהורין עלאין על אינון ארבע אתוון רשימין די בנו אינון ארבע פתחין דבגנתא דעדן:</p>	<p>הרקיע של מעלה הוא עומד על גבי החיות העליונות, ומשם מתפשט ומתחיל הדמות של זכר אחד, שהוא סוד עליון. ושני הרקיעים הללו, אחד נקרא קצה השמים, ואחד נקרא מקצה השמים, שנאמר "ולמקצה השמים ועד קצה השמים". ראשי החיה שלמטה הם ארבע חיות, שהן רשומות (אורות) עליונות על אותן ארבע אותיות רשומות שבתוך אותם ארבעה פתחים שבגן עדן.</p>
<p>ואף על גב דאמרן עדן דלתתא בארעא הכי הוא ודאי אבל כלא רזא עלאה איהו כמה דאתמר</p>	<p>ואף על גב שאמרנו שעדן של מטה הוא בארץ, כך זה ודאי. אבל הכל הוא סוד עליון, כמו שנתבאר</p>
<p>ריא/ב</p>	
<p>ודהאי (בהאי) נקודה דקאמרן כמה דאית ל(י)ה חולקא לעילא³⁸⁴² הכי נמי אית ל(י)ה חולקא לתתא³⁸⁴³ בארעא³⁸⁴⁴ והאי גנתא</p>	<p>שהנקודה הזו שאמרנו, כמו שיש לה חלק למעלה, כך גם יש לה חלק למטה בארץ. והגן הזה למטה הוא חלקה של אותה נקודה</p>

יסוד דאימא הוא קצה השמים לעילא והיסוד שלו הוא קצה השמים לתתא והם ב' רקיעין כנזכר (זהר הרקיע).

³⁸³⁹ סוד וראית את אחורי הנה הוא בסוד אחור וקדם צרתני, שהוא כללות כל הנוק' שהיא אחורי דכורא (כללים ח"ב ז ע"ד, ועיי"ש עוד).

³⁸⁴⁰ יסוד דאמא (רח"ו). הוא יסוד אי' בדעת ז"א שמשם מתפשטים החסדים בגופו שהם דיוקנא דדכורא, וד' החיות הן חג"ת דידה (נ"א דידיה), ומלכות הדבוקה בו בסוד פסיעה כן כתב הרח"ו. ולעדן שיש גם לפרש סוד ד' החיות בין למעלה ובין למטה במה שלמדנו הרח"ו ז"ל עצמו בדרוש ציור העולמות וכתבנוהו לעיל ר"ט ב' בגליון הפנימי על סוד ד' גוונים, ואמרנו משמו שסוד מרג"נ שבד' פתחי גן עדן הם שרשי ד' החיות הנאחזות בדעת. והשתא אתי שפיר שנקראו ראשי החיה שכן הם הראשים והשרשים, וכן אמר לקמן אינון ראשי החיה אלין ארבע ריש אנפין, שכיון שד' השרשים נשרשים במקום אחד שהוא הדעת יכון מאד היות בהם הייחוד וההתכללות עד שכל אחד כלול מד' הפנים. וכל שכן שבפירוש אמר בכאן דראשי החיות דלתתא אינון ארבע חיות דאינון רשימין עלאין וכו', ר"ל שהן רושם וחותרם עליון דהיינו חר"ג דאצילות שמהן נעשה רקיע גן עדן כנ"ל ר"ט ב', ומהם נעשו ארבע החיות שתיים מצד המים ושתיים מצד האש (רמ"ז). עי' תיקו"ז ה ע"א ובהגר"א שם, ועי' בהגר"א על ספד"צ לג ע"ד.

³⁸⁴¹ שהם המלאכים הנזכר שהם רגמ"ן והם רשומים על ד' אתוון שהם ד' אתוון אדנ"י כי מן ד' אותיות אלו יצאו ד' שרים הנז' וכדלקמן ר"ב בפתחא אחרא רשימו לסטר מזרח ובי' קיימא אות א' פתחא ב' לסטר צפון ובי' קיימא אות ד' פתחא ג' למערב ובי' קיימא אות נ' פתחא ד' לדרום ובי' קיימא אות י'. והנה הראש בין דז"א ובין דנוקבא הראש שע"ג החיות הכסא וזהו כסא כ' כתר ס' חכמה שהוא ס' (נ"א: ישראל סבא) ת"ת ו' כלול מ"ס א' אלף (נ"א: אלהי) בינה הרי הראש הוא הכסא וזהו מ"ש לקמן ר"ד (יחזקאל א כו) וממעל לרקיע כמה דאמרן דמיירי בהווא רקיע דלתתא שהוא יסוד אי' לית מאן דמסתכל בי' ולעילא מזה הרקיע קיימא אבן ספיר כסא שהוא הראש (זהר הרקיע).

³⁸⁴² במ"ד (מ"מ).

³⁸⁴³ פי' בנשמות שבגן שעולים בה בסוד מ"ן וכדמפרש (מ"מ).

³⁸⁴⁴ כתב הרח"ו זלה"ה דלעיל הקשה דאיהו קאמר דד' חיות דלתתא שהן במלכות דאצילות כמו שהקדים ואיך אמר אחר כך שהן אותן דגן עדן הארץ וזהו האע"ג דלעיל. ולזה תירץ עכשיו כי נקודה עלאה דאיהי מלכות דאצילות חולקא דידה למטה בעשיה בגן עדן דארעא כי יצירה ז"א ועשיה מלכות, ע"כ. ונלע"ד דגרסינן דהאי נקודה שהיא פירוש מ"ש אבל כלא רזא איהו כמה דאתמר, ואז

<p>לתתא איהו חולקא דההיא³⁸⁴⁵ נקודה לאשתעשעא ברוחי דצדיקיא בארעא ואתהני בכל סטרינ לעילא ותתא³⁸⁴⁶ לעילא בצדיק לתתא בההוא איבא דצדיק ולא אשתכח שעשועא עילא ותתא אלא בצדיק והאי גנתא איהו מההיא נקודה³⁸⁴⁷ דאקרי עדן [נקודה דנטלא מאימא עלאה טמירא איהו גן עדן דארעא]:</p>	<p>להשתעשע ברוחות הצדיקים בארץ, ונהנית בכל הצדדים, למעלה ומטה. למעלה בצדיק, ולמטה באותו פרי הצדיק. ולא נמצא שעשוע מעלה ומטה אלא בצדיק. והגן הזה הוא מאותה נקודה שנקראת עדן. (נקודה שנוטלת מאמא עליונה הטמונה בגן עדן של הארץ).</p>
<p>אינון ראשי החיה אלין ארבע רישי אנפין חד אריא דכתיב (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין וחד שור דכתיב (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל וחד נשר דכתיב (שם) ופני נשר לארבעתן אדם כללא דכלא דכתיב (שם) ודמות פניהם פני אדם ואלין ארבע רישי נהרין³⁸⁴⁸ דמטאן וס"א חיון דנטלין לה(ו) לכורסייא קדישא ומגו מטולא דלהון ועין³⁸⁴⁹ ומההוא זיעא דמטולא דלהון³⁸⁵⁰ אתעביד ההוא נהר די נור דכתיב (דניאל ז י) נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי אלף אלפין ישמשונה³⁸⁵¹:</p>	<p>אותם ראשי החיה אלו ארבעה ראשי פנים. אחד אריה, שנאמר "ופני אריה אל הימין". ואחד שור, שנאמר "ופני שור מהשמאל". ואחד נשר, שנאמר "ופני נשר לארבעתן". ואדם כלל של הכל, שנאמר "ודמות פניהם פני אדם". וארבעה ראשי האורות הללו שנושאים (חיות שנוטלות) את הכסא הקדוש, ומתוך המשא שלהם הם מזיעים. ומאותה זיעה של משאם, נעשה אותו נהר די נור, שנאמר "נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי אלף אלפין ישמשונה [נהר דינור שופע ויוצא מלפניו אלף אלפים ישמשוהו]".</p>
<p>ונשמתינ כד סלקין אסתחיינ בההוא נהר די נור³⁸⁵² וסלקין לקורבנא ולא אתוקדן אלא</p>	<p>וכשעולות הנשמות, הן רוחצות באותו נהר די נור, ועולות לקרבן ואינן נשרפות, אלא רוחצות. בא וראה מסלמנדרא, שעושים ממנה</p>

מושך לפרש הדבר ואמר והאי נקודה דקאמין כמה דאית לה חולקא לעילא וכו', ור"ל שגם באצילות יש אב"ע ומלכות אצילות חלקה שם נקראת עשיה, וכן יש לה חלק זה בעשיה התחתונה להשתעשע באיבא דצדיק, שנלע"ד שהוא סוד (תהלים צז, יא) אור זרוע לצדיק הנזכר פרשת תרומה קסז ע"א, וכןזכר בספר הכוונות בכוונת הציצית, שהוא סוד זווג נשמת הצדיק עם המלכות, ועיין בספר אדם ישר. והרי אם כן ששעשוע העליון הוא תמיד בסוד הצדיק (רמ"ז).

³⁸⁴⁵ דהאי (דפ"ו).

³⁸⁴⁶ ויצא קנג ע"ב (הערת הזהר).

³⁸⁴⁷ נראה שבא ליתן טעם נכון למ"ש שיש למלכות חלק למטה כשל מעלה. ואמר שהיא נקודה דנטלא מאימא עילאה, והסוד במ"ש בפרשת תצוה קפ"ד ב' שגן עדן הוא סוד נקודת הטיבור, וידוע דרחל מתחיל ראשה שם ממש, וכדאמרינן באדרא רבא קמ"א ב' מטיבורא שארי ובטיבורא סיים, ואם כן יש למלכות חלק באור ההוא (רמ"ז). פי' מהמלכות הנקראת עדן לגבי התחתונים כמ"ש הזהר לעיל (מ"מ).

³⁸⁴⁸ (ס"א דמטולהון כורסייא) נוסף בדפ"ו.

³⁸⁴⁹ כמ"ש בחגיגה יג סע"ב (לש"ו).

³⁸⁵⁰ האש של גיהנם הנה הוא נמשך ויוצא מנהר דינור, ונהר דינור הוא מזיעתן של חיות וכמ"ש בחגיגה (יג סע"ב) ובזוה"ק (ויקהל ריא ע"ב), וסוד זיעתן של חיות הנה הוא בסיבת הרע וכמו שכתבנו לעיל ח"א דרוש ו' סי' ד' אות ג' ע"ש. ועי"ז יוצא מהם תוקף הדינין והוא זיעתן, ונעשה מזה הנהר דינור וממנו נמשך האש של גיהנם. וכל מה שיורד למטה הוא יותר קשה, וכמ"ש בזוה"ק (ויקהל ריא ע"ב) ואף על גב דנחית מלעילא וכו', ע"ש כל הענין. (וע' עוד מענין הנהר דינור בפ' פקודי רמז ע"א רנב ע"ב ופ' מקץ רא ע"א ופ' בראשית מג ע"ב מב סע"א יט ע"א) (דע"ה ח"ב עז ע"ב).

³⁸⁵¹ וישנם ג"כ כיתות מלאכים לאין מספר, אשר עיקר עבודתם הוא בשימושי אותו העולם, בכל עולם ועולם שהם, וכמ"ש בזוה"ק בהיכלות בראשית ופקודי, והם ג"כ אלפי אלפים ורבי רבבן, וע"ד שאמרו בחגיגה (יג ע"ב) על פסוק (דניאל ז י) נהר דינור נגד ונפק וגו' אלף אלפים ישמשוני, ר"ל להנהר דינור לכל הפעולות והשימושים הנעשה ע"י הנהר דינור (כללים ח"א ב ע"ב).

³⁸⁵² ביסורים של אהבה מה שהצדיקים מקבלים על עצמון, הנה נטהרים השפע והניצוצין לגמרי ומתתקנים תיכף ועולים בקודש ואינם עוברים בנהר דינור אלא בדרך טבילה, וכמ"ש בפ' מקץ (רא ע"א) ויקהל (ריא ע"ב) פקודי (רמז ע"א) בנשמות הצדיקים (דע"ה ח"ב סט ע"א).

<p>אסתחיי³⁸⁵³ תא חזי מסלמנדרא דעברדין מנה לבושא ומגו דאיהי מנורא לא אסתחיא ההוא לבושא אלא בנורא אשא אכיל זוהמא דביה ואסתחי ההוא לבושא הכי נמי נשמתא די נור דאתנטילת מגו כורסייא קדישא דכתיב ב(י)ה (שם) כרסיה שביבין די נור בזמנא דבעיא לאסתחיא מההוא זוהמא דבה אתעברת בנורא³⁸⁵⁴ ואסתחיא ונורא אכלא כל ההוא זוהמא די בנשמתא ונשמתא אסתחיא ואתלבנת:</p>	<p>לבוש, ומתוך שהיא מאש, אין רוחצים אותו לבוש אלא באש. האש אוכלת הזוהמא שבו, ונרחץ אותו לבוש. כך גם הנשמה מאש שנלקחה מתוך הכסא הקדוש, שנאמר בה "כסאו שביבי אש", בזמן שרוצה לרחוץ מאותה זוהמא שבה, עוברת באש ומתרחצת, והאש אוכלת כל אותה זוהמא שבנשמה, והנשמה מתרחצת ומתלבנת.</p>
<p>ואי תימא אי הכי עונשא לית לה לנשמתא בהאי תא חזי ווי לנשמתא דסבלא אשא נוכראה ואף על גב דאיהי אתלבנת אבל כד זוהמא איהו סני עלה ווי לנשמתא דסבלת ההוא עונשא בגין דההוא זוהמא בתרי זמני אתלבנת בנורא:</p>	<p>ואם תאמר, אם כך, אין לנשמה עונש בזה, בא וראה, אוי לנשמה שסובלת אש זרה, ואף על גב שמתלבנת. אבל כשהזוהמא רבה עליה, אוי לנשמה שסובלת אותו העונש, משום שאותה זוהמא בשתי פעמים מתלבנת באש.</p>
<p>זמנא קדמאה כיון דקבילת עונשא בגופא אזלא נשמתא ונטלי לה ואעלין לה בגו אתר חד ודאקריא (דמקרי) (ירמיה ז לא) בן הנם ואמאי אקרי בן הנם אלא אתר חד איהו בגיהנם דתמן [אתצריפו] (אצטריפו) נשמתין בצרופא לאתלבנא עד לא עאלין בגנתא דערן ואי זכאין אינון נשמתין כד אעלין לון בההוא אתר³⁸⁵⁵ תרין מלאכין [שליחין] זמינין בגנתא דערן וקיימין לתרעא וצווחין לגבי אינון ממנן דבההוא אתר דגיהנם בגין לקבלא ההיא נשמתא:</p>	<p>בפעם הראשונה, כיון שקבלה עונש בגוף, הולכת הנשמה, ונוטלים אותה ומכניסים אותה לתוך מקום אחד שנקרא "בן הנום". ולמה נקרא "בן הנום", אלא מקום אחד הוא בגיהנם ששם נצרפות הנשמות בצרוף להתלבן טרם שנכנסות לגן עדן. (ואם זכאיות אותן נשמות, כאשר מכניסים אותן באותו מקום) שני מלאכים שלוחים מזומנים בגן עדן, ועומדים בשער, וצווחים לאותם הממונים שבאותו מקום שבגיהנם כדי לקבל אותה הנשמה.</p>
<p>וההיא נשמתא עד לא אתלבנת בנורא אינון ושליחין (ממנן) צווחין לגבייהו ואמרי הנם ובזמנא (ולומנין) דהיא אתלבנת (ו)אינון ממנן נפקין עמה מההוא אתר וזמיני לה לגבי פתחא דגנתא דערן דתמן אינון שליחין ואמרי לון הנם הא(י) אינון נשמתין דהא אתלבנו כדין אעלין לההיא נשמתא בגנתא דערן:</p>	<p>ואותה הנשמה, בטרם תתלבן באש, אותם שלוחים צווחים אליהם ואומרים, הנם. ובזמן שמתלבנת, אותם ממונים יוצאים עמה מאותו מקום, ומזמינים אותה לפתחו של גן עדן ששם אותם שליחים, ואומרים להם, הנם. אלה הם הנשמות שהתלבנו. ואז מכניסים אותה נשמה בגן עדן.</p>
<p>וכמה איהי תבירא מגו ההוא תבירו דאתלבנותא דגיהנם (דהוא) ודההיא תבירו דאשא תתאה ואף על גב דנחית מלעילא (אבל) כיון דמטא לארעא לתתא איהו אשא דלא דקיק ונשמתא אתענשא ביה ואתברת</p>	<p>וכמה היא שבורה מתוך אותו שבר של ההתלבנות של הגיהנם (של אותו) של אותו שבר של האש התחתונה. ואף על גב שיורדת מלמעלה, (אבל) כיון שמגיעה לארץ למטה, היא אש שאיננה דקיקה, והנשמה נענשת בה ונשברת. ואז הקדוש ברוך הוא מוציא שמש שמאירה מאותם ארבעה פתחים שמאירים</p>

³⁸⁵³ ח"א רא ע"א ולקמן רמז ע"א (אור יקר).

³⁸⁵⁴ מזל"ן דידוע שכל הברורים נעשים בכח הדין כי בו כח ההבדלה בין קדש לחול, וכו' הוא א"ש, ומשם יוצאים תלת נהרי דינור שה"ס שלש היכלי זכות שבב"ע והם לליבון נר"ן, ושרשם הראשון הוא מתיקון ראשון דדיקנא עילאה שהוא מסוד חכמה סתימאה [א"ל] שבה שורש הברורים (רמ"ז).
³⁸⁵⁵ "ואי זכאין אינון נשמתין כד אעלין לון בההוא אתר" מוסגר בדרך אמת, ודפ"ק.

<p>כדין קודשא בריך הוא אפיק שמשא דנהיר מאינון ארבע פתחין דנהרין ברקיעא דעל גנתא ומטא לההיא נשמתא ואתסיאת הדא הוא דכתיב (מלאכי ג כ) וזרחא לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה:</p>	<p>ברקיע שמעל הגן, ומגיע לאותה נשמה ונרפאת. זהו שנאמר "וזרחא לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה".</p>
<p>זמנא תניינא לבתר דיתבא בגנתא דעדן דלתתא כל ההוא זמנא דיתבא ועד כען לא אתפרשת מאינון מלין דחיזו דהאי עלמא מכל וכל כד³⁸⁵⁶ סלקין לה לעילא אצטריך לאתפרשא מכל חיזו ומכל מלין דלתתא ואעברו לה בההוא נהר די נור³⁸⁵⁷ כדין נשמתא אתלבנת ביה מכל וכל ונפקת ואתחזיאת קמי מאריה דעלמא (בריכא) [ברירא] מכל סמרין כיון דאסתכלת בההוא נהורא אתסיאת ואשתלימת מכלא וכדין קיימין אינון נשמתין בלבושין מתעטרין קמי מאריהון זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>בפעם השניה, אחר שישבה בגן עדן של מטה, כל אותו זמן שישבה ועד עכשיו אינה נפרדת מאותם דברים של מראה העולם הזה מכל וכל. וכשמעלים אותה למעלה, צריכה להפרד מכל מראה ומכל הדברים שלמטה. ומעבירים אותה באותו נהר די נור, ואז הנשמה מתלבנת בו מכל וכל, ויוצאת ונראית לפני רבון העולם (ברוכה) ברורה מכל הצדדים. כיון שמסתכלת באותו אור, נרפאת ונשלמת מהכל. ואז עומדות אותן נשמות בלבושים, מתעטרים לפני רבונם. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>ריב/א</p>	
<p>ואינון נשמתין³⁸⁵⁸ דבגנתא דעדן לתתא שטאן בכל רישי ירחי ושבתין וסלקין עד ההוא אתר דאקרי חומות ירושלם³⁸⁵⁹ דתמן כמה ממנן ורתיכין דנטרי אינון חומות דכתיב (ישעיה סב ו) על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים וסלקין עד ההוא אתר ולא עאלין לגו עד דאתלבנן וותמן (וחמן) סגדין וחדאן מההוא נהירו ותייבין לגו גנתא:</p>	<p>ואותן נשמות שבגן עדן של מטה משוטטות בכל ראשי חדשים ושבתות, ועולות עד אותו מקום שנקרא חומות ירושלים, ששם כמה ממונים ומרכבות ששומרים אותן החומות, שנאמר "על חומותיך הפקדתי שומרים". ועולים עד אותו מקום, ולא נכנסות פנימה עד שמתלבנות, ושם משתחוות ושמחות מאותו אור, ושבות לתוך הגן.</p>
<p>נפקין מתמן ושטאן בעלמא וחמאן באינון גופין דחייביא בההוא עונשא דלהון³⁸⁶⁰ דכתיב (שם סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא</p>	<p>יוצאות משם ומשוטטות בעולם, ורואות באותם הגופות של הרשעים ובאותו עונש שלהם, שנאמר "ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר". מה זה "לכל</p>

³⁸⁵⁶ וכד (דפ"ו).

³⁸⁵⁷ לא די לו לאדם בכל התלאות הנוראות שעוברים עליו בכל ימי צבאו אשר בעוה"ז, אלא שגם בעולם הנפשות עלול הוא לכמה צירופים וליבונים עד בואו למנוחתו, וכנודע מחרדת ר' יוחנן בן זכאי (ברכות כח ע"ב) ובזוה"ק (ויקהל ריא ע"ב וריב ע"א) (דע"ה ח"ב יג ע"ב), בתיקון התורה והמצוה, הנה הן הניצוצין שמתבררים ועולים ע"י כל מצוה ומצוה, והן הכוחות הגבורות שמתחדשים ומתגלים על ידיהם, הנה מאחר שמתתקנים ויוצאים ע"י טהרת הקודש, הנה הם עולים למעלה תיכף ונכנסים בנהר דינור, ושם הם טובלים להתרחץ ולטהר מכל ריח זוהמת דהעוה"ז וכמ"ש בזוהר (ויקהל ריא ע"ב), ואח"כ הם עולים בעלייה אחר עלייה עד המלכות דאצילות לבחי' מ"ן, ומקבלים שם תוספת אור וברכה, ונבנה ונעשה כל ניצוץ וכל כח לאילן שלם בכל עולם ועולם מאבי"ע (דע"ה ח"ב עז ע"ד).

³⁸⁵⁸ כתב הר"ח ז"ל "השאלו הנשמות הן אותן שעדיין לא הגיע זמן ליבונן, ואלו אינן עולות רק ברישי ירחי ושבתין לבד, ועם כל זה אינן נכנסות תוך הבריאה ממש רק בבחינה החיצונית, ואחר עבור השבת חוזרות לגן עדן [הארץ] ויוצאות ומשוטטות בעוה"ז, אך הרוחין לעולם אשתארו בגן עדן עד תחיית המתים (רמ"ז).

³⁸⁵⁹ הם ציון וירושלים דנוק' שנק' חומות (מ"מ).

³⁸⁶⁰ קנא ע"א (הערת הזהר).

<p>תכבה והיו דראון לכל בשר³⁸⁶¹ מאי לכל בשר לאינן שאר גופין דבסחרנייהו והא אוקמוה ולבתר משמטי ומסתכלן באינן מאריהון דכאבין ובני מרעין ואינן דסבלין על יחודא דמאריהון ותבין ואמרין ליה למשיחא:</p>	<p>בשר", לאותם שאר הגופים שסביבם, והרי פרשוה. ואחר כך משוטטים ומסתכלים באותם בעלי מכאובים ובני מחלות, ואותם שסובלים על היחוד של אדונם, ושבים ואומרים למשיח.</p>
<p>בשעתא דאמרין ליה למשיחא צערא דישראל בגלותהון ואינן חייביא די בהון דלא מסתכלי למנדע למאריהון ארים קלא ובכי על אינן חייבין דבהו הדא הוא דכתיב (שם נג ה) והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו ותיבין (תבין) אינן נשמתין וקיימין באתרייהו:</p>	<p>בשעה שאומרים לו למשיח את צער ישראל בגלותם, ואותם הרשעים שבהם שאינם מתבוננים לדעת את אדונם, הוא מרים קול ובוכה על אותם הרשעים שבהם. זהו שנאמר "והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו". שבות אותן נשמות ועומדות במקומן.</p>
<p>בגנתא דערן אית היכלא חדא דאקרי היכלא דבני מרעין³⁸⁶² כדין משיח עאל בההוא היכלא וקארי לכל מרעין וכל כאבין כל יסוריהון דישראל דיייתון עליה וכלהו אתיין</p>	<p>בגן עדן יש היכל אחד שנקרא היכל בני המחלות. אז המשיח נכנס לאותו היכל, וקורא לכל המחלות והמכאובים וכל יסורי ישראל שיבואו עליו, וכולם באים עליו. ואלמלא שהוא מקל מעל ישראל ונוטל עליו, לא היה אדם שיכול לסבול את יסורי ישראל על ענשי</p>

³⁸⁶¹ היאך הצדיקים הולכים למקום הדיראון והטינופת ומניחים חיי עולם, לזה אמר "לכל בשר" אינם הנשמות אלא לגופות שהם קרובים אליהם, ומטעם זה אין קוברין רשע אצל צדיק, והנה עד כאן הולכות אל מקום חוצה מהגן וחוצה מעולם הזה, והוא אמצעי בין עולם זה ועולם עליון, מקום עונש הרשעים שהם חוצה מהגשמות, אמנם יהיה חלק ידוע בסוד בחינת הנפשות חצר מות ודאי כדפירשו לעיל, ואחר כך מתפשטות יותר ובאות לעולם הזה הגשמי ממש עולם אשר החיים בו, ואז צופים ורואים בצערן של ישראל (אור יקר).

³⁸⁶² כלומר שמשם נשפע היסורין לבני אדם למטה, וכראות המשיח צער ישראל ביסורין. מיד הוא רוצה להיות כפרתם, ונכנס להיכל הזה ומושך עליו כל יסורים הראויים לבא על ישראל מחמת עונש עליון ודין אשר במדה זו, ומושכם לעצמו וישראל מתכפרין והיינו "והוא מחולל מפשעינו" וכו' ואם תאמר היאך אפשר שיהיה בגן עדן ויחיה חולה, ויש לומר שאין ענין משיח כשאר נפשות של צדיקים שנסתלקו מן הגוף ואינם גוף לכך אינם בעלי יסורין, אמנם המשיח הוא בעל גוף ממש שנכנס מן העולם הזה לתוך גן עדן, שכבר נולד ולא מת אלא נאסף שם ח'י, אם כן הוא בגוף כשאר בני אדם וסובל יסורין וחבורות פצע כדפירשו בגמרא על ישראל להקל מעליהם, והענין כי טובת לפני הקדוש ברוך הוא מעט מצער שאדם מסתגף בארעא, בגין דלית חושבנא לאינן יסורין דקיימין עליה דבר נש בכל יומא [בזהר הנדפס: על עונשי דאורייתא], וכולהו נחתי בעלמא בשעתא דאתייתא אורייתא ולא עסקי בה ישראל בכל יומא דכתיב (מלאכ) זכרו תורת משה עבדי, וכתיב המזכירים את ה' אל דמי לכם, וכד הווי ישראל בארעא קדישא באינן פולחנין דקרבינין דהוו עבדי הוו מסלקין כל אינן מרעין ויסורין מעלמא, השתא משיח מסלק לון מעלמא, עד דנפיק בר נש מהאי עלמא ומקבל עונשיה כמא דאתמר. בר אינן חייביא יתיר דעאלין לון בגו גיהנם באינן מדורין אחרנין ומקבלין עונשא סגיא מסגיאיות זוהמא די בנשמתא, כדין אדליקו נורא יתיר למיכל ההוא זוהמא, ווי לה להאי נשמתא דסבלת ההוא עונשא, זכאין אינן דנטרי פקודי אורייתא, [ההיא] נקודה קדישא דאיהי בעיא לאשתעשעא לעילא ולתתא ברוחיהון דצדיקייא כמא דאתמר, כד בעיא לאשתעשעא לתתא ברוחיהון דצדיקייא כאמא דחדת על בנהא ואשתעשע בהון, הכי נמי בפלגות ליליא איהי נחתא ואשתעשעא בהו. רקיע דקאמרן דקיימא על גנתא איהי קיימא על ארבע רישין, ואינן ארבע אתוון דקאמרן רזא דארבע חיוון, והאי רקיעא קיימא לתתא כמא דאתמר, רקיע דההוא נקודה דלעילא קיימא על אינן ארבע חיוון דקאמרן, וההוא רקיעא כגוונא דא מן דא איהו אתרקם בגוונין קדישין, בהאי רקיע אסתכלן ארבע חיוון וכל אינן חילין דלתתא, כד האי רקיעא [א] אנהיר בגוונין ונציץ כדין ידעין כל אינן רתיכין וכל אינן חילין ומשריין דהא טרפא דילהון אזדמן. ברצונו מכל עונש שיבא עליו, המשל בזה מי שחטא ושב בתשובה שנתחרט ונתנחם על חטאתו, ועזב החטא ונתרחק ממנו עדין הדבר תלוי ביסורין כדפירשו תשובה תולה ויסורין ממרקין, היסורין הם כשיעור מה שנדון מלמעלה, אמנם אם יסגף עצמו ויקבל הוא מידו היסורין ברצונו, המעט ההוא מרוצה להקדוש ברוך הוא יותר מכמה חלקים שיביא הקדוש ברוך הוא עליו, וכן הוא ממש כעין זה הדין הנעשה למטה, הרי פנחס לא הרג אלא אחד זמרי, והקל חמה מכל ישראל, וכן המשיח סובל יסורין או ר' אלעזר, והמעט ההוא שהוא מקבל על עצמו חשוב לפני הקדוש ברוך הוא כאלו כל ישראל יחד סבלו כל אחד ואחד יסורין אלו (אור יקר).

<p>עליה ואלמלא דאיהו אקיל מעלייהו דישראל ונטיל עליה לא הוי בר נש דיכיל למסבל יסוריהון דישראל על עונשי דאורייתא הדא הוא דכתיב (שם) אכן חליינו הוא נשא וגו' כגוונא דא רבי אלעזר בארעא³⁸⁶³:</p>	<p>התורה. זה שנאמר "אכן חלינו הוא נשא וגו'". כגון זה רבי אלעזר בארץ.</p>
<p>בגין דלית חושבנא לאינון יסורין דקיימין עליה דבר נש בכל יומא ועל עונשי דאורייתא וכלהו נחתו לעלמא (וכלהו נחתן בעלמא) בשעתא דאתיהיבת אורייתא וכד הווי ישראל בארעא קדישא באינון פולחנין וקרבנין דהווי עבדי הווי מסלקין כל אינון מרעין ויסורין מעלמא השתא משיח מסלק לון מבני עלמא עד דנפיק בר נש מהאי עלמא ומקבל עונשיה כמה דאתמר כד אינון וחובין (חייביא) יתיר דעיילין לון לגו בגו גיהנם באינון מדורין ותתאיין אחרנין ומקבלין עונשא סגי מסניאות זוהמא די בנשמתא כדין אדליקו נורא יתיר למיכל ההוא זוהמא ווי לההיא נשמתא דסבלת ההוא עונשא ועל (כל) דא אינון מלאכי חבלה דבניהם מטרדין לון בחוטרין דאשא לנערא ההוא זוהמא ווי לנשמתא דסבלת ההוא עונשא³⁸⁶⁴:</p>	<p>משום שאין חשבון לאותם יסורים שעומדים על אדם בכל יום על ענשי התורה, וכולם ירדו לעולם בשעה שנתנה תורה. וכשהיו ישראל בארץ הקדושה באותן עבודות וקרבתות שהיו עושים, היו מסלקים את כל אותן מחלות ויסורים מן העולם, ועכשיו המשיח מסלק אותם מבני העולם טרם שיוצא מהעולם הזה, ומקבל ענשו, כמו שנתבאר. כשאותם חטאים יתרים שמכניסים אותם בפנים בתוך הגיהנם באותם מדורים תחתונים אחרים, ומקבלים עונש רב מרוב הזוהמא שבנשמה, אז מדליקים אש יותר, לאכול אותה זוהמא. (אוי לאותה נשמה שסובלת אותו העונש. ועל זה אותם מלאכי חבלה שבגיהנם מטרידים אותו במקלות של אש לנער את אותה הזוהמא. אוי לנשמה שסובלת אותו עונש).</p>
<p>זכאין אינון דנטרי פקודי אורייתא קדישא³⁸⁶⁵ [ההיא נקודה³⁸⁶⁶] דאיהי בעיא לאשתעשעא לעילא³⁸⁶⁷ [ולתתא] ברוחיהון דצדיקייא כמה דאתמר³⁸⁶⁸ כד בעא [ההוא נקודה³⁸⁶⁹] לאשתעשעא לתתא³⁸⁷⁰ ברוחיהון דצדיקייא כאמא דחדאת על בנהא ואשתעשעת בהון הכי נמי בפלגות ליליא³⁸⁷¹ איהי נחתא ואשתעשעת בהו:</p>	<p>אשריהם ששומרים את מצוות התורה. אותה נקודה קדושה שרוצה להשתעשע למעלה ולמטה ברוחות הצדיקים, כמו שנתבאר. כשאותה נקודה רוצה להשתעשע למטה ברוחות הצדיקים כאם ששמחה עם בניה ומשתעשעת בהם, כך גם בחצות הלילה היא יורדת ומשתעשעת בהם.</p>
<p>רקיע דקאמרון³⁸⁷² דקיימא על גנתא איהי קיימא על ארבע ורישי חיוון³⁸⁷³ (רישין) ואינון</p>	<p>הרקיע שאמרנו שעומד על הגן, הוא עומד על ארבעה ראשי החיות, ואותן ארבע אותיות</p>

³⁸⁶³ הוא ר"א בן רשב"י שהיה אומר ליסורין בואו אחי וריעי (מ"מ).

³⁸⁶⁴ מ"ווי לההיא" עד כאן מוסגר בדרך אמת.

³⁸⁶⁵ פי' מלכות (מ"מ).

³⁸⁶⁶ ההיא נקודה קדישא (דפ"ו).

³⁸⁶⁷ פי' בנשמות הצדיקים שהם כבר בג"ע (מ"מ).

³⁸⁶⁸ ריא ע"ב (הערת הזהר).

³⁸⁶⁹ ההוא נקודה בעא (דפ"ו).

³⁸⁷⁰ היינו הצדיקים שבעולם הזה שעולים בה ג"כ בסוד מ"ן (מ"מ).

³⁸⁷¹ פי' כמו שהאדם משתעשעת בבנים ה"נ בחצות לילה מלכות משתעשעת בנשמות הצדיקים שבעולם הזה (מ"מ).

³⁸⁷² פי' הוא דעת דבינה דבינה דמלכות דעשיה (מ"מ).

³⁸⁷³ פי' כי ג' רקיעים הם חד יסוד אי' דאצי' דקיימא על ד' חיות דאצי' רקיע ב' יסוד דז"א דאצילות דמתמן אתפשט נוקבא דאצילות ושניהם על ד' חיות דיציר' ואלו הב' נקרא' (דברים ד לב) מקצה השמים ועד קצה השמים. רקיע הג' זהו שער ג"ע הארץ שהוא יסוד דעשיה אשר תחת ד' חיוון

<p>ארבע אתון דקאמרין³⁸⁷⁴ ואינזן רזא דארבע חיוון והאי רקיעא קיימא לתתא ועליהו כמה דאתמר רקיע דההיא נקודה וקיימא לעילא³⁸⁷⁵ (דלעילא קיימא) על אינזן ארבע חיון³⁸⁷⁶ ועלאין דקאמרין וההוא רקיע כגוונא דא מן דא³⁸⁷⁷ איהו אתרקם בגוונין קדישין:</p>	<p>שאמרנו הם סוד של ארבע החיות. והרקיע הזה עומד למטה (עליהן), כמו שנתבאר. הרקיע של אותה נקודה עומד למעלה על אותן ארבע חיות עליונות שאמרנו, ואותו רקיע כדוגמת זה מזה נרקם בצבעים קדושים.</p>
<p>בהאי רקיע³⁸⁷⁸ אסתכלן ארבע חיון וכל אינזן חיילין לתתא כד האי רקיע אנהיר בגוונוי ונציץ כדין ידעין כל אינזן רתיכין וכל אינזן חיילין ומשריין דהא טרפא דלהון אזדמן רקיעא דא מרקמא בכל גוונין קדישין ביה קיימין ארבע פתחין רשימין בארבע אתון מנצצין:</p>	<p>ברקיע הזה מסתכלות ארבע החיות, וכל אותם צבאות למטה. כשהרקיע הזה מאיר בצבעיו ונוצץ, אז יודעות כל אותן מרכבות וכל אותם צבאות ומחנות שהרי הטרף שלהם הזדמן. הרקיע הזה רקום בכל הצבעים הקדושים, ובו עומדים ארבע פתחים רשומים בארבע אותיות נוצצות.</p>
<p>פתחא חדא³⁸⁷⁹ רשימא לסטר מזרח וביה קיימא בההוא פתחא את חד וההוא את איהו³⁸⁸⁰ א' ודא נציץ וסליק ונחית בהאי פתחא פתחא דא נהיר ונציץ מנציצו עלאה והאי את נציץ ובלית אס"א ולהיטא בגויה ואיהי נחתא וסלקא ואתרשים בההוא פתחא:</p>	<p>פתח אחד רשום לצד מזרח, ובו עומדת באותו פתח אות אחת, ואותה אות היא א'. וזו מתנוצצת ועולה ויורדת בפתח הזה. הפתח הזה מאיר ונוצץ מהתנוצצות עליונה, והאות הזו נוצצת וכולטת (ולוהטת) בתוכה, והיא יורדת ועולה ונרשמת באותו פתח.</p>
<p>פתחא תניינא רשימא לסטר צפון וביה קיימא את חד ואיהי את ד'</p>	<p>פתח שני רשום לצד צפון, ובו עומדת אות אחת, והיא האות ד'.</p>
<p>ריב/ב</p>	
<p>ודא קיימא ונצצא סלקא ונחתא ולהטא בההוא פתחא לזמנין נציץ בנציצו ולזמנין אתטמר ההוא נהורא ולא נהיר ועל דא את דא לא קיימא בקיומא ותדירו (יתיר) ואת דא אתרשים בההוא פתחא:</p>	<p>וזו עומדת ונוצצת, עולה ויורדת, ולוהטת באותו פתח. לפעמים נוצצת בהתנוצצות, ולפעמים נטמן אותו אור ולא מאיר. ולכן האות הזו אינה עומדת בקיום מתמיד, והאות הזו נרשמת באותו פתח.</p>
<p>פתחא תליתאה³⁸⁸¹ איהו פתחא דקיימא לסטר מערב וביה קיימא את חד דאתרשים</p>	<p>הפתח השלישי הוא פתח שעומד לצד מערב, ובו עומדת אות אחת שרשומה</p>

עילאין דיצי' וז"ש כאן ולעיל דף ר"א ושם נתבאר ד' פתחין דרקיע דג"ע וכאן מדבר בד' אתון דאדנ"י ד' בד' פתחי דרקיע חיות דיציר' עילאין יתיר ולכן ברקיע זה שהוא זכר ודז"א דאצי' יש בו כ"ב אתון אחרנין בכתרין על רישיהון ר"ל בתגין כי אין אותיות בתגין אלא באצי' כנודע. ויש אותיות יותר עילאין ברקיע עליון יותר והם הסתומים ומכחם מתפשטין כ"ב אותיות רשימי דילהון לבד בזה הרקיע ונעשים רזא דיחודא ברזא דצרופא דאתון שהוא א"ט ב"ח ג"ז ד"ו כי כל ב' אותיות יש בהם רמז יחוד מספר י"ס באחדים ובעשירות ובמאות. וכבר ידעת כי א"ט ב"ח וכו' בונין פרצוף נוקב' ולכן כד לא נהיר הרקיע נסתלקה תוספות א"ב ג"ד ונשארה ט"ח ז"ו ועיין בדרוש א"ט ב"ח (זהר הרקיע).

³⁸⁷⁴ ריא ע"א (הערת הזהר). פי' ד' אותיות ארגמ"ן שאמר לעיל (מ"מ).
³⁸⁷⁵ פי' יסוד דז"א (מ"מ).
³⁸⁷⁶ פי' ארגמ"ן שבמלכות (מ"מ).
³⁸⁷⁷ פי' רקיע הוא כמו יסוד דז"א (מ"מ). כגוונא דא מן דא (מוסגר בדפ"ק).
³⁸⁷⁸ פי' של גן (מ"מ).
³⁸⁷⁹ פי' הם כנגד ד' אותיות אדנ"י וכדמפרש הזהר (מ"מ).
³⁸⁸⁰ איהי (דפ"ו).

³⁸⁸¹ היא מבחינת המלכות בעצמה, ולכן "קיימא לסטר מערב", א' ששם ערוב הכחות, ב' ששם הערב שמש בחיק המלכות, ג' ששם ערב ודין, הם שלשה טעמים למה נקראת מערב, ואין דינה חזק כדין הגבורה אבל עם כל זה אורה מעט, שהגבורה בהיותה נמתקת אורה רב, והמלכות היא זעירו

<p>ומוארת באותו פתח, וזוהי האות נ', והאות הזו נוצצת בהתנוצצות באותו הפתח.</p>	<p>3882 ואתנהיר בההוא פתחא ודא איהו את נ' והאי את נציץ בנציצו בההוא פתחא 3883:</p>
<p>3884 פתחא רביעאה 3884 דא איהו פתחא דקיימא לסטר דרום וביה קיימא רשימו דחד נקודה תתאה זעירא 3885 דאתחזי ולא אתחזי ודא איהי את י' ואלין ארבע אתון 3886 לארבע סטרין ונ"א נציצין בההוא רקיע באינן פתחין:</p>	<p>הפתח הרביעי זהו הפתח שעומד לצד דרום, ובו עומד רושם של נקודה תחתונה קטנה שנראית ולא נראית, וזוהי האות י', וארבע האותיות הללו לארבעה צדדים, (נוצצים) באותו רקיע באותם פתחים.</p>
<p>3887 בהאי רקיע רשימין אתון אחרנין 3887 [לארבע סטרין] בכתרין על רישיהו ואינן עשרין ותרין אתון 3888 מתעטרן בכתרין רקיעא דא נטיל 3889 וסחרא על גבי חיון 3890 ברשימו דאתון 3891 רזא דחושבן דיחודא ברזא דצרופא דא [דאתון עלאין] ואינן א"ט ב"ח ג"ז ד"ן 3892:</p>	<p>ברקיע הזה רשומות אותיות אחרות (לד' צדדים) בכתרים על ראשיהם, ואותן עשרים ושתיים אותיות מתעטרות בכתרים. הרקיע הזה נוסע וסובב על גבי החיות ברושם של האותיות, הסוד של חשבון היחוד בסוד של צרוף אחד, והם, א"ט ב"ח ג"ז ד"ו.</p>

וקטנה ואין לה אור, ולכך אמר "וביה קיימא את חד" דאתרשים מאצילות, ונתגלה אל מציאות גילוי האור אל הרקיע (אור יקר).

3882 שמורה על סוכה נופלת אלא שנסמכת בס' שהיא התפארת (אור יקר).

3883 הן אמת אורה מעט אבל במה שיש לה קיימת, שאין דינה חזק כדין הגבורה (אור יקר).

3884 הוא מצד החסד ולכך "קיימא לסטר דרום", והיה ראוי שאות זה תסתלק למעלה ושם תהיה מקור האור ויהיה דק נובע, אמנם היא למטה מורה על מיעוט האור (אור יקר).

3885 הענין שאות יוד יורה אחת משתים, אם היא למעלה מורה העלם והיא יסוד ועיקר הכל, ואם היא למטה מורה מיעוט, וזהו שאמר "זעירא דאתחזי ולא אתחזי" מפני מיעוטה, והיינו סוד הושיעה מינך, הושיעה לו ימינו, כוס של ברכה בימין, וחסד עומדת קשורה במלכות תמיד (אור יקר).

3886 ירצה הם ארבעה בחינות, האחד רקיע עצמו שבערך התחתונים תפארת, השנית ארבע סטרין שבו שהם ארבע מדות, השלישית ארבע פתחין שהם ארבעה שערים צנורות למעבר האור אל התחתונים כאומרו יפרד והיה לארבעה ראשים, הרביעית הם ארבע אתון דהיינו אור אצילות דק נרמז באותיות מתרשמות ברשימה דקה שם (אור יקר).

3887 שאינם מבחינת שם אדני" אלא הם נאחזים בתפארת, ולזה יש להם כתרין שכל אחת ואחת נכתרת על ידי התפארת מהכתר העליון (אור יקר).

3888 סוד תורה שבכתב כדפירשנו לעיל, שכל מקום שיש כ"ב אותיות מורה על כל התורה כולה מאלף ועד תיו שהם כ"ב בחינות, שהם אמ"ש, והם בג"ד כפר"ת, והם ה"י זח"ט לנ"ס עיצ"ק, וכל אחד ואחד מאלו כתיב בספר יצירה קשר לו כתר ושם בספ"ר הארכתי (אור יקר).

3889 סוד נסיעתו הוא היותו מקבל פעמים ממדה זו פעמים מזו עד שמאירה מכל הבחינות ומתנהגת בכולם, ועל דרך זה משפיע על החיות כיוצא בו שכל זמן שהוא קבוע על ראשיהן כל חיה וחיה היא מקבלת מבחינה אחת תמיד, וזו מזו, מכוונת החיה כנגד חלק הרקיע (אור יקר).

3890 כדי שיהיה כל חיה וחיה מהן מקבלת מכל הבחינות, וסוד אור עליון מתמזג ומתייחד כל בחינה בחברתה (אור יקר).

3891 הענין שהאותיות מסודרות בסדר אצילותן, א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י כ"ל מ"נ ס"ע פ"צ ק"ר ש"ת, והם עולות במדרגות שוות שהם משתלשלות זו מזו וזו מזו, א' הוציא ב', וב' הוציא ג' וכיוצא עד סופם, אמנם הם זכרים ונקבות, ומהם מעטי הענפים כגון א' שחשבונה אחד עם היות שסודה גדול מאד מאד כדפירשנו בספ"ר שער האותיות, סוף סוף חשבונה ומספרה אחד, וב' גדל אורה בשנים, וג' בשלש, וכן הם מוסיפות, והטעם שא' ראש והיא יחידה, וכאשר הוציא הא' את ה' היו שנים שני אורות אור עצמה ואור סבתה, וכן הג', וכן כל זמן שהם משתלשלות והולכות, ונודע כי ה' היא שלימה שבכל האותיות שהיא עשר, ששלימות עליון הוא מספר העשר, ולזה נשלם תשעה אותיות בייחוד מעלות המספר ונעשה א"ט ב"ח ג"ז ד"ו שאלו הארבעה זוגות יחד זכר ונקבה ישלימו עשר אורות עשר אורות, כענין המלכות עם התפארת שסודם אח"ד א"ח תפארת תשע עם המלכות דלת הם עשרה ודרך זה גם כן (אור יקר).

3892 טעם א"ב זה בכאן מובן בידוע לנו בדרוש א"ט ב"ח שסודו על תיקון הנוק' שהיא סוד גן עדן זה התחתון, וידוע משם כי אלו הארבע זוגות א"ט ב"ח ג"ז ד"ו ה"ס כחב"ד שהם העומדים לנגד תנח"י, ולפי שכתר חכמה הם בסוד הראש כמ"ש בכוונת שני ימים דראש השנה, לכן אמר אתון בגלגולא דאינן אטב"ח. אבל דע כי אותיות אב"ג של א"ט ב"ח ג"ז הם סוד חלקים עיקרים של המלכות וטח"ז הם הבאים לה לתוספת כנזכר באותו דרוש, ולכן בשעת הדין מתעלמות אותיות

<p>אלין אתוון סחרן [ב]ההוא רקיע ברזא (דאתוון אחרנין) [דרתיכין] עלאין קדישין סתימין ואינון אתוון אחרנין וס"א עלאין סתימין סחרין לההוא רקיע וכדין אתחזיין אלין אתוון [בגלגולא] [בגלילותא] 3893 דאינון א"ט ב"ח ורשימין בהאי רקיעא:</p>	<p>האותיות הללו סובבות באותו רקיע בסוד של אותיות אחרות (של מרכבות) עליונות קדושות נסתרות, ואותן אותיות אחרות (עליונות) שנסתרות סובבות את אותו רקיע, ואז נראות האותיות הללו בגלגול, שהם א"ט ב"ח, ורשומות ברקיע הזה.</p>
<p>בשעתא דאתנהיר האי רקיעא אתנהרן ביה ארבע רוזין דשמהן קדישין ואינון צרופא בצרופין דתלתין ותרין שבילין כדין נחית טלא מהאי רקיעא באינון אתוון דרזא דשמא קדישא ואתזנו כל אינון רתיכין וכל אינון חיילין ומשריין קדישין ונטלי כלהו בחדוה:</p>	<p>בשעה שמאיר הרקיע הזה, מאירים בו ארבעה סודות של השמות הקדושים, והם צרוף בצרופים של שלשים ושנים שבילים. אז יורד טל מהרקיע הזה באותן האותיות של סוד השם הקדוש, וכל אותן מרכבות נזונות, וכל אותם הצבאות והמחנות הקדושים, וכולם נושאים בשמחה.</p>
<p>בשעתא דדינא תליא אלין אתוון אתטמרו ואתגניזו ארבע גו ארבע ואינון ט"ח ז"ו בשעתא דאלין אתגניזו ואתטמרו כדין קלא דסטר צפון אתער וידעי דדינא שריא על עלמא (ו)בהאי רקיעא אתרשים גוונא חדא דכליל (בכלל) כל גווינין:</p>	<p>בשעה שהדין תלוי, האותיות הללו נטמנות ונגנזות ארבע בתוך ארבע, והם ט"ח ז"ו. בשעה שאלה נגנזו ונטמנו, אז הקול של צד צפון מתעורר, ויודעים שהדין שרוי על העולם. וברקיע הזה נרשם צבע אחד שכולל את כל הצבעים.</p>
<p>כד נטיל האי רקיעא מסטרא דמזרח אינון ארבע רישין דקאמרן בארבע אנפין (ס"א אתוון) נטלין כלהו במטלנין וסלקי בסליקן לעילא וכד אינון נטלין וסלקין לעילא (ו)אסתלקת מאן דאסתלקת ואתוון אתהדרו ואתחזיין בשלימו ברזא קדמאה א"ט ב"ח ג"ז ד"ו ואתרקם ההוא רקיעא כדין אתנהיר בנהירו:</p>	<p>כשנוסע הרקיע הזה מצד המזרח, אותם ארבעה הראשים שאמרנו בארבע (פנים) אותיות, נוסעים כולם במסעות, ועולים בעליה למעלה. וכשנוסעים ועולים למעלה, מסתלקת מי שמסתלקת, וחוזרות האותיות ונראות בשלמות בסוד הראשון, א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, ומתרקם אותו רקיע, ואז מאיר באור.</p>
<p>וכד האי רקיעא אתנהיר כמלקדמין באלין אתוון כולהו אתהדרו ושאיני למטרף טרפא ומזונא כיון דאינון שאגי וסלקין קלא ההוא קלא אשתמע לעילא לעילא וכדין נטלא ברכאן וקדושן מאן דנטלא:</p>	<p>וכשהרקיע הזה מאיר כמקדם באותיות הללו, כולם שבים ושואגים לטרופ טרף ומזון. כיון שהם שואגים ומעלים קולות, אותו קול נשמע למעלה למעלה, ואז נוטל ברכות וקדושות מי שנוטל.</p>

אב"ג, ואולם ד"ו שהוא בדעתה הוא להפך שהד' הוא הנוסף והו' הוא העיקר, (הלא) [כי] אמר באותו דרוש שו' זו סוד הגבורות, עיי"ש, ולכן גם הוא נשאר גלוי והם ט"ח ז"ו, כי א"ב ג"ד נעלם להיותו סוד העיקר ונשארו הענפים, והו' שה"ס ו' גבורות המתפשטות בחג"ת נה"י דידה. מלבד הכתוב בגליון הנכחי עוד יש בכאן סוד אחר וכו', והוא בסוד ז' מקיפין שיש למלכות, דהיינו כי אריך יש לו מקיף לו לעצמו בפרטות שה"ס א' של א"ט ועוד מקיף כולל שמקיף כל ט' ספירות שתחתיו והיינו א"ט, וכן יש לאבא מלבד הפרטי שלו עוד יש לו מקיף כולל ח' ספירות שתחתיו וזהו ב"ח. וגם (נראה לי) לפי סוד זה א"ט ב"ח הם בכתר וחכמה, והוא מ"ש אחר כך שהם אתוון בגלגלא, שכתר חכמה סוד שני ראשים הנכללים בסוד הראש י' וקוצו, ואולם לאי' יש שני מקיפים כוללים ולזעיר מקיף אחד כולל, וארבע אלו אריך ואו"א וזעיר ה"ס א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, עיי"ש. ונראה שסוד א"ט ב"ח זה ה"ס מ"ש ברזא דאתוון אחרנין וכו' סחרין וכו', ודע שגם למלכות יש שני מקיפים אחד פרטי ואחד כולל ונמצאו לה ז' מקיפים שה"ס ז' גלגלים שמסתמא יש לרקיע. ולעד"ן שסוד שני מקיפים מלכות ה"ס ה' הנשאר בא"ט ב"ח בלי זווג, כי לעשות י' צריכה להשתמש בשלה דהיינו ה' ה', וגם שיש לה ה' מקיפים משל מעלה כאמור (רמ"ז).

3893 (ס"א דהאי רקיעא) נוסף בדפ"ו.

<p>סחרן אתון ומתגלגלן וסחרן ההוא רקיעא וקיימן אינון אתון לסטר דרום כיון דקיימין אינון אתון לסטר דרום סלקין ונצצן בנציעו ולהטין כדין באמצעיתא דההוא רקיעא רשימו³⁸⁹⁴ חד אתרשים וההוא רשימו איהו את חד ואיהו י' כיון דאת דא אתרשים ואתחזיא כדין להטין אבתריה תלת אתון אחרנין ואינון הו"ה:</p>	<p>סובבות האותיות ומתגלגלות, וסובבות את אותו רקיע, ועומדות אותן אותיות לצד דרום. כיון שעומדות אותן אותיות לצד דרום, עולות ונוצצות בהתנוצצות ולוהטות, ואז באמצע אותו רקיע רושם אחד נרשם, ואותו הרושם הוא אות אחת, והיא י'. כיון שהאות הזו נרשמה ונראית, אז לוהטות אחריה שלש אותיות אחרות, והן הו"ה.</p>
<p>אלין אתון מנצצן באמצעו דהאי רקיעא סלקין ונחתין מלהטין בתליסר ונ"א בתריסרו להטין כדין לבתר דאלין תליסר זמנין מלהטין נחתא מאן דנחתא ואתכלילת באינון אתון ואתעטרת בהו ולא אתידעת כדין כלהו היילין וכלהו משריין בחידו וסלקין שירין ותושבחן:</p>	<p>אלו האותיות מנצצות באמצע הרקיע הזה, עולות ויורדות, לוהטות בשלשה עשר (בשנים עשר) להטים. אז אחר שאלו השלש עשרה פעמים לוהטות, יורדת מי שיורדת, ונכללת באותן אותיות ומתעטרת בהן ולא נודעת. אז כל הצבאות וכל המחנות בשמחה, ועולים שירים ותשבחות.</p>
<p>רקיעא דא נטלא תניינות וסחרא ומתגלגלא ואינון אתון קדמאי דקאמרן דאינון א"ט ב"ח כלהו אתכלילו באינון אתון עלאין רזא דשמ(ש)א קדישא דקאמרן וסחרן ההוא רקיעא וקיימין אינון אתון דהו באמצעיתא רזא דשמא קדישא כלהו אתרשימו לסטר [צפון] (דרום) ואתרשימו ולא אתרשימו לית מאן דיסתכל בההוא סטרא כלהו אתחפיין ואמרי בקל נעימו (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהו"ה ממקומו אתחפיין מסטרא דצפון</p>	<p>הרקיע הזה נוסע שנית וסובב ומתגלגל, ואותן האותיות הראשונות שאמרנו, שהן א"ט ב"ח, כולן נכללות באותן אותיות עליונות, סוד השם הקדוש שאמרנו, וסובבות לאותו הרקיע, ועומדות אותן אותיות שהיו באמצע סוד השם הקדוש, כולן נרשמות לצד צפון, ונרשמות ואינון נרשמות. אין מי שיסתכל באותו הצד. כולן מתכסות, ואומרות בקול נעים "ברוך כבוד ה' ממקומו". מתכסות מצד צפון</p>
<p>ריג/א</p>	
<p>(ס"א דאנפין) ואמריין דא אתחפיין מכל סטריין ואמריין דא³⁸⁹⁵:</p>	<p>(של הפנים) ואומרות את זה, מתכסות מכל הצדדים ואומרות את זה.</p>
<p>רקיעא דא סחרא כמלקדמין ואתגלגלא מסטרא לסטרא³⁸⁹⁶ כדין קל נעימו דמשריין סגיאין³⁸⁹⁷ בסטרא דא וקל נעימו³⁸⁹⁸</p>	<p>הרקיע הזה סובב כמקדם ומתגלגל מצד לצד, ואז קול נעימת המחנות הרבים בצד זה, וקול נעימת מחנות רבים בצד זה, וכן לארבעה צדדים. באותה שעה אותו הרקיע מאיר באור אחר, יותר מכמו שהיה, ועומד באור בגוון אחר כלול מכל הצבעים.</p>

³⁸⁹⁴ רשימא (דפ"ו).

³⁸⁹⁵ הנה בהיות הבחינות הקודמות, צריכות החיות בעלות הפנים להסתכל בחינת האור לקבל, ולא יזיה צד פונה ההנהגה להיות כולם צופות לאותו צד פניהם לקבל מלמעלה, אמנם בהיות סוד שם יהו"ה מתגלה בצד הדרום שהיא י', אז האור מתפשט בכל התחתונים שיעור גדול ואינם צריכות להסתכל, אלא אדרבה האור מחשיך עיני השגתם, ולזה הם מתכסים ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו, אין הברכה הזאת מעין ברכה קודמת, שזו הברכה היא ממקומו משיעור מופלג שאי אפשר לסבול האור משום בחינה רקיעא דא סחרא כמלקדמין להתבחן עוד סוד בחינת גלגולי האורות להיותם נכללות מכל בחינות ימין ושמאל (אור יקר).

³⁸⁹⁶ ובחינת י' שבדרום המתקשטת באורות אלו מתבחנת בכל הפאות (אור יקר).

³⁸⁹⁷ היינו קישוט בקול העולה שהוא מצד הת"ת (אור יקר).

³⁸⁹⁸ בסוד הבינה שמשם הנעימות ודאי. כל לשון נועם היא מהבינה (מ"מ).

<p>משרייץ³⁸⁹⁹ סניאין³⁹⁰⁰ בסטרא דא³⁹⁰¹ וכן לארבע סטריין בההיא שעתא ההוא רקיעא אתנהיר בנהירו אחרא יתיר מכמה דהוה וקיימא בנהירו בגוון אחרא כלילא בכל גוויין:</p>	
<p>ואלין אתוון דקאמרין סלקין לעילא בההוא רקיעא ומקבלין לאת חד דאיהי עלאה דקא מתחברא בשמא דא ודאלין (באלין) אתוון בגין דאף על גב דאלין אתוון דשמא קדישא האי איהו שמא דאתכליל לתתא³⁹⁰² בגין דרזא דא אתכליל לעילא ואתכליל לתתא וכד אתכליל לתתא אלין אתוון סלקין לקבלא לאת (חד) [יו"ד] דהא מההוא את אתונו אלין אתוון לתתא וההוא את איהו³⁹⁰³ ו' ונחית ואתחברו אלין אתוון בההוא את וכדין בלהו בעטורא חדא ואתעביד שמא שלים:</p>	<p>ואלו האותיות שאמרנו עולות למעלה באותו רקיע, ומקבלות אות אחת שהיא עליונה, שמתחברת בשם זה של אלו האותיות. משום שאף על גב שהאותיות הללו הן של השם הקדוש, זהו שם שנכלל למטה, משום שסוד זה נכלל למעלה ונכלל למטה, וכשנכלל למטה, אלו האותיות עולות לקבל אות אחת (יו"ד), שהרי מאותה האות נזונו אלו האותיות למטה, ואותה האות היא ו'. ויורדות ומתחברות האותיות הללו באותה האות, ואז כולן בעטור אחד, ונעשה שם שלם.</p>
<p>לתתא שמא שלים ולא שלים שמא שלים בחמש אתוון [ולא שלים דתשע אתוון שמייה³⁹⁰⁴ שלים בחמש אתוון] איהו³⁹⁰⁵ ויהו"ה רזא דכר ונוקבא ברמיוו שמא שלים בתשע אתוון אינון יהו"ה אלהים דא איהו שמא שלים מכלא שמא אחרא איהו ברמיוו ואיהו בחמש כדקאמרין אבל דא איהו שלים בכלא³⁹⁰⁶:</p>	<p>למטה, שם שלם ולא שלם. שם שלם בחמש אותיות (ולא שלם של תשע אותיות, שם שלם בחמש אותיות) הוא, ויהו"ה. סוד של זכר ונקבה ברמז. השם שלם הוא בתשע אותיות, והם יהו"ה אלהים. זהו שם שלם מהכל. שם אחר הוא ברמז, והוא בחמש כפי שאמרנו. אבל זהו שלם בכל.</p>
<p>כיון דמתחברין אלין אתוון ההוא רקיעא אנהיר בתלתין ותרין נהורין כדין כלא איהו בחדוה כלא קאים ברזא חדא עילא ותתא כל</p>	<p>כיון שמתחברות האותיות הללו, אותו רקיע מאיר בשלשים ושנים אורות, ואז הכל הוא בשמחה, הכל עומד בסוד אחד מעלה ומטה. כל אותן מרכבות וכל אותן מחנות,</p>

³⁸⁹⁹ מצד המלכות (מ"מ).

³⁹⁰⁰ בחנית כללותם יחד, והרי זה סוד קישוט וייחוד (מ"מ).

³⁹⁰¹ "בסטרא דא ובסטרא דא" היינו לארבע הפאות ארבע הבחינות, שהם ימין ושמאל פנים ואחור, וענין ההתעוררות הזה הוא אחר שהראשים העליונים שהם חיות ראשיות נעלמו ונסתרו בתוך מחנותם למטה דהיינו אתחפיין ברדתם להכלל במחנותם, והיינו שהפנים שהם סוד יהו"ה שבהם נסתר בכנפים דהיינו סוד אדנ"י שבהם, והיינו סוד כללות מלאכי שלום מלאכין דקודשא בריך הוא במלאכין דשכינתא, דהיינו סוד בשמים יכסה פניו, והיינו סוד וקרא זה אל זה ומקבלין דין מן דין, בהיותם הענפים למטה עושים מה שעשה השורש למעלה, ואז נכללו כחות ההיכלות יחד כנפים מכסין על פנים ונכלל נפשם ומכסה על רוחם בסוד הייחוד, והיינו ברוך כבוד ה' ממקומו כדפירשו סוד אדנ"י (כרוך) [ברוך] ונקשר בשם יהו"ה, ואז המחנות שהם נכללות יחד תחתונים בעליונים כדפירשו סוד כללותם ההיכלות זה בתוך זה בפרשת תרומה הם התעוררות ייחודה למעלה (אור יקר).

³⁹⁰² פי' הו"ה שבמלכות וז"ש בגין דרזא דא איתכליל לעילא דהיינו שיש הו"ה בזעיר "ואיתכליל לתתא" שיש הו"ה במ' (מ"מ).

³⁹⁰³ פי' זעיר נק' ו' ומ' ה' מצא ז"ון רמוזים בו"ה ונשלם שם הו"ה. אבל הוא לתתא שמא שלים ולא שלים בהו"ה אלהים שהם ט' אתוון שאז ניכרים שני שמות בהדיא הו"ה אלהים וז"ל הרב בס"ה דע כי הו"ה הוא אצילות ור"ת המברך את עמו ישראל גימטריא אלהים שהוא בריאה כי בריאה היא הכסא גי' אלהים ויצירה ועשייה נכללים בה וז"ס שמא שלים של הו"ה אלהים גימ' יב"ק והוא שמא שלים הכולל כל העולמות ולכן נק' שם זה שמא שלים יותר משאר השמות עכ"ל עוד כתב בס"ה למה הו"ה אלהים נק' שמא שלים לפי שרמוזים בהם ג' שמות אלהים הו"ה אדנ"י (מ"מ).

³⁹⁰⁴ שמא (דפ"ו).

³⁹⁰⁵ רכו ע"ב (הערת הזהר).

³⁹⁰⁶ בראשית מה ע"ב (הערת הזהר).

<p>אינון רתיבין וכל אינון משריין כלהו קיימין ברזא דשלימו וכל דרגין מתקנן על אתרייהו כל חד וחד כדקא יאות:</p>	<p>כולם עומדים בסוד של שלמות, וכל הדרגות מתוקנות על מקומן, כל אחת ואחת כראוי.</p>
<p>בהאי רקיעא קאים לסטר צפון חד שלהובא נהיר דלא שכיך תדיר ואיהו רשים באתוון אחרנין [לימין] ואינון עשר שמהן וסלקין לשבעין שמהן וכלהו רשימין בהאי רקיעא ונהרין כלהו כחדא:</p>	<p>ברקיע הזה עומדת לצד צפון שלהבת אחת מאירה שאינה שוככת תמיד, והיא רשומה באותיות אחרות לימין, והם עשרה שמות, ועולים לשבעים שמות, וכולם רשומים ברקיע הזה, ומאירות כולן כאחד.</p>
<p>מהאי רקיעא נמלין כל אינון רקיעין דלתתא דלסטר קדושה³⁹⁰⁷ עד דמטו לאינון רקיעין אחרנין דלסטר אחרא ואלין אקרונ יריעות עזים³⁹⁰⁸ כמה דאת אמר (שמות לו יד) ויעש יריעת עזים לאהל על המשכן:</p>	<p>מהרקיע הזה נוסעים כל אותם הרקיעים שלמטה שלצד הקדושה, עד שמגיעים לאותם הרקיעים האחרים שלצד אחר, ואלה נקראים יריעות עזים, כמו שנאמר "ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן".</p>
<p>בגין דאית יריעות ואית יריעות יריעות המשכן אינון יריעות דאקרונ רקיעי חיוון דמשכנא קדישא³⁹⁰⁹ יריעות עזים אינון (רקיעין) [יריעות] אחרנין דסטר אחרא אלין רקיעין ברזא דרתיבין דרוחין קדישין ואלין רקיעין דלבר דקיימין (בגופא) במלין דעלמא ואינון סטרין דתיאובתי³⁹¹⁰ ועובדין דגופא ואלין חפייין על אינון רקיעין דלגו³⁹¹¹ כקליפה על מוחא רקיעין דלגו אינון ההוא קלישו דקיימא על מוחא ואלין אקרונ (תהלים קטו טז) שמים ליהויה לשמא [חדא דא דלתתא]³⁹¹² (דא לתתא):</p>	<p>משום שיש יריעות ויש יריעות. יריעות המשכן הן יריעות שנקראות רקיעי החיות של המשכן הקדוש, יריעות עזים הם רקיעים (יריעות) אחרים של הצד האחר. אלה רקיעים בסוד המרכבות של רוחות קדושות, ואלה רקיעים שבחוץ שעומדים בדברי העולם, והם צדדים של תאוות ומעשים של הגוף. ואלה מכסים על אותם רקיעים שלפנים, כמו קליפה על המוח. הרקיעים שלפנים הם אותו קלוש שעומד על המוח, ואלו נקראים "שמים לה", לשם אחד זה שלמטה.</p>
<p>רקיעין אחרנין³⁹¹³ לעילא ואינון רקיעין פנימאין דאקרונ רקיעי החיות דאינון רזא דשמא קדישא ברזא דחיון רברבן עלאין³⁹¹⁴ ואלין אינון רזין ודאתוון³⁹¹⁵ עלאין ברזי דאורייתא כללא דעשרין ותריין אתוון מחקקן רשימין דנפקי מגו רקיעא עלאה תמינאה³⁹¹⁶ דאיהו רקיע דעל גבי חיון עלאין והאי איהו דלית ליה חיון האי איהו טמיר וגניז לית ביה גוון:</p>	<p>רקיעים אחרים למעלה, והם רקיעים פנימיים שנקראים רקיעי החיות, שהם סוד השם הקדוש בסוד החיות הגדולות העליונות, ואלה הם הסודות של אותיות עליונות בסודות התורה, כלל של עשרים ושתיים אותיות חקוקות רשומות שיוצאות מתוך הרקיע העליון השמיני, שהוא רקיע על גבי החיות העליונות. וזהו שאין לו מראה, זהו טמון וגנוז, ואין בו צבע.</p>

³⁹⁰⁷ פי' ספירת המלכות (מ"מ).

³⁹⁰⁸ עיין מ"ש בפ' תרומ' בדף קמ"ז ע"ב שהם ז"ן דנוגה דב"ע (מ"מ).

³⁹⁰⁹ פי' ספי' המלכות הנק' משכן (מ"מ).

³⁹¹⁰ פי' שתאותם בענייני הגוף שהוא חומרי (מ"מ).

³⁹¹¹ פי' של מלכות (מ"מ).

³⁹¹² פי' שמים לה' הם שמים של מ' הנקרא הוי"ה ג"כ (מ"מ).

³⁹¹³ פי' חג"תם דזעיר וז"ש דאינון רזא דשמא קדישא שעיקר הוי"ה הוא בזעיר (מ"מ).

³⁹¹⁴ פי' חג"תם זעיר (מ"מ).

³⁹¹⁵ (ס"א רזין עלאין) (נוסף בדפ"ו).

³⁹¹⁶ בינה (רח"ו).

<p>כל גוונין מניה נפקי ביה לית גוון לא אתחזי ולא אתגליא האי איהו דאפיק כל נהורין ביה לא אתחזי לא נהירו ולא חשך ולא כלל בר נשמתין דצדיקיא דחמאן מגו רקיעא תתאה³⁹¹⁷ כמבתר כותלא נהירו דאפיק ונהיר האי רקיעא עלאה³⁹¹⁸ וההוא נהירו דלא פסק לית מאן דידע ליה לית מאן דקאים ביה³⁹¹⁹:</p>	<p>כל הצבעים יוצאים ממנו. אין בו צבע, ולא נראה ולא התגלה. זהו שמוציא את כל האורות. בו לא נראה לא אור ולא חשך ולא צבע כלל, פרט לנשמות הצדיקים שרואות מתוך הרקיע התחתון כמאחרי הכותל, אור שמוציא ומאיר הרקיע העליון הזה, ואותו אור שלא פוסק, אין מי שמכיר אותו ואין מי שעומד בו.</p>
<p>מתחות דא³⁹²⁰ כל אינון רקיעין אתכלילו בשמא ודא אקרי' (חדא דא דאקרי) שמים³⁹²¹ ואלין [דשמא קדישא³⁹²² אתקרין] (אקרין) השמים אינון דשמא עלאה³⁹²³ אקרי בהון³⁹²⁴ אינון דשמא קדישא³⁹²⁵ אתעטר בהון ועל דא כתיב (תהלים קטו טז) השמים³⁹²⁶ שמים ליהו"ה לההוא גניזו דרקיעא עלאה דקאים עלייהו:</p>	<p>מתחת לזה, כל אותם הרקיעים נכללו בשם הזה נקרא שמים, ואלו (השם הקדוש) נקראים השמים אותם שהשם העליון נקרא בהם, אותם שהשם הקדוש התעטר בהם. ועל זה נאמר "השמים שמים לה", לאותה גניזת הרקיע העליון שעומד עליהם.</p>
<p>ריג/ב</p>	
<p>עד הכא רמו לשמא קדישא³⁹²⁷ ונ"א רזא דשמים קדישין דקודשא בריך הוא אקרי בשמהן³⁹²⁸ מכאן ולהלאה³⁹²⁹ לית הכים בסכלתנו דיכיל למנדע ולאדבא כלל³⁹³⁰ בר נהירו חד זעיר³⁹³¹ בלא קיומא ונ"א קיומא דכלא לאתיישבא ביה³⁹³² זכאה חולקיה מאן</p>	<p>עד כאן רמז לשם הקדוש, (סוד של השמים הקדושים) שהקדוש ברוך הוא נקרא בשמות. מכאן והלאה אין חכם בהשכל שיכול לדעת ולהדבק כלל, פרט לאור אחד קטן בלי קיום (קיום הכל) להתיישב בו. אשרי חלקו של מי שנכנס ויוצא, ויודע להסתכל בסודות אדונו ולהדבק בו.</p>

³⁹¹⁷ פי' מהמ' (מ"מ).

³⁹¹⁸ בינה (רח"ו).

³⁹¹⁹ ירצה הכרח הוא לקיום הספירות שיהיה לעולם נובע, ועם כל זה "לית מאן דידע ליה", אם משיגים הצדיקים הוא האור אחרי צאתו ממנו כאומרו לעיל "חמאן מגו רקיעא תתאה וכו' נהירו דאפיק", מה שמוציא אחרי צאתו, אמנם במציאות מקום שאינו פוסק לעיל בחינת אחיזתו בבינה עצמה "לית מאן דידע ליה", ואם תאמר כשיסתכלו באור מבחינה אל בחינה יתפשט שכלם למעלה מקום נביעתו, אינו, משום דלית "מאן דקאים ביה" כדי להמשך דרך בו מעלול לעלה ממסובב אל סבתו עד למעלה (אור יקר).

³⁹²⁰ דהיינו מבינה ולמטה (אור יקר, ומ"מ).

³⁹²¹ ומפני שיש שמים תחתונים לכך יקראו בה' הידיעה השמים כדי לייחדם משאר רקיעים תחתונים (אור יקר). פי' ספירת המלכות (מ"מ).

³⁹²² תיקון קטו ע"ב (הערת הזהר). פי' של זעיר (מ"מ).

³⁹²³ פי' בינה שנק' ה' היא בתוכה ולכן נקרא השמים בה' (מ"מ).

³⁹²⁴ דהיינו השמים הידועים באצילות, ויש שם התפארת שהוא שם יהו"ה, ואם כן לא יצדק השמים שמים לה' דהוה ליה למימר השמים שמים יהו"ה (אור יקר).

³⁹²⁵ פי' אבא הנקרא קודש ועיין בפ' תרומה דף קל"ו ע"ב (מ"מ).

³⁹²⁶ פי' זעיר הנקרא השמים ומלכות הנקרא שמים הם לה' שהיא בינה. וזה פי' אחר הפך מ"ש לעיל לשמא דא דלתתא (מ"מ).

³⁹²⁷ דהיינו שם יהו"ה (אור יקר)

³⁹²⁸ דהיינו שיש שמות לספירות שהם שמות להויה כדפירשנו בספ"ר בשער השמות ובשער שם בן ד' (אור יקר).

³⁹²⁹ מחכמה ולמעלה (אור יקר). פי' מבינה ולמעלה (מ"מ).

³⁹³⁰ כדי לייחד שם (אור יקר).

³⁹³¹ אפשר דהיינו חכמה, ואשפר דהיינו עוקץ הי' כתר (אור יקר). פי' אבא (מ"מ).

³⁹³² שאינו מושג כלל (אור יקר).

<p>דעאל ונפק³⁹³³ וידע לאסתכלא ברזין דמאריה³⁹³⁴ ולא תדבקא ביה³⁹³⁵:</p>	
<p>ברזין אלין יכול בר נש לאתדבקא במאריה³⁹³⁶ (ברעותא בכוון לבא למנדע שלטנו) ולמנדע שלימו דחכמה ברזא עלאה³⁹³⁷ כד פלה למאריה בצלותא וברעותא בכוון לבא אדבק רעותיה כנורא בנחלתא³⁹³⁸ ליחדא אינון רקיעין תתאיין³⁹³⁹ דסטרא דקדושה לאעטרא לון בשמא חדא תתאה³⁹⁴⁰ ומתמן ולהלאה ליחדא אינון רקיעין עלאין פנימאין³⁹⁴¹ למהוי כלהו חד בההוא רקיעא עלאה³⁹⁴² דקיימא עלייהו:</p>	<p>בסודות הללו יכול אדם להדבק באדונו, לדעת את שלמות החכמה בסוד עליון כשעובד לאדונו בתפלה, ברצון ובכונת הלב, מדביק רצונו כאש בגחלת ליחד אותם רקיעים תחתונים של צד הקדושה לעטרם בשם אחד תחתון. ומשם והלאה ליחד אותם רקיעים עליונים פנימיים להיות כולם אחד באותו רקיע עליון שעומד עליהם.</p>

³⁹³³ בסוד האדרא ונכנס בשלום ויצא בשלום (אור יקר). עי' אד"ז רצ ע"א: לא אתמסרו מלין אלין
אלא למאן דעאל ונפיק, דמאן דלא עאל ונפק טב ליה דלא אברי – פי' "מאן דלא עאל ונפיק" מי
שלומד את חכמת הנסתר ולא מוציא את הדברים מהסתרם כדי להכניסם ולהלבישם בפשוטי עולם
המעשה (מ"א צא). ועי' בהגר"א בתיק"ז מג ע"ב, שנכנס בים ולא נטבע שם.
³⁹³⁴ להשכיל סודות התורה על ידי ידיעת השרשים והקדמות, ויוכל לפרש בתורה ובסודותיה (אור
יקר).

³⁹³⁵ שהמשכיל בתורה בפשטה הוא דבק בסוד מטטרין למטה שהוא פשט התורה, כדפירשו
בתיקונים דמתניתין דפשטי תורה פסול וכשר, טמא וטהור, חייב זכאי, הכל בסוד שית סדרי משנה
דנער מטטרין, אמנם סודות התורה הם ממש באצילות, והמתעסק בהם דבק בתורה בפנמיותה
בספירות, ודבק בקונו ממש בלי לבוש נער מטטרין, בזולת זה כי המתפלל כפשטן של דברי התפלה
או התורה והמצוות אין דבק כלל אלא רחוק ממנו, אמנם המכוון על דרך הסוד נקשר ודבק בקונו
(אור יקר).

³⁹³⁶ רוצה לומר במה שיכוון רצונו אל סוד הספירות וההיות והשמות יתדבק אליו, ומי שאינו יודע
סוד זה במה יתדבק בו, אין לו בית אחיזה, שבית אחיזתו ספירותיו שהם הם שמותיו היקרים
וההיות הקדושות (אור יקר).

³⁹³⁷ ששליטת החכמה היא הסוד הזה הנפלא, והיינו דרך אחד להשגת הדבקות דהיינו עסק סודות
התורה והשגת הנסתרות בפירוש התורה בסוד כדפירשנו (אור יקר).

³⁹³⁸ רצון האדם ונשמתו העולה מקירות לבו הוא קשור בהיכלות ודאי, ולזה יכוון לתקן תחלה
תיקון המלכות, ותיקוניה הם סוד ההיכלות שהם יתקשרו ויתדבקו יחד במלכות כשלהבת הקשורה
בגחלת, ונשמתו וכוונתו שלהבת מהגחלת שהיא מלכות, וכן ההיכלות שיתפשטו ממנה ודבוקים בה
כשלהבת המתפשטת מהגחלת מתוכיותם ומדובקת בגחלת, ומטעם זה הם חוזרים אל מקורם
ונבלעין בה על ידי נשמתו החוזרת ונבלעת במקורה, ואגב עלייתה מעלה אלו, והטעם שכולם לא
נתפשטו למטה אלא בסבתו, ועתה שהוא בסוד כוונתו והבל פיו המתהווה מן הלב והנשמה מעלה
נשימה, מתדבקים וחוזרים אל מקורם, ועם היות שנתפשטו משם ההיכלות ויותר מהם החצונים,
יכוון לקשר ולייחד בה דווקא מהיכל לבנת הספיר ולמעלה, שמשם תחלת הקדושה המתדבקת, והם
נתחים הנקשרים בייחוד (אור יקר).

³⁹³⁹ דעשייה (רח"ו במ"מ).

³⁹⁴⁰ שהוא שם אדני' שבה דבוקים כולם, והיא משתמשת בהם ודאי, ואחר קשרם יחד בסוד ברכות
דקריית שמע וקריית שמע עצמה כדמפרש בפרשת פקודי (אור יקר). פי' מלכות מקננת בעשייה (מ"מ).

³⁹⁴¹ דהיינו שבע ספירות, והיינו בסוד תפלה מעומד שעולה אל עולם הזכר, ונקשרת השכינה כלולה
במתפשטין ממנה דהיינו תיקונה בנערותיה, והיא נקשרת בשבע ספירות בסוד ו' ה' יחד, וסוד ו' ה'
שבע ספירות בבינה ששם סוד היכל קדש הקדשים, ושם כל שבע ספירות נקשרות בבינה (אור יקר).

³⁹⁴² רלט ע"א (הערת הזהר).

<p>ובעוד דפומיה ושפוטתיה מרחשן לביה³⁹⁴³ יכוון וורעותיה יסתלק לעילא³⁹⁴⁴ לעילא³⁹⁴⁵ ליהדא כלא ברזא דרוין³⁹⁴⁶ דתמן תקיעו דכל רעותין ומחשבין ברזא דקיימא באין סוף וולכוונא בהאין (דא) בכל עלותא ועלותא (לכוונא גופא ונפשא בהאין) בכל יומא ויומא לאעטרא וכלו יומוי ברזא דיומין עלאין בפולחניה:</p>	<p>ובעוד שפיו ושפוטתיו מרחשות, לבו יכוון, ורצונו יתעלה למעלה למעלה, ליחד את הכל בסוד הסודות, ששם תקועים כל הרצונות והמחשבות בסוד שעומד באין סוף, ולכוון בזה בכל תפלה ותפלה, בכל יום ויום, לעטר את כל ימיו בסוד הימים העליונים בעבודתו.</p>
<p>בליליא ישוי רעותיה דהא אתפטר מעלמא דא ונשמתיה נפקת מניה ויהדר לה למארי דכלא בגין דכל ליליא וליליא וס"א ההיא נקודה קיימא לאכללא בגווה אינון נשמתין דצדיקיא:</p>	<p>בלילה ישים רצונו, שהרי נפטר מהעולם הזה, ונשמתו יוצאת ממנו, ויחזירנה לאדון הכל. משום שכל לילה ולילה (אותה נקודה עומדת לכלול בתוכה אותן נשמות הצדיקים).</p>
<p>רזא דרוין (קיימין) למנדע ולאינון חכימי לבא רקיעא דא תתאה³⁹⁴⁷ ברזא דההיא נקודה³⁹⁴⁸ (ד)קיימא כמה דאמרן ההוא רקיעא איהו כליל³⁹⁴⁹ מעילא ומתתא³⁹⁵⁰ ויסודא דיליה לתתא כהאי שרגא דסלקא נהורא אוכמא³⁹⁵¹ ולא תאחדא (לא תיחדא) בנהורא חיורא ויסודא דילהו (יסודא דיליה) איהו לתתא בההיא פתילה במשחא אופ הכי לתתא (ב)ההיא נקודה ביממא אתכלילת (מ)לעילא וובליליא אתכלילת מתתא באינון נשמתין דצדיקיא:</p>	<p>סוד הסודות לדעת לאותם חכמי לב. הרקיע הזה התחתון, בסוד אותה הנקודה הוא עומד, כמו שאמרנו. אותו הרקיע הוא כלול ממעלה וממטה, ויסודו למטה כנר הזה שמעלה אור שחר, להאחז באור הלבן, והיסוד שלה (שלו) הוא למטה באותה פתילה בשמן. אף כך למטה אותה נקודה, ביום נכללת מלמעלה, ובלילה נכללת ממטה באותן נשמות הצדיקים.</p>
<p>וכל מלין דעלמא אהדרו כלהו³⁹⁵² לעקרא ויסודא ושרשא דנפקו מניה וכמה לילוין זמינין לנטלא כל חד וחד מה דאתחזי ליה כמה דאת</p>	<p>וכל דברי העולם, כולם חוזרים לעיקר והיסוד והשורש שממנו יצאו. וכמה לילות מוכנים ליטול כל אחד ואחד מה שראוי לו, כמו שנאמר "אף לילות יסרוני כליות". הנפש</p>

³⁹⁴³ אמר רעותיה יסתלק כו' נוסף על מ"ש לביה יכוון. והכוונה הוא על הרצון הפשוט והתשוקה הפנימית אשר נמשך מהעובד בלב ונפש נוסף על הכוונה, הנה זה לבד אשר עולה באצילות ממש והוא כח הפנימי של האדם, וזה אשר עולה למעלה לקרבן אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א ט), והוא אכילה דלעילא עינוגה דקוב"ה כו' ישראל מפרנסי לאביהן שבשמים כו' ישראל אחידן ביה והוא אחיד בהו כו' בנים אתם כו' כמ"ש כ"ז בזוה"ק (ויקרא ז ע"ב) (דע"ה ח"ב לח ע"ד).

³⁹⁴⁴ בחכמה (אור יקר)

³⁹⁴⁵ בכתר (אור יקר). בריאה אצילות (רח"ו במ"מ).

³⁹⁴⁶ דהיינו בעיקר הכל שהוא מנהיג הכל, וכחות הספירות ממנו (אור יקר).

³⁹⁴⁷ פירוש רקיע שבגן (מ"מ).

³⁹⁴⁸ פי' כמו שהמלכות שנקרא נקודה שמקבל ממנה הארה (מ"מ).

³⁹⁴⁹ פי' מלכות שיש בה מ"ד מ"ן וכדמפרש (מ"מ).

³⁹⁵⁰ ויצא קנג ע"ב (הערת הזהר).

³⁹⁵¹ בראשית נא ע"א (הערת הזהר).

³⁹⁵² מ"ש "אף לא תיקון כולם שוה" [ע"ח שער סדר אציל בקיצור ב'], הוא כמ"ש בזוה"ק (ויקהל דף ריג ע"ב) דכל מלין דעלמא אהדרו כלהו לעקרא ויסודא ושרשא דנפקו מניה, וכן ברע"מ (פ' נשא דף קמה ע"א) דהא באתערותא דלתתא אתער חילא אחרא לעילא. והיינו טעמא דלולב, והיינו טעמא דשופר כו', כי כל א' נוגע בשורשו, וכ"ז הוא ע"פ מ"ש בזוה"ק (תרומה דף קמד סע"א) דעלמא דא איהו כוונא דעלמא דלעילא, ועלמא דלעילא כל מה דהוה בהאי עלמא הכי איהו לעילא. וכן בפ' תצוה (דף קפו ע"ב) דלית לך מלה בעלמא דלא אית לה דוגמא לעילא, כוונא דלעילא הכי אית לתתא כו'. וכן בפ' פקודי (דף רכא ע"א) כד ברא קוב"ה עלמא, ברא ליה כוונא דלעילא, למהוי עלמא דא בדיוקנא דעלמא דלעילא (ביאורים ח"א כז ע"ג).

<p>אמר (תהלים טז ז) אף לילות יסרוני כליותי נפשא אזלת ושטאת ותבת לההוא עקרא דאתחזי לה גופא קאים שכך כאבנא ואהדר לההוא אתר דאתחזי ליה למשרי עלוי³⁹⁵³ ובנין כך תב גופא לסטריה ונפשא לסטרה:</p>	<p>הולכת ומשוטטת ושבה אל אותו עיקר שראוי לה. הגוף עומד שקט כאבן, וחוזר לאותו מקום שראוי לו לשרות עליו, ולכן שב הגוף לצד שלו, והנפש לצד שלה.</p>
<p>גופא ושריו (שרי) עלוי רזא דסטרא אחרא ובנין כך אסתאבו ידוי ובעי לאסחאה לון כמה דאוקימנא דהא בליליא כלא תב לאתריה ונשמתהון דצדיקיא סלקין ואתהדרין לאתריהו ואתעמרת בהו³⁹⁵⁴ מאי דאתעמרת ואתכלילת מכל סטרין כדין סלקא יקרא דקודשא בריך הוא ואתעטר מכלא:</p>	<p>על הגוף שורה סוד הצד האחר, ולכן נטמאים ידיו, וצריך לרחוץ אותם, כמו שבארנו, שהרי בלילה הכל שב למקומו. ונשמות הצדיקים עולות וחוזרות למקומן, ומתעטרת בהן מה שמתעטרת, ונכללת מכל הצדדים, ואז עולה כבוד הקדוש ברוך הוא ומתעטר מהכל.</p>
<p>בליליא שלטאן ממנן דאתפקדו על אינון נשמתין דצדיקיא לסלקא לון לעילא ולקרבא לון קרבן נייחא לגבי מאריהון ההוא ממנא דאתפקד על כל אינון משרייין³⁹⁵⁵ סורי"א [שמיה] רב ממנא כיון דנשמתא סלקא בכל אינון רקיעין כדין מקרבין לה לגביה וארה בה כמה ודאת אמרו (דאתמר) (ישעיה יא ג) והריחו ביראת יהו"ה כמה דזמין מלכא משיחא למעבד בעלמא ועל ידיה אעברו כלהו בפקדונא על ידיה לאתקרבא להלאה:</p>	<p>בלילה שולטים הממונים שהופקדו על אותן נשמות הצדיקים להעלותן למעלה ולהקריבן קרבן מנחם לאדונם. אותו ממונה שנפקד על כל אותם מחנות, שמו סורי"א גדול הממונים. כיון שעולה הנשמה לכל אותם רקיעים, אז מקרבים אותה אליו ומריח בה, כמו שנאמר "והריחו ביראת ה'", כמו שעתיד מלך המשיח לעשות בעולם, ועל ידו עוברים כולם בפקדון על ידו להתקרב הלאה.</p>
<p>וכלהו נשמתין כד אתקריבו לההוא אתר דאתקריבו ואתחזון תמן דא איהו רזא כלהו נשמתין אתכלילו בההיא נקודה³⁹⁵⁶ ונטלא לון זמנא חדא כמאן דבלע בליעו דמלה ואתעברא כאתתא דמתעברא רזא דא למארי ומדין (מארין) כד האי נקודה אתעברת כאתתא דמתעברא אתהני מההיא הנאותא דאתכלילת נשמתא מהאי עלמא באינון עובדין ובההיא אורייתא [דאשתדלת] (דישתדל) בה ביממא³⁹⁵⁷ ונטלא ההוא רעו דהאי עלמא וביה אתהני בחדה ואתכלילת מכל סטרין:</p>	<p>וכל הנשמות, כשמתקרבות לאותו מקום שקרבות ונראות שם, זהו סוד, כל הנשמות נכללות באותה נקודה, ולוקחת אותם פעם אחת, כמו מי שבולע בליעת דבר, ומתעברת כמו אשה שמתעברת. הסוד הזה לבעלי מדות. כשנקודה זו מתעברת כאשה שמתעברת, נהנית מאותה הנאה שמכלילה נשמה מהעולם הזה באותם מעשים ובאותה תורה שהתעסקה בה ביום, ונוטלת אותו רצון של העולם הזה, ובו נהנית בשמחה, ונכללת מכל הצדדים.</p>
<p>לבתר אפיקת לון לבר ואולידת לון כמלקדמין ונשמתא איהי חדתא השתא כמלקדמין ורזא דא (איכה ג כג) חדשים</p>	<p>אחר כך היא מוציאה אותם החוצה ומולידה אותם כמקדם, והנשמה היא חדשה כעת כמקדם, וסוד זה, "חדשים לבקרים", "חדשים" ודאי, כמו שנתבאר. למה</p>

³⁹⁵³ עליה (דפ"ו). פי' שהם מתלבשת בתוך הגוף כדמפרש הזוהר (מ"מ).

³⁹⁵⁴ מוסגר בדפ"ו.

³⁹⁵⁵ רנג ע"א קנד ע"א (הערת הזהר).

³⁹⁵⁶ פי' מלכות (מ"מ).

³⁹⁵⁷ גודל מעלת העוסק בתורה ביום שזוכה על ידי כן להעלת מ"ן בלילה (רח"ו במ"מ).

לבקרים ³⁹⁵⁸ חדשים ודאי כמה דאתמר מה טעם	
ריד/א	
אינון חדשים בגין רזא דכתיב (איכה ג כג) רבה אמונתך רבה ודאי ³⁹⁵⁹ דיכלא לאכללא לון ³⁹⁶⁰ ולאעלא לון לגווה ³⁹⁶¹ ואפיקת לון ואינון חרתין ועל דא נקטא אחרנין מלעילא ביממא ³⁹⁶² זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי:	הם "חדשים". משום סוד הנאמר "רבה אמונתך". "רבה" ודאי, שיכולה להכלילם ולהכניסם לתוכה, ומוציאה אותם והם חדשים, ולכן לוקחת אחרים מלמעלה ביום. אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.
אדהכי נהר יממא אמר רבי אבא נקום ונהך ונודה לרבון עלמא קמו ואזלו ועלו ולבתר אהדרו חברייא לגביה אמרו ליה מאן דשרי לסיים שבחא זכאה חולקנא בארחה דא דכל האי זכינא לאעטרא ליה לקודשא בריך הוא ברזין דחכמתא:	בין כך האיר היום. אמר רבי אבא, נקום ונלך ונודה לאדון העולם. קמו והלכו והתפללו, ואחר כך חזרו אליו החברים. אמרו לו, מי שהתחיל, שיסיים את השבח. אשרי חלקנו בדרך הזו, שכל זה זכינו לעטר את הקדוש ברוך הוא בסודות החכמה.
פתח רבי אבא ואמר (שמות לו א) ויעש בצלאל את המשכן הרי פרשה החברים בגוון הקדוש, כאן יש להסתכל, שהרי סוד זה מתעטר בכמה סודות ללמד חכמה. ארון זה הוא סוד להכניס תורה שבכתב, ונגנזה בו בששה (והם ששה) לוחות מסובבים, וזה נקרא ארון. כשסובבים הם ששה להיות כאחד, אז הוא גוף אחד להכניס בו סוד התורה בששה צדדים וארון.	פתח רבי אבא ואמר, "ויעש בצלאל את הארון עצי שטים וגו'". כאן, אף על גב שכל סודות המשכן הרי פרשה החברים בגוון הקדוש, כאן יש להסתכל, שהרי סוד זה מתעטר בכמה סודות ללמד חכמה. ארון זה הוא סוד להכניס תורה שבכתב, ונגנזה בו בששה (והם ששה) לוחות מסובבים, וזה נקרא ארון. כשסובבים הם ששה להיות כאחד, אז הוא גוף אחד להכניס בו סוד התורה בששה צדדים וארון.

³⁹⁵⁸ הנשמה שעולה בכל לילה ומקבל שם תוספות אור ומוחין ומתחדש בכל יום בסוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים (כללים ח"א יא ע"ד).

³⁹⁵⁹ בראשית יט ע"ב (הערת הזהר).

³⁹⁶⁰ הענין שעבורה של מלכות ראשונה אינה כעבורה מלמטה, כי עבור ראשונה הוא נשמה אחת או שתיים וכו', כי אי אפשר שיהיו ששים רבוא יחד שאם כן מה נעשו אלו הנשמות, אלא העיבור הוא כפי התוספת שישראל נוספים והולכים, ונשמות עולות ונשמות יורדות זולתי המגולגלות שחזרות ובאות, אם כן רחמה אינה מקבלת אלא מעט, ומצד התחתונים הרי ששים רבוא קבלה מידי לילה ולילה, ובזמן שלמה שהיו ישראל כחול הים וכולם כשרים בכשרות היתה שואבת בכל לילה ולילה כולם להשפיעם שכר מצותיהם ותורתם ולהשכירם כדפירשנו, וכיצד הם נכללות שם, אלא "רבה אמונתך", המלכות שהיא נקראת אמונה הנקשרת עם התפארת הנקראת אמת, והיא אמונה שמחזרת הפקדונות באמנה ודאי, היא רבה שיש בה בחינה להתקבל כל נשמה ונשמה למעלה בבחינה ידועה וראיה לה כפי מעשיה ותורתה, וכדפירשנו בארוכה בפרשת בראשית, וזהו שאמר "דיכלא לאכללא לון", ובפסוק זה באו ארבעה עניינים, האחד הוא מציאות היותם בה ובה בחינה לכולם בשוה ובמעלה הראוי לה, וזהו מעט אינה גדול הפלא כל כך כעין שתאמר אסטומכא של פלוני מקבל כך ככרות זהו פלא יותר גדול מהיות האסטומכא סובלת, וזהו היות פתח כניסת בבת אחת ולא יקדם זה לזה ולא יתאחר, והיינו בליעה דקאמר לעיל, שאין ראוי שתהיה כת נכנסת אחר כת ואלו מתעכבות חוצה (אור יקר).

³⁹⁶¹ שהוא פלא גדול מהראשונה (אור יקר).

³⁹⁶² פי' נשמות אחרות מקבלת אותם ביום מבעל ע"י זווג שעושיין בנפילת אפים (מ"מ).

³⁹⁶³ באדרא (דפ"ו).

³⁹⁶⁴ והיינו אידרא דמשכנא (מ"מ).

³⁹⁶⁵ פי' מלכות (מ"מ).

³⁹⁶⁶ פי' זעיר (מ"מ). ר ע"א (הערת הזהר). פי' לעולם מלת רזא נאמר על היסוד כי הוא דבר נסתר וסוד והנה ארון הוא יסוד דנוקבא ולעולם התורה הוא יסוד הזכר באיזה מקום שיהיה והכא מדבר בזעיר אנפין שהוא התורה שבכתב וארון יסוד דנוק' למיעל בה תורה שבכתב דהיינו יסוד דז"א ואתגניז ביה כי נכנס בתוכו ממש (זהר הרקיע).

<p>[בשית] 3967 (ואינון שית) לוחין 3968 מסחרין ודא אקרי ארון 3969 כד סחרן אינון שית למהוי כחדא 3970 כדין איהו גופא חד 3971 לאעלא ביה רזא דאורייתא בשית סטריין 3972 [וארון] (ואינון):</p>	
<p>לוחין אינון חמש 3973 ועאלין ביה חמש ספרים ואינון חמש אינון שית בחד דרגא 3974 דאעיל בה בגניזו 3975 דאקרי רזא דכלא והאי איהו רזא דברית כד עאל דא 3976 גו אינון חמש לוחין כדין קיימא ארונא ואורייתא ברזא דתשע דרגין 3977 דאינון תרין שמהן [יהוה] אלהים 3978 ולבתר קיימא ולוחא (לרזא) חדא רזא עלאה 3979 דחפי על כלא 3980 וההוא הוי רזא דההוא רקיעא דסחרא וחפי על כלא וכלהו קיימי בגניזו:</p>	<p>והלוחות הם חמשה, ומכניסים בו חמשה ספרים, ואותם חמשה הם ששה בדרגה אחת שנכנסת בה בנסתר, שנקראת סוד הכל, וזהו סוד הברית. כשזה נכנס לתוך אותם חמשה לוחות, אז עומד הארון והתורה בסוד של תשע דרגות, שהן שני שמות, יהוה אלהים. ואחר כך עומד לוח אחד, סוד עליון שמכסה על הכל, והוא אותו הסוד של אותו רקיע שמסובב ומכסה על הכל, וכולם עומדים בגניזה.</p>
<p>הכא אית לן לאסתכלא ולמנדע רזין דארונא אית ארון 3981 ואית ארון דא לקבל דא</p>	<p>כאן יש להסתכל ולדעת את סודות הארון. יש ארון ויש ארון, זה כנגד זה. פתח ואמר,</p>

3967 פי' ו"ק דזעיר הנגנזים במלכות "ואינון שית לוחין" פירוש שית עם הכפורת שהוא רומז ליסוד דאימא. וה' לוחין הם בחינת המלכות הנק' ה' (מ"מ).

3968 (ס"א ואתגניזו ביה שית לוחין ואינון שית מסחרין) (נוסף בדפ"ו).

3969 אעפ"י שלא היו בארון אלא ה' לוחין א' למטה וד' בד' צדדיו כי הכפורת אינה בכלל כדלקמן עכ"ז אמר שהם ו' משום שאחר שנתחברו כל הה' ונעשו א' נעשה בחי' אחרת בהם הרי הם ו' והנה הלוחות הם בחי' ה"ג שבנוק' וכן לוח עולה ד"ם שהם הגבורות והלוח הוא הכלי שמקבל הכתיבה שהם ה"ח דז"א וה"ג הם ה' וכשהם מתחברים נעשים א' והיא כוללן ביסוד דילה הרי בחי' אחרת והרי הם ו' (זהר הרקיע).

3970 כי מעיקרא הם ביסוד שלה זעג"ז וכשהם נעשים בהיקף ככלי שיש בו בית קיבול לקבל בו טיפת הזכר כדין איהו גופא חדא לאעלא ביה רזא דאורייתא שהוא יסוד דז"א כנז' כי רזא דאורייתא שהוא יסוד דז"א כנז' כי רזא הוא היסוד והוא שם היסוד בין דזכר ובין דנקבה סוד דנוק' הוא מנין יין שהם ה"ג שביסוד שלה ובדכורא ה"ח המגולי' שהיא בחי' הטיפה והם ב"ח דנ"ה שהם ב' היות גימ' ב"ן וב"ש הת"ת הם י"ח ס"ה הם ע' והרי סוד דדכורא והי' היא הטיפה לעולם. ואמר שגם התורה נכנס שם בשית סטריין ומפרש ואזיל דאע"ג דהתורה אין בה רק ה' ספרים ועכ"ז כמו הלוחות שהם ג"כ ה' ועם הכולל כשמתחברים הם בחי' ו' כן הם ה' ספרים אינון שית (זהר הרקיע).

3971 פי' הוא גוף המלכות שנכנס בה זעיר הכולל ו"ק (מ"מ).

3972 (שש קצוות) (נוסף בדפ"ו).

3973 פי' מחסד עד הוד (מ"מ).

3974 פי' עם היסוד הם ששה (מ"מ).

3975 והיינו בחי' היסוד שחוזר וכולל כולם בחי' ו' ועל היסוד אמר בחד דרגא דאעיל בה בגניזו דאיקרי רזא דכולא שכולל כל הה"ח בו והוא בחי' ו' (זהר הרקיע).

3976 הוא היסוד (זהר הרקיע).

3977 ט' אותיות הו"ה אלה"ם (רח"ו במ"מ). ריג ע"א (הערת הזהר).

3978 שהם ט' אותיות ה' אותיות דאלה"ם הם הה"ג שלה וה' אחרונה שבהויה הם הה"ח שהוא הטיפה שלו כי יה"ו שבהויה הם רישא וגופא שלו וה' אחרונה היא בחי' מלכות שבו הרי ט' דרגין דאינון ב' שמהן וע"כ דיבר בארון (זהר הרקיע).

3979 דהיינו יסוד אימא והוא יסוד דהאי רקיע דסחרא וכו' שהוא בינה אור המקיף קו ירוק המקיף את העולם ואע"פ שהתורה שבפנים יש בה קדושה יותר מהכפרת לפי שהתורה הוא הפנימיות ז"א והכפרת היא חיצונית אי' זר שעליו הם ה"ח העולים למעל' בסוד אור חוזר כנודע שעולים למעלה מיסוד אי' (זהר הרקיע).

3980 אח"כ דיבר בכפרת וז"ש ולבתר קיימא לרזא חדא רזא עילאה דחפי על כולא. שהיא כפרת יסוד אימא החופפת על הבנים ופי' סוד הכפרת (זהר הרקיע). כפורת יסוד הבינה (רח"ו במ"מ).

3981 יסוד הבינה (רח"ו במ"מ), ולפ"ז מ"ש הזוהר ואית ארון הוא יסוד דמלכות. ועוד י"ל מ"ש אית ארון ואית ארון מלך דקדושה נק' ארון וכן מלכות דקליפה שגם את זה לעומת זה עשה אלהים

<p>פתח ואמר (ש"ב כד כג) הכל נתן ארונה המלך למלך וגו' וכי ארונה היה מלך. ואף על גב שבארוה החברים, אלא דוד, שנאמר בו "כל מכה יבوسی ויגע בצנור וגו'", והוא נטל ותפס את ירושלים ומשלו היה, ולמה קנה בכסף. ואם תאמר, שאף על גב שירושלים היתה של דוד, אותו מקום היה נחלתו של ארונה, כמו שהיה בנבות היזרעאלי, שאף על גב ששלט אחאב והיה מלך, הצטרך לבקש אותו כרם מנבות, אף כן דוד.</p>	<p>"הכל נתן ארונה המלך למלך וגו'". וכי ארונה היה מלך. ואף על גב שבארוה החברים, אלא דוד, שנאמר בו "כל מכה יבوسی ויגע בצנור וגו'", והוא נטל ותפס את ירושלים ומשלו היה, ולמה קנה בכסף. ואם תאמר, שאף על גב שירושלים היתה של דוד, אותו מקום היה נחלתו של ארונה, כמו שהיה בנבות היזרעאלי, שאף על גב ששלט אחאב והיה מלך, הצטרך לבקש אותו כרם מנבות, אף כן דוד.</p>
<p>אלא ודאי ארונה³⁹⁸⁴ מלכא הוה וההוא אתר ברשותיה הוה והוה שליט עלוי וכד מטא זמנא לנפקא מתחות ידיה לא נפיק אלא בסגיאות דמא וקטולא בישראל (ועל דא) לבתר (קטולא ומותא) קאים ההוא מלאכא מחבלא על ההוא אתר ותמן כד הוה קטיל וקאים בההוא אתר לא הוה יכיל ותשש חיליה:</p>	<p>אלא ודאי ארונה היה מלך, ואותו מקום היה ברשותו והיה שולט עליו, וכשהגיע זמן לצאת מתחת ידו, לא יצא אלא בהרבה דם והרג בישראל, ואחר כך עמד המלאך המשחית על אותו מקום, ושם, כשהיה הורג ועומד באותו מקום, לא היה יכול, ותשש כחו.</p>
<p>וההוא אתר אתר דאתעקד ביה יצחק הוה דתמן בנה אברהם מדבחא ועקד ליה ליצחק בריה כיון דחמא קודשא בריך הוא ההוא אתר אתמלי רחמין הדא הוא דכתיב (דה"א כא טו) ראה יהו"ה [וינחם על הרעה] מהו ראה יהו"ה חמא עקידת יצחק בההוא אתר ותב ורחם עלייהו:</p>	<p>ואותו מקום, המקום שנעקד בו יצחק היה, ששם בנה אברהם מזבח ועקד את יצחק בנו. כיון שראה הקדוש ברוך הוא אותו מקום, התמלא רחמים. זהו שנאמר "ראה ה' וינחם על הרעה". מה זה "ראה ה'", ראה עקדת יצחק באותו מקום, ושב ורחם עליהם.</p>
<p>מיד ויאמר למלאך המשחית רב עתה וגו' מהו רב הא אוקמוה טול הרב³⁹⁸⁵ אלא הכי הוא כתיב הכא רב וכתיב התם (דברים א ו) רב לכם שבת בהר הזה אוף הכי נמי רב רב לך למהוי האי אתר תחות ירך שנין סגיאין הוה תחות ירך מכאן ולהלאה רב אהדר אתרא למאריה ועם כל דא (בדמא) במותא (בדמא ומותא) נפק מתחות ידיה:</p>	<p>מיד. "ויאמר למלאך המשחית רב עתה וגו'". מה זה "רב". הרי פרשוה, קח את הרב. אלא כן הוא, נאמר כאן רב, ונאמר שם "רב לכם שבת בהר הזה", אף כן גם "רב", רב לך שיהיה מקום זה תחת ירך. שנים רבות היה תחת ירך, מכאן והלאה "רב", החזר את המקום לבעליו. ועם כל זה, (בדם) במות ובממון יצא מתחת ידו.</p>
<p>אמאי אקרי ארונה אלא כתיב ארונה וכתיב וארנן (ארון) בעוד דההוא אתר הוה תחות ידיה אקרי [ארונה] (ארון) ארון דסטרא אחרא ועל דאתוספו ביה אתוון יתיר הכי</p>	<p>ולמה נקרא ארונה. אלא כתוב ארונה, וכתוב ארנן. בעוד שאותו מקום היה תחת ידו, נקרא ארונה, ארון של הצד האחר. ועל שנוספו בו אותיות יתרות, כך צריך להוסיף לאותו רע עין, סוד של הצד האחר, ואותה תוספת היא חסרון לו.</p>

וכדמפרש ואע"ג דחברייה אוקמוה. פי' שר"ז אמרו ארונה המלך היינו שר היבוסים ואינו מלך ממש והניחו אותם ישראל למס עובד ולא היו מז' עממין דכתיב בהו לא תחיה וכו' אלא מזרע פלשתים היו וכמ"ש ג"כ רד"ק בספר שמואל (מ"מ).

³⁹⁸² פי' כיון שירושלים היא שלו אינו צריך לקנות מהזולת (מ"מ).

³⁹⁸³ פי' שאותו המקום כיון שהוא של ארונה הוצרך דוד לקנותו ממנו (מ"מ).

³⁹⁸⁴ פי' זהו כפי הפשט אבל כפי הסוד ארונה המלך היא הקליפה (מ"מ).

³⁹⁸⁵ אבישי בן צרויה ששקול כרובה של סנהדרין כמרז"ל (מ"מ).

<p>ואצטריך³⁹⁸⁶ (בעינין) לאתוספא להווא (דאקרי) רע עין רוא דסטרא אחרא והווא תוספת ואיהו גריעותא לגביהו (דלהוי גריעותא בגוונא דא):</p>	
<p>בסטר קדושה גרעין ליה אתוון ואתוסף קדושתיה ודא רוא דכתיב (מ"א ז כה) על שני עשר בקר גרע מ"ם</p>	<p>בצד הקדושה גורעים לו אותיות, ונוספת קדושתו. וזהו סוד הנאמר "על שני עשר בקר". גרע מ"ם,</p>
<p>ריד/ב</p>	
<p>דלא כתיב שנים אלא שני³⁹⁸⁷ ולסטרא אחרא³⁹⁸⁸ יהבין ליה תוספת אתוון דכתיב (שמות לו יד) ויעש יריעת עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעות תוספת אתוון ואיהו גריעותא ובסטרא דקדושה שני עשר ולא יתיר והכא עשתי עשרה וכלא איהו גריעו לגביה והכי אצטריך להווא רע עין לאשלמא עיניה [ואיהו] (ו) בגריעו כגוונא דא ארונה תוספת אתוון ולא כתיב ארון³⁹⁸⁹:</p>	<p>שלא כתוב שנים, אלא "שני". ולצד האחר נותנים תוספת אותיות, שנאמר "ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעות". תוספת אותיות, והוא חסרון. ובצד הקדושה שני עשר ולא יותר. וכאן עשתי עשרה, והכל הוא חסרון אליו. וכך צריך לאותו רע עין להשלים את העין שלו, והוא בחסרון. (כדוגמא זו ארונה, תוספת אותיות, ולא נאמר ארון).</p>
<p>אתא חזין (ודא) סטרא דקדושה אקרי ארון הברית³⁹⁹⁰ והווא ארון הברית אתחזי לגופא³⁹⁹¹ למיעל ביה דיוקנא דאדם³⁹⁹² ועל רוא דא³⁹⁹³ אינון חסידי קדישין כד הוון מפטרי מהאי עלמא הוון אעלין לון בארון דהא סטרא אחרא לא מתתקן בגופא³⁹⁹⁴ ולא איהו</p>	<p>בא וראה, צד הקדושה נקרא ארון הברית, ואותו ארון הברית ראוי לגוף להכניס בו דמות אדם. ועל סוד זה, אותם חסידים קדושים, כשהיו נפטרים מהעולם הזה, היו מכניסים אותם בארון, שהרי הצד האחר אינו נתקן בגוף ואינו בכלל של גוף האדם. ולכן לא נבראו</p>

³⁹⁸⁶ קסד ע"ב (הערת הזהר).

³⁹⁸⁷ פי' ואפ"ה יש בו תוספת קדושה דשכינתא לאו איתי בחושבנא נמצ' שהם י"ג עם השכינה ועיין בפ' תרומ' בדף קס"ד ע"ב הפך הס"א שהמוסיף גורע כדמפרש (מ"מ).

³⁹⁸⁸ קסד ע"ב (הערת הזהר).

³⁹⁸⁹ כגוונא דא ארונה תוספת אתוון ולא כתיב ארון (מוסגר בדפ"ק).

³⁹⁹⁰ והענין כי החצונים נקראים ארונה, כלומר הוא בעצמו גדול שאין צריך תוספת מזולתו, הוא מצד עצמו יספיק, וזה מורה הבדלו מן הקדש ושהוא רשות לעצמו ודאי, אבל הקדושה אדרבה מורה ארון הברית, כלומר אינו מצד עצמו אלא הוא דבר שהוא משתתף לזולתו, מורה על קשר וייחוד המלכות עם התפארת (אור יקר).

³⁹⁹¹ כלומר אין הכוונה ארון הברית שהברית לבד נכנס בו, אלא "אתחזי לגופא" כלומר ארון הברית שהברית בית יד ליכנס הגוף בתוך הארון, והיינו כדפירשו לעיל שהיא נקבה אין בה ברית, על ידי הברית הנכנס אליה נכנס ונקשר עמה סוד גופא שהוא התפארת (אור יקר).

³⁹⁹² שהם הספירות העליונות, והענין כי עיקר צורת אדם הוא הצלם העליון, והמלכות אינו צלם אלא דמות, והיינו שעיקר צלם וצורת האדם הוא התפארת, שהוא שלש ראשונות הראש, חסד וגבורה שתי זרועות, תפארת גוף, נצח והוד תרין ירכי קשוט, יסוד אמה, הרי כאן הוא גוף שלם, המלכות הוא דמות שנתחקק בה הצורה העליונה, וצריך להשלימה על ידי הכנס הצלם בתוך הדמות, והיינו שהיא דמות הצורה העליונה נקבה בית קבול אל הצורה העליונה, ועל ידי מה היא משלמת בצלם על ידי הברית, שאין בה ודאי והוא מושך לה הצלם והגוף העליון ליכנס אליה, וזהו שאמר "למיעאל ביה דיוקנא דאדם" (אור יקר).

³⁹⁹³ היינו ארון אין בו אברים, והאדם יש בו אברים, יכנס אדם בתוך ארון ונמצא מיוחד, והסוד כי הגוף הזה עם היות שהוא מת לא נמסר לחצונים שאין להם יד בצורת הגוף, אלא נכנס בארון שהוא נרתיק אל הגוף (אור יקר).

³⁹⁹⁴ הענין כי הצלם למעלה והדמות אל הצלם במלכות, והמלכות אוחזת וכוללת עד כל משך ההיכלות שהם בכלל הגוף, ונכנסים בסוד דמות דהיינו מדורין כדפירשנו, אמנם החצונים אין להם צורה זו כלל מפני שאינם נכללים בקשר וייחוד עליון, ולזה כל הנכלל בסוד אחד נשתכלל בצורת הגוף שהוא הצורה עליונה, אמנם חלק האחר אינו נכלל בגוף, והיינו אשר ברא אלהים לעשות שאין

<p>בכללא דגופא דאדם ובגין דא לא אתברון גופייה להווא סטרא אחרא בגין דלאו אינון בכללא דגופא דאדם³⁹⁹⁵:</p>	<p>גופים לאותו צד האחר, משום שאינם בכלל של גוף אדם.</p>
<p>ביוסף מה כתיב (בראשית נ כו) ויישם בארון תרין יודי"ן אמאי אלא דאתחבר ברית בברית³⁹⁹⁶ רזא דלתתא ברזא דלעילא³⁹⁹⁷ ועאל בארונא³⁹⁹⁸ מאי טעמא וס"א תא חזי סטרא דקדושה אקרי ארון הברית והווא ארון הברית אתתקן לאעלא ביה רזא דאורייתא דאיהי רזא דיוקנא דגופא קדישא כגוונא דא לתתא אתתקן ארונא לאעלא ביה דיוקנא דגופא רזא דאדם ומאן איהו דקאים ברזא דאדם מאן דנטיר את קיימא קדישא ועל רזא דא אינון חסידי קדישין כד הוו מפטרי מהאי עלמא הוו אעלין לון בארונא בגין דלא אתחזי למיעל בארונא אלא מאן דנטיר להאי ברית את קיימא קדישא ביוסף מה כתיב (בראשית נ כו) ויישם בארון בגין דנטיר ברית³⁹⁹⁹ קדישא ואתקיים ביה להכי אתחזי לאעלא בארון וכלא כדקא חזי:</p>	<p>מה נאמר ביוסף, "ויישם בארון". למה שתי יוד"ם. אלא שהתחברה ברית בברית, סוד שלמטה בסוד שלמעלה, ונכנס בארון. (בא וראה, צד הקדושה נקרא ארון הברית, ואותו ארון הברית נתקן להכניס בו סוד התורה, שהיא סוד של הצורה של הגוף הקדוש. כמו כן למטה נתקן ארון להכניס בתוכו צורת הגוף, סוד האדם. ומי הוא שנמצא בסוד אדם. מי ששומר אות ברית הקדוש, ועל סוד זה אותם חסידים קדושים, כאשר היו נפטרים מעולם הזה, היו מכניסים אותם בארון, משום שלא ראוי להיכנס בארון אלא מי ששמר לברית זו, אות ברית הקדוש. ביוסף מה נאמר "ויישם בארון") למה, משום ששמר הברית הקדוש והתקיים בו. לכן ראוי להיכנס בארון, והכל כראוי.</p>
<p>בכה רבי אבא ואמר ווי לבני עלמא דלא ידעי להווא כסופא ווי להווא עונשא דכל מאן דבעי עאל בארונא בגין דלא אצטריך למיעל בארונא בר צדיק דידע בנפשיה ואשתמודע בגרמיה דלא חטא בהווא ברית את קיימא קדישא מעולמוי וקא נטיר ליה כדקא יאות ואי לאו לא אצטריך ליה למיעל בארונא ולמפגם ארונא⁴⁰⁰⁰:</p>	<p>בכה רבי אבא ואמר, אוי לבני העולם שלא יודעים אותה בושה. אוי לאותו עונש של כל מי שרוצה להיכנס לארון, כי לא צריך להכניס לארון, פרט לצדיק שיודע בנפשו ונודע בעצמו שלא חטא באותה ברית, אות הברית הקדוש מעולמוי, ושומר אותו כראוי. ואם לא, לא צריך להיכנס לארון ולפגום את הארון.</p>
<p>רזא (ד)אצטריך לאתחברא באת קיימא קדישא⁴⁰⁰¹ דאיהו רזא דאתחזי ליה ולא לאחרא דהא ארון לא אתחבר אלא בצדיק דנטיר את קיימא קדישא ומאן דפגים ברית</p>	<p>הסוד שצריך להתחבר באות ברית קודש הוא הסוד הראוי לו, ולא לאחר. שהרי ארון אינו מתחבר אלא בצדיק ששומר ברית קודש. ומי שפוגם את הברית ונכנס בארון, אוי לו שפגם אותו בחייו, ואוי לו שפגם אותו במיתתו. אוי לו מאותו עונש. אוי לו שפגם האות וארון הברית הקדוש, אוי לו מאותה</p>

להם גופים, שאי אפשר לחצונים להכלל בצורת גוף, מפי שהגוף הוא הצורה העליונה ואינם נאחזים בצורה העליונה (אור יקר).

³⁹⁹⁵ הקדמה ו ע"ב (הערת הזהר).

³⁹⁹⁶ המלכות נקראת י' נקודה אמצעית מקום כניסת היסוד, והיסוד נקרא אות ברית שהיא י' ראש האמה, ויישם שני יודין מורה י' בתוך י', ברית בתוך ברית, כי המלכות גם כן נקראת ברית שהרי הברית יש בו שני מדרגות מילה ופריעה, דהיינו מילה מלכות, פריעה יסוד, ואם נפרש ברית בברית דהיינו ברית ממש וברית תורה, ואחר כך "עאל בארונא" וניחא השתא לישנא אתחבר ברית בברית ועאל בארונא (אור יקר). פי' יוסף התחתון נתחבר עם יסוד דאצילות ושניהם נקראים ברית (מ"מ).

³⁹⁹⁷ רזא דלתתא יוסף ברזא דלעילא יסוד דאצילות (רח"ו במ"מ).

³⁹⁹⁸ ועאל בקרתא - מלכות (רח"ו במ"מ).

³⁹⁹⁹ כיון שייחד בחייו חלקו אחר מותו שהוא מייחד (אור יקר).

⁴⁰⁰⁰ פי' שכיון שהוא רשע ונכנס בארון כאלו מכניס צלם בהיכל (מ"מ).

⁴⁰⁰¹ שהוא ראוי לה ולא עם יסוד הטמא ח"ו. וז"ש דהא ארונא לא איתחבר אלא בצדיק (מ"מ).

<p>ועאל בארונא ווי ליה דפגים ליה⁴⁰⁰² בחייו ווי ליה דפגים ליה במיתתיה ווי ליה מההוא עונשא ווי ליה דפגים את [וארון] קיימא קדישא ווי ליה לההוא כסופא דנקמין מניה נקמת עלמין נוקמא דעלמא דא ונוקמא דההוא פגימו ורזא דא כתיב (תהלים קכה ג) כי לא ינוח שבט הרשע⁴⁰⁰³ על גורל⁴⁰⁰⁴ הצדיקים:</p>	<p>בושה, שנוקמים ממנו נקמת עולמים, נקמה של העולם הזה, ונקמה של אותו פגם. וסוד זה נאמר "כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים".</p>
<p>בשעתא דדיינין ליה בההוא עלמא מסתכלן בעובדוי אי הוה פגים רזא דברית קדישא דחתים בבשריה והשתא פגים וארונא (ארון דברית) דיליה⁴⁰⁰⁵ בהאי (ד)הא לית ליה חולקא בצדיקיא מסתכלן ביה ודיינין ליה וּמפּקִי ליהו לבר מכללא (דאדכר) [דאדם] כיון [דנפקין] ודאפקין (דנפקין) ליה מכללא דאדם אפקי ליה מכללא דכלהו אחרנין דאתעתדו לחיי עלמא ויהי(ני) בני ליה לההוא ארון⁴⁰⁰⁶ וסטרוא דלא אתכליל ברזא דגופא דאדם כיון דאתמסר לההוא סטרא ווי ליה דאעלין ליה בגיהנם⁴⁰⁰⁷ ולא נפיק מניה לעלמין על דא כתיב (ישעיה סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו' אינון דאשתארו ומכללא (בכללא) דאדם:</p>	<p>בשעה שדנים אותו באותו עולם, מסתכלים במעשיו. אם היה פוגם את סוד ברית הקדש שחתום בבשרו, ועכשיו פוגם את הארון (הברית) שלו בזה, הרי אין חלק בצדיקים. מסתכלים בו ודנים אותו, ומוציאים אותו מכלל של אדם. כיון שהוציאו אותו מכלל של אדם, מוציאים אותו מכלל של כל האחרים שנועדו לחיי עולם, ונותנים אותו לאותו (ארון) צד שאינו נכלל בסוד של גוף האדם. כיון שנמסר לאותו צד, אוי לו שמכניסים אותו לגיהנם, ולא יוצא משם לעולמים. על זה נאמר "ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו'", אותם שנשארו מכלל של אדם.</p>
<p>והני מילי כד לא עבד תיובתא שלימתא תיובתא דאיהי אתחזיית לחפייא על כל עובדוי ועם כל דא טב ליה דלא יעול בארונא דהא כל זמנא דגופא קיים נשמטא אתדנת ולא עאלת לאתרה בר אינון חסידי עליונין וקדישין דאתחזון לסלקא בגופיהון (ד)זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>והדברים הללו, כשלא עשה תשובה שלמה, תשובה שראויה לכסות על כל מעשיו. ועם כל זה, טוב לו שלא יכנס לארון, שהרי כל זמן שהגוף עומד, הנשמה נדונית ולא נכנסת למקומה, פרט לאותם חסידים עליונים קדושים שראויים לעלות עם גופם. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>בגין דלית וחובה (חובא) דקשיא קמי קודשא בריך הוא כהאי מאן דמשקר ופגים להאי את קיימא קדישא ודא לא חמי אנפי שכינתא על חובא דא כתיב (בראשית לח ז) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהוה וכתוב (תהלים ה ה) לא יגורך רעו (בראשית לח י) וירע בעיני ה' אשר עשה):</p>	<p>משום שאין חטא קשה לפני הקדוש ברוך הוא כמו זה שמשקר ופוגם את אות ברית הקדש, וזה אינו רואה פני שכינה, ועל חטא זה נאמר "ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'". ונאמר "לא יגורך רע".</p>

⁴⁰⁰² פירוש שפגם ג"כ ביסוד הנקרא את קיימא. א"נ את קיימא היא המלכות וכשהוא רשע ונכנס בארון פוגם אותה (מ"מ).
⁴⁰⁰³ הוא יסוד דקליפה (רח"ו במ"מ).
⁴⁰⁰⁴ נוקבא דקדושה. גורל רח"ל ע"ה (מ"מ).
⁴⁰⁰⁵ פי' מלכות (מ"מ).
⁴⁰⁰⁶ ארון (מוסגר בדפ"ק), יסוד דקליפה ומכאן ראייה למ"ש לעיל אית ארון ואית ארון וכו' (רח"ו במ"מ).
⁴⁰⁰⁷ יסוד דקליפה (רח"ו במ"מ), ור"ל יסוד דנוקבא דקליפה (מ"מ).

<p>מה כתיב הכא (שמות לו א) ויעש בצלאל את הארון וכי אמאי לא עבדו אינון חכימין דעבדו משכנא ית ארונא אלא בצלאל [סיומא דגופא] דאיהו⁴⁰⁰⁸ רוא דברית קדישא ונטר ליה ואיהו קאים בעדבא דחולקיה איהו אשתדל בעובדא דיליה ולא אחרא אתו בלהו חברייה ונשקו ליה:</p>	<p>מה כתוב כאן, "ויעש בצלאל את הארון", וכי למה לא עשו אותם החכמים שעשו את המשכן את הארון. אלא בצלאל סיום הגוף, שהוא סוד הברית הקדוש, ושמר אותו, והוא עומד בנחלת חלקו. הוא השתדל במעשה שלו ולא אחר. באו כל החברים ונשקו אותו.</p>
<p>כד מטו לגבי דרבי שמעון וסדרו מלין אלין קמיה כל מה דאתמר בההוא ארחא פתח ואמר (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום</p>	<p>כשהגיעו לרבי שמעון וסדרו הדברים הללו לפניו, כל מה שנאמר באותה דרך, פתח ואמר, "ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום".</p>
<p>רמז/א</p>	
<p>האי קרא אתמר אבל האי קרא אית לאסתכלא ביה⁴⁰⁰⁹ וארח צדיקים ההוא ארחא⁴⁰¹⁰ דצדיקיא אזלי ביה איהו ארח קשופ⁴⁰¹¹ ארחא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה⁴⁰¹² ארחא דאיהו אזיל קמיהו⁴⁰¹³ וכל אינון רתיכין⁴⁰¹⁴ אתיין למשמע⁴⁰¹⁵ מלין דאינון ממללן ואמרי בפומייהו כאור נגה דנהיר ואזיל⁴⁰¹⁶ ולא אתחשך (כלל כאינון חייבין) וכארח דאינון חייביא דארח דלהון אתחשך תדיר כמה דאת אמר (משלי ד יט) דרך רשעים כאפלה וגו':</p>	<p>הפסוק הזה נתבאר. אבל בפסוק הזה יש להתבונן, "ואורח צדיקים", אותה דרך שהצדיקים הלכו בה, היא דרך אמתית, דרך שהקדוש ברוך הוא רוצה בה, הדרך שהוא הולך לפניו, וכל אותן מרכבות באות לשמוע דברים שהם מדברים ואומרים בפייהם. "כאור נגה", שמאיר והולך, ולא נחשך (כלל) כדרך אותם הרשעים שדרכם תמיד חשוכה, כמו שנאמר, "דרך רשעים כאפלה וגו'".</p>
<p>[דבר אחר] וארח צדיקים מה בין ארח לדרך הא אוקמוה אבל⁴⁰¹⁷ ארח הוא דהשתא אתפתח ואתגלייא ואתעביד בההוא אתר ארח דלא כתישו ביה רגלין מקדמת דנא דרך כמה דאת אמר (ישעיה סג ב) כדורך בנת דכתשין ביה רגלין כל מאן דבעי:</p>	<p>דבר אחר "ואורח צדיקים", מה בין אורח לדרך. הרי פרשוה. אבל דרך היא שעכשיו נפתחה ונגלתה, ונעשה באותו מקום דרך שלא כתשו בה רגלים מקדם לכן. דרך, כמו שנאמר, "כדורך בגת", שכותשים בו רגלים כל מי שרוצה.</p>
<p>ועל דא לצדיקיא קארי ארח דאינון הוו קדמאי למפתח ההוא אתר ולא על כל אתר</p>	<p>ועל זה לצדיקים קורא אורח, שהם היו ראשונים לפתוח אותו מקום, ולא כל המקום ההוא. אלא אף על גב שאחרים בני העולם</p>

⁴⁰⁰⁸ רעד ע"א (הערת הזהר).

⁴⁰⁰⁹ אחר שנדע מה עניינו דהיינו פירוש אורח כדמסיק יקשה מה בין אורח לדרך, דלגבי צדיקים נקט אורח ולגבי רשעים נקט דרך (אור יקר).

⁴⁰¹⁰ ממש כשהם הולכים בדרך שיחו (אור יקר).

⁴⁰¹¹ היינו דרך אמת מדת התפארת (אור יקר).

⁴⁰¹² מן הרצון העליון מהכתר (אור יקר).

⁴⁰¹³ השכינה, והרי כל קו האמצעי אורח צדיקים מהיסוד כנודע, והיינו כתר תפארת יסוד מלכות (אור יקר).

⁴⁰¹⁴ הם מתייחדים למעלה בדברי תורתם (אור יקר).

⁴⁰¹⁵ כדי שיתקשרו למעלה בסוד הבל פיהם הנעשה קלין ודבורין באויר העולם, והיינו סוד ההיכלות, בענין שכל סוד הייחוד נכלל בדבריהם (אור יקר).

⁴⁰¹⁶ שכל זמן שהם מוסיפין תורה שכרם להמשיך להם, והם מוסיפין והולכין והקליפות הם מתבערות, כל מה שימשך הענין יטהרו החצונים, והרשעים "אורח(א) דילהון" אין בו ייחוד ואדרבה הם יוצאים אל המדבר אל מקום החצונים (אור יקר).

⁴⁰¹⁷ קלז ע"א ויקרא פח ע"א (הערת הזהר).

<p>איהו⁴⁰¹⁸ אלא אף על גב דאחרנין בני עלמא אזלי בההוא אתר השתא דאזלין ביה צדיקיא איהו [אתר] חרתא דהשתא חרתא איהו ההוא אתר כמה דלא אזיל ביה בר נש אחרא לעלמין בגין דצדיקיא עבדין⁴⁰¹⁹ חרתא לכל ההוא אתר בכמה מלין עלאין דקודשא בריך הוא אתרעי בהון⁴⁰²⁰:</p>	<p>הולכים באותו מקום, עכשיו שהולכים בה צדיקים, הוא מקום חדש, שעכשיו אותו מקום הוא חדש כמו מי שלא הלך בו אדם אחר לעולמים, משום שצדיקים עושים חדש לכל אותו מקום בכמה דברים עליונים שהקדוש ברוך הוא מתרצה בהם.</p>
<p>ותו דשכינתא אזלא בההוא אתר מה דלא הות מקדמת דנא ובגין כך ארח צדיקים אקרי בגין דאתארח ביה אושפיזא⁴⁰²¹ עלאה קדישא דרך איהו פתוח לכלא וכתשין ביה כל מאן דבעי אפילו אינון חייבין דרך רזא דא (שם מג יז) הנותן בים דרך⁴⁰²² בגין דדריך ביה סטרא אחרא דלא אצטריך ושלטי לסאבא משכנא ועל דא צדיקיא בלחודייהו קיימי ושלטי בההוא אתר דאקרי ארח כמה דאוקימנא דרך [פתוח] לכלא להאי סטרא ולהאי סטרא:</p>	<p>ועוד, ששכינה הולכת באותו מקום מה שלא היה מקדם לכן. ולכן נקרא אורח צדיקים, משום שהתארח בו אורח עליון קדוש. דרך היא פתוחה לכל, וכותשים בה כל מי שרוצה, אפילו אותם הרשעים. דרך, סוד זה, "הנותן בים דרך". משום שדורך בו הצד האחר שלא צריך, ושולט לטמא את המשכן. ועל זה צדיקים לבדם עומדים ושולטים באותו מקום שנקרא אורח. כמו שבארנו, דרך פתוחה לכל, לצד זה ולצד זה.</p>
<p>ואתון קדישי עליונין ארח אקדישא עלאהו אזדמן לגבייכו⁴⁰²³ וארחתון ביה ומלין מעליין עלאין ונ"א אלין אסתדרו⁴⁰²⁴ קמי עתיק יומין זכאה חולקבון:</p>	<p>ואתם, קדושים עליונים, דרך קדושה עליונה הזדמנה לכם והתארחתם בה, ודברים מעולים עליונים (אלו) הסתדרו לפני עתיק הימים. אשרי חלקכם.</p>
<p>פתח רבי שמעון ואמר (דברים לד ט) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה וגו' (את ידו) בכמה אתר תנינן דמשה אנפוי כאנפי שמשא ויהושע כאנפי סיהרא דלית נהורא לסיהרא אלא נהורא דשמשא כד נהר לסיהרא וסיהרא מגו שמשא אתמליא וכד אתמליא כדין קיימא באשלמותא:</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה וגו'". בכמה מקומות מצאנו שפני משה כפני השמש, ויהושע כפני הלבנה. שאין אור ללבנה אלא אור השמש כשמאיר ללבנה, והלבנה מתמלאת מתוך השמש. וכשמתמלאת, אז עומדת בשלמותה.</p>

⁴⁰¹⁸ פי' לא הצדיקים פתחו כל הדרך מתחילתו אלא אע"ג וכו' (מ"מ).

⁴⁰¹⁹ הענין הוא כי בזולת שהתורה נעשת ממנו קלין ודבורין דדברי תורה באויר העולם והייחוד נעשה בו, עוד נוסף כי ארץ ישראל היא קדושה ואוירה טהור ועפרה טהור, וכל מקום שעוסקים בארץ ישראל בדברי תורה כל המקום ההוא מתקדש, ונבראים בו מלאכים קדושים, והיינו סוד דרכי ציון אבילות, שכל מקום שישראל היו עולים לרגל היו נבראים מלאכים בדרכים, ואותם המלאכים היו מתחדשים ומאירים פעם אחר פעם שישראל הולכים, והיו מתעוררים ושמחים לקראתם, ואחר שנחרב הבית ונמנעו ישראל מלעלות לירושלים היו דרכי ציון אבילות, אותם המלאכים שנבראו בדרכים הם אבלים מבלי באי מועד שיחדשו אותם וישמחו לקראתם, ועל דרך זה הוא ההילוך שהצדיקים הולכי דרכים עוסקים בתורה מציאות המצוה ועסק התורה בכל אותם הדרכים, היה גורם להם שיהיו שם נבראים מלאכים שהם קיימין באותם המקומות (אור יקר).

⁴⁰²⁰ והמקום מתחדש קדושתו, ונברא שם ענין חדש ודיוקן חדש מה שלא היה שם באותם המקומות קודם עסק התורה, וכיון שהמקום מתקדש על ידי ייחודו של הקב"ה ושכינתו אשר עמהם ודאי מתחדש, ואל תתמה על זה כי גדול מזה כתוב בפרשת פנחס כי ממש כמו ששם הוא סוד דברי תורה, אם יקרה שיעסקו שם בדבריו ממש הוא ימצא שם ארצה, אם ירצה שיעסקו בדבר שחדש צדיק אחד במקום שהצדיק חדשו יתעורר רוחו ונפשו ויבא שם, מטעם המציאות שנמצא שם וקשרו בדבריו עם המקום, מה שאין כן בשאר המקומות ששפתותיו דובבות בקבר לבד (אור יקר).

⁴⁰²¹ פי' דריש ואורח כמו אורח אושפיזא שהיא השכינה הנק' ב"ן (מ"מ).

⁴⁰²² בסוד דרך נחש ח"ו (רח"ו).

⁴⁰²³ פירוש מלכות (מ"מ).

⁴⁰²⁴ אסתדרו (דפ"ו).

<p>אשתלמותא דסיהרא מאן איהו רזא דכלא דאקרי דמות⁴⁰²⁵ ברזא דשמ[שא]⁴⁰²⁶ עלאה יהו"ה⁴⁰²⁷ דהא בשמא דא לא קאים בר בזמנא דקיימא באשלמותא דהא כמה שמהן אינון דאחסינא ואתקרי בהו (כך שעתא דקיימא ביה) וכפום שעתא דקיימא ביה⁴⁰²⁸ הכי אקרי בההוא שמא ממש וכד קיימא ברזא (דא) דאשלמותא ואשתלימת מכל סטרין כדין אקרי יהו"ה אשלמותא דילה כאשלמותא דלעילא⁴⁰²⁹ דירתא ברזא לאמה:</p>	<p>שלמות הלבנה. מי הוא סוד של הכל שנקרא דמות בסוד השמש העליון יהו"ה, שהרי בשם הזה אינו עומד, רק בזמן שעומדת בשלמות. שהרי כמה שמות הם שירשה, ונקראת בהם וכפי השעה שעומדת בה, כך נקראת באותו שם ממש. וכשעומדת בסוד השלמות ונשלמת מכל הצדדים, אז נקרא יהו"ה. השלמתה כהשלמה שלמעלה, שירשה הבת את אמה.</p>
<p>(והיינו) [נהירו] בחמיסר יומין דכתיב (ויקרא כג לד) בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה⁴⁰³⁰ וכתיב (שם כז) אך בעשור⁴⁰³¹ לחדש השביעי וכלא רזא חדא כד קיימא עלמא דאתי⁴⁰³² ברזא דכל עשר אמירן על האי חדש אקרי בעשור⁴⁰³³ וכד אתרשימת סיהרא באשלמותא חדא בנייהו אקרי בחמשה עשר דהא ה' אתחברת ואתחקקת בנייהו:</p>	<p>והיינו (הארה) בחמשה עשר ימים, שנאמר "בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה". ונאמר "אך בעשור (יום) לחדש השביעי". והכל סוד אחד. כשעומד העולם הבא בסוד של כל עשר האמירות על החדש הזה, נקרא בעשור. וכשנרשמת הלבנה בשלמות אחת בנייהן, נקרא בחמשה עשר, שהרי ה' התחברה ונחקקה בנייהם.</p>
<p>ורזא דא י"ה⁴⁰³⁴ [נ"א ו"ה איהי וכד קיימא בשמא [דאבהן] ודא כדין אתחבר בה' ואיהי אתוספא לגבי תתאי למיזין לון ולמיהב לון טרפיהו ואתוספא] איהי ברזא דאת ה' כמלקדמיין חדא לאתחקקא ולאחברא ברזא דלעילא וחדא למיהב מזונא לתתא וכדין קיימא סיהרא באשלמותא לכל סטרין עילא ותתא ברזא דשמא דא למהוי כלא רזא חדא ושליומו חד:</p>	<p>וסוד זה י"ה, (וכשעומדת בשם זה, אז מתחברת בה', והיא נוספת אל התחתונים לזון אותם ולתת להם טרפם, ונוספת) היא בסוד האות ה' כמקדם. אחד, להחקק ולהתחבר בסוד שלמעלה, ואחד, כדי לתת מזון למטה, ואז עומדת הלבנה בשלמות לכל הצדדים, מעלה ומטה, בסוד השם הזה, להיות הכל סוד אחד ושלמות אחת.</p>

⁴⁰²⁵ מלכות (רח"ו).

⁴⁰²⁶ דשמא (מ"מ).

⁴⁰²⁷ פירוש שנק' הויה כמו הזעיר (מ"מ).

⁴⁰²⁸ וכפום שעתא דקיימא ביה (מוסגר בדפ"ו).

⁴⁰²⁹ ק ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁰³⁰ פירוש ה' שהיא המלכות נתחבר עם עשר שהם עשר ספירות דבינה וזהו בחמש' עשר חמשה עם עשר (מ"מ).

⁴⁰³¹ פירוש עשר ספירות דבינה מאירים למלכות הנקרא חודש הז' וכדמפורש (מ"מ). (יום) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁰³² דעשר אמירן הן בה כידוע, אלקים דמעשה בראשית. והוא מסט' דחכמה דבה, יו"ד של ה"א, וה"א עצמה. והוא חמשה עשר. והוא דירתא סיהרא לה, ונעשית ה', בשלימו, בין העשור כמו שמפרש והולך. ואמר ו"ה איהו כד קיימא כו'. שר"ל וכן כד היא אשתלימת מבעלה, היא ברזא דו"ה. והיא שם הו"ה בשלימו. וב' הה"ן הן א' ברזא דלעילא וא' למיהב מזונא לתתא כמו שמפרש והולך. וז"ס נו"ן, ב' נוני"ן הם ב' הה"ן דאשתלימו מיו"ד, ו' באמצעיתא ו', הרי הו"ה שלימה. ויו"ד וא"ו הן כוללין ב' הה"ן, שלכן ב' הה"ן אשתלימו מיו"ד, וכן ו' בין ב' הה"ן וכמו שמפרש והולך דאיהי י' אתפשט ואפיק רוח כו' ההוא רוח אתפשט כו'. וזהו ו' דכליל למעלה ולמטה, ישראל ויעקב, כנז' בר"פ תרומה (קכו ע"ב). ור"ל שזהו רוח חכמה, רוח של חכמה (יהל אור).

⁴⁰³³ קפה ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁰³⁴ פי' ה' שהיא המלכות נתחברה עם י' שהם עשר ספירות דבינה (מ"מ).

<p>יהושע דא איהו רזא דאשלמותא דסיהרא באלין אתוון בן נוי"ן (בן) נוי"ן ודאי דהא נ' רזא דסיהרא איהי ומלא (מלה) ברזא דאשלמותא דשמא קדישא כדין איהו מלא רוח חכמה ודאי:</p>	<p>יהושע זהו סוד של השלמת הלבנה באותיות הללו בן נוי"ן. נוי"ן ודאי, שהרי נון היא סוד הלבנה, מלא בסוד ההשלמה של השם הקדוש, ואז הוא מלא רוח חכמה ודאי.</p>
<p>בגין והנקודה עלאה דאיהי י' אתפשט ואפיק רוח⁴⁰³⁵ וההוא רוח עביד היכלא⁴⁰³⁶ וההוא רוח אתפשט⁴⁰³⁷ ואתעביד שית סטרין ההוא רוח אתפשט⁴⁰³⁸ ברזא דכל אלין ואמלי ועביד היכלא לתתא⁴⁰³⁹ ואתמלי כלא ואתעביד רזא</p>	<p>משום שהנקודה העליונה, שהיא י', מתפשטת ומוציאה רוח, ואותה רוח עושה היכל. ואותה רוח מתפשטת ונעשית לששה צדדים. אותה רוח מתפשטת בסוד של כל אלה. וממלא ועושה היכל למטה, והכל מתמלא, ונעשה סוד</p>
<p>רמז/ב</p>	
<p>דשמא קדישא⁴⁰⁴⁰ באשלמותא דהא⁴⁰⁴¹:</p>	<p>השם הקדוש בהשלמה אחת.</p>
<p>ובגין דא (ואמר) יהושע מלא רוח חכמה⁴⁰⁴² בגין כי סמך משה⁴⁰⁴³ את ידי⁴⁰⁴⁴ עליו דאיהו אריק ברכאן ועליהו ואתמלי בירא מניה⁴⁰⁴⁵ ואתון קדישי עליונין כל חד מגייכו אתמלי רוח חכמה וקיימא באשלמותא ברזין דחכמתא בגין דקודשא בריך הוא הוא אתרעי בכו ואסמיך ידוי עליכו זכאה חולקי דעיני חמו דא וחמו שלימו דרוח חכמתא בכו:</p>	<p>ולכן יהושע "מלא רוח חכמה", משום "כי סמך משה את ידיו עליו", שהוא הריק עליו ברכות ונתמלאה הבאר ממנו. ואתם, קדושים עליונים, כל אחד מכם התמלא רוח חכמה, ועומד בשלמות בסודות החכמה, משום שהקדוש ברוך הוא התרצה בכם וסמך ידו עליכם. אשרי חלקי שעיני ראו את זה וראו את שלמות רוח החכמה בכם.</p>
<p>אפתח ואמרו כתיב (ויקרא יט כו) לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו האי קרא אוקמוה ורזא דמלה האי מאן דאכיל בלא צלותא דיצלי [קדם דאכיל] על דמיה שקיל איהו כמנחש ומעונן:</p>	<p>פתח ואמר, נאמר "לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו". פסוק זה פרשוהו, וסוד הדבר, זה מי שאוכל בלי תפלה, שיתפלל (קדם שאוכל) על דמו, שקול הוא כמנחש ומעונן.</p>

⁴⁰³⁵ ר"ק של אבא (רח"ו).

⁴⁰³⁶ בינה (רח"ו).

⁴⁰³⁷ פי' ר"ק דאבא באמצעות הבינה עשו ר"ק דזעיר וז"ש ואיתעביד שית סטרין (מ"מ).

⁴⁰³⁸ פי' ר"ק דאבא באמצעות אימא וזעיר, הוציא המלכות כמ"ש הרב על פ' כולם בחכמה עשית

(מ"מ).

⁴⁰³⁹ נוק' (רח"ו).

⁴⁰⁴⁰ דהיינו י' ה' ו' ה' (אור יקר). פירוש מלכות נק' הוי"ה כמ"ש נעיל ואזי נשלמה (מ"מ).

⁴⁰⁴¹ שכל האותיות משתוות בהארותם (אור יקר).

⁴⁰⁴² פי' מלכות יש בה הארת ר"ק דאבא הנק' רוח חכמה (מ"מ).

⁴⁰⁴³ היינו משה בסוד הדעת ודאי (אור יקר). פי' זעיר שעל ידו מקבלת כל ההארות (מ"מ).

⁴⁰⁴⁴ לאו דוקא ידיו אלא הכוונה דאיהו "אריק ברכאן" (אור יקר).

⁴⁰⁴⁵ ועם היות שהדרך הוא בסוד זכר ונקבה, ובשני בני אדם משה ויהושע לא שייך בחי' זו, הדרך
הוא "ואתמליא בירא מיניה", כלומר הוא מקור נובע בתוך הבאר, והמלכות היא הבאר, והמקור היא
' ונובע משך המבוע דהיינו סוד ו' המתפשטת ותחתית הבאר שאות י' בתוכה, ה' בינה עומק הבאר,

וכתלי הבאר סוד וא"ו עולה, ופי הבאר וחולייתה ה' אחרונה כזה: והיינו כל השם כלול במלכות
כדפירשנו לעיל (אור יקר).

<p>בגין דבליליא נשמתא סלקת⁴⁰⁴⁶ ואשתמחה⁴⁰⁴⁷ למחמי ברוז דיקירא עלאה⁴⁰⁴⁸ כל חר וחר כמה דאתחזי ליה ואשתאר בר נש בההוא חילא דאשתתף ונ"א דאתפשטו נו דמא לאתקיימא⁴⁰⁴⁹ גופא⁴⁰⁵⁰</p>	<p>משום שבלילה הנשמה עולה ומשתטחת לראות בסוד הכבוד העליון, כל אחד ואחד כמו שראוי לו, ונשאר האדם באותו כח שהשתתף (שהתפשט) בתוך הדם לקיים הגוף, ולכן (ועם כל זה) טועם טעם של מות. ואותו כח לא נועד להתעורר לתוך אותו כח של</p>
--	--

⁴⁰⁴⁶ וכשנדקדק דברי ר' שמעון כאן פירש שני חלקים דהיינו נשמתא ונפש, וחלק ר"ח לא פירש בו דבר, ועתה יקשה היאך יסתלק נשמה למעלה אל הנועם העליון (אור יקר), היינו שעולה בסוד מ"ן ומ"ש ואשתאר ב"נ בההוא חילא דאשתתף גו דמא ר"ל מתקיים האדם ע"ז נכפה שנסתלקה משאר האיברים ונשתתפה בתוך הדם שבלב כדי לקיים הגוף (מ"מ).

⁴⁰⁴⁷ דהיינו השטיחה במהדורין אלו להתענג וליהנות בהם, אמנם הייחוד אינו נעשה אלא בנשמה, ואם ישן האדם יסתלקו ממנו נפ"ש ר"ח נשמה, ואם לא ישן תסתלק ממנו נשמה לתת דין וחשבון אם נטמאה, או להתייחד אם טהורה, ורוח ונפש שאינם צורך למעלה יתקשרו בו, ולזה דוד לא היה ישן אמנם נשמתו היתה מסתלקת ממנו והוא עוסק בתורה ברוח ונפש, ועם היות שהיא עולה היא קשורה בו, שהרי נפש עולה ובהתעורר האדם היא מפני שקשורה בגוף, והיא משועבדת אל ענייני הגוף, ונשמה נשארת למעלה לעולם עד חצות שהם נפרדות משם כדפירשו לעיל, ובזה נתקן הכל, ומעולם לא נשאר בגוף אלא רוח חיוני בעלמא שאינו נפש ממש אלא נפש הבהמית הטבעית שהיא חומרית המתהוות מחום הדם שעליה רוכבות נפש רוח ונשמה כדפירשנו בספ"ר בשער נשמה, וקשר נפש בגוף אינו נתר, וקשר רוח ונפש אינו נתר, וקשר נשמה ברוח אינם נותרות, אלא שנפש ורוח שאינם צורך גבוה הם יורדות, ונשמה היא עולה, ודומה זה לזה נשמה דאצילות שהיא יורדת ועולה אין אדם מרגיש בענין מפני שהיא קדה, אין יתרונה מושג אלא אל הנפש, והיינו וינפש וי נפש וכו', ועוד יש לנו שבהיות האדם ישן ואפילו ביום, אין נשמה ולא רוח ולא נפש עמו אלא הם מתפשטות ומתהלכות כאשר יתהלכו, שאין דרך ליכנס למעלה אמנם יתהלכו כאשר יתהלכו בסוד דקות אויר העולם, ועל דרך זה הישן מחצות לילה ואילך שהם נדחות מלמעלה אם ישן יותר יתהלכו בארץ, ועל דרך זה כל שאר העניינים, וחלום היום יש קצתו אמת שהנפש והרוח והנשמה יודעים ורואים ממה שראו והגידו להם עוף השמים או כחות קרובות כדפירשנו ענין החלון לעיל בפרשת תרומה סימן י"ד, ובמקום אחר אאריך הדרוש הזה בע"ה (אור יקר).

⁴⁰⁴⁸ מוסגר בדפ"ק. וכיון שכך הוא גם אל הרוח יהיה לה מעלה ולנפש מעלה גם כן, שכל אחד ואחד כפי שיעורו ישתטח לחזות במדרגות המושגות, אמנם קשה כמה, האחד כי המדרגות אינם אלא בנשמות, השנית מעולם לא נשמע בשום מקום עליה אל הרוח בפני עצמה ואל הנפש בפני עצמה, ולומר שהם בגוף אי אפשר שהרי בפני עצמה, ולומר שהם בגוף אי אפשר שהרי מי שאין לו אלא רוח או נפש לבד מה יש לו בין ישן לאין ישן, ועוד שנת [גוי] וחלומות נבוכד נאצר ופרעה ודאי היה על ידי דבקות נפשם הטמא בשריהם, כענין אבימלך ואמנע גם אנכי אותך מחטו לי כדפירשו בזהוה בפרשת וירא, ועתה אפשר שנאמר שיגרע נפש טהורה בישראל יותר מנפש טמאה שבגוי שהיא ממקום הטינוף, ועוד נראה לי לדקדק כי האדם המת נתר קשר נפש רוח ונשמה בקצת, ומקושרות בקצת על ידי מנוחת שבת ויום טוב וכו', אמנם האדם החי אין נשמתו נותרת מרוחו ונפשו שהם מקושרות יחד, לזה אני אומר כי יקשה עוד אם נשמה עולה למעלה ונאחזת שם כמו שנאחזת, היאך האדם יעוררו אותו מתוך שנתו בשליש ורביע הלילה ומתעורר, והיאך נשמה עלתה ונאחזת וירדה כרגע, ויהיה ענין המלכות ואחיזתה בנשמות תלויה ברצון איש ואיש שיתעורר לקול הצפור, ועוד יקשה בדרוש הזה אם לא ירצה האדם לישן בתחלת הלילה אין נשמתו עולה, אם כן יהיה נעשה הייחוד ההוא מבלעדיו וגורע כבוד עליון, ויותר יקשה מה שפירשו בזהוה שמעולם לא ישן דוד שתין נשמי ומאי שבחיה, הרי מעולם לא עשה הייחוד הזה העליון, לזה אני אומר שהנפש ודאי קשורה בגוף, ורוח בנפש, ונשמה ברוח, ויסתלקו פעמים שלשתם יחד, ופעמים שנים יחד, ופעמים אחת, והענין שמי שאין לו אלא נפש וישן, יעלה נפשו ויתקשר במדור היכל לבנת הספיר דמתמן נפשא, ומי שיש לו נפש ורוח יסתלקו שניהם ויתקשר נפשם שם ורוח יעלה אל היכל הרצון שעד שם הגעת הרוח, ואם יש לו נשמה הנשמה תעלה אל הייחוד העליון בסוד הר ה' ומקום קדשו שפירשנו (אור יקר), כדפירשנו לעיל כמה פעמים, והרוח מה יעשה ממנו (אור יקר).

⁴⁰⁴⁹ גו (נוסף באור יקר).

⁴⁰⁵⁰ דהיינו הרוח החיוני המתהווה באדם שהוא רוכב על הדם, וכבר היה אפשר לפרש דלאו היינו נפש אלא נפש הבהמית וחיות המתהווה מן הדם שהנפש המשכלת רוכבת על חיות זה, וכדפירשנו בספ"ר בשער נשמה, ולפי זה יקשה יותר נפש עצמה ורוח מה יעשה מהם ואנה הם הולכים (אור יקר). ז"ל הרב בספר ק"י, דע כי אחר השינה הרזא עולה בסוד מ"ן בסוד בידך אפקיד רוחי והנפש נשארה למטה עם הגוף, אמנם מה שהיתה הנפש מתפשטת תוך שס"ה גידים שהוא דם בסוד כי הדם הוא הנפש עתה מסתלק משם ונסגרת היא וכוחותיה תוך הלב, מפני המזיקים כי הנפש יש לה עתה מסתלק משם ונסגרת היא וכוחותיה תוך הלב, מפני המזיקים כי הנפש יש לה אחיזה בקליפות ובזה תבין למה אין מתעורר האדם תכף משכחו, כי אין הנפש יכולה לדפוק ע"י הדם נשאר באיברים, ואזי

<p>ועל דא (ועם כל דא⁴⁰⁵¹) טעים טעמא דמותא [וההוא חילא⁴⁰⁵² מתעתדא לאתערא גו ההוא חילא דנשמתא] ולקבלא ליה וכד אתער בר נש לאו איהו דכי והא אוקימנא דסטרא אחרא שליט על אתר דקיימא בלא נשמתא:</p>	<p>הנשמה ולקבל אותו. וכשמתעורר האדם, אינו טהור, והרי בארנו שצד האחר שולט על מקום שעומד בלי נשמה.</p>
<p>כיון דאתדכי במיא ואף על גב דאשתדל בר נש באורייתא ונ"א טעים טעמא דמותא דסטרא אחרא שליט על אתר דקיימא בלא נשמתא וכד אתער בר נש אף על גב דאשתדל באורייתא והיא נשמתא לא אתקיים⁴⁰⁵³ באתרה ולא שלטא ביה כבר נש בר חילא דדמא בלחודוי דאקרי נפש⁴⁰⁵⁴ היא דאתפשטא בדמא תדיר והא אוקימנא וכד יצלי בר נש צלותא דפלחנא דמאריה כדין מתיישבא חילא דדמא באתריה⁴⁰⁵⁵ ואתגבר חילא דנשמתא⁴⁰⁵⁶ ואתיישבא על ההוא אתר וכדין בר נש אשתלים קמי מאריה כמה דאצטריך נפש לתתא ורזא דמלה דנשמתא לעילא:</p>	<p>כיון שנטהר במים, ואף על גב שהשתדל אדם בתורה, (טועם טעם מיתה, שהצד האחר שולט במקום שנמצא בלא נשמה, וכשמתעורר בן אדם, אף על גב שעוסק בתורה) אותה נשמה לא חוזרת למקומה ולא שולטת באדם, פרט לכח הדם לבדו שנקרא נפש, אותה שמתפשטת בדם תמיד, והרי בארנו. וכשיתפלל אדם תפלה של עבודת אדונו, אז מתישב כח הדם במקומו, ומתגבר כח הנשמה ומתיישבת על אותו מקום. ואז אדם מושלם לפני אדונו כמו שצריך, נפש למטה, וסוד הדבר שהנשמה למעלה.</p>
<p>ועל דא מאן דצלי צלותא עד לא ייכול קאים גרמיה כמה דאצטריך וסלקא נשמתא על אתר מותבה כמה דאצטריך ואי אכיל עד לא צלי צלותיה לאתיישבא דמא על אתריה הא איהו כמנחש ומעונן בגין דהא איהו ארחיה (כמאן) דמנחש לסלקא לסטר אחרא ולמאכא סטרא דקדושה:</p>	<p>ועל כך, מי שמתפלל תפלה טרם שיאכל, מעמיד עצמו כמו שצריך, ועולה הנשמה על מקום מושבה כמו שצריך. ואם אכל טרם שיתפלל תפלתו, שיתיישב הדם על מקומו, זהו כמנחש ומעונן. משום שזו דרכו של מנחש לעלות לצד האחר, ולהנמיך את הצד של הקדושה.</p>
<p>אמאי אקרי בר נש ההוא דאשתדל בההוא סטרא מנחש [על] דאשתדל בההוא נחש לאתקפא חיליה ולאנתגברא ודא איהו [כ]מאן דפלה לאלהים אחרים וכן האי פלח לההוא חילא דדמא ולא פלח ליה לקודשא בריך הוא לאתקפא סטרא דנשמתא סטרא דקדושה:</p>	<p>למה נקרא אותו אדם שמשתדל באותו צד, מנחש. על שעסק עם אותו נחש לחזק כוחו ולהגבירו. וזהו כמי שעובד אלהים אחרים. וכן זה עובד לאותו כח של הדם, ולא עובד את הקדוש ברוך הוא לחזק את צד הנשמה, הצד של הקדושה.</p>
<p>מעונן⁴⁰⁵⁷ דאשתדל בחובה ולא אשתדל בזכו ואי תימא הא קיימא נ' באמצעיתא הכי</p>	<p>מעונן, שעוסק בחטא ולא עוסק בזכות. ואם תאמר, הרי עומדת נ' באמצע, כך זה</p>

אין האדם יכול לקום מאיליו עד שיקראוהו ויעוררו נפשו להתפשט באיבריו בחוזק כח הקריאה עכ"ל ובזה מובן לשון זה (מ"מ).

⁴⁰⁵¹ פירוש אעפ"י שעדיין הנפש נסגרת תוך הלב אפ"ה טעים טעמא דמותא שהשינה אחד מס' במיתה (מ"מ).

⁴⁰⁵² לא (נוסף בדפ"ו).

⁴⁰⁵³ אתקיימת (דפ"ו).

⁴⁰⁵⁴ דהיינו שהפשט מתפשטת בדם שבלב וז"ש ההיא דאת פשטא בדמא תדיר, דהיינו הנפש המתפשטת תמיד בדם הגידים עתה בעת השינה היא בתוך הלב (מ"מ).

⁴⁰⁵⁵ פי' אחר התפלה חוזרת הנפש להתפשט בתוך שס"ה גידים (מ"מ).

⁴⁰⁵⁶ פי' גם הנשמה והרוח חוזרים להתפשט באדם והנפש היא מרכבה להם וז"ש ואתיישבא על ההוא אתר (מ"מ).

⁴⁰⁵⁷ מעונן ל' עון (הערת הזהר).

<p>הוא ודאי דהא לא יכלין לשלמא בההוא סטרא אהרא עד דאתערבי ביה ערובא דסטרא קדושה כחוטא חד ודקיין (רקיק) מאן⁴⁰⁵⁸ דבעי לקיימא שקרא יערב בה מלה דקשוט בגין דיתקיים ההוא שקרא ועל דא עונן מלה דשקר הוא ובגין לקיימא ליה עאלין בה מלה דקשוט ודא איהו נ⁴⁰⁵⁹ בדא ומוקיימי לההוא שקר ומאן דלא צלי צלותא לקמי קודשא בריך הוא עד לא ייכול על דמיה כמנחש ומעונן:</p>	<p>ודאי, שהרי לא יכולים לשלוט באותו צד אחר, עד שמערבים בו ערוב של צד הקדושה כחוט אחד דקיק. מי שרוצה להעמיד שקר, יערב בו דבר אמת כדי שיתקיים אותו שקר. ועל זה עוון דבר שקר הוא, וכדי להעמידו, מכניסים בו דבר אמת, וזוהי נ'. בזה מעמידים את אותו שקר. ומי שלא מתפלל תפלה לפני הקדוש ברוך הוא טרם שיאכל על דמו, כמנחש ומעונן.</p>
<p>צלותא דבר נש כמה דאמרתון אתון קדישי עליונין זכאה חולקבון דהא ובצלותא מתתקון גופיה ונפשיה ודבר נשו (מתתקון) ואתעביד שלים צלותא איהי תקונין מתקנן דמתתקנן כחדא ואינון ארבע תקונא קדמאה תקונא דגרמיה⁴⁰⁶⁰ לאשתלמא תקונא תניינא תקונא דהאי עלמא⁴⁰⁶¹ תקונא תליתאה⁴⁰⁶² תקונא דעלמא לעילא בכל אינון חילי שמיא תקונא רביעאה תקונא דשמא קדישא⁴⁰⁶³ ברזא דרתיכין קדישין וברזא דעלמין בלהו עילא ותתא בתקונא דרזין דשמא קדישא⁴⁰⁶⁴ כדקא יאות:</p>	<p>תפלת אדם, כפי שאמרתם אתם קדושים עליונים, אשרי חלקכם, שהרי בתפלה מתקנים גופו ונפשו של אדם ונעשה שלם. תפלה היא תקונים נתקנים שנתקנים כאחד, והם ארבעה. תקון ראשון, תקון של עצמו להשתלם. תקון שני, תקון של העולם הזה. תקון שלישי, תקון של העולם שלמעלה בכל אותם צבאות השמים. תקון רביעי, תקון של השם הקדוש בסוד המרכבות הקדושות, ובסוד כל העולמות, מעלה ומטה בתקון של סודות השם הקדוש כראוי.</p>
<p>תקונא קדמאה תקונא דגרמיה בגין דאצטריך לאתקנא גרמיה במצוה וקדושה ולא אתתוקנא בקרבנין ועלוון לאתדכאה:</p>	<p>תקון ראשון, תקון של עצמו, משום שצריך לתקן את עצמו במצוה וקדושה, ולהתקן בקרבנות ועולות להטהר.</p>
<p>תקונא תניינא בתקונא דקיומא דהאי עלמא בעובדא דבראשית לברכא לקודשא בריך הוא על כל עובדא ועובדא ובאינון (תהלים קמח ג ד) הללויה הללויה כל ככבי אור הללויה שמי השמים וגו' לקיימא קיומא דהאי עלמא ועל דא בברוך שאמר ברוך [ברוך] על כלא:</p>	<p>תקון שני, בתקון של הקיום של העולם הזה, במעשה בראשית לברך את הקדוש ברוך הוא על כל מעשה ומעשה באותם הללויה, "הללויה כל כוכבי אור הללויה שמי השמים וגו'", להעמיד את קיום העולם הזה. ועל זה בברוך שאמר, ברוך, ברוך על הכל.</p>
<p>רמז/א</p>	
<p>תקונא תליתאה דאיהו תקונא לעלמא לעילא בכל אינון חילי חילין ומשריין ויוצר משרתים ואשר משרתיו וגו' והאופנים וחיות הקודש (באינון הללויה הללויה כל ככבי אור הללויה שמי השמים וגו'):</p>	<p>תקון שלישי, שהוא תקון של העולם למעלה בכל אותם צבאי צבאות ומחנות, יוצר משרתים ואשר משרתיו וגו', והאופנים וחיות הקודש.</p>

⁴⁰⁵⁸ הקדמה ב ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁰⁵⁹ כתב בספר א"י נ' של כהן היא כמו נ' של נחשת של פרשת תרומה ור"ל שעונך הוא בינה, ונ' היא מלכות המתלבשת שם בנוגה (מ"מ).

⁴⁰⁶⁰ פירוש שלובש ציצית ותפילין וקורא סדר הקרבנות וכבסמוך (מ"מ).

⁴⁰⁶¹ פירוש בברוך שאמר (מ"מ).

⁴⁰⁶² פירוש בהללויה (מ"מ).

⁴⁰⁶³ היינו יוצר ותפלה כדמפרש (מ"מ).

⁴⁰⁶⁴ דרזין דשמא קדישא (מוסגר בדפ"ק).

<p>תקונא רביעא תקונא דצלותא בתקונא דרזא דשמא קדישא⁴⁰⁶⁵ בדקא אמרתון זכאה חולקבון והכא רזא דתקונא [דשמא] שלים זכאה חולקי עמכון בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>תקון רביעי, תקון התפלה בתקון של סוד השם הקדוש כמו שאמרתם, אשרי חלקכם. וכאן סוד התקון של השם השלם. אשרי חלקי עמכם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פקודי אורייתא⁴⁰⁶⁶ דאמרתון בצלותא ודאי הכי הוא פתח ואמר כתיב (דברים י כ) את יהו"ה אלהיך תירא אותו תעבד וכתוב (ויקרא יט יד) ויראת מאלהיך האי קרא אית למימר הכי ויראת אלהיך⁴⁰⁶⁷ בגין דהא כתיב (דברים ו יג) את יהו"ה אלהיך תירא מהו מאלהיך אלא רזא איהו מאלהיך ודאי מההוא אתר דאתחבר וסחרא למוחא דלגו ודא איהו מאלהיך דחילו דא למדחל ליה דהא תמן שריא דינא⁴⁰⁶⁸ ואיהו דינא דאשתאיב מגו דינא דלעילא⁴⁰⁶⁹ בהאי אתר:</p>	<p>מצוות התורה שאמרתם בתפלה ודאי כך הוא. פתח ואמר, נאמר "את ה' אלהיך תירא אותו תעבד". ונאמר "ויראת מאלהיך". בפסוק זה יש לומר כך, ויראת מאלהיך, משום שהרי נאמר את ה' אלהיך תירא. מה זה מאלהיך. אלא סוד הוא, מאלהיך ודאי, מאותו מקום שהתחבר וסובב את המח שלפנים, וזהו מאלהיך. יראה זו לפחד ממנו, שהרי שם שורה הדין, והוא דין שנשאב מתוך הדין שלמעלה במקום הזה.</p>
<p>אית אשא ואית אשא⁴⁰⁷⁰ תלת גווני אשא הבא⁴⁰⁷¹ אשא קדמאה⁴⁰⁷² איהו אשא דקביל⁴⁰⁷³ אשא בחדו וחדאן דא בדא</p>	<p>יש אש ויש אש שלשה צבעי אש כאן. אש ראשונה היא אש שקבלה אש בשמחה, ושמחים זה עם זה באהבה. האש השניה היא האש שנאמר בה "ונגה לאש", שנראה בה נגה, וזוהי אש שעומדת בתוך האש הפנימית בשמחה, כמו שנתבאר. האש השלישית היא</p>

⁴⁰⁶⁵ הפסוק שמע ישראל שיש בו כ"ה אתוון, ותלויים אלו הכ"ה אתוון בהכ"ה הנז', שהם בהתבונה דשם ס"ג, וכמ"ש בזוה"ק (פ' בא דף מג ע"א, תרומה דף קס ע"ב, ויקהל דף רטז ע"א, ואתחנן דף רסב ע"ב) שמע ישראל, ישראל סבא. והרי כי הוא תלוי בישסו"ת, וכמ"ש בפע"ח (שער הק"ש פרק י) ובכ"מ שם (ביאורים ח"א מב ע"א).

⁴⁰⁶⁶ רב ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁰⁶⁷ האי קרא אית למימר הכי ויראת אלהיך כי מאלהיך משמע מקצת ח"ו ולא מכל אלהיך. ופי' כי יראה תמיד במלכות ואהבה הוא בז"א כי בה ה"ג ובו ה"ח והם מ"ע שאדם מקיים מאהבה ומל"ת שאדם ירא שלא לעבור עליהם הם במלכות. והנה במלכות יש ד' בחי' שהם מלכויות דאב"ע לכן אמר מאלהיך כי המלכות דעשיה אף שהיא מן הקדושה אין לו לאדם לירא ממנה מפני שהיא בלועה בעמקי הקליפות דעשיה ושם הרע מרובה ואם ירא מאותו המלכות ירא מהקליפות ח"ו וזהו היא המלכות שאנו אומרים שכינה בגלות ח"ו והיא בחי' זו המעורבת בעמקי הקליפות לכן אמר שלא לירא אלא ממלכות דיצירה ולמעלה. ועיקר יראה זו הוא במלכו' דיצירה שמשם תכלת כי למעלה הם רחמים פשוטים יותר והאדם אינו ירא כ"כ כי יודע שימחול לו אבל ממלכות דיצירה שם הוא עיקר היראה כי אין שם מחילה אלא בתשובה כנודע וז"ש ויראת מאלהיך וודאי מההוא אתר דאתחבר וסחר' למוחא דלגאו כי המלכות דיצירה סובבת וסוחרת לבריאה ואצילות כי היא קדושה כמו הם ומוחא דלגאו היא הבריאה והאצילות ודא איהו מאלהיך ממלכות דיצירה לאפוקי ממלכות דעשיה (זהר רקיע).

כי כשכתוב במ' הוא מהמסובב ממנו אבל בלא מ' הוא מעצמותו ית"ש עצמ ווהוא יראת הרוממות אך במ' הוא מהמסובב ממנו ומפעולותיו שהוא יראת העונש וכמו שמסיק ועי' בזוהר הרקיע הענין ע"פ סוד ובדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף יא סי' ג. ועיי"ש ח"א דרוש ו' סימן ד' אות ח' (לש"ו).

⁴⁰⁶⁸ פי' ביצירה שורה הדינים דתכלת (זהר הרקיע).

⁴⁰⁶⁹ פי' מדין הקדושה דבריאה ודאצילות משא"כ דין דעשיה ששם נעשה הדין ע"י הקליפות ואמר בהאי אתר אית אשא ואית אשא ועל הקדושה אמר בהאי אתר (זהר הרקיע).

⁴⁰⁷⁰ אית אשא ואית אשא (מוסגר בדפ"ק).

⁴⁰⁷¹ והם הג' בחי' דאמרן במל' דאצילות בריאה ויצירה (זהר הרקיע).

⁴⁰⁷² מקומו הוא בהיסוד דהמלכות והאשא תניינא מקומו הוא בעטרה דהמלכות, ובעת הזווג מתקדש האשא תניינא ג"כ ופועל הוא ג"כ להתעוררות וחמימות הזווג ונכלל עם האשא קדמאה, וזהו שאמר ודא איהו אשא דקיימא גו אשא פנימאה בחדו (דע"ה ח"ב נב ע"ב).

⁴⁰⁷³ אשא היא מלכו' דאצילו' דקביל אשא היינו ז"א דאצי' (זהר רקיע).

<p>ברחמימו⁴⁰⁷⁴ אשא תניינא איהו אשא דכתיב ביה (יחזקאל א יג) ונגה ולאשו (לו) דאתחזי ביה נגה⁴⁰⁷⁵ ודא איהו אשא דקיימא גו אשא פנימאה בחדו⁴⁰⁷⁶ כמה דאתמר⁴⁰⁷⁷ אשא תליתאה איהו אשא [דלבר] דסחרא [ולתתא] ולהוא (לתתא) נגה ובהאי אשא שארי דחילו דדינא⁴⁰⁷⁸ לאלקאה הייביא:</p>	<p>אש (שבחוי) שסובבת אותו נגה, ובזו האש התחילה יראת הדין להלקות הרשעים.</p>
<p>ואף על גב דתנינן דארבעה גוויני אשא נינהו ואינון ארבע דאינון חד אבל הכא בההוא אשא דקאמרן שארי דחילו דדינא ועל דא כתיב ויראת מאלהיך מההוא עונשא דיליה:</p>	<p>ואף על גב ששנינו שארבעה צבעים של אש הם, ואלו ארבעה שהם אחד. אבל כאן באש ההיא שאנו אומרים, מתחיל פחד הדין, ועל זה נאמר "ויראת מאלהיך", מאותו העונש שלו.</p>
<p>ובההוא יראה בעי לשואה רעותיה בדחילו ורחימו כחדא למדחל בהאי סטרא ולמרחם בהאי סטרא ובאינון גוויני דקאמרן וההוא דחילו להוי למדחל מעונשא דמאן דעבר על פקודי אורייתא אתענש בההוא סטרא דכד שארי ההוא סטרא לאלקאה לא שכיך עד דשיצי ליה מהאי עלמא ומעלמא דאתי ובגין כך בעי למדחל מהאי אשא דדחילו שריא ביה:</p>	<p>ובאותה יראה צריך לשים רצונו ביראה ואהבה כאחד, לפחד בצד זה, ולאהוב בצד זה, ובאותם צבעים שאמרנו, ואותו הפחד להיות מפחד מעונש. שמי שעובר על מצוות התורה נענש באותו צד. שכשמתחיל אותו צד להלקות, לא שוקט עד שמכלה אותו מהעולם הזה ומהעולם הבא. ולכן צריך לפחד מהאש הזאת ששרוי בה הפחד.</p>
<p>ומניה אתפשט אשא לבר⁴⁰⁷⁹ דדחלא אחרא ועל דא כתיב (שופטים ו י) לא תיראו את אלהי האמורי⁴⁰⁸⁰ (העמים) דאסיר למדחל מניה והאי אשא דדחילו דקאמרן⁴⁰⁸¹ איהו קדש ואשתתף בקדושה והאי איהו דסחרא לההוא נגה דקאמרן וההיא אשא אחרא דלבר⁴⁰⁸² איהו דאתחבר בהאי לזמנין עומדת, והרי זה נתבאר.</p>	<p>וממנה מתפשטת אש לחוץ של יראה אחרת, ועל זה נאמר "לא תיראו את אלהי האמורי", שאסור לפחד ממנו. והאש הזו של יראה שאמרנו היא קודש ומשתתפת בקדושה, וזוהי שסובבת אותו נגה שאמרנו. ואותה אש אחרת שבחוי, מתחברת בזו לפעמים, ולפעמים עוברת ממנה ולא מתחברת עמה. וכשגורם שתתחבר בזו, אז היא אש של חשך, ומחשיכה ומכסה את האור של האחרות הללו, וסימנך "ואש מתלקחת", ולא שתמיד עומדת, והרי זה נתבאר.</p>

⁴⁰⁷⁴ כי באצילות בתי גוואי אין עצבות (זהר הרקיע). הוא שלהובין דרחימו אשר בהזיווג (דע"ה ח"ב נב ע"ב).

⁴⁰⁷⁵ שהאש ההוא מאיר ויש לה נוגה גדול מפני שמבהיק שם האצילו' (זהר הרקיע).

⁴⁰⁷⁶ פי' האי עלמא אתכסיא כי שם אורות דאימא מכוסים ואינם מתגלים עד שליש ת"ת דיצירה ואמר אשא תליתא' הוא המלכות דיצירה איהו אשא דלבר דסחרא לנוגה שהיא בריאה ובהאי אשא שארי דחילו דדינא לאלקאה חייבא לפי ששם עיקר היראה להכות את הרשעים ואמר ואע"ג תנינן דד' גוויני אשא נינהו שהוא גם המלכות דעשיה ואינון ד' דאינון חד אבל עיקר היראה אינה אלא בזו המלכות דיצירה וע"ד כתיב (ויקרא יט יד) ויראת מאלהיך כלומר על מלכות דיצירה (זהר הרקיע).

⁴⁰⁷⁷ רג ע"ב (הערת הזהר). הוא הנוגה דאצילות והוא עץ הדעת דאצילות, ושם הוא כולו טוב כמ"ש הרב בקליפת נוגה (פרק ב) (דע"ה ח"ב נב ע"ב).

⁴⁰⁷⁸ כאן מתחיל יראת העונש (דע"ה ח"ב נב ע"ב).

⁴⁰⁷⁹ היינו מלכות דעשיה שיצאת לחוץ והיא נגלית בתוך הקליפות שהם דחילו אחרא (זהר הרקיע).

⁴⁰⁸⁰ מה שכתוב כאן במילת את ולא במלכות משום שהרי גם עצמותם הוא אינו שהם הבל וריק (לש"ו).

⁴⁰⁸¹ פי' דאיהו מלכות דיצירה איהו קודש ואשתתף בקדושה שהרי היא כל בחי' עשיה הם לבד קודש חוץ ממלכות דעשיה שהיא טבועה בעמקי הקליפות ומכ"ש מלכות דיצירה שהיא למעלה מכתר דעשיה (זהר הרקיע).

⁴⁰⁸² שהוא מלכות דעשיה איהו דאתחבר בהאי ר"ל דיצירה (זהר הרקיע).

<p>ולזמנין⁴⁰⁸³ אתעבר מניה ולא אתחבר בהדיה [וכד] (ו)גרים דאתחבר בהאי כדין הוא אשא דחשוך ואחשיך וכסי נהירו דאלין אחרנין וסימניך (יחזקאל א ד) ואש מתלקחת⁴⁰⁸⁴ ולא דקיימא תדיר והא אתמר:</p>	
<p>לבתר אהבה כמה דאוקמוה דאהבה שריא לבתר יראה ורזא דמלה כיון דשאר יראה על רישיה דבר נש ואתערו (לאתערא) לבתר אהבה דאיהו ימינא דמאן דפלא מגו אהבה אתדבק באתר עלאה לעילא ואתדבק בקדושה דעלמא דאתי בגין דהא סליק לאתעטרא ולא אתדבקא⁴⁰⁸⁵ בסטר ימינא:</p>	<p>אחר כך היא אהבה, כמו שבארוה שאהבה שורה לאחר יראה. וסוד הדבר, כיון שהתחילה יראה על ראשו של האדם, מתעוררת אחר כך אהבה, שהיא ימין, שמי שעובד מתוך אהבה, נדבק במקום עליון למעלה ונדבק בקדושת העולם הבא, משום שהרי עולה להתעטר ולהדבק בצד הימין.</p>
<p>ואי תימא דפולחנא דאיהו מסטרא דיראה לאו איהו פולחנא [פולחנא] יקירא איהו אבל לא סליק לאתדבקא לעילא וכד פלא מאהבה סליק ואתעטר לעילא ואתדבק בעלמא דאתי ודא איהו בר נש דאודמן לעלמא דאתי זכאה חולקיה דהא שליט על אתר דיראה דהא לית מאן דשליט על דרגא דיראה אלא אהבה רזא דימינא:</p>	<p>ואם תאמר שעבודה שהיא מצד היראה אינה עבודה, עבודה נכבדה היא, אבל לא עולה להדבק למעלה. וכשעובד מאהבה, עולה ומתעטר למעלה ונדבק בעולם הבא, וזהו אדם שמזומן לעולם הבא. אשרי חלקו, שהוא שולט על מקום היראה, שהרי אין מי ששולט על דרגת היראה, אלא רק אהבה, סוד הימין.</p>
<p>רזא דיהודא דאצטריך ליה לההוא דאתחזי לעלמא דאתי ליחדא שמא דקודשא בריך הוא וליחדא שייפין ודרגין ועלאין ותתאין לאכללא (לאעלאה) כלהו ולאעלאה כלהו באתר דאצטריך לקשרא קשרא ודא איהו רזא דכתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:</p>	<p>סוד היחוד שצריך לאותו שראוי לעולם הבא, ליחד את שמו של הקדוש ברוך הוא וליחד האיברים והדרגות העליונות והתחתונות, להכליל את כולם ולהכניסם למקום שצריך לקשור קשר. וזהו סוד, הנאמר "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד".</p>
<p>ורזא⁴⁰⁸⁶ דשמע שם דסליק לע' שמהן ודא ככללא חד ישראל ישראל סבא בגין דאית זוטא⁴⁰⁸⁷ דכתיב (הושע יא א) נער ישראל ואהבהו ודא איהו ישראל סבא רזא חדא בכללא חדא [שמע ישראל הכא אתכלילת אתתא בבעלה]:</p>	<p>וסוד של "שמע", שם שעולה לשבעים שמות, וזה כלל אחד. "ישראל", ישראל סבא, משום שיש קטן, שנאמר "נער ישראל ואהבהו", וזהו ישראל סבא, סוד אחד בכלל אחד. שמע ישראל, כאן נכללת אשה בבעלה.</p>

⁴⁰⁸³ פי' כשבני אדם הם רעים אז גורמים שמלכו' דעשיה יונקת ממלכות דיצירה והקליפות יונקי' ממקום הקודש ולזמנין אתעבר מניה שהוא למטה ואינה יונקת ואז הוא טוב לעולם ואמר וגרם דאתחבר בהאי זה קאי אמאן דדחיל ממלכות דעשיה גרם להעלות' ולחברה אל היצירה וכשהיא יונקת מן הקדושה כדין הוא אשא דחשיך כלומר אז הוא גורם למלכות דיצירה לכסות אורה ג"כ ומה שיש בה אש חשוך יעשה ג"כ למעלה ואחשיך וכסו נהירו דאינון אחרנין עילאין כענין (ישעיה נט ב) עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם (זהר הרקיע).

⁴⁰⁸⁴ פי' לפעמים מתלקח ועולה למעלה ולפעמים לא וז"ש ולא דקיימא תדיר לכן הירא ממנה גורם להעלות עם הקליפות המכסין עליה ודא מאלהים אחרים (זהר הרקיע)

⁴⁰⁸⁵ לאתדבקא (דפ"ו).

⁴⁰⁸⁶ קס ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁰⁸⁷ מג ע"א (הערת הזהר).

ולבטר ודואתכלילו דא בדא בכללא חדא כדין אצטריכו לייחדא	ואחר שנכללו זה בזו בכלל אחד, אז צריכים ליחד את
רמז/ב	
שייפין ⁴⁰⁸⁸ ולחברא תרין משכנין כחדא ⁴⁰⁸⁹ בכלהו שייפין ⁴⁰⁹⁰ ברעו דלבא לאסתלקא בדבקותא דאין סוף לאתדבקא כלא תמן למהוי רעותא חדא עלאי ותתאי:	האיברים ולחבר שני משכנות כאחד בכל האיברים ברצון הלב, לעלות בדבקות של אין סוף, להתדבק הכל שם, להיות רצון אחד של עליונים ותחתונים.
ורזא דא יהיה כמה דאת אמר (זכריה יד ט) יהיה יהו"ה אחד ברזא דיהיה ⁴⁰⁹¹ י' ליחדא ⁴⁰⁹² ולא תדבקא בה' דאיהו היכלא פנימאה לאתר ⁴⁰⁹³ ונ"א אתרו נניזו ⁴⁰⁹⁴ דהאי נקודה עלאה דאיהי י' ודא איהו רזא ⁴⁰⁹⁵ יהו"ה אלהינו ⁴⁰⁹⁶ אלין תרין אתוון ונ"א שמהין דאינון י"ה:	וסוד זה יהיה, כמו שנאמר יהיה ה' אחד, בסוד של יהיה. י', ליחד ולהדבק בה', שהוא היכל הפנימי, למקום (מקום) גניזת הנקודה העליונה הזו שהיא י'. וזהו סוד "יהו"ה אלהינו", אלו שתי אותיות (שמות) שהם י"ה.
ולאכללא כל שייפין בהווא אתר ⁴⁰⁹⁷ דנפקו מניה דאיהו היכלא פנימאה לאתבא מלין לאתריה לעקרא ויסודא ושרשא דלהון עד ההוא אתר דשרשא דברית ⁴⁰⁹⁸ :	ולכלל כל האיברים באותו מקום שיצאו ממנו, שהוא היכל הפנימי, להחזיר דברים למקומם לעיקר ויסוד ושורש שלהם, עד המקום ההוא של שורש הברית.
ולבטר אינון תרין אתוון אחרנין דאיהו יה ⁴⁰⁹⁹ ליחדא ולא תדבקא י' בה' י' איהו רזא	ולבסוף אלו שתי אותיות אחרות ליחד ולהדבק י' בה'. אות י' היא סוד הברית הקדוש. ואות ה' הזו היא היכל, מקום גניזה של סוד הברית הקדוש הזה, שהוא י'. ואף על

⁴⁰⁸⁸ שהם אברים בארבעה מקומות, והעד בשיר השירים יש תיקון שני זכרים ותיקון שתי נקבות, והטעם שהם י"ו שני זכרים, ה"ה שתי נקבות כלה ורעיה כדפירשו בפרשת ויקרא, והיינו דקאמר "שייפין" סתם כל מקום שיתייחסו האברים, ולא אמר רמ"ח שייפין מפני שיש בתיקונים אלו זכר ונקבה שאינם בעלי רמ"ח אברים, והוא כעין תיקוני אריך אנפין שאינם מתפשטין אלא עד דיקנא, אבל דרועין וגופא ורגלין לית תמן, מפני שכל כללות והסתעפות תיקוני הכתר הוא בחכמה ובינה לבד כדכתיב באדרא ועל דרך זה חכמה ובינה שהם ה' אלהינו אינם מתפשטות עד שוקין ורגלין וגופא מפני שעדין לא נאצלו סוד החסד והגבורה ומהם ולמטה, לכך תיקונא דידהו הם בקצת, ולכך כתוב תיקוניהם קצרים בכללות בסתר, אמנם תיקוני זכר ונקבה תחתונים מתפשטים הרבה ונכללים בכל רמ"ח אברים, לזה סתם ודרך כלל אמר לייחדא שייפין דהיינו ה' אלהינו שייפין עילאין דכר ונוקבא, ה' אחד שייפין תתאין דדכר ונוקבא (אור יקר).

⁴⁰⁸⁹ שיתקשרו משכן עילאה בינה בחכמה השוכן בתוכה דהיינו ה' אלהינו, משכן תתאה מלכות עם התפארת השוכן בתוכה והיינו ה' אחד, וחבור שני משכנות היינו ייחוד יהו"ה אלהינו עם ייחוד ה' אחד, ולא שיהיה במשל בחינה אחת של מלכות ובחינה אחת של תפארת ובחינה אחת של בינה ובחינה אחת של חכמה מתייחדות, אלא בכולהו שייפין, מכל אחת איזו בחינה שיהיה, כל איזה אבר שיהיה, נמצא מיוחד בכל איזת אבר שיהיה, וזה אין תיבה שיורה על אחדות זה, שהרי הם ארבעה מלות ה' אלהינו ה' אחד תרי משכנות כדפירשנו, אחדות זה היכן גרמז, לזה אמר שמכאן ולהלאה אינו תלוי אלא במחשבה, והיינו שמאריך בדי דאחד שאינו מלה אלא כוונת הלב, והטעם שענין זה תלוי בכוונת הלב הכל, ועד כאן היה בדבור ממש בפה, הוא מפני שעולה הייחוד הזה למקום שאין דבור ולא אמירה (אור יקר). פי' א"ו א"מ.

⁴⁰⁹⁰ פי' ע"י זר"ן שעולים בהם בסוד מ"ן מזדווגים אר"א (מ"מ).

⁴⁰⁹¹ עי' מלואים אות (יא).

⁴⁰⁹² פי' אבא הנק' יו"ד מזדווג עם אימא הנק' ה' (מ"מ).

⁴⁰⁹³ נמחק במ"מ וגורס את המוסגר.

⁴⁰⁹⁴ ר"ל שאימא היא היכל לאבא הנקר' נקודה עילאה (מ"מ).

⁴⁰⁹⁵ צח ע"א (הערת הזהר).

⁴⁰⁹⁶ פי' א"ו א"מ.

⁴⁰⁹⁷ פי' להעלות זר"ן ליסוד דאימ' שמשם יצאו (מ"מ).

⁴⁰⁹⁸ שהוא ססוד הבינה הנק' שרשא דברית (מ"מ).

⁴⁰⁹⁹ דאיהו יה (מוסגר בדפ"ק).

<p>דברית קדישא⁴¹⁰⁰ והאי ה' איהו היכלא (ל)אתר גניזו דהאין רזא דברית קדישא ודאיהו י'⁴¹⁰¹ ואף על גב דאוקימנא דאיהו ו' תניינא⁴¹⁰² אבל י' רזא דיליה ליחדא לון כחדא⁴¹⁰³:</p>	<p>גב שבארנו שהיא ו' השניה. אבל י', הסוד שלו ליחדם כאחד.</p>
<p>אחד ליחדא מתמן ולעילא⁴¹⁰⁴ כלא כחדא ולסלקא רעותא לאתקשרא כלא מתתא לעילא⁴¹⁰⁵ בקשורא חד לסלק רעותיה בדחילו ורחימו לעילא לעילא ועד אין סוף ולא (דלא) ישתבך רעותא מכל אינון דרגין ושייפין אלא בכלהו יסתלק ורעותיהו לאדבקא לון ולמיהוי כלא קשורא חדא באין סוף:</p>	<p>"אחד", ליחד משם ומעלה הכל כאחד, ולהעלות רצון להתקשר הכל (ממטה למעלה) בקשר אחד. להעלות רצונו ביראה ואהבה למעלה למעלה עד אין סוף, ולא ישאיר רצון מכל אותן דרגות ואיברים, אלא כולם יעלה רצונו להשיגם, ושיהיו כולם קשר אחד באין סוף.</p>
<p>ודא הוא יחודא דרב המנונא סבא דאולף מאביו ואביו מרביו, עד פיו של אליהו, ויפה הוא, והוא יחוד בתקון. ואף על גב שאנו בארנו את זה בכמה סודות, כל הסודות עולים לאחד. אבל הסוד הזה מצאנו בספרו, ויפה הוא, והוא יחוד בתקון. והרי אנו ביחוד של סוד אחר הערנו דברים, והוא יפה, והיחוד כראוי וכך הוא. אבל היחוד הזה יחוד בתקון, וזהו יחודו של רב המנונא סבא.</p>	<p>וזוהו היחוד של רב המנונא סבא שלמד מאביו, ואביו מרביו, עד פיו של אליהו, ויפה הוא, והוא יחוד בתקון. ואף על גב שאנו בארנו את זה בכמה סודות, כל הסודות עולים לאחד. אבל הסוד הזה מצאנו בספרו, ויפה הוא, והוא יחוד בתקון. והרי אנו ביחוד של סוד אחר הערנו דברים, והוא יפה, והיחוד כראוי וכך הוא. אבל היחוד הזה יחוד בתקון, וזהו יחודו של רב המנונא סבא.</p>
<p>ותו הוה אמר מאן דרעותיה לאכללא כל ריזין דיחודא ובמלהו (במלין) דאחד שפיר טפי ולהכי אנן מאריכין באחד לסלקא רעותיה מעילא לתתא⁴¹⁰⁷ ומתתא לעילא למהוי כלא חד אבל ברזא דא ויהי"הו (יהו"ה) סימנא (בעלמא⁴¹⁰⁸) איהו להאי:</p>	<p>ועוד היה אומר, מי שרצונו להכליל את כל סודות היחוד בדבר אחד יותר יפה, ולכן אנו מאריכים באחד, לעלות רצונו ממעלה למטה, וממטה למעלה, להיות הכל אחד. אבל בסוד זה יהי"ה, סימן (בעלמא) הוא לזה.</p>
<p>והא דתנינן (ד)אחד למהוי ד'⁴¹⁰⁹ רזא עילא ותתא ווארבעו (לארבע) סמרינ דעלמא⁴¹¹⁰ הכי</p>	<p>וזה ששנינו, "אחד" להיות ד', סוד מעלה ומטה וארבעת צדי העולם, כך הוא, ליחד</p>

4100 פירוש יסוד נק' יר"ד עם ה' אחרונה היינו זוג ז' ון (מ"מ).
4101 יר"ד (מ"מ). ור"ל שהמלכות נק' כ"ב היכל לגבי יסוד (מ"מ).
4102 פי' שהסוד נק' ו' זעירא (מ"מ).
4103 פי' שהיסוד נק' ו' אבל כשמתיחד עם המלכות נק' יר"ד וז"ש ליחדא לון כחדא (מ"מ).
4104 פי' כמ"ש הרב שבמלת אחד אנו מעלים ז' ון בסוד מ"ן לא"ו עולים למעלה וכן על זה הדרך עד כל הפרצופים כולם ומורידים מוחין חדשים מא"ס ב"ה, וז"ש הזוהר דלא אדתבק רעותא וכו', בא"ס וכו' (מ"מ).
4105 מתתא לעילא (מוסגר בדפ"ק).
4106 פירוש הוא יחוד והוא תיקון (מ"מ).
4107 פי' כמ"ש הרב שתחלה אנו מורידים הארה לז' ון כדי שיוכלו להעלות מ"ן, וזה במלת שמע ישראל שבמלת שמע אנו מורידים הארה מן תבונה למלכות, ובמלת ישראל מורידים הארה מישראל סבא לזעיר וז"ש מעילא לתתא, ומ"ש ומתתא לעילא היינו אחר שקבלו הארה עולים בסוד מ"ן כמ"ש בס"הכ באורך ובמ"ח דף ל"ו (מ"מ).
4108 ר"ל יהי"ה הם א"ו ששנזדווגו והורידו מוחין לז' ון ואז ז' ון נק' יהי"ה כמו א"ו (מ"מ).
4109 למהוי ד' (מוסגר בדפ"ק).
4110 פי' שרז"ל אמרו שבד' דאחד צריך להמליכו מעלה ומטה וד' רוחות העולם וז"ש למהוי ד' רזא עילא ותתא וכו', ומ"ש הכי הוא ליחד' עילא ותתא, פירוש עילא הם א"ו ששזדווגים כאחד כמ"ש הרב ותתא הם ז' ון שרמוזים באחד ומתיחדים יחד כמ"ש הרב, וכדי שלא נאמר המתיחדים ז' ון אבל

<p>איהו⁴¹¹¹ ליחדא עילא ותתא כמה דאתמר (ולארבע) וארבעו סטרינ דעלמא אלין אינון רזא (ד)רתיכא עלאה לאתכללא כלא כחדא בקשרא חדא ביחודא חדא עד אין סוף כמה דאוקימנא:</p>	<p>מעלה ומטה כמו שנתבאר, (ולארבעה) וארבעת צדדי העולם אלו הם סוד המרכבה העליונה להכליל הכל כאחד, בקשר אחד, ביחוד אחד עד אין סוף, כמו שבארנו.</p>
<p>רזא לאדכרא יציאת מצרים לבתר בנין דהות שכינתא בגלותא ובזמנא דאיהי בגלותא לאו איהו חבורא לאתחברא דא בדא עלמא תתאה⁴¹¹² בעלמא עלאה⁴¹¹³ ולאחזאה חירין⁴¹¹⁴ דההיא גאולה ודוהות בכמה אתין בכמה נסין דעבד קודשא בריך הוא ואצטריך ההוא פורקנא לאתדכרא ולאחזאה דאף על גב ודוהותו (דאיהי) בגלותא השתא חירו אית לה מיומא דאינון קשרין במצרים אשתריאו אינון אתין ונסין אתעבידו:</p>	<p>הסוד של להזכיר את יציאת מצרים אחר כך, משום ששכינה היתה בגלות, ובזמן שהיא בגלות, אינו חבור להתחבר זה בזה, העולם התחתון בעולם העליון, ולהראות חרות של אותה גאולה שהיתה בכמה אותות, בכמה נסים שעשה הקדוש ברוך הוא. וצריך להזכיר אותה גאולה, ולהראות שאף על גב שהיתה בגלות, עכשיו יש לה חרות. מיום שהתרו אותם הקשרים במצרים, אותם אותות ונסים נעשו.</p>
<p>ואצטריך לאחזאה חירו דילה בנין דאתחברא בבעלה ובנין לאסמכא גאולה⁴¹¹⁵ לתפלה⁴¹¹⁶ למהוי כלא חד בלא פרודא ולא לאחזאה תרוכין וסימנך (ויקרא כא ז) ואשה גרושה מאישה לא יקחו:</p>	<p>וצריך להראות את חרותה, משום שהתחברה עם בעלה, וכדי להסמיק גאולה לתפלה, שיהיה הכל אחד ללא פירוד, ולא להראות גרושים. וסימנך, "ואשה גרושה מאישה לא יקחו".</p>
<p>ואי תימא והא בגלותא איהי והא אתתרכת לאו הכי אלא ודאי בגלותא איהי לדיירא עמהון דישראל ולאגנא עליהו אבל לא אתתרכת והא שכינתא לא אתחזי בבית ראשון⁴¹¹⁷ ובבית שני עד דלא גלו ישראל סלקא לעילא ולבתר איהי שויאת מדורה עמהון אבל תרוכין לא הות לעלמין:</p>	<p>ואם תאמר, והרי היא בגלות, והרי גרשה, לא כך. אלא ודאי שהיא בגלות לדור עם ישראל ולהגן עליהם, אבל לא גרשה. והרי שכינה לא נראתה בבית ראשון ובבית שני, טרם שגלו ישראל עלתה למעלה, ואחר כך שמה את מדורה עמם, אבל גרושים לא היו לעולמים.</p>
<p>ובנין דא בעי לאחזאה פורקנא דאית ביה ארבע גאולות ורזא הכא בשעתא דנפקא</p>	<p>ולכן צריך להראות גאולה שיש בה ארבע גאולות. והסוד כאן, בשעה שיצאה שכינה מגלות מצרים, בקשה מהקדוש ברוך הוא</p>

אינם עולים לא"ו בסוד מ"ן לכך אמר ולד' סטרינ דעלמא וכו' שהכוונה שחגת"ם שם בחינת ז"ן עולים בסוד מ"ן לא"ו מלבד שאנו מייחדים אותם במקומם בסוד יאהדו'נהי כמ"ש הרב, עוד אנו מעלים אותם לא"ו בסוד מ"ן וז"ש אין אינון רזא דכתיב' עילאה כלומר להעלות חג"תם לכלול אותם בא"ו וא"ו כמה שלמעלה מהם עד א"ס: א"כ י"ל מ"ש למהוי ד' רזא עילא ותתא וכו', פירוש שאר"זל שצריך להמליכו במעלה ומטה וד' רוחות העולם בד' דאחד יסודם הוא שמעלה ומטה הם נ"ה, וד' רוחות הם חג"תם דהיינו להעלות מ"ן לא"ו וז"ש רזא דרתיכא עילאה וכו' שז"ן הם כסא לא"ו (מ"מ).

⁴¹¹¹ הוא (דפ"ו).

⁴¹¹² מלכות (מ"מ).

⁴¹¹³ ז"א (מ"מ).

⁴¹¹⁴ פירוש כי מהארת הבינה נשלמו ז"ן ביציאת מצרים (מ"מ).

⁴¹¹⁵ כתב הרב ז"ל גאולה היינו הארת יסוד דאבא שבתוך יסוד זעיר (מ"מ).

⁴¹¹⁶ היינו מלכות, ולזה יכוין המתפלל כשאומר בא"י גאל ישראל, ה' שפתי תפתח יכוין גאל הוא היסוד להמשיך ממנו הארה לאד"ני שהיא מלכות (מ"מ).

⁴¹¹⁷ פירוש מביא ראייה שאין השכינה גרושה ח"ו, שאלו לא גלתה השכינה רק אחר החרבן אזי אנו אומרים שנתגשרה ח"ו אבל כיון שהלכה השכינה בעוד בה"מ קיים בימי אמון ומנשה ויהויקים ש"מ שאינה גרושה רק הלכה מפני עון ישראל, ואחר החרבן חזרה להגין עליהם אבל אינה גרושה ח"ו (מ"מ).

<p>שכינתא בגלותא דמצרים תבעת מקודשא בריך הוא דתיפרוק⁴¹¹⁸ לה השתא ארבע זמנין דאינון ארבע גאולות לקבל ארבע גליות בגין דתהא בת חורין ולא תהא ומתרכהו (תרוכה)⁴¹¹⁹ ובהיא שעתא קיימא ואתפרקת ארבע גאולות בהיא יציאת מצרים והשתא דאצטריכת בתקונהא לאתחברא בכעלה אצטריך לאחזאה היא גאולת מצרים דאית בה ארבע גאולות:</p>	<p>שיפדה אותה עכשיו ארבע פעמים, שהן ארבע גאולות כנגד ארבע גלויות, כדי שתהיה בת חורין ולא תהיה מגורשת. ובאותה שעה עמדה ונגאלה ארבע גאולות, באותה יציאת מצרים. ועכשיו שהיא צריכה בתקוניה להתחבר עם בעלה, צריך להראות אותה גאולת מצרים שיש בה ארבע גאולות.</p>
<p>ר"ז א</p>	
<p>ועל דא אית לאדכרא בהיא גאולה ארבע זמנין אמת אמת אמת אמת⁴¹²⁰ [ד' זמנין] עד עזרת אבותינו דדא הוא עזרה וסמך לישראל כלהו ומתמן ולהלאה ארבע זמנין אחרנין אמת אמת אמת אמת⁴¹²¹ למהוי ארבע גאולות [אלין] בקיומא תקיף בחותמא תקיף דגושפנקא דמלכא⁴¹²² ארבע גאולות כפולין בקיומא:</p>	<p>ועל זה יש להזכיר באותה גאולה ארבע פעמים אמת, אמת, אמת, אמת, אמת עד עזרת אבותינו, שזוהי עזרה וסמך לישראל כולם. ומשם והלאה ארבע פעמים אחרות אמת, אמת, אמת, אמת להיות ארבע הגאולות הללו בקיום חזק בחותם חזק של טבעת המלך, ארבע גאולות כפולות בקיום.</p>
<p>וכלהו בהיא יציאת מצרים דאלו לא אשתכחו אינון ארבע גאולות בהיא יציאת מצרים כל זמנא דלהוי גלותא לא אתחברת⁴¹²³ בתקונהא לאתיחדא שמא קדישא ועל דא אית לאדכרא גאולה דמצרים תדיר בכל קדושין דקודשא בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיה:</p>	<p>וכולן באותה יציאת מצרים, שאלו לא נמצאו אותן ארבע גאולות באותה יציאת מצרים, כל פעם שתהיה גלות, לא מתחברת בתקוניה להתיחד בשם הקדוש, ולכן צריך תמיד להזכיר את גאולת מצרים בכל הקדושות של הקדוש ברוך הוא ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.</p>
<p>רזא דקדושה דשמיה⁴¹²⁴ הא אוקימנא דהא בקדושה מתקדשי כלא עילא ותתא⁴¹²⁵ וכל דרגין וכל רתיכין⁴¹²⁶ עלאין ותתאין כלהו</p>	<p>סוד הקדושה של שמו הרי בארנו, שהרי בקדושה הכל מתקדשים, מעלה ומטה, וכל הדרגות, וכל המרכבות עליונות ותחתונות,</p>

⁴¹¹⁸ דיפרוק (דפ"ו).

⁴¹¹⁹ מתתרכא (דפ"ו).

⁴¹²⁰ לאפוקי מנוסח האשכנזים שיש בו ו' פעמים אמת בלבד (רח"ו).

⁴¹²¹ נמחק בדפ"ו.

⁴¹²² פי' אמת הוא חותמו של הקב"ה (רח"ו).

⁴¹²³ פי' מפני שהיא גרושה ח"ו ולכך הקב"ה מיציאת מצרים התיר קשרי גלות' וכאלו היא בת חורין

(מ"מ).

⁴¹²⁴ היינו קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, היינו קדושת האצילות, שהספירות שמו, ועד מלא כל הארץ כבודו הוא קדושת הספירות, אמנם באומרו מלא כל הארץ כבודו שמוריד הקדושה למלכות ממנה ולמטה מוריד הקדושה לתחתונים כולם (אור יקר). מוסגר בדפ"ק.

⁴¹²⁵ וענין הקדושה הוא התפשטות היורד מלמעלה מקום שאין חצונים אחוזים, דהיינו שלש קדושות שלש ראשונות שהם קדש בכתר, וקדש בחכמה, ושלשתם יחד קדש הקדשים בבינה כאשר ביארנו בפיקודין, וכן פירשנו בחלק תפלה למשה, וכן בפרשת בראשית (אור יקר).

⁴¹²⁶ הענין שמה שהמלאכים אומרים קדוש קדוש קדוש, וכן כל בחינה ובחינה שבהם כגון "רתיכין" שהם מרכבות, ודרגין שהם מחנות המשתלשלים בכל מרכבה ומרכבה, או אפשר דרגין בחינת הבריאה או בחינת היצירה, ובכל בחינה ובחינה כמה מדרגות כגון שבעה היכלות, שבעה מדרגות, וכסא כמה מדרגות, ובכל בחינה ובחינה מאלו המדרגות "רתיכין", וכולם אומרים קדוש, וסוד אומרם קדוש הוא המשכתם הקדושה הנזכרת, הוא הכנת המדרגות כולם להמשיך אליהם הקדושה, דהיינו שיתפשט רוחניות הבינה ורוחניות החכמה ורוחניות הכתר, ונודע שקדושה זו לבוש לזו, ולזה ראוי שיתקדשו מהבינה, ובתוך הבינה תתפשט קדושה החכמה, ובתוך קדושת החכמה קדושת הכתר כדי

<p>מתקדשי בקדושתא דרא ובקדושהו (דמאריהון ובקדושה דרוא) דא אוקמנא רזין עלאין לאינון מארי [מדין] 4127 (רזין) דמסתכלין בקדושה דמאריהון 4128 זכאה חולקהון:</p>	<p>כולם מתקדשים בקדושה הזו. ובקדושה הזו בארנו סודות עליונים לאותם בעלי סודות שמתבוננים בקדושת רבונם, אשרי חלקם.</p>
<p>רזא לממסר נפשא למאריה שפיר איהו דקא 4129 אמרתון חבריא זכאה חולקבון וזכאין עיני דחמו כך דזכינא בחיי דמתערין מלין קדישין אללין בהאי עלמא (בגין דכלהו) וכלהו כתיבי לעיל קמי מלכא קדישא:</p>	<p>הסוד למסור את הנפש לאדונו הוא יפה שאמרתם החברים. אשרי חלקכם, ואשרי עיני שראו כך, שראיתי בחיי שמעוררים דברים קדושים אלו בעולם הזה, (משום שכלם) וכולם כתובים למעלה לפני המלך הקדוש.</p>
<p>פתח ואמר (מלאכי ג טז) אז נדברו יראי יהוה איש אל רעהו ויקשב יהוה וישמע ויכתב (ב) ספר זכרון לפניו ליראי יהוה ולחשבי שמו האי קרא אית לאסתכלא ביה אז נדברו אז דברו מבעי ליה מאי נדברו אלא נדברו לעילא 4130 מכל אינון רתיכין קדישין וכל אינון חיילין קדישין:</p>	<p>פתח ואמר "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו". בפסוק זה יש להתבונן, "אז נדברו", אז דברו היה צריך להיות, מה זה "נדברו". אלא נדברו למעלה מכל אותן מרכבות קדושות וכל אותם צבאות קדושים.</p>
<p>בגין דאינון מלין קדישין סלקין לעילא וכמה אינון דמקדמי ונטלין לון קמי מלכא קדישא ומתעטרין בכמה עטרין באינון נהורין עלאין וכלהו נדברו מקמי מלכא [עלאה] מאן חמי חדוון מאן חמי תושבתחן דסלקין בכל אינון רקיעין וכד סלקין מלין אללין קמי מלכא קדישא 4131 ומלכא קדישא מסתכל בהו ואתעטר בהו 4132 ואינון סלקין (על רישיה והו עטרא ונחתין) ויתבין על חיקיה ומשתעשע בהו (לגו בתוקפיה) ומתמן סלקין על רישיה 4133 והו עטרהו ועל דא אמרה אורייתא (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום והייתי לא כתיב אלא ואהיה בכל זמן ובכל עידן דמלין עלאין סלקין קמיה:</p>	<p>משום שאותם דברים קדושים עולים למעלה, וכמה הם שמקדימים ונוטלים אותם לפני המלך הקדוש, ומתעטרים בכמה עטרות באותם אורות עליונים, וכולם נדברו מלפני המלך העליון. מי ראה את השמחות. מי ראה את התשבחות שעולות בכל אותם רקיעים, כשהדברים הללו עולים לפני המלך הקדוש, והמלך הקדוש מסתכל בהם ומתעטר בהם, והם עולים (על ראשו, והיו עטרה ויורדים) ויושבים על חיקו ומשתעשע בהם, ומשם עולים על ראשו ונהיים עטרה. ועל זה אמרה תורה "ואהיה שעשועים יום יום". לא כתוב והייתי אלא "ואהיה", בכל זמן ובכל עת שדברים עליונים עולים לפניו.</p>

שישכון אור האין סוף ויתפשט דרך קדושתם, שאינו שורה אלא בשלש קדושות אלא אחר שאין חוצץ בקדושה שלא תתפשט, ונמצא בסוד הקדושה מקבלין המלכת מלכו של עולם (אור יקר).
4127 פי' ת"ח העוסקים בספירות הנק' מדות (מ"מ).

4128 והיינו סוד קדושים תהיו כי קדוש אני, וקדושת הבורא היא סוד דחיית הקליפות ראשונה, ונודע שהם אחוזות בקדושה על ידי המדרגות המשתלשלים מהם, ובהתקדשם הם נבדלות מהם, ואחר כך מוסיף על זה התפשטות הרחמים ודבקותם במאציל, והנה אחר שנתייחדו הספירות למעלה ונאחזו בסוד אחדותם כדפירשנו, אנו מושכים עלינו השפע בכל המדרגות הנזכרות בקדושת המדרגות כולם כדפירשנו (אור יקר).
4129 ר' ע"ב (הערת הזהר).

4130 פירוש שהרתיכין והחיילות הם מעלים החידושים שמחדשים החברים ולכן אמר נדברו וז"ש בסמוך וכמה אינון דמקדמי ונטלי לון קמי מלכא קדיש' (מ"מ).
4131 "מי מלכא קדישא" מוסגר בדפ"ק.

4132 פי' שע"י אותם החידושים באים מוחין לזעיר וז"ש ואינון סלקין על רישיה ומ"ש ונחתין ויתבן על חיקיה וכו', פירוש אחר שבאים מוחים לזעיר יורדים בסוד טיפה עד היסוד בו (מ"מ).
4133 פי' בסוד אור חוזר (מ"מ).

<p>(והכא) תרי זמני כתיב (מלאכי ג מז) יראי יהוה יראי יהוה אלא יראי יהוה לעילא⁴¹³⁴ יראי יהוה לתתא⁴¹³⁵ יראי יהוה קיימין לתתא ו(ב)אינון מלין קיימין ובדיוקניהון לעילא ורזא דא אשכחנא בספרא דחנוך דכל מלין דצדיקיא די בארעא אינון מתעטרן וקיימין קמי מלכא [ובאתר דאשתעשע] (ואשתעשעא⁴¹³⁶) בהו קודשא בריך הוא ולבתרא אינון נחתי וקיימין קמיה בדיוקנא דההוא צדיק דקאמר לון ואשתעשע קודשא בריך הוא בההוא דיוקנא ולבתר אכתיבו בספר זכרון לפניו לקיימא קמיה בקיומא תדיר:</p>	<p>שתי פעמים כתוב "יראי ה'" "יראי ה'", אלא יראי ה' למעלה, יראי ה' למטה. יראי ה' עומדים למטה, ואותם דברים עומדים בדיוקניהם למעלה. וסוד זה מצאנו בספרו של חנוך, שכל דברי הצדיקים שבארץ הם מתעטרים ועומדים לפני המלך, והקדוש ברוך הוא משתעשע בהם. ואחר כך הם יורדים ועומדים לפניו בדמות אותו הצדיק שאמר אותם, והקדוש ברוך הוא משתעשע באותה דמות, ואחר כך נכתבים "בספר זכרון לפניו", לעמוד לפניו בקיום תמידי.</p>
<p>ולחושבי שמו מאי ולחושבי שמו הא אוקמוה אבל⁴¹³⁷ כל אינון דמחשבי מלין דאורייתא לאדבקא למאריהון ברזא דשמא קדישא [בגין למנדע ליה ולא תקנא⁴¹³⁸ חכמה דשמיה בלבייהו דכתיב (שם) ולחושבי שמו דהוא רזא דשמא קדישא]:</p>	<p>"ולחושבי שמו", מה זה "ולחושבי שמו". הרי פרשוה, אבל כל אותם שמחשבים דברי תורה להשיג את אדונם בסוד השם הקדוש כדי להכיר אותו ולהתקין את חכמת שמו בלבם, שנאמר "ולחושבי שמו", שהוא סוד השם הקדוש.</p>
<p>כתיב (יחזקאל א כג) וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא האי קרא הא אוקמוה אבל וממעל לרקיע ובההוא רקיע לתתא⁴¹³⁹ כמה דאמרתון חברייא זכאה חולקי וזכאה חולקכון בההיא רקיעא לתתא⁴¹⁴⁰ דהא ברקיעא ודלעילא⁴¹⁴¹ לית מאן דאסתכל ביה ומלעילא מניה קיימא ההוא אבן ספיר⁴¹⁴² דהא אתערנא ביה ברזא דההוא מרגלית טבא⁴¹⁴³ יקרא כמה דאוקימנא:</p>	<p>נאמר "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא". פסוק זה הרי פרשוהו. אבל "וממעל לרקיע", באותו רקיע למטה, כמו שאמרתם החברים. אשרי חלקי ואשרי חלקכם באותו רקיע למטה, שהרי ברקיע שלמעלה אין מי שמתבונן בו. ומלמעלה ממנו עומדת אותה "אבן ספיר", שהרי התעוררנו בו בסוד של אותה מרגלית טובה נכבדה, כמו שבארנו.</p>
<p>:</p>	<p>"דמות כסא", ולא כתוב דמות הכסא, משום שיש כסא ויש כסא. הכסא העליון הטמון והגנוז שלא התגלה ואין מי שעומד בו לדעת ולהתבונן. ולכן כתוב כסא סתם, זהו הכסא שלמטה.</p>
<p>דמות כמראה אדם כיון דאמר דמות אמאי כמראה דהא סגי ליה דמות אדם אלא דמות</p>	<p>"דמות כמראה אדם", כיון שאמר דמות, אז למה כמראה, שהרי די לו דמות אדם. אלא דמות אדם זהו סוד עליון באותו כבוד עליון,</p>

⁴¹³⁴ פי' החידושים שמחדשים החברים נעשים בדיוקן החברים שחדשו אותם ומשתעשע בהם הקב"ה וז"ש יראי ה' לעילא (מ"מ).
⁴¹³⁵ פי' החברים עצמם שחדשו אותם (מ"מ).
⁴¹³⁶ ומשתעשע (דפ"ו).
⁴¹³⁷ מוסגר בדפ"ק.
⁴¹³⁸ ולא תקנא (דפ"ו).
⁴¹³⁹ פי' רקיע שעל הגן (מ"מ).
⁴¹⁴⁰ בההיא רקיע לתתא (מוסגר בדפ"ק).
⁴¹⁴¹ פירוש יסוד דזעיר לית מאן דיסתכל ביה וא"כ אי אפשר לפרש וממעל לרקיע אלא ברקיע שעל הגן (מ"מ).
⁴¹⁴² ור"ל מלכות דאצילות שהי' ממעל לרקיע שעל הגן (מ"מ).
⁴¹⁴³ גימ' אדנ"י במילואו וי"ב אתוון (רח"ו).

<p>אדם דא איהו רזא עלאה⁴¹⁴⁴ בההוא כבוד עלאה דיוקנא דאדם⁴¹⁴⁵ אבל הא דאתוסף כמראה (אדם) לאכללא אינון דיוקני⁴¹⁴⁶ דמלין דחכמתא ואינון רזין דחכמתא</p>	<p>דמות של אדם. אבל זה שנוסף כמראה, להכליל אותם דיוקנאות של דברי חכמה ואותם סודות של חכמה</p>
<p>ריז/ב</p>	
<p>דסלקן ומתעטרן לעילא⁴¹⁴⁷ ולבתר קיימין בדיוקנא ודאדם בההוא דיוקנא דצדיקיא דמעטרין לון ובכלהו (ובכלא) אשתעשע קודשא בריך הוא בעמרו⁴¹⁴⁸:</p>	<p>שעולות ומתעטרות למעלה, ואחר כך עומדות בדמות של אדם באותה הדמות של הצדיקים שמעטרים אותם, ובכולם משתעשע הקדוש ברוך הוא בעטרותיו.</p>
<p>ואתון חברייא הא קודשא בריך הוא אשתעשעא השתא⁴¹⁴⁹ באינון מלין דקא [אמריתו] מתעטרן בההוא ארחא והא קיימתון⁴¹⁵⁰ קמי מאריכון בדיוקניכון⁴¹⁵¹ קדישין דהא אנא בשעתא דחמינא לכו ואסתכלנא בדיוקניכון חמינא בכו דאתון רשימין ברזא דאדם⁴¹⁵² וידענא דהא דיוקנא דלכון אתעתדא לעילא⁴¹⁵³ והכי אודמנן צדיקיא וליזמנא דאתיו לאשתמודעא לעיניהון דכלא⁴¹⁵⁴ ולאחזאה פרצופא קדישא לקמי כל</p>	<p>ואתם החברים, הרי הקדוש ברוך הוא משתעשע כעת באותם דברים שאמרתם, מתעטרים באותה דרך. והרי עמדתם לפני רבונכם בדיוקניכם הקדושים, שהרי אני, בשעה שראיתי אתכם והסתכלתי בדיוקניכם, ראיתי בכם שאתם רשומים בסוד של אדם, וידעתי שהרי דיוקניכם נועד למעלה. וכך מזומנים הצדיקים לעתיד לבא, שיהיו נודעים לעין הכל, ולהראות פרצוף קדוש לפני כל העולם. זהו שנאמר "כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'".</p>

⁴¹⁴⁴ פי' הוא זעיר שנק' כבוד עילאה לפי שיש בו ל"ב נתיבות חכמה כמנין כ"בוד (מ"מ).

⁴¹⁴⁵ פירוש זעיר הוא דיוקן אריך הנק' אדם (מ"מ).

⁴¹⁴⁶ ור"ל שהחידושים של החברים נעשים בדיוקן החברים עצמם והם עומדים עם זעיר ושיעור הכתוב וממעל לרקיע שע"ג הגן אשר על ראשם של ארג"מן כמ"ש הזוהר לעיל כמראה אבן ספיר שהי' מ' דאצילות והאי דקארי ליה דמות כסא היינו דמות הכסא שבבריאה שעיקר הכסא הוי בבריאה ועל דמות הכסא הנזכר דמות כמראה אדם הוה זעיר (מ"מ).

⁴¹⁴⁷ בבחי' כסא בבינה, ואדם אשר עליו חכמה, ושם אין לו דיוקן וצורה כדפירשנו אמנם לבתר שעשו השעשוע העליון כדפירשנו לעיל הם יורדים למטה במלכות למטה ממנה בבחינת מדרגותיה, ואז שם קיימא בדיוקא, והיינו סוד ויכתב ספר זכרון כדפירשנו לעיל, ואז שם הם עומדים לשעשוע תחתון לכל אשר יגיד הסוד פעם שנית ייחד השעשוע, ולזה הקדושה ברוך הוא משתעשע בכל איזו עסק התורה אפילו מה שתלמיד מחזר על שמועת רבו (אור יקר).

⁴¹⁴⁸ והיינו עטרוי תורתו שנתחדשה כבר ועתה שונוין בה כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁴¹⁴⁹ שאין השעשוע במלה ראשונה ואחר כך שניה וכיוצא, אלא הקולות מתגלמות באויר וממתנות עד שישתלמו כל הדרושים כולם ויפרד החבילה, וכן הוא ענין התפלה שמתגלמת באויר מלה אחר מלה עד שישתלם התיקון כולו, ואחר כך כולו עד בואם לפני ר' שמעון, ונתקנו ונסדרו הדברים לפניו, ונסתלקו בכלל תוספת דבריהם (אור יקר).

⁴¹⁵⁰ ברדת המציאות למטה צורתם מצטיירת שם כדי שממנו ולמטה ימשך אל נשמה ורוח ונפש וגוף מהשלמות ההוא להשתלם (אור יקר).

⁴¹⁵¹ בחכמת הפרצוף והבטה שכלית (אור יקר).

⁴¹⁵² דהיינו נפש רוח נשמה עולה עד הבינה, ובסוד החכמה מצטיירות בצורת אדם, דהיינו שהנשמה משתלמת בסוד יוד הא ואו הא דהיינו רזא דאדם כדפירשנו, ואין ספק שהנשמה מבינה ואין לה שלימות אלא כלולה מעשר בסוד י' חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות, וכאשר היא בסוד אדם תשתלם שלימות נפלא, אז היא צורת אדם שהיא מאירה בעשר כלולות בה בסוד אדם מ"ה כדפירשנו (אור יקר).

⁴¹⁵³ מזומנת לפני הקדוש ברוך הוא לשעשועו בסוד ספר זכרון לפניו ליראי ה', מפני שממה שהיא מזומנת למעלה מאירה למטה (אור יקר).

⁴¹⁵⁴ שמה שאורם עתה נעלם ואין הפרצוף נכר אלא לחכמים הגדולים יהיו נכרים לכל מצד גילוי אורם לעיני הכל (אור יקר).

<p>עלמא⁴¹⁵⁵ הדא הוא דכתיב (ישעיה סא ט) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יהו"ה:</p>	
<p>אדהכי המא לרבי יוסי דהוה מהרהר במילי דעלמא⁴¹⁵⁶ אמר ליה יוסי⁴¹⁵⁷ קום אשלים דיוקנך דאת חד חסר בך קם רבי יוסי⁴¹⁵⁸ וחדי במלין דאורייתא וקם קמיה⁴¹⁵⁹ אסתכל ביה רבי שמעון אמר ליה רבי יוסי⁴¹⁶⁰ השתא אנת שלים קמי עתיק יומין⁴¹⁶¹ ודיוקנך שלים⁴¹⁶²:</p>	<p>בין כך ראה את רבי יוסי שהיה מהרהר בדברי העולם. אמר לו, יוסי, קום והשלם דיוקנך, שאות אחת חסרה בך. קם רבי יוסי ושמח בדברי תורה וקם לפניו. הסתכל בו רבי שמעון. אמר לו, רבי יוסי, עכשיו אתה שלם לפני עתיק הימים ודיוקנך שלם.</p>
<p>פתח ואמר (שמות לט ל) ויעש את ציץ נזר הקדש זהב טהור וגו' (פתח ואמר) אמאי אקרי ציץ אסתכלותא [לאסתכלא] (אסתכלנא) ביה⁴¹⁶³ ובגין דהוה קיימא על אסתכלותא דבר נש אקרי ציץ וכל מאן דאסתכל ביה בההוא ציץ אשתמודעא וביהו:</p>	<p>פתח ואמר "ויעש את ציץ נזר הקדש זהב טהור וגו'". למה נקרא ציץ. הסתכלות להסתכל בו. ומשום שהיה עומד על הסתכלות של אדם, נקרא ציץ. וכל מי שהסתכל בו באותו ציץ, היה נודע בו.</p>
<p>בציץ הוה אתוון דשמא קדישא גליפן בגלופא ומחקקן ביה ואי זכאה והוה⁴¹⁶⁴ ההוא דקיימא קמיה אינון אתוון דמחקקן ביה גו דהבא הוה בלטין מתתא לעילא וסלקין מההוא גליפו בנהירו והוה נהרין באנפין דההוא בר נש:</p>	<p>בציץ היו אותיות השם הקדוש חקוקות בחקיקה וחקוקות בו. ואם צדיק היה אותו שעומד לפניו, אותן אותיות שחקוקות בתוך הזהב היו בולטות ממטה למעלה ועולות מאותה חקיקה באור, והיו מאירות בפני אותו האדם.</p>
<p>נציץ נציצו ביה ולא נציצין בשעתא קדמיתא דאסתכל כהנא ביה הוה חמי נהירו</p>	<p>נוצצת בו התנוצצות, ולא נוצצת. בשעה הראשונה שהסתכל בו הכהן, היה רואה את אור האותיות כולם בפנים, וכשהיה מסתכל</p>

⁴¹⁵⁵ שאין הנשמה מראה עתה סוד פרצוף אדם אלא דווקא לעיני החכמים המסתכלים בחסידותם כדפירשו בפרשת יתרו, ואז יראו לעיני הכל והיינו "כל רואיהם יכירום" וכו' (אור יקר).

⁴¹⁵⁶ ונפרד מהדבקות העליון, שאין הדבקות אלא כל זמן שלא יפסק דבקות המחשבה מהתורה (אור יקר).

⁴¹⁵⁷ בחכמה כוון מה שקראו יוסי ולא קראו ר' יוסי. מפני שנדבק בתורה ונתחכם בה עד שעלה במעלת החכמה כדפירשנו גדול מחסד, רב מחכמה, והעד משה רבות קודשא, ולזה יקרא רב"י פירושו רב י' דהיינו חכמה, וכיון שר' יוסי היה מפריד ונתסלקה ממנו סוד י' חכמה דהיינו רב"י ולזה קראו בשמו, והיינו ממש סוד אדם דקאמר לעיל דהיינו אדם מ"ה דהיינו חכמה כדפירשנו, ולזה אמר לו "דאת חד חסר בך" דהיינו את י' שפירשנו (אור יקר). לפי שהרהר במלי דעלמא א"ל יוסי ולא רבי יוסי (מ"מ).

⁴¹⁵⁸ שהדורש להם היה עומד בעמידה לכבוד התורה והשאר היו יושבים, ולזה קם ר' יוסי לדורש כדי שעל ידי שהיה הוא דורש היה שמח יותר ומטריד המחשבה בתורה ומתדבק, ומה שדרש ר' יוסי לא נכתב כאן מפני שהיה לו יחס במקום אחר, או שהיו דברים שנכללו במקום אחר בפרשיות (אור יקר).

⁴¹⁵⁹ דר' שמעון ודרש עד שחזר אל הדבקות (אור יקר).

⁴¹⁶⁰ עכשו קרי ליה רבי יוסי (מ"מ).

⁴¹⁶¹ בסוד שעשוע התורה העולה למעלה לגבי חכמה ובינה כדפירשנו (אור יקר).

⁴¹⁶² למטה בסוד ספר זכרון כדפי' שהם שני שעשועים. ועתה שחזר ונשתלם קראו ר' יוסי שנתשלם בסוד רב י' כדפירשנו (אור יקר).

⁴¹⁶³ הנה סוד הציץ הוא כי אור יסוד אימא אשר בה ח"וג היה אורם יוצא במצח ז"א ולכן היה כתוב בציץ קודש לה' כי היסוד לעול' נקרא קודש ולפי שמתגלה במצח ז"א יסוד א"א היה כתוב בו קודש ובית קדשי קדשים הוא יסוד נוק' דז"א בית לקודש שהוא יסוד המקבל כל קדשים העליונים והנה כהן גדול כשלבש ח' בגדים היה דוגמת אדם העליון ואם היה אדם כשר עובר לפניו היה ניכר אותיות קדושות כנודע שהאותיות הם בבינה והמצח הוא בינה שבז"א ולכן נתגלו האותיות בבינה ואם היה אדם רשע עובר לפניו נופלין דס"א מתביישת ונופלת לפני הקדושה (זהר הרקיע).

⁴¹⁶⁴ הוה זכאה (מ"מ).

<p>דעתו⁴¹⁶⁵ כלהו באנפין וכד הוה מסתכלא לעיינא ביה לא הוה חמי מדי אלא נהירו דאנפוי דנהיר כאלו ניצוצא דדהבא הוה נציין ביה בר דכהנא הוה ידע חיזו דאסתכלותא קדמא דהוה חמי לפום שעתא דהא רעותא דקודשא בריך הוא הוה ביה בהווא בר נש וידע דאיהו זמין לעלמא דאתי בגין דחיזו דא נהרין עליה מלעילא וקודשא בריך הוא הוה אתרעי ביה וכד מסתכלין ביה לא חמאן מדי בגין דחיזו דלעילא לא אתגליא אלא לפום שעתא:</p>	<p>לעיינ בו, לא היה רואה דבר, אלא את אור פניו שמאיר כאלו ניצוץ של זהב היה נוצץ בו. רק שהכהן היה יודע את מראה ההסתכלות הראשונה שהיה רואה לפי שעה, שהרי רצונו של הקדוש ברוך הוא היה באותו אדם, ויודע שהוא מזומן לעולם הבא, משום שהמראה הזה מאירים עליו מלמעלה, והקדוש ברוך הוא היה רוצה בו. וכשמסתכלים בו לא רואים דבר, משום שהמראה שלמעלה אינו מתגלה אלא לפי שעה.</p>
<p>ואי קיימא בר נש קמי ההוא ציין ואנפוי לא אחזיין לפום שעתא חיזו קדישא הוה ידע כהנא דהא איהו תקיף מצחא ובעי לכפרא עליה ולמבעי עלוי רחמיין:</p>	<p>ואם עומד אדם לפני ציץ ופניו אינם מראים לפי שעה מראה קדוש, היה הכהן יודע שהרי הוא עז מצח, וצריך לכפר עליו ולבקש עליו רחמים.</p>
<p>ויעש את ציין נזר הקדש רבי יהודה פתח קרא ברות (רות ב ט) עיניך בשדה אשר יקצרון וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה אמאי אצטריך הכא למכתב אמר ליה רבי יצחק אי הכי כמה קראין אינון באורייתא דאתחזיאו דלא אצטריכו למכתב וחמינן דכלהו רזין עלאין אמר רבי יהודה האי קרא מאן דחמי ולא אסתכל ביה כמה דלא טעים תבשילא דמי:</p>	<p>"ויעשו את ציץ נזר הקדש". רבי יהודה פתח הפסוק ברות "עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'". בפסוק הזה יש להתבונן, למה צריך כאן להכתב. אמר לו רבי יצחק, אם כך, כמה פסוקים הם בתורה שנראה שלא הצטרכו להכתב, וראינו שכלם סודות עליונים. אמר רבי יהודה, בפסוק זה מי שרואה ולא מתבונן בו, כמי שלא טעם תבשיל הוא דומה.</p>
<p>אלא רוא הכא וברוח קדשא אתמר בגין דחמא בעז דיינא דישראל ענוותנותא דההיא צדקת דלא מסלקא עינא למחמי באתר אחרא אלא לקמה וחמאת כל מה דחמאת בעינא טבא ותוקפא דמצחא לא הוה בה שבת עינהא:</p>	<p>אלא סוד כאן, וברוח הקודש נאמר. משום שראה בעז, הדיין של ישראל, את ענוותנותה של אותה צדקת, שלא מרימה עיניה לראות במקום אחר אלא לפנייה, וראתה כל מה שראתה בעין טובה, ועזות המצח לא היתה בה, שבת את עיניה.</p>
<p>בגין דאית עיינין דבגינהון לא שלטא ברכתא בההוא אתר ואיהו עינא טבא חמא בה דכל מה דאסתכלת הוה בעינא טבא ותו דחמא דהוה אצלח בידהא כל מה דהות לקטא אתוסף בחקלא ובעו אסתכל דרוחא קדישא שריא עלה כדין פתח ואמר עיניך בשדה אשר יקצרון וגו' אי תימא בגין אינון לקטין כל אינון אחרנין⁴¹⁶⁶ היך אמר דתהך אבתריהו (א)לא אצטריך למכתב ואלא ולקטת אחריהן מאי והלכת אחריהן אלא בגין עינהא קאמר עינהא דהו גרמין [עינהא ברכתא] לקטין</p>	<p>משום שיש עיניים שבשבילן אין שולטת ברכה באותו מקום, והוא ראה בה עין טובה, שעל כל מה שהסתכלה היה בעין טובה. ועוד, שראה שהיה מצליח בידה כל מה שהיתה לוקחת נוסף בשדה. ובעז התבונן שרוח הקודש שורה עליה, ואז פתח ואמר, "עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'". אם תאמר, בשביל אותם הלוקטים כל אותם האחרים, איך אמר שתלך אחריהם, לא היה צריך להכתב אלא ולקטת אחריהן, מה זה "והלכת אחריהן". אלא בשביל עיניה הוא אמר, עיניה שהיו גורמות (עיניה ברכות) רבות, ללוקטים רבים, ועל כן "והלכת אחריהן", אחר עיניך. כל שאר בני העולם אין להם</p>

⁴¹⁶⁵ פירוש היו נראים במצח האדם המסתכל כל בציץ כמין אותיות (מ"מ).

⁴¹⁶⁶ פירוש שמא תאמר האי דכתיב והלכת אחריהם דהיינו אחר הלוקטים שהיו מלקטים שם, א"כ ולקטת אחריהם מבעי ליה (מ"מ).

<p>סגיאין [ועל דא] ⁴¹⁶⁷ והלכת אחריהן בתר עיניך כל שאר בני עלמא לית להו</p>	
<p>ריה/א</p>	
<p>רשו למיהך בתר עינוי ואת לבתר עיניך דעיניך גרמין ברכאן סגיאין:</p>	<p>רשות ללכת אחר עיניהם, ואת אחר עיניך, שעניך גורמות לברכות רבות.</p>
<p>דבר אחר (רות ב ט) עיניך בשדה אשר יקצרון ⁴¹⁶⁸ בעז חמא ברוח קודשא דזמינין לנפקא מינה ומלכין עלאין שליטין (עיינין עלאין קדישין) דאינון עיינין דכלא כמה דהות תמר דכתיב בה (בראשית לח יד) ותשב בפתח עינים ⁴¹⁶⁹ אתישבת בפתחא דנפקין מינה מלכין שליטין (ועיינין) עלאין דאקרין עיינין כמה דאת אמר (במדבר טו כד) אם מעיני העדה וכמהו (בגין) דכל שייפי גופא לא אזלון אלא בתר עיינין ועיינין אינון מנהגין לכל גופא אופ הכי מלכין וסנהדרין וכל אינון שליטין כלא אזלון אבתריהו (כמה דאזלי שייפין כלהו בתר עיינין) ובגין כך אמר לה עיניך אלין מלכין ושליטין דזמינין למיפק מינה:</p>	<p>דבר אחר "עיניך בשדה אשר יקצרון", בעז ראה ברוח הקודש שעתידים לצאת ממנה מלכים עליונים שליטים, שהם העינים של הכל, כמו שהיתה תמר, שנאמר בה "ותשב בפתח עינים", התישבה בפתח שיוצא ממנו מלכים שליטים עליונים שנקראים עינים, כמו שנאמר "אם מעיני העדה". כמו שכל אברי הגוף לא הולכים אלא אחר העינים, והעינים מנהיגות את כל הגוף, אף כך מלכים וסנהדרין וכל אותם שליטים, הכל הולכים אחריהם (כמו שהולכים האיברים כולם אחר העינים), ולכן אמר לה "עיניך", אלו המלכים והשליטים שעתידים לצאת ממנה.</p>
<p>בשדה מאן שדה דא ציון וירושלם דכתיב (מיכה ג יב) ציון שדה תחרש וכתוב (בראשית כז כז) כריח שדה אשר ברכו יהוה דא ירושלם ועל דא כתיב (רות ב ט) עיניך בשדה דאינון עיינין דילה דזמינין למיפק מינה לא יהון שליטין אלא בשדה אשר יקצרון דהא מההוא שדה הוון נקטין כל בני עלמא תורה ונהורא דנהיר דכתיב (ישעיה ב ג) כי מציון תצא תורה:</p>	<p>"בשדה", איזה שדה. זה ציון וירושלים, שנאמר "ציון שדה תחרש", ונאמר "כריח שדה אשר ברכו ה'", זו ירושלים. ועל כן נאמר "עיניך בשדה", שהם העינים שלה, שעתידים לצאת ממנה, לא יהיו שליטים אלא "בשדה". "אשר יקצרון", שהרי מאותו שדה היו לוקחים כל בני העולם תורה ואור שמאיר, שנאמר "כי מציון תצא תורה".</p>
<p>והלכת אחריהן (רות ב ט) באלין עובדין דבשרן דאנא חמינא כך הלא צויתי את הנערים וגו' כמשמעו דיליה בגין דאתתא דעתהא קלה וצמית לישנא דנקיות נקט וצמית דאי תיאובתיך לאדבקא ⁴¹⁷⁰ כבר נש לקיימא זרעא בעלמא והלכת אל הכלים אלין אינון צדיקיא דאקרין כלי יהוה ודכתיב (שם נב יא) הברו נשאי כלי יהוה דזמינין צדיקיא</p>	<p>"והלכת אחריהן", במעשים הכשרים הללו שאני ראיתי בך. "הלוא צויתי את הנערים וגו'", כמשמעו שלו, משום שאשה דעתה קלה. "וצמית", לשון נקיות נקט, "וצמית", שאם תשוקתך להדבק באדם לקיים זרע בעולם, "והלכת אל הכלים", אלה הם הצדיקים שנקראים כלי ה', שנאמר "הברו נשאי כלי ה'". שעתידים הצדיקים להביא להם את כל העולם דורון למלך המשיח. ואותם "כלי ה'", כלים שהקדוש ברוך הוא נהנה בהם, אלה הם</p>

⁴¹⁶⁷ "עינהא ברכתא] לקטין סגיאין [ועל דא] נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "ברכאן סגיאין".
⁴¹⁶⁸ ר"ל מארי דרזין שהן עינים דשכינה כמ"ש למטה דשכינה יתבא בעיניהון והוא כנ"ל דשם הויה נהיר בעיניהון והוא מסט' דרזין שהן מעץ החיים בינה ה"פ אור שבהן נשלם הו"ה וז"ש לעיל כו' שריא ביה הויה ונהיר כו' (בהגר"א בתז"ח לג ע"ד). סוד ע"ץ החיים סוד אמונה, ועיניך בשדה אשר יקצרון, המחצדא חקלי (עי' אד"ר קכז ע"ב) (הגרמ"מ תמונת האותיות דף רנב).
⁴¹⁶⁹ עי' ח"ג עא ע"ב: ותשב בפתח עינים מאן פתח עינים כד"א והוא יושב פתח האהל וכתוב ופסח יי' על הפתח וכתוב פתחו לי שערי צדק וגו' עינים דכל עיינין דעלמא להאי פתחא מצפאן.
⁴¹⁷⁰ פי' אם תאותם להנשא לאחר כדי להקם זרע (מ"מ).

<p>לאייתאה לון כל עלמא דורונא למלכא משיחא ואינן כלי יהו"ה [דכתיב נושאי כלי ה'] מאנין דקודשא בריך הוא אתהני בהו אלין אינן מאנין תבירין⁴¹⁷¹ תבירין אינן בהאי עלמא בנין לקיימא אורייתא ושימושא דקודשא בריך הוא אשתמש בהו לא אשתמש אלא מגו כלים וכד תתדבק בהו ושתיית⁴¹⁷² וגו' (רות ב ט):</p>	<p>כלים שבורים, שבורים הם בעולם הזה כדי לקיים את התורה. והשמוש שהקדוש ברוך הוא משתמש בהם לא משתמש אלא מתוך הכלים הללו. וכשתדבק בהם "ושתיית וגו'".</p>
<p>רבי יוסי פתח ואמר (רות ג ז) ויאכל בעז וישת וייטב לבו. מה זה וייטב לבו. שברך על מזוננו, ופרשוה. וזהו סוד, שמי שמברך על מזוננו זה מיטיב ללב, ומי מיטיב, כמו שנאמר "לך אמר לבי". ונאמר "צור לבבי וגו'".</p>	<p>רבי יוסי פתח ואמר "ויאכל בעז וישת וייטב לבו". מה זה וייטב לבו. שברך על מזוננו, ופרשוה. וזהו סוד, שמי שמברך על מזוננו זה מיטיב ללב, ומי מיטיב, כמו שנאמר "לך אמר לבי". ונאמר "צור לבבי וגו'".</p>
<p>ובגין דברכת מזונא חביבא קמי קודשא בריך הוא כל מאן דבריק על שבעא אוטיב וחדי לאתר אחרא וסימנך סעודתי דשבת דאתר אחרא אתהני מההיא (ברכה⁴¹⁷⁴ דשבעא) [שבעה וחידו והכא אתהני מההוא ברכה דשבעא אינן סימנא מ"ט] וברכה דשבעא דההוא צדיק בעז ודא וייטב לבו:</p>	<p>ומשום שברכת המזון חביבה לפני הקדוש ברוך הוא, כל מי שמברך על השובע, מיטיב ומשמח למקום אחר, וסימנך, סעודת השבת, שמקום אחר נהנה מאותה ברכה של שובע ושמחה. וכאן נהנה מאותה ברכה של שובע של אותו צדיק בעז, וזהו וייטב לבו.</p>
<p>(מאי טעמא)⁴¹⁷⁵ בגין דמזונא איהו קשה קמי קודשא בריך הוא⁴¹⁷⁶ ההוא אתר⁴¹⁷⁷ וכיון דבר נש אכיל ושתי וקא מברך ההיא ברכתא</p>	<p>(למה), משום שהמזון הוא קשה לפני הקדוש ברוך הוא שהוא אותו מקום, וכיון שאדם אוכל ושותה ומברך, אותה ברכה עולה, ונהנה מאותם דברים של שובע (שעולים), ונמצא שנהנים מן המזון ממטה ומלמעלה.</p>

⁴¹⁷¹ עי' ח"ג דף ט ע"א ודברינו שם, ועי' שעה"ק ו ע"ב: גם ממאמר הזה יתבאר לך ענין אחד שנבאר בע"ה, בענין עולם הנקודים, איך יצאו השבעה מלכים שמלכו בארץ אדום, ונסתלקו האורות מתוך הכלים, ואשתארו מאנין תבירין יבשים בלא מיא, אשר זהו סוד מיתת המלכים.

⁴¹⁷² נראה דנערים הם מט"ט וסנדל ר"ל שתזכה לקבל הארה מהם (מ"מ).
⁴¹⁷³ פי' מלכות (מ"מ).
⁴¹⁷⁴ רד ע"ב (הערת הזהר).

⁴¹⁷⁵ וז"ל הרב בס"ה כ דע כי כל מה שאדם אוכל בחול הרוב הולך לחיצונים, ואין רוחניות כי אם מה שהוא הכרחי למזון הנפש כדי שלא תתפרד והמותר מוסיף כח לחיצונים וליצ"ה, וכל מה שאוכל בשבת הוא רוחני אע"פ שאוכל יותר מן הצורך הכל נבלע באיברים וג' ימים אחר הקבורה נבקע הכרם ואומר לו טול מה שנתת בי, וזהו למי שעושים בחול כמו בשבתות וי"ט, ולא יחשוב האדם שהקב"ה רוצה שיאכל להנאת גופו אלא לתקן כי בחטא אד"ה ערב טו"ר ונתקלקל אפילו דומם וצומח, והעירוב הוא מהניצוצות של הקדושה נתערבבו אפילו בדומם כמ"ש ארורה האדמה בעבורך: ולכן סדר ה' בעולמו כי מן הדומם וצומח יתקיימו הב"ח וכשהאדם אוכל הב"ח ישאר בו הרוחניות, ואז הניצוצות שנאבדו בזמן אד"ה חוזרים לו במדרגיות אלו ולכן באכילה מרויח האדם ומוסיף כח בנשמתו ע"י הברכות שמברך ברכת הנהנין, שע"י הברכה היא לוקחת הנפש חלק הרוחני והוא מזון הנפש ולכן כל מה שאוכל אדם בחול יותר מקיום נפשו כמ"ש צדיק אוכל לשובע נפשו המותר נק' פרש חגכם ומוסיף כח לחיצונים, ומה שאוכל בשבת וי"ט הכל הוא רוחניות ונבלע כאיברים, וזה היה טעם שמאי שהיה לוקח ביום א' וכשהיה מוצא ביום ב' יותר נאה היה אוכל הראשון לפי שהי' סובר כיון שלקחו לכבוד שבת חל עליו קדושת שבת, ואפילו שהיה אוכלו בחול נבלע באיברים, ועיין בפ' ויקהל דף רי"ח ע"א וז"ל בחול לא מתהני אלא מאלין דסלקין מגו שבעה ובשבת איהו קזר אחרא במזונ' ממש ובההו' חדווה דמצוה דשבת עכ"ל, ובזה מובן לשון זה (מ"מ).

⁴¹⁷⁶ פירוש מלכות (מ"מ).
⁴¹⁷⁷ "ההוא אתר" נמחק במ"מ.

<p>סלקא ואתהני מאינזן מלין דשבעא [דסלקין] ואשתכח דאתהני ממזונא מתתא ומלעילא:</p>	<p>וזהו הסוד שבין החברים. הסוד שבחול לא נהנה אותו מקום, אלא מאותם דברים שעולים מתוך שובע, וכל הדברים מתעטרים ורווים ושבעים בשמחה, ואותו מקום נהנה מהם. בשבת הוא סוד אחר במזון ממש, ובאותה שמחה של המזון של מצוה של שבת, ובכל נמצא כלול ממעלה ומטה. וסוד זה, "כי ממך הכל ומידך נתנו לך". ודאי מהנאתה הזו, ובאותה שמחה של מזון של מצות השבת, כמו שבארוה.</p>
<p>מאן דמברך לקודשא בריך הוא מגו שבעא בעי לכוונא לביה ולשואה רעותיה בחדוה ולא ישתכח עציב אלא דיברך בחדוה ברזא דא [ולשוויה] [ולישוי] רעותיה דהא איהו יהיב השתא לאחרא בחדוה בעינא טבא וזכמה דאיהו מברך בחדוה ובעינא טבא הכי יהיב ליה בחדוה ובעינא טבא ובגין כך לא ישתכח עציב כלל אלא בחדוה ובמילין דאורייתא וישוי לביה ורעותיה למיהב ברכה דא ברזא דאצטריך:</p>	<p>מי שמברך את הקדוש ברוך הוא מתוך שובע, צריך לכוון לבו ולשים רצונו בשמחה, ולא ימצא עצוב, אלא שיברך בשמחה בסוד זה ולשים רצונו שהרי הוא נותן עכשיו לאחר בשמחה, בעין טובה. וכמו שהוא מברך בשמחה ובעין טובה, כך נותנים לו בשמחה ובעין טובה, ולכן לא ימצא עצוב כלל, אלא בשמחה ובדברי תורה, וישים לבו ורצונו לתת ברכה זו בסוד שצריך.</p>
<p>רזא הכא ארבע רתיכין⁴¹⁷⁸ שליטין בארבעא סטרין וזמשריין אתזנו מההיא ברכתא דשבעא ובאינזן מלין דברוך אתה אתהני ואתרבי ואתעטר ביה ומאן דמברך אצטריך רעותא בחדוה ובעינא טבא ועל דא כתיב (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך⁴¹⁷⁹:</p>	<p>סוד כאן, ארבע מרכבות שולטות בארבעה צדדים ומחנות, נזונו מאותה ברכת השובע, ובאותם דברים של ברוך אתה, נהנה ומתרבה ומתעטר בו. ומי שמברך, צריך רצון בשמחה ובעין טובה, ועל כן נאמר "טוב עין הוא יברך".</p>
<p>והכא שפיל לסופיה דקרא ודכתיבו (משלי כב ט) כי נתן מלחמו לדל דאי לא תימא הכי⁴¹⁸⁰ האי קרא [לאו] [או] רישיה סיפיה ולאן סיפיה רישיה אלא טוב</p>	<p>וכאן רד לסוף הפסוק, שנאמר "כי נתן מלחמו לדל", שאם לא תאמר כך, הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, אלא "טוב</p>
<p>ריח/ב</p>	
<p>עין כמה דאוקימנא הוא יברך ודאי בעינא טבא בחדוה ולאן איהו למגנא לברכא בחדוה דהא מההיא ברכתא ומההוא חידו נתן מלחמו</p>	<p>עין" כמו שבארנו, "הוא יברך" ודאי, בעין טובה ובשמחה. ואינו לחנם לברך בשמחה, שהרי מאותה ברכה ומאותה שמחה "נתן מלחמו לדל", מקום שצריך להיות ניזון מכל</p>

⁴¹⁷⁸ ארבעה ברכות שיש בבה"מ (רח"ו במ"מ), ור"ל שד' רתיכין שהם ארג"מ נהנים מד' ברכות של בה"מ ג"כ כמו שנהנית השכינה א"נ "ד' רתיכין" וכו' הם מוחי חכמה ובינה וחר"ג דנוקבא שנתקנים ע"י ד' ברכות דבה"מ כמ"ש הרב בכוונת בה"מ (מ"מ).

⁴¹⁷⁹ פירוש כמר"ז אל תקרי יבורך אלא יברך ור"ל שיברך בה"מ בעין טובה (מ"מ).

⁴¹⁸⁰ פירו' אלא הפסוק כפשטיה ולא אמרינן אל תיקרי וכו', א"כ לאו רישיה סיפיה ולאן סיפיה רישיה דריש' משמע מפני שעינו טובה יבורך שהוא ראוי לברכה אף על פי שלא נתן כלום, ובסיפ' משמע כי נתן מלחמו לדל, אלא ודאי אל תקרי אלא יברך שיברך בק"ש בעין טוב והטעם כי נתן מלחמו לדל שע"י אותה ברכה משפיע לחם ושפע למלכות הנק' ד"ל שהיא מילוי המילוי דאד"ני שעולה ד"ל ולכן צריך טוב עין (מ"מ).

<p>לדל אתר דאצטריך לאתזנא מכל סטריין אתר דלית ליה מגרמיה כלום אתר דאותוהני מכל סטריין ואתכליל מכל סטריין מליין אליין לא אתמסרו אלא לחכימין ודידעין רזין עלאין וארחין (למנדע ארחא) דאורייתא:</p>	<p>הצדדים, מקום שאין לו מעצמו כלום, מקום שנהנה מכל הצדדים ונכלל מכל הצדדים. הדברים הללו לא נמסרו אלא לחכמים שיודעים סודות עליונים ודרכי התורה.</p>
<p>תא חזי בעז טב עינא הוה ותוקפא⁴¹⁸¹ דמצחא לא הוה ביה לעלמא⁴¹⁸² מה כתיב (רות ג ז) ויבא לשכב בקצה הערמה רזא דכתיב (שיר ז ג) בטנך ערמת חטים⁴¹⁸³ מהכא אוליפנא כל מאן דמברך ברכת מזונא כדקא יאות בחרוה ברעותא דלבא⁴¹⁸⁴ כד סליק מהאי עלמא אתר אתתקנא ליה גו רזין עלאין בהיכלין קדישין זכאה איהו בר נש דנטיר פקודי דמאריה וידע ורזא (שבחא) דלהון דלית לך⁴¹⁸⁵ פקודא ופקודא באורייתא דלא תליין ביה רזין עלאין ונהורין וזיוין עלאין ובני נשא לא ידעי ולא משניחין ביקרא דמאריהון זכאה חולקהון דצדיקיא אינון דמשתדלי באורייתא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>בא וראה, בעז היה טוב עין, ועזות מצח מעולם לא היתה בו. מה נאמר "ויבא לשכב בקצה הערמה", סוד הנאמר "בטנך ערמת חטים". מכאן למדנו, שכל מי שמברך ברכת המזון כראוי בשמחה וברצון הלב, כשמסתלק מן העולם הזה מתקן לו מקום בתוך סודות עליונים בהיכלות קדושים. אשרי האיש ששומר את מצוות אדונו ויודע את סודו, שאין לך מצוה ומצוה בתורה שאין תלויים בה סודות עליונים ואורות וזיונים עליונים, ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים בכבוד רבונם. אשרי חלקם של הצדיקים, אותם שעוסקים בתורה. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>תא חזי דהא ואמרו דכלא (אמרי כל) אינון תקיפי מצחא דלית להו כסופא לית להון</p>	<p>בא וראה שהרי אמרו, שכל אותם עזי המצח שאין להם בושה, אין להם חלק בעולם הזה ובעולם הבא. כל עזי המצח שהיו</p>

⁴¹⁸¹ תוקפא (דפ"ו).

⁴¹⁸² מצד הטבע החוצפא והעזות שרשה ג"כ במצח, בסוד עזות מצח, ומצח היה לך מאנת הכלם (ירמיה ג), ושם שורש כל הדינים וכל הד' מיתות כמו שכתוב באדר"ז (רצג ע"א ע"ב), היפוך כלל כל הרצון, אך כולם נתמתקין בשורשן, כלל כל המדות, שהיא התורה והיראה, שהם משברים וממתקים את העזות, שהיראה הוא היפוך העזות, כמ"ש לבעבור תהיה יראתו על פניכם (שמות כ) ואמרו זה הבושה (נדרים כ ע"א), וזה סוד בראשית יר"א בש"ת (הגרמ"מ פקודי רלה ע"ב).

⁴¹⁸³ פירוש שהמ' יש בה כ"ב אתוון שהם גימ' חט"ה (מ"מ).

⁴¹⁸⁴ עי' ז"ח פז ע"ד: ומאן דמברך ברכת המזון חדי לעילא וחדי לתתא ואצטריך לברך בחדוא וברעותא דלבא בגין למחדי מדת הטוב דכתיב ויאכל בועז וישת וייטב לבו דא היא מדת הטוב דכתיב וטוב לב משתה תמיד אתו חבריאי ונשקו ליה ועבדו חדוה והלולא אחרא זמנינו לכל בני דוכתא ושיווהו רישא לכולהו.

ועי"ש פו ע"ג: ואכלת ושבעת כל האוכל ואינון מברך ברכת המזון נקרא משחית וגזלן שנאמר גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית. ועי' עמק המלך (ש"ה פל"ח): אלו השברים [השברי כלים מהמלכין קדמאין] ירדו ד' מדריגות אב"ע, ונפלו עד קרקע עשייה, ועליו נאמר, 'מקום אשר אסירי המלך אסורים' [בראשית ל"ט ט כ'] עד תחיית המתים, ומהם נעשו הארבע יסודות ארמ"ע, שמהם נתהוו ארבע מדריגות ד'ומם צ'ומח ח"י מ'דבר [דצח"ם] וניצוצי טהרה נשאר בלועים, בתוך אלו הד' מינים. וכשנתגשמו הדברים, נשאר הטיפין בלועים בתוכם, מפני שבאותן השברים נשאר בהם, איזה צד מן האור, כמו טפין טיפין וניצוצות, ובירידתם לעשייה קלטו אלו המינים הניצוצות הללו. המשל בזה, כי כמו שהכלי שהוא מלא שמן ונשבר, נשאר בו היינו בשברים, לחלוחות של שמן, שהוא כמו טיפין, וכל כלל תיקונינו ומעשה המצות הוא להוציא 'יקר מזולל' [ירמיהו ט"ו י"ט], 'לכלא הפשע ולהתם חטאת' [דניאל ט' כ"ד], ועליו נאמר 'הוצאתי את בלעו מפיו' [ירמיהו נ"א מ"ד], והם ממש ניצוצי נשמות שמתקן אותם האוכל, בכוונת הברכה של ברכת הנהנין. ובזה מתקן ניצוצי נשמתו, וניצוצים הנוגעים בנשמת אביו. ואם לא עשה כן, ונהנה בלא ברכה עליו, אמרו רז"ל שהוא כאלו 'גוזל אביו ואמו' [משלי כ"ח כ"ד], מניצוצים השייכות לנשמותיהם. והוא 'חבר הוא לאיש משחית' [שם], שכל מגמתו של איש משחית, לגזול ניצוצות ולקולטם, ולא להחזירם אל הקדושה, והוא חבר שלו, אם אינו מברך, כיוון שפוגם בניצוצי אכילתו שמחזירם לאיש משחית, והוא חבר למשא ומתן שלו. וזהו סוד, 'כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי אם על כל מוצא פי יהו"ה' [דברים ח' ג'] שהוא הברכה המוציאם מהטומאה להקדושה.

⁴¹⁸⁵ לן (דפ"ו).

<p>חולקא בעלמא דיין ובעלמא דאתי כל אינון תקיפי מצחא דהוּו בהוּו בישראל כד הוּו מסתכלן בההוא צייץ⁴¹⁸⁶ הוּו מתבריי⁴¹⁸⁷ לבייהו ומסתכלן בעובדייהו בגין דציץ על את הוה קאים וכל מאן דמסתכל ביה הוה מכסיף בעובדוי ועל דא צייץ מכפרא על אינון תקיפי אנפין תקיפי מצחא:</p>	<p>בישראל, כשהיו מסתכלים באותו הציץ, היו משברים את לבם ומסתכלים במעשיהם, משום שציץ היה עומד על אות, וכל מי שמסתכל בו היה מתביש במעשיו. ולכן הציץ מכפר על אותם עזי פנים, עזי מצח.</p>
<p>אתוון דרזא דשמא קדישא דהוּו גליפין על ציצא הוּו נהרין ובלטין ונציץ כל מאן דהוה מסתכל בההוא נציצו דאתוון אנפוי נפלין מאימתא והוה אתבר לביה וכדין ציצא מכפרא עלייהו כגוונא דא כיון דאיהו גרים לתברא לביה ולא תכנעא מקמי מאריה:</p>	<p>אותיות של הסוד של השם הקדוש שהיו חקוקות על הציץ, היו מאירות ובלטות ונוצצות. כל מי שהיה מסתכל באותה התנוצצות של האותיות, נופלות פניו מאימה והיה נשבר לבו, ואז הציץ מכפר עליהם. כמו זה, כיון שהוא גורם לשבר לבו ולהכנע מלפני רבונו.</p>
<p>כגוונא דא קטרת כל מאן דארה בההוא תננא כד סליק ההוא עמודא מההוא מעלה עשן הוה מברר ולביהו (ליה) בברירו דנהירו בחדוה⁴¹⁸⁸ למפלח למאריה ואעבר מניה זוהמא דיצר הרע ולא הוה ליה אלא לבא הדא לקבל אבוה דבשמיא בגין דקטרת תבירו דיצר הרע איהו ודאי בכל סטרין וכמה דציץ הוה קאים על ניסא אוף קטרת דלית לך מלה בעלמא למתבר ליה לסטרא אחרא בר קטרת:</p>	<p>כמו כן הקטורת, כל מי שהריח באותו עשן, כשעלה אותו עמוד מאותו מעלה עשן, היה מברר את לבו בברור באורה בשמחה לעבוד את רבונו ומעביר ממנו זוהמת היצר הרע, ולא היה לו אלא לב אחד כנגד אביו שבשמים, משום שקטורת היא שבר ליצר הרע ודאי בכל הצדדים. כמו שציץ היה עומד על נס, אף קטרות. שאין לך דבר בעולם לשבר את הצד האחר, חוץ מקטרת.</p>
<p>תא חזי מה כתיב (במדבר יז יא) קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת מאי טעמא כי יצא הקצף מלפני יהוה החל הנגף דהא לית תבירו לההוא סטרא בר קטרת דלית לך מלה הביבה קמי קודשא בריך הוא כקטרת [וקיימא] [מכאן] לבטלא חרשין ומלין בישין מביתא ריחא ועשנא דקטרת דעבדי בני נשא בההוא עובדא (ו)איהו מבטל כל שכן קטרת:</p>	<p>בא וראה מה נאמר "קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטורת". למה, "כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף". שהרי אין שבר לאותו הצד חוץ מקטרת, שאין לך דבר חביב לפני הקדוש ברוך הוא כמו קטורת, ועומדת לבטל כשפים ודברים רעים מהבית. ריח ועשן של קטורת שעושים בני אדם באותו מעשה הוא מבטל, כל שכן הקטורת.</p>
<p>מלה דא גזרה קיימא קמי קודשא בריך הוא דכל מאן דאסתכל וקרי בכל יומא עובדא ונ"א פרשתא דקטרת ישתזיב מכל מלין [בישין חרשין דעלמא] [דחרשין בעלמא] ומכל פגעין בישין ומהרהורא בישא [ומדינא בישא] וממותנא⁴¹⁸⁹ ולא יתזק כל ההוא יומא דלא</p>	<p>דבר זה גזרה עומדת לפני הקדוש ברוך הוא, שכל מי שמסתכל וקורא בכל יום את מעשה (פרשת) הקטרת, ינצל מכל הדברים הרעים וכשפי העולם, ומכל הפגעים הרעים, ומהרהור רע ומדין רע וממות, ולא ינזק כל אותו יום, שלא יכול הצד האחר לשלוט עליו, וצריך שיכוון בו.</p>

⁴¹⁸⁶ ב' מיני בחי' מוחין יש בז"א, אם מצד אבא אם מצד אימא. אמנם המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ של כהן גדול, שהוא ממוחין דאבא, ולכן נקרא ציץ דכורא כנז', בפ' שלח לך (דף קעד ע"ב בר"מ) וע"ש (שעה"כ ציצית ד). עי' זהר שמות טו ע"א וע"ב ומאיר הזהר שם בשם הזהר הרקיע והגהות הלש"ו ומ"מ ודע"ה ח"ב קג ע"ד.

⁴¹⁸⁷ מתברין (דפ"ו).

⁴¹⁸⁸ דנהירו בחדוה (מוסגר בדפ"ק).

⁴¹⁸⁹ ומותנא (דפ"ו).

<p>יכיל ספרא אחרא לשלמא(ה) עליה ואצטרין (ויצטרין) דיכוון ביה:</p>	
<p>אמר רבי שמעון אי בני נשא הוו ידעי כמה עלאה איהו עובדא דקמרת קמי קודשא בריך הוא הוו נטלי כל מלה ומלה מניה והוו סלקי לה עטרה על רישיהו ככתרא דדהבא ומאן דאשתדל ביה בעי לאסתכלא בעובדא דקמרת ואי(ו)יכוון ביה בכל יומא אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי ויסתלק מותנא מניה ומעלמא וישתזיב מכל דינין דהאי עלמא מסטרין בישינ ומדינא דגיהנם ומדינא דמלכו אחרא:</p>	<p>אמר רבי שמעון, אם בני אדם היו יודעים כמה הוא עליון מעשה הקטורת לפני הקדוש ברוך הוא, היו נוטלים כל דיבור ודיבור ממנו והיו מעלים אותו עטרה על ראשיהם כמו כתר של זהב. ומי שמשדל בו, צריך להסתכל במעשה הקטורת, ואם יכון בו בכל יום, יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא, ויסתלק המות ממנו ומהעולם, וינצל מכל הדינים של העולם הזה, ומצדדים רעים, ומדין הגיהנם ומדין המלכות האחרת.</p>
<p>בההוא קמרת כד הוה סליק תננא בעמודא כהנא הוה חמי אתון⁴¹⁹⁰ דרוא דשמא</p>	<p>באותה קטרת, כשהיה עולה עשן בעמוד, הכהן היה רואה האותיות של השם הקדוש</p>
<p>ריט"א</p>	
<p>קדישא⁴¹⁹¹ פרישאן ונ"א פרחין באורא וסלקי לעילא בההוא עמודא לכתר כמה רתיבין קדישין סחרין ליה מכל סטרין עד דסליק ובנהירו וחדוהו וחדוהו למאן דהדי⁴¹⁹² וקשר קשרין⁴¹⁹³ ולעילא ותתאן ליחדא כלא⁴¹⁹⁴ והא אוקימנא ודא מכפר על יצר הרע ועל עכו"ם ודאיהו ספרא אחרא והא אוקמוה:</p>	<p>פרושות (פורחות) באויר ועולות למעלה באותו עמוד. אחר כך כמה מרכבות קדושות סובבות אותו מכל הצדדים עד שעולה באור ושמחה, ומשמח את מי שמשמח, וקושר קשרים למעלה ולמטה כדי ליחד הכל, והרי בארנו. וזה מכפר על יצר הרע ועל עבודה זרה, שהוא הצד האחר, והרי בארנו.</p>
<p>פתח ואמר (שמות ל"א) ויעש⁴¹⁹⁵ מזבח מקטר קמרת וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה בגין דתריין מדבחיין הוו מדבחה דעלוון ומדבחה דקמרת בוסמין דא לבר ודא לגו האי מדבחה דקמרת דאיהו פנימאה אמאי אקרי מזבח והא לא דבחיין ביה דבחיין ומזבח על דא אקרי אלא בגין דבטיל וכפית לכמה סטרין</p>	<p>פתח ואמר "ויעש מזבח מקטר קטורת וגו'". בפסוק זה יש להתבונן, משום שהיו שני מזבחות, מזבח העולות ומזבח קטורת הסמים, זה בחוץ וזה בפנים. מזבח הקטורת הזה שהוא פנימי, למה נקרא מזבח, והרי אין זבחים בו זבחים, ומזבח על כן נקרא. אלא משום שמבטל וכופת כמה צדדים רעים, ומשום שאותו הצד הרע כפות, לא יכול לשלוט ולא להיות קטגור, ועל כן נקרא מזבח.</p>

⁴¹⁹⁰ הענין במה שפירשנו לעיל שאויר העולם הזה שולט בו אותיות יהו"ה מצורף בצרופיו, ובכח השם התפלה עולה ובוקע האוירין, גם הקטורת בעניינו שם יהו"ה היה עולה עמו ובוקע אוירין לפניו לעלות לקשר ולייחד למעלה והיינו לפניו, ומצדדיו היו סוד כל המרכבות הקדושות השולטות באויר העולם כדפי' שם סובבות אותו מכל עבריו, עד שיעלה למעלה מעשיה אל יצירה, ומיצירה אל בריאה, ומבריאה אל אצילות, ובאצילות קושר שבעה מדות בבינה (אור יקר).

⁴¹⁹¹ כתב מוריננו שפירש הרב דהיינו הבירורים שבתוך קליפת נוגה שעולים ע"י הקטורת והם דמות אותיות. בפ' ויקהל האריכו בענין הקטרת בכח סגולתו לבטל כל סטרין בישינ וכתב בספר ח"י וז"ל וכן בפסוק ושחט אותו על ירך המזבח צפונה. אמרו שיש לכוון בו שצפון הוא מדה"ד כמש"ה מצפון תפתח הרעה. ושיהיה נשחט ונכנע לפני מדה"ר ולכן אז"ל כל האומר פסוק זה ומכוין בו הקב"ה זוכר לו עקידת יצחק. לפי כי הכוונה בו היא כעין מעשה העקדה כי יצחק שהוא דין נעקד ע"י אברהם שהוא חסד. וכן ענין הקטורת סגולתו לבטל כל סטרין בישינ (מ"מ).
⁴¹⁹² משמחת הבינה (אור יקר).

⁴¹⁹³ בין מדה למדה, והיינו לשון קטורת לשון קשירה (אור יקר).
⁴¹⁹⁴ כל המדות וכל הכחות כולם, והוא עולה ומקשר כולם כדרך התפלה, ומושך כח האחדות להם מלמעלה, בענין שעולה ממטה למעלה ומוריד ממעלה למטה, וממטה למעלה קושר וממעלה למטה מייחד בהכנת הקשרים כענין התפלה (אור יקר).
⁴¹⁹⁵ ועשית (מ"מ, וכן הוא בפסוק).

<p>בישיין [ובגין דההוא סטרא בישא הוה]⁴¹⁹⁶ כפית לא יכיל] (דלא יכלי) לשלטאה ולא למהוי קטיגורא ועל דא אקרי מזבח כד ההוא סטרא [בישא] (אחרא) הוה חמי [עמודא] ועשנא (דעובדא) דקטרת [ד]סליק (ו)אתכפיא⁴¹⁹⁷ וערק ולא יכיל לקרבא כלל למשכנא ובגין דלא אתזכי ולא אתערב בההוא חדוה דלעילא בר קודשא בריך הוא בלחודוי (ו)בגין דחביבה כל כך לא קאים ההוא מזבח אלא [פנימאה] לגו דהאי איהו מזבח ודברכאן אשתכחו (דברכה אשתכחי) ביה ועל דא סתים מעינא:</p>	<p>כשאותו הצד הרע היה רואה (עמוד העשן) עשן הקטורת שעולה, נכנע ובורח, ולא יכול להתקרב כלל למשכן. ומשום זה נטהר ולא מתערב באותה שמחה שלמעלה, חוץ מהקדוש ברוך הוא לבדו, ומשום שכל כך חביבה, לא עומד אותו מזבח אלא (פנימי) לפניו, שזהו המזבח שנמצאות בו ברכות, ועל כן נסתר מן העין.</p>
<p>מה כתיב באהרן (במדבר יז) ויעמוד בין החיים ותעצר המגפה, שכפת את מלאך המות שלא יכול לשלוט כלל ולא לעשות דין. סימן זה נמסר בידינו, שבכל מקום שאומרים בכונה ורצון הלב את מעשה הקטורת, שאין שולט המות באותו מקום ולא יוזק, ולא יכולים שאר העמים לשלוט על אותו המקום.</p>	<p>מה נאמר באהרן "ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה", שכפת את מלאך המות שלא יכול לשלוט כלל ולא לעשות דין. סימן זה נמסר בידינו, שבכל מקום שאומרים בכונה ורצון הלב את מעשה הקטורת, שאין שולט המות באותו מקום ולא יוזק, ולא יכולים שאר העמים לשלוט על אותו המקום.</p>
<p>תא חזי מה כתיב (שמות ל א) מזבח מקטרת קטרת כיון דכתיב מזבח (הקטרת) אמאי אקרי מקטרת קטרת אלא בגין דנטלי מהאי אתר לא[ת]קטרא כמה דעבד אהרן⁴¹⁹⁸ תו מזבח אצטריך לאקטרא לקדשא ליה בההוא קטרת ועל דא מקטרת קטרת תו מקטרת כתרגום לאקטרא קטרת [כהא ודהא] אסיר לאקטרא באתר אחרא קטרת בר ממחתה⁴¹⁹⁹ [כמחתה]:</p>	<p>בא וראה מה נאמר "מזבח מקטרת קטורת". כיון שנאמר מזבח, למה נקרא מקטרת קטורת. אלא משום שנוטלים מהמקום הזה להקטיר כמו שעשה אהרן. עוד, המזבח צריך להקטיר לקדשו באותה קטורת, ועל כן מקטרת קטורת. עוד, מקטרת קטורת כתרגומו, להקטיר קטורת. שהרי אסור להקטיר במקום אחר קטורת, חוץ ממחתה.</p>
<p>תא חזי [האי] מאי⁴²⁰⁰ דינא רדיף אבתריה אצטריך להאי קטרת ולא תבא קמי מאריה דהא סיועא איהו לאסתלקא דינין מניה⁴²⁰¹</p>	<p>בא וראה, אותו מי שדין רודף אחריו, צריך את הקטורת הזו ולשוב לפני רבונו, שהרי הוא סיוע לסלק דינים ממנו, ובזה ודאי הם</p>

⁴¹⁹⁶ נמחק בדפ"ו.

⁴¹⁹⁷ דאתכפיא (מ"מ).

⁴¹⁹⁸ ור"ל שבכח הקטרת שעושים במזבח הפנימי קושרים הקליפה כמו שעשה אהרן שעקד מלאך המות (מ"מ).

⁴¹⁹⁹ ממחתה דיום הכפורים - ופירש שביוה"ך היו מקטרים במחתה בין בדי הארון. אבל בשאר הימים היה נותן גחלים מהמחתה ע"ג מזבח הקטורת ואח"כ שמים עליהם קטרת ומשנה שלימה היא במסכת תמיד (מ"מ).

⁴²⁰⁰ מאן (דפ"ו).

⁴²⁰¹ בח"י דף ר"ז כתבו חכמי האמת כי כל הבקשות שמבקש האדם מהש"ת לולי המקטרגים והמונעים שיש באותה הבקשה היתה בקשתו נעשית בין שיהיה צדיק או חוטא אמנם בהגיע המתנה או הבקשה היא דרך צפון ששם מעבר כל השאלות. אותם הכוחות מערערים ואומרים נעמוד לדין עליה. ואם אינו ראוי לא ישיגוהו והיא צפונה שם לצדיק שנאמר (משלי יג כב) וצפון לצדיק חיל חוטא. ואלמלא עקידת יצחק אין אחד מהנבראים יכול להפיק רצון שאלתו מרוב דקדוק הדין במקום הזה וכן הקטרת עושה פעולה זו לכבוש את הדין כמ"ש בזוהר בפר' ויקהל מאן דדינא רדיף וכו' ולכן

<p>ובהאי ודאי מסתלקין מיניה אי הוא רגילא בהאי לאדכרא תרין זמנין ביומא בצפרא וברמשא דכתיב (שמות ל ז) קטרת סמים בבקר בבקר וכתיב (שם ח) בין הערבים יקטירנה ודא איהו קיומא [דעלמא תדיר] (לעילא) דכתיב (שם) קטרת תמיד לפני יהוה לדורותיכם ודאי הוא קיומא דעלמא לתתא וקיומא דעלמא לעילא:</p>	<p>מסתלקים ממנו, אם הוא רגיל בכך להזכיר שתי פעמים ביום, בבוקר ובערב, שנאמר "קטורת סמים בבוקר בבוקר", ונאמר "בין הערבים יקטירנה". וזהו קיומו של העולם תמיד, שנאמר "קטורת תמיד לפני ה' לדורותיכם". ודאי שהוא קיום העולם למטה וקיום העולם למעלה.</p>
<p>בההוא אתר דלא אדכר בכל יומא עובדא דקטרת דינין דלעילא שריין ביה [ומותנין סגיאין⁴²⁰² ביה] ועמין אחרנין שלטין עליה בגין דכתיב (שמות ל ח) קטרת תמיד לפני יהוה תמיד איהו קיימא לפני יהוה יתיר מכל פלחנין אחרנין חביבא איהו עובדא דקטרת דהוא יקיר וחביב קמי קודשא בריך הוא יתיר מכל פלחנין ורעותין ונ"א ועובדין דעלמא ואף על גב דצלותא איהי מעליא מכלא עובדא דקטרת הוא יקיר וחביב קמי קודשא בריך הוא:</p>	<p>באותו מקום שלא נזכר בכל יום מעשה הקטורת, הדינים שלמעלה שרויים בו ומגפות רבות בו, ועמים אחרים שולטים עליו, משום שנאמר "קטורת תמיד לפני ה'". תמיד היא עומדת לפני ה' יותר מכל העבודות האחרות. חביב הוא מעשה הקטורת, שהוא נכבד וחביב לפני הקדוש ברוך הוא יותר מכל העבודות והרצונות (והמעשים) של העולם. ואף על גב שהתפלה מעולה מהכל, מעשה הקטרת הוא נכבד וחביב לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>תא חזי מה בין צלותא לעובדא דקטרת צלותא אתקיננו לה באתר דקרבנין⁴²⁰³ דהוו עבדי ישראל וכל אינון קרבנין דהוו עבדין ישראל לאו אינון חשיבין כקטרת⁴²⁰⁴ ותו מה בין האי להאי⁴²⁰⁵ אלא צלותא איהו תקונא לאתקנא מה דאצטריך קטרת עביד יתיר מתקין וקשיר קשרין⁴²⁰⁶ ועביד נהירו יתיר</p>	<p>בא וראה מה בין תפלה למעשה הקטורת. את התפלה תקנו במקום קרבנות שהיו ישראל עושים, וכל אותם קרבנות שהיו עושים ישראל אינם חשובים כמו הקטורת. ועוד, מה בין זה לזה. אלא תפלה היא תקון לתקן מה שצריך, קטורת עושה יותר, מתקנת וקושרת קשרים ועושה אור יותר מהכל. ומי הוא שמעביר זוהמא ומטהר את המשכן, והכל מאיר ונתקן ונקשר כאחד.</p>

בפרט ביוה"ך צריך לאמרו בכוונה יתירה. ובפרט למי שבא בסוד ה' להבין סוד ג' מנים יתרים שמהם מכניס כ"ג ביוה"ך שהם ג' מדריגות עליונות שעלתה מלכות שמים לבית אמה ותשב בפתח עינים. ולפי שאין היום כשאר ימות השנה שנמשכים הארות ושפע עליון למלכות שמים למטה אלא היא העולה שמה. לפיכך היתה דקה מן הדקה (מ"מ).⁴²⁰² סגיאן (דפ"ו).

⁴²⁰³ ואע"פ שהקרבנות הם בעולם העשיה עד ברוך שאמר עכ"ז גם בשאר העולמות יש בחי' קרבנות וזהו (במדבר כח ח) אשה ריח ניחוח לה' אשה בעשיה ריח ביצירה ניחוח בבריאה לה' באצילות (זהו הרקיע).

⁴²⁰⁴ שהרי לא הועיל מלעצור המגפה אלא קטורת לבד (זהו הרקיע).
⁴²⁰⁵ בא ליתן טעם מה בין תפלה לקטורת שהתפלה תיקון להעלות העולמות וז"ש איהו תיקונא לאתתקנא אבל קטורת עביד יתיר שמעלה העולמות ג"כ (זהו הרקיע).

⁴²⁰⁶ פי' כי המל' בעשיה בעמקי הקליפות והיא בגלות בחי' ד' דזמנין ה' וזמנין ד' וע"ז מורה שם יהוד"ה יה"ו חג"ת שלה וד' בבחי' כשהיא א"בא שיש אחיזה להחיצונים ואז מראה עצמה עניה ודלה שלא ליתן וכשהיא פ"בפ שוה אליו מגעת עד הכתר שלו ואז היא צורת ה' שהיא י"ס כמוהו ולפי שעיקר' מאחורי ז"א ואח"כ נוסף לה ה' שהיא חזרת פ"בפ לכן קדם הד' לאות ו' באות ה' וכן במלת יהוד"ה קדם הד' אל הה' וזאת בחי' הד' נופלת בקליפות ומחיה אותם. וזהו היראה דמלכות דעשיה הנזכר לעיל דף ר"ו שהירא ממנה עובד ע"ז ואין הבחי' זו יכולה לצאת מבין הקליפות עד שיבא זמן הכתוב (ישעיה כה ח) ובלע המות לנצח שאז מסתלק זה החיות מתוכם וישארו בטלים ומתים אבל עתה אין אנו יכולים להעלות' אלא לפי שעה בעת התפילה. והנה בחי' זו שנפלה לא נפלה מ"ה של השם אלא מ"ה של השם ולכן הם י"א סממני הקטור' כמנין ו"ה הנז' ולכן היה במשכן יריעות עזים שהם רומזים לקליפות שהם חיצוניות כמו היריעות החיצוניים והיו ה' במחברת הא' ו' במחברת הב' והם כנגד ו"ה ולא היו בכ"א ה' וחצי וכן ארכן ל' ורחבן ד' הרי ד"ל כנגד בחי' הד' המחיה אותם

<p>מכללא ומאן איהו דאעבר זוהמא [ואידכין] (ואי זכי) משכנא אוכלא אתנהיר ואתתקן⁴²⁰⁷ ואתקשר כחדא:</p>	
<p>ועל דא בעינן ולאקדמא עובדא דקמרת לעלותא בכל יומא ויומא לאעברא זוהמא מעלמא דאיהו תקונא דכלא בכל יומא ויומא כגוונא דההוא קרבנא חביבא דאתרעי ביה קודשא בריך הוא:</p>	<p>ולכן צריכים להקדים מעשה הקטורת לתפלה בכל יום ויום, להעביר הזוהמא מהעולם, שהיא תקון של הכל בכל יום ויום, כמו שאותו קרבן חביב שמרצה בו הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>מה כתיב במשה (שם לד) ויאמר יהוה אל משה קח לך [סמים נטף וגו'] אף על גב דאוקמוה אבל מאי שנא בעובדא דא יתיר ומוכל מה דאמר ליה אלא קח לך] להנאתך ולתועלתך בגין דכד אתתא אתדכאת הנאותא דבעלה איהו ורזא דא קח לך סמים לאעברא זוהמא לאתקדשא אתתא כבעלה זכאה חולקיה דמשה:</p>	<p>מה נאמר במשה "ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נטף וגו'". אף על גב שבארוה, אבל מה שונה במעשה זה יותר מכל מה שאמר לו. אלא קח לך, להנאתך ולתועלתך. משום שכשאשה נטהרת, זו הנאה לבעלה. וסוד זה, קח לך סמים, להעביר הזוהמא, לקדש אשה עם בעלה. אשרי חלקו של משה.</p>
<p>ריט/ב</p>	
<p>כגוונא דא (ויקרא ט ב) [קח לך] עגל בן בקר ודאתמר לאהרון (לאהרון ואתמר) לכפרא על חוביה על ההוא עגל דאיהו גרים לון לישראל ועל דא כתיב במשה קח לך להנאתך ולתועלתך [וכן אוקמוה (שמות לד א) בפסל לך מההוא פסולת דלוח אבנא נתעשר משה אופ הכי לך להנאתך ולטובתך]:</p>	<p>כמו כן "קח לך עגל בן בקר" שנאמר לאהרון, לכפר על חטאו על אותו עגל שהוא גרם להם לישראל. ועל זה נאמר במשה "קח לך", להנאתך ולתועלתך. (לכך בארוה ב"פסל לך", מאותה פסולת של לוח אבן נתעשר משה. אף כאן לך, להנאתך ולטובתך).</p>
<p>קמרת קשיר קשירו⁴²⁰⁸ נהיר נהירו וואעבר זוהמא ווד⁴²⁰⁹ (אתחבר בה) [אתעביד ה'] ה'</p>	<p>הקטורת קושרת קשרים, מאירה אור ומעבירה זוהמא, וד' מתחברת בה' (ד' נעשית ה'), ה' מתחברת בו', ו' עולה ומתעטרת בה',</p>

אבל היריעות הפנימיות היו ה' בכל מחברת כנגד מילוי הה' ארכן כ"ח ורחבן ד' הרי ל"ב רמז לל"ב רוחא דלגאו. והנה כל זמן שאין בחי' זו עולה למעלה נראה פירוד בקדושה ח"ו וע"י הקטורת עולה וז"ש וקשיר קשרין ואמר בלשון רבים משום שכשנפלה המלכות נפלה כל בחי' המלכויות שבנוק' שהרי כל מדה ומדה שבה היא כלולה מי' ואף מלכות שבכתר שלה נפלה וכשעולה כולן עולין והיא משתלמת עד הכתר וז"ש וקשיר קשרין ועביד נהירו יתיר מכולא וכו' משא"כ בתפלה לעשות להעביר הזוהמא מבחי' הזאת (זהר הרקיע).

⁴²⁰⁷ פי' כי הנה נודע שכל הקדושה שרשה למעלה בא"ס והטומאה שרשה למטה ובהתבטל הטומאה ממלכות זו שבתוך הקליפות כל השרשים שלה למעלה נטהרו ולכן אחר מעשה הקטורת אנו אומרים (דב"ה א' טז ח) הודו וכו' כי אחר שאמר הקטורת ונתבטל שורש הקליפות אז אנו מודיעים בעמים שהם עמקי הקליפות עלילותיו לבטלם ג"כ וז"ש (דב"ה א' טז כו) כי כל אלהי העמים אלילים. ולכן נאמר למשה (שמות ל לד) קח לך כלומר להנאתך שהוא בעלה דמטרוניתא (זהר הרקיע).

⁴²⁰⁸ ועל ידי קשר זה הוא "נהיר נהירו" ובהארה זו מעביר הזוהמא, שעיני הקליפות נחשכות בהאיר האור העליון ומתעברות משם (אור יקר).

⁴²⁰⁹ והשתא מפרש ואזיל ד' שהיא המלכות דלה ועניה בבחינתה על ארבע חיות המרכבה כאומר ומשם יפרד, כל כחות אלו נקשרים ואתחבר בבחינת ה"א שהיא מלכות שהיסוד נכנס אליה ועל ידי כך נעשה ד' ה', דהיינו ו' זעירא בגוה, עוד הם חמשה נקודות דהיינו שכינה עם חיילית כזה :: וכדפירשנו בפרשת תצוה, ה' מלכות אתחבר בו' שהוא התפארת, ואינה מתחברת למעלה. אלא בסוד טהרתה מן הזוהמא, דהיינו בקשר ראשון מדי זוהמא נטהרת ואחר כך היא נעשת ה' ועולה טהורה ואתחבר בו' והיינו קשר אברי הנקבה עם אברי הזכר כדפירשנו בפרשת תרומה כל קשרה בהיכלות הם אברי הנקבה להקשר עם אברי הזכר בסוד קשר יצירה בריאה באצילות (אור יקר). כמ"ש שהיא בחי' ד' מן הה' ועל ידי זה מתחבר ו' בה' וכ"ז בעשיה בבחי' שבו וכן עשיה ביציר' וכן מעולם לעולם עד א"ס (זהר הרקיע).

<p>אתחבר בו' ו' סליק ואתעטר בה' ה' אתנהיר בי' וכלא סליק רעותא לאין סוף והוי כלא קשירו חד ואתעביד חד קשירו ברוא חדא דאיהו קשרא עלאה דכלא:</p>	<p>ה' מאירה בי', והכל מעלה רצון לאין סוף. ונהיה הכל קשר אחד, ונעשה קשר אחד בסוד אחד, שהוא קשר עליון של הכל.</p>
<p>מכאן ולהלאה כיון דכלא אתקשרא בהאי קשרא אתעטר כלא ברוא דאין סוף ורוא דשמא קדישא אתנהיר ואתעטר בכל סטרין ועלמין כלהו בחדוה ואתנהירו בוצינין ומזונין וברכאון אשתכחו (וברכין) בכל עלמין וכלא ברוא דקטרת ואי זוהמא לא אתעבר [כל דא לא אתעכב דכלא] (אשתכח דכלא) וכלא לא אתעביד דכלא בהאי תלייא:</p>	<p>מכאן והלאה, כיון שהכל נקשר בקשר הזה, הכל מתעטר בסוד האין סוף, וסוד השם הקדוש מואר, ומתעטר בכל הצדדים, וכל העולמות בשמחה, ומאירים המאורות, ומזונות וברכות נמצאים בכל העולמות, והכל בסוד הקטרת. ואם הזוהמא אינה עוברת, הכל לא נעשה, שהכל תלוי בזה.</p>
<p>תא חזי קטרת איהו קדמאה תדיר קדם לכלא ובגיני כך עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלותא בשירין ותושבחין בגין דכל דא לא סלקא ולא אתתקן ולא אתקשר עד דאתעבר זוהמא [מה כתיב (ויקרא טז טז) וכפר על הקדש וגו'] בקדמיתא ולבתר ומפשעיהם לכל הטאתם ועל דא ובעינין לכפרא על קדשא ולאעברא זוהמא ולא תדכאה קדשא ולבתר שירין ותושבחאון וצלותין כלא כדקאמרין:</p>	<p>בא וראה, הקטרת היא ראשונה תמיד לפני הכל. ולכן מעשה הקטרת צריך להקדים לתפלה, לשירות ותשבחות, משום שכל זה לא עולה ולא נתקן ולא נקשר עד שעוברת הזוהמא. מה נאמר "וכפר על הקדש וגו'", בראשונה, ואחר כך, ומפשעיהם לכל חטאתם. ועל כן צריכים לכפר על הקדש ולהעביר הזוהמא ולטהר הקדש, ואחר כך שירות ותשבחות ותפלות, הכל כפי שאמרנו.</p>
<p>זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא אינון ידעין לתקנא תקונא דלעילא ותתא כדבעינן לתקנא תקונא מתתא לעילא עד דאתקשר כלא כחדא בקשורא חד בההוא קטורא (ס"א קשורא) עלאה כד בעינן לתקנא [תקונין דלתתא בעינן לתקנא] בתקונא דאתון רשימינן דקודשא בריך הוא אתקרי בהון:</p>	<p>אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי הם יודעים לתקן תקון שלמעלה ומטה, כמו שצריכים לתקן תקון ממטה למעלה עד שהכל נקשר כאחד בקשר אחד באותו קשר (קשור) עליון כמו שצריכים לתקן (תקונים) שלמטה צריכים לתקן) בתקון של האותיות הרשומות שנקרא בהן הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>רבי שמעון ורבי אלעזר בריה הוו יתבי ליליא חד ולעאן באורייתא אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי הא כתיב (בראשית ג טז) ואל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרונך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך וגו'. ולמדנו שזהו סוד עליון. מובן למטה, אבל הוא כדוגמא שלמעלה, מה יש לומר.</p>	<p>רבי שמעון ורבי אלעזר בנו היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה. אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו, הרי נאמר "ואל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרונך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך וגו'". ולמדנו שזהו סוד עליון. מובן למטה, אבל הוא כדוגמא שלמעלה, מה יש לומר.</p>
<p>פתח רבי שמעון ואמר "כאיל תערוג על אפיקי מים וגו'", פסוק זה פרשוהו. אבל חיה אחת יש בעולם, והיא שולטת בשלטון על אלף מפתחות בכל יום. והיא נקבה, ותשוקתה תמיד על אפיקי מים לשתות ולרוות</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "כאיל תערוג על אפיקי מים וגו'", פסוק זה פרשוהו. אבל חיה אחת יש בעולם, והיא שולטת בשלטון על אלף מפתחות בכל יום. והיא נקבה, ותשוקתה תמיד על אפיקי מים לשתות ולרוות</p>

⁴²¹⁰ מ"ש חיה חדא וכן בפ' בשלח הנז' חד איילתא הוא, ע"ש הכתוב (שיה"ש ו ט) אחת היא יונתי תמתי, כי היא לעולם ביחודה גם בירידתה למטה והיא מיוחד עם אצילות לעולם (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).

<p>בשלטנא על אלף מפתח⁴²¹¹ בכל יומא ואיהי נוקבא ותיאובתה [דילה] תדיר על אפיקי מים ולמשתיה ולא תרוואה מצחותא דכתיב כאיל תערוג וגו'⁴²¹²:</p>	<p>מצמאונה, שנאמר "כאיל תערוג על אפיקי מים".</p>
<p>הכא אית לאסתכלא בקדמיתא כתיב כאיל ולא כתיב כאילת ולבתר תערוג ולא כתיב יערוג אבל רזא דא דכר ונוקבא ותרוייהו כחדא דלא לאפרשא לון וחד איהו דלא אצטריך לסלקא דא מדא אלא תרוייהו כחדא והאי נוקבא תערוג על אפיקי מים ואיהי מתעברא מן דכורא וקשי עלה דהא על דינא קיימא:</p>	<p>כאן יש להתבונן. בראשונה כתוב כאיל, ולא כתוב כאילת, ואחר תערוג, ולא כתוב יערוג. אבל סוד זה, זכר ונקבה שניהם כאחד שאין להפרידם, ואחד הוא, שלא צריך להעלות אותם זה מזה, אלא שניהם כאחד. והנקבה הזו תערוג על אפיקי מים, והיא מתעברת מן הזכר, וקשה עליה, שהרי על דין עומדת.</p>
<p>וכד אולידת קודשא (לאולידת וקודשא) בריך הוא⁴²¹³ זמין לה חד חויא עלאה רברבא ואתי ונשיך לגבי ההוא אתר ואולידת ורזא דא הרבה ארבה עצבונך והרונך בגין דאיהי מתחלחלא בכל יומא ובעציבו על עובדין דעלמא בעצב תלדי בנים בעצב דא רזא דחויא דעציב אנפיהון דעלמא:</p>	<p>וכשמולידה, הקדוש ברוך הוא מזמין לה נחש אחד עליון גדול, ובא ונושך באותו מקום ומולידה. וסוד זה, הרבה ארבה עצבונך והרונך, משום שהיא מתחלחלת בכל יום ובעצב על מעשי העולם. "בעצב תלדי בנים", "בעצב" זה סוד הנחש, שמעציב פניהם של העולם.</p>
<p>ואל אישך תשוקתך כמה דאת אמר ותערוג על אפיקי מים והוא ימשל בך הא אוקימנא רזא דאיהו שליט עלה וכל דא למה בגין דאמרה סיהרא כמה דתנינן ובגיני כך אזעירת נהורא⁴²¹⁴ ואזעירת שלטנא ולית לה רשו מנרמה בר כד יהבין לה חילא:</p>	<p>"ואל אישך תשוקתך", כמו שנאמר "תערוג על אפיקי מים". "והוא ימשל בך", הרי בארנו הסוד, שהוא שולט עליה. וכל זה למה, משום שאמרה הלבנה, כמו ששינונו, ולכן הקטינה אורה והקטינה שלטונה, ואין לה רשות מעצמה, חוץ מכאשר נותנים לה כח.</p>
<p>בעצב תלדי בנים⁴²¹⁵ כמה דאוקימנא ואי תימא אמאי אצטריך חויא לדא אלא דא פתח</p>	<p>"בעצב תלדי בנים", כמו שבארנו. ואם תאמר, למה צריך הנחש לזה, אלא זה הפתח,</p>

⁴²¹¹ ומ"ש כי איהי שלטא כו' על אלף מפתח, כי הנהגת הבריאה הוא בגילויי האורות דשם אלהים דהה"ן בריבוע, שהוא גימט' אלף ואחד, וכן בגילויי האורות דשם אל שדי במילואו שהוא גימט' אלף חסר חד, ולכן נקראו הם אלף מפתח, כי ע"פ גילויים מתנהג כל עולם הבריאה בשולטנא דהמלכות דאצילות היורדת שם (דע"ה ח"ב קכא ע"ג).

⁴²¹² ע' פ' בשלח (נב ע"ב), ומשפטים (ק"ט ע"ב), ויקהל (ריט ע"ב), אחרי מות (סז ע"ב), פינחס (דף רמט בארוכה), וע' בהגר"א בספר יהל אור (פ' פקודי דף ל"ד) (דע"ה ח"ב קכ ע"ד), למטה הרי היא בסוד הקטנות והדינין, וקשה לה להוליד כדי שלא יתאחזו החיצונים באותה השפע חלילה וחלילה (דע"ה ח"ב קכא ע"ד), נעשה תמיד בכל משך ימי הגלות, כי הזו"ן הנה הם תמיד עתה בסוד הקטנות כמ"ש הרב בזווגים (פרק א) ובכ"מ, ועכ"ז הנה הם מזדווגים גם עתה תמיד לצורך חיות ומזון להעולמות ולצורך הנשמות הישנות, והוא ע"י הבירורים אשר השכינה הקדושה מברר תמיד ועי"ז הם מזדווגים ומולידים, והוא עתה רק בבחי' לידת הקטנות, ונעשה הלידה ע"י ענין הנשיכין הנז' (דע"ה ח"ב קכה ע"ד).

⁴²¹³

⁴²¹⁴ נהורא (דפ"ו).

⁴²¹⁵ אמנם כאשר שאין זכות בתחתונים, והשכינה הקדושה הרי היא מברר בירורים תמיד, הנה נעשה אז הלידה רק באור הגבורה, והוא בשם קר"ע שט"ן. אמנם הנה אז נתקיים מה שנאמר (בראשית ד' י) לפתח חטאת רובץ, והוא כי הרי ע"י העיבור מתבררים סוד ה' מיני דמים, ה' דם טוהר וה' דם טמא, כמ"ש בכוונת פסח (שעה"כ דרוש ה), וכשמתפשטים בעשיה יונקים הקליפות מהה' דם טמא וכמ"ש בשער הפסוקים וכן בלק"ת (תהלים מה), והנה הוא סוד הכתוב בעצב תלדי בנים (בראשית ג טז) (דע"ה ח"ב קכד ע"א), כ"ז נעשה מהבירורים שנתבררו בכל משך זמן הגלות כאשר שנעשה הבירור בלתי זכות ומעשי התחתונים, רק ע"י סוד גלות השכינה לבד כמ"ש בשער

<p>וארחא לנפחא בכל אינון נשמתין דעלמא דאלמלא⁴²¹⁶ פתח אורחין לנחתא לתתא לא ישרי בגויה דבר נש מה כתיב (שם ד ז) ולנפחא כל⁴²¹⁷ אינון נשמתין דעלמא דאלמלא פתח אורחין (לנחתא לתתא דלא⁴²¹⁸ ישרי בגויה ודובר נש מיד⁴²¹⁹ דכתיב) לפתח חטאת רובין מאי ולפתח⁴²²⁰ להווא פתח דאתעתדא לאולדא לאפקא נשמתין לעלמא איהו קאים לגבי ההוא פתח⁴²²¹:</p>	<p>דרך להוריד כל אותן נשמות של העולם. שאלמלא פתח דרכים להוריד למטה, לא ישרה בתוך האדם. מה נאמר "לפתח חטאת רבץ". מהו "לפתח", זה לפתוח לאותו פתח שנועד להוליד ולהוציא נשמות לעולם, הוא עומד לאותו פתח.</p>
<p>[וכל אינון נשמתין דאצטריכו לנחתא בגופין קדישין לא קאים איהו להווא פתח] ולית ליה רשו בההיא⁴²²² נשמתא⁴²²³ ואי לאו הא הויא נשיך⁴²²⁴ ואסתאב ההוא נהר⁴²²⁵ ולא איהו נשמתא דאתדכיא והכא איהו רוא עלאה בעצב תלדי בניס רוא דא נחש דהא</p>	<p>וכל אותן נשמות שהיו צריכות לרדת בגופים קדושים, הוא אינו עומד לאותו פתח, ואין לו רשות בנשמה ההיא. ואם לא, הרי הנחש נושך, ונטמא אותו נהר, ואינה נשמה שנטהרה, וכאן הוא סוד עליון. "בעצב תלדי בניס", סוד זה, זה נחש,</p>
<p>ר/כ א</p>	
<p>עמיה אולידת נשמתין בגין⁴²²⁶ דדא איהו על גופא ודא על נשמתא ותרווייהו דא בדא דא נקיט נשמתא ודא נקיט גופא:</p>	<p>שהרי עמו מולידה נשמות, משום שזה הוא על הגוף, וזה על הנשמה, ושניהם זה בזה. זה לוקח נשמה, וזה לוקח הגוף.</p>
<p>וזמנא דא הויא לאולדא כל אינון גופין עד דלא ייתי זמנא דיליה הדא הוא דכתיב (ישעיה סו ז) בטרם תחיל ילדה זמנא דהויא לאולדא בשבע שנין והכא בשית מה דלאו איהו⁴²²⁷ זמניה ובהווא זמנא דאוליד לון מהווא לידה ימות דכתיב (שם כה) בלע המות לנצה וכתיב (שם כו) יחיו מתיך נבלתי יקומון:</p>	<p>ועתיד הנחש הזה להוליד כל אותם גופים טרם שיבא זמנו. זהו שנאמר "בטרם תחיל ילדה". הזמן של הנחש להוליד הוא בשבע שנים, וכאן בשש, מה שאינו זמנו. ובאותו זמן שיוולד אותם, ימות מאותה לידה, שנאמר "בלע המות לנצה". ונאמר "יחיו מתיך נבלתי יקומון".</p>
<p>אמר רבי שמעון בהווא זמנא דיתערוך מתי עלמא [ויתערוך] (ויתערוך) בארעא קדישא</p>	<p>אמר רבי שמעון, באותו זמן שיעורו המתים של העולם ויזדמנו בארץ הקדושה, יקומו צבאות צבאות כולם על ארץ הגליל,</p>

המלכים (סוף פרק ז) ובספר הגלגולים (פרק א). וזהו הענין מה שאמרו בזוה"ק (ויקהל ריט ע"ב) בסוד הכתוב בעצב תלדי בניס (בראשית ג טז) איך שהוא שייך למעלה, ואמרו שם כי הוא ע"פ דברינו הנ"ל, כי בעת שהם שניהם בקטנות הנה אז הוא (שם ד י) לפתח חטאת רובץ, ונעשה אז הלידה בנשיכת הנחש הטמא ג"כ, והוא ע"י כלילות כנ"ל (דע"ה ח"ב קכד ע"ב).

⁴²¹⁶ לא (נוסף בדפ"ו).

⁴²¹⁷ (ס"א בכל) (נוסף בדפ"ו).

⁴²¹⁸ לא (דפ"ו).

⁴²¹⁹ מאי (דפ"ו).

⁴²²⁰ משום שהיה לידתם [של אדם וחיה] בלתי תיקון, שהוא רק בהיותם אב"א ע"י שליטת החיצונים שהיו שולטים אז עדיין למטה, והיה אפשר להם לעלות ולינק, הנה נתקיים בהם אז מ"ש (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ (כללים ח"א קג ע"ג, ועיי"ש קי ע"ג).

⁴²²¹ היינו פתח לבנת הספיר שם חטאת רובץ לינק שיורי הזוהמא (רח"ו).

⁴²²² בהאי (דפ"ו).

⁴²²³ [כל נגיעתם] [של הקלי] הוא רק בשפעת המזון והחיות אבל לא בהנשמות עצמן לבלעם ולדחותם ח"ו (דע"ה ח"ב קכה ע"ג).

⁴²²⁴ עי' שער מאמרי רשב"י ריש אד"ר טל ע"ב (לש"ו).

⁴²²⁵ (ס"א אתר) (נוסף בדפ"ו).

⁴²²⁶ שלח קע ע"א (הערת הזהר).

⁴²²⁷ נראה שהוא בשנת שש מאות שנה לחיי נח הנאמר במ"א (רח"ו).

<p>יקומוץ חיילין חיילין כלהו על ארעא⁴²²⁸ דגליל בגין דתמן זמין מלכא משיחא לאתגלאה בגין דאיהו חולקיה דיוסף ותמן אתברו ונ"א אתחרבו בקדמיתא ומתמן שארו [לאגלאה על] ולאגלאה מכלו (לאגלאה מכל) אתרייהו ולאגלאה ביני עממיא כמה דאת אמר (עמוס ו' ו) ולא נחלו על שבר יוסף:</p>	<p>משום ששם עתיד מלך המשיח להתגלות, משום שהוא חלקו של יוסף ושם נשברו (נחרב) בראשונה. ומשם התחילו לגלות מכל מקומותיהם ולהתפזר בין העמים, כמו שנאמר "ולא נחלו על שבר יוסף".</p>
<p>ואמאי יקומוץ תמן בגין דאיהו חולקיה דההוא דאשתוי בארונא דכתיב (בראשית נ' כו) ויישם בארון במצרים ולבתר אתקבר בארעא קדישא דכתיב (יהושע כד לב) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם ודא איהו דקאים בקיומא דברית יתיר מכלא:</p>	<p>ולמה יקומו שם. משום שהוא חלקו של אותו שהושם בארון, שנאמר "ויישם בארון במצרים". ואחר כך נקבר בארץ הקדושה, שנאמר "ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם". וזהו שעמד בקיום הברית יותר מהכל.</p>
<p>ובההוא זמנא דיתערון כלהו חיילין חיילין כלהו יהכון דא לחולק אבהתהון ודא לחולק אבהתהון [דכתיב (ויקרא כה י) ושבתם איש אל אחוזתו] וישתמודעון דא לדא זמין קב"ה לאלבשא לון לכל חד וחד לבושי מרקמן וייתון⁴²²⁹ כלהו וישבחו למאריהון בירושלם ויתחברון תמן אוכלוסין אוכלוסין וירושלם יתמשך לכל סטרין יתיר ממה דאתמשך כד אתחברו תמן מגלותא:</p>	<p>ובאותו זמן שיתעוררו כולם צבאות צבאות כולם ילכו, זה לחלק אבותם וזה לחלק אבותם, שנאמר "ושבתם איש אל אחוזתו", ויכירו זה את זה. ועתיד הקדוש ברוך הוא להלבישם כל אחד ואחד לבושים רקומים, ויבאו כולם וישבחו את רבונם בירושלים, ויתחברו שם המונים המונים, וירושלים תמשך לכל הצדדים יותר ממה שנמשכה כשהתחברו שם מן הגלות.</p>
<p>כיון דיתחברון וישבחו למאריהון קודשא בריך הוא יהדי עמהון דדא הוא דכתיב (ירמיה לא יא) ובאו ורננו במרום ציון ולבתר ונהרו אל טוב יהו"ה וגו' כל חד וחד לחולקיה וחולק אבהתוי ואחסנתהון דישראל תהא [עד רמתא דרומא]⁴²³⁰ [עד רמתא] ועד דמטא דרומא ויתמן ילפון אורייתא והא אוקמוה וכתוב (ישעיה כו) הקיצו ורננו שוכני עפר וגו':</p>	<p>כיון שיתחברו וישבחו את רבונם, הקדוש ברוך הוא ישמח עמהם. זהו שנאמר "ובאו ורננו במרום ציון", ואחר כך "ונהרו אל טוב ה' וגו'", כל אחד ואחד לחלקו וחלק אבותיו. ונחלת ישראל תהיה עד (הרמה של רומא) שיגיעו לרומאים, ושם ילמדו תורה, והרי פרשוה, ונאמר "הקיצו ורננו שוכני עפר וגו'".</p>
<p>פרשת פקודי:</p>	
<p>אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו' רבי חייא פתח (קהלת א ז) כל הנחלים⁴²³¹ הולכים אל הים והים איננו</p>	<p>"אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו'". רבי חייא פתח, "כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא וגו'".</p>

⁴²²⁸ ז ע"ב (הערת הזהר).

⁴²²⁹ וייתו (דפ"ו).

⁴²³⁰ דרמה (דפוס אסמטרדם).

⁴²³¹ מזל"ן דהוקשה לו בפסוק, חדא דאין צורך לכל פסוק זה כי מן הנמשך אחר כך ידענו, ועוד מהו אלה פקודי המשכן היל"ל אלה פקודי כלי המשכן דהיינו מספר משקל כלי הזהב והכסף והנחשת האמור אחרי כן וכמ"ש הראב"ע, ולכן פתח בפסוק כל הנחלים, שגם הוא צריך באור וכבר נתבאר בכמה מקומות, וכמ"ש האי קרא אוקמוה, ואתמר. ונראה שכפל הדברים ר"ל שפסוק זה כבר פירש עניינו בשלימותו ובכולו כמו שנזכר בפרשת בשלח נ' ב' ובפרשת אחרי מות נ"ח א', וזהו אומר וואוקמוה. ואמנם במקומות אחרים נתבאר קצת ממנו כגון בויחי רל"ה א', ולעומת כן אמר ואתמר. אבל כל הנחלים אלין וכו', ירצה אמת שיש בפסוק זה כמה ביאורים שונים אבל בכולם כאחד נתבאר

561

<p>מלא וגו' האי קרא אוקמוה ואתמר אבל כל הנחלים אליו רזין דנחלין ומבועין קדישין דאתמליין ונפקין מבועין קדישין⁴²³² לאנהרא⁴²³³ ולמליא להאי ימא רבא וכיון דהאי ימא רבא אתמלי מסטרא (דא) דאינון נחלין⁴²³⁴ כדין הוא אפיק מיא⁴²³⁵ ואשקי לכל חיוון ברא כמה דאת אמר (תהלים קד יא) ישקו כל חיתו שדי:</p>	<p>פסוק זה פרשוהו ונתבאר, אבל "כל הנחלים" אלו סודות הנחלים והמעיינות הקדושים שמתמלאים ויוצאים (מבועים קדושים) להאיר ולמלא את הים הגדול. וכיון שהים הגדול הזה התמלא מצד אותם הנחלים, אז הוא מוציא מים ומשקה את כל חיות הבר, כמו שנאמר "ישקו כל חיתו שדי".</p>
<p>מה כתיב לעילא⁴²³⁶ (תהלים קד י) המשלח מעינים וגו' ולבתר ישקו⁴²³⁷ כל חיתו שדי</p>	<p>מה נאמר למעלה "המשלח מעינים וגו'". ואחר כך, "ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם", אלה הן המרכבות שלמטה, שכאשר</p>

שכל הנחלים ה"ס הנחלים והמבועים כי מלת כל מרבה גם המבועין, וה"ס שני יסודות דא"א כי יסוד אי' סודו נחל דהיינו בהסתיימו בחזה זעיר ששם א' של וא"ו דשם מ"ה שהוא ריבוע דשם אה"ה העולה מ"ד, ומה שנשאר משם מ"ה גם הוא מ"ד, וזה סוד (ישעיה מ, יב) מי מדד, פ' ב' פעמים מ"ד ועולים נח"ל, ולפי שיש ביסוד זה צנורות רבים לה' חסדים שבו לכן אמר נחלים בלשון רבים. ומבועין הם ביסוד אבא שהם סוד היודין וכמ"ש בזוהר י' נביעו, ולהיותם יסודות קראם רזין, וכן נח"ל מבר"ע בגי' ר"ז עם הכולל. והקדים הנחלים למבועין מפני שיסוד אבא מתארך יותר משל אי' ונמצא כאילו יסוד אי' קודם ליסוד אבא. והנה מבר"ע צירופו ע"ב מ"ו כנודע, כי עד החזה סודו ע"ב ומשם למטה מ"ו. ואמנם אר"א סודם י"ה וי' פעמים ה' גי' כ"ל, וזהו כל הנחלים, וגם להיותם ה' חסדים סוד נ' שערים והיינו כ"ל. ואין ספק שפסוק זה מדבר בענין שפע העולמות המוכרח תמיד לקיומם וכמבואר אצלנו ולכן אמר דאתמליין, פ' שתמיד הם מלאים, מה שאין כן בזווג הפנימיות דנשמות שהוא נפסק, ועל כן אמר הולכים בלשון הווה. האמנם ידוע שתמיד אורות אבא מכוסים ושעיקרם הוא לאצילות ולא לעולמות התחתונים, ואם כן יקשה איך הזכיר גם המבועין (רמ"ז).

⁴²³² מבועין קדישין (מוסגר בדפ"ו).
⁴²³³ ויובן על דרך מ"ש הרב באוצרות חיים שמהנה גילוי יסוד אבא למטה מן החזה לייחד הה' גבורות בדעת הנוק', וכמו כן נאמר בכאן כי צריכה הארת אבא להמשיך המזון למטה ולייחדו ביסוד הנוק' שה"ס ימא רבא, וכנז"ל בריש פרשת ויהיו חיי שרה, ואפשר שזה סוד שם ים, כי מ' סתומה הוא סוד היסוד דנוק' כנודע שהוא תרי דלתין, וכמ"ש (איוב לח, ח) ויסך בדלתיים ים, והוא אור אבא המאיר בתוכה, וגם י"ם במ' דא"ק עולה תר"י שהוא כמנין מילוי דמילוי דע"ב, ולכן נקרא ימא דחכמתא כנזכר בפרשת אחרי מות נ"ח א' (רמ"ז).

⁴²³⁴ פ' שמקבל השפע מצד העליון ודוקא מבחינת הנחלים ולא מן המבועין כאמור שאינם משמשים שם אלא לאנהרא, ולפי דעתי הוא מלשון (ישעיה ב, ב) ונהרו אליו כל הגוים, שר"ל ימהרו וירוצו כי לכן נהר נקרא כן שהוא רץ ונמשך (רמ"ז).

⁴²³⁵ ירצה שאז הופך פניו למטה להשפיע לתחתונים ואז מוציא מים, מבואר במ"ש הרב בסוד אור מים רקיע, כי אור הוא מצד אבא, ולפי זה מלת לאנהרא תהיה כפשוטה. ומים מצד אי', וכבר אמרנו שאור אבא הוא לאצילות והמים לעולמות ב"ע. אי נמי יכוין למ"ש בפרשת בראשית כ"ט ב' ובפרשת וארא ל ע"א, כי המים הבאים לנוק' מצד אי' נקפאים בסוד (איוב לח, כט) מבטן מי יצא הקרח. ואחר כך מסטרא דדרום משתרון ונגדין, וז"ש אפיק מיא, ועל זה נאמר והים איננו מלא כמ"ש בפרשת ויחי רל"ה א', אמאי איננו מלא בגין דנקיט ויהיב אעיל ואפיק. ובזה תבין פשט נעים בפסוק, וגם יצטרך לך לענייננו. דע כי יסוד מלכות בבחינת חיזוניתו הוא נקרא אלהים שמשפיע אל העולמות, וכל המזונות מצד הגבורות וכנ"ל, ובפרט כי בחינת ים הוא יסוד דמ'לכות בנוטריקון של י"ם המשפיע לבריאה וכמו שכתבתי בפרשת חיי שרה הנז"ל, וידוע שהבריאה היא הכס"א שעולה אלה"ם, וידוע שיסוד נקרא פה כמד"א (משלי ל, כ) אכלה ומחתה פיה, ואם ח"ו לא יכנסו בה ב' אותיות י"ה ישאר אל"ם, ואמנם אם ימלא מן הנחלים אז הוא אלה"ם שלם, וזהו סוד הולכים אל"ל ה"ם אותיות אלה"ם, אבל כאשר פונה למטה להשפיע בודאי שאז אינו מקבל מב' אותיות י"ה שאז הוא מלא אבל איננו מלא מפני שאין מליאתו לעצמו וגם שמיד משפיע למטה. ואשקי לכל חיון ברא, הם עולמות החיצוניות שהוא המזון הכולל, ולכן אמר חיוון ברא, שאין אנו מדברים עכשיו בפנימיות הנשמות (רמ"ז).

⁴²³⁶ כי מעינים הם המבועין סוד עיניים, ושניהם בין הרים יהלכון, שהוא בין חסד וגבורה שנקראים הרים, וביניהם הולכים הנחלים והמעיינים, שני יסודות דא"א כנודע (רמ"ז).

⁴²³⁷ ה"ס כל שלש עולמות ב"ע, כי בבריאה מאיר שם אל"ל שד"י וגם ביצירה מט"ט שעולה שד"י, וגם ידוע שמט"ט נקרא נער וזקן בסוד שר הפנים, ועל כן כל חיתו שדי מרבה בריאה ויצירה. וישברו פראים, סוד סנדלפ"ן העולה פ"ר ועם הכולל פ"א, ולפי ששם שולטות הגבורות ולכן אמר ישברו צמאם, להורות שיש שם שרבו וצמא (רמ"ז).

<p>ישברו פראים צמאם אלין אינון רתיכין דלתתא דכד ימא נקיט לון⁴²³⁸ בלהו נקיט לון ושאיב לון ובגויהו ולבתר אפיק מיין לסטרא אחרא⁴²³⁹ דאינון רתיכין קדישין דלתתא ואשקי לון וכלהו אתמנון ואתפקדון בשמא כמה דאת אמר (ישעיה מ כו) לכלם בשם יקרא ובגין כך אלה פקודי המשכן משכן העדות:</p>	<p>הים לוקח אותם, את כולם הוא לוקח ושואב אותם לתוכו, ואחר כך מוציא מים לצד אחר, שהן המרכבות הקדושות שלמטה, ומשקה אותם, וכולם התמנו ונפקדו בשם, כמו שנאמר "לכולם בשם יקרא". ולכן, "אלה פקודי המשכן משכן העדות".</p>
<p>רבי יוסי פתח (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם מה רב טובך כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא ולמנדע בארחוי דקודשא בריך הוא דהא בכל יומא ויומא</p>	<p>רבי יוסי פתח "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם". מה רב טובך, כמה יש להם לבני אדם להסתכל ולדעת בדרכי הקדוש ברוך הוא, שהרי בכל יום ויום</p>
<p>רכ/ב</p>	
<p>קלא נפיק ואכריז ואמר אסתמרו בני עלמא טרוקו גלי חובין אסתלקו מרשתא דתפס עד לא יתפסון רגליכו בהאי רשתא⁴²⁴⁰ גלגלא סחרא תדיר סליק ונחית ווי לאינון דדחיין רגליהו מנו גלגלא דהא נפלי לגו עומקא דשמיר לאינון חייבי עלמא:</p>	<p>יוצא קול ומכריז ואומר, השמרו בני העולם, סגרו דלתות החטאים, הסתלקו מהרשת שתופסת טרם תתפסנה רגליכם ברשת הזו. הגלגל טובב תמיד, עולה ויורד. אוי לאותם שדוחים רגליהם מתוך הגלגל, שהרי נופלים לתוך העומק שטמון לאותם רשעי העולם.</p>
<p>ווי לאינון דנפליין ולא יקומון ולא ינהרו בנהורא דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי זכאין אינון צדיקיא לעלמא דאתי דכמה נהורין⁴²⁴¹ גניזין לון כמה עדונין בההוא עלמא טמירין לון דכתיב (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך מה רב טובך הא אוקמוה דא הוא אור דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי (הדא הוא) דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב וכתיב (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק⁴²⁴² ולישרי לב שמחה ועל דא מה רב טובך:</p>	<p>אוי לאותם שנופלים ולא יקומו, ולא יאורו באור הגנוז לצדיקים לעולם הבא. אשריהם הצדיקים לעולם הבא, שכמה מאורות גנוזים להם, כמה עדונים באותו העולם טמונים להם, שנאמר "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך". "מה רב טובך", הרי פרשוה שזהו אור הגנוז לצדיקים לעולם הבא, שנאמר "וירא אלהים את האור כי טוב", ונאמר "אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה", ועל זה "מה רב טובך".</p>

⁴²³⁸ ירצה כאשר הים העליון מקבל אותם הנחלים ועיין בפרשת וארא ל ע"א (רמ"ז).

⁴²³⁹ פי' כשמקבל מסטרא דאינון נחלין כנז"ל, אז הופך פניו לצד אחר הוא צד התחתונים ששם אינון רתיכין קדישין דלתתא, ומחלק מזון לכולם איש איש לפי מדרגתו. וכלהו אתמנון על מלאכתם שאז מקבלים כח לפעול פעולתם, והיינו ענין הקראם בשם שהוא התקבלות קבלת כל אחד השפע לפי בחינתו ושרשו (רמ"ז).

⁴²⁴⁰ רלה ע"ב (הערת הזהר).

⁴²⁴¹ הענין שיש שתי בחינות באורות, האחת הם האורות השרשיות בעצמם והשנית הוא חיבור האורות זה בזה והתנוצצם אלו באלו, שמזה יתהוו אורות רבות שונות. ועל הבחינה הראשונה אמר כמה נהורין, ועל השניה כמה עדונין, שה"ס החיבורים. והוסיף לומר בההוא עלמא, לענין גדול והוא שעכשו וגם מאז מעולם, מחיבור האורות מתהוים אורות אחרות זו תחת זו (רמ"ז).

⁴²⁴² הוא מ"ש בזוה"ק (ח"א דף ד רע"א) כי נטל קוב"ה מ"ה ושדי באבר (כי הוא נמשך בהיסוד בסדר אור מים רקיע כנז"ל) ואתעביד אברהם, והוא החסד שנתגלה בפומיה דאמה, ונתתקן ונעשה על ידו כל תולדות שמים וארץ כמבואר שם ע"ש. אמנם אותו האור עצמו שהוא הגילוי דהשם מ"ה העיקרי, הנה הוא חזר ונתעלם ונגנז ג"כ תיכף בהיסוד עצמו, וכמ"ש בפ' פקודי (דף רכ ע"ב) וההוא נהורא דאברהם גניז ליה קוב"ה כו' ע"ש, ונגנז בהיסוד עצמו, בסוד (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק, כמ"ש שם (רכ ע"ב וע"ש קמח סע"ב וקסו סע"ב ולה ע"א). ואינו מאיר מאז ולהלאה אלא דרך דופני העטרה,

<p>כתיב הכא מה רב טובך וכתיב התם וירא אלהים את האור כי טוב אשר צפנת בגין דאסתכל קודשא בריך הוא בההוא נהורא ואסתכל באינון חייביא דזמינין למחטי בעלמא וגניז ליה לההוא נהורא למזכי ביה צדיקיא לעלמא דאתי כמה דאתמר:</p>	<p>כתוב כאן "מה רב טובך", וכתוב שם "וירא אלהים את האור כי טוב". "אשר צפנת", משום שהסתכל הקדוש ברוך הוא באותו האור והסתכל באותם הרשעים שעתידים לחטא בעולם, וגנז את אותו האור לזכות בו את הצדיקים לעולם הבא, כמו שנתבאר.</p>
<p>פעלת (תהלים לא כ) בקדמיתא צפנת ולבתר פעלת אלא צפנת כמה דאתמר פעלת בגין דההוא נהורא דגניז ביה עביד קודשא בריך הוא אומנותא דעלמא מנלן דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם [באברהם כתיב] וההוא נהורא דאברהם⁴²⁴³ גניז ליה קודשא בריך הוא וביה עביד אומנותא דעלמא דכתיב (תהלים לא כ) פעלת לחוסים בך לאינון דיתבו תחות צלא דקודשא בריך הוא:</p>	<p>"פעלת", בראשונה "צפנת" ואחר כך "פעלת", אלא "צפנת" כמו שנאמר. "פעלת", בשביל אותו האור הגנוז בו עשה הקדוש ברוך הוא את אומנות העולם. מנין לנו. שנאמר "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", כתוב באברהם, ואותו אור של אברהם גנז אותו הקדוש ברוך הוא, ובו עשה אומנות העולם, שנאמר "פעלת לחוסים בך", לאותם שיושבים תחת צלו של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>נגד בני אדם דהא בהאי אומנותא דאתעביד בהאי נהורא קיימין בני נשא בעלמא וקיימא דלהון הוי אף על גב דאיהו גניז ביה קיימין בני נשא בעלמא דין⁴²⁴⁴ פעלת אומנותא דעלמא דא דביה אתעביד כלא בחושבנא אומנותא דעלמא [כגוונא] דא אומנותא דמשכנא דאיהו אומנותא כגוונא דעלמא והא אוקימנא:</p>	<p>"נגד בני אדם", שהרי באומנות הזו שנעשתה באור הזה עומדים בני אדם בעולם וקיימם נהיה. אף על פי שהוא גנוז, בני האדם עומדים בו בעולם הזה. "פעלת", את אומנות העולם הזה שבו נעשה הכל בחשבון. אומנות העולם כמו אומנות המשכן, שהיא אומנות כמו של העולם, והרי בארנו.</p>
<p>כתיב הכא אלה פקודי המשכן וכתיב התם אלה תולדות השמים והארץ בגין דכל אינון תולדין דעבדו ואפיקו שמיא וארעא כלהו בחילא דההוא נהורא דגניז אתעבאודו ונפקו</p>	<p>כתוב כאן "אלה פקודי המשכן", וכתוב שם "אלה תולדות השמים והארץ". משום שכל אותן תולדות שעשו והוציאו שמים וארץ, כולן בכח של אותו האור הגנוז נעשו ויצאו. פקודי המשכן יצאו באותו הכח. מנין לנו. שנאמר "ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה", זהו מצד הימין, "ואתו אהליאב", זהו</p>

והוא החסד שמנהיג בו כל הדורות. אמנם בכל הששת ימי בראשית, הנה אזיל יומא קדמאה בגילוי החסד שבו עם כלהו יומין כנ"ל, ונתקן על ידו כל מע"ב כולם (כללים ח"א נז ע"א), אע"פ שאין יוצא החסד הזה ע"י פי היסוד, מ"מ נהנין ממנו כידוע בסוד נהיר לנוק' דרך דופן, ע' הארת המוחין (פרק ט), והוא החסד שמנהיג את כל הדורות וזן בחסדו כל בשר מקרני ראמים ועד ביצי כנים, אלא שהוא בהסתר פנים ואין נסים נגלים עד לעתיד. וכ"ז הוא מסוד הסירוס, עד לעתיד שאז יתגלה בפום אמה. אבל אור הנקבה נתבטל הכל עד לע"ל, ולכן הנקבה היא עתה גבורה, אבל חסד הזכר אינו נפסק אפי' רגע אחת (כמ"ש פ' תרומה קמ"ט רע"א ופ' פקודי ר"כ ע"ב) (כללים ח"א פא ע"ג, ועי' עוד כללים ח"א קב ע"ב), עי' פ' בא לה ע"א ע"ש כל הענין, וכן בפ' תרומה קמח סע"ב ושם קסו ע"ב ופ' פקודי רכ ע"ב וכן בפ' בראשית ל"א סע"ב (כללים ח"ב סח ע"ב).

⁴²⁴³ הוא אור התיקון דשם מ"ה כמ"ש בח"א דף כ רע"א (לש"ו). עי' הערה לעיל בשם ספר הכללים. ⁴²⁴⁴ עי' לעיל הערה בשם הכללים, בתחילה יצא הוא ג"כ והאיר בעיקר אורו עצמו, והוא החסד שנתגלה אז בפומא דאמה שאמרו באד"ר (קמב ע"א), והוא מאור הגנוז שנתגלה ביום ראשון. אבל תיכף הנה חזר ונגנז גם הוא ונשאר בהיסוד עצמו, ובסוד אור זרוע לצדיק, ואינו מאיר מעתה להנוק' שהוא המלכות הנעלמת בו אלא רק דרך דופן העטרה, ע' הארת המוחין (פרק ט) [וכמ"ש בזוה"ק פ' בא לה ע"א, ע"ש בהגהות מהרח"ו אות ג' ד', ובזוה"ק פ' תרומה קמח סע"ב וקמט רע"א, ושם קסו ע"ב וקסז ע"א כל הענין, ופ' פקודי רכ ע"ב ופ' אמור פח ע"א]. ועכ"פ הוא, כי אור המ"ה העיקרי הנה הוא עצמו לא נתגלה ג"כ אלא רק ביום הראשון, והוא החסד שנתגלה אז בפומא דאמה, אבל הוא חזר ונגנז תיכף ג"כ ביסוד עצמו, ונשאר שם ובסוד אור זרוע לצדיק (כללים ח"א קא ע"ג).

<p>פקודי המשכן בההוא חילא נפקין⁴²⁴⁵ מנלן דכתיב (שמות לח כב) ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה דא איהו⁴²⁴⁶ מסטרא דימינא ואתו אהליאב דא איהו מסטרא דשמאלא ומשכנא מסטרא דימינא ושמאלא אתקם ואתעביד ומשה דהוה בנייהו אוקים ליה:</p>	<p>מצד השמאל. והמשכן מצד ימין ושמאל הוקם ונעשה, ומשה שהיה ביניהם הקים אותו.</p>
<p>רבי אלעזר פתח ואמר (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא⁴²⁴⁷ וישב עליו באמת [וגו'] והוכן בחסד כסא הא אוקימנא כד מחשבה⁴²⁴⁸ סליק ברעו⁴²⁴⁹ דחדוה מטמירא דכל טמירין⁴²⁵⁰ דלא אתיידע ולא אתדבק מטי ההוא חדוה ובטש גו מחשבה⁴²⁵¹ וכדין עאל באתר דעאל⁴²⁵² עד דאתגניז בחד היכלא עלאה⁴²⁵³ דאיהו טמיר לעיל:</p>	<p>רבי אלעזר פתח ואמר, "והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת וגו'". "והוכן בחסד כסא", הרי בארנו, כשעלתה מחשבה ברצון של שמחה מטמון כל הטמונים שלא נודע ולא נדבק, הגיעה אותה שמחה והכתה לתוך המחשבה, ואז נכנס למקום שנכנס, עד שנגנז בהיכל עליון אחד, שהוא טמון למעלה.</p>
<p>ומתמן נגדין ואתמשכן כל נהורין דימינא דנטיל בקדמיתא ולבתר נטיל⁴²⁵⁴ כלהו ומההוא סטר ימינא אתקן כרסייא לתתא דהא קודשא בריך הוא אתקין לההוא כרסייא בחסד וישב עליו באמת דאיהו תקונא דחותמא דכלא ולא יתיב על ההוא כרסייא אלא בחותמא דאיהו אמת באהל דוד דאיהו בי כרסייא [לתתא]:</p>	<p>ומשם שפעו ונמשכו כל האורות. של ימין נסע בראשונה, ואחר כך כולם נסעו, ומאותו צד הימין נתקן הכסא למטה, שהרי הקדוש ברוך הוא התקין אותו הכסא בחסד וישב עליו באמת, שהוא התקון של החותם של הכל. ולא יושב על אותו כסא אלא בחותם שהוא אמת, "באהל דוד", שבו הוא הכסא למטה.</p>
<p>שופט ודורש משפט ומהיר צדק שופט מסטר דדינא ודורש משפט מסטרא דרחמי</p>	<p>"שופט ודורש משפט ומהיר צדק". "שופט" מצד הדין, "ודורש משפט" מצד הרחמים, "ומהיר צדק" הוא כסא הדין שהוא בית דין</p>

⁴²⁴⁵ הם [בצלאל ואהליאב] יכוונו בעשייתן היטיב ע"פ דוגמתן בתבניתם של מעלה שהראה הקב"ה למשה בהר, כי בתבנית הזה דוקא הנה הוא נרשם בזה הצרופי אותיות אשר בהם נבראו שמים וארץ, והם תלויים במעשה המשכן. והרי תלוי קיום כל העולם כולו ע"י אורו וקדושתו ית"ש הנמשך ושורה בהם ע"י הכוונה הזה דוקא. וכמ"ש בזוה"ק פ' תרומה (קנב ע"א) ופ' פקודי (רלה ע"ב), וע' עוד פ' פקודי (ר"כ ע"ב ורכ' ע"א ובדף רל"ד ע"ב) (כללים ח"ב ז ע"א).

⁴²⁴⁶ רכב ע"א רלו ע"א (הערת הזהר).

⁴²⁴⁷ בהדורות האחרונים הללו אשר מדורו של האריז"ל והלאה שהיה במאה הרביעי, שהוא שליטת דספי' החסד, ומאז התחיל להתנוצץ בפנימיות העולמות אור התיקון דימות המשיח, שהוא בעטרת היסוד, מלך הדר, מלכות דז"א, ועל המלכות נאמר (שם ה) והוכן בחסד כסא, כמ"ש בפ' תרומה (דף קלג סע"א) ופקודי (דף רכ ע"ב), וע' פע"ח (שער הקריאת שמע רפ"ד), ולכן מאז התחיל להתנוצץ אור התיקון דימות המשיח, והוא מתקרב והולך בכל יום (ביאורים ח"א כא ע"ד), קץ הימין הוא כאשר יגיע זמן שליטת המלכות דאצילות, שעליה נאמר (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא, כמ"ש פ' תרומה (קלג ע"א) ופ' פקודי (רכ ע"ב). והחסד הוא ימין ולכן נקרא המלכות ימין (ביאורים ח"ב מב ע"ד).

⁴²⁴⁸ מוחא סתימאה (רח"ו)

⁴²⁴⁹ יסוד דכתר (רח"ו).

⁴²⁵⁰ מושך הטיפה מדעת הגנוז ברדל"א (רח"ו).

⁴²⁵¹ אבא (רח"ו).

⁴²⁵² יסוד דאבא (רח"ו). אור התיקון דימות המשיח, שהוא בעטרת היסוד, מלך הדר, מלכות דז"א, ועל המלכות נאמר (שם ה) והוכן בחסד כסא (ביאורים ח"א כא ע"ד), ועי' שעה"כ ק"ש ו: ברכת אהבת עולם הוא בהיכל אהבה שהוא בחי' החסד. ונודע מה שאמר הכתוב (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא. ועי"ש יט ע"א: אהבת עולם, שהיא אהבה זוטא של המלכות הנק' עולם, אשר היא עדיין למטה בעולם הבריאה.

⁴²⁵³ בינה (רח"ו).

⁴²⁵⁴ נטלי (דפ"ו).

<p>ומהיר צדק איהו כרסייא דדינא דאיהו [בי] דינא לתתא תא הזי כגוונא דא משכנא לא את[ת]קן אלא בסטרא דא כגוונא דא דחסד כדקאמרן לעיל ועל דא אתמנון תולדין ואת[ת]קנו כלהו לתתא:</p>	<p>למטה. בא וראה, כמו כן המשכן לא נתקן אלא בצד הזה כמו זה של חסד, כפי שאמרנו למעלה. ועל כן נמנו התולדות ונתקנו כולם למטה.</p>
<p>אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה (שמות לח כא) רבי שמעון פתח בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (בראשית א א) האי קרא</p>	<p>"אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה". רבי שמעון פתח, "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ", הפסוק הזה</p>
<p>רכא/א</p>	
<p>אוקמוה ואתמר בכמה סטריין אבל כד ברא קודשא בריך הוא⁴²⁵⁵ עלמא⁴²⁵⁶ ברא ליה כגוונא דלעילא⁴²⁵⁷ למהוי עלמא דא בדיוקנא דעלמא (דאתי) דלעילא⁴²⁵⁸ וכל אינון גוונין דלעילא אתקין לון לתתא לאתדבקא ולא תקשרא עלמא בעלמא:</p>	<p>פרשוהו ונאמר בכמה צדדים, אבל כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו כדוגמא שלמעלה להיות העולם הזה בדמות של העולם שלמעלה, וכל אותם צבעים של מעלה תיקנם למטה, להדביק ולקשר עולם בעולם.</p>
<p>וכד בעא קודשא בריך הוא⁴²⁵⁹ למברי עלמא⁴²⁶⁰ אשנה באורייתא⁴²⁶¹ וברא ליה⁴²⁶² ואסתכל בשמא קדישא⁴²⁶³ כללא דאורייתא⁴²⁶⁴ וקיים עלמא בתלת סטריין⁴²⁶⁵ אתקיים עלמא ואינון חכמה ותבונה ודעת בחכמה דכתיב (משלי ג יט) יהויה בחכמה⁴²⁶⁶ יסד ארץ בתבונה דכתיב כונן שמים בתבונה ובדעת דכתיבו (וכתיב) (שם כ) בדעתו תהומות נבקעו הא כלהו בקיומא דעלמא</p>	<p>וכשרצה הקדוש ברוך הוא לברוא את העולם, השגיח בתורה וברא אותו. והסתכל בשם הקדוש, הכלל של התורה, וקיים את העולם. בשלשה צדדים התקיים העולם, והם חכמה ותבונה ודעת. בחכמה, שנאמר "ה' בחכמה יסד ארץ". בתבונה, שנאמר "כונן שמים בתבונה". בדעת, שנאמר "בדעתו תהומות נבקעו". הרי כולם בקיום העולם. ובשלשת אלה נבנה המשכן, שנאמר "ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת".</p>

⁴²⁵⁵ א"ס ב"ה, א"נ אבא (מ"מ).

⁴²⁵⁶ הנה עולם זה הוא עולם השפל שמים וארץ, וקודש אברין הוא אפשר דהיינו מדת המלכות שהוא אדריכל הבונה העולם, ואפשר דהיינו הבינה שמכחה נברא העולם, והיא היתה נותנת כח למלכות (אור יקר). מלכות (מ"מ).

⁴²⁵⁷ הענין שעם היות העולם הזה גרוע מצד היותו הוה ונפסד ושפל במצבו עד תכלית עד שאין שפל ממנו, עם כל זה צורתו וציורי פרטיו כולם מצטיירים בסוד העולם העליון הרוחני, והרוצה להשתעשע בהשכלת העולם העליון מתוך התורה, וירצה לעמוד ולהתבונן בפרטי הנבראים התחתונים, ישיג סדר מדרגות עליונות וישתעשע בהשכלתם מתוך הדברים הגשמיים, מפני שהגשמיים צל העליונים, ומי שאין כח להסתכל בצורה יסתכל בצלה ומשם ידע קצת מהצורה העליונה המצל בארץ התחתונה, וכן הוא עניני העולם (אור יקר). פי' בינה כדמפרש (מ"מ).

⁴²⁵⁸ עם היותו גרוע בערך חומר, לא יהיה גרוע בערך שיעור קומתו (אור יקר).

⁴²⁵⁹ פי' א"ס א"נ אבא (מ"מ).

⁴²⁶⁰ פי' זעיר (מ"מ).

⁴²⁶¹ פי' בינה הנקרא תורה שבע"פ כמ"ש בפ' תרומה (מ"מ).

⁴²⁶² פי' באמצעות הבינה ברא לזעיר (מ"מ).

⁴²⁶³ ויקרא יט ע"א כא ע"א (הערת הזהר).

⁴²⁶⁴ פי' הו"ה שבבינה א"נ י"ל באורייתא הוה אבא הנק' תורה שבכתב ששם מ"ה הוה שקיו דאילנא ובא מאבא לזעיר ולפ"ז מ"ש וכד בעת קב"ה, פי' א"ס ב"ה (מ"מ).

⁴²⁶⁵ פי' חב"ד שמצד אבא שהם מוחין לזעיר הנק' עלמא וכן מוכח לקמן (מ"מ).

⁴²⁶⁶ פי' הו"ה שהוא זעיר בכח חכמה יסד ארץ שהיא מלכות ש"מ שזעיר מקבל מחכמה וניתן אח"כ למלכות (מ"מ).

<p>ובאלין תלתא אתבני משכנא⁴²⁶⁷ דכתיב (שמות לא ג) ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת:</p>	
<p>וכלהו תלתא רמיזין בקרא דא בראשית היינו דכתיב בחכמה ברא אלהים היינו דכתיב בתבונה את השמים היינו דכתיב בדעת⁴²⁶⁸ וכלהו כתיבי בעבדת משכנא וברזא דא כתיב (שמות לח כא) אלה פקודי המשכן⁴²⁶⁹ דא רזא דחכמה משכן העדות דא רזא דתבונה⁴²⁷⁰ אשר פקד על פי משה דא רזא דדעת⁴²⁷¹ וכלא דא לקבל דא בנין דכל מה דברא⁴²⁷² קודשא בריך הוא בעלמא דין⁴²⁷³ ברא ליה וכנוונא דלעילא וכלא אתרשים בעבדת משכנא⁴²⁷⁴:</p>	<p>וכל השלשה רמוזים בפסוק הזה. "בראשית", היינו שכתוב בחכמה. "ברא אלהים", היינו שכתוב בתבונה. "את השמים", היינו שכתוב בדעת. וכולם כתובים במעשה המשכן. ובסוד זה נאמר "אלה פקודי המשכן", זה סוד החכמה. "משכן העדות", זה סוד התבונה. "אשר פקד על פי משה", זה סוד הדעת. והכל זה כנגד זה, משום שכל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולם הזה, ברא אותו כדוגמא שלמעלה, והכל נרשם בעבודת המשכן.</p>
<p>תא חזי בשעתא דאמר ליה קודשא בריך הוא למשה עביד משכנא הוה קאים משה תוהא דלא ידע מה למעבד עד דאחזי ליה קודשא בריך הוא בעינא כמה דכתיב (שמות כה מ) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר מאי בתבניתם⁴²⁷⁵ אלא אוליפנא דאחמי ליה קודשא בריך הוא למשה דיוקנא דכל מלה ומלה כההוא דיוקנא דאיהו לעילא וכל חד וחד הוה עביד דיוקנא דיליה כדיוקנא דאיהו לעילא⁴²⁷⁶ וכל חד הוה עביד דיוקנא</p>	<p>בא וראה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה עשה משכן, היה משה עומד תוהה, שלא ידע מה לעשות, עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא בעין, כמו שנאמר "וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר". מה זה "בתבניתם", אלא למדנו שהראה הקדוש ברוך הוא למשה דמות כל דבר ודבר כמו אותו דמות שהוא למעלה, וכל אחד ואחד היה עושה דמות שלו כדמות שהוא למעלה, (וכל אחד עושה דמות שלו כדמות) שהוא נעשה בארץ.</p>

⁴²⁶⁷ פי' מלכות (מ"מ). אמר לו הקב"ה "ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי וגו' ואתו אהליאב בן אחיסמך וגו'", כי הם יכוונו בעשייתן היטיב ע"פ דוגמתן בתבניתם של מעלה שהראה הקב"ה למשה בהר, כי בתבנית הזה דוקא הנה הוא נרשם בזה הצרופי אותיות אשר בהם נבראו שמים וארץ⁴²⁶⁷, והם תלויים במעשה המשכן. והרי תלוי קיום כל העולם כולו ע"י אורו וקדושתו ית"ש הנמשך ושורה בהם ע"י הכוונה הזה דוקא. [וכמ"ש בזה"ק פ' תרומה (קנב ע"א) ופ' פקודי (רלה ע"ב), וע' עוד פ' פקודי (ר"כ ע"ב ורכא ע"א ובדף רל"ד ע"ב) (כללים ח"ב ז ע"א)].

⁴²⁶⁸ פי' את היא דעת ושמים זעיר (מ"מ).

⁴²⁶⁹ פק"ד קפ"ד אבא (רח"ו).

⁴²⁷⁰ כי בינה נקרא משכן כנזכר בתיקוני' ובדף זה ע"ב (רח"ו).

⁴²⁷¹ יסוד אבא (רח"ו), ומכאן תבין מ"ש לעיל שהם חס"ד דאבא (מ"מ).

⁴²⁷² בכל שורש הנה מסודר בו כל כחותיו ותכונותיו רק לפי עניני תולדות הענף והפרי שנמשך ויוצא ממנו (הקדו"ש ה ע"ד), אין בכל הבי"ע כולם מי ששיג את מהות וצורת האצילות מה שהוא, ואינו שוה האצילות להבי"ע אלא רק בשמם לבד, ר"ל בשמות המציאות הפרטיים שבהם, כי העולם האצילות הוא מסודר ג"כ בכל בחי' עולם מלא כמו העולמות בי"ע, וכל מה שישנם בזה ישנם בזה, וכמ"ש בזה"ק תרומה (קמד סע"א), ושם (קמד ע"ב), ובפ' תצוה (קפ"ו ע"ב) (דע"ה ח"א נו ע"ד), כל הנאצלים כולן וכל גילוי שבהן, הנה הם רק לפי ערך שיעורי כל פרטי הנמצאיים שבהעולמות בי"ע וכל עניניהם, כי הרי רק לזה נתגלה כנז', ולכן הנה הם בדוגמא אחת, שכל מה שישנו בזה ישנו בזה, והם קשורים ותלויים זב"ז (ביאורים ח"א כז ע"ג).

⁴²⁷³ פי' בעו"ה שעכשו חוזר הזוהר לענין הפשט שכן דרכו שמתחיל בסוד ומסיים בפשט וברא ליה לעילא, פי' בעולם העליון (מ"מ).

⁴²⁷⁴ משכן שעשה בצלאל (מ"מ).

⁴²⁷⁵ ר"ל כי הרי הוא לכאורה נגד הידוע שלא היה בנבואתו שום מראה ותבנית כלל (כללים ח"ב ו ע"ד).

⁴²⁷⁶ פי' משה ובצלאל היו עושים כל אחד כדיוקן שהוא למעלה (מ"מ).

<p>דיליה כדיוקנא⁴²⁷⁷ דאיהו אתעביד בארעא⁴²⁷⁸;</p>	
<p>אשר אתה מראה בהר אשר אתה רואה מבעי ליה אלא אוליפנא דאספקלריאה דלא נהרא הוה אחמי ליה בגויה כל אינון גווינין ודיוקנין דאתעבידו לתתא כהאי חיזו דאחזי בגויה כל אינון דיוקנין⁴²⁷⁹;</p>	<p>"אשר אתה מראה בהר", אשר אתה רואה היה צריך להיות, אלא למדנו שאספקלריה שאינה מאירה היתה מראה לו בתוך כל אותם הצבעים והדיוקנאות שנעשו למטה, כמראה הזה שהראה בתוכו כל אותם דיוקנאות.</p>
<p>משמע דכתיב (שמות כה מ) אשר אתה מראה⁴²⁸⁰ אתה רוא דאספקלריאה דלא נהרא⁴²⁸¹ דאחזי ליה בגויה כל אינון דיוקנין והוה חמי לון משה כל מלה ומלה על תקוניה כמה דחמי גו עששיתא וגו חיזו דאחזי כל דיוקנין וכד אסתכל בהו משה אתקשי קמיה⁴²⁸² אמר ליה קודשא בריך הוא משה את בסימניך ואני בסימני כדין אתיישב משה בכל עבדתא;</p>	<p>ממשמע שנאמר "אשר אתה מראה", אתה, סוד האספקלריה שאינה מאירה שהראה לו בתוך כל אותם הדיוקנאות. והיה משה רואה אותם כל דבר ודבר על תקונו כמו שרואה בתוך עששית ותוך מראה שמראה את כל הדיוקנאות. וכשהסתכל בהם משה, התקשה לפניו. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה בסימנך ואני בסימני. אז התיישב משה בכל מעשה.</p>
<p>כד אתעביד כל עבדתא אצטריך משה לממני כלא בגין דלא יימרון ישראל דאשתאר כספא ודהבא ואסתליק לנמלא ליה ועל דא אצטריך לממני חושבנא קמיהו דישראל בגין דכתיב (במדבר לב כב) והייתם נקיים מיהוה ומישראל;</p>	<p>כשנעשה כל המעשה, הוצרך משה למנות הכל, כדי שלא יאמרו ישראל שנשאר כסף וזהב ועלה לקחת אותם. ולכן הצטרך למנות את החשבון לפני ישראל, משום שנאמר "והייתם נקיים מה' ומישראל".</p>
<p>ובגין דא כתיב (שמות לח כא) אלה פקודי המשכן⁴²⁸³ משכן העדות דהא רוחא דקדשא הוה אחזי לכלא חושבנא דכל דהבא וכספא דנדיבו ישראל ורוח קדשא הוה אמר וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו' כל הזהב העשוי למלאכה וגו' בגין דקודשא בריך הוא אתרעי</p>	<p>ולכן נאמר "אלה פקודי המשכן משכן העדות", שהרי רוח הקודש היתה מראה לכולם את חשבון כל הזהב והכסף שנדבו ישראל, ורוח הקודש היתה אומרת, "וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו'", "כל הזהב העשוי למלאכה וגו'". משום שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם באותם האומנים, ורצה להוציא את נאמנותם לפני כולם.</p>

⁴²⁷⁷ דאיהו לעילא וכל חד הוה עביד דיוקנא דיליה כדיוקנא (מוסגר בדפ"ק).
⁴²⁷⁸ פי' שכל אחד וא' היה מתקן אותו משה ובצלאל כמו דיוקן שעשה בעו"הז כמ"ש הזוהר בפ' תרומה דף ק"ט ע"א ולא הוה משתדל בקיומי' עד דאתקם משכנא לתתא וכו', אמ"ל קב"ה למשה חמי משכנא כולא מתעכב עד דאתקם הכא לתתא, נמצא שהעליון בעצמו לא נתקן כראוי עד שעשה משה התחתון, ואוי כל אחד ואחד היה נתקן כמו דיוקן התחתון (מ"מ).
⁴²⁷⁹ הגם דקב"ה אחזי ליה כל אינון גווינין ודיוקנין ע"י אספקלריא דלא נהרא אשר שם, הנה נראים כן. אבל משה הוה חמי לון כל מלה ומלה על תיקוניה כמה דחמי גו עששיתא וגו חיזו דאחזי כל דיוקנין, ור"ל כי משה ראה והבין שמראה הדיוקנין הוא רק מצד שהוא ע"י אספקלריא דלא נהרא, אבל במקומו ומקורן הוא משולל מכ"ז, כי שם אין תואר ותבנית כלל. ולכן כד אסתכל בהו משה על עומקן ואמיתתן אתקשי קמיה, ור"ל שהיה קשה לו לכוון בהם לעשותם כדוגמתן שלמעלה מאחר שבמקורן אשר לעילא לעילא אין דוגמא להם כלל. ואמר ליה קודשא בריך הוא, משה את בסימנך ואני בסימני, עשה אתה לפי האפשר לך בתבנית וגווינין, ואני אשרה שכינתי וקדושתי בהם גם ע"פ מקורן ושרשן אשר לפי אמיתתן הגם שהוא נעלם ממך איך שהוא. ועכ"ז הנה הסתלק משה מעשייתן כמ"ש בפ' פקודי (שם רמ"א סע"א) וכו"ל, משום שמצא את עצמו שלא אפשר לו לכוין בהם מאומה (כללים ח"ב ז ע"א).
⁴²⁸⁰ קלח ע"ב (הערת הזהר).
⁴²⁸¹ דריש מראה כמו מראה תואר לנקבה שהיא מראה בהר למשה תבנית המשכן (רח"ו).
⁴²⁸² עי' לקמן רמא ע"א (לש"ו).
⁴²⁸³ פי' משכן שהיה המ' היתה עושה מנין זה, וז"ש דהא רוחא קדישא הוה אחזי וכו' (מ"מ).

<p>בהו באינון אומנין ובעא(ן) לאפקא מהימנותא דלהון קמי כלא:</p>	
<p>אלה פקודי המשכן תא חזי בההיא שעתא דעבידתא דמשכנא אתעביד הוה סטרא אחרא אזיל ושאת ולאסטאה ולא אשכחת עילהו (ולא יכיל לאסטאה ולא הוה אשכח עלה) על מהימנותא דאומנין עד דקודשא בריך הוא כפיף ליה לקמיה דמשה ואיהו עביד חושבנא דמהימנותא בעל כרחיה וסליק מהימנותא דלהון לגבי כלא ורזא דא דכתיב אלה פקודי המשכן והא אוקימנא אלה כמה דאת אמר (ישעיה מט טו) גם אלה תשכחנה⁴²⁸⁴ וכתיב אשר פקד על פי משה דתמן אתמני ואתפקיד⁴²⁸⁵ עד דאתעביד חושבנא דבי משכנא קמי משה וישראל כלהו:</p>	<p>"אלה פקודי המשכן". בא וראה, באותה שעה שנעשה מעשה המשכן, היה הצד האחר הולך ומשוטט כדי להסטין, ולא מצא סיבה על נאמנות האומנים, עד שהקדוש ברוך הוא כופף אותו לפני משה, והוא עשה חשבון של נאמנות בעל כרחו, ועלתה נאמנותם לכל. וסוד זה שנאמר "אלה פקודי המשכן". והרי בארנו, אלה, כמו שנאמר "גם אלה תשכחנה". ונאמר "אשר פקד על פי משה", ששם נמנה ונפקד עד שנעשה החשבון של בית המשכן לפני משה וכל ישראל.</p>
<p>רכא/ב</p>	
<p>אלה פקודי המשכן משכן העדות (שמות לח כא) מאן עדות⁴²⁸⁶ אלא תרי זמני כתיב הכא משכן חד לעילא⁴²⁸⁷ וחד לתתא⁴²⁸⁸ ומשכן אקרי משכן העדות⁴²⁸⁹ מאן⁴²⁹⁰ עדות⁴²⁹¹ כמה דאת אמר (תהלים קכב ד) שבטי יה עדות לישראל שמא דא איהו עדות לישראל⁴²⁹²:</p>	<p>"אלה פקודי המשכן משכן העדות". איזו עדות, אלא שתי פעמים נאמר כאן משכן, אחד למעלה ואחד למטה, והמשכן נקרא "משכן העדות" ואיזו עדות. כמו שנאמר "שבטי יה עדות לישראל", שם זה הוא עדות לישראל.</p>
<p>כגוונא דא (שם פא ו) עדות ביהוסף שמו עדות שם יה⁴²⁹³ ביהוסף איהו עדות ודאי אלין תריין אתוון סהדין סהדותא בכל אתר והכא איהו עדות ובגין כך משכן העדות משכנא [דהאי] (דאיהו) עדות ועל דא משכנא אקרי על</p>	<p>כמו כן "עדות ביהוסף שמו". עדות שם יה ביהוסף, היא עדות ודאי. שתי האותיות הללו מעידות עדות בכל מקום, וכאן הוא עדות. ולכן משכן העדות, המשכן של העדות הזו, ולכן נקרא משכן, על סוד השם הקדוש הזה.</p>

⁴²⁸⁴ מו ע"ב (הערת הזהר).

⁴²⁸⁵ דאתמני ודאתפקיד (דפ"ו). ופי' אשר פוקד על פי משה שהיה אסיר על מאמר משה עד שעשו חשבון המשכן (מ"מ).

⁴²⁸⁶ להיות שהמשכן נעשה ע"י משה רבנו ע"ה שסודו מאבא לכן נקרא על סוד שם י"ה, וידוע שבאבא סוד ל"ב נתיבות, והנה ל"ב פעמים י"ה הוא ת"פ כמנין עדות וכו', והוא סוד חו"ג שהם בדעת ששרשם מאו"א שהם סוד ב' אתוון י"ה. ולכן פוקד על פי משה, דאיהו מאבא ואי', ולכן אמר שבהם אתקיימו שמיא וארעא, סוד ז'ו"ן. ועד שבא משה לא הוזכר בתורה והוא גילהו להם כידוע שנה"י הם ג' פעמים י"ה כנזכר בדרוש רפ"ח ניצוצות, ונכללין בשם מ"ה והיינו (משלי ל, ד) מ"ה שמו (רמ"ז).

⁴²⁸⁷ בינה (רח"ו).

⁴²⁸⁸ תבונה (רח"ו). ולפ"ז פקודי המשכן היא תבונה, משכן העדות היא בינה כדמפרש, ונל"עד מ"ש תרי זמני כתיב הכא משכן ר"ל מ' ובינה המשכן סתם היא מלכות (מ"מ).

⁴²⁸⁹ בינה (מ"מ).

⁴²⁹⁰ ומאן (דפ"ו).

⁴²⁹¹ בינה (רח"ו).

⁴²⁹² פי' י"ה שהם א"וא הם עדות לזעיר שיש בו מוחי א"וא כמ"ש הזוהר בא"ז ואסהיד בא"וא גווני דאנפוי, ור"ל שכל הרואה הארת פני זעיר יעיד שיש בו מוחי א"וא (מ"מ).

⁴²⁹³ פי' י"ה נק' עדות שהם א"וא, ומ"ש ביהוסף איהו עדות ודאי יובן במ"ש הרב שיסוד אבא מגיע עד יסוד דזעיר והארות יסוד הבינה שנשלם בחזה יורדים ליסוד זעיר נמצא שיש ביסוד הנק' יוסף מוחי א"וא וז"ש ביהוסף איהו עדות ודאי, כי י"ה מעידים שמשפיעים ביוסף שהוא יסוד (מ"מ).

<p>רוזא דשמא דא קדישא⁴²⁹⁴ והיינו דכתיב (שם קלב יב) ועדותי זו אלמדם בגין דהאי אתר איהו סתימו וגניזו דכלא:</p>	<p>והיינו שנאמר "ועדותי זו אלמדם", משום שמקום זה הוא סתום וגניזת הכל.</p>
<p>אשר פקד על פי משה (שמות לח כא) עד הכא לא ידענא אי האי משכנא פקד או האי עדות⁴²⁹⁵ אלא פקד ודאי האי עדות בגין דמן יומא דאסתליקו אבהן מעלמא וכל אינון שבטין בנוי דיעקב ואשתארו ישראל בגלותא באינון עאקן אתנשי מנייהו ידיעא דרוזא דשמא קדישא עלאה דא דאיהו שמא דעדות⁴²⁹⁶ (ד)קיומא דשמא וארעא⁴²⁹⁷ דאלין תרין אתוון אוקימו עילאי ותתאי וכלהו סטרין דעלמא:</p>	<p>"אשר פקד על פי משה", עד כאן לא ידענו אם המשכן הזה פקד או העדות הזו. אלא פקד ודאי העדות הזו, משום שמיום שהסתלקו האבות מהעולם וכל אותם שבטים בני יעקב, ונשארו ישראל בגלות באותן צרות, נשכחה מהם ידיעת סוד השם הקדוש העליון הזה, שהוא שם העדות, קיומם של שמים וארץ, ששתי האותיות הללו העמידו עליונים ותחתונים וכל צדדי העולם.</p>
<p>כיון דאתא משה אתפקד ואדכר שמא דא בעלמא דכד הוה בסנה מיד שאיל על שמא דא דכתיב (שמות ג יג) ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם ותמן אתפקד שמא דא על פי משה⁴²⁹⁸:</p>	<p>כיון שבא משה, נפקד ונזכר השם הזה בעולם. שכשהיה בסנה, מיד שאל על השם הזה, שנאמר "ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם", ושם נפקד השם הזה על פי משה.</p>
<p>עבודת הלויים (שמות לח כא) מאי עבדת הלויים אלא רזא דא דכתיב (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא דא רזא דשמא קדישא⁴²⁹⁹ דאקרי הוא⁴³⁰⁰ ולא אקרי אתה ובגין דא עבודת הלויים ודאי⁴³⁰¹ דבר אחר עבדת הלויים דאינון נטלין⁴³⁰² משכנא על כתפייהו מאתר לאתר דכתיב (שם ז ט) ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו:</p>	<p>"עבודת הלויים". מה זה עבודת הלויים, אלא סוד זה שנאמר "ועבד הלוי הוא". "הוא", זה סוד השם הקדוש שנקרא הוא, ולא נקרא אתה. ולכן עבודת הלויים ודאי. דבר אחר "עבודת הלויים", שהם נוטלים את המשכן על כתפיהם ממקום למקום, שנאמר "ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו".</p>
<p>אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו' רבי אבא פתח (ישעיה יא י) והיה ביום ההוא שרש ישי⁴³⁰³ וגו' והיה ביום ההוא בזמנא דקודשא בריך הוא יסג⁴³⁰⁴ שלמא בעלמא יתקיים</p>	<p>"אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו'". רבי אבא פתח "והיה ביום ההוא שרש ישי וגו'". "והיה ביום ההוא", בזמן שהקדוש ברוך הוא ירבה שלום בעולם, יתקיים השרש של עץ החיים. ואותו שרש, ממנו יתקיימו שאר</p>

⁴²⁹⁴ בינה (רח"ו).

⁴²⁹⁵ פי' לפי דברי הר"ח ו"ל אי האי משכנא היא תבונה, או האי עדות היא בינה, ולפי מה שנלע"ד אי האי משכנא היא מ', או האי עדות היא בינה (מ"מ).

⁴²⁹⁶ רכט ע"ב (הערת הזהר).

⁴²⁹⁷ פי' בינה הנק' עדות מקיימת זר"ן הנק' שמים וארץ (מ"מ).

⁴²⁹⁸ פי' שא"ל אה"ה שלחני אליכם שהיא בינה שמשם יצא זעיר הנק' הו"ה כמ"ש ה' אלהי אבותיכם שפירש הרב ז"ל שהראה הקב"ה למשה עבור זר"ן בבינה (מ"מ).

⁴²⁹⁹ ויצא קנד ע"ב (הערת הזהר).

⁴³⁰⁰ בינה (רח"ו).

⁴³⁰¹ פי' שהלויים שהם בגבורות עובדים לבינה שהיא נק' הוא (מ"מ).

⁴³⁰² ולפ"ז עבודת הלויים קאי על המשכן שבעוה"ז שהיו בני קהת נושאים אותו (מ"מ).

⁴³⁰³ כבר פירשנו בסבא ענין ישי שהוא סוד יה"י, כי י' חכמה, ש' שרשא דאילנא דהיינו שמתפשט י' שלשה עוקצין דילה שהם שלשה חלקים אל ה' שהיא סגולתא, ומתחלקת בבינה לשלשה חלקים, שלשה יודין שלשה ראשי השין, ויתפשט עד שלשה ווין ויסע ויבא ויט דהיינו חסד דין ורחמים (אור יקר).

⁴³⁰⁴ ידוע שבין מחמת עולם התוהו ובין מחמת העוונות מתהוות הקליפות ומתערב טוב ורע ואז יש מלחמה בעולם, כי שני ההפכים מתקוטטים זה בזה הסולת עם הפסולת, שהם י"א שרשי הסיגים

<p>שרשא דאילנא דחיי⁴³⁰⁵ ווההוא (דההוא) שרשא מניה יתקיימו שאר שרשין לתתא ודבלהו (וכלהו) אשתרשן ואתקיימן מניה:</p>	<p>השרשים למטה, שכלם נשרשו והתקיימו ממנו.</p>
<p>אשר עומד לנס עמים דהאי איהו קיימא⁴³⁰⁶ לנסא ולאית לרזא דשמא קדישא⁴³⁰⁷ אליו גוים ידרשו דתמן⁴³⁰⁸ רזא דקיימא דשמא קדישא ובנין כך אליו גוים ידרשו כמה דאת אמר (שם ב ג) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יהוה וגו' ועל דא אליו גוים ידרשו והיתה מנוחתו כבוד מנוחתו דא בי מקדשא ודכתיב (תהלים קלב יד) זאת מנוחתי עדי עדו כבוד דהכי אקרי יהוה⁴³⁰⁹ בההוא זמנא (כבוד) דכתיב (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים:</p>	<p>"אשר עומד לנס עמים", שהרי הוא עומד לנס ולאות לסוד השם הקדוש. "אליו גוים ידרשו", ששם סוד הקיום של השם הקדוש, ולכן "אליו גוים ידרשו", כמו שנאמר "והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' וגו'", ועל זה "אליו גוים ידרשו". "והיתה מנוחתו כבוד", "מנוחתו" זה בית המקדש, שנאמר "זאת מנוחתי עדי עד". "כבוד", שכך נקרא כבוד ה' באותו זמן, שנאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים".</p>
<p>ומנוחתו דההוא שרש ישי ודא אתקרי כבוד יהוה (ד) לא יתמני ולא יקום בחושבנא לעלמא מאי טעמא [בנין דהא קיימא בחושבנא השתא וההוא זמנא לא יתקיים בחושבנא מאי טעמא] בנין דכל מה דקיימא בחושבנא לא שריין תמן ברכאן בשלימו וברכאן שריין במה דלא קיימא בחושבנא</p>	<p>ומנוחתו של אותו שרש ישי, שנקרא כבוד ה', לא ימנה ולא יעמוד בחשבון לעולם. למה (משום שהרי עומד בחשבון עתה, ובאותו זמן לא יעמוד בחשבון. למה), משום שכל מה שעומד בחשבון, לא שורות שם ברכות בשלמות. והברכות שורות במה שלא עומד בחשבון. בזמן הראשון עמד בחשבון, שנאמר "אלה פקודי המשכן".</p>

שירדו משם ס"ג, שלכן שם ב"ן הוא השולט בזמן הזה בלתי שלימות ומלכות בית דוד נפגמה, אבל לעתיד שיתמו הסיגים ירבה השלום ויהיה הזווג דז'ו"ן תדירי שהוא ממש רוב שלום, שאז יתקיים (זכריה יד, ט) והיה ה', כי ר"ה שה"ס י"א הבחינות דשם ס"ג יעלו ל"ה, וריבוע שם והי"ה גי' ס"ג [עם הכולל], ויר"ם הה"א ס"ג עם י' אותיות, ובגי' החי"ם, כי יסוד א' ה"ס עץ החיים. והנה ישי, סודו משם ב"ן, יר"ד פעמים ה"ה ר"ו פעמים ה"ה גי' ישי, וזהו דוד בן ישי. ושורש ב"ן הוא ס"ג כנודע, ואם כן שורש ישי הוא שם ס"ג שביסוד א', והוא מסתעף בזעיר שנקרא עץ החיים מן החזה ולמעלה, אבל לעתיד יתעלה יסוד א' עד למעלה ויהיו כל החסדים בגלוי גדול ולא ישוב לירד עד החזה, וז"ש יתקיים שרשא, כי ישאר למעלה בקיומו תמיד (רמ"ז).

⁴³⁰⁵ נראה הוא יסוד זעיר כדמוכח לקמן שאילנא דחיי הוא זעיר ושרשא דיליה הוא יסוד כמו האילן ששרשו למטה וענפיו למעלה שהיסוד הוא מושך הטיפה מהדעת ועל ידו נעשה הזווג, ומש"ה שורש ישי כתב בספר אור ישראל בשם האר"י ז"ל כי תר"ך עמודי אור בכתר ונחלקים י"ש לחכמה וי"ש לבניה, ומפני שא"וא כחדא נפקין לכך שניהם נרמזים בתיבה אחד ישי שהשי"ן עולה לכאן ולכאן עכ"ל, ובזה בנין למה נקרא שורש ישי לפי שיסודות דא"וא הם ביסוד זעיר והם נק' ישי וזהו שרש ישי בו ישי, א"כ י"ל שרשא דאילנא דחיי הוא ת"ת דזעיר שאילן החיים הוא זעיר, ות"ת דידיה הוא שרשא (מ"מ).

⁴³⁰⁶ נראה שמלת עמים יתבאר עתה בקיבוץ בחינות הספירו', ונודע שנס ואות אליהם הוא בחינת השורש הזה, ונקראת כל ספירה וספירה עם לריבוי כל הנמצאים ממנה עד שאסופם כולם עם, וכל ספירה עם, ומציאות השורש נס עמים, ועמים כולם הם סוד שם יהו"ה הכולל עשר ספירות והיינו אומרו לרזא רשמא קדישא (אור יקר).

⁴³⁰⁷ פי' שהיסוד הנז' הוא עומד ומשפיע על המלכות הנק' נס עמים, שהע' שדים שהם עמים היא עומדת עליהם כנס הזה, ומ"ש הזוהר לרזא דשמא קדישא נכתב על הגליון לרזא יסוד, ונראה שהוא יסוד דנוקסא הנק' שמא קדישא (מ"מ).

⁴³⁰⁸ פי' ביסוד הנזכר תמן רזא דקיימא דשמא קדישא שהיא המלכות והע' שדים יונקים מהמ' ולכן אל יסוד הנקרא שורש ישי (מ"מ). גוים שהם ע' אומות ידרשו לקבל הארה מהמלכות הדבוקה עמו ולכן מביא ראיה מפ' והלכו עמים וכו' ונעלה אל הר ה' שהיא מלכות ולפי מ"ש בפ' שני ששורש ישי הוא ת"ת אתי שפיר ג"כ שהמ' דבוקה בו בת"ת ולכן אליו גוים ידרשו לקבל הארה מהמ' הדבוקה עמו (מ"מ).

⁴³⁰⁹ פי' מלכות הנקרא כבוד ה' היא מנוחתו דיסוד הנק' שורש ישי ולפי' שני מ' מנוחתו דת"ת הנק' שורש ישי (מ"מ).

<p>בזמנא קדמאיה קיימא בחושבנא דכתיב אלה פקודי המשכן:</p>	
<p>תא חזי משכנא דא קיימא בחושבנא ובגין כך אצטריך לצלותא דמשה דישרי עליה ברכאן דכתיב (שמות לט מג) ויברך אותם משה ומה ברכה בריך לון יהא רעוא דתשרי ברכה על עובדי⁴³¹⁰ ידיכון וברכאן לא שראן על האי חושבנא עד דאקשר ליה משה⁴³¹¹ ובמשכנא דלעילא דכתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה דאי לאו דאתעבד חושבנא על ידא דמשה לא יכלין אינון למעבד חושבנא דכתיב אשר פקד על פי משה:</p>	<p>בא וראה, המשכן הזה עומד בחשבון, ולכן הוצרך לתפלת משה, שישרו עליו ברכות, שנאמר "ויברך אותם משה". ואיזו ברכה ברך אותם. יהי רצון שתשרה ברכה על מעשי ידיכם. והברכות לא שורות על החשבון הזה, עד שקשר אותו משה במשכן שלמעלה, שנאמר "אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה". דאם לא נעשה החשבון על ידי משה, אינם יכולים לעשות חשבון, שנאמר "אשר פקד על פי משה".</p>
<p>פתח ואמר (מ"א יז ח-ט) [ויהי דבר יהוה אל אליהו] קום לך צרפתה וגו' הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך וכי אן פקיד לה קודשא בריך הוא אלא עד לא ייתי לעלמא פקיד קודשא בריך הוא בגזירה דיליה לעילא על העורבים למיתי מזונא לאליהו ולהיא אתתא למיהב ליה מזונא מה כתיב</p>	<p>פתח ואמר, "ויהי דבר ה' (אל אליהו) [אליו] לאמר קום לך צרפתה וגו' הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך". וכי איפה צוה אותה הקדוש ברוך הוא, אלא טרם שתבא לעולם צוה הקדוש ברוך הוא בגזרתו למעלה על העורבים להביא מזון לאליהו ולאותה אשה לתת לו מזון. מה נאמר</p>
<p>רכב/א</p>	
<p>ותאמר חי יהוה אלהיך אם יש לי מעוג כי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפחת וגו' (מ"א יז יב) והא הכא מדידו והוה בהווא קמחא ודהא (דלא) הוה ביה (בר) מלא כף קמח בכד כף הוא מדידו דיליה וואתחזי דלא שריין ביה ברכן הואיל וקאים במדה מה כתיב (שם יד) כי כה אמר יהוה אלהי ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת יהוה [גשם] (מטר):</p>	<p>"ותאמר חי ה' אלהיך אם יש לי מעוג כי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפחת וגו'". והרי כאן מדה היתה באותו קמח, שהרי היה בו מלא כף קמח בכד, כף היא המדה שלו, ונראה שאין שורות בו ברכות הואיל ועומד במדה. מה נאמר "כי כה אמר ה' אלהי ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת ה' גשם".</p>
<p>תת תתן כתיב מאי טעמא בגין דבכל דרא לא אשתכח מאן דיזכי לזכו כהאי אתתא ועל דא כתיב תתן אתת מטרע על עלמא בגין דזכותך סגי וכתיב (שם טז) כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר כדבר יהוה אשר דבר ביד אליהו וכי אם ההוא קמחא דקיימא במדידו דהוה מלא כף קמח לא פסקו מניה ברכאן בגין מלה דאליהו דכתיב כד הקמח לא תכלה וכתיב כד הקמח לא כלתה משכן העדות אף על גב דקיימא בחושבנא הואיל ואתפקד על ידא דמשה כל שכן וכל</p>	<p>"תת", כתוב "תתן", למה, משום שבכל דור לא נמצא מי שיזכה לזכות כמו האשה הזאת, ועל זה כתוב "תתן", אתה תתן מטר על העולם משום שזכותך רבה. ונאמר "כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר כדבר ה' אשר דבר ביד אליהו". וכי אם אותו קמח שעומד במדה, שהיה מלא כף קמח, לא פסקו ממנו ברכות משום דבר אליהו, שנאמר "כד הקמח לא תכלה", ונאמר "כד הקמח לא כלתה", משכן העדות, אף על גב שעומד בחשבון, הואיל ונפקד על ידי משה, כל שכן וכל שכן ששורים בו ברכות. ועל זה נאמר "אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה".</p>

⁴³¹⁰ עובדוי (דפ"ו).

⁴³¹¹ פי' שחברו עם בינה הנקרא משכן העדות ועם המ' הנק' משכן סתם (מ"מ).

<p>שכן דשריין ביה ברכאן ועל דא כתיב (שמות לח כא) אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה:</p>	
<p>אלה פקודי המשכן רבי חזקיה פתח ואמר (שמות ג ה) אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו' האי קרא אוקמוה (אבל הא אוקמוה) דפריש ליה קודשא בריך הוא מאתתיה בגין לאתדבבא בשכינתא דכתיב (שם) כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא אדמת קדש דא שכינתא אתדבבוקא קדישא אתדבב משה ובההיא שעתא לעילא:</p>	<p>"אלה פקודי המשכן". רבי חזקיה פתח ואמר, "אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו'". פסוק זה פרשוהו, שהפרידו הקדוש ברוך הוא מאשתו כדי להדבק בשכינה, שנאמר "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא", "אדמת קדש", זו שכינה, דבקות קדושה נדבק משה באותה שעה למעלה.</p>
<p>ודכדין (וכד) קודשא בריך הוא קשיר ליה בחביבותא דלעילא (כדין) וואתפקד רב ממנא על ביתא ואיהו גזיר וקודשא בריך הוא עביד דכתיב (במדבר טז ל) ופצתה האדמה את פיה וגו' וכתיב (שם לא) ויהי ככלותו לדבר וגו' ותבקע האדמה וכתיב (שם י לה) קומה יהוה שובה יהוה והוא (מאי טעמא) דכתיב (שמות לח כא) אשר פקד על פי משה על פי משה אתתקן ואתפקד בכלא⁴³¹² ופקידה דמשכן הוה על ידא דמשה דכתיב (שמות ג טז) פקד פקדתי אתכם⁴³¹³ [פקודי המשכן בגין דהכא קיימא פקידה אשר פקד על פי משה דכתיב פקד פקדתי אתכם פקידה הוה על ידא דמשה] (פקודי המשכן בגין דהכא קיימא פקידה הוה על ידא דמשה דכתיב פקד פקדתי אתכם) דאיהו הוה קול דאפיק לההוא דבור ועבד ליה פקידא לנפקא מן גלותא⁴³¹⁴ והשתא אתפקדא לאמשכא קדושה מעילא לתתא כמה דאת אמר (שם כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:</p>	<p>שאז הקדוש ברוך הוא קשר אותו בחביבות שלמעלה, ונפקד להיות גדול הממונים על הבית, והוא גוזר והקדוש ברוך הוא עושה, שנאמר "ופצתה האדמה את פיה וגו'", ונאמר "ויהי ככלותו לדבר וגו' ותבקע האדמה". ונאמר "קומה ה'", "שובה ה'". זהו שנאמר "אשר פקד על פי משה", על פי משה נתקן ונפקד בכל. הפקידה של המשכן היתה על ידי משה, שנאמר "פקד פקדתי אתכם". שהוא היה קול שהוציא את אותו דיבור ועשה לו פקידה לצאת מן הגלות, ועכשיו נפקד להמשיך קדושה ממעלה למטה, כמו שנאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".</p>
<p>ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו' (שמות לח כב) אמר רבי יהודה הא אתמר דהא בצלאל מסטרא דימינא הוה ואיהו אתקין תיקונא דכלא ותו דהא יהודה איהו שליטא ומלכא על כל שאר שבטין ומניה נפק מאן דאתקין כל משכנא בצלאל הא אוקמוה</p>	<p>"ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו'", אמר רבי יהודה, הרי נאמר שהרי בצלאל היה מצד הימין, והוא תיקן תיקון הכל. ועוד, שהרי יהודה הוא שליט ומלך על כל שאר השבטים וממנו יצא מי שהתקין את כל המשכן. בצלאל, הרי פרשוה בצל אל. ומיהו בצל אל, זה ימין, ועוד, מצד זה תיקן הכל, וירש חכמה לעשות כל מעשה.</p>

⁴³¹² פי' שמשה שהוא זעיר מינה למלכות הנקרא משכן על כל דבר ולכך היה גוזר עליה והיא עושה (מ"מ).

⁴³¹³ ס"א על פי משה אתתקן ואתפקד בכלא (נוסף בדפ"ו).

⁴³¹⁴ ולפ"ז אשר פוקד ע"פ משה הוא פירוש אחר שמשה שהוא זעיר עביד ליה פקידה לנפקא מן גלותא (מ"מ).

<p>בצל אל⁴³¹⁵ ומאן איהו ובצל אלן (בצלאל) דא ימינא ותו מסטרא דא⁴³¹⁶ אתקין כלא וירית חכמתא למעבד כל עבידא:</p>	
<p>ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן (שם סג) דא איהו מסטרא דשמאלא דא איהו מסטרא דדינא קשיא [קדישא] והא אוקמוה דהא מתרין סטרין אלין אתעבד משכנא ואתתקן בהו לאותוקשרא בהו למהוי בין ימינא ושמאלא⁴³¹⁷ והא אתמר ואוקמוה:</p>	<p>"ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן", זהו מצד השמאל, זהו מצד הדין הקשה (הקדוש), והרי פרשוה שהרי משני צדדים אלו נעשה המשכן ונתקן בהם להתקשר בהם להיות בין ימין ושמאל, והרי נתבאר ופרשוה.</p>
<p>פתח ואמר "יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב תא חזי כד ברא קודשא בריך הוא⁴³¹⁹ עלמא⁴³²⁰ אשדי חד אבנא⁴³²¹ יקירא מתחות כרסי יקריה ושקע עד תהומא ורישא וחדא דההוא אבנא⁴³²² נעיץ גו תהומי ורישא אחרא לעילא וההוא רישא אחרא עלאה איהו חד נקודה עלאה⁴³²³ דקיימא באמצעיתא דעלמא ומתמן אתפשט⁴³²⁴ עלמא לימינא ושמאלא ולכל סטרין ואתקיים⁴³²⁵ בההיא נקודה אמצעיתא וההיא אבנא⁴³²⁶ אתקרי שתיה</p>	<p>פתח ואמר "יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב". בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, זרק אבן אחת כבדה מתחת כסא כבודו ושקע אותה עד התהום, וראש אחד של אותה אבן נעוץ בתוך התהומות, וראש אחר למעלה, ואותו הראש האחר העליון הוא נקודה אחת עליונה שעומדת במרכז העולם, ומשם התפשט העולם לימין ולשמאל ולכל הצדדים, והתקיים באותה נקודת המרכז, ואותה אבן נקראת אבן השתיה, שממנה נשתל העולם לכל הצדדים. עוד שת"ה, ש"ת ו"ה, הקדוש ברוך הוא שם אותה להיות יסוד העולם ושתילת הכל.</p>

⁴³¹⁵ פי' בצלאל הוא היסוד כמ"ש בפ' שלח לך והוא בצל אל שטיפת חסד בגו אמת היסוד וז"ש ומאן איהו בצל אל ד"א ימינא (מ"מ).

⁴³¹⁶ הוא מיותר שכבר אמר לעיל דהא בצלאל מסטרא דימינא הוה והוא אתקין וכו' אלא הוסיף בכאן וירית חכמתא וכו' דהיינו בכח החסד שבו אתקין כולא וירית חכמתא שהחסד הוא ענף החכמה וכיון שזכה לחסד זכה לחכמה וז"ש וירית חכמתא וכו' (מ"מ).

⁴³¹⁷ פי' מלכות הנק' משכן היא בין תרין דרועין (מ"מ).
⁴³¹⁸ הרמ"ל כתב כי הכלה בלשון יון גינפי [עי' ר"ה כו ע"א] ויפה נוף ר"ל כלה יפה וירכותיה ויסודיה נקרא ירכתי צפון וקרית מלך רב כי היסוד בא אל הבית והוא מלך רב ולכך נקרא צבאות (רח"ו), בזה מובן המאמר הזה (מ"מ).

⁴³¹⁹ הוא אימא [עילאה] (רמ"ז).

⁴³²⁰ פי' עו"הז (מ"מ). הוא זעיר בעל ר"ק העליונים שהוא עלמא דכורא. ועיין בפרשת ויחי רל"א ע"א ששם יש מעין מאמר זה ופירושו בזהוהר הרקיע שלי, ע"ע. וכשרצה לבנות עולמות בי"ע אז "אשדי חד אבנא" וכו', ה"ס מלכות שהיא תחת יסוד אי' שבחזה זעיר והוא ממש תחת כסא הכבוד, ומלכות זו נקראת אבן, כי היא ב"ן ומתחבר לה הא' דוא"ו דשם ס"ג או א' דאה"ה והכל עולה למקום אחד ואז היא אב"ן. וגם ידוע שאות א' עניינה יר"י, ואם תמלא יר"ד וא"ו יר"ד הרי אב"ן, ושם למעלה אבן יקירא אבן ספיר שמקבלת מאור או"א שמתגלה שם, שהם י"ה ויר"ד פעמים ה"י ש' ויפ"ה נ' הרי ספ"ר, אבל בצדה התחתון היא עפ"ר העולה גם הוא כך. וכשרצה ה' לבנות עולמות הנוק' שהם בי"ע המשיכה אורה משם עד תהומא, שה"ס יסוד מלכות הבריאה הנקרא לבנת הספיר, ונמצא שגם זה סוד י"ה דהיינו אצילות ובריאה שהם י"ה דהו"ה (רמ"ז).

⁴³²¹ פי' חלק מהמ' הנקרא כסא וז"ש מתחות כורסי יקריה וזוהי אבן השתייה ושקע עד תהומא התהום שבעו"הז וראשה העליון הוא למעלה בבה"מק (מ"מ).

⁴³²² ור"ל שהיא תופסת שני עולמות בהתפשטותה (רמ"ז).

⁴³²³ מוסגר בדפ"ק. הוא יסוד אי' שהיא באמצע זעיר שהוא עלמא הנז"ל (רמ"ז).

⁴³²⁴ לגדולה וגבורה (רמ"ז).

⁴³²⁵ שכן שם [יסוד אי'] סוד לב זעיר. ונאמר (משלי ג יט) כונן שמים בתבונה, וידוע שכל יסוד נוק' קרוי נקודה (רמ"ז).

⁴³²⁶ עתה מדבר בהתפשטות מלכות למטה ואמר שנקרא שתיה, ויש לפרשו באחד משני פנים, האחד מלשון שתיה ממש וכענין באר מרים שהיתה אבן אחת וממנה ישתו כל ישראל, וכמ"ש בפרשת ויחי רל"א ע"א ולזמנין נבעין מיניה מיא ואתמליין תהומי, וה"ס מ"ן שלה. והאופן השני הוא מלשון (תהלים יא, ג) כי השתות יהרסון, שר"ל יסודות, וכמו כן היא יסוד כל עלמא דנוק', וזה שכבר אמרנו

<p>דמנה אשתיל עלמא לכל ספרין תו⁴³²⁷ שתי"ה ש"ת י"ה קודשא בריך הוא שוי לה⁴³²⁸ למהוי יסודא דעלמא ושתילו דכלא:</p>	
<p>רכב/ב</p>	
<p>בתלת גוונין אתפשטת ארעא סחרניה דההוא נקודה אתפשטותא קדמאה⁴³²⁹ סחרניה דההוא נקודה כל צחותא וזכותא דארעא קיימא תמן ותמן איהו והאי קיימא לעילא על כל ארעא⁴³³⁰ סחרניה דההוא נקודה</p>	<p>בשלשה צבעים התפשטה הארץ סביב אותה נקודה. התפשטות ראשונה סביב אותה נקודה, כל צחות וזכות הארץ שם הם עומדים, ושם הם. וזו עומדת למעלה על כל הארץ סביב אותה נקודה. התפשטות שניה סביב אותה התפשטות ראשונה, אין שם צחות</p>

שהיא מתפשטת עד סוף הבריאה. ואמנם שני עולמות יצירה עשיה הם בעוה"ז התחתון, דהיינו היצירה היא רקיע ארץ ישראל והעשיה דחו"ל כנודע, וכבר ידענו שהיכל לבנת הספיר הוא מכון ומשפיע על היכל קדש הקדשים ששם אבן השתיה התחתונה המעמיקה ונוקבת בראשה התחתון עד התהום, באופן שאור מלכות של בריאה מתפשטת בכל יצירה ועשיה ושורה בקדש הקדשים ססודו פנימיות יסוד מלכות דעשיה (רמ"ז).

⁴³²⁷ ויחי רלא ע"א (הערת הזהר).

⁴³²⁸ פי' שת מלשון שומה כמו (בראשית ד, כה) כי שת לי אלהים זרע אחר, וגם פירשו לשון יסוד כמו (ישעיה כ, ד) וחשופי שת, להיות כי הושמה ליסוד העולם, והוא הוא (משלי י, כה) וצדיק יסוד עולם, כי מקורה וראשה הוא ביסוד אי' באצילות וסופה ביסוד מלכות בריאה וזו היא העליונה. ועוד משם מתפשטת עד יסוד מלכות דעשיה ועוברת דרך יצירה עשי"ה שעולים ש"ת. ובזאת יצדק לשון שומה מפני שזו מושמת לעולם בארץ ליסוד שלה שממנה משוכלל העולם, ולכן שתי"ה גי' י"א פעמים אדנ"י, שכן מלכות הבריאה שהיא שם אדנ"י מתפשטת בכל ר"ה שעולים י"א והם ביצירה ועשיה. ואמר ש"ת י"ה, מפני שכל סודה על שם י"ה, שהרי בחזה זעיר ששם ראשה שם מאירים יסודות או"א שהם י"ה, וגם התפשטותה באצילות עד סוף בריאה היינו י' ה' שבשם, ולכן היכל האחרון דבריאה נקרא לבנת הספיר שהיא האבן היקרה הנז"ל. וגם ספ"ר סודו י"ה כנז"ל, וגם יר"ד ה"י וי"ה גי' נ' ועם ג' התיבות יר"ד ה"י ה"י אב"ן. ועוד יר"ד ה"י יר"ד פעמים יר"ד ת' יר"ד פעמים ה"י ש' הרי ש"ת, וזהו ש"ת י"ה. האמנם מן הבריאה מתפשטת עד יסוד העפר ועפ"ר גי' ספ"ר, והנה עפ"ר מלא עי"ן פ"ה ר"ש גי' שתי"ה, וגם אר"ץ מלא אל"ף ר"ש צד"י עולה כן, לרמוז שאבן שתיה היא שתילו דכלא, שכל העולם נשתכלל ממנה. ולכן היא לבדה נקראת בשם ארץ שהיא היתה הראשונה להתגלות במעשה בראשית, ואמרו רז"ל למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה. וגם סגולת כל העולם כמוסה בה וממנה מסתעפים גידים לכל העולם, וכמו שאמרו רז"ל בקהלת רבתי (ב, ה) ופירשו רש"י בפי' קהלת פסוק (ב, ה) ונטעתי בהם עץ כל פרי, עיי"ש (רמ"ז).

⁴³²⁹ פי' ירושלים כדמפרש (מ"מ).

⁴³³⁰ עם היות שנקודת מרכז הארץ על פי יסוד הגלגלים אינה אלא תחת קו האמצעי, עם כל זה הארץ משוקעת במים זנבה הדרומי, וראשה הצפוני גבוה מן המים, בענין שנקודת גלויה מן המים אינה אלא ברחוק מן הקו האמצעי לצד צפון, ועם כל זה אין אמצעייתה ארץ ישראל, שהרי ארץ ישראל באקלים הרביעי משבעה אלקמים שיש מן הצפון ועד קו סרטן לבד, ועיקר תשובת דבר זה הוא שאין נטיית שמים וארץ ביושר על נקודת בריאתם, וזה בחכמה גדולה מיוסדת מאת הבורא כדי שתהיה ארץ ישראל במשובח חלק הישוב, ואלמלא עמדה ארץ ישראל בקו האמצעי קו משוה היום היה חומה הרבה וישובה בלתי נאות, והעיקר הוא שינויי הזמנים לפי חלוף התקופות העליונות, והיה הרגש ענין זה בשעות הימים והלילות, ונכר לכל מה שלא יוכר בקו משוה היום, ועוד בחכמה גדולה להראות שאין ישראל וארצם תחת מזל אלא נוטים, והענין שארץ ישראל מכוונת כנגד שער השמים וההנהגה העליונה, והגלגלים מכוונים כנגד החצונים המנהיגים אותם כאומרו ומאותו השמים אל תחתו כי יחתו הגויים מהמה, ולכך יטה תנועת הגלגלים מתנועת הנהגת ארץ ישראל נטיה גדולה קרוב לשלשים ושלש מעלות יותר משליש הגלגל, כלומר אין לארץ ישראל חלק בגלגול הגלגל עם היותה אמצעיית (ביסוד) [ליסוד] הארץ, והיא נקודת המרכז כדמפרש ואזיל, ויהיה הנהגת הגלגלים לכל הארצות צפוניות ודרומיות מערביות מזרחיות זולתי לארץ ישראל לבדה שהיא מכוונת כנגד שער היכל לבנת הספיר, ופתח ההיכל הזה מכון נקודת אמצעייתו נגד בית קדש הקדשים, ומתפשט כנגד כל ארץ ישראל כדפירשנו לעיל בפרשת תצוה ולהיות סוד פתח היכל לבנת הספיר נקודתו האמצעיית מאירה מנקודה אמצעיית, ושאר הפתח מאירה מארבע חיות קדושות, ועיקר הוא

נקודה אמצעיית כזה. עיקר צחותא וחביבותא היא נקודת בית קדש הקדשים ששם שכינה יושבת, וכחותיה וחיילי' הם מתפשטין ממלאין לשכות ועזרות וירושלים וארץ ישראל, שהם עשר קדושות כנודע, שכך נקודה זו היא מתפשטת בעשר מדרגות קדושות לכל סביבותיה, ומפני שגבולי

<p>אתפשטותא תניינא סחרניה דההוא אתפשטותא קדמאה ולאן איהו צחותא וזכותא (ולאן) כההוא קדמאה ואבלו (ו)איהו דקיק וצה בצחותא דעפרא יתיר מכל שאר עפר אחרא אתפשטותא תליתאה איהו חשוך וגסו דעפרא יתיר מכלהו וסחרניה דהאי קיימין מיינ דימא דאוקיינוס דאסחר כל עלמא אשתכח דההוא נקודא קיימא באמצעיתא וכלהו גווינן דאתפשטותא דעלמא סחרניה:</p>	<p>זכות כאותה ראשונה, אבל היא דקה וצחה בצחות של העפר יותר מכל שאר עפר אחר. התפשטות שלישית היא חשך וגסות העפר יותר מכולם, וסביב זה עומדים מי האוקיינוס שסובב כל העולם. נמצא שאותה נקודה עומדת במרכז, וכל הצבעים של ההתפשטות של העולם סביבה.</p>
<p>אתפשטותא קדמאה איהו בי מקדשא וכל אינון היכלין ועזרות וכל ההוא תקונא דיליה וירושלם וכל מתא משורא ולגו אתפשטותא תניינא⁴³³¹ כל ארעא דישראל דאתקדשת בקדושה אתפשטותא תליתאה⁴³³² איהו כל שאר ארעא אתר בי מותבא דשאר עמין וימא דאוקיינוס דסחרא כלא:</p>	<p>התפשטות ראשונה הוא בית המקדש, וכל אותם היכלות ועזרות, וכל אותו תיקון שלו וירושלים, וכל העיר מהחומות ופנימה. התפשטות שניה, כל ארץ ישראל שהתקדשה בקדושה. התפשטות שלישית הוא כל שאר הארץ, מקום בית מושב שאר העמים, וים האוקיינוס שסובב הכל.</p>
<p>והא⁴³³³ אוקמוה דרוא דא גווינן דעינא⁴³³⁴ דסחרן לההוא נקודה דאמצעיתא דעינא דאיהו חיזו דכל עינא כגוונא דההיא נקודה אמצעיתא דקאמרן דאיהו חיזו דכלא ותמן קאים בית קדש הקדשים⁴³³⁵ וארון וכפורת</p>	<p>והרי פרשה סוד זה צבעי העין שסובבים אותה נקודה של מרכז העין, שהוא מראה של כל העין, כמו שאותה נקודת המרכז שאמרנו שהיא מראה של הכל, ושם עומד בית קדש הקדשים וארון וכפורת שהם המראה של הכל. נמצא שאותה נקודה היא המראה של כל העולם. ועל זה נאמר "יפה נוף מושב כל הארץ הר ציון וגו'". יפה, טוב אותו המראה</p>

פתח היכל לבנת הספיר אינם נפתחים חוץ מארץ ישראל אפילו כחוט השערה, לכך ארץ ישראל היא התפשטות שניה לנקודה אמצעית והיא מקודשת, וממנה ולחוץ אין קדושה אלא גדר הקדושה סותמת, וחצונים שולטים בכל אויר המציאות, לכך התפשטות שלישי הוא רשות הרבים שהחצונים שולטים בו, והשרים מנהיגים אותו על ידי הככבים והגלגלים כדפירשנו, אמנם ארץ ישראל רשות היחיד יחידו של עולם שולט בו, ואינו תחת שר או גלגל או מזל חס ושלום כדפירשנו, וחוץ לחלק השרים ים אוקיינוס דהיינו להראות שאינם חוץ מרשות גבוה אלא סוד הים הגדול ורחב ידים שולט על הכל כאומרו זה הים גדול ורחב ידים שם רמש וכו', עד שפירש חיות טמאות כולם ברשותה, ואין חוץ מרשות זה דבר כלל, ובכח רחמיה זן ומפרנס אפילו אומות העולם מפני שהם צורך לעולם אם לענות את ישראל בגלות עתה שהוא עת צרופם בקליפות, כעין גיהנם לנשמות אומות העולם מלאכי חבלה לגופים, ואם אחר תיקון החצונים וטהרת העולם מהקליפות יהיו לתשמישם של ישראל כאומרו ויהיו מלכים אומניך וכו', כענין יצר הרע המשמש את הגוף להועילו וכל טוב העולם הזה נמצא ממנו שאין תולדות יוצאות לעולם אלא על ידי יצר הרע, ומעוטו יפה ורובו רע, כך יהיה אומות העולם לישראל אחר תיקון העולם, וזה טעם יש אוקיינוס שהיא המלכות המפרנסת העולם אפילו אלו החצונים, מפני שהם צורך וקיום העולם לעתיד כשיתקיים ביה כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וכו' (אור יקר).

⁴³³¹ הוא א"י כולה (מ"מ).

⁴³³² חוצה לארץ וכדבסמוך (מ"מ).

⁴³³³ רכו ע"א (הערת הזהר).

⁴³³⁴ הענין שהעין הוא דמות העולם הגשמי הזה והוא דמות הרוחני כדפירשנו בפרשת יתרו, אמנם נקודה אמצעית דעינא בת עין שכל הגוונים הם סביבה, ועם כל זה הראות כולו הוא בבת עין שהיא נקודה האמתית ששם סוד הייחוד העליון שסוד אדם נראה שם, דהיינו כתפארת אדם לשבת בית, שהוא סוד אור משם יהו"ה פני אדם ודאי היורד למטה ונראה בתוך בת עין שהיא שם אדני"י בין חייליה, והיינו צרור המור דודי לי בין שדי ילין, ואין הגוונים רואים שאין כח ההשגחה נתן לחיות אלא דווקא מה שהם שואבות מבת עין נקודה אמצעית (אור יקר).

⁴³³⁵ שהוא קו הבת עין עצמו, וארון וכפורת שבבת עין היינו סוד אישון בת עין שהוא תורה בתוך ארון, וייחוד שני הכרובים הוא ארון ותורה ממש על ידי כפורת ומדת היסוד כדפירשנו כמה דרכים לעיל בכמה דוכתי בפרשת תרומה ובפרשת ויקהל (אור יקר).

<p>דאינון חיזו דכלא אשתכח⁴³³⁶ ההוא נקודה חיזו דכל עלמא⁴³³⁷ ועל דא כתיב (תהלים מח ג) יפה נוף משיש כל הארץ הר ציון וגו' יפה שפיר⁴³³⁸ ההוא חיזו וחדוה דכלא⁴³³⁹ נוף גופא דאילנא⁴³⁴⁰ דאיהו שפירו דכלא⁴³⁴¹:</p>	<p>ושמחת הכל. נוף, נוף האילן, שהוא היופי של הכל.</p>
<p>תא חזי שפירו דעלמא⁴³⁴² וחיזו דעלמא⁴³⁴³ לא אתחזי בעלמא עד דאתבני ואתקם משכנא ועאל ארונא לגו קדשא מההיא שעתא אתחזי חיזו דכלא בעלמא ואתתקן עלמא ואולי בההוא משכנא ובההוא ארונא עד דמטי לההיא נקודא דאיהי יפה נוף חדוה דכלא כיון דמטו להתם כדין פתח ארונא ואמר (תהלים קלב יד) זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתה:</p>	<p>בא וראה, היופי של העולם והמראה של העולם לא נראה בעולם, עד שנבנה והוקם המשכן ונכנס הארון לתוך הקדש. מאותה שעה נראה המראה של הכל בעולם ונתקן העולם, והולכים באותו משכן ובאותו ארון, עד שמגיעים לאותה נקודה שהיא יפה נוף שמחת הכל. כיון שהגיעו לשם, אז פתח הארון ואמר, "זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתה".</p>
<p>רבי ייסא אמר האי קרא כנסת ישראל אמרה ליה⁴³⁴⁴ בשעתא דאתבני בי מקדשא ועאל ארונא לאתריה (אמר) רבי חזקיה ואמרו קודשא בריך הוא אמר ליה על כנסת ישראל כד ישראל עבדין רעותיה דהא כדין קודשא בריך הוא יתיב על כורסי יקריה⁴³⁴⁵ וחיים על עלמא וברכה ושלוה וחביבותא דכלא אשתכח וכדין אמר זאת מנוחתי עדי עד:</p>	<p>רבי ייסא אמר, הפסוק הזה אמרה אותו כנסת ישראל בשעה שנבנה בית המקדש ונכנס הארון למקומו. רבי חזקיה אמר, הקדוש ברוך הוא אמר אותו על כנסת ישראל כשישראל עושים רצונו, שהרי אז הקדוש ברוך הוא יושב על כסא כבודו וחס על העולם, וברכה ושלוה וחביבות הכל נמצאים. ואז אמר "זאת מנוחתי עדי עד".</p>
<p>ותא חזי בשעתא דכלהו אומנין שארו למעבד אומנותא ההוא עובדא ממש דשראן איהי אשתלימת מגרמה אינון שראן ואיהי אשלימת עבידתא איהי ממש מנלן דכתיב (שמות לט לב) ותכל כל עבודת משכן אהל מועד:</p>	<p>ובא וראה, בשעה שכל האומנים התחילו לעשות האומנות, אותו מעשה ממש שהתחילו היה נשלם מעצמו. הם מתחילים, והיא משלימה את המעשה, היא ממש. מנין לנו. שנאמר "ותכל כל עבודת משכן אהל מועד".</p>
<p>כגוונא דא (בראשית ב א) ויכלו השמים והארץ ואי תימא ויכל אלהים ביום השביעי ודאי הכי הוא דכל עלמא אף על גב דכל עבידין</p>	<p>כגון זה, "ויכלו השמים והארץ". ואם תאמר, "אלהים ביום השביעי", ודאי כך הוא. שכל העולם, אף על גב שכל המעשים נשלמו כל אחד ואחד, כל העולם לא היה שלם בקיומו</p>

⁴³³⁶ כלומר קודם שישכן ארון וכרובים שם היתה נקודה אבל לא היה באותה נקודה אור וראה, אמנם אחר שישכן שם תורה וארון "אשתכח ההוא נקודה" (אור יקר).
⁴³³⁷ מפני ששכן עליו ענן ה' (אור יקר).
⁴³³⁸ הוא התפארת השוכן שם והיינו "חיזו", כי העין היא השכינה, ואור בה התפארת (אור יקר).
⁴³³⁹ כי אור הבינה הנמשך למטה למלכות הוא התפארת (אור יקר).
⁴³⁴⁰ האילן בעצמו בענפיו הוא התפארת הכולל שש קצוות, גופא דאילנא הוא נקודה אמצעית שהוא בחינת התפארת עצמה קו האמצעי לשש קצוות (אור יקר). פי' מלכות שהיא נוף דזעיר הנקרא אילנא (מ"מ).
⁴³⁴¹ המיפה כל הענפים ומרקם אותם בכל הגוונים שיהיו כל גוון וגוון כלולים מכל הגוונים, והיינו התפארת, משיש כ"ל על ידי היסוד, הארץ שהיא המלכות, והיינו נקודה אמצעית זו כדפירשנו דהיינו הר ציון (אור יקר).
⁴³⁴² דהיינו התפארת המיפה העולם כדפירשנו (אור יקר).
⁴³⁴³ שהשכינה בת עין ואור שבתוכה התפארת כדפירשנו (אור יקר).
⁴³⁴⁴ פירוש לא כמ"ש שהארון אמר פ' זה אלא המ' אמרה אותו, ורבי חזקיה פליג וס"ל שהקב"ה שהוא זעיר אמרו על המ' (מ"מ).
⁴³⁴⁵ פי' זעיר על המלכות הנקרא כסא (מ"מ).

<p>אשתלימו כל חד וחד עלמא כלא⁴³⁴⁶ לא הוה שלים בקיומיה עד דאתא יומא שביעאה דכד אתא יומא שביעאה כדין אשתלימו כל עבידין ואשלים ביה קודשא בריך הוא עלמא הדא הוא דכתיב (שם ב) ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה בהאי אשתלים בקיומא כל עבידתא דעבד ועל דא ויכל אלהים ביום השביעי⁴³⁴⁷:</p>	<p>עד שבא היום השביעי. שכשבא היום השביעי, אז נשלמו כל המעשים, והשלים בו הקדוש ברוך הוא את העולם. זהו שנאמר "ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה". בזה נשלם, בקיום כל מעשה שעשה, ועל זה "ויכל אלהים ביום השביעי".</p>
<p>וכד אתבני בי מקדשא כל עבידתא דאתעביד אייה מגרמה אתעבידת אומנין שראן ועבידתא אתחזיאת לון למעבד ואתרשימת קמייהו ואשתלימת היא מגרמה והא אוקמוה דכתיב (מ"א ו ז) והבית בהבנותו והבית כאשר בנהו לא כתיב אלא בהבנותו דאיהי אשתלימת מגרמה וכתבו (שם) אבן שלמה מסע נבנה בנהו לא כתיב אלא נבנה הוא מגרמיה נבנה וכן ככל עבידתא דאיהי קדישא אייה אשתלימת מגרמה:</p>	<p>וכשנבנה בית המקדש, כל מעשה שנעשה, נעשה מעצמו. האומנים התחילו, והמעשה נראה להם להעשות ונרשם לפניהם והושלם מעצמו. והרי פרשוה, שנאמר "והבית בהבנותו" לא נאמר "והבית כאשר בנהו", אלא בהבנותו, שהוא נשלם מעצמו. ונאמר "אבן שלמה מסע נבנה", לא נאמר בנהו, אלא "נבנה", הוא מעצמו נבנה. וכל בכל מעשה שהוא קדוש, משתלם מעצמו.</p>
<p>רכג/א</p>	
<p>ובצלאל בן אורי בן חור (שמות לח כב) האי קרא אוליפנא דרוח קדשא אכריו עליה לעיניהון דישראל ואמר ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה יהוה את משה ואתו אהליאב בן אחיסמך מאי ואתו אלא אוליפנא דאהליאב לא עביד עבידתא בלחודוי אלא עם בצלאל ועמיה עבד כל מה דעבד הדא הוא דכתיב ואתו ואתו ולא בלחודוי מכאן דשמאלא אייה בכלל ימינא⁴³⁴⁸ תדיר ועל דא כתיב (שמות לא ו)</p>	<p>"ובצלאל בן אורי בן חור". פסוק זה למדנו שרוח הקודש הכריזה עליו לעיני ישראל. ואמר "ובצלאל בן אורי בן חורי למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה. ואתו אהליאב בן אחיסמך", מה זה "ואתו", אלא למדנו שאהליאב לא עשה מעשה לבדו, אלא עם בצלאל, ועמו עשה כל מה שעשה. זהו שנאמר "ואתו", ואתו ולא לבדו. מכאן שהשמאל בכלל ימין תמיד, ועל זה נאמר "ואני הנה נתתי אתו את אהליאב", זה ימין וזה שמאל.</p>

⁴³⁴⁶ "עלמא כלא" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "כל עלמא".

⁴³⁴⁷ פי' דמשמע שהיה הקב"ה עושה בכל יום מלאכה עד יום הז' שאז ויכל אלהים, ותירץ לעולם הכל היה נעשה מאיליו, ומ"ש ויכל אלהים ביום הז' פי' העולמות לא נשתכללו אלא עד יום השבת (מ"מ).

⁴³⁴⁸ יש בכלל דבריו אלה ענין נפלא, שלא תוכל לומר זהו כתר ואינו אין סוף חלילה וחס, אלא יש אין סוף שאינו כתר אלא הכל אין סוף שהאין סוף מגביל הכתר והוא בלתי בעל תכלית, וכיוצא למטה נאמר יש כתר שאינו חכמה אבל אין חכמה שאינו כתר, אלא כל הכתר מגביל החכמה, וכן יש חכמה שאינה בינה ואין בינה שאינה חכמה כי החכמה מגבלת הבינה, וכן יש בינה שאינו חסד ואין (אבל) חסד שאינו בינה הבינה מגבלת החסד, וכן יש חסד שאינו גבורה אבל אין גבורה שאינה חסד שהחסד מגבלת הגבורה, אם כן מכאן דשמאלא אייה בכלל ימינא, אמנם הימין יש חלק בו שאין השמאל נכללת בו, ועל זה נאמר ואתו אהליאב ולא נאמר כן בבצלאל, פעמים בצלאל ימין עושה מלאכה לבדו בסוד בחינת החסד שאין השמאל נכלל בו, אמנם אהליאב לא עשה מעולם מלאכה אלא עם בצלאל, שאין גבורה שלא תהיה נכללת בחסד, וזהו שאמר הא אוליפנא וכו', ואני הנה נתתי אתו, מעת אצילות הגבורה דרך החסד כאומרו המים הרו וילדו אפילה, נתתי אתו שנכללה החסד בגבורה כדי שעל ידי בחינה זו הגבורה נכלל בימין, שלייתה אשר שם בתוך החסד, ולא עוד אלא אותו המציאות משובח ודק שהוא שורש אל מציאות המתגלה כדפירשנו בספ"ר (אור יקר).

<p>ואני הנה נתתי אתו את אהליאב דא ימינא ודא שמאלא⁴³⁴⁹:</p>	
<p>אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו' (שמות לח כא) רבי ייסא אמר כיון דעבדו כל חכימייא ית משכנא אצטריך למהדר חושבנא מכל (מה דעבדו ומכל) אינון עבידן דאתעבידו ביה מאי טעמא בגין דכל חושבנ⁴³⁵⁰ וחושבן כד הוה אתעביד חושבנא הכי אתקיים ההוא עבידא ואתקיים באתריה:</p>	<p>"אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו'". רבי ייסא אמר, כיון שעשו כל החכמים את המשכן, צריך להחזיר חשבון מכל אותם המעשים שנעשו בו. למה, משום שכל חשבון וחשבון, כשהיה נעשה חשבון, כך התקיים אותו מעשה, והתקיים במקומו.</p>
<p>וישראל כלוהו כמה דאתרעו⁴³⁵¹ ובמהו (כמה) דנדיבו בקדמיתא הכי נמי אתרעו בההוא חושבנא וכדין אתקיים כל עבידא בההוא רעותא ועל דא אצטריך הכא חושבנא בגין דבהאי אתקיים עבידא אלה כתיב ולא כתיב ואלה אלא דא איהו חושבנא דפסיל כל חושבנין דעלמא⁴³⁵² ודא אתקיים יתיר מכלהו דבהאי אתקיים משכנא ולא באחרא:</p>	<p>וישראל כולם, כמו שנתרצו במה שנדבו בראשונה, גם כך התרצו באותו חשבון, ואז התקיים כל המעשה באותו רצון. ולכן צריך כאן חשבון, משום שבזה מתקיים המעשה. "אלה" כתוב ולא כתוב ואלה, אלא זהו חשבון שפוסל את כל החשבונות של העולם, וזה התקיים יותר מכולם, שבזה התקיים המשכן ולא באחר.</p>
<p>פתח ואמר (ישעיה לג ו) והיה אמונת עתיך⁴³⁵³ חסן ישועת חכמת ודעת יראת יהוה היא אוצרו האי קרא אוקמוה חברייא אבל הא תנינן כל בר נש דאתעסק באורייתא בהאי עלמא וזכי למקבע עתיך לה אצטריך באמונה⁴³⁵⁴ דרעותא דיליה יתכוין לקודשא ברוך הוא⁴³⁵⁵ יתכוין לשם שמים בגין דאמונה</p>	<p>פתח ואמר, "והיה אמונת עתיך חוסן ישועת חכמת ודעת יראת ה' היא אוצרו". פסוק זה פרשוהו החברים, אבל הרי שנינו, כל אדם שמתעסק בתורה בעולם הזה וזוכה לקבוע לה עתים, צריך באמונה, שרצונו יתכון לקדוש ברוך הוא, יתכון לשם שמים, משום שאמונה לכך התכונה. חוסן ישועות, לכלול רחמים בדין. חכמת ודעת, ששני אלה שורים זה על זה. זה טמיר וגנוז, לשרות זה על זה.</p>

⁴³⁴⁹ רכ ע"ב (הערת הזהר).

⁴³⁵⁰ הענין שעם היות שהיה רוח חיוני על כל אבר ואבר יורד בשעת מלאכה כדפירשנו לעיל, עם
כל זה לא היה דבק ונקשר כעצם נשמה עם הגוף וכח עליון במעשה תחתון, אמנם על ידי חשבון זה
שעשו והיו אומרים נדבה פלונית נעשה כך וכך, בהזכיר האברים והכלים מיד רוח חיוני עליון היה
יורד ומתלבש בו, וכך היה נעשה עד שנקשרו כל הכחות העליונים בכלים גשמיים (אור יקר).

⁴³⁵¹ אמנם קשה לדרך זה מה טעם כל ישראל בחשבון כי כן היה [ראוי] שיהיה משה מזכיר החשבון
ושם כל כלי וכלי, לזה אמר "וישראל כולהו כמה דאתרעו" וכו', והענין כי נדבת כל אחד ואחד
מישראל היה גורם להמשיך הכחות העליונים למטה כדפירשנו בפרשת תרומה בפסוק כל נדיב לבו
יביאה את תרומת ה' שהשכינה וכחותיה נמשכים על ידי נדבת הלב, אם כן צורך גדול היה שיהיו
שם כל ישראל, שכאשר יזכור משה הקרשים יהיו שם המתנדבים נדבת עצי שטים ויעוררו טוב נדבת
לבם עם החשבון, ומושכים שם כח השכינה ורוח החיוני אל הקרשים, ועל דרך זה אל האדנים, ועל
דרך זה אל כל הכלים (אור יקר).

⁴³⁵² שכל חשבון גורם סילוק הברכה ורוח הקדש משם, ואלמלא היה חשבון זה כשאר חשבון אדרבה
היה גורם שיסתלק הקדושה לא שגרים שישרה, אם כן אלה פגים כל חושבנין שהיא הפכיית ממש,
ששאר חשבונות גורמין סילוק וזו גורמת המשכת הרוח האלהי הטהור והקדוש (אור יקר).

⁴³⁵³ אמונת היא השכינה, עתים קבועים לתורה היא בחינת התפארת ודאי שהוא תורה (אור יקר).
⁴³⁵⁴ ופי' הכתוב עתך שאתה קובע לתורה יהיו לשם שמים לתקן המלכות הנקרא אמונה ולחברה
עם זעיר הנק' שמים, וז"ש דרעותא דילה יתכוין לק"בה יתכוין לש"ש (מ"מ).

⁴³⁵⁵ בענין שהתורה תפארת שבעתים קבועים באמונה שהיא השכינה, והיינו לשם שמים תפארת
שמים מלכות שם, והיינו "אמונת" מלכות, "עתיך" תורה הקבועה בעתים תפארת, "חסן" מצד תוקף
הגבורה, "ישועות" הימין הושיעה לו ימינו, והיינו קשר ימין ושמאל עם התפארת והמלכות, ואמר
ימינא ושמאלא סתם שגם נצח והוד הם ימין ושמאל כנודע, והכתוב אמר חסן ישועות שמורה
החוסן שהוא הדין כלול בתוך הישועות, כי חסן סמוך לישועות (אור יקר).

<p>להכי אתכוון⁴³⁵⁶ חסן ישועת⁴³⁵⁷ לאכללא רחמי בדינא⁴³⁵⁸ חכמה ודעת⁴³⁵⁹ דתרין אלין שראן דא על דא⁴³⁶⁰ דא טמיר וגניז לאשראה דא על דא:</p>	
<p>יראת יהו"ה היא אוצרו אוצרו דכל אלין בנין דהאי ויראת יהו"ה נקיט כל אינון נחלין ואיהי אתעבידת אוצר לכלהו וכד נפקין מינה כל אינון גניזין כלהו אפיק לון בחושבנא מנלן דכתיב (שיר ז ה) עיניך ברכות בחשבון בחשבון ודאי עביד ואפיק אינון ברכות מים ואשגה ונ"א ואשקי לכלאו לאפקא כלא בחושבנא:</p>	<p>"יראת ה' היא אוצר", אוצרו של כל אלה, משום שיראת ה' הזו לוקחת כל אותם נחלים, ונעשית אוצר לכולם. וכשיוצאים ממנה כל אותם גנזים כולם, מוציאה אותם בחשבון. מנין לנו. שנאמר "עיניך ברכות בחשבון". בחשבון ודאי עושה, ומוציאה אותם ברכות מים, ומשגיחה (ומשקה לכולם) להוציא הכל בחשבון..</p>
<p>ועל דא אקרי אמונה ובכלא אקרי אמונה והא אוקימנא ומה אי הכא אצטריך לאחזאה מהימנותא⁴³⁶¹ לשאר מילי דעלמא על אחת כמה וכמה ועל דא קודשא בריך הוא הוה אודע להו לכל ישראל רוא דמהימנותא דלהו בכל מה דעבדו וכלא אתמר:</p>	<p>ולכן נקראת אמונה, ובכל נקראת אמונה, והרי בארנו. ומה אם כאן צריך להראות אמונה, לשאר דברי העולם על אחת כמה וכמה. ועל זה הקדוש ברוך הוא היה מודיע לכל ישראל סוד הנאמנות שלהם בכל מה שעשו, והכל נתבאר.</p>
<p>רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי בארעה אמר רבי יוסי ודאי דקודשא בריך הוא אתרעי ביה בבצלאל לעבידת משכנא יתיר מכל ישראל אמאי אמר ליה שמא גרים⁴³⁶² והא אוקמוה (בנין) דקודשא בריך הוא שוי שמהן בארעא לאתעטרא (ס"א לאתערא) בהו ולמעבד בהו עבידתא בעלמא הדא הוא דכתיב (תהלים מו ט) אשר שם שמות בארץ:</p>	<p>רבי יוסי ורבי יצחק היו הולכים בדרך. אמר רבי יוסי, ודאי הקדוש ברוך הוא התרצה בבצלאל לעבודת המשכן יותר מכל ישראל, למה. אמר לו, השם גורם, והרי פרשוה, שהקדוש ברוך הוא שם שמות בארץ להתעטר (לעורר) בהם ולעשות בהם מעשה בעולם. זהו שנאמר "אשר שם שמות בארץ".</p>
<p>אמר ליה רוא איהו הכא יהודה מסטר שמאלא הוה ואהדר ואתדבק בימינא ועל דא בסטרא דא אתעביד משכנא שארי מסטר שמאלא ואתדבק בסטר ימינא ולבתר אתכליל דא בדא ואתעביד כלא ימינא כגוונא</p>	<p>אמר לו, סוד הוא כאן. יהודה היה מצד השמאל, וחזר ונדבק בימין, ועל זה בצד זה נעשה המשכן, התחיל מצד שמאל, ונדבק בצד ימין, ואחר כך נכלל זה בזה ונעשה הכל ימין. כמו כן התורה מתחילה משמאל ונדבקת בימין, ונכלל זה בזה ונעשה הכל ימין. ראובן</p>

⁴³⁵⁶ פי' אמונה שהיא מ' הכי כוונתה ג"כ שיעסוק האדם לש"ש (מ"מ).

⁴³⁵⁷ חסן גבורות ישועות חסד (רח"ו).

⁴³⁵⁸ כלומר שיהיו הרחמים כלולים מן הדין (אור יקר).

⁴³⁵⁹ כמשמען, והיינו כי אחר שנכללו שש קצוות אמונת עתיך תפארת יסוד ומלכות חסן ישועות חסד נצח גבורה הוד, אמר חכמה ודעת דהיינו החכמה על הדעת (אור יקר).

⁴³⁶⁰ פי' חכמה היא על הדעת (מ"מ).

⁴³⁶¹ פי' קאי אמאי דסמוך לי' שאמר ואשנא לחכמא כולא בחושבנא וע"ד איקרי אמונה, ור"ל שהמלכות עושה הכל בחשבון להורות שהיא נאמנת ועושה הכל ביושר ולכן אמר ומה אי הכא איצטריך לאחזאה מהימנותא אע"פי שאין שם חשש ח"ו לשום חשד לשאר מלי דעלמא שיש חשש חסד ח"ו עאל"י שיעשה חשבון א"כ י"ל ומה אי הכא במשכן כ"ש בשאר מלי דשלמא, ובספר אור ישראל פי' דקאי אדלעיל שיעסוק בתורה לש"ש ולכן אמר ומה אי הכא וכו', שרוצה לומר אם בלימוד תורה צריך שיהיה לש"ש כ"ש במלי דעלמא (מ"מ).

⁴³⁶² כאשר נולד האדם, וקוראים לו אביו ואמו שם אחד העולה בדעתם, אינו באקראי ובהזדמן, כי אם הקב"ה משים בפיו השם ההוא המוכרח אל הנשמה ההיא, כמש"ה אשר שם שמות בארץ, כפי מקום האבר שבאדם העליון, אשר ממנו חוצב, והשם הזה נרשם למעלה בכסא הכבוד כנודע, ולכן ארז"ל שמא גרים (שעה"ג הק' כג).

<p>דא אורייתא שארי משמאלא ואתדבק בימינא ואתכליל דא בדא ואתעביד כלא ימינא ראובן שרא מימינא וסטא לשמאלא ונטלו עמיה אינון שאר שבטין דאינון שמאלא בגין דשארי מימינא וסטא ולשמאלא (משמאלא):</p>	<p>התחיל מימין וסטה לשמאל, ונסעו עמו שאר השבטים שהם שמאל, משום שהתחיל מימין וסטה לשמאל.</p>
<p>יהודה שרא משמאלא וסטא לימינא שרא משמאלא בגין דאתי מסטר שמאלא ואתדבק בימינא ומשכנא בסטרא דא אתעביד שארי מסטר שמאלא ואתדבק בסטר ימינא ועל דא בצלאל איהו דאתי מסטריהו עבד משכנא ואתתקן לגביה והא אוקמוה דקודשא בריך הוא אתרעי ביה ובריר ליה מכלא לעבידתא דא:</p>	<p>יהודה התחיל משמאל וסטה לימין. התחיל משמאל, משום שבא מצד שמאל, ונדבק בימין, והמשכן נעשה בצד הזה. התחיל מצד שמאל ונדבק בצד ימין. ועל זה בצלאל, שבא מהצד שלו, עשה את המשכן ונתקן אצלו. והרי פרשה שהקדוש ברוך הוא רצה בו, וברר אותו מכולם למעשה הזה.</p>
<p>רכג/ב</p>	
<p>ויהב ליה חכמה ותבונה ודעת כמה דאוקמוה בגין דעמיה הוה בקדמיתא סכלתנו דלבא דכתיב (שמות לא ו) ובלב כל חכם לב נתתי חכמה בגין דקודשא בריך הוא לא יהיב חכמתא אלא למאן דאית ביה חכמתא ואוקמוה חברייא ואתמר וכן כגוונא דא בצלאל רבי שמעון אמר בצלאל שמיה גרים ליה ועל חכמתיה אקרי הכי ורזא דמלא בצלאל בצל אל:</p>	<p>ונתן לו חכמה ותבונה ודעת, כמו שבארוה, משום שעמו היה בראשונה שכל הלב, שנאמר "ובלב כל חכם לב נתתי חכמה". משום שהקדוש ברוך הוא לא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, ופרשה החברים ונתבאר, וכן כגון זה בצלאל. רבי שמעון אמר, בצלאל, שמו גרם לו, ועל חכמתו נקרא כך, וסוד המלה בצלאל, בצל אל.</p>
<p>פתח ואמר (שיר ב ג) כתפוח בעצי היער כן דודי וגו' בצלו היינו בצלאל דאיהו אתקין משכנא ועבד ליה דכתיב (שם) חמדתי וישבתי דמשכנא חמידא איהו למיתב ביה דאיהו עביד חמודא לכנסת ישראל וכנסת ישראל יתבא בצלאל ודאל ודא (דא בצלו כמה דאוקימנא דדא) איהו בצלאל:</p>	<p>פתח ואמר, "כתפוח בעצי היער כן דודי וגו'" "בצל" היינו בצלאל, שהוא תיקן את המשכן ועשה אותו, שנאמר "חמדתי וישבתי". שהמשכן נחמד לשבת בו, שהוא עשה חמדה לכנסת ישראל, וכנסת ישראל יושבת בצל האל. וזהו בצלאל.</p>
<p>ופריו מתוק לחכי דדא⁴³⁶³ (ודא) איהו דעבד פירין טבין בעלמא דכתיב (הושע יד ט) ממני פריך נמצא מאן הוא פרי אלין אינון נשמתהון דצדיקייא דאינון איבא דעובדוי דקודשא בריך הוא דההוא נהר דנפיק מעדן איהו אפיק וזריק נשמתין לעלמא ואינון פירין דקודשא בריך הוא ובגין כך פריו דא איהו כדקאמרן:</p>	<p>"ופריו מתוק לחכי", שזהו שעושה פרות טובים בעולם, שנאמר "ממני פריך נמצא". מי הוא פרי, אלה הם נשמות הצדיקים, שהם פרי מעשיו של הקדוש ברוך הוא, שאותו נהר שיוצא מעדן מוציא וזורק נשמות לעולם, והם הפירות של הקדוש ברוך הוא, ולכן "פרי". זהו כמו שאמרנו.</p>
<p>בצלו דא הוא בצלאל ועל דא תקונא דמשכנא⁴³⁶⁴ על ידא דבצלאל הוה ובגין כך</p>	<p>"בצל" זהו בצלאל. ועל זה תיקון המשכן על ידי בצלאל היה. ולכן, "ובצלאל בן אורי בן חור", "בן אורי" זה אור השמש שיוצא. "בן</p>

⁴³⁶³ ריד ע"ב (הערת הזהר).

⁴³⁶⁴ יתבאר בפרשת שלח לך [קסד ע"א – לש"ו] דבצלאל רביעאה איהו לנהורין עלאין (רח"ו).

<p>ובצלאל בן אורי בן חור בן [אורי] (חור) דא נהורא דשמשא דנפיק בן [חור] (אורי) דא ימינא בן חור דא (איהו שמאלא) בן אורי בן חורי) ועל דא אשתלים ביה דינא דקודשא בריך הוא בעובדא דעגלא⁴³⁶⁵:</p>	<p>אורי" זה ימין. "בן חור" זה שמאל. "בן אורי בן חור" ועל זה נשלם בו דינו של הקדוש ברוך הוא במעשה העגל.</p>
<p>כל הזהב העשוי (שמות לח כד) (הוה עשוי) מההיא שעתא⁴³⁶⁶ דיהבו ליה ישראל (ו)הוה עשוי ואתתקן מקדמת דנא בכל מלאכת הקדש כל ההוא דהבא אתעביד ואתתקן בכל מלאכת הקדש מאי טעמא בנין⁴³⁶⁷ דבכל דרגא ודרגא⁴³⁶⁸ הוה אתתקן ביה דהבא דלית שלימו אלא רחמי ודינא ועל דא דהבא הוה אזיל⁴³⁶⁹ בכל מלאכת הקדש בכל ההיא עבידתא דאקרי קדש הוה אזיל בה דהבא דהבא בכלא⁴³⁷⁰:</p>	<p>"כל הזהב העשוי", מאותה שעה שנתנו לו ישראל, היה עשוי ונתקן לפני זה. "בכל מלאכת הקדש", כל אותו זהב נעשה ונתקן בכל מלאכת הקדש. למה, משום שבכל דרגה ודרגה היה נתקן בה זהב, שאין שלמות אלא ברחמים ודין, ועל זה זהב היה הולך בכל מלאכת הקדש. בכל אותה עבודה שנקראת קדש היה הולך בה זהב, זהב בכל.</p>

⁴³⁶⁵ פירוש דדריש מילת חורי מלשון חרי אף וכמש"ה מה חרי האף הגדול הזה והוא שמאלא (שער מאמרי רשב"י).

⁴³⁶⁶ כוונתו לפרש מה ענין עשיה זו, דאין לומר שר"ל מה שנעשה בו דהיינו הכלים שנעשו מן הזהב, דאם כן היל"ל העשוי במלאכה ולא למלאכה. ועוד מדייק למה אמר בלשון פעול עשוי היל"ל הנעשה. ומפרש שהכוונה על ענין מעשה שעשו בו, והוא מ"ש בדף שאחר זה וקב"ה אקדים לון דהבא דא לאסוותא, והענין דס"ל שפרשת תרומה נאמרה קודם מעשה העגל ושמאז הקדישו ישראל כל זהבם למשכן, וזו היא עשייתו שעשאוהו קדוש. ואמר עשוי ולא נעשה, כי עשוי פי' שכבר נעשה ועודנו קיים, והודיע הכתוב שהזהב שעשו קודש, מההיא שעתא קודם העגל עמדה קדושתו בו שלא פרחה קדושתו [בעגל]. ועוד רמז ענין אחר והוא מה שאמרו רז"ל בבראשית רבה פ' י"ו (ס"ב) שעיקר הזהב נברא לבנין בית המקדש, וגם אמרו בירושלמי על פסוק (בראשית ב, יב) וזהב הארץ ההיא טוב, שנקרא טוב שהוא בלי שום סיג ושאינו חסר כלום כשצורפים אותו. וזהו מה שרומז גם כן כאן והוה עשוי, הוא עשיה ממש בימי בראשית, ואתתקן, בלי סיגים, מקדמא דנא, מתחילת הבריאה. וידוע שמלת עשיה נאמר גם על התיקון כמש"ה (שם יח, ז) וימהר לעשות אותו, ונתקיים [מתוקן] עד היום ההוא שנעשה בו המלאכה. והרי פי' העשוי בין מפאת ישראל בין מצדו יתברך, אי נמי בין מזמן נדבתו ובין מזמן בריאתו, וז"ש העשוי למלאכה, שמזמן הראשון וההווה נעשה ונתקן לאותה המלאכה, ועוד הוסיף ענין אחר בזה באומרו בכל מלאכת הקדש כל ההוא דהבא וכו', דהיינו עוד מעלה אחרת שקבל אותו הזהב מצד היותו נעשה ומתוקן בכל מלאכת הקדש, וזה שהיתה לו עשיה מופלאת שעשה את עצמו וגם הושפע בו רוחניות בפועל כשבא לכלל מלאכה הכל לפי מדרגת המלאכה, שאין ספק שזהב הארון נתקן ביתר שאת משל שלש כלי ההיכל והם מיותרים על של הקרשים והבריחים וזהו בכל (רמ"ז).

⁴³⁶⁷ ירצה ולמה היה דוקא זהב בכל הנזכרים ולא כסף (רמ"ז).

⁴³⁶⁸ נראה שיכוין למ"ש בספרא דצניעותא דינין דנוק' נייחין ברישא, והטעם מפני שכנגד תנה"י דיליה ישנם לכחב"ד דידה ושם יש הארת יסוד אבא. והנה זהב סודו הגבורות שהן ז' בדעת ומתפשטות בחגתנ"ה וב"מ דילה, וזה סוד זהב סתם, אבל צריך לומר שכל מה שקרוי משכן דהיינו העשוי במ"ח קרשים הוא בסוד כחב"ד דילה, ולכן נקרא היכל בשם קדש דהיינו אור אבא המאיר שם, שלכן המלכות נקראת רוח הקדש כנודע, ואור יסוד אבא הוא י' שבסוף מילוי ע"ב, והנה הוא [אור] מאיר בתנה"י דז"א, הרי ד' הארות של י' וכל אחת סודו יפ"י דהיינו ק' וד' ה' עם העיקר שהוא ה' הרי קד"ש, וכנגדו נקרא משכן דאיהו גם כן קדש. ואומר (כה, ח) ועשו לי מקדש ושכנתי, קרי ביה ושכן ת"י בתוכם (נ"א במשכן), ואם כן זהו רחמי ודינא, שהוא הזהב הטוב ממותק ומזהיר באור החסדים אשר שם (רמ"ז).

⁴³⁶⁹ שדוקא המשכן שהוא קדש היה בו זהב, וזהו בכל מלאכת הקדש. ומפרשו בכל ההיא עבידתא וכו', שלא ר"ל המלאכה שהיה עושה הקדש שאינו כן אלא סתם מלאכ"ה היא מלכות גי' א"ל אדנ"י, אבל לפי ששם נגלה הקדש גם היא נקראת קדש ושם היה הזהב המבורר (רמ"ז).

⁴³⁷⁰ זהו פירוש למלת בכל, וירצה שהכל היה מצופה (אור) זהב או של זהב לבדו, כגון המנורה כולה זהב והארון והשלחן והמזבח והקרשים והבריחים וארבע העמודים של הפרוכת מצופים זהב כולם, וזה לרוב מתוקו (נ"א למתקן) ושלימותו שם (רמ"ז).

<p>רבי אבא ורבי יוסי ורבי חזקיה היו יושבים ועוסקים בתורה. אמר לו רבי חזקיה לרבי אבא, הרי אנו רואים שהקדוש ברוך הוא רוצה בדין בכל לערב זה בזה, והוא מאריך דין לרשעי העולם. אם הוא רוצה בדין, למה מסלק אותו מן הרשעים. אמר לו, כמה הרים נעקרו בדבר הזה, אבל כמה דברים גילה המנורה הקדושה בזה.</p>	<p>רבי אבא, רבי יוסי ורבי חזקיה היו יושבים ועוסקים בתורה. אמר לו רבי חזקיה לרבי אבא, הרי אנו רואים שהקדוש ברוך הוא רוצה בדין בכל לערב זה בזה, והוא מאריך דין לרשעי העולם. אם הוא רוצה בדין, למה מסלק אותו מן הרשעים. אמר לו, כמה הרים נעקרו בדבר הזה, אבל כמה דברים גילה המנורה הקדושה בזה.</p>
<p>ותא חזי דינא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה איהו דינא בריר⁴³⁷⁴ איהו דינא⁴³⁷⁵ דאתער רחימו וחדוה אבל חייביא כד אינון בעלמא כלהו דינא דזוהמא כלהו דינא דלא אתרעי ביה קודשא בריך הוא כלל ועל דא לא בעי לאתערבא דינא קדישא בדינא מסאבא דזוהמא עד דאיהו אשתצי מגרמיה ולאובדא ליה מן עלמא דאתי וההוא דינא דזוהמא דביה איהו אוביד ליה מעלמא:</p>	<p>ובא וראה, הדין שהקדוש ברוך הוא רוצה בו הוא דין ברור, הוא דין שמעורר אהבה ושמחה. אבל הרשעים, כשהם בעולם, כולם דין של זוהמא, כולם דין שלא רוצה בו הקדוש ברוך הוא כלל, ועל זה לא צריך לערב דין קדוש בדין טמא של זוהמא, עד שמתכלה מעצמו ומאבדו מהעולם הבא, ואותו דין של זוהמא שבו, הוא מאבד אותו מן העולם.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים צב ח) בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד האי קרא אוקמוה אבל תא חזי בפרוח רשעים כמו עשב וכהאי (בפרח כהאי) עשבא דאיהו ביבישו דארעא ואיהו יבישא כד שראן ביה מיא אפריח(ו) ווההוא יבישו אתפרח וכהאי אילנא קציצא דנציץ ולא סליק אלא אינון פארות לסטר דא ולסטר דא דאינון ענפיין דסלקין ולעלמין לא סליק אילנא כד הוה בקדמיתא למהוי אילנא וכל דא להשמדם עדי עד לאעקרא⁴³⁷⁶ לון משרשין ומכלא:</p>	<p>פתח ואמר, "בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד". הפסוק הזה פרשוהו. אבל בא וראה, "בפרוח רשעים כמו עשב", כעשב הזה שהוא בארץ יבשה והוא יבש, כששורים עליו מים הוא פורח, ואותו יבש פורח. וכאילן הקצוץ הזה שצץ מחדש, ולא מעלה אלא אותם פארות לצד זה ולצד זה, שהם ענפים שעולים, ולעולמים לא עולה אילן כפי שהיה בראשונה להיות אילן, וכל זה "להשמדם עדי עד", לעקרו מהשרשים ומהכל.</p>
<p>תו רוא אחרא אית בהאי על דקודשא בריך הוא אריך רוגזיה בחייביא בהאי עלמא בגין דהאי עלמא איהו חולקא דסטר אחרא</p>	<p>עוד יש סוד אחר בזה, על שהקדוש ברוך הוא מאריך רוגזו עם הרשעים בעולם הזה, משום שהעולם הזה הוא חלק של הצד האחר, והעולם הבא הוא צד הקדושה. והוא חלק</p>

⁴³⁷¹ שמאריך אפו להם (רמ"ז).

⁴³⁷² כי הדין הוא קיום העולם כמש"ה (משלי כט, ד) מלך במשפט יעמיד ארץ, כי בסגולת הדין העולמות מתעלים ונכללים זה בזה עד שמושרשים בשורשם. וז"ש לאתערבא דא בדא, שה"ס ההתכוללות האמור, ואלה"ם גי' כול"ל (רמ"ז).

⁴³⁷³ וכמש"ה (תהלים י, ה) מרום משפטיך מנגדו. טורין אתעקרו, פי' כמה אנשים גדולים נעקרו מן העולם בחקירה זו בראותם (ירמיה יב, א) דרך רשעים צלחה (רמ"ז).

⁴³⁷⁴ ה"ס הגבורות הממותקות בתכלית הבריור שהן יותר מעולות מן החסדים כנודע מסוד העולם הבא וכנזכר בדברי הרב זלה"ה שהן אורות עצומות ומקוריות. רחימו וחדוה, ועל כן נקרא יצחק שרש הגבורות ובו נאמר (בראשית יז, כא) ואת בריתי אקים את יצחק, והבן כי שלהוביות הגבורות הזכות מוליד חום התלהבות ותשוקה והתקבלות הייחוד. ומכאן טעם נכון ליסורי הצדיקים שהכוונה בהם להתם איזה צד עכירות מהם ויוכנו בזה להיות מושפעים מן הדין העליון הברור ולהתייחד במקור העליון (רמ"ז).

⁴³⁷⁵ נח סד ע"א (הערת הזהר).

⁴³⁷⁶ לעקרא (דפ"ו).

<p>ועלמא דאתי איהו סטרא דקדושה ואיהו חולקא דצדיקיא למהוי צדיקיא אינון בעטרא דיקרא דמאריהון ביה ותרין סטרין אלין קיימין דא לקבל דא דא</p>	<p>הצדיקים, שהצדיקים יהיו בו בעטרת הכבוד של רבונם. ושני הצדדים הללו עומדים זה כנגד זה. זה</p>
<p>רכד/א</p>	
<p>סטרא דקדושה ודא סטרא אחרא דמסאבא דא קיימא לצדיקיא ודא קיימא לרשיעיא וכלא דא לקבל דא זכאין אינון צדיקיא דלית לון חולקא בהאי עלמא אלא בעלמא דאתי:</p>	<p>צד הקדושה, וזה הצד האחר שטמא. זה עומד לצדיקים, וזה עומד לרשעים. והכל זה כנגד זה. אשרי הצדיקים שאין להם חלק בעולם הזה, אלא בעולם הבא.</p>
<p>תא חזי כלא אתתקן ואתגלי קמי קודשא בריך הוא ואף על גב דבלק ובלעם לא אתכוונו לגבי קודשא בריך הוא כלא איהו מתתקן קמיה ולא גרע מאגר דלהון כלום בהאי עלמא בההוא זמנא שליטו על ישראל דגרם ההוא קורבנא לאסתלקא מישראל ארבע ועשרין אלפין בר כל אינון דאתקטלו דכתיב (במדבר כה ה) הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור וכתיב (שם ד) קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה"ה ועד כען ההוא קרבנא הוה תלי לאתפרעא מנהון דישראל שבעה מדבחן כחושבן ארבעין ותרין⁴³⁷⁷:</p>	<p>בא וראה, הכל נתקן והתגלה לפני הקדוש ברוך הוא, ואף על פי שבלק ובלעם לא התכוונו לקדוש ברוך הוא, הכל נתקן לפניו, ולא גרע משכרם כלום בעולם הזה. באותו זמן שלטו על ישראל, שגרם אותו קרבן להסתלק מישראל עשרים וארבעה אלף, חוץ מכל אלו שנהרגו, שנאמר "הרגו איש ואנשיו הנצמדים לבעל פעור", ונאמר "קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה"ה". ועד כעת אותו קרבן היה תלוי להפרע מישראל. שבעה מזבחות כחשבון ארבעים ושנים.</p>
<p>רבי שמעון אמר, בא וראה, אותם ארבעים ושנים קרבנות עשו בלק ובלעם, ונטלו אותם מאותו הצד האחר לקדוש ברוך הוא, ועל זה היה תלוי אותו קרבן, שיטול אותו הצד האחר, שנקרא קללה, מישראל. ועד עכשיו לא גבה מהם. וזהו סוד "ויפן אחריו ויראם", "ויפן אחריו", אחריו שכינה, שעמד הצד האחר לאחור. "ויראם", הסתכל בהם אותו הצד האחר וראה אותם שראויים להענש, ועל זה, "ויקללם בשם ה'". "בשם ה'", להוציא אותו שם ה' מחיוב זה, מאותו חיוב של אותו קרבן שהקריב אותו צד אליו, והכל מתוקן לפני הקדוש ברוך הוא ולא נאבד דבר. כמו כן הכל מתקן לפני הקדוש ברוך הוא, הן לטוב הן לרע.</p>	<p>רבי שמעון אמר, בא וראה, אותם ארבעים ושנים קרבנות עשו בלק ובלעם, ונטלו אותם מאותו הצד האחר לקדוש ברוך הוא, ועל זה היה תלוי אותו קרבן, שיטול אותו הצד האחר, שנקרא קללה, מישראל. ועד עכשיו לא גבה מהם. וזהו סוד "ויפן אחריו ויראם", "ויפן אחריו", אחריו שכינה, שעמד הצד האחר לאחור. "ויראם", הסתכל בהם אותו הצד האחר וראה אותם שראויים להענש, ועל זה, "ויקללם בשם ה'". "בשם ה'", להוציא אותו שם ה' מחיוב זה, מאותו חיוב של אותו קרבן שהקריב אותו צד אליו, והכל מתוקן לפני הקדוש ברוך הוא ולא נאבד דבר. כמו כן הכל מתקן לפני הקדוש ברוך הוא, הן לטוב הן לרע.</p>
<p>[תא חזי] דוד איהו הוה דערק קמיה דשאל ועל דא גרים דאתאבידו כל אינון כהני דנוב</p>	<p>בא וראה, דוד הוא היה שברח לפני שאול, ועל זה גרם שנאבדו כל אותם כהני נוב, ולא</p>

⁴³⁷⁷ פי' פר ואיל היה מקרב בלעם בכל מזבח א"כ י"ד קרבנות בז' מזבחות וג"פ י"ד הם מ"ב (מ"מ).

⁴³⁷⁸ ופירוש הכתוב ויפן אותו שהוא אחריו השכינה שהיא הס"א (מ"מ).

⁴³⁷⁹ עי' ר' בחיי שמות ב יב שזה שם מ"ב.

<p>ולא אשתאר מכלהו בר אביתר בלחודוי דערק ודא גרים כמה בישין בישראל ומית שאול ובנוי ונפלו מישראל כמה אלפין ורבבן ועם כל דא ההוא חובא הוה תלי על דוד לגבות מניה עד דכל בנוי דדוד אתאבידו ביומא חד ולא אשתאר מנייהו אלא יואש בלחודוי דאתגניב כגוונא דלא אשתאר מאחימלך בר אביתר בלחודוי ועד כען ההוא חובא הוה תלי למעבד דינא על נוב על ההוא חובא דנוב דכתיב (ישעיה י לה) עוד היום בנוב לעמוד ואוקמוה:</p>	<p>נשאר מכולם, רק אביתר לבדו שברח. וזה גרם כמה רעות בישראל, ומת שאול ובנוי, ונפלו מישראל כמה אלפים ורבבות. ועם כל זה, אותו חטא היה תלוי על דוד לגבותו ממנו, עד שכל בני דוד נאבדו ביום אחד, ולא נשאר מהם אלא יואש לבדו, שנגנב. כמו שלא נשאר מאחימלך, רק אביתר לבדו. ועד עכשיו אותו חטא היה תלוי לעשות דין על נוב על אותו חטא של נוב, שנאמר "עוד היום בנוב לעמוד", ופרשוה.</p>
<p>כגוונא דא כל הזהב העשוי למלאכה (שמות לח כד) מאי העשוי הכא אסתכל קודשא בריך הוא כד יהבו ישראל⁴³⁸⁰ דהבא</p>	<p>כגון זה, "כל הזהב העשוי למלאכה", מה זה "העשוי", כאן הסתכל הקדוש ברוך הוא כשנתנו ישראל זהב לעגל, והקדוש ברוך הוא</p>

⁴³⁸⁰ תלמידי החשוב כמהר"ר בנימין כהן נר"ו נתקשה מאד במאמר זה, חדא דמוכח מכאן דישראל נתנו זהב לעגל והוא נגד כל רז"ל וגם נגד הזוהר. ב' שכאן אמר שבזמן עשיית העגל לא היה להם עוד זהב אלא דבאזניהם ולעיל ריש קצ"ב א' אמר וכי לא הוה לון דהבא אחרא. ג' שמכאן נראה שנתנו כל זהבם קודם לזמן העגל והוא כנגד הפסוק דדוקא בויקהל שהיה אחר יום הכפורים. וזאת היתה תשובתי, דוק בני שהרב זלה"ה ציין פה קצ"ה קצ"ו וגם שם ציין רכ"ד, ללמדנו שאין מאמרים אלו סותרים זה את זה אלא שמכללות שלשתם תובן כוונת הדבר. ונלע"ד שישראל הנזכר בכאן שנתנו זהב לעגל הם אותם הנזכרים בפרשת פנחס רלז ע"א שהיו אמותיהם משבט שמעון ואבותיהם מערב רב, ואמרינן בפרק החולץ כיון דאמו מישראל מקרב אחיך קרינן ביה, ועיקר גופא דעובדא הכי הוה שלהיות שצפה הקב"ה שחלק מישראל נתנו זהב לעגל ושזה ודאי היה גנאי ועוון לכללות ישראל שלא מחו לפחות באחיהם דבית שמעון, וכל שכן שבאותה שעה היו רבים שנסתתפו בהדייהו בלבא כאמור בפרשת כי תשא קצא ע"ב, לכן הקדים קודם לכן דהבא דא לאסוותא, וענין רפואה זו היא שאם תזכור ויש בידך מה שחנני ה' בפירוש דברי הזוהר בכל מעשה העגל, תמצא שתכלית כוונת הערב רב היתה לתקן זר"ן דקליפה כנגד ב"ע מתחילת התפשטות ק"כ צירופי אלה"ם עד הקליפה דעשיה, וז"ש (לב, א) עשה לנו אלהים, ולנ"ו אלה"ם ב' פעמים אלה"ם, ולכן מה עשה הקב"ה הקדים צווי תרומת הזהב לעשות משכן שה"ס זר"ן דקדושה ב' שמות אלה"ם בריבוע, להקדים בזה התחלת התיקון בקדושה בגבורותיה, וציווי זה הקודם ארבעים ימים הראשונים. וכן נראה מסוף פרשת משפטים ככו ע"א בפסוק (כד ב) ונגש משה לבדו אל ה' וז"ל, ובההיא שעתא אתבשרו למהוי בינייהו מקדשא וכו', ואחר כך נאמר (כד ג) ויבא משה ויספר אל העם וגו', וכשירד משה רבנו ע"ה גם שמצא שנעשה העגל אחר שעשה מה שעשה בהריגת העובדים וכו', לא מנעם ממה שאמר להם תחילה מצות ה' בתרומה וכיון בזה שיהיה לכפרה, אלא שלא חילק בין ישראל לערב רב ואמר להם (כה, ב) מאת כל איש, כי גם שה' צפה שיעשו העגל הערב רב כל עוד שלא נעשה לא חילק ה', וכמו שקודם יציאת מצרים אמר (ג, ז) ראה ראיתי, וכמו שאמרו רז"ל, ובכל זאת לא מחה ביציאתם ואדרבה ביום מתן תורה נגלה לכולם וכו'. ואמנם תכף לצווי משה בפעם הראשונה מיד הרימו כולם ישראל וערב רב כל הזהב שהיה להם והכינוהו בידם למעשה המשכן שהרי כולם נצטוו וכמ"ש דף קצ"ה א' וכולהו אתפקדו, דמדלא קאמר ועל כולהו אתפקד אלא כולהו אתפקדו מוכח שנצטוו ממש. וכן נראה מדף קצ"ה א' ויקהל משה מהדר לון כמלקדמין עובדא דמשכנא, משמע בפירוש שכבר צוה אותם מתחילה. וגם זהו משמעות כל הזהב העשוי למלאכה, דמדכתיב ביה כל מה שלא נאמר בכסף ונחשת נראה שהיה כל הזהב שהיה להם, ועשיה זו אינה מעשה האומנים, דאם כן היל"ל העשוי במלאכה, אבל למלאכה היא ההכנה וההפרשה שהרימוהו לעשות בו המלאכה. ועוד דוק היטב ששני מיני פעולים יש בבנין הקל, אחד עושה נעשים וכו' והשני עשוי עשויים וכו', והחילוק שביניהם דרך משל, בית שנבנה מתחילה אעפ"י שאינו עתה בנוי יתואר בשם נבנה, אבל אם תאמר בנוי ירצה שמאז נבנה וגם עתה הוא בנוי באופן כי הפעול יכלול העבר וההווה. וכן היה בכאן שהעשוי שפי' מורם ר"ל שהורם מתחילה והתמידה הרימתו, וזה בישראל לאפוקי דערב רב שלא יצדק לומר בהם עשוי אלא נעשה, מפני שאמת הוא שהם עשאוהו מתחילה אבל לא נמשכה עשייתו כי געל ה' בהם, מה שאין כן בישראל שהכנת תיקונם הראשון נתקיימה מאז ועד הנה. הכלל העולה שבין ישראל ובין ערב רב נשתוו בהרמת זהבם קודם הביאה הראשונה של משה רבנו ע"ה בארבעים יום הראשונים, ולכן בזמן העגל אמר להם אהרן שיפרקו נזמיהם שהרי אין להם עוד זהב אחר, וגם זהו שאמר (לב, כד) ואומר להם למי זהב, שלא נאמר הביאו זהב אלא למי זהב, וכלומר הלא אין עוד מי שהיה לו זהב ולפי

<p>לעגלא וקודשא בריך הוא אקדים לון דהבא⁴³⁸¹ דא לאסוותא דהאי דהבא [דמשכנא] אקדים לון לההוא דהבא דיהבו לעגלא⁴³⁸² דכל דהבא דהוה עמהון ואשתכח עמהון יהבו לארמת משכנא סלקא דעתך דכד עבדו ית עגלא אשתכח עמהון דהבא ואינון פריקו אודנייהו לנטלא ההוא דהבא דכתיב (שמות לב ג) ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ועל דא ואקדים דהבא דארמותא לכפרא על עובדא דאן (דהבא דארמותא) [חסר]:</p>	<p>הקדים להם זהב זה לרפואה, שהרי זהב המשכן הקדים להם לאותו הזהב שנתנו לעגל. שכל הזהב שהיה עמהם ונמצא עמהם, נתנו לתרומת המשכן. ההיה עולה בדעתך, שכשעשו את העגל נמצא עמהם זהב, והם פרקו אזניהם ליטול אותו זהב, שנאמר "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם". ועל זה הקדים זהב התרומה, לכפר על המעשה הזה. (חסר)</p>
<p>ובגין כך⁴³⁸³ ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה (שמות לח כב) מסטרא דמלכותא עשה את כל אשר צוה יהוה את משה דהא כל אומנותא דמשכנא אתתקנת ובהו ועל ידיהו (ביה ועל ידיה) בצלאל איהו</p>	<p>(ולכן) "ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה", מצד המלכות "עשה את כל אשר צוה ה' את משה", שהרי כל אומנות המשכן נתקנה בהם ועל ידיהם. בצלאל עשה את האומנות, ומשה תיקן את הכל אחר כך. משה ובצלאל היו כאחד. משה למעלה, בצלאל תחתיו. סיום הגוף כמו הגוף. בצלאל ואהליאב, הרי פרשה,</p>

הסוד רמז להם שיזכרו שהם מרצונם ייחדו כל זהבם לקדושה למיתוק ותיקון הגבורות הקדושות עד שנתייחדו עם שרשן היא אי' וזהו למי זהב, ואיך אם כן ירצו עתה להוריד אותה הקדושה עד תכלית הקליפות. וגם רמז זה רמז להם באומרו להם שיפרקו האזנים דאינהו באי', וכלומר שאם ירצו בעגל צריכים להפרד מהאזן העליונה שסודה באי' ומה שהקשה דף קצב ע"א וכי לא הוה לון דהבא, יובן בהקשות עליו דמאי קושיא דילמא לא הוה לון דהבא אחרא בבתייהם, דמאי דכתיב (יב, לה) וישאלו כלי זהב, בישראל הוא ודאי ולא בערב רב, אלא אין הכוונה על מה שהיה להם בבתייהם אלא על אזני עצמם שזה ודאי היה להם, והוא היה רואהו בעיניו וכמו שלפי האמת הם פרקו אזניהם, ואם כן כוונת הקושיא היא דמה לו לשאול של אזני הנשים והבנים שלא היו שם היל"ל פרקו נזמיכם וכו'. ואין שום סתירה בזה למ"ש כאן דף רכ"ד, שצריך בהכרח לומר שלא היה להם שום זהב בבתייהם, דאי לא תימא הכי לא יפרקו אזניהם וישארו בלי אותו עדי שהיה אז נהוג בכללות נשים ואנשים, ואין לומר שעשו כך כדי שלא לאחר הדבר ולמהר עשיית העגל שהרי לפי כל רז"ל הם שאלוהו לנשים ולבנים והן לא רצו לתתו כידוע, ואם כן כיון ששהו כל כך ודאין ספק שהיתה שהייה בהפצרתם בנשים יותר נח היה להם שלא להתקוטט עם נשותיהם וליקח ממה שבבית, אלא ודאי שלא מלאם לבם ליקח אותו שבבית שיאמר להם אהרן שאינו רוצה לשנותו לדבר אחר אחרי שכבר הרימוהו למשכן אבל עדיין לא בא לידי הגזברים שעדיין לא נמנו כי מיד עלה משה למרום, לכן נתאחר הדבר עד אחר יום הכפורים ואז הובדלו ישראל מן הערב רב כדכתיב ויקהל משה וגו'. וזהו עצם חידוש הדבר שאעפ"י שכבר הכינו כולם אותו הזהב לא רצה ה' בשל הערב רב כי נתחללה הכנת קדושתו במעשייהם הרעים, ולכן שגם על ישראל היה קצף על שלא מיחו בהם לכן נצטוו גם הם לחזור ולהרים התרומה מחדש בכוונה מכוונת להבדל מהערב רב, וזהו קחו מאתכם, ולהיות ששני פעמים הורמה כאמור לכן נאמרו בה פעמים לשון פעול יביאה את תרומת ה' ודוק (רמ"ז).

⁴³⁸¹ קצה ע"א (הערת הזהר).

⁴³⁸² קשה אימתי הפרישו הזהב לנדבת המשכן הרי מ' יום שהיה משה בהר לא ירד עד שעשו העגל ומתי ירד לצוותם על נדבת המשכן, וי"ל שביום מ"ת אחר עשרת דברות צוהו הקב"ה על נדבת המשכן וירד וצוה לישראל והפרישו כל הזהב שהי' להם למשכן ועדיין לא התחילו לעשותו אלא הזמנוהו למשכן ובסוף מ' יום נעש' העגל וז"ש דהאי דהבא דמשכנא אקדים לון לההוא דהבא דיהבו לעגלא, ולפ"ז הפרשיות שלא כסדר כי פ' תרומה ותצוה היו ביום מ"ת וסמוך לו ויקהל משה וכו' ויבואו כל איש אשר נשאו לבו שהפרישו נדבת המשכן והיתה מונחת, ובפ' כי תשא בסוף המ', ואח"כ עשיית המשכן שבסוף פ' ויקהל זהו לפי מ"ש כאן, אבל בדף קצ"ה ע"א כתב הפך מזה ולפי מ"ש הפרשיות הם כסדרן, שבפ' תרומה ותצוה נצטווה בהר ואמ"ל מאת כל איש אפילו מע"ר, ובפ' כי תשא היא בסוף המ' ולמחרת י"הך נתרצה להם ואז ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ואמר להם קחו מאתכם דוקא ולא מע"ר סלקא דעתך דכד עבדו וכו' זה הפך מ"ש בפ' כי תשא שכוונת אהרן שא"ל פרקו כדי לעכבם עד שירד משה ולכך אמ"ל אשר שאזני נשיכם, והרשעים ערב רב פרקו אשר באזניהם נמצא כי לא מפני שלא היה להם זהב עשו כך, ומה שאמר התם הוא כפי מה שאמר בפרשת ויקהל (מ"מ).

⁴³⁸³ ובגין כך (מוסגר בדפ"ק).

<p>עביד אומנותא ומשה איהו אתקין כלא לבתר משה ובצלאל כחדא הוו משה לעילא בצלאל תחותיה סיומא דגופא⁴³⁸⁴ כגופא (ד"א) בצלאל ואהליאב הא אוקמוה דא ימינא ודא שמאלא וכלא חד ובגין כך ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו' ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו':</p>	<p>זה ימין וזה שמאל, והכל אחד. ולכן "ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו'".</p>
<p>כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגו' (שמות לח כד) רבי יוסי פתח קרא באלישע דכתיב (מ"ב ב כג) ויעל משם בית אל והוא עולה בדרך וגו' ונערים קטנים הא אוקמוה מנוערים הוו מכל מילי אורייתא ומכל פקודי אורייתא קטנים:</p>	<p>"כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגו'". רבי יוסי פתח את הפסוק באלישע, שנאמר "ויעל משם בית אל והוא עולה בדרך וגו'". "ונערים קטנים", הרי פרשה, מנוערים היו מכל דברי התורה ומכל מצוות התורה. "קטנים",</p>
<p>רכד/ב</p>	
<p>זעירי מהימנותא ואתחייבו בחיובא דהאי עלמא ובחיובא דעלמא דאתי יצאו מן העיר נפקו מרוא ד(מ)הימנותא כתיב הכא יצאו מן העיר וכתוב התם (הושע יא ט) לא אבא בעיר וס"א מרוא דמהימנותא דאקרי עיר (תהלים מח ט) עיר יהו"ה צבאות עיר אלהינו:</p>	<p>קטני אמונה, והתחייבו בדין העולם הזה ובדין של העולם הבא. "יצאו מן העיר", יצאו מסוד האמונה. נאמר כאן יצאו מן העיר, ונאמר שם "ולא אבוא בעיר". (מסוד האמונה נקרא עיר, "עיר ה' צבאות עיר אלהינו").</p>
<p>ויפן אחריו ויראם (מלכים א' ב כד) ויפן אחריו דאסתכל לאחורא⁴³⁸⁵ אי יהדרון בתיובתא ואם לאו ויראם מאי ויראם אסתכל בהו דהא לית זרעא מתתקנא זמין לנפקא מנייהו ואוקמוה ויראם הא אוקמוה דאתעבידו בליליא דכפורי מיד ויקללם בשם יהו"ה:</p>	<p>"ויפן אחריו ויראם". "ויפן אחריו", שהסתכל לאחוריו אם יחזרו בתשובה ואם לא. "ויראם", מה זה "ויראם", הסתכל בהם שהרי אין זרע מתוקן עתיד לצאת מהם, ופרשוה. "ויראם", הרי פרשוה שנעשו בליל יום הכפורים, מיד, "ויקללם בשם ה'".</p>
<p>ורוא איהו בהאי קרא ויפן אחריו אסתכל בהו אי יתענש עליהו ואתפני מהאי כמה דאת אמר (במדבר יב י) ויפן אהרן דאתפני מצרעתיה אוף הכא אתפני מעונשא דלהון ויראם דהוו קיימין לבתר למעבד כמה בישינ בישראל:</p>	<p>וסוד הוא בפסוק הזה. "ויפן אחריו", הסתכל בהם אם יענש עליהם והתפנה מזה, כמו שנאמר "ויפן אהרן", שהתפנה מצרעתו. אף כאן התפנה מענשם. "ויראם", שהיו עומדים אחר כך לעשות כמה רעות לישראל.</p>
<p>ויפן אחריו כמה דאת אמר (בראשית יט כו) ותבט אשתו מאחוריו מאי מאחוריו מאחורי שכינתא אוף הכא ויפן אחריו אסתכל מאחורי שכינתא וחמא לבלהו דהא בההוא ליליא דשלמא על כפרה דחוביהון דישראל אתעברו אמיהון מנייהו מיד ויקללם בשם יהו"ה ותצאנה שתיים דובים מן היער שתיים דובים שנים דובים מבעי ליה מאי שתיים דובים נוקבין הוו</p>	<p>"ויפן אחריו", כמו שנאמר "ותבט אשתו מאחוריו". מה זה מאחוריו, מאחורי השכינה. אף כאן ויפן אחריו, הסתכל מאחורי השכינה וראה את כולם. שהרי באותו לילה ששולטת על כפרת חטאיהם של ישראל, התעברו מהם אמותיהם. מיד "ויקללם בשם ה' ותצאנה שתיים דובים מן היער". "שתיים דובים", שנים דובים היה צריך להיות. מה זה "שתיים דובים", נקבות היו ובניהם. "ותבקענה מהם ארבעים ושני ילדים", הרי פרשוה, כנגד הקרבנות של בלק.</p>

⁴³⁸⁴ רנא ע"א ריד ע"ב (הערת הזהר).
⁴³⁸⁵ לאחורי (דפ"ו)

<p>4386 ובנייהו ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים הא אוקמוה לקבל קרבנין דבלק:</p>	
<p>ויהי זהב התנופה (שמות לח כד) אמאי אקרי זהב התנופה⁴³⁸⁷ ולא אקרי הכי כסף התנופה אלא תריין אינון⁴³⁸⁸ דאקרון הכי זהב התנופה ונחשת התנופה ולא אקרי הכי כסף התנופה אלא אלין אקרון הכי בגין דאיהו אסתלקותא⁴³⁸⁹ לעילא דהא אית הכי לתתא⁴³⁹⁰ ולא איהו זהב (כגוונא) דארמותא ובכל אתר תנופה איהו ארמותא לעילא ולא לנחתא לתתא⁴³⁹¹:</p>	<p>"ויהי זהב התנופה", למה נקרא זהב התנופה, ולא נקרא כך, כסף התנופה, אלא שני אלה נקראו כך, זהב התנופה, ונחושת התנופה, ולא נקרא כך כסף התנופה, אלא אלו נקראו כך משום שזו היא הסתלקות למעלה, שהרי יש כך למטה, ואינו זהב (כדוגמת) התנופה. ובכל מקום תנופה היא הרמה למעלה ולא הורדה למטה.</p>
<p>ואיהו רזא דחשבנא⁴³⁹² דא דכל אלין דרגין⁴³⁹³ ורתיכין כלהו קיימי בארמותא (דא) ואיהו דהב⁴³⁹⁴ ארמותא ודא איהו דהבא דכל מה דמתפשטא לתתא אסתים חיזו וטיבו ונהירו⁴³⁹⁵ דיליה וכד איהו בארמותא כדין</p>	<p>והוא סוד החשבון הזה, שכל הדרגות והמרכבות הללו כולן עומדות בתנופה (זו), והוא זהב התנופה, וזהו זהב. שכל מה שמתפשט למטה, מסתיר את המראה והטוב והאור שלו, וכשהוא בתנופה, אז הוא זהב טוב</p>

⁴³⁸⁶ ושני (דפ"ו).

⁴³⁸⁷ הוקשה לו שתי קושיות, האחת שאחרי שהתחיל כל הזהב העשוי למה הוצרך לחזור ולכתוב זהב התנופה, היה די שיאמר כל הזהב העשוי וגו' תשע ועשרים ככר, אלא צריך לומר שחזר לומר כך לקרותו בעצם זהב התנופה ולמה זה. והשנייה שלא קרא כך לכסף, ולכאורה איפכא מסתברא כי כסף זה הוא של השקלים שנראה שהיתה בו סגולה יותר מעולה מכללות שאר הדברים שבאו לצורך המשכן (רמ"ז).

⁴³⁸⁸ ירצה אלא יתיישב זה בהעיר עוד שגם הנחשת נקרא נחשת התנופה, ובהערה זו יתמעט תירוצו אחד שהיינו יכולים לתרץ לקושיה הראשונה, דשאני זהב דכתיב בו בפרשת ויקהל (לה, כב) כל איש אשר הניף תנופת זהב לה', מה שלא נאמר כן בכסף, אבל אי אפשר לומר כן ממה שנאמר גם בנחושת התנופה ולא נזכרה התנופה למעלה בנחושת, באופן דעכשיו נתחזקה הקושיה גם בזהב. ולזה יכון מה שמשיב אלא אלין אקרון הכי, שהוא לשון תירוצו. ועוד "ל דמ"ש אלא תרין קאי אמאי דקדם, והכי קאמר ולא אקרי כסף התנופה אלא תרין אינון וכו', ומכל מקום שתי קושיות הן, למה נקרא זהב התנופה, ועוד למה דוקא נקרא כן הזהב והנחשת ולא הכסף (רמ"ז).

⁴³⁸⁹ ר"ל שידוע שהדין כשהוא בשרשו הוא זך וברור ויותר מעולה מהחסדים, וקיימא לן אין הדינים נמתקים אלא בשרשם כמ"ש בספר הכוונות בכוונת השופר. והנה הזהב ה"ס הגבורות שהן ז' בדעת וה' וב' בז' קצוות ה' בחגתנ"ה וב' כוללות יסוד ומלכות, וכשהן מתעלות למקורם הן זכות ובהירות, וכן (איוב לז, כב) מצפון זהב יאתה, מפרשים אותו לשון אור, ולזה היתה הכוונה בזהב המשכן (רמ"ז). ⁴³⁹⁰ ר"ל שהרי יש זהב בעוה"ז אבל לא כשל המשכן, והענין כי סתם זהב שבעולם ה"ס המשכת הדין למטה בסוד ההשתלשלות והמדרגות עד שמתגשם כסדר כל הנמצאים, אבל הזהב שנידר למשכן כיוונו להעלותו למעלה לשרשו והורידו עליו משם בהירות קדושתו בלי עיכור ע"י אמצעות המדרגות (רמ"ז).

⁴³⁹¹ פי' אינו כסתם השפע היורד לקיום העולמות ע"י מעשה הצדיקים, שתחילה מעלים מ"ן למעלה ואחר כך ממשיכים אור ישר למטה על סדר ד' העולמות, שהוא אור המתעבה מידי רדתו מעולם לעולם והוא נקרא בעצם אור יורד שכן יורד ממעלתו מידי עוברו ממדרגה למדרגה, אבל הזהב הזה אינו יורד מקדושתו אלא תמיד דבק במקורו, וז"ש כל הזהב העשוי בכל מלאכת הקדש, ור"ל שנעשה בו מעשה מופלא, ולכן כולו היה קיים דהיינו שלא ניתך ממנו כלום כי לא היה בו שום סיג (רמ"ז). ⁴³⁹² נראה שר"ל שלסוד הנזכר לכן נמנה סך הזהב, להודיע שדוקא אותו הזהב היתה בו הסגולה הנזכרת (רמ"ז).

⁴³⁹³ פי' הארון והמנורה ושאר הכלים הרומזים לכמה דרגין ורתיכין עליונים דכלהו קיימי בארמותא דא, שכולם קדש קדשים קיימים לעולם (רמ"ז).

⁴³⁹⁴ וזהו זהב לבד ולא יכון לקוראו זהב באמת, ולכן אמר כל הזהב בה' הידיעה מה שלא כתוב כך בכסף מפני שהיה מצויין משאר המתכות והזהב שבעולם (רמ"ז).

⁴³⁹⁵ אמר שלשה דברים כנגד ג' עולמות ב"ע. אי נמי חיזו הוא המראה והגוון כי יש זהב ירוק וצהוב ואדום, דשבעה מיני זהבים הם, וטיבו, הוא מהותו ואיכותו, ונהירו, הוא בהירותו וזהרו זהב טהור, ועליו נאמר (בראשית ב, יב) וזהב הארץ היא טוב, וטוב כולל כל מעלה, ורז"ל פירשו פירוש זה על

<p>איהו דהב טב ברזא דנהירו דיליה וכל ההוא דלתתא סוספיתא דדהבא ואיהו התוכא דיליה:</p>	<p>בסוד האור שלו. וכל אותו שלמטה, פסולת הזהב, והוא ההיתוך שלו.</p>
<p>וכסף פקודי העדה (שם כה) בגין דהאי איהו כל מה דאתפשט לתתא⁴³⁹⁶ הכי הוא טב ואף על גב דלאו איהו בהאי ארמותא [כלא הוא למב] אבל דהבא כל מה דאתפשט לתתא כלא הוא לביש דא אתפשט למב⁴³⁹⁷ ודא אתפשט לביש ובגין כך דא אצטריך⁴³⁹⁸ לארמא ארמותא ולאסתלקא לעילא ודא אצטריך לאתפשטא לתתא ולכל סטריין בגין דכלהו קאים למב:</p>	<p>"וכסף פקודי העדה", משום שזה הוא כל מה שמתפשט למטה כך הוא טוב, ואף על גב שאינו בתנופה הזו, הכל הוא לטוב. אבל זהב, כל מה שמתפשט למטה, הכל הוא לרע. זה מתפשט לטוב, וזה מתפשט לרע. ולכן צריך להניף תנופה ולהעלות למעלה. וזה צריך להתפשט למטה ולכל הצדדים, משום שעומדים כולם לטוב.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים פד יב) כי שמש ומגן וגו' כי שמש דא קודשא בריך הוא ומגן דא קודשא בריך הוא שמש דא הוא רזא דשמא קדישא יהו"ה דהכא קיימין כל דרגין לניחא ומגן דא איהו רזא דשמא קדישא דאקרי אלהים ורזא דא דכתיב (בראשית טו א) אנכי מגן לך ושמש ומגן⁴³⁹⁹ דא איהו רזא דשמא שלים חן וכבוד יתן יהו"ה (תהלים פד יב) למהוי כלא רזא דדא:</p>	<p>פתח ואמר "כי שמש ומגן ה' וגו'". "כי שמש" זה הקדוש ברוך הוא "ומגן" זהו הקדוש ברוך הוא. "שמש", זהו סוד השם הקדוש יהו"ה, שכאן עומדות כל הדרגות למנוחה. "ומגן", זהו סוד השם הקדוש שנקרא אלהים. וסוד זה שנאמר "אנכי מגן לך". ושמש ומגן זהו סוד השם השלם. "חן וכבוד יתן ה'", להיות הכל בסוד אחד.</p>
<p>לא ימנע טוב להולכים בתמים רזא דא ההוא⁴⁴⁰⁰ דכתיב (איוב לח טו) וימנע מרשעים אורם ודא איהו נהורא קדמאה ודכתיב ביה (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טובו דגניו וסתים ליה קודשא בריך הוא כמה דאוקמוה ומן חייביא גניו ליה ומנע ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי אבל לצדיקא מה כתיב (תהלים פד יב) לא ימנע טוב להולכים בתמים דא אור קדמאה דכתיב ביה וירא אלהים את האור כי טוב:</p>	<p>לא ימנע טוב להלכים בתמים, סוד זה אותו שנאמר "וימנע מרשעים אורם". וזהו אור ראשון שנאמר בו "וירא אלהים את האור כי טוב", שגנזו והסתירו הקדוש ברוך הוא, כמו שבארוהו, וגנזו אותו מהרשעים, ומנע אותו בעולם הזה ובעולם הבא. אבל לצדיקים מה נאמר "לא ימנע טוב להולכים בתמים". זהו אור הראשון שנאמר בו "וירא אלהים את האור כי טוב".</p>

הזהב של בית המקדש. ואומרו ברזא דנהירו דיליה, ר"ל שמקורו הוא ביסוד החכמה סתומה שבה שרש הדין המעולה (רמ"ז).

⁴³⁹⁶ פי' בפירוש ספרא דצניעותא כי הימין אין ממנה קליפה אבל השמאל עצמו בהתפשטו למטה נעשה סיגים. ואין קושיה מאברהם שהוליד את ישמעאל, כי הוא היה חלק הקליפה שדבק בו מצד אבותיו ואחר כך נפרד ממנו. ועוד כשהוליד את ישמעאל עדיין היתה הערלה דבוקה בו וכשנימול זכה לאות ה' שה"ס ה' חסדים (רמ"ז).

⁴³⁹⁷ פי' שאפילו החיצונים צריכים לשפע להתקיים. וזה סוד עשיית העגל ע"י אהרן וכדאיתא בפירוש ספרא דצניעותא הנ"ל, אבל אין אור החסד משתנה, וכגון ההוא נהירו דיק דהוא מקיים החיצונים, אבל הגבורה המתפשט בתוכם עצמה נעשה קליפה, וזהו פירוש כפל אלו המלות דא אתפשט וכו', ר"ל זה בצד זה (רמ"ז).

⁴³⁹⁸ הוא הזהב, צריך להעלותו למעלה שיהיה תמיד אדוק למעלה במקורו. ודא אצטריך, הוא הכסף, אבל האמור בזהב התנופה שייך נמי להאמור בנחושת התנופה מפני שסודו בת"ת שהוא כלול מחסד ודין וצד הדין הוא דצריך להתעלות (רמ"ז).

⁴³⁹⁹ ג ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁴⁰⁰ מוסגר בדפ"ק.

<p>ועל דא לא אצטריך דא לאסתלקא ולארמא ליה אלא לאתפשטא ולאנתגלאה ולא לאסתלקא⁴⁴⁰¹ כהווא אחרא דאיהו שמאלא ועל דא אקרי ההוא תנופה ולאוי האי ובגין כך וכסף פקודי העדה מאת כבר וגו':</p>	<p>ועל זה לא צריך זה להעלות ולהניף אותו, אלא להתפשט ולהתגלות, ולא להתעלות כמו אותו אחר שהוא שמאל, ולכן נקרא אותו תנופה, ולא זה. ולכן "וכסף פקודי העדה מאת כבר וגו'".</p>
<p>תא חזי סטרא דימינא איהו תדיר קיימא לקיימא בכל עלמא ולאנהרא:</p>	<p>בא וראה, צד הימין הוא תמיד עומד לקיים את כל העולם ולהאיר</p>
<p>רכה/א</p>	
<p>ולברכא ליה ובגין כך כהנא דאיהו מסטרא דימינא אזדמן תדיר לברכא עמא דהא מסטרא דימינא אתיין כל ברכאן דעלמא וכהנא נטיל ברישא⁴⁴⁰² ועל דא אתמנא איהו לברכא לעילא⁴⁴⁰³ ולתתא⁴⁴⁰⁴:</p>	<p>ולברך אותו, ולכן הכהן שהוא מצד הימין, מזדמן תמיד לברך את העם, שהרי מצד הימין באות כל הברכות לעולם, והכהן נוטל בראש, ועל כך הוא התמנה לברך למעלה ולמטה.</p>
<p>תא חזי בשעתא דכהנא פריש ידוי לברכא עמא כדין שכינתא אתיא ושריא עלויה ואמלי ידוי ידא דימינא זקפא לעילא על ידא דשמאלא בגין לסלקא ימינא ולאנתגברא על שמאלא וכדין כלהו דרגין⁴⁴⁰⁵ דקא פריס⁴⁴⁰⁶ בהו ידוי⁴⁴⁰⁷ כלהו אתברכאן ממקורא דכלא⁴⁴⁰⁸ מקורא דבירא מאן איהו⁴⁴⁰⁹ דא צדיק⁴⁴¹⁰ מקורא דכלא⁴⁴¹¹ דא איהו עלמא דאתי⁴⁴¹² דאיהו מקורא עלאה⁴⁴¹³ דכל אנפין</p>	<p>בא וראה, בשעה שהכהן פורש ידיו לברך את העם, אז השכינה באה ושורה עליו וממלאת את ידיו. יד ימין עולה למעלה מעל יד שמאל, כדי להעלות הימין ולהגבירו על השמאל, ואז כל הדרגות שפורש בהן את ידיו, כולן מתברכות ממקור הכל. מקור הבאר מי הוא, זה צדיק. מקור הכל זהו עולם הבא, שהוא מקור עליון שכל הפנים מאירות משם, שהרי הוא המעיין והמקור של הכל, וכל המאורות והנרות משם גדלקים.</p>

⁴⁴⁰¹ (ס"א בההוא דהבא) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁴⁰² שהוא ראש לקבל משלש ראשונות, וראש להשפיע לשבעה מדות אחרונות (אור יקר).

⁴⁴⁰³ בנאצלים (אור יקר).

⁴⁴⁰⁴ נבראים נוצרים ונעשים, הימין מתפשטת בכולם כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁴⁰⁵ פי"ס דזעיר (מ"מ).

⁴⁴⁰⁶ פריש (דפ"ו).

⁴⁴⁰⁷ הם עשר מדרגות עשר אצבעות, שהם יוד הא חמשה אצבעות ואו הא חמשה אצבעות ומלואם כ"ח, "דקא פריס ידוי בהו" בכ"ח פרקי אצבעותיו, והם מדרגות השכינה שהיא באה ושורה על ידיו וממלא(ים) במדרגותיה אלו כדכתיב ועתה יגדל נא כ"ח אדנ", ועל ידי הכהן השכינה ומדרגותיה מתברכות כאומרו כ"ה תברכו וכדפירשו בפרשת נשא, וברכתה היא על ידי הכהן שהוא החסד, והא כיצד שענין זה נראה נמנע, המברך הוא הכהן איש החסד, וברכתו הוא מקבל מבינה ודאי, והמתברכת היא השכינה והיא אינה מתברכת אלא על ידי היסוד, הם שני דברים מתנגדים שהיאך היא מתברכת בחסד (אור יקר).

⁴⁴⁰⁸ פי' יסוד הבינה (מ"מ).

⁴⁴⁰⁹ והענין שהמלכות נקראת באר ודאי, ויש מקור בתוכיות הבאר שממנו נובעות מימי הברכה, והיינו שהבאר היא המלכות שבבחינות ידועות אמצעיות שעדין יש סביב לה בחינות אחרות שם ים ובארה של מרים בתוך ימה של טבריה כדפירשו בגמרא, וי"ם זה הוא בחינות המתפשטות, ואמצעיתה באר, ותוכיות הבאר מקורא והיינו היסוד הנכנס אליה בתוכיותה ומשפיעה, ועצם הבאר תחתיתה וכותליה ופיה הכל בחינות בה פירשתים לעיל פרשת ויקהל (אור יקר).

⁴⁴¹⁰ רסא ע"א (הערת הזהר).

⁴⁴¹¹ דהיינו למעלה לשש קצוות שאינם באר אלא הם נחלים נובעים, ומקורם להמשיך מים לנחלי הברכה הוא הבינה, ועדין יש מקור גבוה מזה דהיינו החכמה בסוד הדעת בתוך הבינה, אמנם השתא לא עסקינן אלא במקור השש קצוות היא הבינה (אור יקר).

⁴⁴¹² שהיא בחינת הבינה דאתי ומתגלת ומשפעת לקצוות (אור יקר).

⁴⁴¹³ אינה כיסוד שהוא מקור פרטי למדה אחת אלא איהו "מקורא עילאה דכל אנפין נהירין מתמן", שהיא נפתחת בשבעה מבויעין להשפיע לתחתונים, והיינו יברכך יאר ישא לשלשה פני ההשפעה, וזהו שאמר "דכל אנפין נהירין" לא תאמר תשפיע לשמאל דין אלא נהירין הארה וברכה וטוב לכל הפנים כאחד, והטעם שיש בין מקור זה למקור תחתון הוא, כי המקור התחתון אינו מקור אלא

<p>נהירין מתמן דהא איהו מבועא ומקורא דכלא⁴⁴¹⁴ וכל בוצינין ונהורין מתמן אתדלקון⁴⁴¹⁵ (נהירין ומתמן אתדלקון):</p>	
<p>כגוונא דא מקורא ומבועא דבירא כל אינון בוצינין דלתתא⁴⁴¹⁶ כלהו אתנהריין⁴⁴¹⁷ ואתמליין נהורין מניה⁴⁴¹⁸ ודא קיימא לקבל דא ובגין כך בשעתא דכהנא פריש ידוי ושאר לברכא עמא כדן שראן ברכאן [עלאין] ממקורא עלאה לאדלקא בוצינין ונהרין כל אנפין וכנסת ישראל אתעטרת בעטרין עלאין וכל אינון ברכאן נגדין ואתמשכאן מעילא לתתא:</p>	<p>כמו כן המקור והמבוע של הבאר, כל אותן נרות שלמטה, כולן מאירות ומתמלאות ממנו באור, וזה עומד כנגד זה. ולכן, בשעה שהכהן פורש ידיו ומתחיל לברך את העם, אז שורות ברכות עליונות ממקור עליון להדליק נרות, וכל הפנים מאירות, וכנסת ישראל מתעטרת בעטרות עליונות, וכל אותן ברכות שופעות ונמשכות ממעלה למטה.</p>
<p>תא הזי משה פקיד ובצלאל עביד למהוי כלא ברוא דגופא וסיומא דגופא⁴⁴¹⁹ דאיהו את קיימא קדישא לאסגאה רחימו וקשורא דיהודא במשכנא וכלא ברוא דימינא קא אתעביד ועל דא בכל אתר דספרא דימינא אשתכח עינא בישא לא שלטא ביה ובגין כך וכסף פקודי העדה בגין דההוא כסף מספרא דימינא קא אתיא ועל דא אתמנא כלא במנינא:</p>	<p>בא וראה, משה צוה, ובצלאל עשה, להיות הכל בסוד הגוף, וסיום הגוף שהוא אות ברית הקדש, להרבות אהבה וקשר של יחוד במשכן. והכל נעשה בסוד הימין. ועל זה, בכל מקום שצד הימין נמצא, אין שולטת בו עין רעה. ולכן "וכסף פקודי העדה", משום שאותו כסף בא מצד ימין, ולכן נמנה הכל במנין.</p>
<p>רבי יצחק שאיל ליה⁴⁴²⁰ לרבי שמעון אמר ליה הא אוקמוה דברכתא לא שריא במלה ודקאים (דמדיד וקאים) במדידו ובמלה דקאים בחושבנא הכא במשכנא אמאי הוה כלא בחושבנא אמר ליה הא אתמר אבל בכל אתר דספרא דקדושה שריא עליה ואי (או) ההוא חושבנא אתיא מספרא דקדושה ברכתא</p>	<p>רבי יצחק שאל את רבי שמעון. אמר לו, הרי פרשוה שברכה אינה שורה בדבר שעומד במדה ובדבר שעומד בחשבון, אז למה היה כאן במשכן הכל בחשבון. אמר לו, הרי זה נתבאר, אבל בכל מקום שצד הקדושה שורה עליו, אם אותו חשבון בא מצד הקדושה, הברכה שורה עליו תמיד ולא סרה ממנו. מנין לנו, ממעשר. משום שבא החשבון לקודש, נמצאת בו ברכה. כל שכן המשכן שהוא קודש ובא מצד הקודש.</p>

למדה אחת וההשפעה תתיחד ונשפעת לבחינה אחת כוללת כמה מיני כללות, אמנם ההשפעה מקור פן אחד, אמנם למעלה הבינה היא "מקורא דכולא" ולכך צריכה בבחינות רבות (אור יקר).

⁴⁴¹⁴ ולא תאמר שיהיה האור יוצא בבחינה אחת ותתבחן לחוץ בבחינות רבות, או שיהיו מאירות כולם בבחינה אחת שאינו (אור יקר).

⁴⁴¹⁵ בין ימיניות אמצעיות שמאליות, "כולם נהירין", ולא שיתבחן הארתם בהם למטה, אלא "מתמן אתדלקו", מלמעלה מתבחן האור לבחינות רבות, ולזה הם יברכך יא רישא, וכתוב פניו שיש פנים רבים אלא המקור כדפירשנו, והרי הכהן מקבל משם ומברך ולפי זה אינו משפיע ומברך אלא שש קצוות, אמנם כגוונא דא נגדיי למקור עליון (אור יקר).

⁴⁴¹⁶ שהם המציאות אשר במלכות, דהיינו הבאר עצמו כדפירשנו יתבחנו בשתי בחינות, האחת המציאות בעצמה שבמדת המלכות (אור יקר). פי' מלכות ובי"ע גם הם יונקים מיסוד דזעיר (מ"מ).

⁴⁴¹⁷ ונכללים בכללות גדול דהיינו יגדל נא כח אדני (אור יקר).

⁴⁴¹⁸ שהם כל מאור ומאור מאיר ומתמלא מאורות הרבה, או אפשר שהם שתי בחינות, האחת בוצינין הם מהמלכות ותחלה אתנהרין, השנית שאחר שהוכנו הכנה זו קצת ונעשה נהורין שיהיו בית קיבול אז אתמליין נהורין, ועתה נקראו נהורין מפני שעל ידי ההשפעה נעשו נהורין הבוצינין, והנה המעשה הזה יעשה מהיסוד למלכות כשיעשה הארה ופתיחת המקור מהבינה לספירות עליונות, שאם אין למעלה אין למטה וכשיש למעלה יש למטה, ועתה בזה יתוקן מה שהוקשה לנו לעיל (אור יקר).

⁴⁴¹⁹ רכד ע"א (הערת הזהר).

⁴⁴²⁰ נמחק בדפ"ו.

<p>שריא עליה תדיר ולא אתעדי מניה מנלן ממעשר בגין דאתיא חושבנא לקדשא ברכתא אשתכחת ביה כל שכן משכנא דאיהו קדש ואתיא מסטרא דקדש:</p>	
<p>אבל כל שאר מילי דעלמא דלא אתיין מסטרא דקדושה ברכתא לא שריא עליהו כד אינון בחושבנא בגין דסטרא אחרא דאיהו ורע עיין (עיין רעה) יכיל לשלטא עליה וכיון דיכיל לשלטא עליה ברכתא לא אשתכחת ביה בגין דלא וימטו ברכאן לההוא רע עיין (4421הוי מסטרא דקדושה):</p>	<p>אבל כל שאר דברי העולם שלא באים מצד הקדושה, אין הברכה שורה עליהם כשהם בחשבון, משום שהצד האחר, שהוא רע עין, יכול לשלוט עליו. וכיון שיכול לשלוט עליו, אין ברכה נמצאת בו, כדי שלא יגיעו ברכות לאותו רע עין. (ואינו מצד הקדושה).</p>
<p>ומדידו דקדושה וחושבנא דקדושה תדיר ברכאן אתוספאן ביה ועל דא וכסף פקודי העדה פקודי העדה [בקושטא] ודאי ולא דחילו מעינא בישא ולא דחילו מכל חושבנא דא ודיהאן (רדי) 4422 בכלא שארין 4423 ברכאן מלעילא:</p>	<p>ומדה של קדושה וחשבון של קדושה תמיד נוספות בו ברכות, ועל זה "וכסף פקודי העדה", "פקודי העדה" באמת ודאי, ואין פחד מעין הרע, ואין פחד מכל חשבון זה, שהרי בכל שורות ברכות מלמעלה.</p>
<p>ותא הזי בזרעא דיוסף לא שלטא ביה עינא בישא בגין דאתי מסטרא דימינא ועל דא אתעביד משכנא על ידא דבצלאל דהא איהו ברזא דיוסף קא שרייא דאיהו רזא דברית קדישא ועל דא משה פקיד ובצלאל עביד למהוי כלא ברזא דגופא וסיומא דגופא דאיהו את קיימא קדישא לאסגאא רחימו וקשורא דיהודא במשכנא וכלא ברזא דימינא קא אתעבידו ובגין כך וכסף פקודי העדה וההוא חושבנא איהו חושבן דרגין רברבין ממנן דאתאחדן מסטרא דימינא 4424 ועל דא כתיב (שמות לח כה) מאת כבר וגו':</p>	<p>ובא וראה, בזרעו של יוסף לא שולטת בו עין רעה, משום שבא מצד הימין, ועל זה נעשה המשכן על ידי בצלאל, שהרי הוא שרוי בסוד של יוסף, שהוא סוד ברית הקדושה. ולכן משה צוה ובצלאל עשה, להיות הכל בסוד הגוף וסיומ הגוף, שהוא אות ברית הקדושה, להרבות אהבה וקשר של יחוד המשכן, והכל נעשה בסוד הימין. ולכן "וכסף פקודי העדה", ואותו חשבון הוא חשבון הדרגות הממונות הגדולות שנאחזות מצד הימין, ועל זה נאמר "מאת כבר וגו'".</p>
<p>רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה לצפורי עד דהוו אזלי חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי ורבי חייא עמיה אמר רבי אבא ודאי נשתתף 4425 בהדי שכינתא אוריכו</p>	<p>רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי היו הולכים מטבריה לצפורי. עד שהיו הולכים, ראו את רבי אלעזר שהיה בא ורבי חייא עמו. אמר רבי אבא, ודאי נשתתף עם השכינה. המתינו להם עד שהגיעו אליהם. כיון שהגיעו אליהם, אמר</p>

4421 ולא (דפ"ו).

4422 דהא (דפ"ו).

4423 שראן (דפ"ו).

4424 הם י"ס דזעיר כל אחד כלולה מעשר הם מאה דבניינם מהחסדים (מ"מ).

4425 מזל"ן במ"ש הרב זל"ה בעשרת חבירי האדרא כי רבי אלעזר סודו העיקרי בחד, והיינו הך כי חסד ברעיא מהימנא פרשת פנחס רכ"ג א' אמר כי רבי אלעזר סודו העיקרי בחד, והיינו הך כי חסד נתעלה לחכמה. ואמנם רבי חייא שהיה עם רבי אלעזר איתא באדרא רבה שהוא מיסוד חי העולמים, ונוטריקון ח"י ח'סד י'סוד או ח'כמה י'סוד שידוע שחסד מתגלה בפום אמה, ולכן בין חסד ובין יסוד נקרא שושבינא דמטרוניתא, ולזה השכינה מתאוה להם בסוד (בראשית ג, טז) ואל אישך תשוקתך. ועל כן אמר רבי אבא ודאי נשתתף בהדי שכינתא, ואמנם שם באדרא רבה כתוב כי רבי אבא הוא מבינה ורבי יוסי מן מלכות דז"א אך רבי אחא לא נזכר שם, ונלע"ד שהוא מסוד ת"ת שסתמו נקרא אח אל המלכות, אבל בלי ספק שעיקר חברה קדושה זו היו רבי אלעזר ורבי אבא שהם שני ראשי

<p>להו⁴⁴²⁶ עד דמטו לגבייהו כיון דמטו גבייהו אמר רבי אלעזר (נדוי) כתיב (תהלים לד טז) עיני⁴⁴²⁷ יהו"ה אל צדיקים ואזניו אל שועתם האי קרא קשיא ומאי עיני יהו"ה אל צדיקים אי בגין דאשגחותא דקודשא בריך הוא עלייהו לאוטבא לון בהאי עלמא הא חמינן כמה זכאין אינון בהאי עלמא ואפילו מזונא בעורבי ברא לא יכלין</p>	<p>רבי אלעזר, נאמר "עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם". פסוק זה קשה, מה זה "עיני ה' אל צדיקים", אם בשביל השגחת הקדוש ברוך הוא עליהם כדי להיטיב להם בעולם הזה, הרי ראינו כמה צדיקים הם שבעולם הזה, ואפילו מזונות כמו עורבי השדה, לא יכולים</p>
<p>רכה/ב</p>	
<p>לאדבקא אי הכי מאי (תהלים לד טז) עיני⁴⁴²⁸ יהו"ה אל צדיקים:</p>	<p>להשיג. אם כך, מה זה "עיני ה' אל צדיקים".</p>
<p>אלא רזא הכא תא חזי כל אינון בריין⁴⁴²⁹ דעלמא כלהו אשתמודעאן לעילא בין לסטרא דא ובין לסטרא דא⁴⁴³⁰ אינון דלסטרא דקדושה אשתמודעאן לעילא לגביה ואשגחותא [דיליה תדיר] (דההוא סטרא) עלייהו ואינון דלסטרא מסאבא אשתמודעאן לגביה ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו ובאתר דשלטא ההיא אשגחותא דסטרא דקדושה לא אשגח עליה סטרא אחרא ולא יקרב לגביה לעלמין ולא יכיל לדחייא ליה מאתריה בכלא בכל מה דאיהו עביד ועל דא עיני יהו"ה אל צדיקים וגו' בגין ודא (ד)סטרא אחרא לא יכיל לשלטא עליה והשתא סיעתא דשמיא הכא וכל אשגחותא טבא דלעילא הכא וכל סטרא</p>	<p>אלא סוד כאן יש. בא וראה, כל אותם בריות העולם, כולם ידועים למעלה, בין לצד זה ובין לצד זה. אותם שלצד הקדושה נודעים למעלה אליו, והשגחתו תמיד עליהם. ואותם שלצד הטמאה נודעים לו, והשגחתו תמיד עליהם. ובמקום ששולטת אותה ההשגחה של צד הקדושה, לא משגיח הצד האחר, ולא יקרב אליו לעולמים ולא יכול לדחותו ממקומו בכל מה שהוא עושה. ולכן "עיני ה' אל צדיקים וגו'", משום זה הצד האחר לא יכול לשלוט עליו. ועכשיו יש כאן סיוע שמימי, וכל ההשגחה הטובה שלמעלה היא כאן, וכל צד אחר וכל דבר רע לא יכול לשלוט עליכם.</p>

צבא הקדש, זה שרש החסדים מהימין וזה שרש הגבורות משמאל בסוד חו"ב, ומפני זה אורינו להו עד דמטו לגבייהו, כי של שמאל טפלים לשל ימין, כיון דמטו גבייהו ונתייחדו (רמ"ז).⁴⁴²⁶ פירוש ר"א וחביריו המתינו לרבי אלעזר ולר"ח עד שבאו (מ"מ).

⁴⁴²⁷ פי' ודאי בכאן מתעורר סוד פסוק זה, כי ידוע הוא שחו"ב הם סוד שני עיניים שהם שרש החו"ג, שהרי עיין גי' ק"ל וב' פעמים ק"ל הוא (ג, ד) ס"ר לראות כנזכר אצלנו, והם סוד שני צדיקים יוסף ובנימין, וגם צדיקים עם ו' אותיות גי' ס"ר. האי קרא קשיא, כוונתו שאין כוונת הפסוק להודיענו שה' רואה ומביט מעשיהם, חדא דמאי איריא מעשי הצדיקים הלא בכל מקום עיני ה' צופות רעים וטובים, אלא ודאי שר"ל איזה דבר פרטי המיוחד לצדיקים יותר מן לרשעים כיון שפירש בהדיא אל צדיקים ומהו זה, אי בגין דאשגחותא וכו' (רמ"ז).

⁴⁴²⁸ נראה שזו היא קושיה אחרת, וירצה שאפשר לתרץ קושייתו הראשונה ולומר דקרא איירי בצדיק בן צדיק דאמרינן בגמרא דהיינו צדיק וטוב לו, ושלזה אמר הכתוב אל צדיקים בלשון רבים, לרמוז לבן ולבן דתרווייהו צדיקים, אם כן יקשה אומרו חסרון הניכר בפסוק, שלא אמר עיני ה' רואים או צופים או משגיחים. ותירץ אלא רזא הכא, הענין הוא כי נודע שיסודות או"א הם בדעת ז"א ששם שרשי החסדים והגבורות, והם בוקעים שני נקבי העיניים, ולפי שהם שני יסודות נפרדים לכן בזעיר כתוב עיני ה' בלשון רבים, אבל בא"א שאין בדעתו אלא יסוד עתיק גם שיש בו חו"ג, הנה הם כל כך בייחוד מופלא עד שאמרו באדרא רבה קכ"ט ב' שעליו נאמר (תהלים לג, יח) הנה עין ה' אל יראוי, שגם שיש שתי עיניים נחשבים לאחד מרוב ייחודם, מה שאין כן בשל ז"א להיותם נמשכים משני יסודות דאו"א ולכן האורות היוצאים מהם הם עצמיים וכמו שיבוא, וזהו אומרו אלא רזא הכא, וידעת שכל רזא הוא יסוד (רמ"ז).

⁴⁴²⁹ נראה דמלת אינון קאי אל הפסוק הנזכר ששם מזכיר צדיקים בפסוקנו, ואחריו אמר פני ה' בעושה רע וכדמפרש בפסוק, והכוונה שבין צדיקים ובין רשעים כלהו אשתמודעאן לעילא, וכמש"ה (משלי טו, ג) צופות רעים וטובים (רמ"ז).

⁴⁴³⁰ שהרי שתי עיניים הן ימין ושמאל שמשם השתלשלות שני כוללות עולמות דקדושה ודמסאבא (רמ"ז).

<p>אחרא וכל מלה בישא לא יכיל לשלמא עלייכו:</p>	
<p>אמר רבי אבא הא אוליפנא דבכל אתר דסטרא דקדושה שריא עלוי⁴⁴³¹ אף על גב דקיימא בחושבנא ברכתא לא אתמנע מתמן אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא⁴⁴³² [אמר ליה] (אלא) הא ישראל אינון קדש ואתיין מסטרא דקדש דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהוה וכתיב (ויקרא כ כו) והייתם קדושים כי קדוש אני אמאי כד עבד⁴⁴³³ דוד חושבנא לישראל הוה בהון מותנא דכתיב (ש"ב כד טו) ויתן יהוה דבר בישראל מן הבקר ועד עת מועד:</p>	<p>אמר רבי אבא, הרי למדנו שבכל מקום שצד הקדושה שורה עליו, אף על גב שעומד בחשבון, הברכה אינה נמנעת משם. אמר רבי אלעזר, ודאי כך זה. אמר לו, הרי ישראל הם קודש, ובאים מצד הקודש, שנאמר "קדש ישראל לה", ונאמר "והייתם קדשים כי קדוש אני". אז למה כשדוד עשה חשבון בישראל, היה בהם המות, שנאמר "ויתן ה' דבר בישראל מן הבקר ועד עת מועד".</p>
<p>אמר ליה בגין דלא נטל מנייהו [שקלים דאנהו] ושקלים דאיהו פורקנא⁴⁴³⁴ דכתיב (שמות ל יב) ונתנו איש כפר נפשו ליהוה בפקד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקד אותם⁴⁴³⁵ בגין דאצטריך קדש דאיהו</p>	<p>אמר לו, משום שלא נטל מהם שקלים, שהוא פדיון, שנאמר "ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם". משום שצריך קודש (שהוא בגלוי) לתת פדיון של קודש, ואותו פדיון של קודש לא נלקח מהם. בא וראה, ישראל הם קודש,</p>

⁴⁴³¹ הרי זו הקדמה למה שרוצה לשאול אחר כך, ולהבינה נלע"ד להקדים ענין נחמד והוא כי הנה אור החסד הוא פשוט ומיוחד בעצמו אבל כח הדין הוא המחלק והמפרד, ולכן יום ראשון דמעשה בראשית נקרא יום אחד כי הוא בתכלית הייחוד, אך ביום השני באה ההבדלה, ומבד"ל גי' אלהים, אמנם מכח התכללות הגבורות בחסדים לכן נחלקו החסדים לחמישה, ובהמתיק החסדים את הגבורות אז מתקבצים כל החלקים לגוף אחד, וזהו החילוק בין עולם התווה שכולו דינין והיו הנקודות חלוקות לעצמן, ובין עולם התיקון שכולן נתייחדו לפרצוף שלם, ולכן כול"ל גם הוא גי' אלהים, כי בכח המתקתו כולל כל החלקים יחד כמו שהם החו"ג בדעת מיוחדים, והוא הנקרא מספר ככתוב בערכי הכינויים, שה"ס החו"ג שהם י' היות שבהם מ' אותיות, וכשהם במילוי יש בהם ק' אותיות שהוא מ"ס, ובמילוי המילוי יש בכל אחד כ"ח וי' פעמים כ"ח הוא פ"ר. ונלע"ד שמובן זה במ"ש באדם ישר דרוש השמות שד' אותיות הם בכתר וי' בחכמה וכ"ח בבינה ולכן מתקבצות כולם בדעת, ואם כן נמצא שהכל הוא בסוד הקדושה שהיא במוחין כנודע. ועל כן כל דבר שבקדושה מתרבה ומתברך גם שהוא מנוי, כי חלקי הדבר המקודש מתברכים בניצוצות הקדושה אשר עליהם, כמו שהוא המידה באורות העליונים שבהקבצם יחד מנוצצים זה בזה ומתרבים. וזהו הנמצא ביצחק אבינו ע"ה שאחר שמצא (בראשית כו, יב) מאה שערים, ליתן התרומות ומעשרות, כתוב אחריו ויברכהו ה', אבל כשאין קדושה על הדברים הנמנים גובר עליהם כח הדין שהוא גורם הריבוי והגבול חסרה הברכה (רמ"ז).

⁴⁴³² פי' יפה דברת, ברכתא לא אתמנע, שכל הקודם זכה ואין כח לכח הדין לדחות כח הקדושה שהוא שפע עליון המוסיף עוז ותעצומות, שעל כן אנו אומרים קדוש ואחר כך ברוך דהא בהא תליא. הא ישראל אינון קדש וכו', יאמר כי ישראל מושרשים בקדושה בכמה בחינות, האחת כי נשמותיהם הן פנימיות העולמות ותוכיות המוחין ושרשם בחכמה, ומילוי חכמה ח"ת כא"ף מ"ם ה"י המילוי גי' ישראל, וכמו כן נשרשים בזעיר [שנקרא קדוש]. אי נמי י"ל דרומז לתרין זווגין דנשיקין והיינו קדש, ודיסודות וזהו ואתיין מסטרא דקדש (רמ"ז).

⁴⁴³³ דלא מבעיא שנמנעה הברכה אלא ששלטה בהם מיתה שהיא תכלית כח הדין הקשה, ומה גם שהיה מהבקר וגו', שהוא בעוד שהיו מקריבים תמיד של שחר שאז עת חסד כנודע, ולא הועיל להם להצילם (רמ"ז).

⁴⁴³⁴ נראה דרבי אבא סבר דלא נצטוו השקלים כי אם דוקא לדור המדבר משום דבעוון העגל פקעא קדושתיהו, ולכן הקשה מזמן דוד שאז היו בחזקת קדושים, ורבי אלעזר הודיעו שמצות השקלים נוהגת תמיד והכריחו משתי ראיות, האחת מייחוד ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, שכבר נשמע זה מדכתיב (ל, יב) ונתנו איש כופר נפשו, דהיינו להיות לו פדיון מן הגוף, ומכללו אתה שומע שאם לא יתנו כפרם ימותו הם. והראיה השניה מדקרי ליה כופר נפש ולא אמר איש כפרו, שבזה הודיע שדוקא על הבחינת הנפש באה הכופר, ולכן שק"ל גי' נפ"ש (רמ"ז).

⁴⁴³⁵ טעם לאיסור מספר בני ישראל וביאור מצות שקלים. הענין ידוע שכל חושבן הוא מסטרא דסיהרא מלכות דל"ל מגרמה כלום והיא מסטרא דעולם התווה דנפקא מאתלטיא כמ"ש בס"ד פ"א וכל תקונה הוא לאתבסמא דבכורא עטרא דחסדים עלמא דמתקלא ולכן כשמונה ישראל אז הם

<p>באתגלייא⁴⁴³⁶ למיהב פורקנא דקדש וההיא פורקנא דקדש לא אתנטיל מנייהו תא הזי ישראל איהו קדש דקיימא בלא חושבנא דגרמייהו⁴⁴³⁷ ועל דא אצטריך פורקנא דיתנטיל מנייהו וההוא פורקנא קיימא בחושבנא ואינן לא קיימו בחושבנא:</p>	<p>שעומדים בלי חשבון (של עצמם), ולכן צריך פדיון ליטול מהם, ואותו פדיון עומד בחשבון, והם לא עומדים בחשבון.</p>
<p>מאי טעמא בגין דקדש איהו רוא עלאה דכל דרגין מה ההוא קדש איהו סליק על כלא ואית ליה לבר קדש אחרא לתתא⁴⁴³⁸ דקיימא תחותיה וקאים בחושבנא ובמניין אוף הכי ישראל אינן קדש דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ואינן יהבי קדש אחרא פורקן דלהון דקיימי בחושבנא ורוא דא ישראל אינן אילנא דקיימא לגו פורקנא ונ"א קדשו אחרא קיימא לבר וסליק לחושבנא ואינן דא על דא אזלו:</p>	<p>למה, משום שקודש הוא סוד עליון של כל הדרגות. מה אותו קודש עולה על הכל ויש לו בחוץ קודש אחר למטה שעומד תחתיו, ועומד בחשבון ובמנין, אף כך ישראל הם קודש, שנאמר "קדש ישראל לה", והם נותנים קודש אחר, פדיון שלהם, שעומדים בחשבון, וסוד זה, ישראל הם אילן שעומד בפנים, פדיון (קדש) אחר עומד בחוץ ועולה לחשבון, ומגן זה על זה. הלכו.</p>
<p>פתח רבי אלעזר ואמר (הושע ב א) והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו' מהו כחול הים תרין גוונין אינן הכא אחדא כחול הים בגין דימא כד סלקין גלוי בזעפא ורונוא ואינן גלין סלקאן לשטפא עלמא כד מטאן וחמאן חולא דימא מיד (תבין ו) אתברו ותבין לאחורא ואשתככי ולא יכלין לשלטאה ולשטפא עלמא:</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו'". מה זה כחול הים. שני צבעים הם כאן. אחד, כחול הים, משום שהים, כשעולים הגלים שלו בזעף ורגז, ואותם הגלים עולים לשטף את העולם, כשמגיעים ורואים את חול הים, מיד נשברים ושבים לאחור ושוככים, ולא יכולים לשלוט ולשטוף את העולם.</p>
<p>כנוונא דא ישראל אינן חולא דימא וכד [שאר עמין ד]אינן גלי ימא מארי דרוגזא מארי דדינין קשין בעאן לשלטאה ולשטפא עלמא חמאן להו לישראל דאינן מתקשראן</p>	<p>כמו כן ישראל הם חול הים, וכששאר העמים, שהם גלי הים, בעלי הרוגז ובעלי דינים קשים, רוצים לשלוט ולשטוף את העולם, רואים את ישראל שהם מתקשרים לקדוש ברוך הוא, ושבים ונשברים לפנייהם</p>

מסטרא דנוק' ולכן כתי' ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם כי ידוע שנגף הוא מעולם התווה מיתת המלכים וע"ז אמרו רז"ל כתוב א' אומר והי' מספר בני ישראל וכתוב אשר לא ימנה ולא יספר כאן בזמן שישראל עושים רש"מ ואז הם מסט' דדכורא חסדים דלית ליה חושבנא וכאן בזמן שאין עושים רש"מ שאז הם מסט' דנוקבא ותיקונם הוא ע"י מחצית השקל והוא מסטרא דגילופין חוורא דגלגלתא שממנו הי' תיקון העולם כמ"ש הגאון בפי' לס"ד ועי"ז הם יכולים להמנות שבא המספר סט' דנוק' בשקלים ומתמתקין בגילופין הנ"ל וע"ז נאמר כי תשא את ראש בני ישראל כו' ונתנו איש כופר נפשו לה' כו' וכמ"ש באד"ר קכ"ח ב' מהאי גלגלתא נפיק מר עיבר חוור דגלגלתא דז"א לתקנא ריש' ומהאי לשאר גולגלתין דלתתא דלית לון חושבנא. והם ראשי בני ישראל שא"א להם להמנות. ואמר שם וכל גלגלתא יהיבין אגר חוורתין לעתיק יומין והוא סוד מחצית השקל של כסף חוורתין והוא מעלמין דכיסופין כמ"ש ארבע מאות שקל כסף כו' וז"ש שם כד עאלין בחושבנא תחות שרביטא. והוא החוורתין המתפשט בשוה כמ"ש כל אשר יעבור תחת השבט. ולקביל דא בקע לגולגלת לתתא כד אעלין בחושבנא. ולכן אמר כי תבא את ראש כו' שהוא מעלה אותם למעלה לסט' דדכורא ע"י החוורתין הנ"ל. ודבר זה נרמז ג"כ בזוהר פ' פקודי רכ"ה ב' שמדבר שם מענין זה של מחצית השקל ואמר שם ש"מ אית מדידו טמיר וגניז כו'. וביאור המאמר שם הוא בהקדים הקדמה מ"ש בכ"מ בשם הגאון כי שורש כל העולמות הוא אורא ובוצינא חו"ג דע"ק ומסטרא דבוצינא דמו"ס הוא סוד קו המדה דמדיד משחתין לכל סטרין כידוע ממאמר קו המדה והוא טמיר וגניז שטמיר גו מו"ס ואח"כ גניז גו מעוי דאימא כמ"ש במאמר קו המדה שם בוצד"ק גניז גו מעאהא (ברית יצחק סג ע"א).

⁴⁴³⁶ דאיהו באתגלייא (מוסגר דפ"ק).

⁴⁴³⁷ מוסגר בדפ"ק.

⁴⁴³⁸ מלכות (רח"ו).

<p>בקודשא בריך הוא ותבין ואתברו קמייהו ולא יכלין לשלטאה בעלמא גוונא אחרא בגין דחולא דימא לית ליה חושבנא ולא קיימא בחושבנא ולא במדידו דכתיב (הושע ב א) אשר לא ימד ולא יספרו אוף הכי ישראל לית להו חושבנא ולא קיימין בחושבנא (לא במדידו ולא בחושבנא דכתיב אשר לא ימד ולא יספר):</p>	<p>ולא יכולים לשלוט בעולם. גוון אחר, משום שחול הים אין לו חשבון ולא עומד בחשבון ולא במדה, שנאמר "אשר לא ימד ולא יספר", כמו כן כאן, ישראל אין להם חשבון ולא עומדים בחשבון.</p>
<p>תא חזי אית מדידו טמיר וגניז ואית חושבן⁴⁴³⁹ דקיימא בגניזו טמיר וגניז⁴⁴⁴⁰ והאי קיימא במדידו והאי קיימא בחושבן⁴⁴⁴¹ ודא איהו רזא וקיומא דכלא דלעילא ותתא⁴⁴⁴² בגין דההוא מדידו לא אתיידע לעלמין על מה קיימא רזא דההוא מדידו ועל מה קיימא רזא דההוא חושבנא ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא:</p>	<p>בא וראה, יש מדה טמונה וגנוזה, ויש חשבון שעומד בגניזה טמון וגנוז, וזה עומד במדה, וזה עומד בחשבון. וזהו סוד וקיום הכל, שלמעלה ומטה, משום שאותה מדה לא נודעת לעולמים על מה עומד הסוד של אותה מדה ועל מה עומד סוד אותו החשבון, וזהו סוד האמונה של הכל.</p>
<p>וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא אלא בסטרא דמלה אחרא ופורקנא איהו (דפורקנא) דקיימא בחושבנא ובגין כך ישראל כד עאלין</p>	<p>וישראל למטה לא עומדים בחשבון, אלא בצד של דבר אחר, והפדיון הוא שעומד בחשבון. ולכן, כשישראל נכנסים</p>
<p>רבו/א</p>	

⁴⁴³⁹ הוא אוירא דגלגלתא שבו גניז עטרא דחסדים דחכמה דרדל"א והחסד הוא ג"כ חוורתא דגלגלתא ששם הוא סוד בקע לגולגלתא כמ"ש ולכן אמר שהוא סט' דחושבנא. וכאן שורש נעלם לבנין הנוקבא ע"י חכמה כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ וכתוב והוכן בחסד כסא. ועוד ידוע כי אבא עילאה הוא סט' דחושבנא כמ"ש בפ' בשלח בסוד פ' על כן יאמרו המושלים בואו חשבון וכמבואר בפ' האר"י ז"ל לשם והוא סוד חשבון מחשבה עילאה וממנה התכוננות הנוקבא כמ"ש ל וידוע כי אבא הוא יר"ד דנפק מאויר ואשתאר אור ולכן קרא לאוירא סטרא דחושבנא והענין כי לעולם סוף מעשה במחשבה תחילה ולכן מלכות עלתה במחשבה באוירא עילאה שהוא שירותא דאצילות מחכמה דע"ק משא"כ גלגלתא כתר דע"ק אינו מכלל הפרצוף ושייך לרדל"א כידוע. וענין החילוק שבין חשבון למדידה הוא כי חשבון הוא ע"י דבור והוא ג"כ במחשבה כמה משא"כ מדידה הוא ע"י מעשה בידים וידוע כי חכמה אומר ובינה עושה וע"ש כך נחשבים אורות של עולם אצילות לספירות כי כל מספר הוא חושבא ותלייא בחכמה שאצילות תליא בחכמה דא"ק בסוד כולם בחכמה עשית כמ"ש בע"מ ונק' ג"כ מלשון ספיר שהוא ג"כ אמות כי חו"ב הם רעים דלא מתפרשין ובטישו דאוירא הוא בבוצינא, מו"ס, וכאן בשביל דחושבנא הוסיף ואמר דקיימא בגניזו טמיר וגניז כידוע שרדל"א אחזי נהורי' בהאי אוירא ורדל"א נק' גניזו ע"ש דלא אתיידע כלל וקיום האוירא הוא ע"י רדל"א והוא סוד נעוץ סופם בתחלתם והוא שורש המלכות למעלה למעלה ובזה עולים בסולמות ע"י מעשי התחתונים ומתקשרים בא"ס (ברית יצחק שם).

⁴⁴⁴⁰ אוירא הוא טמיר גו גלגלתא ואח"כ גניז באבא שהוא י' דאויר (ברית יצחק).

⁴⁴⁴¹ הם סוד חו"ב דרדל"א שורש של כל השרשים והוא בב' יסודות שלהם ויסוד לעולם הוא קיום הבנין ובאמת אין בחו"ב הנ"ל לא בחי' מדידה ולא בחי' חשבון שהם העולם א"ס רק בהיותם מתפשטים למטה באוירא ובוצינא ועוד מתפשטים עוד באו"א ושם הוא מקומם האמיתי וע"ז נאמר והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר כו' והוא כי עולם א"ס נק' ים ושם אין מושב לבני אדם כי אין להם השגה למעלה רק ביבשה מקום שנתצמצם האור כמ"ש בכ"מ ועוד כי חו"ב נק' י"ס כידוע והוא בחו"ב אלו וחול הים הוא ב' יסודות שלהם המתגלים באוירא ובוצינא שהוא גבול א"ס ב"ה. וסוד חו"ל ידוע כי הוא בחב"ד ח' חכמה ל' בינה מגדל ספורה באוירא והוא מו"ס בוצד"ק דתלייא באוירא ו' דעת באמצע והוא סוד קד"א רקיע השמים כמ"ש בכמה מקומות (ברית יצחק).

⁴⁴⁴² שכל העולמות העליונים שהם מא"ס הכל קיומם בהאי אוירא ובוצינא שכל כוונתם להשיג בהם ולקשר ע"י עולמות התחתונים בעולם א"ס ונמצא וכו' (ברית יצחק שם).

<p>בחושבנא נמלי מנייהו פורקנא כמה דאתמר⁴⁴⁴³ ועל דא ביומוי דדוד כד עבד חושבנא בישראל ולא נטיל מנהון פורקנא הוה רוגזא ואתאבידו מישראל כמה חילין וכמה משריין:</p>	<p>בחשבון, נוטלים מהם פדיון, כמו שנתבאר. ועל כך בימי דוד, כשעשה חשבון בישראל ולא נטל מהם פדיון, היה רוגז, ונאבדו מישראל כמה צבאות וכמה מחנות.</p>
<p>ובגין כך כתיב בעובדא דמשכנא (כל העבר על הפקדים (שמות ל יג)) וכסף פקודי העדה וגו' (שם לח כה) לכל⁴⁴⁴⁴ העובר על הפקודים וכלא אתקדש לעבידת משכנא והא אוקמוה ככרין חושבנא חדא שקלים חושבנא חדא בגין דאית עלאין דסלקן לחושבנא עלאה ואית אחרנין דסלקן לחושבנא אחרא דא עלאה ודא תתאה ובגין כך כתיב (שם כז) ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש וגו' אלין אדנים הא אוקמוה:</p>	<p>ולכן נאמר במעשה המשכן "וכסף פקודי העדה וגו' לכל העובר על הפקודים". והכל התקדש לעבודת המשכן, והרי פרשוה, ככרים חשבון אחד, שקלים חשבון אחד. משום שיש עליונים שעולים לחשבון עליון, ויש אחרים שעולים לחשבון אחר. זה עליון וזה תחתון. ולכן נאמר "ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש וגו'". אלה האדנים, הרי פרשוה.</p>
<p>תו פתח ואמר (תהלים קכז א) שיר המעלות לשלמה אם יהו"ה לא יבנה בית וגו' האי קרא שלמה מלכא אמר ליה בשעתא דהוה בני בי מקדשא ושארין למבני והוה חמי דעובדא אתתקנת בידיהו והוה מתבני מגרמיה כדין שארין ואמר אם יהו"ה לא יבנה בית וגו' היינו רזא דכתיב (בראשית א א) בראשית ברא אלהים דהא קודשא בריך הוא ברא ואתקין להאי עלמא בכל מה דאצטריך דאיהו בית:</p>	<p>עוד פתח ואמר "שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית וגו'". פסוק זה שלמה המלך אמר אותו בשעה שהיה בונה את בית המקדש והתחיל לבנות, והיה רואה שהמעשה נתקן בידיהם והיה נבנה מעצמו, ואז התחיל ואמר, אם ה' לא יבנה בית וגו'. היינו הסוד שנאמר "בראשית ברא אלהים", שהרי הקדוש ברוך הוא ברא והתקין את העולם הזה בכל מה שצריך, שהוא בית.</p>
<p>שוא עמלו בוניו בו (תהלים קכז א) אלין רזא דאינון נהרין ונ"א נחלין דנפקין ועאלין כלהו בגו האי בית לאתקנא ליה בכל מה דאצטריך ואף על גב דכלהו קא אתיין לאתקנא למעבד תקוניה ודאי אם יהו"ה דאיהו רזא דעלמא עלאה דאתקין וס"א ביתא לא אתקין ועביד ביתא כדקא יאות אינון בונין למגנא אינון אלא מה דאיהו עביד ואתקין אם יהו"ה לא ישמר עיר כמה דכתיב (דברים יא יב) תמיד עיני יהו"ה אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה ואוקמוה ובאשגחותא דא⁴⁴⁴⁵ איהי נטירא בכל סטריין⁴⁴⁴⁶:</p>	<p>"שוא עמלו בוניו בו", אלה סוד של אותם נהרות (נחלים) שיוצאים ונכנסים כולם בתוך הבית הזה להתקינו בכל מה שצריך. ואף על גב שכולם באים לתקן ולעשות את תקונו, ודאי אם ה', שהוא סוד העולם העליון, שהתקין (ביתו ולא עשה) ועשה את הבית כראוי, אותם בונים לחנם הם, אלא רק מה שהוא עושה ומתקן. "אם ה' לא ישמר עיר", כמו שנאמר "תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", ופרשוה. ובהשגחה הזו היא שמורה מכל הצדדים.</p>
<p>ואף על גב שנאמר "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל", וכולם שומרים אותה. למה הם שומרים</p>	<p>ואף על גב שנאמר "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל", וכולם שומרים אותה. למה הם שומרים</p>

⁴⁴⁴³ ידוע כי רזא הוא תמיד בחי' יסוד והוא ב' יסודות הנ"ל וכבר אמרנו שאורא ובוצינא הם קיומא דכל עלמין שהכל תלוי בזווג אורא ובוצינא סוד זווג עליון ובזווג תלוי תיקון העולם כמ"ש לא תוהו בראה כו' (ברית יצחק).

⁴⁴⁴⁴ וכל (דפ"ו).

⁴⁴⁴⁵ שהוא חכמ"ה, ירא"ת יהו"ה (הגרמ"מ).

⁴⁴⁴⁶ שזהו ראשית אחרית דכל שית (הגרמ"מ).

<p>ישראל וכלהו נטרי לה מאי טעמא נטרי לה בגין דכתיב (שם) מפחד בלילות דא פחדא דגיהנם דקאים לקבלה בגין לדחייא לה ובגין דא כלהו סחרין לה:</p>	<p>אותה. משום שנאמר "מפחד בלילות", זהו פחד הגיהנם שעומד כנגדה כדי לדחותה, ולכן כולם מקיפים אותה.</p>
<p>ואף⁴⁴⁴⁷ על גב דכלהו קיימי בנהירו דמחשבה⁴⁴⁴⁸ דלא אתידע וכדין דא⁴⁴⁴⁹ נהירו דמחשבה⁴⁴⁵⁰ דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואתעבידו תשע היכלין⁴⁴⁵¹:</p>	<p>ואף על גב שכולם עומדים באור המחשבה שלא נודע, ואז אור המחשבה הזה שלא נודע מכה באור של המסך, ומאירים כאחד ונעשים תשע היכלות.</p>
<p>והיכלין (להיכלין) לאו אינון נהורין⁴⁴⁵² לאו⁴⁴⁵³ אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימא בהו רעותא דכל תשע⁴⁴⁵⁴ נהורין דקיימי כלהו במחשבה דאיהי חד מנייהו בחושבנא דכלהו למרדף אבתרייהו בשעתא דקיימי⁴⁴⁵⁵ במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידעו אלין לא קיימי לא ברעותא⁴⁴⁵⁶ ולא במחשבה עלאה⁴⁴⁵⁷ תפסין בה ולא תפסין⁴⁴⁵⁸ באלין קיימין כל רזי מהימנותא⁴⁴⁵⁹ וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה</p>	<p>והיכלות אינם מאירים, ואינם רוחות, ואינם נשמות, ואין מי שיעמוד בהם. רצון כל תשעת המאורות שכולם עומדים במחשבה, שהיא אחת מהן בחשבון, שכולם לרדוף אחריהם בשעה שעומדים במחשבה. ולא נדבקים ולא נודעים, אלו לא עומדים לא ברצון ולא במחשבה עליונה. תופסים בה ולא תופסים. באלו עומדים כל סודות האמונה וכל אותם מאורות מסוד המחשבה העליונה, שלמטה כולם נקראים אין סוף. עד כאן מגיעים המאורות ולא מגיעים ולא נודעים. אין כאן מחשבה ולא רצון.</p>

⁴⁴⁴⁷ נדפס רסח ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁴⁴⁸ המאמר אשר אנו רוצים לבאר אותו עתה ע"פ סדר האורות דעקודים הנה הוא המאמר הנורא אשר בפ' נח (סה ע"א) ונשנה המאמר הזה ג"כ בפ' פקודי (רסח ע"ב) וקצת ממנו הוא שם עוד (רכו ע"א). והגר"א זללה"ה בביאורו לתיקוני ז"ח (דף יח ע"ג וע"ד) מפרש אותו על הג' רישין דא"א וגילויים בהט' ספירן דא"א ע"ש. וע' עוד בספר מקדש מלך פ' נח מ"ש שם מדברי מהרח"ו ז"ל בזה, וכן בספר שעת רצון שהוא ביאור על הזוהר ותיקונים מהר' הקדוש בעל יפה שעה ז"ל, מפרש את אותו המאמר על סדר השתלשלות האצילות מא"ק ע"ש. אמנם אנחנו נפרש אותו על סדר השתלשלות עולם העקודים בהתפשטות הא' והב' וכיד ה' הטובה עלינו כי כמה פנים לתורה (כללים ח"א ס ע"ד עיי"ש עוד).

⁴⁴⁴⁹ האי (דפ"ו).

⁴⁴⁵⁰ עי' ח"א סה ע"א ודברי הגר"א שם.

⁴⁴⁵¹ רסט ע"א (הערת הזהר). עי' מלואים אות (יב).

⁴⁴⁵² נתבאר בביאור אדרת האזינו [מח ע"א] במאמר כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה מתקוניו כו' וע"ש היטב (שער מאמרי רשב"י). ז"ל: ואלה שמותם כתר חכמה בינה גדולה גבורה ת"ת נצח הוד יסוד הרי הם תשעה ספירות הנז' כאן. ועוד יש בחינה עליונה מכולן. והיא הנקראת רישא עלאה דלא אתידע כלל כנז' לקמן והיא רישא הראשונה שבחינת רישין הנז' לקמן דאתגלפן דא לגו מן דא כו' והרי עמה נשלמו לעשר ספירות שהם השרשיות ומקוריות והם חיות לכל העולמות ולכל האצילות כולו ואם כן צריך שתדע כי התרין רישין תתאין מאלו התלת רישין הנז' הנה הם סוד כתר וחכמה הנז' באלו התשעה ספירו' והראש העליונה על שתיהן שהיא הנקראת רישא עלאה דלא אתידע היא למעלה מן התשעה ספי' הנז' ועמה נשלמין לעשר ספירות גמורות והנה בחינת המלכות לא נזכרה ולא נתגלית באלו התשעה ספי' השרשיות אמנם אח"ך נגלית המלכות מסוד האי רישא עלאה דלא אתידע העומדת למעלה מן התשעה ספירו' שרשיות הנז'. ובזה תבין מעלת וגדולת המלכות כי היא עטרה בראש צדיק היתה לראש פינה אשר לעתיד תהיה גדולה מן השמש והבן זה.

⁴⁴⁵³ ולא (דפ"ו).

⁴⁴⁵⁴ כי סוד רצון המחשב"ה הנ"ל הוא סוד עולם הנ"ל בסוד עלמא עלאה, וכו' וזה הרצון הוא כלל המחשבה, ונהירו דמחשבה שהוא אור המחשבה (הגרמ"מ).

⁴⁴⁵⁵ בסוד מחשבה, שהוא שורש היחוד, א"א להשיג ולהתדבק כלל וכלל כי לא איתיידע (הגרמ"מ).

⁴⁴⁵⁶ בסוד הרצון, ואפילו אותם שהיו בסוד הרצון דהיינו משה יוסף דוד אעפ"כ לא השיגו (הגרמ"מ).

⁴⁴⁵⁷ אותן שנתדבקו בסוד מחשב"ה עלאה"ה שהן סוד והמשכיל"ים גי' מחשב"ה עלאה"ה, והן רשב"י וחבריו [עי' ריש הקדמת תי"ז] ג"כ, לא השיגו זה (הגרמ"מ).

⁴⁴⁵⁸ כי כמו שהאור הוא מטי ולא מטי, כן המשיגין תפסין ולא תפסין (הגרמ"מ).

⁴⁴⁵⁹ בזה תלוי כל סוד אמונה (הגרמ"מ).

<p>ודלתתא⁴⁴⁶⁰ (ולתתא) בלהו אקרין אין סוף⁴⁴⁶¹ עד הכא⁴⁴⁶² מטון נהורין ולא מטון ולא אתידעו⁴⁴⁶³ לאו הכא מחשבה ולא רעותא:</p>	
<p>כד נהיר מחשבה ולא אתידע ממה⁴⁴⁶⁴ נהיר כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר⁴⁴⁶⁵ למה דנהיר⁴⁴⁶⁶ ואעיל⁴⁴⁶⁷ דא בדא⁴⁴⁶⁸ עד דאתכלילו בלהו כהודא והא אוקמוה וברזא דקרנא כד סליק כלא (ו)אתקשר⁴⁴⁶⁹ דא בדא ונהיר דא בדא כדין קיימין בלהו בסליק⁴⁴⁷⁰ ומחשבה אתער באין סוף ההוא נהירו⁴⁴⁷¹ דנהיר מיניה מחשבה עלאה אקרי אין סוף וע"ב:</p>	<p>כשמאירה המחשבה ולא נודע ממה מאירה, אזי מתלבשת ונסתרת בתוך הבינה, ומאירה (מי) למה שמאירה, ונכנסים זה בזה, עד שכולם נכללים כאחד, והרי פרשוה. ובסוד הקרבו, כשהכל עולה, נקשר זה בזה ומאיר זה בזה, אז עומדים כולם בעליה, והמחשבה מתעטרת באין סוף, אותו האור שמאירה ממנו המחשבה העליונה נקרא אין סוף.</p>
<p>כיון דאנהיר ואתפשטו מניה חילין ההיא מחשבה אסתים ואנניז ולא ידע ומתמן אתפשט פשיטותא לכל סטריין ואתפשט מניה חד פשיטו דאיהו רוא דעלמא עלאה:</p>	<p>כיון שמאיר ומתפשטים ממנו צבאות, אותה מחשבה נגזזת ונסתרת ולא ידועה, ומשם מתפשטת התפשטות לכל הצדדים, ומתפשטת ממנה התפשטות אחת, שהיא סוד העולם העליון.</p>
<p>ודא קיימא⁴⁴⁷² בשאלתא ואיהו מאמר עלאה ואוקמוה דאקרי מ"י דכתיב (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שאלתא ההוא דברא אלה לבתר אתפשט ואתעביד ים⁴⁴⁷³ סופא דכל דרגין⁴⁴⁷⁴ דאיהו</p>	<p>וזה עומד בשאלה, והוא מאמר עליון, ופרשוה שנקראת מי, שנאמר "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה", שאלה אותו שברא אלה. אחר כך התפשט ונעשה ים, סוף כל הדרגות, שהוא למטה. ומשם מתחיל לבנות למטה, והכל עשה באותה צורה ממש</p>

⁴⁴⁶⁰ נמחק בגרמ"מ, וגורס את המוסגר.

⁴⁴⁶¹ דהיינו אותן האורות הגנוזים בסוד מחשב"ה עלא"ה גי' אית"ן, שער הנון, שמזה יזהירו והמשכיל"ם כזוהר הרקיע [עי' דניאל יב], זה האור המאיר להם נקרא אצלנו סוד אי"ן סוף גי' אור הכללי (הגרמ"מ).

⁴⁴⁶² כלומר זהו פירוש למה נקרא אין סוף, כי אין הוא סוד עתיקא, סוד הנעלם, והסוף ג"כ נכלל בסוד אין, ועד הכא יכול שכל אנושי להשיג ולא יותר, מפני שעד הכא מטין נהורין ולא מטין, בבחינת מטי ולא מטי (הגרמ"מ).

⁴⁴⁶³ לכן אין רשות לדבר יותר מזה הרקיע (הגרמ"מ).

⁴⁴⁶⁴ ממאן (דפ"ו).

⁴⁴⁶⁵ (ס"א מאן) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁴⁶⁶ לפי השגתו ולפי ערכו (הגרמ"מ).

⁴⁴⁶⁷ ועאיל (דפ"ו).

⁴⁴⁶⁸ ונעשה הכל א' (הגרמ"מ).

⁴⁴⁶⁹ שעומדים כולם ביחודם למעלה עד א"ס, והוא נהיר בכולם, ועי' לעיל רכד ע"א (דע"ה ח"ב קנו ע"ב), נעשה ע"י כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא עי"ז הרבה מאד, וכמ"ש פ' צו (דף כז ע"ב) ובפ' פנחס (רכד סע"א ברע"מ) ופ' פקודי (רלז ע"א ושם רלט ע"א), ע' במקומות הנז' שמבואר שם כי ע"י הקרבנות מתכפייא הסטרא אחרא ואתבר חילה ותוקפה, ואשא דמדבחא מבערא רוח מסאבא, וזינין בישינ מעלמא וסלקא רוח קודשא ואתעטרא לעילא ונהיר דא בדא (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

⁴⁴⁷⁰ כלומר קיימו ועומדין במעלה העליה שנתעלו (הגרמ"מ).

⁴⁴⁷¹ כלומר שלא תאמר זהו עצם הא"ס, אלא זהו האור המאיר במחשבה עלאה (הגרמ"מ).

⁴⁴⁷² לא ע"א (הערת הזהר).

⁴⁴⁷³ נו ע"א (הערת הזהר).

⁴⁴⁷⁴ אצילות וכו' ויצאה שם לגילוי בפנ"ע ג"כ, ומשום צורך הנבראים כנ"ל, אבל למעלה מאצילות וכן גם בא"א דאצילות, הנה שם לא יצאה לגילוי בפנ"ע כלל. אמנם בחי' היותה סופא דכל דרגין, הנה בחי' הזה נעשה בה בכולם, ר"ל גם למעלה הוה לעולם המלכות דכל א' סופא דכל דרגא, והוא ג"כ משום כי היא השורש דכל תחתון, ולכן נתגלה היא בסוף כל מדרגה עליונה, וכדי להוציא ולהמציא את המציאות דהמדרגה התחתונה, כי ממנה ומגילויה נעשה כולם, ע"י התפשטותה מגילוי לגילוי כנ"ל כלל ד' ענ"ג. ולכן נתגלה היא בכולם בסופא בכל דרגא, אבל יציאתה בבחי' גילוי בפנ"ע,

לתתא ומתמן שארי למבני לתתא וכלא עביד בההוא גוונא ממש	
רכו/ב	
דלעילא דא לקבל דא ודא כגוונא דדא ובנין ⁴⁴⁷⁵ כך נטירו דכלא מעילא ותתא:	שלמעלה, זה כנגד זה וזה כדוגמת זה. ולכן שמירת הכל ממעלה ומטה.
והאי פשיטו דמחשבה איהו דאיהו עלמא עלאה ודא איהו אם יהו"ה לא ישמר עיר שוא שקד שומר דאיהו שומר ישראל ⁴⁴⁷⁶ [דכתיב שומר] ונ"א שקד שומר ההוא דכתיב ביה (משלי כז יח) ושומר אדוניו יכובדו דלאו ביה קיימא נטירו אלא בעלמא עלאה:	והתפשטות זו, שהיא מחשבה, שהיא עולם העליון. וזהו "אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר", שהוא שומר ישראל. (שוא שקד שומר, זהו שנאמר בו "ושומר אדוניו יכבד") שלא עומד בו שמירה אלא בעולם העליון.
תא חזי תכלא דמשכנא כלא קיימא ברזא עלאה ואוקמוה תכלת וארגמן חד ⁴⁴⁷⁷ לאתקשרא בחד והא אתמר ברזא דכתיב (דברים ד כד) כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא והא אתמר דאית אשא אכלא אשא ואכיל ליה ושצי ליה בנין דאית אשא תקיפא מאשא ואתמר:	בא וראה, תכלת המשכן, הכל עומד בסוד עליון, ופרשוה. תכלת וארגמן אחד להתקשר באחד. והרי נאמר בסוד הנאמר "כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא". והרי נאמר שיש אש אוכלת אש, ואוכלת אותה ומכלה אותה, משום שיש אש חזקה מאש, ונתבאר.
מאן דבעי למנדע חכמתא ביחודא קדישא וכו' מכאן עד דקיימא עליה בפרשת בראשית דף נא ע"ש ואילו החלופים מצאנו בין הכתוב כאן לבין הכתוב שם: שורה א', במקום נסה מצאנו אחרא. בשורה ב', דאתאחיד ביה. בשורה י"ב, לאדלקא ולא תאחדא ביה. בשורה י"ג, שיצי ליה ואכיל ליה. בשורה כ"ד, ועל נהורא חזירא שריא לעילא נהורא סתימא דאקיף ליה ורזא עלאה הכא וכלא תשכח. בשורה ל"ד, כלא אתחבר. בשורה ל"ה, ביה לתתא. בשורה ל"ו, דסליק. בשורה ה', ואיהו. בשורה ו', דאיהו דליק ⁴⁴⁷⁸ . שם, וכלא אתקשר. שורה י', על תרביץ. שורה ט"ו, וכלהו קיימי ת"ח. שורה י"ו, מלה אחרא לתתא. שורה י"ז, ולית לך ⁴⁴⁷⁹ :	

הנה זה נעשה בה רק באצילות לבד, והוא משום תוצאות עולמות הנפרדים שנבראו על ידה (כללים ח"א כד ע"ב), נתייסד המלכות בב' בחי' אחד נעלם, ואחד נגלה. ובהנעלם הנה היא למעלה מהכל, ותלוי בה כל התיקונים דלעתיד, ואז תתגלה ברום מעלתה שהיא תכלית האחרון לכולם, כי תשוב לקדמותה לאתר דאתגזרת מתמן, דאיהו אין סוף כמ"ש ברע"מ (פינחס רנו ע"ב). אך הבחי' הב' שהוא גילוייה עתה אשר לצורך הנהגת דהעוה"ז, הנה היא למטה מכולם ובסוף כולם, סופא דכל דרגין (זה"ק פקודי רכו סע"א), והיא יוצאת ונעשית רק מהם (כללים ח"ב נה ע"ב).

⁴⁴⁷⁵ בגין (דפ"ו).

⁴⁴⁷⁶ פי' מ"ט הנק' שומר ישראל ושיעור הכתוב אם ה' שהיא בינה לא ישמור עיר שהיא מ' שוא שקד שומר שהוא מט"ט וזה כמו ד"א, דלעיל פי' שומר הם ס' גבורים וה' הוא זעיר, וכאן מפ' ה' בינה ושומר מט"ט וכן, פי' בפ' תרומה דף קס"ד כאמר מן הפירושים (מ"מ).

⁴⁴⁷⁷ פי' תכלת מ' וארגמן ת"ת (מ"מ).

⁴⁴⁷⁸ סליק (דפ"ו).

⁴⁴⁷⁹ (וכבר נתקן הכל בנוסחא אמיתית הרש"ב) (הערת הזהר).

<p>ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם וגו' תא חזי אוליפנא דאינון תקלין אנשי לון משה ולא ידע מה ודאתעבידו (דיתעביד) מנייהו עד דנפק קלא ואמר ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים:</p>	<p>"ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם וגו'". בא וראה, למדנו שאותם שקלים שכח אותם משה ולא ידע מה נעשה מהם, עד שיצא קול ואמר, "ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים".</p>
<p>רבי חזקיה פתח ואמר (שיר א יב) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו האי קרא אתמר אבל עד שהמלך במסבו דא קודשא בריך הוא כד יהב אורייתא לישראל⁴⁴⁸⁰ ואתא לסיני⁴⁴⁸¹ וכמה רתיכין הוו עמיה⁴⁴⁸² כלהו רתיכין קדישין⁴⁴⁸³ וכל קדושין עלאין דקדושה דאורייתא כלהו הוו תמן⁴⁴⁸⁴ ואורייתא אתיהיבת⁴⁴⁸⁵ בלהטי אשא וכלא בסטרא דאשא וכתיבא באשא חוורא על גבי אשא אוכמא⁴⁴⁸⁶ ואתוון הוו פרחין וסלקין באוירא:</p>	<p>רבי חזקיה פתח ואמר "עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו". הפסוק הזה נתבאר. אבל עד שהמלך במסבו, זה הקדוש ברוך הוא, כשנתן תורה לישראל ובא לסיני, וכמה מרכבות היו עמו, כולם מרכבות קדושות, וכל הקדושות העליונות של קדושת התורה כולם היו שם, ותורה נתנה בלהוטים של אש, והכל בצד האש, ונאמרה באש לבנה על גבי אש שחורה, והאותיות היו פורחות ועולות באויר.</p>
<p>ואת קדמאה דאורייתא⁴⁴⁸⁷ אתפליג לשבע מאה ושבעים וחמשה לכל סטר⁴⁴⁸⁸ וכלהו אתחזון באוירא דרקיעא באת ו'ו' לסטרא דא' לסטרא דא וכן לכל סטרין:</p>	<p>והאות הראשונה של התורה נחלקה לשבע מאות ושבעים וחמשה לכל צד, וכולם נראו באויר הרקיע באות ו', ו' לצד זה, ו' לצד זה. וכן לכל הצדדים.</p>

⁴⁴⁸⁰ היינו סוד הבינה שבה פתח אנכי כדפירשנו בפרשת יתרו, "כד יהב אורייתא" מבחינת התפארת (אור יקר).

⁴⁴⁸¹ הוריד למטה שכינתו (אור יקר).

⁴⁴⁸² הנה המרכבות העליונות יש במינם תחלה ארבעה קליפות כאומרו במראה יחזקאל ואראה והנה רוח סערה וכו', לזה אמר שלא היה בסיני ענין זה אלא "וכמה רתיכין הוו עמיה" ולא נכללו החצונים שם (אור יקר).

⁴⁴⁸³ דהיינו ענן וערפל הקדושים, והעד שנתלבש מרע"ה בענן כאומרו ויבא משה בתוך הענן, ואם חס ושלוש היה ענין זה כענין ענן גדול ואש מתלקחת לא היה מרע"ה מתלבש בו, אלא ענן וערפל ואש קדוש היה, ואם תאמר והיאך אפשר שיתגלה סוד האור העליון אם לא מתוך הקליפות, לזה נאמר שהתורה סגולתה להעביר החצונים, והיא בסוד התפארת שהוא נחלה בלא מצרים ואין שם שום קליפה, ולזה (הכריח) [הבריח] החצונים ושקעם בתהומא רבא (אור יקר).

⁴⁴⁸⁴ ולזה [הבריחו] [הכריחו] החצונים, ועוד רצה בזה שהם בחינות עליונות הנכללות בתוכה, כאלו תאמר בסוד האסור והמותר הפסול והכשר החייב והזכאי הטמא וטהור החייב והפטור וכיוצא, היא בסוד עולם מטטרון שהתפארת מתלבש בו, אם כן כיון שבא הקדוש ברוך הוא לתת תורה לישראל, רוחניים אלו הנכללים בסוד ההלכות והדינים כולם באו שם, ובסוד הרוחניות העליון בסתרי תורה היא סוד שש מעלות לכסא למעלה, וסוד רזי תורה היא בתפארת למעלה, ובסוד טמירו דאורייתא עולה עד הכתר, אם כן כל בחינות התורה "דקדושה (מתמן) דאורייתא כולהו הוו תמן" (אור יקר).

⁴⁴⁸⁵ אפילו חלק המתגשם ומתעבה ונתן לישראל הגשמיים, היו הקולות והאותיות מתעבות ומתמצאות "בלהטי אשא", מלת אנכ"י היא מתראה בלהט אש. וכן יהו"ה וכן אלהיך וכן כל הדבורים כולם (אור יקר).

⁴⁴⁸⁶ "באשא חוורא על גבי אשא אוכמא" כך היא הגירסא בכל הספרים ונאות הוא, כי התורה עצמה היא תפארת והוא גוון חוור, הכסא אליו היא המלכות שהיא שחורה, והיינו במציאות האויר השחור אש שחורה, ואותיות אש לבנה היו פורחות באויר, והיינו כדמסיק "ואתוון הוו פרחין וסלקין באוירא" ונראות אותיות לבנות בשח(ו)רות האש אשר באויר כדפי' (אור יקר). בכל הזוהר אומר אשא אוכמא ע"ג אשא חוורא והכל אמת שכשאומר אוכמא על חוורא היינו זעיר קיומו על הבינה הנקרא חוורא, וכאן שאמר חוורא וכו' ר"ל בינה היא עומדת ע"ג זעיר הנק' אוכמא ומשפעת לו (מ"מ).

⁴⁴⁸⁷ שהיא אלף שבה פתח הקדוש ברוך הוא אנכי, ועליה נאמר ואת האלף אל תקרי אלף אלא אלף (אור יקר). ופי' הפ' ואת האלף שהוא אלף הראשון' שבא"לפא ב"תא אתפליג לשבע מאה וכו' (מ"מ).

⁴⁴⁸⁸ פי' לכל צד מד' רוחות יש חשבון הנזכר בפסוק (מ"מ).

<p>ואלין וויין⁴⁴⁸⁹ הווי קיימין על עמודין⁴⁴⁹⁰ ואינן עמודין הווי קיימין על ניסא⁴⁴⁹¹ וכלהו וויין עלייהו בגין דרוא דאורייתא על וי קיימא⁴⁴⁹² ואינן וויין⁴⁴⁹³ דאינן רוא דמהימנותא דאורייתא⁴⁴⁹⁴ כלהו על אינן ועמודים קיימין דאינן רזין דנפקין בהו נביאים רוא דלהו בכל סטר ועל אינן קיימין קיימן אינן וויין:</p>	<p>ואלו הוויין היו עומדים על עמודים, ואותם העמודים היו עומדים על נס, וכל הוויים עליהם. משום שסוד התורה עומד על וי. ואותן וויים שהם סוד האמונה של התורה, כולם עומדים על עמודים, שהם סודות שיוצאים בהם נביאים, הסוד שלהם בכל צד. ועל אותם עמודים עומדים אותם הוויים.</p>
<p>ו' עלאה איהו רוא דקול דאשתמע⁴⁴⁹⁵ ואיהו רוא דקיימא ביה אורייתא בגין דאורייתא נפקא מההוא קלא פנימאה דאקרי קול גדול ודא (איהו) קול גדול ואיהו רוא דאורייתא ועל דא כתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף:</p>	<p>ו' עליונה היא סוד הקול שנשמע, והוא הסוד שעומדת בו התורה, משום שתורה יוצאת מאותו קול פנימי, שנקרא קול גדול. והקול הגדול הזה הוא סוד התורה, ועל זה נאמר "קול גדול ולא יסף".</p>

⁴⁴⁸⁹ פי' בחי' הת"ת הנק' ו' (מ"מ).

⁴⁴⁹⁰ פי' בחינת נ"ה (מ"מ).

⁴⁴⁹¹ פי' יסוד הנק' נס ונ"ה עליו (מ"מ).

⁴⁴⁹² פי' שהתורה היא בחינת ת"ץ הנק' תורה שבכתב (מ"מ).

⁴⁴⁹³ ז"ל ספר ע"ה דף ל"ג ע"א בפסוק עמודיו עשה כסף יש לדקדק למה אמר עשה בעמודים ולא ברפידתו וכו' ולתרץ זה כי ידוע כי עמודים הם נצח והוד כמ"ש בזוהר בפ' פקודי ואינן וויין דאינן רוא דמהימנותא דאורייתא כולהו על אינן עמודין קיימין דאינן רזין דנפקין בהו נביאים וכו' מההוא קלא פנימאה דאיקרי קול גדול, ר"ל שהיא בינה, הרי מבואר שהוויין של העמודים הוא סוד ת"ת עם יסוד אר"א שבתוכו שה"ס רוא פנימיות התורה שה"ס זעיר והעמודים עצמם הם סוד נ"ה והם לבר מגופא והם נקראים ווי העמודים ולפיכך יש אחיזה לחצונים בהם יותר מבשאר הספירות, גם מכח מ"ש בשער רפ"ח ניצוצין לפי שבכליהם נשאר שום ניצוצי קדושה בעת השבירה לכן הם עצם הדין, ולכן כשבנה שלמה ב"ה שהוא עליית ה' תתאה בה' עלאה כנז' בזוהר בפ' שמות ותרומה ופקודי כי הוא חופה לזוין, לפיכך גם המלך שלמה שהשלום שלו עשה עשייה מחדש לתקן עצי הכלים דנ"ה וכמו שעשה שה"ע ב' עמודים יכין ובוועז שסודם נ"ה, וזה פי' הפסוק עמודיו עמודי ו' שהם נ"ה עמודים של ת"ת עשה כסף, כי אף שחסדים מגולים מתפשטים בהם תמיד, מ"מ עצם הכלים שלהם הוא דין משא"כ עתה שהוא זמן בנין ב"ה והיה בנין חדש גם למעלה ועשה לשני העמודים עצמם יכין ובוועז בעצם הכלים שלהם עצמן של כסף והיא עשייה מחדש לבד התפשטות החסדים בהם (מ"מ).

⁴⁴⁹⁴ בראשית נב (הערת הזהר).

⁴⁴⁹⁵ ח"א נ ע"ב רי ע"א (לש"ו). עי' ע"ח (אח"ף א): הקול נגד שורש לאה והדבור נגד שורש רחל. אע"פ שקול הוא בת"ת שהוא הז"א (נ"א בת"ת ז"א) עכ"ז שורש של שניהם הוא במל' דתבונה (נ"א עכ"ז שורשו במל' בינה), רק שקול נעשה נשמה לז"א (נ"א לר"ק דב"ן דז"א) והדיבור נעשה נשמה למל' (שהיא רחל). ועיי"ש בביאורים (ח"א לא ע"א): אע"פ שקול הוא בת"ת שהוא הז"א - (וכמ"ש בזוה"ק בראשית דף נ ע"ב, ופ' ויגש דף רי ע"א ובכ"מ) וא"כ הרי איך אנו אומרים עתה שהקול הוא בלאה, [עכ"ז שורש של שניהם] ר"ל של הקול והדבור (כן הוא בשער הקדמות דף לא ע"א), [הוא במלכות דתבונה] אשר שם הוא שורש לאה, וכן ממנה נעשה הז"א ג"כ. וא"כ הרי הגם שעיקר הקול הוא בז"א עכ"ז הנה הוא בלאה ג"כ, כי שניהם הם מהמלכות דתבונה, כי הרי גם הז"א נעשה מציאותו מהמלכות דתבונה וכמ"ש בשער אר"א (סוף פרק ח) ובכ"מ וכנודע, וכן הוא בזוה"ק בראשית (דף נ ע"ב) ופ' פקודי (דף רכו ע"ב) ובכ"מ, דקלא דאשתמע הוא בז"א, והוא יוצא מקלא פנימאה דלא אשתמע שהוא בינה. והרי לנו דשורש הקול הוא בבינה, ולכן יש לייחס היטיב בחי' הקול הן ללאה והן לז"א, כי שניהם הם מהמלכות האחרונה דהבינה, שהוא המלכות דהתבונה, אלא שלא היא מהארתה היוצא לחוץ בסוד קשר של תפילין, ובנין הז"א נעשה מעיקר המלכות דתבונה המתלבשת בו כנודע כ"ז, ע"כ. הקול הזה הוא מסוד בינה המתפשט בכל הגוף, והוא קלא דלא אשתמע, ועליו נאמר קול גדול ולא יסף, כי אין להקול הזה הפסק שהוא החיות דכל הגוף, והוא נמשך מן החכמה והם המוחין המתפשטים בכל הגוף, וע' בזה בזוה"ק בראשית (נ ע"ב) ובתז"ח (דף יח יט ובדף נ נא) ובהגר"א שם ושם. והנה הקול הזה יוצא לחוץ דרך האזניים, והוא שואב וממשיך אליו את הקול הנשמע שהוא מסוד ת"ת (כמ"ש בזוה"ק בראשית שם ובפ' ויגש רי ע"א ופ' פקודי רכו ע"ב ורסב ע"ב), ומזה הוא השמיעה הנמשך לאוזן, כי הקול הפנימי הנז' שהוא קלא דלא אשתמע שבתוכו הוא ממשיך אליו את הקול החיצון שהוא קלא דאשתמע, ומזה הוא השמיעה (ביאורים ח"ב עט ע"ד).

<p>תא חזי האי קול גדול איהו עקרא דכלא ורוא דשמא קדישא עלאה ועל דא אוקמוה דאסיר ליה לבר נש לאקדמא שלמא לחבריה עד לא יצלי צלותיה ורוא דא אוקמוה דכתיב (משלי כז יד) מברך⁴⁴⁹⁶ רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו ולא איהו אסור עד דמברך ליה ברוא דקול גדול דאיהו עקרא דשמא קדישא:</p>	<p>בא וראה, הקול הגדול הזה הוא עיקר הכל וסוד השם הקדוש העליון, ועל זה פרשוה שאסור לאדם להקדים שלום לחברו טרם שיתפלל תפלתו, וסוד זה פרשוהו, שנאמר "מברך רעהו בקול גדול בבוקר השכם קללה תחשב לו". ואינו אסור, עד שמברך אותו בקול גדול, שהוא עיקר השם הקדוש.</p>
<p>ועל דא רוא דאורייתא נפקא מההוא קול גדול ודא איהו מלך במסבו דא מעמד הר סיני ואוקמוה נרדי נתן</p>	<p>ולכן סוד התורה יוצא מאותו קול גדול, וזהו "מלך". "במסבו", זה מעמד הר סיני, ופרשוה "נרדי נתן"</p>
<p>רכז/א</p>	
<p>ריחו דא כנסת ישראל⁴⁴⁹⁷ בגין דאמרו ישראל (שמות כד ז) כל אשר דבר יהוה נעשה ונשמע שהמלך דא איהו מלך עלאה⁴⁴⁹⁸ ואוקמוה:</p>	<p>ריחו", זו כנסת ישראל, משום שאמרו ישראל, "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע". "שהמלך", זהו המלך העליון, ופרשוה.</p>
<p>תא חזי כד קודשא בריך הוא אייתי טופנא על עלמא בגין לחבלא כלא אמר ליה קודשא בריך הוא לנה בעי לך לאסתתרא⁴⁴⁹⁹ ולא תחזי גרמך קמיה דמחבלא דלא ישלוט עלך בגין דלא הוה מאן דיגין עלוי⁴⁵⁰⁰ כיון דאתקריב קרבנא דקריב נח כדין אתבסם עלמא ולא אתבסם וכוליא (כלי) האי עד דקיימו ישראל על טורא דסיני כיון דקיימו ישראל על טורא דסיני כדין אתבסם עלמא ומחבלא לא אשתכח בעלמא:</p>	<p>בא וראה, כשהביא הקדוש ברוך הוא מבול על העולם כדי להשחית הכל, אמר הקדוש ברוך הוא לנח, צריך אתה (להסתתר) להשמר שלא תראה את עצמך לפני המשחית, שלא ישלוט עליך, משום שלא היה מי שיגן עליו. כיון שקרב הקרבן שהקריב נח, אז התבסם העולם, ולא התבסם כל כך עד שעמדו ישראל על הר סיני. כיון שעמדו ישראל על הר סיני, אז התבסם העולם, והמשחית לא (היה) נמצא בעולם.</p>
<p>ובעא קודשא בריך הוא בההוא זמנא לאעברא ההוא מחבלא מעלמא (וכד) [בר ד] ישראל סרחו בההוא זמנא ליומין זעירין ועבדו ית עגלא וכדין מה כתיב (שם לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב</p>	<p>ורצה הקדוש ברוך הוא באותו זמן להעביר את אותו משחית מהעולם, (וכאשר) רק שישראל סרחו באותו זמן לימים מועטים ועשו את העגל. ואז מה נאמר "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב". ועדים היה סודות השם הקדוש שעטר אותם הקדוש ברוך</p>

⁴⁴⁹⁶ קפב ע"א (הערת הזהר).

⁴⁴⁹⁷ הענין שהשכינה היא נקראת כנסת ישראל בשתי בחינות, האחד מצד מטה שהיא אוספת כל נשמתן של ישראל. ומצד בחינה זו היא מאירה ומתקשטת בכל מה שישראל עושים ומסגלין מצות ומעשים טובים, ולכך היא נקראת "נרדי" שהיא נרדי לישראל שהם הנותנים מצד מטה ריח מעשיהם בה כדי שתעלה היא ריח טוב אל התפארת, והיינו "נרדי" מצד בחינות כנסת ישראל מצד מטה, "נתן ריחו" מצד הבחינה השנית שהיא כנסת ישראל מצד מעלה שהיא מכנסת התפארת אליה בסוד ריח הטוב (אור יקר).

⁴⁴⁹⁸ קשיא ליה כי כפי שהתפארת נקרא, נגדי אליו ראוי שתקרא המלכות, ואם כן כיון שהיא נקראת נרדי היה ראוי שיקרא הוא בשם הראוי לה זכר ונקבה, לזה אמר כי מלך הוא בחינתו בבינה כדפירשונו ולזה אין תימה, עוד אפשר שקשה לו למה לא נפרש נתן לשון עזיבה והיינו כשעשו העגל כדאוקמוה נמי בזוהר, לזה אמר שאם נפרש לשון עזיבה לא יתיישב לשון שהמלך דא איהו מלך עלאה, ואין ענין זה נאות אל פגם ישראל (אור יקר).

⁴⁴⁹⁹ לאסתמרא (דפ"ו).

⁴⁵⁰⁰ שהתפארת בעל הרחמים מסתלק מעל המלכות, והמלכות מדת הדין לבדה פועלת הדין, ועל זה נאמר ויש נספה בלא משפט דהיינו תפארת שאינו עם המלכות הנקראת צדק, והיינו ה' למבול ישב ישב בלחודוי ולא אתא עם דינא כדפירשו בפרשת נח (אור יקר).

<p>ועדים הוה רזין דשמא קדישא⁴⁵⁰¹ דאעטר לון קודשא בריך הוא ואתנטל מנייהו כדין שלטא מחבלא על עלמא ואהדר כמלקרמין כההוא זמנא דשלטא בעלמא ועביד דינא:</p>	<p>הוא ונטל מהם, ואז שלט המשחית על העולם, וחזר כמקדם, כמו באותו זמן ששלט בעולם, ועשה דין.</p>
<p>אמר רבי יוסי ביומוי דטופנא מאן יהיב תמן מחבלא דהא מיא הוה דאתגברו תא הוי לית לך דינא בעלמא או כד אתמחי עלמא בדינא דלא אשתכח⁴⁵⁰² ההוא מחבלא בנייהו דאזיל בגו אינון דינין דאתעבידו בעלמא אוף הכא טופנא הוה ומחבלא אזיל בגו טופנא ואיהו אקרי הכי ועל דא אמר ליה קודשא בריך הוא לנח לטמרא גרמיה ולא יתחוי בעלמא והא אוקמוה:</p>	<p>אמר רבי יוסי, בימי המבול מי נתן שם משחית, שהרי המים היו שנתגברו. בא וראה, אין לך דין בעולם, או כשמכה העולם בדין, שלא נמצא ביניהם אותו המשחית שהולך בתוך אותם הדינים שנעשים בעולם. אף כאן היה מבול, והמשחית היה הולך בתוך המבול, והוא נקרא כך. ולכן אמר הקדוש ברוך הוא לנח להטמין את עצמו ולא יתראה בעולם, והרי פרשוה.</p>
<p>ותא חזיו אמר רבי יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקת ארעא מזוהמא וכו' עד כך ישראל עם קב"ה בפרשת נח דף סג ע"ב וסד ע"ב ואלו החלופים שמצאנו בין הכתוב כאן ובין הכתוב שם דף סג ע"ב שורה כ"ד⁴⁵⁰³ לתתא ואיהו אמשיך ליה לעלמא לבתר דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל והא אתמר שורה כ"ח עלמא צ"ל על מיא שורה ל"ב אמר לן⁴⁵⁰⁴ שורה ז' צ"ל בראש השנה שורה ח' ורוא חדא שורה י"ג בדיוקנא דשייפי שורה י"ד נמי איהו, שורה כ"ו דלתתא⁴⁵⁰⁵ שורה ה' דעלמא ובעוד דאיהו בלחודוי עם מלכא שאיל ליה כל צרכוי ויהיב ליה⁴⁵⁰⁶:</p>	
<p>תא חזי אמר רבי אלעזר ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים⁴⁵⁰⁷ אמאי וויס אלא כמין ו"ו הוה</p>	<p>בא וראה, אמר רבי אלעזר, "ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים". למה וויס, אלא כמו מין ו"ו היו,</p>

⁴⁵⁰¹ עדיים וזיונם שניתן להם אח"כ בעת שהקדימו נעשה לנשמע, וכמ"ש בשבת (דף פח ע"א) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתרים כו', והנה הם עטרין דחור"ג, מרזא דמתקלא שהוא הדעת עלאה שנמשך בהז'ין בליל א' של פסח, ע"י שעלו אז באו"א עלאין, ומהם ירתו עטרין דחור"ג שהם אוירא ובוצינא, ונולדו ונתגלו אלו האורות לחוץ להמשיכם בישראל, והוא עדיים וזיונם אשר זכו לזה במתן תורה, ובהן היו חיין לעולם, בסוד חיי המלך, שהם המוחין "אהיה הויה אהיה" גימ' חיים וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א ג ע"א ד"ה וזיוניהו ע"ש בהגהה ג ע"א ד"ה וכמ"ש שבעה), וכן הוא בזוה"ק פקודי (רכז ע"א) כי עדיים הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קב"ה ובהן היו חיין לעולם, כמ"ש בפ' תשא (קצד ע"א) ופ' שלח (קסב ע"א ע"ב) (דע"ה ח"ב קכה ע"א). בראשית כב ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁵⁰² קצו ע"א (הערת הזהר).

⁴⁵⁰³ כ"ה (דפ"ו).

⁴⁵⁰⁴ סד ע"א (נוסף בדפ"ו).

⁴⁵⁰⁵ ע"ב (נוסף בדפ"ו).

⁴⁵⁰⁶ וכבר נתקן בנוסחא אמיתית הרש"ב (הערת הזהר).

⁴⁵⁰⁷ נתבאר באדרת נשא בדקל"ח ע"ב וע"ש האמנם (שער מאמרי רשב"י), מא ע"ד: אלו הקוצין דשערי הם סוד הוויין היוצאין מן נ"ה היוצאין מן הת"ת ו' עלאה והנה סוד אלו בהיותם למטה בז"א הם בסוד ואת האלף ושבע המאות וה' ושבעים עשה וויס לעמודים וביאור הענין הוא כי האלף הם בא"א כי תמיד שם הוא מספר אלף ואבא ואימא הם גרועים מאריך אפין. ולכן הם בסוד מאות בלבד.

<p>ורישיהון חפא בדהבא⁴⁵⁰⁸ אינון דכסף ורישיהון מחפן בדהבא בגין דכל ו"ו בסטרא דרחמי קא אתיא וכלהו הוו אשתמודעאן לעילא בחושבנא ובגין דאתו מסטרא דרחמי הוו אקרונ וויס וכל שאר תליין בהו ולית ו"ו⁴⁵⁰⁹ אלא דהבא⁴⁵¹⁰ וכספא כחדא ובגין כך כל אינון אקרונ ווי דאינון עמודים⁴⁵¹¹ מאן עמודים כמה דאת אמר (מ"א ז מא) והעמודים שנים וגו' בגין דהא אלין לבר מגופא לתתא הוו קיימין:</p>	<p>וראשם מצופה זהב. הם של כסף, וראשם מצופה זהב, משום שכל ו"ו בא בצד הרחמים, וכולם היו ידועים למעלה בחשבון. ומשום שבאו מצד הרחמים היו נקראים ווי"ם, וכל השאר תלויים בהם. ואין ו"ו אלא זהב וכסף כאחד. ולכן כל אלו נקראו וויס של אותם עמודים. אלו עמודים, כמו שנאמר "והעמודים שנים וגו'", משום שהרי אלו הם מחוץ לגוף, למטה היו עומדים.</p>
<p>אמר רבי יצחק לא ידענא אי דא עבידתא דקדש או חול בגין דכתיב (שמות לח כח) ואת האלף דהא כתיב הכא האלף וכתיב התם (שיר ח יב) האלף לך שלמה⁴⁵¹² מה להלן האלף חול⁴⁵¹³ אופ הכא (נמי) האלף חול:</p>	<p>אמר רבי יצחק, לא ידעתי אם זו עבודת קודש או חול, משום שנאמר "ואת האלף" שהרי נאמר כאן "האלף" ונאמר שם "האלף לך שלמה", מה להלן האלף חול, אף כאן האלף חול.</p>
<p>אמר ליה לאו הכי דאי הוא הוה חול לא יתעבד מנייהו וויס ותו דהא תמן כתיב האלף ולא יתיר והכא כתיב האלף ושבע המאות וחמשה⁴⁵¹⁴ ושבעים האלף ודהתם (ד) אינון⁴⁵¹⁵ חול⁴⁵¹⁶ דכתיב (שיה"ש ח יב) האלף לך שלמה</p>	<p>אמר לו, לא כך. שאם הוא היה חול, לא היו נעשים ממנו וויס. ועוד, שהרי שם נאמר האלף ולא יותר, וכאן נאמר "האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים". האלף ששם הם חול שנאמר "האלף לך שלמה", וזהו חול, משום שכל חול אינו בצד הקדושה כלל. חול</p>

ואמנם היותם שבע מאות הוא במה הודעתך כי אין אור העליון מתלבש בתחתון הימנו אלא בבחינת שבעה תחתונות שבו לבד נמצא כי אין אריך אפין מתלבש בתוך אבא ואימא אלא השבעה תחתו' שלו בלבד ולכן נקראים אבא ואימא שבע המאות והז"א והת"ת הוא ה' לפי כי חמשה ראשונות ספירות אלו הם הנגלות בו שהם כתר חכמה בינה גדולה גבורה ת"ת אבל מת"ת שלו ולמטה הוא התחלת בנין קומת נוקביה כנודע ולכן נקרא חמשה ונוקביה היא שבעים כי הנוקבא נקראת שביעית. וזמ"ש ב' פ' פקודי בדף רכז ע"ב. ונפקי מרזא דאלף דאיהו חושבן שלים. ושבע המאות חושבן שלים כו'.

⁴⁵⁰⁸ פי' ו' שהוא זעיר יש בו חר"ג בדעת שלו בראשו הפך הנוקבא שאין בה אלא הגבורות, ועוד שהם בגופה ולא בראשה ולכן הווי"ן של כסף שהם החסדים ורישיהון חפא בדהבא שהם הגבורות להורות על זה, שבראשו יש כסף וזהב שהם חר"ג (מ"מ).

⁴⁵⁰⁹ ת"ת (רח"ו).

⁴⁵¹⁰ כולל חר"ג (רח"ו).

⁴⁵¹¹ פי' שרוכבים על העמודים שהם נ"ה (מ"מ).

⁴⁵¹² עי' בדרוש אטב"ח בסימן ק"ץ [ע"ח שער לה פרק ה] (רמ"ז). ועי' עוד בשער קיצור אבי"ע ספ"ג (לש"ו).

⁴⁵¹³ פי' שקליפת נוגה יש בה עשר ספי' והם גי' אל"ף ושלמה הי' מתקן אותה כמ"ש הרב שלכך נשא נשים נכריות וכמו שכתבנו ב' בשלח, נמצא שהאלף לך שלמה הוא חול שהיא קליפת נוגה (מ"מ). הה' אותיות השרשיים עם הק"כ הרי הם קכ"ה והם כולם דינין, ומהם היו השמונה מלכים. והיה כל מלך ומלך כלול מקכ"ה דינין, וח' פעמים קכ"ה הרי הם אלף, והם ג"כ סוד אלף יומין דחול שאמרו בזוה"ק (פ' פקודי דף רכז ע"א), ומשם הוא ג"כ סוד הקכ"ה זיני מסאבותא שאמרו ב' אחרי (דף עט ע"א) (דע"ה ח"א ב ע"ב), סוד הענין דאלף נשים שנשא שלמה, ואמר האריז"ל (בשער הפסוקים וכן בלק"ת מלכים א' יא) כי הם היו מקליפת נוגה, שהיא בסוד אלף, ת"ק חסדים ות"ק גבורות, והם אלף יומין דחול שאמרו בזוה"ק (פקודי רכז ע"א), ובסוד (שיה"ש ח יב) האלף לך שלמה, שהוא חול, והיה כוונת שלמה לתקן את קליפת נוגה להחזירה לקדושה, ולכן נשא אותן האלף נשים כדי לכלול אותן בקדושה, והיה כוונתו ע"ד האשת זנונים דהושע (דע"ה ח"ב פה ע"ג).

⁴⁵¹⁴ פי' שכולם רומזים לספי' כמו שנפרש בסמוך (מ"מ).

⁴⁵¹⁵ נמחק במ"מ.

⁴⁵¹⁶ י"ס דנוגה (רח"ו). והרב בס' א"י כתב וז"ל דע כי בחטא אד"הר נתפשטו הגבורות תחלה בזעיר וקליפת נוגה היתה נאחזת בהם בחר"ג ולקחה אותם האורות וז"ש אלף ובהיותם בנוגה נק' אלף יומין דחול, עכ"ל בקיצור. נמצא שאלף יומין הנז' היא קליפת נוגה אלא למה נקרא אלף בזה יש ב' יומין דחול, עכ"ל בקיצור. נמצא שאלף יומין הנז' היא קליפת נוגה אלא למה נקרא אלף בזה יש ב' יומין דחול, עכ"ל בקיצור. נמצא שאלף יומין הנז' היא קליפת נוגה אלא למה נקרא אלף בזה יש ב' יומין דחול, עכ"ל בקיצור.

<p>ורא איהו חול בגין דכל חול לאו איהו בסטרא דקדושה כלל חול איהו מסטרא אחרא מסאבא ועל דא הבדלה בין קדש לחול⁴⁵¹⁷ בגין דבעינן לאפרשא בין קדש לחול ורזא דקרא הכי הוא (ויקרא י') ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין המהור:</p>	<p>הוא מהצד האחר הטמא, ועל זה הבדלה בין קודש לחול, משום שצריכים להבדיל בין קודש לחול. וסוד הכתוב כך הוא, "ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין המהור".</p>
<p>ועם כל דא אף על גב דפרישו אית לקדש מן החול חולקא חדא אית ליה בקדושה⁴⁵¹⁸</p>	<p>ועם כל זה, אף על גב שהופרדו יש לקודש מן החול, חלק אחד יש לו בקדושה</p>
<p>רכז/ב</p>	
<p>מסטרא דשמאלא⁴⁵¹⁹ (הוא) הדא הוא דכתיב (שיה"ש ח יב) האלף לך שלמה דאינון אלף יומי החול ואינון יומי דגלותא⁴⁵²⁰ כמה דאית אלף יומין דקדושה הכי נמי אלף יומין לסטרא אחרא⁴⁵²¹:</p>	<p>מצד השמאל. זהו שנאמר "האלף לך שלמה" שהם אלף ימי החול, והם ימי הגלות. כמו שיש אלף ימים של קדושה, כך גם אלף ימים לצד האחר.</p>
<p>ועל דא [אתערו חברייא] אינון יומין דגלותא אלף שנין הוו ועל דא אית אלף ואית אלף ואינון אלף שנין דגלותא אף על גב דישראל יהון בגלותא ויתמשכון יתיר בהני אלף שנין יתמשכון דאינון אלף יומין דקאמרן ובגין דא אוקמוה כל שלמה דאית בשיר השירים קדש בר מהאי דאיהו חול האלף דהכא קדש איהו וכל עובדוי קדש ועל דא עשה וויס לעמודים:</p>	<p>ועל זה העירו החברים, שאותם ימי הגלות יהיו אלף שנים. ועל כן, יש אלף ויש אלף, ואותן אלף שנות הגלות, אף על גב שישראל יהיו בגלות ויתמשכו יותר, באלף השנים הללו הם יתמשכו, של אותם אלף ימים שאמרנו. ולכן פרשוה, כל שלמה שיש בשיר השירים, קדש, פרט לזה שהוא חול. האלף של כאן הוא קודש, וכל מעשיו קודש, ועל זה עשה וויס לעמודים.</p>
<p>תא חזי הא אמרן כל ו' ברזא דרחמי איהו וכל אתר דאתי ו' בשמא קדישא רחמי</p>	<p>בא וראה, הרי אמרנו, כל ו' הוא בסוד הרחמים, וכל מקום שבא ו' בשם הקדוש, הוא רחמים, כמו "וה' המטיר על סדום". "וה' אמר אל אברם". רחמים ודין כאחד. שמה שונה</p>

פירושים להרח"ו נגד י"ס דנוגה כל אחד כלול מעשר ועשר ממאה הרי אלף, ולפי' א"י נגד חו"ג שבנוגה שהם ת"ק ות"ק ואלו ואלו דברי אלהים חיים (מ"מ).

⁴⁵¹⁷ פי' בין הקדושה ובין קליפת נוגה, ולהבדיל בין הקודש ובין החול בין הקדושה ובין קליפת נוגה הנקרא חול, ומ"ש ובין הטמא הם ג' קליפות האחרות (מ"מ).

⁴⁵¹⁸ פירוש הבירורים שבקליפת נוגה (מ"מ).

⁴⁵¹⁹ ר"ל מצד הגבורות, כי הנה יש להחול שורש בהקדושה בבחי' הגבורות אשר שם כנודע, אבל הוא רק שורש לבד אשר משם נמשך כל מציאותו וקיומו, אבל אינו מתלבש שם הקדושה ממש, אלא רק שמאיר לו מלמעלה ומבחוץ (דע"ה ח"א נד ע"ד), וזה"ק (יתרו סט סע"א וכן שם רכז סע"א ורלז ע"ב) דהא לית סטרא אחרא דלית ביה נהירו דקיק זעיר מסטר דקדושה (דע"ה ח"ב יא ע"ג), כל אותו הארת הקדושה אשר עליו הוא תלוי ובו הוא מתקיים הנה אינו ניכר בו כלל, והוא עומד עליו רק מלמעלה ומסביב ובסוד (יחזקאל א ד) ונוגה לו סביב, כמ"ש בפ' יתרו (סט ע"א) וע' פ' תרומה (קסד ע"ב) ובע"ח (שער המלכים פ"י) (דע"ה ח"ב מט ע"ג), כל אותו השורש אשר להם, הנה הוא בהאחוריים דהגבורות דהז"ן. והגם שהם בעצמן כולם קודש, עכ"ז הנה הוו אותן הגבורות דהאחוריים בבחי' השורש דעץ הדעת טוב ורע, משום שמשם הם מתהווים ויונקים (דע"ה ח"ב קמח ע"ד).

⁴⁵²⁰ נתבאר באדרת נשא בדף קל"ב ע"א בענין ההוא עלמא קדמא דאיהו אלף אלפין מארי תריסין כו' וע"ש ענינם מה הם וטראה איך אותם האלף אח"כ מתפשטין לחוץ ונעשין בחינת אלף יומין דחול בחוץ (שער מאמרי רשב"י).

⁴⁵²¹ מאחר שסביב רשעים יתהלכון (תהלים יב ט), הנה נפגמו גם הם ונקראו הספירן דהעשיה בשם אלף יומין דחול, משום שהם נתונים ועומדים בתוך העשיה, אשר שם הוא מדור הקליפות, והם האלף יומין דחול שאמרו בזה"ק (פקודי דף רכז ריש ע"ב). וע' לקמן בשער נ' שהוא שער קיצור אבי"ע (סוף פרק ג) ובשער תיקון הירח (פרק ה באות ק"ן), (ביאורים ח"א כח ע"ב).

<p>איהו⁴⁵²² כגון (בראשית יש כד) ויהו"ה המסיר על סדום (שם יב א) ויהו"ה אמר אל אברם רחמי ודינא כחדא דמאי שנא בטופנא דכתיב אלהים בכל אתר אמאי לא כתיב ויהו"ה אלא [תנינן] בכל אתר ודכתיבו ויהו"ה הוא ובית דינו אלהים סתם דינא בלחודוי:</p>	<p>במבול שנאמר אלהים בכל מקום, למה לא נאמר וה'. אלא שנינו, בכל מקום שנאמר וה', הוא ובית דינו, אלהים סתם, דין לבדו.</p>
<p>אלא בסדום אתעביד דינא ולא לשיצאה עלמא ובגין כך אתערב איהו בהדי דינא אבל בטופנא כל עלמא שיצי וכל אינון דאשתכחו בעלמא ואי תימא ודהא נח ודעמיה ואשתזיבוו הא סתים מעינא הוה דלא אתהזי⁴⁵²³ ועל דא כל מה דאשתכח בעלמא שיצי ליה:</p>	<p>אלא בסדום נעשה דין, ולא כדי להשמיד את העולם, ולכן הוא התערב עם דין, אבל במבול כל העולם כלה, וכל אותם שנמצאו בעולם. ואם תאמר, שהרי נח וכל מה שעמו נצלו, הרי נסתר מהעין היה, שלא נראה, ועל כן כל מה שנמצא בעולם כלה אותו.</p>
<p>ועל דא ויהו"ה באתגלייא ולא שיצי כלא אלהים סתים ובעי לאסתמרא דהא כלא שיצי ועל דא אלהים בלחודוי הוה ורזא דא (תהלים כט י) יהו"ה למבול ישב מהו ישב אלמלא קרא כתיב לא יכליונון למימר ישב ישב בלחודוי דלא אתא עם דינא כתיב הכא ישב וכתיב התם (ויקרא יג מו) בדד ישב בלחודוי:</p>	<p>ועל זה וה', בגלוי, ולא כלה הכל. אלהים, נסתר, וצריך להשמר, שהרי מכלה הכל. ולכן אלהים לבדו היה, וסוד זה, "ה' למבול ישב". מה זה "ישב", אלמלא מקרא כתוב, לא יכולים לומר. ישב, ישב לבדו, שלא בא עם דין. נאמר כאן ישב, ונאמר שם "בדד ישב", לבדו.</p>
<p>ורזא אוליפנא קודשא בריך הוא סתים וגליא גליא הוא בי דינא לתתא סתים הוא אתר דכל ברכאן נפקי מתמן בגין כך כל מלוי דבר נש דאינון בסתימו ברכאן שריין עלוי⁴⁵²⁴ וכל דאינון באתגלייא ההוא אתר דבי דינא שריא עלוי בגין דאיהו אתר באתגלייא וכלא איהו ברזא עלאה כגוונא דלעילא וע"כ:</p>	<p>וסוד למדנו, הקדוש ברוך הוא נסתר וגלוי. גלוי הוא בית דין שלמטה. נסתר הוא המקום שכל הברכות יוצאות משם. לכן, כל דברי אדם שהם בנסתר, הברכות שורות עליו. וכל אותם שבגלוי, אותו מקום של בית דין שורה עליו, משום שהוא מקום בגלוי. והכל הוא בסוד עליון כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>עד שהמלך במסבו (שיר א יב) בההוא חברותא ותפנוקא דעדן עלאה הא אוקמוה דהא⁴⁵²⁵ בההוא שביל דסתים וגניז ולא אתידע ואתמליא מניה ונפקא בנחלין ידיעאן נרדי⁴⁵²⁶ נתן ריחו דא ים בתראה דברא עלמא תתאה כגוונא דלעילא וסליק ריחא טבא עלאה⁴⁵²⁷ לשלטאה ולמעבד ויכיל ושלטי ונהיר בנהורא עלאה:</p>	<p>"עד שהמלך במסיבו", באותה חברות ותפנוק של העדן העליון, (הרי בארנו שזה) באותו שביל נסתר וגנוז ולא ידוע, ומתמלא ממנו, ויוצאים בנחלים ידועים. נרדי נתן ריחו, זה הים האחרון שברא את העולם התחתון כדוגמא שלמעלה, ומעלה ריח טוב עליון לשלוט ולעשות, ויכול ושולט ומאיר באור עליון.</p>
<p>תא חזי בשעתא דהאי נרדא סלקא ריחא לעילא כדין חביבותא אתקשרת וסלקא האי נרדא לאתאהדא לעילא וכלהו רתיכין קדישין</p>	<p>בא וראה, בשעה שהנרד הזה העלה ריח למעלה, אז החביבות נקשרה, ועולה הנרד הזה להאחז למעלה, וכל המרכבות הקדושות, כולן מעלות ריחות להתעטר למעלה. כל אותן מרכבות נקראות עלמות שיר, כמו שנאמר "על</p>

⁴⁵²² נדפס נח סד ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁵²³ נח וביתו, וגם הוא היה מוכרח להסתר בהתיבה כדי להיות סתים מעינא דלא יתחזי כמ"ש (שם ס"ד ע"ב) וכן בפ' פקודי (רכז ע"ב) (הקדו"ש כז ע"ב).

⁴⁵²⁴ עליה (דפ"ו).

⁴⁵²⁵ הא אוקמוה דהא (מוסגר בדפ"ק).

⁴⁵²⁶ אותיות ירדן והוא יסוד דנוק' (רח"ו).

⁴⁵²⁷ מ"ן (רח"ו)

<p>כלהו סלקין ריחין לאתעטרא לגבי דלעילא אינון רתיכין כלהו אקרין עלמות שיר כמה דאת אמר (תהלים מו א) על עלמות שיר והא אוקמוה מאי עלמות שיר אלא כמה דאת אמר (שיר ו ח) ועלמות אין מספר מאי ועלמות אין מספר כמה דאת אמר (איוב כה ג) היש מספר לגדודיו ובגין דלית להו הושבנא כתיב (שיה"ש ו ח) ועלמות אין מספר:</p>	<p>עלמות שיר", והרי פרשוה. מה זה "עלמות שיר", אלא כמו שנאמר "ועלמות אין מספר". מה זה "ועלמות אין מספר", כמו שנאמר "היש מספר לגדודיו". ומשום שאין להם חשבון, נאמר "ועלמות אין מספר".</p>
<p>וויס לעמודים כלהו דכורין כל אינון דסלקין ברבו משה לעילא כלהו קיימין ברזא דדכורין ולא אקרי דכר אלא ו' רזא דשמיא דאינון דכורין וכל אינון דלתתא אקרין נוקבי ובגין כך כל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא מסטרא דנוקבא אתמנן על השיר ואמרי שירתא תדיר ועל דא כתיב (תהלים מו א) על עלמות שיר וכלהו נפקן ברזא דה' ה' אפיקת כמה חילין לזנייהו ברזא דו⁴⁵²⁸ ו' דא רזא דדכורא דקיימא למיהב מזונא לנוקבא⁴⁵²⁹:</p>	<p>"וויס לעמודים", כולם זכרים. כל אותם שעולים בשמן משחה למעלה, כולם עומדים בסוד של זכרים, ולא נקרא זכר אלא ו', סוד של השמים, שהם זכרים. וכל אותם שלמטה נקראים נקבות. ולכן, כל אותם שבאים מצד השמאל, מצד הנקבה, התמנו על השיר ואומרים שירה תמיד. ועל זה נאמר "על עלמות שיר". וכולם יוצאים בסוד של ה'. ה' מוציאה כמה צבאות למיניהם בסוד של ו'. ו', זה סוד של זכר שעומד לתת מזון לנקבה.</p>
<p>ובגין כך כל אינון וויין (ד)עבד בצלאל למיהב לון לאשראה על נוקבי⁴⁵³⁰ ונפקי מרזא דאלף דאיהו חושבן שלים ושבע מאות דאיהו רזא שלים וחמשה הכי נמי ושבעים כלא רזא חדא ועל דא מרזא דנא וחושבן דא עשה וויס</p>	<p>ולכן, כל אותם הוויס עשה בצלאל, לתת להם לשרות על הנקבות, ויוצאים מסוד של אלף, שהוא חשבון שלם. ושבע מאות, שהוא סוד שלם. וחמשה, גם כך. ושבעים, הכל סוד אחד. ועל זה מסוד הזה וחשבון זה עשה וויס. וכולם בסוד של ו', ובדמות של ו' נעשו, והכל בסוד עליון ובחשבון לוקחים.</p>

⁴⁵²⁸ פי' לזנייהו שאע"פ שיוצאים מנה אינם כולם דין אלא מצדה דין ומצדו רחמים והכל ברזא דו' רזא דו' היא השפע היורד דרך הו' שהוא היסוד וכן (חסד) [היסוד] עול' והוא סוד הדעת המשפיע לז"א ומתגלה (ביסוד) [היסוד] (זהר הרקיע).

⁴⁵²⁹ פירוש כי למעלה אמר כי יש נקבות מצד המלכות ונקרא עלמות שיר שהם משוררות תמיד והם מעוררות תמיד את האהבה בין ת"ת למלכות בהתעוררות התחתונים והם הם בנות ירושלים והם י"ב שבטים והם י"ב בקר אשר הים שהיא מלכות עליהם מלמעלה כי היא מעולם האצילות והם מעולם הבריאה ולפיכך אמר מלמעלה והם הם שבע הנערות הראויות לתת לה. ואל יקשה בעיניך אם הם שבעה איך הם שנים עשר כי כבר בפ' ויחי בדף רמב ע"א וכו' (שער מאמרי רשב"י).

⁴⁵³⁰ הם הו"ק שלהם שהם נקבות והיסוד הוא המחברם כמ"ש (דב"ה א' כט יא) כי כל בשמים ובארץ ואע"פ שהעמודים הם נ"ה והוויין הם יסוד והם על העמודים אין זה תימא כי היסוד בסוד הזווג הוא למעלה מנ"ה שהם השוקים וזהו למיהב לון על העמודים שהם נ"ה ואח"כ לאשראה על נוק' שהיא מלכות. והנה הו"ק היוצאין מן המלכות נצטיירו בד' מקומות אם בחכמה שהיא י' שבשם ושם מתגלין בהם ג"ר באופן שעולין לאלף וזהו רזא דאלף דאיהו חשבון שלים שכל הי' מתגלין ואח"כ יורדין בבניה ושם אינם מתגלין הג"ר רק הז' תחתונות ושם הוא ז' מאות וכן הבניה נק' ז' שבתות והם מאינון אור גדול ושלים בכללות י' עד ז' מאות וז"ש דאיהו רזא שלים. ומשם יורדין ומתגלין בת"ת והם ה' כי עץ החיים הוא מהלך ת"ק שנה ואין המלכות עמו כי הוא נאצל לבדו משא"כ באימא שהיו ד"ו פרצופין סוד ה' ולכן הם ז' עם המלכות ואח"כ נאצל הת"ת לבדו והוא מבריה מן הקצה בינה אל הקצה מלכות ונשאר בגופא לבד להתייחד עם כלתו וז"ס ו' גוף לבד משוך להתייחד בקירוב בשר עם כלתו ומשם יורדין ומתגלין במלכות ושם הם ע' עם המלכות הכוללם ולכן הם ע' ולא ז' כי הם כלולות מי' ומקבל מכולם. הכלל העולה כי הוויין שהם הו"ק נתגלו בחכמה בסוד אלף ובבניה בסוד ז' מאות ובת"ת בסוד ה' ובמלכות בסוד ע' ומשם נתגלו למטה במלכות לאשראה על נוקבא וכולא בכללא דו' שהוא יסוד ובדיוקנא דו' ת"ת דאתעביד בדמות אדם עליון כי יש כמה אדם ותחתון במדריגות המלכות להזדווג עם הנוקבא כי הפרצופים הקדושים אשר למטה ממלכות דמות אדם בו"ק והנה זכרים ונקבות כמבואר בפ' תרומה להזדווג זה עם זה ולהשפיע שפע בכלוא ברזא עילאה בו"ק עליונות שבח"וב (זהר הרקיע).

<p>וכלהו ברזא דו' ובדיוקנא דו' אתעבידו וכלא ברזא עלאה [ובחשבנא נטלי]:</p>	
<p>רכח/א</p>	
<p>ונחשת התנופה שבעים כבר (שמות לח כט) אמר רבי יהודה כל דא נחתא לתתא⁴⁵³¹ בדיוקנא עלאה ודורזא דמהימנותא כגוונא דא⁴⁵³² עבד נבוכדנצר הרשע ההוא עלמא דאתקין אמר רבי יוסי איהו לא עביד הכי⁴⁵³³ אבל בחלמיה חמא דהא בחלמיה חמא (דניאל ב לב) רישא די דהבא ולבתר כספא ולבתר נחשא ואי תימא פרזלא וחספא אמאי לאו הכי בגין דלאו אינון כדאי⁴⁵³⁴ לאעלא לקדשא ואלין ותלתא אחרנין [תלתא] עאלו:</p>	<p>"ונחשת התנופה שבעים כבר". אמר רבי יהודה, כל זה ירד למטה בדמות עליון של סוד האמונה. כעין זה עשה נבוכדנצר הרשע אותו הצלם שהתקין. אמר רבי יוסי, הוא לא עשה כך, אבל בחלמו ראה כך, שהרי בחלמו ראה ראש של זהב, אחר כך כסף, ואחר כך נחושת. ואם תאמר, ברזל וחרס למה לא כך. משום שאינם כדאים להיכנס לקודש, ואלו שלשת האחרים נכנסו.</p>

⁴⁵³¹ יורד בסוד תיקון סדר מעלות הקדושות מזהב לכסף, מבינה לסוד מעלות החסד, ואחר כך כמה מעלות בדינים שהם נחשת והם בעולם מטטרון, שהיכל קדש הקדשים זהב, היכל אהבה וזכות ורצון חדוהי ודרעוהי די כסף, מיעוהי היכל לבנת הספיר וירכתיה היכל עצם השמים ונוגה די נחש, והצלם בחוץ דומה לפני הקדושה כקוף לפני בני אדם, ולכך ראה סוד הקדושה מתלבש בקליפות סוד הגלות כדפירשנו לעיל, והיינו דאמר ר' יוסי בחלמיה חמא הכי. פרזלא וחספא הם חצונים, שהרי ברזל חשוב מחספא וכתוב ומקבות והגרזן כלי ברזל לא נשמע בבית מפני שהם דינים המכלים ונותנים קץ כל בשר (אור יקר). ז"ל הרב בס' ק"י דע כי צלם דנבוכדנצר היא הנוגה, ולכך ממראה מתניו ולמעלה טוב גובר, אבל מהחזה ולמטה מקום המ' דנוגה רע גובר עכ"ל וז"ש נחשת הוא בקליפת נוגה ולכן אמר כל דא נחתא לתתא שהיא הנוגה שהיא בדיוקן הקדושה וז"ש בדיוקנא עילאה וכו' (מ"מ).

⁴⁵³² פי' כמ"ש הרב שצלם נ"נ הוא הנוגה (מ"מ).

⁴⁵³³ פי' שהוא לא עשה הצלם רישיה דדהב טב וחדוהי בכסף וכו' שרומז לקליפת נוגה, אבל בחלום ראה אותו (מ"מ).

⁴⁵³⁴ שהם נמשכים למטה מסוד רמז המשכת הדין אל החוץ, ומאותו כח נמצאים בתחתונים, אמנם שלשה מתכות אלו שהם זהב וכסף ונחשת עם היותם נמאים למטה מהכחות הגשמיים והנהגת כוכבי לכת, עם כל זה אעלו מפני שהם רמז המשכת המדרגות הקדושות, ואחר שהקדושה באה להשתמש מן הדברים הגשמיים שהם דברי העולם הנגשם אין ראוי שישתמש אלא בדברים שאין רוח הקליפה שולט על ידו ורומזת בהם, ולזה יצאו אלו שאינם כדאין ונכנסו שלשה אלו כדפירשנו (אור יקר).

<p>4535 ורזא דיליה דמשכנא בתלת תלת 4536 באלין מתכן ובשאר ארבע כגון תכלת וארגמן ותולעת שני ושש וכוגון (ועזים) ארבעה טורי אבן:</p>	<p>וסודו של המשכן בשלש שלש באלו המתכות. ובשאר ארבעה, כמו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש. וכמו ארבעה טורי אבן.</p>
<p>אמר רבי יהודה מנהון בתלת 4537 מנהון בארבע מנהון בתריין 4538 [מנהון בחד] 4539 אבל כל סדרא וסדרא 4540 לאו איהו אלא בתלת 4541 תלת סדרין אינון 4542 דמתפרשין לכל סטר לארבע סטרי עלמא 4543 וכל סדרא וסדרא דאיהו לכל סטר תלת סדרין אינון ואוקימנא:</p>	<p>אמר רבי יהודה, מהם בשלשה, מהם בארבעה, מהם בשנים, מהם באחד. אבל כל מערכה ומערכה אינה אלא בשלש. שלש מערכות הן שנפרדות לכל צד, לארבעת צדדי העולם, וכל מערכה ומערכה שהיא לכל צד, שלש מערכות הן, ובארנו.</p>

4535 הענין שהקדושה תתבחן בשלשה בחינות דהיינו שלשה קוין, דהיינו יה"ו אותיות בשם בן ארבע, דהיינו י' ימין, ה' שמאל, ו' קו האמצעי, ומתבחן י' חכמה, ה' בינה, ו' כתר בסוד הדעת, י' חסד, ה' גבורה ו' תפארת, י' נצח, ה' הוד, ו' יסוד, והיינו משולש כולו, ובבחינה זו היא זהב כסף ונחשת, שהזהב בנוני בערך הכסף ימין ונחשת שמאל, והזהב עליה כראש על הגוף, ומתבחן בארבע דהיינו ארבע אותיות השם בסוד רביעית ההין, כיצד י' חכמה, ה' בינה, ו' כתר, ה' רביעית המלכות. וכן י' חסד (חסד) ה' גבורה, ו' תפארת, ה' רביעית מלכות, וכן י' נצח, ה' הוד, ו' יסוד, מלכות ה' רביעית, והיא רביעית לכל תלת. ולזה הם ארבעה בחינות בבחינה אחרת והיינו תכלת וארגמן היינו תכלת ה', ארגמן ו' תולעת שני ושש הוא לבן ודאי י', ועזים הוא לבוש לכולם שאינם נכנסות עם אלו אלא יריעות עזים לאהל, וכיוצא האבנים ארבעה טורי אבן בבחינה זו, ושלשה סדרים בכל טור

יהו
היו
ויה
הוי

בבחינה האחרת, וצורתו כזה הוי ור' יהודה מוסיף עוד דרך הנהגה אחרת דהיינו וימין ושמאל לבד דהיינו שם י"ה, ולזה נמצא השם משתמש בשלשה בחינות, פעמים שם י"ה דהיינו ימין ושמאל, פעמים יה"ו דהיינו ימין ושמאל ואמצע, פעמים יה"ה שלם עם המלכות רביעית ההין בקדש (אור יקר). פי' כסף וזהב ונחשת שהם חג"ת (מ"מ).

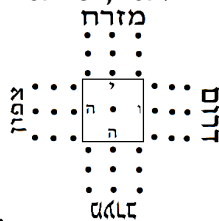
4536 מלכות וארגמן ת"ת ותולעת גבורה ושש חסד (רח"ו).

4537 פי' הם זהב וכסף ונחשת שהיו במשכן והם נגד חג"ת, ומ"ש מנהון בד' הם בגדי כ"ג שהיה בהם תכלת כמ"ש (מ"מ).

4538 כגון וו"ן שהם כסף וזהב מחופה על ראשיהם (מ"מ).

4539 כמו המעיל שכולו תכלת ומנורה שכולה זהב וכיוצא (מ"מ).

4540 ענין זה הוא סוד כסא הכבוד ומחנותיה שפירשתי בפרשת ויצא סימן יב, ובשיר השירים, וסוד ענין סדרים אלו הם סוד ארבעה עמודים לכסא, שהכסא מתבחנת הנהגתה בארבעה הנהגות אלו

שהם מזרח ומערב צפון ודרום כזה , ושש מעלות לכסא הם ששה מדרגות משפיעות לארבעה הנהגות אלו, ואלו הנהגות תחלתם ביסוד ארבעה, ולכל סטר מארבע סטרין יסודם שלשה, ומשתלשין שלשה פעמים, בענין שהם דרך כלל בארבע ובפרט בשלש (אור יקר). 4541 נדפס ויצא קנט ע"א (הערת הזהר).

4542 זה הלשון הובא בפ' ויקהל ג"כ ושם פירשנוהו (מ"מ).

4543 ועוד כי תלת סדרין שהם באיזו בחינה מארבע בחינות הנזכרות מתחלקת עוד לשלשה, וזהו שאמר וכל סדרא וסדרא וכו' בענין שהם תשעה, וכשתמנה סוד הנקודה האמצעית שבה המשכת התפארת בשש קצוות תמצא שהם ארבעים כי הנקודה האמצעית משתלמת לכל צד, וכמו שנתבאר בתיקונים פעמים רבות וברעיא מהימנא (אור יקר).

<p>סדרא קדמאה דלסטר מזרח תלת סדרין אינון ואינון תשעה סדרין בגין דכל סדרא מאינון תלת אית ליה תלת סדרין ואשתכחו דאינון תשעה וכמה אלף וורבוון (ורבבן) תחותיהו והני סדרין תשעה כלהו מתנהגי באתוון רשימין וכל סדרא אסתכי לאינון אתוון רשימן והא אוקמוה וכן לכל סדרא וסדרא וכלהו נטלי באתוון רשימין⁴⁵⁴⁴ ואלין עלאי מאלין וקיימא אלין על אלין⁴⁵⁴⁵:</p>	<p>מערכה ראשונה שלצד מזרח, שלש מערכות הן, והן תשע מערכות. משום שכל מערכה מאותן שלש יש לה שלש מערכות, ונמצא שהן תשע. וכמה אלף ורבבות תחתיהן. ותשע המערכות הללו, כולן מתנהגות באותיות רשומות. וכל מערכה מסתכלת אל אותן האותיות הרשומות, והרי פרשוה. וכן לכל מערכה ומערכה, וכולן נוסעות באותיות רשומות. ואלו עליונות מאלו, ועומדות אלו על אלו. (ומתחברות כולן ואומרות שירה).</p>
<p>וכד אינון אתוון פרחין גו אורא דרוחא ההוא דממנא על כלא כדין כלהו נטלי⁴⁵⁴⁶ והא אוקמוה וחד את בטש מתתא וההוא את סלקא ונחתא ותרין אתוון פרחי עלייהו והאי את מתתא סלקא מתתא לעילא ואתחבר בהו ואתעבידו תלת אתוון כלהו לפום אתוון יהיו דאינון תלת גו אספקלריא דנהרא מאלין אתפרשו תלת סדרין ואינון אתוון תרין וההוא את דסלקא מתחברא עמהון ואינון תלת:</p>	<p>וכשפורחות אותן האותיות לתוך אור הרוח, אותו הממונה על הכל, אז כולן נוסעות, (והשירה מתבסמת) והרי פרשוה. ואת אחת מכה מלמטה, ואותה האות עולה ויורדת, ושתי אותיות פורחות עליהן. והאות הזו מלמטה, עולה מלמטה למעלה ומתחברת בהן, ונעשות שלש אותיות, כולן לפי אותיות יהו, שהן שלש תוך אספקלריה המאירה. מאלה נפרדו שלש מערכות. והן שתי אותיות, ואותה האות שעולה מתחברת עמהן, והן שלש.</p>
<p>תא הזי אינון תרין אתוון עלאין דסלקין באורא אינון כלילין דא בדא רחמי ודינא ובגין כך אינון תרין ואינון מעלמא דלעילא ברזא דדכורא והאי דסלקא ומתחברא עמהון איהי נוקבא ואתכלילת בתרווייהו:</p>	<p>בא וראה, אותן שתי אותיות עליונות שעולות באור, הן כלולות זו בזו, רחמים ודין, ולכן הן שתיים, והן מהעולם שלמעלה בסוד הזכר. וזו שעולה ומתחברת עמהן היא נקבה, ונכללת בשתייהן.</p>
<p>כגוונא דנוקבא אתכלילת בתרין סטרי⁴⁵⁴⁷ בימינא ושמאלא ואתחברת בהו הכי נמי האי את נוקבא ואתחברת בתרין אתוון אחרנין ואינון (דתרין) בתרין סטרין אלין עלאין ואלין תתאין וכלא איהו חד דכר ונוקבא (בר) דכד אתברי עלמא דאינון אתוון מעלמא עלאה נינהו דאנון אולידו כל עובדין לתתא כגוונא דלהון ממש בגין כך מאן דידע לון ואודהר בהו רחים לעילא רחים לתתא:</p>	<p>כמו שנקבה נכללת בשני צדדים, בימין ושמאל, ומתחברת בהן, כך גם האות הזו נקבה, ומתחברת בשתי אותיות אחרות, והן בשני צדדים. אלו עליונים ואלו תחתונים. והכל הוא אחד, זכר ונקבה. שכשנברא העולם, אותן האותיות הן מהעולם העליון, שהן הולידו כל המעשים שלמטה כמו שהן ממש. לכן, מי שיודע אותן ונזהר בהן, הוא אהוב למעלה ואהוב למטה.</p>
<p>רבי שמעון אמר אלין אתוון כלהו דכר ונוקבא לאתכללא כחדא ברזא דמיין עלאין ומיין תתאין וכלא חד ודא הוא יהודא שלים ועל דא מאן דידע לון ואודהר בהו זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי בגין דאיהו עקרא דיהודא שלים כדקא הזי תלת תלת מסטרא דא ומסטרא דא ביחודא חדא</p>	<p>רבי שמעון אמר, האותיות הללו כולן זכר ונקבה, להכלל כאחד, בסוד מים עליונים ומים תחתונים, והכל אחד, וזהו יחוד שלם. ועל זה, מי שיודע אותן ונזהר בהן, אשריו בעולם הזה ואשריו בעולם הבא. משום שהוא העיקר של היחוד השלם כראוי. שלש שלש מצד זה ומצד זה, ביחוד אחד בשלמות הכל. וכולן סוד המערכה העליונה כראוי כמו של מעלה, שאותה מערכה שלש שלש בסוד אחד.</p>

⁴⁵⁴⁴ עי' ח"א כא ע"א: באתר דאית ביה רשימין דאתוון כלהו מתמן נפקן, ועיי"ש בהגהות הרח"ו: רשימין דאתוון: בינה. ועיי"ש במ"מ: פ' כי באימא נרשמו האותיות בסוד וייצר.

⁴⁵⁴⁵ (נ"א ומתחברן כלהו ואמרי שירתא) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁵⁴⁶ (נ"א ושירתא אתבסם) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁵⁴⁷ סטרין סטרין (דפ"ו).

<p>בשלימו דכלא וכלהו רזא דסדרא עלאה כדקא חזי כגוונא דלעילא דההוא סדרא תלת תלת ברזא חדא:</p>	
<p>סדרא תניינא דלסטר דרום דאיהו רזא דכסף⁴⁵⁴⁸ תלת סדרין אינון לההוא סמרא וכל סדרא וסדרא תלת תלת ואינון תשעה כמה דאתמר ואתוון אתפלגו הכי לכל סטרוון לאתחברא כלא בחד בגין דאית אתוון ברזא דנוקבא ואתוון ברזא דדכורא ואתחברו כללהו כחדא והו חד ברזא דשמא קדישא שלים ולגבייהו סדרין ממנן תלת תלת כמה דאתמר וכלא נפקא מסדרא דאבהן דלעילא כסדרא</p>	<p>מערכה שניה שלצד דרום, שהוא סוד הכסף שלש מערכות הן לאותו צד, וכל מערכה ומערכה שלש שלש, והן תשע, כמו שנאמר. והאותיות נחלקו כך לכל הצדדים, להתחבר הכל באחד, משום שיש אותיות בסוד הנקבה ואותיות בסוד הזכר, וכולן מתחברות כאחד, ונהיים אחד בסוד השם הקדוש השלם, ולהם מערכות ממונות שלש שלש, כמו שנתבאר. והכל יוצא ממערכת האבות שלמעלה כמערכה</p>
<p>רכח/ב</p>	
<p>דאתתקנא⁴⁵⁴⁹ אתוון דשמא קדישא⁴⁵⁵⁰ יהו כמה דאתמר הני סדרין כללהו מתנהגי</p>	<p>שנתקנו אותיות השם הקדוש יה"ו, כמו שנתבאר. כל המערכות הללו מתנהגות</p>

⁴⁵⁴⁸ דאיהו רזא דכסף (מוסגר בדפ"ק).

⁴⁵⁴⁹ דאתתקנן (דפ"ו).

⁴⁵⁵⁰ וכאשר יהיה למעלה סוד הייחוד העליון שישראל גורמין בתורה ותפלה ומצוה וקרבת וכיוצא, ממש באותה בחינה יהיה בכסא ייחוד וקשר, כי יעלה המלכות ה' אל בין תרין דרועין י' ה' ושם יתייחד עם ו', ואז כתיב ותקרבו העצמות עצם אל עצמו דהיינו יה"ה כאומר עצם מעצמי ובשר מבשרי, כך אז בסוד הכסא יתקשרו העמודים ופרקיהם ויתאחדו בסוד הייחוד בסוד יה"ה שנעשה אחד, וארבעה עמודים יתקשרו ויעשו אחד, והיינו שהם סוד אותיות יה"ו וצרופם, כל צרוף וצרוף ישתלם ויהיה יה"ה שלם ממש בסוד הספירות, כי בחסד סדרם יה"ו ואז יעלה ה' ויתקשר יה"ה, ובגבורה הו"י ויעלה ה' ויעשה הו"ה, ובתפארת וי"ה ויעלה המלכות ויעשה ויה"ה, וכיוצא בסדר ההיות וצרופם כדפירש' בספ"ר בשער פרטי השמות, והיינו אומרם [כסדרא] דאתתקנא אתוון דשמא קדישא יה"ו, שתתקנו האותיות כסדר הייחוד וקשר האותיות, וכבר פירשנו ענין תיקון ומכלל וחשבון, כי תיקון יקרא סדר תיקון האותיות וסדרם והיינו אמרו דאתתקנא שלא ישתוה הויה שבשמאל להויה שבימין כי בימין יסודרו האותיות יה"ה בסוד הזווג הנאות ובשמאל מצד הדין יסודרו כסדר הדין הו"ה כאומרם הנה יד ה' הויה במקנן כדפירשו בתיקונים, או יסודרו יה"ה והיינו סוד תפילין הויות להדדי שהדינים יחד והזכרים מתפרדין, ואותם התפילין מורים על ייחוד שאינו שלם, אמנם תפילין כסדרן שהן יה"ה הם תפילין המורים על ייחוד שלם מצד החסד והימין, וכדפירשו בתיקונים ענין ההויות האלו וסדרם, והיינו שהכל תלוי בצרופי אותיות יה"ו שהם ששה צרופים, והיו תשעה תיבות בסוד תשעה מדות, ויהיה המלכות מתקשרת בתשעה מדות, והיו תשעה ייחודים משתנים כפי המדה שכל מדה ומדה יגרום ייחוד, והעד שלש פעמים בשנה פסח יורה ענין ייחוד בדרך אחד וסדר הויה אחת, וסוכות גם כן יורה ענין הויה אחת ודרך אחד, ושבעות יורה ייחוד בדרך עניינו והויה אחת, ועל דרך זה יהיה כל מדה ומדה, ולזה ביסוד פירש ר' נחוניא שהם תשעה הויות מפני שהם תשעה יה"ו בו, והמלכות נקשרת בכל אחד ואחד על ידו יהיו תשעה צרופים תשעה ייחודים, בסוד קשר דין ורחמים וחסד עם המלכות, ועם היות שהם תשעה הויות וצירופי השם הם שנים עשר לא קשה מידי, שהם שלשה צרופים במלכות בעצמה מצד הייחוד הנעשה למטה שירדו שלשה אבות אליה מימין ומשמאל ומאמצע ויעשו בה שלשה ייחודים שלשה צרופים, ואם תאמר דהא קיימא לן שהם שני עשר פשוטות שנים עשר גבולי אלכסון והם מהתפארת, ואת אמרת שהם תשעה לתשעה ספירות ושלשה למלכות, לא קשה מידי שהכל ענין אחד, שתשעה צירופים הם גבולי שלשה מדות שהם גבולי דרומית מזרחית, גבול דרומית רומית, גבול דרומית תחתית, היינו שלשה הויות שלשה ייחודים לעמוד הימני הם שלשה הויות ליסוד מצד החסד, וכך הם שלשה לגבורה דהיינו צפונית מערבית, צפונית רומית, צפונית תחתית, הם שלשה הויות שלשה ייחודים לעמוד השמאלי שהם באים ליסוד מצד הגבורה, וכך הם שלשה לתפארת דהיינו מזרחית צפונית, מזרחית רומית, מזרחית תחתית, והם שלשה הויות שלשה ייחודים לעמוד המזרח שלשה הויות ליסוד מצד התפארת הרי תשעה בייחוד שהמלכות ע[ו]לה שם להקשר ולהתייחד ולהשתלם השם על ידה, ויש שלשה למטה בה ממש שהם שלשה יורדים אליה, גבול מערבית דרומית, גבול מערבית רומית, גבול מערבית תחתית, הם תשעה למעלה ביסוד ושלשה במלכות והכל ענין אחד ודרך אחד, ושם בספ"ר הארכנו בשער פרטי השמות בקושיא זו ודרך זה נאות וישר. ודרך הספירות בהויות הוא דרך העמודים בכסא

<p>באלין אתוון ידיען ונמלי בהו⁴⁵⁵¹ וכמה חילין⁴⁵⁵² ורבבין⁴⁵⁵³ כלהו לתתא דנטלי ואתנהגי בסדרא דא:</p>	<p>באותיות הידועות הללו ונוסעים בהם, וכמה חיילות וגדולים, כולם למטה, שנוסעים ומתנהגים במערכה הזו.</p>
<p>סדרא תליתאה דלסטר צפון בתלת סדרין אינון לההוא סטרא ואינון תשעה ובתלת סטרין תלת תלת לכל סטר ואינון תשעה ואינון סדרין מתלת סטרין כמה דאתמר:</p>	<p>מערכה שלישית שלצד צפון, בשלש מערכות הן לאותו צד, והן תשע. ובשלשה צדדים שלש שלש לכל צד, והן תשע. ואותן מערכות משלשה צדדים, כמו שנתבאר.</p>
<p>שבעה ועשרין ברזא דאתוון דאינון שבעה ועשרין ואף על גב דאינון תרין ועשרים שלימו דאתוון שבעה ועשרין ואינון ואשתכחו כמה דאתוון שבעה ועשרין והכיו סדורא דסדרין אלין שבעה ועשרין לתלת תלת סדרין לכל סטר ואשתכחו אלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה [ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה] אשתכחו כלהו שבעה⁴⁵⁵⁴ ועשרין:</p>	<p>שבע ועשרים בסוד האותיות, שהם שבע ועשרים. ואף על גב שהן עשרים ושתים, שלמות האותיות היא עשרים ושבע. ונמצאים כמו שאותיות עשרים ושבע, כך סדור המערכות הללו עשרים ושבע, לשלש שלש מערכות לכל צד. ונמצאו אלה השלש של הצד הזה שהן תשע, ואלה השלש של הצד הזה שהן תשע, ואלה השלש של הצד הזה שהן תשע. נמצא שכולם לעשרים ושבע.</p>
<p>ורזא דאלין שבעה ועשרין ואינון תשעה אתוון דאינון (אתוון אינון) ברזא (דנוקבי⁴⁵⁵⁵) [דט' היא נוקבא] לאתחברא בהו נוקבא עם ואינון (אלין) תמניסר אחרנין ברזא דאתמר וכלא איהו כדקא חזי:</p>	<p>וסוד של העשרים ושבע הללו הן תשע אותיות שהן בסוד הנקבה, להתחבר בהן נקבה עם אותן שמונה עשרה אחרות בסוד שנתבאר, והכל הוא כראוי.</p>
<p>תא חזי (כגוונא) דאתוון עלאין דעלמא עלאה הכי נמי אתוון אחרנין לתתא אתוון עלאין רברבין⁴⁵⁵⁶ ואתוון תתאין זעירין וכלא</p>	<p>בא וראה, כמו שהאותיות העליונות של העולם העליון, כך גם אותיות אחרות למטה. אותיות עליונות גדולות, ואותיות תחתונות קטנות. והכל זה כמו זה. וכל הסודות הללו</p>

באותיות המצורפות הנזכרות, ומי שרוצה לכוון הייחוד במדות יכוון בהויות, וכאשר ירצה לכוון יחודם בכסא יכוון בסוד האלפא ביתות הנזכרות (אור יקר).

⁴⁵⁵¹ אמנם ייחודם בלי ספק הוא בסוד מה שפירשנו בייחוד וקשר ההיכלות, שאי אפשר שיתייחדו למעלה בסוד הזווג בעולם מטטרון בימות החול, אם לא יתקשרו עלול בתוך עילתו ומסובב בתוך סבתו ויתקשרו ויעלו היכל בתוך היכל אחר כללות ההיכלות ויכנסו בסוד כסא, הכסא בודאי בעצמה ודאי שיכלל כסא בכסא עד כללות כל הכסאות כדפירשנו בפרקי מרכבה כי כמה כסאות הם, וסודם הוא השתלשלות המלאכים והחיילים הנזכרים והמחנות הנזכרות (אור יקר).

⁴⁵⁵² עד עתה פירשתי כי החיילים האלו כולם הם בסוד כסא וימצא לפי זה שגם בכסא מלאכים נפרדים, ודוחק גדול הוא זה שלא שמענו בכסא אלא דווקא שרפים וכך פירשו בתיקונים שרפים מכסא, ואפשר היות מיני השרפים לאין תכלית, ובזוהר נראה שאותם החיילים הם מסודרים ממש בסדר זה תשעה מחנות וכל מחנה ומחנה משלש מחנות, ובזולת זה יהיו תחת ממשלתם לאין תכלית, אמנם קשה שהרי הנשמות חצובות מכסא, ובגן עדן של מעלה אין מלאך למעלה מנשמות שהנשמות הם ההויות היותר דקות שנמצאים בכל המציאות, אם לא שנאמר שנשמות הם בעצם הכסא והמלאכים שבמחנות האלו מתפשטין למטה בעולם הבריאה ועולמות הכסא מדרגות רבות (אור יקר).

⁴⁵⁵³ ורבבין (אור יקר ודפ"ו). היינו למטה בהיכלות והם שואבים מכסא כענין מיכאל יונק מעמוד הימני, וגבריאל מעמוד השמאלי, ואוריאל מעמוד המזרחי, ורפאל מעמוד [השמאלי] [המערבי], ויש תחת ממשלתם כמה כחות מלאכים ומחנות משתלשלים אלו מאלו עד אין תכלית בסוד ההיכלות וכו', פירשו שיורדים בשבת לתוך גן עדן שש מאות מרכבות [בסוד] [מסוד] הכסא ומנוחת שבת ואם אין חיילין בכסא מהיכן באין שש מאות אלו, אלא ודאי יש מלאכים עד אין תכלית והם מלאכי שבת ומנוחה ואינם ממדרגת החול, ואלו הם סוד השמות שם ב"ם ושם ע"ב והמשתלשלים מהם עד אין תכלית וצירופי הכתובים עד אין מספר (אור יקר).

⁴⁵⁵⁴ לשבעה (דפ"ו).

⁴⁵⁵⁵ דנוקבא (דפ"ו).

⁴⁵⁵⁶ הקדמה ג ע"ב (הערת הזהר).

<p>דא כגוונא דא וכל הני רזין ברזא דדכר ונוקבא כלא חד בשלימו ועל דא כלא איהו ברזא עלאה וע"כ:</p>	<p>בסוד של זכר ונקבה, הכל הוא בשלמות, ולכן הכל הוא בסוד עליון.</p>
<p>⁴⁵⁵⁷ בארבעין וחמש זיני גווני נהורין ואתפליג עלמא שבעה מתפלגין לשבעה תהומין כל חד בטש בתהומא דיליה ואבנין מתגלגלן ובגו תהומא ועייל ההוא נהורא באינון אבנין ונקיבו (ונקבי) לון ומיין נפקין בהו ושקעין כל חד וחד על תהומא וחפיא לתרין סטרין:</p>	<p>בארבעים וחמשה מיני צבעי אורות נחלק העולם. שבעה נחלקים לשבעה תהומות. כל אחד מכה בתהום שלו, והאבנים מתגלגלות בתוך התהום, ונכנסו אותו אור באותן אבנים ונוקב אותן, ומים יוצאים בהן, ושוקעות כל אחת ואחת על התהום, ומכסות לשני צדדים.</p>
<p>נפקי מיא באינון נוקבין ועאל נהורא ובטש לארבע סטרי תהומא מתגלגלא נהורא בחברתה⁴⁵⁵⁸ וואערעו (ואערעי) בחד ופלגין מיא:</p>	<p>יוצאים המים באותם נקבים, ונכנס אור ומכה לארבעת צדדי התהום, מתגלגל אור בחברו ונפגשים באחד, ומחלקים את המים.</p>
<p>ואחידין כל אינון שבעה בשבעה תהומי וכראן בחשוכי תהומי וחשוכי אינון מתערבי בהו סלקן מיין ונחתין (ו)מתגלגלן באינון נהורין ואתערבן כחדא נהורין וחשוכין ומיין ואתעבידו מנייהו נהורין דלא אתחזיין חשוכאן בטש כל חד בחבריה ומתפלגין לשבעין וחמש צנורי תהומין ובהו נגדין מיא:</p>	<p>ואוחזים כל אותם השבעה בשבעה תהומות, וכורים בחשכי התהומות, והחשכים מתערבים בהם. עולים המים ויורדים ומתגלגלים באותם המאורות, ומתערבים כאחד, אורות וחשכים ומים, ונעשים מהם אורות שלא נראים, חשוכים. מכה כל אחד בחברו, ונחלקים לשבעים וחמשה צנורות של התהומות, ובהם זורמים מים.</p>
<p>כל צנורא וצנורא סליק בקליה ואודעוען תהומין וכד ההוא קלא אשתמע כל תהומא קארי לחבריה ואמר פליג מימד ואיעול כך הדא הוא דכתיב (תהלים מב ח) תהום אל תהום קורא לקול צנוריד:</p>	<p>כל צנור וצנור עולה בקולו, והתהומות מזדעזעים. וכשאותו קול נשמע, כל תהום קורא לחברו ואומר, חלק את המים שלך ואכנס כך. זהו שנאמר "תהום אל תהום קורא לקול צנוריד".</p>
<p>תחות אלין תלת מאה ושתין וחמש (ותמנין) גידין מנהון חוורין מנהון אוכמין מנהון סומקין אתכלילן דא בדא ואתעבידו גוון חד אינון גידין אתרקומו בשבע עשרה ורשתותו וכל חד רשת גידין אקרי אתרקומו דא בדא ונחתין בשפולי תהומא תחות אלין תרין רשתין קיימין בחיזו דפרולא ותרין רשתין אחרנין בחיזו דנחשא:</p>	<p>תחת אלה שלש מאות וששים וחמשה גידים, מהם לבנים, מהם שחורים, מהם אדומים, כלולים זה בזה, ונעשו צבע אחד. אותם גידים נרקמו בשבע עשרה רשתות, וכל אחת נקראת רשת גידים. נרקמו זה בזה ויורדים לשפולי התהום. תחת אלה שתי רשתות עומדות במראה של ברזל, ושתי רשתות אחרות במראה של נחושת.</p>
<p>תרין כרסוון קיימי עלייהו חד מימינא וחד משמאלא כל אינון רשתין מתחבראן כחדא ומיין נחתין מאינון צנורין ועאלין באלין רשתין אינון תרין כרסוון חד כורסייא דרקיעא אוכמא וחד כורסייא דרקיעא ססגונא:</p>	<p>שני כסאות עומדים עליהם, אחד מימין ואחד משמאל. כל אותן רשתות מתחברות כאחת, והמים יורדים מאותם צנורות ונכנסים ברשתות הללו. אותם שני כסאות, כסא אחד של הרקיע השחור, וכסא אחד של הרקיע הצבעוני.</p>

⁴⁵⁵⁷ נדפס בראשית נא ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁵⁵⁸ בחברתיה (דפ"ו).

<p>אלין תרין כרסון כד אינון סלקין סלקין בההוא כרסייא⁴⁵⁵⁹ דרקייע אוכמא וכד נחתין נחתין בההוא כורסייא דרקייע ססגונא אלין תרין כרסון חד מימינא וחד משמאלא ההוא כורסייא דרקייע אוכמא מימינא וההוא כורסייא דרקייע ססגונא משמאלא כד סלקין בכורסייא דרקייע אוכמא מאיך כורסייא דרקייע שמאלא ונחתין ביה מתגלגלן כורסון חד בחד נקמין [נייא נחתין] כל אינון רשתין בגוייהו ועאלין לון בשפולי דתהומא תתאה:</p>	<p>אלו שני הכסאות, כאשר אלו עולים, עולים בכסא ההוא של הרקיע השחור. וכאשר יורדים, יורדים בכסא ההוא של הרקיע הצבעוני. שני הכסאות הללו, אחד מימין ואחד משמאל. אותו כסא של הרקיע השחור מימין, ואותו כסא של הרקיע הצבעוני משמאל. כשעולים בכסא של הרקיע השחור, מנמיך הכסא של רקיע שמאל ויורדים בו. מתגלגלים הכסאות אחד עם אחד. (לוקחים) יורדות כל אותן רשתות לתוכם ומכניסים אותן לשפולי התהום התחתון.</p>
<p>קאים חד כורסייא וסליק לעילא מכל אינון תהומי וקאים כורסייא אחרא לתתא דכל תהומי</p>	<p>עומד כסא אחד, ועולה מעל לכל אותם התהומות, ועומד כסא אחר מתחת לכל התהומות.</p>
<p>רכמ/א</p>	
<p>בין תרין כרסון אלין מתגלגלן כל אינון תהומי⁴⁵⁶⁰ וכל אינון צנורין אתנעיצו⁴⁵⁶¹ בין תרין כרסון אלין⁴⁵⁶²:</p>	<p>בין שני הכסאות הללו מתגלגלים כל אותם התהומות וכל אותם הצנורות ננעצו בין שני הכסאות הללו.</p>
<p>שבעין וחמש⁴⁵⁶³ צנורין אינון שבעה אינון עלאי דכלא וכל אינון אחרנין⁴⁵⁶⁴ אחידן בהו וכלהו נעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא⁴⁵⁶⁵ בסטרא דא⁴⁵⁶⁶ ונעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא:</p>	<p>שבעים וחמשה צנורות הם. שבעה הם עליונים מהכל. וכל אותם אחרים אחוזים בהם, וכולם נעוצים בגלגלי הכסא הזה בצד הזה, ונעוצים בגלגלי הכסא בצד הזה.</p>

⁴⁵⁵⁹ רמג ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁵⁶⁰ שכל תהום ותהום יש לו כמה פנים ובחינות ויתגלגלו להאיר אלו באלו מכל איזו בחינת הפנים, כדפירשנו בספ"ר בשער הצנורות שישתנו הצנורות לפי הפנים שיגלה המדה מזו לזו וכמצוייר שם, והיינו ממש סוד הצנורות, שכאשר יהיו פני התפארת בנצח או בהוד ויאיר תחתונה בעליונה ועליונה בתחתונה היינו צנור המעשה מתפארת לנצח או מתפארת להוד, ואין המדות האמצעיות בין מדה זו למדה זו מחיצה מבדלת חס ושלוש, מפני שעובר האור והמים דרך התהום כדפירשנו לעיל פליג מימך, ועל דרך זה יתגלגלו ויאירו זה בזה כפי שינוי בחינות הפנים כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁵⁶¹ מפני שהם נעוצים דרך התהומות מתהום לתהום כדפירשנו פליג מימך, ונותן תהום לתהום חבירו בית מעבר להאיר במדה התחתונה כדפירשנו. (אור יקר).

⁴⁵⁶² להאיר מזו לזו (אור יקר).

⁴⁵⁶³ כבר פירשנו לעיל שהם נגד שבעה מדות וחמש היא מדת המלכות חמשית ודאי, "שבעה" שהם עצם שבעה מדות הם "עילאי דכולא" (אור יקר).

⁴⁵⁶⁴ הם נטפלים אליהם בסוד כללותם וזהו שאמר "אחידן בהו" (אור יקר).

⁴⁵⁶⁵ הענין שהכסא מלכות כלולה מכמה בחינות, והבחינות שבה נקראות גלגלי הכסא, והצנורות הם מאירים, מהם גלגל זה ובחינה זו שבמלכות, ומהם גלגל ובחינה זו שבה וכיוצא (אור יקר).

⁴⁵⁶⁶ דהיינו מצד הכסא למעלה ופניה הפונים למעלה לקבל (אור יקר).

<p>4569 סלקין [בתהומיא⁴⁵⁶⁸] (בהו מייז)⁴⁵⁶⁷ ונחתין⁴⁵⁷⁰ אינון דנחתי כראן בתהומי⁴⁵⁷¹ ובקעי לון אינון דסלקין עאלין באינון נוקבי אבניין⁴⁵⁷² וסלקין⁴⁵⁷³ ומליין לשבע ימים עד כאן שבעה נווני נהורין⁴⁵⁷⁴ ברזא עלאה וע"כ:</p>	<p>בהם המים (בתהום) עולים ויורדים. אותם שיוורדים כורים בתהומות ובוקעים אותם. אותם שעולים נכנסים לאותם נקבי האבנים, ועולים וממלאים את שבעת הימים. עד כאן שבעת צבעי האורות בסוד עליון.</p>
<p>תא חזי נחשת התנופה דקא אמרן אלין אינון⁴⁵⁷⁵ טורי נחשת דאקרון הרי נחשת⁴⁵⁷⁶ ואינון דאקרון אדני נחשת ואליין⁴⁵⁷⁷ קיימין תרעין⁴⁵⁷⁸ בכל אינון פתחין וסחרין להו ולוכל אינון דקיימין לגו⁴⁵⁷⁹ בגין דאלין אינון תרעין דקיימין לפתחין ולבר ואליין (ואינון) עאלין ונפקי בבי מלכא:</p>	<p>בא וראה, נחושת התנופה שאמרנו, אלה הם אותם הרי נחושת, שנקראו הרי נחושת, והם שנקראו אדני נחושת. ואלו עומדים שוערים בכל אותם הפתחים, ומקיפים אותם, את כל אותם שעומדים בפנים, משום שאלו הם שוערים שעומדים בפתחים שבחוץ, ואלה נכנסים ויוצאים בבית המלך.</p>
<p>ומן נחשת דא כל אינון מאנין דמדבחה⁴⁵⁸⁰ לשמשא בה ואלין אינון מאנין למדבחה דכד נשמתין מתקרבין לסלקא על גבי מדבחה⁴⁵⁸¹ אלין אינון פלחין ההוא פולחנא דמדבחה וכלהו מסייעי לשמשא ההוא שמושא ואקרון כלי המזבח וכל אלין מאנין וכל אינון יתדות המשכן כלהו בשמהן אקרון מאני דשמושא לשמשא בקדשא ועל דא קיימין כלהו ממנן ידיעאן ורתיכין ידיעאן ורוחין ידיעאן כל חד וחד כדקא חזי ליה ובהיכלין דקדשא דאינון היכלין ידיעין⁴⁵⁸² כלהו בחושבנא:</p>	<p>ומהנחושת הזו, כל אותם כלי המזבח לשמש בו. ואלה הם כלים למזבח. שכשנשמות קרבות לעלות על גבי המזבח, אלה הם עובדים אותה עבודת המזבח, וכולם מסייעים לשמש את אותו שמוש, ונקראים כלי המזבח. וכל הכלים הללו וכל אותם יתדות המשכן, כולם נקראו בשמות, כלי שרת לשמש בקודש. ועל זה עומדים כולם ממונים ידועים ומרכבות ידועות ורוחות ידועות, כל אחד ואחד כראוי לו. ובהיכלות הקודש, שהם היכלות ידועים, כולם בחשבון.</p>

⁴⁵⁶⁷ דהיינו השפע וכו' ונ"ל "מייא" שהמים הם עצם המאורות המתעבים במים הם הנקבים נקבי האבנים והתהום וכו' אלא ודאי גירסת מייך היא הגירסה הנכונה והיינו שפע ואור שבתוך התהומות (אור יקר).

⁴⁵⁶⁸ שהם עצם התהומות (אור יקר). עי' מאמר זה בבראשית נא ע"א ששם נדפסו כולו (דרך אמת).
⁴⁵⁶⁹ היינו סלקין להקשר בשורשם (אור יקר).

⁴⁵⁷⁰ מאותו החוזק שקבלו מהשורש להשפיע למטה, ונקיבה זו היא סוד מעבר דרך כל התהומות ואין חושש, והנה היורד יורד בחזקה מכח הסבה העליונה ולכך הוא עושה דרך לעצמו, אמנם העולה אין לו כח לעשות לו דרך חדשה אלא העליה הוא סוד מייך נוקבין שעולים לעורר מייך דכורים (אור יקר).
⁴⁵⁷¹ התהומות (אור יקר).

⁴⁵⁷² שהם בחינות המלכות כדפירשנו לעיל (אור יקר).
⁴⁵⁷³ ומעוררין שפע התהומות שבבינה, ויורדים הצנורות וממלאים בחינות שבמלכות שהם שבעה ימים, שהיא נקראת ים וספירות שבה ימים, וכל אלו העניינים הם בחינות בתוך הבינה, וכשאנו אומרים בה שבעה ימים הם שבעה ספירות שבבחינת המלכות שבה (אור יקר).

⁴⁵⁷⁴ שהם נמשכים מהחכמה אל הבינה ופועלים בה כל המציאויות האלו וזהו שאמר ברזא עילאה (אור יקר).

⁴⁵⁷⁵ רלג ע"א (הערת הזהר).

⁴⁵⁷⁶ פי' הם זרין דנוגה דאצילות, ועיין בפרשת תרומה דף קל"ט ע"א מ"ש שם (מ"מ).
⁴⁵⁷⁷ מוסגר בדפ"ק.

⁴⁵⁷⁸ פי' כי קליפת נוגה היא השומרת הקדושה (מ"מ).

⁴⁵⁷⁹ פי' הקדושה שהיא בפנים מקליפת נוגה היא הסובבת הנוגה מבפנים (מ"מ).

⁴⁵⁸⁰ פי' כלי נחשת של המזבח הם מקליפת נוגה מטוב שבה (מ"מ).

⁴⁵⁸¹ עי' לקמן רמז ע"א (לש"ו).

⁴⁵⁸² ידיעאן (דפ"ו)

<p>קשורא דדהבא בדהבא⁴⁵⁸³ כספא בכספא נחשא בנחשא אלין דנחשת דלתתא נטלי חילא מנחשת דלעילא וכן בלא כל אינון גוונין מתערבי אלין באלין לאחדא לאתקשרא אלין באלין:</p>	<p>קשר הזהב בזהב. כסף בכסף. נחושת בנחושת. אלו של הנחושת שלמטה נוטלים כח מנחושת של מעלה, וכך הכל. כל אותם צבעים מתערבים אלה באלה, לאחוז ולהתקשר אלה באלה.</p>
<p>קרסי זהב⁴⁵⁸⁴ אינון קיימין לקשרא אינון יריעין חד בחד קרסי נחשת אינון קיימאן לקשרא משכנא ואלין לקבל אלין וכלהו קיימין ככביא⁴⁵⁸⁵ אלין ברקיעא כמה דנהירין ככביא⁴⁵⁸⁶ ברקיעא ואתחזון הכי נמי נהירין אינון קרסים במשכנא והא אוקימנא ונהירין אינון קרסים ואתחזון ככביא דקיימי ובלטי ונ"א ולהטיו ונצציו ואינון חמשיין דדהבא וחמשיין דנחשא ונהירין אלין לקבל אלין:</p>	<p>קרסי הזהב עומדים לקשור אותן יריעות אחת עם אחת. קרסי הנחושת עומדים לקשר את המשכן. ואלה כנגד אלה. וכולם עומדים ככוכבים הללו שברקיע. כמו שמאירים הכוכבים ברקיע ונראים, כך גם מאירים אותם קרסים במשכן, והרי בארנו. ומאירים אותם קרסים ונראים ככוכבים שעומדים ובולטים (ולוהטים) ונוצצים, ואותם חמשים של זהב וחמשים של נחושת, ומאירים אלה כנגד אלה.</p>
<p>מגו נהורא דלעילא⁴⁵⁸⁷ נפק חד נציצו דנציצין ואנהיר בגו אספקלריאה דלא נהרא⁴⁵⁸⁸ וההוא נציצו כליל מכל גוונין דנהירין וואקריא (ואקרון) ארגמן וכד בטש האי ארגמן⁴⁵⁸⁹ בההוא נהורא השוכא⁴⁵⁹⁰ וס"א תכלא כדין נפק חד נציצו אחרא⁴⁵⁹¹ דלא להיט ואתערבו דא בדא⁴⁵⁹² ואינון הוו לבושיין דקדשא דאתלבש בהו מיכאל כהנא רבא:</p>	<p>מתוך האור שלמעלה יוצאת התנוצצות אחת שנוצצת ומאירה לתוך האספקלריה שלא מאירה, ואותה התנוצצות כלולה מכל הצבעים שמאירים, ונקראת ארגמן. וכשמכה הארגמן הזה באותו אור חשך (תכלת), אז יוצאת התנוצצות אחת אחרת שלא לוהטת, ומתערבים זה בזה. והם היו לבושי הקודש שהתלבש בהם מיכאל הכהן הגדול.</p>
<p>וכד אתלבש בהו באינון לבושי יקר כדין עאל לשמשא בקדשא ועד לא לביש במלבושיין אלין לא עאל לקדשא כגוונא דא (שמות כד יח) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר⁴⁵⁹³ ואוליפנא דהוה מתלבש בעננא⁴⁵⁹⁴ וכד הוה מתלבש בעננא כדין ויעל אל ההר ועד לא אתלבש ביה לא יכיל למיעל לגו כגוונא דא כהנא רבא לא עאל לקדשא עד דאתלבש באלין לבושיין בנין לאעלא לקדשא:</p>	<p>וכשמתלבש בהם באותם לבושי כבוד, אז נכנס לשמש בקדש, וטרם ילבש המלבושים הללו לא יכנס לקדש. כמו כן "ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר", ולמדנו שהיה מתלבש בענן, וכשהיה מתלבש בענן, אז "ויעל אל ההר", וטרם שהתלבש בו, לא יכל להיכנס פנימה. כמו כן הכהן הגדול לא נכנס לקודש עד שמתלבש בלבושים הללו כדי להיכנס לקודש.</p>

⁴⁵⁸³ פי' הזהב שעשו במשכן קשור בזהב של מעלה שהוא גבורה, וכן הכסף בכסף שהוא החסד וכן נחשת שהיא קליפת נוגה בנחשת שלמעלה שהוא ת"ת וז"ש אלין דנחשת דלתתא נטלי חילא מנחשת דלעילא (מ"מ).

⁴⁵⁸⁴ פי' שהיו מחברים יריעות עזים (מ"מ).

⁴⁵⁸⁵ רלב ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁵⁸⁶ כוכביא (דפ"ו).

⁴⁵⁸⁷ ז"א (רח"ו).

⁴⁵⁸⁸ מלכות (רח"ו).

⁴⁵⁸⁹ פי' הארת הזעיר הנק' ארגמן (מ"מ).

⁴⁵⁹⁰ פי' מלכות (מ"מ).

⁴⁵⁹¹ תכלת (רח"ו).

⁴⁵⁹² פי' ארגמן ותכלת שהם בחינת זר"ן (מ"מ).

⁴⁵⁹³ צט ע"א (הערת הזהר).

⁴⁵⁹⁴ עי' סוד החשמל כמ"ש הרב (מ"מ).

<p>ובגין דנפקו מרזין עלאין ואינן כגוונא דלעילא אקרו בגדי שרד⁴⁵⁹⁵ בגין דאשתארו מאינן לבושיין עלאין בגין דהוּו ממה דאשתאר מנהורין דזיין עלאין (ד)תכלת וארגמן גוונין דרזא דשמא קדישא דאקרי שמא שלים⁴⁵⁹⁶ יהו"ה⁴⁵⁹⁷ אלהים⁴⁵⁹⁸ ודא איהו רזא לאתלבשא כהנא רבא למיעל לקדשא תולעת שני⁴⁵⁹⁹ אינן גוונין סומקא ותכלא וארגוונא⁴⁶⁰⁰ דאיהו כליל בכל אינן גוונין⁴⁶⁰¹ ומגו דאיהו אתלבש בהו בלבושיין דגוונין אלין הוה עאל לגו ולא דחיין ליה לבר:</p>	<p>ומשום שיצאו מסודות עליונים והם כדוגמא שלמעלה, נקראים בגדי שרד, משום שנשארו מאותם לבושים עליונים, משום שהיו ממה שנשאר מאורות של הזיונים העליונים. תכלת וארגמן, הצבעים של סוד השם הקדוש שנקרא שם שלם, יהו"ה אלהים. וזהו סוד שיתלבש בו הכהן הגדול להיכנס לקודש. תולעת שני, הם צבעים אדומים. ותכלת וארגמן, שהוא כלול בתוך אותם צבעים. ומתוך שהוא מתלבש בהם בלבושים של הצבעים הללו, היה נכנס לפנים ולא דוחים אותו החוצה.</p>
<p>תא חזי כלא אתעביד ברזא דמהימנותא למהוי כלא כגוונא דלעילא ועל דא כתיב (שמות לה יט) בגדי השרד לשרת בקדש ואקרון בגדי (קדש⁴⁶⁰²) [שרד] בגין דלא אקרון קדש אלא כד שראן ביה אינן גוונין דכתיב (ויקרא יז ד) בגדי</p>	<p>בא וראה, הכל נעשה בסוד האמונה להיות הכל כדוגמא שלמעלה, ועל זה נאמר "בגדי השרד לשרת בקדש". ונקראו בגדי (קדש) שרד, משום שלא נקראים קודש אלא כששורים בו אותם הצבעים, שנאמר "בגדי</p>
<p>רכט/ב</p>	
<p>קדש הם וכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה קדש ישראל בגין דבישראל אתחזון כל גוונין כהנים ליום וישראל⁴⁶⁰³ ואלין אינן גוונין לאתחזאה ולגו:</p>	<p>קדש הם". ונאמר "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה". קדש ישראל, משום שבישראל נראים כל הצבעים, כהנים ליום וישראל, ואלה הם הצבעים להראות בפנים.</p>
<p>תא חזי⁴⁶⁰⁴ נשמתא לא סלקא לאתחזאה קמי מלכא קדישא עד דזכאת לאתלבשא בלבושא דלעילא⁴⁶⁰⁵ לאתחזאה תמן וכן</p>	<p>בא וראה, אין נשמה עולה להראות לפני המלך הקדוש עד שזוכה להתלבש בלבוש של מעלה להראות שם. וכן כמו זה לא יורדת למטה עד שמתלבשת בלבוש של העולם הזה.</p>

⁴⁵⁹⁵ ר"ל שריד ופליט (רח"ו). ולפ"ז הוא הפך מרש"י (שמות לא י), שפירש בגדי שרד הם כסוי הכלים (מ"מ).

⁴⁵⁹⁶ בראשית מח ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁵⁹⁷ ארגמן (רח"ו).

⁴⁵⁹⁸ תכלת (רח"ו).

⁴⁵⁹⁹ צ"ל איהו גוונא סומקא (רח"ו), והיינו גבורה (מ"מ).

⁴⁶⁰⁰ פי' מלכות ות"ת (מ"מ).

⁴⁶⁰¹ פי' הכהן היה מתלבש באלו הגוונים (מ"מ).

⁴⁶⁰² נ"ב צמח נ"ל שצ"ל ואיקרון בגדי קודש כד שראן ביה וכו' (מ"מ).

⁴⁶⁰³ פי' חג"ת (מ"מ).

⁴⁶⁰⁴ נח ע"ב רלא ע"א (הערת הזהר).

⁴⁶⁰⁵ ח"א סו ע"א (לש"ו), ישנם ב' בחי' כלי לכל אור (עי' כעין זה במבד"ש דף נו ע"א) ופרצוף, אחד לצורך עצמו, ואחד לצורך זולתו. ואותו אשר לצורך עצמו הוא כי על ידה הוא מקבל אור העליון, וע"ד לבוש הנשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן המוזכר בזהר בהרבה מקומות [פ' נח סו ע"א ויחי רכד ע"א ע"ב, רכו ע"ב, תרומה קמא ע"ב קנ ע"א, ויקהל רי ע"א ע"ב, פקודי רכט ע"ב רלא ע"א, פ' שלח קסט ע"ב, פנחס ריד סע"א], כי דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול דהעליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו דהעליון המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו דהעליון המגיע אליו. והנה נמשך ונעשה הלבוש הזה מבח' הגבורות דהעליון המתנוצץ ומזהיר על התחתון, ומתנוצץ וחוזר ומתנוצץ עד שנארג ונעשה לבוש שלם אליו, ועל ידו משיג ונהנה את נועם זיו העליון המאיר עליו תמיד, ומשיג את הנועם והזיו רק ע"י לבוש הזה (ביאורים ח"ב מט ע"א).

<p>כגוונא דא לא נחתא לתתא עד דאתלבשת בלבושא דהאי עלמא⁴⁶⁰⁶:</p>	<p>כמו כן המלאכים הקדושים שלמעלה, שנאמר בהם "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט", כשעושים שליחות בעולם הזה, אין יורדים למטה עד שמתלבשים בלבוש של העולם הזה, והכל הוא כמו שאותו מקום שהולך לשם. והרי בארנו שנשמה לא עולה אלא בלבוש שמאיר.</p>
<p>ותא הזי אדם הראשון כד הוה בנגתא דעדן הוה מתלבש בלבושא כגוונא דלעילא ואיהו לבושא דנהורא עלאה⁴⁶⁰⁸ כיון דאתתרך מגנתא דעדן ואצטריך לגוונין דהאי עלמא מה כתיב (בראשית ג כא) ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם בקדמיתא הוה כתנות אור⁴⁶⁰⁹ אור דההוא נהורא עלאה דשמש וביה⁴⁶¹⁰ בגן עדן⁴⁶¹¹ בגין דהא גנתא דעדן⁴⁶¹² נהורא עלאה דנהיר משמש ביה ועל דא אדם קדמאה כד עאל לגו גנתא אלביש</p>	<p>ובא וראה, אדם הראשון, כשהיה בגן עדן, היה מתלבש בלבוש כדוגמא שלמעלה, והוא לבוש של אור עליון. כיון שגורש מגן עדן והוצרך לצבעי העולם הזה, מה נאמר "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם". בראשונה היו כתנות אור, אור של אותו אור עליון ששמש בו בגן עדן. משום שהרי גן עדן, אור העליון שמאיר משמש בו. ועל כן, אדם הראשון, כשנכנס לתוך הגן, הלביש אותו הקדוש ברוך הוא בלבוש של אותו אור והכניסו לשם. ואם לא התלבש בראשונה באותו אור, לא יכנס לשם. כיון שגורש משם, הוצרך ללבוש אחר, אז, "ויעש</p>

⁴⁶⁰⁶ קנ ע"א (הערת הזהר).

⁴⁶⁰⁷ רלא ע"א (הערת הזהר).

⁴⁶⁰⁸ חשמ"ל דבינה (רח"ו). עי' לעיל רח ע"ב ובע"ח שער החשמ"ל פ"א וצ"ע, ועי' ספר הליקוטין שה"ש ככג ע"ד ועי' ח"א קמב ע"ב (לש"ו). ז"ל הספר הליקוטין: תבין לבושי אדה"ר וסודם, האמור בפ' ויחי דף רכ"ד ע"א ובפ' ויקהל, גם בזוהר שיר השירים, כי הלבושים שהיו לו בג"ע דלעילא, הנתקנים מבחינת כוונת המצות, ניטלו ממנו וזכה בהם חנוך. והטעם, כי הזיהרא עילאה שהיא נשמת אדה"ר, נטלה חנוך, ונטל גם מלבושיהם העליונים. אך אדם, נטל אח"כ בחינת המלבושים התחתונים של ג"ע התחתון, הנעשים ממעשה המצות. וזהו כתנות עור, לפי שהשלימות פנימיות של אדה"ר, לא היה אלא נפש רוח, ולכן לקח לבושים תתאין. וחנוך שזכה לנשמה, לקח הלבושים העליונים. נמצא, אדה"ר כשחטא פרחה נשמתו, זיהרא עילאה, והלכה מבלי לבוש עליון השייך לה, כי עבר על כוונת המצות כנודע בעץ הדעת, שאדם חב במחשבה ובמעשה, וישבה הנשמה ערומה, בסוד ימים יוצרו ולא אחד בהם, וידעו כי ערומים הם. ואח"כ שב בתשובה, ותיקן לבושים אחרים תתאין גופניים דגנתא דארעא, כמבואר פ' ויקהל. וחנוך תיקן אח"כ, וזכה אל הנשמה דאדה"ר, ומלבושיה העליונים.

⁴⁶⁰⁹ לעתיד לבוא היא נבזקת בכל הגוף, כי יהיו כל הגופות בסוד כתנות אור בא' כמו אדה"ר קודם החטא (כמ"ש בן זהר) פ' בראשית לו ע"ב, פקודי רכט ע"ב, קדושים פג סע"א, וע' פ' שלח קסט סע"א ורע"ב, ופ' יתרו צד ע"א) (דע"ה ח"א פא ע"ב), מקבלים הצדיקים כל הזיו והזוהר דאור פני מלך חיים ית"ש הכל רק ע"י הלבושין הנז', שהם מהמעשים טובים דהתורה והמצוה, ואותן הלבושין הוא בחי' צלם האדם אשר עליו נאמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, שהוא בלבושו, אשר על ידו הוא נראה ומתגלה, והוא הכתנות אור דהנשמה שהיא מהתורה והמצוה הנמשך מסוד עולם המלבוש כנז'. וכן היה לאדה"ר קודם החטא לבוש מלכות דכתנות אור לבושא דנהורא עלאה כמ"ש בפ' פקודי (דף רכט ע"ב), ועד"ז הוא למעלה למעלה, כי ישנו לכל אור בחי' לבוש וכלי אשר על ידו הוא מקבל זיו העליון כנז', והרי הוה אותה הכלי רק לצורך עצמו (ביאורים ח"ב מט ע"א).

⁴⁶¹⁰ נוסף מרח"ו במ"מ.

⁴⁶¹¹ עי' פרשת שלח קסט ע"ב (לש"ו).

⁴⁶¹² בינה (רח"ו). ונלע"ד כי הוא ט"ס ותיבת בינה שהגיה הרח"ו צ"ל על תיבת נהורא עילאה וכמ"ש נמי לעיל לבושא דנהורא עילאה שכתב ע"ג חשמ"ל דבינה ש"מ דנהורא עילאה היא בינה ולפ"ז מ"ש דשמש ביה בג"ע ר"ל דאד"הר קודם החטא היו לו מלבושים מג"ע שלמעלה כמ"ש בפ' ויקהל דף ר"א ע"ב ונודע שאימא מקננא בבריאה וז"ש הזוהר אור דההוא נהורא עילאה שהיא בינה דשמש בג"ע שהיא בריאה וכן מ"ש בגין דהא גנתא דעדן שהיא בריאה נהורא עילאה שהיא בינה משמש ביה דאימא מקננא בכרסייא שהיא בריאה, ולבושי אד"הר קודם שחטא היו מחש"מל דבריאה וכלולים עמו יציר' ועשיי' (מ"מ).

<p>ליה קודשא בריך הוא בלבושא דההוא נהורא ואעיל ליה תמן ואי לא אתלבש בקדמיתא בההוא נהורא לא ייעול לתמן כיון דאתתרך מתמן אצטריך למלבושא אחרא⁴⁶¹³ כדין ויעש יהו"ה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וכלא כמה דאצטריך והכא כנוונא דא עשו בגדי שרד לשרת בקדש לאעלא בקדשא:</p>	<p>ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור", והכל כמו שצריך. וכאן כמו כן עשו בגדי שרד לשרת בקדש, להיכנס בקדש.</p>
<p>והא אוקמוה⁴⁶¹⁴ דעובדין טבין דבר נש⁴⁶¹⁵ דעביד בהאי עלמא אינון עובדין משכי מנהורא דזיווא עלאה⁴⁶¹⁶ לבושא לאתתקנא ביה לההוא עלמא לאתחזאה קמי קודשא בריך הוא ובההוא לבושא דלביש אתהני וחמי גו אספקלריאה דנהרא כמה דאת אמר (תהלים כז ד) לחזות בנועם יהו"ה ולבקר בהיכלו:</p>	<p>והרי פרשוה, שמעשים טובים שאדם עושה בעולם הזה, אותם מעשים מושכים מאור של הזיו העליון לבוש להתקן בו לאותו העולם להראות לפני הקדוש ברוך הוא. ובאותו לבוש שלובש, נהנה ורואה לתוך האספקלריה המאירה, כמו שנאמר "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו".</p>
<p>ועל דא נשמתא אתלבשת בתרין עלמין למהוי לה שלימו בכלא בהאי עלמא דלתתא⁴⁶¹⁷ ובעלמא דלעילא⁴⁶¹⁸ ועל דא כתיב (שם קמ"ד) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישראל את פניך אך צדיקים יודו לשמך בהאי עלמא ישבו ישראל את פניך בההוא עלמא:</p>	<p>ועל כן הנשמה מתלבשת בשני עולמות, להיות לה שלמות בכל, בעולם הזה שלמטה ובעולם שלמעלה. ועל זה נאמר "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישראל את פניך". אך צדיקים יודו לשמך, בעולם הזה. ישבו ישראל את פניך, באותו עולם.</p>
<p>ויעש את האפוד זהב (שמות ל"ב) הא אוקמוה אמר רבי יוסי אפוד וחשן כחדא הוין⁴⁶¹⁹ ואוקמוה דהא באתר דהוא קיומא⁴⁶²⁰ קיימן כל אינון תריסר אבנין כלהו נטלי שמהן בני ישראל וכלהו תריסר תחומין⁴⁶²¹ עלאין כלהו ברזא דשבטי ישראל אינון⁴⁶²²:</p>	<p>"ויעש את האפוד זהב", הרי פרשוה. אמר רבי יוסי, אפוד וחשן היו כאחד, ופרשוה שהרי במקום שהוא הקיום עומדים כל אותן שנים עשרה אבנים, כולם נוטלים שמות בני ישראל, וכולם שנים עשר תחומים עליונים, כולם הם בסוד של שבטי ישראל.</p>
<p>ורזא דא כתיב (שם קכ"ד) ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יהו"ה ששם עלו שבטים אלין אינון תריסר</p>	<p>וסוד זה נאמר "ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם ה'". ששם עלו שבטים, אלו שנים עשר שבטים עליונים למעלה, שהם "שבטי יה", שהרי שם זה "עדות לישראל".</p>

⁴⁶¹³ אחרויים דתבונה (רח"ו), ועיין בפ' ויקהל דף הנז"ל מ"ש שם (מ"מ). עי' לעיל טל ע"א ע"ב (לש"ו).

⁴⁶¹⁴ ב ע"א (הערת הזהר).

⁴⁶¹⁵ לעיל רי ע"א ע"ב ע"ש (לש"ו)

⁴⁶¹⁶ פי' מג' חשמלים דבי"ע שמהם הם לבושי הצדיקים בג"ע כמ"ש לעיל בשם הרב וז"ש לבושא לאתתקנא ביה שהוא חלוקה דרבנן (מ"מ).

⁴⁶¹⁷ פי' גוף שבעו"הז (מ"מ).

⁴⁶¹⁸ פי' חלוקה דרבנן (מ"מ).

⁴⁶¹⁹ פי' אפוד מ' וחשן ות"ת (מ"מ).

⁴⁶²⁰ פי' חשן שהוא ת"ת (מ"מ).

⁴⁶²¹ י"ב צרופי הוי"ה (רח"ו).

⁴⁶²² פי' הם י"ב כמו השבטים (מ"מ).

<p>שבטין עלאין לעילא⁴⁶²³ דאינון שבטי יה⁴⁶²⁴ דהא שמא דא עדות לישראל⁴⁶²⁵:</p>	
<p>אמר רבי חייא תרי זמני כתיב שבטים⁴⁶²⁶ אלא ששם עלו שבטים אלין שבטין דלתתא⁴⁶²⁷ שבטי יה אלין שבטין דלעילא⁴⁶²⁸ עדות לישראל דא רזא דשמא קדישא עלאה⁴⁶²⁹ דא דאקרי עדות כמה דאת אמר (שם קלב יב) ועדותי זו אלמדם ואינון תריסר שבטין קדישין עלאין אינון תריסר⁴⁶³⁰ אבנין קדישין ועל דא אינון קיימין לתתא⁴⁶³¹ כגוונא דלעילא וכל אינון שמהן דתריסר שבטין כלהו גליפאן באינון אבנין⁴⁶³² וכהנא רבא נטיל לון:</p>	<p>אמר רבי חייא, שתי פעמים נאמר שבטים, אלא, "ששם עלו שבטים" אלו השבטים שלמטה, "שבטי יה" אלו השבטים שלמעלה. "עדות לישראל", זה השם הקדוש העליון הזה שנקרא עדות, כמו שנאמר "ועדותי זו אלמדם". ואותם שנים עשר שבטים קדושים עליונים הם שתים עשרה אבנים קדושות, ולכן הם עומדים למטה כדוגמא שלמעלה, וכל אותם שמות של שנים עשר השבטים, כולם חקוקים באותן אבנים, והכהן הגדול נוטל אותם.</p>
<p>תא חזי יעקב כד הוה אזיל לחרן מה כתיב (בראשית כח יח) ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו אלין תריסר אבנין קדישין⁴⁶³³ וכלהו אתעבידו חד אבנא דכתיב (שם כב) והאבן הזאת אשר שמתני מצבה וקרי להו אבן מאי טעמא בנין דכלהו תריסר אבנין אתכלילו באבנא חד קדישא עלאה⁴⁶³⁴ דאיהי לעילא מנהון דכתיב והאבן הזאת</p>	<p>בא וראה, כשיעקב היה הולך לחרן, מה נאמר "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו". אלו שתים עשרה אבנים קדושות, וכולן נעשו אבן אחת, שנאמר "והאבן הזאת אשר שמתני מצבה". וקורא להן אבן, למה, משום שכל שתים עשרה האבנים נכללו באבן קדושה עליונה אחת, שהיא מעליהן, שנאמר "והאבן הזאת</p>
<p>רל/א</p>	
<p>אשר שמתני מצבה יהיה בית אלהים⁴⁶³⁵ יהיה בית אלהים⁴⁶³⁶:</p>	<p>אשר שמתני מצבה יהיה בית אלהים".</p>

4623 פי' י"ב צירופי הוי"ה (מ"מ).
4624 פי' שיצאו מא"ו הנק' י"ה (מ"מ).
4625 פי' י"ה שהם א"ו הם עדות לזעיר כמש"ל (מ"מ).
4626 פי' בתמיה ולפי דבריך שבטים דקרא וכן שבטי יה הם י"ב צירופי הוי"ה (מ"מ).
4627 פי' הם י"ב בקר (מ"מ).
4628 פי' י"ב צירופי הוי"ה (מ"מ).
4629 פי' בינה (מ"מ). רכא ע"ב (הערת הזהר).
4630 פי' י"ב צירופי הוי"ה (מ"מ).
4631 פי' י"ב אבנים שהיו בחשן הם כנגד י"ב צירופי הוי"ה וי"ב בקר שלמעלה וז"ש כגוונא דלעילא (מ"מ).
4632 פי' באבנים שבחשן (מ"מ).
4633 י"ב מלאכים, י"ב בקר (רח"ו).
4634 פי' מלכות (מ"מ).
4635 דהיינו קמה דהיינו מתעלת למעלה דהיינו בית אלהים, ואם כן לפי זה נלמוד לשנים עשר אבנים שהם למטה שני עשר אבנים אלו שהיא מתקשטת עמהם, ולא כדקא סלקא דעתין שהם שנים עשר אלכסונין עילאין (אור יקר).
4636 פי' בית בינה ובית גבורה כמ"ש בפ' ויצא (מ"מ).

<p>ועל דא הכא כהנא רבא⁴⁶³⁷ שוי לון על לביה⁴⁶³⁸ ולדכראו (לרעוא) להון⁴⁶³⁹ תדיר⁴⁶⁴⁰ דכתיב (שמות כה כט) ונשא אהרן⁴⁶⁴¹ את שמות בני ישראל על לבו לפני יהוה תמיד ובנין כך כלא איהו ברזא דתריסר⁴⁶⁴² תריסר עלאי⁴⁶⁴³ טמירין לעילא דאתגניזו ברזא עלאה⁴⁶⁴⁴ קדישא ואינון רזא דאורייתא⁴⁶⁴⁵ ונפקי מקול חד דקיק⁴⁶⁴⁶ והא אוקמוה תריסר אחרני⁴⁶⁴⁷ טמירין לתתא כגוונא דלהון ונפקי גו קלא אחרא דאיהי אבן דכתיב (בראשית מט כד) משם רועה אבן ישראל:</p>	<p>ולכן כאן הכהן הגדול היה שם אותן על לבו לזכרם תמיד, שנאמר "ונשא אהרן את שמות בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד". ולכן הכל הוא בסוד של שנים עשר, שנים עשר עליונים טמונים למעלה שנגזזו בסוד עליון קדוש, והם הסוד של התורה, ויוצאים מקול דק אחד, והרי פרשוה. שנים עשר אחרים טמונים למטה כמו שהם, ויוצאים תוך קול אחר שהיא אבן, שנאמר "משם רועה אבן ישראל".</p>
<p>ועל דא אוקמוה ברזא דקרא דכתיב (שם כט ג) ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן דא שכינתא דאקרי אבן בחן⁴⁶⁴⁸ (ישעיה כה טז) אבן ישראל (בראשית מט כד) דמגדרין לה ועאלי⁴⁶⁴⁹ לה בגלותא וכתוב</p>	<p>ולכן פרשוה בסוד הנאמר "ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן", זו השכינה שנקראת "אבן בוחן", "אבן ישראל". שגוללים אותה ומכניסים אותה לגלות, ונאמר "והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה", ועל שמה נקראים כל האבנים.</p>

⁴⁶³⁷ היה ראוי שיהיה במקדש ענין מה ירמוז אליהם, אמנם היותם בבגדי כהונה אינו אלא לרמוז שהם למטה תיקונין תתאין, והכהן נוטלם להזכירם לרצון למעלה (אור יקר).

⁴⁶³⁸ והנה ממה דשוי לון על לביה מורה שהם במלכות כתפלה של יד שהיא כנגד הלב (אור יקר).

⁴⁶³⁹ לרעוא להון - דהיינו שהכהן הוא החסד, והוא מקום אשד נחלי הרצון העליון כנודע כי חסד עליון דבכתר מאיר תמיד בחסד סתם, ולהיות אבנים אלו תדיר מאירים מהחסד והרצון ההוא, היה לובשם "לרעוא להון" (אור יקר).

⁴⁶⁴⁰ ירצה שהם בחינה שבהסתר פנים מחשכת מפני שהם אבנים למטה, ולכך צריכים "תדיר" שלא תחשיך אור אבנים אלו (אור יקר).

⁴⁶⁴¹ הנה המלת נשא גם כן הכרח שהם למטה ואהרן איש החסד נושאם למעלה ממחיצתם (אור יקר).

⁴⁶⁴² אפשר דהכי קאמר בגין כך שהם מתבחנים למטה בשנים עשר אבנים שהם שנים עשר הנהגות, הוא הטעם והסבה שהם שנים עשר למעלה, שלא היה ראוי שיתבחנו לשנים עשר אלא מלמטה הוחקקו למעלה שנים עשר אבנים שנים עשר גבולים והיינו "כולא איהו ברזא דתריסר", אלא שקשה לי להאי פירושא למה יהיה בסבה שנים עשר מחמת המסובב, ואפשר דהיינו מפני השתרשם שם ואינו מן הרחוק שהרי שם בן ארבע עולה במלואו עשר י"ד ה"א וא"ו ה"א אמנם שם אדנ"י עולה שנים עשר אלף דלת נון יוד, מפני ששם בן ארבע מתבחן בעשר ספירות, אמנם מדת המלכות אינה עולה עשר אלא בארבעה בחינות שנים עשר הנהגות כדפירשנו, ומחמת מציאותה ימצאו למעלה בטמירו שנים עשר "תריסר עילאין" הם בסוד שם יהוה (אור יקר). מקץ קצט ע"א (הערת הזהר).

⁴⁶⁴³ ו"ק דז"א (רח"ו). ור"ל ש"ק כל אחר כלול מחבירו הם י"ב. א"נ י"ב צירופי הוי"ה שבו"ק דזעיר (מ"מ).

⁴⁶⁴⁴ פי' בינה (מ"מ).

⁴⁶⁴⁵ פי' זעיר הנק' תורה שבכתב (מ"מ).

⁴⁶⁴⁶ בינה (רח"ו).

⁴⁶⁴⁷ דבריאה (רח"ו). ור"ל י"ב בקר (מ"מ).

⁴⁶⁴⁸ ושיעור הכתוב וירא והנה בשדה היא ציון וכמ"ש במדרש רבא בפ' ויצא ג' עדרי צאן הם כהנים לויים וישראלים שיונקים משם השפע וזהו כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים שהם ישראל והאבן גדולה זו רוח הקודש שהיא ע"פ הבאר שהוא ציון כי שם צוה ה' את הברכה, ונאספו שמה כל העדרים הם ישראל שהיו מתקבצים שם בג' רגלים ומחמת עונם וגללו את האבן לגלות לח"ל וזהו מעל פי הבאר, ומ"ש והשקו את הצאן ר"ל ע"י התורה של ישראל, אזי והשיבו את האבן למקומה בימי המשיח ב"ב, א"כ ונאספו שמה וכו' הם ו"ק דזעיר שנקראי' עדרים ואינם עדרים דרישא דקרא כמ"ש בזוהר ויצא וגללו וכו' ע"ד השליך משמים ארץ ומי השליכה ת"ת ישראל שהוא זעיר וכן כתיב בני אמי נחרו בי והם ו"ק דזעיר כמ"ש בפ' אחרי מות, ואם ישראל והשקו את הצאן אזי והשיבו העדרים הנזכרים את האבן למקומה בסוד ו' יקים לנו"ן כפופה (מ"מ).

⁴⁶⁴⁹ ואעלין (דפ"ו).

<p>(שם) והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה ועל שמה אקרון כלו אבנין:</p>	
<p>וכמה אבנין לאבנין אית אבנין [ואית אבנין אית אבנין] יסודי ביתא⁴⁶⁵⁰ דכתיב (מ"א ה יז) ויצו המלך ויסיעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסד הבית אבני גזית ואית אבנין עלאין יקירין⁴⁶⁵¹ ואינון [אלין תריסר אינון תריסר אינון] (תריסר) ואלין תריסר ואינון ארבע סדרין תלתא תלתא לכל סדרא לארבע רוחי עלמא כגוונא דא אינון ארבע דגלים דהוו אזלי במדברא ואינון תריסר שבטין תלתא תלתא לכל סטררא לארבע רוחי עלמא וכלא רוא דא ווא אוקמוה:</p>	<p>וכמה אבנים לאבנים. יש אבנים ויש אבנים, יש אבנים יסודי הבית, שנאמר "ויצו המלך ויסיעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסד הבית אבני גזית". ויש אבנים עליונות נכבדות, והן (אלו) שתים עשרה, והן ארבע מערכות, שלש שלש לכל מערכה לארבעה רוחות העולם. כמו כן אותם ארבעה דגלים שהיו הולכים במדבר, והם שנים עשר שבטים, שלשה שלשה לכל צד לארבעה רוחות העולם. והכל סוד אחד, והרי פרשוה.</p>
<p>ותא חזי בשעתא דכהנא רבא הוה שוי אלין תריסר אבנין ולביש לון בחושנא ואפודא כדין שריא עליה שכינתא ואינון תריסר אבנין גליפין בשמהן דכלהו שבטין וכל שבטא ושבטא אתגליף על אבנא חד משקען הוו אתוון על אבנין וכד נהירין [אבנין] אתוון הוו בלטיין לבר ונהרין על מה דאצטריכו:</p>	<p>ובא וראה, בשעה שהכהן הגדול היה שם את שתים עשרה האבנים הללו ולובש אותן בחושן ואפוד, אז שרתה עליו שכינה, ואותן שתים עשרה אבנים חקוקות בשמות כל השבטים, וכל שבט ושבט חקוק על אבן אחת. שקועות היו האותיות על האבנים, וכשהאירו האבנים, היו האותיות בולטות החוצה ומאירות על מה שהוצרכו.</p>
<p>(ובאתוון⁴⁶⁵²) ובשבטין כללו לא הוו תריין אתוון⁴⁶⁵³ ח' ט' ⁴⁶⁵⁴ בנין דלא אשתכח חובה בכלהו אמר רבי חזקיה אי הכי ח' דשמה ⁴⁶⁵⁵ גרים יאות אבל ט' דאיהי את טב ותניין מאן דחמי את ט' בחלמיה טב ליה בגין דביה פתחה אורייתא כי טוב דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב והואיל והיא את טב אמאי לא אכתוב באינון שבטין:</p>	<p>ובכל השבטים לא היו שתי האותיות ח' ט', בשביל שלא נמצא חט"א בכולם. אמר רבי חזקיה, אם כך, ח' שהשם גורם, נאה. אבל ט', שהיא אות טובה, ושנינו, מי שרואה ט' בחלומו טוב לו, משום שבה פתחה תורה כי טוב, שנאמר "וירא אלהים את האור כי טוב", והואיל והיא אות טובה, למה לא נכתבה באותם שבטים.</p>
<p>אמר ליה בגין דסמיכין תריין אתוון אהדרד⁴⁶⁵⁶ ותו דהא את ט' ⁴⁶⁵⁷ גניז וטמיר ואיהו נהיר נהירו דכלהו דהא את דא נהירו דכלהו הוי ולא נהירו אשתכח בר מאת דא דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב והוא נהירו דההוא נהורא דגניז וטמיר ועל דא כתיב (תהלים פד יב) לא ימנע טוב</p>	<p>אמר לו, משום שסמוכות שתי האותיות זו לזו. ועוד, שהרי האות ט' גנוזה וטמונה, והיא מאירה את האור של כולם, שהרי אות זו היא האור של כולם, ואין אור נמצא חוץ מהאות הזו, שנאמר "וירא אלהים את האור כי טוב". והוא האור של אותו האור שגנוז וטמיר. ועל זה נאמר "לא ימנע טוב להולכים בתמים". וזהו האור של כל השבטים. ולכן לא נחקקה בהן. ועוד, שכל השתים עשרה יוצאות מתוך</p>

⁴⁶⁵⁰ הם י"ב צירופי הוי"ה שמייסדים המ' הנק' בית (מ"מ).

⁴⁶⁵¹ פי' י"ב בקר (מ"מ).

⁴⁶⁵² דבשבטין (נוסף בדפ"ו).

⁴⁶⁵³ קנב ע"א (הערת הזהר).

⁴⁶⁵⁴ פי' באותיות השבטים כולם לא היה בהם ח"ט אבל באבני אפוד היו כתובים אברהם יצחק ויעקב שבטי ישורון כמר"זל (מ"מ).

⁴⁶⁵⁵ דשמא (דפ"ו).

⁴⁶⁵⁶ פי' החי"ת חופפת על ט' בסוד ערלה ע"ג ברית (רח"ו).

⁴⁶⁵⁷ יסוד אימא לפעמים נקרא כן (רח"ו). ולפ"ז מ"ש ואיהו נהיר נהירו דכולהו היינו שהבינה מאירה להם (מ"מ).

<p>להולכים בתמים ודא איהו נהורא דכלהו שבטין ובגין כך לא אתגלף בהו ותו דכלהו תריסר נפקי מגו אכסדרא דא⁴⁶⁵⁸ טמירא דאיהי ברזא דאת ט' ובגין כך איהו טמיר וגניז ולא אתחזי בהו:</p>	<p>האכסדרה הזו הטמונה שהיא בסוד האות ט', ולכן היא טמונה וגנוזה ואינה נראית בהן.</p>
<p>תא חזי כל הני אבנין קיימי בארע את וניסא וכלהו כד הוו נהרין כדין כהנא רבא הוו נהירין אנפוי ואתוון נהרין ובלטין לאשתמודעא לבר וכד הוו נהרין אנפוי דכהנא כדין הוו אשתמודעאן בליטו דאתוון דאיהו לטב ובדא אשתמודע כהנא אי זכאה הוא⁴⁶⁵⁹ אי לאו ועל דא כלא איהו באת וניסא והא אוקמוה:</p>	<p>בא וראה, כל אותן אבנים עומדות בדרך אות ונס, וכולן כשהאירו, אז פני הכהן הגדול היו מאירות, והאותיות מאירות ובלטות להודיע לחוץ. וכשהיו מאירים פני הכהן, אז היו נודעות בליטות האותיות שהוא לטוב, ובזה נודע הכהן אם צדיק האיש אם לא. ועל כך הכל הוא באות ונס, והרי פרשוה.</p>
<p>רבי אבא הוה שכיח קמיה דרבי שמעון אמר ליה הא דכתיב (שמות כח ל) ונתת אל השן המשפט את האורים ואת התמים⁴⁶⁶⁰ ותנינן אורים דנהרין במלה דאצטריכו תומים דאשלימו במלייהו תו אנן צריכינן למנדע⁴⁶⁶¹:</p>	<p>רבי אבא היה מצוי לפני רבי שמעון. אמר לו, זה שנאמר "ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים". ושנינו, אורים, שמאירים בדבר שהוצרכו. תמים, שהיו שלמים בדבריהם. עוד אנו צריכים לדעת.</p>
<p>אמר ליה ודאי ווהכין (להכי) איהו חשן ואפוד לקבל אורים ותומים ודא רזא דתפלין וקשרא דתפלין לקבל תרין אלין פתח ואמר (שם לג כג) וראית את אחורי ופני לא יראו וראית את אחורי הא תנינן דאחזי ליה קודשא בריך הוא למשה קשר של תפלין ופני אלין תפלין ממש ופני אינון תפלין דאינון רזא עלאה שמא קדישא</p>	<p>אמר לו, ודאי, וכך הוא, חושן ואפוד כנגד אורים ותמים, וזהו סוד התפלין וקשר התפלין כנגד שני אלה. פתח ואמר "וראית את אחורי ופני לא יראו". "וראית את אחורי", הרי שנינו שהראה לו הקדוש ברוך הוא למשה קשר של תפלין. "ופני", אלו תפלין ממש. "ופני" הם תפלין, שהן סוד עליון השם הקדוש.</p>
<p>רל/ב</p>	
<p>אחורי איהו רזא⁴⁶⁶² דקשרא דתפלין והא ידיעא לגבי חברייא⁴⁶⁶³ בגין דדא</p>	<p>"אחורי", הוא סוד קשר התפלין. והרי ידוע לחברים. משום שזו אספקלריה המאירה, וזו אספקלריה שאינה מאירה.</p>

⁴⁶⁵⁸ יסוד הבינה (רח"ו). ולפ"ז החילוק שבין פי' ב' לג' שלפי' ב' הטעם שלא נכתבה ט' בשבטים מפני שהיא רומזת לאימא שגנוזה וטמירא ומאירה לכולם, ולפי' הג' מפני שיצאו ממנה, ונל"ע ד מש"ל דהא את ט' גניז וטמיר הוא חסד שמאיר לכולם כנודע בסוד יומא דכליל כולהו, ובזה א"ש מה בין סי' ב' לג' (מ"מ).

⁴⁶⁵⁹ פי' כשמאירים פני הכהן אזי אנו יודעים שהכהן הוא צדיק ואם לאו בודאי שאינו הגון (מ"מ).
⁴⁶⁶⁰ בתוך החושן הוא האורים והתומים, והוא החו"ג דהדעת עלאה, מהתרין מזלין, אורא דכיא ואשא דכיא ע' שער מ"ן ומ"ד (דרוש י), והם מתגלים בלבו של ז"א מהיסוד דאימא המסתיים שם, ואותן החו"ג הם האורים והתומים אשר בחושן על לבו, כי החושן שהוא ז"א, הרי הוא מתחיל מלבו של או"א בהיותן לפרצוף אחד עם ישו"ת, וכן הם מתגלים ג"כ בלבו של ז"א מהיסוד דאימא, שהוא שורש לאה ורחל, שהם חושן ואפוד דז"א כנ"ל בסמוך. ועכ"פ הוא כי סוד האורים והתומים הם החו"ג דהדעת עלאה, והם ג' הויות דע"ב, שהוא גימ' חסד, ושלתן הם ר"ו, שהוא גימ' גבורה, וכמ"ש במ"ן ומ"ד (דרוש י), והם סוד אורים ותומים שהם שמות של ע"ב, וכמ"ש בעל הטורים בפר' תצוה (כח פסוק ל). וע' רש"י ורמב"ן שם ובזוה"ק (פקודי דף רל ע"א וע"ב). אמנם בלק"ת (פר' תצוה בטע"מ שם) אמר כי השמות של אורים ותומים היו שם של מ"ב (דפשוט ומלא ומלא דמלא) ושל ע"ב, והם ג"כ החו"ג הנז' (דע"ה ח"ב קג ע"ד).

⁴⁶⁶¹ (נ"א האי רזא) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁶⁶² מודה עוד על העלם הסוד כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁶⁶³ סוד העלם, ולדעת מה בין זה לזה נדע מהמדות התחונות (אור יקר).

<p>אספקלריאה⁴⁶⁶⁴ דנהרא ודא איהי אספקלריאה דלא נהרא⁴⁶⁶⁵:</p>	
<p>לקבל דא אורים⁴⁶⁶⁶ דנהרין במלייהו⁴⁶⁶⁷ תומים דאשלימו⁴⁶⁶⁸ במלייהו דא פנים ודא אחור⁴⁶⁶⁹ ורזא דא קול ודבור⁴⁶⁷⁰ קול אנהיר ולדבורו למלא דבור אשלים מלה ותדיר דא בדא סלקן⁴⁶⁷¹ ולא אתפרשן⁴⁶⁷² דא מן דא לעלמין⁴⁶⁷³ ובגין כך חשן ואפוד דא פנים ודא אחור⁴⁶⁷⁴ וכלא רזא חדא בלא פרישו כלל⁴⁶⁷⁵:</p>	<p>כנגד זה, אורים, שמאירים בדבריהם. תמים, שמשלימים בדבריהם. זה פנים וזה אחור. וסוד זה, קול ודבור. הקול מאיר לדבור לדבר, הדיבור משלים את הדבר. ותמיד זה בזה עולים ולא נפרדים זה מזה לעולמים. לכן חושן ואפוד, זה פנים וזה אחור, והכל סוד אחד בלי הבדל כלל.</p>
<p>אמר ליה אי הכי⁴⁶⁷⁶ דלא מתפרשן לעלמין ומאן דאפריש לון הא תנינן דכתיב (משלי טז</p>	<p>אמר לו, אם כך שאינם נפרדים לעולמים, ומי שהפרידם הרי שנינו, שנאמר "מפריד</p>

⁴⁶⁶⁴ דהיינו למטה במקומם ומכאן נקיש לנעלמות (אור יקר).

⁴⁶⁶⁵ מ"ש "וראית את אחורי" (שמות לג כג), ואמרו בזוה"ק (פקודי דף ר"ל רע"ב) כי כ"ז היה ג"כ רק ע"י אספקלריא דלא נהרא וכו' מעשה המשכן אשר הראה לו הקב"ה בהר הנה היה ג"כ רק ע"י אספקלריא דלא נהרא (כללים ח"ב ו ע"ד), ע"י זהר ח"ב מג ע"ב, התפילין של ראש הם מהמוחין עצמן, אבל הקשר של ראש הוא רק ע"י הארת הד' מוחין הנמשך בדרך אור חוזר מהפנים לאחור. וכן הוא עוד, כי הנה התפילין הרי הם ד' פרשיות וד' בתים, והפרשיות הם מהמוחין עצמן דז"א והבתים הם מלבושי המוחין שהם נה"י דאימא, והאור חוזר שהוא הארת הד' מוחין החוזר מהפנים לאחור, הנה הוא מתלבש בהמלכות דאימא אשר היא דבוקה עם הנה"י, ומקומה הוא בהדעת דז"א, והנה בה מתלבש האור חוזר הנז' ויוצא לחוץ במקום העורף. והנה באשר שהוא רק הארה לבד הנמשך מהד' פרשיות בדרך אור חוזר, והוא מתלבש בהמלכות שהוא בחי' עור (כי העור הוא מלכות המקפת את הכל, ע' פרקי הצלם רפ"ב), לכן הוא הקשר ג"כ רק בבחי' עור לבד, והוא הקשר של ד' משום שהוא מהארת הד' פרשיות כנז', והוא בסוד אספקלריא שאינה מאירה, כי הרי היא רק עור לבד וכו' (כללים ח"ב ז ע"ג), כל המראה הזה הנה היה ג"כ רק באספקלריא שאינה מאירה כמ"ש בזוה"ק (פ' פקודי ר"ל סע"א ורע"ב). אמנם משה רבע"ה הנה הבין את הדברים על אמיתתן, שאין בזה באמת שום מראה כלל, וזהו שהעיד עליו הקב"ה ואמר (במדבר יב ח) ותמונת ה' יביט, ולשון יביט הוא על התבוננות הדבר ועיון השכלי (כללים ח"ב ח ע"א).

⁴⁶⁶⁶ לשון אספקלריא דנהרא (רח"ו).

⁴⁶⁶⁷ סוד אורים ותומים שהם שמות של ע"ב (דע"ה ח"ב קד ע"א).

⁴⁶⁶⁸ לשון יונתי תמתי (רח"ו במ"מ).

⁴⁶⁶⁹ לא שהם ממש אספקלריא וכו' אלא "לקבל" דהיינו שהם למעלה מאירים בסוד אברי הראש, ותחלה מציאות שמם יורה על אורים, ומחמת שהם אור דק הם נעלמים, וגמר הפרי והאור שיתבשל "תמים" במלכות "דאשלימו" והיינו בסוד קשר של תפילין, "דא פנים ודא אחור" (אור יקר).

⁴⁶⁷⁰ והענין כי קול ודברו עליון הם בבינה שהקול נובע מהגרון העליון, ועדין אינו גילוי אמתי מפני שהקול הוא כמו אור נהרין במלייהו, שאם לא היה קול לא היה דברו מאיר ונגמר אלא על ידי קול, וקול אין בו חתוך ופסוק קולות שהם אותיות אלא דבור גומר "ואשלים", וכמו שענין תפילין וקשר של תפילין היו כולם בתפארת שהוא סוד פה וגרון למעלה קול ודבור למעלה, היינו ונתת אל חשן המשפט דהיינו בתפארת את האורים והתומים שהכל בחינה בו כדפירשנו, ואל תתמה על הענין כי כל מקום שאלו השתי מדות באים שניהם מיוחדים (אור יקר).

⁴⁶⁷¹ אם במציאות המלכות שניהם יחד אם במציאות התפארת שניהם יחד, שאפילו שאנו אומרים שנסר הקדוש ברוך הוא את חוה מאדם הראשון, כתיב ויסגור בשר תחתנה דהיינו מציאות אשר בו ממנה ומציאותו בה, והיינו בשר מבשרי מצד בחינת ה' אשר בו ועצם מעצמי מצד ו' שבו (אור יקר).

⁴⁶⁷² הקדמה ז ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁶⁷³ בכל איזו בחינה שיהיה, ובגין כך חשן ואפוד הם מציאותם למטה גם כן דומה לתפילין וקשר של תפילין (אור יקר).

⁴⁶⁷⁴ והם בגוף אחד, והיינו שזכר ונקבה שניהם גוף אחד אלא שזה פני הגוף וזה אחורי הגוף, והיינו שש קצוות הם פנים אחור, מדת יום מדת לילה ששה ימים ששה לילות (אור יקר).

⁴⁶⁷⁵ שאינו דבר המתפרד לחלק, והמפריד נקרא נרגן מפריד אלוף לא שאינו מיוחד אלא מפריד המיוחד נמי, שחס ושלוש מפריד אדם שלם חציו מחציו, והיינו זכר ונקבה בראם ויקרא את שמן אדם שניהם יחד, ולכך כל מקום ואיזו בחינה שהם באים נרמזים יחד, ולכך באורים ותומים שנים יחד, בחשן ואפוד שניהם יחד, ואין תימה (אור יקר). ולא יזח החשן מעל האפד (רח"ו).

⁴⁶⁷⁶ אין ספק שאין ראוי לאדם שיהיה תופס במלכות בפירוד חס ושלוש שהרי כתיב ונרגן מפריד אלוף, אמנם קאמר אי הכי, אי אמרת בשלמא כדקא סלקא דעתין מעיקרא משום דהוה סלקא דעתין

<p>אלוף", מה זה שנאמר "ויהי בברוח אביתר בן אחימלך אל דוד קעילה אפוד ירד בידו", ואילו חושן לא נאמר.</p>	<p>אלוף", מה זה שנאמר "ויהי בברוח אביתר בן אחימלך אל דוד קעילה אפוד ירד בידו", ואילו חושן לא נאמר.</p>
<p>אמר לו, ודאי כך הוא. כל מה שהוא חשוב, הוא טמון וגנוז, ולא נזכר כל כך. כמו כן נושאי אפוד בד, מה שהוא בגלוי יותר, הוא נזכר, בשביל שמתכסה מה שהוא בגניזות וטמירות, ועל כן נזכר מה שהוא בגלוי יותר.</p>	<p>אמר לו, ודאי כך הוא. כל מה שהוא חשוב, הוא טמון וגנוז, ולא נזכר כל כך. כמו כן נושאי אפוד בד, מה שהוא בגלוי יותר, הוא נזכר, בשביל שמתכסה מה שהוא בגניזות וטמירות, ועל כן נזכר מה שהוא בגלוי יותר.</p>
<p>אמר ליה ודאי הכי הוא כל מה דהוא חשיב איהו טמיר וגניז ולא אדכר כל כך כגוונא דא (שם כב יח) נושאי אפוד בד מה דאיהו באתגליא יתיר איהו אדכר בגין דיתכסי מה דאיהו בגניזו וטמירו ועל דא אדכר מה דאיהו באתגליא יתיר:</p>	<p>ולכן השם העליון הוא סוד בהחבא וגניזות, ולא נזכר אלא בשם שהוא בהתגלות. זה נזכר, וזה נגנז. זה בגלוי וזה בנסתר. וכל מה שהתגלה, הוא נזכר לעולמים. השם הגנוז הוא יהו"ה, השם שהוא בהתגלות הוא אדנ"י. ועל זה נכתב באותיות טמונות ונקרא באותיות הללו ונתכסה זה בזה, להיות הכבוד העליון טמון וגנוז לעולמים. שכל דרכי התורה כך הם, גלוי ונסתר. וכל דברי העולם, בין של העולם הזה ובין של העולם שלמעלה, כולם טמונים וגלויים.</p>
<p>ובגין כך שמא עלאה⁴⁶⁷⁷ איהו רזא בטמירו וגניזו ולא אדכר אלא בשמא דאיהו באתגליא דא אדכר ודא אנניז דא באתגליא ודא בסתירו וכל מה דאתגליא איהו אדכר לעלמין שמא דגניז איהו יהו"ה שמא דאיהו באתגליא איהו אדנ"י ועל דא אכתוב באתוון טמירין ואקרי באתוון אלין⁴⁶⁷⁸ ואתכסי דא בדא למהוי יקרא עלאה טמיר וגניז לעלמין דכל⁴⁶⁷⁹ ארחי דאורייתא⁴⁶⁸⁰ הכי הוא אתגליא וסתימא וכל מלין דעלמא בין דעלמא דין ובין דעלמא דלעילא כלהו איהו טמיר וגליא:</p>	<p>פתח ואמר "ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו וגו'". בפסוק הזה יש להתבונן, כולם שאלו בסוד החכמה, שנאמר "הגידה נא לנו באשר למי". "באשר", שאלו בסוד החכמה. כאן שאלו סוד שהוא בנגלה, לדעת אם בא מזרעו של יוסף, שכיון שראה הים את ארונו, מיד נבקע והיה יבשה, שנאמר "הים ראה וינס". הים ראה את אותו שנאמר בו "וינס ויצא החוצה". מיד, הירדן יסוב לאחור.</p>
<p>פתח ואמר (יונה א ח) ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה כלהו ברזא דחכמתא שאילו דכתיב (שם) הגידה נא לנו באשר למי ובאשר רזא דחכמתא שאילו הכא שאילו רזא דאיהו באתגליא למנדע⁴⁶⁸¹ אי מזרעא דיוסף קאתי דימא כיון דחמא ארונא דיליה מיד אתבקע והוה יבשתא דכתיב (תהלים קיד ג) הים ראה וינס הים ראה ההוא דכתיב ביה (בראשית לט טו) וינס ויצא החוצה מיד הירדן יסוב לאחור:</p>	<p>כי חשן ואפוד יהיו במלכות שניהם, ויקרא חשן המשפט המתייחד במשפט, ועם היות שכתוב ולא יזח החשן מעל האפוד היינו שהם שתי בחינות במלכות האחת נקראת חשן והשנית נקראת אפוד, ועם כל זה אין ראוי להפרידם, אמנם אם הם נפרדות מי שיתפוס באפוד אינו מפריד שהרי הוא תופס בחינה אחת מהמלכות, ומי שיתפוס שניהם תופס בשתי בחינות שבמלכות, ולכך אפוד ירד בידו שתפס בחינה אחת, אלא השתא דפרשת דחשן ואפוד תפארת ומלכות, והשתא ולא יזח החשן מעל האפוד טעמא משום דכתיב מפריד אלוף (אור יקר).</p> <p>⁴⁶⁷⁷ פי' זעיר הנק' הו"ה (מ"מ). ⁴⁶⁷⁸ פי' ניכתב הו"ה ונקרא אדנ"י (מ"מ). ⁴⁶⁷⁹ צט ע"א (הערת הזהר). ⁴⁶⁸⁰ פי' גם בתורה יש בה סוד ופשט (מ"מ). ⁴⁶⁸¹ פי' שאלו לו הדבר הנגלה אם הוא מזרע יוסף או יעקב כדי לידע אם הוא ירא שמים או לאו וכבסמוך, ומ"ש מיד הירדן יסוב לאחור, פי' שגם הירדן בזכות יוסף יסוב לאחור, ושיעור הכתוב הים ראה אותו דכתיב ביה וינס ובכח זה וינס גם הוא, וגם הירדן יסוב לאחור בזכות יוסף ג"כ וכמר"זל (מ"מ).</p>

<p>ועל דא שאילו ליה באשר דכתיב ביה ביוסף (שם ט) באשר את אשתו אי⁴⁶⁸² מההוא זרעא קא אתית עלי דישתוק ימא מינן למי ואי מזרעא דיעקב קא אתית דכתיב ביה (שם לב יח) למי אתה ואנא⁴⁶⁸³ תלך ואינון הוו מלאכין קדישין דשרר בשליחותיה ואשתויב מההוא עאקו עלי למרך וישדר מלאכיה ונשתויב מההוא עאקו:</p>	<p>ועל כן שאלו אותו "באשר", שנאמר בו ביוסף "באשר את אשתו". אם באת מאותו הזרע, התפלל שישתוק הים מאתנו. "למי", ואם באת מזרעו של יעקב, שנאמר בו "למי אתה ואנה תלך". והם היו מלאכים קדושים ששלח בשליחותו ונצל מאותה צרה. התפלל לרבונך, וישלח מלאכו ונצל מאותה צרה.</p>
<p>ואי לאו מה מלאכתך במה אשתדלותך בכל יומא ומאין תבא מאן אינון אבהתך מה ארצך אי היא ארעא דאתחזיא לאתענשא ואי מזה עם אתה אי הוא עמלק או חד משבעה עממין דאתחזון לאתענשא כלא שאילו ליה כדקא יאות:</p>	<p>ואם לא, "מה מלאכתך", במה אתה מתעסק בכל יום. "ומאין תבוא", מי הם אבותיך. "מה ארצך", אם היא ארץ שראויה להענש. "ואי מזה עם אתה", אם הוא עמלק או אחד משבעה עממים שראויים להענש. הכל שאלו אותו כראוי.</p>
<p>מה אתיב לון (יונה א ט) ויאמר אליהם עברי אנכי מההוא זרעא דאברהם העברי דאקדיש שמא דמאריה בכל יומא בעלמא ואת יהו"ה אלהי השמים אני ירא וגו' אינון לא שאילו ליה אלא מלה באתגליא ובאתכסיא למנדע ביה⁴⁶⁸⁴ ואיהו אתיב לון כלא באתגלייא:</p>	<p>מה השיב להם. "ויאמר להם עברי אנכי", מאותו זרע של אברהם העברי שקדש את שם רבונו בכל יום בעולם. "ואת ה' אלהי השמים אני ירא וגו'", הם לא שאלו אותו אלא דבר בנגלה ובנסתר לדעת בו, והוא השיב להם הכל בנגלה.</p>
<p>מה כתיב (יונה א י) וייראו האנשים יראה גדולה כיון דשמעו שמא דקודשא בריך הוא מיד דחילו בגין דכלהו הוו ידעין נסין וגבוראן דעבד קודשא בריך הוא בימא וכיון דאמר לון שמא דקודשא בריך הוא מיד דחילו קמיה דחילו סגיא:</p>	<p>מה נאמר "וייראו האנשים יראה גדולה". כיון ששמעו את שמו של הקדוש ברוך הוא, מיד פחדו, משום שכולם היו יודעים את הנסים והגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא ביים. וכיון שאמר להם את שמו של הקדוש ברוך הוא, מיד פחדו לפניו פחד רב.</p>
<p>תו אמר לון דאיהו ערק מקמי קודשא בריך הוא ועל דא אמרו ליה (שם יא) מה זאת עשית דאנת ערקת מקמיה ולא עבדת פקודי ובגין כך מה זאת עשית דאנת עברת על פקודי דמארך:</p>	<p>עוד אמר להם שהוא בורח מלפני הקדוש ברוך הוא, ועל כן אמרו לו, "מה זאת עשית" שאתה ברכת מפניו ולא עשית מצוותיו, ולכן "מה זאת עשית" שאתה עברת על מצוות רבונוך.</p>
<p>ותא חזי כל אלין אתגייירו לבתר כד חמו נסין וגבורן דעבד ליה קודשא בריך הוא ליונה בימא וכלהו חמו ליה כד נפל בימא</p>	<p>ובא וראה, כל אלו שהתגייירו אחר כך, כשראו את הנסים והגבורות שעשה לו הקדוש ברוך הוא ליונה ביים, וכולם ראו אותו כשנופל ביים,</p>
<p>רלא/א</p>	
<p>וההוא נונא דסליק ובלע ליה קמיהו וכד אתא ההוא נונא רבא לעיניהון דכלא ופלט ליה ליבשתא אתו לגביה ואתגייירו כלהו הדא</p>	<p>ואותו דג שעולה ובלע אותו לפניו, וכשבא אותו דג גדול לעיני הכל ופלט אותו ליבשה, באו אליו והתגייירו כולם. זהו שנאמר "משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו".</p>

⁴⁶⁸² אם (דפ"ו).

⁴⁶⁸³ ואנה (דפ"ו).

⁴⁶⁸⁴ פירוש הם שאלוהו דברים הנגלים אם הוא מזרע יוסף או מזרע יעקב ומה מלאכך וכו', לידע דברים המנוסים אם הוא ירא שמים אם לאו, ומ"ש ואיהו אתיב לון כולא דאיתגלייא, פירוש שאמר להם הכל בגלוי עברי אנכי מזרע אברהם אני ואת ה' אני ירא (מ"מ).

<p>הוא דכתיב (יונה ב ח) משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו:</p>	
<p>ותא חזי כלהו אלין הוו גרי צדק ואתחכמו באורייתא והוו חכימין עלאין בגין דהא קודשא בריך הוא אתרעי בהו ובכל אינון דמקרבי לגביה ומקדשין שמיה באתגליא דכד אתקדש שמיה באתגליא שמיה דאתכסיא⁴⁶⁸⁵ אסתליק על כרסי יקריה⁴⁶⁸⁶ דכתיב (ויקרא כב לב) ונקדשתי בתוך בני ישראל:</p>	<p>ובא וראה, כל אלה היו גרי צדק, והתחכמו בתורה, והיו חכמים עליונים. משום שהרי הקדוש ברוך הוא התרצה בהם, ובכל אלו שקרבו אליו ומקדשים את שמו בגלוי, שכאשר מתקדש שמו בגלוי, שמו הנסתר מתעלה על כסא כבודו, שנאמר "ונקדשתי בתוך בני ישראל".</p>
<p>תא חזי מה כתיב⁴⁶⁸⁷ (שמות כח כח) וירכסו את החשן מטבעותיו אל טבעת האפוד בפתיל תכלת אמאי בפתיל תכלת אלא לאחזאה דהאי תכלא⁴⁶⁸⁸ אתקשר בכלא⁴⁶⁸⁹ ועל דא כלא איהו ברזא עלאה:</p>	<p>בא וראה מה נאמר "וירכסו את החושן מטבעותיו אל טבעות האפוד בפתיל תכלת". למה בפתיל תכלת, אלא להראות שהתכלת הזו נקשרת בכל, ועל זה הכל הוא בסוד עליון.</p>
<p>מה כתיב (שמות כח לד) פעמון זהב ורמון⁴⁶⁹⁰ ואוקימנא וכלא איהו ברזא עלאה⁴⁶⁹¹ כדקאמרן מה כתיב (שם לה) ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני יהוה בגין דאצטריך⁴⁶⁹² קלא דאשתמע⁴⁶⁹³ וברכאן ישרון על עלמא בגיניה דכהנא דאיהו מברך כלא ופלה כלא פעמון זהב הא אוקימנא רמון דאתמליא כרמונא דא דאיהו אתמליא מכלא וכלא אוקימנא:</p>	<p>מה נאמר "פעמון זהב ורמון", ובארנו שהכל בסוד עליון כמו שאמרנו. מה נאמר "ונשמע קולו בבואו אל הקדש לפני ה'", משום שצריך קול שנשמע, והברכות ישרו על העולם בגלל הכהן, שהוא מברך את הכל ועובד הכל. "פעמון זהב" הרי בארנו. "רמון", שמתמלא כמו הרמון הזה שהוא מלא מהכל, והכל בארנו.</p>
<p>ויעש את מעיל האפוד מעשה ארג כליל תכלת (שמות לט כב) הא אתמר ברזא דחשן ואפוד⁴⁶⁹⁴ וכלא חד⁴⁶⁹⁵ כליל תכלת דהכי אתחזי כמה דאוקימנא דתכלא איהו רזא דנהורא דכרסייא⁴⁶⁹⁶ תכלא דאיהו</p>	<p>"ויעש את מעיל האפוד מעשה אורג כליל תכלת". הרי נתבאר בסוד החושן והאפוד, והכל אחד. "כליל תכלת", שכך ראוי כמו שבארנו, שתכלת היא סוד של אור הכסא. תכלת שהיא בקשר של אור לבן, הכל כאחד. ועל זה התכלת הוא לאפוד.</p>

⁴⁶⁸⁵ בינה (רח"ו).

⁴⁶⁸⁶ פירוש זעיר שהוא כסא לבינה (מ"מ).

⁴⁶⁸⁷ "תא חזי מה כתיב" מוסגר בדפ"ק.

⁴⁶⁸⁸ רלה ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁶⁸⁹ פי' שהתכלת שהיא מ' דמ' כמ"ש הר"חו בהגהותיו בפ' בהעלותך היא מתקשרת אפוד וחשן שהם זר"ן (מ"מ).

⁴⁶⁹⁰ פעמון זהב מלכות ורמון ת"ת (רח"ו).

⁴⁶⁹¹ פי' חבור זר"ן (מ"מ).

⁴⁶⁹² בראשית נ ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁶⁹³ פי' זר"ן נקרא קלא דאשתמע כמ"ש בפ' תרומה (מ"מ).

⁴⁶⁹⁴ חשן הוי"ה ואפוד אדנ"י וז"ס שכתוב בהם לכבוד ולתפארת האפוד לכבוד והחשן לת"ת (רח"ו). כהן גדול הוא סוד ז"א המלוּבש בחושן ואפוד שהם לאה ורחל וכמ"ש בזוה"ק (פ' שמות טו סע"א) ע"ש בהגהות מהר"ו ז"ל, ונקרא ז"א כה"ג בעת שמתפשטים בו המוחין דאבא, שהוא המוחין דגדלות שני, אשר על ידם הוא היחוד העיקרי דפ"פ דהזו"ן וכנ"ל, ונקרא אז ז"א כה"ג, והוא ע"י המוחין דמצד אבא, כי עיקר כה"ג הוא אבא, שהוא הנכנס לפני ולפנים לפני א"ס ית"ש, ובו משתמש א"ס ית"ש בכל גילוייו אשר באצילות כולו. וכמ"ש הרב בשער השמות (בסופו) כי אי אפשר להתלבש אור הא"ס בשום אחד מי' ספי' אם לא ע"י שיתלבש תחילה אור החכמה בהם, וזה סוד כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), וכן כתב עוד בשער סדר אבי"ע (פרק ב) (דע"ה ח"ב קג ע"ד).

⁴⁶⁹⁵ יאהדונה"י (רח"ו).

⁴⁶⁹⁶ מלכות (רח"ו).

<p>בקשורא⁴⁶⁹⁷ דנהירו חוורא⁴⁶⁹⁸ כלא כהדא ועל דא תכלא לאפודא איהו:</p>	
<p>אמר רבי שמעון הני מאני דלבושין דכהנא⁴⁶⁹⁹ כלהו ובורזא עלאה איהו למהוי לבושין דלתתא כגוונא דלעילא תא חזי כיון דמיכאל כהנא רבא⁴⁷⁰⁰ איהו ואתי מסטרא דימינא⁴⁷⁰¹ אמאי כתיב בגבריא⁴⁷⁰² (דניאל יב ו) האיש לבוש הבדים דהא לבושין לכהנא רבא⁴⁷⁰² איהו ומיכאל איהו כהנא ואתי מסטרא דימינא אלא מהכא דשמאלא אתכליל בימינא תדיר ואתלבש וגבריא⁴⁷⁰³ לבושין ואלין (אינון):</p>	<p>אמר רבי שמעון, הלבושים הללו של הכהן, כולם הם בסוד עליון, להיות לבושים שלמטה כדוגמא שלמעלה. בא וראה, כיון שמיכאל הוא כהן גדול ובא מצד הימין, למה נאמר בגבריא⁴⁷⁰⁰ "האיש לבוש הבדים", שהרי הלבושים הם לכהן הגדול, ומיכאל הוא הכהן, ובא מצד הימין. אלא מכאן ששמאל נכלל בימין תמיד, והתלבש גבריא⁴⁷⁰³ בלבושים הללו.</p>
<p>תו דהא גבריא⁴⁷⁰⁴ איהו אתמנא שליחא בהאי עלמא וכל שליחא דאתמנא בהאי עלמא אצטריך לאתלבשא בלבושין דהאי עלמא והא אוקימנא ברזא דנשמתא⁴⁷⁰⁵ כד סלקת לעילא אתלבשת בלבושא כגוונא דלעילא⁴⁷⁰⁶ בגין למהוי תמן וכן כד נחתת לתתא מלעילא כלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזלת תמן כגוונא דא כל אינון שליחין</p>	<p>עוד, שהרי גבריא⁴⁷⁰⁴ התמנה שליח בעולם הזה, וכל שליח שהתמנה בעולם הזה, צריך להתלבש בלבושי העולם הזה, והרי בארנו בסוד הנשמה, כשהיא עולה למעלה היא מתלבשת בלבוש כדוגמא שלמעלה, כדי להיות שם, וכן כשיורדת למטה מלמעלה, הכל הוא כמו שאותו מקום שהולכת לשם, כמו כן כל אותם שלוחים שהתמנו בשליחות בעולם הזה, והרי בארנו.</p>

⁴⁶⁹⁷ ואין ספק שהם ארבעה בחינות האחד הוא קצהו האחד נהורא חוורא שהוא לובן התפארת, השני ארבעה גוונים שמתחלק הלבן לארבעה גוונים, השלישי ארבעה גוונים שתחת ארבעה גוונים אילין, הרביעי התכלת שנתחלק לצד מעלה לארבעה גוונים, בענין שהכסא הזה תכלת הוא תכלת מצד התחתונים לכלות ולאכול כל מצות ומעשים טובים והיינו מעיל, ולצד מעלה הוא מסתעף לארבעה גוונים שהם תכלת וארגמן וכו' כדפירשנו, וכנגדו הלבן מתחלק לארבעה אלו שהם החשן תכלת וארגמן ותולעת שני וכו', ועל בחינה זו היא בחינת הלבן הגמור שהוא נהורא חוורא, נמצא שהמשכת לבחינת אפוד היא בחינת מעיל וזהו שאמר "ועל דא תכלא לאפודא איהו" (אור יקר).

⁴⁶⁹⁸ ת"ת (רח"ו). שם נא ע"א (הערת הזהר).

⁴⁶⁹⁹ ירצה מתוך הבגדים בעצמם יראה שאינם לבד להתלבש אלא ענין נוסף על לבוש, ולזה אמר "מאני דלבושין" ולא אמר לבושין שהרי מכנסים וכתונת ומגבעת ואבנט נראין לבושין, אמנם שאר הבגדים אינם אלא כלים ללבושים שהם אפוד ומעיל חשן וציץ הם כלים לא לבוש, והם מוכיחין על כולם שהכוונה לרמז עליון "כולהו רזא עילאה איהו", והענין שיש כהן המקריב למעלה הנשמות על גבי המזבח העליון שהיא מדת המלכות. ואף כאן כהן גשמי מקריב טוב כוונת מחשבת נשמתן של ישראל וקרבתם על גבי המזבח הגשמי להקשר ברוחני למעלה בסוד קרבן הגשמי הזה, ולזה צריך שיתלבש דוגמא בלבושי הכהן העליון, וזהו שאמר "למהוי לבושין דלתתא כגוונא דלעילא" (אור יקר).

⁴⁷⁰⁰ ועתה יפול השאלה בכהן העליון עצמו מה צורך ללבושין לזה אמר "תא חזי כיון" וכו', וירצה נקשה שנית ומתוך זו יתורץ הראשונה, "כיון דמיכאל כהנא רבא" שהוא שר החסד בהיכל הרצון ואין ספק שיש תחת ידו כמה מחנות לאלפים ולרבבות וכולם כהנים הדיוטים, ואין לגבריא⁴⁷⁰⁰ שום שרות בכהונה מפני שמיכאל כהנא כהנים הדיוטים, ואין לגבריא⁴⁷⁰⁰ שום שרות בכהונה מפני שמיכאל כהנא רבא (אור יקר).

⁴⁷⁰¹ ואין כהן אלא אותם הממונים תחתיו מצד הימין, אמנם גבריא⁴⁷⁰¹ שר הגבורה והוא לוי אם כן אמאי כתיב בגבריא⁴⁷⁰¹ האיש לבוש הבדים (אור יקר).

⁴⁷⁰² אם לבושין אלו לבושי כהן גדול ואם הדיוט אין גבריא⁴⁷⁰² הדיוט דהא שר הגבורה הוא (אור יקר).

⁴⁷⁰³ רלג ע"א (הערת הזהר). פי' בלבוש מיכאל שהוא חסד והם לבוש הבדים (מ"מ).

⁴⁷⁰⁴ ולפ"ז לבוש הבדים אינם לבוש דמיכאל אלא לבוש שבו מתלבש בעו"הז נק' לבוש הבדים וכדמפרש (מ"מ).

⁴⁷⁰⁵ לעיל קמא ע"ב קנ ע"א רי ע"א וע"ב רכט ע"ב (לש"ו).

⁴⁷⁰⁶ עי' לעיל רכט ע"ב הערה בשם הביאורים.

<p>דאתמנן בשליחותא בהאי עלמא והא אוקימנא⁴⁷⁰⁷:</p>	
<p>ותא חזי האי מעילא דאפודא לחפיא עליה כד לביש ליה⁴⁷⁰⁸ כתיב (תהלים קלט ד) אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה האי קרא הא אוקמוה אבל תא חזי בשעתא דברא קודשא בריך הוא לאדם הראשון דכר ונוקבא אתבריא והו תרווייהו דא עם דא קשורא נוקבא לאחורא⁴⁷⁰⁹ ודכורא (דכרא) לקמא עד דנסר לון קודשא בריך הוא ואתקין לה ואעיל לה לקמיה דאדם לאסתכלא אנפין באנפין וכיון דאסתכלו אנפין באנפין כדין אתסגין רחימותא בעלמא ואולידו תולדין בעלמא מה דלא הות מקדמת דנא והא אוקימנא:</p>	<p>ובא וראה, המעיל הזה של האפוד, לכסות עליו כשלבש אותו. נאמר "אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה". פסוק זה הרי פרשוהו. אבל בא וראה, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, זכר ונקבה נבראו, והיו שניהם זה עם זה קשורים, הנקבה לאחור והזכר לפניו, עד שנסר אותם הקדוש ברוך הוא, והתקין אותה והכניס אותה לפני אדם להסתכל פנים בפנים. וכיון שהסתכלו פנים בפנים, אז רבתה האהבה בעולם, והולידו תולדות בעולם, מה שלא היה לפני זה, והרי בארנו.</p>
<p>ולבתר דחב אדם ואתתא ואתא נחש על חוה⁴⁷¹⁰ ואטיל בה זוהמא אולידת חוה לקין והוה דיוקניה דיוקנא דלעילא⁴⁷¹¹ ותתא מרזא דזוהמא⁴⁷¹² דסטרא אחרא ומסטרא דלתתא ועל דא איהו הוה קדמאה דעבד מותא בעלמא בגין דסטרא דיליה גרים חויה ארחיה הוא למהוי כמין לקטולא ההוא דאתי מניה ארחיה נקיט ואזיל ועל דא כתיב (בראשית ד ח) ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו⁴⁷¹³:</p>	<p>ואחר שחטא אדם והאשה, ובא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, הולידה חוה את קין, והיה דיוקנו דמות שלמעלה ומטה מסוד הזוהמא של הצד האחר ומהצד שלמטה. ועל כן הוא היה הראשון שעשה מוות בעולם, משום שהצד שלו גרם. הנחש דרכו הוא לארוב, להרוג, אותו שבא ממנו, דרכו לקח והלך. ועל זה נאמר "ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו".</p>
<p>אשכחנא בספרין קדמאין דכד קטל ליה קין להבל הוה נשך ליה נשיכין</p>	<p>מצאתי בספרים קדמונים, שכשהרג קין את הבל, היה נושך אותו נשיכות</p>

⁴⁷⁰⁷ רכט ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁷⁰⁸ פי' האפוד מחפה על המעיל כמ"ש רש"י בחומש, ומקרא מלא הוא וילבש אותו את המעיל ויתן עליו את האפוד וכו' (מ"מ).

⁴⁷⁰⁹ בראשית לה ע"א (לש"ו), נולד גם נשמת אדה"ר ג"כ רק בהיותם אב"א, ולכן היו אדם וחוה בתחילה ג"כ אב"א וכמ"ש בפ' בראשית (לה רע"א) ופ' פקודי (רלא ע"א), ומשום שהיה לידתם בלתי תיקון, שהוא רק בהיותם אב"א ע"י שליטת החיצונים שהיו שולטים אז עדיין למטה (כללים ח"א קג ע"ג), מה שיצאו אדם וחוה בתחילה ג"כ רק אב"א (כמ"ש בזוה"ק בראשית ל"ה רע"א ופ' פקודי רלא ע"א) הוא משום כי הנה היציאה והלידה דנשמתו הנה היה ג"כ רק אחר שירדו הזרין למטה במקומם אשר היו שם רק אב"א וכנ"ל אות ו' ז', אבל המשכת נשמתו ממקורה, הנה היה מזווגי דפב"פ, והיה מתוקן נשמתו עצמו גם מהתיקוני דהמלכי יושר ומהאבא הכללי ג"כ. וזהו שכתוב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, כי היה נשמתו כלול מהאבא הכללי ג"כ שהוא המוחין דחיה וכמ"ש בדרושי מ"ן ומ"ד (סוף דרוש א) (כללים ח"א קה ע"ג ועיי"ש קז ע"ד).

⁴⁷¹⁰ עי' אד"ר קמג ע"א (דע"ה ח"ב קמו ע"ד).

⁴⁷¹¹ קסז ע"א (הערת הזהר).

⁴⁷¹² כי המעיל אינו כלי לעצמו אלא כלי טפל לאפוד ולכך נקרא מעיל האפוד, וכבר נתבאר כי האפוד היא מדת המלכות שם אדני' לבוש לחשן שם יהו"ה, והמעיל למטה מבחינת אפוד הוא, ולכך האפוד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש, שהוא סוד זה"ב בינה שהיא רוכבת על תכלת וכו' שהם ארבעה בחינות וכו' שהם חסד עם גבורה תולעת [שני] ושש תפארת ארגמן מלכות תכלת, אמנם המעיל היא תחתונה למטה מאפוד ולכך אפוד על מעיל היה מתלבש, והמעיל כולה תכלת בחינה תחתונה למטה, וזהו שאמר "כליל תכלת דהכי אתחזי" (אור יקר). פי' מטיפת ס"מ, ומ"ש ומסטרא דלתתא הם טיפות של אדם וחוה וז"ש לעיל והוה דיוקניה דיוקנא דלעילא ותתא (מ"מ).

⁴⁷¹³ בראשית נא ע"ב (הערת הזהר).

רל"א/ב	
כחויא עד דאפיק נשמתיה וקטל ליה:	נחש, עד שהוציא את נשמתו והרג אותו.
וכל מלין אהדרו ⁴⁷¹⁴ ליסודא קדמא ואי לאו דהוה קין מההוא ספרא לא אשתכח הכי לגבי אהוה ועל דא כיון דהוא אדם דאתקטיל הבל ⁴⁷¹⁵ ואתתריך קין ⁴⁷¹⁶ אמר מה אנא אוליד מכאן ולהלאה אתפרש מאתתיה מאה ותלתין שנין ורוחין נוקבי ⁴⁷¹⁷ מסאבי הוו אתיין ומתחממן מניה והוה אוליד רוחין ושדין ואקרון נגעי בני אדם ואוקימנא:	וכל הדברים חזרו ליסוד הראשון, ואם קין לא היה מן אותו הצד, לא נמצא כך לאחיו. ועל כן, כיון שראה אדם שנהרג הבל וגורש קין, אמר, מה אני אוליד מכאן והלאה. נפרד מאשתו מאה ושליש שנה, ורוחות נקבות טמאות היו באות ומתחממות ממנו, והיה מוליד רוחות ושדים, ונקראים נגעי בני אדם, ובארנו.
לבתר קני ואתלבש בקנאה ⁴⁷¹⁸ ואתחבר באתתיה ואוליד לשת ⁴⁷¹⁹ דכתיב (בראשית ה ג) ויולד בדמותו כצלמו ⁴⁷²⁰ ויקרא את שמו שת ⁴⁷²¹ דא איהו בדמותו כצלמו מה דלא הוה הכי בקדמיתא באינון בנין קדמאי ⁴⁷²² דהוו מקדמת דנא:	אחר כך קנא והתלבש בקנאה, והתחבר באשתו והוליד את שת, שנאמר "ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת". זהו "בדמותו כצלמו", מה שלא היה כך בראשונה, באותם בנים ראשונים שהיו קודם לכן.
בגין דהא בקדמיתא ⁴⁷²³ אתחברותא אחרא ⁴⁷²⁴ הות לגביה ואוקמוה עד דאתת חוה ואתקין לה ⁴⁷²⁵ קודשא בריך הוא לגביה דאדם	משום שהרי בראשונה התחברות אחרת היתה אליו, ופרשוה, עד שבאה חוה והתקינה הקדוש ברוך הוא לאדם, והתחברו פנים

⁴⁷¹⁴ קין נחש יסודו, ונשמת הבל ליסודה, וגופו ליסודו, והבל נהרג על ידו כיסודו כדפירשו בספרא דצניעותא, ומטעם זה קין גבר על הבל הכל מסודר מלמעלה, וקשיא ליה והרי כמה בני אדם רוצחין וכי מטעם זה נאמר בהם שהם באים מנחש שהטיל זוהמא באמם, לזה אמר "ואי לאו דהוה קין מההוא" וכו' (אור יקר).

⁴⁷¹⁵ שהיה קדוש (אור יקר).

⁴⁷¹⁶ שהיה טמא הסכימה דעתו לימנע, שאם יהיה קדוש יומת ואם יהיה רשע יתגרש אם כן העדרם יפה יפה מהייתם, ועניין גירושי קין פירשו בזוהר פרשת בראשית (אור יקר).

⁴⁷¹⁷ באונס על ידי חלום וקרי וכן פירשו בגמרא בפרק עושין פסין, ואם תאמר אותם רוחי נוקבי מסאבי מאין נמצאו ומהיכן היו, ואפשר דהיינו שדים שנבראו ערב שבת בין השמשות כדפירשו רז"ל אשר ברא אלהים לעשות והם רוח בלא גוף וכל כוונתם להכלל בגוף האדם, ולזה היו באות אליו ונזקקות לו בחלומו והיו מתעברות ממנו והיו מולידים בנים אמצעיים שאינם שדים ולא בני אדם אלא חציים כך וחציים כך, והיינו שנקראים נגעי בני אדם נג"ע הוא הפך ענ"ג, וממה שבני אדם מתענגים בחלומם מולידים אלו שהם נג"ע, והם להוכיח ולייסר בני אדם כדכתיב והוכחתי בשבט אנשים ובנגעי בני אדם ובמקום אחר אבאר יותר, וענין הקרי בזמן הזה דרך אחר לו כאשר אבאר במקומו בעזרת האל (אור יקר).

⁴⁷¹⁸ שגם היא נתעברה משדים זכרים או כענין עדה וצלה שפירשו רז"ל (אור יקר).

⁴⁷¹⁹ היינו נשמת הבל הקדושה שחזרה להתגלגל כדפירשו בתיקונים (אור יקר).

⁴⁷²⁰ היינו שלא היה בו זוהמא כלל אלא בדמותו בגוף (אור יקר).

⁴⁷²¹ שראה שממנו יסוד עולם דהיינו מלשון ש"ת שתו השערה, כי השתות יהרסון (אור יקר).

⁴⁷²² אפשר דעל הבל וקין קאמר (אור יקר).

⁴⁷²³ פי' חוזר לענין ראשון שאמר שהיו אדם וחוה אח"בא עד שנסרם הקב"ה והחזירם פנים בפנים ונותן טעם למה הוצרך הקב"ה לגמור אותם ולהחזירם פ"ב ואמר בגין דהא בקדמיתא וכו' דהיינו שתחלה היתה לו חוה ראשונה ולא היה בה ממש, לכך עשה הקב"ה חוה שנייה כ"מש האר"י ז"ל (מ"מ).

⁴⁷²⁴ היינו זוהמת הנחש שהיא לילית הרשעה המלובשת בחוה ומולידה בנים בשותפות הזוהמא, וכן פירשו בתיקונים שזוהמת הנחש היינו לילית הרשעה ואם כדבריו אתי להו הדברים כפשוטן, אמנם קשה אומרו ואוקמוה שמורה על ענין שדרש בזוהר פרשת בראשית וגם במדרשים שכאשר היתה חוב בסטרוי מאחורא היה מתחבר עם לילית ממש עד שקראוה חוה ראשונה (אור יקר).

⁴⁷²⁵ וענין זה בלי ספק יורה על חוה ראשונה, והשתא קשה כמה דוחקים ראשונה מה היה כוונת הקדוש ברוך הוא להביא לו חוה זו שיתחבר עמו ויוליד טמאים, שנית כוונת בריאת לילית זו מה היה כי ודאי כבר היתה חוה באחוריו ועיקר הבריאה היה בנסירת חוה כמו שאמר לזאת יקרא אשה

<p>בפנים. ועל זה נאמר "לזאת יקרא אשה". זוהי אשה, אבל אחרת לא נקראת כך, והרי פרשוה. ומשום שאדם וחיה נבראו כאחד, נאמר "זכר ונקבה בראם ויברך אותם". שניהם כאחד היו. ועל זה נאמר "אחור וקדם צרתני".</p> <p>וּאֶתְחַבְרוּ אֲנָפִין בְּאֲנָפִין וְעַל דָּא כְּתִיב (שם ב כג) לִזְאֵת יִקְרָא אִשָּׁה דָּא אִיְהִי אֶתְתָּא אֲבַל אַחְרָא לֹא אִקְרִי חֵכִי וְהָא אִוְקְמוּהּ וּבְגִין כַּךְ⁴⁷²⁶ וְהָאֲדָם וְחִוְה כְּחֵדָּא אֶתְבְּרִיאוּ (ד) כְּתִיב (שם ה ב) זָכָר וְנִקְבָּה בְּרָאִם וַיְבָרֵךְ אוֹתָם תְּרוּוּיְהוּ כְּחֵדָּא הוּוּ וְעַל דָּא וְכְתִיב (תְּהֵלִים קֶלֶט ה) אַחֲרֵי וְקָדָם צִרְתֵּנִי:</p>	<p>בא וראה, אפוד וחושן, אחור וקדם היו, וכשהכהן התלבש בהם, היה דומה בדמות עליון. והרי נתבאר שאז פניו האירו והאותיות בלטו, ועלו למעלה מאירות, ואז היה יודע את הדבר.</p>
<p>תא הזי אפוד וחושן אחור וקדם הוו וכד כהנא הוה אתלבש בהו הוה דמי בדיוקנא עלאה והא אתמר דכדין אנפוי נהירין ואתוון בלטיין וסלקין לעילא מנהרין וכדין והוה ידעו (הוו ידעי) מלה:</p>	<p>ולכן תיקון החושן ותיקון האפוד כאחד נקשרו, ואף על גב שתיקון זה אינו כתיקון זה, והכל בסוד אחד. קשר של זה בזה, להאחז חושן באפוד בארבע טבעות שנקשרו במקום הזה ובמקום הזה. והם סוד אותן המרכבות שנקשרו בצד הזה שלמטה לאותם שלמעלה, והכל הוא בסוד של אופנים וחיות.</p>
<p>ובגין כך תקונא דחושנא ותקונא דאפודא כחדא מתקשרין ואף על גב דתקונא דדא לאו איהו וכתקונא (בתקונא) דדא⁴⁷²⁷ וכלא ברזא חדא קשורא דדא ברזא לאתאחדא חושנא באפודא בארבע עוקן⁴⁷²⁸ דאתקשרין בהאי אתר ובהאי אתר ואינון רזא דאינון רתיכין דמתקשרין בהאי סטרא דלתתא לאינון דלעילא וכלא איהו ברזא דאופנין וחיות⁴⁷²⁹:</p>	<p>נאמר "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". ופרשוה, שהרי הכל כמו כן נעשה המשכן. כמו שהעולם התחתון עשה כמו העולם העליון, וכל מעשהו שעשה כדוגמא שלמעלה, כך גם המשכן, כל מעשיו הם כמעשה וכדוגמא של העולם העליון. (ובארוה, כדוגמא זו נעשה המשכן, וכל מעשיו שעשה בעולם הזה, כדוגמא שלמעלה עשה. וכך גם כן המשכן, כל מעשיו הם כדוגמת מעלה, כדוגמת העולם התחתון וכדוגמת העולם העליון).</p>
<p>כתיב (בראשית א א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ ואוקמוה דהא כלא כגוונא דא אתעביד⁴⁷³⁰ משכנא כגוונא דעלמא תתאה עבד (ו) כגוונא דעלמא עלאה⁴⁷³¹ וכל עובדוי דעבד כגוונא דלעילא⁴⁷³² הכי נמי משכנא כל עובדוי אינון כעובדא וכגוונא דעלמא⁴⁷³³ עלאה⁴⁷³⁴ וס"א ואוקמוה כגוונא דא אתעביד משכנא וכל עובדוי דעבד בהאי עלמא כגוונא דלעילא עבד והכי נמי משכנא כל עובדוי אינון כגוונא דלעילא כגוונא דעלמא תתאה וכגוונא דעלמא עלאה:</p>	<p>נאמר "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". ופרשוה, שהרי הכל כמו כן נעשה המשכן. כמו שהעולם התחתון עשה כמו העולם העליון, וכל מעשהו שעשה כדוגמא שלמעלה, כך גם המשכן, כל מעשיו הם כדוגמת מעלה, כדוגמת העולם התחתון וכדוגמת העולם העליון).</p>

אם כן מה טעם לחוה זו, ולפרש שנתחברה הטמאה הזו מעצמה אליו והרי עדיין לא חטא אדם הראשון והיאך מבלעדי ה' נזדווג לנקבה הזו ויש לך עון גדול מזה וכו' (אור יקר).

⁴⁷²⁶ מוסגר בדפ"ק.

⁴⁷²⁷ פירוש שהתיקונים של המ' הנקראי' אפוד אינם כתיקוני הזעיר שהוא החושן (מ"מ).

⁴⁷²⁸ פי' ארג"מן שמקשרים זעיר עם המ' וז"ש ואינון רזא דאינון דתיכון דמתקשרין בהאי סטרא דלתתא שהיא המ', לאינון דלעילא שהם הארות הזעיר (מ"מ).

⁴⁷²⁹ פי' שהאופנים בעשייה והם בחינת המלכות, כי מ' מקננא בעשייה וחיות ביצירה וזעיר מקנן ביצירה והם תמיד מחוברים כמ"ה בלכתם ובהנשאם וכו' (מ"מ).

⁴⁷³⁰ פירוש המשכן כמו העולם (מ"מ).

⁴⁷³¹ ר"ל שהמלכות היא כמו הבינה (מ"מ).

⁴⁷³² פי' כל מעשה שעשתה המלכות בבי"ע הוא כמעשה הבינה באצילות (מ"מ).

⁴⁷³³ ור"ל שהמשכן כמו העולם (מ"מ).

⁴⁷³⁴ מוסגר בדפ"ק.

<p>וורזא דא כל עובדין דמשכנא כלהו עובדין ותקונין דלעילא ותתא⁴⁷³⁵ בגין לאשראה שכינתא בעלמא בדיוורין עלאין ובדיוורין תתאין כגוונא דא גן עדן לתתא איהו כגוונא עלאה וכגוונא תתאה כל ציוורין (דיוורין) וכל דיוקנין דעלמא כלהו תמן ועל דא עבידת משכנא ועבידת⁴⁷³⁶ שמים וארץ כלהו אברזא (כ)חדא:</p>	<p>וסוד זה, כל מעשי המשכן, כולם מעשים ותקונים שלמעלה ולמטה, כדי להשרות שכינה בעולם בדיוורים העליונים ובדיוורים התחתונים. כמו כן גן עדן למטה הוא כדוגמת העליון. וכמו התחתון, כל הציוורים וכל הדיוקנאות של העולם כולם שם. ועל כן עבודת המשכן ועבודת שמים וארץ, כולם בסוד אחד.</p>
<p>כתיב (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'. פסוק זה פרשוהו, אבל בא וראה, וכי בשביל שיסתכל אדם בעיניו למעלה ומעלה אותם למעלה, יכול להסתכל במה שלא הורשה לדעת ולראות.</p>	<p>נאמר "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'". פסוק זה פרשוהו, אבל בא וראה, וכי בשביל שיסתכל אדם בעיניו למעלה ומעלה אותם למעלה, יכול להסתכל במה שלא הורשה לדעת ולראות.</p>
<p>אלא שאו מרום עיניכם מאן דבעי לאסתכלא ולמנדע בעובדי דקודשא בריך הוא וזקיף (יזקיף)⁴⁷³⁸ עינוי לעילא ויחמי כמה חיילין וכמה משריין עובדין משניין דא מן דא רברבין אלין מאלין וכדין תחמון ותשאלון ותימרון מאן ברא אלין מי ברא אלה הא אוקימנא רזא דמי ברא אלה⁴⁷³⁹ דהוא אתר דקיימא מרום⁴⁷⁴⁰ נניז⁴⁷⁴¹ וסתים ולא ידיע⁴⁷⁴² וקיימא תדיר לשאלה⁴⁷⁴³ בגין דלא אתגליא ההוא אתר⁴⁷⁴⁴:</p>	<p>אלא, "שאו מרום עיניכם", מי שרוצה להסתכל במעשי הקדוש ברוך הוא, יזקיף עינוי למעלה ויראה כמה צבאות וכמה מחנות מעשים משונים זה מזה, גדולים אלה מאלה, ואז תראו ותשאלו ותאמרו "מי ברא אלה". "מי ברא אלה", הרי בארנו סוד של "מי ברא אלה", שהוא מקום שעומד (ב)מרום וגנוז ונסתר ולא ידוע ועומד תמיד לשאלה, משום שלא התגלה אותו מקום.</p>
<p>המוציא במספר צבאם מאי המוציא אלא בגין דההוא אתר דאיהו טמיר⁴⁷⁴⁵ וגניז איהו אפיך כלא ברזא דקול דנפיק משופר⁴⁷⁴⁶ וההוא קול איהו [כל] ומספר דכלו (קול) חילין עלאין וחושבנא דכלא ומתמן אשתכח רזא דמהימנותא עלאה⁴⁷⁴⁷ בכל אינון סטריין</p>	<p>"המוציא במספר צבאם", מה זה "המוציא", אלא משום שאותו מקום טמון וגנוז, הוא מוציא הכל בסוד הקול שיוצא מהשופר. ואותו קול הוא מספר של כל הצבאות העליונים וחשבון של הכל. ומשם נמצא סוד האמונה העליונה בכל אותם צדדים עליונים, עד ששופעות הדרגות ונמשכות למטה, ונפרדים כמה צבאות למיניהם, וכולם עומדים בחשבון ונקראים בשם. "מרום</p>

⁴⁷³⁵ פי' המשכן רמוזים בו פרצופים עליונים ותחתונים, כגוונא עילאה, פירוש שג'ע שלמטה הוא כמו ג'ע שלמעלה וכגוונא תתאה, פירוש עו'הז, זקיף עינוי לעילא ויחמי כמה חיילין ושיעור הכתוב שאו מרום עינכם וראו כמה חיילין ומשריין ואזי תשאלו מי ברא אלה (מ"מ).

⁴⁷³⁶ רכ ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁷³⁷ אתרשו (דפ"ו).

⁴⁷³⁸ יזקיף (דפ"ו).

⁴⁷³⁹ פי' השאלה והתשובה רמוזה במי ברא אלה שהשאלה היא מאן ברא אלה והתשובה מ' שהיא בינה ברא אלה (מ"מ).

⁴⁷⁴⁰ מקום (מ"מ).

⁴⁷⁴¹ פי' בינה (מ"מ). וגניז (דפ"ו).

⁴⁷⁴² צב ע"א קסח ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁷⁴³ לשאלא (דפ"ו).

⁴⁷⁴⁴ בראשית ב ע"א (הערת הזהר).

⁴⁷⁴⁵ פי' בינה (מ"מ).

⁴⁷⁴⁶ פי' זעיר שיצא מבינה הנקרא שופר ולפ"ז מ"ש הכתוב המוציא במספר הוא זעיר הנקרא מספר וכן כתב הרב שדעת זעיר נקרא מספר (מ"מ).

⁴⁷⁴⁷ פי' מהזעיר נראים הארות הבינ' הנקראים מהימנותא עילאה (מ"מ).

<p>עלאין⁴⁷⁴⁸ עד דנגדין דרגין ואתמשכאן לתתא⁴⁷⁴⁹ ואתפרשאן כמה⁴⁷⁵⁰ חילין לזנייהו ווכלהו קיימן בחושבנא ואקרון בשמא מרוב אונים דא סטרא דימינא ואמיץ כח דא סטרא דשמאלא איש לא נעדר סטרין דנגדין מתרין עבריין⁴⁷⁵¹:</p>	<p>אונים", זה צד הימין. "אמיץ כח", זה צד השמאל. "איש לא נעדר", הצדדים ששופעים משני עברים.</p>
<p>רלכ/א</p>	
<p>דבר אחר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה האי קרא כד אתקם משכנא⁴⁷⁵² והוה אתתקן כל מאן דחמי ליה למשכנא (ו)אסתכל וביה לעילא ותתא⁴⁷⁵³ ווכלא חמי ביה במשכנא בגין דכל ועובדין דעלמא עלאה ותתאה (עובדי דעלמא) כלהו אתתקנו ביה במשכנא⁴⁷⁵⁴ והא אוקימנא כל מאן דחמי אינון קרסים במשכנא ואסתכל בהו הוה מסתכל בנהירו דלהון בנהירו דככביא⁴⁷⁵⁵ בגין דהכי קיימן ככביא ברקיעא⁴⁷⁵⁶:</p>	<p>דבר אחר, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה", הפסוק הזה כשהוקם המשכן והיה נתקן. כל מי שראה את המשכן, הסתכל בו למעלה ומטה, ואת הכל ראה במשכן, משום שכל מעשי העולם העליון והתחתון, כולם נתקנו במשכן, והרי בארנו, כל מי שרואה אותם הקרסים במשכן והסתכל בהם, היה מסתכל באור שלהם באור הכוכבים, משום שכך עומדים הכוכבים ברקיע.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים קמח א) הללויה הללו את יהוה מן השמים⁴⁷⁵⁷ וגו' תא חזי תושבחתא דא אמר דוד לקבל רזא דשמא קדישא⁴⁷⁵⁸ דאיהו כללא דתושבחתא דכלא תרין תושבחן אינון כגוונא דרזא דשמא קדישא⁴⁷⁵⁹ עלאה דאיהו כללא דתושבחתא דכלא ואינון דא ותושבחתא בתראה ודאיהי כללא דתושבחתא דכלא דכתיב (שם קנ א)</p>	<p>פתח ואמר, "הללויה הללו את ה' מן השמים וגו'". בא וראה, התשבחת הזו אמר דוד כנגד סוד השם הקדוש, שהוא כלל של תשבחת הכל. שתי תשבחות הן, כמו סוד השם הקדוש העליון, שהוא הכלל של תשבחת הכל. ואלו, זה והשבח האחרון, שהוא כללות השבחים של הכל, שנאמר "הללויה הללו אל בקדשו וגו'". אבל זה היה על עשרה מינים, וזהו על שבעה, והכל סוד אחד בשם הקדוש.</p>

⁴⁷⁴⁸ פירוש ג' קוי הזעיר ימין ושמאל ואמצע (מ"מ).

⁴⁷⁴⁹ למלכות (מ"מ).

⁴⁷⁵⁰ קמ (הערת הזהר).

⁴⁷⁵¹ ת"ת (רח"ו). ואם כן חג"ת מנה הזוהר כאן (מ"מ).

⁴⁷⁵² דהיינו בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, והנה "אתתקן" היינו הדרים בתוכם דהיינו כלים כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁴⁷⁵³ דהיינו במעשה עולם גשמי ועולם רוחני הכל היה רואה שנכלל במעשה במשכן (אור יקר). ופי' שאו מרום עיניכם ר"ל שאו לשמים עיניכם וראו ג"כ במשכן ותמצאו שזה כזה ואז תשאלו מי ברא אלה (מ"מ).

⁴⁷⁵⁴ שהמשכן בא לתקן מעשה שמים וארץ שלא ימוט כענין על שלשה דברים העולם עומד וכו' על העבודה (מ"מ).

⁴⁷⁵⁵ הן אמת כשישער המשכיל ענין היריעות שהם חמש אל חמש בסוד עשר ספירות חמש כנגד חמש, והקרסים חמשים הם מתחברים חמש עם חמש (נמעט) [ימעט] בעיניו דמיון דככבים אל הקרסים, לזה אמר כי ידמה המעשה הגשמי (אור יקר). רכט ע"א (הערת הזהר).

⁴⁷⁵⁶ אין ספק שהרמז גבוה מעל גבוה וכדומה גם לככבים כאשר יבאר אמנם בגשמיותם ידמה לרקיעים וככביהם (אור יקר).

⁴⁷⁵⁷ נראה ששם יהו"ה אינו ממש בתפארת עצמו אלא ענין נעלם ומשבחין אותו מן השמים דהיינו תפארת (אור יקר).

⁴⁷⁵⁸ סודו נעלם יותר ולכך בשבח הזה נכלל "תושבחתא דכולא" ירצה כל המשבחים כאומרו מרומים, מלאכיו, צבאיו, שמש, ירח, כוכבי אור, שמי השמים המים אשר מעל השמים וכו'. או ירצה כי יש משבחים שיוכלל שבחם בשם יהוה ויש בשם אל ויש בשאר שמות, אמנם בשבח יהוה כולל כל השבחים כמו שכולל כל השמות (אור יקר), פי' זעיר (מ"מ).

⁴⁷⁵⁹ פי' זעיר (מ"מ).

<p>הללויה הללו אל בקדשו וגו' אבל דא הוה על עשר אמונים⁴⁷⁶⁰ ודא הוה על שבע⁴⁷⁶¹ וכלא רזא חדא בשמא קדישא⁴⁷⁶²:</p>	
<p>הללויה הללו את יהו"ה מן השמים איהו שירותא⁴⁷⁶³ דשית סטרין לאתפשטא לתתא⁴⁷⁶⁴ דדא איהו רזא דקיימא לשאלה⁴⁷⁶⁵ כמה דאת אמר (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך⁴⁷⁶⁶ וגו' עד הכא אית רשו לשאלא⁴⁷⁶⁷ [מן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים] מכאן ולהלאה לאו קיימא לשאלא⁴⁷⁶⁸ בגין דאיהו אתר טמיר⁴⁷⁶⁹ וגניז:</p>	<p>"הללויה הללו את ה' מן השמים", זוהי ראשית של ששה צדדים להתפשט למטה, שזהו סוד שעומד לשאלה, כמו שנאמר "כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך וגו'", עד כאן יש רשות לשאלה, "מן היום אשר ברא וגו', ועד קצה השמים". מכאן והלאה לא עומד לשאלה, משום שהוא מקום טמון וגנוז.</p>
<p>ועל דא הללו את יהו"ה מן השמים הללוהו במרומים אלין תרין סטרין⁴⁷⁷⁰ דאינון רומא דשירותא⁴⁷⁷¹ ימינא ושמאלא ומהכא אתפשטאן כלהו אחרנין לתתא ברזא דדרגין לאתתקנא כדקא יאות (תהלים קמח ב) הללוהו⁴⁷⁷² כל מלאכיו אלין תרין קיימיין⁴⁷⁷³ דקיימי תחות גופא למשעין גופא עליהו:</p>	<p>ועל זה, "הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים", אלו שני צדדים, שהם רום ההתחלה, ימין ושמאל. ומכאן מתפשטים כל האחרים למטה בסוד הדרגות להתקן כראוי. "הללוהו כל מלאכיו", אלו הם שני עמודים שעומדים תחת הגוף להשעין את הגוף עליהם.</p>
<p>תא חזי אינון קיימיין דגופא אשתעין עלייהו קיימי הכא ברזא דמלאכין בגין דירכין אינון שליחן למיזל מאתר לאתר ומרזא דא נפקין אינון דאקרון מלאכין דאינון שליחן למהך בשליחותא דמאריהון מאתר לאתר:</p>	<p>בא וראה, אותם העמודים שהגוף נשען עליהם, עומדים כאן בסוד המלאכים, משום שהירכיים הן שליחים ללכת ממקום למקום, ומסוד זה יוצאים אותם שנקראים מלאכים, שהם שליחים ללכת בשליחות אדונם ממקום למקום.</p>

⁴⁷⁶⁰ מינים (מ"מ ודפ"ו), הם עשר ספירות הנרמזים בהללו אל בקדשו (מ"מ).

⁴⁷⁶¹ פי' ז"ק הנרמזים בהללו את ה' מן השמים (מ"מ).

⁴⁷⁶² ז"א (מ"מ).

⁴⁷⁶³ פי' ת"ת בסוד היכל הרצון שהוא ראשון לששה היכלות (מ"מ).

⁴⁷⁶⁴ פי' להאיר למ' ולב"יע (מ"מ).

⁴⁷⁶⁵ פי' שאלה ותשובה שבזעיר יש שאלה ותשובה אבל בבינ' שאלה בלא תשובה כנודע (מ"מ).

⁴⁷⁶⁶ פ' ויצא (דף קנח ע"א) ובריש פ' וארא (דף כב ע"א) ובפ' יתרו (דף צג ע"א) ופ' פקודי (דף רלב ע"א), ומבואר שם ושם כי השאלה הוא רק מחדש ולמטה, אבל הבינה איהו עלמא דאתכסיא ולא אתגלייא כלל, ולית רשו לבר נש לאסתכלא ביה, ועל זה נאמר (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, כי למעלה מן הו"ק לית מאן דיכיל למיקם עליה. וכן בתיקונים (בריש תיקון כב דף עא ע"א) ובתפילת אליהו (תיקו"ז דף יט ע"א), כי על החכמה ובינה נאמר (דברים כט כח) הנסתרות לה' אלהינו, ובפרט על הכתר הנה אמרו בסוף תיקון כ"ב (דף עו ע"ב) וכן בתז"ח (דף ה ע"ד), כי עליו אמרו רז"ל במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור אין לך עסק בנסתרות (ביאורים ח"א כ ע"ד), יראה בעליל שכוונת הזוה"ק באיסור השאלה בהג"ר הוא על הג"ר דאצילות ממש. ועוד, כי לפי דברי הרב ז"ל, מה נעשה בכל עומק הדרושים אשר בכל שער העקודים ובמטי ולא מטי ובדרושי נקודות (פרק ב) ובשבירת הכלים (ריש פרק ו) ובשער התיקון (ריש פרק ב) וכן בטנת"א (פ"א בהמ"ב), אשר בכל אלו המקומות הרי מעמיק הרב הרבה ומדבר גם בפנימיות הא"ק, וגם ברישין שבו, וכאן אמר שגם בהמלכות דא"ק אסור החקירה (ביאורים ח"א כא ע"א).

⁴⁷⁶⁷ לשאלה (דפ"ו).

⁴⁷⁶⁸ פי' שאלה ותשובה, ובזה יתורץ מש"ל בדף רכ"ז ע"א דבינה קיימא בשאלתא (מ"מ).

⁴⁷⁶⁹ פי' בינה (מ"מ).

⁴⁷⁷⁰ פי' חו"ג (מ"מ).

⁴⁷⁷¹ דאינון רומא דשירותא (מוסגר בדפ"ק).

⁴⁷⁷² קסו ע"א (הערת הזהר).

⁴⁷⁷³ פי' נו"ה (מ"מ).

<p>הללוהו כל צבאיו דא איהו אתר דנפקי⁴⁷⁷⁴ מניה כל חילין קדישין עלאין רוא דאת קיימא קדישא ואיהו רשים בכל שאר רבוון כדקא אמרן דכתיב (ישעיה מח ב) יהו"ה צבאות שמו [אות] (אנת) איהו בכל שאר חילין ורבוון:</p>	<p>"הללוהו כל צבאיו", זהו מקום שיוצאים ממנו כל הצבאות הקדושים העליונים, סוד אות הברית הקדושה, והוא רשום בכל שאר הרבבות, כמו שאמרנו, שנאמר "ה' צבאות שמו", אות הוא בכל שאר הצבאות והרבבות.</p>
<p>הללוהו שמש וירח ביה קיימא רוא דא⁴⁷⁷⁵ ואיהו שמשא לאנהרא⁴⁷⁷⁶ וביה קיימין ככביא עלאין דנהרין ומזלי⁴⁷⁷⁷ והא אוקימנא לבתר אהדר לעילא⁴⁷⁷⁸ לההוא אתר דקאים ברומא דמרומים ותמן תקיעו דכלא והללוהו שמי השמים⁴⁷⁷⁹ לבתר הללו את יהו"ה מן הארץ לקבל אלין אש וברד וגו':</p>	<p>"הללוהו שמש וירח", בו עומד הסוד הזה, והוא השמש להאיר, ובו עומדים כוכבים עליונים שמאירים, ומזלות, והרי בארנו. אחר כך חוזר למעלה לאותו מקום שעומד ברום המרומים, ושם נתקעים הכל. "הללוהו שמי השמים". אחר כך "הללו את ה' מן הארץ". כנגד אלה "אש וברד וגו'".</p>
<p>תא הוי אינון ככבים לתתא קיימין במשיכו דאתמשכאן מרוא עלאה⁴⁷⁸⁰ בנין דכלא קיימא בדיוקנא עלאה והא⁴⁷⁸¹ אוקימנא ובנין כך כל אינון ככביא ומזלי מרום רקיעא כלהו קיימי לאנהגא ביה עלמא דלתתא מניה⁴⁷⁸² ומתמן אתפשטאן דרגין עד דקיימין דרגין לאינון ככביא דלתתא⁴⁷⁸³ דכלהו לא קיימי ברשותיהו כלום והא אוקימנא וכלהו קיימאן ברשותא דלעילא ועל דא כתיב (ישעיה מז יב) יעמדו נא ויושיעך הוברי שמים החוזים בככבים וכלא איהו ברשותא ואתמר:</p>	<p>בא וראה, אותם כוכבים למטה עומדים במשיכה שנמשכים מסוד העליון, משום שהכל עומד בדמות עליון, והרי בארנו. ולכן כל אותם כוכבים ומזלות מרום הרקיע, כולם עומדים להנהיג בו את העולם שלמטה ממנו, ומשם מתפשטות דרגות, עד שעומדות הדרגות לאותם כוכבים שלמטה, שכולם אין עומדים ברשותם כלום, והרי בארנו, וכולם עומדים ברשות שלמעלה. ועל זה נאמר "יעמדו נא ויושיעך הוברי שמים החוזים בכוכבים", והכל הוא ברשות ונתבאר.</p>
<p>ויעשו את הכתנות שש וגו' ואת המצנפת שש וגו' (שמות לט כז-כח) רבי יוסי פתח (ישעיה ב ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהו"ה בראש ההרים וגו' והיה באחרית הימים כד יפקוד לה קודשא בריך הוא לברתא דיעקב⁴⁷⁸⁴ ויוקים לה מעפרא⁴⁷⁸⁵ ויתחבר שמשא בסיהרא כדין נכון יהיה הר בית יהו"ה דא ירושלם לעילא⁴⁷⁸⁶ דתהא מתתקנא בתקונהא לאתנהרא בנהורא</p>	<p>"ויעשו את הכתנות שש וגו' ואת המצנפת שש וגו'". רבי יוסי פתח "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים וגו'". "והיה באחרית הימים", כשיפקוד הקדוש ברוך הוא את בת יעקב ויקים אותה מן העפר ותתחבר השמש בלבנה, אז "נכון יהיה הר בית ה'", זו ירושלים למעלה, שתהיה מתוקנת בתקונה להיות מאירה באור שלמעלה, שכל אורה אינו נתקן אלא באור של למעלה. ובאותו זמן יאיר עליה אור עליון על אחד פי שבעה ממה שהיתה קודם לכן, כנאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו'".</p>

⁴⁷⁷⁴ פי' יסוד (מ"מ).

⁴⁷⁷⁵ פי' ע"י היסוד מתחברים ומזדווגים שמש וירח (מ"מ).

⁴⁷⁷⁶ פי' יסוד נקרא שמש וכמ"ש בזוהר בפ' שמות ג' מה שמש זרח ואנהיר כל עלמא אוף הכי ברית
קדישא וכו' (מ"מ).

⁴⁷⁷⁷ פי' ביסוד יש חו"ג הנקראים כוכבים ומזלות (מ"מ).

⁴⁷⁷⁸ פי' לבינה (מ"מ).

⁴⁷⁷⁹ והיינו בינה (מ"מ).

⁴⁷⁸⁰ פירוש כוכבים שלמטה נמשכו מכוכבים שלמעלה שהם החסדים (מ"מ).

⁴⁷⁸¹ בראשית לד ע"א (הערת זהר).

⁴⁷⁸² פי' כל עולם ועולם מתנהגת ע"י הככבים שברקיע שלה (מ"מ).

⁴⁷⁸³ פי' שבעו"הז (מ"מ).

⁴⁷⁸⁴ פי' מלכות (מ"מ).

⁴⁷⁸⁵ פי' מבר'י בסוד העפר אשר יהיה בקרקע המשכן (מ"מ).

⁴⁷⁸⁶ פי' מלכות (מ"מ).

<p>דלעילא⁴⁷⁸⁷ דכל נהורוהא לאו איהו ומתקנא (לאתקנא) אלא בנהורא דלעילא ובהורא (דבהורא) זמנא יתנהיר עלה נהורא עלאה על חד שבעה ממה דהוה מקדמת דנא כמה דכתיב (שם ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים⁴⁷⁸⁸ וגו':</p>	
<p>בראש ההרים בראשי ההרים מבעי ליה מאי בראש אלא [תקונא] ונהורא (נקודה) דא דיהא לה</p>	<p>"בראש ההרים", בראשי ההרים היה צריך להיות. מה זה "בראש", אלא האור הזה שיהיה לה,</p>
<p>רלכ/ב</p>	
<p>בראש ההרים איהו ומאן איהו ראש ההרים דא כהנא רבא דאיהו ראש ההרים רישא דכלא (ל)סטר ימינא ודא איהו דמתקן לביתא תדיר ומברך (דמברך) לה לאנהרא אנפחא ועל דא יהיה נכון:</p>	<p>בראש ההרים הוא. ומיהו ראש ההרים, זה הכהן הגדול שהוא ראש ההרים, הראש של כל צד הימין. וזהו שמתקן את הבית תמיד ומברך אותה להאיר פניה. ועל זה, יהיה נכון.</p>
<p>ובמה יתקן לה⁴⁷⁸⁹ באינן לבושין דאינן כגוונא דלעילא כמה דאוקמוה ואינן לבושין כלהו קיימן ברוא דשית והאי ביתא כד יהא מתתקן בהאי ראש ההרים דאיהו כהנא רבא כדין אתקשר ואסתלק לעילא בקיומא עלאה ויתנהיר עלמא⁴⁷⁹⁰ מההוא נהירו עלאה כדין⁴⁷⁹¹ ודא הוא ונשא מגבעות מכל שאר חילין ומשריין עלאין וכדין ונהרו אליו כל הגוים:</p>	<p>ובמה יתקן אותה. באותם לבושים שהם כדוגמא שלמעלה, כמו שבארוה. ואותם לבושים כולם עומדים בסוד של שש. והבית הזה, כשיהיה מתוקן בראש ההרים הזה, שהוא הכהן הגדול, אז נקשר ומתעלה למעלה בקיום עליון, ויאור העולם מאותו האור העליון. (אז) וזהו "ונשא מגבעות", מכל שאר הצבאות והמחנות העליונים. ואז, "ונהרו אליו כל הגוים".</p>
<p>תא חזי בשעתא דכהנא ודלתתא פריש ידו⁴⁷⁹² כדין רוחא עלאה⁴⁷⁹³ אנהיר⁴⁷⁹⁴ ונפיק וכל בוצינין נהריין⁴⁷⁹⁵ ונהורין אתמשכאין⁴⁷⁹⁶ [ואתנהרין] ואתקשראן אלין באלין⁴⁷⁹⁷ עד</p>	<p>בא וראה, בשעה שהכהן של למטה פורש ידיו, אז רוח עליונה מאירה ויוצאת, וכל המאורות מאירים, והאורות נמשכים ומאירים ונקשרים אלה באלה, עד שיאירו את פניה של כנסת ישראל, והכל על ידי האור הראשון שהוא הכהן. וכשהכהן מתעורר למטה, כהן</p>

⁴⁷⁸⁷ פירוש חסד (מ"מ).

⁴⁷⁸⁸ פי' כאור ז' הימים היינו סוד, ז"ת דעתיק המתלבשים בז' תקוני רישא דאריך דהיינו שיתגלה אורם שהיה סתום עד הנה (אור יקר).

⁴⁷⁸⁹ פי' חסד העליון במה תתקן המלכות ואמר באינן לבושין דהיינו ע"י הלבושים שלובש בהן שלמטה שכל חוט שבהם כלול משם שהם בחינת ו"ק וז"ש באינן לבושים וכו' (מ"מ).

⁴⁷⁹⁰ פי' מלכות (מ"מ).

⁴⁷⁹¹ מוסגר בדפ"ק.

⁴⁷⁹² שאז מתכוננת השכינה ומברכת כאומרו כ"ה תברכו וכו' (אור יקר).

⁴⁷⁹³ היינו התפשטות שמתפשט מאריך אנפין, ולהיות שצריך להתפשט חכמה ובינה ועדין אינו מתגלה וגילוי אחר שיצא מהבינה לחוץ (אור יקר). פי' בינה (מ"מ).

⁴⁷⁹⁴ החכמה והבינה, ואחר כך נפק ומתגלה וכל בוצינין שהם הספירות נהרין, ועם היות שהם בוצינין הנדלקים מאש ודין הנובע מהבינה עם כל זה הם מאירים מן הימין (אור יקר).

⁴⁷⁹⁵ והיינו אור מהחכמה על ידי התפשטות רוחא, בענין שבצאתו מהכתר הוא רוח חיוני דק בהתפשטו "נהפך לאור ואנהיר" מחכמה "ונפק" מבינה כדפירשנו (אור יקר). פי' י"ס דזעיר (מ"מ).

⁴⁷⁹⁶ שלא יהיה שיאירו החסד בגבורה והגבורה בתפארת וכן זה בזה עד הגיע למלכות, אלא אתמשכן כולם, ולא תאמר שיתמשכו כולם כל אחד ואחד לעצמו כיון שכולם נמשכים (אור יקר).

⁴⁷⁹⁷ בענין שכולם נקשרים יחד מאירים ונמשכים למטה, ועוד אמר "אילין באילין" ולא אמר דא בדא שלא יהיה קשרם חסד בגבורה ובתפארת כדרך אצילות, אלא נקשרים כל שבעתם כל אחד בכל השבעה (אור יקר).

<p>דיתנהירו אנפהא דכנסת ישראל⁴⁷⁹⁸ וכלא על ידא דנהורא קדמאה דאיהו כהנא וכד כהנא אתער לתתא כהנא אתער לעילא ובעובדין דלתתא אתער אתערותא דלעילא:</p>	<p>מתעורר למעלה. ובמעשים שלמטה מתעוררת ההתעוררות שלמעלה.</p>
<p>ועל דא נכון יהיה הר בית יהוה בראש ההרים וגו' [ונהרו אליו כל הגוים] בגין דהשתא כל שאר עמין⁴⁷⁹⁹ אית לון ממנן ברקיעא עלייהו ובההוא זמנא יבער לון ויפיל לון קודשא בריך הוא משולמניהון דכתיב (ישעיה כד כא) יפקוד ה' על צבא המרום במרום וכיון דכלהו יתעברון משולמניהון כדין קודשא בריך הוא יתתקף בלחודיה כמה דאת אמר (שם ב יא) ונשגב יהוה לבדו ביום ההוא וכדין ונהרו אליו כל הגוים והדא הוא דכתיב (שם ג) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יהוה אל בית אלהי יעקב וגו':</p>	<p>ועל זה, "נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים וגו', ונהרו אליו כל הגוים". משום שעכשיו, כל שאר העמים יש להם ממונים ברקיע עליהם, ובאותו זמן יבער אותם ויפיל אותם הקדוש ברוך הוא משלטונם, שנאמר "יפקוד ה' על צבא המרום במרום". וכיון שכולם יעברו משלטונם, אז הקדוש ברוך הוא יתחזק לבדו, כמו שנאמר "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא". ואז "ונהרו אליו כל הגוים". וזהו שנאמר "והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב וגו'".</p>
<p>וכלא איהו בשעתא דכהנא דאיהו ראש ההרים ינהיר לה וכלא איהו ברוא דשש שית אינון בכל סטריין⁴⁸⁰⁰ דינהיר לה דהא ברוא דשית ינהיר לה:</p>	<p>והכל הוא בשעה שהכהן, שהוא ראש ההרים, יאיר לה, והכל הוא בסוד של שש, שש הם בכל הצדדים שיאיר לה, שהרי בסוד של שש יאיר לה.</p>
<p>רבי אלעזר ורבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארעה אמר רבי אלעזר עידן איהו למהך בשכינתא⁴⁸⁰¹ בגין דשכינתא לא תשרי עלן⁴⁸⁰² אלא מגו מלי דאורייתא⁴⁸⁰³ אמר רבי יהודה מאן דאיהו רישא ליפתח ברישא:</p>	<p>רבי אלעזר ורבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך. אמר רבי אלעזר, זמן הוא ללכת עם השכינה, משום ששכינה לא תשרה עלינו אלא מתוך דברי תורה. אמר רבי יהודה, מי שהוא הראש, יפתח בראש.</p>
<p>פתח רבי אלעזר ואמר (תהלים קיט קמא) צעיר אנכי ונבזה פקודיך לא שכחתי צעיר אנכי ונבזה דוד מלכא (איהו) לזמנין ואיהו קא משבח גרמיה דכתיב (שם יח נא) ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם וכתיב (ש"ב כג א) נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על משיח</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "צעיר אנכי ונבזה פקודיך לא שכחתי". "צעיר אנכי ונבזה", דוד המלך לפעמים משבח את עצמו, שנאמר "ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם". ונאמר "נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על משיח אלהי יעקב". ולפעמים עושה את עצמו עני, שנאמר "כי עני ואביון אני", ונאמר "צעיר אנכי ונבזה", והוא אומר "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה".</p>

⁴⁷⁹⁸ היינו סוד אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים שפירשנו לעיל, ולא אמר ויתנהירו אנפהא אלא עד דיתנהירו אנפהא, שהענין הוא כן חסד מאיר בגבורה וגבורה מאיר בחסד, ומושך קשר שניהם ומאיר בתפארת ותפארת בשניהם ונקשרים אלו באלו ויורד האור ומושך לנצח, וקושר נצח בשלשתם ושלשתם בנצח, ומאירה ומושכת לההוד וקושר היסוד בחמשתם וחמשתם ביסוד, ואחר כך יורד עד המלכות וקושר מלכות בששה וששה במלכות (אור יקר).

⁴⁷⁹⁹ עכ"ם (נוסף בדפ"ו).
⁴⁸⁰⁰ פי' למעלה יש ר"ק דזעיר ולמטה כהן לובש בגדים שיש בהם שש כמש"ל, צעיר אנכי ונבזה לפי שאמר לעיל רבי יהודה מאן דאיהו ורישא וכו' לכך ר"א הקטין עצמו ואמר צעיר אנכי ונבזה וז"ש לקמן השתא אנא אפתא ברישא שר"ל אחר שהקטנתי את עצמי אנא אפתא ברישא (מ"מ).

⁴⁸⁰¹ שהיא שמירת הדרך שהיא נקראת שמירה, והדרך הוא מבוא מהמלכות לצדיק והשכינה שומרת אותו הדרך שלא יושפע אלא בה, והצדיקים ההולכים בדרך שיחו תורה עמהם ומיד שכינה מתלוות אליהם להיותה שמירת הדרך, אם כן "עידן הוא למהך בשכינתא" שיהיה לדרך שמירה, ואי אפשר אם לא על ידי דברי תורה (אור יקר).

⁴⁸⁰² להיות שמירת הדרך (אור יקר).
⁴⁸⁰³ שהיא רודפת אחר התורה דהיינו דרך כוכב מיעקב (אור יקר).

<p>אלהי יעקב ולזמנין עבד גרמיה מסכנא דכתיב (תהלים פו א) כי עני ואביון אני וכתיב צעיר אנכי ונבזה ואיהו אמר⁴⁸⁰⁴ (שם קיה כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה:</p>	
<p>אלא בזמנא דהוה סליק בדרגא דשלמא⁴⁸⁰⁵ ואסתלק בדינא קשומ⁴⁸⁰⁶ והוה שליט על שנאוי הוה קא משבח גרמיה⁴⁸⁰⁷ ובזמנא דחמא גרמיה בעק⁴⁸⁰⁸ ושנאוי קא דחקין ליה⁴⁸⁰⁹ כדין מאיך גרמיה⁴⁸¹⁰ והוה קרי גרמיה מסכנא זעירא לכלא מאי טעמא בגין⁴⁸¹¹ דהא לזמנין הוה שליט ולזמנין הוה בעאקו דשנאוי⁴⁸¹²:</p>	<p>אלא, בזמן שהיה עולה בדרגת השלום והתעלה בדין של אמת והיה שולט על שונאיו, היה משבח את עצמו. ובזמן שראה את עצמו בצרה ושונאיו דוחקים אותו, אז הנמיך את עצמו, והיה קורא לעצמו עני, קטן לכולם. למה, משום שלפעמים היה שולט, ולפעמים היה בצרה של שונאיו.</p>
<p>ועם כל דא איהו שליט עליהו תדיר ולא יכילו ליה ודוד מלכא ותדיר איהו הוהו (איהו) שפיל גרמיה לגבי קודשא בריך הוא דכל מאן דמאיך גרמיה קמי קודשא בריך הוא איהו זקיף ליה על כלא ובגין כך אתרעי ביה קודשא בריך הוא בהאי עלמא ובעלמא דאתי בעלמא דין דכתיב (ישעיה לו לה) וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי בעלמא דאתי דכתיב (הושע ג ה) ובקשו את יהו"ה אלהיהם ואת דויד מלכם ופחדו אל יהו"ה ואל טובו באחרית הימים דוד איהו הוה מלכא בהאי עלמא ודוד יהא מלכא לזמנא דאתי ועל דא אמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה:</p>	<p>ועם כל זה, הוא שלט עליהם תמיד ולא יכלו לו. ודוד המלך תמיד היה משפיל עצמו לקדוש ברוך הוא, שכל מי שמנמיך עצמו לפני הקדוש ברוך הוא, הוא זוקף אותו על הכל, ולכן התרצה בו הקדוש ברוך הוא בעולם הזה ובעולם הבא. בעולם הזה, שנאמר "וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי". ובעולם הבא, שנאמר "ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו באחרית הימים". דוד הוא היה מלך בעולם הזה, ודוד יהיה מלך לעתיד לבא. ועל זה אמר, "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה".</p>

⁴⁸⁰⁴ אפשר דמשום דפירשו רז"ל כי פסוק זה אמרוהו אחיו כשנמשך למלך, לזה אמר ואיהו אמר, סוף סוף הוא כלל אותו בשבחיו ועל שמו יתייחס, והנה פסוק זה יש בו שבח ויש בו עוני, בבחינת אומרם אבן מאסו הבונים דהיינו שפלות, ובבחינת אומרם היתה לראש פנה היינו שבח ונדון לשתי הפנים (אור יקר).

⁴⁸⁰⁵ במאי דמסיק לקמיה דהיינו דומיא דשכינתא נחא "דסליא בדרגא דשלמא" היינו יסוד הנקרא שלום, ועלייתו במדרגת השלום הוא ייחוד השכינה ביסוד (אור יקר).

⁴⁸⁰⁶ היינו אמת תפארת, ודין אמת היינו השכינה נקשרת לשמאל התפארת, והיינו מקומה הנכון זולתי בימין שהוא משובח יותר כאשר ביארו בפרשת בראשית (אור יקר).

⁴⁸⁰⁷ שהיה מורה על טוב מדרגת המלכות, ולא אהדר לגרמיה אלא אהדר למדתו שהיא היא המשבוחת העולה מקושטת לגבי מעלה (אור יקר).

⁴⁸⁰⁸ היינו מדתו שהקליפות אוחזות בה (אור יקר).

⁴⁸⁰⁹ שאז היו הקליפות אוחזות במדה זו לינק ממנה, ואז ישראל הם במאיכו (אור יקר).

⁴⁸¹⁰ כדי שישמע למעלה צערו בצער השכינה וירחמו עליו מלמעלה, ולזה היה קורא עצמו "מסכנא" דהיינו בעוני מהשפע והאור העליון, "זעירא" היינו מיעוט הירח לכלא, שכל הכחות גוברים ונשפעים ממנה (אור יקר).

⁴⁸¹¹ ירצה מאיזה טעם ידע דוד בחינת השכינה באיזה זמן היא בעוני או בעושר שהרי אין באותו זמן גלות שכינה (אור יקר).

⁴⁸¹² ומהיכן נמשך לו זה ודאי שמצד מדתו שהיתה עולה ויורדת נמשך לו היותו גובר על שונאיו או להפך, ולזה היה מתנהג במדתו למעלה כפי צורך השעה, ולא שיהיה אז גלות השכינה וכיוצא כמו שהיה בימי עלי שנגלה ארון ה' וכיוצא, אלא לעולם היה שולט מפני שהיה מתקנה בכל הצורך, אלא מצד מה שהיה פעמים בדוחק פעמים בריוח היה אומר כך (אור יקר).

<p>תא חזי בשעתא ודשמשא מהדר אנפוי ולא נהיר לסיהרא אתעבר נהורהא לסיהרא (רסיהרא אתעברת נהורהא) ולא נהירת כדין איהי במסכנותא בכל סטרינ ואתקדרת ולית לה נהורא כלל וכד שמשא אהדר לקבלא ואנהיר לה כדין ואתנהירת אנפהא ואתקשטת (אתקשטת) לגביה כנוקבא דאתקשטת לגבי דכורא וכדין איהי שלטא בשולטנו בעלמא:</p>	<p>בא וראה, בשעה שהשמש מחזירה פניה ולא מאירה ללבנה, עובר האור מהלבנה ולא מאירה, ואז היא בעוניה בכל הצדדים, ונחשכת ואין לה אור כלל. וכשהשמש חוזרת נגדה ומאירה לה, אז פניה מאירות, והיא מתקשטת אליה כנקבה שמתקשטת אל הזכר, ואז היא שולטת בשלטון בעולם.</p>
<p>רלג/א</p>	
<p>ועל דא דוד הוה מעטר גרמיה בההוא גוונא ממש לזמנין איהו מסכנא ולזמנין איהו בעותרא בעתירו דכלא ובגין כך הוה אמר צעיר אנכי ונבזה ועם כל דא פקודיך לא שכחתי כגוונא דא אית ליה לבר נש⁴⁸¹³ וס"א ונבזה ומה אי דוד מלכא כך כל שכן בר נש אחרא דאית ליה לאשפלא גרמיה בכלא למהוי איהו מאנא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה והא אוקמוה דכתיב (ישעיה נז טו) ואת דכא ושפל רוח השתא אנא אפתח ברישא:</p>	<p>ועל זה דוד היה מעטר עצמו באותו גוון ממש. לפעמים הוא עני, ולפעמים הוא בעושר ובעשירות הכל, ולכן היה אומר "צעיר אנכי ונבזה", ועם כל זה, "פקודיך לא שכחתי". כמו כן יש לאדם להיות נבזה בעיניו, (ונבזה. ומה אם דוד המלך כך, כל שכן אדם אחר שיש לו) להשפיל את עצמו בכל, להיותו כלי שהקדוש ברוך הוא מתרצה בו, והרי פרשוה, שנאמר "ואת דכא ושפל רוח". עכשיו אני אפתח בראש.</p>
<p>פתח ואמר (יחזקאל מ א) ויבא אותי שמה והנה איש מראהו כמראה נחושת ופתיל פשתים בידו וקנה המדה והוא עמד בשער. את זה ראה יחזקאל באותו מראה הנבואה, וזהו איש, שהוא שליח באותם לבושים.</p>	<p>פתח ואמר, "ויביא אותי שמה והנה איש מראהו כמראה נחושת ופתיל פשתים בידו וקנה המדה והוא עמד בשער". את זה ראה יחזקאל באותו מראה הנבואה, וזהו איש, שהוא שליח באותם לבושים.</p>
<p>והכא לא אמר אלא איש ולא אמר איש לבוש הבדים אלא בשעתא דעביד שליחותא למעבד דינא או לאחזאה דינא אקרי לבוש הבדים⁴⁸¹⁴ ובשעתא דלא אתי להכי אשתני לגוונא אחרא כפום שליחותא הכי שני חיזו דיליה באינזן לבושין ואשתני מלבושין ללבושין בגין דאיהו תדיר בסטר שמאלא וכמה גוונין אינזן דאתלבש בהו וכל אינזן דאתיין מסטריה:</p>	<p>וכאן לא אמר אלא רק איש, ולא אמר איש לבוש הבדים. אלא בשעה שעשה שליחות לעשות דין או להראות דין, נקרא לבוש הבדים, ובשעה שלא בא לכך, השתנה לגוון אחר. כפי שליחותו, כך שונה המראה שלו באותם לבושים ומשתנה מלבושים ללבושים, משום שהוא תמיד בצד שמאל, וכמה צבעים הם שמתלבש בהם, וכל אותם שבאים מהצד שלו.</p>
<p>מראהו כמראה נחושת והכא אתלבשו בההיא לבושא דאינזן⁴⁸¹⁵ טורי נחשת דאקרזן (זכריה ו א) הרי נחשת⁴⁸¹⁶ ודא אייתי מדידו למעבד משחתא האי וס"א קנה המדהו לאו</p>	<p>"מראהו כמראה נחושת", כאן מתלבש באותו לבוש שהם הרי נחושת, שנקראים "הרי נחושת", וזה הביא מדה לעשות מדידה. זה (קנה המדה) אינו הניצוץ הקשה הנעלם והגנוז, אלא משם יוצא הקנה הזה למטה, שנגלד מתוך אור שנשאר מהניצוץ הקשה, כשמסתלק למעלה ונחקק תוך הספיר שנוצץ</p>

⁴⁸¹³ למהוי נבזה בעיניו (נוסף בדפ"ו).

⁴⁸¹⁴ זה הפך מש"ל דף רל"ח שלבוש הבדים הם לבוש החסד וכו' (מ"מ).

⁴⁸¹⁵ רס ע"א קלט ע"א רכט ע"א (הערת הזהר).

⁴⁸¹⁶ נוגה נקרא כן (רח"ו). והיינו ז' דנוגה דאצילות כמ"ש של וגבריאל מתלבש בלבוש הנוגה ולכ"א מראהו וכמרא' נחשת (מ"מ).

<p>4817 איהו בוצינא דקרדינותא 4818 דשמיר וגניז 4819 אלא (ו)מתמן נפקת האי קנה לתתא 4820 דאתגליד מגו נהירו דאשתביק מבוצינא דקרדינותא כד אסתלקת לעילא ואתגלפת גו 4821 ספירו דנציין ולא אתידע ועל דא ההוא קנה המדה איהו קיימא במדידו דמשחתא דקיימא לתתא 4822:</p>	<p>ולא נודע. ועל כן אותו קנה המדה עומד במדידת המדה שעומדת למטה.</p>
<p>ולזמנין קנה המדה 4823 ולזמנין 4824 קו המדה 4825 ועל דא פתיל וקנה 4826 וכלא משחתא למעבד מדידו התם 4827 כל מדידו דיחזקאל איהו הוה בההוא קנה המדה 4828 ובעובדא דמשכנא כלא הוה בקו המדה 4829:</p>	<p>ולפעמים קנה המדה, ולפעמים קו המדה, ועל זה פתיל וקנה, והכל מדה לעשות מדידה. כל המדידות של יחזקאל היו באותו קנה המדה, ובמעשה המשכן הכל היה בקו המדה.</p>
<p>במשכנא בההוא מדידו דלתתא דאיהו קו המדה כגוונא ודההוא פתיל 4830 (דההיא פתילה) דכד שרי לאתפשטא בכל אמה חד קשרא 4831 ובההוא משחתא מדיד ואקרי אמה 4832 ובנין כך (שמות לו ט) שמנה ועשרים באמה 4833 דדא הוא ארכא ופתיא ארבע</p>	<p>במשכן, באותה מדידה שלמטה, שהיא קו המדה, כמו שאותו הפתיל, שכשמתחיל להתפשט, בכל אמה קשר אחד, ובאותה מדה מודד, ונקרא אמה. ולכן "שמנה ועשרים באמה", שזה אורך, ורוחב "ארבע באמה", ולא כתוב ארבע אמות, משום שאמה היה מודד לכל צד.</p>

4817 בינה דאצילות (רח"ו).

4818 סוד גבורה דעתיק שבתוך חכמה סתימאה וממנה כל הגבולים והשיעורים עיין בשער א"א. ואמנם בספר אדם ישר אמר שגולגלתא דא"א היא סוד בוצינא דקרדינותא מפני שהיא נעשית מבינה דכתר דחכמה דמ"ה מעורבת עם חלקי כתר דב"ן, ועיין שם עניינים נפלאים. ואינו חולק עם הנ"ל משער אריך כי הלא גולגלתא דהיינו כתר וחכמה סתימאה דהיינו רישא ג' הם מזדווגים, ובינה הנזכר בחינת זכר לנגד החכמה ובחיבורם יחד נעשית המדה (נ"א הארה) שהוא סוד כח הבוצינא, ועיין באדם ישר והבן לקמן רנד ע"ב (רמ"ז).

4819 מלכות דבינה מתלבשת בבריאה בהיכל ק"ק (רח"ו).

4820 פי' מלכות שהיא קנה הנזכר נעשית מהארה שהניח' הבינ' כשעלתה למעלה להתחבר בגו אבא וז"ש כד אסתלקת לעילא ואת גלפת גו ספירו דנציין ולא אתיידע א"נ ספירו דנציין הוא אריך (מ"מ).

4821 רמה ע"ב (הערת הזהר).

4822 ור"ל שהמקדש שהי' מודד יחזקאל בקנה הוא רומז לבריאה ולכך היה מודד בקנה שהיא מ' דבינה המתלבשת שם (מ"מ).

4823 בבריאה (רח"ו).

4824 רנח ע"א (הערת הזהר).

4825 פירוש במשכן שהוא רומז למ' המודדת הוא קו המדה שהיא מ' (מ"מ).

4826 פי' פתיל היא המ' כמו שנפרש לקמן וקנה היא מ' דבינה שגם במקדש הית' מ' אלא שהקנה גובר וכן במשכן היו שניהם אלא שהבן גובר כמ"ש הר"ח לחו לקמן (מ"מ).

4827 מוסגר בדפ"ק.

4828 דהיינו בינה דאה"ה מתחלף בשם בוכ"ו שהוא יד"ך וכל קנה בן ששה אמות כי האה"ה הוא צורת וו"ן (רח"ו).

4829 דהיינו מלכות שם ב"ן בחי' אמה בלבד (רח"ו). עיי' יהל אור ח"א א סע"ד שקו המדה היא מידת הדעת.

4830 מלכות נקרא כן כי י"פ ב"ן גימ' פתיל ועם ה' שבה הרי פתילה (רח"ו). ולפ"ז בחינות בחינות יש במלכות ולכ"א קו המדה כגונא דההוא פתילה (מ"מ).

4831 פי' כשמודדים כל אמה ואמה עושים קשר א' לסימן (מ"מ).

4832 פי' שם ב"ן נקרא אמה והוא המודד (מ"מ).

4833 פי' כי יו"ד ה' ו' שהוא מילוי שם ב"ן עם יו"ד וא"ו דל"ת ה"ה ו"א"ו ו"א"ו ה"ה ה"ה כ"א אותיות (מ"מ).

<p>באמה⁴⁸³⁴ ולא כתיב ארבע אמות בנין דאמה מדיד⁴⁸³⁵ לכל סטר:</p>	
<p>והאי נפקא מרזא דבוצינא⁴⁸³⁶ ודלעילא דמדיד⁴⁸³⁷ דהאי לתתא מהאי מדידו דלעילא⁴⁸³⁸ אשתכח מדידו דלתתא וזעירו אלף וחמש מאה סטרי⁴⁸³⁹ וכל סטרא וסטרא תריסר אלפי אמין ועל דא אמה חד⁴⁸⁴⁰ אזיל בכלהו וההוא אמה דמדיד דא אתפשט קו משחתא ואתגליא אמה ומדיד וכן בכל אינון משחתי וס"א תריסר אלפי אמין אתפשט קו משחתא ואתגליא אמה ומדיד וכן בכל אינון משחתי ועל דא אמה חד אזיל בכלהו וההוא אמה דמדיד דא מדיד דא:</p>	<p>וזה יוצא מסוד המאור העליון, שהמדידה של זה למטה, מהמדידה הזו שלמעלה נמצאת. המדידה שלמטה קטנה אלף וחמש מאות צדדים, וכל צד וצד שנים עשר אלף אמות, ועל כן אמה אחת הולכת בכולם, ואותה אמה שזה מודד, מתפשט קו המדה ונתגלית עוד אמה ומוודד, וכן בכל אותן מדידות. (שנים עשר אלף אמות מתפשט קו המדה ונתגלית אמה ומוודד, וכן בכל אותן מדידות, ועל זה אמה אחת הולכת בכולם, ואותה אמה שמוודדת זה מודדת זה).</p>
<p>שמנה ועשרים באמה⁴⁸⁴¹ איהו ארכא ודחד אמה⁴⁸⁴² ופותיהו (בחד אמה ופותיא) ארבע⁴⁸⁴³ בההוא אמה אשתכח אמה חד⁴⁸⁴⁴ דאיהו תלתין ותריין שלישים⁴⁸⁴⁵ כמה דאת אמר (ישעיה מ יב) וכל בשליש עפר הארץ ואינון ל"ב⁴⁸⁴⁶ לקבל ל"ב שבילין דנפקין מלעילא:</p>	<p>שמנה ועשרים באמה, הוא אורך של אמה אחת, והרוחב ארבע באותה אמה. נמצא אמה אחת שהיא שלשים ושנים שלישים. כמו שנאמר "וכל בשליש עפר הארץ", והם שלושים ושנים, כנגד שלושים ושנים שבילים שיוצאים מלמעלה.</p>
<p>וכד אתעביד משחתא דארכא בהאי מדידו איהו ארבע סטרי⁴⁸⁴⁷ ההוא ארכא וכל סטרא⁴⁸⁴⁸ שבעה אמין⁴⁸⁴⁹ דלהכי סלקן אינון שבעה אמין לארבע סטרין ברזא דשבע (ס"א</p>	<p>וכאשר נעשית מדת האורך במדידה הזו, היא ארבעה צדדים אותו האורך. וכל צד שבע אמות, שלכן עולות אותן שבע אמות לארבעה צדדים בסוד של שבע, (ומתחומים) שהם עשרים ושמונה שהם באורך, משום ששבע</p>

⁴⁸³⁴ היינו ד' אותיות שם ב"ן (רח"ו).

⁴⁸³⁵ מדוד (דפ"ו).

⁴⁸³⁶ פי' מלכות יצאה מבינה (מ"מ).

⁴⁸³⁷ בוכ"ו (רח"ו). ור"ל שכתב הרב שאה"יה הוא בבינה וחילופו הוא במ' והוא בר"כו (מ"מ).

⁴⁸³⁸ אה"ה (רח"ו).

⁴⁸³⁹ אין לי לומר כי אם מאחר ששם ב"ן היה במשכן הוא הנק' קו המדה אך עכ"ז המדה היתה על ידי שם קנ"א רק שבמקדש גבר קנ"א על ב"ן כי המקדש בינה אך המשכן מלכות ולכן גבר ב"ן ונמצא כי שם ק"נ היו במשכן כי המשכן היה ק"נ אמה מאה אורך נ' רוחב והנה שם ב"ן היה המאיר בו ולכן היה החשבון כאן אלף ות"ק שהם ק"נ בכללות גדול ולפי שהמלכות נקרא אדנ"י ויש בו י"ב אתון כל סטרא י"ב אלף ואלף זו מצד אלף דקנ"א הנותרות (רח"ו).

⁴⁸⁴⁰ שם ב"ן (רח"ו).

⁴⁸⁴¹ מילוי ומילוי המילוי דב"ן (מ"מ).

⁴⁸⁴² פי' שהמדידה היא ע"י שם ב"ן הנקרא אמה (מ"מ).

⁴⁸⁴³ הו"ה (רח"ו).

⁴⁸⁴⁴ ב"ן (מ"מ).

⁴⁸⁴⁵ כי הנקבה נקרא שלישי (רח"ו). ונל"עד טעם שנקרא שלישי לפי שהיא יוצאה מאחורי שלישי ת"ת דזעיר ששם נגמר יסוד דאימא כמ"ש הרב ולכן נק' שלישי ומ"ש וכל בשליש עפר הארץ, פי' כל בשליש העליון דת"ת דזעיר עפר הארץ שהיא המ' שכל הארותיה מקבלת מיסוד דאימא שנשלם שם, א"נ נקר' המלכות שלישי לפי שהיא בחינת עטרת יסוד דזעיר כנוודע וכתב הרב בפ' וכל בשליש עפר הארץ ר"ל וכל שהוא יסוד, בשליש שלו שהוא העטרה עפר הארץ שהיא מ' (מ"מ).

⁴⁸⁴⁶ פי' כ"ח של אורך וד' ברוחב הם ל"ב (מ"מ).

⁴⁸⁴⁷ פי' כשתחלק הכ"א באורך על ד' חלקים יהיו בכל צד ז' אמות, וז"ש וכד אתעביד משחתא דאורכא בהאי מדידו איהו ד' סטרין ההוא אורכא ונ"ב נגד ד' אותיות הו"ה הפשוטים עכ"ל (מ"מ).

⁴⁸⁴⁸ נגד ד' אותיות הו"ה הפשוטים (רח"ו).

⁴⁸⁴⁹ כי הנקבה נקרא בת שבע (רח"ו).

<p>מתחומין) דאינון תמניא ועשרים דאינון בארכא בגין דשבע איהו רזא עלאה⁴⁸⁵⁰ בכלא וכל אינון תלתין ותרין שבילין כלילין בשבע ברזא דשמא קדישא⁴⁸⁵¹:</p>	<p>הוא סוד עליון בכל. וכל אותם שלושים ושנים שבילים כלולים בשבע, בסוד השם הקדוש.</p>
<p>ואי תימא הא כתיב (שמות כו ב) מדה אחת⁴⁸⁵² לכל היריעות ודאי מדה אחת איהו אף על גב דאתפשט אמה בתר אמה ודא בתר דא וכלא ברזא וס"א מרזא דבוצינא⁴⁸⁵³ דלעילא קא אתיא למהוי עילא ותתא משחתא חדא:</p>	<p>ואם תאמר, הרי נאמר "מדה אחת לכל היריעות", ודאי שזו מדה אחת, אף על גב שהתפשטה אמה אחר אמה, וזה אחר זה, והכל בסוד (מסוד) המאור העליון זה בא, להיות מעלה ומטה מדה אחת.</p>
<p>ודא איהו משחתא ודאיהו (דאיהו) בקדושה יתיר בגין דאית משחתא אחרא ודאיהו (דאיהו) לחפיא על דא דאיהו לגו דהא במשחתא אחרא דחפיא על דא סלקא בחושבנא בחושבן ד"ל⁴⁸⁵⁴ ולגאון כחושבן ל"ב וס"א דאיהו לחפיא על דא דאיהו לגו וסלקא בחושבנא בחושבן ד"ל ולגו בחושבן ל"ב ודא איהו רזא</p>	<p>וזוהי המדה שהיא בקדושה יתרה, משום שיש מדה אחרת שהיא לכסות על זו שהיא בפנים. שהרי במדה אחרת שמכסה על זה עולה בחשבון לחשבון שלושים וארבע, ובפנים לחשבון שלושים ושתיים, (שהיא לכסות על זו שהיא לפנים ועולה בחשבון, בחשבון שלושים וארבע, ולפנים לחשבון שלושים ושתיים) וזהו סוד</p>
<p>רלג/ב</p>	
<p>דחפיא דא על דא ל"ב לגו ד"ל⁴⁸⁵⁵ ול"ב איהו קיימא לגו ד"ל איהו קיימא לבר⁴⁸⁵⁶:</p>	<p>שמכסה זה על זה, שלשים ושתיים לפנים, שלושים וארבע (שלושים ושתיים הוא עומד בפנים, שלושים וארבע הוא עומד) לחוץ.</p>
<p>בגין דהא משחתא קדמאה דאיהו קדישא⁴⁸⁵⁷ בנוונין קדישין⁴⁸⁵⁸ דאינון שש משור⁴⁸⁵⁹ ותכלת וארגמן ותולעת שני⁴⁸⁶⁰ אלין</p>	<p>משום שאותה מדה ראשונה, שהיא קדושה בצבעים קדושים, שהם שש משור ותכלת וארגמן ותולעת שני, אלו צבעים</p>

⁴⁸⁵⁰ פי' שמקבלת מז"ק דזעיר (מ"מ).

⁴⁸⁵¹ פי' זעיר א"כ ברזא דשמא קדישא הוא הו"ה שבו רמוז ל"ב פשוט ומלוי המילוי וכמ"ש בדף זה ע"ב (מ"מ).

⁴⁸⁵² פי' דמשמע אין שם אלא מדה א' והיכי אמרינן שהם ד"פ שבעה ותירץ ודאי מדה א' וכו', ר"ל לעולם המודד הוא שם ב"ן שהוא מדה א' ואף על פי שנתפשטו ממנו כמה אמות (מ"מ).

⁴⁸⁵³ פי' מלכות מודדת בכח הבינה (מ"מ).

⁴⁸⁵⁴ נתבאר זה בדרוש הנדרים והשבועות מה ענינם ושם תבין איך קומת המלכות מדתה דל אמות (שער מאמרי רשב"י). פירוש יריעות עזים שיש בהם שלשים באורך וד' ברוחב הכל ד"ל (מ"מ).

⁴⁸⁵⁵ והיינו בסוד יאהדונה"י ששם יהו"ה מתלבש בשם אדנ"י, וכך שם יהו"ה עולה אותיותיו ל"ב כמבואר, ושם אדנ"י עולה מילוי מלואו שלשים עם ארבעה אותיות הם ד"ל ממש, דהיינו אורך שלשים ורוחב ארבע כזה אל"ף למ"ד פ"ה, דל"ת למ"ד תי"ו, נו"ן וא"ו נו"ן, יו"ד וא"ו דלת, היינו ד"ל אותיות כי הארבעה הם יסוד שם אדנ"י הוא סוד הרוחב, וכאן מדת נגלת לכך הוקבע כל הסדר יחד, ובתוך אלו מתלבש ל"ב, ואמה מכאן מזה ומזה לכסותו כזה ח שכדי שיכסה לא יתחיל צירוף השם באותיותיו יהו"ה אלא באותיות אדנ"י, ויהיה עודף אות מכאן ואות מכאן ונמצא השם מתלבש כולו יחד זה בתוך זה כזה אילופ"ד להמא"ד פאה"ו דללת"ת להמא"ד אתלו"ף אווה"ו ואמלופ"י וכו', בענין שנמצא מתחיל שם אדנ"י ומסיים שם אדנ"י ונמצא כל השם מכוסה ל"ב בתוך ד"ל (אור יקר).

⁴⁸⁵⁶ וכן ממש רומז עניין מציאות היריעות במעשיהם (אור יקר).

⁴⁸⁵⁷ כלומר מהאצילות העליון (אור יקר).

⁴⁸⁵⁸ בסוד שם יהו"ה (אור יקר).

⁴⁸⁵⁹ בסוד הלבן שהחכמה והחסד והנצח דהיינו י' אל הימין (אור יקר).

⁴⁸⁶⁰ בסוד האודם מהבינה והגבורה וההוד דהיינו ה' אל השמאל, וארגמן הוא בתפארת ששם תערובת כל הכחות וכולל בימין ושמאל והוא בסוד הכתר והדעת והתפארת והיסוד כל קו האמצעי כפי מה שפירשנו בספ"ר בשער מהות והנהגה, ותכלת היא המלכות גוון תכלת למטה כסא לכל

<p>גוונין קדישין וכל חושבן דיליה סלקא לחשבן ל"ב ומשחתא תניינא דאיהו לבר לחפייא על דא⁴⁸⁶¹ איהי סלקא לחשבן ד"ל ודא איהו רזא דכתיב (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל⁴⁸⁶² ביום רעה ימלטהו יהו"ה ביום רעה ממש ימלטהו יהו"ה:</p>	<p>קדושים, וכל חשבוננו עולה לחשבון שלושים ושתים. ומדה שניה, שהיא לחוץ לכסות על זו, עולה לחשבון שלושים וארבע, וזהו סוד הנאמר "אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'". ביום רעה ממש ימלטהו ה'.</p>
<p>רזא דחושבנא לגו דאיהו רזא ל"ב ובההוא חושבנא דלבר מה כתיב (שמות כו ז) ועשית יריעות עזים⁴⁸⁶³ יריעות עזים אמאי עזים אלא רזא דגוונא דיליה⁴⁸⁶⁴ למיהב דוכתא ברזא דקודשא ובגין כך יריעות עזים ודאי כתיב (שיר ו יא) אל גנת אגוז ירדתי וגו' הא אוקמוה אבל מה אגוז אית ליה קליפה דסחרא וחפיא על מוחא ומוחא לגו אוף הכי בכל מלה דקדשא קדושה לגו וסטררא אחרא לבר ורזא דא (חבקוק א ד) רשע מכתיר את הצדיק⁴⁸⁶⁵ ועל דא אקרי אגוז והא אוקמוה:</p>	<p>סוד החשבון לפנים, שהוא סוד שלושים ושתים. ובאותו חשבון של חוץ מה נאמר "ועשית יריעות עזים". "יריעות עזים", למה עזים. אלא הסוד של הגוון שלו, לתת מקום בסוד הקודש, ולכן יריעות עזים ודאי. נאמר "אל גנת אגוז ירדתי וגו'", הרי פרשוה, אבל מה אגוז יש לו קליפה שמקיפה ומכסה את המוח, והמוח מבפנים, אף כך בכל דבר של קודש, הקדושה בפנים, והצד האחר בחוץ. וסוד זה "רשע מכתיר את הצדיק". ועל כן נקרא אגוז, והרי פרשוה.</p>
<p>תא חזי ובההוא דלברו כל מה דאוסוף גרע וסימנך פרי החג דמתמעטין ואזלין אוף הכא נמי במה דלנא⁴⁸⁶⁶ כתיב (שמות כו א) ואת המשכן תעשה עשר יריעות⁴⁸⁶⁷ במה דלבר כתיב עשתי עשרה יריעות אוסף אתון וגרע מחושבנא אוסף חושבנא וגרע (אתון) אוסף חושבנא דכתיב (שמות כו ח) ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה היריעה וכד סליק לחושבנא סליק לחושבן ד"ל דלית בכל אינון זיני מסכנותא כההוא דאקרי ד"ל ובגין כך כד סליק ולחושבנא (בחושבנא) יתיר סליק בגרעו:</p>	<p>בא וראה, באותו שבחוץ, כל מה שמוסיף, גורע. וסימנך פרי החג, שמתמעטים והולכים. אף כאן גם, במה שבפנים נאמר "ואת המשכן תעשה עשר יריעות". ובמה שבחוץ נאמר "עשתי עשרה יריעות". הוסיף אותיות וגרע מהחשבון. הוסיף חשבון וגרע (אותיות). הוסיף חשבון, שנאמר "אורך היריעה האחת שלושים באמה ורוחב ארבע באמה היריעה". וכשעולה לחשבון, עולה לחשבון שלשים וארבע, שאין בכל אותם מיני עניות כמו אותו שנקרא ד"ל. ולכן, כשעולה לחשבון יותר, עולה בחסרון.</p>

הגוונין כדפירשנו לעיל, ולזה היא ה' המשמשת לכל הקצוות ולכל ההנהגות לחסד דין ולרחמים, ויריעות אלו שהם בסוד הגוונין האלו היו בסוד ל"ב כדפירשנו (אור יקר).
⁴⁸⁶¹ פי' שיריעות עזים הם ז' דנוגה דב"יע כמ"ש בפ' תרומה דף קמ"ז ע"ב (מ"מ).
⁴⁸⁶² פי' שמתקן בחינת נוגה הנק' דל, ימלטהו ה' שהוא ל"ב שם ב"ן פשוט ומילוי ומלוי המלוי (מ"מ).
⁴⁸⁶³ השעיר עצמו הנה הוא מסטרא דדינא, והגם שהוא מהמינים טהורים, אך הוא מצד הגבורות והדינן שהם שורש הקליפות, ומשם הוא יניקתם, וכמ"ש בזה"ק (פ' תרומה קלט ע"א) ועזים גבורן תתאי דלבר לחפייא כו', [וכן הוא שם (קמז ע"ב וקס ע"א ורלג ע"ב רסט ע"א וקפה סע"א) ובדברי הרב שער קליפת נוגה (פרק ט) (דע"ה ח"ב קנו ע"א).
⁴⁸⁶⁴ פי' כמ"ש הרב שהם ז' דנוגה דב"יע שהיא קליפה ואנו נותנים לה חלק בקדושה וז"ש למיהב דוכתא ברזא דקדושה (מ"מ).
⁴⁸⁶⁵ נבלעו כולם [המלכין קדמאין] בעמקי התוהו, ובסוד הנאמר חבקוק (א ד) רשע מכתיר את הצדיק, וכ"ז הנה היה מסוד המחשבה העליונה המחשבה הנעלמה אשר עלה בתחילה לבראתו במדת הדין (דע"ה ח"א ג ע"א).
⁴⁸⁶⁶ קסד ע"ב (הערת הזהר).
⁴⁸⁶⁷ פי' ולא כתיב עשרה ואפי' הכי אין שם גירעון ח"ו (מ"מ).

<p>וכד איהו גרע בחשבנא גרע⁴⁸⁶⁸ וסליקן בסליקו⁴⁸⁶⁹ דסליק לרזא דל"ב דאיהו רזא דכל מהימנותא ואיהו רזא דשמא קדישא ועל דא דא סליק ודא גרע דא סליק וגרע⁴⁸⁷⁰ ודא גרע וסליק⁴⁸⁷¹ דא לגו ודא לבר:</p>	<p>וכשהוא גורע בחשבון (גורע), עולה בעליה, שעולה לסוד של שלושים ושתים, שהם סוד כל האמונה, והוא סוד השם הקדוש. ולכן זה עולה וזה גורע. זה עולה וגורע, וזה גורע ועולה. זה לפני, וזה לחוץ.</p>
<p>והאין קו המדה שרי לאתפשטא ומדיד משחתא לקרשים דכתיב (שמות לו ב) ויעש את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים ואלין אינון רזא דשרפים והא אוקמוה דכתיב (שם) עצי שטים עומדים וכתיב (ישעיה ו ב) שרפים עומדים:</p>	<p>קו המדה הזה מתחיל להתפשט ומודד המדה לקרשים, שנאמר "ויעש את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים". ואלו הם סוד השרפים, והרי פרשה, שנאמר "עצי שטים עומדים", ונאמר "שרפים עומדים".</p>
<p>מדידו דמשחתא דא (שמות לו כא) עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה⁴⁸⁷² הכא כתיב עשר אמות ולא כתיב עשר באמה אלין תלת תלת⁴⁸⁷³ דאינון תשע וחד דשריא עלייהו⁴⁸⁷⁴ ודא איהו רוחא חדא דשריא עלייהו:</p>	<p>מדידת המדה הזו, "עשר אמות אורך הקרש ואמה וחצי האמה". כאן כתוב "עשר אמות", ולא כתוב עשר באמה. אלו שלש שלש שלש שהן תשע, ואחד ששורה עליהם, וזהו רוח אחת ששורה עליהם.</p>
<p>והא אמרן כמה איהו שיעורא דאמה ודא איהו רזא דשיעורא חדסרי ופלגא⁴⁸⁷⁵ דסלקין ולא סלקין⁴⁸⁷⁶ בגין דגרעין מאינון אופנים⁴⁸⁷⁷ ואוקמוה ברזא דרתיכא קדישא ואינון עשרים להאי ספרא עשר ולהאי ספרא עשר⁴⁸⁷⁸ עד</p>	<p>והרי אמרנו כמה הוא שיעור האמה, וזהו סוד השעור, אחת עשרה וחצי, שעולים ולא עולים, משום שגורעים מאותם האופנים. ופרשה בסוד המרכבה הקדושה, והם עשרים, עשר לצד זה ועשר לצד זה, עד שעולים לסוד השרפים העליונים. ואחר כך עולה סוד הקודש</p>

⁴⁸⁶⁸ מוסגר בדפ"ק.

⁴⁸⁶⁹ פי' באותו גרעו יש בו סליקו וז"ש דסליק לרזא דל"ב (מ"מ).

⁴⁸⁷⁰ פי' דסליק בחשבון אבל גרע שהוא לשון דלות (מ"מ).

⁴⁸⁷¹ פי' לב גרע בחשבון אבל סליק שהוא לקבול ל"ב נתיבות חכמה (מ"מ).

⁴⁸⁷² אמה (דפ"ו).

⁴⁸⁷³ כי השני קרשים משולבים זו בזו ותחת שני אדנים עם חבירו נמצא כל ג' אמות שני אדנים והם כל קשר תלת תלת וחד דשריא הוא הנשאר מהם והם כנגד הספי' ג' קוים וכתר עליהם נמצא כי בכל ג' מהם היו ט' אמות (רח"ו). ודבריו סתומים ונל"ע כוונתו לומר שכל שני קרשים משולבים זו בזו כמ"ש רז"ל שהטבעת היתה אוזתת בשני קרשים מלמעלה כמ"ש ויחדיו יהו תמים אל ראשו אל הטבעת הא' וכיון שהם משולבים זו בזו יחשבו לקרש אחד ואע"פי שיש לכל קרש שני אדנים עכ"ז כיון שמשולבים זה בזה ותחת כל קרש שני אדנים עם חבירו נמצא כל ג' אמות ב' אדנים כי רוחב כל קרש אמה וחצי וג' אמות הם שני קרשים שנחשבים לקרש אחד ובאלו אין בהם אלא שני אדנים, ומ"ש והם תלת תלת וחד דשרייתא הוא הנשאר מהם, פי' כיון שכל שני קרשים יחשבו לאחד א"כ כל ג' קרשים הם ששה והם ט' אמות כמ"ש בסוף הג"ה נמצא בכל ג' מהם היו ט' אמות, וא"כ עשרים קרשים של צפון או של דרום הם כך תלת תלת שכל ג' קרשים הם ששה כיון שמשולבים הם י"ח קרשים ושני קרשים הנשארים לאחד יחשבו וז"ש וחד דשרייתא, ונל"ע לפרש פי' אחר כמ"ש הזוהר אלין תלת וכו' קא, לעשר אמות אורך הקרש, ומבאר הזוהר סוד אלו העשר אמות ואמר ג' ג' שהם כנגד ג' קוי הספירות או נגד חב"ד חג"ת נה"י (מ"מ).

⁴⁸⁷⁴ הוא הכתר ואלו הם י' אמות של הקרש (מ"מ).

⁴⁸⁷⁵ פי' עשר אמות של אורך ואמה וחצי של רוחב הם י"ט ופלגא (מ"מ).

⁴⁸⁷⁶ פי' אלו היו י"א הם גרועים מאד כי י"א הם נגד י"א ארורים דכי תבוא י"א סימני הקטרת, וכיון שיש י"א ופלגא סלקין, אבל לא סלקין הרבה כיון שלא השלמנו עד י"ב שהם נגד י"ב צירופי הו"ה (מ"מ).

⁴⁸⁷⁷ קרי אופנים לקרשי המערב (רח"ו). ולפ"ז כוונ' הזוהר לומר למה לא סלקין ויש בהם גרעון קצת, ואמר שהגרעון בא להם מסיבת קרשי המערב שהם בחינת אופנים, ששאר הקרשים הם בחינת שרפים שהם מעולים וקרשי המערב שהם אופנים מסיבתם לא סלקין עד י"ב (מ"מ).

⁴⁸⁷⁸ פירוש עשרים שבצד צפון מחלק אותם כך עשרה לצד מזרח ועשרה לצד מערב (מ"מ).

<p>דסלקין לרזא דשרפים עלאין ולבתר סליק רזא דקדשא עד (דאתער) [דאתערדו] כלהו ברזא דההוא בריח התיכון כמה דאוקמוה ועל דא פלגא) אית ביה בלא שלימו:</p>	<p>עד שכולם נועדים בסוד אותו הבריח התיכון, כמו שבארוה, ולכן חצי יש בו בלא שלמות.</p>
<p>רזא דהאי משחתא לעשרין דפין (ו) אינון⁴⁸⁷⁹ מאתן ותלתין⁴⁸⁸⁰ וכל האי קיימא במדידו בחושבנא והכי סליק כל חשבון דנפקא מהאי מדידו ברזא דאינון שרפים:</p>	<p>סוד המדה הזו, לעשרים קרשים הם מאתים ושלושים, וכל זה עומד במדידה בחשבון, וכך עולה כל חשבון שיוצא מהמדידה הזו בסוד אותם השרפים.</p>
<p>יריעות דמשכנא דאמרן דאינון רזין עלאין רזא דשמיא והא אוקמוה (תהלים קד ב) נוטה שמים כיריעה ורזא דהאי בההוא חושבן דקאמרן ואית יריען דקאמרן ברזא חדא ואית יריען ברזא אחרא וכלא איהו ברזא דלעילא ועל דא כלא איהו למנדע חכמתא דכל סטרא וסטרא וכל מלה ומלה ועל דא אבהין בר נש בין טב לביש בין רזא דחכמתא ובין מלה דלא קיימא בחכמתא וברזא דמדידו קדמאה הא אתמר בכמה סטרין איהו:</p>	<p>יריעות המשכן שאמרנו, שהם סודות עליונים, סוד השמים, והרי פרשוה "נוטה שמים כיריעה". והסוד של זה באותו חשבון שאמרנו. ויש יריעות שאמרנו בסוד אחד, ויש יריעות בסוד אחר, והכל הוא בסוד שלמעלה. ועל כן הכל הוא כדי לדעת חכמה של כל צד וצד וכל דבר ודבר. ועל כן מבחין אדם בין טוב לרע, בין סוד החכמה ובין דבר שאינו עומד בחכמה. ובסוד המדידה הראשונה הרי נתבאר בכמה צדדים הוא.</p>
<p>רזא דא רזא דארונא⁴⁸⁸¹ דקאים בחושבנא ממה דאיהו (נטיל)⁴⁸⁸² [עייל] וממה דאיהו קביל⁴⁸⁸³ וממה דאית ביה⁴⁸⁸⁴ וממה דאיהו מקבל דאיהו תרין סטרין ונטיל מאינון</p>	<p>הסוד הזה, סוד הארון שעומד בחשבון ממה שהוא נוטל וממה שהוא מקבל וממה שיש בו. וממה הוא מקבל. שהוא שני צדדים, ולוקח מאותם</p>
<p>רלד/א</p>	
<p>תרין סטרין ועל דא אמה איהו בסטרא דא ואמה בסטרא דא ופלגא דיליה⁴⁸⁸⁵ ובגין כך (שמות לו א) אמתים וחצי ארכו אמתים מתרין סטרין ופלגא דיליה האי בארכא בפותיא ורומא אמה וחצי חד מההוא סטרא יתיר דקא נטיל כגוונא דימינא ושמאלא⁴⁸⁸⁶ ופלגא דיליה⁴⁸⁸⁷ דהא לא שריא מלה אלא על מלה⁴⁸⁸⁸ ובגין כך פלגא⁴⁸⁸⁹ בכל חושבן</p>	<p>שני צדדים. ועל כך אמה היא בצד זה ואמה בצד זה, וחצי ממנו. ולכן "אמתים וחצי ארכו". אמתים משני צדדים, וחצי שלו, הרי זה באורך. ברוחב ובגובה אמה וחצי, אחד מאותו צד יותר שנוטל כעין שימין ושמאל וחצי שלו. שהרי אין שורה הדבר אלא על דבר, ולכן חצי בכל חשבון וחשבון, ולכן הארון מקבל מהכל ועומד בסוד החשבון של הכל.</p>

⁴⁸⁷⁹ (פי' ב' קרשים כל א' י' אמות ואמה וחצי יא אמה וחצי כ"ש למעלה רזא דשיעורא חד סרי ופלגא עולים הכל מאתן ותלתין ודוק) (דרך אמת).
⁴⁸⁸⁰ הנה כל קרש עשרה אמות עשר קרשים מאה אמה נמצא שבעשרים קרשים הם מאתים וברוחב של עשרה הם ט"ו ב"פ ט"ו הם ל' הרי ר"ל לעשרים קרשים והם כנגד רל"ב דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הסר חשבון קומה ורוחב ב' הרי ר"ל (רח"ו).
⁴⁸⁸¹ יסוד דנוק' (רח"ו).
⁴⁸⁸² נראה שהוא יסוד דז"א (רח"ו).
⁴⁸⁸³ נצח והוד (רח"ו).
⁴⁸⁸⁴ יסוד (רח"ו). ונלע"ד שר"ל יסוד דידה שכולל יסוד ועטרה דידה וכן מוכח לקמן, ומפרשם הזוהר ואמר ממה דאיהו מקבל דאיהו סטרין וכו' וגרסינן ממה בלא ו' דהיינו נ"ה דזעיר שהמלכות מקבלת מהם (מ"מ).
⁴⁸⁸⁵ נגד היסוד דידה (רח"ו).
⁴⁸⁸⁶ וזהו אמה שהוא יסוד אמה כנגד חו"ג ב' חצאים (רח"ו).
⁴⁸⁸⁷ עטרה (רח"ו).
⁴⁸⁸⁸ יסוד הזכר (רח"ו).
⁴⁸⁸⁹ יסוד דנוק' (רח"ו).

<p>והושבן ובנין כך ארונא מקבלא מכלא וקיימא ברזא דהושבנא ודכלא (בכלא):</p>	
<p>והא אוקמוה על מה איהו מחפאי⁴⁸⁹⁰ בדהבא לגו ולבר והאי איהו שיעורא למיקם במדידו קדמאה וכלא קאים ברזא חדא פתורא כהאי גוונא דמדיד בההוא שיעורא קדמאה:</p>	<p>והרי פרשוה, על מה הוא מצופה בזהב בפנים ובחוץ, וזה הוא שיעור לעמוד במדידה ראשונה. והכל עומד בסוד אחד. השלחן כמו כן, שמועד באותו השיעור הראשון.</p>
<p>אבל האי מדידו ודארונא (על מה) דקיימא ברזא דאורייתא ובההוא משחתא קדמאה דקאמר אבא לית בה למעבד שיעורא יתיר כמה דאיהו וגליו ברזא לחכימי עליונין למנדע בה רזא דחכמתא לאבחנא בין טב לביש בין חכמתא עלאה לחכמתא אחרא כלהו עובדין אחרנין כלהו במדידו דאמה בההוא משחתא בר משחתא דחשן דאיהו⁴⁸⁹¹ זרת והא אוקמוה:</p>	<p>אבל מדידת הארון הזו, שעומדת בסוד התורה ובאותה מדה ראשונה שאמר אבא, אין בה לעשות שיעור יותר כמו שהוא גילה בסוד לחכמים העליונים לדעת בה את סוד החכמה, להבחין בין טוב לרע, בין חכמה עליונה לחכמה אחרת, כולם מעשים אחרים, כולם במדידת האמה באותה המדה, פרט למדת החושן שהיא זרת, והרי פרשוה.</p>
<p>תא חזי כתנת⁴⁸⁹² אף על גב⁴⁸⁹³ דכלהו אתעבידו ברזא דקדשא כלא איהו ברזא דשש ובעובדא דשש וקיימא בשש וכלהו תקונין לאתלבשא ולא תקנא בהו שש וברזא דשש וכלא ברזא דקו המדה וקנה המדה⁴⁸⁹⁴ בההוא</p>	<p>בא וראה, הכתונת אף על גב שכולם נעשו בסוד הקודש, הכל הוא בסוד של שש, ובמעשה של שש, ועומד בשש. וכולם תקונים להתלבש ולהתקין בהם שש ובסוד של שש. והכל בסוד של קו המדה. וקנה המדה באותה מדידת יחזקאל, משום שהוא בית להתקיים</p>

⁴⁸⁹⁰ נגד גבורה שבה (רח"ו).

⁴⁸⁹¹ יסוד הבינה הנקרא ג"כ חצי האמה (רח"ו).

⁴⁸⁹² נלע"ד שמובן במ"ש האר"י זלה"ה שסוד קו המדה הוא ביסוד התבונה, שהוא הנותן שיעור לז"א, והוא הקצה הששי, ולכן הכל היה בסוד ששה, שגם האמה ששה טפחים. והעיקר שקו המדה הוא שם ב"ן שביסוד התבונה ובו י"ז ווין, כשתחלק כל ה' וה' לג' ווין והד' לב' ווין יהיו בין כולם י"ז העולים ק"ב, ועם ד' אותיות השרש הרי ק"ו, כן כתב הרב ז"ל, והרי שכל סוד קו המדה הוא בסוד ווין, ולכן הכל היה במספר ו' דהיינו שש. ולפי שמדה זו בסוד התבונה לכן קראה לעיל רלג ע"א מדידו דלתתא, אבל לעתיד יהיה בקנה המדה שהיא אימא עילאה (רמ"ז).

⁴⁸⁹³ אף על גב (מוסגר בדפ"ק).

⁴⁸⁹⁴ דע כי הא"ס בא מלובש תוך החכמה העליונה דא"ק וחכמה זו מתלבשת באצילות וז"ס (תהילים קד כד) כולם בחכמה עשית ולכן האצ"י נרמז ב' דהויה הרמז בספי' חכמה להודיע ולהורות כי בא אור הא"ס באצ"י אחר התלבשו בחכמה עליונה הנק' י' ואין אנו עתה בכלים ועצמות דאצ"י מאיזה בחי' הם. והנה בהסתיים האצ"י שהוא רגלין דעתיק נסתיים הא"ס בבחי' אור פנימי של עצמות והנה נעשה מסך שם שלא יצא האור לבריאה והמסך ההוא הוא לבוש החיצון דבינה דאצילות החופפת על גזליה ז"ון דאצ"י ואז האורות של י"ס דאצ"י בחי' כלים מכסים במסך ההוא ונכנסין בבריאה והבריאה עצמה הם ההיכלות הנק' גופא. וכבר ידעת כי בכל עולם מאב"ע יש בו ה' פרצופין וכל פרצוף הוא גוף כולל שבע היכלין שבו והז' היכלין דפ' פקודי הם היכלין גוף נוק' דבריאה והנה היכלי גוף א"ו דבריאה הם הנק' כסא הכבוד עצמו ושית דרגין דילה הוא גוף ז"א דבריאה וזה הכסא שהוא ג"ר דבריאה בבחי' גוף והיכל נקר' אכתריאל"ל י"ה ה' צבאו"ת וגוף ז"א דבריאה נק' מטטרון' וגוף נוק' דבריאה נק' סנדלפון' והרי ז' היכלין גופא דנוקבא הם היכלות דפ' פקודי והרי זה גופא וכלים דבריאה. והנה העצמות שבו הוא זה כי הנוק' דאצילות שרשה נקודה א' לבד והוא הכתר שבה ואח"כ בסוד תוספות ניתוספו לה שאר הט' ונעשין י' ובזמן מיעוט הלבנה חזרה הט' לעלות בז"א אך בימי הגלות הט' התחתונים הנוספות יורדים ומתלבשי' בקליפה והנקודה עילאה יורדת להיות ראש לשועלים והיא עצמו עתיק דבריאה ובוקעת מסך הבריאה הכלי ועצמות שלה ועי"ז מתקשר אצ"י בבריאה והבן זה. והוא ע"ד הנזכר כי א"ס נתלבש בחכמה דא"ק והחכמה נתלבשת תוך האצילות והענין כי אותו החכמה נתלבשה תוך המלכות שלו של א"ק ואותו המלכו' הוא סוד עתיק דאצ"י והבן זה היטב ונקוד' זו נקר' רישא דא"א דהוא עתיק הנזכר וא"א דבריאה אין בו רק ו"ק חג"ת שלו מגולים ונה"י מתלבשים תוך אבא ואימא כמבו' במקומו. והנה לבוש ומסך תבונה דאצ"י הוא מתלבש תוך ז"ון דאצ"י ונוק' דאצ"י הוא רישא דעתי' והרי כי ג"ר דתבונה מאירים באמצעים כל הנז' בבריאה

<p>מדידו דיחזקאל⁴⁸⁹⁵ בגין ודאיהו (דההוא) ביתא לאתקיימא ונ"א בגין דא ההוא ביתא לא אתקיימא באתריה⁴⁸⁹⁶ באינון כותלין באינון שורין באינון פתחין באינון דלתין בגין למהוי כלא במדידו:</p>	<p>(משום זה הבית לא התקים) במקומו באותם כתלים, באותן חומות, באותם פתחים ובאותן דלתות כדי להיות הכל במדידה.</p>
<p>אבל לזמנא דאתי משחתא ההוא מה כתיב בה (יחזקאל מא ז) ורחבה ונסבה למעלה למעלה בשעתא דישרי ולמבני ביה האי קנה המדה סלקא לעילא לעילא לארכא ולפותיא למהוי אתפשטותא דביתא בכל סטרין ולא ישגחון עליה לביש כמה דאוקמוה דכתיב (זכריה ט א) ודמשק מנוחתו ודהא בההוא (מההוא) זמנא דינא לא אשתכח⁴⁸⁹⁷ בעלמא בגין וכך (ד)כלא אתקיים על קיומיה בקיומא שלים כמה דאת אמר (ש"ב ז י) ולא ירגז עוד ולא יוסיפו בני עולה לענותו וגו':</p>	<p>אבל לעתיד לבא מה נאמר באותה המדה "ורחבה ונסבה למעלה למעלה". בשעה שיתחילו לבנותה, קנה המדה הזה עולה למעלה למעלה, לאורך ולרוחב, שתהיה התפשטות הבית לכל הצדדים ולא יסתכלו עליה לרע, כמו שבארוה, שנאמר "ודמשק מנוחתו". שהרי באותו זמן לא ימצא דין בעולם, לכן הכל מתקיים על מקומו בקיום שלם, כמו שנאמר "ולא ירגז עוד ולא יוסיפו בני עולה לענותו וגו'".</p>
<p>ותא חזי כל משחתין וכל מדידין כלהו קיימין בהאי עלמא וס"א וכל מדידין דהאי משכנא והאי ביתא כלהו בגין לאתקיימא האי עלמא ברזא דגוונא דלעילא לאתקשרא האי עלמא בעלמא דלעילא למהוי כלא חד</p>	<p>ובא וראה, כל המדות וכל המדידות, כולן עומדות בעולם הזה, (וכל המדידות של המשכן הזה והבית הזה, כולם) כדי לקיים את העולם הזה בסוד כדוגמא שלמעלה, לקשר את העולם הזה בעולם שלמעלה, להיות הכל אחד בסוד אחד. ובאותו זמן שהקדוש ברוך</p>

אך החכמה דאצי' אינה מאיר' כלל כי התבונה נעשה מסך ממש ואינו עובר כלל וזהו ענין אימא מקננא בכורסייא שהיא הבריאה. ודע כי כל הנזכר מענין מיעוט המלכ' בלבושה ולא בה ויש לה ג' לבושים וכן יש לז"א ולא"א כל בחי' הנז' ואז מהכאות לבושים הפנימים של כל אלו הבחי' דאצי' המכים במסך הבריאה נעשה מהם בחי' נשמה דבריאה. נמצא כי גם בינה דאצילות לבוש פנימי שלה מהכאתו במסך ההוא נעשה נשמה דבריאה. נמצא כי היא נתלבשה בלבוש פנימי דז"א וז"א בנוק' ונמצא כי כל נשמת הבריאה מאיר בהם בינה דאצי' ונשמה זו נק' אלהות ממש ובתוכם מתלבש לבוש (נ"א: נקודת) עתיק. ורוח דבריאה הזה אינה נק' אלהות אלא בחי' נבראים וזהו בחי' הכאת חיצונית במסך הבריאה ונעשין רוחין דבריאה אחרי התעבותם במסך בלתי הכאה ממש ואותן הרוחין דפ' פקודי הם רוח נוק' דבריאה וז' היכלות וזה הרוח מתלבש תוך הנפש דבריאה שהם החיות של ההיכלות שבכל ההיכל הנז' בפ' פקודי ונפשות אלו שהם החיות מתלבשים תוך ההיכלות שהם גופא וזה הגוף כלול מרמ"ח איברים ושס"ה גידין בחי' שרפים ואופנים וי' כתות מלאכי הבריאה כי הבריאה וההיכלות עצמו הם לבושים ויש לבושים חיצונים והם היתדות והמיתרים הנז' בפ' זו וכולם הם בחי' מלכ' חיצונים יותר וחוצה להם קליפין דבריאה. ונחזור אל הענין כי היכל לבנת הספיר הוא גופא דמלכות אשר בנוק' דבריאה והלבוש דבמל' דאצי' הוא אדנ"י במילוי כנודע ושם זה הוא נשמת היכל זה והרוח נחלק לב' נקרא הרי נחשת לבנת הספיר הנזכר בפ' זו והנפש הוא ההוא חיותא הנקרא בז"ק והגוף שלה סנדלפר"ן כנזכר ונחלק לאיברים שהם האופנים ונחלקו לד' חלקי ד' דגלים כמו חיות הקודש ונמשכין מד' אות' אדנ"י הנז' שהוא הנשמה וכן סנדלפר"ן משמש בהאי שמא והם ד' אופנים נגד ד' אות' הפשוט ויתבין על ד' סמכין נגד י"ב מילוי וסנדלפר"ן בראש כולם כיון שפה בחי' המלכות אע"פ שהיא בבריאה נק' סנד"ל ראש על ראשו בלבד וגם כל איבריו נקרא אופנים דוגמת עשיה ושם זה של אדנ"י נחלק ביסוד הנק' הויה ונעשה שם של ח' אותיות כזה יאהדונה"י. ונחזור אל הענין כי קנה המדה הוא שם אה"ה שבבינה ובאצילות נקרא אה"ה ובבריאה מתחלף בהיכל הז' שהוא כנגד בינה ונעשה שם בוכ"ו והנה אה"ה דההין הוא מלכות דאימא והוא הנותן קצבה ומדה כי כל הה"ן צורת ווי"ן ואה"ה דההין עם ד' אותיות בגימ' קנ"ה ומתחלף בשם בוכ"ו לעשות מדה ושם זה גימ' ידך שהוא י"ד דבינה ה' אצבעות הה"ג המודדת בזרת היד ובטפחו ובגימ' ד"ל שהם יריעות עזים כי בשם זה נמדדו ולא בעליון אה"ה אך קו המדה הוא הויה דההין במלכות כשתעשה כולם בצורת ווי"ן עכ"מ (זהר הרקיע).

⁴⁸⁹⁵ חוזר לענין ראשון למה היה ביחזקאל קנה המדה (רח"ו).

⁴⁸⁹⁶ נגד הבינה (רח"ו).

⁴⁸⁹⁷ ישתכח (דפ"ו).

<p>ברזא חדא ובהווא זמנא דקודשא בריך הוא אתער להדתותי עלמא כדין ישתכחון כלהו עלמין ברזא חדא ויקרא דקודשא בריך הוא בכלא וכדין כתיב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד:</p>	<p>הוא יתעורר לחדש את העולם, אז ימצאו כל העולמות בסוד אחד, וכבודו של הקדוש ברוך הוא בכל, ואז נאמר "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>פתח רבי יהודה אבתריה ואמר (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו ובריתו להודיעם האי קרא הא אוקמוה אבל סוד יהו"ה ליראיו ההוא רזא עלאה דקיימא בגניזו דאיהו סתים וגניז⁴⁸⁹⁸ לא קיימא אלא ליראיו דאינון דחלין לקודשא בריך הוא תדיר ואינון אתחזן לאינון רזין עלאין ולמהוי אינון רזין עלאין בגניזו ובסתימו כדקא יאות בגין דאינון רזין עלאין אבל ובריתו להודיעם רזא דאיהו קיימא⁴⁸⁹⁹ בברית קיימא להודיעם בגין דאיהו אתר דקיימא ולגלאהו (באתגליא) למנדע:</p>	<p>פתח רבי יהודה אחריו ואמר, "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם". פסוק זה הרי פרשוהו, אבל "סוד ה' ליראיו", אותו סוד עליון שעומד בגניזות שהוא נסתר וגנוז, לא עומד אלא ליראיו, שהם יראים מהקדוש ברוך הוא תמיד, והם ראויים לאותם סודות עליונים, ושיהיו אותם סודות עליונים בגניזה ובסתר כראוי, משום שהם סודות עליונים. אבל "ובריתו להודיעם", הסוד שהוא עומד בברית הקודש, "להודיעם", משום שהוא מקום שעומד להגלות ולדעת.</p>
<p>תו סוד יהו"ה ליראיו דאינון רזין דקיימן בדחילו ואינון דחלי הטאה דחלין בהו באינון רזין עלאין אבל ובריתו להודיעם למנדע ולפרשא מלין בגין דאינון מלין דקיימן⁴⁹⁰⁰ לפרשא:</p>	<p>ועוד, "סוד ה' ליראיו", שהם סודות העומדים ביראה, ואותם יראי חטא יראים בהם באותם סודות עליונים. אבל "ובריתו להודיעם", לדעת ולפרש דברים, משום שאותם הדברים עומדים לפרש.</p>
<p>תא חזי בארבעין ותרין אתוון אתגליף עלמא⁴⁹⁰¹ ואתקיים וכלהו עטרא דשמא קדישא כד מצטרפין⁴⁹⁰² סלקין באתווי לעילא</p>	<p>בא וראה, בארבעים ושתים אותיות נחקק העולם והתקיים, וכולם עטרה של השם הקדוש. כשמצטרפות, עולות באותיות שלמעלה ויורדות למטה, מתעטרות בעטרות בארבעת צדי העולם, ויכול להתקיים.</p>

⁴⁸⁹⁸ דאיהו סתים וגניז (מוסגר בדפ"ק).

⁴⁸⁹⁹ יסוד דנוק' (רח"ו).

⁴⁹⁰⁰ דקיימא (דפ"ו).

⁴⁹⁰¹ ע' בפ' תרומה (דף קלב ע"ב) בענין הא"ת ב"ש וא"ל ב"מ, כי האתב"ש הוא בבחי' השם ע"ב, והאלב"מ הוא בבחי' השם מ"ב שבו נברא העולם כמ"ש בפ' פקודי (דף רלד ע"ב) (הקדו"ש סז ע"א), הלב"ב אלה"ם דמעשה בראשית אשר בהם נברא הכל ע"י המלכות, אך עם שרשם דהי' מאמרות אשר בז"א עצמו הם מ"ב, וכמ"ש בתיקונים (תיקון ד כ ע"א) ע"ש, וכן הוא בהקדמת תיקו"ז (דף יד ע"א), והוא סוד שם מ"ב שבו נברא העולם, כמ"ש בזוה"ק פקודי (רלד ע"א) (כללים ח"א מט ע"ג), העשר מאמרות אשר סודן הוא הצמצום הנה עיקרן הוא מהרשימו הנשאר בהצמצום וכמו שכתבנו בעגולים ויושר ענף ב' אות י"ג, ואלו העשר עם הלב"ב אשר נתגלו ע"י הצמצום והקו הנה הם מ"ב, והוא סוד שם מ"ב שבו נברא העולם, וכמ"ש בזוה"ק (פקודי דף רלד ע"א), והם הששת ימי בראשית שהם הו"ק, כלול כל א' מז', עם המלכות המשלמת לון, כי היא שורשם לעילא וסופם לתתא, בסוד אנ"י ואי"ן, וו' פעמים ז' הרי מ"ב. וכן אמר ר' שמעון בהקדמת תיקונים (דף יד ע"א) כי הו"ק שהם הששת ימי בראשית הם כלילן מעשר אמירן ול"ב שבילין, דאינון ל"ב זמנין אלה"ם בעובדא דבראשית, וכן אמר עוד בתיקונים (בתיקון ד דף כ ע"א) ע"ש ושם. וזה סוד שם מ"ב והוא יוצא מבראשית ברא כו' עד ב' דובהו, כי הן מ"ב אותיות וכמ"ש בפרדס (שער פרטי השמות פרק יב). והנה יש שם מ"ב בכל עולם ועולם לבד בעשיה, כמ"ש הרב בסוף שער כסא הכבוד, והשם מ"ב אשר בעולם אצילות הנה הוא הו"ה פשוט ומלא ומלא דמלא, שהוא מ"ב אותיות. ובעולם הבריאה הוא הב' שמות אה"ה, דאה"ה אשר אה"ה (שמות ג יד), וכן אה"ה י"ה. ובעולם היצירה הוא השם אבגית"ץ כו', וכמ"ש כ"ז בתיקונים (תיקון סט דף קיט ע"ב). ושורשו דכל שם מ"ב הוא בגבורה, כי הוא מסוד הצמצום, והוא סליק ולא נחית וכמ"ש בפ' תרומה (דף קלב ע"ב), וע' עוד בתיקונים (דף קכ ע"א) כל הענין שם. (ביאורים ח"א נט ע"א, ועי' עוד ע"ד).

⁴⁹⁰² בראשית ל ע"ב (הערת הזהר).

<p>ונחתין לתתא מתערמן עטרין בארבע סטרי עלמא ויכיל לאתקיימא:</p>	
<p>ולבתר נפקו אתוון וברו עלמא לעילא ותתא בעלמא דיחודא ובעלמא דפרודא ואתקרון (שיה"ש ב יז) הרי בטר טורי⁴⁹⁰³ דפרודא דמשתקין כד סטרא דדרום שארי לקרבא</p>	<p>אחר כך יצאו האותיות ובראו את העולם למעלה ומטה, בעולם היחוד ובעולם הפרוד, ונקראים "הרי בטר", הרי הפרוד שמושקים, כשצד הדרום מתחיל לקרב</p>
<p>רלד/ב</p>	
<p>בהדיה וכדין מיא ננדין⁴⁹⁰⁴ ובהילא דא דעילא⁴⁹⁰⁵ נגיד כלא הוא בחידו:</p>	<p>אליו, ואז המים שופעים, ובכח הזה שלמעלה שופע, הכל הוא בשמחה.</p>
<p>כד מהשבה⁴⁹⁰⁶ סליק ברעו דחרוה מטמירא⁴⁹⁰⁷ דכל טמירין מטי ונגיד מגויה חד זוהרא⁴⁹⁰⁸ מתקרבין דא בדא והא אוקמוה:</p>	<p>כשהמחשבה עולה ברצון של השמחה מטמון כל הטמונים, מגיע ושופע מתוכה זוהר אחד, ומתקרבים זה בזה, והרי פרשוה.</p>
<p>ואינון ארבעין ותרין אתוון⁴⁹⁰⁹ אינון רזא עלאה ובאינון אתברי עלמא עלאה ועלמא תתאה⁴⁹¹⁰ ואינון קיומא ורזא דכל עלמין ועל דאיהו רזא דעלמין כתיב (תהלים כה יד) סוד יהויה ליראיו ובריתו להודיעם דא רזא דאתוון⁴⁹¹¹ גליפין טטקוטאי מסינטן בגלפוי באתגליא:</p>	<p>ואותן ארבעים ושתיים אותיות הן סוד עליון, ובהן נברא העולם העליון והעולם התחתון, והן הקיום וסוד כל העולמות. ועל שהן סוד העולמות, נאמר "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם". זה סוד האותיות החקוקות בהצנע, מפורשות בחקיקותיו בגלוי.</p>
<p>כתיב (שמות כה ל) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים והא אוקמוה(ו) את האורים דנהרין רזא דאספקלריאה דנהרא ודא איהו גליפו דאתוון דשמא קדישא ברזא דארבעין ותרין דבהו אתברון עלמין והוו משקעין ביה ואת התומים רזא דאינון אתוון דכלילן באתר דאספקלריאה דלא נהרא ואיהו⁴⁹¹² [אתנהגא] [אתנהרא] בע"ב אתוון גליפין דאינון רזא דשמא קדישא⁴⁹¹³ וכלהו אקרין אורים ותומים:</p>	<p>נאמר "ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים", והרי פרשוה. "את האורים", שמאירים סוד האספקלריה המאירה, וזוהי חקיקת השם הקדוש בסוד של ארבעים ושתיים שבהן נבראו העולמות והיו משוקעות בו. "ואת התומים", סוד אותן האותיות שכלולות במקום האספקלריה שאינה מאירה, והיא (מונהגת) מאירה בע"ב אותיות חקוקות, שהן סוד השם הקדוש, וכולן נקראות אורים ותומים.</p>

⁴⁹⁰³ רמ ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁹⁰⁴ טיפת החסדים (רח"ו במ"מ).

⁴⁹⁰⁵ דלעילא (דפ"ו).

⁴⁹⁰⁶ מוחא סתימא (רח"ו).

⁴⁹⁰⁷ יסוד דכתר ועי' בפ' זו דף רכ (רח"ו).

⁴⁹⁰⁸ זיהרא (דפ"ו). יובן במ"ש הרב בענין מ"ב זווגין דירדה טיפה משם יה"ו דע"ב דמ"ש וירדה דרך
ס"ג מעבר בעלמא, ומשם ל"הו דמ"ה דמ"ס ומשם ל"הו דב"ן דמ"ס שהוא גי' מ"ב ושורש ז"ן הם
ממ"ה וב"ן דמ"ס ובזה נבין מ"ש מטי ונגיד מגויה חד זיהרא ר"ל שממ"ס נגיד הארה זו דהיינו מן
יה"ו דע"ב דמ"ס וכו', וז"ש מתקרבין דא בדא דהיינו יה"ו דע"ב ב"הו דס"ג וביה"ו דמ"ה ובי"הו דב"ן
דמ"ס כמ"ד הרב ואינון מ"ב אתוון פי' יה"ו דב"ן דמ"ס גי' מ"ב כמ"ד הרב (מ"מ).

⁴⁹⁰⁹ עי' עמוד הקודם בהערה בשם הלש"ו.

⁴⁹¹⁰ פי' מהארות אלו נבראו ז"ן זעיר נקרא עלמא עילאה ומלכות עלמא תתאה (מ"מ).

⁴⁹¹¹ פירוש אותיות שבמלכות וז"ש בגלופוי באתגלייא, רזא דאספקלריא דנהרא פירוש זעיר שיש
בו שם מ"ב כנודע דשם מ"ב ברישא דמלכא (מ"מ).

⁴⁹¹² קלב ע"א (הערת הזהר).

⁴⁹¹³ פי' שבמלכות נעשו האותיות ע"ב שמות (מ"מ).

650

<p>תא הזי כד אינון אתוון⁴⁹¹⁴ משקעאן תמן⁴⁹¹⁵ בההוא חילא נהרין אתוון⁴⁹¹⁶ אחרני⁴⁹¹⁷ ובגליפו דאינון (בגליפי באינון) שמהן דשבטין ונהרין או אתחשכאן וכלא בההוא רזא דאינון אתוון דשמהן קדישין כדקאמרן ואינון אתוון דשמהן קדישין אינון אתיין על רזא דאורייתא וכלהו עלמין אתיין וס"א אתברון ברזא דאלין אתוון אלין שמהן הון גניזין משקעין תמן ושמהן דשבטין הון בלטיין אתוון דילהון לעילא ועל דא כלא מרזא דאינון אתוון וכלא אוקימנא:</p>	<p>בא וראה, כשאותן אותיות משוקעות שם, באותו כת, מאירות אותיות אחרות בחקיקת אותם שמות השבטים, ומאירים או נחשכים, והכל הוא בסוד אותן האותיות של השמות הקדושים כמו שאמרנו. ואותן האותיות של השמות הקדושים באות על סוד התורה, וכל העולמות באים (נבראו) בסוד של אלו האותיות. השמות הללו היו גנוזים משוקעים שם, ובשמות השבטים היו האותיות שלהם בולטות למעלה. ועל כן הכל מסוד אותן האותיות, והכל בארנו.</p>
<p>והא אתמר ברזא דאתוון דאורייתא ב' דאורייתא שראת בה והא אוקמוה ב' ברא ודאי בכח עליון, בתוקף של סוד אותן האותיות. ב' נקבה, א' זכר. כמו שב' ברא, גם כן א', הוציא אותיות, כלל כל עשרים ושתים האותיות.</p>	<p>והרי נאמר בסוד האותיות של התורה. ב', שהתורה התחילה בה, והרי פרשוה, ב' ברא ודאי בכח עליון, בתוקף של סוד אותן האותיות. ב' נקבה, א' זכר. כמו שב' ברא, גם כן א', הוציא אותיות, כלל כל עשרים ושתים האותיות.</p>
<p>ה' זווגא הדא⁴⁹²² ובשמים למיהב ליה חיין ולאשראה ליה⁴⁹²³ ו' הארץ⁴⁹²⁴ למיהב לה מזונא ולא תקנא לה ספוקא דאתחזי לה ורזא דא בראשית וגו' [עד השמים ואת הארץ] ו' ואת כללא דעשרין ותרין אתוון ומתון ארעא וארעא כליל לון לגווה כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והיינו רזא</p>	<p>ה', זווג אחד עם שמים לתת לה חיים ולהשרות לה. ו', הארץ, לתת לה מזון ולתקן לה ספוקה הראוי לה. וסוד זה "בראשית וגו', עד השמים ואת הארץ". ו' ואת, כלל של עשרים ושתים אותיות, ונזונית הארץ, והארץ כוללת אותן לתוכה, כמו שנאמר "כל הנחלים הולכים אל הים". והיינו סוד "ואת הארץ, שכונסת הכל לתוכה ומקבלת אותם. הארץ נוטלת ו' ומקבלת אותה לזון.</p>

⁴⁹¹⁴ פירוש מ"ב וע"ב הנזכר (מ"מ).

⁴⁹¹⁵ פי' אותיות שם מ"ב וע"ב הנזכרים שהיו משוקעים בין כפלי החשן (מ"מ).

⁴⁹¹⁶ פי' בכח שמות אלו מאירים האותיות שהיו באבני החשן שהם שמות השבטים, וזה סיוע למה שפירש הרמב"ן ז"ל שאורים ותומים הם שמות שירדו מן השמים והיו בין כפלי החשן ובכחם היו בולטים האותיות, וכתב עוד משר"ז שבבית שני חסרו אורים ותומים היינו השמות הנזכרו' שנגנזו אבל הח' בגדים אי אפשר לכ"ג שיהיה חסר מאחד מהם אפי' בבית שני, ואינון אתוון דשמהן קדישין, פירוש מ"ב וע"ב הנזכרים, אינון אתיין על רזא דאורייתא, פירוש מ"ב ברישא דזעיר הנקרא תורה שבכתב, וע"ב במלכות הנקרא תורה שבע"פ (מ"מ).

⁴⁹¹⁷ אחרנין (דפ"ו).

⁴⁹¹⁸ פירוש בית שהיא בינה ברא לזו"ן בכח אבא שבתוכה וז"ש בחילא עילאה בתקיפו דרזא דאינון אתוון השם האותיות שמהם נבראו זו"ן (מ"מ).

⁴⁹¹⁹ פירוש בינה (מ"מ).

⁴⁹²⁰ פי' אבא (מ"מ).

⁴⁹²¹ פי' אבא הוציא כ"ב אתוון לתקן זו"ן ודרשי בראשית ברא אלהים פי' ב' של בראשית שהיא בינה ברא, ובכח מי בכח א' של אלהים שהוא אבא שהוציא את שהם הכ"ב אתוון (מ"מ).

⁴⁹²² יהיה ענין ה' שמים בינה ה' עילאה, שהחכמה מזדווגת ונעשת זכר אל הבינה ונעשו זווגא חדא, והבינה נקשרת עם שמים ת"ת "למיהב ליה חיין" דהיינו התפשטות החכמה שממנ התוצאות חיים על ידי הבינה כאומרו והחכמה תחיה בעליה, והבינה ארץ החיים ודאי לעץ החיים ת"ת, והיינו אומרו "למיהב ליה חיים" ושמשו זווג החכמה עם הבינה שמשם ענין משך אלו לת"ת (אור יקר), פי' אחר שדרש ד' תיבות ראשונים של פ' בראשית עכשו דריש השמים דהיינו ה' שהיא בינה נותנת מוחין לשמים שהוא זעיר (מ"מ).

⁴⁹²³ שיתפשט הת"ת אל מקומו הראוי לו שהיא בתוך הבינה נעלם, באה החכמה ונתן כח בבינה להתפשט הת"ת על מכונתו כאומרו כונן שמים בתבונה (אור יקר).

⁴⁹²⁴ פי' ו' שהוא זעיר נותן כ"ב אתוון להארץ שהיא מ' ודריש ואת הארץ וז"ש בסמוך ו' ואת כללא דכ"ב אתוון וכו' בגין דמההוא סטרא, פי' של מר"ע (מ"מ).

<p>ואת הארץ דכניש לכלא בגווה וקבילת לון הארץ נטלת ו' וקבילת לון לאתזנא:</p>	
<p>ורזא דא משכנא (דא) לא אתקן⁴⁹²⁵ אלא על ידא דמשה בגין דמההוא סטרא אתער דרנא אהרא עלאה⁴⁹²⁶ לקיימא ליה למהוי קיומא דכלא ורזא דא (שמות מ יח) ויקם משה את המשכן קיימא דיליה הוה באינן אתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא:</p>	<p>וסוד זה, שאין המשכן נתקן אלא על ידי משה, משום שמאותו צד מתעוררת דרגה אחרת עליונה להעמידו ולהיות קיום של הכל. וסוד זה, "ויקם משה את המשכן", קיומו היה באותן אותיות שנבראו בהן שמים וארץ.</p>
<p>ובגין כך כל עבידאן דמשכנא הוה בצלאל עביד לון ברזא דגלופא⁴⁹²⁷ ונ"א דצורפא דאתוון דאתבריאו בהון שמיא וארעא ועל דא אקרי בצלאל בגין דהוה ידע בצלאל גלופא ונ"א צורפא דאתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא ואי לא דהוה ידע להו בצלאל לא הוה יכיל למעבד איהו אינן עבידאן דמשכנא מאי טעמא אלא וכמהו (בגוונא) דמשכנא עלאה⁴⁹²⁸ לא הוה ולא אתקיננו כל עובדוי אלא בההוא רזא דאינן אתוון אוף הכא משכנא דלתתא לא הוה ולא אתתקן אלא ברזין דאינן אתוון:</p>	<p>ולכן את כל מעשי המשכן היה בצלאל עושה אותם בסוד חקיקת (צרוף) האותיות שנבראו בהן שמים וארץ, ולכן נקרא בצלאל, משום שבצלאל היה יודע חקיקת (צרוף) האותיות שבהן נבראו שמים וארץ. ואם בצלאל לא היה יודע אותן, לא היה יכול לעשות את אותן עבודות המשכן. למה, אלא, כמו שהמשכן העליון לא היה ולא היו נתקנים כל מעשיו אלא באותו סוד של אותן אותיות, אף כאן במשכן שלמטה לא היה ולא נתקן אלא בסודות אותן האותיות.</p>
<p>בצלאל הוה מצרף אינן אתוון וברזא דכל צרופא וצרוף היה עושה אומנות. וכל מעשה ומעשה של המשכן, בכל צרוף היה עושה אומנות אחת, וכל מה שראוי לה. וכן בכל מעשי המשכן וכל אותם הפרקים והתקונים של המשכן, הכל היה בצרוף אותיות השם הקדוש.</p>	<p>בצלאל היה מצרף אותן אותיות, ובסוד כל צרוף וצרוף היה עושה אומנות. וכל מעשה ומעשה של המשכן, בכל צרוף היה עושה אומנות אחת, וכל מה שראוי לה. וכן בכל מעשי המשכן וכל אותם הפרקים והתקונים של המשכן, הכל היה בצרוף אותיות השם הקדוש.</p>
<p>וכד אתא לאקמא ליה לא הוה יכיל למיקם ליה מאי טעמא בגין דרעותא ודסליק עלו (דסלקן) אינן אתוון לא אתמסר⁴⁹²⁹ אלא</p>	<p>וכשבא להקימו, לא יכול היה להקימו. למה, משום שהרצון שעולה על אותן האותיות לא נמסר אלא למשה לבדו, והוא היה יודע אותו הרצון שעולה לאותן אותיות, ועל כן</p>

⁴⁹²⁵ אתקם (דפ"ו).

⁴⁹²⁶ פי' שעיר שהוא בחינת מר"עה (מ"מ).

⁴⁹²⁷ הם יכונו בעשייתן היטיב ע"פ דוגמתן בתבניתם של מעלה שהראה הקב"ה למשה בהר, כי בתבנית הזה דוקא הנה הוא נרשם בזה הצרופי אותיות אשר בהם נבראו שמים וארץ, והם תלויים במעשה המשכן. והרי תלוי קיום כל העולם כולו ע"י אורו וקדושתו ית"ש הנמשך ושורה בהם ע"י הכוונה הזה דוקא. [וכמ"ש בזה"ק פ' תרומה (קנב ע"א) ופ' פקודי (רלה ע"ב), וע' עוד פ' פקודי (ר"כ ע"ב ורכא ע"א ובדף רל"ד ע"ב)]. ונעשה כ"ז ע"י בצלאל ואהליאב, כי הם היה אפשר להם לכוין היטיב על כל תבניתם אשר מראה בהר, אבל משה רבינו ע"ה היה קשה לו לכוין על כ"ז, משום השגתו הגדולה ביחודם אשר באספקלריא המאירה אשר שם משולל הוא מכל תואר ותבנית. והרי היה קשה לו לכוין על דוגמתן ותבניתם אשר למעלה, אחר שלפי השגתו אין למעלה תבנית ודוגמא כלל, ולכן הסתלק הוא את עצמו מעשייתן (כללים ח"ב ז ע"א).

⁴⁹²⁸ פי' מלכות דאצילות (מ"מ).

⁴⁹²⁹ תשלום ותיקון כל הכוונות אשר כוון בצלאל במלאכת כל המשכן, הנה הוא נשלם ונתקן רק ע"י משרבע"ה בהקמתו וכו' אבל לייחד את הכל במקורן הנעלם ולהמשיך משם את אור קדושתו ית"ש בכל מעשה המשכן וכליו, הנה זה היה תלוי במשה דוקא, ולכן לא שרתה שכינה במעשה ידיהם אלא רק ע"י משה דוקא, כי על ידו נשלם ג"כ את כל סוד הכוונות אשר כוון בהם בצלאל בעשייתן (כללים ח"ב ז ע"ב).

למשה בלחודוי ואיהו הוה ידע ההוא רעותא ודסליק לאינון (דסלק כל אינון) אתוון ועל דא רלה/א	
אתקם משכנא על ידיה ⁴⁹³⁰ דכתיב (שמות מ יח) ויקם משה ויתן משה וישם משה ובצלאל לא הוה ידע ⁴⁹³¹ ולא הוה יכיל למיקם ליה:	הוקם המשכן על ידו, שנאמר "ויקם משה", ויתן משה, וישם משה. ובצלאל לא היה יודע, ולא יכול היה להעמידו.
פתח רבי יצחק אבתריה ואמר (תהלים כא ב) יהו"ה בעוזך ישמח מלךך ובישועתך מה יגיל מאד תאות לבו וגו' חיים שאל ממך וגו' שירתא דא לא אמר לה דוד ⁴⁹³² אלא על תושבחתא דכנסת ישראל ⁴⁹³³ דקודשא בריך הוא ⁴⁹³⁴ חדי לה ⁴⁹³⁵ בחידו דאורייתא ⁴⁹³⁶ דאקרי עז דכתיב (שם כט יא) יהו"ה עז לעמו יתן וגו' ישמח מלךך דא (קודשא בריך הוא) [כנסת ישראל] דאתקרי מלך ⁴⁹³⁷ דכתיב (דברים לג ה) ויהי בישרון מלךך:	פתח רבי יצחק אחריו ואמר, "ה' בעוזך ישמח מלךך ובישועתך מה יגיל מאד, תאות לבו וגו', חיים שאל ממך וגו'". את השירה הזו לא אמר דוד אלא על תשבחתה של כנסת ישראל, שהקדוש ברוך הוא משמח אותה בשמחת התורה שנקראת עוז, שנאמר "ה' עוז לעמו יתן וגו'". ישמח מלךך, זה הקדוש ברוך הוא (זו כנסת ישראל) שנקרא מלךך, שנאמר "ויהי בישרון מלךך".
ובישועתך מה יגיל מאד דא ⁴⁹³⁸ ישועה דימינא ⁴⁹³⁹ כמה דאת אמר (תהלים ס ז) הושיעה ימינך וענני ותושע לו ימינו דבר אחר ⁴⁹⁴⁰ מה יגיל מאד י' יתירא ⁴⁹⁴¹ ודא איהו	"ובישועתך מה יגיל מאד", זו ישועת הימין, כמו שנאמר "הושיעה ימינך וענני", ותושע לו ימינו. דבר אחר "מה יגיל מאד", י' יתרה, וזהו סוד ברית הקודש, שהוא שמחת הכל (שלה), והכל נאמר על המלך הזה.

⁴⁹³⁰ כדפירשנו לעיל שאין יכולת ביסוד לתת כדי קיום לשכינה אלא מעשה העולם ממנו דכל יומא
ויומא עבד שמושא בהאי אפריון על ידא דהאי יסודא כדפירשנו לעיל בפרשת תרומה, אמנם קיום
ההויות מזונם ושלימותם על ידי התפארת בסוד הדעת מהבינה כדפירשנו לעיל והיינו קיומו והקמתו
על ידי משה (אור יקר).

⁴⁹³¹ כי יחוד הכל במקורן הנה זה היה נעשה רק ע"י משה דוקא, משום שהוא השיג איך שכולם
תלויים בסוד אור אספקלריא המאירה, אשר שם הם כולם אחד בלי תואר וצירי כלל (כללים ח"ב ז
ע"ב).

⁴⁹³² עם היות דקיימא לן שכל מה שאמר דוד לא אמר אלא כנגד השכינה וכנגד ישראל וכנגד עצמו,
שיר זה לא יצדק נגדו ולא נגד ישראל אלא כנגד השכינה דווקא, מפני שפרטי המזמור לא יצדקו
בבני אדם אלא בשכינה דווקא (אור יקר).

⁴⁹³³ פירוש מלכות דאצילות (מ"מ).

⁴⁹³⁴ בינה היינו שם הו"ה "בעזך" ת"ת (אור יקר).

⁴⁹³⁵ פי' זעיר נותן לה הגבורות שנקרא עוז ושיעור הכתוב ה' שהוא זעיר בעוזך שהם הגבורות שלך
בהם ישמח מלךך שהיא מלכות ובישועתך מה יגל הם החסדים וז"ש הזוהר דא ישועה דימינא (מ"מ).

⁴⁹³⁶ ירצה הבינה בעלת השמחה משמחה בתפארת שהוא התורה שהתפארת בבחינת התורה נקרא
עז, ועם היות שע"ז הוא מצד הדין אין חשש שהתפארת עתה הוא תורה מצד השמאל ולכך הבינה
פועלת בה (אור יקר).

⁴⁹³⁷ היינו השכינה בעצמה ונקראת מלך מפני שהוא מולכת בתחתונים, כי בערך העליונים היא
המלכות והתפארת מלך בה אמנם על ישראל היא עצמה המלך (אור יקר).

⁴⁹³⁸ רכג ע"א (הערת הזהר).

⁴⁹³⁹ אין ענין ישועתך שאתה מושיעה אלא ישועה שאתה מושיע ימינך, ובישועתך שלך שהושעת
ימינך יגיל מאד, דבר אחר כדי שנפרש ישועתך ממש שאתה מושיעה (אור יקר).

⁴⁹⁴⁰ מוסגר בדפ"ק.

⁴⁹⁴¹ דהיינו גילה שבאה לה מצד היסוד, והייו בעוזך תפארת יגיל ביסוד, והטעם שבעז היא שמחתה
כאשה ששמחה עם בעלה וביסוד היא מתשמחת ושמחת הזכר, ולזה יגל מאד יותר מפני שכל
האברים העליונים שמחים בו וזהו שאמר "דאיהו חדוה דכולא", והשתא להאי פירושא ניחא שכל
הפסוק נאמר על השכינה וזהו שאמר "וכולא על האי מלך אתמר" (אור יקר). פירוש יסוד דזעיר
שהוא חדוה דכולא, בר דאדם קדמאה יהיב ליה מדיליה עיין מ"ש בפרשת וישלח דף קס"ח, ועכ"ד
איקרי גדול, פי' שאפילו אחר שנתמעטה הלבנה שהיא מ' עכ"ז עדין נק' גדול (מ"מ).

<p>רזא דברית קיימא קדישא דאיהו חדוה דכלא ונ"א דילהו וכלא על האי מלך אתמר:</p>	<p>"חיים שאל ממך נתתה לו אורך ימים עולם ועד". מכאן למדנו שלדוד המלך לא היו חיים כלל, חוץ ממה שאדם הראשון נתן לו משלו. והרי בארוה, שדוד המלך התקיים שבעים שנה, ואותן שבעים שנים נתן לו הקדוש ברוך הוא מאותן שנים של אדם הראשון, ובהן הוא התקיים, ונתנה לו אריכות ימים בעולם הזה ובעולם הבא, ועל זה, "חיים שאל ממך נתתה לו".</p>
<p>גדול כבודו בגין דאיהו גדול דכתיב (שם קמו ה) גדול אדונינו⁴⁹⁴³ ורב כח⁴⁹⁴⁴ ודאי אקרי גדול ורזא דא (בראשית א טז) ויעש אלהים את שני המארת הגדולים גדולים הו ודאי ועם כל דא איהו אקרי גדול כמה דאתמר גדול אדונינו ורב כח וקודשא בריך הוא לא אקרי גדול אלא בהאי דכתיב (תהלים מח ב) גדול יהו"ה ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו במה איהו גדול⁴⁹⁴⁵ בעיר אלהינו הר קדשו:</p>	<p>גדול כבודו, משום שהוא גדול, שנאמר "גדול אדונינו ורב כח". ודאי נקרא גדול, וסוד זה, "ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים". גדולים היו ודאי. ועם כל זה הוא נקרא גדול, כמו שנאמר "גדול אדונינו ורב כח". והקדוש ברוך הוא לא נקרא גדול אלא בזה, שנאמר "גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלהינו הר קדשו", במה הוא גדול, "בעיר אלהינו הר קדשו".</p>
<p>כי תשיתהו ברכות לעד (תהלים כא ז) כי תשיתהו ברכות בגין דהאי איהו ברכתא דכל עלמא וכל ברכתא דכל עלמא מהכא נפקי ודאי</p>	<p>"כי תשיתהו ברכות לעד", כי תשיתהו ברכות, משום שזוהי ברכת כל העולם, וכל הברכות של כל העולם מכאן יוצאות, וזוהי ברכה. וסוד זה, "והיה ברכה". שהרי כאן</p>

⁴⁹⁴² והא פירשנו שלא נאמר אלא על השכינה, אלא דוד מלכא היא השכינה ולא הו ליה חיים מצד שהיא בתחתונים ואין בה סוד החיים שהוא התפשטות אור עליון אור פנים העליונים מהכתר שהם החיים המקוממים כל הנמצאים, ומעבירים כל מיתה וקליפה, והשכינה רגליה יורדות מות ולכך אין בה חיים שהוא האור העליון, אלא אדם הראשון חכמה משפיע בה החיים, והיינו שבעים שנה שהחכמה אלף שנה דהיינו עשר כלולה מעשר ועשר מעשר דהיינו סוד יוד במלואה דהיינו אלף ודאי כזה ~~א~~ ומושכת אליה שבעים שנה שהיא בת שבע כל אחת כלולה מעשר שבעים, ובגשמי ממש אדם הראשון מרכבה לחכמה, וכנגדה ממש נברא אד"ם מ"ה חכמה ודאי, וכאשר חטא הוצרך להתגלגל וגלגולו נעתק מלמעלה אדם העליון אל אדם התחתון שהיא מ"ה במלכות ודאי אדם ודאי, ולכפרת עונו היה גזרתו שיתגלגל שם ויצא מרחם אמו וימות ויקבל הנפש ההיא עונשה, וכשראתה אדם סוד גלגולו שם ועונשו רצה שיתקיים הגוף ההוא ונטל משנותיו ואמר שיחיה שם שבעים שנה כדי שיהיה הגוף ההוא עוסק בתורה ושומר מצות והוא משתלם בו, כמו שמשתלם העונש תשתלם שם גם כן במעשה התורה והמצוה, ונמצא אדם משתלם והגוף הזה גוף דוד זוכה שלא יהיה נפל אלא גם כן תשתלם במעשה המצות ותזכה לתחיה בזכות שאר הצדיקים הזוכים לחיי העולם הבא, והטעם לאדם ודוד היה ממש ענין המדות, שאלמלא שראה אדם סוד מדתו העליונה בגלגול ראשון והעתקתו משם ויורד בגלגול שני במדה אחרונה וראה עצמו נופל בנפילת השכינה תקן המדה הזו והמשיכה שבעים שנה מחכמה העליונה, ועל ידי תיקון המדה תקן עצמו שהמשיך לעצמו החיים, והתפלל שינכה מחייו בגוף זה לחיות אותם השנים בגוף השני וכוון למעלה ולמטה, והיינו סוד אד"ם דר"ד משי"ח שפירשו בסוד הגלגול, וגלגולו השלישי הוא סוד משיח דהיינו בסוד מדת המלכות עולה ונקשרת בשמן משחת קדש דהיינו משח רבות קודשא שמשם נעשה משיח ודאי, ולזה חיי ש"ם, והוא מלך לכל הנשמות באדם, ומלך לכל ישראל בדוד ומלך לנשמות ולגופים במשיח ולעולם אדם מתנוצץ בנשמתו בכולם וענין דר"ד משי"ח הארכת (אור יקר).

⁴⁹⁴³ מדת אדניי כאומר ועתה יגדל נא כח אדני (אור יקר).

⁴⁹⁴⁴ הם שני גדולים האחד גדול השני רב כח, גדול הוא סוד אלף דלת נון יוד והיא נקראת בשם יהו"ה יוד הא ואו הא אד"ם ודאי ואחר כך נעשה רב כח דהיינו כח אותיות שבה ועל זה נאמר יגדל נא כח אדני, והנה חידוש הוא שתהיה היא גדול (אור יקר).

⁴⁹⁴⁵ ויקרא ה ע"א (הערת הזהר).

<p>איהו ברכה ורזא דא (בראשית יב ב) והיה ברכה דהא הכא שריאן כל ברכאן דלעילא ומהכא נפקי לכל עלמא ועל דא אקרי ברכה:</p>	<p>שורות כל הברכות שלמעלה ומכאן יוצאות לכל העולם, ולכן נקראת ברכה.</p>
<p>תחדהו בשמחה (תהלים כא ז) כתיב הכא תחדהו בשמחה וכתוב התם (שמות יח ט) ויחד יתרו⁴⁹⁴⁶ בנין דומין קודשא בריך הוא לאקמא לה לכנסת ישראל מעפרא ולאקפא בה(ו) ברזא דימינא ולחדתותי לה חדתותא דסיהרא בשמשא⁴⁹⁴⁷:</p>	<p>"תחדהו בשמחה". נאמר כאן "תחדהו בשמחה", ונאמר שם "ויחד יתרו", משום שעתידי הקדוש ברוך הוא להקים את כנסת ישראל מן העפר ולהחזיק בה בסוד הימין, ולחדש אותה חדוש הלבנה בשמש.</p>
<p>(ד)כתיב תחדהו בשמחה את פניך את פניך למהוי קמך⁴⁹⁴⁸ ולמהוי בחדו לקבל אנפך בההוא שלימו ודתשתלים (דישלים) בההוא זמנא דהא בזמנא דאתחרב בי מקדשא אתרקינת מכל מה דאתמליא כמה דאת אמר (ירמיה טו ט) אמללה יולדת השבעה וכתוב (יחזקאל כו ב) אמלאה החרבה וכאן חסרו:</p>	<p>נאמר "תחדהו בשמחה את פניך". "את פניך", להיות לפניך ולהיות בשמחה כנגד פניך באותה שלמות שתשתלם באותו הזמן, שהרי בזמן שנחרב בית המקדש, התרוקנה מכל מה שהתמלאה, כמו שנאמר "אומללה יולדת השבעה, ונאמר "אמלאה החרבה".</p>
<p>תא חזי בההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא אסתכל בכל אינון עבידאן דהוו כדקא יאות וכדין אוקים ליה וכל אינון עבידאן דהוו ביה במשכנא כל חד וחד אייתיא ליה למשה ורזא דא (תהלים מה טו) בתולות אחריה⁴⁹⁴⁹ רעותיה מובאות לך:</p>	<p>בא וראה, באותו זמן שהקים משה את המשכן, הסתכל בכל אותן העבודות שהיו כראוי, ואז הקים אותו. וכל אותן העבודות שהיו בו במשכן, את כל אחת ואחת הביאו למשה. וסוד זה, "בתולות אחריה רעותיה מובאות לך".</p>
<p>מובאות לך דכתיב⁴⁹⁵⁰ ויביאו את המשכן אל משה אמאי ויביאו את המשכן בנין דהא בההיא שעתא הוה זונגא דמשה לאזדונגא ועל דא ויביאו את המשכן אל משה כמה דאייתי כלה לבי חתן בנין דהא בקדמיתא אצטריך לאעלא לכלה לגבי חתן כמה דאת אמר (דברים כב טז) את בתי נתתי לאיש הזה לאשה ולבתר איהו ייתי⁴⁹⁵¹ לגבה דכתיב ויבא אליה וכתוב (במדבר יז כג) ויבא משה אל אהל העדות:</p>	<p>"מובאות לך", שנאמר "ויביאו את המשכן אל משה". למה "ויביאו אל המשכן", משום שהרי באותה שעה היה הזונג של משה להזדונג, ועל זה "ויביאו את המשכן אל משה", כמו שמביאים כלה לבית החתן. משום שבראשונה צריך להכניס את הכלה לחתן, כמו שנאמר "את בתי נתתי לאיש הזה לאשה", ואחר כך הוא יבא אליה, שנאמר "ויבא אליה". ונאמר "ויבא משה אל אהל העדות".</p>
<p>והכא מה כתיב (שמות מ לה) ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וגו' מאי טעמא בנין דהוה [אידי מתתקנא] אתקן⁴⁹⁵²</p>	<p>וכאן מה נאמר "ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וגו'". למה, משום שהיא היתה נתקנת, כאשה הזו שנתקנת ומתקשטת לבעלה, ובאותה שעה שהיא מתקשטת, לא ראוי לבעלה להיכנס אליה. ועל</p>

⁴⁹⁴⁶ פי' דריש תחדהו לשון חדוה ור"ל זעיר משמח המלכות ע"י החסדים הנקרא שמחה (מ"מ).
⁴⁹⁴⁷ פירוש כמו ד"א שמפרש תחדהו לשון חידוש כמו הלבנה המתחדשת וזעיר מחדש המלכות ע"י החסדים הנקראי שמחה (מ"מ).
⁴⁹⁴⁸ פירוש אחר שנתקנה ונתחדשה הגזרת פ"ב עם זעיר ושיעור הכתוב תחדהו בשמחה ואזי היא את פניך (מ"מ).
⁴⁹⁴⁹ פי' י"ב בקר שמעלים המ' למשה שהיא זעיר (מ"מ).
⁴⁹⁵⁰ כאן שייך מה שבסוף הספר תוספתא סימן ה' (הערת הזהר).
⁴⁹⁵¹ רלח ע"א (הערת הזהר).
⁴⁹⁵² נמחק בדפ"ק.

<p>כהאי אתתא דאתקנת⁴⁹⁵³ ואתקשטת לגבי בעלה ובההיא שעתא דאיהי קא מתקשטת⁴⁹⁵⁴ לא אתחזי לבעלה לאעלא לגבה ועל דא ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן (ו)בגין כך ויביאו את המשכן אל משה ועודו מה כתיב [עוד] (שמות לט מג) וירא משה את כל המלאכה וגו':</p>	<p>כן, "ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן". לכן "ויביאו את המשכן אל משה". עוד מה נאמר "וירא משה את כל המלאכה וגו'".</p>
<p>רלה/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>תא חזי⁴⁹⁵⁵ בכל עיבידן דמשכנא ובכלהו הוה [בכולהו] גוונא דתכלא בגין דתכלא איהו גוונא לאתעטרא ברזא דכל גוונין מה כתיב (שמות לט ל) ויעשו את ציץ נזר הקדש וגו' ויתנו עליו פתילו תכלת (וארגמן) וגו' והא אוקמוה ברזא דכתיב (שמות כח לד) ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה' ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה':</p>	<p>בא וראה, בכל המעשים של המשכן, בכולם היה צבע של תכלת, משום שתכלת הוא צבע להתעטר בסוד כל הצבעים. מה נאמר "ויעשו את ציץ נזר הקדש וגו'", "ויתנו עליו פתיל תכלת וגו'", והרי פרשוה בסוד הנאמר "ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קודש לה'", "ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קודש לה'".</p>
<p>תוספתא:</p>	

⁴⁹⁵³ דאתקנת (דפ"ו).
⁴⁹⁵⁴ מתקשטת (דפ"ו).
⁴⁹⁵⁵ רלא ע"א (הערת הזהר).

<p>ברזין עלאין מסקורי קמיטין שכיחין⁴⁹⁵⁶ אלין סלקין ונחתין ואלין קיימי⁴⁹⁵⁷ בקיומייהו גלגלין דסחראן הוו קיימין מההוא זמנא דעפרא אתכניש אינון גלגלין סחרין עלמא ובסחרנותא:</p>	<p>בסודות העליונים, צורות קמוטות נמצאות, אלו עולות ויורדות ואלו עומדות על קיומן. גלגלים הסובבים היו קיימים מאותו זמן שהעפר התכנס. אלו הגלגלים סובבים העולם בסבוב.</p>
<p>סחרנותא דסחרין מדברין טיפסרא⁴⁹⁵⁸ דקולטא בגווייהו חד גלגלא אית בגווייהו האי גלגלא סחרא ולא סחרא קיימא ובותריסר אלפי עלמין בינייהו שכיח סליק ונטיל בגווייהו:</p>	<p>בסבוב שסובבים המדבריות, שליטת הקליטה בתוכם. גלגל אחד יש בתוכם. הגלגל הזה סובב ולא סובב, עומד בשנים עשר אלף עולמות ונמצא ביניהם, עולה ויורד בתוכם.</p>
<p>תחות ההוא גלגלא קיימא חד עמודא דנעיין עד תהומא רבא ביה מתגלגלאן אבנין גו תהומי אינון סלקין ונחתין ההוא עמודא קאים עלייהו נטיל ולא נטיל נעיין מעילא לתתא סחראן מאתן ועשרין גלגלין אחרנין סחרניה דההוא עמודא:</p>	<p>תחת אותו גלגל עומד עמוד אחד שנועין עד לתהום הגדולה, ובו מתגלגלים אבנים בתוך התהומות, הם עולים ויורדים. ואותו עמוד עומד עליהם, נוסע ולא נוסע, נעוץ מלמעלה למטה, סובבים מאתים ועשרים גלגלים אחרים סביב אותו העמוד.</p>

⁴⁹⁵⁶ בסודות העליונים יש רשימין נקודין וקמטים, והיינו במצח הרצון ששם גנוז רצון העליון, משתכחין שם נקודין רשימין, (טסקורי), מלשון כולם נסקרים בסקירה אחת, וקמטים, והיינו שיש שם ב' בחי', א' מה שיש בו בטבעיו אשר רצונו בזה ע"פ מזגי טבעיו, ונכללין בסמני הקמיטין שהם מורין במה שטבעיו חפצין, והרשימין הן במה שבוחר בעת ההיא להיות לרצון לפניו, זה הרצון עושה רושם בעת זו במצחא, וזהו אילין סלקין ונחתין, כלומר הן לפי שעה, ואילין כו' הן הקמיטין, הן קיימין בקיומייהו, שהטבעיים אינם נשתנים רק עושה בהם לפי רצונו בין לטוב בין להיפך, ואמר סלקין ונחתין לרמוז לטוב או להפוך, בטוב סלקין, וברע נחתין. והענין לפי מה שמדבר בזוהר כאן, שסוד התכלת היה בכל עניני המשכן, ואפי' בציץ שהיה על המצח לרצון היה עליו פתיל תכלת (עי' שמות כח), וידוע שתכלת הוא סוד היראה, ומפרש כאן איך שרשה שם, והיינו שבמצח גנוז הרצון והבחירה הראשונה, ושם נתון הציץ להסתכל בעין השכל, ולהיות מציץ מן החרכ"ם, שהן ח'מה ר'קיע וכו'כבים, שאדון כל מציץ ומשגיח מן החרכים אלו על כל הבריות אשר ברא, מקרני ראמים עד ביצי כנים, והוא שורש האמונה, ועי"ז יבטל רצונו הטבעי מפני רצון קונו, וידבק רצונו ברצונו ית', שלא יהיה רצונו רק במה שרצון הבורא ית', עד שלא יהיה הפרש והבדל ביניהם כלל. וכמו שהוא באדם כן בעולם, סוד ציון שם גנוז רצון העליון, ארון הברית אדון כל הארץ (יהושע ג), וזה הברית הוא יסוד ועיקר הכל, והארון הוא סוד נז"ר הקודש, ובו סוד הציץ והסתכלות ברצונו ית', שהן התורה והמצוות הגנוזים בארון נזר הקודש, ושם כל שמותיו וכנויו כולם גנוזים שם, שכולם שמות וכנויים לרצונו והשגחתו, אשר יוצא משם בסוד לשכן שמו שם (דברים יב), שמ"ו גי' רצון, ועינו ולבו שם כמ"ש והיו עיני ולבי שם כל הימים (מ"א ט), כן האדם צריך להתדמות לקונו שיהא עיניו ולבו דבוקים לרצונו, וכולם דבוקים לרצון הבורא ית' שהן תורותיו ומצותיו, וזהו צדיקים לבן ברשותן (ב"ר פל"ד יא), ונמצא ציון הוא סוד שלומי אמוני ישראל, וכמו כן במדבר וכל מקום אשר המשכן חונה שם, היה כבית קדשי הקדשים אשר שם הארון, גנוז רצונו ית' שורש האמונה וכלל כל התורה והמצוות, ומשם תצא תורה לכל ישראל בסוד ודברתי אתך וכו' (שמות כה). וכבר כתבתי כמה פעמים שמצד הטבע החוצפא והעזות שרשה ג"כ במצח, בסוד עזות מצח, ומצח היה לך מאנת הכלם (ירמיה ג), ושם שורש כל הדינים וכל הד' מיתות כמו שכתוב באדר"ז (רצג. ע"ב), היפוך כלל כל הרצון, אך כולם נתמתקין בשורשן, כלל כל המדות, שהיא התורה והיראה, שהם משברים וממתקים את העזות, שהיראה הוא היפוך העזות, כמ"ש לבעבור תהיה יראתו על פניכם (שמות כ) ואמרו זה הבושה (נדרים כ), וזה סוד בראשית יר"א בש"ת. ושוברת היראה את העזות והחוצפא שאינן נצרכות לעבודת ה' לקיום רצון הבורא, ומה שנצרך לעבודת ה' לקח דוד מבני עמון, אשר עז גבול בני עמון (במדבר כא), עטרת מלכים (עי' שמ"ב יב), סוד עלמא דאתכסיא, ותהי על ראש דוד (עיי"ש) לנזר ולעדות אשר הוא ראוי למלכות בית דוד (עי' ע"ז מד), כי ישמרו בניו בריתו ועדותו, כי בו היפוך בני עמון, סוד הנוע"ם העליון, מתיקו דאורייתא, אשר מעז יוצא מתוק ע"י שומ"ר הברית והחסד וכו' (הגרמ"מ).
⁴⁹⁵⁷ קיימין (דפ"ו).
⁴⁹⁵⁸ טופסרא (דפ"ו).

<p>ההוא גלגל אחר שעליו שעומד בשנים עשר אלף עולמות, הוא סובב לתוך המשכן, סובב ולא סובב. אותו משכן עומד על שנים עשר אלף עולמות, ובו עומד אותו כרוז שקורא, השמרו מהגלגל שסובב.</p>	<p>ההוא גלגל אחר שעליו שעומד בשנים עשר אלף עולמות, הוא סובב לתוך המשכן, סובב ולא סובב. אותו משכן עומד על שנים עשר אלף עולמות, ובו עומד אותו כרוז שקורא, השמרו מהגלגל שסובב.</p>
<p>מאן דאיהו מארי דעינין בסכלתנו ינדע ויסתכל בהכמתא דמאריה וינדע דאינון מלין עלאין דמפתחן דמאריה קיימן תמן די אינון טמיראן גו משכנא קדישא זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי עליהו כתיב (תהלים פד ו) אשרי אדם עוז לו בכ מסלות בלבבם (שם סה ה) אשרי תבחר ותקרב ישכון הצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך⁴⁹⁶⁰:</p>	<p>מי שהוא בעל עיניים בהשכל, ידע ויתבונן בחכמת רבונו, וידע שאותם דברים עליונים שמפתחות רבונו עומדים שם, שהם טמונים בתוך המשכן הקדוש. אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא. עליהם נאמר "אשרי אדם עוז לו בכ מסילות בלבבם", "אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך".</p>
<p>זהר:</p>	<p>זהר:</p>
<p>ברוא דמשכנא קיימי⁴⁹⁶¹ רזין עלאין ברוא דשמא קדישא עלאה⁴⁹⁶² אדנ⁴⁹⁶³ האי איהו רוא דמשכנא⁴⁹⁶⁴ וכנוונא⁴⁹⁶⁵ דרוא (רוא כנוונא) עלאה רוא דארונא כמה דכתיב (יהושע ג יא) הגה ארון הברית אדון כל הארץ אדון כל הארץ דא הוא רוא קדישא דשמא דאל"ף דל"ת נו"ן יו"ד ודא הוא כנוונא דרוא דשמא קדישא עלאה יהו"ה ואתון אלין כנוונא דאלין⁴⁹⁶⁶:</p>	<p>בסוד המשכן עומדים סודות עליונים בסוד השם הקדוש (העליון) אדנ"י, זהו סוד המשכן, כמו הסוד העליון, סוד הארון, כנאמר "הנה ארון הברית אדון כל הארץ". "אדון כל הארץ", זהו הסוד הקדוש של השם של אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. וזהו כמו שהסוד של השם הקדוש העליון יהו"ה, והאותיות האלו כעין האלו.</p>
<p>א איהי (י) רוא ודיו"דו (דא) כנוונא דא ואו והא אוקמוה ד איהו רוא ה⁴⁹⁶⁷ ודא כנוונא דדא וכלא כנוונא ורוא חדא נ⁴⁹⁶⁸ איהי רוא דאת ו⁴⁹⁶⁹ ואף על גב דדא דכר ודא⁴⁹⁷⁰ נוקבא אבל דא אתכליל בדא והא אוקמוה ו' ו⁴⁹⁷¹</p>	<p>א' היא י', סוד של יו"ד (זה) כעין זה א', והרי פרשוה. ד' היא סוד ה', וזה כעין זה, והכל כעין וסוד של אחד. נ' היא סוד האות ו'. ואף על גב שזה זכר וזו נקבה, אבל זו נכללת בזו, והרי פרשוה ו' היא באמצע, משום שהוא כלל אחד. ה' היא סוד האות י', (י' היא סוד</p>

⁴⁹⁵⁹ רכ ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁹⁶⁰ (ע"כ) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁹⁶¹ קיימין (דפ"ו).

⁴⁹⁶² מוסגר בדפ"ק.

⁴⁹⁶³ יש באותיות אדנ"י כמה רמזים המרמזים שהיא כולל את כל האצילות כולו, כמ"ש בשער תיקון נוק' (פרק ב' כלל י"א) וע' זה"ק (פקודי רלה ע"ב) (הקדור"ש מד ע"ג).

⁴⁹⁶⁴ פי' כי הנה שם אדנ"י הוא אדון לשם הויה (זהר הרקיע).

⁴⁹⁶⁵ גוונא (דפ"ו).

⁴⁹⁶⁶ א' דאדנ"י הוא י' דהויה שכמו שיש בשם ס"ג א' במלוי הוא"ו שהוא במקום ה' שהוא במלוי הו"ו דשם ע"ב וכן בז"א שהוא יותר למטה כל מלוי השם באלפין בשם מ"ה וכן בנוק' דז"א באה הא' במקום ה'. והענין שיו"ד היא צורת א ממש י' למעלה ו' באמצע ד' למטה א הרי הוא יו"ד ויש שהיא עליונה והיא צורת יו ויש א שהיא בצירור יו"ד וזו הא' דאדנ"י הוא נגד י' שבשם הו"ה (זהר הרקיע).

⁴⁹⁶⁷ כי הנוק' מעיקרא כשיצאה מאחוריו היא ד' בנוק' וכשחזרת פ"ב נעשית ה' (זהר הרקיע).

⁴⁹⁶⁸ ויקרא קנה ע"א (הערת הזהר).

⁴⁹⁶⁹ שהוא ו' ו' דהו"ה שהוא הת"ת שבה ולכן היא כפופה דאורחא דאיתתא לישיב בישיבה ודכורא דרכו בעמידה לכן הו' זקופה והנ' כפופה נוקב' וכשהיא פשוטה היא ו' וכן נקרא נו"ן במילוי ו' באמצע וכל זה יורה שהיא במקום ו' (זהר הרקיע).

⁴⁹⁷⁰ קפ ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁹⁷¹ קפג ע"א (הערת הזהר).

<p>איהו באמצעותא בגין דאיהו כללא חדא ה איהו רזא דאת 4972 ונ"א י איהי רזא דאת הו בגין דהכא ונ"א דה"א דא איהי חכמה זעירא דאקרי חכמת שלמה:</p>	<p>האות ה' משום שכאן (של ה') זוהי חכמה קטנה, שנקראת חכמת שלמה.</p>
<p>ואתכלילו אתוון אלין באלין וכלא איהו (וכלהו) רזא חדא כלילן אלין באלין וכלא חד 4973 וכלא איהו רזא חדא באתוון קדישין ועל דא משכנא דלתתא בארעא קיימא ברזא דמשכנא עלאה וההוא משכנא ועלאהו קיימא ברזא דמשכנא אחרא עלאה על כלא וכלא איהו כליל דא בדא למהוי חד ועל דא כתיב (שמות כו ו) והיה המשכן אחד:</p>	<p>והאותיות נכללו אלה באלה, והכל הוא סוד אחד, כלולים אלה באלה, והכל אחד, והכל הוא סוד אחד באותיות קדושות. ולכן המשכן שלמטה בארץ עומד בסוד המשכן העליון, ואותו משכן עליון עומד בסוד של משכן אחר עליון על הכל. והכל כלול זה בזה להיות אחד, ולכן נאמר "והיה המשכן אחד".</p>
<p>כתיב (במדבר כד כ) ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד תא חזי ביומא דאתקם משכנא דאקים ליה משה כמה דאתמר דכתיב (שמות מ יח) ויקם משה את המשכן דלא הוה יכיל למיקם עד דאוקים ליה איהו למטרוניתא דלית רשו לבר נש אחרא למיקם לה אלא בעלה אוף הכי כל אינון אומנין כלהו אתו לאקמא משכנא ולא יכיל למיקם על ידיהו עד דאתא משה ואוקים ליה בגין דאיהו 4974 מאריה 4975 דביתא:</p>	<p>נאמר "ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד". בא וראה, ביום שהוקם המשכן שהקים אותו משה, כמו שנאמר, שנאמר "ויקם משה את המשכן", שלא היה יכול לקום עד שהוא הקים אותו. [משל] למלכה שאין רשות לאיש אחר להקימה אלא בעלה. אף כאן, כל אותם האומנים, כולם באו להקים את המשכן, ולא יכל לעמוד על ידיהם, עד שבא משה והקים אותו, משום שהוא היה בעל הבית.</p>
<p>כיון דאקים משה ית משכנא לתתא אתקם משכנא אחר לעילא כמה דאוקמוה דכתיב (שמות מ יז) הוקם ולא פריש על ידא דמאן אלא 4976 דלא אתקם אלא מרזא דעלמא עלאה 4977 דאיהו סתים וגניז על ידא דרזא דמשה בגין לאתתוקנא בהדיה:</p>	<p>כיון שהקים משה את המשכן למטה, הוקם משכן אחר למעלה, כמו שבארוה, שנאמר "הוקם", ולא פרש על ידי מי. (אלא) שלא הוקם אלא מסוד העולם העליון, שהוא נסתר וגנוז, על ידי הסוד של משה, כדי להתקן עמו.</p>
<p>מה כתיב לעילא (שמות לו ד) ויבאו כל החכמים העושים</p>	<p>מה נאמר למעלה. "ויבאו כל החכמים העושים"</p>
<p>רל/א</p>	<p></p>
<p>את כל מלאכת הקדש וגו' ומאן (אלין) אינון (ה)חכמים העושים ואלין אינון ימינא</p>	<p>את כל מלאכת הקודש וגו'. מי הם "החכמים העושים", אלו הם ימין ושמאל וכל שאר הצדדים, שהם דרכים ושבילים להיכנס</p>

4972 כי מילוי ה' היא ה' אחרת כזה ה"ה והיא י' כי הי' כשהיא למעלה מורה העלם וריבוי וכשהיא למטה בנוק' שהיא עלמא דאתגלי' מורה קטנות ומיעוט וז"ש חכמה זעירא (מלכים א' ה י) חכמת שלמה ואתכלילו אתוון אלין באלין וכולהו רזא חדא וכו' (זהר הרקיע).

4973 סוד (ישעיה נז א) הצדיק אבד, דתיקוני ז"א הוא תלוי בנוק', וכמ"ש בפ' בראשית (נה ע"א) ובפ' שמות (ט' ב' יא ע"א) ובכ"מ. ובאמת כי ז"א ונוק' הם כלילן דא בדא והם כולן חד וכמ"ש בפ' פקודי (רלה ע"ב), אלא כי המעשים טובים של צדיקים הנה מקבל הוא על ידה, ותיקוני א"א הנה מקבל היא על ידו, אבל הן כלילן דא בדא והם אחד (כללים ח"ב כב ע"ב).

4974 בראשית נא ע"ב (הערת הזהר)

4975 מארי (דפ"ו).

4976 מוסגר בדפ"ק.

4977 תלוי קיום כל העולם כולו ע"י אורו וקדושתו ית"ש הנמשך ושורה בהם ע"י הכוונה הזה דוקא. [וכמ"ש בזה"ק פ' תרומה (קנב ע"א) ופ' פקודי (רלה ע"ב), וע' עוד פ' פקודי (ר"כ ע"ב ורכא ע"א ובדף רל"ד ע"ב). [כללים ח"ב ז ע"א].

<p>ושמאלא⁴⁹⁷⁸ וכל שאר סמדין⁴⁹⁷⁹ דאינון ארחין ושבילין⁴⁹⁸⁰ לאעלא גו ימא⁴⁹⁸¹ ולמליא ליה⁴⁹⁸² ואינון עברו משכנא⁴⁹⁸³ לעילא⁴⁹⁸⁴ ואתקינו ליה:</p>	<p>לתוך הים ולמלא אותו, והם עשו את המשכן למעלה והתקינו אותו.</p>
<p>כגוונא דא ולתתא (שמות לו א) ועשהו בצלאל ואהליאב דא בסטר ימינא ודא בסטר⁴⁹⁸⁵ שמאלא בצלאל לימינא ואהליאב לשמאלא דא מיהודה ודא מדרן ולבתר וכל איש חכם לב ויבאו כל החכמים העושים והא אוקימנא וכלא כגוונא דלעילא:</p>	<p>כמו כן למטה, "ועשה בצלאל ואהליאב", זה בצד ימין, וזה בצד שמאל. בצלאל לימין, ואהליאב לשמאל. זה מיהודה, וזה מדרן. ואחר כך, וכל איש חכם לב, ויבאו כל החכמים העשים. והרי בארנו, והכל כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>בההוא יומא דאתקם משכנא אתבטל מותא מעלמא⁴⁹⁸⁶ אתבטל לא תימא⁴⁹⁸⁷ אלא אסתלק מעלמא דלא יכיל לשלטאה כמה דאוקימנא בנין דלא יתבטל יצר הרע מעלמא עד דייתי מלכא משיחא וקודשא בריך הוא יחדי בעובדוי וכדין (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח כד אתקם משכנא על ידא דמשה כדין</p>	<p>באותו יום שהוקם המשכן התבטל המות מהעולם. אל תאמר התבטל, אלא הסתלק מן העולם, שלא יכל לשלוט, כמו שבארנו. משום שלא יתבטל יצר הרע מהעולם עד שיבא מלך המשיח, והקדוש ברוך הוא ישמח במעשיו, ואז, "בלע המות לנצח". כשהוקם המשכן על ידי משה, אז נפרד כח היצר הרע ונכנע ולא יכל לשלוט. באותה שעה נפרד סמא"ל, כח הרוגז של השמאל, מעל תוקף הנחש הרע, ולא</p>

⁴⁹⁷⁸ דהיינו בצלאל ימינא למטה יהודה שהוא אל הימין ודאי כדפיר' בפרשת ויחי ואהליב לשמאל דהיינו למטה דן ודאי ואליהם ילוו (אור יקר).

⁴⁹⁷⁹ דהיינו חכמי המלאכה שהיו מכל שאר קצוות שכולם נכללים בחסד ודין והם היה להם כח לעשות כמו שהוא כחם להשפיע לשכינה (אור יקר). פ' ר"ק דזעיר (מ"מ).

⁴⁹⁸⁰ מן התחתונות הנגלות הם "אורחות נגלות", ומן העליונות הנעלמות יותר הם "שבילין נעלמין" (אור יקר). פ' שהם נקראים נחלים כדכתיב כל הנחלים הולכים אל הים שהיא מ' (מ"מ).

⁴⁹⁸¹ כאומרו הנותן בים דרך דהיינו נגלה, ובמים עזים נתיבה דהיינו נעלם (אור יקר). ⁴⁹⁸² שפע ואור להוציא כליה למטה, ומאלו נתפשטו העולמות למטה ממנה (אור יקר).

⁴⁹⁸³ דהיינו פעולת הכלים ומעשיהם וכן מציאותה עם כליה התפשטות ענפיה, אחר כך להאיר בהם והיינו "ואתקינו לה", אמנם הקמת המשכן הוא להקים אותה להציבה על מעמדה לקשר העולמות כולם שיהיו מוכנים להאיר המשכן העליון דאצילות בתחתון דבריאה יצירה ועשיה ענין זה תלוי

בבעלה דמטרוניתא ממש דהיינו בסוד מרע"ה ולכך לא הוקם אלא על ידו (אור יקר). ⁴⁹⁸⁴ פ' מלכות (מ"מ).

⁴⁹⁸⁵ רכ ע"ב (הערת הזהר). ⁴⁹⁸⁶ כבר פירשנו שאין דבר בעולם שיהיה חוץ מאלוהותו יתברך חס ושלוש, והנותן דעתו לומר דבר

זה חוץ מהאלוה הוא עושה שניות וזהו סוד שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שהוא מושך ומאחד הכל, והכל בסוד האין סוף ואין חוץ ממנו, אמנם יש אל אחר שהם

חוץ מאלוהותו והמייחדים באלהות קוצץ בנטיעות, ולזה ד' של אחד גדולה ור' של אחר גדולה לומר אין בכלל ד' של אחד אל אחר וצריך לעשות הבדלה ודאי, והנה אלו מצרים צד הקדושה שכאשר הם

שורים בעולם אין אלהותו מתפשט בעולם מפני שהם סרחון וריח רע וטומאה, ואין המלך מולך על האשפות והסריות והם חוץ ממנו, ולזה המתדבק בהם מורד בקונו, ולזה נאמר מכיר את בראו

ומתכוון למרוד בו, וכן פשע הוא מרד ממש המתדבק בהם פושע מורד ויוצא מתחת רשות הקדושה, ולזה כיון שהקמת המשכן מורה התפשטות האין סוף עד למטה כדפירשנו אם חס ושלוש מיתה היה

שולט היה פירוד, שאותו חלק שהמיתה בו לא יתפשט בו, הקליפה החצונית לא יתפשט בו סוד הרוח הקדוש העליון שהוא באחד ואלו באחר, ולזה "בההוא יומא" וכו', ועם היות שעתה יש מיתה

ועם כל זה שולט אין ההשגחה שלימה עתה עד יתקיים כתוב בלע המות לנצח אלא שאז כל סבה יספיק למנוע התפשטות האחדות המתחדש אז, ולזה כשנתחדש אותו אחדות נתבטל קצת כח המות

כדמפרש ואזיל, בענין שהם שלשה בחינות האחת בעת הקמת המשכן שכיון שהענין חדש אפילו ייחוד מועט והתפשטות מועט לא היה אפשר אם לא שישתלק קצת המיתה, השנית לעתיד שאז

יהיה התפשטות ההנהגה העליונה מאד רבה ומושגת, וזה סוד ישמח ה' במעשיו מכלל שעדין לא שמח ולא נתפשט מלכות הבורא בבריותיו כראוי ולזה בלע המות מכל וכל, השלישית היא אחר

שהוקם המשכן והוקבעה חבת ההנהגה העליונה עם ישראל שלא יספיק שליטת המות לבטלה, ויש בה כמה מדרגות בין גלות לגאולה וכיוצא ואין זה מקומו (אור יקר).

⁴⁹⁸⁷ פ' שהרי כבר עשו את העגל (מ"מ).

<p>אתפרש⁴⁹⁸⁸ חילא דיצר הרע ואתכפיא ולא הוה יכיל לשלטאה בההיא שעתא אתפרש סמא⁴⁹⁸⁹ תקיפא רונזא דשמאלא מעל תוקפא דחויא בישא⁴⁹⁹⁰ ולא יכיל לשלטאה⁴⁹⁹¹ על עלמא ולא יכיל לאתחברא ביה בבר נש ולמסמי ליה:</p>	<p>יכל לשלוט על העולם ולא יכל להתחבר באדם ולהסיט אותו.</p>
<p>רבי יהודה אמר⁴⁹⁹² כד עברו ישראל ית עגלא מה כתיב (שמות לג ז) ומשה⁴⁹⁹³ יקה את האהל ונטה לו מחוץ למחנה מאי טעמא בגין דחמא יצר הרע דהוה אזיל בנייהו אמר משה סטרא דקדושה לא תשרי בגו סטרא דמסאבא רבי אלעזר⁴⁹⁹⁴ אמר כל זמנא דסטרא דקדושה שלטא סטרא מסאבא לא יכיל לשלטאה ואתכפיא קמיה ועל דא תנינן כל זמנא דירושלם תהיה מלאה [רומי חייבא] (מלכו אחרא)⁴⁹⁹⁵ יהא הרבה:</p>	<p>רבי יהודה אמר, כשעשו ישראל את העגל, מה נאמר "ומשה יקה את האהל ונטה לו מחוץ למחנה". למה, משום שראה יצר הרע שהיה הולך ביניהם. אמר משה, צד הקדושה לא ישרה בתוך צד הטומאה. רבי אלעזר אומר, כל זמן שצד הקדושה שולט, צד הטומאה לא יכול לשלוט ונכנע לפניו. ועל כן שנינו, כל זמן שיירושלים תהיה מלאה, רומי הרשעה תהיה חרבה.</p>
<p>פתח ואמר (בראשית כד סה) ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההולך בשדה לקראתנו ויאמר העבד וגו' מה כתיב לעילא (שם סד) ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפול מעל הגמל האי קרא אמאי אצטריך למכתב באורייתא⁴⁹⁹⁶ ותו וכיו (אי) בגין דחמא⁴⁹⁹⁷ שפירו דיצחק מאי טעמא⁴⁹⁹⁸ אתרכינת מגמלא:</p>	<p>פתח ואמר, "ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההולך בשדה לקראתנו ויאמר העבד וגו'". מה נאמר למעלה "ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפול מעל הגמל". מדוע הוצרך לכתוב את הפסוק הזה בתורה. ועוד, וכי משום שראתה את יפיו של יצחק למה נשמטה מן הגמל.</p>
<p>אלא האי קרא רזא איהו תא חזי ותרא את יצחק מנא ידעת⁴⁹⁹⁹ דאיהו יצחק אלא ותרא את יצחק המאת בההיא שעתא⁵⁰⁰⁰ מה דלא</p>	<p>אלא, פסוק זה הוא סוד. בא וראה, "ותרא את יצחק". מנין ידעה שהוא יצחק. אלא "ותרא את יצחק, ראתה באותה שעה מה שלא ידעה", (בא וראה, בשעה שהגיעה רבקה אל יצחק, שעת תפלת המנחה היתה, ובאותו זמן</p>

⁴⁹⁸⁸ אתפרשת (דפ"ו).

⁴⁹⁸⁹ הוא ספירות רוחניות עשר תמורות שהאמצעית קרויה סמאל כדפירשנו בספ"ר (אור יקר).
⁴⁹⁹⁰ ההיכלות שבאמצעיתם פועלות הספירות הטמאות הדקות (אור יקר). בסוד יתפרדו כל פועלי און (רח"ו). פירוש נפרד ס"מ מעל נוקביה הנק' חיויא בישא (מ"מ).
⁴⁹⁹¹ שאין להיכלות כח אלא מסמאל ואין סמאל פועל אלא על ידי הנחש ובהפרדם נתבטל כחם (אור יקר).
⁴⁹⁹² ר' יהודה פליג שאין צריך לומר משכן אלא אפילו אהל מדרשו של משה לא היה בתוך בני ישראל אם היה יצר הרע ביניהם, דלאו דוקא קדושה ממש אלא אפילו "סטרא דקדושה לא תשרי בגו סטרא מסאבא", ועוד פליג דלאו דווקא מותא כדקאמר תנא קמא אלא יצר הרע ושטן המשחית להחטיא (אור יקר).
⁴⁹⁹³ בראשית נב ע"ב (הערת הזהר).
⁴⁹⁹⁴ ר' אלעזר פליג אכולהו שטעם משה הוא מפני נזיפת ישראל, כי מפני צד הטומאה אין קדושה מסתלקת אלא אתכפיא כענין הגלות (אור יקר).
⁴⁹⁹⁵ צור חייבא (דפ"ו).
⁴⁹⁹⁶ פי' שאין ממנו נפקותא (מ"מ).
⁴⁹⁹⁷ דחמאת (דפ"ו), היא קושיא אחרת (מ"מ).
⁴⁹⁹⁸ מאי טעמא (דפ"ו).
⁴⁹⁹⁹ אלא ודאי אינה ראייה גשמית אלא בסוד הנבואה, ואם בסוד הנבואה יקשה "ותפול" שהיא פעולה גשמית, נצטרך לפרש הענין ברוחני (אור יקר).
⁵⁰⁰⁰ כלומר אם הראייה גשמית יקשה (אור יקר).

<p>ידעת⁵⁰⁰¹ וס"א תא חזי בשעתא דמטאת רבקה לגבי דיצחק שעתא דצלותא דמנחה הות ובההוא זמנא דינא אתער בעלמא ווחמאת ליה ברוגזא דדינא קשיא⁵⁰⁰² וחמאת דהא סיום דרוגזא קשיא איהו גמל לתתא⁵⁰⁰³ ודא איהו רזא דמותא ובגין כך אתרכינת ואשמיטת גרמה מההוא גמל דהא כד אסתכל דינא קשיא⁵⁰⁰⁴ ההוא גמל אתתקף ובגין כך אשמיטת גרמה מינה⁵⁰⁰⁵ וס"א רזא דמותא וכד האי דינא קשיא אתער ההוא גמל אתתקף ובגין כך אתרכינת ואשמיטת גרמה מההוא גמל ולא יתבת תמן:</p>	<p>מתעורר דין בעולם), וראתה אותו ברוגז הדין הקשה, וראתה שהרי סיום הרוגז הקשה הוא גמל למטה, וזהו סוד המות. ולכן הרכינה והשמיטה עצמה מאותו הגמל. שהרי כשמסתכל הדין הקשה, אותו גמל מתחזק. ולכן השמיטה את עצמה ממנו (סוד של המות. וכאשר הדין הקשה הזה התעורר, אותו גמל התחזק, ולכן הרכינה והשמיטה עצמה מאותו גמל) ולא ישבה שם.</p>
<p>תא חזי האי גמל היינו רזא דכתיב (משלי יט יז) וגמולו ישלם לו דא גמול דאינון חייביא דכתיב (ישעיה ג יא) אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו והאי איהו גמל דקיימא לאכלא כלא ולשיצאה כלא והאי איהו זמין תדיר לקבל ונ"א לקטלא נ"א לחבלא בני נשא ובגין כך⁵⁰⁰⁶ האי מאן דחמי בחלמיה גמל אחמיו ליה מותא דאתגזרת עליה ואשתזיב מינה:</p>	<p>בא וראה, הגמל הזה היינו סוד הנאמר "וגמולו ישלם לו". זהו גמול אותם הרשעים, שנאמר "אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו". וזהו הגמל שעומד לאכול הכל ולהשמיד הכל, וזהו שמזומן תמיד כנגד (להרג נ"א להזיק) בני האדם. ולכן, מי שרואה בחלומו גמל, הראו לו מות שנגזר עליו וניצל ממנו.</p>
<p>תא חזי האי סטרא דמסאבא אקרי הכי דגרים מיתא לכל עלמא והאי הוה דאסמי לאדם ולאיתתיה וההוא דרכיב עליה איהו סמא"ל ואיהו אתא למטעי עלמא וגרם ומותא (מיתה) לכלא ובגין כך אתא ושליט על כלא אדם איהו אמשיך ליה לגביה וכיון דאיהו אמשיך ליה לגביה כדין איהו אתמשך אבתריהו עד דאסמי לון ובגין כך אמר שלמה (שם ה ח) ואל תקרב אל פתח ביתה דכל מאן דאתקריב לביתה כדין איהו נפקת ומתקשרא⁵⁰⁰⁷ ואתמשכת אבתריה:</p>	<p>בא וראה, צד הטומאה הזה נקרא כך, שגרם מות לכל העולם, וזה היה שהסיט את אדם ואת אשתו, ואותו שרכב עליו הוא סמא"ל, והוא בא להטעות את העולם וגרם מות לכל, ולכן בא ושולט על הכל. אדם הוא שהמשיך אותו אליו, וכיון שהמשיך אותו אליו, אז הוא נמשך אחריהם עד שהסיט אותם. ולכן אמר שלמה "ואל תקרב אל פתח ביתה". שכל מי שמתקרב לביתה, אז היא יוצאת ונקשרת ונמשכת אחריה.</p>
<p>ועל דא רבקה כד חמאת דהוה ליה לאתדבקא בסטרא דדינא קשיא כיון דחמאת ליה ליצחק ברזא דדינא קשיא וחמאת דמההוא סטרא נפק דינא אחרא תקיפא</p>	<p>ועל זה רבקה, כשראתה שהיה לו להדבק בצד הדין הקשה, כיון שראתה את יצחק בסוד הדין הקשה וראתה שמאותו צד יוצא דין אחר תקיף מזוהמת הזהב, כשראתה את זה, מיד, ותפול מעל הגמל, כדי להתרפות מן הדין מאותה זוהמא. נאמר "קול ה' משלם גמול לאויביו", מאותה זוהמא.</p>

⁵⁰⁰¹ מ"ותרא את יצחק מנא ידעת" עד כאן מוסגר בדפ"ק.

⁵⁰⁰² בתוקף מדת הגבורה, שהדינים הקשים עם היותם קדושים משתלשלים מעצמם ויורדים דרך אצילות בריאה יצירה ועשייה עד מקום החצונים וכולם אחוזים אלו באלו ומשולשים אלו באלו עד בואם (אור יקר).

⁵⁰⁰³ פי' נקבה דס"א נקרא גמל (מ"מ).

⁵⁰⁰⁴ פי' גבורה שהיא מדת יצחק אבינו (מ"מ).

⁵⁰⁰⁵ פי' שלא יינק ממנה (מ"מ).

⁵⁰⁰⁶ רמח ע"ב אמור ק ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁰⁰⁷ ומתקשרת (דפ"ו).

<p>מזוהמא דדהבא וכד⁵⁰⁰⁸ חמאת האי מיד ותפול מעל הגמל בנין לאתרפויי מן דינא מההוא זוהמא (ו)כתוב (ישעיה סו ז) קול ה' משלם גמול לאויביו מההוא זוהמא⁵⁰⁰⁹:</p>	
<p>רלו/ב</p>	
<p>תא הזי כד עבדו ישראל ההוא עובדא⁵⁰¹⁰ וגרמו לההוא חובא מאי טעמא עגל ולא סטרא אחרא ואי תימא דאינון ברירו עגלא לאו הכי אלא אינון אמרו (שמות לב א) קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו ואהרן רעותיה הוה לאעכבא לון⁵⁰¹¹:</p>	<p>בא וראה, כשעשו ישראל אותו מעשה וגרמו את אותו החטא, למה עגל ולא צד אחר. ואם תאמרו שהם בחרו עגל, לא כך. אלא הם אמרו, "קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו", ורצונו של אהרן היה לעכב אותם.</p>
<p>אלא ודאי עבידתא אתעביד כדקא חזי⁵⁰¹² דהא מסטרא דדהבא⁵⁰¹³ נפקא סוספיתא⁵⁰¹⁴ כד אתבריר דהבא ומתמן מתפשטי⁵⁰¹⁵ כל אינון סטרי שמאלא⁵⁰¹⁶ דאינון התוכא דההוא⁵⁰¹⁷ סוספיתא דדהבא ומתפרשא⁵⁰¹⁸ לכמה סטרין וכל אינון דאית לון חיוו סומקא⁵⁰¹⁹ גוון דדהבא קיימי⁵⁰²⁰ בטורי כד שמשא בתוקפיה בנין דתוקפא דשמשא אחזי דהבא ואוליד ליה בארעא וההוא דממנא</p>	<p>אלא ודאי המעשה נעשה כראוי, שהרי מצד הזהב יוצאת פסולת כשנברר הזהב, ומשם מתפשטים כל אותם צדדי השמאל, שהם היתוך של אותה פסולת של הזהב, ונפרדים לכמה צדדים. וכל אותם שיש להם מראה אדום, צבע של זהב עומד בהרים, כשהשמש בתקפו, משום שתוקף השמש מראה זהב, ומוליד אותו בארץ. ואותו שממונה באותו התוקף של השמש, המראה שלו כעגל, ונקרא "קטב ישוד צהרים", וזה יוצא מתוך עגל היתוך האודם של הזהב, וכל אלה באים מאותו הצד האדום, רוח הטומאה,</p>

⁵⁰⁰⁸ כד (דפ"ו).

⁵⁰⁰⁹ פירוש דריש גמול לשון גמל ור"ל מההיא זוהמא דפלונית משלם פורענות לאויביו (מ"מ).
⁵⁰¹⁰ דקדק שלא אמר כד עבדו ישראל ית עגלא מפני שדעת ר' שמעון הוא בזוהר בפרשת בלק בההוא עובדי דינוקי שלא עשו ישראל העגל, לכך אמר "ההוא עובדא" איזה חטא המתייחס אליהם יהיה מה שיהיה ולזה דקדק עוד ואמר "וגרמו לההוא חובא" כלומר גרמת היתה שם או מפני שלא מחו או מפני שראו ושמחו (אור יקר).
⁵⁰¹¹ ולא הסכים לשום מעשה אלא להשליך הזהב אל הכור לעשותו גולם אחד ואחר כך יכה בקורנס מעט מעט כאשר יוכל שאת עד שיבא משה בין כך ובין כך אלא שמאליו נעשה מעשה (אור יקר).
⁵⁰¹² כלומר אלו עשאו אהרן היה עושה איזו צורה אחרת שהם לא אמרו לו עגל או חמור אלא אמרו לו קום עשה לנו אלהים מה שלבך חפץ, ועבידתא אתעביד כדקא חזי מצד משך הזהב כדמפרש ואזיל (אור יקר).
⁵⁰¹³ צד הגבורה, מפני שיש צד הכסף שמשם יוצא חמור כדפירשו בתיקונים ושם נאחז ישמעאל (אור יקר).
⁵⁰¹⁴ והסוד הכל היה מן העפר שהיא הבינה אימא עילאה ואין שם שמרים אלא עפר טהור, וכאשר יצטרף העפר ויתפשט לצאת ממנו זהב הגבורה שהוא נקיו דדינא נעשה שם שמרים (אור יקר), פירוש מסיגי הגבורות יצאו הקליפות (מ"מ).
⁵⁰¹⁵ לא מהגבורה עצמה חס ושלוש שאין חצונים למעלה ואפילו בהיכלות אלא הכוונה שהזהב הוא הדין שמתפשטין כמה מיני זהב והם דינים קדושים נאצלים נבראים נוצרים, ושם מהיצירה אתבריר שמרי הזהב (אור יקר).
⁵⁰¹⁶ דהיינו התפשטות הכחות השמאלים הטמאים למטה מהיכל לבנת הספיר לצד צפון וזהו שאמר "דאינון התוכא דההוא סוספיתא" (אור יקר).
⁵⁰¹⁷ כד ע"ב (הערת הזהר).
⁵⁰¹⁸ מפני שיש בהם כח עשר מדרגות ולמטה מהם שבעה היכלות, וכל כח וכח מאלו יש בו כמה כחות והיינו "דמתפרשן לכמה סטרין" וצד השמאל שהוא אודם החצונים, מפני שיש בהם רוח עצלות לבן הארמי חמור מצד הימין, ויש רוח זריזות וחום העבירה עשו הוא אדום (אור יקר).
⁵⁰¹⁹ הם כחות השולטים בשרב השמש להזיק, וכך "קיימי בטורי" והם שידיים הנמצאים בהרים ומזיקים בחצי היום, מתגשמין בתוקף השמש וטבע החמה אז להשליטם בהנהגה עליונה שכך הוא מוליק הזהב (אור יקר).
⁵⁰²⁰ קיימא (דפ"ו).

<p>בההוא תוקפא דשמשא חיזו דיליה כעגלא⁵⁰²¹ ואקרי (תהלים צא ו) קטב⁵⁰²² ישוד צהרים⁵⁰²³ ודא נפקא מגו עגלא התוכא סומקא דדהבא⁵⁰²⁴ וכל הני אתיין מההוא סטרא סומקא רוח מסאבא דכל אינון דמתפרשי מרוח מסאבא מתפשמי בעלמא:</p>	<p>שכל אותם שנפרדים מרוח הטומאה מתפשטים בעולם.</p>
<p>והאי רוח מסאבא⁵⁰²⁵ איהו חויא בישא⁵⁰²⁶ ואית מאן דרכיב עליה ואינון דכר ונוקבא⁵⁰²⁷ ואקרון אלה⁵⁰²⁸ דאינון מזדמנין בעלמא בכל אינון סטרין דלהון ורוח קודשא⁵⁰²⁹ אקרי זאת⁵⁰³⁰ דאיהי רזא דברית⁵⁰³¹ רשומא⁵⁰³² קדישא⁵⁰³³ דאשתכח תדיר עמיה דבר נש וכן (ישעיה כה ט) זה יהוה⁵⁰³⁴ (שמות טו ב) זה אלי אבל אלין אקרון אלה ועל דא כתיב (שמות לב ד) אלה אלהיך ישראל⁵⁰³⁵ ובגין כך כתיב (ישעיה מט טו) גם אלה תשכחנה⁵⁰³⁶ ואנכי רזא דזאת לא אשכחך וכתיב (איכה א טז) על אלה⁵⁰³⁷ אני בוכיה דההוא חובא גרים למבכי לון כמה בכיין:</p>	<p>ורוח הטומאה הזו היא הנחש הרע, ויש מי שרוכב עליו, והם זכר ונקבה, ונקראים אלה, שהם מזדמנים בעולם בכל אותם הצדדים שלהם, ורוח הקודש נקראת זאת, שהיא סוד הברית, הרושם הקדוש שנמצא תמיד עם האדם. וכן "זה ה'", "זה אלי". אבל אלו נקראים אלה, ועל זה נאמר "אלה אלהיך ישראל". ולכן נאמר "גם אלה תשכחנה", "ואנכי", סוד של זאת, "לא אשכחך". ונאמר "על אלה אני בוכיה". שאותו חטא גרם להם לבכות כמה בכיות.</p>

⁵⁰²¹ מפני שהם מהשמאל, והקדושים נאמר בהם לפני שור מהשמאל לארבעתם, והחצוני דומה אל
הקדושה כקוף לפני בני אדם (אור יקר).
⁵⁰²² שהוא קוטב והורג (אור יקר).
⁵⁰²³ שכחו לשדוד ולקטוב בצהרים בחצי היום כדפירשנו, ואלו הם כחות תחתונים שיש כוחות
רוחניים עליהם כדפירשנו לעיל (אור יקר).
⁵⁰²⁴ שהם בסוד כחות ההיכלות שהם מתגלמין לשלוט בעולם הגשמי וזהו שאמר "וכל הני אתיין"
וכו' (אור יקר).
⁵⁰²⁵ מתפשט בעולם שיש בו כח להגלם בין להעניש בין להטעות בני אדם (אור יקר).
⁵⁰²⁶ (ואיהי) [ואית] רוחניות דק שהוא אין לו תפיסה בגשמות "דרכיב עליה" והוא כמו נפש לגוף
(אור יקר). ויחי רכח ע"א (הערת הזהר).
⁵⁰²⁷ הזכר עשר תמורות הנקבה שבע היכלות (אור יקר).
⁵⁰²⁸ מפני שעם היות שהזכר אינו גשמי על ידי הנקבה הוא מזדמן, ולזה שניהם יחד "מזדמנין
בעלמא" לכמה אלף מיני פעולות כאשר נפרש לקמן, וזהו שאמר "בכל אינון סטריין" וכו' (אור יקר).
⁵⁰²⁹ שהיא גם כן מזדמנת לאדם הבא ליטהר מסייעין אותו הוא בסוד אח"ד (אור יקר).
⁵⁰³⁰ ירצה זאת מזדמנת לאדם, ולא נקראת אלה לשון רבים אלא זאת, אמנם החצונים הם בקשרם
הם כח הפירוד כל שכן שיהיה ביניהם יחוד אלא נקראים אלה הרבים הנפרדים וגורמין פירוד (אור
יקר).
⁵⁰³¹ היינו א"ת מדת המלכות, ז"ן הוא יסוד אות ואו זעירא, והמלכות עטרה דברית, שניהם יחד
זאת [זית] [ז"ן] עם את, ובהיותה מתיחדת בבחינה אחרת יקרא ז"ה דהיינו ז"ן יסוד כדפירשנו ה'
מדת המלכות (אור יקר).
⁵⁰³² רשימא (דפ"ו).
⁵⁰³³ עטרה (רח"ו). ור"ל שהמ' בחינת עטרת יסוד דזעיר (מ"מ).
⁵⁰³⁴ יסוד (רח"ו).
⁵⁰³⁵ ויש בחינות שונות "זה אלי או זה ה'" ולעולם מורה על האחדות אבל החצונים איקרון אלה
מורה על הריבוי, "ועל דא כתיב אלה אלהיך" אלהות רבים שהם נפרדים כדפירשנו, וכן כתיב
תשכחנה על כפרת העון מורה מלת תשכחנה על הרבים כדפירשנו, ובקדושה כתיב ואנכי לא אמר
אנו חס ושלוש שאין שם אלא יחידו של עולם אנכי דהיינו זאת [לא] "אשכחך" כתיב לא אמר נשכחך
מפני שהכל אחד מיוחד כדפירשנו (אור יקר).
⁵⁰³⁶ פירוש אע"פי שאלה שהם ז"ן דקליפה תשכחנה, אנכי שהיא המ' לא אשכח אותה, ולשון זה
הובא בפ' ויחי ג"כ (מ"מ), רכא ע"א (הערת הזהר).
⁵⁰³⁷ עון אלהות רבים, אני יחידה בוכיה, או על אלה על הקליפות (אור יקר).

<p>דבר אחר על אלה אני בוכיה מאי טעמא בגין דאתיהיב רשו לאתר דא לשלמאה על ישראל ולהרביב בי מקדשא ובגין דאתיהיב לון רשו לשלמאה כתיב (איכה א טז) על אלה אני בוכיה רוא דמלה על אלה דא סטרא דמסאבא דאתיהיב לון רשו לשלמאה אני בוכיה דא רוח קדשא⁵⁰³⁸ דאקרי אני:</p>	<p>דבר אחר "על אלה אני בוכיה", למה, משום שנתנה רשות למקום הזה לשלוט על ישראל ולהחריב את בית המקדש, ומשום שנתנה להם רשות לשלוט, נאמר "על אלה אני בוכיה". סוד הדבר "על אלה", זהו צד הטומאה שנתנה להם רשות לשלוט. "אני בוכיה", זו רוח הקודש שנקראת אני.</p>
<p>ואי תימא⁵⁰³⁹ הא כתיב (דברים כח טז) אלה דברי הברית הכי הוא ודאי דכל אינון לא מתקיימין אלא מגו אלה דתמן כל לוטין כמה דאוקימנא דאיהו ארור דכתיב (בראשית ג יג) ארור אתה מכל הבהמה ובגין כך אקדים ואמר אלה דקיימא למאן דעבר דברי הברית אלה המצות אשר צוה ה' את משה (ויקרא כז לד) בנין דפקודיא דאורייתא לאתדכאה בר נש ולא יסטי לארהא דא ויסתמר מתמן ויתפרש מנייהו ואי תימא (בראשית ו ט) אלה תולדות נח הכי הוא ודאי דהא נפק חם דאיהו אבי כנען וכתיב (בראשית ט כה) ארור כנען ואיהו רוא דא דאלה ועל דא כל הני התוכא סוספיתא דדהבא:</p>	<p>ואם תאמר, הרי נאמר "אלה דברי הברית", כך הוא ודאי. שכל אותם שלא מתקיימים אלא מתוך אלה, ששם כל הקללות, כמו שבארנו שהוא ארור, שנאמר "ארור אתה מכל הבהמה". ולכן הקדים ואמר אלה, שעומד למי שעבר דברי הברית. "אלה המצות אשר צוה ה' את משה", משום שמצוות התורה לטהר את האדם, ולא יסטה מהדרך הזו, וישמר משם ויפרד מהם. ואם תאמר, "אלה תולדות נח נח", כך הוא ודאי. שהרי יצא חם, שהוא אבי כנען, ונאמר "ארור כנען", והוא סוד זה של אלה. ועל זה כל אלה היתוך פסולת הזהב.</p>
<p>ואהרן קריב דהבא דאיהו סטרא אחרא⁵⁰⁴⁰ דיליה⁵⁰⁴¹ דכליל איהו בתוקפא דאשא וכלא חד וסטרא דא דהבא ואשא ורוח מסאבא דאשתכח תדיר במדברא אשכח אתר בההוא זמנא לאתתקפא ביה ומה דהוון ישראל דכיין מההוא זמנא קדמא דאטיל בעלמא וגרים</p>	<p>ואהרן הקריב זהב, שהוא הצד האחר שלו, שהוא כלול בתוקף האש, והכל אחד, וצד זה זהב ואש. ורוח הטומאה שתמיד נמצאת במדבר, מצאה מקום באותו זמן להתחזק בו. ומה שהיו ישראל טהורים מאותה זוהמא ראשונה שהטיל בעולם וגרם מות לכל, כשעמדו על הר סיני גרם להם כמו מקדם לטמא אותם ולהתגבר עליהם, וגרם מות להם</p>

⁵⁰³⁸ שמורה ייחוד כדפירשנו (אור יקר).

⁵⁰³⁹ מורה שמלת אלה בקדושה דכתיב דברי הברית וכו'. תירץ שהם החצונים שהם ודאי ארור האיש אשר לא יקים וכו', וכל מלת ארור יוצא משם כאומרו ארור טנאך וכו', וירצה אלו הם ארורים להעניש על העובר על דברי התורה, וכן "אלה המצות" כל מה שצוה הקדוש ברוך הוא ליהרר שלא ידבק בחצונים שהם אלה, והיינו "לאתדכאה ברנש ולא יסטי" וכו', ויש להקשות דהא כתיב אלהים ודרשינן מ"י אל"ה בכמה דוכתי, וכתיב אלה פקודי המשכן וכמה אחריני אלה שמות בני ישראל שאי אפשר לתקנן כלל על דרך זה, ויש לומר כי הם אלהים בארבעה מקומות בבינה ובגבורה ובמלכות והם באצילות, וביצירה והוא במלאכים, ובחצונים והיינו אלהים אחרים, וכל אלה בשלשה אבות, ובגבורה הוא מי אלה נצח הוד יסוד, ובמלכות מי אלה הם הכחות שבה, ביצירה מי ודאי הכחות הטהורים, בחצונים מי אלה היינו אלה אלו הברית, ואין שם (מי עולה) מי חס ושלוש אלא ים כאומרו והרשעים כים נגרש, וכן אלהים שבמלכות ים אלה על דרך מי אלה כעב תעופנה וכיונים אל ארובותיהם, ולפעמים מצולות ים תחתיה והם אלה אלו הברית ואז אלה גם כן שביצירה הם החצונים שהם תחת הים, ואז הם אלה אלו הברית, והנה יש אלה ויש ואלה, אלה פסל את הראשונים דהיינו אלה דמדת המלכות שהתחוננים אלה למטה הימנה פסולים, אמנם ואלה מוסיף על הראשונים דהיינו ואו שהוא התפארת מוסיף אלה שבשלושה אבות חסד גבורה תפארת אלה שבנצח הוד יסוד על אלה שבמלכות שהם קדושים בסוד אברי הנקבה, והנה אותם שבמלכות (אור יקר).

⁵⁰⁴⁰ מוסגר בדפ"ק.

⁵⁰⁴¹ פירוש שהזהב הם גבורות שמסיגיהם הם הקליפות נמצא שהקליפות מלבד שיש להם אש לינק ממנו, ג"כ יש להם צד אחר שהוא הזהב וז"ש דאיהו סטרא אחרא דיליה דכליל איהו בתוקפא דאשא (מ"מ).

<p>מותא לכלא כד קיימו על טורא דסיני גרם לון כמלקדמין לסאבא לון ולאנתקפא עלייהו וגרים לון מותא ולכל עלמא ולדריהן בתריהון הדא הוא דכתיב (תהלים פב ו-ז) אני אמרתי אלהים אתם וגו' אכן כאדם תמותון וגו' וע"כ:</p>	<p>ולכל העולם ולדורותיהם אחריהם. זהו שנאמר "אני אמרתי אלהים אתם וגו', אכן כאדם תמותון וגו'".</p>
<p>ובגין כך אהרן אהדר אלבתרו (לבחר) לאתדכאה ברזא דמהימנותא עלאה באינון שבעה יומין קדישין⁵⁰⁴² ולבתר לאתדכאה בעגלא ותא חזי בכלא בעא אהרן לאתדכאה דאילו איהו⁵⁰⁴³ לא הוה לא נפק עגלא מאי טעמא בגין ודאהרן (דאהדר) איהו ימינא ואיהו תוקפא דשמשא [נפק מתוקפא דשמשא] ודהבא ומשמשא (דשמשא)⁵⁰⁴⁴ רוחא מסאבא נחת ואתכליל תמן ואסתאבו ישראל ואסתאב איהו עד דאתדכו:</p>	<p>ולכן אהרן חזר אחר כך להטהר בסוד האמונה העליונה באותם שבעה ימים קדושים, ואחר כך להטהר בעגל. ובא וראה, בכל רצה אהרן להטהר, שאלו הוא לא היה, לא היה יוצא עגל. למה, משום שאהרן הוא ימין, והוא חוזק השמש, והזהב מהשמש. רוח הטומאה ירדה ונכללה שם, וישראל נטמאו, והוא נטמא, עד שנטהרו.</p>
<p>מאי טעמא אסתאב בגין דנפק עגל דאיהו מסטרא דשמאלא דאיהו שור [ומימיניה] (ומניה) עגל ואיהו⁵⁰⁴⁵ שמאלא כמה דאתמר דכתיב</p>	<p>למה נטמא. משום שיצא עגל, שהוא מצד השמאל, שהוא שור, ומימינו עגל. והוא שמאל כמו שנאמר, שנאמר</p>
<p>רלז"א</p>	
<p>ופני שור מהשמאל לארבעתן (יחזקאל א י) ואהרן דאיהו ימינא אתכליל ביה שמאלא ונפק על ידיה ועל דא אתיהיב ליה עגל כמה דאיהו גרים:</p>	<p>"ופני שור מהשמאל לארבעתן". ואהרן שהוא ימין, נכלל בו שמאל ויצא על ידו. ועל כן ניתן לו עגל, כמו שהוא גרם.</p>
<p>ובגין כך⁵⁰⁴⁶ כד⁵⁰⁴⁷ האי רוחא מסאבא אתתקף⁵⁰⁴⁸ ושליט כמלקדמין על עלמא דהא בזמנא דהאבו ישראל⁵⁰⁴⁹ אמשיכו עלייהו ההוא יצר הרע כמלקדמין כד אתדכו ישראל ובעו לאתדכאה אצטריכו לקרבא שעיר בגין דשעיר איהו חולקא דההוא יצר הרע ההוא רוח מסאבא כדקאמרן:</p>	<p>ולכן כשרוח הטומאה הזו מתגברת ושולטת כמקודם על העולם, שהרי בזמן שחטאו ישראל, המשיכו עליהם אותו יצר הרע כמקודם. כשנטהרו ישראל ורצו להטהר, הוצרכו להקריב שעיר, משום ששעיר הוא חלקו של אותו יצר הרע, אותו רוח הטומאה שאמרנו.</p>

⁵⁰⁴² פירוש ז"ק דזעיר (מ"מ).

⁵⁰⁴³ רפא ע"א (הערת הזהר).

⁵⁰⁴⁴ ור"ל שאהרן שהוא איש החסד הוא תוקף זעיר שמהם נבנה זעיר וכן הגבורות הנקרא דהבא הם משמשא שהוא זעיר (מ"מ).

⁵⁰⁴⁵ איהו (דפ"ו).

⁵⁰⁴⁶ מהדר לתרץ כדפירשנו מן הטעמים האלו כשנתחזק חזר אל מציאותו הקודם עם היות שלא נשתוה עון ישראל אל עון אדם הראשון כדפירשנו (אור יקר).

⁵⁰⁴⁷ נמחק במ"מ.

⁵⁰⁴⁸ בחוזק מועט חזר אל קדמותו כשהיה (אור יקר).

⁵⁰⁴⁹ קשה לו למה ישראל לא הקריבו עגל כמו שהקריב אהרן כיון שחטאם היה בעגל, לזה אמר אהרן מצד המעשה שגרם להמצא בעולם עגל צריך ליטהר בו בביטולו, ישראל גרמו יצר הרע שהמשיכו שעיר הוא יצר הרע לכך הקריבו שעיר כדמפרש ואזיל, והענין שהחטא שגרם לשעיר שיבא היה עגל, מפני שבהתחלה צריך להמשיך קליפה קשה כדי שיהיה אחר כך שליטתה בעולם, אם כן להחטיאם היה עגל תחלת התפשטות הטומאה מהקליפה דהיינו כדמסיק תבנית שור דהיינו שור הוא שמאלי מהגבורה, ותבנית אותו הדין ודומה אליו הוא עגל מבחוץ והיינו תחלת הקליפה (אור יקר).

<p>כתיב (תהלים קו כ) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב מאי תבנית שור⁵⁰⁵⁰ דא עגל שור מסטרא דשמאלא אהרן ימינא אתכליל שמאלא ביה⁵⁰⁵¹ ואתקף⁵⁰⁵² ביה ונפק על ידיה⁵⁰⁵³ תא הזי וימירו את כבודם⁵⁰⁵⁴ דא שכינתא דאזלת קמייהו⁵⁰⁵⁵ ואחלפו לה בדוכתא מסאבא⁵⁰⁵⁶ אל אחרא ובגין כך לא אתעבר⁵⁰⁵⁷ זוהמא דא מעלמא עד ההוא⁵⁰⁵⁸ זמנא דיעבר ליה קודשא בריך הוא מעלמא כמה דאת אמר (זכריה יג יב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ והא אוקימנא:</p>	<p>נאמר "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב". מה זה "תבנית שור", זה עגל. שור מצד השמאל, אהרן ימין, ונכלל בו שמאל והתגבר בו ויצא על ידו. בא וראה, "וימירו את כבודם", זו שכינה שהלכה לפניהם, והחליפו אותה במקום טמא, אל אחר. ולכן לא עברה הזוהמא הזו מהעולם עד אותו זמן שיעבירנה הקדוש ברוך הוא מהעולם, כמו שנאמר "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", והרי בארנו.</p>
<p>כתיב (שמות לב ד) ויעשהו עגל מסכה וכתיב (שם כד) ואשליכהו באש ויצא העגל הזה משמע דלא עבר ליה אי הכי מאי ויעשהו אללא ודאי כמה דאוקימנא דאלמלא אהרן⁵⁰⁵⁹ לא אתתקף רוחא מסאבא לאתכללא בדהבא אבל כל תקונא דאצטריך אשכח לאתבנאה (ס"א לאתרואה):</p>	<p>נאמר "ויעשהו עגל מסכה", ונאמר "ואשליכהו באש ויצא העגל הזה". משמע שלא עשה אותו, אם כך, מה זה "ויעשהו", אללא ודאי כמו שבארנו, שאלמלא אהרן לא התגברה רוח הטמאה להכלל בזהב, אבל כל תיקון שצריך, נמצא להבנות (להתרוות).</p>

⁵⁰⁵⁰ ולכן אהרן חטא בראש הקליפה שהמשיכו למטה (אור יקר).

⁵⁰⁵¹ דהיינו פני שור הכלולים בפני אריה (אור יקר).

⁵⁰⁵² ואתתקף (דפ"ו).

⁵⁰⁵³ אמנם ישראל חטאם היה שהגבירו עליהם שיער המחטיאם בכחו דהיינו יצר הרע מדרגה המתפשטת מכח שור כענין סמאל ונחש שפירש לעיל (אור יקר).

⁵⁰⁵⁴ כלומר כמעט בצד מה היה דומה לעון אדם הראשון, כי מה היה עון אדם הראשון דרך כלל שהחליף עץ החיים בעץ הדעת טוב ורע דהיינו רע דא סמאל (אור יקר).

⁵⁰⁵⁵ כך אלו החליפו והמירו את כבודם דהיינו "שכינה דאזלת קמייהו" דהיינו שהיא נקשרת בעץ החיים (אור יקר).

⁵⁰⁵⁶ שהוא רע מעץ הדעת (אור יקר).

⁵⁰⁵⁷ הענין וביום פוקדי ופקדתי כל זמן שיש פקידה, ומה נשתנה עון זה ויהיו אובקו מעורב בכל פקידת עון, אללא מפני שהוא שאור עיסת כל יצר הרע המחטיא שאלמלא הוא היה העולם נטהר מזוהמתו כדפירשנו, וזהו שאמר "ובגין כך לא אתעבר" פגם עון זה וזוהמתו (אור יקר).

⁵⁰⁵⁸ שאז הוא תיקון עון אדם הראשון ותיקון עון זה דדא בדא אחידן ושניהם כאחד יטהרו, ואם תאמר מה טעם יעביר רוח הטומאה ולא יעבירנו קודם לזה, ויש לומר כי ענין זה תלוי בזכו אחישנה לא זכו בעתה, והענין כי אין בן דוד בא אללא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ודקדקו באומרם גו"ף כי הנשמות בחטא אדם נפגמו ונתלבשו בגוף שהוא הגוף הזה המזוהם החייב מיתה, וכל הנפשות היו כלולות בו וכלם הם חייבי מיתה, שכמו שפגם אדם הראשון פגמו כולם עמו ולזה כולם מתים, ואפילו מי שלא חטא מעולם ימות בעטיו של נחש שהטיל זוהמא בו, וכשיכלו נשמות שבגוף שהם אותם המזוהמות בסוד גוף וחייבות מיתה ואין תיקון לזוהמתם אללא בעונש המות ורקב הגוף, מיד העולם מתתקן מזוהמתו, וסוד יכלו נשמות שבגוף היינו שיתגלגלו כל הנשמות וסוד גלגולם וינוחו לקץ הימין כמו שנתבשר דניאל ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין ואין לו עוד גוף כל ינוחו אותם הנשמות לקץ הימין ומיד העולם מתחדש ונתכפר אותו עון, ועתה אם ימירו יחישו תשובתם ויתקנו יכלו נשמות שבגוף ויזכו לחידוש העולם, ואם לאו וכי יאבד עולמו, יתגלגלו עד זמן הנועד שיהיה הדור כולו חייב והם כלים בעונש, ויתחדש העולם באותם שזכו ונתקנו, ועם כל זה הקדוש ברוך הוא חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח והולך ושב פעם אחר פעם עד יתוקן עד הזמן הנועד שאז יכלו נשמות שבגוף, אבל אם זכו היה זמן אחישה לא זכו בעתה שיתגלגלו כולם (אור יקר).

⁵⁰⁵⁹ פי' זה תירוץ אחר למ"ש הכתוב ויעשהו עגל מסכה דמשמע שאהרן עשה העגל לפי שהוא ימינא וכי' לבד מה שתירץ בפרשת כי תשא שמפני ב' דברים שעשה ויקח אותו מידם ויצר אותו בחרט העלה עליו הכתוב כאלו עשאו ח"ו (מ"מ).

<p>תא חזי אית מאן דעביד חרשין ואצלח בידוי ואית מאן דעביד לון כההוא גוונא ממש ולא אצלח בידוי דהא לעוברין אלין גברא מתקנא אצטריך:</p>	<p>בא וראה, יש מי שעושה כשפים ומצליח בידו ויש מי שעושה אותם באותה צורה ממש ולא מצליח בידו, שהרי למעשים הללו צריך אדם מוכשר.</p>
<p>תא חזי מבלעם דאיהו הוה מתקנא לאינון חרשין דיליה לאצלח בידוי בגין דכתיב (במדבר כד ב) ונאם הגבר שתם העין שתום העין שתום העין כלא הדר⁵⁰⁶⁰ דחד עינא סתים תדיר וחיוזו דעיניו לא הוה בארח⁵⁰⁶¹ מישר מומא הוה ביה בעינוי כתיב (ויקרא טז כא) ושלח ביד איש עתי זמין בכלא חזו דעיניו דלא יתכשר אבל רוח קדשא מאן דישתמש בהדיה מה כתיב (שם כא יח) כל איש אשר בו מום לא יקרב איש עור או פסח:</p>	<p>בא וראה מבלעם, שהוא היה מוכשר לאותם הכשפים שלו להצליח בידו, משום שנאמר "ונאום הגבר שתום העין". שתום העין וסתום העין הכל אחד. שעין אחת סתומה תמיד, ומראה עיניו לא היה בדרך ישרה, מום היה לו בעינו. נאמר "ושלח ביד איש עיתי", מזומן בכל, מראה עיניו שלא יהיה כשר. אבל רוח הקודש, מי שישתמש עמה מה נאמר "כל איש אשר בו מום לא יקרב איש עיור או פיסח".</p>
<p>והכא כלא אתקן לרוחא מסאבא למיהב ליה דוכתא לשלטאה אשכח מדברא דאיהו חרוב מכלא כמה דכתיב (דברים ח טו) נחש שרף ועקרב וגו' דתמן איהו שלטנותא דיליה אשכח דהבא ספוקא כדקא יאות אשכח אהרן לאתקפא בימינא ולא תכללא ביה כדין אשלים דוכתיה כדקא יאות ונפיק ואשתלים ועברא:</p>	<p>וכאן הכל נתקן לרוח הטמאה לתת לה מקום לשלוט. מצא מדבר שהוא חרב מהכל, כנאמר "נחש שרף ועקרב וגו'", שמשם הוא השלטון שלו. מצא זהב מספיק כראוי. מצא אהרן כדי להתחזק בימין ולהכלל בו. אז השלים את מקומו כראוי, ויצא ונשלם המעשה.</p>
<p>ומנלן דרוח מסאבא הוה דכתיב (שמות לב לא) אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ודא (הא) רוח מסאבא נחש קדמאה כדקאמרן בכמה דוכתי ובזמנא דבעא אהרן לאתדכאה אקריב עגל מההוא סטרא⁵⁰⁶² למעבד ביה דינא בקדמיתא עבד ליה לשלטא והשתא דיעביד ביה דינא לאכפיא ליה⁵⁰⁶³ דהא כד אתעביד דינא בסטרא דא אתכפיין כל אינון דשלטין מסטריה:</p>	<p>ומנין לנו שרוח הטומאה היתה. שנאמר "אנא חטא העם הזה חטאה גדולה". זו רוח הטומאה, נחש הקדמוני, כפי שאמרנו בכמה מקומות. ובזמן שרצה אהרן להטהר, הקריב עגל מאותו הצד לעשות בו דין. בראשונה עשה אותו לשלוט, ועכשיו שעשה בו דין להכניעו, שהרי כשנעשה דין בצד הזה, נכנעים כל אותם ששולטים מצדו.</p>

⁵⁰⁶⁰ פי' כמ"ש רש"י עינו נקורה וחור שלה פתוח כלשון משנה כדי שיסתום ויסתום ויגוב (מ"מ).
⁵⁰⁶¹ ויקרא סג ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁰⁶² ז"ל הרב בק"י דע כי זעיר דנוגה הוא עגל שעשה אהרן דכתיב קח לך עגל וכו', ונוקבא דנוגה היא פרה אדומה בסוד מנצ"פך ה' דמים טהורים וה' דמים טמאים גי' פר"ה, וכשנשרפת מתבררת ונעשי' "אפר עפר שריפ' החטא" שעליו נאמ' הכל היה מן העפר ולכן היה מחוץ למחנ' כי שם מקומה וכוונת משה ושלמה היה זה להביא זכר דנוגה ערב רב וזה להביא הנשים ולא יכלו לעמוד עליה לתקנה עד יבוא משיח, ואז הרע יוקדון ליה בנורא ועיין בפרשת פקודי עכ"ל (מ"מ).
⁵⁰⁶³ ע"י שמקריבים אותו להקב"ה, הנה אתכפייא ע"ז הסטרא אחרא ונחלש כח, כי נלקח בזה בלעו מפיו (דע"ה ח"ב קנו ע"א), זהו מה שגורם הקרבן תיקון ואור וברכה בהעולמות ב"ע, וכן בעוד יותר הרבה הנה גורם האדם המקריב את הקרבן אור וברכה ויחוד למעלה למעלה שהוא באצילות ג"כ, כי ע"י שמקריב את הקרבן לה' והרי מייחד ע"ז את כל הכחות דהב"ע אליו ית"ש, שיהיו כולם קודש לה'. וכל הכחות דהב"ע הנה כולם הם מהמלכות דאצילות, וע"ז הנה מעלה היא מ"ן למעלה מהביורין שעלו בה וכו' ונוסף ומתחדש ע"ז אור באצילות לאין קץ, כי כל מה שמתגדל היחוד מתגדל הגילוי דא"ס ית"ש בכל אצילות כולו. והרי נעשה ע"י כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא ע"ז הרבה מאד, וכמ"ש פ' צו (דף כז ע"ב) ובפ' פנחס (רכז סע"א ברע"מ) ופ' פקודי (רלז ע"א ושם רלט ע"א) (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

<p>תא חזי במצרים בההוא סטרא דלהון כתיב (שם יב ט) אל תאכלו ממנו נא וגו' צלי אש בגין דיסלק ריחו נודף⁵⁰⁶⁴ ראשו על כרעיו לתברא ליה ולאכפיא ליה וכדין כל אינון דאתיין מסטריה לא שלטי כגוונא דא (במדבר יט ב) פרה אדומה תמימה וגו' בגין לאכפיא כל אינון סטרי מסאבא דלא ישלטון:</p>	<p>בא וראה, במצרים, באותו הצד שלהם נאמר "אל תאכלו ממנו נא וגו' צלי אש", כדי שיעלה ריחו נודף. "ראשו על כרעיו", לשבר אותו ולהכניעו, ואז כל אלו שבאים מצדו לא שולטים. כמו כן "פרה אדומה תמימה וגו'", כדי להכניע כל אותם הצדדים הטמאים שלא ישלטו.</p>
<p>אמר ליה רבי אבא והא(י) פרה קדישא איהי דביא איהי ואמאי אמר ליה הכי הוא והא אוקמוה כללא דארבע מלכוון והותו (הודה) פרה כמה דאת אמר (הושע ד טז) כי כפרה סוררה סרר ישראל אדומה דא מלכות בבל דכתיב (דניאל ב לח) אנת הוא רישא די דהבא תמימה דא מלכות מדי⁵⁰⁶⁵ אשר אין בה מום דא מלכות יון⁵⁰⁶⁶ (דאינון קריבין לארחי מהימנותא) אשר לא עלה עליה עול דא מלכות אדום דלא סליק עליה עול⁵⁰⁶⁷ ורזא דמלה דא אף על גב דכמה מלין אתייהיבו למדרש בקראי כלהו חד:</p>	<p>אמר לו רבי אבא, והרי הפרה היא קדושה, היא טהורה, ולמה. אמר לו, כך הוא, והרי פרשה, כלל של ארבע מלכויות היתה פרה, כמו שנאמר "כי כפרה סוררה סרר ישראל". "אדומה" זו מלכות בבל, שנאמר "אנת הוא רישא די דהבא". "תמימה" זו מלכות מדי. "אשר אין בה מום" זו מלכות יון (שהם קרובים לדרכי האמונה). "אשר לא עלה עליה עול" זו מלכות אדום, שלא עלה עליה עול. והסוד של הדבר הזה, אף על גב שכמה דברים נתנו להדרש בכתובים, כולם אחד.</p>
<p>הא אתמר דכתיב (איוב יד יד) מי יתן טהור מטמא לא אחד. "מי יתן טהור מטמא</p>	<p>הרי נאמר, שנאמר "מי יתן טהור מטמא לא אחד". "מי יתן טהור מטמא</p>
<p>רלז/ב</p>	
<p>מטמא רזא דא הכי הוא דדא איהו טהור דנפיק מטמא⁵⁰⁶⁸ דהא בקדמיתא טמא</p>	<p>מטמא", סוד זה כך הוא, שזהו טהור שיוצא מטמא. שהרי בהתחלה טמא, ועכשיו שנעשה</p>

⁵⁰⁶⁴ עי' ח"ג רנא ע"א ע"ב בארוכה (לש"ו).

⁵⁰⁶⁵ כמ"ש רז"ל שמלכי מדי תמימים היו (מ"מ).

⁵⁰⁶⁶ כמ"ש רז"ל שאלכסנדרוס מוקדון כשראה שמעון הצדיק קם מפניו (מ"מ).

⁵⁰⁶⁷ פי' עולו של הקב"ה ובזה נתרצה קושית רבי אבא שאף על פי דפרה היא קליפת נוגה עכ"ז רמוזים בה' ד' מלכויות (מ"מ).

⁵⁰⁶⁸ כדפירשנו שיש סוד ניצוץ טהרה מתפשט על החצונים ומקיימם והיינו שורשם, וכל זמן שהוא בתוכם אותו השורש מר נתפשט מהם ונזדכך ונטהר השורש ונמתק והיינו טהור מטמא, פרה"ה היא חצונית טהורה מתלבשת בקליפות, והיינו נשמת הרשעים הנעשים שורים מועדים מזיקים מנגחים ונכנסים אל תוך החצונים, והנה המתקדש ונטהר למעלה למעלה נקרא עפר דהיינו ועפר אחר יקח וכדפירשו בסבא סוד אדמת עפר, וכאשר אינם זוכים במעלת עפר שהוא בסוד הטהרה גמורה נעשים אפר דהיינו שאינו עושה פירות אמנם נטהר, ולכך הם אילני סרק שאינם עושים פירות, על סוד אלו נאמר (מלאכי ג כא) ועסותם רשעים כי יהיו אפר דהיינו שורש החצונים, ולכך בעלותם הרשעים מגיהנם הם אפר, והיינו בבא הדין העליון ושורף ובטל כחם נעשו אפר מצד האש הגבורה המבער את החמץ שביעור חמץ שריפה, ואם תאמר והא מהאש יצאו כך הוא יבושו ויחתו מגבורתם ממש האש תאכלם ויחזרו אל שורשם ויתבטל כחם, ולכך הם נכנסים לגן עדן תחת כפות רגלי הצדיקים, "כדין איהו טהור מטמא" דהיינו טהור וקדושה העולה מהטומאה מקום התפשטותה, סוד ישראל מתפשטים בגלותם בקליפות ונטהרים ועולים, והיינו הרשעים גם כן שהם עולים אפר טהור מעמקי הקליפות ומבצבצים ועולים, והיינו נמי סוד פרה אדומה דהיינו ניצוץ הקדושה המתפשטת לחצונים ואחר כך שהחצונים מתבטלים ונעשה בהם הדין היא נעשת אפר ומסתלקת ולכן קודם שריפתה וביטול דיניה היא מטמאת, ואפילו אחרי שנעשת אפר עד אחר כניסתה היא עדין בעמקי הקליפות ומטמאה הטהורים, אמנם אחר כך היא מטהרת מפני שדומה אל סוד הניצוץ העתיד להיות אחר ביטול הקליפות ודבקוטה בימין דהיינו מים, וכראות הטומאה ענין זה מיד בורחת שרואה ביטולה והעברתה מן העולם וזה טעם מטהרת את הטמאים והיינו סוד טהור מטמא (אור יקר). פירוש כמ"ש בשם הרב ז"ל שאחר שנשרפת ונותנים עליה מים מתבררת והיא טהור דנפיק מטמא שקודם שנתבררה נקרא טמא (מ"מ). אחר שנתהפך כל חטא ועון ופשע לעונש, ועי"ז הנה כלה ומתבטל

669

<p>והשתא דאתעביד ביה דינא ואתיהיב ליקידת אשא בנורא דדליק ואתעביד עפר השתא איהו טהור מטמא טהור דנפיק מטמא:</p>	<p>בו דין וניתן לשרפת אש באש בווערת ונעשה עפר, עכשיו הוא טהור מטמא, טהור שיצא מטמא.</p>
<p>ובגין כך כל אינון דמשתדלי בה כלהו מסתאבי דהא הכי הוא ודאי וכיון דאתעביד אפר כדין עד דיתכניש ויסתליק מתמן מסאיב לכלהו כמה דאת אמר (במדבר יט י) וכבס האוסף וגו' וטמא אפר מאי טעמא כמה דאת אמר (מלאכי ג כא) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם וכיון דאתיהיב על ההוא אפר מים⁵⁰⁶⁹ כדין איהו טהור מטמא:</p>	<p>ולכן, כל אלו שמתעסקים בה, כולם נטמאים, שהרי כך הוא ודאי. וכיון שנעשית אפר, אז עד שיתכנס ויסתלק משם, מטמא את כולם, כמו שנאמר "וכבס האוסף וגו' וטמא". אפר, למה, כמו שנאמר "ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם". וכיון שנתן על אותו אפר מים, אז הוא טהור מטמא.</p>
<p>ורזא דמלה דכתיב (במדבר ח ז) מי הטאת⁵⁰⁷⁰ כמה דאת אמר (בראשית ד ז) לפתח הטאת⁵⁰⁷¹ רובץ ובגין דאיהי פתח הטאת [רובץ] ודאי בקדמיתא כתיב והוציא אותה אל מחוץ למחנה ובגין כך אתיהיבת לסגן ולא לכהנא רבא ודא הוא טהור מטמא בקדמיתא טמא והשתא טהור וכל סטר רוח מסאבא⁵⁰⁷² כיון דהמא דא ערק ולא יתיב בההוא דוכתא:</p>	<p>וסוד הדבר, שנאמר "מי חטאת", כמו שנאמר "לפתח חטאת רובץ". ומשום שהיא פתח חטאת רבץ ודאי, בהתחלה נאמר "והוציא אותה אל מחוץ למחנה". ולכן נתנה לסגן ולא לכהן גדול. וזהו טהור מטמא. בהתחלה טמא, ועכשיו טהור. וכל צד רוח הטומאה, כיון שרואה את זה בורח, ולא יושב באותו מקום.</p>
<p>מי הטאת ודאי מי נדה כלא מסאבא⁵⁰⁷³ ועל דא שלטא רוח קדשא⁵⁰⁷⁴ ורוח מסאבא אתכפיא דלא שלטא כלל ודא הוא דינא דרוח מסאבא מחוץ למחנה בגין דאיהי רוח מסאבא דכתיב (דברים כג טו) והיה מחניך קדוש אתא רבי אבא ונשקיה:</p>	<p>"מי חטאת" ודאי, "מי נדה", הכל טמא. ועל זה שולטת רוח הקודש, ורוח הטומאה נכנעת, שלא שולטת כלל. וזהו דין של רוח הטומאה, "מחוץ למחנה", משום שהיא רוח הטומאה, שנאמר "והיה מחניך קדוש". בא רבי אבא ונשקו.</p>

הטומאה והרע, ומתגלה אח"כ התיקון והטוב שבה גם למטה, ונעשה גם למטה מפשע שפע, וכמו
שיהיה לעתיד, והרי מתתקן ונעשה טהור מטמא וכו' והנה נעשה כ"ז הן למעלה והן למטה הכל ע"י
האדם, כי מציאות הרע שהוא תולדות תכלית הגבורות היותר קשים, הרי יוצא הוא מן הכח אל
הפועל רק ע"י האדם (הקדו"ש כז ע"ג).

⁵⁰⁶⁹ פי' מים שהם החסדים מתקנים הנוגה שהוא אפר (מ"מ).

⁵⁰⁷⁰ פי' המים מתקנים חטאת שהיא קליפת נוגה, ובגין דאיהי פתח חטאת רובץ ודאי ר"ל כיון
שהמלכות נקראת פתח לכך חטאת שהיא קליפת נוגה רובץ כדי לינק ממנה מי נדה מים שהם ה'
חסדים מטהרים נדה שהיה בה תחלה (מ"מ).

⁵⁰⁷¹ דהיינו ניצוץ קדושה שהחטאת אחוז בה והיא משפעת אותם לכך אינה נעשת במקדש אלא
מחוץ למחנה עד שיטהר, ולכך אין קדושת כהן גדול שהוא פנימי גבוה למעלה נוגע בה, אלא סגן
קדוש ולא קדוש ביותר בקדושת גבוה אלא קדוש שיוכל להעביר הקליפות ולא ביותר שאין קדושה
רבה מתפשטת שם ומתעסקת בה (אור יקר).

⁵⁰⁷² היינו כדפירשנו כי זה טעם היותה מטהרת הטמאים מפני שמתפחדת מביטולה כענין ערבוב
השטן בשופר דראש השנה (אור יקר).

⁵⁰⁷³ ועם היות שכשנתן בו המים אין שם נדה ולא חטאת, אפשר דהכי קאמר מים המבריאם הנדה
או החטאת, או ירצה מים שקודם היה שם אפר זה נדה או חטאת קודם טהרתו והעשות הדין בו
כדפירשנו (אור יקר).

⁵⁰⁷⁴ מפני שאש הקדושה הוא הנמשך במאמר הימין דהיינו סגן ועושה הדין בביטול קליפות אלו,
והקדושה היא מתגברת ועולה ורוח מסאבא אתכפיא מפני שמתבטלת, והיינו ביטול ארבע מלכיות
כאומרו עד דאתגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי דהיינו מקום שמתלבש אותה הפרה
כדפי', ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא והיינו התגברות הקדושה (אור יקר).

<p>אמר רבי שמעון אף על גב דכל הני מלין כדקאמרן קודשא בריך הוא יהיב ליה שלטנו ורוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטרין תא ואימא לך רזא חדא ולא אתייהיב לגלאה בר לאינן קדישי עליונין:</p>	<p>אמר רבי שמעון, אף על גב שכל הדברים כפי שאמרנו, הקדוש ברוך הוא נתן לו שלטון ורוח הטומאה צריך להכניעה בכל הצדדים. בא ואמר לך סוד אחד, ושלא נתן לגלות חוץ מלאותם קדושים עליונים.</p>
<p>תא חזי להאי אתר דאיהו רוח מסאבא קודשא בריך הוא יהיב ליה שלטנו למשלט בעלמא בכמה סטרין ויכיל לנזקא ולית ליה⁵⁰⁷⁵ רשו לאנהגא ביה קלנא דבעינא לאסתמרא מניה דלא יקמרג עלן בגו קדושה דילן ועל דא רזא חדא אית לן דבעוינן למיהב ליה דוכתא זעיר בגו קדושה דילן דלא ישתכח מקמרגא בגו קדושה דילן⁵⁰⁷⁶ דהא מגו קדושה נפיק שלטנו דיליה⁵⁰⁷⁷:</p>	<p>בא וראה, למקום הזה שהוא רוח הטומאה, נתן לו הקדוש ברוך הוא שלטון לשלוט בעולם בכמה צדדים, ויכול להזיק, ואין לו (לנו) רשות לנהוג בו קלון, שצריכים להשמר ממנו שלא יקטרג עלינו בתוך הקדושה שלנו. ועל כן סוד אחד יש לנו שצריכים לתת לו מקום קטן בתוך הקדושה שלנו, (שלא ימצא מקטרג בתוך הקדושה שלנו) שהרי מתוך הקדושה יוצאת שליטתו.</p>
<p>ודבעינן (ובעינן) גו רזא דתפלין לאצנעא חד⁵⁰⁷⁸ שער⁵⁰⁷⁹ דעגלא דיפוק לבר ויתחזי דהא חוטא דשערא דא לא מסאיב בר דאי אתחבר האי שערא ואתעביד כשעורה אבל פחות מן דא לא מסאיב וההוא שערא בעי לאעלא ליה בגו קדושה עלאה דילן ולמיהב ליה דוכתא בגין דלא יקמרג לן בקדושן:</p>	<p>שצריכים תוך סוד התפלין להצניע (סוד שער שבתפלין) שערה אחת של עגל שתצא החוצה ותראה, שהרי חוט שער זה אינו מטמא, פרט לאם מתחברת שערה זו ונעשית כשעורה, אבל פחות מזה לא מטמא. ואת אותה שערה צריך להכניס אותה בתוך הקדושה העליונה שלנו ולתת לה מקום, כדי שלא תקטרג עלינו בקדושות שלנו.</p>
<p>ויפוק מן ההוא שערא לבר ודיתחזי (דאתחזי) דכד חמי לההוא בר נש בקדושה עלאה וחולקא דיליה משתתף לתמן כדין לא יקמרג ליה ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא ותתא דהא דוכתא יהב ליה ואי ההוא חולקא לא יהבין ליה דוכתא⁵⁰⁸⁰ בהאי קדושה יכיל לאבאשא ליה לתתא וסליק מקמרגא ליה</p>	<p>ויצא מאותה שערה החוצה שתראה. שכשרואה את אותו אדם בקדושה עליונה וחלקו משתתף לשם, אז לא יקטרג לו, ולא יוכל להזיק לו למעלה ולמטה, שהרי נתן לו מקום. ואם לא נותנים לו אותו חלק (מקום) בקדושה הזו, יכול להזיק לו למטה, ועולה לקטרג עליו למעלה, ואומר, פלוני שעכשיו מקודש, כך וכך עשה ביום פלוני וכך הם חטאיו, עד שיגיע דין על אותו אדם ויענש על ידו.</p>

⁵⁰⁷⁵ נמחק במ"מ. (נ"א לן) נוסף בדפ"ו.

⁵⁰⁷⁶ דלא ישתכח מקמרגא בגו קדושה דילן (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁰⁷⁷ עי' ח"ב סט סע"א, שיש אור וקדושה במחצב הקלי' (דע"ה ח"ב יא ע"ג), עי' ח"ב רכז סע"א אך כל אותו הארת הקדושה אשר עליו הוא תלוי ובו הוא מתקיים הנה אינו ניכר בו כלל, והוא עומד עליו רק מלמעלה ומסביב ובסוד (יחזקאל א ד) ונוגה לו סביב, כמ"ש בפ' יתרו (סט ע"א) וע' פ' תרומה (קסד ע"ב) ובע"ח (שער המלכים פ"י). ולא ניכר בהטומאה והרע רק כחות הטומאה והרע עצמו, ונקרא אלו הכחות אלהים אחרים. וכ"ז הוא משום שאחר שנפרדו העולמות ב"ע מאצילות ע"י החטא ונתעלם היחוד דהויה אלהים, הנה אתפשט השם אלהים ואתפלג לכמה ארחין ושבילין, וכמ"ש בסבא (משפטים צו ע"א) ע"ש (דע"ה ח"ב מט ע"ג), כל אותו השורש אשר להם, הנה הוא בהאחוריים דהגבורות דהז'ן. והגם שהם בעצמן כולם קודש, עכ"ז הנה הוון אותן הגבורות דהאחוריים בבחי' השורש דעץ הדעת טוב ורע, משום שמשם הם מתהווים ויונקים (דע"ה ח"ב קמח ע"ד ד"ה).

⁵⁰⁷⁸ סוד שער שבתפלין (הערת הזהר).

⁵⁰⁷⁹ כי כל מציאותם [של הקלי'] הגם שנראים גדולים ונוראים הרבה מאד, הנה הם תלויים רק על חוט השערה הנמשך ועומד במאמרו של הקב"ה, וכל מציאותם וקיומם הוא רק לפי שעה ובגזרה ממנו ית"ש. והחוט השערה שאמרנו הוא סוד שער של תפלין האמור בזה"ק (פקודי רלז ע"ב). ופשוט הוא כי כן הוא ג"כ בתפלין דמארי עלמא וע' זה"ק (יתרו סט ע"א⁵⁰⁷⁹ ופקודי רכז סע"א) (דע"ה ח"ב פג ע"ג).

⁵⁰⁸⁰ מוסגר בדפ"ק.

<p>לעילא ואמר פלוני דקא מקדש השתא כך וכך עבד יומא פלוני וכך אינון חובוי עד ודימטוי (דימסר) דינא על ההוא בר נש ויתענש על ידוי:</p>	
<p>וכן שעיר המשתלח⁵⁰⁸¹ וכך הווי ישראל עבדי דהווי ידעי רזא דא כד שראן לאתקדשא בקדושה עלאה ביומא דכפורי הווי מסתכלי מיד למיהב חולקיה להאי אתר ולמיהב ליה חולקא בינייהו בגין דלא ישתכח מקטרגא עלייהו ולא ייתון לאדכרא חוביהון דישראל דכמה חבילין וכמה משריין אינון דאודמנן לנטלא מלה מניה כד אתי לקטרגא זכאה חולקיה מאן דיכיל ולאסתמרא (לאשתזבא) דלא ידכרון חובוי לעילא ולא ישגיוחון עליה לביש:</p>	<p>וכן שעיר המשתלח. וכך היו ישראל עושים, שהיו יודעים סוד זה, כשמתחילים להתקדש בקדושה עליונה ביום הכפורים, היו מסתכלים מיד לתת את חלקו לאותו מקום ולתת לו חלק ביניהם, כדי שלא ימצא מקטרג עליהם ולא יבואו להזכיר חטאי ישראל. שכמה גדודים וכמה מחנות הם שמזדמנים ליטול דבר ממנו כשבא לקטרג. אשרי חלקו של מי שיכול להשמר שלא יזכרו חטאיו למעלה, ולא ישגיוחו בו לרע.</p>
<p>אדהכי הווי וזלגין (זלגון) עינוי דרבי אבא אמר ליה אבא אבא זיל טנפיר קטורך ואקפיד בקוולמך דהא רזין דאורייתא לזכאי אתיהיבו דכתיב (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו:</p>	<p>בין כך זלגו עינוי של רבי אבא. אמר לו, אבא אבא, לך התר קשריך ותקפיד בהשגתך, שהרי סודות התורה נתנו לצדיקים, שנאמר "סוד ה' ליראיו".</p>
<p>תא חזי ביומא דראש השנה עלמא אתדן ובי דינא קדישא קודשא בריך הוא⁵⁰⁸² יתיב ודן כל עלמא⁵⁰⁸³ וההוא סטרא אחרא⁵⁰⁸⁴ קאים מסטרא דא וכל אינון דאתדנו למותא אשגח עלייהו ואתרשימו קמיה ובשעתא</p>	<p>בא וראה, ביום של ראש השנה העולם נדון, ובית הדין הקדוש, הקדוש ברוך הוא יושב ודן את כל העולם, ואותו הצד האחר עומד מצד זה, וכל אותם שנדונו למות הוא משגיח עליהם, ונרשמים לפניו. ובשעה</p>
<p>רלח/א</p>	
<p>דישראל מתערי רחמי⁵⁰⁸⁵ בההוא קול שופר כדין אתערבבא ליה כלא⁵⁰⁸⁶ דלא ידע ולא משגח באינון דאתדנו עד דלבתר כל אינון דלא מהדרי בתויבתא ואיגזר עלייהו מותא⁵⁰⁸⁷ ודאי נפקין פתקין מבי מלכא ואתמסרו ליה כיון דאתמסרו ליה לא אהדרו פתקין עד דאתעביד דינא:</p>	<p>שישראל מעוררים רחמים באותו קול שופר, אז מתערבב לו הכל, שלא יודע ולא משגיח באותם שנדונו, עד שאחר כך כל אלו שלא חזרו בתשובה ונגזר עליהם מות, ודאי יוצאים עם פתקים מבית המלך ונמסרים לו. כיון שנמסרו לו, לא חוזרים הפתקים, עד שנעשה הדין.</p>

⁵⁰⁸¹ וכן שעיר המשתלח (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁰⁸² קב"ה מוסגר בדפ"ק ונמחק במ"מ.

⁵⁰⁸³ וכן הוא בפרשת אחרי מות סז ע"א (לש"ו).

⁵⁰⁸⁴ והיינו מלכות שדנה את העולם (מ"מ).

⁵⁰⁸⁵ בסוד השופר הם מבטלים כח הגבורה ומבלבלין הדין שאין כח לגמור הדין מפני רפיון הדין ממקורו, והוא אינו נכנס אלא מכח הדין, וכיון שמקום אחיזתו נהפך לרחמים אין מקום לשבת אלא הוא בורח ונדחה בבהילו (אור יקר).

⁵⁰⁸⁶ שאינו מבחין מה שנגמר הדין למיתה עד שימסר למטה הפתקין בידו לביל יום שמיני חג עצרת כדפי' בפרשת אמור (אור יקר).

⁵⁰⁸⁷ אפילו מצד יום הכפורים סוד התשובה העליונה אז נחתמין למיתה ונמסרים, לא שהוא יכנס למעלה שוב אלא "נפקי מבי מלכא", ועל ידי שרים קדושים נמסרים מאלו לאלו, ואפילו אחר שהם חתומין משעת הנעילה מתעכבין בידי השרים עד ליל החתום שהוא ליל הושענא, ואפילו הכי אינם יוצאים ולא נמסרים לו עד ליל שמיני עצרת, וכל זה מצד הקדושים שיש להם מיתון לתשובה או כיוצא (אור יקר).

<p>וישראל בלהו בעיין⁵⁰⁸⁸ לאסתמרא מניה כל שכן בר נש בלהודו⁵⁰⁸⁹ וכל שכן וכל שכן⁵⁰⁹⁰ דהא ברזא עלאה דלעילא⁵⁰⁹¹ בעינן לאסתמרא⁵⁰⁹² ולמיהב ליה בכל ירחא וירחא⁵⁰⁹³ כד סיהרא בעי לאתחדתא חד שעיר בגין דלא יקטרג חדתותא (ס"א חדותא)⁵⁰⁹⁴ ויטול חולקיה בדקא חזי ליה⁵⁰⁹⁵ וסיהרא קדישא⁵⁰⁹⁶ לינקא בקדושה לחדתותי בדקא יאות:</p>	<p>וכל ישראל צריכים להשמר ממנו, כל שכן אדם לבדו (וכל שכן וכל שכן), שהרי בסוד עליון שלמעלה צריכים להשמר ולתת לו בכל חודש וחודש, כשהלבנה רוצה להתחדש, שעיר אחד, כדי שלא יקטרג על ההתחדשות (השמחה) ויטול את חלקו כראוי, והלבנה הקדושה תינק בקדושה להתחדש כראוי.</p>
<p>וכד מתחדשא בכל ירחא וירחא בגין כך⁵⁰⁹⁷ אקרי נער והא אוקימנא והאי אחרא דא [דאיהו] (דיהא) תדיר במסאבו ולא נפיק מניה אקרי (קהלת ד יג) מלך זקן וכסיל ובגין כך ישראל קדישין דאינון עמא חד ביחודא קדישא קודשא בריך הוא יהיב לון עיטא לאשתזבא מכלא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב (ישעיה ס כא) ועמך</p>	<p>וכשמתחדשת בכל חודש וחודש, לכן נקראת נער, והרי בארנו. והאחר הזה, שהוא תמיד בטומאה ולא יוצא ממנו, נקרא "מלך זקן וכסיל". ולכן ישראל הקדושים, שהם עם אחד ביחוד קדוש, הקדוש ברוך הוא נתן להם עצה להינצל מן הכל. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר "ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר".</p>

⁵⁰⁸⁸ דהיינו הכללות דזכותא דרבים עדיפי, ואפילו הכי הזהירה תורה שמירות הנזכרות (אור יקר).
⁵⁰⁸⁹ שלא יגרה עליו השטן כגון שלא להוציא דבר מענה כנגדו מפיו כגון גירא בעינא דשטנא דפלימו וכיוצא, כעין חזקיהו שהיה חולה ולא הושיבו ישיבה על פתחו, ומכאן יזהר אדם שלא יראה בעצמו קדושה מיותרת או חסידות יתירה וכיוצא, או לא יאמר מפיו אעשה כך וכך בענין עבודה עליונה שמיד מתחזק לבטלה ומעורר עליו למעלה. אלא יעשה ויבלום פיו ולא יצא חוץ ממחיצתו יותר מדאי (אור יקר).

⁵⁰⁹⁰ ירצה כל שכן שראוי שנלמוד לרבים וליחיד מסוד הענין, שלא דברה תורה אלא ממש כנגד גבוה, שהרי אפילו בייחוד העליון אנו צריכים לישמר וליזהר שלא יערער ולא יעורר איזה פירוד ופגם ויבטל החידוש העליון, ומה אם במקום גבוה כך למטה בתחתונים על אחת כמה וכמה (אור יקר). וכ"ש וכ"ש מוסגר בדפ"ק.
⁵⁰⁹¹ דהיינו חידוש הלבנה העליונה (אור יקר).

⁵⁰⁹² שלא יקטרג (אור יקר).
⁵⁰⁹³ דורון כעין המשכה שאנו מושכים לו חלק כדי שיתעסק בחלק המושפע לו ויפרד מן הקדש ולא יערבב השמחה העליונה (אור יקר). עי' פרשת נח סד ע"א אחרי מות עט ע"ב ולקמן רעא ע"ב בסימן ה' ופרשת פנחס רמח ע"ב ע"ש, ועוד שם ע"א רמ"ז ע"ב רכד סע"א ועי' עוד לעיל פרשת תצוה קפה ע"א ופרשת אמור צה ע"ב (לש"ו).

⁵⁰⁹⁴ והנה השעיר הוא שורשו הפנימי הנקרב על גבי המזבח לחטאת ואז נטהר מקליפתו ונקרב ומתייחד בכלל הקדושים, וכשהוא רואה ראשו עלה אל הקדש מיד הבחינות נשפעות למטה ומתרחקות משם (אור יקר).

⁵⁰⁹⁵ הפנימי בפנימי החצוני בחצוני (אור יקר). מבואר בכמה וכמה מקומות בזוה"ק, כי מהקרבתו היו נהנים החיצונים ג"כ [ע' ח"א סד ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהרח"ו רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמח ע"ב] [דע"ה ח"ב קנו ע"ב], כאשר הם נקרבים להשם הויה ב"ה, הנה נתעורר עי"ז שיתגלה אורו ושפעו ית"ש על הד' חיות שבמרכבה, ומקבלים משם כל צבא השמים כולן כל א' מיסודו, וכן ניתן להסטרא אחרא חלקה ג"כ ומסתפקי כלא כחדא לעילא ותתא, וכמ"ש בפ' פקודי (רלח ורלט וכן שם רסח ורסט) (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

⁵⁰⁹⁶ שהיא המלכות שהיתה עד עתה חצונית משפעת בפגומין נבדלת מהם ונטהרת לבעלה ומתייחדת עמו ויונקת מן הקדושה, ירצה שעד עתה בחסרונה היתה יונקת מן השמאל דין להשפיע לחצונים בעלי הדין ופועלי רע ועונש, ועתה ינק מן הייחוד העליון שפע הראוי לכל הקדושים, והיינו היותה יונקת קדושה דקאמר, וכבר אפשר שיתחדש ויהיה חידוש מן השמאל או בדין לזה אמר לחדתותי כדקא יאות חידוש נאות ויפה (אור יקר).
⁵⁰⁹⁷ בראשית קמט ע"ב (הערת הזהר).

<p>כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר⁵⁰⁹⁸:</p>	
<p>ויביאו את המשכן אל משה וגו' (שמות לט לג) כתיב (יהזקאל א כו) וממעל לרקיע דא איהו רקיעא (ד)קיימא עליהו⁵⁰⁹⁹ [ד]ארבע חיוון דכד מסתלקי בנו חד אורא דבטש בהו⁵¹⁰⁰ (ו)לא זקפין רישא לאסתכלא לעילא בגין דההוא רוח החיה⁵¹⁰¹ בטש בכלהו ובההוא רוח מסתלקי כלהו דכתיב (שם יט) ובהנשא החיות⁵¹⁰² מעל הארץ ינשאו האופנים לעומתם וכתוב (שם כ) כי רוח החיה באופנים:</p>	<p>"ויביאו את המשכן אל משה וגו'". נאמר "וממעל לרקיע", זהו הרקיע שעומד על ארבע חיות, שכשמתעלות בתוך אויר אחד שמכה בהן, אינן זוקפות ראש להסתכל למעלה, משום שאותה רוח חיה מכה בכולן, ובאותה רוח כולן מתעלות, שנאמר "ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעומתם". ונאמר "כי רוח החיה באופנים".</p>
<p>אמאי מסתלקי אלא כד בטש ההוא אורא⁵¹⁰³ עליהו סליק לאלין ארבע⁵¹⁰⁴ דתחות האי חיה ואינון סלקי לה לעילא עד דמתיין לה לגבי זהרא עלאה⁵¹⁰⁵ והיינו רזא דכתיב (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה מובאות לך (בגין) [דאילין] ובגין דהנין ארבע אקרונ הכי ולא זוה⁵¹⁰⁶ [מן חיה דא] [מן דא חיה] דא חיה) דאיהי כרסייא לעלמין וסלקין לה מתתא לעילא לאתקנא כרסייא לגבי עילא ורזא דא (בראשית ז יז) וישאו את התיבה ותרים מעל הארץ וכד אסתלקת לעילא ואלין סלקין לה כדין כתיב ויביאו את המשכן אל משה:</p>	<p>למה מתעלות, אלא כשמכה אותו אויר עליהן, הוא מעלה את אותן ארבע שתחת החיה הזו, והן מעלות אותה למעלה, עד שמביאות אותה לזוהר העליון, והיינו סוד הכתוב, "בתולות אחריה רעותיה מובאות לך". משום שארבע הללו נקראות כך, ולא זו זו מהחיה הזו, שהיא כסא, לעולמים. ומעלות אותה ממטה למעלה להתקין כסא כלפי מעלה. וסוד זה "וישאו את התיבה ותרים מעל הארץ". וכשמתעלה למעלה ואלה מעלות אותה, אז נאמר "ויביאו את המשכן אל משה".</p>
<p>ויביאו את המשכן כמה דאת אמר מובאות לך וכתוב וישאו את התיבה אל משה כמה דאת אמר (יהזקאל א כו) דמות כמראה אדם עליו מלמעלה והיינו רזא דאדם ומנלן דאקרי אדם דכתיב (בראשית ו ג) לא ידון רוחי באדם לעולם [בשגם⁵¹⁰⁷] ובשגם הוא בשרו והיינו משה ובגין כך על האי כרסייא דיוקנא דאדם</p>	<p>"ויביאו את המשכן", כמו שנאמר מובאות לך, ונאמר "וישאו את התיבה". "אל משה", כמו שנאמר "דמות כמראה אדם עליו מלמעלה", והיינו סוד של אדם. ומנין לנו שנקרא אדם. שנאמר "לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר", והיינו משה. ולכן "על הכסא הזה דמות של אדם עומדת עליו", והיינו משה. "ויביאו את המשכן", אלו ארבע החיות כשעולות, כפי שאמרנו.</p>

⁵⁰⁹⁸ כאן שייך מה שבסוף הספר סימן ה' (הערת הזהר).
⁵⁰⁹⁹ פי' הוא הרקיע שבין אצילות לבי"ע, א"נ רקיע שבין בריאה ליצירה כי החיות הם ביצירה והרקיע על ראשם (מ"מ).
⁵¹⁰⁰ פירוש יסוד דנוקבא, וכן מוכח לקמן (מ"מ).
⁵¹⁰¹ פי' הארת המ' הנק' חיה (מ"מ)
⁵¹⁰² פי' שהמלכות מאירה בחיות, וחיות באופנים ולכן כתיב כי רוח החיה באופנים, כאלו הארת המ' גם באופנים (מ"מ).
⁵¹⁰³ פי' יסוד דנוקבא כמ"ש הרב דביסוד נק' אורא (מ"מ).
⁵¹⁰⁴ פי' ארג"מן שתחת המ' (מ"מ).
⁵¹⁰⁵ פי' זעיר (מ"מ).
⁵¹⁰⁶ זזו (דפ"ק).
⁵¹⁰⁷ בשגם גי' מש"ה ור"ל באדם הוא כשגם ושיעור הכתוב כמ"ש בפ' בראשית לא ידון וכו' בינה ואומרת לא ידון רוחי שהם המוחין הבאים לזעיר שהוא באדם בשגם כדי להמשיך לעולם שהיא מלכות לפי שהם בשר וכו' (מ"מ).

<p>קיימא עליה והיינו משה ויביאו את המשכן אליו ארבע חיוון כד סלקין כדקאמרן:</p>	
<p>ויביאו את המשכן [אליו] כל שייפין דגופא⁵¹⁰⁸ דכלהו [בתיאובתא קדישא] (בתיובתא קדישא אמר רבי אבהו) כלהו אחדין ביה לאתדבקא דכר ונוקבא כחדא ויביאו את המשכן למיעל כלה לחופה בקדמיתא אינון צריכין לסלקא לה ולאייטאה לה לגביה ולבתר איהו ייתי לגבה תדיר והא אוקימנא⁵¹⁰⁹:</p>	<p>"ויביאו את המשכן", אלו כל אברי הגוף, שכלם בתשוקה קדושה, (אמר רבי אבהו) כולם אוחזים בו להדביק זכר ונקבה כאחד. ויביאו את המשכן, להכניס כלה לחפה. בראשונה הם צריכים להעלותה ולהביאה אליו, ואחר כך הוא יבא אליה תמיד, והרי בארנו.</p>
<p>ויביאו את המשכן רוא דכל אינון דקשרי אקשרין דיחודא⁵¹¹⁰ (יחודא) ויחדו יחודא דרזי דמהימנותא כל יומא⁵¹¹¹ אליו (ארבע חיוון) ואינון סלקין לה לכורסייא דא עד דאתיין לה לגבי משה⁵¹¹² וכיון דדבקי לה לגבי משה כדיון אינון הוו דרווחי ברכאן ממקורא דחיי⁵¹¹³ על רזא דא בקשורא דיחודא דאינון קשרין ורזא דא כד [מתקשרין קשרא] (מקשרין) יחודא דכלא כדקא יאות ורזא דא כתיב (שמות לט מג) וירא משה את כל המלאכה וגו' ויברך אותם משה⁵¹¹⁴ רווחיו ברכאן מאתר ודרגא דמשה שריא ביה⁵¹¹⁵ ודא איהו ההכמים העושים את כל מלאכת הקדש בגין ודאינון ידעין (דאיהו ידע) לסדרא עבידתא דקדשא כדקא חזי:</p>	<p>"ויביאו את המשכן", סוד כל אותם הקשרים, קשרי היחוד, ומיחדים יחוד של סודות האמונה בכל יום, אלו (ארבע החיות) הם מעלים אותה לכסא הזה, עד שמביאים אותה למשה. וכיון שמדביקים אותה למשה, אז הם היו שמרויחים ברכות ממקור החיים על סוד זה, בקשר של היחוד של אותם הקשרים. וסוד זה, כשמקשרים קשר היחוד של הכל כראוי. וסוד זה נאמר "וירא משה את כל המלאכה וגו', ויברך אתם משה". הרויחו ברכות ממקום הדרגה שמשה שרוי בה, וזהו "החכמים העושים את כל מלאכת הקודש", משום שהם יודעים לסדר את עבודת הקדש כראוי.</p>
<p>ועל דא כל מאן דצלי צלותא וקשורא⁵¹¹⁶ וקשיר יחודא מסתכלין ביה אי איהי צלותא וקשורא כדקא יאות ואי איהי צלותא</p>	<p>ועל כן, כל מי שמתפלל תפלה (וקשור) וקושר יחוד, מסתכלים בו אם היא תפלה וקשר כראוי. ואם אותה תפלה</p>
<p>רלח/ב</p>	
<p>וההוא קשורא⁵¹¹⁷ כדקא יאות כדיון אתברך⁵¹¹⁸ איהו בקדמיתא מאתר דכל</p>	<p>ואותו הקשר הם כראוי, אזי הוא מתברך בראשונה מהמקום שכל הברכות יוצאות. זהו</p>

⁵¹⁰⁸ פי' ארג"מן (מ"מ).

⁵¹⁰⁹ רלה ע"א (הערת הזהר).

⁵¹¹⁰ פי' הצדיקים שעושים כוונות ויחודים על ידם עולה המלכות להתייחד עם זעיר (מ"מ)

⁵¹¹¹ הוא בתפלת מעומד מייחדין אתתא בבעלה וכו' וז"ס שיר הלויים על הקרבן המשמח אלקים

ואנשים, דקשיר קשרין וסלקא לה לעילא, שאז חדוה דכלא כנ"ל (יהל אור ח"א כה ע"ד).

⁵¹¹² פי' ז"א (מ"מ).

⁵¹¹³ פי' יסוד הבינה (מ"מ).

⁵¹¹⁴ על ידו [של משה] נשלם ג"כ את כל סוד הכוונות אשר כוון בהם בצלאל בעשייתן, והיה גמר

תיקונם ג"כ רק ע"י משה דוקא (כללים ח"ב ז ע"ב).

⁵¹¹⁵ פי' מבינה המשפעת למשה שהוא בחינת הזעיר ושיעור הכתוב ויברך אותם משה מהבינה

שמם הוא יונק (מ"מ).

⁵¹¹⁶ מוסגר בדפ"ק.

⁵¹¹⁷ בסוד הכוונה שלא להפסיק הענין והשלשלת הנקשר זה בזה (אור יקר).

⁵¹¹⁸ שהרי נעשה מצד בחינת דיוקן נשמתו הייחוד וראוי שיהיה נוטל חלק ברכה בראש "מאתר דכל

ברכאן" וכו', רמז שלא נאמר ששאר בני אדם לא יטלו ברכות חס ושלוש שאחד המרבה ואחד

<p>ברכאן נפקין⁵¹¹⁹ הדא הוא דכתיב (שמות לט מג) והנה עשו אותה וגו' מיד ויברך אותם משה⁵¹²⁰:</p>	<p>שנאמר "והנה עשו אותה וגו'". מיד, "ויברך אותם משה".</p>
<p>ובגין כך (שמות לט לג) ויביאו את המשכן⁵¹²¹ אל משה דאיהו מארי דביתא⁵¹²² לאחזאה בתקונא דביתיה וליה אצטריך למחוי תקונהא ורזין דילה דלא אתיהיבו לאחרא לאסתכלא ולמחוי בה באינזן סתרין ובאינזן רזין דילה⁵¹²³ בר משה בלחודוי:</p>	<p>ולכן "ויביאו את המשכן אל משה", שהוא בעל הבית, להראות בתקון של הבית שלו, ולו צריך להראות את תקוניה וסודותיה, שלא ניתנו לאחר להתבונן ולראות אותה באותם סתרים ובאותם הסודות שלה, פרט למשה לבדו.</p>
<p>ועל דא ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו וכד אייתאו ליה למשה⁵¹²⁴ בלא אייתאו ליה⁵¹²⁵ בשייפין ידיעאן כל חד וחד לאתקנא שייפא בשייפא לאעלא דא בדא וכד הוו בעאן לתקנא דא בדא ולאעלאה דא בדא לא הוה סליק בידיהון כיון דאייתאו ליה למשה מיד בלא אסתליק בידיה וכל שייפא ושייפא הוה אסתליק ועאל בדוכתיה הדא הוא דכתיב (שמות מ יח) ויקם משה את המשכן וכתיב (שם יז) הוקם המשכן והא אוקימנא:</p>	<p>ועל כן "ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו", וכשהביאו אותו למשה, את הכל הביאו לו באיברים ידועים, לתקן את כל אחד ואחד, איבר באיבר, להכניס זה בזה. וכשהיו רוצים לתקן זה בזה ולהכניס זה בזה, לא היה עולה בידיהם. כיון שהביאו אותו למשה, מיד הכל עלה בידו, וכל איבר ואיבר היה עולה ונכנס למקומו. זהו שנאמר "ויקם משה את המשכן", ונאמר "הוקם המשכן", והרי בארנו.</p>
<p>תא חזי בההיא שעתא כד שארי משה לאקמא משכנא ושארין לאתקנא תקונא דשייפין לאעלא דא בדא כדן אתרפיו כל שייפין וכל תקונין דסטרא אחרא מסאבא כד שרי לאתקפא האי סטרא דאיהי קדישא אתרפי סטרא אחרא מסאבא אתקף דא ואתרפי דא והא אוקימנא דכל זמנא דהיא בתקיפו סטרא אחרא אתרפן כל שייפיו דא מליא ודא הרוב ורזא דא ירושלם וצור וחייבאן כד מליא דא הרוב דא ועל דא כד אתקף דא אתרפי דא:</p>	<p>בא וראה, באותה שעה כשהתחיל משה להקים את המשכן והתחיל לתקן את תקונם של האיברים להכניסם זה בזה, אז רפו כל האיברים וכל התקונים של הצד האחר הטמא. כשהתחיל להתחזק צד הקדושה הזה, מתרפה הצד האחר הטמא. זה מתחזק, וזה מתרפה. והרי בארנו, שכל זמן שהיא בחוזק, מתרפים כל אברי הצד האחר. זה מתמלא וזה נחרב. וסוד זה, ירושלים וצור הרשעה, כשזו מלאה, זו חרבה. ועל כן, כשזה מתחזק, זה נרפה.</p>

הממעית, אלא שהגורם הייחוד נוטל ממקור הברכות והשאר מקבלים מהמלכות המשפעת למטה, וזהו שאמר "מאתר דכל ברכאן נפקין" דהיינו אתר דמשה כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁵¹¹⁹ פי' בינה (מ"מ).

⁵¹²⁰ מפני שעשו אותם כאשר צוה ה' מתוקנת ומיושבת על תיקון הייחוד השלם כדפירשנו (אור יקר).

⁵¹²¹ החכמים המתקנים את המשכן היינו קשר הייחוד מלאכת הקדש כדפירשנו (אור יקר).

⁵¹²² בעלה דמטרוניתא, והוא הצופה ומביט בתיקוני השכינה, ומי הוא יערב לבו לגשת לראות אם הכלה מקושטת לבעלה למצוא חן בעיניו אלא בעלה ממש שהוא הרואה בסתרי הנקבה ואינו מגונה אמנם זולתו אינו בודקה (אור יקר). בראשית נא ע"ב (הערת הזהר).

⁵¹²³ הם פרקיה וכליה ופרטיה ואבריה דהיינו האהל כולו יחד ואת כל כליו לבדוק בסתריה פרטי וכולל (אור יקר).

⁵¹²⁴ היינו שקשה לו שאין הדרש דומה לנדרש, דאלו התם מייחדים הכל יחד מקשרים ומייחדים, ואלו הכא ויביאו המשכן אל משה לא הוקם המשכן ולא יחדו הכל יחד, אלא (מ)משה ממש הקימו (אור יקר).

⁵¹²⁵ לא חסר מהייחוד דבר ולא שום כלי ולא חלקי כלי אלא שהביאוהו "בשייפין ידיעאן" אברים פרטיים, והכלים מוכנים להכלל אחד בחבירו די כל הצורך (אור יקר).

<p>ובגין כך ויקם משה את המשכן (שמות מ יח) לאתתקפא מרזא דלעילא⁵¹²⁶ ולא יתקף מרזא דלתתא ועל דא משה דהוה מרזא דגו⁵¹²⁷ אספקלריאה דנהרא אצטריך איהו לאקמא⁵¹²⁸ משכנא לאנהרא מניה ולא מאחרא ועל דא⁵¹²⁹ סיהרא אצטריך לאנהרא מן שמשא ולא מאחרא תא חזי כנסת ישראל אצטריכת לאסתלקא לעילא ולאדתבקא גו שמשא⁵¹³⁰:</p>	<p>ולכן "ויקם משה את המשכן", להתחזק מסוד של מעלה, ולא יתחזק מסוד שלמטה. ועל כן משה, שהיה מסוד של תוך האספקלריה המאירה, צריך הוא להקים את המשכן להאיר ממנו, ולא מאחר. ועל זה הלבנה צריכה להאיר מן השמש, ולא מאחר. בא וראה, כנסת ישראל צריכה להתעלות למעלה ולהתדבק בתוך השמש.</p>
<p>פתח⁵¹³¹ ואמר (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה היא העולה אמר רבי שמעון (אע"ג דקאמרן דכתיב) וכתיבו (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע ה⁵¹³² עולה סליקו וקשירו⁵¹³³ דכנסת ישראל לעילא⁵¹³⁴ ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי למהוי כלא חד⁵¹³⁵ אקרי⁵¹³⁶ עולה קדש קדשים⁵¹³⁷ ובגין כך אקרי עולה דסלקא ואתעטרא למהוי ובלא חד בקשורא חדא בחדו⁵¹³⁸:</p>	<p>פתח ואמר "זאת תורת העולה היא העולה". אמר רבי שמעון, נאמר "אדם ובהמה תושיע ה". עולה עליה וקשר של כנסת למעלה, ודיבוק שלה בתוך העולם הבא, להיות הכל אחד. נקראת עולה קדש קדשים, ולכן נקרא עולה, שעולה ומתעטרת להיות הכל אחד בקשר אחד בשמחה.</p>
<p>ובגין דסלקא⁵¹³⁹ לעילא⁵¹⁴⁰ לעילא⁵¹⁴¹ כתיב (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה רזא דכר ונוקבא⁵¹⁴² כחדא תורה שבכתב ותורה שבעל פה⁵¹⁴³ העולה דסלקא גו עלמא דאתי⁵¹⁴⁴:</p>	<p>ומשום שעולה למעלה למעלה, נאמר "זאת תורת העולה". סוד של זכר ונקבה כאחד, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. "העולה", שעולה לתוך העולם הבא להתקשר בתוכו, שנקרא ודאי קדש הקדשים, וגם העולה היא קדש הקדשים.</p>

⁵¹²⁶ פי' מזעיר (אור יקר).

⁵¹²⁷ מגו (דפ"ו).

⁵¹²⁸ "איהו לאקמא" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "ההוא".

⁵¹²⁹ ועל דא (מוסגר בדפ"ק).

⁵¹³⁰ פי' זעיר (מ"מ).

⁵¹³¹ לשון זה בפ' צו דף כ"ו ושם פי' אותו הרמ"ז וככתוב בכאן מ"ש עליו הר"ח ז"ל (מ"מ).

⁵¹³² ופי' כמ"ש לקמן שהפרצופים הנקראי' אדם נתקנים ע"י כוונת האדם שהם כהן לוי וישראל, והניצוצים של הקליפות הנק' בהמה, מתבררים ע"י הקרבת הבהמה (מ"מ).

⁵¹³³ שעולים ט' נקודותיה מן הבריאה (רח"ו).

⁵¹³⁴ שמתקשרת פב"פ בז"א ואח"כ עולים שניהם ליסוד הבינה בסוד מ"ן כדי לקבל מוחין חדשים וז"ש הזהר ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי (רח"ו).

⁵¹³⁵ כל הד' פרצופים אר"א וזר"ן (רח"ו). עי' לקמן רסח ע"ב ובח"ג רמ ע"ב בוכן שם כו רע"ב ועי' פרשת תרומה קמא ע"א (לש"ו). מבואר בכמה וכמה מקומות בזוה"ק, כי מהקרבתו היו נהנים החיצונים ג"כ [ע' ח"א סד ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהרח"ו רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמח ע"ב] (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

⁵¹³⁶ ואקרי (דפ"ו).

⁵¹³⁷ פי' כמו שהבינה נקרא ק"ק גם המלכות נקרא כן (מ"מ).

⁵¹³⁸ כל הד' פרצופים א"א וזר"ן (רח"ו במ"מ).

⁵¹³⁹ מלכות (רח"ו).

⁵¹⁴⁰ ז"א (רח"ו).

⁵¹⁴¹ אימא (רח"ו).

⁵¹⁴² ת"ת ומלכות (רח"ו). ור"ל זאת מ' תורת זעיר העולה שעולים לבינה (מ"מ).

⁵¹⁴³ שניהם למ"ן (רח"ו).

⁵¹⁴⁴ פי' שעולים זר"ן בסוד מ"ן ליסוד דאימא, ושיעור הכתוב זאת שהיא מ', תורת שהוא זעיר הנק' תורה שבכתב העולה שעולים שניהם בסוד מ"ן לבינה (מ"מ).

677

<p>לאתקשרא בגויה דאקרי קדש הקדשים [ודאי] ועולה נמי הוא קדש הקדשים [ודאי] והוא:]</p>	
<p>ובגין כך סדורא דנכיסו ודילהו (דיליה) לסטר צפון דאיהו סטר שמאלא⁵¹⁴⁵ דהאי (איהו) תורה שבעל פה לא סלקא בחביבותא⁵¹⁴⁶ אלא כד אתער סטרא דצפון⁵¹⁴⁷ דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וכדין איהי סלקא בחביבותא ואתערטרא בימינא⁵¹⁴⁸ ואתחברת באמצעיתא⁵¹⁴⁹ ואתנהיר כלא מרזא דקדש הקדשים⁵¹⁵⁰ ודא מגו רזא דאדם⁵¹⁵¹ ברעו דכהנא⁵¹⁵² (ובצלוחא ובשירותא) ובשירתא דליואי⁵¹⁵³ ובצלוחא דישראל⁵¹⁵⁴;</p>	<p>ולכן הסדור של שחיטתה לצד צפון, שהוא צד שמאל, שהרי תורה שבעל פה לא עולה בחביבות, אלא רק כשמתעורר צד הצפון, שנאמר "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". ואז היא עולה בחביבות ומתעטרת בימין, ומתחברת באמצע, והכל מאיר מהסוד של קדש הקדשים, וזה מתוך סוד האדם, ברצון הכהן ובשירת הלויים ובתפלת ישראל.</p>
<p>והא אוקימנא דעולה קדש הקדשים⁵¹⁵⁵ ברזא דרוח עלאה⁵¹⁵⁶ בגין דתלת רוחין⁵¹⁵⁷ קשירין כחדא רוח תתאה⁵¹⁵⁸ דאקרי רוח הקדש רוח דלגו⁵¹⁶⁰ באמצעיתא דאקרי רוח חכמה ובינה⁵¹⁶¹ וכן אקרי רוח תתאה⁵¹⁶² אבל האי [אקרי] רוח דנפיק מגו שופר כליל באשא ובמיא רוח עלאה⁵¹⁶³ דאיהו סתים בחשאי דביה קיימין כל רוחין קדישין⁵¹⁶⁴ וכל אנפין נהירין ובגין כך אהדרת עולה רוח ממש⁵¹⁶⁵;</p>	<p>והרי בארנו, שעולה קדש הקדשים בסוד הרוח העליונה, משום ששלוש רוחות קשורות כאחת. רוח תחתונה שנקראת רוח הקודש, רוח שלפנים באמצע שנקראת רוח חכמה ובינה. וכן נקראת הרוח התחתונה. אבל זו נקראת רוח שיוצאת מתוך השופר, כלולה באש ובמים. הרוח העליונה, שהיא נסתרת בחשאי, שבה עומדות כל הרוחות הקדושות וכל הפנים מאירות. ולכן חוזרת העולה לרוח ממש.</p>

⁵¹⁴⁵ ור"ל שהבינה היא קו הגבורה (מ"מ).

⁵¹⁴⁶ שניהם למ"ן (רח"ו במ"מ).

⁵¹⁴⁷ זרוע שמאל גבורה דז"א (רח"ו).

⁵¹⁴⁸ חסד דז"א (רח"ו).

⁵¹⁴⁹ ת"ת דז"א (רח"ו).

⁵¹⁵⁰ יסוד דאימא נק' קדש הקדשים כדאיתא בפרשת אחרי מות (רח"ו).

⁵¹⁵¹ פי' זה הענין נעשה בסוד אדם התחתון (רח"ו).

⁵¹⁵² חסד כהן (רח"ו).

⁵¹⁵³ לוי גבורה (רח"ו).

⁵¹⁵⁴ ישראל ת"ת (רח"ו).

⁵¹⁵⁵ שמתקשרת באימא (רח"ו).

⁵¹⁵⁶ פי' בינה הנקרא רוח עילאה (מ"מ).

⁵¹⁵⁷ פי' מלכות וזעיר ובינה וכדמפרש (מ"מ).

⁵¹⁵⁸ מלכות (רח"ו).

⁵¹⁵⁹ ויקרא סא ע"א (הערת הזהר).

⁵¹⁶⁰ ת"ת (רח"ו).

⁵¹⁶¹ שהת"ת נמשך מחכמה ובינה (רח"ו).

⁵¹⁶² ג"כ רוח חכמה ובינה לפי שגם היא נמשכת מאו"א (רח"ו). אבל הטעם שהת"ת נקר' רזא כי הוא רוח האמתי כלול מאש ומים חסד וגבורה והוא כוללם וז"ש שהזוהר אבל האי איקרי רוח דנפיק מגו שופר שהיא הבינה הנק' שופר כליל באשא ובמיא (מ"מ).

⁵¹⁶³ בינה (רח"ו).

⁵¹⁶⁴ שעל ידו חיים (רח"ו).

⁵¹⁶⁵ כי עי"כ מלכות עולה עד בינה הנקרא רוח (רח"ו), וזהו פי' והעולה על רוחכם כי המ' עולה עד רוח העליון אימא עי"כ, וז"ש מי זאת עולה פי' פעולת העולה היא לקשר מי זאת (מ"מ).

<p>ולבשר מרזא דבהמה מסתפקי⁵¹⁶⁶ ואתזנו לאתקשרא רוח אחרא⁵¹⁶⁷ דאיהו גו מסאבו מאינון תרביזן ושמונונין⁵¹⁶⁸ כמה דאתמר בגין כך עולה קדש הקדשים שאר קרבנין למעבד שלמא בעלמא כלהו מכמה סטרין ומארי דינין (לאתעברא) ונ"א לאתעבראו [לאתעטרא] ולאתנהרא מגו רעותא⁵¹⁶⁹ לאתבסמא אקרין קדשים קלים בגין דלא מתעטרא⁵¹⁷⁰ לעילא⁵¹⁷¹</p>	<p>ואחר כך, מסוד הבהמה מקבלים ונזונים, לקשר רוח אחרת שהיא תוך הטומאה, מאותם חלבים ושומנים, כמו שנתבאר. לכן עולה קדש הקדשים. שאר הקרבנות, לעשות שלום בעולם, כולם מכמה צדדים, ובעלי הדינים (להתעבר) להתערב (להתעטר) ולהאיר מתוך רצון להתבשם נקראים קדשים קלים, משום שלא מתעטרים למעלה</p>
<p>רלמ/א</p>	
<p>לעילא בקדש הקדשים⁵¹⁷² ועל דא אינון קדשים קלים ונכיסו דלהון בכל אתר כמה דאוקימנא אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים לאו איהו כשאר קרבנין דכל עובדוהא קדש⁵¹⁷³:</p>	<p>למעלה בקדש הקדשים, ולכן הם קדשים קלים ושחיטתם בכל מקום, כמו שאמרנו. אבל עולה, שהיא סוד של קדש הקדשים, אינה כשאר הקרבנות, שכל מעשיה קודש.</p>
<p>תא הזי מה כתיב (ויקרא ו ג) ולבש הכהן מרו בר אלין לבושין מייחדין לקדושה בר יחידאי מיוחדא לקדושה וכתוב (ויקרא טז ד) בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם מאי טעמא דא קדש⁵¹⁷⁴ אלא רזא דמלה כדקאמרן דאיהי קדש הקדשים דסלקא כלא ואתעטרא בקדש הקדשים בקשורא חדא ולבשר מפני ואעבר רוח מסאבא דסאיב כלא דלא שלטא ולא יתקריב גו מקדשא ואתעבר מכל סטרי קדשא ואשתאר כלא קדש בקדושא יחידאי:</p>	<p>בא וראה מה נאמר "ולבש הכהן מדו בד". אלו לבושים מיוחדים לקדושה. "בד", יחיד, מיוחד לקדושה. ונאמר "בגדי קודש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם". למה (זה קדש). אלא סוד הדבר כמו שאמרנו, שהיא קדש הקדשים, שכולה עולה ומתעטרת בקדש הקדשים בקשר אחד, ואחר כך מפנה ומעבירה את רוח הטומאה שמטמאת הכל, שלא תשלוט ולא תתקרב לתוך המקדש, ותעבור מכל צדדי הקדושה, והכל ישאר קדוש בקדושה יחידה.</p>
<p>ואמר רבי שמעון, הרי נתבאר, שנאמר "אדם ובהמה תושיע ה'". וכך עולה סוד האדם, מצד של אדם ודאי. בהמה, מצד הבהמה. ולכן נאמר "אדם כי יקריב מכם". אדם ודאי, שזה קרבנו למעלה, לקשר קשר בסוד של אדם.</p>	

⁵¹⁶⁶ פי' אבל אח"כ בסוד רזא דבהמה היינו ע"י הקרבת הבהמה היא פעולה אחרת שע"כ היו לוקחים החיצונים חלקם וע"כ היו מוציאים הרוחניות שגזלה הקליפה ומשיבים אותו ע"י עולה למקומו (רח"ו), כנזכר בשער פנימי וחיצון, בסוד ההיכלות, ואע"פי שבעולה אין ניצוץ לחיצונים בה כמ"ש לקמן, עכ"ז ע"י הקרבת הבהמה היו נבררים הניצוצות (מ"מ).
⁵¹⁶⁷ ניצוץ הקדושה שבעלה הקליפה זה היה עולה על ידי הקרבת החלבים ובעולה היה כולה כליל ולא היה בה ניצוץ לחיצונים (רח"ו).
⁵¹⁶⁸ ע"י לעיל לד ע"א קפא ע"ב וע"י ז"ח פרשת צו וע"י פרשת פנחס רמב ע"א ושם רמ ע"ב ועיי"ש רכז סע"א עש"מ (לש"ו).
⁵¹⁶⁹ כל שאר הקרבנות היו נהנים מהם החיצונים קצת ולכן נקרא קדשים קלים (רח"ו).
⁵¹⁷⁰ פי' מלכות (מ"מ).
⁵¹⁷¹ פירוש לזעיר (מ"מ).
⁵¹⁷² פירוש לבינה, ורוצה לומר שבשאר הקרבנות אין ז'ין עולים בסוד מ"ן ליסוד דאימא (מ"מ).
⁵¹⁷³ ע"י לעיל רלז ע"א הערה בשם ספר הדע"ה, וע"י לעיל רכו ע"א.
⁵¹⁷⁴ דא קדש (מוסבר בדפ"ק).
⁵¹⁷⁵ בראשית מו ע"א (הערת הזהר).
⁵¹⁷⁶ פי' פרצופים הנקראי' אדם מתעלים ע"י אדם התחתון (מ"מ).
⁵¹⁷⁷ פי' הניצוצות שבקליפות הנק' בהמה מתבררים ע"י הקרבת הבהמה (מ"מ).

<p>(ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם אדם ודאי⁵¹⁷⁸ דדא קרבניה לעילא לקשרא קשרא וברזא דאדם⁵¹⁷⁹ ולבתר מן הבהמה⁵¹⁸⁰ וכלא איהו וברזא דאדם (בקרא אדם) ובהמה ודא הוא רזא דאצטריך לקרבנא אדם ובהמה כדקאמרן תא חזי כד ברא קודשא בריך הוא עלמא הכי עבד אדם ובהמה⁵¹⁸¹:</p>	<p>ואחר כך מן הבהמה, והכל הוא בסוד של אדם ובהמה. וזהו הסוד שצריך לקרבן, אדם ובהמה כמו שאמרנו. בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, כך עשה, אדם ובהמה.</p>
<p>ואי תימא והא כתיב (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ⁵¹⁸² דהא מנייהו מקרבין קרבנין ואפילו עולה כמה דכתיב (ויקרא א יד) ואם מן העוף עולה קרבנו תא חזי מכל אינון עופי לא מקרבין אלא תורים ובני יונה אלא רזא דא⁵¹⁸³ מה דאתכשר בדא פסיל בדא דא (איהו) ימינא⁵¹⁸⁴ ודא שמאלא (וכלא חד):</p>	<p>ואם תאמר, והרי נאמר "ועוף יעופף על הארץ", שהרי מהם מקריבים קרבנות, ואפילו עולה, כמו שנאמר "ואם מן העוף עולה קרבנו", בא וראה, מכל אותם העופות לא מקריב אלא תורים ובני יונה. אלא סוד זה, מה שכשר בזה, נפסל בזה. זה ימין, וזה שמאל.</p>
<p>ואבל רזא דא אוקימנא כתיב (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ (ועוף יעופף על הארץ הא אוקימנא) דאינון רזא דרתיכא ובהו אסתלק רוח הקדש⁵¹⁸⁵ לסלקא לעילא דאינון תרי חד לימינא וחד ולשמאלא עוף לימינא ודא מיכאל יעופף לשמאלא ודא⁵¹⁸⁶ גבריאל דא ימינא ודא לשמאלא ובגין כך מקרבין תריין אלין לסלקא רוח קדשא ושמאלא מעטר וזיין לתתא⁵¹⁸⁷ לההוא סטר שמאלא וימינא לימינא ואתקשרא אתתא בבעלה למהוי חד וכלא אסתלק ואתקשר כחדא לעילא ותתא וקודשא בריך הוא אסתלק בלחודוי ואתקף:</p>	<p>אבל הסוד הזה הרי בארנו, נאמר "ועוף יעופף על הארץ", שהוא סוד המרכבה, ובהם מתעלה רוח הקדש לעלות למעלה, שהם שנים, אחד לימין ואחד לשמאל. "עוף" לימין, וזה מיכאל, "יעופף" לשמאל, וזה גבריאל. זה לימין וזה לשמאל. ולכן מקריבים שני אלה, להעלות את רוח הקדש, והשמאל מתעטר וזן למטה לאותו צד שמאל, וימין לימין, ונקשרת אשה עם בעלה להיות אחד, והכל מתעלה ונקשר כאחד למעלה ולמטה, והקדוש ברוך הוא מתעלה לבדו ומתחזק.</p>
<p>ובספרי קדמאי מסכנא לא יהיב חולקא⁵¹⁸⁸ לאתזנא אלא לעילא לאתקשרא אבל כלא לעילא ותתא מתקשר כל חד וחד לסטריה כדקא יאות והא אוקימנא:</p>	<p>ובספרי הקדמונים, העני לא נותן חלק ליזון, אלא למעלה להתקשר, אבל הכל נקשר למעלה ולמטה, וכל אחד ואחד לצדו כראוי, והרי בארנו.</p>
<p>רבי⁵¹⁸⁹ אלעזר שאיל לרבי שמעון אמר הא קשורא דכלא ונ"א דעולהו אתקשר בקדש</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון. אמר, הרי קשר של הכל (העולה) נקשר בקדש הקדשים</p>

⁵¹⁷⁸ פי' אדם שלמטה מקשר אדם שלמעלה (מ"מ).

⁵¹⁷⁹ לעיל רכו ע"א (לש"ו)

⁵¹⁸⁰ פי' ע"י הקרבת הבהמה מבררים הניצוצות (מ"מ).

⁵¹⁸¹ פירוש פרצופים הנקראי' אדם והקליפות הנק' בהמה (מ"מ).

⁵¹⁸² פירוש ומה תיקון נעשה ע"י העופות (מ"מ).

⁵¹⁸³ אלא רזא דא (מוסגר בדפ"ק).

⁵¹⁸⁴ פי' תורים מצד הימין ובני יונה הם מצד השמאל מלשון ולא תונו וכו' לפי שהגבורות דנים

האדם (מ"מ).

⁵¹⁸⁵ מלכות שבבריא (רח"ו).

⁵¹⁸⁶ בראשית מו ע"א (הערת הזהר).

⁵¹⁸⁷ פי' גבריאל שהוא שמאל מעטר לחיילות שתחתיו מצד שמאל וכן מיכאל לצד ימין (מ"מ).

⁵¹⁸⁸ פי' ספרי קדמאי ס"ל שקרבן עני שהם תורים ובני יונים אינם נהנים ממנו התחתונים ולכן

אר"ש אבל כולא לעילא ותתא וכו' שר"ל שהאמת הוא שניזונים בין העליונים בין התחתונים (מ"מ).

⁵¹⁸⁹ ויקרא כו ע"ב (הערת הזהר).

<p>הקדשים⁵¹⁹⁰ לאתנהרא אתדבקותא דרעותא דכהנא וליואי וישראל לעילא עד היכן איהו סלקא⁵¹⁹¹:</p>	<p>להאיר, ההתדבקות של רצון הכהן והלויים וישראל למעלה, עד היכן היא עולה.</p>
<p>אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף⁵¹⁹² דכל קשורא ויהודא ושלימו לאצנעא בההוא צניעו⁵¹⁹³ דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבד סוף⁵¹⁹⁴ ולא למעבד וראש⁵¹⁹⁵ (דבר) כמה דאין קדמאה⁵¹⁹⁶ אפיך ראש וסוף מאן ראש דא נקודה עלאה⁵¹⁹⁷ דאיהו רישא דכלא סתימאה דקיימא גו מחשבה⁵¹⁹⁸ ועביד סוף דאקרי סוף דבר⁵¹⁹⁹ (קהלת י ב'ג) אבל להתם אין סוף לאו רעותין⁵²⁰⁰ לאו נהורין⁵²⁰¹ לאו בוצינין⁵²⁰² בההוא אין סוף כל אלין בוצינין ונהורין תליין לאתקיימא בהו⁵²⁰³ ולא קיימא לאתדבקה מאן ודידע ולא⁵²⁰⁴ ידע⁵²⁰⁵ (דידעי ולא ידעי) לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין ואיין⁵²⁰⁶ (אין):</p>	<p>אמר לו, הרי בארנו, עד אין סוף, שכל הקשר והיחוד והשלמות, להצניע באותה צניעות שלא משגת ולא ידועה, שבה רצון כל הרצונות, האין סוף אינו עומד להודע ולא לעשות סוף ולא לעשות ראש, כמו שהא"ן הראשון מוציא ראש וסוף. מי הראש, זו הנקודה העליונה שהיא ראש כל הנסתר שעומדת בתוך המחשבה. ועושה סוף, שנקרא "סוף דבר". אבל לשם, אין סוף. אין רצונות, אין אורות, אין מאורות באותו האין סוף. כל המאורות והאורות הללו תלויים להתקיים בהם ולא עומדים להשגה, מי יודע ולא יודע, אינו אלא רצון עליון, נסתר כל הנסתרים, אין.</p>
<p>וכד⁵²⁰⁷ נקודה עלאה ועלמא דאת⁵²⁰⁸ אסתלקו לא ידעי בר ריהא⁵²⁰⁹ כמאן דארח</p>	<p>וכשהנקודה העליונה והעולם הבא מתעלים, אין יודעים חוץ מריח, כמי שמריח</p>

- ⁵¹⁹⁰ פי' שעולים זר"ן בסוד מ"ן לאימא הנק' ק"ק (מ"מ).
- ⁵¹⁹¹ פי' כוונת הקרבן והתדבקות כהן ולוי וישראל עד איזה פרצוף מגעת (מ"מ). רמד ע"ב ריג ע"ב (הערת הזהר).
- ⁵¹⁹² הרמ"ל כתב דהא"ס נקרא לפעמים עולם הנאצלים שע"ג האצילות (רח"ו). בראשית טז ע"ב כד סליק (לש"ו)
- ⁵¹⁹³ פי' א"ק שהוא נק' א"ס בעצם כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).
- ⁵¹⁹⁴ פי' מלכות (מ"מ).
- ⁵¹⁹⁵ פי' אבא הנקרא ראש (מ"מ).
- ⁵¹⁹⁶ פי' שאריך הוציא אבא וברתא הנק' ראש וסוף אבל א"ק לא שייך בו זה מפני התעלמותו (מ"מ).
- ⁵¹⁹⁷ פירוש אבא (מ"מ).
- ⁵¹⁹⁸ פי' שאבא יונק ממ"ס הנקרא מחשבה כמ"ש הרב (מ"מ).
- ⁵¹⁹⁹ בסוד ד' של יר"ד (רח"ו).
- ⁵²⁰⁰ פי' בא"ק הנק' א"ס לא שייך בו שום רעותא מפני רוב התעלמותו (מ"מ).
- ⁵²⁰¹ חסדים (רח"ו).
- ⁵²⁰² גבורות (רח"ו). ור"ל לא שייך בו לא חסדים ולא גבורות כי הכל נעלם בדקות גדול (מ"מ).
- ⁵²⁰³ פי' החסדים והגבורות שבפרצופים שתחת הא"ס הם תליין לאתקיימא בהו בא"ש ובפרצופים הנעלמים שע"ג האצילות, אבל יהיו מתדבקים כדי לידע מהותם אינם יכולים זז"ש ולא קיימין לאתדבקה (מ"מ).
- ⁵²⁰⁴ "ולא" דפ"ו.
- ⁵²⁰⁵ פי' בין הצדיקים היודעים סודות התורה על אמתתם בין אותם שאינם יודעים אלא קצת (מ"מ).
- ⁵²⁰⁶ פי' שאין לשום אדם בו השגה אלא נקרא אין כי אין מי שיביניהו (מ"מ).
- ⁵²⁰⁷ עי' זהר פרשת צו כו ע"ב (הערת הזהר).
- ⁵²⁰⁸ פי' א"וא (מ"מ).
- ⁵²⁰⁹ פי' שאינם משיגים רק ריח טוב לבד, ובספר ערוגת הבושם דף ח' על פ' לריח שמניך טובים כתב וז"ל אמרו בזהר שיר השירים לריח דא איהי נקודה עלאה דקיימא בסתימו מגו ההוא סתים דכל סתימין דלא אתיידע כלל. והאי נקודה איהו ריח מהאי סתימא דכולא, ופירוש הדבר שנקודה עלאה הוא חכמה ושורשו הוא מכתרא דאריך, ושם הוא חסד דר"ל דלא ומשם הוא מקבל דרך הדיקנא ממזל הח' ונמצא הקיום שלו הוא בסתימו שהוא המזל הח', והמזל הח' מקבל מחסד דרד"ל שהוא סתים דכל סתימין כי הוא בכתר דאריך, כי הכתר בעצמו הוא פנימיות דכל האצילות ונמצא שחכמה הוא סתום מאד והיאך הוא מגלה את אורותיו באצילות הוא ע"י יסודו שנקרא נקודה בכל מקום

<p>בריהא ואתבסם ולא דא נייחא⁵²¹⁰ [ניחוח] דהא כתיב (שם כו לא) ולא אריח בריח ניהחכם דהא ריח ניהח ריחא דרעותא דכל הני⁵²¹¹ רעותא דצלוחא ורעותא דשירתא ורעותא דכהנא דכלהו רזא דאדם כדין כלהו אתעבידו רעותא חדא וההוא אקרי ניהח רעותא) א כתרנומו כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה דאתמר:</p>	<p>את הריח ומתבשם, ואין זו נחת הניחוח, שהרי נאמר "ולא אריח בריח ניחוחכם", שהרי ריח ניחוח, הריח של הרצון שכל הרצונות הללו של תפלה, והרצון של שירה, ורצונו של הכהן, שכלם סוד של אדם, ואז כולם נעשים רצון אחד. ואותו נקרא ניחוח, רצון, כתרנומו. ואז הכל נקשר ומאיר כאחד כראוי, כמו שנתבאר.</p>
<p>ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא דכהנא⁵²¹² דכתיב (שם ו ב) צו את אהרן</p>	<p>ועל זה ניתן הצד האחר הזה ביד הכהן, שנאמר "צו את אהרן</p>
<p>רלמ"ב</p>	
<p>ואת בניו לאמר רזא הכא דהא אוקימנא לית צו⁵²¹³ אלא עבו⁵²¹⁴ והכא אתיהיבת ליה לאתוקרא ההיא מחשבה רעה⁵²¹⁵ ולאעברא ולהו (ליה) מנו קדשא⁵²¹⁶ בהאי רעותא דסלקא לעילא ובהא⁵²¹⁷ תננא ותרבין דאתוקרן בגין לאתעברא מן קדשא והאי צו ברשותיהו קיימא לאפרשא לה מן קדשא מנו האי</p>	<p>ואת בניו לאמר". הסוד כאן, שהרי בארנו אין צו אלא עבודה זרה, וכאן ניתנה לו לשרוף אותה המחשבה הרעה ולהעבירה מתוך הקודש ברצון הזה שעולה למעלה, בעשן הזה ובחלבים שנשרפים, כדי שיעברו מן הקודש. והצו הזה עומד ברשותם להפרידה מן הקדש מתוך הקרבן הזה. ואם תאמר "צו את בני ישראל", גם כך, שהרי ברשותם עומד (להפריד</p>

ועל ידי בינה שמרוב זיווגו עמה מגלה אורותיו על ידה וז"ש והאי נקודה איהו ריח מהאי סתימא דכולא, ועל דרך שכתוב בזוהר בפ' צו וכד נקודה עילאה ועלמא דאתי אסתלקו לא ידעין בר ריחא וכו', עוד שסובבין האי ריח כל אינון שמנין ובוסמין כולהון נהירין ואיקרון טובים, ואי לאו לא איקרין טובים בגין דכד האי ריח עילאה עאל בסתימו לגו נחלי עמיקא ואמלי ליה כדקא יאות כולהו דרגין איקרין טובים, והוא כמ"ש כי האורות דחכמה עילאה מתגלית הארתם כמו הריח על ידי הבינה שבה האפרסמון והבשמים כנז"ל ונעשים בשמים ראש כשנכנסים בראש זעיר וז"ש הזוהר ואיקרון טובים שהם מוחין דזעיר, וכו' ע"ש שהאריך ולקצר אני צריך, ותחלה כתב שם פי' אמר וז"ל כתב הרב זל"ה שהמלכות תמיד בקו האמצעי לפי ששם הארת מוח הדעת מגולה בכלות יסוד אימא בחזה ונתגלת הארת יסוד אבא והארת חו"ג דבינה, משא"כ ב' קוי ימין ושמאל הם סתומים וכו' ושיעור הכתוב לריח שמניך שהוא קו ימין דזעיר שהוא קו החכמה הנק' שמן וקו הבינה נקרא ג"כ שמ"ן כי שמן בא"ת ב"ש בל"ט גי' אה"יה שבבינה ומב' קוים הללו שהם השמנים אינה מקבלת מהם רק כמו ריח כמ"ש בזוהר בפ' צו מי הנק' שמך הגדול שהוא נעלם הוא כמאן דארח ריחא מפני סתימתם בקוים ואע"פ כהם טובים וכו' שמן דאבא תורך בשמך שהיא אימא וממנה תורק ג"כ בשמך שהיא מ' ע"י זעיר ונמשך לעלמות ז' נערוותיה (מ"מ).

⁵²¹⁰ פי' דלא שייך שם נייחא (מ"מ).

⁵²¹¹ פירוש בחג"ת שהם סוד כהן לוי וישראל שם שייך ניחוח ורעותא (מ"מ).

⁵²¹² ע"י הקרבנות מתכפייא ואתדחיא הס"א ועי' ח"ג כז ע"ב ולעיל רלז ע"א (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

⁵²¹³ עי' פע"ח פורים.

⁵²¹⁴ אפשר כי מלת צו הוא לשון זירוז ואין לך עבירה שצריכה זירוז כעבודה זרה כדפירשו מפסוק סרו מהר מן הדרך אשר צויתים, ומלת צו הוא לשון ייחוד בכל מקום מפני שהעבודה זרה מפריד הייחוד והמייחד נזהר מעבודה זרה, לכך הזהרת השמירה מעבודה זרה באה במלת צו, כלומר יחד התפארת והמלכות והזהר שלא תפריד בעבודה זרה, והיינו כדמסיק ואזיל כי מחשבה הפוסלת היא דווקא דעבודה זרה, והעולה מטהר פגם המחשבה, ואין המחשבה פוסלת כלל אלא דווקא מחשבת עבודה זרה (אור יקר). פי' צו שהיא הס"א מבערים אותה מן העולם ע"י הקרבן (מ"מ).

⁵²¹⁵ דעבודה זרה (אור יקר).

⁵²¹⁶ והענין כי צריך שני עניינים האחד להעביר העבודה זרה והפגם והשנית לייחד, ולכך היה בענין הקרבן שני עניינים, האחד "רעותא דסלקא לעילא" שהיא המייחדת עד למעלה כדפירשונו, השנית "תננא ותרבין" שהם הגשמות שבקרבן ודקותו שזה בסוד בהמה לטהר המשכן מקום הפגם, שהפגם אינו עולה אל מקום הרצון אלא מקום בהמה לבד, והטעם שהעבודה זרה פוגם אפילו במחשבה הוא מפני שהחצונים יש בהם דקות התלוי במחשבה ומדרגה עבה התלוייה במעשה, והיינו בסוד עשר תמורות כדפירשונו בספ"ר, ומקום העבודה זרה הוא בתמורת המחשבה הדקה ולכך פוגמת במחשבה כאומרנו למען תפוס וכו' (אור יקר). עי' דע"ה ח"ב קנו ע"ב.

⁵²¹⁷ ובהאי (דפ"ו).

<p>קרבנא ואי תימא (במדבר כח ב) צו את בני ישראל⁵²¹⁸ הכי נמי דהא ברשותיהו קיימא [לאפרשא לה מן קדשא] כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון⁵²¹⁹ דלא יכלא לשלמאה עלייהו:</p>	<p>אותה מהקדושה) כל זמן שעושים רצונו של רבונם שלא יוכל לשלוט עליהם.</p>
<p>והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה לאעטרא⁵²²⁰ לההוא רוח קדשא⁵²²¹ לעילא⁵²²² לעילא ולאפרשא [לה] לדא⁵²²³ רוח טמאה לנחתא לה לתתא לתתא⁵²²⁴ דא ברעותא ובצלוחתא⁵²²⁵ כדקאמרן ודא בעובדא⁵²²⁶ כלא כדקחזי ליה:</p>	<p>והמקרא הזה כולו בא להראות את סוד הדבר, לעטר את אותה רוח הקודש למעלה למעלה, ולהפריד את רוח הטומאה הזו להורידה למטה למטה, וזה ברצון ובתפלה כמו שאמרנו, וזה במעשה, הכל כראוי לו.</p>
<p>והאי קרא מוכח עלייהו דכתיב (ויקרא ו ב) צו את אהרן ואת בניו לאמר צו דא עכו"ם רוח מסאבא⁵²²⁷ לאמר דא אתתא⁵²²⁸ דאקרי יראת יהו"ה⁵²²⁹ כתיב הכא לאמר וכתיב התם (ירמיה ג א) [לאמר] הן ישלח איש את אשתו והא אוקמוה ובגין כך כלא אתמר וכהנא קיימא לאתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה⁵²³⁰ זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא</p>	<p>ופסוק זה מוכיח עליהם, שנאמר "צו את אהרן ואת בניו לאמר". "צו", זו עבודה זרה, רוח הטומאה. "לאמר", זו אשה, שנקראת יראת ה'. נאמר כאן "לאמר", ונאמר שם "לאמר הן ישלח איש את אשתו", והרי פרשוהו. ולכן הכל נאמר, והכהן עומד לתקן את הכל, בסוד של אדם ובהמה. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא שהם יודעים את דרכי התורה והולכים בה בדרך אמת, עליהם נאמר "אדני" עליהם יחיו". מה</p>

⁵²¹⁸ מה ענין עבודה זרה שם, בשלמא כהן מטהר אלא ישראל במה, ואם תאמר במה שפירשנו שהצואה ייחוד נחא ומאי קשיא ליה, יש לומר דמשמע ליה ייחוד המבטל עבודה זרה (אור יקר).

⁵²¹⁹ שאין יצר הרע שולט באדם אלא מתוך בטלה (אור יקר).

⁵²²⁰ סוד המלכות מתקשטת וכבר פירשנו ענין עיטור בפרשת נח (אור יקר).

⁵²²¹ סוד המלכות המזדככת בסוד העולה (אור יקר).

⁵²²² בסוד התפארת רוח שני, לעילא בסוד הדעת רוח שלישי כדפירשנו לעיל, והיינו בסוד הייחוד העליון דקות כוונת הכהנים לויים וישראלים כדפירשנו לעיל, אמנם בסוד עביות הקרבן ומעשהו תננא ושמוננין (אור יקר).

⁵²²³ דהיינו לטהר המשכן, כי ברדת השכינה ממעלה למטה מאירה כל כחות חצונים מתבערים והם יורדים למטה אל מקומם, ולהם שלשה בחינות האחת אמצעית והיא מקום מעמדם בימות החול והיינו פתח היכל לבנת הספיר, ולא בפתח ממש אלא למטה מהיכלות והיינו לפתח חטאת רובץ, השנית למעלה בזמן שהם מפגלין הקדשים ועולין דרך מדורי ההיכלות לפי שיעור הפגם ותובעין שם תביעתם כדפירשנו בכמה דוכתי, השלישית היא מקומם בשבתות וימים טובים והיינו בנוקבא דתהומא רבא, והיינו עת ביאת השכינה בסוד הייחוד החצונים מתבערים ויורדים (ב) [למטה למטה דהיינו בנוקבא דתהומא רבא, ובפגם המחשבה רעה היו פנימה בקדש ועתה ירדו למטה למטה (אור יקר).

⁵²²⁴ והיינו בשני בחינות העליה למעלה שאין קרבן משיג שם (אור יקר).

⁵²²⁵ שאין חלק מזה לבהמה (אור יקר).

⁵²²⁶ מעשה הקרבן כדפירשנו, וכבר פירשנו לעיל ענין את קרבני לחמי לאשי דאפילו מדרגות האשים נטהרים ונקרבים (אור יקר).

⁵²²⁷ שהיא המעברת הייחוד, צו וייחד להזדרז כדי להעבירה מן הקדש, והנה דקדק דקאמר "רוח מסאבא" בחצונית ובקדושה אמר אשה יראת ה' וכו' (אור יקר).

⁵²²⁸ פי' צו שהיא ע"ז הכניעו אות ה' לאמר שהיא המלכות סלקו לה לעילא (מ"מ). נח ס ע"א (הערת הזהר).

⁵²²⁹ והיה לומר או רוח מסאבא ורוח קדשא או אשה זונה ואשה יראת ה', אלא כוון לומר לטהר המקדש אפילו מן הטומאה הדקה שהיא רוח, ולסלק השכינה אפילו הבחינה המתגלת למטה דהיינו אשה יראת ה' שהיא ממקום היראה שהיא עולה למעלה על ידי סילוק מיכאל וגבריאל כדפירשנו לעיל, ולזה לא אמר אשת חיל עטרת בעלה שזו בחינה דקה יותר אלא אשה יראת ה' והיינו בחינת השכינה מצד הדין שהיא הגולה עם ישראל בגלותו כאומרן הן ישלח איש את אשתו, והיא מסתקלת למעלה להיותה בראש אמיר והיינו לשון "אמירה כנודע" (אור יקר).

⁵²³⁰ פי' שע"י כוונת האדם התחתון מעלים המלכות למעלה וע"י הקרבת הבהמה מבררים הניצוצות מן הקליפה ואז נכנעת (מ"מ). רמד ע"ב (הערת הזהר).

<p>דאתי דאינון ידעי ארחי דאורייתא ואולי בה בארה קשוט עליהו כתיב (ישעיה לח טז) יהו"ה עליהם יחיו מאי עליהם (יחיו) אלין ארחי דאורייתא⁵²³¹ יחיו יתקיימו בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>זה "עליהם", אלו דרכי התורה. "יחיו", יתקיימו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>תא חזי כתיב (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה אמר רבי חייא והאי קראו (העולה) אוקימנא ליה בהאי גוונא זאת תורת דא כנסת ישראל⁵²³² העולה דאיהי סלקת ואתעמרת לעילא לעילא (ו) לאתקשרא כדקא יאות עד אתר דאקרי קדש הקדשים:</p>	<p>בא וראה, נאמר "זאת תורת העולה". אמר רבי חייא, פסוק זה בארנו אותו בצורה הזו, "זאת תורת" זו כנסת ישראל, "העולה" שהיא עולה ומתעטרת למעלה למעלה להתקשר כראוי עד המקום שנקרא קדש הקדשים.</p>
<p>דבר אחר זאת תורת דא כנסת ישראל⁵²³³ העולה היא⁵²³⁴ מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטאה ליה מארחא דקשוט היא העולה היא היא דסלקא ואסטי⁵²³⁵ ליה לבר נש בעי לאוקדא ליה⁵²³⁶ בנורא בגין דלא אתיהיב לה דוכתא לאסנאה⁵²³⁷:</p>	<p>דבר אחר, "זאת תורת" זו כנסת ישראל, "העולה" זו מחשבה רעה שעולה על רצון האדם להסיטו מדרך האמת. "היא העולה" היא היא שעולה ומסיטה את האדם, וצריך לשרפה באש כדי לא לתת לה מקום לגדול.</p>
<p>ובגין כך על מוקדה על המזבח כל הלילה מה⁵²³⁸ לילה דא כנסת ישראל⁵²³⁹ דאתי⁵²⁴⁰ לדכאה ליה לבר נש מההוא רעותא על מוקדה בגין די נהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו⁵²⁴¹ דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שלטנהון מעלמא ובגין דלא ישלוט אצטריך על מוקדה על המזבח כל הלילה ואתכפיא ולא שלטא:</p>	<p>ולכן "על מוקדה על המזבח כל הלילה". מי הוא "הלילה", זו כנסת ישראל, שבאה לטהר את האדם מאותו הרצון. "על מוקדה", משום שנהר דינור הוא מקום לשרוף כל אותם שלט עומדים על מקומם, שהרי מכניסים אותם באותה אש שדולקת, ומעבירים את שלטונם מן העולם. ובכדי שלא ישלוט, צריך "על מוקדה על המזבח כל הלילה", ונכנעת ולא שולטת.</p>
<p>ועל דא כד אתכפיא האי סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קדשא דסלקא ואתעמרא לעילא דהא סליקן דילה כד אתכפיא האי⁵²⁴² חילא אהרא ואתפרשא מינה ובגין כך בעינן ברזא דקרנא לא[א]פרשא להאי סטרא מרוח</p>	<p>ועל כך, כשזה נכנע, עולה כנסת ישראל, שהיא רוח הקודש, שעולה ומתעטרת למעלה, שהרי עלייתה כשנכנע הכח האחר הזה ונפרד ממנה. ולכן צריכים בסוד הקרבן להפריד את הצד הזה מרוח הקודש ולתת לו חלק, כדי שרוח הקודש תתעלה למעלה.</p>

⁵²³¹ פי' המצות שהם על האדם כתפלין וציצית וכדומה, ושיעור הכתוב אם ה' עליהם שהם המצות עליהם דישראל יחיו בעו"הז ובעו"הב (מ"מ).

⁵²³² פי' מלכות הנק' זאת תורת, עולה עד אימא הנק' ק"ק (מ"מ).

⁵²³³ פירוש כנסת ישראל שהיא מלכות העלו אותה למעלה ומחשבה רעה שהיא הקליפה לאוקדה ליה בנורא כמ"ש הזוהר (מ"מ).

⁵²³⁴ דא (דפ"ו).

⁵²³⁵ ואסטיאת (דפ"ו).

⁵²³⁶ לה (דפ"ו).

⁵²³⁷ (נ"א לאסטאה) (נוסף בדפ"ו).

⁵²³⁸ מאן (דפ"ו).

⁵²³⁹ פי' שהמ' נקרא לילה ונק' ג"כ מזבח כי בחינות בחינות יש במ' ובהם הס"א נשרפת וזש"ה על מוקדה על וכו' (מ"מ).

⁵²⁴⁰ (ס"א דאיהי זאת בגין) דאתיא (דפ"ו).

⁵²⁴¹ לכל אותן המתחלפין בכל עת, והוא אותה השפע הנז' שהיא הארה מהקדושה שנתלכלכה בזוהמת הרע ע"י שירדה ונתלבשה בהם כרגע (דע"ה ח"ב סח ע"ג).

⁵²⁴² והיינו כמ"ש שמצוה משה לישראל להעלות השכינה ולהשפיל הס"א (מ"מ).

<p>קדשא ולמיהב לה חולקא⁵²⁴³ בגין דרוח קדשא ומסתלקן (יסתלק) לעילא:</p>	<p>ובא וראה, בזמן שנבנה בית המקדש ונעשה, נכנע הצד האחר והסתלק מהעולם. וכשהסתלק מהעולם והוקם המשכן על ידי משה, אז הוקם למעלה ולמטה. זהו שנאמר "ויקם משה את המשכן". מה זה "ויקם", אלא שהקים אותה להתעלות למעלה למעלה. ולכך "ויקם משה". מה שהיה נמוך, הוא הקימו, כמי שמקים את מי שנפל. כמו כן לעתיד לבא נאמר "אקים את סוכת דוד הנופלת".</p>
<p>ותא חזי בזמנא דאתבני בי מקדשא ואתעביד אתכפיא סטרא אחרא ואסתלק מעלמא וכד אסתלק מעלמא⁵²⁴⁴ ואתקם משכנא על ידא דמשה כדין אתקם לעילא ותתא הדא הוא דכתיב (שמות מ יח) ויקם משה את המשכן מאי ויקם אלא דאוקים לה לאסתלקא לעילא לעילא ועל דא ויקם משה מאן דהוה מאיך אוקמיה כמאן דאוקים למאן דנפיל כגוונא דא לזמנא דאתי כתיב (עמוס ט יא) אקים את סוכת דוד הנופלת:</p>	<p>נאמר "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל". מה זה "ולא תוסיף קום", משמע שבזמן אחר קמה, אלא שבזמן אחר היא קמה, היא קמה מעצמה, ולא הקימה הקדוש ברוך הוא. שהרי בגלות מצרים הקדוש ברוך הוא הקים אותה ועשה כמה נסים כדי להקימה, ובגלות בבל הוא לא הקים אותה, משום שלא עשה להם נסים, שגרם החטא, אלא היא קמה. ועלו בני הגולה כאותם שלא היה להם פדות, ולא היתה תשוקתו של הקדוש ברוך הוא עליהם, משום שגרם אותו החטא, שהם נשים נכריות.</p>
<p>רמ/א</p>	
<p>ועל דא קודשא בריך הוא⁵²⁴⁸ לא אוקים⁵²⁴⁹ לה לכנסת ישראל >ולא עבדו (ולמעבד) לה נסין וגבוראן בההוא זמנא כדקא יאות ואבל</p>	<p>ולכן לא הקים הקדוש ברוך הוא את כנסת ישראל ולא עשה להם נסים וגבורות באותו זמן כראוי. אבל לעתיד לבא, "לא תוסיף קום" כתוב. לא תוסיף קום מעצמה, אלא הקדוש ברוך הוא יקים אותה, שנאמר "אקים את</p>

⁵²⁴³ מבואר בכמה וכמה מקומות בזוה"ק, כי מהקרבנות היו נהנים החיצונים ג"כ [ע' ח"א סד ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהרח"ו רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמח ע"ב] וכו' כל הקרבנות כולם הנה הם באמת רק להשם הויה ב"ה לו לבד, אלא שהוא ית"ש נותן חלק מכל קרבן לכל צבא השמים כולם, כי כולם הם יסודן מהד' חיות שבמרכבה המושפעים מהד' אותיות דהשם הויה ב"ה. וכל בהמה ועוף שרשם הוא השור והנשר שבמרכבה, וכאשר הם נקרבים להשם הויה ב"ה, הנה נתעורר עי"ז שיתגלה אורו ושפעו ית"ש על הד' חיות שבמרכבה, ומקבלים משם כל צבא השמים כולן כל א' מיסודו, וכן ניתן להסטרא אחרא חלקה ג"כ ומסתפקי כלא כחדא לעילא ותתא, וכמ"ש בפ' פקודי (רלח ורלט וכן שם רסח ורסט) (דע"ה ח"ב קנו ע"ב) הקב"ה נותן חלק להחיצונים ג"כ וכו', כי ע"י שמתקן ע"י כל קרבן תיקונים רבים וגדולים למעלה ולמטה ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא הרבה מאד וכנז', הנה כדי שלא יסובב עי"ז קטרוג וצעקה מהחיצונים (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

⁵²⁴⁴ מ"ותא חזי" עד כאן מוסגר בדפ"ק.

⁵²⁴⁵ משמע דהא זמנא אחרא קמת (מוסגר בדפ"ק).

⁵²⁴⁶ ויקרא ו ע"א וע"ב (לש"ו).

⁵²⁴⁷ כדכתיב בספר עזרא על מעל הגולה וכו' (אור יקר).

⁵²⁴⁸ ת"ת (אור יקר).

⁵²⁴⁹ לה לא ירד אורו אליה להקימה, ולזה סוד נסין וגבורן שהם מאת יהו"ה כדפירשו וכו' לא נעשו להם שהיא קמה מעצמה וכל דבריה על צד הטבע דהיינו שם אלהים לא על ידי נס וגבורה, אל פגם העון הגורע הייחוד, בפרשת בלק בההוא עובדי דינוקי האריכו דרוש זה (אור יקר).

<p>לזמנא דאתי (ובג"כ) ולא תוסיף קום (עמוס ה ב) כתיב לא תוסיף⁵²⁵⁰ קום ומגרמה אלא קודשא (דייקא וקודשא) בריך הוא יוקים לה⁵²⁵¹ דכתיב (שם ט יא) אקים את סכת דוד הנופלת וכתיב (ירמיה ל ט) ואת דוד מלכם אשר אקים להם ובנין כך כתיב הכא ויקם משה את המשכן⁵²⁵² (שמות מ יח):</p>	<p>סוכת דויד הנופלת", ונאמר "ואת דוד מלכם אשר אקים להם". ולכן נאמר כאן, "ויקם משה את המשכן".</p>
<p>ויקם משה וגו' תא חזי כד אוקים ליה משה למשכנא אתקם משכנא אחרא⁵²⁵³ עמיה ומשכנא עלאה⁵²⁵⁴ אוקיר⁵²⁵⁵ וסעיד כלא בגין דמשכנא עלאה⁵²⁵⁶ סתים וגניז איהו⁵²⁵⁷ לעילא⁵²⁵⁸ לעילא⁵²⁵⁹ ומשכנא אחרא⁵²⁶⁰ אתקם על משכנא דלתתא⁵²⁶¹ וקיימא עליה וס"א עמיה ומשכנא עלאה ההוא דסתים וגניז לעילא לעילא אוקים וסעיד כלא⁵²⁶² ומשכנא אחרא ההוא אתקם על ידא דמשכנא דלתתא קיימא עליה בחילא דההוא משכנא עלאה על כלא וכמה דאתקם (וכד אתקם) משכנא דלתתא על ידא דמשה אוף הכי לעילא [על ידא דההוא דרגא דמשה] וע"י דההוא דבנה משהו מנלן דכתיב ויקם משה את המשכן את</p>	<p>"ויקם משה וגו'". בא וראה, כשמשה הקים את המשכן, הוקם משכן אחר עמו, והמשכן העליון הקים (כיבד) וסעד הכל, משום שהמשכן העליון נסתר וגנוז הוא למעלה למעלה, ומשכן אחר הוקם על המשכן למטה ועומד עליו (עמו). והמשכן העליון ההוא שנסתר וגנוז למעלה למעלה, הקים וסעד הכל. והמשכן האחר ההוא הוקם על ידי המשכן שלמטה עומד עליו) בכחו של אותו משכן העליון על הכל. וכמו שהוקם המשכן שלמטה על יד משה, אף כך למעלה על ידי אותו שבנה משה (דרגה של משה). מנין לנו. שנאמר "ויקם משה את המשכן". את דווקא, להראות ששני המשכנות נתקנו (הוקמו) בסוד של משה.</p>

⁵²⁵⁰ דהוה ליה למימר לא יוסיף דהא קודש אבריך הוא אוקים לה בגלות מצרים מאי לא תוסיף בת' של נקבה ודאי (אור יקר).

⁵²⁵¹ כדי שתהיה גאולתם שלימה, ולא עוד אלא שהיא לא תרצה לקום דכתיב קומי אורי כי בא אורך ואינה רוצה עד שהוא נשבע לה שלא להגלותה עוד, אלא יתבטל פגם אדם הראשון ושוב לא יוסיפו לחטא ולא יגלו עוד בנים, והיינו כימי צאתך מארץ מצרים אראהו נפלאות דהיינו על ידי גואל לא מעצמן, והיינו "אקים" דברי התפארת ולא אמר תקום סוכת דוד הנופלת, או דוד מלכם אשר יקום להם אלא "אקים" שאז היא קימה כראוי מלמעלה שהיא מבטלת החצונים, וכשהיא קמה מלמטה מעצמה אין חצונים מתבטלים, והיינו סוד הצלם שהתחיל נבוכד נאצר כאומר ואת הוא רישא די דהב, ונכנס במדי ופרס חדוהי ודרעוהי די כסף, ואלו זכו היה ראוי שהצלם יכנע כענין יציאת מצרים שעשה בהם שפטים ולא זכו אלא קמה מאליהם והצלם על תוקפו עומד והוא מתנהג עד היום הזה שאנו באצבעותינו, מנהון די פרזל ומנהון די פחר עד דאתגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא מפני שיהיה גאולתה על ידי התפארת שהוא המבטל כח החצונים (אור יקר).

⁵²⁵² דהיינו משה למטה ולמעלה כדמפרש ואזיל (אור יקר).

⁵²⁵³ היא השכינה ומדרגותיה שהכל נכלל במשכן (אור יקר). פי' מלכות (מ"מ).

⁵²⁵⁴ שהוא התפארת כלל שש קצוות שהבינה משכן שוכנת בהם, שהם שני משכנות משכן תתאה מלכות ומתפשטת בכל המדרגות, משכן עילאה בינה ומתפשטת בכל המדרגות עד המלכות (אור יקר). פי' בינה (מ"מ).

⁵²⁵⁵ אוקים (דפ"ו).

⁵²⁵⁶ שהם שש קצוות (אור יקר).

⁵²⁵⁷ שהוא סוד שם יהו"ה הנעלם וגניז לעילא שמתעלם בסוד הדעת בבינה וחכמה עד הכתר דהיינו גניז בבינה (אור יקר).

⁵²⁵⁸ בחכמה (אור יקר).

⁵²⁵⁹ בכתר, ולכן מיסוד ולמעלה עד הנקודה העליונה יתייחס בשם משכן אחד (אור יקר).

⁵²⁶⁰ שהיא מלכות כל מה שממנה ולמטה דר בתחתונים דהיינו שם אדנ"י הנגלה (אור יקר).

⁵²⁶¹ ולזה יוכלל הכל במשכן, ואם תאמר כיון שהעליון נעלם מה טעם לייחס בו שם משכן (אור יקר).

⁵²⁶² המלכות וכל אשר למטה ממנה עד זה המשכן הגשמי, והטעם שמחלק לשתי משכנות ולא קא מפרש כל ספירה וספירה משכן אחד והיו משכנות הרבה זה למעלה מזה (אור יקר).

<p>דייקא לאתחזאה דתרי משכנין ברזא דמשה אתקנו אנ"א אתקמו:</p>	<p>אמר רבי יוסי, וכי ויקם משה". הרי הכל טרם נתקן, וקימה אינה אלא כשהכל נשלם ונכנס איבר באיברו, מה זה "ויקם". אמר רבי יצחק, בשלשה צדדים הקים משה את המשכן, מה נאמר "ויקם משה את המשכן", "ויתן את אדניו", "וישם את קרשיו". בשלשת הצדדים הללו הקים משה את המשכן, ובשלשת הצדדים הללו התעלה המשכן ונכנע הצד האחר. ולכן, כשמשה הקים את הצד הזה, נכנע הצד האחר, לכן משה הקימו ולא אחר.</p>
<p>תא הזי כתיב (שמות מ יח) ויתן את אדניו בההיא שעתא אזדעזע סמא"ל מאתריה וארבעין רתיכין דעמיה וערק ארבע מאה פרסי גו ומסירו (טהירו) דנוקבא דעפרא אעיל משה אינון סמכין ואתקיף סטרא דא כדין אינון סמכין דסטרא אחרא נפלו ואתרפו:</p>	<p>בא וראה, נאמר "ויתן את אדניו". באותה שעה הזדעזע סמא"ל ממקומו, וארבעים מרכבות שעמו, וברח ארבע מאות פרסאות לתוך סתר נקב העפר. הכניס משה אותם האדנים, והתחזק הצד הזה, ואז אותם האדנים של הצד האחר נפלו והתרפו.</p>
<p>פתח ואמר (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת וגו' מאי ביום ההוא ביומא דקודשא בריך הוא יעביד דינא בעלמא ויפקוד על חייבי עלמא וכעובדיהון (בעובדיהון) דהא לית קימה לכנסת ישראל מעפרא בעוד דאינון חייבין דישראל יקומון בעלמא מה כתיב לעילא (שם י) בחרב ימותו כל חטאי עמי האומרים לא תגיש ותקדים בעדנו הרעה מה כתיב בתריה ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת וגו':</p>	<p>פתח ואמר, "ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת וגו'". מה זה "ביום ההוא", ביום שהקדוש ברוך הוא יעשה דין בעולם ויפקוד על רשעי העולם כמעשיהם. שהרי אין קימה לכנסת ישראל מן העפר בעוד שאותם רשעי ישראל יעמדו בעולם. מה נאמר למעלה, "בחרב ימותו כל חטאי עמי האומרים לא תגיש ותקדים בעדנו הרעה", מה נאמר אחריו, "ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת וגו'".</p>
<p>האי קרא אית לאסתכלא ביה את פרציהן את פרציה⁵²⁶⁵ מבעי ליה [והריסותיו והריסותיה מבעי ליה] אלא וגדרתי את פרציהן ממאן מאינון חייבין⁵²⁶⁶ דכתיב בחרב</p>	<p>בפסוק הזה יש להתבונן. "את פרציהן" את פְרָצָה היה צריך להיות. "והריסותיו", והריסותיה היה צריך להיות. אלא "וגדרתי את פרציהן", ממי, מאותם הרשעים, שנאמר "בחרב ימותו כל חטאי עמי", שהרי אז יעשו</p>

⁵²⁶³ פי' שהקיום לא שייך עד שיתן את קדשיו ואדניו וכו', וא"כ ויקם משה את המשכן הו"לל בסוף הענין ולא בתחלה (מ"מ).

⁵²⁶⁴ פי' בפרשת ויקרא כתב הר"ח ז"ל הוקם המשכן הוא פרצוף הנוקבא שנבנה ונתקן עכ"ל, וא"כ ויקם משה את המשכן היא בחינת אחת שנתקן פרצופה ונבנה, ויתן את אדניו היא בחינה שנית שתיקן נה"י דידה שנק' סמכין שבאים בסוד תוספת ובכח זה יתרפו סמכין דס"מ כמ"ש הזוהר לקמן, וישם את קרשיו היא בחי' שלישית שאמר שתקן הפנימיות של המלכות תיקן החיצוניות שהקרשים הם השרפים כמ"ש לעיל בזוהר והם חיצוניו' ההיכל וז"ש הזוהר ובהני תלת סטרי אסתלק משכנא ושיעור הכתוב ויקם משה את המשכן שהוא פרצוף הנוקבא, ומפרש במה היתה הקמתו ואמר ויתן את אדניו וישם את קרשיו בכח ג' אלה נתקן (מ"מ).

⁵²⁶⁵ פי' שהכתוב מדבר על ירושלים וא"כ וגדותי את פרצה מב"ל (מ"מ), הצד"י בקמץ ומפיק ה' (הערת זוהר).

⁵²⁶⁶ פי' ע"י מי יהיה גדר פרצה, ותירץ דהיינו אחר שימותו והרשעים שבהם אזי יהיו נגדרים פרצות הם שאין שום משטין יכול ליגע בהם (מ"מ).

<p>ימותו כל חטאי עמי דהא כדין יתעביד פרעין בישראל ועל דא וגדרתי את פרציהן והריסותיו אקים והריסותיו דמאן הריסותיו דסוכת דודו (ממאן מדוד⁵²⁶⁷) בגין דכד אתקף מלכו [חייבא] בעלמא כדין האי מלכו קדישא אתרפי וסוכת דודו (ו)אסתיר בניינא דיליה ועל דא והריסותיו אקים:</p>	<p>פרצות בישראל. ועל זה, "וגדרתי את פרציהן". "והריסותיו אקים", "והריסותיו" של מי, הריסותיו של סוכת דוד. (ממי. מדוד) משום שכשמתחזקת מלכות הרשעה בעולם, אז נרפית המלכות הקדושה הזו, וסוכת דוד נסתר הבנין שלה, ועל כן והריסותיו אקים.</p>
<p>דהא תנינן כל זמנא דהאי אתקף האי אתרפי דא מליא ודא חרבה ובגין כך עד ההוא יומא מלכו [חייבא] יתקף בההוא יומא יתקף ויוקים לה קודשא בריך הוא להאי מלכו קדישא ועל דא והריסותיו אקים ובניתיה כימי עולם מאי ובניתיה כימי עולם היינו דכתיב (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'⁵²⁶⁸:</p>	<p>שהרי שנינו, כל זמן שזה מתחזק זה מתרפה, זה מלא וזה חרב. ומפני כן עד היום הוא מלכות הרשעה מתחזקת. "ביום ההוא" יתחזק ויקים אותה הקדוש ברוך הוא לזו המלכות הקדושה, ועל זה "והריסותיו אקים ובניתיה כימי עולם". מה זה "ובניתיה כימי עולם", היינו שנאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'".</p>
<p>ויקם משה את המשכן במאי אוקים ליה דכתיב ויתן את אדניו ויהב אינון סמכין דתחותיה לקיימא עלייהו ולאסחרא בהו אינון צירין דפתחין בגין דאינון סמכין דתחותיהו אינון קיומא לאסחרא אמאי ויתן⁵²⁶⁹ אתקף ואתקין לון בתוקפוי בההוא שעתא אעדיו אינון סמכין אחרנין דספרא אחרא:</p>	<p>"ויקם משה את המשכן". במה הקים אותו. שנאמר "ויתן את אדניו", ונתן אותם האדנים שתחתיו להקים עליהם ולטובב בהם אותם הצירים של פתחים, משום שאותם האדנים שתחתיהם הם הקיום להקיפם. למה "ויתן", חיזק והתקין אותם בכחו. באותה שעה הוסרו אותם התומכים האחרים של הצד האחר.</p>
<p>ותא חזו (וכגוונא דא) כתיב (תהלים קלו ז) זכור יהוה לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו עד היסוד בה ועל דא⁵²⁷⁰ זמין קודשא בריך הוא למבני יסודי ירושלים מיסודין אחרנין דישלטון על כלא ומאן אינון ספירין⁵²⁷¹ דכתיב (ישעיה נד יא) ויסדתיך בספירים דאלין אינון יסודין וסמכין תקיפין ועלאין דלית להו⁵²⁷² חלישו כקדמאי:</p>	<p>בא וראה, נאמר "זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו עד היסוד בה". ועל כן עתיד הקדוש ברוך הוא לבנות את יסודותיה של ירושלים מיסודות אחרים שישלטו על הכל. ומי הם, ספירים, שנאמר "ויסדתיך בספירים", שאלו הם היסודות והאדנים החזקים והעליונים שאין בהם חולשה כראשונים.</p>
<p>רמ/ב</p>	
<p>מאי טעמא בגין דאבנין קדמאין מאינון יסודי יכילו שאר עמין למשלט עלייהו מאי טעמא בגין דלית בהו נהירו עלאה כדקא יאות אבל אלין יהון נהירין מגו נהירו עלאה ומשקעאן גו תהומי דלא יכלין⁵²⁷³ לשלמאה עלייהו ואלין אינון ספירין דינהרון לעילא</p>	<p>למה, כי האבנים הראשונות מאותם היסודות, יכלו שאר העמים לשלוט עליהם. למה, משום שאין בהם אור עליון כראוי. אבל אלה יהיו מאירים מתוך האור העליון ומשוקעות בתוך התהומות, שלא יכולים לשלוט עליהם. ואלו הם הספירים שיאירו למעלה ולמטה, (ואם תאמר) משום שבאותו זמן יתוסף אור עליון למעלה ולמטה.</p>

⁵²⁶⁷ פי' ע"י מי והריסותיו של ישראל אקים מסכת דוד שהיא מלכות (מ"מ).

⁵²⁶⁸ פירוש וכן פסוק ובניתיה כימי עולם ר"ל ובניתיה למ' עד שתהיה כימי עולם שהוא זעיר (מ"מ).

⁵²⁶⁹ פי' הו"ל וישם את אדניו כמו וישם קרסיו, ותירץ בעל כרחו דס"מ, וכמ"ש באחורי הדף (מ"מ).

⁵²⁷⁰ "ועל דא" מוסגר בדפ"ק.

⁵²⁷¹ א"ו אודעת הנקרא ספר וספר וספור ומשם יהיו נתקנים נה"י דמלכות כדי שיהיו נדחים

החיצונים (מ"מ).

⁵²⁷² להון (דפ"ו).

⁵²⁷³ יכלי (דפ"ו).

688

<p>ותתא ואי תימא⁵²⁷⁴ בגנין דבההוא זמנא ויתוסף (אתוסף) נהירו עלאה לעילא ותתא:</p>	<p>ואם תאמר שאותם יסודות ראשונים יתבטלו, הרי נאמר "הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך". "מרביץ" לתקן השבור. מה זה "בפוך", כמו שנאמר "ותשם בפוך עיניה". יש אבנים שנקראות פוך. מה הטעם של זה, אמר רבי אלעזר, סוד הוא, וסוד זה ניתן לדעת לקוצרי השדה.</p>
<p>תא חזי אינון אבנין דיסודי ציון וירושלים⁵²⁷⁸ חס ושלום דשליטו עליהו שאר עמין ולא אוקרו לון⁵²⁷⁹ ולא אתוקדון אלא</p>	<p>בא וראה, אותן אבנים של יסודות ציון וירושלים, חס ושלום ששלטו עליהם שאר העמים, ולא שרפו אותם ולא נשרפו, אלא</p>

⁵²⁷⁴ ואי תימא מוסגר בדפ"ו.

⁵²⁷⁵ רמז בכאן סוד גדול בהקדים הקדמה ידועה בכ"מ בזוהר ובפרט בפ' בשלח שבגלות נאמר הצדיק אבד שאז הוא בסוד אבר מת ונכלל בת"ת גוף וברית ולע"ל אז יהיה בסוד אבר חי בסוד משיכו דג' טיפין דמוחא ג' יודין דיתארכו ויהיו בבחי' ג' ויין שהם סוד ג' חצים של קשת יהונתן כמ"ש במקום אחר ולכן תחיית המתים יהיה בסוף אלף הששי בגילוי העטרה וע"ז נאמר כל הנותר בציון כו' כל הכתוב לחיים בירושלים וידוע כי ציון הוא יסוד דנוקבא שבגלות היא בסוד בתולה ואיש לא ידעה שאז תרעין סתימין ושם הוא סוד שם ב"ן המעלה מ"ן לברר הניצוצות בסוד אבן שתיה (ברית יצחק נט ע"ב).

⁵²⁷⁶ הצדיקים נקראים מחצדי חלקא כי הם כורתים שדה העליונה חקל תפוחין קדישין ומעבירים הקלי' אשר הם נאחזים בחיצוניות יסוד ומלכות דנוקבא בסוד השערות ששם והם המונעים הזווג בסוד נימא קשרה לו (אמנון שנאה גדולה מאוד מאי טעמא אמר רבי יצחק נימא נקשרה לו ועשאתו כרות שפכה – סנהדרין כא ע"א) וע"ז אמרו בזוהר פ' ויחי עד לא גליא למטרוניתא כו' ונתבאר בזה סוד גדול במקום אחר אבל בפנימיות יסוד דנוקבא אין להם אחיזה כלל בסוד סגור חותם צר וע"ז נאמר בדברי קדשו של יחקאל הנביא כה אמר ה' שער החצר הפנימית הפונה קדים יהי' סגור כל ו' ימי המעשה וביום השבת יפתח כו' והוא מדבר כאן בפנימיות יסוד הנוק' שנק' שער החצר הפנימית ושם הוא שם ב"ן דילה מסט' דדכורא רוחא דשדי בגווה וז"ש הפונה קדים ובגלות יסודה סתום כל ימות החול דהוא גננא לא עאל בגינתו' ולכן הוא סתום בתולה ואיש לא ידעה ורק ביום השבת יפתח שאז יש זווג אפי' בזמן הגלות. וע"ז אמר כאן "רזא איהו". כידוע שכל רזא הוא יסוד של הפרצוף ונת' טעמו של דבר במקום אחר ומדבר כאן ביסוד דז"א ויסוד דנוק' (ברית יצחק).

⁵²⁷⁷ להם מסור יסודות הנ"ל לעשות זווג ולגרש החיצונים ע"י מעשיהם הטובים וע"י יחודים שעושים והם צדיקים העוסקים ברזין דאורייתא שע"כ ממשיכי' לה הארה מבעלה מחד כרוב דאסתקל כמ"ש רשב"י בריש האדרא עד אימת ניתב בקיימא דחד סמכא שהוא חד כרוב דאשתאר בהדה וצריך למשוך לה הארה מחד כרוב דאסתליק ועושים לה סמך בגלותא ע"י ירידת המוחין שהם נקראים רזין דאורייתא כמש"כ במקום אחר באריכות. וז"ש כאן "דאטייב לון למנדע". להוריד אור הדעת בסוד והאדם כו' (ברית יצחק).

⁵²⁷⁸ ידוע כי האותיות הם נקראים אבנים כמ"ש בס"י ב' אבנים בונות ב' בתים כו' ונק' כן כמו שע"י אבנים בוני' הבנין כמו כן ע"י האותיות מתבנה כל צורת פרצוף העובר וכל העולמות נתבנו ע"י כ"ב

אתוון וידוע כי ביסוד דנוק' הם ב' צירים וב' דלתות שכל ציר ודלת הוא בחי' כ"ב אתוון כזה , והם בב' צירם וב' דלתות הם צורת מ"ס סתומה ואלו ה"ג מנצפ"ך נחתמים ביסודם ואח"כ במלכות שבה והם סוד ב' חותמות ציון וירושלים כמבואר בכוונות נעילה ובכוונת הושענא רבה וידוע כי ה' אותיות מנצפ"ך הם ה' מוצאות הפה וכוללים כל הכ"ב אתוון והם נקראים אבני ציון וירושלים שציון הוא יסוד דנוק' וירושלים הוא סוד מלכות דנוקבא כידוע והם סוד חומת ציון וירושלים חומת חותם וכל חומה הוא מאבנים והם כ"ב אתוון הנ"ל. אלו אבני ציון וירושלים ח"ו דשליטו בהון שאר עמין. שאין להם יניקה מפנימיות יסוד ומלכות דנוקבא רק מחיצוניות מן השערות כמש"ל (ברית יצחק).

⁵²⁷⁹ שכל אש הוא סיגי הגבורות ולכן נקרא הוא ית' אש אוכלה אש שכל הקליפות הם נכרתים בשורשם כידוע ע"י הבינה ששם הם הדינים נקיים מכל סיגים ושם הוא סוד שם ס"ג והם יא"י עיקרו של שם זה והם נכללים מ' הם גי' א"ש והוא ג"כ סוד מילוי אלהים ביודין שהוא סוד התבסמות הדינים ע"י י' חכמה שהם החסדים וז"ש אש שעל ממזבח שאש עליון הוא מבינה והוא דאכיל כל

<p>כלהו אתגניזו וגניז לון קודשא בריך הוא וכל אינון יסודי ביתא קדישא⁵²⁸⁰ כלהו אתגניזו ולא אתאבידו מנייהו אפילו חד⁵²⁸¹ וכד יהדר קודשא בריך הוא ויוקים לה לירושלם על אתריה אינון ויסודי אבנין קדמאי יהדרון לאתרייהו ולא ישלומ⁵²⁸² בהו עינא אחרא [נ"א בישא] בר בזמנא דיכחול בר נש עינוי בההוא פוכא וימלי עיניה מניה וכדין יחמי כל אבנין וכל יסודי ירושלם מתקנן על אתרייהו דלא שליטו בהו שאר עמין וכל אינון אבנין יקרין אחרנין וכל אינון בנייני אבנין כלהו קיימי על קיומייהו:</p>	<p>כולם נגנזו, והקדוש ברוך הוא גנז אותם, וכל אותם יסודות הבית הקדוש נגנזו, ולא אבד מהם אפילו אחד. וכשיחזר הקדוש ברוך הוא ויקים את ירושלים על מקומה, אותם היסודות של האבנים הראשונות יחזרו למקומם ולא תשלוט בהם עין אחרת (רעה), חוץ מזמן שאדם יכחל את עינו באותו הפוך וימלא את עינו ממנו, ואז יראה את כל האבנים והיסודות של ירושלים מתוקנים על מקומם, שלא שלטו בהם שאר העמים. וכל אותן אבנים יקרות האחרות, וכל אותם בנייני האבנים, כולם עומדים על מקומם.</p>
---	---

קרבינן שכל הבירורים עולים לבינה כידוע ואש של מטה הוא סוד בירורים העולים מן הקללי' שהם סיגי הגבורות ולכן מצוה להביא מן ההדיוט ואש של מטה הוא מתבסס ע"י אש של מעלה וז"ש ולא אוקדו לון שלא עלתה תגבורת הסט"א בפני' יסוד דנוק'. ואמר עוד ולא אתוקדון. ע"י אש של מעלה שלא נתגברו הדינים של מעלה להתבטל בנין הנוק' מכל וכל ח"ו כמ"ש על חומתיך ירושלים הפקדתי שומר' כל היום וכל הלילה וכו' והם גדולי הצדיקים המעמיד' בניינה ועבדין לה סמך בגו גלותא והוא ע"י עסק התורה ביום ולילה והם המשכי' לה קצת הארה מבעלה דאסתלק בחד כרוב כמ"ש"ל וע"ז אמר המזכירי' את ה' כו' שמורידים אור מבחי' דוכרא וע"ז אמר ולא תוקדן שתמיד מכבים אש הגבורות שביסודה ע"י מים דדכורא שהם החסדים והוא ע"י עסק התורה שנמשלת למים (ברית יצחק).

⁵²⁸⁰ הם כ"ב אתוון וה"ג הפנימיות של יסוד נוק' שנק' ביתא כידוע בסוד ביתו זו אשתו והם ג"כ אתגניזו שלא להנות בהם האויבים בשעה שישראל בגלות ואין להם יניקה אלא מחיצוניות של ציון וירושלים ואז לע"ל כאשר יוגמר הבירור ורוח הטומאה יעביר מן הארץ אז יהיה זווג תמידי בזו"נ ואז יתהדר יסוד דדכורא לאתרי' ויסוד דנוק' יתפתח בסוד מ' סתימה של למרבה המסרה שיתפתח. וז"ס גדול בדברי רז"ל ע"פ והיה ביום ההוא תקראי לי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי ואמרו רז"ל כלה בבית חמיה ולא כלה בבית אביה והוא כי ב' דברים מחויב האיש לאשתו א' למזונות וכסות ושאר צרכי הבית להשיגח עלי' והב' לזווג להוציא תולדות ועל האחד נק' בעל מלשון אדנות כעבד הנוטל פרס מרבו והב' לזווג נק' איש בסוד איש ואשה שהוא י' חסדים בדכורא וה' גבורות בנוק' והם ב' חולקין של אב ואם וחלק השלישי נשמה מיד הקב"ה כמ"ש בזוהר כמה דאית אב ואם לגופא כך אית אב ואם לנשמתא וחלק השלישי הוא מע"ק שבעת שיש זווג בזו"נ אז מתייחד עמהם ע"ק והוא ו' של הוי"ה והנה כמו כן בזו"נ בעת שישראל שרוי' על אדמתם אז הזווג מתמיד ואז הוא נק' בשם איש שמתפתח היסוד להוציא מפה דמוחין וממתק הגבורות שנקראים אש משא"כ בגלות אז נק' בשם בעל שמאיר לה רק דרך דופן ליתן לה מזונות לקיומה אבל אינו נקרא בשם איש ולזה אמר שלע"ל אז תקראי לי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי שאז יהיה הזווג מתמיד. וידוע כי אבא נק' אב לז"א בסוד מה שמו ומה שם בנו ואז כשהנוק' מתיחדת עם ז"א אז היא בבית חמיה שז"א נק' בית לחמיה שהוא אבא והוא יסוד אבא שמאיר ביסוד ז"א כידוע משא"כ כשהיא נפרדת מבעלה אז אתנהירת רק מאימא לבד וידוע כי אימא נקרא בית לאבא בסוד בראשית ב' נקודה בהיכלי' כמ"ש בתיקונים וכמ"ש בחכמה יבנה בית ואז אימא נקראת בית אביה של הנוקבא ולזה אמרו כלה בבית חמיה כו' והבן מאד. ולזה אמר שכאשר יהדר קוב"ה ויוקים לה לירושלים על אתר' שתצא מגלות מן הקליפות כמ"ש התנערי מעפר כו' שהוא סוד עפר שתחת קרקע המשכן ונחש עפר לחמו וז"ס שם נח"ש ושם שע"ן ואמרו רז"ל ארס נחש בין שינו עומד והענין ידוע שהקלי' בעצמם הם רע גמור ובהם מתלבש ניצוץ אחד מקדושה להחיותם ובניצוץ הזה הם מפתים לאדם להמשך אחריהם במה שמראים קצת טוב לבני אדם והענין כי ד' יסודות הם ארמ"ע ונודע כי יסוד העפר אין לו מעצמו כלום רק הוא סוספיתא דג' יסודות הנ"ל והם קליפות שהם סוספיתא דדהבא כמ"ש ועפרו' זהב לו וביסוד העפר יש נפש היסודי המקיימו והוא סוד וכו' (ברית יצחק).

⁵²⁸¹ זה סוד גדול במ"ש שכל תיקון הגבורות הוא ע"י החסדים דיסוד דכורא ולכן כמו שיש כ"ב אתוון ביסוד דנוק' כמו כן יש כ"ב אתוון ביסוד של דכורא שבהם אתבני פרצוף העובר ונגד ה' אותיות מנצפ"ך שהם ה"ג יש ה' חסדים ביסוד דכורא והם נק' ג"כ אבני ציון וירושלים יסוד ועטרת היסוד וכולם אתגניזו למעלה בת"ת בסוד הצדיק אבד כמ"ש"ל (ברית יצחק).

⁵²⁸² ישליט (דפ"ו).

<p>וכדין (ישעיה נב ח) כי עין בעין יראו בשוב יהו"ה ציון מאי בשוב יהו"ה אלא כד שלימו עלה שאר עמין קודשא בריך הוא סליק לה לעילא ובההוא זמנא איהו יהדר לה לאתרה דכתיב בשוב יהו"ה (את שבת) ציון בשוב יהו"ה ודאי:</p>	<p>ואז, "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון". מה זה "בשוב ה'", אלא כששלטו עליה שאר העמים, הקדוש ברוך הוא העלה אותה למעלה, ובאותו הזמן הוא יחזירנה למקומה, שנאמר "בשוב ה' ציון", בשוב ה' ודאי.</p>
<p>ותא חזי כל מאן דאסתים מן עינא ולא אתיהיב רשו לשלטאה ביה עינא לא יכלין למשלט ביה עינא בר בכחלא דעינא במלין ידיעאן ובגין כך הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך ותא חזי כל אלין אבנין יתקיימון באתרייהו ולהו יסודין כקדמיתא ויסודי ספירין אחרנין⁵²⁸³ יתקיימון⁵²⁸⁴ באתר אחרא סחרנא לפותיא ולארכא הדא הוא דכתיב (שם יא) ויסדתיך בספירים:</p>	<p>ובא וראה, כל מה שנסתר מן העין ולא נתנה לעין רשות לשלוט בו, לא תוכל לשלוט בו העין, חוץ מכחילת העין בדברים ידועים. ולכן, "הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך". ובא וראה, כל האבנים הללו יעמדו במקומן ויהיו יסודות כבראשונה, ויסודות של ספירים אחרים יעמדו במקום אחר סביב, לרוחב ולאורך, זהו שנאמר "ויסדתיך בספירים".</p>
<p>בזמנא דיוקים קודשא בריך הוא לביתיה בההוא זמנא מה כתיב (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח בלע כדאמרינן (איכה ב ב) בלע יהו"ה ולא חמל ההוא כוס דשתה האי ישתה האי:</p>	<p>בזמן שיקים הקדוש ברוך הוא את ביתו, באותו זמן מה נאמר, "בלע המות לנצח". "בלע", כמו שאמרנו "בלע ה' ולא חמל". אותה כוס ששתה זה, ישתה זה.</p>
<p>ואי תימא ההוא בלע איהו לזמן ידיעא וקציב כישראל לאו הכי כתיב לנצח מאי לנצח לדרי דרין ולאוי כישראל ולאוי כההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא אלא ולנצח לעלמין:</p>	<p>ואם תאמר, אותו בלע הוא לזמן ידוע וקצוב כמו ישראל, לא כך, כתוב לנצח. מה זה לנצח, לדורי דורות, ולא כמו ישראל, ולא כאותו הזמן שהקים משה את המשכן, אלא לנצח, לעולמים.</p>
<p>וכדין קודשא בריך הוא יוקים לה לכנסת ישראל ואיהו יוקים סמכין וסכין וכל אינון תקרי ביתא בתקונוי (ס"א בתקיפו) לעלם ולעלמי עלמיה וכתוב (ישעיה נד ב) הרחיבי מקום אהלך וגו' בנין דיתבלע סטרא אחרא ולא יקום לעלמין וכדין (שם כה ח) וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יהו"ה דבר:</p>	<p>ואז הקדוש ברוך הוא יקים את כנסת ישראל, והוא יקים אדנים ויחידות, וכל אותן תקרות הבית בתקונוי (בחזק), לעולם ולעולמי עולמים. ונאמר "הרחיבי מקום אהלך וגו'", משום שיבלע הצד האחר ולא יקום לעולמים. ואז "וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר".</p>
<p>ויקם משה את המשכן בההוא זמנא דאלין סמכין אתקמו ואתיהיבו באתרייהו ההוא זמנא אתרפו ואתעברו מאתרייהו סמכין מאתר⁵²⁸⁵ סטר אחרא ועל דא ויתן את אדניו (שמות מ יח):</p>	<p>"ויקם משה את המשכן", באותו הזמן שהאדנים הללו הוקמו ונתנו במקומם, באותו הזמן התרפו והועברו ממקומם האדנים מהמקום של הצד האחר, ועל זה "ויתן את אדניו".</p>
<p>מאי ויתן אלא אוליפנא דחמא משה לקמיה לסמא"ל חייבא דהוה אזיל לנביה לקטרנא ליה וכדין אתקיף ביה משה וקשיר ליה קמיה</p>	<p>מה זה "ויתן", אלא למדנו שראה משה לפניו את סמא"ל הרשע, שהיה הולך אליו לקטרג עליו, ואז החזיק בו משה וקשר אותו לפניו, והקים את המשכן לאדניו, שנאמר "ויתן את אדניו". "ויתן", בכח, שלא יוכל אדם</p>

⁵²⁸³ מוסגר בדפ"ק.
⁵²⁸⁴ יתקיימו (דפ"ו).
⁵²⁸⁵ באתר (דפ"ו).

<p>ואוקים ליה [למשכנא לסמכוי דכתיב] (ויהב לסמכוי וכתיב) ויתן את אדניו ויתן בתקיפו דלא יכיל בר נש אחרא לשלטאה עליה ולמיהב סמכין באתרייהו כמשה דהא בתקיפו רב אוקים ליה משה:</p>	<p>אחר לשלוט עליו ולתת אדנים במקומם כמשה, שהרי בחזק רב הקים אותו משה.</p>
<p>בההוא יומא דאתקם משכנא כד שארי משה לאקמא ליה בחד בניסן הוה ובההוא זמנא תקיפו דספרא אחרא הוה בעלמא דהא ביומי דניסן ריש תורא בדיקולא⁵²⁸⁶ תנינן ובניסן שארי משה וחמא ליה לסמא"ל אזיל סחרניה לערבבא ליה ואתגבר עליה משה וכדין ויתן את אדניו שארי הוא ויהב לתתא ושארי מאן דשארי ויהב לעילא דא לקבל דא:</p>	<p>באותו יום שהוקם המשכן, כשהתחיל משה להקים אותו, זה היה באחד בניסן, ובאותו זמן החזק של הצד האחר היה בעולם, שהרי בימי ניסן, ראש השור הוא בסל, שנינו. ובניסן התחיל משה וראה את סמא"ל הולך סביבו לערבב אותו, והתגבר עליו משה, ואז, "ויתן את אדניו", הוא התחיל ונתן למטה, והתחיל מי שהתחיל ונתן למעלה זה כנגד זה.</p>
<p>רמא/א</p>	
<p>וביומא⁵²⁸⁷ דאתקם האי ומשכנא לתתא אתקם משכנא (אתקם) אחרא⁵²⁸⁸ קדישא לעילא⁵²⁸⁹ ומשכנא עלאה⁵²⁹⁰ טמיר וגניזא אפיק נהורין לכל סטר ואתנהרון עלמין⁵²⁹¹:</p>	<p>וביום שהוקם המשכן הזה למטה, הוקם משכן אחר קדוש למעלה, והמשכן העליון הטמון והגנוז הוציא אורות לכל צד והוארו העולמות.</p>
<p>רבי יוסי שאיל לרבי שמעון אמר ליה (תנינן) תלת משכנין חמינן בקרא⁵²⁹² דכתיב (במדבר ט טו) וביום הקים את המשכן כסה הענן את המשכן לאהל העדות ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר הא תלת משכנין הכא וואמאי משכנא ולא בית⁵²⁹³ דהא בית אצטריך ולא משכן:</p>	<p>רבי יוסי שאל את רבי שמעון. אמר לו, שלשה משכנות ראינו במקרא, שנאמר "וביום הקים את המשכן כסה הענן את המשכן לאהל העדות ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בוקר". הרי שלשה משכנות כאן. ולמה משכן ולא בית, שהרי בית צריך ולא משכן.</p>
<p>פתח ואמר (ישעיה סו א) כה אמר יהוה השמים כסאי וגו' תא חזי קודשא בריך הוא אתרעי בהו בישראל⁵²⁹⁴ לאחסנתיה ועד ביה⁵²⁹⁵ וקריב לון לגביה⁵²⁹⁶ והא אוקימנא</p>	<p>פתח ואמר, "כה אמר ה' השמים כסאי וגו'". בא וראה, הקדוש ברוך הוא התרצה בישראל לנחלתו וגורלו וקרבו אותם אליו, והרי בארנו שעשה מהם דרגות ידועות בעולם הזה כדוגמא שלמעלה, לתקן את כל העולמות</p>

⁵²⁸⁶ (סליק לאגרא) (נוסף בדפ"ו).

⁵²⁸⁷ ביומא (דפ"ו).

⁵²⁸⁸ פי' מלכות (מ"מ).

⁵²⁸⁹ עי' לעיל רמ ע"א. ר"ל על המלכות דאצילות שנתקנה ונשלמה (ביאורים ח"א מב ע"ג).

⁵²⁹⁰ פי' בינה (מ"מ, וביאורים ח"א מב ע"ג).

⁵²⁹¹ ר"ל שנתפשט הנר"ן תרעין שבה בהזר"ן בכל הראוי, כ"ה בז"א וכ"ה מלכות, ונשלמה אז בשער החמישים ג"כ (ביאורים ח"א מב ע"ג).

⁵²⁹² פי' והם נגד בינה ומ' ומשכן מט"ט (מ"מ).

⁵²⁹³ ולמה באחד מהם לא נכתב בית אלא משכן (מ"מ).

⁵²⁹⁴ לא שהיו אז כלל אלא שרצה ברצון ונדבה שלא הקדימו לו עבודה כאומרו אשר בחר בנו ורצה בנו, ולא היה הענין כאומות שחלקם לשרים לזמן קבוע עד שכולם יהפכו שפה ברורה לקרוא כולם [בשם ה'] אלא ישראל הם נחלה, שאינה כממכר שחזרת ביובל (אור יקר).

⁵²⁹⁵ והיינו חבל נחלתו דקאמר בקרא שהם נחלה לעולם כל ימי הנוחל, ואדרבה אז הם עיקר ועתה בין זה לזה הם "עדביה" גורלו שחלקו בינו ובין השרים, והיינו כי חלק ה' עמו לפי שעה ולעתיד חבל נחלתו (דקאמר בקרא), ולא ישתוו אליהם שום אחד מכל האומות (אור יקר).

⁵²⁹⁶ אין ספק שיש שער בקדש שיורד מהיכל לבנת הספיר ומגיע למקום שמתחלק שפע ההנהגה גם לשרים, והיינו שביל הכרמים שהם כרמי האומות שהם יונקים שם, ודרך אמצעייתם עובר מעבר דרך ישר היורד עד נקודת ציון ובית קדש הקדשים וזן ארץ ישראל כולה, והנה ישראל אינם בקדושה

692

<p>דעבד מנייהו דרגין ידיען⁵²⁹⁷ בהאי עלמא כגוונא דלעילא⁵²⁹⁸ לשכללא עלמין בלהו כחד עילא ותתא⁵²⁹⁹ דכתיב (ישעיה סו א) השמים כסאי והארץ הדום רגלי⁵³⁰⁰ לשכללא עילא ותתא למהוי חד:</p>	<p>כאחד, מעלה ומטה, שנאמר "השמים כסאי והארץ הדום רגלי", לתקן מעלה ומטה ולהיות אחד.</p>
<p>ותא חזיו (ד"א) השמים כסאי דא רקיעא דיעקב שריא ביה⁵³⁰¹ דאיהו דיוקנא עלאה לכרסיא אס"א כורסיא עלאה לדיוקנא עלאה קדישא⁵³⁰² והארץ הדום רגלי דא רקיעא דדוד⁵³⁰³ מלכא שריא ביה לאתהנאה מזיוא דאספקלריאה⁵³⁰⁴ דנהרא ובגין דבעי לאתפשטא יתיר לתתא אמר והדום רגליו איזה בית אשר תבנו לי דא בגין⁵³⁰⁵ בית מקדשא⁵³⁰⁶ ואי זה מקום מנוחתי דא בית קדש הקדשים דלתתא⁵³⁰⁷:</p>	<p>בא וראה, "השמים כסאי", זה הרקיע שיעקב שרוי בו, שהוא דמות עליון לכסא (כסא עליון לדמות) העליון הקדוש. "והארץ הדום רגלי", זהו הרקיע שדוד המלך שרוי בו להנות מזיו האספקלריה המאירה. ומשום שרוצה להתפשט יותר למטה, אמר "הדום רגלי". "אי זה בית אשר תבנו לי", זה בנין בית המקדש. "ואי זה מקום מנוחתי", זה בית קדש הקדשים שלמטה.</p>
<p>אבל תא חזי כל זמנא דאזלו ישראל במדברא הוה להו משכן עד דאתו לשיילה והוה תמן ודא איהו רזא לאמשכא דא בדא ולאעלא דא בדא לאתקשרא דא בגין לאנהרא אבל לאו לנייחא דהא לאו נייחא בר כד אתבני בי מקדשא ביומוי דשלמה מלכא דהא כדן איהו מנוחה לעילא ותתא בגין דתמן תקיפו דנייחא ולא לנטלא מאתר לאתר:</p>	<p>אבל בא וראה, כל זמן שהלכו ישראל במדבר, היה להם משכן, עד שבאו לשיילה והיה שם. וזהו סוד להמשיך זה בזה ולהכניס זה בזה, להתקשר זה בזה כדי להאיר, אבל לא למנוחה. שזו לא למנוחה, רק כשיבנה בית המקדש בימי שלמה המלך, שהרי אז היא מנוחה למעלה ולמטה, משום ששם חוזק המנוחה, ולא לנסוע ממקום למקום.</p>

שוה לאומות ביניקת השפע אלא הגביהן והעלה אותם למעלה למעלה שהם מקבלים השפע בסוד נשמתם קודם לעולם המלאכים (אור יקר).

⁵²⁹⁷ כהנים ליום וישראלים (רח"ו). ידיעאן (דפ"ו).

⁵²⁹⁸ פי' שהם נגד חג"ת (מ"מ).

⁵²⁹⁹ פירוש עולם העליון ועו"הז שלנו (מ"מ).

⁵³⁰⁰ עם היות שיש חלק מהשמים או מהארץ שאינו משועבד להנהגתו ועם כל זה נאמר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, (והם) דקדק שני עניינים, האחד חלק וחבל השני נחלה, הנה (הוא) בהנחיל עליון גוים בהפרידו בני אדם היינו בדור הפלגה נתן לשרים המשפחות, שבעים משפחות לשבעים שרים הורישם את הארץ, והיינו בהנחל עליון גוים גוי ארצו שבעים ארצות לשבעים אומות, ואחר כך הפרידם לשרים, והיינו בהפרידו אחר כך בני אדם ואמר אומר פלונית שבגבול פלוני יהיה שר שלו פלוני ששולט שם, וכן יצב גבולות עמים למספר בני ישראל, כמו שבני ישראל ענפיהם שבעים נפש כך הציב גבולות עמים מפני שסוד שבעים שרים מבחוץ נגדיים לשבעים נפש קדושים מבפנים, וכשהציבן לא הציבן לשיהיו האומות לשרים אלא לשיהיו לעתיד [מחשבין] [עובדים] את ישראל והיינו למספר בני ישראל שבעים משפחות, לשנים עשר שבטים יעבדום שבעים משפחות חצוניות שהם בשבעים גבולים, והיינו אחר כך כשיכנסו פנימה לשבעים קליפות טהורות שהם שומרי לפרי המוח מבפנים, וזהו סוד שבעין פרי החג שהם נקרבים על גבי המזבח, והיינו שיבואו לחוג את חג הסוכות, ועל זה נאמר והיו מלכים אומניך וכו', ואז הוא חג האסיף יבואו לחשב את ישראל על האסיף שאספו כל השנה (אור יקר).

⁵³⁰¹ פי' זעיר ששם יעקב אבינו שורה (מ"מ).

⁵³⁰² שר"ל יעקב הע"ה הוא דיוקן לזעיר הנקרא כרסיא עילאה קדישא כי זעיר כסא לבינה (מ"מ).

⁵³⁰³ פי' מלכות ששם דה"עה שורה (מ"מ).

⁵³⁰⁴ דאספקלריא (דפ"ו).

⁵³⁰⁵ בנין (דפ"ו).

⁵³⁰⁶ והיינו ירושלים (מ"מ).

⁵³⁰⁷ פי' בית קה"ק שבעו"הז (מ"מ).

<p>ובגין כך אית משכן ואית בית משכן כמה דאת אמר (ויקרא כו יא) ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם משכנותיו דקודשא בריך הוא דלהוון גבייהו דישראל מאי טעמא בגין דכתיב ולא תגעל נפשי אתכם:</p>	<p>ולכן יש משכן ויש בית. משכן, כמו שנאמר "ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם". מה זה משכני. משכנותיו של הקדוש ברוך הוא שיהיו אצל ישראל. למה, משום שנאמר "ולא תגעל נפשי אתכם".</p>
<p>מאי בין האי להאי אלא משכן כמלכא דאתי לגבי רחימיה ולא מייתי כל אכלוסין דיליה⁵³⁰⁸ עמיה בגין דלא לאטרחה עליה איהו אתי לגביה בזעיר חילין בית דכל חילין וכל אכלוסין⁵³⁰⁹ דיליה כלהו אייתי עמיה לדיירא בההוא ביתא ודא איהו בין משכן ובין בית בית המקדש איהו דיורא דניחא לעלמין בכל אינון רתיכין בכל אינון דיוקנין בכל אינון [עובדין] (עבידן) כגוונא דלעילא (לתברא) [לחברא] עובדין דלתתא כגוונא דלעילא משכן בזעיר דיוקנין בזעירין עובדין [לנפלא] (לעילא) מאתר לאתר וכלא ברזא דלעילא:</p>	<p>מה בין זה לזה. אלא משכן, כמו מלך שהולך לאהובו, ולא מביא את כל גדודיו עמו. כדי לא להטריח עליו, הוא בא אליו במעט צבאות. בית, שאת כל צבאותיו והמוניו, את כולם מביא עמו לדור באותו הבית. וזהו בין משכן ובין בית. בית המקדש הוא דיור של מנוחה לעולמים בכל אותן המרכבות, ובכל אותם הדיוקנאות, ובכל אותם המעשים כדוגמא שלמעלה, לחבר את המעשים שלמטה כדוגמא שלמעלה. משכן, בדמות קטנה, במעשים קטנים, לנסוע ממקום למקום, והכל בסוד שלמעלה.</p>
<p>תא חזי כד פקיד קודשא בריך הוא למשה⁵³¹⁰ על משכנא לא הוה יכיל למיקם ביה עד דקודשא בריך הוא אחמי ליה כלא בדיוקניה כל מלה ומלה במה אחזי ליה באשא</p>	<p>בא וראה, כשצוה הקדוש ברוך הוא את משה על המשכן, לא יכול היה לעמוד בו, עד שהקדוש ברוך הוא הראה לו את הכל בדמותו כל דבר ודבר. במה הוא הראה לו, באש לבנה ובאש שחורה ובאש אדומה ובאש ירוקה. מה</p>

⁵³⁰⁸ וכן הוא בשמ"ר סוף פרשת תרומה (לש"ו)

⁵³⁰⁹ ויקרא ב ע"ב (הערת הזהר). מבואר מזה שכל ההנהגה כולה דכל העולמות ב"ע היה נמשך ויוצא רק משכינתו ית"ש אשר בבית קודש הקדשים שלמטה (דע"ה ח"א נד ע"ג), בזמן שבית המקדש היה קיים, שהיה השכינה בגילויה בבית קודש הקדשים, שהוא מכוון כנגד היכל קודש הקדשים דעולם הבריאה, כמ"ש הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (סוף דרוש א במ"ק שם) היה נמשך אז הנהגת כל העולמות ב"ע ע"י עצמותה גופה, שהוא ה' פשוט, כי ההיכל קודש הקדשים הוא נכלל עם האצילות כנז', והיה אז כל ההנהגה ע"י המלכות דאצילות עצמה שהיא ה' פשוט (ע' זוה"ק פקודי רמ"א ע"א ורמב ע"א ובדברי הרב בשער מיעוט הירח פרק ב, ובפע"ח שער תיקון חצות פרק א, ובשער הכוונות דף כב ע"ג ריש דרוש ו, וכן בדף נג סע"ג) (דע"ה ח"ב נד ע"ד).

⁵³¹⁰ על כל פרט ופרט הנה נאמר על כל אחד ואחד למשה רבינו בעצמו, שהוא בעצמו יעשה אותם וכמפורש שם בכל הפרשה (ומ"ש בארון "ועשו" (שם כה י), ע' זוהר חדש פ' תרומה ד"ה ועשית כפורת זהב ע"ש). אך אמרו בזוה"ק פקודי (רמא סע"א) כי משה רבע"ה הנה הוא סילק את עצמו מזה וכו' המראות אשר ראה משה ע"י אספקלריא דלא נהרא, הנה השיג אותם על אמיתתן ע"פ יחודם באספקלריא דנהרא, כי הוא זכה שנשלם על ידו היחוד דמלכות בז"א, ונתייחד אספקלריא דלא נהרא באספקלריא דנהרא והסתכל דרך בה גופה באינון סתימין עלאין, אשר שם אין תבנית ותואר כלל וכו' כד אסתכל בהו משה על עומקן ואמיתתן אתקשי קמיה, ור"ל שהיה קשה לו לכוון בהם לעשותם כדוגמתן שלמעלה מאחר שבמקורן אשר לעילא לעילא אין דוגמא להם כלל. ואמר ליה קודשא בריך הוא, משה אנת בסימנך ואני בסימני, עשה אתה לפי האפשר לך בתבנית וגוונין, ואני אשרה שכינתי וקדושתי בהם גם ע"פ מקורן ושרשן אשר לפי אמיתתן הגם שהוא נעלם ממך איך שהוא. ועכ"ז הנה הסתלק משה מעשייתן כמ"ש בפ' פקודי (שם רמ"א סע"א) וכנ"ל, משום שמצא את עצמו שלא אפשר לו לכוין בהם מאומה. וכו' ונעשה כ"ז ע"י בצלאל ואהליאב, כי הם היה אפשר להם לכוין היטיב על כל תבניתם אשר מראה בהר, אבל משה רבינו ע"ה היה קשה לו לכוין על כ"ז, משום השגתו הגדולה ביחודם אשר באספקלריא המאירה אשר שם משולל הוא מכל תואר ותבנית. והרי היה קשה לו לכוין על דוגמתן ותבניתם אשר למעלה, אחר שלפי השגתו אין למעלה תבנית ודוגמא כלל, ולכן הסתלק הוא את עצמו מעשייתן כנ"ל אמנם הקמת המשכן וסידור כל כליו, הנה זה היה נעשה רק על ידו דוקא, כי אז הנה כוון בהם באמת על יחודם הנעלם אשר בשורש כל תבניתם, לייחד את הכל במקורן אשר למעלה. ונשלם ונתקן ע"ז על ידו את כל כוונת בצלאל ואהליאב ג"כ, כי עיקר תיקון הכוונה הוא לייחד הכל במקורן אשר ביחודם הנעלם (כללים ח"ב ו ע"ד).

<p>חורא⁵³¹¹ ובאשא אוכמא⁵³¹² ובאשא סומקא⁵³¹³ ובאשא ירוקא⁵³¹⁴ מה כתיב (שמות כה מ) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר עם כל דא אקשי ליה למשה:</p>	<p>נאמר "וראה ועשה בתבניתם ככל אשר מראה בהר". עם כל זה היה קשה לו למשה.</p>
<p>תא חזי אף על גב דאחזי ליה עינא בעינא לא בעא משה למעבד ואי תימא דאיהו לא ידע למעבד או חכמתא לא הוה עמיה תא חזי בצלאל ואהליאב וכל אינון שאר אחרנין אף על גב דלא חמו כמשה מה כתיב (שמות לט מג) וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה וגו' אי אינון דלא חמו עבדו כך משה דחמא על אחת כמה וכמה אלא משה אף על גב דאסתלק⁵³¹⁵ מן ומשכנא (מקדשא) מעבידתא כלא הוה בידיה ועל ידיה ואיהו אקרי על שמיה ועל דא כתיב (שמות כה מ) וראה ועשה:</p>	<p>בא וראה, אף על גב שהראה לו עין בעין, לא רצה משה לעשות. ואם תאמר שהוא לא ידע לעשות או שלא היתה עמו חכמה, בא וראה, בצלאל ואהליאב וכל שאר אותם האחרים, אף על גב שלא ראו כמו משה, מה נאמר "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה וגו'", אם הם שלא ראו עשו כך, משה שראה על אחת כמה וכמה, אלא משה, אף על גב שהסתלק מהמשכן מהעבודה שלו, הכל היה בידו ועל ידו, והוא נקרא על שמו, ועל זה נאמר "וראה ועשה".</p>
<p>דבר אחר משה אסתלק מן דא⁵³¹⁶ ויהיב דוכתיה לאהרא עד דאמר ליה קודשא</p>	<p>דבר אחר, משה הסתלק מזה ונתן מקומו לאחר, עד שאמר לו הקדוש</p>
<p>רמא/ב</p>	
<p>בריך הוא ראה קראתי בשם בצלאל⁵³¹⁷ ואתו אהליאב וכתיב (שמות לו א) ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב אי יקרא דא הוה דמשה דאיהו יעביד ליה⁵³¹⁸ יתקיים ביה [יתיר] (תדיר):</p>	<p>ברוך הוא, ראה קראתי בשם בצלאל, ואתו אהליאב, ונאמר "ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב". אם הכבוד הזה היה של משה, שהוא יעשה אותו, יתקיים בו יותר (תמיד).</p>
<p>ועם כל דא כיון דאיהו פקיד ובפקודיה יתעביד⁵³¹⁹ איהו עביד כלא⁵³²⁰ תו כל עבידתא לא קיימא אלא בסיומא דעובדא ועל דא ויקם משה את המשכן בעו לאקמא ליה כל</p>	<p>ועם כל זה, כיון שהוא צוה ובמצותו נעשה, הוא עשה הכל. ועוד, כל מעשה אינו עומד אלא בסיום המעשה, ועל כן "ויקם משה את המשכן". רצו להקימו כל אותם חכמי הלב,</p>

⁵³¹¹ פי' נגד חסד (מ"מ).

⁵³¹² פי' נגד מ' (מ"מ).

⁵³¹³ נגד גבורה (מ"מ).

⁵³¹⁴ נגד ת"ת (מ"מ).

⁵³¹⁵ היינו מצד ענוה שבו סילק עצמו מלעשות המשכן (רח"ו).

⁵³¹⁶ לפי ד"א הטעם שלא עשה המשכן משה מפני שאין כבוד למלך לעשות איזה דבר וז"ש בסמוך אי יקרא דא הוה דמשה דאיהו יעביד ליה, שמע מינה שכפי ד"א הוא מלך ואינו לפי כבודו (מ"מ).

⁵³¹⁷ וגו' (נוסף בדפ"ו).

⁵³¹⁸ היאך אפשר להעביר שבלי ספק יפגם משה ממעלתו אחר שהגיע מצוה לידו ולא עשאה, ועוד המקדש בעצמו פגום שאם יעשה על ידי משה מלמעלה מקום שאין משיגות שם הקליפות יתקיים תדיר ועל ידי בצלאל למטה יתחרב על ידו מפני שהם מקום אחיזת הקליפות וזהו שאמר, "ויתקיים ביה תדיר", ולזה תירץ "עם כל דא", שנסתלק ממנו (אור יקר).

⁵³¹⁹ דהיינו פקיד ולא לבד פקיד אלא "בפקודיה אתעביד" שעל ידי צווי היום שואבים כח מלמעלה (אור יקר).

⁵³²⁰ שהרי משה נבואתו מלמעלה היתה, ועוד היות שאנו אומרים שהמשכן בסוד נער מצות אספקלריא המאירה היתה, שאור עליון התנוצץ לצואה זו, תדע שהרי תורה שבעל פה נתן למשה, ולא מפני שתורה שבעל פה למטה נאמר שהתנבא משה באספקלריא שאינה מאירה, אלא צווי התורה מלמעלה כענין המלך המצוה ענייני המלאכה וצרכיה, וכן מעשה המשכן הם למטה ונכתבין בתורה ונעשין במצות אספקלריא המאירה, ומרע"ה היה מתנבא בתורה שבכתב ומשם תשיג תיקוני מטרוניתא ותורה שבעל פה במראה העליונה הכוללת בתוכה המראה התחתונה (אור יקר).

<p>אינון חכימי לבא ולא הוה מתקיים בגין יקריה דמשה עד דאתא משה ואוקים ליה והא אוקמוה:</p>	<p>ולא היה מתקיים, משום כבודו של משה, עד שבא משה והקימו. והרי פרשוה.</p>
<p>ויקם משה את המשכן⁵³²¹ (שמות מ"ח) רבי יהודה פתח (מיכה ז"ח) אל תשמחי⁵³²² אויבתי לי כי נפלתי קמתי וגו' מאן אויבתי לי דבבו דמלכו אחייבא במלכותא (במלכא⁵³²³) קדישא⁵³²⁴ והאי קרא כנסת ישראל אמר ליה אל תשמחי⁵³²⁵ אויבתי לי⁵³²⁶ כי נפלתי קמתי⁵³²⁷ מה דלית לך (לה) הכי⁵³²⁸ דכיון דתפול לא תקום לעלמין אבל כנסת ישראל אף על גב דנפלת תקום וקמת שאר זמנין דכתיב כי נפלתי קמתי:</p>	<p>"ויקם משה את המשכן". רבי יהודה פתח, "אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי וגו'". מי אויבתי לי, זו מלכות הרשעה ששונאת את מלכות הקדושה. ופסוק זה אמרה אותו כנסת ישראל, "אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי", מה שאין לך כך, שכיון שתפול, לא תקום לעולמים. אבל כנסת ישראל, אף על גב שנפלה, תקום וקמה שאר הפעמים, שנאמר "כי נפלתי קמתי".</p>
<p>דהא כמה זמנין נפלת⁵³²⁹ כנסת ישראל בגלותא ויתבא בין אינון מארי דבבו [כל] (דשאר)⁵³³⁰ עמין קמו עליהו דישראל לשיצאה לון מעלמא ולא יכילו⁵³³¹ כמה דאת אמר (תהלים פג ד) על עמך יערימו סוד וכתיב (שם ו) כי נועצו לב יחדו וגו' אמרו לכו ונכחידם מגוי ועם כל זה, אף על גב ששאר העמים קמו עליהם, הקדוש ברוך הוא לא הניח אותם בידיהם, ואם נפלו, קמו, שנאמר "כי נפלתי קמתי", שהרי הקדוש ברוך הוא מקיים אותה תמיד.</p>	<p>שהרי כמה פעמים נפלה כנסת ישראל בגלות וישבה בין אותם שאר בעלי מריבות, ושאר העמים קמו על ישראל להשמידם מהעולם, כמו שנאמר "על עמך יערימו סוד", ונאמר "כי נועצו לב יחדו וגו'", אמרו לכו ונכחידם מגוי. ועם כל זה, אף על גב ששאר העמים קמו עליהם, הקדוש ברוך הוא לא הניח אותם בידיהם, ואם נפלו, קמו, שנאמר "כי נפלתי קמתי", שהרי הקדוש ברוך הוא מקיים אותה תמיד.</p>

⁵³²¹ ועיקר קיום המקדש בהקמתו תלוי כענין נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, ואם תאמר וכיון שהוקם על ידי משה היאך נחרב, ויש לומר שלא נחרב אלא נגזז, ומשכן שילה משכן שני היה שכבר נגזז הראשון, עוד יש לומר שנחרב מפני שלא נכנס משה לארץ אלא הפקידו ביד יהושע פני לבנה ויש שם שליטה לחצונים, עוד יש לומר שלא שלטו אויבים בו כלל כמו שלא שלטו באבני יסודי המקדש שפירשו לעיל, והם נגנזות אלו באלו ואלו באלו משכן בתוך מקדש ומקדש בתוך ספירים לעתיד לבא, והכל גנוז כדפירשנו בסימן י' (אור יקר).

⁵³²² דדק בכתוב אחת אומרו אל תשמחי וכי מפני שתקום לא תשמח בנפילתה סוף סוף נפילה היא, ב' אומרו אויבתי לי שני כנויים שהיוד כנוי לי ולי, ג' אומרו כי נפלתי קמתי, אקום היה לו לומר, ולזה פירש קודם ואמר כי להבנת ענין זה צריך לדעת כנגד מי אמר (הוא) [רוח] הקדש פסוק זה, אם אמרו ישראל כנגד האומות אין לו ענין וקשה כל מה שקשה (אור יקר).

⁵³²³ במלכו (דפ"ו).

⁵³²⁴ והענין במה שפירשו בפרשת ואלה שמות כי אין ענין נעשה מהחצונים שלא ברשות גבוה חס ושלום, ואפילו מה שאמר פרעה מי ה' אשר אשמע וכן הבה נתחכמה לו וכל כיוצא הכל ברשות גבוה, אם כן נמצא שדבבו דמלכו(ת) חייבא שהם הקליפות אינם מצד עצמם אלא כח הנתן להם מלמעלה (אור יקר).

⁵³²⁵ כיון דדבבו דמלכו חייבא במלכו קדישא הוה מהקדש ממש והיא כאם המייסרת את בניה ובוכה עמהם (אור יקר).

⁵³²⁶ אני הוא הנותן לך כח להיות לי לאוייבת, וזה רצה באומרו אל תשמחי כי אין הכח ממך אלא ממני היה הכח הנותן לך לייסר ולהוכיח את בני (אור יקר).

⁵³²⁷ ממש כשנפלתי יש לי ממש קימה שאינה נפילה, שאם היו האויבים יכולים (להעביד) [להאביד] ישראל היו נופלים אבל גדול הרועה ששומר את צאנו אם כן הנפילה אינה נפילה כיון ששמירת קונם עמם (אור יקר).

⁵³²⁸ (נ"א לה הכי) למלכו אחרא (נוסף בדפ"ו).

⁵³²⁹ ועתה פירש נפלתי כמה פעמים וקמתי תמיד באותם נפילות כדמפרש ואזיל (אור יקר).

⁵³³⁰ ושאר עמין עכו"ם (דפ"ו).

⁵³³¹ ולא יכילו (מוסגר בדפ"ק).

⁵³³² השלישית יאמר הפסוק הזה לעתיד עתידה כנסת ישראל לומר אל תשמחי ואז יצדק נפלתי בגלות וקמתי בגאולה (אור יקר).

<p>לון בידייהו ואי נפלו קמו דכתיב כי נפלת קמתי דהא קודשא בריך הוא אקים לה תדיר:</p>	
<p>וזמינא⁵³³³ כנסת ישראל לומר⁵³³⁴ בההוא זמנא דקודשא בריך הוא⁵³³⁵ יוקים לה מעפרא⁵³³⁶ דגלותא ותסתלק מניה אל תשמחי אויבתי לי כי נפלת קמתי כי נפלת בגלותא ואשתעבדו בני קמתי בהאי זמנא ובגין כך בההוא זמנא דאפיק משה לון לישראל כד עבד לון קודשא בריך הוא אינון נסין וגבוראן דעבד לון כדין ויקם משה את המשכן כתיב דהא על ידא דמשה אתקם בכל זמנא⁵³³⁷:</p>	<p>ועתידה כנסת ישראל לומר באותו זמן שהקדוש ברוך הוא יקים אותה מן העפר של הגלות ותסתלק ממנה, "אל תשמחי אויבתי לי כי נפלת קמתי". "כי נפלת", בגלות והשתעבדו בני. "קמתי", בזמן הזה. ולכן, באותו זמן שמשה הוציא את ישראל, כשעשה להם הקדוש ברוך הוא אותם הנסים והגבורות שעשה להם, אז, "ויקים משה את המשכן", שהרי על יד משה הוקם בכל זמן.</p>
<p>רבי שמעון פתח ואמר (יהזקאל א כא) בלכתם ילכו וגו' בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו האי קרא אית לאסתכלא ביה בלכתם ילכו וכי לא ידענא דהא בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו אלא בלכתם דמאן בלכתם דחיות דכד אינון אזלין אינון אופנים ילכו כמה דאת אמר (שם יט) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ועל דא (ו)בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו בגין דכל מטלניהון דאינון אופנים לאו אינון אלא במטלנון⁵³³⁸ דחיות וקיומא דלהון לא קיימי באתרייהו אלא כלא תליא בחיות וכן כתיב (שם) ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעמתם בגין דחיות ואופנים כחדא אזלין⁵³³⁹:</p>	<p>רבי שמעון פתח ואמר, "בלכתם ילכו וגו'". "בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו". בפסוק זה יש להתבונן בו. "בלכתם ילכו", וכי לא ידענו שבלכתם ילכו ובעמדם יעמדו. אלא בלכתם של מי. בלכתם של החיות, כשהן הולכות, אותם האופנים ילכו, כמו שנאמר "ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם", ועל זה "בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו", משום שכל מסעיהם של אותם האופנים אינם אלא במסעות של החיות, והקיום שלהם אינם עומדים במקומם, אלא הכל תלוי בחיות. וכן נאמר "ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעומתם", משום שחיות ואופנים הולכים כאחד.</p>
<p>ותא חזי עשרין וארבע משקופין דמטרנין⁵³⁴⁰ [נ"א דמטלנין] עלאין קיימין גו משקופא דהא⁵³⁴¹ דבסטר מזרח להאי פתחא נטרין ארבע ועשרין משמרות טמירין גו תוקפא דשלהובא⁵³⁴² דעטרא וסחרא לגו ההוא משקופא מההוא סטרא דמזרח⁵³⁴³:</p>	<p>ובא וראה, עשרים וארבעה משקופים של המשמרות העליונות עומדים בתוך משקוף אחד שבצד מזרח. לפתח הזה שומרים עשרים וארבע משמרות טמונות בתוך תוקף השלהבת שמעטרת וסובבת לתוך אותו המשקוף מאותו צד מזרח.</p>

⁵³³³ הנה בשאר גאולות היתה האוייבת שמחה שתקוטה שסוף סוף היא הולכת ומטעת לישראל ויחטאו ויפלו בידה פעם שנית, ולזה בגאולת מצרים או בגאולת בבל לא היתה שכינה יכולה לומר אל תשמחי כי סוף סוף אותה קימה אינה קימה שלימה, היאך תאמר קמתי כיון שהיו ישראל עתידים להשתעבד פעם שנית או בגלות או בגיהנם, אמנם בגאולה העתידה (אור יקר).
⁵³³⁴ בענין שמלת קמתי יצדק לשעבר ובהוה ובעתיד כפי שלשה ענינים שאמרנו (אור יקר).
⁵³³⁵ הוא בעצמו, ויצדק קמתי ששוב אין גיהנם ולא גלות (אור יקר).
⁵³³⁶ מפני שזו גאולה אמתית כדפירשנו לעיל, וזהו דקדק באומרנו "דקב"ה" וכו' (אור יקר).
⁵³³⁷ קימה ראשונה בניסים וגבורות בגאולה, קימה שנית בקימת המשכן ושניהם על ידי משה, ואם נרצה נאמר שגם העתידה על ידי משה כדפירשו ברעיא מהימנא והיינו "בכל זמנא" (אור יקר).
⁵³³⁸ במטלנין (דפ"ו).
⁵³³⁹ פי' שחיות ביצירה ואופנים בעשייה והם בחינת זכר ונקבה מחוברים תדיר (מ"מ).
⁵³⁴⁰ פי' כ"ד פתחים שיש בהם כ"ד משמרות אחד לכל פתח (מ"מ).
⁵³⁴¹ לפי שהוא כולל כולם כנודע שהת"ת שהוא מזרח כולל כולם (מ"מ).
⁵³⁴² פי' כ"ד הנזכרים הם סתומים תוך הגבורה של מלכות לפי שבי"ע כולם הם משם ב"ן שהוא דין כנודע וז"ש דשלהובא דעטרא שהיא מ' הנקרא עטרת (מ"מ).
⁵³⁴³ ור"ל שסובבים על אותו הפתח כ"ד סמכין וכז' (מ"מ).

<p>וארבע ועשרין סמכין תחותיהו ועל אלין סמכין קיימין עשרין וארבע עמודין ואלין אינון דקיימין תדיר ולא פרחין גו אורא כאינון אחרנין ואלין אינון דאקרון עומדים⁵³⁴⁴ כמה דאת אמר (זכריה ג ז) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה ואלין [עמודים] (עומדים) קיימין על אינון סמכין בהו סחרן לאתקיימא בדוכתייהו:</p>	<p>וארבעה ועשרים אדנים תחתיהם, ועל אלו האדנים עומדים עשרים וארבעה עמודים, ואלו הם שתמיד עומדים, ולא פורחים לתוך האויר כמו אותם האחרים, ואלו הם שנקראים עומדים, כמו שנאמר "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה". ואלו העמודים עומדים על אותם אדנים, בהם טובבים להתקיים במקומם.</p>
<p>כד אלין עמודים קיימין על קיומיהו בלהו שליטין דקיימין עלייהו מעפפי וטסין כל עלמא ואשגחן עיינין⁵³⁴⁵ ואינון דצייתי קלין סלקין מלין לעילא כמה דאת אמר (קהלת י ב) כי עוף השמים יוליך את הקול ובגין כך אינון סמכין קיימין ובקיומא (לקיומא) תדיר:</p>	<p>כשהעמודים הללו עומדים על מקומם, כל השליטים שעומדים עליהם מעופפים וטסים בכל העולם, והעינים משגיחות, והם מקשיבים לקולות ומעלים דברים למעלה, כמו שנאמר "כי עוף השמים יוליך את הקול". ולכן אותם האדנים עומדים בקיום תמידי.</p>
<p>תא חזי (שם כא) בלכתם ילכו כדקאמרן ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים</p>	<p>בא וראה, "בלכתם ילכו", כפי שאמרנו. "ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים"</p>
<p>רמב"א</p>	
<p>לעמתם דהא כמה דאלין חיות⁵³⁴⁶ נטלין⁵³⁴⁷ וסלקין⁵³⁴⁸ הכי אינון⁵³⁴⁹ מאי טעמא בגין כי רוח החיה באופנים רוח החיה⁵³⁵⁰ רוח קודשא דנשיב⁵³⁵¹ ובטש בכלהו⁵³⁵² אופנים למהך⁵³⁵³ אשתכח דכל מאן דאיהו בדרגא עלאה איהו נטיל למאן דנטיל ליה תא חזי דארון איהו הוה נטיל למאן דנטיל ליה אוף הכא חיות אינון נטלין לאופנים⁵³⁵⁴:</p>	<p>לעומתם". שהרי כמו שהחיות האלה נוסעים ועולים, כך גם הם. למה, משום "כי רוח החיה באופנים". "רוח החיה", רוח הקודש שנושבת ומכה בכל האופנים ללכת. נמצא שכל מי שהוא בדרגה עליונה, הוא נושא את מי שנושא אותו. בא וראה, שהארון היה נושא את מי שנושא אותו, אף כאן החיות נושאות את האופנים.</p>

⁵³⁴⁴ פי' לכך הביא ענין זה לכאן לומר שאלו עומדים הפך החיות והאופנים דכתיב בהו בלכתם ילכו (מ"מ).

⁵³⁴⁵ פי' משגיחים בעיניהם על כל מי שעושה שום דבר (מ"מ).

⁵³⁴⁶ שהם סוד עמודים מפני שהחיות בסוד וא"ו בסוד שם יה"ה (אור יקר).

⁵³⁴⁷ בקבלתם ימין ושמאל פנים ואחור (אור יקר).

⁵³⁴⁸ כשמתפרק המשכן שמתעלם הכל (אור יקר).

⁵³⁴⁹ אדנים שהם אופנים לעמודים (אור יקר).

⁵³⁵⁰ שהוא התפשטות עליון המתלבש ומתפשט בכל הכחות דהיינו התפשטות עליון המתלבש ומתפשט בכל הכחות דהיינו התפשטות האצילות מתלבש בבריאה והתפשטות הבריאה מתפשט ביצירה בא זה בזה, והיינו רוח החיה מתפשט באופן (אור יקר).

⁵³⁵¹ הנשאב בהם מלמעלה (אור יקר).

⁵³⁵² להחיותם להנהיגם בהנהגת הרצון העליון המחופף מהחכמה עד המלכות (אור יקר).

⁵³⁵³ דהיינו הילוך ההנהגה העליונה, ועתה שנשמט האופנים נשאבת בהם מחמת עצמן אם כן נמצאו שהחיות נפש והאופנים כמו גוף להם, אם כן לפירוש זה יצדק אומרו הנושא הוא נשא שכח האדנים בעמודים והעמודים נוטלים ונושאים האופנים (אור יקר).

⁵³⁵⁴ פירוש שחיות שהם ביצירה שהם עליונים נטלין לאופנים שבעשייה שתחתיהם ולכך הקשה ואי תימא כי רוח החיות באופנים מבעי ליה, ותירץ הכא נמי דא חיה וכו' ר"ל חיה היא המ' המשפעת בד' חיות הקודש שתחתיה שהם ימין ושמאל פנים ואחור ומהחיות האיר הארת המ' באופנים נמצא שהכל תלוי במ' ולכך כתיב כי רוח החיה באופנים שחיה מאירה בחיות וחיות באופנים, וז"ש דא היא חיה ואלין אינון חיות (מ"מ).

698

<p>ואי תימא⁵³⁵⁵ כי רוח החיה באופנים (יחזקאל א כ) כתיב הכא⁵³⁵⁶ נמי דא חיה⁵³⁵⁷ דאיהו לסטר ימינא⁵³⁵⁸ לסטר שמאלא⁵³⁵⁹ ולסטר קמא⁵³⁶⁰ ולסטר אחורא⁵³⁶¹ (דלטר קמא דלסטר אחרא) ודא איהי חיה ואלין אינון חיות⁵³⁶²;</p>	<p>ואם תאמר, "כי רוח החיה באופנים" נאמר, כאן גם, זו חיה שהיא לצד ימין, לצד שמאל, ולצד הקדמי ולצד האחורי, וזוהי חיה, ואלו הן חיות.</p>
<p>כתיב (שם י כ) היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר דא היא חיה דמרבע⁵³⁶³ לארבע סטרין דעלמא ודא איהי דקיימא כרסייא לדיוקנא דאדם⁵³⁶⁴ כמה דכתיב (שם א כז) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה וכלא להווא דרגא עלאה⁵³⁶⁵ קדישא סתימאה דאקרי אלהי ישראל:</p>	<p>נאמר "היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר". זוהי חיה שמרבעת לארבעת צדדי העולם, וזוהי שעומדת בכסא לדמות האדם, כנאמר "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה". והכל לאותה דרגה עליונה קדושה נסתרת שנקראת "אלהי ישראל".</p>
<p>ודא חיה דלתתא⁵³⁶⁶ דקיימא תחות כלהו חיון עלאין⁵³⁶⁷ קדישין בגין דאית חיוון עלאין אלין על אלין כרסייא דתחות אלהי ישראל⁵³⁶⁸ דא דיוקנא דיעקב וכרסייא דלתתא דא דיוקנא דדוד⁵³⁶⁹ איהי דמרבעא לארבע סטרין דעלמא ובגין כך רוחא נפיק מלעילא⁵³⁷⁰ ונגיד ואתמשך מדרגא לדרגא עד דבטש בכלהו תתאי דלתתא והווא רוחא אנהיג לכלא</p>	<p>וזו החיה שלמטה שעומדת תחת כל החיות העליונות הקדושות, משום שיש חיות עליונות אלו על אלו. הכסא שתחת אלהי ישראל זו הדמות של יעקב. והכסא שלמטה זו הדמות של דוד, היא המרבעת לארבעה צדדי העולם. ולכן, רוח יוצאת מלמעלה ושופעת ונמשכת מדרגה לדרגה, עד שמכה בכל התחתונים שלמטה, ואותה רוח מנהיגה את הכל, ומתקנת את תקון הכל לתקן באותה צורה ממש שיש תקון למעלה באותו צורה ממש נתקן למטה.</p>

⁵³⁵⁵ ולפי דבריו היה לו לומר כי רוח החיות שהם ארבע באופנים שהם ארבע דהיינו ארבעה אדנים וארבעה עמודים (אור יקר).

⁵³⁵⁶ הכי (דפ"ו).

⁵³⁵⁷ הענין שיש חיות לשון רבים שלא יתקבצו בחיה אחת לעולם מפני שאינם לעולם חיה אחת, שיש אצילות ושם חיות כדמסיק לקמיה, ויש למטה ביצירה חיות, ואין ראוי לקבצם כאחד כדמסיק לקמיה, ויש למטה ביצירה חיות, ואין ראוי לקבצם כאחד ולומר על כולם חיה אחת שזה הוא אצילות וזה בריאה וזה יצירה, אמנם ביצירה עצמה יש חיות, וכן באצילות יש חיות, ויתקבצו בשם חיה אחת ולזה יאמר עליהם פעמים שם חיה אחת יחידה ופעמים שם חיות רבות לשון רבים, ועניינם הוא כי כל היכל הרצון הוא ענין אחד וחיה אחת, וכל ספירת התפארת ספירה אחת כוללת] כל האצילות ולזה הוא חיה אחת, אמנם בבחינת ההנהגה נודע (אור יקר).

⁵³⁵⁸ הנהגת החסד למעלה ופני אריה מיכאל למטה יכונה בשם חיה ואינה חיה בעצם אלא חלק חיה וזהו שאמר "לסטר ימינא" (אור יקר).

⁵³⁵⁹ הנהגת הגבורה באצילות ופני שור גבריאל למטה יכונה בשם חיה אחת ואינה אלא חלק החיה (אור יקר).

⁵³⁶⁰ למזרח תפארת (אור יקר).

⁵³⁶¹ מלכות ולזה יכונה בשם חיה שהכל חיה אחת ויכונה בשם חיות חלקים רבים כנזכר (אור יקר).

⁵³⁶² והיינו סוד פתח אחד חיה אחת, ארבעה עמודים ארבעה צדדים לחיה נראין ארבעה פתחים ארבעה מיני ההנהגה (אור יקר).

⁵³⁶³ פי' מלכות שמאירה לאר"גמן שתחתיה (מ"מ).

⁵³⁶⁴ פי' מלכות כסא לזעיר (מ"מ).

⁵³⁶⁵ פי' זר"ן שניהם הם כסא לבינה הנק' אלהי ישראל אלוה זעיר שנקרא ישראל (מ"מ).

⁵³⁶⁶ פי' מלכות (מ"מ).

⁵³⁶⁷ פי' חג"ת (מ"מ).

⁵³⁶⁸ פי' זעיר שהוא תחת הבינה הנקרא אלהי ישראל (מ"מ).

⁵³⁶⁹ פי' מלכות שמאירה לאר"גמן שהם ארבע סטרין (מ"מ).

⁵³⁷⁰ פי' מהמ' דאצילות ומאיר לבריאה ומשם ליצירה ששם החיות ומשם לעשייה ששם האופנים וז"ש ואתמשך מדרגא לדרגא וכו' (מ"מ).

<p>ואתקין תקונא דכלהו לאתקנא [בההוא גוונא ממש דאית תקונא לעילא כההוא] (בההוא) 5371 גוונא ממש אתקן 5372 לתתא 5373:</p>	
<p>מה כתיב לעילא כי רוח החיה באופנים וכתיב (שם כ) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לתתא מה כתיב (שמות מ יח) ויקם משה את המשכן במה 5374 למהוי רוח דההוא דרגא ודלתתא בההוא דיוקנא דההוא רוח עלאה 5375 היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל ומהאי חיה נפקא רוחא לאתקנא כלא הכי נמי משה היא החיה דיהב רוחא לתתא לאתקנא כלא בגין וכך (ד) כתיב ויקם ויתן וישם ובכלא שוי רוחא לאתקנא כלא:</p>	<p>מה נאמר למעלה, "כי רוח החיה באופנים", ונאמר "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו". מה נאמר למטה, "ויקם משה את המשכן". במה, (למה) להיות הרוח של אותה הדרגה שלמטה באותה הדמות של הרוח העליונה, "היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל", ומהחיה הזו יוצאת רוח לתקן הכל. גם כך משה. היא החיה, שנתנה רוח למטה לתקן הכל. לכן נאמר ויקם, ויתן, וישם. ובכל שם רוח להתקין הכל.</p>
<p>תא חזי בקדמיתא במשכנא 5376 דעבד משה איהו אתקין ליה ברוא [דההוא] (דאיהו) דרגא עלאה 5377 דאיהו קיימא ביה במקדשא דעבד שלמה איהו תקין ליה ברוא דההוא נהר 5378 דנפיק מעדן דאיהו שלמא דביתא ואיהו נייחא דביתא ועל דא ברוא דמשכנא איהו [קורבא] (קרבנא) דחביבותא בדרגא וס"א ברוא דגופא ההוא דרגא דמשה קיימא ביה קורב(נ)א דחביבותא ולא דנייחא כד אתא שלמה ואתקין מקדשא ההוא מקדשא אתותקן ברוא דחביבו דנייחא ועל דא כתיב בשלמה (ד"ה א כב ט) הוא יהיה איש מנוחה:</p>	<p>בא וראה, בראשונה, במשכן שמשה עשה, הוא תיקן אותו בסוד אותה דרגה עליונה שהוא עומד בה. במקדש שלמה עשה, הוא תיקן אותו בסוד אותו נהר שיוצא מעדן, שהוא שלום הבית והוא מנוחת הבית. ועל כן בסוד המשכן הוא קרבת החביבות בדרגה (בסוד) של הגוף, אותה הדרגה של משה עומדת בה קרבת החביבות, ולא של מנוחה. כשבא שלמה ותיקן את המקדש, אותו המקדש נתקן בסוד של חביבות המנוחה. ולכן נאמר בשלמה "הוא יהיה איש מנוחה".</p>
<p>ובגין כך דא אתקין בחד דרגא 5379 ודא אתקין בחד דרגא 5380 דיוקנא דהאי בהאי 5381 ורוא דא (בראשית לו ב) אלה תולדות יעקב יוסף:</p>	<p>ומשום כך זה התקין בדרגה אחת וזה התקין בדרגה אחת, דיוקנו של זה בזה. וסוד זה "אלה תולדות יעקב יוסף".</p>

5371 ובההוא (דפ"ו).

5372 אתתקן (דפ"ו).

5373 פירוש כמו המלכות שמאירה לבי"ע כן משה לתתא וכו', וז"ש מה כתיב לעילא כי רוח החיה באופנים שהיא מ' שמאירה באופנים, וכן לתתא מה כתיב ויקם משה את המשכן (מ"מ).

5374 (ס"א למאי) (נוסף בדפ"ו).

5375 ור"ל שהכוונה שויקם משה את המשכן כדי שיהיה משה הנמשך מהמ' שהיא ילדתו וז"ש למהוי רוח דההוא דרגא דלתתא שהוא משה כההוא דיוקנא דההוא רוח עלאה שהיא מ' דאצילות שהיא עילאה על בי"ע, ולכך אמר היא החיה אשר ראיתי כו' שהיא המ' כמ"ש לעיל וז"ש ומהאי חיה נפקא רוחא כו', הכי נמי משה היא החיה וכו' וצ"ל שאע"פי שאמר הכתוב היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל, אינו ר"ל שהמ' היא תחת בינה שהרי אינה אלא תחת זעיר וזעיר תחת בינה אלא ר"ל תחת דתחת (מ"מ).

5376 עי' לעיל רמא ע"א הערה בשם הספר הדע"ה.

5377 פי' ת"ת (מ"מ).

5378 פי' יסוד דזעיר (מ"מ).

5379 פי' משה תיקן ע"י הת"ת המשכן (מ"מ).

5380 פי' שלמה תיקן בה"מק ע"י היסוד (מ"מ).

5381 פי' דיוקן ת"ת ביסוד כמר"זל דיוקן יעקב היה יוסף וז"ש אלה תולדות יעקב יוסף שיעקב נכלל ביוסף ומריק בו השפעתו (מ"מ).

<p>שירותא דשארִי משה לאתקנא בהאי אתר דאיהו סטרא דקדשא אוקים קימה דנקודה דקיימא באמצעייתא⁵³⁸² דהוה חשוך ושקוע באתריה ולא אתחזי ולא נהיר כלל ושירותא דכלא אוקים לה להאי נקודה דאשתקעת באתרהוא ולבתר לכל אחרא⁵³⁸³ דאיהו בנינא דהאי נקודה:</p>	<p>ההתחלה שהתחיל משה לתקן במקום הזה, שהוא צד הקדושה, הקים קימה של נקודה שעומדת באמצע שהיתה חשוכה ושקועה במקומה, ולא נראית ולא מאירה כלל. ותחילת הכל הקים את הנקודה הזו ששקעה במקומה, ואחר כך כל האחר, שהוא בנינה של הנקודה הזו.</p>
<p>ואם האי נקודה לא ואתתקן (נ"א אתקם) (אתקן) בקדמיתא כל מאן דאתפשט מנ(י)ה לא יכיל [לאתתקנא ליה] (לאתקנא) וכיון דהאי נקודה אתקמת ואתנהירת כדין כל שאר תקונא אחרא את[ת]קן ואתישבת בדוכת(י)ה ועל דא ויקם משה את המשכן את⁵³⁸⁴ דא נקודה דהות חשוכא ושקיעא באתריה ולבתר (שמות מ יח) ויתן את אדניו אינון סמכין דאינון מכאן ומכאן בנין דאית אדנים ואית אדנים⁵³⁸⁵ וכלהו הוּו מאה לחשבנא⁵³⁸⁶ וכלהו אתפלגו לאתרייהו דכתיב (שמות לח כז) מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן:</p>	<p>ואם נקודה זו לא היתה נתקנת (מוקמת) בראשונה, כל מה שהתפשט ממנה לא יכול היה להתקן. וכיון שנקודה זו הוקמה ומאירה, אז כל שאר התקון האחר נתקן, והתיישרה במקומה. ועל כן, "ויקם משה את המשכן", (אות) זו נקודה שהיתה חשוכה ושקועה במקומה. ואחר כך, ויתן את אדניו, אותם האדנים שהם מכאן ומכאן. (משום שיש אדנים ויש אדנים) וכולם היו מאה לחשבון, וכולם נחלקו למקומם, שנאמר "מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן".</p>
<p>רמב"ב</p>	
<p>ואלין אדנים הא אוקימנא אבל לא כתיב בהו קימה אלא ויתן נתינה לשואה עלייהו מה דאצטריך⁵³⁸⁷ בנין דאית תתאין ועלאין רכיבין דא על דא ועל דא כתיב בהו נתינה:</p>	<p>ואלו האדנים הרי בארנו, אבל לא נאמר בהם קימה, אלא "ויתן", נתינה, לשים עליהם מה שצריך, משום שיש תחתונים ועליונים רוכבים זה על זה. ועל כן נאמר בהם נתינה.</p>
<p>בההיא שעתא דהאי נקודה אתקמת אשתקעת סטרא אחרא ולא אתמחת כלל דהא לא אתמחי אלא להווא זמנא דאתי דאתמחי מעלמא כמה דאתמר אתקם דא ואשתקעת דא:</p>	<p>באותה שעה שהנקודה הזו הוקמה, שקע הצד האחר ולא נמחה כלל, שהרי אינו נמחה אלא לאותו זמן שיבא שימחה מן העולם, כמו שנתבאר, הוקם זה ושקע זה.</p>
<p>ויתן את אדניו (שמות מ יח) כדין שארי לאתתקפא האי (סטרא) [רוחא] דקדושה וכד אתייהבו אלין סמכין אשתקעו⁵³⁸⁸ בלהו דסטרא אחרא ועאלו בנוקבא דתהומא רבא⁵³⁸⁹ בנין דאסתלק האי סטרא דקדושה</p>	<p>"ויתן את אדניו", אז התחיל להתחזק הרוח (הצד) הזו של קדושה, וכשנתנו אלו האדנים, שקעו כל אלו של הצד האחר ונכנסו לנקב תהום רבה, משום שעלה הצד הזה של הקדושה העליונה, והוא חלקו להתעלות, ואז</p>

⁵³⁸² פי' מלכות שהיא תמיד בקו אמצעי דזעיר כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

⁵³⁸³ פירוש היכלותיה וז"ש ואם האי נקודה לא אתתקן כל מאי דאתפשט מינה לא יכיל לאתתקנא (מ"מ).

⁵³⁸⁴ מוסגר בדפ"ק

⁵³⁸⁵ בגין דאית אדנים ואית אדנים (מוסגר בדפ"ק).

⁵³⁸⁶ פי' לפי שנ"ה הם תרי פלגי גופא ולאחד נחשבים ויש בהם י"ס לכך הם מאה אדנים (מ"מ).

⁵³⁸⁷ פי' ליתן עלוה אדנים שהם נה"י דידיה פרצוף הנוקבא (מ"מ).

⁵³⁸⁸ אשתקיעו (דפ"ו).

⁵³⁸⁹ הנה כנגד האצילות לא יש קליפין אמנם מהבריאה (נ"א: מבינה) ולמטה הקליפין שהם כנגד ז"ון דאצי' שהם סמא"ל ונח"ש הם (נ"א: ומכ"ש כשהם) למטה מהבריאה כמבואר אצלינו באותן הב' ציפין דפרשת ויחי ובראש שם נקודת המלכות דאצילות שהו' עתיק דבריאה וכנגד האי נקודה מתחלת כנגדה מבחוץ בין הפנימי להמקיף שם נקודת ס"א כי כנגד בינה דאצילות לא יש קליפה רק

<p>עלאה ואיהו חולקא לאסתלקא וכדין האי סטרא אחרא אשתקע ועאל בההוא נוקבא דתהומא:</p>	<p>שקע הצד האחר, ונכנס לאותו נקב של התהום.</p>
<p>ואלמלא דישראל חאבו בקדמיתא⁵³⁹⁰ לא יכיל לשלטאה בעלמא יתיר ולבתר אוף הכי חאבו ואמשיכו ליה עלייהו כקדמיתא ומההוא יומא לא הוה עיטא אלא למויהב חולקא לההוא סטרא אחרא בכלא ברוז דקרבנין ונכסין (ונכסין) ועלוון ותא חזי בגין כך עולה אתוקדא כלא באשא לאכפיא האי סטרא ולאסתלקא סטרא דקדושה ובגין כך כד משה אוקים לאתר דא אשתקע אתר דא:</p>	<p>ואלמלא שישראל חטאו בראשונה, לא יכול לשלוט בעולם יותר. ואחר כך, אף כך חטאו, והמשיכו אותו עליהם כמו בראשונה, ומאותו יום לא היתה עצה, אלא לתת חלק לאותו הצד האחר בכל, בסוד הקרבנות והנסכים והעולות. ובא וראה, לכן העולה נשרפת כולה באש, להכניע את הצד הזה ולהעלות את צד הקדושה, ולכן, כשמשה הקים את המקום הזה, שקע המקום הזה.</p>
<p>תא חזי (שמות מ יח) ויקם משה האי סטרא דקדושה ואשתקע סטרא אחרא מסאבא ויתן להאי סטרא דקדושה ואתרפיא האי סטרא אחרא מסאבא וישם להאי סטרא דקדושה ואתרפיא (ואתרפיא) האי סטרא אחרא דמסאבא ולבתר אהדר ויתן את בריחיו:</p>	<p>בא וראה, "ויקם משה", זהו צד הקדושה, ושקע הצד האחר הטמא. ויתן, לצד הקדושה הזה, ונרפה הצד האחר הטמא. וישם, לצד הקדושה הזה, ונכנע הצד האחר של הטמאה. ואחר כך, "ויתן את בריחיו".</p>
<p>ולבתר ויקם מאי טעמא בגין דיהא שירותא וסיומא בקימה שארי בקימה וסיים בקימה בגין דבכלא בעי וקימהו שירותא וסיומא ובשירותא (קימה שירותא) דסטרא אחרא אתרפי ודא איהו וקימה לסטרא (קיומא דסטרא) דקדושה בגין לאתקיימא ולאסתלקא לעילא למהוי אתקשרותא חדא כדקא יאות בגין דכל זמנא דקדושה שלטא וסלקא מסאבו שפיל ומאיך לתתא:</p>	<p>ואחר כך "ויקם". למה, כדי שתהיה ראשית וסיום בקימה. התחיל בקימה וסיים בקימה, משום שבכל צריך קימה, ראשית וסיום. בהתחלה התרפה הצד האחר, וזוהי קימה לצד הקדושה, כדי להתקיים ולעלות למעלה, להיות התקשרות אחת כראוי, משום שכל זמן שהקדושה שולטת ועולה, הטומאה נשפלת ומנמיכה למטה.</p>

דוגמת ז'ון לבד והם למטה בבריאה בסוד (עובדיה א ד) אם תגביה כנשר משם אורידך. ונשר הוא יעקב ז"א וכללות הזכר נק' סמא"ל בקליפות והמות דנפיק מא"ל זועם שהיא נקודת המלכות כנז' בפ' ויקר' וזהו הצלם של נבוכדנאצר שהוא צלמות והנה ביאור צלמות מו"ת דכר צ"ל נוקבא וזה נחלק לז' דרגין ג"ר דרגין קדמאין ז' אחרים גופא ויש בו קצת קדושה שהם סוד סממני הקטורת שהם י' פנימים ואחד מקיף וז"ש בדף רמ"ג גו האי פשיטו גופא נפקא חד זיהרא וכו' ודא איהו דהבא סומקא שהם י"ס פנימים להחיות את הקליפות אתפשט האי זיהרא בחי' אור מקיף וחפיה חשך דרישא. כי אור מקיף הוא נשמה לנשמה ואינו מקיף אלא הראש ולפי דיתב בבחינת מקיף ואינו מתלבש בבחינת כלים נפרדים עם היות שנחלקים ל"ס עכ"ז נק' אחד והוא סוד לבונה שבקטורת שאי אפשר לשום קטורת לע"ז זולתה ובכשפים ג"כ והאור שכנגד הראש הוא נק' רישא דדהבא ומה שכנגד ימינא ושמאלא וכן מה דאתפשט ונחית לתתא בת"ת הרי ג' חדוי ודרעוי די כסף וכנגדו מקיף הכסף ג"כ ושם בחזה אתפשט חשוכא וקיימין ב' חשוכין כי שם נפקא רישא אוכמא הוא רישא דנוקבא כנודע לכן משם ולמטה מעוי וירכתוי די נחש בסוד הנחש ליל"ת נוקבא דסמא"ל להיות כנגד הנוקבא הם נחשך ונמשך עד גוון פרזלא שהם הרגלים הירכתים ובינייהו היסוד של תוהו ערלה דביה כל הד' גוונין כלולים. דע כי בכ"מ שנאמר גלות השכינה היא שהקליפה מלביש להקדושה ומכסה אותם בסוד (חבקוק א ד) רשע מכתיר צדיק וגלות מצרים היה בעורף הקדושה שהוא בסוד הצוואר כי לעולם אין הקליפה יכולה להסתכל בפנים הקדושה שהאור הוא גדול ומסמא את העיניהם וז"ס שהרשעים אין רואין פני השכינה כי אין יכולים לראות בפנים אבל אוחזין בו באחור ופניהם כלפי אחוריה' ומשם יונקים ופרעה פניו הוא נגד העורף ויונק ממוחי הקטנות ושבגרון וכן שאר הקליפות גם כן יניקתם מן אחוריים דווקא ולא מפנים כנזכר כי אין להם כח לינק משם כנזכר (זהר הרקיע).

⁵³⁹⁰ מוסגר בדפ"ק.

<p>רישא דנקודה⁵³⁹¹ דקיימא תחות דרגין⁵³⁹² די בסטרא אחרא⁵³⁹³ איהו ריש דרגא דלבר⁵³⁹⁴ רישא דדכורא⁵³⁹⁵ וקיימא רכיב על חד גמל⁵³⁹⁶ איהו רישא [לבר]⁵³⁹⁷ ולברו דחד ערבובא דחשך דאתפשט⁵³⁹⁸:</p>	<p>ראש הנקודה שעומדת תחת דרגות שבצד האחר, היא ראש הדרגה שלחוץ, ראש הזכר, ועומד רוכב על גמל אחד, הוא ראש לחוץ של ערבוב אחד של חשך שמתפשט.</p>
<p>דכד תננא נפקא מגו רוגזא תקיף⁵³⁹⁹ אתפשט ההוא תננא⁵⁴⁰⁰ ואזיל⁵⁴⁰¹ רוגזא בתר רוגזא דא על דא ודא רכיב⁵⁴⁰² ושליט על דא⁵⁴⁰³ בחיזו ודודכר ונוקבא⁵⁴⁰⁴ למהוי כלא רוגזא תקיף⁵⁴⁰⁵:</p>	<p>שכשעשן יוצא מתוך הרוגז הקשה, מתפשט אותו עשן, והולך רוגז אחר רוגז, זה על זה, וזה רוכב ושולט על זה במראה של זכר ונקבה להיות הכל רוגז קשה.</p>
<p>וכד שארי תננא לאתפשטא דחיק מגו רוגזא בדחיקו דחד נקודה לאתפשטא ולבתר אתפשט תננא⁵⁴⁰⁶ דרוגזא בעקימו כחד הויא חכים לאבאשא:</p>	<p>וכשמתחיל העשן להתפשט, דוחק מתוך הרוגז בדחק של נקודה אחת להתפשט, ואחר כך מתפשט עשן הרוגז בעקמימות, כמו נחש אחד חכם להרע.</p>
<p>רישא דנפקא לאתפשטא⁵⁴⁰⁷ איהו דרגא דאיהו חשוך סליק ונחית אזיל ושאט ונח בדוכתיה וקיימא דרגא לאתישבא מההוא תננא דנפיק מגו רוגזא ואיהו צל צלא על אתר אחרא דאקרי מות וכד מתחברן תרוייהו</p>	<p>הראש שמתחיל להתפשט, הוא דרגה חשוכה, עולה ויורד, הולך ושט ונח במקומו, עד שעומדת הדרגה להתישב מאותו העשן שיוצא מתוך הרוגז, והוא צל. צל על מקום אחר שנקרא מות. וכששניהם מתחברים כאחד, נקרא צלמות, והרי בארנו, שתי דרגות הן שמתחברות כאחד.</p>

⁵³⁹¹ כל שמועה זו מפרש עשר מדרגות הקליפות (אור יקר). הנה קראן נקודה מפני שהיא סתומה ונעלמת כדפירשנו לעיל, והיא "רישא דנקודה" שכל החצונית נקראת נקודה, וראש והתחלה לנקודה זו שהנקודה הזו היא (אור יקר).

⁵³⁹² תחת כל מדרגות הקדושה, והיינו נקודה העומדת בסטרא אחרא וראש הנקודה הזאת (אור יקר).

⁵³⁹³ פי' דכורא דקליפה שהוא עומד תחת ג'ר וז"ש איהו ריש דרגא דלבר רישא דדכורא (מ"מ).

⁵³⁹⁴ והם זכר ונקבה והראש הזה הוא ראש הזכר (אור יקר).

⁵³⁹⁵ שהזכר הזה (אור יקר).

⁵³⁹⁶ והיינו הגמל היא הנקבה הם היכלות טמאים שמפרש לקמיה, והזכר הזה הם עשר מדרגות אלו דקא מפרש ואזיל, בענין שהכלל שכל החצונים הם זכר ונקבה דהיינו עשר מדרגות אברי הזכר ושבע היכלות הם הנקבה, והשתא קא מפרש ראש הזכר (אור יקר). פי' נוקבא דס"א הנק' גמ"ל (מ"מ).

⁵³⁹⁷ וכלל המדרגות האלו כולם הם חשך ולא אור שאין אור אלא בקדושה, ולא חשך פשוט משוך מסודר שענין זה הוא חשך קדוש שעליו נאמר יוצר אור ובורא חשך, ועל חשך קדוש נאמר ישת חשך סתרו (אור יקר).

⁵³⁹⁸ והיינו שמתוך החשך הטהור והקדוש הוא הדין יתפשט כח זה, וזהו שאמר "דחד ערבוביא דחשך דאתפשט" ולא נאמר בו בריאה ולא יצירה מפני שהוא התפשטות חצוני ונמצא מתוקף דין הגבורה (אור יקר).

⁵³⁹⁹ והענין כי העשן הוא בקדש כאומרו מנחיריו יצא עשן, וכתוב כי אז יעשן [אף] ה' וקנאתו, וכתוב כי אש קדחתם באפי והוא התפשטות חזק הגבורה הקדושה (אור יקר).

⁵⁴⁰⁰ מן הקדש (אור יקר). פי' שמתוקף הדינים נעשו דכורא ונוקבא דקליפה (מ"מ).

⁵⁴⁰¹ בחוץ ופועל כחות האלו החזקים לפעול הדינים (אור יקר).

⁵⁴⁰² פי' דכורא דקליפה שנעשה מתוקף הדינים תחלה ואח"כ נעשית נוקבא דקליפה וז"ש ולבתר אתפשט תננא דרוגזא בעקימו בחד חויה וכו' שהיא נוקבא דקליפה

⁵⁴⁰³ לתת כח זו לזו, ולא שיהיה בהם קשר וייחוד שהם בעלי הפרוד (אור יקר).

⁵⁴⁰⁴ דומין כקוף לפני הקדושה, וכמו שיש בקדש סוד אח"ד א"ח תשע ספירות ד' נקבה הכל יחד אחד, כך אלו דומין לייחוד זכר ונקבה כדי להתחזק (אור יקר).

⁵⁴⁰⁵ שאין מייחודם נחת רוח לא להם ולא לזולתם (אור יקר).

⁵⁴⁰⁶ קל ע"א (הערת הזהר).

⁵⁴⁰⁷ פי' דכורא דקליפא וז"ש לקמן צל צלא על אחר אחרא דאיברי מות שהדכורא נקרא צל והנוקבא נק' מות (מ"מ).

<p>כחדא אקר⁵⁴⁰⁸ צלמות והא אוקימנא תרין דרגין אינון דמתחבראן כחדא:</p>	
<p>האי צל איהו שירותא דנקודה⁵⁴⁰⁹ תתאה דלבר השוכא דמרחקא מנקודה קדישא⁵⁴¹⁰ דקיימא באמצעיתא והאי איהו נקודה דלא קיימא⁵⁴¹¹ ולא אתרשימת בגוונהא ומינה אתפשטת פשיטו לבר⁵⁴¹² לתתא⁵⁴¹³ ואיהי אשתקעת ולא אתחזיאת ולא אתרשימת:</p>	<p>הצל הזה הוא ראשית של הנקודה התחתונה החיצונה, חשכה שמרוחקת מהנקודה הקדושה שעומדת באמצע. זוהי נקודה שלא עומדת ולא נרשמת בצבעיה, וממנה מתפשטת התפשטות החוצה ולמטה, והיא שוקעת, ולא נראית ולא נרשמת.</p>
<p>האי אתפשטת לתתא לימינא ולשמאלא⁵⁴¹⁴ ואתפשטת באמצעיתא גו השוך קבל⁵⁴¹⁵ אלף ומאה⁵⁴¹⁶ [טמירין] אתרין סמכין (תיבין סמיכין) מתגלפין⁵⁴¹⁷ לסטרא דא ולסטרא דא אתפשטת השוכא⁵⁴¹⁸ בגו גוון אוכס ולא אוכס דהא לית ליה גוון לאתקיימא ביה⁵⁴¹⁹ ובההוא פשיטו קיימין השוכין אינון דשמינין) במצרים⁵⁴²⁰ דכתיב (שמות י כג) לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכתוב (שם כא) וימש חשך:</p>	<p>זו התפשטה למטה, לימין ולשמאל, והתפשטה למטה לתוך החשכה כנגד אלף ומאה. שני אדנים טמונים נחקקים לצד זה ולצד זה, מתפשטת החשכה לתוך צבע שחור ולא שחור, שהרי אין לו שום צבע שיתקיים בו. ובאותה התפשטות עומדות החשכות אותן ששמשו במצרים, שנאמר "ולא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים". ונאמר "וימש חשך".</p>
<p>רמנ/א</p>	
<p>האי פשיטו אתפשטת בכמה זינין משניין אלין גו אלין גו ההוא פשיטו⁵⁴²¹ נפקא חד זהרא⁵⁴²² דאצטבע דהבא ודא איהו דהבא סומקא⁵⁴²³ אתפשטת האי זהרא וחפי השוך דרישא ואיהו דהבא דאתכליל ביה חשוכא⁵⁴²⁴:</p>	<p>ההתפשטות הזו מתפשטת בכמה מינים משונים, אלו תוך אלו. בתוך אותה התפשטות יוצא זוהר אחד שנצבע בזהב, וזהו זהב אדום. מתפשט הזוהר הזה ומכסה את החושך של הראש, והוא הזהב שנכלל בו החושך.</p>

⁵⁴⁰⁸ ויצא קס ע"ב (הערת הזהר).
⁵⁴⁰⁹ פי' שהדכורא הוא שירותא לנוקבא דידיה הנק' נקודה תתאה דלבר (מ"מ).
⁵⁴¹⁰ פי' נוקבא דקליפה היא מרוחקת מנוקבא דקדושה שהיא בקו האמצעי דזעיר (מ"מ).
⁵⁴¹¹ נל"עד שכמה מיני קליפות יש וזו עליונה ונעלמת, ומינה אתפשט פשיטו לבר שהיא קליפה אחרת (מ"מ).
⁵⁴¹² שהיא קלי' אחרת (מ"מ).
⁵⁴¹³ ולתתא (דפ"ו).
⁵⁴¹⁴ פירוש עכשו מפרש סדר הפרצוף של זו הקליפה ואמר לימינא ולשמאלא הם ח"ג שלה, ומ"ש ואתפשטת באמצעיתא היינו ת"ת דידה (מ"מ).
⁵⁴¹⁵ פי' הפך ת"ת דקדושה שיש בו גילוי הארת יסוד אימא שהוא אור גדול, והכא בקליפה הוא חשך קבל (מ"מ).
⁵⁴¹⁶ נגד י"א ארורים שבפרשת כי תבוא ולכך הם י"א מאות (מ"מ).
⁵⁴¹⁷ והיינו נ"ה דידה (מ"מ).
⁵⁴¹⁸ פירוש יסוד דידה (מ"מ).
⁵⁴¹⁹ פי' אע"פי שאמרנו שהוא אוכס ממש וניכר גוון אוכס, שמפני החושך שיש שם אין ניכר שום גוון וז"ש דהא לית ליה גוון וכו' (מ"מ).
⁵⁴²⁰ ר"ל הפך היסוד דקדושה שיש בו הארת החו"ג אבל כאן קיימין חשוכין וכו' (מ"מ).
⁵⁴²¹ היא התשיעית (אור יקר).
⁵⁴²² היא השמינית נגד זהב סגור טהור שבקדושה שהיא הבינה, אמנם זהב זה הוא זהב העגל המביא מיתה לעולם (אור יקר). פי' קליפה אחרת וסידר ג"כ פרצופה (מ"מ).
⁵⁴²³ באודם (ועל) [ועוד] כן כללות הראש, ונודע שהגולגלת הוא מצד השלישית הזאת המכסה על שנים הקודמות ולכך נאמר בצלם אמת הוא רישא די דהבא רישיה די דהב (אור יקר).
⁵⁴²⁴ היא השנית שמשם נמשכות חכמות חזוניות בשתוף הזהב, ולכך נבוכד נאצר הרשע היה אוהב החכמים אשפים כשדאים חרטומים מפני שהיה בראש (אור יקר).

<p>האי חשוכא אתפשט⁵⁴²⁵ לימינא ולשמאלא⁵⁴²⁶ ומגו אלין תרין סטרינ נפקא חד גוונא דכספא דלא זהיר⁵⁴²⁷ אתפשט והאין (חד) גוון דכסף וחפי חשוכא ואתכליל דא בדא⁵⁴²⁸ ונחית לתתא⁵⁴²⁹:</p>	<p>החושך הזה מתפשט לימין ולשמאל, ומתוך שני הצדדים הללו יוצא צבע אחד של כסף שלא זוהר. מתפשט הגון הזה של הכסף, ומכסה את החושך, ונכלל זה בזה ויורד למטה.</p>
<p>אתפשט חשוכא⁵⁴³⁰ וקיימין תרין חשוכין ריש אוכמא⁵⁴³¹ (דקיימין) [דנפקין] ומתמן מתפשט ונפיק חד גוון ודנחשתו (דנחשא) ומתמן אתפשט לתתא⁵⁴³² ההוא חשוך וקאים קיימא ונפיק חד גוון אוכם חיזו דפרזלא⁵⁴³³ וכלא בריא דחשוכא⁵⁴³⁴:</p>	<p>מתפשט החשך, ועומדות שתי חשכות, בראש השחור שיוצאות (שעומדות), ומשם מתפשט ויוצא צבע אחד של נחושת. ומשם מתפשט למטה אותו החושך, ועומד עמוד, ויוצא צבע אחד שחור במראה של ברזל, והכל בסוד החשכה.</p>
<p>מבין תרין⁵⁴³⁵ קיימין נפיק⁵⁴³⁶ קיימא חד⁵⁴³⁷ חשוך בחשוכא וכל אלין גוונין אתחזון ביה והאי איהו ערלה דאנהיגו(ו) דכר לנקבה⁵⁴³⁸ לאזדווגא כחדא למהוי חד (הני):</p>	<p>מבין שני העמודים יוצא עמוד אחד חשוך בחשכה, וכל הצבעים הללו נראים בו, וזוהי הערלה שמנהיגה זכר לנקבה להזדווג כאחד ולהיות אחד.</p>
<p>קיימין בשבעה דרגין⁵⁴³⁹ [רברבין] ודכרין ידיעאן [האי איהו קיימא] דרגא קדמאה⁵⁴⁴⁰ איהו דרגא דקאים בסטרא דהאי חשוכא⁵⁴⁴¹ דא חשוכא סלקא גו טמירו⁵⁴⁴² דתננא</p>	<p>העמודים האלו ידועים בשבע דרגות גדולות (זכרים), הדרגה הראשונה היא הדרגה שעומדת בצד של החשכה הזו. זו החשכה עולה תוך הסתרה של העשן של האש, זה כלול בגוון של עשן, ובגוון של אש, ובגון שחור.</p>

⁵⁴²⁵ לעולם חשך (אור יקר).

⁵⁴²⁶ כמו שהקדש מהראש יתפשטו הזרועות כך בזאת החצונית "האי חשוכא אתפשט לימינא ולשמאלא" כאומרו חדוהי ודרעוהי די כסף, והיה ראוי שיהיו אלו כלם חשך ולא אור שהכסף הקדושה מאיר באור ואלו חשך ולא אור (אור יקר).

⁵⁴²⁷ אלא דומה אל הקדש כקוף לפני בני אדם, והיה ראוי שיהיו שני גוונים ימין ושמאל (אור יקר).

⁵⁴²⁸ כל הסכמת פעולה אחת לרעה (אור יקר).

⁵⁴²⁹ להוציא המדרגה הששית (אור יקר).

⁵⁴³⁰ שכל בחינותיו חשך כשפירשנו (אור יקר).

⁵⁴³¹ שהיא נגדיית לסוד קו האמצעי בקדש המאצלת הנצח וההוד וכו' היינו סוד הצלם מעוהי שהוא הגוף וירכתיה שהם הירכים שלשה מדרגות די נחש (אור יקר).

⁵⁴³² עדין סוד הגוף מתפשט בירכים מדרגות עוד שהם חזקים שוקים עדין בשתים אלו (אור יקר).

⁵⁴³³ ולא שיהיו בו גוונים ממש ופעולות שאינן בעל גוונים אלא כל הגוונים והפעולות האמתיות בקדש, אמנם אלו דומין ומראים שיש בהם כח לעשות ואין בהם כח כלל (אור יקר).

⁵⁴³⁴ שהכל חשך ולא אור (אור יקר).

⁵⁴³⁵ שהם שביעית ושמינית עמודי קיום הצלם שקוהי ודאי (אור יקר).

⁵⁴³⁶ נפק (דפ"ו).

⁵⁴³⁷ הוא נגדיי לתשיעית ולזה הוא אוחז כל הגוונין והיינו כענין היסוד שהוא כולל כל הכחות

ובקדש מילה וכאן ערלה, וכמו שהייחוד בקדש על ידי האבר הזה כך בחצונית (אור יקר).

⁵⁴³⁸ וכמו שהיסוד נקרא שביעי שהוא כולל שבע מדות כך כאן הערלה הזו היא כוללת שבעה ערלות

הם שבעה מדרגות טמאות כדמפרש ואזיל (אור יקר). ור"ל יסוד דקליפה הנקרא ערלה (מ"מ).

⁵⁴³⁹ ועד כאן אלו העליונות הם דקות אינם פועלות בגלוי, על ידי התשיעי הזה הם פועלות למטה

לכך בו שבעה מדרגות נגלות בזולת הנקבה שהיא העשירית שיש בה כחות הרבה מאד לפעול למטה

(אור יקר).

⁵⁴⁴⁰ עם היות שהם כבר מדרגות הרבה היא קדמאה (אור יקר). הם ג"ר דקליפה ולכך יש בו שלשה

גוונים (מ"מ).

⁵⁴⁴¹ שהיא התשיעית וזה ראשון משבעה שבו (אור יקר). הנה הג' גוונין הנזכר כאן שהם גוון תננא

ואשא ואוכמא הם ג"ר ונקר' קפציא"ל קפ"ץ א"ל כנזכר וזה נחלק למרכבה א' מד' חיות טמאות שהם

חב"ד שהדעת כלול מח"וג טמאות והם ד' מיני רוגזא א' רוגז חכמה ב' שנאה בינה ג' רוגז תבירא

דעת דרגא תניינא ותליתאה הם ב' דרועין וכל א' נחלק לג' קשרין וג' קשרי הזרוע הימין הם (תהילים

עח מט) עברה וזעם וצרה וג' קשרין דשמאל הם (תהילים עח מט) משלחת מלאכי רעים (זהר הרקיע).

⁵⁴⁴² ירצה יהיה במדרגה זו מדרגה זו מתוך העלם התפשטות המדרגות הנזכרות (אור יקר).

<p>דאשא⁵⁴⁴³ האי כליל בגוון תננא [בגוון אשא בגוון] ובגוון אשא ובגוון (בגוון) אוכס אלין תלת גווינ מתפרשן לכמה סטריין⁵⁴⁴⁴ לאתקמא [בעמקי] (בעמקי) עלמא⁵⁴⁴⁵:</p>	<p>שלשת הצבעים הללו נפרדים לכמה צדדים, להתעקם בעקמי העולם.</p>
<p>גוון תננא⁵⁴⁴⁶ האי נחתא לעלמא⁵⁴⁴⁷ ואעיל לכמה סטריין⁵⁴⁴⁸ ודא אתפשט בעלמא ואסמי לרוחי בני נשא⁵⁴⁴⁹ ברגיזו לאסטאה ארחייהו ולא אתתוקפא ברוגייהו ועל דא כתיב (תהלים פא י) לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר לא יהיה בך אל זר דא דכורא⁵⁴⁵⁰ ולא תשתחוה לאל נכר דא נוקבא האי איהו רוגזא דשלטא ואתקף בעלמא ועאל בנו בני נשא ואתקיף לון לאבאשא⁵⁴⁵¹:</p>	<p>גוון העשן הזה יורד לעולם ונכנס לכמה צדדים, וזה מתפשט בעולם, ומסית את רוחות האנשים ברוגז, לה את דרכיהם ולהתחזק ברגזם. ועל זה נאמר "לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר". לא יהיה בך אל זר, זה הזכר. ולא תשתחוה לאל נכר, זו הנקבה. זהו הרוגז ששולט ומתחזק בעולם ונכנס לתוך בני האדם ומחזק אותם להרע.</p>
<p>גוון אשא האי גוונא נחתא לעלמא ועאל לכמה סטריין לאבאשא לקטלא⁵⁴⁵² ולאושדא דמין ולקפח⁵⁴⁵³ לבני נשא⁵⁴⁵⁴ ועל דא כתיב (משלי א יא) אם יאמרו לכה אתנו נארבה לדם נצפנה לנקי חנם בגין דאית אושדי דמין למגנא וקטלי למגנא ואית דאושדי דמין וקטלי בקרבא והאי מסטרא דדכורא והאי מסטרא דנוקבא סטרא דדכורא אושיד דמין למגנא כדקאמרן סטרא דנוקבא לאגחא קרבין ולא תקטלא אלין באלין וכל קרבין וקטולין אלין באלין מההוא סטרא דנוקבא קא אתיין:</p>	<p>גוון האש, הגון הזה יורד לעולם, ונכנס לכמה צדדים להרע, להרוג, ולשפוך דמים ולקפח בני אדם, ועל זה נאמר "אם יאמרו לכה אתנו נארבה לדם נצפנה לנקי חנם". משום שיש שופכי דמים לחנם והורגים לחנם. ויש שופכי דמים והורגים בקרב, וזה מצד הזכר וזה מצד הנקבה. צד הזכר שופך דמים לחנם, כמו שאמרנו. צד הנקבה, כדי לערוך קרבות ולהרוג אלו באלו, וכל הקרבות וההרג של אלו באלו באים מאותו צד של הנקבה.</p>

⁵⁴⁴³ המתפשט מלמעלה "האי כליל" במדרגה אחת שלשה פעולות דהיינו ג' גוונים תננא אשא אוכס מפני שהם פעולות משתנות לרעה כדמפרש ואזיל ותחת ממשלתם מיני פעולות עד אין תכלית ואלו הם ראשים (אור יקר).
⁵⁴⁴⁴ והטעם שאי אפשר שיקבלו התחתונים משלשה בחינות, כדי לכלול כל מציאות העולם יתרבו (אור יקר).

⁵⁴⁴⁵ בכל מיני עקום שטבע החומר התחתון יוכל לקבל, ויש גורסין לאעקמא בעקמי עלמא וקרובה להתפרש על הדרך הנזכר שיוכלו לרדת אל שפלות החומר לשלוט בו ועם כל זה ראשונה עיקר, והנה כמו שמדרגת החסד היא פועלת בקדושה רצון טוב וגמילות חסדים כך זו להפך פועלת הרעה לבני אדם והיא בעלת שלשה פעולות הם שלשה מדרגות אל מיני גמולת הרעה למטה (אור יקר).
⁵⁴⁴⁶ עשן כעס (אור יקר).

⁵⁴⁴⁷ על ידי מה שמתחבר בנקבה יורד לעולם הגשמי הזה (אור יקר).
⁵⁴⁴⁸ כדי לפעול וליכנס בין בני אדם מצד כמה דרכים יש בכועס מפני שעשו כך ולא עשו כך או שיש לו על כך וכך מכמה מיני דרכים וכולם פתחים שיכנס זו המדה הרעה בהם (אור יקר).
⁵⁴⁴⁹ דרך לבם הזונה ויצרם הוא נכנס בהם להפעלתם בכעס שלשה פעולות, ראשונה יכעיסם ואחר כך יפעילם ואחר כך יחזיקם במדה הרעה (אור יקר).

⁵⁴⁵⁰ כי אי אפשר לפעולות אלו לרדת למטה אלא על ידי שתוף זכר ונקבה וכשאדם מגרשם ממנו מפריד בין זכר לנקבה וכשמשליטם עליו הם נקשרות ומתייחדות אל (זכר) זר ואל נקבה (אור יקר).
⁵⁴⁵¹ לנקום ולנטור בדברים קלים, אמנם האש חזק יותר ופועל בחוזקה (אור יקר).
⁵⁴⁵² שהוא כעס יותר חזק ומפני חוזקו יפעילם לפעמים שלא על ידי סיבה (אור יקר).
⁵⁴⁵³ ולקפחא (דפ"ו).

⁵⁴⁵⁴ וכמו שהם שני כחות בכעס הנזכר לעיל אל זר אל נכר כך בכעס זה שני כחות האחד הרג חנם השני הרג המלחמה, והטעם שהמלחמה יש לה דרך (ימעט) [במעט] שזה (מעיס) [מאיס] זה בחרבו וזה בזה, אמנם ההורג נקי אין ראוי להיות לו כעס עם איש ההולך בטח אין לנקבה כח בזה אלא הזכר שכחו יותר גדול מכעיס זה, ועוד כששנים מכעיסין זה על זה הם שני מיני כעס זה זכר וזה נקבה, אמנם האחד הכועס בפירוד הוא מהזכר לבד וכו' (אור יקר).

<p>גוון אוכם האי גוונא נחתא לעלמא ונחתא לאתמנאה על כל פצועין ומחיין ותפיוסו דגופין וצליבו וחניקו לאבאשא תדיר לבני נשא אלן תלת גוונין מתפרשן לכמה סטרין דעלמא ואתפשטן גו בני עלמא:</p>	<p>גוון שחר, צבע זה יורד לעולם ויורד להתמנות על כל הפצועים והמכים, ותפוסים גוף, וצלובים וחנוקים, להרע תמיד לבני אדם. שלשת הצבעים הללו נפרדים לכמה צדדים של העולם ומתפשטים בתוך בני העולם.</p>
<p>גוון תננא נחתא בעלמא והאי איהו גוון קדמאה דנפקא מגו נקודה דשקיע מההוא צל דקאמרן ודאיהו (ואיהו) סמאל דקא רכיב על גמל כמה דאתמר והאי גוון תננא אקרי וקצפיא"ל (קפציאל) רברבא והאי איהו רוגזא דבני נשא דאתקיפו לבא ברוגזא:</p>	<p>גוון העשן יורד לעולם, וזהו הגוון הראשון שיוצא מתוך הנקודה השקועה מאותו הצל שאמרנו, שהוא סמאל"ל, שרוכב על גמל, כמו שנתבאר, וגוון העשן הזה נקרא קצפיא"ל הגדול. וזהו הרוגז של בני אדם שמחזקים את הלב ברוגז.</p>
<p>תחת האי ממנן אלף ושית מאה חבילין דאינן רוגזא ודגופייהו (דגופא) דבני נשא בגין דאית רוגזא דשלטא בעלמא למעבד דינא אבל האי [סטרן] איהו רוגזא דשלטא ועאל בגופייהו דבני נשא דאתרגיוו בהאי רוגזא והאי (איהו רוגזא) ורוגזא איהו יסודא דכל שאר וגוונן למעבדו (גוונין ולמעבד) בהו בנינא לאבאשא בגין דהאי תננא נפקא מגו רוגזא דאשא עלאה דמלהטא והאי איהו קדמאה לדהוא אשא:</p>	<p>תחת זה ממונים אלף ושש מאות גדודים, שהן רוגז הגופים של בני אדם, משום שיש רוגז ששולט בעולם לעשות דין. אבל זה (צד) הוא רוגז ששולט ונכנס לגוף בני האדם שמתרגזים ברוגז הזה. והרוגז הזה הוא יסוד לכל שאר הצבעים לעשות בהם בנין להרע, משום שהעשן הזה יוצא מתוך רוגז האש העליונה שלוהטת, וזהו הראשון לאותה האש.</p>
<p>ארבע רוגזין⁵⁴⁵⁵ מתפרשאן מההוא [רוגזא] רוגזא קדמאה אקרי רגז ודא איהו דארגזי לבייהו דבני נשא ודא איהו דנחתא ואזלא וסטיא לבני נשא ואתרגיוו ברוגזייהו ודא איהו דאמשיך מחבלא על עלמא ועל דא כתיב (חבקוק ג ב) ברגז רחם תזכור⁵⁴⁵⁶:</p>	<p>ארבעה רוגזים נפרדים מאותו הרוגז, ורוגז הראשון נקרא רוגז, וזהו שמרגז את לב בני האדם, וזהו שיוורד והולך ומסית את בני האדם שמתרגזים ברגזם, וזהו שמושך את המשחית על העולם. ועל זה נאמר "ברוגז רחם תזכור".</p>
<p>רוגזא תנינא האי איהו נחתא לעלמא ושאט ואתפשט לכל סטרין והאי אקרי שנאה והאי נחתא ועאל בבני נשא והאי כיון דעאל אקרי מחבלא שתיקא</p>	<p>הרוגז השני, זהו שיוורד לעולם ומשוטט ומתפשט לכל הצדדים, וזה נקרא שנאה. וזה יורד ונכנס בבני אדם. וזה, כיון שהוא נכנס, נקרא משחית שקט,</p>
<p>רמג/ב</p>	
<p>והאי איהו רגז⁵⁴⁵⁷ דשתיק והאי איהו דאשתתף בההוא אתר דנוקבא והאי איהו רוגזא שתיקה⁵⁴⁵⁸ דקיימא בעקימו⁵⁴⁵⁹ האי קשיא מכלהו⁵⁴⁶⁰ בגין דאיהו וכגוונא דחויא (גוון חויא) דשתיק תדיר וקטיל לבתר:</p>	<p>וזהו רוגז ששותק, וזהו שמשותף באותו מקום של הנקבה. וזהו רוגז של שתיקה שעומד בעקימות זהו הקשה מכולם, משום שהוא כמו הנחש, ששותק תמיד והורג אחר כך.</p>

⁵⁴⁵⁵ רוגזי (דפ"ו).

⁵⁴⁵⁶ ועל דא כתיב (חבקוק ג ב) ברגז רחם תזכור (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁴⁵⁷ רגזא (דפ"ו).

⁵⁴⁵⁸ דשתיקה (דפ"ו). ועם היות שצורך הרוגז הוא להרים קולות זו מעוקמת (אור יקר).

⁵⁴⁵⁹ מפני שהנקבה מזדווגת כאן גורם שנאה, וייחוד הנקבה העליונה גורם אהבה וזו גורמת שנאה והיינו עקימותא, ומפני שהיא נעלמת ומוסיף אומץ בקשר וייחוד הנקבה עמה (אור יקר).

⁵⁴⁶⁰ והני שני מיני רוגזין אלו הם שנים, האחד כולו שוה בקולות, השני כולו שוה בחשאי. יש שלישי לאלו דהיינו בהפך מאלו שאינו שוה אלא תחלתו שותק קצת (אור יקר).

<p>5463 רגזא 5461 תליתאה האי 5462 איהו רגזא 5463 בהפוכא מקדמאה ודאזלא (ואזלא) ואתקף ולא שתיק 5464 אלא אתגלי ההוא רגזא וכל מה דאתגלי הכי אתבר 5465 כל מה דאתגלי ולא שתיק הכי אתבר והכי אקרי ורגזא תבירא:</p>	<p>הרוגז השלישי, זהו רוגז הפוך מהקודם, שהולך ומתחזק ולא שותק, אלא נגלה אותו רגז, וכל מה שהוא מתגלה, כך נשבר בכל מה שהתגלה, ולא שותק. כך נשבר, וכך נקרא, רגז שבור.</p>
<p>5466 רגזא רביעאה 5466 שירותא תקיף סופא תביר 5467 ועל דא האי איהו רגזא דמהפכא מן קדמייתא בגין כך האי איהו סטרא תבירא מכלהו ועל דא כלא איהו בדרגא קדמאה:</p>	<p>הרוגז הרביעי, ראשיתו חזק וסופו שבור, ועל כן זהו רוגז שהפוך מן הקודם, לכן זהו צד השבור מכולם. ועל כן הכל הוא בדרגה ראשונה.</p>
<p>5468 רגזא תניינא 5468 איהו דרגא דנפיק מחשוכא 5469 והאי איהו גוון חשוך דקיימא מנו האי חשוכא בגין דכלא קיימא מנו חשוכא 5470 וקיימא בדרגין ידיעאן 5471 והאי אתפשט לתתא [בגוונין] (בדרגין) ידיעאן 5472:</p>	<p>דרגה שניה, היא דרגה שיוצאת מחשכה, וזהו צבע חשוך שעומד מתוך החשכה הזו, משום שהכל קיים מתוך החשכה ועומד בדרגות ידועות. וזה מתפשט למטה בצבעים ידועים.</p>
<p>5473 בדרגא דא קיימן תלת מאה סטריין מתפרשין דא מן דא 5474 וכלהו כלילין דא בדא 5475 ואף על גב דמשניין דא מן דא (ואתגברין) 5476 [ואנהרין] דא מן דא כלא כליל</p>	<p>בדרגה הזו קיימים שלש מאות צדדים נפרדים זה מזה, וכולם כלולים זה בזה. ואף על גב שמשונים זה מזה ומתגברים (ומאירים) זה מזה, הכל כלול זה בזה. ולכן, כל הדרגות ידועות בצד הזה להרע.</p>

5461 רוגזא (דפ"ו).

5462 ההוא (דפ"ו).

5463 רוגזא (דפ"ו).

5464 כמו בני אדם שכוועסים ועל ידי שצוועקים בקולות ומחרפין ומגדפין רוגזם נח (אור יקר).
5465 והטעם שתתפשט למטה ויתבטל כחו ויחלש, ויחשבו בני אדם שזהו טובת מדרגתם ואינה אלא
שזו דרך אותה הקליפה שמתגלת ומתחלשת ובתחלתה מתחזק מעט מעט והולכת אלא שעל ידי
גלויה מתחלשת, והרביעית היא להפך שנכנסת מיד בחזקה וכל קושיא מראה בהתחלתה והיא נחה
מרוגזא מעט מעט לא מפני גלויה כקודמת אלא מצד עצמה (אור יקר).
5466 פירוש וזה חלוש יותר מהשלישי שהשלישי לא אחבר עד דאתגלי, אבל הרביעי תחלתו תקיף
וסופו רך וז"ש בסמוך האי איהו סטרא תבירא מכלהו (מ"מ).
5467 והנה ארבעה אלו הם בהדרגה הקשה מכולם היא הראשונה שהיא כים נגרש ומתחזקת והולכת
וצוער בקולות ואין בה לעולם חלישות, השנית היא בשתיקה רעה מאד היא אמנם בערך שכעת אין
בה קול ירד מעט, השלישית היא נחה בערך שעם היות שהיא מתחזקת סוף אינה נכנסת בחזקה
ועוד שמתחלשת (אור יקר).
5468 אינה בחשוכא ממש, שהראשונה היא בסטר חשוכה (אור יקר). הוא חסד דקליפה (מ"מ).
5469 כעין הגבורה היוצאת מן החסד, ונודע שהשמאל כנוי חשך ובקליפות שכולם חשך ולא אור
(אור יקר).
5470 ועם היות שכיון שזה צד השמאל חשך היה ראוי שיכונה צד הקודם אור עם כל זה "כולא קיימא
מגו חשוכא" שאין שם אור כלל, ואם תאמר אם כן כולו חשך אחד (אור יקר).
5471 עם היות שלא יבחן באור עם חשך אלא הכל חשך עם כל זה יתרבו המדרגות בערך התפשטותם
אלו מאלו היינו אומרו "בדרגין ידיען" ואפי' המדרגה האחת בעצמה כגון זאת היא חשך יש בה מיני
חשכים מתפשטין אלו מאלו (אור יקר).
5472 וכולם חשך (אור יקר).
5473 כחות יצר הרע להחטיא וחצונים להעניש והם כלם חשך (אור יקר). הם כנגד ג' פרקים שבו כל
פרק מאה (מ"מ).
5474 בחשך וחשך וחשך עד שלש מאות חשכים להחטיא (אור יקר).
5475 כדי שיהיה עבירה גוררת עבירה יש מבוא לכל אחד לגלגל חבירו ולבררו אחריו מפני שכלול
ממנו, ולא תאמר מה ליחס עבירה זו שיגלגל עבירה פלונית שיתיחסו מפאה אשר לא תדע (אור
יקר).
5476 שאין קשר וייחוד בקליפות, ואינו מן הרחוק שיהיו אלו השלש מאות פרצות ליכנס להעביר על
הדעת נגדיות לשלש מאות וששים וחמשה מצות לא תעשה, ולכך יש בהם כח להעניש העוברים על
המצות ששכר עבירה עבירה (אור יקר).

<p>דא ברא ובגין כך כל דרגין ידיעאן בהאי סטרא⁵⁴⁷⁷ לאבאשא:</p>	<p>מכאן יוצאים כל אלו המשחיתים המחבלים משוטטים בעולם ועושים דין (בגלוי) בעולם על המעשים הנסתרים שנעשו תוך החושך במחבוא, והם משוטטים בעולם ועושים בהם דין בגלוי. ולכן, כל אלו משוטטים בעולם ועושים דין בגלוי, כולם עומדים כנגד בני אדם להזדמן תמיד אל אותם חטאים נסתרים שאמרנו, ואותם שנקראים אף וחמה, מתחברים עמם, ועושים דין על בני אדם. זה נעשה בעולם מבעלי הדין הללו שאמרנו.</p>
<p>דרגא דא קיימא גו חשוכא ואשא דאיהו רזא חדא ומגו דרגא דא מתפרשאן כמה ודרגין תקיפין (גברין) (תקיפין דרגין) דקיימין תחות סטרא דרקיעא חדא דאקרי⁵⁴⁷⁹ רקיע אוכמא ודרגא תליתאהו האי איהו רקיעא דמתפשטא על כל אינון דרגין⁵⁴⁸⁰ דאינון סומקין כוורדא ואלין אקרונ דרועין דהאי סטרא:</p>	<p>דרגה זו עומדת תוך חושך ואש, שהוא סוד אחד, ומתוך דרגה זו נפרדות כמה דרגות חזקות (גברים) שעומדות תחת הצד של רקיע אחד, שנקרא רקיע שחור. דרגה שלישית זהו רקיע שמתפשט על כל אותן דרגות שהן אדומות כשושנה, ואלו נקראות הזרועות של הצד הזה.</p>
<p>תחות אלין מתפשטין לתתא דרגין⁵⁴⁸¹ עד דמטו לגו דרגא תליתאה וס"א ההוא רקיעא אוכמא בגין דאלין די בדרגא תניינא⁵⁴⁸² נפקי מגו ההוא רקיעא אוכמא⁵⁴⁸³ ושטיין בעלמא אלין מימינא⁵⁴⁸⁴ ואלין משמאלא⁵⁴⁸⁵ אלין דימינא מתפרשן לתלת סטרין דאינון⁵⁴⁸⁶ תלת</p>	<p>תחת אלו מתפשטות למטה דרגות, עד שמגיעות לתוך דרגה שלישית (אותו רקיע שחור), משום שאלו שבדרגה השניה יוצאים מתוך אותו הרקיע השחור ומשוטטות בעולם. אלו מימין, ואלו משמאל. אלו של הימין נפרדות לשלשה צדדים, שהם שלשה קשרים, ואלו של השמאל נפרדות לשלשה צדדים, שהם שלשה קשרים אחרים.</p>

⁵⁴⁷⁷ מכח הזרוע השמאלית החצון הם לרעות, עם היות שיש אחרים שיוצאין ממדרגות אחרות והם פועלים רע, אותם המחבלים שהקדוש ברוך הוא מזמין לבני אדם להענישם על אותם הדברים אשר יעשו בחדרי משבתם, ועל אלו רמזו חז"ל כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי, והטעם שזו היא מדת חשך הנעלמת ומכחה הם עושים בחשך ומהם ממש מקבל שכרו כדפירשנו, ולזה אלו הם היודעים הדברים הנעשים בחשך מפני שהם חשך ומצד מקומם מכירים העושים בחשך ליפרע מהם כדי רשעתם במספר (אור יקר).

⁵⁴⁷⁸ הם נמצאים שם בעת העבירה כדי לדעת גם כן שיעור העבירה ליפרע מהם אחר כך בגלוי, ואין דרך לכחות להמצא בשעת העבירה בחשך ובמסתורין אלא אלו שהם מהחשך, ועם היות שהם חלוקים ברשות גבוה כדי גזרת בית דין עליון סוף סוף לא דמי מי שרואה למי שאינו רואה, שאלו שראו הם מכים כדי צווי גבוה ולא יפחתו ולא יוסיפו מפני שהם גם כן יודעים כדי רשעת הרשע וכו' (אור יקר).

⁵⁴⁷⁹ היא בינה דקליפה שתחתיה הוא חסד דקליפה (מ"מ).
⁵⁴⁸⁰ פי' בחינות דבחסד דקליפה וז"ש ואלין איקרון דרועין דהאי סטרא שר"ל שכולם נכללים בזרוע ימין דקליפה ונקראים דרועין דהאי סטרא (מ"מ).
⁵⁴⁸¹ פי' תחת חסד דקליפה מתפשטים בחינות של גבורה דקליפה וז"ש עד דמטו לנו דרגא תליתאה שהיא גבורה דקליפה (מ"מ).
⁵⁴⁸² פי' שבחסד דקליפה (מ"מ).
⁵⁴⁸³ פי' מבינה דקליפה (מ"מ).
⁵⁴⁸⁴ פי' של חסד דקליפה יש בו ג' פרקים (מ"מ).
⁵⁴⁸⁵ והיינו פרק עליון של הזרוע שהוא כפוף (מ"מ).
⁵⁴⁸⁶ ויחי רמא ע"א (הערת הזהר).

קשרין ואלין דשמאלא מתפרשאן לתלת סטרין דאינון תלת קשרין אחרנין:	
קשרא קדמאה קיימא לעילא ותננא השוכא ברוגזא אתקשר ביה האי קשרא אית בה תלת גווינין השוכין ומשניין דא מן דא ואתכלילו דא בדא והאי קשרא איהו וכפיף ולא אתפשטו (עפיף ולא אתכפיא) בר לזמנין ידיעאן ⁵⁴⁸⁷ האי אקרי ועבר"הו (עבירה):	הקשר הראשון עומד למעלה. ועשן חשוד ברוגז נקשר בו. בקשר הזה יש בו שלשה צבעים חשוכים ומשונים זה מזה, ונכללים זה בזה. והקשר הזה הוא כפוף ולא מתפשט (נכנע), חוץ מזמנים ידועים, וזה הנקרא עבר"ה.
ואיהו קיימא בלא שכיכו בגין דלא שכיך בר בזמנא דישראל מקרבין קרבנא לתתא בגין דבההוא זמנא ואתכך (ישתכך) ההוא רוגזא ואתכפיא לתתא ואתחלש (רוגזיה) [תוקפיה] ולא יכיל לשלטאה ולא תקפא וכד אתחלש האי כדין קשרא תניינא דאיהו באמצעיתא לא יכיל לנטלא ולאנהגא (והאי קשרא אקרי זעם האי איהו):	והוא עומד בלא מנוחה, משום שלא נח, חוץ מזמן שישראל מקריבים קרבן למטה, משום שבאותו זמן שוכך הרוגז ונכנע למטה ונחלש רגזו (חזקו), ולא יכול לשלוט ולהתחזק. וכשזה נחלש, אז הקשר השני, שהוא באמצע, לא יכול לנסוע ולהנהיג.
קשרא תניינא ודא הוא דאקרי זעם האי קשרא איהו (דאיהו קשרא) דנטיל מאתר לאתר ואנהיג לכל שאר קשרין וכל שאר קשרין כללהו אתנהגן ביה וכלהו אתקפו ובהאי קשרא (בההוא סטרא) האי איהו דמנהיג כל צערין לעלמא בגין דכד אתחבר בדרגא אחרא ⁵⁴⁸⁸ לחבא לנוקבא כדין נחתי לעלמא כל צערין וכל דחקין וכל עאקו ודהאו (דהיא) לא יכילו ⁵⁴⁸⁹ לשלטאה דא בלא דא וכלהו דרגין אתייהיבו לנוקבא לשלטאה ולמסטי עלמא ואי לאו דרכיב דא על דא ואתחבר דא בדא לא יכלין לשלטאה:	הקשר השני זהו שנקרא זעם, הקשר הזה הוא שנוסע ממקום למקום ומנהיג את כל שאר הקשרים, וכל שאר הקשרים כולם מתנהגים בו, וכולם מתחזקים בקשר הזה. זהו שמנהיג את כל הצער שבעולם, משום שכשמתחבר בדרגה אחרת, לחבק את הנקבה, אז יורדים לעולם כל סוגי הצער וכל הדחקים וכל הצרות, שהרי אינם יכולים לשלוט זה בלי זה. וכל הדרגות נתנו לנקבה לשלט ולהסיט את העולם, ואם לא שרוכב זה על זה ומתחברים זה לזה, לא יכולים לשלוט.
תא חזי כד הוה אדם בגנתא דעדן לאשתדלא בפלחנא דמאריה נחת האי סמאל וכל	בא וראה, כשהיה אדם בגן עדן להתעסק בעבודת רבונו, ירד סמאל הזה
רמד/א	
אינון דרגין דביה ⁵⁴⁹⁰ והוה רכיב על ההוא חויא בישא ⁵⁴⁹¹ בגין לאסטאה לון בגין דההוא חויא דהוה קאים תחותיה איהו עקימא	וכל אותן הדרגות שבו, והיה רוכב על אותו הנחש הרע כדי להסיט אותם, משום שאותו נחש שעמד תחתיו הוא עקום להסיט את בני האדם ולפתות אותם, משום שנאמר "כי נופת תטופנה שפתי זרה וחלק משמן חכה". זה זה

⁵⁴⁸⁷ פי' אינו נחלש ונשבר רק בשעה שישראל עושים הקרבנות כדבסמוך (מ"מ).

⁵⁴⁸⁸ פי' כשמתחבר זה של ימין עם השמאל דקליפה הנק' דרגא אחרא כדי לחבק לנוקבא דס"א בסוד שמאלו וכו' וימינו וכו', ולכך אמר דכד אתחבר בדרגא אחרא ולא אמר בקשרא קדמאה ש"מ שדרגא אחרא היא גבורה דקליפה (מ"מ).

⁵⁴⁸⁹ פי' למה אין יורדין צערין ואתקין רק אחר שנתחבר הזכר עם הנקבה ואמר לפי שאין הזכר שולט אלא בהתחברותו עם הנוקבא וכדבסמוך (מ"מ).

⁵⁴⁹⁰ לפתותו בכל איזה כח שיוכל או בכלום יחד (אור יקר).

⁵⁴⁹¹ שאין לו פעולה זולת הנחש שהיא הנקבה כדפירשנו (אור יקר).

<p>לאסמאה בני נשא ולפתאה [לון] 5492 בגין דכתיב (משלי ה ג) כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה ודא דאו (ועל דא לא) יהיב הילא 5493 ודא עביד 5494 אומנותא בעלמא ודא בלא דא לא יכלי לשלטאה:</p>	<p>נותן כח, וזה עושה אומנות בעולם, וזה בלי זה לא יכולים לשלוט.</p>
<p>בגין כך כד וההוא (הוה) קשרא דאמצעיתא אתחבר בנוקבא כדין נחתי דינין וכל דחקין לעלמא וכד האי את[ת]קף דלא נטיל 5495 כלא אתבר ואתכפיא דלא יכיל לשלטאה 5496 ועל דא כלא אתבר 5497 ואתכפיא ברזא דקר בנין דלתתא וסלקא מאן דסלקא 5498 לאתעמרא לעילא 5499 ולא תברכא מעמקא עלאה 5500 דנהיר לכל אנפין 5501:</p>	<p>לכן, כאשר אותו הקשר של האמצע מתחבר בנקבה, אז יורדים הדינים וכל הדחקים לעולם. וכשזה (לא) מתחזק, שאינו נוסע, הכל נשבר ונכנע, שלא יכול לשלוט. ועל זה הכל נשבר ונכנע בסוד הקרבנות שלמטה. ועולה מי שעולה להתעטר למעלה ולהתברך מהעומק העליון, שמאיר לכל הפנים.</p>
<p>קשרא תליתאה 5502 האי איהו תקיפא בתקיפו יתיר והאי אקרי צר"ה בגין דמהאי נפקי שלטנו לאשראה דחקין 5503 ולמעבד עאקו לבני נשא 5504 ורזא דתלת קשרין אלין דכתיב (תהלים עט מט) עברה וזעם וצרה אלין תלת קשרין דימינא:</p>	<p>הקשר השלישי הוא קשה בחוזק יותר, וזה נקרא צר"ה, משום שמזה יוצאים שלטון להשרות דחקים ולעשות צרות לאנשים. והסוד של שלשת הקשרים הללו, שנאמר "עברה וזעם וצרה". אלו שלשת קשרי הימין.</p>
<p>תלת קשרין דשמאלא כד מתתקפי כחדא 5505 כדין ההיא שמאלא אקרי 5506 משלחו"ת מלאכי רעים בגין דמהאי שמאלא</p>	<p>שלשה קשרים של שמאל, כשמתחזקים כאחד, אז אותו השמאל נקרא משלח"ת מלאכי רעים, משום שמהשמאל הזה נשלחים</p>

5492 ויש לו מבא בחומר מפני גשמותה למטה והיינו נופת שמראה מתיקות הגשמיות אל החומר, ולזה שתייהם צריכות לפעול סמאל (אור יקר).

5493 פי' זכר דס"א (מ"מ).

5494 פי' נוקבא דס"א (מ"מ).

5495 ירצה בקשר זה האמצעי שאל השתי זרועות שבהם חבוק זכר ונקבה תלוי הכל "אם אתתקפת כולא נטיל" מפני שהוא משפיע ויש להם כח להתנהג ברצח וברשע והפנימים הם נכנעים מפני שכשזה קם זה נופל (אור יקר). והיינו בחינת חזוקם והכנעת הפנימיים (אור יקר).

5496 אהדר אל החצוני (אור יקר).

5497 ואחר כך אמר הכנעת החצונים בסוד הקרבן וזהו שאמר ועל דא והיינו כשזה קם בסוד הייחוד ורצון הקרבן זה נופל (אור יקר).

5498 שהיא מלכות מקושטת כדפירשנו לעיל היא העולה (אור יקר), פי' מלכות (מ"מ).

5499 פי' מזעיר (מ"מ).

5500 "מעומקא דנחלא" - דהיינו חכמה עומק הבינה ודאי (אור יקר), פי' מבינה (מ"מ).

5501 ששם מקור הכולל לכל הנמצא שכולם מושרשות שם כאומרו כולם בחכמה עשית (אור יקר).

5502 אל הזרוע שהוא פרק יד התחתון המגיע למטה עד הירכים והם פועלים יותר ממה שנשפע מקשר ראשון אל קשר שני, והיינו עברה שישפיע לזעם וזעם פועל צרה למטה (אור יקר).

5503 דהיינו צרה, ולא שנפעלים על ידם שהם בכח הזכר אלא שולטנו לאשראה שהזכר שולט והנקבה שורה כדפירשנו לעיל, והנה הכחות התחתונים הם דחקים ועושים פעולתם לבני אדם (אור יקר).

5504 והנה אלו הקשרים הם בזרוע ימין ויש שלשה אחרים ממש בשמאל, וכנגד אלו הימניים הם עברה וזעם וצרה כנדרש, והימין מחזק השמאל ונודע שהשמאל היא גבורה פועלת על ידי הנקבה וקרובה אליה יותר ולזה ממנו משלחת מלאכי רעים להרע ברעה, וכמו שהקדושה עיקרה הימין וקבלת הנקבה בשמאל כך החצונים אלא שלפי האמת אין לה ימין ושמאל שכולם שמאליים (אור יקר).

5505 בנקבה לחבקה (אור יקר).

5506 וכשתדקדק תמצא שהשמאל גם בו שלשה קשרים ופעולתם בפעולת אלו שבימין בסוד החבוק כדפירשנו לעיל שאין חבוק זולתי בשתי זרועות (אור יקר). שמוסיף פעולה על הימין ולזה מוסיף שם זה שנקראת משלחת שמתפשטת להשפיע בחצונים התחתונים שהם מלאכי רעים וזהו משלחת אליהם (אור יקר).

<p>אשתדרו⁵⁵⁰⁷ לתתא ונטלי תוקפא⁵⁵⁰⁸ כל אינון מלאכין בישין אינון דנפקי מסטרא דלתתא וכדקאמרן (כדקא אמרן) וכל דא מגו דרגא תניינא ודרגא תליתאה:</p>	<p>למטה ונוטלים חוזק כל אותם המלאכים הרעים, אותם שיוצאים מהצד שלמטה, כמו שאמרנו, וכל זה מתוך הדרגה השניה והדרגה השלישית.</p>
<p>דרגא רביעאה⁵⁵⁰⁹ האי דרגא קיימא מגו עקימו דרוגזא וגוון אשא והאי אקרי אמצעיתא דאיהו גופא דקיימא בין תרין דרועין⁵⁵¹⁰ הכא אית להטא דמלהטא⁵⁵¹¹ בסומקא⁵⁵¹² כוורדא מהכא נפקי תקיפו⁵⁵¹³ לנחתא לתתא⁵⁵¹⁴ לאתקפא⁵⁵¹⁵ לאושדא דמין בנין דהאי איהו דיהיב רשו ושולטנא לתתא לאתקפא ולאושדא דמין האי נביע לנוקבא⁵⁵¹⁶ ודא אצטריך לדא כמה דאצטריך גופא לנפשא ונפשא לא עביד אומנותא⁵⁵¹⁷ אלא בגופא ועל דא כל חילא וכל תקיפו מהכא אנפיקן (נפקי) לאתקפא ולמעבד אומנותא בעלמא לאבאשא כנוקבא דמקבלא מן דכורא תדיר:</p>	<p>הדרגה הרביעית, היא דרגה שעומדת מתוך עקימות הרוגז, צבע האש. וזו נקראת אמצע, שהוא גוף שעומד בין שתי הזרועות. כאן יש להט שלוט באדם כשושנה. מכאן יוצאים חוזק לרדת למטה, להתחזק ולשפוך דמים. משום שזהו שנותן רשות ושלטון למטה להתחזק ולשפוך דמים, זה נובע לנקבה, וזה צריך את זה כמו שהגוף צריך את הנפש, והנפש אינה עושה אומנות אלא בגוף. ועל כן כל הכח וכל החוזק יוצאים מכאן, להתחזק ולעשות אומנות בעולם להרע, כנקבה שמקבלת מהזכר תמיד.</p>
<p>בכל דרגא ודרגא ובכל קשרא וקשרא [אית כמה] (אינון) ממנן וכמה טריקי חבילין דכלהו אתנהגן בגינייהו וכלהו (לתתא וכלהו) דאתנהגן בגינייהו וכלהו לתתא דאינון חיילין די בנוקבא⁵⁵¹⁸ וכלהו אית לון דרגא ידיעא לעילא לאתנהגא ביה:</p>	<p>בכל דרגה ודרגה ובכל קשר וקשר יש כמה ממונים וכמה גדודי מכים, שכלם מנהיגים בשבילם, שכלם מונהגים על ידם, וכולם למטה, שהם צבאות שבנקבה, ולכולם יש דרגה ידועה למעלה להתנהג בה.</p>

⁵⁵⁰⁷ ולא שהם ממנה שהרי הפועלים למטה הם מצד הנקבה כדפירשנו אלא ששליחותם מזה (אור יקר).

⁵⁵⁰⁸ מה שנשלח חוזק ואומץ ונטלי תוקפא וכו' שהם מן הנקבה דנפקין מסטרא שהיא הפועלת בחומר למטה כדקאמרן, עד כאן שלשה מדרגות הם ראש ושתי זרועות כדפי' לעיל (אור יקר).

⁵⁵⁰⁹ הוא הגוף וזהו המיוחס בעצם סמאל וזהו דמות מטבעו שהרי כל המדרגות האלו הם בערלה חותם תשע מדרגות עליונות צורת הצלם שפירשנו, והנה בקדש הוא סוד קו ישר כאומרנו צדיק וישר ה' ואלו הם סוד קו עקמימות (אור יקר). הוא ת"ת דקליפה (מ"מ).

⁵⁵¹⁰ ועושה מסעותיו בשלשה קשרים, האחד הגוף בתחלתו קשור בכתפיו, השני אמצעיתו, השלישי קשור למטה בירכיים ושם פרק שלישי אל הזרועות "והיינו דקיימא בין תרין דרועין", והזכר הקדוש נאמר צח ואדום וזה כולא אדמוני כאדרת שער (אור יקר).

⁵⁵¹¹ דהיינו פעולתה (אור יקר).

⁵⁵¹² ירצה כדין הנפעל למטה מהמלכות שהיא שושנה על ידי אלו החצונים שאינם נוטלים כח לפעול אלא מהקדש, ואפשר שהוא משל הורד האדום האכזרי הרבה לשפוך שזה כח עשו בעצם (אור יקר).

⁵⁵¹³ דהיינו שפע אל הנקבה (אור יקר).

⁵⁵¹⁴ אל הנקבה (אור יקר).

⁵⁵¹⁵ היא בכוחותיה (אור יקר).

⁵⁵¹⁶ ועם היות ששאר כחות דהיינו הזרועות אינם פועלים אלא על ידי הנקבה עם כל זה לא יתייחס עניינם בנקבה בבחינה זו (אור יקר). פי' כמו הת"ת דקדושה שמשפיע למ' כך האי נביע לנוקבא דידיה (מ"מ).

⁵⁵¹⁷ פי' וכן נמי הכא סמ"אל הוא הנפש שמשפיע בגוף שהיא נוקביה (מ"מ).

⁵⁵¹⁸ ורוצה לומר' שהחילות הנזכרים מתנהגין בגין העליונים ואמר ומי הם אלו החילות שמתנהגים ע"י העליוני, וז"ש וכולהו דאתנהגן בגינייהו וכלהו לתתא דהיינו שהחילוי' שבנוקבא דקליפה מתנהגין ע"י הדרגין שבדכורא דקליפה (מ"מ).

<p>כמה דאית לסטרא עלאה קדישא היכלין ידיעאן⁵⁵¹⁹ לגבי דרגין עלאין לאתכללא אלין באלין הכי נמי לתתא בהפוכא לסטרא⁵⁵²⁰ אחרא אית דרגין לגבי אינון היכלין דנוקבא לאתכללא אלין באלין:</p>	<p>כמו שיש לצד העליון הקדוש היכלות ידועים לדרגות עליונות להכלל אלו באלו, כך גם למטה (בחושך) בהפך, לצד האחר, יש דרגות לאותם היכלות הנקבה להכלל אלו באלו.</p>
<p>בהאי דרגא דאיהו רביעאה (ד)קיימן דינין בישין לנחתא לתתא [ולאתמסרא] (ולאסתמרא) לאינון דעבדין דינא⁵⁵²¹ בישא תקיפא מהכא ינקי תוקפא דלהון לאתקפא ולאשלמא ההוא דינא דעבדי ובגין כך כל הני דרגין כלילן בהו ובכלו (וכל) אינון היכלין⁵⁵²² תתאין דלסטר נוקבא דלתתא זכאה חולקהון דצדיקיא דסטו ארחיהו מארחא דא ואולי בתר דחלתא דקודשא בריך הוא לאתקדשא בקדושה דמאריהון זכאין אינון בעלמא דיין ובעלמא דאתי:</p>	<p>בדרגה הזו, שהיא רביעית, עומדים דינים רעים לרדת למטה ולהמסר לאותם שעושים דין רע קשה. מכאן יונקים את חזקם להתקיף ולהשלים אותו הדין שעושים. ולכן, כל הדרגות הללו כלולים בהם, בכל אותם ההיכלות התחתונים שלצד הנקבה שלמטה. אשרי חלקם של הצדיקים שמטיים את דרכם מהדרך הזו והולכים אחר יראת הקדוש ברוך הוא להתקדש בקדשת רבונם. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>דרגא חמישא⁵⁵²³ האי דרגא אתפלגין לתרין דרגין⁵⁵²⁴ ימינא ושמאלא⁵⁵²⁵ ואלין אקרון שוקין מתרבין לאבאשא ולמרדף בגין דהכא תקיפו דרדיפו דכל מרעין וכל בישין דרדפי בתרייהו דחייביא וכד דינא (ס"א דרגא) דא אתקריב [כדין] (אסתר ג טו) הרצים יצאו דחופים ואינון רצים אינון לתתא למרהט (ו)לאבאשא וכל אינון (ד)אקרון רודפים ועל דא כתיב (איכה ד יט) קלים היו רודפינו מנשרי שמים:</p>	<p>דרגה חמישית. הדרגה הזו נחלקת לשתי דרגות, ימין ושמאל. ואלו נקראים שוקים, משיגות להרע ולרדוף, משום שכאן החוזק של הרדיפה של כל החלאים וכל הרעות שרודפים אחר הרשעים, וכשהדין (הדרגה) הזה מתקרב, אזי "הרצים יצאו דחופים". ואותם הרצים הם למטה, לרוץ להרע. וכל אלו נקראים רודפים, ועל זה נאמר "קלים היו רדפינו מנשרי שמים".</p>
<p>האי דרגא (ד)אתפלג לתרין סטריין לימינא ולשמאלא תלת קשרין אינון לימינא⁵⁵²⁶ ותלת⁵⁵²⁷ קשרין אינון לשמאלא⁵⁵²⁸ ואלין קשרין ואינון קשרין דקאמרן כלהו מסתכלין לאחורא בגין דאינון קשרין עלאין</p>	<p>הדרגה הזו נחלקת לשני צדדים, לימין ולשמאל. שלשה קשרים הם לימין, ושלשה קשרים הם לשמאל. והקשרים האלו, ואותם הקשרים שאמרנו, כולם מסתכלים לאחור, משום שכל הקשרים העליונים</p>

⁵⁵¹⁹ פי' כמו שיש בקדושה היכלות הנוקבא שנכללים עם הדרגין עלאין שבדכורא דקדושה, וז"ש לאתכללא אלין באלין דהיינו היכלי הנוקבא בדרגין דכורא, ומ"ש הכי נמי לתתא בהפוכא בסטרא אחרא ה"ג, ור"ל שבקליפה הוא להפך שהדרגין דכורא דקליפה נכללים בהיכלי הנוקבא דקליפה, וז"ש אית דרגין לגבי היכלין דנוקבא לאתכללא אלין באלין ונל"עד שעם הדבר שבקדושה מעלים בקדש ולכך היכלי הנוקבא נכללים בדרגין דכורא ובקליפה מורדין, ולכך הדרגין דכורא נכללים בהיכלי הנוקבא (מ"מ).

⁵⁵²⁰ (ס"א בחשוכא) בסטרא (נוסף בדפ"ו).

⁵⁵²¹ פי' נמסרים הדינים למלאכי חבלה שעושים אותם (מ"מ).

⁵⁵²² והיינו כמ"ש לעיל שבקליפה הדרגין דכורא נכללים בהיכלין תתאין בנוקבא (מ"מ).

⁵⁵²³ הם נ"ה דקליפה (מ"מ).

⁵⁵²⁴ סטריין (מ"מ).

⁵⁵²⁵ רלב ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁵²⁶ פי' ג' פרקים שבשוק ימין דקליפה (מ"מ).

⁵⁵²⁷ ויחי רמא ע"א (הערת הזהר).

⁵⁵²⁸ פי' ג' פרקים שבשוק שמאל דקליפה, וז"ש ואלין קשרין דהיינו ג' קשרים שבשמאל, ומ"ש ואינון קשרין דקאמרן הם ג' שבשוק ימין (מ"מ).

רמד/ב	
קדישין כלהו ⁵⁵²⁹ מסתכלן לגו ⁵⁵³⁰ פנימאי לגופא כמה דאת אמר (מ"א ז כה) וכל אחוריהם ביתה ⁵⁵³¹ ואלין כלהו מסתכלן לאחורא:	הקדושים מסתכלים לתוך הפנימיים לגוף, כמו שנאמר "וכל אחוריהם ביתה". ואלו כולם מסתכלים לאחור.
מה בין האי להאי אלא [אלין] קשרין עלאין קדישין כלהו ברזא דאדם ⁵⁵³² ובגין דכלא איהו ברזא דאדם כל אחוריהם ביתה כתיב ואלין קשרין אחרנין דקאמרן אינון קשרין דאמצעייתא כלהו מסתכלאן לאחורא ואלין אינון ברזא דבהמה ובגין כך כל אחוריהם לאחורא ורזא דא כמה דאוקימנא ⁵⁵³³ (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהוה ⁵⁵³⁴ דא בסטרא דאדם ⁵⁵³⁵ ודא בסטרא דבהמה וקרנא הכי סלקא אדם ובהמה ⁵⁵³⁶ :	מה בין זה לזה, אלא אלו הקשרים העליונים הקדושים כולם בסוד של אדם, ומשום שהכל הוא בסוד של אדם, נאמר "כל אחוריהם ביתה". והקשרים האחרים הללו שאמרנו, אותם קשרים של האמצע, כולם מסתכלים לאחור. ואלו הם בסוד של בהמה. ולכן כל אחוריהם לאחור. והסוד הזה כמו שבארנו, "אדם ובהמה תושיע ה'". זה בצד של אדם, וזה בצד של הבהמה. והקרוב כן עולה, אדם ובהמה.
קשרא קדמאה ביה קיימא גוונא דחשוכא גו עורפלא (ס"א גו טהירו ⁵⁵³⁷ דעורפילא) דצמח באתלטיא תחות אבנא דקיימא עליה דלא צמח ⁵⁵³⁸ והאי קיימא עלייהו דוכאי דאית בהו זכייין ולא אית בהו זכו דאבהתא ⁵⁵³⁹ לאתתקפא [ביה] (בהו) ולאגנא ועלייהו (עליה):	הקשר הראשון, בו עומד צבע של חשכה בתוך ערפל (בתוך טוהר הערפל) שצומח בקללה תחת האבן שעומדת עליו, שלא צומח. וזה עומד על הזכאים שיש בהם זכויות, ואין להם זכות אבות להחזיק בה ולהגן עליהם.
וקשרין אחרנין רדפי בתר חייביא דסמו ארחייהו מקדמת דנא ורדפי אבתרייהו וכל אינון דרשימו אתחזי בהו לאשתמודעא בגין דכל אינון דאתחזון לאתענשא חד מלאכא	וקשרים אחרים רודפים אחר הרשעים שהטו את דרכם מקדם לכן, ורודפים אחריהם, וכל אותם ש נראה בהם רושם להיות מוכרים, משום שכל אלו שראויים להענש, מלאך אחד שליח קדוש, שמצד הגבורה, יורד ורושם בהם רושם, ואותו הרושם מוכר למעלה לכל אותם

⁵⁵²⁹ ויצא קכד ע"א (הערת הזהר).

⁵⁵³⁰ גו (דפ"ו).

⁵⁵³¹ עי' אפיקי ים מ"ק טו ע"א וז"ל, אחוריהם ביתה, כי האחוריים מתעלם שם שלא יתאחזו הסט"א שם.

⁵⁵³² פי' פרצופי הקדושה הם בסוד אדם שאחוריהם ביתא, אבל הקליפה הם ברזא דבהמה שקשרי אחוריהם לאחור (מ"מ).

⁵⁵³³ רלט ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁵³⁴ פי' כמ"ש פרצופי הקדושה נקראים אדם והקליפה נקראת בהמה תושיע ה' (מ"מ), אדם כללא דדכר ונוקבא דאצילות, ובהמה הוא עולם הבריאה לבוש לעולם האצילות (בהגר"א על ספד"צ כח ע"ג). תדע כי מקום יניקת הקלי' מן המלכות דקדושה הוא כמו שנתבאר אצלנו במקום אחר כי יש אל המלכות בחינת שדים למטה במקום הרחם שלה ע"ד דדי בהמה ובבחי' זו נקראת המלכות בהמה. כמ"ש אדם ובהמה תושיע ה' ומן המקום הדדים ההם יונקים שפעם כל הקליפות (שער מאמרי רשב"י טז ע"א).

⁵⁵³⁵ פי' פרצופי הקדושה הם בסוד אדם ופרצופי הקליפה הם בסוד בהמה וז"ש ודא בסטרא דבהמה (מ"מ).

⁵⁵³⁶ פי' כוונה כהן ולוי וישראל שהם אדם והקרבת החלבים של הבהמה (מ"מ).

⁵⁵³⁷ טהירא (דפ"ו).

⁵⁵³⁸ צ"ע אם פירוש הדבר שהדומם שולט על הצומח, או אם האבן הוא היצר הרע, עי' לקמן רסה ע"א, סוכה נב ע"א, והצמח הוא דוד, עי' זכריה ג ח ותרגום שם.

⁵⁵³⁹ עי' ח"א פד ע"ב. ועי' ספר הליקוטים (ויצא כט): ומבני יששכר יודעי בינה לעתים. יששכר הוא ירכא ימינא נצח, ומשם היה ר' עקיבא, ולפיכך לית ליה זכות אבות חג"ת. ולפי שנצח היה פגום, נמשך למקום הגרים, ולפי שני"ה הם בסוד בנין, אמר ומבני יששכר.

<p>שליחא קדישא די מסטרא דגבורה נחית ורשים בהו רשימא וההוא רשימא אשתמודעא לעילא לגבי כל אינון מאריהון דדינא וכדו ההוא רשימא אשתמודע לגבייהו מאן דאתחזי למרעין אלקי ליה במרעין מאן דאתחזי למכאובין ולשאר עונשין כלא חמאן בההוא רשימו:</p>	<p>בעלי הדין וכשאותו רושם מוכר להם, מי שראוי לחלאים, מלקים אותו בחלאים. מי שראוי למכאובים ולשאר הענשים, הכל רואים באותו הרושם.</p>
<p>ובגין דא אינון קשרין כלהו קיימו לאחורא ובעטי באינון דבעטי במאריהון ובכל אינון דאתחזון לבעטא בהו בר צדיקי וחסידי ואית לון זכו דאבהון דמרעין רדפין אבתרייהו דאלין לא שלטי בהו ולא אתי לון מרעין מסטרא דא:</p>	<p>ולכן כל אותם הקשרים עומדים לאחור, ובוועטים באותם שבועטים ברבונם ובכל אותם הראויים לבעוט בהם, חוץ מצדיקים וחסידים ושיש להם זכות אבות שחלאים רודפים אחריהם, שאלו אין שולטים בהם ולא באים להם חלאים מהצד הזה.</p>
<p>ואי תימא מאן אתר אתי לון מרעין תא חזי כתיב (ישעיה נג י) ויהוה הפץ דכאו החל⁵⁵⁴⁰ ויהוה הפץ דכאו איהו⁵⁵⁴¹ אתרעי למחאה ליה ולמיהב ליה מרעין ובגין לזכאה לון לעלמא דאתי (ולא אחרא) ולא מסטרא אחרא ואלין אקרונ יסורין דאהבה וכלא בחד מתקלא דקודשא סלקא:</p>	<p>ואם תאמר, מאיזה מקום באים להם חלאים, בא וראה, נאמר "וה' חפץ דכאו החל". "וה' חפץ דכאו", רוצה להכות אותו ולתת לו חלאים כדי לזכותם לעולם הבא, ולא מצד האחר, ואלה נקראים יסורים של אהבה, והכל במשקל אחד של הקודש עולה.</p>
<p>דרגא שתיתאה⁵⁵⁴² האי אקרי ערלה⁵⁵⁴³ ודא וכל אינון דרגין תתאין לתתא כלהו אקרונ ערלה בגין דינקי מסטרא דא והאי איהו גו רזא</p>	<p>הדרגה הששית, זו נקראת ערלה. וזו וכל אותן הדרגות התחתונות למטה, כולן נקראות ערלה, כי יונקות מהצד הזה. וזה תוך סוד של</p>

⁵⁵⁴⁰ עי' ח"א קמ ע"א. כשרואה הקב"ה שהגוף רוצה להתגבר בתאותו הגופני, ורוצה להכניע הנשמה, כדי שלא תתגבר כח הקדושה, וכדי להכניע תאות הגשמי של הגוף, מה עושה הקב"ה מכה הגוף ביסורין של אהבה, שנאמר ו"י חפץ דכאו החל, וישלוט נשמתא ולא גופא. והקב"ה עושה זה כדי שיוכל להצדיק הדין עליו, ולומר צדיק הוא י"י כי פיהו מריתי, וזהו אומרם בגמרא דברכות (ה ע"א) על פסוק, אם תשים אשם נפשו, מה שכרו, יראה זרע יאריך ימים' רצה לומר אם יקבל היסורין מאהבה (עמק המלך ש"ג פל"ה). ועי' תיקו"ז קל ע"א. ועי' בהגר"א על תיקו"ז קסג ע"א: כל חלאין הוא מסט' דחויא דנשיך בכמה יסורין אבל בצדיקים הוא יסורים של אהבה מסט' דשכינתא בחביבו ותורה מרפאתו אח"כ, ע"כ. מצינו צדיק ורע לו והצדיקים מעונים ביסורים וכו', יסורין של אהבה. והענין שידוע שהחומר הוא מהחיצוניות ומבחינת הכלים שכולם דין וכו', ולכן הם מונעים את הנשמה שלא תוכל להדבק בפנימיות, ולכן כמו שהגבורות הקדושות מכניעות את הקליפות כך מכניעות את החומר. ויתר על כן במה דקיימא לן שאחת מסגולות הדין הוא להעלות התחתון לעליון, ואז בודאי שמשנתנה מדת התחתון להיות יותר רוחנית כדי שתוכל לעלות, כמו כן בסגולת היסורין שמכניעין החומר העכור משתנה עכירותו לגשם יותר דק, וכנזכר במעשה משה רבנו ע"ה שנצטרך לק"כ תעניותיו העצומות להתעלות עד פנימיות בינה דבריאה שלמטה ממנה מתחילים הק"כ צירופי אלקי"ם וכו', ונמצאו שתי בחינות בתועלת יסורי הצדיק, האחת צירוף וזיכוך החומר שלא ימנע הנשמה להיות מוכנת לקבל אור העליון בלי מסך העכירות הגשמי וכו', והשני התעלות הרוחני הצרוף להדביקו בשרשו וכו', והרי זה ממש במה שאנו מכוונים בקריאת שמע (סג), שבמלת שמע נמשיך אור עליון ובכחו נתעלה באחד ונעשה הייחוד. וכל זה הוא בהיכל אהבה שבו נמסור נפשנו על קדוש השם, ובזה נכנע כח החומר והוא כהו כיסורין של אהבה (רמ"ז ח"א קפ ע"א). בזה יש הפרש בין עונשם של הצדיקים ובין עונשם של רשעים כי הצדיקים מקבלים עונש בכדי לטהר מהם הסיגים ולזככם ביותר בסוד יסורים של אהבה שהוא דינים הקדושים ממו"ס בוצד"ק ששם הוא יין המשומר בענביו ואין שם שמרים רק אדרבה ממוזג במים דמו"ס (ב"ע קסג ע"א).

⁵⁵⁴¹ נמחק בדפ"ו.

⁵⁵⁴² הוא יסוד דקליפה וז"ש האי איקרי ערלה (מ"מ).

⁵⁵⁴³ עי' ח"א עח ע"א. ועי' רמ"ז ח"א צז ע"ב: כל מדות זעיר נקראות פארות שז"ס שם תפארת, ונה"י שלו שהם איברי הזרע בסוד הפנימיות כשיש בחי' ערלה הם סתומים והם שלש שני ערלה לפי ששם עיקר אחיזה לחיצונים, אבל שנה הרביעית שהיא כנגד שני שלישי ת"ת יש לו פדיון. ועי' פע"ח ק"ש על מטה יא.

<p>דנח"ו"ש בריח⁵⁵⁴⁴ והאי יניק לההוא נח"ו"ש עקלתון⁵⁵⁴⁵ וכלהו דרגין אחרנין דאתאחדן בהאי סטרא אקרון גוהרקי דערלה וכלא ברוזא חדא קא אזלי:</p>	<p>נח"ש בריח, וזה מניק לאותו נח"ש עקלתון. וכל הדרגות האחרות שנאחזות בצד הזה נקראות בוסר של ערלה, והכל בסוד אחד הולכים.</p>
<p>ותא חזי על דא כל אינון אילנין דאתנטעו בארעא עד לא אשתרשו שריא עליהו רוחא מסטרא דהאי ערלה ועל דא כתיב (ויקרא יט כג) וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל בגין דקודשא בריך הוא חביבותא דישראל תדיר לגביה ורחיק לון מכל ארחין בישיין וסטריין בישיין ומסאבין לאתדבקה בסטרא דקדושה זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי:</p>	<p>ובא וראה, על זה כל אותם האילנות שנטעו בארץ טרם השרישו, שורה עליהם רוח של הערלה הזו, ועל זה, נאמר "וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל". משום שהקדוש ברוך הוא, חביבותם של ישראל תמיד אליו, והרחיק אותם מכל הדרכים הרעות וצדדים הרעים והטמאים להדבק בצד הקדושה. אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא.</p>
<p>⁵⁵⁴⁶ אמר רבי שמעון הא תנינן באינון היכלין דאינון קיימין לסדרא סדורא דשבחא דקודשא בריך הוא⁵⁵⁴⁷ בין סדורא דקיימא במלה⁵⁵⁴⁸ בין סדורא דקיימא ברעותא⁵⁵⁴⁹ בגין דאית סדורא דקיימא ובמלהו (למנדע ולאסתכלא) ואית סדורא דקיימא ברעותא וכוונא דלבא למנדע ולאסתכלא בגין לאסתכלא לעילא לעילא עד אין סוף דתמן⁵⁵⁵⁰ [תקיעו] (תקיפו) דכל רעותין ומחשבין ולא קיימין במלה כלל אלא כמה דאיהו סתים הכי כל מלוי בסתימו:</p>	<p>אמר רבי שמעון, הרי שנינו באותם ההיכלות, שהם עומדים לסדר את סדור שבחו של הקדוש ברוך הוא, בין סדור העומד בדבר, בין סדור העומד ברצון. משום שיש סדור העומד בדבר, ויש סדור העומד ברצון וכונת הלב, לדעת ולהסתכל, כדי להסתכל למעלה למעלה עד אין סוף, ששם נתקעים כל הרצונות והמחשבות ולא עומדים בדבר כלל. אלא כמו שהוא נסתר, כך כל דבריו בסתר.</p>
<p>תא חזי האי⁵⁵⁵¹ דאמרן באינון היכלין כלהו [תליין] כל אינון סדורין אינון כללא חדא בגין ולאסתכלא (לאסתכלא) תתאי בעלא⁵⁵⁵² אבל תא חזי משה כד סדר צלותיה בגיניהון דישראל אריך [בההוא] (בהאי) צלותא בגין דאיהי צלותא דקיימא לעילא וכד סדר צלותיה בקצירו ודאחתיהו לא אריך בה⁵⁵⁵³</p>	<p>בא וראה, זה שאמרנו בכל אותם ההיכלות, תלויים כל אותם הסדורים הם בכלל אחד, כדי להכליל תחתונים בעליונים. אבל בא וראה, כשסידר משה תפלתו בשביל ישראל, הוא האריך בתפלה הזו, משום שזו תפלה שעומדת למעלה. וכשסידר תפלתו בקצרה על אחותו, הוא לא האריך בה, משום שעומדת למטה, שנאמר "אל נא רפא נא לה". ולא האריך יותר, כי הוא בעל הבית וצוה את ביתו כראוי,</p>

⁵⁵⁴⁴ פי' ת"ת דקליפה והוא יונק ממנו וכמו שהת"ת דקדושה נקרא בריח התיכון כן זה נק' נחש בריח (מ"מ).

⁵⁵⁴⁵ פי' יסוד דקליפה יניק למלכו' דקליפה שהיא נחש עקלתון (מ"מ).

⁵⁵⁴⁶ היכלות מסטרא דקדושה (נוסף בדפ"ו).

⁵⁵⁴⁷ פי' שכל אלו ההיכלות בהם הסדרים שבחו ית' כי יוצר דשחרית דחול הוא היכלות דפ' פקודי ויוצר דשבת הוא היכלות דפ' בראשית כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

⁵⁵⁴⁸ פי' כמו התפלה (מ"מ).

⁵⁵⁴⁹ פי' כוונת האדם (מ"מ).

⁵⁵⁵⁰ קלט ע"א (הערת הזהר).

⁵⁵⁵¹ בראשית מא ע"א (הערת הזהר).

⁵⁵⁵² והיינו ע"י היוצר אנו כוללים היכל תחתון בהיכל עליון עד שעולים כולם להיכל ק"ק שהוא העליון דקיימא לעילא, פירוש בזעיר (מ"מ).

⁵⁵⁵³ עי' מכילתא שם (פרשה ג): ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי. רבי אליעזר אומר אמר הקדוש ברוך הוא למשה משה בני נתונים בצרה הים סוגר ושונא רודף ואתה עומד ומרבה בתפלה מה תצעק אלי, שהיה אומר לו הקב"ה למשה, משה, יש שעה להאריך ויש שעה לקצר.

<p>בגין דקיימא לתתא⁵⁵⁵⁴ דכתיב (במדבר יב יג) אל נא רפא נא לה ולא אריך יתיר בגין⁵⁵⁵⁵ דאיהו מארי דביתא ופקיד ביתיה כדקא הזי</p>	
<p>רמז/א</p>	
<p>ובגין כך לא אריך יתיר בבעותיה ועל דא כלהו סדרין⁵⁵⁵⁶ לאשראה⁵⁵⁵⁷ שכינתא בעלמא כמה דאוקימנא בכל אינון שאר⁵⁵⁵⁸ היכלין דקאמרן:</p>	<p>ולכן, לא האריך יותר בבקשתו. ועל זה כל הסדורים להשרות שכונה בעולם, כמו שבארנו בכל אותם שאר היכלות שאמרנו.</p>
<p>רבי שמעון קם ואמר זכאה חולקא דילך אדם קדמאה ברירא דכל נבראין ודוקימין בעלמא דרבי לך קודשא בריך הוא על כלא ואעיל לך בגנתא דעדן ואתקין לך שבע חופות⁵⁵⁵⁹ ביה לאשתעשעא בענונא דנעם עלאה⁵⁵⁶⁰ כמה דאת אמר (תהלים כז ד) לחזות בנעם יהו"ה ולבקר בהיכלו לחזות בנעם יהו"ה ולבקר בהיכלו לתתא לחזות בנעם יהו"ה באינון שבעה רקיעין לעילא⁵⁵⁶¹ ולבקר בהיכלו באינון שבעה רקיעין דלתתא ואלין קיימין אלין לקביל⁵⁵⁶² אלין:</p>	<p>רבי שמעון קם ואמר, אשרי חלקך אדם הראשון, נבחר מכל הנבראים שעומדים בעולם, שהגדיל אותך הקדוש ברוך הוא על הכל והכניס אותך לגן עדן, ותיקן לך שבע חופות שם להשתעשע בענוג של הנועם העליון, כמו שנאמר "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". "לחזות בנועם ה'", למעלה, "ולבקר בהיכלו", למטה. "לחזות בנועם ה'", באותם שבעת הרקיעים למעלה. "ולבקר בהיכלו", באותם שבעת הרקיעים שלמטה, ואלה עומדים אלה כנגד אלה.</p>
<p>ובכלהו קמת בגנתא דעדן אינון שבע חופות עלאין קדישין קיימו עלך לעילא לאתעטרא בהו ואינון שבע תתאין קמת בהו לאשתעשעא בהו ובכלהו אשלים לך מארך למהוי שלים בכלא:</p>	<p>ובכולם עמדת בגן עדן. אותן שבע החופות העליונות הקדושות עומדות עליך למעלה להתעטר בהן, ואותן שבע תחתונות עמדת בהן להשתעשע בהן, ובכולן השלים אותך אדונך להיות שלם בכל.</p>
<p>עד דאתדהו רגלך בתר עיטא ודההוא חויאן בישא ואתתרכת מגנתא דעדן וגרמת מותא לך ולכל עלמא בגין דשבקת אלין עדונין דלעילא ותתא ואתמשכת בתר אינון כסופין מסאבין דאקרון ראש פתנים דגופא משיך בהו ולא רוחא כמה דאת אמר (דברים לב לג) וראש פתנים אכזר וכתוב (שם לב) ענבימו ענבי ראש עד דאתא אברהם חסידא ושארין לאתקנא עלמא ועאל גו מהימנותא קדישא</p>	<p>עד שנדחו רגליך אחר עצת אותו נחש הרע, וגורשת מגן עדן, וגרמת לך מות ולכל העולם, משום שעזבת את העדונים הללו שלמעלה ולמטה, ונמשכת אחר אותן תשוקות טמאות שנקראות ראש פתנים, שהגוף מושך בהן ולא הרוח, כמו שנאמר "וראש פתנים אכזר". ונאמר "ענבמו ענבי רוש". עד שבא אברהם החסיד והתחיל לתקן עולם, ונכנס לתוך האמונה הקדושה ותיקן למעלה ולמטה באותם רקיעים עליונים ובאותם רקיעים תחתונים.</p>

⁵⁵⁵⁴ פירוש במלכות (מ"מ).

⁵⁵⁵⁵ בראשית צא ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁵⁵⁶ סדורין (דפ"ו).

⁵⁵⁵⁷ ור"ל שהסידור של היוצר דחול ויוצר דשבת ויוצר דערבית כולם לאשראה שכינתא בעלמא

(מ"מ).

⁵⁵⁵⁸ מוסגר בדפ"ק.

⁵⁵⁵⁹ פי' נגד ז' קצוות דז"א (מ"מ).

⁵⁵⁶⁰ פי' בינה (מ"מ).

⁵⁵⁶¹ פי' ז' קצוות דמלכות (מ"מ).

⁵⁵⁶² לקבל (דפ"ו).

<p>5563 ואתקן לעילא ותתא באינון רקיעין עלאיין ובאינון רקיעין תתאיין⁵⁵⁶⁴:</p>	
<p>אינון תתאיין היכלין לאינון רקיעין עלאיין לאתאחדא דא בדא ולא תקשרא דא בדא כמה דאוקימנא באינון היכלין דקאמרן ואף על גב דאוקימנא התם גו כללא והכא אית לן לפרטא (אית לן לפרשא) מלין ולא תקנא ליחודא כדקא יאות בגין דלא יטעון חבריין ויהכון בארע מישר כמה דכתיב (הושע יד י) כי ישרים דרכי יהוה וצדיקים ילכו בם וגו':</p>	<p>אותם התחוננים הם היכלות לאותם רקיעים עליונים להאחז זה בזה ולהקשר זה בזה, כמו שבארנו באותם היכלות שאמרנו. ואף על גב שבארנו שם תוך הכלל, כאן יש לנו לפרט דברים ולתקן את היחוד כראוי, כדי שלא יטעו החברים, וילכו בדרך ישרה, ככתוב "כי ישרים דרכי ה' וצדיקים וגו'".</p>
<p>5565 היכלא קדמאה⁵⁵⁶⁶ שירותא גו מהימנותא⁵⁵⁶⁷ והאי איהו שירותא לרזא דמהימנותא⁵⁵⁶⁸ ובדרגין דחיו דמהימנותא (ו) נביאי קשוט⁵⁵⁶⁹ (ו) הוו חמאן מגו דא אספקלריאה דאינה מאירה⁵⁵⁷⁰ ובגין דהאי איהו שירותא דמהימנותא כתיב (שם א ב) תחלת דבר יהוה בהושע⁵⁵⁷¹ דחמא מגו דרנא</p>	<p>ההיכל הראשון, תחילה תוך האמונה, וזוהי תחילה לסוד האמונה, ובדרגות של מראה האמונה. נביאי האמת היו רואים מתוך האספקלריה הזו שאינה מאירה, ומשום שזוהי תחילת האמונה, נאמר "תחילת דבר ה' בהושע". שראה מתוך דרגה זו, שהיא תחילת כל הדרגות לעלות למעלה, וסוף כל הדרגות לרדת למטה.</p>

⁵⁵⁶³ פי' של ז"א (מ"מ).

⁵⁵⁶⁴ הם של מלכות ואע"ג דאוקימנא התם גו כללא היינו בפ' בראשית שהזכיר רשב"י ז' היכלות
דאור"א דבריאה וא"כ משם נלמד להיכל ז"א דבריאה שהם היכלין הנזכרין כאן ולמה שנאם כאן,
ותירץ דהתם כלל הדברים ולא פירשם כמו הכא (מ"מ).

⁵⁵⁶⁵ היכל לבנת הספיר יסוד ועטרה (הערת הזהר).
⁵⁵⁶⁶ הז' היכלות הנזכר פ' פקודי הם דז"א דבריאה כוללין י"ס שבו כמ"ש והם ז' היכלות ברכת יוצר
דשחרית כנזכר פרשה פקודי והז' היכלות של ערבית הם ז' היכלין דנוקבא דבריאה הכוללים י"ס
שבה וז' היכלין דיוצר דשבת ז' היכלין דאור"א שאינון נפתחים אלא בשבת כמבואר אצלנו ביוצר
דשבת (ע"ח שער מו פרק ב). אלו הם היכלות דנוק' דז"א דבריאה ועיין בשער היחודים א. ודע כי
כלים הפנימים דנוק' דאצילות הם נשמה של ההיכלות והם בחינת אלקות, אבל הך מבחינת הרוח
ואילך הוא בחינת הפירוד, והוא ענין הרוחין הנזכר בהיכלות. וכן יש בחינת נפשין ומלבושין, וכלל
זה בכל ההיכלות, ועיין בע"ח שער מד פרק ב (רמ"ז). כל אלו היכלות הם זרין דבריאה (דע"ה ח"א
סב ע"ב). הז' היכלין דזרין דבריאה הם מתפתחין בשחרית וערבית דחול (ע' כסה"כ פ ד ו, ושער
הכוונות דף יח ע"ד לב ע"ד נב ע"ב ודף עג סע"א), והם ההיכלות אשר בפ' פקודי (דע"ה ח"ב קטז
ע"ב).

⁵⁵⁶⁷ עיי' מלואים אות (יג).

⁵⁵⁶⁸ ר"ל התחלת דרגין דקדושה של אמונת ישראל (עיי' יהל אור לקמן רמו ע"ב היכלא תנינא),
שאח"ז סטרא דמסאבא לתתא, אבל כאן התחלת היכלין דקדושה (יהל אור).

⁵⁵⁶⁹ ר"ל כאן התחלת המראה לנביאים, ואף שהנביא ראה ג"כ בס"א, כמ"ש וארא והנה רוח סערה
ענן גדול ואש כו', וכן באליהו, והנה רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים, לא ברוח ה', ואחר
הרוח רעש ולא ברעש ה', ואחר הרעש אש, לא באש ה', שהן ג' קלי', שני ערלה, שהן קודמין, לפי
מצדינו, והן ג' קליפות ערלה שחופפין על הברית: מילה, ופריעה, ואטיפו דדמא. והן ג"כ אותן שראה
יחזקאל, כי ענן גדול הוא רעש, שהן הרעמים ביום הענן, והן תהו ובהו וחושך, ורביעי הוא רוח
אלקים כו', שהוא קול דממה דקה, שהוא נוגה סביב, שבתוכה ה', והיא רבעי קדש הלולים, והוא
צריך פדיה להכניסו לקדושה, והן קליפין דאגוז, כמ"ש אל גנת אגוז ירדתי, שמקודם צריך לתבר
הקליפין ולעבור בהם, ולזה אמר ובדרגין דחיו דמהימנותא, ר"ל התחלת מראה קדושה (יהל אור).

⁵⁵⁷⁰ ר"ל מתוך אותן היכלות האלו, ור"ל אע"ג דנבואתן של הנביאים הוא מתוך הדכורא, ורוה"ק
הוא מתוך הנוק', מ"מ אינם רואים רק על ידי הנוק', כמ"ש (יבמות מט ע"ב) כל הנביאים ראו מתוך
אספקלריא שאינה וכו', והוא מתוך הנוק', כמ"ש כמה פעמים בזהר ותקיונים. ולקמן דף רמ"ז ורמ"ח
מאתר דא ינקי וכו', וראיתן של נביאים ברקיעין עלאין, עיי' אותן היכלין, בהתלבשות המראה באלין
היכלין, משא"כ במשה, כמו שאבאר לקמן אי"ה (יהל אור).

⁵⁵⁷¹ ר"ל התחלת הדבור עמו היה מתוך היכל זה, ולכן אמר לו קח לך כמשי, ולכן נאמר תחלת דבר
ה' בהושע ולא אצל נביא אחר, שלא נכתב זה אלא משום שבתחלת דבורו, כשהגיע אל זה המקום,
אמר לו ה', קח לך אשת כו', לפי שהלכו אחרי' ישראל בימיו כמשי, וזהו תירוץ על קושית הגמ'
אמר לו ה', קח לך אשת כו', לפי שהלכו אחרי' ישראל בימיו כמשי, וזהו תירוץ על קושית הגמ'

<p>דא דאיהו שירותא דכל דרגין⁵⁵⁷² לסלקא לעילא וסופא דכל דרגין לנחתא לתתא:</p>	<p>ומשום שהושע ראה מתוך התחילה הזאת, סוף כל הדרגות, היה צריך ליטול את אשת הזנונים הזאת, משום שישראל נאחזו ונמשכו משם למטה לאותו מקום שנקרא אשת זנונים, משום שעזבו ולא נדבקו באותה אשת חיל, וראה משם כל אותם היכלות שהם בצד הטומאה שיש לו.</p>
<p>ובגין דהושע המא מגו שירותא דא סופא דכל דרגין אצטריך [לנטלא האי אשת זנונים] בגין דישראל אתאחדון ואתמשכו מתמן לתתא⁵⁵⁷³ לגבי ההוא אתר דאקרי אשת זנונים בגין דשבקו ולא אתדבקו בהאי אשת חיל⁵⁵⁷⁴ והמא ומתמן כל אינון היכלין דאינון בסטרא מסאבא דאית ליה⁵⁵⁷⁵:</p>	<p>היכלות הטומאה, כולם טמאים למי שנדבק בהם, ועל זה נאמר "קח לך אשת זנונים וגו'". וכי נביא אמת צריך את זה, אלא משום שאסור לו לאדם להיכנס לאותם היכלות, כדי שלא ימשך אחריהם כמו שעשה נח, שנאמר "וישת מן היין וישכר ויתגל".</p>
<p>היכלין דמסאבא כלהו מסאבין למאן דאתדבק בהון ועל דא כתיב (הושע א ב) קח לך אשת זנונים וגו' וכי נביאה דקשוס אצטריך לדא אלא בגין דאסיר ליה לבר נש לאעלא באינון היכלין בגין דלא יתמשך אבתרייהו כגוונא דעבד נח⁵⁵⁷⁶ דכתיב (בראשית ט כ) וישת מן היין וישכר ויתגל:</p>	<p>והושע פחד להסתכל באותם היכלות שנטמאו בהם ישראל ונדבקו, שלא ימשך אחריהם, כמו שנאמר בנח, "וישת מן היין וישכר ויתגל". עד שאמר לו, "קח לך אשת זנונים וילדי זנונים", ונאמר "וילך ויקח את גומר בת דבלים", לדעת במה נדבקו ונטמאו ועזבו את סוד האמונה, בשביל אל נכר. ועל זה ראה מתוך ההיכל הזה, תחילת כל הדרגות. ההיכל הזה תחילת הכל לעלות בדרגות.</p>
<p>והושע דחיל לאסתכלא באינון היכלין דאסתאבו בהו ישראל ואתדבקו דלא יתמשך אבתרייהו⁵⁵⁷⁷ כמה דכתיב בנח וישת מן היין וישכר ויתגל (אתדבקו) עד דאמר ליה קח לך אשת זנונים וילדי זנונים וכתיב (הושע א ג) וילך ויקח את גומר בת דבלים למנדע⁵⁵⁷⁸ במה דאתדבקו ואסתאבו ושבקו רזא דמהימנותא בגין⁵⁵⁷⁹ אל נכר ועל דא חמא מגו היכלא דא שירותא⁵⁵⁸⁰ דכל דרגין היכלא דא שירותא דכלא לסלקא בדרגין:</p>	

(פסחים פז ע"א ב"ב יד ע"ב) תחלת דבר ה' בהושע, וכי בהושע דבר תחלה והלא ממשע ועד הושע כמה נביאים וכו' (יהל אור). עי' דע"ה ח"ב פג ע"ג.

⁵⁵⁷² ר"ל התחלת דרגא דקדושה מתתא לעילא וסופא מלעילא לתתא ואחריה מצולות ים סטרא דמסאבא (יהל אור).

⁵⁵⁷³ ר"ל משם מתוך ההיכל הזה נתמשכו לתתא שתחתיה סט"א כנ"ל (יהל אור).

⁵⁵⁷⁴ שהן היכלין דקדושה, והלכו אחר היכלין דסט"א, שהן תאוות עולם הזה, וע"ז שנמשלה לזונה בפתוייה, כמ"ש במשלי ובזהר פרשת בראשית דף לח ע"ב ואלין אינון צדיקיא דלא אחלפו יקרא כו' (עיי"ש עד) מנכרי' אמריה החלקיה, והן כל היכלין דסט' דמסאבא כמ"ש לקמן רס"ו ורס"ז, דהכא קיימין כל אינון נשיקין בישיין ותיאובתין בישיין וכו' (יהל אור).

⁵⁵⁷⁵ דאית ליה (מוסגר בדפ"ו).

⁵⁵⁷⁶ כמ"ש בזהר דלא אעל באינון היכלין לאתפתא אבתרייהו ח"ו אלא למבדק בחובא דאדה"ר שחטתה חוה ענבים, כמ"ש גפן הי' שאין דבר שמביא כו', והוא היכלא שביעאה דמסאבא. ונח לא יכול לעמוד בו, כמ"ש דף רסז ע"ב היכלא שביעאה וכו' (יהל אור)

⁵⁵⁷⁷ כל כניסת הושע לזה היה בהכרח (דע"ה ח"ב פב ע"ד).

⁵⁵⁷⁸ כמ"ש בגמ' (פסחים פו) גמר שהכל גומרים בה והוא כמ"ש דף רסג ע"א כתיב מי גבר וכו', ע"ש בת דבלים אמר רב דבה רע' בת דבה רעה בת הנחש הקדמוני שדבר לשון הרע על הבורא וכן היצר הרע וכל כת דיליה כידוע, ושמואל אמר שמתוקה בפי הכל כדבילה כמ"ש ל' כי נפת תטפנה שפתי זרה כו' ור"י אמר שהכל דשין בה כדבילה כנ"ל, וכמ"ש כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא (יהל אור).

⁵⁵⁷⁹ רמג ע"א (הערת הזהר).

⁵⁵⁸⁰ כנ"ל תחלת וחזא ג"כ בשירותא דהיכלין דמסאבא, וזהו ענין של ילדי זנונים, שני בנים ובת אחת, כי בהיכלא דקדושה בהיכל הא' אמר בפ' בראשית, אית רוח דאקרי ספירא כספירו דאבן טבא

<p>האי היכלא איהו מדורא דקיימא בנהירו⁵⁵⁸¹ לאתעטרא בדרגוי⁵⁵⁸² ולאסתכלא באינון דרגין עלאינו (דאינון דרגין) דכתיב (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל⁵⁵⁸³:</p>	<p>ההיכל הזה הוא מדור שעומד באור, להתעטר בדרגותיו, להסתכל באותן דרגות עליונות, שנאמר "ויראו את אלהי ישראל".</p>
<p>בהאי היכלא [חד] ממנא (חד) שמשא טהריא⁵⁵⁸⁴ ל שמייה ואיהו קיימא על פתחא דההוא היכלא וכלו (דכל) נשמתין דסלקין קיימא האי ממנא בהאי אפתחא (סטרא) וכמה ממנן אחרנין עמיה כלהו אשא דמלהטא ושרביטין דאשא בידיה⁵⁵⁸⁵ וכלהו</p>	<p>בהיכל הזה ממונה אחד שמש, טהריא⁵⁵⁸⁴ שמו, והוא עומד על פתח אותו ההיכל. וכל הנשמות שעולות, עומד הממונה הזה בפתח הזה, וכמה ממונים אחרים עמו, וכולם אש לוהטת ושרביטי אש בידיהם, וכולם</p>
<p>רמח/ב</p>	

נציץ לתרין סטרין, ואמר לקמן היכלא קדמאה יוצר אור ובורא חושך כו', נציץ לתרין סטרין. ואמר בפ' בראשית, דא הוא לימינא, לשמאלא אית רוחא דאקרי לבנה ודא אתכליל כו'. ואמר לקמן דף רמו ע"א דרוחא דאקרי ספירא הוא דכורא, ובו אתכלילו נשמתין דכורין, ולבנה נוק', ובה נכללו נשמתין נוקבין, לפי שהיכל הזה נכלל מיסוד ועטרת כמש"ל, ורוחא דכורא מתנוצץ לתרין רוחין, הרי ב' דכורין ונוק' אחת, והן נגד ג' גווני הקשת, שהן ג' אבהן שנכללין ביסוד, כמ"ש בכ"מ. וידוע שיצחק הוא סטרא דנוק', וכן כאן אמר לשמאלא רוחא לבנה נוק', וכן כל סטרא דשמאלא נוק', והן ב' בנים ובת אחת. והענין כי ביסוד יש ב' צנורות מימין ומשמאל, וזהו נציץ לתרין סטרין, ונגד עטרת היסוד לבנה וכמ"ש למטה. ולפי שבעטרת כלולים ב' הצינורות בנקב א', ואין שם ב' נקבים, לפיכך נכלל בא', וכמ"ש למטה וכו'. והן ג' דרגין: קנאה ותאוה וכבוד, שמוציאין מן העולם, שהן נפש רחבה שהוא תאוה, תלוי בנפש, וקנאה וכבוד ברוח גבוה ועין רעה, שכולם ברוח. ורוח דכורא סוד הספיר, ונפש נקבה סוד לבנה. ואחר שיחזרו לקדושה, אמרו לאחיכם עמי כו' וארשתיך ג' פ' בג' קדושין שהאשה נקנית, כמ"ש ברע"מ וכו"ל (יהל אור).

⁵⁵⁸¹ לפי שבמדורין אמר בפ' בראשית דף מ ע"א, מדורא קדמאה לתתא הוא אתר בי חשיך דלא נהיר כו' אמר כאן מדורא דקיימא בנהירו (יהל אור).

⁵⁵⁸² ר"ל בהיכלין שלמעלה (יהל אור).

⁵⁵⁸³ הן אלו היכלין כמש"ל (יהל אור).

⁵⁵⁸⁴ (והוא ממונה ג"כ על התפלה כמש"ו להכניסה אם היא כדקא יאות. וז"ש רז"ל צריך לטהר לבו קודם התפלה, כדי שהמלאך טהריא⁵⁵⁸⁴ ל יכניסה למעלה, וכן הוא ממונה להכניס הנשמות ותפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה, שנאמר על לא חמס בכפי כו' ויכניסה המלאך הנ"ל למקום הכף, כמש"ל והבן, וז"ש "מי יעלה בהר ה'" שהוא תפוח הנ"ל נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי כו' וכן על הנפשות כנ"ל אבל ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע) וכן במדור הראשון (בראשית מ ע"א) ע"ש ועל ההוא אתר כו' (יהל אור).

⁵⁵⁸⁵ ריב ע"א (הערת הזהר). דע כי מלאך הנזכר הוא יונק ושולט בכח השם בי"ט הכתוב על מצחו ולכן בידו שרביט ר"ל שהוא שר בכח שם בי"ט. ענין ההיכלות הנזכר כאן ראיתי למהר"י סרוג ז"ל בשם האר"י זלה"ה שהם ז"ת לבד היכל ק"ק חסד היכל רצון גבורה היכל אהבה ת"ת היכל זכות הוד היכל נוגה נצח היכל עצם השמים יסוד היכל לבנת הספיר מלכות ובה נתיישב כמעט כל סודות ההיכלות ונתקבל כמה טעמים לשבח. אך לפי שמורנו הרח"ו זלה"ה כתב בהדיא להיפך בכמה מקומות לפיכך לא רציתי להעתיק ולהאמין שום דבר וכתבתי זה להזהיר להמעין וד"ל (זהר הרקיע).

<p>מארי דעיינין⁵⁵⁸⁶ האי ממנא קיימא בסטרא דא⁵⁵⁸⁷ אי זכאת האי נשמתא למיעל האי ממנא פתח פתחא ועאלת:</p>	<p>בעלי עיניים. הממונה הזה עומד בצד זה. אם זכאית הנשמה הזו להיכנס, הממונה הזה פותח פתח והיא נכנסת.</p>
<p>ואי לא זכאת ההוא (אי לא זכאת האי) ממנא אחרא דקיימא בסטרא אחרא זמין וכמה אלף ורבבן גרדיני נימוסין [עמיה] דחי לה ההוא ממנא אחרא קדישא ונקיט לה האי אחרא די בסטרא דמסאבא ואעיל לה גו אינון היכלי מסאבי וכל אינון גרדיני נימוסין אחרי לה עד דנחתי לה לגיהנם ואתדנת תמן תריסר ירחי ותקונאו (דאנון תריסר ירחי דתקוני) דההוא סטרא אחרא בי דינא לאתדנא בהו חייביא:</p>	<p>ואם לא זוכה, אותו הממונה האחר שעומד בצד האחר מזומן, וכמה אלף ורבבות שומרי החוקים עמו. דוחה אותה אותו הממונה האחר הקדוש, ולוקח אותה האחר הזה שבצד הטומאה, ומכניס אותה לתוך אותם ההיכלות הטמאים, וכל אותם שומרי החוקים אוחזים אותה, עד שמורידים אותה לגיהנם, ונדונית שם שנים עשר חדשים. התיקון של אותו הצד האחר, בית דין לדון בהם את הרשעים.</p>
<p>כנונא דא ההוא ממנא קדישא דקיימא על ההוא פתחא כל אינון צלותין דבקעי אורין⁵⁵⁸⁸ ורקיעין למוזעאל קמי מלכא אי צלותא דסניאין אינון פתח [פתחא] ואעיל ההוא צלותא עד דאתעבידו כל צלותין</p>	<p>כמו כן אותו הממונה הקדוש שעומד על אותו פתח, כל אותן תפלות שבוקעות אורים ורקיעים להיכנס לפני המלך, אם תפלת רבים הם, הוא פותח פתח ומכניס אותה התפלה, עד שנעשות כל תפלות העולם עטרה בראש צדיק חי העולמים, כמו שבארוה.</p>

⁵⁵⁸⁶ וכלהו נקראין ע"ש ממנא דעלייהו כידוע, וז"ס טהור עינים, ר"ל המשגיחין על העולם, כמש"ל דף רנא ע"ב מארי דעיינין דעבדי חושבנא וכו', ושם בהיכל רביעי ב"ד של מעלה, וכאן בפתח הזה הוא פתח של מלכות שנק' פתח עינים, כאן הוא ב"ד של מטה. וכן באופנים, שהן בארץ, מלכות, הן מליאות עינים סביב. וכן בסט' דמסאבא, מלאך המות, מלא עינים, והוא בהיכל הד' כמש"ל דף רסו ע"א, ואלין מתערי לההוא חויה כו' ע"ש, והוא נגד סטרא דגבורה. וכן בארצות, ציה, אתר דמלאך המות, והוא דרגא דגבורה, כמ"ש לעיל ועיני ה' המה ז', כמ"ש שבעה אלה עיני ה' המה משוטטות כו', וכמ"ש בפ' בראשית דף מג ע"ב, בגין דאית שבעה עיני ה' דמשטטי בכל ארעא, כל מה שאתעביד בעלמא. והם ע', נגד ע' סנהדרין. ואמר שם דף מ ע"א דבמדור הראשון תחת ממנא טהריא"ל ע' ממנין מעופפין כו', וכל המדורין הם נגד אלו היכלין, רק שהמדורין הם בארץ של כסא, בארץ החיים, והיכלין שחשיב שם דף מא ע"א, הן בתוך המדורין בארץ הנ"ל. והמדורין הן נגד ז' ארצות בארץ של העולם הזה, והמדורין הן כסדר ההיכלין, ומדור הששי הוא מדור הת"ת, נגד היכל הרצון, שם ג"כ ד' חיות. והוא נגד הים בעולם הזה, שהולך תחת הארץ תבל, ולכן שם אניות יהלכון, כמ"ש שם מדורא שתיתאה מדורא עלאה קריב למלכות שמיא שבהיכל הז', שם מלכות שמים, הארץ העליונה, משכן השכינה, ובי' ארבין ונחלין דמתפלגין מן ימא, וכמה נונין אינון דמרחשן כו', ע"ש כל ד' חיות והיכלות שחשיב שם בדף לח ולט, הן היכלות בג"ע זה התחתון (וכולן בארץ העליונה תבל בג"ע וכן יש ז' היכלות בג"ע העליון במדור העליון לגו לנשמות העולין למעלה שם) (יהל אור).

⁵⁵⁸⁷ ר"ל בסטרא דקדושה, לפי שיש א' בהיכלא הראשון של היכלין דמסאבא עומד כנגדו, לקבל ההיא נשמה שנדחית מכאן, כמש"ל האי ממנא קיימא בסטרא דא, אי זכאת כו', אי לא זכאת, האי ממנא אחרא דקיימא בסטרא אחרא זמין כו', כג"ד ההוא ממנא קדישא כו'. ולקמן דף רסג ע"א היכלא קדמאה שירותא דסטרא דיצר הרע כו' בהאי היכלא קיימא חד ממנא דומה שמי' והאי איהו קיימא לעילא ותתא דא איהו אחיד בנשמתא כד אתדחייא מהיכלא קדישא ע"י דההוא ממנא טהריא"ל, והאי איהו קאים לגבי' ההוא תרעא דההוא סטרא קדישא (יהל אור).

⁵⁵⁸⁸ של העולם הזה, והן ז' רקיעין שחשבי בפ"ב דחגיגה [יב ע"ב: אמר רבי יהודה: שני רקיעים הן, שנאמר "הן לה' אלהיך השמים ושמי השמים". ריש לקיש אמר: שבעה, ואלו הן: וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות. וילון - אינו משמש כלום, אלא נכנס שחרית ויוצא ערבית, ומחדש בכל יום מעשה בראשית, שנאמר הנוטה כדק שמים וימתחם כאהל לשבת. רקיע - שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות קבועין, שנאמר ויתן אתם אלהים ברקיע השמים. שחקים - שבו רחיים עומדות וטוחנות מן לצדיקים, שנאמר ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן לאכל וגו'. זבול - שבו ירושלים ובית המקדש, ומזבח בנוי, ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן, שנאמר בנה בניתי בית זבל לך מכון לשבתך עולמים. ומנלן דאיקרי שמים - דכתיב הבט משמים וראה מזבל קדשך ותפארתך. מעון - שבו כיתות של מלאכי השרת, שאומרות שירה בלילה וחשות ביום, מפני כבודן של ישראל, שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי] (יהל אור).

<p>דעלמא עטרא ברישא דעדיק וחי עלמין כמה דאוקמוה:</p>	
<p>ואי צלותא דיחיד סלקא עד דמטי לפתחא דהיכלא דא דהאי ממנא קיימא ביה אי יאה ההיא צלותא לאעלא קמי מלכא קדישא יאות⁵⁵⁸⁹ מיד פתח פתחא ואעיל לה ואי לא יאה דחי לה לבר ונחתא ואתשמיא בעלמא וקיימא גו רקיעא תתאה מאינון רקיעין דלתתא דמדברי גו עלמא⁵⁵⁹⁰ ובההוא רקיעא קיימא חד ממנא די שמיא סהדיא"ל וממנא על האי רקיעא ונטיל כל הני צלותין דאתרחין דאקרון צלותי פסילאן וגניז לון עד (דאיתדן) [דרתב] ההוא בר נש:</p>	<p>ואם תפלת יחיד היא, עולה עד שמגיעה לפתח ההיכל הזה, שהממונה הזה עומד בו. אם נאה היא התפלה להיכנס לפני המלך הקדוש (יפה), מיד פותח פתח ומכניס אותה. ואם לא נאה, הוא דוחה אותה החוצה, ויורדת לשוטט בעולם, ועומדת בתוך הרקיע התחתון מאותם הרקיעים שלמטה שמנהיגים תוך העולם. ובאותו רקיע עומד ממונה אחד ששמו סהדיא"ל, וממונה על הרקיע הזה, ונוטל את כל אותן התפלות שנדחו, שנקראות תפלות פסולות, וגונז אותן, עד שנידון (ששב) אותו אדם.</p>
<p>אי תב לגבי מאריה כדקא יאות וצלי צלותא אחרא זכאה ההיא צלותא וכד זכאהו (כדקא⁵⁵⁹¹) סלקא נטיל ההוא ממנא סהדיא"ל האי צלותא וסליק לה לעילא עד דאערע בההיא צלותא זכאה וסלקין ואתערבון כחדא ועאלין קמי מלכא [קדישא]:</p>	<p>אם שב לרבנו כראוי ומתפלל תפלה זכה אחרת, אותה תפלה זכה כשעולה, נוטל אותו הממונה סהדיא"ל את התפלה הזו, ומעלה אותה למעלה, עד שפוגשת באותה תפלה זכה, ועולות ומתערבות כאחד ונכנסות לפני המלך הקדוש.</p>
<p>ולזמנין (דכד) אתדחיא ההיא צלותא ובנין דההוא בר נש אתמשך בתר סטרא אחרא ואיהו אסתאב בההוא סטרא וונטיל [לה] (ל)ההוא ממנא די בההוא סטרא אחרא מסאבא וכדין קיימא ההוא סטרא אחרא מסאבא (ו)סליק ואדכר חובוי דההוא בר נש קמי קודשא בריך הוא ואסטי ועליה לעילא ועל דא כל צלותין וכל נשמתין כד סלקן כלהון סלקן וקיימן קמי היכלא דא והאי ממנא קיימא על פתחא דהיכלא דא לאעלא נשמתין וצלותין או לדחייא לון לבר:</p>	<p>ולפעמים נדחית אותה תפלה, משום שאותו אדם נמשך אחר הצד האחר, והוא נטמא באותו צד, ונוטל אותה אותו ממונה שבאותו הצד האחר הטמא. ואז עומד אותו צד האחר הטמא, עולה ומזכיר את חטאי אותו האדם לפני הקדוש ברוך הוא ומסטין עליו למעלה. ולכן כל התפלות וכל הנשמות, כשעולות, כולן עולות ועומדות לפני ההיכל הזה, והממונה הזה עומד על פתח ההיכל הזה להכניס נשמות ותפלות, או לדחותן החוצה.</p>
<p>לעילא מהאי פתחא אית פתחא אחרא דקודשא בריך הוא חתיר לה ואתפתח תלת זמני ביומא ולא אנעיל וקיימא לאינון מאריהון דתיובתא (או) די אושדין דמעה בצלותהון קמי מאריהון וכל תרעין ופתחין ננעלו [עד דעייל ברשותא] בר תרעין אלין דאקרון שערי דמעה:</p>	<p>מעל לפתח הזה יש פתח אחר שהקדוש ברוך הוא חותר לו, ונפתח שלש פעמים ביום ולא ננעל, ועומד לאותם בעלי תשובה ששופכים דמעה בתפלתם לפני רבונם. וכל השערים והפתחים ננעלים, עד שנכנסים ברשות, פרט לשערים הללו שנקראים שערי דמעה.</p>

⁵⁵⁸⁹ מוסגר בדפ"ק.

⁵⁵⁹⁰ ר"ל הז' רקיעים הנ"ל שמנהיגין את העולם הזה, והרקיע התחתון הוא וילון, והוא רקיע עטרת היסוד, מלכות, ששם התפלה וברכות לראש צדיק, עטרה לראש צדיק כידוע, והוא נגד פתח היכל הזה, שג"כ בעטרה כנ"ל ושלכן נקרא סהדיא"ל דהוא מארי דעינין, וכמ"ש הנה האבן הזאת תהיה בנו לעדה, ואמר בפ' וילך דאבנא דיהושע ובאר דיצחק קיימין לסהדותא אבנא כנ"ל, ובאר דיצחק כמ"ש בעבור תהיה לי לעדה ע"ש (יהל אור).

⁵⁵⁹¹ זכאה כד (דפ"ו).

<p>וכד האי צלותא דדמעה סלקא לעילא ולאעלא באינון תרעין אזדמן ההוא אופן דקיימא על שית מאה חיון רברבן⁵⁵⁹² ורחמיא"ל שמה ונטיל ההיא צלותא באינון דמעין צלותא עאלת ואתקשרת לעילא:</p>	<p>וכשהתפלה הזו של הדמעה עולה למעלה להיכנס באותם השערים, מזדמן אותו אופן שעומד על שש מאות חיות גדולות, ששמו רחמיא"ל, ולוקח אותה התפלה באותן דמעות, התפלה נכנסת ונקשרת למעלה.</p>
<p>ואינון דמעין ואשתארו הכא ורשימיין בהאי פתחא ואית דמעין אחרנין ורשימיין תדיר על כל אינון רתיכין עלאין דלא אתמחון (ס"א אתחמוין)⁵⁵⁹³ אלין אינון דמעין דאושרו לעילא ותתא כד אתהרב בי מקדשא דכתיב (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום⁵⁵⁹⁴ מר יבכיון ואינון דמעין דאושרין על צדיקיא וזכאין כד מסתלקי מעלמא כלהו נטלי לון אינון רתיכין וערבי לון באינון דמעין דאתושרו על חריבו דבי מקדשא ועל דא כתיב (ישעיה כה ח) ומחה יהו"ה אלהים דמעה מעל כל פנים מאן פנים אלין רתיכין עלאין קדישין ולבתר וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יהו"ה דבר:</p>	<p>ואותן דמעות נשארות כאן ורשומות בפתח הזה. ויש דמעות אחרות, ורשומות תמיד על כל אותן מרכבות עליונות שלא נמחות (נראות), אלה הן דמעות ששפכו למעלה ולמטה כשנחרב בית המקדש, שנאמר "הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון", ואותן דמעות ששפכו על צדיקים וטהורים כשמסתלקים מהעולם. את כולן נוטלות אותן המרכבות ומערבות אותן באותן דמעות שנשפכו על חורבן בית המקדש, ועל זה נאמר "ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים". מי הפנים, אלו המרכבות העליונות הקדושות. ואחר כך "וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר".</p>
<p>בהאי היכלא אית רוחא דאקרי סטוטריה⁵⁵⁹⁵ והאי איהו חיוז ספירא דנציין לכל עיבר⁵⁵⁹⁶ והאי איהו דקיימא לתרין סטריין ומאלין מתפרשאן נציין וכנציין (בנציין) דשרגא כמה דאוקימנא⁵⁵⁹⁷ בכמה סטריין</p>	<p>בהיכל הזה יש רוח שנקראת סטוטרי"ה, וזהו מראה הספיר שנוצץ לכל צד, וזהו שעומד לשני צדדים, ומאלו נפרדים ניצוצות כהתנוצצות הנר, כמו שבארנו בכמה צדדים. וכמה צבעים לוהטים מזה בצד הימין.</p>

⁵⁵⁹² זה הפתח הוא נגד היסוד עצמו, דקיימא ברזא דשש מאות כידוע, והוא מסט' דדכורא, רוחא דאקרי ספיר, כמ"ש למטה (וזה האופן שמו רחמיא"ל, ושם משך הזרע, והוא ממונה על הבוכים בתפלה, וז"ש הלך ילך ובכה נושא משך הזרע כו', וז"ש שימה דמעתי בנאדך הלא בספרתך, כי הוא מסט' דרוחא הנק' ספיר, וכן ותראהו את הילד בוכה ותחמול עליו, והוא לשון רחמנות, וכן בברכת על הצדיקים, שהוא נגד יסוד אנו אומרים, ועלינו יהמו רחמין), ואמר באד"ר דף קמא ע"ב, ואתתקן מעוי דדכורא ועייל ואתתקן בהאי אתר כל רחמין וכל סטרא דרחמי ותאנא בהני מעיין אתאחדן שית מאה אלף מארי דרחמי ואתקרון בעלי מעיין דכתיב על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאום ה', ורישא דקרא שמוע שמעתי אפרים מתנווד כו', השיבני ואשובה, כי אתה ה' אלקי, כי אחרי שובי נחמתי, ואחר הודיע ספקתי על ירך כו', הבן יקיר לי אפרים, אם ילד שעשועים כי מדי דברו בו זכר אזכרנו עוד, והוא בדרגא דיסוד, ששם הזכרון כידוע, ספר זכרון, וכמ"ש לקמן, ואמר על כן כו', רחם ארחמנו, וז"ס שנקרא האי אופן הממונה על בע"ת לקבל תשובתם רחמיא"ל (יהל אור).

⁵⁵⁹³ נמחק בדרך אמת.

⁵⁵⁹⁴ הן בדרגא דיסוד, שלמא דביתא, והן בוכין על משים שלום בבית בטל, ואמר בזו"ח בפ' מרכבה, נפתחו השמים וחבורא לא אשתכח ונהורא אתאבד ואראה מראות מה דהוו מתכסיין בקדמיתא בגו נהירו עלאה ולא אתגליין, השתא חמינא לון בקדרו צווחין לבר, כד"א הן אראלם וגו' כו' וצווחין תרין בכיות חד על דנחתו בגלותא לבר מתחומא דילהון, וחד על דנפתחו השמים ושלום לא אשתכח, הה"ד צעקו חוצה הא בכי' חד מלאכי שלום אינון, דהוו מסטרא דשלום יבכו על ההוא שלום, בגין דחסר ההוא נהר כבר, ר"ל חסד, כמ"ש, והוא חסד דאתגלי באמה כמ"ש לעיל, ואמרו מראות, אות נעשה מר, וז"ש מר יבכיון ואראלים אמר לקמן דף ר"נ, שהן בירכין והן לבר מגופא, ועכשיו יצאו לבר לבר וזהו צעקו חוצה (בפרשת בראשית דף לח ע"א ז' הילכין כו' עמ"ש) (יהל אור). ועי' ח"א ר"י סע"א (דע"ה ח"ב מג ע"ב).

⁵⁵⁹⁵ רלג ע"א (הערת הזהר). ע"ש דנציין לכל סטרא, כמ"ש ו"האי איהו כו" (יהל אור).

⁵⁵⁹⁶ ר"ל כמו הספיר שמתנוצץ לכל צד, כן האי רוחא (יהל אור).

⁵⁵⁹⁷ בראשית עא (הערת הזהר).

<p>וכמה גוונין מלהטן מהאי ובסטרוא (לסטרוא) דימינא:</p>	
<p>רמ/א</p>	
<p>כד ההוא רקיעא עלאה נהר דנגיד ונפיק מעדן⁵⁵⁹⁸ אפיק נשמתין לאעלא גו היכלא שביעאה ולעילא ההוא היכלא שביעאה נקיט לון וכד נפקי אינון נשמתין קדישין מגו ההוא היכלא שביעאה ונחתין עד דמטון להאי היכלא (נפקי) ונקיט לון האי רוחא קדישא וסטטורי"ה (סטטורי"ה) (סטטורי"ה) שמה דאיהו לימינא וכל אינון נשמתין ודכורין דאינון זמינין לאתפרחא בזכאין דכורין לימינא כלהו נקיט לון ומתעכבי תמן עד דאתכלילו בנשמתין דנוקבי:</p>	<p>כשאותו רקיע עליון, הנהר ששופע ויוצא מעדן מוציא נשמות, להכניס לתוך ההיכל השביעי למעלה, אותו היכל שביעי לוקח אותם. וכשיוצאות אותן נשמות קדושות מתוך אותו היכל שביעי, יורדות עד שמגיעות להיכל הזה, ולוקח אותם הרוח הקדוש הזה ששמו סטטורי"ה, שהוא לימין. וכל אותן נשמות של זכרים שעתידים לפרוח בצדיקים זכרים, לימין כולן הוא לוקח אותן, ומתעכבות שם עד שנכללות בנשמות של הנקבות.</p>
<p>ו(בגין) מהאי (בגין דמהאי) רוחא נפקא⁵⁵⁹⁹ רוחא אחרא לשמאלא דאתחזי ואתגניז ואתכליל בהאי רוחא קדמאה ואינון חד כלילין דא בדא והאי רוחא ואחרא אקרי אדיריה וסנוגי"א סנוגי"ה סנוגי"ה סנוגי"ה וזו עומדת. כשתשוקת ההיכל השביעי להדבק באותו נהר ששופע ויוצא, אותו רצון שעולה ממטה למעלה עושה נשמות ברצון שלו, והן נקבות.</p>	<p>מהרוח הזו יוצאת רוח אחרת לשמאל, שנראית ונגזת ונכללת ברוח הראשונה הזו, והן אחת כלולות זו בזו. והרוח האחרת הזו נקראת אדיר"ה סנוגי"ה סנוגי"ה (סנוגי"ה סטניה). זוהי רוח לשמאל. וזו עומדת. כשתשוקת ההיכל השביעי להדבק באותו נהר ששופע ויוצא, אותו רצון שעולה ממטה למעלה עושה נשמות ברצון שלו, והן נקבות.</p>
<p>וכד רעותא דההוא נהר נחתא ואתדבקא מעילא לתתא עבדין נשמתין דכורין רעותא דלעילא עביד דכורין רעותא דלתתא עביד נוקבין:</p>	<p>וכשהרצון של אותו נהר יורד ונדבק ממעלה למטה, עושים נפשות של זכרים. הרצון שלמעלה עושה זכרים, והרצון שלמטה עושה נקבות.</p>
<p>וכד אלין נשמתין נוקבין נפקין מגו ההוא היכלא ושביעאה נחתין (ס"א נפקין) עד דמאטו להאי רוחא שמאלא דאקרי אדיריה ואקרי (שמות כד י) לבנאות הספיו"ר כמה דאוקימנא בסטריין אחרנין⁵⁶⁰¹:</p>	<p>וכשהנשמות הנקבות הללו יוצאות מתוך היכל שביעי, יורדות (יוצאות) עד שמגיעות לרוח השמאל הזו שנקראת אדיר"ה, ונקראת לבנ"ת הספ"ר, כמו שבארנו בצדדים אחרים.</p>

⁵⁵⁹⁸ הוא יסוד דדוכרא כמ"ש לקמן רנט ע"א לגו מן פרוכתא כו' ע"י דההוא נהר דנגיד ונפיק כו' ע"ש, ואמר רקיע עלאה שהוא מז' רקיעין עלאין שהן ז' רקיעין דדכורא כמש"ל, ואמר כאן כמ"ש במ"א, דרעותא דדכורא עביד נשמתין דכורין, ורעותא דנוק' עביד נשמתין נוקבין, ושניהם בהיכל הז' בהתדבקות הברית בארון הברית, ויורדין הנשמות להיכל הזה ונכללין באלו ב' רוחין, שהן דו"ג, ספיר ולבנה, ונכללת הנוק' בדכורא כמו שנכלל רוחא דלבנה בספיר (ובפ' בראשית אמר כד אתו נהורין דדא מטו כו' עמש"ש) (יהל אור).

⁵⁵⁹⁹ רס ע"א (הערת הזהר).

⁵⁶⁰⁰ רנח ע"א (הערת הזהר).

⁵⁶⁰¹ (עי' ע"ח שער שער כסא הכבוד פ"ג) דע כי היכל לבנת הספיר אשר בכל עולם מן שלשה עולמות דבריאה יצירה ועשיה הם בחינת ספירת היסוד והיסוד כולל ימין ושמאל ולכן נקרא לבנת הספיר לבנת מצד ימין וספיר מצד שמאל כנ"ל אבל המלכות שבהיכלות האלו אינה בעולם ההוא עצמו אבל המלכות של האצילות היא למטה בהיכל השביעי העליון שבשבעה היכלו דבריאה הנקרא היכל קדש הקדשים ויושבת שם על גבי שלשה ראשונות דבריאה אשר בהיכל ההוא ומלכו דבריאה בהיכל ק"ק

<p>כיון דמטו להאי רוחא אינון נשמתין נוקבין נקטא לון האי רוחא וקיימאן ביה ולבתר אתכלילו רוחא דא דשמאלא ברוחא דא דימינא וכדין אתעבידו אינון נשמתין כלילין דכר ונוקבא כחדא מזדווגן⁵⁶⁰² ופרחאן מהאי היכלא ואתפרשאן בבני נשא וכדקא יאותו כד אתא לאתכללא וכל חד כפום ארחיה ולבתר מזדווגן כחדא רוחא דא⁵⁶⁰³ דשמאלא בימינא בטש דא בדא לאתכללא ונפקי נציצין דמתפשטי לכל עיבר ואתעבידו אינון אופנים מנייהו מאינון נציצין דנפקי מגו רוחא שמאלא⁵⁶⁰⁴ דכתיב בהו (יחזקאל א טז) מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש ואלין אינון אופנים דמלהמן אשא⁵⁶⁰⁵ וקיימן בשירתא⁵⁶⁰⁶:</p>	<p>כיון שהגיעו לרוח הזו אותן נשמות נקבות, לוקחת אותן הרוח הזו ועומדות בה. ואחר כך נכללות רוח השמאל הזו ברוח הימין הזו, ואז נעשות אותן הנשמות כלולות זכר ונקבה כאחד, מזדווגות ופורחות מהיכל הזה, ונפרדות בבני אדם כראוי. כשבאה להכלל כל אחת כפי דרכה, ואחר כך מזדווגות כאחד. הרוח הזו של השמאל בימין, מכה זו בזו להכלל, ויוצאים ניצוצות שמתפשטים לכל צד, ונעשים אותם האופנים מהם, מאותם הניצוצות שיוצאים מתוך רוח השמאל, שנאמר בהם "מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש". ואלו הם אופנים שלוהטים באש ועומדים בשירה.</p>
<p>כיון דאתבסמו⁵⁶⁰⁷ רוחא ברוחא ואתכלילו כחדא כדין נפקא חד נהירו דסלקא ונחתא ומתישבא על ארבע שורין דאופנים ואיהי חד חיותא דשלטא עלייהו ואקרי בזק⁵⁶⁰⁸ האי בזק</p>	<p>כיון שהתבשמו רוח ברוח ונכללו כאחד, אז יוצא אור אחד שעולה ויורד, ומתיישב על ארבע שורות של אופנים, והיא חיה אחת ששולטת עליהם, ונקראת בזק. הבזק הזה מאיר באור שנוצץ תוך השלהבת, ושולט על כל אותם האופנים.</p>

דיצירה ע"ג שלשה ראשונות דיציר' אשר שם ומלכות דיצירה בהיכל ק"ק דעשיה ע"ג שלשה ראשונות דעשיה אשר שם וז"ס סמיכות גאולה לתפילה והבן זה ואמנם שם של יאהדונה"י הנז' לקמן בזאת הדף וז"ל בהאי היכלא דאיהו יאהדונה"י כללא דתרין שמהן שהוא בזה ההיכל של לבנת הספיר הוא בחי' המשך והתפשטות הדעת העליון שבעולם הבריאה ומתגלה למטה בהיכל היסוד הנק' לבנת הספיר והיא שם בבחי' נשמת ההיכל הזה בסוד הדעת וכן עד"ז בכל עולם ועולם (שער ממארי רשב"י).

⁵⁶⁰² מוסגר בדפ"ק.

⁵⁶⁰³ ר"ל כשרוצין ליכלל זה בזה, קודם התכללותם עצמם זה בזה נכללו מקודם הנהורין זה בזה, ומינייהו אתעבידו אופנים, ואח"כ כשנכללו הרוחין עצמם זה בזה יוצאין מהם החי' בזק כמש"ו, וזה ענין הבטישה, כלילת הנהורין זו בזו (יהל אור).

⁵⁶⁰⁴ שהאופנים הם מסט' דנפש נוק', ולכן נפקי מרוחא שמאלא (יהל אור).

⁵⁶⁰⁵ כמ"ש מראהן כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים כו' (יהל אור).

⁵⁶⁰⁶ בשורתא, ובפ' בראשית (מא ע"ב) כד אתכלל רוחא ברוחא נפיק מינייהו נהירו דחד חיותא כו', עמש"ש (יהל אור).

⁵⁶⁰⁷ ענין הביסום הוא סוד הזיווג לאתבסמא גבורות דנוק' בחסדים דדכורא, כמ"ש באד"ר (יהל אור).

⁵⁶⁰⁸ וז"ס והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק, ואמרו (חגיגה יג ע"ב) כאור היוצא מבין החרסים. והענין כמ"ש בפ' בראשית ובפ' פקודי, רוחא דא דכליל רוחא אחרא תנינא סלקא ונחתא נהורי' דלא שכיך לעלמין כנהורא דשמשא גו מיא כו'. וידוע שג' עולמות ב"ע בכל עולם, ומלכות של כל עולם נקרא עולם העשיה של אותו העולם, והן ג' חלקי נר"ן, והן אש רוח מים, בינה וזו"נ. ונקרא שמש בג' לשונות: שמש, חמה, חרס, בג' עולמות ב"ע, בבינה זו"נ. נמצא כי במים שהוא מלכות נק' חרס. וסוד מלכות בג' מקומות: א', תחת היסוד בעטרת. והשני, בת"ת, ב' מלכים בכתר א'. והג', בדעת שהוא ז"ת של בינה כנ"ל. וכן ז"א בג' מקומות אלו נק' שמש חמה חרס. וכאן בלבנת הספיר נקרא חרס, וכאן הוא סוד המים (והמים נק' אדירים, ולכן רוחא דלבנת נק' אדיר"ה, ואין אדיר אלא מלך כמאמר חז"ל. ולבנת הוא סוד מלכות, ועוד לה שם [סנוניה בסוד סנונית] לבנה, והוא בגימ' אפ"ק בסוד אפיקי מים וק"ל). ולכן כאן כאור היוצא מבין החרסים, ר"ל שמש במים, וכאן הוא יסוד דדכורא גו נוק' דבטיש בטישין, יוצא ונכנס תמיד, ולא נח אפילו רגע א'. ולכן והחיות רצוא ושוב, וכמ"ש בספד"צ (יג ע"ב) והחיות רצוא ושוב אמרו צדיק כי טוב כו' ע"ש. ולכן השמש רץ במים, והבן. ומכלילת אלו הרוחין יוצא הבזק, וזהו כמראה הבזק, שהכל נמשך אל שרשו, וזהו תנועות האדם בעסקו בתורה, שאז נקרא חי בסוד אבר חי (ובפ' בראשית דיוקנא דיליה כארי' כו' עמש"ש) (יהל אור).

<p>נהיר בנהורא דנציין גו שלהובא ושלטא על כל אינון אופנים⁵⁶⁰⁹:</p>	
<p>ואתפשט מניה חד רקיעא דקיימא על תריין סמכין ואינון תריין סמכין אינון תריין כרובין חד מסטרא דא וחד מסטרא דא והאי רקיע על רישייהו כמה דכתיב (שם י א) ואראה והנה אל הרקיע אשר על ראש הכרובים ולא הא רקיע דעל ריש חיוותא והאי בזק ממנא עליה⁵⁶¹⁰ ורוחא עלאה דאתכליל על כלא⁵⁶¹¹:</p>	<p>ומתפשט ממנו רקיע אחד שעומד על שני עמודים, ואותם שני העמודים הם שני כרובים, אחד מצד זה ואחד מצד זה, והרקיע הזה על ראשם, כמו שנאמר "ואראה והנה אל הרקיע אשר על ראש הכרובים". ולא הרקיע הזה שעל ראש החיות. והבזק הזה ממונה עליו, ורוח עליונה הנכללת על הכל.</p>
<p>כל אינון וצלוחתהון (צלוחתין) דמקדמי עד לא סיימי⁵⁶¹² ישראל וכלהו וצלוחתהון (כלהו) מתעכבי בהאי רקיעא והאי בזק דשלטא על האי רקיעא מתקן לון עד דאתא סנדלפון רב ממנא רוח עלאה דשליט על כלא וכד סיימי ישראל כלהו וצלוחתין נטיל לון מהאי רקיעא וסלקא וקשיר לון קשרין⁵⁶¹³ למאריה כמה דאוקמוה⁵⁶¹⁴:</p>	<p>כל אותן תפלות שמקדימות טרם שסיימו ישראל את תפלותיהם, מתעכבות ברקיע הזה, והבזק הזה ששולט על הרקיע הזה מתקן אותו, עד שבא סנדלפון הממונה הגדול, רוח עליונה ששולטת על הכל, וכשישראל מסיימים את כל התפלות, הוא נוטל אותם מהרקיע הזה, ועולה וקושר להם קשרים לאדונו, כמו שבארוה.</p>
<p>האי בזק⁵⁶¹⁵ קאים לממני כל אינון וצלוחתין דסלקן וכל אינון מלי דאורייתא דמתעטרין בליליא כד רוחא דצפון אתער וליליא אתפלג כל מאן דקאים ובההיא שעתא ואתעסק באורייתא כל אינון מליין סלקין ונטיל לון האי בזק ואתא לון בהאי רקיעא עד דסלקא יממא:</p>	<p>הבזק הזה עומד למנות את כל אותן התפלות שעולות, וכל אותם דברי תורה שמתעטרים בלילה, כשרוח צפון מתעוררת והלילה נחלק, וכל מי שעומד באותה שעה ועוסק בתורה, כל אותם הדברים עולים, ונוטל אותם הבזק, ומניח אותם ברקיע הזה, עד שעולה היום.</p>
<p>ולבתר דסליק יממא סלקן אינון מליין ושארן באתר דרקיעא דביה⁵⁶¹⁶ תליין ככביא ומזלי שמשא וסיהרא והאי אקרי⁵⁶¹⁷ ספר הזכרון דכתיב (מלאכי ג טז) ויכתב (ב) ספר</p>	<p>ואחר שעולה היום, עולים אותם דברים ושורים במקום של הרקיע שבו תלויים כוכבים ומזלות, שמש ולבנה, וזה נקרא ספר הזכרון, שנאמר "וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן לַפְּנִי" לַפְּנִי, משום שספר הזכרון כתב בקשר אחד.</p>

⁵⁶⁰⁹ כמו שהאופנים שיצאו מהנהורין נהרין מנציצין דנפקו מגו רוחא שמאלא, וכן הבזק נהיר ג"כ מנהורא שמאלא (יהל אור).

⁵⁶¹⁰ והענין, כי יסוד כלול מ"ק, וסוד ג"ס הן סוד החיות, והרקיע אתפשט מינה הוא סוד יסוד שבו, שהוא רקיע כידוע. ותריין סמכין, שהן ב' כרובים, הן נר"ה, שהן מתפשטין למטה מיסוד, וז"ש חד מסטרא דא וחד מסטרא דא. והרקיע מתפשט מן הבזק, שהוא ג"כ בחי' היסוד, שלכן הוא רצוא ושוב. ואמר ולא היינו רקיע כו', שרקיע שע"ג החיות הוא בינה, שנק' ג"כ רקיע כידוע, והוא יסוד דבינה בסוד הדעת, והוא קיימא ע"ג החיות אבהן, כמ"ש בתז"ח פ ע"א, ע"ש. אבל האי רקיע עומד ע"ג נר"ה, שהן כרובים, אנפי זוטרא, נערים. והבזק ממונה ע"ג רקיע הזה שע"ג הכרובים, וכאן האופנים, כמ"ש במעשה מרכבה. וז"ש (יחזקאל י ב) אל בינות לגלגל תחת לכרוב (יהל אור).

⁵⁶¹¹ על כל מה שבהיכל זה (יהל אור).

⁵⁶¹² סיימו (דפ"ו).

⁵⁶¹³ (וכתריין) (נוסף בדפ"ו).

⁵⁶¹⁴ ר"ל כל אותן התפלות שהקדימו עד שהתפללו כל ישראל, הבזק מתקן לון ברקיע שלו, ואחר שהתפללו כל ישראל, נוטל סנדלפון שהוא ממונה על כל ההיכלות, וז"ש דשליט על כלא נוטל וקושר כתרים לקונו (יהל אור).

⁵⁶¹⁵ שאלו היכלות הן בסט' דנוק', ולכן בלילה הן ברקיע שבהיכל הזה. וכשמאיר היום, סלקין ליסוד דדכורא, שהוא הרקיע שבו ככבים ומזלות כו', כידוע (יהל אור).

⁵⁶¹⁶ בראשית לד ע"א (הערת הזהר).

⁵⁶¹⁷ ע ע"א (הערת הזהר).

זכרון לפניו [לפניו] בגין דספר וזכרון כתב בקשורא חדא ⁵⁶¹⁸ :	
אינון ארבע ⁵⁶¹⁹ גלגלין אינון נטלין על תריסר סמכין אלין ארבע אהניאל ⁵⁶²⁰ קדומיא ⁵⁶²¹ אלס"י קדומי מלכיא"לן יאהדונה ⁵⁶²² יאהדונה די מפתחא ⁵⁶²³ דשמא קדישא בידיהו:	אותם ארבעה גלגלים הם נוסעים על שנים עשר אדנים. אלו הארבעה, אהניאל"ל. קדומיא"ל (קדומי מלכיא"ל) יאהדונה"י, יהדונה"ה. שמפתחות השם הקדוש בידיהם.
רמו/ב	
ואלין ארבע אינון כלילין ברזא דאתוון ⁵⁶²⁴ אדנ"י די סנדלפון מארי רתיכין ⁵⁶²⁵ משתמש בהו אלין ארבע ואתוון פרחין באוירא ⁵⁶²⁶ דההוא אוירא כליל באתוון דשמא קדישא ויהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א וההוא אוירא כליל לון ואתכלילו אלין באלין ואלין ארבע נטלין לון ברזא דההוא בזק ⁵⁶²⁷ :	ואלו הארבעה הם כלולים בסוד האותיות אדנ"י, שסנדלפון בעל המרכבות משתמש בהם. ארבע האותיות הללו פורחות באויר, שאותו אויר כלול באותיות השם הקדוש יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ואותו האויר כולל אותם, ונכללו אלה באלה, ואלו הארבעה נוטלים אותם בסוד אותו הבזק.
ואלין ארבע עאלין בארבע אלין באלין ⁵⁶²⁸ דכתיב (שמות לו יב) מקבילות הלולאות אחת	ואלו הארבעה נכנסים בארבעה, אלו באלו, שנאמר "מקבילות הלולאות אחת על אחת".

⁵⁶¹⁸ ספר הוא מלכות, וזכרון הוא יסוד, בסוד כל זכורך, כידוע. והן בקישורא חדא, כמה דתמר לא סליק כו' כידוע (יהל אור).

⁵⁶¹⁹ ר"ל הגלגלים ושנים האחרונים שוין רק בצירוף ב' אותיות שניות של הב' שמות, כי הן בסוד ת"ת ומלכות, שהן הו"ה אדנ"י (ר"ל שב' אותיות אחרונות של ב' השמות הו"ה אדנ"י, שהם ר"ה נ"י יש בכל א' משמות, ב' גלגלים אחרונים, אבל ב' אותיות ראשונות דאדנ"י שהוא א"ד, נחסר בכל א' אות א' וק"ל) (יהל אור).

⁵⁶²⁰ אה' הם מתבונה מת"ת שבה, ניא"ל הם משם אל, אדנ"י שבמלכות (רח"ו).

⁵⁶²¹ ק' בי"ד דאי"ק, ד' אדנ"י ו' דמילוי יו"ד דאדנ"י, מ' בו' דנו"ן דאדנ"י בומף, י' יו"ד דאדנ"י (רח"ו). אהניאל"ל קדומיא"ל (דפ"ו).

⁵⁶²² רמ ע"ב (הערת הזהר). יוצא משם הו"ה ואדנ"י משולבים (רח"ו).

⁵⁶²³ הן ד' אותיות הו"ה כמ"ש בפ' תרומה (יהל אור).

⁵⁶²⁴ רס ע"א (הערת הזהר).

⁵⁶²⁵ שהוא ממונה על כל המרכבות של היכלין אלו, שהן בסט' דנוק' דמקנא בסנדלפון, והיא אדנ"י (יהל אור).

⁵⁶²⁶ כבר כתב, שכלל כולם הוא נפש דהיכלין, והן עומדין בארץ דשם, ששם הנפש והרוח דהיכלין הוא סוד אוירא דשם, והנשמה ברקיעין בסוד אמ"ש, ולכן הם נכללין בד' אותיות אדנ"י, ואוירא בד' אותיות הו"ה, ושם הן הרוחין שהן נקודה פנימית דאוירא, כמו שהנהורין הן נקודה פנימית דארץ הנפש, ופרחין באוירא להכלל ולהשלב הו"ה ואדנ"י, וז"ש ואתכלילו אלין באלין ד' אותיות אדנ"י בד' אותיות הו"ה (יהל אור).

⁵⁶²⁷ ר"ל, הד' אותיות הו"ה נטלין לד' הגלגלים, שהן ברזא דד' אותיות אדנ"י ברזא דבזק, שהוא בחי' היסוד שמחבר הו"ה ואדנ"י, ולכן הוא רצוא ושוב, רצוא בבחי' אדנ"י ונכלל בנוק', ושוב לדכורא, וזהו נוריא"ל ומט"ט. נוריא"ל בבחי' החיות, ומט"ט הוא שד"י בבחי' הו"ה, כידוע. וז"ש רצוא בנוריא"ל ושוב במט"ט, והוא גימ' שלהן, כמ"ש בתיקו"ז, וכן כלילת הרוחין שהן זו"נ, הן ג"כ ברצוא ושוב, כמ"ש שילוב יאהדונה"י (יהל אור).

⁵⁶²⁸ ר"ל הד' גלגלים דאתכלילו בד' אתוון אדנ"י עאלין בד' אותיות הו"ה (יהל אור). ר"ל א' בא', א' של אדנ"י בי' של הו"ה, וכן כל אות באות משולבת, וז"ש דכתיב מקבילות הלולאות אחת אל אחת, שמקבילין כל אות באות, א' בא', כמ"ש למטה בהאי היכלא, דאיהו יאהדונה"י כו'. והענין של הלולאות, כי ה' עילאה הוא נ' תרעין, כל א' (כלול) מי', ושני הה"ן יש באות ה' עילאה שהן מאה, כמ"ש בס"א בזו"ח ה', ופ' תצוה קפ ע"ב, והן ה"ח של דכורא וה"ג של נוק'. והן ד' אותיות השם עם קוצו של י'. וכן בשם אדנ"י. והן ה"פ אור של יום ראשון, שהן ה"ח. וה"פ מים ביום שני, שהן ה"ג. והן חמשים, כמ"ש בס"א ה'. הן חמשים כנ"ל, והן חמשים. וחמשים לולאות מקבילות שהוא הו"ה ואדנ"י. ויש עוד ה"פ רקיע, שהוא יסוד כידוע, המחברם ברית שלום, והן חמשים קרסי זהב, ושם ברקיע קבועין ככבים כו', שהן הנ' תרעין דיליה, שהן י"ג תיקונין כמ"ש פ' תצוה שם, שהן י"ב מזלות כידוע. וז"ס נראין קרסים בלולאות כמו ככבים ברקיע. והכל השילוב הנ"ל. והן ג"כ חמש יריעות,

<p>אל אחת והא אוקימנא ורזא איהו⁵⁶²⁹ לאתכללא אלין באלין ולשלבא אלין באלין ברזא דההוא רוחא דכליל ברזא דשמא קדישא דכליל שמא דא בשמא דא:</p>	<p>והרי בארנו, וסוד הוא להכלל אלו באלו ולשלב אלו באלו בסוד אותו הרוח שכלול בסוד השם הקדוש שכולל שם זה בשם זה.</p>
<p>וכלא בהאי היכלא מתנהגי⁵⁶³⁰ ונטלי בההוא רוחא ברזא דשמא קדישא דשליט על כלא בהאי היכלא דאיהו⁵⁶³¹ [יאהדונהי] (יאדרונד") כללא דתרין שמהן מגו דאיהו רוחא ברוחא וכד שמא דא דכליל⁵⁶³² ברזא דרוחא ברוחא⁵⁶³³ וכליל דא בדא⁵⁶³⁴ נהיר דא בדא כדין נהיר כלא וסלקא נהורא ונחתא כנהורא דשמשא גו מיא ואוקימנא⁵⁶³⁵:</p>	<p>והכל מתנהגים בהיכל הזה ונוסעים באותה הרוח בסוד השם הקדוש השולט על הכל. בהיכל הזה הוא יאהדונהי, כלל של שני שמות, מתוך שהוא רוח ברוח. וכששם זה, שכלול בסוד של רוח ברוח, וכלול זה בזה, מאיר זה בזה, אז הכל מאיר, ועולה האור ויורד כאור השמש בתוך המים, ובארנו.</p>
<p>וכדין⁵⁶³⁶ האי רוחא ונטיל כללא נטלין בגיניה דכתיב (יחזקאל א כ) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן וכד רוחא דא נהיר בשמא (דא) כדין עאלין בלהו דא בדא⁵⁶³⁷ ואתקשרו בלהו כחדא⁵⁶³⁸ לסלקא לעילא ברזא דשמא דא קדישא:</p>	<p>וכאשר נוסעת הרוח הזו, הכל נוסעים בגללה, שנאמר "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן". וכשרוח זו מאירה בשם הזה, אז נכנסים כולם זה בזה ונקשרים כולם כאחד לעלות למעלה בסוד השם הקדוש הזה.</p>
<p>באמצעיתא דהיכלא ודא קיימא חד עמודא⁵⁶³⁹ נעיין מהיכלא דא להיכלא תניינא</p>	<p>באמצע ההיכל הזה עומד עמוד אחד הנעוץ מההיכל הזה להיכל השני, בזה עולה רוח שלמטה אל הרוח שלמעלה, להאחז רוח</p>

וחמש יריעות חוברות, אלא שחמש הן התפשטות ה"ח וה"ג בה"ס ז"ל, שהן ה' שמים, והלולאות הן ביסוד בסוד הב' רוחין שהן ז"ל, והוא נק' כל ע"ש הנ' תרעין, ושם המאה ברכות והקוסים הוא אתכללותם יחד (יהל אור).

⁵⁶²⁹ ר"ל, רזא הוא בחי' הזיווג יסוד שהוא רזא (פי' יסוד הוא נקרא) סוד ה' ואתכללותם יחד הוא בבחי' כלילת ב' הרוחין יחד ברזא דשילוב ב' שמהן, וז"ש "דההוא רוחא דכליל", ר"ל כולל ב' רוחין "ברזא דשמא קדישא כו" השילוב הנ"ל (יהל אור).

⁵⁶³⁰ ר"ל, הנהורין ואופנים, וכל שבהיכל הזה מתנהגים ע"י ההוא רוחא דכליל, והכל בשם השילוב, שהוא שולט על כל שבהיכל הזה. וז"ש ברזא דשמא קדישא דשליט על כלא בהאי היכלא דאיהו יאהדונהי כו', ר"ל ששולט על כלא שבהיכל הזה, וז"ש בהאי היכלא דאיהו כו', קאי על השם, והכל ע"י כלילת ב' הרוחין, וז"ש מגו דאיהו רוחא ברוחא, והכל כלילת הנוק' בדכורא, כמו ברוחין לעיל. ולכן השילוב הוי"ה קודם לאדנ"י. ועוד התכללות אחר, שהד' אותיות בעצמן ג"כ נכללות זו בזו, וז"ש למעלה "כליל לון ואתכלילון אלין באלין כו' לאתכללא אלין באלין ולשלבא אלין באלין", וכן למטה ברזא דרוחא ברוחא, וכליל דא בדא. והענין הוא כמ"ש במעשה מרכבה (זו"ח לח ע"ב) לד' סטרין ממלל דא אל דא כו', ושם ע"ג חשמל, אלין ד' נציצין דלהטין ונצצין ועאלין דא בדא ואתעביד מינייהו חד גופא ואקרי חשמל, אוף הכי אלין ד' חיות כלילין דא בדא כו', ע"ש. והוא בסוד ה' אחד ושמו אחד, רזא דיחוד דק"ש, שמקודם צריך לאתכללא שייפין דדכורא אלין באלין, וכן דנוק'. ואח"כ לאכללא שניהם יחד. והתקשרותם הוא ע"י טיפה דדכורא, נקשרין בו כל האברים, וכן בדנוק'. ואח"כ נקשרין ב' הטיפות יחד, והבן. וזהו הייחוד (לשם). ושם אמר שהן ד' בנקודה דשריא עלייהו, הן ה', והוא בסוד ה"א, נקודה בתוך ד', כמ"ש בס"א. וכן הוא בד' אופנים, וכל היחוד הוא בנקודה הפנימית, נקודת ציון, בסוד והחיות רצוא ושוב, שהוא חי' החמישית מט"ט ונוריא"ל, ארגמ"ן, והן ה' יריעות, וחמשים לולאות הנ"ל, והכל בהיכל זה (ובפ' בראשית כד נטלין אלין וכו' עמש"ש) (יהל אור).

⁵⁶³¹ איהו (דפ"ק).

⁵⁶³² ר"ל השילוב הנ"ל (יהל אור).

⁵⁶³³ שרוח ספיר הוא בסוד שם הוי"ה, ורוח לבנה בסוד שם אדנ"י (יהל אור).

⁵⁶³⁴ הוא יחוד כפול זה בזה וזה בזה, וז"ש ברזא וכו' וכליל וכו' (יהל אור).

⁵⁶³⁵ בפרשת בראשית כנ"ל (יהל אור).

⁵⁶³⁶ (כד) נוסף בדפ"ו.

⁵⁶³⁷ כנ"ל אשא במיא ומיא באשא (יהל אור).

⁵⁶³⁸ ר"ל הגלגלים באופנים והאופנים בחיות, וכן כולם (יהל אור).

⁵⁶³⁹ הוא סוד היסוד, כמ"ש למטה (יהל אור).

<p>בהאי סליק רוחא דלתתא לגבי רוחא דלעילא ולאתאחדא רוחא ברוחא וכן עד לעילא מכלהו למהוי כלהו רוחא חדא כמה דאת אמר (קהלת ג יט) ורוח אחד להם:</p>	<p>ברוח, וכן עד למעלה מכולן, להיות כולן רוח אחת, כמו שנאמר "ורוח אחד לכל".</p>
<p>עמודא דא דקיימא באמצעיתא ואדרהניא לן (אדרהניא ל) שמיה ורוין דמפתחן דשמא קדישא בידיה כד צלותין סלקאן ומטאן להאי עמודא כדין נטלי כלהו דאינון בהיכלא דא לנו היכלא תניינא לאתאחדא דא בדא⁵⁶⁴⁰ למהוי כלא ברזא חדא לאתיחדא עילא ותתא כחדא⁵⁶⁴¹ למהוי שמא קדישא שלים כדקא יאות⁵⁶⁴²:</p>	<p>העמוד הזה שעומד באמצע, שמו אדרהניא"ל, וסודות המפתחות של השם הקדוש בידו. כשתפלות עולות ומגיעות לעמוד הזה, אזי כל אלו שבהיכל הזה נוסעים לתוך ההיכל השני, להאחז זה בזה, להיות הכל בסוד אחד, להתיחד מעלה ומטה כאחד, להיות שם קדוש שלם כראוי.</p>
<p>היכלא תניינא⁵⁶⁴³ היכלא דא קיימא גו רזא דמהימנותא⁵⁶⁴⁴ לאתאחדא ברזא דלעילא⁵⁶⁴⁵</p>	<p>ההיכל השני, ההיכל הזה עומד תוך סוד האמונה להאחז בסוד שלמעלה. ההיכל הזה</p>

⁵⁶⁴⁰ ההיכלות זה בזה, והרוח שבהיכל הזה ברוח שבהיכל הב', עד היכל הז', כל הד' רוחין רוח א' (יהל אור).

⁵⁶⁴¹ עילא הוא להתאחד ז' רקיעין עלאין כא', והן י"ס דדכורא שבעולם אצילות, וזהו ה' אחד, ותתא הוא ז' היכלין כא', וזהו ו' שמו אחד, ואח"כ שניהן כא' בסוד ייחוד ק"ש כידוע, וז"ש למהוי שמא כו' (ובפרשת בראשית ההוא רוחא סלקא לאתקשרא עמש"ש) (יהל אור).

⁵⁶⁴² והוא הו"ה אלקים (יהל אור).

⁵⁶⁴³ היכל עצם השמים הו"ד (הערת הזהר).

⁵⁶⁴⁴ ענין מהימנותא אמור בכ"מ על ו"ק, והענין כי כל אמונתינו, הוא בשם הו"ה. ובזה אנחנו נבדלים מן האומות, כי כל האומות משיגין את שמו ית', כמ"ש גדול שמי בגוים. ובכ"מ כו', רק שאין משיגין את שם הו"ה, רק בשאר השמות, וכולם אינן שם העצם, רק שמות משותפים, לכן באינן דבקין בו ית', רק עובדין אותו בשיתוף, כי כל השמות אינן רק משותפין ומושאלין מפעולותיו, לא כאלה חלק יעקב, שהם דבקין בשם זה, ולכן הם דבקים בגוף האילן. משא"כ האומות, בענפין ועליון, שהן כינויין. ולכן מרע"ה לא הזכיר לפרעה רק שם הו"ה, ודא אקשי ליה מכלהו, וז"ש ה' אלקינו, אלקינו לבד, והוא שם העצם שאינו מושאל מפעולה, רק (מורה) על הויותו תמיד, והויותו מעצמו, ונתחלף ה' לו' להיות שם, כמו חוה, וכן הוא ניקוד הוא"ו קמץ, על טעם זה, וזהו מהימנותא. ועיקר השם הוא בר"ק כידוע, ששם נתגלה הויותו, שלכן נקרא ו"ק בכ"מ מהימנותא, ואף אם יקרא לכל ע"ס מהימנותא, לפי שכולם בכללות נכללו בשם הו"ה כידוע. וז"ש כאן גו רזא דמהימנותא. ואמר רזא דמהימנותא, לפי שההיכלות והנהורין ורוחין אינן קרואין מהימנותא, שאינו נאמר אלא עליו ית' באלקותו. משא"כ היכלות ונהורין ורוחין, שהן אינן אלקות, רק מהנשמה שבהן ואילך הן אלקות, ושם שם הו"ה, אבל ההיכלות נק' אלקים, וז"ש גו רזא דמהימנותא, וידוע שבינה נק' רזא, והוא דרגא דנשמה (יהל אור).

⁵⁶⁴⁵ ר"ל במדות ו"ק העליונים של אצילות. והענין בסוד ה' אחד, ושמו א', בסוד יחוד שמע ישראל, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, יחוד שית סטרין דדכורא, ויחוד שית סטרין דנוק', וליחדם אח"כ בא'. ואמר בזוהר ליחד עלמא עלאה ועלמא תתאה, ר"ל בינה ומלכות, עלמא עלאה דכר ועלמא תתאה נוק', ואמר שית סטרין דעלמא עלאה ו"ק, שית סטרין דעלמא עלאה, והיכלין שית סטרין דעלמא תתאה. והענין כי ב' עולמות הן העולם הזה והעולם הבא ולא יותר כמ"ש, וכי שלשה עולמות יש, והן בינה ומלכות כידוע, וכ"א נקרא עולם, מן העולם ועד העולם, והן כלל ע"ס של אותו עולם. בינה כולל ע"ס של האצילות, כי היא כוללת ג"ר, ז"א הוא שית סטרין דילה ונכלל בה, שלכן נקרא' בינה בן י"ה כידוע, ומלכות ג"כ נקראת עולם בג"ר שבה, והן בהיכל ק"ק, ושית היכלין הנשארין הם ו"ק דילה כידוע, בסוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ולעולם נק' עולם בסוד בינה שכוללת ג"ר, בין בינה דאצילות בין דמלכות שהיא ק"ק, כמ"ש לקמן דף רנח ע"ב, היכלא דא אקרי בית קה"ק [כו'] לאתערא עלמא דאתי לגבי האי עלמא עולם אקרי עולם כו', ע"ש. וידוע שעיקר היחוד שצריך למעשה התחתונים הוא בר"ק, כי בג"ר הוא עלמא דחירות. וכן כאן בהיכל ק"ק, שם עולם היחוד, ומהיכל הרצון ולמטה נק' עולם הפירוד, בסוד להשקות את הגן, שהוא היכל ק"ק, ושם הנהר יוצא מעדן, ברית דעייל בארון, בק"ק. ויוצא מעדן מחו"ב שבאצילות להשקות את הגן, ושם בהיכל ק"ק, מתפלג ימא כל מימיו דבראשית, והוא נק' יוצר בראשית, יוצר הכל, ועב"פ לך בס"ת דף עו ע"ב, ומשם ולמטה יפרד והיה לארבעה ראשים בהיכל הרצון, ד' נשים דיעקב, ומהן יוצאין י"ב שבטין, והן י"ב בקר שהקריבו י"ב נשיאים, כל הבקר לעולה שנים עשר, י"ב בקר תחת הים, והן חיות קטנות עם

<p>האי היכלא שמיר וגניז יתיר מן קדמאה⁵⁶⁴⁶ בהיכלא דא אית תלת פתחין⁵⁶⁴⁷ וחד שמשא ממנא עלייהו אורפניאל⁵⁶⁴⁸ שמיה האי ממנא שליט על תלת סטרי עלמא דרום וצפון ומזרח דרום מהאי סטרא וצפון מהאי סטרא ומזרח באמצעיתא:</p>	<p>טמון וגנוז יותר מן הראשון. ובהיכל הזה יש שלשה פתחים, ושמש אחד ממונה עליהם, ושמו אורפניאל. הממונה הזו שולט על שלשת צדדי העולם, דרום צפון ומזרח. דרום מצד זה, וצפון מצד זה, ומזרח באמצע.</p>
<p>אלין תלת פתחין לתלת סטרין אילין תרין סטימין וחד באמצעיתא פתיה ברזא דכתיב (שמות כד י) וכעצם השמים לטהר⁵⁶⁴⁹ האי</p>	<p>שלשת הפתחים הללו לשלשה צדדים אלו, שנים סתומים, ואחד באמצע פתוח, בסוד הנאמר "וכעצם השמים לטהר". הממונה הזו</p>

גדולות, וכל התפלות והמעשים לאעלא רוחא ברוחא, היכלא בהיכלא, עד היכלא הז', ששם יתאחדו כולם, ושמו אחד. וכן למעלה, כל הו"ק דז"א באימא, ואתאחד עלמא עלאה בתתאה, והתנהגות העולם ו' אלפים שנה בר"ק, ואלף הז' בבינה יום השבת, וכן ו' ימים ויום השבת בינה, וכוללת ג'ר, לכן ג'פ ביום השביעי, וכנגדן ג' סעודות. וכן באלף הז', וג' סעודות ידועין כמ"ש בפ"י לספד"צ, ע"ש. וסוף אלף הששי, הגאולה, שליטת רוח לבנה, עולם תתאה בעלמא עלאה, שאז מתחיל היחוד. וספיר ולבנה, הן ד"ו פרצופין. וז"ס שש מאות שנה לחיי נח. ושני עולמות הן, העולם הזה והעולם הבא. העולם הזה מתנהג ע"י מלכות, והן ע"י ו' היכלות, ואלף השביעי ק"ק, ועולם הבא יתנהג ע"י עלמא דדכורא, ושם עולם היחוד. וזהו גאולות הראשונות, שירה חדשה, גאולה האחרונה, שיר חדש. ואז יתעלה העשיה ליצירה, ויהיו כמלאכים שם, וזהו וארעא אתבטלת, שיצירה ועשיה הן שמים וארץ, ושמים וארץ של זה העולם יתבטלו, שז"א מקנן ביצירה מלכות באופן (יהל אור).

⁵⁶⁴⁶ יתבאר למטה בענין הגוונים, והן בסוד ג' גוונים דנהורא, כמ"ש למטה (יהל אור).
⁵⁶⁴⁷ יה"ו (רח"ו). שתרין רוחין כאן, הא' אורפניאל, והוא גוון חוור, ורוחא אחרא אתכלל בהדיה בשני גוונים, והוא נכלל בזה הרוחא אורפניאל, וכנגדן ג' פתחים, וכמו ששם העיקר רוחא אורפניאל. והשני, נכלל בו, כן ממונה אורפניאל ממונה על כל הג' פתחים, ותחתיו ב' ממונים על ב' פתחים, והוא גוון חוור דלא אשתני, והוא בפתח מזרח. ורוחא אחרא, דהוא בב', חוור ותכלא, לכן ההוא ממנא בדרום וצפון, ונגד מערב הוא היכלא קדמאה, יסוד בסוד מערב דאתכליל בהאי היכלא, ושם ממונה טהריאל, טהור עינים, בסוד פתח עינים. וממונה הזו אורפניאל, אינו הרוחא, אלא נקרא על שמו. ושער מזרח פתוח, שהוא שער האיתון, ובו נכנסין הכל. אבל שערי צפון ודרום אינן אלא לקרבנות, עולה וחטאת שהן בצפון, או קדשים קלים שהן בדרום, וכן כאן לנהרגים שהן דוגמת הקרבן, והן ב' מינים, הרוגי ב"ד והרוגי מלכות, כמ"ש למטה, שנגדן ב' פתחים והרוגי ב"ד על חטא בצפון, והרוגי מלכות שהן בלא חטא דוגמת ק"ק בדרום (יהל אור).

⁵⁶⁴⁸ אורפניאל (דפ"ו). הנה מלאך זה יוצא מפסוק (יחזקאל י ט) והנה ארבע אופנים אצל החיות ותחת ידו ב' ממונים שהם יוצפחירין (נ"א: יוצסירין) והדרניאל מלאכים אלו הם בסוד חשמ"ל שהוא גימ' אורפניאל ויש בהיכל זה שם יה"ו דאלפ"ן כזה יו"ד ה"א וא"ו בג' פתחים ששם ג' ממונים אלו הנזכר לעיל (זהר הרקיע). אורפניאל, על שם האור הפנים העליונים דא"א הנמשך עד היכל הזה, ונעשה שם ע"י הרוחא הנז' שהוא אורפניאל, והוא נקרא ג"כ בשם חשמל כמ"ש בזוהר פקודי (רמ"ו ע"ב ורמ"ז ע"א) והרב בשער א"א (פרק יד). ואמר עוד הרב בספר הליקוטים (פרשת כי תצא דף קט"ו ע"ב) כי זה הרוחא דאורפניאל הנה הוא מאיר למטה וכופה את כל הקליפות, וכן נשמות הצדיקים כשרוצים לעלות למעלה מקבלים מאותו הרוחא לבוש אחד כדי שלא יתאחזו בהם החיצונים, וכמ"ש בזוהר (שם רמז ע"א) דבההוא רוחא קיימין כל אינון מלבושין דנשמתהון דצדיקיא דסלקין לאתחזאה קמי מאריהון ולקיימא קמיה כו' ע"ש. כי אורפניאל הוא גימטריא מלבוש שהוא סוד החשמל הדוחה את כל החיצונים כנ"ל, ולכן הוא עומד בהיכל השני שהוא הוד, כי נצח והוד הם סוד הלבושין כי הם לבר מגופא כנודע (זהר בראשית כא ע"ב), ולכן הוא שם סוד הלבושין שהם ג"כ לבר מגופא, וכמ"ש (תהילים קד א) הוד והדר לבשת (וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א' ט ע"ג) בד"ה מלך חמישי ע"ש, ובביאורו להיכלות שם ח"ב כ ע"א). וכן עיקר אורפניאל ואור החשמל המאיר ומתגלה ברוחא הזה, הוא רק כשנכלל בהיכל נוגה שהוא נצח, כי הם שניהם הם אור החשמל וסוד המלבוש, וכן אמרו בזוהר שם (רמ"ט סוף ע"ב), כי בהיכל נוגה שהוא נצח, הנה שם הוא המלאכים דאקרין חשמלים, ואינון מגינין וסייפין ורומחין דרהטי לאגנא עלייהו דישראל משאר עמין ולאגחא קרבא בהו ולנקמא לון כו'⁵⁶⁴⁸. והרי לנו חשמלים פרטיים בעולם הבריאה, וכן הוא ג"כ בעולם היצירה כי שם הוא כל הי' כתות מלאכים, וכמ"ש במסכת אצילות, וחד מינייהו הוא חשמלים וכמו שכתוב שם, וכן בזוהר (פ' בא מ"ג ע"א) (דע"ה ח"א סב ע"ג).

⁵⁶⁴⁹ כמ"ש למטה, שב' רוחין, א' עצם ובו גוון א' דלא אשתני, וב' השמים אש ומים, ב' גוונים, והן ג' גוונים, ג' פתחים. וז"ס באנו באש ובמים, ותוציאנו לרויה, שהוא כוס תנחומין כמ"ש למטה. וז"ש כוסי רויה, וז"ס המזמור, בנאות דשא ירביצני, שהוא סוד חקל השדה, והוא בהיכל הא', דשנת בשמן ראשי כוסי רויה, הן בב' היכלות עצם השמים ונוגה, בנגה דשנת בשמן ראשי, כמ"ש בדף רמט ע"א,

<p>ממנא אתפקד וקיימא בההוא פתחא דאיהו פתיה ותחות ידיה תריז ממנן אחרניז דממנן על אינון [תריז] פתחין אחרניז סתימין:</p>	<p>נפקד ועומד באותו הפתח הפתוח, ותחת ידו שני ממונים אחרים שממונים על אותם הפתחים האחרים הסתומים.</p>
<p>וכל אינון נשמתין דאינון קטולי בית דין או אינון קטולי שאר עמין כלהו אתמנן תחות ידיהון והאי ממנא דעלייהו חקיק לון לדיוקניהון בלבושו דאינון ונור דליק⁵⁶⁵⁰ וסליק לון (ניר דליק וסלקא) לעילא ואחמי לון למאריה(ון) וכדין נטיל לון וחקיק לון בפורפורי לאינון וקטוליו (קטועי) שאר עמין:</p>	<p>וכל אותן הנשמות, שהם הרוגי בית דין, או אותם הרוגי שאר העמים, כולם התמנו תחת ידיהם, והממונה הזה שעליהם חוקק אותם לדמיותיהם בלבושיו, שהם אש דולקת, ומעלה אותם למעלה, ומראה אותם לרבונן, ואז הוא נוטל אותם וחוקק אותם בבגדי המלכות שלו את אותם הרוגי שאר העמים.</p>
<p>ואינון קטולי בית דין נחית לון האי ממנא ואעיל לון בתר אינון ותריז פתחין (תריז) סתימין ודאינון (ואינון) תריז ממנן אחרניז קיימין עלייהו ותמן חמאן יקרא דכל אינון דקיימו אורייתא ונטרו פקודי ואינון כסיפין בגרמייהו ונכוין מחופה דילהון עד דהאי ממנא והקיימא עלייהו (ו)פתח לון תרעא דמזרח [ונהיר לון ויהיב לון חיים דאתפתחו בהאי ובההוא תרעא דמזרח] ובידא דההוא ממנא חד וכסא [נהורא] דחיי⁵⁶⁵¹ דאיהו מליא נהורי⁵⁶⁵² והאי אקרי כוס תנחומין כסא דחיי⁵⁶⁵³ [נ"א ונהיר ויהיב לון חיי] דהא בגין (ד)כסא אחרא דשתו בקדמיתא זכו להאי:</p>	<p>ואותם הרוגי בית דין מוריד אותם הממונה הזה, ומכניס אותם אחר אותם שני הפתחים הסתומים שאותם שני הממונים האחרים עומדים עליהם, ושם הם רואים את כבוד כל אלו שקימו תורה ושמרו את מצוותיה, והם מתביישים בעצמם ונכוים מהחופה שלהם, עד שהממונה הזה שעומד עליהם פותח להם את שער המזרח, ומאיר להם ונותן להם חיים שנפתחו באותו שער המזרח. וביד אותו הממונה כוס אחת של חיים, שהיא מלאה באורות. וזו נקראת כוס תנחומים, כוס של חיים. (ומאיר ונותן להם חיים) שהרי משום כוס אחרת ששתו בראשונה, זכו לזה.</p>
<p>כנונא דא אית⁵⁶⁵⁴ בסטרא אחרא בהיכלא דמסאבא ממנא אחרא ובידיה כוס דאקרי⁵⁶⁵⁵ כוס תרעלה כוס חמתו כמה דתנינן אית יין ואית יין⁵⁶⁵⁶ והכי נמין אית כוס ואית כוס⁵⁶⁵⁷</p>	<p>כמו כן יש בצד האחר בהיכל הטומאה ממונה אחר, ובידו כוס שנקראת "כוס תרעלה", "כוס חמתו". כמו ששינונו, יש יין ויש יין. כך גם יש כוס ויש כוס, והכל, זו לטוב וזו לרע. יין לטוב, שנאמר "ויין ישמח לבב אנוש".</p>

האי רוחא איהו רוחא דכיא כו' מההוא משחא דרבותי כו', האי קיימא תחות ההוא רוחא לאמשכחא לכל אינון נשמתין כו', כוסי רויה כאן, אך טוב וחסד כו', הוא בהיכלות זכות ואהבה, כל ימי חיי, בהיכל רצון, כידוע. ושבתי בבית ה', בבית קה"ק, שם הוא בית ה', בית ראשון כידוע, שם אורכא דיומין כמ"ש בסוף התיקו"ז וזהו לאורך ימים (יהל אור).

⁵⁶⁵⁰ דניא ז ט (לש"ו) ז"ל: תְּזַה הָיִית עַד דֵּי כְּרִסְוֹן רְמִינּוּ וְעֵתִיק יוּמִין יְתֵב לְבוּשָׁה פְּתֵלַג חֲזָר וּשְׁעָר רְאֵשָׁה כְּעָמֵר נְקָא פְּרִסְיָה שְׂבִיבִין דֵּי נוֹר גְּלִגְלוּהִי נוֹר דְּלֵק. תרגומו ללשה"ק: הייתי רואה שכסאו עולה וזקן הימים יושב ולבושו לבן כשלג ושער ראשו כצמר נקי, וכסאו נוצץ של אור וגלגליו נר דלוק.
⁵⁶⁵¹ חד נהורא דחיינן – הוא הכוס (יהל אור).

⁵⁶⁵² הוא היין, וזהו יין המשומר בענביו עין לא ראתה, שכאן אין ראייה שולט, דלית ליה גוון כלל, כמש"ל דא לאו איהו באתגליא בסתימו דעינא כו', וזהו עין לא ראתה, וזהו החיים, ולכן כשחטה חוה הענבים, גרמה מיתה. וצריך כל אדם מקודם לטעום כוס אחר מקודם כמש"ל, בגין דכסא אחרא כו', ר"ל שנהרגו, וז"ס שמשקין לו כוס להרוגי ב"ד (סנהדרין מג ע"א) (יהל אור).
⁵⁶⁵³ דחייא (דפ"ו).

⁵⁶⁵⁴ והן ג' טפין דמ"ה נגד ג' הנ"ל, וכן בגיהנם כמ"ש לקמן דף רסג ע"ב ורסד ע"א היכלא תניינא כו', בהיכלא דא קיימין תלת פתחין תלת סטרין כו', ובהאי ממנא דאקרי כוס כו', ורוו ליה להאי נשמתא כו', וזהו נגד רויה הנ"ל, מהאי רוחא נפקא תלת טפין כו', ע"ש כל הענין. וזהו הממונה בפתח האמצעי, דשם נגד זה הממונה של חיים (יהל אור).

⁵⁶⁵⁵ ויקרא יב ע"ב רסד ע"א (הערת הזהר).

⁵⁶⁵⁶ וז"ש (ברכות נז ע"א) יש שותה יין וטוב לו כו', ות"ח לעולם טוב, שהן בדרגא דהאי היכלא, וכאן הוא סוד החלום, כמ"ש לקמן דף רמח ע"ש (יהל אור).

⁵⁶⁵⁷ כי הן ב' דרגין כוס ויין כנ"ל (יהל אור).

<p>וכלא דא לטב ודא לביש יין לטב דכתיב (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש יין⁵⁶⁵⁸ לביש דכתיב (שם עה ט) ויין חמר מלא מסך וגו' כוס לטב דכתיב (שם קטז יג) כוס ישועות אשא כוס</p>	<p>ויין לרע, שנאמר "ויין חמר מלא מסך וגו'". כוס לטוב, שנאמר "כוס ישועות אשא". כוס</p>
<p>רמז/א</p>	
<p>לביש דכתיב (ישעיה נא יז) כוס חמתו כוס התרעלה:</p>	<p>לרע, שנאמר "כוס חמתו [וגו'] כוס התרעלה".</p>
<p>כמה דאית בסטרא דקדושה היכלין וממנן כלא לטב ורוחין קדישין וכל סטרין קדישין הכי נמי אית בסטר מסאבא היכלין וממנן כלהו לביש ורוחין מסאבין ממנן וכל סטרין מסאבין ודא לקבל דא כגון יצר [ה]טוב ויצר [ה]רע וכלא ברוא הדא:</p>	<p>כמו שיש בצד הקדושה היכלות וממונים הכל לטוב, ורוחות קדושות וכל הצדדים הקדושים, כך גם יש בצד הטומאה היכלות וממונים כולם לרע, ורוחות טמאות ממונות וכל הצדדים הטמאים. וזה כנגד זה, כמו יצר הטוב ויצר הרע, והכל בסוד אחד.</p>
<p>היכלא דא אקרי היכל זוהר בגין דאית וביה רוחא דאקרי אורפניא⁵⁶⁵⁹ ואיהו זוהר דלא אשתני⁵⁶⁶⁰ וקיימא בנהירו סתימא⁵⁶⁶¹ דנהיר מעילא ובנהירו דנהיר לתתא וכד בטש⁵⁶⁶² נהירו דלתתא בנהירו עלאה ונ"א וכד נהיר נהורא בנהורא נהיר האי רוחא כגוונא דחיזו דעינא ודכדו (וכד) מתגלגלא כדין אפיק נהורא דנציץ וזהרא⁵⁶⁶³ הכי נמי האי רוחא ועל דא והיכלא דא אקרי זוהר:</p>	<p>ההיכל הזה נקרא היכל זוהר, משום שיש בו רוח שנקראת אורפניא"ל. והוא זוהר שלא משתנה, ועומד באור נסתר שמאיר מלמעלה ובאור שמאיר למטה. וכשמכה האור שלמטה באור העליון, (וכשמאיר אור באור) מאירה הרוח הזו כמו מראה העין, שכשמתגלגלת, אז מוציאה אור שנוצץ וזוהר. כך גם ברוח הזו. ועל כך ההיכל הזה נקרא זוהר.</p>
<p>והאי רוחא דאקרי אורפניא"ל האי איהו דנהיר להיכלא דא ונהיר להיכלא קדמאה בגין דההוא רוחא ודהיכלא קדמאה נהיר באתגליא (בהאי) [מהאי] רוחא דאיהו סתימאה⁵⁶⁶⁴ דא רוחא נטיל לעילא ונטיל לתתא ברזא דכתיב (שיר ז ב) חמוקי</p>	<p>הרוח הזו שנקראת אורפניא"ל, זוהי שמאירה להיכל הזה, ומאירה להיכל הראשון, משום שאותה הרוח של ההיכל הראשון מאירה בגלוי, (בזו) מזו הרוח שהיא נסתרת. זו הרוח נוסעת למעלה ונוסעת למטה, בסוד הנאמר "חמוקי ירכיך כמו חלאים". ומה שאמר "חמוקי ירכיך", משום שיש רוח אחרת שיוצאת ממנו לצד שמאל ונקשרת עמו. ועל כך כתוב "חמוקי" שנים. ורוח השמאל הזו</p>

⁵⁶⁵⁸ ויין (דפ"ו).

⁵⁶⁵⁹ עי' הקדו"ש עט ע"א איך שמפרש את דברי הזהר על פי תורת המהר"י סרוק, עי' עמוד הקודם הערה בשם לש"ו דע"ה ח"א דף סב ע"ג.

⁵⁶⁶⁰ אורפניאל אותיות אור פני אל, ואור הוא זהר, והוא אור פשוט, שזהו אור כנ"ל, והוא אור פנימי, וזהו פני (יהל אור).

⁵⁶⁶¹ ר"ל דנהיר מעילא, מהיכל נגה, דשם הוא נהירו סתימא דלא אתחזי כלל כמ"ש למעלה, ונהיר לתתא להיכלא קדמאה, והוא ממוצע ביניהן, לכן לא אתחזי אלא בסתימו דעיינין (יהל אור).

⁵⁶⁶² ר"ל, כד בטש נהירו דהיכלא קדמאה בנהירו של היכל נגה, שהוא נהירו דלא אתחזי, נציץ האי נהירו, רוחא של היכל זה (יהל אור).

⁵⁶⁶³ כמ"ש בפ' וארא, דגוונין דמתחזיין לא זהרי, ודלא מתחזיין זהרי, כמ"ש. ורזא דא עינא בעינא, אית גוונין דאתגליין רשימין ביה, וכלהו לא מזדהרי כו', אינון סתימין דמזדהרין מגו אלנין דלא מזדהרי ואינון דמזדהרי כו', ולכן נקרא זהר, וז"ש ה"נ האי רוחא, וע"ד אקרי אורפניאל, שהוא אור המאיר (יהל אור).

⁵⁶⁶⁴ ר"ל, שמאיר להיכל הזה ולהיכל לבנת הספיר, שגוונין של היכל א' אינן מאירין כלל, שהן גוונין דמתחזיין דלא (מזדהרין) אלא מגו גוונין דלא מתחזיין המאירין. וכן רוח של היכלא קדמאה אינו מאיר רק ברוח הזה, רק ששם באתגלייא וכאן בסתימו (יהל אור).

<p>ירכיך⁵⁶⁶⁵ כמו חלאים⁵⁶⁶⁶ ומה דאמר חמוקי ירכיך⁵⁶⁶⁷ בגין דאית רוחא אחרא דנפיק מניה לסטר שמאלא ואתקשר בהדיה ועל דא כתיב חמוקי תרין והאי רוחא שמאלא אקרי הדרניא^ל ואתכלילו דא בדא כלילין כחדא ואינון עצם השמים דכלילא באש ומים:</p>	<p>נקראת הדרניא^ל, ונכללים זה בזה, כלולים כאחד, והם עצם השמים, שכלול באש ומים.</p>
<p>כתיב (יחזקאל א כח) כמראה הקשת⁵⁶⁶⁸ אשר יהיה בענן ביום הגשם וגו'.⁵⁶⁶⁹ והאי רוחא קדמאה אורפניא^ל דאיהו סתים בין עילא ותתא⁵⁶⁷⁰ ונהיר איהו כעין השמל⁵⁶⁷¹ האי איהו כעין השמל ולזמנין איהו השמל בגין דמניה קיימין כל אינון שרפים⁵⁶⁷² חיוון אשא ממללן חיוון דקיימי ולא קיימי⁵⁶⁷³ וועל דא איהו השמל:</p>	<p>נאמר "כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם וגו'". הרוח הראשונה הזו אורפניא^ל, שנסתרת בין מעלה ומטה ומאירה, היא כעין החשמל. זהו כעין החשמל, ולפעמים הוא חשמל. משום שממנו קיימים כל אותם שרפים חיות אש מדברות, חיות שעומדות ולא עומדות, ולכן הוא חשמל.</p>
<p>אורפניא^ל דקאמרן בדא אשתמודעאן חייין לעלמא כד אתדן עלמא לטב כדין נהיר⁵⁶⁷⁴ רוחא דא וכל חייין וכל חדו אשתכח דהא כיון דזכותא נפקא ונהירו דינין כדין רוחא דא אנהיר וסימניך (משלי טז טו) באור פני מלך חיים⁵⁶⁷⁵:</p>	<p>אורפניא^ל שאמרנו, בזה נודעים חיים לעולם. כשנדון העולם לטוב, אז מאירה הרוח הזו, וכל החיים וכל השמחה נמצאים, שהרי כיון שזכות יוצאת, ומאירים הדינים, אז הרוח הזו מאירה. וסימנך "באור פני מלך חיים".</p>
<p>וכד אתדן עלמא בדינא (בההוא זכותא) כדין ההוא סטרא אחרא מסאבא שלטא ואתקף וס"א וכד אתדן עלמא בדינא בההוא זכותא כדין ההוא רוחא אחרא שלטא ואתקף</p>	<p>וכשנדון העולם בדין (באותה זכות), אז אותו הצד האחר הטמא שולט ומתחזק, (וכשהעולם נדון באותה הזכות, אז הרוח האחרת שולטת ומתחזקת) והרוח הזו נגזזת ונחשכת, ואז כל העולם עומד בדין ונדון. והכל</p>

⁵⁶⁶⁵ רנח ע"א (הערת הזהר).

⁵⁶⁶⁶ ר"ל, שנוטל להיכל הזה ונטל להיכלא קדמאה, שנאמר חמוקי ירכיך והוא בהיכל הזה (יהל אור). והוא בהיכלא קדמאה, ששם הכף כמש"ל, ואמרו כמו חלאים על השתיין שמחוללין ויורדין עד תהום והבן, וז"ס בשעה שכרה דוד שתיין שהיתה בסוד בתולה, גן נעול גל נעול מעין חתום, והוא פתח אותה בסוד אבן מאסו הבונים (יהל אור).

⁵⁶⁶⁷ ר"ל מ"ש חמוקי בלשון רבים (יהל אור).

⁵⁶⁶⁸ ר"ל שכאן ג' גווינין דקשת כמ"ש למעלה, וסמך כאן על מ"ש בפ' בראשית, ומש"ש קיצר כאן (יהל אור).

⁵⁶⁶⁹ ר"ל, הרוחא שמאלא כלילא באש ומים, שהן שני הגווינין, חוור ותכלת, כסא דין וכסא רחמים, בסוד הציצית, תכלת ולבן. ועצם הוא רוחא קדמאה, והשמים רוחא תניינא. וע"ז הרוחא אמר דכלילא באש ומים, ולכן נקרא הדרניא^ל, ונק' הדר, זיו, כידוע דלית שופרא אלא כד איהו בתרי גווינין, חוור וסומק, כמ"ש בזו"ח דף לג ע"ב, והאי נגה איהו כו', כאתתא שפירתא, בחיזו חוור וסומק כו'. וז"ס (מגילה יג ע"א) אסתר ירקרוקת היתה, שהוא גוון תכלת (וגוון תכלת אצטבע מגו גוון סומק כמ"ש בפרשת תרומה, ולכן אחיד בסומק דלתתא כנ"ל) אלא שחוט של חסד משוך עלי', ולכן בימי' נגזר כליה על ישראל, וניצולו בסוד כסא תכלת וכסא רחמים (יהל אור).

⁵⁶⁷⁰ ר"ל בין היכלא קדמאה להיכל ג' כנ"ל (יהל אור).

⁵⁶⁷¹ "כעין" ע"ש גווינין דעינא, וכאן הוא החשמל דלא קיימין בי' לאסתכלא, וכמ"ש בזו"ח דף לב ע"ב, ומתוכה כעין החשמל הא אוקמוה דאינון חיוון אשא ממללן, ויתבאר למטה שהוא השרפים דנפקי כאן מהאי רוחא, ואינון זוהרא דזהיר, והוא רוחא הזה שנקרא זוהר קאי', ולכן קאים דלית מאן דיכול למקים בי' וכו', ועיינין וחזויה לא יכלין לשלטאה עליה כו' (יהל אור).

⁵⁶⁷² פא ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁶⁷³ עי' מלואים אות (יד).

⁵⁶⁷⁴ נהר (דפ"ו).

⁵⁶⁷⁵ עי' מלואים אות (טו).

<p>והאי רוחא אנניז⁵⁶⁷⁶ ואתחשך וכדין כל עלמא קיימא בדינא ואתדן וכלא קיימא בהאי רוחא וסימניך (דניאל ה ו) וארכבתיה⁵⁶⁷⁷ דא לדא נקשן:</p>	<p>עומד ברוח הזו, וסימנך "וארכובתיה דא לדא נקשן [נוקשות זו לזו]."</p>
<p>הכא קיימז⁵⁶⁷⁸ כל אינון מלבושין דנשמתהון⁵⁶⁷⁹ דצדיקיא דסלקין לאתחזאה קמי מאריהון ולקיימא קמיה וכד נשמתא סלקא ומטי להאי היכלא כדין אודמן חד ממנא דאתפקד על אינון לבושין וצדיקאל⁵⁶⁸⁰ שמייה⁵⁶⁸¹ דהא בזמנא דבר נש עביד פקודין דאורייתא בהאי עלמא כגוונא דאיהו אשתדל גרמיה הכי אתעביד ליה בהאי היכלא לעילא מלבושא לאתלבשא ביה בההוא עלמא:</p>	<p>כאן עומדים כל אותם מלבושים של נשמות הצדיקים שעולות להראות לפני רבונם ולעמוד לפניו. וכשנשמה עולה ומגיעה להיכל הזה, אז מזדמן ממונה אחד שהופקד על אותם לבושים, ושמו צדיקאל. שהרי בזמן שאדם עושה את מצוות התורה בעולם הזה, כעין שהוא עסק בעצמו, כך נעשה לו בהיכל הזה למעלה מלבוש להתלבש באותו העולם.</p>
<p>וכד נשמתא סלקא⁵⁶⁸² ההוא ממנא נטיל ההוא לבושא דילה ואזיל עמה עד די מטא לנהר דינור⁵⁶⁸³ די נשמתא אצטריכא לאתסחייא ולאחלבנא⁵⁶⁸⁴ תמן ולזמנין⁵⁶⁸⁵</p>	<p>וכשנשמה עולה, אותו ממונה נוטל אותו הלבוש שלה והולך עמה עד שמגיעה לנהר דינור, שהנשמה צריכה לרחוץ ולהתלבן שם, ולפעמים שטובעת אותה נשמה שם ונשרפת ולא עולה כל היום, עד הבוקר, כשמתעוררת</p>

⁵⁶⁷⁶ שהאי רוחא הוא גוון חוורא, וכד נהיר חוורא, אז חיינ וכו"ל (יהל אור).

⁵⁶⁷⁷ שכאן הברכים כמש"ל (יהל אור).

⁵⁶⁷⁸ קיימין (דפ"ו).

⁵⁶⁷⁹ בסוד הוד והדר לבושו, והוא היכל הוד. וכאן רוחא הדר שנקרא דרניאל כנ"ל, וחשמ"ל ואורפניאל, ומלבר"ש, סכום כלם אחד, והן שע"ח נהורין הידועין. והן ש"ע נהורין וח' אתוון. ודחשמ"ל שהן ח' נהורין שהן שלוב הו"ה ואדנ"י דהיכלא קדמאה שנכלל כאן, שלכן נק' צדיק חשמל, ע"ש ב' שמות הנ"ל. וכמ"ש בתז"ח דף עג ע"א, חיזו תליתאה, וארא כעין חשמל כו' עם תמניא אתוון דחשמל, ע"ש. וש"ע נהורין מתפשטין מן התפוחין כמ"ש באד"ר שם, תאנא אלין תפוחין נהירין וחוורין תדירא, ומנהון נהירין לתלת מאה ושבעין עיבר כו'. וז"ש (יחזקאל א כז) וארא כעין חשמל, שהוא באלין היכלות נו"ה כנ"ל, וכמ"ש בהתיקו"ז ובתז"ח דף עג ע"ב, ממראה ולמעלה נצח, וממראה מתניו ולמטה הוד כו', שהן נק' מעלה ומטה. וז"ש כמראה אש בית לה סביב, והוא בהיכל נגה, שאופן אהדיאל סביבו וממראה כו', כמראה אש ונגה לו סביב, הוא כאן הדרניאל, דאתכליל באש ומים, והוא נגה כמ"ש בז"ח דף לג ע"ב, והאי נגה איהו מסט' דימינא ואתכליל בשמאלא ושמאלא בימינא (יהל אור). עי' לעיל רי ע"א ותמן (לש"ו).

⁵⁶⁸⁰ וצדיקאל (דפ"ו).

⁵⁶⁸¹ וז"ש והלך לפניך צדקתך (ישעיה נח ח), צדק לפניו יהלך כו' (תהלים פה יד) (יהל אור).

⁵⁶⁸² וז"ס ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד כו', והוא לבוש של העולם הזה. ויאמר, הסירו הבגדים הצואים מעליו, והוא ע"י הרחיצה בנהר דינור. והשטן עומד כו', שלא ללבוש אותו. ועי' בפ' שלח דף קס"ט וק"ע, וכן כתיב ביהושע כהנא רבא כו', ע"ש. ויאמר ה' אל השטן יגער כו', הלא זה אוד מוצל מאש, שלא נטבע בנהר דינור, וראוי עכשיו להבגדים. ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, הוא בין השרפים האלו שבהיכל הזה שנק' עומדים, כמ"ש שרפים עומדים (וכן כאן הם סוד הרגלין, שעליהם עומדים, ולא יהיו וארכבת' דא לדא נקשין מפחד השטן וסט"א) (יהל אור).

⁵⁶⁸³ והנה בירורם ועלייתם של כל הניצוצין כולם והשברי כלים כולם, הנה הוא אם ע"י תורה ומצות, אם ע"י כל המאורעות העוברים על כל באי עולם, בעוה"ז או בעולם הנפשות שהם כל העונשים אשר לאחר מיתה ובפרט הגיהנם והנהר דינור שבכל עולם (כי בנהר דינור שם הוא גמר התיקון כמ"ש בזוה"ק ויקהל (רי"א סע"ב) ע"ש כל הענין, ופ' פקודי (רמ"ז ע"א) ופ' מקץ (ר"א ע"א)). ועי' כ"ז הנה נבררין ועולין כל הניצוצין והשברי כלים תמיד, עד שיושלמו להתתקן בביאת המשיח (דע"ה ח"א ג ע"ב), ביסורים של אהבה מה שהצדיקים מקבלים על עצמן, הנה נטהרים השפע והניצוצין לגמרי ומתתקנים תיכף ועולים בקודש ואינם עוברים בנהר דינור אלא בדרך טבילה, וכמ"ש בפ' מקץ (רא ע"א) ויקהל (ריא ע"ב) פקודי (רמז ע"א) בנשמות הצדיקים (דע"ה ח"ב סט ע"א), ועי' עוד בפ' פקודי רנב ע"ב ופ' בראשית מג ע"ב מב סע"א יט ע"א (דע"ה ח"ב דף עז ע"ב).

⁵⁶⁸⁴ עי' פרשת מקץ רא ע"א ויקהל ריא ע"ב (לש"ו).

⁵⁶⁸⁵ הכל לפי מעשיו לצדיקים לאתסחי' בצונן, ולרשע לאתלבנא, ולרשע גמור טבעא האי נשמתא, וכמ"ש ברע"מ פרשת בהעלותך דף קנג ע"א, ואומרים על מאני דפסחא, כלים שנשתמשו בהן בצונן

734

<p>דטבעא ההיא נשמתא תמן ואתוקדא ולא סלקא וכלא יומא עדו (עד דכל יומא) בצפרא⁵⁶⁸⁶ כד אתער רוח דספרא דדרום כדין קיימי בלהו ומתחדשן ואמרי שירתא ומזמרן כגוונא דאינון מלאכין דאתעבר⁵⁶⁸⁷ שלטנהון ואתוקדן וקיימן ומתחדשן כמלקדמין ואמרי שירתא ואזלי לון⁵⁶⁸⁸ הכי נמי אלין נשמתין:</p>	<p>רוח של צד דרום, אז עומדות כולן ומתחדשות ואומרות שירה, ומזמרות כמו אותם מלאכים שעבר שלטונם ונשרפים, ועומדים ומתחדשים כמקדם ואומרים שירה והולכים להם, כך גם הנשמות הללו.</p>
<p>ואי זכאת⁵⁶⁸⁹ האי נשמתא אוסלקתן (ואסתלקת) האי ממנא צדקיא⁵⁶⁹⁰ נטיל לה להאי נשמתא ואלביש לה ובההוא (לההוא) לבושא ואתקנת ביה וסלקא לקרבנא⁵⁶⁹¹ על ידא דמיכאל כהנא לקיימא תדיר⁵⁶⁹² כל יומין קמי עתיק יומין זכאה חולקא דהאי נשמתא דקיימא וזכאת להאי:</p>	<p>ואם זוכה הנשמה הזו ועולה, הממונה הזו צדקיא⁵⁶⁹⁰ ל נוטל את הנשמה הזו, ומלביש אותה באותו לבוש, ונתקנת בו, ועולה לקרבן על ידי מיכאל הכהן לעמוד תמיד כל הימים לפני עתיק הימים. אשרי חלקה של הנשמה הזו שעומדת וזוכה לזה.</p>
<p>ובכלא אתמנא האי רוחא אורפניא⁵⁶⁹³ דקאמרן ואיהו שליט על האי היכלא⁵⁶⁹³ מכללא דא כד אתכליל רוחא ברוחא ובטש דא בדא לאתכללא כחדא אתבריא⁵⁶⁹³ אינון שליטין אחרנין דאתמנן על עלמא ואלין ואינון שרפים דשית גרפיין דמקדשי למאריהון תלת</p>	<p>ובכל התמנה הרוח הזוה אורפניא⁵⁶⁹³ שאמרנו, והוא שולט על ההיכל הזה. מכלל זה, כשנכללת רוח ברוח ומכה זו בזו להכלל כאחד, נבראים אותם שליטים אחרים שהתמנו על העולם, ואלו הם שרפים של שש כנפים שמקדשים את רבונם שלש</p>
<p>רמז/ב</p>	

מטבילן בצונן והן טהורין, אינון נשמתין דאינון מסט' דרחמי, ואינון רחמנים מארי חנא וחסדא לא צריכים לאדכאה במים פושרין [כבינונים], כ"ש בחמי חמין, דבהון מתדכין רשעים גמורים, בגין דזוהמא דלהון נפישא. אבל צדיקים גומרים בצונן, דעלייהו אתמר כל המשים רווח בין הדבקים, מצננין לו גיהנם. וידוע שנהר דינור הוא גיהנם שלמעלה, ואי נשמתין חמריין דאינון מאני חרס, שבירתן זו היא טהרתן כו', ועל אלו אמר כאן דטבעא כו' (יהל אור).

⁵⁶⁸⁶ וז"ש חדשים לבקרים כו', ונהר דינור הוא בהיכל ד', בסט' דגבורה, כמש"ל בדף רנב ע"ב. ולכן אומרים המחדש בטובו בכל יום תמיד, כמש"ל דף רס ע"ב היכלא רביעאה המחדש בטובו בכל יום כו' בנהורא דימינא כו', וכן כאן, כד אתער רוח דסט' דדרום כו', וז"ש כאמור לעושה אורים גדולים כי לעולם חסדו בסט' דחסד (יהל אור).

⁵⁶⁸⁷ עי' זהר צו דף לב ע"ב (הערת הזהר). כמ"ש כד מעבירין שלטנותיה מעבירין ליה בנורא דדליק, והוא זה הנהר דינור. וכן המלאכים שנבראו ביום שני, והן מסט' דגבורה וכן הרשעים. וז"ש מהאש יצאו, והאש תאכלם ונרפאין במימי החסד (יהל אור).

⁵⁶⁸⁸ ואזלי לון (מוסגר בדפ"ו). וז"ש בכל יום נבראין מלאכי השרת מנהר דינור ובטלין, שנאמר חדשים לבקרים רבה אמונתך. וז"ש המחדש כו' מעשה בראשית, ואמר לעושה אורים גדולים, שבשמש מחדש ג"כ בכל יום מעשה בראשית, שבכל לילה נכבה אורו ואינו מאיר, ובבקר מתחדש כמ"ש בפרקי דר"א (פרק נא). וכן האדם בלילה מפקיד נשמתו כו', ואף צדיקים שבג"ע, בכל לילה מפקדי לבי קברא, ובכל יום מתחדשין כמקדם בטלא דנגיד עלייהו (יהל אור).

⁵⁶⁸⁹ זכאה (דפ"ו).

⁵⁶⁹⁰ צדקיא"ל (דפ"ו).

⁵⁶⁹¹ והוא כעין הקרבן שנאמר אשה ריח ניחוח לה', מקודם מעלה לאשים, בנהר דינור, ושם נכלה הגוף, כמ"ש בפרשת שלח לך, החלב ודם. ואח"כ מלבישין אותה בההוא לבושא, ובהאי מלבושא סלקא ריחא כידוע, וכמ"ש וירח את ריח בגדיו כו', ואמרו בגדיו של אדה"ר. והענין, כי אדה"ר קודם החטא, שהיה בג"ע, היה לבוש באותן מלבושין בג"ע כידוע, ולכן נאמר אחר שאכלו, וידעו כי ערומים הם כידוע. ויעקב תיקן חטא אדה"ר, וזכה לבגדיו, וז"ש שנכנס עמו ריח ג"ע. "וסלקא לקרבנא ע"י דמיכאל כהנא" זהו ניחוח (יהל אור).

⁵⁶⁹² עי' מלואים אות (טז). הוא ע"פ מ"ש במדרש הנעלם בזו"ח פרשת נח בד"ה הפתח השלישי ע"ש ועיי' לעיל רכט ע"א דכד נשמתין מתקרביין (לש"ו).

⁵⁶⁹³ ר"ל, על כל מה שכתוב כאן, הכל תחתיו [ובפרשת בראשית מכללא דנהורין אלין כו' עמש"ש] (יהל אור).

<p>זמנין ביומא⁵⁶⁹⁴ ואלין אינון דמדקדקי⁵⁶⁹⁵ עם צדיקיא אפילו בחד נימא דשערא ואלין אינון דקיימי⁵⁶⁹⁶ לאענשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי ולאינון דמזולזלי לבר נש דאוליפו מניה⁵⁶⁹⁷ אפילו מלה חדא באורייתא ולא מנהגי ביה יקר ולכל אינון דמשתמשי במאן דקארי שית סדרי משנה ליחדא יחודא דמאריהון:</p>	<p>פעמים ביום, ואלו הם שמדקדקים עם הצדיקים, ואפילו כמו נימה אחת של שערה. ואלה הם שעומדים להענש בעולם הזה ובעולם הבא, ולאותם שמזלזלים בבן אדם שלמדו ממנו אפילו דבר תורה אחד ולא נוהגים בו כבוד, ולכל אותם שמשתמשים במי שקוראים ששה סדרי משנה, ליחד את יחוד רבונם.</p>
<p>כד מתישבן רוחא ברוחא⁵⁶⁹⁸ ואתנהרן כחדא מההוא נהירו נפקא חיותא חדא דשלטא על אינון שרפים וארבע תחותה דאנפייהו אנפין דנשר האי חיותא יופיא⁵⁶⁹⁹ שמיה⁵⁷⁰⁰ ואיהי קיימא בכל רזי דחכמתא וכל⁵⁷⁰¹ אינון מפתחאן דחכמתא קיימין ביה:</p>	<p>כשמתיישבות רוח ברוח ומאירות כאחת, מאותו האור יוצאת חיה אחת ששולטת על אותם שרפים, וארבע תחתיה, שפניהם פני נשר, החיה הזו שמה יופיא"ל, והיא עומדת בכל סודות החכמה, וכל אותם מפתחות של חכמה עומדים בה.</p>
<p>האי [חיותא] (חכמתא) קיימא למתבע אנרא מעם [למיהב קודשא בריך הוא ולמיהב] לכל אינון דרדפי בתר כל מאריהון דחכמה ואפילו מכל בר נש ואולפי חכמה למנדע למאריהון וההוא דיהיב אנרא ואנרא דיהיב[ן] לבני נשא דרדפי [בתר] (אחר) חכמה למנדע למאריהון:</p>	<p>החיה הזו עומדת לתבוע שכר מעם הקדוש ברוך הוא, לתת לכל אותם שרודפים אחר כל בעלי החכמה, ואפילו מכל אדם, ולומדי חכמה לדעת את רבונם, והוא שנותן שכר לבני אדם שרודפים אחר החכמה להכיר את רבונם.</p>
<p>דכר נפק בר נש מהאי עלמא האי חיותא נפקא על ארבע שרפים מעפפין⁵⁷⁰² וסאסת קמיה ולא שביק כל אינון גרדיני נימוסין די בסטרא אחרא למקרב בהדיה וכמה אינון שליחן דשלם⁵⁷⁰³ סחרניה ואלין שרפים כד</p>	<p>שכאשר יוצא אדם מן העולם הזה, החיה הזו יוצאת על ארבעה שרפים מעופפים וטסה לפניו, ולא נותנת לכל אותם שומרי החוקים שבצד האחר להתקרב אליו, וכמה הם שליחים של שלום סביבו. והשרפים הללו כשנוסעים ונראים, נכנעים אותם שרפים</p>

⁵⁶⁹⁴ והן דמקדשין עם ישראל בתפלת יוצר ובתפלת י"ח שחרית ומנחה אבל קדושת ובא לציון היא תוספת קדושה לנו על המלאכים ולכך אומרים בלשון תרגום וכמ"ש בפרשת תרומה דף קלב וקלג עיי"ש (יהל אור).

⁵⁶⁹⁵ שכאן נאמר כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא אל קנא, שג' אשות הן אש שורף כו' כמ"ש בתיקו"ז דף קכב ע"א ע"ש ומהן השרפים כידוע (יהל אור).

⁵⁶⁹⁶ וזהו דאשתמש בתגא חלף מב' העולמות (יהל אור).

⁵⁶⁹⁷ כמ"ש (אבות פ"ו) ואפי' אות אחת. וז"ש בפרשת בראשית דאוקידו לאינון דלא חיישי כו' [ובפרשת בראשית] [מב ע"א יג ע"ד] כד מתגלגלין נהורין כו'. עמש"ש [יהל אור].

⁵⁶⁹⁸ ר"ל כשנכללין א' בחבירו (יהל אור).
⁵⁶⁹⁹ יופיא"ל (דפ"ו).

⁵⁷⁰⁰ והוא שר התורה, והוא נפיק מרוח שמאלא כנ"ל, שנקרא הדרניא"ל, לכן נקרא ג"כ יופיא"ל. ולפי שהוא יותר ממוזג באש, שלכן הוא על השרפים, ויופי האדם כד אדום ניכר בו יותר, כמ"ש דודי צח ואדום, אדמו עצם מפנינים, ולכן נק' יופיא"ל. והוא אנפי נשרא, לפי שהוא כלול באש ומים, והוא נשר שבחיות, כלול מח"ג כידוע, וכנ"ל (בראשית מא ע"ב) דרך הנשר בשמים. וכאן הוא התורה והחכמה, כמ"ש כי מן השמים דברתי עמכם כו' (יהל אור).
⁵⁷⁰¹ לכל (דפ"ו).

⁵⁷⁰² שנאמר בהן ובשתים יעופף. ואמר "על ד' שרפים". שהשרפים נכללין בד' חיות שתחת', כמ"ש בפרשת בראשית, ונכללין בד' (יהל אור).

⁵⁷⁰³ ר"ל סביבות האדם. וכמ"ש (כתובות קד). בשעה שהצדיק נפטר מן העולם ג' כתות של מ"ה יוצאין לקראתו, אחת אומרת בוא בשלום ואחת אומרת כו'. וז"ש "וכמה שליחן דשלם". והן נק' מלאכי שלום, שליחין לבשר השלום. וכאן הן הג' כתות, אותן דמקדשאן שמא קדישא דמאריהון, כמ"ש ג' כתות של מ"ה (חולין צא ע"ב) אומרת שירה בכל יום, א' אומרת קדוש, ואחת אומרת כו',

<p>נחשים ואתחזיין אתכפיין אינון שרפים נחשים העולם. דנפקן⁵⁷⁰⁴ מההוא נחש דגרים מותא לכל עלמא:</p>	<p>נחשים שיוצאים מאותו נחש שגרם מות לכל העולם.</p>
<p>האי חיותא קדישא קיימא כד נשמטא סלקא ומטאת לגביה כדין שאל לה ברזא דחכמתא דמאריה וכפום [ההיא] (האי) חכמתא דרדיף אבתרה ואדבק [בה] הכי יהבי לה אגריה ואי יכיל לאדבקא ולא אדבק דחי ליה לבר ולא עיילה וקיימא תחות ההוא היכלא בכסיפו וכד נטלי וגדפייהו [גדפויהו] אלין שרפים דתחותה כדין כלהו בטשי בגדפייהו ואוקדון לה ואתוקדתו (ואתיקדת) ולא אתוקדת וקיימא ולא קיימא והכי אתדנת בכל יומא נהירת ולא נהירת:</p>	<p>החיה הקדושה הזו עומדת כשנשמה עולה ומגיעה אליה, ואז שואלת אותה בסוד החכמה של אדונו, וכפי אותה החכמה שרדף אחריה והשיג אותה, כך נותנים לו שכרו. ואם יכל להשיג ולא השיג, דוחים אותו החוצה, ולא נכנסת, ועומדת תחת אותו ההיכל בבושה. וכשמרימים כנפיהם השרפים הללו שתחתיה, אז כולם מכים בכנפיהם ושורפים אותה, ונשרפת ולא נשרפת, ועומדת ולא עומדת, וכך נדונית בכל יום, מאירה ולא מאירה.</p>
<p>ואף על גב שיש לה מעשים טובים, משום שאין שכר באותו העולם כמו אותם שעוסקים בחכמה להסתכל בכבוד רבונם, ואין שעור לשכר של אותם שיודעים החכמה להסתכל בכבוד רבונם. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר "אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה".</p>	<p>ואף על גב שיש לה מעשים טובים, משום שאין שכר באותו העולם כמו אותם שעוסקים בחכמה להסתכל בכבוד רבונם, ואין שעור לשכר של אותם שיודעים החכמה להסתכל בכבוד רבונם. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר "אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה".</p>
<p>רוחא דא (ד) שלטא על כלא כלא כלילין בה כלא אסתכייין לגבה⁵⁷⁰⁸ האי חיותא שלטא על ארבע אחרניין⁵⁷⁰⁹ וארבע גלגלין לכל חד וחד</p>	<p>הרוח הזו שולטת על הכל. הכל כלולים בה, וכולם מסתכלים אליה. החיה הזו שולטת על ארבע אחרות, וארבעה גלגלים לכל אחת ואחת. גלגל אחד מסתכל לצד מזרח, וגלגל אחד מסתכל לצד צפון, וגלגל אחד מסתכל</p>

והן כאן כמ"ש למטה "אלין דקיימי באמצעייתא כלהו ממנן בשירתא כו' אלין דקיימי לעילא לסטר ימינא כו' ואלין דקיימי בשמאלא כו'" (יהל אור).
⁵⁷⁰⁴ דנפקן (דפ"ו).

⁵⁷⁰⁵ כמ"ש בז"ח ש"ה דף נ"ו ע"א (ע ע"ב) "ת"ח כל מאן דאזיל לההוא עלמא בלא ידיעה אפי' אית ב' עובדין טביין סגיאין כו', ת"ח מאי דכתיב אם לא תדעי לך היפה בנשים כו' דאית לה עובדין שפירין". והן הגוונים, אלא דלא אצטבעו הגוונים. והענין כי פשוטי דאורייתא הן הגוונים דבוצינא, ורזין דאורייתא הוא אור הנביעו, דמני' אצטבעו גוונים, וכמ"ש בתז"ח (עג ע"ד) "דכל רז אור אתקרי לאנהרא כו'". ובהרבה מקומות. ולכן נקר' החיה הזו דממונה על רזא דחכמתא יופיא"ל, דמניה אצטבעו הגוונים. ודווקא למאן דיכיל לאדבקא, ולכן קורא לה היפה בנשים, דאת הי' בידך האור והיופי, ולית לך לאתדמה לשאר הנשים, וכמ"ש הזאת נעמי אל תקראן לי נעמי כו' אני מלאה הלכתי, דמלמדין לה כל התורה, דיכול לאדבקא בעה"ז, ואומר לה זה היפה, שתדע למה היא נידונית יותר משאר ב"א שלא למדו בחכמתא, כמ"ש לעיל. [קבלה ר"ת השחחו לה' בהדרת קודש, בסוד הוד והדר שבהיכל הזה כמ"ש] (יהל אור).

⁵⁷⁰⁶ בראשית קלב (הערת הזהר).
⁵⁷⁰⁷ שרזין הן בסטרא דח"י עלמין, והוא ח"י עלמין בתרין עלמין, בעה"ז ועה"ב, שהוא אתרי' בנינה עה"ב, וקאים בנוק', כמ"ש כי כל בשמים ובארץ, הן התרין עלמין, וכמ"ש בריש פ' שמות דף ב' ע"א "זוהר איבא דאינא יהיב חיין לכלא קיומי' לעלם ולעלמי עלמין כו', זכאה חולקיהון אינון דטעמין מיני' קיימין אינון לעלם ולעלמי עלמין, אלין אקרון חיין להאי עלמא וחיים לעלמא דאתי". והוא כמ"ש (יבמות צו ע"ב) אגורה באהלך עולמים שפתותיו כו' (יהל אור).
⁵⁷⁰⁸ כנ"ל לאתכללא ב'י ולסלקא. [ובפרשת בראשית (מב ע"ב יד ע"א) ד' גלגלין לכל חד כו'. עמש"ש] (יהל אור).

⁵⁷⁰⁹ הן ד' חיות הנ"ל שפניהן פני נשר. ולפי שאמר לעיל האי חיותא נפקא על ד' שרפים כו', וכאן הוצרך לבאר ענין החיות משום פרטיהן אמר אחרנין (יהל אור).

<p>גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח וגלגלא חדא אסתכי לסטר צפון וגלגלא חדא אסתכי לסטר דרום וגלגלא חדא אסתכי לסטר מערב וכל חד וחד בתלת סמכין:</p>	<p>לצד דרום, וגלגל אחד מסתכל לצד מערב, וכל אחד ואחד בשלשה אדנים.</p>
<p>גלגלא דלסטר מזרח⁵⁷¹⁰ חניא¹ל שמיה גלגלא דלסטר צפון קרשיא¹ל⁵⁷¹¹ שמיה גלגלא דלסטר דרום עזריא¹ל שמיה גלגלא דלסטר מערב עניא¹ל⁵⁷¹² שמיה ואינון תלת סמכין דאינון לכל חד וחד כלהו אסתכין לאמצעיתא בגין דאמצעיתא איהו נטיל לון וכלהו ונטליו (נטיל) בגיניה דאמצעיתא⁵⁷¹³:</p>	<p>הגלגל שלצד מזרח שמו חניא"ל. הגלגל שלצד צפון שמו קרשיא"ל. הגלגל שלצד דרום שמו עזריא"ל. הגלגל שלצד מערב שמו עניא"ל. וכל אותם שלשת העמודים שהם לכל אחד ואחד, כולם מסתכלים לאמצע, משום שהאמצע נוטל אותם, וכולם נוסעים בגלל האמצע.</p>
<p>אלין דקיימי באמצעיתא כלהו ממנן בשירתא⁵⁷¹⁴ ואלין דימינא⁵⁷¹⁵ אמרי שירתא דסלקא רעותא לעילא⁵⁷¹⁶ ואמרי קדוש ואלין דשמאלא אמרי שירתא וסלקי רעותא לעילא⁵⁷¹⁷ ואמרי ברוך קדוש לעילא וברוך לתתא:</p>	<p>אלו שעומדים באמצע, כולם ממונים בשירה. ואלו של הימין אומרים שירה, שעולה הרצון למעלה ואומרים קדוש. ואלו של השמאל אומרים שירה, ועולה הרצון למעלה ואומרים ברוך. קדוש למעלה, וברוך למטה.</p>
<p>אלין דקיימי לעילא⁵⁷¹⁸ לסטר ימינא נטלי קדושה ומתחבראן בקדושה בכל אינון ידיעי לקדשא למאריהון [ביחודא ברזא דחכמתא ואלין דקיימי בשמאלא נטלי קדושה ומתחבראן לכל ובכל אינון דלא ידיעי לקדשא למאריהון] כדקא יאות וכלהו כלילין אלין באלין ביחודא חדא ומתקשראון דא בדא עד דכלהו אתעבידו קשורא חדא ורוחא חדא ומתקשרן באינון דלעילא למהוי כלא חד לאתכללא דא בדא:</p>	<p>אלו שעומדים למעלה לצד ימין, לוקחים קדושה ומתחברים בקדושה בכל אותם שיוודעים לקדש את רבונם ביחוד של סוד החכמה. ואלו שעומדים בשמאל, נוטלים קדושה, ומתחברים בכל אותם שלא יודעים לקדש את רבונם כראוי. וכולם כלולים אלה באלה ביחוד אחד ונקשרים זה עם זה, עד שכולם נעשים קשר אחד ורוח אחת, ומתקשרים עם אותם שלמעלה להיות הכל אחד ולהכלל זה עם זה.</p>
<p>מאתר דא ינקי כל אינון⁵⁷¹⁹ מאריהון דחכמתא דקיימן למנדע⁵⁷²⁰ במראה או ברזא⁵⁷²¹ דחלמא בגין דנביאים ינקי מלעילא⁵⁷²² ואלין מארי דחלמא או דמראה</p>	<p>מהמקום הזה יונקים כל אותם בעלי החכמה שעומדים לדעת במראה או בסוד החלום, משום שנביאים יונקים מלמעלה, ובעלי החלום או המראה יונקים מכאן. וכשמתחבר מקום זה במקום שלמעלה בקשר</p>

⁵⁷¹⁰ בס"י אין שם אל בשום אחד מהם (הערת הזהר).

⁵⁷¹¹ קדשיא"ל (יהל אור).

⁵⁷¹² ענא"ל (יהל אור).

⁵⁷¹³ כנ"ל [הן ד' חיות וכו'] (יהל אור).

⁵⁷¹⁴ ר"ל אלו הד' שהן באמצע, הן ממונים על השיר (יהל אור).

⁵⁷¹⁵ ר"ל הגלגלים שבימין, ר"ל לצד דרום (יהל אור).

⁵⁷¹⁶ צ"ל מהכא (יהל אור). לגבי חיות דעלייהו (יהל אור).

⁵⁷¹⁷ צ"ל מתתא (יהל אור). ר"ל עם האופנים שבהיכלא קדמא (יהל אור).

⁵⁷¹⁸ ר"ל אותן שעומדין למעלה בצד ימין, הם מתחברין עם ישראל המקדישין אותם ידיעי לכווני. ואותם שבצד שמאל מתחברים עם אותם שבישראל שאינון יודעין לכוין. וכלם כלילין ומתקשרין זה בזה ביחוד אחד (יהל אור).

⁵⁷¹⁹ שכאן הוא מפתחאן דחכמתא כמש"ל (יהל אור).

⁵⁷²⁰ וישב קנא ע"ב רנז ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁷²¹ תיקון יא ע"א כא רנח ע"א עא ע"ב ורסב ע"א (הערת הזהר).

⁵⁷²² ר"ל מנ"ה דאצילות. אבל מארי דחלמא ודמראה ינקי מנ"ה דבריאה. וז"ש "ואלין מארי דחלמא כו' מהכא" (יהל אור).

<p>ינקי מהכא וכד מתחברא⁵⁷²³ אתרא דא באתרא דלעילא בקשורא חדא כרין נביאים (כלהו) ינקי מעילא ומתתא בקשורא חדא:</p>	<p>אחד, אזי הנביאים יונקים ממעלה וממטה בקשר אחד.</p>
<p>רמח/א</p>	
<p>ובגין כך אית משל במלייהו⁵⁷²⁴ דלא צהצחא נבואתהון כדקא יאות כמה דהוה ביה במשה דהוה צהצוחא בנבואתיה בכלא בגין ודנהירו נפיק⁵⁷²⁵ מעילא (דכד נהירו נפיק) מאתר דכל נהורין נפקין מניה ומטא לדרגיה ומתמון (הכי) יניק נבואתיה ונהיר מה דלא הוה כרין לכלא ולכל שאר נביאין אינון מאריהון דחלמא⁵⁷²⁶ מאריהון דמראה כלהו ינקי מאתר דא לתתא בלא חבורא דלעילא על</p>	<p>ולכן יש משל בדבריהם, שאין נבואתם מצוחצחת כראוי כמו שהיה במשה, שנבואתו היתה מצוחצחת בכל. משום שאור יוצא מלמעלה ממקום שכל האורות יוצאים ממנו, ומגיע לדרגתו, ומשם הוא יונק את נבואתו ומאיר מה שלא היה כך לכולם, לכל שאר הנביאים. אותם בעלי החלום, בעלי המראה, כולם יונקים ממקום זה למטה בלי חבור של מעלה על ידי דרגה אחרת תחתונה ממנה, שהיא בחוץ.</p>

⁵⁷²³ ר"ל שלא תאמר שנביאים ינקי מעילא לבד, לכן אמר "וכד מתחברא כו". ר"ל כאשר מתחברים נ"ה דאצילות עם נ"ה דבריא, אז משניהם יחד. וכמ"ש בפ' בראשית דף מ"ה ע"א "שאר נביאים נטלין תרי היכלין דלתתא תרין רוחין נגה וזוהר כו". וכן לקמן דף רנ"ז ע"ב "נביאין דאינון סט' עלאין תרין (סמכין) ירכין [דסמכין לאורייתא קדישא אינון נטלין היכלא דתרין רוחין כו' דאינון נוגה וזוהר] כו', אתכלילו דא בדא, כדין אלין תרין סמכין דלתתא, כד מתחברן באלין עלאין אתרשים בהו נבואה כו', לעילא נבואה הכא מראה, וע"ד איהו דא כגוונא דא ודא כגוונא דא" (יהל אור).
⁵⁷²⁴ שמתלבש הנבואה בהיכלין אלו, משא"כ במשה, אע"ג דע"כ צריך לעבור דרך כל העולמות, הוא דרך מעבר לבד כידוע (יהל אור).

⁵⁷²⁵ ר"ל שנבואת משה הוא מבינה שמתלבש בנ"ה. וז"ש (תקו"ז נה ע"א) נביאים מבינה. ואמרו (נדרים לח ע"א) משה זכה לבינה. ואמר משה בנצח, והוא שיוצא מבינה ומתלבש בנצח כנ"ל. ואע"ג דבכל הנביאים, נר"ה צריך לקבל תחלה מבינה, כנ"ל נביאים מבינה, ומשם דרגא דנבואה כידוע בכ"מ, וז"ש (ב"ב יב.) חכם עדיף מנביא, דחכמה למעלה מבינה. ואמר בז"ח רות (עז ע"א) "שלום לרחוק ולקרוב שהוא רחוק לחכמים וקרוב לנביאים. רא"א איפכא קרוב לחכמים ורחוק לנביאים, שרואין דמיונות שלמעלה כעין גוף". והנה למעלה חכמה למעלה מבינה, אבל למטה נביאים למעלה מחכמה, שנביאים בנו"ה, וחכמה ביסוד, דשם כל רזין דחכמתא, והוא ההוא חיותא דכאן, ועמ"ש בז"ח רות (הדרת קדש רות אות מא). ואמר בריש פ' שמות (ב ע"א) "איבא דאילנא יהיב חיין לכלא קיומי לעלם ולעלמי עלמין זכאה חולקי כו" עד "בעלמא דאתי" ע"ש. ר"ל איבא דאילנא חכמתא, דהוא אילנא דחיי, והן שנקר' חי, ובניהו כו' בן איש חי. ועיין בתיקו"ז (ריש תיקון כא מב ע"ב) "אל אבא (דיליה) [דילי] כו' ובלע מיא דימא כו' ואתון כו". ועיין בר"פ בראשית (ו ע"א) "ובניהו כו". וזה ג"כ הענין שנבון עדיף מחכם, הוא ג"כ כאן בנו"ה, כי כלם אינון מקבלים מהנהירו דנפיק מבינה, רק מנ"ה שקבלו מבינה, משא"כ במשה שקבל מנהירו דנפיק מבינה שנתלבש בנו"ה, ומשם ואילך לא נתלבשו עוד, אלא דרך מעבר לבד. משא"כ בנביאים שלא קבלו רק מנ"ה עצמן שנתלבשו בהיכלות אלו, ומשם ואילך דרך מעבר לבד. וז"ש (ז"ח מד ע"ב) משה בנצח, ואף על גב דדרגי' גדול מאבהן, שהוא זכה לאספקלריא המאירה, משא"כ באבות ושמי ה' לא נודעתי להם, כמ"ש בפ' וארא (כג ע"א). והענין, שאבות זכו לחג"ת שנתלבשו במלכות, תלת גוונין דילה, כמ"ש שם, והן בהיכלין דילהון רצון ואהבה וזכות, כמ"ש בפ' בראשית מ"ה ע"א, ולקמן דף רנ"ו ורנ"ז, והן כגוונא דנביאים בנו"ה כנ"ל. והחילוק ביניהם לבין הנביאים הוא, שנו"ה אפילו באצילות, גוונין דילהון אינון מאספקלריא המאירה, שנה"י הם המאירים למלכות, ואבהן זכו לחג"ת, שהן גוונין דאספקלריא המאירה במקומן. וזש"ש בפ' וארא דף כ"ג "ואלין אינון דאתחזיין לאבהן למנדע [כו'] מגו אלין דמזדהרי כו". משא"כ למשה שנתגלה לו מתוך הבינה, באצילות עצמן, כמ"ש ואינון סתימין אתגליין לי' למשה בההוא רקיעא דילי כו' (יהל אור).

⁵⁷²⁶ ר"ל מאריהון דחלמא ודמראה יונקים מהיכלות אלו לבד, ואינון יונקים מלעילא כלל, ואינון יונקים מהיכלות עצמן, רק שמתלבש בדרגא אחרא ביצירה, בהיכלות דנצח והוד דשם. והכלל כי כולם צריך להתלבשות, ואינון מקבלין מן דרגא דיליה במקומו, רק בהתלבשו בדרגא אחרא. ואע"ג שבכולם יוצא הנבואה משורש השרשים מבינה, אינון מקבלין משם כנ"ל. והמקומות שלמטה מדרגם דרך מעבר כנ"ל. וז"ש "כמה דדרגא דנביאים דלעילא כו'. ה"נ אלין דרגין כו" (יהל אור).

<p>ידא דדרגא אחרא תתאה [מיניה] דאיהו לבר⁵⁷²⁷:</p>	<p>כמו שדרגה של הנביאים שלמעלה, לא היו רואים אותה הנביאים, רק על ידי דרגה אחרת למטה, כך גם אלו, דרגת היניקה שלהם היא למעלה בדרגה התחתונה הזו, אבל לא נגלתה להם אלא על ידי דרגה חיצונית אחרת, שהיא תחתונה ממנה, משום שיוצאת מההיכל הזה, ומגיע הדבר עד אותו ממונה שעומד על שער ההיכל הזה, ומשם לאותו ממונה שתחת ידו, וכן עד כולם, שכמה הם שנוטלים את אותו הדבר ומתערבים עמו. ולכן, כשמגיע הדבר לאדם, כמה הם שמתערבים עמו, ולכן הדבר לא מצוחצח כראוי.</p>
<p>כד מתחברין (אלין באלין) אלין ארבע נגלגלן בארבע אינון די באמצעיתא⁵⁷³² כדין כלהו אקרין חמודות ואינון [מאריהון]</p>	<p>כשמתחברים ארבעת הגלגלים הללו באותם הארבעה שבאמצע, אזי כולם נקראים חמודות. והם בעלי המראה. ולכן החיה הזו שאמרנו שולטת עליהם, ולכן נקרא דניאל איש חמודות, שנאמר "כי חמודות אתה".</p>

⁵⁷²⁷ ר"ל מאריהון דחלמא ודמראה יונקים מהיכלות אלו לבד ואינון יונקים מלעילא כלל, ואינון יונקין מהיכלות עצמן רק שמתלבש בדרגא אחרא ביצירה בהיכלות דנ"ה דשם והכלל כי כולם צריך להתלבשות ואינון מקבלין מן דרגא דיליה במקומו, רק בהתלבשו בדרגא אחרא. ואע"ג שבכולם יוצא הנבואה משורש השרשים מבינה אינון מקבלין משם כנ"ל. והמקומות שלמטה מדרגם דרך מעבר כנ"ל, וז"ש כמה דדרגא דנביאים דלעילא כו' ה"נ אלין דרגין כו' (יהל אור).

⁵⁷²⁸ זה קאי על החלום של כל אדם. וז"ש "וע"ד כד מטי לגבי לב"נ כו" ולכן כשם שא"א לבר בלא תבן כך א"א לחלום בלא דברים בטלים (ברכות דף נה). שמתערבין עמה ג"כ הס"א, שהן מעורבין בעשיי' ובאורין דהאי עלמא. וזה החילוק בין מראה דנביאים לחלמא, שמראה אינו מתלבש רק בדרגא תתאה דלבר לבד, אבל חלום מתלבש מדרגא לדרגא, עד דמטי לב"נ, ומתלבש בכלהו דרגין. והחילוק שבין חלום של נבואה, לחלום של כל אדם, שחלום נבואה נפיק מגו האי היכלא ומתלבש למטה, אבל חלום של שאר בני אדם, אין יוצא רק מדרגא תתאה, ומתלבש למטה. והוא החילוק שבין אדם לחבירו בענין החלום, שזה מקבל עוד מדרגא תתאה יותר, עד שיש שמקבלין רק מאותן דתליא באוריא, אבל בכולם מתלבש עד למטה באוריא כנ"ל (יהל אור).

⁵⁷²⁹ ואתערבו (דפ"ו).
⁵⁷³⁰ ולכן כל חלום צריך לפתרון. והן ד' דרגין חלוקין, חלום לב"א, וחלום ומראה לנביאים, ונביאין עלאין, ונבואה דמשה חלוקים במקומות כנ"ל. וכן חלוקים בענין, כי חלום צריך לפתרון, ואין משיגים הפתרון בעת החלום, רק מדמה להם בעת החלום כאלו הוא הענין כמות שהוא רואה, כמ"ש ויקץ פרעה והנה חלום. אבל בעת השינה לא ידע כלל שהוא חלום ומראה. וחלום של נביאים יודע שהוא מראה וחלום, ויודע ג"כ הפתרון בעת החלום ע"י עצמו, או ע"י מלאך, כמ"ש מה אלה אדוני, מה שני הזתים האלה כו', וידע שאינו כפשוטו, רק מראה על דבר אחר, והשיב לו הפתרון. וכן בדניאל דניאל חלם חז' כו', חזה הוית כו', קרבית על חד מן קאמי' ויציבא אבעא מני' על כל דנ', ואמר לי ופשר מלה יהודוענני כו'. משא"כ בנביאים, שהשיגו הדבר בעצמן, אע"פ שאמר בדרך חידה פעמים, הבין בדבור בתוך החידה הדברים בעצמן. אבל משה פא"פ אדבר בו ולא בחידות (יהל אור).

⁵⁷³¹ ולכן כל חלום צריך לפתרון והן ד' דרגין חלוקין: חלום דבני אדם, וחלום ומראה דנביאים, ונביאין עלאין, ונבואה דמשה חלוקים במקומות כנ"ל. וכן חלוקים בענין כי חלום צריך לפתרון, ואין משיגין הפתרון בעת החלום רק מדמה להם בעת החלום כאלו הוא הענין כמות שהוא רואה כמ"ש ויקץ פרעה והנה חלום אבל בעת השינה לא ידע כלל שהוא חלום ומראה. וחלום של נביאים יודע שהוא מראה וחלום ויודע ג"כ הפתרון בעל החלום ע"י עצמו או ע"י מלאך כמ"ש מה אלה אדוני מה שני הזתים האלה כו' וידע שאינו כפשוטו רק מראה על דבר אחר והשיב לו הפתרון וכן בדניאל וכו' משא"כ בנביאים שהשיגו הדבר בעצמן אע"פ שאמר בדרך חידה פעמים הבין בדבור בתוך החידה הדברים בעצמן אבל משה פא"פ אדבר בו ולא בחידות (יהל אור).

⁵⁷³² ר"ל בארבע החיות הנ"ל (יהל אור).

<p>(מראהו) דמראה⁵⁷³³ ובגין כך האי חיותא דקאמרן שלטא עליהו ובגין כך אקרי דניאלן איש חמודות (דניאל) דכתיב (דניאל ט) כי חמודות אתה וכלא רוא כדקא יאות זכאין אינון דידעין רוי דמאריהון למיהך בארחה קשוט בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>והכל סוד כראוי. אשרי אותם היודעים את סודות רבונם ללכת בדרך האמת בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>היכלא תליתאה⁵⁷³⁴ היכלא דא היכלא דקיימא בנהירו עלאה יתיר על כל אלן קדמאי בהיכלא דא קיימין ארבע פתחין חד לסטר דרום וחד לסטר מזרח וחד לסטר צפון וחד לסטר מערב בכל פתחא ופתחא אית ממנא חדא דקיימא ממנא על כל פתחא ופתחא:</p>	<p>ההיכל השלישי, ההיכל הזה הוא היכל שעומד באור עליון יותר על כל הקודמים האלו. בהיכל הזה קיימים ארבעה פתחים אחד לצד דרום, ואחד לצד מזרח, ואחד לצד צפון, ואחד לצד מערב. בכל פתח ופתח יש ממונה אחד, שעומד ממונה על כל פתח ופתח.</p>
<p>פתחא קדמאה דא פתחא דקיימא ביה חד ממנא מלכיא⁵⁷³⁵ל שמיא ואיהו שליטא על כל אינון פתקין דנפקי מבי דינא דמלכא⁵⁷³⁵ לאתדנא עלמא בההוא פתקא⁵⁷³⁶ בגין דהאי איהו ממנא לאשגהא בהו⁵⁷³⁷ באינון פתקין ותרין סופרין תחות ידיה חד מימינא וחד משמאלא:</p>	<p>הפתח הראשון, זה פתח שעומד בו ממונה אחד ששמו מלכיא⁵⁷³⁵ל, והוא שולט על כל אותם פתקים שיוצאים מבית דינו של המלך לדון את העולם באותו פתק, משום שזה הוא הממונה להשגיח באותם הפתקים, ושני סופרים תחת ידו, אחד מימין ואחד משמאל.</p>
<p>להאי אתייהבו תקוני פתקין לאתקנא עד לא יפקון מהאי תרעא לבר ווייתמסרו (ואתמסרו) בידא דההוא ממנא די בהיכלא קדמאה דהא מזמנא דאתמסרו בידא דההוא ממנא אדבהיכלא קדמאה הא נפקי מתמן ולית רשו לאתבא לון:</p>	<p>לזה נתנו תקוני הפתקים להיתקן טרם שיצאו מהשער הזה החוצה וימסרו לידי אותו הממונה שבהיכל הראשון. שהרי מזמן שנמסרו ביד אותו הממונה שבהיכל הראשון, הרי יצאו משם, ואין רשות להשיבם.</p>

⁵⁷³³ שהן מאריהון דחכמתא, כמש"ל "כל אינון מאריהון דחכמתא דקיימין כו", וכתיב הנחמדים מזהב ומפז ומתוקים כו', חכו ממתקים וכלו מחמדים. וז"ס כי נחמד למראה. וכן חיותא דעליהון נקרא יופיא⁵⁷³⁴ל, ע"ש החכמה, כמש"ש יופי חכמתך כו', מלא חכמה וכליל יופי. ולכן נקרא ירושלים כלילת יופי ע"ש חכמתם כידוע. [וכן בסט"א נגד היכל הזה כל זיני דחרשין כו'. ואמר שם "חרשין הוא באסתאבו מסאבו דזרעא כו". ותלוי בהיכל זה שם כל מסאבו דש"ז. וכן כאן בקדושה כאן כל החכמתא, והוא תליא בברית קיימא כידוע, וכמש"ש סוד ה' ליראיו כו'. ולכן נקרא ספר הזהר, ע"ש החכמה דרוחא דהיכלא דא נקרא זהר כנ"ל]. וז"ש "בג"כ האי חיותא דקאמרן שלטא עלייהו". ר"ל שהוא מארי דחכמתא כנ"ל [ובפ' בראשית (מב ע"ב יד ע"ב) הכא הכרעה לאתדבקא במארי'. עמש"ש] (יהל אור).

⁵⁷³⁴ היכל נוגה נצח (הערת הזהר).

⁵⁷³⁵ ר"ל מהיכל זכות ששם הב"ד, כמש"ש לקמן שהוא היכל גבורה, ב"ד, והאי היכל מקבל משם (יהל אור).

⁵⁷³⁶ בההוא פתקא (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁷³⁷ ר"ל אע"ג דהפתקין נחתמין בפתח ב', ומשם יוצאין הפתקין, מ"מ נמסרו הפתקין מקודם להאי ממנ' שבפתח הזה, לעיינא בהו, שמא ישוב האדם ביני וביני. וכמש"ו "להאי אתייהבו תקוני פתקין כו", ואתמסרו בידא דההוא ממנ' די כו". ר"ל אל הממונה שבהיכל הא' כמש"ו. כיון שמגיע שם אין מתעכב כלל ויוצא מהיכל הראשון. ואז כיון שיוצא משם אז אין יכולת בידו לחזור הפתקין, שמשם מקבל הסט"א תיכף, וכמש"ש בהיכלא קדמאה דף רמ"ה ע"ב ע"ש. ולכן מעיינין כאן. וסוד היציאה תיכף מהיכל הא', בסוד הטפה כיון שמגיע ליסוד אין יכול להתעכב שם כלל, וכיון שיוצא משם, מיד מזומן הסט"א לקבל. וז"ס הקרי, ואם תלכו עמי קרי, אף אני אלך עמכם בחמת קרי כו'. וז"ש "דהא מיד ממנא כו" (יהל אור).

<p>דהא מיד ואזרמן ממנא אהסטרט אהרא מסאבא מאריה דדינא קשיא תקיפא דלא מרחם וסנגדיא'ול (ס"א וסעדיא'ול) שמיה ואיהו ממנא על תרעא דהיכלא אקדמאה⁵⁷³⁸ (ס"א אהרא⁵⁷³⁹) אהרא קדמאה די בסטרא אהרא דאיהו גיהנם⁵⁷⁴⁰ וכמה אינון גרדיני נימוסין ממנן לשטיא בעלמא וזמינין למעבד דינא:</p>	<p>שהרי מיד מזדמן ממונה של הצד האחר הטמא בעל הדין הקשה התקיף, שלא מרחם, ושמו סנגדיא'ל (וסהדיאל), והוא ממונה על שער ההיכל הראשון (האחר) שבצד האחר, שהוא גיהנם, וכמה הם שומרי החוקים ממונים לשוטט בעולם ומזומנים לעשות דין.</p>
<p>ובגין כך קיימא ההוא ממנא לעיינא בפתקין ואינון תריין סופריין דקיימא תחות ממנא דא שמיא'ול וקמוא'ול אלין סופריין לאתקנא פתקין והנה]וא ממנא עליהו דאיהו מלכיא'ול⁵⁷⁴¹ בגין דבואינון היכלין⁵⁷⁴² די בסטר אהרא מסאבא אתפקידו ממנן ידיעאן בהפוכא מאלין ממנן די בהיכלין אלין וכל אינון רוחין וכל אינון ממנן ארתמן כלהו לאבאשא:</p>	<p>ולכן עומד אותו הממונה לעיין בפתקים, ואותם שני הסופרים שעומדים תחת הממונה הזה, שמיא'ל וקמוא'ל, אלו הסופרים לתקן הפתקים, ואותו הממונה עליהם שהוא מלכיא'ל. משום שבאותם ההיכלות שבצד האחר הטמא נפקדו ממונים ידועים, בהפך מהממונים הללו שבהיכלות הללו, וכל אותן רוחות וכל אותם הממונים ששם, כולם להרע.</p>
<p>תא הוי האי סנגדיא'ול⁵⁷⁴³ (ס"א סעדיא'ול) כד נטיל פתקא מסטרא דההוא ממנא דקיימא לפתחא קדמאה פתח חד פתחא לסטרא דחשוכא דאקרי [באר] (בני) שחת ותמן ממנן אלף ורבבן זמינין לנטלא אינון פתקין והאי ממנא עליהו ותריין [נ"א וכדיין] כרוזין נפקין וכמה גרדיני שטיין</p>	<p>בא וראה, הסנגדיא'ל (סעדיאל) הזה, כשנוטל פתק, מצד של אותו הממונה שעומד לפתח הראשון, פותח פתח אחד לצד החשכה, שנקרא באר שחת, ושם ממונים אלף ורבבות מזומנים ליטול אותם הפתקים, והממונה הזה עליהם. ואז יוצאים הכרוזים, וכמה שוטרים משוטטים</p>
<p>רמח/ב</p>	
<p>בעלמא וההוא דינא אשתלים ועל דא ממנא דא קיימא לעיינא בפתקין ולא אתקנא</p>	<p>בעולם, ואותו הדין נשלם. ועל כן הממונה הזה עומד לעיין בפתקים ולתקין את הנהגות</p>

⁵⁷³⁸ ר"ל פתחא קדמאה שבהיכל השלישי הזה, נגד זה הממונה בקדושה שעומד בפתח הא', וכמש"ש בדף רס"ד ע"ב "פתחא תניינא בי' קיימא חד ממנא אחרינא ודא איהו קיימ' לנטלא פתקין דדינא, ודא איהו סנגדיא'ל כו' והאי קיימא על פתחא דא, וכד נטיל פתקא דדינא האי קיימא על פתחא דא ונחית כו'". ר"ל שעומד בפתח השני. וכד נוטל הפתקין, קיימא בפתח הראשון, ומשם יורד להיכלות הא' והב' דסט"א. והוא נגד הקדושה, שהפתקין הן בפתח השני, כמ"ש לקמן, וכאן נטיל לון (יהל אור).

⁵⁷³⁹ ר"ל היכל שנגד היכל זה, והוא היכל ג' שבסט"א. כי הסט"א הוא זה לעו"ז. בהיכל הא' ממונה שם דומה, נגד טהריא'ל, לקבל נשמות ותפלות כמש"ל. ובהיכל הב' תלת פתחין נגד תלת פתחין שבהיכל הב' דקדושה. וכן כל הענינים שלהם הכל דוגמת הקדושה, כממנן ופתחים ועל מה שממונים, זה לעו"ז. ונגד היכל זה ד' פתחים שם, נגד ד' פתחים שבקדושה כנ"ל (יהל אור).

⁵⁷⁴⁰ ר"ל כל היכלין דסט"א נקרא גהינם (יהל אור).
⁵⁷⁴¹ ר"ל שהוא ג"כ ממונה ע"ז (יהל אור).

⁵⁷⁴² ר"ל לכך עומדין כאן, לעיינא עד שלא יצאו הפתקין כנ"ל (יהל אור).

⁵⁷⁴³ הן ב' היכלין הראשונים דסט"א, שהראשון נקרא בור, והשני שחת. כמ"ש "והאי קיימא כו' ונחית לתתא לאינון פתחין חשוכין דלתתא חד לההוא דאקר' שחת וחד לההוא דאקרי בור דאינון לתתא וחמן כמה אלף" כו' ע"ש. ונק' באר שחת בחיבורא דתריין היכלות הראשונים, שבסוד חטא של ש"ז נעשה בעוה"ר באר כידוע, ומסאבו דש"ז הוא בהיכל דאקרי שחת, בסוד כי השחית כל בשר את דרכו. וכמש"ש "בהיכלא תניינא פתחא קדמאה כו', והאי איהו קיימא על כל אינון דמחבלי אורחיהו כו', וגרמי דברית" כו'. וכן כל ההיכל דשם ממונה ע"ז, וע"ש. וידוע דבשעת דינא מתחברין כל היכלין דס"א ר"ל, כמו בעת רצון שמתחברין היכלות דקדושה כנ"ל. ואמרו (זוהר תרומה קנה ע"ב) אית עת ואית עת כו'. ועת הוא החבור, כידוע בסוד אשר פרו יתן בעתו (יהל אור).

<p>נימוסי פתקין עד לא נפקי מהאי פתחא והאי פתחא איהו פתחא דדרום:</p>	<p>הפתקים טרם שיצאו מהפתח הזה, והפתח הזה הוא פתח הדרום.</p>
<p>פתחא תניינא דא פתחא דחיין ומותין תליין ביה בגין דבהאי פתחא חתמין חתימין דכל פתקין דכיון דפתקין אתקנו כדקא יאות⁵⁷⁴⁴ חד שמשא⁵⁷⁴⁵ זמין גזריא⁵⁷⁴⁶ ונטיל פתקין⁵⁷⁴⁶ בהאי פתחא תניינא וותמן חתמין להו:</p>	<p>הפתח השני, זהו פתח שחיים ומות תלויים בו, משום שהפתח הזה חותמים חתימות של כל הפתקים. שכיון שהפתקים נתקנו כראוי, שמש אחד מזומן, ששמו גזריא⁵⁷⁴⁵, ונוטל פתקים בפתח השני הזה, ושם חותמים אותו.</p>
<p>ממנא חדא קיימא על ההוא פתחא ועזריא⁵⁷⁴⁷ וכל פתחא ופתחא אתקרי על שמא דההוא ממנא דאתפקדא עליה האי ממנא תחות שולטניה⁵⁷⁴⁷ ותחות ידיה תרין שמשין די ושמחון סנוריא⁵⁷⁴⁷ [סטרייה] (שומחון סנוריה) עדיא⁵⁷⁴⁷ וחד מימינא וחד משמאלא ההוא מימינא ביה תליין חיין וההוא דשמאלא ביה תליא מותא ותרין חותמין בידיהו חותם חיים וחותם מות דא קאים לסטרא דא ודא קאים לסטרא דא:</p>	<p>ממונה אחד עומד על אותו הפתח, ושמו עזריא⁵⁷⁴⁷, וכל פתח ופתח נקרא על שם אותו הממונה שנפקד עליו. תחת שלטונו ותחת ידו של הממונה הזה שני שמשים, ששם (סטרייה) סנוריא⁵⁷⁴⁷ עדיא⁵⁷⁴⁷, אחד מימין ואחד משמאל. אותו שמימין, בו תלויים החיים, ואותו של השמאל, בו תלוי המות. ושני חותמות בידיהם, חותם חיים וחותם מות. זה עומד לצד זה, וזה עומד לצד זה.</p>
<p>האי פתחא סתים כל יומי שתא וביומא דשבתא⁵⁷⁴⁸ וביומא דחדשא אתפתח לאחזאה חיים בההוא חותמא דתליין ביה חיים בגין דשבת וחדש חותמא דחיים אתקיים בהו:</p>	<p>הפתח הזה סתום כל ימות השנה, ובימי שבת ובימי החודש נפתח, להראות חיים באותו החותם שתלויים בו חיים, משום ששבת וחודש מתקיים בהם חותם החיים.</p>
<p>ביומא דכפורי דישראל בלהו קיימי בצלותין ובעותין ומשתדלי בפולחנא דמאריהון סתים ההוא פתחא עד שעתא דצלותא דמנחה כיון דאעבר האי צלותא דמנחה מאתר בי דינא דהיכלא דזכותא חד אוירא נפקא ופתחא דא אתפתח והאי ממנא דהיכלא דא קיימא ואינן תרין שמשין חד מימינא וחד משמאלא וחותמי דחיים ומותא בידיהו וכל פתקין דעלמא קמייהו וכדין אחתימו הן לחיים הן למות ודא (הוא) [איהו] פתחא דמזרח:</p>	<p>וביום הכפורים, שכל ישראל עומדים בתפלות ובקשות ועוסקים בעבודת רבונם, אותו הפתח סתום, עד שעת המנחה. כיון שעוברת תפלת המנחה הזו, ממקום בית הדין של היכל הזכות יוצא אויר אחד, והפתח הזה נפתח, והממונה הזה של היכל הזה עומד, ואותם שני שמשים, אחד מימין ואחד משמאל, וחותמות החיים והמות בידיהם וכל פתקי העולם לפניהם, ואז חותמים, הן לחיים הן למות. וזהו פתח המזרח.</p>

⁵⁷⁴⁴ משנחתמין ביד הממונה עזריא⁵⁷⁴⁴ דלקמן (יהל אור).

⁵⁷⁴⁵ ממנא (נוסף ביהל אור).

⁵⁷⁴⁶ מיד הממונה עזריא⁵⁷⁴⁶ שתחתיו (יהל אור).

⁵⁷⁴⁷ ר"ל תחת הממונה הנ"ל (יהל אור).

⁵⁷⁴⁸ הענין כמ"ש (יחזקאל מד א) וישב אתי דרך שער החיצון הפונה קדים והוא סגור. והוא הפתח הזה שהוא שער המזרח. ונא' שם שער החצר הפנימית הפונה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח. ונגד כל ממונה הוא פתח כנ"ל. וזה הממונה יש לו תחת ידו שני ממונים, דימינא חיים כו'. ונגדן שני פשפשין לשער הגדול. ושער החיים סגור כל ימי החול. וז"ש (פ"ד דמדות) ושני פשפשין לשער הגדול א' בצפון וא' בדרום, שבדרום לא כו', ועליו נאמר ויאמר אלי ה' השער הזה יהיה סגור ששת כו' (יהל אור).

<p>פתחא תליתאה דא פתחא דקיימא בקימא למנדע⁵⁷⁴⁹ כל אינון די דינא יעבר עלייהו בין למרעין בין למכאובין בין למסכנו דינא דלא קיימא⁵⁷⁵⁰ למותא כד תרעא דפתחא דא סגיר כדין דינא אתרשים על בר נש דלא תייבין ליה בר חילא⁵⁷⁵¹ דעלותא תקיפא ותיובתא שלים דכתיב (איוב יב יד) יסגור על איש ולא יפתח:</p>	<p>הפתח השלישי, זהו פתח שעומד בקיום לדעת כל אותם שיעבור עליהם דין, בין למחלות, בין למכאובים, בין לעוני, דין שלא עומד למות. כששער הפתח הזה סגור, אז הדין נרשם על האדם, שלא משיבים אותו, רק בכח של תפלה חזקה ותשובה שלמה, שנאמר "יסגור על איש ולא יפתח".</p>
<p>חד ממנא קיימא על פתחא דא וקפציא"ל שמייה והאי ממנא על פתחא דא בגין לסגרא האי פתחא על ההוא בר נש דאתחזי לאתענשא בגין דלא יתקבל בצלותא עד דיתוב לקמי מאריה:</p>	<p>ממונה אחד עומד על הפתח הזה, ושמו קפציא"ל, וזה ממונה על הפתח הזה כדי לסגור את הפתח הזה על אותו האדם שראוי להענש, כדי שלא יתקבל בתפלה עד שישוב לפני רבונו.</p>
<p>ובההוא זמנא דאתגור דינא בבנוי דלא האבו באינון רביין זעירין חד ממנא שמשא תחות ידיה עיריא"ל שמייה ונפק וכריז לסטר שמאלא עד דאתער חד רוחא ודאיהו (דאקרי) רוחא דפגימו⁵⁷⁵² (דהאי) אתברי בפגימו⁵⁷⁵³ דסיהרא ואקרי אסכרו"א והאי איהו רוחא דקיימא על דרגא וס"א פתחא רביעאה בהיכלא תליתאה⁵⁷⁵⁴ די בסטר מסאבא ודא קיימא על קטולא דלהון ויתחזי לון לרביי כאתתא דרביאת לרביי ואחידת לון וקטלת לון:</p>	<p>ובאותו זמן שנגזר דין בבניו שלא חטאו, באותם התינוקות הקטנים, ממונה אחד שמש תחת ידו, שמו עיריא"ל, ויוצא ומכריז לצד שמאל, עד שמתעוררת רוח אחת שהיא רוח של פגם שנבראה בפגם הלבנה ונקרא אסכרו"א, וזוהי הרוח שעומדת על דרגה (פתח) רביעית בהיכל השלישי שבצד הטומאה, וזה עומד על ההרג שלהם, ונראה לתינוקות כמו אשה שמגדלת ילדים ואוחזת אותם והורגת אותם.</p>
<p>וכדין וההיא (ההוא) נשמתא סלקא ואחיד לה האי ממנא⁵⁷⁵⁵ וסלקא לה לממנא דקיימא על היכלא רביעאה⁵⁷⁵⁶ וההוא ממנא מגדלא לון וא[ש]תעשע בהו וסליק לון לאתחזאה קמי מלכא קדישא בכל שבת ושבת ובכל ריש ירחא וריש ירחא ואתחזון קמיה ואתברכון מניה ובשעתא דרוגזא שלטא אסתכל בהו</p>	<p>ואז אותה נשמה עולה, ואוחז אותה הממונה הזה, ומעלה אותה לממונה שעומד על ההיכל הרביעי, ואותו ממונה מגדל אותם ומשתעשע בהם ומעלה אותם להראות לפני המלך הקדוש בכל שבת ושבת, ובכל ראש חודש וראש חודש, ונראים לפניו ומתברכים ממנו. ובשעה שרוגז שולט, מסתכל בהם הקדוש ברוך הוא וחס על העולם. וכל אותם התינוקות שלא השלימו שנים, עד שלש</p>

⁵⁷⁴⁹ ר"ל בכאן מודיעין. שהמשפט הוא בהיכל הרביעי (יהל אור).
⁵⁷⁵⁰ שבפתח ראשון ממונה על דינא דמותא כנ"ל, ודוקא על עצמו. אבל על בניו עד עשרים שנה, קיימא בפתח הזה, תחת הממונה שתחת ממונה הראשון כמ"ש למטה (יהל אור).
⁵⁷⁵¹ בחילא (דפ"ו).
⁵⁷⁵² רסד ע"א (הערת הזהר).
⁵⁷⁵³ והוא ביום ד'. ומה"מ דרברבי נברא ביום השני, [הגה. כי מה"מ הוא נגד היכל זכות, שמשם נטיל. וזה נטיל מהיכל זה. שהן גבורה ונצח, והן יום שני ורביעי כידוע. ולכן זה נברא בשני וזה ברביעי. ומ"ש כאן הדינין, הכל בשביל פגימו דסהרא ביום [רביעי] שהוא נגד היכל הזה. ועוד כמ"ש לקמן שבפתח האסוותא כו'] שנברא בו הגיהנם. והן לילית רבתא ולילית זעירתא (יהל אור).
⁵⁷⁵⁴ ר"ל על פתח הרביעי היכל השלישי של הסט"א, כמ"ש ל שם "פתחא רביעאה כו". ומה שבפתח הג' דכאן, תחת שני הממונים קפציא"ל ועיריא"ל, על מרעין כו' ועל אסכרה כו'. הוא שם בשני פתחים האחרונים כמ"ש ע"ש. כי נגד הממונה בפתח הרביעי דכאן, אין שם בסט"א, כי הוא ממונה על הרפואה, כמ"ש לקמן. ולכן נחלק ההתמנות דכאן, שם בב' הפתחים (יהל אור).
⁵⁷⁵⁵ ר"ל דכאן בסטרא דקדושה, עיריא"ל הנ"ל (יהל אור).
⁵⁷⁵⁶ והוא בהיכל זכות, ששמו סנסני"ה, שמשם יוצא המשפט והכרוז ע"ז. וע"ש דף רנ"א ע"א (יהל אור).

<p>קודשא בריך הוא וחיים על עלמא וכל אנון רביין דלא אשלימו שנין עד תליסר שנין ויומא חד כלהו אתמסרו בידא דהאי⁵⁷⁵⁷:</p>	<p>עשרה שנים ויום אחד, כולם נמסרים בידו של זה.</p>
<p>מתליסר שנין עד עשרים כלהו אתמסרו על ידא דרוחא אחרא (רוחא) דאקרי אנגיריסו⁵⁷⁵⁸ דנפקא מהאי נחש (עקימא) ועמיקא דגרים מותא לכל עלמא ואיהו יצר הרע מעשרין שנין⁵⁷⁵⁸ ולעילא אתדן בר נש מבי דינא אתר דאקרי זכותא איהו בגרמיה ואתא ובחובוי⁵⁷⁵⁹ אתדן [נ"א אתיאי] ואתמסר בידא דהאי הויא דאיהו מלאך המות:</p>	<p>משלש עשרה שנים עד עשרים, כולם נמסרים על ידי רוח אחרת שנקראת אנגיריסו⁵⁷⁵⁸, שיוצאת מהנחש (העקום) העמוק הזה שגרם מות לכל העולם, והוא יצר הרע. מעשרים שנים ומעלה, נדון העולם מבית דין, המקום שנקרא זכות, הוא בעצמו בא, ובחטאיו נדון, ונמסר ביד הנחש הזה שהוא מלאך המות.</p>
<p>בגין דהא מעשרין שנין ולתתא עד תליסר שנין⁵⁷⁶⁰ האי רוחא⁵⁷⁶¹ דקיימא</p>	<p>משום שהרי מעשרים שנה ולמטה עד שלש עשרה שנים, הרוח הזו שעומדת</p>
<p>רמט/א</p>	
<p>ביה כנחש אזיל אבתריה⁵⁷⁶² דא אנגיריסו⁵⁷⁶³ דקאמרן בגין דלא אתנטיר כד⁵⁷⁶³ הוה רביא דקיק כדקא יאות⁵⁷⁶⁴ וחמי ביה סימן⁵⁷⁶⁵ דיתפנים לבתר⁵⁷⁶⁶ והאי אתנטיל בלא רשו ועל דא כתיב (משלי יג כג) ויש⁵⁷⁶⁷ נספה בלא משפט ורזא דא כתיב (בראשית א לא) והנה טוב מאד ותנינן והנה טוב מאד דא מלאך המות דאקדים ליה עד לא יתפנים לבתר והאי ממנא דקאים על האי פתחא אעיל נשמתיה וסלקא לה לעילא⁵⁷⁶⁸:</p>	<p>בו כנחש הולכת אחריו, זה אנגיריסו⁵⁷⁶² שאמרנו, כי לא נשמר כשהיה ילד קטן כראוי, וראה בו סימן שיפגם אחר כך. וזה נלקח בלי רשות, ועל זה נאמר "ויש נספה בלא משפט". וסוד זה נאמר "והנה טוב מאד". ושנינו "והנה טוב מאד", זה מלאך המות, שמקדים אותו טרם שיפגם לאחר מכן. והממונה הזה שעומד על הפתח הזה מכניס נשמתו ומעלה אותה למעלה.</p>
<p>מתליסר שנין ולתתא אתדן על אחובוי דאבוי (אבוי ובחובוי אתדן) ואתמסר בידא</p>	<p>משלש עשרה שנים ומטה נדון על חטאי אביו, ונמסר ביד האסכרא הזה שאמרנו. וכל</p>

⁵⁷⁵⁷ שם (נוסף בדפ"ק).

⁵⁷⁵⁸ וז"ס שטן ויצה"ר ומה"מ (ב"ב טז). שטן עד י"ג שנה, שנענשין על אביהם, ועל מרעין ומכאובין דלא קיימא למותא כנ"ל. וז"ס באיוב ויבא גם השטן כו', ונענשו בניו, ויך אותו בשחין רע. וכן מסכנו, וז"ש אך את נפשו שמור. ומי"ג שנה עד עשרים יצה"ר. ומעשרים שנה ולמעלה מה"מ כמש"ו (יהל אור).

⁵⁷⁵⁹ ובחוביה (דפ"ו).

⁵⁷⁶⁰ בגין דהא מעשרין שנין ולתתא עד תליסר שנין (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁷⁶¹ הוא היצה"ר (יהל אור).

⁵⁷⁶² כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁷⁶³ ר"ל שלא הלך בדרך הישר כל צרכו, ורואה בו סימן שיחטא אח"כ, ועכשיו הוא צדיק. וכמ"ש הן בקדושיו לא יאמין (יהל אור).

⁵⁷⁶⁴ פי' כמ"ש בפ' ויקרא שאין לשמש מטתו בעוד שהתינוק ניעור והאשה לא תניק בנה מיד אחר התשמיש וכ"ש בשעת תשמיש שכל זה שמירה לתינוק מס"א וזה לא אתנטיר וכו', ולכך שלטה בו ס"א (מ"מ).

⁵⁷⁶⁵ צו ע"א (הערת הזהר).

⁵⁷⁶⁶ הוא טעם אחר (מ"מ).

⁵⁷⁶⁷ שעד י"ג שנה מענישין אותו על אביו, ומעשרים שנה ולמעלה על עצמו. אבל מי"ג ועד עשרים אין דנין אותו כלל. וכל שמת מי"ג עד עשרים הכל ע"ד זה. וזהו ויש נספה כו'. אבל הכל בצדק. וזהו שחלקו תוספת (ברכות דף מו ע"ב סד"ה מה) על ה"ג שמחקו לוקח נפשות במשפט (יהל אור).

⁵⁷⁶⁸ פי' לא כמו התינוקות שמתים פחות מי"ג ע"י אסכרה שנוטל נשמתם ממונה שבפתח זה ומעלה אותם לממונה שבהיכל הרביעי שהוא גבורה ואותו הממונה שבהיכל הרביעי הוא מעלה אותם להקב"ה, אבל אלו שמתים מי"ג עד עשרים, מלאך זה בעצמו מעלה נשמתם לפני הקב"ה (מ"מ).

745

<p>דהאי אסכרא דקאמרן וכל חד וחד היכלא דא לקביל היכלא דא דא בהפוכא מן דא נכדקאמר (נ"א אמרן) [(כדקאמרן) ווהאי פתחא איהו לסטר צפון:</p>	<p>אחד ואחד, היכל זה כנגד היכל זה. זה בהפך מזה, כפי שאמרנו, והפתח הזה הוא לצד צפון.</p>
<p>פתחא רביעאה⁵⁷⁶⁹ פתחא דא קיימא לאסוותא⁵⁷⁷⁰ ואקרי פתחא דאסוותא בהאי פתחא קיימא חד ממנא⁵⁷⁷¹ אפדא"לן (פדיאל)⁵⁷⁷² שמיה והאי קיימא על כל אינון אסוותן דעלמא ולאעלא צלותין דכל אינון מארי דמכאובין ומרעין וצערין והאי איהו סליק בכל ונ"א לכלו אינון צלותין ואעיל לון קמי קודשא בריך הוא:</p>	<p>הפתח הרביעי, הפתח הזה עומד לרפואה, ונקרא פתח הרפואה. בפתח הזה עומד ממונה אחד ששמו פדיא"ל, וזה עומד על כל אותן הרפואות של העולם, ולהכניס תפלות של כל אותם בעלי מכאובים ומחלות וצער. וזהו עולה בכל (לכל) אותן התפלות, ומכניס אותן לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>והאי איהו מלאך מליין אחד מני אלף (איוב לג כג) בגין דאינון אלף קיימין⁵⁷⁷³ ובההוא פתחא (לההוא סטרא) והאי חד מנייהו וכתוב (שם כד) ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר בגין דסליק בהאי ונ"א להאי צלותא וקיימא מליין טוב עליה דבר נשואדכר זכותיה דעבד קמי מלכא קדישא בגין דהאי איהו ורוקיימא תדיר לטב ועל דא וכל אסוותא (כלא) קיימא בהאי פתחא די אפדא"לן (פדיאל) ממנא ביה פתחא דא איהו לסטר מערב ובגין דא אלין ארבע פתחין קיימין⁵⁷⁷⁴ בהיכלא דא:</p>	<p>וזהו "מלאך מליין אחד מני אלף". משום שאותם האלף עומדים באותו הפתח, וזה אחד מהם. ונאמר "ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר", משום שעולה (לזו) עם התפלה הזו ועומד מליין טוב על האדם, ומזכיר זכותו שעשה לפני המלך הקדוש, משום שזהו שעומד תמיד לטוב, ועל כן, כל רפואה עומדת בפתח שפדיא"ל ממונה בו. הפתח הזה הוא לצד מערב. ומשום זה ארבעת הפתחים הללו עומדים בהיכל הזה.</p>
<p>בהיכלא דא קיימא רוחא חדא דאקרי נגה⁵⁷⁷⁵ האי איהו רוחא שליטא⁵⁷⁷⁶ בהאי היכלא כל זיווא וכל תיאובתא קיימא ביה האי רוחא איהו קיימא לכל אינון דאית לון</p>	<p>בהיכל הזה עומדת רוח אחת שנקראת נוגה. זוהי רוח השולטת בהיכל הזה. כל זיו וכל תשווקה עומדים בו. הרוח הזו עומדת לכל אותם שיש להם חלק בעולם הבא. זו מעטרת את אותן הנשמות בזיו של כבוד, כדי להודיע</p>

⁵⁷⁶⁹ היא מצד המלכות (אור יקר).

⁵⁷⁷⁰ שהרי המלאך רפאל הוא במלכות, אמנם קשה שהרי הרפואה היא מצד הכתר, א"א, משם ארוכה ומרפא. אם כן מה למדת המלכות כח שיהיה שער המערב הנהגתו בזה, ונ"ל שאין הרפואה ממש כאן, שהרי פירוש בזהר שהרפואה היא מצד החסד, דהיינו שהיא קרובה לא"א. והטעם, שהחולים מוצאים נחת רוח בבוקר מצד האור החסד המתפשט בעולם. אמנם מצד המלכות היא נקראת חולה, כאומרו כי חולת אהבה אני, ורפואתה היא בסוד אהבה כשהיא מתחבקת אל צד החסד ונקשרת בימין בסוד תפלת שחרית, שאז היא מתייחדת בת"ת ואז היא נוטלת רפואה מא"א מייחוד הימין לעצמה ונקשרת ברפואת חוליה, ולזה החולה נקרא ד"ל שהוא בסוד הדלות כאומרו אשרי משכיל אל דל ורפואתו הוא ארוכה שהיא באה לו מלמעלה, ולכך הדל שהוא מעונה ביסוריו מצדה, ולזה כניסת תפלתו הוא על ידי המדה הזו שהיא עניה ודלה ומתפללת על רפואתה וגם זה הוא מתפלל על רפואה לכך מכניסים תפלתו שישלחו רפואה לעני ודל ותתרפא המלכות מחוליה, והיינו סוד רפואה לחולים בסוד ישועתה, ולזה המלאך הזה נקרא "פדיא"ל" שהפדיון על ידו, וגם כן פדאו אל מהחולי העליון כדפי', ולזה הוא מצוה על הכנסת תפלת החולים בסוד פדיונם בישועת הרפואה כדפי' (אור יקר).

⁵⁷⁷¹ רנב ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁷⁷² ע"ש פדה משחת כמ"ש למטה (יהל אור).

⁵⁷⁷³ ר"ל ששם עומדין אלף והממונה הוא שר האלף אחד מינייהו (יהל אור).

⁵⁷⁷⁴ ר"ל הכל תלוי בפתח הזה אם נתקבלה תפלתו וכאן המליצים הטובים, ולכן כל הד' פתחים עומדים בהיכל הזה אע"ג שאין מקומן כאן לפי שפעולתם לפי פתח הזה שבמערב כמ"ש"ל (יהל אור).

⁵⁷⁷⁵ נגע (דפ"ו).

⁵⁷⁷⁶ דשליטא (דפ"ו).

<p>חולקא בעלמא דאתי דא אעטר לאינון נשמתין בזיוא דיקרא בגין למנדע כל אינון רוהין די בהיכלין אחרנין דדא איהו בר עלמא דאתי ויעבר בכלהו ולית מאן דימחי בידיה:</p>	<p>לכל אותן רוחות שבהיכלות האחרים שזהו בן העולם הבא, ויעבור בכולם ואין מי שימחה בידו.</p>
<p>האי רוהא איהו רוהא דכיאי בריר מאלין תתאין זהריא'ול שמיה⁵⁷⁷⁷ מההוא משהא דרבות קדשא⁵⁷⁷⁸ דנגיד מעלמא דאתי נגיד ביה ומההוא משהא אתברי ונ"א אתרבי ונאצמח והאי איהו נר כמה דאת אמר (תהלים קלב יז) ערכתני נר למשיחי⁵⁷⁷⁹ בגין דהאי איהו סדורא⁵⁷⁸⁰ לאדלקא בוצינין מתתא לעילא כד שרא ועליה⁵⁷⁸¹ (עלייהו) נהירו דנגיד מלעילא בגין דהאי אתסדר כד⁵⁷⁸² אתכלילו ביה כל אינון תתאין לתתא:</p>	<p>הרוח הזו היא רוח טהורה ברורה מהתחתונים הללו, ושמה זהריא"ל, מאותו שמן משחת קדש ששופע מן העולם הבא שופע בו, ומאותו שמן נברא (גדל) וצומח. וזהו נר, כמו שנאמר "ערכתני נר למשיחי". משום שזהו הסדור להדליק הנרות מלמטה למעלה, כששורה עליו אור ששופע מלמעלה, משום שזה נסדר כשנכללו בו כל אותם התחתונים שלמטה.</p>
<p>וכד אתסדר האי רוהא בכל אינון תתאין ונהיר כדין אפיק⁵⁷⁸³ מניה נהורא חד די שמיה אקריא'ול (ס"א אהדיא'ול) והאי איהו⁵⁷⁸⁴ כליל ברוהא דא האי קיימא תחות (האי) רוהא לאמשכא וס"א לאמשכא לכל אינון נשמתין דסלקין דאית לון חולקא בעלמא דאתי ואתחזון לסלקא לעילא:</p>	<p>וכשמסדרת הרוח הזו בכל אותם התחתונים ומאירה, אז מוציאה ממנה אור אחד, ששמו אקריא"ל (אהדיא"ל), וזה כלול ברוח הזו. זה עומד תחת הרוח (הזו) למשוך (למשח) את כל אותן הנשמות שעולות, שיש להן חלק לעולם הבא וראויות לעלות למעלה.</p>
<p>בגין דכד נשמתא סלקא ועאלת באינון היכלין תתאין רשימא איהי בעשרין⁵⁷⁸⁵ ותרין אתוון דאורייתא דרשימין בהאי נשמתא ווכד נשמתא זכאת וקאמת קמיה דההוא רוהא⁵⁷⁸⁶ דא ממנא אהדיא'ול משה לון וסלקין ועאלין בההוא נהר דינור וסלקין ואתקריבו לקרבנא⁵⁷⁸⁷:</p>	<p>משום שכשנשמה עולה ונכנסת לאותם ההיכלות התחתונים, רשומה היא בעשרים ושתיים אותיות התורה שרשומות בנשמה הזו. וכשנשמה זוכה ועומדת לפני אותה הרוח, הממונה הזו אהדיא"ל מושח אותם, ועולים ונכנסים לאותו נהר דינור, ועולים וקרבים לקרבן.</p>

⁵⁷⁷⁷ ע"ש האור (יהל אור).

⁵⁷⁷⁸ פ"י מהארת אבא שבאה ע"י אימא (מ"מ).

⁵⁷⁷⁹ וכתוב ב'י נעים זמירות ישראל, ואתקשר בהאי היכלא, כמ"ש נעימות בימינך נצח (יהל אור).
⁵⁷⁸⁰ פ"י רוח זה הוא מסדר ומעלה ההיכלות ממטה למעלה שהתחתון נכלל בהיכל שעליו וכן עז"הד בכח הארות הבאים אליהם מלמעלה (מ"מ). ר"ל דערכתני הוא ממטה למעלה, להדליק את הנרות, כמ"ש יערוך את הנרות לפני ה' להעלות נר כו'. ואמר ערכתני, שהוא סידור הנרות לאדלקא, לזה אמר בגין דהאי כו' (יהל אור).

⁵⁷⁸¹ שההתעוררות לאדלקא בוצינין, צריך מתחלה לקבל ממעלה, ועי"כ יוכלו לאתסדרא מתתא לעילא, ואח"כ לאדלקא ולקבל הראוי, כידוע בסוד הברכה. וז"ש ערכתני נר בכאן, שכאן נגיד משחא דרבות קדשא כנ"ל. וכד שרא עלייהו אז הוא סדורא לאדלקא כו' (יהל אור).

⁵⁷⁸² מפרש האיך הוא סדורא לאדלקא מתתא לעילא הא הוא בהיכל השלישי. ולזה אמר בגין דהאי כו'. וגם כן מיישב האיך דוד אתקשר כאן, הא הוא בהיכל הראשון, ברוחא לבנה כידוע, ואמר ערכתני נר למשיחי (יהל אור).

⁵⁷⁸³ והוא נהורא דנפיק מן רוהא, כנ"ל בכל היכלין (יהל אור).

⁵⁷⁸⁴ נמחק בדפ"ו.

⁵⁷⁸⁵ רי ע"א (הערת הזהר).

⁵⁷⁸⁶ פ"י, זהריא"ל דלעיל (מ"מ).

⁵⁷⁸⁷ וזהו ערכתני נר למשיחי, לאמשחא לנשמתא שלו. וזהו ערכתני נר, שערך הנר "ואתסדר, כד אתכלילו ב'י כל אינון תתאין לתתא, וכד אתסדר כו' ונהיר, כדין אפיק מיני' נהורא כו' לאמשחא לכל אינון". נמצא עריכת הנר שהוא האי רוהא וסידורו בכל התתאין, לאפיק האי נהורא, לאמשחא

<p>האי נהורא כליל בתלת נהורין⁵⁷⁸⁸ בגין דההוא רבות משחא אתכליל בתלת גוונין וכד נציין האי נהורא⁵⁷⁸⁹ (נציין) [נציין] מניה עשרין ותריין (אתוון) נהורין לקבל עשרין ותריין אתוון דאורייתא דרשימין בהאי נשמתא ואלין עשרין ותריין נהורין כלהו ממנן שמשין דקיימי עמיה וכלהו אתקרון על שמא דהאי נהורא דעלייהו וכלהו אתכלילין⁵⁷⁹⁰ ביה האי נהורא בכל אינון נהורין⁵⁷⁹¹ אתכליל בהאי רוחא⁵⁷⁹² והאי רוחא כליל ביה⁵⁷⁹³ ואסתכי לאתישבא גו היכלא רביעאה:</p>	<p>האור הזה כלול בשלשה אורות, משום שאותו שמן משחה נכלל בשלשה צבעים. וכשנוצץ האור הזה, נוצצים ממנו עשרים ושנים (אותיות) אורות כנגד עשרים ושנים אותיות התורה שרשומים בנשמה הזו. ועשרים ושנים האורות הללו, כולם ממונים שמשים שעומדים עמו, וכולם נקראים על שם האור הזה שעליהם, וכולם נכללו בו. האור הזה עם כל אותם האורות נכלל ברוח הזו, והרוח הזו כלולה בו, ומסתכל להתיישב בתוך ההיכל הרביעי.</p>
<p>רוחא דא כד אתכליל (מכלהו) מנהורא דא ומכלהו נהורין כד דהיי⁵⁷⁹⁴ לאתנצא</p>	<p>כשהרוח הזו נכללת מהאור הזה ומכל האורות, כשדוחים (דוחקים) להתנוצץ,</p>
<p>רמ"ב</p>	
<p>נפקא מנייהו⁵⁷⁹⁵ חד חיותא קדישא כלילא בתרי גווני אריא ונשרא ואיהי חד דיוקנא והאי אקרי אהיא"ל (ס"א אתיא"ל):</p>	<p>יוצאת מהם חיה אחת קדושה כלולה בשני צבעים, אריה ונשר, והיא דמות אחת, וזה נקרא אהיא"ל (אתיא"ל).</p>
<p>והאי חיותא⁵⁷⁹⁶ קדישא נפקי מנציצו דילה כד מטי נהירו דהאי רוחא עלאה בה ארבע אופנים כלילין בכל גוונין ואינון הדריא"ל יהדריא"ל⁵⁷⁹⁷ אהדורי"א⁵⁷⁹⁸ (אהדוריה) אסימו"ן ונ"א אסימו"ן כל אלין בתמניא גרפיין ואלין אינון ממנן על כל חילי שמיא מניחי קרבא בגין דלאו אשתכח⁵⁷⁹⁹ קרבא בעלמא או עקירו דמלכותא מאתרייהו עד דחילי שמיא וככביא דשאר רקיעין כלהו אחזיו</p>	<p>והחיה הקדושה הזו, יוצאים מההתנוצצות שלה, כשמגיע בה האור של הרוח העליונה, ארבעה אופנים כלולים בכל הצבעים, והם: הדריא"ל, יהדריא"ל, אהדורי"א, אסימו"ן (אטימו"ן). כל אלה בשמונה כנפים, ואלה הם ממונים על כל חיילות השמים, עורכי המלחמות, משום שלא תמצא מלחמה אחת בעולם או עקירת מלכות ממקומה, עד שצבא השמים והכוכבים של שאר הרקיעים, כולם מראים מלחמות וסכסוכים אלה עם אלה. וארבעת האופנים הללו עומדים עליהם לארבעת צדדי העולם.</p>

נשמתו. וז"ש לעיל "בגין דהאי איהו סדורא כו' כד שרא כו' בגין דהאי אתסדר כו' וכד אתסדר כו'". הכל הצעה לפרש הפסוק ערכתי נר למשיחי. ופרט את דוד ע"ה יותר מכל אדם, כמ"ש (סנהדרין צח ע"ב) לא אברי עלמא אלא לדוד, בסוד דוד מלך ישראל חי וקיים. והוא תמיד חי, שלכן לא ישן לעולם שתין נשמיין כידוע (סוכה כו ע"ב, זהר ח"א רז ע"א). וז"ס נר מערבי, שהיה תמיד דולק, והוא נרו, שהוא בסוד מערב, כמ"ש (ב"ב כה ע"א) שכינה במערב. וז"ש (שבת כב ע"ב) עדות שהשכינה שורה בישראל. והוא נר הזה. וז"ס את הנזר ואת העדות (מלכים ב' יא יב), בסוד נזר אלקיו על ראשו. ואמרו עדות הוא לזרעא דדוד כו'. [ובפרשת בראשית (מב ע"ב, יד ע"ג) כד אשתלים האי רוחא כו'. עמש"ש] (יהל אור).

⁵⁷⁸⁸ פי' מלאך ששמו אהדיא"ל כלול מג' אורות נגד אותיות יה"ו (מ"מ).

⁵⁷⁸⁹ פי' אהדיא"ל הנ"ל (מ"מ).

⁵⁷⁹⁰ אתכלילו (דפ"ו).

⁵⁷⁹¹ פי' כ"ב נהורין הנז' (מ"מ).

⁵⁷⁹² פי' ברוח שבהיכל זה הנק' זהר"יאל (מ"מ).

⁵⁷⁹³ פי' שגם הרוח נכלל בנהורא הנז' (מ"מ).

⁵⁷⁹⁴ (נ"א דחקין) (נוסף בדפ"ו).

⁵⁷⁹⁵ ר"ל מן הניצוצין (יהל אור).

⁵⁷⁹⁶ ר"ל מנציצו דחיותא שמתנוצץ מאור של הרוח, יוצאין האופנים (יהל אור).

⁵⁷⁹⁷ יהדריא"ל (דפ"ו).

⁵⁷⁹⁸ הקדמה יד ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁷⁹⁹ ר"ל כמ"ש (דניאל י כ) ועתה אשוב להלחם עם שר פרס כו', ואין אחד מתחזק כו', יפקוד ה' על צבא מרום במרום ועל מלכי כו'. וז"ס וכמתי שמים כו', שמש וירח קדרו וככבים כו' (יואל ד טו) (יהל אור).

<p>קרבין וסכסוכין אלין באלין ואלין ארבע אופנים קיימי עלייהו לארבע סטרין דעלמא:</p>	
<p>אלין ארבע כד נטלין לאנהא קרבין מרוא דהיכלא דלעילא ונטלין דאיהו בי דינא וואקרין (דאקרי) זכותא מזיעא דלהון⁵⁸⁰⁰ אפיקו כמה חילין ומשריין דלית לון חושבנא וכלהו קיימי תחות אלין אופנים:</p>	<p>אלו הארבעה, כשנוסעים לערוך מלחמות, מסוד ההיכל שלמעלה נוסעים, שהוא בית הדין, ונקרא זכות. מהזיעה שלהם הוציאו כמה צבאות ומחנות שאין להם חשבון, וכולם עומדים תחת האופנים האלו.</p>
<p>מנהון קיימי על שירתא ומנהון שליחן על עלמא⁵⁸⁰¹ לקבל אינון שליחאן⁵⁸⁰² דלסטר מסאבא דנפקי מגו ההוא היכלא תליתאה דילה ואינון מקטרגי עלמא לאבאשא ואלין אשתכחו לקבלייהו דלא ישלטון לגבי אינון דמשתדלי באורייתא כמה דאת אמר (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך וגו' וכתוב (שם יב) על כפים ישאונך [פן תגוף באבן] וגו' דא (ישעיה ח יד) אבן נגף⁵⁸⁰³ צור מכשול⁵⁸⁰⁴ האי אקרי אבן נגף צור מכשול והאי אקרי (שם כח טז) אבן בחן פנת יקרת צור ישראל⁵⁸⁰⁵ וכלא קיימא דא לקבל דא:</p>	<p>מהם עומדים על שירה, ומהם שלוחים על העולם, כנגד אותם השלוחים שלצד הטומאה שיוצאים מתוך ההיכל השלישי שלה, והם מקטרגים על העולם להרע. ואלו נמצאים כנגדם שלא ישלטו על אותם שעוסקים בתורה, כמו שנאמר "כי מלאכיו יצוה לך וגו'". ונאמר "על כפים ישאונך פן תגוף באבן וגו'". זה "אבן נגף צור מכשול". וזה נקרא "אבן נגף צור מכשול" וזה נקרא "אבן בחן פנת יקרת", "צור ישראל". והכל עומד זה כנגד זה.</p>
<p>מרוא דהיכלא תליתאה די בספרא אחרא נפקי תרין רוחין דאקרין או"ף וחמ"ה ומתרין אלין נפקין כל אינון שליחאן דאזלין לאספאה בני נשא מארחא דקשוט ואלין אינון דקיימאן וואקדימו (ואקרי) על בר נש דקא אזיל לארחא דמצוה ועל דא אלין אופנים קיימן לקבלייהו בגין לאגנא עליה דבר נש דלא יתנווקון מאלין תרין רוחין דחיל משה כד הוה נחית מן טורא דכתוב (דברים ט יט) כי יגרת מפני האף והחמה:</p>	<p>מסוד ההיכל השלישי שבצד האחר יוצאים שתי רוחות שנקראות א"ף וחמ"ה, ומשתי אלה יוצאים כל אותם שלוחים שהולכים להטות בני אדם מדרך האמת, ואלו אותם שעומדים ומקדימים על אדם שהולך לדרך מצוה, ועל זה אלו האופנים עומדים כנגדם, כדי להגן על האדם שלא יזקו. משתי הרוחות הללו פחד משה כשהיה יורד מן ההר, שנאמר "כי יגורתי מפני האף והחמה".</p>

⁵⁸⁰⁰ עי' לעיל ריא ע"ב.

⁵⁸⁰¹ שהוא סוד רגלין (יהל אור).

⁵⁸⁰² כמ"ש לקמן רס"ד ע"ב מאף וחמה נפקין כמה אלף וכמה רבבן וכלהו נפקי כו' (יהל אור).

⁵⁸⁰³ הוא היכל שלישי שלהם, שהוא אבן אופל, כמ"ש "דא איהו היכלא דאפיל כו' ואיהו אפיל יתיר כו'" (יהל אור).

⁵⁸⁰⁴ הוא היכל רביעי, שנקרא אבן מכשול, כמ"ש (לקמן רסה ע"א) "היכלא רביעאה כו' דאקרי אבן מכשול". ואמר "צור". שהוא בסטרא דגבורה כידוע, והוא היכל רביעי, והוא מפתח למאן דעסיק באורייתא, כמ"ש שם "ודא איהו דמפתי לב"נ דלעי באורייתא או דקאים בבי מדרשא כו'". ואלין שני רוחין מפתין לאדם שהולך לדבר מצוה, או עוסק בתורה. שבהיכל הג' נותן לו עצבון, ולכן נק' נגף. ושהיכל הד' מפתין ל'י שלא ללמוד, ולילך אחר כסופין דנשים כו', ולכן נקרא מכשול. ולכן השני היכלן זה נקרא שונא, וזה נקרא חובה (יהל אור).

⁵⁸⁰⁵ אבן וצור כנ"ל, שהן כאן ג"כ מב' היכלין ג' וד' שבקדושה, והאי רוחא נטיל מהיכל ד', לכן נקרא ע"ש, כ' היכלין אלו וז"ש וכולא קיימין דא לקבל דא (יהל אור).

<p>באמצעות דהיכלא דא⁵⁸⁰⁶ אית אתרא אחרא דקיימא לעילא לעילא⁵⁸⁰⁷ בארבע פתחין⁵⁸⁰⁸ לארבע סטרי עלמא עשר ממנן לכל פתחא ופתחא⁵⁸⁰⁹ וחד ממנא עלייהו⁵⁸¹⁰ והאי כליל בנהורא דאקרי אהדיא⁵⁸¹¹ והאי ואיהו אופן בתוך האופן⁵⁸¹² משלבן דא בדא⁵⁸¹³:</p>	<p>באמצע ההיכל הזה יש מקום אחר שעומד למעלה למעלה, בארבעה פתחים לארבעת צדדי העולם, עשרה ממונים לכל פתח ופתח, וממונה אחד עליהם. וזה כלול באור שנקרא אהדיא"ל, וזהו אופן בתוך האופן, משולבים זה בזה.</p>
<p>אלין ארבעין⁵⁸¹⁴ נטלי⁵⁸¹⁵ דינא מבי זכותא לאלקאה להאי נשמתא דחבאת (ובעתא) לאלקאה ואלין קיימי בשלהובי נורא לגבי אינון נשמתין וטאסין לבר מהיכלא דא ואלקאן לנשמתא דא וקיימא (דקיימא) נזיפא לבר כל אינון יומין דאתגזרת עלה וולא עלת לפרגודא:</p>	<p>אלו הארבעים נוטלים דין מבית הזכות להלקות את הנשמה הזו שחטאה (וצריכה) לקבל מלקות, ואלו עומדים בשלהבת אש לאותן הנשמות, וטסים מחוץ להיכל הזה, ומלקים את הנשמה הזו, ועומדת נזופה בחוץ כל אותם הימים שנגזרו עליה, ולא נכנסת לפרגוד.</p>
<p>אלין אינון ארבעין⁵⁸¹⁶ קיימין ואויפ⁵⁸¹⁶ ומנדין לכל אינון דאפיקו מפומייהו מלה דלא אצטריכא⁵⁸¹⁷ ובתר דא אפיקו מפומייהו מלה קדישא מלה דאורייתא ומטנפי פומייהו [בה] ואלין וקיימי ומנדין לון וקיימי ובהאי נדוייא ארבעין יומין דלא אשתמע צלותהון (ולא עאלין לפרגודא וקיימין נזיקין לבר):</p>	<p>והארבעים האלו הם עומדים ונוזפים ומנדים את כל אלו שהוציאו מפייהם דבר שלא צריך, ואחר זה הוציאו מפייהם דבר קדוש, דבר תורה, ומטנפים את פיהם בה. ואלו עומדים ומנדים אותם, ועומדים בנדוי הזה ארבעים יום, שלא נשמעת תפלתם.</p>
<p>וכן לכל אינון דחאבו אינון חובין דבעיין לנזפא עשרה כרוזין נפקי בכל יומא ומכרוזי בכל אינון רקיעין ובכל אינון חילין ומשיריין אזדהרו בפלניא דאיהו נזיפא נזיפא איהו [על]</p>	<p>וכן את כל אלו שחטאו אותם חטאים שצריכים את הנזיפה, עשרה כרוזים יוצאים בכל יום ומכריזים בכל אותם הרקיעים ובכל אותם צבאות ומחנות, הזהרו בפלוני שהוא</p>

⁵⁸⁰⁶ כבר פירשתי היכל זה הוא היכל רחמים ופעולותיו ברחמים אמנם הוא דבק בהיכל זכות והוא סבתו נמצא יסודו דין, וענין זה תלוי במה שפירשתי בספ"ר בשער ירך יעקב שמדת הנצח יסודה דין אלא שנקשרה בימין, ולכך היות שכחות ההיכל הזה מימין המדה שהיא רחמים אמנם בהתקרבה אל היסוד שהוא גבורה יתנוצץ בו יסודו, ולכך בהיכל הזה יש באמצעותו שהוא הנקודה האמצעית ששם גובר סבתו בו שהוא היכל זכות היכל גבורה ועושה שם בחינה אמצעית לעצמו כמין היכל בתוך היכל וההיכל הזה הוא דין (אור יקר).

⁵⁸⁰⁷ מפני שהוא בחינת דבקותו בסבתו כדפירשנו (אור יקר). הוא תא הרצים שאמר בפרשת בראשית (מג ע"א), וקיצר כאן, שסמך על מ"ש בפרשת בראשית. והוא למעלה למעלה, כמ"ש אלף המגן תלוי עליו כל כו'. ולפי שהוא למעלה למעלה באוירא סביב לחומה שורין מקפון, אמר תלוי (יהל אור). [ובפרשת בראשית (מג ע"א טו ע"ג) ארבע פתחין אית להיכלא דא כו'. עמש"ש] (יהל אור).

⁵⁸⁰⁸ בסוד ההנהגה לארבעה בחינות ארבע סטרי עלמא חסד גבורה תפארת ומלכות (אור יקר). הן ד' פתחים הנ"ל שאמר למעלה בדף הקודם (יהל אור).

⁵⁸⁰⁹ להראות כח ההנהגה כלולה מעשר וכל עשר מסכימין אל פניה אחת בלי מחלוקת (אור יקר).

⁵⁸¹⁰ ועם היות שאמרנו שהוא מסולק כל כך סוף סוף הוא היכל בתוך היכל (אור יקר).

⁵⁸¹¹ הוא בחינה המתפשטת מזהריאל מתאחדת בו (אור יקר). ומפני שזה אינו במעלת זהריאל לרוב

הדקות אמנם בבחינה המתפשטת מנו שאינה רחמים כל כך יוקשר ויתאחד (אור יקר).

⁵⁸¹² מפני שאהדיאל סובב וכותר נקודה זו שהיא אמצעית (אור יקר).

⁵⁸¹³ בקשר וייחוד הכללות כדפירשנו (אור יקר).

⁵⁸¹⁴ מענין ההיכל הזה עצמו שהוא נקודה אמצעית הם ממונים אלו ולכך הם מקבלים הדין מהיכל זכות העליון שעליהם, ולא שהם בית דין לדון אלא הם שלוחים להלקות או לקיים מה שיגזר מלמעלה (אור יקר).

⁵⁸¹⁵ וז"ס ארבעים יכנו במספר, כמספר הממנן (יהל אור).

⁵⁸¹⁶ ואלין ארבעים אינון דקיימין ואנזיפו (דפ"ק).

⁵⁸¹⁷ ר"ל נבול פה. וכל זה הוא בד' פתחים הנ"ל (יהל אור).

<p>חובא פלוני ודועבד עד דתב קמי⁵⁸¹⁸ מאריה רחמנא לישזבן:</p>	<p>נזוף, הוא נזוף על חטא פלוני שעשה, עד ששב לפני רבוננו. הרחמן יצילנו.</p>
<p>כד תב מההוא חובא מתכנפי אלין ארבעין ושראן ליה וכדין אכריוז [עליה פלניא שרו] (פלניא שרא) נויפא מכאן ולהלאה צלותיה⁵⁸¹⁹ עאלת ועד לא תב נויף איהו לעילא ותתא ונטירו דמאריה אתעדי מניה ואפילו בליליא נשמתיה נויפא דסתמין לה כל תרעי שמיא ולא סלקא ודחיין לה לבר:</p>	<p>כששב מאותו החטא, מתכנסים כל הארבעים הללו ומתירים אותו, ואז מכריזים עליו, מפלוני הותרה הנזיפה. מכאן והלאה התפלה נכנסת. וטרם ששב, הוא נזוף למעלה ולמטה, ושמירת רבוננו מוסרת ממנו. ואפילו בלילה נשמתו נזופה, שסותמים לה את כל שערי השמים ולא עולה, ודוחים אותה החוצה.</p>
<p>האי אופן דקיימא על אלין ארבעין כד נטיל מטא לההוא אתר דאקרי (מלכים א' יד כח) תא הרציו"ם וכד עאל עאלו עמיה אינון ארבעין די ממנן בארבע פתחין⁵⁸²⁰ וסלקין כל אינון מגינין די דהבא ואלין אינון מלאכין דאקרון חשמליו"ם⁵⁸²¹ ואינון מגינין וסייפין ורומחין דרהטי לאנגא עליהו דישראל משאר</p>	<p>האופן הזה שעומד על הארבעים הללו, כשנוסע, מגיע לאותו מקום שנקרא "תא הרציו"ם". וכשנכנס, נכנסים עמו אותם הארבעים שממונים בארבעה פתחים, ועולים כל אותם המגינים של זהב, ואלו הם מלאכים שנקראים חשמליו"ם. ואותם המגינים והחרבות והרמחים שרצים להגן על ישראל משאר</p>
<p>רנא</p>	
<p>עמין ולאנחא קרבא בהו ולנקמא לון כפום שעתא⁵⁸²² בלא אריכו:</p>	<p>העמים, ולערוך בהם מלחמה ולנקום מהם לפי שעה בלי המתנה.</p>
<p>ובגין כך אקרי תא הרצים אתר דאינון רצים רהטי ואוחו לאנחא ולנקמא נוקמין לקבל רצים אחרנין דרהטי לאבאשא ולארתעא מזולין לשלטאה עלייהו ורוא דא (אסתר ג טו) הרצים יצאו דחופים רצים מסטרא דא ורצים מסטרא דא⁵⁸²³ ובגיניהון (סימניך) (שם ח טו) וזה העיר שושן צהלה ושמחה או נבוכה אי מקדמי אלין דהכא⁵⁸²⁴ העיר שושן שמחה ואי מקדמי אלין דסטרא אחרא (שם ג טו) העיר שושן נבוכה:</p>	<p>ולכן נקרא "תא הרצים" מקום שאותם הרצים רצים וממהרים להלחם ולנקום נקמות כנגד רצים אחרים שרצים להרע ולהחליש מזלות כדי לשלט עליהם. וסוד זה "הרצים יצאו דחופים". רצים מצד זה ורצים מצד זה, ובגללם "והעיר שושן צהלה ושמחה", או "נבוכה". אם מקדימים אלה שכאן, העיר שושן שמחה, ואם מקדימים אלה של הצד האחר, "העיר שושן נבוכה".</p>

⁵⁸¹⁸ קמיה (דפ"ק).

⁵⁸¹⁹ צלותא (דפ"ו).

⁵⁸²⁰ הוא ענין בפ"ע, ואינו באתר תא הרצים ההוא, אלא בד' פתחין של היכל עצמו, כמ"ש בפרשת בראשית כנ"ל. (אמר לעילא לעילא שבד' פתחים הנ"ל אמר למעלה שיש ממונים אחרים כנ"ל, ואותן ממונים שנזכר כאן, הן באותן פתחין למעלה למעלה וז"ש). [הגה. "ובג"כ אקרי תא הרצים". כמ"ש ויקח את כל מגיני הזהב אשר עשה שלמה ויעש כו' מגיני כו' ויהי מדי בא המלך בית ה' ישאום הרצים. והוא בשעתא דקשרין קשרין, כלהון נפקין מליין בדינא כנ"ל בפרשת בראשית. והושיבם אל תא הרצים. אחר הקשרין יורדין כ"א במקומו אחר התפלה, וזה מדי בא המלך בית ה', בשעתא דסלקין ההיכלין, עייל הקב"ה בק"ק. ובימי שלמה לא נצטרכו לזה, כי שלום היה בימיו בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. ובימי רחבעם הוצרכו לזה, להגן עליו כנ"ל. ע"כ] (יהל אור).

⁵⁸²¹ חשמלים פרטיים בעולם הבריאה וכו' משם הוא כל הנקמה והדין והמשפט על כל המצירים והמציקים לישראל וכו' כי כל כפיית הס"א הוא רק מסוד החשמל (דע"ה ח"א סב ע"ג).

⁵⁸²² ר"ל במהירות בלא עיכוב, ולכן נקר' הרצים, כמש"ו דאינון רצים רהטין ואוחו כו' (יהל אור).

⁵⁸²³ כמ"ש הרצים יצאו דחופים כו', והעיר שושן נבוכה, וכ' הרצים כו' יצאו מבהלים ודחופים כו', והעיר שושן צהלה ושמחה. ובשניהם כתיב בדבר המלך, כמ"ש לקמן רנ"ב ע"א וכלא בין לטב בין לביש מבי מלכא אתדן האי ב"נ (יהל אור).

⁵⁸²⁴ והכל לפי מעשה בנ"א אם יש בהם רצין לדבר מצוה או לדבר ערוה ח"ו (יהל אור).

<p>והא אוקימנא דבכלא קיימין אלין לקביל אלין סטרא דא לקבל סטרא דא ובגין כך [אלין] אינון מוניין לכלא כד סלקין אלין [באלין] נפק חד אורא דלעילא ואתעבידו כלהו מגן חד וסימניך (בראשית טו א) אנכי מגן לך:</p>	<p>והרי בארנו שבכל עומדים אלה כנגד אלה, צד זה כנגד צד זה, ולכן אלה הם מגינים לכל. כשעולים אלו באלו, יוצא אור אחד שלמעלה, וכולם נעשים מגן אחד, וסימנך, "אנכי מגן לך".</p>
<p>תריסר גלגלין אינון דסחראן גו היכלא דא ואינון ואקרונן (ממנן) שרפים⁵⁸²⁵ דתריין גווינין חוור וסומק רחמי ודינא אלין אינון קיימי לאשגחא תדיר על כל אינון מארי (דצערא) [דצערין] לון שאר עמין ודחקין לון ואקרונן חלונות⁵⁸²⁶ והיינו דכתיב (שיר ב ט) משגיח מן החלונות⁵⁸²⁷:</p>	<p>שנים עשר גלגלים הם שסובבים לתוך ההיכל הזה, והם נקראים שרפים בשני צבעים, לבן ואדום, רחמים ודין. אלה הם עומדים להשגיח תמיד על כל אותם בעלי הצער שמצערים אותם שאר העמים ודוחקים אותם, ונקראים חלונות. והיינו מה שנאמר "משגיח מן החלונות".</p>
<p>ואלין קיימי לאסתכלא כל אינון דמצלן צלותייהו דמקדמי לבי כנישתא ואתמנון מאינון עשרה קדמאי כדין סלקין וכתבין⁵⁸²⁸ לון לעילא בגין דאלין אקרונן חברים לגבייהו הדא הוא דכתיב (שם ח יג) חברים מקשיבים לקולך השמיעיני:</p>	<p>ואלו עומדים להסתכל על כל אותם שמתפללים תפלותיהם, שמקדימים לבית הכנסת, ונמנים מאותם העשרה הראשונים, ואז עולים וכותבים אותם למעלה, משום שאלו נקראים חברים שלהם. וזהו שנאמר "חברים מקשיבים לקולך השמיעיני".</p>
<p>זכאין אינון צדיקאי דידעי לסדרא צלותהון כדקא יאות בגין דכד האי צלותא שראת ולאסתלקא (לאסתכלא) אלין סלקין בהאי צלותא ועאלין בכל אינון רקיעין ובכל אינון היכלין עד תרעא דפתחא עלאה⁵⁸²⁹ ועאלת ההיא צלותא קמי מלכא לאתעטרא כמה דאתמר:</p>	<p>אשריהם הצדיקים שיודעים לסדר תפלתם כראוי, משום שכאשר התפלה מתחילה לעלות, אלו עולים עם התפלה הזאת ונכנסים לכל אותם הרקיעים ולכל אותם ההיכלות, עד שער הפתח העליון. ואותה תפלה נכנסת לפני המלך להתעטר, כמו שנתבאר.</p>
<p>תא חזי כל אינון דמצלאן צלותין [ומקדשין] למאריהון ברעותא שלים האי צלותא בעיא ולאפקא להו מגו מחשבה (לאפקא לה) וברעותא [דרוחא מלולא שלים] ומלולא ורוחא (דמלולא) וכדין אתקדש שמיה דקודשא בריך הוא וכד מטאת לגבי אלין חברים כלהו נטלי להאי צלותא [ואזלן]</p>	<p>בא וראה, כל אלו שמתפללים תפלות ומקדשים את רבונם ברצון שלם, התפלה הזו צריך להוציא אותה מתוך מחשבה, וברצון של דיבור ורוח, ואז מתקדש שמו של הקדוש ברוך הוא. וכשמגיעה לחברים הללו, כולם לוקחים את אותה תפלה, והולכים עמה עד ההיכל הרביעי באותו הפתח. ואלו משבחים באותו זמן שמתפללים תפלות ומקדשים באותו זמן, אלו הם שממונים ביום על ישראל להיות</p>

⁵⁸²⁵ ר"ל שהם שרפים ממונים על שאר כו' (יהל אור).

⁵⁸²⁶ והן י"ב חלונות בבה"כ כמש"ל (יהל אור).

⁵⁸²⁷ ר"ל שהקב"ה משגיח על ידם, שלכל דבר ממנו קיימין. ואע"ג שהכל ביד הקב"ה. והן מעלין התפלות לאשגחא בהו קב"ה כמש"ל ע"ב "אלין חלונות כו' ולאשגחא בהו קב"ה" (יהל אור).

⁵⁸²⁸ ר"ל בסייעתא דילהון. וז"ש "בגין דאלין אקרונן חברים לגבייהו". ר"ל שמקדישין עם ישראל ביחד, כמ"ש למטה "ואלין חברים קיימי תדיר כו' ולמהוי עמי חברים לקדשא שמא דמאריהון ולזמרא כו'". וז"ס (ברכות ט ע"ב) כל הרגיל לבא לבה"כ ולא בא יום א', הקב"ה משאל בו, שנאמר מי בכס ירא ה' כו', אשר הלך חשכים ואין נגה לו, שהן החברים המאירים לו מהיכל הזה, שהוא היכל נגה, וזה הלך חשכים לסט"א, שהוא דא לקבל דא, והוא היכל הג' דסט"א, שהוא היכלא דאפיל וחשיך, כמש"ל דף רס"ד ע"ב "היכלא תליתאה היכלא דא איהו היכלא דאפיל וחשיך, ולית בי' נהורא כלל". זהו ואין נגה לו, שהוא היכל נגה הזה, דלית (ביה) נהורא כלל (יהל אור).

⁵⁸²⁹ הוא תרעא דצדק, צדיקים יבאו בו, והוא בפתח של היכל הד', כמ"ש למטה "ואזלן בהדה עד היכלא רביעא' בההוא פתחא" (יהל אור).

<p>(ואזלא) בהדה עד היכלא רביעאה בההוא פתחא ואלין משבחין בההוא זמנא דמצלאן צלותין ומקדשי בההוא זמנא אלין אינון די ממנן⁵⁸³⁰ [ביממא] בהו בישראל למהוי עמהון חברים (ולאו בליליא כאינון) ובליליא באינון אחרנין דאמרי שירתא בליליא:</p>	<p>עמהם חברים. (ולא בלילה כאותם) ובלילה באותם האחרים שאומרים שירה בלילה.</p>
<p>ותא חזי כתיב (משלי כח כד) גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית והא אוקמוה בגין דמנע⁵⁸³¹ ברכאן דקודשא בריך הוא דאיהו אביו כמה דכתיב (דברים לב ז) שאל אביך ויגדך וכתיב (משלי כג כה) ישמח אביך ואוקמוה⁵⁸³²:</p>	<p>ובא וראה, נאמר "גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית". והרי פרשוה, משום שמונע ברכותיו של הקדוש ברוך הוא, שהוא אביו, כנאמר "שאל אביך ויגדך". ונאמר "ישמח אביך". ופרשוה.</p>
<p>חבר הוא לאיש משחית מאן איש משחית דא איהו ההוא איש דפנים⁵⁸³³ לסיהרא ואקרי (שם כז כח) איש תהפוכות (תהלים קמ יב) איש לשון (בראשית כה כז) איש יודע ציד איש שדה והאי איהו איש משחית דהאי איהו מנע ברכאן מעלמא אוף הכי מאן דמנע ברכאן מעלמא חבר הוא להאי איש משחית כדקאמרן ודא הוא רזא בגין דאצטריך ליה לבר נש לברכא לקודשא בריך הוא ולצלאה צלותיה⁵⁸³⁴ כדקא יאות בגין דיתברך שמיא קדישא ויתחבר באלין חברים קדישין ולא יפגום צלותיה בגין דימנע ברכאן מעלמא</p>	<p>"חבר הוא לאיש משחית", מי האיש משחית, זהו אותו איש שפוגם את הלבנה, ונקרא "איש תהפוכות", "איש לשון", "איש יודע ציד איש שדה". וזהו "איש משחית", שזהו שמונע ברכות מן העולם. אף כך, מי שמונע ברכות מהעולם, חבר הוא לאיש משחית הזה שאמרנו. וזהו סוד, משום שצריך לאדם לברך את הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלה כראוי כדי שיתברך שמו הקדוש, ויתחבר עם החברים הקדושים הללו ולא יפגום את תפלתו, משום שימנע ברכות מהעולם ויתחבר עם אותו איש משחית, שהוא מונע ברכות מן העולם וגרם מות לכולם.</p>

⁵⁸³⁰ ר"ל אליו חברים הם המשוררים עם ישראל ביום. שיש אחרים המשוררין בלילה וחשין ביום, כמ"ש (חגיגה יב ע"ב) מעון שבו כתות של מה"ש שאומרות שירה בלילה וחשות ביום כו'. וז"ש "ולאו בליליא באינון אחרנין כו'" (יהל אור).

⁵⁸³¹ ר"ל שאמרו בגמ' (ברכות לה ע"ב) כל הנהנה בלא ברכה כאלו גוזל להקב"ה וכ"י שנאמר גוזל אביו ואמו כו' ואין אביו כו' כמ"ש. וכן בכ"מ שאומר והא אוקמוה, כתוב באגדות (יהל אור).

⁵⁸³² ר"ל על הקב"ה (יהל אור).

⁵⁸³³ והוא בסט"א נגד היכל הזה, ששם אתערותא דלישנא בישא, ושם אתערותא דנחש, כמ"ש דף רס"ד ורס"ה, ע"ש שבלה"ר מעוררין לנחש הקדמוני שפיתה לחוה בלה"ר, ואתפגים סיהרא ע"י הלה"ר. וכן הוא כאן להיפך, לאתברכא כ"י, סיהרא, בלשון, בסוד מי זאת עולה מן המדבר, כמ"ש לעיל. וז"ס אף וחמה ומשחית בהיכל הג' דסט"א, אף וחמה הן בב' נוקבין דחוטמא, כי הג' הנ"ל הן תננא ואשא וגחלי דנורא, כמ"ש בס"ד פ"ב תלת שלהובי מתוקדין בנוקבוי. ואמר בא"ר דף קל"ד ע"ב בהאי תננא אתכללו אשא וגחלי דנורא כו' ותאנא כד אתחברו תלת אליו דכלילן בהאי תננא דנפיק מחוטמוי כו' וקרינן ל' אף וחימה ומשחית. ושם בדף קל"ה ע"א ותאנא בתרין נוקבין דחוטמא בחד נוקבא נפיק תננא כו' ומחד נוקבא נפיק אשא כו'. וכן בא"ז דף רצ"ד אמר מחד נוקבא תננא ומחד נוקבא אשא כו'. והן אף וחימה. וגחלי דנורא יוצאין מפומא, כמ"ש אש מפיו תאכל, גחלים בערו ממנו. ואע"ג דבא"ר אמר דכלהו נפקי מחוטמא, ר"ל העקרא של רוגזא נפיק מחוטם, אבל הגחלים יוצאין מפיו, וכמ"ש בא"ז דף רפ"ט ע"א חוטמא דז"א כמה דאוקמינא דכתיב עלה עשן באפו כו', והכא כתיב ותהלתי אחטם לך. ובספרא דאגדתא כו'. ואי תימא הא כתיב ואש מפיו תאכל, עיקרא דרוגזא כו'. וזהו משחית, כמ"ש בא"ר שם משחית מנ"ל דכתיב לפני שחת כו' בנורא דליק מוקדא. כמ"ש אש וגפרית. והוא המשחית בלה"ר, שהוא בפומא, והוא הנחש דפגים לסיהרא בלה"ר, וזהו חבר לאיש משחית, כמ"ש אם ישוך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון, וכל מי שיודע ללחוש ואינו לוחש (תענית ח.), ואמרו (שם ובערכין) לע"ל מתקבצין ובאות כל החיות אצל הנחש ואומרת לו כו' (יהל אור).

⁵⁸³⁴ צלותא (דפ"ו).

<p>ויתחבר בהוא חבר איש משחית דאיהו מנע ברכאן מעלמא וגרים מותא לכלהו:</p>	
<p>כתיב (דברים יח יא) וחובר חבר מאי והובר חבר ההוא מאן דאזיל בתר סטרא אחרא וחרש חרשין איהו משך עליה רוחא אחרא מסאבא ואתחבר בההוא חברותא דההוא חבר רע ושארין בחברותא בהדיה ההוא חבר איש משחית ואמאי אקרי חבר בגין דבשעתא דאתיליד בר נש אתחבר עמיה ותדיר קיימא בהדיה חבר לבתר אתהפך ליה חבר איש משחית:</p>	<p>נאמר "והובר חבר", מה זה וחובר חבר, זה אותו מי שהוא הולך אחר הצד האחר ומכשף כשפים, הוא מושך עליו רוח אחרת טמאה, ומתחבר באותה חברות של אותו חבר רע, ושורה בחברות עם אותו חבר איש משחית. ולמה נקרא "חבר", משום שבשעה שנולד אדם הוא מתחבר עמו, ותמיד עמו כחבר, אחר כך נהפך לו חבר איש משחית.</p>
<p>והכא אית בסטרא דקדושה בסטרא דימינא חבר טוב דעביד טיבו עמיה דבר נש בעלמא דין ובעלמא דאתי ואלין חברים קיימי תדיר עליה דבר נש בחברותא חדא לשיזבא ליה ולאגנא [ע]ליה ולמהוי עמיה חברים לקדשא שמא דמאריהון ולזמרא ולשבחא קמיה תדיר:</p>	<p>וכך יש בצד הקדושה, בצד הימין, חבר טוב, שעושה טוב עם האדם בעולם הזה ובעולם הבא, והחברים הללו עומדים תמיד על האדם בחברות אחת להצילו ולהגן עליו ולהיות עמו חברים, לקדש את שם רבונו ולזמר ולשבח לפניו תמיד.</p>
<p>רנב</p>	
<p>מאלין נפקי ארבע סמכין⁵⁸³⁵ אחרנין לאינון תריסר דקאמרן הני חברים ואלין אינון קיימי לגבי אינון דעטיין⁵⁸³⁶ עיטא לאבאשא [לצדיקיא] אף על גב דלא עבדי וסלקי ואודעי מלה⁵⁸³⁷ לעילא ובטלי לההוא עיטא ואלין אקרון אראלין⁵⁸³⁸ ואף על גב דכלהו אתמנון לדא כל חד וחד⁵⁸³⁹ אתמנא ואתפקד על מלין ידיעאן ותחות אלין⁵⁸⁴⁰ לית לון חושבנא⁵⁸⁴¹:</p>	<p>מאלו יוצאים ארבעה אדנים אחרים לאותם השנים עשר שאמרנו, החברים הללו. ואלו הם עומדים לאותם שיועצים עצה להזיק לצדיקים. אף על גב שלא עושים, ועולים ומודיעים הדבר למעלה, ומבטלים את אותה העצה. ואלו נקראים אראלים. ואף על גב שכלם התמנו לזה, כל אחד התמנה והופקד על דברים ידועים, ותחת אלו אין להם חשבון.</p>

⁵⁸³⁵ לכל שלשה מהשנים עשר סמכא חד שהוא פועל כח ההנהגה משלשה הנזכרים ופעולתם מעין אותה פעולה דהיינו כעין הגנה והצלה כדמפרש ואזיל, דהיינו עצה או מחשבה כדי שלא יבא לידי מעשה ויצטרכו מגינים רומחים וסייפין, אלו ממהרים להפירה ולבטלה, או בשעה שהולכים לעשות מעשה אלו מבטלים עצתם דרכם (אור יקר). ר"ל מאלין תריסר גלגלים, נפקין ד' סמכין. והן אראלים כמש"ו (יהל אור).

⁵⁸³⁶ דיעטיין (דפ"ו).

⁵⁸³⁷ ומלמדים זכות (אור יקר).

⁵⁸³⁸ אין ספק שהחשמלים הם חיות אש ממללות והם בסוד שם יהו"ה אבל אראלים הם בסוד שם אדנ"י דהיינו אראלם ודאי כדפירשו באיכה, והעליונים מבטלים דבר גדול מלחמה ערוכה ואלו מבטלים דבר קטן שעדין לא בא לידי מעשה (אור יקר).

⁵⁸³⁹ בענין שיש להם פעולה כוללת ופעולה פרטית והענין שהם בעלי מזרח מערב צפון ודרום דהיינו ארבעה הנהגות וכולם יחד הנהגה אחת, לכך בערך ייחודם יחד יש להם פעולת ההצלה הנזכרת ובערך כל אחד ואחד יש להם פעולת רחמים לעצמה (אור יקר). ר"ל אע"ג שכולם אתמנון לאשגחא על ישראל, מ"מ אלו הם העיקרים שממונין ע"ז. וכן בכולם, כ"א כלול בחבירו, ומ"מ כ"א עומד על משמרתו (יהל אור).

⁵⁸⁴⁰ ר"ל תחת האראלים (יהל אור).

⁵⁸⁴¹ מפני ריבוי בחינות הפעולות כפי מקרי העולם הגשמי, ולכך יתרבו הנפרדים תחתם שיפעלו פעולתם בכל בחינה המצטרקת (אור יקר).

<p>אלין ארבע⁵⁸⁴² קיימי לארבע סטרי עלמא⁵⁸⁴³ וכל חד קאים⁵⁸⁴⁴ (לההוא סטרא כלהו) לאשגחא ועליהו דישראל ואלין אקרין⁵⁸⁴⁵ חרכים כמה דאת אמר (שיר נ ט) מציין מן החרכים⁵⁸⁴⁶ שמא דאלין ארבע דאקרין חרכים ועינאל⁵⁸⁴⁷ עירי"ה (נ"א עזרי"ה) עריאל⁵⁸⁴⁸ יהיראל⁵⁸⁴⁹ (עינאל ערירה עריאל יהיראל):</p>	<p>אלו הארבעה עומדים לארבעת צדדי העולם, וכל אחד עומד להשיג על ישראל, ואלו נקראים חרכים, כמו שנאמר "מציץ מן החרכים". שמות אלו הארבעה שנקראים חרכים, עינאל⁵⁸⁴⁷, עירי"ה (עזרי"ה), עריאל⁵⁸⁴⁸, יהיראל⁵⁸⁴⁹.</p>
<p>ועינאל⁵⁸⁴⁷ איהו קאים לסטר מזרח ודא קיימא (ואלין אינון קיימין) לאשגחא על כל אינון דעבדין עובדין טבין⁵⁸⁴⁷ ועל כל אינון דמחשבי מחשבה דמצוה⁵⁸⁴⁸ אף על גב דלא יכלי למעבד:</p>	<p>עינאל⁵⁸⁴⁷ הוא עומד לצד מזרח, וזה עומד להשיג על כל אותם שעושים מעשים טובים, ועל כל אלו שחושבים מחשבה של מצוה, אף על גב שלא יכולים לעשות.</p>
<p>עירי"ה⁵⁸⁴⁷ קיימא לסטר דרום ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דמנחמי למסכנא או דצערי לבייהו עליה אף על גב דלא יכלי למיהב ליה ולאינון דאזלי לארחא דמצוה ולאינון דעבדי חסד עם מתים ואיהו קיימא קיימא דאמת והאי אתמנא לאדכרא ליה לעילא ולאחקא דיוקניה לעילא לאעלא ליה לעלמא דאתי:</p>	<p>עירי"ה⁵⁸⁴⁷ עומד לצד דרום, וזה עומד להשיג על כל אותם שמנחמים את העני או שיש בלבם צער עליו, אף על גב שאינם יכולים לתת לו. ולאותם שהולכים לדרך מצוה, ולאותם שעושים חסד עם מתים. והוא מעמיד קיום של אמת. וזה התמנה להזכיר אותו למעלה ולחקוק דיוקנו למעלה, להכניסו לעולם הבא.</p>
<p>עריאל⁵⁸⁴⁹ קיימא לסטר צפון ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דחשיבו למעבד בישין</p>	<p>עריאל⁵⁸⁴⁹ עומד לצד צפון, וזה עומד להשיג על כל אותם שחשבו לעשות רעות ולא עשו,</p>

⁵⁸⁴² אראלים אשר יקבו בשמות (אור יקר).

⁵⁸⁴³ בסוד ארבע בחינות ההנהגה כדפירשנו ולא שיהיו כולם יחד על הנהגת המזרח ועל הנהגת המערב וכו' (אור יקר).

⁵⁸⁴⁴ כדמפרש לקמיה ופעולתם יחד הוא השגחה להשיג על מעשה התחתונים כדמסיק לקמיה, ויש עליונים מהם שהם שנים עשר גלגלין דקאמרן לעיל והם חלונות מפני שההשגחה מתרבת בהם, אמנם אלו הארבעה הם חרכים שדרך בהם ישיג ולא יותר מדאי כאומר משיג מן החלונות (אור יקר).

⁵⁸⁴⁵ ר"ל הד' אראלים. והענין כמ"ש למטה כי חלונות הן פתחים מאירים יותר מחרכים, וההשגחה בחלונות היא יותר מבחרכים. וכן הוא באלין תריסר גלגלים וארבע אראלים, וכמ"ש למטה (יהל אור).

⁵⁸⁴⁶ לכך נקראים חרכים, וכבר נודע כי אלו הם סוד השגחת השכינה שהיא מתלבשת לבושין דחול לזמנין ופועלת על ידם ולזה כתיב הנה ז"ה עומד דהיינו תפארת אחר כותלנו מלכות שהתפארת משגיח מן המלכות והיא דרך אלו הכחות, נמצא התפארת פועל בממשלת היום על ידי המלכות וזהו שאמר משגיח וכו', והנה הפעולות פעמים נגלות ונראות פעמים נסתרות ונעלמות והוא משגיח בין באלו ובין באלו (אור יקר).

⁵⁸⁴⁷ דהיינו שהמחשבה הנסתרת הוציאוהו לפועל מתגלה (אור יקר).

⁵⁸⁴⁸ והיינו פעולה נסתרת ולכך מציץ להסתכל אפילו במחשבת המצוה והשתדלות האדם עליה וזה ענין כולל לכולם שכן כתיב מציץ מן החרכים (אור יקר). וז"ש ויקשב ה' וישמע ויכתב כו', והוא באותן הגלגלים, שהן החלונות כמ"ש ואלין קיימין לאסתכלא כו' כדין סלקין וכתבין לון לעילא, הה"ד חברים מקשיבים כו'. וזהו ויקשב ה', ע"י כנ"ל. וזהו ליראי ה', שהן ההולכין לבה"כ, כמ"ש מי בכס ירא ה' כו' כנ"ל. והן באותן חלונות כנ"ל. ולחושבי שמו, ואמרו מאי לחושבי שמו אפילו חשב לעשות מצוה ונאנס כו' (ברכות ו. וש"מ). והוא באותן החרכים, ולכן סמוכים זה לזה (יהל אור).

⁵⁸⁴⁹ עיריאל⁵⁸⁴⁹ (יהל אור).

⁵⁸⁵⁰ והוא עומד בפרץ, שהוא בצפון, והן על המתגברין על יצרן, שהן גבורים עומדין בפרץ, שאין מניחין ליכנס הס"א בפרצה, והוא החושב לעשות עבירה ומתגבר על יצרו. ועז"נ ומושל ברוחו מלוכד עיר. ולכן נקרא הממנא עיריאל⁵⁸⁴⁹ (יהל אור).

<p>ולא עבדי או אבנאן (בגין) למחסי ואתו למעבד ואתקף ביצריה ולא עביד:</p>	<p>או רוצים לחטוא ובאו לעשות, והתחזק ביצרו ולא עשה.</p>
<p>יהירא"ל קיימא לסטר מערב והאי קיימא לאשגחא לכל אינון דלעאן באורייתא ועיילי בנייהו למלעי באורייתא לבי רב ולכל אינון דמסתכלי על מרע כד איהו בני מרעיה ואשגחו עליה ואודעו ליה דיסתכל בחובוי (א) [ו]בעובדוי ויתוב מנייהו למאריה בגין דכל מאן דישתדל בההוא מרע דיסתכל בעובדוי ויתוב⁵⁸⁵¹ בתיובתא קמי קודשא בריך הוא איהו גרים ליה לאשתזבא ולא תבא ליה רוחיה⁵⁸⁵²:</p>	<p>יהירא"ל עומד לצד מערב, וזה עומד להשגיח על כל אותם שיגיעים בתורה ומכניסים בניהם להתייגע בתורה לבית הרב, ולכל אותם שמסתכלים על חולה כשהוא בבית חליו, ומשגיחים עליו ומודיעים לו שיתבונן בחטאיו ובמעשיו וישוב מהם לרבונו. משום שכל מי שעוסק עם אותו חולה, שיסתכל במעשיו וישוב בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא, הוא גורם לו להינצל ולהשיב לו את רוחו.</p>
<p>ועל דא כתיב (תהלים מא א) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהו"ה מאי ביום רעה ביום רע מבעי ליה אלא וביום רעה ביום דשלטא ההיא⁵⁸⁵³ רעה למיסב נשמתיה אשרי משכיל אל דל דא הוא מרע כמה דאת אמר (ש"ב יג ד) מדוע אתה ככה דל בן המלך ובגין כך ביום רעה ימלטהו יהו"ה:</p>	<p>ועל זה, נאמר "אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'". מה זה "ביום רעה", ביום רע היה צריך להיות. אלא ביום רעה, ביום ששולטת אותה הרעה לקחת את נשמתו, "אשרי משכיל אל דל" זהו חולה, כמו שנאמר, "מדוע אתה ככה דל בן המלך", ולכן "ביום רעה ימלטהו ה'".</p>
<p>ואלין (אינון דמסתכלי) ודאינון מסתכליו בההוא מרע לאתבא ליה מחובוי גבי קודשא בריך הוא כמה דאוקימנא בהיכלא דא קיימא עליה לאשגחא⁵⁸⁵⁴ וביומא דשריא דינא על עלמא ישתזיב מניה כמה דאת אמר ביום רעה ימלטהו יהו"ה יומא דאתמסר דינא (עאל) לההיא רעה לשלטאה⁵⁸⁵⁵ ביה על עלמא⁵⁸⁵⁶ וכלהו אלין קיימא לאשגחא ועל דא אקרונ חרכים:</p>	<p>ואלו שהם מסתכלים באותו חולה להשיבו מחטאיו אצל הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנו, בהיכל הזה עומד עליו להשגיח. וביום ששורה הדין על העולם, ינצל ממנו, כמו שנאמר "ביום רעה ימלטהו ה'", היום שנמסר הדין לאותה רעה לשלוט בו על העולם, וכל אלו עומדים להשגיח, ולכן נקראו חרכים.</p>
<p>ביומא דראש השנה כד קודשא בריך הוא קאים בדינא על עלמא וההוא סטרא בישא אתי לאסטאה כדין מתכנפי כל הני וקיימן קמי קודשא בריך הוא וכדין מתעטרן כלהו וקיימן קמיה⁵⁸⁵⁷ קודשא בריך הוא בההוא זמנא מה כתיב (שיה"ש ב ט) משגיח מן החלונות מציין מן החרכים מציין כמאן דאשגח⁵⁸⁵⁸ מאתר</p>	<p>ביום של ראש השנה, כשהקדוש ברוך הוא עומד בדין על העולם ואותו צד הרע בא להשטין, אז מתכנסים כל אלו ועומדים לפני הקדוש ברוך הוא. ואז מתעטרים כולם ועומדים לפני הקדוש ברוך הוא. באותו זמן מה נאמר "משגיח מן החלונות מציין מן החרכים". "מציין", כמי שמשגיח ממקום דק, שרואה ולא רואה כל מה שצריך. ואחר כך, "משגיח מן החלונות, מקום של השגחה יתרה, שפותח פתחים לרחם על הכל. וכשהקדוש</p>

⁵⁸⁵¹ ויתוב (דפ"ו).

⁵⁸⁵² ולכן זה הממונה עומד לצד מערב, ששם האסוותא כמש"ל בדף הקודם (יהל אור).

⁵⁸⁵³ ההוא (דפ"ו).

⁵⁸⁵⁴ חוזר מ"ש למעלה לאשגחא לכל אינון כו' ולכל אינון דמסתכלי על מרע. ולפי שהפסיק הרבה חוזר לענין ראשון (יהל אור).

⁵⁸⁵⁵ ור"ל זהו ביום רעה, ביום ששולט ההוא רע', ימלטהו ה' (יהל אור).

⁵⁸⁵⁶ על עלמא (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁸⁵⁷ קמי (דפ"ו).

⁵⁸⁵⁸ כמ"ש לעיל שהאראלים הן פתחים קטנים להשגיח בהן, שאלו הם יוצאים מן החלונות (יהל אור).

<p>דקיק דחמי ולא חמי כל מה דאצטריך ולבתר משניה מן החלונות אתר אשגחותא יתיר דפתח פתחין לרחמא על כלא וכד קודשא בריך הוא אשגח על עלמא אסתכל באלין חלונות ובאלין⁵⁸⁵⁹ חרכים וחיים על כלא:</p>	<p>ברוך הוא משגיח על העולם, מסתכל בחלונות הללו ובחרכים הללו, וחס על הכל.</p>
<p>וכדין כד ישראל תקעין בההוא שופר [ואתערי ואתערו מתתא ההוא קול דנפיק משופר כליל מאשא ומיא ורוחא ואתעביד מכולא] ההוא קול בגין לאתערא קול עילאון דנפקא מגו [ההוא] שופר דאיהו כגוונא דא כליל באשא ובמיא ורוחא כדין כרוזא נפקא ואכריז בכלהו רקיעין ואמר קול דודי הנה זה בא⁵⁸⁶⁰ ונגו' משניה מן⁵⁸⁶¹ החלונות מצייז מן החרכים:</p>	<p>ואז, כשישראל תוקעים באותו שופר ומתעורר למעלה אותו הקול שיוצא מן השופר, כלול מאש ומים ורוח, ונעשה מהכל אותו הקול, כדי לעורר קול עליון, שיוצא מתוך אותו השופר, שהוא כעין זה, כלול באש ומים ורוח, אז יוצא כרוז ומכריז בכל הרקיעים ואומר, "קול דודי הנה זה בא וגו'". משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים."</p>
<p>וכדין ידעי כלהו דהא קודשא בריך הוא חיים עלייהו דישראל ואמרי זכאין אינון ישראל דאית לון עיטא בארעא בגין לאתערא רחמי מלעילא [כדין] כתיב (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה [יודעי תרועה ודאי]</p>	<p>ואז כולם יודעים שהרי הקדוש ברוך הוא חס על ישראל, ואומרים, אשריהם ישראל שיש להם עצה בארץ כדי לעורר רחמים מלמעלה. ואז נאמר "אשרי העם יודעי תרועה", יודעי תרועה ודאי.</p>
<p>רנא/א</p>	
<p>יודעי [תרועה] מתברי האי תרועה דאיהו דינא קשיא [דלא] ודוכלא אתדנו בה⁵⁸⁶² זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי בגין דאינון ידעי ארחוי דקודשא בריך הוא וידעי למהך בארחוי וליהודא יחודא כדקא יאות:</p>	<p>"יודעי תרועה", שמשברים את התרועה הזו, שהיא דין הקשה שהכל נדונים בו. אשרי ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, משום שהם יודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא ויודעים ללכת בדרכיו וליחד יחוד כראוי.</p>
<p>אלין חלונות⁵⁸⁶³ ואלין חרכים קיימי כלהו לאחדא כל עלותין דסלקין מתתא לעילא ולאשגחא בהו ולאעלא לון קמיו קודשא בריך הוא וועלו [כגוונא] דא כל בית הכנסת דלאו ביה חלונות לאו אתר לצלאה ביה וכדקא יאות:</p>	<p>החלונות הללו והחרכים הללו, כולם עומדים לאחוז את כל התפלות שעולות מלמטה למעלה ולהשגיח בהן, להכניסן לפני הקדוש ברוך הוא. ועל כן, כל בית כנסת שאין בו חלונות, אינו מקום להתפלל בו כראוי.</p>
<p>(בגין דאית בית הכנסת לקבל בית הכנסת) ודהא בית הכנסת לתתא לקב(י)ל</p>	<p>שהרי בית הכנסת למטה כנגד בית הכנסת שלמעלה. בית הכנסת שלמעלה שיש בו חלונות, כמו שאמרנו, כך גם למטה. למעלה כנסת הגדולה יש בה שנים עשר חלונות, כך</p>

⁵⁸⁵⁹ ר"ל במעשה ב"א התלוי באותן חלונות וחרכים, והם אותן דברים שחשיב למעלה, וע"י המצות הנזכרות חיים קב"ה על עלמא (יהל אור).

⁵⁸⁶⁰ ר"ל אותו קול ה' (קלא) עלאה דנפיק משופר, והן חג"ת, שהן אשא ורוחא ומיא כידוע, דנפקין משופר עלאה (יהל אור).

⁵⁸⁶¹ הוא בזה ההיכל, שהוא אחר היכל חג"ת, ובכאן כלילן כל היכלי נה"י כמש"ל (יהל אור).

⁵⁸⁶² ביה (דפ"ו).

⁵⁸⁶³ סוד י"ב גבולי אלכסון כמ"ש באד"ר (דף קלד ע"ב), והם ג"כ סוד הי"ב גבולים דארץ ישראל, כמ"ש בבא בתרא (דף קכב ע"א), והי"ב שערין דירושלים אשר בסוף יחזקאל (מח לא - לג), והי"ב שערין שברקיע אשר דרך שם מתקבלים תפילות כל ישראל כמ"ש בזוהר (ויקהל דף רב רע"א), וכן הי"ב חלונות דבית הכנסת דלעילא אשר עליהם נאמר (שיה"ש ב ט) משגיח מן החלונות, וכמ"ש בפ' פקודי (דף רנא ע"א). ושרשם הוא הי"ב אותיות דמילוי אדני, והי"ב אותיות דג' היות, דמלך מלך ימלוך, שכ"ז הוא הכל מתיקוני המלכות, ר"ל גילוייה (הקדו"ש צז ע"ג).

<p>בית הכנסת דלעילא⁵⁸⁶⁴ בית הכנסת דלעילא דאית ביה⁵⁸⁶⁵ חלונות כמה דאמרן הכי נמי (לתתא) [לעילא] כנסת הגדולה⁵⁸⁶⁶ אית ביה תריסר חלונות (ד)עלאין⁵⁸⁶⁷ הכי נמי להאי בית הכנסת תתאה וכלא קיימא⁵⁸⁶⁸ דא לקבל דא בגין דעלמין קיימין אלין [כנוונא] (כנוונא) דאלין [וקודשא בריך הוא סליק יקריה בכלא ועל דא ביום רעה ימלטהו יהו"ה⁵⁸⁶⁹ כד שלטא ההיא סטרא בישא ימלטהו יהו"ה]:</p>	<p>גם לבית הכנסת התחתון. והכל עומדים זה כנגד זה, משום שהעולמות עומדים אלו כעין אלו, וכבוד הקדוש ברוך הוא עולה בכל. ועל כן, "ביום רעה ימלטהו ה'", כששולט אותו הצד הרע, ימלטהו ה'.</p>
<p>כנוונא דא האי ממנא יהירא⁵⁸⁷⁰ קיימא על כל אינון דחייסי על מסכני כמה דאת אמר אשרי משכיל אל דל⁵⁸⁷⁰ ובגין דא כלא קיימא בהיכלא דא⁵⁸⁷¹ והיכלא דא אתכליל בהיכלא אחרא רביעאה⁵⁸⁷² דתמן הוא גזרין ודינין לכלא (בגין כך) זכאה חולקיה מאן דידע גנזי דמאריה ליחדא ליה⁵⁸⁷³ ולקדשא ושמיהו (שמא) דמאריה תדירא למזכי ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>כמו כן, הממונה הזה יהירא"ל עומד על כל אותם שחסים על עניים, כמו שנאמר "אשרי משכיל אל דל", ובגלל זה הכל עומד בהיכל הזה, וההיכל הזה נכלל בהיכל אחר רביעי, ששם הם הגזרות והדינים לכל. אשרי חלקו של מי שיודע את גנזי רבונו, ליחדו ולקדש את שם רבונו תמיד, לזכות לו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>היכלא רביעאה⁵⁸⁷⁴ היכלא דא די קודשא ברוך הוא אשתמודע [שולטניה] בארעא בגיניה⁵⁸⁷⁵ ודא איהו היכלא דקיימא למטר⁵⁸⁷⁶</p>	<p>ההיכל הרביעי. ההיכל הזה, שהקדוש ברוך הוא נודע שלטונו בארץ בגללו. וזהו ההיכל שעומד לשמור את דרכי התורה. זה נקרא</p>

⁵⁸⁶⁴ והוא היכלות דמלכות, והוא בהיכל הזה (יהל אור).

⁵⁸⁶⁵ נט ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁸⁶⁶ בבניה שנק' כ"י, כמ"ש פ' יתרו (פה ע"א), ויש בה ג"כ חלונות לאשגחא, כמ"ש בתוספתא פ' יתרו דף ס"ח ע"ב האי היכלא איהו פקיחו דעינין דלא ניים תדיר איהו אשגח. והן י"ב חלונות, כמ"ש פ' ויחי (רמא ע"א) ובסתרי אותיות ה' ע"ג (ב ע"א) האי ה"א איהו תריסר כו'. הני תריסר אינון תריסר תחומין, ואינון לד' סטרי עלמא, תלת תלת לכל סטר. והן ה"ב שערי ירושלים, שלשה לכל צד, ל"ב שבטים. והן י"ג מכילן דרחמי, בחד דרגא דקיימא עליהו, כמ"ש שם. ובהן משגיח הקב"ה על העולם (יהל אור).

⁵⁸⁶⁷ ע"י לעיל רב ע"א (לש"ו).

⁵⁸⁶⁸ קיימאן (דפ"ו).

⁵⁸⁶⁹ חוזר למעלה על אינון דמסתכלי על מרע כנ"ל (יהל אור).

⁵⁸⁷⁰ ר"ל שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, דל ממש, והוא קיימא עליהו, שעירי"ה קיימא על אינון דמנחמי למסכנא או דצערי לבייהו עליהו, אע"ג דלא יכלי למיהב ל'. וכאן קיימא על מאן דיהיב לון (יהל אור).

⁵⁸⁷¹ ר"ל לפי שפתקי דינין יוצאים כאן מהיכלא דלעילא, לכן עומדים כאן אותן שמצילין מההוא רעה דשלטא על עלמא (יהל אור).

⁵⁸⁷² והוא נגד היכלא תליתאה דנפקי תמן כל הדינין ושליטו דס"א לאבדא עלמא, ונוטלין מהיכלא רביעאה. וז"ש ובג"ד כו' והיכלא דא אתכליל כו' דתמן הוא גזרין כו' (יהל אור).

⁵⁸⁷³ וזהו ללמוד ע"מ לעשות, וזהו המעשה שאמרו (אבות סוף פ"ג) כל שמעשיו מרובין מחכמתו כו'. וע"ז אמרו (אבות סוף פ"א) לא הלמוד עיקר אלא המעשה. [ובפרשת בראשית (מג ע"א טו ע"ד) ת"ח כל הני היכלין כו'. עמש"ש] (יהל אור). ע"י תיקו"ז ד ע"א, קום לחברא לון וכו'.
⁵⁸⁷⁴ היכל הזכות גבורה (הערת הזהר).

⁵⁸⁷⁵ כמ"ש ועשיתי בם שפטים גדולים וידעו כי אני ה', ונשפטתי אתו כו' והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה' (יחזקאל לח כא-כב), בזאת תדע כי אני ה' (שמות ז יז), ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ה' (שמות יד ד). וכמ"ש (נחמיה ט י) ותתן אתות ומופתים כו' ותעש לך שם כהיום הזה (יהל אור).

⁵⁸⁷⁶ כמ"ש (ישעי' כו ט) כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל. וכמ"ש (רע"מ דלקמן) על וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם. ועיין ברע"מ פ' שלח לך דף קע"ה ע"א ע"ש כל המאמר. וכאן הוא סוד הכסא כמש"ל. וכמ"ש (ר"ה כט ע"א) וכי נחש ממית או מחיה אלא בזמן

<p>ארחוי דאורייתא דא היכלא אקרי ודזכותו (זכותא היכלא) דביה אתדנו כל דיני דעלמא וכל זכייין וכל חובין וכל עונשין וכל אגר טב לאינון דנטרי פקודי אורייתא:</p>	<p>היכל הזכות, שבו נדונים כל דיני העולם וכל הזכויות וכל החטאים וכל הענשים, וכל שכר טוב לאותם ששומרים את מצוות התורה.</p>
<p>היכל דא ודזכותו (זכותא) משניא מכל שאר היכלין והאי היכלא כלילין ביה ארבע [היכלין וכלהו משניין דא מן דא] והיכלין משניין דא מן דא וכלהו (היכלין וכלהו) חד היכלא בהיכלא דא אית רוחא חדא דאקרי זכות' אל' (זכות) והיכלא דא אקרי על שמיה זכות' (א) והאי איהו אל⁵⁸⁷⁷ והכא אתדנו⁵⁸⁷⁸ כל דיני דעלמא והאי איהו רזא דכתיב (תהלים ז יב) ואל זועם בכל יום:</p>	<p>היכל הזכות הזה משונה מכל שאר היכלות, וההיכל הזה כלולים בו ארבעה היכלות משונים זה מזה, וכולם היכל אחד. בהיכל הזה יש רוח אחת שנקראת זכות אל. וההיכל הזה נקרא על שמו זכות, וזהו אל. וכאן נדונים כל דיני העולם. וזהו סוד הנאמר "ואל זעם בכל יום".</p>
<p>ארבע היכלין [ארבע⁵⁸⁷⁹ אלין דאינון בהיכלא דא דא לגו מן דא כלהו כלילין דא בדא וכלהו חד היכלא⁵⁸⁸⁰ ואקרי זכותא ארבע היכלין] אלין אית ולהו פתחין⁵⁸⁸¹ (להו) חד ממנא ועלאה דקיימא לברו (לבר דקיימא) לפתחא קדמאה⁵⁸⁸² (עלאה) דהיכלא ודא סנסני' איה שמיה ועל שמא דא אית ממנא אחרא לסטרא אחרא דשמאלא דנטל' (א) דינין (לאתערא) בההוא היכלא דיליה ולא אתערא למעבד בעלמא ובגין דנטיל מניה אקרי על שמיה סנסניה ואיהו שליט⁵⁸⁸³ על ההוא אסכר' א דרביי:</p>	<p>ארבעה היכלות, ארבעה אלו שהם בהיכל הזה, זה לפנים מזה, כולם כלולים זה בזה, וכולם היכל אחד, ונקרא זכות. ארבעה היכלות הללו יש להם פתחים. ממונה אחד עליון שעומד מחוץ לפתח הראשון של ההיכל הזה, סנסני' שמו, ועל השם הזה יש ממונה אחד לצד האחר של השמאל, שנוטל דינים באותו ההיכל שלו לעורר ולעשות בעולם. ומשום שנוטל ממנו, נקרא על שמו, סנסני' והוא שולט על אותו אסכר' א של תינוקות.</p>
<p>והאי ממנא עלאה⁵⁸⁸⁴ סנסני' כד נטיל דינא אכריו לאינון ממנן דקיימין על תריסר פתחין⁵⁸⁸⁵ ואינון כרוזין דמכרזי כל אינון דינין דאתדנו מהיכלא דזכותא דא:</p>	<p>והממונה העליון הזה סנסני' ה, כשנוטל דין, מכרזי לאותם הממונים שעומדים על שנים עשר הפתחים, ואותם הכרוזים שמכרזים על כל אותם הדינים שנדונו מהיכל הזכות הזה.</p>

שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים כו', וכנ"ל במאמר הנ"ל שגורם אותם להשתעבד לקב"ה (יהל אור).

⁵⁸⁷⁷ כמש"ו דכתיב כו'. וכמ"ש בא"ר דף קל"ב ע"א מהו אל תקיף יכול כו' הה"ד כו' אל גבור אל שהוא גבור כו'. וכן נגדו בסט"א אמר לקמן דף רס"ה בהאי היכלא אתחזי חד רוחא שליט תקיפא דאיהו על כלהו, ודא אקרי אוף הכי אל כגוונא דאחרא דבסטור קדושה, האי איהו אל נכר (יהל אור).
⁵⁸⁷⁸ אתדני (דפ"ו).

⁵⁸⁷⁹ נמחק ביהל אור.

⁵⁸⁸⁰ לפי שכלולין זה בזה, והן כולן אחד במנין כנ"ל (יהל אור).

⁵⁸⁸¹ ר"ל שיש פתח לכל א' וא' (יהל אור).

⁵⁸⁸² ר"ל חוץ לפתח הראשון מד' פתחים דחשיב לקמן, שהן ארבע פתחים הנ"ל, בכל היכל פתח א', ופתח הראשון שהוא להיכל הראשון מבחוץ, והוא היכלא קדמאה לד' היכלין שכלולין כאן, ומבחוץ לפתח הזה הממונה הזה. ועל שמו הוא ג"כ בהיכל של ס"א (יהל אור).

⁵⁸⁸³ ר"ל הממונה שהוא בס"א (יהל אור).

⁵⁸⁸⁴ ר"ל שבכאן בהיכל הקדושה (יהל אור).

⁵⁸⁸⁵ ש"ב פתחים בהיכל הזה, כמ"ש בפרשת בראשית "תרין עשר פתחין אינון להיכלא דא בכל פתחא ופתחא כל אינון סרכין וממנן דאינון מכרזי לאודע' לתתא כל אינון דינין דזמינן כו'. וז"ש ואינון כרוזין דמכרזי כל אינון כו'". ר"ל שאלו הי"ב ממנן הן המכרזין כל אינון כו'. וי"ב פתחין הן

<p>רוחא דא דנטיל כלא דאקרי זכו"תו (זכותא) אל דקאמרן כלא כליל [ביה] 5886 מניה נפקו שבעין נהורין נציצין וכלהו בעגולא קיימי בגין לאחזאה דא בדא דלא אתכסי דא מן דא כל זכין וכל עונשין וכל דינין קמי כלהו נהורין ואלין קיימיין 5887:</p>	<p>רוח זו שנוטלת הכל, שנקראת זכות אל שאמרנו, הכל כלול בה. ממנה יוצאים שבעים אורות נוצצים, וכולם עומדים בעגול כדי להראות זה בזה שלא מכסים זה מזה. כל הזכויות וכל הענשים וכל הדינים, לפני כל האורות האלו עומדים.</p>
<p>מנייהו נפקי תרין נהורין דקיימי קמייהו תדיר ואלין ושבעין נהורין ותריין נהורין דקיימי קמייהו אינון לגו באמצעיתא 5888 דהיכלא ועלן (והאי) רזא דהיכלא [כתיב] ודא כתיבו (שיר ז ג) שררך אגן הסהר 5889 אל יחסר המזג:</p>	<p>מהם יוצאים שני אורות שעומדים לפניהם תמיד. ושבעים האורות הללו ושני אורות שעומדים לפניהם, הם לתוך אמצע ההיכל. ועל סוד ההיכל הזה נאמר "שררך אגן הסהר אל יחסר המזג".</p>
<p>לקבל אינון ונפקין שבעין ותריין נהורין אחרנין מסטרא דימינא ושבעין ותריין נהורין אחרנין מסטרא דשמאלא ואלין (פנימאי אלין) קדמאי ואינון פנימאי לגו באמצעיתא דהיכלא לקמי נהורין אלין עאלין כל זכוין 5890 וכל חובין לאתדכאהו (זכו) כל עובדין דעלמא מאלין פנימאי נפקי 5891 אשתכחו כל נהורין דנפקי מרוחא דא 5892 עלאה מאתן ושית סרי נהורין וכלהו כלילן ברוחא דא:</p>	<p>כנגד אלו יוצאים שבעים ושנים אורות אחרים מצד הימין, ושבעים ושנים אורות אחרים מצד השמאל. ואלו הראשונים הם פנימיים לפנים באמצע ההיכל. לפני האורות הללו נכנסים כל הזכויות והחובות להטהר. כל המעשים של העולם יוצאים מהפנימיים הללו. נמצאו שכל האורות שיוצאים מהרוח העליונה הזו, מאתים וששה עשר אורות, וכולם כלולים ברוח הזו.</p>
<p>אינון תריין 5893 נהורין דקיימי קמי אינון שבעין 5894 אינון סהדי סהדותא [תדיר] וכתבי פתקי דינא דזכו או דחובא אלין שבעין אינון גזרי גזריין 5895 ודיינין דינין וכל דינין דעלמא הן לטב הן לביש הכא איהו (דא) רוחא ודא</p>	<p>אותם שני האורות שעומדים לפני אותם השבעים, הם מעידים עדות תמיד, וכותבים פתקי דין של זכות או של חובה. אלו השבעים הם גוזרים גזרות ודנים דינים. וכל דיני העולם, הן לטוב הן לרע, הם כאן. הרוח הזו, שהיא זכות אל כמו שאמרנו, בה רשומות שלש אותיות שנדבקות בה מלמעלה, שהן</p>

תחת הד' פתחין הנ"ל, והן עלאין על אלו. וז"ש למעלה "דקיימא לפתחא קדמאה עלאה". ר"ל פתח הראשון מד' פתחין עלאין (יהל אור).

5886 כל שבהיכל הזה כנ"ל (יהל אור).

5887 ר"ל לפני כלהו הע'. מנייהו כו' תדיר. והן השני סופרים הנ"ל (בפ' בראשית) (יהל אור).

5888 ר"ל כל אלו הע"ב נהורין (יהל אור).

5889 כמ"ש בגמ' (סנהדרין לז). על הסנהדרין אגן הסהר, שעומדין בעגולא, אל יחסר המזג, שאם נצטרך א' מהם לצאת כו'. והענין כאן כמ"ש (מתני' נדה יט. וע' שבת עז. ובתוס' שם וש"מ) שני חלקים מים וא' יין, והן ג"פ כמ"ש. לקבל אינון שבעין ותריין נהורין כו', ושבעין כו'. והן ג"פ ע"ב, נגד ג' גוונים אמ"ש, שהן אותיות יה"ו הנ"ל, כמ"ש בס"פ מ"ג בירר שלשה אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש וקבעם בשמו הגדול כו', שהן יה"ו. והן ג' גוונים דע"ב כמ"ש בתז"ח (ד ע"א). והן ב"פ רחמים, מים ואויר, וא' דין, אש, שהוא צד שמאל והן ב' חלקים כו'. וזהו המזג. ואמר אל יחסר, ר"ל לעולם, אפילו שאין עלמא בתיקונא, שלכן (הקשת) נראה בג' הגוונים אמ"ש, סימני אבות, וזהו אל יחסר לעולם, ומכ"ש אם הדור טוב, שהמזג יותר ויותר (יהל אור).

5890 ר"ל ואלו ע"ב הקודמים שאמר לעיל, מני' נפקי שבעין כו', והן פנימאי לאלו, ב"פ ע"ב. לפני אלו הפנימיים הקודמים עולין כל זכות, לפי שהמשפט נאמר בצדק תשפוט כו', שלא להכריע ימין ושמאל, ולכן עולין לפני האמצעים שהן מוכרעין כידוע (יהל אור).

5891 ר"ל כל הנגזר על העולם, הכל יוצא מאלו ע"ב פנימים. וז"ש שמשפט הוא רחמים, קו האמצעי, ידוע שהמשפט יוצא מגבורה, והוא בקו האמצעי של גבורה (יהל אור).

5892 והוא בסוד שם ע"ב מג' אותיות, ג"פ ע"ב, ובחסד הוא בכלל, ובגבורה בפרט, שהן ר"ו כידוע, בסוד כלל ופרט. וכן הוא מנין חס"ד גב"ורה (יהל אור).

5893 תרי (דפ"ו).

5894 הן קדמאי הנ"ל. וכן מ"ש אלין שבעין אינון כו' (יהל אור).

5895 גזריין גזרי (דפ"ו).

<p>דאיהו זכויות אל כדקאמרן ביה רשימין תלת אתוון דמדבקן ביה מלעילא⁵⁸⁹⁶ דאינון [יהיו] (ידו) והא אוקימנא דכד אלין [אתוון] מתדבקאן בהאי אתר</p>	<p>יה"ו. והרי בארנו, שכאשר האותיות הללו נדבקות במקום הזה של</p>
<p>רנא/ב</p>	
<p>דאתדבקותא⁵⁸⁹⁷ דדכורא בנוקבא כדין אתרשימו בהאי רוחא אינון אתוון והכא אמר⁵⁸⁹⁸ דוד (תהלים צד כב) ואלהי לצור מחסי רוא דרוחא דא דאקרי א"ל ורוא דאינון אתוון דרשימין ביה דאקרון יהיו אלין תלת סטרין דנהורין דקאמרן⁵⁸⁹⁹:</p>	<p>הדבקות הזכר בנקבה, אז נרשמות ברוח הזו אותן האותיות. וכאן אמר דוד "ואלהי לצור מחסי". סוד הרוח הזו שנקראת א"ל, וסוד אותן האותיות שרשומות בה, שנקראות יה"ו, אלו שלשת הצדדים של האורות שאמרנו.</p>
<p>אינון תלת בתי דינין דמתפלגי בדינין אחרנין במילי דעלמא בעותרא במסכנו במרעין בשלימו דאינון ארבע היכלין דאינון מתקנן לכל אינון אחרנין⁵⁹⁰⁰ תרין היכלין לאלין תרי סטרי נהורין אחרנין וחד היכלא לכל אינון מארי דעיינין דעבדי הושבנא מכל עובדין דעלמא וחד היכלא לסופריין⁵⁹⁰¹ אחרנין די תחות אלין קדמאי פנימאי אלין ארבע היכלין כלילין בהיכלא דא דאקרי על שמא דהאי רוחא זכותא כדקאמרן בכל פתחא ופתחא ודאלין היכלין אית ממנא חד (באלין היכלין):</p>	<p>אותם שלשת בתי הדין שנחלקים בדינים אחרים בדברי העולם: בעושר, בעוני, במחלות בשלמות, שהם ארבעה היכלות שמתקנים לכל אותם האחרים, שני היכלות לאלה שני הצדדים של אורות אחרים, והיכל אחד לכל אותם בעלי העינים שעושים חשבון מכל המעשים של העולם. והיכל אחד לסופרים אחרים שתחת אלו הראשונים הפנימיים. ארבעת ההיכלות הללו כלולים בהיכל הזה, שנקרא על שם אותה הרוח של זכות, כפי שאמרנו.</p>
<p>ובפתחא קדמאה⁵⁹⁰² אית ממנא חדא דשמייה אקרי גזריא"ל [לפתחא קדמאה דשמייה דכלא סנסני"ה דמניה נטיל האי ממנא אחרא דקיימא על] ההוא ממנא איהו לגלאה דינין דאתדנו ואתגזרו לההוא ממנא קדמאה⁵⁹⁰³ דשמייה סנסני"ה דמניה נטיל האי ממנא אחרא דקיימא על היכלא דסטרא</p>	<p>בכל פתח ופתח של ההיכלות הללו יש ממונה אחד. בפתח הראשון יש ממונה אחד ששמו נקרא גזריא"ל. (לפתח הראשון ששם הכל סנסני"ה שממנו לוקח) אותו הממונה האחר, אותו ממונה לגלות דינים שנדונו ונגזרו לאותו הממונה הראשון ששמו סנסני"ה, שממנו נוטל הממונה האחר הזה שעומד על ההיכל של הצד האחר, ועומד על האסכרה של תינוקות, כפי שאמרנו.</p>

⁵⁸⁹⁶ ר"ל מדכורא כנ"ל (בפ' בראשית) (יהל אור).

⁵⁸⁹⁷ והוא מ"ש בפרשת בראשית באמצעיתא דהיכלא דא הוא אתר מתקנא לקבלא רוחא דלעילא כו' (יהל אור).

⁵⁸⁹⁸ ר"ל אל יה"ו, הוא ואלה"י. והן רזא דאתדבקות זו"נ, שברזא דנוק' נק' אל, שהוא שם הרוחא. וז"ש לצור, שהוא גבורה כנ"ל (יהל אור).

⁵⁸⁹⁹ ר"ל שאמר בפרשת בראשית אפיק תלת אחרנין, דאינון תלת בתי דינין דדיינין דינין אחרנין כו' (יהל אור).

⁵⁹⁰⁰ ר"ל אלו הד' היכלין שאמר בפרשת בראשית שעומדין בפנימית ע' קדמאי לגו, ובתלת החיצונים ג' בתי דינים הנ"ל. ואמר כאן שמתוקנים ג"כ כל א' לדבר אחר. והוא כמש"ו, שנים לשני פעמים ע"ב, ימינא ושמאלא הנ"ל. וא' לשבעה עיני ה', וא' לשני סופרים הנ"ל. ומה שחשב כאן לא חשיב שם בפ' בראשית. ומ"ש (שם) לא חשיב כאן. ולכן אמר שם חד היכלא דאינון ע' קדמאי לגו, ולא אמר ע"ב, שהן הב' סופרים (יהל אור).

⁵⁹⁰¹ לספריין (דפ"ו).

⁵⁹⁰² והוא בפתח של היכל החיצון מד' היכלין. שלכל א' פתח א' כנ"ל (יהל אור).

⁵⁹⁰³ "דקיימא לפתחא קדמאה" נוסף ביהל אור

<p>אחראי⁵⁹⁰⁴ וקיימא על אסכרה דרביי כדקאמרן:</p>	
<p>והאי ממנא גזריאל⁵⁹⁰⁵ נטיל מלה דבי דינא פנימאה דכלא (ד)אתגזר תמן וכדין אודיע מלה להאי ממנא דלבר וכל אינון כרוזי⁵⁹⁰⁶ מכרזי⁵⁹⁰⁷ ואמרי [בכלהו] ובכלא (בכל אינון) רקיעין כך וכך אתגזר מבי מלכא עד דנטלי ההיא מלה בהיכלא דלתתא ומתמן נפקי ומכרזי מלה עד דאשתמע בכלהו רקיעין ותתאיין ונחתי ואודעי מלה לכלהו דלתתא:</p>	<p>והממונה הזה גזריאל⁵⁹⁰⁴ ל נוטל דבר בית הדין הפנימי, שהכל נגזר שם, ואז מודיע את הדבר לממונה הזה שבחוץ, וכל אותם הכרוזים מכרזים ואומרים בכל הרקיעים, כך וכך נגזר מבית המלך. עד שנוטלים את אותו הדבר בהיכל שלמטה, ומשם יוצאים ומכרזים על הדבר, עד שזה נשמע בכל הרקיעים התחתונים, ויורדים ומודיעים את הדבר לכולם למטה.</p>
<p>ונטלי מלה כלהו תתאיין מדרגא לדרגא אפילו צפרי שמיא ועופי דארעא כלהו נטלי מלה ואודעי לה בעלמא עד דנטלי מלה כל אינון גרדיני נימוסין ואחזיין בחלמא לבני נשא ואתיא ההיא מלה לזמן קריב:</p>	<p>ונוטלים הדבר כל התחתונים, מדרגה לדרגה. אפילו ציפורי השמים ועופות הארץ, כולם לוקחים את הדבר ומודיעים אותו בעולם, עד שנוטלים הדבר כל אותם שומרי החוקים ומראים את זה בחלום לאנשים, ובא אותו הדבר לזמן קרוב.</p>
<p>ולזמנין דההיא מלה דאצטריכא למלכי ארעא דאינון ממנן לאתזנא ולדברא עמא⁵⁹⁰⁸ דאודיעין ההיא מלה עד רקיעא דשמשא [ד]לתתא⁵⁹⁰⁹ וקיימא תמן עד דאינון ממנן שמשין⁵⁹¹⁰ דאתמנון על שמשא נטלי ההיא מלה ואודעי לה לאינון ממנן עלאין די בסטרא אחרא ואינון מודיעין ההיא מלה למלכי ארעא דאינון בסטרא דלהון:</p>	<p>ולפעמים אותו דבר שצריך למלכי הארץ, שהם ממונים לזון ולהנהיג עמים, שמודיעים את אותו הדבר עד הרקיע של השמש שלמטה, ועומד שם. עד שאותם ממונים של השמש, שנתמנו על השמש, לוקחים את אותו הדבר, ומודיעים אותו לאותם הממונים העליונים של הצד האחר, והם מודיעים את הדבר למלכי הארץ, שהם בצד שלהם.</p>
<p>וכד הוו נביאים בהו בישראל הוו נטליין נבואה דלהון מתריין עמודין עלאין דאורייתא סמיך עלייהו⁵⁹¹¹ לבתר דאסתלקו נביאים מעלמא ואתו מארי דמראה ומארי דחלמא נטלי מלה מאתריה⁵⁹¹² כדקאמרן וכד מלכי הוו בינייהו דישראל ונביאים אסתלקו ומארי דחלמא ומראה לא אשתכחו אודיעין מלה</p>	<p>וכשהיו נביאים בהם בישראל, היו נוטלים נבואתם משני עמודים עליונים שהתורה סמוכה עליהם. אחר שהסתלקו נביאים מהעולם ובאו בעלי המראה ובעלי החלום, הם נוטלים הדבר ממקומו, כפי שאמרנו. וכשהיו בין ישראל מלכים, והסתלקו הנביאים, ולא נמצאו בעלי מראה ובעלי חלום, מודיעים את הדבר לאותם מלכים מהפתח הזה שאמרנו.</p>

⁵⁹⁰⁴ וזה הממונה גזריאל אל עומד בפנים, ומודיע לממונה סנסנ"יה העומד בחוץ, והוא מודיע לממונה דסט"א כמש"ו (יהל אור).

⁵⁹⁰⁵ גזריאל (דפ"ו).

⁵⁹⁰⁶ כרוזא (דפ"ו).

⁵⁹⁰⁷ שהן ה"ב ממנן דקיימין על י"ב פתחים כנ"ל. "ואמרי בכלהו רקיעין". הן רקיעין עלאין שבהיכלות (יהל אור).

⁵⁹⁰⁸ עמין (דפ"ו).

⁵⁹⁰⁹ הוא רקיע השמים של זה העולם (יהל אור).

⁵⁹¹⁰ שמשא (דפ"ו).

⁵⁹¹¹ ר"ל מנ"ה שבאצילות, שת"ת שנקרא אורייתא, סמיך עלייהו, כמ"ש לקמן דף רנ"ז ע"ב נביאין דאינון סטריין עלאין תריין ירכין דסמכי לאורייתא קדישא כו' ע"ש (יהל אור).

⁵⁹¹² שהן מבריאה כמש"ל בהיכל ב'. וז"ש כדקאמרן (יהל אור). אע"ג דנבואתן של הנביאים הוא מתוך הדכורא, ורוה"ק הוא מתוך הנוק', מ"מ אינם רואים רק ע"י הנוקבא, כמ"ש (יבמות מט:): כל הנביאים ראו מתוך אספקלריא שאינה כו'. והוא מתוך הנוקבא, כמ"ש כמה פעמים בזוהר ותיקונים. ולקמן דף רמ"ז ורמ"ח מאתר דא ינקי וכו' (יהל אור ח"ב יז ע"ב).

<p>לאינן מלכין [מהאי] (מההוא) פתחא כדקאמרן⁵⁹¹³:</p>	
<p>ואי תימא היך⁵⁹¹⁴ נטיל מלה מהאי אתר תא חזי כל דרגא ודרגא וכל פתחא ופתחא כלהו אית לון לבר ממנן ידיען דאתמנן בסטרא דלהון⁵⁹¹⁵ בכל אינן רקיעין עד דנחתו לתתא ברקיעין תתאין ואודעין מלה לאינן דאצטריך בגין דהא מאלין היכלין דאינן סטרא דקדושה ורזא דמהימנותא אתפרשו דרגין (ד)לתתא כלהו ברזא דמהימנותא ונחתו דרגין על דרגין עד דפרחין מהאי עלמא ואתמנן ביה:</p>	<p>ואם תאמר, איך נוטל הדבר מהמקום הזה, בא וראה, כל דרגה ודרגה וכל פתח ופתח, לכולם יש בחוץ ממונים ידועים שהתמנו בצד שלהם בכל אותם הרקיעים, עד שיורדים למטה לרקיעים התחתונים ומודיעים את הדבר לאותם שצריך, משום שהרי מההיכלות הללו, שהם צד הקדושה וסוד האמונה, נפרדות דרגות למטה, כולן בסוד האמונה, ויורדות מדרגות על מדרגות עד שפורחות מן העולם הזה, והתמנו בו.</p>
<p>מנהון לנטרא בני נשא מסטרא אחרא ומנוזקי עלמא ובאינן ארחי דקא אזלי ומנהון לסייעא לבני נשא כד אתאן לאתדכאה ומנהון למעבד אתין ונסין בעלמא ומנהון דקיימי לאשגחא בעובדין דבני נשא למסדה סהדותא וכן בגוונא דא⁵⁹¹⁶ מתפרשין כמה דרגין לסטריהו ווכלהו ברזא דמהימנותא עלאה בקדושה עלאה:</p>	<p>מהם לשמור בני אדם מן הצד האחר ומנוזקי העולם, ובאותם הדרכים שבהם הם הולכים. ומהם כדי לסייע לבני אדם כשבאים להטרה. ומהם לעשות אותות וניסים בעולם, ומהם שעומדים כדי להשגיח על מעשי בני האדם להעיד עדות. וכן בצורה זו נפרדות כמה דרגות לצדיהם, וכולם בסוד האמונה העליונה בקדושה עליונה.</p>
<p>כגוונא דא בסטרא אחרא סטרא מסאבא מתפרשין דרגין מאינן היכלין לתתא כלהו דרגין לאבאשא ולאסטאה עלמא מנהון קיימי לאסטאה בני נשא מארה טב לארה ביש⁵⁹¹⁷ ומנהון קיימי לסאבא בני</p>	<p>כמו כן בצד האחר, צד הטומאה, נפרדות דרגות מאותם ההיכלות למטה, כולם דרגות להרע ולהטות את העולם. מהם עומדים להסית בני</p>
<p>רנב/א</p>	
<p>נשא לאינן דאתו לאסתאבא [כמה דתנינן אתא בר נש לאסתאבא] מסאבין ליה בהאי עלמא ומסאבין ליה בההוא עלמא ואינן אקרו צואה רותחת כמה דאת אמר (ישעיה ל כב) צא תאמר לו ואינן דרגין דקיימן לסאבא יתיר⁵⁹¹⁸ ובגין כך אלין תדיר לקבל אלין (ועל דא) ווכלא איהו בדרגין ידיעאן כדקא חזי:</p>	<p>אדם מדרך טובה לדרך רעה, ומהם קיימים לטמא בני אדם לאותם שבאו להטמא, כמו ששנינו, בא אדם להטמא, מטמאים אותו בעולם הזה ומטמאים אותו באותו עולם. והם נקראו צואה רותחת, כמו שנאמר "צא תאמר לו". ואותן דרגות שעומדות לטמא יותר. ולכן אלה תמיד כנגד אלה, והכל הוא בדרגות ידועות כראוי.</p>
<p>פתחא תניינא (אית) בהאי פתחא ואיתו ממנא דהריא"ל שמיה ואיהו לסטר ימינא</p>	<p>הפתח השני. בפתח הזה יש ממונה ששמו דהריא"ל, והוא לצד ימין, וזהו ממונה להכניס את כל הזכויות שזכו בהם בני אדם, כדי שידון</p>

⁵⁹¹³ ר"ל בהיכל הג'. וז"ש כדקאמרן, כמש"ל עד דנטלי מלה בהיכלא דלתתא כו'. והוא היכל שלמטה מזה ההיכל הד' (יהל אור).

⁵⁹¹⁴ ר"ל היאך מגיעין ליטול משם, שהא שם הוא דרגא דנבואה. והשיב שאין נוטלין משם ממש רק מדרגין דלבר, שהן נגד זה ההיכל, שם הוא זה נגד זה. וכמו שבהיכל נוטלין המראה מהיכל הג', כן בכל העולמות, בין בקדושה בין בס"א, נוטלין הם מדרגא תליתאה, וכן מלכי א"ה ושאר ב"נ (יהל אור).

⁵⁹¹⁵ בסטרא דלהון (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁹¹⁶ "בגוונא דא" מוסגר בדפ"ק.

⁵⁹¹⁷ בישא (דפ"ו).

⁵⁹¹⁸ ר"ל אותן הנק' צואה רותחת, וכמ"ש לקמן דף רס"ה ע"ב ע"ש (יהל אור).

<p>והאי איהו (דאיהו) ממנא לאעלא כל זכותין דזכו בהו בני נשא בגין (דאתדן) ודיתדן בר נש לטב עליהו (וכן) כד אתדן לטב⁵⁹¹⁹ ואינון זכין קיימן סגיאן על חובי בני נשא כדין האי ממנא פקיד על אנרא וחולקא דאינון זכין ואגן לטב:</p>	<p>אדם עליהם לטוב כשנדון לטוב, ואותן זכויות עומדות רבות על חטאי בני אדם, ואז הממונה הזו מצוה על שכר והחלק של אותן הזכויות והשכר לטוב.</p>
<p>ואפיק ההוא דינא ומני ליה לההוא ממנא דאקרי ופדא"ל (פדיאל)⁵⁹²⁰ די בהיכלא ותליתאהו (דלתתא) וכדין אמר ליה⁵⁹²¹ (איוב לג כד) פדעהו מרדת שחת בגין דכד בר נש קאים בבי מרעיה ואתפס בתפיסו דמלכא כדין אתדן בר נש וכל זכו וכל חובא דעבד בהאי עלמא כלא עאל בהאי היכלא לאתדנא:</p>	<p>ומוציא את אותו הדין, וממנה את אותו ממונה שנקרא פדיאל"ל שבהיכל השלישי. ואז אומר לו, "פדעהו מרדת שחת". משום שכשאדם עומד בבית חליו ונתפס בתפיסת המלך, אז נדון האדם. וכל זכות וכל חטא שעשה אדם בעולם הזה, הכל נכנס בהיכל הזה להיות נדון.</p>
<p>וכד אתדן לטב בהאי פתחא נפיק דיניה לטב לימינא דהאי ממנא דהריאל⁵⁹²² דקיימא ביה ואודעיה⁵⁹²³ דיניה לטב עד דאשתויב ונחתא ההוא דינא בכל אינון ממנן דרגין דאשתמודעו לטב לתתא כלהו דרגין על דרגין וכלא בין לטב בין לביש מבי מלכא אתדן ההוא בר נש:</p>	<p>וכשנדון לטוב, בפתח הזה יוצא דינו לטוב, לימין הממונה הזו דהריאל"ל שעומד בו, ומודיעים את דינו לטוב, עד שנצול. ויורד אותו הדין לכל אותם הממונים. הדרגות שנודעות לטוב למטה, כולן דרגות על דרגות, והכל, בין לטוב בין לרע, מבית המלך נדון אותו אדם.</p>
<p>פתחא תליתאה בהאי פתחא אית ממנא חד גדיאל"ל שמיה ואיהו לסטר שמאלא והאי איהו ממנא לאעלא וס"א לאתקלא כל חובין וכל בישין דבר נש אסטי אבתריהו בהאי עלמא ונחת לון גו מתקלא לאתקלא באינון זכין דעאלו בידא דההוא⁵⁹²⁴ ממנא אחרא דקאמרן:</p>	<p>הפתח השלישי. בפתח הזה יש ממונה אחד ששמו גדיאל"ל, והוא לצד שמאל, וזהו הממונה להכניס (לשקול) את כל החטאים וכל הרעות שאדם סטה אחריהם בעולם הזה, ומוריד אותם לתוך משקל להשקל עם אותן זכויות שנכנסו ביד אותו הממונה האחר שאמרנו.</p>
<p>וההוא מתקלא קיימא גו פתחא רביעאה ותמן אתקלו זכין וחובין כחדא מאן דנצח מנייהו הכי אית ליה ממנן ובההוא סטרא (אחרן מסטרא דימינא) אי נצחן זכין כמה ממנן אית ובסטרא דימינא ונטלי ההוא (לההוא) סטרא ונטלי מלה וההוא) דינא ומעברין בישין ומרעין [מההוא] (דההוא) בר נש עד דאשתויב</p>	<p>ואותו המשקל עומד בתוך הפתח הרביעי, ושם נשקלים זכויות וחובות כאחד. מי שנצח מהם, כך יש לו ממונים באותו הצד. אם הזכויות נצחו, כמה ממונים יש בצד ימין שנוטלים אותו הדין, ומעבירים את הרעות והמחלות מאותו אדם עד שנצול. אם החטאים נצחו, כמה ממונים יש לו באותו צד שמאל, עד שלוקחים הדבר אותו הצד האחר וכל אותם שומרי החוקים, עד שהורע מזלו. ואז יורד אותו הצד האחר ונוטל את הנשמה.</p>

⁵⁹¹⁹ ר"ל למעלה אמר שממונה לעאלא בפתח זה כל זכות של אדם לפני הב"ד, וכאן אומר שממונה להוציא הפס"ד שאתדן לטב (יהל אור).

⁵⁹²⁰ והוא בהיכל השלישי בפתח מערב שממונה על הרפואה (יהל אור).

⁵⁹²¹ ר"ל שאומר לממונה פדיאל פדעהו כו' (יהל אור).

⁵⁹²² דהריאל"ל (דפ"ו).

⁵⁹²³ ואודעין (דפ"ו).

⁵⁹²⁴ ר"ל הממונה דהריאל הנ"ל, נוטל הזכויות בפתח שלו. והאי ממונה גדיאל נוטל החובות בפתח שלו, ושניהם מניחין הזכויות והחובות במתקלא שעומד בפתח הרביעי, ושם אתקלו שפתח דשם ממונה על המתקלא, וכאן אינון רק להעלות זכוון וחובין. ופתח הב' הוא לימינא לדרום. ופתח הג' הוא לשמאלא לצפון. ופתח הראשון הוא במזרח, והוא שער האיתון, שמשם מוציאים הפס"ד. ופתח הד' במערב. וז"ש מאזני צדק, דצדק הוא במערב כידוע (יהל אור).

764

<p>(מסטרא דשמאלא) אי נצחן חובין כמה ממנן אית אליה בההוא סטרא דשמאלא (לההוא סטרא) עד דנטלי מלה ההוא סטרא אחרא וכל אינון גרדיני נימוסין עד דאתרע מזליה וכדין נחתא ההוא סטרא אחרא ונטיל נשמתא זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דיין ובעלמא דאתי:</p>	<p>אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פתחא רביעאה בהאי פתחא קיימא חד ממנא ואזנייה (ס"א מאזני"ה) (ואזניה) שמיה והאי איהו מתקלא דנטלא וס"א דתקילא זכין וחובין וביה אתקלו כלהו כחדא ודא אקרי⁵⁹²⁵ מאזני צדק וכודכתוב (ויקרא יט לו) מאזני צדק בהאי אתקלו כלהו לאתדנא:</p>	<p>הפתח הרביעי. בפתח הזה עומד ממונה אחד ששמו ואזני"ה (מאזני"ה). וזהו משקל שנוטל (ששוקל) זכויות וחובות, ובו נשקלים כולם כאחד. וזה נקרא מאזני צדק, כמו שנאמר "מאזני צדק". בזה נשקלים כולם להיות נידונים.</p>
<p>תחות האי ממנא אית תרין ממנן חד לימינא וחד לשמאלא חד לימינא הריאל⁵⁹²⁶ שמיה חד לשמאלא גדודיא⁵⁹²⁷ שמיה וכד אתקלו זכין וחובין דא אכרע⁵⁹²⁸ לסטר ימינא ודא אכרע לסטר שמאלא אוכלהו אתכלילו בהאי רוחא דאקרי זכו"ת⁵⁹²⁹ אלו (זכות):</p>	<p>תחת הממונה הזה יש שני ממונים, אחד לימין ואחד לשמאל. אחד לימין, הריאל"ל שמו. אחד לשמאל, גדודיא"ל שמו. וכשנשקלים זכויות וחובות, זה מכריע לצד ימין, וזה מכריע לצד שמאל. וכולם נכללו ברוח הזו שנקראת זכו"ת אל.</p>
<p>וכד אתכלילין כלהו ביה אפיק [חד] חיותא קדישא והאי חיותא מלהשא ואקרי שמיה [דיליה] תומיא⁵⁹³⁰ אל האי חיותא איהי חיותא דקיימא לאשגחא בעלמא באינון עיני יהו"ה⁵⁹³⁰ דאזלן ושטאן בעלמא (והכא) וואינון עיני יהו"ה⁵⁹³¹ כלהו נטלי⁵⁹³² אשגחותא מאינון עובדין [דטמירו] [טבין] (וטמירו) דאתעבידו ובטמירו (בעלמא) ולאשגחא באינון עובדין דאינון בשלימו דלבא⁵⁹³³ ואף על גב דלא אתעבידו כדקא יאות:</p>	<p>וכשכולם נכללים בה, מוציאה חיה (אחת) קדושה, והחיה הזו לוחטת, ושמה נקרא תומיא"ל. החיה הזו היא חיה שעומדת להשגיח בעולם באותם עיני ה' שהולכים ומשוטטים בעולם. ואותם עיני ה', כולם נוטלים השגחה מאותם מעשים טובים שנעשו בסתר, ולהשגיח באותם מעשים שהם בשלמות הלב, ואף על גב שלא נעשו כראוי.</p>
<p>האי חיותא איהי קיימא באשגחותא דצלותין בגין דאינון שאלתין דשאלי בני נשא</p>	<p>החיה הזו עומדת בהשגחת התפלות, משום שאותן בקשות שמבקשים אנשים בתפלותיהן, כולן עומדות בידי החיה הזאת, ומניחה אותן בהיכל הזה. ואותן הבקשות עומדות בהיכל הזה עד ארבעים יום להשגיח</p>

⁵⁹²⁵ רנה ע"א (הערת הזהר).

⁵⁹²⁶ הריאל"ל (דפ"ו).

⁵⁹²⁷ והן דוגמת הממונים הנ"ל, שעומלין בפתחים בימין ושמאל, רק בתוספת וחסרון אות, שכל נהורא דנפיק מן נהורא, הוא בחסרון או תוספת, כמ"ש בברית מנוחה. וכאן תראה סוד הכלילות והתחלפות, ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא כידוע (יהל אור).

⁵⁹²⁸ לפי מעשה האדם (יהל אור).

⁵⁹²⁹ ר"ל כל הנ"ל. [ובפ' בראשית (מג ע"ב יז ע"ד) סלקא האי רוחא וכליל כל אינון דלתתא ואפיק כו'. עמש"ש] (יהל אור).

⁵⁹³⁰ עי' ח"ג רצג ע"ב (לש"ו)

⁵⁹³¹ ר"ל אותן עיני ה' שאמור בפסוק קיימין כאן (יהל אור).

⁵⁹³² נטלו (דפ"ו).

⁵⁹³³ שאלו עיני ה' הם ממונין על המחשבה דלבא, בסוד (מגילה כח ע"ב) שורייקי דעינא בלבא תליא. וז"ס מ"ש (אבות פ"ג) דע מה למעלה ממך כו', נגד ג' דברים שחוטאין בהם, מחשבה ודבור ומעשה, ונגד המחשבה אמר עין רואה. ונגד הדבור אמר ואזן שומעת, שהם מארי דאודנין, בסוד עוף השמים יוליך את הקול כו', כמ"ש בתיקונים (ג ע"ב). ונגד המעשה אמר וכל מעשיך בספר נכתבים (יהל אור).

<p>בצלוחתהון כלהו קיימי בידא דהאי חיותא⁵⁹³⁴ ואנח להו בהאי היכלא וקיימין אינון שאלתיין בהאי היכלא עד ארבעין יומין לאשנחא בהו דהא לסוף ארבעין יומין⁵⁹³⁵ בכל ארבעין וארבעין נפקא⁵⁹³⁶ האי חיותא ונטיל לכל אינון שאלתיין ואנח לון קמייהו דאינון (נהורין) שבעין ותריין ונהורין ודיינין לון וכדין האי (חיותא) רוחא דאקרי זכור'ת אל</p>	<p>בהן. שהרי בסוף ארבעים יום, בכל ארבעים וארבעים יוצאת החיה הזו ולוקחת את כל אותן הבקשות, ומניחה אותן לפני אותם שבעים ושנים אורות, ודנים אותן. ואז הרוח הזו שנקראת, זכות א"ל</p>
<p>רנב/ב</p>	
<p>מעייין בהו אי זכי אי לא זכי אי זכי נפקא האי צלותא ומתנגלא האי שאלתא ונפקאן עמהו (ונפקא עמיה) תריסר ממנן⁵⁹³⁷ וכל חד וחד תבעין מעם ההוא רוחא קיומא בהאי שאלתא⁵⁹³⁸ ואתקיימא בהו:</p>	<p>מעיינת בהן אם זוכה ואם לא זוכה. אם זוכה, יוצאת התפלה הזו, ומתגלגלת הבקשה הזו, ויוצאים עמה שנים עשר ממונים וכל אחד ואחד תובעים מעם אותה הרוח קיום בבקשה הזו, ומתקיימת בהם.</p>
<p>תחות האי חיותא ארבעה שרפיין ומלהטאן (מלהטא חד⁵⁹³⁹) שרפאן⁵⁹³⁹ ברקיאן⁵⁹³⁹ קרישיאן⁵⁹³⁹ וקדומי⁵⁹³⁹ (קרומיה) ואלין ארבעהו תחות האי חיותא וקיימי⁵⁹⁴⁰ לארבע סטרי עלמא⁵⁹⁴¹ (לארבע סטריין) אלין ארבעהו⁵⁹⁴² קיימי לארבע סטרי עלמא ואינון ממנן⁵⁹⁴³ לאשנחא בכל אינון דנטרי יומא דשבתא (ומענני שבתא) כדקא יאות:</p>	<p>תחת החיה הזו ארבעה שרפים לוחטים, שרפא"ל, ברקיא"ל, קרישיא"ל, קדומי"ה. וארבעה הללו שתחת החיה הזו עומדים לארבעת צדדי העולם. אלו הארבעה עומדים לארבעת צדדי העולם, והם ממונים להשגיח בכל אותם ששומרים את יום השבת ומעננים את השבת כראוי.</p>
<p>מאלין ארבע כד נטלי נפקי שביבין דאשא ומאלין שביבין אתעבידו שבעין ותריין גלגלין מלהטן באשא מהכא אתעביד נהר דינור⁵⁹⁴⁴ אלף אלפיין⁵⁹⁴⁵ ישמשוניה לההוא [נהרא] (טורא) כל אינון דמענני שבתא אלין ארבע</p>	<p>מהארבעה הללו, כשנוסעים, יוצאים שביבי אש, ומהשביבים הללו נעשים שבעים ושנים גלגלים לוחטים באש. מכאן נעשה נהר דינור. "אלף אלפיין ישמשוניה" לאותו נהר. כל אותם שמעננים שבת, ארבעת הממונים הללו משגיחים בכל אותם שמעננים את השבת,</p>

⁵⁹³⁴ כמ"ש (ברכות מ"ח וש"מ) חיי בני ומזוני לאו בזכותא תליין אלא כו'. וכמ"ש לקמן ובפרשת בראשית (מג ע"ב), ש"מ ששאר דברים כלהו תליין בזכותא, והוא בהיכל זכות הזה (יהל אור).

⁵⁹³⁵ לסוף ארבעין יומין (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁹³⁶ נפק (דפ"ו).

⁵⁹³⁷ והן תריסר ממנן שעל ה"ב פתחים, שהן מכריזין, שלכן שואלים את הדבר, שלהן מגיע (יהל אור).

⁵⁹³⁸ ור"ל וזהו במאמר קדישין שאלתא. [ובפרשת בראשית (מג ע"ב יז ע"ד) תחות האי חיותא כו'. עמש"ש] (יהל אור).

⁵⁹³⁹ ר"ל שכלם מלהט א' כו' (יהל אור).

⁵⁹⁴⁰ קיימין (דפ"ו).

⁵⁹⁴¹ ר"ל לד' סטריין של החי' (יהל אור).

⁵⁹⁴² קאי ג"כ על ד' השרפים. ומפרש כאן שעומדין לד' רוחות העולם (יהל אור).

⁵⁹⁴³ כמ"ש למטה שכאן עומדין כל שלחנות של שבת (יהל אור).

⁵⁹⁴⁴ מבוא שערין (שער א"א פ' טו) זה לשונו: כי סוד נהר דינור הוא היכל זכות, ונודע הוא כי בכל עולם ועולם יש נהר דינור אחד. והנה הנהר דינור שבכל עולם היא הגבורה שבה, שהוא נור אש גמור, והוא נקרא היכל זכות (דע"ה ח"ב סב ע"ד), ישנם בה חיצוניות ופנימיות, והפנימיות הוא השם ב"ן שבכל עולם, והוא האצילות שבה אור השכינה הקדושה המתלבש בכל עולם, והחיצוניות דספי הגבורה הוא היכל זכות שבו הוא הנהר דינור (דע"ה ח"ב סג ע"א), ע' עוד מענין הנהר דינור בפ' פקודי רמז ע"א רנב ע"ב ופ' מקץ רא ע"א ופ' בראשית מג ע"ב מב סע"א יט ע"א (דע"ה ח"ב עז ע"ב).

⁵⁹⁴⁵ נת' באדרת נשא דף קל"ב ע"א בענין ההוא עלמא קדמאה דאיהו אלף אלפים מארי תריסין כו' וע"ש היטב איך הוא מתפשט עד כאן בהיכל הזכות הזה (שער מאמרי רשב"י).

<p>ממנן משגחן בכל אינון דמענגי שבתא והאי חיותא קיימא עלייהו ונטלי בגינה תחותה⁵⁹⁴⁶:</p>	<p>והחיה הזו עומדת עליהם, ונוסעים בגללה תחתיה.</p>
<p>בכל יומא⁵⁹⁴⁷ ויומא נגיד ההוא נהר דינור ואוקיד לכמה רוחין⁵⁹⁴⁸ וולכמה שליטיין⁵⁹⁴⁹ וכד עייל שבתא כרוזא נפקא ושכיך ההוא נהר דינור וזעפין וזיקין ושביבין אשתככו והאי חיותא אזלא וסלקא על ארבעה אלין שרפים דקאמרן ועאל גו אמצעיתא דהיכלא דא ובההוא אתר דאקרין (וההוא אתר אקרין) ענג⁵⁹⁵⁰:</p>	<p>בכל יום ויום זורם אותו נהר דינור ושורף כמה רוחות וכמה שליטים. וכשנכנסת שבת, יוצא כרוז, ונח אותו נהר דינור, והסערות והזיקים והשביבים נחים. והחיה הזו הולכת ועולה על ארבעת השרפים הללו שאמרנו, ונכנסת לתוך אמצע ההיכל הזה לאותו מקום שנקרא עונג.</p>
<p>בגין דבהאי אתר כד עייל שבתא מתסדראן תמן כל פתורי דבני עלמא דאקרין בני היכלא דמלכא ואלף אלפין ורבו רבוון (קיימי) ממנן וקיימיו על אינון פתורי והאי חיותא ועלאה על אלין ארבעה שרפים ועאלו (עילא על ארבע אלין שרפים) בההוא אתר וחמא כל אינון פתורי וכל אינון דקיימי עלייהו⁵⁹⁵¹ ואשגה בכל פתורא ופתורא והיך מענגי ליה לכל פתורא ופתורא וקיימא ובריך ליה לההוא פתורא וכל אינון אלף אלפין ורבו רבבין⁵⁹⁵² כלהו פתחי ואמרי אמן:</p>	<p>משום שבמקום הזה, כשנכנסת שבת, מסתדרים שם כל שלחנות בני העולם, שנקראים בני היכל המלך. ואלף אלפים ורבו רבבות עומדים על אותם השולחנות. והחיה העליונה הזו על ארבעת השרפים הללו, ונכנסת לאותו מקום, ורואה שם את כל אותם השולחנות וכל אותם שעומדים עליהם, ומשיגה בכל שלחן ושלחן, ואיך מענגים את כל שלחן ושלחן, ועומדת ומברכת את אותו השלחן. וכל אותם אלף אלפים ורבו רבבות, כולם פותחים ואומרים אמן.</p>
<p>ומה ברכה היא דבריך על [האי] פתורא דמתסדר ואתענגא כדקא יאות (ישעיה נח יד) אז תתענג⁵⁹⁵³ על יהוה וגו' כי פי יהוה דבר וכלהו אמרי (שם ט) אז תקרא ויהוה יענה וגו' רוחא עלאה דאקרין וזכות אלו (אל) כד ההוא פתורא אתענג בכלהו סעודתי בסעודתא בתראה תליתאה מסיים ואמר על כל אינון קדמא⁵⁹⁵⁴ ואמר אז יבקע⁵⁹⁵⁵ כשחר אורך וגו' כבוד יהוה יאספך כל אינון שבעין נהורין</p>	<p>ומה הברכה שמברכת על השלחן הזה שנערך והתענג כראוי. "אז תתענג על ה' וגו' כי פי ה' דבר". וכולם אומרים "אז תקרא וה' יענה וגו'". רוח העליונה שנקראת זכות אל, כשאותו השלחן מתענג בכל הסעודות, בסעודה האחרונה השלישית מסיים ואומר על כל אותם הראשונים, ואומר "אז יבקע כשחר אורך וגו', כבוד ה' יאספך". כל אותם שבעים אורות אחרים בכל הצדדים פותחים ואומרים, "הנה כי כן יברך גבר ירא ה'".</p>

⁵⁹⁴⁶ ר"ל שהשרפים נטלין בגינה של החי' הנ"ל, כמש"ל, דלמעלה, ההוא דקיימא למעלה נטיל דתחותיה, והן נטלין תחותה (יהל אור).
⁵⁹⁴⁷ ונגדו בארץ הסמבטיון (יהל אור).
⁵⁹⁴⁸ אותן שבהיכל השני. והנשמות שצריכין לבון כמש"ל (יהל אור).
⁵⁹⁴⁹ הן דמעברן אותן בנור דליק, ומעבירין משלטנותן (יהל אור).
⁵⁹⁵⁰ עי' מלואים אות (יז).
⁵⁹⁵¹ וכל אינון דקיימי עלייהו (מוסגר בדפ"ק).
⁵⁹⁵² אותן שהן לנהר דינור שביום השבת נח, וכולם נכנסין למקום הזה, שכולם מן החיותא וד' השרפים כנ"ל (יהל אור).
⁵⁹⁵³ שהוא כתוב אצל עונג שבת כנ"ל. וזה הפסוק הוא בג' סעודות, על ה', ובמתי ארץ, ונחלת יעקב כו' כידוע. ועיין בפ' יתרו דף פ"ג ע"א רש"א זכאיה חולקי' כו'. ובדפים פ"ח ופ"ט. ושם מתבאר באריכות. וכלהו אמרי אז תקרא וה' יענה כו'. ר"ל כל השרפים ודתחותיהו, וכל האלף אלפים כו', אמרי אז תקרא כו', שזה הפסוק כתוב ג"כ שם למעלה מזה, וכמ"ש (שבת קיח ע"ב) כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו, שנאמר והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך ענג זה כו' (יהל אור).
⁵⁹⁵⁴ ר"ל על כל הג' סעודות (יהל אור).
⁵⁹⁵⁵ והוא כתוב ג"כ שם. והענין כי השחר מתבקע מתוך חשוכא דליליא, קדרותא דיממא, וכן כאן מתבקע האור מגו חשוכא כנ"ל, וכן כל הפסוק הזה הכל כאן, והוא מובן (יהל אור).

<p>אחרנין (פתחי) בכל סטריין⁵⁹⁵⁶ פתחין ואמרי (תהלים קכח ד) והנהו כי כן יבורך גבר ירא יהו"ה⁵⁹⁵⁷:</p>	
<p>וכד פתורא דבר נש לא קיימא בההוא אתר בסדורא דענוגא כדקא יאות כדין האי חיותא ואינון ארבע דתחותה [וכל] (ו)אינון אלף אלפין ורבו רבבן כלהו דחיין ליה לבר לההוא סטרא [אחרא] וכמה גרדיני נימוסין כלהו נטלי ליה ועיילי ליה לההוא אתר דאיהו בהפוכא [מן] (עם) דא ואקרי נגע [וכד עיילי לה תמן] פתחי⁵⁹⁵⁸ ואמרי (שם קט"ז) ויאהב קללה ותבואה ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו ינקש נושה לכל אשר לו וגו' אל יהי לו מושך חסד וגו' הרחמן יצילנו.</p>	<p>וכששלחן האדם אינו עומד באותו מקום בעריכת העונג כראוי, אז החיה הזו, ואותן ארבע שתחתיה, וכל אותם אלף אלפים ורבו רבבות, כולם דוחים אותו החוצה לאותו צד האחר, וכמה שומרי החוקים, כולם נוטלים אותו ומכניסים אותו לאותו מקום, שהוא בהפך מזה, ונקרא נגע. וכשמכניסים אותו לשם, פותחים ואומרים "ויאהב קללה ותבואה ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו". "ינקש נושה לכל אשר לו וגו', אל יהי לו מושך חסד וגו'". הרחמן יצילנו.</p>
<p>בגין דענוגא אדשבתא ומהימנותא דקודשא בריך הוא [ומהימנותא האי איהו אלין פתורי דענוגי דשבתא וזמנין דחגיגין כלהו חדותא דקודשא בריך הוא] ואיהו ובגין דא כל אינון דמענגי ענוגא דשבתא וזמני ומועדי אלין ארבע דקיימי תחות האי חיותא קיימא לקבל ההוא נהר דינור ולא שבקי לאתוקדא ביה⁵⁹⁵⁹ לכל אינון דמתענגי ענוגייהו וכדקא יאות:</p>	<p>משום שעונג שבת ואמונת הקדוש ברוך הוא (והאמונה זהו אותם שלחנות של עונג שבת וזמנים של חגים, כולם שמחה של הקדוש ברוך הוא), הוא, ומשום זה, כל אותם שמענגים עונג השבת וזמנים ומועדים, ארבעת הללו שעומדים תחת החיה הזו עומדים כנגד אותו נהר דינור, ולא נותנים להשרף בו את כל אלו שמענגים עינוגייהם כראוי.</p>
<p>תחות אלין ארבע אית ממנן אחרנין דקיימי לבר⁵⁹⁶⁰ דאשתמודעאן מסטרא דהיכלא דא וכל כרוזין לבר⁵⁹⁶¹ ומכרזי לכלאוא אינון דינין [וכל] אינון גזרין דאתגזרו בהאי היכלא:</p>	<p>תחת הארבעה הללו יש ממונים אחרים שעומדים בחוץ, שנודעים מצד ההיכל הזה, וכל הכרוזים בחוץ ומכריזים על כל אותם הדינים ועל כל אותן הגזרות שנגזרו בהיכל הזה.</p>
<p>כלא אתרן הכא בר תלת מלין דלא אתיהיב רשו הכא בהיכלא דא דאקרי זכותא ואלין⁵⁹⁶² אינון בניי חיי ומזוני דהא אלין תלתא לא קיימי הכא בגין דהא במזלא תליאון (מלתא) דהא ההוא נהר דנגיד⁵⁹⁶³ ונפיק תמן תליין חייין דלעילא⁵⁹⁶⁴ ותמן תליין מזוני ותמן</p>	<p>הכל נדון כאן, חוץ משלשה דברים שלא נתנה רשות כאן בהיכל הזה שנקרא זכות, ואלו הם, בני, חיי ומזוני. שהרי שלשת אלה לא עומדים כאן, משום שהרי הם תלויים במזל. שהרי אותו נהר ששופע ויוצא, שם תלויים החיים שלמעלה, ושם תלויים המזונות, ושם תלויים הבנים. שהרי שלשת</p>

⁵⁹⁵⁶ ר"ל כל הג"פ שבעין כנ"ל (יהל אור).

⁵⁹⁵⁷ שהוא כתוב אצל השלחן, כמ"ש יגיע כפיך כי תאכל כו', סביב לשלחן, הנה כי כן יבורך כו'. והענין ירא ה', הוא כאן, בנקודה, ששם שריא דחילו כידוע (יהל אור).

⁵⁹⁵⁸ נמחק בדפ"ק.

⁵⁹⁵⁹ שמיום זה מתברך כל הששה ימים, וביום זה נח הנהר דינור. ובעינוגא דשבתא שדר ברכתא דנייחא לכל ימות החול (יהל אור).

⁵⁹⁶⁰ הן י"ב ממנן על י"ב פתחים (יהל אור).

⁵⁹⁶¹ וכל כרוזין לבר (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁹⁶² בראשית מג ע"ב וקפא ע"א ויקרא כה ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁹⁶³ כמ"ש לעיל. ועיקר הוא כאן, ביסוד דכורא, והוא בעלמא דאתי דנוקבא בהיכל השביעי (יהל אור).

⁵⁹⁶⁴ שאלו הג' הן בסוד ג' מוחין חב"ד, וכולם שריין בצדיק, בסוד ג' גווני הקשת, ג' טפין. וז"ש בכאן במזלא, כמ"ש ב'פ' וישב דף ק"פ וקפ"א "אשכחנא בספרי קדמאי רזא חדא כו' והוא זמנא דקיימא ההוא דרגא בשלימו, וההוא נהר דנגיד ונפיק אשתמש בה, כדין ההיא נשמתא דנפקת ואתדבקת ב'י

<p>תליין בני דהא ואלין תלתא מתמן נפקין (כלא נפקי מתמן) ונגדי ואתמשכאן לתתא ובגין כך כלא קיימא בהיכלא דא בר הני תלתא:</p>	<p>אלה יוצאים משם ושופעים ונמשכים למטה. ולכן הכל עומד בהיכל הזה, חוץ משלשת אלו.</p>
<p>בר נש כד איהו בבי (מרעיה הכא אתדן וכל שאר דינין דעלמא ואי תימא בר נש בבין</p>	<p>כשאדם הוא בבית חליו, כאן הוא נדון, וכן כל שאר הדינים שבעולם. ואם תאמר, אם אדם בבית</p>
<p>רנג/א</p>	
<p>מרעיה אי אתדן לחיים ויהבין ליהו לאו דחיין תליין הכא אלא כד אתדן הכא לחיים כדין נגדין חיים מלעילא ויהבי ליה ואי לאו לא יהבין⁵⁹⁶⁵ זכאה חולקהון דצדיקיא דידיע ארחוי דאורייתא וזכא⁵⁹⁶⁶ בה לחיי עלמא עלייהו כתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו':</p>	<p>חליו נדון לחיים, נותנים לו, לא שהחיים תלויים כאן, אלא כשנדון כאן לחיים, אזי שופעים החיים מלמעלה ונותנים לו ואם לא, לא נותנים. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים דרכי התורה וזוכים בה לחיי עולם, עליהם נאמר "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו'".</p>
<p>היכלא חמישאה⁵⁹⁶⁷ היכלא דא קיימא לאנהרא לאלין תתאי והאי איהו היכלא דקיימא לאנהרא ברזא דמהימנותא פתחא חדא⁵⁹⁶⁸ קיימא בהאי היכלא וחד ממנא עליה וההוא ממנא אקרי [סניגוריא] (סנוגריה) האי ממנא קיימא על פתחא דא בנין למילף [סניגוריא] עלייהו דישראל ובנין דא⁵⁹⁶⁹ אקרי שמיה כך דהא איהו ממנא על כל אינון טבין דישראל למיעל] סניגורא דילהון קמיה דמאריהון ולא ישלוט עלייהו סטרא אחרא:</p>	<p>ההיכל החמישי. ההיכל הזה עומד להאיר לתחתונים הללו. וזהו ההיכל שעומד להאיר בסוד האמונה. פתח אחד עומד בהיכל הזה וממונה אחד עליו, ואותו ממונה נקרא סנוגוריא. הממונה הזה עומד על הפתח הזה כדי ללמד סנוגוריה על ישראל, ובגלל זה נקרא שמו כך, שהרי הוא ממונה על כל אותן טובות של ישראל להכניס סנוגוריה שלהם לפני רבוונם, ולא ישלוט עליהם הצד האחר.</p>

בההוא ב"נ, ההוא ב"נ אשתלים בכלא בעותרא, בבנין, בשלימו דגופא. וכלא בגין ההוא מזלא דנגיד ונפיק, ואתחבר בההוא דרגא כו'. וע"ד תנינן בני חיי ומזוני לא בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא תליא מלתא, דהא בזכותא לאו איהו עד דאתמליא ואתנהיר מן מזלא" כו' ע"ש (יהל אור).

⁵⁹⁶⁵ ואי לאו לא יהבין (מוסגר בדפ"ק).

⁵⁹⁶⁶ זכאין (דפ"ו).

⁵⁹⁶⁷ היכל אהבה חסד (הערת הזהר). ענין היכל אהבה שלא נכנסו בו נשמתין חדתי מיומא דאתחרב בי מקדשא כו' כבר ביארנו זה בסוד מצות שלוח הקן כי אדה"ר נברא אב"א וכל הנשמות היו אז כלולות בו ואח"כ צריכים כל הנשמות ההם לחזור ולבא ע"י זווג פב"פ ואז יקראו נשמות חדשות כיון שאז היא הפעם הא' שבאו ע"י זווג פב"פ ואלו החדשות הם דלא עלו בהאי היכלא אחר החרבן (שער מאמרי רשב"י). אין בנו כח בכל הזמן הזה רק להמשיך אלו הנשמות החדשות, אותם שהם מן הבי"ע, שהם סוד נשמה רוח נפש כנודע. אבל לעתיד לבא אחר התחיה, יבואו נשמות חדשות יותר מעולות, שהם מעולם האצילות והם מבחי' הנשמה דאצילות שהיה לאדה"ר, הנקראת בשם זיהרא עילאה, וכו' וז"ס מ"ש בס"ה פרשת פקודי (דף רנג ע"א), שמיום שנחרב בית המקדש, לא נכנסו נשמות בהיכל האהבה. כי אלו החדשות דפנים בפנים מן עולם האצילות, לא נכנסו שם. אבל הנשמות שמן הבי"ע החדשות, אפשר שיבואו אפילו בזמן שלאחר החרבן (שעה"ג הק' ו). ר"ל לכל הו"ק, שהן נקר' מהימנותא. וסוד המהימנותא כמ"ש בא"ז דף רצ"ב ורצ"ג בחללא דגלגלתא נהירין כו' ואתעביד מיני' תרי גוויי כו', ועל האי אקרי שלום לכלא. ובי' אתחזי מהימנותא כו' ע"ש. [הגה. וז"ס מדת אמת, תתן אמת ליעקב, וכן התפוחין נק' אמת, שבהן ב' גוונים, גוויי דאור"א כמ"ש בא"ר (קלג ע"ב)] והענין, כי אינו שלים אא"כ יש בו חסד ודין, בסוד דודי צח ואדום. וזהו מהימנותא, כמ"ש אני ה' נאמן לשלם שכר כו', ואני ה' נאמן לפרע. ולכן אמר לקמן דף רנ"ז ע"א בגין דכד קיימא [דינא] בזכותא כלא איהו בחבורא חד, ועילא ותתא בשלימו כו', אבל שאר עמין ל"ל דינא בזכותא כו', דהא ל"ל חולקא בסטר מהימנותא, דלאו אית בהו רחמין כלל. וכאן נק' ו"ק מהימנותא מטעם זה, שלמעלה בעתיקא קדישא, אין שם דין כלל, ולכן שירותא דמהימנותא בחסד, עולם חסד יבנה, וכן חכמה ברזא דמהימנותא. והן שני גוויין, אור וחשך. וזה חסד, הוא קיימא לאנהרא כו' (יהל אור).

⁵⁹⁶⁸ כאן פתח א' לכל, וממונה א' עליו כמש"ו (יהל אור).

⁵⁹⁶⁹ שכל המלאכים נקראו על מעשיהם (יהל אור).

769

<p>בהיכל דא קיימא חד רוחא דכליל בארבע דהא רוחא דא כליל בארבע גוונים⁵⁹⁷⁰ חוור ואוכב ירוק וסומק והאי איהו רוחא דקיימא כליל בכלא ואקרי סורי"ה רב על כל אינון חיילין תתאין וכלהו קיימין תחותיה וממנן תחות ידיה:</p>	<p>בהיכל הזה עומדת רוח אחת שכלולה בארבע, שהרי רוח זו כלולה בארבעה צבעים, לבן, שחור, ירוק ואדום. וזוהי רוח שעומדת כלולה בכל, ונקראת סורי"ה. גדולה על כל אותם צבאות תחתונים. וכולם עומדים תחתיה וממונים תחת ידה.</p>
<p>האי רוחא דסגיר ופתח כל מפתחן עלאין כלהו אתמסר(א)ן בידיה⁵⁹⁷¹ תלת זמנין ביומא⁵⁹⁷² כל חיילין תתאין כלהו אתכלילין וקיימין תחותיה ומינה⁵⁹⁷³ אתזנו האי קיימא בכל רוזין דמאריה כל גנוזין⁵⁹⁷⁴ עלאין כלהו אתמסרן בידיה:</p>	<p>הרוח הזו שסוגרת ופותחת, כל המפתחות העליונים כולם מסורים בידיה. שלש פעמים ביום כל הצבאות התחתונים כולם נכללו ועומדים תחתיה וממנה נזונים. זו עומדת בכל סודות רבונה, כל הגנזים העליונים כולם נמסרו בידיה.</p>
<p>האי רוחא אקרי אהבה ובגין דא אקרי היכל דא היכל אהבה בגין דהכא אתגנוזו כל רזא דרוזין למאן דאצטריך לאתדבקא ביה⁵⁹⁷⁵ והכא הוא רזא דכתיב (שיר ז יג) שם אתן את דודי לך:</p>	<p>הרוח הזו נקראת אהבה, ולכן נקרא ההיכל הזה היכל אהבה. משום שכאן נגנוזו כל סוד הסודות למי שצריך להדבק בו, וכאן הוא סוד הנאמר "שם אתן את דודי לך".</p>
<p>רוחא דא איהו נטיר כל נטירו דלעילא ודא אקרי שומר ישראל שומר הברית בגין⁵⁹⁷⁶ דהכא איהו נטירו דכל גנוזין עלאין ועל דא גנוזין דמאריה גנוזין ביה מהאי נפקי שבילין וארחין לאינון דלתתא בגין לאתערא בהו רוחא ודרחימותא⁵⁹⁷⁷:</p>	<p>הרוח הזו היא השומרת את כל השמירה שלמעלה, וזו נקראת שומר ישראל, שומר הברית, משום שכאן היא שמירת כל הגנזים העליונים, ועל כן גנוזי רבונה גנוזים בה. מזו יוצאים שבילים ודרכים לאותם שלמטה כדי לעורר בהם רוח של אהבה.</p>
<p>אלין וארבעו גוונים⁵⁹⁷⁸ דביה (ד') אתכלילין דא בדא וכד בעאן לא(ת)כללא בטש דא בדא ונפק מכלהו חד חיותא קדישא דאקרי זהר⁵⁹⁷⁹</p>	<p>ארבעת הצבעים הללו שבה נכללו זה בזה. וכשרוצים להכלל, מכה זה בזה, ויוצאת מכולם חיה קדושה אחת שנקראת זוהר. והחיה הזו עליה נאמר "היא החיה אשר ראיתי על נהר כבר".</p>

⁵⁹⁷⁰ ר"ל נהורא דמתפשט מני' הוא בד', כמ"ש בפ' בראשית (מד ע"א). דברוחא אין גוונים, כמ"ש ל, רק הוא שורש הגוונים דנהורא (יהל אור).

⁵⁹⁷¹ ר"ל מפתחות של כל השערים ליתן לאדם, כלהו על ידו, לאוהב ה', שהוא בהיכל הזה, כמ"ש אני אהבי אהב ומשחרי ימצאוני, להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא. וכמ"ש (סוכה כח ע"ב ב"ב קלד). אמרו עליו על ר' יוחנן בן זכאי שלא הניח כו' לקיים מה שנאמר כו' (יהל אור).

⁵⁹⁷² תלת זמנין ביומא (מוסגר בדפ"ק). בג' תפלות היום שנכללין כל הרוחין כנ"ל (יהל אור).
⁵⁹⁷³ ומניה (דפ"ו).

⁵⁹⁷⁴ שכל רז הוא בסוד החסד, ולכן נכנס יין יצא סוד, ולכן כהן אסור ביון, כי שפתי כהן ישמרו דעת, וכמ"ש בס"י (פ"ב מ"א) מ' דוממת ש' שורקת, והם שמן ויין, וזה השמן הוא רבות משחא קודשא דגניז בחסד (יהל אור).

⁵⁹⁷⁵ ר"ל כאן גנוז המ"נ להתחבר במ"ד, בקב"ה, שהוא בהיכל הזה, בסוד האהבה. וז"ש דכתיב שם אתן את דודי לך. ור"ל דכתיב לכה דודי נצא השדה כו', נשכימה לכרמים כו', שכאן הוא סוד הכרם וגפנים ורמונים כמ"ש לקמן (יהל אור).

⁵⁹⁷⁶ עי' מילואים אות (יח).
⁵⁹⁷⁷ כאשר אתער הברית בטפה דחסדים, אז מתערין כל שייפין, והוא ברוחא דנפיק מחסד, בהני ארחין, והן ל"ב נתיבות של חכמה, שטפה דמוח חכמה יוצא בהן ומתפשט, והתפשטותן מחסד כמ"ש (זהר בראשית טז ע"ב) שהוא אל גדול נהירו דחכמתא. ואמר שבילין וארחין, הן בסוד ל"ב כפולין דחו"ב. ועיין בפרשת בראשית דף י"ג ע"א פקודא שביעאה כו' (יהל אור).

⁵⁹⁷⁸ הן הד' גוונים דנהורין שנכללו כא', כעין ארגוונא כנ"ל (יהל אור).
⁵⁹⁷⁹ שכאן הוא סוד האור כנ"ל. ור"ל שנאמר (יחזקאל ח ב) כמראה זהר, הוא החי' זו (יהל אור).

<p>והאי חיותא על דא כתיב היא החיה⁵⁹⁸⁰ אשר ראיתי על נהר כבר (יחזקאל י טו):</p>	
<p>מהיכלא דא נפקין כל רוחין קדישין דקיימין בקיומא דנשיקין עלאי⁵⁹⁸¹ דהא מאינון נשיקין נפקא אורא דרוחא לקיומא דנפשא לכל אינון נשמתין ועלאין דאתייהבו בבני נשא ורזא ההוא דכתיב (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם⁵⁹⁸² בגין דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין⁵⁹⁸³ וכל רוחין (גופין) דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא ועל דא היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא [נהר] (אתר) דנגיד ונפיק ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקניא:</p>	<p>מהיכל הזה יוצאות כל הרוחות הקדושות שעומדות בקיום של הנשיקות העליונות, שהרי מאותן הנשיקות יוצא אור של רוח לקיום הנפש לכל אותן הנשמות העליונות שנתנו בבני אדם, וסוד אותו הנאמר "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם". משום שבהיכל הזה עומדות כל הנשמות וכל הרוחות שעתידות לרדת בבני האדם מיום שנברא העולם, ועל כן ההיכל הזה לוקח כל אותן נשמות שיוצאות מאותו נהר ששופע ויוצא. ולכן ההיכל הזה לא עומד לעולם בריקנות.</p>
<p>ומיומא דאתחרב בי מקדשא לא עאלו הכא נשמתין אחרנין⁵⁹⁸⁴ וכד יסתיימון אלין היכלא (לא) קיימא בריקניא [ויתפקד מלעילא] וכדין ייתי מלכא משיחא⁵⁹⁸⁵ וואתער היכלא דא לעילא ויתער היכלא לתתא⁵⁹⁸⁶:</p>	<p>ומיום שנחרב בית המקדש, לא נכנסו לכאן נשמות אחרות, וכשיסתיימו אלה, ההיכל עומד בריקנות ויפקד מלמעלה, ואז יבא מלך המשיח, ויתעורר ההיכל הזה למעלה, ויתעורר ההיכל למטה.</p>
<p>וברזא דהיכלא דא כתיב (שיר ד ה) שני שדיך כשני עפרים וגו' בגין דובוהיכלא דא ההוא רוחא דקאמרן וההוא חיותא אפיק תרין נהורין כלילין דא בדא⁵⁹⁸⁷ מתקשרן דא בדא ואקרין או"ל שדו"י אלין אקרין שדו"י וא"ל דלתתא מתחברן דא בדא ואעיל דא בדא ואקרי או"ל שדו"י⁵⁹⁸⁸ בגין דנפק מכללא דאלין שדים⁵⁹⁸⁹:</p>	<p>ובסוד ההיכל הזה, נאמר "שני שדיך כשני עפרים וגו'". משום שבהיכל הזה אותה הרוח שאמרנו. ואותה החיה מוציאה שני אורות כלולים זה עם זה, שקשורים זה בזה, ונקראים א"ל שד"י. אלו נקראים שד"י וא"ל שלמטה, מתחברים זה בזה ונכנסים זה לזה. ונקרא א"ל שד"י, משום שיוצא מכללות השדים הללו.</p>

⁵⁹⁸⁰ שנאמר (יחזקאל י כ) אשר ראיתי תחת אלקי ישראל, והוא תחת היכל הרצון כנ"ל (יהל אור).
⁵⁹⁸¹ מוסגר בדפ"ק.

⁵⁹⁸² ר"ל מהיכל הזה יוצאין כל הנשמות הקדושות, אשר חיון ברוחא דנפיק מהיכל הרצון, שמשם יוצא החיות להם לאתקיימא בהן, שנאמר כי על כל מוצא פי ה' כו'. והוא היכל הרצון כמש"ל ע"ב היכלא שתיטאה כו' דאקרי מוצא פי ה' רעווא דכל נשמתין כו' (יהל אור).

⁵⁹⁸³ כל הנשמות ניתנים שם, כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם. וכמ"ש הגר"א ביהל אור שם (ח"ב כד ע"ד) שהיכל הזה נקרא גוף (כללים ח"א קו ע"ג).

⁵⁹⁸⁴ לא עלו נשמתין חדתין בתר דאתחרב בי מקדשא (שעה"מ נה ע"א).

⁵⁹⁸⁵ עי' מלואים אות (יט).

⁵⁹⁸⁶ ר"ל היכל חסד דכורא, ודלתתא דנוקבא, ואז יבא משיח, אם יגאלך טוב יגאל. והטעם כי כל דבר שיתרוקן, אז נתמלא כבתחלה, ולכן כשיגיעו רגלין ברגלין אז יבא משיח כמ"ש לקמן (רנח ע"א) (יהל אור).

⁵⁹⁸⁷ עי' מלואים אות (כ).

⁵⁹⁸⁸ ר"ל שגם רוח זכות נקרא אל שדי (יהל אור). אמר ונשמת שד"י תבינם, כי היא מהבינה, ומה שאמר ונשמת שד"י, כי היא מעולם הבריאה, ששם הוא השם שד"י וכמ"ש בזוה"ק (פקודי רנג ע"א) כי שם א"ל שד"י הוא בהיכל אהבה דבריאה. וע' פע"ח (שער הסליחות פ"ח) שאמר שם מה שהשם א"ל שד"י הוא בבריאה הטעם הוא, משום שהבריאה הוא משורש הבינה, ועיקר השם הוא שם ע"ש (הקדו"ש טל ע"ב).

⁵⁹⁸⁹ ר"ל ההוא רוחא דלתתא של היכל זכות, מתקשר כאן, והוא נקר' אל. ולכן זה ההיכל נקרא אל שדי, כמ"ש אני אל שדי פרה ורבה, שמכאן סוד פו"ר כנ"ל. אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים, ואתנה בריתי כו', שכאן ברית כנ"ל (יהל אור). יצחק מאברהם וכמ"ש (יהל אור).

<p>והאי א"ל ודאיהו מסטרא דימינא נטיל מאתר דא כל אינון רחמין דקיימי לאתנא ההוא היכלא דלתתא דאקרי זכות"א על שמא דהאי רוחא ודביהו דקאמר⁵⁹⁹⁰ האי שדי יניק לכל אינון תתאין⁵⁹⁹¹ ולכל אינון היכלין⁵⁹⁹² ולכל אינון דלבר דקיימי מסטרא דא דאקרוין (ואקרוין) יתדות המשכן כמה דאוקימנא⁵⁹⁹³ ועל דא אקרי שדי (ו) בגין דמספקא מזונא לכלהו תתאי כמה דאיהו מקבלא מסטרא דימינא⁵⁹⁹⁴:</p>	<p>והא"ל הזה, שהוא מצד הימין, נוטל ממקום זה כל אותם הרחמים שעומדים לזון את אותו ההיכל שלמטה שנקרא זכו"ת, על שם הרוח הזו שבו שאמרנו. השדי הזה מניק את כל אותם התחתונים וכל אותם ההיכלות וכל אותם שבחוץ שעומדים בצד הזה, שנקראים יתדות המשכן, כמו שבארנו. ולכן נקרא שדי, משום שמספק מזון לכל התחתונים, כמו שהוא מקבל מצד הימין.</p>
<p>מהכא נפקו אינון נהורין דאקרוין להט החרב המתהפכת בגין דמתהפכא לכמה גוונין והא אוקימנא ודאלין מתערי דינא בשליחותא ודלעילא ואינון בעלמא (לעלמא ואינון)</p>	<p>מכאן יוצאים אותם האורות שנקראים "להט החרב המתהפכת", משום שמתהפכת לכמה צבעים, והרי בארנו, שאלה מעוררים דין בשליחות של מעלה, והם בעולם</p>
<p>רנ"ב</p>	
<p>מסטר שמאלא כד אתפרש וס"א אתפשטו רוחא דא ובטש לאפקא נהורין לכל סטרין ובאינון (באינון) שדים דרמאן וחלבא (מלכא) לכל סטר הכי נמי מהאי רוחא נפקי לכל סטר ואפיקין⁵⁹⁹⁵ חד חיותא⁵⁹⁹⁶ אחרא די ממנא על אלין דאקרי להט החרב המתהפכת ודא אקרי⁵⁹⁹⁷:</p>	<p>מצד השמאל, כשנפרדת (כשמתפשטת) הרוח הזו ומכה להוציא אורות לכל הצדדים, כמו אותם השדים ששופכות חלב לכל צד, כך גם מהרוח הזו יוצאים לכל צד, ומוציאים חיה אחת אחרת שממונה על אלה, שנקראת להט החרב המתהפכת, וזה נקרא (חסר).</p>
<p>וההוא והאי דממנא על עלמא בזמנא⁵⁹⁹⁸ די ממנא כפנא על עלמא⁵⁹⁹⁹ ואתרן ביה כדין האי חיותא אתפקדא⁶⁰⁰⁰ על עלמא ואפיק רוחא דמזונא לכל אינון בני מהימנותא דלא</p>	<p>ואותו וזה שממונה על העולם, בזמן שממונה הרעב על העולם ונדון בו, אז החיה הזו מופקדת על העולם, ומוציאה רוח של מזון לכל אותם בני האמונה שלא ימותו ברעב וסועדת לבם. משום שהרי מהצד האחר,</p>

⁵⁹⁹⁰ עי' מלואים אות (כא).

⁵⁹⁹¹ ר"ל לכל הרוחין תתאין שבהיכלות, והנהורין וכל אשר שם (יהל אור).

⁵⁹⁹² ההיכלין בעצמן (יהל אור).

⁵⁹⁹³ ר"ל אותן ממונים שבאלו ההיכלות, שעומדים לבר מהיכלות, שחשיב בהיכל ששי, שנקראו יתדות המשכן, כמש"ש דף רנ"ה ואלין אקרוין יתדות וקיימי לבר כו'. וז"ש דקיימי מסט' דא. ר"ל שהן בקדושה, דס"א נק' בכ"מ לבר (יהל אור).

⁵⁹⁹⁴ עי' מלואים אות (כב).

⁵⁹⁹⁵ הד' נהורין דסטר שמאלא (יהל אור).

⁵⁹⁹⁶ והוא חיותא מלהטא הנ"ל בפ' בראשית (מד ע"א). והוא ממנא על ד', תרי מימינא ותרי משמאלא הנ"ל, דלא קיימי בקיומיהו. והן עיקר של להט החרב המתהפכת. וז"ש די ממנא על אלין דאקרי כו' (להט החרב המתהפכת) (יהל אור).

⁵⁹⁹⁷ ר"ל שזהו נק' להט כו' (יהל אור). (חסר) (מגליון דפ"ק). חסר (ס"א שבע ודאי איהו דממנא וכו') (נוסף בדפ"ו).

⁵⁹⁹⁸ ר"ל האי חיותא מלהטא. כי השמאל דבסטר קדושה ממונין להושיע בעת צרה. וזהו כל הענין של שמאל בסט' דקדושה, שהן מושיעין בעת הדין, וכמ"ש בברכת אתה גבור, מחי' מתים ורופא חולים ומתיר אסורים כו' (יהל אור).

⁵⁹⁹⁹ ר"ל כעת שממנין הרוחא די על כפנא על העולם (יהל אור).

⁶⁰⁰⁰ שמכאן יוצא המזון לעולם כנ"ל. ובזמנא דשבע בעולם יוצא המזון מסטרא דימין, מחיה דאקרי זהר, מסטרא דימינא. ובעת שהשמאל שולט יוצא המזון לכל אינון בני מהימנותא, שהן בסטר דקדושה, כי אז הסט"א שלטא, וכלם בשליטו דסט"א, לבד הבני מהימנותא, שנשארו בשמאלא דסטר דקדושה (יהל אור).

<p>ימותון בכפנא וסעיד לבייהו⁶⁰⁰¹ בגין דהא מסטרא אחרא כד שלטא כפנא בעלמא נפקי מהאי סטרא תרין רוחין⁶⁰⁰² מסאבין ואקרונ שוד וכפן⁶⁰⁰³ ודא איהו רוא (איוב ה כב) לשוד ולכפן תשחק בגין דאלין קיימין בעלמא ועבדין לון לבני נשא קטרוגא⁶⁰⁰⁴ חד הוא⁶⁰⁰⁵ דקא משדר להו [כפנא ומיית] (ומתי) וחד דקא אכלי בני נשא ולא שבעין בגין דהא רוחא בישא שלטא בעלמא:</p>	<p>כשולט הרעב בעולם, יוצאות מהצד הזה שתי רוחות טמאות שנקראות שוד וכפן. וזהו סוד, "לשוד ולכפן תשחק", משום שאלו עומדים בעולם ועושים קטרוג לאנשים. אחד, אותו ששולח להם רעב ומתים. ואחד, שאנשים אוכלים ולא שבעים, משום שהרי רוח רעה שולטת בעולם.</p>
<p>חיותא [דא] (חד) אפיק חד ניצוצא⁶⁰⁰⁶ דקא נפיק מנציצו⁶⁰⁰⁷ דתריני ניצוצין דאמרן דאינון מתהפכאן לכמה גוונין [והאי] (ואיהי) ניצוצא אקרי שרפים⁶⁰⁰⁸ והאי אחיד [בהון] ולהיט לון:</p>	<p>החיה הזו מוציאה ניצוץ אחד שיוצא מהתנוצצות של שני ניצוצות שאמרנו, שהם מתהפכים לכמה צבעים. והניצוץ הזה נקרא שרפים, וזה אוחד בהם ומלהיט אותם.</p>

⁶⁰⁰¹ ר"ל שלא ישלוט הכפן, שהוא רוח הנקרא כפן, שממנו אכלי ב"נ ולא שבעין, והוא סעיד לבייהו. וז"ש בגין דהא כו'. וז"ס לחם לבב אנוש יסעד, דכאן הוא סוד אנוש כחציר ימיו כנ"ל, מסטרא דהאי חיותא מלהטא דסעיד אותם (יהל אור).
⁶⁰⁰² לקמן רסו ע"א (לש"ו).

⁶⁰⁰³ והן בהיכל שנגד זה כמ"ש לקמן (רסו). והן בהיפוכא, שכאן היא שדים דמספיקין לכל בשפע כל צרכם, ושם שד, ומשדד הכל, ומשדר כפנא. וכאן משביע לכל. שז"ס פותח את ידיך, שנותן בשפע רב, ומשביע לכל חי רצון, שהוא משביע במעט. וכמ"ש בתורת כהנים (בחוקותי) ונתנה הארץ יבולה ואכלתם ישן נושן כו' הוא ברכה אחת, ואכלתם לחמכם לשבע הוא ברכה אחרת, שאוכלין מעט ושובעין. וכן בקללה זרעתם לריק זרעכם כו', בשברי לכם מטה לחם ואכלתם ולא תשבעו. וזהו שד היפוך שד, ונקרא שד"י, ב' אותיות שד מלשון שדים המניקי', שנותנין כל צרכם. וב' אותיות די, ע"ש שדי במעט שאוכל, שהכל די. וזהו שדי. ולכן הוא בב' פתחין שד די. וכן בלחם הפנים, בזמן שהברכה נשתלח' בו כל כהן מגיעו כזית (יומא לט.), והוא ברכה אחת. יש אוכלו ושבע ויש אוכלו ומותיר. משמת כו' וכל כהן מגיעו כפול (קללה) אחת, הצנועין כו' הוא השנית (יהל אור).

⁶⁰⁰⁴ אמר לשון קטרוג, שכל הקטרוג ושנאה הוא בהיכל דסט"א שכנגד זה ההיכל, כמ"ש שם "היכלא חמשאה כו' עיי"ש עד ואלין עבדין קטרוגא" כו'. וז"ש (ב"מ נט.) כד מישלם שערא מכדא נקיש ואזיל תיגרא בביתא. והכל בחטא עה"ד, דשם ואיבה אשית, וכן ארורה האדמה בעבורך, בזעת אפך תאכל לחם כו' כי עפר אתה, מההוא היכלא, כמ"ש "האי רוחא אקרי אפרא כו' בגין דהאי איהו עפרא" כו'. ואמר שם "ובההוא זמנא מאן דעביד חסד עם ב"נ ויהיב לון למיכל ולמשתי כדאי איהו לדחיי' לון לאלין תרין רוחין לבר" כו'. דכאן הוא סוד החסד. וז"ש ואפיק רוחא דמזונא לכל אינון בני מהימנותא. ר"ל בעלי אמנה, שמאמינים בקב"ה, כמ"ש (סוכה מא ע"ב) מאי אנשי אמנה אר"י אלו ב"א המאמינים בקב"ה, דתניא ר"א הגדול אומר מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר כו'. והן העושין חסד. וכמ"ש בזוהר פ' בהר (קיא ע"ב) וכי תאמרו מה נאכל וגו'. ר' יהודה פתח בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה כו'. מאן אינון בני מהימנותא אינון דמתערי האי טוב לקבלי', ולא חס על דיליה, וידעי דהא קב"ה יהיב לון יתיר, כד"א יש מפזר ונוסף עוד, מ"ט בגין דהאי אתער ברכאן לקבליה. ולא יימא אי אתן האי השתא מאי אעביד למחר. אלא קב"ה יהיב לי' ברכאן עד בלי די. שהוא מאותן שלים כנ"ל. ואמר שם כגוונא דא וצויתי ברכתי לכם בשנה הששית וגו'. כי בכאן הברכה, בששי, שומר הברית, נטיר גנזין דילי' כנ"ל. והוא ברכאן דנהר דנגיד, שהוא כאן, והוא הטוב, אילנא דחיי. וכמ"ש דף קי"א ע"א ר' יוסי פתח בטח בה' ועשה טוב כו' זכאה חולקיה דב"נ דעביד טוב מדידיה דהא אתער טוב בכ"י, ובמה בצדקה כו' מ"ט בגין דצדקה אילנא דחיי הוא, ואתער על ההוא אילנא דמותא, ונטיל אינון דאחידן בי', ושזיב לון מן מותא. והוא ברוחא דא, שהוא להט החרב, אילנא דמותא דאדה"ר חב בי' כנ"ל. ובכפנא אחידין בי' הכל, ואתער אלנא דחיי כו', ברוח הזה, ושזיב לון מן מותא. וכאן הוא סוד כנ"י, שומר ישראל, דכל גנזין עלאין גנזין כאן כנ"ל. והוא שומר הברית גנזין דילי' כנ"ל. וז"ש דהא אתער טוב בכנסת ישראל כו', והכל מסטרא דבני מהימנותא (יהל אור).

⁶⁰⁰⁵ ההוא (דפ"ו).

⁶⁰⁰⁶ ר"ל בהתכללות בחיה הראשונה, כנ"ל בפ' בראשית (יהל אור).

⁶⁰⁰⁷ בנציצו (יהל אור).

⁶⁰⁰⁸ ר"ל האי ניצוצא שיצא מכלילות שניהם, והוא אחיד בשני ניצוצין הנ"ל, "ולהיט לון". ומתחדשין כנ"ל. ואמר "שרפים". כי הנציצו הוא כולל כמה משריין לאין קץ, וכן הב' ניצוצין. רק שאלו הן א'

<p>בהיכלא דא אית תרין ממנן⁶⁰⁰⁹ נהורין דקיימין על אלף ורבוא רבבן ודאקרין (דאקרין) גפנים ואלף [ורבוא] (ו)רבבן דאקרין רמונים וכלהו קיימין בחביבותא ואלין אינון דאעלי רחימותא בין ישראל לתתא וקודשא בריך הוא לעילא וכלהו מתערי רחימותא וקיימן ברחימו וכד אתער רחימו⁶⁰¹⁰ מתתא לעילא ומעילא לתתא כדין אתמלייא היכלא ואתרבה⁶⁰¹¹ דא בדא (דא) מכמה טבין מכמה חסדין מכמה רחמיין וכדין רחימו דלתתא⁶⁰¹² נו רחימו עלאה [אתרבק] דא בדא:</p>	<p>בהיכל הזה יש שני ממונים, אורות שעומדים על אלף ורבוא רבבות שנקראים גפנים, ואלף ורבוא רבבות שנקראים רמונים, וכולם עומדים בחביבות, ואלו הם שמכניסים אהבה בין ישראל למטה לקדוש ברוך הוא למעלה. וכולם מעוררים אהבה ועומדים באהבה. וכשמתעוררת אהבה ממטה למעלה וממעלה למטה, אז מתמלא ההיכל הזה מכמה טובות, מכמה חסדים, מכמה רחמים, ואז האהבה שלמטה תוך האהבה העליונה נדבקות זו בזו.</p>
<p>מהכא נפקי תרין ממנן ואקרין אהבה על שמא דהיכלא ואלין קיימין לאשגחא על כל אינון דמויחדי יחודא דמאריהון ברחימו [ומסרי] (ומסקין) נפשיהו עליה ברחימו וסלקי ואסהידו⁶⁰¹³ לעילא וכל אינון דעבדי חסד⁶⁰¹⁴ בעלמא אינון חסדין סלקין ועאלין גו האי היכלא ומתעטרי תמן וסלקי לאתעטרא גו (האי) אהבה עלאה⁶⁰¹⁵ ועל דא כתיב⁶⁰¹⁶ (תהלים קה ה) כי גדול מעל שמים חסדך בהיכלא דא כתיב (שיר ה ז) מים⁶⁰¹⁷ רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וגו':</p>	<p>מכאן יוצאים שני ממונים שנקראים אהבה, על שם ההיכל. ואלו עומדים להשגיח על כל אותם שמייחדים את יחוד רבונם באהבה, ומוסרים נפשם עליו באהבה, ועולים ומעידים למעלה. וכל אותם שעושים חסד בעולם, אותם החסדים עולים ונכנסים לתוך ההיכל הזה ומתעטרים שם, ועולים להתעטר בתוך אהבה עליונה. ועל זה נאמר "כי גדול מעל שמים חסדך". בהיכל הזה נאמר "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וגו'".</p>
<p>היכלא שתיתאה⁶⁰¹⁸ דא הוא היכלא דאקרי היכלא דרצון דאיהו [רעוא דאקרין] מוצא פי יהו⁶⁰¹⁹ (דברים ה ג) הדוה דאתרבקותא דכלא והכא איהו רעוא</p>	<p>ההיכל הששי. זהו ההיכל שנקרא היכל הרצון, שהוא רצון שנקרא "מוצא פי ה'", שמחה של הדבקות של הכל. וכאן הוא רצון הרצונות, בסוד הנאמר "כחוט השני שפתותיך". רצון כל הנשמות שיוצאות מאותו "מוצא פי ה'".</p>

דכר וא' נקבה, והניצוצא הוא כולל זו"ג. [ובפרשת בראשית (מד ע"ב יט ע"ב) רוחא דא אתכליל ברוחא אחרא דקאמרן כו'. עמש"ש] (יהל אור).

⁶⁰⁰⁹ דנפקין מתרין רוחין (יהל אור).

⁶⁰¹⁰ שהן מ"נ ומ"ד (יהל אור).

⁶⁰¹¹ אתרבבו (דפ"ו).

⁶⁰¹² זהו סוד שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ב' רחימין דא בדא כידוע. וז"ש "מהכא נפקי תרין ממנן כו'" "על כל אינון דיחדי כו' ומסרי נפשיהון כו'". שהוא בשמע ישראל כנ"ל (יהל אור).

⁶⁰¹³ זהו ע"ד גדולים שבפסוק שמע ישראל, שהן הב' עדים (יהל אור).

⁶⁰¹⁴ שהוא בהיכל דכאן בסוד חסד לאברהם (יהל אור).

⁶⁰¹⁵ ר"ל בחסד דדכורא (יהל אור).

⁶⁰¹⁶ שכאן הוא למטה משמים. ועוד שהוא תחת היכל הרצון. וזהו סוד (פסחים דף נ ע"ב) כתוב א' אומר כי גדול כו' וכתוב א' אומר על שמים כו' (יהל אור).

⁶⁰¹⁷ עיין בפ' תרומה דף קמ"ו ע"ב. [ובפרשת בראשית (מד ע"ב יט ע"ג) הכא (השתחואה) [כתיב] כו'. עמש"ש] (יהל אור).

⁶⁰¹⁸ היכל רצון תפארת (הערת הזהר).

⁶⁰¹⁹ שכאן הוא סוד הפה כנ"ל (לעיל רנג ע"א בדברי רבינו). ור"ל שז"ש כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם, כמש"ל (שם) דמכאן נפיק אוירא דרוחא דקיומא דנפשיין. וכאן ומשביע לכל חי רצון, נפתלי שבע רצון, ובנפתלי הוא סוד השחוק. וז"ש "חדוה דאתרבקותא כו' (דכלא)" (יהל אור).

<p>דרעוין⁶⁰²⁰ ברזא דכתיב (שיר ד ג) כחוט השני שפתותיך רעוא דכל נשמתין דנפקי מההוא מוצא פי יהו"ה:</p>	
<p>האי היכלא היכלא דרעוא דקיימן הכא כל ושאלתינן (שאלתא) וכל בעותין דעלמא⁶⁰²¹ בגין דרעוא דכל רעוין כד נשיקין⁶⁰²² אשתכחו ברזא דכתיב (בראשית כט יא) וישק יעקב [לרחל] (סימן) וכדין כד נשיק דא לדא כדין אקרי עת רעוין⁶⁰²³ בגין דהא כדין שלימו אשתכח וכל אנפין נהירין וכד צלותין סלקין כדין איהו עת רעוין לאשתכחא⁶⁰²⁴ ועל דא כתיב (תהלים סט יד) ואני תפלתי לך יהו"ה עת רעוין דאיהו חבורא דא עם דא:</p>	<p>ההיכל הזה היכל הרצון, ששם עומדות כל הבקשות וכל השאלות שבעולם, משום שרצון כל הרצונות כשנשיקות נמצאות, בסוד הנאמר "וישק יעקב לרחל". ואז, כשנושק זה לזה, אז נקראת עת רצון, משום שהרי אז נמצאת שלמות וכל הפנים מאירות. וכשתפלות עולות, אז הוא עת רצון להמצא. ועל כן נאמר "ואני תפלתי לך ה' עת רצון". שהוא חבור זה עם זה.</p>
<p>בהיכלא דא קיימן שית פתחין⁶⁰²⁵ ארבע פתחין לארבע סטריין דעלמא וחד לעילא וחד לתתא באלין פתחין אתמנא חד רוחא⁶⁰²⁶ דאיהו רב על כלהו די ממנן בכל אלין פתחין ורויא"ל שמייה⁶⁰²⁷ והאי אתמנא ואתפקד בכל אינון רזין עלאין דפומא לפומא ממללן דנשקין דא לדא⁶⁰²⁸ ברחימו דרחימותא:</p>	<p>בהיכל הזה עומדים ששה פתחים. ארבעה פתחים לארבעה צדדים של העולם, ואחד למעלה ואחד למטה. בפתחים הללו התמנה רוח אחד שהוא גדול על כל הממונים בכל אותם הפתחים, ושמו רזיא"ל. וזה התמנה והופקד על כל אותם הסודות העליונים, שמדברים פה לפה, שנושקים זה לזה באהבת האהבה.</p>

⁶⁰²⁰ שרעוא דרעוין מע"ק מתגלה כאן, בסוד אורא דדעת שמתגלה בפה כנ"ל. וז"ש "ברזא דכתיב כחוט השני כו" וכאן סוד הת"ת שבו הדעת (יהל אור).

⁶⁰²¹ בסוד ואני תפלתי לך ה' עת רצון, בעת רצון עניתיך, וכמש"ו כדין אקרי עת רצון כו'. וסוד ח"י ברכות, ג"ר בחג"ת, וג"א בנה"י, וביניהם י"ב אמצעיות בקשות צרכיו, כי ה"ב הם נגד י"ב של הדעת, שמתגלה בת"ת, שכנגדן הוא בהיכל הזה י"ב חיות ונהורין, והדעת הוא הרעוא דרעוין, ולכן (ברכות דף לד.) לא ישאל צרכיו לא בג"ר ולא בג"א, אלא באמצעיות. שכאן קיימין כל שאלתינן ובעותין (יהל אור).

⁶⁰²² ר"ל כאשר מתחבר היכל הזה עם יעקב, שמים כנ"ל (יהל אור).

⁶⁰²³ ר"ל עת הוא לשון חבור, כמו אשר פרו יתן בעתו, ור"ל שמתחבר עת נוקבא, עם רצון, שמים. וז"ש וכד צלותין סלקין כו' (כדין איהו עת רצון לאשתכחא, וע"ד כתיב ואני תפלתי לך יהו"ה עת רצון), דאיהו חבורא דא עם דא. שהרצון היא בדכורא, וממנו מקבל הנוק', ונקר' ע"ש רצון ג"כ. ור"ל וכד צלותין סלקין, רומז על מ"ש (ברכות דף ח.) אימתי עת רצון בשעה שהציבור מתפללין (יהל אור).

⁶⁰²⁴ ר"ל להמציא הרצון, כמ"ש מצא טוב ויפק רצון מה'. וז"ס על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא. ואמרו (ברכות שם) לעת מצוא זו אשה, שנאמר מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה'. במערבא אמרי מצא או מוצא כו' והוא כאן כמש"ל. ר"נ אמר לעת מצוא זו תורה, שנאמר כי מוצאי מצא חיים כו' והוא ג"כ כאן, כמש"ל שכאן הוא סוד התורה, וכאן סוד החיים כמש"ל, ולקמן דף רנ"ט ע"ב מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי כו', והוא בסוד כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם כנ"ל. ר"נ ב"י אמר לעת מצוא זו מיתה כו', ניחא שבכולן נשיקה כו'. והוא ג"כ כאן כמ"ש למטה בהאי היכלא אתכניש משה ברחימו ונשיק נשיקין (יהל אור).

⁶⁰²⁵ שהן נגד ו"ק שכלולין כאן. והן שית היכלין שנכללין כאן. ולכן הפתחים הם לו"ק העולם. וכן בת"ת, ו' צינורות לכל הו"ק, והן פתחים (יהל אור). היכל רצון הוא היכל ת"ת וכמו שמבואר כ"ז בארוכה בשער כסא הכבוד (פרקים ג ד), ואמר שם הרב כי זהו מ"ש בפ' בראשית (מד ע"ב) על היכל הרצון, האי רוחא אתכליל בשית וקיימא בשית, אתכליל בשית דלתתא בהדיא, וקיימא בשית עלאין (ביאורים ח"א פה ע"ב).

⁶⁰²⁶ והיא הרוח שבהיכל הזה, ששולט על כל ההיכל, וכל שבהיכל הזה כולם יצאו ממנו, כמ"ש בפרשת בראשית "הכא רוחא כו' האי רוחא אתכליל ובג"כ האי רוחא אפיק כו" ע"ש (יהל אור).

⁶⁰²⁷ כמש"ו שממונה על רזין (יהל אור).

⁶⁰²⁸ ר"ל ברחימו כמש"ו. וז"ש פא"פ אדבר בו, שהוא כאן, בהיכלא דמשה וכמש"ו (יהל אור).

<p>תרעין⁶⁰²⁹ [נ"א תרעי רזין] לא קיימן לגלאה⁶⁰³⁰ [אבל כד תרעין] [כד] אתפתחו כדין ידעין כלהו היכלין וכל אינון רוחין וכל אינון משיריין דהא תרעי דרצון אתפתחו⁶⁰³¹ ולא עאלין באלין תרעין אלא רעוי דצלותין רעוי דשבהא רעוי דנשמתיין קדישיין עלאין:</p>	<p>השערים הללו אינם עומדים לגילוי, אבל כשנפתחים השערים, אז יודעים כל ההיכלות וכל אותן רוחות וכל אותם מחנות, שהרי נפתחו שערי רצון, ולא נכנסים לשערים הללו אלא רצונות של תפלות, רצונות של שבה, רצונות של נשמות קדושות עליונות.</p>
<p>האי איהו היכלא דמשה בהאי היכלא אתכניש משה ברחימו ונשיק נשיקין בהאי היכלא (שמות יט יט) משה ידבר והאלהים⁶⁰³² יעננו בקול כד אתדבקו נשיקין בנשיקין⁶⁰³³</p>	<p>זהו היכלו של משה. בהיכל הזה התכנס משה באהבה, ונישק נשיקות. בהיכל הזה, "משה ידבר והאלהים יעננו בקול". כשנדבקות נשיקות בנשיקות</p>
<p>רנד/א</p>	
<p>דא עם דא ועל דא כתיב (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו וגו'⁶⁰³⁴ לית נשיקין ודחודה ורחימותא (בחדוה) אלא כד [מתדבקן דא עם דא] ומתדבקן דא בדא פומא בפומא רוחא ברוחא דכדין רוואן דא [עם] (ו) דא בתפנוקין דכלא ובחדוה מנהירו עלאה⁶⁰³⁵:</p>	<p>זו עם זו, ועל כן נאמר "ישקני מנשיקות פיהו וגו'". אין נשיקות של שמחה ואהבה אלא כשנדבקים זה בזה פה בפה, רוח ברוח, שאז רוויים זה עם זה בתפנוקי הכל, ובשמחה, מהאור העליון.</p>
<p>תא חזי משה ידבר⁶⁰³⁶ דכתיב (שיר ד א) הנך יפה רעיתי וכתיב (שם ג) כחוט⁶⁰³⁷ השני שפתותיך והאלהים יעננו בקול דכתיב (שם א טז) הנך יפה דודי אף נעים וכתיב (שם ה יג) שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר:</p>	<p>בא וראה, "משה ידבר", שנאמר "הנך יפה רעיתי", ונאמר "כחוט השני שפתותיך". "והאלהים יעננו בקול", שנאמר "הנך יפה דודי אף נעים", ונאמר "שפתותיו שושנים נוטפות מור עבר".</p>

⁶⁰²⁹ רזין (דפ"ו).

⁶⁰³⁰ כמ"ש דרשו ה' בהמצאו, שהוא לעת מצא כנ"ל. וכמ"ש (ר"ה יח). כאן ביחיד כאן בציבור, וכמ"ש ל' וכד צלותין סלקין, אימתי עת רצון בשעה שהציבור מתפללים כנ"ל. ואמרו (ר"ה שם) ויחיד אימת בעשרת ימים שבין ר"ה ליוה"כ. והוא כמ"ש בס"ד (רפ"ב) בזמנא דמטא ירחא שביעאה כו' ומתפתחי תריסר תרעי דרחמי. והוא כאן, י"ב נהורין, והן תליסר עם הרוחא דכליל, בסוד המזלא. וכאן אני אעביר כל טובי על פניך כו' ויעבור ה' על פניו ויקרא כו', י"ג מדות, שכאן הוא סוד פני', משה (יהל אור).

⁶⁰³¹ ר"ל כד שערי היכל הזה נפתחין, יודעין כולם ששערי רצון העליון מע"ק לז"א ומז"א לחקל תפוחין קדישיין, כלם נפתחו, ורצון של הש"י מתגלה בעולם (יהל אור).

⁶⁰³² ר"ל משה שמים העליונים, דרגא דמשה, ידבר, והאלקים נוק', יעננו, שהוא נשיקין דא לדא ודא לדא, וכמ"ש למטה ת"ח משה ידבר כו'. והוא סוד פא"פ אדבר בו, רוחא ברוחא של היכל זה, עם הא' דנטיל ל' כנ"ל. וכאן הוא סוד הדיבור בפה. וכאן סוד אלקים דכליל כל היכלין, כמ"ש לקמן דף רנ"ו ע"ב כד נטיל יעקב בהאי היכלא שתיאה כדין אקרי נשמה קדישא כו' ה' אלקים. וכאן הוא סוד כלת משה, שלכן נקרא איש האלקים, בעלה דמטרוניאה (עיין הקדמת הזוהר ו ע"ב), וכ"ז בסוד הדעת, משה מלגאו יעקב מלבר (תיקון י"ג כט ע"ב) (יהל אור).

⁶⁰³³ קאי אמ"ש בהאי היכלא משה ידבר (יהל אור).

⁶⁰³⁴ כנ"ל, סוד הנשיקין, וסוד הפה (יהל אור).

⁶⁰³⁵ ר"ל מבינה. וז"ס בינה, דרגא דמשה, שמתגלה בינה בת"ת, כמ"ש בתיקונים (סוף תמ"ז) (יהל אור).

⁶⁰³⁶ ר"ל דרגא דמשה באצילות ת"ת (יהל אור).

⁶⁰³⁷ שהוא היכלא דא. וכן כנגד' שפתותיו שושנים כו' כמ"ש ו. והוא נשיקין פא"פ. וסוד שושנים הוא כמ"ש בפ' משפטים דף קכ"ג דעת גניז בפומא דמלכא דאק' תפארת, פשיטותא דתפארת דכל גוונין אתאחדן ב', דכתיב ובדעת חדרים ימלאו. והוא דעת גניז באמא ומלכא. ר"ל באו"א, תרין עטרין דגניזין בגווייהו. ומלייא כל אדרין ואכסדראין. וכד אתער נהירו דבי' ונפיק, כדין אקרי פה ה'. ושפון דאינון תרין נהורין מאבא ומאמא, בשעתא דאתערען בהווא נהירו דדעת, מתחברן כחדא, ומלין אתגזרו בקשוט בחכמה בתבונה ובדעת. וז"ס שפתותיו שושנים, שהן תרין גוונין דאו"א כנ"ל, מה שושן חוור וסומק. נטפות מור כו', הוא נהירו דדעת, שהוא י"ב בוסמין עלאין, שהן בו שמתגלה בפה. וכד אתער (כו') ונפיק כדין אקרי פה ה' כנ"ל. וזהו נטפות כו' (יהל אור).

<p>האי רוחא אתמסרו בידה כל רזין דאינון נשמתין ועילאין דמתערי תיאובתא דרחימו דלעילא ותתא כחדא אינון נשמתין עלאין כגון רבי עקיבא וחברוי⁶⁰³⁸ דאלין לא אתקריבו⁶⁰³⁹ לאסתהאה בנהר דינור וכמה דשאר (דהא כל שאר) נשמתין אסתחיין תמן ועברו ביה והא אוקימנא⁶⁰⁴⁰:</p>	<p>הרוח הזו, נמסרו בידה כל הסודות של אותן הנשמות העליונות שמעוררים תשוקה של אהבה שלמעלה ומטה כאחד. אותן נשמות עליונות, כמו רבי עקיבא וחבריו, שאלה לא התקרבו לרחוץ בנהר דינור כמו ששאר הנשמות רוחצות שם ועוברות בו, והרי בארנו.</p>
<p>תא הזי⁶⁰⁴¹ רוחא דא אפיק תריסר נהורין וזבלהו קיימי ברזא דתחות האי רוחא⁶⁰⁴² בארבע סטריין דעלמא קיימין ארבע נהורין עלאין⁶⁰⁴³ דשלטיין לארבע סטריין⁶⁰⁴⁴ בסטרא דדרום קיימא חד נהורא עלאה ימינא דכל עלמא דהא מניה⁶⁰⁴⁵ שראן ישראל לאתאחדא ברזא דמהימנותא ואיהו מיכאל רב חילא⁶⁰⁴⁶ דנהורא עלאה דנחתא מסטרא דדרום⁶⁰⁴⁷ דתמן נהורא קיימא בתוקפיה⁶⁰⁴⁸:</p>	<p>בא וראה, הרוח הזו מוציאה שנים עשר אורות, וכולם עומדים בסוד תחת הרוח הזו. בארבעת צדדי העולם עומדים ארבעה אורות עליונים ששולטים לארבעה צדדים. בצד הדרום עומד אור עליון אחד, הימין של כל העולם, שהרי ממנו מתחילים ישראל להאחז בסוד האמונה, והוא מיכאל, רב כח של האור העליון, שיווד מצד הדרום, ששם האור עומד בחזקו.</p>
<p>האי מיכאל נהורא ימינא אפטרופוסא רבא דישראל⁶⁰⁴⁹ בגין דכד סטרא אחרא קיימא לאסטאה עליהו דישראל כדין מיכאל (א) טען עמיה ואתעביד סניגוריא עליהו דישראל ואשתזבן מההוא קטיגוריא וחמארי בעלי דבבו דישראל:</p>	<p>מיכאל הזה, אור הימין, האפטרופוס הגדול של ישראל. משום שכאשר עומד הצד האחר להשטין על ישראל, אז מיכאל טוען כנגדו, ונעשה סנגור על ישראל, והם ניצלים מאותו הקטגור של בעלי שנאת ישראל.</p>

⁶⁰³⁸ עי' מלואים אות (כג).

⁶⁰³⁹ וז"ס שאמרו (ברכות סא ע"ב) זו תורה וזו שכרה, א"ל חלקם בחיים, אשרך ר"ע שאתה מזומן לחיי העה"ב. ר"ל בלא דין כלל (תוס' כתובות קג ע"ב). וכאן הוא סוד חיי העוה"ב רוחא דחיי, כנ"ל יחיה האדם (יהל אור).

⁶⁰⁴⁰ לעיל ריא ע"ב רמז ע"א ופרשת ויגש רא ע"א (לש"ו).

⁶⁰⁴¹ תא חזי (מוסגר בדפ"ק).

⁶⁰⁴² עי' מלואים אות (כד).

⁶⁰⁴³ עי' מלואים אות (כה).

⁶⁰⁴⁴ הן ד' חיות הקדש, חיות גדולות עלאין, מהי"ב הנ"ל. והן בד' סטריין כנ"ל (היכל ו' דבראשית), בסוד גנת אגוז. וכמ"ש ביחזקאל (א י) ופני ארי' אל הימין כו' (יהל אור).

⁶⁰⁴⁵ בסוד עולם חסד יבנה, שמשם מתחיל המהימנותא, ומשם מתחיל אחידת ישראל בקוב"ה, בסוד ישראל, בר"ק שנק' ישראל, ובסוד הוי"ה, שהוא חלק ישראל, כי חלק ה' כו', ה' מנת חלקי כו' (יהל אור).

⁶⁰⁴⁶ בסוד גדול אדונינו ורב כח, בחסד. וז"ס שמו מיכאל, שכל מלאך ומאור מורה על כבוד שמו יתברך לפי המדה שמקבל ממנו. וז"ס אין כאל ישרון. ונק' חסד אל, על גודל כחו וגדולתו (יהל אור).
⁶⁰⁴⁷ ר"ל דנחתא הנהורא שם מסטרא דדרום, חסד עליון מדת אברהם ששם ד' רוחות, מדות האבות ודוד (יהל אור).

⁶⁰⁴⁸ ר"ל כשהשמש מגיע לדרום, אז הוא בתוקפי', שהוא בחצי היום. וכן כל שמתקרב לדרום, מתגבר האור, וכמ"ש הולך ואור כו'. וכידוע שהאור הוא בימין, בסוד אור וחשך, חו"ג, אור ומים. וז"ס חשכת מים (יהל אור).

⁶⁰⁴⁹ כמ"ש (דניאל י כא) כי אם מיכאל שרכם. ואמר רבא שגם גבריאל הוא אפטרופוס ומליץ עליהם, כמ"ש ועתה אשוב להלחם עם שר פרס כו' ואין אחד מתחזק עמדי כי אם כו'. אבל מיכאל אפטרופוס הגדול והעיקר, שהוא ימינא וחסד, ולכן הוא שר ישראל. ומפורסם שהוא טוען תמיד עם הס"מ, וכמ"ש, לכן בדניאל בסוד המלחמה, העיקר גבריאל. שאלו ב' נהורין כלולין זה בזה, כמ"ש למטה, לעשות חסד שמאלא נכלל בימינא, ולעשות דין באומות להיפך, בסוד וחרב פיפיות בידם כו', שהוא סוד החרב בימינא, להט החרב המתהפכת, ומ"מ הכל ימינא, ימינך ה' נאדרי כו', ימין ה' רוממה כו', ימין ה' עשה חיל. וז"ש לעיל רב חילא (יהל אור).

<p>בר בזמנא דאיחרב ירושלם דהא כדין אתגברו חובין ומיכאל לא יכיל בהדיה דסטרטא אחרא דטענתיה דמיכאל תבירא עלייהו דישראל וכדין (איכה ב ג) השיב אחור ימינו מפני אויב⁶⁰⁵⁰:</p>	<p>פרט לזמן שחרבה ירושלים, שהרי אז התגברו החטאים, ומיכאל לא היה יכול עם הצד האחר, שטענתו של מיכאל על ישראל נשברה, ואז, "השיב אחור ימינו מפני אויב".</p>
<p>ובסטרטא (מסטרטא) דצפון קיימא נהורא אחרא דהא איהו קיימא (לנטלא⁶⁰⁵¹) ולבטלא דינא מבי היכלא רביעאה [ויהב] (ויכיל) לממנא דפתחא⁶⁰⁵² דבהווא פתחא וקיימא (קיימן) ממנן אחרן ודאינון דבסטר מסאבא מחכאן להווא ממנא⁶⁰⁵³ ונטלי דינא ולזמנין דהאי נהורא⁶⁰⁵⁴ איהו⁶⁰⁵⁵ [ההוא] (האי) דבסטרטא דצפון איהו עביד דינא ולא יתמסר [בידא דסטרטא] (בסטרטא) אחרא בגין דכל דינין דאתעבידו ביה [אית לון] [אינון] אסוותא וקודשא בריך הוא עביד חסד באינון אתרי:</p>	<p>בצד הצפון עומד אור אחר, שהרי הוא עומד (ליטול) לבטל דין מבית ההיכל הרביעי. ונותן לממונה של אותו הפתח, שבאותו הפתח עומדים ממונים אחרים שהם בצד הטומאה, מחכים לאותו הממונה ונוטלים דין. ולפעמים שהאור הזה שבצד הצפון הוא עושה דין, ולא נמסר ביד הצד האחר, משום שכל הדינים שנעשו בו יש להם רפואות, והקדוש ברוך הוא עושה חסד באותם מקומות.</p>
<p>גבריא⁶⁰⁵⁶ ול איהו האי נהורא דבסטרטא דצפון ובכל אתר דאיהו מחי שרי ביה חסד בגין דגבריא⁶⁰⁵⁶ ול בתרין סטרין כליל בתרווייהו⁶⁰⁵⁶ ועל דא מחיא ואסוותא ביה בסטרטא דא קיימא רזא דכתיב (דברים ח ה) כי כאשר יסר איש את בנו יהו"ה אלהיך מיסרך ואלין יסורין דרחימותא דכלילן בסטרטא דא ובסטרטא דא⁶⁰⁵⁷:</p>	<p>גבריא⁶⁰⁵⁶ ל הוא האור הזה שבצד הצפון, ובכל מקום שהוא מכה, שרוי בו חסד, משום שגבריא⁶⁰⁵⁶ ל בשני צדדים, כלול בשניהם, ולכן מכה, ובו רפואות. בצד הזה עומד סוד, שנאמר "כי כאשר יסר איש את בנו ה' אלהיך מיסרך". ואלו הם יסורים של אהבה, שכלולים בצד זה ובצד זה.</p>
<p>בסטרטא דמזרח קיימא נהורא אחרא דאיהו קיימא בכל מיילי דאסוותא ולמיעלו (במיעאל)</p>	<p>בצד המזרח עומד אור אחר, שהוא עומד בכל דברי הרפואות, להכניס לפני רבונו כל אותם שנשכחו בבית חליים, ולקרוב זמנים</p>

⁶⁰⁵⁰ ס"א, מארי בעלי דבבו דישראל (יהל אור).

⁶⁰⁵¹ דאע"ג שזה ההיכל הוא למעלה מכל היכלין, מ"מ מקבל מהיכל חו"ג, כידוע, שת"ת מקבל מחו"ג (יהל אור).

⁶⁰⁵² כנ"ל שד' פתחים כאן לד' רוחות, ועל כל פתח ממונה אחד כידוע, והן מקבלין מאלו הד' נהורין. וז"ש דבהווא פתחא קיימן ממנן אחרן. ר"ל ממונה אחר חוץ מן הנהורין, והן עומדין לבר כנ"ל (יהל אור).

⁶⁰⁵³ ר"ל שמצפין להווא ממנ' דבסטר קדושה, שעומד על פתח הקדושה ליקח ממנו הדין, כמש"ו, שבסטר דמסאבא נגד היכל הזה, ד' פתחים לד' רוחות כמש"ש ארבע פתחין אית להיכלא דא כו' (יהל אור).

⁶⁰⁵⁴ עי' מלואים אות (כו).

⁶⁰⁵⁵ נמחק בדפ"ק.

⁶⁰⁵⁶ ששמאלא נכלל בימינא, וכמ"ש בפרשת תרומה קלט ע"א, תולעת שני ושש תרין גוונין כחדא דימינא ושמאלא כו' ושם דף קמז ע"ב מיכאל וגבריא אל אתכלילו דא עם דא משלבאן דא בדא וע"ד כתיב עשה שלום במרומיו וכו' (יהל אור). ששמאלא נכלל בימינא. וכמ"ש בפ' תרומה דף קל"ט ע"א תולעת שני ושש תרין גוונין כחדא לימינא ושמאלא כו'. ושם דף קמ"ז ע"ב מיכאל וגבריא אל אתכלילו דא עם דא משלבאן דא בדא, וע"ד כתיב עשה שלום במרומיו כו' (יהל אור).

⁶⁰⁵⁷ ר"ל שהוא כלול ג"כ בימינא כנ"ל וזהו יסורין של אהבה מצד החסד שנקרא אהבה ומ"מ ע"י גבריא אל וז"ש תלה ולא מצא בידוע שיסורין של אהבה הן שע"י חטא הוא בס"א ופקדתי בשבט פשעם כו' וז"ס שאמרו נאמר ברית ביסורין שנכלל בימין (יהל אור). ר"ל שהוא כלול ג"כ בימינא, כנ"ל. וזהו יסורין של אהבה, מצד החסד שנקרא אהבה, ומ"מ ע"י גבריא אל. וז"ש (ברכות ה ע"א) תלה ולא מצא בידוע שיסורין של אהבה הן, שע"י חטא הוא בס"א, ופקדתי בשבט פשעם כו'. וז"ס שאמרו (שם) נאמר ברית ביסורין, שנכלל בימין (יהל אור).

<p>קמי מארי⁶⁰⁵⁸ כל אינון⁶⁰⁵⁹ דאתנשיין בבי מרעייהו ולקרבא זמנין וקציין לאינון מרעין דאשתלימו מהימנותיהו וואסחרו (וסחראן) עלמא בכל יומא ויומא⁶⁰⁶⁰ בנין לאשלמא⁶⁰⁶¹ אסוותא בפקודא דמאריה (והאי) ואיהו נהורא רפא"ל שמיה ואף על גב דהא אוקימנא ליה לסטרא אחרא⁶⁰⁶² ודא אחיד לסטרא דא⁶⁰⁶³ ולסטרא דא לסטרא דמיכאל ולסטרא דגבריאל:</p>	<p>וקצים לאותן מחלות שהשלימו את נאמותן. וסובב את העולם בכל יום ויום כדי להשלים רפואות במצות רבונן, והאור הזה (הוא) שמו רפא"ל. ואף על גב שהרי העמדנו אותו לצד אחר. וזה אחוז לצד זה ולצד זה, לצד של מיכאל, ולצד של גבריאל.</p>
<p>והאי איהו ממנא בשעתא דאתדן בר נש בהיכלא רביעאה לחיים כדין איהו אקדים באסוותא והאי אסוותא מגו דחיקו נפקא בגין דמתרין סטרין נפקא והאי דחיקו אתיא מגו סטר שמאלא ואסוותא מגו סטר ימינא ועל דא ההוא מרע⁶⁰⁶⁴ כד אתיא ליה אסוותא מגו דחיקו סגיא אתיא ליה:</p>	<p>וזהו הממונה, שבשעה שנדון אדם בהיכל הרביעי לחיים, אזי הוא מקדים ברפואות. והרפואות הללו יוצאות מתוך דוחק, משום שמשני צדדים יוצאות, והדוחק הזה בא מתוך צד שמאל, והרפואה מתוך צד ימין. ולכן, כשבאה רפואה לאותו החולה, היא באה לו מתוך דוחק רב.</p>
<p>והכי הוא מסטרא דמערב⁶⁰⁶⁵ וואף על גב דאמרן דרפאל בסטר מזרח ואוקמוה ובסטרו (דסטרו) דא דמערב אסוותא וחייין⁶⁰⁶⁶ לאו איהו אלא מסטר מזרח דהא⁶⁰⁶⁷ מתמן אתמשכאן וחייין לתתא⁶⁰⁶⁸:</p>	<p>וכך הוא מצד המערב. ואף על גב שאמרנו שרפאל הוא בצד המזרח, והעמדנוהו בצד הזה של המערב, הרפואות והחיים אינם אלא בצד המזרח, שהרי משם נמשכים החיים למטה.</p>
<p>(ובהאי סטרא⁶⁰⁶⁹) (סטרא דמערב) נהורא חד (ונוריא"ל) (ועריאל) שמיה ואיהו אוריא"ל⁶⁰⁷⁰ ודא איהו כליל מכלהו וקיימא</p>	<p>ובצד הזה (צד מערב) אור אחד ששמו נוריא"ל, והוא אוריא"ל. וזהו כלול מכולם ועומד שליח בכל. ויש לו שלשה צדדים, אבל הם שנים, כי כל אחד מאלו כלול בחברו,</p>

⁶⁰⁵⁸ מאריה (דפ"ו).

⁶⁰⁵⁹ ר"ל לעיילא קמי קוב"ה מליצתם של החולים שנתייאשו ונשכחו בחולייתם, שהאריך עליהם החולי, דאסוותא כאן נפקא מגו דחיקו כמש"ל (יהל אור).

⁶⁰⁶⁰ ר"ל כמ"ש חליים רעים ונאמנים, וכמ"ש (ע"ז נה ע"א) מ"ד חלאים רעים ונאמנים רעים בשליחותם ונאמנים בשבועתם. והיסורין סובבין את העולם בכל יום ויום, כמ"ש (אבות פ"ג מט"ז) והגבאין מחזירין תדיר בכל יום ונפרעין מן האדם כו'. וז"ש (לעיל) סחראן עלמא כו' (יהל אור).

⁶⁰⁶¹ קאי על הנהורא (יהל אור).

⁶⁰⁶² עי' מלואים אות (כז).

⁶⁰⁶³ ר"ל לימינא ושמאלא כמש"ו, בסוד הת"ת שכולל חו"ג, מימינא ושמאלא (יהל אור).

⁶⁰⁶⁴ ר"ל דאתי' לי' רפואה מן רפאל, שלוקח מהיכל רביעי, ששם סטרא דדינא. ולכן אומרין ורופא חולים בברכת אתה גבור. וז"ס הזיעה דאתבקע באנפוי, ששם בזיעת אפך תאכל לחם כידוע, כי עפר אתה כו', כנ"ל שאדם הוא עפר דרפאל. וז"ס שאמרו (ברכות נז ע"ב) עשרה דברים סימן יפה לחולה זיעה שנאמר בזיעת אפך (יהל אור).

⁶⁰⁶⁵ ר"ל וכן הרפואה שבאה מצד מערב, הוא ג"כ מדחיקו סגיא, שמערב הוא ג"כ משני סטרין, כמ"ש למטה (יהל אור).

⁶⁰⁶⁶ הוקשה לו היאך אמר שרפאל בצד מזרח, והלא אמר לעיל בדף רמ"ט פתחא רביעאה פתחא דא קיימא לאסוותא ואקרי פתחא דאסוותא בהאי קיימא כו' על כל אינון אסוותין דעלמא כו' פתחא דא איהו לסטר מערב כו' (יהל אור).

⁶⁰⁶⁷ רמו ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁰⁶⁸ ר"ל מ"מ עיקר אסוותא וחייין הוא מצד (מזרח), אלא שמשם נמשך לצד מערב, שמערב מקבל ממזרח, בסוד ת"ת ומלכות שמקבלת ממנו ומוציאה לעולם. וכן שמים וארץ, (אענה את) השמים והם יענו את הארץ, והארץ תענה את הדגן וכו' (הושע ב, כג) (יהל אור).

⁶⁰⁶⁹ ר"ל בצד מערב (יהל אור).

⁶⁰⁷⁰ כמ"ש בתיקונים (קמח ע"ב) ובתז"ח (כז ע"ד) דמסט' דימינא נקרא אוריאל, ומסטרא דשמאלא נקרא נוריא"ל. וז"ש ודא איהו כליל כו' (יהל אור).

<p>שליחא בכלא⁶⁰⁷¹ ואית ליה תלת סטרין אבל תרין אינון⁶⁰⁷² בגין דכל חד מאלין כליל בחבריה⁶⁰⁷³</p>	
<p>רנד/ב</p>	
<p>דאינון ארבע יסודין תתאין מאינון ארבע יסודי עלמא עלאין על כלא⁶⁰⁷⁴ ובגין דכלהו מתקשרין⁶⁰⁷⁵ דא בדא רמוז קרא ואמר (שיר ו יא) אל גנת אגוז ירדתי לראות:</p>	<p>שאותם ארבעה יסודות התחתונים, מאותם ארבעה יסודות העולם, עליונים על הכל. ומשום שכלם קשורים זה בזה, רמז הכתוב ואמר "אל גנת אגוז ירדתי לראות".</p>
<p>אינון תריסר נהורין קיימין (תחות אלין) בההוא רוחא דקאמרן וההוא רוחא עלייהו בשלימו⁶⁰⁷⁶ אלין ארבע נהורין עלאין אית תחותיהו תמניא אחרנין למהוי בשלימו ובכלהו שלימו חד וס"א ירדתי לראות אלין ארבע נהורין עלאין אית תחותיהו תמניא אחרנין ואינון תריסר נהורין דקיימין תחות ההוא רוחא דקאמרן וההוא רוחא עלייהו בשלימו למהוי בכלהו שלימו חדו וכד [מת]פרשינן כלהו אינון תלת לכל סטר⁶⁰⁷⁷:</p>	<p>אותם שנים עשר האורות עומדים באותה הרוח שאמרנו, ואותה רוח עליהם בשלמות. תחת ארבעה האורות הללו יש שמונה אחרים, כדי להיות בשלמות, ובכולם יש שלמות אחת, ("ירדתי לראות", אלו ארבעה אורות עליונים שיש תחתיהם שמונה אחרים, והם שנים עשר אורות שעומדים תחת אותה רוח שאמרנו, ואותה רוח עליהם בשלמות, להיות בכולם שלמות אחת) וכשכלם נפרדים, הם שלשה לכל צד.</p>
<p>אלין ארבע סמכין⁶⁰⁷⁸ קיימין לסלקא ולא תאחדא האי היכלא לעילא באתר דאקרי שמים לאתחברא נשיקין אלין באלין כחדא תחות אלין כמה דרגין לדרגין כלהו נפקי מנייהו מאלין יסודין תתאין⁶⁰⁷⁹ מנייהו מסטרא דמיא ומנייהו מסטרא דאשא ומנייהו מסטרא דרוחא ומנייהו מסטרא דעפרא:</p>	<p>ארבעת האדנים הללו עומדים לעלות ולאחד את ההיכל הזה למעלה במקום שנקרא שמים, לחבר את הנשיקות אלו באלו כאחד. תחת אלו כמה דרגות לדרגות, כולם יוצאים מהם, מהיסודות התחתונים הללו, מהם מצד המים, ומהם מצד האש, ומהם מצד הרוח, ומהם מצד העפר.</p>
<p>כגוונא דא תנינן ארבעה נכנסו לפרדס⁶⁰⁸⁰ וכלהו אתברירו לדוכתא דא לאלין ארבע</p>	<p>כמו כן שנינו, ארבעה נכנסו לפרדס, וכולם נבחרו למקום הזה, לאלו ארבעה היסודות. וכל אחד ואחד נקשר במקומו, זה בצד האש,</p>

⁶⁰⁷¹ ר"ל שהוא שליח בכל הדברים שממונין הג' נהורין הנ"ל, שהוא כליל מכולם. והוא שליח, בסוד המלאך הגואל. ואמר ואית לי' תלת סטרין. כנ"ל מג' נהורין הנ"ל (יהל אור).

⁶⁰⁷² ר"ל דהוא כליל מכל הג' נהורין הראשונים, דלעולם הרביעי כלול משלשתן, בסוד המלכות דכולה מכלם. וכן ה' אחרונה, כלול מג' אותיות י' ה' ו' כידוע. וכן בחיות, שלכן נאמר ודמות אדם להנה, שאדם כלול מכל החיות, שלכן לא מנה בתיקונים בל"מ רק ג' אנפי חיוון, י"ב אנפי החיות, וכמ"ש בז"ח (שיה"ש נ ע"ב [סג ע"א]) וארא החיות רזא דישראל סבא כו' ע"ש, וז"ש ודא איהו כליל מכולהו (יהל אור).

⁶⁰⁷³ עי' מלואים אות (כח).

⁶⁰⁷⁴ עי' מלואים אות (כט).

⁶⁰⁷⁵ ר"ל אלו הד' חיות כנ"ל בפרשת בראשית (יהל אור).

⁶⁰⁷⁶ ר"ל שאלו י"ב נהורין, שהן י"ב חיות, הן תחות אלו י"ב נהורין, שהן כלולין בההוא רוחא. וקיצר כאן, שסמך על מ"ש בפרשת בראשית כמ"ל. ויותר נכון שצ"ל קיימין תחות ההוא רוחא דקאמרן (יהל אור).

⁶⁰⁷⁷ ר"ל ד' חיות הקדש, חיות גדולות תחתיהם, ח' חיות קטנות כנ"ל (יהל אור).

⁶⁰⁷⁸ ר"ל ד' חיות הנ"ל וכמ"ש בפ' ויקהל ופקודי במאמרים הנ"ל. (קיימין לסלקא ולא תאחדא האי היכלא לעילא באתר דאקרי שמים, ואתחברא נשיקין). ואמר אלין באלין כחדא. ר"ל של היכל הזה עם של שמים כאחד (יהל אור).

⁶⁰⁷⁹ ר"ל תחות אלו הד' חיות, מתפשטין כמה מדריגות, כמ"ש לעיל, כמה מלאכים ראשים וממונים אלין על אלין, וכולם תחת הד' חיות. והכל מאלו ד' יסודות ארמ"ע. והן מאלו יסודות תתאין, ר"ל מאלו ד' חיות כנ"ל. ומפרש והולך מנייהו מסטרא דמיא כו' (יהל אור).

⁶⁰⁸⁰ עי' מלואים אות (ל).

<p>יסודי וכל חד וחד אתקשר בדוכתיה דא בסטרא דאשא ודא בסטרא דמיא ודא בסטרא דרוחא ודא בסטרא דעפרא וכלהו אטבעו ביסודא דיליה כמה דעאלו בר ההוא שלימא חסידא⁶⁰⁸¹ דאתיין בסטרא דימינא ואתדבק בימינא וסליק לעילא⁶⁰⁸²:</p>	<p>וזה בצד המים, וזה בצד הרוח, וזה בצד העפר. וכולם טבועים ביסוד שלהם כמו שנכנסו, פרט לאותו השלם החסיד שבא מצד הימין, ונדבק בימין ועלה למעלה.</p>
<p>ווכד מטא להאי אתר דאקרי היכל אהבה אתדבק ביה ברעו דלבא אמר האי היכלא צריכא איהו לדבקא ליה בהיכלא דלעילא באהבה רבה כדין אשתלים ברזא דמהימנותא ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא (כהן אשתלים ברזא דמהימנותא ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא) כדקא חזי ועל דא מית באהבה ונפק נשמתיה בהאי קרא ואהבת זכאה חולקיה⁶⁰⁸³:</p>	<p>וכשהגיע למקום הזה שנקרא היכל אהבה, נדבק בו ברצון הלב. אמר, ההיכל הזה צריך הוא להדביקו בהיכל שלמעלה באהבה רבה, ואז השתלם בסוד האמונה, והוא עלה והשלים אהבה קטנה באהבה גדולה כראוי, ולכן מת באהבה, ויצאה נשמתו בפסוק הזה "ואהבת". אשרי חלקו.</p>
<p>כל אינון אחרנין נחתו לתתא כל חד וחד ואתענשו בההוא יסודא דנחת לתתא⁶⁰⁸⁴ אלישע נחת לתתא⁶⁰⁸⁵ בסטרא (א) (ד)שמאלא דאיהו אשא ונחית ביה ולא סליק⁶⁰⁸⁶ ואערע בההוא סטרא אחרא דאקרי אל אחר ואתמנע</p>	<p>כל אותם האחרים ירדו למטה כל אחד ואחד, ונענשו באותו יסוד שירד למטה. אלישע ירד למטה בצד השמאל שהוא אש, וירד בו ולא עלה, ופגש את אותו הצד האחר שנקרא אל אחר, ונמנעה ממנו תשובה, וגורש משום שנדבק בו, ולכן נקרא אחר, ובארנו.</p>

⁶⁰⁸¹ ר"ל ר"ע כמש"ו, שהוא היה שלם בכל בחכמה ובמנין כמ"ש (חגיגה טו ע"ב) שאמר הקב"ה הניחו לזקן זה ראוי להשתמש בכבודי. ואמר חסידא. שזהו גדר לרוח הקדש, כמ"ש (ע"ז כ ע"ב ע"ש וש"מ) וחסידות מביא לידי רוח הקדש שנאמר אז דברת בחזון לחסידיך. וגדר החסידות הוא אהבה שלימה בחסד כידוע (יהל אור).

⁶⁰⁸² ר"ל שהלך כל המדריגות תתאין, הכל בסטרא דימינא, ששם אין אחיזה לס"א. ואתדבק בימינא. ר"ל בהיכל אהבה. וסליק לעילא. ר"ל לחסד דאצילות כמש"ו, משא"כ אלו השלשה שנחתו לתתא כמש"ו (יהל אור).

⁶⁰⁸³ כל פיסקא זו, עי' מלואים אות (לא).

⁶⁰⁸⁴ ר"ל שאלו הג' לא עאלו לעילא בהיכלות האלו וסליקו לעילא, שכאן סוד הייחוד, אלא נחתי לתתא במט"ט, שהוא עה"ד טו"ר, ושם פגעו בההוא רע, ואתענשו כל אחד באותו יסוד שעלה. והענין כי אין דבקות אלא בימינא, שלכן הק"ש בהיכל אהבה, שלכן ר"ע דאתי' בסטרא דימינא, נכנס בשלום ויצא בשלום, משא"כ הם שנכנסו בג' יסודות האחרים, ונחתו לתתא כמש"ו (יהל אור).

⁶⁰⁸⁵ ר"ל במט"ט כנ"ל (יהל אור).

⁶⁰⁸⁶ ר"ל שלא סליק למעלה בהיכלות, אלא נחית משם למטה עד הס"א. וז"ש ואערע בההוא ס"א דאקרי אל אחר. והוא ג"כ ביסודא דאשא בס"א, שכ"א נחת ביסודו כנ"ל. והוא בהיכל שכנגד היכל זכות, שהוא יסוד השני מד' יסודות ארמ"ע, חגת"ם, כנ"ל. והוא היכל חובה, כמש"ל דף רס"ה היכלא רביעאה היכלא דא איהו דאקרי חובה כו' בהאי היכלא אתחזי חד רוחא שליט תקיפא דאיהו על כלהו ודא אקרי אוף הכי אל כגוונא דאחרא דבסטר קדושה האי איהו אל נכר כו' (יהל אור).

<p>מניה תשובה ואתתרך בגין דאתדבק⁶⁰⁸⁷ ביה ועל דא אקרי אחר ואוקימנא⁶⁰⁸⁸:</p>	
<p>בן עזאי נחית ביסודא דעפרא ועד לא מטא לאוקידו דעפרא דמאטי לההוא סטר⁶⁰⁸⁹ אחרא אטבע בההוא עפרא ומית ועל דא כתיב (תהלים קיז טו) יקר בעיני יהוה המותה להסידיו:</p>	<p>בן עזאי ירד ביסוד העפר, וטרם הגיע לשרפת העפר שמגיע לאותו הצד האחר, טבע באותו עפר ומת. ועל זה נאמר "יקר בעיני ה' המותה לחסידיו".</p>
<p>בן זומא נחת⁶⁰⁹⁰ ביסודא דרוחא ואערע ברוחא אחרא דמטא לסטר⁶⁰⁹¹ מסאבא [דאקרי פגע רע] ובגין כך (נפגע) פגע ביה⁶⁰⁹² ולא אתישב ביה⁶⁰⁹³ וכלהו לא אשתזבן מעונשא ועל דא אמר שלמה (קהלת ח יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים בגין דאלין נחתו בדרגין אלין ואתענשו⁶⁰⁹⁴:</p>	<p>בן זומא ירד ביסוד הרוח, ופגש ברוח אחרת, שהגיע לצד הטומאה, שנקראת פגע רע, ולכן פגע בו ולא התיישב בו, וכולם לא נצלו מענש. ולכן אמר שלמה "יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים". משום שאלה ירדו בדרגות הללו ונענשו.</p>
<p>תא הזי בגין דרבי עקיבא⁶⁰⁹⁵ סליק לעילא כדקא יאות עאל בשלם ונפק בשלם ורודו שאיל שאלתא ולא אתפרש דכתיב (תהלים יז יד) ממתים ירך יהוה ממתים מחלד חלקם</p>	<p>בא וראה, משום שרבי עקיבא עלה למעלה כראוי, נכנס בשלום ויצא בשלום. דוד שאל שאלה ולא התפרשה, שנאמר "ממתים ירך ה' ממתים מחלד חלקם בחיים". (תוהו) על זה תוהו, אלה שנהרגו בהרוגי העולם צדיקים, זכאים, שלא חטאו חטא כדי שיענשו.</p>

⁶⁰⁸⁷ ר"ל שנדבק שם בס"א, שכל ישראל אף אם חוטאים ורשעים, מ"מ נשארין ברזא דמהימנותא, כמ"ש (סנהדרין מד.) אע"פ שחטא ישראל, ואפי' בגר אמרו (סנהדרין מד.) דאף אם הדר ב' ישראל מומר הוא כו', דלעולם נשאר ברזא דמהימנותא, כמ"ש בפ' שמיני דף ל"ו ול"ז ת"ח בזמנא דב"נ מתכשרן עובדין לתתא כו'. אבל הוא אתדבק בשמאלא באל אחר, ולכן אתמנע מני' תשובה, וכמ"ש (חגיגה טו.) יצאה ב"ק ואמרה שובו בנים שובבים חץ מאחר. וכמ"ש (קדושין לו.) בין כך ובין כך אתם קרוין בנים וכנ"ל. וז"ש שובו בנים שובבים, אע"ג ששובבים אתם, מ"מ אתם בנים, ולכן שובו, חוץ מאחר שנפק מכלל בנים כנ"ל, וכמ"ש (משלי ב יט, ע"ז יז.) כל באי' לא ישובון, ואינו דומה לעעכור"ם, שלא היה כלל בימינא. וז"ש (חגיגה טו.) לגירסת העין יעקב) שידע כבודי ומרד בי. ואפילו גר, אינו נכנס בכלל בנים כידוע, וכמ"ש (שבת צא.) ומה ישראל שנקראו בנים למקום כו' גר הקל כו' (יהל אור).

⁶⁰⁸⁸ ר"ל שנדבק באל אחר, ונענש הוא יותר מכולם, לפי שכל תוקפא דס"א בשמאלא, לכן נדבק במ (יהל אור).

⁶⁰⁸⁹ סטרא (דפ"ו).

⁶⁰⁹⁰ נחית (דפ"ו).

⁶⁰⁹¹ ר"ל שאין נכנס בס"א ח"ו כנ"ל, אלא פגע ברוח דמטא לס"א, שמקבל ממנו הס"א. וכן בב"ע כנ"ל. וההוא רוחא דמטא לס"א, הוא נקרא פגע רע, שאינו רע עצמו, אלא פוגע ברע, והן אוקידו דעפרא, שממנו נעשה האפר דס"א, אינו הרע בעצמו. ובהן נענשין ב"א, והגיע לצדיקים כמעשה הרשעים כנ"ל. והוא נחית ברוחא דחכמתא, שהוא אוריאל, שבו ניתנה התורה, כמ"ש בפ' יתרו דף ע"ח ע"ש (יהל אור).

⁶⁰⁹² כמ"ש (חגיגה יד ע"ב) בן זומא נפגע (יהל אור).

⁶⁰⁹³ ולא אתישב ב' חכמתא ונפגע - וז"ש (חגיגה שם) ועליו הכתוב אומר דבש מצאת אכול דיין פן תשבענו והקאותו, שהוא היה חכם, כמ"ש (ברכות נז ע"ב) הרואה בן זומא יצפה לחכמה. וכולם נענשו בענין שלו כידוע (יהל אור).

⁶⁰⁹⁴ עי' מלואים אות (לב).

⁶⁰⁹⁵ אמנם ר' עקיבא הנה ע"י גדולת תורתו וקדושתו, שהיה כל ימיו עובד מאהבה, וכמ"ש (ברכות סא ע"ב) כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך כו', וכן בזוה"ק בהיכלות פקודי (רנד ע"א), הנה נתעלה ע"י מעשיו עד מוח הדעת עצמו ובהחסדים שבדעת, ע' שער המוחין (סוף פרק ט) ובמפרשים שם מה שהעירו בזה, וע' פע"ח (שער ספירת העומר פ"ז) וכן בשער הכוונות (שם דף פו ע"ד ופז ע"א), וע' שם ושם שאמר כי ע"י המעשים טובים נתגדלו ועלו למעלה למעלה (דע"ה ח"ב קז ע"א ועיי"ש עד ע"ב).

<p>בחיים⁶⁰⁹⁶ (ס"א תוהא) על דא⁶⁰⁹⁷ [תוהא] (מה) אלין דאתקטלו בקטולי עלמא⁶⁰⁹⁸ זכאין צדיקי(א)⁶⁰⁹⁹ דלא האבו חובה בגין דיתענשו⁶¹⁰⁰:</p>	
<p>תא הזי ממתים ידך יהו"ה ממתים מחלד חלקם בחיים הכא איהו תרי סטרי ידך יהו"ה וחלד ידך יהו"ה דא קודשא בריך הוא⁶¹⁰¹ ודנשמתא (ונשמתא) אתכניש לגביה ממתים מחלד דא סטרא אחרא דגופא⁶¹⁰² איהו שלטא עלוי דכתיב (ישעיה לח יא) (ו)לא אביט אדם עוד עם יושבי חדל:</p>	<p>בא וראה, "ממתים ידך ה' ממתים מחלד חלקם בחיים". כאן הוא שני צדדים, "ידך ה'" ו"חלד". "ידך ה'", זה הקדוש ברוך הוא, שהנשמה נאספת אליו. "ממתים מחלד", זה הצד האחר, שהגוף הוא השולט עליו, שנאמר "לא אביט אדם עוד עם יושבי חדל".</p>
<p>תא הזי נשמתא דאלין לאשלמותא דרוחא קדישא [דלהון] (דליהוון) עשרה רוחין מתתא כדקא יאות וגופא דלהון יתמסר [למלכות הרשעה] ולמלכו חייבא⁶¹⁰³ (למלכו אחרא) כל חד נטיל חולקיה (ומהכא רזא) וברזא דקרבני⁶¹⁰⁴:</p>	<p>בא וראה, הנשמות של אלו, להשלמת רוח הקודש שלהם, עשר רוחות מלמטה כראוי, וגופם נמסר למלכות הרשעה, כל אחד נוטל חלקו בסוד הקרבנות.</p>
<p>ותא הזי רישא שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשבה [ואפיק] נצוצין נצוצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר⁶¹⁰⁵:</p>	<p>ובא וראה, ראש תחילת האמונה תוך המחשבה, מכה הניצוץ החזק, ועולה תוך המחשבה ומוציא ניצוצות, וזורק ניצוצות לשלש מאות ועשרים עברים, ובורר פסולת מתוך המחשבה, ונברר.</p>
<p>[אוף הכי כגוונא דא סליק במחשבה כמה דאתברר ביה פסולת ואתברר] אוף הכי אלין (די) בהו אשתלים מאן דאצטריך ודאי כד</p>	<p>אף כך כמו כן עולה במחשבה, כמו שנברר בה פסולת והתברר, (אף כך, אלו שבהם הושלם מה שצריך), ודאי כך עלה במחשבה (והכל) ונבררו אלו שבהם הושלם מה שצריך. ודאי כשעלה, עלה במחשבה, והכל</p>

⁶⁰⁹⁶ ר"ל כמ"ש (ברכות סא ע"ב) אמרו מ"ה לפני הקב"ה זו תורה וזו שכרה ממתים ידך ה' כו'. א"ל חלקם בחיים. ולא נתפרש השאלה, מה היתה התשובה על שאלתם. ומפ' והולך כאן (יהל אור).
⁶⁰⁹⁷ מה דא (דפ"ק).

⁶⁰⁹⁸ ר"ל עשרה הרוגי מלכות (יהל אור).

⁶⁰⁹⁹ צדיקיא זכאין (דפ"ו).

⁶¹⁰⁰ שמיתתם היה בסוד הקרבן, כמ"ש למטה. וזהו דוקא שמת בלא חטא, דאל"ה לא סליק בסוד הקרבן, כל מום בו, כידוע בסוד מסירת נפש בק"ש (רע"מ צו לג ע"א) (יהל אור).

⁶¹⁰¹ שהוא יד ה', שכינה, ששם אתכניש נשמתא, ויאסוף רגליו אל המטה, יד ה' (יהל אור).

⁶¹⁰² בסוד קץ כל בשר, הכסיל חובק את ידיו ואוכל את בשרו. ואמר לקמן (רסט ע"א) דקץ כל בשר אתהני מקרבנין, מבשרא דקרבנין. וס"א נקרא חלד כמש"ו. והוא בסוד האזינו כל יושבי חלד, וכמ"ש (חולין קכז ע"א) כל מה שביבשה יש בים חוץ מחולדה. והוא סוד ונחש עפר לחמו. והוא סוד החלודה שמכלה את הכל ומרקב הכל. והוא ג"כ קץ כל בשר. ומכלה הגוף ומרקב אותו. וז"ס ורקב עצמות קנאה, שהוא הנחש דקני לאדה"ר כידוע (יהל אור).

⁶¹⁰³ עי' מלואים אות (ל).

⁶¹⁰⁴ זה תבין במה שביארנו בכוונת התפילות בפרשת קרבן התמיד איך ע"י הקרבן ההוא היו מתקרבים העולמות ועולים ממטה למעל' ועולם העשיה נקשר בעולם היצירה ויצירה בבריאה כו' עד רזא דא"ס כנז' בסוף פרשה זו דרס"ח ע"ב. וכן הדבר הזה כי מעלים את המיין נוקבין מלמטה למעלה עד שגורמין התקשרות וזווג עליון כנז' (שער מאמרי רשב"י). עי' אריכות בע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק א'. ר"ל כמו הקרבן, שהבשר עולה לקץ כל בשר, ורוחא ורעותא עולה ומשלים את הקדושה. כן ג"כ עשרה הרוגי מלכות. והן עשרה לקבל עשרה כתרין קדישין ועשרה כתרין דמסאבותא, זה לעמת זה. כן היו י' גופין וי' נשמתין, כל א' השלים דרגא אחת (יהל אור).

⁶¹⁰⁵ כל פיסקא זו עי' מלואים אות (לד).

<p>סליק במחשבה וכלא⁶¹⁰⁶ ויתברר אלין די בהו אשתלים מאן דאצטריך ודאי כד סליק במחשבה⁶¹⁰⁷ סליק וכלא</p>	
<p>רנה/א</p>	
<p>כמה דאצטריך חדו⁶¹⁰⁸ מסטרא דא ועציבו מסטרא דא⁶¹⁰⁹:</p>	<p>כמו שצריך. שמחה מצד זה, ועצב מצד זה.</p>
<p>כתיב (קהלת ח טו) ושבתתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת השמש ושבתתי אני את השמחה וכי שלמה מלכא משבח דא אלא⁶¹¹⁰ ושבתתי אני את השמחה דא חדוותא דמלכא קדישא (די) בזמנא דאיהו שלטא בשבתא וביומין טבין ודומכל עובדין [טבין] דבר נש עביד אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולאחזאה חדוותא בההוא [סטרא⁶¹¹¹ ומינה] וסטראו בגין דיהא ליה חולקא לעלמא דאתי⁶¹¹²:</p>	<p>נאמר "ושבתתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת השמש". "ושבתתי אני את השמחה", וכי שלמה המלך משבח את זה, אלא "ושבתתי אני את השמחה", זו שמחת המלך הקדוש בזמן שהוא שולט, בשבת ובימים טובים, שמכל המעשים הטובים שאדם עושה, "אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות" ולהראות שמחה באותו (זמן) הצד, כדי שיהיה לו חלק לעולם הבא.</p>
<p>והוא ילונו בעמלו מאן ודא⁶¹¹³ קודשא ברוך הוא הוא ילונו ויהך עמיה לאעלא ליה לעלמא דאתי דבר אחר והוא ילונו מאן הוא ההוא בר נש דאכיל ושתי וחדוי כל אמאי (מאן) דאפיק למיכל ולמשתי הוא ילונו לקודשא</p>	<p>"והוא ילונו בעמלו", מי, זה הקדוש ברוך הוא, הוא ילונו וילך עמו להכניסו לעולם הבא. דבר אחר "והוא ילונו", מי הוא. אותו האדם שאוכל ושותה ושמח, כל מה שמוציא לאכול ולשתות, הוא ילונו לקדוש ברוך הוא בהלואה, והוא יתן לו כפלי כפלים מכל מה שהוציא בזה. בשני אלה מלוה אדם לקדוש ברוך הוא</p>

⁶¹⁰⁶ מתחילת הפיסקא עד כאן נמחק בדפ"ק.

⁶¹⁰⁷ ר"ל שגופם נמסר לס"א, ובררו הניצוצין, בסוד מ"נ. ובנשמתם השלימו ע"ס, וכל הבירורין הוא
במחשבה, סוד מ"נ כידוע. וז"ש כד סליק במחשבה. ור"ל שז"ש (מנחות כט ע"ב) אמר לפניו רבש"ע
זו תורה וזו שכרה, א"ל שתוק כך עלה במחשבה. וזהו עלית הניצוצין לתוך המחשבה. וכך עלה
במחשבה בתחלה, והשתא אשתלים. והשלמותם הוא לפי שלא נבררו כל הש"ך ניצוצין בתחלה,
כמ"ש באד"ר דף קל"ה ע"ב וכד אתא האי דיוקנא אתכללו כלהו ואתחזרו לקיומא אחרא, מנהון
אתבסמו, מנהון אתבסמו ולא אתבסמו, ומנהון לא אתבסמו כלל כו'. והענין כי ג"ר אתבסמו לגמרי,
ולכן אין פגם נוגע בהן. ר"ק אתבסמו ולא אתבסמו. מלכות לא אתבסמה כלל. וז"ס מ"ש בס"ד פ"א
מלכין קדמאין מיתו וארעא אתבטלת. ולכן נקרא מחשבה י"ש וא"ל כנ"ל, שלא נתבררו רק י"ש וכו'
(יהל אור).

⁶¹⁰⁸ חידו (דפ"ו).

⁶¹⁰⁹ ר"ל שגופא דלהון מסט' דס"א בעציבו, ונשמתא דלהון מסט' דקדושה בחדו. והענין כי גופם
מימי הרעה, ששולט בהם הס"א, ולכן הם בעציבו, כי דגא דס"א הוא עצבון, ודרגא דקדושה הוא
שמחה כמש"ו (יהל אור).

⁶¹¹⁰ ר"ל כמ"ש (שבת לב ע"ב) כתיב ושבתתי אני את השמחה וכתיב ולשמחה מה זו עושה. וז"ש
וכי שלמה מלכא כו'. ואמרו (שם) ל"ק כאן בשמחה של מצוה כו'. וכן אמר כאן אלא ושבתתי אני
את השמחה דא חדוותא דמלכא קדישא בזמנא דאיהי שלטא בשבתא וביו"ט כו'. שאז הוא שמחה
של מצוה (יהל אור).

⁶¹¹¹ (נ"א זמנא) (נוסף בדפ"ו). דמסט' דקדושה הוא שמחה. ולכן בזמנא דאיהי שלטא, צריך לשמוח
עמה, ולאחזאה חדוותא, כמ"ש ביום טובה היה בטוב, ופירש כאן מהו הטוב, ואמר אשר אין טוב כו'
כי אם לאכול ולשתות ולשמוח כו'. ולהיפך ביום רעה, וכמ"ש בר"מ (פ' עקב דף רעב ע"ב) וצריכין
לאתערא שירה וחדוה לפתורא לגבה כו' בשכינתא בדוחקא כו'. וזהו ימי הרעה שצריך להיות בצערא
עמה. וז"ס עשרה הרוגי מלכות כמ"ש למטה (יהל אור).

⁶¹¹² שממנה השמחה, והיא מתגלה בשבתות וביו"ט (יהל אור).

⁶¹¹³ שלשון הראשון פי' ילונו לשון לוייה, ובלשון ב' פי' לשון הלואה. ואמר ימי חייו, שהן אלו הימים
של הקדושה, ימי הטוב. וז"ש גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה (יהל אור).

<p>ברוך הוא בהלואה ואיהו יהיב ליה כפלי כפלים מכל מה דאפיק בהאי בתרין אלין אוזיף בר נש לקודשא בריך הוא כד חיים ליה למסכנא וכד אפיק בשבתי וזמני ד(י)הא כלא אוזיף לקודשא בריך הוא כמה דאת אמר (משלי יט יז) מלוה יהו"ה חונן דל וגמולו ישלם לו:</p>	<p>כשחש על העני, וכשמוציא בשבתות וזמנים, שהרי הכל הלוה לקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו".</p>
<p>ובגין כך דא שמחה ודא עציבו דא חיים ודא⁶¹¹⁴ מות דא טוב ודא רע דא גן עדן ודא גיהנם וכלא [דא] בהפוכא דדא ועל דא גופא דילהון הוה בעציבו ונשמתא בהדוא⁶¹¹⁵ וכד הוה אלין עשרה דאקרון הרוגי מלכות⁶¹¹⁶ הרוגים הוה מסטרא אחרא ואשלימו אתר אחרא דקדושה ובגין כך כלא גלי קמי קודשא בריך הוא ואתעביד כדקא יאות:</p>	<p>ולכן, זו שמחה וזה עצב, זה חיים וזה מות, זה טוב וזה רע, זה גן עדן וזה גיהנם. והכל זה הפך של זה. ולכן גופם היה בעצב, והנשמה בשמחה. וכשהיו עשרה האלו, שנקראים הרוגי מלכות, הרוגים היו מצד אחר, והשלימו מקום אחר של קדושה. ולכן הכל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא ונעשה כראוי.</p>
<p>בהיכלא דא קיימן אינון תריסר ארבע אלין לעילא ותמניא עמהון⁶¹¹⁷ בגין דכל חד נטיל עמיה תרין⁶¹¹⁸ כמה דאיהו סדורא [דתריסר דגלים] (דתרין דגלים) (דתרין) דדגלים⁶¹¹⁹ וכן בסדורא דלתתא ועד סופא דכל (עד אין סוף כל) דרגין⁶¹²⁰:</p>	<p>בהיכל הזה עומדים אותם שנים עשר ארבעה אלו למעלה, ושמונה עמהם, משום שכל אחד נוטל עמו שנים, כמו סדור של שנים עשר הדגלים וכן בסדור שלמטה, עד סוף כל הדרגות.</p>
<p>ובהיכלא דא עאלין (מהיכלא דא נפקין) כל אינון צלותין וכל אינון רעוין דשבחין (רעאו דרעו) דאתעבידו ברחימו⁶¹²¹ וכד עאלין בהאי היכלא⁶¹²² כלהו מתדבקן ביה בקודשא בריך</p>	<p>בהיכל הזה נכנסות כל אותן תפלות, וכל אותן רצונות של שבחים שנעשו באהבה, וכשנכנסים להיכל הזה, כולם נדבקים בו בקדוש ברוך הוא. ובכל יום ובכל זמן כשמתחברות הנשיקות, אזי הוא זמן שהקדוש</p>

⁶¹¹⁴ וזהו ימי חיי, ימי חיי כנ"ל. וכמ"ש בר"מ הנ"ל כי גם זה לעומת זה עשה האלקים כו' ע"ש. וכמ"ש (חגיגה טו ע"א) מאי את זה לעומת זה כו' א"ל [ברא צדיקים ברא רשעים] ברא ג"ע ברא גיהנם כו' [כל אחד ואחד יש לו שני חלקים, אחד בגן עדן ואחד בגיהנם, זכה צדיק, נטל חלקו וחלק חברו בגן עדן, נתחייב רשע, נטל חלקו וחלק חברו בגיהנם]. וז"ש וכלא דא בהפוכא דדא (יהל אור).
⁶¹¹⁵ עי' מלואים אות (לה).

⁶¹¹⁶ מיתתם של הי' הרוגי מלכות היתה ע"ד המלכין קדמאין, שעלו במחשבה מ"ס דא"ק ושם אתבררו, כי היו מעורבין בדינין קשים שהם סיגים ופסולת, ונבררו הפסולת מגו מחשבה ואתבררי, ר"ל שהמחשבה זריק את הפסולת לחוץ (דע"ה ח"א א ע"ד).

⁶¹¹⁷ עי' מלואים אות (לו).

⁶¹¹⁸ ר"ל כל אחד מחיות גדולות נטיל תרין מחיות קטנות כמ"ש לעיל (יהל אור).

⁶¹¹⁹ שכל דגל הוא נגד החיה הגדולה וב' שבטים שעמו, נגד ב' חיות קטנות שעמו, כ"א ברוח שלו כמ"ש (יהל אור).

⁶¹²⁰ ר"ל שכ"א מאלו השלשה, מתחלק עוד לשלשה דנטיל עמי' תרין. וכן מאלו השלשה מתחלק לג', עד א"ס. והכל בג' שרשי השרשים, ג' אותיות יה"ו, ג' אבהן, שלכן ג"כ החיות שלטן ג', ואדם כלל כלא, כמ"ש בתיקונין. וכמ"ש לעיל דף רכ"ח סדרא קדמא דלסטר מזרח תלת סדין אינון וכו' (יהל אור).

⁶¹²¹ מהיכלא דא נפקין כל אינון צלותין וכל אינון רעוין דרעו דאתעבידו ברחימו. ר"ל כל רעותא ברחימותא ואתדבקותא שיבא לאדם בא מהיכל הזה. שאף שתלוי הכל באדם, מ"מ צריך לקבל מלמעלה. ההכנה תלוי באדם, אבל הרעותא, וכן כ"ד, הכל בא מלמעלה כידוע. וכמ"ש כפי שפעו שמקבל כן עבודתו. וכן העליוני'. ואפי' בספירות, כמ"ש בר"מ פ' עקב (רע"א) בסוד הברכה שמקודם צריכין אבהן לקבל שפע מאימא, ואח"כ עולין אליה, בסוד ולא יראו פני ריקם. וכן באדם, אחר שקבל השפע דרעותא, אז מתדבק אח"כ בהיכל הזה (יהל אור).

⁶¹²² ר"ל הרעוא דצלותין וכל רעו כנ"ל, (כלהו) מתדבקין בקב"ה שהוא שמים דמתחבר בהיכל הזה כנ"ל (יהל אור).

<p>הוא⁶¹²³ ובכל יומא ובכל זמנא דנשיקין אתהברו⁶¹²⁴ כדין איהו זמנא דקודשא בריך הוא אשתעשע בנשמתין דצדיקיא⁶¹²⁵ ומהו השעשוע ודמתערין אינון (דמקרבין באינון) נשיקין ואינון אקדימו לההוא ענונא⁶¹²⁶ ועל דא כתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהוה ואוקימנא⁶¹²⁷:</p>	<p>ברוך הוא משתעשע בנשמות הצדיקים. ומהו השעשוע, שמתעוררים הנשיקות הללו, והן קודמות לאותו העונג, ולכן נאמר "אז תתענג על ה'", ובארנו.</p>
<p>היכלא דא כללא⁶¹²⁸ דכל אינון היכלין תתאין כלהו כלילין בהאי היכלא⁶¹²⁹ היכלא קדמאה⁶¹³⁰ דתמן קיימא ההוא רוחא דקאמרין וכל אינון חיון⁶¹³¹ ודביהו אסתמיך בתרין סמכין לסטר מזרח ובתרין סמכין לסטר דרום ובתרין סמכין לסטר מערב ובתרין סמכין לסטר צפון ואינון תמניא ואלין אקרוין יתדות והמשכון וקיימי לבר⁶¹³²:</p>	<p>ההיכל הזה כלל של כל ההיכלות התחתונים, כולם כלולים בהיכל הזה. ההיכל הראשון, ששם עומדת אותה הרוח שאמרנו, וכל אותן החיות שבה, נסמכת בשני אדנים לצד מזרח, ובשני אדנים לצד דרום, ובשני אדנים לצד מערב, ובשני אדנים לצד צפון, והם שמונה. ואלו נקראים יתדות המשכון, ועומדים בחוץ.</p>
<p>כד מלכא עלאה אתי נטלי (ו)אינון יתדות ואתעקרון מאתריהו אינון מיתרים דאינון תמניא אחרנין בר מאינון יתדות דקא אמרין⁶¹³³ ווההוא רוחא קדמאה די בגו היכלא [קדמאה קאים] ודא קדיס [תנינא קדים] ועאל</p>	<p>כשבא המלך העליון, נוסעות אותן היתדות, ונעקרים ממקומם אותם המיתרים, שהם שמונה אחרים חוץ מאותן היתדות שאמרנו, ואותה הרוח הראשונה שבתוך ההיכל הזה קודמת ונכנסת ונכללת בתוך אותה (שניה ברוח אחרת שבו) רוח שניה שבו.</p>

⁶¹²³ בקב"ה (מוסגר בדפ"ק).

⁶¹²⁴ ר"ל אלו ב' היכלות דדר"ג, רוחא ברוחא (יהל אור).

⁶¹²⁵ זהו סוד מ"נ, שהן נשמות הצדיקים כידוע. וכאן ברעוא דלהון, ולמטה בהיכלא דיוסף בנשמתין. וכמ"ש בפ' ויקהל דף ר"א כד נקודה תתאה מתקשטא וכו' לעטרא לעיל' כו' ע"ש. וכ"ז הענין כן הוא כאן ברעוא דצלותין. וז"ש ומהו השעשוע דמקרבין כו' (באינון נשיקין) (יהל אור).

⁶¹²⁶ שנוטל הברכות משם קודם לכל, כמ"ש דף רס"ב דהא קדמאה איהו לנטלא עטרה דמשיכו דברכאן דנגדי מיחודא דמארי' (יהל אור).

⁶¹²⁷ שהנשיקין יורדין מלמעלה, מע"ק, מרעוא דכל רעוין, ומגיע לז"א, ומשם לחקל תפוחין קדישין כאן בהיכל הרצון. וע"ש נקראו כלא רעוא דכל רעוין. וז"ש על ה' שהוא דנחית מע"ק [הגה. ובאד"ר (דף קצו ע"ב) בשעתא דמתער קב"ה לאשתעשעא עם צדיקיא, נהירין אנפוהי דע"י באנפוי דז"א, ומתגלי מצחיה, ונהיר להאי מצחא, וכדין אתקרי עת רצון כו']. וכמ"ש בפ' יתרו דף ס"ג ע"א ר"ש אמר זכאה חולקיה וכו' (יהל אור).

⁶¹²⁸ ר"ל כלל הכל כמ"ש (יהל אור). ה"ס ו' היכלות שיש בהיכל הרצון כמו שנזכר באוצרות חיים (רמ"ז). והיכל רצון הוא היכל ת"ת וכמו שמבואר כ"ז בארוכה בשער כסא הכבוד (פרקים ג ד), ואמר שם הרב כי זהו מ"ש בפ' בראשית (מד ע"ב) על היכל הרצון, האי רוחא אתכליל בשית וקיימא בשית, אתכליל בשית דלתתא בהדיה, וקיימא בשית עלאין (ביאורים ח"א פה ע"ב).

⁶¹²⁹ ר"ל דבהיכל הזה בו ששה היכלין כמ"ש ו. והן שורש של ששה היכלין תתאין ספיר. ונגה. וזהו זכות. ואהבה. וכן בת"ת דדכורא כולל ו"ק, שבו ו"ס, והוא שרש לכל הו"ק כידוע (יהל אור).

⁶¹³⁰ והוא נגד היכל שלמטה, הראשון ממטה למעלה, לבנת הספיר (יהל אור).

⁶¹³¹ ר"ל הרוח של כלל היכל הזה שנקרא רזיאל, והי"ב חיוון, כלם עומדים בהיכל הזה הראשון. וכן כל הנשיקין, שהן ברוחא הנ"ל. והוא כמ"ש לעיל (בהיכל ו' דבראשית כא ע"ב) שכל חיבור וזיווג בין בנשיקין או חיבוק, כלם הוא ביסוד של אותו דבר. וכן כאן בהיכל הראשון, שהוא נגד לבנת הספיר, יסוד (יהל אור).

⁶¹³² הן שמנה יתדות המשכון, ועומדין חוץ להיכל (יהל אור).

⁶¹³³ שזהו הליכות ונשיאת החיות, כאשר בא מלכא עלאה. והוא נסיעת המשכון, שכאן הוא סוד המשכון, כמ"ש לעיל. ובנסיעת המשכון היו עוקרין היתדות והמיתרים ממקומן, והן סמכין דמשכנא, כמ"ש את יתדות המשכון ואת יתדות החצר ואת מיתריהם וכל יתדות המשכון כו'. וכלן סלקין למלכא עלאה, כמ"ש פ' ויקהל דף קצ"ח ובגין דארימו לה לעילא וסלקין לה אקרי תרומת ה'. וע"ד כד חמא יחזקאל רזא דחיות דהוי סלקין לא חמא מהו דסלקין בגין דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה כו' (יהל אור).

786

<p>ואתכליל בגו ההוא תניינא רוחא תניינא [ברוחא אחרא] 6134 דביה:</p>	
<p>אינון תרין סמכין דלסטר מזרח אינון קרעיא"ל דאתמנא לבר על תריסר אלפי ממנן דכלהו אקרון יתדות המשכן דא לימינא (ודא) לשמאלא שמעיא"ל ואתמנא על תריסר אלפי ממנן אחרנין וכלהו יתדות בדקאמרין 6135 אינון ממנן אחרנין 6136 סמכין דאתמנן לסטר דרום חד סעדיא"ל וחד [טריהאל (נ"א סטריאל)] וסטריאל (נ"א סעריהאל) (סטריאל) כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין אלין לא אתעדון משלטנהון לעלמין 6137:</p>	<p>אותם שני האדנים שלצד מזרח הם קרעיא"ל, שהתמנה בחוץ על שנים עשר אלף ממונים, שכולם נקראים יתדות המשכן. זה לימין. ולשמאל, שמעיא"ל, והתמנה על שנים עשר אלפים ממונים אחרים, וכולם יתדות כמו שאמרנו. אותם ממונים אחרים אדנים שהתמנו לצד דרום, אחד סעדיא"ל ואחד סטריא"ל (סעריהאל), כל אחד ואחד על שנים עשר אלף ממונים אחרים. אלו לא מועברים משלטונם לעולמים.</p>
<p>אלין כלהו ממנן על קיומא ודעלמא 6138 (בעלמא) אלין אינון 6139 דקיימן בקיומא דאינון דאתנסבו דשקלי 6140 במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא וס"א אלין אינון דתקלי במתקלא דכורין ונוקבין לאתנסבא דא עם דא ואלין אקרון מאזנים 6141 על דא כתיב (תהלים סב י) במאזנים לעלות ולא אינון דכתיב בהו 6142 (ויקרא יט לו) מאזני צדק (כ) דקאמרין 6143 כל אינון דשקלין דא עם דא ולא שקיל דא יתיר מן דא סלקין ואתחברן כחדא ואינון חבורא</p>	<p>אלו כולם ממונים על קיום העולם. אלו מאותם שעומדים בקיום, שאותם שנשאו ששוקלים במשקל זכרים ונקבות זה עם זו (אלו הם ששוקלים במשקל זכרים ונקבות להנשא זה עם זו), ואלו נקראים מאזנים. על זה נאמר "במאזנים לעלות", ולא אותם שנאמר בהם "מאזני צדק", שאמרנו. כל אותם ששוקלים זה עם זה, ולא שוקל זה יותר מזה, עולים ומתחברים כאחד, והם חבור</p>
<p>רנה/ב</p>	
<p>דדכר ונוקבא כחדא ועל דא במאזנים לעלות ואף על גב דלזמנין מסתייעא מלתא</p>	<p>של זכר ונקבה כאחד, ועל זה "במאזנים לעלות". ואף על גב שלפעמים מסתייע הדבר ושוקל זה יותר מזה, עולים ומתחברים כאחד, והרי בארנו.</p>

6134 ההוא רוחא קדמאה כו', ברוחא אחרא דבי'. ר"ל שבששה היכלות אלו ששה רוחין, רוחא בכל
א' וא', ונכללין אחד בחבירו, כמו בהיכלות תתאין, שנכלל רוח של היכל הראשון ברוח של היכל
השני, ושני בשלישי, וכן כלם. כן הוא ג"כ כאן של היכל ראשון בשני כו' (יהל אור).

6135 ר"ל ב' יתדות של צד מזרח, אחד לימין אותו צד, ונקרא קרעיא"ל, והשני לשמאל אותו צד,
ונקרא שמעיא"ל. וכ"א ממונה על י"ב אלף ממונים, וכלם נקראין יתדות. וכלם עומדים מבחוץ, להיכל
כמו יתדות שבמשכן. וכן הוא לכל רוח ב' יתדות, אחד מימינו, וא' משמאלו, וכ"א ממונה על י"ב
אלף ממונים יתדות מבחוץ. והם כלם ח', כ"א על י"ב אלף ממונין. וכן הוא בהיכל השני והיכל
השלישי שבהיכל הזה כמ"ש למטה (יהל אור).

6136 אינון ממנן אחרנין (מוסגר בדפ"ק).

6137 שסטר דדרום הוא סט' דקיומא שעומדין תמיד כמ"ש לעיל (יהל אור).

6138 ר"ל לקיום הדבר בברית כמ"ש (יהל אור).

6139 מאינון (דפ"ו).

6140 קטו ע"ב (הערת הזהר).

6141 ר"ל אלו היתדות הממונים על הזיווג. והן ברית יחיד, זיווג הנעלם שביניהם. ולכן הם בדרום,
בסוד ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא (זוהר אחרי עז). והן בהיכל הזה, סוד הנשיקין כנ"ל. ובהיכל
הראשון סוד לבנת הספיר, שם איש ואשה, יסוד ומלכות כנ"ל, ושם זיווג התחתונים, פעמיך בנעלים
(יהל אור).

6142 רנב ע"א (הערת הזהר).

6143 עי' מלואים אות (לז).

<p>ושקיל דא יתיר מן דא [סלקין] ומתחברן כחדא והא אוקימנא⁶¹⁴⁴:</p>	
<p>אינון ותרין סמכין דלסטר צפון פתחיא"ל עטריא"ל (ממנן אחרנין דלסטר צפון דאינון תרין סמכין פתחיא"ל עטריהאל) וממנן כל חד וחד על תריסר אלפין וממנן אחרנין ואינון יתדות המשכן באלין⁶¹⁴⁵ אחרנין (כ)דקאמרן⁶¹⁴⁶ אינון ממנן תרין סמכין אחרנין דלסטר מערב אינון פדתיא"ל תומיהא"ל ואתמנון כל חד על תריסר אלפי ממנן אחרנין וכלהו יתדות המשכן כדקאמרן:</p>	<p>אותם שני עמודים שלצד צפון, פתחיא"ל, עטריא"ל. וממונים כל אחד ואחד על שנים עשר אלפים ממונים אחרים, והם יתדות המשכן, ובאלו האחרונים שאמרנו. אותם שני ממונים תומכים אחרים שלצד מערב הם פדתיא"ל ותומיהא"ל, והתמנו כל אחד על שנים עשר אלפי ממונים אחרים, וכולם יתדות המשכן כפי שאמרנו.</p>
<p>אלין אינון אושדי דמעין⁶¹⁴⁷ על כל אינון דמתרכי נשיהון קמייתא⁶¹⁴⁸ בגין דאינון שבע ברכאן דאתמסרו לה (ו)אתעדן ולא אתקיימו בגין דאתתרכא⁶¹⁴⁹ ולא אתדבקו בעילא ותתא⁶¹⁵⁰ כחדא⁶¹⁵¹ ועל דא כלהו אושדי</p>	<p>אלו הם ששופכים דמעות על כל אותם שמגרשים את נשותיהם הראשונות, משום שאותן שבע הברכות שנמסרו לה, הוסרו ולא התקיימו, משום שהתגרשה, ולא נדבקו הבעל והאשה כאחד, ולכן כולם שופכים דמעות. שהגרשים מראים שאותן שבע ברכות כמו</p>

⁶¹⁴⁴ וענין הפסוק כך הוא, שקודם לכן אמר בטחו בו בכל עת, שהוא סוד הזיווג, שנקרא כל ועת
בחיבורא כידוע. ואמר שיש לבטוח בזה על ה', כמ"ש (מ"ק יח): מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים,
שמה' אשה לאיש, מן התורה מה' יצא הדבר, מן הנביאים ולא ידעו כי מה' הוא, מן הכתובים ומה'
אשה משכלת. וכמ"ש אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, שהוא הזיווג שנקרא בנין בית כידוע.
ואמר אם ה' כו', שהוא הוא עסק בני אדם בענין הזיווג, שהכל הוא מאת ה'. וז"ש אך הבל בני אדם
כזב בני איש, רק במאזנים לעלות, אבל המה מהבל יחד כו'. ואמר לעלות, שפעמים אחד הוא למטה
עולה ע"י פעולתו של הקב"ה למעלה, ומגיע לחבירו ומתחבר כחדא. וז"ש וע"ד במאזנים לעלות
ואע"ג כו' וסלקין ומתחברין כו'. ורצונו בזה לפרש מלת לעלות כנ"ל. והוא כאן בהיכל הזה סוד אשה,
והוא בהיכל הראשון, נגד לבנת הספיר, יסוד ומלכות. וצד דרום שבו, שהוא על קיומא, ואינון כמו
מאזני צדק, שא' הוא בקדושה, וא' בס"א, והוא מאזני ישראל ואומות, ימינא ושמאלא, כמ"ש שם
מסט' דימינא אי נצחון זכוון כמה ממנן אית לההוא סטר', ונטלי מלה וההוא דינא, ומתעברן בישינ
מרעין מההוא ב"ג, עד דאשתזיב מסט' דשמאלא. אי נצחון חובין, כמה ממנן אית לההוא סטרא עד
דנטלא מלה ההוא ס"א, וכל אינון גרדיני נימוסין כו'. אבל מאזנים שבכאן שניהם הן בקדושה, ימינא
ושמאלא דקדושה, ושניהם בישראל דר"ג כנ"ל. וז"ס קשה לזווגן כקריעת ים סוף שנאמר מוציא
אסירים כו' כנ"ל. והענין כמ"ש בזהוהר (תרומה קע ע"ב) שקשיות הקריעת י"ס הוא לעשות דין וחסד
כאחד בעת אחד, דבכל זמן מאזני צדק נוטין לימין או לשמאל, ואז היו שקולין כא', דין למצרים
ורחמים לישראל, וכן הזיווג הוא להיות שקולין ב' המאזנים כא' כנ"ל (יהל אור).

⁶¹⁴⁵ ובאלין (דפ"ו).

⁶¹⁴⁶ ר"ל שני הממנן עם כל הכ"ד אלף ממנן, כלהו נקראו יתדות המשכן כנ"ל, וכן אותם שבמערב
כמש"ו אינון ממנן תרין כו' כדקאמרן (יהל אור).

⁶¹⁴⁷ ר"ל אותם שבמערב (יהל אור).

⁶¹⁴⁸ ע"י מלואים אות (לח).

⁶¹⁴⁹ ר"ל לכן לא אתקיימו בשביל שנתגרשה (יהל אור).

⁶¹⁵⁰ בעלא ואתתא (דפ"ו).

⁶¹⁵¹ ששבע ברכות אתמסרו לכנסת ישראל, והן שבע היכלות שלה, דאתדבקו בשבע רקיעין עלאין.
והן סוד ז' ברכות (סל) [של] כלה, כמ"ש פ' נשא דף קכ"ד ע"א וכל נשי ישראל מתברכין בכ"י, וע"ד
אתתא דלתתא מתברכא בז' ברכות, ואחידת בה בכ"י. ובפ' שמיני דף מ"ד ע"ב ויברך אותם אלקים
כחתן דמברך לכלה בשבע ברכות. מכאן אוליפנא חתן וכלה [כיון דאתברכן בשבע ברכות אתדבקן
כחדא כדוגמא דלעילא, וע"ד מאן דאתי לאתחברא באנתו דאחרא הא פגים זווגא, כביכול עביד ב'
רשויות לעילא, דהא זווגא דקוב"ה בכ"י תמן תנינן כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו גוזל
לקודשא בריך הוא וכ"י כו'. כל הנהנה מן העולם הזה כלל דא איהו אינתו מאן דאתדבק באנתו
למהני מנה, ואף על גב דאיהי פנויה, ואהני מנה בלא ברכה כאילו גוזל קב"ה וכ"י] (כו' עיי"ש עד)
מ"ט בגין דזיווגא דלהון בז' ברכות הוא כו' ע"ש. ובפ' תרומה דף קס"ט דהא דא כגוונא דא קיימא
דא סלקא בז' ברכאן ודא סלקא בז' ברכאן, וכד סלקא בז' ברכאן כדין אקרי כלה. וע"ד אסור לשמשא
בה עד דאתכלילת באינון שבע ברכאן כגווגא עלאה, אינון שבע ברכאן ירתא כלה מרוחא עלאה,

<p>דמעין דאחזי תירוכין דאינון שבע ברכאן כמה דאתעדן מאתר אחראי⁶¹⁵² כדין בההיא שעתא קלא נפק ואמר (ישעיה נ א) אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה:</p>	<p>שהוסרו ממקום אחר. אז באותה שעה יוצא קול ואומר "אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה".</p>
<p>היכלא תניינא דקא אמרן דכליל ללוהיכלא קדמאה לאתיחדא ביה וכל אינון חיוון⁶¹⁵³ הכי נמי אית ליה תמניא סמכין כקדמאי וכולהו ממנן כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין כאלין קדמאי כדקאמרן תרין וסמכין אינון לסטר מזרח תרין סמכין לסטר דרום ותריין סמכין לסטר צפון ותריין סמכין לסטר מערב:</p>	<p>ההיכל השני, שאמרנו שכולל את ההיכל הראשון להתיחד בו. וכל אותן החיות, כך גם יש לו שמונה אדנים כמו הראשונים, וכולם ממונים כל אחד ואחד על שנים עשר אלפי ממונים אחרים כמו אלו הראשונים שאמרנו. שני עמודים הם לצד מזרח, שני עמודים לצד דרום, ושני עמודים לצד צפון, ושני עמודים לצד מערב.</p>
<p>אלין תרין סמכין דלסטר מזרח יהדניאל⁶¹⁵⁴ גזורי"ה תריסר אלפי ממנן (אחרנין) לכל⁶¹⁵⁵ חד וכלהו יתדות⁶¹⁵⁶ אינון תרין סמכין דלסטר דרום ואהריאל (ברה"י) כל חד וחד אינון (אהריאל ברהיאל ואינון) על תריסר [אלפין] כל חד וחד⁶¹⁵⁷ כדקמאי:</p>	<p>שני העמודים הללו של צד מזרח, יהדניאל"ל, גזורי"ה. שנים עשר אלפי ממונים של כל אחד, וכולם יתדות. אותם שני עמודים של צד דרום, אהריאל"ל ברהיאל"ל. כל אחד ואחד על שנים עשר אלפים כראשונים.</p>
<p>אלין ממנן על משבר (ואקרן הכי⁶¹⁵⁸) ונטלי אינון קלי דנשיין ומנחן לון קמי ההוא היכלא וכד ההוא סטרא אחרא אתי לקטרגא בהאי שעתא דאיהו שעתא דסכנה קיימי אלין ואעלין⁶¹⁵⁹ הני קלי לממנא דעל פתחא ולא יכיל ההוא סטרא אחרא לקטרגא ולזמנין דקדים ההוא סטר אחרא ועאל וקטריג ויכיל לנוקא⁶¹⁶⁰:</p>	<p>אלו ממונים על משבר, ונוטלים אותם קולות הנשים, ומניחים אותם לפני אותו ההיכל, וכשאותו הצד האחר בא לקטרג בשעה הזו, שהיא שעת סכנה, עומדים אלה ומכניסים את הקולות הללו לממונה של הפתח, ולא יכול אותו הצד האחר לקטרג. ולפעמים שמקדים אותו הצד האחר, ונכנס ומקטרג, ויכול להזיק.</p>
<p>אלין תרין סמכין דלסטר צפון חלחליאל"ל וס"א סלסליאל"ל קרספיהאל"ל אינון ממנן כל</p>	<p>שני העמודים הללו של צפון, חלחליאל"ל, (סלסליאל"ל) קרספיהאל"ל. הם</p>

אתר דכל ברכאן נגדין מתמן. [בכ"ק הביא לענין פירוש המאמר דכאן כל מאמר הזהר הזה וביארו בארוכה. ועתה נדפס לתועלת המעיין על מקומו. קחנו משם. ש"ל] (יהל אור). ר"ל אלו השבע ברכות, לא אתדבקו בעילא בז' דכורא, ותתא בז' דנוקבא. ולמה בוכין מפ"ו וע"ד כלהו אושדי דמעין דאחזי תרוכין דאינון ז' ברכאן דאתעדן מאתר אחרא. ר"ל שבזה תריך ז' ברכות משכינה, [הגה. ובסבא דף ק"ב וק"ג תנינן מאן דמתרך אתתי' קדמאה מדבחא אחית עלוי דמעין אמאי, אלא הא אמינא דכל נשין דהאי עלמא בדיוקנא דהאי מזבח קיימין, וע"ד ירתאין אינון ז' ברכאן, דכלהו מכ"י אינון, ואי איהו מתרך לה, אהדר אבנא עלאה גרעונא, מ"ט כו' עיי"ש] ולכן בוכין. והן בהיכל הזה, מזבח, ששם השכינה במערב, שהוא נגד לבנת הספיר, יסוד ומלכות. ושני המזבחות הן זה כנגד זה, שני זיווגין, יעקב ויוסף, ראשון ושני כמש"ל. אלא שכאן גופא בגופא, ובפנימי רוחא ברוחא דקיק, ולכן לא מקריבין עליו אלא קטורת, והוא מבטל מותנא, שהוא בהיכל הששי כמ"ש לקמן בהיכל הששי דף רנ"ו ע"א (יהל אור).

⁶¹⁵² אחרא (דפ"ו).
⁶¹⁵³ ר"ל שכולל את היכל הראשון, וכל חיוון שבהיכל הראשון עומדין כנ"ל (יהל אור).
⁶¹⁵⁴ יהדניאל"ל (דפ"ו).
⁶¹⁵⁵ דכל (דפ"ו).
⁶¹⁵⁶ אף התריסר אלף של כל אחד הן יתדות כנ"ל (יהל אור).
⁶¹⁵⁷ כל חד וחד (נמחק בדפ"ק).
⁶¹⁵⁸ ואקרן הכי. ר"ל שנקראין ע"ש הממונים שעליהם המשבר (יהל אור).
⁶¹⁵⁹ ועאלין (דפ"ו).
⁶¹⁶⁰ עיין אריכות ביהל אור.

<p>חד על תריסר אלפין אחרנין דלסטר מערב אינון וסוגדי"ה (ס"א סוגרי"א) גדר"הו (סיגדיה גדריה) ואלין על תריסר אלפי אחרנין:</p>	<p>ממונים כל אחד על שנים עשר אלפים אחרים. שלצד מערב הם סוגדי"ה, (סוגרי"א) גדר"ה. ואלו על שנים עשר אלפים אחרים.</p>
<p>ואלין ממנן על ההוא דמא דברית⁶¹⁶¹ כד אתגזר ההוא ולדא לתמניא יומין ואלין נטלי ההוא דמא ומנתן ליה קמי האי היכלא וכד רוגזא אתער בעלמא אשגח קודשא בריך הוא על ההוא דמא ולא אתיהיב לההוא סטרא אחרא רשו לאעלא תמן:</p>	<p>ואלו ממונים על אותו דם ברית, כשנמול אותו ולד לשמנה ימים, ואלו נוטלים אותו הדם ומניחים אותו לפני ההיכל הזה. וכשמתעורר רוגז בעולם, משגיח הקדוש ברוך הוא על אותו הדם, ולא ניתנת רשות לאותו צד האחר להיכנס לשם.</p>
<p>תא חזי ובזמנא (לזמנא) דאתגזר⁶¹⁶² בר נש לתמניא יומין ושראת עליה שבת מלכות קדישא ההיא⁶¹⁶³ ערלה דגזרין ושדאן לה⁶¹⁶⁴ לבר כדין קיימא ההוא סטרא אחרא וחמא דהאי איהו חולקיה מקרבנא דא כדין אתבר ולא יכיל לשלמא ולקטרנא עלוי וסליק ואתעביד סניגוריא על ישראל קמי קודשא בריך הוא:</p>	<p>בא וראה, בזמן שנמול אותו אדם לשמונה ימים ושרתה עליו שבת, המלכות הקדושה, אותה הערלה שגוזרים וזורקים אותה החוצה, אז עומד אותו צד האחר ורואה שזהו חלקו מהקרבת הזה, ואז נשבר ולא יכול לשלוט ולקטר עליו, ועולה ונעשה סניגור על ישראל לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>היכלא תליתאה היכלא דא ודוקיימא לאכללא וליחדא ביה ההוא היכלא תניינא וההוא רוחא וכל אינון חיוון דביה בלהו כלילין⁶¹⁶⁵ ואתיחדן דא בדא⁶¹⁶⁶ ואינון חד רוחא דכליל דא בדא⁶¹⁶⁷ הכי נמי אית ליה תמניא סמכין לארבע סטרין דעלמא וכלהו אקרין יתדות המשכן⁶¹⁶⁸ (תרין סמכין דלסטר דרום) אינון שכניא⁶¹⁶⁹ ול עזריא⁶¹⁶⁹ ואלין קיימי כל חד וחד על י"ב אלפי ממנן אחרנין וכלהו אקרין יתדות המשכן] (ואינון ממנן על תריסר אלפי ממנן אחרנין כל חד כאינון אחרנין):</p>	<p>ההיכל השלישי. היכל זה שעומד להכליל וליחד בו אותו היכל שני, ואותה רוח, וכל אותן חיות שבה, כולם כלולים ומתיחדים זה עם זה, והם רוח אחת שכלולה זו בזו, כך גם יש לו שמנה אדנים לארבעת צדי העולם, וכולם נקראים יתדות המשכן. שני האדנים שלצד דרום הם שכניא⁶¹⁶⁵ ל, עזריא⁶¹⁶⁶. שני האדנים שלצד מזרח, יהודי"ה, עזריא⁶¹⁶⁷ ל. ואלו עומדים כל אחד ואחד על שנים עשר אלפי ממונים אחרים, וכולם נקראים יתדות המשכן.</p>
<p>ואלין אתמנון על ההוא הבל דתנוקות דלעאן באורייתא לקיימא עלמא⁶¹⁶⁹ ואלין</p>	<p>ואלו התמנו על אותו הבל התינוקות שלומדים תורה לקיים את העולם, ואלו</p>

⁶¹⁶¹ שכאן בהיכל השני סוד הברית, כמש"ל בהיכל השני ע"ש (יהל אור).

⁶¹⁶² ההוא (נוסף בדפ"ו).

⁶¹⁶³ עי' מלואים אות (לט).

⁶¹⁶⁴ ליה (דפ"ו).

⁶¹⁶⁵ ר"ל שבהיכל השני, שבו כליל ההוא רוחא וכל החיוון, הוא נכלל ונתאחד בזה ההיכל השלישי,

עם כל מה שבהיכל השני, דהיינו ההיכל הראשון ורוחין וחיוון (יהל אור).

⁶¹⁶⁶ ר"ל הרוח וההיכל הראשון עם הרוח וההיכל השני, ונעשו א' (יהל אור).

⁶¹⁶⁷ וההיכל הזה השלישי קיימא לאכללא וליחדא כו' כלילות הנ"ל (יהל אור).

⁶¹⁶⁸ (ס"א ואינון ממנן על תריסר אלפי ממנן אחרנין כל חד כאינון אחרנין) (נוסף בדפ"ו).

⁶¹⁶⁹ כמ"ש [שבת קיט ע"ב] אין העולם מתקיים אלא בשביל תינוקות של בית רבן. כי הן למודי ה', והן עמודים שהבית נכון עליהם, קיימין דעלמא, תרין קיימין. ולכן הנבואה בתינוקות, שמהם הנבואה יוצא. וכאן סוד הרביין, כרביא, אנפי זוטרי, כרובים נערים כידוע. וכאן סוד ההבל, דכלילא בתלת גוונין, באשא ורוחא ומיא. והן תלת נהורין דהיכל השלישי מהיכלות הנ"ל, כמ"ש שם, ושם הכ"ב אותיות שמלמדין לתינוק כמ"ש בזוהר [אחרי מות עג ע"א], ולכן מתחילין ללמוד עם התינוק ויקרא, שבו כ"ה אתוון דיחודא, שהן כ"ב נהורין ותלת נהורין כמש"ל. ואמר בפ' בראשית דף ל"ח ע"ב בהיכלא תליתאה ותמן כל אינון דרדקי דבי רבן כו' (יהל אור).

790

<p>נטלי ההוא הבל וסלקי ליה לעילא וכל הבל והבל דאינון תנוקות דלעאן באורייתא לקיימא עלמא אתעביד מניה רוחא חדא וסלקא ההוא רוחא לעילא ואתעטר בעטרא קדישא ואתמנא נטורא דעלמא וכן כלהו⁶¹⁷⁰:</p>	<p>נטלים אותו ההבל ומעלים אותו למעלה. וכל הבל והבל של אותם תינוקות שלומדים בתורה לקיים את העולם, נעשה ממנו רוח אחת, ועולה אותה רוח למעלה ומתעטרת בעטרה קדושה, ומתמנה שומר העולם, וכן כולם.</p>
<p>תרין סמכין דאינון לסטר צפון עזפיא"ל [ס"א קטצירהא"ל] (קטצירהא"ל⁶¹⁷¹) ואינון ממנן</p>	<p>שני העמודים שהם לצד צפון, עזפיא"ל, (קטצירהא"ל) קטצירהא"ל. והם ממונים</p>
<p>רנו/א</p>	
<p>על תריסר אלפי ממנן אחרנין כל חד וחד כדקאמרן תרין סמכין דלסטר מערב אינון עססני"ה אדירירי"ה ונ"א אדירי"ה ואלין ממנן על תריסר אלפין [ממנן אחרנין] כל חד וחד [כדקאמרן]:</p>	<p>על שנים עשר אלפי ממונים אחרים, כל אחד ואחד כפי שאמרנו. שני האדנים שלצד מערב הם עססני"ה, אדירירי"ה (אדירי"ה). ואלו ממונים על שנים עשר אלפים ממונים אחרים, כל אחד ואחד כפי שאמרנו.</p>
<p>אלין אתמנון⁶¹⁷² לאכרזא בכל רקיעין לכל אינון דמעברין בנייהו מאורייתא וסלקין לון דלא ילעון בה כדין נפקי כל הני ממנן ומכרוזי ואמרי ווי (לפלניא מחולקא) [לעניא דקא אעבר⁶¹⁷³ בריה מאורייתא ווי ליה דקא אתאביד מעלמא דין ומעלמא] (דעלמא⁶¹⁷⁴) דאתי⁶¹⁷⁵:</p>	<p>אלו התמנו להכריז בכל הרקיעים לכל אותם שמעבירים את בניהם מהתורה ומעבירים אותם שלא ילמדו אותה, אז יוצאים כל הממונים הללו, ומכריזים ואומרים, אוי לפלוני שהעביר את בנו מהתורה, אוי לו שאבד מהעולם הזה ומהעולם הבא.</p>
<p>היכלא רביעאה⁶¹⁷⁶ היכלא דא היכלא דקיימא ובנהירו (בנמירו) יתיר⁶¹⁷⁷ היכלא דא</p>	<p>ההיכל הרביעי. ההיכל הזה הוא היכל שעומד באור יותר. ההיכל הזה טובבים אותו</p>

⁶¹⁷⁰ כמ"ש (איכה רבה פתיחה ב) ר' יודן נשיא' שלח לר"ח ולר"י ולר"א למיעבר בהדין קרתא דא"י למיעבד לון סופרין ומתנין כו', אמר להון אייתו לן נטורי קרתא כו'. ואי דין נטורי קרתא, א"ל ספריא ומתנייא הה"ד אם ה' לא יבנה בית שוא כו'. שהשומרים הן דרגא דנר"ה, שהן השלוחים, והן המגנין דדהבא והשלטין שבהיכל השלישי, והן השומרין את העיר. ולכן הביאו להן סנטרי קרתא, וא"ל אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, שינוקין הן הבונין הבית, כמ"ש וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. ואמרו (ברכות סד ע"א) א"ת בניך אלא בוניך, שבהן אתכנשא רבות קדשא ליסוד עולם. וז"ש ורב שלום. ועי"ז נבנה המלכות (יהל אור).

⁶¹⁷¹ קטצירהא"ל (דפ"ו).
⁶¹⁷² שסט' דדרום הוא סטרא דקיומא, וצד מערב על היפוך, כנ"ל בהיכל הראשון על הזיווג (יהל אור).

⁶¹⁷³ "לעניא דקא אעבר" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "לפלניא דאעבר".
⁶¹⁷⁴ ועלמא (דפ"ק).

⁶¹⁷⁵ שכאן הוא ממשיחין ומכניסין לעלמא דאתי, כנ"ל בהיכל השלישי בהיכל הג', נהורין הנ"ל (יהל אור).

⁶¹⁷⁶ הוא היכל זכות היכל הגבורה והדין וזה צריך מעמידים מפני שהדין מתגבר בו מצד הגבורה ומי יהיה גבור לעמוד שלא ישרף העולם בדינו ולכן צריך צנורות רבות מאד להעלות קרירות אש הדין הזה (אור יקר).

⁶¹⁷⁷ לכך יתדותיו הרבה, וכבר נודע כי סוד ל"ב נתיבות חכמה הם רחמים והם פתיחת התורה וגם חתימתה כעין ב' של בראשית ל' לעיני כל ישראל, ולכך קיום ההיכל הזה ומתיקות דינו בתורה כדמסיק ומספר הממונים הם היתדות ל"ב ותחת ממשלתם חמש מאות אלף, והעינין שהל"ב הם שמונה לכל צד ותחת כל שמונה מאה ועשרים וחמשה אלף, והטעם כי הבינה למטה מחכמה ולכך סוד חמש מאות הוא מסוד הבינה ול"ב הם מסוד החכמה והם ממונים על התורה שהיא מתחשבת בחכמה ובינה, וראש לאלו הם ארבע דהיינו אחת לכל צד לדרום ולמזרח ולצפון ולמערב האחד "חסדיהא"ל" ודאי ששמו חסד ולא חסד סתם אלא כל חסדי ה' הם רמוזים בו לקרר הדין, והשני "קסירי"ה" לא מצאתי לשם זה גזרה אלא לשון קסר וירצה שהוא נשיא נשיאי רחמי שם "ה", "קדומי"ה" ודאי שהוא לשון קדם כי מהקדם העליון הוא וחותרו משם בשם "ה" דהיינו בראשית

<p>סחרין ליה תלתין ותרין יתדות עלאי⁶¹⁷⁸ וחמש מאה אלף אחרנין דממנן תחות אלין וארבע אחרנין עלאיין על כלהו וכלהו יתדות דהיכלא [דא] אלין ארבע אינון חסדיהא"ל קסירי"ה ונ"א קסדי"ה קדומי"ה דהריא"ל אלין ארבע ממנן על כלהו וכלהו אחרנין כלהו ממנן תחותייהו:</p>	<p>שלשים ושתיים יתדות עליונות, וחמש מאות אלף אחרות שממונות תחת אלה, וארבע אחרות עליונות על כולן, וכולן הן יתדות של ההיכל הזה. אלו הארבעה הם, חסדיהא"ל, קסירי"ה (קסדי"ה), קדומי"ה, דהריא"ל. אלו הארבעה ממונים על כולם, וכל האחרים, כולם ממונים תחתיהם.</p>
<p>ועל ידא דאלין אתידע דינא למעבד בעלמא ועל אלין כתיב (דניאל ד יד) ובמימר⁶¹⁷⁹ קדישין שאלתא⁶¹⁸⁰ להני ארבע אתיין כל אינון חיילין די ממנן על דינא לשאלא היך אתגזר דינא בעלמא כל אינון דינין דלא אתייהבו⁶¹⁸¹ בפתקין לקיומא דעלמא ועל דא כלהו אתיין לשאלא ובגין כך כלהו ממנן על דא⁶¹⁸²:</p>	<p>ועל ידי אלה נודע הדין לעשות בעולם, ועל אלו נאמר "ובמימר קדישין שאלתא [ומאמר קדושים שאלה]". לארבעה הללו באים כל אותם החילות שממונים על הדין לשאול איך נגזר הדין בעולם כל אותם הדינים שלא נתנו בפתקים לקיום העולם, ועל כן כולם באים לשאול, ולכן כולם ממונים על זה.</p>
<p>אינון תלתין ותרין אחרנין אינון ממנן על כל אינון דלעאן באורייתא תדיר ולא פסקי ביממא ובליליא⁶¹⁸³ ואלין אחרנין⁶¹⁸⁴ (ד) כלהו ודתחותייהו⁶¹⁸⁵ אינון ממנן על כל אינון דקבעין זמנין ידיעאן לאורייתא ועל דא אינון ממנן כלהו ולאענשא כלהו לכל אינון דיכלי לאשתדלא באורייתא ולא משתדלי:</p>	<p>אותם שלשים ושנים האחרים הם ממונים על כל אותם שעוסקים בתורה תמיד, ולא פוסקים ביום ובלילה. ואלו האחרים כולם שתחתיהם, הם ממונים על כל אותם שקובעים זמנים ידועים לתורה. ועל זה הם כולם ממונים, ולהעניש את כולם, את כל אותם שיכלו לעסוק בתורה ולא עוסקים.</p>
<p>היכלא חמישאה היכלא דא קיימין ביה תלת מאה ושתין וחמש ממנן כחושבן ימי שתא⁶¹⁸⁶ ועילא מנייהו ארבע סמכין עלאיין על</p>	<p>ההיכל החמישי. בהיכל הזה עומדים שלש מאות וששים וחמשה ממונים, כחשבון ימות השנה. ומעליהם ארבעה אדנים עליונים על</p>

בקדמין בחכמתא. "דהריא"ל" היינו כמו הדריא"ל שהוא מצד ההדר העליון כנודע, וכשנבא לחקור על אלו נמצאם שהם משלש ראשונות, הראשיים ארבעה מהכתר והם רחמים ודאי, השניים ל"ב מהחכמה, השלישיים חמש מאות אלף מבינה, והנה ישתתפו כאן רחמי שלש ראשונות לקרר דינו הנשפע לו מהגבורה ולזה כששלשה מדות אלו מסכימין אל הדין הדין נפעל, ולכך עם היות שנגזר אם לא יתפרסם על ידי אלו אינו נפעל (אור יקר), שכאן גבורים עומדים בפרץ, שומרי החומות, לשמור מקום הפרץ שפרצו בו (יהל אור).

⁶¹⁷⁸ נראה לפי שכל א' מד' היכלות אלו יש בו ח' יתדות וזה ההיכל הרביעי כולל כל מה שתחתיו ולכך הם ל"ב יתדות (מ"מ), שכאן מקום החצרות שסובבין לו, ל"ב נתיבות, ל"ב אלקים (יהל אור).
⁶¹⁷⁹ ומאמר (דפ"ו וכן הוא בפסוק).

⁶¹⁸⁰ שבהיכל הרביעי מז' היכלות הוא בגזירת עירין פתגמא. וכאן ובמימר קדישין שאלתא, כמ"ש לקמן בדף רנ"ז ע"א בהאי היכלא אתער יצחק כו' עד בגזרת עירין פתגמא כו' (יהל אור).

⁶¹⁸¹ ר"ל אותן דינין שלא נבחנו ונחתמו, כדי שיועיל התשובה (יהל אור).

⁶¹⁸² פי' ד' הנז' שהם מעולים מכולם ממונים על זה. אבל הל"ב יתדות הם ממונים על פעולה אחרת כמ"ש הזוהר (מ"מ). ר"ל כל הארבע וכל הל"ב ות"ק אלף כלם ממונין ע"ז, שמהם שאלין הכל. וז"ס עיר וקדיש משמיא נחית כו'. עיר הוא שבהיכל הרביעי, בגזרת עירין. וקדיש הוא כאן, בסוד הת"ת שנקר' קדוש בסט' דגבורה, כמ"ש בר"מ פ' פנחס ובתיקו"ז (תיקון מ"ז דף צה ע"א) וטהרו וקדשו וטהרו מצד החסד וקדשו מצד הגבורה (יהל אור).

⁶¹⁸³ שהתורה היא בגבורה, כידוע בסוד וידבר אלקים את כל הדברים האלה. והן ל"ב נתיבות חכמה כנ"ל (יהל אור).

⁶¹⁸⁴ הם ת"ק אלף שתחתיהם הנז"ל (מ"מ).

⁶¹⁸⁵ הן הת"ק אלף. וסוד הל"ב, הן ל"ב נתיבות חכמה. ות"ק אלף, הן נ' שערי בינה, ת"ק פרסי של עה"ח (יהל אור).

⁶¹⁸⁶ והן שס"ה שייפין דנוקב', שהן בימינא, היכל האהבה. וכן רמ"ח שייפין דדכורא, הוא ג"כ בהיכל אהבה רבה, סוד הק"ש רמ"ח תיבין. כי הוא סוד הברית חסד דמתגלי בפום אמה, ובברית רמ"ח

<p>כלהו ואלין אינון וקרשיהאל סרטיהאל עסירייהו (קדשיהאל סמריהאל עסיריה) קדמיאל ואלין אקרונ יתדות דהיכלא דא:</p>	<p>כולם. ואלה הם, קרשיהאל, סרטיהאל, עסירייה, קדמיאל. ואלו נקראים יתדות של ההיכל הזה.</p>
<p>אלין אתמנון לבדהא⁶¹⁸⁷ עלמא אלין⁶¹⁸⁸ כד נשמתא אתוספת מערב שבת לערב שבת ואיהי נפקת כד איהי נפקת נפקין אלין עמה ומעברי מישראל כל עציבו וכל יגיעא⁶¹⁸⁹ וכל מרירו דנפשא וכל רונוא דעלמא ואלין אינון בדיחי עלמא:</p>	<p>אלו התמנו לבדח את העולם (אלו), כשנשמה נוספת מערב שבת לערב שבת. והיא יוצאת. כשהיא יוצאת, יוצאים אלה עמה, ומעבירים מישראל כל עצבות וכל יגיעה וכל מרירות הנפש וכל הרוגז של העולם, ואלה הם משמחי העולם.</p>
<p>כל אינון דלתתא מאלין ארבעה כלהו אתמנון לאעברא דינא מאינון מארי דינא ומאינון דטרדי לון בגיהנם דיסלקון דינא מנייהו ועל דא כל אלין יתדות כלהו קיימי בחדוה ומחדוה נפקי (ובגין כך) ווכלהו היכלין קיימי לאתעטרא לעילא כמה דאתמר:</p>	<p>כל אותם שלמטה מהארבעה הללו, כולם התמנו להעביר דין מאותם בעלי הדין ומאותם שטורדים אותם בגיהנם שיעלו מהם את הדין. ועל כן כל היתדות הללו, כולן עומדות בשמחה ויוצאות משמחה, וכל ההיכלות עומדים להתעטר למעלה, כמו שנתבאר.</p>
<p>היכלא שתיתאה היכלא דא היכלא דקיימא על כל היכלין תתאין כהאי⁶¹⁹⁰ מאה אחרנין ודקיימאן (דקיימי) לבר דאקרונ יתדות כאינון אחרנין ואינון מאה לסטר ימינא ומאה אחרנין לסטר שמאלא:</p>	<p>ההיכל הששי. ההיכל הזה היכל שעומד על כל ההיכלות התחתונים. בזה מאה אחרים שעומדים בחוץ, שנקראים יתדות כאותם האחרים. והם מאה לצד ימין, ומאה אחרים לצד שמאל.</p>
<p>תרין ממנין עלאין לסטר ימינא ותרין ממנין אחרנין עלאין לסטר שמאלא אלין דימינא אינון מלביאל שמעיהאל ואלין דשמאלא אקרונ [צפצפנייה] ומסרסנייה [צפצפנייה] (מסרסניה צפצפניה) אלין אינון יתדות עלאין מימינא ומשמאלא:</p>	<p>שני ממונים עליונים לצד ימין, ושני ממונים אחרים עליונים לצד שמאל. אלו של הימין הם מלביאל, שמעיהאל. ואלו של השמאל נקראים מסרסנייה, צפצפנייה. אלה הם יתדות עליונות, מימין ומשמאל.</p>
<p>ואלין אינון קיימי וזמינין בעלמא בהווא זמנא דצדיקא⁶¹⁹¹ מטא זמניה לאסתלקא</p>	<p>ואלה הם שעומדים ומזומנים בעולם. באותו זמן שמגיע זמנו של צדיק להסתלק מהעולם ונתנה רשות לצד האחר, אלו</p>

שייפין כללם, כמ"ש בא"ר דף קמ"ב ארכי' דההוא אמה מאתן וארבעין ותמניא עלמין וכלהו תליין בפומי' דאמה דאתקרי יו"ד כו' ות"ח דלא אתקרי אברהם שלים כו' ע"ש. וכן בנקודת ציון שבה, שס"ה היכלין דנוק', ובה שס"ה גידין, כמ"ש בפ' בראשית (נא ע"ב) ופ' פקודי (רכח ע"ב). וע' בפ' וארא בר"מ דף כ"ה ע"א ומאן אינון רמ"ח פיקודין דאינון רמ"ח שייפין דב"נ, כיון דאשתלים בהו על האי בכלל, כדן ינדע באורח פרט, דדא איהו אסוותא לכלהו, וינדע כל יומי שתא דמתחברן למיהב אסוותא כו', בזמנא דשייפין אריקו ברכאין ליומי שתא כו', יומי שתא כמה דאתברכן מלעילא מרזא דאדם, ה"נ אתברכין מתתא מרזא דאדם, זכאין אינון ישראל בהאי עלמא באלין פקודין דאורייתא דאקרונ אדם כו'. והוא בסוד האדם הגדול, שבהיכל אהבה הוא סוד אדם כנ"ל. וסוד רמ"ח מ"ע הן בימינא דז"א, אברהם. ושס"ה ל"ת הן בימינא דנוק', ל"ת. ושם החיבור ז"ג, שייפין בשייפין, ואז נק' אדם. ועבתז"ח שם (נב ע"א) גרמא תשיעאה דסלקא ביממא ונחית בליליא טמירא בתלת מאה ושתין וחמש כו'. ושי"ן הן דאבות, וס"ה היא רגל רביעי, אדנ"י. והכל כאן סוד הברית. וכאן סוד השמש והיום כידוע (יהל אור).

⁶¹⁸⁷ שכאן סוד החסד והרחמים כידוע. וז"ש כלהו קיימי בחדוה ומחדוה נפקי כו' (יהל אור).

⁶¹⁸⁸ מוסגר בדפ"ק.

⁶¹⁸⁹ יגיעו (דפ"ו).

⁶¹⁹⁰ בהאי (דפ"ו).

⁶¹⁹¹ כמ"ש (ברכות ח ע"א) קשה שבכולן אסכרה, ניחא שבכולן נשיקה. אסכרה דמיא לפיטורי בפי וושט, נשיקה דמיא כו'. וכאן מיתת נשיקה כנ"ל (בראשית מד ע"ב, כ ע"ב). וז"ש בגין דתפוק כו'. ואלו ששה היכלות הן כלם בהיכל הששי שכולל וא"ו היכלין (יהל אור).

<p>מעלמא ואתייהיב רשו לסטרא אחרא אלן ארבע קיימי לאתעתדא תמן בגין דתפוק נשמתיה בנשיקה ולא (תהא בפטורי) תצטער בשלמנו דסטרא אחרא זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דמאריהון אקדים עלייהו שולטניהון למהוי נטירן בעלמא דין ובעלמא דאתי⁶¹⁹²:</p>	<p>הארבעה עומדים להזדמן לשם כדי שתצא נשמתו בנשיקה, ולא תצטער בשליטתו של הצד האחר. אשריהם הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שרבונם מקדים עליהם את שליטתם, להיות שמורים בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>מהיכלא דא שראן כל רוזין וכל דרגין עלאיין⁶¹⁹³ ותתאיין⁶¹⁹⁴ לאתחברא⁶¹⁹⁵ בגין דישתכח כלא עילא ותתא בשלימו למהוי כלא חד וחבורא חד לאתיחדא שמא קדישא כדקא יאות ולאשתלמא לאנהרא נגידו עלאה בתתאה⁶¹⁹⁶ ונ"א לנגדא נהירו עלאה לתתא ונהירו דבוצינין כחד וס"א ונהרי בוצינין כלהו כחדא דלא תעדי דא מן דא וכדין נגיד ואתמשך⁶¹⁹⁷ ומאן (מה) דאתמשך דלא אתידע ולא אתגליא⁶¹⁹⁸ בגין ודיתקרש⁶¹⁹⁹ (נ"א דיתקדש) (דיתקדש)</p>	<p>מהיכל הזה מתחילים כל הסודות וכל הדרגות העליונות והתחתונות להתחבר, כדי שימצא הכל, מעלה ומטה בשלמות, להיות הכל אחד וחבור אחד, ליחד את השם הקדוש כראוי, ולהשתלם שיאיר השפע העליון בתחתון (להשפיע אורות עליון בתחתון) ואור המאורות כאחד, (ומאירים המאורות כולם כאחד) שלא יזוז זה מזה, ואז שופע ונמשך מה שנמשך, שלא נודע ולא התגלה, כדי שיתקדש (שיתקדש)</p>
<p>רנו/ב</p>	
<p>ויתיחד דא עם דא למהוי וכלא (קב"ה) ביחודא שלים כדקא יאות:</p>	<p>ויתיחד זה עם זה להיות הכל ביחוד שלם כראוי.</p>
<p>זכאה חולקיה ומאן דידע ברזין (מה דידע ברזא) דמאריה לאשתמודעא ליה כדקא יאות ודהא אינון (ו)אכלין חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי על דא כתיב (ישעיה סה יג) הנה עבדי יאכלו זכאין אינון צדיקיא (דידעי ארחוי דקב"ה) דמשתדלי באורייתא יממא ולילי בגין דאינון ידעי ואורחוי דקודשא בריך הוא וידעי ליחדא יחודא קדישא כדקא יאות דכל דידע ליחדא שמא קדישא בשלימו כדקא חזי זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי⁶²⁰⁰:</p>	<p>אשרי חלקו של מי שיודע בסודות רבונו להכירו כראוי, שהרי הם אוכלים חלקם בעולם הזה ובעולם הבא. ועל זה נאמר "הנה עבדי יאכלו". אשרי הצדיקים שעוסקים בתורה ימים ולילות, משום שהם יודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא ויודעים ליחד היחוד הקדוש כראוי. שכל מי שיודע ליחד את השם הקדוש בשלמות כראוי, אשריו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>קשורא דכל הני היכלין⁶²⁰¹ והכא (הכי) מתקשראן (יעקב קשירו דכל מהימנותא⁶²⁰²</p>	<p>הקשר של כל ההיכלות הללו כאן נקשרים, (יעקב קשר של כל האמונה, רוח שעומדת כנגד רוח שהיא למטה, וזו הרוח שהיא למעלה עומדת כנגד רוח עליונה שכל הרוחות עומדות</p>

⁶¹⁹² כמ"ש כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך בעה"ז, ובעוה"ב ה' ישמור כו' (יהל אור).

⁶¹⁹³ פי' אצילות (מ"מ).

⁶¹⁹⁴ בי"ע (מ"מ).

⁶¹⁹⁵ שכאן מתחברין כל ההיכלות, כמ"ש בפ' בראשית בהיכל הששי ע"ש (יהל אור).

⁶¹⁹⁶ פי' שפע זעיר (מ"מ).

⁶¹⁹⁷ פי' הארת אריך ואר"א לזעיר וז"ש דלא אתידע ולא אתגליא (מ"מ).

⁶¹⁹⁸ ר"ל אור הג"ר דלא נגיד לון עד דמשתכחין דו"נ כאחד כמ"ש למטה (יהל אור).

⁶¹⁹⁹ דיתקרב (דפ"ו).

⁶²⁰⁰ שהן מייחדין עלמא עלאה ותתאה כאחד, עוה"ז ועוה"ב (יהל אור).

⁶²⁰¹ עכשיו הולך ומפרש יחוד כל השש היכלות עם ו"ק דאצילות (יהל אור).

⁶²⁰² שבו נקשרין כל הו"ק, כמו היכל הרצון שכולל כל הששה היכלות, והוא כולל כל הע"ס, דירית לאר"א ומזלא, ונוק' נקשרת בו (יהל אור).

<p>רוח⁶²⁰³ דקיימא לקבלא דרוח⁶²⁰⁴ דאיהו לתתא⁶²⁰⁵ והאי⁶²⁰⁶ [רוחא ת"ת לעילא⁶²⁰⁷ קיימא לקבלא רוח עלאה דכל רוחין קיימין ביה⁶²⁰⁸ דא איהו יעקב דאיהו] (איהו) רוח אמצעייתא ובכל⁶²⁰⁹ (ד)רוחין איהו נטיל האי היכלא שתיתאה ובאינון (דאינון) נשיקין לאתדבקא רוחא [תתאה ברוחא עלאה] (ברוחא) כמה דאת אמר (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו⁶²¹⁰ וכל נשיקה איהו וס"א הכא קשירו דכל מהימנותא יעקב דאיהו רוח אמצעייתא דכל רוחין איהו נטיל האי היכלא שתיתאה באינון נשיקין) לאתדבקא רוחא ברוחא תתאה בעלאה ובאלין נשיקין אסתלק רוחא דלתתא לאתדבקא ברוחא דלעילא⁶²¹¹ וכד מתדבקן רוחא ברוחא כדין רוחא עלאה⁶²¹² סתימאה שארי על האי רוחא דאמצעייתא ועד לא אתער לאתדבקא רוחא ברוחא [רוחא עלאה לא שריא על האי רוחא דאמצעייתא:</p>	<p>בה. זהו יעקב שהוא רוח אמצעיית של כל הרוחות, והוא לוקח היכל הששי באותן נשיקות של דבקות רוח ברוח, כמו שנאמר "ישקני מנשיקות פיהו". וכל נשיקה היא) כאן הקשר של כל האמונה. יעקב הוא רוח אמצעיית של כל הרוחות, הוא נוטל את ההיכל הששי הזה באותן הנשיקות) להדבק רוח ברוח, התחתון בעליון. ובנשיקות הללו מתעלה הרוח שלמטה להדבק ברוח שלמעלה. וכשנדבקות רוח ברוח, אז הרוח העליונה הנסותרת שורה על אותה הרוח של האמצע. וטרם שמתעוררת להדבק רוח ברוח, הרוח העליונה אינה שורה על אותה הרוח של האמצע.</p>
<p>ורוא דא כד אתאחיד רוחא ברוחא] כדין שראן נשיקין לאתחברא ומתערין שאר שייפין בתיאובתא ורוחא דא מתדבקא בדא</p>	<p>וסוד זה, כשנאחזות רוח ברוח, אז שורות הנשיקות להתחבר, ומתעוררים שאר האיברים בתשוקה, ורוח זו מתדבקת בזו. ואז האיברים כולם מתעוררים אלה באלה, להקשר איבר באיבר.</p>

⁶²⁰³ רוחא (דפ"ו).

⁶²⁰⁴ דרוחא (דפ"ו).

⁶²⁰⁵ ר"ל ת"ת דדכורא נגד היכל הרצון. וזיווגם הוא רוחא ברוחא כמ"ש לקמן (יהל אור).

⁶²⁰⁶ רוחא (ס"א דאיהו לעילא קיימא) (דפ"ו).

⁶²⁰⁷ "ת"ת לעילא" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "לתתא".

⁶²⁰⁸ ר"ל לקבל רוח הבינה, שהכל קיימין ביה כידוע. ומפרש והולך דא איהו יעקב דאיהו רוחא אמצעייתא דכל רוחין כו'. שכל הע"ס נחלקין לב' חלקים, ג"ר נכללין בבינה, ו"ק בת"ת, ומלכות שכוללת כל הז' היכלות. וכן נחלקין בעולם שנה נפש, שמים וארץ ואויר, חום וקור ורויה, ראש בטן גויה. וכן בשמות אה"ה הו"ה אדנ"י. וכן בשם הו"ה, "ק דלא מתפרשין לעלמין, ו', ה'. וכן בכל דבר. והו' ת"ת אמצע להם (יהל אור).

⁶²⁰⁹ דכל (דפ"ו).

⁶²¹⁰ והוא ביעקב, כמ"ש וישק יעקב לרחל. והן רוחא ברוחא, ברוח הפה. וזהו סוד ת"ת אויר. [הגה. ולכן ויחן שם ישראל נגד ההר, בלב אחד כאיש אחד, ששם קשירו דכל היכלין, ו"ק, דרגיה דישראל, וכמ"ש בפ' בראשית ע"ש]. וז"ס שאמרו ישקני על מתן תורה ששם סוד הפה בסיני, כמ"ש בז"ח שה"ש דף מ"ח ע"ב. ושם נתחבר שמים עם הפה של הארץ, רוחא ברוחא, כמ"ש (מכילתא יתרו בפסוק וירד ה' על הר סיני) ויט שמים וירד מלמד שהרכין הקב"ה שמים ושמי שמים על הר סיני כו'. ושמים הוא ת"ת כנ"ל, ושמי שמים בינה כידוע. והוא סוד הנ"ל. וז"ש למטה וכד מתדבקן רוחא ברוחא כדין רוחא עלאה כו' (יהל אור).

⁶²¹¹ ר"ל שסוד דביקת רוחא ברוחא להעלות רוח התחתון היכל הרצון בעליון, בת"ת. שלא תאמר שהעליון יורד למטה. וז"ש איהו נטיל האי היכלא שתיתאה. שנוטל אליו. וז"ס ישקני מנשיקות פיהו כו' משכני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו כו' (יהל אור).

⁶²¹² ר"ל רוח הבינה שכוללת כל ג"ר, שורה על ת"ת, ומתדבק כולא כחדא. וז"ס ישקני כו' כי טובים דודיק מיין, סוד היין של בינה, ודודיק טובים. ומפרש מהי הטוב, ואמר מיין, שמשם הם טובים, סוד מוחין. לריח שמניך טובים, מוחין דאבא, ומשם סוד האהבה, נהירו דחכמתא. וז"ש עלמות אהבוך (יהל אור).

<p>וכדין שייפין כלהו מתערי אלין באלין לאתקשרא שייפא בשייפיה⁶²¹³:</p>	
<p>ואי תימא מאן אתער שייפי [תתאי] (תדיר) או שייפי עלאי שייפי תתאי מתערי תדיר לגבי⁶²¹⁴ עלאי מאן דאיהו בחשוכא תאיב תדיר למהוי בנהורא שלהובא אוכמא דלתתא אתער תדיר לגבי שלהובא חוורא דלעילא בגין לאתדבקא ביה ולמשרי תחותיה ורוא דא (תהלים פג ב) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל:</p>	<p>ואם תאמר, מי מעורר. האיברים התחתונים או האיברים העליונים. האיברים התחתונים מתעוררים תמיד לעליונים. מי שהוא בחשכה, תאב תמיד להיות באור. שלהבת שחורה שלמטה מתעוררת תמיד לשלהבת לבנה שלמעלה כדי להדבק בה ולשרות תחתיה, וסוד זה, "אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל".</p>
<p>כד נטיל יעקב (ב)האי היכלא שתיתאה כדין אקרי⁶²¹⁵ בשמא קדישא עלאה שלימא ויהו"ה וואי תימא שלימא דכלא לאו הכי אלא כד אשתלימו כלהו היכלין אלין באלין כדין אקרי כלא בשמא שלים יהו"ה אלהים ודא הוא⁶²¹⁶ שמא שלים ומכללא ועד לא אתחברו דא עם דא היכלין בהיכלין לא אקרי ובשמא שלימא דא (שמא שלים) וכד מתחברן כחדא אלין באלין כדין אשתלים כלא מעילא ותתא ונהירו דעילא לעילא נחתא ושריא על כלא ואתקשר כלא כחדא למהוי כלא כחדא⁶²¹⁷ למהוי כלא חד:</p>	<p>כשנטל יעקב את ההיכל הששי הזה, אז נקרא בשם קדוש עליון שלם, וה'. ואם תאמר, שלמות הכל לא כן, אלא כשנשלמו כל ההיכלות אלה באלה, אז הכל נקרא בשם שלם, יהו"ה אלהים, וזהו שם שלם מהכל. וטרם שהתחברו זה עם זה, היכלות בהיכלות, לא נקרא בשם השלם הזה. וכשמתחברים כאחד אלה באלה, אז משתלם הכל ממעלה ומטה, ואור שלמעלה למעלה יורד ושורה על הכל, ונקשר הכל כאחד (להיות הכל כאחד) להיות הכל אחד.</p>
<p>ורוא דמלה יעקב נטיל ארבע נשין וכליל לון בגויה ואף על גב דאוקימנא להאי מלה ברוא אחרא דאיהו קיימא בין תרין עלמיין⁶²¹⁸ ורוא דכלא כד יעקב נטיל האי היכלא דאיהו שתיתאה נטיל וכליל בגויה כל אינון ארבע נשין ארבע מל[א]כין וכלהו דבקי בהיכלא דא אלין אינון⁶²¹⁹ ארבע רישי נהרין דכתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה</p>	<p>וסוד הדבר, יעקב נטל ארבע נשים, וכלל אותן בתוכו. ואף על גב שבארנו את הדבר הזה בסוד אחר, שהוא עומד בין שני עולמות, וסוד הכל, כשיעקב נטל את ההיכל הזה, שהוא ששי, נטל וכלל בתוכו כל אותן ארבע נשים, ארבעה מלאכים, וכולם דבוקים בהיכל הזה. אלו הם ארבעה ראשי הנהרות, שנאמר "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים", אלו ארבעה ראשים, אותן ארבע נשים שנטל יעקב, נטל ההיכל הזה.</p>

⁶²¹³ ר"ל לכך כל ההיכלות מתקשרין כאן עם הו"ק, שמחמת הנשיקין מתעוררין כל השייפין כולן לאכללא זה בזה. ולכן כשמגיע התפלה להיכל הרצון, אז מתערין כל ההיכלין להכלל בו"ק. וז"ס כלילת הו"ק בת"ת, וששה היכלות בהיכל הרצון, והוא ברוחא דנשיקה, שבו כלול הרוח של כל האיברים, ומתדבק בנשיקה. והנשיקין אלו הוא סוד מארבע רוחות באי הרוח. והוא סוד הנשמה ואוירא דרוחא שבא מהנשיקין, שהן ד' רוחות, כמ"ש בפ' תרומה דף קמ"ו ע"ב בספרא דר"ה סבא כו' אתפשט לארבע רוחין, והוא כמש"ל רוח שבפה הנושק, ושנכלל בפי הנושק, וכן ברוח (הנושק) [הנושק] בפיו, ושנכלל בפה (הנושק) [הנושק], [מגומגם הל' קצת] כידוע [ע"ח של"ט פ"ט]. והוא סוד בצלמו בצלם אלקים, דו"ג, שכל א' כלול מזו"ג, כמ"ש בר"פ במדבר [ק"ז ע"א], ורוח דדכורא שנכלל בנוקביה הוא צלם הנוקבא, שדכורא נכלל בה, ובדכורא הוא רוח דנוקבא שנכלל בדכורא. וכן נפש ורוח של האדם הוא ג"כ מאלו ד' רוחות, שהן ג"כ זו"ג נכלין כל אחד מדו"ג (יהל אור).

⁶²¹⁴ בראשית נא ע"א (הערת הזהר).

⁶²¹⁵ ריג ע"א (הערת הזהר).

⁶²¹⁶ רנח ע"ב בראשית עח ע"א (הערת הזהר).

⁶²¹⁷ למהוי כלא כחדא (מוסגר בדפ"ק).

⁶²¹⁸ ויצא קנג ע"ב (הערת הזהר).

⁶²¹⁹ רנד ע"א (הערת הזהר).

<p>ראשים אלין ארבע רישין אינון ארבע נשין נטיל לון יעקב⁶²²⁰ נטיל היכלא דא:</p>	
<p>וכדין אקרי האי היכלא ויהו"ה כד איהו לטב כמה דאת אמר (שמות יג כא) ויהו"ה הולך לפניהם יומם (בראשית יח יז) ויהו"ה אמר המכסה אני מאברהם וכד אתחבר יצחק בהיכלא דבי דינא דאקרי זכותו⁶²²¹ אקרי כלא ויהו"ה לאענשא לחייביא כמה דאת אמר (שם יט כד) ויהו"ה המטיר על סדום וגו' וכלא ברזא הדא כדקא יאות:</p>	<p>ואז נקרא ההיכל הזה וה', כשהוא לטוב, כמו שנאמר "וה' הולך לפניהם יומם", "וה' אמר המכסה אני מאברהם". וכשהתחבר יצחק בהיכל בית הדין שנקרא זכו"ת, אז נקרא הכל וה', להעניש את הרשעים, כמו שנאמר "וה' המטיר על סדום וגו'". והכל בסוד אחד כראוי.</p>
<p>וכד יעקב נטיל היכלא דא כדין אקרי כלא רצון שלום וסימניך (אסתר ב שז) ובהגיע תור אסתר⁶²²¹ ודא הוא עת רצון ומכאן ולהלאה שראן היכלין לאתחברא ולאקשרא אלין באלין ואף על גב דתנינן⁶²²² דרומית מזרחית וכלא איהו כחדא הכא איהו ורוחא ברוחא דבקותא חדא:</p>	<p>וכשיעקב נטל את ההיכל הזה, אז הכל נקרא רצון שלום, וסימנך "ובהגיע תור אסתר", וזוהי עת רצון. ומכאן והלאה מתחילים ההיכלות להתחבר ולהקשר אלו באלו. ואף על גב ששנינו דרומית מזרחית, והכל הוא כאחד, כאן הוא רוח ברוח, דבקות אחת.</p>
<p>מכאן שרי אברהם ודאיהו ימינא דאקרי אהב"ה רבא דקאמרן ואיהו נטיל היכלא דאקרי אהבו⁶²²³ כדין (יחזקאל מז ז) שדים נכונו ואתמליין מכל טוב לספקא ולאנתזא כלא מהכא וכד אלין⁶²²⁴ שדים נכונו ואתמליין מגו רחימו עלאה כדין אקרי היכלא דא אל שדו⁶²²⁵ כדקאמרן ובהאי אסתפק כל</p>	<p>מכאן התחיל אברהם שהוא ימין, שנקרא אהבה רבה, כמו שאמרנו. והוא נטל ההיכל שנקרא אהב"ה. אז, "שדים נכונו", והתמלאו מכל טוב, לספק ולזון הכל מכאן. וכשאלה השדים נכונו והתמלאו מתוך אהבה עליונה, אז נקרא היכל זה אל שד"י כפי שאמרנו. ובה קבל כל העולם ספוק כשנברא,</p>
<p>רנז/א</p>	
<p>עלמא כד אתברי⁶²²⁵ דהא כד אתברי עלמא לא יכיל למיקם⁶²²⁶ בקיומא⁶²²⁷ ולא הוה קאים עד דאתגלי היכלא דא⁶²²⁸ דנטיל אברהם⁶²²⁹ וכד אתגלי אברהם בהאי</p>	<p>שהרי כשנברא העולם, לא יכל לעמוד בקיום, ולא היה עומד עד שהתגלה ההיכל הזה שנטל אברהם. וכשנתגלה אברהם בהיכל הזה כדי שלעולם יהיה ספוק אז אמר לעולם די, הרי ספוק להזין ממנו העולם ולהתקיים, ולכן נקרא אל שד"י, אל שד"י לכל בו.</p>

⁶²²⁰ (כדקאמרן ליה אצטריך ואיהו) (נוסף בדפ"ו).

⁶²²¹ וסימניך ובהגיע תור אסתר (מוסגר בדפ"ק).

⁶²²² ויקרא קכ ע"א (הערת הזהר).

⁶²²³ רבא דקאמרן ואיהו נטיל היכלא דאקרי אהב"ה (מוסגר בדפ"ק).

⁶²²⁴ פקודי רנג ע"א (הערת הזהר).

⁶²²⁵ שלא היה זכות לעולם להתקיים אם לא על צד החסד אל שדי המספיק בחסדיו לעולם (אור יקר).

⁶²²⁶ מפני שאין בו מעשה מצות שלא נצטוו, ולזה לא יכול אפילו שיקיימו בני אדם הטוב, כל שכן שלא היו עושים רק רע כל היום (אור יקר).

⁶²²⁷ מפני שלא היה תורה וזכות נעשה בו כלל והזכות הנעשה בו לא היה על צד התורה אלא רק על צד הטוב בלבד (אור יקר).

⁶²²⁸ דהיינו היכל אהבה שהיותם מתפרנסים היה על צד חסדו של הקדוש ברוך הוא ובחסד רחמי התחתונים היו מתפרנסים בלי תורה, כשידע אברהם ענין זה תפס במדה זו לקיים העולם בחסד (אור יקר).

⁶²²⁹ במה שהיה מקיים חסד בעולם תפס בחסד עליון בהתייחדו בחסד תחתון אהבה רבה באהבה זוטא (אור יקר).

797

<p>היכלא⁶²³⁰ כדי לעלמא דיהא ספוקא⁶²³¹ לאתזנא מניה⁶²³² עלמא⁶²³³ ולא תקיימא⁶²³⁴ ובנין כך א״ל שד״י⁶²³⁵ אקרי א״ל שד״י לכלא ביה⁶²³⁶:</p>	
<p>אוזמין קודשא בריך הוא⁶²³⁷ למליא ביה⁶²³⁸ ולאתקנא ליה⁶²³⁹ [לזמנא דאתי] דכתיב (ישעיה סו יא) למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה⁶²⁴⁰ למען תמוצו והתענגתם מזיו כבודה⁶²⁴¹ שד תנחמיה וזיו כבודה כלא איהו בהאי היכלא⁶²⁴² וכדין בההוא זמנא כתיב (בראשית כא ז) מי מלל לאברהם⁶²⁴³ הניקה בנים⁶²⁴⁴ שרה דהא [יניקא תליא ביה באברהם]:</p>	<p>ועתיד הקדוש ברוך הוא למלא אותו ולתקנו לעתיד לבא, שנאמר "למען תינקו ושבעתם משוד תנחמיה למען תמצו והתענגתם מזיו כבודה". "שוד תנחמיה וזיו כבודה", הכל הוא בהיכל הזה. ואז באותו זמן נאמר "מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה", שהרי היניקה תלויה בו באברהם.</p>
<p>יצחק דאיהו שמאלא דקודשא בריך הוא אתר דמניה מתערין כל דינין דעלמא ואיהו דרועא דשמאלא שירותא דכל דינין וכל דינין מתערי מתמן האי איהו נשיל ואחיד ההוא היכלא דאקרי זכותא לאתחברא דינא בדינא ולמהוי כלא [קשורא] [קשוטא] חדא בגין דהאי איהו דינא דלעילא ורשימין דדינין קיימין ביה:</p>	<p>יצחק, שהוא השמאל של הקדוש ברוך הוא, המקום שממנו מתעוררים כל הדינים של העולם, והוא זרוע שמאל, ראשית כל הדינים, וכל הדינים מתעוררים משם, זהו שנוטל ואוחז באותו היכל שנקרא זכות, להתחבר דין בדין ולהיות הכל קשר אחד, משום שזהו דין שלמעלה, ורשימות הדין תלויים בו.</p>
<p>והכא אתרשים שמא קדישא דאקרי אלהים בגין דאית אלהים חיים דאיהו לעילא</p>	<p>וכאן נרשם השם הקדוש שנקרא אלהים. משום שיש אלהים חיים שהוא למעלה למעלה נסתר מהכל, ויש אלהים שהוא בית</p>

⁶²³⁰ דהיינו חסד אברהם באהבה זוטא (אור יקר).
⁶²³¹ "כדי לעלמא דיהא ספוקא" נמחק במ"מ. "כדין אמר לעלמא די הא ספוקא" נוסף בדפ"ו. לעלמא
די - ירצה היה די ספק מזון לעולם (אור יקר).
⁶²³² פ' בהאי היכלא היינו היכל אהבה דבריאה (מ"מ).
⁶²³³ דהיינו שם שדי שמספיק לעולמו די (אור יקר).
⁶²³⁴ עם היות שאין העולם כדאי מפני שאין התעוררות בו בשום מעשה מצוה או תורה והם שני
בחינות האחד (אור יקר). והיינו שם אל מקיים העולם ומחזיקו והנו על צד הגבורה הרחמנית והיינו
שתי בחינות אלו א"ל שד"י (אור יקר).
⁶²³⁵ והוא על צד החסד שלא להסתכל אם ראויים או בלתי ראויים (אור יקר).
⁶²³⁶ (נ"א ולא תזנא מיניה תא חזי היכלא דא זמין וכו') (נוסף בדפ"ו).
⁶²³⁷ בינה שהוא המנהיג הייחוד הזה בספירות ובהיכלות (אור יקר).
⁶²³⁸ ליה - מצד החסד דהיינו שדי כדפירשנו וזה אינו צריך תיקון אלא מלוי שהרי יסודו חסד ודאי
(אור יקר).
⁶²³⁹ היינו מצד הגבורה היכל זכות הנשרש בשם אל וזה עיקרו דין אלא שנתקן ומתמתק בחסד (אור
יקר).
⁶²⁴⁰ דהיינו בחינת שד"י (אור יקר).
⁶²⁴¹ דהיינו א"ל (אור יקר).
⁶²⁴² והנה בחינת היכל אהבה הוא סוד שרה וחסד עליון הוא סוד אברהם, כמו שיעקב וארבע נשין
הוא סוד היכל הרצון בתפארת כך אברהם ושרה הוא סוד אהבה רבה באהבה זוטא (אור יקר).
⁶²⁴³ ודאי מדת מ"י בינה כדפירשנו מלל לאברהם להתייחד חסד בהיכל אהבה, ולכך היכל זה מתמלא
מחלב (אור יקר).
⁶²⁴⁴ שהם שאר ההיכלות למטה שכולם יונקים מחלב השדים האלו שהם שדי שרה, והניקה בנים
שרה, ואם תאמר והרי שרה לא ילדה אלא בן אחד שהוא יצחק כך הוא שהיכל זכות הוא היכל
הגבורה דבו כללות כל ההיכלות כדפי' שכשהיכל זכות בכלל בהיכל אהבה כל ההיכלות נכללים
בהיכל זכות, נמצא יצחק בן אחד ובנים הרבה ולכך הניקה בנים שרה בדדיה שהם א"ל שד"י שבהיכל
אהבה כדפירשנו (אור יקר).

<p>ולעילא סתים מכלא ואית אלהים דאיהו בי דינא דלעילא ואלהים דאיהו בי דינא דלתתא⁶²⁴⁵ הדא הוא דכתיב (תהלים נח יב) אך יש אלהים שופטים בארץ⁶²⁴⁶ [לעילא סתים מכלא ואיתא להים דאיהו בי דינא דלעילא] ואלהים⁶²⁴⁷ עלאה ורזא דאלהים חיים כליל לאלין דלתתא וכלא איהו חד:</p>	<p>דין של מעלה, ואלהים שהוא בית דין של מטה. זהו, שנאמר "אך יש אלהים שופטים בארץ". אלהים עליון, סוד של אלהים חיים, כולל את אלה שלמטה, והכל הוא אחד.</p>
<p>בהאי היכלא⁶²⁴⁸ אתער יצחק וכלהו שבועין ותרין נהורין ודכלילין ביה דמנייהו (כלילין ביה דעלייהו) אתגזרו כל דינין⁶²⁴⁹ דלתתא דעלמא דכתיב (דניאל ד יד) בגזרת עירין פתגמא ואמאי אקרין עירין⁶²⁵⁰ אלא בגין דכלהו קיימין בהאי עיר⁶²⁵¹ (תהלים מח ט) עיר יהוה צבאות עיר אלהינו כל אינון היכלין [לעילא] (לעלאין) כל חד וחד אקרי עיר⁶²⁵² כמה דאת אמר (דניאל ד י) עיר וקדיש ואלין אינון עירין דקיימין לגו בגו דהיכלא דקיימן בעיר (ו) בגין כך אקרין עירין:</p>	<p>בהיכל הזה מתעורר יצחק, וכל שבועים ושנים האורות שכלולים בו שמהם נגזרים כל הדינים (של העולם שלמטה) של מטה של העולם, שנאמר "בגזרת עירין פתגמא [בגזירת מלאכים הדבר]". ולמה נקראו עירין. אלא משום שכלם עומדים בעיר הזו, "עיר ה' צבאות". עיר אלהינו. כל אקותם ההיכלות למעלה, כל אחד ואחד נקרא עיר, כמו שנאמר "עיר וקדיש [מלאך וקדוש]". ואלו הם עירין שעומדים לפני ולפנים של ההיכל, שעומדים בעיר. לכן נקראים עירין.</p>
<p>האי היכלא⁶²⁵³ אתכליל ביצחק וכלא⁶²⁵⁴ בהיכלא דאברהם בגין דימינא אנת כליל לשמאלא ותא חזי כל חד וחד כליל לחבריה והא אוקימנא אדבגין דא (דכד) אברהם עקד ליצחק בגין לאכללא ביה דינא [נ"א בימינא] ולאשתכחא שמאלא כליל בימינא [ולא לשלטא]⁶²⁵⁵ (ולאשתכחא) ימינא על שמאלא:</p>	<p>ההיכל הזה נכלל ביצחק, והכל הוא בהיכל של אברהם, משום שהימין מכליל את השמאל. ובא וראה, כל אחד ואחד כולל את חבריו, והרי בארנו שבגלל זה אברהם עקד את יצחק, כדי להכליל בו דין (בימין) ולהמצא שמאל כלול בימין, (ולהמצא הימין על השמאל ולהשליט וכו') ולהשליט את הימין על השמאל.</p>
<p>ועל דא קודשא בריך הוא פקיד ליה לאברהם לקרבא בריה לדינא ולא תקפא עלוי ולא פקיד ליצחק אלא לאברהם ועל דא אשתכח דא בדינא ודא בחסד⁶²⁵⁶ וכלא חד</p>	<p>ועל כך הקדוש ברוך הוא צוה את אברהם להקריב את בנו לדין ולהתחזק עליו, ולא צוה את יצחק אלא את אברהם, ועל כן נמצא זה בדין וזה בחסד, והכל אחד, ונכללו זה בזה, וכך נכללו ההיכלות התחתונים בעליונים.</p>

⁶²⁴⁵ והיינו בינה וגבורה ומ' (מ"מ).

⁶²⁴⁶ פי' מביא ראייה מדלא אמר שופט בארץ אלא שופטים ש"מ שהם ג' אלהים (מ"מ).

⁶²⁴⁷ אלהים (דפ"ק).

⁶²⁴⁸ פי' היכל זכות דבריאה (מ"מ).

⁶²⁴⁹ (ס"א דעלמא דלתתא) (נוסף בדפ"ו).

⁶²⁵⁰ הנה כפי הפשט כבר נתבאר בסוף אדרת האזינו בדף רצ"ה ע"ב וז"ל מאי עיר בספרא דאגדתא ויהי עריך פירוש לשון אויב. וע"ד הסוד הוא כי כל הקטרוג של האדם הוא מחמת בעלי הדין שרוצים שהעולם יתנהג בקו הדין ולא בחסד לפנים מן השורה והנה כל הדינין נכללים בה' שרשים שהם חמשה גבורות הנקראים מנצפ"ך כנז' אצלנו ומנצפ"ך הוא בגימט' פ"ר כמנין עיר ועל כן היכל הזכות שהוא היכל הגבורה נקרא עיר וגם כל המלכים אשר בתוכו נקראים עירין וזמ"ש בגזרת עירין פתגמא (שער מאמרי רשב"י).

⁶²⁵¹ פי' שיונקים מן המ' הנק' עיר (מ"מ).

⁶²⁵² ור"ל שכל ההיכלות בעצמם דבריאה שהם גופי הספירות שנק' היכל נקר' עיר וכן אלו הפנימיים שבתוך ההיכל נקראים גם כן עיר וז"ש ואלין אינון עירין (מ"מ).

⁶²⁵³ פי' היכל הזכות דבריאה (מ"מ).

⁶²⁵⁴ (איהו) (נוסף בדפ"ו).

⁶²⁵⁵ ולאשלטא (דפ"ו).

⁶²⁵⁶ פי' יצחק נכלל בחסד (מ"מ).

<p>ואתכליל דא בדא⁶²⁵⁷ ווהכין (והכא) אתכלילו היכלין תתאין בעלאין:</p>	
<p>כד נטיל יצחק היכלא דא כדין כלא איהו לטב דינא בזכותא⁶²⁵⁸ ועל דא בעי בר נש דדאין דינא למידן דינא בזכותא בגין דאיהו רזא עלאה שלימו דדינא בגין דלית שלימו דדינא אלא בזכותא⁶²⁵⁹ דא בלא דא לאו איהו שלימו דינא בזכותא דא איהו שלימו דמהימנותא כגוונא דלעילא:</p>	<p>כשנטל יצחק את ההיכל הזה, אזי הכל הוא לטוב. דין בזכות. ועל כך צריך אדם שדן דין לדון דין בזכות, משום שהוא סוד עליון שלמות הדין. משום שאין שלמות של דין אלא בזכות, זה בלי זה אינו שלמות. דין בזכות זוהי שלמות האמונה כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>ביומא דראש השנה כד דינא אתער בעלמא בעאן ישראל לתתא לאתערא רחמי מגו שופר כגוונא דרזא עלאה והא אוקימנא ובעינא לחברא דינא לקבל זכותא בגין דכד קיימא דינא בזכותא כלא איהו בחבורא דא ועילא ותתא בשלימו וכדין (איוב ה טז) ועולתה קפצה פיה דלית לה רשו לאסטאה ולקטרנא בעלמא וכדין כלא ביחודא דא כדקא יאות [ודינא בלא זכו לאו איהו דינא:</p>	<p>ביום של ראש השנה, כשדין מתעורר בעולם, צריכים ישראל למטה לעורר רחמים מתוך שופר כמו הסוד העליון, והרי בארנו. וצריכים לחבר דין כנגד זכות, משום שכשעומד דין בזכות, הכל הוא בחבור אחד, ומעלה ומטה בשלמות, ואז, (איוב א) ועולתה קפצה פיה, שאין לה רשות להסטין ולקטרג בעולם. ואז הכל ביחוד אחד כראוי, ודין בלי זכות אינו דין.</p>
<p>ודא איהו רזא⁶²⁶⁰ דישראל דאית לון דינא בזכותא אבל שאר עמין לא אית לון דינא דזכותא] ועל דא אסיר לן לסדרא דינין דילן בערכאי דעמין עכו"ם דהא לית לון חולקא בסטר מהימנותא דילן דכתיב (תהלים קמז כ) לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום ומסטר דישראל כל מאן דדאין דינא ולא אכליל ביה זכות דא איהו חטי דקא גרע רזא דמהימנותא ואסטי גרמיה להווא סטרא דאית ביה דינא בלא זכות:</p>	<p>זהו שישראל, שיש להם דין בזכות. אבל לשאר העמים אין להם דין בזכות, ועל כן אסור לנו לסדר דינים שלנו בערכאות של עמים עובדי עבודה זרה, שהרי אין להם חלק בצד האמונה שלנו, שנאמר "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום". ומצד של ישראל, כל מי שדן דין ולא הכליל בו זכות, זהו חוטא, שגורע סוד האמונה, ומסיט עצמו לאותו צד שיש בו דין בלי זכות.</p>
<p>ותא חזי כד קיימי סנהדרין לתתא למידן דיני נפשות אצטריכו למפתח בזכותא בגין לאכללא זכותא בדינא ותו דהא אקרין מבי⁶²⁶¹ זכותא ועל דא אשתדלותא דלהון למפתח בזכותא ושראן בזכותא מזעירא⁶²⁶² ולבתר אשתלים דינא מעלאה⁶²⁶³ למהוי זכותא כליל בדינא דא לעילא⁶²⁶⁴ ודא</p>	<p>ובא וראה, כשעמדו סנהדרין למטה לדון דיני נפשות, הצטרכו לפתוח בזכות כדי להכליל זכות בדין. ועוד, שהרי נקראו מבית הזכות. ועל כן השתדלותם לפתח בזכות, ומתחילים בזכות מן הקטן, ואחר כך נשלם הדין מן העליון, להיות זכות כלולה בדין. זה למעלה וזה למטה. דין בזכות, שלמות הדין. זה ללא זה אינו שלמות. ומשום זה יצחק</p>

⁶²⁵⁷ פי' אברהם נכלל מן דינא (מ"מ).

⁶²⁵⁸ פי' יצחק נקר' דינא שהוא גבור' ומלכות היא בהיכל הזכות דבריאה וכשנטל יצחק שהוא גבור' דאצילות היכל הזכות דבריא' מתחבר יצחק עם המ' שבהיכל זה וזהו דינא בזכותא וכמ"ש לקמן (מ"מ).

⁶²⁵⁹ בזכותא (דפ"ו).

⁶²⁶⁰ נמחק בדפ"ו.

⁶²⁶¹ רנא ע"א (הערת הזהר).

⁶²⁶² פי' שהוא נגד מלכות שהיא עיר קטנה (מ"מ).

⁶²⁶³ פי' נגד גבורה שהיא עילאה (מ"מ).

⁶²⁶⁴ פי' גבורה שהיא דינא (מ"מ).

<p>לתת⁶²⁶⁵ דינא בזכותא שלימו דדינא דא בלא דא לאו איהו שלימו ובגין כך ויצחקן (שרה)</p>	
<p>רנז/ב</p>	
<p>ורבקה כחדא אינון⁶²⁶⁶ דא דינא ודא זכותא למהוי שלימו כחדא זכאה חולקהון דישראל דקודשא בריך הוא יהב לון אורייתא שלימתא ולמיהן בארע קשוט כגוונא דלעילא:</p>	<p>ורבקה הם כאחד, זה דין וזו זכות, להיות שלמות כאחד. אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה שלמה ללכת בדרך אמת, כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>תא הוי ודאינון לא דיינין דינא אלא בזכו ולעיינא זכותא בקדמיתא למהוי כליל דא בדא וסנהדרין קא מהפכי בזכותא בדינא לאכללא כלא כחדא (ו) בגין דלא ישלוט סטרא אחרא⁶²⁶⁷ דהא כד זכותא לא אשתכח סטרא אחרא אשתכח דאקרי חובה ואתחברת בדינא ואתתקפת ודא הוא דינא בחובה:</p>	<p>בא וראה שהם לא דנים דין אלא בזכות, ולעיינין זכות בראשונה להיות כלול זה בזה. וסנהדרין מהפכים בזכות בדין, להכליל הכל כאחד, כדי שלא ישלוט הצד האחר. שהרי כשזכות לא נמצאת, הצד האחר נמצא, שנקרא חובה, ומתחברת בדין ומתחזקת, וזהו דין בחובה.</p>
<p>ועל דא ביומא דראש השנה בעינא לחברא זכותא בדינא⁶²⁶⁸ ולא יתגבר חובה ובגין כך בעינא זכותא ודינא למהוי כחדא בגין דאיהו שלים דכד סטרא אחרא שלטא⁶²⁶⁹ לאו איהו שלים⁶²⁷⁰ אלא קטרוגא וכמאן (במה) דאיהו</p>	<p>ועל כן, ביום של ראש השנה צריכים לחבר זכות בדין, שלא תתגבר החובה. ולכן צריכים שזכות ודין שיהיו כאחד, משום שהוא שלם. שכשהצד האחר שולט, אינו שלם, אלא קטרוג, כמו שהוא קטרוג, והם ארבע מיתות.</p>

⁶²⁶⁵ פי' מלכות הנק' זכותא (מ"מ).

⁶²⁶⁶ ור"ל יצחק הוא גבורה ורבקה היא מלכות הנק' זכותא (מ"מ).

⁶²⁶⁷ הענין שהם ממש היכל זכות, וכמו שהיכל זכות בהיותו מתאחד בהיכל אהבה למעלה בגבורה הנכללת בחסד אין חצונים שולטים והדין מתוקן, כך הם בהיותם מהפכין לזכות הרי נקשרים בימין ודינם מתוקן ואין חצונים מתאחדים בהם ואין נפתל ועקשות בדינם, אמנם אם לא היה כך היה החצוני מתערבב ביניהם וצד הזכות מסתתם והיה הדין מעוקל, ולזה נשמרים מהחצוני שלא יערבבם באותו הדרך ממש שהוא השמירה העליונה והייחוד למעלה (אור יקר).

⁶²⁶⁸ היינו תשר"ת תש"ת תר"ת שלישי, שהראשון תיקון הדינים בזכר והשני תיקוני הדינים בנקבה השלישי כדי לקשר זכר בנקבה ונקבה בזכר ממטה למעלה והיינו "לחברא זכותא כדינא" היכל זכות בגבורה אחר המתקת שניהם, דהיינו הראשון לכלול גבורה בחסד, השני לכלול היכל זכות בהיכל אהבה, השלישי לקשור היכל זכות הנקשר בהיכל אהבה בגבורה הנכללת בחסד והיינו "שלום" שמשתלם הדין והרחמים ונעשה שלום בייחוד הנזכר ביניהם והיינו על ידי השלום שהוא המייחד והמקשר יחד הספירות כנזכר (אור יקר).

⁶²⁶⁹ שהוא לעשות דין למטה על ידם מיד השלום מסתלק ואין זו פעולת השלום אלא "קטרוגא" דהיינו החצוני הגובר וכאשר יפתחו בזכות תחלה ויסכים הדין אל המיתה היינו שאחר שנגמר הייחוד נשפע הדין אל החוץ והייחוד מתפרד, ולזה הם ארבע מיתות שאין מיתה מצד עץ החיים כי באור פני מלך חיים וימצא משם יסורים ותוכחות כאומרו אשרי הגבר אשר תייסרנו ו"ה וכתוב יסור יסרני ו"ה, אמנם אין מצדו המות דכתיב ולמות לא נתנני, וכיון שמיתה מצויה שם החצון מצוי שם שמצדו המות ולהכי קאמר דוד ובגבורתך תדינני, וכתוב יהלמני צדיק חסד ויוכיחני וכו' אמנם במיתה קאמר ואל תאטר עלי באר פיה וכתוב אל תתן ה' מאויי רשע וכיוצא, וכתוב יסרני ה' אך במשפט אל באפך פן תמעטיני, ועם היות שנאמר ואל תבא במשפט היינו במשפט הכניסה שיצא הדין אל החוץ כדפירשנו, ולזה רצה יסרני הסוף והתוכחות יהיה במשפט, לא תחלת דין לבד במשפט (אור יקר).

⁶²⁷⁰ דהיינו שגבר זכות על ידי הייחוד והדין נגמר מצד הקדש ואין מלחמה וקטרוג נכנס שם כלל] ועיקר דהיינו "שלום ואמת חסד ורחמים" הם ארבעה נגדיים לארבע מיתות שהם ארבעה קליפות, שלום הפך חנ"ק, אמת הפך הר"ג, חסד הפך שריפ"ה, רחמים הפך סקיל"ה שהם ארבעה הפכיות אלו לאלו והטעם כי שלום ממנו חיים אל חי ביסוד, אמת הוא עץ החיים ודאי, חסד הוא נובע מבינה מקור חיים שהיא אלהים חיים והיא נקראת ארץ החיים, רחמים מכתר וחכמה שהם החיים ודאי והחכמה תחיה בעליה ומשם מקור חיים, ואלו כולם שולטים בחיים ייחוד הדינים זכות גבורה מצד

<p>קטרוגא⁶²⁷¹ ואינן ארבע מיתות וכד סטרא דאיהו זכות שלטא כלא איהו ושלום (שלום) שלום ואמת חסד ורחמים:</p>	<p>וכשהצד שהוא זכות שולט, הכל הוא שלם, שלום ואמת, חסד ורחמים.</p>
<p>וכד אתחברת סטרא אחרא בדינא (ד) שלטא בקטרוגא באינן ארבע מיתות בית דין סקילה שריפה הרג וחנק כלהו שלטנותא דקטרוגא (ו) בישא סקילה בגין דאיהו (ישעיה ח יד) אבן נגף שריפה בגין דאיהו צור מכשול אשא תקיפא הרג דא (דברים לב מב) חרב תאכל בשר ודאי, ששולטת בבשר, וזהו "קץ כל בשר". חנק, משום שהוא "קללת אלהים". אותו ששולט על חנק, על תליה. ובארנו, משום שלא נשאר אלא בשר לבדו, ואותו קללת אלהים שולט בבשר, מרה שחורה, ולכן זה לטוב וזה לרע.</p>	<p>וכשמתחבר הצד האחר בדין, שולט בקטרוגא באותן ארבע מיתות בית דין, סקילה, שרפה, הרג וחנק. כולן שלטון הקטרוגא הרע. סקילה, משום שהוא "אבן נגף". שרפה, משום שהוא "צור מכשול", אש חזקה. הרג, זה "חרב תאכל בשר". תאכל בשר ודאי, ששולטת בבשר, וזהו "קץ כל בשר". חנק, משום שהוא "קללת אלהים". אותו ששולט על חנק, על תליה. ובארנו, משום שלא נשאר אלא בשר לבדו, ואותו קללת אלהים שולט בבשר, מרה שחורה, ולכן זה לטוב וזה לרע.</p>
<p>ואצטריכו ישראל דרזא דמהימנותא בהו לאסתמרא בגין דישלוט סטרא דמהימנותא ולא יהבון דוכתא לסטרא אחרא לשלטאה זכאין אינן בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים וגו':</p>	<p>וצריכים ישראל, שבהם סוד האמונה, להשמר כדי שישלוט צד האמונה, ולא יתנו מקום לצד האחר לשלוט. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם נאמר "ועמך כולם צדיקים וגו'".</p>
<p>נביאין דאינן סטריין עלאין תרין ירכין דסמכין לאורייתא קדישא⁶²⁷³ אינן נטלין להיכלא⁶²⁷⁴ דתרין רוחין ביה דאינן נוגה וזוהר ואינן תרין ירכין לתתא לסמכא לאינן היכלין דלעילא⁶²⁷⁵ דאקרון תורה שבעל פה כמה דאית סמכין⁶²⁷⁶ לאורייתא דאיהו תורה שבכתב כך אית סמכין⁶²⁷⁷ קיימין לאורייתא דאיהו תורה שבעל פה וואתכלילו דא בדא⁶²⁷⁸ כדין אלין תרין סמכין דלתתא כד מתחברין באלין עלאין אתרשים בהו סטרא דנבואה</p>	<p>הנביאים, שהם צדדים עליונים, שתי ירכים שתומכות בתורה הקדושה, הם נוטלים את ההיכל שבין שתי רוחות, שהן נוגה וזוהר, ואותן שתי ירכים למטה לתמוך אותם ההיכלות שלמעלה, שנקראו תורה שבעל פה. כמו שיש תומכים לתורה, שהיא תורה שבכתב, כך יש תומכים עומדים לתורה, שהיא תורה שבעל פה. ונכללו זה בזה. אז שני התומכים הללו שלמטה, כשמתחברים בעליונים הללו, נרשם בהם צד הנבואה. ומי הוא, מראה, שהוא כעין נבואה.</p>

קשרם כדפירשנו, אמנם בהתפרדם והדינים החצונים שולטים מצד היותם יונקים הדינים ממקורותיהם שאז אין ייחוד כלל (אור יקר).⁶²⁷¹ פי' שהוא מקטרג בדבר שרוצה לקטרג עליו כדי להרוג האדם בד' מיתות ב"ד וזהו ואינן ד' מיתות (מ"מ).

⁶²⁷² שלח קע ע"א (הערת הזהר).

⁶²⁷³ פי' נ"ה דזעיר שעליהם סומך הזעיר הנק' תורה שבכתב ושם הם הנביאים (מ"מ).

⁶²⁷⁴ פי' היכל נוגה שהוא נצח והיכל זוהר שהוא הוד שהוא עצם השמים דבריאה. וז"ש ואינן תרין ירכין לתתא דהיינו נ"ה דזעיר דבריאה' כמ"ש של בשם הרב (מ"מ).

⁶²⁷⁵ פירוש שנ"ה דבריאה הם סומכים לנ"ה דמ' דאצילות הנקרא תורה שבע"פ שנ"ה דמ' הם עומדים עליהם (מ"מ).

⁶²⁷⁶ פי' נ"ה דזעיר דאצילות (מ"מ).

⁶²⁷⁷ פי' נ"ה דזעיר דבריאה הנז' (מ"מ).

⁶²⁷⁸ פי' נ"ה דזעיר בנו"ה דמ'. ונ"ה דמ' בנו"ה דבריאה. (מ"מ).

<p>ומאן איהו⁶²⁷⁹ מראה⁶²⁸⁰ דאיהו כגוונא דנבואה:</p>	
<p>וכל אינון מאריהון דמראה מהכא ינקין לעילא נבואה הכא מראה ועל דא איהו דא כגוונא דא [ודא כגוונא דא] וכד מתחברין דא בדא כדין [שליט] על האי אתר [אתרשים] שמא קדישא דאקרי צבאות⁶²⁸¹ בנין דכל אינון חיילין קדישין בלהו קיימי הכא וכלהו אקרון מסטרא דנבואה מראה וחלמא מסטרא דנבואה הוו:</p>	<p>וכל אותם בעלי המראה יונקים מכאן. למעלה נבואה, וכאן מראה. ועל כן זהו כמו זה, וזה כמו זה. וכשמתחברים זה בזה, אז שולט על המקום הזה (נרשם) השם הקדוש שנקרא צבאות. משום שכל אותם צבאות קדושים, כולם עומדים כאן, וכולם נקראו מצד הנבואה. מראה וחלום מצד הנבואה היו.</p>
<p>ואף על גב דקא אמרינן די בגו ההוא אות קיימא קדישא שריא שמא דא בנין דכלהו אחיילין נפקי מהאי אות עם כל דא ירכין דאינון קיימין לבר⁶²⁸² קרינן על שמא ודא ואלין (דאלין) אינון⁶²⁸³ דאקרון ברייתי דהא ברייתא לבר ממשנה ומתניתין קיימא לגו ברייתי אקרון⁶²⁸⁴ ירכין בתי בראי⁶²⁸⁵ כגוונא די לעילא:</p>	<p>ואף על גב שאנחנו אומרים שבתוך אותה ברית הקודש שורה השם הזה משום שכל הצבאות יוצאים מהאות הזו, עם כל זה, הירכים, שהן עומדות בחוץ, קרויות על השם הזה, ואלו הם שנקראים ברייתות. שהרי ברייתא מחוץ למשנה, משניות עומדות לתוך הברייתות נקראות ירכים בתים חיצוניים, כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>מתניתין איהו ורואן⁶²⁸⁶ (רוח) דקיימא לגו דאולפי תמן עקרא דכלא ועל⁶²⁸⁷ תנא⁶²⁸⁸ ורוא⁶²⁸⁹ דהך (שיר ח ב) אנהגך אביאך אל בית אמי⁶²⁹⁰ תלמדני [אל בית אמי דא קדש הקדשים תלמדני] דא הוא רוא דמתניתין דכד עאל דא נהר⁶²⁹¹ דנגיד ונפיק בההוא בית קדש הקדשים כתיב תלמדני ודא הוא רוא דאקרי משנה כמה דאת אמר (דברים יז יח) את משנה התורה הזאת:</p>	<p>משנה היא סוד שעומד לפנים, שלומדים משם עיקר הכל, וכן התנאים. וסוד של זה, "אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני". אל בית אמי, זה קדש הקדשים. תלמדני, זהו סוד המשנה. שכשנכנס הנהר הזה ששופע ויוצא לאותו בית קדש הקדשים, כתוב "תלמדני". וזהו הסוד שנקרא משנה, כמו שנאמר "את משנה התורה הזאת".</p>

⁶²⁷⁹ רמז (הערת הזהר).

⁶²⁸⁰ קשה דהכא משמע דמראה הוא כשמתחברים נ"ה דבריאה באצילות ולעיל בסוף היכל השני אמר דמראה וחלום הוא מנ"ה דבריאה (מ"מ).

⁶²⁸¹ פי' שם צבאות כשמתחברים נ"ה דאצילות בנ"ה דבריאה ולכך אמר ואע"ג דקא אמרינן וכו' דמשמע דצבאות הוא ביסוד עכ"ז גם נ"ה דבריאה כשמתחברים עם נ"ה דאצילות נק' צבאות וז"ש ועכ"ד ירכין דאינון קיימין לבר קרינן על שמא דא דה"ג. וכן הוא בזהר מדוייק (מ"מ).

⁶²⁸² הנפש נהי"ם היא רק השורש למה שלמטה ממדרגת האדם, והיא עומדת בהאדם רק לקשר אותו לכל מה שלמטה ממנו שהוא לקשרו עם הגוף והעולם, ולכן נקרא הנפש לבר מגופיה (וכמ"ש בזה"ק בראשית כא ע"ב, ופ' תולדות קמו ע"א, ופ' וישלח קסו ע"א, ופ' פקודי רנז ע"ב, ופ' נשא קמו ע"א) (הקדר"ש יז ע"ד).

⁶²⁸³ פי' נ"ה אלו דבריאה נק' ברייתות לפי שהם לבר (מ"מ).

⁶²⁸⁴ ואקרון (דפ"ו).

⁶²⁸⁵ פי' נ"ה דבריאה הם בתי בראי והם דוגמת נ"ה דאצילות וז"ש כגוונא דלעילא (מ"מ).

⁶²⁸⁶ ר"ל שהמשנה היא במ' דאצילות ולכך היא לגו מברייתא שהברייתא בבריאה (מ"מ).

⁶²⁸⁷ דא (נוסף במ"מ).

⁶²⁸⁸ ור"ל שהתנאים שהם המשנ' הם במ' (מ"מ).

⁶²⁸⁹ דא (נוסף במ"מ).

⁶²⁹⁰ פי' ישראל אומרים ליסוד דזעיר אנהגך אביאך אל בית אמי שהוא יסוד דנוקבא ואזי תלמדני שמקבלים השפע וז"ש אל בית אמי דא ק"ק שייסוד דנוק' נק' ק"ק (מ"מ).

⁶²⁹¹ פירוש כמ"ש כשנכנס יסוד דזעיר ביסוד דנוק' אז ישראל מקבלים השפע (מ"מ).

<p>(ולבר) כד אתמשכא ולבר אקרין ברייתא תרין ירכין אינון ברייתא רזא דרוזין דלא אתייהיב לאתגלאה בנין דלא אתמסר רזא בר לחכימי עליונין ווי אי אתגלי ווי אי לא אתגלי בנין דאיהו רזא מרוזין עלאין דקודשא בריך הוא אנהיג ביה עלמא:</p>	<p>כשנמשכה החוצה, נקראת בריכתא. שתי הירכים הן ברייתות, סוד הסודות שלא נתנה רשות לגלות, משום שלא נמסר סוד זה, רק לחכמים עליונים. אוי אם יתגלה, ואוי אם לא יתגלה, משום שהוא סוד מהסודות העליונים שהקדוש ברוך הוא מנהיג בו את העולם.</p>
<p>בית ראשון קיימא בימי שלמה לקבל עלמא עלאה [אקרי בית עלאה קדמאה אקרין] (ואיהו מקריב) בית ראשון ואשתמש כלא בבית קדשי הקדשים אתר דאשתמש ביה שמשא</p>	<p>בית ראשון עמד בימי שלמה כנגד העולם העליון, והוא נקרא בית ראשון, והכל השתמש בבית קדש הקדשים, המקום שבו שמשה השמש</p>
<p>רנח/א</p>	
<p>בסיהרא⁶²⁹² ורוזין עלאין כלהו בשלימו וקיימא עלמא באשלמותא:</p>	<p>בלבנה. וסודות עליונים כולם בשלמות, והעולם עומד בשלמות.</p>
<p>ולבתר גרמו חובין ואתמשכו רזין ואתדחיין מבית קדש הקדשים לבר כד אתדחו לירכין כדין קיימו לבר דאקרון בתי בראי ואצטריכו לברייתא:</p>	<p>ואחר כך החטאים גרמו, ונמשכו הסודות ונדחו מבית קדש הקדשים החוצה. כשנדחו לירכים, אז עמדו בחוץ, שנקראו בתים חיצוניים, והצטרכו לברייתות.</p>
<p>בית שני קיימו בבתי בראי בירכין ומנייהו אהדרו ושארן [האי] בבית קדש הקדשים ואיהו בית שני ואינון אחרנין אשתארו בברייתא לבר [בני ירכין] והוא עקרא דלהון מתנתיין דאיהו בית שני וברייתא אינון דשארן [בני ירכין] [ו]הו אולפין ממתניתין ואתנהיגו מוזה ויהינן רזא דכתיב (ישעיה ב ג) כי מציון תצא תורה:</p>	<p>בית שני עמדו בבתי החיצוניים בירכים, ומהם חזרו, ושרויים (היו) בבית קדש הקדשים, והוא בית שני. ואותם אחרים נשארו בברייתא בחוץ, בין הירכים. והיו לומדים מהמשנה, והונהגו ממנה, והיינו סוד הנאמר "כי מציון תצא תורה".</p>
<p>ולבתר כד גרמו חובין (ו)אתעדי שולטנותא דהאי בית שני ואף על גב⁶²⁹³ דשלטנא דיליה לא הוה כבית ראשון דהוה ביה שלמא תדיר בנין ודמלכא (דאיהו מלכא) דשלמא דיליה תדיר והוה בגויה ועל דא הוה בשלם בית שני לא הוה ביה שלם הכי בנין דערלה (הוה בגויה ו)קטרוגא ביה תדיר ועל דא הוה כהני זמינין ובגויה (לגויה) לקטרוגא בהאי ערלה ולהו אצטריך מלהו (ולהאי אצטריך מילה) לקטרוגא בהדה ולאגנא על בית שני וכלא ברזא כדקא חזי:</p>	<p>ואחר כך גרמו החטאים, הוסר שלטון של זה הבית השני, (ואף על גב) ששלטונו לא היה כמו בית ראשון שהיה בו שלום תמיד, משום שהמלך שהשלום שלו תמיד היה בתוכו, ולכן היה בשלום, בבית שני לא היה בו שלום כך, משום שבערלה יש תמיד קטרוג. ולכן היו כהנים מזומנים בתוכו לקטרוג בערלה הזו, ולהם היה צריך דבר לקטרוג עליה ולהגן על בית שני, והכל בסוד כראוי.</p>
<p>לבתר גרמו חובין ושלטא ההיא ערלה ואתדחיין מבית שני לבר ונחתי מתמן לחמוקי ירכין לתתא [ולבתר נחתו מתמן ואתדחו מאינון חמוקי דלתתא] עד ודי שרון (דישרון)</p>	<p>אחר כך גרמו החטאים ושלטה אותה ערלה, ונדחו מבית שני החוצה, וירדו משם לחמוקי הירכים למטה ואחר כך ירדו משם ונדחו מאותם החמוקי של מטה עד שהיו שרויים למטה ברגלים, וכשישבו ברגלים, אז, "ועמדו רגליו ביום ההוא", והעולם יתנהג בכל</p>

⁶²⁹² פירוש שבק"ק שהוא יסוד דנוקבא שם משמש הזעיר הנקר' שמש (מ"מ).
⁶²⁹³ ואע"ג (מוסגר בדפ"ק).

<p>לתתא ברגלין וכד ית(ו)בו ברגלין כדין (זכריה יד ד) ועמדו רגליו ביום ההוא ועלמא ובכלא (וכלא) יתנהיג ברזא עלאה כדקא חזי ואף על גב דאתדחו לא⁶²⁹⁴ אשתבכו מניה וולעלמין (ו)אתאחידו ביה:</p>	<p>בסוד עליון כראוי. ואף על גב שנדחו, לא נעזבו ממנו, ולעולמים נאחזו בו.</p>
<p>ומאן דידע ומדיד בשיעורא⁶²⁹⁵ דקו המדה ארכא דמשיכו דירכין עד רגלין יכול למנדע⁶²⁹⁶ משיכא⁶²⁹⁷ דגלותא דאתמשך ורזא איהו בין מחצדי חקלא וכלא ברזא עלאה ובגין דא כלהו ברייתי וכלהו תנאי וכלהו אמוראי קיימי בדוכתייהו כדקא חזי אלין לנו ואלין לבר באינון חמוקי ירכין (ואלין לבר) ולתתא מברכין ובכולהו אקרי תורה שבעל פה ובכלהו נחתי ישראל ואתגלו (זכרים):</p>	<p>ומי שיודע ומודד בשעור של קו המדה אורך ההמשך של הירכים עד הרגלים, יכול לדעת את המשך הגלות שנמשכת. וזהו סוד בין קוצרי השדה, והכל בסוד עליון. ולכן כל הברייתות וכל התנאים וכל האמוראים עומדים במקום כראוי, אלו לפניו ואלו לחוץ, באותם חמוקי הירכים (ואלו לחוץ) ולמטה מהברכים. ובכלם נקרא תורה שבעל פה, ובכולם ירדו ישראל וגלו.</p>
<p>[וכדין] כד יסתיים גלותא במשיכו דרגלין כדין ועמדו רגליו ביום ההוא⁶²⁹⁸ ויתעבר ההוא</p>	<p>ואז, כשתסתיים הגלות בהמשכת הרגלים, אז, "ועמדו רגליו ביום ההוא", ותעבור אותה</p>

⁶²⁹⁴ ולא (דפ"ו).

⁶²⁹⁵ רלג ע"א (הערת הזהר).

⁶²⁹⁶ ויקרא רס ע"א (הערת הזהר).

⁶²⁹⁷ משיחא (דפ"ו).

⁶²⁹⁸ הנה עיקר ענין ביאור הדבר הזה ביארתי לעיל במאמר ת"ח נשמתא כו' בדף רנ"ד ע"ב בענין ביאור מהות מין נוקבין מה ענינים וע"ש באורך וזכירהו כאן בתכלית הקיצור. הנה ביארנו כי ענין המיין נוקבין הם הם בחינות נשמות בני אדם התחתוני' אשר היו כלולות באותם השבעה מלכים דארץ אדום אשר התחברות כולם יחד הם פרצוף אדם אחד מראשו ועד רגליו ואדם הזה הקדוש נטבע בתוך הקלי' אשר גם הם בצורת פרצוף אדם מראשו ועד רגליו ונתערב זה בתוך זה ומובלע בתוכו והנה באדם הא' יצאו כל הנשמות כלולות בו מבחינת אחר באחר ועדין היה צריך להוציאם מבחי' פנים בפנים ועל ידי חטאו של אדם הטיל בהם זוהמת הנחש וחזרו ונפלו והטבעו בתוך אדם של הקליפות. וכאשר עמדו ישראל על הר סיני פסקה זוהמתם וכולם עמדו על הר סיני את אשר ישנו פה ואת אשר איננו והיו כולן שם חירות ממלאך המות שהוא בחינת הקליפה ובעגל חזרו והטבעו תוך הקלי' (ע"ח ש' ל"ו ש' מעוט הירח פ"ב) ובבית ראשון שבנה שלמה אשר רומז אל רחל נוקבא דז"א הנקראת עקרת הבית היתה אז עמו פנים בפנים בכל אורך שיעור קומת דז"א ועלתה עד ראשו ואז היתה לקבל עלמא עלאה כו'. וקיימא עלמא באשלמותא כו' פירוש כי עיקר בית ראשון או בית שני שניהם הם ברחל נוקבא דז"א אלא שבזמן בית ראשון כיון שהיתה שוה בקומתה אל הז"א ואז גס האימא עלאה הנצח הוד יסוד שלה מתלבשין ומתפשטין בסוד מוחין תוך ז"א עד החזה שלו כנודע וכיון שגם רחל נוקביה דז"א היתה עולה עד כנגד ראשו דז"א שהוא כנגד בינה לכן נקראת גם רחל עלמא עלאה ונקראת ה"א עלאה. אבל בבית שני אשר רחל לא עלתה רק עד החזה דז"א בלבד והי' קומתה פנים בפנים מחזה דז"א עד רגליו אשר שם אין הבינה מתפשטת תוך ז"א נכן נקרא הבית הזה השני ה"א תתאה אלא שכיון שהיתה עמו פנים בפנים היה בית המקדש השני בנוי אבל אח"כ בעת חרבן בית שני חזרה להיות אחור באחור עמו ומן החזה ולמטה בלבד ואז הנשמות היו טבועות בתוך אדם דקליפות באותו שיעור הנז' עצמו שהוא מן החזה ונמטה שלו עד רגליו אשר כל הקומה הזו היא בחינת נצח והוד הנקראים ירכין וזמ"ש כד אתדחו לירכין כדין קיימי לבר כו' ועוד בחרבן בית שני הזה ירדו עוד אל חמוקי ירכין כו' ונמצא כי שיעור הגלות זה נמשך כל זמן שעדין לא נתבררו הנשמות מתוך אדם דקליפה (דף כ"ה ע"א) מבחינת ירכין ורגלין דיליה ולכן מאן דידע אורכא דמשיכו דירכין עד רגלין יכול למינדע משיכה דגלותא דאתמשך ואנו בכל הזמן הזה אנו מבררין אותם הנשמות על ידי תפילותינו מעט מעט וכשנגמרו להתברר עד סיום הרגלים כדין כתיב ועמדו רגליו ביום ההוא כי כבר היה קיום אל הרגלים של הקדושה שהובררו ונסתלקו מתוך הקליפה וכדין אתי משיחא (שער מאמרי רשב"י). הנה כבר ידעת כי כוונת הגלות הוא להוציא בירורי הקדושה שבלע אדם בליעל כנזכר בשער הגילגולים בפ' א' וב' והנה בכל מקום שגלו ישראל גלתה השכי' עמהם כי מתלב' בשר ההו' לברר ולהוציא' בלעו מפיו בסו' (תהילים קג יט) ומלכותו בכל משלה וז"ש כל המיצר לישראל נעשה ראש כי גורמי' למל' להיות שם בארצם ואחר שכן הוא הם מקבלים שפע תחלה ואח"כ מהם ניזונין כל העולם כולו בהיותה שם בגלות עם ישראל. והנה גלות מצרי'

805

<p>רוחא מסאבא ערלה מן עלמא ויתהדרון ישראל בלחודייהו לשלמא כדקא יאות בגין דההוא ערלה נחית לון לתתא עד השתא ומכאן ולהלאה דהאי ערלה אתקצין ואתעבר מגו עלמא כדין (דברים לג כד) וישכון ישראל בטח כדד עין יעקב בההוא עין יעקב ולא אשתכה מקטרגא עליהו זכאה חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>רוח הטומאה ערלה מן העולם, ויחזרו ישראל לבדם לשלוט כראוי, משום שאותה ערלה הורידה אותם למטה עד עכשיו. ומכאן והלאה, שהערלה הזו תקצץ ותעבור מתוך העולם, אז, "וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב". באותו עין יעקב, ולא ימצא מקטרג עליהם. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>יוסף הצדיק עמודא דעלמא איהו נטיל ברשותא היכלא טמיר וגניז וברשותיה קיימא היכלא שביעאה ואף על גב דקא אמרן דהיכלא⁶²⁹⁹ דלבנאות הספיר ברשותיה קיימא הכי הוא דביה מתקן אבל תא חזי נביאים דקא אמרן כד מתחברי לתתא תרין דרגין מתפרשין מנייהו מראה וחלום וקיימי בירכין באינזון חמוקין קיימי מראה וההוא דאקרי נבואה קטנה מירכין ולתתא⁶³⁰⁰ קאים⁶³⁰¹ חלום עד דמאטו רגלין ברגלין ותמן קאים היכלא תתאה ואקרי לבנת הספיר:</p>	<p>יוסף הצדיק עמוד העולם, הוא נטל ברשות היכל טמון וגנוז, וברשותו עומד ההיכל השביעי. ואף על גב שאמרנו שההיכל של לבנת הספיר עומד ברשותו, כך הוא, שבו נתקן. אבל בא וראה, הנביאים שאמרנו, כשמתחברים למטה, שתי דרגות נפרדות מהם, מראה וחלום, ועומדים בירכים. באותם חמוקים עומדים מראה, ואותו שנקרא נבואה קטנה. מהירכים ולמטה (למטה) עומד חלום, עד שיגיעו רגלים ברגלים, ושם עומד היכל תחתון שנקרא לבנת הספיר.</p>
<p>כלא ירכין בירכין לאשתלמא חד בחד וכלהו דרגין דנבואה דהא מתמן נפקי [וישראל] נפקין⁶³⁰² ואתעבידו מנייהו מראה] [שראן] על האי אתר ואתעביד מנייהו חלום יוסף הצדיק איהו שלימא דכלא איהו נטיל כלא בגין דכלא אתקן בגיניה כלא תאיב [בתיאובתא] [בתיאובת] בגיניה:</p>	<p>הכל ירכים בירכים, להשתלם אחד עם אחד, וכולם הדרגות של הנבואה, שהרי משם יוצאים ושורים, ונעשה מהם מראה, ושורים על המקום הזה ונעשה מהם חלום. יוסף הצדיק הוא שלמות הכל, הוא נטל הכל. משום שהכל נתקן בגללו, הכל משתוקק בתשוקה בגללו.</p>

הוא כנגד הכתר שעל הראש וגלות בבל הוא כנגד המוחין דהיינו הראש עצמו ועליו נאמר (דינאל ב לח) אנת הוא רישיה דדהבא ולכן כמו שבקדושה הכתר אינו נתפס בשם ובאות כן לא הזכרו אלא ד' גלויות נגד ד' אותיות הויה וד' נהרות הם נגד אלו ונהר פישון הוא בבל וגם אמרו רז"ל כי מצרים כולה הוא בנהר פישון על שם שמגדל הפשתי. והענין כי כמו שבקדוש' הכתר כלול מ' כנזכר כן מצרים כלול בנהר פישון שהוא בבל כנז' נגד הויה' מהשם והכתר בקליפה הוא פרת ומדי ופרס הם הזרועות ולכן נחלקה מלכות בבל לשנים דהיינו לב' זרועות וע"ז אמר דניאל (דינאל ה כח) פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס כי בראש עם היות שיש בו ג' מוחין הכל נחשב א' משא"כ בזרועות ויון נגד הגוף והרגלים הם אדום וישמעאל שמהם שני העקבים ולכן גם הם שני מלכי' (זהר הרקיע). ועי' מ"ן ומ"ד א. כל ענין הגלות הוא משום הניצוצין דעשר ספי' אשר נפלו ונטבעו בתוך הקליפות, ואלו הניצוצין הם קומה שלימה שהוא פרצוף אדם שלם, ונפל וירד מראשו ועד רגליו, טבוע בתוך הקליפות, אשר גם הם בבחי' צורת פרצוף אדם מראשו עד רגליו, והוא האדם בליעל. ובעת חורבן בית שני, גרמו חובין וירדו בכל משך הירכין והרגלין דהאדם בליעל, וכן הם יורדים תמיד בכל זמן הגלות הזה, עד דנחתו לתתא בהעקביים, וזהו שכתוב (תהלים פט נב) אשר חרפו עקבות משיחך, וכן מ"ש (סוטה מט ע"ב) בעקבות משיחא חוצפה יסגי. וכשיסתיים לעלות ולהתתקן כל אותן הניצוצין אשר גם בבחי' הרגליים והעקביים דקליפה, הנה יתוקן אז כל הרגלין דקומת אדם דקדושה, ויתקיים אז מקרא שכתוב (זכריה יד ד) ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזתים וכנ"ל. (ביאורים ח"א כח ע"ג).

⁶²⁹⁹ רמו ע"א רסו ע"א בראשית מה ע"א (הערת הזהר).

⁶³⁰⁰ (ס"א לתתא) (נוסף בדפ"ו).

⁶³⁰¹ רסב ע"א רמז ע"ב (הערת הזהר).

⁶³⁰² "וישראל נפקין" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "שראן".

<p>תא חזי בשעתא דיוסף הצדיק קיימא לאתקנא בלא כדין איהו נטיל כלא וכד אתחבר בהיכליה כדין מתערי כלהו (מתערי) לנטלא תיאובתא ורעותא עלאי ותתאי וכלא אינון ברעותא חדא ושלימו חד למחדי ונ"א למהויו עלאי ותתאי רעותא חדא כדקא יאות וכלהו תתאי קיימי בקיומא בגיניה ועל דא כתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם ועל האי יסודא קאים האי עלמא:</p>	<p>בא וראה, בשעה שיוסף הצדיק עמד לתקן הכל, אז הוא נטל הכל. וכשהתחבר בהיכלו, אז כולם מתעוררים ליטול תשוקה ורצון, עליונים ותחתונים, והכל הם ברצון אחד ושלמות אחת, לשמח (להיות) עליונים ותחתונים ברצון אחד כראוי. וכל התחתונים עומדים בקיום בשבילו, ולכן נאמר "וצדיק יסוד עולם". ועל היסוד הזה עומד העולם הזה.</p>
<p>האי לבנו"ת הספיו"ר לא קאים בקיומיה עד דהאי יוסף הצדיק אתקן⁶³⁰³ וכד איהו אתתקן כלא מתותקני דא הוא יסודא ודכלהו (וכלהו) בניינא ועל דא כתיב (בראשית ב כב) [ויבן יהו"ה אלהים את הצלע וגו' ויבן כתיב⁶³⁰⁴ ולא כתיב (שם ז) וייצר ולא כתיב] ויברא בגין דהאי קיימא על יסודא ולבתר דיסודא אתקן כלא אתבני עליה ובגין דא כלהו קיימן בהאי והא אוקימנא:</p>	<p>לבנו"ת הספיו"ר הזו לא עומדת בקיום, עד שיוסף הצדיק הזה נתקן. וכשהוא נתקן, אז כולם נתקנים. זהו היסוד של כל הבנין. ועל זה נאמר "ויבן ה' אלהים את הצלע", ולא כתוב וייצר, ולא כתוב ויברא. משום שזה עומד על יסוד, ולאחר שהיסוד נתקן, הכל נבנה עליו. ומשום זה הכל עומד בזה, והרי בארנו.</p>
<p>רנח/ב</p>	
<p>תא חזי כתיב (בראשית ב כב) ויבן יהו"ה אלהים את הצלע⁶³⁰⁵ דהות מסטרא דאחורא⁶³⁰⁶ ואתקין לה⁶³⁰⁷ לאהדרא אנפין באנפין הכי אוקימנא אבל ויבן⁶³⁰⁸ אסתכל לסלקא לה בההוא דרגא⁶³⁰⁹ דעלמא עלאה⁶³¹⁰ שריא ביה למהוי דא כגוונא דדא⁶³¹¹:</p>	<p>בא וראה, נאמר "ויבן ה' אלהים את הצלע", שהיתה מהצד האחורי והתקינה לחזור פנים בפנים. כך בארנו. אבל "ויבן", הסתכל להעלותה לאותה דרגה של העולם העליון שרוי בה, להיות זו כעין זו.</p>
<p>ותו ויבן אסתכל בסטרוי ואתקין וכוין כל רוחותיה למזרע ולאשקאה ולאולדא למעבד לה כל צרכוי כמה דאצטריך ולבתר ויביאה במה בהאי צדיק דכתיב⁶³¹² (אסתר ב יג) ובזה הנערה⁶³¹³ באה אל המלך דהאי אמשיך לכלא לסלקא לאתעטרא בשלימו הכא מניעו דכל חובין הכא מניעו דכל תיאובתין בישין:</p>	<p>עוד "ויבן", הסתכל בצדו והתקין וכוון את כל רוחותיה לזרע ולהשקות ולהוליד, ולעשות לה כל צרכיה כמו שצריך. ואחר כך "ויביאה", במה, בצדיק הזה, שנאמר "ובזה הנערה באה אל המלך". שזה המשיך את הכל לעלות ולהתעטר בשלמות. כאן מניעת כל החטאים, וכאן מניעת כל התשוקות הרעות.</p>

6303 אתתקן (דפ"ו).
6304 וגו' ויבן כתיב (נמחק בדפ"ק).
6305 תזריע מ"ד ע"ב ועי' ויקרא יט ע"א, בראשית כח ע"א מח ע"ב מט ע"א (לש"ו)
6306 ור"ל שהמלכות היתה באחורי זעיר וננסרה וחזרה פנים בפנים (מ"מ).
6307 לצורך בריאת נשמת אדה"ר עלו למעלה בהיכלין דאר"א, והיו שם אז פב"פ, אך תיכף אח"כ ירדו למטה וחזרו אחור באחור ע' זה"ק בראשית (דף לה רע"א) ופקודי (דף רנח רע"ב) (דע"ה ח"ב קנח ע"ד), עי' ע"ח מוחין (פרק ט) ובמ"ן ומ"ד (דרוש א) ובפנימיות וחיצוניות (דרוש ד ז ח), ובדברינו בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף ל"א ל"ב דברים עמוקים בזה (ביאורים ח"ב מה ע"ג).
6308 פי' אע"פ שפירשנו מלת ויבן לשון בנין אבל פי' העיקרי ויבן לשון הבנה וכדמסיק (מ"מ).
6309 פירוש זעיר (מ"מ).
6310 פי' שנ"הי דבינה בתוכו (מ"מ).
6311 פי' כדי שתהיה המלכות כמו זעיר (מ"מ).
6312 רסא ע"א (הערת הזהר).
6313 פי' מלכות אל המלך הוא זעיר (מ"מ).

<p>מה דלא איהו בההוא היכלא שתיתאה בסטרא אחרא דתמן כל ענוגין בישין וכל סטרין דתיאובתין דענוגא דהאי עלמא (וכי) וכדו האי עלמא אתנהיג בהו (ו) בני נשא כשלי בהו [ובגין דבני נשא טעיין בהו כשלין בהו מההוא] (לההוא) עלמא דחמאון] כמה ענוגין (דגופא) ותיאובתין דגופא אתהני ואתענייג⁶³¹⁴ מנייהו וטעיין אבתרייהו הדא הוא דכתיב (בראשית ג ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו' דהא כל תיאובתין וכל ענוגין דעלמא ביה תליין:</p>	<p>מה שאינו באותו ההיכל הששי, בצד האחר, ששם כל הענוגים הרעים וכל הצדדים של העונג של העולם הזה, וכשהעולם הזה מנהיג אותם, אנשים (נכשלים בהם ומשום שבני אדם טועים בהם), נכשלים בהם מאותו העולם, שרואים כמה ענוגים ותשוקות שהגוף נהנה ומתענג מהם, וטועים אחריהם. זהו שנאמר "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו'", שהרי כל התשוקות וכל הענוגים של העולם תלויים בו.</p>
<p>ועל דא כגוונא דא אית מלין דגופא אתהני בהו ועיילי לגופא ולא לנשמתא ואית מלין דנשמתא אתהני מנייהו ולא גופא ועל דא דרגין פרישין דא מן דא זכאין אינון צדיקיא דנטלי אורח מישר ומנעי גרמייהו מההוא סטרא ומתדבקן בסטרא דקדושה:</p>	<p>ועל כן כמו זה יש דברים שהגוף נהנה מהם, ונכנסים לגוף ולא לנשמה. ויש דברים שהנשמה נהנית מהם ולא הגוף, ועל כן הדרגות נפרדות זו מזו. אשריהם הצדיקים שלוקחים דרך ישרה, ומונעים עצמם מאותו הצד, ונדבקים בצד הקדושה.</p>
<p>ובהיכלא דא כלילון כל שאר שמהין⁶³¹⁵ דכל אלין והיכלין (חיילין⁶³¹⁶) דלתתא תרי שמהין אינון דכלילו שאר שמהין אחרנין⁶³¹⁷ חד דכד אתחבר עילא בתתא⁶³¹⁸ ויעקב⁶³¹⁹ נטיל היכליה⁶³²⁰ באינון נשיקין⁶³²¹ ברזא עלאה כדין כליל כל שאר שמהין⁶³²² ואקרי יהו"ה⁶³²³ [אלהים]⁶³²⁴ ודא אקרי שם מלא כמה⁶³²⁵ דאוקימנא וחד⁶³²⁶ כד אתחבר יסודא⁶³²⁷ דעלמא בהיכליה⁶³²⁸ וכלהו מתערי</p>	<p>בהיכל הזה כלולים כל שאר השמות של כל אלו ההיכלות (וצבאות) של מטה. שני שמות הם שכללו את שאר השמות האחרים. אחד זכר מתחבר מעלה במטה, ויעקב נטל את היכלו באותן נשיקות בסוד עליון, ואז כולל את כל שאר השמות, ונקרא יהו"ה אלהים, וזה נקרא שם מלא, כמו שבארנו. ואחד כשמתחבר יסוד העולם בהיכלו, וכולם מתעוררים בחביבות ובתשוקה אליו, וכולם כלולים בו, אז כולל שאר השמות ונקרא יהו"ה</p>

⁶³¹⁴ ואתענג (דפ"ו).
⁶³¹⁵ מפני שכל אלו הנמצאים התחתונים הם נכללים בו בסוד עלייתם זה בתוך זה וזה בתוך זה ובסוד היכל הרצון הם מתעדנים בקשרם וייחודם בספירות העליונות כמבואר לכך בו נכללים כולם (אור יקר).
⁶³¹⁶ (נ"א וחיילין) (דפ"ו).
⁶³¹⁷ דהיינו שמות דאצילות ושמות דיצירה (אור יקר).
⁶³¹⁸ אצילות ביצירה בבחינת היכל רצון (אור יקר), פי' אצילות בבריאה (מ"מ).
⁶³¹⁹ ת"ת (אור יקר).
⁶³²⁰ היכל הרצון הכולל כל שאר היכלות (אור יקר), פי' ת"ת דאצילות נטיל היכל הרצון דבריאה שהוא ת"ת. ומלכות היא בבריאה ואז מזדווגים ז"ון ונקראים ה' אלהים (מ"מ).
⁶³²¹ דהיינו קשר וחבור רוחא ברוחא כדפירשנו לעיל (אור יקר).
⁶³²² דאצילות ויצירה (אור יקר).
⁶³²³ עשר ספירן דאצילות (אור יקר).
⁶³²⁴ עשר מדרגות בנקבה המתפשטת בהיכלות כדפירשנו (אור יקר).
⁶³²⁵ דהיינו שם אלהים מתמלא משם יהו"ה שמלואה של שכינה הוא אור עשר ספירות עליונות כדפירש' לעיל (אור יקר), בראשית מח ע"ב רנו ע"ב (הערת הזהר).
⁶³²⁶ השם השני הכולל כל השמות (אור יקר).
⁶³²⁷ דהיינו סוד קשר ההיכלות בהיכל קדש הקדשים דהיינו יחוד יסוד עולם בשכינה בהיכל קדש הקדשים שהוא גמר הייחוד (אור יקר).
⁶³²⁸ ירצה הן אמת שבהיכל הזה יתקשרו כל האברים אמנם שם זה נקרא על שם ההתחלה שעדין לא נתקשר אלא יסוד בהיכליה שהוא היכל השביעי ושאר הספירות מתערי אמנם אינם מיוחדים

<p>[בחביבותא] (בתיובתא) 6329 לגביה 6330 וכלהו כלילן ביה כדין כלילן) כל שאר שמהן ואקרי יהו"ה צבאות ודא אקרי שמא קדישא שלים 6331 ולא איהו שלים כהאי אחרא:</p>	<p>צבאות. וזה נקרא שם קדוש שלם, ולא שלם כמו האחר הזה.</p>
<p>מה בין האי להאי דא שליט עלאה בתתאה גופא בגופא 6332 [ודא איהו שליט בכלא] כדקאמרן ודא [שליט] מאתר דסיומא דגופא 6333 ולתתא באינון [היכלין] 6334 נ"א סמכין] ובכלא דלתתא 6335 ורזא דא בית ראשון ובית שני 6336 ובגין דא היכלא דא כליל כל שאר שמהן דלתתא 6337 [וכלהו שמהן כלילן בהאי שמא כלהו שמהן דלתתא] כמה דאוקימנא ועל דא שמהן אלין דא סלקא ודא נחית זכאין אינון צדיקיא דידעין ארחוי דאורייתא:</p>	<p>מה בין זה לזה. זה שולט עליון בתחתון, גוף בגוף, וזה הוא שולט בכל כמו שאמרנו. וזה שולט ממקום סיום הגוף ולמטה באותם היכלות ובכל שלמטה. וסוד זה, בית ראשון ובית שני. ולכן, ההיכל הזה כולל את כל שאר השמות שלמטה, וכל השמות כלולים בשם הזה, כל השמות שלמטה, כמו שבארנו. ועל כך השמות הללו, זה עולה וזה יורד. אשריהם הצדיקים שיודעים דרכי התורה.</p>
<p>יסודא דא אתנתקן לתרין סטרין חד לאתקנא כל שאר דלתתא וחד לאתקנא היכלא שביעאה 6338 ולא אתקנא דא בדא למהוי כלא רעו חדא כדקא יאות עד הכא יהודא דתרין סטרין דלעילא ותתא לאתיחדא כחדא בשלימו למיהך בארחה מישר:</p>	<p>היסוד הזה נתקן לשני צדדים. אחד לתקן את כל השאר של מטה, ואחד לתקן את ההיכל השביעי ולתקן זה בזה שיהיה הכל ברצון אחד כראוי. עד כאן היחוד של שני צדדים, של מעלה ומטה, להתיחד כאחד בשלמות, ללכת בדרך ישרה.</p>
<p>[זכאה חולקיה מאן דידע ליהודא יהודא ולסדורי סדורא דמהימנותא למיהך בארחה מישר] זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי ועל דא כתיב (תהלים פה יא) הסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו וכדין אמת מארץ תצמח 6339 וצדק משמים נשקף גם יהו"ה יתן הטוב וארצנו תתן יבולה:</p>	<p>אשרי חלקו של מי שיודע ליחד את היחוד ולסדר את סדור האמונה ללכת בדרך ישרה. אשריו בעולם הזה ובעולם הבא. ועל כך נאמר "חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקף", ואז, "אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, גם ה' יתן הטוב וארצנו תתן יבולה".</p>

עדין ואז כולהו כלילן ביה ביסוד, אמנם אין השם ממש בספירות במקומם מיוחדות אלא במציאותם שביסוד (אור יקר), פירוש יסוד דאצילות בהיכל לבנת הספיר דבריאה (מ"מ).

6329 ובתיאובתא (דפ"ו).

6330 הספירות העליונות בסוד ענ"ג ע'דן נ'הר ג'ן וההיכלות אברי הנקבה להתייחדם כולם יחד בסוד הזווג ואז היסוד כולל אלו ואלו, אינם במדרגת השכינה הנקראת אלהים אלא במעלת היסוד בדקות לכך משתנה שם אלהים לשם "צבאות" שכל החיילים התחתונים נקראים צבאות וכל הספירות העליונות "יהו"ה" (אור יקר).

6331 הענין שעם היות שם יהו"ה צבאות ביסוד בסוד היכל קדש הקדשים אינו מורה על קשר הספירות כולם כמו שיורה שם יהו"ה אלהים עם היות שהוא בהיכל הרצון, והטעם שאין שם יהו"ה צבאות תופס כל האצילות כמו שתופס שם יהו"ה אלהים (אור יקר).

6332 פי' ת"ת דידיה עם ת"ת דידיה (מ"מ).

6333 פי' יסוד דידיה ביסוד דידיה לבד (מ"מ).

6334 פי' עם ההיכלות דבריאה (מ"מ).

6335 פירוש יצירה ועשייה (מ"מ).

6336 פי' בית א' הוא נגד השם הראשון שהוא גופא בגופ' ונודע שיסוד דאימא הוא בת"ת דזעיר ובית א' בחי' אימא. ושם השני הוא נגד בית שני שהיא המלכות (מ"מ).

6337 פי' ב"ע (מ"מ).

6338 פי' מלכות (מ"מ).

6339 פי' אמת הוא זעיר. מארץ היא בינה משם צמיחתו. וצדק משמים פי' מלכות בניינה מת"ת דזעיר כי משם התחלת בניינה מהחזה ולמטה (מ"מ).

809

<p>היכלא שביעאה⁶³⁴⁰ היכלא דא היכלא פנימאה מכל(א) [הני היכלין] האי היכלא איהו סתימו [דלאו ביה דיוקנא ממש ולית גופא כלל הכא סתימו] (דסתימין) דגו רזא דרזין האי איהו רזא [דאיהו] אתר לאעלא תמן בגו אינון צנורין דלעילא⁶³⁴¹ רוחא דכל רוחין⁶³⁴² רעוין דכל רעוין לאתחברא כלא כחדא רוחא דחיי [דהא]⁶³⁴³ בהאי⁶³⁴⁴ למהוי כלא תקונא חדא:</p>	<p>ההיכל השביעי. ההיכל הזה הוא ההיכל הפנימי מכל ההיכלות הללו. ההיכל הזה הוא נסתר, ואין בו דמות ממש ולא גוף כלל. כאן הנסתר שתוך סוד הסודות. זהו סוד שהוא מקום להיכנס לשם בתוך אותם הצנורות שלמעלה. הרוח של כל הרוחות, רצון של כל הרצונות, להתחבר הכל כאחד. רוח החיים (של זה) בזה, ולהיות הכל תקון אחד.</p>
<p>היכלא דא⁶³⁴⁵ אקרי בית קדש הקדשים אתר (לקבלא האי נשמתא עלאה⁶³⁴⁶ לאיתאה לעלמא) [נשמתין עלאין⁶³⁴⁷ דאקרי הכי לאתערא עלמא] דאתי לגביה⁶³⁴⁸:</p>	<p>ההיכל הזה נקרא בית קדש הקדשים, מקום (לקבל אותה הנשמה העליונה לבא לעולם) הנשמות העליונות, שנקראת כך לעורר אליו את העולם הבא.</p>
<p>האי עלמא עולם אקרי⁶³⁴⁹ עולם סליקא דסליק עלמא תתאה לגבי עלמא עלאה ואסתתר בגווה [אקרי עולם ואתעלם גויה] (ואתעלם ביה) אתגליא בסתירה⁶³⁵⁰ עולם דסליק איהו ובכלא (וכל) אינון</p>	<p>העולם הזה נקרא עולם. עולם, עליה, שעולה העולם התחתון לעולם העליון, ומסתתר בתוכו ונעלם בו, ונגלה בסתר. עולם, שהוא עולה עם כל אותם</p>
<p>רנט/א</p>	
<p>דקרבין ביה וואסתתין גו סתירו עלאה עולם עלאה⁶³⁵¹ [ד]סליק⁶³⁵² ואסתתיר⁶³⁵³ ברעותא עלאה⁶³⁵⁴ גו טמירו⁶³⁵⁵ דכל</p>	<p>שקרבים לו ונסתרים תוך הסתר עליון. עולם עליון, עולה ומסתתר ברצון עליון תוך טמון כל הטמונים, שלא נודע כלל (כלל) ולא התגלה, ואין מי שמכיר אותו.</p>

⁶³⁴⁰ פי' היכל ק"ק דזעיר דבריאה (מ"מ).
⁶³⁴¹ ופי' שע"י היכל זה עולים כל ההיכלות לאצילות שהם צינורין דלעילא כי כל ההיכלות כלולים בהיכל זה והוא כלול במלכות דאצילות (מ"מ).
⁶³⁴² פי' רוח שבהיכל זה כולל כל רוחין שבהיכלות אחרים לכך נק' רוחא דכל רוחין (מ"מ).
⁶³⁴³ נמחק במ"מ.
⁶³⁴⁴ והג"ה שנופל בה טעות בדפוס בדרך אמת אנו מתקנים אותה. ופי' בינה הנק' רוחא דחיי משפעת בהיכל זה הנק' ק"ק (מ"מ).
⁶³⁴⁵ רנה ע"ב (הערת הזהר).
⁶³⁴⁶ ופי' שהיכל זה מקבל הארת הבינה הנק' נשמתא עילאה (מ"מ).
⁶³⁴⁷ "נשמתין עלאין" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "(אתה)".
⁶³⁴⁸ ור"ל שהארת הבינה באה להיכל זה (מ"מ).
⁶³⁴⁹ פי' מלכות הנק' עולם בסוד מן העולם ועד העולם. ומפרש הטעם שנק' עולם לפי שעולה המלכות ונשלמת בבינה הנק' עלמא עילאה (מ"מ).
⁶³⁵⁰ פי' מלכות שהיא נגלית נעלמת בבינה שהיא נסתרת (מ"מ).
⁶³⁵¹ היינו מלת עולם המתייחס אל הבינה ומפרש ליה ואזיל ואמר כי ענין עליה והעלם הבינה יהיה ביתרון גדול על עליה והעלם המלכות מפני שהיא מצד עצמה עליונה ונעלמת וזהו שאמר "עולם עילאה" מחמת עצמה עליונה (אור יקר).
⁶³⁵² ור"ל שגם בינה נסתרת באריך הנק' רעותא עילאה ונק' טמירו דכל טמירין לפי שהוא טמיר בתוך א"ו הנק' טמירין לפי שהם בגו זעיר (מ"מ).
⁶³⁵³ דהיינו שני פירושי עולם עליה והעלם שהיא עולה מדרגה אחר מדרגה עד עלותה אל מקום ההסתר (אור יקר).
⁶³⁵⁴ הוא הכתר רצון העליון ודאי ולא בכתר אלא עוד מסתתר סתירה אחר סתירה (אור יקר).
⁶³⁵⁵ דהיינו בחינת הכתר המתאחדת באין סוף (אור יקר).

<p>טמירין⁶³⁵⁶ דלא אתידע כלל⁶³⁵⁷ כלל⁶³⁵⁸ ולא אתגלי⁶³⁵⁹ ולית מאן דידע ליה⁶³⁶⁰:</p>	
<p>[כ]פרוכתא (דפרסא)⁶³⁶¹ פריסא חפיא גו טמירו סתים ⁶³⁶² (דסתימין) כפורתא פריסא⁶³⁶³ גו טמירין עלאין [לאסתמרא סתימו⁶³⁶⁴ דהאי טמיר וסתימ⁶³⁶⁵] [לאסתמא סתימין דהא טמירין וסתימין] ונ"א פרוכתא פריסא גו טהירין עלאין לאסתמרא סתימא דהאי טמיר וסתימין לגו מן [פרוכתא] (כפורתא) אית אתר⁶³⁶⁶ סתימ וטמיר ונגיז לאכנשא ליה בגויה משח רבות עלאה⁶³⁶⁷ רוחא דחיי⁶³⁶⁸ על ידא דההוא נהר⁶³⁶⁹ דנגיד ונפיק ווההוא (וחד) נהר אקרי מבוועא דבירא⁶³⁷⁰ דלא פסקין מימוי לעלמין וכד האי עייל ונגיד כל ההוא רבות קדשא⁶³⁷¹ מלעילא מאתר דקדש הקדשים נהירו [נגידו] (ד)נחית ואתי גו אינון צנורין⁶³⁷² האי אתמליא מתמן⁶³⁷³ כנוקבא דמתעברא ואתמליא מן דכורא:</p>	<p>הפרוכת, פרוסה מכסה את תוך הטמון הנסתר. הכפורת פרוסה תוך הטמונים העליונים לשמור את הסתר של אותו טמון ונסתר. (הפרכת פרוסה בתוך אורות עליונים לשמור את הסתר של אותו טמון ונסתר) לפני מן הפרוכת (הכפורת) יש מקום נסתר וטמון וגנוז להתכנס לתוכו שמן המשחה העליון, רוח החיים, על ידי אותו הנהר ששופע ויוצא, ואותו נהר נקרא מבוע הבאר, שלא פוסקים מימיו לעולמים. וכשזה נכנס ושופע כל אותו משחת קדש מלמעלה ממקום של קדש הקדשים, אור של שפע יורד ובא לתוך אותם הצנורות, וזה מתמלא משם כנקבה שמתעברת ומתמלאת מן הזכר.</p>

⁶³⁵⁶ שם מתעלמין כל בחינות הנמצאות להדבק בממציאם, או ירצה הכל טמירין אפילו הנעלמים בחינה זו מתעלם אליהם והיינו טמירא דכל וכו' (אור יקר).

⁶³⁵⁷ אפילו בסוד הדעת הנעלם אינו מתמצא להגלות לא בדעת שבבינה ולא בדעת שבחכמה ולא בדעת שבכתר והיינו כלל כלל בשום מציאות הדעת (אור יקר). פי' עתיק יומין (מ"מ).

⁶³⁵⁸ מוסגר בדפ"ו.

⁶³⁵⁹ בגילוי המציאות למטה אין מציאותו מתגלה, שהרי עתה במציאות התפשטות האור העליון עסקינן ועם כל זה גדרנו הענין בגדר זה זהו בערך עצמו וגם לא בערך שום נמצא ויעלה וידענו (אור יקר). א"ק (מ"מ).

⁶³⁶⁰ א"ס ב"ה (מ"מ).

⁶³⁶¹ הענין כי עד עתה מדבר בקשר ההיכלות בהיכל זה במלכות ומלכות בבינה כדפירשנו ובינה בכל הנמצאים בתוכה נקשר בכתר עד אין סוף דהיינו סוד ההיכל הזה שעד כאן סוף הייחוד העליון, השתא מפרש שיש בהיכל הזה פרסא והנה הפרסא הזה הוא פרוכת המבדיל בין הכרובים שהם מטטרון סנדלפון אל שאר ההיכל, ואלו הכרובים הם נעלמים ומהם ולמעלה סוד כסא הכבוד הנעלמת והוא כעין אין סוף הנעלמת להיכלות לרוב העלם (אור יקר). ופי' הוא המסך שבין אצילות לבריאה וה"ס החש"מל הסובב על כל האצילות (מ"מ).

⁶³⁶² ור"ל חופה על עולם האצילות הנק' טמירו סתימ (מ"מ).

⁶³⁶³ פי' הוא החש"מל הנז' ששורשו הוא מבינה דאצילו' כמ"ש הרב באוצ"ח בדרוש המעקה ונודע שבינה נק' כפורת (מ"מ).

⁶³⁶⁴ פי' כמ"ש בשם הרב שהמעקה הזה שבצדדי פרצופי האצילות ושמחת רגליהם הוא לסתום האורות שלא יפלו לבי"ע ויקרה להם מיתה ח"ו כמו מיתת המלכים שירדו לבריאה וז"ש הזוהר "לאסתמא סתימין" דהיינו לסתום אורות האצילות הנק' סתימין (מ"מ).

⁶³⁶⁵ ירצה שלכן צריך לסתום אורם שלא יצאו לחוץ לגו מן פרוכתא לפני מן המסך שבין אצילות לבריאה. ולפ"ז פרוכתא וכפורת' הכל אחד (מ"מ).

⁶³⁶⁶ פירוש מ' דאצילות (מ"מ).

⁶³⁶⁷ פי' הארת אבא הנק' שמן (מ"מ).

⁶³⁶⁸ פי' הארת אימא (מ"מ).

⁶³⁶⁹ פירוש יסוד דזעיר (מ"מ).

⁶³⁷⁰ ור"ל יסוד דזעיר הנק' מבוע' דבירא (מ"מ).

⁶³⁷¹ פי' המוחין דאימ' ובתוכם מוחין דאבא וז"ש מאתר דקדש הקדשים דהיינו אימא הנק' ק"ק ובתוכה אבא שהוא רבות קודשא (מ"מ).

⁶³⁷² צנורין (דפ"ו). פי' אותה הארה יורדת תוך הצינורין שביסוד (מ"מ).

⁶³⁷³ פי' מלכות דאצילות מתמלאת מהיסוד (מ"מ).

<p>[אוף הכי נמי האי היכלא מתתקנא תדיר לקבלא כנוקבא דמקבלא מן דכורא] קבילו דקבילו (כל אינון) [איכא דגרסי – אלא דכל] רוחין ונשמתין⁶³⁷⁴ קדישין דנחתין לעלמא ואתעברו⁶³⁷⁵ תמן כל ההוא זמנא דאצטריך⁶³⁷⁶ יתעכבון עד דייתי מלכא משיחא ויסתפקון כל אינון נשמתין⁶³⁷⁷ וייתון ויחדו עלמא כמלקדמין [וכדין יחדו לקודשא בריך הוא כמלקדמין] כמה דאת אמר (תהלים קד לא) ישמח יהו"ה במעשיו:</p>	<p>אף כך גם ההיכל הזה נתקן תמיד לקבל כנוקבה שמקבלת מן הזכר. הקבלה שמקבלת את כל הרוחות והנשמות הקדושות שיורדות לעולם, ועברו שם כל אותו זמן שצריך, יתעכבו עד שיבא מלך המשיח, ויקבלו סיפוקם כל אותן הנשמות, ויבואו וישמח העולם כמקדם, ואז ישמח הקדוש ברוך הוא כמקדם, כמו שנאמר "ישמח ה' במעשיו".</p>
<p>בהאי היכלא קיימין ענונין ותפנוקין דרוחי ואשתעשעותא דאשתעשע קודשא בריך הוא בננתא דעדן⁶³⁷⁸ הכא⁶³⁷⁹ איהו תיאובתא דכלא וענונא דכלא לאתחברא [כלא] כחדא ולמהוי כלא חד קשורא דכלא ביחודא חדא והכא (הכי) קיימא:</p>	<p>בהיכל הזה קיימים העינונים והתפנוקים של הרוחות, והשעשוע שמשתעשע הקדוש ברוך הוא בגן עדן. כאן היא תשוקת הכל ועונג הכל להתחבר הכל כאחד ולהיות הכל כאחד, הקשר של הכל ביחוד אחד כאן עומד.</p>
<p>דכד שייפי כלהו מתחבראן בשייפין עלאין⁶³⁸⁰ כל חד וחד כדקא חזי ליה לית לון תיאובתא ולית לון ענונא בר ביחודא דהאי היכלא כלא הכא תליא כד אתחברותא דהכא אתיחד ביחודא חדא כדין כל נהירו דשייפין וכל נהירו דאנפין וכל חרוון כלהו נהירין וחדאן:</p>	<p>שכשכל האיברים מתחברים באיברים העליונים, כל אחד ואחד כראוי לו, אין להם תשוקה ואין להם עונג, רק ביחוד של ההיכל הזה, והכל כאן תלוי. כשהתחברות של כאן מתיחדת ביחוד אחד, אז כל אור האיברים וכל הארת הפנים וכל השמחות, כולם מאירים ושמחים.</p>
<p>זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורין ולא תקנא תקוני אשתלמותא [כדקא יאות רחימו דקודשא בריך הוא] בהאי עלמא ובעלמא דאתי וכדין כל דינין וכל גזרין בישין מתעברין ומתבטלין מעלמא:</p>	<p>אשרי חלקו של מי שיודע לסדר סדורים ולתקן את תקוני השלמות כראוי, אהבתו של הקדוש ברוך הוא בעולם הזה ובעולם הבא. ואז כל הדינים וכל הגזרות הרעות עוברות ומתבטלות מן העולם.</p>
<p>היכלא דא היכלא דתאובתא היכלא דענונא היכלא לאשתעשעא עילא ותתא כחדא⁶³⁸¹ ומקבלא כלא נהירו דבוצינא עלאה⁶³⁸² דנהיר לכלא ולא תיחדא כלא כדקא יאות ביחודא שלים ועל דא היכלא דא קאים בטמירו דכלא (האי) גניז מכלא (ת"ח) אף על גב דכלהו טמירין דא טמיר וגניז ויתירו למהוי</p>	<p>היכל זה היכל של תשוקה, היכל של עונג, היכל להשתעשע עליון ותחתון כאחד. ומקבלים כולם את האור של הנר העליון שמאיר לכל ולהתיחד הכל כמו שצריך ביחוד שלם. ועל זה היכל זה עומד טמון מהכל, גנוז מהכל. אף על גב שכלם טמונים, זה טמון וגנוז יותר, להיות ברית קיום הכל כאחד, זכר ונקבה, להיות שלמים.</p>

⁶³⁷⁴ דהיינו היכל זה שיש בו כל הנשמות (מ"מ).

⁶³⁷⁵ (ס"א ואתעכבו) (נוסף בדפ"ו).

⁶³⁷⁶ נשא קלב (הערת הזהר).

⁶³⁷⁷ פי' כשבא משיח כבר כלו כל הנשמות שבגוף וכמר"זל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף והוא מלשון כאשר כלו הגמלים לשתות (מ"מ).

⁶³⁷⁸ פי' יעקב ולא שמשעשעים בנשמות הצדיקים שעולים בסוד מ"ן (מ"מ).

⁶³⁷⁹ הכי (דפ"ו).

⁶³⁸⁰ פי' שייפי המלכות שמתחברים בשייפי הזעיר שהם עילאין (מ"מ).

⁶³⁸¹ פי' ז'ון שהם עילא ותתא (מ"מ).

⁶³⁸² פי' היא הארת הבינה (מ"מ).

812

ברית קיימא כלא כחדא דכר ונוקבא למהוי שלים:	
היכל דא אקרי ארון הברית ⁶³⁸³ (יהושע ג יא) דאיהו ארון כל הארץ בגין דהאי איהו אתר דנפקי מניה כל נשמתין דעלמא ליחדא יהודא לתתא ולאמשכא יהודא דקודשא בריך הוא מעילא לתתא ⁶³⁸⁴ ליהבא לצדיק ⁶³⁸⁵ בגין ודנפקין ⁶³⁸⁶ (דנפקי) מצדיק ⁶³⁸⁷ ועיילי בצדיק ולבתר נפקי מצדיק ⁶³⁸⁸ ועיילי באתר דנפקי מתמין ⁶³⁸⁹ :	ההיכל הזה נקרא "ארון הברית" שהוא "ארון כל הארץ", משום שזהו מקום שיוצאות ממנו כל הנשמות של העולם ליחד יחד למטה, ולהמשיך את היחוד של הקדוש ברוך הוא ממעלה למטה לתת לצדיק, משום שיצאו מצדיק ונכנסות לצדיק, ואחר כך יצאו מצדיק ונכנסות למקום שיצאו משם.
האי ארון הברית נקיט כלא מצדיק ⁶³⁹⁰ ולבתר נפקי מניה ועיילי בצדיק לתתא ⁶³⁹¹ [ולבתר נפקי מצדיק דלתתא] ועיילי בהאי ארון הברית למהוי כל נשמתין כלילין מעילא ומתתא ⁶³⁹² למהוי שלים מכל סטריין ⁶³⁹³ [והאי ארון הברית נקיט מצדיק אינון נשמתין מתרין סטריין]:	ארון הברית הזה לוקח הכל מצדיק, ואחר כך יוצאות ממנו ונכנסות לצדיק שלמטה. אחר כך יוצאות מהצדיק שלמטה ונכנסות לארון הברית הזה, שיהיו כל הנשמות כלולות ממעלה וממטה להיות שלמות מכל הצדדים. וארון הברית הזה לוקח מהצדיק אותן נשמות משני צדדים.
תא חזי מבועא דבירא ⁶³⁹⁴ לא מתפרשא מבירא לעלמין ועל דא האי אתר ⁶³⁹⁵ שכלולא דכלא קיומא דכל גופא למהוי שלים בכלא כדקא יאות הכא הוא יהודא ⁶³⁹⁶ וקשורא כחדא למהוי עילא ותתא חד ⁶³⁹⁷ בקשורא [חדא] דלא מתפרשא(א)ן כל שייפיין דא מן דא ולאשתכחא כלא אנפין באנפין:	בא וראה, מבוע הבאר אינו נפרד מהבאר לעולמים, ולכן המקום הזה הוא תקון של הכל, הקיום של כל הגוף, להיות שלם בכל כראוי. כאן הוא היחוד והקשר כאחד להיות מעלה ומטה אחד בקשר אחד, שאין נפרדים כל האיברים זה מזה, ולהמצא הכל פנים בפנים.
ועל דא תנינן מאן דשמיש ⁶³⁹⁸ ערסיה מאחורא ⁶³⁹⁹ אכחיש תקונא דאסתכלותא אנפין באנפין לאנהרא כלא כחדא ולאשתכחא כלא אנפין באנפין בדבקותא כדקא יאות כמה דאת אמר (בראשית ב כד)	ועל זה שנינו, מי שמשמש מטתו מאחור, מכחיש את תקון ההסתכלות פנים בפנים, להאיר הכל כאחד ולהמצא הכל פנים בפנים בדבקות כראוי, כמו שנאמר "ודבק באשתו". באשתו דווקא, ולא אחורי אשתו.

⁶³⁸³ פי' שהמלכות דאצילות היא בהיכל ק"ק דבריאה (מ"מ).

⁶³⁸⁴ פי' שהמלכות מקבלת הנשמות מזעיר (מ"מ).

⁶³⁸⁵ והיינו צדיק שבער"הז (מ"מ).

⁶³⁸⁶ ויצא קנה ע"ב (הערת הזהר).

⁶³⁸⁷ שהו' יסוד דזעיר ומשם למלכות ועיילי בצדיק שבער"הז (מ"מ).

⁶³⁸⁸ צדיק שבער"הז (מ"מ).

⁶³⁸⁹ למ' שמשם באו לצדיק הזה. ומפרש הענין היטב ואמר הא אינון ארון הברית וכו' (מ"מ).

⁶³⁹⁰ פי' מיסוד דזעיר (מ"מ).

⁶³⁹¹ שבער"הז (מ"מ).

⁶³⁹² פי' מזעיר ומלכות (מ"מ).

⁶³⁹³ פי' קאי על ארון הברית שהיא מלכות שמקבלת מיסוד זעיר שהוא צדיק עליון בסוד מ"ד. ואח"כ

כשעולים בסוד מ"ן מצדיק שבער"הז נמצא שהוא שלים מכל סטריין (מ"מ).

⁶³⁹⁴ פי' יסוד (מ"מ).

⁶³⁹⁵ פי' היכל זה שהוא היכל ק"ק (מ"מ).

⁶³⁹⁶ פי' בהיכל זה שהוא ק"ק (מ"מ).

⁶³⁹⁷ פי' זעיר ומלכות (מ"מ).

⁶³⁹⁸ דמשמש (דפ"ו).

⁶³⁹⁹ פי' אפילו במקום שכדרכה. כיון שהוא דרך אחור אכחיש תיקונא וכו' (מ"מ).

<p>ודבק באשתו באשתו דייקא ולא אחורי אשתו:</p>	
<p>תריין [וחפיין] אינון יעקב איהו לעילא יוסף לתתא תריין תינא וכתין אינון חד היכלא שתיתאה⁶⁴⁰⁰ וחד האי היכלא שביעאה⁶⁴⁰¹ תיאובתא לעילא באינון נשיקין דנטל יעקב תיובתא⁶⁴⁰² לתתא בהאי שמושא דנטיל יוסף [מתריין סטריין אליין נטיל האי] (לתריין סטריין אליין נטילין נטיל)</p>	<p>שנים הם. יעקב הוא למעלה, ויוסף הוא למטה. שתי תשוקות הן, אחד ההיכל הששי, ואחד ההיכל השביעי הזה. התשוקה שלמעלה באותן נשיקות שנוטל יעקב. התשוקה שלמטה בשמוש הזה שנוטל יוסף. משני הצדדים הללו נוטל (זה)</p>
<p>רנט/ב</p>	
<p>ארוון הברית רוחא דחיי⁶⁴⁰³ מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי לעילא⁶⁴⁰⁴ דאתדבק ביה באינון נשיקין⁶⁴⁰⁵ [ועייל] [ואעיל באינון] נשיקין [ואעיל באינון] רוחא דחיי דלעילא ביה⁶⁴⁰⁶ לאתזנא מניה מסטרא דיוסף⁶⁴⁰⁷ דאיהו לתתא בסיומא דנופא⁶⁴⁰⁸ בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתיין לארקא לתתא להאי עלמא⁶⁴⁰⁹:</p>	<p>ארוון הברית את רוח החיים. מהצד של יעקב נוטל את רוח החיים שלמעלה שנדבק בו באותן נשיקות, ומכניס (באותן נשיקות) (ונכנס) את רוח החיים שלמעלה בו ליזון ממנו. מהצד של יוסף שהוא למטה, בסיום הגוף, בהיכל הזה נוטל רוחות ונשמות להריק למטה לעולם הזה.</p>
<p>אליין תריין סטריין מתפרשין לתריין סטריין⁶⁴¹⁰ סטרא דיעקב אתפשט⁶⁴¹¹ ויהיב תוקפא לנבעא⁶⁴¹² באינון שדים⁶⁴¹³ דאתמליין מההוא</p>	<p>שני הצדדים הללו נפרדים לשני צדדים. הצד של יעקב מתפשט ונותן כח לנבוע באותם שדים שמתמלאים מאותה רוח החיים, ומניק בהם את אותם מלאכים קדושים, שהם חיים וקימים לעולמים, וקימים בקיום בו. הצד של יוסף נכנס בתשוקה ונותן</p>

⁶⁴⁰⁰ פי' יעקב שהוא בהיכל הרצון שהוא ששי (מ"מ).

⁶⁴⁰¹ פירוש יוסף שהוא בהיכל לבנת הספיר שהוא שביעי מלמעלה למטה (מ"מ).

⁶⁴⁰² תיאובתא (דפ"ו).

⁶⁴⁰³ פירוש בינה (מ"מ).

⁶⁴⁰⁴ דלעילא (דפ"ו). פירוש מלכות ע"י יעקב מקבלת הארת הבינה (מ"מ).

⁶⁴⁰⁵ פי' שמ' דבוקה עם זעיר ע"י הנשיקין (מ"מ).

⁶⁴⁰⁶ פי' שיעקב הנז' מכניס רוחא דחיי שהי' בינה במלכות (מ"מ).

⁶⁴⁰⁷ הוא ייחוד תחתון בערך תחתון הזכר (אור יקר).

⁶⁴⁰⁸ ואין ראוי שישאב חיים לעליונים אלא דרך פתח עליון שהם שני פתחים אל הגוף העליון הפה דרך בו הנשיקין ופה הברית דרך בו הזווג שהוא משם גם כן נוטל רוח חיי הגופים התחתונים (אור יקר).

⁶⁴⁰⁹ שהוא חיי התחתונים, אמנם הוא הויה חדשה שמתילדת בנקבה והוא מציאות מיוחדת יפה בערך התחתונים ממציאות רוחא דחיי בערך העליונים (אור יקר).

⁶⁴¹⁰ והיינו דמסיק אחר שפירוש עניינם, מצד הזכר היות שני ייחודים אלו העליון נראה משובח מחבירו בערך הנקבה הם להפך, וזהו שאמר "אליין תריין סטריין" בבחינת הזכר כדפירשנו "מתפרשין לתריין סטריין" מצד הנקבה (אור יקר).

⁶⁴¹¹ ויורד למטה ואינו בחינה פנימית, אם כן צריך שיהיה בהיכל הששי נגלה כדי שיתפשט (אור יקר).

⁶⁴¹² להחיות בו כל הכחות הדקים שאין בהם נשמה שהם המלאכים אלא הם רוחניים מתקיימים ומנהיגים העולם בסוד רוח חיוני שהוא מתלבש בהם וזולתי אותו רוח אין להם מציאות קיום ולא הנהגה (אור יקר).

⁶⁴¹³ שהוא סוד א"ל שד"י שבהיכל אהבה "דאתמליין" מהיכל הרצון "מההוא רוחא דחיי" בעוד שנקשרים ההיכלות אלו באלו לשאוב הרוח החיוני מלמעלה "ויניק בהו" אחר מלואם "לאינון מלאכין קדישין דאינון חייין וקיימין לעלמין", ולזה אין להם נשמה מתלבשת בגוף אלא כולם שכל ונשמה, ומזונם וקיומם וכחם לפעול הוא רוח זה הנשאב מהתפארת מסוד קשר והתלבש והתאחד הספירות אברים באברים, והיינו הנהגת מטטרון בסוד התפארת כדפירשו בתיקונים קודשא בריך הוא מקנן במטטרון שדרך השדים האלו שהם א"ל שד"י יש די וספוקא להחיותם ולהנהגתם (אור יקר).

<p>רוחא⁶⁴¹⁴ דחיי ויניק בהו לאינזן מלאכין קדישין⁶⁴¹⁵ דאינזן חייין וקיימין לעלמין וקיימין בקיומא ביה סטרא דיוסף [עייל] (נמיל) בתיאובתא ויהב תוקפא לגו ועביד נשמתין ורוחין לנחתא לתתא ולא תזנא בהו בני עלמא:</p>	<p>כח לפנים, ועושה נשמות ורוחות לרדת למטה ולזון בהם בני העולם.</p>
<p>ועל דא קיימין תרין סטריין אליין דא לעילא⁶⁴¹⁶ ודא לתתא⁶⁴¹⁷ דא לאתזנא לעילא ודא למיזן לתתא כל חד וחד כדקא חזי ליה (ועל דא) וכלא (ועל דא כלא) איהו חד וחד רזא איהו ועם כל דא יוסף זן לכל נופא ואשקי ליה אדמהאין (ומהאין) רוחא דחיי דאתדבקותא דיעקב נחית לתתא⁶⁴¹⁸ וביה אתדבק האי ארון הברית ברעותא לעילא ונחית ההוא רוחא דחיי לתתא בההוא אתדבקותא דיוסף וכד אתחבר כלא כחדא אתמליין אינזן שדים לינקא לכלא ובגין כך כלא איהו חד זכאה חולקיה מאן דידע לקשרא קשרין וליחדא יחודא ובצלוחתיהו ברעותא דלבא כדקא יאות בגין לדבקא שייפא בשייפא רוחא ברוחא כלא בכללא חדא למהוי כלא חד כדקא חזי:</p>	<p>ועל כן קיימים שני הצדדים הללו, זה למעלה וזה למטה. זה להזין למעלה, וזה לזון למטה, כל אחד ואחד כראוי לו. (ולכן) והכל הוא אחד וסוד אחד הוא. ועם כל זה, יוסף זן את כל הגוף ומשקה אותו. שמרוח החיים הזו של ההדבקות של יעקב יורד למטה, ובו נדבק ארון הברית הזה ברצון למעלה, ויורדת אותה רוח חיים למטה באותה ההדבקות של יוסף, וכשהכל מתחבר כאחד, מתמלאים אותם השדים להניק לכל, ולכן הכל הוא אחד. אשרי חלקו של מי שיודע לקשר קשרים וליחד יחוד בתפלתו ברצון הלב כראוי כדי להדביק איבר באיבר, רוח ברוח, הכל בכלל אחד, להיות הכל אחד כראוי.</p>
<p>תא חזי האי היכלא כד אליין רוחין קדישין וכל אינזן והיכלין וורתיכין כלהו מתיחדי כחדא ואשתכחו בקשורא וחדא כדין האי רוחא עלאה דכלהו דאיהו נקודה⁶⁴¹⁹ חדא אסתים בהו ולא אתגליא ואתעביד רוחא סתים (דכלא) כגוונא עלאה⁶⁴²⁰ וסימניך אנווא יחודא בקשורא דכלא⁶⁴²¹ כדקאמרן</p>	<p>בא וראה, ההיכל הזה, כשהרוחות הקדושות הללו וכל אותם היכלות ומרכבות כולם מתיחדים כאחד ונמצאים בקשר אחד, אזי הרוח העליונה הזו של כולם, שהיא נקודה אחת נסתרת בהם, ולא מתגלה, ונעשית רוח נסתרת כמו העליונה. וסימנך, האגוז, יחוד בקשר של הכל כפי שאמרנו, להקשר זה בזה, להיות הכל שלם בשלמות (זכר ונקבה) כאחד.</p>

⁶⁴¹⁴ ר"ל כמו השדים שמניקים לכל צד, והמזונות שמתפשט לטובים ולרעים, כן מההוא רוחא מתפשט לכל צד, לימינא ולשמאלא, שהוא סוד שני שדים כנ"ל. ואפיק נהורין אלו דסטר שמאלא. ואמר כד אתפרש כו'. שבתחלה אינו מוציא אלא מסטרא דימינא, ואח"כ כאשר מתפרש לב' רוחין מוציא לכל צד (יהל אור).

⁶⁴¹⁵ יובן במ"ש הרב בליקוטים שהמלאכים הם מנשיקין ולכך אין להם גוף כיון שהוא רוחא ברוחא והנשמות באים מזווג תחתון שהוא גופני לכך יש להם גוף עכ"ל וז"ש "ויניק להו לאינזן מלאכין קדישין" לפי שמסטרא דיעקב הם הנשיקין כמ"ש לעיל ולכ"א בסטרא דיוסף ועביד נשמתין ורוחין כיון שהוא זווג גופני (מ"מ).
⁶⁴¹⁶ פירוש למלאכים (מ"מ).

⁶⁴¹⁷ פי' לנשמות בני אדם (מ"מ), ועיקר הענין בשביל ב' מיני נשמתין, א' בדרגא דבינה עוה"ב, והוא נשמתין דאינזן בההוא עלמא, וב' דרגא דמלכות לצדיקיא דהאי עלמא בגופא עוה"ז וכו' (בהגר"א בתיק"ז קו ע"ד).

⁶⁴¹⁸ פי' מהמוחין דבינה שבתוך זעיר הנק' יעקב "נחית לתתא" היינו ליסוד זעיר והמלכות דבוקה ביסוד וז"ש "וביה אתדבק האי ארון הברית" (מ"מ).

⁶⁴¹⁹ פי' מלכות דאצילות שהיא גנוזה בהיכל ק"ק דבריאה (מ"מ).

⁶⁴²⁰ פי' כמו הבינ' שהי' סתומ' תוך ז'וין. כך המלכו' דאצילו' סתומה בהיכל ק"ק דבריאה (מ"מ).

⁶⁴²¹ פי' שבאגוז מיוחד ומקושר הכל כי באגוז רמוז המוח שהו' פנימיות והקליפה הסובבת עליו (מ"מ).

<p>לאתקשרא דא בדא למהוי כלא שלים בשלימו דכר ונוקבא⁶⁴²² כחדא:</p>	
<p>והא אוקימנא (ד) כגוונא דא קרבנא סלקא ליחדא⁶⁴²³ קרבנא (וליחדא) [ולאסתפקא] כל חד וחד כדקא חזי ליה מההוא תננא דסליק ודכהנא (וכהנא) דאיהו ימינא בקשורא דיחודא ברעותא וליואי בשירתא (דא) כליל ודא בדא היכלא בהיכלא רוחא ברוחא⁶⁴²⁴ עד דמתחברן באתריהו שייפא בשייפא למהוי כלא כליל כחדא כדקא יאות:</p>	<p>והרי בארנו כמו כן, הקרבן עולה ליחד (יחוד) קרבן וליחד (ולספק) את כל אחד ואחד כראוי לו מאותו העשן שעולה, הכהן שהוא לימין בקשר של היחוד ברצון, והלויים בשירה. כלולים זה בזה, היכל בהיכל, רוח ברוח, עד שמתחברים במקומם איבר באיבר, להיות הכל כלול כאחד כראוי.</p>
<p>[והא אוקימנא] דכר אשתלים כלא כחדא שייפין עלאין בתתאין⁶⁴²⁵ כדין נשמתא עלאה⁶⁴²⁶ דכלא אתערת ועאלת בכלהו ונהיר לכלא וכלהו מתברכאן עלאין ותתאין וההוא דלא אתידע [ולא] עאל⁶⁴²⁷ בחושבנא רעותא דלא אתפס לעלמין כדין כלא סליק עד אין סוף⁶⁴²⁸ ואתקשר כלא בקשורא חדא ובסום ההוא רעותא לגו בנו בסתימו⁶⁴²⁹:</p>	<p>והרי בארנו, שכשנשלם הכל כאחד, האיברים העליונים בתחתונים, אז הנשמה העליונה של הכל מתעוררת ונכנסת בכלם ומאירה לכל, וכל העליונים והתחתונים מתברכים, ואותו שלא נודע ולא נכנס בחשבון, הרצון שאינו נתפס לעולמים, אז הכל עולה עד אין סוף, ונקשר הכל בקשר אחד, ומתבשם אותו הרצון לתוך ובפנים בסתר.</p>
<p>נהירו דנשמתא עלאה⁶⁴³⁰ סלקא לגו בנו ונהיר לכלא בנון) דהאי [נהירין] (נהירו) אעיל [ב]סתימו דמחשבה⁶⁴³¹ דאיהו כליל כלא ובנו לגו בההוא רעו דמחשבה⁶⁴³² [אנהיר ואתבסם⁶⁴³³ ותפס ולא תפס⁶⁴³⁴ וסלקא⁶⁴³⁵ מגו רעו דמחשבה] לתפשא ביה⁶⁴³⁶ וכד האי סליק נהירו דלתתא תפס ביה⁶⁴³⁷:</p>	<p>אור הנשמה העליונה עולה לפני ולפנים ומאיר לכל. בתוך האור הזה נכנס סתר המחשבה שכולל את הכל, ולפני ולפנים באותו רצון המחשבה מאיר ומתבשם, ותופס ולא תופס, ועולה (הרצון הזה) מתוך רצון המחשבה לתפוס בו. וכשזה עולה, האור שלמטה תופס בו.</p>
<p>וכן כלא⁶⁴³⁸ לאתקשרא ולא תמליא ולאתברכא כלא כחדא כדקא יאות וכדין אתקשר דא בדא כדקא אמרן היכלין בהיכלין</p>	<p>וכן הכל, להתקשר ולהתמלא ולהתברך הכל כאחד כראוי. ואז נקשרים זה עם זה כפי שארנו, היכלות בהיכלות, תחתונים בעליונים, סוד של זכר ונקבה כאחד, האור העליון באור שנסתר וגנוז בו יותר, ואותו</p>

⁶⁴²² דכר ונוקבא (מוסגר בדפ"ק).

⁶⁴²³ (נ"א יחודא) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁴²⁴ פי' היכל התחתון קשור בהיכל שלמעלה ממנו. וכן הרוח שבהיכל התחתון קשור ברוח שבהיכל

העליון (מ"מ).

⁶⁴²⁵ פי' ו"ק דזעיר במלכות (מ"מ).

⁶⁴²⁶ פי' בינה (מ"מ).

⁶⁴²⁷ פי' עתיק ואריך גם הם משפיעים לפרצופים שתחתיהם (מ"מ).

⁶⁴²⁸ פי' על ידי הקרבן עולים העולמות עד א"ס כדמפרש (מ"מ).

⁶⁴²⁹ פירוש כמ"ש שעתיק ואריך מאירים לפרצופים שתחתיהם בסתימו (מ"מ).

⁶⁴³⁰ פירוש בינה (מ"מ).

⁶⁴³¹ ור"ל בתוך הבינה גנוז אבא הנק' סתימו דמחשבה (מ"מ).

⁶⁴³² פירוש בתוך אבא (מ"מ).

⁶⁴³³ פי' האריך (מ"מ).

⁶⁴³⁴ פירוש אבא תופס באריך ואינו תופס מפני דקותו (מ"מ).

⁶⁴³⁵ (ס"א האי רעו) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁴³⁶ דהיינו שאבא עולה לאריך (מ"מ).

⁶⁴³⁷ פירוש כשעולה אבא לקבל מאריך גם אימא וז"ו עולים גם הם לינק (מ"מ).

⁶⁴³⁸ פירוש גם ב"ע ופרצופים עולים לקבל הארה משם ונקשרים זה בזה וז"ש וכדין אתקשר דא

בדא וכו' (מ"מ).

<p>תתאין בעלאין רזא דכר ונוקבא כחדא נהירו עלאה בנהירו דסתים⁶⁴³⁹ וגניז יתיר ביה וההוא דגניז כליל (במה) [כמה דרגין] דגניז יתיר⁶⁴⁴⁰ עד [דאשתכח] (דאשתקע) כלא כדקא יאות ביהודא חדא:</p>	<p>הגנוז כלול במה שגנוז יותר, עד שהכל נמצא כראוי ביחוד אחד.</p>
<p>ועל דא משה הוה ידע לסדרא סדורא דמאריה מכל בני עלמא [ותנינן מאן דמאריך עלותיה מאריכין ליה יומיה רזא דמלה מאן דאריך באתר דבעי לקצרא אתי לידי כאב לב אצטריך לארכא אריך וכד אצטריך לקצרא קצר כמה דאוקימנא דכתיב] (וכד אצטריך לארכא אריך לקצרא קצר כמה⁶⁴⁴¹ דאוקימנא) (במדבר יב יג) אל נא רפא נא לה תנינן מאן דאריך בעלותיה ואסתכל⁶⁴⁴² ביה לסוף אתא לידי כאב לב ותנינן מאן דאריך בעלותיה יורכון יומיו ורזא דמלה מאן דאריך באתר דבעי לקצרא אתי לידי כאב לב:</p>	<p>ולכן משה היה יודע לסדר את סדור רבונו מכל בני העולם. ולמדנו מי שמאריך בתפילתו מאריכים לו ימיו, סוד הדבר, מי שמאריך במקום שצריך לקצר בא לידי כאב לב, צריך להאריך מאריך, וכשצריך לקצר מקצר, כמו שבארנו, שנאמר "אל נא רפא נא לה". שנינו, מי שמאריך בתפלתו ומעיין בה, בסוף בא לידי כאב לב.</p>
<p>מאן לב דא הוא דכתיב (משלי טו טו) וטוב לב משתה תמיד בגין דאיהו אתר דבעי לקצרא ולא לארכא ביה דהא כלא קאים לעילא ובעי דלא לאמשכא ליה⁶⁴⁴³ לקשרא ליה בקשרא דלעילא בלא אריכו למהוי בלא:</p>	<p>מהו לב. זהו, שנאמר "וטוב לב משתה תמיד". משום שהוא מקום שצריך לקצר ולא להאריך בו, שהרי הכל עומד למעלה, וצריך שלא להמשיכו, לקשר אותו בקשר שלמעלה ללא אריכות, שיהיה הכל אחד</p>
<p>רס/א</p>	
<p>חד [ביחודא חד] וכיון דאתקשר כחדא כדין לא בעי לארכא [באריכו] ולא תתחננא בתחנוני וכד אריך באריכו באתר דאצטריך⁶⁴⁴⁴ קודשא בריך הוא קביל עלותיה ודא הוא יקרא דקודשא בריך הוא בגין דיחודא דעלותא קא מקשר קשרין ואסני ברכאן לעילא ותתא:</p>	<p>ביחוד אחד. וכיון שנקשר כאחד, אז אין צורך להאריך באריכות ולהתחנן בתחנונים. וכשמאריך באריכות במקום שצריך, הקדוש ברוך הוא מקבל תפלתו, וזהו כבודו של הקדוש ברוך הוא, משום שיחוד התפלה קושר קשרים ומרבה ברכות למעלה ולמטה.</p>
<p>וגו היכלא דא קיימא (גו) נקודה חדא טמירתא⁶⁴⁴⁵ והאי נקודה איהי רוחא לקבלא רוחא⁶⁴⁴⁶ ואחרא עלאהו וכד שריא רוחא ברוחא כדין עאל דא בדא ואיהו חד ודבקותא חדא ואתרכיב דא בדא למהוי חד כהאי אילנא דארכיב דא בדא ואיהו חד זינא בזיניה</p>	<p>בתוך ההיכל הזה קיימת נקודה אחת נסתר, והנקודה הזו היא רוח כנגד רוח אחרת עליונה. וכששורה רוח ברוח, אז נכנסות זו בזו והן אחת ודבקות אחת. ונרכבות זו בזו להיות אחת, כמו העץ הזה שמרכיבים זה בזה והם אחד, מין במינו. אוי למי שמרכיב מין בשאינו מינו, כמו אותם בני אהרן שרצו להרכיב עץ באחר שאינו מינו.</p>

⁶⁴³⁹ פירוש בינה מתקשרת בחכמה שהי' גנוזה יותר ממנה (מ"מ).

⁶⁴⁴⁰ ופירוש אבא ג"כ כליל באריך שגנוז יותר ממנו (מ"מ).

⁶⁴⁴¹ רמד ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁴⁴² ויסתכל (דפ"ו).

⁶⁴⁴³ פירוש שלא להמשיך מ' לבד אלא לקשרא ליה וכו' (מ"מ).

⁶⁴⁴⁴ פי' כשמתכוין בתפלתו לשמות שהם בזעיר אם האריך מאריכין לו ימיו אבל כשמכוין לשמות

שהם במלכות אם האריך בא לידי כאב לב (מ"מ).

⁶⁴⁴⁵ ור"ל בתוך היכל ק"ק שם היא טמירתא מלכות דאצילות (מ"מ).

⁶⁴⁴⁶ פי' מלכות מקבלת זעיר כדי להזדוג עמו (מ"מ).

<p>ווי מאן דארכיב זינא בלא זיניה כאינן בני אהרן דבעו לארכבא אילנא באהרא דלאו איהו זיניה:</p>	
<p>ומאן דארכיב זינא בזיניה וידע לקשרא קשרא בקשריה היכלא בהיכליה דרנא בדרגיה דא אית ליה חולקא בעלמא דאתי כמה דאוקימנא ועל דא האי איהו שלימו דכלא וכד אשתלים דא בדא ואיהו כלא חד עובדא זינא בזיניה דנפיק מהאי שלימו ההוא אקרי מעשה מרכבה⁶⁴⁴⁷:</p>	<p>ומי שמרכיב מין במינו, ויודע לקשר קשר בקשרו, היכל בהיכלו, דרגה בדרגתה, לזה יש חלק בעולם הבא, כמו שבארנו, ולכן זוהי שלמות הכל. וכשנשלם זה בזה והוא הכל מעשה אחד, מין במינו שיוצא מהשלמות הזו, הוא נקרא מעשה מרכבה.</p>
<p>ורוא דא (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהים⁶⁴⁴⁸ את האדם⁶⁴⁴⁹ שם מלא ואדם איהו עובדא דהאי מרכבה דארכיב דא בדא עובדא דשלימו דכלא וכד אשתלים דא בדא כדין יהו"ה אלהים שם מלא זכאה איהו מאן דידע לקשרא קשרי מהימנותא וליחדא יהודא כדקא חזי:</p>	<p>וסוד זה "וייצר ה' אלהים את האדם", שם מלא. ואדם הוא מעשה של המרכבה הזו, שמרכיב זה בזה, מעשה של שלמות הכל. וכשנשלמים זה בזה, אז ה' אלהים, שם מלא. אשרי מי שיוודע לקשר את קשרי האמונה וליחד את היחוד כראוי.</p>
<p>תא חזי כמה דאיתנהו שמהן קדישין עלאין מתחברין אלין באלין הכי איהו שמא קדישא אתפרש לעילא⁶⁴⁵⁰ ואתפרש לתתא⁶⁴⁵¹ שמא (דא) איהו לעילא⁶⁴⁵² שמא דא איהו באמצעיתא⁶⁴⁵³ שמא דא איהו לתתא⁶⁴⁵⁴ יהו"ה דאיהו רוא דשמא קדישא איהו חד רוא דכלא עלמא עלאה⁶⁴⁵⁵ בסתימו דסתימותא דעליה⁶⁴⁵⁶ ודאשתתף (ואשתתף) בהדיה ואיהו חד עלמא תתאה⁶⁴⁵⁷ בסתימו דאמצעיתא רוא דרתיכא⁶⁴⁵⁸ קדישא עלאה דעליה ואוקימנא וס"א תא חזי רוא דשמא קדישא דא יהו"ה אלהים שמא דא איהו לעילא שמא דא איהו באמצעיתא שמא דא איהו</p>	<p>בא וראה, כמו שישנם שמות קדושים עליונים מתחברים אלו באלו, כך הוא השם הקדוש, התפרש למעלה והתפרש למטה. השם הזה הוא למעלה, והשם הזה הוא באמצע, והשם הזה הוא למטה. יהו"ה שהוא סוד השם הקדוש הוא אחד, הסוד של הכל. העולם העליון בסתר הנסתר שעליו, שהשתתף עמו, והוא אחד. העולם התחתון בסתר האמצע, סוד המרכבה הקדושה העליונה שעליה, ובארנו. (בא וראה, סוד שם הקדוש זה יהו"ה אלהים. שם זה הוא למעלה, שם זה הוא באמצע, שם זה הוא למטה. למעלה סוד עולם הבא בסתום של הסתימות שעליו והוא אחד. למטה סוד עולם התחתון ועולם העליון שעליו משתתף עמו והוא אחד. באמצע בסוד המרכבה הקדושה העליונה, ובארנו).</p>

⁶⁴⁴⁷ ור"ל כשמתחברים ז"ון ואתרכיב דא בדא אזי על ידם יוצאת הנשמה של האדם ונק' מעשה מרכבה שר"ל מעשה שיצא מהרכבת ז"ון זה בזה (מ"מ). מעשה בראשית ומעשה מרכבה. שמעתי ממורי הרב זל"ה שמעשה בראשית הם דרושי עולם התוהו שזה הי' בבראשית קודם התיקון מעשה מרכבה הם דרושי התיקון והתלבשות הפרצופים זה בזה והרכבת פרקי אמא בבניה הז"ון וזה הוא נקרא חדוש העולם והשינויים אשר יש מזמן לזמן בעניני סדרי התלבשות (לקוטי הש"ס חגיגה).

⁶⁴⁴⁸ פי' ז"ון (מ"מ).
⁶⁴⁴⁹ פי' נשמת אד"הר וכן כל נשמות ישראל יוצאים מהרכבת ז"ון וז"ש ואדם איהו עובדא דהאי מרכבה (מ"מ). שם מח ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁴⁵⁰ פי' בבינה (מ"מ).

⁶⁴⁵¹ פי' במלכות (מ"מ).

⁶⁴⁵² פירוש בבינה שנק' ג"כ הוי"ה (מ"מ).

⁶⁴⁵³ פירוש בזעיר (מ"מ).

⁶⁴⁵⁴ במ' (מ"מ).

⁶⁴⁵⁵ פירוש הוי"ה שבבינה הנק' עלמא עילאה (מ"מ).

⁶⁴⁵⁶ פירוש בהארת אבא שהוא על הבינה ומזדווג עמה וז"ש דאשתתף בהדיה ואיהו חד (מ"מ).

⁶⁴⁵⁷ פירוש מלכות (מ"מ).

⁶⁴⁵⁸ פירוש בחיבור הזעיר שהו' כסא לבינה (מ"מ).

<p>לתתא לעילא רזא דעלמא דאתי בסתימו דסתימותא דעליה ואיהו חד לתתא רזא דעלמא תתאה ועלמא עלאה דעליה אשתתף בהדיה ואיהו חד באמצעייתא ברזא דרתיכא קדישא עלאה ואוקימנא:</p>	
<p>מהאי גיסא ארבע רתיכין נפקין⁶⁴⁵⁹ [ומהאי גיסא ארבע רתיכין נפקין⁶⁴⁶⁰] בגין דכל חד וחד מתפרש לארבע⁶⁴⁶¹ כל רתיכא ארבע אינון כד מסתכלין דרגין וכן כלהו ארבע בארבע ברזא דשמא קדישא דאיהו אדני⁶⁴⁶² באינון רתיכין דקיימי ונטלי בשמא⁶⁴⁶³ אדאן ואינון אקרון הרי נחשת⁶⁴⁶⁴ בגין דאית הרים ואית הרים אית הרים עלאין⁶⁴⁶⁵ והרים תתאין⁶⁴⁶⁶ ואינון בתלת סטרין קיימי⁶⁴⁶⁷ ונפקי מגו זהב וכסף ונחשת⁶⁴⁶⁸:</p>	<p>מהצד הזה יוצאות ארבע מרכבות, ומהצד הזה יוצאות ארבע מרכבות, משום שכל אחת ואחת נפרדת לארבעה, כל מרכבה הן ארבע, כשמשתכלים בדרגות. וכן כולם ארבע בארבע, בסוד השם הקדוש שהוא אדני, באותן מרכבות שעומדות ונוסעות בשם הזה, והן נקראות (זכריה ו) "הרי נחושת". משום שיש הרים ויש הרים, יש הרים עליונים ויש הרים תחתונים. והם עומדים בשלשה צדדים, ויוצאים מתוך זהב וכסף ונחושת.</p>
<p>נחשת לתתא [בגין דאינון] (ואינון) רתיכין דנפקי מגו אלף דלית נוין יו⁶⁴⁶⁹ די בנו היכלא קדמאה דאינון ארבע רתיכין⁶⁴⁷⁰ דנפקין מגו אינון תרין רוחין ימינא ושמאלא מגו לבנת הספיר⁶⁴⁷¹ בדקאמרן אלין תרין רוחין דקאמרינן התם אינון אקרון תרי טורים ואינון הרי נחשת⁶⁴⁷²:</p>	<p>הנחושת למטה, משום שאותן מרכבות שיוצאות מתוך אלף דלית נוין יו"ד שבתוך ההיכל הראשון, שהן ארבע מרכבות שיוצאות מתוך אותן שתי רוחות ימין ושמאל, מתוך לבנת הספיר, כמו שאמרנו, אלו שתי הרוחות שאמרנו שם, הן נקראות שני הרים, והם הרי נחושת.</p>
<p>מאינון תרי רוחין דאקרון הרי נחשת נפקי אינון ארבע רתיכין דמשתמשי בהווא שמא(לא)⁶⁴⁷³ דאלף דלית דאשתקע</p>	<p>מאותן שתי רוחות שנקראות "הרי נחושת", יוצאות אותן ארבע מרכבות שמשמשות באותו השם של אלף דלית שהשתקע בסנדלפרון, בעל הפנים. וכולם שליחים אלו על אלו בעולם בסוד סוסים</p>

⁶⁴⁵⁹ פירוש מבינה יצאו חג"תם (מ"מ).
⁶⁴⁶⁰ פירוש מהמלכות יצאו ארג"מן ולכך אמר לעיל שמא דא איתפרש לעילא ואיתפרש לתתא דהיינו מלכות ובינה. שרוצה לדמות המלכות לבינה ומה שעשתה זאת עשתה זאת (מ"מ).
⁶⁴⁶¹ כמ"ש שהבינה הוציאה חג"תם ומ' ארג"מן וז"ש כל רתיכא ד' אינון. וכן כולהו ד' בד' (מ"מ).
⁶⁴⁶² פי' גם בכל בי"ע יש ד' ד' מרכבית שיונקים מד' אותיות אד"ני (מ"מ).
⁶⁴⁶³ פי' ד' גלגלים הנז"ל בסוף היכל ראשון דקדושהו הם מקבלים מד' אותיות אד"ני כמ"ש שם הזוהר (מ"מ).
⁶⁴⁶⁴ פירוש ד' אלו נק' הרים ומשפיעים לנוגה הנק' נחשת (מ"מ).
⁶⁴⁶⁵ פירוש חג"ת דזעיר (מ"מ). קלט ע"א (הערת הזהר).
⁶⁴⁶⁶ חג"ת דנוקבא (מ"מ).
⁶⁴⁶⁷ דהיינו שחסד הוא קו ימין. וגבורה קו שמאל ות"ת קו אמצעי (מ"מ).
⁶⁴⁶⁸ פי' חג"ת אלו דנוקב' יוצאים מחג"ת דזעיר שהם זהב וכסף ונחשת (מ"מ).
⁶⁴⁶⁹ ור"ל כשם שנחשת לעילא שהו' ת"ת כן יש נחשת לתתא שהוא הנוגה (מ"מ).
⁶⁴⁷⁰ ר"ל ד' גלגלים הנז' שיצאו מתרין רוחין שהם סטטוריה ואדיריה. "סטטוריה" ימין שהוא רוח דיסוד זעיר דבריאה, "אדיריה" שמאל שהוא רוח דעטרת יסוד דזעיר דבריאה (מ"מ). עי' בענין ב' רוחין, עי' לקמן רמו ע"א, ותז"ח י ע"ג, ועמק המלך ש"ז פי"א.
⁶⁴⁷¹ רמו ע"א (הערת הזהר).
⁶⁴⁷² פירוש ב' רוחות הנז' הם הרים שמשפיעים לנחשת שהוא הנוגה כמ"ש בסוף היכל ראשון בשם הרב ז"ל. ואע"פי שלעיל בסמוך כתב שד' גלגלים הם נק' הרי נחשת אינה קושיא שכיון שד' גלגלים בעצמם יונקים מב' רוחות אלו הנז' כמ"ש הזוהר א"כ שייך לומר בהו ג"כ הרי נחשת שגם הם הרים שמשפיעים לנחשת שהוא הנוגה וז"ש הזוהר מאינון תרין רוחין דאיקרון הרי נחשת נפקי אינון ד' רתיכין וכו' (מ"מ). רלג ע"א (הערת הזהר).
⁶⁴⁷³ רמו ע"ב (הערת הזהר).

<p>בסנדלפון מאריה⁶⁴⁷⁴ דאפיא וכלהו שליחן אלין על אלין בעלמא ברזא דסוסון [ורתכיין⁶⁴⁷⁵] בגין דאית רתיכא על סוסון דנטלי לה:</p>	<p>ומרכבות, משום שיש מרכבה על סוסים שמסיעים אותה.</p>
<p>ודא שמא קדישא⁶⁴⁷⁶ אתכליל ביו"ד ה"א⁶⁴⁷⁷ כמה דאוקימנא דאתכליל אל"ף דל"ת ביו"ד ה"א ואיהו יאהדונה⁶⁴⁷⁸ והא אתמר אלהים לא אתכליל בשמא אחרא⁶⁴⁷⁹ בגין דאית אלהים חיים ומהאי אתפשט לכמה סטריין ולא אתכניש [אלא] (ולא) אתפשט:</p>	<p>והשם הקדוש הזה נכלל ביו"ד ה"א, כמו שבארנו, שנכלל אל"ף דל"ת ביו"ד ה"א, והוא יאהדונה". והרי נתבאר, אלהים לא נכלל בשם אחר, משום שיש אלהים חיים, ומזה מתפשט לכמה צדדים, ולא מתכנס, אלא מתפשט.</p>
<p>שמא דכליל כל שמהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א ברזא דאתוןן צירופא דשמא קדישא דביה הוה ידע (לצרפא) כהנא ולצרפאן בכל סטרוי עד דסלקי שמהן בכמה סטריין⁶⁴⁸⁰ בארבעין ותרין גוונין באשתתחו דבוצינא דקרדינותא דהאי איהו כליל כל שמהן:</p>	<p>השם שכולל את כל השמות, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, בסוד אותיות צרופ של השם הקדוש, שבו היה יודע הכהן לצרף בכל צדדיו, עד שעולים השמות בכמה צדדים בארבעים ושנים צבעים בהשתטחות של הניצוץ החזק, שזהו שכולל את כל השמות.</p>
<p>ושמא דא כליל כל שמהן [אאלדהניי"ם] (אהיולדינם) סימן באלין אתוןן כלילן אחרנין מתחברן ונפקי אלין ועיילי אלין לכתר כד אתנמי ואתפשט בוצינא דקרדינותא מצטרפי אתוןן בגווה ועאלי אתוןן ונפקי אתוןן ברזא דאלין תשע אתוןן ואלין אתמסרו לקדישי עליונין:</p>	<p>והשם הזה כולל את כל השמות. אאלדהניי"ם סימן. באותיות הללו כלולות אחרות מתחברות, ואלו יוצאות ואלו נכנסות. אחר כך כשנוטה ומתפשט הניצוץ החזק, מצטרפות האותיות בתוכו, ונכנסות אותיות ויוצאות אותיות בסוד תשע האותיות הללו. ואלו נמסרו לקדושים עליונים</p>
<p>רס/ב</p>	
<p>למהך⁶⁴⁸¹ בארחא דרזא דאתוןן לצרפא יחודא [דשמהן] דאתוןן כמה דהוה ידע כהנא לצרפא שמהן באתוןן רשימיין:</p>	<p>ללכת בדרך של סוד האותיות, לצרף יחוד של שמות האותיות כמו שהיה יודע הכהן לצרף שמות באותיות רשומות.</p>
<p>וידי אדם מתחת כנפיהם⁶⁴⁸² (יחזקאל א' ח') כלהו ידי אדם הא אוקימנא דאינון ושרפים</p>	<p>"וידי אדם מתחת כנפיהם". כולן ידי אדם. הרי בארנו, שאותם שרפים (רוחות) וחיות</p>

⁶⁴⁷⁴ מארי (דפ"ו).

⁶⁴⁷⁵ פירוש שגם הם יש להם מרכבה תחתיהם כמו הסוס שהוא מרכבה לאדם. וז"ש "בגין דאית רתיכ' על סוסון דנטלי ליה" (מ"מ).

⁶⁴⁷⁶ פירוש שם אד"ני (מ"מ).

⁶⁴⁷⁷ פירוש בשם הו"ה וקיצר הזוהר ולא כתב אלא חצי השם וז"ש ואיהו יאהדו"נהי (מ"מ).

⁶⁴⁷⁸ רמו ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁴⁷⁹ בסוד שם יהו"ה היותו נכלל בשם אלהים כזה אילהויה"ם כעין צירוף יאהדונה"י, והטעם כל שם פועל בפעולת השורש, שם יהו"ה הוא למעלה מתלבש בשם אהיה ויורד אל מקומו מתלבש בשם אדני"י וכל מקום שהוא הולך מורה על סוד הייחוד, אמנם שם אלהים שורשו הינה שהיא נקראת אלהים (אלהים) [חיים] ומהאי אתפשט לכמה סטריין עד היותו מתפשט בגבורה שם אלהים ומגבורה במלכות שם אלהים ומשם במלאכים שם אלהים ומשם בדיינים שם אלהים אפילו בחצונים כאומרו מלך אלהים על גוים וכדפירשו בסבא פרשת משפטים, לכך לא אתכניש ולא נמנע מהתפשט בכל המקומות אלא אתפשט (אור יקר), ענין זה לא ירדנו לעומקו מפני שהוא קשה רישא אסיפא שהרי בסוף כלל אלהים באד"ני ודברי הרב ע"ז אין בידינו (מ"מ).

⁶⁴⁸⁰ בראשית ט ע"א (הערת הזהר).

⁶⁴⁸¹ למיהך (דפ"ו).

⁶⁴⁸² כאן עיקר תשובת שאלתו שכיוון בסוגיא זו לבאר היאך האדם השפל יוכל לקשר ולייחד העולמות העליונים ומכאן ביאר הענין, אחר שהקדים ענין השמות היאך הם כוללים באותיותיהם

<p>(רוחין) וחיון⁶⁴⁸³ ואופנים וכרובים כרובים וחיות ואופנים⁶⁴⁸⁴ כלהו בגדפין⁶⁴⁸⁵ וידין תחות⁶⁴⁸⁶ גרפיהו לקבלא צלותין ולקבלא מארי דתיובתא ידי אדם אתרין ודוכתין⁶⁴⁸⁷ לקבלא בני נשא בצלותהון ובעותהון ולאפתהא פתחין לקבלא לון ליחדא ולקשרא קשרין ולמעבד רעותיהון:</p>	<p>ואופנים, (כרובים וחיות ואופנים) כולם עם כנפים, וידים תחת הכנפים שלהם לקבל תפלות ולקבל בעלי תשובה. ידי אדם, אתרים ומקומות לקבל בני אדם בתפלותיהם ובקשותיהם, ולפתח פתחים לקבל אותם, ליחד ולקשר קשרים ולעשות רצונם.</p>
<p>ואלין אתרין ודוכתין דאקרון ידי(ם) [אדם] דקיימי לבני נשא⁶⁴⁸⁸ אלין אינון שמהן קדישין דשליטין בכל דרגא ודרגא בנין⁶⁴⁸⁹ דבהון עאלין בני נשא בצלותהון ובעותהון בכל תרעין עלאין ובדא שלטין תתאין לעילא ורזא דא (תהלים קיט עג) ידיך עשוני ויכוננוני ואלין שמהן קדישין⁶⁴⁹⁰:</p>	<p>והאתרים והמקומות הללו שנקראים ידי אדם, שקיימים עבור בני אדם, אלו הם שמות קדושים ששולטים בכל דרגה ודרגה, בגלל שבהם נכנסים בני אדם בתפלותיהם ובבקשותיהם בכל השערים העליונים, ובזה שולטים התחתונים למעלה. וסוד זה, "ידיך עשוני ויכוננוני", ואלו שמות קדושים.</p>
<p>ויאמר ה' אל משה נטה את ידך על השמים (שמות ט כב) וכי היך יכיל לארמא ידיה על שמיא אלא נטה ארכין כמה דאת אמר (תהלים יח י) ויט שמים וירד משיכו מלעילא לתתא ידך אתרך⁶⁴⁹¹ אתרא דדרגא דילך דאת שארי בגווייה ודא ברזא דשמא קדישא וכלא עלאי ותתאי ברזא דשמהן נטלי וקיימי ובהו עאלין בני נשא להיכלין עלאין וולאפקא להון באינון תרעין עלאין ולית מאן דימחי בידוי⁶⁴⁹² זכאין אינון דידעין לסדרא יחודא דמאריהון כדקא יאות ולמיהך בארח קשוט בגין דלא ישעון ברזא דמהימנותא:</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה נטה את ידך על השמים". וכי איך יכל להרים ידו על השמים. אלא "נטה" הרכין, כמו שנאמר "ויט שמים וירד". המשכה מלמעלה למטה. "ידך" מקומך, מקום הדרגה שלך שאתה שרוי בתוכה, וזה בסוד השם הקדוש. וכל העליונים והתחתונים בסוד השמות נוסעים ועומדים, ובהם נכנסים בני אדם להיכלות העליונים, ואין מי שימחה בידיהם. אשרי אותם שיודעים לסדר את יחוד רבונם כראוי וללכת בדרך אמת, כדי שלא יטעו בסוד האמונה.</p>
<p>תא חזי בהיכלין ואלין אית רזא עלאה גו מהימנותא וכלהו חיון רתיכין כלהו משניין דא מן דא לאתכללא אלין באלין לטב לאתקנא</p>	<p>בא וראה, בהיכלות הללו יש סוד עליון בתוך האמונה, וכולם חיות ומרכבות, כולם משונים זה מזה להכלל אלה באלה לטוב להתקן, וסימנך, "וישנה ואת נערותיה לטוב". בשבעת ההיכלות הללו השלמות שלמעלה, כשנשלם זה בזה ונכנסות תפלות ובקשות של</p>

בחינת הספירות ומדותיהם בשיעור קו המדה, והעיקר והיסוד תלוי בענין "ידי אדם" והענין כי ענין ידי אדם כולל "רוחין" שהם יסוד רוח קדוש לשבע היכלות שבעה רוחין "וחיוון ואופנים" וכו' ילמוד סתום מן המפורש, אחר שיש לכרובים וחיות ואופנים כנפים כדמוכח מקראי אם כן כולהו בגדפין דילהון יש להם ידים (אור יקר).

⁶⁴⁸³ רוח ההיכל ונפש ההיכל שנק' חיה כמש"ל. כרובין וחיות ואופנים. פירוש כרובים הם בבריאה כמ"ש הרב שז"ן דבריאה הם בחינת מט"ט וסנדל וחיות ביצירה ואופנים בעשייה (מ"מ).

⁶⁴⁸⁴ כרובים וחיות ואופנים (מוסגר בדפ"ק).

⁶⁴⁸⁵ פירוש כולם יש להם גדפין (מ"מ).

⁶⁴⁸⁶ פירוש הם שמות שיש להם תחת כנפיהם כדי לקבל התפלה כדמפרש (מ"מ).

⁶⁴⁸⁷ פירוש דריש ידי כמו ויד תהיה לך שפירש מקום (מ"מ).

⁶⁴⁸⁸ פירשו ידים העליונים שהם שמות הקודש על ידם עולה תפלת בני אדם וזוהו וידי אדם. ידיים המתקנים האדם ומעלים תפילתו (מ"מ).

⁶⁴⁸⁹ מוסגר בדפ"ק.

⁶⁴⁹⁰ ופירוש ידיך עשוני הם שמותיך (מ"מ).

⁶⁴⁹¹ פי' אמר הקב"ה למשה המשיך הארת זעיר לשמים של עו"הז כדי לעשות פעולתו (מ"מ).

⁶⁴⁹² בידיהו (דפ"ו).

<p>וסימניך (אסתר ב ט) וישנה ואת נערותיה⁶⁴⁹³ לטוב בשבעה היכלין אלן שלימו דעילא כד אשתלים דא בדא ועאלו צלותין ובעותין דמאן דידע לסדרא לון לאתקנא לון לעילא כמה דאת אמר (שם) ואת שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך:</p>	<p>מי שיודע לסדר אותן, לתקן למעלה, כמו שנאמר "ואת שבע הנערות הראיות לתת לה מבית המלך".</p>
<p>היכלא קדמאה⁶⁴⁹⁴ יוצר אור ובורא חשך נהירו דאבן טבא⁶⁴⁹⁵ ספירו דאבן טבא⁶⁴⁹⁶ נציץ לתרין סטריין⁶⁴⁹⁷ כמה דאוקימנא⁶⁴⁹⁸ לימינא ולשמאלא⁶⁴⁹⁹ אור וחשך מה רבו מעשיך יהו"ה כלם בחכמה עשית (תהלים קד) כלהו אופנים וגלגלים מלאה הארץ קניניך וגו' המלך המרומם⁶⁵⁰⁰ ולברו מאזן שמא קדישא יאהדונה⁶⁵⁰¹ כללא דשמא קדישא שלים בתרי שמהן ודא הוא סליק באוירא⁶⁵⁰² ומתנשא מימות עולם:</p>	<p>ההיכל הראשון, "יוצר אור ובורא חשך". האור של האבן הטובה ספיר, שאבן טובה נוצצת לשני צדדים, כמו שבארנו, לימין ולשמאל, אור וחשך. "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית", כולם אופנים וגלגלים, "מלאה הארץ קניניך וגו'". "המלך המרומם לבדו מאז", השם הקדוש יאהדונה⁶⁵⁰¹, הכלל של השם הקדוש, שלם בשני שמות, וזהו שעולה באויר ו"מתנשא מימות עולם".</p>
<p>היכלא תניינא אל ברוך גדול דעה אורפניא⁶⁵⁰³ (רזין דכליל אתוון זעירין) ודכליל רזין דאתוון זעירין דאלפא ביתא הכא</p>	<p>ההיכל השני, "אל ברוך גדול דעה", אורפניא⁶⁵⁰³, (הסוד שכולל אותיות קטנות) שכולל הסודות של אותיות קטנות של אלף</p>

⁶⁴⁹³ פירשו כתב הרב דהיכלות דבראשית נק' ז' הסרסים. ודפ' זו נק' שבע נערות אסתר וז"ש וישנה למלכות ואת נערותיה שהם היכלותיה. וז"ש בסמוך ואת ז' הנערות וכו' (מ"מ).

⁶⁴⁹⁴ פירוש הם היכלות הנז' וכאן מסדר אותם רש"י על סדר היוצר (מ"מ), ההיכל הזה הוא ביסוד הבריאה. והנה כבר עתה עולים העשיה והיצירה והמלכות דבריא, אשר עומדת בהיכל ק"ק דיצירה, אשר העשיה והיצירה כלולים בה, והיא עתה עולה להיכל זה, ומתחברת עם היסוד דבריא. וז"ס חיבור שם זה של יאהדונה⁶⁵⁰⁰, כנודע, כי שם זה הוא ביסוד, בהתחבר עמו המלכות, כדי להעלותה אל הת"ת, כמו שאנו עתידים לעשות בעמידה. וכונת שם הנז' הוא במלת "מאז". כי אז הוא בגימ' ח' אותיות של שם הנז', ובכמה מקומות נתבאר, כי מלת אז רומזת אל השם הזה (שעה"כ יט ע"א), הז' היכלין דזרין דבריא הם מתפתחין בשחרית וערבית דחול (ע' כסה"כ פ' ד ו, ושער הכוונות דף יח ע"ד לב ע"ד נב ע"ב ודף עג סע"א), והם ההיכלות אשר בפ' פקודי (דף רמה וע"ש רס ע"ב) (דע"ה ח"ב קטז ע"ב).

⁶⁴⁹⁵ היא עטרה הנק' לבנה ואבן טבא היא המלכות שהיא עטרה (מ"מ).

⁶⁴⁹⁶ פי' שהספיר הוא היסוד ואבן טבא היא עטרת היסוד והם לבנת וספיר שבהיכל זה וז"ש "ספירו דאבן טבא", ר"ל ספירו שהוא היסוד הנק' ספיר. שבו אבן טבא שהיא עטרה שלו (מ"מ).

⁶⁴⁹⁷ הו"ה אדנ"י שם יאהדו"נהי ימין ושמאל שבהיכל זה והם יסוד ועטרה (רח"ו במ"מ).

⁶⁴⁹⁸ רנ ע"א (הערת הזהר).

⁶⁴⁹⁹ פירוש שיסוד נקרא ימין ועטרה נק' שמאל והם אור וחשך (מ"מ).

⁶⁵⁰⁰ מלבד הנזכר בספר הכוונות על השם הזה עוד ירמוז למ"ש בדרוש השמות באוצרות חיים, שעשר כלים פנימיים דז"א דאצילות הם נשמה לז"א דבריא. והנה השם הזה הוא ממש פנימי דיסוד דז"א דאצילות והוא נשמה בהיכל זה. ובאוצרות חיים אמר שהוא המשך הדעת שיוורד ומתגלה למטה בהיכל זה שהוא יסוד, והוא נשמת היכל זה בסוד הדעת שהוא נשמת ו"ק (רמ"ז).

⁶⁵⁰¹ ור"ל שהמ' דבריא שבהיכל ק"ק דיצירה עלתה ונתחברה עם יסוד דבריא והם יאהדו"נהי וז"ל הרב בס"ה. המלך המרומם לבדו מאז ביאר בזהר שהוא שם יאהדו"נהי. וענין דברים אלו כי הלא היכל זה הוא יסוד דבריא וכבר עלו עשיה ויצירה והמלכות דבריא אשר כולם תלויים בה היא עלתה עתה להיכל הזה ונתחברה מ' ביסוד וז"ס שם יאהדו"נהי כנודע כי שם זה הוא ביסוד כשמתחבר עם המלכות להעלותה אל הת"ת כמו שאנו עתידים לעשות בעמידה. ולכן כוונת שם זה הוא באומך המלך המרומם לבדו מאז שהם שמנה אותיות של שם זה כמנין א"ז זה נתבאר בזהר בכמה מקומות כי אז הוא כינוי לשם זה עכ"ל (מ"מ).

⁶⁵⁰² עיין מ"ש בסוף היכל הראשון בדברי האר"י ז"ל ותבין מ"ש "סליק באוירא דכליל אתוון זעירין" וכו'. פי' בהיכל זה יש כ"ב אותיות דאב"גד וכו' שהם אל ברוך גדול דעה וכו' והם כ"ב אותיות זעירין שבמלכות כמ"ש הזהר בפ' תרומה דף קל"ב (מ"מ).

⁶⁵⁰³ רזא (דפ"ו).

<p>אינון דקאמרי קדוש וברוך והכא איהו קדושה וברוך כבוד יהו"ה:</p>	<p>בית. כאן הם שאומרים קדוש וברוך. וכאן היא הקדושה וברוך כבוד ה'.</p>
<p>היכלא תליתאה לאל ברוך נעימות יתנו⁶⁵⁰⁴:</p>	<p>ההיכל השלישי, "לאל ברוך נעימות יתנו".</p>
<p>היכלא רביעאה המחדש טובו⁶⁵⁰⁵ בכל יום תמיד מעשה בראשית בגין דהכא מתנגלגלין נהורין ודינין דעלמא מאן דאיהו לחיים מתחדש כמלקדמין לאתקיימא בעלמא בנהורא דימינא דאקרי אל כדקאמרן:</p>	<p>ההיכל הרביעי, "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". משום שכאן מתנגלגלים האורות והדינים של העולם. מי שהוא לחיים, מתקדש כמקדם להתקיים בעולם באור הימין שנקרא אל, כמו שאמרנו.</p>
<p>היכלא חמישאה היכלא דא (ד)אקרי אהבת עולם ודא איהו ומשיכוו (משיכאן) דרחימותא דהיכלא דאקרי ואהבה ודא הוא אהבת עולם אהבתנו יהו"ה אלהינו ברוך אתה יהו"ה הבוחר בעמו ישראל באהבה ברזא דא"ל שד"ן:</p>	<p>ההיכל החמישי, ההיכל הזה נקרא "אהבת עולם", וזוהי משיכה של אהבה של ההיכל שנקרא אהבה, וזוהי "אהבת עולם אהבתנו ה' אלהינו", "ברוך אתה ה' הבוחר בעמו ישראל באהבה", בסוד של א"ל שד"ן.</p>
<p>היכלא שתיתאה אמת ויציב ונכון וקיים ובעינין דלא לאפסקא בין היכלין אלין לאלין⁶⁵⁰⁶ דהא במשיכוו דצלותא ורעותא מתחבראן כהדא ואתקשראן אלין באלין ברזא דשמהן קדישין דשליטין בכל חד וחד:</p>	<p>ההיכל הששי, "אמת ויציב ונכון וקיים". וצריכים שלא להפסיק בין היכלות אלו לאלו, שהרי בהמשכת התפלה והרצון מתחברים כאחד, ונקשרים אלו באלו בסוד השמות הקדושים ששולטים בכל אחד ואחד.</p>
<p>היכלא שביעאה אדני שפתי תפתח רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע קלא הכא איהו רעותא דלבא לאתכוונא ולסלקא רעותא מתתא לעילא⁶⁵⁰⁷ עד אין סוף ולקשרא שביעאה בשביעאה⁶⁵⁰⁸ (וכלא חד בחד) דא בדא ולבתר מעילא לתתא⁶⁵⁰⁹ לאמשכא ברכאן בכלהו עלמין ממקורא דחיי דאיהו היכלא שביעאה עלאה (ודא שכנינתא⁶⁵¹⁰) ברעותא דלבא ובסתימו דעינין דרזא דאתוון דשבע שמהן⁶⁵¹¹ עלאין קדישין (היכלא שביעאה רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע אלא הכא איהו רעותא דלבא לאתכוון ולסלקא רעותא לעילא עד אין סוף ולקשרא שביעאה בשביעאה וכלא חד בחד דא בדא מתתא לעילא ולבתר מעילא לתתא לאמשכא ברכאן</p>	<p>ההיכל השביעי, "אדני שפתי תפתח", סוד הסודות בלחש, שלא נשמע הקול. כאן הוא רצון הלב, להתכוון ולהעלות רצון ממטה למעלה עד אין סוף, ולקשר שביעי בשביעי (וכל אחד באחד) זה בזה, ואחר כך ממעלה למטה, למשוך ברכות לכל העולמות ממקור החיים, שהוא ההיכל השביעי העליון (וזו השכינה) ברצון הלב ובסתימות העינים של סוד האותיות של שבעה שמות עליונים קדושים.</p>

⁶⁵⁰⁴ מו ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁵⁰⁵ בטובו (דפ"ו).

⁶⁵⁰⁶ מוסגר בדפ"ק.

⁶⁵⁰⁷ פירוש לקשר מהיכל הראשון ולמעלה זה בזה (מ"מ).

⁶⁵⁰⁸ ז"ל הרב באוצ"ח שביעאה בשביעאה הם ז' היכלות דמ' דאצילות. בשביעאה הוא היכל ק"ק שיש בו כח"בד דבריא ואור מתנ"הי דמ' דאצילות הם ז' עכ"ל. ודעת אינו נמנה כנודע (מ"מ).

⁶⁵⁰⁹ פירוש להמשיך השפע מלמעלה למטה דהיינו מהבינה ולמטה וז"ש ממקורא דחיי דאיהו שביעאה שהיא הבינה (מ"מ).

⁶⁵¹⁰ פי' ממשיכים מהבינה למלכות שהיא עליונה ע"ג בי"ע (מ"מ).

⁶⁵¹¹ פירוש השמות שיש בכל היכל והיכל (מ"מ).

823

<p>בבלהו כדקא חזי ממקורא דחיי דאיהו שביעאה לעילאה ודא שכינתא דרעותא דלבא ובסתימו דאתוון דשבע שמהן עלאין (קדישין):</p>	
<p>רס/א</p>	
<p>היכלא שביעאה ועילאה⁶⁵¹² דא דאיהו מקורא⁶⁵¹³ דחיי⁶⁵¹⁴ דא איהו וברכתא קמיתא ודא איהו היכלא קדמאה שירותא דכלא מעילא לתתא⁶⁵¹⁵ ולנטלא שביעאה מתתא⁶⁵¹⁶ לאתחברא דא בדא⁶⁵¹⁷ שביעאה בשביעאה⁶⁵¹⁸ דהא מהאי דלתתא עייל מאן דעייל להיכלא עלאה⁶⁵¹⁹:</p>	<p>ההיכל השביעי העליון הזה, שהוא מקור החיים, זוהי הברכה הראשונה, וזהו ההיכל הראשון, ראשית הכל ממעלה למטה, וליטול השביעי ממטה לחבר זה בזה, שביעי בשביעי. שהרי מזה שלמטה נכנס מי שנכנס להיכל העליון.</p>
<p>ודא הוא רזא⁶⁵²⁰ ברוך⁶⁵²¹ רבויא דכלהו⁶⁵²² תתאי כלילא ובחיון (דחיון) ושרפים ואופנים⁶⁵²³ וכלהו היכלין⁶⁵²⁴ רבויא דרזא דקדש הקדשים⁶⁵²⁵ דשריא בגויה בגניזו⁶⁵²⁶ וכדין אקרי ברוך⁶⁵²⁷ בכל אלין רבויין וברכאן ורזין דאשתלימו בה(ו):</p>	<p>וזהו סוד "ברוך", רבוי של כל התחתונים, כלול בחיות ושרפים ואופנים, וכל ההיכלות רבוי של סוד קדש הקדשים ששורה בתוכו בגניזה, ואז נקרא ברוך בכל הרבויים הללו והברכות והסודות שנשלמו בו.</p>

⁶⁵¹² פי' היכל קדשי הקדשים (אור יקר, מ"מ).

⁶⁵¹³ רכה ע"א (הערת הזהר).

⁶⁵¹⁴ מפני שערך הבינה לספירות הוא היכל זה להיכלות (אור יקר). פי' קרי להיכל זה מקורא דחיי לגבי היכלות שתחתיו (מ"מ).

⁶⁵¹⁵ שעם היות שבספירות יש על הבינה מדרגות בהיכלות אי אפשר לפרש כן מפני שהיכל זה ראש להיכלות שאין אלא שבעה היכלות והוא בסוד הכללות נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כענין שהמלכות עולה אל הבינה כך היכל לבנת הספיר שהוא שביעי ממעלה למטה עולה אל היכל קדש הקדשים שהוא שביעי ממטה למעלה (אור יקר). פי' היכל זה הוא ראשון מלמעלה למטה (מ"מ).

⁶⁵¹⁶ פי' היכל לבנת הספיר שגם הוא היכל הז' וז"ש לאתחברא דא בדא שביעא בשביעאה דהיינו היכל לבנת הספר בהיכל קה"ק (מ"מ).

⁶⁵¹⁷ לאיתדבקא (פע"ח נ ע"ג).

⁶⁵¹⁸ ועם היותם שני קצוות יש לשניהם יחס (אור יקר).

⁶⁵¹⁹ ולכך יקשר ויתיחס ההיכל השביעי להיכל השביעי, ורצה בזה משום דמלת ברוך מפרש בסוד המשכת הברכות והשפע בכל הנמצאים הרבים שהם עיקר בהיכל לבנת הספיר כדפי' לעיל מה רבו מעשיך ה' והיינו בהיכל קדש הקדשים והוא מן הקצה אל הקצה לכך ייחסם יחד (אור יקר).

⁶⁵²⁰ בראשית מה ע"א (הערת הזהר).

⁶⁵²¹ היא מלכות דאצילות (מ"מ).

⁶⁵²² הענין כי ברוך בכל מקום כולל הכתר ועד המלכות עשר ספירות וכו' והוא רצה לייחס ברוך על דרך זה על כל הנמצאים הנכללים בהיכל קדש הקדשים ששם נכללים מהיכל לבנת הספיר ולמעלה כל רבוייא וכו' שהם נכללים שם ומלמעלה מתלבש בתוכם אבר אל אבר (אור יקר).

⁶⁵²³ ור"ל שמלכות כלולה מיצירה ששם חיות ומבריאה ששם השרפים ומעשיה ששם האופנים (מ"מ)

⁶⁵²⁴ פי' מלבד שכוללת פרצופים שבבי"ע שהם הפנימיות גם כוללת החיצוניות ששם ההיכלות (מ"מ).

⁶⁵²⁵ ששם באותה נקודה נכלל מא"ס ועד המלכות (אור יקר).

⁶⁵²⁶ בתוך אלו הנכללים יגזז אור הספירות ויתלבש בתוכם בהעלם גדול (אור יקר). פי' כמ"ש הרב וז"ל והנה מה שעולה עתה אל האצילות הוא סוד ט' ספירות דמלכות דאצילות הנתונים בהיכל קה"ק דבריאה ועולים יחד למעלה באצילות וכל שאר העולמות כלולים זה בזה עד שנמצאו כולם כלולים בהיכל קה"ק דבריאה והוא כלול במלכות דאצילות אבל כתר דמלכות דאצילות כבר עלה בבוקר ע"י תורת הצדיקים כנודע עכ"ל. ולכך אמר רבויא דרזא דק"ק דהיינו היכל קה"ק וכל העולמות כלולים בו הוא בתוך המלכות וז"ש דשריא בגויה בגניזו (מ"מ).

⁶⁵²⁷ דהיינו שכולל מראש עליון עד נקודה אחרונה בסוד התלבש אצילות ביצירה בכללות הכל בהיכל קדש הקדשים כדפי' והם ג' בחי': הא', רבויין, כללות הנמצאים התחתונים. הב', ברכאן,

<p>את"ה עמורא⁶⁵²⁸ דסתמו דאתון כללא דכלהו כ"ב אתון⁶⁵²⁹ ודא והיא א"ת (הוא את) ה⁶⁵³⁰ דכליל לון מעילא [לתתא וכנישו] ובהאי⁶⁵³¹ וכהאי⁶⁵³² וכנישו (הא ה' וכנישו) לון בגויה⁶⁵³³ ודא איהו א"ת⁶⁵³⁴ וכד איהו בשלימו בההוא⁶⁵³⁵ נהר⁶⁵³⁶ דאחיד בה⁶⁵³⁷ סלקא לאתעטרא לעילא⁶⁵³⁸ ודא איהו רזא דכתיב⁶⁵³⁹ (אסתר ב יג) ובוה הנערה באה אל המלך⁶⁵⁴⁰ וכדין⁶⁵⁴¹ (שם) את כל אשר⁶⁵⁴² תאמר⁶⁵⁴³ ינתן לה ודא איהו רזא ברוך אתה⁶⁵⁴⁴ ובעי לאתכוונא בהאי רזא ולקשרא רעותא בהאי רזא⁶⁵⁴⁵:</p>	<p>"את"ה", העטור של סתר האותיות, הכלל של כל כ"ב האותיות. וזהו א"ת. ה' שכולל אותם מלמעלה בה' הזאת, וכונס אותם לתוכו, וזוהי א"ת ה'. וכשהיא בשלמות באותו נהר שאוחז בה, היא עולה להתעטר למעלה, וזהו סוד הנאמר "ובזה הנערה באה אל המלך", ואז, "את כל אשר תאמר ינתן לה". וזהו סוד ברוך אתה, וצריך להתכוון בסוד הזה ולקשר את הרצון בסוד הזה.</p>
<p>יהו"ה אלהינו⁶⁵⁴⁶ דא איהו קשורא ויחודא דמלכא עלאה⁶⁵⁴⁷ לעילא⁶⁵⁴⁸ בהאי⁶⁵⁴⁹ כד</p>	<p>"יהו"ה אלהינו", זהו קשר ויחוד של המלך העליון למעלה. בזה, כאשר "הנערה באה אל המלך, את כל אשר תאמר ינתן לה".</p>

שהברכות באות אליהם. הג', רזין, דהיינו דקות הספירות ואור עליון המתלבש בהם (אור יקר). פי' כשנכללים בה כל אלו הנז' נק' ברוך (מ"מ).

⁶⁵²⁸ היינו שהמלכות מתעטרת בענפי אורות כ"ב אותיות הנעלמות למעלה (אור יקר).

⁶⁵²⁹ דהיינו מא' על ת' (אור יקר).

⁶⁵³⁰ מלכות דכליל לון ולא מת' ועד הא' כדרך שהם בה אלא אלו הם מהזכר ולכך הם ביושר א' עד ת' כלולות בה' והיינו את"ה (אור יקר). פי' אתה, את, שהם כ"ב אתון מביאים אותם לה' אחרונה (מ"מ).

⁶⁵³¹ האי (מ"מ).

⁶⁵³² מעילא – זכר, לתתא – נוק' (אור יקר).

⁶⁵³³ ור"ל שמקבלת כ"ב אתון מבינה כנודע (מ"מ).

⁶⁵³⁴ "א"ת ה'" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "אתה". סדר המלה את, אלפא ביתא ביושר מלמעלה נכנסת באות ה', והיינו סוד הכריעה בברוך להמשיך כחות העליונים מלמעלה בה בסוד היכל קדש הקדשים הכוללת הכל כדפי' רבויא וכו', ואח"כ בה בכריעה אומרו אתה שהכל בה מלמעלה כ"ב אותיות, ואח"כ אומרו ה' דהיינו שהיא מקושטת בעליונים ותחתונים ובאה ועולה בשם יהו"ה אל המלך דהיינו וכל הזוקף זוקף בשם וכו' (אור יקר).

⁶⁵³⁵ רלו ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁵³⁶ יסוד בסוד ונהר הנמשך מהעלמו מהחכמה עד היסוד (אור יקר).

⁶⁵³⁷ פי' יסוד דז"א שהוא מעלה אותה מבריאה לאצילות כמ"ש הרב בכוונת סומך גאולה לתפילה (מ"מ).

⁶⁵³⁸ בבעלה ממש (אור יקר).

⁶⁵³⁹ רכה ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁵⁴⁰ "בזה" שהוא היסוד, נהר, "הנערה" מלכות, בסוד שהיא נערה מצד ההיכלות שהם ז' נערות הראויות לתת לה מבית המלך (אור יקר).

פי' ע"י יסוד הנק' זה הנערה שהיא מלכות באה אל המלך שהוא ז"א להזדווג עמו (מ"מ).

⁶⁵⁴¹ כאשר היא עולה (אור יקר).

⁶⁵⁴² פי' כ"ב אתון הנק' את שהם מא' עד ת' שאומרת ומבקשת לקבל (מ"מ).

⁶⁵⁴³ בשאלותיה (אור יקר).

⁶⁵⁴⁴ תיקוניה וקישוטיה בעלותה בסוד יהו"ה (אור יקר).

פי' שהמלכות היא באחורי היסוד במלת ברוך של תפלה, כמ"ש הרב ומקבלת כ"ב אתון במלת אתה (מ"מ).

⁶⁵⁴⁵ בסוד זקיפתה בשם כדפי' (אור יקר).

⁶⁵⁴⁶ "אלהינו" הוא סוד הבינה, למעלה, בסוד החכמה דהיינו יהו"ה אלהינו (אור יקר).

⁶⁵⁴⁷ בינה הנק' אלהינו (אור יקר).

⁶⁵⁴⁸ בסוד החכמה דהיינו יהו"ה ושם זה עולה ועולה עד אין תכלית ולזה שם קשור מיד אלהינו (אור יקר). פי' ה' היא מלכות שמקבלת מבינה הנקרא אלהינו, וז"ש דא איהו קשורא דמלכא עילאה לעילא שהיא בינה (מ"מ).

⁶⁵⁴⁹ בסוד קשר זה (אור יקר). שהיא מלכות כנז' (מ"מ).

<p>הנערה⁶⁵⁵⁰ באה אל המלך⁶⁵⁵¹ את כל אשר תאמר ינתן לה⁶⁵⁵²:</p>	
<p>ואלהי אבותינו דא רוא דאבהן⁶⁵⁵³ לברכא לה⁶⁵⁵⁴ ודא איהו רוא אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב⁶⁵⁵⁵ כמה דהאי נערה לא אשתבקת מתתא⁶⁵⁵⁶ הכי נמי לא אשתבקת מאבהן לעלמין⁶⁵⁵⁷ איהי אחידת בהון (לנטרא לון)⁶⁵⁵⁸ ולעטרא להו ובגין ודאתברכא מכל חד מנהון⁶⁵⁵⁹ (דיתברכון כל חד מנה) בעי לאדכרא לה על כל חד וחד⁶⁵⁶⁰ ולבתר יתכנשוין⁶⁵⁶¹ כלהו בחבורא דא⁶⁵⁶² וס"א לגו מעוי דאימא ומתעטרי בהדה⁶⁵⁶³:</p>	<p>"ואלהי אבותינו", זהו סוד האבות לברך אותה. וזהו סוד "אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב", כמו שהנערה הזו לא נעזבת מהתחוננים, כך גם לא נעזבת מהאבות לעולמים. היא אחוזה בהם (לשמור אותם) ולעטר אותה. ומשום שהתברכה מכל אחד מהם, צריך להזכירה על כל אחד ואחד. ואחר כך יתאספו כולם בחבור אחד (לתוך מעי אמא) ומתעטרים עמה.</p>
<p>האל הגדול הגבור והנורא הא כלהו כחדא⁶⁵⁶⁴ לסלקא לעילא⁶⁵⁶⁵ בקדמיתא⁶⁵⁶⁶ מעילא לתתא⁶⁵⁶⁷ והשתא מתתא לעילא⁶⁵⁶⁸</p>	<p>"האל הגדול הגבור והנורא", הרי כולם כאחד לעלות למעלה בראשונה ממעלה למטה, ועכשיו ממטה למעלה, להכליל אותם עמה. שכיון שאמר האל הגדול הגבור והנורא,</p>

⁶⁵⁵⁰ מלכות בנערוותיה (אור יקר).
⁶⁵⁵¹ ת"ת כדפי' ומוצא אותו בסוד הדעת שעולה עד אין תכלית וקושר חכמה ובינה דהיינו אלהינו (אור יקר).
⁶⁵⁵² מבית המלך (נוסף באור יקר). דהיינו בינה, בית אל החכמה, בסוד הדעת, והיינו מקורות ג' אבות הנעלמים בבינה ומשם נפתחים לה (אור יקר).
⁶⁵⁵³ לא אבהן לבד אלא רוא סוד מקורם הנעלם למעלה (אור יקר).
⁶⁵⁵⁴ פי' חג"ת המברכים השכינה (מ"מ).
⁶⁵⁵⁵ כי מלת אלהי אלהי מורה על המקור מהבינה וממנה ולמעלה, אמנם השתא מפרש אלהי במלכות למטה (אור יקר).
⁶⁵⁵⁶ שהם ז' הנערות הכלולות בה ואחוזות ונכללות בהיכל קדש הקדשים (אור יקר).
⁶⁵⁵⁷ דהיינו אומרו ואלהי אבותינו דהיינו מלכות אלהי הנקשר בג' אבות דהיינו אבותינו ואלו קאמר אלהי אבות היה מורה על ענין פתיחת המקור בההיא שעתא שעת היחוד, אמנם ממה שאמר אבותינו בכנוי אלהינו מורה על תמידות מציאותם בנו, דהיינו "לא אשתבקת מאבהן לעלמין" שתמיד הם אבותינו קנויים לנו, והענין שאומר אבותינו אינו פתיחת המקורות שאם כן מאי תו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב אלא הוא מציאות "דאיהי אחידת בהון לנטרא לון" (אור יקר).
⁶⁵⁵⁸ דהיינו שמירת הדרך ששפע האבות נשמר על ידה ומתעלם בתוכה (אור יקר). פי' שהיא הפתח ושומרת ז"א בסוד שומר ישראל וע' בפרשת בשלח נא ע"א (מ"מ).
⁶⁵⁵⁹ כתב מורינו שהכוונה שאמר ר"ש באבות בכאן היא כוונה אחרת, זולת מ"ש האריז"ל בסה"כ, כי ע' פנים לתורה, ומ"ש הזהר ובגין דיתברכון כל חד מנה קאי אבינה הנ"ל ורל בשביל שיהיו חג"ת מתברכים מהבינה לכך בעי לאדכרא לה וכו' דהיינו שאומרים אלהי אברהם וכו' שהבינה היא אלוה אברהם יצחק ויעקב שהם חג"ת ולכן בכל אחד אנו מזכירים אותה בסוד אלהי (מ"מ).
⁶⁵⁶⁰ והנה לא יפתחו המקורות אם לא על דרך הפרט ואין שבחם בפרטם אלא דווקא בכללותם יחד כדי שיתמזגו (אור יקר).
⁶⁵⁶¹ פי' אחר שמתברכים מהבינה כדי שיוכלו לעלות אח"כ עולים אליה לינק ממנה (מ"מ).
⁶⁵⁶² דהיינו כדי שיהיו האבות מעוטרים בה ואפשר דהיינו שם הא"ל דהיינו השכינה הנקראת אל כאומרו אל זועם בכל יום (אור יקר).
⁶⁵⁶³ כאומרו האל שהיא השכינה, הגדול חסד, הגבור גבורה, והנורא ת"ת (אור יקר).
⁶⁵⁶⁴ שודאי כולם בו בשם האל, וזולתי זה מאי כולהו כחדא דקאמר (אור יקר).
⁶⁵⁶⁵ שאין להם עליה להתראות לקבל אור עליון כמו כאשר היא כלולה עמהם שהמרכבה מרובעת ושלימה (אור יקר).
⁶⁵⁶⁶ כשאמר אלהי אבותינו (אור יקר).
⁶⁵⁶⁷ "מלעילא" מהבינה, "לתתא" בג' אבות בה, והשתא האל הגדול הוא מתתא לעילא מפני שהם בסוד הבינה מיוחדים יחד במקור הפנימי (אור יקר). פי' בתחלה באלהי אברהם וכו' מביאים הארת הבינה שהיא אלוה לאברהם כדי שיוכלו לעלות (מ"מ).
⁶⁵⁶⁸ פי' כמ"ש אחר שקבלו הארה עולים ממטה למעלה ונכללים בה, שהאל היא הבינה כנודע שעיקריות שם ס"ג ייא"י גי' א"ל והגדול הגבור והנורא הם חג"ת הנכללים בה, וז"ש דכיון דאמר האל הגדול וכו' (מ"מ).

<p>לאכללא לון בהדה דכיון דאמר האל⁶⁵⁶⁹ הגדול הגבור והנורא כלהו כלילין בה⁶⁵⁷⁰ וכדין אל עליון גומל חסדים טובים⁶⁵⁷¹ וקונה הכל דא⁶⁵⁷² כללא דכלא:</p>	<p>כולם כלולים בה. ואז, "אל עליון גומל חסדים טובים קונה הכל". וזהו כלל הכל.</p>
<p>ויוזכר חסדי אבות דאשתהו בהדה⁶⁵⁷³ נ"א דאשתכחו כחדא⁶⁵⁷⁴ ועאלו במעהא ואתברכון תמן⁶⁵⁷⁵ ולבתר שארי לון ואפיק לון כד אינון אתברכאן מגווה ובההיא (ההוא) השתחואה דאמר ברוך אתה יהו"ה מגן אברהם הכא נפקי כלהו בכללא ודהא בימינא (דא דימינא⁶⁵⁷⁶) כלהו מתברכאן כדקא חזי:</p>	<p>"וזכר חסדי אבות", שהשתהו עמה (שנמצאו כאחד) ונכנסו למעיה והתברכו שם. ואחר כך שורה אותם ומוציאה אותם כשהם מתברכים מתוכה. ובאותה השתחוויה שאומר "ברוך אתה ה' מגן אברהם", כאן יוצאים כולם בכלל, שהרי בימין כולם מתברכים כראוי.</p>
<p>תא חזי היכלא שביעאה⁶⁵⁷⁷ דא רזא [דמהימנותא] דמלכא עלאה⁶⁵⁷⁸ ואתערט ביה ומתערטין ביה אבהן⁶⁵⁷⁹ כדקאמרין ואתכלילו ביה ועד השתא אתכלילו ובעי לאפקא לון איהו היכלא דא⁶⁵⁸⁰ ווכד אפיק לון מברכאן⁶⁵⁸¹ בנין האי נערה כדין איהי אחידת בהו בכל אינון ברכאן ואף על גב דהא אתכלילו היכלין בהיכלין⁶⁵⁸² (ו)השתא אתאחידו באינון ברכאן⁶⁵⁸³ כחדא ווכד (דכד) אמר מלך עוזר ומושיע ומגן כדין אפיק לון מברכאן:</p>	<p>בא וראה, ההיכל השביעי הזה סוד המלך העליון, ומתעטרים בו האבות, כמו שאמרנו, ונכללו בו. ועד עכשיו נכללו, וצריך להוציא אותם הוא ההיכל הזה, וכשמוציא אותם מתברכים בגלל הנערה הזו, אז היא אוחזת בהם בכל אותן הברכות. ואף על גב שהרי נכללו היכלות בהיכלות, עכשיו נאחזו באותן ברכות כאחד, וכשאומר מלך עוזר ומושיע ומגן, אז מוציאה אותם מבורכים.</p>
<p>והאי איהו חד היכלא שביעאה ברזא דשמא קדישא עלאה בוכ"ו⁶⁵⁸⁴ ברכה ו'חסד⁶⁵⁸⁵ כ"ח ו'משפט⁶⁵⁸⁶ כללא בלא⁶⁵⁸⁷ ורזא</p>	<p>וזהו היכל אחד השביעי בסוד השם הקדוש העליון בוכ"ו, ב'רכה ו'חסד כ"ח ו'משפט, כלל הכל, והסוד הזה הוא הסוד של אה"ה, הכלל של הכל, משום שהאותיות הללו הן כלל של הכל, משום שהאותיות הללו הוציאו את אלו</p>

⁶⁵⁶⁹ המלכות (אור יקר).
⁶⁵⁷⁰ ומסתלקין למעלה בסוד הבינה וממנה במה שלמעלה וכדין "אל עליון" דהיינו שנכללה בכתר עליון (אור יקר).
⁶⁵⁷¹ דהיינו שכולם שם עמה הם חסדים ודאי באור עליון אין דין כלל (אור יקר).
⁶⁵⁷² ודא (דפ"ו).
⁶⁵⁷³ דהיינו שהם מתעכבים בתוכיותה עד התאחדם והיותם גומל מקור אחר חסדים טובים ונהירין מאור פנימי מכתר וחכמה (אור יקר).
⁶⁵⁷⁴ בתוכיותה מיוחדים (אור יקר).
⁶⁵⁷⁵ בהדה (אור יקר). בסוד סילוקה אל הגבורה למעלה כדפי' כי אל עליון בכתר ודאי (אור יקר).
⁶⁵⁷⁶ שברכת אבות היא כנגד החסד (מ"מ).
⁶⁵⁷⁷ פי' בינה (מ"מ).
⁶⁵⁷⁸ בינה (מ"מ).
⁶⁵⁷⁹ חג"ת (מ"מ).
⁶⁵⁸⁰ פי' עדיין הם בבינה שהיא היכלא שביעאה ולכך אמר וכד אפיק וכו' דהיינו שהוציאתם הבינה לחג"ת הנז' הטעם הוא בגין האי נערה שהיא מלכות כדי לתקנה (מ"מ).
⁶⁵⁸¹ מתברכין (מ"מ).
⁶⁵⁸² פי' היא תמיהה עומדת ור"ל אע"פ שנכללו היכלין תתאין בהיכלין עילאין עכ"ז צריך ברכה מהבינה (מ"מ).
⁶⁵⁸³ חד היכלא שביעאה פי' בינה כמש"ל (מ"מ).
⁶⁵⁸⁴ פי' שאימא היא אה"ה ואותיות שאחרי אה"ה הם בוכ"ו (מ"מ).
⁶⁵⁸⁵ הוא [בוכ"ו] בתבונה וסודו אחוריים של אה"ה (רמ"ז).
⁶⁵⁸⁶ פי' הם חגת"ם, ברכה מלכות, חסד כפשוטו, כח גבורה, משפט ת"ת (מ"מ).
⁶⁵⁸⁷ רזא (נ"א דרזא) (דפ"ו).

<p>וּדְאָן הוּא רִזָּא⁶⁵⁸⁸ וְדֹאֵהִי⁶⁵⁸⁹ כִּלְלָא דְכִלְלָא בְּגִין דְּאֵלִין אַתּוּן כִּלְלָא דְכִלְלָא⁶⁵⁹⁰ בְּגִין דְּאֵלִין אַתּוּן אִפִּיקוּ [אַלִּין]⁶⁵⁹¹ (לֹאֲרִין⁶⁵⁹²) דְּנִפְקוּ מִנִּיֵּהוּ כִּלְלָא דְאִבְהֵן וּדְאָ אִיְהוּ דְּמִתְחַבְרָא⁶⁵⁹³ בְּהִדִּיְהוּ דְּאִקְרִי בְּרַכָּה:</p>	<p>(אותם) שיצאו מהן, הכלל של האבות, וזוהי שמתחברת עמן, שנקראת ברכה.</p>
<p>כִּיּוֹן דְּאִמְרַ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מִגֵּן אַבְרָהָם הָאֲ⁶⁵⁹⁴ אַחִידַת בְּרַכָּאן מִנִּיֵּהוּ בְּרִזָּא דְהִיכְלָא חֲמִישָׁא⁶⁵⁹⁵ אַהֲבָה דְאִיְהוּ יְמִינָא וְאִיְהוּ חֲמִישָׁא לְאַתְקִשְׂרָא בְּרַחֲמֵי דְבְּרַכָּאן דִּימִינָא וְהִכִּי אֲצַטְרִיךְ מְעִילָא לְתַתָּא לְאַתְבְּרַכָּא בְּקַדְמִיתָא וְאַתְכִּלְלוּ הִיכְלָא בְּהִיכְלָא⁶⁵⁹⁶ כְּדַקְאֲמַרְן וְהִשְׁתָּא נְטִילֵי בְּרַכָּאן לְאַשְׁתַּכְחָא אַלִּין מְקַדְמַת אֵלִין וְאִי עַל גַּב (דְּאִית דְּנְטִיל) [דְּאִתְנְטִיל] בְּקַדְמִיתָא כִּיּוֹן דְּאִשְׁתַּכְחֵי מִסְטְרָא דִּימִינָא בְּרַכָּאן בְּהִיכְלָא חֲמִישָׁא שְׂאִרִי לְאַחְרָא:</p>	<p>כיון שאמר "ברוך אתה ה' מגן אברהם", הרי היא אוחזת ברכות מהם בסוד ההיכל החמישי אהבה, שהוא ימין, והוא חמישי, להתקשר באהבה של הברכות של הימין. וכך צריך, ממעלה למטה להתברך. בראשונה נכללו היכל בהיכל כפי שאמרנו, ועכשיו נוטלים ברכות שימצאו אלו לפני אלו. ואף על גב שיש מי שנוטל (שניטל) בראשונה, כיון שנמצאו מצד הימין ברכות, בהיכל החמישי מתחיל להאחז.</p>
<p>וּלְבַתְּרוּ בְּסִטְרָא שְׂמַאלָא בְּרִזָּא דְאָ אַתָּה גְּבוּרָא וְהִיאִי אִיְהוּ חֲבוּרָא אַתָּה וְגְבוּרָא תְּרִין דִּינִין⁶⁵⁹⁷ וְכִיּוֹן דְּאַתְמַשְׁכָּאן בְּרַכָּאן אַתְכִּלְלִיל בְּרַחֲמֵי⁶⁵⁹⁸ וְאַשְׁתַּכַּח בְּהוּא סְטְרָא⁶⁵⁹⁹ כִּלְלָא כְּחִדָּא וּדְאָ הוּא מַחִיָּה מִתִּים⁶⁶⁰⁰ סוּמְךָ נּוֹפְלִים וְרוּפָא חוּלִים וְכוּ':</p>	<p>ואחר כך בצד השמאל, בסוד זה "אתה גבור". וזהו חבור של אתה וגבור, שני דינים. וכיון שנמשכות הברכות, נכלל ברחמים, ונמצא באותו הצד הכל כאחד, וזהו "מחיה מתים, סומך נופלים ורופא חולים וכו'".</p>
<p>וּדְאָ אִיְהוּ בְּרִזָּא דְשְׂמַא קְדִישָׁא דְאִקְרִי [אַכְדָּטִים]⁶⁶⁰¹ (אַכְדְּרוּם) רִזָּא אִיְהוּ בְּאַתּוּן דְּשְׂמַא דְאִקְרִי אֱלֹהִים⁶⁶⁰² בְּגִין דְּאֵלִין אַתּוּן סְלִקִין לְאַתְעַטְרָא לְעִילָא [וְאַפִּיק אֵלִין לְאַתְקִרִי</p>	<p>וזהו בסוד השם הקדוש שנקרא אכדט"ם, סוד הוא באותיות השם שנקרא אלהים. משום שהאותיות הללו עולות להתעטר למעלה, ומוציאות אותן אלו להקרא בהם, ועולות להתעטר למעלה אלהים חיים, וגורע באותיות. לאחוז בגריעות. ומכאן</p>

⁶⁵⁸⁸ (ס"א דאיהי) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁵⁸⁹ ופי' כמ"ש בוכ"ו הוא אחוריים דאהי"ה (מ"מ).

⁶⁵⁹⁰ פי' אותיות איה"ה (מ"מ).

⁶⁵⁹¹ נמחק במ"מ וגורס את המוסגר.

⁶⁵⁹² פי' אותיות אהי"ה הוציאו אותיות בוכ"ו (מ"מ).

⁶⁵⁹³ פי' כמ"ש שהם חגת"ם (מ"מ).

⁶⁵⁹⁴ דא (מ"מ).

⁶⁵⁹⁵ פי' במגן אברהם מקבלת המלכות ברכות מהחג"ת ע"י החסד כי מגן היא מלכות כמ"ש לעיל דף
רכד ע"ב ואברהם הוא החסד הוא היכל אהבה (מ"מ).

⁶⁵⁹⁶ פי' תחלה ביוצר מקשרים היכל התחתון בהיכל העליון, ועתה בתפלה מקבלים ההיכלות
הברכות כסדר מעילא לתתא, מהיכל אהבה שהוא מגן אברהם, עד לבנת הספיר בשים שלום, וז"ש
"והשתא נטלי ברכאן וכו' ואע"ג דאיתנטיל בקדמיתא" פי' אע"פ שלקחו הארה תחלה כשנכללו
מתתא לעילא, עכ"ז צריכים עתה ברכה אחרת (מ"מ).

⁶⁵⁹⁷ פי' "אתה" במלכות, "וגבור" בגבורה (מ"מ).

⁶⁵⁹⁸ פי' גבורה נכללה בחסד (מ"מ).

⁶⁵⁹⁹ פי' בגבורה הנזכר (מ"מ).

⁶⁶⁰⁰ פי' אחר המיתוק עושה פעולות אלו שהזכיר הזהר וז"ש מחיה מתים וכו', ופי' כיון שנכללה
גבורה ברחמים לכך היא מחיה מתים וסמוך נופלים (מ"מ).

⁶⁶⁰¹ פי' סומך ע"י שם אכדט"ם כמ"ש הרב (מ"מ). ועי' שעה"כ (פז ע"א): ה' אותיות אכדט"ם הם סוד
ה' גבורות גדלות וכו' בינה עילאה שהוא שם אכדט"ם והוא רחמים.

⁶⁶⁰² פי' כמ"ש הרב (שעה"כ פז ע"א ופב ע"ג) אם דאלהים היא אם דאכדט"ם להי דאלהים הם כד"ט
אכדט"ם, שהם אותיות הקודמות להם באבג"ד (מ"מ).

<p>בהו סלקין לאתעטרא לעילא] ואפיקו להו אלין לאתקרי בהון וסלקין לאתעטרא לעילא אלהים חיים⁶⁶⁰³ וגרע באתון⁶⁶⁰⁴ לאחדא בגריעו⁶⁶⁰⁵ ומהכא</p>	
<p>רסא/ב</p>	
<p>אתפשט לתתא לנטלא [מאלין] (מגו אלין) אתון⁶⁶⁰⁶ אחרנין ולסלקא מאלין אתון ולשמא (בשמא) דאלהים:</p>	<p>להתפשט למטה, ליטול מתוך האותיות האחרות האלו ולעלות מהאותיות הללו לשם של אלהים.</p>
<p>כיון דאתמשכאן אתון (ברכאן) בחמישאה ורביעאה⁶⁶⁰⁷ מעילא כדקאמרן שארי [מאמצעיתא היכלא שתיתאה ואחיד ברכאן האי בהאי] ואחיד ברכאן מאמצעיתא דכולא מהיכלא⁶⁶⁰⁸ שתיתאה ואחיד ברכאן בהאי ובהאי (ואחיד ברכאן האי בהאי⁶⁶⁰⁹) ובגין כך⁶⁶¹⁰ אתה קדוש אתכליל אתה בקדושו (אתה בכלהו אתה קדוש):</p>	<p>כיון שנמשכות האותיות בחמישי וברביעי ממעלה כפי שאמרנו, מתחיל ואוחז ברכות מהאמצע של הכל, מהיכל הששי, ואוחז ברכות בזה ובוזה. ולכן "אתה קדוש", נכלל אתה בקדוש.</p>
<p>ושמך קדוש כיון דאמר אתה קדוש (ואתכליל אתה בקדוש) אמאי ושמך [קדוש] היינו שם היינו אתה אלא הא תנינן בכל אתר דאשתכח יחודא וקשורא בעינן⁶⁶¹¹ קדושה ותוספת קדושה⁶⁶¹² וההוא תוספת עקרא הוא יתיר מכלא ובגין כך בכלהו כתיב אתה ולא יתיר והכא בהאי אתר אמר קדושה ותוספת קדושה אתה קדוש קדושה ושמך קדוש תוספת קדושה וקדושים בכל יום אלו שאר הקדושים העליונים שבכל היכל והיכל שמתקדשים מהתוספת הזו, משום שקדושה הראשונה היא לה, ותוספת קדושה, לקדש כל אלו השאר שאמרנו.</p>	<p>"ושמך קדוש". כיון שאמר אתה קדוש, למה ושמך קדוש, היינו שם היינו אתה, אלא הרי שנינו, בכל מקום שנמצא יחוד וקשור, אנו צריכים קדושה ותוספת קדושה, ואותה התוספת עיקר היא יותר מהכל, ולכן בכולם נאמר אתה, ולא יותר, וכאן במקום הזה אומר קדושה ותוספת קדושה. אתה קדוש, קדושה. ושמך קדוש, תוספת קדושה. "וקדושים בכל יום", אלו שאר הקדושים העליונים שבכל היכל והיכל שמתקדשים מהתוספת הזו, משום שקדושה הראשונה היא לה, ותוספת קדושה, לקדש כל אלו השאר שאמרנו.</p>

⁶⁶⁰³ ולא כהגהת ד"א והוא כמ"ש הרב ששם זה הוא בבניה ובשבילו היא נקראת אלהים חיים (מ"מ).
⁶⁶⁰⁴ פירוש ל' דאלהים נעשית כ' וכן ה' נעשית ד' וכן י' נעשית ט' ונמצא שגרע באתון, א"נ י"ל שעיקר השם הם כד"ט שם גימ' ג"ל כמ"ש הרב ולכן אמר וגרע באתון שהיו ה' אותיות אלהים ונעשים ג' שהם כד"ט (מ"מ).

⁶⁶⁰⁵ פי' שכתב הרב שאותיות אלהים הם דינים יותר מאותיות אכדט"ם שהוא ברחמים, ולכ"א לאחדא בגריעו, ר"ל שרצונו לאחוז בשם שהוא גריעו לפי שהוא רחמים (מ"מ).

⁶⁶⁰⁶ ור"ל ע"י שתפשנו בשם אכדט"ם שהוא רחמים מכחם אנו נוטלים ג"כ שם אלה"ם אע"פ שהוא דין שכבר נמתק, וז"ש לנטלא מגו אלין וכו', ופי' הזהר הענין היטב ואמר ולסלקא מאלין אתון בשמא דאלהים (מ"מ).

⁶⁶⁰⁷ פי' היכל אהבה שהוא ה' באבות, והיכל הזכות שהוא גבורה באתה גבור (מ"מ).

⁶⁶⁰⁸ "דכולא מהיכלא" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "דהוא היכלא".

⁶⁶⁰⁹ ור"ל אתה קדוש הוא בת"ת שהוא היכל הו' היכל הרצון ומ"מ קבלת ממנו, וז"ש ואחיד ברכאן האי בהאי ירצה האי שהיא מלכות בהאי שהיא הת"ת ומ"ש ואתכליל אתה בקדוש פי' מלכות נכללה בקדושה יתירה ובג"כ אתה בכולהו (מ"מ).

⁶⁶¹⁰ (ס"א דכלא אתה קדוש ואתכליל) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁶¹¹ קלג ע"א (הערת הזהר).

⁶⁶¹² ע"י שער הכוונות (דרושי חזרת העמידה דרוש ד): בברכת אתה קדוש כו' הנה אחר שכבר קבלה המל' עתה קדושת המוחין מבחי' הדעת דז"א ועלתה שם הנה עתה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש שהיא בחי' המל' הנקר' שמך כנז' בזוהר פ' פקודי לומר שעתה כבר קבל' המל' קדושה והארה מן הקודש העליון שהן המוחין דז"א דרך קו האמצעי שבו אשר זה הקו האמצעי נרמז במלת אתה קדוש כנ"ל בדרושים הקודמים כי אבות בחסד וגבורות בגבורה וקדושת ה' בת"ת וזהו אתה קדוש הוא הקו האמצעי ת"ת שדרך בו ירדה ונמשכה קדושת המוחין עד המל' ואז גם היא ושמך קדוש.

<p>דמתקדשי מהאי תוספת בגין דקדושה קמייתא ואיהי לה ותוספתו (לה תוספת) קדושה לאתקדשא כל אינון שאר דקאמרן:</p>	
<p>ולבתר ואתקדשא כלא נהכא קשורא חדא בגין דאמר ברוך אתה יהו"ה האל הקדוש כולא] מעילא ומכלהו אבהין⁶⁶¹³ אתקשר בקשורא חדא והיינו ברוך אתה יהו"ה האל הקדוש והכא כלא קשורא חדא בגין דאמר ברוך אתה יהו"ה האל הקדוש ועל דא אקרי צרורא וקשורא דכלא ביחודא חד זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא שבחי דמאריה באתר דאצטריך עד הכא דבקותא וברכאן וקדושה כחדא באבהין:</p>	<p>ואחר כך הכל מתקדש מלמעלה, ומכל האבות, נקשר בקשר אחד, והיינו ברוך אתה ה' האל הקדוש. כאן הכל קשר אחד, והיינו "ברוך אתה ה' האל הקדוש". ועל זה נקרא צרור וקשר של הכל ביחוד אחד. אשרי חלקו של מי שיודע לסדר את שבחו של רבונו במקום שצריך. עד כאן הדבקות וברכות וקדושה כאחד באבות.</p>
<p>מכאן ולהלאה קיימין שאלתינן ובעותינן שירותא דבעי בר נש למשאל (עסקין) למנדע במלין דמאריה בגין למחזי תיאובתיה לגביה⁶⁶¹⁴ ולא אתפרש מניה בגין דבעי בר נש לאשתתפא בקדושה דשמא קדישא עלאה ולא תעטררא (אתעטר) ביה⁶⁶¹⁵ ואיהו שמא דברכאן וקדושין כוז"ו רזא דשמא קדישא יהו"ה דאיהו קדיש בקדושה ואלין אתוון אחרנין⁶⁶¹⁶ ואפיקו (נפקי) מניה⁶⁶¹⁷ הני אתוון אחרנין⁶⁶¹⁸ חבורא דהני⁶⁶¹⁹ כחבורא דדכר בנוקבא⁶⁶²⁰ והני קדישין עלאין⁶⁶²¹ רזא דקדושה:</p>	<p>מכאן והלאה עומדות שאלות ובקשות. הראשית שצריך אדם לשאול, לדעת בדברי רבונו, כדי להראות תשוקתו אליו ולא להפרד ממנו. משום שצריך אדם להשתתף בקדושת השם הקדוש העליון להתעטר בו, והוא השם של הברכות והקדושים, כוז"ו. סוד השם הקדוש יהו"ה שהוא קדוש בקדושה, ואלו האותיות האחרות הוציאו (יצאו) ממנו אותם האותיות האחרות. החבור של אלו, כמו חבור של זכר בנקבה. והקדושים העליונים הללו סוד הקדושה.</p>
<p>אלין אתוון אחרנין אקרין ט"ל טל השמים רזא דחושבנא דאתוון ודיליהו בגין דהכא לתתא⁶⁶²² קיימין⁶⁶²³ כל מלין בחושבנא ולא⁶⁶²⁴ חושבנא אלא לסיהרא ובגין כך בעי</p>	<p>האותיות האחרות הללו נקראות ט"ל, טל השמים. סוד החשבון של האותיות שלו, משום שכאן למטה עומדים כל הדברים בחשבון, ואין חשבון אלא ללבנה. ולכן צריך להתקשר בקדושת רבונו, ולא יפרד אדם ממנו. וכששואל, ראשית השאלות להכיר את רבונו, להראות שתשוקתו אליו. מכאן והלאה</p>

⁶⁶¹³ ור"ל שהמלכות מקבלת מבינה ומחג"ת והיינו בא"י וכו' פי' אתה שהיא מלכות מקבלת מברוך שהיא בינה ומת"ת שהיא הוי"ה והוא כולל חו"ג למנדע במלין דמאריה, פי' בבא"י חונן הדעת (מ"מ).
⁶⁶¹⁴ לגבי (דפ"ו).

⁶⁶¹⁵ פי' שכתב בסידור שהוי"ה דבא"י חונן הדעת יכוין אותה בחלוף כוז"ו והוא גימ' ט"ל דהיינו יר"ד ה"א וא"ו שיושפע לך משם זה חכמה בינה ודעת להבין ד"ת בזכות שתשפיע ט"ל זה למלכות ה' אחרונה, עכ"ל, וז"ש דשמא קדישא עילאה אתער ביה שר"ל שם זה שהוא קדישא עילאה שהוא כוז"ו מתעטר בו האדם שמשם באים לו חכמה ובינה ודעת ולכך ישתף עצמו בקדושה הנז' (מ"מ).

⁶⁶¹⁶ מוסגר בדפ"ק.

⁶⁶¹⁷ פי' כמ"ש ששם זה הוא חלוף הוי"ה (מ"מ).

⁶⁶¹⁸ פי' שם כוז"ו (מ"מ).

⁶⁶¹⁹ פי' מתחברים עם שם הוי"ה (מ"מ).

⁶⁶²⁰ פי' שהוי"ה בזכר וחילופו בנוק' (מ"מ).

⁶⁶²¹ פי' כמ"ש הרב יה"ו דאלפין עולה ט"ל (מ"מ).

⁶⁶²² פי' במלכות (מ"מ).

⁶⁶²³ קיימין (דפ"ו).

⁶⁶²⁴ טו ע"ב (הערת הזהר).

<p>לאתקשרא⁶⁶²⁵ בקדושה דמאריה ולא אתפרש בר נש מניה וכד שאל שירותא דשאלתי⁶⁶²⁶ ולמנדע למאריהו לאחזאה דתיאובתיה לגביה מכאן ולהלאה יתפרש זעיר זעיר⁶⁶²⁷ וישאל שאלתי מה דאצטריך לשאלא:</p>	<p>יפרד מעט מעט, וישאל שאלתו מה שצריך לשאל.</p>
<p>וכל שאלתי יהון לבתר דיסדר סדורא דא דקאמרן כגוונא דא כל שאלתי יהון בתחוננים ובעותין⁶⁶²⁸ לקמי מאריה ולא יצדיק וס"א ירחיקן גרמיה⁶⁶²⁹ מניה זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורא דא למהך⁶⁶³⁰ בארחה מישר כדקא חזי:</p>	<p>וכל שאלותיו יהיו אחר שיסדר את הסדור הזה שאמרנו. כמו כן כל שאלותיו יהיו בתחוננים ובקשות לפני רבונו, ולא יצדיק (ירחיק) עצמו ממנו. אשרי חלקו של מי שיודע לסדר סדור זה, ללכת בדרך ישרה כראוי.</p>
<p>כגוונא דאתאחדא אשא במיא⁶⁶³¹ ומיא באשא⁶⁶³² דרום בצפון⁶⁶³³ וצפון בדרום מזרח במערב⁶⁶³⁴ ומערב במזרח הכי נמי אתקשר כלא כחדא⁶⁶³⁵ ויחודא אשתלים דא בדא:</p>	<p>כמו שהאש נאחזת במים, ומים באש. דרום בצפון, וצפון בדרום. מזרח במערב, ומערב במזרח. כך גם מתקשר הכל כאחד, ויחוד נשלם זה עם זה.</p>
<p>וכל אינון דידעיין לסדרא צלותהון כדקא יאות ולא תכללא הני היכלין אלין באלין ולא תתקשרא דא בדא האי בר נש אתקשר בהו וקריבו(ו) ליה לאתכללא בהו שאלתא שאיל ויהיב ליה זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>וכל אותם שיודעים לסדר תפלתם כראוי, לכלול את ההיכלות אלו באלו ולקשר זה בזה, האדם הזה נקשר בהם ומקרב אותו להכלל בהם. שאלה הוא שואל, ונותנים לו. אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>בתר דסיים שאלתי ונופא שלים בכל סטרין בחדוה דלבא ואיהו שאיל וסיים שאלתי יחדר לאמשכא ברכאן וחדוואן לתתא וברוא דהיכלא תליתאה⁶⁶³⁶ לאמשכא לתתא ודא הוא רצה יהו"ה אלהינו בעמו"ך</p>	<p>אחר שסיים הבקשות והגוף שלם בכל הצדדים בשמחת הלב והוא שאל וסיים את הבקשות, יחזר להמשיך למטה ברכות ושמחות בסוד ההיכל השלישי, להמשיך למטה, וזה הוא "רצה ה' אלהינו בעמ"ך ישראל". זהו (משום) שמעמדות הם</p>

⁶⁶²⁵ אהדר לעיל במה שפירש קדושה ברכה שלישיית ומעלתו נוספת בקדושה "בעי לאתקשרא" המתפלל "בקשורא דקדושה דמאריה ולא אתפרש מיניה ברנש" מיד מן הקדושה הזאת החמורה אל הקולא הקלה וחול אלא יהיה שאלתו מעין הקדושה ולא יתפרש מיניה ברנש (אור יקר).

⁶⁶²⁶ דהיינו ברכת אתה חונן לאדם דעת דהיינו שכוסף לדעת את בוראו לעובדו (אור יקר).

⁶⁶²⁷ השיבנו הרי היא מעין העבודה, סלח לנו, ואחר כך גאולת צרות וכיוצא ואחר כך חול גמור רפואה ברכת השנים, עוד תנאי שני שלא יקדים שום שאלה עד גמר הייחוד הזה ולזה אין שאלה ובקשה בשלש ראשונות (אור יקר).

⁶⁶²⁸ כמי שיודע שאינו הגון אל שאלה זו אלא דרך בקשה ותחנה (אור יקר).

⁶⁶²⁹ לומר ביושר לבבו ובצדקתו הוא הגון להפקת רצונו, והענין כי הם שנים עשר אמצעיות ואלו הם ברכות נובעות מכללות המלכות בשלשה אבות, והיינו יחס אשר להם אחר הסדר הנזכר כי הוא יסדר שלשה אבות והשכינה אתה עם כל אחד ואחד, ואחר שקשרם וייחדם יחד מבין ייחודם יצא סוד שלש עשרה ברכות אמצעיות (אור יקר).

⁶⁶³⁰ למיהך (דפ"ו).

⁶⁶³¹ גבורה בחסד (אור יקר), פי' פנימיות חסד וגבורה (מ"מ).

⁶⁶³² חסד בגבורה דהיינו סוד "דרום בצפון דצפון בדרום" שאלו רוחות ואלו יסודות אלא שאלו פנמיות בבינה ואלו במקומן כדפירשנו, וכן מוכח תפארת במערב ומערב במזרח ונכללו זה בזה בסוד אתה קדוש וכו', אחר הכללות הזה הם עושים שנים עשר גבולים ביניהם והנקודה אמצעית ולזה הם שלש עשרה ברכות כדפירשנו בחלק תפלה למשה (אור יקר).

⁶⁶³³ פי' חצוניות חסד וגבורה ועי' בפ' וארא דף כג ע"ב (מ"מ).

⁶⁶³⁴ ת"ת במלכות ועם אשא ומיאי הנז' הם חגת"ם שנקשרים זה בזה (מ"מ).

⁶⁶³⁵ פי' שגם כל הפרצופים מתקשרים זה בזה (מ"מ).

⁶⁶³⁶ הוא נוגה שהוא הנצח וברכת רצה היא בנצח דאצילות כמ"ש הרב (מ"מ).

<p>ישרא'ול האי איהו [נ"א בגין] דמעמדות אינון סמכין דגופא שירותא לתתא מן גופא תריין ירכין עד דמטי לברכי⁶⁶³⁷.</p>	<p>התומכים של הגוף. ההתחלה למטה מן הגוף שתי ירכים, עד שמגיעים לברכים.</p>
<p>ואלין אינון רזא דמעמדות דקיימי על קרבנא והכא איהו רזא ושירותא דתריין ירכין ומלעילא עד ברכין (שירותא עד ברכין מלעילא) חבורא דנביאים ומראות⁶⁶³⁸ ברזא דאתוון ודשמא (דאקרין בשמא) קדישא ודאקרין השתפ"א⁶⁶³⁹ דאיהו רזא דשמא דאקרי צבאות דא סליק⁶⁶⁴⁰ ודא נחית⁶⁶⁴¹ דא נביאים⁶⁶⁴² ודא מראות:</p>	<p>ואלו הם סוד המעמדות שעומדים על הקרבן. וכאן הוא סוד של תחילתם של שתי הירכים מלמעלה עד לברכים, חיבור הנביאים והמראות בסוד האותיות של השם הקדוש שנקרא (צבאו"ת בא"ת ב"ש) השתפ"א, שהוא סוד השם שנקרא צבאות. זה עולה וזה יורד, זה נביאים וזה מראות.</p>
<p>והכא איהו רזא עלאה דבריית⁶⁶⁴³ דקאמרן וכד מטי איניש לברכין יכרע ברוך אתה יהו"ה המחזיר שכינתו לציון והא הכא אהדרו בריית⁶⁶⁴⁴ למתניתין ואתברכאן כחדא היכלא</p>	<p>וכאן הוא סוד עליון של הברייתות שאמרנו. וכשמגיע אדם לברכים, יכרע "ברוך אתה ה' המחזיר שכינתו לציון", והרי כאן חזרו הברייתות למשנה והתברכו כאחד.</p>
<p>רסב/א</p>	
<p>תניינא⁶⁶⁴⁵ לתתא דאתפקדו ביה נשמתין לסלקא לאתחזאה בחיזו⁶⁶⁴⁶ דחלמא מודים לאכנעא ברכין לאודאה על נשמתין כדקאמרן על נשמותינו הפקודות כיון דאשתאיל ממאריה⁶⁶⁴⁷ וס"א היכלא תניינא לאמשכא ברכאן לתתא מודים אנחנו לך והאי היכלא איהו דאתפקדו ביה נשמתין לסלקא לאתחזאה בחיזו דחלמא הכא בעי בר נש לאכרעא ברכין לאודעא⁶⁶⁴⁸ על נשמתין ודא הוא על נשמותינו הפקודות עד דמטי להטוב שמך ולך נאה להודות:</p>	<p>בהיכל השני למטה, שנפקדו בו הנשמות לעלות, להראות במראה החלום, "מודים", לכרוע ברכים, להודות על הנשמות, כמו שאומרים "על נשמותינו הפקודות", כיון שנשאל מאדונו (ס"א היכל שני להמשיך ברכות למטה "מודים אנחנו לך", והיכל זה הוא שנפקדות בו הנשמות לעלות להראות במראה החלום. כאן צריך בן אדם לכרוע בברכיו להודות על הנשמות, וזהו על נשמותינו הפקודות) עד שמגיע ל"הטוב שמך ולך נאה להודות.</p>
<p>ודא הוא גו רזא דשמא קדישא דאקרי ב"ם במוכ"ן⁶⁶⁴⁹ דא אקרי אל אלהים דאיהו ברזא עלאה (יהושע כב כב) א"ל אלהים יהו"ה הוא</p>	<p>וזהו תוך סוד השם הקדוש שנקרא ב"ם במוכ"ן. זה נקרא אל אלהים, שהוא בסוד עליון. "אל אלהים יהו"ה הוא יודע". הכלל של האותיות האחרות הללו שיוצאות מהם, (וכאן</p>

⁶⁶³⁷ לברכין (דפ"ו).
⁶⁶³⁸ פי' כמ"ש לעיל דף רכ"ח ע"א שמראה היא בפרקים ראשונים דנ"ה דבריאה ונביאים הם בנ"ה דאצילות ומתחברים נר"ה דאצילות בנ"ה דבריאה (מ"מ)
⁶⁶³⁹ חילוף צבאות בא"ת ב"ש (הערת הזהר ומ"מ).
⁶⁶⁴⁰ פי' צבאות (מ"מ).
⁶⁶⁴¹ השתפ"א שהחלוף גרוע מצבעות (מ"מ).
⁶⁶⁴² פי' נר"ה דאצילות הנק' צבאות (מ"מ).
⁶⁶⁴³ פי' כמ"ש בדף הנז' שג"כ הברייתות הם בחמוקי ירכין דנ"ה דבריאה (מ"מ).
⁶⁶⁴⁴ רנז ע"ב (הערת הזהר), פי' כשאומר המחזיר שכינתו לציון נכלל הכל ביסוד דנוק' הנק' ציון שם היא המשנה כמ"ש בדף הנז' (מ"מ).
⁶⁶⁴⁵ פי' היכל עצם השמים שהוא הוד וברכת מודים היא הוד דאצילות (מ"מ).
⁶⁶⁴⁶ רנח (הערת הזהר).
⁶⁶⁴⁷ כיון דאשתאיל ממאריה (מוסגר בדפ"ק).
⁶⁶⁴⁸ לאודאה (דפ"ו).
⁶⁶⁴⁹ ה"ס אותיות שאחר שני השמות של א"ל אלקי"ם. ולפי הנראה מכאן הוא שסודו בהוד. ולכן אמר בסה"כ בכוונת סדר פסח ששם במוכ"ן הוא יותר תחתון ויותר דין משם אלקי"ם (רמ"ז).

<p>יודע [כלל] וכללא (שם מלא) דאלין אתון אחרנין דנפקי מנייהו [והכא איהו רזא חדא דכלהו ירכין מברכין] ולתתא רזא דחלמא רזא לההוא אתר לאעלא בהו נשמתינ ובעינן לאמשכא בהני ברכאן בנין לאשכחא נייחא בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>הוא סוד אחד שכל הירכים מברכים) ולמטה סוד החלום. הסוד לאותו מקום להכניס בהם נשמות. וצריכים להמשיך בברכות הללו כדי למצוא מנוחה בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>היכלא תתאה (כללא) לתתא ושים שלום טובה וברכה הכא איהו כללא דשלום (הכא איהי שלום) שלום לעילא שלום לתתא שלום לכל סטרין שלום בפמליא דלעילא שלום בפמליא דלתתא ווהיכלא דא (ודא) איהו פמליא דלתתא (דאיהו היכלא דלתתא ודא בחבורא חדא בפמליא) ובחבורא חדא בפמליא (נ"א בהיכלא) דלעילא ומהכא נגיד לכל אינון תתאי דלבר:</p>	<p>ההיכל התחתון למטה, "שים שלום טובה וברכה". כאן הוא כלל השלום, שלום למעלה, שלום למטה, שלום לכל הצדדים, שלום בפמליא של מעלה, שלום בפמליא של מטה, וההיכל הזה הוא פמליא של מטה. (שהוא היכל שלמטה, וזה בחבור וכו') בחבור אחד בפמליא (בהיכל) של מעלה. ומכאן שופע לכל אותם התחתונים שבחוץ.</p>
<p>והכא אתכלילן (ורזא דא כליל) ואשתלים כלא כחדא⁶⁶⁵⁰ עילא ותתא בנהירו חדא לאשתלמא שם מלא ויהו"ה אלהי"ם⁶⁶⁵¹ שם דא דאיהו שלם⁶⁶⁵² בכל אינון היכלין בכל אינון נהורין עלאין למהוי כלהו חד שים שלום טובה וברכה⁶⁶⁵³:</p>	<p>וכאן נכלל ונרשם הכל כאחד, מעלה ומטה, באור אחד, להשתלם שם מלא, ה' אלהים. השם הזה שהוא שלם בכל אותם ההיכלות, בכל אותם האורות העליונים שיהיו כולם אחד, שים שלום טובה וברכה.</p>
<p>האי בר נש כד אשתאיל מהיכלא דא לנפקא לבר ישוי גרמיה כמאן דנפיק מחבורתא דמלכא ומגו היכליה וימאיך גרמיה קמיה אבל יחדי גרמיה דהא קדמאה איהו לנטלא עטרה דמשיכו דברכאן דנגדין מיחודא דמאריה דא איהו בר דאיהו מהיכלא דמלכא דהא בהאי שעתא דקא נפיק מקמי מלכא וכלא קשיר בכל הני סטרין [בקשורא⁶⁶⁵⁴ דיהודא] (דקדושה ויהודא) וברכאן וקדושה ותוספת קדושה קודשא בריך הוא ק(א)רי לפמליא דלעילא ואמר לון כתובו להאי בר נש פלניא מאינון דאקרון חושבי שמו:</p>	<p>האדם הזה, כשנשאל מההיכל הזה לצאת החוצה, שים עצמו כמי שיוצא מחברת המלך ומתוך היכלו, וינמיך את עצמו לפניו. אבל ישמח את עצמו, שהרי הוא ראשון ליטול עטרה של משיכת הברכות ששופעות מיחוד של רבנו. זהו הבן שהוא מהיכל המלך, שהרי בשעה הזאת שיוצא מלפני המלך, והכל קשור בכל הצדדים הללו בקשר של יחוד וברכות וקדושה ותוספת קדושה. הקדוש ברוך הוא קורא לפמליא של מעלה, ואומר להם, כתבו על אדם פלוני הזה, מאותם שנקראים חושבי שמו.</p>

⁶⁶⁵⁰ היחוד הזה הוא מורה ג"כ על יחוד ז'ין בכללות העולמות כולם, שנכללו כולם זב"ז (כללים ח"א קז ע"ד).

⁶⁶⁵¹ הוראת השם הזה הוא לכלול היכלות הבריאה זב"ז, ולייחד את הבריאה באצילות, וכמו שהיה קודם החטא וכמבואר בהגר"א בספד"צ (רפ"ד כט ע"ג). ובפ' תרומה (קסא ע"א) אמרו בענין שם זה הכא תליא כל רזא דמהימנותא למנדע מגו דא רזא דכל רזין למנדע סתימו דכל סתימין הויה אלהים שם מלא וכולא חד. ובאד"ר (קמא ע"ב) כי השם הזה הוא רזא דעתיקא קדישא ורזא דזעיר אפיין ולהורות שכולם חד. וכן השם אלהים הוא כולל את כל העולמות בי"ע, כי כולם נבראו בל"ב אלהים דמע"ב (דע"ה ח"ב מז ע"ד).

⁶⁶⁵² ר"ל כי כאן הוא היחוד כמ"ש לעיל קכח סע"ב ועי' לעיל קכח ע"א ובח"א כ' ע"א וח"ג קמא ע"ב (לש"ו).

⁶⁶⁵³ שים שלום טובה וברכה (מוסגר בדפ"ק). ועי' שעה"כ לז ע"ג.

⁶⁶⁵⁴ קטז ע"א (הערת הזהר).

<p>מאן חושבי שמו אינון דמחשבי ומכוונין ברזא דשמייה ליהדא היכלין בהיכלין לקשרא קשרין וליהדא כלהו ביחודא דא ואלין אינון חושבי שמו כמה דאת דאת אמר (מלאכי ג טז) ולחושבי שמו כדן אכתיבו ליה ואתרשים ואשתמודע לעילא ואתרשים⁶⁶⁵⁵ ואשתלים איהו לעילא ותתא (ומאן דלא אשלים ולא קשיר קשרא דמאריה כדקאמרן):</p>	<p>מי הם חושבי שמו, אותם שחושבים ומכונים בסוד של שמו, ליחד היכלות בהיכלות, לקשר קשרים וליחד את כולם ביחוד אחד. ואלו הם חושבי שמו, כמו שנאמר "ולחושבי שמו". אז כותבים אותו, ונרשם ונודע למעלה, (ונרשם) ונשלם למעלה ולמטה.</p>
<p>ומאן דקריב קמי מארי וצלי צלותיה ולא אשלים יחודא (כד קריב קמי מאריה וצלי צלותיה) ולא חייש על יקרא דמאריה ולקשרא קשרין כדקאמרן טב ליה דלא אברי וקודשא בריך הוא אמר (ירמיה כב ל) כתבו האיש הזה עירי גבר לא יצלה בימיו ודא איהו (משלי כח כג) גוזל אביו ואמו:</p>	<p>ומי שקרב לפני רבונו ומתפלל תפלתו, ולא השלים את היחוד, ולא חושש לכבוד רבונו לקשור קשרים כמו שאמרנו, טוב לו שלא נברא, והקדוש ברוך הוא אומר, "כתבו את האיש הזה עירי גבר לא יצלה בימיו". וזהו "גוזל אביו ואמו".</p>
<p>הכא אשתלים כלא לעילא ותתא ורזא (רוחא) דשמא קדישא שליטא לעילא מצפ"ן מצפ"ן (שמות לד ו) יהו"ה יהו"ה אל רחום וחנון הכא איהו רזא ודשמא קדישא דא (קדישא) לאתקדשא באתווי בבי עשרה ואתוון אחרנין בקדושה דיחידאי בצלותא⁶⁶⁵⁶ בתר דסיים⁶⁶⁵⁷ קאים על רגליו ולאודעא</p>	<p>כאן נשלם הכל, למעלה ולמטה, סוד השם הקדוש שולט למעלה, מצפ"ן מצפ"ן. "ה' ה' אל רחום וחנון". כאן הוא סוד השם הקדוש הזה להתקדש באותיותיו בבית עשרה, ואותיות אחרות בקדושת של יחיד בתפלה. אחר שסיים, עומד על רגליו להתודות (לכפר) על חטאיו, כדי שלא יהיה פתחון פה לצד האחר להסטיין עליו, ונכנע לפניו. ויעמד בקימו להתברך מבית המלך.</p>

⁶⁶⁵⁵ מוסגר בדפ"ק.

⁶⁶⁵⁶ זהו מ"ש הרב זלה"ה שהיחיד יאמר י"ג מדות בסדר א"ת ב"ש, והן הן אתוון אחרנין, הנזכר בכאן. ואומרו בצלותא, ר"ל שאם הוא אומרו בסדר הא"ת ב"ש אז יוכל לאומרו בדרך תפילה לאפוקי אם יאמר באותיותיו ככתוב אז הוא צריך לאומרו כקורא בתורה וכמ"ש הפוסקים (רמ"ז).

⁶⁶⁵⁷ מכאן נראה הפך למ"ש בספר הכוונות שצריך לומר הוידוי קודם ה"ג מדות, וכן שאלני תלמידי החשוב כמהח"ר בנימין הכהן נר"ו וזו היא תשובתי. כד תידוק שפיר תחזי דאדרבא מכאן סייעתא להאר"י זלה"ה, חדא אומרו בתר דסיים, דלשון סיום לא שייך אלא בדבר ארוך שיש בו המשך ויכון בו התחלה וסיום מה שאין כן ב"ג שהוא פסוק אחד. ועוד מה ר"ל קאים על רגליו, וכי עד עתה לא היה עומד, אלא דקאי אמאי דקאמר לעיל שבפטרותו בעושה שלום ישוי גרמיה וכו' וימאיק גרמיה קמיה, ואל זה מוסב בתר דסיים קאים על רגליו. ואם תאמר אמאי אפסיק בינייהו במכילן דרחמי, י"ל דבהדי דקאי ברזי דצלותא דאיהו רזא דנגידו דברכאן בכלא, וכמ"ש הכא אשתלים כלא לעילא ותתא, שהוא שבתיקון הנעשה בעמידה שאנו ממשיכין בה הטפה מלמעלה בראש זעיר, אנו מחלקין אותה לזווג ישראל ולאה ולשל יעקב ורחל וזהו עילא ותתא. ויתר על כן (רוחא) [רזא] דשמא קדישא וכו', הוא סוד חלק האור שממנו נעשה דיקנא (נ"א דיוקנא) דזעיר, ועיין היטב בתחילת כוונת ה"ג מדות. ולהיות שאין ספק שחלק המאיר בדיקנא הוא היותר חשוב לכך קראו (רוחא) [רזא] דשמא קדישא, שהוא שם ע"ב שה"ס הטפה הנמשכת מחסד דעתיק כנזכר שם. ואמר (שרוח) [שרזא] זה הפנימי שולט למעלה פי' בראש זעיר ומאיר בו, ומפני שטבע הטפה הזרעית להמשך למטה צריך כח אמירת ה"ג מדות ויעבור ה' כדי שבכוונתינו תעלה (נ"א תגלה) למעלה, לכן אמר שליטא, שרומז לכח עצום. ובזה תבין היטב טעם ההפסק האמור והשתא דאתאן להכי נלע"ד להתלמד מכאן ענין חשוב גם שלא ראיתי בשום ספר, והוא כשהיחיד יגמור תפילתו ויפטר בג' פסיעות שם יעמוד ויתוודה וזה מכמה טעמים, חדא שהוא דרך ענוה ונמיכת רוח כלומר איני הגון לעמוד לפני צורי שהעסתי בעוונותי, והשני לפי הסוד כי בג' הפסיעות נכוין להתרחק עד סוף העולמות ושם הוא מקום השטן המקטרג וכל שוטרי הדין ונכון הוא לסתום את פיהם בשמעם וידוינו. ויתר על כן שאלמלא חטאינו לא היינו מתרחקים עד העשיה שכשנזכה ותעלה הקדושה יהיה הבדל גדול בינינו לבין מקום הקליפות כידוע מזמן בריאת האדם, ולכן שגודל התרחקנו הוא מפני חטאינו ראוי להתוודות עליהם במקום רחוקינו, וזה נרמז במ"ש קאים על רגליו, פי' במקום שנפטר, ואחר כך ויקום בקיומיה וכו', ר"ל שיחזור למקום אשר עמד שם בעמידה להתברך מבית המלך הוא בין בסוד ה"ג מדות שהוא זווג ישראל ולאה ובין בנפילת אפיים שהוא זווג יעקב ורחל. ואם תדייק היטב

834

<p>(לכפרא) 6658 על חובוי בגין דלא יהא פטרא דפומא לסטרא אחרא לאסטאה ליה ואתכפיא קמיה ויקום בקיומיה לאתברכא מבי מלכא:</p>	
<p>וזכאה חולקיה מאן דאתקדש (ביה) בהאי גוונא בעלותא כדקאמרן וקשר קשרין ויחד יחודין ויתכוון בכלא וכדקא יאותו ולא יסטי לימינא ולשמאלא צלותיה לא אהדר בריקניא קודשא בריך הוא גזיר ואיהו מבטל על דא כתיב (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ואשרי חלקו של מי שהתקדש בכגון זה בתפלה כמו שאמרנו, וקושר קשרים, ומייחד יחודים, ומכוון בכל כראוי, ולא יסטה ימינה ושמאלה. תפלתו אינה חוזרת ריקם. הקדוש ברוך הוא גוזר, והוא מבטל. על זה נאמר "ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך". יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>בערב היא באה (אסתר ב יד) היינו 6659 (ד) כתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה מההוא רבויא דברכאן וקדושה ותוספת קדושה דקא נטלא כמה דאת אמר (בראשית מט כז) ולערב יחלק שלל ודפליגת חולקא לכלא ואפילו לסטרא (ואפילו חולקא דכלא חולקא אחרא דסטרא) אחרא חולקא בלחודהא:</p>	<p>"בערב היא באה" היינו (ש) נאמר "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו'", מאותו רבוי של ברכות וקדושה ותוספת קדושה שנוטל, כמו שנאמר "ולערב יחלק שלל", שמחלקת חלק לכולם, ואפילו לצד האחר חלק לבדו.</p>
<p>ורזא דא רזא לבני מהימנותא חולקא דסטרא אחרא מסאבא כל אינון חובין וכל אינון חטאין דההוא בר נש דקשר קשרין דיחודא דאתודה עלייהו כלהו שריין עליה דסטרא אחרא ואינון חולקא ואחסנתא דסטרא אחרא מסאבא</p>	<p>וסוד זה סוד לבני האמונה. החלק של הצד האחר כל אותן עברות וכל אותם חטאים של אותו אדם שקשר את קשר היחוד, שהתודה עליהם, כולם שורים על הצד האחר, והם חלק ונחלה של הצד האחר הטמא.</p>
<p>רסב/ב</p>	
<p>ואי לא אודי עליה אשתכח מקטרגא ויכיל ליה:</p>	<p>ואם לא מודה עליהם, נמצא מקטרג ויכול לו.</p>
<p>ואי אודי על כל חובוי בההיא צלותא ודקשיר 6660 קשרין דיחודא (דיחודא קשיר קשרין) ואתברכאן עלאי ותתאי ומההוא חולקא דסטרא אחרא כל אינון חובין וחטאין דאודי עלייהו נטלא לון לחולקא ורזא דא שעיר דכתיב (ויקרא טז כא) והתודה עליו את כל עונות וגו' וכתיב (שם כב) ונשא השעיר וגו' דא הוא חולקיה ועדביה ואחסנתיה:</p>	<p>ואם התודה על כל חטאיו באותה תפלה, שקושר קשרי היחוד והתברכו עליונים ותחתונים. ומאותו החלק של הצד האחר, כל אותם עברות וחטאים שהודה עליהם, נוטל אותם לחלקו. וסוד זה השעיר, שנאמר "והתודה עליו את כל עוונות וגו'", ונאמר "ונשא השעיר וגו'". זהו חלקו וגורלו ונחלתו.</p>
<p>ואי ההוא בר נש [לא אודי בסרחני דחובין] תב לסורחני דחובוי ווי ליה דכלהו נטיל לון</p>	<p>ואם אותו אדם שב לסרחון חטאיו, או לו. שאת כולם נוטל מאותו הצד האחר בעל כרחו של אותו הצד. ומתוך שנוטל אותם מהצד הזה</p>

תראה שכל המשך כוונת העמידה הוא (לייחדם) [ליחיד] בלחש כי לא נזכר סוד הקדושה [דנקדישך] ולכן אמר ואתוון אחרנין וכו', ככתוב בגליון הנכחי (רמ"ז).

6658 לאודאי (נוסף בדפ"ו). קכ ע"ב (הערת הזהר).

6659 בערב היא באה היינו (מוסגר בדפ"ק).

6660 דקשר (דפ"ו).

835

<p>מההוא סטרא בעל כרחיה ודההוא סטרא (דסטרא ההוא) ומגו דנטיל לון מהאי סטרא בעל כרחיה ודההוא סטרא כדין אבאיש ליה ואתהפך עליה מקטרגא וקטריג ליה וכד אודי עלוי נטיל לון ההוא סטרא אחרא ואיהו עדביה וחולקיה:</p>	<p>בעל כרחו של אותו הצד, אז הוא מרע לו, והופך אליו למקטרג ומקטרג לו. וכשמודה עליהם, נוטל אותם אותו הצד האחר, והוא חלקו וגורלו.</p>
<p>ורזא דא הכי נמי קרבנא דבעי לאודאה על ההוא קרבנא כל חובוי וחטאוי למיהב חולקא למאן דאצטריך קרבנא כלא לסטרא דא חולקא דקודשא ורעותא דקדושא ולסטרא דא ההוא חולקא דאינון חובין וחטאין דאתיהיבו בהודאה על ההוא בשרא דקרבנא כמה דכתיב (משלי כה כא-כב) אם רעב שונאך האכילהו לחם וגו' כי גחלים אתה חותה וגו' וסימניך (אסתר ה ח) יבא המלך והמן אל המשתה וכאה איהו מאן דידע ארחיה למהך בארח קשומי:</p>	<p>והסוד הזה, כך גם הקרבן, שצריך להתודות על אותו הקרבן כל עוונותיו וחטאיו, לתת חלק למי שצריך. כל הקרבן לצד זה חלק הקדושה ורצון הקדושה. ולצד הזה אותו חלק של אותם עוונות וחטאים שנתנו בהודאה על אותו בשר הקרבן, כנאמר "אם רעב שונאך האכילהו לחם וגו', כי גחלים אתה חותה וגו'". וסימנך "יבא המלך והמן אל המשתה". אשרי הוא מי שיודע דרכו ללכת בדרך אמת.</p>
<p>וכל מאן דלא ידע לסדרא שבהא דמאריה טב ליה דלא אברי בגין דאצטריך צלותא דאיהו⁶⁶⁶¹ שלמא לעילא בגין דאצטריך צלותא⁶⁶⁶² מגו מחשבה⁶⁶⁶³ ורעותא דלבא⁶⁶⁶⁴ וקלא⁶⁶⁶⁵ ומלה דשפוין⁶⁶⁶⁶ למעבד שלימו</p>	<p>וכל מי שלא יודע לסדר את שבח רבונו, טוב לו שלא נברא, משום שצריך תפלה שהיא שלמה למעלה, משום שצריך תפלה מתוך מחשבה ורצון הלב וקול ודברי השפתיים, לעשות שלמות וקשר ויחוד למעלה, כמו שהוא למעלה. כמו שיוצאת שלמה ממעלה</p>

⁶⁶⁶¹ דאיהו (דפ"ו).

⁶⁶⁶² בגין דאצטריך צלותא (מוסגר בדפ"ק).

⁶⁶⁶³ ו' (רח"ו)

⁶⁶⁶⁴ ה' (רח"ו). מ"ש שם "רעותא", ר"ל על ההרהור, והוא מה שדקדק שם מקודם לזה ואמר "רעותא דלבא", ור"ל הרהור הלב, וזהו מ"ש שם, רעותא דנפיק מגו מחשבה, כי ההרהור הוא התפשטות המחשבה והוא אחריו, אבל עצם הרצון לבד הנה הוא קודם להמחשבה, עי' הגר"א בתז"ח (דף נ ע"א ד"ה בריש הורמנותא) ובדבריו בספד"צ (בתחילתו א ע"א) כי עצם הרצון הוא נקרא בשם "איך" לגודל העלמו, כי אינו נתגלה אפ' מציאותו, אבל המחשבה נקרא "יש", שנתגלה מציאותה ולא מהותה, אבל ההרהור הנה יש גילוי למהותה ג"כ, אך עדיין הוא בלב האדם לבד, והוא רעותא דלבא כנז' ונסתר עדיין מזולתו, ולכן נקרא הבינה בשם "הוא" כנודע, שהוא נסתר מזולתו (כללים ח"א יב ע"א). האו"א שבו בבחי' מחשבה והרהור, כמ"ש הגר"א בתיקונים (ריש תיקון ה כ ע"ג), וההרהור נקרא ג"כ בשם רעותא ע"ש הכתר (כי היא נקרא ג"כ אה"ה כנודע), אלא שהיא נקרא רעותא דליבא, כמ"ש בזוה"ק (פרשת פקודי רסב ע"ב) (כללים ח"א סב ע"ד).

⁶⁶⁶⁵ ו' (רח"ו).

⁶⁶⁶⁶ ה' אחרונה (רח"ו). הנה אלו הד' הם סוד ארבע עולמות אבי"ע (ע"ח שער מ"ז סדר אבי"ע פ"א) כי האצילות הוא כמו האדם החושב לעשות דבר אחד ובעודו חושב עושה המלאכה כדמיון האדם שהוא אוכל ושותה ואינו חושב איך ינוע תחילה הלחיים והשיניים ללעוס המאכל ואח"כ אוכל אלא הם מתנענעי' מאליהם ברגע ההוא אשר אוכל והכל נעשה ביחד וכן הוא סוד האצילות כי כאשר אותה המחשבה המתפשטת באצילות היא חושבת לעשות איזה דבר נעשה תכף ומיד בעת שהדבר עולה המחשבה ההיא ובבריאה (עיין לעיל דף עה ע"ב דכתב דרצון הוא יותר דק ממחשבה וצ"ע) צריך שתחילה יעלה הדבר ההוא במחשבה ואחר כך ברעותא שהיא בינה ואח"ך נעשה הדבר וביצירה צריך מחשבה ורעותא ועוד בחינת הקול כי כמו שאין דברי האדם נעשין עד אשר יאמר אותם האדם בפיו בדיבור כך ביצירה הוא סוד קול הדיבור ובעשיה צריך אף בחי' דיבור גמור ואינו מספיק קול והטעם הוא כי באצילו' מתפשטת החכמה עצמה כמ"ש"ה כולם בחכמה עשית והיא הנקראת מחשבה אבל בריאה אינה מתגלית בה רק בחינת הבינה כנודע והיא הנק' רעותא וכמ"ש בתיקונים דבינה מקננא בכרסייא וביציר' מתפשטת הת"ת לבדו הנקרא קול ובעשיה אף המלכות הנקראת דיבור וזהו סוד מ"ש בתיקונים בהקדמה דבאצילות איהו וחיינו חד בהון מש"כ בבריאה יצירה עשיה והוא מ"ש לעיל כי החכמה הנקראת מחשבה מתפשטת באצילות והיא כדמיון החיות שבאדם מתפשט בתוכו

<p>וקשורא ויחודא לעילא כגוונא דאיהו לעילא⁶⁶⁶⁷ כגוונא דנפקא שלימו מעילא לתתא הכי אצטריך מתתא לעילא לקשרא קשרא כדקא יאות:</p>	<p>למטה, כך צריך ממטה למעלה לקשור קשר כראוי.</p>
<p>רזא לחברייה דיהכון בארע מישר מחשבה ורעותא ווקלא ומלה אלן ארבע מקשרין קשרין [דקשירו⁶⁶⁶⁸ קשרין כלהו כחדא אתעבידו כלהו רתיכא חדא לאשראה עלייהו שכינתא ואתעבידו כלהו] לבתר ארבעה סמכין⁶⁶⁶⁹ לאתעמרא בהו⁶⁶⁷⁰ ושכינתא אסתמיך עלייהו בכל אינון קשרין עלאין:</p>	<p>הסוד לחברים שילכו בדרך ישרה, מחשבה ורצון וקול ודבור. אלו הארבעה קושרים קשרים. שקושרים קשרים של כולם כאחד, נעשו כולם מרכבה אחת להשרות עליהם שכינה, ונעשו כולם לאחר כך ארבעה תומכים להתעטר בהם, והשכינה נסמכת עליהם בכל אותם הקשרים העליונים.</p>
<p>מחשבה אפיק רעותא רעותא אפיק קלא⁶⁶⁷¹ רעותא דנפיק מגו מחשבה אפיק קלא⁶⁶⁷² ודאשתמע⁶⁶⁷³ וההוא קלא דאשתמע סליק⁶⁶⁷⁴ לקשרא קשרין מתתא לעילא היכלין תתאין בעלאין⁶⁶⁷⁵ קלא דאיהו קשיר קשרין⁶⁶⁷⁶ ומשיך ברכאן מעילא לתתא בלחישו סמיך אלן ארבעה וסמכין מחשבה ורעותא קלא ומלה סמיכו בסיומא דקשורא⁶⁶⁷⁷ אתר דכלא אתקשר ביה כחדא ואתעבידו כלהו חדו:</p>	<p>מחשבה מוציאה רצון, רצון מוציא קול, רצון שיוצא מתוך מחשבה, מוציאה קול שנשמע, ואותו קול שנשמע עולה לקשור קשרים ממטה למעלה, היכלות תחתונים בעליונים. הקול שהוא קושר קשרים ומושך ברכות ממעלה למטה בלחש, תומך את ארבעת התומכים הללו, מחשבה ורצון, קול ודבור. סמיכה בסיום הקשר, המקום שהכל נקשר בו כאחד, וכולם נעשים אחד.</p>
<p>זכאה איהו בר נש דקשר קשרין דמאריה וסמיך סמיכין כדקא יאות ואתכוון בכל הני מילין דקאמרן זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי עד הכא אשתכללו היכלין בסטרא דקדושה:</p>	<p>אשרי האיש שקושר קשרי רבוננו, וסומך סמיכות כראוי, ומתכוון בכל הדברים הללו שאמרנו. אשריו בעולם הזה ובעולם הבא. עד כאן נתקנו ההיכלות שבצד הקדושה.</p>

ועושה כל מה שחושב ודע כי כמו שהדבר הזה הוא בארבע עולמות אבי"ע. כך הדבר הזה הוא בפרטים בארבע חלקי אבי"ע שיש בפרטות בכל עולם ועולם מהם כנודע (שער מאמרי רשב"י). מעלת מדרגות האדם הוא מגיע למעלה עד החכמה שורש הנעלם דיסוד המים, אך זהו רק בחי' הנשמה לנשמה שהיא חיה, ומשם הוא כח המחשבה שבאדם וכמ"ש ב"זוה"ק (פקודי רסב ע"ב) אבל הנשמה היא מהבינה, והיא מהארת הבינה השוכן בפנימיות עולם הבריאה כנז' (דע"ה ח"ב כב ע"ב).

⁶⁶⁶⁷ פי' כשם שלמעל' יש יחוד בין א"וא שהם י"ה ובין ז"ון שהם ו"ה. כך ע"י תפלתו שיש בה הנז' שהם מחשבה וכו' הוא עושה יחוד בין א"וא וז"ון (מ"מ).

⁶⁶⁶⁸ ר"ל אחר שקישר הקשרים הנז' אזי כל הד' של אדם הנז' ביחד נעשו מרכבה אל השכינה (מ"מ).

⁶⁶⁶⁹ ה"ג אלן ד' מקשרין קשרין לבתר דקשרין קשרין כולא כחדא איתעבידו כולהו רתיכא חדא לאשראה עלייהו שכינתא ואיתעבידו כולהו ד' סמכין. ובהגהת ד"א יש בלבול ופי' ד' הנז' של אדם שהם מחשבה וכו' (מ"מ). מקשרים הקשרים שלמעלה שהם א"וא וז"ון שנק' גם הם כך (מ"מ).

⁶⁶⁷⁰ פי' השכינה הנז' מתעטרת בהם ונסמכת עליהם כמ"ש ושכינתא איסתמיך עלייהו (מ"מ).

⁶⁶⁷¹ רעותא אפיק קלא (מוסגר בדפ"ק). כלא (דפ"ו).

⁶⁶⁷² ור"ל מחשבה שהוא אבא הוציא הבינה הנק' רעותא. ובינה שיצאה מאבא הוציאה זעיר הנק' קול (מ"מ).

⁶⁶⁷³ ח"א נ ע"ב רי ע"א (לש"ו), סוד ת"ת (כמ"ש ב"זוה"ק בראשית שם ובפ' ויגש רי ע"א ופ' פקודי רכו ע"ב ורסב ע"ב), ומזה הוא השמיעה הנמשך לאוזן (ביאורים ח"ב פ ע"א).

⁶⁶⁷⁴ פי' זעיר הנק' קול הנשמע עולה בסוד מ"ן וא"וא וז"ש סליק לקשרא קשרין מתתא לעילא (מ"מ).

⁶⁶⁷⁵ פי' ז"ון הם היכלין תתאין שעלו בעילאין שהם א"וא (מ"מ).

⁶⁶⁷⁶ פירוש קול האדם שבעו"הז שמכוין בתפלתו סמיך אלן ד' מחשבה וכו' דהיינו סומך אבא הנק' מחשבה ובינה הנק' רעותא וז"ון הנק' קלא ומלה (מ"מ).

⁶⁶⁷⁷ פי' במלכות נכלל הכל וז"ש אתר דכולא אתקשר ביה כחדא (מ"מ).

<p>רבי שמעון פתח ואמר (הושע ו ז) והמה כאדם עברו ברית שם ובגדו (פשעו) בי מאן יגלה עפר מעיניך אדם קדמא דקודשא בריך הוא פקיד לך פקודא חדא ולא יכילת לקיימא בה בגין דאתפתית על מלין בישין דאסטי לך ההוא חויא בישא דכתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום ובגין כך אתפתית אבתריה וגרמת מיתה לגרמך ולכל אינון תולדין דנפקו מינך תא חזי דכל מאן דאתפתא אבתריה ונחית לגביה ברנעא חדא יתאביד לגביה:</p>	<p>רבי שמעון פתח ואמר "והמה כאדם עברו ברית שם בגדו ב". מי יגלה עפר מעיניך, אדם הראשון, שהקדוש ברוך הוא צוה אותך מצוה אחת ולא יכלת לעמוד בה, משום שהתפתית על דברים רעים, שהסיט אותך אותו הנחש הרע, שנאמר "והנחש היה ערום". ולכן התפתית אחריו וגרמת מיתה לעצמך ולכל אותם תולדות שיצאו ממך. בא וראה, שכל מי שמתפתה אחריו ויורד אליו לרגע אחד, יאבד אצלו.</p>
<p>תא חזי דוד הוה קיומא נעיין במקורא דמיין נבעין⁶⁶⁷⁸ וכד אתדחיא לארעא אחרא וצערין ליה ולפום צעריה אתדחיא מארעא קדישא אף על גב דנחית מדרגוי לדרגא תתא⁶⁶⁷⁹ קם בקיומיה ולא עאל לסטרא אחרא⁶⁶⁸⁰ ואסתמר מניה מה כתיב (ש"א כ ג) ואולם חי יהוה וחי נפשך כי כפשע בני ובין המות דהא נחית בדרגוי עד דהוה ביה האי שעורא וזכאה חולקיה מאן דאסתמר מההוא סטרא בישא ומכל דרגין דההוא סטרא דמשתכחי בעלמא:</p>	<p>בא וראה, דוד היה קיומו נעוץ במקור של מים נובעים, וכשנדחה לארץ אחרת וצערו אותו, ולפי צערו נדחה מהארץ הקדושה, אף על גב שירד מדרגתו לדרגה תחתונה עמד בקיומו, ולא נכנס לצד האחר ונשמר ממנו. מה נאמר "ואולם חי ה' וחי נפשך כי כפשע בני ובין המות". שהרי ירד בדרגתו עד שהיה בו השעור הזה. ואשרי חלקו של מי שנשמר מאותו צד הרע, ומכל דרגותיו של אותו הצד שנמצאים בעולם.</p>
<p>דכמה סטריין ודרגין אית ליצר הרע נחש עקלתון שטן מלאך</p>	<p>שכמה צדדים ודרגות יש ליצר הרע, נחש עקלתון, שטן, מלאך</p>
<p>רס/ג/א</p>	
<p>המות יצר הרע והא אוקמוה (בגין) דאף על גב דבשמהן אלין אקרי שבע שמהן אינון ליה⁶⁶⁸¹ ושטן טמא (רע טמא שטן) שונא אבן מכשול ערל ורעו צפוני אלין אינון שבע שמהן⁶⁶⁸² לקבל שבע דרגין דהיכלין⁶⁶⁸³ ודיליהו דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן לקבל אלין שבעה שמהן אינון דאקרי בהו גיהנם אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא ואלין</p>	<p>המות, יצר הרע. והרי פרשוה. שאף על גב שנקרא בשמות הללו, יש לו שבעה שמות, שטן, טמא, שונא, אבן מכשול, ערל, רע, צפוני. אלו הם שבעה שמות כנגד שבע דרגות של ההיכלות שלו, שכולם מצד הטומאה כפי שאמרנו. כנגד שבעה השמות הללו, אותם שנקרא בהם גיהנם, המקום שבו נדונים הרשעים של העולם, ואלו הם, בור, שחת, דומה, טיט היון, שאול, צלמות, ארץ תחתית. כל אלו שבעת מדורי הגיהנם כנגד שבעת השמות הללו שיש ליצר הרע.</p>

⁶⁶⁷⁸ פי' דוד הוא בחינת המלכות הנק' ג'פ דוד. ונודע כי המ' התבוננותה משני חסדים וב' שלישים המגולים שהם גי' ע' כמ"ש הרב בסוד ע' שנה של דוד וז"ש נעיין במקורא דמיין נבעין שהם החסדי' הנזכרי' נמצא שדוד העליון שהיא המלכות יונק מהחסדים וכן דה"ע יונק מהחסדים (מ"מ).
⁶⁶⁷⁹ פירוש לחוצה לארץ הנק' דרגא תתא שהיא בחינת עשייה כנודע (מ"מ).
⁶⁶⁸⁰ אע"פ שבעשייה שם הם הקליפות (מ"מ).

⁶⁶⁸¹ פי' מלבד שנק' נחש עקלתון מלאך המות. עוד יש לו ז' שמות אלו רע טמא וכו' ונכתב על הגליון: שטן א'. טמא ב' שונא ג', אבן מכשול ד', ערל ה', רע ו', צפוני ז' (רח"ו במ"מ). ועשה הסדר הזה ממ"ש לקמן בהיכלא תניינא האי איקרי שחת לקבל שמא דאיקרי טמא בגין דהיכלא קדמא איקרי בור לקביל שמא דאיקרי שטן. ש"מ שטן הוא בהיכל ראשון, וטמא בהיכל ב', וכן תמצא בכולם שהזכיר בהם שם יצ"הר כמו שסידר הרב בהג"ה (מ"מ).
⁶⁶⁸² עי' לעיל רמט ע"ב ויהל אור שם. ועי' ז"ח עט ע"א.

⁶⁶⁸³ פירוש ז' שמות אלו הם נגד ז' היכלות דס"א דבסמוך. והם נגד אינון דאיקרי בהו גיהנם, כי ז' היכלות אלו הם ז' מדורי גיהנם אלא שפירש הענין היטב (מ"מ).

<p>אינון בור⁶⁶⁸⁴ שחת⁶⁶⁸⁵ דומה⁶⁶⁸⁶ טיט היון⁶⁶⁸⁷ שאו⁶⁶⁸⁸ צלמות⁶⁶⁸⁹ ארץ תחתית⁶⁶⁹⁰ כל אלין שבעה מדורין דגיהנם לקבל אלין שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע:</p>	
<p>והא אוקימנא דכמה דאית דרגין והיכלין לסטר קדושה הכי נמי לסטר מסאבא וכלהו משתכחי ושלמי בעלמא בסטר [שמאלא] מסאבא שבעה היכלין אינון דאינון לקבל שבעה שמהן דאקרי בהו גיהנם (ס"א יצר הרע) וכלהו קיימי [לאסטאה בישא] לדיינא ולסאבא לאינון חייבי עלמא דדבקי בהו ולא אסתמרן ארחייהו מניה כד אינון בהאי עלמא:</p>	<p>והרי בארנו, שכמו שיש דרגות והיכלות לצד הקדושה, כך גם לצד הטומאה. וכולם נמצאים ושולטים בעולם בצד (השמאל) הטומאה. שבעה היכלות הם, שהם כנגד שבעה שמות, שבהם נקרא גיהנם (יצר הרע). וכולם עומדים (להשטין רע) לדון ולטמא את אותם הרשעים של העולם שדבק בהם, ולא שמרו את דרכיהם ממנו כשהם בעולם הזה.</p>
<p>דהא מאן דאית דאית לאתדכאה בהאי עלמא בסטר דדכייא מדכאין ליה בההוא אתר דאקרי רזא דמהימנותא דכמה דרגין אינון וכמה ממנן דכלהו קיימן לקרבא לבני נשא לפלחניה דקדשא בריך הוא ולדכאה ליה ומאן דאית לאסתאבא מסאבין ליה בהאי סטר אחרא דאיהו מסאבא דהא כמה דרגין וכמה ממנן כלהו קיימי לסאבא לון לבני נשא:</p>	<p>שהרי מי שזוכה להטהר בעולם הזה בצד הטהרה, מטהרים אותו באותו מקום שנקרא סוד האמונה. שכמה דרגות הן וכמה ממונים, שכולם עומדים לקרב בני אדם לעבודת הקדוש ברוך הוא ולטהר אותם, ומי שבא להטמא, מטמאים אותו בצד האחר הזה, שהוא טמא. שהרי כמה דרגות וכמה ממונים, כולם עומדים כדי לטמא בני אדם.</p>
<p>מאן דיקרב בהו⁶⁶⁹¹ ואית לאתמשכא בתר ההוא סטר בישא ועליהו כתיב (תהלים פט מט) מי גבר יחיה⁶⁶⁹² ולא יראה מות ימלט נפשו וגו' מאן איהו בר נש דאתברי בעלמא דלא יחמי מותא ההוא דכל עלמא אתמשכאן אבתריה דהא בההוא זמנא דאית בר נש למיהב חושבנא קמי מאריה עד לא יפוק מהאי עלמא חמי ליה והא אוקימנא:</p>	<p>מי שקרב אליהם ובא להמשך אחר אותו הצד הרע, עליו נאמר "מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו וגו'". מי הוא האדם שנברא בעולם שלא יראה מות. אותו שכל העולם נמשכים אחריו. שהרי באותו זמן שבא אדם לתת חשבון לפני רבונו, טרם שיצא מן העולם הזה, רואה אותו, והרי בארנו.</p>

⁶⁶⁸⁴ נגד מל' דל"ל מגרמה כלום, וכן הוא הבור רק כו', אבל נתמלא ממה שלמעלה נחשים כו' (יהל אור ח"ב לז ע"ג).

⁶⁶⁸⁵ נגד משחית זרעו (יהל אור שם).

⁶⁶⁸⁶ נגד נו"ה, ושם מקטרגין לת"ח רביין, והכל נגד הקדושה (יהל אור שם). ועי' ח"ג ריט ע"ב אמר לון, רבנן דכל דרא, הויתו בזמניכון, כל שכן בוצינא קדישא, דנהיר חכמתיה בכל דרין דהוו אבתריה, אל תתנו דמי לקודשא בריך הוא באורייתא.

⁶⁶⁸⁷ חובה, נגד הזכות (יהל אור שם). שם נכתבים כל העבירות, ושם נשקעים, דוגמת הבטן דקדושה, שררך כו' כמש"ל (יהל אור שם).

⁶⁶⁸⁸ נגד אהבה, ששם הברית, כמ"ש בהיכל אהבה שומר הברית והחסד, ומשם אתגלי כו', ועמש"ש (פקודי כד ע"ג) [ר"ל כל החסדים שמקבלת מן דכורא, מנהר דנגיד ונפיק אתגניז כאן. והוא נטיר, שלא יצאו לחיצונים. וזהו שומר הברית, שהטפה הוא סוד החסדים, וזהו שמירת הברית, שלא יצאו החסדים לחוץ, חסד דמתגלי בפום אמה, כמ"ש בא"ר {קמא}. ולכן ניתן המילה לאברהם. וכל שמירת הברית הוא בסוד זה, וכמ"ש שומר הברית והחסד], והיא היכל איבה נגד אהבה (יהל אור שם). היא עמוקה, ושם ירד קרח, ששם כל המחלוקות, נגד האהבה (יהל אור שם).

⁶⁶⁸⁹ כללא דכל היכלין, צלמות כמש"ש (רסו ע"ב), וכללא דכל יצה"ר, נגד ת"ת שכולל כל היכלין (יהל אור שם). נגד חיים דיעקב, ששם כל החיים, יעקב לא מת (תענית ה ע"ב) (יהל אור).

⁶⁶⁹⁰ נגד עלאה דכולא (יהל אור).

⁶⁶⁹¹ פירוש שהממונים הנזכרים קיימי לסאבא לכל הקרב אליהם ונמשך אחריהם (מ"מ).

⁶⁶⁹² רוצה לפרש פסוק זה כדבסמוך מאן איהו בר נש דלא וכו' (מ"מ).

<p>ואלין שבעה היכלין דאינון שבעה מדורין לגיהנם תריסר ירחין אקרון בגין דהא כמה דאית לסטר מהימנותא תריסר ירחין דרגין קדישין⁶⁶⁹³ הכי נמי אית לסטרא אחרא דא תריסר ירחין דחייביא אתדנו בהו ונשמתא דלהון אתדנת בהו זכאה חולקהון דצדיקיא דאתמנען רגלייהו מנייהו [בהאי עלמא] ולא מתקרבי לתרעייהו בגין לאשתזבא מנייהו בההוא עלמא:</p>	<p>ואלו שבעת ההיכלות, שהם שבעה מדורים לגיהנם, נקראים שנים עשר חדשים, משום שהרי כמו שיש לצד האמונה שנים עשר חדשים, דרגות קדושות, כך יש גם לצד האחר הזה שנים עשר חדשים שהרשעים נדונים בהם ונשמתם נדונית בהם. אשרי חלקם של הצדיקים שמונעים רגליהם מהם בעולם הזה ולא מתקרבים לשעריהם, כדי להינצל מהם באותו העולם.</p>
<p>היכלא קדמאה⁶⁶⁹⁴ שירותא דסטרא דיצר הרע⁶⁶⁹⁵ האי היכלא קדמאה אקרי בור ריק ריקא מכלא מאן דאתי לאעלא ביה לית מאן דאחיד ביה [כלהו דהפיין] וכולהו דחייין [אלא דאחדיין] ליה למנפל ודלא [ולא] יקום לית ביה סמך לטב⁶⁶⁹⁷:</p>	<p>ההיכל הראשון, תחילת הצד של היצר הרע. ההיכל הראשון הזה נקרא בור ריק מהכל. מי שבא להיכנס בו, אין מי שאוחז בו. כולם דוחים אותו ליפול שלא יקום. אין בו תמיכה לטוב.</p>
<p>בהאי היכלא קיימא חד ממנא ודומה שמייה⁶⁶⁹⁸ והאי איהו קיימא לעילא ותתא⁶⁶⁹⁹ דא איהו אחיד בנשמתא כד אתדחיא מהיכלא קדישא על ידא דההוא ממנא טהריא⁷⁰⁰ והאי איהו קאים לגבי ההוא תרעא דההוא סטרא [קדישא] ובגין כך קיימא האי דומה לאחדא לה לנשמתא וכמה גרדיני נימוסין בהדיה:</p>	<p>בהיכל הזה עומד ממונה אחד ששמו דומה, וזהו שעומד למעלה ולמטה. זהו שאוחז בנשמה, כשנדחית מן ההיכל הקדוש, על ידי אותו ממונה טהריא⁷⁰⁰, וזהו שעומד על אותו השער של אותו צד הקדושה, ולכן עומד הדומה הזה לאחוז את הנשמה, וכמה שומרי החוקים עמו.</p>

⁶⁶⁹³ פירוש י"ב צרופי הוי"ה שבזעיר וי"ב אותיות אד"ני שבמלכות וי"ב בקר כן לס"א יש לה י"ב (מ"מ).

⁶⁶⁹⁴ הם בבריאה סביב היכלי הקדושה (עי' ע"ח שער מ דרוש יא), והיכל זה נגד לבנת הספיר ששם טהריא⁷⁰⁰ ל, ועיין בזוהר הרקיע (דף קצד) (רמ"ז).

⁶⁶⁹⁵ עי' שער מאמרי רשב"י יג ע"ג: שבעה מדורין אינון לעילא דרגא על דרגא בכלהו מדורין מלאכי עלאין אילין על אילין כו'. ענין השבע' מדורין הנז' פה. הם בחי' שבעה היכלות של הקליפות אשר בעולם היציר' והם הנקראים מדורין אבל שבעה היכלית הקליפית אשר בעולם הבריאה הנז' בפרש' פקודי הם נקראים היכלין דמסאבותא ואינון נקראים מדורין.

⁶⁶⁹⁶ הפך יסוד ועטרה דקדושה הנקרא באר מים חיים היכל לבנת הספיר (רח"ו).

⁶⁶⁹⁷ היפך הקדושה שיסוד סומך למלכות (רח"ו). פי' כי בקדושה יש סמך שהוא היסוד והוא טוב כי הוא סמוך מכל הוא היסוד הסובל עליו כל העולמות וסומכן כמד"א (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם ובס"א היסוד דדכורא הוא ר"ע ואינו סמך לטו"ב אלא סומך לביש כי היכל זה כנגד היכל לבנת הספיר שבקדושה שהיא בחי' הנוק' וסמוך אליה היסוד הסומכה ובס"א היכל זה נוקב' דקליפה לית בה סמך טב (זהר הרקיע).

⁶⁶⁹⁸ פירוש שני דומה הם שהיכל הג' דגיהנם נק' דומה כמ"ש לעיל ומלאך זה הממונה בהיכל זה נק' דומה גם כן (מ"מ).

⁶⁶⁹⁹ פי' למעלה במקום זה שהוא נגד תחילת הבריאה גן עדן עליון, ותתא בגיהנם למסור הנשמות למחבלים והוא נגד גן עדן תחתון, עיין בזוהר הרקיע. ולעיל דף נב ע"ב אמר שדומה היה שר מצרים וה' הורידו והעבירו בנהר דינור בשפתא דימא רבא, והיינו מלכות בריאה, שידוע ששם משך הדעת כנזכר בסוד המלך המרומם לבדו מאז, ולכן התחילה השירה בא"ז, וה"ס ומלכותו ברצון קבלו, ואמרו רז"ל ראתה שפחה וכו', כי השגת יחזקאל ביצירה וזו בבריאה ואחוריה הוא היכל זה ששם הושלך דומה ויורד עד גהינם תחתון למסור הנשמות לממוני גהינם, ולהיות שישראל זכו אז להשיג מלכות הבריאה לכן ראו את שר מצרים שנדחה להיכל זה הנגדי. ודוק שתחילת פעולתו שנתנה לו אז היתה בעמו שהיה אז גוסס על שפת הים כמ"ש במכילתא מתים ולא מתים, כדי שיראו ישועת ישראל כנזכר שם, וזהו ההכרח שאמרו מתים ולא מתים (רמ"ז)

<p>ותחת הממונה הזה עומד ממונה אחר, שאלף ורבבות תחתיו, והממונה הזה נקרא פתו"ת. זהו שעומד לפתות בני אדם, וזהו ששורה עליו ומסיט אותו להסתכל ולעיין במה שלא צריך, בכמה זנונים ובכמה נאופים. וכל אותם שעמו, כולם עומדים אצלו והולכים לפניו, ומכריחים אותו להסיט עיניו, להסתכל במה שלא צריך.</p>	<p>ותחת הממונה הזה עומד ממונה אחר, שאלף ורבבות תחתיו, והממונה הזה נקרא פתו"ת. זהו שעומד לפתות בני אדם, וזהו ששורה עליו ומסיט אותו להסתכל ולעיין במה שלא צריך, בכמה זנונים ובכמה נאופים. וכל אותם שעמו, כולם עומדים אצלו והולכים לפניו, ומכריחים אותו להסיט עיניו, להסתכל במה שלא צריך.</p>
<p>והאי איהו סרסרים דאיהו⁶⁷⁰¹ סרסורא בישא לכל אינון בישין האי קאים על קברא בזמנא דאתדן ההוא נופא ותבר ליה עינוי בגין דאיהו רווח לון כד איהו בהאי עלמא ודיליה אינון:</p>	<p>וזהו סרסריס שהוא סרסור רע לכל אותן רעות, זהו שעומד על הקבר בזמן שנדון אותו הגוף ושובר לו את עינו, משום שהוא נתן להם מקום מרווח כשהוא בעולם הזה, והם שלו.</p>
<p>ובהאי אתר⁶⁷⁰² אתדנת נשמתא עד דעאלת להאי אתר דאקרי בור וכמה נחשים ועקרבים אית ביה דכלהו עקצי לה להאי</p>	<p>ובמקום הזה נדונית הנשמה, עד שנכנסת למקום הזה שנקרא בור, וכמה נחשים ועקרבים יש בו שכלם עוקצים אותה את</p>
<p>רסג/ב</p>	
<p>נשמתא ואחדי בה ודיינון לה:</p>	<p>הנשמה הזו, ואוחזים בה ודנים אותה.</p>
<p>לנו מן דא אית חד רוחא אחרא מסאבא דאיהו עלאה על כלא ודא קיימא על כל היכלא דא וכלהו נטלי בגיניה והאי אקרי נמנימ"א האי הוא⁶⁷⁰³ סומקא כוורדא איהו קאים לאבאשא תדיר דהא כד עלותא דבר נש אתדחיא ולא זכי בה ההוא בר נש האי רוחא קיימא וסלקא ואשתתף⁶⁷⁰⁴ ברוחא מסאבא עלאה על כלא ואסטי לעילא ואדכיר חובוי דבר נש קמי קודשא בריך הוא וסימניך (איוב א י) ויבא גו"ם השט"ן בתוכם ולא כתיב ויבא השטן אלא גם⁶⁷⁰⁵:</p>	<p>לפנים מזה יש רוח אחת אחרת טמאה, שהיא עליונה על הכל. וזו עומדת על כל ההיכל הזה, וכולם נוסעים בגללה, וזה נקרא גמגימ"א. זהו אדם כמו שושנה, והוא עומד להרע תמיד, שהרי כשנדחית תפילת האדם ולא זוכה בה אותו אדם, הרוח הזו עומדת ועולה ומשתתפת עם רוח הטומאה העליונה על הכל, ומשטינה למעלה, ומזכירה חטאי האדם לפני הקדוש ברוך הוא, וסימנך, "ויבוא ג"ם השט"ן בתוכם", ולא כתוב ויבא השטן, אלא גם.</p>
<p>ומהאי רוחא בישא תליין כמה גרדינין אחרנין דאינון ממנן לאחדא מלה בישא או</p>	<p>ומהרוח הרעה הזו תלויים כמה שומרים אחרים שממונים לאחוז בדבור רע, או דיבור מטונף שמוציא אדם מפיו, ואחר כך מוציא דבורים קדושים. אוי להם ואוי לחייהם. אלו</p>

⁶⁷⁰⁰ קיימן (דפ"ו).

⁶⁷⁰¹ סרסריס דאיהו (מוסגר בדפ"ק). סרסרים דאיהו (דפ"ו).

⁶⁷⁰² פירוש בקבר (מ"מ).

⁶⁷⁰³ רמו ע"א (הערת הזהר).

⁶⁷⁰⁴ פירוש רוח הנז' בסמוך שהוא גמגומא משתתף עם ס"מ שהוא עליון על כולם. ולא כתיב ויבא השטן אלא גם פירוש דאם השטן לבדו שהוא ס"מ הוא מקטרג הו"ל ויבא השטן ומדכתיב גם ר"ל רוח הנק' גם עם השטן (מ"מ).

⁶⁷⁰⁵ כאשר זה מקבל התפלה ההיא הנדחית, עולה עמה עד היכל ז' של קליפה ומשם מלמד עליו חובה ומזכיר עונותיו. וזש"ה (איוב א) ויבא גם השטן בתוכם ג"ם הוא שם השטן שהוא גמגימ"א [נ"א גמגומ"א]. ממונים לאחוז בכל מיני דברי ניבול או דבר פגם שמוציא האדם בשפתיו ושומרים אותו וכאשר האדם אח"כ מוציא מפיו דברי קדושה כמו דברי תורה או תפלה אז מטמאים את [נ"א נטמאים אותם] הדברים הקדושים בטומאה ההיא שהוציא מפיו קודם לכן, ואז כביכול תשש כח קדושה ואז אוי לו אוי לנפשו של החוטא ההוא (פרדס רמונים שכ"ו פ"א).

<p>מלה טנופא⁶⁷⁰⁶ דאפיק בר נש מפומיה ולבתר אפיק מלין קדישין ווי לון ווי [להייהון] [לחויין] אלין אינון בני נשא דגרמי לאלין גרדינין אחרנין לשלמאה ולמפגם⁶⁷⁰⁷ אתר קדישא⁶⁷⁰⁸ ווי לון בהאי עלמא ווי לון לעלמא דאתי בגין דאלין רוחין מסאבין נטלין האי מלה מסאבא וכד אפיק בר נש לבתר מלה קדישא אקדימו אלין רוחי מסאבי ונטלי ההוא מלה מסאבא ומסאבי לההיא מלה קדישא ולא זכי ביה בר נש וכביכול תשש חילא קדישא⁶⁷⁰⁹:</p>	<p>הם בני אדם שגורמים לשומרים הללו האחרים לשלט ולפגום את המקום הקדוש. אוי להם בעולם הזה, ואוי להם לעולם הבא. משום שאלו הרוחות הטמאות נוטלות את הדיבור הטמא, וכשמוציא אדם אחר כך דיבור קדוש, אלו הרוחות הטמאות מקדימות, ונוטלות אותו הדיבור הטמא, ומטמאות את אותו הדיבור הקדוש, והאדם לא זוכה בו, וכביכול תשש כח הקדושה.</p>
<p>ועילא מאלין אית חד ממנא ספסיריטא⁶⁷¹⁰ שמיה וכמה גרדיני נימוסין והאי ממנא דעלייהו נטלי אינון מלין בישין והכי נמי נטלי כל אלין [מלין] דזריק בר נש בידוי כד רוגזא שריא עלוי⁶⁷¹¹ דהא כדין האי ממנא ספסיריטא⁶⁷¹² נקיט האי מלה דזריק בר נש ברוגזיה וסליק ואמר דא הוא קרבנא דפלניא דקריב לסטרא דילן⁶⁷¹²:</p>	<p>ומעל לאלה יש ממונה אחד ששמו ספסיריט"א, וכמה שומרי חוק, וזה ממונה עליהם, הם נוטלים אותם דבורים רעים, וכך גם נוטלים כל אותם דברים שזורק אדם בידו כשרוגז שורה עליו. שהרי אז, הממונה הזה ספסיריט"א לוקח את הדבר הזה שזרק אדם ברגזו, ועולה ואומר, זה קרבנו של פלוני שהקריב לצד שלנו.</p>
<p>בגין דכל סטרא דנייהא איהו מסטרא דימינא ומסטרא דמהימנותא וכל סטרא דרוגזא איהו מסטרא אחרא בישא סטרא מסאבא ועל דא מאן דאשרי מן ידוי מידי ברוגזא כל אלין נטלין לה להאי מלה דאזדריק וסלקי לה לעילא ואתקריב לההוא סטרא ואמרי דא [פולחנא דקרבנא] קרבנא דפלניא:</p>	<p>משום שכל צד של נחת הוא מצד הימין ומצד האמונה, וכל צד הרוגז הוא מהצד האחר הרע, צד הטומאה. ולכן מי שזורק מידו דבר ברוגז, כל אלו נוטלים את אותו דבר שזורק ומעלים אותו למעלה, וקרב לאותו הצד, ואומרים, זה (עבודת הקרבן) קרבנו של פלוני.</p>
<p>וכרוזא קארי בכל אינון רקיעין ואמרי ווי לפלניא דאסטי בתר אל זר ופלה לאל אחר וכרוזא קארי זמנא תנינא ואמר (הושע ז יג) אוי</p>	<p>והכרוז קורא בכל אותם רקיעים ואומרים, אוי לפלוני שסטה אחר אל זר ועבד לאל אחר. והכרוז קורא פעם שניה ואומר, "אוי להם כי נדדו ממנו וגו'". אשרי האיש שנשמר מדרכיו</p>

⁶⁷⁰⁶ ניבול פה פוגם בלבנה מלכות, ועונשו גדול. יחוד למנבל פיו, "ראשו כתם פז וכו'" (שה"ש ה), המלכות יש לה סוד זה, הפז נקרא לבנה גימט' פ"ז, והמוציא ניבול פה גורם שתעשה מלבנה נבלה, וזה סוד (שמואל א' כה) "נבל שמו ונבלה עמו", ועניות רודף אחריו, ופה האדם שם ק"ל [ריבוע מ"ה], פ"ה האד"ם גימט' ק"ל, והפוגם עונשו גדול (שער היחודים פרק טו יחוד ט).

⁶⁷⁰⁷ למפגם (דפ"ו).

⁶⁷⁰⁸ מלכות (רמ"ז לעיל מט ע"א).

⁶⁷⁰⁹ בהיות האור העליון מתפשט למטה, כל זמן שלא נחלש כחו וניתש, נקרא זכר. ובהגיע למקום שנחלש כחו, נקרא נקבה, בסוד תשש כחו כנקבה (שעה"פ בראשית ד).

⁶⁷¹⁰ עוד בהיכל הזה על כל אלו הממונים ממונה אחד ושמו (טפסיריני"א) נ"א ספסיריט"א ותחת ידו כמה מלאכי חבלה והם ממונים על כל אותם הדברים שאדם זורק בכעס מידו ולוקחים הדבר ההוא ומעלים אותו למעלה ואומרים זה קרבן של פלוני שהקריב אלינו ומכריזים ווי לפלוני שזנה אחרי אלהי נכר ובת קול יוצאות שנית ואומרת אוי להם כי נדדו ממנו וההיכל הזה נק' שטן בור (פרדס רמונים שם).

⁶⁷¹¹ ס"ם ונחש הן כבד וטחול כעס ותאוה מאדים ונוגה זונה ורוצח והיא מפתה והוא מרגיז (בהגר"א על תיקו"ז פז ע"א).

⁶⁷¹² וזהו ענין מ"ש בסבא דמשפטים (זהר ח"ב דף קג ע"א) ואל אחר אסתרס ולית ליה תיאובתא לעלמין, ולא אפיש ולא עביד פירין כו'. והקשו האחרונים בזה א"כ מהיכן נמשך הפריה ורביה לאו"ה, אך לא קשה כלל, כי ע"י החטא הנה נמשך להזין דקליפה מאור התיקון ג"כ, שהוא אור הדעת, ועי"ז נשלמו הם למעבד תולדין ופירין ג"כ (דע"ה ח"ב ט ע"ב).

<p>להם כי נדרו ממני וגו' זכאה איהו בר נש דאסתמר מארחוי ולא יסטי לימינא ולשמאלא ולא ינפול בגו בירא עמיקא דלא יכיל לסלקא מניה:</p>	<p>ולא יסטה ימינה ושמאלה, ולא יפול בתוך באר עמוקה שלא יוכל לעלות ממנה.</p>
<p>היכלא תניינא⁶⁷¹³ היכלא דא איהו חשוך [ניתיר] על היכלא קדמאה האי אקרי [שחת] לקבל שמא (דא) דאקרי טמא בגין דהיכלא קדמאה אקרי בור לקבל [ההיא] (שמא) דאקרי שמן והאי אקרי שחת לקבל שמא דאקרי טמא בהיכלא דא קיימין תלת פתחין לתלת סטרין:</p>	<p>ההיכל השני, ההיכל הזה הוא חשוך יותר מההיכל הראשון. זה נקרא שחת, כנגד השם שנקרא טמא. משום שההיכל הראשון נקרא בור, כנגד השם שנקרא שטן. וזה נקרא שחת, כנגד השם שנקרא טמא. בהיכל הזה קיימים שלשה פתחים לשלשה צדדים.</p>
<p>פתחא קדמאה⁶⁷¹⁴ ביה קיימא חד ממנא עסטיין⁶⁷¹⁵ וריא⁶⁷¹⁶ שמיה וכמה אלף ורבען ממנן תחותיה והאי איהו קיימא על כל אינון דמחבלי ארחהו⁶⁷¹⁷ לאושדא זרעא על ארעא⁶⁷¹⁸ או דמפקי זרעא דלא כארחא⁶⁷¹⁹ או לכל אינון דמוזנו בידיהו אלין אינון דלא חמאן אנפי שכינתא כלל [אלא] האי ממנא דבסטר מסאבא דקאמרן נפיק בההוא זמנא וכמה אינון אלף ורבען כלהו מתכנפי על ההוא בר נש ומסאבי ליה בהאי עלמא [ולבתר] (ו) כד נפק נשמתיה מניה [מהאי עלמא] האי ממנא וכל אינון דעמיה מסאבין ליה לנשמתיה ואחדין ובהו (ביה) ואסתאבת בהו⁶⁷²⁰ ואעילו לה לאתדנא בהו:</p>	<p>הפתח הראשון, בו עומד ממונה אחד ששמו עסטיר"א. וכמה אלפים ורבעות ממונים תחתיו, וזהו שעומד על כל אלו שמשחיתים דרכם לשפוך זרע על הארץ, או שמוציאים זרע שלא כדרך, או לכל אלו שמזנים בידיהם. אלו הם שלא רואים פני שכינה כלל. אלא הממונה הזה שבצד הטומאה שאמרנו, יוצא באותו זמן, וכמה הם אלפים ורבעות, כולם מתכנסים על אותו אדם, ומטמאים אותו בעולם הזה. ואחר כך כשיוצאת נשמתו מהעולם הזה, הממונה הזה וכל אלה שעמו, מטמאים את נשמתו, ואוחזים בה, ונטמאת בהם ומכניסים אותה להיות נידונית בהם.</p>
<p>ואלין אקרון שכבת זרע רותחת⁶⁷²⁰ דכלהו רוגזין מסאבין קיימין כלהו על דא בגין דכלהו קיימין ושארן⁶⁷²¹ עליה דבר נש בההוא זמנא דארתח גרמיה וחמים ליה לתיאובתא דא וכדין נטלין ליה לההוא תיאובתא וההוא זרעא [ד]אתושד בארעא ואת[ת]קפו ביה ונטלי ליה</p>	<p>ואלה נקראים שכבת זרע רותחת. שכל הכעסים הטמאים כולם עומדים על זה, משום שכולם עומדים ושורים על האדם בזמן שהרתח את עצמו וחמם אותו בתשוקה הזו. ואז הם נוטלים את אותה התאוה ואת אותו הזרע שנשפך בארץ, ומחזיקים בו ונוטלים אותו, ומעלים אותו למעלה, וגורמים שהברית הזו תשתעבד לצד הטמאה.</p>

⁶⁷¹³ מקביל להוד דקדושה היכל עצם השמים (רח"ו).

⁶⁷¹⁴ עי' לעיל רמח ע"א ויהל אור שם.

⁶⁷¹⁵ עסטיר"א - גימ' ש"ס כמנין ה' פעמים חסד (רח"ו). בהיכל שני והוא הנקרא שח"ת והוא טמא והוא חשך. בהיכל הזה ג' פתחים לג' צדדים. בפתח אחד עומד ממונה אחד ושמו עסטיר"א ותחת ידו כמה אלפים ורבואות ממונים על אותם שהם מוציאים שכבת זרע לבטלה שאינם רואים פני שכינה ואלו באים ומטמאים אותם בעולם הזה ואחר כך כשנשמתו יוצאת אלו אוחזים אותו ומכניסים אותו להיות נדון בהם ואלו נקראים שכבת זרע רותחת ואלו לוקחים חימום העבירה והזרע ומעלים אותו למעלה וגורם להיות ח"ו ברית קדש נכנע [נ"א נכנס] תחת הקליפות (פרדס רמונים שכ"ו פ"ב).

⁶⁷¹⁶ לנקום נקם על ה' חסדים של יסוד שפגם בהם המשז"ל (רח"ו).

⁶⁷¹⁷ כמו דש מבפנים וזורה מבחוץ (מ"מ).

⁶⁷¹⁸ שלא כדרכה אבל אם הוציא זרע בעריות או בבהמה הוא בפתח השני כדלקמן (מ"מ).

⁶⁷¹⁹ ואסתאבת בהו (מוסגר בדפ"ק).

⁶⁷²⁰ עי' ח"ג קצד ע"ב.

⁶⁷²¹ ושראן (דפ"ו).

<p>וסלקי ליה לעילא וגרמו דברית דא דישתעבד בסטר מסאבא:</p>	
<p>רסד/א</p>	
<p>פתחא תניינא ביה קיימא ממנא אחרא טסקיפ"ה⁶⁷²² שמייה והאי איהו ממנא על כל אינון דמחבלי ארחייהו דלא אושדי זרעא על ארעא אלא דאושדי זרעא בבעירי או באיסורין חמורין דאורייתא באינון עריות (ד)האי ממנא וכמה אלף ורבבן דעמיה בלהו קיימי עליה (לסאבא ליה⁶⁷²³) ולא תדנא ליהו כמה דאתמר באינון אחרנין:</p>	<p>הפתח השני, בו עומד ממנה אחר ששמו טסקיפ"ה, וזהו ממנה על כל אותם שמשחיתים דרכם, שלא שופכים זרע על הארץ, אלא ששופכים זרע בבהמות או באסורי תורה חמורים, באותן עריות, הממונה הזה וכמה אלפים ורבבות שעמו, כולם עומדים עליו (לטמא אותו ולדון אותו) לדון אותו כמו שנתבאר באותם האחרים.</p>
<p>תא חזי והאי ממנא בידיה כסא חדא ואקרי (ישעיה נא יז) כוס התרעלה⁶⁷²⁴ כוס חמתו וכלו (כל) אינון קטולי בית דין דאתקטלו או אתענשו (מנהון) על חובין אלין בלהו אתעקרו מאלין סטרין מסאבין ולא אית לון חולקא בהון ובהאי וכסא (ממנא) דאקרי כוס התרעלה בגין וכסא אחרא דשתו בקדמיתא⁶⁷²⁵ וכלו (דכל) אינון דלא שתו ההוא וכסא (כוס) דבית דין לאתעקרא מהאי כוס התרעלה לבתר כד נפיק נשמתיה מהאי עלמא האי ממנא וכל אינון דעמיה אחידן ביה ודא הוא יום המר ורוו ליה⁶⁷²⁶ להאי נשמתא מכמה דינין משניין אלין מאלין:</p>	<p>בא וראה, לממנה הזה יש כוס אחת בידו, ונקראת "כוס התרעלה כוס חמתו". וכל אותם הרוגי בית דין שנהרגו או נענשו על החטאים הללו, כולם נעקרים מהצדדים הטמאים הללו, ואין להם חלק בהם, ובכוס הזאת שנקראת כוס התרעלה, משום כוס אחרת ששתו בראשונה. וכל אותם שלא שתו אותה כוס של בית דין כדי להעקר מכוס התרעלה הזו, אחר כך כשיוצאת נשמתו מן העולם הזה, הממונה הזה וכל אלו שעמו אוחזים בו, וזהו "יום המר", ומרוה את הנשמה הזו מכמה דינים משנים אלה מאלה.</p>
<p>בהיכלא דא קיימא חד רוחא דאלין ממנן תחותיה ודא הוא ניאציריא⁶⁷²⁷ ל מהאי רוחא תקיפא נפקי תלת טיפין⁶⁷²⁷ מרירן דנפלי</p>	<p>בהיכל הזה עומדת רוח אחת, שאלו ממונים תחתיה, וזהו ניאציריא"ל. מהרוח החזקה הזו יוצאות שלש טיפות מרות</p>

⁶⁷²² עם ו' אותיות גימ' ר"ע והם גימ' כ"ז פ' עשר והם כ"ז אותיות כל א' כלולה מעשר לנקום נקמת
היסוד (מן המוציא זרע לבטלה) [נקמת היסוד. כי המוציא זרע לבטלה נק' רע] (רח"ו).
⁶⁷²³ ולמידן ליה (נוסף בדפ"ו).

⁶⁷²⁴ עי' תיקו"ז פ ע"ב: וקנקן דבר נש דא אתתא ואיהי כוס הכי צריכה שטיפה והדחה (אם) [אז]
היא כוס דברכה ועלה אתמר (יחזקאל מד ל) להניח ברכה אל ביתך ואם לאו אתקריאת כוס התרעלה
(תהלים ס ה) ויין דילה עליה אתמר תנו שכר לאובד ויין למרי נפש וכו' שדים דילה אינון אשכולות
מרורות אבל יין דכוס דברכה עליה אתמר ויין ישמח לבב אנוש דתמן פקודי ה' ישרים משמחי לב
דאינון אשכולות דילה, ע"כ. בהגר"א: וכן הוא בגוף, זכה נעשית לו עזר כו', וכן בתורה זכה נעשית
לו סם חיים כו' (יומא עב ע"ב) צדיקים ילכו בם כו'.
⁶⁷²⁵ בעולם הזה (פרדס שכ"ו פ"ב).

⁶⁷²⁶ ורוי לה (דפ"ו).

⁶⁷²⁷ הצילה מחרב נפשי - עיין בפע"ח בש' ק"ש שעל המטה פי' כי יסוד הוא ר"ו הוא וחר"ב עליון
וכנגדו יש חרב אחר בקליפה אשר הם לוקחים טפות נשמות מזרע העליון שנמשך בלתי נוקבא כנזכר
שם ובזה החרב קוצצים אותו, גם נגד הר"ו תחתון שבמ"ל הנעשה משם מלוי הה"ן שהוא סוד
נקודת ציון דמ"ל כנגדה יש בקליפה והוא סוד הכלב כי כלב גימ' ב"ן כי השם במילוי הה"ן גי' ב"ן
(לקוטי תורה תהלים).

ב' מיני דינים הם: א' להלחם בחויה רצועא בישא, והוא דינא קשיא על ראש רשעים יחול. וא',
הוא לשלח למטרה לבת עין רחימותא. והן ב' מלחמות וב' דינין. ודינא קדישא הוא התעוררות
החיבור ויחוד ושמחה, צחוק עשה לי אלקים (בראשית כא ו), ואלה תולדות יצחק (שם כה יט),
ישמח ה' במעשיו (תהלים קד לא). והוא כד איהו בנרתיקא, לשלח לבת עין למטרה. משא"כ ח"ו
(משלי ל כג) שפחה כי כו', דין יורד ח"ו, וזהו סוד עון מוציא שז"ל, וכמ"ש בפרשת בראשית בפקודין

<p>בהאי⁶⁷²⁸ כוס התרעלה חד אקרי חצוין וחד אקרי מר המות וחד אקרי קובעוית [וכלהו מתכנשי להאי כוס לבתר] ואלין תלת טפין נפלו [לבתר] מהאי כוס [נפקי ג' טיפין⁶⁷²⁹ דהיא] (בהיא) חרבא דקטלא בני נשא כמה דאוקמוה:</p>	<p>שנופלות לתוך כוס התרעלה הזו. אחת נקראת חצ"ץ, ואחת נקראת מר המות, ואחת נקראת קובע"ת. (וכלם מתכנסים לכוס הזו אחר כך) ושלוש הטפות הללו נופלות אחר כך מהכוס הזאת (יוצאות שלש טיפות) (באותה) שאותה חרב שהורגת בני אדם, כמו שבארוה.</p>
<p>פתחא תליתאה ביה קיימא ממנא חד סנגדיא"ל שמיה והאי איהו ממנא על כל אינון דעיילי האי ברית קדישא באינתו אחרא דאיהו מההוא סטרא דאל נכר וכל אינון דמחבלי ארתיהו בדא ומשקרי באת קיימא קדישא האי ממנא וכל אינון ממנן דעמיה כלהו מציירי בגווייהו ציורין דאינון נשין מסאבין דאסתאב בהו ההוא קיימא קדישא וכלהו אתרשימו קמיה כד נפיק בר נש מהאי עלמא ומסאבי ליה לבתר [לההוא רוחא]:</p>	<p>הפתח השלישי, בו עומד ממנה אחד ששמו סנגדיא"ל, וזה ממנה על כל אותם שמכניסים את ברית הקדש הזו באשה אחרת, שהיא מאותו הצד של אל נכר. וכל אלו שמשחיתים דרכם בזה ומשקרים באות ברית, קודש הממונה הזה וכל אותם הממונים שעמו, כולם מצירים בתוכם ציורים של אותם נשים טמאות שנטמא בהן אותו ברית קודש, וכולם רשומים לפניו כשיוצא אדם מן העולם הזה, ומטמאים אותו אחר כך לאותה רוח.</p>
<p>ו(ב)היכלא דא תליין כל רזי דחרשין לקטלא בני נשא עד לא ימטי זמנייהו וכלהו חרשין דאצטריכו בני נשא אינון דחרשי חרשייהו לאסתאבא בהו כגון דהוה בלעם חרש בחרשוי ואסתאב בקדמיתא במסאבו דזרעא רותחת דאשדי בבעירי ובגין דא ביה אתדן בההוא שכבת זרע רותחת דקאמרן ועל דא האי היכלא אקרי שחת טמא⁶⁷³⁰:</p>	<p>ובהיכל הזה תלויים כל סודות הכשפים להרוג בני אדם טרם יגיע זמנם, וכל הכשפים שצריכים בני אדם, אותם שמכשפים בכשפיהם להטמא בהם, כמו שהיה בלעם מכשף בכשפיו, ונטמא בהתחלה בטומאת זרע רותחת ששפך בבהמות, ולכן נדון בזה, באותה שכבת זרע רותחת שאמרנו. ועל כן ההיכל הזה נקרא שחת טמא.</p>
<p>ובהאי היכלא אית רוחא אחרא די ממנא תחות ההוא רוחא דלעילא והאי אקרי סרטי"א⁶⁷³¹ וכמה אלף ורבבן תחותיה⁶⁷³² וכלהו [נפקו כד חלמא נפקא] (קיימי על ההיא מלה דנפיק ובהדיו רוחא דבר נש בחלמא) מגו סטרא קדישא האי רוחא מסאבא וכל אינון גרדינין דעמיה כלהו נפקי ומתחבראן בההיא מלה ונחתי בה ומתערבי בהדה בגין לאכחשא</p>	<p>ובהיכל הזה יש רוח אחרת שממונה תחת אותה רוח שלמעלה, וזו נקראת סרטי"א, וכמה אלפים ורבבות תחתיה. וכולם יוצאים כאשר חלום יוצא (עומדים על אותו הדבר שיוצא עם הרוח של האדם בחלום) מתוך הצד הקדוש. הרוח הטמאה וכל אותם השומרים שעמה, כולם יוצאים ומתחברים עם הדבר הזה, ויורדים בו ומתערבים עמו כדי להכחיש אותו ממנה, ומודיעים לו לאדם דברים אחרים, דברים כוזבים, עם דבר אמת.</p>

(יט ע"א), אבל בנרתיקה החרב חותכת הטיפה לתלת טיפין, ויורה בה כחץ לבת עין, והוא בסוד אלף כנ"ל דכלילא מג' יודין, והוא א' של אדנ"י שממתיק הדין והיא רחימותא (בהגר"א על תיקר"ז מח ע"א). ועי' ע"ז כ ע"ב: בשעת פטירתו של חולה עומד מעל מראשותיו וחרבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלויה בו כיון שחולה רואה אותו מזדעזע ופותח פיו וזורקה לתוך פיו ממנה מת ממנה מסריח ממנה פניו מוריקות.

⁶⁷²⁸ רמו ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁷²⁹ (ס"א בההיא) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁷³⁰ עי' ח"ג רז ע"א.

⁶⁷³¹ אבן מכשול הוא ברגלין כמ"ש (ירמיה יג טז) בטרם יתנגפו רגליכם על הרי נשף והוא בהיכל הנ"ל דהוא חשיך ואפיל ושם הוא אבן נגף, והוא ע"י עונות שאדם דש בעקביו בהליכה לדבר עבירה וכדומה שאינו מרגיש בחטא הנ"ל, וז"ש דרך רשעים כאפילה לא ידעו וכו'. ושם דהאי ממנא הוא שבו אותיות קפ"ו סרטי"א והיינו סוד אב"ן נג"ף מכשול שבאמצע הדרך שהוא סרטיא ופלטייא (אפיקי ים ב"ק ס ע"ב).

⁶⁷³² קל ע"א (הערת הזהר).

<p>לה מניה ואודעין ליה לבר נש מלין אחרנין מלין כדיבין במלה דקשוט:</p>	
<p>דכך ארחוי דכדיבא דאלמלא לא נטיל מלה דקשוט לא יכיל לתקנא כדיבוי⁶⁷³³ אופ הכא אלין כיון דמתערבי במלי קשוט ומכחישי לון מניה מודעי ליה מלה דקשוט בגין לקיימא כדיבוי לבתר מתפשטי [כל אינון] וס"א מתפשטא ההיא מלה באינון (באינון) תתאי לתתא דלית לון קיומא ולא מתקיימי ואודעי מלין בעלמא לכמה סטרין [וכל הני אינון לתתא בדרגין דמתפרשן לבר לכמה סטרין] לכמה זיינין:</p>	<p>שכך דרך הכזב, שאלמלא לא לוקח דבר אמת, לא יכול לתקן את כזבו. אף כאן אלו, כיון שמעוררים בדברי אמת ומכחישים אותו ממנו, מודיעים לו דבר אמת כדי להעמיד את כזבו. אחר כך מתפשטים כל אותם (אותו הדבר מתפשט באותם) התחתונים שלמטה שאינן להם קיום, ולא מתקיימים, ומודיעים דברים בעולם לכמה צדדים (וכל אלו שלמטה בדרגות שמתפרדות לחוץ לכמה צדדים) ולכמה מינים.</p>
<p>מהיכלא דא נפקין תרין רוחין דמתהפכאן לזמנין גוברין לזמנין נשיין ואלין אזלין ושטאן בעלמא באוירא וחייכאן בבני נשא בגו חלמא ואתחזון לון ולגוברין כנשיין שפירן בחזו דחלמא ונשלי תיאובתא דבר נש ואופ הכי לנשיין אתחזון כגוברין ואלין אקרון רעה ונגע כמה דאת אמר (תהלים צא י) לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך:</p>	<p>מהיכל הזה יוצאות שתי רוחות שמתהפכות לפעמים לגברים ולפעמים לנשים, ואלו הולכים ומשוטטים בעולם באוויר, וצוחקים עם אנשים בתוך החלום, ונראים לגברים כמו נשים יפות במראה החלום, ונוטלים את תשוקת האדם. אף כך לנשים הם נראים כגברים, ואלו נקראות רעה ונגע, כמו שנאמר "לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך".</p>
<p>ואלין אקרון רוחי תתאי [לתתא] דנפקי מגו שלהובא דאשא דכד נטלין אלין רוחין דלעילא די בגו היכלא דא נפקו תרי שלהובי⁶⁷³⁴ דאשא ואלין טסאן בעלמא ואתעבידו אלין תרין רוחין בדקא אמרן וכלא בסטרא דא מסאבא זכאין אינון צדיקיא דאתמנען מסטרין אלין ואסתמרו מנייהו ועל</p>	<p>ואלו נקראות רוחות תחתונות למטה, שיוצאות מתוך שלהבת האש. שכשנוסעות הרוחות הללו שלמעלה שבתוך ההיכל הזה, יוצאות שתי שלהבות אש, ואלו טסות בעולם, ואלו נעשו שתי רוחות כפי שאמרנו, והכל בצד הטומאה הזה. אשרי הצדיקים שנמנעים מהצדדים הללו ונשמרים מהם, ועל</p>
<p>רסד/ב</p>	
<p>דא כתיב (משלי ז ה) לשמרך מאשה זרה וגו':</p>	<p>זה נאמר "לשמרך מאשה זרה וגו'".</p>
<p>היכלא תליתאה⁶⁷³⁵ היכלא דא איהו היכלא דאפיל וחשיך ולית ביה נהורא כלל</p>	<p>ההיכל השלישי. ההיכל הזה הוא היכל אפל וחשוך, ואין בו אור כלל, והוא אפל יותר</p>

⁶⁷³³ עי' סוטה דף לה ע"א: אמר רבי יוחנן משום ר"מ כל לשון הרע שאין בו דבר אמת בתחילתו אין מתקיים בסופו.

עי' זהר ח"א ב ע"ב: מכאן מאן דבעי למימר שקרא יטול יסודא דקשוט בקדמיתא ולבתר יוקים ליה שקרא

ועי' יהל אור ח"ב טו ע"ד: רי"ש שכינו של קו"ף, אבל הן ק"ר, אין בהם הולדה, כי שניהם רע, לכן צריכין לשי"ן דלעילא, כל שקר שאין אמת בתחלתו כו', והן שקרא דמרגלים ומחלוקת בשמאלא, פי' אף שאין אחיזה שם מ"מ למטה יש להם קצת אחיזה בשמאלא, שהוא השי"ן, ואינו יכול להפוך אותה לרע, רק שממנה נבנית השקרא שלהן אח"כ. ולכן הזהיר ה"ת על ע"ה טו"ר ואלו המתין עד שבת היה מתברר הטוב, שאז בפרוח רשעים כו' להשמדם כו'.

⁶⁷³⁴ פירוש ונעשו מהם שני רוחות דחייבן בבני נשא (מ"מ).

⁶⁷³⁵ הפך היכל נוגה סוד נצח דקדושה והפך נוגה אופל וחשך הפך אור (רח"ו במ"מ), היכל השלישי הוא היכל הנוגה, והוא היכל הנעשה מן מלכות של הוד דבריאה, ויש בו ארבע פתחים, בסוד שם יהו"ה כל אות שולט על פתח אחד, לד' רוחות השמים, כנגד ארבע מיתות בית דין, היוצאים על ידי היכל ד' של החיצונים. ובפתח הראשון ממונה עליו מלכיאל, וממשלתו על כל הפסק דין היוצא מבית

<p>ואיהו אפיל יתיר מן קדמאי והאי איהו דאקרי דומיא לה לקבל שמא דאקרי שונאא בהיכלא דא קיימי ארבע פתחין חד קיימא לסטרא דא וחד לסטרא דא וכן לארבע סטריין (ודא לסטרא דא):</p>	<p>מהראשונים. וזהו שנקרא דומ"ה, כנגד השם שנקרא שונ"א. בהיכל הזה קיימים ארבעה פתחים, אחד קיים בצד זה, ואחד בצד זה, וכן בארבעת הצדדים.</p>
<p>(ו)חד ממנא קיימא על האי פתחא קדמאה והאי ממנא קיימא בההוא תקיפו דרוגזא דעלמא כד דינא שריא בעלמא והאי ממנא דשרין (וההוא ממנא שריא) בהאי פתחא (ל)נטיל זיינין ואנח לון לאינון תרעין דבי כנישתא⁶⁷³⁶ והאי אקרי סקפורטיו"א ודא הוא בשלונא דעלמא ועל דא כתיב (שם ד יט) דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו האי ממנא קיימא על פרשת ארחין למחמי⁶⁷³⁷ בההוא זמנא דאיהו שליט ושריא דינא בעלמא (ו)איהו קיימא למחמי ובמאן (למאן) דאזיל יחידאי בשוקא⁶⁷³⁸ ואי הוא אערע בהדיה יכיל לנזקא ליה ולא תרע מזליה:</p>	<p>ממונה אחד עומד על הפתח הראשון הזה, והממונה הזה עומד באותו תוקף של הרוגז של העולם. כשדין שורה בעולם, הממונה הזה ששורה בפתח הזה נוטל כלי זין ומניח אותם באותם שערי בית הכנסת, וזה נקרא סקפורטיו"א, וזהו הכשלון של העולם, ועל זה נאמר "דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו". הממונה הזה עומד על פרשת דרכים לראות באותו זמן שהוא שולט והדין שרוי בעולם, הוא עומד לראות במי שהולך יחידי בשוק, ואם הוא פוגש אותו, יכול להזיק לו ולהרע את מזלו.</p>
<p>פתחא תניינא ביה קיימא חד ממנא אחרינא ודא איהו קיימא לנשלא פתקין דדינא</p>	<p>הפתח השני, בו עומד ממונה אחד אחר, וזהו שעומד ליטול פתקי דין, וזהו סנגדיא"ל. ותחת ידו כמו שומרי חוק ששולטים,</p>

דין של המלך, שהם הע"א סנהדרין, להיות נדון באותו הכתב של הפסק הנחתם בדינו של המלך, ליתן אותו ביד הרצים שבסטרא אחרא. ושני סופרין הם תחת ידו, אחד מימין ואחד משמאל, להשיג בפסק הדין הנגזר מפי בית דין, לעשותו. וזה המלאך מלכיאל הוא מעכב הפסק דין שמא יעשה תשובה, עד [ש]לא ימסרו אותו לחיצונים, כי אי אפשר להחזירו, אם יצא משער הזה, ליד החיצונים. כי תכף ומיד מוכן ומזומן ממונה אחד של סטרא אחרא, בעל דין קשה, שאינו מרחם על בני אדם רחמנא ליצלן, ושמם סנגדיאל והוא ממונה על השער הראשון [של] היכל החיצונים, והיא השער האחד של גיהנם. וכמה מלאכי חבלה הם ממונים לשוטט בעולם לעשות דין ומשפט בהרשעים ולכן הממונה מלכיאל הוא מעיין בפסק דין, כדי למצוא לו איזה זכות, שיהיה תולה איזה שנים להצילו, והוא מעכב בשביל זה הפסק אצלו. והשני סופרים הם שמשיאל וקמואל הם הכותבים כל פסק דין, וכיון שנכתב ונחתם בטבעת המלך אין להשיב, תכף מוסרים אותו ליד ממונה האכזרי שבגיהנם, הנקרא סנגדיאל. ובזמן שנוטל אותו הפסק מיד מלכיאל זה, ושם ממונים אלף ורבות, ליקח אותו הפסק, מיד המלאך הזה, ושני כרוזים יוצאים מלפניו, ומלאכי חבלה הם רודפים ומשוטטים בעולם, עד שנעשה הדין בעולם. ועל זה עומד מלכיאל בפתח הראשון, עד לא יהיה נשלם הדין, לעיין בזכותו ולעכבו, עד [ש]לא יצא ועל זה נאמר, "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא" (דברים לב ד) (ספר עמק המלך ש"ז פ"ח), קשה דאיתא באוצ"ח דרוש הקליפות שהקליפ' הם הפך הקדושה שבקדושה פרצוף העליון הוא הקדוש ביותר. והקליפות להפך שהפרצוף התחתון הוא הטמא ביותר והעליון יש בו קצת טוב עכ"ל. וא"כ היכלות אלו הא' צור שהוא נגד לבנת הספיר והשני נגד הוד דקדושה והג' נגד נצח דקדושה והיה ראוי שהיכל בור שהוא יסוד ומלכות דס"א יהיה אפל וחשוך יותר מפני הטומאה שבו. והשני לא יהיה אפל כמוהו ומל"ש הג'. וכאן אומר היכלא איהו חשוך יתיר על היכלא קדמאה. וכן בהיכל הג' אומר היכלא דא אפילו יתיר מן קדמאי וכן בהיכל הז' אומר לעיל בדף רס"ג ע"א שהוא ארץ תחתית וכן לקמן בדף רס"ח ע"א ובפרשת וילך אומר שארץ תחתית הוא טמא מכולם ושם יורדים אותם שאין חוששים לענות אמן וצ"ע (מ"מ).

⁶⁷³⁶ (נ"א דבני נשא) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁷³⁷ האי ממנא קיימא על פרשת ארחין למחמי (מוסגר בדפ"ק).

⁶⁷³⁸ ר"ל שהוא זמן המגיפה דשליט דינא על עלמא ואז אבן נגף שלטא שהוא בהיכל ג', וז"ש לא ידעו במה יכשלו וכמ"ש כי מלאכיו יצוה לך וכו' פן תגוף באבן רגליך וכו' ששם הוא אבן מכשול שהוא ברגלין כמ"ש (ירמיה יג טז) בטרם יתנגפו רגליכם על הרי נשף והוא בהיכל הנ"ל דהוא חשיך ואפיל ושם הוא אבן נגף, והוא ע"י עונות שאדם דש בעקביו בהליכה לדבר עבירה וכדומה שאינו מרגיש בחטא הנ"ל, וז"ש דרך רשעים כאפילה לא ידעו וכו' (אפיקי ים ב"ק ס ע"ב). עי' ח"א קפב ע"ב.

<p>ודא איהו [סנגדיא⁶⁷³⁹] (הנגדיאל) ותחות ידיה כמה גרדיני נימוסין דשלטאן דקיימין לקבלא אינון פתקין דדינא והאי קיימא על פתחא דא וכד נטיל פתקא דדינא האי קיימא על פתחא דא ונחית לתתא לאינון פתחין חשוכאן דלתתא חד לההוא דאקרי שחת וחד לההוא דאקרי בור דאינון לתתא ותמן כמה אלף וכמה רבבן ממנן דשלטי בעלמא למעבד דינא ואשתלים דינא בההוא פתקא:</p>	<p>שעומדים לקבל אותם פתקי הדין, וזה עומד בפתח הזה. וכשנטול פתק של דין, זה עומד בפתח הזה, ויורד למטה לאותם הפתחים החשוכים שלמטה. אחד לאותו שנקרא שחת, ואחד לאותו שנקרא בור, שהם למטה, ושם כמה אלף ורובבות ממונים ששולטים בעולם לעשות דין, ונשלם הדין באותו הפתק.</p>
<p>פתחא תליתאה בהאי פתחא אית ממנא אחרא [אנגריון נ"א אנגדין] (אנגריון) שמיה ודא איהו קיימא על כל אינון מרעין ומכאובין וחלחולין ואשא דגרמי דהא מניה נפקי כמה וכמה אלף ורבבן דממנן עמיה על כל אינון מרעין ומכאובין כמה דאתמר:</p>	<p>הפתח השלישי. בפתח הזה יש ממנה אחר ששמו אנגריון, וזהו שעומד על כל אותם מחלות ומכאובים ושלשולים ואש העצמות, שהרי ממנו יוצאים כמה וכמה אלף ורובבות שממונים עמו על כל אותם מחלות ומכאובים, כמו שנתבאר.</p>
<p>פתחא רביעאה הכא איהו חד רוחא דאתברי⁶⁷⁴⁰ בפגימו דסיהרא ואקרי אסכר"א והאי קיימא על קטול⁶⁷⁴¹ דרבי⁶⁷⁴² ודא אתחזי לון וחייד בהון עד דקטיל לון ואדמי לון כאתתא אמיהו (כאתתא) דרביא ומניקא לון [וחייכא בהו ואחידת לון] (ואחידת) וקטלת לון:</p>	<p>הפתח הרביעי. כאן היא רוח אחת שנבראה במעוט הלבנה, ונקראת אסכר"ה. וזו עומד על הריגת התינוקות, וזו נראית להם וצוחקת עמהם עד שהורגת אותם, ונדמית להם כאשה אם התינוק, ומיניקה אותם וצוחקת עמהם, ואוחזת אותם והורגת אותם.</p>
<p>באמצעיתא דהאי היכלא קיימא חד רוחא דאקרי אגיריסו"ן האי אתמנא על כל אינון דמתין מבר תליסר שנין עד עשרין שנין האי איהו קטולא דלהון כמה דאוקימנא ודא איהו (בחברותא) [בחכמתא] דההוא נחש⁶⁷⁴³ כדקאמרן וקיימא בהדיה ואזיל אבתריה ועל דא אקרי מלאך המות טוב מאד דכתיב (בראשית א לא) והנה טוב מאד ואוקימנא:</p>	<p>באמצע ההיכל הזה עומדת רוח אחת שנקראת אגיריסו"ן. זו התמנתה על כל אותם שמתים מבן שלש עשרה שנים עד עשרים שנים. זהו ההורג שלהם, כמו שבארנו, וזהו בחברות (בחכמה) עם אותו הנחש שאמרנו, ועומד עמו והולך אחריו. ועל כן נקרא מלאך המות טוב מאד, שנאמר "והנה טוב מאד", ובארנו.</p>
<p>מהכא מתפשטין ונפקין תרין רוחין א"ף וחמו"ה⁶⁷⁴⁴ ואלין אתמנון על כל אינון דשמעי</p>	<p>מכאן מתפשטות ויוצאות שתי רוחות, א"ף וחמ"ה. ואלה התמנו על כל אותם ששומעים נזיפה ממי שיגע תורה, והם בוטחים בו ולא</p>

⁶⁷³⁹ עי' לעיל רמח ע"א.

⁶⁷⁴⁰ רסו ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁷⁴¹ קטילי (דפ"ו).

⁶⁷⁴² הוא מ"ש כאן להכרית עולל בחוץ והוא קטילא דרבייא הנ"ל בחורים מרחובות מ"ג עד עשרים שנה, והוא שליטתם בפגימו דסיהרא ביום רביעי מארת חסר שיום רביעי הוא בנצח והוא בהיכל הנ"ל כמ"ש. וגם היכלות נוגה וזוהר הם נק' חוץ ורחובות שהם ברגלין לבר מגופא, וז"ש כאן ואמר מחוץ תשכל חרב וכו' (אפיקי ים שם).

⁶⁷⁴³ קמח ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁷⁴⁴ וע"ז אמר משה לאהרן קח וכו' את המחתה וכו' כי יצא הקצף וכו', כי מחוטמא דז"א משם נפקין אף וחימה ומשם סוד המגיפה שהוא קלקול הרוח האויר שהוא נשיבו דחוטמא, ולכן הוצרך להקטיר קטרת בסוד ריח ניחוח להוריד רוחא דחיי מחוטמא דע"ק שמשם חייין וחיין דחיין ובזה נעצר המגיפה, שסוד תח"מ מנשיבו דחוטמא דע"ק וכמ"ש (יחזקאל לז ט) מארבע רוחות בואי הרוח ופחי וכו' וכת' (בראשית ו ג) לא ידין רוחי באדם לעולם וכו', אף וחימה הוא נג"ף ו' דחימה הוא אב"ן דנגף (אפיקי ים שם).

848

<p>נזיפא ממאן דלעי באורייתא ואתרחצן ביה⁶⁷⁴⁵ ולא וחישי (מקנאן) עליה וכן על כל אינון דחייכאן ממלי דאורייתא או ממלי דרבנן:</p>	<p>חוששים ממנו. וכן על כל אותם שצוחקים מדברי תורה או מדברי חכמים.</p>
<p>(דהא) מאף וחמה ואלין נפקין כמה אלף וכמה רבבן וכלהו נפקי ושארן עליהו דבני נשא אינון דמשתדלין באורייתא או דמשתדלי במלי דמצוה ואולי בארחה דמצוה בגין דיתעצבון ולא יחדון בה ומתרין אלין דחיל משה כד האבו ישראל [הוה] ונחית מן טורא דכתיב (דברים ט יט) כי יגרתני מפני האף והחמה:</p>	<p>מהאף והחמה הללו יוצאים כמה אלפים וכמה רבבות, וכולם יוצאים ושורים על בני אדם, אותם שעוסקים בתורה או עוסקים בדברי מצוה והולכים בדרך של מצוה, כדי שיתעצבו ולא ישמחו בה. ומשני אלה פחד משה כשחטאו ישראל וירד מההר, שנאמר "כי יגורתי מפני האף והחמה".</p>
<p>תחות אלין אית רוחא חדא דקיימא על כל אינון מארי דלישנא בישא דכד מתערי בני נשא בלישנא בישא או ההוא בר נש דאתער בלישנא בישא כדין אתער האי רוחא בישא [מסאבא] דלעילא דאקרי סכסיכו⁶⁷⁴⁶ ואיהו שארי על ההוא אתערותא דלישנא בישא דשאר⁶⁷⁴⁷ ביה בני נשא ואיהו עאל לעילא וגרים בההוא אתערו דלישנא בישא מותא וחרבא וקטולא בעלמא:</p>	<p>תחת אלו יש רוח אחת שעומדת על כל אותם בעלי לשון הרע, שכשמתעוררים אנשים בלשון הרע, או אותו אדם שמתעורר בלשון הרע, אז מתעוררת אותה רוח רעה טמאה שלמעלה שנקראת סכסיכ"א. והיא שורה על אותה התעוררות של לשון הרע שהתחילו בה בני אדם, והיא נכנסת למעלה, וגורמת באותה התעוררות של לשון הרע מות וחרב והרג בעולם.</p>
<p>רסה/א</p>	
<p>ווי לאינון דמתערי להאי סטרא בישא ולא נטרי פומייהו⁶⁷⁴⁸ ולישנהון ולא חששי על דא ולא ידעי דהא באתערו דלתתא תליא אתערו דלעילא בין למב בין לביש:</p>	<p>אוי לאותם שמעוררים את הצד הרע הזה ואין שומרים פיהם ולשונם, ולא חוששים על כך, ולא יודעים שהרי בהתעוררות שלמטה תלויה ההתעוררות שלמעלה, בין לטוב בין לרע.</p>
<p>תא הזי כד האי אתערו דלישנא בישא אתער לתתא כדין האי נחש עקלתון⁶⁷⁴⁹ (נחש</p>	<p>בא וראה, כשהתעוררות לשון הרע הזו מתעוררת למטה, אז "נחש עקלתון" הזה מעלה את קשקשיו ומעמיד אותם בעליה,</p>

⁶⁷⁴⁵ הלשון הזה אין לו הבנה. ואית דגרסי על כל אינון דשמעי נזיפה על מאן דלעי וכו' ואתרינון ביה. ור"ל הרוחות אלו ממונים על השומעים נזיפה בת"ח ונתרצה הדבר בעיניהם ולא נתקנאו על זה (מ"מ).

⁶⁷⁴⁶ נק' כן ע"ש ריב ורכילות וכמ"ש (ישעיה יט ב) וסכסכתי מצרים במצרים, והוא גי' עק"ב ששליטתם בנצח היכל ג' וכו' הכלב הוא בלשון, וכן ביצ"מ לא יחרץ כלב לשונו (אפיקי ים שם).
⁶⁷⁴⁷ דשארי (דפ"ו).

⁶⁷⁴⁸ בזה תבין דרש רז"ל (ערכין דף ט"ו) זאת תהיה תורת המצורע תורת המוציא שם רע ונודע כי הנוק' נקראת שם שהם או לאה או רחל ובינה נקראת שמך הגדול כנודע והמדבר לשון הרע גורם להוציא שם רע למעלה שהם שאת או ספחת וגו' תמורת שם טוב שהוא בלאה או ברחל, וזה אומרו אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' כנודע כי לאה ורחל יוצאות בעור בשרו של ז"א ובפרט לאה היא הנקראת עור בסוד המבואר אצלינו בפסוק עור בעד עור וגו' כי רחל נקראת נפשו אבל לאה נקראת עור כי אין בה מוחין גמורים בסוד תפילה של יד בארבע פרשיות שהם ברחל אבל לאה היא קשר של תפילין של ראש שהוא עור בלבד ואין בה פרשיות ממש ואמר כי תמורת לאה ורחל היוצאות בעור בשרו יצאו עתה שאת או ספחת וגו'. והתיקון לזה והובא אל אהרן הכהן וגו' פירוש כי הנה נתבאר אצלינו כי יסוד דאבא הוא הו"ה דע"ב דיודין ואחורים שלו הם שתי בחינות הפשוטות וכו' (שער המצות - פרשת תזריע). ההולך רכיל והמספר לשון הרע, פוגם בשכינה, שהיא עם מספר המלה בגימטריא לשון, והלשון יסוד ברית קודש שלה, ובה שם אדנות, שהוא דינא דמלכות (עמק המלך שער תיקוני התשובה פרק יב).

⁶⁷⁴⁹ פירוש נוקבא דקליפה, נחש בריח דכורא דקליפה כמ"ל בדף רמ"ד ע"ב (מ"מ).

<p>ומתעורר מראשו עד רגליו. וכשקשקשו עולים ומתעוררים, אז כל הגוף מתעורר. קשקשו, אלו הם כל אותם שומרי החוקים שבחוף.</p>	<p>בריה) סליק קשקשו⁶⁷⁵⁰ ואוקים לון בסליקן ואתער מרישא ועד רגליו וכד קשקשו סליקן ומתערי כדין כל גופא אתער קשקשו⁶⁷⁵¹ (ו) אליו אינון⁶⁷⁵² כל גרדיני נימוסין דלבר:</p>
<p>וכלהו מתערי ואחדין בההוא מלה בישא ומתערי לגבי ההוא נחש בריה כדין כל גופא בישא אתער מרישיה ועד רגליו בכל הני היכלין דקאמרן וכל אינון קשקשין בההוא גלדא⁶⁷⁵³ נחתין לתתא וההוא גלדא אתפשט מניה ונחית לתתא וגופא סליק ואתער למהוי דלטורא לעילא:</p>	<p>וכלם מתעוררים ואוחזים באותו דבר רע, ומעוררים אצל אותו "נחש בריח". אזי כל הגוף הרע מתעורר מראשו ועד רגליו בכל ההיכלות הללו שאמרנו, וכל אותם קשקשים שבאותו עור יורדים למטה, ואותו עור מתפשט ממנו ויורד למטה. והגוף עולה, ומתעורר להיות מלשין למעלה.</p>
<p>תא חזי אף על גב דזמנא קביעא איהו לכל וחויין (חיוון) דעלמא לאתפשטא משכא דלהון לא מתפשטי אלא בזמנא דמתערי בלישנא בישא לתתא⁶⁷⁵⁴ וכדין אתער ההוא רוחא ונ"א חויא בישא לעילא ופשט משכיה וקשקשו מניה (ו) דא סליק ודא נחית וקשיא עליה ההוא אתפשטותא דקשקשו במשכיה מכלא מאי טעמא בגין דאתפרש מזווגיה דאלמלא⁶⁷⁵⁵ הוה כלא בחבורא חדא לא יכלין עלמא למסבל לון וכלא בגין אתערותא דלישנא בישא דלתתא:</p>	<p>בא וראה, אף על גב שזמן קבוע הוא לכל הנחשים של העולם לפשוט את עורם, אינם מתפשטים אלא בזמן שמתעוררים בלשון הרע למטה, ואז מתעוררת אותה הרוח (הנחש) הרעה למעלה, ופושטת את עורו ואת קשקשו ממנו. זה עולה וזה יורד. וקשה עליו אותה הפשטת הקשקשים מעורו מהכל. למה, משום שנפרד מזווגו, שאלמלא היה הכל בחבור אחד, לא יכלו העולמות לסבול אותם, והכל משום ההתעוררות של לשון הרע שלמטה.</p>
<p>וכד וחויין (חיוון) דלתתא מתפשטי מההוא משכא כדין כל חד וחד יהיב קלא ואתער לכמה חויין דקיימי בההוא אתר דאקרי בור דתמן כמה נחשין קיימין וכלהו דלטורין לאתערא להאי חויא רבא למהוי דלטורא על עלמא וכלא בגין האי אתערו דלישנא בישא כד קיימא אתערותא דיליה לתתא:</p>	<p>וכשהנחשים שלמטה מתפשטים מאותו העור, אז כל אחד ואחד נותן קול, ומעורר כמה נחשים שעומדים באותו מקום, שנקרא בור, ששם קיימים כמה נחשים. וכולם מלשינים לעורר את הנחש הגדול הזה להיות מלשין על העולם, והכל משום ההתעוררות הזו של לשון הרע, כשקיימת התעוררות שלו למטה.</p>

⁶⁷⁵⁰ הוא בנר"ה ששם לויתן נחש בריח זר"נ בסוד היאורין, והוא מ"ש כאן [ב"ק ס ע"ב] וכאשר מלאך המות בא לעיר אז כלבים בוכים שהרי מזונם הוא בסובין שמטחינת המ"ן דרחיים שהם שחקים ששם רחיים וכו' ושוחקין מ"ן. וסוד העיניים הם בנר"ה שלכן פסיעה גסה נוטלת וכו', והם סוד תרין דמעין קין והבל שהם בנר"ה כידוע שהם לבר מגופא ולא אתכללו ברזא דאדם, וז"ש שהכלבים בוכים והוא מ"ש בירמי' (ט טז) קראו למקוננות וכו' ותרדנה עינינו דמעה וכו' כי עלה מות בחלונינו וכו' להכרית וכו' והוא כמ"ש, והם תרין דמעין דנחתין לימא רבא ותה"ר והוא בלאד"ן דאשתני לכלב"א שאין בו צורת אדם שהם לבר מכללא דאדם וכשאליהו בא לעיר אז נמתקים קצת והם בסוד שחקים שמקבלים הסובים מן הרחיים ע"י המיתוק והטחינה, וז"ש שכלבים משחקים כי הם מקבלים קצת גם אותם שלמטה בסוד יצחק צחוק עשה לי אלקים (אפיקי ים ב"ק ס ע"ב).

⁶⁷⁵¹ עי' לעיל קח ע"א.

⁶⁷⁵² דהיינו שמפרש הזוהר מה הם קשקשו ויאמר שהם החיילות שלו (מ"מ).

⁶⁷⁵³ הם הכוחות שהוא מתלבש בהם שאז פושטם והוא לבדו עולה במדורין נגד ההיכלות ושם מעורר המדנים (רח"ו).

⁶⁷⁵⁴ עי' לעיל עו ע"א, והוא משיכת הערלה, עי' בהגר"א על תיקו"ז נא ע"ב: אינו נשאר הגוף חי כל זמן שערלה חופפת על העטרה, והוא כתנות עור של הגוף, וצריך לפושטו עד לעתיד לבא, בזמן התחיה, שהוא זמן התגלות העטרה.

⁶⁷⁵⁵ פירוש ראה הקב"ה שאם לא יופרד מבת זוגו יחריבו העולם ח"ו ע"י לה"ר של התחתונים לכך מפרידו מבת זוגו כדי שיהיה קצת תיקון לתחתונים (מ"מ).

<p>כגוונא דא מאן דלעי באורייתא כמה אינון דאקרון לשון הקדש⁶⁷⁵⁶ דמתחברון ואתערי אתערותא לההוא אתר דאקרי לשון הקדש לשון מההוא קדש דלעילא⁶⁷⁵⁷ וכמה קדושות וקדישין מתערין מכל סטרין זכאה חולקהון דצדיקיא ואינון דגרמי (אינון) לאתערא קדושין לעילא ולתתא קדושה דלעילא וקדושה דלתתא:</p>	<p>כמו כן מי שיגע בתורה, כמה הם שנקראים לשון הקודש, שמתחברים ומעוררים התעוררות לאותו מקום שנקרא לשון הקודש, לשון מאותו קודש שלמעלה, וכמה קדושות וקדושים מתעוררים מכל הצדדים. אשרי חלקם של הצדיקים, אותם שגורמים לעורר קדושות למעלה ולמטה, קדושה שלמעלה וקדושה שלמטה.</p>
<p>ועל דא כתיב (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים והתקדשתם אלו מים ראשונים ואינון [אתקרון] מיין עלאיין⁶⁷⁵⁸ והייתם קדושים אלין מיין תתאיין⁶⁷⁵⁹ ואקרון מים אחרונים ומוון באמצע⁶⁷⁶⁰ בין מים ראשונים למים אחרונים ועל דא מוון לאו איהו במים אחרונים אלא במים ראשונים⁶⁷⁶¹ מים ראשונים מעילא דמונא תליא ביה ולא במים אחרונים ורזא לקדישי עליונין אתיהיב זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ועל זה נאמר "והתקדשתם והייתם קדושים". והתקדשתם, אלו מים ראשונים, והם נקראים מים עליונים. והייתם קדושים, אלו המים התחתונים, ונקראו מים אחרונים. ומזון באמצע, בין מים ראשונים למים אחרונים. ועל זה מוון אינו במים אחרונים, אלא במים ראשונים. מים הראשונים ממעלה, שהמזון תלוי בו, ולא במים אחרונים. והסוד ניתן לקדושים עליונים. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>היכלא רביעאה היכלא דא איהו דאקרי חוב"ה⁶⁷⁶² ודא איהו (תהלים מ ג) טיט היון לקבל שמא אחרא דאקרי אבן מכשול וכלא חד איהו חובה ובגין דתמן קיימי כל חובי דעלמא אכרעותא דחובין:</p>	<p>ההיכל הרביעי. ההיכל הזה הוא נקרא חוב"ה. וזהו "טיט היון", כנגד שם אחר שנקרא אבן מכשול, והכל אחד. הוא חוב"ה, משום ששם קיימים כל חטאי העולם, הכרעת החטאים.</p>
<p>בגין דכד חבאן בני נשא כל אינון גרדיני נימוסין נטלין אינון חובין ומנחי לון בהאי היכלא דאקרי חובה וכל זכייין דעלמא כלהו מלאכין קדישין דממנן על זכוון דעלמא כלהו נטלי לאינון זכוון ואוקמי לון בהיכלא רביעאה דאקרי זכות ותמן קיימי זכוון דבני נשא וחובין קיימי בהיכלא אחרא דאקרי חובה ואתקלו כחדא ביומא דראש השנה כי (קהלת ז יד) גם את זה לעמת זה עשה האלהים ולבתר דאכרעו זכייין או חובין לסטרא דא או לסטרא דא הכי נצח:</p>	<p>משום שכאשר חוטאים בני אדם, כל אלו שומרי החוקים לוקחים אותם החטאים ומניחים אותם בהיכל הזה שנקרא חובה. וכל זכויות העולם, כל המלאכים הקדושים שממונים על זכויות העולם, כולם נוטלים את אותן הזכויות, ומעמידים אותן בהיכל הרביעי שנקרא זכות, ושם עומדות זכויות בני אדם, והחטאים עומדים בהיכל אחר שנקרא חובה. ונשקלים כאחד ביום של ראש השנה, כי "גם את זה לעומת זה עשה האלהים". ואחר שהכריעו הזכויות או החובות לצד זה או לצד זה, כך מנצח.</p>

⁶⁷⁵⁶ עי' ספר יצירה (נוסח דפוס מנטובא - פרק ו משנה ח): כרת לו ברית בין עשר אצבעות ידי והוא לשון הקדש. ועי' ח"ג כ ע"א, ושם סא ע"א. ועי' רמ"ז ח"א עו ע"ב: סוד שם סתרי תורה, ונמצא שיסודם על סוד הקו האמצעי הוא הדעת מתחילתו והמשך התפשטות שלו. ולכן לעיל ע"ד ב' תמצא ששם מתחילים סתרי תורה, לפי ששם מדבר על סוד לשון הקדש, שהוא פנימיות הדעת ברית הלשון. ⁶⁷⁵⁷ פירוש מלכות היא לשון שיש לה הארה מאבא (מ"מ).

⁶⁷⁵⁸ שפע ז"א מה"ח מ"ד מעילא (רח"ו).

⁶⁷⁵⁹ שפע נוק' מהגבורות מ"ן מתתא (רח"ו). והא דקרייה חובא כי נודע שמצות עשה הם בזכר ול"ת במלכות, וזהו ראשונים מצוה שהיא מ"ע שנק' מצוה, ואחרונים שהם ל"ת חובה (מ"מ).

⁶⁷⁶⁰ היינו השפע המתהווה מהזווג (רח"ו).

⁶⁷⁶¹ שאם אין הזכר משפיע מ"ד אין פעולת מ"ן דנוק' פועלות (רח"ו).

⁶⁷⁶² היפך היכל הזכות סוד הגבורה דקדושה והפך חובה (רח"ו). ז ע"א (הערת הזהר).

<p>ועל דא ביומא דראש השנה כד אמתערין (מתחברין) אלין תרין סטריין זכות וחובה ובהו תליין חיים ומות אי זכייין אכרעו לסטרא דא דאקרי זכות אכתוב בר נש בההוא סטרא דאקרי חיים</p>	<p>ועל זה, ביום של ראש השנה, כשמתעוררים שני הצדדים הללו, זכות וחובה, ובהם תלויים חיים ומות, אם הזכויות הכריעו לצד הזה שנקרא זכות, נכתב האדם באותו צד שנקרא חיים.</p>
<p>רסה/ב</p>	
<p>בגין דהני תרין סטריין קיימי בההוא יומא דא בסטרא דא ודא בסטרא דא אי זכי ההוא בר נש ונצחין אינון זכייין הא אכתוב ההוא בר נש לחיים בגין דאחיד ביה האי סטרא קדישא ודאקרי זכות וחיים אחיד ביהו ואמר דא דילי הוא ודידי הוה וכדין אכתוב ההוא בר נש לחיים [ואכתוב דאיהו דיליה]:</p>	<p>משום ששני הצדדים הללו עומדים באותו יום, זה בצד זה וזה בצד זה. אם זוכה אותו אדם ונצחו אותו זכויות, הרי נכתב אותו אדם לחיים, משום שאחז בו הצד הקדוש הזה שנקרא זכות, והחיים אחזו בו, ואומר, זה שלי הוא, ושלי היה. ואז נכתב אותו אדם לחיים (ונכתב שהוא שלו).</p>
<p>ואי נצחין חובין האי סטרא אחרא מסאבא דאקרי חובה ומות אחיד ביה (ו)אמר האי דידי הוא ודידי הוי וכדין אכתוב דאיהו דיליה ודא הוא דתנינן דהא ביומא דא דראש השנה אכתוב בר נש או לחיים או למיתה אי אכתוב בסטרא דקדושה אכתוב לחיים ואתקיים תמן [ואתדבק ביה] ואי אכתוב לסטרא אחרא אתקיים בסטרא דמסאבותא ודביק ביה ודא הוא [דכתיב⁶⁷⁶³] הן לחיים הן למות ואתמשך בהאי סטרא או בהאי סטרא:</p>	<p>ואם נצחו החטאים, הצד האחר הטמא הזה, שנקרא חובה ומות, אוחז בו ואומר, זה שלי הוא, ושלי היה. ואז נכתב שהוא שלו. וזהו ששנינו, שהרי ביום הזה של ראש השנה נכתב אדם או לחיים או למיתה. אם נכתב בצד הקדושה, נכתב לחיים ומתקיים שם ונדבק בו. ואם נכתב בצד האחר, מתקיים בצד הטומאה ודבק בו, וזהו הן לחיים הן למות. ונמשך בצד הזה או בצד הזה.</p>
<p>כל זמנא דאיהו קיימא בסטרא דא דקדושה כל קדושין וכל דכייין מתדבקין ביה⁶⁷⁶⁴ יקרא דקודשא בריך הוא יתיב וישמע ליה עליה כתיב (תהלים צא טו-טז) יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו אורך ימים אשביעהו ואראהו וזמנא דאיהו קיימא בסטרא אחרא דמסאבא כל מסאבו וכל חובה וכל בישין מתדבקין ביה יקרא ולית מאן דישמע ליה מרחקא איהו מקודשא בריך הוא עליה כתיב (שם קיט קנה) רחוק מרשעים ישועה וכתוב (ישעיה א טו) גם כי תרבו תפלה אינני שומע:</p>	<p>כל זמן שהוא עומד בצד הזה של הקדושה, כל הקדושים וכל הטהרות נדבקים בו. יקרא, שהקדוש ברוך הוא ישב וישמע לו. עליו נאמר "יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו, אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי". וכל זמן שהוא עומד בצד האחר של הטומאה, כל טומאה וכל חטא וכל הרעות נדבקות בו. יקרא, ואין מי שישמע אותו, מרוחק הוא מהקדוש ברוך הוא. עליו נאמר "רחוק מרשעים ישועה", ונאמר "גם כי תרבו תפלה אינני שומע".</p>
<p>היכלא דא איהו אתר דכל אינון דאקרין אלהים אחרים⁶⁷⁶⁵ בגין דאתגליין הכא וכל</p>	<p>ההיכל הזה הוא המקום של כל אותם שנקראים אלהים אחרים, משום שמתגלים</p>

⁶⁷⁶³ כנראה שכוונתו לפסוק (שמואל ב' טו כא) ויען אָתִי את המלך ויאמר חי ה' וחי אדני המלך כי במקום אשר יהיה שם אדני המלך אם למות אם לחיים כי שם יהיה עבדך.

⁶⁷⁶⁴ עי' ח"א רכא ע"א: ביומא דא נפקי ישראל בסימנין רשימין מגו מלכא [הם לבושי המלך בסוד הספירות והם מאני קרבא מפני שהם מהמלכות בית המלך ודאי - אור יקר] בגין דאינון נצחין דינא ומאי סימנין אינון סימני מהימנותא [היינו סוד האצילות אגוד ומיוחד חותם אמת דהיינו סוד הייחוד שש טבעות שש חותמות שחתם המלך במציאות עולם דהיינו האצילות מבינה ולמטה - אור יקר] חותמא דמלכא עלאה.

⁶⁷⁶⁵ וז"ש {פ"ג דאבות} שנאמר כי כל שלחנם מלא קיא צואה כו' (יהל אור ח"ב ב יז ע"ב).

<p>אינון דמפתו להו לבני נשא בענוגין דהאי עלמא לאזנאה לאתענגא בענוגי נאופין דעלמא ומשכי להו בתר ענוגין ונאופין דהאי עלמא כדקאמרן⁶⁷⁶⁶:</p>	<p>כאן. וכל אותם שמפתים את בני האדם בתענוגות העולם הזה, לזנות ולהתענג בתענוגות של נאופים של העולם, ומושכים אותם אחר תענוגי ונאופי העולם הזה, כמו שאמרנו.</p>
<p>בהאי היכלא אתהזי חד רוחא שליט תקיפא דאיהו על כלהו ודא אקרי אוף הכי⁶⁷⁶⁷ אל כגוונא דאחרא⁶⁷⁶⁸ דבסטר קדושה האי איהו או"ל נכו"ר ודא איהו דמפתי לבר נש דלעי באורייתא או דקאים בני מדרשא האי רוחא תקיפא מפתי ליה וחשיב כמה הרהורין ואמר מה את קאים הכא טב לך למהך בחבורת אינון דגאו על בני נשא וואינון דאזלין בתר נשין שפיראן⁶⁷⁶⁹ ומתענגי בענוגי עלמא כיון דבר נש אתפתי אבתריה כדין כלהו שטיין ואזלי ואתמשכאן אבתריה:</p>	<p>בהיכל הזה נראית רוח אחת שולטת חזק, שהיא על כולם, ואף זה נקרא כך אל, כמו האחר שבצד הקדושה. זהו א"ל נכ"ר, וזהו שמפתה את האדם שיגע בתורה או שעומד בבית המדרש. הרוח החזקה הזו מפתה אותו, וחושב כמה הרהורים, ואומרת, מה אתה עומד כאן, טוב לך ללכת בחברת אותם שגאים על בני אדם, והם הולכים אחר נשים יפות ומתענגים בתענוגות העולם. כיון שאדם מתפתה אחריה, אז כולן משוטטות והולכות ונמשכות אחריו.</p>
<p>וכמה אינון אחרנין דקיימיין תחותיה וכלהו מסאבי ליה בהאי עלמא ומסאבי ליה בההוא עלמא⁶⁷⁷⁰ ואינון אקרונ צואה רותחת⁶⁷⁷¹</p>	<p>וכמה הם אחרים שעומדים תחתיו, וכולם מטמאים אותו בעולם הזה, ומטמאים אותו באותו העולם. והם נקראים צואה רותחת, שנאמר "צא תאמר לו". אותן הדרגות שעומדות לטמא תמיד, והרי נתבאר.</p>

⁶⁷⁶⁶ תענוגים של רשעים הם בהיכל חובה נגד היכל זכות. וכו' ושם הוא סוד נגע היפוכא דענ"ג
שבהיכל זכות דקדושה. הוא מ"ש רז"ל בפ"ב דשבת (לג ע"ב עיי"ש) מה טובה של אומה זו וכו' עשו
מרחצאות לעדן עצמם וכו', שענוגין דלהון הוא נהר דינור על ראש רשעים יחול נהר יוצק יסודם
וכמ"ש (משלי כה כא) אם רעב שונאך וכו' כי גחלים אתה חותה על ראשו וכו' (אפיקי ים מגילה ו
ע"ב).

⁶⁷⁶⁷ אל תתמה על החפץ על שם אל הנזכר כאן שמקביל לגבורה כי זה האל הנז' הוא אל דאלהים
דעליה ארז"ל ואל זועם בכל יום (רח"ו).

⁶⁷⁶⁸ הוא ג"כ ביסודא דאשא בס"א, שכ"א נחת ביסודו כנ"ל. והוא בהיכל שכנגד היכל זכות, שהוא
יסוד השני מד' יסודות ארמ"ע, חגת"ם, כנ"ל (יהל אור ח"ב כז ע"ד). רנח ע"א (הערת הזהר).

⁶⁷⁶⁹ היו מעלים אותה [אשה סוטה] לב"ד הגדול שבירושלים וכו' הוא סוד עצום ונורא כי בדיקת
סוטה הי' צריך להיות דווקא ע"י סנהדרי גדולה שבלשכת הגזית וכו', והוא בסוד היכל הזכות ששם
סנהדרין יושבים בלשכת הגזית בטיבורה של א"י ששם סוד נקודת הטבור, ושם סוד ע' סנהדרין
שהם שבעין נהורין דשם, ושם סוד צור ישראל שהוא גזית. ונגדו בסט"א היכל חובה אבן מכשול
ושם רוחא דמפתי לב"נ למשכא לי' בניאופין למיזל בתר נשין שפיראן כמ"ש בפ' פקודי (ד' רסה ע"ב)
יעו"ש, ושם הוא חד רוחא מסאבא דאיכרי ארייא והם אוררי יום וכו', ומשם הוא סוד מים
המאררים לסוטה דאתמשכא אבתריהו, כי שם סוד מים אחרונים חובה זוהמא דסט"א. ובקדושה
בהיכל הזכות הם מים ראשונים מים קדושים, ושם סוד חטא מי מריבה וסוד והכית בצור ויצאו
ממנו מים וכו', ששם מקום הפרץ כמ"ש רבינו שם בפ' באריכות. ושם סוד הבטן בטנך ערימת חטים
וכו' מקום הדבוק דבין איש לאשתו. ולכן ובאו בה המים וכו' לצבות בטן וכו' כמ"ש רבינו שם (אפיקי
ים סוטה ז ע"א).

⁶⁷⁷⁰ קנ ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁷⁷¹ סוף כל הנשמות והאילנות להטהר ולהתקדש, ועל כל חלק וחלק ממנו נפרד הזוהמה, ולסוף
נופלת כלה על הקצה האחרון, שאינו יכול להטהר והולך 'לאבדון', שיש שם צואה רותחת, והוא
מדור הזוהמא התחתון שבכולם, שכל הזוהמא מהיכלות הטומאה שעליו נופלים בו, מזוהמת
הנפשיית אשר בהם. ולכן 'אותו האיש' הנדון בצואה רותחת (גיטין נז ע"א), אינו יכול להטהר עוד,
והוא הקצה האחרון שבזוהמת קין 'קינא דמסאבותא', זוהמת הנחש שבא על חוה, והוא סוד עבודה
זרה של ניצוץ סמאל ממש, שרצונו לעשות עצמו אלוה השתחוות לו. ולכן 'אותו האיש' עשה עצמו
עבודה זרה, והוא הקצה האחרון שבנפשו של קין, שהיה מקודם באיש נוקב השם, בנו של מצרי
שהרג משה, לכן גם כן אותו האיש היה משמש השם לעבודה זרה והוא נרמז במלת קין (עמק המלך
ש"ה פל"ב).

<p>דכתיב (ישעיה ל כב) צא תאמר ל⁶⁷⁷² (ו) אינון דרגין דקיימין לסאבא תדיר והא אתמר:</p>	
<p>באמצעות ההיכל הזה יש רוח אחרת שנקראת נגע. ומזו יוצאת רוח אחרת שנקראת נגע צרעת, והיא עומדת תמיד לטמא את כל אותם בעלי לשון הרע יותר על כל מה שמטמאים אותו. והנגע העליון הזה ממונה על כל אותם שולחנות של שבת, שכשנכנסת שבת ולא ערכו את עונג השבת כראוי והם מבזים את עונג השבת, הנגע הזה נוטל אותם שולחנות שאינם בעונג שבת כפי שאמרנו.</p>	<p>באמצעות ההיכל הזה יש רוח אחרת שנקראת נגע. ומזו יוצאת רוח אחרת שנקראת נגע צרעת, והיא עומדת תמיד לטמא את כל אותם בעלי לשון הרע יותר על כל מה שמטמאים אותו. והנגע העליון הזה ממונה על כל אותם שולחנות של שבת, שכשנכנסת שבת ולא ערכו את עונג השבת כראוי והם מבזים את עונג השבת, הנגע הזה נוטל אותם שולחנות שאינם בעונג שבת כפי שאמרנו.</p>
<p>וכד האי נטיל לאינון פתורי כל אינון גרדיני נימוסין דקיימי ביה כלהו פתחי ואמרי (תהלים קט יז-יח) ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו, וילבש וגו'. ינקש (שם יא-יב) ינקש נושה לכל אשר לו וגו' אל יהי לו מושך חסד וגו'.</p>	<p>וכשזה נוטל את אותם השולחנות, כל אותם שומרי החוקים שעומדים בו, כולם פותחים ואומרים, "ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו, וילבש וגו'. ינקש נושה לכל אשר לו וגו', אל יהי לו מושך חסד וגו'".</p>
<p>והא אוקימנא בההוא ליליא דשבתא כד פתורי אתייהיבו לההוא סטרא בישא כדין אתתקף ההוא סטרא [בישא] מסאבא וההוא בר נש אתמסר לההוא סטרא ווי ליה דאתגרע מההוא סטרא קדישא סטרא דמהימנותא ואתפקד בסטרא אחרא מסאבא כנוונא דא בכל אינון סעודתי די"ט:</p>	<p>והרי בארנו, שבאותו ליל שבת, כשהשולחנות נתנו לאותו הצד הרע, אזי מתחזק אותו הצד הרע הטמא, ואותו אדם נמסר לאותו הצד. אוי לו שנחסר מאותו הצד הקדוש, צד האמונה, ונפקד בצד האחר הטמא. כמו כן בכל אותן סעודות של יום טוב.</p>
<p>רס/א</p>	
<p>הכא בהאי היכלא בני חיי ומזוני בהפוכא⁶⁷⁷⁷ איהו [ומההוא] (ובההוא) היכלא</p>	<p>כאן בהיכל הזה, בני חיים ומזונות הם בהפך. ובאותו היכל האחר הקדוש לא עומדים שלשת אלה, והם תלויים למעלה, וכאן הם עומדים לרע. שכאשר (מגיעים בניו של אדם)</p>

⁶⁷⁷² וז"ס שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו ד"ת כאלו אכלו מזבחי מתים {אבות פ"ג}, שהוא בהיכל הזה, כמ"ש בפ' תרומה אית שלחן ואית שלחן. וע"ש דף קנ"ג וקנ"ד. וזהו מזבחי מתים, שהיכל רביעי בסט' דקדושה, נק' אלקים חיים, אבל בסט"א לית תמן חיים (יהל אור ח"א יז ע"ב).
⁶⁷⁷³ עי' שעה"מ בהערה לעיל רסה ע"א.

⁶⁷⁷⁴ [בזהר] פרשת עקב רע"ג ע"א אמר שמי שאינו מקיים שלש סעודות ענג אתהפך ליה לנגע צרעת, שהוא הרוח היוצא מזה הנגע עלאה שהוא כולל לחסרון ענג שבת בכללות, אבל נגע צרעת שהוא פרטי ממונה על ביטול איזה פרטי כגון סעודה אחת מן השלש (רמ"ז).

⁶⁷⁷⁵ עי' ס"י (פ"ב מ"ד) אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע. עי' לש"ו דע"ה ח"ב עב ע"א, ז"ל, נעשה ע"י הגבורות כל החסרונות והקלקולים, וכן יעשה לעתיד על ידיהם כל התיקונים וכל העינוגים, כי כשהם מתייחדים עם החסדים ומתמתקים ומתבסמים, אין בטובה למעלה מהם, וכשהם שולטים לבדם אין ברעה למטה מהם.

⁶⁷⁷⁶ קנב ע"ב (הערת הזהר). וז"ס הדבור של חול שאסור בשבת (שבת קיב:). והענין כי הנחש בשמאלא, וכמש"ל, ובהיכל הזה מתערי ליה, כמש"ש {רסה:} ואינון מתערי להא חויא כו' ע"ש. והוא קלקל בלה"ר, והסיתו לאכול מעה"ד, ולכן כאן הוא שני הענינים. וז"ס וקראת לשבת ענג, וכבדתו כו', ודבר דבר, אז תתענג כו', שהוא היפוך לנגע ענג, זה לעו"ז כנ"ל (יהל אור ח"ב כד ע"ב).

⁶⁷⁷⁷ ר"ל שכול בני הפך בני ומיתה הפך החיים וקפחת פרנסה הפך מזוני אע"פ שהמקביל בקדושה היינו היכל הזכות ולא בזכותא תליין אלא במזלא לפי דליכא מזל להם כנודע בסוד עשו אדרת שער לא יש תקוני שערות לאריך שלהם (רח"ו).

<p>אחרא⁶⁷⁷⁸ קדישא לא קיימי תלת אלין ותליין לעילא⁶⁷⁷⁹ והכא קיימין לביש דכד (מטו בנוי דבר נש) ומטי בר נשו להאי היכלא הא תמן קיימין חיון לשיצאה לון והא תמן בנין כד אינון זעירין מהכא נפקא בגין לאתמנאה קטגורא עלייהו והא תמן קיימין מזוני לאעברא לון מניה וכלא ותלייא (איהו) בחובה ועל דא אקרי האי היכלא חובה כמה דאתמר:</p>	<p>מגיע אדם להיכל הזה, הרי שם עומדות החיות לכלות אותם. והרי שם בנים כשהם קטנים, מכאן יוצא, כדי להתמנות הקטגור עליהם. והרי שם עומדים המזונות להעבירם ממנו, והכל תלוי בחטא. ולכן נקרא ההיכל הזה חובה, כמו שנתבאר.</p>
<p>ומהכא נפקא חד רוחא מסאבא דאקרי ארירין⁶⁷⁸⁰ וכמה אלף ורבבן עמיה וכלהו אקרין אוררי יום⁶⁷⁸¹ כדאמר(י)⁶⁷⁸² (איוב ג ח) יקבוהו אוררי יום והאי רוחא וכל אינון דעמיה כלהו קיימי לנטלא ההיא מלה דלייט בר נש גרמיה ברוגזיה ואלין מתערי להאי חויא דאקרי (ישעיה כז א) לוייתן נחש עקלתון בגין לאייתאה ולא תערא לווייתן על עלמא הדא הוא דכתיב יקבוהו אוררי יום וגו':</p>	<p>ומכאן יוצאת רוח הטומאה אחת שנקראת ארירי"א, וכמה אלף ורבבות עמה, וכולם נקראים אוררי יום, כמו שנאמר "יקבוהו אוררי יום". והרוח הזו וכל אלה שעמה, כולם עומדים ליטול אותו הדיבור שקלל אדם את עצמו ברוגז, ואלו מעירים את הנחש הזה שנקרא "לוייתן נחש עקלתון", כדי להביא ולעורר קללות על העולם. זהו שנאמר "יקבוהו אוררי יום וגו'".</p>
<p>ואלין אוררי יום שלטיין על רגעי ושעתי דיומא ונטלי אינון מלין דלייט בר נש גרמיה בין ברוגזא בין באומאה ובההוא מלה מתערי להאי נחש עקלתון דאקרי לוייתן [בגין לקיימא ליה] לחבלא לעלמא ועל דא לייט איוב יומיה בצעריה ולא גופיה דכתיב (איוב ג א) ויקלל את יומו בתחלה ולביתר יקבוהו אוררי יום⁶⁷⁸³ רחמנא לישזבן [מסטרא בישא ומתוקפוי ומכל] (מכל) מלה⁶⁷⁸⁴ בישא:</p>	<p>ואלו אוררי היום שולטים על רגעי ושעות היום, ונוטלים אותם דבורים שקלל אדם על עצמו, בין ברוגז בין בשבועה, ובאותו דיבור מעירים את אותו נחש עקלתון שנקרא לוייתן, כדי להעמידו להשחית את העולם. ולכן קלל איוב את יומו בצערו, ולא את גופו, שנאמר "ויקלל את יומו", בתחילה, ואחר כך, "יקבוהו אוררי יום". הרחמן יצילנו מהצד הרע ומתקפו ומכל דבר רע.</p>

⁶⁷⁷⁸ ה"ג ובההוא היכלא אחרא קדישא ולא כהגהת ד"א כי כל מה שהגיה בדף זה אין לו מקום כי דברי הזוהר נכוחים למבין וישרים, ואפשר שאלו ההגהות היו בגיליון מאיזה מגיה והמדפיס הכניסם בכלל, וכן נמצא בזוהר מוגה כדברינו (מ"מ).

⁶⁷⁷⁹ ע"י ו ע"א (הערת הזהר).

⁶⁷⁸⁰ ע"י רמ"ז ח"ג קנח ע"א: בפרשת שמות ו' ע"א, אמר ששם יש (ה, יח) מי המרים המאררים, שבהם מתייסרים הנואפים המרשיעים לערבב זרע האדם, וגם בפקודי רס"ו א' אמר, שיש שם רוח טמא הנקרא ארירי"א וכתוב (איוב ג, ח) אוררי יום. ובזה נבין שלהיות שחם סרס את אביו צא, וגרם לו שיכול זרעו, שחטא זה נמשך לו לפי שרצה להשליט על אביו אותו הכח המשכל אשר שם. ⁶⁷⁸¹ ועפר תאכל כו', בסוד בן עזאי, שנכנס באוקידו דעפרא ומת, שזהו ועפר תאכל, קץ כל בשר (יהל אור ח"ב לא ע"א). והוא מ"ש פתורה שהוא שולחן בצפון בקדושה בהיכל זכות ונגדו בהיכל חובה קיימא מזונא לאעברא, ושם כי כל שולחנות מלאו קיא וכו' ושם נגע צרעת נגד עונג דקדושה, ושם רוחא תקיפא דמפתי לב"נ למיזל בתר נשין שפיראן כמש"ש בפ' פקודי שם, ולכן נתן עצה לבלק להפקיר בנות מואב לזנות וכת' (תהלים קו כח) ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים וכו' שהם שולחנות קיא צואה הנ"ל, כמש"ש (ישעיה ל כב) צא תאמר לו דאקרון צואה רותחת כמש"ש, והוא מ"ש פתורה אשר על הנהר וכו' שהוא נהר דינור שהוא יוצא מהיכל הזכות ושם מקומו של בלעם ארם נהריים עיר נח"ר שהם ג' אלקים בג' מקומות שבשמאל פתורה א' אשר על הנהר ב' ארץ בני עמו ג' כמש"ש רבינו בפ"י שם. ושם בהיכל זכות הוא סוד החוטם כמש"ש בהיכלות פ' בראשית (ד' מד ע"א) הכא קידה באנפין בארעא לאתגברא על דינא וכו' כמש"ש רבינו (אפיקי ים בבא בתרא עד ע"א).

⁶⁷⁸² כמה דאת אמר (דפ"ו).

⁶⁷⁸³ פ"י לגופו (מ"מ).

⁶⁷⁸⁴ מילי (דפ"ו).

<p>היכלא חמשה⁶⁷⁸⁵ היכלא דא איהו היכלא דאקרי⁶⁷⁸⁶ שאו"ל לקבל ההוא שמא דאקרי ערל והא אוקימנא דא איהו רזא דערלה⁶⁷⁸⁷ בהאי היכלא אית חד פתחא וחד ממנא עליה ודא איהו ממנא לאתערא תדיר קטרוגא על עלמא והאי רוחא אקרי איב"ה⁶⁷⁸⁸ בגין דשמא דהאי ופתחא איב"הו (היכלא איבה) שמיה וסימניך (בראשית ג טו) ואיבה אשית בינך ובין האשה וגו'.</p>	<p>ההיכל החמישי. ההיכל הזה הוא היכל שנקרא שאו"ל, כנגד אותו השם שנקרא ערל, והרי בארנו שזהו סוד הערלה. בהיכל הזה יש פתח אחד וממונה אחד עליו, וזהו הממונה לעורר תמיד קטרוג על העולם, והרוח הזו נקראת איב"ה, משום ששמו של הפתח הזה נקרא איב"ה, וסימנך "ואיבה אשית בינך ובין האשה וגו'".</p>
<p>בהאי היכלא קיימא חד רוחא דשליט על כלא והאי אקרי שוד"ד ואיהו ושוד (ישעיה נט ז) שודו (שד שד) ושבר⁶⁷⁸⁹ ודא הוא שודד בטורי רמאי גו טנרין וטורין (ד) מהיכלא דא ינקי כל אינון משדדי ומשצי בחרבנין ומהכא נפקין כל אינון ודקטלי בסייפין (קטולי סייפין) ורומחין ואזלין בתר (בראשית ג כד) להט החרב המתהפכת לשיצאה כלא:</p>	<p>בהיכל הזה עומדת רוח אחת ששולטת על הכל, והיא נקראת שוד"ד, והוא "שוד ושבר". וזהו שודד בהרים הרמים, בתוך סלעים והרים. מההיכל הזה יונקים כל אותם שודדים ומכלים במקומות חורבן. ומכאן יוצאים כל אותם שהורגים בחרבות וברומחים, והולכים אחר "להט החרב המתהפכת", להשמיד הכל.</p>
<p>ומהאי נפיק רוחא אחרא ואקרי שודו וכד שליט כפנא על עלמא האו" רוחא דאקרי ושוד"ד (שד) איהו אשתכח ורוחא אחרא ואשתתף עמיה דאקרי כפ"ן ואלין אזלי בעלמא ומשתכחי לקבל בני נשא והיינו דכתיב (איוב ה כב) לשד ולכפן תשחק ואלין עבדין קטרוגא לבני נשא [ומשדדי לכלא חד</p>	<p>מזה יוצאת רוח אחרת שנקראת שוד. וכששולט הרעב על העולם, הרוח הזו שנקראת שו"ד נמצאת, ורוח אחרת משתתפת עמה, שנקראת כפ"ן. ואלו הולכים בעולם, ונמצאים כנגד בני אדם. והיינו שנאמר "לשוד ולכפן תשחק". ואלו עושים קטרוג לבני אדם ושודדים את הכל. האחד שנקרא שוד, שאחר שהולך לתוך הרים רמים ושודד ומחריב ומכלה הכל, אז שב ושודד בני אדם, ומתים</p>

⁶⁷⁸⁵ היכל זה נגד היכל אהבה סוד חסד דקדושה (רח"ו).

⁶⁷⁸⁶ מצורע נד ע"א (הערת הזהר).

⁶⁷⁸⁷ היפך המילה שהיה בסוד החסד (רח"ו)

⁶⁷⁸⁸ היפך היכל אהבה (רח"ו). סוד כהן מדין וכהן און. דע, כי בסט"א כהן מדין, והוא כנגד יסוד דאבא בקדושה, כי שם בקדושה אהבה, ובסט"א איבה ומריבה, בסוד (בראשית ג ט"ו) ואיבה אשית. ויש כהן און כנגד יסוד דזעיר, ששם כחי וראשית אונג, ובסט"א הם פועלי און. והסוד הוא, כי אחר שננסרו ז"ן דקדושה להיות פב"פ, סט"א הם כקוף והיו אב"א, וגם הם ננסרו להיות פב"ב, ואינם יכולים להזדווג, שלא נמשך להם אור לזווגם, ונשארו בפירודא. וזמ"ש בזוהר שארי בחיבורא שהוא אב"א ומסיימי בפירודא. וזש"ה (ח"ב צ"ה א') יתפרדו כל פועלי און. ולמעלה ביסוד דאבא לא מתפרשן לעלמין, והם באתחברותא חדא, וכנגדו בסט"א (משלי כ"ה כ"ד) אשת מדנים ובית חבר, ולכן הוא כהן מדין (ספר הליקוטין שמות ב). שומר הברית, סוד הברית. ונגדו בס"א ערל כנ"ל. ושם נקר' איבה, נגד זה ההיכל שנקרא אהבה. והוא סוד הכהן, הנני נותן לו את בריתי שלום, בשלום ובמישור הלך אתי כו', שלכן זכה אהרן לכהונה, כמ"ש {אבות פ"א מ"ב} הוי כו' אהב שלום כו'. וכאן הוא בס"א סוד הנחש⁶⁷⁸⁸, ואיבה אשית כו', ואמרו {זוהר אחרי עט.} כ"ד זיני מסאבותא אשדי בחוה, כמנין ואיב"ה. וכנגדו בקדושה כ"ד מעלות של כהונה, וכ"ד מתנות. וז"ש (סנהדרין לח:): אדה"ר משוך בערלתו היה, סוד זה ההיכל דס"א (יהל אור ח"ב כה ע"א). בימי המשיח אז וארו עם ענני שמיא כבר אינש אתי כמ"ש אברהם שנק' אדם והוא חסד ימינא דמתגלה באמה, והוא חרב נוקמת נקם ברית להעביר הערלה אשר שם והוא בהיכל אהבה, שאז יתגלה קץ הימין מה שתחי' השיב אחר ימינו ולא הי' מתעורר האהבה עד שתחפץ, וכת' (בראשית יד יד) וירק את חניכיו שלש מאות וי"ח שהם רמ"ח עלמין דהיכל אהבה ימינא מ"ע, וע' הם ע' סנהדרין בתי דינים דבהיכל זכות שמקבלים דינא משם למיעבד נוקמין מע' ממנן דע' אומין, כמ"ש (דניאל ב לה) באדין דקו כחדא וכו', והוא מ"ש במשיח ב"ד (זכריה ט ט) עני ורוכב על חמ"ר שהוא רמ"ח דהיכל אהבה הנ"ל, וז"ש (בראשית יד יד) וירדוף עד דן וכו' עד היכל זכות ששם דינא עילאה דנטלו מהאי להט החרב וכו' (אפיקי ים סנהדרין דף קח ע"ב).

⁶⁷⁸⁹ הפך השדים והדדים שבחסד (רח"ו).

<p>דאקרי שוודר] דבתר דאזיל בגו טורין רמאין ושדיד וחריב ושצי כלא כדין תב ושדד לבני נשא ומתין בחולשא דיליה וכד אכלי בני נשא לא שבעין בגין דאיהו שלטא בעלמא:</p>	<p>בחולשה שלו. וכשאוכלים בני אדם, לא שבעים, משום שהוא שולט בעולם.</p>
<p>ובההוא זמנא מאן דעביד חסד עם בני נשא ויהיב לון למיכל ולמשתי בדאי איהו לדחייא לון לאלין תרין רוחין לבר דלא שלטי בעלמא וכד ישראל לא עבדי חסד עם בני נשא ושאר עמין עבדי חסד בעלמא כדין אלין תרין רוחין מתבסמין⁶⁷⁹⁰ [מלייהו] (להו לישראל) ומתקפי עלייהו דישראל בגין דהא כדין אתקף ההוא סטרא אחרא וישראל אתכפייין:</p>	<p>ובאותו זמן, מי שעושה חסד עם בני אדם ונותן להם לאכול ולשתות, כדאי הוא לדחות את שתי הרוחות החוצה שלא ישלטו בעולם. וכשישראל לא עושים חסד עם בני אדם, ושאר העמים עושים חסד בעולם, אז שתי הרוחות הללו, מתבשמים (לשאר עמים, ומתחזקים וכו') דבריהם ומתחזקים על ישראל, משום שהרי אז התחזק אותו הצד האחר, וישראל נכנעים.</p>
<p>וכד ישראל עבדי חסד [אתכפייא] ההוא סטרא אחרא אתחלש⁶⁷⁹¹ וסטרא דקדושה אתקף וכד ישראל לא מתערי בחסד אינון תרין רוחין [מתבסמי חד אתבסם להו לשאר עמין ומתהפכי] (מתהפכי) לאכפייא לון לישראל וכדין אינון ברכאן דנחתי מלעילא מסטרי ימינא ינקי לון שאר עמין [וקיימא לההוא סטרא] והדא הוא דכתיב (שיר א ו) שמוני נוטרה את הכרמים אלין שאר עמין כרמי שלי לא נטרתי אלין ישראל בגין דשאר עמין משכי ליה בגווייהו באינון חסדים דעבדין עם בני נשא וישראל מרחקן ליה מגווייהו בגין דלא משתדלי באינון חסדים כשאר עמין:</p>	<p>וכשישראל עושים חסד, נכנע אותו הצד האחר ונחלש, וצד הקדושה מתחזק. וכשישראל לא מעוררים חסד, אותן שתי רוחות (מתבשמות. אחת התבשמה להם לשאר העמים) ומתהפכות כדי להכריע אותם את ישראל, ואז אותן הברכות שיורדות מלמעלה מצד הימין, יונקים אותם שאר העמים (ועומד לאותו הצד). וזהו שנאמר "שמוני נוטרה את הכרמים", אלו שאר העמים, "כרמי שלי לא נטרתי", אלו ישראל. משום שאר העמים מושכים אותם לתוכם באותם חסדים שעושים עם בני אדם, וישראל מרחיקים אותם מתוכם, משום שלא עוסקים באותם חסדים כמו שאר העמים.</p>
<p>ותחות אלין רוחין קיימין כל אינון דאקרוין⁶⁷⁹² ערלה זמורי</p>	<p>ותחת הרוחות הללו עומדים כל אותם שנקראו ערלה. זמורות</p>
<p>רס/ב</p>	
<p>ערלה ענפי ערלה ועילא מנהון חד ממנא דאקרי נזר דיניו"א והאי איהו קיימא על כל אינון ודלאו (דקא לא) נטרי שני ערלה דאילנא ועל כל אינון דמעכבי את קיימא לברייהו⁶⁷⁹³ ועל דא בעא חויה לקטלא לבריה דמשה עד דגזרת ליה צפורה דכתיב (שמות ד כה) ותקח צפורה צר ותכרות את ערלת בנה וגו':</p>	<p>ערלה, ענפי ערלה. ומעליהם ממונה אחד שנקרא גז"ר דיני"א. וזהו שעומד על כל אותם שלא שומרים שנות ערלת האילן, ועל כל אותם שמעכבים את הברית לבניהם. ולכן הנחש רצה להרוג את בנו של משה עד שמלה אותו צפורה, שנאמר "ותקח צפורה צור ותכרות את ערלת בנה וגו'".</p>
<p>והאי רוחא ממנא על בני נשא דמחבלי ארחייהו ולא חיישי ליקרא דמאריהון למיטר את קיימא קדישא והאי אעיל לון לגיהנם</p>	<p>והרוח הזו ממונה על אנשים שמשחיתים דרכיהם ולא חוששים לכבוד רבונם, לשמור את אות ברית הקודש, וזו מכניסה אותם לגיהנם לאותו מקום שנקרא שאול ואבדון, ונדון שם כמו שבארנו כאן.</p>

⁶⁷⁹⁰ (ס"א לשאר עמין ומתקפי וכו') (נוסף בדפ"ו).

⁶⁷⁹¹ ואתחלש (דפ"ו).

⁶⁷⁹² דאקרי (דפ"ו).

⁶⁷⁹³ כי הם מעכבים גלוי החסד בפום אמה (רח"ו).

857

<p>לההוא אתר דאקרי שאול ואבדון ואתדן תמן כמה דאוקימנא הכא:</p>	
<p>בהאי היכלא לנו באמצעיתא קיימא חד רוחא דאיהו קיימא וכמין על ארחין ושבילין למחמי לכל אינון דעברין על פתגמי אורייתא כדי למיעל דבבו בין תתא לעילא בגין דכל האי היכלא איבה איהו:</p>	<p>לתוך אמצע ההיכל הזה עומדת רוח אחת, שעומדת ואורבת על דרכים ושבילים, לראות את כל אתם שעוברים על דברי התורה, כדי להכניס שנאה בין מעלה ומטה, משום שכל ההיכל הזה הוא איבה.</p>
<p>האי וכל אינון אחרנין בלהו קיימין לאחזאה אנפין נהירין לבני נשא ולמפתי להו בגין דיסטון מארח קשוט ולאמשכא לון אבתרייהו ולבתר אינון קטלי לון וימותון בתרין עלמין דכתיב (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות:</p>	<p>זו וכל אותם האחרים, כולם עומדים להראות פנים מאירות לבני אדם ולפתות אותם, כדי שיסטו מדרך האמת ולמשוך אותם אחריהם, ואחר כך הם הורגים אותם, וימותו בשני עולמות, שנאמר "ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות".</p>
<p>האי רוחא איהו אקרי אפריר"א⁶⁷⁹⁴ (אפרא אפר) אפרא דקיטמא⁶⁷⁹⁵ דלא עביד תולדין ואיבין לעלמין⁶⁷⁹⁶ בגין דהאי איהו אפרא דקיטמא ואף על גב דאקרי עפר לאו איהו עפרא קדישא⁶⁷⁹⁷ דעביד איבין ואקרי (איוב כה ז) עפרות זהב⁶⁷⁹⁸ אלא כמה דאת אמר (במדבר יט יז) מעפר שרפת החטאת⁶⁷⁹⁹ ודא</p>	<p>הרוח הזו נקראת אפרי"א. עפר של אפר. שלא עושה תולדות ופירות לעולמים, משום שזהו עפר של אפר. ואף על גב שנקרא עפר, אינו עפר קדוש שעושה פירות, ונקרא "עפרות זהב". אלא כמו שנאמר, "מעפר שרפת החטאת". וזהו עפר שרפת החטאת. וסימן זה בא בשני צדדים. אחד, משום שהוא כלול בחטאת הזו, הסוד של אותו נחש הקשה.</p>

⁶⁷⁹⁴ עי' ח"א ט ע"ב, וכן עיי"ש קע ע"א (לש"ו).

⁶⁷⁹⁵ מהפסולת דיסוד העפר הוא אפר, אשר עליה נאמר (דברים כט כב) שריפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמיח, והוא נמשך ומגיע לס"א, שהוא רוחא חדא הנקרא אפריא כמ"ש בפ' פקודי (רסו ע"ב). וכן ישנם ג"כ תרין רוחין הנקראים בשם עפריא וקסטימון כמ"ש בפ' בראשית (ט ע"ב), ונראה לי כי הם נמשכים ג"כ מהפסולת של עפר הנקרא עפר שריפת החטאת כמ"ש בפ' פקודי שם, וכן נקרא הפסולת של עפר ג"כ בשם אבק, וכמ"ש בפ' וישלח (דף קע ע"א). ומאלו הב' שהם עפר שריפת החטאת ואבק נמשכים ויוצאים הב' רוחין עפריא וקסטימון הנז', ומהפסולת הנקרא בשם אפר נמשך ויוצא הרוחא הנקרא בשם אפריא הנז' (דע"ה ח"ב פט ע"א), עי' עוד ח"ג לד ע"ב עפרות זהב (שם ע"ב), הדינין שהם נקראו הרים כנודע, פומיה מלחכא בעפרא, בסוד (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו, והוא מזוהמת העפר הנקרא עפר שריפת החטאת, כמ"ש בפ' פקודי (רסו ע"ב), והוא העפר אשר מהגבורות דהמלכין קדמאין, ארץ אדום. וכד בר נש עביד חטאת איהו אתקיף להאי עפר, שמוסיף בה כח, ומשם יונק הנחש, והוא מאכלו כמ"ש בפ' פקודי שם (רסו ע"ב ורסח ע"ב), וע' שער קליפת נוגה (פרק ג) (דע"ה ח"ב קכה ע"ב).

⁶⁷⁹⁶ הפך הקדושה כי החסד גורם הזווג אבל בכאן אל אחר אסתרס (רח"ו).

⁶⁷⁹⁷ פירוש כמו המלכות שנקר' עפר (מ"מ).

⁶⁷⁹⁸ ח"ג לד ע"ב קפא ע"א (לש"ו).

⁶⁷⁹⁹ ר"ל על אפר אוכלין כמו עפר שרפת החטאת שמביא שם, והם אינם מגדלים צמחים וכמ"ש ר"ת בחולין (פח סע"ב בתוספת ד"ה מצינו) (ביאורים ח"א סג ע"ד). אפר של אש - כי בינה היא אש, ועליה אמרו בספר יצירה (פ"א מ"ב) ארבע אש ממים וכו"ל אות ל'. והטפה הזרעית שבה, שהיא מהעכירת והעביות שבה, הנה הוא בבחי' אפר, כי החכמה שהוא מים אמרנו לעיל אות ל"ב שהטפה הזרעית שלו, שהוא מהעכירת והעביות שבו, הנה הוא נקרא בשם רפש וטיט. אך הבינה שהיא אש, הנה נקרא הטפה הזרעית שבה בשם אפר, שהוא עכירות שמרי האש, וכמו שכתב הרב למטה בסמוך. והנה אפר הזה הוא ג"כ קודש קדשים, והיא ג"כ מגדל צמחים ועביד פירין, שהרי ממנה יצאו ונעשו הזרין וכו"ל אות ל"ה. שיש כמה מיני אפר שמגדלים צמחים ג"כ, וכמ"ש התוספת בחולין (דף פח ע"ב בד"ה שחיקת וכו"ה מצינו) ע"ש, והוא מסוד בחי' האפר שמבינה שהוא קודש קדשים, כי הרי בחי' האפר הזה הוא טפה הזרעית דהבינה המשתתף בבנין הזרין דאצילות וכו"ל. ולא אמרו בזוה"ק פקודי הנ"ל אות ל"ה דאפר אינה מגדלת צמחים, אלא רק מה שיוצא מתוקף הדינין דהס"א, ויש בהם בחי' עפר ג"כ שאינם מגדלים צמחים, וכגון עפר המדבר שהיא ארץ לא זרועה. [וע' תנחומא קדושים (פרק ז) בפסוק ונטעתם, וכן בשיהש"ר (פרק ד פיסקא כז) בפסוק שלחך, כי ע"י הבאר היה מגדל להם גם שם ע"פ נס. אך אחר שנסתלק הבאר, התאוננו ואמרנו (במדבר כ ה) לא מקום זרע, כי המדבר מעצמו

<p>הוא עפר שרפת החטאת וסימנא דא אתיא בתרין סטרין חד בגין דאיהו כליל בהאי חטאת רוא דההוא חויא תקיפא וחד דכד בר נש עביד חטאת⁶⁸⁰⁰ איהו אתקיף להאי עפר ושלטא בעלמא:</p>	<p>ואחד, שכשאדם עושה חטאת, הוא מחזק את העפר הזה ושולט בעולם.</p>
<p>והאי איהו כליל (במדבר ה יח) במי המרים המאורים⁶⁸⁰¹ ועל דא אצטריך לאנתו דאסטיאת תחות בעלה ועבדת עובדא דאשת זנונים לאשקאה לה מיא כלילן בעפרא דאיהו (שם יז) מקרקע המשכן והאי עפר איהו מההוא אתר דאקרי קרקע⁶⁸⁰² וההוא אקרי קרקע דההוא משכן והאי עפר מההוא קרקע איהו⁶⁸⁰³ ובגין כך אצטריך כהנא לאשקאה להאי אתתא כנוונא דא וכלא איהו ברמיזא עלאה:</p>	<p>וזהו הכלול ב"מי המרים המאורים". ולכן צריך אותו לאשה שסטתה תחת בעלה ועשתה מעשה של אשת זנונים, להשקות אותה מים שכלולים בעפר, שהוא מ"קרקע המשכן", והעפר הזה הוא מאותו מקום שנקרא קרקע, ואותו שנקרא קרקע של אותו משכן. והעפר הזה הוא מאותו קרקע. ולכן צריך הכהן להשקות את האשה הזו כמו כן. והכל הוא ברמז עליון.</p>
<p>זכאה חולקהון דישראל דקודשא בריך הוא מדכי לון במיין דכיין עלאי⁶⁸⁰⁴ דכתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם (על) מים טהורים הא אמרן בין מים ראשונים למים אחרונים ואף על גב דהא אוקימנא מים ראשונים מצוה הכי אתקרון⁶⁸⁰⁵ ומים⁶⁸⁰⁶ אחרונים חובה הכי נמי אתקרון והא אוקימנא על תרין סטרין אלין דא סטרא דקדושה אתקרי מצוה ודא סטרא אחרא אתקרי חובה ובגין כך חולקיה נטל⁶⁸⁰⁷ בההוא מיא ועל דא כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם:</p>	<p>אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא מטהר אותם במים טהורים עליונים, שנאמר "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם". מים טהורים הרי אמרנו, בין מים ראשונים למים אחרונים. ואף על גב שהרי בארנו, מים ראשונים מצוה, כך נקראו, ומים אחרונים חובה, גם כך נקראו. והרי בארנו על שני הצדדים הללו, הצד הזה של קדושה נקרא מצוה, והצד האחר הזה נקרא חובה. ולכן נטל חלקו באותם המים, ועל זה נאמר "וזרקתי עליהם מים טהורים וטהרתם".</p>
<p>היכלא שתיתאה היכלא⁶⁸⁰⁸ דא קיימא עלאה על כל אינון שאר היכלין תתאין ארבע</p>	<p>ההיכל הששי. ההיכל הזה עומד למעלה על כל אותם שאר ההיכלות התחתונים. ארבעה</p>

הוא ארץ לא זרועה. וכן אבק דאשתאר מן נורא, שהם מתוקף הגבורות דהס"א, והם ג"כ אינם מגדלים צמחים כלל וכנ"ל. אבל כל שהוא מצד הקדושה, הן אפר והן עפר, הם כולם מגדלים צמחים ועביד פירין, אלא שאפר הוא לעולם מצד תוקף הגבורות הרבה יותר מעפר, כי הרי הוא נעשה רק ע"י האש, והוא עכירות שמרי האש, וכן הוא האפר דענינינו, שהוא טפה הזרעית דהבינה כנ"ל, הנה היא קודש קדשים ועביד פירין לעלמין, אלא שהיא מתוקף הגבורות הקדושים, והוא דינין דקודשא, שמהם הוא כל טוב הצפון אשר לעתיד לבוא, וכמו שכתבנו בזה לעיל פ"ד אות י"ב, ולכן השתתפו הם ג"כ בכל בנין הזרין דאצילות וכמו שיתבאר למטה עוד בזה (ביאורים ח"א סד ע"א).

⁶⁸⁰⁰ לקמן רסח ע"ב (לש"ו).

⁶⁸⁰¹ הפך מימי החסד הזכים ובהירים (רח"ו).

⁶⁸⁰² פירוש שהוא מהבירורים שנפלו בבריאה שנק' קרקע המשכן כמ"ש באוצ"ח שמשכן היא מלכות דאצילות וקרקע המשכן היא בריאה ושם נפלו כלי המלכים (מ"מ), ח"ג קכה ע"א (לש"ו).

⁶⁸⁰³ הנה שייכות עפר למים כי המלכות היא בת אברהם אבינו בכל שמה (רח"ו).

⁶⁸⁰⁴ סוד מימי החסד (רח"ו).

⁶⁸⁰⁵ פירוש אעפ"י שלעיל בסוף היכל ג' דס"א אמרנו שמים ראשונים הם מ"ד ומים אחרונים הם מ"ן עכ"ז פשט הענין מים ראשונים הם בקדושה ומים אחרונים הם דס"א וז"ש והא אוקימנא על תרין סטרין אלין דא סטרא דקדושה דאיקרו מצוה. ודא ס"א איקרי חובה (מ"מ).

⁶⁸⁰⁶ מים (דפ"ו).

⁶⁸⁰⁷ פירוש חלק ס"מ הם מים אחרונים (מ"מ).

⁶⁸⁰⁸ היכל זה נגד ת"ת דקדושה שגורם זווג הקדוש והוא היכל הרצון שעולה למעלה מכל הזווגים בסוד ת"ת על חו"ג (רח"ו). ור"ל שהיכל הרצון הוא למעלה מהיכל אהבה וזכות שהם חו"ג (מ"מ).

<p>פתחין אית להיכלא דא חד אקרי מות וחד אקרי רע וחד אקרי צלמו"ת וחד אקרי אפ"ול אלין ארבע פתחין קיימין תדיר לאבאשא אלין אינון כללא דכלא:</p>	<p>פתחים יש להיכל הזה. אחד נקרא מות, ואחד נקרא רע, ואחד נקרא צלמו"ת, ואחד נקרא אפ"ל. אלו ארבעת הפתחים עומדים תמיד להרע, ואלו הם הכלל של הכל.</p>
<p>כמה דאית בסטרא דקדושה ברזא דמהימנותא ארבע ופתחין לארבע סטריין⁶⁸⁰⁹ דמתקשראן דא בדא וכלהו קדישין הכי נמי לתתא הכא וכד אלין מתקשרן ומתחברן דא עם דא [כחדא] בהיכלא דא כדין ואקרי' בית חבר כמה דאת אמר (משלי כא ט) מאשת מדנים ובית חבר והאי היכלא קיימא לאבאשא תדיר:</p>	<p>כמו שיש בצד הקדושה בסוד האמונה ארבעה פתחים לארבעה צדדים שמתקשרים זה בזה, וכולם קדושים, כך גם למטה כאן. וכשאלה נקשרים ומתחברים זה עם זה כאחד בהיכל הזה, אזי נקרא בית חבר, כמו שנאמר, "מאשת מְדִינִים ובית חֶבֶר". וההיכל הזה עומד תמיד להרע.</p>
<p>על האי היכלא כתיב (שם כז ו) ונעתרות נשיקות שונא⁶⁸¹⁰ בגין דהכא קיימן כל אינון נשיקין בישין ותיאובתין בישין וכל עדונין [דגופא] דהאי עלמא די באינון עדונין אתתרך בר נש [בהאי] (מהאי) עלמא ומעלמא דאתי⁶⁸¹¹ ועל האי היכלא כתיב (שם ה ג) כי נפת.</p>	<p>על ההיכל הזה נאמר "ונעתרות נשיקות שונא", משום שכאן עומדים כל אותן נשיקות רעות ותאוות רעות, וכל עדוני הגוף של העולם הזה, שבאותם העדונים מגורש אדם מהעולם הזה ומהעולם הבא. ועל ההיכל הזה נאמר "כי נופת</p>
<p>רסז/א10000:</p>	
<p>תטפנה שפתי זרה וגו':</p>	<p>תטופנה שפתי זרה וגו'.</p>
<p>בהאי היכלא קיימא חד רוחא דאיהו ממנא על כל אלין דלתתא ואיהו כללא על כל שאר רוחין האי היכלא מתקשטא בקשוטוי⁶⁸¹² דשפירו על כל אינון היכלין⁶⁸¹³ בהיכלא דא מתלכדי רגלייהו דטפשא⁶⁸¹⁴ על האי היכלא</p>	<p>בהיכל הזה עומדת רוח אחת שממונה על כל אלו שלמטה, והיא כלל על כל שאר הרוחות. ההיכל הזה מתקשט בקשוטי יופי על כל אותם ההיכלות. בהיכל הזה נלכדים רגלי הטפשים. על ההיכל הזה נאמר "אל תחמוד יפיה בלבבך ואל תקחך בעפעפיה".</p>

⁶⁸⁰⁹ חגת"ם (רח"ו).

⁶⁸¹⁰ הפך הנשיקין שבהיכל הרצון דקדושה וישק יעקב לרחל (רח"ו).

⁶⁸¹¹ כי הת"ת מבריה בין ב' הקצוות מקצה השמים ממעל בינה ומקצה הארץ מתחת מלכות והם עולם הזה ועולם הבא (רח"ו). ישראל שבאותו הדור [של הושע] הלכו אז אחר תאוות עוה"ז ונכנסו בהיכלין דסטרא דמסאבא, והגיעו עד שערי מות שהוא בהיכל הו' דס"א, ששם הוא הנשיקין בישין ותיאובתין בישין, וכל עדונין דגופא דהאי עלמא, אשר עליה נאמר (משלי ה ג) כי נפת תטפנה שפתי זרה כו' (דע"ה ח"ב פב ע"ד).

⁶⁸¹² ת"ת (רח"ו).

⁶⁸¹³ ר"ל לפי שהוא היכל ששי, גופא דסט"א, כלל כל היכלין, וכל היכלין הן של הזונה, וכאן הוא כלל. וכאן הוא הרצון והתשוקה אל סט"א (יהל אור ח"ב יז ע"ג).

⁶⁸¹⁴ ריש לקיש אמר אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות וכו' שהוא מסט"א מלך זקן וכסיל שאין בו דעת דאל אחר אסתריס וכו' והוא נטילת הדעת ממנו, וכן האשה זונה אשת כסילות הומיה וכו' והוא בהיכל ששי דסט"א כמ"ש בפ' פקודי (דף רסז ע"א) בהיכלא דא מתלכדא רגלי דטפשאי וכו' על האי היכלא כתי' אל תחמוד יפיה וכו' בהאי היכלא וכו' וכל אנון ענוגין דטפשאי חסרי לבא חסרי דעתא כד"א וארא בפתאים וכו' נער חסר לב וכו'. והיכל זה שם הרוח כמו בקדושה שהוא היכל הרצון שבו דעת וכלול שיתא רוחין כמש"ש. ולכן בסוטה כי תשטה אשתו ועבר עליו רוח קנאה וכו', והוא רוח טהרה להרחיק אשה רעה ממנו שהוא נגדו בסט"א כמה רעה אשה רעה וכו', והוא מ"ש [שם] חד אמר רוח טהרה וחד אמר רוח טומאה וכו'. וענין זה כי בפ' נאמר ועבר עליו רוח וכו' והיא נטמאה או עבר עליו רוח וכו' והיא לא נטמאה, שהוא כפל לשון ללא צורך. אבל הכתוב רמז לו הסוד בזה שלפעמים הוא רוח טהרה מסט" דקדושה מהיכל הרצון היינו כשהיא באמת נטמאה ואיגלאי מילתא אשה רעה מסט"א מהיכל ששי דטומאה, בזה עבר עליו רוח קנאה מסטרא דרוחא דכליל שית רוחין מרצון דקדושה. ובאם באמת לא נטמאה והיא אשה כשרה אז עובר

<p>כתיב (משלי ו כה) אל תחמוד יפיה בלבבך ואל תקחך בעפעפיה⁶⁸¹⁵:</p>	<p>בהיכל הזה תלויים כל תאוות העולם וכל אותם ענוגים של הטפשים חסרי הלב, חסרי הדעת, כמו שנאמר, "וארא בפתאים אבינה בבנים נער חסר לב. עובר בשוק אצל פנה וגו'. בנשף בערב יום וגו'". ואז מתקרבות רגליו להיכל הזה, שהוא כלל של כל התחתונים. ואז, "והנה אשה לקראתו שית זונה ונצורת לב". "שית", זהו ההיכל הזה שהוא ששי לכל שאר ההיכלות, וכאן עומדת זונה לפתות את הטפשים.</p>
<p>בהאי היכלא תליין כל תיאובתין דעלמא⁶⁸¹⁶ וכל אינון ענוגין⁶⁸¹⁷ דטפשי חסרי לבא חסרי דעתא כמה דאת אמר (שם ז ז-ט) וארא בפתאים אבינה בבנים נער חסר לב עובר בשוק אצל פנה וגו' בנשף בערב יום וגו' וכדין אתקריבו רגלוי להאי היכלא דאיהו כללא דכלהו תתאין כדין (שם י) והנה אשה לקראתו שית זונה⁶⁸¹⁸ ונצורת לב⁶⁸¹⁹ שית דא איהו האי היכלא דאיהו שתיתאי⁶⁸²⁰ לכל</p>	

עליו רוח טומאה מסט"א לקנא לאשתו, כי בהיכל הרצון שם הזיווג נשיקין דרחימותא בין איש לאשתו בחיבורא חדא, והסט"א שהיא מסט' דפרודא רוצה להכניס בו רוח קנאה לגרום איבה ופירוד בניהם, וכמו הנחש שהטיל איבה בין אדם לחוה בסוד (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף, ונרגן הוא לישראל נגד הקדושה שהוא בפה ולשון ברצון כידוע וכו' (אפיקי ים סוטה דף ג ע"א).

⁶⁸¹⁵ עי' פת"ש פר"ח כ: כתיב (משלי ו כה) אל תחמוד יפיה בלבבך וגו', והוא להשמר מפתויים שלה ממה שממתקה דרכי העבירות ומיפה אותם לבני אדם, וארז"ל (שבת קי"ד ע"א) איזהו ת"ח, כל שמדקדק על חלוקו להפכה כו', והוא סוד היפוך המדות המגוננות לטוב ע"י התורה שהיא תבלין ליצה"ר כמ"ש (אבות פ"ה מ"ב) הפך בה והפך בה כו', שע"י שיודע דרכי התורה על בוריה יהיה ניצול מפיתויי היצר וכמ"ש רבינו הגדול ז"ל בליקוטים בזה, והוא סוד תיקון החשמ"ל והמלבו"ש של הנוגה כולו לטוב, ועי"ז לא יהיה חיבור לג' קליפות האחרות עם הנגה, ואז לא יהיה להם מקום אחיזה ויהיו נדחים בנוקבא דתהו"ר, ע"כ. ועי' בגר"א משלי לא יא: איזה ת"ח המקפיד על חלוקו כו' היינו שמידותיו של אדם הן חלוקו ולכן נקרא מדו כמ"ש ולקח הכהן מדו בד ואמרו ז"ל מדו כמדתו והיינו במדה שהוא מודד וכו' והנה אין צדיק בארץ גו' אבל הת"ח אם רואה שנכשל באיזה דבר מגונה מיד הוא רואה להפכה כי התורה כרכא דכלא בה לכן מסיים בן בג בג סוף אבות שהן תקוני המידות הפוך בה והפוך בה דכלא בה ומינה לא תזוע והיינו שרפואת הנפש היא דוגמת רפואת הגוף שצריך לרפאותה בהפכה כמ"ש למעלה כן המדות צריך להפכן לטובה והנה ראש כל מדות הרעות הוא מדות התאוה שהיא מביאתו לכל מדות הרעים שבעולם ובה יובן מה שארז"ל בראש כל מרעין אנא דם כי הדם הוא הנפש המתאוה כי תאוה נפשך כו' וברי' כל אסוון אנא חמר יינא דאוריתא כמ"ש רפאות תהי לשרך ולכל בשרו מרפא והוא סם חיים וא"ת למה מנו חכמים כל מדות טובות באבות היינו למי שאינו בעל תורה וזהו באתר דלית תמן חמר תמן סממונים מתבעין אבל הבעלי התורה אינן צריכין כי התורה היא כלל הכל וזהו בטח בה לב בעלה מכל החלאים שבעולם וכשמחז"ל אם ראית ת"ח נוקם כו' חגריהו כו' אם עם הארץ חסיד אל תדור בשכונתו משא"כ במדות טובות אם הוא מוחזק במדה טובה אחת כגון שיש לו ענוה אינו בטוח רק מהגאווה ואינו בטוח מהתאוה וכדומה בשאר המדות אבל בתורה הוא בטוח בכל המדות רעות. ושילל לא יחסר כי אין עבירה מכבה תורה.

⁶⁸¹⁶ בסוד הקדושה נקרא עץ החיים תאוה באה, וז"ש תיאובתין דעלמא (רח"ו).

⁶⁸¹⁷ בסוד עונג נמשך עליון לת"ת (רח"ו).

⁶⁸¹⁸ הפיך אשת חיל (יהל אור ח"א כ ע"ב).

⁶⁸¹⁹ וז"ש לעיל רמה ע"א וחמי תמן כל אינון היכלין דאינון וכו' (יהל אור ח"ב יז ע"ג). בקדושה בהיכל הרצון הוא התורה מפיו ית' שנתנה לישראל כמ"ש (משלי ב ו) כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, והוא דעת דגנוז בפומא דמלכא והוא סוד עה"ח, ואשה זונה הוא חכמה חיצונית שע"ז אמר שלמה בחכמתו כל דבריו במשלי באשה זרה וענין פיתויין דילה כי נופת תטופנה וכו' ואחריתה מרה כלענה (משלי ה ג) והתורה עה"ח הוא דרגא דמשה ישקני מנשיקות פיהו וכו' (שיר א ב), וזכה לכך מצד ענוה שבו כמ"ש (במדבר יב ג) והאיש משה עניו מאוד וכו', כי התורה אינה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כמדבר כמ"ש במס' נדרים (נה ע"א) וממדבר מתנה וכו', והוא הבאר כלת משה כידוע, ואמרו (תענית ז ע"א) שנמשלה תורה למים לומר לך מה מים יורדים מגבוה לנמוך כך ד"ת אין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה וכו', והטעם שמי שיש בו גסות הרוח וחושב עצמו לחכם ויודע מעמיד הכל על שכלו ודעתו, נופל ברשת הטעות ולחקור הכל בשכלו והוא חכמה חיצונית והוא אשה זרה הנ"ל, ומתרחק מדרך האמונה שהוא אשת חיל נוקבא דקדושה תורה שבע"פ המסורה למשה מסיני ותלוי באמונה ושכל אלקי עליון (אפיקי ים סוטה ד ע"ב).

⁶⁸²⁰ ת"ת ששי ממטה למעלה (רח"ו).

<p>שאר היכלין והכא קיימא זונה לאפתאה לטפשאין:</p>	
<p>בהאי היכלא קיימא ולא קיימא נחתא ומפתי סלקא ואסמיאת⁶⁸²¹ כמה דאת אמר (שם יא) בביתה לא ישכנו רגליה פעם בחוץ פעם ברחובות". כשעולה למעלה, "ואצל כל פנה תארוב", כשנוטלת את הנשמה, מה נאמר "והחזיקה בו ונשקה לו". אלו אותן נשיקות לטמא ולהטעות בני אדם אחריה, משום שכאן הוא מקומם של כל אותן הנשיקות הרעות, ומכל הזנונים הזרים שהם מתוקים לפי שעה, או לסופם. כמו שנאמר "וחלק משמן חכה".</p>	<p>בהיכל הזה עומדת ואינה עומדת. יורדת ומפתה, עולה ומשטינה, כמו שנאמר "בביתה לא ישכנו רגליה. פעם בחוץ פעם ברחובות". כשעולה למעלה, "ואצל כל פנה תארוב", כשנוטלת את הנשמה, מה נאמר "והחזיקה בו ונשקה לו". אלו אותן נשיקות לטמא ולהטעות בני אדם אחריה, משום שכאן הוא מקומם של כל אותן הנשיקות הרעות, ומכל הזנונים הזרים שהם מתוקים לפי שעה, או לסופם. כמו שנאמר "וחלק משמן חכה".</p>
<p>וכתיב (שם ד) ואחריתה מרה כלענה מאי מרה כלענה אלא כד בר נש אתפתא אבתרה בהאי עלמא ומטא זמניה לאסתלקא מהאי עלמא איהי קיימא עליה דבר נש ואתגלימת קמיה בגלימו דגופא דאשא וחרבא שיננא בידיה⁶⁸²⁴ ותלת טיפין⁶⁸²⁵ בה:</p>	<p>ונאמר "ואחריתה מרה כלענה". מה זה "מרה כלענה", אלא כשאדם מתפתה אחריה בעולם הזה ומגיע זמנו להסתלק מהעולם הזה, היא עומדת על האדם ומתלבשת לפניו בגלימה של גוף של אש וחרב שנונה בידה, ושלוש טיפות בה.</p>
<p>ואוקמוה ובה טפה חדא מאינון טיפין דאיהי מרירא ובשעתא דאטיל לה לפומיה דבר נש עאל במעוי וכדין נשמתא אתבלבלא וההיא טפה שטיא ואזלת בגו גופא ואעקרת לה לנשמתא מאתרה ולא שביק לה לנשמתא אתר למיתב ואיהי מרה כלענה ואטעים לה בר נש במרירו חלף ההוא מתיקא דטעמו בה בהאי עלמא כד אתמשכו בתרה לבתר אשדי טפה אחרא ונשמתא נפקאת ומית בר נש ולבתר אשדי וטיפה אחרא וירוקין אנפוי⁶⁸²⁶ ואבאיש בגין דנשמתא היא קדישא וכד שלטא עלה דא סטרא אחרא מסאבא ערקת מקמיה ולא אתישבא כחדא:</p>	<p>ופרשוה, ובה טיפה אחת מאותן טיפות שהיא מרה, ובשעה שמטילה אותה לפיו של אדם, היא נכנסת למעיו, ואז הנשמה מתבלבלת, ואותה טיפה משוטטת והולכת בתוך הגוף ועוקרת את הנשמה ממקומה, ולא משאירה לנשמה מקום לשבת, והיא מרה כלענה, וטועם אותה האדם במרירות תמורת אותה מתיקות שטעמו בה בעולם הזה כשנמשכו אחריה. אחר כך זורקת טיפה אחרת, והנשמה יוצאת ומת האדם. ואחר כך זורקת טיפה אחרת, ופניו מוריקות, ומסריח. משום שהנשמה קדושה, וכששולט עליה הצד האחר הזה, עוקרת מלפניו, ולא מתיישבים ביחד.</p>

⁶⁸²¹ כאשר האדם נמשך אחרי' ומחמם יצרו ואז מתגברת ומתהפכת לאסטאה לעילא ומתהפכת מאוהב לשונא, וכמ"ש כאן בביתה לא ישכנו וכו' וכמ"ש ואחריתה מרה כלענה וכו' רגלי' יורדות וכו', והוא ההתהפכות שהזכיר כאן שרוצה להטביע האדם (אפיקי ים בבא בתרא עג ע"ב).

⁶⁸²² כתב בספר אור ישראל וז"ל כתב הרב כי העיקר בהריגה הם כחות הטומאה זכרים והנקבה כלולה עמהם. והעיקר בפתוי הם הנקבות. והזכרים כלולים עמהם. ובזה מתורץ מאמרי הזוהר פעם אומר שהנקבה לילית הורגת. ופעם אומר כי הזכר הורג והנקבה מפתה. והכל אמת עכ"ל (מ"מ).

⁶⁸²³ הפיך זיווג הנשיקין עי' ע"ח שער הולדת או"א וזר"ן ד.

⁶⁸²⁴ בידה (דפ"ו).

⁶⁸²⁵ עי' לעיל רסד ע"א והערה שם.

⁶⁸²⁶ בקדושה נק' ת"ת קו ירוק (רח"ו).

<p>ובגין⁶⁸²⁷ כך כמה דאתדבק באינזן נשיקין בישיין בהאי עלמא אוף הכי נמי בהאי שעתא דאי בר נש אתמשך אבתרה בהאי עלמא ושבק סטרא קדישא כדין נשמתא לא אהדרת לההוא אתר קדישא וכמה דאתמשך אבתרה בהאי עלמא הכי נמי שלטא על נשמתיה וכדין נשמתיה נפקת בפטורי ואוקמוה וכל דא בגין אינזן נשיקין דנשקאו ליה בהאי עלמא דאינזן מתיקין ולבתר מרירן ליה [בהאי שעתא] ועל דא והחזיקה בו ונשקה לו בהאי עלמא כמה דאוקימנא:</p>	<p>לכן, כמו שנדבק באותן נשיקות רעות בעולם הזה, אף כך גם בשעה הזו, שאם אדם נמשך אחריה בעולם הזה ועוזב את הצד הקדוש, אז הנשמה אינה חוזרת לאותו מקום קדוש. וכמו שנמשך אחריה בעולם הזה, כך גם שולטת על נשמתו, ואז הנשמה יוצאת כמו בחבלים, ופרשוה. וכל זה משום שאותן נשיקות שנשקה אותו בעולם הזה, שהן מתוקות, ואחר כך מרירות בשעה הזו. ועל כן, "והחזיקה בו ונשקה לו", בעולם הזה, כמו שבארנו.</p>
<p>העזה פניה ותאמר לו (שם ז יג) בגין דבהאי היכלא קיימא כל קטגורין וכל שליחאן בישיין דמשתכחי לגבי דבר נש ועבדי ליה דיתקן בתקונוי ויסלסל בשעריה ויתסחי ויתתקן בגין דיסתכלון ביה הכא קיימא רוחא חדא דאקרי סקטופ"ה ודא היא ממנא על כל תקונא וסלסולא דבני נשא:</p>	<p>"העזה פניה ותאמר לו". משום שבהיכל הזה עומדים כל הקטגורים, וכל השליחים הרעים שנמצאים אצל האדם וגורמים לו שיתקן בתקונוי ויסלסל בשערו ויתרחץ ויתקן כדי שיסתכלו בו. כאן עומדת רוח אחת שנקראת סקטופ"ה, והיא הממונה על כל תקון וסלסול של בני אדם.</p>
<p>לגו [דווקא] דהאי היכלא קיימא חד ממנא אחרא דהאי ממנא אחרא איהו אתער ליה לבר נש לבתר [לאאתערא לון דהא] דאיהו מתקן גרמיה ומסלסל בשעריה (אדויטול) [שוי ליה] בידיה חד מראה (דאיהו חיזו) לאסתכלא ביה וושווי ליה בידיה ואסתכל ביה וחמי דיוקניה [בההוא] (בהאי) חיזו ובהאי אתער לההוא רוחא [חילא] אחרא דאקרי עסירט"א ומחכא⁶⁸²⁸ נפקי כל אינזן דאחזיו⁶⁸²⁹ כדיבין⁶⁸³⁰ לבני נשא בחלמייהו וכל אינזן דאחזין מלין ולא מתקיימי בהו אלא לערבבא לון:</p>	<p>לפנים ההיכל הזה עומד ממונה אחר, שהממונה האחר הזה מעורר את האדם אחר כך לעוררם, שהרי הוא מתקין גופו ומסלסל בשערו, שם בידו מראה אחת להסתכל בה, ושם בידו ומסתכל בה, ורואה את דמותו באותו מראה. ובזה מעורר את אותה הרוח לכח אחר, שנקרא עסירט"א, ומכאן יוצאים כל אותם שמראים לאנשים כזבים בחלומותיהם, וכל אותם שמראים דברים ולא מתקיימים בהם, אלא לבלבל אותם.</p>
<p>רס/ז ב</p>	
<p>ולבתר כד אינזן בני נשא אתמשכאן בההוא חיזו דאקרי מראה כדין כלהו בגסותא דרוחא דלהון והאי רוחא דאקרי עסירט"א⁶⁸³¹ איהו אתער לחד רוחא [ממנא] דאיהו תחות ידיה ועאל בנוקבא דלתתא דכל נוקבין וסליק מתמן חד רוחא אחרא דאיהו ממנא עם ההוא</p>	<p>ואחר כך, כשאותם אנשים נמשכים באותו מראה שנקרא מראה, אז כולם בגסות הרוח שלהם. והרוח הזו שנקראת עסירט"א, היא מעוררת לרוח אחת הממונה שהיא תחת ידיה, ונכנסת לנקב שלמטה של כל הנקבים, ומעלה משם רוח אחת אחרת שממונה עם אותה רוח שנקראת אסכר"ה, כפי שאמרנו. וזוהי ליל"ת, אם השדים.</p>

⁶⁸²⁷ בגין (דפ"ו).

⁶⁸²⁸ קל ע"ב רסד ע"א ויקרא כה ע"א רלד ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁸²⁹ דאחזין (דפ"ו).

⁶⁸³⁰ הפך הת"ת דקדושה הנקרא אמת והפך ת"ת הנקרא חולם אמת (רח"ו).

⁶⁸³¹ ע"י ח"ג רלד ע"ב.

<p>רוחא דאקרי אסכרא⁶⁸³² כדקאמרן ודא איהו לילית⁶⁸³³ אימא דשדין:</p>	
<p>וכד ההוא בר נש אתער להאי רוחא אחרא דאקרי עסירט"א כדין (אנח עמיה) ואתחבר עמיהו דההוא בר נש⁶⁸³⁴ ואתקשר עמיה תדיר וכדין בכל ריש ירחא וירחא אתער ההוא רוחא דחיוו בישא בהדה דלילין⁶⁸³⁵ ולזמנין דאתוק מנייהו ההוא בר נש (ויפול לארעא) [ימות או יפול לארעא ולא יכיל למיקם]⁶⁸³⁶ או ימות וכל דא גרים ההוא חיוו דמראה⁶⁸³⁷ דאיהו מסתכל ביה דהא כמה [דאחזי נסותא דרוחא] (דגרים נסותא) בלביה הכי נמי [אסגני] (גרים) רוחא בישא לגביה [ועל דא כלא] (וכל האי) קיימא בההוא אתערו דלתתא:</p>	<p>וכשאותו אדם מעורר את הרוח האחרת שנקראת עסירט"א, אז מתחברת עם אותו אדם, ונקשר עמה תמיד. ואז בכל ראש חודש וחודש מתעוררת אותה הרוח של מראה רע עם לילית, ולפעמים נזוק מהם אותו אדם ויפול לארץ ולא יוכל לקום, או שימות. וכל זה גורם אותו מראה המראה שהוא מסתכל בה. שכמו שמראה גסות של רוח בלב, כך גם מרבה רוח רעה אליו. ולכן הכל עומד באותה התעוררות שלמטה.</p>
<p>זבחי שלמים עלי⁶⁸³⁸ (משלי ז יד) תא חזי שלמים לא אתיין על חובה ולא על חטאת אלא על שלום מאי שלמים אלא שלמים מתרין סטרין⁶⁸³⁹ דלא אשתכח מקטרגא עליה לא לעילא ולא לתתא מאן איהו מקטרגא אלא ההוא⁶⁸⁴⁰ סטרא [דשמאלא] דיצר הרע דישתכח בשלמא דימינא ועל דא זבחי</p>	<p>"זבחי שלמים עלי". בא וראה, שלמים לא באים על חוב, ולא על חטאת, אלא על שלום. מה זה שלמים. אלא שלמים משני צדדים, שלא נמצא מקטרג עליו לא למעלה ולא למטה. מי הוא המקטרג, אלא אותו צד השמאל של יצר הרע, שימצא בשלום של הימין. ועל כן "זבחי שלמים עלי". (עלי דוקא, אותם זבחי שלמים עלי הם, כדי שלא ימצא מקטרג על העולם).</p>

⁶⁸³² אסכרא (דפ"ו). עי' לעיל רמט ע"א, וח"ג רג ע"א. אשר נגזר למות בניו כשהם קטנים, יש שר אחר תחת ידו, עירא"ל שמיה, בעד דאשתמודע לגבי חד רוחא, ואיתער, והוא נקרא אסכרא, דהוא בסטרא דשמאלא, דאבתריין בפגימו דסיהרא, ומתחזי לרבייא כאתתא, והוא עומד על פתח היכל ד' של היכל הטומאה, וכשהורג לזה הקטן, עולה נשמתו לגבי זה השר הנקרא עירא"ל, ומוסר אותו ביד ממונה של היכל שני של קדושה, והוא מגדל אותו ומשתעשע בו. ובכל ר"ח ושבת סליק יתיה לאוחזאה קמי קב"ה, ובריק להון. ובעת שיש ח"ו רוגז בעולם, מסתכל בהם הקב"ה, ומרחם על עלמא. וכל אלו שנמסרו ביד זה שאמר, הם קטנים עד י"ב שנים, ומי"ב עד עשרים, נמסרים ביד רוחא הנקרא אגריסו"ן, ומעשרים ולמעלה, נמסרים ביד מלאך המות. ועיין בזוהר בהיכלות (ספר הליקוטים כי תצא כא).

⁶⁸³³ לילית (דפ"ו).

⁶⁸³⁴ פירוש שמניח פלונית עם האדם להזיקו (מ"מ).

⁶⁸³⁵ פי' מתעורר אותו הרוח הנז' דעאל בנוקבא דלתתא וסליק מתמן ללילית כמ"ש הזוהר לעיל ובכל ר"ח מתעורר אותו הרוח עם לילית כדי להזיק האדם (מ"מ).

⁶⁸³⁶ ולא יכיל למיקם (דפ"ו).

⁶⁸³⁷ הפך הת"ת הנקר' מראה בסוד במראה אליו אתודע (רח"ו).

⁶⁸³⁸ הפך הת"ת הנקרא שלם המכריע בין ח"ג בסוד השלם ממש (רח"ו).

ז"ל הפסוקים בשלימות: (משלי ז יד) וְהָיָה אִשָּׁה לְקַרְאָתוֹ שִׁית זֹנָה וְנִצְרָת לֵב וכו' וְהַחֲזִיקָה בּוֹ וְנִשְׁקָה לוֹ הַעֲזָה פְּנֵיהָ וְתֹאמַר לוֹ, זָבְחֵי שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם שְׁלַמְתִּי נְדָרִי. ועי' ב"ע (נב ע"א): בסט"א יש דכורא ונוקבא ונוק' הוא לפתאה וכמ"ש לשמך מאשה זרה מנכר' אמריה החליקה וכת' והחזיקה בו ונשקה לו זבחי שלמים עלי וכל ענינה הוא להראות האדם טעם העון ולפתותו שלא יהיה ירא מעונש החטא במה שמראה לו שאין העון גדול. ועי"ש בבהגר"א: אין היצה"ר בא על האדם לפתתו לעשות עבירה כי מי ישמע לו אך בא אליו במצות ועי"ז ימשוך אותו וזהו זבחי שלמים כי שלמים הוא מצוה גדולה לאכול ולשמוח ומזה ימשוך היצה"ר כי אין היצה"ר בא אלא מתוך אכילה ושמחה.

⁶⁸³⁹ מחסד וגבורה (רח"ו).

⁶⁸⁴⁰ פי' מי הוא המקטרג אינו אלא יצה"ר. ועתה הוא בשלם עם הימין הנמתק וז"ש דישתכח בשלמא בימינא (מ"מ).

864

<p>שלמים עלי⁶⁸⁴¹ [עלי דייקא ההוא זבחי שלמים עלי איהו בגין דלא ישתכח מקטרגא על עלמא]:</p>	
<p>דבר אחר זבחי שלמים עלי הא אנא בשלוח לגבך לאחזאה לך שלם ובגין כך היום שלמתי נדרי לאפתאה בני עלמא תדיר על כן יצאתי [לקראתך] (לפניך) וגו' (שם טו) דידענא דאנת חסר לבא חסר טובה לשחר פניך לאתחברא בהך בכל בישין דעלמא ויאות לך לאהנאה ולמטעי בתר תיאובתין דהאי עלמא ודחי ליה ממלה למלה ומביש לביש אהדרנא באינון טפשאין ושחירנא פניך ואמצאך כבר אשכחנא לך לאתדבקא בך:</p>	<p>דבר אחר "זבחי שלמים עלי", הרי אני בשלוח לגביך, להראות לך שלום, ולכן "היום שלמתי נדרי", לפתות את בני העולם תמיד. "על כן יצאתי לקראתך וגו'", שידעתי שאתה חסר לב, חסר טובה. "לשחר פניך", להתחבר עמך בכל הרעות של העולם. ונאה לך להנות ולטעות אחא התשוקות של העולם הזה. ודוחה אותו מדבר לדבר, ומרעה לרעה. וחזרתי בין הטפשים ושחירתי פניך. "ואמצאך", וכבר מצאתי אותך כדי להדבק בך.</p>
<p>לכה נרוה דדים עד הבקר (שם יח) הדא הוא דכתיב (איוב כד טו) ועין נואף שמרה נשף דהא כדין איהו זמנא לשלטאה לכה נרוה דדים נהך כחדא הא אנא עמך דהא עד כען את רביא⁶⁸⁴² אנת בחילך אי השתא לא תתענג גרמך אימתי כד תהא סיב⁶⁸⁴³ השתא הוא זמנא מאי טעמא כי אין האיש בביתו דא יצר טוב דלא שריא הכא בגווד ולא איהו זמנא⁶⁸⁴⁴ הלך בדרך מרחוק דלא שריא כבר נש אלא ובדרך מרחוק כד איהו מתליסרו (כד איהו מתריסר) שנין ולהלאה ולא כל בר נש ואנא קאים עמך מיומא דאתילדת הדא הוא דכתיב (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ והשתא דאנת רווק השתא זמנא לך לאתענגא גרמך:</p>	<p>"לכה נרוה דודים עד הבוקר". זהו שנאמר "ועין נואף שמרה נשף". שהרי אז הוא הזמן לשלוט. "לכה נרוה דודים", נלך כאחד, הריני עמך, שהרי עד עכשיו אתה צעיר אתה בכחך, אם לא תענג את עצמך עכשיו, אימתי, כשתהיה זקן, עכשיו זה הזמן. למה, "כי אין האיש בביתו". זה יצר הטוב, שלא שורה כאן בתוכך, ואינו זמנו. "הלך בדרך מרחוק", שלא שרוי באדם אלא בדרך מרחוק, כאשר הוא משלש עשרה שנים ומעלה, ולא בכל אדם, ואני עומדת עמך מיום שנולדת, זהו שנאמר "לפתח חטאת רובץ". ועכשיו שאתה רווק, עכשיו הזמן לענג את עצמך.</p>
<p>צרור הכסף לקח בידו (משלי ז כ) [לסלקא לעילא ולא תעכבא תמן ולא תענגא⁶⁸⁴⁵ ולא תעכבא] ליום הכסא יבוא ביתו אימת יבא לקבליה ליום הכסא דאיהו יומא דינא [לאשגהא בדינא] דכתיב (תהלים פא ג) בכסה ליום חגנו בזמנא דאצטריך בר נש לאתענגא בעלמא ולא תהני ביה אתרחקא מניה ובזמנא</p>	<p>"צרור הכסף לקח בידו", לעלות למעלה ולהתעכב שם (ולהתענג). "ליום הכסף יבוא ביתו". מתי יבא כנגדו, ליום הכסא, שהוא יום הדין להשגיח בדין, שנאמר "בכסה ליום חגנו". בזמן שצריך אדם להתענג בעולם ולהנות בו, מתרחק ממנו, ובזמן ששורה הדין בעולם, אזי בא אליו לעשות עמו דין. ועל כך "הטתו ברוב לקחה וגו'", "עד יפלח חץ כבדו". אשריהם, הצדיקים שיודעים דרכים קדושים ללכת בהם,</p>

⁶⁸⁴¹ עלי צ"ל עלי דייקא כמ"ש בדרך אמת [וכן הוא בעבה"ק] וזהו החלוק שבין פירוש ראשון לד"א שלפי' ראשון השטן אומר זבחי שלמים עלי ר"ל עיקר זבח שלמים בשבילי שלא אקטרג על העולם אבל לפי ד"א אומר לו זבחי שלמים עלי ר"ל אני בשלום עמך ולא אקטרג עליך (מ"מ).

⁶⁸⁴² ר"ל פחות מ"ג שנים (מ"מ).

⁶⁸⁴³ פירוש בתמיה (מ"מ).

⁶⁸⁴⁴ כמ"ש שהוא פחות מ"ג שנה לכך מפתהו השטן ואומר לו שיצה"ט אינו בא לכל אדם הפך האמת (מ"מ).

⁶⁸⁴⁵ ומלת ולא תענגא קאי על האדם שכיון שעולה השטן למעלה ומניחו למלאת תאוותו ואזי מתענג. ונראה דדריש כסף מלשון כיסופין שהוא לשון עונג. ואומר צרור הכסף והתענוג לקח בידו. כי השטן עלה למעלה והניחו בידו. ליום הדין יבוא להנקם ממנו כדמפרש (מ"מ).

<p>דשריא דינא בעלמא כדין אתי לגביה למעבד עמיה דינא ועל דא (משלי ז כא) הטתו ברב לקחה וגו' (שם כג) עד יפלא חין כבדו זכאין אינון צדיקיא דידעין ארחין קדישין למהך בהו ולא יסטון לימינא ולשמאלא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ולא יסטו ימין ושמאל. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>היכלא שביעאה⁶⁸⁴⁶ הדא היא היכלא דשמרי דחמרא לאתרוואה ביה כמה דאת אמר (בראשית ט כא) וישת מן היין וישכר ויתגל סחיטה דכל אינון [ענבין] (עובדין) כלהו ענבין בישין הכא איהו סחיטה דלהון ודא איהו (תהלים עה ט) יין חמר שמרים דחמר דלית מאן דשתי מניה דלא גרים מותא לגרמיה מיינא דא אטעימת חוה לבעלה ואעלת ליה בהיכלא דא דתנינן סחטה ענבין ויהיבת ליה וגרימת מותא ליה ולכל עלמא אבתריה:</p>	<p>ההיכל השביעי. זהו היכל של שמרי היין לרוות בו, כמו שנאמר "וישת מן היין וישכר ויתגל". סחיטת כל אותם הענבים, כולם ענבים רעים. כאן היא הסחיטה שלהם, וזהו "יין חמר". שמרים של יין שאין מי ששותה ממנו, שלא גורם מות לעצמו. מן היין הזה הטעימה חוה את בעלה והכניסה אותו להיכל הזה. ששנינו, סחטה ענבים ונתנה לו, וגרמה מות לו ולכל העולם אחריו.</p>
<p>בהיכלא דא קיימן⁶⁸⁴⁷ כל אינון נשמתין מסאבין דנחתי לכל אינון די בסטרא דא ומתדבקי (דמתדבקי בה) והוא רוחא דנחתיא לכל אינון די מסטרהא מהכא נפקי⁶⁸⁴⁸ כגוונא ודאינון סטו (דא לאינון דסטו) ארחייהו בהאי עלמא ואשתדלו בזנותא באתר דלא אצטריך [לאתרחקא מארח קשוט כדין] כמה דאיהו אתדבק</p>	<p>בהיכל הזה עומדות כל אותן הנשמות הטמאות שיורדות לכל אותם שנדבקים בצד הזה, ואותה רוח שיורדת לכל אותם שמצדה, מכאן יוצאים. כמו שהם סטו דרכם בעולם הזה והשתדלו בזנות במקום שלא צריך, להתרחק מדרך האמת. ואז, כמו שהוא נדבק</p>
<p>רסח/א</p>	
<p>בההוא סטרא דיצר הרע בזנותא הכי נמי נפיק מהיכלא דא רוחא מסאבא לסאבא ליה ולברא דנפיק מתמן:</p>	<p>באותו צד של יצר הרע בזנות, כך גם יוצאת מהיכל הזה רוח הטומאה לטמא אותו ואת הבן שיוצא משם.</p>

⁶⁸⁴⁶ מעץ חיים שער הקליפות פ"ב היכל זה נראה משם שהוא סוד זלפה שפחת לאה בחינת לאה וירדה במקום רחל כי אין לה אחיזה למעלה נמצא כי ראשה במקום עקבי לאה הקדושה שהם סוד ענבים ויין חמר. ונק' כאן יין המשכר ולכן זכר הזוהר כאן סחיטת ענבים. כל אינון נשמתין ומסאבין נ"ב כי בחינת הנשמה מבינה. ולכן בכאן נגד לאה סוד בינה (רח"ו).

⁶⁸⁴⁷ קיימין (דפ"ו).
⁶⁸⁴⁸ דע כי ממזר גימ' רפ"ח שהאב כשבא על הערוה ממשיך מרפ"ח ניצוצין שנפלו מאותן שאינם עולין עד לבסוף שעדיין לא נתבסמו לכן הוא פקח וחריף משום שהניצוצות מתנוצצין בו וכן חר"ף גימ' רפ"ח והם מתים כשהם קטנים משום שטבע הניצוצין מוטבע בהם שמתדעכין לאלתר וזהו כשאין מכירין בהם (זהר הרקיע).

<p>וההוא ברא אקרי ממזר⁶⁸⁴⁹ דאתי מסטרא דאל זר כמה דאיהו אשתכר⁶⁸⁵⁰ בההוא תיאובתא [ובההוא זנותא בההוא סטרא] דיצר הרע הכי נמי משיך לגביה דההוא ברא רוחא אחרא מסאבא דסאיב וכלא סהדין עליה דאיהו ממזר והכי כל עובדוי וסטרוי בההוא נוונא ממש:</p>	<p>ואותו הבן נקרא ממזר, שבא מצד של אל זר. כמו שהוא נמצא באותה תאווה ובאותה זנות באותו צד של יצר הרע, כך גם מושך לאותו בן רוח טומאה אחרת שמטמאת, וכולם מעידים עליו שהוא ממזר, וכך כל מעשיו וצדדיו באותו צבע ממש.</p>
<p>מהיכלא דא נפיק חד רוחא די ממנא על אינון רוחין דאקרי צפוני⁶⁸⁵¹ וסימניך (משלי בז טז) צפניה וצפון (צפון) רוח והאי איהו ממנא על דא והאי היכלא שביעאה לקבל ההוא שמא דאקרי (יחזקאל לא יד) ארץ תחתית⁶⁸⁵² ועל דא כתיב (יואל ב כ) ואת הצפוני ארחיק מעליכם:</p>	<p>מההיכל הזה יוצאת רוח אחת שממונה על אותן רוחות שנקראות צפוני. וסימנך "צפניה" ו"צפון רוח" וזהו הממונה על זה. וההיכל השביעי הזה כנגד אותו שם שנקרא "ארץ תחתית". ועל זה נאמר "ואת הצפוני ארחיק מעליכם".</p>
<p>הכא איהו נקודה חדא דקיימא לנו בג'י⁶⁸⁵³ ומהכא נפקו כל אינון רוחין אחרנין דשטאן בעלמא ושלטין [בהאי עלמא ועובדין] בכל אינון מלין⁶⁸⁵⁴ דאתמסרו בסטרא דשמאלא ומהכא נפקי כל אינון זיקין נציצין דמתדעבי לאלתר להטי ומתדעבי ומאלין נפקין רוחין אחרנין דשטיין בעלמא ומשתתפי אינון⁶⁸⁵⁵ דנפקי מגו תהומא רבא ואיהו האי היכלא⁶⁸⁵⁶</p>	<p>כאן היא נקודה אחת שעומדת לפני ולפנים, ומכאן יוצאות כל רוחות אחרות שמשוטטות בעולם ושולטות בעולם הזה בכל אותם דברים ומעשים שנמסרו לצד השמאל. ומכאן יוצאים כל אותם זיקים ניצוצות שדועכים מיד, לוחטים ודועכים, ומאלה יוצאות רוחות אחרות ששטות בעולם ומשתתפות עם אותן שיצאו מתוך תהום רבה. והוא זה ההיכל, כמו שנאמר "משפטיך תהום רבה". ואותן רוחות שלא נמסרו להתגשם</p>

⁶⁸⁴⁹ מצות לא יבא ממזר בקהל ה' כבר נתבאר לעיל בפרשת עקב בפסוק ואכלת ושבעת כי כל העולמות כולם הם מבחינת הז' מלכים שמתו והם נתבררו בזמן התיקון שלהם שהוא כשנבראו העולמות ומבירור שלהם נעשה הכל. ונמצא כי גם הנשמות הם מבירור שנתברר מהם וז"ס מ"ש בגמרא במסכת שבת (סז ע"א) רש"א כל ישראל בני מלכים הם ולא אמר מלכים הם אלא בני מלכים כי אינם מן המלכים עצמם בבחינתם הראשונה קודם שנבררו רק מבחינתם אחר שנבררו ונתקנו ולכן נקראים בני מלכים. ושם נתבאר כי נשאר בהם בחינות שלא יכלו להתברר אז בבריאת העולם לתוקף הדינין שבהם ונשארו מעורבים ושקועים בין הקלי' ואלו הבחינות שנשארו שם אז הם דינין קשים ונקראים ממזר ולכן אסורים לבא בקהל כי הם מעורבים עם הקלי' ולכן באו לעולם ע"י ביאה פסולה בעבירה. ונודע כי ז' המלכים כשירדו למטה בבריאה ומתו ירדו עמהם רפ"ח ניצוצין דאורות בלבד בתוך הכלים עמהם ולכן בחינת מה שנשאר עדיין בתוכם ולא הוברר נקרא ממזר כי הוא בגי' רפ"ח עם הכולל (שער המצות - פרשת תצא).

⁶⁸⁵⁰ אשתכח (דפ"ו).

⁶⁸⁵¹ נגדי ומקביל לבינה הנקר' וצפונך תמצא בטנם מצפון זהב יאתה (רח"ו). נקודת צפון הפנימי כידוע, ונגדו בקדושה (יהל אור ח"ב לז ע"ג).

⁶⁸⁵² הפך ארץ החיים (מ"מ). עי' ז"ח (עט ע"ב): המדור השביעי, נקרא ארץ תחתית, היורד לשם, שוב אינו עולה. ועליהם נאמר, ועסותם רשעים וגו', וכו' ואמר רבי רחומאי, כשגירש הקב"ה אדם הראשון מגן עדן, נתיירא ממדור זה הנקרא ארץ תחתית, מפני שאין לו שיעור. ועל זה נאמר, ארץ עיפתה כמו אופל צלמות ולא סדרים ותופע כמו אופל. ועי' עמק המלך (תיקוני שבת א): וסוד צואה רותחת, הוא במדור התחתון, הנקרא אבדון, שכל היורד שם אינו עולה, וכל זוהמת הנשמות שבו מדורין שממעל לאבדון, נופל לשם, ואין בו ניצוץ קדושה, לטהר ולקדש ולהלבין אותו.

⁶⁸⁵³ כמו שבהיכל ק"ק דקדושה מלכות דאצילות גנוזה שם כן היכל זה שהוא ז' גנוזה בו מלכות דס"א זיקין נציצין, פירוש הם הבירורים שבתוך הס"א והם רפ"ח ניצוצין שהם ד' ע"ב כמ"ש הרב (מ"מ).

⁶⁸⁵⁴ ועובדין (נוסף בדפ"ו).

⁶⁸⁵⁵ לאינון (דפ"ו).

⁶⁸⁵⁶ כתב הרב בינה דבריאה דקליפה נק' נוקבא דתהומא רבא והיכל זה הוא כחב"ד דקליפה נמצא שבינה היא שם ולכך נק' תהומא רבא (מ"מ).

<p>כמה דאת אמר (תהלים לו ז) משפטיך תהום רבה ואינון רוחין דלא אתמסרו למגלם בעלמין ואתחזון ולא אתחזון אתחזון כמה דאתמר:</p>	<p>בעולם, ונראות ואינן נראות, נראות כמו שנתבאר.</p>
<p>ולבתר אינון רוחין דשטיין בעלמא [ואלין] קיימי למרחש נסין לבני נשא בגין דאלין לא קיימין בטנופא דמסאבא כל כך כאחרנין וחד רוחא ממנא עלייהו ואקרי נסיר⁶⁸⁵⁷ ואיהו אתנסר מאינון סטרין דמסאבו יתיר⁶⁸⁵⁸ ואלין פרחי באוירא ואבאישו לסטרא דלהון בגין למעבד נסין לאינון די בסטרא דקדושה:</p>	<p>ואחר כך אותן רוחות שמשוטטות בעולם, ואלו עומדות לעשות נסים לבני אדם, משום שאלו לא עומדות בטנופת של טומאה כל כך כמו האחרות, ורוח אחת ממונה עליהן, ונקראת נסיר^א, שהתנסרה מאותם צדדים שטמאים יותר, ואלו פורחים באויר ומרעים לצד שלהם, כדי לעשות נסים לאותם שבצד הקדושה.</p>
<p>ומרוחא דא דאתנסר דאקרי נסיר⁶⁸⁵⁹ מניה נפקי כמה סטרין אחרנין מתפרשן לזנייהו וכלהו קיימאון שליחאן בעלמא כל חד וחד כדקא חזי ליה עד דאתמנון לתתא מלכין וסרכין ולית לון קיומא תדיר כאינון אחרנין דלעילא:</p>	<p>ומהרוח הזו שננסרה, שנקראת נסיר^א, ממנה יוצאים כמה צדדים אחרים נפרדים למיניהם, וכולם עומדים שליחים בעולם, כל אחד כראוי לו, עד שהתמנו למטה מלכים ושרים, ואין להם קיום תמידי כאותם האחרים שלמעלה.</p>
<p>בהיכלא דא אתדבקותא דסטר מסאבא וכל תיאובתינ מסאבין ומסאבי לעלמא האי איהו זמין לאפקא בכל [רגעא ושעתא אשא] (יומא רוחא דאשא) ולית מאן דקאים קמיה מהכא נפיק אשא דרוחא תקיפא לתתא לאתדנא ביה חייבי עלמא ומהכא נפקא רוחא מלהטא דאיהו אשא ותלגא⁶⁸⁶⁰ דאקרי עלמון כמה דאת אמר (תהלים סח טו) תשלג בצלמון:</p>	<p>בהיכל הזה הדבקות של צד הטומאה וכל אותן התשוקות הטמאות, ומטמאות את העולם. זהו שעתיד להוציא אש בכל רגע ושעה, ואין מי שעומד לפניו. מכאן יוצאת אש של רוח חזקה למטה לדון בה את רשעי העולם, ומכאן יוצאת רוח לטהטת שהיא אש ושלג, שנקראת צלמון, כמו שנאמר "תשלג בצלמון".</p>
<p>בהיכלא דא קיימאן ארבעה פתחין דמתפרשן לארבע סטרין לבר ואלין אחדין ולא אחדין בסטרא דקדושה לא אתיחד⁶⁸⁶¹</p>	<p>בהיכל הזה קיימים ארבעה פתחים שנפרדים לארבעה צדדים לחוץ, ואלו אווזים ולא אווזים בצד הקדושה. לא נאחז, אלא שנראה באותם הפתחים אור שמאיר, והוא</p>

⁶⁸⁵⁷ הנה לעיל אמר הרב שכאן נרמזו הרפ"ח ורפ"ח וש"ך הכל אחד כנודע והנה נסירא גי' שכ"א והוא ש"ך ניצוצין וא' יתירה בסוד כל המוסף גורע, והנה ש"ך ניצוצין שורשם בבינה בסוד שכ"ה (רח"ו), ומ"ש שכאן נרמזו רפ"ח ר"ל כמ"ש לעיל זיקין ניצוצין וכו', והם הר"פח שבתוך הס"א (מ"מ). עי' עמק המלך ש"ד פט"ז: החיילים שהם תחת אשמדאי רבא מלכא דשדי, שהוא מלך על כל אינון שדין יהודאין שמזכירם זוהר פקודי, ונקראים נסירא בהיכל שמרי היין הקרובה אל הקודש. ויש שם שדין ארמאין מגיעים שם ודרים שם, ואשמדאי זה יש לו רשות לקטרג ולחבל ביום שני של שבוע, לא זולת [שלא נאמר בו "כי טוב"]. אבל שדין יהודאין שקראם רשב"י נסיר"א בפרשת פקודי בהיכל שמרי היין, כי הוא מובדל מהקליפה, ועומדים להגן על ישראל לעשות נסים על ידם, אם ישראל אינם כדאים לעשות להם נסים על ידי המלאכים, ומושל עליהם אשמדאי אחר. ועי' פרדס רמונים (שכ"ו פ"ז): היא מלה ארמית ופי' חתוכה שהכונה שהוא מובדל מהקליפות הטמאות ביותר.

⁶⁸⁵⁸ ויקרא כה ע"א (הערת הזהר).

⁶⁸⁵⁹ נסיר"א (דפ"ו).

⁶⁸⁶⁰ כי השלג בסוד בינה יומא דתלגא ג' אל"פין דאה"ה (רח"ו), ד' פתחין נראה לפי שיש בו כח"בד דקליפה כמו היכל ק"ק, דקדושה לכן יש בו ד' פתחין, שית פתחין לפי שהוא מקבלי להיכל ק"ק דקדושה שכולל ו' היכלות שתחתיו כמ"ש הרב ולכן גם בהיכל זה יש בו ש"ת פתחין (מ"מ). ועי' שער רוח הקודש (י ע"א): שמות הקדש כמו שם שד"י וכיוצא בו, הנקראים מלכים כנודע, כי כל שמות הקדש נק' מלכים, ולכן ר"ת 'בפרש' שדי 'מלכים הוא בשם, פי' כי כשמפרש ומוציא מפיו שמות הקדש, אז נדון בשלג אשר בגיהנם, שיש בו ב' מדורות אחד של שלג ואחד של אש וזהו תשלג בצלמון, ר"ל יכנס בגיהנם של שלג הנק' צלמון ולכן תקונו הוא ע"י השלג.

⁶⁸⁶¹ אתאחד (דפ"ו).

<p>אלא דאתחזי באינן פתחין נהורא דנהיר ואיהו אתר דמתקן⁶⁸⁶² [בכל פתחא ופתחא] לאינן חסידי דשאר עמין אינן דלא אבאישו לון לישראל ואשתדלו עמהון בקשוט אלין קיימי באלין פתחין ונייחי תמן [נ"א מהאי סטרא ונייחי מהאי סטרא]:</p>	<p>מקום שמתוקן בכל פתח ופתח לאותם חסידי שאר העמים, אותם שלא הרעו לישראל והשתדלו עמהם באמת. אלו עומדים בפתחים ונחים שם (מהצד הזה, ונחים מהצד הזה).</p>
<p>בפתחא דהאי היכלא באמצעיתא לבר שית פתחין דמתאחדי בהאי היכלא וכלהו אחדין ביה הכא אית כוין פתחין לסטרא דנהורא קדישא ואינן דוכתיין מתתוקני למלכי שאר עמין⁶⁸⁶³ אינן דלא עאקו לון לישראל ואנינו עלייהו תדיר אלין אית לון יקר בגנייהון דישראל ואתהנו בההוא אפלה דאינן יתבין מנו נהורא דנהיר מסטרא דקדושה כמה דאת אמר (ישעיה יד יח) כל מלכי גוים כלם שכבו [בשלום] בכבוד:</p>	<p>בפתח ההיכל הזה באמצע, לחוץ, ששה פתחים שנאחזים בהיכל הזה, וכולם אחוזים בו. כאן יש חלונות פתוחים לצד של האור הקדוש, ואותם מקומות מתוקנים למלכי שאר העמים, אותם שלא הציקו לישראל, והגנו עליהם תמיד. לאלו יש כבוד משום ישראל, ונהנים באותה האפלה שבה יושבים מתוך אור שמאיר מצד הקדושה, כמו שנאמר, "כל מלכי גוים כולם שכבו בכבוד".</p>
<p>ואי עבדו עאקו לישראל [אל] או ורחיקו (רחיקו) לון כמה אינן דאחדין בהו (לתתא) ודינין להו ולתתא תלת זמנין ביומא בכמה דינין משניין אלין מאלין כאינן מלכין דאעקו להו דאתדנו בההוא עלמא בכמה דינין ובכל יומא ויומא סהדין סהדותא עלייהו דישראל ועל מהימנותא דילהון ונחתי לתתא ואתדנו תמן זכאין אינן לישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ואם עשו צרות לישראל או שדחקו אותם, כמה הם שאוחזים בהם, ודנים אותם למטה שלש פעמים ביום בכמה דינים משונים אלו מאלו, את אותם מלכים שהציקו להם, שנדונו באותו העולם בכמה דינים, וכל יום ויום מעידים עדות על ישראל ועל אמונתם, ויורדים למטה ונדונים שם. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>עד הכא שבע היכלין מדורי דסטרא מסאבא מסטרא דנחש זכאה חולקיה מאן דאשתזיב מניה ומלחישותיה דלא יתנשיך מניה ולא יטיל ביה ארסא דימות ביה</p>	<p>עד כאן שבעה היכלות, מדורי צד הטמאה מצד הנחש. אשרי חלקו של מי שניצל ממנו ומלחישתו שלא ינשך ממנו, ולא יטיל בו ארס שימות בו.</p>
<p>רסח/ב</p>	
<p>מכל סטרין אית לאסתמרא מניה מעילא ומתתא מאן דישתזיב מרישא לא ישתזיב מזנבא וכדא (כי) אקיף רישא זקיף זנבא מחי וקטיל:</p>	<p>יש להשמר ממנו מכל הצדדים, מלמעלה ומלמטה. מי שנצל מהראש, לא ינצל מן הזנב. כשמכופף ראש, זוקף את הזנב, מכה והורג.</p>
<p>ועם כל דא (קהלת י יא) אם ישוך הנחש בלא לחש כמה דתנינן נטיל רשו ואפיק נשמתא בנין כך אצטריך ליה לבר נש לאסתמרא דלא יחוב קמי קדשא בריך הוא בגין דלא ילחישו ליה לההוא חויה דינשוך ויקטל וס"א זכאין אינן צדיקייא דידיעין ארחין</p>	<p>ועם כל זה "אם ישך הנחש בלא לחש". כמו ששינונו, נוטל רשות ומוציא נשמה. לכן צריך אדם להשמר שלא יחטא לפני הקדוש ברוך הוא, כדי שלא ילחשו לו לאותו נחש שינשוך ויהרוג. (אשריהם אותם צדיקים שיוודעים דרכים קדושות ללכת בהן, שלא ללכת אחר אותו נחש רע, הצד האחר הטמא, ונפרדים ממנו ולא מתפתים אחריו. אשריהם בעולם הזה, אשריהם בעולם הבא).</p>

⁶⁸⁶² דמתתקן (דפ"ו).

⁶⁸⁶³ והסוד כי מלך נק' בינה בסוד המלך המשפט (רח"ו), ונל"עד שצ"ל המלך הקדוש, כי כתב הרב שהמלך המשפט הוא ברחל והמלך הקדוש הוא בלאה שהיא בחינה בינה (מ"מ).

<p>קדישין למיהך בהו דלא למיהך בתר ההוא חויא בישא סטרא אחרא מסאבא ומתפרשי מניה ולא אתפתו אבתריה זכאין אינון בעלמא דין זכאין אינון בעלמא דאתי (ע"כ):</p>	
<p>וייצר יהו"ה אלהים את האדם עפר מן האדמה (בראשית ב ז) עפר איהו ולא חמר⁶⁸⁶⁴ עפר איהו ויתוב לעפרא⁶⁸⁶⁵ כמה דאת אמר (שם ג יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב⁶⁸⁶⁶ לבתר דחמא ובגין כך כתיב ביה בנחש ועפר תאכל כל ימי חיך עפר דא הוא אדם דכתיב כי עפר אתה וגו' ובגין כך כתיב עפר⁶⁸⁶⁷ ולא כתיב אדמה ולא חומר וכתיב (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו:</p>	<p>"וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה". עפר הוא, ולא חמר. עפר הוא, וישוב לעפר, כמו שנאמר "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", אחר שחטא. ולכן נאמר על הנחש "ועפר תאכל כל ימי חיך". עפר זה הוא אדם, שנאמר "כי עפר אתה וגו'". ולכן כתוב עפר ולא כתוב אדמה ולא חמר, ונאמר "ונחש עפר לחמו".</p>
<p>עד דיתער קודשא בריך הוא ויבער לההוא רוחא מסאבא מעלמא דכתיב (שם כה ח) בלע המות לנצח וגו' ויקים לההוא עפר ויתער ליה למחדי בעלמא דכתיב (שם כו יט) הקיצו ורננו שוכני עפר וגו':</p>	<p>עד שיתעורר הקדוש ברוך הוא ויבער את אותה רוח הטומאה מן העולם, שנאמר "בלע המות לנצח וגו'". ויקים את אותו עפר ויעיר אותו לשמוח בעולם, שנאמר "הקיצו ורננו שוכני עפר וגו'".</p>
<p>כתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום⁶⁸⁶⁸ והא אוקימנא אבל סטרא דרכיב עליה⁶⁸⁶⁹ יהיב ליה חילא⁶⁸⁷⁰ לשלטאה ולמפתי ולאסטאה ודא הוא רזא דדכורא⁶⁸⁷¹ דהא דכורא שליט על נוקבא ויהיב בה חילא שמשא וסיהרא⁶⁸⁷² משמשין כחדא ולא מתפרשין לעלמין [חשך ואפילה משמשין</p>	<p>נאמר "והנחש היה ערום", והרי בארנו. אבל הצד שרוכב עליו נותן לו כח לשלוט ולפתות ולהשטין, וזהו סוד הזכר, שהרי הזכר שולט על הנקבה ונותן בה כח. השמש והלבנה משמשים כאחד, ולא נפרדים לעולמים. חושך ואפלה משמשים כאחד. הוא חושך והיא אפלה, כמו שנאמר, "ויהי חושך אפלה". חושך וערפל. משום שיש חושך ויש חושך.</p>

⁶⁸⁶⁴ חומר (דפ"ו). פי' עפר היא מלכות כנודע לכך נק' עפר ולא חומר (מ"מ).

⁶⁸⁶⁵ פירוש שיחזור לשורשו למלכות הנק' עפר (מ"מ).

⁶⁸⁶⁶ (נ"א לבתר דחטא אתעביד מזונא לנחש ובגין כך וכו') (נוסף בדפ"ו). כד בר נש עביד חטאת
איהו אתקיף להאי עפר, שמוסיף בה כח, ומשם יונק הנחש, והוא מאכלו כמ"ש בפ' פקודי שם (רסו
ע"ב ורסח ע"ב), וע' שער קליפת נוגה (פרק ג) (דע"ה ח"ב קכה ע"ג).

⁶⁸⁶⁷ פירוש בפ' ועפר תאכל וכו', ומדלא כתיב אדמה או חומר אלא עפר ש"מ שעל האדם מדבר
שנק' עפר לפי שהוא ממ' הנק' עפר (מ"מ).

⁶⁸⁶⁸ הנחש סוד ההיכלות הנזכרות שהם נקבת החצונים כנודע, ואמר היה ערום מכל חית השדה
שהם שאר כתות עליונים שהם חיה מההוא שדה ודאי, וערמתו הוא שיש לו כניסה אל המקום הזה
דהיינו אדם להחטיאו מפני שאין מתייחס אל החומר כמוהו, אפילו סמאל שהוא כחו ומעודדו אין
כחו כנחש מפני קורבתו אל החומר ויחס אשר לשניהם, ועם כל זה הוא מקבל מסמאל וזהו
שאמר "אבל סטרא דרכיב עליה" (אור יקר).

⁶⁸⁶⁹ פי' על הנחש שהוא פלונית, והרוכב הוא ס"מ (מ"מ).

⁶⁸⁷⁰ ושלשה כחות מקבל ממנו האחד "לשלטאה" שמן הראוי לא היה לו שליטה במרד ומעל הקדושה
ועם כל זה מעיז פניו והוא שולט למרוד בני אדם נגד בוראם, השנית "למפתי" שיפתה ויוכל השלישית
"ולאסטאה" אחר כך יעלה ויקטרג ויטול נשמה ויתנקם מהמתפה (אור יקר).

⁶⁸⁷¹ ואם תאמר הם שני הפכים את אמרת והנחש היה ערום ואת אמרת שכחו מסמאל לזה אמר
"ודא הוא רזא דדכורא" וגו' והענין שהזכר רוחני ואין לו מבוא בדברים העבים והגסים והנקבה אינה
רוחנית כל כך לכך יש לה כח בדברים העבים והגסים אמנם מקבלת כח הפעולה מן הזכר (אור יקר).
⁶⁸⁷² "וזכר ונקבה שבקדושה תוכיח שהם שימשא וסיהרא" וגו', שיש בזה מה שאין בזה הנקבה יש
לה כח הפעולה למטה והזכר משפיע בה כחו וזהו שאמר "משמשין כחדא ולא מתפרשין לעלמין",
ועל דרך זה ממש חשך אפלה שני כחות חצונים סמאל ונחש כדמפרש ואזיל והזכר חשך דק והנקבה
חשך עב אפלה ערפל (אור יקר).

<p>כחדא ולא מתפרשן לעלמין] ואיהו חשך ואיהו אפילה⁶⁸⁷³ (חשך דאיהו אפלה) כמה דאת אמר (שמות י כב) ויהי חשך אפלה חשך וערפל בנין דאית חשך ואית חשך⁶⁸⁷⁴:</p>	
<p>תנן מאן דחמא נמל בחלמיה מיתה אתגזרת עליה ואשתויב [מינה] בנין דאיהו סטרא (אחרא) מסאבא והאי איהו (בראשית ו יג) קץ כל בשר:</p>	<p>שנינו, מי שרואה גמל בחלומו, מיתה נגזרה עליו וניצל ממנה, משום שהוא צד הטומאה, וזהו "קץ כל בשר".</p>
<p>יומא חד הוה יתיב רבי אלעזר⁶⁸⁷⁵ קמיה דרבי שמעון אמר רבי אלעזר האי קץ כל בשר⁶⁸⁷⁶ אתהני מאינון קרבנין דהוו ישראל מקרבין על גבי מדבחא [או לא] אמר ליה [כ]לא הוו מסתפקי כחדא לעילא ולתתא⁶⁸⁷⁷:</p>	<p>יום אחד היה יושב רבי אלעזר לפני רבי שמעון. אמר רבי אלעזר, "קץ כל בשר" הזה, האם נהנה מאותם קרבנות שהיו ישראל מקריבים על גבי המזבח או לא. אמר לו, כולם היו נהנים כאחד, למעלה ולמטה.</p>
<p>ותא חזי כהני וליואי וישראל אינון אקרונ אדם בחבורא דאינון רעותין קדישין דסלקא מגווייהו ההוא⁶⁸⁷⁸ אמרא או כבשא או ההוא בהמה האי דקרבין] [האי בהמה דקרבין] (האי דקרבין) האי דקרבין אצטריך עד לא אתקריב על מדבחא לפרשא עלה כל חטאין וכל חובין וכל הרהורין בישיין דעבד וכדין ההיא אתקרי בהמה בכלא בגו אינון חטאין ובישיין והרהורין:</p>	<p>ובא וראה, כהנים ולוים וישראלים, הם נקראים אדם בחבור לאותם רצונות קדושים שעולים מתוכם, ואותו שה או כבש או אותה בהמה שמקריבים, צריך שטרם תקרב על המזבח, לפרש עליה את כל החטאים וכל העוונות וכל הרהורים הרעים שעשה, ואז היא נקראת בהמה בכל, בתוך אותם חטאים ורעות והרהורים.</p>
<p>כגוונא דקרבנא דעזאזל דכתיב (ויקרא מז כא) והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגו' הכי נמי הכא וכד סלקא על גבי מדבחא מטו לה על חד תרין ובנין כך דא סלקא לאתריה ודא סלקא לאתריה⁶⁸⁷⁹ דא ברזא דאדם ודא ברזא דבהמה כמה דאת אמר (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה:</p>	<p>כמו שהקרבת לעזאזל, שנאמר "והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגו'", כך גם כאן. וכשעולה על גבי המזבח, מגיע לו על כל אחד כפלים. ולכן זה עולה למקומו, וזה עולה למקומו. זה בסוד אדם, וזה בסוד בהמה. כמו שנאמר, "אדם ובהמה תושיע ה'".</p>
<p>חביתין וכל שאר המנחות, לעורר רוח הקודש ברצון הכהן, ושירת הלויים, ותפלת ישראל. ובאותו העשן והשמן והקמח שעולים, רוויים ונהנים כל שאר בעלי הדין שלא יוכלו לשלוט באותו דין שנמסר להם, והכל בפעם אחת. בא וראה, הכל נעשה בסוד האמונה,</p>	

⁶⁸⁷³ פירוש חשך שהוא דכורא דס"א מחובר עם נוקבא דס"א הנק' אפילה לכך אמר חשך דאיהו אפילה (מ"מ).

⁶⁸⁷⁴ יש חשך שהזכר רוכב על הנקבה ואז הוא חשך המחשיך פני הבריות ואית חשך שהיא נקבה ופעמים הזכר נותן בה כח ופעמים אינו נותן בה כח (אור יקר).

⁶⁸⁷⁵ זה המאמר הובא בפ' נח דף ס"ד ע"ב ושם ביארנוהו ע"פ הגהות הר"ח ז"ל (מ"מ).

⁶⁸⁷⁶ רלח ע"ב ובח"ג רמ ע"ב רמב ע"א ז"ח פרשת צו ולעיל פרשת תרומה קמא ע"א וקל ע"א (לש"ו).

⁶⁸⁷⁷ מהקרבתיו היו נהנים החיצונים ג"כ [ע' ח"א סד ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהר"ח רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמח ע"ב] (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

⁶⁸⁷⁸ וההוא (דפ"ו).

⁶⁸⁷⁹ רמד ע"ב רלט ע"א (הערת הזהר).

להסתפק זה בזה, ולעלות למעלה מי שצריך עד אין סוף.	דאָתמסר לון וכלא בזמנא חדא תא הזי כלא אתעביד ברזא דמהימנותא לאסתפקא דא בדא ולאסתלקא לעילא מאן דאצטריך עד אין סוף ⁶⁸⁸⁰ :
אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות למעלה, שכשהרצון העליון למעלה למעלה, עומד אותו רצון שלא נודע ולא נתפס לעולמים, הראש הנסתר יותר למעלה, ואותו ראש מוציא מה שמוציא ולא ידוע, ומאיר מה שמאיר, הכל בסתר.	אמר ⁶⁸⁸¹ רבי שמעון ארימית ידי בצלותי ⁶⁸⁸² לעילא דכד רעותא עלאה לעילא לעילא ⁶⁸⁸³ קיימא על ההוא רעותא דלא אתידע ולא אתפס [לעלמין] רישא דסתים יתיר לעילא וההוא רישא אפיק מה דאפיק ולא ידיע ונהיר מה דנהיר כלא בסתימו:
רצון המחשבה העליונה, לרדוף אחריו ולהיות מואר ממנו. מסך אחד נפרס, ומתוך אותו מסך ברדיפת אותה המחשבה העליונה, מגיע ולא מגיע, עד לאותו מסך מאיר מה שמאיר. ואז אותה מחשבה עליונה מאירה באור נסתר שלא ידוע, והמחשבה הזו לא יודעת.	רעו דמחשבה עלאה למרדף אבתריה ולא תנהרא מניה חד פריסו אתפרס ⁶⁸⁸⁴ ומנו ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה מטי ולא מטי עד ההיא פריסא נהיר מה דנהיר וכדין [ההוא] [איהי] מחשבה ועלאה נהיר בנהירו סתים דלא ידיע [וההוא] [והאי] מחשבה לא ידע:
אז מכה אור המחשבה הזה שלא נודע בהארת הפריסה שעומדת שמאירה ממה	כדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתידע בנהירו ⁶⁸⁸⁵ דפרישא דקיימא ⁶⁸⁸⁶ דנהיר ממה
	רס"א

⁶⁸⁸⁰ רכו ע"א (הערת הזהר).

⁶⁸⁸¹ ע"י כל זה בח"א סה ע"א.

⁶⁸⁸² המקדש מלך ושעת רצון מפרשים את דברי הזהר כאן על סדר השתלשלות האצילות מא"ק, וע"י כללים ח"א ס ע"ד, כל ענף ח', שמפרשו על סדר השתלשלות עולם העקודים בהתפשטות הא' והב'.

⁶⁸⁸³ הוא מלכות עקודים אחר התנוצצות ז"ת דילה נעשה רדל"א ואמר על כל ע"ס העקודים לעילא לעילא וירמוז ג"כ על אורות א"ס והכל רעותא (יהל אור). (הערה על היהל אור), הנאצלים, הנה אין השגה לכל א' עתה ג"כ למעלה ממדרגתו, כי הזר"ן אינם משיגים למעלה מחצי ת"ת דאימא, כמ"ש בפע"ח (שער הסוכות פרק ד), ואו"א אינם משיגים את א"א כמ"ש הגר"א בספד"צ (פ"א ד ע"ד בד"ה ולא אתחזי), וכן א"א אינו משיג את רדל"א כמ"ש בשער המלכים פרק ח ובשער א"א פרק ב, וכן רדל"א אינו משיג בהעקודים ע' בהגר"א בספר יהל אור (פ' פקודי ט"ז סע"ד) (כללים ח"א א ע"ד), המלכות דאור הפה, הנה היא מתפשט ומשתתף בהאצילות ג"כ, וכמ"ש הגר"א ביהל אור (סוף פקודי דף טז סע"ד) כי המלכות דעקודים אחר התנוצצות ז"ת דילה נעשה רדל"א דאצילות. ועכ"פ הוא כי גם אורות הפה הם נבחנים בבחי' שני פרצופים כלליים, אחד פנימי ואחד חיצוני, והם זה למטה מזה, כי הפנימי הוא מבפנים להפה ולמעלה עד החוטם, והחיצוני הוא מהפה ולמטה עד הטבור, והנה מתלבש הפנימי בהחיצוני ע"ד הנ"ל, כי בהכח"ב דהחיצוני הנה מתלבש בו הפנימי מהס"ג שבו ולמטה ובהחג"ת דהחיצוני מהמ"ה שבו ולמטה. אמנם הוא ג"כ מהס"ג דהמ"ה ובהנה"י דהחיצוני מהב"ן שלו ולמטה ומהס"ג דהב"ן כנז' (כללים ח"א א נב ע"ד) האור דעקודים הוא בחי' נשמה לנשמה להנקודות (ביאורים ח"ב צג ע"ב).

⁶⁸⁸⁴ הוא הקד"א המפסיק בין אורא להמ"ס, ואינו מקבל המ"ס ממנו אלא רק בדרך מטי ולא מטי רצוא ושוב. והנה נעשה ע"ז המ"ס לבוצד"ק שורש כל הדינין, כי בו גנוז גבורה דרדל"א כנודע⁶⁸⁸⁴. וכ"ז הנה הוא מצד הצמצום אשר בהמ"ס, ומצד זה הנה הוא מה שאמרנו כי נעשה המ"ס לשורש לעולם הנקודות ולכל תולדותיהם, ובסוד (מנחות כט ע"ב) כך עלה במחשבה לפני (כללים ח"א צד ע"ג).

⁶⁸⁸⁵ (נ"א דפרסא) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁸⁸⁶ והנה פירש ענין בטישה זו שני פעמים האחת אמר "כדין בטש האי נהירו דמחשבה וכו' בנהירו דפריסא דקיימא" היינו בחינת העלמם בתוכיותם להתפשט (אור יקר).

<p>דלא ידיע ולא אתידע ולא אתגליא וכדין⁶⁸⁸⁷ דא נהירו דמחשבה דלא אתידע⁶⁸⁸⁸ במש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא⁶⁸⁸⁹:</p>	<p>שלא ידוע ולא נודע ולא התגלה. ואז הארת המחשבה הזו שלא נודעת מכה בהארת המסך, ומאירות כאחד.</p>
<p>ואתעבידו (דאתעבידו) תשעה היכלין והיכלין (דהיכלין) לאו אינון ונהורין⁶⁸⁹⁰ ולא אינון [נקודין ולא אינון] רוחין לאו⁶⁸⁹¹ אינון נשמתין⁶⁸⁹² ולא [אית(י) מאן דקיימא בהו רעותא דכל תשע נהורין קיימי כלהו במחשבה דאיה]⁶⁸⁹³ חד מנייהו בחשבנא כלהו למרדף</p>	<p>ונעשים תשעה היכלות, וההיכלות אינם אורות, ואינם רוחות, ואינם נשמות, ואין מי שיעמוד בהם. רצונם של כל תשעה האורות, כולם עומדים במחשבה, שהיא אחת מהן בחשבון, כולם לרדוף אחריהם. בשעה שעומדים במחשבה, ולא מושגים ולא נודעים, ואלו לא עומדים, לא ברצון ולא במחשבה עליונה, תופסים בה ולא תופסים בה. באלו עומדים כל סודות האמונה, וכל אותם אורות</p>

⁶⁸⁸⁷ (נ"א האי) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁸⁸⁸ היא חכמה שבכתר (אור יקר).

⁶⁸⁸⁹ לא אמר עתה דקיימא נהיר דהיינו בחינת התפשטותם למטה, ולכך צריך בטישא אחר בטישא
האחת בטישא באור בהיותו עומד בעצמו והשנית בטישא באור אחר התפשטו והיינו "נהרין כחדא"
אור החכמה הנעלמת ואור הפרסא (אור יקר).

⁶⁸⁹⁰ הענין כי עד עתה לא היו מאורות הספירות לא ברעותא ולא בפרסא ולא במחשבה שהם
בחינות והם ארבעה עניינים הנז' דהיינו רעותא כתר ואין סוף מתלבש בו, ופרסא בחינה אחרונה
לכתר שבה מתאחזת המחשבה, והמחשבה היא חכמה ממש, ובכולם הספירות אין בהם מספר
וחשבון עם היות שיש כמה תיקונים באריך אנפין כולם שוים לטובה להקשר במאציל ולפניו אין
מתעלה על חבירו להכלל מספר ספירות, אמנם בהיות בחינה זו "אתעבידו תשע" דהיינו שהן
מתפשטין זה מזה וזה מזה עד שהם במספר בחשבון תשעה והיינו אומרו "אתעבידו" ולא אמר אפיקו
וכיוצא, מפני שהם עד כאן כל בחינות הנזכרות אין האור במספר עילה ועלול ועתה "אתעבידו תשע"
דהיינו שהם נחלקים לעילה ועלול ויתעלה העילה על העלול ולכך הם "תשע היכלין להיכלין", הענין
כי היכל אינו אלא דבר הנעשה לקבל דבר הנכנס בו, כי אין יצדק מלת היכל אם לא שיהיה שם מלך
בהיכלו, בענין שהמאורות עתה הם היכלין בחכמה ואורה, וכן אור הפרסא יתפשט בתוכו ויהיה
התחתון היכל לעליון בענין שהם תשע "היכלין" מהמחשבה "להיכלין" שהם תשע מהפרסא דהיינו
הכתר כדפירשנו, ואור הכתר מתלבש בהיכלות אלו וההיכלות בית קיבול לאור הכתר שאור אין סוף
מאיר בתוכו והיינו התלבש האורות באורות, ועד כאן נכללו שלש רישין שפירשנו לעיל שהם להנהגה
(אור יקר).

⁶⁸⁹¹ ולא (דפ"ו).

⁶⁸⁹² ואלו הם לבושי' לההוא רישא עלאה דלא אתידע הנק' עתיק יומין אשר בהתחברו עם אלו הט'
ספי' דא"א הם י"ס שהם השרשי' והמקו' אל כל האציל' כולו ולמטה בענין ז"א נבאר בע"ה למה אין
ספי' מלכות בא"א ואיך יצאו ממנו שאר הפרצו' של או"א כו' ואיך נאצלו ממנו בלתי יהיה בו בחי'
מלכות והנה א"א זה שהוא סוד אלו הט' ספי' שרשיות ומקוריות הנה הוא מתפשט בכל האציל' כולו
ומתלבש בכל הפרצו' אשר שם ומסתיים התפשטו' עד נוק' דז"א דאציל' כמו שנבאר בע"ה ותחי'
נבאר סדר התלבשו' בכל אלו הפרצו' ואח"ך איך האצילם מבלי שיהיה בו בחי' מלכות נקבה. ולכן
נבאר דרך קצרה כללות כל אציל' הנה עתיק יומין נקרא חד רישא עלאה דלא אתידע אבל הוא י"ס
שלמות והג' ספירות ראשו' שלו נשארים בסוד אור המקיף ע"ג מוחין פנימיים דא"א והדעת שלו
בסוד אוריא דגלגלתא דא"א בסוד נשמ' פנימית דא"א וז' תחתונות דעתיק יומין נתלבשו בסוד אור
פנימי דא"א באופן זה חג"ת ונה"י דעתיק בתוך כח"ב חג"ת דא"א וג' פרקין תתאין דנה"י דעתיק
בלבד הם נתלבשו בתוך נה"י דא"א ונעשו בחינת רוח לא"א ומלכות דעתיק במלכות דא"א בסוד
נפש דא"א אח"ך א"א ב' ראשו' שלו דברישא ידיה שהם כתר וחכמה שבו הם נשארים מגולו' בלי
התלב' ועמדו בסוד אור מקי' אל המוחין פנימיים דא"א כתר לאבא וחכמה לאימא ובינה דא"א
שהיא הגרון שלו נתלבש בב' גלגלו' שהם ב' הכתרים דא"א חציו הימיני באבא וחציו השמאלי
באימא וחור'ג דא"א נעשו ב' מוחין פנימיים דחכמה ובינה דאבא וחכמה ובינה דאימא חסד לאבא וגבו'
לאימא ודעת דאריך ממנו נעשו ב' דעו' בא"א ומחציו העליון שבת"ת דאריך שהיא עד הטיבור דלבא
דאריך נעשו ב' גופות או"א שהוא הז' תחתו' שבכל א' מב' מחס' שבהם ועד המלכות שבהם. נשאר
עתה מטיבו' דלבא דא"א ולמטה וזה ענינו כי מן מחצית תחתון דת"ת דא"א נעשה גלגל' דז"א שהוא
כתר שבו ונמצאו חור'ג וחציו העליון דת"ת דא"א המלוכשי' בתוך או"א כנז' עומדין בסוד אור מקיף
ע"ג מוחין פנימיים דז"א ומנה"י דא"א נעשו מוחין פנימיים לז"א. ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי
נה"י דא"א נעשו מוחין מקיפים אל מוחין פנימיים דז"א אבל נה"י דא"א נעשו ג' מוחין פנימיים
דז"א ומן היסוד דא"א נתפשט כל גופא דז"א שהם שבעה תחתו' שבו ומן המלכות דא"א נתפשטה
נוקבא דז"א ומן נה"י דז"א נעשו שלשה מוחין פנימיים דנוקבא דז"א (שער מאמרי רשב"י נ ע"ג).

⁶⁸⁹³ דאיהו (דפ"ו).

<p>אבתרייהו בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידיעו אלין לא⁶⁸⁹⁴ קיימי לאו ברעותא ולא במחשבה עלאה תפסין בה ולא תפסין באלין קיימין כל רזין דמהימנותא וכל אינון נהורין מרוא דמחשבה עלאה ולתתא⁶⁸⁹⁵ כלהו אקרון אין סוף עד הכא מטון נהורין ולא מטון ולא⁶⁸⁹⁶ אתידיעו לאו הכא רעותא ולא מחשבה:</p>	<p>מסוד המחשבה העליונה ומטה, כולם נקראים אין סוף. עד כאן מגיעים האורות ולא מגיעים, ולא נודעים כאן לא רצון ולא מחשבה.</p>
<p>כד נהיר מחשבה ולא [אתידע ממאן והנהיר כדין אתלבש] [ידע] ואסתים גו בינה ונהיר (ל)מאן דנהיר ואעיל דא בדא עד דאתכלילו כלהו כחדא וברוא דקרנא כד סליק כלא (ו)אתקשר דא בדא ונהיר דא בדא כדין קיימי כלהו ובסליקו ומחשבה אתעטר באין סוף ההוא נהירו דנהיר מניה מחשבה עלאה⁶⁸⁹⁷ דלא ידע איהי בה כלל [נ"א כלא] אקרי אין וסוף דמניה⁶⁸⁹⁸ אשתכח וקיימא ונהיר למאן דנהיר ועל דא כלא קאים זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>כשמאירה המחשבה ולא נודע ממה מאירה, אז מתלבשת ונסתרת בתוך הבינה, ומאיר מי שמאיר, ונכנסים זה בזה, עד שכולם נכללים כאחד. ובסוד הקרבן כשהוא עולה, הכל נקשר זה בזה ומאיר זה בזה. אז כולם נמצאים בעליה, והמחשבה מתעטרת באין סוף. אותו האור שמאירה ממנו המחשבה העליונה שאינו יודעת בו כלל, נקרא אין סוף, שממנו (וממנו) נמצאת ועומדת ומאירה למי שמאירה, ועל זה הכל עומד. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>תא חזי האי סטרא אחרא דאקרי קין כל בשר⁶⁸⁹⁹ כמה דקשורא אשתכח לעילא בחדו אוף הכי נמי לתתא ובחדוותא (וחדוותא) ורעותא לאסתפקא [כלא] (כלל) לעילא ותתא ואימא קיימא עלייהו דישראל כדקא יאות:</p>	<p>בא וראה, הצד האחר הזה שנקרא "קץ כל בשר", כמו שהקשר נמצא למעלה בשמחה, אף כך גם למטה בשמחה ורצון, לספק את הכל למעלה ולמטה, והאם עומדת על ישראל כראוי.</p>
<p>תא חזי בכל ריש ירחא וירחא כד סיהרא אתחדשא יהבין ליה להאי קין כל בשר חולקא חדא יתיר⁶⁹⁰⁰ על קרבנין לאתעסקא ביה ואשתמש בחולקיה ויהא סטרא לישראל בלחודייהו בנין דיתואחדון במלכיהון:</p>	<p>בא וראה, בכל ראש חודש וחודש כשהלבנה מתחדשת, נותנים ל"קץ כל בשר" הזה חלק אחד יתר על הקרבנות להתעסק בו ומשתמש בחלקו, ויהיה הצד של ישראל לבדם, כדי שיתאחדו עם מלכם.</p>
<p>ודא איהו שעיר בנין דאיהו חולקא דעשו⁶⁹⁰¹ דכתיב ביה שעיר (בראשית כז יא) הן עשו אחי איש שעיר ועל דא איהו אשתמש בחולקיה וישראל אינון משתמשין בחולקהון</p>	<p>זהו השעיר, משום שהוא חלקו של עשו שכתוב בו שעיר, "הן עשו אחי איש שעיר". ועל כן הוא משתמש בחלקו, וישראל משתמשים בחלקם. לכן נאמר "כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו".</p>

⁶⁸⁹⁴ ואלין לא (דפ"ו).

⁶⁸⁹⁵ כן הוא הגי' בע"ח שער א' ענף ד', ועי' גר"א (תז"ח יח ע"ד) שגורס "ולעילא".

⁶⁸⁹⁶ ולא (דפ"ו).

⁶⁸⁹⁷ (נ"א דלא אתידע בה כלל) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁸⁹⁸ (נ"א ומניה) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁸⁹⁹ ח"א סה ע"א (לש"ו).

⁶⁹⁰⁰ עי' ח"ג רכד סע"א רנה ע"א רנט ע"א (לש"ו). מהקרבנות היו נהנים החיצונים ג"כ עי' עמוד

הקודם רשימה של מקומות (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

⁶⁹⁰¹ השעיר עצמו הנה הוא מסטרא דדינא, והגם שהוא מהמינים טהורים, אך הוא מצד הגבורות והדינין שהם שורש הקליפות, ומשם הוא יניקתם, וכמ"ש בזה"ק (פ' תרומה קלט ע"א) ועזים גבורן תתאי דלבר לחפאי כו', [וכן הוא שם (קמז ע"ב וקס ע"א ורלג ע"ב רסט ע"א וקפה סע"א) ובדברי הרב שער קליפת נוגה (פרק ט)]. והנה ע"י שמקריבים אותו להקב"ה, הנה אתכפיא עי"ז הסטרא אחרא ונחלש כחו, כי נלקח בזה בלעו מפיו (דע"ה ח"ב קנו ע"א), ועי' לעיל קפה ע"א (שם קנז ע"א).

874

<p>בגין כך כתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו:</p>	
<p>ותא חזי האי קין כל בשר כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא תדיר ובגין כך תקונא [דבשרא] תדיר לגביה ועל דא אקרי קין כל בשר וכד איהו שליט ושלטא על גופא ולא על נשמתא נשמתא סלקא לאתרה ובשרא אתיהיב לאתר דא כגוונא דקרבנא דרעותא סלקא לאתר חד ובשרא לאתר חד:</p>	<p>ובא ראה, "קץ כל בשר" הזה, כל רצונו אינו אלא בבשר תמיד, ולכן תקון הבשר תמיד אליו, ועל כך נקרא "קץ כל בשר". וכשהוא שולט, הוא שולט על הגוף, ולא על הנשמה. הנשמה עולה למקומה, והבשר ניתן למקום הזה, כמו הקרבן, שהרצון עולה למקום אחד, והבשר למקום אחד.</p>
<p>ובר נש דאיהו זכאה איהו קרבנא ממש לכפרא ואחרא ודלאו איהו זכאהו לא בגין דביה מומא דכתיב (ויקרא כב כ) כי לא לרצון יהיה לכם ועל דא צדיקא כפרה איהו בעלמא וקרבנא ממש זכאין אינון צדיקא בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ואדם שהוא צדיק, הוא קרבן ממש לכפרה, ואחר שאינו צדיק, לא, משום שיש בו מום, שנאמר "כי לא לרצון יהיה לכם". ועל כן הצדיק הוא כפרה בעולם וקרבן ממש. אשריהם הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>ויכס הענן את אהל מועד (שמות מ לד) דהא כדין⁶⁹⁰² חפא עננא ית משכנא שראת שכינתא בארעא ואתעבר רוח מסאבא דאיהו קין כל בשר מעלמא ואסתלק ועאל בנוקבא דתהומא רבא ורוחא קדישא שרא על עלמא דכתיב ויכס הענן את אהל מועד:</p>	<p>"ויכס הענן את אהל מועד". שהרי כשכסה הענן את המשכן, שרתה שכינה בארץ, ועברה רוח הטומאה, שהיא "קץ כל בשר", מהעולם, והסתלקה ונכנסה לנקב תהום רבה, ורוח קדושה שרתה על העולם, שנאמר "ויכס הענן את אהל מועד".</p>
<p>וכתיב (שם לה) ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן בגין דרוחא קדישא שרא על עלמא ורוחא מסאבא אסתלק⁶⁹⁰³ ובר דאמשיכוו (כד אמשיכוו) ליה אינון חייביא כמלקדמין על עלמא דאי אינון לא אמשיכוו ליה על עלמא לא אשתכח ולזמנא דאתי זמין קודשא בריך הוא לאעברא ליה מעלמא דכתיב (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח ומחה יהו"ה אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יהו"ה דבר [וכתיב (זכריה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ]:</p>	<p>ונאמר "ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן". משום שרוח קדושה שרתה על העולם, ורוח הטומאה הסתלקה, חוץ מכאשר המשיכו אותה אותם רשעים כמקדם על העולם. שאם הם לא היו מושכים אותה על העולם, לא היתה נמצאת. ולעתיד לבא עתיד הקדוש ברוך הוא להעבירה מהעולם, שנאמר "בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר", ונאמר "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ".</p>
<p>ברוך יהו"ה לעולם אמן ואמן ימלוך יהו"ה לעולם אמן ואמן:</p>	

אמרו המגיהים כאן מצאנו נאמר פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית א' במרובע עם זה הלשון:

ו	א	ל	ש	א	ע	מ	מ
י	ל	פ	ר	ח	ע	פ	ד

⁶⁹⁰² כד (דפ"ו).

⁶⁹⁰³ פירוש שנחלש כחו ונשבר ע"י המשכן שעשו ישראל אבל לא נסתלק לגמרי שהרי כבר עשו העגל ובביאת המשיח דמטו רגלין ברגלין עיין לעיל מ"ש הרח"ו זלה"ה דף רנ"ח א'. ובלע המות לנצח ותתעלה הקדושה אז ישראל ישכון לבטח (מ"מ).

ט	נ	ט	ר	א	ג	ה	ס
א	י	ו	י	ל	י	י	ש
ה	ה	ד	ה	ו	ט	ס	ט
נ	ס	ה	ס	י	ה	ה	ל
י	ו	ע	ו	ל	נ	ה	א
ה	י	נ	י	ך	ה	ל	ך
ס	ע	ז	ס	ט	י	ך	ה

או כה"ג כלהו שמאלא מסטרא דגבורה ואה"כ מצאנו פסוק ויבא למפרע כמו כן כל אות ואות בבית א' במרובע עם זה הלשון:

ה	ל	י	ל	ה	ל	כ	ה
ז	ל	א	ז	ה	6904	ב	ר
א	ל	ו	ל	ה	6905	י	ל
ת	א	ר	י	א	6906	ו	ך
ה	ה	ו	נ	ן	6907	ע	ה
ה	י	ו	א	ל	6908	ר	ש
ה	ג	ח	ן	מ	6909	י	ב
ס	י	ר	ט	ע	6910	ה	ג
ט	ן	י	א	ב	6911	ב	י

ע"כ אתתקנו טורין כסדרן ברוא דחסד לאסטא לימינא ושמאלא

ו	י	ב	א	ב	י	ז	ט
ג	ה	ט	ש	ר	י	ס	ו
י	ן	ט	ה	נ	ה	י	ש
א	ל	ו	י	ה	י	ה	ע
ז	ו	ה	ה	ש	ך	ו	י
ר	א	ת	ה	ל	י	ל	ה
ל	א	ק	ר	ב	ז	ה	א
ז	ה	ט	ל	ה	ל	י	ל

ע"כ אתתקנו טורין למפרע ברוא דגבורה כלהו שמאלא כלילין בימינא. ואה"כ מצאנו פסוק ויש כסדר כמו כן כל אות ואות בבית א' במרובע עם זה הלשון:

י	ב	ק	ע	ו	ה	ט	י
ה	י	ס	ל	ה	ר	ט	ו
י	ל	ה	ו	י	ש	ס	א
י	ס	ע	ז	ה	ט	ל	ל

6904 ז (דפ"ו).
6905 ל (דפ"ו).
6906 י (דפ"ו).
6907 נ (דפ"ו).
6908 א (דפ"ו).
6909 ן (דפ"ו).
6910 מ (דפ"ו).
6911 א (דפ"ו).

ה	י	ם	ב	ר	ו	ח	ק	ד
ו	ל	ך	י	ה	ו	ה	א	ת
ד	ו	ע	ל	ה	י	ם	ו	י
ו	י	ט	מ	ש	ה	א	ת	י

ע"כ כלילין טורין דמלכא קדישא בתפארת לבתר מתחבראן אבהן ואתעבידו שמא קדישא:

ואח"כ מצאנו הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו במרובע כל שם ושם מג' אותיות היוצאים מג' פסוקים אלו ישר הפוך ישר והסימן יהי אור עם זה הלשון:

והו	ילי	סיט	עלם	מהש	ללה	אכא	כהת
הזי	אלד	לאו	ההע	יזל	מבה	הרי	הקם
לאו	כלי	לוו	פהל	נלך	יין	מלה	חהו
נתה	האא	ירת	שאה	ריי	אום	לכב	ושר
יחו	להח	כוק	מנד	אני	חעם	רהע	ייו
ההה	מיכ	וול	ילה	סאל	ערי	עשל	מיה
והו	דני	החש	עמם	ננא	נית	מבה	פוי
נמם	ייל	הרח	מצר	ומב	יהה	ענו	מחי
דמב	מנק	איע	חבו	ראה	יבמ	היי	מום

תוספות דף רע"ב	
ואלה מוסיף על הראשונים אשר כבר היו לעולמים כי מקומות יש בספר הקדוש הזה ששייכים להם איזה מאמרים כמו מספר הבהיר ותוספתא ומדרש רות וכיוצא באלו שלא נדפסו בדפוס מנטובא ואולי יאמר האומר שלא נאמר בו כי טוב הואיל ואינו בשלמותו והכל הולך אחר החתום לכן הדפסנום בסוף הספר כדי שכל אחד ימצא מבוקשו:	
מספר הבהיר השייך לדף פב ע"א קודם אמר רבי שמעון – סימן א' ⁶⁹¹² :	
⁶⁹¹³ [אמר מר מאי דכתיב] וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים (שמות כ טו) וכי (רואים את הקולות) [נראים קולות] ⁶⁹¹⁴ אלא וכל	אמר מר, מאי מהו שכתוב "וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים", וכי רואים את הקולות, אלא "וכל העם רואים

⁶⁹¹² המרובעים הם תיקונים מספר הבהיר.

⁶⁹¹³ ספר הבהיר אות כה.

⁶⁹¹⁴ עי' ח"א נב ע"ב, וכן לעיל קצד ע"א שפסוק זו מקור לכך שראו באספקלריא המאירה. ועי' תיקו"ז עא ע"א: אדהכי הא אליהו קא אקדים לתקנא לון מותבייהו פתח ואמר רבי רבי בוצינא קדישא דפומא דילך איהו ממלל רברבן באורייתא מניה מזדעזעין עלאין ותתאין ופומא דילך אתמר בה והר סיני עשן כלו וכו' בגין דאת י' שריא במוחא דילך ה' בלבך דאיהי בינה ובה לב מבין ו' בפומא דילך ומניה וכל העם רואים את הקולות דאיהו באיננון הבלים דנפקין מפומך דעלייהו אתמר קול ה' חוצב להבות אש. פי' הגר"א: ופומא דילך כו' - ר"ל, שהפה הוא ה' בתראה כמש"ל (יג ע"א) וש"מ, "עשן כולו", הן ההבלים, "מפני אשר ירד ה'", שם הו"ה כמו שמפרש והולך: שריא במוחא דילך ה' כו' ו' בפומא כו' - ר"ל, הקולות, והפה שהוא הדיבור, כבר פירש שהוא ה': דאת י' שריא כו' - חכמה במוח שלו: ובה לב מבין - מביא ראייה שבינה בלב, והראיה הוא מאותיות דר"ע: דאיננון הבלים כו' - ר"ל, שרואין את ההבלים, דעל קול לא יתכן ראייה, ומביא ראייה דנק' הבלים קולות, דכתיב קול ה' כו', ולהבות איננון הבלים, וכמש"ל תיקון ס"ט, ע"כ. ועי' תיקו"ז ע בע"א: דכמה דאיהו שמא דקודשא

<p>העם רואים את הקולות אותן קולות (שנאמר) [שאמר דוד] קול יי' על המים אל הכבוד הרעים [ה'] (תהלים כט ג) קול יי' בכח (שם ד) ואומר בכח ידי (עשיתי) [עשיתם] (ישעיה י ג) ואומר אף ידי יסדה ארץ (שם מח ג) קול יי' בהדר (תהלים כט ד) (ואומר) [ואמר קרא] הוד והדר פעלו וצדקתו וגו' (שם קיא ג) קול יי' שובר ארזים (שם כט ה) זה קשת שמשברת עצי (ארזים ועצי ברושים) [ברושים ועצי ארזים] קול יי' הוצב להבות אש (שם כט ז) זה שעושה שלום בין (האש ובין המים) [המים ובין האש] שחוצב כח האש ומונע אותו מללחוך המים [וגם מונע] מלכבותו קול יי' יחיל מדבר (תהלים כט ח) שנאמר ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם (שם יח נא) (יותר מן המדבר) קול יי' יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כלו אומר כבוד (תהלים כט ט) (דכתיב) [וכתיב] השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה (שיה"ש ב ז) הא למדת שבשבע קולות נתנה (ה)תורה ובכלם נגלה (עליהם) אדון העולם [עליהם] וראום והיינו דכתיב וכל העם רואים את הקולות:</p>	<p>את הקולות", אותן קולות שנאמר "קול ה' על המים אל הכבוד הרעים", "קול ה' בכח". ואומר "בכח ידי עשיתי", ואומר "אף ידי יסדה ארץ". "קול ה' בהדר", ואומר "הוד והדר פעלו וצדקתו וגו'". "קול ה' שובר ארזים", זו קשת שמשברת עצי ארזים ועצי ברושים. "קול ה' חוצב להבות אש", זה שעושה שלום בין האש ובין המים, שחוצב כח האש ומונע אותו מללחוך המים גם מונע מלכבותו. "קול ה' יחיל מדבר", שנאמר "ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם" (יותר מן המדבר). "קול ה' יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כלו אומר כבוד", שנאמר "השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה". הרי למדת שבשבע קולות נתנה התורה, ובכולם נגלה עליהם אדון העולם וראום, והיינו שנאמר "וכל העם רואים את הקולות".</p>
<p>⁶⁹¹⁵ כתוב אחד אומר (שמואל ב' כב י) ויט שמים וירד וערפל תחת רגליו וכתוב אחד אומר [(שמות יט כ) וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר, וכתוב אחד אומר (שם כ יט)] כי מן השמים דברתי עמכם הא כיצד אשו הגדולה היתה בארץ שהוא קול אחד ושאר קולות היו בשמים דכתיב (דברים ד לו) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש (ומאי היא גדולה ומאלו) [מאיין] היה יוצא [ה]דבור (מתוך)⁶⁹¹⁶ [מן] האש שנאמר (שם) ודבריו שמעת מתוך האש⁶⁹¹⁷.</p>	<p>כתוב אחד אומר "ויט שמים וירד וערפל תחת רגליו", וכתוב אחד אומר "וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר", וכתוב אחד אומר "כי מן השמים דברתי עמכם", הא כיצד, אשו הגדולה היתה בארץ שהוא קול אחד, ושאר קולות היו בשמים, שנאמר "מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש". ומהי גדולה, מהיכן היה יוצא הדבור, מתוך האש, שנאמר "ודבריו שמעת מתוך האש".</p>

ברוך הוא דמ"ב וע"ב לעילא כך איהו שמא דמ"ב וע"ב לתתא הה"ד (תהלים מח) כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ ודא איהו וכל העם רואים את הקולות ואינן הוו מלאכין דכל חד הוה אתעביד קול ופרח באוירא וכל חד מישראל דהוה אמר נעשה ונשמע הוה שריא בפומיה והוה אולף ליה אורייתא כלה.

⁶⁹¹⁵ ספר הבהיר אות כו.

⁶⁹¹⁶ "דבור מתוך" נמחק בבהיר, ובמקומו איתא "הדבור מן".

⁶⁹¹⁷ בשבעה קולות נתנה תורה למשה והוא משיגן ומתבונן בהם ושומע אותם ובפרק קמא דברכות יחשבו אותם הנסתרים שאינן מפורשים בכתוב כי השנים מפורשים הם בכתוב והם הקול הגדול סוד תורה שבכתב והאש סוד תורה שבעל פה שהוא הקול האחרון והוא המושג לישראל והוא שנכללו בו כל הקולות והוא בלבד שהשיגו ישראל והוא שנאמר עליו בשמעכם את הקול מתוך האש (עבה"ק ח"ד פ"ל).

<p>6918 (ומה) [ומאי] (שם יב) ותמונה אינכם רואים זולתי קול (ההוא) [[וכדאיתא בתוס']] כדאמר להם משה לישראל (שם טו) כי לא ראיתם כל תמונה⁶⁹¹⁹ תמונה ולא כל תמונה מלה"ד למלך (שהיה עומד) [שעומד] על עבדיו (מעוטף בכסות) [ועטף כסות] לבנה לא די לאימת (המלך) [מלכות] שיסתכלו ב[מ]לבושיו ועוד רחוק היה המלך ושמעו [את] קולו יכולין לראות גרונו [נ"א גדלו] אמרת לא הא למדת שראו תמונה ולא כל תמונה והיינו דכתיב ותמונה אינכם רואים זולתי קול וכתיב קול דברים אתם שומעים:</p>	<p>ומהו "ותמונה אינכם רואים זולתי קול", ההוא כדאמר להם משה לישראל "כי לא ראיתם כל תמונה". "תמונה", ולא כל תמונה. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה עומד על עבדיו מעוטף בכסות לבנה, לא די לאימת המלך שיסתכלו בלבושיו, ועוד רחוק היה המלך ושמעו קולו. יכולין לראות גרונו, אמרת לא. הרי למדת שראו תמונה ולא כל תמונה, והיינו שנאמר "ותמונה אינכם רואים זולתי קול", וכתיב "קול דברים אתם שומעים".</p>
<p>6920 כתוב אחד אומר וכל העם רואים את הקולות וכתוב אחד אומר קול דברים אתם שומעים הא כיצד בתחלה רואים את הקולות [מאי] (ומה) ראו שבע קולות שאמר דוד ול[ב]סוף שמעו [הדיבור] (הדבר) יוצא מבין כולם והא [אנן תנן עשרה כרבנן תנן דאמרי דכלהו אמרן בחדא] [אנן עשר דרבנן אמרי דכלהו אמרינן בחדא] מלתא כן כלהו [אמרן] בחדא מלתא [אמרינן] 6921 והוי שבעה [אמרינן] משבעה [מאמרות בשבעה] קולות וע"ד [תלת] נאמר קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול הא למדת דכלהו [בחדא] [בחדא מחדא] מלתא [אמירן] ובעבור שלא יטעו ישראל לומר אחרים [י]עזרוהו מן המלאכים אך קולו לבדו [אינו] (לא יוכל להיות) חזק כל כך בעבור כך חזר וכללן:</p>	<p>כתוב אחד אומר "וכל העם רואים את הקולות" וכתוב אחד אומר "קול דברים אתם שומעים", הא כיצד, בתחילה רואים את הקולות. ומה ראו, שבעה קולות שאמר דוד, ולסוף שמעו הדיבור יוצא מבין כולם. והרי שנינו עשרה, כחכמים שנינו שאמרו שכל האמירות כדבר אחד, כן כולן כדבר אחד נאמרו, והיו שבעה (מאמרות בשבעה) קולות. ועל זה נאמר, "קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול". הרי למדת שכולם כאחד מדבור אחד נאמרו. ובעבור שלא יטעו ישראל לומר, אחרים עזרוהו מן המלאכים, אך קולו לבדו לא יוכל להיות חזק כל כך, בעבור כך חזר וכללם.</p>
<p>ד"א שלא יאמר[ו] העולם הואיל והם עשרה מאמרות לעשר מלאכים שמא לא יוכלו לדבר על פה אחד כתיב ביה אנכי וכלל כל העשרה ומאי עשרה מלאכים שבע קולות ושלשה [מאמרות] [מאמרים] ומאי [נינהו מאמרות]</p>	<p>דבר אחר, שלא יאמרו העולם, הואיל והם עשרה מאמרות לעשרה מלאכים, שמא לא יוכלו לדבר בפה אחד, נאמר בו "אנכי", וכלל כל העשרה. ומהו עשרה מלאכים, שבעה קולות ושלשה מאמרים. ומה הם המאמרות, שנאמר "וה' האמירך היום. ומה הם השלשה. שנאמר "ראשית</p>

6918 ספר הבהיר אות כז.

6919 עי' שער מאמרי רז"ל, שבת: בזה יובן ג"כ בפסוק אחר כי לא ראיתם כל תמונה ופסוק אחר אומר ותמונת ה' יביט ר"ל לא ראיתם כל תמונה דהיינו כל הכללות אבל א"ס לא ראיתם ולא השגתם אבל מקומו שהם העולמות שברא הא"ס שהם כלולים בשם ההו"ה זהו ותמונת ה' יביט ר"ל ותמונת הד' אותיו' במקום ההוא הנעלם שהוא כסא ונשמת הכסא שהוא המלכו' דאצי' עין לא ראתה אלהים זולתך.

6920 ספר הבהיר אות כח.

6921 עי' זהר חדש (מא ע"א): וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר. איהו בלחודו בדבורא חדא והא אוקימנא, אנכי ולא יהיה לך בדיבורא חדא אתאמרו. וכי הני, ותו לא, אל הני כללא דכלא, הני כללא דכל אורייתא והי נמי זכור ושמור. ובגין דזכור ושמור אינון כללא דכלא, נקט הני דאינון כללא. זכור ושמור. אנכי זכור, לא יהיה לך שמור. וכלא בדיבורא חדא. מאי בדבורא חדא. הכי הוא ודאי, בדיבורא חדא ולא בתרין. בגין דהאי דבור, איהו אתכליל מכלהו קלי. ואיהו דהוה אמר בתוקפא וחילא דכלהו, דכל חד וחד הוא בטש ביה בלחישו וכו'.

<p>(אומרים) דכתיב (דברים כו יח) וי' האמירך היום ומאי נינהו שלשה דכתיב (משלי ד ז) ראשית חכמה קנה חכמה ובכל קנינך קנה בינה כד"א (איוב לב ח) ונשמת שדי תבינם נשמתו של שדי היא תבינם שלישי(ת) מאי [היא] (הוי) כדאמר ליה ההוא (גברא) סבא לההוא ינוקא במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך [בל] (אל) תחקור במה [שהורשית] (שהרשיתך) התבונן [ו]אין לך עסק בנסתרות:</p>	<p>חכמה קנה חכמה ובכל קנינך קנה בינה", כמו שנאמר "ונשמת שדי תבינם", נשמתו של שדי, היא תבינם. שלישיית מה היתה, כמו שאמר לו אותו זקן לאותו תינוק, במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. במה שהרשיתך התבונן, אין לך עסק בנסתרות.</p>
<p>תנא (משלי כה ב) כבוד אלהים הסתר דבר מאי דבר [כדאמר] (כד"א) (תהלים קיט קס) ראש דברך אמת [פי' כ"ע אמת] (משלי כה ב) וכבוד מלכים חקור דבר מאי דבר דכתיב (שם יא) דבר דבור על אפניו אל תקרי אופניו אלא אופניו [כמו] (שמות לג יד) ופני ילכו ע"כ:</p>	<p>שנינו, "כבוד אלהים הסתר דבר". מהו הדבר, כמו שנאמר "ראש דברך אמת". "וכבוד מלכים חקור דבר". מהו הדבר, שנאמר "דבר דבור על אפניו" אל תקרי אפניו, אלא אופניו כמו "פני ילכו".</p>
<p>שייך לדרך צ"ע ב במאמר המתחיל וידבר אלהים הנמשך לדרך צ"א נכלל בו אלו השני הגהות – סימן ב'!</p>	
<p>⁶⁹²²ואלו הם י"ב פקודין א' יחוד ה' ב' ליראה (את) ה' ג' למנדע דאית דיין ואית אנר טוב וכו' ד' לקדש את ה' ה' להתפלל בכל יום שחרית מנחה (ו) ערבית ו' לעסוק בתורה ז' למול את הבן ח' קדש לי כל בכור (שמות יג א) ט' תפלין י' ציצית י"א מזוזה י"ב למסור נפשו בדבקות:</p>	<p>ואלו הן י"ב מצוות: א. יחוד ה'. ב. ליראה את ה'. ג. לדעת שיש דין ויש שכר טוב וכו'. ד. לקדש את ה'. ה. להתפלל בכל יום שחרית, מנחה, ערבית. ו. לעסוק בתורה. ז. למול את הבן. ח. "קדש לי כל בכור". ט. תפלין. י. ציצית. יא. מזוזה. יב. למסור נפשו בדבקות.</p>
<p>תוספות דף רע"א/א</p>	
<p>אלו הם י"ב פקודי שמור א' דלא למיהב רבו לעובדי כוכבים ב' דלא למבני מגדל לעובדי כוכבים ג' אל תפנו וגו' (ויקרא יט ד) להרהר אחריהם ד' לא תשתחוה להם (שמות כ ה) ה' דלא לאתכפייא דהיינו (שם) לא תעבדם ו' דלא להחליף יחודא דמריה דהיינו (ירמיה ב יא) ההמיר וגו' ז דלא להרהר דהיינו (במדבר טו לט) לא תתורו וגו' ח' שלא לשאול באוב ט' שלא לשאול בידעוני י' שלא לדרוש אל המתים י"א שלא למעבד הרשין דהיינו (דברים יח יא) וחובר חבר י"ב ושם אלהים לא תזכירו (שמות כג יג):</p>	<p>אלו הם י"ב מצוות שמור: א. שלא לתת גדולה לעבודה זרה. ב. שלא לבנות מגדל לעבודה זרה. ג. "אל תפנו וגו'" (שלא) להרהר אחריהם ד. לא תשתחוה להם. ה. שלא להכנע זהו "לא תעבדם". ו. שלא להחליף יחוד של רבונו זהו "ההמיר". ז. שלא להרהר זהו "לא תתורו וגו'". ח. שלא לשאול באוב. ט. שלא לשאול בידעוני. י. שלא לדרוש אל המתים. יא. שלא לעשות כשפים זהו "וחובר חבר". יב. "ושם אלהים אחרים לא תזכירו".</p>
<p>מספר הבהיר השייך לדרך קמו ע"א קודם מאמר וזאת התרומה – סימן ג:</p>	
<p>⁶⁹²³ישב רבי ברכיה ודרש מאי דכתיב (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה כך אמר הקב"ה</p>	<p>ישב רבי ברכיה ודרש, מהו שנאמר "ויקחו לי תרומה", כך אמר הקב"ה, (אותה תרומה) הרימו אותה בתפלותיכם. ומי הוא</p>

⁶⁹²² צ"ע מקור לדברים אלו.

⁶⁹²³ ספר הבהיר אות מג. עי' ח"א רסז ע"ב.

<p>(אותי תרומה) הרימו אותי בתפלותיכם ומי הוא אותו שנדבו לבו להמשך מן העולם הזה (כבדוהו) כי בו אני שמח [שידוע לו] (שיודיע) שמי וממנו ראוי לקחת את תרומתי, שנאמר [וזאת התורה וכתוב] מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי מאותו המתנדב. דא"ר רחימאי, צדיקים וחסידים שבישראל שמרימין אותי על כל העולם בזכותיהן ומהם מתפרנס הל"ב, והלב מפרנסן.</p>	<p>אותו שנדבו לבו להמשך מן העולם הזה, כבדוהו, כי בו אני שמח שידוע לו (שיודיע) שמי, וממנו ראוי לקחת את תרומתי, שנאמר "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי", מאותו המתנדב. דא"ר רחימאי, צדיקים וחסידים שבישראל שמרימין אותי על כל העולם בזכותיהן ומהם מתפרנס הל"ב, והלב מפרנסן.</p>
<p>וכל הצורות הקדושות (ה)ממונות על [כל] האומות וישראל קדושים [נטלין גוף] [נטלו מגוף] האילן ו(מ)לבו מה לב [שהוא] הדר פרי הגוף אף ישראל [פרי] [נטלו] עץ הדר מה אילן תמר ענפיו וולובו באמצע, אף ישראל נטלו גוף האילן הזה, שהוא לבו. וכנגד הגוף הוא חוט השדרה באדם, שהוא עיקר הגוף, ולמה לולב זה, כתיב לו לב, אף הלב מסור ל"ו. ומה ל"ב זה שלשים ושתים נתיבות חכמה בו, אף בכל נתיב מהם צורה שומרת, שנאמר "לשמור את דרך עץ החיים".</p>	<p>וכל הצורות הקדושות ממונות על כל האומות, וישראל קדושים נטלו מגוף האילן ומלבו. מה לב הדר, פרי הגוף, אף ישראל נטלו עץ הדר. מה אילן תמר, ענפיו סביבו וולובו באמצע, אף ישראל נטלו גוף האילן הזה, שהוא לבו. וכנגד הגוף הוא חוט השדרה באדם, שהוא עיקר הגוף, ולמה לולב זה, כתיב לו לב, אף הלב מסור ל"ו. ומה ל"ב זה שלשים ושתים נתיבות חכמה בו, אף בכל נתיב מהם צורה שומרת, שנאמר "לשמור את דרך עץ החיים".</p>
<p>ומאי [ניהו צורות דכתיב] (בראשית ג כד) וישכן מקדם לגן עדן [את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים ומאי וישכן מקדם לג"ע] וישכון באותן [ה]נתיבות שקדמו לאותו מקום הנקרא גן [עדן]</p>	<p>ומהו "וישכן מקדם לגן עדן". וישכון באותן נתיבות שקדמו לאותו מקום הנקרא גן ושקדם לכרובים, שנאמר "ואת הכרובים", ושקדם ללהט, שנאמר "את להט החרב". והא כתיב דמים ואש קדמו, שנאמר "יהי רקיע בתוך המים". וכתוב "ויקרא אלקים לרקיע שמים". ומנלן</p>

⁶⁹²⁴ הלב והוא לב השמים מתפרנס בתפלותיהם וזכותיהם של צדיקים שמרימים אותו למעלה ומיחדים אותו בשמים, וזהו תכליתן בעבודתם לא תכלית אחר, והלב גם כן מפרנסן עם שאין כוונתם לזה כי אם צורך גבוה. ולפי שזה התכלית הוא החפץ והרצון העליון לא זולת, אמרו שם בסוף הענין, לפיכך קחו תרומתי ממנו תחילה ואחר כך וזאת התרומה אשר תקחו מאתם, מאת השאר, ומה זהב וכסף ונחשת וגו' לומר שאין הקב"ה חפץ כי אם בעבודה לתכלית שיתיחד בכבודו, וזה חפצו ורצונו בצדיקים היודעים זה ועושים אותו להשלים הרצון ההוא לא לתכלית אחר (עבה"ק ח"ב פ"ו).

⁶⁹²⁵ עי' תיקו"ז סד ע"א: ואתקריאת לולב מסטרא דח"י עלמין דאיהו כליל ח"י ברכאן דצלוחא ולקבליהו עבדין ח"י נענועין בלולב בשית סטרין תלת לכל סטרא וסטרא שית סטרין דכלילן בגופא דאיהו עמודא דאמצעייתא דלולב על שמיה אתקרי ל"ו ל"ב. בהגר"א: שית סיטרין דכלילן כו' - ר"ל, למה מנענעין ביה לשית סטרין, ואמר משום דלולב הוא חוט השדרה דכליל בגופא, וע"ש הגוף נק' לולב, כמו שמפרש והולך ל"ו ל"ב. והוא רומז על מה שכתוב בבהיר (ה ע"ב אות צה) אילן אחד יש לו להקב"ה, ובו י"ב אלכסונים גבול, מזרחית רומית כו', ובפנים מהן הוא האילן, ובכל אלה האלכסונים יש כנגדם פקידים, והם י"ב. וגם בגלגל יש י"ב פקידים, וכן בלב י"ב פקידים, אלה ל"ו פקידים כו', שהם פקידים בתלי. וגלגל ולב והם ל"ו, שכח א' יש להם, וכח כל א' בחבירו, ואע"פ שי"ב בכל א' וא' מן השלשה, כלם אדוקים זה בזה, וכל הל"ו כחות נמצאות בראשים שהוא תלי. ואם תדרשם בלב, תמצא אותם כו', וכולם נשלמו בל"ב נתיבות מסור ללב. והענין כמ"ש בס"י שעולם מתנהג בג', עולם שנה נפש, וכל א' כלול מ"ב, והלב כולל כולן, וזהו ל"ו ל"ב, והוא בעמודא דאמצעייתא. וכן בצדיק, דגוף וברית חד אינון (לעיל מ ע"ב), והוא השדרה שמתפשט עד הברית, אתפשטותא דשדרה אות ג', ועי' במדרש הנעלם ר"פ לך לך (כו ע"ב) תאנא בהורמנא דמלכא כו'.

<p>ושקדם לכרובים דכתיב (שם) ואת הכרובים ושקדם ללהט דכתיב (שם) ואת להט החרב [המתהפכת שקדם והכתיב שמים] (והא כתיב דמים) ואש קדמו דכתיב (שם א ו) יהי רקיע בתוך המים וכתיב (שם) ויקרא אלהים לרקיע שמים ומנלן דשמים הוי אש דכתיב (דברים ד כד) כי יי' אלהיך אש אוכלה הוא [אל קנא]:</p>	<p>דשמים הוי אש, שנאמר "כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא".</p>
<p>ומנלן דשמים הקב"ה⁶⁹²⁶ דכתיב (מלכים א' ח לב) ואתה תשמע השמים אטו שלמה [התפלל אל השמים שישמע תפלתם אלא אותו שנקרא שמו על השמים] [מתפלל אל השמים שישמעו תפלתו אלא שנקרא שמו על שמו] דכתיב (שם כז) השמים ושמי השמים לא יכלכלוך הוי שמו של הקב"ה והוי אש ואמרת קדם אלא אימא כחם קדם של אותם (ה) צורות של המקום ההוא [ואח"כ הצורות הקדושים ההם] ומאי נין(ה)ו כחם כד"א (שמואל א ב ב) אין קדוש כיי' כי אין בלתך ואין צור כאלהינו:</p>	<p>ומנין לנו ששמים הקדוש ברוך הוא, שנאמר "ואתה תשמע השמים", האם שלמה מתפלל אל השמים שישמעו תפלתו, אלא שנקרא שמו על שמו, שנאמר "השמים ושמי השמים לא יכלכלוך". הרי שמו של הקדוש ברוך הוא והרי אש. ואמרת קדם, אלא אמור, כוחם קדם של אותן הצורות של המקום ההוא. ומהו כוחם, כמו שנאמר "אין קדוש כה' כי אין בלתך ואין צור כאלהינו".</p>
<p>⁶⁹²⁷ישב ר' ברכיה ודרש מאי לולב דאמרינן אלא ל"ן מסר [ללב] (הלב) והיאך אמר ליה שלשה שרים הם תל"ן ויגלג"ל ול"ב⁶⁹²⁸ (ולכל אחד ואחד שנים עשר. חזרו השלשה מנין ל"ו, ובהם נתקיים העולם, שנאמר "וצדיק יסוד עולם").</p>	<p>ישב רבי ברכיה ודרש, מהו הלולב שאנו אומרים. אלא לו מסר הלב. והיאך. אמר לו, שלשה שרים הם, תל"ן וגלג"ל ול"ב, ולכל אחד ואחד שנים עשר. חזרו השלשה מנין ל"ו, ובהם נתקיים העולם, שנאמר "וצדיק יסוד עולם".</p>
<p>תנא עמוד (פי' יסוד מן העמ' עד ת"פ) אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק שמו על שם הצדיקים [וכשיש צדיקים בעולם העמוד מתגבר] (ונתגבר) ואם לאו מתחלש והוא סובל כל העולם דכתיב (ו) צדיק יסוד עולם ואם חלש לא יוכל להתקיים העולם הילכך אפילו אין בעולם אלא צדיק אחד מעמיד את העולם. לפיכך "תקחו תרומתי" ממנו תחילה, ואחריו וזאת התרומה אשר תקחו מאתם", מאת הנשאר, ומהו "זהב וכסף ונחושת".</p>	<p>שנינו, עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק שמו, על שם הצדיקים, וכשיש צדיקים בעולם העמוד מתגבר. ואם לא, נחלש, והוא סובל כל העולם, שנאמר "וצדיק יסוד עולם". ואם חלש, לא יוכל להתקיים העולם. הלכך אפילו אין בעולם אלא צדיק אחד, מעמיד את העולם. לפיכך "תקחו תרומתי" ממנו תחילה, ואחריו וזאת התרומה אשר תקחו מאתם", מאת הנשאר, ומהו "זהב וכסף ונחושת".</p>

⁶⁹²⁶ ח"ג שו רע"ב (לש"ו). מ"ש "אתה", הכוונה הוא על ת"ת שהוא כלל הו"ק, והוא נקרא אתה, וכמ"ש (מלכים א' ח לב) ואתה תשמע השמים, ואמרו בזוה"ק (משפטים קטז ע"א) כי הוא קאי על ת"ת שהוא כלל הו"ק, ושם נתגלה המאציל בשם הויה ב"ה וכנ"ל שער ז', ועל זה נאמר ואתה תשמע השמים, כי הוא נקרא שמים, וכמ"ש בזוהר שם, וכן בזוהר (ח"א דף רסב ע"ב, ובח"ב דף רעא ע"א), וכן אמרו בתיקונים (תיקון יט דף טל ע"ב), כי ת"ת שהוא כלל הו"ק, הוא נקרא אתה, כי שם הוא הגילוי דהשם הויה ב"ה (הקדו"ש פח ע"ב).

⁶⁹²⁷ ספר הבהיר אות מד.
⁶⁹²⁸ עי' ס"י (פ"ו מ"א) אלו הם שלש אמות אמ"ש, ויצאו מהם שלשה אבות והם אויר מים אש, ומאבות תולדות. שלשה אבות ותולדותיהם ושבעה כוכבים וצבאותיהם ושנים עשר גבולי אלכסון, ראיה לדבר עדים נאמנים בעולם שנה נפש, ושנים עשר חק, ושבעה ושלושה פקדן בתלי וגלגל ולב. ועי"ש (פ"ו מ"ג) תלי בעולם כמלך על כסאו, גלגל בשנה כמלך במדינה, לב בנפש כמלך במלחמה. בהגר"א: תלי בעולם וכו' - שהוא קבוע וכולם חוזרים ובאים אליו ומשתחיים לו.

<p>אשר תקחו מאתם מאת ה(ג)שאר ומהו זהב [וגו'] (ובסף ונחשת):</p>	
<p>ד"א (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה ויקחו לקדש תרומה שהיא יו"ד והיא עשירי ומנלן דעשירי קדש דכתיב (ויקרא כז לב) העשירי יהיה קדש (לקדש) ומאי ני(ג)הו קדש דכתיב (יחזקאל מד ל) וראשית כל בכורי כל וכל תרומת כל [וכו' וכתיב] (מכל תרומותיכם דכתיב) (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יי' אין חכמה אלא יראת ה' [אל תקרי יראת ה' אלא מראות ה' (ס"א ויראת ה')]:</p>	<p>דבר אחר "ויקחו לי תרומה", ויקחו לי לקדש תרומה, שהיא יו"ד, והיא עשירית. ומנין לנו שעשירי קודש. שנאמר "העשירי יהיה קדש", לקדש. ומהו קודש. שנאמר "וראשית כל בכורי כל וכל תרומת כל מכל תרומותיכם", שנאמר "ראשית חכמה יראת ה'", אין חכמה אלא יראת השם.</p>
<p>שייך לדרף רט [ע"א] [ע"ב] במאמר ויעשו כל חכם לב – סימן ד':</p>	
<p>⁶⁹²⁹איכא בצואת ר"א הגדול קרקע הגן הוא כשברא הקב"ה גן עדן נטל שלג מתחת כסא הכבוד וממנה נעשה קרקע הגן וזהו קרקעיתו של ג"ע ואינו נוגע עם הארץ הזאת שהיא למעלה מכל הארצות רקיע שע"ג הגן הוא כעין כל כל הגוונים כמעשה לבנת הספיר ושמו של הקב"ה חקוק באמצע הרקיע וארבע טבעות בארבע קצות הרקיע וארבע אופנים בכל טבעת ובאמצע הרקיע עמוד א' ועמוד הוה נעוץ מקרקע הגן עד שאוחזו פני כסא הכבוד והוא מכוסה מענן הכבוד והמלאך גבריאל לבוש הבדים עומד עליו פעם כולם אוחזים בטבעות הרקיע והעמוד חוזר והרקיע סובב ואותיות שם המפורש בולטות ונוצצות ועולות ויורדות:</p>	<p>יש בצואת רבי אליעזר הגדול, קרקע הגן הוא כשברא הקדוש ברוך הוא גן עדן, נטל שלג מתחת כסא הכבוד, וממנה נעשה קרקע הגן, וזהו קרקעיתו של גן עדן. ואינו נוגע עם הארץ הזאת, שהיא למעלה מכל הארצות. רקיע שעל גבי הגן הוא כעין כל הצבעים, כמעשה לבנת הספיר. ושמו של הקדוש ברוך הוא חקוק באמצע הרקיע. וארבע טבעות בארבעה קצות הרקיע, וארבעה אופנים בכל טבעת. ובאמצע הרקיע עמוד אחד, ועמוד הזה נעוץ מקרקע הגן עד שאוחזו פני כסא הכבוד, והוא מכוסה מענן הכבוד. והמלאך גבריאל לבוש הבדים עומד עליו. פעם כולם אוחזים בטבעות הרקיע. והעמוד חוזר והרקיע סובב, ואותיות שם המפורש בולטות ונוצצות ועולות ויורדות.</p>
<p>קול קורא התנודדו מחנות צדיקים קדושים אשריכם שזכיתם לכך מי שמע כזאת מי ראה כאלה בהיות כל נגון הרקיע</p>	<p>קול קורא, התנודדו מחנות צדיקים קדושים, אשריכם שזכיתם לכך. מי שמע כזאת, מי ראה כאלה, בהיות כל נגון הרקיע</p>
<p>תוספות דף רע"ב</p>	
<p>בנוסעו ע"י האיש לבוש הבדים ⁶⁹³⁰ והוא מסתלק והרקיע עומד והעמוד מנגן עולה ויורד עד שנמשך אור זוהר אור נועם ⁶⁹³¹ מלמעלה באותו העמוד והצדיקים עומדים לנגד אור ההוא ונהנים ממנו עד הצות הלילה:</p>	<p>בנוסעו ע"י האיש לבוש הבדים, והוא מסתלק והרקיע עומד. והעמוד מנגן, עולה ויורד, עד שנמשך אור זוהר, אור נועם מלמעלה באותו העמוד. והצדיקים עומדים לנגד אור ההוא ונהנים ממנו עד חצות הלילה.</p>
<p>בחצי הלילה כשבא הקב"ה ליכנס עם הצדיקים שומעים קול סיבוב הרקיע והעמוד מנגן וקרקע הגן מתנשאת והצדיקים עולים</p>	<p>בחצי הלילה כשבא הקב"ה להכנס עם הצדיקים, שומעים קול סיבוב הרקיע והעמוד מנגן, וקרקע הגן מתנשאת, והצדיקים עולים מחופותיהם לקראת</p>

⁶⁹²⁹ צ"ע מקור לדברים אלו. המרובעים מדפ"ק.

⁶⁹³⁰ עי' לעיל רלא ע"א.

⁶⁹³¹ "כנועם" הוא הת"ת להעלותו בדעת אשר בו מתלבש היסוד דאימא הנקר' נועם עליון כנודע
וה"ס שם אהיה דיודין העולה בגי' נעם ושם מתגלה אור נועם הבינה בדרך היסוד שלה המלוכב
בדעת ז"א (שעה"כ חזרת הש"ץ ג').

<p>מחופותיהם לקראת בוראם וכל הגן מתמלא מכבודו באותה שעה מזדווגות הרוחות זכרים ונקבות כפי מה שהיו קודם שנבראו מאותו נועם תאותם לחזות בנועם ה' כולם עושים פרי, דהיינו רוחות לגרים.⁶⁹³²</p>	<p>בוראם, וכל הגן מתמלא מכבודו. באותה שעה מזדווגות הרוחות זכרים ונקבות כפי מה שהיו קודם שנבראו, מאותו נועם תאותם לחזות בנועם ה', כולם עושים פרי, דהיינו רוחות לגרים.</p>
<p>תוספתא השייך לדרף [רלה] [רלה] ע"א קודם המאמר ויביאו – סימן ה':</p>	
<p>⁶⁹³³פקודא לאקרבא קרבנא דאיהו חדתותא דסיהרא בכל ירהא וירחא⁶⁹³⁴ ובחדותי דילה למקרב חביבותא עילא ותתא [ולא עברא] (ולאעברא) זוהמא מבי מקדשא⁶⁹³⁵ וקרבנא דר"ח סליק לעילא בגין לאמשכא נהירו דאנפין ממקורא דלעילא לתתא דדא אצטריך בגין מיעוטא וזעירו דסיהרא והוא שער דר"ח אעבר זוהמא וסליק ליה דלא חפי לסיהרא וכדין אנגיד נגידו לגבה מעילא לתתא ואתנהרת סיהרא כדקא יאות בגין דשער מפני זוהמא תדיר ממקדשא⁶⁹³⁶ וגרם לאמשכא נהירו מעילא לתתא וקרבנא דא סליק לעילא⁶⁹³⁷ ובג"כ כתיב בו (במדבר כח טו) חטאת לה' בגין ההוא זוהמא דחפי לסיהרא ואיהו רזא דכתיב (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובין:</p>	<p>מצוה להקריב קרבן, שהוא התחדשות של הלבנה בכל חדש וחדש, ובהתחדשות שלה לקרב האהבה למעלה ולמטה ולהעביר הזוהמא מבית המקדש, וקרבן של ראש חדש עולה למעלה כדי להמשיך הארת הפנים ממקור העליון למטה, שזה נצרך משום מעוט והקטנת הלבנה, והשעיר הוא של ראש חדש העביר זוהמא והרחיק אותה שלא תכסה את הלבנה, ואז המשיך המשכות אצלה ממעלה למטה ומאירה הלבנה כמו שראוי. מפני שהשעיר מפנה הזוהמא תמיד מהמקדש, וגורם להמשיך האור מלמעלה למטה, וקרבן זה עולה למעלה, ומפני כן נאמר בו "חטאת לה'", משום הזוהמא היא שמכסה את הלבנה, והוא סוד שנאמר "לפתח חטאת רובין"..</p>
<p>ואי תימא אמאי כתיב חטאת לה' אלא ודאי ההוא שער מעברא ההוא חטאת וגרים לאמשכא נהירו מעילא ודא איהו ושער עזים אחד לחטאת ליי' לחטאת לאעברא ליה מן מקדשא ליי' לאמשכא נהירו מעילא דכד חטאת אתעבר ההוא נהירו וחדוה נחית מעילא לתתא וע"ד סליק קרבנא דא לעילא וקרבנא דא</p>	<p>ואם תאמר, מדוע נאמר "חטאת לה'", אלא ודאי השעיר ההוא מעביר החטאת ההיא וגורם להמשיך האור ממעלה. וזהו "ושעיר עזים אחד לחטאת לה'", "לחטאת", להעביר אותה מן המקדש. "לה'", להמשיך האור מלמעלה. שכאשר החטאת מעבירה, אותו אור ושמחה יורד ממעלה למטה. ועל זה עולה קרבן זה למעלה וקרבן זה נקרא כפרה, לפנות המקדש ולהעביר הזוהמא.</p>

⁶⁹³² עי' לעיל מו ע"א.

⁶⁹³³ צ"ע מקור לדברים אלו.

⁶⁹³⁴ יסוד הראשון דמיעוט הירח הרי הוא רק מהקב"ה לבד, וזהו שנאמר (במדבר כח טו) לחטאת לה' (דע"ה ח"ב קנז ע"ג).

⁶⁹³⁵ עי' ח"ג מז ע"א: כד שארי חויא (תקיפא) לאתגלאה מסתלקין סמכין ובניינין ומתעברין ואתי חוייא תקיפא ואטיל זוהמא וכדין אשתכח מקדשא מסאב. ועי' שער מאמרי רשב"י מ ע"ג: סוד פסוק כי את משכן ה' טימא כו'. הנז' בפ' אחרי בדף עט ע"א וז"ל אצטריכנא לגלאה כו' דתנינן בשעתא דחוייא תקיפא דלעילא אתער בגין חובי עלמא שארי ואתחבר עם נוקבא ואטיל בה זוהמא כו' הה"ד כי את מקדש ה' טמא כו' ושם במקומו יתבאר קצת יותר מבואר כמ"ש דתנינן אלף וארבע מאה וחמש זינין מתאחדן בההיא זוהמא דאטיל חוייא תקיפא כו' וע"ש. גם נתבאר בפ' בראשית דף נג ע"א ודף נח ע"ב ענין הנחש דאטיל זוהמא בחוה.

⁶⁹³⁶ באשר שהשעיר הוא משורש הגבורות, והוא מסטרא וחולקיה דהס"מ, ולכן כאשר נקרב הוא לה', הרי מוציאין בזה כחו ובלעו מפיו, ונחלש כחו ואתכפייא ואתדחייא (דע"ה ח"ב קנז ע"ג).

⁶⁹³⁷ מאחר שמיעוט הירח הוא סיבת כל שליטת הס"מ וכל הקלקולים כולם, ולכן כאשר ניטל ממנו תוקפיה וחיליה ע"י השעיר בכל עת המיעוט עצמו, שהוא בכל ר"ח ור"ח, הרי נעשה התיקון בעיקר הסיבה גופה, כי ניטל ממנו כחו גם מהיסוד והשורש, שהוא מאותו העת אשר משם נמשך כל ראשית אוננו, ולכן עולה תיקון הקרבן שעיר דר"ח לעילא לעילא (דע"ה ח"ב קנז ע"ג).

<p>אקרי כפרה לפנאה מקדשא ולאעברא זוהמא ע"כ:</p>	
<p>א"ה בהיות שבזוהרים שהנהנו מתוכם א' מהם הוא מהרב רבי ישראל בנימין ז"ל ושם נמצאו תשלומי החסרונות באיזהו מקומן ובאיזה מקום תוספת השייך למקומו ואינם בנמצא בזוהרים הנדפסים עד כען וכדי שלא למנוע בר (מהלומדים) שמנו אותם כאן ולא במקומם כדי שיבא דף על דף כזוהר מנטובא מאחר שכל כתבי האריא"ל זלה"ה על אדני דפי הזוהר הנזכר הוטבעו:</p>	
<p>שייך לדרך סד ע"א פרשת המטה והוא מז"ח דף מ"ח א' בדפוס וויניציא ובשנוי לשון ותוספת ע"ש - סימן ו':</p>	
<p>⁶⁹³⁸ [ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת (שמות יז ה)] תניא א"ר יוסי גליף הוה חוטרא מתרין סטרין⁶⁹³⁹ משמא קדישא חד סטרא דרחמי ודינא באתון גליפין וחד סטר דינא בדינא (משלי ל יט) נחש עלי צור⁶⁹⁴⁰ ת"ח כתיב (שמות יד טז) ואתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים מאי ונטה כלומר [ו]נטה בחד גיסא דגליפא ברחמי ודינא וכתיב (שם כא) ויט (משה) את ידו ולא כתיב וישלח משה את ידו כלומר אסטי מחד גיסא ואי תימא דגליף הוה מקדמת דנא נחש עלי צור אלא באסנא אתגליף צור".</p>	<p>"ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך". והלכת שנינו, אמר רבי יוסי, חקוק היה המטה משני צדדים מהשם הקדוש, צד אחד של רחמים ודין באותיות חקוקות, וצד אחד דין בדין, "נחש עלי צור". בא ראה, נאמר "ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים", מהו "ונטה", כלומר, הטה בצד אחד שחקוק ברחמים ודין. וכתוב "ויט משה את ידו", ולא כתוב וישלח משה את ידו, כלומר, הטה מצד אחד. ואם תאמר שחקוק היה מזמן קדמון "נחש עלי צור", אלא בסנה נחקק, שנאמר "וישליכהו ארצה ויהי לנחש". בשעה ההיא נחקק "נחש עלי צור".</p>

⁶⁹³⁸ ז"ח ל ע"ב במדרש הנעלם. המרובעים מז"ח דפ"א.

⁶⁹³⁹ אין הכוונה דהיו שני מטות ממש, אלא הכוונה הוא כי היה המטה כלול משני בחי', והיה עומד לפעמים בבחי' זה ולפעמים בבחי' זה, וכמ"ש שם (דף רעא ע"ב) אמר ר' יוסי גליף הוה חוטרא מתרין סטרין משמא קדישא חד סטרא דרחמי ודינא באתון גליפין (והוא סוד הב' המטות מטה סתם ומטה האלהים שאמר הרב בהארת המוחין (פרק ב), ושניהם הם בסוד העץ החיים כנז) וחד סטר דינא בדינא נחש עלי צור, והוא בסוד עץ הדעת. ואמר שם עוד, ואי תימא דגליף הוה מקדמת דנא נחש עלי צור אלא באסנא אתגליף דכתיב וישליכהו ארצה ויהי לנחש, בהיא שעתא אתגליף נחש עלי צור. ור"ל שלא תימא דבחי' עץ הדעת שבו היה בו מתחילה, על זה אמר כי לא כן הוא, כי תחילת מציאותו של המטה היה רק בסוד עץ החיים, ורק בגלות מצרים ע"י שנטמאו ישראל בטומאת ערות מצרים, נשתנה המטה ג"כ ונתגלה למשה רבינו ע"ה בעת מראה הסנה שהוא היה מרמז על גלות השכינה, וכמ"ש בפ' ויצא (קנט ע"ב) ופ' יתרו (סט ע"ב), אז נתגלה לו שנשתנה גם המטה אז בסוד עץ הדעת. וזהו סוד מאמרם ז"ל בילקוט שמות (רמז קע"א בשם מדרש אבכיר) שהיה המטה מדבר לפני ישראל עם משה, הייתי במדין ונהפכתי לנחש, ואח"כ נעשיתי מטה. ואף היא מרימה קולה טהורה הייתי ונטמאתי, וחזרתי ונטהרתי (דע"ה ח"ב קכח ע"ז). עי' לעיל מח ע"א (לש"ו).

⁶⁹⁴⁰ חזרו אז הז"ן תיכף לקטנותן, וזהו שנאמר ויך את הסלע במטהו פעמים, ואמר האריז"ל (בלק"ת וכן בספר הליקוטים פ' חוקת) כי בהכאת המטה בהסלע נעשה אז הזווג דקטנות, כי המטה כאשר שהוא בדרגא דעץ הדעת אז עומד בו הארת היסוד דקטנות הנקרא נחש והוא בבחי' דינין, והנוק' נקרא אז בשם צור שהוא דינא תקיפא (דע"ה ח"ב קלג ע"ב). היסוד דקטנות דהנוק' הוא נקרא בשם צור, והוא אלהים דהה"ן עם הכולל גימ' צור, והוא דינין כמ"ש בשער ז"א (ריש פרק ד) וכן בשער הפסוקים (בשלח דף עא ע"א), וכן הוא בזוה"ק (ח"ב דף סד ע"א) בכל אתר צור גבורה כו' ע"ש כל הענין, וכן בהשמטות (דף רעא ודף רעב) [אך שם הוא משובש וחסר, וע' בזוהר חדש (במדרש הנעלם פ' בשלח דף ל) (דע"ה ח"ב קכד ע"א)].

<p>דכתיב (שמות ד ג) וישליכהו ארצה ויהי לנחש בההיא שעתא אתגליף נחש עלי צור:</p>	
<p>ות"ח א"ר יהודה בעא קב"ה דשמוי הוו [גלפין] [גליפן] בחוטרא (י) עביד אתאן ותניא תרין אתין אתעבידו בימא בההוא סטר דסטא משה ברחמי ודינא בוע ימא לישראל ב"ב שבילין ואתיב בדינא על מצראי ואטבע ל(ה)ון בתהומא הה"ד (שמות טו יט) וישב ה' עליהם את מי הים מההוא שעתא בעא לאפקא מיא א"ל קב"ה [משה] אסמי חוטרא מגיסא [אחרא דתרין] [אחרא ותרין] אתאן אתעביד[ו] ביה כמה דאתעביד מסטרא א(ו)חרא חד את הכא וחד את במריבה אבל השתא (שם יז ו) והכית בעור [מאי] [באן] צור בהאי צור וסליק נחש דלזמנא אחרא:</p>	<p>ובא ראה, אמר רבי יהודה, רצה הקדוש ברוך הוא ששמותיו שהיו חקוקים במטה יעשו האותות, ולמדנו, שני אותות נעשו בים. בצד ההוא שהטה משה ברחמים ודין קרע הים לישראל בשנים עשר שבילים, והשיב בדין על המצרים והטביע אותם בתהום. זהו שנאמר "וישב ה' עליהם את מי הים". מאותה שעה רצה להוציא מים. אמר לו הקדוש ברוך הוא, הטה המטה מצד אחר ושני אותות תעשה בו, כמו שנעשה מהצד האחר, אות אחד כאן ואות אחד במריבה. אבל עתה, "והכית בצור". באיזה צור. בזה הצור, ויעלה נחש של זמן אחר.</p>
<p>אמר רבי אלעזר מאי דכתיב (במדבר כ ח) קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם מהו ודברתם אמר ר' אלעזר מני ליה על[ין] נחש דהא אתעביד בצור השתא בעי דאתעביד [ב]נחש⁶⁹⁴¹ לאשלמא שמוי דקב"ה בא(י)לין אתין משמע דכתיב ודברתם [אל הסלע] וכתיב (שם כא ה) וידבר העם באלהים ובמשה מה כתיב בתריה (שם ו) וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים (וגו') מה נחש חיליה [בפומיה אף] [בפומא אוף] הכא בפומא ומשה לא עבד הכי אלא [הקב"ה (נראה הכה)] [הכא מחא] ולא אשלים שמא אלא חזר [כקדמיתא] [בקדמיתא] בשמא דצור ושבק שמא דנחש הה"ד (שם כ יא) ויך ולא כתיב וידבר כמה דאתפקד ודברתם</p>	<p>אמר רבי אלעזר, מהו שנאמר "קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם". מהו "ודברתם", אמר רבי אלעזר, מינה אותו על הנחש, שהרי נעשה בצור, עתה צריך שיעשה בנחש להשלים שמו של הקדוש ברוך הוא באלו האותות. משמע שנאמר "ודברתם", ונאמר "וידבר העם באלהים ובמשה". מה נאמר אחריו "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים וגו'". מה נחש כוחו בפיו, אף כאן בפיו. ומשה לא עשה כך, אלא הכה, הכה ולא השלים השם, אלא חזר כבראשונה בשם של צור ועזב שם של נחש. זהו שכתוב "ויך", ולא כתוב וידבר, כמו שנצטווה, "ודברתם".</p>
<p>תוספות דף רעב/א</p>	
<p>דתנינן צור למעבד ונחש למללא [וכתיב] (שם כ יא) ויך את הסלע במטהו פעמים חד דעבר וחד [ד]השתא:</p>	<p>שנינו, צור לעשות, ונחש לדבר. "ויך את הסלע במטהו פעמיים". אחד שעבר ואחד עתה.</p>
<p>תניא א"ר אלעזר ב(י)ה שעתא אשתאר⁶⁹⁴² שמא כלומר דלא אשתלים בההוא [את דשבק] [אות דשביק] משה נחש ולא אשתלים כל שמא דהא בחד ניסא אשתלים [כימא] [כימא] מגיסא א(ו)חרא שרי בצור ולא אשתלים בנחש אמר ליה קב"ה [עבדת] [עבדא]⁶⁹⁴³ דשרי שמי ולא אשתלים למעבד [אתין] [אתוון] אוף את שרית</p>	<p>שנינו, אמר רבי אלעזר, באותה שעה נשאר השם, כלומר שלא נשלם באות ההוא, שעזב משה הנחש ולא נשלם כל השם, שהרי בצד אחד נשלם בים, מצד אחר התחיל בצור ולא נשלם בנחש. אמר לו הקדוש ברוך הוא, עשית שהתחיל שמי ולא נשלם לעשות אותות, אף אתה תתחיל ולא תשלים, "לכן לא תביאו את בני ישראל", התחלת להוציא אותם, ולא</p>

⁶⁹⁴¹ בנחש (לש"ו).

⁶⁹⁴² עי' ח"ג ד ע"ב וקמז ע"ב.

⁶⁹⁴³ עבדת (לש"ו).

<p>ולא תשתלים (שם יב) לכן לא תביאו [את בני ישראל] שרית לאפקא לון ולא תשתלים [לאעלאה להון] (לאעלא לון) לארעא לכן לא תביאו א"ר אלעזר ידע לבא דמשה בקדמיתא דדחיל כד חמא נחש דכתיב (שמות ד ג) וינס משה מפניו לבא חמא ולא ידע⁶⁹⁴⁴:</p>	<p>תשלים להכניס אותם לארץ. "לכן לא תביאו". אמר רבי אלעזר, ידע לב של משה בראשונה, שהתירא כאשר ראה הנחש, שנאמר "וינס משה מפניו". הלב ראה ולא ידע.</p>
<p>א"ר אלעזר כתיב (במדבר כא ט) ויעש משה נחש נחושת וישימהו על הנס על נס לא כתיב אלא על הנס בעא [לאתקן ולהשלים] (לאתקנא) מה דחסר א"ל קב"ה [משה] כתיב (במדבר כז יד) להקדישני במים במים ולא בדבר אחר כשם שהתחלתי במים בעינא דישתלים בשמי הנס במים אמר רבי אלעזר אתרא דחסר לא שלים אבל את מגיד⁶⁹⁴⁵ נסא [הכא] (חדא [נ"א הכא]):</p>	<p>אמר רבי אלעזר, נאמר "ויעש משה נחש נחושת וישימהו על הנס". על נס לא כתוב, אלא "על הנס", רצה לתקן מה שחסר. אמר לו הקדוש ברוך הוא, נאמר "להקדישני במים", במים ולא בדבר אחר. כשם שהתחלת במים, רצוני שישתלם בשמי הנס במים. אמר רבי אלעזר, מקום שחסר לא שלם, אבל אתה תמשיך נס אחד (כאן).</p>
<p>א"ר יהושע כתיב (שם כא ח) עשה לך שרף עשה לך לתועלתך עשה לך [תקן ממה] (תקין מה) דחסרת (ו)עכ"ז לא תקן אלא ראייה שהיו רואים בנחש וחיין אבל לא נקדש שמא במים [ונשתאר] (ואשתאר) חסר מהשאר ותקנת בראיה עלה אל הר העברים [וראה וגו'] (וגו' וראה)⁶⁹⁴⁶ (במדבר כז יב) הנך רואה בעיניך ושמה לא [תבא] (תעבור) (דברים לד ד) וראית(ה) אותה ונאספת אל עמ[י]ך (במדבר כז יג) ת"ח [דעונשו הוה] דאפילו ראייה כיון דעבד ראייה בהאי אשלים ליה ראייה אבל לא אשלים שמיה במיא כמו שאר כל שמא:</p>	<p>אמר רבי יהושע, נאמר "עשה לך שרף". עשה לך, לתועלתך. עשה לך, תקן מה שחסרת. ועם כל זה לא תקן אלא הראייה, שהיו רואים בנחש וחיים. אבל לא נקדש השם במים, ונשאר חסר מהשאר. ותקנת בראיה, "עלה אל הר העברים וראה", "הראיתך בעיניך ושמה לא תעבור", "וראית אותה ונאספת אל עמך". בא ראה שעונשו היה שאפילו ראייה, כיון שעשה ראייה, בזה השלים לעצמו הראייה, אבל לא השלים את השם במים כמו שאר כל השמות.</p>
<p>א"ר יצחק בשעה [שאמר] (דאמר) קב"ה לכן לא תביאו אמר משה האי חני[ויא] לתקלא [ד]עלמא הוה א"ל [קב"ה] (משה) לאו הכי דינא [הוה] לחייביא וחיין למארי קשוט באותה שעה דכתיב (במדבר כא ח) וראה אותו וחי⁶⁹⁴⁷ ידע</p>	<p>אמר רבי יצחק, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא "לכן לא תביאו", אמר משה, הנחש הזה הוא לתקלה בעולם היה. אמר לו הקדוש ברוך הוא, לא כך, דין לחייבים, וחיים לבעלי האמת. באותה שעה שנאמר "וראה אותו וחי", ידע משה דרכיו והצדיק עליו את הדין. פתח ואמר, "הצור תמים</p>

⁶⁹⁴⁴ ע"י זהר ח"א כז ע"א: מט"ה דא מטטרון, מסטריה חיים ומסטריה מיתה, כד אתהפך למטה איהו עזר מסטרא דטוב, כד אתהפך לחויא איהו כנגדו, מיד (שם ד ג) וינס משה מפניו. וקב"ה מסר ליה בידא דמשה, ואיהו אורייתא דבעל פה דביה איסור והתר. ע"י שער הכוונות (דרושי הפסח דרוש יב): וז"ס משה רבינו ע"ה רבן של נביאים שנא' בו וינס משה מפניו והטעם הוא לפי שענין המטה אשר נהפך לנחש הוא בחי' קטנות דז"א הנקרא נחש כמ"ש בע"ה ובהיותו מתעסק בדרוש ההוא נתיירא וינס מפניו ולכן הסוד הזה צריך להעלימו אם מפאת עצמו ואם מפני שאין אנו יודעים אמיתתו אפי' טפת גרגיר של חרדל מן הדרוש ההוא. וע"י בהגר"א בתז"ח לד ע"ג: היראה בסוד קטנות וינס משה מפניו כי לאחר שנה"י משתקיין מחג"ת הן בסוד גדלות. וע"י דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ ס' ג.

⁶⁹⁴⁵ אתעביד (דפוס מונקאטש).
⁶⁹⁴⁶ אולי צ"ל הראיתך בעיניך ע' דברים לב מח ונב ושם לד ד ומאמר וראית וגו' הוא במדבר כז יג (הערת הזהר).

⁶⁹⁴⁷ לוחות הראשונות נתנו להם מסוד מ' וס' מט"ט וסנד"ל דו פרצופים שבבריאה בסוד א' דאנכי, ולכן זכו לחירות ממלאך המות, שהוא נחשא דמותא ס"ם שמחוץ לב' עלמין שהם יצירה ועשיה, וזכו לס"ם חיים שהוא על נס, והיה כל הנשוח וראה אותו וחי, שבבריאה כולו טוב שאצילות נהיר ביה, והם סוד הנקודות דחכמה שמאיר בביתה, שאר"א הם ריעים דלא מתפרשין (פת"ש אבי"ע לא).

<p>משה דרכיו והצדיק עליו את הדין פתח ואמר הצור תמים פעלו דא הוא צור דקאמרינן (דברים לב ד) אל אמונה ואין עול דכתיב וראה אותו וחי וכתוב (שמואל ב' כב לא) האל תמים דרכו:</p>	<p>פעלו", זהו הצור שאנחנו אומרים "אל אמונה ואין עול", שנאמר "וראה אותו וחי", ונאמר "האל תמים דרכו".</p>
<p>אמר ר' חייא והא תנינן אל גזירת רחמי הוה כד"א (במדבר כג כב) אל מוציאם ממצרים (שמות לד ו) אל רחום וחנון א"ל לאו הכי דתנינן שליט רחמי על דינא אל בלחודוי יכולת [הוא ורשותא הוא] 6948 (הוה ליה ורשותיה הוה) דיליה מאי יכולת שלטנותא [כלומר שולטנותא] דאל אתגבר [גזרה] [גזירא] דיליה [כמאן דאמר] (כד"א) (בראשית לא כט) יש לאל ידי (ורשותא דיליה) יכולת דעינא בישא (כד"א יש לאל ידי) 6949 א"ל והא כתיב (ירמיה לב יח) האל הגדול הגבור אל גדול נצחא אל בלחודוי נצחא וכתוב (דברים לב ד) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט הא צור (שם) אל אמונה ואין עול [וגו'] הא נחש עלי צור:</p>	<p>אמר רבי חייא, והרי שנינו, אל, גזרת רחמים היא, כמו שנאמר "אל מוציאם ממצרים", "אל רחום וחנון". אמר לו, לא כך, ששנינו, שולט רחמים על הדין. אל לבדו יכולת היתה לו והרשות היתה שלו. מה היכולת. שליטה של אל, התחזקה גזרה שלו, כמו שנאמר "יש לאל ידי", ורשות שלו יכולת של עין רעה, כמו שנאמר "יש לאל ידי". אמר לו, והרי נאמר "האל הגדול הגיבור", אל גדול נוצח, אל לבדו נוצח, ונאמר "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט", זה צור, "אל אמונה ואין עול", זה "נחש עלי צור".</p>
<p>6950 נהדר למילי קדמאי וכתוב (איוב ח ג) האל יעות משפט [משום דאורחיה דנחש לאסטא אורחיה לכך כתיב ואין עול רגיל יעות משפט] 6951 ח"ו א"ר אלעזר היינו דכתיב (תהלים פה ט) אשמעה מה ידבר האל [ה'] [וגו'] (שמות ד ד) וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו כד"א (דברים כז יט) מטה משפט מטה כלפי חסד:</p>	<p>נחזור לדברים הראשונים, ונאמר "האל יעות משפט", חס ושלוש. אמר רבי אלעזר, זהו שנאמר "אשמעה מה ידבר האל וגו'". וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו, כמו שנאמר "מטה משפט", מטה כלפי חסד.</p>
<p>א"ר יוסי שני מטות היו אחד של משה 6952 וא' של הקב"ה (מאי) משמע דכתיב (שמות יז ט) ומטה האלהים דתנינן בשעה שהיה נוטל משה המטה (ברשותו) היה כאלו [היה ברשותו ביכלתו] (שלו) הה"ד (שמות ד כ) ויקח משה את מטה האלהים בידו [ודאי שבידו לקחו] (כיון דאמר ויקח משה איני יודע שלקחו בידו) אלא מהו בידו ברשותו [כאלו הוא שלא] (ביכלתו):</p>	<p>א"ר יוסי, שני מטות היו, אחד של משה ואחד של הקב"ה, מאי משמע, שנאמר "ומטה האלהים". ששנינו, בשעה שהיה נוטל משה המטה ברשותו, היה כאלו שלו. זהו שכתוב (שם) ויקח משה את מטה האלהים בידו. כיון שאמר "ויקח משה", איני יודע שלקחו בידו. אלא מהו בידו, ברשותו, ביכלתו.</p>
<p>ואמר רבי יוסי ברשותו של משה היה עד שהוקם המשכן כיון שהוקם המשכן חזר המטה</p>	<p>ואמר רבי יוסי, ברשותו של משה היה עד שהוקם המשכן. כיון שהוקם המשכן, חזר המטה לפני העדות, ומשה היה נוטלו לעשות בו נסים. זהו שכתוב "ויקח משה</p>

6948 המוסגר נמחק בלש"ו, ובמקומו גורס את המרובע.

6949 "כד"א יש לאל ידי" מוסגר בלש"ו.

6950 כאן מסתבך הנוסח ביחס לזו"ח וצ"ע בדבר.

6951 וכן עיקר (לש"ו).

6952 ע"י הערה בדף רעא ע"ב בשם הדע"ה. מטה סתם הוא מטה ה' מסטרא דעד"א עץ החיים, אבל מטה משה הוא דינא בדינא, נחש עלי צור וכמ"ש בזוה"ק (ח"ב מח ע"א, ושם בסופו רעא ע"ב ורעב ע"א, ע' שם ושם) וכנ"ל סי' ב' ג'. וכן אמרו בזוה"ק (ח"א דף ו סע"ב) ומטה האלהים בידו כו', וחוקק ביה שמא קדישא כו', ובהאי חב בסלע כד"א ויך את הסלע במטהו פעמים (דע"ה ח"ב קלג ע"א).

<p>לפני העדות ומשה⁶⁹⁵³ היה נוסלו לעשות בו נסים הה"ד (שמות ד כ) ויקח משה את המטה מלפני ה' כיון שלקחו הרי הוא ברשותו וכשלו היה:</p>	<p>את המטה מלפני ה". כיון שלקחו הרי הוא ברשותו וכשלו היה.</p>
<p>אמר רבי יהושע אותו המטה של סנפיר(י)נון היה⁶⁹⁵⁴ ומששת ימי בראשית [אתברין] (נברא) כמה דתנינן והמכתב והמטה רבי יהודה אומר של עץ היה מאן דאמר של סנפירינון היה דכתיב [יחזקאל א כו] כמראה אבן ספיר דמות כסא וכתיב [שמות יז ט] ומטה האלהים ומאן דאמר [של] עץ היה דכתיב [שמות טו כה] ויורהו ה' עץ [וישלך אל המים] וגו' שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו אמר [הקב"ה מכאן ולהלאה]⁶⁹⁵⁵ הרי חק ומשפט לעשות נסים חק ומשפט [דכתיב] נחש עלי צור [דכתיב] נחש עלי צור⁶⁹⁵⁶ ושם נסהו משום דכתיב [שמות טו כה] וימתקו המים:</p>	<p>אמר רבי יהושע, אותו המטה של סנפירינון היה, ומששת ימי בראשית נברא, כמו ששינונו, (אבות פ"ה מ"ו) [עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות] והמכתב, והמטה. רבי יהודה אמר, של עץ היה. מי שאמר של סנפירינון היה, שנאמר "כמראה אבן ספיר דמות כסא", ונאמר "מטה האלהים". ומי שאמר של עץ היה, שנאמר "ויורהו ה' עץ וגו' שם שם לו חוק ומשפט ושם נסהו", אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן הרי חוק ומשפט לעשות נסים. "חוק ומשפט", "נחש עלי צור", שנאמר "נחש עלי צור". "ושם נסהו", משום שנאמר "וימתקו המים".</p>
<p>ד"א אמר [הקב"ה מכאן ולהלאה חק ומשפט שלא יהא נקדש אלא במים ש(ג)מתקו א"ר יהודה כתיב (שם כג) כי מרים הם מכאן שנינו יש מים עכורים ויש מים צלולים [ויש מים מתוקים ויש מים מרים] (מרים ויש מים מתוקים) (שם כה) ויצעק אל ה' למה צעק מכאן שהיה בצער באותה שעה אמר לו [הקב"ה]⁶⁹⁵⁷ משה הנחש שנהפך בסנה עכשיו אצטרך לחקק ליה בצור ותרוייהו עמדו [על] (עד)⁶⁹⁵⁸ המים המרים ו[ב]אותה שעה [נתחקק] (אתחקק) צור בנחש שהיה בו קודם הה"ד (שם) שם שם לו חק ומשפט:</p>	<p>דבר אחר, אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן ולהלאה חוק ומשפט, שלא יהא נקדש אלא במים שנמתקו. אמר רבי יהודה נאמר "כי מרים הם". מכאן שנינו, יש מים עכורים ויש מים צלולים, יש מים מרים ויש מים מתוקים. "ויצעק אל ה'", למה צעק. מכאן שהיה בצער באותה שעה. אמר לו, משה, הנחש שנהפך בסנה, עכשיו אצטרך לחקק אותו בצור, ושניהם עמדו על המים המרים. ואותה שעה נחקק צור בנחש שהיה בו קדם. זהו שנאמר "שם שם לו חק ומשפט".</p>
<p>תוספות דף רעב/ב</p>	
<p>כד אתא רבי אבא (אתי) שאילו קמיה אמר להו שפיר קאמר רבי יהודה והכי הוא ואנא אצטרך לגלאה רוא דמלה והא חזינא דר' יהודה גלי לה אלא אמר [הקב"ה] למשה משה השתא במצרים היה המטה של אהרן⁶⁹⁵⁹ לדחות הקש השולט על [המצרים] (ישראל) במצרים אבל כשיצאו מצרים על</p>	<p>כאשר בא רבי אבא, באו שאלו לפניו. אמר להם, יפה אמר רבי יהודה וכך הוא, ואני צריך לגלות סוד הענין, והרי ראינו שרבי יהודה גילה אותו. אלא אמר הקדוש ברוך הוא למשה, משה, עתה במצרים היה המטה של אהרן לדחות הקש השולט על ישראל במצרים. אבל כשיצאו ממצרים, כמה מקטרגים מזומנים על ישראל</p>

⁶⁹⁵³ ומשם (לש"ו).

⁶⁹⁵⁴ עי' לעיל פד ע"א שזה חומר הלוחות.

⁶⁹⁵⁵ הלש"ו גורס את המוסגר.

⁶⁹⁵⁶ נמחק בלש"ו.

⁶⁹⁵⁷ הלש"ו גורס את המוסגר.

⁶⁹⁵⁸ על (לש"ו).

⁶⁹⁵⁹ עי' לעיל כח ע"א, ועי' בהגר"א על תז"ח לד ע"ב: כרוה נדיבו העם משה ואהרן נ"ה מטה משה מטה [אהרן].

<p>ישראל לדחותם בים [כמר] (כמה) מים מרים נזדמנו ואצלם כמה מים רעים קטרגו בהם] (וקטרגו):</p>	<p>לדחותם, בים, כמה מים מרים נזדמנו וקטרגו.</p>
<p>באו לים בא רהב שרו של מצרים⁶⁹⁶⁰ ושל ים אמר [הקב"ה (ל)משה (שמות יד טז) הרם את מטך] ונטה ירך כיון דאמר הרם את מטך מהו ונטה את ירך אלא הרם את מטך נגד רהב שרו של מצרים. באו למרה, כמה מים מרים נזדמנו אצלם ונצטער משה וצעק "ויצעק אל ה'". אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, הרי לך עצה בזה, השלך המטה אצלם ויתחקק נחש עלי צור, שניהם ביחד, ויצולו. זהו שנאמר "ויורהו ה' עץ וישלך אל המים". עץ, כמו שנאמר "מקום שיפול העץ", שהוא עצה, "וישלך אל המים". ונאמר "שם שם לו חק ומשפט", "נחש עלי צור". "ושם נסהו", עטרהו בנסים. אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן ולהלאה הרי לך שיעמוד אצל המים, הרי לך להתקדש שמי במים.</p>	<p>באו לים, בא רהב, שרו של מצרים ושל ים, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, "הרם את מטך ונטה את ירך". כיון שאמר "הרם את מטך" מהו "ונטה את ירך", אלא "הרם את מטך" נגד רהב שרו של מצרים. באו למרה, כמה מים מרים נזדמנו אצלם ונצטער משה וצעק, זהו שנאמר "ויצעק אל ה'". אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, הרי לך עצה בזה, השלך המטה אצלם ויתחקק נחש עלי צור, שניהם ביחד, ויצולו. זהו שנאמר "ויורהו ה' עץ וישלך אל המים". עץ, כמו שנאמר "מקום שיפול העץ", שהוא עצה, "וישלך אל המים". ונאמר "שם שם לו חק ומשפט", "נחש עלי צור". "ושם נסהו", עטרהו בנסים. אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן ולהלאה הרי לך שיעמוד אצל המים, הרי לך להתקדש שמי במים.</p>
<p>כשבאו לאילים באו המים לקטרגו [בהם] אמר קב"ה [משה] במקום הזה אין צריך מטה הרי יעקב שהוא [האילן] בשבעים נפש והוא שבעים תמרים ושני עשר שבטים בשבעים עמודים ושנים עשר שבטים בשבעים עמודים וי"ב שבטים [זכותם יגן עליכם] (כד"א כי יבשו מאילים אשר חמדתם מיד ויחנו שם על המים) במקום הזה שנקרא אילן והוא אלים [כמה דאת אמר כי יבשו מאילים אשר חמדתם מיד (שמות טו כז) ויחנו שם על המים] משמע דכתיב על המים ומשמע דכתיב שם שם לו ולא במקום אחר ושם שלטו בני ישראל על המים ולא הוצרך המטה בנחש עלי צור אצל המים.</p>	<p>כשבאו לאילים, באו המים לקטרגו בהם. אמר הקדוש ברוך הוא, במקום הזה אין צריך מטה. הרי יעקב שהוא אילן בשבעים נפש, והוא שבעים תמרים, ושתיים עשרה עינות מים, שנים עשר שבטים בשבעים עמודים ושנים עשר שבטים, כמו שנאמר "כי יבשו מאילים אשר חמדתם". מיד, "ויחנו שם על המים" במקום הזה שנקרא אילן, והוא אילים. ממשמע שנאמר "על המים", וממשמע שנאמר "שם שם לו חק ומשפט", ולא במקום אחר, ושם שלטו בני ישראל על המים ולא הוצרך המטה. מכאן ולהלאה הוצרך המטה בנחש עלי צור אצל המים.</p>

⁶⁹⁶⁰ עי' לעיל יח ע"א דומה כו' ועי' ח"ג קצב ע"ב ורמו ע"ב (לש"ו). שר של מצרים הוא רהב והוא ג"כ שר של ים וכמ"ש בזה"ק (סוף ח"ב דף רעב ע"ב) והוא ג"כ שר של ישמעאל, אבל סמ' הוא שר של עשו, ע' פ' בלק (קצב ע"ב) ופ' פנחס (רמו ע"ב) אמנם אז היה מלכות מצרים שולט על כל האומות, כמ"ש בפ' שמות (דף ו ע"א) ופ' בשלח (מ"ט רע"א) והיו אז סמ' ורהב שותפים בשליטת פרעה, ר"ל כי שליטת פרעה היה בכח שניהם, וכן הוא בהגהות מהרח"ו בפ' בשלח (מט ע"א), על פסוק (שמות יד כה) ויסר את אפן מרכבותיו, כתב שם מהרח"ו ז"ל: אפן גימ' סמא"ל. והרי לנו כי שליטת פרעה היה מסמ' ורהב יחד וכו' אמנם בפרשת שמות (דף יח ע"א) אמרו שם כי שר של מצרים היה אז המלאך דומה, ואח"כ נעשה שר של גיהנם, ור' יהודה אומר על המתים נתמנה וכן הוא בגמ' סנ' צד ע"א וברכות יח ע"ב (דע"ה ח"א עח ע"א), עי' דע"ה ח"ב קכט ע"ב בהגה"ה.

⁶⁹⁶¹ עי' שמות רבה (פכ"א סי' ט): אמר הקדוש ברוך הוא למשה השלך את מטך שלא יאמרו אילולי המטה לא היה יכול לקרוע את הים שנאמר הרם את מטך (דע"ה ח"ב קכט ע"ב).

⁶⁹⁶² בידך (לש"ו).

<p>באו לחורב, באו המים לקטרג אמר ליה [ה]קב"ה (שמות יז ו) והכית בצור המטה אצטריך הכא והכית לאלו באותו צור ולא בנחש אמר משה, יותר צריך כאן, אני רואה מים שרוצים לשטוף. מדוע. "הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב והכית בצור", אמר הקדוש ברוך הוא למשה, עדיין במריבה עתידין המים לקטרג יותר, שהם מים עכורים, רעים וזדונים, ויזדווגו בהם ישראל בגלוי לעיניהם. ואותה שעה נצרך המטה והתיר עליהם הנחש בגלוי לעיניהם, ויתקדש שמי. זהו שנאמר "להקדישני במים לעיניהם". מהו "לעיניהם", דבר שנזדווגו בהם בגלוי.</p>	<p>באו לחורב, באו המים לקטרג. אמר לו הקדוש ברוך הוא, "והכית בצור". המטה נצרך כאן, והכית לאלו באותו צור, ולא בנחש. אמר משה, יותר צריך כאן, אני רואה מים שרוצים לשטוף. מדוע. "הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב והכית בצור", אמר הקדוש ברוך הוא למשה, עדיין במריבה עתידין המים לקטרג יותר, שהם מים עכורים, רעים וזדונים, ויזדווגו בהם ישראל בגלוי לעיניהם. ואותה שעה נצרך המטה והתיר עליהם הנחש בגלוי לעיניהם, ויתקדש שמי. זהו שנאמר "להקדישני במים לעיניהם". מהו "לעיניהם", דבר שנזדווגו בהם בגלוי.</p>
<p>ת"ח הכי חמא דוד דכתיב (תהלים קכד ב) לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם (אדם) זה פרעה (שם ה) אזי עבר על נפשנו המים הזידונים כדאמרינן וכתוב (שם ז) נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים [וגו']:</p>	<p>בא וראה, כך ראה דוד, שנאמר "לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם", זה פרעה. "אזי עבר על נפשנו המים הזידונים", כמו שאמרנו. ונאמר "נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים".</p>
<p>א"ר אבא מה ראה משה באותה שעה שלא עשה בנחש אלא ישראל היו דוחקים למשה תנה לנו מים נתייעץ [משה] ואמר קב"ה אמר לי [ל]עמוד בנחש ואנא חמי דאין גזירה לנחש במים [דאין יכולתו] אלא בעפר⁶⁹⁶⁵ [דכתיב] (אמר ר' יהודה מהכא) (בראשית ג יד) ועפר תאכל כל ימי חיך משמע דעפר [א] ייכול [וישיצין] כל יומי⁶⁹⁶⁶ אבל (לא) במיא [לא] וישראל דחקין לי ואע"ג [דיעביד ניסא לא יעביד לאלתר דא אלא⁶⁹⁶⁷ כד אתחקק] (דיתעביד ניסא לא יתעביד באתר דא אלא) אתחקק בעפרא ולא במיא דכתיב (שמות ד ג) וישליכהו ארצה ויהי לנחש וצור בדא אתחקק במיא במרה וכבר עבד ניסא⁶⁹⁶⁸ [טב דאתעביד בהאי דאתעביד⁶⁹⁶⁹ ניסא אחרא מיד] (בהאי דאתעביד זמנא אחרא דכתיב) (במדבר כ יא) ויך את הסלע במטהו פעמים אמר ליה קב"ה משה (שם יב) יען לא האמנתם בי להקדישני דחשבתון דלא יכיל נחש במים (שם) לכן לא תביאו (ע"כ [פרשת המטה]) [ומטך אשר הכית</p>	<p>אמר רבי אבא, מה ראה משה באותה שעה שלא עשה בנחש אלא ישראל היו דוחקים למשה, תנה לנו מים. נתייעץ ואמר, הקדוש ברוך הוא אמר לי עמד בנחש, ואני רואה שאין גזרה לנחש במים, אלא בעפר. אמר רבי יהודה, מכאן "ועפר תאכל כל ימי חיך", משמע שעפר יאכל כל ימיו, אבל לא במים, וישראל דוחקים לי. ואף על גב שיעשה נס, לא יעשה במקום זה, אלא יחקק בעפר ולא במים, שנאמר "וישליכהו ארצה ויהי לנחש". וצור בזה נחקק במים במרה, וכבר עשה נס בזה שנעשה בזמן אחר, שנאמר "ויך את הסלע במטהו פעמיים". אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, "יען לא האמנתם בי להקדישני", שחשבתם שלא יכול הנחש במים, "לכן לא תביאו".</p>

⁶⁹⁶³ ובאותה (לש"ו).

⁶⁹⁶⁴ צ"ל ויתקדש שמי הה"ד להקדישני במים לעיניהם מהו לעיניהם בגלוי (לש"ו).

⁶⁹⁶⁵ צ"ל דאין יכלתו אלא בעפר (לש"ו).

⁶⁹⁶⁶ צ"ל דעפר ייכול ושיצו כל יומי (לש"ו).

⁶⁹⁶⁷ כד (נוסף בלש"ו).

⁶⁹⁶⁸ טב דאתעביד (נוסף לש"ו).

⁶⁹⁶⁹ נמחק בלש"ו.

<p>בו את היאור קח בידך והלכת מאי טעמא משום דמחקק בניסן הוה ושמא קדישא עילאה רשימא ביה:]</p>	
<p>שייך לדרף עה ע"א על תיבת עכ"מ תמצא בז"ח דף נ"ו ע"ב – סימן ז':</p>	
<p>⁶⁹⁷⁰מצאתיו בזהר ישן כתיבת יד והוא תשלום עלמה שכתוב בדפוס לסטר] (וזה סיומו) ותלת דלא עבר(ין) האי איהו באת פ' ואת א' וכולא פ"א באשלמותיה את ר' לית ביה כלל:</p>	<p>ושלשה שאינם עוברים, זה האיש הוא באות פ' ובאות א', והכל פ"א במילוייה, אות ר' אין בו כלל</p>
<p>שערוי אוכמין תליין ולא שעיע(י)ן דא איהו בר נש דשתיק תדיר אבל פקיהא איהו מארי(ה) דלשנא בישא מלוי ברונזא פום ממלל רברבן אצלה ולא אצלה מארי [קטטא] [קטטה] בביתה לא חייש ליקרא דבר נש חד בפומיה וחד בלביה הפכפך בלישניה:</p>	<p>שערות שחורים ותלויים ואינם חלקים, זה הוא אדם השותק תמיד, אבל הוא פקח, בעל לשון הרע, דבוריו בכעס, פיו מדבר גדולות, מצליח ואינו מצליח, בעל מחלוקת בביתו, אינו חושש לכבוד אדם, אחד בפה ואחד בלב, הפכפך בלשונו</p>
<p>גבינין דיליה סומקין זעיר ואי(ת) קמיטא תחות עיניה רב [ו]אזיל עד חוטמא מסטר ימינא ותרין תחותיה חד מנייהו זעיר מא[ו]חרא דא שכיב בנדה מזומין זעירין וחוביה רשים ב"י רשימין אלין:</p>	<p>גבות עיניו אדומות מעט, ויש לו קמט גדול תחת עיניו, הולך עד החוטם מצד הימין, [ועוד] ב' תחתיו, שאחד מהם קטן מן השני, זה האיש שכב עם נדה מימים מועטים, ועוונו רשם בו את אלו הרשמים</p>
<p>בין כתפוי אית ליה רושם חד וד' שערין ביה חד מנייהו באמצעיתא רב ותלי וג' אחרנין זעירין ועד לא הוה עבירה דא [הוון] (הוה) תלת זעירין וחד דאתרש(י)ם ביה דקיק וזעיר מכלהו ההוא רושם הוה ביה מקדמת דנא אוכם ואינון שערין חורין כלהו השתא לאו הכי אלא רושם אוכם וחד סומקא ברשימו [דטלפחא] [ומלפחא] באמצעיתא וה(ה)וא שערא דאתרבי בין אחרנין רישיה סומק [ודאשתאר] [ושאר] חיוור אי תב בתיובתא [משכח] [תשכח] בעיניה ימינא חד חיוורא חיוור גו ההוא אוכמא:</p>	<p>יש לו רושם אחד בין כתפיו, וד' שערות בו, אחד מהם באמצע גדול ותלוי, וג' האחרים קטנים, ועד שלא עשה עבירה זו, היו לו ג' שערות קטנים, ואחד שנרשם בו דק וקטן מכולם, זה הרושם שהיה בו קודם [שחטא] היה שחור, והשערות האלו היו כולם לבנים, עתה [שחטא] אינו כן, אלא רושם שחור, ואחד אדום כרושם עדשה באמצע, והוא שער שגדל בין האחרים, ראשו אדום והנשאר לבן. ואם חזר בתשובה תמצא בעינו הימנית [רושם] לבן אחד, לבן בתוך אותו השחור.</p>
<p>במצחיה ג' שרטוטין עברין ותרין דלא עברין ההוא רושם אוכם וסחרניה חוטא סומק ובגו ההוא חוטא חד שערא דקיק</p>	<p>יש במצחו שלשה שרטוטין העוברים, ושנים שאינם עוברים, אותו רושם השחור, ויש מסביבו חוט אדום, ובתוך אותו חוט יש שער אחד דק</p>
<p>תוספות דף רעג/א</p>	
<p>זעיר ותלת שערין באמצעיתא כולהו כחדא זעירא יחכם באורייתא ⁶⁹⁷¹ יוליף ולא יצלה בעובדו ⁶⁹⁷²:</p>	<p>וקטן, ושלוש שערות באמצע כולם, [כחדא], יתחכם מעט בתורה אם ילמוד, ולא יצליח במעשיו</p>

⁶⁹⁷⁰ ז"ח לה ע"ב סתרי תורה.

⁶⁹⁷¹ שהת"ת גובר שם ביחוד כדפי' ונקשר עם המלכות להשפיע בו תורה, ולכך ודאי יצליח בתורה (אור יקר יתרו ז).

⁶⁹⁷² עי' ח"א קפט ע"א שיוסף הצליח בכל מעשיו בגלל שהיה עמו השכינה. העין מורה על היחוד להשפיע למלכות להנהיג העולם (שם).

<p>ואי ירוקא דעינא⁶⁹⁷³ לא [אצמדע] [יצמבע] כ"כ⁶⁹⁷⁴ ועינאי אוכמין וחד חוטא סומק זעיר אעבר בין אינון גוונין כדין איהו באת פ' בשלימו ובאות ר' בלחודוי:</p>	<p>ואם הירוק שבעיניו לא נצטבע כל כך, ועיניו שחורות, וחוט אחד אדום וקטן עובר בין אלו הגוונים, אז הוא באות פ' בשלמותו, ובאות ר' בלבדה.</p>
<p>במצחיה תשכה שית שרטוטין תלת עברין ותלת לא עברין שעריה [תקוף] [תקוף] ולא כ"כ תלי ולא תלי האי איהו בשלימו לכל בר נש קמצן איהו לית ביה הידו ואפילו [בחדוה] [בחדווא] לא [את]חזי:</p>	<p>תמצא במצחו ששה שרטוטין, שלשה מהם עוברים, ושלושה אינם עוברים, שערותיו קשות ולא כל כך, תלויות ואינן תלויות, זהו בשלום עם כל אדם, והוא קמצן, אין בו השמחה, ואפילו בעת שמחה לא נראה, ונראה ביגון.</p>
<p>בדווא [את]חזי אטיס אודניה שמאליה [ב]שינוי אית תלת רברבין מלעילא [ויהבון] [ויהבין] לון דוכתא אינון דלתתא מהימנא איהו ולא כ"כ:</p>	<p>נראה שסתומה אזנו השמאלית, בשינוי יש לו ג' שינים גדולים מלמעלה, ונותנים להם מקום אותם שלמטה, הוא נאמן ולא כל כך.</p>
<p>אנפויין] אריכין ולא שפירין קליה כאתתא ומילוי כאתתא מקנה פומיה במלוי אפתח אצבע(אין) דידי במלוליה כד [אזלי] [אזיל] אקדים לה בליתא דפרסא⁶⁹⁷⁵ דלא יחוב בר נש לנביה עליה כתיב (דברים כד ד) כי תועבה היא לפני ה':</p>	<p>פניו ארוכות ואינן יפות, קולו כאשה, ודבריו כאשה, מקנח פיו כשמדבר, פותח את אצבעות ידיו כשמדבר, כשהולך, מקדים חתיכה בלויה של מסך כדי שלא יזיק לו שום אדם, עליו נאמר "כי תועבה היא לפני ה'".</p>
<p>עינין ירוקין ואילין סימנין ביה ואנפוי אריכין שפירן שערוי אוכמין ומריטין מלעילא ברישא רישיה רב כד אזיל כפיף רישיה קריצין דעינוי [ב]קדמאה עליה [ב]קדמאה עליהו) כתיב (משלי א טו) מנע רגלך מנתיבתם:</p>	<p>[מי ש]עיניו ירוקות, ואלו הסימנים יש בו, פניו ארוכות ויפות, שערותיו שחורים, והם מרוטות למעלה בראשו, ראשו גדול, כשהולך כופף את ראשו, גבות עיניו כמקודם עליו, עליו נאמר "מנע רגלך מנתיבתם".</p>
<p>עינין רברבין וירוקין דא איהו בתרין אתוון ר' פ' א' [ו]חד יחידא וחד בשלימו במצחוי שרטוטא [חדא] דאזיל ועבר מסטר לסטר ותלת אחרנין אית דלא עברין מצחיה רב [קריצון] [קריצין] דעל עינוי לא [ו] רברבין בדיקניה שערטא טפי דא באנפוי [שפירין] [שפירו] סומק [שעריה] [שעירה] שעיע ולא כ"כ דחיל חמאה איהו רחים אורייתא איהו רחים לאינון דמשתדלין בה חדי בכולא עביד טיבו לכלא</p>	<p>[מי ש]עיניו גדולות וירקות, זהו בשתי אותיות ר' ופ"א, ואחד יחידית, וא' במילוי, יש במצחו שרטוט אחד שהולך ועובר מצד לצד, ויש לו עוד ג' אחרים שאינם עוברים, מצחו גדול, הגבות שעל עינוי אינן גדולות, בזקנו יש לו הרבה שערות, זהו פניו יפות באדמומית, שערותיו חלקים ולא כל כך, הוא ירא חטא, הוא אוהב את התורה, ואוהב לאותם העוסקים בה, הוא שמח בכל דבר, עושה טובות לכל, שקרן לתועלתו, הוא נאמן לסודות התורה, הוא טוב לדברי העולם, מי שמשתתף עמו אינו</p>

⁶⁹⁷³ העינים פי' לעיל שהם מציאות הראיה מצד החכמה, והם שנים מצד נצח והוד, והם בסוד ת"ת ומלכות שני כרובים, ופניהם איש אל אחיו (שם).

⁶⁹⁷⁴ הגוונין אינון ד', אמנם משתנים קצת הגוונים, אבל שתיים מהן אין בהם שינוי כלל, הא' הלבן הסובב הכל בכל בני אדם, לכן זולתי קצת בני אדם וכו', הב' בת עין גם היא אינה משתנית שהיא שחורה לכל בני אדם, אבל שתי גוונין הנשארים יש שינויים לבני אדם מפני שהם רמז לת"ת וגבורה, ויש מכבידים ויש מקילים בדינים והגזרות, ויש מרבין גוונים בין גוון לגוון כאשר נבאר בע"ה וכו', הירוק גוון הת"ת וכו' לגו מניה ההוא בת עינא שהיא מלכות שהת"ת רוכבת עליו, והנה העין המסודר כסדר זה הוא נאות כי אין דינו דין חזק, ולזה דא הוא בר נש דחייך תדיר, מפני שאין לו דין אלא ממוזג בין חסד לת"ת כדפי' ובת עין מלכות קשורה בת"ת, הרי זה הוא הייחוד, ומיד הבינה משפעת עליו שפע השמחה, לכך טבעו שמח וחדי בחידו, וכן החכמה ג"כ נאותה אליו לכך חשיב מחשבו לטב (שם).

⁶⁹⁷⁵ עי' חולין ח ע"ב: בליתא דפרסא, פי' רש"י: חתיכת בגד ישנה קשה. בליתא - חתיכה בלויה, דפרסא כדמרגמינן מסך הפתח פרסא (שמות לה).

<p>כדיבא לתועלתיה מהימנא איהו לרזין דאורייתא טב איהו למלין דעלמא מאן דאשתתף בהדיה לא אצלח לא איהו ולא אחרא אצלח איהו בלחוד[ה]י דהא את ר' גרים:</p>	<p>מצליח לא הוא ולא האחר, הוא מצליח לבדו, כי אות ר' גורם לו זה.</p>
<p>פנים איהו ברישיה לעילא רישומא דחד מכתשא דהוה [לית] (ליה) תמן דעבד ליה חד רביא באבנא בלא רעו וכוונה ואיכסי בשערא וההוא רישומא דמכתשא כנוונא דנימל יונת מהימנא איהו לגבי בני נשא וסליק למהוי רישא [דעמא] (דעמיה) עד הכא רזין דעיינין:</p>	<p>[מי ש] הוא פגום למעלה בראשו, רושם של מכה אחת שהיה לו שם, שעשה לו נער אחד באבן בלא רצון וכוונה, ומכוסה בשערות, וזה הרושם של המכה כעין ג' יונת, הוא איש נאמן לבני אדם, ויעלה להיות ראש לעמו, עד כאן הוא סוד העינים.</p>
<p>ואית רזין אחרין [בעיינין] (דעיינין) דמתפרשן מנייהו עיינין דמעמקן וחיכב[א]ן דא איהו בשלימו דאתון בר דקדמאה ר' [ובחד] (ובר) פ' דא איהו בר נש דאצלח בעובדוי:</p>	<p>ויש סודות אחרים בעינים, שנפרדים מאלו, עינים עמוקות ושוחקות, זהו בשלימות האותיות, רק שתחילה היא ר' ואחר כך פ', זהו איש שמצליח במעשיו.</p>
<p>ג' שרמוטין במצחיה מצחיה עגיל עינוי נהירין מרקמן עובד ציור [דכיין] קיימין על שלימו שנאו יפלון תחותיה פקיהא איהו אצלח בכלא כהיל בעובדוי טב איהו עם בני נשא מלוי [בקישו בלא] (בקשיו ובלא) דחילו [ו]ותרן איהו עביד טבו ולא [למשה] (לשמה):</p>	<p>שלשה שרמוטין במצחו, ומצחו עגול, ועינוי מאירות, מרוקמות [כאילו היו] מעשה רוקם, טהורות, ועומדות על שלימותם שונאיו יפלו תחתיו, פקח ומצליח בכל, זריז במעשיו, הוא טוב לבני אדם, דיבוריו בתוקף בלי פחד, הוא ותרן, הוא עושה חסד ולא לשמה.</p>
<p>שעריה שעיע ותליא ולישניה כחרבא תחות עינוי קמיטין ג' רברב[ין] וג' זעירין ואי אית ד' זעירין וג' רברב[ין] כדין תשכח ב' שרמוטין במצחיה עברין מסטר לסטר וג' דמטו ולא מטו תחות טיבוריה קיימא [רישומא] (רשימא) חד ציורא דרישא דב"נ אוכס וחיוור ב' שערין תליין ביה ההוא בר נש אתכשל באתת גבר מיומין רחוקין ולא תב מההוא [חובה] (חובא) מרעין רדפין אבתריה ועל דא אינון מרעין חד דצעיק לאושדא שתן ולא יכיל דעד [כעין] (כאן) ההוא חובא תליא בקדליה דנחש עקימא ושלמי עליה בדא ודא לסוף יומין דסיבו:</p>	<p>[מי ש]שערותיו הם חלקות ותלויות, ולשונו כחרב, תחת עינוי יש קמטים, שלשה גדולים ושלשה קטנים, ואם יש לו ארבעה קטנים ושלשה גדולים, אז תמצא שני שרמוטין במצחו העוברים מצד לצד, ושלשה אשר מגיעים אבל אינם מגיעים, תחת טבורו נמצא רושם אחד בציור ראש אדם, וב' שערות אחד שחור ואחד (ו)לבן תלויים בו, אדם זה נכשל באשת איש מימים רבים, ולא שב מאותו העון, מחלות רודפות אחריו, ועל כן אחת מן המחלות ההם, היא שצריך להטיל שתן ואינו יכול, כי עד עתה אותו העון תלוי בצוארו של נחש העקום, ושולט עליו בזה, וזהו בסוף ימיו בימי הזקנה.</p>
<p>ואי תב בתויבתא בזמנא דאיהו בחיליה ההוא רשימא אזעירת דיוקנא ושערין לא תליין ביה כלל ואי תב בתויבתא בסוף [יומו] (יומין) כד מרעין רדפין אבתריה כדין ההוא רשימא קמיט ושערין תליין ביה וההוא מרעא לא אעדי[א]ו מיניה מגו דתלייא בקדליה דנחש בגין דההוא נחש כיון [דאחיד] (דאחית) ההוא חובא על קדליה לית מאן דיתיר קשרא מקדליה בגין דההוא נחש לית ליה רשות[ת] ביומי דעולימו[ני] דבר נש לקשרא ההוא חובה על קדליה וקשרין ל' בקשרין תקיפין ואיהו רדיף אבתריה דההוא בר נש ומלקי ליה בההוא ברית [דחביביה]</p>	<p>ואם שב בתשובה בזמן שהוא בכוחו, אותו הרושם נתמעט צורתו, ושערות אינם תלויות בו כלל, אם שב בתשובה בסוף ימיו כשהמחלות רודפות אחריו, אז אותו הרושם מתקמט, ושערות תלויות בו, ואותה המחלה אינה סרה ממנו, לפי שתלוי בעורף של הנחש, לפי שכיון שאותו הנחש אחז אותו העון על ערפו, אין מי שיתיר הקשר מערפו, לפי שאותו הנחש אין לו רשות בימי נעוריו של האדם לקשור את אותו העון על ערפו, וקושרים לו בקשרים חזקים, והוא רודף אחר האדם ההוא, ומכה אותו בברית שבו חטא, ואף על פי ששב בתשובה, יצעק מתוך צרת המכה, ואותו הנחש מדלג ונכנס באותו הקשר בתחתית</p>

<p>תהום רבה, אז תהיה הרווחה לאותו אדם, וזה הנחש אחר ימים יוצא ועושה זה</p> <p>(רחב ביה) ואע"ג דתב בתיובתא יצווה מגו עאקו [דלקותא] (דמלקיותא) ההוא חויא דליג ועאל בההוא קשרא שיפולי דתהומא רבה כדין רווח ליה לבר נש וההוא נחש [לבר] (לבר) יומין נפיק ועביד דא:</p>	
<p>ובזמן שאותו האדם מת, שלש מאות שוטרים רודפים אחר אותו האיש, ותופסים אותו, ומביאים אותו לפני המלך, והמלך הקדוש משבר אותם הקשרים, ומוריד אותו העון מעל ערפו, ועל סוד זה נאמר "אם יכופר העון הזה לכם עד תמותו", כמו שנאמר "וכופר בריתכם את מות", אותו הברית שלכם ישבור את המיתה, כמו שנאמר "כי אמר אכפרה פניו במנחה", אבטל כעסו, אז אותו האדם הולך לאותו עולם נקי מאותו העון, כי קבל עונשו בעולם הזה</p> <p>ובזמנא דמית ההוא בר נש תלת מאה שוטרי רדפין אבתריה דההוא בר נש ותפסין ליה [ועליין] (ועיילין) ליה קמי מלכא ומלכא קדישא מתבר אינון קשרין ונחית ההוא חובא מעל קדליה ועל רזא דא כתיב (ישעיה כב יד) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותו כד"א (שם כח יח) וכופר בריתכם את מות תבר ההוא קיימא דילכון את מות כד"א (בראשית לב כא) [כי אמר] אכפרה פניו [במנחה] אבטל רונייה כדין ההוא ב"נ אזיל לההוא עלמא נקי מההוא חובה דהא קביל ענשא בהאי עלמא:</p>	
<p>וכי תימא היכי משמע דבהאי עון אשת איש משתעי קרא דכתיב הכא אם יכופר העון הזה וכתוב התם באיסור אשת איש שזנתה (במדבר ה לא) ונקה האיש מעון וכתוב (שמואל ב' ג ח) גבי אבנר [איש בשת] ותפקוד עלי עון האשה היום:</p>	<p>ואם תאמר איך משמע שבעון הזה של אשת איש עוסק הפסוק, שנאמר כאן "אם יכופר העון הזה", ונאמר שם באסור אשת איש שזנתה, "ונקה האיש מעון", וכתוב גבי אבנר ואיש בושת "ותפקוד עלי עון האשה היום". או גם "והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן אכול ושתו", ונאמר שם</p>
<p>א"נ (ישעיה כב יג) והנה ששון ושמחה הר[ו]ג בקר ושחוט צאן אכול ושתה וכתוב התם</p>	
<p>תוספות דף רעג/ב</p>	
<p>אכלה ומחתה פה (משלי ל כ) וכתוב (בראשית לט ו) כי אם הלחם אשר הוא אוכל וכתוב (משלי ט ד) מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו (שם יז-יח) מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם ולא ידע כי רפאים שם, בעמקי קרואיה, זהו כשלא קבל עונשו בעולם הזה.</p> <p>ואי אשתכח ביה זכות אבות ענשיה בהאי עלמא בההוא עון⁶⁹⁷⁷ כד"א (תהלים פט לג) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם⁶⁹⁷⁸ ופקדתי</p>	<p>"אכלה ומחתה פיה", וכתוב "כי אם הלחם אשר הוא אוכל" וכתוב "מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו", "מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם. ולא ידע כי רפאים שם, בעמקי שאל קרואיה", זהו כשלא קבל עונשו בעולם הזה.</p>
<p>ואי אשתכח ביה זכות אבות ענשיה בהאי עלמא בההוא עון⁶⁹⁷⁷ כד"א (תהלים פט לג) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם⁶⁹⁷⁸ ופקדתי</p>	<p>ואם נמצאת בו זכות אבות, [מקבל] עונשו על אותו העון בעולם הזה, כמו שנאמר "ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם", ופקדתי מעט מעט, "אם בפיזו להן שוע", "פוקד עון אבות על בנים", ממעט,</p>

⁶⁹⁷⁶ בז"ח ד"א איתא כד לא קביל (הערת הזהר).

⁶⁹⁷⁷ ואם עשה תשובה כראוי, ומתקן השמות שפגם, על פי תיקוני התשובה של האר"י זלה"ה, שביארתי בשער תיקון התשובה בספר עמק המלך, או ימות בזמן מועט אחר התשובה, או מרעין רדפין אבתריה, דהיינו יסורין ממרקין עונותיו, ואחר מיתתו מקבל ענשו (עמק המלך תיקוני שבת יז).

⁶⁹⁷⁸ יש בו [בסט"א] מציאות זיוג והוא סמאל ונחש שע"י עונות ישראל עושים זיוג ביניהם, והוא מה שממציאים כוחות הסט"א שהם המענישים את ישראל, והם תולדות שלהם וכמ"ש (תהלים פט לג) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם. אבל אחר שישראל מקבלים עונשם מתבטלים ע"י כוחות הסט"א וכמ"ש (קהלת ח ט) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו (אפיקי ים בכורות דף ח ע"ב).

<p>זעיר זעיר (איזב ל כד) אם בפידו להן שוע⁶⁹⁷⁹ (ס"א אם יכפר להם שונג) (שמות לד ז) פוקד עון אבות על בנים מזעיר ונותן זעיר על דא וזעיר על דא ואשתזיב הוא ואבוי מענשא דההוא עלמא דהא ברא מזכי אבא:</p>	<p>שנותן מעט על זה ומעט על זה, ניצולים הוא ואביו מעונש של אותו עולם, כי הבן מזכה את אביו.</p>
<p>עיינין עקימיין⁶⁹⁸⁰ דלא מסתכלאן באורח קשוט דא בלא את כלל פרחין מניה כל אתוון בגין דאיהו מארי דעינא בישא חיוז דיליה בהפוכא ההוא רע עין שליט עליה⁶⁹⁸¹:</p>	<p>עינים עקומות שאינן מסתכלות בדרך האמת, (האדם) הזה בלא אות כלל, פורחים ממנו כל האותיות, לפי שהוא בעל עין הרעה, הראיה שלו היא הפוכה, אותו רע עין שולט עליו</p>
<p>ואי כשרן עובדוי דההוא בר נש לא שליט אלא על עינוי ואצטריך בר נש [לאסטמרא] (לאסטמרא) מעינוי בגין דסטרא אחרא שלטא עלייהו אינון עיינין חמדן כל ביש ואתעבדן סרסורין לגביה ושייפי גופא נצחן אבל שלטין עינוי מסתכלאן:</p>	<p>ואם כשרים מעשיו של זה האיש, אינו שולט רק על עינוי, וצריך האדם לשמור מעינוי, בגלל שהסטרא אחרא שולט עליהם, אלו העינים חומדות כל רע, ונעשים סרסורים אליו, ואברי הגוף נוצחים, עינוי שולטות אם הם מסתכלות.</p>
<p>מאן דבעי לאסטמרא מניה לכתוב בידיה ימינא יו"ד ובידיה שמאלא זיי"ן וליפתח קמינה) ולימא יו"ד באפכא אתווי וישתזיב מנייהו:</p>	<p>מי שרוצה להשמר מזה, יכתוב י' ביד ימינו, וז' ביד שמאלו, ויפתח לפניו, ויאמר יו"ד בהיפך האותיות, וינצל ממנו.</p>
<p>דא איהו [ו]פנים לשמושא דקדושה בגיני כך לא שריין ביה אתוון והא אסתלקו מניה דא איהו ברזא דההוא קו ירוק דנפיק מתוהו במדידו דבוצינא ואית לאסטכלא גו שרטוטין דינא בימינא ובשמאלא וברזא דאינון שרטוטין דידין תשכח דא:</p>	<p>זהו שפגום לשמוש של הקדושה, ולכן אין האותיות הקדושות שורות בו, שהרי נסתלקו ממנו, זהו בסוד אותו קו ירוק היוצא מתוהו, במדידת הנר, ויש להסתכל דרך שרטוטי ידיו בימין ובשמאל, ובסוד של אלו השרטוטין של ידיו, תמצא זה.</p>
<p>מאן דעינא חד אטים ולא כל כך ועינא אחרא פקיחא מומא חד מאינון מומין אית ביה דא איהו באת ר' בלהודוי באשלמותיה ואת יו"ד מטי לגביה ולא מטי:</p>	<p>מי שעינו האחת סתומה ולא כל כך, ועינו האחרת פקוחה, מום אחד מאותם המומים יש בו, זהו באות ר' לבדה במילואה, ואות ה' מגעת אליו ואינה מגעת.</p>
<p>במצחיה ג' שרטוטין עברין וחד זעירא דאעבר אוף הכי רשימא חדא סליק מעיניה לקבל אודניה שעריה תלי ותקיף קריציו רברבין אית מומא מסטרא (א) אחרא אימא דיליה אזלת בהרשין כד הוה במעהא ונפקת [לפתחא] (לפתחי) דאורחין בליליא כד דא אתיליד בנו תרין שנין דיליה אתחלש עד [דאזהיר (נ"א</p>	<p>במצחו שלשה שרטוטין העוברים, ואחד קטן שעובר גם כן, רושם אחד עולה מעינו עד כנגד אזנו, שערותיו תלויות וקשות, גבות עינו גדולות, הוא בעל מום מן הסטרא אחרא, אמו הלכה בכשפים כשהוא היה במעיה, ויצאה לפרשת דרכים בלילה, כשזה [האיש] נולד בתוך שתי שנים שלו נחלש עד שנתמעטה דמותו, ואמו הלכה עמו בלילה, ועשתה כשפים עליו.</p>

⁶⁹⁷⁹ עי' ע"ז ד ע"א: אמר רבא מאי דכתיב אך לא בעי ישלח יד אם בפידו להן שוע אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל כשאני דן את ישראל אין אני דן אותם כעובדי כוכבים דכתיב עוה עוה עוה אשימנה וגו' אלא אני נפרע מהן כפי [ניקור - רש"י] של תרנגולת. ועי' בהגרא על תז"ח לז ע"ג שזה סימן שהיסורים באים מאימא.

⁶⁹⁸⁰ עי' תיקו"ז קמה ע"ב: שרטוטין עקימין דלאו אינון רשימין בארז מישר אינון רשימין דנחש עקלתון. ועי"ש קסב ע"ב: עיינין עקימין פטורין מן הראייה דנחש עקלתון תמן דאיהו נטיל נהורייהו. ⁶⁹⁸¹ עיקר אחיזת הסט"א הוא בנו"ה למטה מן החזה באתר דעין שולטת בו, וכידוע שנו"ה הם בסוד העיניים כמ"ש בכ"מ ושם שולט עינא בישא דסט"א, ולכן אין ברכה מצוי' שם. וידוע כי חג"ת הם גוונין סתימין דלא מתחזיין ונה"י הם גוונים דמתחזיין (אפיקי ים ב"מ מב ע"א).

<p>דאזער]] (דאזער) דיוקניה ואמיה אזלת בליליא בהדיה וקא עבדת חרשין עליה:</p>	
<p>האי חדי בחרווא לית ביה מהימנותא משבח גרמיה במה דלית ביה גם רוח ממלל בישין ועתיקין ותרן איהו לית ביה קמצנו כלל מארי [דגייפא] (דגיופא) אצלה ולא אצלה חרדיא בלישניה:</p>	<p>זה [האיש] שמח בשמחה, אין בו נאמנות, משבח עצמו במה שאין בו, גם רוח, מדבר רעות ועתק, הוא ותרן ואין בו קמצנות כלל, בעל ניאף, מצליח ואינו מצליח, שנון בלשונו.</p>
<p>ואי חד שרטוטא במצחיה רב ותרין זעירין דא אזל גו חרשין והא [אימיה] (עמיה) עבדת להו ומתחלפין שרטוטין דקא סלקין מעינא ימינא לעינא שמאלא גם רוח איהו אבל לית ביה בישא כלל קמצאן איהו לית ביה קצת גיופא חרדיא בלישניה איהו:</p>	<p>אם יש במצחו שרטוט אחד גדול ושני קטנים, זה הלך בתוך כשפים, וזה אמו גרמה לו, ומתחלפים השרטוטין, כי עוברים מעין הימין לעין השמאל, הוא גם רוח, אבל אין בו רע כלל, קמצן הוא, אין בו מעט ניאוף, הוא חדוד בלשונו.</p>
<p>[בשפתא] (בשפה) דיליה אית ביה רושם חד סומק טפי וחד שער אאמצעיתא אצבען (די) ברגליה שמאלא קמיטין זקיפין מתפשטין עינין [ובלגנין] (זבלגנין) ירוקין נחתין דמעין תדיר האי אתדבק באת פ' ואת ר' לא אתיישב(ת) ביה האי אית ליה ארבע שרטוטין במצחיה ועברין כולהו ותרין זעירין מעיניה ועד שעריה תרין רשומין ותלת זעירין בין קריצי עינוי האי איהו ב"ג דאזיל כפיף רישא זינא חד מתלת מארינה] רשימין דתולדות [מארי] צרעת אית ביה בזיניה האי לאו מסאבא [הוה] (הוא) למסגר [הרי] (חדי) איהו בכלא וחייד תדיר כל מילוי חייכין [בהו] (ביה) בני נשא קמצן איהו בביתיה באחרנין לאו הכי לית ליה כסופא במלוי בגין דחמי כלא [חייכין ביה גיופא] (חייכין בהו גייפא):</p>	<p>בשפה שלו יש בו רושם אחד שהוא אדום, ושער אחד באמצע, האצבעות שברגלו השמאלית קמוטות זקופות ומתפשטות, עינוי זבות וירוקות, מורידות דמעות תמיד, נתדבק באות פ', ואות ר' לא נתיישה בו, זה [האיש] יש לו ארבע שרטוטין במצחו, וכולם עוברים, ושני קטנים מעיניו ועד שערו, שתי רשימות ושלוש קטנות בין גבות עינוי. זה האדם הוא הולך בכפיפת הראש, מין אחד משלשה בעלי רשימות של תולדות בעלי צרעת יש בו במינו, וזה אינו טמא להסגיר אותו, הוא שמח בכל, ושמח תמיד, בכל דבריו צוחקים בהם בני אדם, הוא קמצן בביתו, לאחרים אינו כן, אינו מתבייש בדבריו, לפי שרואה שהכל צוחקים בהם, הוא מנאף.</p>
<p>איהו שערוי סומקין זעיר ולא שעיעין ולא קמיטין ואית [במצחוי] (במצחיה) תלת שרטוטין דעברין וג' זעירין דלא עברין וכל שאר סימנין ביה האי⁶⁹⁸² לית [נ"א אית]] ליה פגמו ורושם חד בעינא דב"ג דהוה צד צפרין דעבד [ליה] (ביה) בלא כוונה באעא דהוה אושיר לצפרין ואיהו אתרשים על עיניה שמאלא לעילא מקרצוי באורכא ההוא דהוה צד צפרין אגזים ליה בההוא אעא בגין דהוה אפרה צפרין ומחא ליה בלא כוונה האי אצלה למזוניה ולביתיה ולא למכנש ממונא סגי מהימנא איהו ולא כ"כ והאי מהימנותא במלין זעירין אבל ברברבין</p>	<p>שערותיו אדומות מעט ואינם חלקות ולא קמוטות. ויש במצחו ג' שרטוטין שעוברים, וג' קטנים שאינם עוברים, וכל שאר הסימנים בו, זה יש לו פגם ורושם אחד בעינו, כי אדם שהיה צד צפרים עשה אותו בלא כונה, בעץ שהיה זורק על הצפרים, והוא נרשם על עינו השמאלית, למעלה מגבות עינוי באורכו. זה שהיה צד צפרים, הפחיד אותו באותו העץ, לפי שהיה מפריח הצפרים, והכה אותו בלא כונה. זה מצליח למזונו ולביתו, ולא לאסוף ממון הרבה, נאמן הוא ולא לגמרי, זה הנאמנות הוא רק בדברים קטנים, אבל בדברים גדולים אינו נאמן, הוא בעל לשון הרע, והכל צוחקים מדבריו.</p>

⁶⁹⁸² בז"ח ד"א איתא נ"א אית ליה (הערת הזהר).

לאו איהו מהימנא מארי דלישנא בישא וכולא חייכינ [במילוי] (במיליה):	
פומיה רב שפוותיה רברבין מאן דאשתתף בהדיא אצלה בכלא ואיהו אצלה אוף הכי טב איהו לכל שתופא:	פיו גדול ושפתותיו גדולות, מי שמתתף עמו מצליח בכל, והוא גם כן מצליח, הוא טוב לכל שותפות.
רשימא דההוא מכתשא עמיה [עיינוהו] (עייניה) זבלג(ג)ין ירוקין וחד רשימו אוכס [ספרא] (סחרא) לון האי איהו באת פ"א בשלימו דתר[ין] אתוון ואת ר' בלהודי דא רישיה רב וד' שרטוטין רברבין במצחיה וג' זעירין בין קרצוי על חוטמיה שערין רברבין אנפוי רברבין רישיה עגיל וחד לעילא [קרועא] (קריעא) זעיר הוא ג(י)בר חילא מארי [ודינא] (זדונא ⁶⁹⁸³) במלין:	הרושם של מכה עמו, ועיניו זבות וירוקות, ורושם אחד שחור מסבב אותם, זהו באות פ"א במלוי של ב' אותיות, ובאות ר' לבדה, זה [האיש] ראשו גדול, וד' שרטוטין גדולים יש לו במצחו, וג' קטנים בין גבותיו, על חוטמו שערות גדולות, פניו גדולות, ראשו עגול ומחודד למעלה, קרוע מעט, הוא גבור חיל, בעל זדון בדיבוריו.
שעריה קמיט [גיופא] [גייפא] איהו ובליליא אשתתף איהו [לגיופא] [לגייפא] לזמנין אתכשיל	שערותיו קמוטים, נואף הוא, ובלילה הוא משתתף עם הנואפים, לפעמים הוא נכשל
תוספות דף רעד/א	
איהו באנתו אסורה דיקניה מליא בשערין האי אית ליה בדרועא שמאלא חד רשימו דחרבא דמחא [ליה] [לה] חד גבר [אטר ימיניה] (אטים ימינא) ביומא רביעאה דשבתא כד בעא שמשא לאתכנשא דהא בההוא [יומא] (זמנא) אתער עליה חד חוטא דמאדים ההוא חוטא דבסטר שמאלא וההוא [רשימו עקימא בבשריה] (רשימא עמיקא בבשרא) בעיגולא:	באשה אסורה. זקנו מלא בשערות, זה יש לו בזרועו השמאלית רושם אחד מחרב, שהכה אותו אדם אחד אטר יד ימינו, ביום הרביעי בשבת, כשעמדה השמש לשקוע, כי ביום ההוא נתעורר עליו חוט אחד של מאדים, אותו החוט שבצד השמאל, ואותו הרושם העקום שבבשרו (הוא) בעיגול.
כד מטא ליומין דסיבו נפל מאתר דרכיב ביה או סוסיא או חמרא או נפיל מכתלא ומנ[יה] יתחלש וימות דהא חובה דחמא בעול[מי] מוי בהבל רדיף אבתריה ואי ההוא גברא תב בתיובתא נפיל באמצע יומי מנו חולשא דביה וימות:	כשהוא מגיע לימי הזקנה, נופל ממקום שהיה רוכב עליו, או נופל מן הסוס או מן החמור, או נופל מן הכותל, וממנו הוא יחלש וימות, כי החטא שחטא בימי נעוריו בהבל תאותיו, רודף אחריו, ואם זה האיש חזר בתשובה באמצע ימיו, אז יפול מתוך חולשה שבו וימות.
ואי תב (ביומי) [ב]עולמוי כדין תשכח שרטוטין דמצחיה ג' רברבין וד' זעירין ותריין תריין [ו]מגו עינוי דסלקין לעילא האי [באורח כל] [כאורח] ארעא יהא מרעיה ויפול מערסיה וימות דהא לעלמין [נפילה] אית ביה [נפילה] לבסוף:	ואם חזר בנעוריו, אז תמצא שיש במצחו ג' שרטוטין גדולים וד' קטנים, ושנים שנים מתוך עיניו ועולים למעלה, זה [האיש] (האיש) כדרך כל הארץ תהיה מחלתו, ויפול ממטתו וימות, כי לעולם יש בו נפילה לבסוף.
עיינין זעירין דקיקין ⁶⁹⁸⁴ דלא אתחזיי(א)ן גוונין דילהון [לפי] [לפום] שעתא וכד [משכתלן]	[מי שיש לו] עינים קטנות ודקות, שאין הצבעים שלהם נראים לפי שעה, וכאשר מסתכלים בהם, הן ירוקות ושחורות, זהו

⁶⁹⁸³ וכאשר המלכות תקבל דין הגבורה זדון הדין הגובר והיינו הא (אור יקר יתרו ז).
⁶⁹⁸⁴ הנה קוטן העינים מורה על מיעוטם למעלה, היפך אומרו פקח עיניך וראה שוממתינו (אור יקר יתרו ו).

<p>(מסתכלאן) בהון אינן ירוקין ואוכמין האי איהו שפון חדין ואפין אריכין בהדידו כדין תשכח במצחיה ב' שרטוטין וחד זעירא בינייהו האי איהו באת פ' בלחודוי ובאת ר' [בלחודוי] (בשלימו):</p>	<p>שפתותיו חדות, ופניו ארוכות וחדודות, אז תמצא במצחו שני שרטוטים ואחד קטן, זהו באות פ', ובאות ר' בשלימות.</p>
<p>האי איהו שעריה תליא ולא שעיע⁶⁹⁸⁵ אצלח בעובדי ידוי ובאורייתא אי אשתדל אוף הכי זעירא איהו בשייפוי [וגם] [וגם] בשרא לית ביה [גסות] רוחא ממלל [מגו חוטמין] [בגו חוטמוי] בגין דנוקבין דילהון דחיקין ובג"כ נפיק רוחא בדחיקו לסטר שמאלא:</p>	<p>זהו שערותיו תלויים ואינם חלקים, מצליח במעשה ידיו, ובלמוד התורה אם עוסק בה גם כן, הוא קטן באבריו, וגם בבשרו, אינו בעל גאווה, מדבר מתוך חוטמו, לפי שנקבי החוטם צרים, ולכן יוצא הרוח בדוחק לצד שמאל.</p>
<p>בירכא דיליה לעילא מארכובא רשימא חד דמארי(ה) חבורא דעבד ליה (חד) רביא [חד] בסכין ביומי עולמוי ואסתכן ביה מקנא הוא לאתתיה עד דבני נשא חייכין מניה בעי לאתתקנא בנוברין אחרנין ולא אתתקן וחייכין ביה האי לא ישתתף בר נש בהדיה דלא יצלח חמדן איהו אשתדל במה דלא [אית] ליה חשיב גרמיה דאיהו גברא רבא ולא הכי זכי לבנות ולא לבנים:</p>	<p>בירך שלו למעלה מברכו, רושם אחד של בעלי חבורה, שעשה לו ילד אחד בסכין בימי נעוריו והסתכן בו, הוא מקנא לאשתו, עד שבני אדם צוחקים ממנו, והוא רוצה להתקן על ידי אנשים אחרים, ואינו נתקן, וצוחקים ממנו. [וגם זה האיש] לא ישתתף שום אדם עמו, כי לא יצליח, הוא בעל חמדה, הוא משתדל במה שאין לו, הוא מחזיק עצמו שהוא אדם גדול, ואינו כן, הוא זוכה לבנות ולא לבנים.</p>
<p>ואי מתחלפ(א)ן שרטוטין תרין זעירין וחד רברבא במצחיה ואנפוי סומקין זכי לבנין ולברתא חדא או דילדת ואסתלקת מעלמא:</p>	<p>ואם מתחלפים השרטוטין, במצחו שני קטנים ואחד גדול, ופניו אדומות, הוא זוכה לבנים ולבת אחת, או שאשתו יולדת ומסתלקת מן העולם.</p>
<p>[בר (נראה אי)] [כד] את חד אית ליה בתר אודניה ימינא רושם דטולפחא וחד שיערא דתלי(א) בריש אודניה ואצבעא זעירא די בידא שמאלא כפוף כדין תתקיים ותוליד בנין ובנן אי סימנין אלין [תהוין] [יהוין] לה בין רגלהא יכרע ויפול חד ברא בין אינון דיהא מבוע[א] דנביע באורייתא הוא מקריב [ומפיר] [ומפור] מבועין ונחלין דאורייתא ובשנין זעירין [יתכנס] [יתכניש] מעלמא:</p>	<p>ואם יש לו אות אחת אחורי אזנו הימנית, רושם של עדשה, ושערה אחת תלויה בראש אזנו, ואצבע הקטנה שבידו השמאלית כפופה, אז תתקיים ותוליד בנים ובנות אם אלו הסימנים יהיו לה, מבין רגליה יכרע ויצא בן אחד, שיהיה בין אותם הנובעים מבוע בתורה, אליהם הוא מתקרב, ומוציא מבועים ונחלים של תורה, ובשנים מועטות יסתלק מן העולם.</p>
<p>האי איהו מאינון אלף דמתכנשין מעלמא מריש שתא ועד ריש שתא כיומין קדמאין מדאתחרב [בין] מקדשא לא אשכח בר שתין חסר חד ואילין אינון דמסתלקי מעלמא כד יהבי [רוחא] [ריחא] עד לא מטא [ומנייהו] [זמנייהו]</p>	<p>זה הוא מאותם אלף שנאספים מן העולם מראש השנה עד ראש השנה בימים הראשונים. משחרב בית המקדש, לא נמצאו רק ששים ילדים חסר אחת, ואלו הם המסתלקים מן העולם כשנותנים ריח, עד שלא הגיע זמנם בגלל זהכשבא הקב"ה</p>

⁶⁹⁸⁵ והנה מדות החסד בשער שתיים לטובה, שעיע חלק נח, הב' תלי ארוך משולח, ומדות הגבורה שתיים הפכיות קמיט וקצר, והיינו כעין המים לחים וקרים והאש חם ויבש, והנה יש בינוני בין שניהם בשתי דרכים, לוקח האורך מהחסד והקושי מהגבורה, והוא קשה וארוך או קצר וחלק, ומשתי אמצעים הללו פירש עתה א' מהם ואמר ואי תלי לתתא מצד החסד, ולא שעיע מצד הגבורה, נדע מה יורה עניינו, יורה כעפר שהוא קל ויבש, והיינו מצד המלכות יש קצת אריכות אפים, אמנם היא קשה מצד הגבורה והדין, ולזה כל עניינו כענין המלכות המתמצעת בין שתי מדות אלו. והיינו לביה לא דחיל מפני שמדתו קשורה בדין והחוזק, לכך לבו שהיא מלכות מצד הגבורה והדין חזקה (אור יקר יתרו ז).

<p>בגין [דכד] (דכד) קב"ה עאל ואוליף אורייתא לאינון ינ[ו]קין דאסתלקו מעלמא כד יהבו ריחא אינון קדמאי באינון מלין מהאי עלמא עד לא מטא זמנייהו:</p>	<p>לגן עדן ללמד תורה לאותם התינוקות שנסתלקו מן העולם כשהיו נותנים ריח, הם הראשונים [ללמוד] באותם הדברים, (מהעולם הזה עד שלא הגיע זמנם).</p>
<p>וקב"ה א"ל להווא ממנא יופיא⁶⁹⁸⁶ שמייה דקאים וקשיר קשרין דאורייתא מאן הוא דין דאקדים לי הה"ד (איוב מא ג) מי הקדימני ואשלם ואשלם ודאי כדין קרא קב"ה למטטרו"ן דאיהו [קיימא] (קאים) גו פרוכתא דפרסא ושתי"ן אלף רבוא מארי דאולפנא דאורייתא סחרניה ואיהו מקשר קשרין למאריה א"ל מאן האי דאקדים לי מי הקדימני ואשלם איהו רשים גו מתיבתך או לא א"ל מארי(ה) דעלמא לאו איהו במתיבתא דילי גו מתיבתך איהו וכל אינון דקדמי תחות כל שמיא דילי הוא הה"ד (שם) תחת כל השמים לי הוא:</p>	<p>והקב"ה אומר לאותו הממונה ששמו יופיא"ל, שעומד וקושר קשרים של תורה, מי הוא שהקדים לי, זהו מה שנאמר "מי הקדימני ואשלם", "ואשלם" ודאי. אז קורא הקב"ה למטטרו"ן, שהוא עומד בתוך פרוכת המסך, וששים אלף רבוא בעלי לומדי תורה סביב לו, והוא קושר קשרים לאדונו. אומר לו, מי הוא שהקדים לי, "מי הקדימני ואשלם", האם הוא רשום לישיבה שלך או לא. אמר ליה, אדון העולם, הוא אינו בישיבה שלי, (אלא ב)תוך הישיבה שלך, וכל אותם שלפני תחת כל השמים הם שלי, זהו שנאמר "תחת כל השמים לי הוא".</p>
<p>בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דהווא נער מטטרו"ן ומתיבתא עלאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עלאה דא דקב"ה מתיבתא דרקיעא דא [ד]מטטרו"ן:</p>	<p>לפי ששתי ישיבות יש למעלה, הישיבה של אותו הנער מטטרו"ן, והישיבה העליונה של הקב"ה, ובכל מקום שלמדנו ישיבה העליונה, היא של הקב"ה, ישיבה של הרקיע היא של מטטרו"ן.</p>
<p>(ו)כדין אמר ליה קב"ה אי הכי [לקוט] (לקיט) ליה גבאי [לקוט] (לקיט) ליה וארח ליה הה"ד (שיה"ש ו ב) דודי ירד לגנו לערוגת הבושם דודי דא קב"ה כד"א (שם ג) דודי לי ואני לו הרועה בשושנים ירד לגנו דא גורן דרקיעא דקיימי כגורן לערוגת הבושם דא מתיבתא דמטטרו"ן לרעות בגנים וללקוט שושנים לעיינא ולאסתכלא באינון מתיבתאן דיליה מאי וללקוט שושנים אל תקרי שושנים אלא שושנים אלין אינון ד[מ]קדמי רוחא בהאי עלמא⁶⁹⁸⁷ [דמתלקטי] (דמתלקי) ומסתלקי מהאי עלמא עד לא מטא זמנייהו:</p>	<p>ואז אומר לו הקב"ה, אם כן, לקוט אותו [והביאו] אצלי, לקוט אותו ומריח בו, זהו מה שנאמר "דודי ירד לגנו לערוגות הבושם". "דודי" זה הקב"ה כמו "שנאמר דודי לי ואני לו הרועה בשושנים". "ירד לגנו" היינו הגורן של הרקיע, שנמצאים כגורן. "לערוגת הבושם" זהו הישיבה של מטטרו"ן. "לרעות בגנים וללקוט שושנים", לעיין ולהסתכל באותם ישיבות שלו. מהו "וללקוט שושנים", אל תקרי "שושנים" אלא שושנים, אלו הם המקדימים [ונותנים] ריח בעולם הזה, שמתלקטים ומסתלקים מעולם הזה טרם שהגיע זמנם.</p>
<p>כדין ק[א]רי הווא נער מטטרו"ן לגבריאל די קסת הסופר בחרצוי וא"ל כתוב פתקא והב למלאך המות על פלוני דילקוט ליה מעלמא ואתלקיט מיד וסלקין ליה [בקדמיתא] למתיבתא דמטטרו"ן (בקדמיתא) ותמן אמר</p>	<p>אז קורא אותו נער מטטרו"ן לגבריאל שקסת הסופר במתניו, ואומר לו, כתוב פתק ותן למלאך המות על פלוני שילקוט אותו מן העולם, והוא נלקט מיד. ותחילה מעלים אותו לישיבה של מטטרו"ן, ושם הוא אומר תלמודו שהביא בידו, ולומד שם</p>

⁶⁹⁸⁶ עי' ח"ב רמז ע"ב. עי' עמק המלך (שי"ד פקל"ד): זה השם הוא נקרא שש כנפים, מפני שיש לכל תיבה אחת שש אותיות, והוא תחת יד יופיא"ל, ומטטרו"ן עליו, כי יופיא"ל הוא שם אחד משבעים שמותיו של מטטרו"ן, והוא מעלה אותו לישיבה של מעלה. וחבה יתירה נודעת למורינו ורבינו הרב האר"י זלה"ה מאת הבורא יתברך, כי בכל לילה ולילה לאחר שהתחיל לישן היתה נשמתו יודעת ומכרת כל השבילין וכל הנתיבות שהיא צריכה לעלות במתיבתא דרקיעא, ועלתה עד שהגיע אצל המלאך הממונה על כל הנשמות, שהוא מטטרו"ן שר הפנים המוליכו לפני בוראו. והיה מטטרו"ן שואל אותו לאיזה ישיבה רוצה לילך וכו'.

⁶⁹⁸⁷ בז"ח ד"א איתא דמתלקיט (הערת הזהר).

<p>תלמודיה דאייתי בידיה ואוליף תמן מה דאוליף לבתר סלקין ליה למתיבתא עלאה דקב"ה וזמינא למתיבתא דיליה ותמן אשתעשע בהו באינן דיליה ברזין] עלאין וטעמי [דאורייתא דהוו סתימין בהאי עלמא ויפיא"ל רב ממנא אזיל מגו מתיבתא עלאה וחתים סתרין ורזין] דאורייתא מגו תריין] מתיבתי:</p>	<p>מה שלומד, ואחר כך מעלים אותו לשיבה עליונה של הקב"ה, והוא מוכן לשיבה שלו, ושם משתעשע באותם שהם שלו, בסודות עליונים ובטעמי התורה שהיו סתומים בעולם הזה, ויפיא"ל הממונה הגדול הולך מתוך הישיבה העליונה, וחותם סתרי וסודות התורה מתוך שתי הישיבות.</p>
<p>כל מה דאקשוני) במתיבתא דרקיעא אינן דמתיבתא</p>	<p>כל מה שהקשו בישיבה של הרקיע, אותם של</p>
<p>תוספות דף רעד/ב</p>	
<p>עלאה מתרצין במתיבתא עלאה⁶⁹⁸⁸ לית תמן פרכי וקושיין⁶⁹⁸⁹ אלא במתיבתא דרקיעא וחתים מתרי מתיבתי מלין דאורייתא כדקא יאות וע"ד כתיב (תהלים פד ח) ילכו מחיל אל חיל⁶⁹⁹⁰ ולזימנא דאתי יסתלקון פרכי וקושיין מגו מתיבתא דרקיעא כמה דאתמר ילכו מחיל אל חיל וכתב "יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך". עד כאן הם הסודות של העינים, להסתכל בתוך צביעהם.</p>	<p>בני ישיבה העליונה מתרצים [אותם]. בישיבה של מעלה אין שם שאלות וקושיות, אלא בישיבה של הרקיע, וחותם משתי הישיבות דברי התורה כראוי, ועל זה נאמר "ילכו מחיל אל חיל". ולעתיד לבא יסתלקו השאלות והקושיות מתוך הישיבה של הרקיע, כמו שלמדנו "ילכו מחיל אל חיל", וכתב "יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך". עד כאן הם הסודות של העינים, להסתכל בתוך צביעהם.</p>
<p>עד הכא רזין דעינין⁶⁹⁹¹ [בגו גוויין] [באינן] לאסתכלא דיוקנין דחוטמא חוטמא איהו חוטמא (נ"א חותמא) ופרצופא דבר נש לאשתמודע חוטמא זעירא [עקימא] [עמיקא] דלא [אתיישבת] [אתיישבא] כראוי באורח מישור דא איהו דאבר פרצופא דבר נש ודא איהו לאת ה' בלחודוי בלא שלימו דא איהו דארח ענותנותא [ושלימתא אתעכב] [אתעבר] מניה הציפא איהו שעריה בין סומק לחיור:</p>	<p>צורת החוטם. החוטם הוא חותם ופרצוף האדם להיות ניכר. חוטם קטן ועקום שאינו מתיישב כראוי בדרך הישר, זהו שאבד צורת האדם, וזה הוא באות ה' לבדה בלא שלימות. זה הוא שדרך הענוה והשלימות עברו ממנו, חצוף, שערותיו הם בין אדומות ללבנות.</p>

⁶⁹⁸⁸ עי' זו"ח לו ע"ב: בגין דתריין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דהוא נער מטטרין ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרין.

⁶⁹⁸⁹ עי' תיקו"ז ו ע"א: על אלון מארי קושיין ומחלוקת את והב בסופה (במדבר כא יד) ואוקמוה אהבה בסופה דמה דהות לון שכינתא סוף דכל דרגין קושיא ודין מסטרא דגבורה אתחזרת לון אהבה מסטרא דימינא אהבת חסד ועי' בהגר"א בתיקו"ז קסט ע"ב: ופסקי הלכות דמאסו בת בגלותא אתמר כו' - דעתה אין אנו סומכין על פסק אלא בראיות ופלפולא כמו שהוא בכל הש"ס ופוסקים אבל פסקי הלכות אינן אלא לעמי הארץ אבל לעתיד לבא שילמדו מפי משה הלכה למשה מסיני ושם אין קושיא ופלפול כלל וזהו לראש פינה ומפרש הכל בעין כי העין הוא התורה כנ"ל והיא בת עין שהיא אבן מאסו הבונים (תהלים קיח כב) חיה רביעית שהיא אדם שאינה בכלל י"ב הנ"ל והיא מאסו הבונים שהיא שחורה בגלותא אבל לע"ל משה שהוא אדם כמש"ל תס"ט אזי הוא מנהר לה והיא תהיה עקרית כנ"ל וז"ש ומה דהוית בת עינא אוכמא כו'.

⁶⁹⁹⁰ עי' עמק המלך (ש"ה פנ"ד): "כי ישרים דרכי ה'" (הושע יד י) לעלות ממדריגה למדריגה, "צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם" (שם), ויפלו ממדריגותם, אבל הצדיקים אין להם מנוחה בעולם הבא, שנאמר, "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון" (תהלים פד ח). ועולים מחיצה אחר מחיצה, עד שזוכים ליחידה שהוא סוד אריך, "ג תקוני דיקנא, "ג נהרי אפרסמונא דכיא, ואז יש להם מנוחה. והוא החיל האחרון, היושבים שם בהיכל קודש הקדשים, עד אחר התחייה, שאז יהיה יום הדין הגדול, להעלותם אל מדריגת עולם החדש, שיהיה אחר התחייה, כולו נשמה, ויתעלה לפי מדריגתו ואל אברו, של אבר האדם העליון השייך לו, ואז "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו" (ישעיהו סד ג).

⁶⁹⁹¹ בז"א ד"א איתא בגו גוויין לאסתכלא (הערת הזהר).

<p>תלת רשימין רברבין על מצחיה וג' אחרנין דלא [אתחויין] (אתחוזן) כ"ב תלת שרטוטין אחרנין מסטרא דא [לסטרא] (ומסטרא) דא שפון דיליה רברבין בחציפותיה ממלל בקשין כל מה דבעי דאורה ענוותנותא אתעבר מחוטמיה על אנפוי דהא כסופא וענותנותא מיישר חוטמא על אנפין והא לית ביה כלל ובגין דאיהו הציפא כדיב וחייד במלוי:</p>	<p>שלוש רשימות גדולות יש על מצחו, ושלוש אחרות שאינן נראות כל כך, שלשה שרטוטים אחרים [העוברים] מצד זה לצד זה, שפתותיו הם גדולות, בחציפותו מדבר קשות כל מה שרוצה, כי דרך הענוה עברה מחוטמו ומעל פניו, כי הבושה והענוה מיישרים את החוטם על הפנים, וזה אין בו כלל, ולפי שהוא חצוף, הוא משקר וצוחק בדיבוריו.</p>
<p>ואי [מתערבין] (מתעברן) שרטוטין מעל מצחיה ואינן תלת רברבין וב' זעירין ושעריה אוכם הא איהו בין תרין אתון במתקלא דא נמוך רישא וחייד במילוי שעריה שעיע ולא כ"ב זערין רברבין מתערין עלוי [ואשתויב מכלהו דא זכו זעירא מאבוי מגין [עליה] (עלוי) וההוא זכו אתרשים גו עמודא דקאים ביה ההוא נער ואיהו זכי בהד יתמא בגין דכל ייתם וארמל[ת]א קיימין בפקדוניה דמטטרו"ן דקיימא לדיינא באינן ע' סנהדרין:</p>	<p>ואם מסתלקים השרטוטים מעל מצחו, והם שלשה גדולים ושנים קטנים, ושערותיו שחורות, הרי הוא בין שתי אותיות במשקל, זה משפיל ראשו וצוחק בדיבוריו, שערותיו חלקות ולא כל כך, דברים מצערים רבים מתעוררים עליו וניצול מכולם, זה זכות קטנה של אביו מגינה עליו. אותה הזכות נרשמת בתוך העמוד שעומד עליו אותו הנער, והוא זוכה ביתום אחד, לפי שכל יתום ואלמנה עומדים בפקדון של מלאך מטטרו"ן, שעומד לדון באותם שבעים סנהדרין.</p>
<p>בהיכלא דזכותא דיינין כל דינין דעלמא בר מג' בני חיי ומזוני וכלהו בקראי כתיבי בני [דכתיב (ש"א א י) והתפלל] (גבי חנה ותתפלל) על ה' על (ה') דייקא לעילא לעילא אתרא דמזלא עלאה חיי [דכתיב] (ישעיה לח ה) הנני יוסיף על ימיך [חמש עשרה שנה] יוסיף דייקא מזוני דכתיב (תהלים נה כג) השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך על דייקא (כדמוכח פרשת עריות וכן באידרא) ותמן דיינין בני עלמא:</p>	<p>בהיכל הזכות דנים כל הדינים, חוץ משלשה, בניים חיים ומזונות, וכולם נאמרים בפסוקים, בני, דכתיב "ותתפלל על יהו"ה", "על יהו"ה" דוקא, למעלה למעלה במקום של מזל העליון. חיי, שנאמר "הנני יוסיף על ימיך חמש עשרה שנה", "יוסיף דוקא". מזונות, שנאמר "השלך על יהו"ה יהבך והוא יכלכלך", "על יהו"ה" דוקא, ושם דנים את בני העולם.</p>
<p>ויהבין פתקא למלאך המות לקטלא לון ולנטלא (לון) רוחיהון והואיל ומשכונין עלאין וטבין דבני נשא בידוי דקב"ה פקיד למטטרו"ן דיהון בני דההוא בר נש ואתתיה בפקדונא דיליה ובגין דאסור למשכנא לון [משכוניה] (משכונין) על משכונין לא יקומון:</p>	<p>ונותנים כתב למלאך המות להמית אותם, וליטול רוחם, והואיל שמשכונות העליונים והטובים של בני אדם בידיו של הקב"ה, מצוה למטטרו"ן שיהיו בניו של זה האיש ואשתו בפקדון ברשותו, ולפי שאסור למשכן אותם משכון על משכונות, לא יקומו.</p>
<p>ועל דא מאן ישויב לון מענויא ההוא זכו אגין על בניו והא חד מגנייהו דההוא זכו אגין עליה בעידן עקתיה:</p>	<p>ועל כן מי שמציל אותם מעיניו, זכות היא מגינה על בניו, והרי אחד מאלו שאותה הזכות מגינה עליו בעת צרתו.</p>
<p>לדא אית ליה (חד) רושם במצחיה חייבא או גיפא איהו ולא אתחזי קמי בני נשא דלא ידעין ביה דא אצלח ומאן דאתחבר בהדיה יצלח יתיר מניה:</p>	<p>לזה יש לו רושם במצחו, הוא רשע או נואף, ואינו נראה כך בפני בני אדם שאינם מכירים בו. זה מצליח, ומי שמתחבר עמו יצלח יותר ממנו</p>
<p>חוטמא [עקימא] (עמיקא) ותרין נוקבין דיליה רברבין וסלקין לבר אינן פתחין דנחירוי וחוטמא לא סליק דא איהו באת ה' בשלימו:</p>	<p>חוטמו עקום וב' נקבי החוטם שלו גדולים, ועולים לחוץ אותם פתחי נחיריו, והחוטם אינו עולה, זהו באות ה' בשלימות.</p>

<p>ד' שרמוטין במצחיה רברבין ושית זעירין אודנוי רברבין עינוי רברבן ותרין רשימין אוכמין דקיין בעיניה [דימינא] [דאמינא] שעריה לא אתתקן במזייה בגין דאיהו רב ותקיף רושם מכתשא במצחיה דא [שרפא] [סרפא] בכל יומא זמין כד [אתרעא] [אתרעם] ברוגזיה קריר חוטמיה ואתחזי חיור תב מרוגזיה לזמן רב מהימנא איהו [במלין] [ממלין] רברבין ובזעירין לאו הכי חמדן איהו גופיה [מלי] [מלא] מכתשין ואבעבעין בכל יומי שתא ובר זמנא חד [זעיר ביומין דסתווא] [זעירא] ביומא סיתווא אתנהיג בענותנותא בביתיה תיאובתיה למיכל בכל אתר אע"ג דלא יזמנן ליה אי זכי באורייתא ואוליף ינוקין זכי בהו בשי"ן תי"ו:</p>	<p>ארבעה שרטוטים גדולים במצחו, וששה קטנים, אזניו גדולות, עיניו גדולות, ושתי רשימות דקות שחורות בעין ימין, שערותיו אינן מתוקנות בשערו, לפי שהם גדולים וחזקים, רושם של מכה במצחו. זה הוא שרף, בכל יום מוכן, כשהוא מתרעם בכעסו. מתקרר חוטמו ונראה לבן, חוזר מכעסו לזמן רב. הוא נאמן בדברים גדולים, ובקטנים אינו. הוא חמדן. גופו מלא מכות ואבעבעות בכל ימות השנה, חוץ מזמן אחד קטן שבימי החורף, הוא מתנהג בענוה בביתו, תאותו לאכול בכל מקום, אף על פי שלא יזמינו אותו. אם זכה בתורה והוא מלמד תינוקות, הוא זוכה על ידם בש' ת'.</p>
<p>בידיה ימינא רושם עמיקא מתולדה דאתיליד ביה [תרתין] [תריין] נשין אודמנו ליה קדמייתא תמות על [משברא תניינא תזכין] [מתברא תניינא תזכה] לתרין בגין חד ימות זעיר בחלבא דאמיה וחד יקום בעלמא גיפא יתיר מבני נשא אחרנין וחיין קיימין ביה אבל לא כ"כ:</p>	<p>ביד ימינו רושם עמוק מתולדה שנולד עמו, ב' נשים מזדמנות לו, הראשונה תמות על המשבר, השניה תזכה לשני בנים, אחד ימות כשהוא קטן בחלב אמו, ואחד יקום בעולם, ויהיה נואף יותר מאנשים אחרים, והחיים נמצאים בו אבל לא כל כך.</p>
<p>חוטמא דאזיל בארה מישר [ומתתקנא] [ומיתקנא] על גבי אנפין האני] איהו באת ה"א בשלימו דא אתגלי במצחיה תרין שרמוטין רברבין וה' זעירין ותריין מסטרא [ד]ימינא לגביה) שעריה מישר מתתא לעילא שעריה בין אוכם וסומק תלייא על אודנוי עינוי רברבין ירוקין וחוטא סומקא סחרא לגו אנפוי אריכין דא איקרי אנפי נשר דא מבנוי דסיהרא באשלמותא כד בעי לאזערא גרמי[ה] טב איהו לגבי מאריה דחיל חטאה איהו:</p>	<p>חוטם ההולך בדרך הישר, והוא מתוקן על פניו, זהו באות ה' בשלימות. זה מתגלה על מצחו שני שרטוטים גדולים וחמשה קטנים, ושנים מצד ימינו אצל שערותיו, בישר ממטה למעלה, שערותיו בין שחורות לאדומות ותלויות על אזניו, עיניו גדולות וירוקות, וחוט אדום מסבב לתוך הפנים, פניו ארוכות, זה נקרא פני נשר. זהו מבני הלבנה בשלימותה, כשזה רוצה למעט את עצמו. הוא טוב אצל קונו, הוא ירא חטא.</p>
<p>ביומי עולימוי איהו בלא מרעין אזיל בבריאותיה כגיבר בלא דחילו [דכיבו] [ביומין] [דסיבו] נחית בנחיתו דסיהרא חלשא להוי מרעין רדפין אבתריה דא זכאה במרעין יתכפר[ו]ן ואי מתחלפין[ן] סימנין [ביומו] [ביומי] עולימו להוי במרעין בגין דאיהו כד סיהרא בעיא לאנהרא ויהא ההוא גברא במסכנו וביומין דסיבו [יהיו] [יהוי] בלא מרעין ובעותרא ויקר סגינא] דהא כדין אנהירת סיהרא וקיימא באשלמותא ודא איהו צדיק וטוב לו ודא(י) ענותנותא ביה רחים הוא למאריה בכלא:</p>	<p>בימי נעוריו הוא בלא מחלות, הוא הולך בבריאות כגבור בלא פחד. בימי זקנותו יורד בירידת הלבנה, שיהיה חלש, מחלות רודפות אחריו, זה הצדיק על ידי המחלות יתכפרו. ואם מתחלפים הסימנים, בימי נעוריו יהיה במחלות, לפי שהוא כשהלבנה רוצה להאיר, ויהיה זה האדם בעניות. ובימי זקנותו יהיה בלא מחלות, ובעושר ובכבוד גדול, כי אז מאירה הלבנה ועומדת במילואה, וזה הוא צדיק וטוב לו, זה בו הענוה, אהוב הוא לקונו בכל</p>

<p>חוטמא אריכא וחד חדודא ברישא דחוטמא דנשרא האי איהו [כלא אתקשר] [בלא את]</p>	<p>חוטם ארוך וחדוד אחד בראש החוטם (כ) של הנשר, זה הוא בלא אות</p>
<p>תוספות דף רעה/א</p>	
<p>(כלל) שעריה קמיט שרמוטין דמצחיה ג' אנפוי חדידן עינוי זעירין הא(י) איהו חמדן במה דאית להו לאחרנין כל עובדוי לאו בדחילו דשמיא סאני אורייתא (ו)סאני (ל)מאן דלעאן בה רחים לפום שעתא למשמע מלין דאורייתא ולפום שעתא פרחין מניה:</p>	<p>כלל, שערותיו קמוטות, במצחו שלשה שרמוטים, פניו חדודות, עינוי קטנות, זהו בעל חמדה מה שיש לאחרים. כל מעשיו אינם ביראת שמים, שונא את התורה, ושונא את מי שיגע בה, אוהב לפי שעה לשמוע דברי תורה, ולפי שעה פורחים ממנו.</p>
<p>ברגליה שמאלא תרין אצבעאן קמיטין דלא מתפשטין וברגליה ימינא חד האי איהו בחטאה דגנבה ולא תב מההוא חובא לעלמין:</p>	<p>ברגלו השמאלית יש שתי אצבעות קמוטות שאינן מתפשטות, וברגלו הימנית אחת, זהו בחטא של גנבה, ולא ישוב מחטא זה לעולם.</p>
<p>בין כתפוי תליין תרין שערין רברבין בחדוי אית שלשה שערין דתליין אומי אומאה בכל רנעא ושעתא ולא אתהני:</p>	<p>בין כתפיו תלויות שתי שערות גדולות, ובחזה שלו יש שלש שערות שתלויות, נשבע שבועה בכל שעה ורגע, ואינו נהנה.</p>
<p>זמנין תרין בשתא ישתתף בר נש בהדיה ולא יתיר ויצלה והוא מאדר ועד ריש ניסן ומאלול עד שית יומין בחשון ולא יתיר וביומין אלין יצלה מאן [דישתתף] [דאשתתף] בהדיה דהא יומין אלין יומין דאתוון אינון ומאן דלית ליה אתוון אתאחד בהו ביומין אלין נפקין נשמתין ערטילאין ואינון מתהדרן כמלקדמין ולית לון זוגין וביומין אלין נפקין אתוון כ"ב ושראן בהו ומתעטרן בהו וברחמי ישתכחון זוגין ובירחין אחרנין וביומין אחרנין לאו דהא מז' באדר במש' בוצינא ואפיק אתוון זעירין ובקעין רקיעין ונפקין לעלמא:</p>	<p>שתי פעמים בשנה יכול האדם להשתתף עמו ולא יותר, ואז יצליח, והוא מאדר עד ראש ניסן, ומאלול עד ששה ימים במרחשון, ולא יותר. ובאלו הימים יצליח כל מי שישתתף עמו, כי אלו הימים הם ימים של אותיות, ומי שאין לו אותיות נאחז בהם. באלו הימים יוצאות נשמות ערומות, והם חוזרות כבתחילה, ואין להן זוג. ובאלו הימים יוצאות הכ"ב אותיות, ושורות בהן ומתעטרות בהן, וברחמים ימצאו זוגים. ובחדשים אחרים ובימים אחרים אין, כי מז' אדר מכה הנר, ומוציא אותיות קטנות, והם בוקעות הרקיעים ויוצאות לעולם.</p>
<p>בזמנא דאינון נפקין כל אינון נשמתין ערטילאין דהוו זמינין לאתהדרא נפקין בהדיהו ואתאחדן באינון אתוון ונפקין על ידי דפרוונקא בגין דכל בני עלמא כד אתבנון לאתציירא בהאי עלמא כל ציורין דאתוון מתציירין בהו על ידא דאינון ג' שותפין דקא מזדווג בנינא והשתא אלין דקא מתהדרן כל אינון אתוון דקא [אצתיירי] [אתציירי] בהו אחרנין לא מתציירי בהו דהא אינון פרוונקין לא מציירין לון באתוון כמה דאתצייר בקדמיתא מסטרא דאבא ואמא:</p>	<p>בזמן שהם יוצאות, כל אותם הנשמות הערומות שהן עתידות לחזור, יוצאות עמם, ונאחזות עם אותן האותיות. ויוצאות על ידי שליחים, לפי שכל בני העולם כשנבנים להצטייר בעולם הזה, כל הציורים של האותיות מצטיירים בהם, על ידי אלו השלשה שותפים שהם מחברים את הבנין. ועתה אלו שחוזרות, כל אותם האותיות מצטיירות בהן, האחרות לא מצטיירות בהן, שהרי אותם השליחים אינם מצטיירים אותן באותיות, כמו שהצטיירו בתחילה מהצד של אבא ואמא.</p>
<p>ואילין אתוון אזלין ומשטטאן בעלמא ואתאחדן בהו כל אינון דלית לון אתוון עד ריש ירחא דסיון דהא כדין אתמטראן אלין ואתוון עלאין בעייאן לאתגלאה:</p>	<p>ואלו האותיות הולכות ומשוטטות בעולם, ואוחזות בהן כל אלו שאין להן אותיות, עד ראש חדש סיון, כי אז מסתתרות אלו, ואותיות עליונות צריכות להתגלות.</p>

<p>ומאלול אתמרן אלין עלאין עד שיתא יומין בחשון עד דיהדרון בני נשא מחובייהו ויתכפר לון ומתהדרן אתון כמלקדמין ובין כך ובין כך אינון זעירין נפקן לקיימא עלמא ואלין אתאחדן בהו בגין דלית לון אתון כלל דהא מאלול (תליא ו)קיימא תשובה ואתון סלקין לגבה ובני עלמא מהדרן מחובייהו ומהדרן לאתון [וקיימין] (וקיימא) על עלמא תרין ירחין ומסלקין טבת ושבת:</p>	<p>ומאלול מסתרת אלו העליונות עד ששה ימים בחדש מרחשון, עד שיחזרו בני אדם על עונותיהם ויתכפר להם, וחוזרות האותיות כבתחילה. ובין כך ובין כך אותן הקטנות יוצאות לקיים את העולם, ואלו נאחזות בהן, לפי שאין להן אותיות. כי מאלול תלויה ועומדת התשובה, ואותיות עולות אליה, ובני העולם חוזרים מעונותיהם, וחוזרים לאותיות. והן עומדות על העולם שני חדשים, ומסלקות טבת ושבת.</p>
<p>מז' באדר נפקין אלין אחרנין כמה דאתמר ואילין דמתאחדן בהו מקדמי רחמי באלין יומין:</p>	<p>משבעה באדר יוצאות אלו האחרות כמו שאמרנו, ואלו שנאחזות בהן, מקדימות ברחמים באלו הימים.</p>
<p>(ו) תרין ירחין אחרנין [אסתמרן] (אתמרן) כלהו ואלין תמוז ואב ונפקין ימי הרעה באתווייהו ושלטין אלין על עלמא ואחרנין [אתמרן] (איטמרו) ובגין כך באינון יומין זכאה איהו מאן דישתזיב מנייהו:</p>	<p>ושני חדשים אחרים שמסתרות כולן, ואלו תמוז ואב, ויוצאים ימי הרעה באותיותיהם, ואלו שולטות על העולם, והאחרות נסתרות, ולכן באלו הימים אשרי מי שינצל מהם.</p>
<p>וכד חוטמא אריכא רב כפותיא לגבי רישא דא איהו באת ה' ולומנין את י' אתחבר בהדיה דא איהו בר נש דאעלה אנפוי קמיטין כתולדת דאבעבעין עינוי סומקין דא איהו בין אינון תולדין דסגירא דעינוין] לומנין זלגין דמעין:</p>	<p>וכאשר החוטם הוא ארוך ורחב כנגד הראש, זהו באות ה', ולפעמים אות י' מתחברת עמה, זהו האיש הוא מצליח. פניו קמוטים מתולדת האבעבעות. עינוי אדומות, זהו בין אותם התולדות של הצרעת, שעינוי נובעות דמעות.</p>
<p>קמיטין דמצחיה ד' ותרין עברין רשימין כאריח על גבי לבינה שעריה רב האי אעלה ודחיל חטאה שבה גרמיה בכלא יתיר ממה דאית ביה ובזמנא דאתנענע זלגין דמעין וכאיבא בחוטמא עד דאושיד לחה ירוקה ודא קשיא מאינון זיני סגירו מאן דאשתתף בהדיה אעלה מהימנא איהו בכלא על כתפיה שמאלא אית ג' רשימין ב' סומקין וחד אוכם ברם אוכם אית ליה תועלתא האי משיך (ליה) לאתקרבא בבני נשא ואחיד(ו) בהו דלא יחשבון ליה כסגירא:</p>	<p>(מי שיש) ארבעה קמטים במצחו, ושנים עוברים, ורשומים כאריח על גבי לבנה. שערו הרבה, זה יצליח וירא חטא, ומשבח את עצמו בכל, יותר ממה שיש בו. ובזמן שזז יורדים דמעות, וכואב חוטמו עד ששופך ליחה ירוקה וזה קשה מאותם מיני צרעת. מי שמשתתף איתו מצליח. הוא נאמן בכל, על כתפו השמאלית יש שלשה רשומים, שנים אדומים ואחד שחור, אבל השחור יש בו תועלת זה מושך להתקרב בבני אדם, ואוחז בהם שלא יחשיבו אותו כמצורע.</p>
<p>מומא אתילד ביה בלילא חד יומא דסתווא ביומי דעולמוי דאכל נונא ושתא מיא ונפק לבר ובההוא שעתא הוה שליט ככב שבתאי בעלמא וחד ענפא דיליה הוה משיך לאתפשטא לתתא ונפק איהו בגלויא דרישא ומחא ביה על ידא דקורקפני ושמרירוין תרין רוחין דשלטין בההוא ענפא וכד אתמחי האי בר נש רשימו ביה תרין רשימין סומקין וה(ה)וא ענפא רשים ביה ההוא רשימו אוכמא דהא מלוי דשבתאי באוכם אשתמש:</p>	<p>מום נולד בו בלילה אחד בימי הסתיו. בימי צעירותו אכל דג ושתה מים ויצא לחוץ ובאותה שעה היה שולט כוכב שבתאי בעולם, וענף אחד שלו היה נמשך להתפשט למטה, והוא יצא בגילוי של ראש והכה בה על ידי קורקפני ושמרירוין, שתי רוחות ששולטות באותו ענף. וכאשר הוכה האדם הזה, נרשם בו שני רשומים אדומים. ואותו ענף רשם בו אותו רושם שחור שהרי דבריו של שבתאי בשחור משתמשים.</p>

<p>ורוא דא שליט ביזמא דשבתא⁶⁹⁹² ולא בעמא קדישא בנין דעמא קדישא לית לון חולקא ואחסנתא בככביא ומזלי אלא בקב"ה בלחודוי ואצטריך לון לאחזאה חדווא⁶⁹⁹³ ומיכלא ומשתייא ולבושין [חירין או דגוונין שפירין] ול(א)תקנא ביתא ופתורא ביזמא דא דלאו הכי לכל אינון דאחידן בככבא דשבתאי דאצטריך לון לאתענאה ולאחזאה עציבו ודאגה ורוגזא ולמלבש שחורים ולכסאה שחורים ולא למיכל בשרא וחמרא ומשאה ולא לאתענא [ב]עינוגין דעלמא אלא למיתב בדיורא עציב ולא תפרשא מן בני נשא [וכדין] [ותרין] אלין רוחין קורקפניי ושמרירוין מתמשכאן עלוי ואודעין ליה מלין דעלמא באמשכותא דשבתאי:</p>	<p>וסוד זה שולט ביום שבת, ולא בעם הקדוש לפי שהעם הקדוש אין לו חלק ונחלה בכוכבים ומזלות אלא בקב"ה לבד. ואנו צריכים להראות שמחה ואכילה ושתייה, ולבושים לבנים או של צבעים יפים, ולתקן הבית והשלחן ביום זה. שלא כך לכל אלה שאחוזים בכוכב שבתאי, שהם צריכים להתענות ולהראות עצבות ודאגה ורוגז, וללבוש שחורים ולהתכנסות בשחורים, ולא לאכול בשר ויין ושמן, ולא להתענג בתענוגים של העולם, אלא לשבת בדיוור עצוב ולפרוש מבני אדם, ושתי רוחות אלו קורקפניי ושמרירוין נמשכים עליו, ומודיעות לו דברים של העולם בהמשכת שבתאי.</p>
<p>חוינא בספרא דשלמה מלכא דאית בני נשא דאתילידו כד שלטא ענפא דא ואינון עציבין תדיר דלא חדאן לעלמין בר אי לעאן באורייתא וקא אתאחדאן בקב"ה עם כל דא אי אית ביה בההוא בר נש יסודין ושרשין מזכו [ד]אבהן ענפא דא דנפיק משבתאי לזמנין נצח ליה ואחיד ליה:</p>	<p>וראיתי בספרו של שלמה המלך שיש בני אדם שנולדו כאשר שלט ענף זה והם עצובים תמיד שלא שמחים לעולם, חוץ מאם עוסקים בתורה, וכאשר נאחזים בקב"ה. עם כל זה, אם יש בו מאותו אדם יסודות ושרשים מזכות אבות ענף זה שיוצא משבתי לפעמים מנצח אותו ואוחז בו.</p>
<p>ואלין תריין</p>	<p>ואותן שתי</p>
<p>תוספות דף רעה/ב</p>	
<p>רוחין מתפשטין ואזלין לנוקבא דמינרא דתמן מתכנשין כל רוחין ערטילאין דלא עאלין לנו פרנודא דמלכא ואינון ערטילאין בהאי עלמא (ו)כד נפקי מהאי עלמא משטטי לאעלא</p>	<p>רוחות מתפשטות והולכות לנקב של האבן ששם מתכנסות כל הרוחות הערומות שלא נכנסים לפנים מהפרוכת של המלך, והן ערומות בעולם הזה. וכאשר יוצאות מהעולם הזה משוטטות למעלה</p>

⁶⁹⁹² עי' בהגרא על ספד"צ יא ע"א ד"ה שביעאה, ז"ל, שבתאי, שהוא דרגא דבינה כידוע, ובינה הוא בסוד אחרית, שהכל תשוב אל שרשו, שהיא סוד האש כמ"ש בס"י, והוא סוד וחד חרוב, ע"כ. ועי' יהל אור ח"א ו ע"ג, ששבתאי זה אוכמא, ועי' ביאורו על תיקו"ז סד ע"ב ד"ה השיב אחר וז"ל, דשבתאי שהיא בס"א נגד שבת שאיל על שכינתא ביום השבת, דהוא שולט אז ורואה שהיא נסתלקה ממנו לימין, ושאייל עלה ולכן נק' שבתאי בתוספת אותיות א"י לגרעון דיליה עכ"ל [מור' שליט"א טען שזה לא נוגע לכאן, ועי' תיקו"ז קנ ע"ב]. ולכאורה צ"ע, שכן משמע מהס"י שזה חלק מז' הכוכבים ואינו עניין לבינה, אבל מהתיקו"ז רואים שזה שייך לסט"א, אבל כנראה שבתיקונה זה השבתתו ותיקונו וממילא השבתאי עולה לבינה.

⁶⁹⁹³ עי' זהר ח"א נ ע"א שזה מצות עונה בשבת, ועיי"ש באור יקר: שמצוה לבא על אשתו והיא אז ביאת מצוה וביאת מצוה גורם יחוד למעלה וזהו שאמר וחדוותא דמצוה חדוותא דשכינתא. ועי' עמק המלך (ש"ז פכ"ג): בהיכל אהבה התחתון, ושם הם עומדים סס"ה ממונים כחשבון ימות השנה, וראשים עליהם ארבעה סמכין עליונים על כולם. ואלו הם קדשיהאל סטריהאל עסיריה קדשיאל, והם היתדות של ההיכל זה, והם ממונים לשמח את ישראל. וכשנכנס שבת אז באה הנשמה יתירה מלמעלה, ואלו המלאכים מלואים אותה למטה, ומעבירים מכל שומרי שבת, כל עצבות ויגון ואנחה, וכל יגיעת מלאכה, וכל מרירת הנפש וכל רוגז שבעולם. לכן שייך יותר שמחה בשבת מכל המועדים, ולא כהנוסח שהגיה מהר"ר שבתי עליו השלום, כנוסח הספרדים, שאומרים, 'וינוחו בו מקדשי שמך', או נוסח, 'את יום המנוח הזה' שהוא נגד סוד השבת. המבטל ומשדד המערכת של כוכב שבתאי, המורה הריסה ושביתה וחרבן ויגון ואנחה, ולבוש שחורים, ובדירה עציבה וחשוכה, ולא לשותות יין ולא לאכול בשר, ולא לשמוח בשום שמחה, ואז יכול להמשך עליו כח שבתאי, כנזכר בזוהר חדש פרשת יתרו.

<p>בההוא עלמא ונעלין תרעא באנפיהו בכל סטרין דעלמא ולא אשכחו נייחא עד דאינון נפקין ומשטטין בעלמא ואילין אקרון בשמהן שכנות⁶⁹⁹⁴.</p>	<p>באותו עולם ונועלים את השער בפניהן בכל הצדדים של העולם, ולא מוצאות מנוח עד שהן יוצאות ומשוטטות בעולם. ואלה נקראות בשמן שכנות.</p>
<p>וביומא דשבתא כד אתקדש יומא ואינון לאן עאלין לנו נוקבא דחד טינרא דאיהו לבר מחומות גנתא בטורין דלבר ומשתככי תמן כל יומא דשבתא ולבתר נפקי ומשטטי בעלמא ומודיעין בחיזו דליליא מילין לבני נשא:</p>	<p>וביום השבת כאשר מתקדש היום והן נחות עולות לתוך נקב של אבן אחת שהיא מחוץ לחומות הגן בהרים שבחוץ, ונחות שם כל יום השבת, ואחר כך יוצאות ומשוטטות בעולם ומודיעות במראה הלילה דברים לבני אדם.</p>
<p>וכד נצה ענפא דא לההוא בר נש אינון תרין רוחין אזלין לההוא נוקבא ומתעכבין תמן עד דנפיק שבתא כיון דנפיק שבתא נפקין אינון נשמתין ואינון רוחין בהדיהו ומתחברין כחדא ואתיין אינון תרין רוחין וחד נשמתא דגזעא דההוא בר נש ע' דרגין לאחורא ושארן על גבי ההוא בר נש רוחא בתר רוחא ואודעין ליה מלין בעלמא מינייהו קשוט ומנייהו לאו קשוט:</p>	<p>וכאשר ענף זה מנצח לאותו אדם אותן שתי רוחות הולכות לאותו נקב ומתעכבות שם עד יציאת השבת. וכיון שיצאה שבת יוצאות אלו הנשמות ואלו הרוחות איתן ומתחברות כאחד ובאות שתי רוחות אלו ונשמה אחת של הגזע של אותו אדם שבעים מדרגות לאחור, ושורות על גבי אותו אדם, רוח אחרי רוח, ומודיעות לו דברים בעולם, מהם אמת, ומהם לא אמת.</p>
<p>מנייהו קשוט מסטרא דנשמתא ערטילאה דהא אשכחת תמן נייחא ומנייהו לאו קשוט מסטרא דאינון רוחין ולזמנין אינון רוחין אודעין ליה מלין דקשוט לזמן קריב ודא איהי נשמתא דלא אשכחת פרוקא (ס"א פרוונקא) לעלמא מע' דרגין לאחורא:</p>	<p>(אלה ש)הם אמת מהצד של הנשמה הערומה שהרי מצאה שם מנוחה, (ואלה ש)הם לא אמת מהצד של אותן רוחות. ולפעמים אותן רוחות מודיעות לו דברים של אמת לעתיד הקרוב, וזוהי נשמה שלא מוצאת גאולה לעולם משבעים מדרגות לאחור.</p>
<p>כדין כוכב שבתאי משיך להאי עלמא אינון רוחין ובגינה לא דחיל ההוא בר נש כד שראן</p>	<p>אז כוכב שבתאי מושך לאותו עולם את אותן הרוחות ובגללן אותו אדם לא מפחד כאשר שורות עליו, ולא מזדעזע. אשרי</p>

⁶⁹⁹⁴ עי' בהגר"א בתיקו"ז קיב סע"א: דווקא לאדם ולאשתו עשה כתנות אור, אבל עבד ושפחה נשאר ערומים, וכמ"ש בזוהר בכ"מ נשמתין ערטילאין, והן אותן שלא זכו אל הנשמה ואין להם לבוש, ועי' בפרשת בראשית קמ"ב ב' וירח את ריח בגדיו כו' עש"ב, ואלו הבגדים אתעבידו בשם מלא. ועי' בהגר"א על ספד"צ כט ע"ג: וכן סוד הלבושין בג"ע הכל בסוד המצות שהן בעולם הבריאה לבושא דשכינתא, ולבושין דאדם, ושם שכר ועונש, וז"ס נשמות דאזלין ערטילאין, כי לבוש שלהן בקליפה, וכל התורה ומע"ט הכל תלוי בלבושין אלו כמ"ש"ל בפרשת בראשית ה"ל, וז"ס ומעיל קטן תעשה לו אמו, כי באמא תליא מלתא, ולכן אמר ומעיל קטן, כי שם הוא המאור הקטן, כמ"ש בפרשת בראשית (דף כ ע"א וכ ע"ב) ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים כו' עד רקיע השמים לאתקנא בהו כורסייא דדוד. ועי' פת"ש פנימיות וחיצוניות פתח כג וז"ל, וכ"ז שהאדם חי ונפשו מתלבשת בגופו, אין להם [לקלי'] יכולת להענישו ולאחוז בו, שהגוף הוא מגין בעדו והוא שכ"ז שהוא חי אז הקדושה העליונה מגינה בעדו שלא ימות אולי ישוב בתשובה כדי להחזירו לטוב, והוא מסוד הארת אימא עילאה דרגא דתשובה, סוכת שלם דפריסת גדפהא כו', ולכן המת מטמא באהל, שכ"ז שנפשו היה מלובש בגופו לא היו יכולים לאחוז בו עד שיצא מגופו, והוא בסוד מ"ש בכמה מקומות, נשמות דאזלין ערטילאין שכאשר יוצא מן הגוף אז מתלבש בלבושים צואים שלו שבהם מקבל עונשו, והנה גם בחיים אף שנפשו קשורה בגופו אינו אלא מדרגות תחתונות שבו, אבל למעלה הוא ערום ושם באמת הסט"א מסבב אותו מכל צד, שבאמת נפשו ורוחו של הרשעים בגיהנם גם בחייו והם כחות הסט"א המסבבים אותו, ורק שמצד שכחות הנפשיות שלו שמתלבשים בגופו, וכל זמן שהוא חי אז הגוף מגין נגדם, אינו מרגיש בזה כי אם אחר הפרד נפשו מגופו, עכ"ל. ועי' פת"ש פנימיות וחיצוניות כד וז"ל, ויתפרו עלי תאנה ויעשו להם חגורות שכאשר נעשו בסוד ערטילאין ונסתלק הגנת אימא אז נאחז בו קליפת נוגה שבו חטא, עכ"ל, ועי' פת"ש קלי' כו וז"ל, והענין לבוש הנשמה הוא מאימא כמ"ש הרב ז"ל (מ"ן ומ"ד פרק יב) שהם לבושי המוחין כי הנשמות קודם שבאו לעולם הם אזלין ערטילאין, עכ"ל.

<p>עלוהי ולא אזדעזע זכאה חולקיה דמאן דאית ליה זכו דאבהן לסייעא בכל אינון עובדין:</p>	<p>חלקו של מי שיש לו זכות אבות לעזור לו בכל אותם מעשים.</p>
<p>חוטמא עקים וההוא עקימו סטא לסטר ימינא דא איהו בר נש דרשים באת ה' ולזמנין באת ר' ולא מתחבראן כהדא דא איהו בר נש דממלל רכיכין במצחיה שרטוטא חדא רברבא וד' זעירין ועיניו דיקין ולא כ"כ ואינון מתהפכין לסומקא שערוי תליין שעיעין זעיר שלשלאה רברבא הוה ליה ותליא מניה סיועא אית ליה מהימנא איהו אצלה בעובדוי דא אית ליה פגימו דמומא דאיהו סריס חמה או תליא בכיסא דביעוי חד ממעוי ולא אפיק זרעא כדקא יאות בידא שמאלא אית אצבעא זעירא קמיט ולא אתפשט (עכ"מ ונראה שחסר):</p>	<p>אף עקום, ואותה עקמימות נוטה לצד ימין, זה אדם שרשום באות ה', ולפעמים באות ר', ולא מתחברים יחד. זהו אדם שמדבר רך, במצחו יש שרטוט אחד גדול וארבעה קטנים, ועיניו דקות ולא כל כך, והן מתהפכות לאדום, שערותיו תלויות וחלקות מעט. היתה לו שלשלת גדולה, ותלויה ממנה עזרה. יש לו אמונה, והוא מצליח במעשיו. [האדם] הזה יש לו פגימה של מום שהוא סריס חמה או תלוי בכיס ביציו אחד ממעיו, ולא מוציא זרע כראוי, ביד שמאל יש לו אצבע קטנה מקומטת ולא מתפשטת.</p>
<p>אמר אדם קדמאה (תהלים קלט טו) לא נכחד עצמי ממך [אשר עשיתי בסתר רוקמתי בתחתיות ארץ] (וגו') מכאן דמוזגא דדכר ונוקבא אתייתא נשמתא קדישא זוגא דמלכא במטרוניתא מאי טעמא תחתיות ארץ תרין תחותין אית לההוא דאיכרי (מלאכי ג יב) ארץ חפץ אתרא דאתצירא נשמתא דדכורא [לימינא] (ודימינא) ואתרא דנשמתא דנוקבא לשמאלא ועל דא בעי אתערותא מסטרא דנוקבא הה"ד (ישעיה מא כה) העירותי מצפון ויאת וכדין ממזרח שמש קורא בשמי זוגא דשמשא בסיהרא יעקב ברחל:</p>	<p>אדם הראשון אמר "לא נכחד עצמי ממך אשר עשיתי בסתר רוקמתי בתחתיות ארץ", מכאן שמזוג של זכר ונקבה באה נשמה קדושה, זיווג של המלך והמלכה. למה "תחתיות הארץ", יש שתי תחתיות לאותו שנקרא "ארץ חפץ", מקום שמצטיירת נשמה של הזכר לימין ומקום של נשמת הנקבה לשמאל. ועל זה צריכה התעוררות מצד הנקבה, זה שנאמר "העירותי מצפון ויאת", ואז "ממזרח שמש יקרא בשמי", זיווג של השמש בלבנה, יעקב ברחל.</p>
<p>ויבא סגנים כמו המר (שם) אלין היילין דעלמא דנפקי מאדם קדמאה בתר הכי (תהלים קלט טז) גלמי ראו עיניך כשהייתי מוטל גולם בלא צורה ממזרח למערב ראו עיניך הדורות העתידות לצאת ממני כי [אתה] הוא (ישעיה מא ד) [ה]קורא הדורות מראש (תהלים קלט טז) ועל ספרך כלם יכתבו (בראשית ה א) זה ספר תולדות אדם לדיוקנין דבהאי ספרן של צדיקים הו אתחקקן כל דיוקנין דעלמא בצירופא דאתוון (זר"ה פס"ץ) [זר"ח פס"ז] ותמן כלם יכתבו בציריין דקמיטין במשכא דאדם כגוונא דרקיע השמים דתמן ככבים (ישעיה מ כו) המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא לזרעא (שם מא ח) דישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך דאינון אקרון אדם דכתיב (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ובגינכון אתברי עלמא הה"ד (ירמיה ב ג) קודש ישראל לה'</p>	<p>"ויבא סגנים כמו חומר" אלה צבאות העולם שיוצאים מאדם הראשון. אח"כ "גלמי ראו עיניך" כשהייתי מוטל גולם ללא צורה ממזרח למערב, ראו עיניך הדורות העתידות לצאת ממני, כי הוא "קורא הדורות מראש". "ועל ספרך כלם יכתבו", "זה ספר תולדות אדם", לדמויות שבספר הזה של הצדיקים היו חקוקות כל הדמויות של העולם בצירוף האותיות זר"ה פס"ץ. ושם "כולם יכתבו" בצירויים של הקמטים בעור האדם דוגמת רקיע השמים, ששם הכוכבים "המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא", לזרע "ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך", שהם נקראים אדם שנאמר "ואתם צאני צאן מרעיתי אדם אתם", ובגללכם נברא העולם, זה שנאמר "קודש ישראל לה' ראשית תבואתה", שהם עלו במחשבה עד שלא נברא העולם, וכולם "ועל ספרך כלם יכתבו".</p>

<p>ראשית תבואתה דאינון עאלו במחשבה עד לא אתברי עלמא וכלהו ועל ספרך כלם יכתבו:</p>	
<p>ימים יוצרו (תהלים קלט טז) לכלהו יומין עלאין במנין (שמות יב כא) משכו וקחו לכם משכו יומין עלאין לאנהרא ליומין תתאין שס"ה ורביע יום ומקצת יומא ככוליה יומא לחושבן משכו ומאן דמשיך מתמן משיך נהירו לסיהרא לקדשא לה:</p>	<p>"ימים יוצרו" לכל הימים עליונים במנין "משכו" וקחו לכם", משכו ימים עליונים להאיר לימים תחתונים, שס"ה ורביע יום ומקצת יומא ככולה, יום לחשבון משכו, ומי שמושך משם מושך אור ללבנה לקדשה לה'.</p>
<p>ולא אחד בהם (תהלים קלט טז) דא דוד משיחא דלא הוה ליה יומין לאתנהרא ואיהו משיך ליה שבעין שנין כד"א (שם לט ו) הנה טפחות נתת ימי מאי טפחות ט' פחות טב הכא דפחית לון מיומי אדם למיהב ליה לדוד דהוה (ש"א טז יב) טוב רואי טוב דיליה מאדם קדמאה דעבד עמיה צדקה בגין דיהא מוכן דוד לעשות צדקה לישראל כגוונא דקביל:</p>	<p>"ולא אחד בהם", זה דוד המשיח שלא היה לו ימים להאיר, והוא משך לו שבעים שנה כמו שנאמר "הנה טפחות נתת ימי" מהו "טפחות", ט' פחות, טוב כאן שפוחת להם מימי אדם לתתם לדוד שהיה "טוב רואי", טוב שלו מאדם הראשון שעשה עמו צדקה כדי שיהא מוכן דוד לעשות צדקה לישראל כעין שקיבל.</p>
<p>דוד עני ואביון הכי יהיב למסכני וכלא במשפט כד"א (שמואל ב' ח טו) ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו:</p>	<p>דוד היה עני ואביון, כך נתן לעני, והכל במשפט כמו שנאמר "ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו".</p>
<p>ואתערו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם קדמאה בגין דיעקב (בראשית כה כז) יושב אוהלים ואוליף תמן בבית שם ועבר ואברהם ויצחק למפלח לקב"ה בגין דאיהו בכור [וכתיב] (דכתיב) (שמות ד כב) בני בכורי ישראל ועבודה בבכורות ודאי הוה ספרא דאדם קדמאה⁶⁹⁹⁵ הוה ליה ליעקב וספרא דחנוך⁶⁹⁹⁶ וספרא די"ם (ד' יצירה דאברהם אבינו⁶⁹⁹⁷ והא אתערו מסכת ע"ז דאברהם אע"ה ת' פרקים ומכל אינון</p>	<p>ועוררו, יופיו של יעקב אבינו מעין יופיו של אדם הראשון לפי שיעקב "יושב אוהלים" ולמד שם בבית שם ועבר ואברהם ויצחק לעבוד את ה', לפי שהוא בכור שנאמר "בני בכורי ישראל", ועבודה בבכורות. ודאי היה ספרו של אדם הראשון ליעקב אבינו, וספר של חנוך, וספר יצירה של אברהם אבינו, והרי התעוררו מסכת עבודה זרה של אברהם אבינו ע"ה ארבע מאות פרקים, ומכל אותם</p>
<p>תוספות דף רעו/א</p>	

⁶⁹⁹⁵ עי' תז"ח ה ע"ד: בספר רזיאל בשעור קומה דאיהו הוה ספרא דאדם קדמאה. ועי' הק' לעמק המלך: גם אדם הראשון נתחכם מאוד מספר רזיאל שנתן לו המלאך (זהר בראשית נח ע"ב), בציווי הקב"ה ששמע בכייתו, ועל ידו נתחכם מאוד, וספר רזיאל זה, הוא שנזכר בספר הזוהר בכמה מקומות, כי בכל מקום שמזכיר מורנו ורבנו הרשב"י עליו השלום, ספרא דאדם קדמאה, כוונתו על הספר הקדוש הזה. אבל בעונותינו הרבים אינו בנמצא בשלימות אתנו, ועיקר חסר מן הספר, ואינו בנמצא בדורינו זה, כי אם מעט הקט הזה אשר הוא אתי. והטעם שנגנז כי יש בתוכו פעולות וסודות נוראות, מה שהיה ומה שיהיה עד סוף יומי, כאשר אציג לפניך מקצת סודותיו הנעלמים, אשר זכיתי אליהם בסייעתא דקב"ה ושכינתיה.

⁶⁹⁹⁶ ממטטרו"ן נתגלה הספר הזה (מ"מ ח"א לז ע"ב), ועי' תיקו"ז קס ע"ב.
⁶⁹⁹⁷ עי' הק' עמק המלך: אברהם אבינו עליו השלום עשה ספר יצירה שכחו פירושו, וחזר רבי עקיבא עליו השלום ויסדו, וזהו שאמרו חז"ל "והן הן תרומות מידותיו של רבי עקיבא" (גיטין סז ע"א). ועיי"ש ש"ה פל"ב: קודם שבא ביעקב בא בחנוך, ולזה חנוך כשבא בעולם הזה הגשמי, נכנס בגוף ונפש לגן עדן ואכל מעץ החיים, ומצא בתוך האילן ספר רזיאל ולקחו ועיין בו, וממנו חבר ספר אחד הנקרא ספרא דחנוך. והיינו דכתיב, "ויתהלך חנוך את האלהים" (בראשית ה כב), כלומר שהלך בגן עדן וחזר בעולם הזה (עי' לקמן רעז ע"ב).

<p>ספרים אוליף ליעקב אע"ה איש תם יושב אהלים חכמתא סגיא והוה שופריה ושרטוטין [דיעקב] (דיליה) כגוונא דשרטוטין דאדם קדמאה⁶⁹⁹⁸ והא כגוונא דאדם קדמאה דאיהו קדם ליצירה יציר כפיו של הקב"ה אוף (הכי) יעקב ראשון ראשון לשלימו (ירמיה ב ג) קדש ישראל לה' ראשית [תבואתה] (וגו') דהוה ערסיה שלים מה דלית הכי באברהם דנפיק מניה ישמעאל ובני קטורה [דאינון] [ואינון] סיגי הכסף ואדם דנפק מניה קין ונח דנפק מניה חם ויצחק דנפק מניה עשו סיגי דהבא אבל יעקב ערסיה שלימא איהי ועל דא ביה בחר ה' מכל העמים [דכתיב] (וכתיב) (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו וכתיב (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו:</p>	<p>ספרים לימד ליעקב אבינו ע"ה איש תם יושב אהלים חכמה רבה, והיה יופיו ושרטוטים שלו כעין השרטוטים של אדם הראשון, והרי כעין אדם הראשון שהוא ראשון ליצירה יציר כפיו של הקב"ה, כמו כן יעקב ראשון, ראשון לשלימות, "קודש ישראל לה' ראשית וגו'", שהיתה מטתו שלמה, מה שאין כן באברהם שיצא ממנו ישמעאל ובני קטורה והם סיגי הכסף, ואדם שיצא ממנו קין, ונח שיצא ממנו חם, ויצחק שיצא ממנו עשו סיגי הזהב, אבל יעקב מטתו שלמה. ועל זה בו בחר ה' מכל העמים, ונאמר כי "יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו", ונאמר כי "חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו".</p>
<p>ע"ב סתרי תורה:</p>	
<p>שייך לדרף צב ע"א – סימן ה⁶⁹⁹⁹:</p>	
<p>ברזא דשמור דבור לילה דהא היא תורת ה' תורה שבע"פ משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו' והא אתערעו על תורה שבע"פ דאילו תורה שבכתב הא כתיב (דברים לא כה-כו) ויצו משה את הלויים נשאי ארון ברית ה' לאמר לקח את ספר התורה הזה ודא ללואי אתחזאי להאי להאי דאחיד בשמשא ומלכא דאתיאי מניה משה נהיר לון לישראל ארבעין שנין שמשא ביומא ותורת ה' דא מעלי דשבתא ברזא חדא וכו':</p>	<p>בסוד של שמור, דיבור לילה. זו היא תורת ה', תורה שבעל פה. משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו', והרי עוררו על תורה שבעל פה, שאילו תורה שבכתב הרי נאמר "ויצו משה את הלויים נושאי ארון ברית ה' לאמר, לקוח את ספר התורה הזה". וזה ללויים הראויים לכך, לזה שאחוז בשמש. והמלך שבא ממנו, משה, האיר להם לישראל ארבעים שנים, שמש ביום, ותורת ה', זה ערב שבת בסוד אחד וכו'.</p>
<p>שייך לדרף צנ ע"ב זה נמצא בספר ישן – סימן ט:</p>	

⁶⁹⁹⁸ דע כי כאשר אכל אדה"ר מעץ הדעת טוב ורע, גרם שנתקלל ל"ט קללות. עשרה לו, ועשרה לחוה, ועשרה לנחש, וט' לארץ, כמחז"ל. והם כמנין מלקות שהוא ל"ט, והוא כי נתבטל ממנו ט"ל אורות שיוורדים מא"א, כמו שידעת על פ' (ישעיה כ"ו י"ט) כי טל אורות טליך, ועתה נתבטלו וחזרו האורות למעלה, וכח הקליפה היתה גוברת ועולה ומשטנת ויורדת ומקטרגת. וז"ס מ"ש הפ' (תהלים קמ"א ז') כמו פולח ובוקע בארץ וגו', והיה העולם הולך ומתמוטט הולך וחרב, ולא היה כח בשום אדם לעמוד על בוריו לעבוד את ה' אלהיו בלבבו הטוב, והיה העולם נחרב, עד שהקב"ה ברחמיו הפשוטים גזר אומר לרחם על בריותיו, ויצא גזע צדק אברהם ע"ה שהוא הכיר את בוראו, ואז התחיל העולם להתקן. ובהיות שכח הקליפה אז היתה גוברת, לא היה יכול אברהם לתקנה לגמרי לכן יצא ממנו ישמעאל, ואח"כ קם יצחק אבינו מצד הטהרה והקדושה מצד אברהם, והיה הולך גם הוא ומתקן לקליפות, ולא יכול לעקרם לגמרי, ויצא ממנו עשו, עד שבא יעקב אבינו ע"ה, ותיקן העולם לגמרי כל מה שהחריב אדה"ר. ואמר מפני מה העולם מתמוטט, בשביל הקללות, אני מביא במקום ל"ט קללות ט"ל ברכות. ולכן נאמר לו (בראשית כ"ז כ"ח) ויתן לך האלהים מט"ל השמים, וחזרו הט"ל אורות למעלה מכח הברכות, להאיר למטה, וכו' ונמצא שנתקן הכל ע"י יעקב, וזמ"ש רז"ל שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם, לרמוז למ"ש (ספר הליקוטים - פרשת תולדות - פרק כח).
⁶⁹⁹⁹ הוא מופיע בדף קלז ע"ב, אמנם שם הוא גליון, ולכן מופיע כאן.

<p>7000 (גרסינן בזהר) 7001 [מאן דאחיד באורייתא] 7002 סמכא ליה ומחזקא ליה על ירכוי דלא [יסטון] (יסטי) לימינא ולשמאלא זכאין אינון ישראל דקב"ה יהב לון אורייתא לגלאה לון רזין עלאין עלייהו כתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם [חיים כלכם היום] (וגו') 7003:</p>	<p>(גורסים בזהר) ומי שאחוז בתורה, (היא) סומכת אותו ומחזיקה אותו על ירכו שלא יטה לימין ולשמאל. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה לגלות להם סודות עליונים, עליהם נאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'".</p>
<p>7004 ות"ה כד יהיב קב"ה אורייתא לישראל רשים לה ברזא דשמא קדישא אמר (שמות כ ב) אנכי ה' אלהיך ברזא דחסד אברהם אחיד בה ולקבליה מצות עשה ורזא דא תפקידתא קמייתא דפקיד קב"ה לאברהם מצות עשה הוה דכתיב (בראשית יב א) לך מארצך ובג"כ חושבן מצוה עשה רמ"ח בחושבן אברהם:</p>	<p>ובא ראה, כאשר נתן הקדוש ברוך הוא תורה לישראל, רשם אותה בסוד השם הקדוש. אמר "אנכי ה' אלהיך", בסוד החסד שאברהם אחוז בו, וכנגדו מצוות עשה. וסוד זה הצווי הראשון שצוה הקדוש ברוך הוא את אברהם, ומצות עשה היתה, שנאמר "לך לך מארצך". ולכן חשבון מצוות עשה רמ"ח, כחשבון אברה"ם.</p>
<p>לא יהיה לך אלהים אחרים וגו' (שמות כ ג) ברזא דגבורה דאחיד בה יצחק דכל אינון אלהים אחרים ואינון סרכין ממנן מסטריה ינקין וכן עשו וכל אינון ממנן דיליה דהא יצחק במצות לא תעשה אחיד ותפקידתא קמייתא דיליה מצות לא תעשה הוה דכתיב (בראשית כו ב) אל תרד מצרימה:</p>	<p>"לא יהיה לך אלהים אחרים וגו'", בסוד הגבורה שאחוז בה יצחק, שכל אותם אלהים אחרים ואלו השרים הממונים, מצדו יניקתם, וכן עשו וכל אותם הממונים שלו. שהרי יצחק אחוז במצות לא תעשה, והצווי הראשון שלו מצות לא תעשה היתה, שנאמר "אל תרד מצרימה".</p>
<p>ומצות לא תעשה מסטרא דדינא קא אתי דהא מענשין ליה לבר נש כד עבר עלה ובג"כ חושבן מצות לא תעשה ברזא דדרגא דיליה ברזא דשס"ה לקבל יומי דשמשא דנהיר מסטרא דגבורה הה"ד (שופטים ה לא) כצאת השמש בגבורתו:</p>	<p>ומצות לא תעשה מצד של הדין באה, שהרי מענישים לו לבן אדם כאשר עובר עליה. ולכן חשבון מצוות לא תעשה בסוד שדרגה שלו בסוד של שס"ה, כנגד ימות החמה שמאירה מצד הגבורה. זהו שנאמר "כצאת השמש בגבורתו".</p>
<p>לא תשא (שמות כ ז) ברזא (דגבורה) דתפארת דאקרי אמת [דאחיד] (ואקרי) בה יעקב שלימא ויניק תרין חולקין מצות עשה ומצות לא תעשה הה"ד (בראשית כה כז) ויעקב איש תם יושב אהלים ועאל [דאיהו אשלים] לכל סטרין לרחמי ולדינא למצות לא תעשה [ולקבליה לא תשא] ולמצות עשה אקרי שלים</p>	<p>"לא תשא", בסוד התפארת שנקרא אמת, שאחוז בה יעקב השלם ויונק שני חלקים, מצוות עשה ומצוות לא תעשה. זהו שנאמר "ויעקב איש תם יושב אהלים". ונכנס לכל הצדדים, לרחמים ולדין, למצוות לא תעשה ולמצוות עשה. ונקרא שלם משום ששבועה לשלום באה.</p>

7000 זר"ח כז ע"ב.

7001 נוסף בזר"ח: זכאין אינון ישראל דקב"ה יהיב להון אורייתא לגלאה לון רזין עילאין.

7002 עי' ח"א קנו ע"ב: יששכר דאחיד באורייתא יתיר מכלהו שבטין.

7003 עי' פיסקא הקודם בזר"ח: וכד הוה בידיהו דמשה ואהרן דאינון אחידין בנצ"ח והר"ד דאינון תרין סמכין איקרי מטה לישנא דסמכא דהא ע"י אסתמיך עלמא באורייתא דנפיק מבין תרין למודי ה' ואתייהבא על ידיהו ועל דאינון סמכין לעלמא באורייתא דנפיק מבין נצ"ח והר"ד דאחידן בהו קרא ליה מטה ומאן דאחיד באורייתא סמכא ליה ומחזקא ליה על ירכוי דלא יסטי לימינא ושמאלא.

7004 זר"ח מד ע"ב.

<p>בגין דשבועה (משלמא אתיאי) 7005 [לשלמא אתי]:</p>	
<p>ועל דא [איהו] ברזא דעשה ולא תעשה [דכמא] (וכמה) דאיהי לא תעשה כד איהי לשקרא [דכתיב לא תשא] הכי איהי מצות עשה כד איהו באמת דכתיב (ירמיה ד ב) ונשבעת חי ה' באמת ובמשפט (ובצדקה וכתוב) (דברים ו יג) ובשמו תשבע:</p>	<p>ועל זה בסוד של עשה ולא תעשה. וכמו שהיא לא תעשה כאשר היא לשקר, כך היא מצות עשה כאשר היא באמת, שנאמר "ונשבעת חי ה' באמת במשפט ובצדקה", ונאמר "ובשמו תשבע".</p>
<p>זכור את יום השבת (לקדשו) (שמות כח) ברזא דברית דהוא יסוד דאחיד ביה יוסף וע"ד אקרי שבת דהא יוסף כל אקרי 7006 [ו]שבת נמי [איקרי כל בגין] (כל) דכל ענוגא ותפנוקא נפיק מניה לקיימא [ל]עלמין כלהון) ועל דא שבתא (כללה) [כלילא] דעשה ולא תעשה בגין דיוסף נמי בוכרא דנמיל ב' חולקין:</p>	<p>"זכור את יום השבת לקדשו", בסוד הברית, שהוא יסוד שאחוז בו יוסף. ועל זה נקרא שבת, שהרי יוסף נקרא כל שבת גם כן נקראת כל, שכל עונג ותפנוקים יוצא ממנה לקיים את העולמות כולם, ועל זה שבת, כללות של עשה ולא תעשה, משום שיוסף גם כן בכור שנוטל שני חלקים.</p>
<p>תא חזי בדברות משנה תורה כתיב (דברים ה טו) וזכרת כי עבד היית [בארץ] (ב)מצרים ויפדך ה' אלהיך משם [ביד חזקה ובזרוע נטויה על כן צוה ה' אלהיך לעשות את יום השבת] הכא אוליה לן אורייתא רזא עלאה דהא ההוא צדיקא דאודבן (חיים) לעבדא במצרים ואחילו ליה לקבליה איהו זכור את יום השבת:</p>	<p>בא ראה, בעשרת הדברות שבמשנה תורה נאמר "וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' אלהיך משם ביד חזקה ובזרוע נטויה על כן צוה ה' אלהיך לעשות את יום השבת". כאן מלמדת אותנו התורה סוד עליון, שהרי הצדיק ההוא שנמכר לעבד במצרים וחללו אותו, כנגדו הוא "זכור את יום השבת".</p>
<p>ובג"כ אמר לון קב"ה לישראל בבעו מנכון הוו דכירין ההוא צדיקא דאודבן על ידייכו והוה לעבדא במצרים ובההוא חובה אתגור עלייכו לאשתעבדא בכו במצרים ולכפרא ההוא חובא דזבינתון ליה נטרו יומא דשבתא וישתביק לכון דהא יומא דשבתא לקבליה איהו כדאוקימנא ברזא דמהימנותא:</p>	<p>ולכן אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, בבקשה מכם היו זוכרים הצדיק ההוא שנמכר על ידיכם והיה לעבד במצרים, ובאותו החטא נגזר עליכם להשתעבד בכם במצרים ולכפר החטא ההוא שמכרתם אותו. שמרו את יום השבת ויתכפר לכם, שהרי יום השבת כנגדו הוא, כמו שבארנו בסוד האמונה.</p>
<p>יומא קדמאה לקבליה דאברהם [הדא הוא] (ההוא) דכתיב (תהלים נב ג) חסד אל כל היום יומא תניינא לקבליה דיצחק ובג"כ [ביה] יתיב קב"ה למידן עלמא יומא תליתאה לקבליה דיעקב דאיהו קו [ה]אמצעי ובגין כך כתיב ביה בעובדא דבראשית יקו המים יומא רביעאה</p>	<p>יום ראשון כנגד אברהם, הוא שנאמר "חסד אל כל היום". יום שני כנגד יצחק, ולכן יושב בו הקדוש ברוך הוא לדון את העולם. יום שלישי כנגד יעקב, שהוא קו אמצעי, ולכן נאמר בו במעשה בראשית "יקו המים". יום רביעי כנגד דוד, שנאמר בו "יהי מארת", מארת חסר. שהרי כנסת ישראל אין לה אור משלה, אלא מה שניתן</p>

7005 עי' תיקו"ז עב ע"א: בוצינא קדישא ודאי פומך איהי סיני שבע הבלים דנפקין מפומך שכינתא שריא עליהו דאיהי בת שבע. ועי' בהגר"א על ספד"צ כה ע"ד ד"ה וכן, שתיקונים אלו מקיפים וכוללים ז' תיקונים דדיקנא דז"א. וכן עי' פת"ש א"א לה ששורש השבועה היא בדיקנא. ועי' לש"ו ביאורים ח"ב טז ע"א: וכידוע ששבועה הוא העניין שעל ידו מבררים אמת ע"י דבר שהוא יותר עיקרי וחיביב עליו במעלה כגון ס"ת. וכו' שעניין שבועה הוא מה שיצא בגזירה בהסכמת כל הז"ת, ע"כ. עי' ע"ח שער ז"א פרק ד' אות ב', ודרושי הצלם פרק ב' (השני).

7006 עי' ז"ח ח ע"א: כ"ל דא דרגא דצדיק דאקרי כל בגין דכל תפנוקין נפקין מניה הנחלים אלן חמש דרגין, ועי' זהר ח"א (לא ע"א): כתיב (ד"ה א כט יא) לך יהו"ה הגדולה והגבורה והתפארת וגו' כי כל דא צדיק, בשמים דא תפארת ובארץ דא כנסת ישראל כתרנומו די אחיד בשמיא ובארעא כלומר דיסודא דעלמא דאקרי כל איהו אחיד בתפארת דאקרי שמים ובארץ דאקרי כנסת ישראל.

<p>לקבליה דדוד דכתיב ביה יהי מארת מארת חסר דהא כנסת ישראל לית לה נהורא מדילה אלא מה דאתיהיב לה על ידא דצדיק הכי נמי דוד [ד]כתיב ביה עני ואביון [אני] ולית ליה חיים אלא מה דאתיהיב</p>	<p>לה על ידי הצדיק, כך גם דוד נאמר בו עני ואביון אני, ואין לו חיים אלא מה שניתן</p>
<p>תוספות דף רעו/ב</p>	
<p>ליה מיומי דאדם קדמאה שבעין שנין⁷⁰⁰⁷ יומא חמישאה לקבליה דמשה⁷⁰⁰⁸ יומא שתיתאה לקבליה דאהרן;</p>	<p>לו מימי של אדם הראשון שבעים שנה. יום חמישי כנגד משה. יום ששי כנגד אהרן.</p>
<p>ואינון ששת ימי בראשית [לתתא לקביל ששת ימי בראשית דלעילא ומאן אינון ששת ימי בראשית] (ד)לעילא אינון דרמיזין בקרא לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת וההוד' ד כי כ"ל [לך ה' הממלכה] ואינון חולקוהו דצדיקיא ברזא דא הגדולה [דא] (ברזא ד)אברהם הגבורה (ברזא ד)יצחק (ו)התפארת (ברזא ד)יעקב הנצח חולקא דמשה ההוד' חולקא דאהרן כי כ"ל [לקביל] (לקבליה) חולקא דיוסף [ממלכה חולקא] (הממלכה חולקיה) דדוד ויוסף שבת אקרי לתתא לקבל צדיק חי עלמין [ואיקרי] (דאקרי) שבת לעילא ובגין כך כתיב (דברים ה טו) על כן צוך ה' אלהיך [לעשות את יום השבת]:</p>	<p>ואלו ששת ימי בראשית של מעלה הם שרמוזים בפסוק "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל וגו' לך ה' הממלכה". והם חלקיהם של הצדיקים בסוד זה, "הגדולה" בסוד של אברהם. "הגבורה" בסוד של יצחק. "והתפארת" בסוד של יעקב. "הנצח" חלקו של משה. "ההוד" חלקו של אהרן. "כי כל" כנגדחלקו של יוסף. "הממלכה" חלקו של דוד. ויוסף נקרא שבת למטה, כנגד צדיק חי העולמים ונקרא שבת למעלה, ולכן נאמר "על כן צוך ה' אלהיך לעשות את יום השבת".</p>
<p>ת"ה כד בעו ישראל למכבש לארעא דכנען אקיפו לה שתא יומין [זמנא] חדא בכל יומא לקבל אינון [שית] זכאי קשוט דעליהון מתקיים עלמא וביומא שביעאה ז' זמנין לקבל יומא</p>	<p>בא ראה, כאשר רצו ישראל לכבוש את ארץ כנען, הקיפו אותה ששה ימים, (פעם) אחת בכל יום, כנגד אותם (שש) צדיקי אמת שעליהם עומד העולם, וביום השביעי שבע פעמים כנגד יום השבת, שהוא כנגד</p>

⁷⁰⁰⁷ עי' ח"א נה ע"א. ועי' זהר הרקיע ח"א קסח ע"א: הנוק' בחי' דוד לית לה מגרמה כלום אלא מא"ק שהיא סוד חכמה שנ' ה' בחכמה יסד ארץ ואדם נתן לו ע' שנין כי הנוק' אין לה אלא מז"ס מחסד דז"א ולמטה שהוא סוד הה"ח. ועי' אור יקר (שיה"ש סי' יז): [נשמת דוד המלך היתה] נשמה אצולה ממקום גבוה ובבואה להתלבש בגוף נעשית נפל ומסתלק ביומו וטעם זה הוא להיות אצילותה ממדת המלכות שהיא אילנא דמותא אחידא תמן ולכך הנמשכים מכחה מתים, ואדם הראשון מקומו החכמה העליונה שממנה משך חיים לכך נתן אדם לדוד חיים ממש כענין השרשים כך עניין הענפים וכו' דוד שאם יחיה ראוי להיות מלך מפני שהוא ממדת המלכות שבעין שנין שהיא בת שבע והם בשבעה כלולות מעשר מחכמה לכך הם מאירים שבעין שנין, וכן באדם התחתון מטעם זה הוה יכול לתת חיים וכח ממנו אליו.

⁷⁰⁰⁸ עי' עמק המלך (שער יג - פרק מד): נשמתו של משה עיקרו בא מן נצח אבא, ואהרן מן הוד אמא, כשנעשה פרצוף תבונה וישראל סבא לצורך תיקון זעיר ונוקביה, ואז כשנכלל נה"י דאבא בתוך נה"י של אמא פנים בפנים, אז הוד של אבא נכנס בנצח של אמא, ונצח של אבא בהוד אמא, כי הם עומדים זה מול זה. וכמו שהאדם הגשמי, כביכול כשעומד כנגד רעהו אז ימינו כנגד שמאלו ושמאלו כנגד ימינו, כן הענין כאן, נמצא שאהרן יצא מנצח אמא ומשה מהוד אמא, לכן כינו המקובלים משה להוד, ואהרן לחסד דהיינו נצח אימא, אבל מכל מקום משה שרשו מן אבא ואהרן מן אמא. אף על פי שיש להם חלק משניהם, מפני 'דאינון רעין דלא מתפרשין לעלמין' וכל השפע והנשמות הוא בא משניהם, מכל מקום כל דבר הוא חוזר לשרשו ועיקרו שיצא משם, ומפני שאבא הוא מלביש חסד דא"א, כל שפע שיוצא ממנו נקרא חסדים, ואמא מלבשת גבורה דא"א, לכן נקרא שפעה גבורות, וזה הוא ממש טעם הנסירה והבן. כי בלאו הכי לא היה אפשר לאבא להלביש החסדים, רק עתה שכולו חסד, מפני הנסירה יש לו כח זה, והוא הדין אמא נשארה כולה שמאלית, לכן יש לה כח להלביש גבורה דאריך.

<p>דשבתא דאיהו לקבל צדיק דאיהו זן [לכולהו] (להו) ומקיים להונן] דכתיב (משלי ט א) חצבה עמודיה שבעה וכתוב (שם י כה) וצדיק יסוד עולם איהו יסודא ועקרא דכל אינון זכאין [דאי] (ואי) לאו זכותהון דצדיקיא לא הוו יכלין למכבשה הה"ד (דברים ט ה) לא בצדקתך וביושר לבבך [אתה בא לרשת כי אם] (וגו') למען הקים את הדבר אשר נשבע לאבותיך:</p>	<p>הצדיק שהוא זן אותם ומקיים אותם, שנאמר "חצבה עמודיה שבעה", ונאמר "וצדיק יסוד עולם", הוא יסוד ועיקר של כל אלו הצדיקים. ואם לא זכותם של הצדיקים, לא היו יכולים לכבוש אותה. זהו שנאמר "לא בצדקתך וביושר לבבך את בא לרשת וגו' ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבותיך".</p>
<p>כבד את אביך (שמות כ יב) ברזא דנצח דאחיד בה משה ויניק לה דהא משה הוה [אוקרי ליה קב"ה] (מוקיר לקב"ה) באורייתא ת"ח אי לאו אורייתא דאתייהיבת על ידוי דמשה נביאה רבה לא הוו ידעין בני נשא לקב"ה ולא הוו מוקרין ליה דהא על ידא דאורייתא אולוף בר נש פולחנא דמאריה ואוקיר ליה לקב"ה ובג"כ כבד את אביך [ואת אמך] לקבליה דמשה איהו ד"א כבד את אביך דא תורה שבכתב ואת אמך דא תורה שבע"פ דכמה דאבא יהיב שפע לאמא הכי נמי תורה שבכתב יהיב שפע לתורה שבע"פ:</p>	<p>"כבד את אביך", בסוד של הנצח שאחוז בו משה ומניק לו. שהרי משה היה מכבד לקדוש ברוך הוא בתורה. בא ראה, אם לא התורה שנתנה על ידיו של משה הנביא הגדול, לא היו יודעים בני אדם לקדוש ברוך הוא ולא היו מכבדים אותו, שהרי על ידי התורה לומד בן אדם עבודת קונו ומכבד לקדוש ברוך הוא. ומפני כן "כבד את אביך ואת אמך" הוא כנגד משה. דבר אחר, "כבד את אביך" זו תורה שבכתב. "ואת אמך" זו תורה שבעל פה. שכמו שאבא נותן שפע לאמא, כך גם התורה שבכתב נותנת שפע לתורה שבעל פה.</p>
<p>לא תרצח (שמות כ יג) לקבל דרגא דהו"ד דאחיד בה אהרן ובג"כ לא תרצח בנין דכד קטלין ליה לבר נש ההוא זיווא והו"ד עלאה דעליה נטלין מניה הה"ד (דניאל י ח) והודי נהפך עלי [למשחית] (וגו') ובגין כך אזחר לון קב"ה לבני נשא דההוא שופרא עלאה דיהיב [לון] (עליהון) דלא יטלון ליה מנהון [ואית] (ואיהו) נמי רזא דשלמא [איוה] ובג"כ קאים אהרן לכפרא [ולנסכא] (ולנסכא) נכסת קודשין ועל פומיה (דברים כא ח) כפר לעמך ישראל [אשר פדית]:</p>	<p>"לא תרצח", כנגד דרגה של ההו"ד שאחוז בה אהרן, ולכן "לא תרצח". משום שכאשר הורגים לבן אדם, אותו זיו והוד עליון שעליו לוקחים ממנו. זהו שנאמר "והודי נהפך עלי וגו'", ולכן מזהיר אותם הקדוש ברוך הוא לבני אדם, שאותו יופי עליון שנתן עליהם, שלא יקחו אותו מהם, והוא גם כן סוד השלום. ולכן עומד אהרן לכפר ולשחוט שחיטת קדשים, ועל פיו "כפר לעמך ישראל".</p>
<p>לא תנאף (שמות כ יג) ברזא [דמלכות נ"א דצדיק] (דצדיק) דאחיד בה מאן דאחיד (בה) ואיהו רזא דחכמתא דהא כנסת ישראל לא אתחברת אלא בההוא דחזי לה [דאיהו צדיק] (ביסודא דעלמא וצדיק) יסוד עולם:</p>	<p>"לא תנאף", בסוד של צדיק שאחוז בה מי שאחוז בה, והוא סוד של החכמה, שהרי כנסת ישראל לא מתחברת אלא באותו שראוי לה ביסוד של העולם, "וצדיק יסוד עולם".</p>
<p>ד"א הכי אוליפנא ברזא דמהימנותא כב"ד לקבל כנסת ישראל לא תרצח לקבל דרגא דנצ"ח לא תנאף לקבל דרגא דהו"ד:</p>	<p>דבר אחר, כך למדנו בסוד האמונה, "כב"ד", כנגד כנסת ישראל. "לא תרצח" כנגד דרגת הנצ"ח. "לא תנאף" כנגד דרגת ההו"ד.</p>
<p>ד"א כב"ד לקבל (בראשית א יד) יהי מארת דעובדא דבראשית לא תרצח לקבל (שם) ישרעו המים (שרין) נפש חיה בג"כ נפש חיה לא תקטול לא תנאף לקבל (שם) תוצא הארץ נפש</p>	<p>דבר אחר, "כבד", כנגד "יהי מארת" של מעשה בראשית. "לא תרצח", כנגד "ישרעו המים שרץ נפש חיה", לכן "נפש חיה" לא תרצח. "לא תנאף", כנגד "תוצא הארץ נפש חיה למינה", לכן "לא תנאף" באשה שלא מינד, שהיא לא בת זוגך.</p>

<p>חיה למינה בג"כ לא תנאף באתתא דלאו מינד דלאו איהי בת זוגך:</p>	
<p>לא תגנוב לא תענה לא תחמוד (שמות כ יג) – יד] [דא] (ד"א) הוא סיומא דעשר אמירן דאורייתא לקבל עתיקא דעתיקין ראשיתא דכלא לאחדא סופא ברישא [ו]למהוי כלא חד והא (י) דלא [שרי להו] (שארי בהו) בקדמיתא לאולפא רוא עלאה עד אן אתר אתייהיבת (ליה) רשותא למשה [לאוסתכלא] ומאן אתר קביל אורייתא [דהוא] מזעיר אנפין [ובג"כ] אמר ז' אמירן לקבל ז' דרגין עלאין דרמיזין בקרא לך ה' הגדולה וגו' ועד ההוא אתר אסתכל משה [הדא הוא] דכתיב⁷⁰⁰⁹ (דברים ה ד) פנים בפנים דבר ה' [אל] (עם) משה פנים דא ברא קדישא בפנים דא בריתא פנים דא ברית בפנים דא ארון וכיון דאתחברו דבר ה' [ומאי ניהו] (ומאן אינון) ז' אמירן [מאינון] [דאינון] ג' דרגין עלאין דעתיקא קדישא [איתמרו] [אתמרו] לקבליהון ג' אמירן בתראין וסליקו מתתא לעילא:</p>	<p>"לא תגנוב לא תענה וגו', לא תחמוד" הוא סיום של עשרה דברות התורה, כנגד עתיק העתיקים ראשית הכל, לחבר סוף בראש, להיות הכל אחד. וזה שלא התחיל בהם בהתחלה ללמד סוד עליון עד איזה מקום נתנה לו רשות למשה להסתכל, ומאיזה מקום קבל תורה דהוא מזעיר אנפין. אמר שבעה דברות, כנגד שבע מדרגות עליונות שרמוזות בפסוק "לך ה' הגדולה וגו'", ועד המקום ההוא הסתכל משה, שנאמר "פנים בפנים דבר ה'" אל משה. "פנים" זה הבן הקדוש, "בפנים" זו הבת. "פנים" זו הברית, "בפנים" זה הארון. וכיון שהתחברו, "דבר ה'". ומי אלו. שבעה הדברות. מאותן (והן) שלש מדרגות עליונות של העתיק הקדוש, נאמרו כנגדן שלשה דברות אחרונים ועולים ממטה למעלה.</p>
<p>[ואמר] לא תגנוב לקבל אמא עלאה בינה דינקא מחכמה ומאן דאית ביה בינה אקרי מבין דבר מתוך דבר כמאן דגניב ונסיב מה דאית בלבא דחכם דאוליף ליה חכמתא [ואוליף ליה אורייתא] (ואורייתא) דאע"ג דאשתרי לגביה (בינה) לינקא מחכמה גניבה אית מסטרא אחרא דאסיר ואמר לא תגנוב סתם:</p>	<p>"לא תגנוב", כנגד אמא עליונה, בינה, שיונקת מחכמה. ומי שיש בו בינה, נקרא מבין דבר מתוך דבר, כמי שגנוב ולוקח מה שיש בלבו של החכם שלימד אותו חכמה ולימד אותו תורה. אף על גב שהותר לבינה לינק מהחכמה, גנבה יש מהצד האחר שאסור, ואמר "לא תגנוב", סתם.</p>
<p>לא תענה ברעך לקבל דרגא עלאה דחכמתא דהא בר נש לא יכיל לאתבא פתגם אלא בגין דרגא דרוחא עלאה דחכמתא דאית ביה [דכתיב] (הה"ד) (איוב טו ב) החכם יענה דעת רוח (ו)אע"ג דהאי ענייה דאיהו עני אית בהו קיומא דעלמא [ואית ליה בה סיועא עילאה] (וסיועא דעלמא) למנדע למריה ואיהו ברזא דמהימנותא אית ענייה מסטרא אחרא דאסיר [דכתיב] (הה"ד) לא תענה ברעך עד שקר:</p>	<p>"לא תענה ברעך", כנגד מדרגה עליונה של החכמה, שהרי בן אדם לא יכול להשיב דבר אלא משום מדרגה של רוח עליונה של החכמה שיש בו. זהו שנאמר "החכם יענה דעת רוח". ואף על גב שזו עניה, שהוא עונה, יש בזה העמדת העולם ועזרה לעולם לדעת את קונו, והוא בסוד האמונה. ויש עניה מצד האחר שאסור, זהו שנאמר "לא תענה וגו'".</p>
<p>לא תחמוד (שם יד) לקבל דרגא סתימא עלאה דכל מחשבאן ביה תליין ולית בעלמא דינדע ההוא דרגא בגין דאיהו סתימא דסתימין וכד סליק במחשבה עלאה (טמירא) [לברא עלמא עלאה ועלמא תתאה] (כלא הו) ברנעא חדא הה"ד (ישעיה מח יג) יעמדו יחדו וההוא מחשבה סתימא וב"ג [לתתא] אית ליה מחשבה</p>	<p>"לא תחמוד", כנגד מדרגה סתומה עליונה שכל המחשבות בה תלויות, ואין בעולם שידע את המדרגה ההיא, משום שהוא סתום הסתומים. וכאשר עלה במחשבה עליונה נסתרת, ברא עולם העליון ועולם התחתון ברגע אחד, זהו שנאמר "יעמדו יחדיו", וההיא מחשבה סתומה. ובן אדם יש לו מחשבה סתומה, שאין מי שיודע בה אלא הקדוש ברוך הוא</p>

⁷⁰⁰⁹ מקרא זה כתמונתו לא נמצא בתורה וראה שמות לג יא ודברים לד י (הערת הזרה).

<p>סתימא דלית דידע בה אלא קב"ה בלחודוי ויהבה (ביה בבר) [ליה לבר] נש למחשב מלין דאורייתא מלין דמצוה בגין דההוא מחשבה עלאה נגדא מבויעין דילה לאתרא דחכמתא ולא אתפרש כלל:</p>	<p>בעצמו, ונותן בו בנן אדם לחשוב דברי תורה, דברי מצוה, כדי שאותה מחשבה עליונה תמשיך את הנביעות שלה למקום החכמה ולא יפרד כלל.</p>
<p>ומההיא חכמתא עלאה נפקא תורה ונגיד שקיותא</p>	<p>ומזו החכמה העליונה יוצאת תורה, ונמשך השפע שלה</p>
<p>תוספות דף רעז/א</p>	
<p>עד ההוא אתרא דחכמה תתאה דאיכרי מצוה וע"ד מאן דחשיב למעבד מצוה כאילו עשאה⁷⁰¹⁰ בגין דגרים למיתי ספוקא דברכאן [להאי מצוה] מההיא מחשבה (עלאה עד אתר דאיכרי מצוה) וכאילו עשאה כמד"א (במדבר טו לט) ועשיתם אותם [מחשבה] (ומחשבה דא) רישא דכולא ואע"ג דבסטרם דמחשבה עלאה אתיהיב ליה רשותא [למחשב מלין] (למילין) דמצוה מלין דלאו מצוה אסירין [דכתיב] (הה"ד) (שמות כ יד) לא תחמוד:</p>	<p>עד המקום ההוא של החכמה התחתונה שנקראת מצוה. ועל זה מי שחושב לעשות מצוה, כאלו עשאה, משום שגורם להביא שפע של ברכות מהמחשבה העליונה היא עד מקום שנקרא מצוה. וכאלו עשאה, כמו שנאמר "ועשיתם אותם". ומחשבה זו ראש של הכל. ואף על גב שמצד המחשבה העליונה נתן לו רשות לדברים של מצוה, דברים שאינם של מצוה אסורים, זהו שנאמר "לא תחמוד".</p>
<p>ותא הוי מאי טעמא כולהו אמירן לקבל כל כתרא וכתרא מצות עשה באתרא דחזי ליה (ו)מל"ת באתרא דחזי ליה ואינן תלתא בתראי אינן לא תעשה מכללא דעשה כדאוקימנא [בכלא] (בכלהו) אע"ג דהאי שרי האי אסיר בגין דאינן לקבל עתיקא דעתיקין דחסד ורחמים גדולים (תליין) ביה [שריין] ולא אתחזי אלא למצות עשה בג"כ דייק מנייהו דלא יתפני בר נש לסטרא אחרא ורשים להו במצות לא תעשה ואזהר לון לבני נשא בלאו על האי אמירה בתראה דאיהי כללא [בתראה] דאורייתא:</p>	<p>ובא ראה, מה טעם כל הדברות כנגד כל כתר וכתר. מצוות עשה במקום הראוי להן, ומצוות לא תעשה במקום שראוי להן. ואלו שלשה אחרונים, אלו לא תעשה מכלל עשה, כמו שבארנו בכלום. אף על גב שזה מותר, זה אסור, מפני שאלו כנגד עתיק העתיקים שחסד ורחמים גדולים תלויים בו, ולא ראוי אלא למצוות עשה. מפני כן דייק מהם שלא יפנה בן אדם לצד אחר, וסימן אותם במצוות לא תעשה והזהיר אותם לבני אדם בלאו על אותו דיבור האחרון, שהיא כללות התורה.</p>
<p>ומאן דעבר על האי כאלו (א)עבר על כל אורייתא בגין דאיהו לעילא ראשיתא דכולא כללא דכלא ואי בר נש עבר על האי ואסטי מחשבתיה מאורחין דאורייתא כדין אתדבק בסטרא אחרא [בסטרא] דשקר וכדין אתי לידי לא תענה ברעך וגו' כדאשכחן גבי אחאב דחמיד כרמא דנבות [היזרעאלי] וכדין אסהידו עליה שקרא ומהאי אתי בר נש למעבר על כלהו אמירן אבל כד איהו אזיל באורחי דאורייתא וחשיב באורייתא בפקודוי כדין אתפשט ההיא</p>	<p>ומי שעובר על זה כאלו עבר על כל התורה, משום שהוא למעלה, ראשית של הכל, כללות הכל. ואם בן אדם עבר על זה והטה מחשבתו מדרכי התורה, אז נדבק בצד האחר של שקר, ואז בא לידי "לא תענה ברעך וגו'", כמו שמצאנו אצל אחאב שחמד את הכרם של נבות היזרעלי ואז העידו עליו שקר. ומכאן בא בן אדם לעבור על כל הדברות. אבל כאשר הוא הולך בדרכי התורה וחושב בתורה ובמצוותיה, אז מתפשטת המחשבה ההיא בכל המדרגות מצד האמת, מצד האמונה העליונה.</p>

⁷⁰¹⁰ זהו סוד הבא לטהר מסייעין אותו מלמעלה, כי תכף שעלה במחשבת הבן אדם לעשות איזה מצוה גדולה, תכף באה נשמה אחת של צדיק מאותו עולם, שנהג בזמנו לרדוף אחר אותו מצוה ומתעבר בו. ובזה יש כח ביד אדם לקיימה כהלכתה, ולולי זאת, היצר הרע של אדם היה מתגבר על האדם, והיה מפתיהו שלא לקיימה (עמק המלך שט"ז פמ"ה). ועי' נפה"ח ש"א פ"ו בהגה"ה.

<p>מחשבה בכלהו דרגין מספרא דאמת מספרא דמהימנותא עלאה:</p>	<p>ובא ראה שהרי נעוצות כל הדברות הסוף בראש והראש בסוף. הראש, לדעת את הקב"ה במחשבתו. הסוף, שלא יטה מחשבתו ורצונו לצד האחר. וכאשר בן אדם נדבק בזה, אז כל העולמות מתמלאים ברכות עליונות שנמשכות מעתיקא נסתר של הכל.</p>
<p>שייך לדרף קמח ע"א (תמצא בז"ח דף סח ע"א עד סוף הפ') – סימן י:</p>	
<p>⁷⁰¹¹ ושמא דיליה אקרי זהב ירקרק ורזא דא אוקמוה חברייא אסתר ירקרוקית היתה גוון אתרוג וכלא חד זהב דא איהו רישא בסתימו אע"ג דאיהו באתגליא לגבי זהב עלאה עד דיתמשכא ושריא לרישא דגבריאל כמה דאוקימנא ובג"כ כלא איהו ברזא עלאה ואתמשכא ההוא רזא לתתא כולה כגוונא חד:</p>	<p>ושם שלו נקרא זהב ירקרק, וסוד זה בארוהו החברים, אסתר ירקרוקת היתה, צבע האתרוג. והכל אחד. זהב, זהו הראש הנעלם, אף על גב שהיא בגלוי לגבי הזהב העליון, עד שימשך וישרה על ראש גבריאל כמו שבארנו. ובגלל זה הכל הוא בסוד העליון, ונמשך אותו הסוד למטה הכל בגוון אחד.</p>
<p>ועשית כפורת וגו' (שמות כה יז) ר"ש אמר בכל פרשתא דא אשכחנא דאתמסר עבדתא בידא דמשה בר תרין בכלהו כתיב ועשית ועשית ובארון ובאפוד כתיב ועשו [ארון] ועשו [את האפוד] ולא כתיב ועשית ⁷⁰¹² מאי מעמא בארון לא [כתיב ועשית] בגין דארון כליל ליה למשה בגויה לאתנהרא מניה ואצטריך אחרנין לתקנא תיקונא ושפירו דיליה למיעל [היה]</p>	<p>"ועשית כפורת וגו'". רבי שמעון אמר, בכל פרשה זו מצאנו שנמסרה העבודה ביד משה, חוץ משתים. בכולם נאמר ועשית ועשית, ובארון ובאפוד נאמר ועשו ועשו, ולא נאמר ועשית. למה בארון לא. בגלל שהארון כלל את משה בתוכו להאיר ממנו, וצריך אחרים לתקן, התקון והיופי שלו להכניס אותו אצלו. באפוד, לא שלו הוא, ולא השתמש בו ולא נצרך לו למשה</p>

⁷⁰¹¹ ז"ח מב ע"ג.

⁷⁰¹² עי' כללים ח"ב ו ע"ד: כל מעשה המשכן וכליו הנה נאמר בתחילה בפ' תרומה למשה רבינו בעצמו שהוא יעשה אותם וכו', על כל פרט ופרט הנה נאמר על כל אחד ואחד למשה רבינו בעצמו, שהוא בעצמו יעשה אותם וכו' אך אמרו בזוה"ק פקודי (רמא סע"א) כי משה רבע"ה הנה הוא סילק את עצמו מזה, וכו' אך הענין הוא ע"פ מה שאמרנו, כי גם המראות אשר ראה משה ע"י אספקלריא דלא נהרא, הנה השיג אותם על אמיתתן ע"פ יחודם באספקלריא דנהרא, כי הוא זכה שנשלם על ידו היחוד דמלכות בז"א, ונתייחד אספקלריא דלא נהרא באספקלריא דנהרא והסתכל דרך בה גופה באינון סתימין עלאין, אשר שם אין תבנית ותואר כלל. והנה הוא היפך ממש מכל הנביאים כולם, כי בהם הנה נתלבש כל מראות אלהות שהוא האור דאספקלריא המאירה, הנה נתלבשו בהאספקלריא שאינה מאירה, וראו עי"ז את כל אותן המראות בבחי' תואר ותבנית כמ"ש בזוה"ק (פ' וארא כ"ג ע"א) ע"ש. אבל במשה רבינו ע"ה היה להיפך, כי גם אותן המראות אשר הראה לו הקב"ה ע"י אספקלריא שאינה מאירה, והם מראה אחוריים ותבנית המשכן וכליו כנז', הנה הסתכל הוא בהם ג"כ ע"פ האור העליון דאספקלריא המאירה אשר שולל שם את כל תבנית ותואר. וזהו שאמרו בזוה"ק פקודי (רכא ע"א) על פסוק בתבניתם אשר אתה מראה בהר (שמות כה מ), אשר אתה רואה אין כתיב כאן, אלא אשר אתה מראה, כי הגם דקב"ה אחזי ליה כל אינון גוונין ודיוקנין ע"י אספקלריא דלא נהרא אשר שם, הנה נראים כן. אבל משה הוה חמי לון כל מלה ומלה על תיקוניה כמה דחמי גו עשיתא וגו חיזו דאחזי כל דיוקנין, ור"ל כי משה ראה והבין שמראה הדיוקנין הוא רק מצד שהוא ע"י אספקלריא דלא נהרא, אבל במקומן ומקורן הוא משולל מל"ז, כי שם אין תואר ותבנית כלל. ולכן כד אסתכל בהו משה על עומקן ואמיתתן אתקשי קמיה, ור"ל שהיה קשה לו לכוון בהם לעשותם כדוגמתן שלמעלה מאחר שבמקורן אשר לעילא לעילא אין דוגמא להם כלל. ואמר ליה קודשא בריך הוא, משה אנת בסימנך ואני בסימני, עשה אתה לפי האפשר לך בתבנית גוונין, ואני אשרה שכינתי וקדושתי בהם גם ע"פ מקורן ושרשן אשר לפי אמיתתן הגם שהוא נעלם ממך איך שהוא. ועכ"ז הנה הסתלק משה מעשייתן כמ"ש בפ' פקודי (שם רמ"א סע"א) וכנ"ל, משום שמצא את עצמו שלא אפשר לו לכיין בהם מאומה.

917

<p>לעשות עבודה של אחיו, שהרי משה הוא כמלך, ואהרן שושבין המלך.</p>	<p>לעשות עבודה של אחיו, שהרי משה הוא כמלך, ואהרן שושבין המלך.</p>
<p>ואי תימא והא כתיב (שמות כ"ה) והלבשת את אהרן ואפדת לו ונתת עליו ושמת עליו [וגו'] הא כולי האי פולחנא דמשה ויקרא דאהרן איהו לאו הכי אלא יקרא דמשה איהו דהא קב"ה לא בעא פולחנא דאהרן אלא על ידא דמשה ואהרן לא יכיל לאתקדשא אלא על ידא דמשה ובכלא אצטריך אהרן למשה וכל האי יקרא דמשה איהו:</p>	<p>ואם תאמר, והרי נאמר "והלבשת את אהרן [וכו'] ואפדת לו [וכו'] ונתת עליו [וכו'] ושמת עליו", הרי כל זה עבודתו של משה וכבודו של אהרן הוא, לא כך. אלא כבודו של משה הוא, שהרי הקב"ה לא רצה בעבודתו של אהרן אלא על ידי משה, ואהרן לא יכל להתקדש אלא על ידי משה, ובכל צריך אהרן למשה, וכל זה כבודו של משה הוא.</p>
<p>ועשית כפרת תא חזי כתיב בפרשתא דא עובדא דשמים וארץ וכל אינון חילין דתמן דהא קב"ה לא פקיד למעבד משכנא אלא [כנוונא] (כ)עובדי שמים וארץ למהוי [דיורא דלתתא] כנוונא דדיורא דלעילא ולא תחברא דא בדא כנוונא דנשמתא וגופא למהוי בלא חד:</p>	<p>"ועשית כפורת". בא ראה, נאמר בפרשה זו מעשה שמים וארץ וכל אותם הצבאות ששם, שהרי הקב"ה לא צוה לעשות המשכן אלא כמעשה שמים וארץ להיות כעין הדירה של מעלה ולהתחבר זה בזה, כדוגמת הנשמה והגוף להיות הכל אחד.</p>
<p>כתיב (בראשית א א) בראשית ברא וגו' בראשית הא אוקמוה אבל רזא דעובדא דכפורתא הכא ברמיזו דלעילא שלשלא דמטטרו"ן גניזא דמשכנא לארמא ארמות קודשא לעילא ותתא בראשית ראשיתא עלאה כפורתא גניזא טמירא דאשתכחא מרזא דנקודה [טמירא] (דרישא) טמירו עלאה ואתפרש פרישו (עלאה) לאתנהרא גו [נהירו] לאתטמירא גו טמירו [טהירו] טמירא גו האי כפורתא מ[טטרו"ן] מטטרו"ן דאתאחדא מתתא לעילא מגו דחילו דאזלא בקושטא גו ארעא הוה אשתכח נהירו דאביד אדם קדמא ואתטמר ההוא נהירו בגנתא דעדן:</p>	<p>נאמר "בראשית ברא וגו'". "בראשית" כבר בארוהו, אבל סוד של מעשה הכפורת בא כאן ברמז של מעלה, שרשרת של מטטרו"ן, סתרי המשכן, להרים מעלת הקדושה למעלה ומטה. "בראשית", ראשית העליונה, הכפורת הגנוזה והנסתרת שנמצאת מסוד נקודה הנעלמת הסתימות העליונה, ונפרש מסך עליון להאיר תוך האור להסתר בתוך הנסתר, בתוך אותה כפורת, מטטרו"ן שנאחז ממטה למעלה מתוך יראה שהולכת באמת בתוך הארץ היה נמצא האור שאבד אדם הראשון, ונטמן האור ההוא בגן עדן.</p>
<p>סלקא לעילא לא אתיישבא בדוכתיה דהא לא הוה אשתלים מכל סטרין [דהא] שלימו דלתתא הוה גרע דהא אתאביד בחובה דאדם קדמא נחת לתתא אתטמר גו אילני גנתא אתפשט תמן בכל סטרי גנתא עד דאתיליד חנוך⁷⁰¹⁴:</p>	<p>הסתלקה למעלה ולא התישבה במקומה, שהרי לא היתה שלמה מכל הצדדים, שלמות של מטה היתה חסרה, שהרי אבדה בחטאו של אדם הראשון. ירד למטה, נחבא תוך אילנות הגן, התפשט שם בכל צדדי הגן, עד שנולד חנוך בן ירד.</p>

⁷⁰¹³ עי' שער המצות (פרשת בהעלותך): נקרא אהרן שושבינא דמטרוניתא כנזכר בזוהר (ח"ג נג ע"ב) לפי שהוא גורם תיקונה ובנינה והגדלתה כנזכר.

⁷⁰¹⁴ האריז"ל בשער הפסוקים (דף י"ד ע"ג) אמר כי אור הזיהרא עלאה אשר נסתלק מאדה"ר עי' החטא דעה"ד היתה יושבת בין החומות של ג"ע שלש מאות שנה, עד שבא חנוך (וע' זוה"ק ח"ב רע"ז א') באותן הג' מאות שנה ותיקון ובירר את השם אלהים דיוד"ין שמספרו ש', ונתברר ונזדכך שם אלהים על ידו, וז"ש ויתהלך חנוך את האלהים. ותיקן בזה מה שעוות אדה"ר, וזכה עי"ז ליקח את הזיהרא עלאה דאדה"ר, וכמ"ש בזוהר חדש (נד ע"ד סט ע"ב). ולכך לא טעם הוא טעם מיתה כלל, ועלה למעלה ונעשה למלאך מט"ט, כמ"ש באותיות דר"ע ובפרקי היכלות וכנוודע (דע"ה ח"א נג ע"ב),

<p>בן ירד כיון דאתיליד הוה אשתכח סמוך לננתא שריאת ההוא נהירו לאתנהרא בגווייהו אתרבי ברבו קודשא ושריא עליה נהירו [דא מנצצא] (דמנצצא) עאל לננתא דעדן אשכח תמן אילני דחיי וענפוי ואנבוי דאילנא ארה ביה ואתיישב גו [ההוא] רוחא דנהירו דחיי אתו שליחן מלאכי עלאי [ו]אוליפו ליה חכמתא עלאה יהבו ליה ספר דהוה טמיר גו אילנא דחיי ואוליף מניה וידע אורחוי דקב"ה ואשתדל אבתריה הה"ד (בראשית ה כב) ויתהלך חנוך את האלהים</p>	<p>כיון שנולד, היה נמצא סמוך לגן. התחיל האור ההוא להאיר בתוכם, נמשח במשחת קודש ושרה עליו אור מתנוצץ. נכנס לגן עדן, מצא שם עץ החיים וענפיו ופרותיו של האילן, הריח בו והתישב בתוך אותה הרוח של אור החיים. באו שליחים מלאכים עליונים, למדו אותו חכמה עליונה, נתנו לו ספר שהיה נסתר תוך עץ החיים, ולמד ממנו וידע דרכיו של הקב"ה ועסק אחריו. זהו שנאמר "ויתהלך חנוך את האלהים",</p>
<p>תוספות דף רעז/ב</p>	<p>עד שאותו האור נשלם בתוכו.</p>
<p>כיון דההוא נהירו אשתלים לתתא בעא לסלקא לדוכתיה ובגין לאחזאה ההוא שלימו ברזא דחנוך יומא חד עאל גו ננתא דעדן ואחמו ליה טמירין דננתא ואנה ההוא ספר וכל דחמא לבר ואיהו צניע בגו חברייא לבתר אתלביש ההוא נהירו גו ההוא לבושא לאחזאה לעילא ולמהוי כסופא בהדיה לכל אינון דעבדו קשרוגא במאריהון דלא יתברי בר נש בעלמא הה"ד (בראשית ה כד) ואיננו כי לקח אותו אלהים ואיננו בהאי עלמא ואיננו כדקא הוה בהאי עלמא כי לקח אותו אלהים לדיוקנא אחרא בהאי איהו נער תדיר:</p>	<p>כיון שאותו האור נשלם למטה, רצה לעלות למקומו וכדי להראות את אותה השלמות בסוד של חנוך. יום אחד נכנס לתוך גן עדן והראו לו נסתרות הגן, והניח אותו ספר וכל מה שראה בחוץ והוא צנוע בין החברים. אחר כך התלבש אותו האור תוך אותו הלבוש, להראות למעלה ולהיות בוש עמו לכל אותם שעשו קטרוג ברבונם שלא יברא האדם בעולם. זהו שנאמר "ואיננו כי לקח אותו אלהים". "ואיננו" בעולם הזה, "ואיננו" כמו שהיה בעולם הזה, "כי לקח אתו אלהים", לדמות אחרת בה הוא נער תמיד.</p>
<p>ורזא דא אוקימנא (משלי כב ו) חנוך לנער⁷⁰¹⁵ על פי דרכו לאנהגא עלמין כלהו גם כי</p>	<p>וסוד זה בארנו, "חנוך לנער על פי דרכו", להנהיג העולמות כולם. "גם כי יזקין</p>

בספר הליקוטים (פ' בראשית יד ע"ג). ומבואר שם וכן בספר הגלגולים (פרק יט) כי חנוך נטל סוד הנשמה דזיהרא עלאה דאצילות, ואליהו נטל סוד הרוח דזיהרא עלאה דאצילות, והנפש ניתן לקין והבל כדי לתקנה וע' ספר הגלגולים (שם פרק כא), ואח"כ ניתן לנדב ואביהוא ואח"כ בפנחס ע"ש פ' נ"ב ובספר שער הגלגולים (הקדמה לב). ומשה רבינו ע"ה זכה לנשמה ורוח דזיהרא עלאה דאצילות אשר בהדעת וע"ש פ' ט"ו, והאבות להרוח דאצילות אברהם בחסד יצחק בגבורה יעקב בת"ת, וישנם בכל"ז דרושים ארוכים הרבה כמו שמבואר בספר הגלגולים שם (דע"ה ח"ב לא ע"ב).

⁷⁰¹⁵ חנוך לנער נער הידוע שממנו בא היצ"ט לאדם שיצ"ט ויצה"ר הן מט"ט וס"ם כידוע וכמ"ש בר"מ פ' בא ועבתז"ח פ"ו ב' ותלד את חנוך חנוך מסט' דקין ודא יצה"ר חנוכא לביש ואית חנוך מסט' דאנוש דאיהו יצ"ט חנוכא לטב ואתמר ביה ויתהלך חנוך כו' אנוש מתמן אתייחסו כל דרין כו' כל גלגולים דצדיקיא כו' ור"ל כמ"ש בפרשת פנחס אנוש כחציר ימיו כו' רזא דגלגולא ואמר שם חנוך דנפיק מאנוש איהו מט"ט כו' וכל מלאכין דממנין על נשמתן דגלגולא מתמן הוו כו' והן גלגולין דהבל שהן מסט' אבל חנוך דקין גלגולין מסט' דרע וכן במעשים חנוך לטב וחנוך לביש והכל לפי הרגל של אדם (בהגר"א על תיקו"ז קלו ע"ג).

הנער והכללות הוא בבחינת המלכות המתלבשת באורה בו, וחנוך הוא כללות הגשם בה וזהו שאמר אתחדש ההוא כלילו מסטרא דחנוך כדין איהו נער הכלילו עצמו בסוד חדתותא דסיהרא, ובזה יובן פסוק חנוך לנער כי חנוך הוא כללות הגשמות שהנער (המתחדש, ואמר עתה תעשה בדרך שיהיה חנוך דהיינו כללות הגשמות לנער באותו המציאות המתחדש, וכיצד יעשה ענין זה על פי דרכו דחנוך כמו שנהג חנוך שהוא הגשמות הנכלל שם, באותו דרך עצמו צריך שתנהג עצמך לגרום שיהיה חנוך דהיינו הגשמות נכלל לנער דהיינו המתחדש, גם כי יזקין ההוא דיוקנא כו', ירצה שבהתחדש האור פעם אחת במלכות וממנה ולמטה בכללות, הנה יתעכל אותו האור ויזקין מפני שיאכלהו התחתונים וישאבוהו, ואין דרך להיות האור תמידי שם שלא יגרע לעולם אלא בהרבות תמיד תשובה ומעשים

<p>יזקין לא יסור ממנה דהא [תדיר] אשתכח ביה וא[ת]הדר נע"ר בחנוך אתכליל דיוקנא דעלמא טמירא איהו כרסייא דמאריה עביד שליחן בעלמא כד עלמא בדינא נפקא ואקרי מטטרו"ן רבון על כל היילין עלאין וסבא איהו:</p>	<p>לא יסור ממנה", שהרי היה בו ונעשה נער. בחנוך נכללה דמות של העולם הנסתר, הוא כסא של אדונו. עושה שליחות בעולם כאשר העולם יוצא בדין, ונקרא מטטרו"ן, שר על כל הצבאות העליונים וזקן הוא.</p>
<p>נער עאל מעלמא לעלמא ואתיישבא רונזא דיוקנא דא אתפרס בפריסו כפורתא ואתצירין ביה בההוא פריסו תרין דיוקנין חד דכר וחד נוקבא וקיימן תרין רביין עולימין רחימין ברחימו דביקן דא בדא ורזא דא בראשית ברא אלהים פריסו כפורתא סתימאה:</p>	<p>נער, נכנס מעולם לעולם ומתישב הרגז. דמות זו נפרסה בפריסת הכפורת והצטיירו בו באותו מסך שתי צורות, אחת זכר ואחת נקבה, ועומדים שני תינוקות נערים אוהבים דבוקים זה בזה. וסוד זה "בראשית ברא אלהים", פריסת כפורת סתומה.</p>
<p>את השמים ואת הארץ (בראשית א א) תרין כרובין קיימן בדביקו דחביבותא שמים וארץ לא כתיב אלא את [השמים ואת הארץ] לאסגאה תרין כרובין כחדא כפרת דא פריסא לנו בטמירו דהיכלא ובתריין סטריין קיימין תרין אליין:</p>	<p>"את השמים ואת הארץ", שני כרובים עומדים בדבקות של חביבות. שמים וארץ לא כתוב, אלא "את", לרבות שני כרובים כאחד. כפורת זו פרוסה פנימה בסתרי ההיכל, ובשני צדדים עומדים שני אלו.</p>
<p>בראשית סלקא לעילא רזא דיליה נחתא לתתא כגוונא דההוא רזא דבראשית סלקא לעילא לעילא ולא אתרשים ברשימו נפקא רשימו לתתא [נ"א לבתר] ואתעביד מניה כפורתא עלאה רשימא ברשימין תלתא ברזא יהו"ה אלהינו יהו"ה מאלין תלתא נפקו תלתא אחרנין ואינון שית והיינו בר"א שי"ת:</p>	<p>בראשית עולה למעלה, הסוד שלו יורד למטה. כדוגמת הסוד ההוא של בראשית עולה למעלה למעלה ולא נרשם בסימן, יוצא רושם למטה ונעשית ממנו כפורת עליונה רשומה בשלשה רשומים בסוד יהו"ה אלהינו יהו"ה. מאלו השלשה יצאו שלשה אחרים, והם ששה. וזהו בר"א שי"ת.</p>
<p>אתפרס כפורת דא לסטר דרום ומערב ואפיק תרין (כרובין) [סמכין נ"א כרובים] כחדא דכר ונוקבא דאשתכחון דא לקבל דא דרום איהו ראש כהן בראש ואיהו דכר מערב איהו נוקבא בת יחידה בת היתה לאברהם ודאי והיינו ברזא (דבראשית) [דא בראשית] ב"ת רא"ש " כפורתא דלא אשתמודעת עד דאתפרס בפריסו ואפיק תרין אליין כגוונא דא ה' וע"ד בת ב"ת רא"ש בת לאברהם י' כפורתא לאתפרסא:</p>	<p>ונפרסה כפורת זו לצד דרום ומערב, והוציאה שני כרובים כאחד, זכר ונקבה, שנמצאים זה לעומת זה. דרום הוא ראש, כהן בראש והוא זכר. מערב הוא נקבה, בת יחידה. בת היתה לאברהם, ודאי. וזה בסוד של בראשית, ב"ת ראש י', כפורת שלא נודעת עד שנפרסה בפריסה והוציאה שני אלו. כעין זה אות ה', ועל זה בת, ב"ת רא"ש, בת לאברהם. י' כפורת להתפרש.</p>
<p>אתהדר כפורתא ממערב לצפון ואתפרס בפריסו ואתגליא דכר דאתאחיד בסטרא דכפורתא ונוקבא אתטמרת לתתא ואתעבידת באר דצפון ורזא דא בראשית ב"ת א"ש י' כפורתא (ר') [י'] פריסו דאתפרס ואתחזי חד ולא תרין דהא נוקבא אתכפייא לתתא ואי</p>	<p>וחוזרת הכפורת ממערב לצפון ונפרסת בפריסה, ומתגלה זכר שאחוז בצד הכפורת ונקבה שמסתתרת למטה ונעשית באר של הצפון. וסוד זה בראשית, ב"ת א"ש, י' היא הכפורת, ר' (י') היא הפריסה שנפרסת ונראית אחד ולא שנים, שהרי הנקבה נכנעת למטה. ואם תאמר, האות ר' הכל פריסה אחת למעלה ולמטה, כך הוא, שלא נפרד השם הזה מזה, הכל הוא אלהים.</p>

טובים ותורה וז"ש גם כי יזקין לא תימא דהא טיב וכו' ונתעכל ונאכל, אלא ככל זמנא וזמנא דצדיקי וכו' תמיד הוא מתחדש על ידי חידושי מעשים טובים נעשה נער שהוא סוד חדוש האור משם יהו"ה לשם אדנ"י ומשם לכללות כדפירשנו (אור יקר שיה"ש אות יח).

<p>תימא (ר') כלא חד פריסו עילא ותתא הכי הוא דלא אפריש שמא דא מן דא כלא איהו אלהים:</p>	
<p>אתהדר כפורתא ממערב למזרח, נפרסה פריסתה לשני צדדים, בצד המזרח ובצד המערב. כיון שהכפורת עומדת במזרח ובמערב, אז שמחה נמצאת וחבור כראוי, ונת זו נכללת בעטרותיה כראוי ועומדת בשלמותה. ואז הוא בסוד שלו, בראשית, בלא פירוד כלל.</p>	
<p>ולקבל [אלין] תלת זימנין (אלין) סלקין ישראל תלת זימנין למיהג הגייהו בפסח אתהדר כפורתא בספר דרום ומערב וכדין ההיא בת קיימא באברהם ואיהי בת ראש ותמן הלל ולא הלל גמור⁷⁰¹⁶ דהא תרין כרובין אלין לאו אינון באשלמותא כדקא יאות דהא ישמעאל נפקא ומקטרגא מיומא דר"ה עד יומא דסוכות אתהדר כפורתא מצפון למערב כדין ההיא בת אתכפיא וקיימא ביה ביצחק ולאן בהדווא ואיהי ב"ת א"ש ואינון לאו באשלמותא וע"ד לית תמן הלילא כלל דהא עשו נפקא ומקטרגא:</p>	<p>וכנגד שלשה זמנים אלו עולים ישראל שלשה זמנים לחוג חגם. בפסח חוזרת הכפורת בצד דרום ומערב, ואז אותה בת עומדת באברהם והיא ב"ת רא"ש, ושם הלל ולא הלל גמור, שהרי שני כרובים אלו אינם בשלמות כראוי, שהרי ישמעאל יוצא ומקטרג. ומיום ראש השנה ועד ימי סוכות חוזרת הכפורת מצפון למערב, אז אותה בת נכנעת ועומדת ביצחק ולא בשמחה, והיא ב"ת א"ש, והם אינם בשלמות. ועל זה אין שם הלל כלל, שהרי עשו יוצא ומקטרג.</p>
<p>בסוכות סלקא האי בת ואשתלימת ביה [ביעקב בחדוה] (ביצחק) ומתחברין דא בדא וכדין הלל גמור עד דאשתכיך רוגזא וחברותא אשתכח בשבועות עצרת אתהדר כפורתא בספר מזרח ומערב כדין שלימו אשתכח וחביבו ודביקותא איהו בכל סטרין וחדווא דעלאי ותתאי וכדין (תהלים יט ה) תורת ה' תמימה משיבת נפש ובתלת זימנין אלין כפורתא אתהדרת בסטרהא כדקא יאות:</p>	<p>בסוכות עולה בת זו ונשלמת בו ביצחק ומתחברים זה בזה, ואז הלל גמור, עד שנגע הרוגז והחבור נמצא. בשבועות, עצרת, חוזרת הכפורת בצד מזרח ומערב ואז שלמות נמצאת, וחביבות ודבקות היא בכל הצדדים ושמחה של עליונים ותחתונים. ואז, "תורת ה' תמימה משיבת נפש". ובשלשה זמנים אלו חוזרת הכפורת בצדדיה כראוי.</p>
<p>כפורת דא אתפרסא לעילא גו ההוא נקודה טמירא בנהירו קדמאה דאתפרסא לבתר אתפרס בשלימו ושריא על ההוא פריסו קדמאה כד אתחפייאן גדפי כרובים על האי כפורת בגין דאתחפייא כפורת ולא יהא באתגליא כפורת כפרת כתיב דכד אתי נהירו עלאה אינון כרובים בטשי בגדפייהו וסלקי לון לעילא ואמרין שירתא מסגיא דההוא חדווא דההוא נהירו כגוונא דא לתתא וכפורתא אתהדר ומאינון תלתא וחדווא כרובים ימינא ושמאלא ימינא שריא ביה רוחא דלעילא מההוא סטרא ושמאלא דהוה (למערב) [במערב] באהדרותא ונקבה. וכן</p>	<p>כפורת זו נפרסת למעלה בתוך אותה נקודה נעלמת באור הראשון שנפרס, ואחר כך נפרסת בשלמות ושורה על הפריסה הראשונה. וכאשר סוככים כנפי הכרובים על כפורת זו כדי לסוכך על הכפרת שלא תהיה בגלוי, כפורת, כפרת כתוב. וכאשר בא האור העליון, אותם הכרובים מכים בכנפיהם ומעלים אותם למעלה, ואומרים שירה מרבו השמחה ההיא של אותו האור. וכעין זה למטה, והכפרת חוזרת, ומאותם השלשה והאחד היו כרובים ימין ושמאל. הימין שורה בו רוח של מעלה מאותו צד. והשמאלי שהיה למערב בחזרת הכפורת, עומד אצלו בצד שמאלו, ושורה בו רוח נקבה, ומתחברים זה בזה בחביבות של זכר ונקבה. וכן</p>

⁷⁰¹⁶ עי' לעיל קפב ע"ב (לש"ו).

<p>דכפורתא קאים לגביה בסטר שמאלא ושריא ביה רוחא דנוקבא ואתחבר דא בדא בחביבו דדכר ונוקבא וכן</p>	
<p>תוספות דף רעח/א</p>	
<p>לכל סטריין בא[ת]הדרותא דכפורתא ולעולם תריין אינון דכר ונוקבא לתתא בהאי עלמא אינון תריין ולא יתיר:</p>	<p>לכל הצדדים בסבוב הכפרת, ולעולם הם שנים, זכר ונקבה, למטה בעולם הזה הם שנים ולא יותר.</p>
<p>ואי תימא לעילא הואיל (ואצטריך) [ולא אצטריך] דבקותא בכפורתא איך יתהדר כפורתא ודאי בההוא א[ת]הדרותא אתדבק דא בדא ותדיר אתדבק בה:</p>	<p>ואם תאמר למעלה, הואיל (ולא) צריך דבקות בכפורת איך תחזור הכפורת. ודאי באותה החזרה מדבקים זה בזה ותמיד נדבק בה.</p>
<p>כגוונא דכרובים אינון לעילא קיימן על את וניסא והא אוקימנא רזא דכתיב (שמות כה כ) פורשי כנפים סוככים [בכנפיהם] ולא כתיב פורשי כנפים סוככים אלא על את וניסא הוו קיימין זמנין ידיעאן הוו סלקאן גדפיהו ופרשי לון לעילא בכל יומא [ויומא] והוו מסדרן ומחפייין על כפורתא וע"ד באת וניסא הוו קיימין בכל אתר דרוחא עלאה הוה אתי ושריא ודאי בההוא אתר דשארי אית ביה ממשו וקיימא באת וניסא בר נש איהו מעפרא ועד לא שרא עליה נציצו דרוחא (ד)לעילא לית ביה ממשו כיון דשריא עליה אית ביה ממשו וקיימא בקיימא:</p>	<p>כעין הכרובים שהם למעלה, כך עומדים על אות ונס, והרי בארנו הסוד שכתוב "פורשי כנפים סוככים", ולא כתוב פרושי כנפים סוככים. אלא על אות ונס היו עומדים. זמנים ידועים היו מעלים כנפיהם ופורשים אותם למעלה בכל יום, והיו מסתדרים ומחפים על הכפרת, ועל זה באות ונס היו עומדים. בכל מקום שרוח עליונה היתה באה ושורה, ודאי באותו מקום ששורה יש בו ממשות ועומד באות ונס. בן אדם שהוא מעפר, ועד שלא שורה בו ניצוץ של רוח של מעלה, אין בו ממש. כיון ששורה עליו, יש בו ממשות ועומד על עמדו.</p>
<p>ואי תימא דא בלחודוי ת"ח מחוטרא דאהרן דאיהו אעא בלא ממשו כלל כיון דשרד ביה קב"ה זעירו דרוחא קאים בקיימא ואתעביד ביה בריה וממשו ומה אעא דלאו אורחיה בכך כיון דשרד ביה קב"ה חד זעירו דרוחא קאים (בקיימיה) [בקיימא] והוה ביה ממשו כרובים דאינון קדושא וקיימן בקדושה כגוונא דלעילא עאכ"ו:</p>	<p>ואם תאמר, זה לבדו, בא ראה ממטה אהרן שהוא עץ בלא ממשות כלל, כיון ששלח בו הקדוש ברוך הוא מעט רוח, עמד על עמדו ונעשתה ממנו בריה ממש. ומה עץ שאין דרכו בכך, כיון ששלח הקדוש ברוך הוא בו מעט רוח, עמד על עמדו והיה בו ממש, כרובים שהם קדושים ועומדים בקדושה כדוגמת מעלה על אחת כמה וכמה.</p>
<p>בכל זמנא דישראל הוו זכאין כרובים הוו דביקן בדביקו אפיין באפיין כיון דהוו סרחין הוו מתהדרן אפייהו דא מן דא מנא הוו ידעי הכא אפלינו עמודין דעלמא אבל בתננא דקורבנא ובקורבנא ע"ג מדבחה ו[ב]כהנא כד בריך ית עמא באינון תלתא הוו ידעי (רזא דכרובין) [דהא כרובין] מהדרן אנפיין דא מן דא (ו)קב"ה בעי תיובתא דבנוי:</p>	<p>בכל זמן שישראל היו זכאים, הכרובים היו דבוקים בדבוק פנים בפנים. כיון שסרחו, היו חוזרים פניהם זה מזה. מנין היו יודעים. כאן נחלקו עמודי העולם. אבל בעשן של הקרבנות ובקרבנות על גבי המזבח והכהנים כאשר מברכים את העם, באלו השלשה היו יודעים שהכרובים שמחזירים פנים זה מזה, והקדוש ברוך הוא רוצה בתשובת בניו.</p>
<p>תננא דקורבנא כד הוו ישראל זכאין תננא הוה סליק לעילא באורח מישור בעטורא (בקולפיין) [דקולפיין] אי לסטר מזרח אי לסטר מערב או בכל (סייפי) [שייפי] עלמא באורח</p>	<p>בעשן הקרבנות, כאשר היו ישראל זכאים, ענן היה עולה למעלה בדרך ישרה כמקל מעוטר, אם לצד מזרח אם לצד מערב או בכל קצוי העולם, בדרך ישרה היה עולה. וכאשר לא נטה לימין או לשמאל, אז</p>

<p>מישור הוה סליק וכד לא סמא לימינא ולשמאלא כדין רעותא קיימא לעילא ותתא וקב"ה אתרעי בעובדין דישראל בחביבו יתיר:</p>	<p>רצון נמצא למעלה ומטה, והקדוש ברוך הוא רצה במעשיהם של ישראל באהבה יתרה.</p>
<p>בקורבנא ע"ג מדבחה כד הווי ישראל זכאין הוה מתחזי על גבי אשא דמדבחה דיוקנא דאריה דאכיל קורבנא על מדבחה וכד לא הווי זכאין הווי חמאן דיוקנא דכלבא רביע על מדבחה:</p>	<p>בקרבן שעל המזבח, כאשר היו ישראל זכאים, היתה נראית על גבי אש המזבח דמות של אריה שאוכל קרבנות על המזבח. וכאשר לא היו זכאים, היו רואים דמות כלב רובץ על המזבח.</p>
<p>כהנא כד בריך ית עמא בשעתא דזקיף ידוי כד הווי ישראל זכאין (ואתחזון) [ואתחזין] לברכא ידוי הווי זקיפין בזקיפו בלא טורח כלל ואתרמו בחדו וברעו כדין שכינתא שריא עלייהו (ואזדקיפו) [ואזדקפן] אינון מגרמייהו וכדין כהנא הוה ידע דאתחזון ישראל לברכתא [וא] וברוך לון ברעותא דלבא וכד ידוי הווי יקירן ובטורח סגי אזדקפו ולא יכיל לארמא לון אלא ברוב טורח כדין הוה ידע (דשכינתא) [דהא שכינתא] לא שריא על ידוי⁷⁰¹⁷ וישראל לא אתחזון לברכה (ד)בגין דבשעתא דשכינתא הוה אתייתא לשריא על ידוי כל אינון אעבעאן דאינון בדיוקנא עלאה הווי חדאן בחדו לקבלא לה לשכינתא עלייהו ופרחי [ו]לאזדקפא לעילא כמה דהווי חדאן כרובין דהאי עלמא וכ"ש לעילא לקבלא לה לשכינתא על גבייהו:</p>	<p>הכהן כאשר היה מברך את העם בשעה שהיה זוקף ידיו, כאשר היו ישראל זכאים וראויים לברכה, ידיו היו זקופות בזקיפה בלי טורח כלל והתרוממו בשמחה וברצון. אז השכינה היתה שורה עליהן ומזדקפות אלו מעצמן, ואז היה יודע הכהן שראויים ישראל לברכה ומברך אותם ברצון הלב. וכאשר ידיו היו כבדות ובטורח רב הזדקפו ולא יכל להרים אותן אלא בהרבה טורח, אז היה יודע שהשכינה לא שורה על ידיו וישראל לא ראויים לברכה. בגלל שבשעה שהשכינה היתה באה לשרות על ידיו, כל אותן אצבעות שהן כדמות העליונה, היו שמחות בשמחה לקבל את השכינה עליהן, ופורחות להזדקף למעלה כמו שהיו שמחים הכרובים של עולם הזה, וכל שכן למעלה, כדי לקבל השכינה עליהם.</p>
<p>ורוא דא וידי משה כבדים⁷⁰¹⁸ (וגו') (שמות יז יב) מ"ט בגין דההיא שעתא ישראל לא הווי זכאין וידוי דמשה אתייקרו ולא (הוה) יכיל[ו] לזקפא לון [לעילא] דכתיב לעילא (שם ז) על ריב בני ישראל [ועל נסותם את ה'] (וגו') וכדין (שם ח) ויבא עמלק ואתייקרו ידוי [דמשה] ולא (הוה) יכיל לזקפא לון עד דקביל[ו] עליה[ן] ענשא דכתיב (שם יב) ויקחו אבן (וגו') (שם יא) והיה כאשר [ירם משה] וגו':</p>	<p>וסוד זה "וידי משה כבדים וגו'". למה, בגלל שאותה שעה ישראל לא היו זכאים, וידי משה כבדו ולא יכול לזקוף אותן, שנאמר למעלה "על ריב בני ישראל וגו'", ואז נאמר "ויבא עמלק", וכבדו ידי משה ולא היה יכול לזקוף אותן עד שקבלו עליו עונש, שנאמר "ויקחו אבן וגו'", "והיה כאשר ירים משה וגו'".</p>
<p>כגוונא דא לוחי אבנא כגוונא דכהנא וע"ד כרובים בהווא זמנא דהווי ישראל זכאין הווי אנפין באנפין מתדבקין דא בדא וכד לא הווי זכאין הווי מהדרין (אפיין) [אנפיהו] אלין מאלין [נראה דא מן דא] ועל רזין אלין [נראה דא מן דא] הווי ידעין אי ישראל זכאין אי לא:</p>	<p>כמו זה גם לוחות האבן כמו הכהן, ועל זה הכרובים, בזמן ההוא שהיו ישראל זכאים, היו פנים בפנים מדבקים זה בזה. וכאשר לא היו זכאים, היו מחזירים פנים אלו מאלו (זה מזה), ועל סודות אלו היו יודעים אם ישראל זכאים או לא.</p>

⁷⁰¹⁷ עי' ח"ג קמה ע"א, קמז ע"א.

⁷⁰¹⁸ עי' לעיל סו ע"א.

<p>כרובין רביין וכלא ברוא חד קיימי דכתיב (הושע יא א) כי נער ישראל ואהבהו⁷⁰¹⁹ ובג"כ כלא בחדתותא דסיהרא קיימי כמה דאתחדי דא בחדתותא הכי איהו כלא ובג"כ נער אינון נערים ורוא דא אשת נעורים דקיימא על תרין נערים בחדתותא עלאה:</p>	<p>כרובים, תינוקות, והכל עומד בסוד אחד, שנאמר "כי נער ישראל ואהבהו". ובגלל זה הכל בחדוש הירח תלוי. כמו שמתחדש זה בחדושו, כך הוא הכל. ולכן הנער, הם נערים, וזה סוד אשת נעורים, שעומדת על שני נערים בחדוש עליון.</p>
<p>כרובים אנפי [רברבי] (עלאי) ואנפי זוטרי⁷⁰²⁰ ודאי הכי אינון אנפין טמירין לעילא דלא אתגלייאן ובגינייהו [הוי] חדתותא דסיהרא ומילוי דילה אפי זוטרי לתתא כמה דאוקימנא בכפרת לעילא ותתא ברוא חדא קיימא את השמים ואת הארץ אלין רוא דתרין כרובים חד דכר וחד נוקבא למהוי דביקין אלין באלין בחביבותא כמה דאתמר את לאסנאה עילא ותתא כחדא למהוי רוא דכרובים כלא בכללא חדא:</p>	<p>כרובים, פנים גדולות ופנים קטנות, ודאי כך הם. פנים טמונות למעלה שלא מתגלות, ובגללם חדוש הלבנה ומלוי שלה. פנים קטנות למטה, כמו שבארנו בכפורת, למעלה ומטה בסוד אחד עומדים. את השמים ואת הארץ, אלו הם סוד של שני כרובים, אחד זכר ואחד נקבה, להיות דבוקים אלו באלו בחביבות, כמו שנתבאר "את", לרבות מעלה ומטה כאחד, להיות סוד הכרובים בכלל אחד.</p>
<p>כתיב (תהלים ק ב) עבדו את ה' בשמחה חדותא דתרין כרובים⁷⁰²¹ דהא רביין כל מה דשאר בגווייהו אתהדר(ו) אנפוי כרביא וחדוי עמהון ורוא דא כיון דשאר עליהו מאן דשאר אתהדר נער בחדו דכלא וברעותא אע"ג דאתיא בדינא על עלמא כיון דשאר עליהו אתהדר בחדוא נער קטירא בחדו ועלמא אתהדר ברחמי (נ"א ברתחי) מאן דאיהו ברוגזא ייתון לגבי נער וישתכך רוגזיה ויתהדר בחדוא ושוי גרמיה כרביא וכדין כלא בחידו:</p>	<p>נאמר "עבדו את ה' בשמחה", שמחה של שני הכרובים. שהרי תינוקות, כל מה (מי) שנמצא ביניהם, חוזרות פניו כתינוק ושמח עמהם. וסוד זה, כיון ששורה עליהם מי ששורה, חוזר נער בשמחה של הכל וברצון. אף על גב שבא בדין על העולם, כיון ששורה עליהם, חוזר בשמחה. נער קשור בשמחה, והעולם חוזר ברחמים (ברגז). מי שהוא ברוגז, יביאו אצלו תינוק וינוח רגזו, ויחזור בשמחה ויעשה עצמו כתינוק, ואז הכל בשמחה.</p>
<p>תוספות דף רעח/ב</p>	
<p>ועל רוא (דסתרא) דא [כתיב] כי נער ישראל ואהבהו (הושע יא א) לית רחימו וחביבו בר כרביא כתיב (שמות לג יא) [ו]יהושע בן נון נער לא ימיש הוה קאים גו משכנא דמשה בגין דההוא אהל (אהל) דמשה הוה ובשעתא</p>	<p>ועל סוד זה נאמר "כי נער ישראל ואהבהו", אין אהבה וחביבות, חוץ מבנער. נאמר "ויהושע בן נון נער לא ימיש". היה עומד תוך המשכן של משה, בגלל שאותו אהל היה אהל משה, ובשעה שהשכינה היתה באה, נמצא שם יהושע שהוא נער, ומיד היה בשמחה וברצון של השמחה,</p>

⁷⁰¹⁹ ת"ת נק' אריך אנפין ישראל סבא ויסוד זעיר אנפין נער ישראל ואהבהו דסבין הן בחג"ת אברהם זקן כי זקן יצחק אב זקן כי כבדו כו' ונה"י נערים כידוע כמ"ש והנער שמואל ויהושע בן נון נער והוא נער את בני בלהה ועי' בפרשת בראשית כ"א ב' ושם י"ח ב' אמר אלין אנפי רברבן בדיקנא חתימין כרובין אנפי זוטרא כרביין כו' ואותיות גדולות ואותיות קטנות הן בעמודא דאמצעיתא וצדיק וכן בבינה ומלכות כידוע ואמר הה"ד אורח כו' (בהגר"א על תיקו"ז קלט ע"א).

⁷⁰²⁰ חג"ת נקראין אנפי רברבי (זהר חקת רא ע"א), ונה"י נקראין אנפי זוטרי, שנ"ה נקראין כרובים ונערים, וכן יסוד נקרא נער כידוע, וכמ"ש בתז"ח (דף פג ע"ג (לד ע"ג)) ואינון אנפי רברבי ואנפי זוטרי (בהגר"א בספד"צ לג ע"ד).

⁷⁰²¹ עי' ח"א קסג ע"א: כתיב (תהלים ק ב) עבדו את יהוה בשמחה באו לפניו ברננה עבדו את יהוה בשמחה לקביל עלמא עלאה באו לפניו ברננה לקביל עלמא תתאה זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי בגין כך כתיב (דברים לג כט) אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביהוה מגן עזרך ואשר חרב גאותך ויכחשו וגו'. עי' פרי עץ חיים (שער הזמירות - פרק ד): עבדו את ה' בשמחה, כי את ה', באבא. בשמחה, היא אמא. ועבדו, בסוד מטטרון ו"ק שהוא עבד, בסוד עבודו את או"א. וזהו דעו כי ה' הוא אלהים, הם או"א. ונלענ"ד חיים, כי דעו הוא לשון זיווג, כמו שנא' וידע אדם את אשתו.

<p>דשכינתא הות אתיא אשתכח תמן יהושע דאיהו נער ומיד הוה בחדו ורעו דחדוא (ויהושע) [דיהושע] אנפוי דסיהרא בכלא בכל רוזין דיליה הכי הוה כיון דמשכנא אתבני לא אצטריך יהושע למהוי תמן אלא כרובים הוו תמן ומשתכחי בחביבו דא בדא אנפין (באנפין) כרביי בחדו (ו) כיון דשאר עיליהו מיד כולא בחדו ודינא לא אשתכח כלל⁷⁰²²:</p>	<p>ויהושע שפניו הם כלבנה בכל, בכל הסודות שלו כך היה. וכיון שנבנה המשכן, לא היה צריך יהושע להיות שם, אלא כרובים היו שם ונמצאים בחביבות זה בזה, פנים בפנים כנערים בשמחה. וכיון ששורה עליהם, מיד הכל בשמחה ודין לא נמצא כלל.</p>
<p>(בג"כ) [ובגין ד] קב"ה רעותיה דעמא [ד] ישראל בעו לאחזאה עובדא לתתא לאתערא רחמי ולאעברא דינא דלא ישלוט עלייהו כלל ויהון תדיר בחדוא עמיה זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי כתיב (שמואל א' ג א) והנער שמואל משרת (וגו') כתיב נער וכתיב (תהלים צט ו) ושמואל בקראי שמו ותנינן שקול היה שמואל כנגד משה ואהרן אי שקול איהו כמשה ואהרן אמאי כתיב נער דהא (בכמה) [מכמה] דרגין אינון לא הוה מטי אפילו לדרגא זעירא דמשה כ"ש למהוי שקיל בתרוייהו:</p>	<p>בגלל זה הקב"ה, שרצונו בעם ישראל, רצה להראות מעשה למטה, לעורר רחמים ולהעביר דין שלא ישלוט עליהם כלל, ויהיו תמיד בשמחה עמו. זכאים הם בעולם הזה ובעולם הבא. נאמר "והנער שמואל משרת וגו'". נאמר נער, ונאמר "ושמואל בקראי שמו", ולמדנו, שקול היה משה כנגד משה ואהרן. אם שקול כמשה ואהרן, מדוע נאמר נער, שהרי כמה מדרגות הן, ולא היה מגיע אפילו למדרגה קטנה של משה, כל שכן להיות שקול כשניהם.</p>
<p>אלא האי קרא הכי הוא (שם) משה ואהרן בכהניו משה איהו נביאה מהימנא עלאה על כל שאר נביאי(יא) אהרן בכהניו איהו כהנא עלאה על כל (שאר) כהני עלמא דלא הוה כהנא רבא דסליק בדרגא עלאה כאהרן זכה אהרן לכהונה ונבואה [ו] נביא וכהן מה דלא זכה כהנא אחרא ואי תימא הא זכריה כהן ונביא הוה ההיא נבואה לשעתא הוה [דכתיב (דבה"י ב' ב כד) ורוח לבשה את זכריה] (וכו') כמו שכתוב (בדפוס):</p>	<p>אלא פסוק זה כך הוא "משה ואהרן בכהניו", משה הוא נביא נאמן עליון על כל שאר הנביאים. אהרן בכהניו, והוא כהן עליון על כל כהני העולם. שלא היה כהן גדול שעולה במדרגה עליונה כאהרן. זכה אהרן לכהונה ונבואה, נביא וכהן, מה שלא זכה כהן אחר. ואם תאמר, הרי זכריה כהן ונביא היה שנאמר "ורוח לבשה את זכריה", הנבואה ההיא היתה לשעה.</p>

⁷⁰²² עי' לעיל קסד ע"א.

קכ ע"א

(א) הקדמה שניה מ"ש הרב זלה"ה שהשלמת הנפש תלוי במעשה המצוות, שהרי הנפש היא מן העשייה, ובלמוד התורה הרוח מיצירה, ובעיון והשכלה הנשמה מהבריאה, והנה הכסף והזהב הם מתחתית העשייה, ועל כן בהעשות פעולת מצוה שנקנית בדמים, נשלמים גם ניצוצי אור שבאותם הדמים ומורכבים ונוספים על מעשה המצוה. הקדמה שלישית שיש כח בקדושה להחיות אפילו הדומם, וראה מאבני מראשותיו של יעקב אבינו ע"ה שכאשר לקחם והזמינם לצרכו מיד חול בהם הרגש וחיות שכל אחת ואחת אמרה עלי יניח צדיק ראשו, וכן אבני המקדש היו מתרווחות ומצטמצמות כפי רוב העם, וכן כתוב בנחמיה (ג לד) היחיו את האבנים וגו' והמה שרופות, פי' היוכלו להחזיר להן חיותן הראשונה אחרי שכבר נשרפו. ועל כן יכון להכין המעות ליקח דבר המצוה כדי שתחול הקדושה על אותה ההכנה. ועל כן אמר רשב"י דלא ישתדל ביה בריקניא ובמגנא, בריקניא הוא חוסר ההכנה ובמגנא חנם בלי כסף. וגם כנגד שני דברים אלו אמר כדקא יאות, שכך ראוי והגון לקדושה שתקדימנה ההכנה, כד"א (עמוס ד יב) הכון לקראת אלקיך. כפום חיליה, שלא די שצריך להוציא ממון אלא להדר [שיהיה] כפי כחו (רמ"ז).

קמו ע"ב

(ב) א'. המלאך הקושר כתרים לקונו, הרי נודע הוא שהוא סנדלפון וכמ"ש בגמרא (חגיגה יג ע"ב) וכן בזוה"ק וישלח (קסז ע"ב) ופ' בשלח (נח ע"א). והמלאך סנדלפון הנה הוא בא"א דעשייה ובזו"ן דיצירה ובנוק' דבריאה וכמ"ש בשער סדר אבי"ע (פרק ו), אך עכ"פ הוא כי הקושר כתרים לקונו הוא אינו אכתריא"ל כלל. ובאמת כי הרי בזוה"ק תרומה בלשון הנז', הרי אמר מקודם מלאכא כו' דקשיר כתרין למאריה, ואח"כ אמר רזא אכתריא"ל מעטר עטרין למאריה, והרי צריך להבין מהו מלת "רזא" שאמר כי מה סוד איכא בזה. ולכן נראה לי שאין כוונת הזוה"ק שהמלאך הקושר כתרים לקונו הוא אכתריא"ל עצמו, אלא הכוונה הוא שהוא נמשך ויוצא מניצוצי אורו. כי אכתריאל עצמו הנה הוא הכתר דבריאה, והוא בחי' לבוש על המלכות דאצילות השוכן שם בסוד הנשמה דהבריאה, והוא אכתריאל הצלם דהנשמה. והוא נרשם בשמא גליפא יה יהו"ה צבאות, לומר ששם הוא גילוי אלהות דאצילות השוכן בהבריאה, והוא בהג"ר דבריאה, שעל זה מרמז הג' שמות הללו כנ"ל, כי בהם מתגלה אור התנה"י דהמלכות, נוק'. והם הד' מוחין דהבריאה שהם כחב"ד, והמוחין הרי נודע הוא כי בכללן הם ג' ובפרטן הם ד' ע' שער הכוונות (דרוש א דקדיש דף יד ע"ד), ועל זה הם הג' שמות הללו שהם ג"כ בכללן ג' ובפרטן ד', והם כולן אלהות. והם הכסא השוכן בהכחב"ד דהבריאה עצמה, שהם הד' רגלין דהכסא כנודע בשער כסא הכבוד (פרק א) וכו' (דע"ה ח"ב קיג ע"א).

(ג) ב'. בחיך וגרון דא"א לחיות כל העולמות דהוא לא פסיק לעלמין. והוא מסוד זווג הנשיקין זווג העליון שבו, שהוא בשורש או"א עלאין, הבן בחכמה (ספר יצירה פ"א מ"ד), ע' זוה"ק תרומה (דף קמו). וכן יוצאין מזווג הזה נשמות ג"כ, והם נשמות הקדושים המצויינים, ע' דרושי מ"ן ומ"ד (דרוש ד ודרוש ט). וכן ישנו זווג שני בהפה, והוא ג"כ בסוד נשיקין, אך הוא למטה מהעליון כי הוא משורש ישסו"ת, והנה הוא בחיך ושיניים ולשון, חיך חכמה, שיניים בינה, ולשון דעת. והזווג הזה הוא בקול ודיבור, כי הוא בקלא דאשתמע, ע' תז"ח (דף יט ודף כ) ובהג"ר א שם, ומהזווג הזה הוא נשמות דמלאכים (כללים ח"א נו ע"ד), זווג הנשיקין הוא בכתר וכמ"ש בפ' תרומה (קמו ע"ב) הנ"ל מאן ישקני ההוא דסתים גו סתימו עלאה ע"ש. וכן אמר הג"ר א (בספד"צ פ"א יד ע"ג וענין כללותם בד"ה אחתא ומודעתא) כי ג' מיני זווגים הם, נישוק, חיבוק, זווג, נישוק הוא בא"א, חיבוק הוא באו"א, זווג הוא בזו"ן עש"ה (ביאורים ח"ב לג ע"ב).

קסא ע"ב

(ד) סוד יקרת היחוד הזה, שהוא תכלית בריאת האדם, לדעת כי ה' הוא האלהים. כי שם הויה ב"ה מיוחד לו ית', ואילו שם אלקים שייך אפילו לעניני חול. והוא שייך לכל הספירות שבצד שמאל של ג' הקוים של הספירות, והויה הוא בקו האמצעי העולה עד א"ס א"כ ביחוד זה נמתקין כל הגבורות. הגילוי הראשון של שם אלקים הוא בכורסיי דשביבין הוא הדרגה הראשונה שמתחת לעתיקא קדישא, הרי הוא הכתר הכללי דעולם האצילות, ומתפשט עד סוף עולם העשייה, ומקומו הוא בין האור המקיף של כל הספי' העליונות לאור מקיף של הספי' התחתונה בחלל שבין מקיף למקיף, דוגמת כל גילוי שבין א"ס המקיף בתוך חלל הצמצום. כל הקליפות והחיצונים נעשו ע"י הגבורות, וכן כל קיומם וחיותם הוא מהגבורות ע"י שיונקים משם, אלא שבעת הזכות הם מתרחקים ויניקתם מתמעטת, ובעת החובה רח"ל הם מתקרבים. והנה קודם החטא דעץ הדעת, אז היו הקליפות בלי תיקון כלל, וכמו כן היה הפסק גדול בין העולמות לקליפות. ואז היו כל השמות אלהים אשר מרום גבוהים עד סוף העשייה כנז', זכים ובהירים מאד, והיו מאירים בגילוי דאור א"ס המתיוחד בהם, והוא היחוד דהויה אלהים. אמנם אחר החטא, כאשר ירדו העולמות ונטבעו בתוך הקליפות, ונפרד עולם הבריאה מעולם האצילות, מאז והלאה נפגם השם אלהים וירד ונשתתף במלאכים ובבני

אדם, ואפי' בס"א הוא משתתף ונקרא אלהים אחרים, ולכן מאז נסתלק מאז אור היחוד דהויה אלהים, כי נתעלם אור א"ס גם בשמות אלהים אשר למעלה. ולכן ענין גדול מאוד הוא לקבוע בלבו תמיד כי רק הויה הוא אלהים, וכל הכחות החיצונים הם כאין נגדו, שכן הכל הוא ברצונו והשגחתו ית"ש תמיד. וכאשר קובע האדם את מחשבתו בזה תמיד, עושה בזה תיקון גדול ע"י אמונת ישראל, שנותנים את נפשם על מלכותו ויחודו ית"ש, ועי"ז מקיימים את היחוד הזה עכ"פ. והנה עתה תלוי קיום העולם אשר ע"י היחוד הזה רק באמונת ישראל, והוא רק מאחר החטא והלאה, שאין אור שכינתו שורה בעולם כי אם בהעלם. אמנם קודם החטא, אז היה גם העולם הזה כולו טוב, היה אור קדושתו ית"ש ממלא כל עלמין בהתגלות ממש, ולכן היה נקרא אז בשם מלא ושמה שלים. (תמצית דברי דע"ה דרוש ד ענף ט סימן ג).

קפ ע"א

(ה) הנה ענין הנקודין עיין בפ' תרומה ושם מ"כ בקיצור דע כי שם ע"ב גימ' חסד כי הוא נהירו דחכמתא לכן הוא דכורא אלא שהוא מתפשט להנהיג התחתונים עד המל' ושם מ"ב למעלה בבינה אבל הוא בגבורה בחי' הגבורות והנה אות י' בחכמה ויש לה ג' קוצין נגד ז"א שהי' תחלה ג' כלילין בג' כי עיקרו ג' קווים ימין ושמאל ואמצע וכל קוץ נתחלק לג' אחרים ונעשו ט' קוצין שהם ט"ס דז"א כי הכתר שלו הוא סוד הת"ת דבינ' כמבואר אצלינו בכ"מ ולכן נקרא אח דאחד והוא נקודה ראשונה ונתפשטה עד ט' קוצין. כי כל הקו (נ"א: הקוץ) נתחלק לג' אחרים ונעשו ט' קוצין שהם ט"ס דז"א כי הימין נחלק לח"נ וכן ב' קווים האחרים והרי נמצא כי שרשם א' שהוא חכמה דז"א ויצאו ממנו ח' אחרות ואתעבידו לה סמכין ונתחברה עם החכמה ונעשו ט' אכן הם לבדם הם ח' ואותן ח' אתעבידו סמכין לראש שהי' בחי' חכמה עצמה ואלו הם בחי' ז"א בהיותו תוך אבא ואז הוא ברזא דט' נקודין דאורייתא שהם קמ"ץ פת"ח וכו' שהם ט' הויות מנוקדי' מט' נקודות כנזכר בתקונים והם נשמת ז"א כי נקודת חכמה שהיא נשמה ושורש ז"א והוא שם ע"ב ואלו הם טפת י' דאבא דאטיל באמא ונעשית הויה א' דס"ג שבו ג' יודין וכל י' ג' קוצין הרי ט' סמכין. והוא סוד שם י"ב ג' הויות ה' מלך ה' מלך ה' ימלך כנז' בתיקונים כ"י ואלו הג' שמות הם ג' קווים דז"א ובהכנסם שם באמא נעשים שם בסוד שם ס"ג כנז' אך שרשם מחכמ' שהוא שם ע"ב כנז' בתקוני' ובבינה נתעלמת ה' שבתוך הו' לפי שהוא מעלמא דנוקבא כמבואר. ואז ניתנית לבינה ונחלקת לשנים כי היא סוד ק' ונחלקת למ' ס' מ' ד' ראשונות בינה ס' ו' אחרונות תבונה שהם ס"מ דאפרסמון הנז' בפ' תרומה

ושם בבינה ראשונה יש שם ס"ג ונחלק לד' סטרי עלמא כזה ⁷⁰²³ ד' אותיות במילוא' וכיון שנחלקים לד' תיבין בהכרח שכ"א מהם כלול מהג' קווים בסוד י"ב שבטים וארבע דגלים וכן הם ג"כ תריסר נקודין בד' רוחות העולם והם ח"וב ודעת הנחלק לב' ח"וג הם ד' וכ"א נחלק לג' קווים הרי י"ב בד' דגלים וזהו שורש י"ב גבולי אלכסון וזכור זה ואל תשכח. וא"כ מוכרח הוא שכח אלו ה"ב ששרשם חב"ד דז"א יתפשטו ויאירו בגופא דז"א שהרי הוא ר"ק ואז בכל קצה מהו"ק נכללין ה"ב הנזכר והם ו"פ י"ב הם ע"ב אתוון ולפי ששרשם הם ג' קווים לכן כל אות צריכה להכלל מג' קווים שהם חסד דין ורחמים לכן נעשו ע"ב שמות כל שם מג' אתוון שהם ע"ב שמות של ויסע ויבא ויט ע"כ מהור"ר חיים וויטאל זלה"ה. שם מהרב זלה"ה ענין הנקודים הנזכר שם בקיצור מופלג והמעייין יבין השאר מעצמו. דע כי זה מדבר בסוד שם ב"ן שבמל' דאצי' עצמותם ופנימיותה וכל הסמכין הנזכר כאן הוא כנזכר אצלינו בשער השמות וכל אות נחלק לי' סמכין והם עתידין להתלבש בב"ע תוך כל המלכיו' של ב"ע וע"ש. והנה שם ב"ן זה יש בו שמונה נקודות ואחת עליהם שהוא ב"ן הכולל ט' נקודות ואח"כ מתחלק לי"ב ואח"כ לע"ב באופן שנבאר אח"כ בע"ה וז"ש כמה דסופא דמחשבה נקודה בתראה היינו הנוקבא (זהר הרקיע).

(י) ז"ל (א ע"ב): אתחפייא תחותיה חד אגוזא דחפייא טמירא בטמירו ואיהו רתיכא דקיימא תחות ההוא רזא טמירא וההוא את קיימא בגניזו נקודה חדא תחותיה ההוא אגוזא קיימא בשית סמכין וסמכין לה בשית סטרין אינון שית סטרין גניזין בגו ההוא אגוזא. מגו סטרא (נ"א סטרא) דאת דא נפקא רתיכא חד קדישא ואיהו רתיכא גניזו ולא אתגליי בר כד נהיר נהירו דההיא אגוזא טמירא כדן אתגלי ההוא רתיכא וההוא רתיכא טמיר וגליא. ואיהי נפקא מגו נציצו דבוצינא כד מדיד משחתא תחות קשרא קדמאה וההוא (נ"א והוא חד) נציצו כד משחתא קיימא נהיר דא וסלקא ונחתא ואסתמיך תחות את יוד ואיהי נקודה חדא ולבתר אתפשט ההוא נציצו ואפיק תלת ניצוצין אחרנין ואסתמיך תחות קוצא תתאה דיר"ד. לבתר נפקא מגו קשרא תניינא נציצו אחרא דנהיר וסלקא ונחתא ואסתמיך תחות את יוד בסטרא אחראי (לבתר) ואתפשט ההוא נציצו ואפיק תלת ניצוצין אחרנין ואסתמיך בסטרא דא תחות את יוד לבתר נפקא מגו קשרא תליתאה נציצו אחרא (נ"א בסטרא אחרא) ומגו דא אתקשר רזא דחול'ל במשחתא דבוצינא.

אשתכחו לאת י"ד נקודה עילאה תשעה סמכין על מה דאסתמיך על וכלהו רתיכא לגבי את דא כדן אתנהיר ואסתמיך על תשע סמכין אלין וכדן נהרין מגויה תמניא אחרנין וכלהו קיימין ברזא דאת י"ד נקודה עילאה טמירא.

אלין תשע סמכין דלתתא סלקין בשמא ולא סלקין בגין דאינון תשע דאיקרין אין סוף קיימין ולא קיימין ולא אתיידעו ואיקרון ולא איקרין ולא ידעו כלל ואלין סלקין בשמא ולא סלקין.

ורזא דא וקראתי בשם ה' לפניך וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם (שמות ל"ג יט) לית אמן דיקום בהון ובשמהן דילהון ולא אתגליין למיקם בארחייהו וע"ד לא קאים משה עלייהו בגין דהוּוּ מקדמת דרגא דיליה (דעליה) דההוא נציצו קדמאה כתיב לפניך וכן כולהו קיימין אקדימו לדרגא דיליה וככל (נ"א ועל) דא לא קאים באורחוי דקב"ה בגין דכלהו סלקין גו מחשבה ומתמן מתפשטין אורחוי לכמה סטרין ברעותיה דקב"ה ולא אתיידעו כלל.

תרגום: מתכסית תחת אגוז אחד שמכסה הטמונה בטמונה, והיא המרכבה שעומדת תחת אותו סוד טמיר. ואותה האות עומדת בגניזה, נקודה אחת תחתיה. אותו האגוז עומד עם ששה עמודים ותומכים אותו בששה צדדים, אותם ששת הצדדים גנוזים בתוך אותו האגוז.

מתוך הצד (הסתר) של האות הזו יוצאת מרכבה אחת קדושה, והמרכבה הזו גנוזה ואינה מתגלה, פרט לכאשר מאיר האור של אותו אגוז טמיר, אז מתגלה אותה המרכבה ואותה מרכבה טמירה וגלויה.

והיא יוצאת מתוך ההתנוצצות של המאור כשמודדת המדה תחת הקשר הראשון. ואותו (והוא אחד) ניצוץ כשמדה קיימת, זה מאיר ועולה ויורדת, ונסמכת תחת האות י"ד, והיא נקודה אחת. ואחר כך מתפשט אותו הניצוץ, ומוציאה שלשה ניצוצות אחרים, ונסמכים תחת הקוץ התחתון של הי"ד.

אחר כך יוצא מתוך הקשר השני ניצוץ אחר שמאיר ועולה ויורד ונסמך תחת האות י"ד בצד אחר אחר כך מתפשט אותו הניצוץ ומוציא שלשה ניצוצות אחרים ונסמכים בצד הזה תחת האות י"ד אחר יוצא מתוך הקשר השלישי ניצוץ אחר (בצד אחר) ומתוך זה נקשר הסוד של חו"ל במדת המאור

נמצאו לאות י"ד הנקדה העליונה תשעה עמודים על מה שנסמכת וכלם מרכבה אל האות הזו אז מאירה ונסמכת על תשעת העמודים הללו ואז מאירים מתוכה שמונה אחרים וכלם עומדים בסוד האות י"ד הנקדה העליונה הטמירה

תשעת העמודים הללו שלמטה עולים בשם ולא עולים משום שאותם תשעה שנקראים אין סוף עומדים ולא עומדים ולא נודעו ונקראים ולא נקראים ללא ידיעה כלל ואלו עולים בשם ולא עולים וזהו הסוד (שמות לג יט) וקראתי בשם ה' לפניך וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם אין מי שיעמד בהם ובשמות שלהם ולא התגלו לעמד בדרכם ולכן לא עמד משה עליהם משום שהיו מקדם הדרגה שלו שאותו ניצוץ ראשון כתוב לפניך וכן כלם עומדים הקדימו לדרגה שלו ועל זה לא עומד בדרכי הקדוש ברוך הוא משום שכלם עולים תוך המחשבה ומשם מתפשטים דרכיו לכמה צדדים ברצונו של הקדוש ברוך הוא ולא נודעו כלל.

קפד ע"ב

(1) והנה כאשר נעריך כל אורך גופא דז"א, יהיה (כל) נקודת מחציתו פי הטבור אשר כנגדו ג"ע הארץ, שהיא נקודה טמירא אמצעיתא דכל סטרין, בין בבחי' ישוב בין בבחי' חציו העליון שאין בו ישוב כנ"ל, ושם באמצעיתו יש ההוא עמודא דנעיץ באמצעיתא כנז' בזוהר (ח"ב קל ע"ב). וכאשר נחלק הישוב לבדו, שהוא מחציו דז"א ולמטה עד סיום הרגלים, יהיה הנקודה האמצעית בפי היסוד דז"א, אשר נקודה זו נקרא ירושלים, שהיא באמצע הישוב כנודע (תנחומא קדושים י'), והיא נקודה דאתגלייא. ואמנם מצד האחור דז"א מחציו ולמעלה, אין בו דבר כלל, ומחציו ולמטה יש בו נקודה ג' באחור אשר משם יוצא פסולת ושמרי המאכל, ומכאן יוצא הארה אל החצונים. וז"ס שהקליפה וע"ז נקרא צואה בלי מקום (ישעיה כח ח), וכמ"ש (שם ל כב) צא תאמר לו, כי משם הם נזונים, ומצד הפנים אי אפשר לחיצונים להתאחז, לכן הושם הצינור זה באחוריים, כי שם הם נאחזים וניזונים. וז"ס שיש ע"ז הנקרא פעור, אשר עבודתה בכך לפעור עצמו ולהוציא הזוהמא אליה, כי זהו מזונה ממש, ואין שפע נמשך לה כי אם עד"ז. והנה יסוד דאבא הוא מן החזה דז"א ולמטה, והוא ממש מכון מבפנים נגד נקב וצינור האחור הנקרא פעור. וזשארז"ל (פדר"א מד) ע"פ (דברים ג כט) ויקבור אותו בגי מול בית פעור, כי כל זמן שפעור עולה ומקטר רואה את משה קבור שם, שהוא יסוד אבא, ונטמן שם, ונרתע ושב לאחוריו ואינו מקטר על ישראל, והדבר מבואר. ובענין פרעה מלך מצרים בארנו ענין זה של פעור, איך הוא קשור עם העורף שהוא פרעה, וע"ש היטב, ושם נתבאר.

והנה נקודה זו נקרא נקודה דאמצעיתא דחורבא דעלמא, שהוא מקום אחיזת הקליפות המחרביין את העולם, ולהיות שהם בחי' חורבן ושממון, לכן לא הושמה נקודה אחרת שנית (פי' בחצי העליון דז"א באחוריו) [בחצי העליון באחוריו], ואינו דומה לצד פנים שיש בו ב' נקודות כנ"ל. וטעם הדבר לפי שבאחור הוא מקום סטרא דחורבא, לכן נגד חצי התחתון, שהוא ישוב עולם הזה התחתון, יש כנגדו אחיזה אל החצונים שהם בחי' נקודת האחור כנ"ל, שהוא הנקרא נקודה דחורבא, אבל בחציו העליון, שהיא בחי' ג"ע הארץ, הנקרא אימא עלאה סתימאה, אין שם כנגדו אחיזה אל החצונים מצד

האחור, כי אין החצונים נאחזין באמא כנודע, לכן אין באחור רק נקודה א' לבד בחצי התחתון, אבל מצד הפנים הם ב' נקודות. והנה ז"ש לשון המאמר, בתרין נקודין אתפרשת מלכו דשמיא (כו') סטרא דקדושה כו', פירש (ב') [כי] נקודין אלו שניהן הם בצד הפנים של ז"א הקדוש, אשר אין שם רק סטרא דקדושה לבד, פירוש שאין אחיזה אל החצונים בהם רק בנקודת האחור לבד. וקרא לבחי' צד הפנים סטרא דקדושה לסבה הנ"ל, וביאר עניינם ואמר, כי הנקודה א' תתאה הלא היא ירושלים כי היא למטה [ב]ארץ השפלה, לכן איננה נקרא סתימאה, כי הרי היא גלויה לעין כל בריה.

וז"ס (תהלים נ ב) מציון מכלל יופי אלהים הופיע, (ירצה כי מציון הוא יסוד דז"א אשר היסוד הזה נקרא מכלל יופי), בסוד (בראשית לט ו) ויהי יוסף יפה תואר, ובסוד (ויקרא יט לב) (והדרת פני) [הדרת פנים] זקן, כנודע. הנה מבחי' ציון הנזכר אלקים, שהיא מלכות הנקראת רחל, הופיע וקבלה הארתה משם ע"י ציון שהוא היסוד דז"א כמבואר אצלנו ענין הארה זו, והוא ענין הה"ג שבז"א שיורדין עד היסוד, ומשם ניתנים אל הנוקבא (העומדת באחור) [דרך אחור] בדעת שלה. ולא עוד, אלא שאפי' הב' חסדים המגולין הניתנין ג"כ לרחל אינן ניתנין אליה עד שירדו תחלה ביסוד דז"א, ואח"כ עולין משם בסוד אור חוזר, ואז ניתנין אל רחל כנודע. נמצא, כי כל הארות רחל הנקראת אלקים הוא מציון מכלל יופי, שהוא יסוד דז"א. וכבר נודע כי הוי"ה אלקים הוא חיבור ז"א ורחל, לכן ירושלים שהיא בחי' רחל היא כנגד פי היסוד של ז"א הנקרא נקודה תתאה.

אמנם נקודה העליונה הנה היא נקוד' עלאה סתימאה, והיא נקודת טבור שהוא סתום, וזהו נקודה עלאה למעלה ממקום נקודה תתאה שביסוד כנ"ל שהיא תתאה ופתוחה. אבל נקודת הטבור עליונה וסתומה והיא בחי' ג"ע הארץ, בחי' אמא (עלאה) הסתום מעין כל בריה, בסוד (ישעיה סד ג) עין לא ראתה וגו', גם היא עלאה בסוד (תהלים כד ג) מי יעלה בהר ה'. והנה נקודה עליונה היא אמצעית לכל ג' נקודות, כאשר אנו משערין כל אורך העולם ישוב וחורבה, שהוא כל בחי' ז"א. נמצא שנקודת הטבור מחצית הגוף ממש כנ"ל, אבל נקודה תתאה היא מחצית בחי' ישוב שהיא רחל כנ"ל. והנה כנגד נקודה זו תתאה אשר בצד פנים, יש מכוונת נגדה ממש בצד האחור נקודה אחרת השלישית, ונקרא נקודה דחורבא כי שם נאחזין החצונים כנ"ל.

ונחזור לענין יהושע וכלב, כי אלו לבדם נמלטו ונתקיימו ונכנסו לארץ, לפי שאינם מבחי' מרגלים כנ"ל, רק הם [מ]בחי' ב' הבלים ואורות הנ"ל, שהם (מ)פי הטבור ופי היסוד, ומשם יוצאין יהושע וכלב, ובזה תבין איך הם מכלל דור המדבר ועם כ"ז נתקיימו ונכנסו לארץ. והענין הוא, כי להיות האורות אלו יוצאין מצד הפנים של ז"א, מקום שדור המדבר עומד שם, לכן הם מתערבין עם דור המדבר ונכללין עמהם. ועוד טעם אחר, והוא כי דור המדבר יוצאין (מחצית) [בחצית] ת"ת תחתון של ז"א, שהוא מהחזה ולמטה, וגם ב' האורות הנ"ל הם יוצאין למטה מן החזה ולכן מתערבין יחד, אבל להיות כי האורות אלו הם יוצאין מן גופא דז"א (בעצמו), וסבת האורות האלו הם מחמת ריבוי אורות של אמא המתפשטין תוך גופא דז"א, לכן הם בוקעין גוף ז"א, וכיון שמוצא פתח פתוח שהם פי הטבור ופי היסוד דז"א, יוצאין דרך שם לחוץ. נמצא, כי האורות האלו עיקרם מן אורות דאמא, ולכן אין להם שייכות לדור המדבר שהם אורות דאבא, לכן נכנסין אלו לא"י שהיא רחל שהיא מצד אורות אמא. ובפרט כי אלו הב' הם אורות גדולים מאד, כי יהושע וכלב לבדם לקחו כל הב' אורות אלו, לכן היה בהם כח לכנוס לא"י. וז"ש (במדבר יד לח) ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים ההולכים לתור את הארץ, פירוש כי גם הם הלכו בחבורת אנשים מרגלים ההם אע"פ שאינם מכללם, לכן נתקיימו וחיו ולא מתו. ושכחתי מה ששמעתי ממורי זלה"ה בזה איזה מהם (ביסוד ואיזה מהם בטבור), [הוא] יהושע או כלב, ואני מסופק אם שמעתי כי כלב גימטריא ב"ן שהוא הוי"ה במילוי הה"ן היוצאת מן יסוד ז"א אל הנוקבא רחל, אבל יהושע הוא יותר עליון ממנו והוא מהטבור. אבל היותר נלע"ד שהוא בהיפך כי יהושע הוא הבל היוצא מיסוד דאתגלייא הבל רב וגדול, וכלב הוא הארת הטבור שהוא הארה מועטת לפי שפתחה סתום כנ"ל, לכן היה יהושע מלך על ישראל משא"כ כלב. וגם כי הרי יהושע מיוסף אתי, והוא יסוד, א"כ הבל היסוד הוא יהושע.

(ח) אמר הקב"ה להקריב אז שער עזים אחד לחטאת לה', כי השעיר הנה הוא מסטרא דס"מ וחולקא דיליה, ובסוד (בראשית כז יא) הן עשו אחי איש שעיר וכמ"ש בפ' תצוה (קפה ע"א) ופקודי (רסט ע"א), ולכן כאשר מקריבין אותו לה' הנה נעשה בזה ב' פעולות שהם הפכים זה מזה וכנ"ל סי' ז': אחד, הוא כי ע"י שמקריבין לה' את השעיר שהוא מסטרא דיליה, הרי מוציאין בזה את בלעו מפיו, ולא עוד אלא שנעשה בו דין ע"י שמקריבין את האימורין ע"ג המזבח, וע"ד שאמרו בפ' פקודי (רלז ע"א) דהא כד אתעביד דינא בסטרא דא אתכפיין כל אינון דשלטין מסטרא כו' ע"ש, וכן בפ' צו (כו ע"ב) שכל קרבן שהוא מסטרא דיליה כשהוא נקרב על המזבח הנה אשא דמדבחא מבערא רוח מסאבא וזינין בישין מעלמא, והרי מתרחק ע"ז הס"מ מהשכינה הקדושה, ונדחה והולך לו. פעולה השנית הוא הפכו ממש, והיינו כי מאחר שע"י הקרבן שעיר הוא נדחה מגשת אל הקודש, הרי יזעק חמס ושוד על שברו, ויתחזק בכל תוקף ועוז להלשין ולקטרג בכל האפשרי. ולזאת הנה משחד אותו הקב"ה וממשיך אליו במקום שנדחה ונתרחק שפע יניקה ג"כ מאותו הקרבן שעיר, ויש לו מהקרבן שעיר חלק והנאה יותר גדול משאר כל הקרבנות שאמרנו לעיל סי' ז', כי ע"י שהשעיר הרי הוא מסטרא דיליה כנ"ל, ולכן כאשר נקרב הוא לה' ומתעורר על ידו התפשטות אור וברכה בכל העולמות כולם כנ"ל סי' ז', הרי נמצא כי יש לו שייכות גדול באותו האור והשפע, כי הרי השעיר שהוא סטרא

דיליה הוא עתה הגורם את כל זה, ולכן הוא נוטל חלק בראש מאותו האור והשפע הנמשך ע"י הקרבן שעיר, והוא ע"י שהוא מסטרא דיליה כנז', והרי יש לו בזה שייכות גדול (דע"ה ח"ב קנז ע"א).

קצה ע"ב

(ט) אמנם יען מצאנו בדברי חז"ל בענין הזה שתי בחי' אם בחינת נחש שבא על חוה הנקבה ואם בחי' שפחה כי תירש גבירתה ומזדווגת עם צדיק עליון כנז' בפ' בשלח בדף ס' סע"ב בפ' ויאמר אם שמע תשמע כו' וזה ביאורם כי כאשר ישראל חוטאי' ועולה הפגם עד ז"א כפי ערך החטא שהוא ואז נכללים הקלי' עד בחי' שם אלהים קדושים שמחוץ לז"א ויש יכולת לזכר של הקלי' להדבק ולכלול עצמו עם שם אלהים קדושים המקיף ביסוד דז"א וכאשר מזדווג עם נוקביה אז נחשב כי הנחש בא על חוה וטעמה טעם מר ממות וכאשר החטא אינו כל כך חמור ואינו פוגם רק בנוקבא דז"א אז הנקבה של הקליפה לבדה יש בה כח להכליל ולהאחז בשם אלהים קדושים אשר בנקו' ציון שהוא יסוד הנקבה ואז נאמר ושפחה כי תירש גברתה כי היסוד הזכר משפיע לחוץ ויונקת משם השפחה הטמאה וזכור שתי בחינות אלו אבל כבר הודעתך כי ח"ו אין הכוונה לומר שהקליפה עצמה עולה עד שם לא בז"א ולא בנוקביה ח"ו רק שבערך שנכללין הקליפות ההם באותו אלהים קדושים אשר עומד מחוץ לספירות מסוף העשיה עד רום האצילות לכן אנו אומרים כי ח"ו נחשב זה כאלו ח"ו בא נחש על חוה או כאלו שפחה תירש גבירתה וזהו סוד מ"ש בפ' ויקהל דקצ"ה ע"ב ענין נחש דפתי לאחת' ועאל בין קלא לקלא כו' והם יסוד שבה ומפסיקין ועומדין בין זה לזה ולוקחים השפע ע"ד הנז' (שער מאמרי רשב"י).

(י) אמנם הנה הענין דשתי דמעות הם נזכר בזוה"ק בכ"מ, בהקדמת זוהר בראשית (דף ד רע"ב) ובפ' שמות (יח ע"א ודף יט סע"א ורע"ב) ופ' ויקהל (קצה ע"ב וקצו ע"א). וראיתי בספר אור החמה פ' שמות הנז' הובא שם דברי הרח"ו ז"ל, וכן דברי הרמ"ק ז"ל, ופירשו שניהם כי מ"ש שהקב"ה מוריד שתי דמעות לים הגדול, הוא ע"ד שכתוב (שיה"ש ו יא) אל גינת אגוז ירדתי. ואמרו בזוה"ק (שמות טו ע"ב) כי מה דאמר ירדתי, הוא ע"ד שאומרים ירד פלוני למרכבה, וכן הוא הכוונה כאן, כי האי ירידה עלייה הוא, שעולין הב' דינין להמ"ס, ושם הם נמתקין, כי מיתוק הדינין הוא לעולם ע"י עלייתן בשרשם כנודע. וזהו שאמרו שהקב"ה מוריד שתי דמעות לים הגדול, ור"ל שעולין להמ"ס שהיא הימא רבא, ושם הם נמתקין. וכן פי' הרמ"ק עוד בפ' ויקהל (קצו ע"א), אמנם בהגהות מהרח"ו ז"ל על גליון הזוהר שם (קצה ע"ב) פי' בדרך אחר ע"ש. ונראין דברי הרח"ו והרמ"ק ז"ל אשר בספר אור החמה, ובפרט המ"ס ששם הוא עומק מחשבתו ית"ש, והיא נקרא בספר יצירה (פרק א מ"ה) עומק אחרית, שהיא סוף הכל, שבה ישובו כולם, וכמ"ש בספד"צ (פרק א ד ע"ב) ביה סליקו וביה סלקן כו'. הנה נופל שם היטיב לשון ירידה, כי כל עניינה הוא ע"ש העתיד, על תכלית העתיד בסוף הזמן האחרון, ולכן אמרו לשון ירידה הגם שאותו ירידה עלייה היא. אמנם ענין העלייה הוא בעניינינו, ר"ל שנכללין בשרשם אשר בהמ"ס, ועי"ז הם מתבסמין ונמתקין (דע"ה ח"ב צג ע"ב).

רטז ע"ב

(יא) נודע כי אבא ואימא כל אחד כלול מן עשר ספירות בפרצוף אחד שלם אבל ז"א אין בו רק שש קצוות בלבד אמנם בזמן הגדלת המוחין אז ניתוספה לו י' בראשית ו' זעירא שלו ואז נשלם לעשר ספירות גמורות והנה זהו סוד שם ההויה כי אבא שיש לו פרצוף גמור ב"ס רמוז ב' של ההויה"א אבל ז"א שאין בו רק שש קצוות נרמז באות ו' של ההויה לפי שאין בשורשו רק ו' קצוות ובזמן המוחין ניתוספה י' בראשית ו' זו כנז' שהם סוד המוחין ואז נשלם ל"ס ולכן אותם ג' ראשונות אינם בו בקביעות כי על ידי תפלותינו הם באים. ואח"כ חוזרים ומסתלקין ולא נשאר בו בקביעות רק השש קצוות בלבד כנודע אצלנו וכיון שהשלשה ראשונות אינן קבועות תמיד בו אינו נקרא רק בשם וא"ו בלבד ואמנם לעתיד לבא שאז אין היצר הרע ואין רמאות ועבירות בעולם יהיה הז"א קבוע תמיד אף בשלשה ראשונות ויהיה תמיד שלם בפרצוף של עשר ספירות גמורות ויהיה שקול בערך אבא ויהיה נקרא באות י' כמו אבא ואז במקום מה שהוא עתה שם יהו"ה יהיה אז שם יהו"ה באופן כי זווג עליון דאבא ואימא יקרא יהו"ה וזווג תחתון דז"א ונוקביה גם הוא נקרא יהו"ה ולא יהו"ה ובהתחבר יחד שני הזיווגים יקראו בשם יהו"ה זמ"ש גם תשלום הפסוק ה' אחד ושמו אחד רוצה לומר כי עתה בהיות שהז"א לפעמים הוא ח"ו פגום וחסר ואין בו רק שש קצוות איננו יכול להזדווג עם נוקביה ולהתיחד תמיד עמה ביחוד אבל לעתיד שיהיה ז"א גם הוא שוה אל ערך אבא שלם ב"ס לכן יהיה ה' שהוא הז"א אחד וגם נוקביה תהיה אחד ויתייחדו יחד שניהם ביחוד אחד תמיד ע"ד אבא ואימא שתמי' הם ביחוד אחד דלא פסיק זווגייהו לעלמין (שער מאמרי רשב"י).

עי' בפ' האריז"ל במאמרי רשב"י כי לעתיד יתעלו האותיות ו"ה ל"ה ויהא כל השם ברזא דיהיה ע"ש. אמנם אין כוונתו שיתבטל הו' ויעשה לי' אלא כוונתו הוא שיושלם הו' להיות במוחין שלימים תמיד כמו הג"ר וז"ש ברזא דיהיה, ור"ל שיהא גם לו' מוחין תמידין דהג"ר לעולם, אבל התפשטות הו' א"א שיתבטל ח"ו כי הי' שהוא אבא אין לו התפשטות שהוא רק עד החזה וכן הה' עלאה היא רק עד הטבור, משא"כ הו' הוא מתפשט עד למטה כולו ועיקר התחלתו עתה הוא רק מהטבור אבל לעתיד יתעלה התחלתו ג"כ עד ראש אבא, משא"כ א"א אין להם התפשטות אלא ע"י שמתלבשין בזו"ן והרי יתעלו הו' להיות ברזא די' אבל לא יתבטל התפשטותו למטה, ויהיה הו' בבחי' הבריח

התיכון המברח מן הקצה אל הקצה, וראיה גמורה לזה כי הרי אמר האריז"ל שלעתיד יתבטלו המ"ה וב"ן ויתעלה להע"ב וס"ג ואם נאמר שיעשה הו' ל"י הלא אי אפשר למצוא כלל החשבון דע"ב וס"ג אמנם מה שישתנה לעתיד הוא הווין שבצורת ההי"ן כי עתה הם ווי"ן קטועין בלי ראש וכמ"ש בזווגים פ"ד ולעתיד יושלמו לוויין עם ראש (לש"ו). ע"י דע"ה ח"ב עה ע"ד.

אין א"ס ית"ש מתגלה ומראה יחודו בהאותיות וה דהשם כשהם בפנ"ע בלתי האותיות יה כדי שלא ינקו החיצונים מהארתם ח"ו, ואינו מתגלה יחודו בהם אלא רק כשהם עם האותיות יה דוקא, כי יה, שהם חו"ב, הנה הם לא היו במיתת המלכים כלל, ולא יצא מהם סיגים, הנה מתפחדים החיצונים מאד ובורחים מהם, כי זוחלים ורועדים מרשפי אש שלהבת יה השורף ומכלה את כל החיצונים, ולכן כל זמן שיש עדיין מציאות הס"א בעולם, אינו מתגלה א"ס ית"ש את יחודו בהאותיות וה, אלא רק כשהם בצירוף יה דוקא. וזהו מה שאותיות יה לבד יש בהם לבד ג"כ קדושת השם, משא"כ בהאותיות וה לבד, והטעם והסיבה הוא כנז'. וזהו הענין דאין שמו שלם עתה, משא"כ לעת"ל כשימחה שמו של עמלק ימ"ש, ויכלה כל הס"א לגמרי, אז יתגלה ויתראה היחוד דא"ס ית"ש ב"ה כמו ב"ה, והוא רזא דיהיה שאמרו בזוה"ק (ויקהל רטו רע"ב), ויושלם אז שמו ית"ש לגמרי ובשלימות (דע"ה ח"ב קיז ע"א), ע"י דע"ה ח"ב קס ע"ג, יושלם ג"כ הו' שבה' שניה ע"י שתעלה אז באימה (כללים ח"א פג ע"ב), ע"י ע"ח שער התיקון פרק ג (כללים ח"ב עז ע"ב), ע"י כללים ח"ב קטז ע"ד, יתעלו ויוכללו המ"ה וב"ן ג"כ דהע"ב וס"ג כי הנה יתפשטו האר"א עצמן ג"כ עד למטה ויוכללו הזו"ן באו"א ולא יהיו עוד או"א קצרי קומה כלל והוא עומק ענין רזא דיהיה שאמרו בזוה"ק ויקהל רט"ז ב' כי יתפשטו או"א עצמן ג"כ למטה וכן יתעלו הזו"ן ג"כ למעלה ויהיו או"א וזו"ן שניהם שוים ויוכללו זב"ז והוא רזא דיהיה כי יהיו הזו"ן ג"כ בסוד י"ה (כללים ח"ב קלא ע"ב).

כאשר תתבטל הפרסא הנה תתגלה בה אור מקורה ותעשה היא אז לראש פינה ויהיה אורה גדולה מן השמש וכן יתגדל ז"א בהמוחין דגדלות שני כי יוכלל בהאבא עצמו ויתעלה אז בסוד יה"ה שאמרו בזוה"ק ויקהל רט"ז ב' כנ"ל סע"ד וכן יתעלה אז גם האצילות כולו לעלות בכל החג"ת דא"ק ולהכלל בהעקודים ובהא"ק עצמו וכ"ז הנה הוא שליטת הע"ב וס"ג דלעתיד שיאירו ויתגלו הן הע"ב וס"ג הכלליים שבא"ק והן הע"ב וס"ג שבהא"א דהאצילות ויאיר אז רק הארת הג"ר בכל מקום ר"ל גם ובכל הז"ת כי יוכלל הז"ת בהג"ר ויאיר אז רק אור הג"ר לבד (כללים ח"ב קלב ע"א), אות ו' הוא בהוה, שהוא מזמן הבריאה והלאה בכל משך ימי העולם, כי הו' הוא מורה על הגילוי, וגילוי ית"ש הוא רק מזמן הבריאה והלאה, כי מאז נתגלה לזולתו. ובהוה ה' נעלם, משום שהגילוי דאות י' הוא יהיה רק לעתיד (ביאורים ח"א דף ב ע"ג).

רכו ע"א

(ב) ידוע כי האוירא ומ"ס הן ראשית ז"ל, והן מ"ד ומ"ן הראשונים שמעלין, והן ראשית הכל, ובמחשבה אתברירו המלכים, שהוא במ"ס, והוא כורסיי' דשביבין. והנה כל מ"ן הוא ברדיפו דרדיף לגבי עלאה מניה, ולפי שהוא שורש המלכים של ב"ן, לכן כל הענפים נמשכין אחר השורש. ולפי שמ"ס היא מהמלכים, ונמשך למעלה, נמשך הכל אחריה. ואוירא שרשו מלמעלה, מרדל"א, שהוא א"ס, נהיר במ"ס, ונמשך האור מלמעלה, כמו שהוא מאיר בתחתון, כן כל העליונים למעלה. וז"ש רשב"י (רסח ע"ב) "ארימית כו' לעילא לעילא דכד כו' והוא רעותא" כו'. וכ"ה כל מ"ן שבאיש ואשה ג"כ, שהאיש ממשך מ"ד מאוירא שלו, לכן הוא לבן, והטעם לפי שמחשבתו באשה למטה ממדרגתו. והאשה ממשך מ"ן ממוחא, לכן הוא אדום, כורסייה דשביבין, ששם הוא אש, והטעם כנ"ל, שמחשבתה באיש שהוא למעלה ממנה. וזהו והתקדשתם, שלעולם יפנה מחשבתו למעלה בקדושה, וע"י כך ממשך מ"ן, ומשפיעין לו מ"ד מלמעלה, נשמה קדושה. וז"ס (זכריה א) שובו אלי ואשובה אליכם, שצריך התעוררות מלמטה תחלה. וז"ש (תהלים ל"ו) אדם ובהמה תושיע ה'. והוא סוד הקרבן, שבהמה הוא ב"ן, והיא עולה באש, שאש הוא המעלה, בסוד כורסיי' דשביבין. וכן עולה כל נוק' ונוק' למעלה עד א"ס. והוא מ"ס שעולה עד ההוא פריסו. וז"ש רשב"י בענין הקרבן דסליק עד א"ס. ואמר "ההוא (מאמר) [אוירא] כו'. וז"ס עון קרי שמוריד שם מ"ה ח"ו מ"ד, והוא חורבן גדול. וכן לימוד קבלה למי שאינו ראוי. כי כל משפיע הוא מ"ד. ולהגון הוא מצוה גדולה עד מאד. וכן למסור ד"ת לכותי. וכן כל משפיע יראה למקבל טוב. והמשכה ראשונה היה במ"ס, ואח"כ כשנאצלו או"א ה"ה קרובין לבירור המלכים, לכן המשיכו או"א ועלו במחשבתם למ"ס. וז"ס כל העליות, שהוא עליות הנשמה במחשבתה, והוא סוד כל העליה. וממשך המ"ס את או"א אליה, וזהו מ"ן שלה. כמו מקודם שבמ"ן הראשונים העלו מבחר הברורין שהן או"א, והשאר של ז"ל, וכ"ש שלמטה אינן ראויין אליה. וכ"ה או"א, מ"ן שלה כשעולין אליה, והיא ממשך אותן אליה. אבל א"י להמשיך אותן עד שמעלין את עצמן מקודם אליה, ובעלייתן אליה המשיכו הן מ"ן מבחר הברורין שנשארו, והן ז"ל. וע"י המ"ן ירדו מאוירא מ"ד אל מ"ס, וממ"ס אל או"א, וע"י ז' נתבררו ז"ל במ"ה וב"ן, כי כל בירור הוא תחיה, שיורד מ"ה אל ב"ן, ואז נעשו ז"ל. ואח"כ המשיכו ז"ל עצמן אל או"א, והכל כנ"ל, עד שנתברר הבריאה. וכן עד העשיה, עד שנולד האדם באחרונה. ועתה תולה באדם שהוא אחרון להמשיך מחשבתו למעלה, וע"י יעלו מ"ן אליו, והוא יהיה מ"ן למלכות העשיה, וכן ממדרגה למדרגה עד א"ס. ולפי נשמתו ומחשבתו הטובה כך הן הברורין. ד"מ אם נשמתו ממלכות דבריאה וכן כונתו לשם מעלה מבחר הברורין שראוין אל מלכות דבריאה, ויורד ג"כ מ"ד ג"כ בזה הערך. ואף שכל הברורין שוין בעלייתן, וכן המ"ד בירידתן, שהן הכל ממדרגה למדרגה, מ"מ הברורין הן עצמן לפי מדרגת

נשמתו ומחשבתו. ותדע שכל העליות הכל במוח של כל העולמות, כמו המחשבה של האדם. וכל הירידות הכל באוירא. והלימוד לאחרים גדול המעלה מאד, שלימודו הוא מ"ד, לפי שמשים מחשבתו במי שלמטה ממדרגתו, והתלמיד מעלה מ"נ. אבל כשלומד מעצמו הוא נקבה לבד, מקבל מהספר ולא מאדם, והוא כמו הגשמים שאינן באין מלמעלה, שנדמין לספיחים. וזהו מעלת החבורה. וז"ש הרבה קבלתי כו' ומתלמיד כו' (תענית ז ע"א). שאז הוא מקבל מאוירא כו' (יהל אור).

(יג) ר"ל היכל ראשון והוא דרגא דיסוד, כמ"ש בדף רנ"ח ובפרשת בראשית דף מ"ה, יוסף הצדיק עמודא דעלמא נטיל היכלא דספיר רוחא דאקרי לבנת הספיר כו', והוא יסוד עם עטרת היסוד כמ"ש ל, והוא יסוד ומלכות של ע"ס הפרצוף, אבל מלכות (פרצוף) פרטי, כי בכל עולם יש מלכות פרטי כידוע, והוא ארץ של אותו העולם, כמ"ש אתהלך לפני ה' בארצות החיים. וכ"ה בכל עולם, שמים וארץ, שמים מדור המלאכים, וארץ למדור הצדיקים. והן ז' מדורין כמ"ש דף מ ע"א כג"ד אית לארץ עלאה ז' מדורין אינון כו', דא כג"ד כו'. ור"ל לתתא בעולם הזה ז' מדורין הן בארץ, והן ז' ארצות, ועלאה הוא תבל, שלא נברא אלא בשביל הצדיקים (שנאמר כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל). וכן הוא בכל עולם, והן ז' ארצות שחשיב שם דף ל"ט ומ', ד"א ואת הארץ כדקאמרן לאסגאה וכו' ארעא דלתתא דאיהי (כו' עיי"ש עד) כג"ד אית לארץ עלאה ז' מדורין כו'. והענין כי תהו ובהו כו' הן ד' יסודין של הארץ כמ"ש בזו"ח פרשת בראשית ע"ש, והן חג"ת, ג' יסודין, ובינה. ובינה או מלכות יסוד הרביעית, כידוע בסוד המרכבה. וז' המדורין הן כסדר ז' ההיכלות, ארץ יסוד ומלכות, ושם תהום, כידוע בסוד תהום שהוא ביסוד דנוק', ושם מ"נ. אדמה גיא, הם נו"ה, והן פני תהום, רגליה יורדות כו', שהוא אותיות תהום כמ"ש בתיקונים ובזו"ח. נשיה הוא ת"ת, והוא תהו, וז"ס גיד הנשה של יעקב, ולפי שהוא בנוק', לפיכך מקום השכחה. משא"כ בדכורא שם מקום התורה, וז"ס (ע"ז ט ע"א) ב' אלפים תהו, ב' אלפים תורה ב', אלפים ימות המשיח, שהן ג' דרגין: מלכות, ז"א, בינה כידוע. ציה היא גבורה, חשך כידוע, והוא על פני תהום, כי גבורה הוא ע"פ מלכות כידוע. [והוא ע"פ, שהן נו"ה, כי סדר היכלות, גבורה על נו"ה, וכן כאן נשיה למעלה, וארקא חשיב למטה. חג"ת כסדר, אבל ת"ת עולה למעלה מחסד, וכן בקרא תהו והו וחשך כסדר מלמעלה למטה, ג"ר, ע"פ תהום ג' האחרונים, ורוח אלקים מדור העליון שכולל ג"ר. ורוח כו', הוא רוח העליון, על פני, הוא רוח מרוח (ס"י פ"א מ"י). מים הוא מים מרוח (משנה י"א), ה' של המים הוא תהום העליון, שם אש ממים, והוא ד' דרגין שכולל העליון, וששה מדורין, בסוד ד' רגלין ו' דרגין.] ומשם המים יורדין בסוד גבורות גשמים. בהו, הוא חסד, כמ"ש בתז"ח ומסט' דימינא. ובהו, בו הוא, ואמר שם דעולם חסד יבנה, דמסטרא דחסד אתחבר עמה דכורא, לא תהו בראה לשבת יצרה, ע"ש. ולזה (אמר) שם דלא אתנשי. תבל הוא בינה כולל ג"ר, והוא הארץ שלנו שמתוקן לצדיקים וכנ"ל. וכן ברקיעין ערבות, ששם נשמות של צדיקים, וכאן תהום עליון בסוד בינה כידוע, והן ב' תהומות תהום של תהום קורא לתהום עלאה, אמר חשור מימין (תענית כה ע"ב) מ"ד כידוע, ולתהום תתאה אומר אבע מימין מ"ן, וזהו מרחפת על פני המים, הם המים שבתבל, תהום העליון, לרוקע הארץ על המים. והארץ הזאת היא בינה, והמים שעלי' שנאמר יקו המים אל מקום א', ולמקוה המים קרא ימים, הוא חכמה כידוע, והוא מים מרוח. ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים הוא כתר, שהוא רוח כמ"ש בס"י (פ"א מ"ט). ויקרא אלקים ליבשה, ארץ הוא בינה, מעמד ב"א, והוא על המים, תהום עליון כידוע. וכ"ה בכל עולם, מלכות הפרטי הארץ, וע"ס עד עטרת היסוד של אותו העולם הן ז' היכלין, שהן ע"ס ג"כ, כמ"ש לקמן בעה"י (יהל אור).

רמז ע"א

(יד) ר"ל, דעיקר חשמל הוא כשנכלל בהיכל שלמעלה דמניה נהיר כמ"ש ל, וקיימא בנהירו סתימא דנהיר מעילא ובנהירו דנהיר לתתא. והענין כמ"ש (חגגיה דף יג ע"ב) חשמל עתים חשות עתים ממללות, וחשות הוא סתימו דלא אתגלייא, וממללות הוא ההתגלות, והן בב' מקומות בעיינין ובשפון כידוע. ובעיינין הן גוונין דמתחזיין ודלא מתחזיין כנ"ל, וזהו "כעין". ובשפון הן חשות וממללות, וכמ"ש ברע"מ פרשת פנחס רכג ע"ב, ועוד למנצח, תמן מל עם נצח, ודא מל מן חשמל, הוד ונצח אינון לקבל תרין שפון. ובג"ד אתקריאו שפון חיוון אשא ממללן כו', דמסט' דגבורה אתקריאו חיוון אשא כו', ר"ל דחש הוא נצח, ומל הוא הוד, וזהו למנצח, נו"ה. והענין כי היכל נצח לא אתגלייא כלל, והיכל הזה, כד אתקשר בהיכל התחתון מתגלה, והוא נהיר דלעילא ונהירו דלתתא, לכן הוא חשמל. וכ"ז בהתכללות בהיכל עליון ותחתון, וסדר התקשרות, בתחלה בהיכל תחתון ואח"כ סליק בהיכל הזה, ואז נולדו השרפים, ואח"כ עולין ב' ההיכלות והרוחין אל היכל נגה, ושם נכללו כא', לכן שם נעשו החשמלים, כמ"ש דף רמט ע"ב, ואלין מלאכים דאקרון חשמלים כו', וז"ש כעין חשמל. והוא כאשר עדיין לא נכלל ברוחא של סט' דשמאלא הדרניא"ל וברוחין של היכלא קדמאה, שאז עדיין אינו נגלה וא"א לומר חיות אש ממללות, ולזמנין איהו חשמל כאשר נכללו בו כל הנו"ל, ואז נעשו השרפים כמ"ש למטה, כד אתכליל רוחא ברוחא כו', ואלין שרפים. וז"ש בגין דמניה קיימין כו', ואז הוא חשמל חיות אש ממללות, וזהו עתים ממללות, וכשנכלל היכל זה בהיכל נגה, אז עתים חשות, ששם כולם נעלמים בה. ואמר חיות אש שיצאו מסט' דשמאלא מאש שברוח הב' שנכלל מאש ומים וכנ"ל ברע"מ. ולכן הן ממללות, מ' דוממת, ש' שורקת. וכאן הוא אש ומים כנ"ל, עצם השמים דכלילא באש ומים, ולכן כאן החשמל (יהל אור).

(טו) הענין, כי מלכות נק' חקל תפוחין קדישין, חקל נגד נה"י, ששם נק' שדה. תפוחין נגד חג"ת, ששם ג' גוונין של התפוח, ג' אבות, שהן ג' גוונין הקשת, כמש"ל. קדישין נגד חב"ד, בסוד שמן משחת קדש, במוחין. וכ"ז הוא בפרצוף שלה, שהן נגד נה"י שלו, והן ג' היכלות. ונק' בהיכל ראשון שדה, בסוד כי בשדה מצאה. ובהיכל השלישי, ששם חב"ד דילה נק' קדישין, ששם משחת קדש, כמ"ש לקמן דף רמט ע"א, האי רוחא איהו רוחא דכיא כו', מההוא משחא דרבות קדשא דנגיד מעלמא דאתי נגיד ביה, ומההוא משחא אתברי ואצמח כו', ובהיכל הזה נק' תפוחין. וכאן ג' גוונין דתפוח כמראה הקשת כמש"ל, ובאד"ר דף קלג ע"ב, פתח ר"ש ואמר כתפוח בעצי היער וגו', מה תפוח זה כליל בתלת גוונין. כך קב"ה תרין תפוחין כליל שתא גוונין ותרין תפוחין אלין דאינון כו', כללא דכל שתא תיקונין דאמינא ובגיניהון באור פני מלך חיים, ותאנא מהאי תפוחין נפקין חייין לעלמא כו', וכן כאן הן שתא גוונין, תלת כלילין בתלת שב' רוחין דכאן, הן ג' גוונין וב' רוחין של מטה, שבהן ג' גוונין שנהורא שמאלא, חוור וסומק כאחד, והן נחשבים לא', כמש"ל והן ששה גוונין, והן ז' כמו התפוחין, שהן תיקון ז', והוא בחג"ת שכוללים נה"י, ועם מלכות הוא ז'. ואמר שם, ובהאי דלתתא הוא אמת, שלכן חותם הקב"ה בחג"ת אמת, ונק' מהימנותא כנ"ל. ואמר כיון דזכותא נפקא כו', כי התפוחין דז"א כלילין בב' גוונים אש ומים, כמ"ש באד"ר דף רצה ע"א, אנפוי כתרין כו' חוורא וסומקא סהדותא לאו"א, סהדותא לאחסנא דירית ואחיד לו, והן חו"ג, אש ומים. וכן כאן, הרוחא כלילא באש ומים כנ"ל. ושם דף רצב ע"ב, ואתעביד מיניה תרין גוונין כלילין כחדא ונהיר אנפוי ואסהיד באו"א גוונין דאנפוי כו'. ואמר באד"ר דף קמא ע"א, הני תרין תפוחין כד נהירין מב' סטרין מנהירו דתרין תפוחין כו', ולא ישתכח רוגזא בעלמא, ע"ש. ושם דף קלג ע"ב שם, ותאנא מהאי תפוחין נפקין חייין לעלמא, ומתחזיין חידו לז"א, דכתיב יאר ה' פניו אליך, וכתיב באור פני מלך חיים, באור פני מלך, אלין אינון תרין תפוחין כו', כל עלמא מתברך ולא אשתכח רוגזא בעלמא. ובאד"ר שם דף רצ"ה, כד אתנהיר מן נהירו דחוורא דעתיקא חפיה היא חוורא על ההוא סומקא כו', עד הכי אתחזי בההוא גוונין, ע"ש. וכ"ה כאן, כשמתגלה חסד עליון, ונהירו דינין, אז נהיר ההוא רוחא, ואז באור פני מלך חיים (יהל אור).

(טז) זהו לה', וזהו סוד הקרבן, שמתחלה בשריפת אברים ופדרים נזונים הסט"א ורוי לון, וכן בשריפת הנשמה בגיהנם ונהר דינור. ואח"כ מתלבשא רוחא דבהמה, כי אין רוח בעולם מבלי לבוש, וסלקא אל הבהמה דרביע' על אלף טורין, ומתקנין ד' חיות שבמרכבה. וברעותא (ניחוח שמתרגמינן רעווא) דאדם אתתקן האדם על הכסא. ואז אדם ובהמה תושיע ה'. והענין, כי כל החטאים בנפש הבהמית שבאדם. וענין נפש הבהמית הוא כמ"ש בספד"צ פ"ד ויאמר אלקים כו', היינו דכתיב אדם ובהמה תושיע ה', חד בכללא דאחרא משתכח, בהמה בכללא דאדם, אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה, משום דאתכללא בכללא דאדם, כד נחית אדם דלתתא בדיוקנא עלאה אשתכחו תרין רוחין מתרין סטרין, דימינא דשמאלא, כליל אדם דימינא נשמתא קדישא דשמאלא, נפש חיה חב אדם ואתפשט שמאלא כו'. כי הנפש חיה הוא מסטרא דבהמות בהררי אלף, ושם הוא כל השכר והעונש וכל החטאים, אתפשט שכינתא מלבושא דילה, כמ"ש בתיקו"ז ובפ' בראשית דף כב וכג, כי הוא בן כסיל. וכן בזכיות מלביש אותה, ולכן בכל המצות עושין לו לבוש. ולכן מקריבין הבהמה לתקן סטרא דבהמה, ששם צריכין לתקן, ואז נכלל הבהמה באדם. וזהו הלבוש, וזהו סוד שכותבין התורה שהיא משם, על עור בהמה טהורה. [וכל ענין בואו דהאדם לעולם הזה לתקן את הנפש הלבוש הזה, ולכן רשעים אזלין ערטילאין בההוא עלמא, וידעו כי ערומים הם כנ"ל, וז"ס (מגילה יב ע"א) מלמד שהיתה מפשטת בנות ישראל ערומות כו', וכמ"ש בפ' לאסתר ע"ש, כי בחטאי האדם מפשיט נשמות עליונות מלבוש שלהן, וזה הלבוש מתלבש בסט"א, וזהו גלות השכינה בלבושה ג"כ, וז"ס ושתי שהיתה גוזלת לבושין דישראל, ובה נתלבשו בחטאים, ואסתר תיקנה, כי היא שכינה דבריאה כמ"ש ברע"מ. וז"ס שנגזר על ושתי ליכנס ערומה ובאסתר ותלבש אסתר מלכות (בגדי מלכות), וזה היה צרת ישראל ואח"כ גאולתם והבן] (יהל אור).

(יז) והוא מ"ש בפ' בראשית באמצעיתא דהיכלא דא הוא אתר מתקנא לקבלא רוחא דלעילא בגו רוחא דא כו'. וזהו ענג ושעשוע כידוע. והוא באדם טבור, כמ"ש שררך אגן הסהר. והוא נקודה האמצעית דסיהרא, כמ"ש ברע"מ פ' פנחס (רמח ע"ב) ובז"ח פ' בראשית בסתרי אותיות (ז ע"א) שלכן בבטן אמו הטבור פתוח ואוכל ממה שאמו אוכלת (נדה ל ע"ב). והוא אמצעיתא דעלמא. ומשם יוצא המזון לעולם. ושם הוא שכר טוב הצפון לצדיקים לע"ל, שעליו אמר דוד תערוך לפני שלחן, ששם השלחן כמש"ו. וז"ס השלחן בצפון, והוא נקודה האמצעית, ולכן הי' השלחן באמצע הצפון, שמחצי ההיכל ולכותל, ושם מקבל מעלמא דאתי, סוד נקודה דאמצעיתא, כמ"ש בפ' תצוה דף קפ"ד ע"ב בתרין נקודין אתפרשת סט' דקדושה חד דילה וחד דעלמא דאתי כו'. וזהו צפון בגניזו. וז"ס מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, בצפון. והוא פתורא דעלמא דאתי, כמ"ש בסוף תז"ח דף צ ע"א בפתוחו דעינין אתכסי לי ולא ידיע עד דאזדמן לפתורי' זכאי קשוט למיכל. וזהו הענין שכל ימות החול אסור להמשך אחר התענוגים, ובשבת מצוה גדולה להתענג. והענין כי כל המאכל הכל בצפון, בסוד השלחן, ושם מתעורר הס"א, ולכן הס"א מזדמנת על השלחן, וצריך ליתן לו חלקו במים אחרונים, שהוא חובה בהיכל חובה, שהוא נגד ההיכל זה כנ"ל. ושם בצפון צריך זהירות גדול מן הס"א, כי כל ההתעוררת הס"א בצפון, ושם הוא מדור המזיקים, ושם פרוץ ברוח הרביעית. וז"ס מפני מה נברא

העולם בב', שסתום בג' צדדין ופתוח ברביעית כעין אכסדרה, ופתוח לצד צפון, שכל הרוצה לצאת יצא. ר"ל לס"א, ששם מדורם בסוד מצפון תפתח (הרעה). וז"ס גבורים עומדים בפרץ, כי גבורים הם משם, כמ"ש בהתחלת תיקונים (ב ע"ב). וכשהדין מתעורר צריך להתעורר עלמא דאתי, ואז נתמלא כל ההיכל הזה רחמים, והוא בסוד נקודה האמצעית הנ"ל, ואז אין שליטה לס"א, בסוד עלמא דחירו. וכידוע בענין ר"ה, כמ"ש (זוהר תצוה קפד ע"א) פתח ההוא סבא ואמר תקעו בחדש שופר בכס' ליום חגיגו, השתא איהו זמנא לאתער' דינא עלאה תקיפא, וכד איהו אתער, ס"א אתתקף בהד' כו'. וכד מתערי ישראל לתתא בשופר כו', אתער שופרא אחר' כו' ע"ש. וכ"ה בכ"מ שאתער שמאלא. ולכן צריך על השלחן ד"ת, שהוא מאמא עלאה כידוע, ואם לאו הס"א מתער שם, ונק' קיא צואה, כמ"ש (ישעיה כח ח, אבות פ"ג) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה כו', שהוא שלחן דס"א כנ"ל. ובשבת מתער שבת דלעילא, אמא עלאה כידוע, וכל היום הוא שליטה, ונקודה האמצעית אתער, ושם נסדרו השלחנות, ששם שורה השבת, כי צפון מקבל מאימא, כידוע בסוד באר מים חיים. וכל הענג היא מסט' דאמא, ובזה מבסמין לסט' דצפון, שכל ההיכל ניזון מנקודה ההיא, ושם מקבלת מרוחא דלעילא. וז"ס תוספת נשמה. ולכן מסעודות שבת מתפרנס כל ימות החול. וכל שכר העה"ב להפך מריא למתקא, כמ"ש בפרשת בראשית דף ד' ע"א, שז"ס יצה"ר שניתן באדם לבסמא אותו, שהוא טוב מאד, שטוב מתחלתו הוא טוב, אבל הנעשה טוב מרע, הוא טוב מאד. וז"ס שאמרו (בראשית רבה פ"ט ס"ז ז) מאד כו' [זה יצה"ר]. וכמ"ש בפ' תצוה קפ"ז ונהורא עמי' שרא מאן נהורא דא נהורא דאתגליא מתוך חשוכא. וכמ"ש בפרשת בראשית שם מאן מנכון דחשוכא מהפך לנהורא כו'. וזה הנקודה הנ"ל, הוא סוד שבת, בסוד מחללי' מות יומת כידוע. ושם אתרשימו תלת אתוון מאתדבקותא דדכורא, שכנגדן ג"פ יום השביעי, ג' סעודות (שבת, בסוד ענג). ונגד זה נקודה דחורב' בס"א, שנקרא נגע, נגד היכל הזה, למאן דלא מתענג בשבת, כמ"ש דף רס"ה ע"ב באמצעיתא דהאי היכלא אית רוחא אחרא דאקרי נגע. ומהאי נפקא רוחא אחרא דאקרי נגע צרעת, ואיהו קיימא תדיר לסאבא לכל אינון מאריהון דלישנא בישא, יתיר על כל מה דמסאבין ליה. והאי נגע עלאה איהו ממנא על כל אינון פתורי דשבתא, דכד עייל שבתא ולא אתסדרו בענוגא דשבתא כדקא יאות כו' ע"ש. וז"ס הדבור של חול שאסור בשבת (שבת קיב ע"ב). והענין כי הנחש בשמאלא, וכמ"ש ל, ובהיכל הזה מתערי ליה, כמ"ש (רסה ע"ב) ואינון מתערי להא חויה כו' ע"ש. והוא קלקל בלה"ר, והסיתו לאכול מעה"ד, ולכן כאן הוא שני העינים. וז"ס וקראת לשבת ענג, וכבדתו כו', ודבר דבר, אז תתענג כו', שהוא היפוך לנגע ענג, זה לעו"ז כנ"ל (יהל אור).

(יח) ר"ל כל החסדים שמקבלת מן דכורא, מנהר דנגיד ונפיק אתגניז כאן. והוא נטיר, שלא יצאו לחיצונים. וזהו שומר הברית, שהטפה הוא סוד החסדים, וזהו שמירת הברית, שלא יצאו החסדים לחוץ, חסד דמתגלי בפום אמה, כמ"ש בא"ר (קמא ע"א). ולכן ניתן המילה לאברהם. וכל שמירת הברית הוא בסוד זה, וכמ"ש שומר הברית והחסד. וז"ס נתן את הכרם לנוטרים, שכאן הוא סוד שמירת הכרם, כמ"ש לקמן בהיכל הה' דס"א דף רס"ו וכד ישראל עבדי חסד אתכפיא ההוא סט"א ואתחלש כו' וסט' דקדוש' אתתקף. וכד ישראל לא מתערי בחסד כו', וכדין אינון ברכאין דנחתי מלעילא מסטר ימינא ינקי לון שאר עמין, וקיימא לההוא סטרא, (הד"א) [הה"ד] שמוני נוטרה את הכרמים אלין שאר עמין, כרמי שלי לא נטרתי כו'. איש יביא בפריו אלף כסף, הן אלף עלמין דכסופין, שהן בחסד כידוע. והן אלף יאורין דנפקין בסטר דימינא, והוא שומר אותם למאן דאצטרין לאתדבקא ב' כנ"ל. וזהו האלף לך שלמה, ומאתים לנוטרים את פריו, לאותן ששומרים את הברית. ולכן נגד זה ההיכל בס"א היכלא דאקרי שם ערל. ואמר שם ועילא מנהון חד ממנא דאקרי גז"ד, והאי איהו קיימא דלא נטרי כו', ועל כל אינון דמעכבא את קיימא לברייהו. וע"ד קא בעא חויה לקטלא לברי' דמשה עד דגזרת לי צפורה כו'. וכאן גניזין כל החסדים דדכורא בה. וז"ש שומר ישראל (יהל אור).

(יט) ר"ל שכאן עומדים כל הנשמות שיוצאין מברית העליון, שהוא שומר הברית. ומיום שחרב בהמ"ק לא נכנסו בו נשמות חדשות, וכשיסתיי' הנשמות יבוא משיח, כדי שלא יעמד ההיכל ריקן, וכמ"ש (יבמות סב. וש"מ) אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף (פירש"י פרגוד שבין השכינה). והוא ההיכל הזה, שכאן הוא גוף, שלמעלה מזה הוא ראש. והיכל הז' הוא רוחא בלא גופא. וז"ש (יבמות שם) שנאמר כי רוח מלפני יעטוף כו', והוא כמו תפלה לעני כי יעטף, בעטף עולל כו', שנפשו ריקן (יהל אור). אמנם הנה בדברי הרב בשער הצלם (פרק ב), אמר שם כי כוונת מאמרם ז"ל הוא על הצלם שהוא לבוש להנשמה, ועל ידה מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז כי היא אמצעי בין הגוף להנשמה. וכל הצלמים כולם הנה הם מהרפ"ח ניצוצין המתבררים, וכשיוגמרו להתברר כל הצלמים כולם שהם כלל הלבוש והגוף לכלל כל הנשמות אז יבא משיח. וזהו שאמרו, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיושלמו כל הנשמות כולם בהגוף והלבוש הראוי לכל אחד ואחד (כללים ח"א קה ע"ג).

(כ) ר"ל ההוא חיותא זהר הנ"ל, אפיק בכח ההוא רוחא, דהכל כליל ברוחא, אפיק ד' סמכין, שהם שתיים לבד, אופן בתוך האופן. וז"ש כלילין דא בדא ומתקשרן דא בדא. והן שני עפרים. וההיכל הזה הוא מקום השדים כמ"ש בפרשת בראשית (מד ע"ב) ולקמן. ושם החלב דיניק לכלא כמ"ש ל. וז"ס מ"ש בר"מ ויקרא דף ד' ע"א ייני עם חלבי גוף וברית, דכאן הוא שומר הברית, סוד הברית. ונגדו

בס"א ערל כנ"ל. ושם נקר' איבה, נגד זה ההיכל שנקרא אהבה. והוא סוד הכהן, הנני נותן לו את בריתי שלום, בשלום ובמישור הלך אתי כו', שלכן זכה אהרן לכהונה, כמ"ש (אבות פ"א מ"ב) הוי כו' אהב שלום כו'. וכאן הוא בס"א סוד הנחש, ואיבה אשית כו', ואמרו (זוהר ח"ג עט ע"א) כ"ד זיני מסאבותא אשדי בחוה, כמנין ואיב"ה. וכנגדו בקדושה כ"ד מעלות של כהונה, וכ"ד מתנות. וז"ש (סנהדרין לח ע"ב) אדה"ר משוך בערלתו היה, סוד זה ההיכל דס"א (יהל אור).

(כא) ר"ל כי מהיכל זה ניזון היכל זכות. ואמר על שמא דהאי רוחא כו'. ר"ל שנקרא אל, ויונק משדי, שלכן נקרא אל שדי. וכ"ז קאי אלמעלה, שלמה נקרא היכל זכות אל שדי. וז"ס לחם הפנים שעל השלחן, לחם הפנים עליו תמיד יהיה, לקבל תמיד מהיכל אהבה. וז"ס מזונות מצפון, בסוד שלחן. וידוע שהקב"ה זן את העולם בחסד, וכמ"ש נותן לחם לכל בשר, כל"ח, וכמה כיוצא בזה, שלפיכך זן בין לרעים בין לטובים, מקרני ראמים כו', וכמ"ש בר"מ פ' בא (מג ע"ב) שחסד נחית בתהומי תתאי ומתפשט. והענין, כי מימין בא לשמאל, ומשמ יוצא לעולם, כמו מים שהוא בשמאל מימין, כמ"ש בז"ח ש"ה (עג ע"ב), ובסוד גבורות גשמים. וז"ס פרנסה, היינו גשמים. וז"ס פותח את ידך, שני הידים. ואמרו (תק"ז ח ע"ב) פותח בסוד פתח, והוא בסוד הפתח, מים שבא מימין לשמאל כמ"ש בז"ח ש"ה דף נ"ח ע"א [עג ע"ב] יהי רקיע בתוך המים דא נקודת פתח, פשיטו דנהירו דאנהיר כו' בסטר שמאלא ואנהיר להווא סטרא, והשתא אתחליפו, ואתכללו ימינא בשמאלא, ושמאלא בימינא, מים איהו בסטרא דימינא כו', וכדן מים לשמאלא בנקודת פתח, ועל רזא דנא יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וכו' לתת מטר וכו', דהא מים מסטרא דפתח אינון. וז"ס פותח את ידך, שני היכלות, זכות ואהבה, ואז ומשביע לכל חי רצון, מהיכל רצון. וכלל כאן כל האבהן, שהן כלל הכל. וז"ש (ברכות ד ע"ב) משום דכתיב פותח את ידך (יהל אור).

(כב) ר"ל שלכן נקרא שדי, שדי באלקותו, כמ"ש ז"ל (בראשית רבה פמ"ו סי' ג). והוא כאן, שמספיק לכל, וכמ"ש אני אל שדי, אני שאמרתי לעולמי די (חגיגה יב). וזהו לשון שדי. והש"ן בפתח, לפי שנשתנה לשם כידוע. ואמר כמה דמקבלא כו'. ר"ל כמו שמקבל מסט' דימינא, שמספיק לכל, כן גם הוא משפיע לכל, כי כל מי שניזון בחסד, אז הוא די והותר, כמ"ש (מלאכי ג י) אם לא אפתח לכם ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די, וכמ"ש (שבת לב ע"ב וש"מ) עד שיבלו כו'. וכ"ז הוא משרש הפסוק שני שדיך, שכאן הוא השדים, שלכן נק' המניקין שדים, שמספיקין לתינוק שא"צ דבר אחר, והן שנים כנ"ל. וז"ש כשני עפרים כו'. ונדמה לצבי, על קלותו, כמ"ש (כתובות קיב). מה הצבי קל כו'. כמ"ש בתז"ח (י ע"ב) על קל וחומר קולא מסטרא דימינא כו'. כי כל דבר הניתן מימין הוא קל, משא"כ משמאל, היתה יד ה', משא כו'. וכן העבודה שהוא מימין, כמ"ש חשתי ולא התמהמהתי, ואל הבקר רץ אברהם כו', וירץ לקראתם. וידוע ד' רגלי המרכבה הם, שהגוף נכון, (הן שני) ידן ורגלין, שהן ד' היכלות שתחת היכל הרצון. וז"ש (אבות פ"ה מ"כ) הוי עז כנמר, שהוא בהיכל ג', חיה השלשית שבדניאל. וקל כנשר, בהיכל ב' כנ"ל. ורץ כצבי, בהיכל זה. וגבור כו', בהיכל הד'. והתחיל בכל א' מימין. לעשות רצון אביך שבשמים, בהיכל רצון, לאתדבקא שם באביך שבשמים. [ובפרשת בראשית (מד ע"א יח ע"ב) האי רוחא דברקא כו'. עמש"ש] (יהל אור).

(כג) ר"ל שמעורר האהבה של ב' היכלות דנוק' ודכורא, היכל אהבה של נוק' ודכורא כאחד, שהוא סוד ק"ש בהיכל אהבה, סוד הייחוד של ק"ש באחד. ולכן יצאה נשמתו של ר"ע באחד, וכמ"ש (ברכות סא ע"ב) רבי ע"כ א"ל כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה ואהבת כו' מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו כו', היה מאריך באחד כו'. וכמ"ש לקמן ע"ב בר ההוא שלימא חסידא דאת' בסטרא דימינא (כו' ע"ש עד) וע"ד מית באהבה כו'. והוא סוד נכנס בשלום ויצא בשלום (עי' חגיגה טו ע"ב), ששם בהיכל אהבה הוא סוד ברית שלום כנ"ל, והוא נכנס ויצא באלו ב' היכלין דדכורא ונוק', ב' האהבות. וז"ש לעיל והכא איהו כו' רעוא לכל נשמתין דנפקי כו'. והן נשמתין דנשיקין. ואמר לעיל בהיכל אהבה מהיכלא דא נפקין כל רוחין קדישין דקיימין בקיימא דנשיקין עלאין כו' (יהל אור). ע"י שהיה ר' עקיבא עובד מאהבה תמיד הנה אתדבק בימינא, וכשנכנס לפרדס היה כל הילוכו דרך ימין כנז', עד שנכנס בהיכל אהבה דבריאה, שהוא אהבה זוטא, והוא ימין של השכינה המתלבשת שם, והיא שם בסוד המאור הקטן, לכי ומעטי את עצמך (חולין ס ע"ב), ולכן נקרא שם אהבה זוטא, ומשם עלה למעלה עד החסד דאצילות שהוא אהבה רבה, כי שם הוא המאור הגדול, יהו"ה, ובבריאה הוא המאור הקטן, אלהים, וכמ"ש בפ' בראשית (כ ע"א). ור"ל כי גילוי ית"ש בבריאה הוא רק בגילוי אלהים, בראשית ברא אלהים (בראשית א א), ושניהם יחד הוא יחוד הויה אלהים, והוא יחוד זו"ן (דע"ה ח"ב קז ע"א).

(כד) הן הי"ב חיות גדולות עם קטנות, שהן תחת י"ב נהורין. וז"ש ברזא דתחות האי רוחא. שכאן לא ביאר אלא מה שלא ביאר בפ' בראשית בפרטות, לפי שרוצה לבאר כאן הד' חיות גדולות בפרטות כמש"ו. והי"ב נהורין הן י"ב שעות, שכאן הוא סוד השעה והעת, והן י"ב שעות הלילה, וכנגדן י"ב שעות היום בת"ת, י"ב צרופי הוי"ה. וז"ס שאמרו (שבת קנד). לא מזל יום גורם אלא מזל שעה, שז' הימים הן בז' היכלות כידוע, וכאן הוא י"ב השעות, והן י"ב אנפי חיוון, בסוד שם של י"ב, שכל א' יש לו מזל אחר, זה מצורת נשר או ארי' כמ"ש בתיקונים, והן המזלות שנים עשר, וזהו המזל מ"ב

מזלות, שהן י"ב שעה. ולכן מזל שעה גורם, ולאפוקי מהאי שאמר מזל יום גורם, שסובר המזל הוא בז' כוכבי לכת, שהן נגד ז' ימים כמ"ש בס"י (סוף פרק ד). והן כ"ב אותיות. ג' אמות, והן סוד המזל עצמו, נהר דנגיד ונפיק בהיכלא שביעאה, בסוד ק"ק, קדש חד קדשים תרין, שכולל ג"ר שם, והן אמ"ש, ולכן נקראין אמות, ששם אמא עלאה שכולל ג"ר. וכאן בהיכל הזה י"ב פשוטות. וז' היכלות עצמן הן ז' כפולות, והן כפולות בסוד שבעה ושבעה מוצקות, שבהן כלילין ג"כ היכלות דכורא. ולכן בל"א הרוח שבו כליל מב' רוחין. וז"ס בדגש וברפה (עי' ס"י ריש פרק ד'). והן סוד י"ב מזלות וז' כוכבים וג' יסודות. וכן י"ב חדשים וז' ימים וג' זמנים. וכן באדם וכל דבר, כמ"ש בס"י (פרקים ג' ד' ה'). וכן בתורה. והכל נגד היכלות אלו. והן סוד (ג' וז') ע"ס והדעת (י"ב כנ"ל). וכן בסט"א. ולכן דנין את האדם בכ"ב, נגד כ"ב אותיות, ג' וז' וי"ב. והן ג' טיפין מרה, וכמו שהג' הנ"ל הן אמות לכל, כן אלו הג', הן אמות לכל דין. והן עוקרין את הנשמה (כדלקמן רסז ע"א). וז' עדנין. וי"ב חדש בגהינם. וכן בכל מצוה, כמו בפרו ורבו ג' קדושים וז' ברכות, כמ"ש ברע"מ (השמטות ח"א) [הגה. וי"ב מתנות שכנגדן בברכה ששון ושמחה כו']. וכן בק"ש ותפלה וכל המצות כידוע (יהל אור).

(כה) בזוה"ק בהיכלות פקודי (רנד ע"ב) בענין הד' יסודין עלאין שהם חגת"מ דאצילות, וכן הד' חיות שבמרכבה שהם אריה שור נשר אדם, וכן הד' מלאכים שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, וישנם אלו הד' חיות והד' מלאכים בכל עולם ועולם כמ"ש בשער קיצור אבי"ע (ריש פרק ח), אלא בעולם הבריאה נקראים בשם כסא ושרפים, ובעולם היצירה בשם חיות ומלאכים, ובעולם העשיה בשם אופנים ושמשין, ובעולם הזה הם הד' יסודין והד' נהרות פישון גיחון חדקל פרת. והחיות שבכל עולם הוא בחי' הנפש, והמלאכים שבכל עולם הוא בחי' הרוח, עי' פנימיות וחיצוניות (דרוש יג) ובשער ציור עולמות (בהקדמה) ובשער השמות (פרק ב) (דע"ה ח"ב פח ע"ד), משורש הכתר שבהם הוה אוריאל נוריאל במזרח ורפאל בואל במערב ע' רע"מ פנחס (רכה ע"א), ומשורש המלכות שבהם הם להיפך וכמ"ש בהיכלות פקודי (רנד ע"א) וכו' ג' שיטות: שיטה א', הוא כנז' והוא בזוה"ק (בראשית כו ע"ב) וע"פ מה שפירש הגר"א את דבריהם ז"ל בהיכלות פקודי בספר יהל אור (דף כט עמוד ע"א ע"ב). שיטה ב', הוא שיטת התיקונים (תיקון נד דף קא ע"א) שם אמרו כי פישון הוא צפון גבריאל, גיחון דרום מיכאל, חדקל מזרח אוריאל נוריאל, פרת מערב רפאל. ואמר הגר"א שם ע"א וביהל אור הנז' (ריש ע"ג שם), כי התיקונים עם הזוהר חלוקים בזה. שיטה ג', הוא כי הגר"א עצמו בתיקונים (שם ע"א סוף ד"ה אורייתא) אמר שם בכוונת זוהר בראשית, כי פישון לימינא וגיחון לשמאל חידקל במזרח פרת במערב, וכן אמר הגר"א עוד בליקוטיו בהליקוט הנדפס באדרת אליהו (בראשית ב פסוק יד, דף כ סע"א) (דע"ה ח"ב צ ע"א).

(כו) ולזמנין דהאי איהו ההוא נהורא כו' (דבסטרא דצפון, איהו עביד דינא). וע"י המיתה בא"י כמ"ש בפ' תרומה דף קנ"א כל אינון מתין די בארעא קדישא לא מתין ע"י אלא כו'. וזהו מיתת נשיקה, שהנשיקין בהיכל הזה. וכמ"ש אר"י א"ה מאי שבחא איהו למשה ולאהרן ומרים דכתיב בהו ע"פ ה' דאלין לא מיתו ע"י דההוא מלאך מחבלא, ואת אמרת דכ"ע אינון דמיתו בארעא דישראל לא מתין ע"י דדא. א"ל הכי הוא ודאי, ושכחא דמשה אהרן ומרים הוה יתיר מכל בני עלמא, דאינון מיתו לבר מארעא קדישא כו'. וע"ד כתיב יחיו מתין נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר וגו', יחיו מתין אלין מתין דבארעא קדישא, דאינון מתין דיליה, ולא מאחרא, דלא שלטא תמן סט"א, וע"ד כתיב מתין נבלתי יקומון אינון דמיתו בארעא נוכראה אחרא ע"י דההוא מחבלא כו' ע"ש (יהל אור). ועי' תז"ח ג ע"ד: מלאך החסד ודא מיכאל דאיהו על שם (שמות טו) מי כמוך באלים ה'. בהגר"א: **ודא מיכאל** - שבו אותיות מלאך י' שהוא ימינא בחכמה י': **ע"ש מי כמוך באלים** - "מ" של מי כ" דכמוכה "אל" דבאלים. ור"ל באלים הן המלאכים מסטרא דחסד שנקרא אל ואין בהם גדל חסד כמוהו ית' וכן מיכאל ששמו כשם רבו מסט' דחסד אין כמהו במלאכים.

(כז) ר"ל שבמקום אחר אמר שרפאל במערב. כמ"ש בפ' בהעלותך דף קנ"ה ע"א דגלא רביעאה אדם רפאל מערב, בהד"י אסוותא בסטרא. ר"ל שהרפואה הוא בסטר מערב כמ"ש למטה. וז"ש אסוותא בסטרא. וכ"ה בתיקונים ובזהר בכ"מ, פעמים אמר שאוריאל במזרח ורפאל במערב, ופעמים אמר להיפך. וכן בצורתם, פעמים אמר שנשר שהוא צורת אוריאל במזרח, בסוד דרך הנשר בשמים, ואדם במערב, השכינה במערב, שהיא דמות אדם, וכמ"ש בתיקון ז' (תיקון א' דף י"ד ע"א) רשימא דאר"י תמן לימינא, ורשימא דשור (לשמאלא), ורשימא דנשרא באמצעיתא כו' דמות אדם דא שכינתא קדישא כו'. והוא רפאל אפר דרפאל, ואדם אל עפר ישוב, וכמ"ש בתז"ח דף פ"ה ע"א דאינון ד' יסודין דארבע פרצופין, דאינון פרצוף אדם ופרצוף אר"י ופרצוף שור ופרצוף נשר, דממנן על מיא ואשא ורוחא ועפרא. אר"י מרכבה וגלגולא דיליה מיא, שור מרכבה וגלגולא דיליה אשא, נשר מרכבה וגלגולא דיל' רוחא, אדם מרכבה וגלגולא דיל' עפרא כו'. ובז"ח דף כ"ז ע"ג (לא ע"ב) דאדם ודא מלכות, וחי' דרכיב בה רפאל, איהו אפר, ואיהו עפר דבי מקדשא דאתנטיל מיני' אדם כו'. ע"ש כל המאמר. ובתיקונים ת"ע דף קכ"א נשר באמצעיתא עלה אתמר מי אסף רוח בחפניו ואינון תרין נוקבין דחוטמא פומא דא אדם כו' ודא שכינתא. וכן בהרבה מקומות. ואמר ג"כ בר"מ להיפך בפ' פנחס דף רמ"ד ע"א בר"מ אמר אדם דרגא דיעקב, ונשר שכינה. ואמר ובג"ד אוקמוה מ"מ שופר' דיעקב שופר'.

דאדם כו'. ובתיקונים תס"ח דף ק"כ ע"א וכד אתהפך מתרווייהו למערב אחזיר אנפוי ואתהפך לנשר, וכד אתהפך מתרווייהו למזרח, דאיהו באמצעיתא, אתהפך לאדם. והענין כי האדם והנשר שניהן כלילין מימינא ושמאלא, וכן מזרח ומערב, ת"ת ומלכות. ולכן אמר ביחזקאל ופני ארי' אל הימין לארבעתם, ופני השור משמאל לארבעתם, ופני נשר לארבעתם, ולא קבע לו רוח מיוחד. וכן לאדם. והוא בסוד כלילת ת"ת ומלכות זה בזה. וע"ז תמה שלמה, דעיקר מקומן משמע כאן רפאל במזרח, ואוריאל במערב, ותמה על היפוכן, דרך הנשר בשמים, ודרך גבר בעלמה (משלי ל, יט), שהשכינה דמות אדם דיוקנא דילי', כמ"ש בתיקון ב' שם. ועיין פ' יתרו דף פ' ע"ב אמר ר"ח חמינא האי קרא דכתיב ופני ארי' אל הימין לארבעתן כו' ע"ש (יהל אור).

(כח) ר"ל שהכלל אינן אלא שנים, ימינא ושמאלא, חו"ג, שמאלא נכלל בימינא וימינא בשמאלא, ושניהם כלולין באמצעיתא, רק שבנהורא דימינא נכלל שמאלא בימינא, ובנהורא דשמאלא נכלל ימינא בשמאלא, ובאמצעיתא נכללו שניהן בשוה. וכאן שנכללו כל השלשה בו, אינן אלא שנים בכללם. ולכן יש לו שני שמות נוריאל ואוריאל כנ"ל. וכן רפאל יש לו שני שמות בואל ורפאל, כמ"ש בפ' ויקהל דף ר"ט ע"ב, אלא שעיקר שמו הוא רפאל, לפי שמזרח נוטה תמיד לימין, שלפיכך פסוק ויט הוא כסדר, ונק' רחמים, משא"כ כאן שהוא שליח מכל הג' נהורין. והן בו בפרטות, שלכן כל הג' פסוקים בו בתיבין, ומ"מ גם כאן עיקר שמו אוריאל כידוע, שלעולם ימינא עיקר. וכל אלו השמות ע"ש התמנות שלהם. מיכאל ע"ש החסד. גבריאל ע"ש הגבורה. רפאל ע"ש הרפואה. אוריאל נוריאל ע"ש התכללות מחו"ג, אור הוא חסד כידוע, נוריאל בגבורה, כמ"ש בתז"ח דף פ"ו ע"ב נוריאל נור דליק. וכל סדר הנהורין אלו ברוחות, הוא בסדר אצילותן, רק במזרח ובמערב מתהפך לפעמים כנ"ל. אבל כסדר נסיעתן אינו כן כמ"ש בפ' בראשית (דף מ ע"ב) וכד נטלי ארבי וכו' ונתחלפו כאן צד מזרח ודרום זה בזה. והענין, כי סדר הנהורין הוא כסדר הדגלים, כמ"ש בפ' בהעלותך דף קנ"ד, וחשיבות הרוחות הוא כזה הסדר, מזרח דרום מערב צפון, ונסדרו השבטים לפי חשיבותן, רק שיהודה וראובן נתחלפו כסדר תולדותן, שיהודה במזרח וראובן בדרום. [הגה. ומיכאל הוא דגל יהודא, גור ארי', ואוריאל דגל ראובן, אור בן, ע"כ נתחלפו גם הם] בסוד פחז כמים אל תותר, ונתנה המלוכה ליהודה, כמ"ש (דה"י א ה, א) ובני ראובן בכור ישראל, כי הוא הבכור ובחללו יצועי אביו נתנה בכורתו לבני יוסף בן ישראל, ולא להתיחש לבכורה, כי יהוד' גבר באחינו, ולנגיד ממנו כו'. וז"ס יהודה אתה יודוך אחיך, גור ארי' יהודה, שהוא דגל המזרח, ארי', כי ניטלה מראובן, פחז כמים אל תותר, ולשמעון ולוי לא ניתנה, כלי חמס מכרותיהם, ע"כ ניתנה הבכורה לנגיד ליהוד'. אבל מערב וצפון לא נתחלפו. וזהו לפי הסידור שבכאן, שרפאל לצד מזרח, ואוריאל לצד מערב, אבל לפי הסידור אוריאל לצד מזרח ורפאל לצד מערב, (צ"ל) בנסיעתן נתחלפו מיכאל עם אוריאל, כמ"ש בפ' בהעלותך שם, ובלכת החיות בקוזפירא דלעילא הו אזלי (יהל אור).

רנד ע"ב

(ט) ר"ל דאלו ד' חיות הן ד' יסודות הידועין. והן משורש הד' יסודות חגת"ם של אצילות, שהן ד' יסודות עלאין על כלהו. כמ"ש פ' וארא דף כ"ג וכ"ד כד אתברי אדם וכו'. והוא שורש של ד' חיות, ארי' ממים כנ"ל. ושור מאש כנ"ל. וז"ס ואשליכהו באש ויצא העגל הזה. ועשו מזהב שהוא בצפון, מצפון זהב יאתה, וכמ"ש למטה כג"ד צפון עביד דהבא דמסטרא דתוקפא דאשא אתעביד דהבא כו'. וכמ"ש וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. והוא שור שנאמר כלחך השור את ירק השדה. ועשו לתקפא סט' דמסאבא, דשם תוקפא דלהון כנ"ל, וע"פ תשא (קצא ע"א). נשר רוח, וכמש"ל בפ' בהעלותך שם (קנד ע"ב) רוחא דרוחא כו' מטי להווא נשר כו'. ואדם מעפר, כי עפר אתה, ומעפרא דבי מקדשא כנ"ל. ואמר שם (וארא כד ע"ב) ת"ח אש רוח מים ועפר וכו'. ר"ל דאוליד אלו ארבע חיות, שעליהן נאמר ומשם יפרד כו' כמש"ל. ואע"ג דגם הם מתקשרין זה בזה, מ"מ אינן מקושרין באחדות כבעולם אצילות. וז"ש (וארא שם) כאינון עלאי כו'. והן הכל דוגמת י"ב החיות, ד' סדרין, ג' לכל צד, ארבעה טורי אבן. וכן הבקר, שלשה פונים צפונה כו'. ואמר שיצאו מאבהן. וכן אמר בפ' ויקהל (שם קצז ע"ב) ואלין אינון דנפקין מאבהן עלאין כו' כנ"ל. ואמר שם (קצז). ר"ש פתח מי עלה שמים וירד כו' וכלא בקב"ה אתמר כו' והכא איהו רזא דרתיכא עלאה בארבע סטרין דאינון יסודי קדמאי דכלא כו'. ועבפ' יתרו דף ע"ט ע"א בפ' הזה מי עלה שמים כו' (יהל אור).

(ל) עי' דע"ה ח"ב פח ע"ד וזה תמצית לשונו: ישנם ד' יסודות עליונים הרי הם חגת"ם דאצילות, וכנגדם ד' החיות שבמרכבה, הרי הם אריה, שור, נשר ואדם, וכנגדם ד' המלאכים הרי הם מיכאל, גבריאל, אוריאל ורפאל. וד' בחי' אלו מקבילים לפשט רמז דרש סוד. ד' בחי' אלו מקבילים לד' שנכנסו לפרדס, ומכח תכונתם קרה לכל א' המעשה המתאים למציאותו. ר' עקיבא היה מיסוד המים, שהוא חסד שבימין (דרום), אלישע היה מיסוד האש, שהוא גבורה שבשמאל (צפון), בן זומא היה ביסוד הרוח, שהוא ת"ת שבמזרח, בן עזאי היה ביסוד העפר, שהוא מלכות שבמערב. השכלת כל א' מהם היתה לפי תכונת יסודו, וזה היה הגורם לכל מה שקרה להם.

והענין בזה הוא כי הנה בכל הד' יסודות יש פסולת, אשר מהם יוצאים ד' היסודין דסט"א, והם כנגד התוהו, ובוהו, וחושך ורוח הנאמרים במעשה בראשית. ומהם יוצאים הד' קליפין הנאמרים

ביחזקאל, דהיינו רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת ונוגה, הרי הם שורש מציאות הרע וכללות הקליפין, ועל"ז נכשלו הג' שנכנסו לפרדס מלבד ר' עקיבא.

אלישע היה מיסוד האש, סטרא דגבורות, שורש הרע, ומשם הוא יניקתם, ולכן מתחילה היה הוא בסכנה יותר מכולם. ויסוד האש הוא כנגד חלק הרמז שבפרד"ס, והמה אגדות הש"ס המכוסים ונסתרים, ובהם גנוזים הסודות. כל מי שהוא משורש הגבורות היותר גדולים, כל ענייניו הם גבוהים, הן בתיקונו והן בקלקולו, וכשהוא זוכה הוא מזכה ומעלה את כל העולם עמו. וכשהוא מקלקל, הוא גורם רעה ומהרס לכל העולם כולו. ובאשר שאלישע היה משורש הגבורות הללו, אשר משם הוא תוקפיה דס"מ וחיילותיו, והכניס את עצמו ללחום עמו ולכבוש אותו בביתו בלי זהירות יתירה כראוי, התגבר עליו הסט"א ושלט בו רחמ"ל, אך עכ"פ הוא שיסודו הוא שגרים.

אמנם ר' עקיבא, שהיה מיסוד המים שהוא בימין והוא בחי' אהבה (ולכן יצאה נשמתו בק"ש שהוא בהיכל האהבה) ושם הוא חלק הסוד מד' חלקי פרד"ס, וחלק הסוד הוא האצילות שבכל עולם, והוא האלהות שבכל עולם, ואין שם אחיזה לס"א ח"ו, ולכן נכנס בשלום ויצא בשלום.

בן עזאי שורשו ביסוד העפר, הכלול מימין ומשמאל, חסד ודין, אם כי הוא נמשך יותר אחר השמאל, וגם הוא לא נזהר כראוי, שכן יסודו גרם לו. אמנם הוא לא ירד בס"א עצמו ח"ו כאלישע, אלא שהוא התחיל לנטות קצת אחרי הפסולת דיסוד העפר הנמשך לס"א, וקודם שנתקלקל מת. והיה בבן עזאי טעם נוסף, משום שלא נשלם עדיין בשנים, לכך לא יצא בשלום כר' עקיבא, הגם שהיה חסיד גדול.

שורש בן זומא הוא ביסוד הרוח, ובצד הרע נק' הרוח "פגע רע" ולכן אצלו "הציץ ונפגע", כי יסוד דרוח הוא שורש אחד עם צד מזרח שהוא באמצע, ואף הוא כלול מימינא ושמאלא, וצריך לזהירות גדולה שלא יטה לשמאל ובן זומא לא נזהר כראוי ופגע ברוחא דמטא לס"א הנקרא בשם פגע רע, שאינו הרע עצמו אלא פוגע ברע.

(לא) וזכר מטא להאי אתר דאקרי היכל אהבה אתדבק ביה ברעו דלבא⁷⁰²⁴ אמר האי היכלא צריכא איהו לדבקה ליה בהיכלא דלעילא באהבה רבה⁷⁰²⁵ כדין אשתלים ברזא דמהימנותא ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא⁷⁰²⁶ (כהן אשתלים ברזא דמהימנותא ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא) כדקא חזי ועל דא מית באהבה ונפק נשמתיה בהאי קרא ואהבת⁷⁰²⁷ זכאה חולקיה: תרגום: וכשהגיע למקום הזה שנקרא היכל אהבה, נדבק בו ברצון הלב. אמר, ההיכל הזה צריך הוא להדביקו בהיכל שלמעלה באהבה רבה, ואז השתלם בסוד האמונה, והוא עלה והשלים אהבה קטנה באהבה גדולה כראוי, ולכן מת באהבה, ויצאה נשמתו בפסוק הזה "ואהבת". אשרי חלקו.

(לב) נחתו בדרגין אלין ואתענשו - ר"ל יש הבל כו', כמ"ש בתיקונים תס"ט דף ק"ה ע"א קין אתקרי ע"ש וכו'. א"ל הכא אתרמיז צדיק ורע לו רשע וטוב לו כו'. והוא סוד הגלגול. ואמר שם דף ק"ט א"ל חברי ר' ר' איה דאינון צדיקייא אמאי מגיע אליהם כמעשה הרשעים. א"ל גלגולא גרים לון דייתי לון כעובדא דרשיעי' כו'. והענין, כי אלו כלם באו לתקן קלקול הבל, שהיו מגלגלו. כי

⁷⁰²⁴ שכאן צריך לאהבה שלימא ורעו דלבא בסוד ייחוד ק"ש בהיכל זה (יהל אור).

⁷⁰²⁵ ר"ל לדבק זה ההיכל בהיכל דאברהם באצילות, שנקר' אהבה רבה, וזה ההיכל נקרא אהבה זוטא, בסוד המאור הגדול ואת המאור הקטן, כמ"ש בפ' בראשית דף כ' ע"א כדין אזהירת גרמה למיהו רישא לתתאי כו' בכל אינון דרגי דילה, אע"ג דאיהו רישא עליהו, דהא לית אתתא (בריבויא) בר עם בעלה כחדא. את המאור הגדול הו"ה, ואת המאור הקטן אלקים כו' ע"ש. וז"ש כדין אשתלים ברזא דמהימנותא. שהוא ייחוד ז"ו"נ (יהל אור).

⁷⁰²⁶ רבה (דפ"ו). כי יש כמה מדריגות באהבה, וכן בכל דבר, יש שמגיע בעולם העשיה לבד, ויש למעלה מזה, וכן בכל עולם כמה מדריגות, ויש באהבה דבריאה לבד. והוא הגיע אפילו לאהבה רבה דאצילות. ולכן אמר שלימא חסידא. ומעלתו גבה מאד בכל השלימות, כמ"ש ע"א דאינון נשמתין דמתערי תיאובתא דרחימו דעילא ותתא כחדא אינון נשמתין עלאין כגון ר"ע וחברוי כו'. ולכן אשלים אהבה זוטא באהבה רב' כדקא חזי. וזהו שנקרא חסידא שלימא כנ"ל (יהל אור).

⁷⁰²⁷ ר"ל כמ"ש (ברכות סא ע"ב) א"ל תלמידיו רבינו ע"כ, א"ל כל ימי הייתי מצטער ע"פ זה ואהבת בכל נפשך כו'. היה מאריך באחד עד שיצאה נשמתו באחד. והוא כי הייחוד של ק"ש באחד, הוא בהיכל אהבה, להדבק באהבה רבה דלעילא, בסוד ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא. ולכן היה מאריך באחד. והוא תיאובת' דרחימו דעילא ותתא, כידוע בסוד ייחוד ק"ש. וזו היא מיתת נשיקה כנ"ל. לכן יצאה נשמתו באחד. וז"ש בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך, אפילו בשעה זו להדבק באהבתו. וז"ש בכל ימי הייתי מצטער בכל לבבך אפילו נוטל את נפשך, מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימני, שאמרו לו עד כאן, ר"ל כמ"ש המפרשים ששאלו לו למה מאריך בזה הפסוק ואינו קורא יותר. וז"ש ועכשיו שבא לידי כו' והוא בתיבת אחד כנ"ל. וז"ש יצתה בת קול אשריך ר"ע שיצתה נשמתך באחד, יצתה ב"ק אשריך ר"ע שאתה מזומן לחיי עוה"ב. ופרשו ז"ל (תוס' כתובות קג ע"ב) בלא דין כלל. והוא כמ"ש דאינון נשמתין דמתערי תיאובת' דרחימו כו' כגון ר"ע וחברוי דאלין לא אתקריבו לאסתחאה בנהר דינור דהא כל שאר נשמתין כו'. וז"ש זכאה חולקי' (יהל אור).

אתגלגל בתלת גלגולין, אלו הג'. כי הבל הוא בסוד הבל דנפיק מפומא, דכליל בתלת, אש ורוח מים, שהוא רזא דתלת אבהן וכו'. וכלם נתענשו, שכלם חטאו בזה, שהבל הציץ, כמ"ש שם דף ק"ה ע"א עובדא דאבוה הוה לי' ומת כי ביום אכלך ממנו (כו') בההוא יומא הציץ ומת. וכן כאן כולם הציצו, כמ"ש (חגיגה יד ע"ב) ב"ע הציץ ומת ב"ז הציץ כו'. וענין הציץ הוא במחשבה חטאו, כמו בהבל, שכלם נכנסו לפרדס, שהוא עה"ד טו"ר, ושם חטא אדה"ר, ושם מקום הטעות, אל תמר בו, ושם קלקל הבל במחשבה, וכן אלו לא תיקנו, רק ר"ע לבד, וגם אליו הגיע כמעשה הרשעים על גלגולו, כמ"ש על מיתת ר"ע בגמ' (עיין ברכות סא ע"ב) אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים, והוא ענין הנ"ל. וז"ס יש הבל אשר נעשה על הארץ, שהבל הוא תלת גלגולין דאמ"ש, ועל הארץ הוא יסוד הרביעי. רק ר"ע לא הציץ, ותקן הכל, שנכנס ויצא בשלום, שהן עאלו בקליפין דפרדס, והוא נכנס במוחא, כי קודם שמגיעין אל הקדושה, צריך לעבור גו קליפי ולאצטרפא שם, אבל לא לעמוד שם ולהסתכל, רק דרך מעבר לבד וכו', והן ג' אבהן, היתר כשר וטהור. וממתניו כו' (יהל אור).

(לג) עתה צריך שיתבררו מיין נוקבין של אימא שכבר היו מבוררין ועתה נפלו בקליפות ונתערבו שם וגם צריך לברר מיין נוקבין של נוקבא דז"א אשר עדין לא נתבררו ותמיד היו נתונים בעמקי הקליפות. והנה הנשמות של אלו העשרה הם מעלים תמיד מאז ועד ביאת המשיח כנז' בחינת מיין נוקבין של אימא אשר נפלו למטה בקליפות. וזמ"ש תא חזי נשמתא דאילין רוצה לומר בחינת הנשמות של אלו העשרה הרוגי מלוכה הוא לאשלמותא דרוחא קדישא כלומר להשלים החסרון של רוחא קדישא עלאה סטרא דקדושה שהרי אותם המיין נוקבין שלהם הנתונים בעמקי הקצי' וכדי להעלותם משם בעי דלהוון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות רוצה נומר שאלו העשרה דורות ונשמות של אלו הצדיקים הרוגי מלוכה שיהיו מתתא רוצה לומר שיעלו את המיין נוקבין מתתא לעילא כדקא יאות וזה מדבר בבחינת מיין נוקבין של אימא וכנגד העלת מיין נוקבין של המלכות אמר וגופא דלהון יתמסר למלכו' אחרא פירוש כי על ידי הצער שסבלו גופם ממש במה שנהרגו יש יכולת בגופם לעלות את המיין נוקבין של המלכות הנתונים ומוטבעים תוך הקלי' הנקראים מלכו אחרא שכנגד המלכות דקדושה וכיון שאותם הגופים שלהם נמסרו ביד מלכות הרשעה של הקליפות היה יכולת בהם ללקט משם הנשמות הנק' מיין נוקבין הנתונים שם ולהעלותם אל המל' של הקדושה. וכמו שביארנו בפסוק עת אשר שלט האדם באדם לרע לו וכו' אל תתמה לומר איך אפשר כי גופתם יש בהם כח להעלות מיין נוקבין כי על ידי מעשיהם הגדולים ובפרט כאשר נהרגו אח"כ על קדוש השם אין ספק כי נזדככו גופם בתכלית הזיכוך ונעשה רוחני ממש כנודע כי לסיבה זו לא נזכרה מיתה בצדיקים ועוד ראייה גמורה ממש ע"ה שעלה גופו למרום. ואליהו ז"ל שעלה גופו בסערה השמימה וחונק ז"ל וכן אותם העשרה שנכנסו חיים בגוף ונפש בג"ע הארץ כר' יהושע בן לוי וחביריו ומה גם אלו שנהרגו באותה ההריגה המשונה נוסף על גודל חסידותם ושרש נפשם היותם סוד השבטים בעצמן כי בלי ספק שנתעלו גופם יותר מנשמו' שאר בני אדם (שער מאמרי רשב"י). ע' בזה בס' יהל אור להגר"א בפ' פקודי ד' ל' ול"א שם ובשער מאמרי רשב"י בפ' פקודי בד' כ"ד ע"ג ובד' ס"ב ע"ג וס"ג ע"ב ובספר הגלגולים החדש פ' ט"ל ומ"ב ומ"ג וכו', לכך נקראו הרוגי מלוכה, כי הם ממש אלו הז' מלכים, ר"ל כי אלו הז' מלכים ממש הם אשר הרגו אותם (ביאורים ח"ב קב ע"א).

(לד) ותא חזי⁷⁰²⁸ רישא שירותא דמהימנותא⁷⁰²⁹ גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא⁷⁰³⁰ וסליק גו מחשבה⁷⁰³¹ [ואפיק] נצוצין⁷⁰³² נציצין זריק⁷⁰³³ לתלת מאה ועשרין עיבר⁷⁰³⁴ ובריר פסולת⁷⁰³⁵ מגו מחשבה ואתבריר:

תרגום: ובא וראה, ראש ראשית האמונה תוך המחשבה, מכה הניצוץ החזק, ועולה תוך המחשבה (ומוציא) ניצוצות, וזורק ניצוצות לשלש מאות ועשרים עברים, ובורר פסולת מתוך המחשבה, ונברר.

⁷⁰²⁸ עי' אריכות במבו"ש לה ע"ד.

⁷⁰²⁹ ר"ל ראש האצילות כמש"ו (יהל אור). עי' ביאור כל הדבור זה בספר לש"ו בטנת"א פ"ה אות מח ועי' דע"ה ש"ך ופ"ר ורפ"ח סי' ב (לש"ו), והוא בראשית התחלת גילוי דאצילות, שהיא אמונת ישראל, שאנו מאמינים שהוא ית"ש לבד מהוה וממציא הכל ומשגיח ומנהיג את הכל, וכ"ז הוא ע"י גילוי האצילות, וע"ז אמר כי הנה ראשית התחלת גילוי, והוא העולם דהנקודות, ששם נעשה שורש האצילות ושורש לכל העולמות ב"ע (ביאורים ח"א סו ע"ד).

⁷⁰³⁰ המחשבה הוא הע"ב דהמ"ס שבא"ק, והוא שורש בחי' פרצוף אבא שבא"ק, והבוצד"ק הוא הס"ג דהמ"ס שבא"ק שורש כל הגבורות, והוא שורש בחי' פרצוף אימא שבא"ק. והנה עלה הבוצד"ק אל הע"ב להעלות שם כל מה שעלה בו למ"ן מהבחי' האחרונות דהנה"ם דא"ק, ורצה הבוצד"ק להעלות אותם ג"כ למ"ן אל הע"ב, כי שם הוא עיקר כל עליית המ"ן ותיקונם (ביאורים ח"א סו ע"ד).

⁷⁰³¹ הבוצד"ק העלה אותם בהע"ב כדי לקבל שם תוספת אור מא"ס השורה בקד"א ומ"ס, וכדי שיתקנו ויושלמו (ביאורים ח"א סו ע"ד).

⁷⁰³² שהבוצינא דקרדינותא הוא דזריק ניצוצין (יהל אור). כל אורות הנקודות כולם שהוציא אותם דרך העינים, והיו רק בבחי' נקודות קטנות לבד. והטעם והסבה בזה הנה בארנו אותו בארוכה בספר הכללים כלל י"ח ענף א' ב' וכן בספר הדע"ה ח"א ע"ש, אמנם עכ"ז הנה גם מה שנעשו למציאות הנקודות וכל מלוכתם וסדרם וענינם כולם, הנה כ"ז נתהווה ג"כ רק ע"י אותה המחשבה העליונה שהוא הע"ב דהמ"ס שבא"ק, ע"י שעלו שם, כי משם קבלו התיקון והסדר לכל זה וכו' הכוונה הוא על עלייתם בהע"ב דהמ"ס שבא"ק, והוציא אותם דרך העינים (ביאורים ח"א סו ע"ד).

⁷⁰³³ ויקרא רצב ע"ב (הערת הזהר). הגם שאמרנו כי יציאתם מהעינים היה בסוד טיפת קרי מהע"ב דהמ"ס, וכל טיפת קרי הנה הוא בבחי' זריקה שזרק אותן לחוץ, וכמ"ש בזה"ק (פקודי רנד סע"ב) ניצוצין זריק כו', עכ"ז הנה שורשם ועיקרם נשאר בו, והיו תלויים ואחוזים שם, וכן הוא לעולם (דע"ה ח"א יד ע"ג), כולם היו דינין תקיפין, ומחמת שהיו בסוד הדין הקשה נתחרבו ונתדעכו לניצוצין שאין בהם ממש, וכן הוא כ"ז באד"ר (נשא דף קלה וקמ"ב) ובאד"ז (רצ"ב) ובפ' פקודי (רנד סע"ב) (דע"ה ח"א נט ע"ד, עיי"ש עוד).

⁷⁰³⁴ כל בחי' הש"ך הנה הוא מהמ"ס (דע"ה ח"ב קמג ע"א). מ"ש הזה"ק רק ש"ך נציצין הגם שבאמת הם ש"ך ופ"ר ורפ"ח, כי הזה"ק כולל אותם בכלל חדא וכמו שיתבאר עיקר הענין בזה למטה שהש"ך הוא שורש כולם וכו' מ"ש "ואתבריר" בלשון הוה, ר"ל שכן הוא הולך ונברר תמיד, והוא בכל התלאות שעוברים על כל באי עולם מהחטא דעץ הדעת עד עת קץ הימין (ביאורים ח"א סו ע"ד).

⁷⁰³⁵ עתה צריך שיתבררו מיין נוקבין של אימא שכבר היו מבוררין ועתה נפלו בקליפות ונתערבו שם וגם צריך לברר מיין נוקבין של נוקבא דז"א אשר עדין לא נתבררו ותמיד היו נתונים בעמקי הקליפות. והנה הנשמות של אלו העשרה הם מעלים תמיד מאז ועד ביאת המשיח כנז' בחינת מיין נוקבין של אימא אשר נפלו למטה בקליפות. זמ"ש תא חזי נשמתא דאילין רוצה לומר בחינת הנשמות של אלו העשרה הרוגי מלוכה הוא לאשלמותא דרוחא קדישא כלומר להשלים החסרון של רוחא קדישא עלאה סטרא דקדושה שהרי אותם המיין נוקבין שלהם הנתונים בעמקי הקלי' וכדי להעלותם משם בעי דלהוון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות רוצה לומר שאלו העשרה דורות ונשמות של אלו הצדיקים הרוגי מלוכה שיהיו מתתא רוצה לומר שיעלו את המיין נוקבין מתתא לעילא כדקא יאות וזה מדבר בבחינת מיין נוקבין של אימא וכנגד העלת מיין נוקבין של המלכות אמר וגופא דלהון יתמסר למלכו' אחרא פירוש כי על ידי הצער שסבלו גופם ממש במה שנהרגו יש יכולת בגופם לעלות את המיין נוקבין של המלכות הנתונים ומוטבעים תוך הקלי' הנקראים מלכו אחרא שכנגד המלכות דקדושה וכיון שאותם הגופים שלהם נמסרו ביד מלכות הרשעה של הקליפות היה יכולת בהם ללקט משם הנשמות הנק' מיין נוקבין הנתונים שם ולהעלותם אל המל' של הקדושה. וכמו שביארנו בפסוק עת אשר שלט האדם באדם לרע לו וכו' אל תתמה לומר איך אפשר כי גופתם יש בהם כח להעלות מיין נוקבין כי על ידי מעשיהם הגדולים ובפרט כאשר נהרגו אח"כ על קדוש השם אין ספק כי נזדככו גופם בתכלית הזיכוך ונעשה רוחני ממש כנודע כי לסיבה זו לא נזכרה מיתה בצדיקים ועוד ראה גמורה ממשה ע"ה שעלה גופו למרום. ואלהו ז"ל שעלה גופו בסערה השמימה וחנוך ז"ל וכן אותם העשרה שנכנסו חיים בגוף ונפש בג"ע הארץ כר' יהושע בן לוי וחביריו ומה גם אלו שנהרגו באותה ההריגה המשונה נוסף על גודל חסידותם ושרש נפשם היותם סוד השבטים בעצמן כי בלי ספק שנתעלו גופם יותר מנשמו' שאר בני אדם (שער מאמרי רשב"י). ע' בזה בס' יהל אור להגר"א בפ' פקודי ד' ל' ול"א שם ובשער מאמרי רשב"י בפ' פקודי בד' כ"ד ע"ג ובד' ס"ב ע"ג וס"ג ע"ב ובספר הגלגולים החדש פ' ט"ל ומ"ב ומ"ג וכו', לכך נקראו הרוגי מלוכה, כי הם ממש אלו הז' מלכים, ר"ל כי אלו הז' מלכים ממש הם אשר הרגו אותם (ביאורים ח"ב קב ע"א).

(לה) ר"ל שגופם היה בלבוש דס"א כנ"ל, ולכן היו בעציבו. ונשמתם בחדוה כנ"ל. והיו בימי רעה, בחורבן בהמ"ק, שאז שלט האדם באדם לרע כו'. וכמו שיש עת בשנה דשלטא קדושה, ועת להיפך. כן יש בעולם, כמ"ש בזוהר ע"פ ואל יבא בכל עת אל הקדש, בפ' א"מ דף נ"ח ע"ש. ואמר בפ' וישב דף ק"פ ע"ב וקפ"א ע"א אשכחנא בספרי קדמאי כו', גופא אתפגים ונשמתא לגו כו'. ר"ל גופא דשכינתא דאתלבש בס"א, וכורסייא אתפגים, כן אלו הגופים וע"ש. וז"ס אלו העשרה הרוגי מלכות כנ"ל. וז"ש וכך הוה אלן עשרה דאקרון הרוגי מלכות. סוד מלכות הרשעה, חי' הרביעית כנ"ל. הרוגים הוה מסט"א כו' (ואשלימו אתר אחרא דקדושה, ובגין כך, כלא גלי קמי קודשא בריך הוא, ואתעביד) כדקא יאות (יהל אור).

(לו) ר"ל י"ב נהורין הנ"ל. ד' נהורין עלאין, ארגמ"ן הנ"ל, חיות גדולות. ותמניא עמהון, חיות קטנות. כמ"ש בפ' בראשית (מד ע"ב). וד' עלאין הן ד' יסודות ארמ"ע, ותמניא הן ד' רוחות העולם, וארבע מתכאן. [הגה. וסוד הענין כמ"ש במ"א (סד"צ ב ע"א) כי י"ב הוא בג' הוי"ת בט"ס, ומלכות רביעאה לכל תלת. והנה כח"ב הן אויר מים אש כידוע. ושם הוא מלכו', בסוד שאמרו (בראשית רבה יב יא. זוהר וישלח קע. צו לד ע"ב) הכל היה מן העפר אפילו לגלגל חמה, ת"ת, וכן אדה"ר מעפר דבמ"ק. חג"ת סטרי עלמא כידוע. נה"י הן מתכן. ולכן היה מזבח חיצון של נחשת. וכן עשה משרע"ה נחש נחשת, וראה אותו וחי, בסוד חי]. כמ"ש בפ' וארא דף כ"ד ע"א ת"ח אש רוח מים ועפר וכו' הא אינון תריסר וכלהו חד כו' ע"ש. ואע"ג דשם דבר למעלה, כן הוא ג"כ כאן. והעליונים משתמשים ויחודם באש ומים כמ"ש. וז"ס המשל ופחד עמו עשה שלום במרומיו. כמ"ש (במדבר רבה יב ח) שחצין אש וחצין מים, ואינון מכבין זה את זה. והתחתונים ברוח ועפר. והוא כמ"ש וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים כו'. [הגה. וכן ברוחין, שמושבו של העה"ז (אינם יכולים להיות בדרום מחמת רוב החמימות, ובצפון מחמת רוב הקרירות) אבל של העה"ב בדרום וצפון, ג"ע וגיהנם, וכמ"ש בחיות, שבעה"ז יום ולילה כו' כנ"ל. וכן בעה"ב במים ואש, בג"ע במים, ונהר יוצא מעדן, ושם תענוג הצדיקים, כמ"ש בפ' ויקהל (רי ע"ב), וגיהנם באש. ובעה"ז כל חיותו ברוח, שאפילו רגע א' א"א בלעדה. ויסודו מעפר וסופו כו'. ועמידתו עליה, אבל עיקרו הוא מרוח, רק שנכלל כל הד' יסודות. לכן צריך אל כולן. ועיקר המיתה הוא עפר, ועיקר הגיהנם הוא אש. ועיקר הג"ע הוא מים. והאדם צריך לעבור בכולן, אפילו צדיק גמור. וכן הוא ברוחות ובכל דבר]. ובחטא אדה"ר בעה"ד טו"ר, שגרם פירוד בין תו"מ, גרם מיתה לו, פירוד בין רוח ועפר. שז"ס שני העצים, עה"ח ועה"ד. ולע"ל וקרוב אותם אחד אל אחד, לך לעץ אחד והיו לאחדים ביך, אז בלע המות לנצח (יהל אור).

(לז) ר"ל מאזני צדק, שהן בהיכל הד', לשקול זכיות ועונות, איזה שוקל יותר, להכריע על אותו צד, ולא להתחבר שניהם יחד, וכמ"ש דף רנ"ב ע"א בהיכל הרביעי פתחא רביעאה בהאי פתחא (קיימא חד ממנא ואזנ"ה שמה, והאי איהו מתקלא דנטיל זכוון וחובין, וביה אתקלו כלהו כחדא, והאי אקרי מאזני צדק) (כו' ע"ש עד) דכתיב מאזני צדק כו'. ואמר שם למעלה מאן דנצח מנייהו הכי אית לה ממנן כו'. ושם הוא להכריע לאיזה צד, אבל כאן הוא להחבר שניהם יחד, ולזווג. וזהו במאזנים לעלות. וכמ"ש כל אינון דשקילין דא עם דא ולא שקיל דא יתיר מן דא סלקין ואתחברין כחדא, ואינון חבורא דדו"נ [דדכר ונוקבא] כחדא. וע"ד במאזנים לעלות. ר"ל ששני המשקלים היו שקולין יחד בשוה. וזהו הזיווג להיותם ממוזגין בשוה. וזהו המשקל. והענין שחסדים שלו יהיו בשוה עם הגבורות שלה, ומעשיהן ומדריגתם בשוה, וכמ"ש (ריש סוטה) אין מזווגין את האדם אלא לפי מעשיו. ואע"ג שהקשו והא אר"י ארבעים יום קודם יצירת הולד ב"ק יוצא ואומר בת פ' לפלוני. ואמרו ל"ק כאן בזיווג ראשון כאן בזיווג שני. בזווג ראשון ג"כ הוא לפי מדריגתם, רק שאינון לפי המעשים, שעדיין לא נולדו. וזהו קשה הזיווג כקריעת י"ס (סנהדרין כב.), שאין שכיח שיהיה זו"נ אח"כ עד הזיווג שקולין במעשיהם, וכמ"ש (שם) מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות, בכי ושרות, שהן דו"נ, זכר ושרות, שהן גבורות שבימינא, בכי בנוק', גבורות שבשמאלא, שהן דין גמור. והן אש ואש הנ"ל. וזיווג לאתבסמא יחד. ופעמים שאינון שוין, אם הנוק' גוברת אז בכי, ואם דכורא גובר, אז שרות. וז"ש (עיינן זוהר תרומה קע ע"ב) מאן דהוא בכי מאן דהוא שרות (יהל אור).

(לח) וז"ס שאמרו ז"ל (גיטין צ ע"ב) כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות שנאמר וזאת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה' בכי ואנקה מאין עוד פנות אל המנחה ולקחת רצון מידכם ואמרתם על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעורך אשר בגדת בה והיא חברתך ואשת ברידתך. והענין כי המשכן הוא בהיכל הרצון, כמ"ש לעיל, וט' כלים בו כמ"ש בר"מ פ' תרומה (קנז ע"ב) נגד ט"ס, שלש של שלש. ג' לפני לפנים בק"ק נגד ג"ר, בהיכל ק"ק. ג' בהיכל, שהוא בית הפנימי, נגד ג' אמצעות שהן בתי גוואי. ג' בחצר אהל מועד, נגד ג' אחרונות, שהן בתי בראי. והן ג"ר, ארון וכפרת וכרובים נגד ג"ר דק"ק. ושאר ששה כלים הן בהיכל הרצון, סוד המשכן, נגד ששה היכלות אשר בו. והן, מנורה ושלחן ומזבח הפנימי נגד ג' היכלות האחרונות, כיור וכנו ומזבח החיצון, נגד ג' היכלות הראשונות, כסדר מלמעלה למטה. וכידוע שכרובין הן בכתר, נגד ב' פרצופין שבו מופלא ומכוסה (תז"ח ד ע"ב), וכפרת בחכמה. וארון בבניה, לבא, נור דליק וכמ"ש בתיקונים (יד ע"ב). ומנורה בדרום חסד. ושלחן בצפון גבורה. ומזבח הפנימי ת"ת. והן שלש היכלות האחרונות.

ומזבח הפנימי היכל ששי. וכיור וכנו נו"ה כידוע, והן היכלות ב' וג'. ומזבח החיצון היכל הראשון, והוא היכל זה. וז"ש מזבח מוריד עליו דמעות. ואמר אשתו ראשונה, כמ"ש והוא חברתך ואשת בריתך, והוא אשתו ראשונה, כמ"ש (סנהדרין כב ע"ב) אין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי כו'. ואמר מאין עוד פנות אל המנחה, שהמנחה היא בקרן דרומית מערבית, כמ"ש (מנחות יט ע"ב) אל פני המזבח בדרום, לפני המזבח במערב, הא כיצד כו'. ואלו ב' הצדדין של היכל הזה, דרום ומערב, שהן דרומית מערבית של מזבח, ממונין על דבר זה, בדרום על קיומא, וכאן על הפרה כנ"ל. ואמר ולקחת רצון מידכם, שכאן הוא הרצון, היכל הרצון. ואמר על כי ה' העיד כו', שהוא מזווגן, והוא עדותם, כמ"ש שבטי יה עדות לישראל, ואמרו (שיר השירים רבה פ"ד סי' כה) ש"ה עדותם, הראובני כו'. וכן באיש ואשה יה כנ"ל. והיא חברתך ואשת בריתך. וכאן הוא אשת ברית בהיכל הזה, ושכינה במערב, ולכן הממונין לצד מערב כמ"ו (יהל אור).

(לט) ששבת היא סוד הברית, צדיק, כידוע בהרבה מקומות רבו מלספר, ולכן אין מלין עד שיעבור עליו שבת א', כמ"ש בפ' תזריע בר"מ דף מ"ג ומ"ד פקודא דא למגזר לתמניא יומין גזירו דקיימא קדישא כו' ואיהו תמינאה לכל דרגין כו' וקרבנא דא כגוונא דקרבנא דבעירא דא לח' יומין כו' דכתיב ומיום השמיני והלאה ירצה במאי ירצה במעבר עליה חד שבתא כיון דאעבר עליה חד שבתא כדן ירצה דא לקרבנא ודא לקרבנא אמאי בגין דאתדבק ואזדמן לגבי ההוא שבת רזא דברית קדישא וע"ד כלא ברזא כו'. וסוד הענין כי בשבעת הימים נכנס במלכות, שהיא נקראת שבעת ימים כידוע, והן ז' דרגין דידה, ז' היכלות, רזא דמהימנותא, וזה סוד שבעת ימים יהי' תחת אמו. וביום השמיני נכנס ביסוד, הברית, והוא בהיכל השביעי, שהיא ארון הברית, ושם נהר דנגיד ונפיק, ולכן עיקרו של הז' ימים הוא השבת, רק שמשלים הז' ימים לתשלום הז' ימים דידה. ואח"כ נכנס האדם בשבעים שנה שהוא דרגא דיסוד, כמ"ש בפ' לך לך בס"ת דף ע"ח ע"ב ושבעים שנה דא איהו האי אילנא ממש כו' ושבעין שנין אתקרי. והוא מקבל מז"ס שעליו, מחכמה ולמטה, שהוא שמיני לו כנ"ל, מקבל מכ"א עשר שנין, כמ"ש בסוף תז"ח דף צ' ע"ב גליף גליפין וטש בוצינא ואפיק ח' ודא תמינאה לחושבנא כו' כל חייך בי' שריין ואיהו יהיב למאן דל"ל חייך כלל עאל לאינון חמש מאה עלמין ונטיל מינייהו חמשין שנה ולא יתיר ואיהו יהיב לבתר עאל לגבי או"א וממה דיהב ליה יהיב איהו ואשלים לשבעין. וז"ס דיהיבו האבות ויוסף לדוד שבעין שנין [זוהר וישלח קסח ע"א]. וכן אדם מאלף שנין שלו בסוד האלף לך שלמה אלף שנין דיסוד דנטיל מחכמה דרגא דאדה"ר ויהיב לדוד דל"ל חייך כלל וחמשין הוא עטרא דדעת שמתפשט בה"ק, וב' מוחין דאו"א, והן דיסוד. וז"ס לחם משנה, בסוד מרדכי משנה, וכן יוסף במרכבת המשנה. והן ז' ימי השבוע, שבכולם יורד דבר יום ביומו, ובששי לחם יומים והיה משנה על אשר ילקטו יום יום. ובשבת ל"ל מגרמה כלום, וכולם מכינים לשבת, מחד שביך לשבת (ביצה טז ע"א). ולכן עשרי' שנה הראשונים, שהן דרגא ליסוד שנוטל מאו"א, ששם אין שליטה ונגיעה לס"א, לכן אין מענישין לאדם, והן עה"ח. משא"כ בחמשין שנה, עה"ד טו"ר, שהוא עטרא דדעת, חו"ג, ושמינית בידים תתפש, מחסד ולמטה, משא"כ באו"א, המוחין, חיי המלך, עה"ח. וזהו למעלה במקומו, אבל למטה, שבע תחתונות דבינה, מתפשט למטה, ולכן מ"ג שנה (ולמטה) [ולמעלה], מענישין בב"ד שלמטה, ואז נעשה איש, שהוא גופא, כמ"ש בא"ר [קלו ע"ב] ע"פ כי לא אדם הוא כו' ע"ש (יהל אור).

(מ) מתחילה נזרקו מהמחשבה כל הדינין כולם, כי הם כולם פסולת לגבי המחשבה, מ"ס, משום הסיגים שהיה מעורב בהם (דע"ה ח"א א ע"ד) גם אותן הניצוצין לא יצאו אפי' לפי שעה אלא משום דסליק גו מחשבה כו'. והוא כמו שאמרנו לעיל דרוש א' סי' ה', כי כל הנקודות יצאו מהמ"ס דא"א שבא"ק, והמ"ס הרי הוא נקרא ג"כ על שם אור א"ס, וכמ"ש בתיקונים תיקון ע' (קמא ע"ב) מוחא סתימאה אתקרי אין סוף, והרי היה מציאות כל עולם הנקודות ג"כ רק ע"י האור דא"ס עכ"פ בודאי (דע"ה ח"א דף יד ע"א), כל הברורים הוא לעולם ע"י מוח החכמה הפנימי (דע"ה ח"ב דף ז ע"ב), עי' פ' תזריע (דף מח ע"ב) ובאד"ר נשא (דף קלב ע"ב), וכן באד"ז (דף רצב ע"ב), ומדבר הרב בזה בארוכה בשער רפ"ח (פרק ה) ועוד בדרושי מ"ן (דרוש א) (ביאורים ח"א סו ע"א). (מ)

(מא) ר"ל סוד עולם התהו כמ"ש בא"ז דף רצ"ב ע"ב דניצוצא אפיק זיקין בזיקין לתלת מאה ועשרין עיבר, ואינון זיקין עלמין קדמאין אקרון, ומיתי לאלתר לבתר נפיק אומנא לאומנתיה ואתתקן כו'. ואלו הש"ך ניצוצין, הן ל"ב נתיבות של המחשבה, חכמה, ל"ב אלקים דמעשה בראשית, שכ"א כלול מעשר, הן ש"ך. ולפי שהן בסוד אלקים, בוצינא דקרדינותא, לכן זריק ניצוצין, שהן דינין הנחלקין. כי חסד דרכו להתחבר, זה בסוד מים, וזה בסוד אש כידוע. וז"ס הקטרת הדק היטב, דקה מן הדקה כידוע. ונתיב א' נעלם לא ידעו עיט, והוא נתיב הראשון שדבוק במקורו. ואינו מושגין רק ש"י, ולכן נקרא חכמה יש ע"ש שמושג מציאותו, משא"כ כתר שנקרא אין, שאף מציאותו לא מושג. ולכן אל הוא נהירו דחכמתא. וש"י נהורין תחות כורסיא (זוהר תרומה קסו ע"ב). וכ"ז היתה כדי לברר פסולת מתוך האוכל, שהיו מעורבין בדינין, לכן נשברו, והכלים ירדו למטה בקליפה, והאורות חזרו למעלה, ונבררו הניצוצין כידוע. וז"ש ובריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר. וז"ס שאמר בזוהר (ח"א כד). מחשבה חש"ב מ"ה, שהוא יש דאתחבר בשם מ"ה, ואתבריר כידוע. וכן היתה כ"ז בעשרה

הרוגי מלכות, שהן עשרה מגו מחשבה, שבה ל"ב, שהוא ש"ך כנ"ל. שאז התחיל להתנוצץ סוד עולם התהו, כמ"ש והארץ היתה תהו כו' על הגלות. ורוח אלקים מרחפת כו' זו רוחו של משיח. ע"פ המים, ע"י התורה. ויאמר אלקים יהי אור על הגאולה. וכמ"ש בסוף ח"א דף ט' ע"א (וילנא סי' כ"ט רסב ע"ב) והארץ היתה תהו בזמנא דקוב"ה הוה באלין קליפין בונה עולמות ומחריבין והא אוקמוה דלית השפעה בכל עלמין ונהר דאיהו צדיק יחרב ויבש בתרין עלמין כו'. שהם חריבו דב' בתי מקדשין כנ"ל. ובזמנא דקוב"ה באלין קליפין איתמר ביה סכות בענן לך מעבור תפלה. והוא כמ"ש (ברכות לא ע"ב) מיום שחרב בהמ"ק ננעלו שערי תפלה כו'. ובהווא זמנא דקוב"ה אתפשט אתמר בקוב"ה ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך. והוא לעתיד בימי משיח כידוע. וכל מ"ש על עולם התהו, וסוד התתקע"ד אשר קומטו (חגיגה יג ע"ב), הכל על הגלות, שבהן קב"ה בונה עולמות ומחריבין, שהן התתקע"ד דורות כידוע. וכמ"ש בתז"ח דף פ"א ע"ב ע"ש. והיה צריך לאלו עשרה ליהרג ולמסור גופם למלכות הרשעה, ס"א, קליפה של מלכות שמים, מלכות דקדושה, שעליה נאמר והארץ היתה תהו. וז"ש אוף הכי כג"ד סליק במחשבה כמה דאתבריר פסולת ואתברר אוף הכי. שגם כאן נתברר כנ"ל (יהל אור). מ"ש אח"כ "ואתברר" זה קאי על הש"ך ופ"ר ורפ"ח נצוצין שהם הסיגים העיקרים שנבררו הם מהנקודות ע"י מיתתם ושבירתם, ויהיה קאי מילת ואתברר לביאור ולסיום דבריו על מה שאמר מקודם "נציצין זריק לתלת מאה ועשרים עיבר", שאותן הש"ך נציצין הם נתבררו אח"כ בהבירור השני, שהוא אחר המיתה והשבירה, אשר על זה מכוון במה שאמר ואתברר וכנז' והבן כ"ז (ביאורים ח"א סו ע"ד).